

L-Ewwel Ktieb Ta' Mosè, Il-Ġenesi

1 Fil-bidu Alla halaq is-sema u l-art.

2 U l-art kienet bla forma, u ma kien fiha xejn; u dlamijiet kienu fuq wiċċ l-abbiss. U l-Ispirtu t'Alla kien jittajjar fuq wiċċ l-ilmijiet.

3 U Alla qal: Ha jkun hemm id-dawl: u kien hemm id-dawl.

4 U Alla ra d-dawl, li kien tajjeb: u Alla fired id-dawl mid-dlam.

5 U Alla semma d-dawl Nhar, u d-dlam semmieh Lejl. U l-ghaxija u l-ghodu kienu l-ewwel jum.

6 U Alla qal: Ha jkun hemm firxa f'nofs l-ilmijiet, u halli tifred l-ilmijiet mill-ilmijiet.

7 U Alla ghamel il-firxa, u fired l-ilmijiet li kienu taht il-firxa mill-ilmijiet li kienu fuq il-firxa: u hekk kien.

8 U Alla semma l-firxa Sema. U l-ghaxija u l-ghodu kienu t-tieni jum.

9 U Alla qal: Halli l-ilmijiet ta' taht is-sema jingemghu f'naha wahda, u halli l-art niexfa tidher: u hekk kien.

10 U Alla semma l-art niexfa Art: u l-gemgha ta' l-ilmijiet semma Ibhra: u Alla ra li dan kien tajjeb.

11 U qal Alla: Halli l-art tniibet hdura, haxix jaghmel iż-żerriegħa, u siġar tal-frott li jaghmlu frott skond ġenshom, b'żerġhatu fih, fuq l-art: u hekk kien.

12 U l-art nibbet hdura, u haxix jaghmel żerġhat, skond ġensu, u siġar jaghmlu l-frott, b'żerġhatu fih, skond ġensu: U Alla ra li dan kien tajjeb.

13 U l-ghaxija u l-ghodu kienu t-tielet jum.

14 U Alla qal: Ha jkun hemm dawwaliet fil-firxa tas-sema, biex jifirdu n-nhar mil-lejl: u halli jkunu ta' eġġliem, u biex jaghżlu l-istaguni, u l-jiem, u s-snin:

15 U hu jkunu ta' dawwaliet fil-firxa tas-sema biex jaghtu d-dawl fuq l-art: u hekk kien.

16 U Alla ghamel żewġ dawwaliet kbar: id-dawwala l-kbira biex taħkem innhar, u d-dawwala ż-żgħira biex taħkem il-lejl: hu ghamel il-kwiekeb ukoll.

17 U Alla qegħdidhom fil-firxa tas-sema biex jaghtu d-dawl fuq l-art.

18 U biex jahkmu fuq in-nhar u fuq il-lejl, u biex jifirdu d-dawl mid-dlam: u Alla ra li dan kien tajjeb.

19 U l-ghaxija u l-ghodu kienu r-raba' jum.

20 U Alla qal: Halli l-ilmijiet jiżegħdu bi hlejjaq hajjin, u tjur li jittajru fuq l-art fil-berah tal-firxa tas-sema.

21 U Alla halaq il-mostri kbar tal-bahar, u kull hlieqa hajja li titkaxkar, li żieġħdu l-ilmijiet, skond ġenshom, u t-tjur kollha bil-ġwienah skond ġenshom: u Alla ra li dan kien tajjeb.

22 U Alla berikhom, billi qal: Ferrghu, u oktru, u imlew l-ilmijiet fil-ibhra, u ha joktru t-tjur fuq l-art.

23 U l-ghaxija u l-ghodu kienu l-hames jum.

24 U Alla qal: Halli l-art tniissel hlejjaq hajjin skond ġenshom, bhejjem, u hlejjaq li jitkaxkru, dbejjem ta' l-art skond ġenshom: u hekk kien.

25 U Alla ghamel id-dbejjem ta' l-art skond ġenshom, u l-bhejjem skond ġenshom, u kull hlieqa li titkaxkar fuq l-art skond ġensha: u Alla ra li dan kien tajjeb.

26 U Alla qal: Halli nagħmlu l-bniedem fuq xbiehietna, u fuq suritna: u ha jkollhom hakma fuq il-hut tal-bahar, fuq it-tjur ta' l-ajru, u fuq il-bhejjem, u fuq l-art kollha, u fuq kull hlieqa li titkaxkar fuq l-art.

27 Hekk Alla halaq il-bniedem fuq ix-xbieha tiegħu: fuq ix-xbieha t'Alla halqu; raġel u mara halaqhom.

28 U Alla berikhom, u qalilhom Alla: Nisslu, u oktru, u imlew l-art, u ahkmuha; u saltnu fuq il-hut tal-bahar, u fuq it-tjur ta' l-ajru, u fuq il-hlejjaq kollha li jitharrku fuq l-art.

29 U Alla qal: Ara, tajtkom il-haxix kollu li jaghmel iż-żerriegħa, li qieġħed fuq wiċċ l-art kollha, u s-siġar kollha, li jaghmlu frott is-siġra biż-żerriegħa: lilkom ikunu ta' ikel.

30 U lil kull bhima ta' l-art, u lil kull tajra tas-sema, u lil kull hlieqa li titkaxkar fuq l-art, li fiha hemm il-hajja, jien tajt il-haxix kollu b'ikel: u hekk kien.

31 U Alla ra kulma ghamel, u, ara, kien tajjeb wisq. U l-ghaxija u l-ghodu kienu s-sitt jum.

2 Hekk kienu mitmumin is-smewwiet u l-art, u l-eżerċtu tagħhom kollu.

2 U fis-seba' jum Alla temm xogħlu li kien ghamel: u strieh fis-seba' jum mix-xogħol tiegħu kollu li kien ghamel.

3 U Alla bierek is-seba' jum, u qaddsu: ġħax fih strieh mix-xogħol tiegħu kollu li Alla halaq u ghamel.

4 Dan hu n-nisel tas-smewwiet u ta' l-art meta nhalqu, fil-jum meta l-Mulej Alla ghamel l-art u s-smewwiet.

5 L-ebda siġra tar-raba' ma kien għad

hemm fl-art, u l-ebda haxix tar-raba' ma kien ghadu nibet: ghax il-Mulej Alla kien ghadu ma baghatx xita fuq l-art, u bniedem ma kienx hemm biex jahdem l-art.

6 Izda kien jitla' fwar mill-art, u kien isaqqi l-wicċ kollu ta' l-art.

7 U l-Mulej Alla sawwar il-bniedem bit-trab ta' l-art, u nefah f'innifsejh nifs il-hajja; u l-bniedem sar ruh hajja.

8 U l-Mulej Alla hawwel ġnien f'Gheden, in-naha tal-ivant; u hemm qieghed il-bniedem li kien sawwar.

9 U mill-art il-Mulej Alla nibbet kull sigra li tghaxxaq fil-ġhajn, u tajba għall-ikel; is-sigra tal-hajja wkoll f'nofs il-ġnien, u s-sigra ta' taghrif il-ġid u d-deni.

10 U xmara kienet tohroġ minn Gheden biex issaqqi l-ġnien; u minn hemm kienet tinqasam, u ssir erba' frieghi.

11 Pison, hu isem l-ewwel wahda; din hi dik li ddr ma' l-art kollha ta' Hawila, fejn hemm id-deheb;

12 U d-deheb ta' dik l-art tajjeb: hemm il-gomma li tfuh u l-haġar oniċi.

13 Isem it-tieni wahda hu Gihon: din hi dik li ddr ma' l-art kollha ta' l-Etjopja.

14 U t-tielet xmara jisimha Hiddekel: din hi dik li tigri lejn in-naha tal-ivant ta' l-Assirja. U r-raba' xmara hi Ewfrat.

15 U l-Mulej Alla ha l-bniedem, u qieghdu fil-ġnien ta' Gheden biex jahdmu, u jharsu.

16 U l-Mulej Alla ta dal-kmandament lill-bniedem, billi qallu: Minn kull sigra tal-ġnien tista' tiekol:

17 Izda mis-sigra ta' taghrif il-ġid u d-deni, la tikolx minnha: ghax dak in-nhar li tiekol minnha sgur tmut.

18 U l-Mulej Alla qal: Mhux tajjeb li l-bniedem ikun wahdu: naghmillu ghaj-nuna li taqbel għal mieġu.

19 U mill-art il-Mulej Alla sawwar kull dbiba tar-raba', u l-aghsafar kollha tas-sema, u ġiebbhom għand Adam biex jara x'isemmihom: u kif Adam semma lil kull hlieqa hajja, dak kien isimha.

20 U Adam ta ismijiet lill-bhejjem kollha, u lill-aghsafar tas-sema, u lil kull dbiba tar-raba': izda għal Adam ma sabx ghaj-nuna li taqbel għal mieġu.

21 U l-Mulej Alla tafa' nghan tqil fuq Adam, u raqad: u ha wahda mill-kustilji tiegħu, u għalaq il-laħam fil-post tagħha.

22 U l-kustilja, li l-Mulej Alla ha mill-bniedem, sawwarha mara, u hadha għand ir-raġel.

23 U Adam qal: Din hi issa ghadma ta' għadmi, u laħam ta' laħmi: tissejjah Mara, ghax mir-raġel kienet mehuda.

24 Għalhekk ir-raġel iħalli lil missieru u 'l ommu, u jingħaqad ma' martu: u jsiru laħam wiehed.

25 U kienu t-tnejn għarwenin, ir-raġel u martu, u ma kinux jisthu.

3 Issa s-serp kien aktar hani minn kull bhima oħra tar-raba' li l-Mulej Alla kien għamel. U qal lill-mara: Tassew li qal Alla biex ma tiklux mis-sigra kollha tal-ġnien?

2 U l-mara qalet lis-serp: Ahna nistghu nieklu mill-frott tal-ġnien:

3 Izda mill-frott tas-sigra, li hemm f'nofs il-ġnien, Alla qal: La tiklux minnu, lanqas tmisuh, li ma tmutux.

4 U s-serp qal lill-mara: Le, sgur ma tmutux:

5 Għax Alla jafl li fil-ġum li tieklu minnu, ghajnejkom jinfethu, u tkunu bħal allat, tagħrfu l-ġid u d-deni.

6 U xhin il-mara rat li s-sigra kienet tajba għall-ikel, u li kienet tghaxxaq fil-ġhajn, u sigra ta' minn jixtieqha biex wiehed isir għaref, hadet minn frothta, u kielet, u tat ukoll lil żewġha li kien magħha; u kiel.

7 U ghajnejhom infethu t-tnejn, u ntebhu li kienu għarwenin; u hatu l-weraq tat-tin, u għamlu fradal għalihom.

8 U semghu l-hoss tal-Mulej Alla mixi fil-ġnien għar-wiehed tan-nhar: u Adam u martu nbew minn wiċċ il-Mulej Alla qalb is-sigra tal-ġnien.

9 U l-Mulej Alla sejjah lil Adam, u qallu: Fejn int?

10 U wieġeb: Smajt lehnek fil-ġnien, u bzajt, ghax kont għarwien; u nbhejt.

11 U qal: Min qallek li int għarwien? Ewwilla kilt mis-sigra li wissejtek biex minnha ma tikolx?

12 U r-raġel wieġeb: Il-mara li tajtni biex tkun miegħi, tatni mis-sigra, u jien kilt.

13 U l-Mulej Alla qal lill-mara: X'inhu dan li għamilt? U l-mara wieġbet: Is-serp qarraqni, u kilt.

14 U l-Mulej Alla qal lis-serp: Talli għamilt dan, inti mishut fost il-bhejjem kollha, u fuq id-dbejjeb kollha tar-raba'; fuq żaqkek timxi, u trab tiekol il-jiem kollha ta' hajtek:

15 U nqieghed mibegħda bejnek u l-mara, u bejn nislek u nisilha: hu jishaqlek rasek, u int tishaqlu għarqubu.

16 Qal lill-mara: Nkattar qatigh it-tahbit tiegħek, u l-hbiela tiegħek; bl-uġiħ tiled ulied: u xewqtek tkun għal żewġek, u hu jahkem fuqek.

17 U lil Adam qallu: Talli smajt lehen martek, u kilt mis-sigra, li fuqha wissejtek, billi għidtek: La tikolx minnha: mishuta tkun l-art minħabba fik: b'tahbit tiekol minnha l-jiem kollha ta' hajtek;

18 Xewk u għolliq tnibbitlek: u int tiekol il-haxix tar-raba';

19 B'għaraq wiċċek tiekol il-hobż, sakemm targa' tmur lejn l-art: ghax minnha kont mehud: ghax trab int, u fit-trab targa' tmur.

20 U Adam semma isem martu Eva; ghax hi kienet omm il-hajjin kollha.

21 U lil Adam ukoll, u lil martu, il-Mulej Alla ghamel qomos tal-gild, u lib-bishom.

22 U l-Mulej Alla qal: Ara, il-bniedem sar bhal wiehed minna, jaghraf il-gid u d-deni: u issa, li ma jmurx imidd idu, u jiehu wkoll il-frott mis-sigra tal-hajja, u jiekol, u jgħix għal dejjem:

23 Għalhekk il-Mulej Alla bagħtu 'l barra mill-ġnien ta' Gheden, biex jahdem l-art li kien mehud minnha.

24 U hekk keċċa 'l barra lill-bniedem; u qiegħed in-naha tal-lvant tal-ġnien ta' Gheden il-Kerubin, u sejf tan-nar iżiġġ kullimkien, biex iharsu triq is-sigra tal-hajja.

4 U Adam gharaf lil martu Eva; u hi hablet, u wildet lil Kajjin, u qalet: Ksibt bniedem bil-ghajjnuna tal-Mulej.

2 U reggħet wildet lil huh Abel. U Abel kien ragħaj in-nghaġ, imma Kajjin haddiem l-art.

3 U ġara, wara xi żmien, illi Kajjin ġieb offerta mill-frott ta' l-art lill-Mulej.

4 U Abel ukoll ġieb mill-frieh ta' l-ewwel tal-merħla tiegħu, u mill-aktar smien minnhom. U l-Mulej hares lejn Abel, u lejn l-offerta tiegħu:

5 İzda lejn Kajjin u lejn l-offerta tiegħu ma harisx. U għadab wisq Kajjin u għaddas wiċċu.

6 U l-Mulej qal lil Kajjin: Għala għadabt? u għala għaddast wiċċek?

7 Jekk tagħmel it-tajjeb, ma tkunx milqugh? u jekk ma tagħmilx it-tajjeb, id-dnub qiegħed fil-bieb. U xewqtu miġbuda lejki; iżda int għandek taħkmu.

8 U Kajjin tkellem ma' huh Abel: u ġara, xhin kienu fil-ghalqa, illi Kajjin qam għal huh Abel, u qatlu.

9 U l-Mulej qal lil Kajjin: Fejn hu huk Abel? Wieġeb: Ma nafx; jaqaw jien għassa ta' hija?

10 U qal: X'ghamilt? Lehen id-demmm ta' huk iġħajjatli mill-art.

11 U issa int mishut mill-art, li fethet fomha biex tilqa' demm huk minn idek;

12 Meta taħdem l-art, ma tatikx saħħitha: mahrub u vagabond tkun fl-art.

13 U qal Kajjin lill-Mulej: il-kastig tiegħi akbar milli niffaħ narfa'.

14 Ara, keċċejtni llum minn wiċċ l-art; u minn wiċċek ninheba; u mahrub u vagabond inkun fuq l-art; u jigrì li kull min jarani joqtolni.

15 U l-Mulej qallu: Għalhekk kull min joqtol lil Kajjin, iħallas għal seba' darbiet. U l-Mulej għamel għelm fuq Kajjin, biex min isibu ma joqtlux.

16 U Kajjin telaq minn quddiem il-Mulej, u għamar fl-art ta' Nod, in-naha tal-lvant ta' Gheden.

17 Kajjin gharaf lil martu; u hablet,

u wildet lil Henok; u bena belt, u semmieha b'isem ibnu, Henok.

18 Twieled imbagħad Ghirad lil Henok; u Ghirad wiled 'il Meħujaël: U Meħujaël wiled 'il Metusaël: u Metusaël wiled lil Lamek.

19 U Lamek ha żewġ nisa: isem wahda Ghada, u isem l-oħra kien Sella.

20 Ghada wildet lil Gabal: hu kien missier dawk li jgħammru fit-tined, u li għandhom l-imriehel.

21 U isem huh kien Ġubal: hu kien missier dawk kollha li jdoququ ċ-ċetra u l-flawt.

22 U Sella, hi wkoll wildet 'il Tubal-kajjin, li kien jahdem il-ghodod kollha tal-bronż u tal-hadid: u oħt Tubal-kajjin kienet Nagħma.

23 U Lamek qal lin-nisa tiegħu, Ghada u Sella: Isimghu lehni: ja nisa ta' Lamek, agħtu widen lil kliemi; għax jien qtilt raġel talli ġarrabli ġriehi, u zaġħzugh talli darabni.

24 Jekk Kajjin jithallas seba' darbiet, tassew Lamek jithallas seba' u sebghin darba.

25 U Adam raġa' gharaf lil martu; u wildet tifel, u semmiet ismu Set: Għax Alla, qalet hi, tani nisel iehor flok Abel, li qatlu Kajjin.

26 U lil Set, lilu wkoll, tweled iben; u semma ismu Enos: imbagħad il-bnedmin bdew isejhu isem il-Mulej.

5 Dan hu ktieb in-nisel t'Adam. Dak in-nhar li l-Mulej halaq il-bniedem, bi xbihat Alla halqu;

2 Raġel u mara halaqhom; u berikhom, u semma jismhom Bniedem, meta nhalqu.

3 U meta Adam għiex mija u tletin sena, wiled iben bi xbieha tiegħu, u sura tiegħu; u sejjah ismu Set:

4 U jiem Adam, wara li wiled lil Set, kienu tmien mitt sena: u wiled subjien u bniet:

5 U l-jiem kollha li Adam għiex kienu disa' mija u tletin sena: u miet.

6 U Set għiex mija u hames snin, u wiled lil Enos:

7 U Set għiex, wara li wiled 'l Enos, tminn mija u seba' snin, u wiled subjien u bniet:

8 U kienu l-jiem kollha ta' Set disa' mija u tnax-il sena: u miet.

9 Enos għiex disgħajn sena, u wiled lil Qajnan:

10 U wara li wiled lil Qajnan, għiex tmien mija u hmistax-il sena, u wiled subjien u bniet:

11 U l-jiem kollha ta' Enos kienu disa' mija u hames snin: u miet.

12 U Qajnan għiex sebghin sena, u wiled 'il Maħalel:

13 U għiex Qajnan, wara li wiled lil

Mahalel, tmien mija u erbghin sena, u wiled subjien u bniet:

14 U l-jiem kollha ta' Qajnan kienu disa' mija u ghaxar snin: u miet.

15 U Mahalel ghiex hamsa u sittin sena, u wiled lil Gared.

16 U Mahalel ghiex, wara li wiled 'il Gared, tmien mija u tletin sena, u wiled subjien u bniet.

17 Tmien mija u hamsa u disghin sena kienu l-jiem kollha ta' Mahalel: u miet.

18 U Gared ghiex mija u tnejn u sittin sena, u wiled lil Henok:

19 U Gared ghiex, wara li wiled 'il Henok tmien mitt sena, u wiled subjien u bniet:

20 Disa' mija u tnejn u sittin sena kienu l-jiem kollha ta' Gared: u miet.

21 U Henok ghiex hamsa u sittin sena, u wiled 'il Metuselah.

22 U Henok wara li wiled lil Metuselah, mexa ma' Alla ghal tliet mitt sena: u wiled bniet u subjien:

23 U l-jiem kollha ta' Henok kienu tliet mija u hamsa u sittin sena:

24 U Henok kien jimxi m'Alla: u ma ghadux iżjed: ghax Alla hadu.

25 Metuselah ghiex mija u seba' u tmenin sena, u wiled lil Lamek:

26 U ghiex Metuselah, wara li wiled lil Lamek, seba' mija u tnejn u tmenin sena, u wiled subjien u bniet:

27 U l-jiem kollha ta' Metuselah kienu disa' mija u disa' u sittin sena: u miet.

28 U Lamek ghiex mija u tnejn u tmenin sena, u wiled iben:

29 U sejjah ismu Noè, billi qal: Dan ifarragna fix-xoghol taghna, u fit-tbatija ta' idejna, minhabba l-art li l-Mulej sehet.

30 U Lamek ghiex, wara li wiled lil Noè, hames mija u hamsa u disghin sena, u wiled subjien u bniet:

31 U l-jiem kollha ta' Lamek kienu seba' mija u seba' u sebgħin sena: u miet.

32 U Noè kellu hames mitt sena: u Noè wiled lil Sem, lil Ham u lil Gafet.

6 U gara, meta l-bnedmin bdew joktru fuq wiçç l-art, u jitwildulhom il-bniet,

2 Illi wlied Alla raw li l-bniet tal-bnedmin huma sbieh, u hadu nisa għalihom minn dawk kollha li għażlu minnhom.

3 Il-Mulej qal: L-ispirtu tiegħi ma jdumx għal dejjem jithabat mal-bniedem, ghax hu laham ukoll: iżda jiemu jkunu mija u ghoxrin sena.

4 Kien hemm l-iġganti fuq l-art f'dawk iż-zminijiet; u wara dan ukoll, meta wlied Alla dahlu għand il-bniet tal-bnedmin, u wildulhom ulied; dawn huma dawk in-nies kbar tal-qedem, nies ta' isem.

5 U Alla ra li l-ħażen tal-bniedem kien kbir fuq l-art, u li kull xewqa tal-ħsbijiet ta' qalbu kienet dejjem ħażen biss.

6 U sogħobbih il-Mulej li għamel il-bniedem fuq wiçç l-art, u għela f'qalbu.

7 U l-Mulej qal: Neqred il-bniedem li hlaqt minn wiçç l-art, sew il-bniedem, u kemm il-bhima, u l-hlejjaq li jitekxkru, u l-agħsafir tas-sema; ghax jisgħobbija li għamilt hom.

8 Iżda Noè sab ħniena f'għajnejn il-Mulej.

9 Dan hu nisel Noè: Noè kien raġel sewwa, u bla htija, fost in-nies ta' zmienu: u Noè kien jimxi ma' Alla.

10 U Noè wiled tliet itfal: Sem, Ham u Gafet.

11 L-art ukoll kienet imħassra quddiem Alla, u l-art kienet mimlija vjolenza.

12 U Alla ħares lejn l-art, u, ara, kien imħassra: ghax kull mahluq kien ħassar triġtu fuq l-art.

13 U Alla qal lil Noè: Wasal quddiem i t-tmiem ta' kull mahluq; ghax l-art mimlija vjolenza minhabba fihom; u, ara, jien neqridhom flimkien ma' l-art.

14 Aghmel għalik arka tal-ghawwied taç-çipress; tagħmilha bil-kmarar, u tidlikha barra u minn ġewwa biż-zift.

15 U din hi l-ghamla li tagħmilha: Tliet mitt driegħ it-tul ta' l-arka; hamsin driegħ il-wisa' tagħha, u tletin driegħ il-gholi tagħha.

16 Aghmel ftuh għad-dawl fl-arka, u temmu driegħ 'il fuq; il-bieb ta' l-arka qiegħdu f'genbha: bl-ewwel, it-tieni, u t-tliet sular aghmilha.

17 U, ara, jien, iva jien, sa nibgħat dil-luvju ilma fuq l-art, biex neqred il-laħam kollu, li fiħ nifs il-hajja, minn taht is-sema; u kulma hu fuq l-art imut.

18 Iżda miegħek nagħmel il-ghaqda tiegħi; u tidhol fl-arka, int, u wliedek, u martek, u n-nisa ta' wliedek miegħek.

19 U mill-hajjin kollha, minn kull laħam, tnejn minn kull ġens iddahhal fl-arka, biex iżzommlhom hajjin miegħek: raġel u mara jkunu.

20 Mit-tjur skond ġenshom, mill-bhej- jem skond ġenshom, mill-hlejjaq kollha li jitekxkru fuq l-art skond ġenshom, tnejn minn kollha jidhlu miegħek, biex tghaj- jixhom.

21 U hu għalik minn kull ikel li jittiekel, u taħznu għandek; u jkun ikel għalik, u għalihom.

22 U hekk għamel Noè: skond kulma ordnal u Alla, hekk għamel.

7 U l-Mulej qal lil Noè: Idhol int u darek kollha fl-arka: ghax lilek rajt raġel sewwa quddiem i fost dan in-nisel.

2 Minn kull bhima safja inti tiehu għalik seba' pari, ir-raġel u l-mara tieghu, u mill-bhejjem li mħumiex safjin tnejn, ir-raġel u l-mara tieghu.

3 Mill-agħsafir tas-sema, seba' pari,

GENESI 8

ir-raġel u l-mara; biex iżzomm in-nisel haj fuq wiċċ l-art kollha.

4 Ghax sebat ijiem oħra, jien naghmel xita fuq l-art għal erbghin jum u erbghin lejl; u kull haġa hajja li jien ghamilt neqridha minn wiċċ l-art.

5 U Noè ghamel skond kulma kien ordnal u l-Mulej.

6 U Noè kellu sitt mitt sena meta d-dilluvju ta' l-ilma kien fuq l-art.

7 U Noè dahal, u wliedu, u martu, u n-nisa ta' wliedu miegħu, fl-arka, min-habba l-ilmijiet tad-dilluvju.

8 Mill-bhejjem sajjin, u mill-agħsafari, u minn kull hlieqa li titkaxkar fuq l-art,

9 Dahlu tnejn tnejn għand Noè fl-arka; ir-raġel u l-mara, bħalma Alla kien ordna lil Noè.

10 U ġara wara wara sebat ijiem, li l-ilmijiet tad-dilluvju kienu fuq l-art.

11 Fis-sena sitt mija ta' hajjet Noè, fit-tieni xahar, fis-sbatax-il jum tax-xahar, dak in-nhar inkisru l-egħjun kollha tal-qiegh il-kbir, u nfethu bwieb is-sema.

12 U x-xita nizlet fuq l-art għal erbghin jum u għal erbghin lejl.

13 Dak in-nhar sewwa dahal Noè, u Sem, u Ħam, u Gafer, ulied Noè, u mart Noè, u t-tliet nisa ta' wliedu magħhom, fl-arka:

14 Huma, u kull dbiba skond ġensha, u l-bhejjem kollha skond ġenshom, u kull hlieqa li titkaxkar fuq l-art, skond ġensha, u kull għasfur skond ġensu, u kull tajra skond ġensha.

15 U dahlu għand Noè fl-arka, tnejn tnejn minn kull laham, li fih hemm nifs il-hajja.

16 U dawk li dahlu, dahlu raġel u mara, minn kull laham, kif kien ordna Alla lil Noè: u l-Mulej sakkar wara Noè.

17 U dam id-dilluvju erbghin jum fuq l-art; u żdiedu l-ilmijiet, u refghu l-arka, u hi gholiet fuq l-art.

18 U l-ilmijiet hakmu, u kotru qatigh fuq l-art; u l-arka kienet tghum fuq wiċċ l-ilma.

19 U l-ilmijiet hakmu qatigh fuq l-art; u l-muntanji għoljin kollha, li kienu taht is-sema kollu, inksew.

20 Ħmistax-il driegħ 'il fuq għolew l-ilmijiet; u ksew il-muntanji.

21 U kull laham li jitharrek fuq l-art miet, sew agħsafari u sew bhejjem u dbejjeb, u kull hlieqa li titkaxkar fuq l-art, u kull bniedem:

22 Kull min kellu nifs il-hajja f'imnif sejh, u kull min iġix fuq l-art niexfa, 'miet.

23 U kull haġa hajja li kienet fuq wiċċ l-art inqerdet, sew il-bniedem, u sew il-bhejjem, u l-hlejjaq li jitkaxkru, u l-agħsafari tas-sema; kollha nqerdu mill-art: u Noè biss baqa' haj, u dawk li kienu miegħu fl-arka.

24 U l-ilmijiet hakmu fuq l-art għal mija u hamsin jum.

8 U Alla ftakar f'Noè, u f'kull haġa hajja, u l-bhejjem kollha li kienu miegħu fl-arka: u Alla ghamel li jgħaddi rih fuq l-art, u bdew jonqsu l-ilmijiet.

2 L-egħjun tal-qiegh u bwieb is-sema nqalqu, u waqfet ix-xita mis-sema:

3 U l-ilmijiet reġġu lura mill-art kuljum: u wara li għaddew mija u hamsin jum, l-ilmijiet naqsu.

4 U l-arka striehet fis-seba' xahar, fis-sbatax tax-xahar, fuq il-muntanji ta' Ararat.

5 U kuljum baqġu jonqsu l-ilmijiet sal-għaxar xahar: fil-għaxar xahar, fl-ewwel jum tax-xahar, deħru rjus il-muntanji.

6 U ġara, wara li għaddew erbghin jum, li Noè fetah it-tieqa ta' l-arka li kien għamel:

7 U telaq iċ-ċawlun, li beda ġej u sejjer sakemm nixsu l-ilmijiet minn fuq l-art.

8 Bagħat ukoll hamiema mingħandu, biex jara jekk l-ilmijiet naqsux minn wiċċ l-art;

9 Imma l-hamiema ma sabitx fejn isserrah qiegh riġilha, u reġġet lura għandu fl-arka, għax l-ilmijiet kienu fuq wiċċ l-art kollha: imbagħad hareġ idu, u hadha, u dahhalha għandu fl-arka.

10 U stenna sebat ijiem oħra; u raġa' bagħat il-hamiema mill-arka.

11 U l-hamiema reġġet giet għandu filgħaxija; u, ara, f'munqarha kien hemm werqa taż-żebbuġ maqtugħa: u hekk Noè sar jaf li l-ilmijiet nizlu mill-art.

12 U stenna sebat ijiem oħra; u raġa' bagħat il-hamiema li ma reġġitx lura għandu iżjed.

13 U ġara, fis-sena sitt mija u wiehed, fl-ewwel xahar, fl-ewwel jum tax-xahar, illi l-ilmijiet nixsu mill-art: u Noè nehha l-għatu ta' l-arka, u hares, u, ara, wiċċ l-art kien niexef.

14 U fit-tieni xahar, fis-sebgha u għoxrin tax-xahar, l-art kienet niexfa.

15 U Alla kellem lil Noè, billi qallu:

16 Ohroġ mill-arka, int, martek, u wliedek, u n-nisa ta' wliedek miegħek.

17 Ohroġ miegħek kull haj li hemm miegħek, minn kull laham, sew tat-tajr, u sew tal-bhejjem, u ta' kull hlieqa li titkaxkar fuq l-art; biex jiżgħedu fl-art, u jniessu, u joktru fuq l-art.

18 U Noè hareġ, u wliedu, u martu, u n-nisa ta' wliedu miegħu:

19 U kull bhima, u kull hlieqa li titkaxkar, u kull għasfur, u kulma jitkaxkar fuq l-art, skond ġenshom, hargu mill-arka.

20 U Noè bena altar lill-Mulej; u ha minn kull bhima safja, u minn kull tajra safja, u haraqhom fuq l-altar.

21 U l-Mulej xamm rieha tfuh; u l-Mulej qal f'qalbu: Ma narġax nišhet l-art minhabba l-bniedem; għax il-ġibda ta' qalb il-bniedem hi hażina sa minn zġhoritu; lanqas ma nargħa' iżjed nolqot kull hlieqa hajja, bħal ma għamilt.

22 Kemm iddum l-art, zriġh u hsad, bard u għomma, sajf u xitwa, u nhar u lej, ma jehdewx.

9 U Alla bierek lil Noè u lil uliedu, u qalilhom: Nisslu u oktru, u imlew l-art.

2 U l-biza' tagħkom, u t-treghid tagħkom ikunu f'kull bhima ta' l-art, u f'kull tajra tas-sema, u f'kulma jitkaxkar fuq l-art, u fuq il-hut kollu tal-baħar: f'idejkom imħollijin.

3 Kull hlieqa li titharrek u hajja tkun għalikom ta' ikel; kif ukoll il-haxix aħdar, kollox nagħtikom.

4 Iżda tiklux laħam li jkun għadu bil-hajja tiegħu, li hi demmu.

5 U tassew tad-demmm tagħkom, li hu l-hajja tagħkom, jien nitlob haqq; minn għand kull bhima nitolbu, u minn għand il-bniedem; minn għand kull wiehed bħalu nitlob haqq tal-hajja tal-bniedem.

6 Kull min ixerred demm il-bniedem, mill-bnedmin demmu jixxerred: għax bi xbiħat Alla, Alla għamel il-bniedem.

7 U intom nisslu, u oktru; u xterdu fl-art, u oktru fiha.

8 U Alla kellem lil Noè, u lil uliedu miegħu, billi qalilhom:

9 U jien, ara, sa norbot il-għaqda tiegħi magħkom, u ma nisilkom warajkom.

10 Uma' kull hlieqa hajja li hemm magħkom, l-aġsafa, il-bhejjem, u d-dbejeb kollha ta' l-art magħkom; ma' kull min johroġ mill-arka magħkom, imqar ma' kull bhima fuq l-art.

11 U nintrabat b'għaqda magħkom: l-ebda hlieqa hajja ma targa' tinqered bl-ilmijiet ta' dilluvju; lanqas ikun hemm dilluvju iehor biex iġharraq l-art.

12 U qal Alla: Dan hu l-ġhelm tal-għaqda li jien sa norbot bejni u bejnkom, u bejn kull hlieqa hajja li hemm magħkom. minn nisel għal nisel sa dejjem:

13 Qegħdid il-qaws tiegħi fis-shab, u dan ikun ta' ġhelm il-għaqda bejni u bejn l-art.

14 U jġri, meta niġma' s-shab fuq l-art, illi l-qaws jidher fis-shaba:

15 U niftakar fil-għaqda tiegħi, li hemm bejni u bejnkom, u bejn kull hlieqa hajja minn kull laħam; u l-ilmijiet ma jsirux iżjed dilluvju biex jeqridu kull laħam.

16 U l-qaws ikun fis-shaba; u jien inhares lej, biex niftakar fil-għaqda ta' dejjem bejn Alla u bejn kull hlieqa hajja minn kull laħam li hemm fuq l-art.

17 U Alla qal lil Noè: Dan hu l-ġhelm

tal-għaqda, li jien għamilt bejni u bejn kull laħam li hemm fuq l-art.

18 U wlied Noè, li harġu mill-arka, kienet Sem, Ham u Ġafet: u Ham hu missier Kanghan.

19 Dawn it-tlieta huma wlied Noè: u minnhom l-art kollha kienet imghammra.

20 U Noè beda jaġġmilha ta' bidwi, u hawwel qasam dwieli:

21 U xorob l-inbid; u siker, u nkixef f'nofs it-tinda tiegħu.

22 U Ham, missier Kanghan, ra l-ghera ta' missieru, u qal liż-żewġ hutu li kienu barra.

23 U Sem u Ġafet hađu mantar, u qegħduh it-tnejn fuq spallejhom, u marru warranijiet, u għattew il-ghera ta' missierhom; u dawru wiċċhom, u ma rawx il-ghera ta' missierhom.

24 U Noè stenbah mill-inbid tiegħu, u sar jaf x'għamillu ibnu ż-żgħir.

25 U qal: Mishut ikun Kanghan; qaddej tal-qaddejjja jkun ta' hutu.

26 U qal ukoll: Imbierrek ikun il-Mulej, Alla ta' Sem; u ha jkun Kanghan il-qaddej tiegħu.

27 Iwassa' Alla lil Ġafet, u jgħammar fit-tind ta' Sem; u Kanghan ikun il-qaddej tiegħu.

28 U Noè għiex wara d-dilluvju tliet mija u hamsin sena.

29 U l-jiem kollha ta' Noè kienu disa' mija u hamsin sena: u miet.

10 Issa dan hu nisel ulied Noè; Sem, Ham, u Ġafet; u wara d-dilluvjn twildulhom ulied.

2 Uljed Ġafet: Gomer, Magog, u Magħdaj, u Ġawan u Tubal u Mesek, u Tiras.

3 U wlied Gomer: Askenaż, u Rifat, u Togarma.

4 U wlied Ġawan: Elisa, u Tarsis, Kittim, u Dodanin.

5 Minn dawn, harġu l-ġnus tax-xtajta, kull wiehed fl-artijiet tiegħu, kull wiehed skond ilsien, skond il-familja tiegħu f'ġensu.

6 U wlied Ham: Kus, u Misrajm, u Put, u Kanghan.

7 U wlied Kus: Seba, u Hawila, u Sabta, u Raghma, u Sabteka, u wlied Raghma: Xeba u Dedan.

8 U Kus wiled 'il Nimrod: dan sar qawwi fl-art.

9 Hu kien kaċċatur kbir quddiem il-Mulej; għalhekk iġhidu: Bħal Nimrod kaċċatur kbir f'għajnejn il-Mulej.

10 U Babel kienet il-bidu tas-saltna tiegħu, u Ereġ, u Akkad, u Kalni, f'art Sinar.

11 Minn din l-art mar Assur, u bena 'l Ninwe, u l-belt ta' Rehobot-Ghir, u Kalah.

GENESI 11

12 U Resen, bejn Ninwe u Kalah, hi l-belt il-kbira.

13 U Misrajm wiled il-Ludin, u l-Ghanamin, u l-Lehabin u n-Naftuhin.

14 U l-Patrusin, u l-Kasluhin, (li minnhom harġu l-Filistin) u l-Kaftorin.

15 Kanghan wiled lil Sidon, il-kbir tiegħu, u lil Het,

16 U l-Gebusin, u l-Amurrin, u l-Girgasin,

17 U l-Hiwwin, u l-Gharkin, u s-Sini,

18 U l-Arwadi, u s-Semari, u l-Hamati; u wara xterdu l-familji tal-Kanghanin.

19 U l-art tal-Kanghanin kienet tibda minn Sidon, int u sejjer Gerar, sa Gaża; u inti u sejjer Sodoma, u Gomorra, u Adma, u Seboghim, sa Lasa.

20 Dawn huma wiled Ham, skond il-familji tagħhom, skond l-ilsna tagħhom, fl-artijiet u fil-ġnus tagħhom.

21 Lil Sem ukoll, missier it-tfal kollha ta' Gheber, u hu l-kbir ta' Gafet, twildulu t-tfal.

22 U wiled Sem: Ghelam, u Assur, u Arfaksad, u Lud, u Aram.

23 U wiled Aram: Ghuz, u Hul, u Geter, u Mas.

24 U Arfaksad wiled lil Selah, u Selah wiled lil Gheber.

25 Lil Gheber twildulu żewġ ulied, wiehed jismu Peleg; għax fi żmien u tqassmet l-art; u isem huh kien Goqtan.

26 U Goqtan wiled lil Almodad, u lil Selef, u lil Hasarmawt, u lil Gerah.

27 U lil Hadoram, u lil Uzal, u lil Dikla,

28 U lil Ghobal, u lil Abimajel, u lil Xeba.

29 U lil Ofir, u lil Hawila, u lil Gobab: dawn kollha kienu wiled Goqtan.

30 U ghamarthom kienet minn Mesa int u sejjer Sefor, sal-muntanji tal-lyant.

31 Dawn huma wiled Sem, skond il-familji tagħhom, u skond l-ilsna tagħhom, fl-artijiet tagħhom, skond genshom.

32 Dawn huma l-familji ta' Noë, skond in-nisel tagħhom, fil-ġnus tagħhom: u minn dawn tferrqu l-ġnus fuq l-art wara d-dilluvju.

11 U l-art kollha kellha lsien wiehed, u kliem wiehed.

2 U ġara, huma u mexjin mil-lyant, illi sabu wita fl-art ta' Sinar; u ghammru hemm.

3 U qalu wiehed lil iehor: Ejja, ha naghmlu l-madam, u nahmuh tajjeb. U l-madam kien għalihom f'lok ġebel, u ż-żift flok tajn.

4 U qalu: Ejja, ha nibnu belt u torri, li rasu tilhaq sas-sema; u ha naghmlu għalina tifkira, biex ma nixterdux fuq wiċċ l-art kollha.

5 U l-Mulej nizej jara l-belt u t-torri, li wiled il-bnedmin kienu jibnu.

6 U l-Mulej qal: Ara, il-poplu wiehed, u lkoll għandhom ilsien wiehed; u dan hu l-bidu tax-xogħol tagħhom; issa xejn ma jzommhom milli jagħmlu kulma jfett-lilhom.

7 Ejja, ha ninzlu, u hemm inhawdulhom ilsienhom, biex wiehed ma jifhimx ilsien siehbu.

8 U l-Mulej xerridhom minn hemm fuq wiċċ l-art kollha: u waqfu jibnu l-belt.

9 Għalhekk jisimha Babel: għaliex il-Mulej hemm hawwad ilsien l-art kollha: u minn hemm il-Mulej xerridhom fuq wiċċ l-art kollha.

10 Dan hu nisel Sem: Sem kellu mitt sena, u wiled lil Arfaksad sentejn wara d-dilluvju:

11 U Sem għiex, wara li wiled lil Arfaksad, hames mitt sena, u kellu subjien u bniet.

12 U Arfaksad għiex hamsa u tletin sena, u wiled lil Selah:

13 U wara li wiled lil Selah: Arfaksad għiex erba' mija u tliet snin, u kellu bniet u subjien.

14 U Selah għiex tletin sena, u wiled lil Gheber:

15 U għiex Selah, wara li wiled lil Gheber, erba' mija u tliet snin, u kellu subjien u bniet.

16 U Gheber għiex erbgha u tletin sena, u wiled lil Peleg:

17 U Peleg, wara li wiled lil Peleg, għiex erba' mija u tletin sena, u wiled subjien u bniet.

18 U Peleg għiex tletin sena, u wiled lil Reghu:

19 U wara li wiled lil Reghu, Peleg għiex mitejn u disa' snin, u wiled subjien u bniet.

20 U Reghu għiex tnejn u tletin sena, u wiled lil Serug:

21 U Reghu, wara li wiled lil Serug, għiex mitejn u seba' snin, u kellu subjien u bniet.

22 U Serug għiex tletin sena, u wiled lil Nahor:

23 U wara li wiled lil Nahor, Serug għiex mitejn sena, u wiled subjien u bniet.

24 U Nahor għiex disa' u ghoxrin sena, u wiled lil Terah:

25 U wara li wiled lil Terah, Nahor għiex mija u dsatax-il sena, u wiled subjien u bniet.

26 U Terah għiex sebghin sena, u wiled lil Abram, lil Nahor, u lil Haran.

27 Issa dan hu nisel Terah: Terah wiled lil Abram, lil Nahor, u lil Haran; u Haran wiled lil Lot.

28 U Haran miet quddiem Terah mis-sieru, f'art twelidu, f'Ur tal-Kaldin.

29 U Abram u Nahor iżżewġu: mart Abram kien jisimha Saraj; u mart Nahor

GENESI 12

kien jisimha Milka, bint Haran, missier Milka, u missier Iska.

30 U Saraj kienet hawlija, u ma kellhiex tfal.

31 U Terah ha lil ibnu Abram, u lil Lot bin Haran, bin ibnu, u lil Saraj kenntu, mart Abram ibnu; u hargu magghom minn Ur tal-Kaldin, biex jidhlu f'art Kanghan; u waslu Haran, u ghammru hemm.

32 Mitejn u hames snin kienu jiem Terah; u Terah miet f'Haran.

12 Issa l-Mulej qal lil Abram: Ohrog minn artek, u minn niesek, u minn dar missierek, lejn l-art li sa nurik:

2 U naghmel minnek gens kbir, u nbierkek, u nkabbar ismek; u int tkun barka:

3 U nbierkek lil min ibierkek, u lil min jishtek, nishtu: u jitbierku bik il-familji kollha ta' l-art.

4 Ghalhekk Abram telaq, bhal ma qallu l-Mulej; u Lot mar mieghu: u Abram kellu hamsa u sebghin sena meta telaq minn Haran.

5 U Abram ha lil martu Saraj, u lil Lot bin huh, u gidhom kollu li kellhom, u n-nies li kisbu f'Haran; u telqu biex i-morru f'art Kanghan; u waslu f'art Kanghan.

6 U Abram qasam l-art sa fejn Sikem, sal-witja ta' Mori. U l-Kanghanin, dak iż-żmien, kienu ghadhom ighammru fl-art.

7 U l-Mulej deher 'l Abram, u qal: Lil nislek naghti din l-art: u hemm bena altar lill-Mulej, li kien deherlu.

8 U telaq minn hemm lejn muntanja, in-naha tal-lvant ta' Betel, u waqqaf it-tinda tieghu bejn Betel in-naha tal-punent, u Haj in-naha tal-lvant: u hemm bena altar lill-Mulej, u sejjah isem il-Mulej.

9 Imbaghad Abram telaq, miexi miexi, lejn nofsinhar.

10 U waqa' l-għuh fl-art: u Abram niżel l-Egittu biex ighammar hemm; ghax kbir kien il-għuh fl-art.

11 U gara, malli kien qorob biex jidhol l-Egittu, illi qal lil Saraj martu: Ara, issa, jien naf li int mara sabiha u ta' min ihares lej: j.

12 U jgħri, xhin jarawk l-Egizzjani, illi jgħidu: Din martu; u joqtluni, iżda lilek ihalluk hajja.

13 Ghid, nitolbok, li inti ohti: biex minhabba fik ma jgħrili xejn, u nibqa' haj minhabba fik.

14 U gara, meta Abram wasal l-Egittu, illi l-Egizzjani raw li l-mara kienet sabiha wisq.

15 Rawha wkoll il-prinċipijiet ta' Farghun, u fahhruha quddiem Farghun: u tiehdet il-mara fid-dar ta' Farghun.

16 U mexa tajjeb ma' Abram min-

habba fiha: u kellu nghag, u gniedes, u hmir, u qaddejja rgjel, u qaddejja nisa, u hmir nisa, u igmla.

17 U l-Mulej darab lil Farghun, u lil daru bi swat kbir minhabba Saraj, mart Abram.

18 Farghun sejjah lil Abram, u qal: X'ghamilti? Ghala ma ghidtlx li hi martek?

19 Ghala ghidt: Hi ohti? Minhabba f'hekk hadtha b'marti: issa, mela, hawn hi martek; hudha, u itlaq.

20 U Farghun ordna xi rgjel biex iwasslu lilu, u lil martu, u kulma kellu.

13 U Abram tala' mill-Egittu, hu, martu, u kulma kellu, u Lot mieghu, lejn nofsinhar.

2 U kien ghani hafna Abram fil-bhejjem, fil-fidda, u fid-deheb.

3 U kompla l-vjaġġ tieghu minn nofsinhar sa Betel, sa fejn qabel kienet it-tinda tieghu, bejn Betel u Haj.

4 Sa fejn l-altar li kien ghamel l-ewwel: u hemm Abram sejjah isem il-Mulej.

5 U Lot ukoll, li mar ma' Abram, kellu mriehel, u baqar, u tined.

6 U l-art ma kenitx tiflah tghajjixhom, biex ighammru flimkien: ghax gidhom kien kbir, u ma setghux ighammru flimkien.

7 U kien hemm għieda bejn ir-raghajja ta' l-imriehel ta' Abram u r-raghajja ta' l-imriehel ta' Lot: u l-Kanghanin u l-Perezin kienu jghammru fl-art.

8 U Abram qal lil Lot: Halli ma jkun hemm għied, nitolbok, bejni u bejne, u bejn ir-raghajja tieghi, u r-raghajja tieghek: ghax ahna ahwa.

9 Mhix l-art kollha quddiemek? In-fired minni, nitolbok: jekk tiehu lejn ix-xellug, jien imbaghad immur lejn il-lemin: jew jekk titlaq lejn il-lemin, jien imbaghad immur lejn ix-xellug.

10 U Lot rafa' ghajnejh, u ra l-wilga kollha tal-Gurdan, li kienet imsoqqja tajjeb kullimkien, qabel il-Mulej ma garrat lil Sodoma u lil Gomorra, bhall-gnien tal-Mulej, bhall-art ta' l-Egittu, inti u ġej lejn Sohar.

11 U Lot għazel għalih il-wilga kollha tal-Gurdan: u Lot telaq lejn il-lvant; u hekk infirdu wiehed mill-iehor.

12 Abram ghammar fl-art ta' Kanghan, u Lot ghammar fil-bliet tal-witja, u waqqaf it-tinda tieghu lejn Sodoma.

13 Imma n-nies ta' Sodoma kienu hżiena u midinbin hafna quddiem il-Mulej.

14 U l-Mulej qal lil Abram, wara li Lot infired minnu: Arfa' ghajnejk issa, u hares, minn fejn int, lejn it-tramuntana, u lejn nofsinhar, u lejn il-lvant, u lejn il-punent:

GENESI 15

15 Ghax l-art kollha li qieghed tara, naghtihielek, u lil nislek ghal dejjem.

16 U lil nislek naghmel bhat-trab ta' l-art: jekk wiehed jista' jghodd it-trab ta' l-art, lil nislek ukoll jista' jghoddu.

17 Qum, aqşam l-art, minn tulha u l-wisa' taghha; ghax jien naghtihielek.

18 Imbaghad Abram qala' t-tinda tieghu, u gie, u ghammar fil-witja ta' Mamri, li qieghda f'Hebron, u bena hemm altar lill-Mulej.

14 U gara, fi żmien Amrafel sultan ta' Sinar, Arjok sultan ta' Ellasar, Kedorlaghomer sultan ta' Ghelam, u Tidghal sultan tal-ġnus;

2 Illi dawn ghamlu gwerra ma' Bera sultan ta' Sodoma, u ma' Birsas sultan ta' Gomorra, u Sinab sultan ta' Adma, u Semeber sultan ta' Seboghim, u s-sultan ta' Bela, li hi Sohar.

3 Dawn kollha nghanqu f'wied Siddim, li hu l-bahar mielah.

4 Tnax-il sena damu taht Kedorlaghomer, u fit-tittax-il sena irvellaw.

5 U fl-erbatax-il sena gie Kedorlaghomer, u s-slaten li kienu mieghu, u habtu ghar-Refajin f'Axterot-Karnajm, u għaż-Zuzin f'Ham, u għall-Emin f'Xawe-Kirjatjajm,

6 U għall-Horin fil-muntanja taghhom ta' Seghir, sa El-Faran, li hi hdejn id-dezert.

7 Imbaghad regghu lura, u ġew Ghajm-Misfat, li hi Kades, u harbtu l-art kollha tal-Ghamalqin, u l-Amurrin, li kienu ighammru f'Hasson-Tamar.

8 U hareġ is-sultan ta' Sodoma, u s-sultan ta' Gomorra, u s-sultan ta' Adma, u s-sultan ta' Seboghim, u s-sultan ta' Bela, (li hi Sohar:) u lestew ruhhom għat-taqbida maghhom f'wied is-Siddim:

9 Ma' Kedorlaghomer sultan ta' Ghelam, u ma' Tidghal sultan tal-ġnus, u ma' Amrafel sultan ta' Sinar, u ma' Arjok sultan ta' Ellasar, erba' slaten ma' hamsa.

10 U wied is-Siddim kien mimli b' hafna bjar taz-żift; u s-slaten ta' Sodoma u ta' Gomorra harbu, u waqghu hemm: u l-bqija harbu lejn il-muntanja.

11 U hadu l-ġid kollu ta' Sodoma u Gomorra, u l-ikel kollu taghhom, u telqu.

12 U hadu lil Lot, bin hu Abram, li kien joqghod Sodoma, u gidu, u telqu.

13 U gie wiehed li kien arab, u qal lil Abram il-Lhudi; ghax hu kien ighammar hdejn il-ballut ta' Mamri, l-Amurri, hu Eskol. u hu Ghaner: dawn kienughamlu ghaqda ma' Abram.

14 U malli sama' Abram li 'l huh haduh ilsir, ta l-armi lill-qaddejja mharrġin tieghu, imweldin f'daru stess, tliet mija u tmintax, u mar wara s-slaten sa Dan.

15 Hu qassam in-nies tieghu għal fuq-

hom, hu u n-nies tieghu, bil-lejl, u għelbhom, u mar warajhom sa Hoba, li hi n-naha tax-xellug ta' Damasku.

16 U ha lura l-ġid kollu, u raġa' ġieb lil huh Lot, u lil gidu, u n-nisa wkoll, u n-nies.

17 U s-sultan ta' Sodoma hareġ jiltaqa' mieghu wara t-taqbida ma' Kedorlaghomer, u mas-slaten li kienu mieghu, f'wied Xave, li hu wied is-sultan.

18 U Melkisedek sultan ta' Salem ġieb hobz u nbid; u kien il-qassis t'Alla l-Gholi.

19 U bierku, u qal: Imbierek Abram minn Alla l-Gholi, Sid is-sema u l-art:

20 U mbierek Alla l-Gholi, li reha l-eghdewwa tieghek f'idejk. U tah eghxur minn kollox.

21 U s-sultan ta' Sodoma qal lil Abram: Aghtini n-nies, u hu l-ġid int.

22 U Abram qal lis-sultan ta' Sodoma: Ghollejt idi lejn il-Mulej, Alla l-Gholi, Sid is-sema u l-art.

23 Li u la hajta, u lanqas gaffa ta' sandli ma niehu minn dak li hu tieghek, li ma tmurx tghid: Lil Abram ghamiltu għani:

24 Hlief dak li kielu ż-żghazagh, u sehem in-nies li ġew mieghi: Ghaner, Eskol, u Mamri: ha jiehdu sehemhom.

15 Wara dawn il-hwejjeġ, giet il-kelma tal-Mulej lil Abram f'dehra, billi qal: La tibzax, Abram: jien it-tarka tieghek, u l-hlas tieghek kbir tassew.

2 U Abram qal: O Sidi Alla, x'tagħtini, jekk jien m'għandix tfał, u l-werriet tad-dar tieghi hu Elighezer ta' Damasku?

3 U Abram qal: Ara, lili ma tajtnix nisel: u, ara, wiehed imwieled f'dari hu l-werriet tieghi.

4 U, ara, il-kelma tal-Mulej giet għandu, tghid: Dan ma jkunx il-werriet tieghek; iżda dak li johroġ minn ġo fik ikun il-werriet tieghek.

5 U harġu 'l barra, u qal: Issa hares lejn is-sema, u ghodd il-kwiekeb, jekk tista' tghoddom: u qallu: Hekk ikun nislek.

6 U Abram emmen imbaghad fil-Mulej; u l-Mulej għoddu b'haqq.

7 U qallu: Jien il-Mulej li hrigtek minn Ur tal-Kaldin, biex naghtik din l-art biex tiritha.

8 U qal: Sidi Mulej, kif inkun naf li niritha?

9 U qallu: Hudli għoġol ta' tliet snin, u mogħza ta' tliet snin, u kibx ta' tliet snin, u gamiema, u beccun.

10 Imbaghad ġieblu dawn kollha, u qasamhom min-nofs, u qieghed kull nofs quddiem in-nofs l-iehor: iżda l-aghsafar ma qasamhomx.

11 U xhin it-tjur niżlu għal fuq l-iġsma, Abram kecciehom.

12 U xhin kienet niezla x-xemx, nghas kbir waqa' fuq Abram; u, ara, biza' ta' dalma kbira waqa' fuqu.

13 U qal lil Abram: Kun af tabilhaqq li nislek ikun barrani f'art mhix tieghu, u mjassar: u jghakksuh ghal erba' mitt sena;

14 Izda min dak il-gens li huma jaqdu, jien naghmel haqq: u wara dan nislek johrog' b'gid kbir.

15 U inti tmur ghand missirijietek bisliem; inti tindifen li xjuhija tajba.

16 Izda fir-raba' nisel, huma jergghu jigu hawn: ghax il-hazen ta' l-Amurrin ghad mhux mitmum s'issa.

17 U gara, xhin nizlet ix-xemx, u dalam, illi kenur idahhan, u torca taqbad, ghaddew minn bejn dawk il-qasmiet.

18 Dak in-nhar il-Mulej intrabat b' ghaqda ma' Abram, billi qal: Lil nislek jien tajt din l-art, mix-xmara ta' l-Egittu sax-xmara l-kbira, ix-xmara Ewfrat:

19 Il-Kenjin, u l-Kenezin, u l-Kadmunin;

20 U l-Hittin, u l-Perezin, u r-Refajin,

21 U l-Amurrin, u l-Kanghanin, u l-Girgasin, u l-Gebusin.

16 Issa Saraj mart Abram ma welditlux ulied: u kellha qaddejja, Egizzjana, li kien jisimha Hagar:

2 U Saraj qalet lil Abram: Ara, issa, il-Mulej zammi milli niled: nitolbok, id-hol ghand il-qaddejja tieghi; ghandi mnejn ikolli t-tfal minnha, u Abram sama' minn kliem Saraj.

3 U Saraj mart Abram hadet lil Hagar, il-qaddejja taghha Egizzjana, wara li Abram kien ilu ghaxar snin f'Kanghan, u tatha lil zewgha Abram biex tkun martu.

4 U dahal ghand Hagar, u hi hablet: u malli rat li hablet, sidtha ccekknet f'ghajnejha.

5 U Saraj qalet lil Abram: Ghajbi fuqek: tajtek il-qaddejja tieghi fi hdanek; u malli rat li hablet, jien iccekkint f'ghajnejha: il-Mulej jaghmel haqq bejni u bejnek.

6 Izda Abram qal lil Saraj: Ara, il-qaddejja tieghek f'idejk; aghmel biha kif joghg'bok. U wara li Saraj imxiet maghha hazin, Hagar harbet minn quddiem wiçcha.

7 U l-anglu tal-Mulej sabha hdejn ghajn ta' l-ilma fid-dezert, hdejn il-ghajn fit-triq li taghti ghal Sur.

8 U qal: Hagar, qaddejja ta' Saraj, minn fejn gejja? U fejn sejra? U qalet: Qieghda nahrab minn wiçç sidi Saraj.

9 U l-anglu tal-Mulej qalilha: Arga' lura ghand sidtek, u oqghod taht idejha.

10 U l-anglu tal-Mulej qalilha: Jien inkattar qatigh nislek, li ma jinghaddx bil-kotra.

11 U l-anglu tal-Mulej qalilha: Ara,

inti tqila, u tiled tifel, u ssemnih Ismaghel; ghaliex il-Mulej sama' n-niket tieghek.

12 Hu jkun bniedem ahraç; idu tkun kontra kulhadd, u id kulhadd tkun kontra tieghu; u jghammar quddiem hutu kollha.

13 U semmiet isem il-Mulej li kien kellimha: Inti Alla li tarani; ghax qalet: Tassew li hawn rajt lil Alla, u bqajt hajja wara li rajtu?

14 Ghalhekk semmiet il-bir: Bir il-haj-roj; ara, hu qieghed bejn Kades u Bered.

15 U Hagar wildet iben lil Abram: u semma Abram isem ibnu, li wildet Hagar, Ismaghel.

16 U Abram kellu sitta u tmenin sena, meta Hagar wildet lil Ismaghel lil Abram.

17 U meta Abram kellu disgha u disghin sena, il-Mulej deher lil Abram, u qallu: Jien Alla li nista' kollox; imxi quddiem, u kun perfett.

2 U naghmel il-ghaqda tieghi bejni u bejnek, u nkattrek qatigh.

3 U Abram intafa' ghal wiççu: u Alla tkellem mieghu, billi qallu:

4 Jiena, ara, il-ghaqda tieghi mieghek; u int tkun missier ta' hafna gnus.

5 Lanqas ma jissejjah izjed ismek Abram, izda ismek ikun Abraham; ghax missier ta' hafna gnus ghamiltek.

6 U nkabbrek qatigh, u gnus naghmel minnek, u slaten johorçu minnek.

7 U nzomm il-ghaqda tieghi bejni u bejnek, u bejn nislek warajk, minn gidd ghal gidd, bhala ghaqda ghal dejjem, biex inkun Alla tieghek, u lil nislek warajk.

8 U naghti lilek, u lil nislek warajk, l-art li fiha inti qieghed barrani, l-art kollha ta' Kanghan, biex tkun taghkom ghal dejjem: u jien inkun Alla taghhom.

9 U Alla qal lil Abraham: Inti thares ghalhekk il-ghaqda tieghi, int, u nislek warajk, minn gidd ghal gidd.

10 Din hi l-ghaqda tieghi, li inti thares, bejni u bejnkom u nislek warajk: Kull raġel fostkom ikun ċirkonċiż.

11 U taghmlu ċ-ċirkonċiżjoni; u dan ikun gheml tal-ghaqda tieghi bejni u bejnkom.

12 U kull raġel fostkom ikun ċirkonċiż, meta jkun ta' tmint ijiem, minn gidd ghal gidd; hekk ukoll il-qaddej imwieled f'dar-kom, jew mixtri bil-flus minghand xi barrani, li mhux ta' nislek.

13 Sew dak li jitwieled f'darek, u sew dak li jinxtara bi flusek, ghandhom ikunu ċirkonċiżi: u l-ghaqda tieghi tkun f'gisimkom bhala rabta ghal dejjem.

14 U r-raġel li m'ghandux ċirkonċiżjoni, li mhux ċirkonċiż f'gismu, jinqata' minn fost il-poplu tieghu: ikun kiser il-ghaqda tieghi.

15 U Alla qal lil Abraham: Lil martek

GENESI 18

Saraj, issejhlhiex Saraj: iżda Sara ikun isimha.

16 U nberikha, u naghtik ukoll iben minnha: iva, inberikha, u hi tkun omm il-ġnus; slaten ta' popli johorġu minnha.

17 Imbaghad Abraham intafa' ghal wiċċu, u dahak, u f'qalbu qal: Ewwilla lil min ghandu mitt sena titwelidlu tarbija? U Sara, li ghandha disghin sena, sa tiled?

18 U Abraham qal lil Alla: Li kien Ismaghel iġhix quddiemek!

19 U Alla qal: Tassew, martek Sara tilidlek iben; int issemmi ismu Izakk; u jien inzomm il-għaqda tiegħi miegħu, bhala għaqda ta' dejjem, ma' nislu warajh.

20 U ghal Ismaghel, jien smajtek: Ara, jien beriktu, u nkatru, u nkabbru qatigh; tnaix-il prinċep jiled, u jien naghmlu ġens kbir.

21 Iżda l-għaqda tiegħi nzomm ma' Izakk, li Sara tilidlek f'daž-żmien sena oħra.

22 U ma baqax jitkellem miegħu, u Alla tala' minn hdejn Abraham.

23 U Abraham ha lil ibnu Ismaghel, u lil dawk kollha li twieldu f'daru, u lil dawk kollha li nxtraw bi flusu, kull raġel fost l-irġiel ta' dar Abraham; u ghamlilhom iċ-ċirkonċizzjoni f'ġisimhom, dak in-nhar stess, bhal ma qallu Alla.

24 U Abraham kellu disgha u disghin sena, meta kien ċirkonċiż.

25 U Ismaghel ibnu kellu tlittax-il sena, meta kien ċirkonċiż.

26 Dak in-nhar stess kien ċirkonċiż Abraham, u Ismaghel ibnu.

27 U l-irġiel kollha ta' daru, imweldin f'daru, u mixtrijin bil-flus minghand il-barrani, kienu ċirkonċiżi mingħu.

18 U deherlu l-Mulej hdejn il-ballut ta' Mamri, hu u qieghed fil-bieb tat-tinda tiegħu, fi-eqqel tas-shana tan-nhar;

2 U rafa' għajnejh u hares, u, ara, tliet irġiel kienu hdejh: u xhin rahom, ġera mill-bieb tat-tinda biex jilqagħhom, u tbaxxa lejn l-art,

3 U qal: Sidi, jekk issa sibt hniena f'għajnek, nitlobok, la tibqax għaddej, minn quddiem il-qaddej tiegħek:

4 Ha nġib ftit ilma, nitlobkom, u aħslu riegħikom, u hudu r-ruħ taht is-siġra:

5 U nġib biċċa hobb, u għinu ruhkom; imbaghad ibqgħu sejrin: għax għalhekk għaddeju għand il-qaddej tagħkom. U qalulu: Aghmel kif għidt.

6 U Abraham għaġġel jidhol fit-tinda għand Sara, u qal: Isa, hejji tliet sghan smid, aghġinhom, u aghmel ftajjar fuq il-kenur.

7 U Abraham ġera lejn il-baqar, u ha għoġol tari u tajjeb, u tah lil wiehed zagħ-zuġh: u għaġġel ihejjih.

8 U ha l-butir, u l-halib, u l-għoġol li

kien hejja, u qeghidhom quddiemhom: u qagħad hdejhom taht is-siġra huma u jieklu.

9 U qalulu: Fejn hi Sara martek? U qal: Ara, fit-tinda.

10 U qal: Tassew, narga' nġi għandek bhal daž-żmien sena; u, ara, Sara martek ikollha tifel. U Sara semgħet dan fil-bieb tat-tinda, li kienet warajh.

11 Issa, sew Abraham u sew Sara kienu mdahhlin fiż-żmien; u kien inqata' għal Sara dak li soltu jkollhom in-nisa.

12 Għalhekk Sara dahket f'qalbha, billi qalet: Wara li xjieht, se jkolli l-hena, u sidi hu hekk xih ukoll?

13 U l-Mulej qal lil Abraham: Għaliex dahket Sara, billi qalet: Tassew niled tarbija, meta jien xjieht?

14 Ewwilla hemm xi haġa tqila hafna għall-Mulej? Bhal daž-żmien sena narga' nġi għandek, u Sara jkollha tifel.

15 Imbaghad Sara ċahdet, billi qalet: Ma dhaktx; għax kienet beżghana. Hu qal: Iva, dhakt.

16 U l-irġiel qamu minn hemm, u harsu lejn Sodoma: u Abraham mar magħhom biex iwassalhom.

17 U l-Mulej qal: Sa nahbi jien minn Abraham dak li sa naghmel,

18 Ladarba Abraham għandu sgur isir ġens kbir u qawwi, u l-ġnus kollha ta' l-art jitbierku bih?

19 Għax jien htartu, biex jordna lil uliedu, u lil daru warajh li jharsu t-triq tal-Mulej, biex jagħmlu s-sewwa; u l-haqq biex il-Mulej iġib fuq Abraham dak li wiegħed għalih.

20 U l-Mulej qal: Għax il-għajta ta' Sodoma u Gomorra hi tassew kbira, u dnubhom hu wisq ikrah;

21 Ninzel issa, u nara jekk għamlux kolloxx bhalma l-għajta tagħhom waslitli; u jekk le, inkun nafu.

22 U l-irġiel dawru wiċċhom minn hemm, u telqu lejn Sodoma; iżda Abraham baqa' wieqaf quddiem il-Mulej.

23 U Abraham resaq, u qal: Trid int teqred it-tajjeb mal-hazin?

24 Għandu mnejn hemm hamsin tajbin fil-belt: trid int teqridha wkoll, u ma tahfrilhiex, minhabba l-hamsin tajbin li hemm go fiha?

25 Barra minnek li tagħmel dil-haġa: li teqred it-tajjeb mal-hazin. Barra minnek li tqis it-tajjeb bhal ma tqis il-hazin. L-Imhallel ta' l-art kollha, ma jagħmilx haqq sewwa?

26 U l-Mulej qal: Jekk insib f'Sodoma hamsin tajbin fil-belt, nahfer lill-belt kollha minhabba fihom.

27 U Abraham wiegħeb u qal: Ara, issa, jien azzardajt inkellem lil Sidi, jien li minieħ hliet trab u rmied:

28 Għandu mnejn jonqos hamsa għall-hamsin tajbin: trid teqred int il-belt

kollha ghal hamsa? U wiegeb: Jekk insib hemm hamsa u erbghin, ma neqridhiex.

29 U Abraham raġa' kelm, u qal: Ghandu mnejn jinsabu hemm erbghin. U l-Mulej qal: Ma naghmilx dan minhabba erbghin.

30 U Abraham qallu: Halli ma jaghdabx Sidi, u jien nitkellem: Ghandu mnejn jinsabu hemm tletin. U l-Mulej qallu: Ma naghmilx dan jekk insib tletin hemm.

31 U Abraham qallu: Ara, issa, azzardajt inkellem lil Sidi: Ghandu mnejn jinsabu hemm ghoxrin. U l-Mulej qallu: Ma neqridhiex minhabba ghoxrin.

32 U Abraham qal: Halli ma jaghdabx Sidi, u nitkellem did-darba biss: Ghandu mnejn jinsabu hemm ghaxra. U qal il-Mulej: Ma neqridhiex minhabba ghaxra.

33 U malli temm jitkellem ma' Abraham, il-Mulej telaq: U Abraham raġa' mar lejn daru.

19 Issa zewġ angli ġew Sodoma filghaxija; u Lot kien bil-qiegħda fil-bieb ta' Sodoma: u hekk kif rahom, Lot qam biex jiltaqa' magħhom; u tbaxxa b'wiċċu lejn l-art.

2 U qal: Araw, issa, sjiedi: idhlu, nitlobkom, fid-dar tal-qaddej tagħkom, u għaddu l-lejl kollu, u aħslu riġlejk, u qumu kmieni filgħodu, u morru għal triqtkom. U wiegbu: Le; imma l-lejl kollu ngħadduh barra fil-misrah.

3 U ssikkahom hafna; u lwew għal għandu, u dahlu id-dar tiegħu; u għamlilhom mikla; u hema l-hobż bla hmira, u kielu.

4 Qabel ma mteddu, l-irġiel tal-belt, l-irġiel ta' Sodoma, sew xjuħ u sew żgħażaġ, dawru d-dar, in-nies kollha minn kull naha:

5 U sejhu lil Lot, u qalulu: Fejn huma l-irġiel li ġew għandek dal-lejl? Ġibhomlna hawn barra, halli nagħrfuhom.

6 İzda Lot hareġ lejhom fil-bieb, u għalaq il-bieb warajh.

7 U qal: Nitlobkom, huti, tagħmlux deni.

8 Ara, issa, jien għandi zewġ bniet, li għadhom ma għarfu l-ebda raġel; halluni, nitlobkom, nohroghomlikom, u għamlulhom dak li jidhrilkom li hu tajjeb f'għajnejkom: biss lil dawn l-irġiel tagħmlulhom xejn; għax għalhekk dawn dahlu taht is-saqaf tiegħi.

9 U qalulu: Warrbilna. U reġghu qalu: Dan ġie bħal barrani, u diġà qiegħed jagħmilha ta' mhallef; issa miegħek nimxu agharr milli nimxu magħhom. U għamlu aktar għaliħ, għal Lot, u kienu waslu biex ikissru l-bieb.

10 İzda l-irġiel meddew idhom, u ġibdu lil Lot ġod-dar magħhom, u għalqu l-bieb.

11 U darbu lill-irġiel li kienu fil-bieb bil-ghama, sew żġhar u sew kbar: għalhekk huma għajjew ifittxu l-bieb.

12 U l-irġiel qalu lil Lot: Lil min għandek iżjed miegħek? Haten, subjien, bniet, u kull min għandek fil-belt, ohroghom minn hawn:

13 Għax aħna neqirdu dal-post, għaliex l-għajta tagħhom kibret hafna quddiem il-Mulej.

14 U Lot hareġ, u tkellem ma' htien, li kienu żżewġu lill-bniet tiegħu, u qal: Qumu, ohroġu minn dal-post; għax il-Mulej sa jgarraf dil-belt. İzda hu deher bħal wieħed li ried jiddiehaq bi htien.

15 U malli żernaq, l-angli għaġġu lil Lot, billi qalu: Qum, hu 'l martek, u ż-żewġ bniet tiegħek, li huma hawn; li ma tintemmxi fil-hażen ta' dil-belt.

16 İzda hu trikker. Għalhekk l-irġiel qabdulu idu, u id martu, u id iż-żewġ bniet tiegħu, billi l-Mulej henn għaliħ: u hargħu, u qegħduh barra l-belt.

17 U ġara, wara li kienu hargħom barra, illi wieħed minn dawk l-irġiel qal: Ahrab għal hajtek; la tharisx warajk, u la tiqafx fil-witja kollha; ahrab lejn il-muntanja, li ma tintilifx.

18 U Lot qalilhom: Mhux hekk, Sidi: 19 Ara, issa, il-qaddej tiegħek sab hniena f'għajnejk, u int kabbar il-hniena tiegħek, billi salvajtli 'l hajti; u jien ma nistax nahrab lejn il-muntanja, li ma tilhaqni xi hsara, u mmut:

20 Ara, issa, dil-belt hi fil-qrib biex nahrab fiha, u hi żġhira. Hallini nahrab hemm, (mhix wahda żġhira?) u ruhi tibqa' hajja.

21 U qallu: Ara, jien ilqajt talbek f'din il-haġa wkoll, li ma ngarrabx dil-belt, li fuqha tkelliimt int.

22 Għaġġel, ahrab hemmekk; għax ma nista' nagħmel xejn sakemm tasal hemm. Għalhekk isem dik il-belt issemma Sohar.

23 Ix-xemx kienet telgħet fuq l-art xhin Lot dahal Sohar.

24 Imbagħad il-Mulej bagħat fuq Sodoma u Gomorra xita ta' kubrit u nar minn għand il-Mulej mis-sema;

25 U garraf dawk il-bliet, u l-wita kollha, u dawk kollha li jgħammru fiż-żewġ bliet, u dak li kien jikber fuq l-art.

26 İzda martu, minn warajh, harset lura, u saret pilastru tal-melħ.

27 U Abraham qam kmieni filgħodu, u mar fil-post fejn kien qagħad quddiem il-Mulej:

28 U hares lejn Sodoma u Gomorra, u lejn l-art kollha tal-wita, u ara, id-duħhan kien tiela' mill-art, bħal duħhan ta' forn.

29 U ġara, meta Alla garraf il-bliet tal-wita, illi Alla ftakar f'Abraham, u

baghat lil Lot minn nofs it-taqliba, meta qaleb il-bliet li fihom kien ighammar Lot.

30 U Lot tala' minn Sohar, u ghammar fil-muntanja, u ż-żewġ uliedu bniet mieghu; għax baża' għammar f'Sohar: u qaghad f'għar, hu u ż-żewġ bniet tiegħu.

31 U l-kbira qalet liż-żghira: Missierna xih, u ma hawnx raġel fuq l-art, biex jersaq lejna, bhalma hi d-drawwa tad-dinja kollha:

32 Ejja, halli naghtu jixrob l-inbid lil missierna, u norqdu mieghu, biex inżommu haj nisel minn missierna.

33 U dik il-lejla sqew l-inbid lil missierhom: u l-kbira dahlet, u raqdet ma' missierha; u ma ntebahx la meta mteddet, u lanqas meta qamet.

34 U gara l-ghada, illi l-kbira qalet liż-żghira: Ara, ilbierah imteddejt ma' missieri: halli naghtuh jixrob l-inbid ukoll il-lejla; imbaghad idhol ġewwa, u mteddet mieghu, biex inżommu haj nisel minn missierna.

35 U sqew l-inbid dik il-lejla wkoll lil missierhom: u ż-żghira qamet, u mteddet mieghu; u la ntebah meta mteddet, u lanqas meta qamet.

36 Hekk hablu ż-żewġ bniet ta' Lot minn missierhom.

37 U l-kbira wildet iben, u semmietu Mowab: dan hu sa lllum missier il-Mowabin.

38 U ż-żghira, hi wkoll wildet iben, u semmietu Ben-Ghammi: dan hu missier ulied Ghammon sa lllum.

20 U Abraham telaq minn hemm lejn in-naha t'isfel ta' l-art, u qaghad bejn Kades u bejn Sur, u ghammar f'Gerar.

2 U Abraham qal għal Sara martu: Hi ohti: u Abimelek, sultan ta' Gerar, baghat jiehu 'l Sara.

3 Imma Alla ġie f'holma għand Abimelek bil-lejl, u qallu: Ara, int se tmut, minhabba l-mara li hadt, għax miżżewġa:

4 Izda Abimelek ma kienx resaq lejha: u qal: Sidi, toqtol int ġens imqar jekk ikun bla htija?

5 Ma qallix: Hi ohti? U hi stess qalet: Hu hija. Fis-safa ta' qalbi, u f-indafa ta' idejja, ghamilt dan.

6 U Alla qallu f'holma: Iva, naf li dan għamiltu fis-safa ta' qalbek; għax jien zammetek ukoll li ma tidnibx kontra tiegħi: għalhekk ma hallejtix tmissha.

7 Għalhekk, issa, rodd il-mara lil żewġha; għax hu profeta, u jitlob għalik, u int tibqa' haj: u jekk ma troddhiex, kun af li sgur tmut, int, u dawk kollha li huma tiegħek.

8 Għalhekk Abimelek bakkar filghodu, u sejjah il-qaddejjja kollha tiegħu, u qalilhom dan kollu f'widnejhom, u dawn beżgħu wisq.

9 Imbagħad Abimelek sejjah lil Abraham, u qallu: X'għamiltina? U fiex offendejtek, biex ġibt fuqi u fuq saltnati dnub hekk kbir? Għamilti eghmejjel li qatt ma kien imisshom intgħamliu.

10 U Abimelek qal lil Abraham: X'rajt, biex għamilt dil-ħaġa?

11 U Abraham qal: Għax għidt: Tasew m'hawnx biża' t'Alla f'dan il-post; u joqtluni minhabba marti.

12 U bil-haqq hi wkoll ohti; hi bint missieri, izda mhix bint ommi, u saret marti.

13 U gara, meta Alla hariġni minn dar missieri niġġerra minn hawn u minn hemm, illi jien għidtilha: Din hi t-tjieba tiegħek li għandek turini; kull fejn naslu, għid għal-ija: Hu hija.

14 U Abimelek ha nħaġ, u gniedes, u qaddejjja rġiel, u qaddejjja nisa, u tahom lil Abraham, u raddlu 'l Sara martu.

15 U Abimelek qal: Ara, arti quddiemek: għammar fejn jognh'għbok.

16 U qal lil Sara: Ara, lil huk tajtu elf biċċa tal-fidda: ara, dan ikunlek għata f'għajnejn dawk kollha li huma miegħek, u quddiem kulhadd tkun iġġustifikata.

17 U Abraham talab lil Alla: u Alla fejjaq lil Abimelek, u lil martu, u lill-qaddejjja tiegħu; u kellhom it-tfal.

18 Għax il-Mulej kien għalaq għal kolloxx kull gūf fid-dar ta' Abimelek, minhabba Sara mart Abraham.

21 U l-Mulej żar lil Sara, kif kien qal; u l-Mulej għamel lil Sara kif kien tkellem.

2 Għax Sara hablet, u wildet tifel lil Abraham fix-xjuhija tiegħu, fiż-żmien li kien qallu Alla.

3 U Abraham semma isem ibnu li twelidlu, li Sara kienet welditlu, Izakk.

4 U Abraham għamel iċ-ċirkonċiżjoni lil ibnu Izakk meta kellu tmint ijiem, bhal ma kien ordnalu Alla.

5 U Abraham kellu mitt sena, meta twelidlu ibnu Izakk.

6 U Sara qalet: Alla għamilli biex nidhak: kull min jisma' jidhak miegħi.

7 U qalet: Min kien iġhid lil Abraham, illi Sara kellha tradda' t-tfal? Għax jien ulidtu iben fi xjuhitu.

8 U kiber it-tifel, u nfatam: u Abraham għamel dak in-nhar tal-ftim ta' Izakk mikla kbira.

9 U Sara rat lil bin Hagar l-Egizzjana, li kienet wildet lil Abraham, jiddiehak.

10 Għalhekk hi qalet lil Abraham: Ibghat 'il barra lil din il-qaddejjja u lil binha: għax bin din il-qaddejjja ma jkunx werriet ma' ibni Izakk.

11 U dan kien uġiġh kbir għal Abraham minhabba ibnu.

12 U Alla qal lil Abraham: La tagħlix

GENESI 22

minhabba t-tifel, u minhabba l-qaddejja tieghek: f'dak kollu li qaltlek Sara, isma' kliemha; ghax b'Izakk jissenma nislek.

13 U minn bin il-qaddejja wkoll jien naghmel ġens, ghax hu nislek.

14 Abraham bakkar filghodu, u ha l-hobż, u ġarra ilma, u tahom lil Hagar, qeghidhomilha fuq spallejha, u t-tifel, u baghatha: u hi telqet, tiġġerra fid-deżert ta' Bir-Saba'.

15 U ntemm l-ilma mill-ġarra, u telqet it-tifel taht wahda mis-siġar.

16 U hi marret, u qaġdhet bil-qieghda biswitu, boghod daqs tafa' ta' qaws: ghax qalet: Halli ma narax il-mewt tat-tifel. U qaġdhet biswitu, u gholliet lehinha, u bkiet.

17 U Alla sama' lehen it-tifel: u l-anġlu t'Alla sejjah lil Hagar mis-sema, u qalilha: X'għandek Hagar? La tibzax; ghax Alla sama' lehen it-tifel fejn hu.

18 Qum, arfa' t-tifel, u zommu f'idek: ghax jien naghmli ġens kbir.

19 U Alla fethilha għajnejha, u rat bir ilma; u marret, u mliet il-ġarra bl-ilma, u tat lit-tifel jixrob.

20 U Alla kien mat-tifel; u kiber, u għammar fid-deżert, u sar arċier.

21 U għammar fid-deżert ta' Faran: u haditlu ommu mara mill-art ta' l-Egittu.

22 U ġara f'dak iż-żmien, illi Abimelek u Fikol, il-kaptan il-kbir ta' l-eżerċitu tiegħu, kellmu lil Abraham, billi qalulu: Alla mieghek f'kulma tagħmel:

23 Għalhekk issa ahli fi hawn b'Alla li inti ma timxix bil-qerq miegħi, lanqas ma' ibni, lanqas ma' bin ibni: imma skond it-tjieba li għamilt mieghek, tagħmel miegħi, u lill-art li fiha għammar.

24 U Abraham qal: Nahlef.

25 U Abraham liem lil Abimelek minhabba bir ta' l-ilma, li l-qaddejja ta' Abimelek kienu hadu bil-forza.

26 U Abimelek qal: Ma nafx min għamel dil-ħaġa: lanqas għidli int, u lanqas smajt jien biha, hliet illum.

27 U Abraham ha nħaġ u ġniedes, u tahom lil Abimelek; u t-tnejn rabtu għaqda bejniethom.

28 U Abraham qiegħed seba' hrief mill-merhla għalihom.

29 U Abimelek qal lil Abraham: X'ifisru dawn is-seba' hrief li inti qegħdid għalihom?

30 U qal: Tiehu dawn is-seba' hrief minn idi, biex ikunuli xhieda, li jienna haffirt dal-bir.

31 Għalhekk semma dak il-post Bir-Saba' għax hemm halfu t-tnejn.

32 Hekk rabtu għaqda f'Bir-Saba': imbagħad Abimelek qam, u Fikol, il-kaptan il-kbir ta' l-eżerċitu tiegħu, u reġġew lejn art il-Filistin.

33 U Abraham hawwel bruka f'Bir-

Saba', u sejjah hemm isem il-Mulej, Alla ta' dejjem.

34 U Abraham għammar f'art il-Filistin għal hafna jiem.

22 U ġara wara dawn il-hwejjeġ, illi Alla ġarrab lil Abraham, u qallu: Abraham. U Abraham wieġeb: Ara, hawn jien.

2 U qallu: Hu lil ibnek, ibnek il-wahdieni Izakk, li thobb, u mur fl-art ta' Morija: u offrih hemm bhala offerta mahruqa fuq wahda mill-muntanji li nġhidlek.

3 U Abraham bakkar filghodu, u rama l-hmar, u ha tnejn miż-zgħażaġh tiegħu miegħu, u ibnu Izakk, u feraq il-hatab għall-offerta mahruqa, u qam, u mar fil-post fejn kien qallu Alla.

4 Imbagħad fit-tielet jum Abraham rafa' għajnejh, u ra fil-bogħod il-post.

5 U qal Abraham liż-zgħażaġh: Oqogħdu hawn mal-hmar; u jien u t-tifel im-morru sa hemm u nagħtu qima, u nerġġhu niġu hdejkom.

6 U Abraham ha l-hatab ta' l-offerta mahruqa, u qieghdu fuq ibnu Izakk; u ha n-nar f'idu, u sikkina, u marru t-tnejn flimkien.

7 U tkellem Izakk ma' missieru, u qal: Missier: u wieġeb: Hawn jien, ibni. U qal: Ara n-nar u l-hatab: izda fejn hu l-haruf għall-offerta mahruqa?

8 Abraham qal: Ibni, Alla jahseb hu għall-haruf għall-offerta mahruqa: u hekk baqqu sejr in-tnejn flimkien.

9 U gew fil-post li kien qallu Alla; u Abraham bena altar hemm, u qieghed il-hatab sewwa, u rabat lil ibnu Izakk, u qieghdu fuq l-altar fuq il-hatab.

10 U Abraham medd idu, u ha s-sikkina biex joqtlu.

11 U l-anġlu tal-Mulej sejjahlu mis-sema, u qal: Abraham, Abraham. U wieġeb: Hawn jien.

12 U qal: La tmiddx idek fuq it-tifel, u tagħmillu xejn: ghax naf issa li tibza' minn Alla, billi rajt li ma ċahhadtnix minn ibnek, l-iben wahdieni tieghek.

13 U Abraham rafa' għajnejh, u hares, u ra warajh kibx maqbud minn qrunu fil-friegħi: u Abraham mar u ha l-kibx, u offrieh bhala offerta mahruqa f'lok ibnu.

14 U Abraham semma dak il-post, Jehovah-jireh: bhala ma għadhom iġidulu sa llum: Fil-muntanja tal-Mulej ikun approvdut.

15 U għat-tieni darba l-anġlu tal-Mulej sejjah lil Abraham mis-sema,

16 U qal: Hlift fuq nniġsi, qal il-Mulej, talli inti għamilt dil-ħaġa, u ma ċahhadtnix minn ibnek, ibnek il-wahdieni,

17 Li nbierkek, u nkattar qatigh lil

GENESI 24

nislek bhall-kwiekeb fis-sema, u bhar-ramel li hemm f'xatt il-bahar; u nislek ikollu f'idejh bieb l-eghdewwa tieghu.

18 U jitbierku f'nislek il-ġnus kollha ta' l-art; għax int smajt lehni.

19 U Abraham raġa' mar lejn iż-żgħażgħ tieghu, u qamu, u marru flimkien Bir-Saba'; u Abraham ghammar f'Bir-Saba'.

20 U ġara wara dawn il-hwejjeġ, illi ntqal lil Abraham: Ara, Milka, hi wildet ukoll tfal lil huk Nahor:

21 Għuż il-kbir, u Buż, huh, u Kemuwel, missier Aram,

22 U Kexed, u Hażu, u Pildas, u Ġidlaf, u Betwel.

23 U Betwel wildet lil Rebekka: dawn it-tminja Milka wildet lil Nahor, hu Abraham.

24 U l-mara l-ohra tieghu, li kien jisimha Rewma, wildet ukoll lil Tebah, u lil Gaham, u lil Tahas, u lil Maghka.

23 U Sara kellha mija sebgha u għoxrin sena: dawn kienu snin il-hajja ta' Sara.

2 U Sara mietet f'Kirjat-Arba; li hi Hebron fl-art ta' Kangan: u ġie Abraham biex jagħmel il-vistu lil Sara, u jibkiha.

3 Imbagħad qam Abraham minn quddiem il-mejjet tieghu, u kellem lil ulied Het, billi qal:

4 Jien għarib u barrani magħkom: aġtuni li jkollu qabar magħkom, biex nidfen il-mejjet tiegħi minn quddiem għajnejja.

5 U wiegħbu wlied Het lil Abraham, billi qalulu.

6 Ismagħna, sidi: prinċep setghan inti fostna: fl-aħjar ta' l-oqbra tagħna idfen il-mejjet tiegħek: hadd minna ma jiċhadlek il-qabar tieghu, biex tidfen il-mejjet tiegħek.

7 U Abraham qam, u mejjel rasu lin-nies ta' hemm, lil ulied Het.

8 U kellimhom, billi qal: Jekk inhi x-xewqa tagħkom li jien nidfen il-mejjet tiegħi minn quddiem għajnejja, isimgħuni, u idhlu għalija quddiem Ghefron, bin Sohar,

9 Halli jagħtini għar Makfla, li hu għandu, u li qieghed f'tarf il-għalqa tieghu; b'kemm tiswa flus jagħtihil biex tkun tiegħi halli nagħmel qabar fostkom.

10 U kien iġhammar Ghefron qalb ulied Het: u Ghefron il-Hitti wiegħeb lil Abraham fejn jisimgħuh ulied Het, quddiem dawk kollha li kienu jidhlu mill-bieb tal-belt tieghu, billi qallu:

11 Le, sidi, ismagħni: il-għalqa nagħtihielek, u l-għar li hemm fiha, nagħtihulek; quddiem għajnejn niesi il-għalqa nagħtihielek, u l-għar li hemm nagħtihulek; idfen il-mejjet tiegħek.

12 U Abraham mejjel rasu quddiem in-nies ta' hemm.

13 U kellem lil Ghefron fejn jisimgħuh in-nies ta' hemm, billi qal: Ismagħni, nitlobok! Nagħtik il-flus tal-għalqa; huđhom minghandi, u jien nidfen il-mejjet tiegħi hemm.

14 U wiegħeb Ghefron lil Abraham, billi qallu:

15 Sidi, ismagħni: l-art tiswa erba' mitt kekel tal-fidda; x'inhuma dawn bejni u bejnek? Idfen mela l-mejjet tiegħek.

16 U Abraham sama' lil Ghefron: u Abraham wiżen lil Ghefron il-fidda, li kien qallu fi smigh ulied Het: erba' mitt kekel tal-fidda, kif kien sejjer il-bejgħ.

17 U l-għalqa ta' Ghefron, li kienet f'Makfla, quddiem Mamri, il-għalqa, u l-għar li kien fiha, u s-siġar kollha li kienu fil-għalqa, mad-dawra kollha, waqgħet

18 Għand Abraham u saret tieghu, quddiem ulied Het, u quddiem dawk kollha li kienu jidhlu minn bieb il-belt.

19 U wara dan, Abraham difen lil Sara martu fil-għar tal-għalqa ta' Makfla quddiem Mamri: li hi Hebron fl-art ta' Kangan.

20 U l-għalqa, u l-għar li hemm fiha, waqgħu għand Abraham, u saru tieghu b'qabar minghand ulied Het.

24 U Abraham xjeh, u dahal sewwa fiż-żmien: u l-Mulej bierek lil Abraham f'kollox.

2 U Abraham qal lill-qaddej tieghu, l-ixjeh fid-dar tieghu, li kien jiehu hsieb kulma kellu: Qieghed idek taht koxxti, nitlobok:

3 U nġieghlek taħlef bil-Mulej, Alla tas-sema, u Alla ta' l-art, li int ma tihux mara għal ibni mill-bniet tal-Kanganin, li fosthom jien nġhammar:

4 Izda tmur f'arti, u għand qrabati, u tiehu mara għal İzakk ibni.

5 U qallu l-qaddej: Għandu mnejn il-mara ma tkunx trid tiġi warajja f'din l-art: għandi jien, mela, nargħa' niehu 'l ibnek fl-art li minnha inti ġejt?

6 U Abraham qallu: Ara li ma tarġax tiehu lil ibni hemmekk.

7 Il-Mulej Alla tas-sema, li hadni minn dar missieri, u minn art twelidi, u kellimni, u halifli, billi qalli: Lil nislek nagħti din l-art; hu jibgħat l-anglu tieghu quddiemek, u int tiehu mara lil ibni minn hemm.

8 U jekk il-mara ma tkunx trid tiġi warajk, int tkun mahlul minn dil-halfa tiegħi: biss tarġax tiehu lil ibni hemmekk.

9 U l-qaddej qieghed idu taht il-koxxa t'Abraham sidu, u haliflu fuq dal-kliem.

10 U l-qaddej ha għaxart iġmla mill-iġmla ta' sidu, u telaq: għax hwejjeġ sidu

kienu kollha f'idejh: u qam, u telaq lejn il-Mesopotamja, lejn il-belt ta' Nahor.

11 U gaghal l-igmla tieghu jibirku barra mill-belt, hdejn bir ilma, filghaxija, xhin in-nisa johorgu biex jimlew l-ilma.

12 U qal: O Mulej, Alla ta' sidi Abraham, nitolbok, aghtini laqgha tajba llum, u uri hniena ma' sidi Abraham.

13 Ara, jien wieqaf hawn hdejn il-bir ta' l-ilma; u l-bniet ta' l-irgiel tal-belt johorgu jimlew l-ilma:

14 U ha jigri li t-tiffa li nghidilha: Iddew, nizzel il-garra tieghek biex nixrob, u hi tghidli: Ixrob, u nisqi wkoll l-igmla tieghek; ha tkun dik li int hejejt ghall-qaddej tieghek Izakk; u b'dan inkun naf li int urejt hniena ma' sidi.

15 U gara, qabel ma temm jitkellem, illi, ara, harget Rebekka, li kienet imwiela lil Betwel, bin Milka, mart Nahor, hu Abraham, bil-garra taghha fuq spallitha.

16 U kienet sabiha hafna t-tiffa fil-ghajn, u xebba, u lanqas hadd ma kien ghadu gharafha: u nizlet lejn il-ghajn ta' l-ilma, u mliet il-garra taghha, u telghet.

17 U l-qaddej gera jilqaghha, u qal: Hallini, nitolbok, nixrob ftit ilma mill-garra tieghek.

18 U qalet: Ixrob, sidi: u ghagklet nizzlet il-garra fuq idha, u tatu jixrob.

19 U wara li tatu jixrob, qalet: Nimla l-ilma wkoll ghall-igmla tieghek, sakemm jixorbu.

20 U ghagklet, u ferrghet il-garra taghha fil-misqa, u regghet griet lejn il-bir biex timla l-ilma, u mliet ghall-igmla kollha tieghu.

21 U r-ragel qaghad mistaghgeb ihares lejha sieket, biex jaghraf jekk ta l-Mulej rizq lill-vjagg tieghu.

22 U gara, wara li xorbu l-igmla, li r-ragel ha misluta tad-deheb tizen nofs xekel, u par brazzuetti ghal idejha, jiznu ghaxar xekel tad-deheb;

23 U qal: Bint min int? ghidli, nitolbok: hemm wisa' f'dar missierek ghalina biex nghaddu l-lejl?

24 U qaltu: Jien bint Betwel bin Milka, li wildet lil Nahor.

25 U qaltu wkoll: Ghandna sew tiben u sew ghalf bizzzejjed, u wisa' fejn tghaddu l-lejl.

26 U r-ragel miel rasu, u qiem il-Mulej.

27 U qal: Imbierrek il-Mulej Alla ta' sidi Abraham, li ma halliex nieqes mill-hniena u s-sewva tieghu lil sidi! U lili l-Mulej mexxienu mit-triq lejn dar hut sidi.

28 Imbaghad it-tiffa griet u qalet lil ta' dar ommha dawn il-hwejjeg.

29 U Rebekka kellha huha, u ismu kien Laban: u Laban gera barra lejn ir-ragel, hdejn il-bir ta' l-ilma.

30 U gara, malli ra l-misluta u l-brazzuetti f'idejn ohtu, u malli sama' kliem ohtu Rebekka, tghid: Hekk qalli r-ragel; illi Laban gie ghand ir-ragel; u, ara, dan kien qieghed hdejn l-igmla hdejn il-bir ta' l-ilma.

31 U qal: Idhol, o mbierrek tal-Mulej, ghalix qieghed barra? Ghax jien hejejt id-dar, u post ghall-igmla.

32 U r-ragel dahal id-dar: u Laban hatt l-igmla, u ta tiben u ghalf lill-igmla, u ilma biex dak ir-ragel jahsel riglejh, u riglejn l-irgiel li kienu mieghu.

33 U qeghdulu l-ikel quddiemu biex jiekol: imma hu qal: Ma nikolx, qabel ma nghid dak li ghandi nghid. U l-iehor qallu: Tkellem.

34 Jien il-qaddej ta' Abraham.

35 U l-Mulej bierrek qatigh lil sidi; u sar kbir: u tah imrichel, u baqar, u fidda, u deheb, u qaddejja rgjel, u qaddejja nisa, u igmla, u hmir.

36 U Sara, mart sidi, wara li xjehet, wilditlu tifel: lilu Abraham ta kulma ghandu.

37 U gaghalni nahlef sidi, billi qal: La tihux mara ghal ibni mill-bniet tal-Kanghanin, li f'arthom nghammar.

38 Izda mur f'dar missierek, u ghand niesi, u hu mara ghal ibni.

39 U ghidt jien lil sidi: Ghandu mnejn il-mara ma tigix warajja.

40 U qalli: Il-Mulej, li quddiemu jien nimxi, jibghat l-anglu tieghu mieghek, u jaghti r-rizq lill-vjagg tieghek; u tiehu mara ghal ibni minn niesi, u minn dar missieri:

41 Imbaghad tinhall minn din il-halfa tieghi, meta tmur ghand niesi; u jekk ma jaghtukx mara, tinhall mill-halfa tieghi.

42 Wasalt illum hdejn il-bir ta' l-ilma, u ghidt: O Mulej Alla ta' sidi Abraham, jekk trid issa taghti r-rizq lit-triq li jiena miexi fiha:

43 Ara, jien wieqaf hdejn il-bir ta' l-ilma: halli, mela, ix-xebba li tohrog timla l-ilma, u nghidilha: Iddew, aghtini ftit ilma mill-garra tieghek biex nixrob;

44 U hi tghidli: Ixrob int, u lill-igmla tieghek jien ukoll nimla, ha tkun hi l-mara li hejja l-Mulej lil bin sidi.

45 Qabel ma temmejt hekk nitkellem f'qalbi, ara, harget Rebekka, bil-garra fuq spallejha; u nizlet lejn il-bir ta' l-ilma, u mliet l-ilma: u ghidtilha: Ha nixrob, jekk joghgbok.

46 U ghagklet nizlet il-garra minn fuq spallejha, u qalet: Ixrob, u nisqi wkoll l-igmla tieghek: u xrob, u sqiet ukoll lill-igmla.

47 U jien staqsejtha, u ghidt: Bint min int? U qalet: Bint Betwel, bin Nahor, li Milka wilditlu. Ghalhekk jien qeghid-

tilha l-misluta fi mnehirha, u l-brazzuletti f'idejha.

48 U milt rasi, u qimt il-Mulej, u berikt lill-Mulej, Alla ta' sidi Abraham, li mexxieni fit-triq it-tajba biex niehu lil bint hu sidi lil ibnu.

49 U issa, jekk tridu timxu tajjeb u sewwa ma' sidi, ghiduli: jekk le, ghiduli; biex indur lejn il-lemin, jew lejn ix-xellug.

50 Imbaghad wiegbu Laban u Betwel, u qalu: Din il-haga gejja minghand il-Mulej: ma nistghux inkellmuk la hazin u lanqas tajjeb.

51 Ara, Rebekka qiegħda quddiemek, hudha, u mur, u ha tkun mart bin sidek, bhal ma' tkellem il-Mulej.

52 U gara, malli l-qaddej ta' Abraham sama' kliemhom, illi qiem lill-Mulej, billi miel sa l-art.

53 U l-qaddej hareġ hwejjeg tal-fidda, u hwejjeg tad-deheb, u hwejjeg, u tahom lil Rebekka: ta wkoll hwejjeg li jiswew lil huha u lil ommha.

54 U kielu, u xorbu, hu u l-irġiel li kienu mieghu, u għaddew il-lejl kollu; u qamu filghodu, u qal: Ibaghtuni għand sidi.

55 U huha u ommha qalu: Halli t-tifa toqghod magħna xi ftit jiem oħra, għall-anqas għaxart ijiem: imbaghad tmur.

56 U qalilhom: La ddewmunix, billi l-Mulej ta r-riżq lil triqti; ibaghtuni ha mmur għand sidi.

57 U qalu: Insejhu t-tifa, u nsaqsu lilha xi tghid.

58 U sejhu lil Rebekka, u qalulha: Trid tmur ma' dar-raġel? U qalet: Immur.

59 Imbaghad bagħtu lil Rebekka, oħthom, u l-imraddgħa tagħha, u l-qaddej ta' Abraham, u l-irġiel tiegħu.

60 U bierku lil Rebekka, u qalulha: Inti oħtna, kun int omm eluf ta' miljuni, u halli nislek ikollu f'idejgħ bwieb dawki li jobogħduhom.

61 U Rebekka qamet, u t-tfajliet tagħha, u rikbu fuq l-igmla, u marru wara r-raġel: u l-qaddej ha lil Rebekka, u telaq.

62 U Izakk kien mar Bir il-haj-roj; għax kien joqghod fl-art tan-nofsinar.

63 U Izakk hareġ biex jimmedita fir-raba' għal filgħaxija: u rafa' għajnejh, u, ara, hemm huma l-igmla gejjin.

64 U Rebekka refgħet għajnejja, u malli rat lil Izakk, nizlet minn fuq il-gemel.

65 Għax qalet lill-qaddej: Min hu dar-raġel li miexi fir-raba' biex jiltaqa' magħna? U l-qaddej qal: Hu sidi: għalhekk hadet velu, u tghattiet.

66 U l-qaddej qal lil Izakk kulma għamel.

67 U Izakk giebha fit-tinda ta' Sara ommu, u ha 'l Rebekka, u saret martu:

u habbha: u Izakk tfarraġ wara l-mewt t'ommu.

25 U Abraham raġa' ha mara oħra, jisimha Keturah.

2 U wliedtu lil Zimran, u lil Goqsan, u lil Medan, u lil Midjan, u lil Jisbaq, u lil Xuwah.

3 U Goqsan wiled lil Xeba, u lil Dedan. U wlied Dedan kienu: l-Assurin, il-Letusin, u l-Lewmmin;

4 U wlied Midjan: Ghefa, Ghefer u Hanok, u Abida, u Eldagħa. Dawn kollha kienu wlied Keturah.

5 U Abraham ta kulma kellu lil Izakk.

6 Izda lil ulied il-konkubini, li kellu Abraham, Abraham tahom għotjiet, u bagħathom minghand Izakk ibnu, hu u għadu haj, lejn il-lvant, in-naha tal-lvant.

7 U dawn huma l-jiem tas-snin tal-hajja ta' Abraham li għiex: mija u hamsa u sebghin sena.

8 U Abraham radd ruħu, u miet kbir sewwa fiz-zmien, raġel xieh, u mimli għomor; u ngabar ma' niesu.

9 U Izakk u Ismagħel, uliedu, difnuh f'għar Makfila, fil-għalqa ta' Ghefron bin Soħar il-Hitti, quddiem Mamri;

10 Il-għalqa li xtara Abraham minn għand ulied Het: hemm kien midfun Abraham, u Sara martu.

11 U gara, wara l-mewt ta' Abraham, illi Alla bierek lil Izakk ibnu; u Izakk għammar hdejn Bir il-haj-roj.

12 Issa dan hu n-nisel ta' Ismagħel, bin Abraham, li Hagar l-Egizzjana, il-qaddejja ta' Sara, wildet lil Abraham:

13 U dawn huma l-ismijiet ta' wlied Ismagħel, b'isimhom, skond nisilhom: il-kbir ta' Ismagħel, Nebajot; imbagħad Kedar, u Adbel, u Mibsam.

14 U Mimsa, u Duma, u Massa;

15 U Hadar, u Tema, Getur, Nafis u Kedma:

16 Dawn huma wlied Ismagħel, u dawn huma ismijiethom, skond l-irhula u l-kampijiet tagħhom; tnax-il prinċep skond il-popli tagħhom.

17 U dawn huma snin il-hajja ta' Ismagħel, mija u sebgha u tletin sena: u ha l-ahħar nifs u miet; u ngabar ma' niesu.

18 U kienu jghamrru minn Hawila sa Sur, għal quddiem l-Egittu, int u sejjer lejn l-Assirja; u miet quddiem hutu kollha.

19 U dan hu n-nisel ta' Izakk, bin Abraham: Abraham wiled lil Izakk:

20 U Izakk kellu l-irbghin sena meta ha b'martu lil Rebekka, bint Betwel, is-Sirjan, minn Fiddien-Aram, oħt Laban, is-Sirjan.

21 U Izakk talab lill-Mulej għal martu, għax kienet hawlija, u l-Mulej semgħu, u Rebekka martu hablet.

22 U l-ulied kienu jithabbtu f'gufha; u qalet; Jekk inhu hekk, ghalix jiena hekk? U marret issaqsi lill-Mulej.

23 U qailha l-Mulej: Zewg ġnus f'gufek, u zewg popli jinfrdu minn ġo fik, u wiehed minnhom ikun aquwa mill-iehor, u l-kbir jaqdi liż-zghir.

24 U meta wasliha l-jum li tiled, ara, kien hemm tewmin f'gufha.

25 U hareġ ta' l-ewwel hamrani kollu, u kellu bhal mantar muswaf; u semmewh Ghesaw.

26 U warajh hareġ huh, u idu kienet fuq gharuq Ghesaw; u semmewh Gakobb: u Iżakk kellu sittin sena meta Rebekka wildithom.

27 U kibru s-subjien, u Ghesaw kien raġel jinqala' għall-kaċċa, raġel tar-raba'; u Gakobb kien raġel gwejjed, iġhammar fit-tined.

28 U Iżakk kien ihobb lil Ghesaw; għax kien jiekol minn dak li kien jaqbad fil-kaċċa; iżda Rebekka kienet thobb lil Gakobb.

29 U Gakobb kien isajjar il-minestra: u Ghesaw ġie mill-għalqa, għajjien;

30 U Ghesaw qal lil Gakobb: Iddew, aghtini niekol minn dik il-minestra l-hamra; għax għajjien: għalhekk tah il-laqam ta' Edom.

31 U Gakobb qal: Begħli illum il-primagenitura tiegħek.

32 U Ghesaw qal: Ara, jien wasalt biex immut: u x'tiswieli dina l-primagenitura?

33 U Gakobb qal: Ahlifi illum: u Ghesaw halifu: u biegh il-primagenitura tiegħu lil Gakobb.

34 Imbagħad Gakobb ta l-hobz u minestra ta' l-għads lil Ghesaw; u kiel, u xorob, u qam, u telaq: hekk Ghesaw żebħah il-primagenitura tiegħu.

26 U waqa' l-ġuh fl-art, barra mill-ġuh li kien waqa' fi żmien Abraham. U Iżakk mar għand Abimelek, sultan tal-Filistin, f'Gerar.

2 U deherlu l-Mulej, u qal: La tinzilx l-Eġittu; għammar fl-art li ngħidlek:

3 Ibaqa' għarib f'din l-art, u jien inkun miegħek, u nbierkek; għax lilek, u lil nislek, nagħti dawn l-artijiet kollha, u nżomm il-halfa li hlift lil Abraham missierek;

4 U nkattar lil nislek, li jkun bhal kwiekeb tas-sema; u nagħti lil nislek dawn l-artijiet kollha, u f'nislek jitbierku l-ġnus kollha ta' l-art.

5 Għax Abraham sama' kliemi, u hares kulma ridtu jhares, il-kmandamenti tiegħi, u l-istatuti tiegħi, u l-ġigijiet tiegħi.

6 U Iżakk għammar f'Gerar:

7 U l-irġiel tal-post staqsewh għal martu; u qal: Hi oħti: għax hu baża' jghid: Hi marti; li, qal hu, l-irġiel tal-post

ma joqtlunx minhabba Rebekka; għax hi kienet sabiha fil-wieċ.

8 U ġara, meta kien ilu hemm hafna, illi Abimelek, sultan tal-Filistin, hares minn tiegħu, u ra 'l Iżakk iżieghel b' Rebekka martu.

9 U Abimelek sejjah lil Iżakk, u qal: Ara, tassew li hi martek; u kif għidt int: Hi oħti? U qallu Iżakk: Għax għidt li ma mmutx minhabba fiha.

10 U qal Abimelek: X'għamilt ilna? għal ftit ma raqadx xi hadd min-nies ma' martek, u int kont iġġib xi htija fuqna.

11 U Abimelek ta din l-ordni lill-poplu tiegħu kollu, billi qal: Min imiss lil dar-raġel jew lil martu, sgrur jagħtu il-mewt.

12 U mbagħad Iżakk żara' f'dik l-art, u għabar dik is-sena mitt darba iżjed: u l-Mulej bierku.

13 U r-raġel kiber, u baqa' sejjer 'il quddiem, u baqa' jikber sakemm kiber bil-wisq:

14 Għax kellu l-imrieħel tal-ghanem, u mrieħel tal-baqar, u hafna qaddejja: u għeru għalih il-Filistin.

15 Għax il-bjar kollha li l-qaddejja ta' missieru kienu haffru fi żmien missieru, għalquhom il-Filistin, u mlewhom bit-trab.

16 U Abimelek qal lil Iżakk: Mur minn għandna; għax int wisq aquwa minna.

17 U Iżakk telaq minn hemm, u waqqaf it-tinda tiegħu f'wied Gerar, u għammar hemm.

18 U Iżakk raġa' haffer il-bjar ta' l-ilma, li kienu haffru fi żmien Abraham missieru; għax il-Filistin kienu waqqfuhom wara l-mewt ta' Abraham: u tahom l-isem li kien tahom missieru.

19 U l-qaddejja ta' Iżakk haffru fil-wied, u hemm sabu għajn ta' ilma ġieri.

20 U r-ragħajja ta' Gerar iġġieldu mar-ragħajja ta' Iżakk, billi qalu: Tagħna l-ilma: u hu sejjah isem il-bir Għeseq, għax huma ġġieldu miegħu.

21 U haffru bir iehor, u ġġieldu għal dan ukoll: u semmieħ Sitna.

22 U telaq minn hemm, u haffer bir iehor, u għal dan ma ġġildux: u semmieħ Rehobot, u qal: Għax il-Mulej issa għamliha l-wisa'; u ahna noktru fi-art.

23 U tala' minn hemm lejn Bir-Saba'.

24 U deherlu l-Mulej dik il-lejla, u qal: Jien Alla ta' Abraham missierek: la tibzax, għax migħek jien, u nbierkek, u nkattar nislek minhabba Abraham il-qaddej tiegħi.

25 U bona altar hemm, u sejjah isem il-Mulej, u waqqaf it-tinda tiegħu hemm: u hemm il-qaddejja ta' Iżakk haffru bir.

26 Imbagħad Abimelek mar għandu minn Gerar, ma' Ahużzat, wiehed minn hbiebu: u Fikol, il-kaptan il-kbir ta' l-eżerċtu tiegħu.

27 U Izakk qalilhom: Ghalfejn ġejtu ghandi la toboghduni, u bghattuni minn ghandkom?

28 U qalu: Rajna li tassew il-Mulej mieghek: u ghidna: **Ha** jkun hemm issa halfa bejnieta, bejna u bejneq, u naghmlu ghaqda mieghek;

29 Li ma taghmiliniex deni, la ahna ma missejniekx, u ma ghamilnilikx hliet ġid, u bghatniek bis-sliem: int issa l-imbieriek tal-Mulej.

30 U ghamlilhom mikla, u kielu u xorbu.

31 U qamu kmieni filghodu, u halfu wiehed lil iehor: u Izakk baghathom, u telqu minn ghandu bis-sliem.

32 U ġara dak in-nhar stess, illi ġew il-qaddejjja ta' Izakk, u kellmuh fuq il-bir li kienu haffru, u qalulu: Sibna l-ilma.

33 U semmieh Saba': ghalhekk isem il-belt sa llum hu Bir-Saba'.

34 U kellu erbghin sena Ghesaw meta ha b'martu lil Gudat, bint Beri, il-Hitti, u lil Basemat, bint Elon, il-Hitti:

35 Lu kienu ta' mrar ghal ruh Izakk u Rebekka.

27 U ġara, meta xjeh Izakk, u tghammxulu ghajnejh, u ma baqax jara, illi sejjah lil Ghesaw, ibnu l-kbir, u qallu: Ibni. u wiegħbu: Hawn jien.

2 U qal: Ara, issa, jien xjieħ, u ma nafx jum il-mewt tiegħi:

3 **Hu** issa, nitolbok, il-ghodda tiegħek, il-horġ tiegħek, u l-qaws tiegħek, u ohroġ fir-raba', u aqbadli xi kaċċa.

4 U ghamilli ikla tajba, bħal ma nħobb jien, u ġibħieli, biex nikolha; biex tberiekk ruħi qabel immut.

5 U Rebekka kienet tissamma' huwa u jkellm Izakk lil ibnu Ghesaw. U Ghesaw mar lejn ir-raba' biex jaqbad xi kaċċa, u jġibha.

6 U Rebekka qalet lil Ġakobb binha: Ara, jien smajt lil missierek ikellem lil Ghesaw ħuk, iġhidlu:

7 Ġibli xi kaċċa, u aghmilli ikla tajba, biex nikol, u nibieriek quddiem il-Mulej qabel mewti.

8 Ghalhekk issa, ibni, isma' minn kliemi f'dak li se nikkmandak.

9 Mur il-merħla, u ġibli minn hemm żewġ ġidjien sbieħ, u nsajjarhom ikla tajba għal missierek, kif iħobb:

10 U int teħodhom lil missierek, biex jiekol, u jberiekk qabel mewtu.

11 U Ġakobb qal lil Rebekka ommu: Ara, Ghesaw ħija raġel muswaf, u jiena raġel mieles:

12 Għandu mnejn missieri jmissni, u nkn magħruf minnu bħala qarrieq; u hekk iŋġib fuqi seħta, u mhux barka.

13 U ommu qaltu: Ibni, fuqi tkun

is-seħta tiegħek; biss isma' kliemi, u mur, u ġibhomli.

14 U mar, u ġieħhom lil ommu: u ommu saġret ikel tajeb, kif iħobb missieru.

15 U Rebekka ħadet l-isbah ilbiesi ta' Ghesaw, binha l-kbir, li kienu għandha d-dar, u libbsithom lil Ġakobb, binha ż-żġħir:

16 U bil-ġlud tal-ġidjien tal-mogħoż ksetlud jiejh, u fuq għonqu li ma kienx muswaf.

17 U tat f'id Ġakobb binha, l-ikel tajeb u l-hobż, li kienet hejġiet.

18 U dahal għand missieru, u qal: Missier. U wieġeb: Hawn jien, min int, ibni?

19 U Ġakobb qal lil missieru: Jien Ghesaw, il-kbir tiegħek; għamilt kif ġħidli: qum, nitolbok, oqghod bil-qieġħda u kul mill-kaċċa tiegħi, ha tberikni ruħek.

20 U Izakk qal lil ibnu: Kif sibtha hekk malajr, ibni? U wieġeb: Għax ġibħieli l-Mulej Alla tiegħek.

21 U Izakk qal lil Ġakobb: Ersaq lejja, nitolbok, ibni, ha mmisssek, ha nara jekk inti ibni Ghesaw, jew le.

22 U Ġakobb resaq lejn Izakk, missieru; u messu, u qal: Il-leħen hu leħen Ġakobb, iżda l-idejn huma idejn Ghesaw.

23 U ma għarfu; għax idejħ kienu muswafa, bħal idejn Ghesaw: għalhekk bierku.

24 U qal: Tassew li inti ibni Ghesaw? U wieġeb: Jien.

25 U qal: Ressaqħieli, ha niekol mill-kaċċa ta' ibni, biex ruħi tberiekk. U ressaqħielu, u kiel: u ġieblu wkoll l-inbid, u xorob.

26 U missieru Izakk qallu: Ersaq, u busni, ibni.

27 U resaq lejħ, u biesu: u xħin xamm ir-riħa ta' hwejġu, bierku, u qal: Ara, ir-riħa ta' ibni ħi bħar-riħa tar-raba' li Alla bieriek:

28 Għalhekk jagħtik il-Mulej in-nida tas-sema, u l-ġħalel ta' l-art, u kotra qamħ u nbid:

29 **Ha** jaqduk il-popli, u l-ġnus iqimuk: kun sid fuq ħutek, u ħalli wlied ommok imilu quddiemek: miħhut hu kull min jistek, u mbieriek hu min ibieriek.

30 U ġara, malli Izakk temm ibieriek lil Ġakobb, u Ġakobb kien għadu kemm ħareġ minn quddiem Izakk missieru, illi Ghesaw ħuħ dahal mill-kaċċa.

31 U ħu wkoll kien għamel ikel tajeb, u ġiebu lil missieru, u qal lil missieru: **Ha** jqum missieri, u jiekol minn ikel ibnu, biex tberikni ruħek.

32 U Izakk missieru qallu: Min int? U wieġeb: Jien ibnek, il-kbir tiegħek, Ghesaw.

33 U Izakk triegħed wisq, u qal: Min?

fejn hu mela dak li qabad il-kaċċa, u gibbieli, u kilt minn kollox qabel gejt int, u beriktu? Iva, u mbierек ikun.

34 U malli Ghesaw sama' kliem missieru, ghajjat ghajta qawwija ta' mrar kbir, u qal lil missieru: Berikni lili wkoll, o missieri.

35 U qal: Huk gie bil-qerq, u ha l-barka tieghek.

36 U qallu: Mhux ghalhekk jismu Gakobb? Ghax darbetjn qalagħni: hadli l-primagenitura; u, ara, issa hadli l-barka tieghi. U qal: Ma rfajtlx xi barka?

37 U Izakk wieġeb, u qal lil Ghesaw: Ara, jien ghamiltu sidek, u tajtu 'l hutu kollha b'qaddejja; u b'qamh u nbid għentu: u lilek, mela, x'nagħmillek, ibni?

38 U Ghesaw qal lil missieru: Barka wahda biss għandek missieri? Berikni, lili wkoll, missieri. U Ghesaw rafa' lehn, u beka.

39 U Izakk missieru wieġeb, u qallu: Ara, inti tghix mill-ġhalel ta' l-art, u minnida tas-sema minn fuq;

40 U tghix b'sejfek, u taqdi 'l huk; u jgħri, wara li tkun tqanqalt, illi tkisser il-madmad tieghu minn għonqok.

41 U Ghesaw bagħad lil Gakobb, minhabba l-barka li bierku missieru: u Ghesaw qal f'qalbu: Qrib hu jum mewt missieri; imbagħad noqtol lil hija Gakobb.

42 U dal-kliem ta' Ghesaw, binha l-kbir, twassal lil Rebekka: u bagħtet u sejhet lil Gakobb, binha ż-żgħir, u qaltu: Ara, huk Ghesaw issa bbar billi għandu f'moħhu li joqtolok.

43 Għalhekk issa, ibni, isma' kliemi; qum, aħrab għand Laban hija f'Harar;

44 U oqghod mieghu għal xi ftit jiem, sakemm iddur il-qilla ta' huk;

45 Sakemm iddur il-qilla ta' huk minnek, u jinsa x'ghamiltu: imbagħad nibgħat għalik, u ngħibek minn hemm: għalix għandi nitlifikom it-tnejn f'jum wiehed?

46 U Rebekka qalet lil Izakk: xbajt minn haġti minhabba n-nisa Hittin: jekk Gakobb jiehu mara mill-bniet tal-Hittin, bħal dawn, mill-bniet ta' dina l-art, x'tiswielu haġti?

28 U Izakk sejjah lil Gakobb u bierku, u wissieh, u qallu: La tihux mara mill-bniet ta' Kanġhan.

2 Qum, mur Fiddien-Aram, f'dar Betwel, missier ommok; u hu mara minn hemm mill-bniet ta' Laban, hu ommok.

3 U Alla li jista' kollox ibierkek, u jkattrek, u jkabbrek, biex issir kotra ġnus.

4 U jagħtik il-barka ta' Abraham, lilek, u lil nislek mieghek; biex turet l-art li fiha int barrani, u li Alla ta lil Abraham.

5 U Izakk bagħat lil Gakobb: u mar Fiddien-Aram għand Laban, bin Betwel

is-Sirjan, hu Rebekka, omm Gakobb u Ghesaw.

6 Meta Ghesaw ra li Izakk bierек lil Gakobb, u bagħtu Fiddien-Aram, biex jiehu mara minn hemm; u hu u jbierku wissieh, billi qallu: La tihux mara mill-bniet ta' Kanġhan;

7 U li Gakobb sama' minn missieru u minn ommu, u mar Fiddien-Aram;

8 U billi Ghesaw ra li l-bniet ta' Kanġhan ma kinux joghġbu lil Izakk missieru;

9 Mar għand Ismagħel, u ha b'martu, barra minn dawk li ġa kellu, lil Mahalat, bint Ismagħel, bin Abraham, oħt Nebajot.

10 U Gakobb hareġ minn Bir-Saba', u mar lejn Haran.

11 U wasal f'ċertu post, u qagħad hemm il-lejl kollu, għax ix-xemx kienet ġa neżlet: u ha ġebbla minn dal-post, u qegħidha flok imħadda, u mtedd hemm biew jorqod.

12 U holom: u jara sellum wieqaf fl-art, u rasu tilhaq sas-sema: u, ara, l-anġli t'Alla kienu telgħin u neżlin fuqu.

13 U, ara, il-Mulej kien qiegħed fuqu, u qal: Jiena l-Mulej Alla t'Abraham missierek, u Alla ta' Izakk: l-art li fuqha qiegħed, nagħthiielek, u lil nislek;

14 U nislek ikun bħat-trab ta' l-art, u tinfirex lejn il-punent, u lejn il-lvant, lejn it-tramuntana, u lejn nofsinhar: u fik u f'nislek jitbierku l-familji kollha ta' l-art.

15 U, ara, jiena mieghek, u nħarsek kulfejn tmur, u nargħa' ngħibek f'din l-art; għax jien ma nitliqikx, sakemm nagħmel kulma għidtlek.

16 U Gakobb stenbah min-nghas tieghu, u qal: Taseww li hawn il-Mulej f'dan il-post, u ma kontx naf.

17 U baża', u qal: Kemm hu tal-biża' dal-post! Dan mhux hliet dar Alla, u dan hu bieb il-ġenna.

18 U Gakobb qam kmieni filgħodu, u ha l-ġebbla li kien qiegħed flok imħadda, u waqqafha bħal pilastru, u sawwab iż-żejt fuq rasha.

19 U semma isem dak il-post Betel: iżda l-isem ta' dik il-belt qabel kien Luż.

20 U Gakobb għamel wegħda, billi qal: Jekk Alla jkun miegħi, u jħarisni f'din it-triq li sejjer, u jagħtini l-hobż x'niekol, u l-bies x'nilbes;

21 U nargħa' mmur f'dar missieri bis-sliema; ikun imbagħad il-Mulej, Alla tieghi;

22 U dil-ġebbla, li waqqaft bħal pilastru, tkun dar Alla: u minn kulma tagħtini, jien sgur nagħtik l-egħxur.

29 Imbagħad Gakobb baqa' jimxi, u wasal f'art in-nies tal-lvant.

2 U haresh, u ra bir fil-għalqa, u, ara, kien hemm tliet imriehel nħaġ hdejh; għax minn dak il-bir kienu jisqu n-

nghaġ: u ġebbla kbira kienet fuq fomm il-bir.

3 U hemm kienu jingemghu l-imriehel kollha: u jgerbu l-ġebbla minn fuq fomm il-bir, u jisqu n-nghaġ, u jergħu qjieghdu l-ġebbla fuq fomm il-bir f'lokha.

4 U Ġakobb qalilhom: Huti, minn fejn intom? U qalu: Minn Haran ahna.

5 U qalilhom: Tafuh lil Laban, bin Nahor? U qalu: Nafuh.

6 U qalilhom: Hux tajjeb? U qalu: Tajjeb: u, ara, Rahel bintu ġejja bin-nghaġ.

7 U qal: Ara, in-nhar għadu fl-aqwa tiegħu, u lanqas hu l-hin li jingemghu n-nghaġ: isqu n-nghaġ, u morru għalfuom.

8 U qalu: Ma nistghux sakemm l-imriehel jingemghu flimkien, u sakemm iġerbu l-ġebbla minn fuq fomm il-bir, imbaggħad nisqu n-nghaġ.

9 U waqt li kien għadu qieghed ikellimhom, Rahel ġiet bin-nghaġ ta' missierha: għax hi kienet tiehu hsiebhom.

10 U ġara, xhin Ġakobb ra lil Rahel, bint Laban, hu ommu, u n-nghaġ ta' Laban, hu ommu, illi Ġakobb resaq, u gerbeb il-ġebbla minn fuq fomm il-bir, u seqa l-merhla ta' Laban, hu ommu.

11 U Ġakobb bies lil Rahel, u għolla lehnu, u beka.

12 U Ġakobb qal lil Rahel li hu kien hu missierha, u li kien bin Rebekka: u hi griet tgħid lil missierha.

13 U ġara, malli Laban sama' ahbar Ġakobb, bin ohtu, illi ġera jilqgħu, u għannqu, u biesu, u hadu f'daru. U qal lil Laban dawn il-hwejjeġ kollha.

14 U Laban qallu: Tassew, int għadmi u lahmi. U qagħad miegħu xahar shih.

15 U Laban qal lil Ġakobb: Billi int hija, taqđini b'xejn? Ghidli, x'ikun hlasek?

16 U Laban kellu żewġ bniet: isem il-kbira kien Lija, u isem iż-żgħira kien Rahel.

17 Lija kellha għajnejja mghammxin; iżda Rahel kellha sura sabiha, u wiċċha helu.

18 U Ġakobb habb lil Rahel, u qal: Naqđik seba' snin għal Rahel, bintek iż-żgħira.

19 U Laban qal: ahjar nagħtiha lilek, milli nagħtiha raġel jehor: oqghod miegħi.

20 U Ġakobb qeda seba' snin għal Rahel; u dehrulu bħal ftit jiem, daqs kemm habbha.

21 U Ġakobb qal lil Laban: Aghtini 'l marti, għax għadda żmien, biex nidhol ġewwa għandha.

22 U Laban ġabar flimkien l-irġiel kollha tal-post, u għamel mikla.

23 U ġara filgħaxija, illi ha 'l Lija bintu, u ġiebha għandu. U Ġakobb resaq lejha.

24 U Laban ta lil Żilfa, il-qaddejja tiegħu, b'qaddejja lil Lija bintu.

25 U ġara, illi filgħodu ra li kienet Lija: u qal lil Laban: X'għamiltli? Ma qdejtikx għal Rahel? Għalix qarraqt bija?

26 U Laban qal: Mhux hekk għandu jkun f'artna, li tagħti iż-żgħira qabel il-kbira.

27 Temm il-ġimgha tagħha, u ahna nagħtuk din ukoll, għax-xogħol li tagħmel miegħi seba' snin ohra.

28 U Ġakobb hekk għamel, u temm il-ġimgha tagħha: imbaggħad tah ukoll lil Rahel bintu b'martu.

29 U Laban ta 'l Bilha, il-qaddejja tiegħu, lil Rahel, b'qaddejja tagħha.

30 U dahal ukoll għand Rahel, u habb lil Rahel iżjed minn Lija, u qđieh għal seba' snin ohra.

31 U meta l-Mulej ra li Lija kienet mibghuda, fethilha gufha: iżda Rahel kienet hawlija.

32 U Lija hablet, u wildet iben, u semmietu Ruben: għax qalet: Tassew il-Mulej ra n-niket tiegħi: issa sgr ihobbni żewġi.

33 U reġghet hablet, u wildet iben, u qalet: Għax il-Mulej sama' li jien mibghuda, tani dan l-iben ukoll: u semmietu Simghon.

34 U reġghet hablet, u wildet iben, u qalet: Issa żewġi jingħaqad miegħi, għax ulidtlu tliet subjien: għalhekk semmietu Levi.

35 U reġghet hablet, u wildet iben: u qalet: Issa nfahhar lill-Mulej: għalhekk semmietu Guda. U waqfet tiled.

30 U meta Rahel rat li ma welditx tfal lil Ġakobb, Rahel gheret għal oħtha: u qalet lil Ġakobb: Aghtini tfal jew immut.

2 U għadab Ġakobb inxteghel għal Rahel: u qal: Jaqaw jien flok Alla, li żammlek frott gufek?

3 U qalet: Ara l-qaddejja tiegħi Bilha, idhol għandha; u tiled fuq irkobbtejja, biex jien ikolli t-tfal ukoll biha.

4 U tagħtu b'martu 'l Bilha, il-qaddejja tagħha: u Ġakobb dahal għandha.

5 U Bilha hablet, u wildet iben lil Ġakobb.

6 U Rahel qalet: Alla għamilli haqq, u sama' wkoll lehni, tagħni iben: għalhekk semmietu Dan.

7 U Bilha l-qaddejja ta' Rahel, reġghet wildet, u wildet lil Ġakobb it-tieni iben.

8 U Rahel qalet: Bi ġlied kbir iġġelid m'ohti, u rbaht: u semmietu Naftali.

9 Meta Lija rat li ma baqgħitx tiled, hadet lil Żilfa, il-qaddejja tagħha, u tatha lil Ġakobb b'martu.

10 U Żilfa, il-qaddejja ta' Lija, wildet iben lil Ġakobb.

11 U Lija qalet: Bir-riżq! u semmietu Gad.

12 U Zilfa, il-qaddejja ta' Lija, wildet it-tieni iben lil Gakobb.

13 U Lija qalet: Hienja jien! Ghax in-nisa jsejhuli hienja: u semmietu Aser.

14 U Ruben mar fi żmien il-hsad tal-qamh, u sab tuffieh l-imhabba fil-ghalqa, u hadhom lil Lija ommu. Imbagħad Rahel qalet lil Lija: Agħtini, nitolbok, mit-tuffieh ta' ibnek.

15 U qaltilha: Jaqaw haġa żghira li hadtli lil żewġi? U trid ukoll tehodli t-tuffieh ta' ibni wkoll? U Rahel qalet: Mela ha jorqod mieghek il-lejla, ta' t-tuffieh ta' ibnek.

16 U Gakobb gie mill-ghalqa fil-ghaxija, u Lija harget tilqghu, u qalet: Għandi idhol, ghax krejtek bit-tuffieh ta' ibni. U raqad magħha dik il-lejla.

17 U Alla sama' lil Lija, u hablet, u wildet lil Gakobb il-hames iben.

18 U Lija qalet: Alla tagħni hłasi, ghax jien tajt il-qaddejja tiegħi lil żewġi: u semmietu Issakar.

19 U Lija regghet hablet, u wildet lil Gakobb is-sitt iben.

20 U Lija qalet: Alla tagħni dota sabiha; issa żewġi joqghod miegħi, ghax ulidtilu sitt ulied: u semmietu Zebulun.

21 U wara wildet tifla, u semmietha Dina.

22 U Alla ftakar f'Rahel, u Alla semagħha, u fethilha għafa.

23 U hablet, u wildet iben; u qalet: Alla nehhieli għajbi;

24 U semmietu Guzepp, billi qalet: Il-Mulej iżidli tifel iehor.

25 U ġara, meta Rahel wildet lil Guzepp, li Gakobb qal lil Laban: Ibghatni, halli mmur f'posti, u f'arti.

26 Agħtini n-nisa tiegħi, u lil uliedi, li għalihom qdejteġ, u halliini mmur: ghax int taf ix-xogħol li għamiltlek.

27 U Laban qallu: Nitolbok, jekk sibt nhiena f'għajnejk, li togħhod miegħi, ghax sibt li l-Mulej berikni minhabba fik.

28 U qal: Għidli x'inhu hłasek, u jien nagħtihulek.

29 U qallu: Taf inti kif qdejteġ, u x'saret il-merħla tiegħek miegħi.

30 Ghax ftit kellek qabel ġejt jien miegħek: iżda issa far bil-kotra, u l-Mulej bierkek kulfejn imxew riġlejja: u issa meta sa nahseb jien ukoll għal dari?

31 U Laban qal: X'nagħtik? Wieġeb Gakobb: La tagħtini xejn; jekk tagħmilli dil-haġa, jien nargħa' nirgha l-merħla tiegħek u nħarisha;

32 Jien ngħaddi llur minn nofs il-merħla tiegħek, u nwarab minnha, minn fost in-nghaġ, kull haruf imżewwaq u mtabbā', u kull haruf iswed; u minn fost il-mogħoż, l-imtebbghin u l-imżewqin: minn dawn ikun hłasi.

33 Hekk, mil-lum 'il quddiem, meta tiġi għal hłasi, il-haqq tiegħi jixhed għalija quddiemek; kulma mhux imżewwaq u mtabbā' fost il-mogħoż, u iswed fost in-nghaġ, u jinstab għandi, ikun meqjus b'serq.

34 U Laban qal: Tajjeb; ikun kif għidt int.

35 U warrab dak in-nhar il-bdabad imżewqin u mtebbghin, u l-mogħoż kollha bolog u mtebbghin, u kulma fih l-abjad, u kulma hu iswed fost in-nghaġ, u tahom f'idejn uliedu.

36 U għamel tlitt ijiem mixi bejnu u bejn Gakobb: u Gakobb qaġhad jirgha l-merħla ta' Laban li kien baqa'.

37 U Gakobb ha friegħi hodur tal-luq, tal-lewż, u tad-dolf: u qaaxx fihom hżuż bojod, u kixef l-abjad ta' ġol-friegħi.

38 U waqqaf iz-zkuk li qaaxx quddiem l-imriehel, fil-hwat u fl-imsieqi ta' l-ilma, fejn l-imriehel kienu jiġu jixorbu, biex jishnu meta kienu jiġu jixorbu.

39 U hekk kienu jishnu l-imriehel quddiem iz-zkuk, u jildu frieh imżewqin, u bolog, u mtebbghin.

40 U Gakobb fired il-hrief, u dawwar wiċċ l-imriehel lejn l-imżewqin, u s-suwed kollha fil-merħla ta' Laban; u qieghed għalihom l-imriehel tiegħu, u ma qegħid-homx mal-merħla ta' Laban.

41 U ġara, kull meta kienu jishnu n-nghaġ f'sahħithom, illi Gakobb kien iqieghed il-friegħi quddiem għajnejhom fil-hwat, biex jishnu fost il-friegħi.

42 Iżda meta n-nghaġ kienu jkunu dgħajfa, ma kiensex iqegħidhom: u hekk id-dgħajfa kienu jkunu ta' Laban, u ta' f'sahħithom ta' Gakobb.

43 U r-raġel żdieq qatigħ, u kellu hafna mriehel, u qaddejja nisa, u qaddejja rġiel, u iġmla u hmīr.

31 U sama' l-kliem ta' wlied Laban, iġhidu: Gakobb hadilna dak kollu li kien ta' missierna: u minn dak kollu li kien ta' missierna għamel dal-ġid kbir kollu.

2 U Gakobb ra wiċċ Laban, u, ara, ma kiensex għadu miegħu kif dari kien ikun.

3 U l-Mulej qal lil Gakobb: Arġa' mur lejn art missirijietek, u għand qrabatek; u jien intkun miegħek.

4 U Gakobb baġhat isejjaħ lil Rahel u lil Lija fil-ghalqa hdejn l-imriehel tiegħu,

5 U qalilhom: Nara li wiċċ missierkom m'għadux miegħi bħal ma kien dari, iżda Alla ta' missieri kien miegħi.

6 U tafu li bil-hila kollha qdejt lil missierkom.

7 U qarraġ bija missierkom, u biddilli hłasi għaxar darbiet; iżda Alla ma halliehx jagħmilli hłara.

8 Jekk kien ighidli hekk: Il-boloq hlasek; l-imriehel kollha kienu jildu frieh boloq; u jekk kien ighidli hekk: L-imzewqin hlasek; l-imriehel kollha kienu jildu frieh imzewqin.

9 Hekk Alla ha l-imriehel ta' missier-kom, u tahom lili.

10 U gara, fiż-żmien li l-imriehel kienu jishnu, illi jiena rfajt ghajnejja, u rajt f'holma li l-bdabad li kienu jtilghu fuq il-merhla, kienu mżewqin, boloq u mnaqqxin.

11 U l-aṅġlu tal-Mulej qalli f'holma: Gakobb: U jien ghidt: Hawn jien.

12 U qal: Arfa', issa, ghajnejk, u ara l-bdabad kollha li jtilghu fuq il-merhla huma mżewqin, boloq, u mnaqqxin: ghax jien rajt kulma Laban ghamillek.

13 Jien Alla ta' Betel, fejn int dlikt il-pilastru, u fejn int ghamiltli wegħda: issa qum, ohroġ minn din l-art, u arġa' lejn art twelidek.

14 U Rahel u Lija wiegħbu, u qalulu: Ahna għad għandna xi sehem jew wirt f'dar missierna?

15 M'ahnix ahna miżmumin minnu bhala barranin, meta beghna? U ma balax ukoll flusna?

16 Ghax il-ghana kollu li Alla ha mingħand missierna, hu tagħna, u ta' wliedna: għalhekk issa, kulma qallek Alla, aghmlu.

17 Qam imbagħad Gakobb, u rikkebb l-uliedu u n-nisa tiegħu fuq l-iġmla;

18 U saq il-bhejjem kollha tiegħu, u dak kollu li kien kiseb, u l-bhejjem li kien kiseb fil-Fiddien-Aram, biex imur għand Izakk missieru f'art Kangan.

19 U Laban mar iġiżż il-merhla tiegħu: u Rahel imbagħad serqet l-idoli ta' missierha.

20 U Gakobb telaq bil-mohbi minn Laban, is-Sirjan; billi ma qallux li kien sa jahrab.

21 Għalhekk harab b'kulma kellu; u qam, u qasam ix-xmara Ewfrat, u dawwar wiċċu lejn il-muntanja ta' Gilgħad.

22 U fit-tielet jum taw l-aħbar lil Laban, li Gakobb harab.

23 U ha lil hutu miegħu, u għamel għal warajh sebat ijiem mixi; u lahquh fil-muntanja ta' Gilgħad.

24 Imma Alla ġie lejn Laban, is-Sirjan, fil-holm tal-lejl, u qallu: Ara li ma tkellimx lil Gakobb, la tajjeb, u lanqas hażin.

25 Imbagħad Laban lahaq lil Gakobb. Issa Gakobb kien waqqaf it-tinda tiegħu fuq il-muntanja; u Laban ma' hutu waqqaf it-tinda tiegħu fuq il-muntanja ta' Gilgħad.

26 U Laban qal lil Gakobb: X'ghamilt, ghax tlaqt minni bil-mohbi u għarrajt lill-bniet tiegħi bħal ilsiera mehudin bis-sejfi?

27 Għaliex hrabt bil-mohbi, u sraqtni; u ma għidtlx, biex jien kont nibagħtek

bil-ferh, u bil-ghana, bid-daqq tat-tanbur, u biċ-ċetra,

28 U lanqas hallejtni nbus lis-subjien u l-bniet tiegħi? Tassew imxejt ta' iblah.

29 Hu fis-setgha ta' idi li naghmilliek il-hsara; iżda Alla ta' missierek kellimni l-bierah, qalli: Ara li ma tkellimx lil Gakobb tajjeb jew hażin.

30 U issa, għalkemm int hassejt li għandek tmur, ghax xtaqt wisq dar missierek, għaliex sraqtli l-allat tiegħi?

31 U Gakobb wiegħeb, u qal lil Laban: Ghax bżajt; u ghidt: Għandu mnejn int teħodli bil-forza l-bniet tiegħek minn għandi.

32 Għand min issib l-allat tiegħek, halli ma jibqax haj: quddiem hutna, aghzel jekk hemmx xi haġa tiegħek għandi, u hudha. Ghax Gakobb ma kiensex jaf li Rahel kienet serqet dawk l-idoli.

33 Laban dahal fit-tinda ta' Gakobb, u fit-tinda ta' Lija, u fit-tinda taż-żewġ qaddejja, iżda ma sabhomx; u wara li hareġ mit-tinda ta' Lija, dahal fit-tinda ta' Rahel.

34 Issa Rahel kienet hadet dawk l-idoli, u qegħdithom fis-sarġ tal-ġemel, u qadet fuqhom. U Laban fittex it-tinda kollha, u ma sabhomx.

35 U qalet lil missierha: Halli ma jagħdabx sidi li jien ma nistax inqum quddiemek; ghax għandi l-imxija tan-nisa fuqi. U fittex, iżda ma sabx l-idoli.

36 U Gakobb għadab, u liem lil Laban: u Gakobb wiegħeb u qal lil Laban: X'hażin għamilt jien? X'inhu drubi, biex int għamilt daqshekk għal warajja?

37 U issa li fittixt hwejji kollha, x'sibt minn hwejjeġ darek kollha? Qieġħdu hawn quddiem huti u hutek, liem jagħmlu haqq minna t-tnejn.

38 Dawn il-ghoxrin sena li ili miegħek in-nhaġ tiegħek u l-mogħoż tiegħek qatt ma rmew il-frieh tagħhom, u l-kbiex ta' l-imriehel tiegħek jien qatt ma kilthom.

39 Dak li kien mqatta' mill-bhejjem, jien ma għibtulix; batejt it-telfa tiegħu jien. Minn idi ridtu, sew jekk kien misruq bi nhar, u kemm jekk kien misruq bil-lejl.

40 Hekk kont jien: bi nhar is-shana kienet tikolni, u l-ġlata bil-lejl: u nghasi kien itir minn ghajnejja.

41 Hekk għamilt ghoxrin sena f'darek, qdejtek erbatax-il sena għaž-żewġ bniet tiegħek, u sitt snin għall-merhla tiegħek: u inti biddiltli hlasi għaxar darbiet.

42 Li ma kiensex Alla ta' missieri, Alla ta' Abraham, u l-biża' ta' Izakk miegħi, kieku tassew li kont tibghatni idi f'idi. Alla ra in-niket u x-xogħol ta' idejja, u liemek il-bierah bil-lejl.

43 U Laban wiegħeb u qal lil Gakobb: Dawn il-bniet huma l-bniet tiegħi; u

dawn it-tfal huma t-tfal tieghi, u din il-merhla hi l-merhla tieghi; u kulma tara hu tieghi; u x'nista' naghmel jien illum lil dawn il-bniet tieghi, jew lil uliedhom li huma wildu?

44 Issa, mela, ejja naghmlu ghaqda, jien u int; u din ha tkun bhala xhieda bejni u bejnek.

45 U Gakobb ha ġebbla, u waqqafha bhala pilastru.

46 U Gakobb qal lil hutu: Igbru l-ġebel. U huma hadu l-ġebel u ghamlu gods: u kielu hemm fuq il-gods.

47 U Laban semmieh Gagar-Xahaduta: iżda Gakobb semmieh Galghed;

48 U Laban qal: Dan il-gods hu xhieda bejni u bejnek illum. Ghalhekk semmieh Galghed;

49 U Misfa wkoll; ghax hu qal: Ighasses il-Mulej bejni u bejnek, meta ma nistghux naraw lil xulxin.

50 Jekk tahqar il-bniet tieghi, jew jekk int tizzewwew nisa ohra ghajr il-bniet tieghi, hadd ma hawn maghna li jara; iżda Alla hu xiehied bejni u bejnek.

51 U Laban qal lil Gakobb: Ara dal-gods, u, ara, dal-pilastru, li jien waqqaft bejni u bejnek;

52 Dal-gods hu xiehied, u dal-pilastru hu xiehied, li jien ma nghaddix dal-gods biex niġi lej; u li int ma tghaddix dal-gods u dal-pilastru biex tiġi lejja, għall-hsara.

53 Alla ta' Abraham, u Alla ta' Nahor, Alla ta' missierhom, jaghmlu haqq bejnna. U Gakobb halef bil-biza' ta' missiru Iżakk.

54 Imbaghad Gakobb offra sagriċċju fuq il-muntanja, u sejjah lil hutu kollha għall-ikel: u kielu, u għaddew il-lejl kollu fuq il-muntanja.

55 U kmieni filghodu Laban qam, u bies is-subjien u l-bniet tieghu, u berik-hom: u Laban telaq, u raġa' lejn daru.

32 U Gakobb telaq għal triqtu, u ltaqghu mieghu l-anġli t'Alla.

2 U malli rahom, Gakobb qal: Dan il-kamp t'Alla, u semma l-post Mahanajm.

3 U baghat messaggjiera quddiemu lil Ghesaw huh fl-art ta' Seghir, fir-raba' ta' Edom.

4 U tahom din l-ordni, billi qalilhom: Hekk għidu lil sidi Ghesaw: Il-qaddej tieghek Gakobb qal: Barrani kont għand Laban, hemm ghammart s'issa:

5 Għandi baqar, u hmira, u mriehel, u qaddejja rġiel, u qaddejja nisa: u nibghat ngħid lil sidi biex insib hniena quddiemek.

6 U reġġu ġew l-messaggjiera għand Gakobb, iġhidu: Morna għand Ghesaw huk, u hu wkoll ġej jiltaqa' mieghek, u erba' mitt raġel mieghu.

7 Baża' wisq imbaghad Gakobb, u hass diqa, u qassam in-nies li kienu mieghu, u l-imriehel, u l-baqar, u l-iġmla f'żewġ qasmiet.

8 U qal: Jekk Ghesaw imur fuq qasma wahda, u jharbatha, il-qasma l-oħra li tibqa' tlehles.

9 U Gakobb qal: O Alla ta' missieri Abraham, u Alla ta' missieri Iżakk, il-Mulej li għidtili: Arġa' mur f'artek, u għand qrabatek, u jien naghmillek il-ġid:

10 Jien ma jisthoqqlix l-iżgħar hniena tieghek, u s-sewwa tieghek, li inti ghamilt mal-qaddej tieghek; ghax bl-ghasluġ tieghi għaddejt dal-Gurdan; u issa sirt żewġ qasmiet.

11 Ehlisni, nitlobok, minn id hija, minn id Ghesaw; ghax nibza' minnu, li ma jiġix u joqtolni, l-omm ma' l-ulied.

12 U int għidtili: Sgur li naghmillek il-ġid, u naghmel nislek bħar-ramel tal-bahar, li ma jistax jingħadd bil-kotra.

13 U għadda hemm dak il-lejl; imbaghad ha minn dak li ġie f'idejh, biex jagħti għotja lil Ghesaw huh;

14 Mitejn mogħza, ghoxrin bodbod, mitejn naghġa, u ghoxrin kibx,

15 Tletin ġemel ireddghu bil-frieh tagħhom, erbgħin baqra, u ghaxar gñiedes, ghoxrin hmira nisa, u ghaxar hmira irġiel.

16 U tahom f'idejn il-qaddejja tieghu, qatgħa qatgħa għalihom; u qal lill-qaddejja tieghu: Għaddu quddiem, u hallu wisa' bejn qatgħa u qatgħa.

17 U ikkmanda lill-ewwel wiehed: Meta Ghesaw hija jiltaqa' mieghek u jsaqsik, iġhidlek: Ta' min int? u fejn sejjer? u ta' min huma dawn l-animali ta' quddiemek?

18 Ghid: Jien tal-qaddej tieghek Gakobb; dawn għotjet imbgħuta lil sidi Ghesaw: u, ara, hu qieghed warajna.

19 U hekk ikkmanda lit-tieni, lit-tielet, u lil dawk kollha li kienu sejrin wara l-qatgħat, qalilhom: Hekk tkellmu lil Ghesaw, xhin tiltaqghu mieghu.

20 U għidu wkoll: Ara, il-qaddej tieghek Gakobb hu warajna. Ghax qal: Inberdu bil-għotja li sejra quddiem; imbaghad nara wiċċu; għandu mnejn jilqagħni tajjeb.

21 Hekk għaddejt il-għotja quddiemu: u hu għadda dak il-lejl fil-kamp.

22 U qam bil-lejl, u ha ż-żewġ nisa tieghu, u ż-żewġ qaddejja tieghu, u l-hdax-il tifel tieghu; u għadda l-mogħdija ta' Gabbok.

23 U hadhom, u għaddihom ix-xmara, u għadda kulma kellu.

24 U Gakobb baqa' wahdu; u raġel qagħad jissara mieghu sa filghodu.

25 Xhin ir-raġel ra li ma jistax jirbah lil Gakobb, messlu l-ghakksa ta' koxtu; u l-ghakksa tal-koxxa ta' Gakobb tfekket, hu u jissara mieghu.

26 U r-raġel qal: Hallini mmur, għax qieghed jisbah. U Ġakobb wieġeb: Ma nhallix tmur jekk ma tberiknix.

27 U qallu: X'jismek? U qal: Ġakobb.

28 U qallu dak ir-raġel: Int ma jibqax jismek aktar Ġakobb, iżda Izrael: għax int issarajt ma' Alla u man-nies, u għelibt.

29 U Ġakobb saqsieh, u qal: Ghidli, nitlobok, x'jismek. U qal: Għaliex tsaqsin iismi? U bierku hemmekk.

30 U Ġakobb semma dak il-post Penjel: għax rajt 'l Alla wiċċ imb'wiċċ, u baqgħet imharsa hajti.

31 Hu u għaddej minn Penwel, ix-xemx telgħet fuqu, u hu kien iżzappap f'koxxtu.

32 Għalhekk ulied Izrael ma jiklux sal-lum il-għerq, li hemm fuq il-għaksa tal-koxxa, għax mess dak ir-raġel il-għaksa tal-koxxa ta' Ġakobb, fil-għerq.

33 U Ġakobb rafa' għajnejh, u hares, u, ara, Ghesaw kien ġej, u miegħu erba' mitt raġel. U qassam it-tfal għand Lija, u għand Rahel, u għand iż-żewġ qaddejja.

2 U qieghed il-qaddejja u t-tfal tagħhom quddiem, u Lija u wliedha, wara: u Rahel u Gużep f'ahhar.

3 U hu għadda quddiemhom, u miel sa l-art seba' darbiet, sakemm ġie hdejn huh.

4 U Ghesaw ġera jilqgħu, u għannqu u ntafa' fuq għonqu, u biesu: u bkew it-tnejn.

5 U Ghesaw rafa' għajnejh, u ra n-nisa, u t-tfal; u qal: Min huma dawn li hawn miegħek? U wieġeb: It-tfal li Alla għogħu jagħti lill-qaddej tiegħek.

6 U l-qaddejja resqu, huma u wliedhom, u mejlu rashom.

7 Imbagħad resqet Lija, b'uliedha, u mejlu rashom. Imbagħad resqu Gużep u Rahel, u baxxew rashom.

8 U Ghesaw qal lil Ġakobb: Xi trid tgħid b'dil-qatgħa kollha li jien iltqajt magħha? U wieġeb: Biex insib hniena quddiemek.

9 U Ghesaw qal: Għandi biżżejjed, hi: zomm dak li għandek għalik.

10 U Ġakobb qal: Le, nitlobok, jekk issa sibt hniena f'għajnejk, hu l-ghotja tiegħi minn idi: għax jien nara wiċċek bħalma wiehed jara wiċċ Alla, u int ilqajtني tajjeb.

11 Hu, nitlobok, il-barka tiegħi, li ġibtek: għax kien Alla hanin miegħi, u jien għandi biżżejjed. U sforzah, u Ghesaw ha.

12 U qal imbagħad Ghesaw: Nitilqu, u mmorru, u jien immur quddiemek.

13 U qallu: Jaf sidi li t-tfal għadhom tarjin: u jien għandi miegħi ngraġ u baqar iredgħu, u jekk l-irġiel ikidduhom

bil-mixi jum wiehed, imutu l-imriehel kollha.

14 Halli sidi, nitlobok, iġhaddi qabel il-qaddej tiegħu: u jien immexxi bil-mod il-mod, skond il-pass tal-bhejjem ta' quddiem, u ta' dawn it-tfal, sakemm nasal għand sidi f'Seghir.

15 U Ghesaw qal: Halli nhallilek issa xi nies li qegħdin miegħi. Iżda Ġakobb qal: X'hemm bżonn? Ma nsib hniena f'għajnejn sidi.

16 U raġa' dak in-nhar Ghesaw mar għal triqtu lejn Seghir.

17 U Ġakobb telaq, u wasal Sukkot, u bena dar għalih, u għamel imqawel għall-imriehel tiegħu: Għalhekk isem dan il-post hu Sukkot.

18 U Ġakobb wasal Salem, belt ta' Sikem, f-arf ta' Kanghan, meta ġie minn Fiddien-Aram; u waqqaf il-kamp tiegħu quddiem il-belt.

19 U xtara l-biċċa ta' l-art, li fiha kien waqqaf it-tinda tiegħu, mingħand ulied Hemor, missier Sikem, b'mitt biċċa tal-flus.

20 U waqqaf hemm altar, u semmiej El-Elohe-Izrael.

34 U Dina, bint Lija, li Lija kienet wildet lil Ġakobb, harġet tara n-nisa ta' dik l-art.

2 U xhin Sikem, bin Hemor, il-Hiwwi, prinċep ta' dik l-art, raha, hadha, u raqad magħha, u kasbarha.

3 U ruhu ntrabtet ma' Dina, bint Ġakobb, u habbha t-tifla, u kellimha bil-hlewwa.

4 U Sikem qal lil missieru Hemor: Hudli dij-tifla b'marti.

5 U Ġakobb sama' li kien kasbar lil Dina bintu: issa wliedu kienu ma' l-imriehel tiegħu fil-għalqa: u Ġakobb qağad siket sakemm ġew.

6 U Hemor, missier Sikem, mar għand Ġakobb biex jitkellem miegħu.

7 U wlied Ġakobb ġew mill-għalqa xhin semgħu b'dan: u l-irġiel għadbu wisq, u ntlew bil-qilla, għax kien għamel għajb lil Izrael billi raqad ma' bint Ġakobb: haġa li m'għandhiex tkun.

8 U kellimhom Hemor, billi qalilhom: Sikem, ibni, rabat ruħu għal bintkom: nitlobkom tuhielu b'martu.

9 U thattnu magħna, u aġtuna il-bniet tagħkom, u hudu l-bniet tagħna.

10 U toqogħdu magħna: u artna tkun mißtuha għalikom: u għammru, u hawtlu, u iksbu fiha, u jkollkom tagħkom.

11 U Sikem qal lil missierha u lil hutha: Ma nsib hniena f'għajnejkom, u dak li tgħiduli, jien nagħti.

12 Ziduli bil-kotra l-hlas u l-ghotjiet, u nagħti daqs kemm tgħiduli: iżda aġtuni b'marti lit-tifla.

13 U wlied Ġakobb wieġbu lil Sikem u lil Hemor missieru bil-qerq, għax kien kasbar lil Dina oħthom:

14 U qalulhom: Ma nistgħux naghmlu dan, nagħtu lil oħtna lil wiehed li m'għandux iċ-ċirkonċizzjoni; għax dan ikun għajb għalina.

15 Imma b'dan niftiehmu magħkom: jekk issiru bħalna, li kull raġel minnkom ikollu iċ-ċirkonċizzjoni;

16 Ahna mbagħad nagħtukom il-bniet tagħna, u niehdu il-bniet tagħkom, u nghammru magħkom, u nsiru poplu wiehed.

17 Izda jekk ma tisimghux minna, u tkunu ċirkonċizi, ahna niehdu lil bintna, u nitilqu.

18 U kliemhom għogob lil Hemor, u lil Sikem, bin Hemor.

19 U ż-żagħżuġħ ma ddawwarx biex għamel dil-ħaġa, għax kien jitgħaxxaq b'bint Ġakobb: u hu kien l-aktar imwegħah minn dar missieru kollha.

20 U ġie Hemor, u Sikem ibnu, fil-bieb ta' belthom, u kellmu lin-nies ta' belthom, qalulhom:

21 Dawn l-irġiel iġhixu bis-sliem magħna; għalhekk ha jghammru f'din l-art, u jhawtlu fiha; għax l-art, ara, wiesgħa biżżejjed għalihom; ha niżżewġu lill-bniet tagħhom, u l-bniet tagħna ha nagħtuhom lilhom.

22 B'dil-ħaġa biss iridu dawn l-irġiel jiftiehmu magħna biex ighammru magħna, halli nkunu poplu wiehed, billi kull raġel fostna jkun ċirkonċiz, bħalma huma ċirkonċizi.

23 L-imriehel tagħhom, u l-ġid tagħhom, u kull bhima li għandhom ma tkunx tagħna? Ha niftiehmu magħhom, u huma jghammru magħna.

24 U dawk kollha li kienu johorġu mill-bieb tal-belt, kienu jagħtu widen lil Hemor u lil Sikem; u kull raġel kien ċirkonċiz, dawk kollha li kienu johorġu mill-bieb tal-belt.

25 U ġara, fit-tielet jum, meta kienu muġuġhin, illi tnejn minn ulied Ġakobb, Simghon u Levi, hut Dina, qabdu kull wiehed sejfu, u dahlu bla biża' fuq il-belt, u qatlu l-irġiel kollha.

26 U qatlu lil Hemor, u lil Sikem ibnu, b'xifer is-sejfi; u hadu lil Dina minn dar Sikem, u hargu.

27 Imbagħad ulied Ġakobb intefgħu fuq il-maqtulin, u serqu l-belt, għax kienu kasbru lil oħthom.

28 U hadu l-imriehel tagħhom, u l-ġniedes tagħhom, u l-hmir tagħhom, u kulma kien hemm fil-belt, u kulma kien hemm fir-raba'.

29 U gidhom kollu, u t-tfal tagħhom kollha, u lin-nisa tagħhom, haduhom bħala lsiera, u serqu kulma kien hemm fid-djar.

30 U Ġakobb qal lil Simghon u lil Levi: Intom hawwaditni għax bghadtuni man-nies li jghammru din l-art, mal-Kanġhanin u l-Perezin; u billi m'għandix hliief f'tit nies, jingħaqdu kontra tiegħi, u jahbtu għalija, u jeqerduni, jien u dari.

31 U qalu: Kellu jagħmel lil oħtna bħal mara zienja?

35 U Alla qal lil Ġakobb: Qum, itla' Betel, u għammar hemm: u aghmel altar lil Alla li deherlek meta inti hrabt minn wiċċ Ghesaw huk.

2 Imbagħad Ġakobb qal lil daru, u lil dawk kollha li kienu mieġhu: Warrbu l-allat barranin li hemm fostkom, u ndafu, u biddlu hwejjigkom:

3 U ha nqumu, u nitilghu Betel; u hemm nagħmel altar lil Alla, li wegħibni f'jum id-dwejjaq tiegħi, u kien miegħi fit-triq li mxejt.

4 U taw lil Ġakobb l-allat barranin li kellhom f'idejhom, u l-imisiet li kellhom f'widnejhom; u Ġakobb hbiehoma taht il-balluta li kienet hdejn Sikem.

5 U telqu: u l-biża' t'Alla kien fuq il-bliet li kienu madwarhom; u ma għamlux għal wara wlied Ġakobb.

6 U Ġakobb, bin-nies kollha li kienu mieġhu, wasal Luż, f'art Kanġhan, li hi Betel.

7 U hemm bena altar, u semma dak il-post El-Betel; għax hemm Alla deherlu, meta harab minn wiċċ huh.

8 Izda Debora, l-imraddgħa ta' Rebekka, mietet, u kienet midfuna taht balluta, li Ġakobb semma: Allon-Bakut.

9 U Alla raġa' deher lil Ġakobb, meta hareġ minn Fiddien-Aram, u bierku.

10 U Alla qallu: Jismek Ġakobb: m'għandux jibqa' jissejjah iżjed ismek Ġakobb, iżda Izrael ikun ismek: u semmieh Izrael.

11 U Alla qallu: Jien Alla li nista' kollox: Għammel u oktor; ġens, anzi ġemgħa ta' ġnus issir minnek, u slaten johorġu minn ġenbejk;

12 U l-art li tajt lil Abraham u lil Izakk lilek nagħtiha, u lil nislek warajk nagħti l-art.

13 U Alla tala' minn hdejh mill-post fejn kellmu.

14 U Ġakobb waqqaf pilastru tal-ġebel fil-post fejn kellmu Alla; u sawwab tiswiba fuqu, u sawwab ukoll iż-żejt.

15 U Ġakobb semma isem il-post fejn kellmu Alla, Betel.

16 U telqu minn Betel; u meta kien għad baqa' xi frit tal-boghod biex jaslu Efrata, Rahel bdiet tiled, u kellha hlas hazin.

17 U ġara, waqt li kienet bl-uġigh tal-hlas tagħha, illi l-qabla qatilha: La tibzax; għax ikollok tifel iehor.

18 U ġara, hi u kienet hierġa ruhha, (għax mietet) li semmiet ismu Ben-Oni; iżda missieru semmieh Benjamin,
 19 U Rahel mietet, u kienet midfuna fit-triq ta' Efrata, li hi Betlehem.
 20 U Ġakobb waqqaf pilastru fuq qabarha: hu l-pilastru ta' qabar Rahel sa llum.
 21 U Izrael telaq, u waqqaf it-tinda tieghu 'l hemm mit-torri ta' Gheder.
 22 U ġara, meta kien iġhammar Izrael f'dik l-art, li Ruben mar u raqad ma' Bilha, waħda mill-konkubini ta' missieru: u sama' b'dan Izrael. Issa wlied Izrael, kienu tnaix:
 23 Ulied Lija: Ruben, il-kbir ta' Ġakobb, u Simghon, u Levi, u Guda, u Issakar, u Zebulun;
 24 Ulied Rahel: Guzepp, u Benjamin;
 25 U wlied Bilha, il-qaddejja ta' Rahel: Dan u Naftali;
 26 U wlied Zilfa, qaddejja ta' Lija: Gad, u Aser. Dawn huma wlied Ġakobb, li twildulu fil-Fiddien-Aram.
 27 U Ġakobb ġie għand Iżakk missieru f'Mamri, fil-belt ta' Arba, li hi Hebron, fejn Abraham u Iżakk kienu għammru.
 28 U jiem Iżakk kienu mija u tmenin sena.
 29 U Iżakk ha l-aħhar nifs, u miet, u ngabar ma' niesu, xi u mimli bil-ghomor: u difnuh Ghesaw u Ġakobb uliedu.

36 Issa dan hu nisel Ghesaw, li hu Edom.
 2 Ghesaw ha n-nisa tieghu mill-bniet ta' Kangan: Ghada, bint Elon il-Hitti, u Oholibama, bint Ghana, bint Sebghon il-Hiwwi;
 3 U Basemat, bint Ismaghel, oħt Nebajot.
 4 U Ghada wildet lil Ghesaw 'l Elifaż; u Basemat wildet lil Reghwel.
 5 U Oholibama wildet lil Geghus, u Gagħlam, u Korah: dawn huma wlied Ghesaw, li twildulu f'art ta' Kangan.
 6 U Ghesaw ha n-nisa tieghu, u s-subbjeu tieghu, u l-bniet tieghu, u n-nies kollha ta' daru, u l-imriehel tieghu, u l-bhejjem tieghu kollha, u gidu kollu, li kien kiseb f'art Kangan; u telaq lejn art bogħod minn wiċċ huh Ġakobb.
 7 Għax ġidhom kien kiber wisq biex iġhammru ftimkien; u l-art, li fiha kienu jgħixu bhala barranin, ma kenitx tasagħhom, minhabba l-imriehel tagħhom.
 8 U Ghesaw għammar fil-muntanja ta' Seghir: Ghesaw hu Edom.
 9 U dan hu nisel Ghesaw, missier l-Idumin, fil-muntanja ta' Seghir.
 10 Dawn huma l-ismijiet ta' wlied Ghesaw: Elifaż, bin Ghada, mart Ghesaw; u Reghwel, bin Basemat, mart Ghesaw.

11 U wlied Elifaż kienu Teman, Omar, Sefo, u Gatam, u Kenaż.
 12 U Timna kienet konkubina ta' Elifaż, bin Ghesaw; u wildet lil Elifaż 'il Ghamaleq: dawn kienu wlied Ghada, mart Ghesaw.
 13 U dawn huma wlied Reghwel: Nahat, Zerah, Sammah, u Mizza: dawn kienu wlied Basemat, mart Ghesaw.
 14 U dawn kienu wlied Oholibama, bint Ghana, bint Sebghon, mart Ghesaw; u wildet lil Ghesaw 'il Geghus, u lil Gagħlam, u lil Korah.
 15 Dawn kienu l-kapijiet ta' wlied Ghesaw. Ulied Elifaż, it-tifel il-kbir ta' Ghesaw: il-kap Teman, il-kap Omar, il-kap Sefo, il-kap Kenaż,
 16 Il-kap Korah, il-kap Gatam, u l-kap Ghamaleq: dawn huma il-kapijiet li tnisslu minn Elifaż, f'art Edom; dawn kienu wlied Ghada.
 17 U dawn huma wlied Reghwel, bin Ghesaw, il-kap Nahat, il-kap Zerah, il-kap Sammah, il-kap Mizza: dawn huma l-kapijiet li tnisslu minn Reghwel f'art Edom; dawn huma wlied Basemat, mart Ghesaw.
 18 U dawn huma wlied Oholibama, mart Ghesaw; il-kap Geghus, il-kap Gagħlam, il-kap Korah: dawn huma l-kapijiet li tnisslu minn Oholibama, bint Ghana, mart Ghesaw.
 19 Dawn huma wlied Ghesaw, li hu Edom, u dawn huma l-kapijiet tagħhom.
 20 Dawn huma wlied Seghir, il-Hori, li kienu jgħammru dik l-art; Lotan, u Sobal, u Sebghon, u Ghana,
 21 U Dison, u Gheser, u Disan: dawn huma l-kapijiet tal-Horin, ulied Seghir, f'art Edom.
 22 U wlied Lotan kienu Hori u Heman; u oħt Lotan kienet Timna.
 23 U wlied Sobal huma dawn: Għalwan, u Manahat, u Ghebal, Xefo, u Onam.
 24 U dawn huma wlied Sebghon: Ajja, u Ghana. Kien dan Ghana li sab l-ilma shun fid-deżert, hu u jirgha l-hmir ta' Sebghon missieru.
 25 U dawn huma wlied Ghana: Dison u Oholibama, bint Ghana.
 26 U dawn huma wlied Dison: Hemdan, u Esban, u Itran, u Keran.
 27 Ulied Gheser huma dawn: Bilhan u Zagħwan, u Ghakan.
 28 Ulied Disan huma dawn: Għuż u Aran.
 29 Dawn huma l-kapijiet li tnisslu mill-Horin: il-kap Lotan, il-kap Sobal, il-kap Sebghon, il-kap Ghana:
 30 Il-kap Dison, il-kap Gheser, il-kap Disan: dawn huma l-kapijiet li ġew mill-Horin, fost il-kapijiet tagħhom f'art Seghir.
 31 U dawn huma s-slaten li saltnu

fl-art ta' Edom, qabel ma kien hemm ebdan sultan fuq ulied Izrael.

32 U Bela', bin Beghor, saltan f'Edom: u isem il-belt tieghu kien Dinhaba.

33 U Bela miet, u Gobab, bin Zerah, minn Bosra, saltan floku.

34 Miet Gobab, u Husam, minn art it-Temani, saltan floku.

35 U miet Husam; u Hadad, bin Bedad, li kisser lil Midjan fid-deżert ta' Mowab, saltan floku: u isem il-belt tieghu kien Ghawit.

36 U miet Hadad, u saltan floku Samla minn Masreka.

37 U miet Samla, u Sawl, minn Rehobot fuq ix-xmara Ewfrat, saltan floku.

38 U miet Sawl, u Baghal-Hanan, bin Ghakbor, saltan floku.

39 U Baghal-Hanan, bin Ghakbor, miet: u saltan floku Hadar: u l-belt tieghu kien jisimha Paghu: u isem martu kien Mehetabel, bint Matred, bint Mezahab.

40 U dawn huma l-ismijiet tal-kapijiet li ġew minn Ghesaw, skond il-familji tagħhom, u l-artijiet tagħhom, u bl-ismijiet tagħhom: il-kap Timna, il-kap Ghalwa, il-kap Getet,

41 Il-kap Oholibama, il-kap Ela, il-kap Pinon,

42 Il-kap Kenaz, il-kap Teman, il-kap Mibsar,

43 Il-kap Magdjal, il-kap Ghiram: dawn huma l-kapijiet ta' Edom, skond l-aghmajjar tagħhom, fl-art li hadu: dan hu Ghesaw missier l-Edomin.

37 U Ġakobb ghammar fl-art fejn missieru kien barrani, fl-art ta' Kangan.

2 Dan hu nisel Ġakobb. Gużep, meta kellu sbatax-il sena, kien jirgha ma' hutu l-imriehel; u ż-żagħżuġ kien ma' wlied Bilha, u wlied Zilfa, nisa ta' missieru: U Gużep wassal lil missieru xniegħa hażina fuqhom.

3 Issa Izrael kien iħobb lil Gużep aktar mit-tfal l-oħra kollha tiegħu, għax kien bin xjuhutu: u għamillu libsa ta' hafna lwien.

4 U meta hutu raw li missierhom kien iħobbu aktar minn hutu kollha, bagħduh, u ma kinux jistgħu jkellmuh bis-sliem.

5 U Gużep holom holma, u qalha lil hutu: u aktar ziedu jobogħduh.

6 U qalilhom: Isimghu, nitlobkom, dil-holma li hlomt:

7 Ara, ahna konna norbtu l-qatet fil-ghalqa, u, ara, il-qatta tiegħi tqum, u tibqa' wkoll wieqfa; u, ara, il-qatet tagħkom iduru madwar il-qatta tiegħi, u jinxtehtu quddiemha.

8 U hutu qalulu: Tassew li sa ssaltan fuqna? Sa tahkem fuqna wkoll? U

bagħduh iżjed minhabba l-holm tiegħu, u għal kienmu.

9 U holom holma oħra, u qalha lil hutu, u qal: Ara, erġajt hlomt holma oħra: u ara, ix-xemx u l-qamar u hdx-il kawkba kienu mixhutin quddiemu.

10 U qalha lil missieru, u lil hutu: u missieru liemu, u qallu: X'inhi dil-holma li hlomt? Jaqaw jien, u ommok, u hutek, sa niġu u mmilu quddiemek sa l-art?

11 U hutu gheru għalih; iżda missieru baqa' jahseb fuq din il-holma.

12 U hutu marru jirghu l-imriehel ta' missierhom f'Sikem.

13 U Izrael qal lil Gużep: Hutek mhumiex jirghaw l-imriehel f'Sikem? Ejjja, ha nibgħatek għandhom. U wiegħu: Hawn jien.

14 U qallu: Mur, nitlobok, u ara jekk hutek u l-imriehel humiex tajbin; u arga' ejja għidli. U baġtu minn wied Hebron, u wasal Sikem.

15 U sabu wiehed raġel hu u jiġġerra fit-raba'. U staqsieh ir-raġel, qallu: X'inti tfrax?

16 U qal: Qieghed infittex lil hutu: għidli, nitlobok, fejn jirghaw l-imriehel tagħhom.

17 U r-raġel qal: Telqu minn hawn; għax smajthom iġhidu: Ha mmorru Dotan. U Gużep mar wara hutu, u sabhom Dotan.

18 U kif raw mill-bogħod, qabel ma qorob lejhom, ftiehm biex joqtluh.

19 U qalu wiehed lil iehor: Ara, ġej dan il-halliem!

20 Ejjew issa mela noqtluh, u nixhtuh f'xi bir, u ngħidu: Xi bhima harxa belgħetu: u naraw x'jiġri mill-holm tiegħu!

21 U Ruben sama' dan, u hellsu minn idejhom; u qal: Ma noqtluhx.

22 U Ruben qalilhom: Ixxerdux demm, ixhtuh f'dan il-bir li hawn fid-deżert, u tqegħdu idejkom fuqu; biex jehilsu minn idejhom, u jarga' jiehdu lil missieru.

23 U ġara, malli Gużep wasal fejn hutu, illi neżżgħuh il-libsa, il-libsa tiegħu ta' hafna lwien, li kienet fuqu;

24 U haduh, u xehtuh f'bir: u l-bir kien vojta, ma kienx hemm ilma fiha.

25 U qagħdu bil-qieghda jieklu l-hobż: u reffghu għajnejhom, u raw qarwana ta' Ismagħlin ġejja minn Gilgħad, li l-iġmla tagħhom kienu mgħobbijin bid-dragant, bil-balsmu, u bil-mirra, sejrjn jehduhom l-Eġittu.

26 U Guda qal lil hutu: X'jiswa li noqtlu 'l huna, u nahbu demmu?

27 Ejjew inbighuh lil Ismagħlin, u ma mmiddux idejna fuqu, għax hu huna u lahamna. U qablu miegħu hutu.

28 Imbagħad għaddew minn hemm xi merkanti Midjanin; u tellghu lil Gużep

mill-bir, u bieghu lil Ġuzepp lil Ismaghlin b'ghoxrin biċċa tal-fidda: u dawn giebu lil Ġuzepp l-Egittu.

29 U Ruben raġa' gie hdejn il-bir, u, ara, Ġuzepp ma kienx fil-bir; u qatta' hwejġu.

30 U raġa' mar ghand hutu, u qal: It-tifel m'ghadux hawn; u jien, fejn se mmur jien?

31 U hadu l-libsa ta' Ġuzepp, u qatlu gidi ta' mogħza, u għadssu l-libsa fid-demmi;

32 U baghtu l-libsa ta' hafna lwien, u wassluha lil missierhom, u qalu: Din sibnieha: ara tagħrafx il-libsa ta' ibnek, hix hi jew le.

33 U hu għarafha, u qal: Din il-libsa ta' ibni. Xi bhima harxa belghetu; Ġuzepp sgr imqatta b'cejjeċ!

34 U Gakobb qatta' hwejġu, u libes xkora ma' hziemu, u beka lil ibnu għal hafna jiem.

35 U s-subjien u l-bniet kollha tieghu ġew ifarrġuh, iżda hu ma riedx jifarrag: Ninzel nibki lil ibni fis-saltna ta' l-imwiet. Hekk bkieh missieru.

36 U l-Midjanin bighuh fl-Egittu lil Potifar, uffiċjal ta' Fargħun, u kaptan tal-ghassiesa.

38 U ġara f'dak iż-żmien, illi Ġuda niżel minghand hutu, u lewa għal għand wiehed Għadullami, jismu Hira.

2 U Ġuda ra hemm bint wiehed Kanghani, jismu Xuwah; u hadha, u dahal għandha.

3 U hablet, u wildet iben; u semmieh Gher.

4 U reġġet hablet, u wildet iben; u semmietu Onan.

5 U reġġet hablet darba oħra, u wildet iben; u semmietu Sela: U kien Kezib, meta wilditu.

6 U Ġuda ha mara għal Gher il-kbir tieghu, li kien jisimha Tamar.

7 U Gher, il-kbir ta' Ġuda, kien hażin f'għajnejn il-Mulej; u l-Mulej hadlu hajtu.

8 U Ġuda qal lil Onan: Idhol għand il-mara ta' huk, u żzewwiġha bħal haten u qajjem nisel lil huk.

9 U Onan kien jaf li n-nisel ma kienx se jkun tieghu; u ġara, illi meta kien jidhol għand mart huh, kien jarmi fl-art, biex ma jagħtix nisel lil huh.

10 U dak li kien jagħmel ma għogobx lill-Mulej: għalhekk hadlu hajtu wkoll.

11 Imbagħad Ġuda qal lil Tamar, il-kenna tieghu: Ibqa' armla f'dar missierek, sakemm Sela, ibni, jikber. Ghax qal: Għandu mnejn imut ukoll bħal hutu. U Tamar marret, u qagħdet f'dar missierha.

12 U meta għadda ż-żmien, bint Xuwah, mart Ġuda, metiet; u wara li Ġuda tfarrag, tala' Timnat għall-geżż tal-merħla tieghu, hu u Hira, habibu l-Ghadullami.

13 U qalu lil Tamar: Ara, hamek tiela' Timnat, biex iġiżż in-nghaġ tieghu.

14 U nehhiet minn fuqha lbiesha ta' armla, u tghattiet b'velu, u tgeżwret, u qagħdet bil-qieghda f'dahlet Ghenajm, fit-triq ta' Timnat; għax rat li Sela kien kiber, u li hi ma kenix mogħtija lilu b'martu.

15 Xhin Ġuda raha, hasibha mara zienja; għax hi kienet għattiet wiċċha.

16 U lewa lejha fit-triq, u qalilha: Iddew, hallini nidhol għandek; (għax hu ma kienx jaf li hi l-kenna tieghu.) U hi qalet: X'tagħtini, biex tidhol għandi?

17 U qal: Nibgħatlek gidi mill-merħla. U hi qalet: Tagħtini rahan sakemm tibgħatu?

18 U qal: x'rahan nagħtik? U qalet: Is-sigill tiegħek, u l-qafra tiegħek, u l-hatar li għandek f'idiek. U tahomla, u dahal għandha, u hablet minnu.

19 U qamet, u telqet, u nehhiet il-velu tagħha minn fuqha, u libset ilbiesha ta' armla.

20 U Ġuda bagħat l-gidi b'id habibu l-Ghadullami, biex jiehu r-ghan tieghu minn id il-mara: iżda ma sabbiex.

21 Imbagħad staqsa lin-nies ta' hemm, qalilhom: Fejn hi dik il-mara zienja, li kienet f'Ghenajm, hawn fit-triq? U qalu: Ma kien hawn l-ebda mara zienja hawnhekk.

22 U raġa' mar għand Ġuda, u qal: ma nistax insibha; u n-nies ta' hemm ukoll qalu li ma kien hemm l-ebda mara zienja f'dak il-post.

23 U Ġuda qal: Halli żzommhom, biex ma naqgħux għad-dahk: Ara, jien bghatt dal-gidi, u int ma sibtiex.

24 U ġara, tliet xhur wara, illi qalu lil Ġuda: Tamar, kenntek, għamlitha ta' mara zienja: u, ara, wkoll hi tqila miż-żena. U Ġuda qal: Ohorġuha, u aharquha!

25 U harguha, u bghatet għal hamba, u qalet: Minn raġel li dawn huma tieghu jiena tqila. Ara tagħrafx ta' min huma dawn, is-sigill, il-qafra, u l-hatar.

26 U Ġuda għarafhom, u qal: Għandha haqq aktar minni; għax jien ma tajthiex lil Sela, ibni. U ma ziedx iżjed jagħrafha,

27 U ġara, waqt il-hlas tagħha, illi, ara, kien hemm żewġ tewmin f'għufha.

28 U hi u tiled, wiehed minnhom hareġ idu: u l-qabla hadet u rabtitlu ma' idu hajta hamra dagħmenija, u qalet: Dan hareġ l-ewwel.

29 U ġara, malli ġibed idu, illi, ara, hareġ huh, u qalet il-qabla: Ghala għamilt dit-tiċrita fuqek? Għalhekk semmewh Perez.

30 U wara hareġ huh, li kellu l-hajta hamra daghmenija f'idu: u semmewh Zerah.

39 U l' Guzepp niżżluh l-Egittu; u Potifar, uffiċjal ta' Farghun, kapitan tal-ghassiesa, Egizzjan, xtrah minghand l-Ismaghlin, li kienu ġibuh hemm.

2 U l-Mulej kien ma' Guzepp; u kien raġel li kellu r-riżq; u kien qieghed fid-dar ta' sidu l-Egizzjan.

3 U sidu ra li l-Mulej kien mieghu, u li l-Mulej kien iġiblu r-riżq f'idejh f'kulma jaghmel.

4 U Guzepp sab hniena f'ghajnejn sidu, u kien jaqdih: u ghamlu fuq daru, u kulma kellu tah f'idejh.

5 U ġara, minn dak in-nhar li ghamlu fuq daru, u fuq kulma kellu, illi l-Mulej bierek id-dar ta' l-Egizzjan minhabba Guzepp; u l-barka kienet fuq daww kollha li kienu fid-dar, u fir-raba'.

6 U reha kulma kellu f'idejn Guzepp; u ma kien jaf xejn x'għandu, hlief il-hobż li kien jiekol. U Guzepp kien raġel sabih f'surtu, b'wiċċ helu.

7 U ġara, wara dawn il-hwejjeg, illi mart sidu refghet għajnejja fuq Guzepp; u qaltu: Orqod mieghi.

8 Izda hu ma riedx, u qal lil mart sidu: Ara, sidi ma jafx x'hawn mieghi fid-dar, u reha f'idejja kulma għandu;

9 Hadd m'hawn akbar minni fid-dar; u minn xejn ma cahhadni hlief minuek, għax int martu: kif nista' naghmel jien dad-deni kbir, u nidneb kontra Alla?

10 U ġara, għalkemm kienet tkellmu hekk kuljum, illi Guzepp ma samax minnha, biex jorqod magħha, jew joqghod magħha.

11 Issa ġara darba, illi Guzepp dahal id-dar biex jaghmel ix-xogħol tiegħu; u ma kien hemm hadd mill-irġiel tad-dar hemm ġew.

12 U qabditu mill-mantar tiegħu, hi u tghid: Orqod mieghi! U halla l-mantar tiegħu f'idha, u harab, u hareġ 'il barra,

13 U ġara, xhin rat li halla l-mantar tiegħu f'idha, u harab 'il barra,

14 Illi sejhet lil nies darha, u qaltilhom: Araw, ġibilna raġel Lhudi, li ġibtalina, dahal hdejjja biex jorqod mieghi; u jien għajjatt b'lehen gholi:

15 U ġara, malli sama' li jien għollejt lehni, u għajjatt, illi halla l-mantar tiegħu mieghi, u harab, u hareġ 'il barra.

16 U refghet il-mantar tiegħu għandha, sakemm sidu jigi d-dar.

17 Imbagħad tennietlu dal-kliem, qaltu: Il-qaddej Lhudi, li ġibtalina, dahal hdejjja biex jiddiehak bija:

18 U ġara, malli għollejt lehni u għajjatt, illi halla l-mantar tiegħu mieghi, u harab 'il barra.

19 U ġara, wara li sidu sama' kliem martu, li qaltu: Hekk għamilli l-qaddej tiegħek; li xeghelet il-qilla tiegħu.

20 U sid Guzepp hadu, u tefgħu l-habs, post fejn kienu maqfulin il-habsin tas-sultan: u hu kien hemmhekk fil-habs.

21 Izda l-Mulej kien ma' Guzepp, u wera hniena miegħu, u qieghdu tajjeb ma' l-ghassies tal-habs.

22 U l-ghassies tal-habs reha f'idejn Guzepp il-habsin kollha li kienu fil-habs; u kulma kienu jagħmlu hemm, kien jagħmlu hu.

23 Il-ghassies tal-habs ma kienx ihares lejn l-ebda haġa li kienet taht idejn Guzepp; għax miegħu kien il-Mulej, u f'dak li kien jagħmel, il-Mulej kien jagħtih ir-riżq.

40 U ġara, wara dawn il-hwejjeg, illi l-kuppier tas-sultan ta' l-Egittu, u l-habbiež tiegħu, naqsu lil sidhom, is-sultan ta' l-Egittu.

2 U Farghun għadab għaž-żewġ uffiċjali tiegħu, għall-kuppier il-kbir, u għall-habbiež il-kbir.

3 U għalaqhom il-ghassa fid-dar tal-kapitan tal-ghassiesa, fil-habs, fejn kien magħluq Guzepp.

4 U l-kapitan tal-ghassiesa qieghed lil Guzepp fuqhom, u hu kien jaqdihom: u damu žmien il-habs.

5 U holmu holma huma t-tnejn, f'lejl wiehed, kull wiehed skond it-tifsira tal-holma tiegħu, il-kuppier u l-habbiež tas-sultan ta' l-Egittu, li kienu magħluqin il-habs.

6 U Guzepp dahal fejnhom filghodu, u hares lejhom, u, ara, kienu qalbhom sewda.

7 U staqs lill-uffiċjali ta' Farghun, li kienu miegħu fil-habs fid-dar ta' sidu, u qalilhom: Għaliex tidhru hekk qalbkom sewda llum?

8 U qalulu: Hlomna holma, u ma hawnx min ifissirha. U qalilhom Guzepp: It-tifsir mhux t'Alla? Ghiduhli, nitlobkom.

9 U l-kuppier il-kbir qal il-holma tiegħu lil Guzepp, u qallu: Fil-holma tiegħi, ara, dielja kienet quddiem;

10 U fid-dielja kien hemm tliet żraġen, u kienet qisha ser tarmi, u ž-żahar tagħha hareġ; u l-eghnieqed tagħha taw għeneb misjur:

11 U kellu f'idi t-tazza ta' Farghun: u hadt l-eghneb, u għasartu fit-tazza ta' Farghun, u tajt it-tazza f'id Farghun.

12 U Guzepp qallu: Din hi t-tifsira tagħha: It-tliet żraġen huma tliet ijiem:

13 Izda fi tliet ijiem oħra, Farghun jersgħlek rasek, u jarġa' jqieghdek f'postok: u int tagħti it-tazza ta' Farghun

f'idu, bhal ma kont taghmel qabel meta kont kuppier.

14 Izda ahseb fija meta jkun kollox sewwa mieghek, u wrini hniena, nitolbok, billi ssemmini ma' Farghun, u tohrogni minn did-dar:

15 Ghax tassew li jien kont misruq mill-art tal-Lhud: u hawn ukoll jien ma ghan:ilt xejn biex tefghuni l-habs.

16 Xhin il-kbir tal-habbieja ra li t-tifsira kienet tajba, qal lil Guzepp: Jien ukoll rajt fil-holma tieghi, ara, kelli tlitt qfief bojod fuq rasi:

17 U fil-qoffa ta' fuq kien hemm minn kull xorta ta' ikel imsajjar ghal Farghun: u l-aghsafar kienu jieklu mill-qoffa ta' fuq rasi.

18 U Guzepp wiegeb, u qal: Din hi t-tifsira taghha: It-tliet qfief huma tlitt ijiem:

19 Izda fi tlitt ijiem, Farghun jarfa' rasek minn fuqek, u jghallqek ma' sigra; u l-aghsafar jieklu lahmek minnek.

20 U gara fit-tielet jum, li fih ghalaq sninu Farghun, illi ghamel mikla lill-qaddejja kollha tieghu: u rafa' ras il-kuppier il-kbir, u ras il-habbiež il-kbir, fost il-qaddejja tieghu.

21 U raga' ta lill-kuppier il-kbir ix-xoghol li kellu: u dan newwel it-tazza f'id Farghun:

22 Izda lill-habbiež il-kbir ghallqu: bhal ma kien fissrilhom Guzepp.

23 U ma ftakarx il-kuppier il-kbir f'Guzepp, izda nsieh.

41 U gara, wara li ghaddew sentejn shah, illi Farghun holom holma: u, ara, hu kien hdejn ix-xmara.

2 U, ara, mix-xmara telghu seba' baqriet; sbieh fil-ghajn, u smien fil-gisem; u bdew jirghaw fil-haix tax-xatt.

3 U, ara, seba' baqriet ohra telghu warajhom mix-xmara, koroh fil-ghajn, u maghlubin fil-gisem, u qaghdu ma' genb il-baqriet l-ohra f'xatt ix-xmara.

4 U l-koroh fil-ghajn u l-maghlubin fil-gisem kienu lis-seba' baqriet sbieh fil-ghajn, u smien fil-gisem. U Farghun stenbah.

5 U raqad, u holom it-tieni darba: u, ara, seba' sbuliet tal-qamh telghu minn sieq wahda, smien u sbieh.

6 U, ara, seba' sbuliet irraq u mahruqin mix-xlokk nibtu warajhom.

7 U s-sbuliet l-irraq belghu s-seba' sbuliet smien u mimlija. U Farghun stenbah, u, ara, kienet holma.

8 U gara filghodu, illi l-ispiritu tieghu kien imqalleb; u baghat isejjah is-sahhara kollha ta' l-Egittu, u l-ghorrief kollha tieghu: u Farghun qaillhom il-holma tieghu; izda ma kien hemm hadd li sata' jfissirhom lil Farghun.

9 Imbaghad il-kuppier il-kbir kellem lil Farghun, qallu: Niftakar htijieti illum:

10 Kien ghadab Farghun ghall-qaddejja tieghu, u tefaghni l-habs fid-dar tal-kaptan tal-ghassiesa, sew lili u sew lill-habbiež il-kbir.

11 U hlomna holma f'lejl wiehed, jien u hu; hlomna, kull wiehed, skond it-tifsir li kien jaqbel ghalih.

12 U kien hemm maghna zaghzugh Lhudi, qaddej tal-kaptan tal-ghassiesa; u ahna ghidnielu, u hu fissrilna l-holmiet taghna, lil kull wiehed skond il-holma tieghu fisser.

13 U gara, illi kif fissrilna, hekk kien. Hu qal li jien narga' niehu x-xoghol li kelli, u l-iehor ikun imghallaq.

14 Imbaghad Farghun baghat isejjah lil Guzepp, u gibuh bil-ghagla mill-habs: u wara li tqarwez, u biddel hwejju, gie ghand Farghun.

15 U Farghun qal lil Guzepp: Hlomt holma, u m'hawn hadd min ifissirha: u smajt lil min ighid fuqek, li jekk inti tisma' holma tfissirha.

16 U Guzepp wiegeb lil Farghun, billi qal: Dan mhux jien: Alla jaghti lil Farghun twegiba bis-sliem.

17 U Farghun qal lil Guzepp: Fil-holma tieghi, ara, jiena kont qieghed f'xatt ix-xmara.

18 U, ara, telghu mix-xmara seba' baqriet, smien fil-gisem u sbieh fil-ghajn: u bdew jirghaw fil-haix tax-xatt;

19 U, ara, seba' baqriet ohra telghu warajhom nexfin, koroh wisq u maghlubin fil-gisem, li bhalhom qatt ma rajt koroh fl-art kollha ta' l-Egittu:

20 U l-baqriet maghlubin u koroh kielu lill-ewwel seba' baqriet smien:

21 U wara li kienu kiluhom, ma deherx li kienu kiluhom; izda baqghu koroh, bhall-ewwel. U hekk stenbah.

22 U rajt ukoll fil-holma tieghi, ara, seba' sbuliet telghin minn sieq wahda, mimlijin u sbieh:

23 U, ara, seba' sbuliet, nexfin, irraq, u mahruqin mix-xlokk, jinbtu warajhom:

24 U s-sbuliet irraq belghu lis-seba' sbuliet sbieh: u jien ghidt dan lis-sahhara; izda ma kien hemm hadd li sata' jfissir-hieli.

25 U Guzepp qal lil Farghun: Il-holma ta' Farghun hi wahda: Alla wera lil Farghun dak li ser jaghmel.

26 Is-seba' baqriet sbieh huma seba' snin: u s-seba' sbuliet sbieh huma seba' snin: il-holma hi wahda.

27 U s-seba' baqriet maghlubin u koroh li telghu warajhom, huma seba' snin; is-seba' sbuliet irraq u mahruqin bix-xlokk ikunu seba' snin ta' guh.

28 Dan hu li jien ghidt lil Farghun: Dak li ser jaghmel Alla, wera lil Farghun.

29 Ara, ġejjin seba' snin ta' xabgha kbira fi-art kollha ta' l-Eġittu:

30 Imbaghad jiġu warajhom seba' snin ta' ġuh: u x-xabgha kollha tintesa fi-art ta' l-Eġittu; u l-ġuh jeqred l-art:

31 U ma tingharafx iżjed ix-xabgha fi-art minhabba l-ġuh li jiġi wara; għax ikun qalil wisq.

32 U għal dan il-holma kienet imten-nija għal darbejta lil Farghun: dan ġara għaliex il-ħaġa maqtugħa minn Alla; u ma jdumx Alla ma jagħmilha.

33 Issa, mela, halli Farghun isib raġel ta' dehen u għaref, u qieghdu fuq l-art ta' l-Eġittu.

34 Ħa jagħmel dan Farghun: iqabbad għassiesa jieħdu hsieb l-art, u jieħdu mill-hamsa waħda minn għallet art l-Eġittu fis-seba' snin tax-xabgha.

35 U ha jigimghu t-tgħam kollu ta' dawk is-snin ta' ġid li ġejjin, u jaħżnu il-qamh taht id Farghun, u ha jżommu t-tgħam fil-bliet.

36 U dak it-tgħam ikun hażna lill-art għas-seba' snin tal-ġuh, li jkunu fi-art ta' l-Eġittu; biex l-art ma tinqeridx bil-ġuh.

37 U l-ħaġa għoġbot lil Farghun, u lill-qaddeġja tiegħu kollha.

38 U Farghun qal lill-qaddeġja tiegħu: Nistghu nsibu wiehed bħalma hu dan, raġel li fih hemm l-Ispirtu t'Alla?

39 U Farghun qal lil Guzepp: La darba wriek dan kollu Alla, m'hawn hadd ta' dehen u għaref bħalek:

40 Int tkun fuq dari, u skond kelmtiek il-poplu tiegħi kollu jkun immexxi: fit-tron biss inkun akbar minnek.

41 U Farghun qal lil Guzepp: Ara, qegħidtek fuq l-art kollha ta' l-Eġittu.

42 U Farghun nehha minn idu l-hatem tiegħu, u qieghdu f'id Guzepp, u libbsu lbies tal-ghażel, u qieghdlu f'għonqu hannieqa tad-deheb.

43 U rikkbū fuq it-tieni mirkeb li kellu, u bdew ighajtu quddiemu: Inżlu għarkubtejkom! U għamlu fuq l-art kollha ta' l-Eġittu.

44 U Farghun qal lil Guzepp: Jien Farghun, u mingħajrek hadd ma jarfa' siequ fuq l-art kollha ta' l-Eġittu.

45 U Farghun semma isem Guzepp Safnat-Pagħneah, u tah b'martu lil Asenat, bint Potifera, qassis ta' Or. U Guzepp hareġ madwar l-art kollha ta' l-Eġittu.

46 U Guzepp kellu tletin sena meta deher quddiem Farghun sultan ta' l-Eġittu. U Guzepp hareġ minn quddiem Farghun, u qasam l-art kollha ta' l-Eġittu.

47 U fis-seba' snin tal-ġid, l-art tat bix-xabgha.

48 U ġama' t-tgħam kollu ta' dawn is-seba' snin, li ġraw fi-art ta' l-Eġittu, u

hażen it-tgħam fil-bliet: it-tgħam tar-raba' li kien madwar kull belt, hażnu fi-istess belt.

49 U Guzepp gābar qamh bħar-ramel tal-bahar, b'kotra kbira, sakemm ma baqax ikejlu; għax kien bla qies.

50 U lil Guzepp twildulu żewġ subġien, qabel ma laħqu snin il-ġuh: wildithomlu Asenat, bint Potifera, qassis ta' On.

51 U Guzepp semma lill-kbir Manasse: Għax Alla, qal hu, nissieni t-tahbit kollu tiegħi, u dar missieri kollha.

52 U t-tieni semmieħ Efraim: Għax Alla tani nisel f'art in-niket tiegħi.

53 U s-seba' snin tax-xabgha, li kienet fi-art ta' l-Eġittu, għaddew.

54 U bdew ġejjin is-seba' snin tal-ġuh, bħal ma kien qal Guzepp: u l-ġuh kien fi-artijiet kollha; iżda fi-art kollha ta' l-Eġittu kien hemm il-hobż.

55 U meta ġġewhet l-art kollha ta' l-Eġittu, il-poplu beda jgħajjat lil Farghun għall-hobż. U Farghun qal lill-Egizzjani kollha: Morru għand Guzepp; aghmlu dak li jgħidilkom.

56 U l-ġuh kien fuq wiċċ l-art kollha: u Guzepp fetah l-imħażen kollha, u biegh lill-Egizzjani; u hakem ikrah il-ġuh fi-art ta' l-Eġittu.

57 U l-poplu ta' l-art kollha ġew l-Eġittu għand Guzepp biex jixru l-qamh; għax il-ġuh kien ikrah fi-artijiet kollha.

42 Issa meta Ġakobb ra li kien hemm qamh fi-Eġittu, Ġakobb qal lil uliedu: Għalfejn qegħdin tharsu lejn xulxin?

2 U qal: Ara, jien smajt li hemm il-qamh l-Eġittu: morru hemm, u ixtru għalina minn hemmekk: biex ingħixu, u ma mmutux.

3 U niżlu għaxra minn hut Guzepp biex jixru l-qamh mill-Eġittu.

4 Iżda lil Benjamin, hu Guzepp, Ġakobb ma baġhtux; għax qal: Għandu mnejn jiltaqqa' ma' xi għawġ.

5 U wlied Izrael ġew jixtru l-qamh fost dawk li ġew jixtru: għax il-ġuh kien f'art Kangan.

6 U Guzepp kien il-hakem ta' l-art, u kien hu li jbiġh lin-nies kollha ta' l-art: U ġew hut Guzepp, u mielu quddiemu b'wiċċhom ma' l-art.

7 U Guzepp ra lil hutu, u għarafhom, iżda għamel ta' bir-ruhu li ma jafhomx, u kellimhom iebes; u qalilhom: Mnejn ġejtu? U qalu: Minn art Kangan biex nixtru t-tgħam.

8 U Guzepp għaraf lil hutu, iżda huma ma għarfux.

9 U Guzepp ftakar il-holm li holom fuqhom, u qalilhom: Intom spjuni; intom ġejtu biex taraw il-għera ta' l-art.

10 U qalulu: Le, sidi, iżda biex jixtru t-tgham gew il-qaddejja tieghek.

11 Ahna lkoll ulied missier wiehed; irġiel sewwa ahna: mhumieq spjuni l-qaddejja tieghek.

12 U qalilhom: Le, ġejtu biex taraw il-ghera ta' l-art!

13 U qalu: Il-qaddejja tieghek huma tnax ahwa b'kollox, ulied raġel wiehed fl-art ta' Kangan; u, ara, iż-żghir hu llum ma' missierna, u wiehed mhux.

14 U Gużep্প qalilhom: Hu bhal ma għidtilkom jien: intom spjuni.

15 B'dan turu x'intom: B'hajjet Farghun intom ma titilqux minn hawn, jekk ma ġġibux lil hukom iż-żghir hawn.

16 Ibagħtu wiehed minnkom ha ġġib lil hukom, u intom tinżammu l-habs, biex kelmtkom tkun imġarrba, jekk hemmx xi sewwa fikom: jekk le, b'hajjet Farghun intom tassew spjuni.

17 U qeghidhom ilkoll flimkien fil-habs għal tiit ijiem.

18 U qalilhom Gużep্প fit-tielet jum: Aghmlu dan u tibqghu hajjin; għax jien nibza' minn Alla.

19 Jekk intom irġiel onesti, halli wiehed minn hutkom jibqa' marbut fid-dar tal-habs tagħkom: u intom morru, gorrù l-qamh għall-ġuh tad-djar tagħkom.

20 Iżda ġibuli lil hukom iż-żghir hawn; u hekk jitwemmen kliemkom, u ma tmutux. U hekk għamlu.

21 U qalu wiehed lil iehor: Tabilhaqq ahna hatjin lejn huna, għax rajna d-diqa ta' ruħ, hu u jitlobna, u ahna ma ridniex nisimgħu; għalhekk ġiet fuqna din id-diqa.

22 U Ruben wegibhom, qal: M'għidtilkomx jien: La tidinbux kontra t-tifel; u intom ma ridtux tisimgħu? Għalhekk, ara, demmu mitlub.

23 U huma ma kinux jafu li Gużep্প kien qiegħed jifhimhom, għax hu kien qiegħed ikellimhom b'interpretu.

24 U twarrab minnhom, u beka: u raġa' ġie hdejjhom, u kellimhom, u hadilhom lil Simghon, u rabtu quddiem għajnejhom.

25 Imbagħd Gużep্প ordna lil min jimlielhom ix-xkejjer bil-qamh, u jroddu l-flus ta' kull wiehed fix-xkora tieghu, u jagħtuhom ikel għat-triq: u hekk għamlulhom.

26 U għabbew il-hmir tagħhom bil-qamh, u telqu minn hemm.

27 U xhin wiehed minnhom fejn marru biex jorqdu fetah ix-xkora tieghu biex jagħti l-ghalf lill-hmar tieghu, sab flusu; għax, ara, kienu f'fomm ix-xkora tieghu.

28 U qal lil hutu: Flusi traddewli; u, ara, qegħdin fix-xkora tieghi: u qalbhom harget, u beżghu, u bdew iġidhu wiehed lil iehor: X'inhu dan li għamlilna Alla?

29 U waslu għand Ġakobb missierhom f'art Kangan, u qalulu kulma ġralhom. U qalu:

30 Ir-raġel, li hu sid l-art, tkellem iebs magħna, u hasibna spjuni ta' l-art.

31 U għidnilu: Ahna rġiel sewwa; m'ahnix spjuni:

32 Ahna tnax ahwa, ulied missierna; wiehed mhux, u z-żghir hu llum ma' missierna f'art Kangan.

33 U r-raġel, is-sid ta' dik l-art, qalilna: B'hekk inkun naf li intom irġiel sewwa; hallu wiehed minn hutkom hawn mieghi, u hudu t-tgham għall-ġuh ta' djarkom, u morru:

34 U ġibu l-hukom iż-żghir għandi: imbagħd inkun naf li m'intomx spjuni, iżda rġiel onesti: u nroddilkom lil hukom, u tkunu tistghu dduro l-art.

35 U ġara huma u jfergħu ix-xkejjer, illi, ara, il-ghoqda tal-flus ta' kull wiehed minnhom kienet fix-xkora: u xhin raw il-ghoqod tal-flus, missierhom u huma beżghu.

36 U Ġakobb missierhom qalilhom: Għamiltuni bla wlied: Gużep্প m'ghadux iżjed; u Simghon m'ghadux iżjed; u tridu tihduli 'l Benjamin: dan kollu kontra tieghi.

37 U Ruben kellem lil missieru, qallu: Oqtol liż-żewġ uliedi, jekk ma nġibulix: aġtihilu f'idejja, u jien narga' nġibulek.

38 U Ġakobb qal: Ibni ma jinzilx magħkom, għax huh miet, u baqa' wahdu: jekk jiġrilu xi għawġ fit-triq li sejrin fiha, tniżżlu ix-xagħar abjad tieghi fis-saltna ta' l-imwiet.

43 U l-ġuh kien qalil fuq l-art.

2 U ġara, wara li kienu kielu l-qamh li ġiebu mill-Egittu, illi missierhom qalilhom: Ergħu morru, ixru għalina fit qamh.

3 U Guda wiegħbu, qallu: Widdibna bis-shih dak ir-raġel, qalilna: Ma taraw wiċċi, mingħajr hukom magħkom.

4 Jekk tibgħat lil huna magħna, ahna ninzlu u nixtrulek l-ikel:

5 Iżda jekk ma thallihx jiġi, ahna ma ninzlux: għax dak ir-raġel qalilna: Ma taraw wiċċi mingħajr hukom magħkom.

6 U Izrael qal: Għaliex għamiltuli d-deni, li għidtu lil dak ir-raġel illi għad għandkom hukom iehor?

7 U huma qalu: Staqsiena, u raġa' staqsiena dak ir-raġel fuqna, u fuq niesna, qalilna: Għadu haj missierkom? Għandkom xi hukom iehor? U ahna għarrafnieh, skond dal-kliem. Fejn qatt stajna b'xi mod inkunu nafu li kellu jgħidilna: Ġibu 'l hukom?

8 U Guda qal lil Izrael missieru: Ibghat it-tifel mieghi, ha nqumu, u

nitolqu: u nghixu, u ma mmuux, sew ahna u sew int, u ž-zghar taghna.

9 Nidhol jien rahan ghalih; minn idi tkun tafu; jekk ma ngibulixx, u nqeghidulek quddiemek, inkun hati lejx ghal dejjem:

10 Kieku ma qghadnix nitnikkru, kieku sgur s'issa rgajna gejna t-tieni darba.

11 U missierhom Izrael qalilhom: Jekk inhu hekk, aghmlu dan: Hudu mill-aktar hwejjeġ imfahhrin ta' din l-art fil-horġa taghkom, u hudu fiha ghotja ghal dar-raġel; f'it balsamu, u f'it ghasel, h'wawar, u mirra, u fostoq, u lewż:

12 U hudu f'idejkom flus doppji; u l-flus li rgajtu ġibtu f'fomm ix-xkejjer, erġghu huduhom f'idejkom: ghandu mnejn kien nuqqas ta' hsieb.

13 Hudu wkoll lil hukom maghkom, qumu, u erġghu morru ghand dak ir-raġel:

14 U Alla li jista' kollox jaqlagħkom hniena quddiem dak ir-raġel, u jitolqilkom lil hukom l-iehor, u lil Benjamin. Jekk jien ser nibqa' minghajr ulied, ha jkun hekk.

15 U dawn l-irġiel hadu dawn il-ghotjiet, u hadu f'idejhom flus doppji, u lil Benjamin; u gamu, u niżlu l-Eġittu, u dahlu quddiem Guzepp.

16 Malli Guzepp ra lil Benjamin maghghom, qal lil dak ta' fuq daru: Dahhal lil dawn l-irġiel id-dar, u oqtol xi bhima, u hejji; għax dawn l-irġiel ser jieklu mieghi f'nofs-in-nhar.

17 U r-raġel għamel bhal ma qallu Guzepp: dahhal l-irġiel f'dar Guzepp.

18 Beżġhu l-irġiel, għax dahluhom f'dar Guzepp, u qalu: Minhabba l-flus li kienu marduda l-ewwel fix-xkejjer taghna, dahhluna hawn; biex ikollu fuqieħ ihebb għalina, u jiehu lsiera lilna, u l-hmir taghna.

19 U resqu lejn ir-raġel ta' fuq id-dar ta' Guzepp, u kellmuh f'bieb id-dar,

20 U qalu: Sidi, tassew ahna nżilna l-ewwel nixtru t-tgham:

21 U ġara, malli wasalna fejn morna norqdu, u ftahna x-xkejjer taghna, illi, ara, rajna l-flus ta' kull wiehed f'fomm ix-xkora tiegħu, flusna daqs kemm jiżnu sewwa: u ahna rgajna ġibniehom f'idejna.

22 U flus oħra ġibna f'idejna biex nixtru t-tgham; ma nistgħux nġid min qieghed flusna fix-xkejjer taghna.

23 U qalilhom: Is-sliem għalikom, la tibżhux: Alla taghkom, u Alla ta' missierkom, takom teżor fix-xkejjer taghkom: fluskom ġew f'idejja. U hargilhom lil Simghon.

24 U dak ir-raġel dahhal lil dawk l-irġiel f'dar Guzepp, u tahom l-ilma, u haslu rigejhom, u ta l-ghalf lill-hmir taghghom.

25 U hejjeħ l-ghotja għal xhin jiġi Guzepp f'nofs-in-nhar, għax semghu li hemm kellhom jieklu.

26 U malli dahal Guzepp id-dar, ġibulu l-ghotja li kellhom f'idhom, u mielu sa l-art.

27 U staqsiehom kif inhuma, u qal: Hux tajjeħ missierkom, ix-xih li semmejtuli? Għadux haj?

28 U wieġbu: Tajjeħ il-qaddej tiegħek, missierna, għadu haj. U mielu lejħ bil-qima.

29 U rafa' għajnejħ, u ra lil Benjamin huh, bin ommu, u qal: Dan hu hukom iż-zġhir li għidtili? U qallu: Alla jhenn għalik, ibni.

30 U Guzepp għaġġel; għax hass wisq għal huh: u fittex fejn jibki; u dahal f'kamartu, u beka hemm.

31 U hasel wiċċu, u hareġ, u żamm kemm felah, u qal: Qieghdu l-ikel.

32 U lilu qegħdulu wahdu, u lilhom wehidhom, u lill-Eġizzjani, li jieklu miegħu wehidhom, għax ma jistgħux l-Eġizzjani jieklu mal-Lhud: għax din haġa ta' min jobghodha għall-Eġizzjani.

33 U qagħdu quddiemu, il-kbir l-ewwel, u ż-zġhir l-aħħar: imghaġġbin wiehed lejn l-iehor.

34 U ha, u newlilhom l-ishma minn quddiemu, iżda seħem Benjamin kien hames darbiet akbar mis-seħem taghghom ilkolli. U xorbu, u ferħu miegħu.

44 U ordna lil dak ta' fuq daru, qallu: Imla x-xkejjer ta' dawn ir-ġiel bit-tgham, kemm jistgħu jerfġhu, u qieghed il-flus ta' kull wiehed f'fomm ix-xkora tiegħu:

2 U qieghed it-tazza tiegħi, it-tazza tal-fidda, f'fomm ix-xkora taż-zġhir, mal-flus tal-qamħ tiegħu. U għamel bhal ma qallu Guzepp.

3 Malli sebaħ filgħodu, l-irġiel kienu mibġhutin, huma u l-hmir taghghom.

4 U wara li kienu hargu mill-belt, u ma kinux tiegħdu wisq, Guzepp qal lil ta' fuq daru: Qum, mur għal wara dawk l-irġiel, u xhin tilhaqhom, għidilhom: Għalieux raddejtuni deni għal ġid?

5 Mhux din li jixro fiha sidi, u jehber biha? Hażin għamiltu, li għamiltu hekk.

6 U lahaqhom, u kellimhom dal-kliem.

7 U qalulu: Il-ghala sidi jtkellem kliem bhal dan? Alla jħares il-qaddejja tiegħek jagħmlu haġa bhal din!

8 Ara, il-flus li sibna f'fomm ix-xkejjer taghna, irgajna ġibniehomlok minn art Kangan: kif, mela, nisirqu minn dar sidek fidda jew deheb?

9 Għand min jinsab mill-qaddejja tiegħek, imut, u ahna wkoll inkunu lsiera ta' sidi.

10 U wieġeb: Issa, mela, ha jkun kif

ghidtu: ghand min jinsab, ikun lsir tieghi; u intom tkunu bla htija.

11 U malajr nizzel kull wiehed ix-kora tieghu fl-art, u fetah kull wiehed ix-kora tieghu.

12 U fittex, beda mill-kbir u temm fiż-żghir, u nsabet it-tazza fix-xkora ta' Benjamin.

13 Imbaghad qattghu hwejjighom, u ghabba kull wiehed minnhom il-hmar tieghu, u regghu marru l-belt.

14 U wasal Guda u hutu f'dar Gużep, ghax kien ghadu hemm, u nxehtu quddiemu fl-art.

15 U Gużep qalilhom: X'eghmil dan li ghamiltu? Ma tafux li raġel bhali jaf jehber?

16 U Guda qal: X'naqbd u nghidu lil sidi? Kif nitkellmu? U kif nuru s-sewwa taghna? Alla sab il-ħażen tal-qaddejja tieghek: ara, ahna l-qaddejja ta' sidi, ahna u minn ghand min instabet it-tazza.

17 U qal: Alla jħares nagħmel dan! Iżda r-raġel li nstabet it-tazza għandu ikun ilsir tieghi, u intom morru bis-sliema għand missierkom.

18 Resaq imbaghad Guda lejha, u qal: Iddew, sidi, ha jitkellem il-qaddej tieghek kelma f'widnejn sidi, u la thallix għadbej jixteghel għall-qaddej tieghek: ghax int bħal Fargħun.

19 Sidi staqsa lill-qaddejja tieghu, qalilhom: Għad għandkom missier jew hu?

20 U għidna lil sidi: Għad għandna missier xih u tifel żghir, bin xjuhitu: u hüh miet, u minn ommu baqa' hu wahdu, u missieru jħobbu.

21 U inti għidt lill-qaddejja tieghek: Gibuhuli halli nqieghed għajnejja fuqu.

22 U għidna lil sidi: Ma jistax it-tifel iħalli lil missieru: ghax jekk iħalli lil missieru, missieru jmut.

23 U għidt int lill-qaddejja tieghek: Jekk ma jinżilx hukom iż-żghir magħkom, ma tergħux taraw wiċċi.

24 U ġara, meta ahna tlajna għal għand il-qaddej tieghek, missieri, illi għidnielu kliem sidna.

25 U missierna qalilna: Erġghu morru ixru għalina ftit tgham.

26 U ahna għidna: Ma nistgħux immorru: jekk huna ż-żghir ikun magħna, ahna mmorru: ghax ahna ma nistgħux naraw wiċċ dak ir-raġel, jekk huna ż-żghir ma jkunx magħna.

27 U l-qaddej tieghek missieri qalilna: Intom tafu li żewġ subjen wilditli marti?

28 Wiehed hareġ minn għandi, u jiena għidt: Sgur li hu mqatta b'cejjeċ; u ma rajtux minn dak in-nhar.

29 Jekk tiehdu lil dan ukoll minn quddiemu, u tigrilu xi hsara, intom tnizzlu x-xaġħar abjad tieghi bil-ġħali fis-saltna ta' l-imwiet.

30 Għalhekk issa, xhin nasal għand il-qaddej tieghek, missieri, u t-tifel ma jkunx magħna, billi ħajtu marbuta ma' ħajjet it-tifel;

31 Jigri, xhin jara li t-tifel mhux magħna, illi jmut: u l-qaddejja tieghek ikunu nizzlu x-xaġħar abjad tal-qaddej tieghek missierna bil-ġħali fis-saltna ta' l-imwiet.

32 Ghax il-qaddej tieghek għandu jaġħmel tajjeb għat-tifel lil missieri, billi qal: Jekk ma ngibulikx, inkun hati lejn missieri għal dejjem.

33 U issa, nitlobok ha joqgħod il-qaddej f'lok it-tifel ilsir ta' sidi; u ha jitla' t-tifel ma' hutu.

34 Ghax kif nista' jien nitla' għand missieri, u t-tifel ma jkunx mieghi? Li ma narax jien il-ġħali li jiġi fuq missieri!

45 Imbaghad Gużep ma satax iżomm aktar quddiem dawk kollha li kienu hdejh; u għajjat: Ohorġu lil kulħadd minn hdejja. U hadd ma baqa' mieghu, xhin intaġħraf Gużep lil hutu.

2 U beka għajjat: u l-Egizzjani u dar Fargħun semghuh.

3 U Gużep qal lil hutu: Jien Gużep; għadu ħaj missieri? U hutu ma setgħux iwigħuh, ghax twerwru quddiemu.

4 U Gużep qal lil hutu: Ersqu lejja, nitlobkom. U resqu. U qal: Jiena Gużep hukom, li intom beġhtuni biex inkun mehud l-Egittu.

5 Għalhekk issa la tagħlux u la tiddejjux ghax beġhtuni biex inkun miġjub hawn: ghax Alla baġħatni qabilkom biex inħares ħajjitkom.

6 Għal dawn is-sentejn, ilu l-ġuh fl-art; u għal ħames snin ohra ma jkunx hemm u la hrit u lanqas ħsad.

7 U Alla baġħatni quddiemkom biex inħallilkom xi bqija fuq l-art, u biex insalva ħajjitkom b'ħelsien kbir.

8 Għalhekk ma kontux intom li bġħattuni hawn, iżda Alla. U hu għamilni missier Fargħun, u sid daru kollha, u ħakem fl-art kollha ta' l-Egittu.

9 Għaġġu, morru għand missieri, u għidulu: Hekk qal ibnek Gużep: Għamilni Alla sid l-Egittu kollu: inzel għandi, la ddux:

10 U tghammar f'art Gosen, u tkun qrib minni, int, u wliedek, u wlied uliedek, u l-imriehel tieghek, u l-baqar tieghek, u kulma għandek:

11 U hemm nagħtik tiekol, ghax idum ħames snin ohra l-ġuh; li int, u darek, u kulma għandek, ma tiftaqrx.

12 U intom taraw b'għajnejkom, u għajnejn hija Benjamin ukoll jaraw, li fommni hu li qieghed ikellimkom.

13 U tghidu lil missieri l-glorja

tieghi kollha fl-Egittu, u kulma rajtu; u għajjgħu nizzlu l-missieri hawn.

14 U ntafa' fuq għonq Benjamin huh u beka; u Benjamin ukoll beka fuq għonqu.

15 U bies ukoll lil hutu kollha, u beka fuqhom: imbagħad hutu qagħdu jithaddtu miegħu.

16 U l-aħbar ta' dan instegħmet f'dar Fargħun, billi qalu: Waslu hut Guzepp; u dan għogħob lil Fargħun, u lill-qaddejja tiegħu.

17 U Fargħun qal lil Guzepp: Ghid lil hutek: Hekk aghmlu: għabbu l-bhejjem tagħkom, u itilqu, morru f'art Kangħan;

18 U hudu lil missierkom u lil djarkom, u ejjew għandi; u jien nagħtikom l-aħjar ta' l-art ta' l-Egittu, u tieklu mill-gid ta' l-art.

19 Issa intom għandkom din l-ordni; dan aghmlu: Hudu mill-art ta' l-Egittu mriekeb għat-tfal tagħkom, u għan-nisa tagħkom, u gibu lil missierkom, u ejjew.

20 U la tithassrux l-agħmara tagħkom, għax il-gid kollu ta' l-Egittu hu tagħkom.

21 U hekk għamlu wlied Izraël: u Guzepp tahom imriekeb bħal ma ordna Fargħun, u ikel għat-triq.

22 Tahom ilkoll tibdila hwejjeġ kull wieħed, iżda lil Benjamin tah tlet mitt biċċa tal-fidda, u hames tibdillet hwejjeġ.

23 U lil missieru baġħat dan: għaxar hmır mgħobbijın bl-aħjar gid ta' l-Egittu, u għaxar hmır nisa mgħobbijın bil-qamh, hobż u ikel għal missieru hu u ġej:

24 U baġħat lil hutu, u huma telqu: u qalilhom: La tiġġildux fit-triq.

25 U hekk telqu mill-Egittu, u, ġew f'art Kangħan għand Ġakobb missierhom,

26 U qalulu: Għadu haj Ġuzepp, u hu qiegħed ħakem fuq l-art kollha ta' l-Egittu. U qalb Ġakobb birdet, għax ma emminhomx.

27 U qalulu l-kliem kollu ta' Ġuzepp, li kien qalilhom: u xħin ra l-imriekeb li Ġuzepp kien baġħatu biex iġibuh, Ġakobb missierhom ħa r-ruh.

28 U Izraël qal: Biżżejjed: Ġuzepp ibni għadu haj: Ħa mmur narah qabel immut.

46 U Izraël telaq b'kulma kellu, u wasal Bir-Saba', u ofra sagrafiċċji lil Alla ta' missieru Izakk.

2 U Alla qal lil Izraël fid-dehriet tal-lejl: Ġakobb, Ġakobb. U wieġeb: Hawn jien.

3 U qal: Jiena Alla, Alla ta' missierek, ja tibzax tinzel l-Egittu, għax ġens kbır jien nagħmlek hemmhekk:

4 Jien ninzel miegħek l-Egittu; u jien

ukoll sgur intellgħek minn hemm: u Ġuzepp b'idu jagħlaqlek għajnejk.

5 U Ġakobb qam minn Bir-Saba': u wlied Izraël refghu lil Ġakobb missierhom, u z-zgħar tagħhom, u n-nisa tagħhom, fuq l-imriekeb li kien baġħat Fargħun biex jihduh.

6 U ħadu l-imrieħel tagħhom, u ġidhom, li kienu kisbu f'art Kangħan, u ġew l-Egittu, Ġakobb u nislu kollu miegħu:

7 Uliedu, u wlied uliedu miegħu, il-bniet tiegħu, u bniet uliedu, u nislu kollu ġieħhom miegħu l-Egittu.

8 U dawn huma l-ismijiet ta' wlied Izraël li ġew l-Egittu: Ġakobb u wliedu: Ruben, il-kbir ta' Ġakobb.

9 U wlied Ruben: Ħanok, u Pallu, u Ħesron, u Karmi.

10 U wlied Simghon: Ġemwel, u Ġamin, u Ohad, u Ġakin, u Soħar, u Sawl bin il-Kangħanija.

11 U wlied Levi: Ġerson, Kehat, u Merari.

12 U wlied Ġuda: Ġher, u Onan, u Sela, u Perez, u Zerah: iżda Ġher u Onan mietu f'art Kangħan. U wlied Perez kienu: Ħesron u Ħamul.

13 Ulied Issakar: Tola', u Puwa, u Ġob, u Simron.

14 U wlied Żebulun, Sered, u Elon, u Ġaħel.

15 Dawn huma wlied Lija, li wildet lil Ġakobb fil-Fiddien-Aram, barra minn Dina bintu: b'kollox, subjien u bniet, tlieta u tletin ruh.

16 U wlied Ġad: Sefjon, u Ħaġgi, Suni u Esbon, Ġheri u Arodi, u Areli.

17 U wlied Aser: Ġimna, u Isaw, u Iswi, u Berigħa, u Serah oħthom: u wlied Berigħa: Heber, u Malkijel.

18 Dawn huma wlied Żilpa, li Laban kien ta' lil Lija, bintu; u dawn kienet wildet lil Ġakobb, sittax-il ruh.

19 Ulied Raħel mart Ġakobb; Ġuzepp u Benjamin.

20 U lil Ġuzepp twieldu fl-art ta' l-Egittu, Manasse u Efrajm, li wildit-homlu Asenat, bint Potifera, qassis ta' On.

21 U wlied Benjamin kienu: Bela, Beker, u Asbel, Ġera u Naġħman, Eħi u Ros, Muffim u Ħuffim, u Ard.

22 Dawn huma wlied Raħel, li wildet lil Ġakobb: b'kollox erbatax-il ruh.

23 U wlied Dan: Ħuġim.

24 U wlied Naftali: Ġaħsel, u Ġuni, u Ġeser u Sillem.

25 Dawn huma wlied Bilħa, li Laban kien ta' lil Raħel bintu, u ħi wildet dawn lil Ġakobb: sebat irwieħ b'kollox.

26 In-nies kollha li ġew ma' Ġakobb l-Egittu, li ħarġu minn ġenbejħ, barra min-nisa ta' wlied Ġakobb, kienu sitta u sittin ruh b'kollox.

27 U wlied Ġużepp, li twildulu l-Eġittu, kienu żewġt irwiel: l-irwiel kollha tad-dar ta' Ġakobb, li ġew l-Eġittu, kienu sebghin ruh.

28 U Ġakobb baghat lil Ġuda qablu ghand Ġużepp, biex igharrfu li hu ġej Gosen; u huma ġew f'art Gosen.

29 U Ġużepp rabat il-mirkeb tieghu, u telaq jiltaqa' ma' Izrael missieru f'Gosen, u malli rah intafa' fuq ghonqu, u dam jibki fuq ghonqu.

30 U Izrael qal lil Ġużepp: Ha mmut issa, la rajt wiċċek, u ghadek haj.

31 U Ġużepp qal lil hutu, u lil dar missieru: Ha mmur biex ngharraf lil Farġhun bil-wasla tagħkom, u ngħidlu: Huti, u dar missieri, li kienu f'art Kanghan, ġew ghandi.

32 Dawn ir-irġiel huma ragħajja, għax huma dejjem jirġhaw l-imriehel; u l-imriehel, u l-baqar tagħhom, u kulma għandhom, ġibuh magħhom.

33 U xhin isejhikom Farġhun, u jghidilkom: X'inhi senghetkom?

34 Wiegħu: Senegħt il-qaddejja tiegħek kienu l-imriehel minn żoġhrithom sa llum, ahna u missirijietna. Biex tkunu tistgħu tghammru f'art Gosen; għax l-Eġizzjani jistkerru kull ragħaj l-imriehel.

47 Imbagħad Ġużepp mar u qal lil Farġhun: Missieri u huti, u l-imriehel tagħhom, u l-baqar tagħhom, u kulma għandhom, ġew minn art Kanghan; u, ara, qegħdin f'art Gosen.

2 U ha minn hutu hames irġiel, u dahhalhom quddiem Farġhun.

3 U Farġhun qal lil hutu: X'inhi senghetkom? U qalu lil Farġhun: Ragħajja ta' l-imriehel huma l-qaddejja tiegħek, ahna u missirijietna.

4 U żiedu jghidu lil Farġhun: Ġejna nġammru f'din l-art, għax m'hemmx merġha għall-imriehel tal-qaddejja tiegħek; għax qiegħed jagħfas il-ġhaks f'art Kanghan: issa mela, nitolbuk, halli l-qaddejja tiegħek iġammru f'art Gosen.

5 U Farġhun kellem lil Ġużepp, billi qallu: Missierek u hutek ġew għandek:

6 L-art ta' l-Eġittu hi quddiemek; fl-ahjar naha ta' l-art qiegħed lil missierek, u lil hutek, biex iġammru; halli hom iġammru f'art Gosen; u jekk taf nies ta' hila fosthom, aġmilhom fuq l-imriehel tiegħi.

7 U Ġużepp ġieb lil missieru Ġakobb quddiem Farġhun: u Ġakobb bierek lil Farġhun.

8 U Farġhun qal lil Ġakobb: Kemm-il sena għandek?

9 U Ġakobb qal lil Farġhun: Jiem is-snin tal-pelligrinaġġ tiegħi huma mija u tletin sena: f'it u hżiena kienu snin

hajti, u ma laħqux snin il-hajja ta missirijieti f'jiem il-pelligrinaġġ tagħhom.

10 U Ġakobb bierek lil Farġhun, u hareġ minn quddiem Farġhun.

11 U Ġużepp ta lil missieru u lil hutu fejn joqogħdu, u tahom oqasma fl-art ta' l-Eġittu, fl-ahjar naha, f'art Ramassej bħal ma ordna Farġhun.

12 U Ġużepp kien jagħti lil missieru, u lil hutu, u lil dar missieru kollha, hobż biżżejjed, skond il-familji tagħhom.

13 U ma kienx hemm hobż fl-art kollha: għax il-ġuh kien qalil hafna, u l-art kollha ta' l-Eġittu u ta' Kanghan kienet qiegħda titmewwet minhabba l-ġuh.

14 U Ġużepp ġama' l-flus kollha li kienu jinsabu fl-Eġittu, u f'art Kanghan, tal-qamh li kienu jixru, u Ġużepp ġieb il-flus f'dar Farġhun.

15 U meta l-flus intefqu kollha fl-art ta' l-Eġittu, u fl-art ta' Kanghan, l-Eġizzjani kollha ġew għand Ġużepp iġhidulu: Aġhtina l-hobż: għax għandna mmutu bil-ġuh quddiemek, la l-flus spiċċaw?

16 U Ġużepp qal: Ġibu l-bhejjem tagħkom, u nagħtikom fuqhom, la darba fluskom spiċċaw.

17 U hadu l-bhejjem tagħhom għand Ġużepp: u Ġużepp kien jagħtihom il-hobż flok iż-żwiemel. u flok l-imriehel tan-nhaġ, u tal-baqar, u tal-hmir: u tahom jieklu l-hobż għal dik is-sena fuq il-bhejjem tagħhom kollha.

18 Meta għaddiet dik is-sena, ġew għandu t-tieni sena, u qalulu: Ma nahbux lil sidi, kif flusna spiċċaw; sidi wkoll ha l-imriehel tal-bhejjem; ma baqa' xejn quddiem sidi, hlief ġisimna, u r-raba' tagħna.

19 Għaliex għandna mmutu quddiem għajnejk, sew ahna u kemm ir-raba' tagħna? Ixtrina, ilna u r-raba' tagħna bil-hobż, u nsiru ahna u r-raba' tagħna lsiera ta' Farġhun: u aġhtina ż-żerriegħa, biex inġixru, u ma mmutux, u r-raba' ma jsirx herba.

20 U Ġużepp xtara r-raba' kollu ta' l-Eġittu għal Farġhun; għax l-Eġizzjani bieġhu kull wieħed il-għalqa tiegħu, għax il-ġuh kien jagħfashom: hekk l-art saret ta' Farġhun.

21 U n-nies hadhom fil-bliet, minn tarf sa tarf ta' l-Eġittu.

22 Ir-raba' biss tal-qassisin ma xtara: għax il-qassisin kellhom sehem mogħti lilhom minn Farġhun, u kienu jieklu sehemhom li tahom Farġhun: għalhekk ma bighux ir-raba' tagħhom.

23 Imbagħad Ġużepp qal lin-nies: Ara, xtrajtkom illum, lilkom u r-raba' tagħkom għal Farġhun: ara, hawn hi ż-żerriegħa għalikom, u intom tizirġhu r-raba'.

24 U jġri fi żmien il-hsad, illi taghtu mill-hamsa wahda lil Farghun, u l-erba' partijiet l-oħra jibqgħu għalikom, biex tiżirgħu r-raba', u tieklut intom u djarkom, u t-tfal tagħkom.

25 U qalu: Int salvajtilna hajjitna: ha nsibu hniena quddiem sidi, u nkunu lsiera ta' Farghun.

26 U Guzepp għamilha liġi, li għadha sa llum, fuq l-art ta' l-Eġittu, li jagħtu mill-hamsa wahda lil Farghun. Biss l-art tal-qassisin wehidhom li ma saritx ta' Farghun.

27 Issa l-Iżraelin għammru fl-art ta' l-Eġittu, in-naha ta' Gosen; u kisbu proprjetà fiha, u kotru, u żdiedu wisq.

28 Gakobb għiex fl-Eġittu sbatax-il sena, u kienu snin haġtu kollha mija sebgha u erbghin sena.

29 U qorob iż-żmien li Iżrael kellu jmut: u sejjah lil ibnu Guzepp, u qallu: Jekk jien sibt hniena quddiemek, qieghed, nitlobok, idek taht koxxti, u għamel miegħi hniena u tjeba; la tidfinnix, nitlobok, l-Eġittu:

30 Izda rrid norqod ma' missirijiet; għalhekk int hudni mill-Eġittu, u idfinni f'qabarhom. U Guzepp wieġeb: Jien nagħmel kif għidtili.

31 U Gakobb qal: Ahlifi: u haliftu. Imbagħad Iżrael miel għal fuq ras is-sodda tiegħu.

48 U ġara, wara dawn il-ġrajja, illi qalu lil Guzepp: Ara missieriek marid: u ha miegħu ż-żewġ tfal tiegħu, lil Manasse u lil Efrajm.

2 U xhin qalu, lil Gakobb: Ara, ġie għandek ibnek Guzepp, Iżrael għamel sforz, u qam bil-qieghda fuq is-sodda.

3 U Gakobb qal lil Guzepp: Alla li jista' kollox deherli f'Luż, f'art Kanghan, u berikni.

4 U qalli: Ara, jien sa naghtik nisel, u nkattrek, u nagħmlek ġemgħa ta' popli; u nagħti din l-art lil nislek warajk, u tkun tagħhom għal dejjem.

5 U issa ż-żewġ subjien tiegħek, Efrajm u Manasse, li twildulek l-Eġittu, qabel ma ġejt jien għandek l-Eġittu, huma tiegħi; bħal Ruben u Simghon, ikunu tiegħi.

6 Izda wliedek, li wldit warajhom, ikunu tiegħek, u jissejhu b'isem huthom fil-wirt tagħhom.

7 U jiena, jien u ġej mill-Fiddien, Raħel mietet hdejja, f'art Kanghan, fit-triq, meta kien għad baqa' ftit biex tasal Efrata; u jien dfintha hemm fit-triq ta' Efrata, li hi Betlehem.

8 U Iżrael ra ż-żewġ subjien ta' Guzepp, u qal: Dawn min huma?

9 U Guzepp qal lil missieru: Huma wliedi, li tani Alla hawn. U Gakobb qal:

Ressaqhom, nitlobok, lejja, u jien inberik-hom:

10 Issa għajnejn Iżrael kienu taqlu bix-xjuhija, hekk li ma kiensex jista' jara. Ressaqhomlu Guzepp; u bieshom, u għannaqhom.

11 U Iżrael qal lil Guzepp: Ma kontx nahseb li nara lil wiċċek: u, ara, Alla wrieni lil nislek ukoll.

12 U Guzepp hadhom minn bejn rkubtejh, u miel b'wiċċ sa l-art.

13 U Guzepp hadhom it-tnejn, lil Efrajm f'idu l-leminija n-naha tax-xellug ta' Iżrael, u lil Manasse f'idu x-xellugija n-naha tal-lemin ta' Iżrael, u ressaqhom lejha.

14 U Iżrael medd idu l-leminija, u qeghidha fuq ras Efrajm, li kien iż-żgħir, u qieghed idu x-xellugija fuq ras Mannase, b'idejh imsallbin; għax Manasse kien il-kbir.

15 U bieriek lil Guzepp, u qal: Alla, li mxew quddiemu missirijiet, Abraham u Izakk, Alla li kien ir-ragħaj tiegħi haġti kollha sa llum,

16 L-Anglu li helisni minn kull deni, ibieriek dawn iż-żewġ subjien; u ha jissemma ismi bihom, u isem missirijiet, Abraham u Izakk, u ha jikbru bil-kotra fl-art.

17 U xhin Guzepp ra li missieru kien qieghed idu l-leminija fuq ras Efrajm, sogħobbih, u rafa' id missieru biex inehħiha minn fuq ras Efrajm għal fuq ras Manasse.

18 U Guzepp qal lil missieru: Mhux hekk, missieri: Għax dan il-kbir; qieghed idek il-leminija fuq rasu.

19 Izda missieru ma riedx, u qal: Naf, ibni, naf: hu wkoll ikun poplu, u hu wkoll ikun kbir, iżda huh iż-żgħir ikun akbar minnu, u nislu jsir kotra ġnus.

20 U dak in-nhar berikhom, billi qal: Bik ibieriek Iżrael, billi jghid: Jagħmlek Alla bħal Efrajm u bħal Mannase: u qieghed lil Efrajm quddiem Mannase.

21 U Iżrael qal lil Guzepp: Ara, jien ser immut: iżda Alla jkun magħkom, u jreggagħkom f'art missirijietkom.

22 U jien naghtik sehem aktar minn hutek, li jien hadt minn id l-Amurritin bis-sejġ u l-qaws tiegħi.

49 U Gakobb sejjah lil uliedu, u qal: Ingemghu, ha nħabbrikom x'għandu jġirlikom fiz-żmien li ġej.

2 Ingemghu, u isimghu, ja wlied Gakobb: isimghu lil Iżrael missierkom.

3 Ruben, int il-kbir tiegħi, il-qawwa tiegħi, u l-bidu ta' saħħti, kbir wisq fil-ġieħ, u kbir wisq fil-qawwa:

4 Imfawwar bħal ilma, ma toghliex; għax tlajt fuq is-sodda ta' missieriek: imbagħad niġġista: tala' fuq soddti.

5 Simghon u Levi ahwa; għodod tal-vjolenza hemm fil-aghmajjar tagħhom.

6 O ruhi, la tidholx fil-laqgħat segrieti tagħhom; ġiehi ma jingħaqadx mal-ġemgħa tagħhom: għax f'qilthom qatlu n-nies, u għax riedu qatgħu għarqub il-ġniedes.

7 Mishut ikun għadabhom, għax ahrax; u qillthom, għax kiefra: jien nifridhom f'Gakobb, u nxerridhom f'Ízrael.

8 Ġuda, int ifahhruk hutek: idek tkun fuq għonq l-egħdewwa tiegħek, u wlied missierek iqimuk.

9 Ġuda, ferh ta' ljun: mill-htif, ibni, inti tlajt: tbaxxa, imtedd bħal ljun, bħal ljuressa; min iqajmu?

10 Ma jittneħħ ix-xettru minn Ġuda, u lanqas il-bastun tal-kmand minn bejn riġlejh, sakemm jiġi ta' min hu; u minnu jisimghu l-popli.

11 U jorbót mad-dielja l-felu tiegħu, u maż-żarġun ferh il-hmara tiegħu; fi-inbid jahsel hwejġu; u lbiesu f'demm il-ġheneb:

12 Ġhajnejh homor bl-inbid, u snienu bojod bil-halib.

13 Żebulun iġhammar f'xatt il-bahar, u hu jkun xatt għaġ-ġfien, u ġenbu jkun lejn Sidon.

14 Issakar hmar imghaddam, mixhut bejn żewġ tagħbijiet:

15 U ra li s-serhan tajjeb, u l-art li hi sabiha; u medd dahru għat-tagħbija, u sar ilsir il-haraġ.

16 Dan jagħmel haqq minn niesu, bħal wiehed mit-tribujiet ta' Ízrael.

17 Dan ikun bħal serp fit-triq, liġgħa fil-mogħdija, li jġedem għarqub iż-ziemel, biex ir-rikkieb jaqa' lura.

18 Nistenna s-salvazzjoni tiegħek, o Mulej.

19 Gad, qtajja tegħlu: izda fil-ahhar jirbah.

20 Aser, hobzu bnin, u jagħti hlewweit ta' slaten.

21 Naftali għazziela mitluqa: hu jagħti kliem li jghaxxaq.

22 Guzepp rimja għammiela: rimja għammiela hdejn għajn, li l-friegħi tagħha telghu fuq il-hajt.

23 L-arciera għamlu bl-ikrah għalih, u waddbulu l-vleġeġ, u ipperseġw-tawh.

24 Izda l-qaws tiegħu baqa' shih; dirghajh u idejh is-sahhu b'idejn Alla l-qawwi ta' Gakobb, minn dak li hu r-rahaj u l-blata ta' Ízrael.

25 B'Alla ta' missierek li jghinek; u b'Dak li jista' kollox, li jberkek b'barkiet is-sema minn fuq, b'barkiet il-qiegh miftrux minn taht, b'barkiet l-isdra, u barkiet il-ġuf.

26 Barkiet missierek huma aqwa minn barkiet missirijiet, minn xewqat il-gholjiet ta' dejjem: huma jkunu fuq ras

Guzepp, u fuq il-qorriegħa ta' ras il-mahtur fost hutu.

27 Benjamin hu lupu jahtaf; filgħodu jibla' li hataf, u filghaxija jqassam is-serqa.

28 Dawn kollha huma t-tnax-il tribù ta' Ízrael: u dan hu li qalilhom missierhom hu u jberikhom. Berikhom; kull wiehed skond il-barka tiegħu.

29 U ordnalhom, u qalilhom: Jien sa ningabar ma' niesi: idfnuni hdejn missirijiet, fil-ghar li hemm fil-ghalqa ta' Għefron il-Ħitti,

30 Fil-ghar li hemm fil-ghalqa ta' Makfila, ta' quddiem Mamri, f'art Kanghan, li Abraham xtara mal-ghalqa, minn għand Għefron il-Ħitti, biex tkun qabar tiegħu.

31 Hemmhekk idfnu lil Abraham, u lil Sara martu; hemmhekk idfnu lil Ízakk u lil Rebekka martu; u hemmhekk idfnu lil Lija.

33 Ix-xiri tal-ghalqa u tal-ghar li hemm fiha kien minn għand ulied Het.

33 U malli Gakobb temm jagħti dawn l-ordnijiet lil uliedu, għar riġlejh fuq il-friex, u ha l-ahhar nifs, u ngabar ma' niesu.

50 Guzepp inxehet fuq wiçç missieru, u beka fuqu, u biesu.

2 U Guzepp ordna lit-tobba qaddejja tiegħu biex jibbalsmaw lil missieru: u t-tobba ibbalsmaw lil Ízrael.

3 Damu erbgħin jum, għax daqshekk idumu jibbalsmaw: u l-Egizzjani bkewh għal sebgħin jum.

4 U meta għaddev jiem il-biki għalih, Guzepp kellew lid-dar ta' Fargħun, billi qal: Jekk jien issa sibt hniena f'għajnejkom, wasslu f'widnejn Fargħun dan il-kliem:

5 Missieri gaghadni nahlef, qalli: Ara, jien sa mmut: fil-qabar tiegħi li jien haffirt għalija f'art Kanghan, idfinni. Għalhekk issa hallini nitla' nidfen lil missieri, nitolbok, u narga' nigì.

6 U Fargħun qal: Itla' idfen lil missierek, bħal ma qallek taħlef.

7 U Guzepp tala' jidfen lil missieru: u telghu miegħu l-qaddejja kollha ta' Fargħun, il-kbarat ta' daru, u l-kbarat kollha ta' l-Egittu.

8 U d-dar kollha ta' Guzepp, u hutu, u dar missieru: biss it-tfal tagħhom, u l-imriehel tagħhom, u l-baqar tagħhom, hallew f'art Gosen.

9 Telghu miegħu wkoll imriekieb u rikkieba: u kienu qatgħa kbira wisq.

10 Xhin waslu hdejn il-qiegħa ta' Atad, 'il hemm mill-Gurdan, bkew hemmhekk biki kbir u qawwi hafna; u Guzepp dam jibki lil missieru sebat jiem.

11 U meta n-nies ta' dik l-art, il-

Kanghanin, raw dak il-biki fil-qiegha ta' Atad, qalu: Dan biki kbir għall-Egizzjani: għalhekk semmewha Abel-Misrajm, 'il hemm mill-Gurdan.

12 U wliedu għamlulu bhal ma kien ordnalhom:

13 Għax uliedu haduh f'art Kanghan, u difnuh fil-ghar tal-ghalqa ta' Makfela, li Abraham xtara, mal-ghalqa, biex tkun qabar tiegħu, minghand Ghefron il-Hitti, quddiem Mamri.

14 U Guzepp raġa' mar l-Egittu, hu, u hutu, u dawk kollha li kienu telghu miegħu biex jidfnu lil missierhom, wara li difnu lil missieru.

15 U meta hut Guzepp raw li missierhom miet, qalu: Għandu mnejn Guzepp jobghodna, u sgur iroddilna d-deni li għamilnielu.

16 U bagħtu messagġier ighid lil Guzepp: Missierek ordna qabel ma miet, qal:

17 Hekk tgħidu lil Guzepp: Ahfer, nitlobok, issa, htijiet hutek, u dnuhom; għax lilek għamlulek id-deni, u issa, nitlobok, ahfer il-htijiet tal-qaddejja t'Alla ta' missierek. U Guzepp beka huma u jkellmuh.

18 U hutu marru wkoll, u ntefghu

fl-art quddiem wiċċu; u qalu: Ara, ahna l-qaddejja tiegħek.

19 U Guzepp qalilhom: La tibzghux: jaqaw flok Alla jien?

20 Hsibtu intom biex tagħmluli d-deni; iżda Alla riedu għall-ġid, biex jagħmel, kif dal-jum taraw, li nżomm hajja hafna nies.

21 Għalhekk, issa, la tibzghux: jien nagħtikom tieklu, lilkom u lil uliedkom. U farragħom, u kellimhom bil-hlewwa.

22 U Guzepp għammar fl-Egittu, hu, u dar missieru: U Guzepp għiex mija u għaxar snin.

23 U Guzepp ra wlied Efrajm tat-tietel nisel. U wlied Makir ukoll, bin Manasse, twieldu fuq irkobbtejn Guzepp.

24 U Guzepp qal lil hutu: Jiena sa mmut: u Alla sgur jiehu hsiebkom, u johroġkom minn din l-art fl-art li wiegħed b'halfa lil Abraham, lil Izakk, u lil Gakobb.

25 U Guzepp ried li wlied Izrael jahilfu, qal: Tasew li Alla jiehu hsiebkom, u intom jittelghu għadmi minn hawn.

26 Guzepp miet ta' mija u għaxar snin, u ibbalsmawh, u qieghduh f'tebut l-Egittu.

It-Tieni Ktieb Ta' Mosè, L-Esodu

1 Issa dawn huma l-ismijiet ta' wlied Izrael, li ġew l-Egittu: kull wiehied b' daru ġie ma' Gakobb.

2 Ruben, Simghon, Levi u Ġuda,

3 Issakar, Żebulun u Benjamin,

4 Dan, u Naftali, Gad u Aser.

5 U l-persuni kollha li harġu minn ġenbejn Gakobb kienu sebghin: għax Guzepp kien ilu l-Egittu.

6 U Guzepp miet, u hutu kollha, u dak in-nisel kollu.

7 U wlied Izrael kienu għammiela, u zegħdu bil-kotra, u kotru, u saru qawwijn wisq; u l-art imtliet bihom.

8 Issa sultan ġdid lahaq fl-Egittu, li ma kienx jaf lil Guzepp.

9 U qal lill-poplu tiegħu: Ara, il-poplu ta' wlied Izrael huma aktar u aqwa minna:

10 Ejjja, ha nimxu bil-ghaqal magħhom; li ma joktrux, u jigrì, meta jkun hemm xi gwerra, illi jingħaqdu wkoll ma' l-egħdewa tagħna, u jjiġieldu kontrina, u jjiqlu minn din l-art.

11 Għalhekk huma għamlulhom so-prastanti fuqhom biex ighakksuhom b'xogħol iebes. U bnew għal Fargħun bliet għall-imħażen, Pitom u Ramesses.

12 Iżda aktar ma għakksuhom, aktar kienu joktru, u jxterdu. U l-Egizzjani bdew jistkerru l-ulied Izrael.

13 U l-Egizzjani ġieghlu lil ulied Izrael jahdmu xogħol iebes.

14 U għamlulhom hajjithom imnikkta b'xogħol iebes, fit-tafal, u fil-madam, u f'kull xogħol iehor fir-raba'; ix-xogħol kollu tagħhom, li kienu jġieghluhom jagħmlu, kien iebes.

15 Imbagħad is-sultan ta' l-Egittu tkellem mal-qwiebel Lhud, li wahda minnhom kien jisimha Sifra u isem l-ohra kien Pughal:

16 U qal: Meta tkunu tghinu lin-nisa Lhud biex jildu, u tarawhom fuq is-siġġ tal-hlas; jekk ikun tifel, oqtluh, iżda jekk tkun tifa tibqa' hajja.

17 Iżda l-qwiebel kellhom il-biza' t' Alla, u ma għamlux kif ordnalhom is-sul-

tan ta' l-Egittu, imma hallow lis-subjien hajjin.

18 Ghalhekk is-sultan ta' l-Egittu sejjah il-qwiebel, u qalilhom: Ghala ghamiltu dil-haġa, u hallejtu lis-subjien ighixu?

19 U l-qwiebel qalu lil Farghun: Ghal-ix in-nisa Lhud mhumiex bhan-nisa Egizzjani; huma b'sahhithom, u jildu qabel ma l-qabla tasal ghandhom.

20 Ghalhekk Alla ghamel il-gid lill-qwiebel; u l-poplu kotor, u tqawwa wisq.

21 U ġara, billi l-qwiebel kellhom il-biza' t'Alla, illi Alla tahom familji.

22 U Farghun ta din l-ordni lill-poplu kollu tieghu: Kull tifel li jitwieled ghandkom tixtuh fix-xmara, u kull tifla ghandkom thalluha hajja.

2 U raġel mid-dar ta' Levi mar, u żżewwēg wahda mill-bniet ta' Levi.

2 U l-mara hablet, u kellha tifel; u xhin rat li kien tifel sabih, hbietu ghal tliet xhur.

3 U meta ma seghitx tabbih iżjed, haditlu qoffa tal-bordi, u ksietha bil-qatran u biz-żift, u qieghdet it-tarbija fiha; u qeghditha qalb is-simar f'xatt ix-xmara.

4 U ohtu qaghdet fil-boghod, biex tkun taf x'isir minnu.

5 U bint Farghun giet tinhasel fix-xmara, u l-qaddejja taghha kienu jimxu ma' xatt ix-xmara; u xhin rat il-qoffa fis-simar, baghtet il-qaddejja taghha ġġib-hielha.

6 Xhin fethitha, rat it-tarbija; u, ara, it-tifel beka. U kellha hniena minnu, u qalet: Dan wiehed mit-tfal tal-Lhud.

7 Imbaghad ohtu qalet lil bint Farghun; Tridin mmur insejjahlek mara mreddgha min-nisa Lhud, biex traddagħlek it-tarbija?

8 It-tifla ta' Farghun qaltilha: Mur. Ghalhekk it-tifla marret, u sejhiet lil omm it-tarbija.

9 Imbaghad it-tifla ta' Farghun qaltilha: Hu din it-tarbija, u raddagħhuli, u jien inhallsek. U l-mara hadet it-tarbija, u raddgħetu.

10 U t-tarbija kibret, u l-mara haditu ghand bint Farghun, u kien bhal binha. U semmietu Mosè; u qalet: Ghax jien ġbidtu mill-ilma.

11 U ġara f'dawk il-jiem, meta Mosè kiber, illi mar ghand hutu, u ra x-xogħol iebes tagħhom; u ra wiehed Egizzjan isawwat wiehed Lhudi, wiehed minn hutu.

12 Hares 'il hawn u 'l hemm, u meta ra li hadd ma kien hemm, qatel lill-Egizzjan, u hbieh fir-ramel.

13 U l-ghada mar, u, ara, żewġt irġiel Lhud kienu jiġġieldu ma' xulxin; u qal lill-hati: Ghax qieghed tabbat lil siehlek?

14 Imma dan qallu: Min għamlek prinċep u mhallef fuqna? Jaqaw trid toqtolni, bhal ma qtilt lill-Egizzjan? Imbaghad

Mosè baża', u qal: Sgur li l-haġa sareġ magħrufa.

15 Issa meta Farghun sama' b'dan, fittex li joqtol lil Mosè. Imma Mosè harab minn quddiem Farghun, u ghammar f'art Midjan: u qaghad bil-qieghda hdejn bir.

16 Issa l-qassis ta' Midjan kellu seba' bniet; u ġew jimlew l-ilma, u mlew il-hwat halli jisqu l-merhla ta' missierhom.

17 Imbaghad ġew ir-ragħajja, u keċċew-hom; imma Mosè qam u ghenhom, u seqa l-merhla tagħhom.

18 Meta marru ghand Regħwel mis-sierhom, qalilhom: Ghalix ġejtu lura kmieni llum?

19 U qalu: Wiehed Egizzjan helisna minn id ir-ragħajja, barra milli wkoll im-lielna biżżejjed ilma, u sqielna l-merhla.

20 U qal lill-bniet tieghu: Fejn hu? Ghalix hallejtuh ir-raġel? Stidnuh, biex jiekol biċċa ħobż.

21 U Mosè ried joqghod ma' dak ir-raġel: u dan ta lil bintu Sefora lil Mosè.

22 U wilditlu tifel, u semmieh Gersom; għax qal: Jien għarib f'art barranija.

23 Issa ġara fil-kors ta' dawk il-jiem, illi s-sultan ta' l-Egittu miet: u wlied Iżrael tnieghdu, minhabba l-jasar, u għajtu; u l-aghjat tagħhom, mill-jasar tagħhom, tala' quddiem Alla.

24 Alla sama' t-tneghid tagħhom; u Alla ftakar fil-ghaqda tieghu ma' Abraham, ma' Iżakk, u ma' Ġakobb.

25 U Alla hares lejn ulied Iżrael, u Alla ha hsiebhom.

3 Issa Mosè kien jirġha l-merhla ta' Getro hatnu, il-qassis ta' Midjan; u saq il-merhla lejn in-naha tal-punent tad-deżert, u wasal f'Horeb, il-muntanja t'Alla.

2 U deherlu l-anġlu tal-Mulej f'nar ihaġġeg f'nofs il-gholliq; u hares, u, ara, il-gholliq kien jaqbad bin-nar, imma l-gholliq ma kienu jinharu.

3 Qal ghalhekk Mosè: Ha nersaq fil-ġenb, u nara din id-dehra tal-ghaġeb, kif il-gholliq mhux jaqbad.

4 Xhin il-Mulej ra li resaq fil-ġenb biex jara, Alla sejjahlu minn fost il-gholliq, u qal: Mosè. U Mosè wieġeb: Hawn jien.

5 Qal imbaghad: La toqrob x' il hawn; nehhi s-sandli tiegħek minn riġlejk, għax il-post li qieghed fuqu hu art imqaddsa.

6 Qal ukoll: Jien Alla ta' missieriek, Alla t'Abraham, Alla ta' Iżakk, u Alla ta' Ġakobb. Mosè heba mbaghad wiċċu, għax baża' jhares lejn Alla.

7 U l-Mulej qal: Jien rajt tassew it-tbatija tal-poplu tiegħi li hemm fl-Egittu, u tajt widen għall-aghjat tagħhom, minhabba s-soprastanti tagħhom, li qegħdin jahruhomm: naf jien l-uġiħ tagħhom;

8 Inzilt ghalhekk biex neħlishom minn id l-Egizzjani, u ntellagħhom minn dik l-art

f'art tajba u wiesgħa, f'art li tnixxi l-halib u l-ghasel; fil-post tal-Kanghanin, u tal-Hittin, u ta' l-Amurrin, u tal-Perezin, u tal-Hiwwin, u tal-Ġebusin.

9 U issa, ara, l-aghjat ta' wlied Izrael wasal sa għandi; jien rajt ukoll il-mohqrija li biha l-Egizzjani qeghdin jahqrohom.

10 Għalhekk, ejja issa, u nibaghtek għand Fargħun, biex int tohrog il-poplu tiegħi, ulied Izrael, mill-Egittu.

11 U Mosè qal lil Alla: Min jien, biex immur għand Fargħun, u nohrog lil ulied Izrael mill-Egittu?

12 U qal: Tassew, jien inkun miegħek; u dan ikun sinjal għalik, li jien bghattek: Meta tohrog il-poplu mill-Egittu, intom tqimu lil Alla fuq din il-muntanja.

13 U Mosè qal lil Alla: Ara, jien sejjer għand ulied Izrael, u ngħidilhom: Alla ta' missirijietkom bagħatni għandkom. Issa jekk ighiduli: X'jismu? X'ngħidilhom?

14 U Alla qal lil Mosè: JIEN LI JIEN: u qal: Hekk għandek tgħid lil ulied Izrael: JIEN bagħatni għandkom.

15 U qal ukoll Alla lil Mosè: Hekk għandek tgħid lil ulied Izrael: Il-Mulej, Alla ta' missirijietkom, Alla t'Abraham, Alla ta' Izakk, u Alla ta' Ġakobb, bagħatni għandkom. Dan hu ismi għal dejjem, u din hi t-tifkira tiegħi minn nisel għal nisel.

16 Mur, u iġma' x-xjuh ta' Izrael flimkien, u għidilhom: Il-Mulej, Alla ta' missirijietkom, Alla t'Abraham, ta' Izakk, u ta' Ġakobb, deherli, ighid: Jien tassew hsibt fikom, u rajt x'qeghdin jagħmlukom fl-Egittu:

17 Għidt jien għalhekk: Intellagħkom mill-mohqrija ta' l-Egittu f'art il-Kanghanin, u l-Hittin, u l-Amurrin, il-Perezin, u l-Hiwwin, u l-Ġebusin, f'art tnixxi bilhalib u l-ghasel.

18 U huma jisimghu lehnek: u int, maxxjuh ta' Izrael, tiġi għand is-sultan ta' l-Egittu, u tgħidlu: Il-Mulej Alla tal-Lhud iltaqa' magħna: u issa nitolbok, hallina mmorru tlitt ijem mixi fid-dezert, biex nissagrifikaw lill-Mulej, Alla tagħna.

19 U jiena sgru li s-sultan ta' l-Egittu ma jħallikomx tmorru, le, jekk mhux imgiegħel b'id qawwija.

20 U jien mmidd idi, u nolqot lill-Egittu bl-egħgubijiet tiegħi kollha li jien nagħmel f'nofsu: u wara dan, iħallikom tmorru.

21 U nagħmel li dal-poplu jsib hniena quddiem l-Egizzjani: u jiġri, meta titilqu, illi ma titilqux idkom f'idkom.

22 Imma kull mara titlob mingħand il-ġara tagħha, u mingħand il-mara li toqgħod f'darha, hwejjeġ tal-fidda, u hwejjeġ tad-deheb, u lbiesi; u tgħabbuhom fuq is-subjien tagħkom, u fuq il-bniet tagħkom; u hekk tnezzghu lill-Egizzjani.

4 U Mosè wiegħeb, u qal: Izda, ara, huma ma jemmnunx, u lanqas jisimghu lehni, għax huma jgħidu: Il-Mulej ma deherlikx.

2 Il-Mulej qallu: X'inhu dak li hemm f'idek? Wiegħeb: Hatar.

3 U qal: Itfghu fl-art. U tefghu fl-art, u sar serp; u Mosè harab minn quddiemu.

4 U l-Mulej qal lil Mosè: Midd idek, u aqdbu minn denbu. U midd idu, u qabdu, u sar hatar f'idu:

5 Biex jemmnu li l-Mulej Alla ta' missirijietkom, Alla t'Abraham, Alla ta' Izakk, u Alla ta' Ġabobb, deherlek.

6 U l-Mulej qallu wkoll: Dahhal issa idek f'ħobbok. U dahhal idu f'ħobbu: u meta harigħa, ara, idu kienet imgiddma lewn is-silġ:

7 U qal: Arġa' dahhal idek f'ħobbok. U raġa' dahhal idu f'ħobbu; u harigħa minn ħobbu, u, ara, reġgħet saret bħal bqija ta' gismu.

8 U jiġri, jekk ma jemmnux, u lanqas jisimghu lehen l-ewwel sinjal, illi jisimghu lehen it-tieni sinjal.

9 U jiġri, li jekk ma jemmnux ukoll dawn iż-żewġ sinjali, u lanqas jisimghu minn lehnek, illi tiehu l-ilma tax-xmara, u ssawbu fuq l-art niexfa: u l-ilma li tiehu mix-xmara jsir demm fuq l-art niexfa.

10 U Mosè qal lill-Mulej: O Sidi, jien minieq raġel li naf nitkellem, u la minn ilu, u lanqas mindu int kellimt lill-qaddej tiegħek; jiena tqil fi kliemi, u tqil f'islieni.

11 U l-Mulej qallu: Min għamel fomm il-bniedem? Jew min jagħmel il-muti? jew it-torox, jew dawk li jaraw, jew l-ghomja? Mhux jien, il-Mulej?

12 Għalhekk issa mur, u jien inkun ma' fommok, u ngħallmek x'għandek tgħid.

13 U qal: O Sidi, nitolbok, ibgħat issa l-messaġġ tiegħek ma' min trid int.

14 U l-qilla tal-Mulej inxegħlet għal Mosè, u qal: Arun il-Levita mhux huk? Naf li hu jaf jitkellem tajjeb. U hemm hu wkoll hierēg jiltaqa' miegħek: u malli jaraq, jifrah f'qalbu.

15 Kellmu, u qegħidlu l-kliem f'fommu: u jien inkun ma' fommok, u ma' fomm, u ngħallimkom x'għandkom tagħmlu.

16 U hu jitkellem għalik mal-poplu: u hekk ikun għalik flok fomm, u int tkun għalik flok Alla.

17 U int tiehu dan l-hatar f'idek, li bih tagħmel l-egħgubijiet.

18 Mosè telaq u mar ma' Ġetro, hatnu, u qallu: Hallini nargħa' mmur, nitolbok, għand hutu li hemm l-Egittu, halli nara għadhomx hajjin. U Ġetro qal lil Mosè: Mur bis-sliem.

19 U l-Mulej qal lil Mosè f'Midjan: Mur, arġa' lura lejn l-Egittu: għax dawk kollha li kienu jiftxxu li jneħhulek hajtek mietu.

20 U Mosè ha 'l martu, u lil uliedu, u rikkihomm fuq hmar, u raġa' mar fl-art ta' l-Egittu; u Mosè ha l-hatar t'Alla f'idu.

21 U l-Mulej qal lil Mosè: Meta tarġa' tmur l-Egittu, qis li taghmel dawk l-egħgubijiet kollha quddiem Farghun, li jien qegħdid f'jeddek: iżda jien inweb-bislu qalbu, biex ma jhallix il-poplu jmur.

22 U int tgħid lil Farghun: Hekk iġhid il-Mulej: Izrael ibni, ibni l-kbir:

23 U ngħidlek: Halli jitlaq lil ibni, biex jaqđini; u jekk int ma thallix imur, ara, noqđt lil ibnek, li ibnek il-kbir.

24 Issa ġara, illi fit-triq, fejn Mosè kien waqaf biex iġhaddi l-lejl, li l-Mulej iltaqa' mieghu, u l-Mulej ried joqđu.

25 Imbagħad Sefora qabdet biċċa żniet taqta' u qatgħet il-prepużju ta' binha, u xeħtitu f'saqajn Mosè, u qalet: Taseww, għarus id-demmm int għalija.

26 Għalhekk il-Mulej telqu: imbagħad hi qalet: Għarus id-demmm int, minhabba ċ-ċirkonċizzjoni.

27 U l-Mulej qal lil Arun: Mur fid-deżert biex tintaqa' ma Mosè. U mar, u ltaqa' mieghu fil-muntanja t'Alla, u biesu.

28 U Mosè qal lil Arun il-kliem kollu li l-Mulej kien qallu jġhid, u s-sinjali kollha li kien ikkmandah jagħmel.

29 U Mosè u Arun marru, u ġemghu x-xjuħ ta' wlied Izrael:

30 U Arun tkellem il-kliem kollu li l-Mulej kien qal lil Mosè, u għamel s-sinjali quddiem il-poplu.

31 U l-poplu emmen: u xhin semghu li l-Mulej ha hsieb ulied Izrael, u ra t-tbatija tagħhom, baxxew rashom, u taw qima.

5 U wara Mosè u Arun dahlu, u qalu lil Farghun: Hekk iġhid il-Mulej Alla ta' Izrael. Halli l-poplu tiegħi jmur, biex jagħmluli festa fid-deżert.

2 U Farghun qal: Min hu l-Mulej, biex jien nisma' minn leħnu, u nħalli lil Izrael imur? Jien ma nafx lill-Mulej, u lanqas inħalli lil Izrael imur.

3 U qalu: Alla tal-Lhud ntaqa' magħna: hallina mmorru, nitolbuk, tliet jjiem mixi fid-deżert, biex nagħmlu sagrafiċċju lill-Mulej Alla tagħna; li ma jaqax fuqna bil-pesta, jew bis-sejf.

4 U qalilhom is-sultan ta' l-Egittu: Għalfejn intom, Mosè u Arun, tridu tiegħu l-poplu minn fuq xogħlu? Morru għax-xogħol tagħkom.

5 U Farghun qal: Ara, il-poplu tal-pajjiż issa hu hafna, u triduh jieqaf minn xogħlu!

6 Dak in-nhar stess Farghun ordna lis-soprastanti tal-poplu, u lil dawk ta' fuqhom, billi qal:

7 Intom m'għandkomx tagħtu tiben

lill-poplu biex jagħmlu l-madam, bħal qabel: halluħom imorru huma stess jigbru t-tiben.

8 U l-ġhadd tal-madam, li kien jagħmlu qabel, iġġagħluħom jagħmluħ; intom m'għandkom tnaqqsu xejn minnu: għax huma għażzenin; għalhekk iġħajtu: Halli mmorru u nissagrafiċkaw fid-deżert lil Alla tagħna.

9 Aġtu xogħol iżjed lin-nies, biex ikollhom x'jaħdmu; u thalluħomx jagħtu widen għal kliem qarrieq.

10 U s-soprastanti, u dawk ta' fuq il-haddiema, harġu, u kellmu lin-nies, qalulhom: Hekk qal Farghun: Ma nagħti-komx tiben.

11 Morru, ġibu t-tiben minn fejn tistgħu ssibuh: iżda xejn m'għandu jonqos mix-xogħol tagħkom.

12 U n-nies xterdu fl-art kollha ta' l-Egittu biex jigbru l-qasbija flok it-tiben.

13 U s-soprastanti kienu jġagħluħom, billi kienu jġhidu: Lestu x-xogħol ta' kuljum tagħkom, daqskemm taħdmu kuljum, bħal meta kien hemm it-tiben.

14 U dawk ta' fuq ulied Izrael, li s-soprastanti ta' Farghun kienu għamlu fuqhom, kienu msawtin, u mistoqsijin: Għaliex ma lestejtux ix-xogħol tagħkom, li tagħmlu l-madam il-bierah u llum kif kontu tagħmlu qabel?

15 Gew imbagħad għand Farghun dawk ta' fuq ulied Izrael, iġhidu: Għaliex qiegħed timxi hekk mal-qaddejja tiegħek?

16 Tiben mhux qed jingħata lill-qaddejja tiegħek, u jġhidulna: Aġmlu l-madam; u, ara, il-qaddejja tiegħek huma msawtin; iżda l-htija tan-nies tiegħek stess.

17 Imma hu qal: Intom għażzenin; intom għażzenin: għalhekk tgħidu: Hallina mmorru, u nagħmlu sagrafiċċju lill-Mulej.

18 Morru issa, u aħdmu; għax tiben issa ma jingħatakomx, u jkollkom tagħtu l-istess għadd ta' madam.

19 U dawk ta' fuq ulied Izrael raw li kienu qegħdin hażin, wara li ntqal: Ma għandkom tnaqqsu xejn mill-madam tax-xogħol ta' kuljum tagħkom.

20 U ntaqghu ma' Mosè u ma' Arun fit-triq, huma u herġin minn għand Farghun:

21 U qalulhom: Halli l-Mulej iħares fuqkom, u jagħmel haqq; għax intom għamiltuna mibghudin f'għajnejn Farghun, u f'għajnejn il-qaddejja tiegħu, għax tajtuħom sejf biex joqđu.

22 U Mosè raġa' dar lejn il-Mulej, u qal: O Sidi, għaliex ġibt daqshekk għali fuq dan il-poplu? għalfejn bġħattni?

23 Għax mindu mort għand Farghun biex nitkellem f'ismek, Farghun għamel id-deni lil dan il-poplu; u lanqas int xejn ma hlist lill-poplu tiegħek.

6 Imbagħad il-Mulej qal lil Mosè: Tara issa x'se naghmel lil Fargħun: għax b'id qawwija jkollu jhallihom imorru, u b'id qawwija jkollu jkeċċihom minn artu.

2 U Alla tkellem ma' Mosè, u qallu: Jien il-Mulej:

3 U deheret lil Abraham, lil Izakk, u lil Gakobb, bl-isem f'Alla li jista' kolloxx, iżda b'ismi, JEHOVAH, ma nġarhaftilhomx.

4 U wettaqt ukoll il-għaqda tiegħi magħhom, biex nagħtihom l-art ta' Kangħan, l-art li fiha għexu, bhala barranin.

5 Smajt ukoll jien it-tnehid ta' wlied Izrael, li l-Egizzjani jżonmu fil-ġasar; u jien ftakart fil-għaqda tiegħi.

6 Għalhekk għid lil ulied Izrael: Jiena l-Mulej, u jien nohroġkom minn taht it-toql ta' l-Egizzjani, u nehliskom mill-ġasar tagħhom, u nifdikom bi driegħ mimdud, u b'haqq kbir:

7 U nehodkom għaliha bhala poplu, u jien inkun għalikom Alla: u tkunu tafu li jien il-Mulej, Alla tagħkom, li johroġkom minn taht it-toql ta' l-Egizzjani.

8 U ndaħħalkom fl-art, li jiena hlift li nagħtiha lil Abraham, lil Izakk, u lil Gakobb; u nagħtihielkom b'wirt. Jiena l-Mulej.

9 U Mosè tkellem hekk ma' wlied Izrael: iżda huma ma tawx widen lil Mosè minhabba n-nuqqas ta' hila, u minhabba l-ġasar kiefer.

10 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

11 Idhol, kellem lil Fargħun sultan ta' l-Egittu, biex iħalli lil ulied Izrael johorġu minn artu.

12 U Mosè tkellem quddiem il-Mulej, qallu: Ara, ulied Izrael ma tawnix widen; kif mela Fargħun jisma' minni, jien, li m'għandix ċirkonċizzjoni f'xofftejja?

13 U l-Mulej kellem lil Mosè u lil Arun, u ordnalhom biex imorru għand ulied Izrael u għand Fargħun, sultan ta' l-Egittu, biex johorġu lil ulied Izrael mill-art ta' l-Egittu.

14 Dawn huma l-kapijiet ta' djar mis-sirrijiethom: ulied Ruben, il-kbir ta' Izrael; Hanok, u Pallu, u Hesron, u Karmi: dawn huma l-familji ta' Ruben.

15 U wlied Simħon; Gemwel, u Ġamin, u Ohad, u Gakin, u Soħar, u Sawl bin il-Kanġhanija; dawn huma l-familji ta' Simħon.

16 U dawn huma l-ismijiet ta' wlied Levi skond in-nisel tagħhom; Gerson, u Kehat, u Merari; u snin hajjet Levi kienu mija sebgha u tletin sena.

17 Uljed Gerson; Libni, u Simghi, skond il-familji tagħhom.

18 U wlied Kehat: Għamram, u Ishar, u Hebron, u Għużżijel; u s-snin ta' hajjet Kehat kienu mija tlieta u tletin sena.

19 U wlied Merari: Mahli, u Musi:

dawn huma l-familji ta' Levi, skond in-nisel tagħhom.

20 U Għamram iżzewweġ lil Gokebed, oħt missieru; u wilditlu lil Arun u lil Mosè; u snin hajjet Għamram kienu mija sebgha u tletin sena.

21 U wlied Ishar: Korah, u Nefeg, u Żikri.

22 U wlied Għużżjel: Misaël, u Elsafan, u Sitri.

23 U Arun iżzewweġ lil Eliseba, bint Għamminadab, oħt Nahasson, u wilditlu lil Nadab, u lil Abihu, lil Elgħazar, u lil Itamar.

24 U wlied Korah: Assir, u Elqana, u Abijasaf; dawn huma l-familji tal-Korahin.

25 Elgħazar, bin Arun, ha b'martu 'l wahda mill-bniet ta' Putjel, u wilditlu 'l Finehas. Dawn huma l-kapijiet ta' djar il-missirijiet tal-Leviti, skond il-familji tagħhom.

26 Dan hu dak Arun, u dak Mosè, li lilhom il-Mulej qal: Ohorġu lil ulied Izrael minn art l-Egittu, skond l-eżerċti tagħhom.

27 Dawn huma li kellmu lil Fargħun, sultan ta' l-Egittu, biex johorġu lil ulied Izrael mill-Egittu: dawn huma dak Mosè u Arun.

28 U ġara, dak in-nhar li l-Mulej kellem lil Mosè fl-art ta' l-Egittu,

29 Illi l-Mulej kellem lil Mosè, billi qallu: Jiena 'l Mulej; għid lil Fargħun, sultan ta' l-Egittu, kulma sa ngħidlek.

30 U Mosè qal quddiem il-Mulej: Ara, jien m'għandix ċirkonċizzjoni f'xofftejja, u kif jagħtini widen Fargħun?

7 U l-Mulej qal lil Mosè: Ara, jien għamiltex Alla għal Fargħun: u Arun huk ikun il-profeta tiegħek.

2 Int tghid kulma nikkmandak: u Arun huk ikellem lil Fargħun, biex jibgħat lil ulied Izrael 'il barra minn artu.

3 U jien inwebbes qalb Fargħun, u nkattar is-sinjali u l-egħgubijiet tiegħi fl-art ta' l-Egittu.

4 Iżda Fargħun ma jagħtikomx widen, biex jien nitfa' idi fuq l-Egittu, u nohroġ l-eżerċti tiegħi, u l-poplu tiegħi, ulied Izrael, mill-art ta' l-Egittu b'haqq kbir.

5 U jkunu jafu l-Egizzjani li jien il-Mulej, meta mmidd idi fuq l-Egittu, u lil ulied Izrael nohroġhom minn fosthom.

6 U Mosè u Arun għamlu kif il-Mulej ikkmandahom: hekk għamlu.

7 U Mosè kellu tmenin sena, u Arun tlieta u tmenin sena, meta kellmu lil Fargħun.

8 U l-Mulej kellem lil Mosè u lil Arun, qalilhom:

9 Meta jkellimkom Fargħun, u jgħidil-

kom: Aghmlu xi ghaġeb; int għid lil Arun: Hu l-hatar tiegħek, u ixtu quddiem Farġun, u jsir serp.

10 U marru għand Farġun, Moṣè u Arun, u għamlu kif il-Mulej ikkmandahom: u Arun xehet il-hatar tiegħu quddiem Farġun u quddiem il-qaddejja tiegħu, u sar serp.

11 Imbagħad Farġun sejjah ukoll lill-ghorrief u lis-sahhara: issa s-sahhara ta' l-Egittu għamlu wkoll l-istess bis-sharijiet tagħhom.

12 Għax kull wiehed minnhom xehet fl-art il-hatar tiegħu, u saru sriep; iżda l-hatar ta' Moṣè bala' l-oħtra tagħhom.

13 U webbes qalb Farġun, biex ma jagħtihomx widen; bħal ma qal il-Mulej.

14 U l-Mulej qal lil Moṣè: Twebbset qalb Farġun; ma jridx ihalli l-poplu jitlaq.

15 Mur għand Farġun filghodu; ara, hu jmur lejn l-ilma; int oqghod f'xatt ix-xmara biex tintaqa' miegħu meta jiġi; u l-hatar li sar serp hudu f'idek.

16 U għidlu: Il-Mulej Alla tal-Lhud bagħatni għandek, qalli: Halli l-poplu tiegħi jitlaq biex jagħtuni qima fid-żerżer; u ara, s'issa għadek ma tridx tisma'.

17 Hekk iġhid il-Mulej: B'dan tagħraf li jien il-Mulej: Ara, jien sa nahbat il-hatar li qiegħed f'idi l-ilmijiet li hawn fix-xmara, u jinbidlu f'demm.

18 U l-hut li hemm fix-xmara jmut, u tinten ix-xmara; u l-Egizzjani jitqazžu jix-xorbu l-ilma tax-xmara.

19 U l-Mulej kellem lil Moṣè: Għid lil Arun: Hu l-hatar tiegħek, u midd idek fuq l-ilmijiet ta' l-Egittu, fuq ix-xmajjar tagħhom, fuq il-qwieni tagħhom, u fuq l-agħdajjar tagħhom, u fuq il-hazniet ta' l-ilma tagħhom kollha, biex isiru demm; u biex ikun hemm demm fl-art kollha ta' l-Egittu, sew f'ġarar tal-ghuda, u sew f'ġarar tal-gebel.

20 U Moṣè u Arun għamlu hekk, bħal ma ordna l-Mulej; u rafa' l-hatar, u laqat l-ilmijiet li kienu fix-xmara, quddiem għajnejn Farġun, u quddiem għajnejn il-qaddejja tiegħu; u l-ilmijiet kollha li kienu fix-xmara nibdlu f'demm.

21 U l-hut li kien hemm fix-xmara miet; u nitnet ix-xmara, u l-Egizzjani ma setgħux jixorbu l-ilma tax-xmara; u kien hemm demm fl-art kollha ta' l-Egittu.

22 U s-sahhara ta' l-Egittu għamlu hekk bis-sharijiet tagħhom; u twebbset qalb Farġun, u lanqas tahom widen; bħal ma kien qal il-Mulej:

23 U Farġun dar, u dahal f'daru; u lanqas habbel rasu b'dan.

24 U l-Egizzjani kollha hafru madwar ix-xmara għall-ilma biex jixorbu; għax ma setgħux jixorbu mill-ilma tax-xmara.

25 U għaddew sebat ijiem, wara li l-Mulej kien laqat ix-xmara.

8 U l-Mulej qal lil Moṣè: Mur għand Farġun, u għidlu; Hekk iġhid il-Mulej: Halli l-poplu tiegħi jitlaq, biex jagħtuni qima.

2 U jekk int ma thallixx jitlaq, ara, jien sa nidrob artek kollha biż-żringijiet:

3 U x-xmara tiżgħed biż-żringijiet, li jitilghu u jidhlu f'darek, u fil-kamra tas-sodda tiegħek, u fuq is-sodda tiegħek, u fid-dar tal-qaddejja tiegħek, u fost il-poplu tiegħek, u fil-fran tiegħek, u fl-imghagen tiegħek:

4 U ż-żringijiet jitilghu fuqek, u fuq il-poplu tiegħek, u fuq il-qaddejja tiegħek kollha.

5 U l-Mulej qal lil Moṣè: Għid lil Arun: Midd idek bil-hatar tiegħek fuq ix-xmajjar, fuq il-qwieni, fuq l-agħdajjar, u giegħel iż-żringijiet jitilghu fuq l-art ta' l-Egittu.

6 U Arun midd idu fuq l-ilmijiet ta' l-Egittu; u telghu ż-żringijiet, u ksew l-art ta' l-Egittu.

7 U s-sahhara għamlu l-istess bis-sharijiet tagħhom, u telghu ż-żringijiet fuq l-art ta' l-Egittu.

8 Imbagħad Farġun bagħat għal Moṣè u għal Arun, u qal: Itolbu lill-Mulej, biex ibiegħed iż-żringijiet minni, u mill-poplu tiegħi; u jien inhalli l-poplu jitlaq, biex joffri sagri-fiċċji lill-Mulej.

9 U Moṣè qal lil Farġun: Għalik l-unur li tghidli: meta nitlob għalik, u għall-qaddejja tiegħek, u għall-poplu tiegħek, biex iż-żringijiet jinqerdu minnek u minn djarek, u jibqgħu biss fin-Nil?

10 U Farġun qal: Għada. Wiegħeb Moṣè: Ikun kif trid: biex tkun taf li mhemm hadd bħal Mulej, Alla tagħna.

11 U ż-żringijiet jitilquk, u minn djarek, u mill-qaddejja tiegħek, u mill-poplu tiegħek; huma jibqgħu biss fix-xmara.

12 U Moṣè u Arun telqu mingħand Farġun: u Moṣè għajjat lill-Mulej minhabba ż-żringijiet, li kien gieb fuq Farġun.

13 U għamel il-Mulej skond il-kelma ta' Moṣè; u ż-żringijiet mietu mid-djar, u mir-rħula, u mir-raba'.

14 U gabrahum gżuz: u l-art nitnet.

15 Iżda meta Farġun ra li kien hemm it-tul ta' żmien, webbes qalbu, u ma tahomx widen; kif kien qal il-Mulej.

16 U l-Mulej qal lil Moṣè: Għid lil Arun: Midd il-hatar tiegħek, u ilqot it-trab ta' l-art, biex isir nemus fl-art kollha ta' l-Egittu.

17 U hekk għamlu; għax Arun medd idu bil-hatar tiegħu, u laqat it-trab ta' l-art, u sar nemus fuq il-bniedem, u fuq il-bħima; it-trab kollu ta' l-art sar nemus fl-art kollha ta' l-Egittu.

18 U hekk għamlu is-sahhara bis-sharijiet tagħhom biex iġibu n-nemus,

izda ma setghux; u kien hemm nemus fuq il-bniedem, u fuq il-bhima.

19 Qalu mbaghad is-sahhara lil Farghun: Dan hu s-saba' t'Alla: u twebbsat qalb Farghun, u ma tahomx widen; kif kien qal il-Mulej.

20 U l-Mulej qal lil Mosè: Qum kmieni filghodu, u mur quddiem Farghun: ara, hu jiġi lejn l-ilma; u ghidlu: Hekk iġhid il-Mulej: Halli n-nies tieghi jitilqu, biex jaghtuni qima.

21 Jekk ma thallix il-poplu tieghi jitlaq, ara, jien sa nibgħat qtajja ta' dubbien fuqek, u fuq il-qaddeja tiegħek, u fuq il-poplu tiegħek, u fi djarek: u djar l-Egizzjani jintlew bi qtajjiet ta' dubbien, u l-art ukoll li huma fuqha.

22 U dak in-nhar nifred l-art ta' Gosen, li fiha jghammar il-poplu tieghi, biex ma jkunx hemm qtajjiet ta' dubbien; biex tkun taf li jien il-Mulej f'nofs l-art.

23 U nagħmel firda bejn il-poplu tieghi u l-poplu tiegħek; għada jkun hemm dan is-sinjtal.

24 U hekk għamel il-Mulej, u ġew qtajjiet kbar ta' dubbien fid-dar ta' Farghun, u fid-djar tal-qaddeja tiegħu, u fl-art kollha ta' l-Egittu: l-art thassret minhabba l-qtajjiet tad-dubbien.

25 U Farghun sejjah lil Mosè u lil Arun, u qal: Morru, issagrifikaw lil Alla tagħkom fl-art.

26 Mosè qal: Mhux sewwa li nagħmlu hekk; għax ahna nissagrifikaw lil-Mulej Alla tagħna dak li hu ikreh għall-Egizzjani: ara, jekk ahna nissagrifikaw taht għajnejn l-Egizzjani dak li huma jaraw ikreh ma jhaggruniex?

27 Ahna mmorru tlitt ijiem mixi fid-deżert, u nissagrifikaw lil-Mulej, Alla tagħna, skond ma jghidilna.

28 U Farghun qal: Inhallikom tmorru biex tissagrifikaw lil-Mulej, Alla tagħkom, fid-deżert; biss ma tmorru fil-bogħod; itolbu għalija.

29 U Mosè qal: Ara, jien nohroġ minn għandek, u nitlob lil-Mulej li l-qtajjiet tad-dubbien jitilqu lil Farghun, lill-qaddeja tiegħu, u lill-poplu tiegħu, għada: biss thallix lil Farghun iqarra q'izjed billi ma jhallix in-nies imorru jissagrifikaw lil-Mulej.

30 U Mosè hareġ mingħand Farghun, u talab lil-Mulej.

31 U l-Mulej għamel skond il-kelma ta' Mosè; u warrab il-qtajjiet ta' dubbien minn Farghun, mill-qaddeja tiegħu, u minn niesu; u ma baqax wahda.

32 U Farghun webbes qalbu din id-darba wkoll, u ma halliex il-poplu jitlaq.

9 Imbagħad il-Mulej qal lil Mosè: Idhol għand Farghun, u ghidlu: Hekk iġhid il-Mulej, Alla tal-Lhud: Halli jitlaq il-poplu tieghi biex jaghtini qima.

2 Għax jekk int ma thallix imur, u tibqa' żżomm, u

3 Ara, id il-Mulej qiegħda fuq l-imriehel tiegħek li qegħdin fir-raba', fuq iż-żwie-mel, fuq il-hmir, fuq l-iġmla, fuq il-gniedes, u fuq in-nghaġ: ikun hemm pesta kerha.

4 U l-Mulej jifred l-imriehel ta' Izraël mill-imriehel ta' l-Egizzjani: u xejn ma jmut minn dak kollu li hu ta' wlied Izraël.

5 U l-Mulej ta' żmien, billi qal: Għada l-Mulej jagħmel fl-art din il-haġa.

6 U l-Mulej għamel din il-haġa l-għada, u l-imriehel kollha ta' l-Egittu mietu; izda mill-imriehel ta' wlied Izraël ma mietx wiehed.

7 U bagħat Farghun, u, ara, lanqas wiehed mill-imriehel ta' wlied Izraël ma miet. U qalb Farghun kienet iebsa; u ma telaqx il-poplu.

8 U l-Mulej qal lil Mosè u lil Arun: Hudu mimli id irmied mill-kenur, u Mosè jxerrdu lejn is-sema quddiem għajnejn Farghun.

9 U jsir għabra fuq l-art kollha ta' l-Egittu, u jsir fuq in-nies, u fuq il-bhejjem, dbiebah li jintefhu nfatat fl-art kollha ta' l-Egittu.

10 U hadu rmied mill-kenur, u qagħdu quddiem Farghun; u Mosè xerrdu lejn is-sema; u sar dbiebah li faqqsu nfatat imneffhin fuq in-nies, u fuq il-bhejjem.

11 U ma setghux is-sahhara jieqfu quddiem Mosè minhabba d-dbiebah; għax id-dbiebah kienu fuq is-sahhara, u fuq l-Egizzjani kollha.

12 U l-Mulej webbes qalb Farghun, u ma tahomx widen; bħal ma kien qal il-Mulej lil Mosè.

13 U l-Mulej qal lil Mosè: Qum kmieni filghodu, ieqaf quddiem Farghun, u ghidlu: Hekk iġhid il-Mulej, Alla tal-Lhud: Halli lill-poplu tieghi jitlaq biex jaghtini qima.

14 Għax did-darba nibgħat is-swat tieghi kollu fuq qalbek, u fuq il-qaddeja tiegħek, u fuq il-poplu tiegħek biex tkun taf li ma hawnx bhali fuq l-art kollha.

15 Għax issa mmid idi biex nidrob lilek u lill-poplu tiegħek bil-pesta; u int tkun imneħhi mill-art.

16 Għax tassew għalhekk zammejt-ek, biex nuri fik il-qawwa tieghi; u biex ismi jkun imxandar fl-art kollha.

17 Int għadek tqum għall-poplu tieghi biex ma thallix jitlaq?

18 Ara, għada bħal issa, nibgħat xita ta' silġ qawwija wisq, li bħalha qatt ma kien hemm fl-Egittu mindu ssejjes sa llum.

19 Għalhekk issa ibgħat dahhal l-imriehel tiegħek, u kulma għandek fir-raba', għax fuq kull bniedem u bhima li jinstabu fir-raba', u li ma ngibux id-dar, is-silġ jinzel fuqhom, u jmutu.

20 Min baża' mill-kelma t'Alla fost il-

qaddejja ta' Farghun għaġġel dahhal il-qaddejja u l-imriehel tiegħu fid-djar:

21 U dak li ma tax hsieb għall-kelma tal-Mulej, halla lill-qaddejja u lill-imriehel tiegħu fir-raba';

22 Il-Mulej qal lil Mosè: Midd idek lejn is-sema, biex jinzel is-silġ fuq l-art kollha ta' l-Eġittu, fuq il-bniedem, u fuq il-bhima, u fuq kull haxixa tar-raba'; fl-art kollha ta' l-Eġittu.

23 U Mosè medd il-hatar tiegħu lejn is-sema: u l-Mulej baghat ragħad u jien, u n-nar ġera 'l isfel lejn l-art, u l-Mulej għamel xita ta' silġ fuq l-art ta' l-Eġittu.

24 Għamel is-silġ, u nar iżiġġ ġos-silġ, qawwi wisq, li bħalu qatt ma kien hemm fl-art kollha ta' l-Eġittu, mindu saret naz-zjon.

25 U s-silġ harbat fl-art kollha ta' l-Eġittu dak kollu li kien fir-raba'; sew il-bniedem u sew il-bhima; u s-silġ harbat kull haxixa tar-raba'; u kisser kull siġra fir-raba'.

26 Fl-art biss ta' Gosen, fejn kienu wlied Izrael, ma kienu hemm silġ:

27 Fargħun baghat isejjah lil Mosè u lil Arun, u qalilhom: Dnibt did-darba: tal-haqq il-Mulej, u jien u l-poplu tiegħi hżiena.

28 Itolbu l-Mulej (għax issa biżżejjed) biex ma jkunx hemm dan ir-ragħad tal-biza' u silġ; u nitlaqkom, u ma tibqghux iżjed hawn.

29 Qallu Mosè: Malli nohroġ mill-belt, niftah idejja lejn il-Mulej; ir-ragħad jehda, u lanqas ikun hemm iżjed silġ; biex inti tkun taf kif l-art hi tal-Mulej.

30 Izda jien naf li la int u lanqas il-qaddejja tiegħek għadkom ma tibzghu mill-Mulej Alla.

31 U tharbtu l-kittien u x-xghir: għax ix-xghir kien bis-sbul, u l-kittien bin-nwar.

32 Izda l-qamh u l-ġulbiena ma tharbtux: għax kienu għadkom ma kibrxu.

33 U Mosè hareġ mill-belt mingħand Fargħun, u fetah idejja lejn il-Mulej: u waqaf ir-ragħad u s-silġ, u xita ma niz-litx fuq l-art.

34 U malli Fargħun ra li x-xita, u s-silġ, u r-ragħad waqfu, dineb iżjed, u webbes qalbu, hu u l-qaddejja tiegħu.

35 U qalb Fargħun webbsset, u lanqas ried ihalli lill-ulied Izrael jitolqu; bħalma l-Mulej kien qal b'fomm Mosè.

10 U l-Mulej qal lil Mosè: Mur idhol għand Fargħun: għax jien webbstu qalbu, u qalb il-qaddejja tiegħu, biex nuri dawn is-sinjali tiegħi quddiemu.

2 U biex int tgħid f'widnej ibnek, u bin ibnek xi hwejjeġ jien għamilt fl-Eġittu, u s-sinjali li jien għamilt fosthom; biex tkunu tafu li jien il-Mulej.

3 U Mosè u Arun marru għand Fargħun, u qalulu: Hekk ighid il-Mulej, Alla tal-Lhud: Kemm sa dđum ma tbaxxi lilek innifsek quddiemu? Halli l-poplu tiegħi jitolqu biex jagħtini qima.

4 Għax jekk ma tridx thalli l-poplu tiegħi jitolqu, ara, għada ngħib il-ġradijiet fil-medda kollha t'artek.

5 U jiksu wiċċ l-art li wiehed ma jkunx jista' jara l-art: u jieklu l-fdal li jkun helisha, li jibqgħalikom mis-silġ, u jieklu kull siġra li tikbirlek fir-raba':

6 U jimlew djarek, u djar il-qaddejja tiegħek, u djar l-Eġizzjani kollha; haġa li la missirijietek, u lanqas missirijiet missirijietek ma raw, mindu kienu fuq l-art sa llum. U dawwar wiċċu, u hareġ mingħand Fargħun.

7 U l-qaddejja ta' Fargħun qalulu: Kemm sa dđum dar-ragel ta' xkiel għalina? Halli dawn in-nies jitolqu, biex iqimu l-Mulej Alla tagħhom: għadek ma tafx li l-Eġittu nqered?

8 U reġġhu giebu 'l Mosè u 'l Arun għand Fargħun: u qalilhom: Morru, qimu l-Mulej Alla tagħkom: izda min huma dawk li sa jmorru?

9 U Mosè qal: Immorru bit-tfal u bix-xjuh tagħna, bis-subjien u l-bniet tagħna, bin-nghaġ u l-baqar tagħna; għax ahna għandna nagħmlu għid lill-Mulej.

10 U qalilhom: Il-Mulej ikun magħkom jekk qatt inhallikom tmorru, intom u ż-żgħar tagħkom! Harsu tajjeb; għax hsieb hazin għadkom quddiemkom.

11 Mhux hekk: morru issa intom ir-ġiel, u qimu l-Mulej; għax dan hu li tixtiequ. U kienu mkeċċijin minn quddiem Fargħun.

12 U l-Mulej qal lil Mosè: Midd idek fuq l-art ta' l-Eġittu għall-ġradijiet, biex jitolqu fuq l-art ta' l-Eġittu, u jieklu kull haxixa ta' l-art, imqar dak li halla s-silġ.

13. U Mosè medd il-hatar fuq l-art ta' l-Eġittu, u l-Mulej baghat rih xlokk fuq l-art dak in-nhar kollu, u l-lejli kollu; u filgħodu r-rih xlokk kien gieb il-ġradijiet.

14 U l-ġradijiet telghu fuq l-art kollha ta' l-Eġittu, u qagħdu fuq l-art kollha ta' l-Eġittu; kienu ta' għadd kbir; qabilhom ma kienu hemm ġradijiet bħalhom, u lanqas warajhom ma jkun hemm.

15 Għax huma ksew wiċċ l-art kollha, li l-art iddalmet; u kielu kull haxixa ta' l-art, u l-frott kollu tas-siġar li s-silġ kien halla: u ma baqa' xejn aħdar fis-siġar, jew fil-haxix tar-raba', fl-art kollha ta' l-Eġittu.

16 Imbagħad Fargħun baghat għal Mosè u għal Arun bil-għaġa; u qal: Dnibt kontra l-Mulej Alla tagħkom, u kontra tagħkom.

17 Issa aħfruli, nitlobkom, dnubi did-darba biss, u itolbu lill-Mulej, Alla tagħkom, biex iwegħidli għallanqas dil-mewt.

18 U hareġ minghand Farghun, u talab lill-Mulej.

19 U l-Mulej dawwar ir-rih f'rih qawwi mill-baħar, li rafa' l-gradijiet, u ġarrhom fil-Baħar l-aħmar; u ma baqax ġrad wiehed biss fl-art kollha ta' l-Eġittu.

20 Iżda l-Mulej webbes qalb Farghun, u ma halliex l-ulied Iżrael jitolqu.

21 U l-Mulej qal lil Mosè: Midd idek lejn is-sema, biex ikun hemm dalma fuq l-art ta' l-Eġittu: dalma li wiehed imissha.

22 U Mosè medd idulejn is-sema; u kien hemm dalma sewda fuq l-art ta' l-Eġittu, għal tliet ijiem;

23 Ma kinux jaraw wiehed lil iehor; lanqas hadd ma qam minn postu għal tliet ijiem: iżda wlied Iżrael kollha kellhom id-dawl fl-aghmajjar tagħhom.

24 U Farghun sejjah lil Mosè, u qal: Itilqu, morru agħtu qima lill-Mulej; biss hallu n-nghaġ u l-baqar: iż-żgħar tagħkom jiġu magħkom.

25 Qal Mosè: Int ukoll għandek tagħti f'idejna sagrificcji u offerti tal-hruq biex noffru sagrificcji lill-Mulej, Alla tagħna.

26 L-imriehel tagħna wkoll jiġu magħna; m'għandux jibqa' difer wiehed warajna; x'uħud minnhom nehduhom biex inqimu l-Mulej, Alla tagħna; u ahna ma nafux biex għandna nqimu l-Mulej, sa naslu hemm.

27 Imma l-Mulej webbes qalb Farghun, u ma riedx iħallihom jitolqu.

28 U Farghun qallu: Itlaq minn quddiem! U ara li ma żżidx tara wiċċi; għax dak in-nhar li tara wiċċi, tmut.

29 U Mosè qal: Sewwa għidt; ma narax wiċċek iżjed.

11 U l-Mulej qal lil Mosè: Hsara ohra nibgħat lil Farghun, u fuq l-Eġittu; wara dan iħallikom titilqu minn hawn; meta jħallikom titilqu, ikeċċikom minn hawn għalkollox.

2 Għid issa f'wiednej il-poplu, li kull wiehed jitlob minghand ġaru, u kull waħda minghand ġarha, hwejjeg tal-fidda u hwejjeg tad-deheb.

3 U l-Mulej għamel li l-poplu jsib hnie-na quddiem l-Eġizzjani. Barra minn dan, Mosè kien wisq magħruf fl-art ta' l-Eġittu, f'għajnejn il-qaddejja ta' Farghun, u f'għajnejn il-poplu.

4 U Mosè qal: Hekk ighid l-Mulej: Għall-habta ta' nofs il-lejl noħroġ f'nofs l-Eġittu:

5 U kull imwieled l-ewwel fl-art ta' l-Eġittu jmut, mit-tifel il-kbir ta' Farghun, li hemm fuq it-tron tiegħu, sat-tifel il-kbir tal-qaddejja li hemm wara l-mithna; u l-frieh kollha ta' l-ewwel tal-bhejjem.

6 U jkun hemm aġġat kbir fl-art ta' l-Eġittu, li bħalu qatt ma kien hemm, u lanqas ikun hemm bħalu iżjed.

7 Iżda għal ebda wiehed minn ulied Iżrael ma jinbah kelb, u la għall-bniedem, u lanqas għall-bhima; biex int tifhem kif il-Mulej jagħzel bejn Eġizzjani u bejn ulied Iżrael.

8 U dawn il-qaddejja kollha tiegħek jinżlu għandi, u jmlu quddiem, ighidu: Oħroġ int u n-nies kollha li jiġu warajk: u wara dan noħroġ jien. U Mosè hareġ minghand Farghun mixgħul bil-qilla.

9 U l-Mulej qal lil Mosè: Farghun ma jagħtikomx widen: biex l-egħubijiet tiegħi jtkatru fl-art ta' l-Eġittu.

10 U Mosè u Arun għamlu dawn l-egħubijiet kollha quddiem Farghun: u dan ma halliex lil ulied Iżrael jitolqu minn artu.

12 U l-Mulej kellem lil Mosè u lil Arun fl-art ta' l-Eġittu, billi qal:

2 Dax-xahar ikunilkom il-bidu tax-xhur: ikunilkom l-ewwel xahar tas-sena.

3 Kellmu lill-ġemgħa kollha ta' Iżrael, għidu: Fil-għaxar jum ta' dax-xahar jiehu kull wiehed haruf, skond dar missirijiet-hom, haruf għal kull dar:

4 U jekk il-familja tkun żgħira għall-haruf, ha jiehu haruf hu u ġaru, l-egreb lejn daru, skond il-għadd tal-persuni; skond ma wiehed jiekol, intom għandkom tqassmu l-haruf.

5 Il-haruf tagħkom ikun bla difett, raġel ta' l-ewwel sena: tiħduh min-nghaġ, jew mill-mogħoż:

6 U żżommuh sa l-erbatax ta' l-istess xahar: u l-laqgħa kollha tal-ġemgħa ta' Iżrael toqtlu filgħaxija.

7 U jieħdu f'it demm, u jxerrduh fuq il-hisrejn u fuq il-blata tal-bibien tad-djar, li jikluh fihom.

8 U jieklu l-laham dik il-lejla, mixwi bin-nar, u hobż bla hmira; u b'haxix morr jikluh.

9 La tieklu xejn minnu nej, lanqas msajjar bl-ilma, iżda mixwi bin-nar; rasu, koxx-tej u l-ġewwieni tiegħu.

10 La thallu xejn minnu sa filgħodu; u dak li jibqa' minnu sa filgħodu taharquh fin-nar.

11 U tikluh hekk: ġenbejkom imħażż-min, il-qrieq f'riġlejkom, u l-hatar f'idej-kom, u tikluh bil-għaġla: hu l-għid tal-Mulej.

12 Għax jien ngħaddi mill-art ta' l-Eġittu dik il-lejla, u nidrob kull imwieled ta' l-ewwel fl-art ta' l-Eġittu, sew bniedem u sew bhima; u naghmel haqq mill-allat kollha ta' l-Eġittu: jiena l-Mulej.

13 U d-demm ikun għalikom bhala sinjal fuq id-djar fejn tkunu: u malli nara d-demm, jien naqbiżkom, u l-ebda hsara ma tiġi fuqkom biex teqridkom, meta jien nidrob l-art ta' l-Eġittu.

14 U dan il-jum ikun għalikom b'tif-

kira; u tharsuh bhala għid lill-Mulej minn nisel għal nisel tagħkom; tharsuh bhala għid b'liġi għal dejjem.

15 Għal sebat ijiem intom tieklu hobż bla hmira; fi-ewwel jum ukoll intom twarrbu l-hmira minn djarkom: għax kull min jiekol hobż mehmur mill-ewwel jum sas-seba' jum, dik ir-ruh tinqata' barra minn Izrael.

16 U fi-ewwel jum ikun hemm laqgħa mqaddsa, u fis-seba' jum ikun hemm laqgħa mqaddsa għalikom; l-ebda xogħol ma tagħmlu fihom, hlief dak li wiehed għandu jiekol: dan biss jista' jsir minnkom.

17 U tharsu l-għid tal-hobż azzmu; għax f'dan l-istess jum hriġt l-eżerċiti tagħkom mill-art ta' l-Eġittu: għalhekk harsu dal-jum minn nisel għal nisel b'liġi għal dejjem.

18 Fi-ewwel xahar, fi-erbatax-tax-xahar, filgħaxija, tieklu l-hobż azzmu, sal-wiehed u għoxrin tax-xahar, filgħaxija.

19 Għal sebat ijiem m'għandhiex tinsab hmira fi djarkom: għax kull min jiekol dak li hu mehmur, dik ir-ruh ukoll tinqata' barra mil-laqgħa ta' Izrael, sew jekk ikun għarib, u sew jekk ikun tiewled f'dik l-art.

20 Xejn m'għandkom tieklu mehmur; fi-aghmajjar kollha tagħkom kulu hobż azzmu.

21 Imbagħad Mosè sejjaħ lix-xjuħ kollha ta' Izrael, u qalilhom: Morru u huđu għalikom haruf skond il-familji tagħkom, u oqtlu l-haruf tal-ghid.

22 U tiehdu qattgħa żuf, u tbiilluħa fidemm li jkun għol-bieqja, u tmisnu l-bata tal-bieb u ż-żewġ hisrien bidemm ta' għol-bieqja; u hadd minnkom ma johroġ mill-bieb ta' daru sa filghodu.

23 Għax iġhaddi l-Mulej biex jidrob l-Eġizzjani; u xhin jara d-demm fuq il-bata tal-bieb u fuq iż-żewġ hisrien, il-Mulej jaqbeż il-bieb, u ma jhallix il-qerried jidhol fi djarkom biex jidrobkom.

24 U din il-haġa tharsuħa b'liġi għalik, u għal uliedek, għal dejjem.

25 U jiġri, meta tiġu fi-art li l-Mulej jagħtikom, skond kif wieghed, illi intom tharsu dan ir-rit.

26 U jiġri, meta wliedkom iġhidulkom: Xi tridu tghidu b'dan ir-rit?

27 Illi intom tghidu: Dan hu s-sagri-fiċċju tal-ghid b'għieh il-Mulej, li qabeż id-djar ta' wlied Izrael fi-Eġittu, meta darab lill-Eġizzjani, u heles lil djarna. U n-nies baxxew rashom u taw qima.

28 U wlied Izrael marru, u għamlu bħal ma ordna l-Mulej lil Mosè u lil Arun: hekk għamlu.

29 U ġara, li f'nofs il-lejl, il-Mulej darab l-imweldin kollha ta' l-ewwel fi-art ta' l-Eġittu, mit-tifel il-kbir ta' Fargħun li kien joġghod fuq it-tron tiegħu, sat-tifel

il-kbir ta' l-ilsir li kien fil-habs; u kull ferħ ta' l-ewwel tal-bhejjem.

30 U Fargħun qam bil-lejl, hu u l-qaddejja tiegħu kollha, u l-Eġizzjani kollha; u kien hemm aġħat kbir fi-Eġittu; għax ma kiex hemm dar li ma kiex hemm fiha wiehed mejjet.

31 U bil-lejl sejjaħ lil Mosè u lil Arun, u qal: Qumu, u ohroġu minn fost il-poplu tiegħi sew intom u sew ulied Izrael; u morru, u qimu l-Mulej, kif għidtu.

32 U huđu l-imriehel u l-baqar tagħkom, bħal ma għidtu, u itilqu; u bierku lili wkoll.

33 U l-Eġizzjani għaġġu n-nies, biex jibagħtuhom malajr mill-art; għax qalu: Ahna koll sa mmutu.

34 U n-nies hadu l-għaġina tagħhom, qabel tehmer, bl-imghagen tagħhom marbutin fi hwejjighom fuq spaljeħom.

35 U wlied Izrael għamlu skond il-kelma ta' Mosè, u talbu mingħand l-Eġizzjani hwejjeġ tal-fidda, u hwejjeġ tad-deheb, u lbiesi:

36 U l-Mulej qieghed lill-poplu tajjeb ma' l-Eġizzjani, u tawhom dawk il-hwejjeġ li kellhom bżonn. U neżżgħu hekk lill-Eġizzjani.

37 U wlied Izrael telqu minn Ramesses għal Sukkot, madwar sitt mitt elf raġel mexxej, barra mit-tfal.

38 U kotra mħallta marret ukoll magħhom; u nġaġ, u baqar, u hafna mriehel ukoll.

39 U habžu ftajjar azzmi mill-għaġina li harġu mill-Eġittu, għax ma kenitx bil-hmira, billi kienu mkeċċijin mill-Eġittu, u ma setgħux jittnikkru, u lanqas kienu hejjew għalihom x'jiekl.

40 Issa ż-żmien li wlied Izrael qagħdu l-Eġittu kien ta' erba' mija u tletin sena.

41 U ġara, fi tmiem l-erba' mija u tletin sena, f'dan il-jum sewwa, illi l-eżerċiti kollha tal-Mulej harġu mill-art ta' l-Eġittu.

42 Dan kien lejl ta' sahra għall-Mulej, biex johroġhom mill-art ta' l-Eġittu: dan il-lejl hu lejl ta' sahra f'għieh il-Mulej, biex ikun imħares minn ulied Izrael kollha, minn nisel għal nisel.

43 U l-Mulej qal lil Mosè u lil Arun: Din hi l-liġi tal-ghid: L-ebda barrani ma jiekol minnu:

44 Imma kull qaddej mixtri bil-flus, wara li tkun għamiltu ċ-ċirkonċijoni, jiekol minnu.

45 Dak li jgħammar magħkom u l-mikri ma jiklun minnu.

46 Jittiekel f'dar waħda; int m'għandek toħroġ xejn mil-laham barra mid-dar; lanqas tkisser għadma minnu.

47 Il-ġemgħa kollha ta' Izrael għandha thares dan il-ghid.

48 U meta għarib joġghod miegħek, u jħares il-ghid tal-Mulej, halli l-irġiel tiegħu kollha jkunu ċirkonċizi, imbagħad halliħ

jersaq jaghmli; u jkun bhal wiehed imwieled fil-pajjiż: iżda ebda wiehed li mhux ċirkonċiż ma jiekol minnu.

49 Ligi wahda ghandu jkun hemm ghal min twieled fil-pajjiż, u għall-gharib li jghammar fostkom.

50 Hekk ghamlu wlied Iżrael kollha, bhal ma ordna l-Mulej lil Mosè u lil Arun, hekk ghamlu.

51 U gara f'dak l-istess jum, illi l-Mulej hareġ lil ulied Iżrael mill-art ta' l-Egittu bl-eżerċiti tagħhom.

13 U l-Mulej kellem lil Mosè, billi qal: 2 Qaddisli kull imwieled l-ewwel, kull min jiftah il-guf fost ulied Iżrael, sew bniedem u sew bhima: tiegħi hu.

3 U Mosè qal lin-nies: F'takru f'dal-jum, li fih hrigtu mill-Egittu, mid-dar tal-jasar; ghax b'id qawwija l-Mulej harigkom minn dal-pajjiż: m'ghandux jittiekel hobż mehmur.

4 F'dan il-jum intom hrigtu, fix-xahar t'Abib.

5 U jgri, meta l-Mulej idahhlek f'art il-Kanghanin, u l-Hittin, u l-Amurrin, u l-Hiwwin, u l-Gebusin, li hu halef lil missirijietek li jaghtik, art tnixxi l-halib u l-ghasel, li int thares dan ir-rit f'dax-xahar.

6 Sebat ijjiem int tiekol hobż azzmu, u fis-seba' jum ikun ghid lil-Mulej.

7 Hobż azzmu jittiekel sebat ijjiem; u hobż mehmur m'ghandux jidher mieghek, u lanqas hmira ma tidher mieghek fl-art kollha tieghek.

8 U f'dak il-jum fisser lil ibnek, ghidlu: Dan magħmul minhabba f'dak li l-Mulej ghamilli meta hrigt mill-Egittu.

9 U dan ikun ta' sinjal għalik fuq idek, u ta' tifkira bejn ghajnejk, biex il-ligi tal-Mulej tkun f'fommok; ghax b'id qawwija l-Mulej hareġ mill-Egittu.

10 Int għalhekk thares din il-ligi f'waqtha, minn sena għal sena.

11 U meta l-Mulej igibek fl-art tal-Kanghanin, kif halef lilek u lil missirijietek, u jaghtihielek,

12 Inti tarfa' għall-Mulej kulma jitwieled l-ewwel, u kull l-ewwel ferh tal-bhejjem li ghandek; l-irġiel ikunu tal-Mulej.

13 U kull l-ewwel ferh ta' hmar int tifdih b'haruf; u jekk ma tifdihx, tiksirlu għonqu: u l-imweldin kollha tal-bniedem fost uliedek int tifdihom.

14 U meta ibnek isaqsik fiż-żmien li ġej: X'inhu dan? int tgħidlu: B'id qawwija l-Mulej harigna mill-Egittu, minn dar il-jasar:

15 U gara, meta Farghun bil-kemm ried jitlaqna, illi l-Mulej qatel l-imweldin kollha ta' l-ewwel fl-art ta' l-Egittu, sew l-imweldin ta' l-ewwel tal-bniedem, u sew

l-imweldin ta' l-ewwel tal-bhima: għalhekk jien nissagrifika lill-Mulej l-irġiel, l-imweldin ta' l-ewwel ta' kull guf; iżda l-imweldin ta' l-ewwel kollha ta' wliedi, jien nifdihom.

16 U jkun dan sinjal fuq idek, u filatterija fuq gbinek: ghax b'id qawwija harigna l-Mulej mill-Egittu.

17 U gara, meta Farghun halla l-poplu jmur, illi Alla lill-poplu ma mexxiehx mit-triq ta' l-art tal-Filistin, għalkemm din kienet qrib; ghax Alla qal: Li ewwilla il-poplu jindem meta jaraw għwerra, u jergghu lura lejn l-Egittu:

18 Iżda Alla dawwar il-poplu mit-triq tad-deżert tal-bahar l-Ahmar: u wlied Iżrael telghu qishom armata mill-art ta' l-Egittu.

19 U Mosè ha l-ghadam ta' Ġużep meighu: ghax hu kien gaghall lil ulied Iżrael jahilfulu, billi qal: Alla tassew jiehu hsiebkom: u intom iġġorru għadmi minn hawn magħkom.

20 U bdew il-vjaġġ tagħhom minn Sukkot, u waqqfu t-tined f'Etam, f'tarf id-deżert.

21 U l-Mulej kien jimxi quddiemhom bi nhar f'kolonna ta' shab, biex jurihom it-triq; u bil-lejl f'kolonna tan-nar, biex jaghtihom id-dawl; u jimxu bi nhar u bil-lejl:

22 Hu ma nehhiex il-kolonna ta' shab bi nhar, u lanqas il-kolonna tan-nar bil-lejl, minn quddiem il-poplu.

14 U l-Mulej kellem lil Mosè, billi qal: 2 Ghid lil ulied Iżrael, biex iduru, u jwaqqfu t-tined quddiem Pi-Hahiro, bejn Migdol u l-bahar, biswit Baghal-Sefon: waqqfu t-tined tagħkom quddiem dak il-post hdejn il-bahar.

3 Ghax Farghun igħid għal ulied Iżrael: Intilfu fl-art; id-deżert għalaqhom.

4 U nwebbes qalb Farghun, biex jigi warajhom; u jien inkun iġġlorifikat b'Farghun, u bl-eżerċiti tiegħu kollu; biex ikunu jafu l-Egizzjani li jiena l-Mulej. U hekk ghamlu.

5 U qalu lis-sultan ta' l-Egittu li l-poplu harab: u qalb Farghun u tal-qaddejjia tiegħu daret għall-poplu, u qalu: Ghax għamilna dan, li hallejna lil Iżrael jitlaq, biex ma jaqdinix?

6 U hejja l-mirkeb tiegħu, u ha l-poplu tiegħu miegħu.

7 U ha sitt mitt mirkeb magħżulin, u l-imriekeb kollha ta' l-Egittu bi gwerrieri fuqhom kollha.

8 U webbes il-Mulej qalb Farghun, sultan ta' l-Egittu, u dan ġera wara wlied Iżrael: u wlied Iżrael hargu b'idhom merfugħa.

9 Iżda l-Egizzjani marru warajhom, iż-żwimel u l-imriekeb kollha ta' Farghun, u

l-ifirsa tieghu, u l-eżerċtu tieghu, u lahqum taht it-tined hdejn il-bahar, hdejn Pi-Hahiro, quddiem Baghal-Sefon.

10 U xhin Farghun qorob, ulied Iżrael refghu għajnejhom, u, ara, l-Egizzjani kienu jimxu warajhom; u beżghu wisq; u wlied Iżrael għajtu lill-Mulej.

11 U qalu lil Mosè: Għax ma kienx hemm oqbra fl-Egittu, hriġtna biex immutu fid-deżert? għalfejn imxejt hekk magħna, biex hriġtna mill-Egittu?

12 Mhux dal-kliem li għidnielek fl-Egittu: Hallina wehida, biex ahna naqdu lill-Egizzjani? Għax kien ikun aħjar għalina li qdejna lill-Egizzjani, milli mmutu fid-deżert.

13 U Mosè qal lill-poplu: La tibżghux, oqoghdu, u araw is-salvazzjoni tal-Mulej, li sa jurikom illum: għax l-Egizzjani li rajtu lllum, ma tergħghux tarawhom qatt iżjed.

14 Il-Mulej jiggieled għalikom, fil-waqt li intom ma tagħmlu xejn.

15 U l-Mulej qal lil Mosè: Għalfejn qieghed tghajjati? kellem lil ulied Iżrael, biex jibqgħu jimxu 'l quddiem:

16 Iżda arfa' l-hatar tieghek, u midd idek fuq il-bahar, u jfirqu: u wlied Iżrael iġhadu minn fuq art niexfa minn nofs il-bahar.

17 U jien, ara, jien inwebbes qalb l-Egizzjani, u jiġu warajhom: u jien inkun igglorifikat b'Farghun, u bl-eżerċtu tieghu kollu, u bl-imriekeb tieghu, u bl-ifirsa tieghu.

18 U jagħrfu l-Egizzjani li jiena l-Mulej, meta nkun igglorifikat b'Farghun, bl-imriekeb tieghu, u bl-ifirsa tieghu.

19 U l-anglu t'Alla, li mar quddiem il-kamp ta' Iżrael, telaq u mar warajhom; u l-kolonna tas-shab marret minn quddiemhom, u qagħdet warajhom:

20 U giet bejn il-kamp ta' l-Egizzjani u l-kamp ta' Iżrael; u kienet shaba u dlam għall-Egizzjani, iżda tat id-dawl bil-lejl lil Iżrael. Hekk la l-wiehed u lanqas l-iehor ma qorbu lejn xulxin il-lejl kollu.

21 U Mosè medd idu fuq il-bahar; u l-Mulej għagal il-bahar imur lura b'riħ xlokk dak il-lejl kollu, u għamel il-bahar art niexfa, u l-ilmijiet nferqu.

22 U wlied Iżrael marru f'nofs il-bahar fuq art niexfa: u l-ilmijiet kienu għalihom hajt fuq in-naha tal-lemin tagħhom, u fuq ix-xellug.

23 U l-Egizzjani baqgħu jimxu, u dahlu warajhom sa nofs il-bahar, u ż-żwimel kollha ta' Farghun, l-imriekeb tieghu, u l-ifirsa tieghu.

24 U ġara, illi fis-sahra tas-sebh, il-Mulej hares lejn l-eżerċtu ta' l-Egizzjani mill-kolonna tan-nar u tas-shab, u tafa' l-eżerċtu ta' l-Egizzjani f'kunfużjoni.

25 U fixxell il-roti ta' l-imriekeb tagħhom, li bdew isuqhom bit-tbatija; għalhekk l-Egizzjani qalu: Halli naharbu

minn quddiem wiċċ Iżrael; għax il-Mulej qieghed jiggieled għalihom kontra l-Egizzjani.

26 U l-Mulej qal lil Mosè: Midd idek fuq il-bahar, biex l-ilmijiet jergħghu jiġu fuq l-Egizzjani, fuq l-imriekeb tagħhom, u fuq l-ifirsa tagħom.

27 U medd Mosè idu fuq il-bahar, u l-bahar raġa' lura għal kif kien xhin sebah; fil-waqt li l-Egizzjani kienu jaharbu dritt għal ġo fih, u l-Mulej għelbhom f'nofs il-bahar.

28 U l-ilmijiet regghu lura, u għattew l-imriekeb, u l-ifirsa, u l-eżerċtu kollu ta' Farghun li kien ġej fil-bahar warajhom; u ma baqax wiehed biss minnhom.

29 Iżda wlied Iżrael imxew fuq art niexfa f'nofs il-bahar; u l-ilmijiet kienu għalihom ta' hajt fuq il-leminija, u fuq ix-xellugija tagħhom.

30 Hekk il-Mulej heles dak in-nhar lil Iżrael minn id l-Egizzjani; u Iżrael ra l-Egizzjani mejtin fuq xatt il-bahar.

31 U Iżrael ra l-egħmil kbir li l-Mulej għamel ma' l-Egizzjani u l-poplu baża' mill-Mulej, u emmen fil-Mulej, u fil-qaddej tieghu Mosè.

15 Imbagħad Mosè u wlied Iżrael għanew din il-għanja lill-Mulej, u qalu: Lill-Mulej ngħanni, għax tkabbar bil-qawwa: iż-żiemel u r-rikkieb tieghu fil-bahar tafa'.

2 Il-qawwa u l-għanja tieghi hu l-Mulej, hu sar is-salvazzjoni tieghi. Hu Alla tieghi; u jien inhejjilu fejn iġhammar; hu Alla ta' missieri, jien ngħolli.

3 Gwerrier kbir Alla: u Mulej jismu.

4 Fil-bahar l-imriekeb u l-eżerċtu ta' Farghun tafa' l-Mulej; u l-aħjar ta' l-uffiċjali tieghu huma mgħarrqin fil-bahar l-Ahmar.

5 Għattewhom l-ilmijiet: bhal haġra fil-qiegh gherqu.

6 O Mulej, idek il-leminija hi gloriuża fil-qawwa: idek il-leminija, o Mulej, tfarrak il-ghadu.

7 U fil-kotra tal-kobor tieghek, iġġarraf lil dawk li jqumu għalik: int terhi l-qilla tieghek, li tahlilhom bhal tibben.

8 B'nefhet imnifejk iġġarrmu l-ilmijiet, l-imrâġ qamu bhal borg, u l-imwieg ingħaqdu f'nofs il-bahar.

9 Qal il-ghadu: Niġri għal wara, nilhaq, naqsam il-priża; fuqhom tixba' xewqti; seji niset, idi teqridhom.

10 Infaht bir-riħ tieghek, il-bahar għattiehom: bħaċ-ċomb gherqu fil-ilmijiet qawwija.

11 Min hu bhalek, o Mulej, fost l-allat? Min hu bhalek, kbir fil-qodos, tal-biża' fit-tifhir; tagħmel l-egħgubijiet?

12 Meddejt idek il-leminija, belgħet-hom l-art,

13 Int fil-hniena tieghek mexxejt il-poplu li issa fdejt: b'hiltek mexxejthom lejn l-aghmara mqaddsa tieghek.

14 Semghu l-poplu, u tkexkxu: uġigh qabad lin-nies tal-Palestina.

15 Indexxu l-kapijiet ta' Edom; il-mexxejja ta' Mowab taqbadhom ir-roghda: in-nies kollha ta' Kanganhan xterrdu.

16 Biża' u roghda jaqghu fuqhom; bil-qawwa ta' drieghek jitbikkmu bhal ġebbla; sa jghaddi l-poplu tieghek, o Mulej, sa jghaddi l-poplu tieghek, li int ksibt.

17 Int iddahhalhom, u tqeghidhom fil-muntanja ta' wirtek, fil-post, o Mulej, li ghamilt b'aghmartek, fis-santwarju, o Mulej, li idejk hejfew.

18 Ghal dejjem ta' dejjem isaltan il-Mulej.

19 Xhin iż-żwiemel ta' Farghun bl-imriekeb u l-ifirsa tieghu dahu fil-bahar, il-Mulej raġġa' ghal fuqhom l-ilmijiet tal-bahar; iżda wlied Iżrael marru fuq art niexfa f'nofs il-bahar.

20 U Mirjam, il-profetessa, oht Arun, hadet f'ida tanbur; u n-nisa kollha marru warajha bit-tnabar u ż-żfn.

21 Mirjam kienet twēgibhom: Ghanu lill-Mulej ghax tgholla bil-qawwa; liż-żiemel u lir-rikkieb fil-bahar tafa'.

22 Hekk Mosé gieb lil Iżrael mill-bahar l-Ahmar, u harġu lejn id-deżert ta' Sur; u marru tlitt ijiem fid-deżert, u ma sabux ilma.

23 U meta waslu Mara, ma setghux jixorbu mill-ilmijiet ta' Mara, ghax kienu morri: ghalhekk semmewha Mara.

24 U gemgem il-poplu ghal Mosé, billi qal: X'sa nixorbu?

25 U Mosé ghajjat lill-Mulej; u l-Mulej urieh ghuda, li xhin tefaghha fl-ilmijiet, l-ilmijiet saru helwin: hemm ghamlilhom statut u ordinanza, u hemm garrabhom;

26 U qal: Jekk int tisma' tassew lehen il-Mulej, Alla tieghek, u taghmel dak li hu tajjeb f'ghajnejh, u taghti widen ghall-kmandamenti tieghu, u thares l-istatuti kollha tieghu, ma nibghat ebda marda fuqek milli bghatt fuq l-Egizzjani: ghax jien il-Mulej li nfejjeq.

27 U waslu Elim, fejn kien hemm tnax-il ghajn ta' l-ilma, u sebghin sigra tat-tamar; u waqqfu hemmekk il-kamp taghhom hdejn l-ilmijiet.

16 U mxew minn Elim, u l-ġemgħa kollha ta' wlied Iżrael gew fid-deżert ta' Sin, li hu bejn Elim u Sinaj, fil-jum hmistax tat-tieni xahar, wara t-tluq taghhom mill-art ta' l-Egittu.

2 U l-ġemgħa kollha ta' wlied Iżrael gemgmet ghal Mosé u ghal Arun fid-deżert.

3 U qalulhom ulied Iżrael: Mhux li

mitna b'id il-Mulej fl-art ta' l-Egittu, meta konna qeghdin hdejn il-borom tal-laham, u konna nieklu hobż bix-xaba'! Ghax intom hrigtuna f'dan id-deżert, biex toqtlu din il-ġemgħa kollha bil-ġuh.

4 Qal imbagħad il-Mulej lil Mosé: Ara, jien nagħmel xita ta' hobż mis-sema għalikom; u johroġ il-poplu, u jiġbor kuljum kemm ikollu bżonn għal jum, biex in-garrbu, halli nara jekk jimxix fil-liġi tiegħi jew le.

5 U fis-sitt jum ihejju dak li ġiebu; u dan ikun darba ohra iżjed milli jiġbru kuljum.

6 U Mosé u Arun qalu lil ulied kollha ta' Iżrael: Il-lejja filghaxija tkunu tafu li l-Mulej harigkom mill-art ta' l-Egittu:

7 U filghodu taraw il-glorja tal-Mulej; għaliex hu sama' t-tgemgim taghkom għall-Mulej; iżda ahna x'ahna, biex tgergru għalina?

8 U Mosé qal: Dan jiġri meta l-Mulej jagħtikom laham x'tiekle filghaxija, u hobż biex tixbghu filghodu; għaliex hu jisma' t-tgemgim taghkom li tgemgmu għalih: u ahna x'ahna? It-tgemgim taghkom mhux għalina, iżda għall-Mulej.

9 U Mosé kellem lil Arun: Ghid lill-ġemgħa kollha ta' wlied Iżrael: Ersqu lejn il-Mulej: ghax hu sama' t-tgemgim taghkom.

10 U ġara, hu u jkellem Arun lill-ġemgħa kollha ta' wlied Iżrael, illi huma harsu lejn id-deżert, u ara, il-glorja tal-Mulej dehret fis-shaba.

11 U l-Mulej kellem lil Mosé, billi qal:

12 Smajt it-tgemgim ta' wlied Iżrael: kelimhom, ghidilhom: Filghaxija tieklu l-laham, u filghodu tixbghu bil-hobż; u tagħrfu li jien il-Mulej, Alla taghkom.

13 U ġara, filghaxija, illi tala' s-summien, u għatta l-kamp, u, filghodu, in-nida kien madwar il-kamp.

14 Xhin diebet il-kisja tan-nida, ara, fuq wiċċ id-deżert kien hemm haġa żghira rqiqa; żghira daqs il-ġlata fuq l-art.

15 Malli rawha wlied Iżrael, qalu wiehded lil iehor: Din manna: ghax ma kinux jafu x'kienet. U qalilhom Mosé: Dan hu l-hobż li l-Mulej taghkom biex tieklu.

16 Dan hu li ordna l-Mulej: Kull wiehded jiġbor minnu daqs kemm jiekol, ghomer irras, skond kemm-il ruh hemm; kulhadd jiehu għal kemm għandu nies fil-kamp tiegħu.

17 U hekk għamlu wlied Iżrael; u x'uħud ġabru wisq, u x'uħud ftit.

18 U meta kejlub b'ghomer, min ġabar hafna ma kellux żejjed, u min ġabar ftit ma kellux nieqes; kulhadd ġabar skond ma kellu bżonn biex jiekol.

19 U Mosé qal: Halli hadd ma jhalli minnu għal għada.

20 Madankollu huma ma semghux minn Mosé; u x'uħud minnhom hallew

minnu ghal ghada filghodu, u ddewwed, u niten: u ghadab Mosé ghalihom.

21 U gábru minnu kull filghodu, kulhadd skond ma jjekol: u malli x-xemx kienet tishon, kien idub.

22 U gára, illi fis-sitt jum gábru hobz ghal darbejn, ghomrejn ghal kull wiehed: u l-lewlenin tal-gemgha gew, u qalu lil Mosé.

23 U qalilhom: Dan li qal il-Mulej: Ghada jum solenni ta' mistrieh: Sibt inqaddes lill-Mulej: dak li ghandkom tahbzu, ahbzuh illum; dak li ghandkom is-sajru, sajruh; iż-żejjed erfghuh ghalikom sal-ghada.

24 U refghuh sal-ghada, bhal ma ordna Mosé: u ma nitinx, u lanqas kien fih dud.

25 U Mosé qal: Dak kulu llum; ghax illum is-Sibt inqaddes ghall-Mulej: illum ma ssibuhx fir-raba'.

26 Ghal sitt ijiem tiġbruh; iżda fis-seba' jum, li hu s-Sibt, ma jkun hemm xejn fih.

27 U gára, illi, fis-sebgha jum marru x'uhud min-nies biex jiġbru, u ma sabux.

28 U l-Mulej qal lil Mosé: Kemm sa ddu mu biex tharsu l-kmandamenti u l-liġijiet tiegħi?

29 Harsu, il-Mulej taghkom is-Sibt, ghalhekk hu jaghtikom fis-sitt jum hobz ghal jumejn; ha jibqa' kulhadd f'loku, hadd ma johrog minn loku fis-seba' jum.

30 Ghalhekk il-poplu strieh fis-seba' jum.

31 U dar Iżrael semmiet dak il-hobz manna: u kien bhaż-żerriegħa tal-kożbor, abjad; u toghmtu bhal ftajjar bil-ghasel.

32 U Mosé qal: Din hi l-haga li ordna l-Mulej: Imla ghomer minnu biex jinżamm ghal ta' warajkom; biex jaraw il-hobz li tmajtkom fid-deżert, meta hriġtkom mill-art ta' l-Eġittu.

33 U Mosé qal lil Arun: Hu gárra, u qieghed fiha mimli ghomer manna, u qegħidha quddiem il-Mulej, biex tinżamm ghal ta' warajkom.

34 Bhal ma ordna l-Mulej lil Mosé, hekk Arun qieghdu quddiem ix-Xhieda, biex jintrafa'.

35 U ghal erbghin sena wlied Iżrael kielu l-manna, sa waslu f'art imghammra; kielu l-manna sa waslu f'tarf art Kanghan.

36 Issa l-ghomer hu l-ghaxar wahda ta' efa.

17 U l-gemgha kollha ta' wlied Iżrael telqet mid-deżert ta' Sin, timxi minn post għal iehor, skond l-ordni tal-Mulej, u waqqfu l-kamp f'Refidim: u ma kienx hemm ilma x'jixorbu.

2 U l-poplu hadha ma' Mosé, u qal: Aghtina l-ilma ha nixorbu. U qalilhom

Mosé: Għaliex teħduha miegħi? Għaliex iġġarrbu l-Mulej?

3 U l-poplu kien hemm bil-ghatx għall-ilma; u gemgem il-poplu għal Mosé, billi qal: Għala hriġna mill-Eġittu, biex toqtol ilna, lil uliedna, u l-imriehel tagħna bil-ghatx?

4 U ghajjat Mosé lill-Mulej, billi qal: X'naghmlilhom lil dawn in-nies? lesti biex ihagħgruni.

5 U l-Mulej qal lil Mosé: Ghaddi minn quddiem in-nies, u hu miegħek x'uhud mix-xjuh ta' Iżrael; u l-hatar tiegħek, li bih hbatt ix-xmara, hudu f'idek, u imxi.

6 Ara, jien noqghod quddiemek hemm fuq il-blat, f'Ħoreb; u int taħbat il-blat, minnu johrog ilma, biex jixrob il-poplu. U hekk għamel Mosé quddiem ix-xjuh ta' Iżrael.

7 U semma isem il-post Massa, u Meriba, minhabba l-ġlied ta' wlied Iżrael, u ghax gárrbu l-Mulej, billi qalu: Huwa l-Mulej fostna, jew le?

8 Imbagħad gie Għamaleq, u tqabad ma' Iżrael f'Refidim.

9 U Mosé qal lil Goswé: Aghzliina xi rġiel, u ohrog tqabad ma' Għamaleq; ghada jien inkun fuq ras il-gholja bil-hatar t'Alla f'idi.

10 U Gozwé għamel bhal ma qallu Mosé, u tqabad ma' Għamaleq: u Mosé, Arun, u Hur telghu fuq il-gholja.

11 U gára, malli Mosé rafa' idu, illi Iżrael għeleb: u malli niżzel idu, Għamaleq għeleb.

12 Iżda idejn Mosé kienu tqal, u hadu ġebła, u qegħduha tahtu, u qagħad fuqha; u Arun u Hur zammewlu jdejh 'l fuq, wiehed fuq naha, u l-iehor fuq in-naha l-ohra; u idejh kienu sodi sa ghajb ix-xemx.

13 U Gozwé għeleb lil Għamaleq u lin-nies tiegħu b'xifer is-sejf.

14 U l-Mulej qal lil Mosé: Ikteb dan b'tifkira fi ktieb, u dahhlu f'widnejn Gozwé: ghax lien neqred għalkollox tifkiri Għamaleq minn taht is-sema.

15 U Mosé bena altar, u semmich Jehovah-nissi:

16 Ghax qal: Dan għaliex il-Mulej halef li l-Mulej jitqabad ma' Għamaleq minn nisel għal nisel.

18 Malli Ġetro, il-qassis ta' Midjan haten Mosé, sama' b'kulma Alla għamel ma' Mosé, u ma' Iżrael, il-poplu tiegħu, u li l-Mulej hareġ lil Iżrael mill-Eġittu,

2 Ġetro, haten Mosé, ha lil Sefora, mart Mosé, wara li kien bagħatha lura,

3 U ż-żewġ uliedha; li wiehed minnhom kien jismu Gersom; ghax qal: Għarib kont f'art barranija;

4 U isem l-iehor kien Elighezer; ghax

Alla ta' missieri, qal hu, kien il-ghajnuna tieghi, u helisni minn sejf Farghun:

5 U Getro, haten Mosè, gie ma' wliedu u ma' martu ghand Mosè fid-dezert, fejn kien waqqaf il-kamp fil-muntanja t'Alla:

6 U qal lil Mosè: Jien, hatnek Getro ġejt ghandek, u marteġ, u ż-żewġ uliedha magħha.

7 U hareġ Mosè biex jiltaqa' ma' hatnu, u miel, u biesu; u staqsew wiehed lill-iehor hux tajjeb; u dahlu fit-tinda.

8 U Mosè qal lil hatnu kulma l-Mulej kien ghamel lil Farghun u lill-Eġizzjani minhabba Iżrael, u t-tahbit kollu li ntaq-għu miegħu fit-triq, u kif helishom il-Mulej.

9 U ferah Getro għall-ġid kollu li l-Mulej ghamel lil Iżrael, li helsu minn id l-Eġizzjani.

10 U Getro qal: Imbieriek il-Mulej, li heliskom minn id l-Eġizzjani, u minn id Farghun; li heles il-poplu minn taht id l-Eġizzjani.

11 Naf issa li l-Mulej hu akbar mill-allat kollha: hekk wera lilu nnifsu, meta l-Eġizzjani mxew bl-arroganza ma' Iżrael.

12 U Getro, haten Mosè, ha offertu mah-ruqa u sagraficcji biex joffrihom lil Alla: u gie Arun, u x-xjuh kollha ta' Iżrael, biex jieklu biċċa hobż ma' haten Mosè quddiem Alla.

13 U gara l-ghada, illi Mosè qaghad biex jagħmel haqq lill-poplu; u l-poplu qaghad madwar Mosè minn filghodu sa filghaxija.

14 U meta haten Mosè ra kulma kien jagħmel Mosè lill-poplu, qal: X'inhu dan li qieghed tagħmel lill-poplu? Ghax qieghed wahdek, u l-poplu kollu wieqaf hdej minn filghodu sa filghaxija?

15 U Mosè qal lil hatnu: Ghax il-poplu jiġi għandi biex jistaqsi fuq Alla:

16 Meta jkollhom xi tweġhir, jiġu għandi; u jien nagħmel haqq bejn wiehed u iehor, u nġarrrafhom l-istatuti t'Alla, u l-liġijiet tiegħu.

17 U haten Mosè qallu: Dak li qieghed tagħmel mhux tajjeb.

18 Int sgur tghajja, kemm int, u kemm dal-poplu li hu miegħek: għax dan tqil wisq għalik; ma tistax tagħmlu wahdek.

19 Issa isma kliemi; naghtik parir, u miegħek ikun Alla: Idher int għall-poplu quddiem Alla, u ressaq dak li jinqala' lill-poplu quddiem Alla!

20 U tghallimhom statuti u liġijiet, u turihom it-triq li fiha għandhom jimxu, u dak li għandhom jagħmlu.

21 Barra minn dan, int għandek tagħzel mill-poplu kollu rġiel ta' hila li jibzghu minn Alla; irġiel sewwa li jobogħdu l-qliegħ bil-qerq; u dawn qeghidhom fuq il-poplu, biex ikunu kapijiet ta' l-eluf, u kapijiet tal-miliet, kapijiet tal-hamsinijiet, u kapijiet tal-ghaxriet:

22 U halli jagħmlu haqq lill-poplu f'kull żmien: u kull tweġhir kbir iġibuh għandek, iżda kull tweġhir żgħir jaqtugh huma: hekk ikun ehfef għalik, u jerfghu l-piż migħek.

23 Jekk tagħmel dil-haġa, u Alla jordna li tagħmilha, int tkun tiflah iżżomm; u dal-poplu kollu jmur f'postu bis-sliema.

24 Għalhekk Mosè sama' kliem hatnu, u ghamel kulma qallu.

25 U għazel Mosè rġiel ta' hila minn fost Iżrael, u għamilhom kapijiet fuq il-poplu: kapijiet ta' l-eluf, kapijiet tal-miliet, kapijiet tal-hamsinijiet, u kapijiet tal-miliet.

26 U għamli haqq lill-poplu f'kull żmien: it-tweġhir kbir kienu iġibuh quddiem Mosè, imma tweġhir żgħir kienu jaqtugh huma.

27 Imbagħad Mosè telaq lil hatnu, u dan mar lejn artu.

19 Fit-tielet xahar, wara li wlied Iżrael harġu mill-art ta' l-Eġittu, dak in-nhar sewwa, waslu fid-dezert ta' Sinaj.

2 Ghax kienu telqu minn Refidim, u waslu fid-dezert ta' Sinaj, u waqfu fid-dezert; u hemm Iżrael waqqaf il-kamp quddiem il-muntanja.

3 U Mosè tala' hdejn Alla, u l-Mulej għajjatlu mill-muntanja, qallu: Hekk tghid lil dar Gakobb, u tghid lil ulied Iżrael.

4 Intom rajtu x'għamilt lill-Eġizzjani, u kif irfajtkom fuq ġwinhajn ajkla, u ġibtkom lejja.

5 Għalhekk issa, jekk tassew tisimghu kliemi, u tharsu l-ghaqda tieghi, intom tkunu t-tezor partikulari tieghi fost il-popli kollha: għax l-art kollha tieghi:

6 U tkunu għalija saltna ta' qassisin, u ġens imqaddes. Dawn huma l-kliem, li int għandek tghid lil ulied Iżrael.

7 U Mosè gie, u sejjah lix-xjuh tal-poplu, u qieghed quddiemhom dal-kliem kollu li l-Mulej ordnal u jghid.

8 U n-nies kollha wiegħbu flimkien, u qalu: Nagħmlu kulma qal il-Mulej. U Mosè wassal kliem il-poplu lill-Mulej.

9 U l-Mulej qal lil Mosè: Ara, jien niġi għandek fi shaba mudlama, biex jisma' l-poplu meta nkellmek, u jemmnek għal dejjem. U qal Mosè kliem il-poplu lill-Mulej.

10 U l-Mulej qal lil Mosè: Mur għand il-poplu, u quddishom illum u għada, u halli hom jahslu hwejjiġhom,

11 U jkunu mhejjijin għat-tielet jum: għax fit-tielet jum il-Mulej jinzel quddiem il-poplu kollu fuq il-muntanja ta' Sinaj.

12 U int tifred in-nies minn kull naha, billi tghid: Ara li ma titilgħux fuq il-muntanja, jew tmisxu tarfha: kull min imiss il-muntanja sgur jagħtuh il-mewt.

13 L-ebda id ma tmissha: min imissha sgur ikun imħaġġar jew minfuq; sew jekk tkun bhima, u sew jekk ikun bniedem, ma jibqax haj: xhin it-tromba ddoqq fit-tul, huma jitolghu fuq il-muntanja.

14 U nizeł Mosè minn fuq il-muntanja lejn in-nies, u qaddes in-nies; u haslu hwejjighom.

15 U qal lin-nies: Kunu mhejjijin ghat-tielet jum: la tersqux lejn in-nisa taghkom.

16 U gara fit-tielet jum filghodu, illi kien hemm ir-raghad u l-beraq, u shaba mudlama fuq il-muntanja, u daqq it-tromba jzarzar qawwi; u n-nies kollha li kienu fil-kamp trieghdu.

17 U Mosè hareġ in-nies mill-kamp biex jiltaqghu ma' Alla: u qagħdu f'tarf il-muntanja.

18 U l-muntanja Sinaj kienet iddahhan kollha, ghaliex il-Mulej nizeł fuqha finnar; u d-duhhan tieghu tala' bhad-duhhan ta' forn, u l-muntanja kollha kienet tithežhež qatigh.

19 U malli lehen it-tromba daqq bil-qawwa, u beda jzid u jzid, tkellem Mosè, u Alla wiegħbu b'ragħda.

20 U nizeł il-Mulej fuq il-muntanja Sinaj, fuq ras il-muntanja: u l-Mulej sejjah lil Mosè fuq ras il-muntanja; u Mosè tala'.

21 U l-Mulej qal lil Mosè: Inzel, wissi lill-poplu, li ewwilla ma jersqux iżzejjed lejn il-Mulej biex jaraw, u hafna minnhom imutu.

22 U halli l-qassisin ukoll, li jersqu lejn il-Mulej, jitqaddsu, li ma jagħmilx għalihom il-Mulej.

23 U Mosè qal lill-Mulej: Ma jistax il-poplu jitle' fuq il-muntanja Sinaj: għax int wissejjina, billi ghidtilna: Aghmel limiti madwar il-muntanja, u qaddsu.

24 U l-Mulej qallu: Itlaq, inzel, u arga' itla', int, u Arun miegħek: iżda thallix il-qassisin u l-poplu jghaddu biex jitolghu hdejn il-Mulej, li ma jagħmilx għalihom.

25 Nizeł għalhekk Mosè hdejn il-poplu, u kellimhom.

20 U Alla tkellem dal-kliem kollu, billi qal:

2 Jiena l-Mulej Alla tiegħek, li hriġtek mill-art ta' l-Eġittu, minn dar il-ġasar.

3 Ma jkollokx allat ohra quddiem.

4 La tagħmel ebda xbieha minqax għalik, jew xbieha ta' xi haġa li hemm fis-sema minn fuq, jew li hemm fl-art minn taħt, jew li hemm fl-ilma ta' taħt l-art:

5 La tmlix quddiemhom, u la tqimhomx: għax jien, il-Mulej, Alla tiegħek, Alla għajjur, li nħallas hażen il-missirijiet fl-ulied sat-tielet u r-raba' nisel ta' dawkl jobogħduni;

6 U nagħmel hniena ma' eluf minn dawkl li jhobbuni, u jharsu l-kmandamenti tiegħi.

7 La ssemmix isem il-Mulej, Alla tiegħek, fil-batal: għax il-Mulej ma jħallix bla kastig lil min isemmi ismu fil-batal.

8 Ftakar f'jum is-Sibt, biex tqaddsu.

9 Sitt ijiem taħdem, u tagħmel ix-xogħol tiegħek kollu:

10 Imma s-seba' jum hu Sibt il-Mulej, Alla tiegħek: fiħ la tagħmel ebda xogħol: la int, la ibnek, la bintek, la l-qaddej tiegħek, la l-qaddejjja tiegħek, la l-bhejjem tiegħek, u la l-gharib li jgħammer 'il ġewwa minn bwiebek.

11 Għax f'sitt ijiem il-Mulej għamel is-sema u l-art, il-bahar, u kulma hemm fiħom, u strieh fis-seba' jum: għalhekk bierok il-Mulej jum is-Sibt, u qaddsu.

12 Weggħah lil missierek u lil ommok: biex jitwalu jiemek fuq l-art li l-Mulej, Alla tiegħek, jagħtik.

13 La toqtolx.

14 La tikkommettix adulterju.

15 La tisraqx.

16 La tghidix xhieda giddieba għal għajrek.

17 La tixtieqx dar għajrek; la tixtieqx mart għajrek; u la l-qaddej tiegħu; u la l-qaddejjja tiegħu; la l-gendus tiegħu; u la l-hmar tiegħu, u lanqas xejn milli hu ta' għajrek.

18 U l-poplu kollu kien jisma' r-raghad, u d-daqq tat-tromba, u jara l-beraq, u l-muntanja ddaħhan: u malli ra dan, il-poplu beda jirtogħod u qagħad fil-bogħod.

19 U qalu lil Mosè: Kellimna, u nisimgħuk: imma thallix 'l Alla jkellimma, li ma mmutux.

20 U Mosè qal lill-poplu: La tibzghux għax Alla ġie biex iġarrabkom, u biex ikun il-biza' tiegħu quddiemkom, u hekk ma tidinbux.

21 U l-poplu qagħad fil-bogħod, u Mosè resaq lejn is-shaba sewda, li kien fiha Alla.

22 U l-Mulej qal lil Mosè: Hekk tghid lil ulied Iżrael: Intom stess rajtu li kellimtkom mis-sema.

23 La tagħmlux allat tal-fidda biex ikunu miegħi, u lanqas tagħmlu allat tal-fidda, u tad-deheb għalikom.

24 Altar ta' l-art tagħmilli, u fuqu tis-sagrifiċa l-offerti tiegħek tal-hruq, l-offerti tas-sliem, in-nghaġ tiegħek, u l-gniedes tiegħek: kulfejn irrid infakkar ismi, niġi għandek u nbierkek.

25 U jekk tagħmilli altar tal-ġebel, tibnihx b'ġebel mingur: għax jekk tarfa' l-ghodda tiegħek fuqu, tniġssu.

26 Lanqas titla' bit-taraġ għall-altar tiegħi, biex ma jinkixifx il-għera tiegħek fuqu.

21 Issa dawn huma l-ordinanz li inti tqeghdilhom quddiemhom:

2 Jekk inti tixtri lsr Lhudi, sitt snin jahdimlek: u fis-seba' sena johroġ hieles, b'xejn.

3 Jekk dahal wahdu, johroġ wahdu: jekk ikun mizzewweg, martu tohroġ mieghu.

4 Jekk sidu jkun tah mara, u din tkun wilditlu subjien jew bniet; il-mara u wliedha jkun ta' sidha, u johroġ wahdu.

5 U jekk l-ilsir iġhid bla tlaqliq: Inhobb lil sidi, lil marti, u lil uliedi; ma nohroġx hieles:

6 Imbaghad sidu jieħdu ghand l-imhallfin; jieħdu wkoll sa hdejn il-bieb, jew sa hdejn hiser il-bieb, u sidu jtaqqablu widintu b'xifa; u jibqa' jahdimlu għal dejjem.

7 Jekk wiehed iġid lil bintu biex tkun qaddejja, ma tohroġx kif jagħmlu l-qaddejja rġiel.

8 Jekk ma toghgobx lil sidha, li kien hotobha għalih, iħalliha tinfeda: biex iġidha lil nies barranin hu m'għandu l-ebda dritt, billi jkun mexa magħha bil-qerq.

9 U jekk ikun hotobha lil ibnu, għandu jimxi magħha skond id-dritt tal-bniet.

10 Jekk jizzewweg mara oħra; l-ikel tagħha, hwejjigħa, u l-jedd tagħha ta' mizzewga, ma jnaqqashomlixiex.

11 U jekk dawn it-tlieta ma jagħmlil-hiex, tohroġ b'xejn, bla hlas ta' flus.

12 Min jidrob bniedem, li jmut, għandu jieħu l-mewt.

13 U jekk ma nasablux, imma Alla tahulu f'idejħ; imbaghad jien nagħmillek post fejn jahrab.

14 Izda jekk wiehed, għax hekk ikun irid, jonsob għal għajru, biex joqtlu bil-qerq; inti tieħdu mqar minn hdejn l-altar tiegħi, għall-mewt.

15 U min jidrob lil missieru, jew lil ommu, għandu jieħu l-mewt.

16 Min jisraq bniedem, u jbigħu, jew jinstab għandu, għandu jieħu l-mewt.

17 Min jishet lil missiru, jew lil ommu, għandu jieħu l-mewt.

18 U jekk xi rġiel jiggieldu, u wiehed jidrob lil iehor b'gebla, jew bil-ponn tiegħu, u ma jmutx, imma jibqa' fis-sodda:

19 U jarga' jgħu, u johroġ barra jimxi fuq il-hatar tiegħu, dak li darbu ma jkunx ikkastigat: biss iħallu taz-zmien li tilef, u jieħu hsebu sakemm ifiq għal kollox.

20 U jekk wiehed jidrob bil-hatar tiegħu l-qaddej tiegħu, jew il-qaddejja tiegħu, u jmut taht idejħ; ikun ikkastigat.

21 Imma jekk jibqa' haj jum jew jumeyn, ma jkunx ikkastigat; għax hu flusu.

22 Jekk jiggieldu xi rġiel, u jweggħu mara tqila, u b'hekk ikorruha, bla ma tigrilha ebda hsara oħra: ikun ikkastigat, skond kemm iwahħu zewġ il-mara; u jħallas kemm jaqtgħu l-imhallfin.

23 U jekk wara tigri xi hsara, imbaghad inti tagħti hajja b'hajja,

24 Għajn b'għajn, sinna b'sinna, id b'id, rġel b'rġel,

25 Kiwja b'kiwja, gerħa b'gerħa, tben-gila bi tben-gila.

26 U jekk bniedem jidrob għajn il-qaddej tiegħu, jew għajn il-qaddejja tiegħu, u tithassarlu; jitliqu hieles bi hlas għajnu.

27 U jekk itajjar xi sinna tal-qaddej, jew tal-qaddejja tiegħu; jitliqu hieles bi hlas sinntu.

28 Jekk gendus jagħti bir-ras lil rāgel jew mara, u jmutu; il-gendus għandu jkun imħaggar, u ma jittikilx laħmu, izda sid il-gendus ma jkunx ikkastigat.

29 Izda jekk il-gendus fl-imghoddi kien jagħti bir-ras, u dan kien imgharraf lil sidu, u ma zammux gēwwa, u qatel mara jew rāgel, il-gendus ikun imħaggar, u sidu wkoll jieħu l-mewt.

30 Jekk iwahħluh somma ta' flus, iħallas b'fidwa ta' hajtu dak kollu li jwahħluh.

31 Jekk il-gendus jagħti bir-ras lil iben, jew lil bint, skond dil-ligi jagħmlulu.

32 Jekk il-gendus jagħti bir-ras lill-ilsir jew lill-ilsira; iħallas sidu tletin xekel tal-fidda lil sidhom, u jithaggar il-gendus.

33 U jekk wiehed jiftah bir, jew iħaffer bir, u ma jgħattix, u gendus jew hmar jaqa' go fih;

34 Sid il-bir iħallu, u jagħti l-flus lil sidhom; u l-bhima mejta tkun tiegħu.

35 U jekk gendus ta' wiehed iwagga' gendus ta' iehor, u imut; jinbiegh il-gendus il-haj, u jaqsu flusu; u l-gendus il-mejjet jaqsu ukoll.

36 Jew jekk ikun magħruf li fl-imghoddi il-gendus kien jagħti bir-ras, u sidu ma zammux gēwwa; dan għandu jħallas gendus b'gendus; u l-gendus mejjet ikun tiegħu.

22 Jekk wiehed jisraq gendus, jew nagħga, u joqtolha, jew iġidha, irodd hames gñiedes għal gendus, u erba' nġahagiet għal nagħga.

2 Jekk halliell jinqabad hu u jiftah, u jahbtuh li jmut, mhemmx htija ta' qtil.

3 Jekk tkun telghet fuqu x-xemx, hemm htija ta' qtil: għandu jrodd kollox; jekk m'għandu xejn, jinbiegh għal dak li seraq.

4 Jekk jinsab sgr għandu haj dak li seraq, sew jekk ikun gendus, u sew jekk ikun hmar, jew nagħga; irodd daqshekk iehor.

5 Jekk wiehed iħalli għalqa jew dwieli jkun mikulin, billi jdahħal il-bhima tiegħu biex tirgħa f'għalqa ta' haddiehor, irodd mill-ahjar tal-għalqa tiegħu, u mill-ahjar tad-dwieli tiegħu.

6 Jekk jaqbad in-nar, u jieħu x-xewk, u

jiharqu l-gharam tal-qamh, u ž-zara' wieqaf, jew il-ghalqa, ghandu jaghmel tajieb min qabbad in-nar.

7 Jekk wiehed jaghti lil ġaru flus jew hwejjeġ biex iżommhomlu, u dawn jinserqu minn daru; jekk il-halliel jin-qabad, ha jhallas daqshekk iehor.

8 Jekk il-halliel ma jinsabx, jitressaq sid id-dar quddiem l-imhallfin, biex jaraw jekk meddx idu fuq hwejjeġ ġaru.

9 Għal kull ksur ta' ligi, sew jekk ikollu x'jaqsam ma' xi gendus, u sew ma' xi hmar, jew ma' xi naghga, jew ma' xi libsa, jew ma' kull haġa mitlufa, li wiehed iehor iġhid li hija tiegħu, il-kawża tat-tnejn tiġi quddiem l-imhallfin; u min jiehu l-htija minghand l-imhallfin, irodd daqshekk iehor lil ġaru.

10 Jekk wiehed jaghti lil ġaru hmar, jew gendus, jew naghga, jew bhima, li tkun, biex iharisha; u tmurt, jew tkorri, jew tinhatat, bla ma hadd ma jintebah b'dan:

11 Halfet il-Mulej taqta' bejniethom it-tnejn, li min kien iħares il-bhima ma meddx idu fuq hwejjeġ ġaru; u s-sid jilqa' l-halfa, u l-iehor xejn ma jhallas.

12 İzda jekk tkun misruqa minn għandu, iħallasha lil sidha.

13 Jekk kienet imqattgħa, ha jġibha b'xhieda: u tal-bhima imqattgħa xejn ma jhallas.

14 U jekk wiehed jissellef xi haġa minn għand ġaru, u tkorri, jew tmurt, xhin sidha ma jkunx magħha, għandu jhallasha.

15 İzda jekk sidha jkun magħha, ma jhallas xejn: jekk tkun haġa mikrija, tmurt ma' flus il-kiri tagħha.

16 Jekk wiehed iqarraq b'xebba, mhix imġharra, u jorqod magħha, għandu jhallas id-dota tagħha u jehodha b'martu.

17 Jekk missierha assulutament ma jkunx irid jaghtihelu, għandu jhallas flus skond id-dota tax-xebbiet.

18 M'għandikx thalli saħħara tghix.

19 Kull min jorqod ma' bhima, għandu jiehu l-mewt.

20 Min jissagrifika lil xi alla, għajr lill-Mulej wahdu, ikun meqrud għalkol-lox.

21 La taħqarx il-gharib, u lanqas tghakksu: għax intom kontu ghorba fl-art ta' l-Eġittu.

22 La taħqru l-ebda armla, u l-ebda ltim.

23 Jekk taħqruhomm b'xi mod, u jġhajtuli, nisma' bla dubju l-aghjat tagħhom.

24 U tixghel qillti; u noqtolkom bis-sejf; u romol isiru n-nisa tagħkom, u wliedkom iltiema.

25 Jekk tislef flus lil xi hadd mill-poplu tiegħi, lill-fqir li qiegħed miegħek, la tkunx miegħu bħal uzurarju, u lanqas tghabbih b'imghax.

26 Jekk tiehu b'rahan il-mantar ta' ġhaj-

rek, int għandek troddulu qabel inżul ix-xemx:

27 Għax dak biss hu l-ghata li għandu, il-libsa tiegħu għal ġismu: fiex jorqod? U jġiri, xhin iġhajjati, illi nisimghu; għax jien hanin.

28 La tidgħix b'Alla, u lanqas tishet il-kap tal-poplu tiegħek.

29 La tiddawwarx toffri l-ewwel frott mill-milja tal-hasda tiegħek u mill-ghasra tiegħek: l-ewwel f'uliedek is-subjien tagħtihili.

30 Hekk ukoll tagħmel bil-gniedes tiegħek, u bin-nghaġ tiegħek: m'ommu jibqa' sebat ijiem; fit-tmien jum tagħtihili.

31 Tkunuli nies qaddisin: la tiklux laham ta' bhejjem imqattgħin fir-raba'; itfgħuh lill-klieb.

23 La tqajjimx xniegħa giddieba: la taghtix idek lill-ħażin biex tkun xhieda giddieba.

2 La tmurx wara l-kotra biex tagħmel il-ħażen; u lanqas tixhed fi ġlieda biex titmejjel wara l-kotra biex tghawweġ il-ħaqq.

3 Lanqas tingibed lejn fqir fil-ġlied tiegħu.

4 Jekk tiltaqa' mal-gendus jew il-hmar tal-għadu tiegħek mitluf, int għandek troddulu.

5 Jekk tara l-hmar ta' wiehed li jobogħ-dok imwaqqa' taht it-tagħbija tiegħu, inti m'għandikx iżżomm ruhek lura milli tghinu, iżda għandek tghinu miegħu.

6 Int m'għandikx tghawweġ haqq il-fqir tal-poplu tiegħek fil-ġlied tiegħu.

7 Żomm ruhek 'il bogħod minn kliem il-gideb; u toqtolx lil min hu bla htija u gust: għax jien ma naħfirx lill-hati.

8 U l-ebda ghotja m'għandek tiehu; għax il-ghotjiet iġhamu l-ġhajnejn l-aktar miftuħin, u jghawġu l-kliem tat-tajbin.

9 La taħqurx il-gharib: għax tafu x'inhi l-qalb tal-gharib, billi kontu ghorba fl-art ta' l-Eġittu.

10 U sitt snin int tizra' l-ghalqa tiegħek, u tiġma l-frott tagħha.

11 İzda fis-seba' sena, ħalliha tistrieħ, u taħdimhiex; biex il-fqar tal-poplu tiegħek jieklu: u dak li jħallu jikluh il-bhejjem tar-raba'. Hekk ukoll tagħmel lid-dwieli tiegħek u liż-żebbuġ tiegħek.

12 F'sitt ijiem tagħmel ix-xogħol tiegħek, u fis-seba' jum tistrieħ: biex jistrieħu l-gendus u l-hmar tiegħek, u bin il-qaddejja tiegħek, u l-gharib, jieħdu n-nifs.

13 Ħarsu kulma għidtilkom: u la ssemmx isem allat oħra, u lanqas jin-stama' minn fommok.

14 Tliet darbiet fis-sena tagħmilli għid.

15 Ħares għid l-ażżmi: (sebat ijiem għandek tiekol hożb bla ħmira, kif

ordnajtlek, fiż-żmien li għidtlek tax-xahar t'Abib; għax fi h int hrigt mill-Egittu: u hadd ma jidher quddiem idu f'idu:)

16 U hares għid il-hsad, l-ewwel frott ta' xoghlok, li int tkun żrajt fil-għalqa; u għid il-gabra, fi hrug is-sena, meta tiġbor il-frott ta' xoghlok mill-għalqa.

17 Tliet darbiet fis-sena l-irġiel kollha tiegħek jidhru quddiem is-Sid, il-Mulej.

18 Int m'għandikx toffri d-demem tas-sagrificċju tiegħi b'hobż mehmur; lanqas ix-xaham tas-sagrificċju tal-għid tiegħi m'għandu jinżamm sa filghodu.

19 L-ewwel frott t'artek ġibu f'dar il-Mulej, Alla tiegħek. Int m'għandikx issajjar gidi f'halib ommu.

20 Ara, jien sa nibghat Anġlu quddiemek, biex iharsek fit-triq, u biex iwasslek fil-post li jien hejjejt.

21 Oqghod attent quddiemu, u isma' kliemu; u tmerihx, għax ma jahfrilkomx dnubietkom: għax ismi fi h.

22 Izda jekk int tassew tisma' kliemu, u taghmel kulma ngħid; jien inkun il-għadu ta' l-egħdewwa tiegħek, u l-avversarju ta' l-avversarji tiegħek.

23 Għax l-Anġlu tiegħi jimxi quddiemek, u jwasslek għand l-Amurrin, u l-Hittin, u l-Perezin, u l-Kaghanin, u l-Hiwwin, u l-Gebusin; u jien neqridhom.

24 Int m'għandikx tinxtehet quddiem allathom, u ta tqimhomx, u ta taghmilx bħal eghmilhom; imma għandek tfarrakkhom, u tkisser għalkollox il-plieri sagri tagħhom.

25 U tqimu l-Mulej Alla tagħkom, u hu jbierek hobżok, u l-ilma tiegħek; u jien innhehhi l-mard minn nofsok.

26 Ma jkunx hemm f'artek l-ebda mara li tkorri, jew hawlija: għadd jiemek naghmlu shih.

27 Il-biza' tiegħi nibghat quddiemek, u nhawwad il-popli kollha li tasal għandhom, u nġieghel l-egħdewwa tiegħek kollha jdawru daharhom lej.

28 U nibghat znażen quddiemek, u jkeċċu l-Hiwwin, il-Kaghanin, u l-Hittin, minn quddiemek.

29 Ma nkeċċihomx minn quddiemek f'sena waħda; li l-art ma ssirx herba, u l-bhejjem tar-raba' joqtru għalik.

30 Ftit ftit inkeċċihom minn quddiemek, sakemm tikber int, u tista' tiehu l-art.

31 U nqieghed trufek mill-bahar l-Ahmar sal-bahar tal-Filistin, u mid-deżert sax-xmara Ewfrat: għax naghtikom f'idejkom in-nies li jgħaminru f'dik l-art; u int tkeċċihom minn quddiemek.

32 Taghmilx għaqda magħhom jew ma' l-allat tagħhom.

33 M'għandhomx ighammru f'artek, li ma jgagħlukx tidneb kontra tiegħi; għax jekk tqim l-allat tagħhom, tassew dan ikun nassa għalik.

24 U qal lil Mosè: Itla' hdejn il-Mulej, u int, u Arun, Nadab, u Abihu, u sebgħin mix-xjuh ta' Izrael; u agħtu qima mill-bogħod.

2 U jersaq Mosè waħdu lejn il-Mulej: izda huma ma jersqux; u lanqas jitilghu n-nies miegħu.

3 Imbagħad ġie Mosè, u qal lin-nies il-kliem kollu tal-Mulej, u l-ordinanzi kollha: u wieġeb il-poplu kollu b'lehen wiehed, u qal: Il-kliem kollu li qal il-Mulej naghmluh!

4 U Mosè kiteb il-kliem kollu tal-Mulej, u qam kmieni filghodu, u bona altar f'tarf il-muntanja, u tnax il-plier, skond it-tnax-il tribù ta' Izrael.

5 U bagħat zghażaġħ minn ulied Izrael, u huma offrew sagrificċji mahruqa, u ssagrifikaw għogiela b'sagrificċji tas-sliem lill-Mulej.

6 U ha Mosè nofs id-demem, u qieghdu fil-bwieqi; u raxxax in-nofs l-iehor tad-demem fuq l-altar.

7 U ha l-ktieb tal-għaqda, u qraħ quddiem il-ġemgħa tal-poplu; u qalu: Dak kollu li qal il-Mulej naghmluh, u nisimgħuh.

8 U Mosè ha d-demem, u raxxu fuq in-nies, u qal: Araw id-demem tal-għaqda li rabat il-Mulej magħkom fuq dal-kliem kollu.

9 Tala' mbagħad Mosè, u Arun, u Nadab, u Abihu, u sebgħin mix-xjuh ta' Izrael:

10 U raw 'l-Alla ta' Izrael: u kien hemm taht riġlejh bħal ċangatura maħduma bis-saffiri, qisha s-sema fis-safa tiegħu.

11 U fuq il-mahturin ta' wlied Izrael ma meddx idu: huma raw ukoll 'l-Alla, u kieli u xorbu.

12 U l-Mulej qal lil Mosè: Itla' fejni fuq il-muntanja, u ibqa' hemm: u naghtik twavel tal-gebel, u l-liġi, u l-kmandamenti li ktibt jien; biex tghallimhom.

13 U qam Mosè, u Gożwè, il-qaddej tiegħu: u tala' Mosè fuq il-muntanja t'Alla.

14 U qal lix-xjuh: Oqogħdu stennewna hawn, sakemm nerrgħu niġu hdejkom; u, ara, Arun u Hur huma magħkom; jekk xi hadd jinqalagħlu xi haġa x'jagħmel, ha jġi għandhom.

15 U Mosè tala' fuq il-muntanja, u shaba għattiet il-muntanja.

16 U l-glorja t'Alla qagħdet fuq il-muntanja Sinaj, u s-shaba għattietha għal sitt jjiem: u fis-seba' jum il-Mulej sejjah lil Mosè min-nofs is-shaba.

17 U d-dehra tal-glorja tal-Mulej kienet qisha nar ihaġġeg fuq ras il-muntanja quddiem għajnejn ulied Izrael.

18 U Mosè mar f'nofs is-shaba, u tala' fuq il-muntanja: u Mosè qagħad fuq il-muntanja erbghin jum u erbghin lej.

25 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu: 2 Ghid lil ulied Iżrael, biex igibuli offerta: minghand kull wiehed li jaghti minn qalbu, tiehdu l-offerta tieghi.

3 U din hi l-offerta li tiehdu minn ghandhom; deheb, u fidda, u bronż,

4 Lewn vjola, u ahmar daghmieni, u skarlat, u ghażel fin, u xaghar tal-moghoż,

5 U ġud tal-kbiex miżbughin homor, u ġud tat-tahax, u għawwied tal-gazzi,

6 Żejt għax-xgħil, hwawar għaž-żejt tad-dhin, u għall-fwieha ta' l-incens,

7 Hagar ta' l-oniċi, u hagar biex jitwahhal fi-efod, u fis-sidra.

8 U ha jagħmlu santwarju; biex nġammar fosthom.

9 Aghmluh skond kulma sa nurik, bħall-mudell tat-tabernaklu u l-mudell tal-hwejġ kollha tieghu.

10 U jagħmlu arka tal-għawwied tal-gazzi; it-tul tagħha dirghajn u nofs, u l-wisa' tagħha driegħ u nofs, u l-gholi tagħha driegħ u nofs.

11 U tiksiha b'deheb safi, minn ġewwa u minn barra tiksiha, u tagħmlilha n-naha ta' fuq kuruna tad-deheb madwarha.

12 U ddewbilha erba' holqiet tad-deheb, u tqeghidhom fi-erba' saqajn tagħha; żewġ holqiet fuq ġenb wiehed, u żewġ holqiet fuq il-ġenb l-iehor.

13 U tagħmel bsaten tal-għawwied tal-gazzi, u tiksihom bid-deheb.

14 U ddaħhal il-bsaten fil-holqiet, f'ġenbejn l-arka, biex l-arka tkun tista' tintrefa' bihom.

15 Il-bsaten jibqgħu fil-holqiet fl-arka: ma jitnehhewx minnha.

16 U tqieghed fl-arka x-xhieda li sa nagħtik.

17 U tagħmel għatu ta' deheb safi: dirghajn u nofs ikun it-tul tiegħu, u driegħ u nofs il-wisa' tiegħu.

18 U tagħmel żewġ kerubin tad-deheb; aghmilhom maħdumin bil-martel, fiż-żewġ truf tal-għatu.

19 Aghmel kerub wiehed f'tarf, u l-kerub l-iehor fit-tarf l-iehor: biċċa wahda mill-għatu tagħmilhom il-kerubin, fuq iż-żewġ truf tiegħu.

20 U l-kerubin ikunu bi ġwinhajhom mifruxin 'il fuq, u l-għatu jgħattu bi ġwinhajhom, u wiċċhom iħares wiehed lejn l-iehor; lejn il-għatu jkunu jħarsu wċuh il-kerubin.

21 U tqieghed il-għatu fuq l-arka minn fuq; u fl-arka tqieghed ix-xhieda li sa nagħtik.

22 U hemm niltaqa' mieghek, u minn fuq il-għatu, minn bejn iż-żewġ kerubin li huma fuq l-arka tax-xhieda, inkellmek fuq kulma nordnalek għal ulied Iżrael.

23 Tagħmel ukoll mejda tal-għawwied tal-gazzi: dirghajn ikun it-tul tagħha; u driegħ il-wisa' tagħha, u driegħ u nofs il-gholi tagħha.

24 U b'deheb safi tiksiha, u tagħmlilha kuruna tad-deheb madwarha.

25 U tagħmlilha bordura għolja erbat iswaba madwarha. u tagħmel kuruna tad-deheb lill-bordura dawramejt.

26 U tagħmlilha erba' holqiet tad-deheb, u tqieghed il-holqiet fi-erba' rkieni li hemm fuq l-erba' saqajn tagħha.

27 Hdejn il-bordura jkunu l-holqiet, għall-bejtiet tal-bsaten biex jerfghu l-mejda.

28 U tagħmel il-bsaten tal-għawwied tal-gazzi, u tiksihom bid-deheb; biex bihom jerfghu l-mejda.

29 U tagħmel id-dixxijiet tagħha, u l-imgharef tagħha, u l-kalċijiet tagħha, u l-bwieqi tagħha, li bihom isir it-tiswib: ta' deheb safi tagħmilhom.

30 U tqieghed fuq il-mejda l-hobż tal-Preżenza, quddiem dejjem.

31 U tagħmel gandelabru ta' deheb safi. Il-gandelabru, u s-sieq tiegħu, u l-qasba tiegħu jkunu maħdumin bil-martel: il-ġewż tiegħu, u l-pumi tiegħu, u l-ward tiegħu, ikunu kollha biċċa wahda minnu.

32 U sitt friegħi johorġu minn ġenbejh; tliet friegħi tal-gandelabru minn ġenb wiehed, u tliet friegħi tal-gandelabru mill-ġenb l-iehor:

33 Tliet ġewżiet magħmulin bħal tal-lewż, b'pum u warda f'fergħa wahda; u tliet ġewżiet magħmulin bħal tal-lewż f'fergħa oħra, b'pum u warda; u hekk fis-sitt friegħi herġin mill-gandelabru.

34 U fil-qasba tal-gandelabru jkun hemm erba' ġewżiet magħmulin bħal tal-lewż bil-pumi u l-ward tagħhom.

35 U jkun hemm pum taht l-ewwel żewġ friegħi herġin mill-gandelabru; u pum taht it-tieni żewġ friegħi tiegħu; u pum taht l-aħħar żewġ friegħi tiegħu, għas-sitt friegħi herġin mill-gandelabru.

36 Il-pumi tagħhom, u l-friegħi tagħhom, ikunu biċċa wahda mill-gandelabru: kollox haġa wahda, kollox ikun ta' deheb safi maħdum bil-martel.

37 U tagħmillu s-seba' msiebah tiegħu: u jixgħelu l-imsiebah tiegħu biex jiddu għal quddiemu.

38 U l-imqassijiet tagħhom, u l-bwieqi tagħhom, ikunu ta' deheb safi.

39 B'talent deheb safi tagħmel il-gandelabru, b'dawn il-bċejjeċ kollha tiegħu.

40 U, ara, li tagħmilhom skond il-mudell tagħhom, li kien muri lilek fuq il-muntanja.

26 Aghmel ukoll it-tabernaklu b'għaxar purtieri tal-għazel fin mibrum, u vjola, u ahmar daghmieni, u skarlat: bil-kerubin minsuġin tagħmilhom.

2 It-tul ta' purtieri wahda jkun tmienja

u ghoxrin driegh, u l-wisa' ta' purtiera wahda erba' dirghajn; qjies wiehed ghall-purtieri kollha.

3 Hames purtieri jkunu mgħaqdin wahda ma' l-ohra; u hames purtieri ohra mgħaqdin wahda ma' l-ohra.

4 U taghmel għolielaq tal-vjola f'tarf il-purtiera ta' barranett f'ewwel tghaq-qida; aghmel l-istess ukoll f'tarf il-purtiera li hemm barranett tat-tieni tghaq-qida.

5 Hamsin għolliqa taghmel f'purtiera wahda, u hamsin għolliqa taghmel f'tarf il-purtiera li hemm fit-tieni tghaq-qida; biex l-għolielaq jaqblu wahda ma' l-ohra.

6 U taghmel hamsin holqa tad-deheb, u tghaqquad f'imkien il-purtiera bil-holoq: it-tabernaklu jkun haġa wahda.

7 U taghmel purtieri tax-xagħar tal-mogħoż biex iservu bhala tinda fuq it-tabernaklu: hdax-il purtiera taghmel b'kollox.

8 Tul purtiera wahda jkun tletin driegh, u l-wisa' ta' purtiera wahda erba' dirghajn: il-hdax-il purtiera jkunu kollha ta' qjies wiehed.

9 U tghaqquad hames purtieri wehidhom, u s-sitt purtiera għal quddiem it-tinda.

10 U taghmel hamsin għolliqa f'tarf ta' purtiera wahda, li hemm barranett f'ewwel tghaq-qida; u hamsin għolliqa f'tarf il-purtiera ta' barranett tat-tieni tghaq-qida.

11 U taghmel hamsin holqa tal-bronż, u dahhal il-holoq f-għolielaq, u tghaqquad it-tinda, li ssir haġa wahda.

12 U l-bqija li tibqa' żejda mill-purtieri tat-tinda, nofs il-purtiera żejda, tiddendel għal wara t-tabernaklu.

13 U driegħ 'il hawn, u driegħ 'il hemm, li jibqa' żejded fit-tul tal-purtieri tat-tinda, jiltewa għal ma' għub it-tabernaklu minn hawn u minn hemm, biex ighattuh.

14 U taghmel għata tal-ġlud tal-kbiex għat-tinda, miżbugħin homor, u għata tal-ġlud tat-taħax minn fuq.

15 U taghmel twavel għat-tabernaklu tal-ghawwied tal-gaZZi, weqfin.

16 Ghaxar dirghajn ikun tul it-tavla, u driegħ u nofs ikun il-wisa' ta' tavla wahda.

17 Żewġ mincotti jkollha tavla wahda, biex jitwawhlu wiehed ma' l-iehor; hekk taghmel lil kull tavla tat-tabernaklu.

18 U hekk taghmel it-twavel tat-tabernaklu: ghoxrin tavla lejn nofsinhar, in-naha tisfel.

19 U taghmel erbghin bażi tal-fidda taht il-ghoxrin tavla; żewġ bażi taht tavla wahda għall-mincotti tagħha, u żewġ bażi taht tavla ohra għall-mincotti tagħha.

20 U għat-tieni ġenb tat-tabernaklu, in-naha ta' fuq, ikun hemm ghoxrin tavla:

21 U l-erbghin bażi tagħhom tal-fidda; żewġ bażi taht tavla wahda, u żewġ bażi taht tavla ohra.

22 U għal wara t-tabernaklu, in-naha tal-punent, taghmel sitt twavel.

23 U taghmel żewġ twavel għall-irkiieni tat-tabernaklu fil-warrani.

24 U jkunu mżewġin minn isfel; u jkunu mżewġin ukoll sar-ras sa l-ewwel holqa; hekk għandhom ikunu huma t-tnejn; għaž-żewġ irkiieni.

25 U hekk ikunu tmien twavel, bil-bažijiet tagħhom tal-fidda, sittax-il bażi; żewġ bažijiet taht tavla wahda, u żewġ bažijiet taht tavla ohra.

26 U taghmel traversi tal-ghawwied tal-gaZZi; hamsa għat-twavel ta' ġenb wiehed tat-tabernaklu,

27 U hames traversi għat-twavel tal-ġenb l-iehor tat-tabernaklu, u hames traversi għat-twavel tal-ġenb ta' wara tat-tabernaklu, in-naha tal-punent.

28 U t-traversa tan-nofs, fin-nofs taht twavel, tghaddi minn tarf sa tarf.

29 U tiks t-twavel bid-deheb, u l-holoq tagħhom, il-bejtiet tat-traversi tagħmilhom tad-deheb; bid-deheb tiks ukoll it-traversi.

30 U twaqqaf it-tabernaklu fuq il-ghamla tiegħu li kienet murija lilek fuq il-muntanja.

31 U taghmel velu tal-vjola, u ta' l-ahmar dagħmieni, u ta' l-iskarlat, u tal-għažel fin mibrum; tagħmlu bil-kerubin, xogħol in-nissieg.

32 U ddendlu ma erba' kolonni tal-ghawwied tal-gaZZi, miksijin bid-deheb; il-gaŋġijiet tagħhom ukoll ikunu tad-deheb, fuq l-erba' bažijiet tal-fidda.

33 U ddendel il-velu taht il-holoq, biex tkun tista' ddahhal hemm, 'il ġewwa mill-velu, l-arka tax-xhieda: u l-velu jifirdilkom bejn il-qaddis u l-qaddis tal-qaddisin.

34 U tqiegħed il-għatu fuq l-arka tax-xhieda fil-qaddis tal-qaddisin.

35 U l-mejda tqegħidha barra mill-velu, u l-gandelabru quddiem il-mejda fil-ġenb tat-tabernaklu, in-naha ta' isfel: u l-mejda tqegħidha l-ġenb ta' fuq.

36 U taghmel purtiera għall-bieb tat-tinda tal-vjola, ta' l-ahmar dagħmieni, ta' l-iskarlat, u tal-għažel fin mibrum, xogħol it-tarraž.

37 U taghmel lill-purtiera hames kolonni tal-ghawwied tal-gaZZi, u tiksihom bid-deheb, u l-gaŋġijiet tagħhom ikunu tad-deheb: u ddewbilhom hames bažijiet tal-bronż.

27 U taghmel altar tal-ghawwied tal-gaZZi, hames dirghajn twil, u hames dirghajn wiesa'; b'erba' ġnieb ikun l-altar: u tliet dirghajn ikun il-gholi tiegħu.

2 U tagħmillu qrunu fuq l-erba'

xewkiet tieghu: qrunu johorġu minnu: u tiksihom bil-bronż.

3 U taghmilla l-bramel tieghu għarmied, u l-paletti tieghu, u l-hwat tieghu, u l-furkettuni tieghu, u l-imġamar tieghu; dawn il-hwejjeg kollha tieghu taghmilhom tal-bronż.

4 U taghmilla grada maħduma bħal xibka tal-bronż; u fuq ix-xibka taghmel erba' holqiet tal-bronż fi-erba' truf taghha.

5 U tqeghidha taht il-harrieġa ta' l-altar, l-isfel, b'mod li x-xibka tasal sa nofs l-altar.

6 U taghmel il-bsaten għall-altar, bsaten tal-ghawwied tal-gazzi, u tiksihom bil-bronż.

7 U l-bsaten jidhlu fil-holoq; ha jkunu fuq iż-żewġ għub ta' l-altar il-bsaten, huma u jerfġuh.

8 Vojt bit-twavel taghmlu: kif kien muri lilek fuq il-muntanja, hekk għandhom jaghmluh.

9 U taghmel ukoll il-bitha tat-tabernaklu: in-naha ta' nofsinhar, ikollha qluġh tal-ghażel fin mibrum, tul ta' mitt driegħ għal naha waħda:

10 U l-ghoxrin kolonna taghha, u l-ghoxrin bażi taghhom ikunu tal-bronż; il-ganġijiet tal-kolonni u d-dwawar taghhom ikunu tal-fidda.

11 Hekk ukoll in-naha ta' fuq, ma' tulha, ikun hemm qluġh tul mitt driegħ b'ghoxrin kolonna, u l-ghoxrin bażi taghhom tal-bronż; il-ganġijiet tal-kolonni u d-dwawar taghhom ikunu tal-bronż.

12 U għall-wisa' tal-bitha, in-naha tal-punent, ikun hemm qluġh ta' hamsin driegħ: għaxar kolonna, u l-ghaxar bażi taghhom.

13 U fil-wisa' tal-bitha, in-naha tal-ivant, ikun hamsin driegħ.

14 Il-qluġh ta' ġenb wiehed tal-bieb ikunu hmistax-il driegħ: il-kolonni taghhom tlieta, u l-baži taghhom tlieta.

15 U fuq il-ġenb l-iehor ikun hemm qluġh ta' hmistax-il driegħ: tlieta l-kolonni taghhom, u tlieta l-baži taghhom.

16 U għall-bieb il-bitha jkun hemm purtiera ta' ghoxrin driegħ tal-vjola, u ta' l-ahmar daghmieni, u ta' l-iskarlat, u tal-ghażel fin mibrum, xogħol it-tarrâz: u l-kolonni taghhom ikunu erbgha, u l-bažijiet taghhom erbgha.

17 Il-kolonni kollha tal-bitha, dawra-mejt, ikollhom dwawar tal-fidda; il-ganġijiet taghhom ikunu tal-fidda, u l-bažijiet taghhom tal-bronż.

18 It-tul tal-bitha jkun ta' mitt driegħ, u l-wisa' hamsin f'kull ġenb, u l-gholi hamest idriegħ tal-ghażel fin mibrum, u l-bažijiet taghhom tal-bronż.

19 Il-hwejjeg kollha tat-tabernaklu, użati fis-servizzi kollha tieghu, u l-utied kollha tieghu, u l-utied kollha tal-bitha, ikunu tal-bronż.

20 U torndna lil ulied Iżrael, biex iġibulek zeit taż-żebbuġ safi, mishuq għax-xgħil, biex il-musbieh jixgħel dejjem.

21 Fit-tinda tal-laqgħa, 'il barra mill-velu li qiegħed quddiem ix-xhieda, Arun u wliedu jfejjuh minn filgħaxija sa filgħodu quddiem il-Mulej; ikun dan statut għal dejjem minn nisel għal nisel taghhom, għal ulied Iżrael.

28 U int ressaq lejki lil huk Arun, u 'l uliedu miegħu, minn qalb ulied Iżrael, biex ikunuli qassisin: Arun, Nadab, u Abihu, Elgħazar u Itamar, ulied Arun.

2 U taghmel ilbies imqaddes lil Arun huk, ta' ġieh u ta' zina.

3 U int tkellem lil dawki kollha ta' mohħ tajjeb, li jien imlejtihom bil-ispirtu tal-ġherf, biex jaghmlu l-ilbies ta' Arun biex jmqaddes, u jkunuli qassisin.

4 U dan hu l-ilbies li jaghmlu: sidra, u efod, u mantar, u tónka immaljata, u turbant, u hziem: u jaghmlu lbies imqaddes lil Arun, huk, u lil uliedu, biex ikunuli qassisin.

5 U jieħdu d-deheb, u l-vjola, u l-ahmar daghmieni, u l-iskarlat, u l-ghażel fin.

6 Jaghmlu wkoll l-efod bid-deheb, vjola, ahmar daghmieni, skarlat, u għażel fin mibrum, xogħol in-nissieġ.

7 Fuq l-ispallejn ikollu żewġ truf li jingħaqdu, u hekk jinqafel.

8 U l-hziem artistiku li jkun fuq l-efod biex iżommu, ikun xogħol wiehed, u haġa waħda miegħu: tad-deheb, tal-vjola, ta' l-ahmar daghmieni, ta' l-iskarlat, u tal-ghażel fin mibrum.

9 U tiehu żewġ haġriet ta' l-oniçi, u tnaqqax fuqhom ismijiet ulied Iżrael:

10 Sitt ismijiet minnhom fuq haġra waħda, u s-sitt ismijiet l-oħra li jibqgħu fuq il-haġra l-oħra, skond twelidhom.

11 Bħalma naqqâx il-haġar jonqox is-sigilli, hekk int tonqox iż-żewġ haġriet bil-ismijiet ta' wlied Iżrael; u tingastahom fi dwawar tad-deheb.

12 U tqiegħed iż-żewġ haġriet fuq l-ispalletti ta' l-efod, b'haġriet ta' tiffkira għal ulied Iżrael: u Arun jarfa' ismijiethom quddiem il-Mulej, fuq spallejh, b'tiffkira.

13 U taghmel dwawar tad-deheb;

14 U żewġ ktajjen tad-deheb safi fit-truf; taghmilhom midfurin, bħal hbula, u torbot il-ktajjen mad-dwawar.

15 Taghmel ukoll is-sidra tal-haqq, xogħol in-nissieġ; bħax-xogħol ta' l-efod taghmilha; tad-deheb, tal-vjola, ta' l-ahmar daghmieni, ta' l-iskarlat, u tal-ghażel fin mibrum, taghmilha.

16 Tkun kwadra, u mitnija: xiber ikun it-tul taghha, u xiber ikun il-wisa' taghha.

17 U tingasta fiha taghmira haġar, li

tkun f'erba' sfuf haġar: l-ewwel saff ikun sardju, tupazju, u smerald: dan ikun l-ewwel saff.

18 U t-tieni saff ikun: rubin, saffir, u djamant.

19 U t-tielet saff ikun: ġjaċint, âgta, u ametist.

20 U ir-raba' saff ikun: krisôlto, oniċi, u djaspru: ikunu ngastati fid-dwawar taghhom tad-deheb.

21 U l-haġar ikun skond l-ismijiet ta' wlied Izrael, tnax, daqs ismijiethom; im-naqqxin bhal sigill; kull wahda jkollha isimha, ghat-tnax-il tribù.

22 U taghmel fuq is-sidra ktajjen midfurin, mahdumin bhal hbula, tad-deheb safi.

23 U taghmel fuq is-sidra żewġ holqiet tad-deheb, u tqieghed iż-żewġ holqiet fiż-żewġ truf tas-sidra,

24 U tqieghed iż-żewġ ktajjen midfurin tad-deheb fiż-żewġ holqiet li qeghdin fi truf is-sidra.

25 U iż-żewġ truf l-ohra tal-ktajjen midfurin torbothom maż-żewġ dwawar, u tqeghidhom fuq l-ispalletti ta' l-efod, minn quddiem.

26 U taghmel żewġ holqiet tad-deheb, u tqeghidhom fiż-żewġ truf l-ohra tas-sidra, fil-hâxja taghha, ta' lejn l-efod, il-ġewwa.

27 U żewġ holqiet ohra tad-deheb taghmel, u tqeghidhom fuq l-ispalletti ta' l-efod, minn isfel, in-naha ta' quddiem tiegħu, hdejn ir-rabta l-ohra tiegħu, minn fuq il-hżiem aristiku ta' l-efod.

28 U jorbtu s-sidra bil-holqiet taghha mal-holqiet ta' l-efod b'hajt tal-vjola, biex toqghod fuq il-hżiem artistiku ta' l-efod, u biex is-sidra ma tinhallx mill-efod.

29 U Arun jarfa' l-ismijiet ta' wlied Izrael fis-sidra tal-haqq fuq qalbu, xhin jidhol fis-santwarju, b'tifkira ta' dejjem, quddiem il-Mulej.

30 U tqieghed fis-sidra tal-haqq l-Urim u t-Tummim; u dawn ikunu fuq qalb Arun, xhin jidhol quddiem il-Mulej; u jarfa' Arun il-haqq ta' wlied Izrael fuq qalbu quddiem il-Mulej, dejjem.

31 U taghmel il-libsa ta' l-efod, kollha vjola.

32 U jkun hemm fetha ghar-ras, f'nofsha: u jkollha tberfila madwar il-fetha taghha, xoghhol minsug; bhal fetha ta' ġlekk ta' l-azzar, biex ma titqattax.

33 U fi djulha taghmel rummien tal-vjola, u ta' l-ahmar daghmieni, u ta' l-iskarlat, dawramejt; u ġlieġel tad-deheb bejniethom, id-dawra kollha.

34 Golġol tad-deheb u rummienna; golġol tad-deheb u rummienna; fi djul il-libsa, id-dawra kollha.

35 U jilbisha Arun biex jaqdi dmiru; u l-hoss taghha jinstama' hu u diehel il-

maqdes quddiem il-Mulej, u hu u hiereg, li ma jmutx.

36 U taghmel biċċa rqiqa deheb safi, u tnaqqax fuqha, bhal tinqix ta' sigill: QODOS LILL-MULEJ.

37 U torbotha b'hajta tal-vjola, biex tkun fuq it-turbant; fuq in-naha ta' quddiem tat-turbant tkun.

38 U tkun fuq ġbin Arun, u Arun jarfa' l-hitijiet, li jsiru fil-hwejjeġ imqaddsa, li wlied Izrael iqaddsu fil-ghotjiet qaddisa kollha taghhom; u tkun dejjem fuq ġbinu, biex ikunu milqughin tajjeb quddiem il-Mulej.

39 U taghmel tönka wkoll tal-ghażel fin, immaljata, u taghmel turbant tal-ghażel fin, u taghmel hżiem, xoghhol ittarrâz.

40 U taghmel għal ulied Arun tönok, u taghmlilhom hżejjem, u taghmlilhom trábant, b'ġieh u zina.

41 U tlibbishom lil Arun, huk, u lil uliedu miegħu; u tidlikom, u tikkonsagrahom, u tqaddishom, biex ikunuli qassisin.

42 U taghmlilhom qliezet qsar tal-ghażel biex ighattu l-ghera taghhom; li jaslu mill-ġenbejn sal-coxtejn:

43 U jilbishom Arun, u jilbsuhom uliedu, xhin jidhlu fit-tinda tal-laqgħa, jew xhin jersqu lejn l-altar biex jaqdu fil-maqdes; biex ma jkollhomx htija, u jmutu; dan ikun statut għal dejjem għalih u għal nisl warajh.

29 U dan hu li ghandek taghmlilhom biex tqaddishom, biex jkunuli qassisin: Hu għoġol, u żewġt ikbiex, bla difett.

2 U hobż azzmu, u ftajjar azzmi miblu-lin fiż-żejt, u ftajjar irraq azzmi, midlukin biż-żejt; dawn kollha taghmlilhom bis-smid tal-qamh.

3 U tqeghidhom f'qoffa, u toffrihom fil-qoffa, mal-ghoġol u maż-żewġt ikbiex.

4 U twassal lil Arun u lil uliedu sal-bieb tat-tinda tal-laqgħa, u tahlilhom bl-ilma.

5 U tiehu l-libiesi, u tlibbes it-tönka 'l Arun, u l-libsa ta' l-efod, u l-efod, u s-sidra, u thażżmu bil-hżiem artistiku ta' l-efod.

6 U tqieghed fuq rasu t-turbant, u tqieghed il-kuruna mqaddsa fuq it-turbant.

7 Imbagħad tiehu ż-żejt tad-dhin, u ssawbu fuq rasu u tidhnu.

8 U ġġib lil uliedu, u tlibbishom it-tönok.

9 U thażżimhom bil-hżiem, lil Arun u lil uliedu, u xxiddilhom it-trabant; u s-sacerdozju jkun taghhom bi statut għal dejjem: u tikkonsagra lil Arun u lil uliedu.

10 U ġġib il-ghoġol quddiem it-tinda tal-laqgħa: u Arun u wlied u jqieghdu jdejhom fuq ras il-ghoġol.

11 U quddiem il-Mulej toqtol il-

ghoġol. hdejn il-bieb tat-tinda tal-laqgħa.

12 U hu f'it demm tal-ghoġol. u qiegħdu fuq il-qrun ta' l-altar b'subajk, u sawwab id-demm kollu f'saqajn l-altar.

13 U tiehu x-xaham kollu li jiksi l-ġewwieni, u t-tebqa tal-fwied, u ż-żewġ kilwiet, u x-xaham ta' fuqhom, u ahraqhom fuq l-altar.

14 Izda l-laħam tal-ghoġol, u l-ġild tiegħu, u l-hmieġ tiegħu, tahaqhom bin-nar barra mill-kamp: saġrifċċju għad-dnub hu.

15 Tiehu wkoll wiehed mill-kbiex; u Arun u wliedu jqiegħdu jdejhom fuq ras il-kibx;

16 U toqtol il-kibx, u tiehu demmu, u xxerrdu fuq l-altar, madwaru kollu.

17 U tqatta' l-kibx b'ċeġġeċ, u taħsel il-ġewwieni tiegħu, u saqajn, u tqegħidhom fuq il-b'ċeġġeċ tiegħu, u fuq rasu.

18 U tahaq il-kibx kollu fuq l-altar: hi offerta mahruqa lill-Mulej: rieħa tfuħ; offerta mahruqa lill-Mulej.

19 U tiehu l-kibx l-ieħor; u Arun u wliedu jqiegħdu jdejhom fuq ras il-kibx.

20 Imbagħad toqtol il-kibx, u tiehu f'it minn demmu, u tqiegħdu fuq id-dendula tal-widna l-leminja ta' Arun, u fuq id-dendula tal-widna l-leminja ta' wliedu, u fuq is-saba' l-kbir ta' idhom il-leminija, u fuq is-saba' il-kbir tagħhom ta' rigilhom il-lemini, u xxerrid id-demm fuq l-altar. madwaru kollu.

21 U tiehu mid-demm li jkun fuq l-altar, u miż-żejt tad-dhin, u raxxax minnu fuq Arun, u fuq hwejġu, u fuq uliedu, u fuq hwejġ uliedu miegħu; u jitqaddes hu, u hwejġu, u wliedu, u hwejġ uliedu miegħu.

22 U mill-kibx tiehu wkoll ix-xaham u d-denb, u x-xaham li jiksi l-ġewwieni, u t-tebqa tal-fwied, u ż-żewġ kilwiet, u x-xaham ta' fuqhom, u s-sieq il-leminija; għax kibx tal-konsagrazzjoni hu.

23 U hobza. u ftira biż-żejt, u oħra raiqa mill-qoffa ta' l-ażżmi li jkun hemm quddiem il-Mulej:

24 U tqiegħed kolloxx f'idejn Arun. u f'idejn uliedu; u xejjirhom tixjira bħala offerta quddiem il-Mulej.

25 U hudhom minn idejhom, u ahraqhom fuq l-altar, bħala offerta tal-hruq, rieħa tfuħ quddiem il-Mulej: din hi offerta magħmula bin-nar quddiem il-Mulej.

26 U tiehu s-sider tal-kibx tal-konsagrazzjoni ta' Arun, u xxejru tixjira bħala offerta quddiem il-Mulej; u dan ikun sehmek.

27 U tqaddes sider l-offerta mxejra, u sieq l-offerta merfugħa. li kienet imxejra, u li kienet merfugħa, tal-kibx tal-konsagrazzjoni, minn dak li kien għal Arun, u minn dak li kien għal uliedu.

28 U tkun ta' Arun. u ta' wliedu, bħala sehmemhom għal dejjem mingħand ulied

Iżrael: għax hi offerta merfugħa: u tkun offerta merfugħa minn ulied Iżrael mis-saġrifċċji ta' l-offerti tagħhom tas-sliem: l-offerta merfugħa tagħhom lill-Mulej.

29 U l-ilbies imqaddes ta' Arun ikun ta' wliedu warajh, biex ikunu midlukin u mqaddsin fihom.

30 Għal sebat ijiem l-iben li hu qassis minn floku jilbishom, xħin jidhol fit-tinda tal-laqgħa biex jaqdi fil-maqdes.

31 U tiehu l-kibx tal-konsagrazzjoni, u ssajjar laħmu fil-maqdes.

32 U Arun u wliedu jieklu laħam il-kibx, u l-hobz li jkun ġol-qoffa, f'bieb it-tinda tal-laqgħa.

33 U jieklu dawk il-hwejġ li kienu offruti biex ighattu dnubiethom, meta ikkonsagraħom, u qaddsuhom; izda l-ebda barrani ma jiekol minnhom għax huma mqaddsa.

34 U jekk jibqa' sa filgħodu xi haġa mill-laħam tal-konsagrazzjoni, jew tal-hobz, int tahaq dak li jibqa' bin-nar: ma jittikilx, għax imqaddes.

35 U hekk tagħmel lil Arun u lil uliedu, skond kulma ordnajtek: sebat ijiem iddum tikkonsagraħom.

36 U kuljum tissagraffika għoġol. bħala saġrifċċju għad-dnub biex tghatti dnubiethom: u tneħhi l-htija minn fuq l-artal, wara li tkun għattejt dnubiethom, u tidilku biex tikkonsagraħ.

37 Għal sebat ijiem tagħmel offerta biex tneħhi d-dnub mill-altar u tqaddsu; u jkun altar wisq qaddis: kulma jmiss miegħu jitqaddes.

38 Issa dan hu dak li għandek toffri fuq l-altar: żewġ hrief ta' sena, kuljum. dejjem.

39 Wiehed mill-hrief toffrih filgħodu, u l-haruf l-ieħor toffrih filgħaxija:

40 Għal haruf wiehed, ikun hemm mill-għaxra waħda ta' efa smid, imħallat ma' mill-erbgha waħda ta' hin żejt mishuq, u mill-erbgha waħda ta' hin inbid b'tiswiba.

41 U l-haruf l-ieħor toffrih filgħaxija. u tagħmilu l-istess offerta u l-istess tiswiba, bħal dawk ta' filgħodu; b'riħa tfuħ, offerta bin-nar lill-Mulej:

42 Din tkun offerta mahruqa ta' dejjem, min-nisel għal nisel tagħhom, f'bieb it-tinda tal-laqgħa quddiem il-Mulej: fejn nintaqa' magħkom, biex in-kellmek.

43 U hemm nintaqa' ma' wlied Iżrael, u t-tinda titqaddes bil-glorja tiegħi.

44 U nqaddes it-tinda tal-laqgħa, u l-altar: inqaddes sew lil Arun u sew lil uliedu, biex ikunuli qassisin.

45 U nġammar f'nofs ulied Iżrael, u nkun Alla tagħhom.

46 U jagħrfu li jien il-Mulej Alla tagħhom, li harighom mill-art ta' l-Eġittu, biex nġammar f'nofshom: jiena hu l-Mulej Alla tagħhom.

30 U taghmel altar biex tavraq l-incens fuqu: tal-ghawwied tal-gazzi taghmlu.

2 Driegh ikun it-tul tieghu, u driegh il-wisa' tieghu; ikun kwadru: u dirghajn ikun il-gholi tieghu: qrunu jkun biċċa wahda minnu.

3 U b'deheb safi tiksih, wiċċu, u ġnubu dawramejt, u qrunu; u taghmillu kuruna tad-deheb madwaru.

4 U żewġ hoġqiet tad-deheb taghmillu minn taht il-kuruna tieghu, fuq iż-żewġ nahat tieghu; fuq ġenbejh taghmillhom; u dawn ikunu ta' bejtiet għall-bsaten, biex jersgħuh bihom.

5 U taghmel il-bsaten tal-ghawwied tal-gazzi, u tiksihom bid-deheb.

6 U tqiegħdu quddiem il-velu ta' biswit l-arka tax-xhieda, quddiem il-ghatu li qiegħed fuq ix-xhieda, fejn niltaqa' mieghek.

7 U Arun jahraq fuqu incens ifuh kull filgħodu: xhin jimla l-imsiebah, jahraq l-incens fuqu.

8 U xhin Arun jixgħel l-imsiebah fil-ghaxija, jahraq l-incens fuqu, incens għal dejjem quddiem il-Mulej minn nisel għal nisel tagħkom.

9 Toffrix incens barrani fuqu, lanqas offerta mahruqa, jew offerta tal-qamh, lanqas issawwab tiswib fuqu.

10 Darba fis-sena, Arun jagħmel fuq il-qrun ta' l-artal offerta biex jitgħattew id-dnubiet. Bid-demm tal-vittma biex jitgħattew id-dnubiet, isiru offerti biex jitgħattew id-dnubiet darba fis-sena, minn nisel għal nisel. Din tkun haġa wisq qaddisa quddiem il-Mulej.

11 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

12 Meta tghodd lil ulied Iżrael, dawk li għandhom jingħaddu, kull wiehed minnhom jagħti fidwa tieghu n-nifsu lill-Mulej, xhin tghoddhom; biex ma jiġrilhomx xi deni, meta tghoddhom.

13 Dan hu li kull wiehed, li jgħaddi mal-magħdudin, għandu jagħti; nofs xekel, skond ix-xekel tas-santwarju: (xekel, ghoxrin gera:) nofs xekel tkun l-offerta lill-Mulej.

14 Kull min iġgħaddi mal-magħdudin, minn ghoxrin sena 'l fuq, jagħti offerta lill-Mulej.

15 Il-ghani ma jagħtix aktar, u l-fqir ma jagħtix anqas minn nofs xekel, meta jagħtu din l-offerta lill-Mulej, b'fidwa ta' nfuškom.

16 U tiehu flus il-fidwa mingħand ulied Iżrael, u tonfoqha fis-servizz tat-tinda tal-laqgħa; u tkun għal ulied Iżrael tifkira quddiem il-Mulej, b'fidwa ta' nfuškom.

17 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu.

18 Aghmel ukoll lenbija tal-bronż, bil-bazi tagħha wkoll tal-bronż, għall-ħasi; u qegħidha bejn it-tinda tal-laqgħa u bejn l-altar, u qiegħed ġo fiha l-ilma.

19 Għax Arun u wliedu jahslu bih idejhom u riegħejhom:

20 Meta jidhlu fit-tinda tal-laqgħa, jinhaslu bl-ilma, li ma jmutux: jew meta jersqu lejn l-altar biex jaqdu, biex jaharqu offerta magħmula bin-nar lill-Mulej:

21 Jahslu idejhom u riegħejhom, li ma jmutux: u jkun dan għalihom statut għal dejjem, għal Arun u għal nisl, minn nisel għal nisel.

22 U l-Mulej kellem ukoll lil Mosè, qallu:

23 Hu mill-ahjar hwawar: mirra safja, hames mitt xekel; kannella, mitejn u hamsin xekel, in-nofs; u qasab tal-fwieha, mitejn u hamsin xekel,

24 Kassja, hames mitt xekel, skond ix-xekel tas-santwarju, u żejt taż-żebbuġ, hin.

25 U taghmillhom żejt tad-dlik imqaddes: fwieha maħduma b'sengħat il-fewwieh: dan ikun żejt għad-dlik imqaddes.

26 U bih tidlek it-tinda tal-laqgħa, u l-arka tax-xhieda.

27 U l-mejda u l-bċejeċ kollha tagħha, u l-gandelabru, u l-bċejeċ tieghu, u l-altar ta' l-incens,

28 U l-altar ta' l-offerti mahruqa bil-bċejeċ tieghu kollha, u l-lenbija u l-bazi tagħha.

29 U tqaddishom, biex ikunu wisq imqaddsin: kulma jmisshom, jitqaddes.

30 U tidlek lil Arun u lil uliedu, u tikkonsagrahom, biex ikunuli qassisin.

31 U tkellem lil ulied Iżrael, tgħidilhom: Dan ikun għalija żejt id-dlik imqaddes, għal kull nisel tagħkom.

32 Fuq ġisem il-bniedem ma jissawwabx, u lanqas taghmlu iehor bħalu, bħat-tahlita tieghu: imqaddes hu, u mqaddes ikun għalikom.

33 Kull min jagħmel xi tahlita bħalu, jew kull min iqiegħed xi ftit minnu fuq barrani, ikun maqtuġ mill-poplu tieghu.

34 U l-Mulej qal lil Mosè: Hu hwawar helwin, raża, bebbux ifuh, gomma tal-ferla, u lubien safi: daqs indaqs ikunu.

35 U bihom aghmel incens ifuh, tahlita skond is-sengħa tal-fewwieh, bil-melħ, safi, u mqaddes.

36 Ishaq f'it minnu rqiġ hafna, u qiegħdu quddiem ix-xhieda fit-tinda tal-laqgħa, fejn nintaqa' mieghek: ikun għalikom imqaddes wisq.

37 U l-incens li tagħmel, la taghmlux tahlita bħalha għalikom: tkunlek haġa mqaddsa lill-Mulej.

38 Kull min jagħmel bħalha, biex ixommha, ikun maqtuġ mill-poplu tieghu.

31 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:
2 Ara, sejjajt b'ismu lil Besalel, bin Uri, bin Hur, mit-tribù ta' Guda:

3 U mletju bl-ispirtu t'Alla, b'hila, b'dehen, u b'gherf f'kull sengha.

4 Biex ifassal xoghol t'arti, biex jahdem fid-deheb, u fil-fidda, u fil-bronz,

5 U fil-qutugh tal-haġar, biex iwahhalhom, u fil-inqix tal-ghawwied, biex jaghmel kull xoghol.

6 U jien, ara, tajtu mieghu lil Oholjab, bin Ahisamak, mit-tribù ta' Dan: u fi qlub dawk kollha li huma ta' dehen jien nissitt il-gherf, biex jaghmlu kulma ordnajtlek;

7 It-tinda tal-laqgħa, u l-arka tax-xhieda, u l-ghatu ta' fuqha, u l-hwejjeg kollha tat-tinda,

8 U l-mejda, u l-hwejjeġ tagħha, u l-gandelabru s-safi bil-bçejjec kollha tiegħu, u l-altar ta' l-incens,

9 U l-altar ta' l-offerti mahruqa, bil-bçejjec kollha tiegħu, u l-lenbija u l-baži tagħha.

10 U l-ilbies għač-čeremonji, u l-ilbies imqaddes ta' Arun il-qassis, u l-ilbies ta' wliedu, biex jaqdu ta' qassisin;

11 U ż-żejt tad-dhin, u l-incens tal-fwieha għall-maqdes: bhal ma ordnajtlek, kolloxx jagħmlu.

12 U l-Mulej kellel lil Mosè, qal:

13 Kellem ukoll int lil ulied Iżrael, billi tghidilhom: Harsu s-sibtijiet tiegħi: għax is-Sibt hu sinjal bejni u bejnkom, f'kull nisel tagħkom; biex tkunu tafu li jiena l-Mulej li nqaddiskom.

14 Għalhekk tharsu s-Sibt; għax hu mqaddes għalikom: kull min jiksru sgru jiehu l-mewt: għax kull min fih jagħmel xi xoghol, dik il-persuna tinqata' minn qalb il-poplu tagħha.

15 F'sitt ijiem isir ix-xoghol; iżda s-seba' jum hu Sibt ta' mistrieħ għalkollox, imqaddes lill-Mulej: kull min jagħmel xi xoghol nhar ta' Sibt, sgru jiehu l-mewt.

16 Iharsu għalhekk ulied Iżrael is-Sibt, biex iżommu s-Sibt f'kull nisel tagħhom, b'għačda ta' dejjem.

17 Hu sinjal bejni u bejn ulied Iżrael għal dejjem: għax f'sitt ijiem il-Mulej għamel is-sema u l-art, u fis-seba' jum strieh, u ha n-nifs.

18 U ta lil Mosè, kif temm jitkellem mieghu fuq il-muntanja Sinaj, żewġ twavel tax-xhieda; twavel tal-haġar, mik-tubin bis-saba' t'Alla.

32 U xhin il-poplu ra li Mosè ddawwar ma nizeł minn fuq il-muntanja, il-poplu ngama' madwar Arun, u qallu: Ejja, aghmlilna allat, li jimxu quddiemna; għax dan Mosè, ir-raġel li tellagħna mill-art ta' l-Eġittu, ma nafux x'sar minnu.

2 U qallilhom Arun: Nezzgħu l-imsielet tad-deheb, li huma f'widnejn in-nisa tagħkom, tas-subjien tagħkom, u tal-bniet tagħkom, u ġibuhomli.

3 U l-poplu kollu naza' l-imsielet tad-deheb li kienu f'widnejhom, u ġibuhom għand Arun.

4 U hadhom minn idhom, u sawwarhom b'ghodda tat-tnaqqix, wara li għamilhom għoġol tat-tidwib; u qalu: Dawn huma allatek, o Iżrael, li tellgħuk mill-art ta' l-Eġittu.

5 U malli Arun ra dan, bena altar quddiemu; u nieda, u qal: Ghada għid f'għieh il-Mulej.

6 U qamu kmieni l-ghada, u offrew offerti mahruqa, u ġiebu offerti tas-sliem; u l-poplu qagħad bil-qieghda biex jiekol u jixrob, u qam biex jitbahrad.

7 U l-Mulej qal lil Mosè: Mur, inzel, malajr, għax il-poplu tiegħek, li hriġt mill-art ta' l-Eġittu, thassar:

8 Daru malajr mit-triq li jien ordnajtilhom: għamlu għalihom għoġol imdedweb, u tawh qima, u issagrifikawlu, u qalu: Dawn huma allatek, o Iżrael, li tellgħuk mill-art ta' l-Eġittu.

9 U l-Mulej qal lil Mosè: Harist lejn dal-poplu, u, ara, dan poplu rasu iebsa:

10 Għalhekk issa hallini wahdi, halli qillti tixgħel għalihom, u neqridhom: u minnek naghmel ġens kbir.

11 U Mosè talab lill-Mulej Alla tiegħu, u qal: Mulej, għaliex qilltek tixgħel għall-poplu tiegħek, li int hriġt mill-art ta' l-Eġittu b'qawwa kbira, u b'id qawwiya?

12 Għaliex l-Eġizzjani għandhom jitkellmu, iġhidu: Għad-deni harighom, biex joqtolhom fil-muntanja, u biex jeqridhom minn wičč l-art? La tibqax mixgħul bil-qilla, u indem minn dan id-deni li trid tagħmel lill-poplu tiegħek.

13 Ftakar f'Abraham, f'Iżakk, u f'Iżrael, qaddejja tiegħek, li hliftilhom bik innifsek stess, u għidtilhom: Inkattar nisilkom bħall-kwiekeb tas-sema, u din l-art kollha li kellimtkom fuqha nagħtiha lil ġenskom, u jirtuha għal dejjem.

14 U Alla nidem mid-deni li haseb jagħmel lill-poplu tiegħu.

15 U Mosè dar, u nizeł mill-muntanja, u ż-żewġ twavel tax-xhieda kienu f'idu: it-twavel kienu miktubin fuq iż-żewġ nahat; fuq naha u fuq in-naha l-ohra kienu miktubin.

16 U t-twavel kienu xogħol Alla, u l-kitba kienet il-kitba t'Alla, minquxa fuq it-twavel.

17 U malli Gożwè sama' l-hamba tannies huma u jghajtu, qal lil Mosè: Hemm aghajt ta' xi taqbiđa fil-kamp.

18 U qal: Mhix l-ghajta ta' rebha, u lanqas il-ghajta ta' dawk li tilfu: iżda l-ghajta ta' dawk li qegħdin iġhannu li qieghed nisma'.

19 U ġara, li malli qorob lejn il-kamp, illi ra l-ghoġol, u z-zfin: u l-qilla ta' Mosè eghlet, u rema t-twavel minn idejh, u kissirhom taht il-muntanja.

20 U ha l-ghoġol li ghamlu, u harqu fin-nar, u saħqu sakemm sar trab, u ferrxu fuq l-ilma, u gieghel lil ulied Izrael jixorbu minnu.

21 U Mosè qal lil Arun: X'ghamillek dal-poplu, biex ġibt dnub hekk kbir fuq-hom?

22 U Arun qal: La thallix qillet sidi tixghel: inti tafhom lil dawn in-nies, li huma miġbudin għall-ħażen.

23 Ghax qaluli: Aghmiilna allat, li jimxu quddiemna: ghax dan Mosè, ir-raġel li hariġna mill-art ta' l-Eġittu, ma nafux x'sar minnu.

24 U għidtilhom: Kull min ghandu xi deheb, ha jinżghu. Għalhekk tawhuli: imbagħad tfajtu fin-nar, u hareġ dan il-ghoġol.

25 U malli Mosè ra li l-poplu thassar; (ghax Arun hallieh jithassar biex jaqa' fil-ghajb fost l-egħdewwa tiegħu:)

26 Mosè waqaf fil-bieb tal-kamp, u qal: Min hu mal-Mulej ha jiġi lejja! U wlied Levi kollha nġemghu madwaru.

27 U qalilhom: Hekk iġid Alla ta' Izrael: Halli kull wiehed minnkom ihazżem sejfu ma' ġenbu, u jidhol u johroġ minn bieb għal bieb fil-kamp, u joqtol imqar lil huh, u lil habibu, u lil qaribu.

28 U wlied Levi ghamlu kif qalilhom Mosè: u mietu dak inhar xi tliet elef raġel.

29 Ghax Mosè qal: Ikkonsagra lilkom infuskom illum lill-Mulej, imqar jekk kull wiehed ikun kontra ibnu, u kontra huh, biex il-Mulej jagħti fuqkom il-barka llum.

30 U ġara l-ghada, illi Mosè qal lill-poplu: Dnibtu dnub kbir: u issa nitla' għand il-Mulej, għandi mnejn nagħmel offerta biex nġattilkom dnubkom.

31 U Mosè raġa mar għand il-Mulej, u qal: Ah! dal-poplu dineb dnub kbir, u għamel għalih allat tad-deheb.

32 Imma issa, jekk tahfer dnubhom—; inklele, nitlobok, hassarni mill-ktieb tiegħek li int ktibt.

33 U l-Mulej qal lil Mosè: Kull min dineb kontra tiegħi, lilu nħassar mill-ktieb tiegħi:

34 Għalhekk issa mur, mexxi l-poplu għalfejn għidtek: ara, l-Anglu tiegħi jimxi quddiemek: madankollu fil-jum li fiħ niġi biex nithallas, inhallashom ta' dnubhom.

35 U l-Mulej darab lill-poplu, talli għamel il-ghoġol, li kien hadem Arun.

33 U l-Mulej qal lil Mosè: Mur, itla' minn hawn, int u l-poplu li tallajt mill-art ta' l-Eġittu, lejn l-art li jien hlift lil Abraham, lil Izakk, u lil Ġakobb, billi għidt: Lil nieslek nagħtiha:

2 U nibghat anglu quddiemek; u

nkeċċi il-Kanġhanin, l-Amurrin, il-Hittin, u l-Pereżin, u l-Hiwwin, u l-Gebusin,

3 U hu jmexxik lejn art tnixxi l-halib u l-ghasel: ghax jien ma nitlax f'nofsok; ghax int poplu ta' rasu iebsa: li ma nahlikx fit-triq.

4 U xhin il-poplu sama' din l-aħbar ħazina, beka: u hadd ma libes fuqu hwej-jeġ taż-zina.

5 Ghax il-Mulej qal lil Mosè: Ghid lil ulied Izrael: Intom poplu ta' rasu iebsa: jien nitla' f'nofsok għal waqt wiehed, u ntemmek: għalhekk nehhi minn fuqek il-hwej-jeġ taż-zina tiegħek, biex inkun naf x'nagħmillek.

6 U wlied Izrael qalghu minn fuqhom il-hwej-jeġ taż-zina, mill-muntanja Ħoreb 'il quddiem.

7 U Mosè ha t-tinda, u waqqafha barra mill-kamp, bghid mill-kamp, u semmieha t-Tinda tal-laqgħa. U ġara, illi kull min kien ifttx il-Mulej, kien johroġ lejn it-tinda tal-laqgħa, li kienet barra l-kamp.

8 U ġara, malli Mosè kien johroġ biex jidhol fit-tinda, illi n-nies kollha kienu jqumu, u jieqfu kulhadd f'bieb it-tinda tiegħu, u jħarsu wara Mosè, sakemm jidhol fit-tinda.

9 U ġara, malli Mosè kien jidhol fit-tinda, illi l-kolonna tas-shab kienet tinżel, u toqghod f'bieb it-tinda, u l-Mulej kien ikellem lil Mosè.

10 U l-poplu kollu kien ġara l-kolonna tas-shab toqghod f'bieb it-tinda: u l-poplu kollu kien iqum u jqim, kulhadd f'bieb it-tinda tiegħu.

11 U l-Mulej kien ikellem lil Mosè wiċċ imb'wiċċ, bħalma wiehed ikellem lil habibu. U kien jarga' Jura lejn il-kamp: iżda l-qaddej tiegħu Gozwè, bin Nun, raġel zagħżuġ, ma kienx jitleq mit-tinda.

12 U Mosè qal lill-Mulej: Ara, inti tghidli: Mexxi 'l dawn in-nies, u int ma għarraftnix 'il min sa tibghat miegħi. Imma int għidt: Nafek b'ismek, u sibt int ukoll hniena quddiem.

13 Għalhekk issa nitlobok, jekk jien sibt hniena quddiemek, urini t-triq tiegħek, biex nagħrfek, u nsib hniena quddiemek: u qis li dal-poplu hu niesek.

14 U qal: Wiċċi jiġi miegħek, u nserrhek.

15 U qallu: Jekk wiċċek ma jiġi miegħi, itellagħniex minn hawn.

16 Ghax fejn jintgħaraf issa li jien u l-poplu tiegħek sibna hniena quddiemek? mhux billi timxi magħna? B'hekk nin-għażlu, jien u l-poplu tiegħek, mill-popli kollha fuq wiċċ l-art.

17 U qal il-Mulej lil Mosè: Nagħmel dan ukoll li inti għidt: ghax int sibt hniena quddiem, u nafek b'ismek.

18 U Mosè qal: Nitlobok, urini l-ġlorja tiegħek!

19 U l-Mulej wieġbu: Jien ngħaddi t-tajbe tiegħi kollu minn quddiemek, u nsejjah isem il-Mulej quddiemek; u nhenn għal min inhenn, u nithassar 'il min nithassar.

20 U raġa' qal: Ma tistax tara wiċċi: għax ebda bniedem ma jista' jarani, u jibqa' haj.

21 U qal il-Mulej: Ara, hawn post hdeja, u int toqgħod hemm fuq il-blata: 22 U jiġri, hi u għaddeja l-glorja tiegħi, illi nqieghdek fil-qasma tal-blata, u ngħattik b'idi, fil-waqt li nkun għaddej:

23 U mbagħad innehhi idi, u tara dahri: iżda wiċċi ma jista' jarah hadd.

34 U l-Mulej qal lil Mosè: Aqta' żewġ twavel bħal ta' l-ewwel: u jien nikteb fuq dawn it-twavel il-kliem li kien fuq it-twavel ta' l-ewwel, li int kissirt.

2 U kun imhejji għada filghodu, u itla' filghodu fuq il-muntanja Sinaj, u oqgħodli hemm fuq ras il-muntanja.

3 U hadd ma jitle' miegħek, u thalli lil hadd jidher fuq il-muntanja kollha; lanqas thalli l-imriehel u l-baqar jirgħaw quddiem il-muntanja.

4 U qata' żewġ twavel bħal ta' l-ewwel; u Mosè qam kmieni filghodu, u tala' fuq il-muntanja Sinaj, bħal ma ordnal u l-Mulej, u ha f'idu ż-żewġ twavel.

5 U l-Mulej niżel fis-shaba, u waqaf miegħu hemm, u sejjah isem il-Mulej.

6 U l-Mulej għadda minn quddiemu, u għajjat: Il-Mulej! Il-Mulej! Alla li jagħder u jhenn, idum biex jagħdab, u kbir fit-tjeba u s-sewwa,

7 Jarfa' t-tjeba sa l-elf nisel; jahfer il-hażen, il-htija u d-dnub; imma ma jhallix lill-hatja mhux ikkastigati, iżur il-hażen tal-missirjet fl-ulied u f'ulied l-ulied, sattielet u r-raba' nisel.

8 U Mosè għagġel, u baxxa rasu lejn l-art, u ta qima.

9 U qal: Jekk issa sibtni hniena quddiemek, o Sidi, nitolbok ha jiġi Sidi f'nofsna, għalkemm huma poplu ta' rashom iebssa; u ahfer il-hażen tagħna u d-dnub tagħna, u hudna b'wirtek.

10 U l-Mulej qal: Ara, jien sa naghmel għaqda: quddiem il-poplu kollu tiegħek, jien naghmel eghgubijiet, li bħalhom qatt ma saru fuq l-art kollha, u lanqas fl-ebda ġens: u l-poplu kollu li int qieghed f'nofsu jara eghmil il-Mulej: għax hi haġa tal-biża' li sa naghmel miegħek.

11 Hares tajjeb dak li ser nikkmandak illum: ara, sa nkeċċi minn quddiemek l-Amurrin, u l-Kanganin, u l-Hittin, u l-Perezin, u l-Hiwwin, u l-Gebusin.

12 Ara li ma tagħmilx għaqda man-nies li jghammru fil-art fejn sejjer, li ma tkunx ta' xkiel f'nofskom:

13 Iżda int iġġarraf l-altari tagħhom,

tfarrak il-plijieri mqaddsa tagħhom, u taqta' l-Axerim tagħhom:

14 Għax int m'għandikx tqim ebda alla iehor: għax il-Mulej, il-Mulej li jismu Ghajjur, hu Alla ghajjur:

15 Li ma tagħmilx għaqda man-nies li jghammru f'dik l-art: li meta jiżnu wara l-allat tagħhom, u jagħmlu sagrificcji lill-allat tagħhom, ma jistidnux xi wiehed minnhom, biex tiekol mis-sagrificcju tagħhom.

16 U la tihux mill-bniet tagħhom għas-subjien tiegħek, biex meta jiżnu l-bniet tagħhom wara l-allat tagħhom, ma jgiegh-lux jiżnu lis-subjien tiegħek ukoll wara l-allat tagħhom.

17 Allat bit-tidwib la tagħmilx.

18 Hares għid l-ażżmi. Għal sebat ijiem tiekol hobz azzmu, bħal ma ikkmandajtek, fiż-żmien tax-xahar t'Abib: għax fix-xahar t'Abib int hrigt mill-Egittu.

19 Kulma jitwield l-ewwel, tiegħi; u tiegħi wkoll kull ferh raġel ta' l-ewwel ta' l-imriehel tiegħek, baqra jew haruf.

20 Imma l-ewwel ferh ta' hmar tifdih b'haruf: u jekk ma tifdihx, tiksilu għonqu. L-ewwel li jitwield f'uliedek tifdih. U hadd ma jidher quddiemu idu f'idu.

21 Sitt ijiem taħdem, iżda fis-seba' jum tistrieħ: imqar fiż-żmien il-hrit u fiż-żmien il-hsad tistrieħ ukoll.

22 U thares għid il-gimghat, l-ewwel frott tal-hasda tal-qamh, u għid il-gabra fi hrug is-sena.

23 Thiet darbiet fis-sena l-irġiel kollha tiegħek għandhom jidhru quddiem is-Sid, il-Mulej, Alla ta' Izraël.

24 Għax jien inkeċċi l-ġnus minn quddiemek, u nkabbar truf artek, u hadd ma jixtieq artek, meta titla' biex tidher quddiem il-Mulej, Alla tiegħek, thiet darbiet fis-sena.

25 La toffrix demm is-sagrificcju tiegħi b'hobz mehmur; lanqas is-sagrificcju tal-festa tal-għid ma jibqa' sa filghodu.

26 L-ewwel frott l'artek iġġibu f'dar il-Mulej Alla tiegħek. La ssajjarx gidi f'halib ommu.

27 U l-Mulej qal lil Mosè: Ikteb dawn il-kelmiet: għax fuq dawn il-kelmiet, jien għamilt għaqda miegħek u ma' Izraël.

28 U Mosè dam hemm mal-Mulej erbghin jum u erbghin lejl; ma kielx hobz, lanqas xorob ilma. U kiteb fuq it-twavel il-kliem tal-għaqda, il-għaxar kelmiet.

29 U ġara, meta Mosè niżel mill-muntanja Sinaj, biż-żewġ twavel tax-xhida fidu, hu u nieżel mill-muntanja ma kienx jaf li l-gilda ta' wiċċu kienet tididi huwa u jtkellem mal-Mulej.

30 U malli Arun u l-ulied kollha ta' Izraël raw 'il Mosè, ara, il-gilda ta' wiċċu kienet tididi; u beżghu jersqu lejha.

31 U Mosè sejhilhom; u Arun u l-kbarat

kollha tal-miġemgha resqu lejh; u Mosè kellimhom.

32 Imbaghad resqu wlied Izrael kollha: u ordnalhom jaghmlu kulma qallu l-Mulej fuq il-muntanja Sinaj.

33 Malli Mosè temm jtkellem maghom, qieghed velu fuq wiċċu.

34 Izda meta Mosè kien jidhol quddiem il-Mulej biex jtkellem mieghu, kien inehhi l-velu, sakemm johroġ. U kien johroġ, u jghid lil wlied Izrael dak il kien ikkmandat.

35 U wlied Izrael kienu jharsu lejn wiċċ Mosè, għax wiċċ Mosè kien jiddi: u Mosè kien jarga' qieghed il-velu fuq wiċċu, sakemm jidhol jtkellem mal-Mulej.

35 Gama' mbaghad Mosè il-miġemgha kollha ta' wlied Izrael, u qalilhom: Dawn huma l-hwejjeġ li l-Mulej ordna biex taghmluhom.

2 Sitt ijjem taghmel ix-xoghol, imma s-seba' jum ikun għalikom jum imqaddes, Sibta ta' mistrieh kbir f'għieh il-Mulej; kull min jahdem fih, jiehu l-mewt.

3 La tkebbisux nar fl-agħmajjar taghkom nhar ta' Sibta.

4 U tkellem Mosè mal-miġemgha kollha ta' wlied Izrael, billi qal: Dan hu li ordna l-Mulej:

5 Hudu, milli għandkom, offerta lill-Mulej: kull min irid jaghti minn qalbu, ha jgħib offerta lill-Mulej: deheb, fidda, u bronż.

6 Vjola, ahmar daghmieni, skarlat, għażel fin, u xagħar tal-mogħoż.

7 U ġud tal-kbiex miżbughin homor, u ġud tat-tahax, u għawwied tal-gażzi.

8 U żejt għall-imsiebah, u hwawar għaż-żejt tad-dhin, u għall-inċens li jfuh.

9 U haġar ta' l-oniċi, u haġar għat-twahhil għall-efod, u għas-sidra.

10 U dawk kollha ta' mohhhom tajjeb fostkom, ha jġu, u jaghmlu kulma ordna l-Mulej:

11 It-tabernaklu, it-tinda tieghu, u l-ghata tieghu, il-holoq tieghu, it-twavel tieghu, il-traversi tieghu, il-kolonni tieghu, u l-bażijiet tieghu,

12 L-arka, u l-bsaten tagħha, mal-ghatu tagħha, u l-velu tal-ghata,

13 Il-mejda, u l-bsaten tagħha, u l-hwejjeġ tagħha kollha, u l-hobż tal-Prezenza.

14 Il-gandelabru għad-dawl, u l-bċej-jeċ tieghu, u l-imsiebah tieghu, biż-żejt għall-imsiebah.

15 U l-altar ta' l-inċens, u l-bsaten tieghu, u ż-żejt tad-dhin, u l-inċens li jfuh, u l-purtiera għall-bieb fid-dhul tat-tabernaklu.

16 L-altar ta' l-offerti mahruqa, bil-grada tieghu tal-bronż, il-bsaten tieghu, u l-bċejjeċ tieghu kollha, il-lenbija u l-baži tagħha.

17 Il-purtieri tal-bitha, il-kolonni tagħha, u l-bażijiet tagħhom, u l-ghamad għall-bieb tal-bitha,

18 L-utied tat-tabernaklu, l-utied tal-bitha, u l-hbula tagħhom,

19 L-ilbies għaċ-ċerimonji, biex jagħmel is-servizz fil-maqdes, l-ilbies imqaddes ta' Arun, il-qassis, u l-ilbies ta' wliedu, biex jaqdu ta' qassissin.

20 U l-miġemgha kollha ta' wlied Izrael harget minn quddiem Mosè.

21 U ġie, kull min qalbu kienet tiġbdu; u kull min l-ispirtu tieghu kien iqanqlu: u ġiebu l-offerta tal-Mulej għas-servizz tat-tinda tal-laqgha, u għas-servizz tagħha kollu, u għall-ilbies imqaddes.

22 U ġew sew irġiel u sew nisa, dawk kollha li qalbhom kienet trid, u ġiebu labar, u msielet, u ċrieket, u hnienaq, kull haġa tad-deheb: u kull wiehed li offra, offra offerta tad-deheb lill-Mulej.

23 U kull wiehed, li sab li kellu l-vjola, u l-ahmar daghmieni, u l-iskarlat, u għażel fin, u x-xagħar tal-mogħoż, u ġud homor tal-kbiex, u ġud tat-tahax, ġiebhom.

24 U kull min offra offerta ta' fidda, u tal-bronż, ġieb l-offerta lill-Mulej; u kull wiehed, li kellu l-ghawwied tal-gażzi għal xi servizz li kien jinhtieg, ġiebu.

25 U n-nisa kollha li kellhom il-hila, għażlu b'idejhom, u ġiebu l-għażil li kienu għażlu, sew vjola, u sew ahmar daghmieni, u skarlat, u għażel fin.

26 U n-nisa kollha, li mohhhom kien jagħtihom għas-sengħa, għażlu x-xagħar tal-mogħoż.

27 U l-kbarat ġiebu l-haġar ta' l-oniċi, u l-haġar għat-twahhil fl-efod, u fis-sidra;

28 U l-hwawar u ż-żejt għall-imsiebah, u għaż-żejt tad-dhin, u għall-inċens li jfuh.

29 Ulied Izrael ġiebu offerta bil-qalb lill-Mulej, kull raġel u mara, li qalbhom kienet tagħtihom biex jagħtu għal kull xogħol, li l-Mulej kien wissa biex isir b'id Mosè.

30 U Mosè qal lil ulied Izrael: Ara, il-Mulej sejjah b'ismu 'l Besalel, bin Uri, bin Hur, tat-tribù ta' Ġuda;

31 U mlieh bl-ispirtu t'Alla, b'hila, b'dehen, u b'għerf f'kull xogħol;

32 U biex ifassal tifsil ta' xogħol, biex jahdem fid-deheb, u fil-fidda, u fil-bronż,

33 U biex jaqta' l-haġar għat-twahhil, u jonxoq il-ghawwied, u jagħmel kull xogħol tas-sengħa.

34 U tah ukoll id-don li jgħallem, sew lilu u kemm lil Oholjab, bin Ahisamak, mit-tribù ta' Dan.

35 Lilhom imliehom bid-dehen, biex jahdmu kull xogħol ta' naqqax, ta' disinjatur, u ta' tarrāz fil-vjola, fl-ahmar dagħ-

mieni, fi-iskarlat, u fil-ghażel fin: u ta' nissieg; u biex jahdmu kull xoghol, u jaghmlu kull xoghol ta' l-arti.

36 Ghalhekk Besalel u Oholjab, u kull raġel ta' mohhu tajeb, li fihom il-Mulej ta' gherf u dehen biex jaghrfu jahdmu kull xoghol ghas-servizz tas-santwarju, kulma ordna l-Mulej.

2 U Mosè sejjah lil Besalel u lil Oholjab, u 'l kull raġel ta' mohhu tajeb, li f'mohhu 'l Mulej kien tah gherf; kull wiehed li kienet tiġdbu qalbu biex jersaq għax-xoghol, biex jahdmu:

3 U hadu minn quddiem Mosè l-offerti kollha, li wlied Iżrael kienu ġiebu għax-xoghol tas-servizz tas-santwarju, biex jaghmluhom. U baqhu jġibu offerti minn qalbhom kull filghodu.

4 U l-imghallmin kollha, li kienu jahdmu x-xoghol kollu tas-santwarju, ġew ilkoll minn fuq ix-xoghol li kienu jaghmlu;

5 U kellmu 'l Mosè, qalulu: In-nies qeghdin iġibu wisq aktar milli jinhtieg għas-servizz tax-xoghol, li l-Mulej ordna li għandu jsir.

6 U Mosè ta ordni, u ġieghlu li din l-ordni tkun maghrufa fil-kamp kollu, billi qal: Halli l-ebda raġel jew mara ma jaghmlu xoghol iżjed għall-offerta tas-santwarju. Ghalhekk in-nies kienu miżmumin milli jġibu iżjed.

7 Għax dak li taw kien biżżejjed għax-xoghol kollu biex jaghmluh, wisq aktar milli kien hemm bżonn.

8 U kull raġel tas-sengha fosthom, li kien jahdem fix-xoghol tat-tabernaklu, għamel għaxar purtieri ta' għażel fin mibrum, u vjola, u ahmar daghmieni, u skarlat: bil-kerubin, xoghol ta' l-insig, Besalel għamilhom.

9 It-tul ta' purtiera wahda kien tmienja u ghoxrin driegħ, u l-wisa' ta' purtiera wahda erba' dirghajn: il-purtieri kollha kienu qjies wiehed.

10 U għaqqad il-hames purtieri, wahda ma' l-ohra: u l-hames purtieri l-ohra għaqqadhom ukoll, wahda ma' l-ohra.

11 U għamel għolielaq tal-vjola f'tarf il-purtiera li kienet barranett fi-ewwel tghaqqida: hekk ukoll għamel f'tarf il-purtiera li kienet barranett, fit-tieni tghaqqida.

12 Hamsin għolliqqa għamel f'purtiera wahda, u hamsin għolliqqa għamel f'tarf il-purtiera li kienet fit-tieni tghaqqida: l-għolielaq kienu jzommu purtiera wahda ma' l-ohra.

13 U għamel hamsin holqa tad-deheb, u għaqqad il-purtieri wahda ma' l-ohra bil-holoq: u hekk sar it-tabernaklu haġa wahda.

14 U għamel purtieri tax-xagħar tal-

moghoż għat-tinda fuq it-tabernaklu: hdax il-purtiera għamel b'kollox.

15 It-tul ta' purtiera wahda kien tletin driegħ, u erba' dirghajn kien il-wisa' ta' purtiera wahda: il-hdax-il purtiera kienu ta' qjies wiehed.

16 U għaqqad hames purtieri għalihom, u sitt purtieri għalihom.

17 U għamel hamsin għolliqqa fit-tarf tal-purtiera li kienet barranett fi-ewwel tghaqqida; u hamsin għolliqqa għamel fit-tarf tal-purtiera li kienet barranett fit-tieni tghaqqida.

18 U għamel hamsin holqa tal-bronż biex iġhaqqad it-tinda, biex tkun haġa wahda.

19 U għamel għata għat-tinda tal-ġlud tal-kbiex, miżbughin homor, u għata tal-ġlud tat-tahah, minfuq.

20 U għamel twavel għat-tabernaklu tal-għawwied tal-gażzi, weqfin.

21 It-tul ta' tavlta wahda kien għaxar dirghajn; u l-wisa' ta' tavlta driegħ u nofs.

22 F'kull tavlta kien hemm żewġ minċotti, li jidhlu wiehed fi-iehor; għamel hekk it-twavel kollha tat-tabernaklu.

23 U għamel twavel għat-tabernaklu; ghoxrin tavlta lejn nofsinhar, in-naha t'isfel:

24 U erbghin bażi tal-fidda għamel taht il-ghoxrin tavlta; żewġ bażi taht tavlta wahda għall-minċotti tagħha, u żewġ bażi taht tavlta ohra għall-minċotti tagħha.

25 U għat-tieni ġenb tat-tabernaklu, li qieghed in-naha ta' fuq, għamel ghoxrin tavlta,

26 U l-erbghin bażi tal-fidda tagħnom; żewġ bażijiet taht tavlta wahda, u żewġ bażijiet taht tavlta ohra.

27 U għal wara t-tabernaklu, in-naha tal-punent, għamel sitt twavel.

28 U għamel żewġ twavel għar-rieni tat-tabernaklu, fil-warrani.

29 U kienu mżewġin minn isfel, u mżewġin ukoll sar-ras, sa l-ewwel holqa: hekk għamilhom lit-tnejn, fiż-żewġ ir-rieni.

30 U kien hemm tminn twavel; u l-bażijiet tagħhom kienu sittax-il bażi tal-fidda, taht kull tavlta żewġ bażijiet.

31 U għamel traversi tal-għawwied tal-gażzi; hamsa għat-twavel ta' ġenb wiehed tat-tabernaklu,

32 U hames traversi għat-twavel tal-ġenb l-iehor tat-tabernaklu, u hames traversi għat-twavel tal-warrani tat-tabernaklu, in-naha tal-punent.

33 U għamel it-traversa tan-nofs tghad-di min-nofs it-twavel, minn tarf sa l-iehor.

34 U kesa t-twavel bid-deheb, u għamel il-holoq tagħhom tad-deheb, bejtiet għat-traversi, u kesa t-traversi bid-deheb.

35 U għamel velu tal-vjola, ta' l-ahmar daghmieni, u ta' l-iskarlat, u għażel fin mib-

rum; ghamlu bil-kerubin, xoghol min-sug.

36 U ghamillu erba' kolonni tal-ghawwied tal-gazzi, u ksiehom bid-deheb; u l-gangijiet taghhom kienu tad-deheb; u dewbilhom erba' bazijiet tal-fidda.

37 U ghamel ukoll purtiera ghal bieb it-tinda, tal-viola, ta' l-ahmar daghmieni, u ta' l-iskarlat, u ghażel fin mibrum, xoghol it-tarráz.

38 U l-hames kolonni tieghu, bil-gangijiet taghhom; u kesa rjushom u d-dwawar taghhom bid-deheb; imma l-hames bazijiet taghhom kienu tal-bronz.

37 U Besalel ghamel l-arka tal-ghawwied tal-gazzi: dirghajn u nofs kien tulha; u driegh u nofs il-wisa' taghha, u driegh u nofs il-gholi taghha:

2 U ksieha b'deheb safi, minn gewwa u minn barra; u ghamlilha kuruna tad-deheb madwarha.

3 U dewbilha erba' holqiet tad-deheb, ghall-erba' saqajn taghha: żewg holqiet fuq ġenb wiehed taghha, u żewg holqiet fuq il-ġenb l-iehor taghha.

4 U ghamel bsaten tal-ghawwied tal-gazzi, u ksiehom bid-deheb.

5 U dahhal il-bsaten fil-holqiet fil-ġnub ta' l-arka, biex jerfghu l-arka.

6 U ghamel il-ghatu tad-deheb safi: dirghajn u nofs kien it-tul tieghu, u driegh u nofs il-wisa' tieghu.

7 U ghamel żewg kerubin tad-deheb, ghamilhom maħdum in bil-martel, fiż-żewġ itruf tal-ghatu;

8 Kerub wiehed f'tarf minn din-naha, u kerub iehor f'tarf iehor minn dik in-naha: mill-ghatu ghamel il-kerubin fiż-żewġ itruf tieghu.

9 U l-kerubin kienu jifrxu gwinhajhom 'il fuq, u kienu jghattu bi gwinhajhom il-ghatu, b'wiċċhom iharsu wiehed lejn l-iehor; lejn il-ghatu kienu jharsu l-kerubin.

10 U ghamel il-mejda tal-ghawwied tal-gazzi: dirghajn kien tulha; u driegh il-wisa' taghha, u driegh u nofs il-gholi taghha:

11 U ksieha b'deheb safi, u ghamlilha kuruna tad-deheb madwarha.

12 U ghamlilha bordura gholja erbat iswaba madwarha; u ghamel kuruna tad-deheb ghall-bordura taghha dawramejt.

13 U dewbilha erba' holqiet tad-deheb, u qieghed il-holqiet fuq l-erba' rkieni li kienu fi-erba' saqajn taghha.

14 Hdejn il-bordura kienu l-holqiet, il-bejtiet tal-bsaten biex jerfghu l-mejda.

15 U ghamel il-bsaten tal-ghawwied tal-gazzi, u ksiehom bid-deheb, biex jerfghu l-mejda.

16 U ghamel il-bċejjeċ li kienu fuq il-mejda: id-dixxijiet taghha, l-imgharef

taghha, il-kalċijiet taghha, il-ġarar taghha, li bihom isir it-tiswib, tad-deheb safi.

17 U ghamel il-gandelabru tad-deheb safi. Maħdum bil-martell ghamel il-gandelabru: is-sieq tieghu, il-qasba tieghu, il-ġewż tieghu, il-pumi tieghu, u il-ward tieghu, kienu biċċa waħda minnu.

18 U sitt frieghi herġin minn ġenbejh; tliet frieghi minn ġenb wiehed tal-gandelabru, u tliet frieghi mill-ġenb l-iehor tal-gandelabru.

19 Tliet ġewżiet bhal tal-lewż f'fergha waħda, b'pum u warda; u tliet ġewżiet bhal tal-lewż f'fergha oħra, b'pum u warda; u hekk is-sitt frieghi herġin mill-gandelabru.

20 U fil-gandelabru kien hemm erba' ġewżiet bhal tal-lewż, bil-pumi u l-ward taghhom.

21 U pum taht żewg frieghi, mahruġa mill-gandelabru; u pum taht żewg frieghi oħra, mahruġa minnu; u pum taht iż-żewg frieghi l-oħra, mahruġa minnu, skond is-sitt frieghi herġin mill-gandelabru.

22 Il-pumi taghhom u l-frieghi taghhom kienu biċċa waħda minnu: kollox haġa waħda, xoghol ta' deheb safi maħdum bil-martell.

23 U ghamel is-seba' msiebah tal-gandelabru; u l-imqassijiet taghhom, u l-bwieqiet taghhom, tad-deheb safi.

24 B'talent deheb safi ghamel il-gandelabru, u l-bċejjeċ kollha tieghu.

25 U ghamel l-artal ta' l-inċens tal-ghawwied tal-gazzi: it-tul tieghu kien driegh; u l-wisa' tieghu driegh; kien kwadru; u dirghajn gholi; qrunu kienu herġin minnu.

26 U ksieħ bid-deheb safi, sew fuq tieghu, u sew ġenbejh ta' madwaru, u qrunu: u ghamillu wkoll kuruna tad-deheb dawramejt.

27 U ghamillu żewg holqiet tad-deheb taht il-kuruna tieghu, fuq iż-żewg nahat tieghu, fuq iż-żewġ itruf tieghu, bhal bejtiet ghall-bsaten, biex jerfghuh bihom.

28 U ghamel il-bsaten tal-ghawwied tal-gazzi, u ksiehom bid-deheb.

29 U ghamel iż-żejt imqaddes tad-dhin, u l-inċens safi ta' hwawar ifuhu, xoghol il-fewwieħ.

38 Ghamel l-artal ta' l-offerti mahruġa, tal-ghawwied tal-gazzi: hames dirghajn kien tulu, u hames dirghajn il-wisa' tieghu; kwadru; u tliet dirghajn gholi.

2 U ghamillu l-qrun fi-erba' rkieni tieghu; qrunu kienu herġin minnu: u ksieħ bil-bronz.

3 U ghamel il-bċejjeċ kollha ta' l-altar, il-bramel tieghu għar-rmied, u l-paletti tieghu, u l-hwat tieghu, u l-furkettuni tie-

ghu, u l-imġamar tiegħu: dawn il-hwejjeġ kollha tiegħu għamilhom tal-bronż.

4 U għamel għall-altar grada tal-bronż bħal xibka, taht il-harriġa tiegħu, 'l isfel, sa nofs il-ġholi tiegħu.

5 U dewweb erba' holqiet għall-erba' truf tal-grada tal-bronż, biex ikunu bejti għall-basaten.

6 U għamel il-bsaten tal-ghawwied tal-ġazzi, u ksiehom bil-bronż.

7 U dahhal il-bsaten fil-holoq ma' genbejn l-altar, biex jerfghuh bihom, u għamel l-altar bit-twavel, vojta.

8 U għamel il-lenbija tal-bronż, u l-baži tagħha tal-bronż, bil-mirji tan-nisa qaddejja li kienu jaqdu f'bieb it-tinda tal-laqgħa.

9 U għamel il-bitha: in-naha ta' nofs-inhar, 'l isfel, il-qluġ tal-bitha kienu tal-ghažel fin mibrum, mitt driegħ tul:

10 Għoxrin kienu l-kolonni tagħhom: u għoxrin il-bažijiet tagħhom tal-bronż; il-gangijiet tal-kolonni u d-dwawar tagħhom kienu tal-fidda.

11 U għan-naha ta' fuq, il-qluġ kienu mitt driegħ; il-kolonni tagħhom kienu għoxrin, u l-bažijiet tal-bronż tagħhom għoxrin; il-gangijiet tal-kolonni u d-dwawar tagħhom tal-fidda.

12 U għan-naha tal-punent kien hemm qluġ ta' hamsin driegħ; il-kolonni tagħhom għaxra, u l-bažijiet tagħhom għaxra; il-gangijiet tal-kolonni u d-dwawar tagħhom tal-fidda.

13 U n-naha tal-lvant, lejn il-lvant, hamsin driegħ.

14 Il-qluġ ta' genb wiehed tal-bieb kienu hmistax-il driegħ; il-kolonni tagħhom tieta, u l-bažijiet tieta.

15 U għall-genb l-iehor tal-bieb tal-bitha, 'il hawn u 'l hemm, kien hemm qluġ ta' hmistax-il driegħ, il-kolonni tagħhom tieta, u l-bažijiet tagħhom tieta.

16 Il-qluġ kollha tal-bitha dawramejt kienu tal-ghažel fin mibrum.

17 U l-bažijiet tal-kolonni kienu tal-bronż; il-gangijiet tal-kolonni u d-dwawar tagħhom tal-fidda; u l-kisi ta' rjuhom, tal-fidda; u l-kolonni kollha tal-bitha kienu bid-dwawar tal-fidda.

18 U l-purtiera għall-bieb tal-bitha kien xogħol it-tarràž, tal-vjola, ta' l-ahmar daghmieni, ta' l-iskarlat, u tal-ghažel fin mibrum; u għoxrin driegħ kien it-tul, u hames dirġajn ġholi, fil-wisa', daqs il-qluġ tal-bitha.

19 U l-kolonni tagħhom kienu erbgha, il-bažijiet tal-bronż tagħhom erbgha; il-gangijiet tagħhom tal-fidda, u l-kisi ta' rjuhom u tad-dwawar tagħhom tal-fidda.

20 U l-utied kollha tat-tabernaklu, u tal-bitha dawramejt, kienu tal-bronż.

21 Dan hu l-ġhadd tal-hwejjeġ tat-tabernaklu tax-xhieda, kif kienu magħdu-

din, bl-ordni ta' Mosè, għas-servizz tal-Leviti, b'id Itamar, bin Arun il-qassis.

22 U Beşale bin Uri, bin Hur, mit-tribù ta' Guda, għamel kulma ordna l-Mulej lil Mosè.

23 U miegħu kien hemm Oholjab, bin Aħisamak, mit-tribù ta' Dan, naqqâx, u nissieg, u tarrâž fil-vjola, u fl-ahmar daghmieni, u fl-iskarlat, u fl-ghažel fin.

24 Id-deheb kollu li kien maħdum fix-xogħol kollu tas-santwarju, imqar id-deheb ta' l-offerti, kien disġha u għoxrin talent, u seba' mija u tletin xekel, skond ix-xekel tas-santwarju.

25 U l-fidda ta' dawk li kienu magħdud in fil-miġemgħa kienet mitt talent, u elf u seba' mija u hamsa u sebgħin xekel, skond ix-xekel tas-santwarju:

26 Bekah kull ras (jigiferi, nofs xekel, skond ix-xekel tas-santwarju), għal kull min kien iġhaddi biex ikun magħdud, minn għoxrin sena 'l fuq, għal sitt mija u tliet elf u hames mija u hamsin raġel.

27 Minn din il-fidda, mitt talent kienu għat-tidwib tal-bažijiet tas-santwarju, u l-bažijiet tal-velu; mitt talent għal mitt baži, talent kull baži.

28 U bl-elf seba' mija u hamsa u sebgħin xekel, għamel il-gangijiet għall-kolonni, u kisa rjuhom, u għamilhom dwawar.

29 U l-bronż ta' l-offerta kien sebgħin talent, u elfejn u erba' mitt xekel.

30 U minnhom għamel il-bažijiet tal-bieb tat-tinda tal-laqgħa, u l-altar tal-bronż, u l-grada tiegħu tal-bronż, u l-bçeġjeċ kollha ta' l-altar.

31 U l-bažijiet tal-bitha dawramejt, u l-bažijiet ta' bieb il-bitha, u l-utied kollha tat-tabernaklu, u l-utied kollha tal-bitha, dawramejt.

39 U mill-vjola, u l-ahmar daghmieni, u l-iskarlat, għamlu lbies għaċ-ċerimonji, biex iservu fil-maqdes, u għamlu l-ilbies imqaddes għal Arun; kif il-Mulej ordna lil Mosè.

2 U għamel l-efod tad-deheb, tal-vjola, ta' l-ahmar daghmieni, ta' l-iskarlat, u tal-ghažel fin mibrum.

3 U huma saħqu d-deheb fi pjanċi rraq, u qatgħuhom fi ħjut, biex jahdmu-hom mal-vjola, ma' l-ahmar daghmieni, u ma' l-iskarlat, u mal-ghažel fin, xogħol in-nissieg.

4 U għamlulu spalletti, biex iġhaqqdu-hom flimkien: miż-żewġ itruf kien mġhaqqad l-efod.

5 U l-ħziem artistiku ta' l-efod, li kien fuqu, kien biċċa waħda minnu, u ta' l-istess xogħol, tad-deheb, tal-vjola, ta' l-ahmar daghmieni, ta' l-iskarlat, u tal-ghažel fin mibrum; kif ordna l-Mulej lil Mosè.

6 U hadmu haġriet ta' l-oniċi, ingastati

fi dwawar tad-deheb, minquxin, kif jitnaqqxu s-sigilli, bl-ismijiet ta' wlied Iżrael.

7 U qieghdom fuq l-ispalletti ta' l-efod, biex ikunu b'tifkira ghal ulied Iżrael: kif ordna l-Mulej lil Mosè.

8 U ghamel is-sidra, xoghol in-nissieg, u ta' l-istess xoghol ta' l-efod: tad-deheb, tal-vjola, ta' l-ahmar daghmieni, ta' l-iskarlat, u tal-għażel fin mibrum.

9 Is-sidra kienet kwadra; u tnewha: xiber kien tulha, u xiber il-wisa' taghha; mitnija.

10 U wahhlu fih erba' sfuf haġar; l-ewwel saff, kien sardju, tupazju, u żmerald; dan kien l-ewwel saff.

11 U t-tieni saff: rubin, saffir u djamant.

12 U t-tielet saff: gjaċint, āgata u ametist.

13 U r-raba' saff: krisōlitu, oniċi u djaspru: kienu mdawrin fi dwawar tad-deheb fit-wahhil taghhom.

14 U l-ħaġriet kienu skond l-ismijiet ta' wlied Iżrael: tnax, skond l-ismijiet taghhom, imnaqqxin bhas-sigilli, kull wiehed b'ismu, skond it-tnax-il tribu.

15 U ghamlu fuq is-sidra ktajjen fit-truf, mahdumin bhal hbula, tad-deheb safi.

16 U ghamlu żewġ dwawar tad-deheb, u żewġ holqiet tad-deheb; u qieghdu żewġ holqiet fiż-żewġ truf tas-sidra.

17 U ghamlu ż-żewġ hbula tad-deheb fiż-żewġ holqiet fit-truf tas-sidra.

18 U ż-żewġ truf taż-żewġ ktajjen, mahdumin bhal hbula, rabtuhom maż-żewġ dwawar, u qeghduhom fuq l-ispalletti ta' l-efod, minn quddiem.

19 U ghamlu żewġ holqiet tad-deheb, u qeghduhom fiż-żewġ truf tas-sidra, fuq il-keffa taghha, li kienet hdejn l-efod, 'il ġewwa.

20 U ghamlu żewġ holqiet ohra tad-deheb, u qeghduhom fuq ġenbejn l-efod, minn isfel, in-naha ta' quddiem, hdejn ir-rabta tiegħu, fuq il-ħziem artistiku ta' l-efod.

21 U rabtu s-sidra bil-holqiet taghha mal-holqiet ta' l-efod, b'ħajt tal-vjola, biex toqghod fuq il-ħziem artistiku ta' l-efod, u ma titneħhiex is-sidra minn fuq l-efod, kif ordna l-Mulej lil Mosè.

22 U ghamel ukoll il-libsa ta' l-efod, xoghol in-nissieg, kollha vjola.

23 U kien hemm fetha f'nofs il-libsa, bhal fetha ta' ġlekk ta' l-azzar, bi tberfila madwar il-fetha, biex ma titqattax.

24 U ghamlu fi djul il-libsa rummien tal-vjola, ahmar daghmieni, u skarlat, u għażel mibrum.

25 U ghamlu ġlieġel tad-deheb safi, u qeghduhom bejn ir-rummien, fi djul il-libsa, bejn ir-rummien dawramejt.

26 Goġol u rummiena: goġol u rummiena: fi djul il-libsa, madwarha, biex

jaqdi l-ministeru tiegħu; kif ordna l-Mulej lil Mosè.

27 U ghamlu l-ilbiesi tal-għażel fin minsuġ għal Arun, u għal uliedu,

28 U t-turbant tal-għażel fin, u ż-zina tat-turbant tal-għażel fin, u qliezet qsar tal-għażel fin mibrum.

29 U ħziem tal-għażel fin mibrum, tal-vjola, ta' l-ahmar daghmieni, u ta' l-iskarlat, xoghol it-tarrāz; kif ordna l-Mulej lil Mosè.

30 U ghamlu l-biċċa rġieqa tal-kuruna mqaddsa ta' deheb safi, u kitbu fuqha, b'kitba minquxa bhal ta' sigill: QODOS LILL-MULEJ.

31 U rabtu maghha ħajta vjola, biex jorbtuha fuq it-turbant; kif il-Mulej ordna lil Mosè.

32 Hekk ix-xoghol kollu tat-tabernaklu u tat-tinda tal-laqgħa tlesta; u wlied Iżrael ghamlu kolloxx kif il-Mulej ordna lil Mosè, hekk ghamlu.

33 U ġiebu t-tabernaklu għand Mosè, it-tinda, u l-bċejjeċ kollha tiegħu, il-holoq tiegħu, it-twavel tiegħu, it-traversi tiegħu, il-kolonni tiegħu, u l-bażijiet tiegħu,

34 U l-għata ta' ġlud il-kbiex miżbughin homor; u l-velu tal-għamad,

35 L-arka tax-xhieda, u l-bsaten taghha, u l-għatu,

36 Il-mejda, u l-bċejjeċ taghha kollha, u l-hobż tal-Prezenza.

37 Il-gandelabru tad-deheb safi, bl-imsiebah tiegħu, imqegħdin f'lokħom, u l-bċejjeċ kollha tiegħu, u ż-żejt ta' l-imsiebah,

38 U l-altar tad-deheb, u ż-żejt tad-dhin, u l-incens tal-fwieħa, u l-purtiera ta' bieb it-tinda,

39 U l-altar tal-bronż, u l-gradat tiegħu tal-bronż, il-bsaten tiegħu, u l-bċejjeċ tiegħu kollha, il-lenbija u l-baži taghha,

40 Il-purtieri tal-bitha, il-kolonni taghha, u l-bażijiet taghha, u l-għamad għal bieb il-bitha, il-hbula taghha, l-utied taghha, u l-bċejjeċ kollha għas-servizz tat-tabernaklu, għat-tinda tal-laqgħa,

41 L-ilbies għaċ-ċerimonji għall-qadi tal-ministeru fil-maqdes, u l-ilbies im-qaddes għal Arun il-qassis, u l-ilbies ta' wliedu, biex jaqdu ta' qassisin.

42 Uljed Iżrael ghamlu x-xogħol kollu, kif il-Mulej ordna lil Mosè.

43 U Mosè ra x-xogħol kollu; u ara, għamlu kif ordna l-Mulej; hekk għamlu: u berikħom Mosè.

40 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu: 2 Fl-ewwel jum ta' l-ewwel xahar inti twaqqaf it-tabernaklu tat-tinda tal-laqgħa.

3 U tqieghed fih l-arka tax-xhieda, u tghatti l-arka bil-velu.

4 U ddahhal il-mejda, u tqieghed f'lokhom il-hwejjeġ li ghandhom joqoghdu fuqha; u ddahhal il-gandelabru, u tixghej l-imsiebah tieghu.

5 U tqieghed l-altar tad-deheb ghall- incens quddiem l-arka tax-xhieda, u tqieghed il-purtiera f'bieb it-tabernaklu.

6 U tqieghed l-altar ta' l-offerti mahruqa quddiem il-bieb tat-tabernaklu tat-tinda tal-laqgħa.

7 U tqieghed il-lenbija bejn it-tinda tal-laqgħa u l-altar, u titfa' l-ilma ġo fiha.

8 U taghmel il-bitha madwar, u dden- del il-purtiera ta' bieb il-bitha.

9 U tiehu ż-żejt tad-dhin, u tidlek it-tabernaklu, u kulma fih, u tikkonsagra lilu, u l-bcejjeċ tieghu kollha: u jkun im- qaddes.

10 U tidlek l-altar ta' l-offerti mahruqa, u l-ghodod kollha tieghu, u tikkonsagra l-altar: u jsir altar wisq imqaddes.

11 U tidlek il-lenbija u l-baži tagħha, u tqaddisha.

12 U ġġib lil Arun u lil uliedu fil-bieb tat-tinda tal-laqgħa, u tahsilhom bl-ilma.

13 U tlibbes lil Arun il-hwejjeġ im- qaddsa, u tidilku, u tikkonsagrah, biex ikunli qassis.

14 U ġġib lil uliedu, u tlibbishom it- tonók:

15 U tidlikom, kif tkun dlikt lil mis- sierhom, biex ikunuli qassisin: għax id- dlikt tagħhom tabilhaqq ikun sacerdozju għal dejjem minn nisel għal nisel tagħhom.

16 Hekk għamel Mosè: kif ordna l- Mulej, hekk għamel.

17 U ġara fi-ewwel xahar tat-tieni sena, fi-ewwel jum tax-xahar, illi twaqqaf it- tabernaklu.

18 U Mosè waqqaf it-tabernaklu, u wara li qieghed il-bažijiet tieghu, qieghed fuqhom it-twavel, u dahhal it-traversi tieghu, u waqqaf il-kolonni tieghu.

19 U firex it-tinda fuq it-tabernaklu, u qieghed il-ghata tat-tinda minn fuqu; kif il-Mulej ordna lil Mosè.

20 U ha u qieghed ix-xhieda fi-arka; u qieghed il-bsaten fi-arka, u qieghed il-ghatu fuq l-arka, minn fuq:

21 U dahhal l-arka fit-tabernaklu, u qieghed il-velu tal-għamad, u satar l-arka tax-xhieda; kif il-Mulej ordnalil Mosè.

22 U qieghed il-mejda fit-tinda tal- laqgħa, in-naha tat-tabernaklu 'l fuq, 'il barra mill-velu.

23 U qieghed il-hobż sewwa fuqha quddiem il-Mulej; kif il-Mulej ordna lil Mosè.

24 U qieghed il-gandelabru fit-tinda tal- laqgħa, biswit il-mejda, mal-ġenb tat- tabernaklu, in-naha ta' nofsinhar.

25 U xeghel l-imsiebah quddiem il- Mulej; kif il-Mulej ordna lil Mosè.

26 U qieghed l-altar tad-deheb fit- tinda tal-laqgħa quddiem il-velu:

27 U haraq fuqu incens ifuh; kif il- Mulej ordna lil Mosè.

28 U dendl il-purtiera fil-bieb tat- tabernaklu.

29 U qieghed l-altar ta' l-offerti mahru- qa fi dhul it-tabernaklu tat-tinda tal- laqgħa, u offra fuqu offerri mahru- qa, u offerri tal-qamh, bħal ma ordna l- Mulej lil Mosè.

30 U qieghed il-lenbija bejn it-tinda tal- laqgħa u l-altar, u tafa' l-ilma ġo fiha għall-ħasil.

31 U Mosè, u Arun, u wliedu, haslu bih idejhom u riegħejhom:

32 Xhin kienu jidhlu fit-tinda tal- laqgħa, u xhin jersqu lejn l-altar, kienu jinhaslu, kif ordna l-Mulej lil Mosè.

33 U Mosè waqqaf il-bitha madwar it- tabernaklu u l-altar, u dendl il-purtiera ta' bieb il-bitha. U hekk temm Mosè x- xogħol.

34 Imbagħad shaba għattiet it-tinda tal-laqgħa, u l-glorja tal-Mulej imliet it- tabernaklu.

35 U ma kienx jista' Mosè jidhol fit- tinda tal-laqgħa, għax is-shaba qagħdet fuqha, u l-glorja tal-Mulej imliet it- tabernaklu.

36 U meta s-shaba kienet titla' minn fuq it-tabernaklu, ulied Iżrael kienu jtil- qu; dan kien jigrì fil-mixi tagħhom kollu.

37 Iżda jekk ma kenitx titla' s-shaba, huma ma kinux jtilqu sa dak in-nhar li kienet titla'.

38 Għax is-shaba tal-Mulej kienet fuq it-tabernaklu bi nhar, u nar kien ikun hemm fuqha bil-lejl, quddiem id-dar koll- ha ta' Iżrael, fil-mixi tagħhom kollu.

It-Tielet Ktieb Ta' Mosè, Il-Levitku

1 U l-Mulej sejjah lil Mosè, kellmu mit-tinda tal-laqgħa, u qallu:

2 Kellem lil ulied Izrael, għidilhom: Meta xi hadd minnkom igib offerta lill-Mulej, jekk din tkun tal-bhejjem, aghmlu l-offerta tagħkom mill-baqar jew min-nghaġ.

3 Jekk l-offerta tiegħu tkun sagrafiċċju mahruq ta' baqra, ha jagħtiha raġel, u bla difett: jagħtiha minn jeddu f'bieb it-tinda tal-laqgħa, quddiem il-Mulej.

4 U jqieghed idu fuq ras l-offerta tal-hruq, u din tkunlu milqugħa biex tghattilu dnuhu.

5 U joqtol il-ghoġol quddiem il-Mulej: u l-qassisin, ulied Arun, igibu d-demmu, u jxerrdu d-demmu dawramejt fuq l-altar, li hemm hdejn dhul it-tinda tal-laqgħa.

6 U jisloh l-offerta mahruqa, u jqat-tagħha fil-qtieghi tagħha.

7 U wlied Arun, il-qassis, jagħtu n-nar fuq l-altar, u jqieghdu l-hatab sewwa fuq in-nar:

8 U wlied Arun, il-qassisin, iqieghdu sewwa t-taqtiġhat, ir-ras u x-xaham, fuq il-hatab ta' fuq in-nar, li qieghed fuq l-altar:

9 Izda jahsel bl-ilma ġewwenih u saqajh: u l-qassis jahraq kollox fuq l-altar, biex ikun sagrafiċċju mahruq, offerta magħmula bin-nar, ta' rieha tfuħ lill-Mulej.

10 U jekk l-offerta tiegħu tkun ta' l-imriehel, tan-nghaġ jew tal-mogħoż, għal sagrafiċċju mahruq, jagħtiha raġel, bla difett.

11 U joqtolha n-naha tat-tramuntana ta' l-altar, quddiem il-Mulej: u l-qassisin, ulied Arun, iroxxu demmha fuq l-altar, madwaru.

12 U jqat-tagħha fit-taqtiġhat tagħha, mar-ras u max-xaham tagħha: u l-qassis iqieghidhom sewwa fuq il-hatab ta' fuq in-nar, fuq l-altar.

13 Izda hu jahsel il-ġewwieni u saqajn bl-ilma: u l-qassis joffri kollox, u jaharqu fuq l-altar: hu sagrafiċċju mahruq, offerta magħmulha bin-nar, ta' rieha tfuħ lill-Mulej.

14 U jekk is-sagrafiċċju mahruq għall-offerta tiegħu lill-Mulej ikun ta' tjur, joffri gamiem, jew frieh tal-hamiem.

15 U l-qassis joffriha fuq l-altar, u jilwilha rasha, u jahraqha fuq l-altar; u jahgsar demmha fuq hajt l-altar:

16 U jnehhilha hawslitha ma' rixha,

u jitfagħhom hdejn l-altar, in-naha tal-ivant, fil-post tar-rmied:

17 U jiksriha ġwinhajha, minghajr ma jaqsamha fi tnejn: u l-qassis jahraqha fuq l-altar, fuq il-hatab ta' fuq in-nar: hu sagrafiċċju mahruq, offerta magħmulha bin-nar, ta' rieha tfuħ lill-Mulej.

2 U meta xi hadd irid jagħmel offerta tal-qamh lill-Mulej, l-offerta tiegħu tkun tas-smid; u jsaawab fuqha ż-żejt, u jqieghed fuqha l-inċens.

2 U jgħibha lil ulied Arun, il-qassisin: u jaqbad minnha mimli idu smid, u ż-żejt minnha, ma' l-inċens kollu; u l-qassis jaharqu b'tifkira fuq l-altar, biex tkun offerta magħmula bin-nar, ta' rieha tfuħ lill-Mulej:

3 U l-bqija mill-offerta tal-qamh tkun għal Arun u għal uliedu: hi haġa wisq qaddisa fost l-offerti lill-Mulej magħmulin bin-nar.

4 U jekk iġġib għotja ta' offerta tal-qamh, maħbuza fil-kenur, tkun tas-smid magħmul ftajjar azzmi, imraxxin biż-żejt, jew ftajjar irraq azzmi midlugin biż-żejt.

5 U jekk l-ghotja tiegħek tkun offerta tal-qamh maħbuza fit-taġen, tkun tas-smid bla hmira, imraxxa biż-żejt.

6 Aqsamha biċċiet, u sawwab iż-żejt fuqha: offerta tal-qamh hi.

7 U jekk il-ghotja tiegħek tkun offerta tal-qamh misjura fil-borma, tkun magħmula tas-smid biż-żejt.

8 L-offerta tal-qamh magħmula minn dawn il-hwejjeġ iġġibha lill-Mulej: u xhin tnewwilha lill-qassis, iressaqha fuq l-altar.

9 U l-qassis jiehu mill-offerta tal-qamh it-tifkira tagħha, u jahraqha fuq l-altar: hi offerta magħmula bin-nar, ta' rieha tfuħ lill-Mulej.

10 U dak li jibqa' mill-offerta tal-qamh ikun għal Arun, u għal uliedu: hi haġa wisq qaddisa fost l-offerti lill-Mulej magħmulin bin-nar.

11 L-ebda offerta tal-qamh, li toffru lill-Mulej, m'għandha tkun magħmula bil-hmira: għax l-ebda hmira m'għandha tkun mahruqa, u lanqas għasel, f'offerta lill-Mulej magħmula bin-nar.

12 B'ghotja ta' l-ewwel frott, intom tistgħu toffruhom lill-Mulej: iżda ma jinharqux fuq l-altar b'rieħa tfuħ.

13 U kull offerta tal-qamh li toffri,

tmellahha bil-melġ; u lanqas thalli l-melġ tal-għaqda ta' Alla tiegħek jonqos mill-offerta tiegħek tal-qamh: ma' l-offerti kollha tiegħek toffri l-melġ.

14 U jekk toffri offerta tal-qamh ta' l-ewwel frott tiegħek lill-Mulej, offri għall-offerta ta' l-ewwel frott tiegħek żbul ġdid mixwi bin-nar, qamh imherreż minn żbul mimiġja.

15 U ssawwab iż-żejt fuqha, u tqiegħed fuqha l-inċens: offerta tal-qamh hi.

16 U jahraq il-qassis it-tifkira tagħha, li tkun mehuda mill-qamh imherreż tagħha, u miż-żejt tagħha, ma' l-inċens kollu tagħha: hi offerta maghmula bin-nar lill-Mulej.

3 U jekk l-ghotja tiegħu hi sagrafiċċju tas-sliem, jekk mill-baqar irid jagħmilha; sew jekk tkun raġel kemm jekk tkun mara, joffriha bla difett, quddiem il-Mulej.

2 U jqiegħed idu fuq ras l-offerta tiegħu, u joqtolha f'bieb it-tinda tal-laqgħa: u wlied Arun, il-qassisin, ixerrdu d-demmm fuq l-altar, dawramejt.

3 U joffri mis-sagrafiċċju ta' l-offerta tas-sliem, offerta maghmula bin-nar lill-Mulej; ix-xaham li jiksi l-ġewwieni, u x-xaham kollu ta' mal-ġewwieni,

4 U ż-żewġ kilwiet, u x-xaham ta' fuqhom, li hemm mal-ġenbejn, u t-tebqa tal-fwied, li jaqlaġiha minn hdejn il-kliwie.

5 U wlied Arun jaharqu dan kollu fuq l-altar, fuq is-sagrafiċċju mahruq, ta' fuq il-hatab, li jkun hemm fuq in-nar: hi offerta maghmula bin-nar, ta' rieha tfuh lill-Mulej.

6 U jekk il-ghotja tiegħu għal sagrafiċċju tas-sliem lill-Mulej tkun tan-nghaġ; joffriha mara jew raġel, bla difett.

7 Jekk joffri haruf b'offerta tiegħu, joffrih quddiem il-Mulej.

8 U jqiegħed idu fuq ras l-offerta tiegħu, u joqtolha quddiem it-tinda tal-laqgħa; u wlied Arun ixerrdu demmha fuq l-altar, dawramejt.

9 U joffri mis-sagrafiċċju tas-sliem, offerta maghmula bin-nar lill-Mulej: xahamha, id-denb shih, li jaqta' minn hdejn is-sinla; u x-xaham li jiksi l-ġewwieni, u x-xaham kollu ta' mal-ġewwieni.

10 U ż-żewġ kilwiet, u x-xaham ta' fuqhom, ta' mal-ġenbejn, u t-tebqa tal-fwied, li jaqtagħha minn hdejn il-kliwie.

11 U l-qassis jahraqhom fuq l-altar, bhala ikel, offerta maghmula bin-nar lill-Mulej.

12 Jekk mogħża hi l-offerta tiegħu, joffriha quddiem il-Mulej.

13 U jqiegħed idu fuq rasha, u joqtolha quddiem it-tinda tal-laqgħa: u wlied

Arun ixerrdu demmha fuq l-altar, dawramejt.

14 U minnha joffri l-offerta tiegħu; offerta maghmula bin-nar lill-Mulej; ix-xaham li jiksi l-ġewwieni, u x-xaham kollu ta' mal-ġewwieni,

15 U ż-żewġ kilwiet, u x-xaham ta' mal-ġenbejn, u t-tebqa tal-fwied, li jaqlaġha minn hdejn il-kliwie.

16 U l-qassis jahraqhom fuq l-altar bhala ikel, offerta maghmula bin-nar ta' rieha tfuh: ix-xaham kollu lill-Mulej.

17 Dan ikun statut għal dejjem, għal nisilkom kollha, fi-aghmajjar kollha tagħkom kollha, li ma tiklux l-ebda xaham u l-ebda demm.

4 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu: 2 Kellem lil ulied Izrael, għidilhom: Meta jidneb xi hadd kontra xi wiehed mill-kmandamenti tal-Mulej, billi jagħmel xi haġa li m'għandux jagħmilha;

3 Jekk inhu l-qassis il-midluk li jidneb, u b'hekk iġib htija fuq in-nies, ha joffri għal dnuhu, li għamel, għoġol bla difett lill-Mulej bhala sagrafiċċju għad-dnub.

4 U jġib il-għoġol f'bieb it-tinda tal-laqgħa, quddiem il-Mulej; u jqiegħed idu fuq ras il-għoġol, u joqtol il-għoġol quddiem il-Mulej.

5 U l-qassis il-midluk jiehu minn demm il-għoġol, u jġibu fit-tinda tal-laqgħa:

6 U l-qassis ibill sebgħu fid-demmm, u jroxx bid-demmm seba' darbiet quddiem il-Mulej, quddiem il-velu tas-santwarju.

7 U l-qassis iqiegħed ftit demm fuq grun l-altar ta' l-inċens tal-fwieha quddiem il-Mulej, fit-tinda tal-laqgħa; u jxerred id-demmm kollu tal-għoġol f'saqajn l-altar ta' l-offerti mahruqa, li hemm fil-bieb tat-tinda tal-laqgħa.

8 U x-xaham kollu tal-għoġol tas-sagrafiċċju għad-dnub inehhieh minnu; ix-xaham li jiksi l-ġewwieni, u x-xaham kollu ta' mal-ġewwieni.

9 U ż-żewġ kilwiet, u x-xaham ta' fuqhom, ta' mal-ġenbejn, u t-tebqa tal-fwied, li jaqlaġha minn hdejn il-kliwie,

10 Bhal ma kienet imnehhija mill-għoġol tas-sagrafiċċju tas-sliem: u l-qassis jahraqhom fuq l-altar ta' l-offerti mahruqa.

11 U l-ġild tal-għoġol, u laħmu kollu, ma' rasu, u ma' saqajh, u ġewwenih, u hmieġu,

12 Il-għoġol kollu, johorġu barra mill-kamp, f'poq nadif, fejn jintrema r-rmied, u jaharqu fuq il-hatab bin-nar: jaharqu fejn jintrema r-rmied.

13 U jekk il-miġemgħa kollha ta' Izrael tidneb, b'nuqqas ta' hsieb, u dan ma jkunx magħruf mill-miġemgħa, u jkunu għamlu xi haġa kontra xi kmandament tal-Mulej, dwar dawk il-hwejjeġ li m'għandhomx isiru, u saru hekk hatjin;

14 Meta d-dnub, li jkun ghamlu, ikun maghruf, il-miġemgha toffri ghoġol ghad-dnub, u ġġibu quddiem it-tinda tal-laqgħa.

15 U x-xjuh kollha tal-miġemgha jqieghdu dejhom fuq ras il-ghoġol, quddiem il-Mulej: u l-ghoġol jinqatet quddiem il-Mulej.

16 U l-qassis il-midluk iġib ftit minn demm il-ghoġol fit-tinda tal-laqgħa:

17 U l-qassis ibill sebghu fid-demm, u jroxxu seba' darbiet quddiem il-Mulej, quddiem il-velu.

18 U jqieghed ftit demm fuq qrun l-altar, li hemm quddiem il-Mulej, fit-tinda tal-laqgħa, u jxerred id-demm kollu f'saqajn l-altar ta' l-offerti mahruqa, li hemm fil-bieb tat-tinda tal-laqgħa.

19 U xahmu kollu jnehhih minnu, u jaharqu fuq l-altar.

20 U jaghmel mill-ghoġol bhal ma ghamel mill-ghoġol offrut ghad-dnub; hekk jaghmel minnu: u l-qassis jaghmel offerta għalihom biex ighattilhom dnubhom, u dnubhom jinhafrih.

21 U johroġ il-ghoġol barra mill-kamp, u jaharqu bhal ma haraq l-ewwel ghoġol: sagrafiċċju ghad-dnub għall-miġemgha hu.

22 Meta jidneb wiehed mill-kapijiet, u jaghmel xi haġa b'nuqqas ta' hsieb kontra xi kmandament tal-Mulej Alla tiegħu, dwar dawk il-hwejjeg li m'għandhomx isiru, u jsir hati;

23 Jew jekk dnubu, li jkun ghamel, ikun maghruf minnu; iġib b'offerta tiegħu, bodbod, raġel minn fost il-moghoż, bla difett:

24 U jqieghed idu fuq ras il-bodbod, u joqtlu fejn jinqatlu l-offerti mahruqa, quddiem il-Mulej: sagrafiċċju ghad-dnub hu.

25 U l-qassis jiehu ftit demm mis-sagrafiċċju ghad-dnub b'sebghu, u jqieghdu fuq qrun l-altar ta' l-offerti mahruqa, u jxerred id-demm tal-bodbod f'saqajn l-altar ta' l-offerti mahruqa.

26 U x-xaham kollu jaharqu fuq l-altar, bhax-xaham tas-sagrafiċċju ta' l-offerti tas-sliem: u l-qassis jaghmillu offerta biex ighattilu dnubu, u dnubu jinhafirlu.

27 U jekk xi hadd mill-poplu jidneb, b'nuqqas ta' hsieb, billi jaghmel xi haġa kontra xi wiehed mill-kmandamenti tal-Mulej, dwar dawk il-hwejjeg li m'għandhomx isiru, u jsir hati;

28 Jew jekk dnubu, li jkun ghamel, ikun maghruf minnu, ha jġib b'offerta tiegħu mogħza, mara, minn fost il-moghoż, bla difett, ghad-dnub li jkun ghamel.

29 U jqieghed idu fuq ras is-sagrafiċċju ghad-dnub u joqtlu is-sagrafiċċju ghad-dnub fil-post ta' l-offerti mahruqa.

30 U l-qassis jiehu ftit minn demmha

b'sebghu, u jqieghdu fuq qrun l-altar ta' l-offerti mahruqa, u demmha kollu jxerred f'saqajn l-altar.

31 U jnehhi xahamha kollu, bhal ma jitneha mis-sagrafiċċju tas-sliem; u l-qassis jaharqu fuq l-altar, b'rieħa f'tuh lill-Mulej: u l-qassis jaghmillu offerta biex ighattilu dnubu, u dnubu jinhafirlu.

32 U jekk iġib haruf bhala s-sagrafiċċju tiegħu ghad-dnub, iġibu mara, bla difett.

33 U jqieghed idu fuq ras is-sagrafiċċju ghad-dnub, u joqtolha bhala sagrafiċċju ghad-dnub fil-post fejn joqtlu l-offerti mahruqa.

34 U l-qassis jiehu ftit minn demm is-sagrafiċċju ghad-dnub b'sebghu, u jqieghdu fuq qrun l-altar ta' l-offerta tal-hruq, u d-demm kollu tagħha jxerred f'saqajn l-altar.

35 U jnehhi xahamha kollu, bhal ma jitneha x-xaham tal-haruf mis-sagrafiċċju tas-sliem; u l-qassis jaharqu fuq l-altar, skond l-offerti maghmulin bin-nar lill-Mulej: u l-qassis jaghmillu offerta biex ighattilu dnubu, u dnubu jinhafirlu.

5 Jekk wiehed, wara li jkun imsejjah biex jahlef, bhala xiehed, fuq xi haġa li ra u jaf, u ma jghidhiex, jidneb, u jarfa' l-hitja ta' l-eghmil hażin tiegħu.

2 Jew jekk wiehed imiss xi haġa mniġġsa, il-gisem mejjet ta' dbiba mniġġsa, jew il-gisem mejjet ta' bhima mniġġsa, jew il-gisem mejjet ta' hlieqa li titkaxkar imniġġsa, u ma jintebahx; hu wkoll jintiġġes, u jsir hati.

3 Jew jekk imiss xi ngiesa tal-bniedem, tkun xi tkun l-ingiesa li biha l-bniedem tniġġes, u ma jintebahx, malli jkun jaf, isir hati.

4 Jekk wiehed jahlef, ighid bla ma jahsibha b'xofftejh li jrid jaghmel id-deni, jew li jrid jaghmel il-ġid, f'kull haġa li jista' wiehed jahlef bla ma jahsibha, u ma jintebahx b'dan; meta jkun jaf, isir hati ta' wahda minn dawn il-hwejjeg.

5 Meta wiehed għalhekk isir hati ta' wahda minn dawn il-hwejjeg, jistqarr id-dnub li jkun ghamel:

6 U jġib lill-Mulej bhala sagrafiċċju għall-hitja tiegħu, ghad-dnub li dineb, mara mill-merhla, naghġa jew mogħza bhala sagrafiċċju ghad-dnub; u l-qassis jaghmillu offerta biex ighattilu dnubu.

7 Iżda jekk ma jistax iġib naghġa jew mogħza, iġib għall-hitja tiegħu li ghamel, żewġ gamimiet, jew żewġ frieh ta' hamiem, lill-Mulej; wahda sagrafiċċju ghad-dnub, u l-ohra offerta mahruqa.

8 U jġibhom lill-qassis, u joffri l-ewwel wahda ghad-dnub, jilwilha rasha minn hdejn għonqha, minghajr ma jaqtgħaha:

9 U jroxx minn demm is-sagrafiċċju

ghad-dnub ma' hajt l-altar; u l-bqija tad-demmm jinghasar f'saqajn l-altar: offerta ghad-dnub hi.

10 U l-iehor jaghmlu offerta tal-hruq, kif ghandu jsir: u hekk il-qassis jaghmillu offerta biex ighattilu dnuvu, u dnuvu jinhafirlu.

11 Izda jekk ma jkunx jista' jgib zewg gamimiet, jew zewg frieh tal-hamiem, dak li dineb igib bhala offerta il-ghaxra wahda ta' efa smid bhala sagrificcju ghad-dnub; ma jifax zejt fuqu, lanqas incens: ghax offerta ghad-dnub hi.

12 U jnewwilha lill-qassis, u l-qassis jaqbad minnha mimli idu, b'tifkira taghha, u jahraqha fuq l-altar, skond l-offerti maghmulin bin-nar lill-Mulej: offerta ghad-dnub hi.

13 U l-qassis jaghmillu offerta biex ighattilu dnuvu, ghad-dnub li jkun ghamel f'xi wahda minn dawn il-hwejjeg, u jinhafirlu: u l-bqija jkun tal-qassis, bhala offerta tal-qamh.

14 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu: 15 Jekk wiehed jaghmel xi htija, u jidneb b'nuqqas ta' hsieb, fil-hwejjeg imqaddsa tal-Mulej; igib ghall-htija tieghu lill-Mulej kibx bla difett mill-merhla, li jiswa kemm-il xekel tal-fidda tahseb int, skond ix-xekel tas-santwarju, bhala sagrificcju ghall-htija tieghu:

16 U jhallas id-deni li ghamei lill-maqdes, u jzid mieghu l-hames wahda, u jaghtiha lill-qassis: u l-qassis jaghmillu offerta bil-kibx tas-sagraficcju ghall-htija, biex ighattilu dnuvu, u dnuvu jinhafirlu.

17 U jekk wiehed jidneb, u jaghmel xi wahda minn dawk il-hwejjeg li ordna l-Mulej li ma jsirux, u ma ntebahx, ikun hati, u jarfa l-kastig tieghu.

18 U jgib kibx bla difett mill-merhla, li jiswa kemm tahseb int, bhala sagrificcju ghall-htija tieghu, lill-qassis: u l-qassis jaghmillu offerta biex ighattilu dnuvu, ghall-htija li ghamel b'nuqqas ta' hsieb, bla ma ntebah, u dnuvu jinhafirlu.

19 Sagrificcju ghall-htija hu: tabilhaqq hu hati quddiem il-Mulej.

6 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu: 2 Jekk wiehed jidneb, u jonqos lill-Mulej billi jigdeb lil ghajru fuq haga merfugha ghandu, jew mirhuna, jew haga mehuda bid-dnewwa, jew iqarraq b'ghajru;

3 Jew isib haga mitlufa, u jigdeb fuqha, jew jahlef bil-gideb; u f'kull haga ohra bhal dawn, li jista' jaghmel bniedem bid-dnub:

4 Ghalhekk, mela, meta wiehed ikun dineb, u sar hati, irodd il-haga li ha bid-dnewwa, jew il-haga li ha b'qerq, jew li kienet moghtija lilu biex izommha, jew il-haga mitlufa li sab,

5 Jew kull haga li halef ghalha bil-gideb; iroddha kollha kemm hi, u jzid maghha l-hames wahda, u jaghtiha lil sidha, f'jum is-sagraficcju ghall-htija tieghu.

6 U jgib is-sagraficcju ghall-htija tieghu lill-Mulej, kibx bla difett mill-merhla, li jiswa kemm tahseb int, bhala sagrificcju ghall-htija, lill-qassis.

7 U l-qassis jaghmillu offerta biex ighattilu dnuvu quddiem il-Mulej: u jinhafirlu kulma ghamei, u li sar hati bili.

8 U kellem il-Mulej lil Mosè, billi qallu:

9 Aghti din l-ordni lil Arun u lil uliedu, ghidilhom: Din hi l-ligi ta' l-offerta tal-hruq: l-offerta tal-hruq tkun fuq il-huggiega fuq l-altar il-lejl kollu sas-sebh; u n-nar ta' l-altar jibqa' mqabbad fuqu.

10 U l-qassis jilbes il-liba tieghu tal-ghazel, u l-qalzier qasir tal-ghazel ghal-laham, u jarfa' r-rmied ta' l-offerta mahruqa bin-nar fuq l-altar, u jqieghdu ma' genb l-altar.

11 Imbaghad jinza' hwejgu, u jilbes ilbies iehor, u johrog l-irmied barra mill-kamp, f'post nadif.

12 In-nar ta' fuq l-altar jibqa' mqabbad fuqu; ma jintefix: u l-qassis jahraq hatab fuqu kull filghodu, u jqieghed sew l-offerta mahruqa fuqu; u jahraq fuqu x-xaham tas-sagraficcju tas-sliem.

13 U n-nar jibqa' mqabbad dejjem: ma jintefa qatt.

14 Din hi l-ligi ta' l-offerta tal-qamh: joffruha wlied Arun quddiem il-Mulej, quddiem l-altar.

15 U l-qassis jiehu qabda minnha, smid ta' l-offerta tal-qamh u taz-zejt taghha, u l-incens kollu ta' fuq l-offerta tal-qamh, u jaharqu fuq l-altar, rieha tfuh, bhala tifkira taghha, lill-Mulej.

16 U dak li jibqa' minnha Arun u wliedu jikluh: jittiekel bla hmira fil-lok imqaddes; fil-bitha tat-tinda tal-laqgha jikluh.

17 Ma tinhemhiex bil-hmira. Jien tajthielhom b'sehemhom mill-offerti tieghi maghmulin bin-nar; hi wisq qaddisa, bhas-sagraficcju ghad-dnub, u bhas-sagraficcju ghall-htija.

18 Kull ragel f'ulied Arun jista' jiekol minnha. Tkun bhala statut ghal dejjem, ghal kull nisel taghkom, mill-offerti tal-Mulej, maghmulin bin-nar: kull min imisshom jitqaddes.

19 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

20 Din hi l-offerta ta' Arun u ta' wliedu, li joffru lill-Mulej, fil-jum tal-konsagrazzjoni tieghu: il-ghaxar wahda ta' efa smid, bhala offerta tal-qamh ghal dejjem, nofsa filghodu, u nofsa filghaxija.

21 Fit-tagen biz-zejt thejjija, u ggibha mibxuxa: u l-bicciet mohmija ta' l-

offerta tal-qamh toffrihom b'riha tfuh lill-Mulej.

22 Jaghmilha l-qassis ikkunsagrat ta' warajh fost uliedu: hi statut ghal dejjem ghall-Mulej; tinharraq kollha kemm hi.

23 Ghax kull offerta tal-qamh ta' qassis tinharraq kollha: u ma tittikilx.

24 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

25 Kellem lil Arun u lil uliedu, ghidilhom: Din hi l-ligi tas-sagrificċju ghad-dnub: Fejn tinqatel il-vittma tal-hruq, tinqatel il-vittma ghad-dnub quddiem il-Mulej: haġa qaddisa wisq hi.

26 Il-qassis li joffriha ghad-dnub jikkolla: fil-lok imqaddes tittiekel, fil-bitha tat-tinda tal-laqgħa.

27 Kulma jmiss ma' lahamha jitqaddes: u jekk joqtor demm minnha fuq il-hwejjeg, tahsel fejn qotor fuqu f'lok imqaddes.

28 Il-borma tal-fuhhar, li kienet imsajra fiha, tittikisser: u jekk kienet imsajra f'borma tal-bronż, tingharek, u titlahlah bil-ilma.

29 Kull raġel fost il-qassisin jista' jiekol minnha: hi haġa wisq qaddisa.

30 U l-ebda vittma ghad-dnub, li jġibu minn demmha fit-tinda tal-laqgħa, biex issir tpattija ghad-dnubiet fil-maqdes, ma tittiekel: tinharraq fin-nar.

7 Issa din hi l-ligi tas-sagrificċju għall-htija: hi haġa wisq qaddisa.

2 Fil-post fejn joqtlu l-vittma tal-hruq joqtlu l-vittma tal-htija: u jxerrdu demmha fuq l-altar, dawramejt.

3 U joffri minnha xahamha kollu: id-dnub, u x-xaham li jiksi l-gewwieni,

4 U ż-żewġ kilwiet, u x-xaham ta' fuqhom ta' mal-ġenbejn, u t-tebqa tal-fwied, li jaqlagħha flimkien mal-kliewi.

5 U l-qassis jahraqhom fuq l-altar bħala offerta magħmula bin-nar lill-Mulej: sacrificċju għall-htija hi.

6 Kull raġel mill-qassisin jiekol minnha: tittiekel f'lok imqaddes: haġa qaddisa wisq hi.

7 Bħalma hu s-sagrificċju għall-htija, hekk hu s-sagrificċju ghad-dnub: hemm ligi waħda għalihom: il-qassis li jagħmel offerta biex iġhathi d-dnubiet biha, jehodha.

8 U l-qassis li jkun offra l-offerta tal-hruq ta' xi hadd, il-ġild ta' l-offerta, li jkun offra, ikun tiegħu, tal-qassis.

9 U kull offerta tal-qamh maħbuza fil-kenur, jew msajra fil-borma, jew fitaġen, tkun tal-qassis li offriha.

10 U kull offerta tal-qamh, miblula biż-zejt, jew niexfa tkun ta' wlied Arun kollha, wiehed daqs l-iehor.

11 U din hi l-ligi tas-sagrificċju ta' l-offerti tas-sliem, li wiehed joffri lill-Mulej.

12 Jekk għal radd il-hajr joffriha, joffri mas-sagrificċju ta' radd il-hajr ftajjar azzmi miblulin biż-zejt, u ftajjar irraq azzmi midlulin biż-zejt, u ftajjar miblulin biż-zejt, tas-smid.

13 Barra l-ftajjar, joffri għall-offerta tiegħu hobz mehmur mas-sagrificċju tiegħu tas-sliem ta' radd il-hajr.

14 U minnhom joffri waħda minn kull ghotja, bħala offerta merfugħa lill-Mulej, u tkun tal-qassis li xerred id-demm tas-sagrificċju tas-sliem.

15 U l-laham tas-sagrificċju ta' l-offerta tiegħu, tas-sliem għall-radd il-hajr, jittiekel dak in-nhar stess ta' l-offerta tiegħu; ma jhalli xejn minnu sa filgħodu.

16 Izda jekk is-sagrificċju ta' l-offerta tiegħu jkun wegħda, jew offerta minn rajh, jieklu dak in-nhar stess li joffri s-sagrificċju tiegħu: u l-ghada dak li jibqa' wkoll jittiekel:

17 Izda dak li jifdal mil-laham tas-sagrificċju fit-tielet jum, jinharraq bin-nar.

18 U jekk jittiekel xi laham mis-sagrificċju tiegħu tas-sliem fit-tielet jum, ma jkunx milqugh min offrieh, u lanqas ikun magħdud lilu: tkun haġa mistkerrha, u min jiekol minnha jarfa' l-hażen tiegħu.

19 U l-laham li jmiss ma xi haġa mnigġsa ma jittikilx; jinharraq bin-nar: mil-laham, jista' jiekol kull min hu safi.

20 Izda min jiekol mil-laham tas-sagrificċju tas-sliem tal-Mulej, u jkollu xi nġiesa fuqu, jinqata' minn ma' niesu.

21 U meta wiehed imiss xi haġa mnigġsa, bħalma hi nġiesa tal-bniedem, jew xi bhima mnigġsa, jew xi haġa moqzieza, u jiekol mil-laham tas-sagrificċju tas-sliem tal-Mulej, jinqata' minn ma' niesu.

22 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu: 23 Kellem lil ulied Izrael, ghidilhom: L-ebda xaham ta' gendus, ta' naghga, jew ta' mogħza, ma tieklu.

24 U x-xaham ta' bhima mejta, u x-xaham ta' bhima mahtufa mid-dbejjeb, tistgħu tagħmlu bih li tinthiegu: izda ma tikluhx.

25 Kull min jiekol mix-xaham ta' bhima, li minnha n-nies joffru offerta magħmula bin-nar lill-Mulej, dak li jiekol minnu, jinqata' minn ma' niesu.

26 U l-ebda demm ma tieklu, kemm tat-tjur, u kemm tal-bhejjem, kull fejn tghammru.

27 Kull min jiekol minn xi demm, ikun ta' xiex ikun, ikun maqtugh minn niesu.

28 U l-Mulej kellem lil Mosè, qal:

29 Kellem lil ulied Izrael, ghidilhom: Min joffri s-sagrificċju tiegħu tas-sliem lill-Mulej, iġib lill-Mulej il-ghotja tiegħu mis-sagrificċju tiegħu tas-sliem.

30 Iġib f'idejh stess l-offerti tal-Mulej magħmulin bin-nar; ix-xaham mas-sidra

ġiġb, biex is-sidra xjejjirha tixjira bhala offerta quddiem il-Mulej.

31 U l-qassis jahraq ix-xaham fuq l-altar: iżda s-sidra tkun ghal Arun u ghal uliedu.

32 U s-sieq il-leminija taghtuha lill-qassis, bhala offerta merfugha, mis-sagrificċji taghkom tas-sliem.

33 Dak li fost ulied Arun joffri d-demmm tas-sagrificċji tas-sliem, u x-xaham, ikollu s-sieq il-leminija b'sehmu.

34 Ghax is-sidra tat-tixjir, u s-sieq ta' l-offerta merfugha, jien hadthom minn ghand ulied Izrael minn fuq is-sagrificċji taghkom tas-sliem, u tajthom lil Arun il-qassis, u lil uliedu, b'liġi ghal dejjem, minghand ulied Izrael.

35 Dan hu s-sehem ikkonsagrat lil Arun, u ikkonsagrat lil uliedu mill-offerti maghmulin bin-nar lill-Mulej, minn dak in-nhar li fih ikunu ipprezentati biex ikunu qassisin tal-Mulej;

36 Bhalma ordna l-Mulej lil ulied Izrael, biex jaghtuhom nhar il-konsagrazzjoni taghhom, b'liġi ghal dejjem, ghal kull nisel taghhom.

37 Din hi l-liġi ta' l-offerta tal-hruq, ta' l-offerta tal-qamh, tas-sagrificċju ghad-dnub, u tas-sagrificċju ghall-htija, u tal-konsagrazzjoni, u tas-sagrificċju tas-sliem.

38 Bhal ma ordna l-Mulej lil Mosè, fuq il-muntanja Sinaj, meta ordna lil ulied Izrael, biex jaghtu l-ghotjiet taghhom lill-Mulej, fid-deżert ta' Sinaj.

8 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu: 2 Hu lil Arun u lil uliedu miegħu, u l-ilbiesi, u żejt id-dhin, u l-gendus tas-sagrificċju ghad-dnub, u żewġ kbix, u qoffa tal-hobz azzmu;

3 U iġma' l-miġemgħa kollha f'bieb it-tinda tal-laqgħa.

4 U Mosè għamel bhal ma ordnal l-Mulej; u nġemgħet il-miġemgħa kollha f'bieb it-tinda tal-laqgħa.

5 U qal Mosè lill-miġemgħa: Dan hu li ordna l-Mulej biex naġmlu.

6 U ressaq Mosè lil Arun u lil uliedu, u hasilhom bl-ilma.

7 U qegħidlu fuqu t-tônka, u hażżmu bil-hziem, u libbsu l-mantar, u qegħidlu fuqu l-efod, u rabtu bil-hziem artistiku ta' l-efod, u xeddulu.

8 U qegħidlu fuqu s-sidra: u fuq is-sidra qiegħed ukoll l-Urim u t-Tummim.

9 U qegħidlu f'rasu t-turbant; u fuqu, in-naha ta' quddiem, qiegħed il-bičča rqiqa tad-deheb, il-kuruna mqaddsa; bhal ma ordna Mosè.

10 U Mosè ha ż-żejt tad-dlik, u dilek it-tabernaklu, u kulma kien hemm fih, u qaddsu.

11 U raxx minnu fuq l-altar seba'

darbiet, u dilek l-altar u l-ghodod tiegħu kollha, u l-lenbija u l-bazi tagħha, biex iqaddishom.

12 U sawwab miż-żejt tad-dlik fuq ras Arun, u dilku, biex iqaddsu.

13 U ressaq Mosè lil ulied Arun, u libbishom it-tônka, u hażżimhom bil-hziem, u xeddilhom it-trabant, bhal ma ordna l-Mulej lil Mosè.

14 U ressaq il-gendus tas-sagrificċju ghad-dnub: u Arun u wliedu qiegħdu idejhom fuq ras il-gendus tas-sagrificċju ghad-dnub.

15 U qatlu: u Mosè ha d-demmm, u minnu qiegħed b'sebgħu fuq l-altar dawramejt, u saffa l-altar, u xerred id-demmm f'saqajn l-altar, u qaddsu, biex fuqu jagħmel offerta biex inehhi d-dnub.

16 U ha x-xaham kollu ta' mal-ġewwieni, u t-tebqa tal-fwied, u ż-żewġ kilwiet, u x-xaham taghhom, u Mosè harqu fuq l-altar.

17 U l-gendus, u l-ġild tiegħu, il-laham tiegħu, u l-hmieġ tiegħu, haraqhom fin-nar barra mill-kamp; bhal ma ordna l-Mulej lil Mosè.

18 U ressaq il-kibx għall-offerta tan-nar: u Arun u wliedu qiegħdu idejhom fuq ras il-kibx.

19 U qatlu; u Mosè xerred id-demmm fuq l-altar dawramejt.

20 U qatta' l-kibx b'cejjeċ; u Mosè haraq r-ras, u l-b'cejjeċ, u x-xaham.

21 U l-ġewwieni u s-saqajn hasilhom bl-ilma, u Mosè haraq il-kibx kollu fuq l-altar: kienet offerta tal-hruq ta' riha tfuh, sagrificċju magħmul bin-nar lill-Mulej; bhal ma ordna l-Mulej lil Mosè.

22 U ressaq it-tieni kibx, il-kibx tal-konsagrazzjoni: u Arun u wliedu qiegħdu idejhom fuq ras il-kibx.

23 U qatlu; u Mosè ha demmu, u qiegħdu fuq id-dendula ta' widnet Arun il-leminija, u fuq is-saba' l-kbir ta' idu l-leminija, u fuq is-saba' l-kbir ta' riġlu l-leminija.

24 U ressaq lil ulied Arun, u qegħdilhom f'tit demm fuq id-dendula ta' widinthom il-leminija, u fuq is-saba' l-kbir ta' idhom il-leminija, u fuq is-saba' l-kbir ta' riġilhom il-leminija: u Mosè xerred il-bqija tad-demmm fuq l-altar, madwaru.

25 U ha x-xaham, u d-denb, u x-xaham kollu ta' mal-ġewwieni, u t-tebqa tal-fwied, u ż-żewġ kilwiet, u xahamhom, u l-koxxa l-leminija:

26 U mill-qoffa tal-hobz azzmu, ta' quddiem il-Mulej, ha ftira azzma, u ftira ohra tal-hobz biż-żejt, u ohra rqiqa, u qegħidhom fuq ix-xaham, u fuq is-sieq il-leminija:

27 U qiegħed kollox fuq idejn Arun, u fuq idejn uliedu, u xejjirhom tixjira quddiem il-Mulej.

28 U Mosè hadhom minn fuq idejhom,

u haraqhom fuq l-altar, fuq l-offerta tal-hruq: kien sagrificcju ta' konsagrazzjoni, ta' riha tfus: sagrificcju maghmul bin-nar lill-Mulej.

29 U Mosè ha s-sidra tal-kibx, u xejjirha tixjira quddiem il-Mulej: mill-kibx tal-konsagrazzjoni dan hu sehem Mosè; bhalma l-Mulej ordna lil Mosè.

30 Ha wkoll Mosè f'it żejt tad-dhin, u f'it demm li kien fuq l-altar, u raxxu fuq Arun, u fuq ilbiesu, u fuq uliedu, u fuq ilbies uliedu wkoll; u hekk qaddes lil Arun, u l-biesu, u lil uliedu, u l-bies uliedu mieghu.

31 U Mosè qal lil Arun u lil uliedu: Sajru l-laham hdejn bieb it-tinda tal-laqqha, u hemm kuluh bil-hobz li hemm fil-qoffa tal-konsagrazzjoni, bhal ma ordnat jien, billi ghidt: Arun u wliedu jikluh.

32 U dak li jifdal mill-laham u mill-hobz, aharquh fin-nar.

33 U minn bieb it-tinda tal-laqqha tohorġux ghal sebat ijjem, sa ma jintemmu jiem il-konsagrazzjoni taghkom: ghax il-konsagrazzjoni taghkom iddum sebat ijjem.

34 Bhal ma sar illum, hekk il-Mulej ordna li jibqa' jsir, biex tpattu ghal dnubietkom.

35 Ghalhekk toqogħdu f'bieb it-tinda tal-laqqha, bi nhar u bil-lejl, ghal sebat ijjem, u tharsu dak li l-Mulej ordnalkom biex tharsu, li ma tmutux: ghax hekk jien kont ordnat.

36 U Arun u wliedu ghamlu l-hwejjeg kollha li l-Mulej ordna b'id Mosè.

9 U ġara, fit-tminn jum, illi Mosè sejjah lil Arun u lil uliedu, u x-xjuh ta' Izrael;

2 U qal lil Arun: Hu għoġol għas-sagraficcju għad-dnub, u kibx għall-offerta tal-hruq, bla difett, u offrihom quddiem il-Mulej.

3 U lil ulied Izrael kellem, għidilhom: Hudu bodbod għall-offerta tad-dnub: u għoġol u haruf ta' sena, bla difett, għall-offerta tal-hruq.

4 U gendus, u kibx, għas-sagraficcju tas-sliem, biex tissagrafikahom quddiem il-Mulej; u offerta tal-qamh miblula fiż-żejt: ghax illum jidhrilkom il-Mulej.

5 U ġiebu kulma ordna Mosè quddiem it-tinda tal-laqqha: u resqet il-miġemgha kollha, u waqfet quddiem il-Mulej.

6 U Mosè qal: Dan hu li ordna l-Mulej biex taghmlu: u l-glorja tal-Mulej tidhrilkom.

7 U Mosè qal lil Arun: Ersaġ lejn l-altar, u offri s-sagraficcju tiegħek għad-dnub, u l-offerta tiegħek tal-hruq, u aghmel offerta għalik biex tghatti dnubek, u dnub il-poplu: imbagħad offri l-offerta

tal-poplu, u aghmel offerta biex tghatti dnubhom; bhal ma ordna l-Mulej.

8 U Arun resaq lejn l-altar, u qatel il-għoġol ta' l-offerta tad-dnub, li kienet għalih.

9 U wlied Arun newlulu d-demm: u bell sebgħu fid-demm, u qieghdu fuq grun l-altar, u l-bqija xerrdu f'saqajn l-altar.

10 Iżda x-xaham, u l-kliwi, u t-tebqa tal-fwied tal-vittma għad-dnub, haraqhom fuq l-altar; bhal ma ordna l-Mulej lil Mosè.

11 U l-laham u l-ġild haraqhom fin-nar barra mill-kamp.

12 U qatel imbagħad l-offerta tal-hruq; u wlied Arun newlulu d-demm, u xerrdu fuq l-altar, dawramejt.

13 U newlulu l-offerta mahruqa, bil-bćejejt tagħha, u r-ras: u haraqhom fuq l-altar.

14 U hasel il-ġewwieni u s-saqajn, u haraqhom fuq l-offerta mahruqa, fuq l-altar.

15 U ġieb l-offerta tal-poplu, u ha l-bodbod, li kien is-sagraficcju għad-dnub tal-poplu, u qatlu, u offrieh għad-dnub, bhal ta' l-ewwel.

16 U ġieb l-offerta tal-hruq, u offrieha kif għandu jsir.

17 U resaq l-offerta tal-qamh, u mela idejh minnha, u haraqha fuq l-altar, barra mill-offerta mahruqa ta' filghodu.

18 Imbagħad qatel ukoll il-gendus, u l-kibx, bhala sagrificcju tas-sliem, li kien għall-poplu: u wlied Arun newlulu d-demm, li xerrdu fuq l-altar, dawramejt,

19 U x-xaham tal-gendus, u tal-kibx, id-denb, u x-xaham li jiksi l-ġewwieni, u l-kliwi, u t-tebqa tal-fwied:

20 U qieghdu x-xaham fuq is-sidriet, u haraq ix-xaham fuq l-altar:

21 U s-sidriet u s-sieq il-leminija xejjirhom Arun tixjira quddiem il-Mulej; bhal ma ordna Mosè.

22 U Arun rafa' idu lejn il-poplu, u berikhom, u niżel wara li offra s-sagraficcju għad-dnub, u l-offerta tal-hruq, u s-sagraficcju tas-sliem.

23 U Mosè u Arun dahlu fit-tinda tal-laqqha, u mbagħad hargu, u bierku l-poplu: u l-glorja tal-Mulej deheret lill-poplu kollu.

24 U hareġ nar minn quddiem il-Mulej, u haraq fuq l-altar l-offerta tal-hruq u x-xaham: li xhin rah il-poplu kollu, ghajjat, u ntxeteh għal wiċċu.

10 U Nadab u Abihu, ulied Arun, hadu ċensier kull wiehed, u qieghdu fihom in-nar, u tefghu l-inceps fihom, u offrew nar mhux imqaddes quddiem il-Mulej, li ma kienx ordnalhom.

2 U hareġ nar minn quddiem il-Mulej, u haraqhom, u mietu quddiem il-Mulej.

3 Imbaghad Mosè qal lil Arun: Dan hu li qal il-Mulej: Nitqaddes f'dawk li jersqu leja, u quddiem il-poplu kollu inkun igglorifikat. U siket Arun.

4 U Mosè sejjah lil Misaël, u l' Elsafan ulied Ghuzzijel, iz-ziju ta' Arun, u qalilhom: Ersqu, hudu 'l hutkom minn quddiem is-santwarju, barra mill-kamp.

5 Ghalhekk resqu, u haduhom bitonók taghhom barra mill-kamp; bhal ma ordna Mosè.

6 U Mosè qal lil Arun, u lil Elghazar, u lil Itamar, uliedu: La thabblux xaghar raskom, u la tqattghux hwejjigkom; li ma tmutux, u l-ghadab tal-Mulej jaqa' fuq il-poplu kollu: iżda hallu lil hutkom, id-dar kollha ta' Izrael, jibku ghall-hruq li l-Mulej kebbes.

7 U tohorġux minn bieb it-tinda tal-laqha, li ma tmutux: ghax żejt id-dhin tal-Mulej ghadu fuqkom. U ghamlu kif qal Mosè.

8 U il-Mulej kellem lil Arun, qallu:

9 La tixrobux inbid u xorb qawwi, la int u lanqas uliedek, meta tidhlu fit-tinda tal-laqha, li ma tmutux: dan ikun statut ghal dejjem ghal kull nisel taghkom;

10 U biex tistghu taghzu bejn l-imqaddes u dak li mhux imqaddes, u bejn l-imniġġes u s-safi;

11 U tghallmu lil ulied Izrael l-istatuti kollha li l-Mulej tahom b'id Mosè.

12 U Mosè kellem lil Arun, u lil Elghazar, u lil Itamar, uliedu li baqghu: Hudu l-offerta tal-qamh li baqa' mill-offerti tal-Mulej maghmulin bin-nar, u kuluha bla hmira hdejn l-altar: ghax haġa wisq qaddisa hi:

13 U kuluha fil-lok imqaddes, ghax bil-jedd tmisx lilek, u lil uliedek, mis-sagrificċji kollha tal-Mulej maghmulin bin-nar: ghax hekk jien ordnat.

14 U s-sidra tat-tixjir, u s-sieg ta' l-offerta tar-rfiġh, tiklukom ukoll f'post nadif; int, u s-subjien tieghek, u l-bniet tieghek mieghek: ghax bil-jedd imissu lilek, u lil uliedek. Huma moghtijin mis-sagrificċji tas-sliem ta' wlied Izrael.

15 Is-sieg ta' l-irfiġh, u s-sidra tat-tixjir, ma' l-offerti maghmulin bin-nar tax-xaham, iġibuhom ghat-tixjira quddiem il-Mulej; u jkunu tieghek u ta' wliedek mieghek, bi statut ghal dejjem; bhal ma ordna l-Mulej.

16 U Mosè fittex sewwa l-bodbod tas-sagrificċju ghad-dnub, u, ara, sabu mahruq: u ghadab ghal Elghazar, u ghal Itamar, ulied Arun, li kien baqaghlu hajjin, u qalilhom:

17 Ghalix ma kiltux is-sagrificċju ghad-dnub fil-post imqaddes? Hu haġa wisq qaddisa, u Alla tahulkom biex jarfa' l-hażen tal-miġemgħa, u taghmlu offerta ghalilhom biex tghattu dnuhkom quddiem il-Mulej.

18 Ara, demm il-vittma ma ngibx fil-post imqaddes: intom tassew kien imiss-kom kiltuha fil-post imqaddes, bhal ma ordnajt jien.

19 U Arun qal lil Mosè: Ara, illum offrew is-sagrificċju taghhom ghad-dnub, u l-offerta taghhom tal-hruq quddiem il-Mulej; u hwejjeġ bhal dawn ġrawli: u kieku llum kilt il-vittma ghad-dnub, kien dan ikun milqugh quddiem il-Mulej?

20 U malli sama' dan, Mosè kien sodisfatt.

11 U l-Mulej kellem lil Mosè u lil Arun, qalilhom:

2 Kellmu lil ulied Izrael, ghidulhom: Dawn huma l-bhejjem li tistghu tieklu mill-bhejjem kollha ta' fuq l-art.

3 Kull bhima bid-dwiefer, u bid-difer maqsum, u tixtarr, fost il-bhejjem, tistghu tikluha.

4 Biss dawn ma tiklux minn dawk li jixtarru, jew difrejhom maqsumin: bhall-ġemel, ghax jixtarr, iżda m'ghandux difrej maqsumin; u mnigġes ghalikom.

5 Il-fenek tax-xagħri; ghax jixtarr, iżda m'ghandux difrej maqsumin: hu mnigġes ghalikom.

6 Il-liebru, ghax jixtarr, iżda m'ghandux difrej maqsumin; hu mnigġes ghalikom.

7 Il-hanzir, ghalkemm ghandu difrej maqsumin, u ghandu d-difer, ma jixtarrx; hu mnigġes ghalikom.

8 Minn lahamhom la tiklux, u ġisimhom mejjet ta tmissuhx; huma mnigġsin ghalikom.

9 Dawn tistghu tieklu minn dawk kollha li jghixu fl-ilma: kulma ghandu l-ġwienah u l-qxur fl-ilma, fl-ibhra, fix-xmajjar, tistghu tikluhom.

10 U kulma hu bla ġwienah u bla qxur fl-ibhra, u fix-xmajjar, u minn kull hlieqa li titharrek fl-ilmijiet, u minn kull hlieqa hajja li hemm fl-ilmijiet, hu qziez ghalikom:

11 Ikunu qziez ghalikom ukoll; minn lahamhom la tiklux, u ġisimhom mejjet stkerruh.

12 Kulma hu bla ġwienah u bla qxur fl-ilmijiet, hu qziez ghalikom.

13 U dawn huma li jkunu mistkerrha minnkom fost it-tjur; la tikluhomx, ghax huma moqzieza: l-ajkla, il-bughadam, u l-kuccarda,

14 U l-astur, u kull ġens ta' biez;

15 U kull ġens ta' cawlun;

16 U n-nagħma, u l-kokka, u l-gawwija, u s-seqer ta' kull ġens;

17 U l-barbagann, u l-margun, u omm is-subjien:

18 U ż-zinna, u l-qwaq, u t-tiġieġa tal-bahar;

19 U l-laqlaq, u kull ġens ta' russett, u d-daquqa tal-pinnaċċ, u l-farfett il-lejl.

20 Kull insett li jtir, u jimxi fuq erba' saqajn, ikun ghalikom moqzież.

21 Biss dawn tistghu tieklu mill-insetti kollha li jtiru, u jimxu fuq erba' saqajn, dawk li 'l fuq minn riġlejh għandhom żewġ saqajn, biex jaqbz u bihom fuq l-art.

22 Minnhom dawn tistghu tieklu: l-arbe ta' kull ġens, is-solgham ta' kull ġens, il-hargol ta' kull ġens, u l-hagab ta' kull ġens.

23 Izda l-insetti l-ohra kollha li jtiru, li għandhom erba' saqajn, ha jkunu moqzieża ghalikom.

24 Minn dawn titniġġsu: min imiss ġisimhom mejjet, ikun imniġġes sa filghaxija.

25 U kull min jarfa' l-ġisem mejjet ta' xi wiehed minnhom, jahsel hwejġu, u jkun imniġġes sa filghaxija.

26 Il-ġisem mejjet ta' kull bhima li għandha d-dwiefer, izda mhux maqsumin, u ma tixtarrx, hu ghalikom imniġġes: kull min imissu jkun imniġġes.

27 U kulma jimxi fuq qiegh riġlejh, fost il-bhejjem kollha li jimxu fuq erba' riġlejn, hu mniġġes ghalikom: kull min imiss ġismu mejjet ikun imniġġes sa filghaxija.

28 U min jarfa' ġisimhom mejjet jahsel hwejġu, u jkun imniġġes sa filghaxija: huma mniġġsin ghalikom.

29 Dawn ukoll ikunu mniġġsin ghalikom fost il-hlejjaq li jitkaxkru fuq l-art; il-ballotra, il-far, u kull ġens ta' grem-xul;

30 U l-ġurdien, u l-kamaljonti, u l-wiżġha, u x-xahmet l-art, u t-talpa.

31 Dawn huma mniġġsin ghalikom, fost kulma jitkaxkar: kull min imiṣshom, meta huma mejtin, ikun imniġġes sa filghaxija.

32 U kull min jaqa' fuqu xi wiehed minnhom mejjet, ikun imniġġes; kemm jekk tkun xi haġa tal-ghuda, jew hwejjeġ, jew ġild, jew saquq, jew kull xorta ta' għodda ohra, li jisir ix-xogħol biha, għandha titqieghed fi-lma, u tkun imniġġsa sa filghaxija; u tindaf.

33 U kull haġa tal-fuhhar, li fiha jaqa' xi wiehed minnhom, titkisser, għax kulma hu ġo fiha jitniġġes.

34 Mill-ikel kollu li jista' jittiekkel, dak li fuqu jaqa' ilma bħal dan ikun imniġġes: u kull xorb li jinxtorob, ġo fiex ikun, jitniġġes.

35 U kull haġa li fuqha taqa' xi biċċa minn ġisimhom mejjet, tkun imniġġsa; sew jekk ikun forn, u kemm jekk ikun fuglar għall-borom, jitfarrku: għax huma mniġġsin, u mniġġsin ikunu ghalikom.

36 Madankollu l-egħjun u l-bjar, li

ġo fihom hemm hafna ilma, jibqgħu safjin: izda min imiss il-ġisem mejjet tagħhom jitniġġes.

37 U jekk taqa' xi biċċa mill-ġisem mejjet tagħhom fuq xi żerriegħa li se tinzara', tibqa' safja.

38 Izda jekk tixxarrab bl-ilma ż-żerriegħa, u xi biċċa minn ġisimhom mejjet taqa' fuqha, tkun imniġġsa ghalikom.

39 U jekk xi bhima, li minnha tistghu tieklu, tmut; min imiss ġisimha mejjet ikun imniġġes sa filghaxija.

40 U min jiekol minn ġisimha mejjet jahsel hwejġu, u jkun imniġġes sa filghaxija: u min ukoll jarfa' l-ġisem mejjet tagħha jahsel hwejġu, u jkun imniġġes sa filghaxija.

41 U kull hlieqa li titkaxkar fuq l-art hi qzize: la tikluhiex.

42 Kulma jimxi għal zaquq, u kulma jimxi fuq erba' saqajn, jew kulma għandu iżjed minn erba' saqajn fost il-hlejjaq li jitkaxkru fuq l-art, m'għandkomx tikluhom: għax huma moqzieża.

43 La taqzuz lilkom infuskom bl-ebda hlieqa li titkaxkar, u la titniġġsux bihom, għax issiru mniġġsin bihom.

44 Għax jien il-Mulej Alla tagħkom: għalhekk għandkom titqaddsu, u tkunu qaddisin; għax jien qaddis: lanqas għandkom tniġġsu lilkom infuskom bl-ebda hlieqa li titkaxkar fuq l-art.

45 Għax jiena l-Mulej li tellajtkom mill-Eġittu, biex inkun Alla tagħkom: u tkunu għalhekk qaddisin, għax jien qaddis.

46 Din hi l-liġi fuq il-bhejjem, u fuq it-tjur, u fuq kull hlieqa haġja li żżiġġ fi-lmijiet, u fuq kull hlieqa li titkaxkar fuq l-art:

47 Biex tagħzlu bejn l-imniġġes u s-safi, u bejn il-bhejjem ta' l-ikel, u dawk li ma jistgħux jittieklu.

12 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu: 2 Kellem lil ulied Izrael, għidilhom: Mara, meta tahbel, u tiled tifel, tkun imniġġsa sebat ijiem, daqs kemm meta tkun f'xaharha.

3 It-tminn jum, it-tifel ikun ċirconċiz fil-laham tal-prepużju tiegħu.

4 U hi dđum tlieta u tletin jum ohra tindaf minn demmha; ma tmis l-ebda haġa mqaddsa, u lanqas tidhol fis-santwarju, sakemm jintemmu jiem it-tindif tagħha.

5 Jekk tiled tifla, tkun imniġġsa għal ġimagħtejn, daqs kemm meta tkun f'xaharha, u dđum sitta u sittin jum ohra tindaf minn demmha.

6 Meta jgħaddu jiem it-tindif tagħha, għal tifel, jew għal tifla, iġġib haruf ta' dik is-sena bhala offerta mahruqa, u ferħ ta' hamiema, jew gamiema, bhala sagri-

fiċċju ghad-dnub, f'bieb it-tinda tal-laqgħa, lill-qassis:

7 Li joffriha quddiem il-Mulej; u jagħmel offerta biex iġattilha dnuha; u tkun innadfa minn sabb demmha. Din hi l-ligi għal mara li tiled tifel jew tifla.

8 Ujekk ma tkunx tista' ġġib haruf, tiehu żewġ gamimiet, jew żewġ frieh tal-hamiem; wiehed għall-offerta tal-hruq, u l-iehor għas-sagrifiċċju għad-dnub; u l-qassis jagħmilha offerta biex iġattilha dnuha, u tindaf.

13 U l-Mulej kellem lil Mosè u lil Arun, qalilhom:

2 Meta bniedem ikollu fil-ġilda ta' ġismu xi qxur, jew buzzieqa, jew tebgħa bajda, li donnha sintomu ta' ġerħa tal-ġdiem fil-ġilda ta' ġismu, jehduh għand Arun, il-qassis, jew għand xi wiehed minn uliedu, il-qassisin.

3 U l-qassis jara l-ġerħa fil-ġilda tal-ġisem: u jekk ix-xagħar fil-ġerħa bjad, u l-ġerħa tidher aktar imghawra mill-ġilda ta' ġismu, tkun ġerħa tal-ġdiem: u l-qassis li jarah, iqisu b'imniġġes.

4 Izda jekk tkun bajda t-tebgħa fil-ġilda ta' ġismu, u ma tidhirx imghawra aktar mill-ġilda, u x-xagħar tagħha ma bjadx, il-qassis jagħlaq lill-miġruh għal sebat ijiem.

5 U jarga' jarah il-qassis fis-seba' jum: u, ara, jekk il-ġerħa tidhirlu li waqfet, u ma nfexxitx fil-ġilda, il-qassis jagħlaq sebat ijiem oħra:

6 U jarga' jarah il-qassis fis-seba' jum: u, ara, jekk lewn il-ġerħa ntefa, u l-ġerħa ma nfexxitx fil-ġilda, il-qassis iqisu b'nadif: kienet buzzieqa: jahsel hwejġu, u jkun nadif.

7 Izda jekk il-buzzieqa tinfexx iżjed fil-ġilda, wara li jkun rah il-qassis, biex iġaddih b'nadif, jidher darba oħra quddiem il-qassis:

8 U jekk il-qassis jara li l-buzzieqa nfexxet fil-ġilda, il-qassis imbagħad iġaddih b'imniġġes: ġdiem hu.

9 Meta wiehed ikollu ġerħa tal-ġdiem, jehduh għand il-qassis;

10 U l-qassis jarah: u, ara, jekk il-qoxra tkun bajda fil-ġilda, u x-xagħar tagħha bjad, u jkun hemm hajta laħam haj fil-qoxra;

11 Ikun ġdiem, ilu ż-żmien fil-ġilda ta' ġismu, u l-qassis iġaddih b'imniġġes, u ma jagħlaq: għax hu mniġġes.

12 Izda jekk jinfirx il-ġdiem fil-ġilda, u l-ġdiem jiksi l-ġilda kollha ta' dak li għandu l-ġerħa minn rasu sa saqajh, kulfejn jista' jara l-qassis;

13 Il-qassis, wara li jkun rah, u ra li l-ġdiem kesa ġismu kollu, iġaddi b'nadif l-imġiddem: kollu sar abjad: nadif hu.

14 Izda malli jidher fih laħam haj, ikun imniġġes.

15 U l-qassis jara l-laħam il-haj, u iġaddih b'imniġġes: għax il-laħam il-haj hu mniġġes: ġdiem hu.

16 Izda jekk iġhib il-laħam il-haj, u jsir abjad, imur għand il-qassis.

17 U l-qassis jarah: u, ara, jekk il-ġdiem bjad; imbagħad il-qassis iġaddih b'nadif lil dak li għandu l-ġdiem: nadif hu.

18 Jekk ikun hemm fil-ġilda tal-ġisem ta' xi hadd demla, u jfiq minnha,

19 U mbagħad issirlu f'lok id-demla qoxra bajda, jew tebgħa bajda, ftit u xejn hamranija, ha jurilha lill-qassis;

20 U jekk, meta jaraħa l-qassis, ara, tidher aktar l-isfel mill-ġilda, u xagħarha bjad; il-qassis iġaddih b'imniġġes: ġerħa tal-ġdiem hi, imfaqqsa mid-demla.

21 Izda jekk il-qassis jaraħa, u, ara, ma jkunx hemm xagħar abjad fiha, u mhix aktar l-isfel mill-ġilda, imma lewnha tefa; il-qassis jagħlaq sebat ijiem:

22 U jekk it-tebgħa tinfexx aktar fil-ġilda, il-qassis imbagħad iġaddih b'imniġġes: ġdiem hu.

23 Izda jekk tibqa' t-tebgħa f'lokha, u ma tinfexx, tkun biss marka tad-demla; u l-qassis iġaddih b'nadif.

24 Jew jekk wiehed ikollu fil-ġilda ta' ġismu kiwja bin-nar, u fuq il-kiwja ssir tebgħa bajda, ftit u xejn hamranija, jew bajda;

25 Jaraħa mbagħad il-qassis: u jekk jara li x-xagħar fit-tebgħa bjad, u tidher aktar l-isfel mill-ġilda; hi ġdiem imfaqqas fil-kiwja: għalhekk il-qassis iġaddih b'imniġġes: hi ġerħa tal-ġdiem.

26 Izda jekk jaraħa l-qassis, u jara li m'hemm xagħar abjad fit-tebgħa, u mhix aktar l-isfel mill-ġilda, u lewnha tefa; jagħlaq l-qassis sebat ijiem:

27 U l-qassis jarga' jarah fis-seba' jum: u jekk tkun infexxet aktar fil-ġilda, imbagħad iqisu l-qassis b'imniġġes: ġerħa tal-ġdiem hi.

28 U jekk tibqa' f'lokha t-tebgħa l-bajda, u ma nfexxitx fil-ġilda, imma hi ftit u xejn sewda; hi nefħa tal-kiwja, u l-qassis iġaddih b'nadif: għax sinjal tal-kiwja hi.

29 Jekk raġel, jew mara, ikollhom ġerħa fir-ras, jew fid-daqna;

30 Il-qassis imbagħad jara l-ġerħa: u, ara, jekk tidher aktar l-isfel mill-ġilda; u jkun fiha xagħar isfar irqiq; iġaddih il-qassis b'imniġġes: hi marda tal-falza, ġdiem tar-ras, jew tad-daqna.

31 U jekk il-qassis jara l-ġerħa tal-falza, u, ara, hi ma tkunx aktar 'l isfel mill-ġilda, u ma fihix xagħar iswed, hu mbagħad jagħlaq lil dak li għandu l-ġerħa tal-falza sebat ijiem.

32 U fis-seba' jum, il-qassis jara il-ġerħa: u jekk jara li l-marda tal-falza ma

nfexxitt, u ma fihix xaghar isfar, u l-falza ma tidhirx aktar 'l isfel mill-gilda;

33 Jitqarweż dak li ghandu l-falza, iżda fejn ghandu l-falza ma jqarwżux, u jaghlqu l-qassis sebat ijjem ohra:

34 U fis-seba jum, jara l-qassis il-falza: u, ara, jekk il-falza ma nfexxix fil-gilda, u lanqas tidher 'l isfel mill-gilda, iġhaddih il-qassis b'nadif: u jahsel hwejġu, u jkun nadif.

35 Iżda jekk il-falza tinfexx wisq fil-gilda, wara li jkun għadda b'nadif;

36 Jarah imbagħad il-qassis: u, ara, jekk il-falza tinfexx fil-gilda, il-qassis ma jfittix xaghar isfar: hu mnigġes.

37 Iżda jekk il-falza tidher li waqfet, u tala' fiha x-xaghar isweū; il-falza tkun fieqet; u hu jkun nadif: il-qassis iġhaddih imejjaq.

38 Jekk raġel, jew mara, ikollhom fil-gilda ta' ġisimhom tbajja, imqar tbajja bojod.

39 Jarahom il-qassis: u, ara, jekk it-tbajja bojod fil-gilda ta' ġisimhom ikunu mitfija; ikunu hżieċ imfaqqsin fil-gilda: huma jkun ndaf.

40 U raġel li jaqagħlu x-xaghar ta' rasu, ikun qarghi; iżda nadif.

41 U dak li xagħru waqagħlu min-naha ta' ġbinu, ikun fartas minn quddiem: iżda jkun nadif.

42 U jekk ikollu fil-qorriegħa, jew fi ġbinu, ġerħa bajda hamranija; hi ġdiem imfaqqas fil-qorriegħa, jew fi ġbinu.

43 Imbagħad jarah il-qassis: u, ara, jekk il-qoxra tal-ġerħa tkun bajda hamranija fil-qorriegħa, jew fi ġbinu, bħal ma jidher il-ġdiem fil-gilda tal-ġisem,

44 Tkun raġel imġiddem, imniġġes hu: u l-qassis iġhaddih għalkollox imniġġes; il-ġdiem tiegħu jkun f'rasu.

45 U l-imġiddem, li għandu l-ġerħa, għandu jkollu lbiesu mqattgħin, u rasu mikxufa, u jitgħatta sa xofftu ta' fuq, u jghajjat: Imniġġes! Imniġġes!

46 Iż-zmien kollu li l-ġdiem ikun fuqu, il-marid ikun miżmum b'imniġġes: iġhammar wahdu; barra mill-kamp tkun l-aġħmara tiegħu.

47 L-ilbies ukoll li jkun fiħ il-mard tal-ġdiem, kemm jekk ikun ilbies tas-suf; u kemm jekk ikun ilbies tal-ġhażel;

48 Kemm jekk ikun fil-medd, jew fit-toghma; tal-ġhażel jew tas-suf; kemm fil-gild, u kemm f'xi haġa tal-gild;

49 U jekk il-biċċa marida tkun hadranija, jew hamranija fil-ilbies, jew fil-gild, jew fil-medd, jew fit-toghma, jew f'xi haġa ohra tal-gild, il-mard ikun tal-ġdiem, u għandu juriha lill-qassis:

50 U wara li l-qassis ikun raha, jagħlaq il-biċċa marida sebat ijjem.

51 U jarga' jaraha fis-seba' jum: u jekk il-mard ikun infexx fil-ilbies, jew fil-medd, jew fit-toghma, jew fil-gild, jew

f'kulma jista' jsir mill-gild; ikun ġdiem jagħmel il-hsara: imniġġsa hi l-biċċa marida.

52 U jahraq dak l-ilbies, il-medd u t-toghma, kemm tas-suf, kemm tal-ġhażel, kemm ukoll kull haġa tal-gild li jkun fiha l-mard: għax hu ġdiem jagħmel il-hsara: għandu jinħarraq fin-nar.

53 Imma jekk jara l-qassis, u jsib li l-mard fil-ilbies ma nfexx, la fil-medd u lanqas fit-toghma, jew f'xi haġa tal-gild;

54 Jordna li jahslu l-biċċa li fiha l-mard, u jagħlaqha sebat ijjem ohra:

55 U l-qassis jara l-ġerħa, wara li jkun hasluha: u, ara, jekk il-ġerħa ma biddlitx lewnha, u ma nfexxix, tkun haġa imniġġsa: int taħraqha fin-nar; għax hi mħerrija, mis-sewwa u mill-maqlub.

56 Imma jekk il-qassis jara u jsib li lewn il-biċċa marida tefa, wara li jkun hasluha; iqattagħha mill-ilbies, jew mill-gild, jew mill-medd, jew mit-toghma:

57 U jekk jibqa' jidher il-mard fil-ilbies, sew fil-medd u sew fit-toghma, jew f'xi haġa tal-gild, il-mard ikun faqqas: int għandek taħraq fin-nar il-biċċa marida.

58 U l-ilbies, jew il-medd, jew it-toghma, jew kull haġa tal-gild, int taħsilhom, u jmur minnhom il-mard, jinhaslu darba ohra, u jindafu.

59 Din hi l-ligi ta' mard il-ġdiem tal-ilbies tas-suf jew tal-ġhażel, tal-medd jew tat-toghma, jew ta' kull haġa tal-ġlud, biex tghaddihom ta' ndaf, jew tghaddihom ta' mnigġsin.

14 U l-Mulej kellem lil Moṣè, qallu:
2 Din hi l-ligi għall-imġiddem, fil-jum li fiħ jissaffa. Iġibuh għand il-qassis:

3 U l-qassis johrog barra mill-kamp; u l-qassis jarah, u, ara, jekk il-ġerħa tal-ġdiem fieqet fil-imġiddem;

4 Jordna l-qassis biex iġibu għal min ser jissaffa żewġ aġħsafar hajjin, u saffjin, u njam taċ-ċedru, biċċa ta' l-iskarlat, u żuf:

5 U l-qassis jordna biex joqtlu wiehed mill-aġħsafar f'xi haġa tal-fuhħar fuq ilma ġieri:

6 U jiehu l-ġħasfur il-haj, u l-injam taċ-ċedru, u l-biċċa ta' l-iskarlat, u ż-żuf, u jbillhom mal-ġħasfur haj fid-demmi tal-ġħasfur il-maqtul, fuq l-ilma ġieri:

7 U jroxx seba' darbiet 'il min sa jissaffa mill-ġdiem, u jghaddih b'nadif, u jitlaq il-ġħasfur il-haj fir-raba'.

8 Imbagħad jahsel hwejġu dak li sa jissaffa, u jqarweż xagħru kollu, u jinhasel bl-ilma, biex jissaffa: imbagħad jidhol fil-kamp, u joqgħod sebat ijjem barra mill-ġħarix tiegħu.

9 Iżda fis-seba' jum iqarweż xagħru kollu, ix-xagħar ta' rasu, il-lehja, u huġbejn għajnejh, xagħru kollu jqarweż: u

jahsel hwejġu, u jahsel ukoll ġismu fl-ilma, u jissaffa.

10 U fit-tminn jum, jiehu żewġ hrief, bla difett, u harufa ta' l-ewwel sena, bla difett, u tliet eghxur smid, bhala offerta tal-qamh, mibxuxin biż-żejt, u log żejt.

11 U l-qassis li jnaddfu, iqieghidhom, mar-raġel li ser jissaffa, quddiem il-Mulej, fi dhul it-tinda tal-laqgħa:

12 U l-qassis jiehu wiehed mill-hrief, u joffrih bhala s-sagrificċju għall-htija, u log taż-żejt, u jxejjirhom tixjira quddiem il-Mulej:

13 U joqtol il-haruf fejn joqtol is-sagrificċju għad-dnub u l-offerta mahruqa, fil-post imqaddes: għax bhalma hu tal-qassis is-sagrificċju għad-dnub, hekk hu wkoll is-sagrificċju għall-htija: hu haġa wisq qaddisa:

14 U l-qassis jiehu ftit mid-demmm tas-sagrificċju għall-htija, u l-qassis iqieghdu fuq id-dendula tal-widna l-leminjia ta' min ser jissaffa, u fuq is-saba' l-kbir ta' idu l-leminjia, u fuq is-saba' l-kbir ta' riglu l-lemini:

15 Il-qassis imbaghad jiehu ftit mill-log taż-żejt, u jsawbu fuq idu x-xellugija:

16 U l-qassis ibill sebghu ta' idu l-leminjia fiż-żejt ta' idu x-xellugija, u jroxx iż-żejt b'sebghu seba' darbiet quddiem il-Mulej:

17 U miż-żejt li jibqa' f'idu, iqieghed il-qassis fuq id-dendula tal-widna l-leminjia ta' min ser jissaffa, u fuq sebghu l-kbir ta' idu l-leminjia, u fuq sebghu l-kbir ta' riglu l-lemini, fuq id-demmm tas-sagrificċju għall-htija:

18 U l-bqija taż-żejt ta' go id il-qassis, il-qassis isawbu fuq ras ta' min ser jissaffa: u l-qassis jagħmillu offerta biex iġhattilu dnuvu quddiem il-Mulej.

19 U l-qassis joffri s-sagrificċju għad-dnub, u jagħmel offerta biex iġhatti dnuv min ser jtnaddaf mill-ingiesa; u wara joqtol l-offerta tal-hruq:

20 U l-qassis joffri l-offerta tal-hruq, u l-offerta tal-qamh fuq l-altar, u l-qassis jagħmillu offerta biex iġhattilu dnuvu, u jkun safi.

21 Jekk inhu fqir, u ma jistax iwassal daqshekk; jiehu haruf bhala sacrificċju għall-htija għat-tixjira, biex iġhamel offerta halli iġhatti dnuvu, u jiehu wkoll mill-għaxra wahda smid mibxux biż-żejt bhala offerta tal-qamh, u log żejt;

22 U żewġ gamimiet, jew żewġ frieh tal-hamiem, daqs li jista' jaghti; wahda sacrificċju għad-dnub, u l-ohra offerta tal-hruq.

23 U jġibhom fit-tminn jum għas-safi tiegħu lill-qassis, fid-dhul tat-tinda tal-laqgħa, quddiem il-Mulej.

24 U l-qassis jiehu l-haruf tas-sagrificċju għall-htija, u l-log taż-żejt, u l-qassis ixejjirhom tixjira quddiem il-Mulej:

25 U joqtol il-haruf tas-sagrificċju għall-htija, u l-qassis jiehu ftit minn demm is-sagrificċju għall-htija, u jqieghdu fuq id-dendula tal-widna l-leminjia ta' min ser jissaffa, u fuq sebghu l-kbir ta' idu l-leminjia, u fuq sebghu l-kbir ta' riglu l-lemini:

26 U l-qassis isawwab ftit żejt f'idu x-xellugija:

27 U l-qassis iroxx b'sebghu l-lemini ftit miż-żejt ta' idu x-xellugija seba' darbiet quddiem il-Mulej:

28 U miż-żejt ta' go idu l-qassis iqieghed fuq id-dendula tal-widna l-leminjia ta' min ser jissaffa, u fuq is-saba' l-kbir ta' idu l-leminjia, u fuq sebghu l-kbir ta' riglu l-lemini, fuq il-post fejn jitqieghed id-demmm tas-sagrificċju għall-htija.

29 U l-bqija taż-żejt ta' go id il-qassis, isawbu fuq ras min ser jissaffa, biex jagħmillu offerta halli jġhattilu dnuvu quddiem il-Mulej.

30 U joffri wahda mill-gamimiet, jew mill-frieh tal-hamiem, skond kemm jista' jaghti;

31 Jaghti daqs kemm jista': wahda għas-sagrificċju għad-dnub, u l-ohra għall-offerta tal-hruq, ma' l-offerta tal-qamh: u l-qassis jagħmel offerta biex iġhatti dnuv dak li ser jissaffa quddiem il-Mulej.

32 Din hi l-ġi ta' min hu marid bil-ġdmiem, li ma jistax jaghti daqs kemm għandu jaghti għas-safi tiegħu.

33 U il-Mulej kellem lil Mosè u lil Arun, qalilhom:

34 Meta tidhlu f'art Kanghan, li jien sa naghtikom biex tkun tagħkom, u nibghat mard tal-ġdmiem f'xi dar ta' l-art tagħkom;

35 Imur min id-dar hi tiegħu għand il-qassis, iġhidlu: Jidhirli li hemm bħal mard tal-ġdmiem fid-dar:

36 Imbagħad il-qassis jordna biex ibattlu d-dar, qabel ma jmur jara l-ġdmiem, biex ma jtniġġisx kulma hemm fid-dar, imbagħad il-qassis imur jara d-dar:

37 U jara l-mard, u ara, jekk il-mard ikun fil-hitan tad-dar bħal hofor, hadranin jew hamranin, li donnhom imħaffrin fil-hajt;

38 Il-qassis johroġ barra mid-dar, fil-bieb tad-dar, u jagħlaq id-dar sebat ijiem:

39 Jarga' jiġi l-qassis fis-seba' jum biex jara; u ara, jekk il-mard infirex mal-hitan tad-dar;

40 Il-qassis jordna biex jaqalghu l-gebel li fih il-mard, u jittfghuh barra mill-belt, f'post immiġġes:

41 U jġeġhilhom joborxu d-dar minn ġewwa dawramejt, u jittfghu t-trab tal-brix barra mill-belt, f'post immiġġes:

42 U jieħdu gebel ieħor, u jdahhluh f'lok il-gebel l-ieħor; u jieħu tajn ieħor, u jkajjal id-dar.

43 Jekk jarga' jiġi l-mard, u johroġ fid-dar, wara li jkun qala' l-ġebel, u wara li jkun barax id-dar, u wara li jkun kahlha;

44 Il-qassis jiġi jara, u, ara, jekk il-mard infexx fid-dar, ikun ġdiem li jherri fid-dar: hi tkun imniġġsa.

45 U jgarraf id-dar, il-ġebel, u l-ghawwied u t-tajn kollu taghha, u johroġhom barra mill-belt, f'post imniġġ-es.

46 Kull min jidhol id-dar, kemm iddum maghluqa, jitniġġes sa filghaxija.

47 U min joqqod fid-dar jahsel hwejġu; u min jiekol fid-dar jahsel hwejġu.

48 Jekk jiġi l-qassis, u jara, u, ara, il-mard ma nfexx fid-dar, wara li kienet imkahhla, ighaddiha b'safja, ghax fieqet mill-mard.

49 U jiehu biex isaffi d-dar zewġ aghsafir, u l-injam tač-čedru, u l-bičča ta' l-iskarlat, u zuf:

50 U joqtol wiehed mill-aghsafir f'xi haġa tal-fuhhar fuq l-ilma ġieri:

51 U jiehu l-injam tač-čedru, u ž-zuf, u bičča ta' l-iskarlat, u l-ghasfur il-haj, u jbillhom fid-demmm tal-ghasfur maqtul, u fl-ilma ġieri, u jroxx fuq id-dar seba' darbiet:

52 U jsaffi d-dar bid-demmm tal-ghasfur, u bl-ilma ġieri, u bl-ghasfur il-haj, u bl-injam tač-čedru, biž-zuf, u bil-bičča ta' l-iskarlat:

53 Izda l-ghasfur il-haj jitolqu barra mill-belt, fir-raba', u jaghmel offerta biex ighatti dnub id-dar: u ssir nadifa.

54 Din hi l-liġi ghal kull mard tal-ġdiem, u tal-falza,

55 Ghall-ġdiem tal-hwejġ, u tad-djar,

56 Ghall-qxur, bziezaq u tbajja bojod:

57 Biex tghallem meta haġa hi mniġġsa, u meta safja: din hi l-liġi tal-ġdiem.

15 U l-Mulej kellem lil Mosé u lil Arun, qalilhom:

2 Kellmu lil ulied Izrael, ghidulhom: Meta raġel ikollu sabb minn gismu, minhabba s-sabb tieghu jkun imniġġes.

3 U dan ikun it-tiġis tieghu f'sabbu: sewwa jekk gismu jarmi s-sabb, u sewwa jekk gismu jzomm is-sabb, hu t-tiġis tieghu.

4 Kull friex, li jimtedd fuqu dak li ghandu s-sabb, hu mniġġes: u kull haġa li joqghod fuqha tkun imniġġsa.

5 U kull min imisslu friex, jahsel hwejġu, u jinhasel bl-ilma, u jkun imniġġes sa filghaxija.

6 U kull min joqghod bil-qieghda fuq xi haġa li fuqha qaghad min ghandu s-sabb, jahsel hwejġu, u jinhasel fl-ilma, u jkun imniġġes sa filghaxija.

7 U kull min imiss gisem dak li ghandu

s-sabb jahsel hwejġu, u jinhasel fl-ilma, u jkun imniġġes sa filghaxija.

8 Jekk jibzaq il-marid bis-sabb fuq min hu nadif, dan ukoll jahsel hwejġu, u jinhasel fl-ilma, u jkun imniġġes sa filghaxija.

9 Kull sarġ, li jirkeb fuqu l-marid bis-sabb, jitniġġes.

10 Kull min imiss xi haġa li kienet tahtu, jitniġġes sa filghaxija: u min jarfa' xi haġa minn dawk il-hwejġ, jahsel hwejġu, u jinhasel fl-ilma, u jkun imniġġes sa filghaxija.

11 U kull min imissu l-marid bis-sabb, u ma jkunx hasel idejh qabel bl-ilma, jahsel hwejġu, u jinhasel fl-ilma, u jkun imniġġes sa filghaxija.

12 U kull haġa tal-fuhhar, li jmissha l-marid bis-sabb, ghandha titkisser: u kull haġa ta' l-injam tinhasel bl-ilma.

13 U meta dak li ghandu s-sabb ifiq mis-sabb, ighodd sebat ijiem ghas-safi tieghu, u jahsel hwejġu, u jahsel gismu fl-ilma ġieri, u jissaffa.

14 U fit-tminn jum jiehu mieghu zewġ gamimiet, jew zewġ frieh tal-hamiem, u jmur quddiem il-Mulej fil-bieb tat-tinda tal-laqgħa, u jaghtihom lill-qassis.

15 U l-qassis joffrihom, wiehed sagri-fičču ghad-dnub, u l-iehor offerta tal-hruq; u l-qassis jaghmillu offerta biex ighattilu dnubu quddiem il-Mulej minhabba s-sabb tieghu.

16 Meta wiehed ikollu tixrid tal-liba, jahsel fl-ilma gismu kollu, u jkun imniġġes sa filghaxija.

17 U kull bičča lbies, u kull bičča ġild, li tixxerred fuqha l-liba, tinhasel fl-ilma, u tkun imniġġes sa filghaxija.

18 Il-mara wkoll, li jersaq lejha raġel b'tixrid il-liba jinhaslu t-tnejn fl-ilma, u jkunu mniġġsin sa fil-ghaxija.

19 U jekk mara jkollha s-sabb, u s-sabb taghha f'gismha jkun demm, iddum sebat ijiem f'xaharha: u kull min imissha jitniġġes sa filghaxija.

20 Fuq kulma timtedd kemm iddum f'xaharha jkun imniġġes: kull haġa wkoll li toqghod fuqha tkun imniġġes.

21 Kull min imiss friexha, jahsel hwejġu, u jinhasel fl-ilma, u jkun imniġġes sa filghaxija.

22 U min imiss xi haġa li toqghod fuqha, jahsel hwejġu, u jinhasel fl-ilma, u jkun imniġġes sa filghaxija.

23 U jekk fuq il-friex, jew fejn tkun bil-qieghda hi, ikun hemm xi haġa, xhin imissha, jitniġġes sa filghaxija.

24 U jekk wiehed jimtedd maghha, u jiehu l-ingiesa ta' xaharha, jibqa' mniġġes sebat ijiem; u kull friex li jimtedd fuqu, ikun imniġġes.

25 U jekk mara jkollha sabb id-demmm ghal hafna jiem, barra minn xaharha, jew idum is-sabb aktar minn žmienu; kemm

idum is-sabb iddum hi mnigġsa, bhal fi żmien l-ingies ta' xaharha: tkun imniġġsa.

26 Kull friex li timtedd fuqu, kemm idum is-sabb tagħha, ikun għaliha bhal friex ta' żmien xaharha: u kulma toqgħod fuqu, ikun imniġġes, bhal fi żmien xaharha.

27 U kull min imiss dawk il-hwejjeġ, ikun imniġġes, u jahsel hwejġu, u jinhasel fi-ilma, u jdm imniġġes sa filghaxija.

28 Iżda jekk hi tindaf mis-sabb tagħha, rghodd sebat ijiem, u wara dan tkun safja.

29 U fit-tminn jum tiehu żewġ gamimiet, jew żewġ frieh tal-hamiem, u gġib-hom lill-qassis, f'bieb it-tinda tal-laqgħa.

30 U l-qassis joffri wiehed bhala sagrafiċċju għad-dnub, u l-iehor bhala offerta mahruqa; u l-qassis jagħmel offerta għaliha biex iġhattilha dnuha quddiem il-Mulej minhabba s-sabb ta' l-ingies ta' tagħha.

31 Hekk intom iżzommu 'l ulied Iżrael mifrudin mill-ingies tagħhom; li ma jmutux fil-ingies tagħhom, meta jniġġsu t-tabernaklu tieghi li hemm f'nofshom.

32 Din hi l-ligi għal min għandu s-sabb, u għal min għandu tixrid tal-liba, li jitniġġes bihom;

33 U għall-mara marida b'xaharha, u għal min għandu s-sabb, sewwa raġel u sewwa mara, u għal min jersaq lejn mara mnigġsa.

16 Il-Mulej kellem lil Mosè wara l-mewt taż-żewġ ulied ta' Arun, li mietu xhin kienu joffru quddiem il-Mulej;

2 U l-Mulej qal lil Mosè: Ghid lil Arun huk, li ma jidholx f'kull waqt fil-lok imqaddes, il-ġewwa mill-velu, quddiem il-għatu, li hemm fuq l-arka; li ma jmutx: għax jien nidher fi shaba fuq il-għatu.

3 Hekk għandu jidhol Arun fil-lok imqaddes: b'għoġol għas-sagrafiċċju għad-dnub, u kibx għall-offerta tal-hruq.

4 Jilbes it-tönka mqaddsa tal-ghazel, u qliezet qsar tal-ghazel fuq il-laham, u jithazzem bi hziem tal-ghazel, u jxidd turbant tal-ghazel: dawn huma lbies imqaddes: imbagħad jahsel gismu fi-ilma, u jilbishom.

5 U jiehu mingħand il-ġemgħa ta' wlied Iżrael żewġ bdabad għal sagrafiċċju għad-dnub, u kibx għall-offerta tal-hruq.

6 U Arun joffri l-għoġol tiegħu tas-sagrafiċċju għad-dnub, li hu għalih, u jagħmel offerta għalih innifsu biex iġhatti dnuhu, u għal daru.

7 U jiehu ż-żewġ bdabad, u jqeghidhom quddiem il-Mulej fil-bieb tat-tinda tal-laqgħa.

8 U Arun jitfa' x-xorti fuq iż-żewġ bdabad; xorti wahda għall-Mulej, u l-oħra għal Għażažel.

9 U Arun iġib il-bodbod li fuqu

waqgħet ix-xorti tal-Mulej, u joffrih bhala sagrafiċċju għad-dnub.

10 Iżda l-bodbod, li tala' bix-xorti għal Għażažel, ikun ipprezentat haj quddiem il-Mulej, biex jagħmel fuqu offerta bhala tpattija għad-dnub, u biex jibagħtu għand Għażažel fid-deżert.

11 Arun iġib il-għoġol tas-sagrafiċċju għad-dnub, li hu għalih, u jagħmel offerta għalih innifsu biex iġhatti dnuhu, u għal daru, u joqtol il-għoġol tas-sagrafiċċju għad-dnub, li hu għalih.

12 U jiehu ċensier mimli bil-gamar minn fuq l-altar quddiem il-Mulej, u żewġ hafniet incens tal-fwieha midquq, u jdahhalhom ġewwa mill-velu.

13 U jitfa' l-incens fin-nar quddiem il-Mulej, biex is-shab ta' l-incens iġhatti l-għatu ta' fuq iż-xhieda, li ma jmutx:

14 U jiehu fit mid-demem tal-għoġol, u jroxx b'sebghu fuq wiċċ il-għatu, innaha tal-ivant; u quddiem il-għatu wkoll iroxx seba' darbiet fit demm b'sebghu.

15 Imbagħad joqtol il-bodbod tas-sagrafiċċju għad-dnub, li hu għall-poplu, u jiehu demmu ġewwa mill-velu, u jagħmel bih bhal ma għamel b'demm il-għoġol, u jroxx fuq il-għatu, u quddiem il-għatu:

16 U jagħmel offerta għal-lok imqaddes biex iġhattilu dnuhu, minhabba l-ingies ta' wlied Iżrael, u minhabba l-htijiet tagħhom fi dnubethom kollha: u hekk jagħmel lit-tinda tal-laqgħa, li qieghda magħhom qalb l-ingies tagħhom.

17 U hadd m'għandu jkun hemm fit-tinda tal-laqgħa xhin jidhol biex jagħmel offerta bhala tpattija għad-dnub fil-lok imqaddes, sakemm johroġ. Jagħmel offerta għalih biex iġhatti dnuhu, u għal daru, u għal migemgħa kollha ta' Iżrael.

18 U johroġ lejn l-altar, li hemm quddiem il-Mulej, u jagħmel offerta għall-artal biex iġhattilu dnuhu; jiehu fit minn demm il-għoġol, u minn demm il-bodbod, u jqieghdu fuq qrun l-altar dawramejt.

19 U jroxx fit mid-demem fuqu b'sebghu seba' darbiet, u jsaffih, u jqaddsu mill-ingies ta' wlied Iżrael.

20 U wara li jkun qala' mahfra għal-lok imqaddes, u għat-tinda tal-laqgħa, u għall-altar, iġib il-bodbod haj:

21 U Arun iqieghed idejh it-tnejn fuq ras il-bodbod haj, u jstqarr fuqu l-hażen kollu ta' wlied Iżrael, u l-htijiet kollha tagħhom, fi dnubethom kollha, billi jqeghidhom fuq ras il-bodbod, u jtitlqu ma' raġel magħżul għalhekk fid-deżert:

22 U l-bodbod jiehu fuqu htijiethom kollha f'art imwarrba: u r-raġel jitlaq il-bodbod fid-deżert.

23 U Arun jidhol fit-tinda tal-laqgħa, u jinża' l-hwejjeġ tal-ghazel, li libes xhin dahal fil-lok imqaddes, u jhallihom hemm:

24 U jahsel gismu fl-ilma fil-lok imqaddes, u jilbes hwejġu, u johroġ, u joffri l-offerta tieghu tal-hruq, u l-offerta tal-poplu tal-hruq, u jaghmel offerta ghalih innifsu biex ighatti dnuvietu, u ghall-poplu.

25 U jahraq ix-xaham tas-sagrificċju ghad-dnub fuq l-altar.

26 U dak li jkun baghat il-bodbod ghand Ghazazel, jahsel hwejġu, u jinhasel kollu kemm hu fl-ilma, u wara jidhol fil-kamp.

27 U l-ghoġol ghas-sagrificċju ghad-dnub, u l-bodbod ghas-sagrificċju ghad-dnub, li demmhom haduh fil-lok imqaddes biex jitghattew id-dnubiet, johroġhom barra mill-kamp; u jaharqu finnar il-ġlud, il-laħam, u l-hmieġ taghhom.

28 Min jahraqhom jahsel hwejġu, u gismu fl-ilma, imbaghad wara jidhol fil-kamp.

29 Ikun dan ta' statut ghalikom ghal dejjem: fis-seba' xahar, fil-ghaxra tax-xahar, ghandkom tghakksu lilkom infuskom, u ma taghmlu l-ebda xoghol, u la n-nies tal-pajjiż, u lanqas il-ghorba li jghammru f'nofskom:

30 Ghax dak in-nhar il-qassis jaghmel offerta ghalikom biex ighatti dnuvietkom, u jsaffikom, biex tkunu ndaf mid-dnubiet kollha taghkom quddiem il-Mulej.

31 Ikun Sibt ta' mistrieħ ghalikom, u tghakksu lilkom infuskom, bi statut ghal dejjem.

32 U l-qassis, li jkun midluk, u ikkonsagrat, biex jaghmilha ta' qassis flok missieru, jaghmel offerta bhala tpattija ghad-dnub, u jilbes il-hwejġ tal-ghazel, il-hwejġ imqaddsa:

33 U jaghmel offerta biex jitghatta d-dnub ghas-santwarju mqaddes, u ghat-tinda tal-laqqha, u ghall-altar, u ghall-qassisin, u ghan-nies kollha tal-miġemgħa.

34 U dan ikun ghalikom statut ghal dejjem, li taghmlu offerta biex tghattu d-dnubiet kollha ta' wlied Izrael, darba fis-sena. U ghamlu bhal ma ordna l-Mulej lil Mosè.

17 Il-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

2 Kellem lil Arun, u lil uliedu, u lil ulied kollha ta' Izrael, u ghidilhom: Dan hu li ordna l-Mulej:

3 Kull wiehed minn dar Izrael, li joqtol gendus, jew haruf, jew mogħza, ġewwa l-kamp, jew joqtolha barra l-kamp,

4 U ma jgibhiex f'bieb it-tinda tal-laqqha, biex joffri offerta lill-Mulej quddiem it-tabernaklu tal-Mulej, ikun magħdud hati tad-demmm; ghax xerred id-demmm; u dak ir-raġel ikun maqtugh minn fost niesu:

5 Ghalhekk ulied Izrael igibu s-

sagrificċji taghhom, li joffru fir-raba', u jgibuhom lill-Mulej, f'bieb it-tinda tal-laqqha, ghand il-qassis, u joffruhom bhala sagrificċju tas-sliem lill-Mulej.

6 U l-qassis ixerred id-demmm fuq l-altar tal-Mulej fil-bieb tat-tinda tal-laqqha, u jahraq ix-xaham b'rieħa tfuħ lill-Mulej.

7 U ma joffrux iżjed is-sagrificċji taghhom lix-xjaten, li maghhom jiznu. Dan ikun statut ghal dejjem ghalihom, ghal kull nisel taghhom.

8 U tghidilhom: Kull wiehed minn dar Izrael, jew mill-ghorba li jghammru fostkom, li joffri offerta, tal-hruq jew sagrificċju,

9 U ma jgibhiex fil-bieb tat-tinda tal-laqqha, biex joffriha lill-Mulej, jinqata' dak ir-raġel minn niesu.

10 U kull wiehed minn dar Izrael, jew mill-ghorba li jghammru maghkom, li jiekol xi demmm; indawwar wiċċi kontra min ikun kiel id-demmm, u neqirdu minn fost niesu.

11 Ghax il-hajja tal-laħam hi fid-demmm: u jien tajtulkom fuq l-altar biex taghmlu offerta ha tghattu dnuvkom ghalikom infuskom; ghax hu d-demmm, li hu l-hajja, li jghatti d-dnub.

12 Ghalhekk jien ghidt lil ulied Izrael: Hadd minnkom ma jiekol id-demmm, lanqas l-gharib li hemm fostkom ma ghandu jiekol id-demmm.

13 U kull wiehed minn ulied Izrael, jew mill-ghorba li jghammru fostkom, li jonsob u jaqbad xi dbiba jew tajra li jistġu jittieklu; ixerred demmhom, u jghattih bit-trab.

14 Ghax il-hajja ta' kull laħam hu d-demmm: f'demmu hemm il-hajja; ghalhekk jien ghidt lil ulied Izrael: La tiklux id-demmm ta' l-ebda laħam: ghax id-demmm hu l-hajja ta' kull laħam; kull min jiekol minnu jinqata'.

15 U kull min jiekol minn xi bhima li mietet wehidha, jew imqattgħa minn xi dbiba, sewwa jekk ikun mill-pajjiż, sewwa jekk ikun gharib, jahsel hwejġu, u jinhasel fl-ilma, u jdum imnigges sa filghaxija: u mbaghad jindaf.

16 Izda jekk ma jahsilhomx, u lanqas jahsel gismu, igib fuqu l-htija tieghu.

18 Il-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

2 Kellem lil ulied Izrael, ghidilhom: Jien il-Mulej Alla taghkom.

3 Eghmil bhal ta' l-art ta' l-Eġittu, li ghammartu fiha, la taghmlux: u eghmil bhal ta' l-art ta' Kangan, li sa nehodkom fiha, la taghmlux: lanqas timxu fuq il-kostumi taghhom.

4 Aghmlu l-ordinanzi tieghi, u harsu l-istatuti tieghi biex timxu fihom. Jiena l-Mulej Alla taghkom.

5 Harsu ghalhekk l-istatuti tieghi, u l-ordinanzi tieghi: li jekk wiehed jaghmilhom, ighix bihom. Jien il-Mulej.

6 Hadd ma jersaq lejn l-ebda wahda minn dawk li tigi minnu, biex jikxef l-ghera taghha. Jien il-Mulej.

7 Il-ghera ta' missierek, jew il-ghera ta' ommok, la tikxifx: ommok hi; la tikxifx il-ghera taghha.

8 Il-ghera ta' mart missierek la tikxifx: hi l-ghera ta' missierek.

9 Il-ghera ta' ohtok, bint missierek, jew bint ommok, sewwa jekk imwiilda d-dar, u sewwa jekk imwiilda barra, il-ghera taghhom la tikxifhiex.

10 Il-ghera ta' bint ibnek, jew ta' bint bintek, il-ghera taghhom la tikxifhiex: il-ghera taghhom hi l-ghera tieghek stess.

11 Il-ghera ta' bint mart missierek, imwiilda lil missierek, la tikxifhiex: ohtok hi.

12 Il-ghera ta' oht missierek la tikxifhiex: qaribet missierek hi.

13 Il-ghera ta' oht ommok la tikxifhiex: qaribet ommok hi.

14 Il-ghera ta' hu missierek la tikxifhiex, la tersaqx lejn martu: zitek hi.

15 Il-ghera ta' kenntek la tikxifhiex: mart bintek hi; la tikxifx il-ghera taghha.

16 Il-ghera ta' mart huk la tikxifhiex: gheret huk hi.

17 Il-ghera ta' mara u bintha la tikxifhiex, u la tihux il-bint binha, jew bint bintha, biex tikxef l-ghera taghha: qraba taghha huma: hi haga fahxija.

18 Tihux b'mara l-oht martek, biex tqajjem il-ghejra, biex tikxef il-ghera taghha ma' ta' l-ohra, kemm iddum haja martek.

19 Lejn mara, kemm iddum fl-ingiesa ta' xaharha, la tersaqx, biex tikxef il-ghera taghha.

20 Ma' mart ghajrek la timteddx biex titkasbar maghha.

21 Minn nislek thallix min ighaddi minn gon-nar ghal Molok, lanqas tkasbar isem Alla tieghek. Jien il-Mulej.

22 Ma ragel la timteddx, bhal ma' mara: hi haga moqzieza.

23 Ma' l-ebda bhima la timteddx, biex titkasbar maghha: u lanqas mara ma toqghod quddiem bhima biex tithallat maghha: hi haga fahxija.

24 La titkasbrux bl-ebda haga minn dawn, ghax bihom tkasbru l-gnus li sa nkecci minn quddiemkom.

25 Ghax l-art tkasbret, u jien nikkas-tigaha ghall-hazen taghha: l-art bezqet lil min kien ighammar fiha.

26 Ghalhekk intom harsu l-istatuti u l-ordinanzi tieghi, u la taghmlu xejn minn dawn il-qziez kollu, kemm dak li twieled f'artkom, u kemm l-gharib li qieghed fostkom.

27 (Ghax dawn il-qzizijiet kollha ghamlu n-nies ta' l-art ta' qabilkom, u l-art imkasbra;)

28 Biex l-art ma tibzaqkomx, xhin tkasbruha, bhal ma bezqet il-gnus ta' qabilkom.

29 Ghax kull min jaghmel xi haga minn dawn il-qzizijiet kollha, dawk kollha li jaghmluhom ikunu maqtughin minn qalb nieshom.

30 Harsu mela l-ordnijiet tieghi, biex ma taghmlux xi wahda minn dawn id-drawwiet moqzieza, li saru qabilkom, u ma titqasbrux bihom. Jien il-Mulej Alla taghkom.

19 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu: 2 Kellem lill-migemgha kollha ta' Izrael, ghidilhom: Ghandkom tkunu qaddisin: ghax jien, il-Mulej Alla taghkom, qaddis.

3 Kull wiehed ghandu jweggah lil ommu, u lil missieru, u jhares is-sibtijiet tieghi. Jiena l-Mulej Alla taghkom.

4 Iddurux lejn l-idoli, u la taghmlux ghalikom allat bit-tidwib. Jiena l-Mulej Alla taghkom.

5 U jekk toffru lill-Mulej sagrificèju tas-sliem, offruh biex tkunu milqughin.

6 Tikluh dak inhar stess li toffruh, u l-ghada: u jekk jifdal xi haga minnu sat-tielet jum, jinharaq fin-nar.

7 U jekk jittiekel fit-tielet jum, ikun hzien: ma jkunx milqugh.

8 Ghalhekk kull min jiekol minnu jitghabba bi dnuhu, ghax ikun kasbar haga mqaddsa tal-Mulej: u dak il-bniedem jinqata' minn fost niesu.

9 U meta tahsdu l-hasda tar-raba' taghkom, la tahsdux sa l-irkejjien tal-ghalqa, u li jaqa' mill-hsad la tlaqqtux.

10 U la tlaqqatx id-dwieli tieghek, u lanqas tigbor l-eghnieqed li jaqghu; hallihom lill-fqir u lill-gharib. Jiena l-Mulej Alla tieghek.

11 La tisirqux, la tqarrqux, la tigdbux wiehed lil iehor.

12 U la tahsilfux b'ismi fil-gideb, u lanqas tkasbar isem Alla tieghek. Jiena l-Mulej.

13 La tghakkisx lil ghajrek, u la tisirqux: il-hlas ta' min thaddem ma jibqax ghandek il-lejl kollu sal-ghada.

14 La tishitx lit-trux, u quddiem il-aghma tqeghidx tfixkil, izda ibza' minn Alla tieghek. Jiena l-Mulej.

15 La tqarrqux fil-haqq: la tharisx lejn wiçè il-fqir, u lanqas tweggah wiçè il-kbir: izda fis-sewwa ghandek taghmel haqq lil ghajrek.

16 La tmurx 'il hawn u 'l hemm tqasqas qalb niesek: la tixhidx bi hsara ta' demm ghajrek. Jiena l-Mulej.

17 La tobghodx lil huk f'qalbek: izda

widdeb lil ghajrek, u la titghabbiex bid-dnub minhabba fih.

18 La taghmilx vendetti, u la tbejjitx f'qalbek lil ulied niesek, izda hobb lil ghajrek bhalek in-nifsek. Jiena l-Mulej.

19 Harsu l-istatuti tieghi. La thallix il-bhejjem tieghek jithalltu ma' bhejjem ta' ġens iehor: il-ghalqa tieghek la tizraghhiex b'zerriegha mahluta, u lanqas tilbes ilbies fuqek mahdum b'hajt tal-ghazel u tas-suf.

20 U kull raġel li jkollu x'jaqsam ma' mara lsira, mgharra l il raġel iehor, imma mhix mifdiġja ghal kollox, u lanqas mehlusa, tkun ikkastigata; izda ma juhomx il-mewt, ghax ma kenitx mehlusa.

21 U jġib is-sagrificċju tieghu ghall-htija lill-Mulej, fil-bieb tat-tinda tal-laqgħa, kibx bhala sacrificċju tal-htija.

22 U l-qassis jagħmillu offerta biex ighattilu dnub bil-kibx tas-sagrificċju għall-htija quddiem il-Mulej għad-dnub li għamel: u d-dnub li għamel jinħafirlu.

23 U meta tidhlu fl-art, u tkunu hawwiltu kull sigra ta' l-ikel, tqisu l-frott tagħhom bhala mhux biċ-ċirkonċizzjoni: għal diet snin ikunilkom bhala mhux biċ-ċirkonċizzjoni: la tiklux minnu.

24 Imma fir-raba' sena l-frott kollu tas-siġar ikun imqaddes biex tagħtu gieh bih lill-Mulej.

25 U fil-hames sena tieklu l-frott tagħhom, biex tizzidilkom il-ġabra tieghu. Jiena l-Mulej.

26 Tieklu xejn bid-demm: la tagħmlux teħbir, u lanqas sharrijet.

27 La taqtgħux dawra x-xaġhar ta' raskom, u la thassrux truff lehjitkom.

28 Tagħmlux taqtigħ f'ġisimkom għall-mejtin, u lanqas tagħmlu tpingija fuq ġisimkom. Jiena l-Mulej.

29 La thassarx lil bintek, billi twaqqagħha fiż-żena; biex l-art ma tiżnix, u l-art timtela bil-waħx.

30 Harsu s-sibtijiet tieghi, u wegħhu s-santwarju tieghi. Jiena l-Mulej.

31 La ddrurx lejn dawk li jsejhu l-ispirti, u lanqas fittxu lis-sahhara, biex titniġġsu bihom. Jiena l-Mulej Alla tagħkom.

32 Quddiem dawk li xaġharhom bjad tqum, u tweggħah wiċċ ix-xih, u tibza' minn Alla tieghek. Jiena l-Mulej.

33 U jekk iġhammar wiehed għarib f'artkom, la tahqruhx.

34 Izda l-ġharib li jġhammar magħkom ikun għalikom bħal wiehed imwieled fostkom, u thobbu bhalek innifsek, għax għorba kontu intom fl-art ta' l-Eġittu. Jiena l-Mulej Alla tagħkom.

35 La tqarrux fil-haq tagħkom, fil-qjies, fl-użin, jew fil-kejl.

36 Għandu jkollkom mizien sewwa, użin sewwa, efa sewwa, u hin sewwa.

Jiena l-Mulej Alla tagħkom, li hrigtkom mill-art ta' l-Eġittu.

37 Għalhekk harsu l-istatuti tieghi kollha, u l-ordinanzi tieghi kollha, u aġmluhom. Jiena l-Mulej.

20 U l-Mulej kellew lil Mosè, qallu: 2 Ghid ukoll lil ulied Izra'el: Kull min fost ulied Izra'el, jew fost il-ġhorba li jġhammru f'Izra'el, li jagħti lil xi hadd minn nislul lil Molok; sgur jagħtuh il-mewt: il-poplu ta' artu jhaġġruh bil-ġebel.

3 U ndwwar wiċċi kontra dak il-bniedem, u naqtghu minn fost in-nies tieghu; talli jkun ta minn nislul lil Molok, biex inigges is-santwarju tieghi, u jkasbar l-isem imqaddes tieghi.

4 U jekk in-nies ta' artu jagħlqu għajnejhom fuq dak ir-raġel meta jkun ta minn nislul lil Molok, u ma joqtluhx:

5 Indawwar wiċċi kontra dak ir-raġel, u kontra l-familja tieghu, u naqta' minn fost niesu lilu ma' dawk kollha li marru warajh jiznu wara Molok.

6 U min imur għand dawk li jsejhu l-ispirti, u għand dawk li jehbru, biex jiżni warajhom, indawwar ukoll wiċċi kontra dak il-bniedem, u naqtghu minn qalb niesu.

7 Għalhekk qaddsu lilkom infuskom, u kunu qaddisin: għax jien il-Mulej, Alla tagħkom.

8 U tharsu l-istatuti tieghi, u tagħmluhom. Jiena l-Mulej li nqaddiskom.

9 Għax kull min jishet lil missieru jew lil ommu jagħtuh il-mewt: sehet lil missieru jew lil ommu; demmu jkun fuqu.

10 Jekk wiehed jikkommetti adulterju ma' mart raġel iehor, jekk jikkommetti adulterju ma' mart għajru, lill-adulterju u lill-adultera jagħtuhom il-mewt lit-tnejn.

11 U min jimtedd mal-mara ta' missieru, ikun kixef il-ghera ta' missieru: lit-tnejn jagħtuhom il-mewt: demmhom ikun fuqhom.

12 U jekk wiehed jimtedd ma' kentu, lit-tnejn jagħtuhom il-mewt: għamlu haġa fahxija; demmhom ikun fuqhom.

13 Raġel li jagħmel ma' iehor, bħal ma' mara, ikunu t-tnejn għamlu haġa moqzieza: jagħtuhom il-mewt; demmhom ikun fuqhom.

14 Jekk raġel jizzewweg ma' mara u ma' ommha, ikun għajb: fin-nar ikunu mahruqin, kemm hu, u kemm huma; biex ma jkun hemm għajb fostkom.

15 U jekk wiehed jimtedd ma' bhima, jagħtuh il-mewt: u toqtlu lill-bhima.

16 U jekk mara tersaq lejn xi bhima, u jkollha x'taqsam magħha, toqtol int il-mara, u l-bhima: jagħtuhom il-mewt; demmhom ikun fuqhom.

17 Jekk wiehed jiehlu lil ohtu, bint

missieru, jew bint ommu, u jara l-ghera taghha, u hi tara l-ghera tieghu, ikun ghajb; u jinqatghu t-tnejn minn quddiem ghajnejn nieshom: kixef gheret ohtu, fuqu jgib il-htija tieghu.

18 Jekk raġel jimtedd ma' mara li ma tiflahx, u jikxef il-ghera taghha, ikun kixfilha sabbha, u hi kixfitlu sabb demmha: ghalhekk it-tnejn jinqatghu minn qalb nieshom.

19 Lanqas il-ghera ta' oht ommok, jew ta' oht missierok, ma ghandek tikxef: ikun kixef il-ghera ta' qrabatu: igibu t-tnejn fuqhom il-htija taghhom.

20 U jekk wiehed jimtedd ma' mart zijuh, ikun kixef il-ghera ta' zijuh: it-tnejn igibu fuqhom dnuhhom; bla tfal imutu.

21 U jekk raġel jiehu mart huh, hi haġa ta' ghajb: kixef gheret huh; ikunu bla wlied.

22 Harsu mela l-listatuti tieghi kollha, u l-ordinanzi tieghi kollha, u aghmluhom: biex l-art, fejn se nehodkom tghammru fiha, ma tibzaqkomx.

23 U la timxux fuq id-drawwiet tal-ġnus, li ser inkeċċi minn quddiemkom: ghax huma ghamlu dawn il-hwejġ kollha, u ghalhekk jien stmerrejthom.

24 İzda jien lilkom ghidtilkom: Intom tirtu l-art taghhom, u jien naghtihilkom biex tirtuha, art tnixxi halib u ghasel: Jien il-Mulej Alla taghkom, li ghażiltkom minn popli oħra.

25 Ghalhekk intom taghżlu bejn il-bhejjem safjin u l-imniġġsin, u bejn it-tajr imniġġes u s-safi: u tniġġsux ruħkom bl-ebda bhima, jew tajra, jew bl-ebda hlieqa hajja li titkaxkar fuq l-art, li jien ghażilt-kom bhala mniġġsin.

26 U tkunuli qaddisin: ghax qaddis jiena l-Mulej, u tfridtkom minn popli oħra, biex tkunu tieghi.

27 Raġel jew mara, li jsejhu l-ispiriti, jew jehbru, ghandhom ikunu maqtulin: jithaġġru bil-gebel: demmhom ikun fuqhom.

21 U l-Mulej qal lil Mosè: Kellem lill-qassisin, ulied Arun, ghidilhom: Hadd ma jitniġġes ghal wiehed mejjet fost niesu:

2 Hlief ghal qaribu, mill-qreb tieghu, jigifieri, ghal ommu, u ghal missieru, ghal ibnu, u ghal bintu, u ghal huh.

3 U ghal ohtu xebba, qariba tieghu, li ghad ma kellhiex raġel; ghalha jista' jitniġġes.

4 İzda hu m'ghandux, bhala kap fost il-poplu tieghu, jitniġġes, u jwaqqa' gielu.

5 Ma jaghmlux qargha f'rashom, u lanqas jaqtghu truf il-baffi taghhom, u f'ġisimhom ma jaghmlux taqtigh.

6 Qaddisin ghandhom ikunu lil Alla taghhom, u ma jkasbrux isem Alla taghhom: ghax huma joffru offertri maghmulin bin-nar lill-Mulej, u l-hobż t'Alla taghhom: ghalhekk ikunu qaddisin.

7 Ma jhdux b'marthom mara zienja, jew imhassra; lanqas jiehu mara mitluqa minn zewġha: ghax imqaddes il-qassis lil Alla tieghu.

8 Ghalhekk ghandek tqaddsu; ghax hu joffri hobż Alla tieghek: qaddis ikun ghalik: ghax jiena l-Mulej, li nqaddiskom, qaddis.

9 U bint qassis, li titkasbar biż-żena, tkasbar lil missierha: ghandha tinharaq fin-nar.

10 U l-qassis il-kbir fost hutu, li fuq rasu ssawwab żejt id-dhin, u li hu ikkonsagratt biex jilbes il-libies imqaddes, ma ghandux jikxef rasu, u lanqas iqatta' hwejġu;

11 U ma jidhol lejn l-ebda ġisem mejjet; lanqas jitniġġes minhabba missieru, jew minhabba ommu.

12 La johroġ mis-santwarju, u lanqas ikasbar is-santwarju t'Alla tieghu; ghax il-konsagrattjoni taż-żejt tad-dhin t'Alla tieghu qiegħda fuqu. Jiena l-Mulej.

13 U jiehu xebba b'martu.

14 Armla, jew mara iddivorzjata, jew imhassra, jew zienja, minn dawn ma jihux: iżda jiehu xebba b'martu mill-poplu tieghu.

15 Ma jiddisunurax lil nisl qalb il-poplu tieghu: ghax jiena l-Mulej li nqaddsu.

16 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

17 Kellem lil Arun, ghidlu: Min fost uliedek, f'kull nisel taghhom, ghandu xi difett, ha ma jersaqx joffri l-hobż t'Alla tieghu.

18 Ghax l-ebda raġel, li ghandu xi difett, ma jista' jersaq: min hu aghma, jew zopp, jew li ghandu mniehru mfattar, jew driegħ twil wisq,

19 Jew raġel bi ksur f'riġlu, jew bi ksur fi driegħu,

20 Jew hodbi, jew nanu, jew ghajnu bil-bjada, jew bl-ekżema, jew bil-hakk, jew b'haswejh imghaffġin;

21 Kull min ikollu xi difett, minn nisel Arun il-qassis, ma jersaqx joffri l-offerti tal-Mulej maghmulin bin-nar: ghandu difett; ma jersaqx joffri l-hobż t'Alla tieghu.

22 Jista' jiekol il-hobż t'Alla tieghu, sew mill-aktar hwejġ imqaddsa, u sew mill-hwejġ imqaddsa.

23 Biss ma jghaddix il-ġewwa mill-velu, u ma jersaqx lejn l-altar, ghax ghandu difett; u hekk ma jkasbarx is-santwarji tieghi: ghax jiena l-Mulej inqaddishom.

24 U Mosè qal dan lil Arun, u lil uliedu, u lil ulied kollha ta' İzrael.

22 Il-Mulej kellem lil Mosè, qallu:
 2 Ghid lil Arun u lil uliedu, biex joqogħdu lura mill-hwejjeg imqaddsa ta' wlied Izrael, u li ma jkasbrux l-isem imqaddes tiegħi f'dawk il-hwejjeg li jaqdsuli. Jiena l-Mulej.

3 Ghidilhom: Kull wiehed minn ulied-kom, f'kull nisel kollu tagħkom, li jersaq lejn il-hwejjeg l-imqaddsa, li wlied Izrael iqaddsu lill-Mulej, u jkollu xi ngiesa fuqu, dak il-bniedem jinqata' minn quddiem. Jiena l-Mulej.

4 Hadd minn nisel Arun, li jkollu l-gdiem, jew is-sabb, ma jista' jiekol mill-hwejjeg l-imqaddsa, sakemm jindaf. U jekk wiehed imiss xi haġa mnigġsa b'xi mejjet, jew min għandu tixrid il-liba;

5 Jew min imiss xi hlieqa li titkaxkar, li biha jista' jitnigġes, jew bniedem li minnu jista' jiehu xi ngiesa, tkun li tkun l-ingiesa li għandu.

6 Il-bniedem li jmiss xi haġa bhal dawn ikun imnigġes sa filghaxija, u ma jikolx mill-hwejjeg l-imqaddsa, jekk ma jabsilx gismu bil-ilma.

7 U xhin tghib ix-xemx, jissaffa, u wara jiekol mill-hwejjeg l-imqaddsa; għax iklu.

8 Bhima li tmut wahidha, jew titqatta' minn xi dbiha, ma jikolx minnha; biex ma jitnigġisx biha. Jiena l-Mulej.

9 Għalhekk iharsu dak li ordnajt jien, li ma jitgħabbwx bid-dnub tagħhom, u jmutu talli kasbru l-hwejjeg imqaddsa. Jiena l-Mulej li nqaddishom.

10 L-ebda barrani ma jiekol mill-hwejjeg imqaddsa: wiehed li joqgħod ma' qassis, jew haddiem mikri, ma jiklux mill-hwejjeg imqaddsa.

11 Izda jekk il-qassis jixtri bniedem bi flusu, dan jista' jiekol minnu, u l-imweldin f'daru jistgħu jieklu minn hobzu.

12 Jekk bint il-qassis tkun ukoll mizzewġa barrani, ma tistax tiekol minn offerta ta' hwejjeg imqaddsa.

13 Izda jekk bint il-qassis tkun armla, jew iddivorzjata, u m'għandhiex tfał, u reggħet lura f'dar missierha, bhal fi xhubitha, tiekol minn hobz missierha: izda l-ebda barrani ma jiekol minnu.

14 U jekk wiehed jiekol xi haġa mqaddsa minhabba nuqqas ta' hsieb, iqiegħed il-hames waħda iżjed magħha, u jroddha mal-haġa mqaddsa lill-qassis.

15 U l-qassisin ma jaqsbux il-hwejjeg imqaddsa ta' wlied Izrael, li joffru lill-Mulej.

16 U hekk iġhabbuhom bi dnub li jrid jithallas talli kielu l-ikel tagħhom imqaddes. Jiena l-Mulej li nqaddishom.

17 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

18 Kellem lil Arun, u lil uliedu, u lil ulied Izrael kollha, għidilhom: Meta xi wiehed minn dar Izrael, jew mill-ghorba li hemm f'Izrael, irid jagħmel offerta,

b'wegħda jew minn rajh, milli jagħmlu lill-Mulej bil-hruq;

19 Biex tingħogbu, qisu li toffru raġel bla difett, mill-baqar, jew minn nħaġ, jew mill-mogħoz.

20 Izda lil dak li jkollu xi difett, la toffruhx: għax ma jkunikomx mogħgub.

21 U min joffri sagrafiċċju tas-sliem lill-Mulej, biex itemm xi wegħda tiegħu, jew xi wegħda minn rajh, tkun mill-baqar, jew minn nħaġ, bla difett, biex tingħogob; l-ebda difett ma għandu jkun hemm fiha.

22 Bhejjem għomja, imferċhin, neqsin, imdennijin bl-ekzema, u bil-hakk, la toffruhomx lill-Mulej, u tahaqx minn-hom fuq l-altar lill-Mulej.

23 Gendus jew haruf, li għandhom xi haġa zejda, jew nieqsa fihom, tista' tagħtihom minn rajk bhala offerta; izda b'wegħda ma jingħogbu.

24 Bhima b'haswejjja mgħattnin, jew mishuqin, jew imkissrin, jew maqtughin, la toffruhiex lill-Mulej; u lanqas tagħmlu offerri minn dan f'artkom.

25 Lanqas minn id il-barrani m'għandkom tiegħu minn dawn biex toffruhom bhala ikel lil Alla tagħkom; għax huma mħassrin, u hemm id-difetti fihom: ma tingħogbu.

26 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:
 27 Malli għoġol, haruf jew gidi, jitwieled, jibqa' sebat ijiem taht ommu: mit-tminn jum 'il hemm ikun milqagh b'offerta tal-hruq lill-Mulej.

28 Baqra jew naghġa, lilha u lill-ferh tagħha, toqtluhomx f'jum wiehed.

29 U meta toffru sagrafiċċju ta' radd il-hajr lill-Mulej, offruh li tingħogbu.

30 Dak in-nhar kuluh, thallux minnu sal-għada. Jiena l-Mulej.

31 Għalhekk harsu l-kmandamenti tiegħi, u għamluhom. Jiena l-Mulej.

32 Tkasbrux l-isem imqaddes tiegħi; izda jien inkun imqaddes f'nofs ulied Izrael. Jiena l-Mulej li nqaddiskom,

33 Li hriġtkom mill-art ta' l-Eġittu, biex inkun Alla tagħkom. Jiena l-Mulej.

23 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:
 2 Kellem lil ulied Izrael, għidilhom: Il-ghidien tal-Mulej, li intom tneduhom bhala laqgħat imqaddsa, dawn huma, l-ghidien tiegħi.

3 Sitt ijiem taħdem ix-xogħol: izda s-seba' jum ikun Sibt, serh għal kollox, u ikun hemm laqgħa mqaddsa: l-ebda xogħol ma tagħmlu fih: hu Sibt il-Mulej, kull fejn tkunu tghammru.

4 Dawn huma l-ghidien tal-Mulej, laqgħat imqaddsa, li tneduhom f'waqt-hom.

5 L-ewwel xahar, l-erbatax tax-xahar, waqt il-għabex tal-ghaxija, hu għid il-Mulej.

6 U l-hmistax ta' l-istess xahar ikun ghid l-azzmi, f'għieh il-Mulej: sebat ijiem tieklu hobz azzmu.

7 L-ewwel jum ikollkom laqgħa mqaddsa: l-ebda xogħol tal-haddiema ma tagħmlu.

8 Izda toffru offerta magħmula bin-nar lill-Mulej għal sebat ijiem: fis-seba' jum ikollkom laqgħa mqaddsa: l-ebda xogħol tal-haddiema ma tagħmlu.

9 Il-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

10 Kellem lil ulied Izrael, ghidilhom: Meta tidhlu fl-art li sa naghtikom u tahsdu l-hasda, iġġibu qatta ta' l-ewwel frott tal-hasda tagħkom, lill-qassis:

11 U xejjer il-qatta quddiem il-Mulej għalikom, biex toghħbuh: il-ghada tas-Sibt ixejjirha l-qassis.

12 U dak in-nhar li xxejru l-qatta tagħkom, toffru haruf bla difett ta' dik is-sena, bhala offerta tal-hruq lill-Mulej.

13 U l-offerta tal-qamh tiegħu tkun żewġ eghxur dqiq mibxux biż-żejt, offerta magħmula bin-nar lill-Mulej b'riha tfuh; u l-offerta tax-xorb tkun irbigħa ta' hin inbid.

14 Hobz, u qamh ingaljat, u żbul ahdar, ma tiklux sa dak in-nhar, sa meta gġibu l-offerta lil Alla tagħkom: dan ikun statut għal dejjem għal kull nisel tagħkom, kull fejn tkunu tghammru.

15 Mill-ghada tas-Sibt, minn meta tkunu għibtu l-qatta tat-tixjira, tghoddu seba' gimgħat shah:

16 Sal-ghada tas-seba' Sibt, tghoddu hekk hamsin jum, imbagħad toffru lill-Mulej offerta għdida tal-qamh.

17 Iġġibu mill-aghmajjar tagħkom żewġ hobziet għat-tixjir, ikunu ta' żewġ eghxur ta' efa dqiq, mahbuzin bil-hmira, bhala l-ewwel frott lill-Mulej.

18 U toffru mal-hobz seba' hrief bla difett ta' dik is-sena, u għoġol, u żewġ kbiex: ikunu offerta mahruqa lill-Mulej, bl-offerta tal-qamh tagħhom, u bit-tiswib tagħhom; offerta magħmula bin-nar, riha tfuh lill-Mulej.

19 Imbagħad tissagrifikaw bodbod bhala sagrafiċċju għad-dnub, u żewġ kbiex, frieh ta' sena, bhala sagrafiċċju tas-sliem.

20 U l-qassis ixejjirhom mal-hobz ta' l-ewwel frott, bhala offerta tat-tixjir, quddiem il-Mulej, maż-żewġ kbiex: ikunu mqaddsin lill-Mulej għall-qassis.

21 U tniedu dak in-nhar, biex ikollkom laqgħa mqaddsa: u l-ebda xogħol tal-haddiema ma tagħmlu dak in-nhar: ikun statut għal dejjem, kull fejn tkunu tghammru, għal kull nisel tagħkom.

22 U meta tahsdu l-hsad tar-raba' tagħkom, la tibqax tahsad sa l-irkejjen tal-ghalqa tiegħek meta tahsad, u tlaqqatx iż-żbul li jaqa' mill-hsad tiegħek: hallihom lill-fqir, u lill-gharib. Jiena l-Mulej Alla tagħkom.

23 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

24 Kellem lil ulied Izrael, ghidilhom: Fis-seba' xahar, fl-ewwel jum tax-xahar, ikollkom serh kbir, sejha b'daqq it-trombi, laqgħa mqaddsa.

25 L-ebda xogħol tal-haddiema ma tagħmlu fih, u toffru offerta mahruqa lill-Mulej.

26 Il-Mulej kellem ukoll lil Mosè, qallu:

27 Fil-ghaxra wkoll ta' dan is-seba' xahar ikun hemm jum li fih issir offerta biex jitgħattew id-dnubiet: ikollkom laqgħa mqaddsa; u tumiljaw lilkom infuskom, u toffru offerta mahruqa lill-Mulej.

28 L-ebda xogħol ma tagħmlu dak in-nhar: għax hu jum li fih issir offerta biex jitgħattew id-dnubiet; offerta biex jitgħattew dnubietkom quddiem il-Mulej Alla tagħkom.

29 Għax kull bniedem li ma jumiljax ruhu dak in-nhar, jinqata' minn ma' niesu.

30 U kull bniedem li jagħmel xi xogħol dak in-nhar, neqirdu minn qalb il-poplu tiegħu.

31 La tagħmlu l-ebda xogħol: dan ikun statut għal dejjem għal kull nisel tagħkom, kull fejn tkunu tghammru.

32 Ikun għalikom sibt ta' mistrieh, u tumiljaw lilkom infuskom: fid-disgħa tax-xahar fil-ghaxija, minn ghaxija sa ghaxija, tiehdu s-serh tagħkom.

33 U l-Mulej raġa' kellem lil Mosè, qallu:

34 Kellem lil ulied Izrael, ghidilhom: Fil-hmistax ta' dan is-seba' xahar, ikun ghid l-egħrejxex, għal sebat ijiem f'għieh il-Mulej.

35 L-ewwel jum ikun hemm laqgħa mqaddsa: l-ebda xogħol tal-haddiema ma tagħmlu fih.

36 Għal sebat ijiem toffru offerta magħmula bin-nar lill-Mulej. Fit-tmin jum ikollkom laqgħa mqaddsa; u toffru offerta magħmula bin-nar lill-Mulej: hi laqgħa kbira, u ma tagħmlu l-ebda xogħol tal-haddiema.

37 Dawn huma ghidien il-Mulej, li fihom tniedu laqgħat imqaddsa, biex toffru offerti magħmula bin-nar lill-Mulej, offerti tal-hruq, u offerti tal-qamh, sagrafiċċji, u tiswib, kull haġa fil-jum tagħha:

38 Barra mis-sibtijiet tal-Mulej, u barra mill-ghotjiet tagħkom, u barra mill-wegħdiet tagħkom, u barra mill-offerti li tagħtu minn rajkom lill-Mulej.

39 Fil-hmistax tas-seba' xahar ukoll, meta tiġingħu għallet l-art tagħmlu ghid lill-Mulej, għal sebat ijiem: fl-ewwel jum serh għalkollox, u fit-tminn jum serh ukoll għalkollox.

40 U tiehdu l-ewwel jum frott ta' sigar sbieh, friegħi tat-tamar, friegħi ta' sigar

imwerrqa, u żafżaf tal-wied; u tiferhu quddiem il-Mulej, Alla taghkom, sebat ijiem.

41 U tharsuh ghid f'għieh il-Mulej, sebat ijiem fis-sena. Dan ikun statut għal dejjem għal ta' warajkom: taghmluh fis-seba' xahar.

42 Fl-egħrejjex tghammru għal sebat ijiem; kull min hu minn ġidd Izrael għandu jghammar fl-egħrejjex:

43 Biex ta' warajkom ikunu jafu li fl-egħrejjex tajthom ighammru lil ulied Izrael, meta hrighom mill-art ta' l-Egittu, Jiena l-Mulej Alla taghkom.

44 U Mose' nieda ghidien il-Mulej lil ulied Izrael.

24 U l-Mulej kellew lil Mose', qallu: 2 Ordna lil ulied Izrael biex igibulek zejt taż-żebbuġ safi, mishuq għax-xgħil, biex tixgħel l-imsiebah dejjem.

3 'Il barra mill-velu ta' quddiem ix-xhieda, fit-tinda tal-laqgħa, ihejjih Arun minn filgħaxija sa filghodu quddiem il-Mulej, dejjem: statut għal dejjem għal kull nisel tagħkom.

4 Fuq il-gandelabru dad-deheb safi, iqiegħed l-imsiebah, quddiem il-Mulej kuljum.

5 Hu wkoll dqiq, u ahbeż tnax-il ftira: żewġ eghxur dqiq ikun hemm f'kull ftira.

6 U qegħidhom f'żewġ isfuf, sitta f'kull saff, fuq il-mejda s-saffja, quddiem il-Mulej.

7 U qiegħed fuq kull saff incens safi; biex ikun għall-hobż bħal tifkira, offerta magħmula bin-nar lill-Mulej.

8 Kull nhar ta' Sibt ihejji l-hobż quddiem il-Mulej, dejjem: hi għaqda li wlied Izrael iħarsu dejjem.

9 Il-hobż ikun ta' Arun u ta' wliedu; u jkluh f'lok imqaddes: għax dan ikun haġa l-aktar għażiża għalih, sehem mill-offerti lill-Mulej, magħmulin bin-nar. Dan ikun statut għal dejjem.

10 U bin mara Izraelija, li missieru kien Egizzjan, hareġ f'nofs ulied Izrael: u bin il-mara Izraelija, u raġel minn Izrael, igġieldu fil-kamp;

11 U bin l-Izraelija dagħa b'isem il-Mulej, u sehtu. U ġibuh għand Mose': (isem ommu kien Selomit, bint Dibri, mit-triċi ta' Dan:)

12 U hallewh fil-għassa, sakemm jurihom xi jgħid il-Mulej.

13 U l-Mulej kellew lil Mose', qallu:

14 Ohorġuh barra mill-kamp lil dak id-dagħaj, u halli daww kolla li semgħuh iqiegħdu jdeghom fuq rasu, u l-miġemgħa kolla haġġru.

15 U int kellew lil ulied kolla ta' Izrael, għidilhom: Kull min jishet lil Alla tiegħu, jitgħabba bi dnuhu.

16 U min jidgħi b'isem il-Mulej, jagħtuh il-mewt, u thaġġru l-miġemgħa kolla: kemm il-barrani, kemm il-pajżan, talli jidgħu b'isem il-Mulej, jagħtuh il-mewt.

17 Min jabbat bniedem għall-mewt, jagħtuh il-mewt.

18 U min joqtol bhima, iroddha; bhima b'bhima.

19 U min jagħmel xi għajb lil għajru; bħal ma għamel hekk jagħmlu;

20 Ksur bi ksur, għajb b'għajb, sinna b'sinna: bħal ma għamel għajb lil raġel iehor, hekk jerġgħu jagħmlu lilu.

21 U min joqtol bhima, ihallasha: u min joqtol bniedem, joqtluh.

22 Liġi waħda għandu jkollkom, sewwa għall-gharib, u sewwa għall-pajżan: għax jien il-Mulej Alla tagħkom.

23 U Mose' kellew lil ulied Izrael, biex johorġu d-dagħaj barra mill-kamp, u jhaġġru. U wlied Izrael għamlu kif il-Mulej ordna lil Mose'.

25 Il-Mulej kellew lil Mose' fuq il-muntanja Sinai, billi qallu.

2 Kellew lil ulied Izrael, għidilhom: Meta tiġu fl-art li sa nagħtikom, l-art tistrieħ is-serħan tagħha f'għieh il-Mulej.

3 Sitt snin tiżra l-għalqa tiegħek, u sitt snin tiżbor id-dwieli tiegħek, u tiġbor frott tagħhom;

4 Imma s-seba' sena l-art ikolla mistrieħ minn kollox: mistrieħ f'għieh il-Mulej: int la tiżra l-għalqa tiegħek, u lanqas tiżbor id-dwieli tiegħek.

5 Dak li jinbet waħdu mill-hsad tiegħek la taħsdux, u lanqas taqta' l-egħneb tad-dwieli mhumiex miżburin: għax hi sena ta' mistrieħ għalkollox għall-art.

6 Iżda dak li tagħti l-art fis-sena tal-mistrieħ ikun ta' ikel għalikom; għalik, għall-qaddej, u għall-qaddejja tiegħek, u għall-haddiem mikri tiegħek, u għall-gharib li qiegħed miegħek,

7 U għall-bhejjem tiegħek, u għad-dbejjeb li hemm fl-art tiegħek, ha jkun ta' jkel dak kollu li tagħti l-art.

8 U tghodd għalik seba' ġimghat ta' snin, seba' snin għal seba' darbiet; u ż-żmien kollu tas-seba' ġimghat ta' snin ikunlek disgħa u erbghin sena.

9 Fis-seba' xahar, fl-ghaxra tax-xahar, tmur iddoqq it-tromba tal-gublew: f'jum l-offerta biex jitgħattew id-dnubiet, issem-għlu daqq it-tromba ma' l-art tagħkom kolla.

10 U tqaddsu s-sena l-hamsin, u tnedu helsen fl-art għal kull min iġammar fiha: ikun gublew għalikom; u jarġa' kull wieħed minnkom għal li kellu, u kull wieħed minnkom għal mal-familja tiegħu.

11 Gublew tkunilkom is-sena l-hamsin: la tiżirgħu, u la taħsdu dak li tniibet l-art,

u lanqas taqtghu l-eghneb tad-dwieli, jekk id-dwieli ma jkunux miżbura.

12 Ghax hu l-gublew; ikun imqaddes ghalikom: intom tieklu minn ghallet ir-raba'.

13 F'dis-sena tal-gublew, kulhadd jarga' ghal li kellu.

14 U jekk tbigh xi haġa lil ghajrek, jew tixtri xi haġa minn id ghajrek, la taghfsux wiehed lil iehor:

15 Skond ghadd is-snin li ghaddew wara l-gublew, tixtri minn ghand ghajrek; u skond is-snin tal-ghalejjel, ibighlek hu:

16 Skond ma jkun kbir il-ghadd tas-snin, int iżzid fil-hlas; u skond ma jkun neqsin is-snin, inti tnaqqas fil-hlas; ghax skond il-ghadd tal-ghalejjel, ikun qieghed ibighlek.

17 Ghalhekk la taghfsux wiehed lil iehor; iżda ibza' minn Alla tieghek; ghax jiena l-Mulej Alla taghkom.

18 Aghmlu ghalhekk l-istatuti tieghi, u harsu l-ordinanzi tieghi, u aghmluhom; u tghammru f-art bla biża'.

19 U-l-art taghti l-frott taghha, u intom tieklu ghax-xaba', u tghammru fiha bla biża'.

20 U jekk tghidu: X'nieklu fis-seba' sena? ara, ahna la nizirghu, u la nigbru l-ghalejjel taghna:

21 Imbaghad jien nibghatilkom il-barka tieghi fis-sitt sena, u taghmlilkom ghalla ghal tliet snin.

22 U tizirghu fit-tminn sena, u tibqghu tieklu mill-ghalla l-qadima sad-disa' sena; sa tasal ghallietha, tieklu mill-qadima.

23 L-art ma tinbieghx ghal dejjem: ghax tieghi l-art; u intom ghorba u barranin mieghi.

24 Imma f-art kollha li tkun taghkom, thallu lill-art il-jedd tal-fidwa.

25 Jekk huk jiftaqar, u jibgh xi biċċa mir-raba' tieghu, u jiġi xi qarib tieghu biex jifdiha, jista' jifdi dak li biegh huh.

26 U jekk ir-raġel m'ghandu l-hadd b'min jifdiha, imma ghandu kemm tiswa l-fidwa;

27 Ha jghodd kemm snin ghaddew mill-bejgh, u jrodd il-bqija lil min bieghlu; u jarga' ghal li kellu.

28 U jekk ma jkollux x'iroddlu, tibqa' l-biċċa art mibjugha f'idejn dak li xtraha sas-sena tal-gublew: u fil-gublew tohroġ mehlusa, u jarga jehodha dak li kienet tieghu.

29 U jekk wiehed ibigh dar fejn ighammar f'belt bis-swar, jista' jifdiha fi żmien sena wara li jkun bieghha; sena jdm jedd il-fidwa.

30 U jekk ma tintfediex qabel tintemm sena shiha, tibqa' d-dar ta' gol-belt bis-swar ghal dejjem ghax-xerrej, u ghal ta' warajh: ma tohroġx minn idejhom fil-gublew.

31 Imma d-djar tar-rhula li m'ghand-

homx swar madwarhom, qisuhom bhar-raba': jistghu jinfedew, u fil-gublew johorġu mehlusin.

32 Iżda fil-bliet tal-Leviti, id-djar li jkollhom hemm, il-Leviti ghandhom dejjem il-jedd li jifduhom kull meta jridu.

33 U jekk wiehed jixtri minghand il-Leviti, id-dar mibjugha, mal-belt fejn tinsab, tohroġ mehlusa fis-sena tal-gublew: ghax id-djar tal-bliet tal-Leviti huma kulma ghandhom f'nofs ulied Izrael.

34 Iżda ir-raba' ta' madwar il-bliet taghhom ma jistax jinbiegh; ghax taghhom hu ghal dejjem.

35 U jekk jiftaqar huk, u jiddejjem minn ghandek; inti ghandek tghinu: iva, ghal-kemm ikun gharib, jew barrani: biex igħix mieghek.

36 La tihux minn ghandu mgħax, lanqas qliegh zejjed: iżda ibza' minn Alla tieghek; halli huk igħix mieghek.

37 La taghtihx fušek bl-imghax, lanqas iddejinu l-ikel tieghek għall-qliegh zejjed.

38 Jiena l-Mulej Alla taghkom, li hrigtkom mill-art ta' l-Eġittu, biex naghtikom art Kanghan, u biex inkun Alla taghkom.

39 U jekk huk li jghammar mieghek jiftaqar, u jinbiegh lilek, la thaddmux xogħol bhala lsir:

40 Iżda jkun mieghek bhal haddiem imhallas, jew bhal wiehed li qieghed mieghek, u jahdimlek sas-sena tal-gublew:

41 Imbaghad jitlaq minn ghandek, sewwa' hu u sewwa wliedu mieghu, u jarga' jmur ghand il-familja tieghu, u jarga' jmur fir-raba' ta' missirijietu.

42 Ghax huma l-qaddejjja tieghi, li hrigħthom mill-art ta' l-Eġittu: huma m'ghandhomx jinbieghu bhal lsiera.

43 Int m'ghandikx taħkmu bl-ahrax; iżda ibza' minn Alla tieghek.

44 Kemm il-qaddejjja rġiel, u kemm il-qaddejjja nisa, li jkollok, ikunu minn ghand il-ġnus ta' madwarkom; minn ghandhom tixtru l-qaddejjja rġiel, u l-qaddejjja nisa.

45 Minn ulied il-barranin ukoll li jghammru fostkom u mill-familja taghhom li qegħdin magħkom, u li twieldu f'art-kom, tistghu tixtru, u jkunu taghkom.

46 U tehdumhom b'wirt lil uliedkom warajkom, biex jirtuhom bhala taghhom; u jkunu l-lsiera taghkom għal dejjem: iżda fuq hutkom, ulied Izrael, la taħkmux wiehed fuq l-iehor bl-ahrax.

47 U jekk jistaghna gharib jew barrani li jkun mieghek, u huk li jghammar mieghu jiftaqar, u jinbiegh lill-barrani jew lill-gharib li jkun mieghek, jew lil xi hadd minn tal-familja tal-barrani:

48 Wara li jinbiegh, ikollu l-jedd għall-fidwa; xi hadd minn hutu jista' jifdih:

49 Jew zijuh, jew bin zijuh, jista' jifdih; jew xi hadd mill-qraba tieghu, mill-familja tieghu, jista' jifdih; jista' jinfeda hu, jekk isib kif.

50 Ghalhekk ighodd ma' min xtrah mis-sena li nbiegh lilu sas-sena tal-gblew: u l-hlas tal-bejgh tieghu jkun skond is-snin: ikun ghalih bhal jiem ta' haddiem imhallas.

51 U jekk ikun ghad baqa' hafna snin, fuqhom jarga' jhallas il-hlas tal-fidwa tieghu, mill-flus li jkun mixtri bihom.

52 U jekk frit snin ikun baqa' sas-sena tal-gblew, ighoddom mieghu, u fuqhom jarga' jaghtih il-hlas tal-fidwa tieghu.

53 U bhal haddiem mikri minn sena ghal sena jkun mieghu: u l-iehor ma jahkmux bl-ahrax taht ghajnejk.

54 U jekk ma jinfediex f'dawn is-snin, johrog hieles fis-sena tal-gblew, kemm hu, u kemm uliedu mieghu.

55 Ghax ulied Izrael huma l-qaddejja tieghi; huma l-qaddejja tieghi li jien hrighom mill-art ta' l-Egittu. Jiena l-Mulej, Alla taghkom.

26 La taghmlux ghalikom idoli, u lanqas twaqqfu ghalikom xbihat imnaqxa, u lanqas statwi, u taghmlu l-ebda xbieha tal-gebel f'artkom, biex tqimuha: ghax jiena l-Mulej, Alla taghkom.

2 Harsu s-sibtijiet tieghi, u wegghu santwarju tieghi. Jiena l-Mulej.

3 Jekk timxu fl-istatuti tieghi, u tharsu l-kmandamenti tieghi, u taghmluhom;

4 Jien naghtikom ix-xita fi zmienha, u l-art taghti ghallietha, u s-sigar tar-raba' jaghtu frothom.

5 U d-dris taghkom jilhaq gbir il-eghneb; u jilhaq gbir l-eghneb iz-zriegh: u tieklu hobzkom bix-xaba', u tghammru f'artkom bla biza'.

6 U naghti s-sliem fl-art, u torqdu, u hadd ma jbezzaghkom: u neqred id-dbejjeb horox mill-art, u l-ebda sejf ma jghaddi mill-art taghkom.

7 U taghmlu ghal wara l-eghdewwa taghkom, u jaqghu quddiemkom bis-sejf.

8 U hamsa minnkom jigru wara mija, u mija minnkom iharrbu ghaxart elef: u l-eghdewwa taghkom jaqghu bis-sejf.

9 Ghax jien indur lejkom, u nkab-barkom, u nkattarkom, u nzomm il-ghaqda tieghi maghkom.

10 U tieklu l-qadim li ilu merfugh, u l-qadim tarmuh biex jaghmel wisa' lill-gdid.

11 U nqieghed aghmarti fostkom: u ruhi ma tistmellkomx.

12 U nimxi wkoll fostkom, u nkun Alla taghkom, u intom tkunu l-poplu tieghi.

13 Jiena l-Mulej, Alla taghkom, li hrighkom mill-art ta' l-Egittu, biex ma tkunux l-ilsiera taghkom; u jien kissirt il-qjud tal-madmad taghkom, u mexxejtkom b'raskom merfugha.

14 Izda jekk ma tisimghux minni, u ma taghmlux dawn il-kmandamenti kollha;

15 U jekk tmaqdr l-istatuti tieghi, jew jekk ruhkom tistmell l-ordinanzi tieghi, biex ma taghmlux il-kmandamenti tieghi kollha, izda tikrsu l-ghaqda tieghi:

16 Jien ukoll hekk naghmlilkom; u nibaghtikom biza', mard irqiq u deni, li jifnu l-ghajnejn, u jgibu swied il-qalb: u tizirghu ghax jien iz-zriegh taghkom, ghax jikluh l-eghdewwa taghkom.

17 U ndur ghalikom, u tintrebhu mill-eghdewwa taghkom: dawkl jjobghdukum jahkmukum; u taharbu bla hadd ma jkun gej warajkom.

18 U jekk b'dan kollu ma tisimghux minni, inzid nikkastigakom seba' darbiet aktar ghal dnubietkom.

19 U nkisser il-kburija tas-setgha taghkom; u naghmel is-sema taghkom bhal hadid, u artkom bhal bronz:

20 U l-qawwa taghkom tisfa fix-xejn: ghax l-art ma taghtix ghallitha, u lanqas is-sigar ta' l-art ma jaghtu l-frott taghkom.

21 U jekk imbaghad timxu kontra tieghi, u ma tisimghux minni; inzid seba' darbiet izjed kastigi fuqkom skond dnubietkom.

22 U nibghat ukoll id-dbejjeb tar-raba' fostkom, li jisirqukom lil uliedkom, u jeqirdu l-bhejjem taghkom, u lilkom jaghmlukom ftit nies; u hekk wahxin isiru t-triqat taghkom.

23 U jekk b'dan kollu ma tkunux tridu tikkorregu ruhkom biex tergghu dduru lejja, imma tibqghu twebbsu raskom mieghi;

24 Jiena wkoll inwebbes rasi maghkom, u nikkastigakom ukoll seba' darbiet aktar ghal dnubietkom.

25 U fuqkom ukoll ingib sejf, li jithallas tal-ghaqda tieghi miksuru: u meta tingemghu fi blietkom, nibghat il-pesta go nofskom; u tinghataw f'idejn l-eghdewwa.

26 U meta nkissrilmok ir-rifda ta' hobzkom, ghaxar nisa jahbzu hobzkom f'kenur wiehed, u jergghu jroddulkom hobzkom bl-uzin: u tieklu, izda ma tixbghux.

27 U jekk b'dan kollu ma tisimghux minni, izda twebbsu raskom mieghi;

28 Jien nimxi maghkom bil-qilla min-naha l-ohra; u jien, iva, jien, nikkastigakom seba' darbiet izjed ghal dnubietkom.

29 U tieklu laham is-subjien taghkom, u laham il-bniet taghkom tieklu.

30 U ngarraf l-imqades tal-gholjiet

taghkom, u nkisser ix-xbihat taghkom, u l-igisma mejtin taghkom nitfagghom fuq il-fdal ta' l-idoli taghkom, u ruhi tismellkom.

31 Herba naghmel blietkom, u tharbit naghmel is-santwarji taghkom, u ma nxommx ir-rwejjah ifuhu taghkom.

32 Herba naghmel artkom: u jistaghbu biha l-eghdewwa taghkom li jghammru fiha.

33 Lilkom inxerred qalb il-gnus, u nislet is-sejf ghal warajkom: herba tibqa' artkom, u blietkom tharbit.

34 Tifrah imbaghad l-art bis-sibtijiet taghha, kemm iddu intom f'art l-eghdewwa taghkom; imbaghad tistrieħ l-art, u tgawdi s-sibtijiet taghha.

35 Kemm iddu intom f'art l-herba, tistrieħ; ghax ma strihitx fis-sibtijiet taghkom, meta kontu tghammru fiha.

36 U fuq dawk li jibqghu hajjin minnkom, nibghat nuqqas ta' hila f'qalbhom f'art l-eghdewwa taghkom; u jharrabhom hoss ta' werqa mharrka; u jaharbu, bhal ma jaharbu s-sejf; u jaqghu bla hadd ma jkun gej warajhom.

37 U jaqghu wiehed fuq l-ieħor, bhal quddiem is-sejf, bla hadd ma jkun gej warajhom: u ma jkollkomx hila tieqfu quddiem l-eghdewwa taghkom.

38 U tinqerdu qalb il-gnus, u tiblaghkom art l-eghdewwa taghkom.

39 U dawk li jibqghu minnkom jinfnew minhabba l-hazen taghkom f'art il-ghadu taghkom; u minhabba wkoll dnubiet missirijiethom jinfnew maghkom.

40 Izda jekk jistqarru l-hazen taghkom, u hazen missirijiethom fid-dnubiet li ghamlu kontra tieghi, u talli webbsu wkoll rashom mieghi;

41 Hekk li jien kelli wkoll inwebbes rasi maghkom, u hadthom f'art l-eghdewwa taghkom; jekk imbaghad il-qalb iebes taghkom tumilja ruhha, u jilqghu l-kastig tal-hazen taghkom:

42 Jien niftakar fil-ghaqda tieghi ma' Ġakobb, u fil-ghaqda tieghi wkoll ma' Izakk, u niftakar ukoll fil-ghaqda tieghi ma' Abraham; u fi-art ukoll niftakar.

43 U l-art ukoll tkun mitluqa minnkom, u tgawdi is-sibtijiet taghha, meta tkun herba minghajrom: u jilqghu l-kastig għall-hazen taghkom, talli zebillu l-ordinanzi tieghi, u talli ruhkom stmellet l-istatuti tieghi.

44 U madankollu, lanqas meta jkunu f'art il-ghadu taghkom ma nbarrihom, jew nismellhom, biex neqridhom ghal kollox, u nikser il-ghaqda tieghi maghkom: ghax jien il-Mulej, Alla taghkom.

45 Izda niftakrilhom fil-ghaqda ma' l-antenati taghkom, li jien hriġt mill-Eġittu, taħt ghajnejn il-gnus, biex inkun Alla taghkom. Jiena l-Mulej.

46 Dawn huma l-istatuti, u l-ordinanzi, u l-ligijiet, li l-Mulej ghamel bejnu u bejn ulied Izrael, fuq il-muntanja Sinaj, permezz ta' Mosè.

27 Il-Mulej kellew lil Mosè, qallu: 2 Kellem lil ulied Izrael, għidilhom: Meta wiehed joffri b'weghda xi persuni lill-Mulej, dawn il-persuni jappartienu lill-Mulej skond l-istima li taghmel int maghkom.

3 L-istima tieghek ta' raġel mill-ghoxrin sena sas-sittin sena tkun ta' hamsin xekel tal-fidda, skond ix-xekel tas-santwarju.

4 Jekk inhi mara, l-istima tieghek tkun tletin xekel.

5 Minn hamsa sa ghoxrin sena, l-istima tieghek tkun għal raġel ghoxrin xekel, u għal mara ghaxra.

6 Minn xahar sa hames snin, l-istima tieghek tkun għal raġel hames xwiekel tal-fidda, u għal mara l-istima tieghek tkun tliet xwiekel tal-fidda.

7 U mis-sittin sena 'l fuq, l-istima tieghek tkun għal raġel hmistax-il xekel, u għal mara ghaxar xwiekel.

8 Izda jekk wiehed ikun ifqar mill-istima tieghek, juri ruhu mbaghad quddiem il-qassis, u l-qassis igħid kemm jiswa; skond ma jista' dak li ghamel il-weghda, il-qassis igħid kemm jiswa.

9 Jekk tkun bhima, li tista' tkun offruta lill-Mulej, kull bhima offruta lill-Mulej tkun imqaddsa.

10 Ma jistax jibdilha, u lanqas jagħtiha haga b'ohra, tajba għall-hazina, jew hazina għat-tajba; u jekk jibdel bhima ma' ohra, ikunu mqaddsin il-wahda u l-ohra.

11 Jekk tkun bhima mnigġsa, li ma tistax tingħata b'offerta lill-Mulej, igib il-bhima quddiem il-qassis:

12 U l-qassis igħid kemm tiswa, tajba jew hazina: u daqs kemm igħid il-qassis, daqshekk tkun tiswa.

13 Izda jekk qatt jixtieq jifdiha, iżid ma l-istima tieghek il-hames wahda taghha.

14 Meta wiehed iqaddes daru, biex tkun qaddisa lill-Mulej, il-qassis jistmaha, tajba jew hazina: kif jistmaha l-qassis, daqshekk tkun tiswa.

15 Jekk min qaddisa jkun irid jifdi daru, iżid il-hamsa wahda ma' flus li jidhriek li tiswa, u tkun tiegħu.

16 U jekk wiehed iqaddes lill-Mulej xi parti mill-ghalqa milli jkun wiret, l-istima tieghek tkun skond iż-żerriegħa taghha: homer ta' żerriegħa tax-xgħir ikun jiswa hamsin xekel tal-fidda.

17 Jekk mis-sena tal-ġublew qaddes il-ghalqa tiegħu, skond l-istima tieghek, jibqa' l-hlas kif inhu.

18 Izda jekk wara l-gublew qaddisha, ighoddlu l-qassis il-flus skond is-snin li baqa' sas-sena tal-gublew, u jnaqqashom mill-istima tieghek.

19 U jekk min qaddes il-ghalqa qatt jixtieq jifdiha, iżid il-hamsa wahda tal-flus ta' l-istima tieghek maghha, u tibqa' tieghu.

20 U jekk il-ghalqa ma jifdihiex, jew biegh il-ghalqa lil haddiehor, ma tinfedhiex iżjed.

21 Izda l-ghalqa, meta tohroġ hielsa fil-gublew, tkun imqaddsa lill-Mulej, bhala ghalqa iddedikata lilu, u ssir tal-qassis.

22 U jekk wiehed iqaddes lill-Mulej ghalqa li hu xtara, li mhix mill-eghlieqi tieghu;

23 Ighoddlu l-qassis is-somma ta' l-istima tieghek, sas-sena tal-gublew: u jaghti dak in-nhar stess is-somma li inti stmajtha, bhala haġa mqaddsa lill-Mulej.

24 Fis-sena tal-gublew targa' l-ghalqa tmur ghand dak li xtraha minghandu, ghand sidha li kienet tieghu.

25 U kull stima tieghek tkun skond ix-xekel tas-santwarju: ghoxrin gera jkun ix-xekel.

26 Izda hadd ma jista' jqaddes l-ewwel ferh tal-bhejjem, billi bhala l-imwieled l-ewwel hu tal-Mulej: kemm jekk ikun tal-baqar, u kemm jekk ikun tan-nhaġ, tal-Mulej hu.

27 U jekk tkun bhima mnigġsa, jifdiha skond l-istima tieghek, u jzid maghha mill-hamsa wahda taghha: jew jekk ma tinfedhiex, tinbiegh skond l-istima tieghek.

28 Izda l-ebda haġa iddedikata, li wiehed jista' jqaddes lill-Mulej, minn kulma ghandu, sew bniedem u sew bhima, jew ghalqa li tkun hwejġu, ma tista' tinbiegh jew tinfeda; kull haġa iddedikata hi wisq qaddisa lill-Mulej.

29 L-ebda bniedem iddedikat biex ikun meqrud ghalkollox minn fost il-bnedmin, ma jista' jinfeda; ghandhom jaghtuh il-mewt.

30 U l-eghxur kollu tar-raba', sew taz-zerriegha ta' l-art, u sew tal-frott tas-siġar, huma tal-Mulej: imqaddsin huma lill-Mulej.

31 U jekk wiehed irid jifdi xi biċċa mill-eghxur tieghu, iżid il-hamsa wahda maghhom.

32 L-eghxur tal-baqar, u ta' l-imriehel, u ta' kull haġa li tghaddi minn taht il-ghasluġ, il-ghaxar ikun imqaddes lill-Mulej.

33 Ma jfittixx jekk hux tajjeb jew hazin, u ma jibdlux: u jekk jibdlu, sew il-wiehed, u sew l-iehor il-mibdul, ikunu mqaddsin; ma jistgħux jinfedw.

34 Dawn huma l-kmandamenti, li l-Mulej ta lil Mosè ghal ulied Izrael fuq il-muntanja Sinaj.

Ir-Raba' Ktieb Ta' Mosè, In-Numri

1 U l-Mulej kellem lil Mosè fid-deżert tas-Sinaj, fit-tinda tal-laqgħa, l-ewwel jum tat-tieni xahar, fit-tieni sena, wara li hargu mill-Eġittu, u qallu:

2 Ghoddu l-miġemgħa kollha ta' wlied Izrael, skond il-familji taghhom, u dar missirijiethom, u għoddu b'isimhom skond dar missirijiethom, u għoddu b'isimhom ir-rġiel kollha, ras, ras;

3 Minn ghoxrin sena 'l fuq, dawk kollha li huma tajbin għall-gwerra f'Izrael: ghodduhom, int, u Arun, tajfa, tajfa.

4 U magħkom ikun hemm wiehed minn kull tribù, il-kap ta' dar missirijietu.

5 U dawn huma l-ismijiet ta' l-irġiel li jieqfu magħkom: mit-tribù ta' Ruben; Elisur, bin Sedewr.

6 Minn Simghon; Salamjel, bin Surisaddaj.

7 Minn Ġuda; Nahasson, bin Ghamminadab.

8 Minn Issakar; Netanjel, bin Sohar.

9 Minn Żebulun; Eljab, bin Helon.

10 Minn ulied Ġuzep: minn Efrajm; Elisama', bin Ghammihud: minn Manasse; Gamaljel, bin Pedahsur.

11 Minn Benjamin; Abidan, bin Gideghoni.

12 Minn Dan; Ahighezer, bin Ghammisaddaj.

13 Minn Aser; Paghijel, bin Ghokran.

14 Minn Gad; Eljasaf, bin Dughwel;

15 Minn Naftali; Ahira, bin Ghenan.

16 Dawn kienu l-maġżulin tal-miġemgħa, mexxejja tat-tribujiet ta' missirijiethom, kapijiet ta' l-eluf ta' Izrael.

17 U Mosè u Arun hadu dawn ir-riġiel li huma msemmijin b'isimhom:

18 U ġemghu l-miġemgha kollha fl-ewwel jum tat-tieni xahar, u kienu miktuba skond il-familji tagħhom u skond djar missirijiethom, u skond għadd ismirijiethom, minn ghoxrin sena 'l fuq.

19 Bhal ma ordnal u l-Mulej, hekk għaddhom Mošè fid-deżert tas-Sinaj.

20 Kienu miktuba wlied Ruben, il-kbir ta' Izrael, skond il-familji tagħhom, skond djar missirijiethom, maghduda ras, ras, b'isem kull raġel, minn ghoxrin sena 'l fuq, dawk kollha li kienu tajbin għall-gwerra.

21 L-irġiel tat-tribù ta' Ruben, li kienu maghduda, kienu sitt u erbghin elf u hames mija.

22 Kienu miktuba wlied Simghon, skond il-familji tagħhom, skond djar missirijiethom, maghduda ras, ras, b'isem kull raġel minn ghoxrin sena 'l fuq, dawk kollha li kienu tajbin għall-gwerra.

23 L-irġiel tat-tribù ta' Simghon, li kienu maghduda, kienu disgha u hamsin elf u tliet mija.

24 Kienu miktuba wlied Gad, skond il-familji tagħhom, skond djar missirijiethom, maghduda ras, ras, b'isem kull raġel minn ghoxrin sena 'l fuq, dawk kollha li kienu tajbin għall-gwerra.

25 L-irġiel tat-tribù ta' Gad, li kienu maghduda, kienu hamsa u erbghin elf u sitt mija u hamsin.

26 Kienu miktuba wlied Guda, skond il-familji tagħhom, skond djar missirijiethom, maghduda ras, ras, b'isem kull raġel minn ghoxrin sena 'l fuq, dawk kollha li kienu tajbin għall-gwerra.

27 L-irġiel tat-tribù ta' Guda, li kienu maghduda, kienu erbgha u sebghin elf u sitt mija.

28 Kienu miktuba wlied Issakar, skond il-familji tagħhom, skond djar missirijiethom, maghduda ras, ras, b'isem kull raġel minn ghoxrin sena 'l fuq, dawk kollha li kienu tajbin għall-gwerra.

29 L-irġiel tat-tribù ta' Issakar, li kienu maghduda, kienu erbgha u hamsin elf u erba' mija.

30 Kienu miktuba wlied Żebulun, skond il-familji tagħhom, skond djar missirijiethom, maghduda ras, ras, b'isem kull raġel minn ghoxrin sena 'l fuq, dawk kollha li kienu tajbin għall-gwerra.

31 L-irġiel tat-tribù ta' Żebulun, li kienu maghduda, kienu sebgha u hamsin elf u erba' mija.

32 Kienu miktuba minn fost ulied Ġuzepp, ulied Efrajm, skond il-familji tagħhom, skond djar missirijiethom, maghduda b'isem kull raġel, ras, ras, minn ghoxrin sena 'l fuq, dawk kollha li kienu tajbin għall-gwerra.

33 L-irġiel tat-tribù ta' Efrajm, li kienu maghduda, kienu erbghin elf u hames mija.

34 Kienu miktuba wlied Manasse, skond il-familji tagħhom, skond djar missirijiethom, maghduda b'isem kull raġel, ras, ras, minn ghoxrin sena 'l fuq, dawk kollha li kienu tajbin għall-gwerra.

35 L-irġiel tat-tribù ta' Manasse, li kienu maghduda, kienu tnejn u tletin elf u mitejn.

36 Kienu miktuba wlied Benjamin, skond il-familji tagħhom, skond djar missirijiethom, ras, ras, b'isem kull raġel, dawk kollha li kienu tajbin għall-gwerra.

37 L-irġiel tat-tribù ta' Benjamin, li kienu maghduda, kienu hamsa u tletin elf u erba' mija.

38 Kienu miktuba wlied Dan, skond il-familji tagħhom, skond djar missirijiethom, maghduda ras, ras, b'isem kull raġel, minn ghoxrin sena 'l fuq, dawk kollha li kienu tajbin għall-gwerra.

39 L-irġiel tat-tribù ta' Dan, li kienu maghduda, kienu tnejn u sittin elf u seba' mija.

40 Kienu miktuba wlied Aser, skond il-familji tagħhom, skond djar missirijiethom, maghduda ras, ras, b'isem kull raġel, minn ghoxrin sena 'l fuq, dawk kollha li kienu tajbin għall-gwerra.

41 L-irġiel tat-tribù ta' Aser, li kienu maghduda, kienu erbghin elf u hames mija.

42 Kienu miktuba wlied Naftali, skond il-familji tagħhom, skond djar missirijiethom, maghduda ras, ras, b'isem kull raġel, minn ghoxrin sena 'l fuq, dawk kollha li kienu tajbin għall-gwerra.

43 L-irġiel tat-tribù ta' Naftali, li kienu maghduda, kienu tlieta u hamsin elf u erba' mija.

44 Dawn kienu n-nies maghduda, li Mošè u Arun għaddew, u t-tnax-il mexxej ta' Izrael: wiehed għal kull dar.

45 Hekk kienu dawk kollha minn ulied Izrael, li kienu maghduda, skond djar missirijiethom, minn ghoxrin sena 'l fuq, dawk kollha li kienu tajbin għall-gwerra.

46 Dawk kollha li kienu maghduda kienu sitt mija u tliet elf u hames mija u hamsin ruh.

47 Izda l-Leviti, skond tribù missirijiethom, ma kinux maghduda magħhom.

48 Għax il-Mulej kien kellem lil Mošè, billi qallu:

49 Biss it-tribù ta' Levi la tqisux, u la tghoddux ma' ulied Izrael.

50 Izda int halli l-Leviti jieħdu hsieb it-tabernaklu tax-xhieda, u hsieb il-ghodod kollha tieghu, u hsieb kulma għandu: huma jerfghu t-tabernaklu, u l-ghodod tieghu kollha; u jaqduh, u jwaqqfu t-tined madwar it-tabernaklu.

51 U meta jridu jmexxu t-tabernaklu, il-Leviti jhottuh: u meta jkunu sa jwaqq-

fuh, iqajmnh il-Leviti: u l-barrani li jersaq, jaghtuh il-mewt.

52 U wlied Izrael iwaqqfu t-tined taghhom, kulhadd fil-kamp tieghu, kulhadd hdejn il-bandiera tieghu, eżerċtu, eżerċtu.

53 U l-Leviti jwaqqfu t-tined madwar it-tabernaklu tax-xhieda. biex ma jkunx hemm ghadab fuq il-migemgha ta' wlied Izrael: u l-Leviti jaghmlu l-ghassa mat-tabernaklu tax-xhieda.

54 U wlied Izrael ghamlu kollox kif ordna l-Mulej lil Mosè: hekk ghamlu.

2 Il-Mulej kellew lil Mosè u lil Arun, qalilhom:

2 Ulied Izrael iwaqqfu l-kamp, kulhadd mal-bandiera tieghu, u taht il-ghelm ta' djar missirijietu: iwaqqfu l-kampijiet quddiem it-tinda tal-laqgha, minn kull naha.

3 In-naha tal-lvant, lejn tlugh ix-xemx, dawk tal-bandiera tal-kamp ta' Guda, iwaqqfu l-kamp taghhom, tajfa, tajfa: u Nahasson, bin Ghamminadab, ikun il-mexxej ta' wlied Guda.

4 U l-eżerċtu tieghu, skond kif kien maghdud, kien erbgha u sebghin elf u sitt mija.

5 U dawk li jwaqqfu l-kamp hdejh, ikunu tat-tribù ta' Issakar: u Netanjel, bin Sugar, ikun il-mexxej ta' wlied Issakar.

6 U l-eżerċtu tieghu, skond kif kien maghdud, kien erbgha u hamsin elf u erba' mija.

7 Imbaghad it-tribù ta' Żebulun: u Elijab, bin Helon, ikun il-mexxej ta' wlied Żebulun.

8 U l-eżerċtu tieghu, skond kif kien maghdud, kien sebgha u hamsin elf u erba' mija.

9 Dawk kollha li kienu maghduda fil-kamp ta' Guda kienu mija u sitta u tmenin elf u erba' mija, imqassmin tajfa, tajfa. Huma jimxu l-ewwel.

10 In-naha ta' nofsinhar ikun hemm il-bandiera tal-kamp ta' Ruben, tajfa, tajfa: u l-mexxej ta' wlied Ruben ikun Elisur, bin Sedewr.

11 U l-eżerċtu tieghu skond kif kien maghdud, kien sitta u erbghin elf u hames mija.

12 U dawk li jwaqqfu l-kamp hdejh, ikunu tat-tribù ta' Simghon: u l-mexxej ta' wlied Simghon ikun Salamjel, bin Surisaddaj.

13 U l-eżerċtu tieghu, skond kif kien maghdud, kien disgha u hamsin elf u tliet mija.

14 Imbaghad it-tribù ta' Gad: u l-mexxej ta' wlied Gad ikun Eljasaf, bin Reghwel.

15 U l-eżerċtu tieghu, skond kif kien

maghdud, kien hamsa u erbghin elf u sitt mija u hamsin.

16 Dawk kollha li kienu maghduda fil-kamp ta' Ruben kienu mija u wiehed hamsin elf u erba' mija u hamsin, imqassmin tajfa, tajfa, u jimxu t-tieni.

17 Imbaghad it-tinda tal-laqgha timxi mal-kamp tal-Leviti f'nofs il-kampijiet l-oħra: kif ikunu mqassmin fil-kamp, hekk ghandhom jimxu, kulhadd f'postu, taht il-bandiera tieghu.

18 Fuq in-naha tal-punent ikun hemm il-bandiera tal-kamp ta' Efrajm, tajfa, tajfa: u l-mexxej ta' wlied Efrajm ikun Elisama, bin Ghammihud.

19 U l-eżerċtu tieghu, skond kif kien maghdud, kien erbghin elf u hames mija.

20 U hdejh ikun hemm it-tribù ta' Manasse: u l-mexxej ta' wlied Manasse, ikun Gamajel, bin Pedahsur.

21 U l-eżerċtu tieghu, skond kif kien maghdud, kien tnejn u tletin elf u mitejn.

22 Imbaghad it-tribù ta' Benjamin: u l-mexxej ta' wlied Benjamin, ikun Abidan bin Gideghoni.

23 U l-eżerċtu tieghu, skond kif kien maghdud, kien hamsa u tletin elf u erba' mija.

24 Dawk kollha li kienu maghduda fil-kamp ta' Efrajm kienu mija u tmint elef u mija, imqassmin tajfa, tajfa, u jimxu t-tielet.

25 Lejn it-tramuntana jkun hemm il-bandiera tal-kamp ta' Dan, tajfa, tajfa: il-mexxej ta' wlied Dan ikun Ahigheżer, bin Ghammisaddaj.

26 U l-eżerċtu tieghu, skond kif kien maghdud, kien tnejn u sittin elf u seba' mija.

27 U dawk li jwaqqfu l-kamp hdejh, ikunu mit-tribù ta' Aser: u l-mexxej ta' wlied Aser, ikun Paghijel, bin Ghokran.

28 U l-eżerċtu tieghu skond kif kien maghdud, kien wiehed u erbghin elf u hames mija.

29 Imbaghad it-tribù ta' Naftali: u l-mexxej ta' wlied Naftali, ikun Ahira, bin Ghenan.

30 U l-eżerċtu tieghu, skond kif kien maghdud, kien tlieta u hamsin elf u erba' mija.

31 Dawk kollha li kienu maghduda fil-kamp ta' Dan kienu mija u sebgha u hamsin elf u sitt mija. Jimxu l-aħhar taht il-bandiera taghhom.

32 Dawn huma wlied Izrael li kienu maghduda skond djar missirijethom: dawk kollha li kienu maghduda mill-kampijiet, eżerċtu, eżerċtu, kienu sitt mija u tliet elef u hames mija u hamsin ruh;

33 Izda l-Leviti ma kinux maghduda fost ulied Izrael; bhal ma ordna l-Mulej lil Mosè.

34 U wlied Izrael ghamlu skond kulma l-Mulej ordna lil Mosè: hekk waqqfu

l-kampijiet skond il-bandieri taghhom, u hekk kienu jimxu, kulhadd skond il-familja tieghu, u skond dar missirijietu.

3 Dawn ukoll huma nisel Mosé u Arun fil-jum li l-Mulej kellem lil Mosé fuq il-muntanja Sinaj.

2 U dawn huma ismijiet ulied Arun; Nadab, il-kbir, Abihu u Elghazar, u Itamar.

3 Dawn huma ismijiet ulied Arun, il-qassisin li kienu midlukin, u ikkonsagrati biex jaqdu ta' qassisin.

4 U Nadab u Abihu mietu quddiem il-Mulej, huma u joffru nar barrani quddiem il-Mulej, fid-dezert tas-Sinaj, u ma kellhomx ifal: u Elghazar u Itamar kienu jaqdu ta' qassisin taht ghajnejn Arun missierhom.

5 U l-Mulej kellem lil Mosé, qallu:

6 Ressaq it-tribù ta' Levi, u qieghdu ma' Arun il-qassis, biex ighinuh.

7 U jiehdu hsieb ta' kulma jinhtieg ghalih, u hsieb ta' kulma jinhtieg ghall-migemgha kollha quddiem it-tinda tal-laqgħa, fis-servizz li ghandu jsir fit-tabernaklu.

8 U jiehdu hsieb il-bćejjeç kollha tat-tinda tal-laqgħa, u kulma jinhtieg għal ulied Izrael, fis-servizz li ghandu jsir fit-tabernaklu.

9 U taghti l-Leviti lil Arun u lil uliedu: moghtijin kollha lil minn fost ulied Izrael.

10 U lil Arun u lil uliedu, taghtihom jaqdu ta' qassisin; u l-barrani li jersaq lejhom ikun maqtl.

11 U l-Mulej raga' kellem lil Mosé, qallu:

12 U jien, ara, hadt il-Leviti minn fost ulied Izrael, fok l-ulied kollha ta' l-ewwel, li jitwieldu l-ewwel minn ulied Izrael: għalhekk għalija jkun l-Leviti.

13 Ghax tiegħi hu kulma jitwieled l-ewwel; ghax dak in-nhar li qtilt l-ulied kollha ta' l-ewwel fl-Egittu, qaddist għalija kulma jitwieled l-ewwel f'Izrael, kemm tal-bniedem, u kemm tal-bhima: tiegħi jkun: jiena l-Mulej.

14 U l-Mulej kellem lil Mosé fid-dezert tas-Sinaj, qallu:

15 Ghodd ulied Levi, skond djar missirijiethom, u l-familji taghhom; tghodd ir-rgiel kollha minn xahar 'il fuq.

16 U Mosé għaddhom, skond l-ordni tal-Mulej, kif ordnal jagħmel.

17 Dawn huma wlied Levi, skond isimhom: Gerson, Kehat u Merari.

18 U dawn ismijiet ulied Gerson, skond il-familji taghhom: Libni, u Simghi.

19 U wlied Kehat, skond il-familji taghhom: Ghamram, u Ishar, Hebron, u Għużzijel.

20 U wlied Merari, skond il-familji

taghhom: Mahli u Musi. Dawn huma l-familji ta' Levi, skond djar missirijiethom.

21 Minn Gerson gejja l-familja tal-Libnin, u l-familja tas-Simghin: dawn huma l-familji tal-Gersonin.

22 U dawk li kienu maghduda minnhom, skond il-ghadd ta' l-irgiel kollha, minn xahar 'il fuq, kienu sebat elef u hames mija.

23 Il-familji tal-Gersonin kellhom il-kamp wara t-tabernaklu, in-naha tal-punent.

24 U l-mexxej tad-djar ta' missirijiet il-Gersonin kien Eljasaf, bin Lajel.

25 U wlied Gerson, fit-tinda tal-laqgħa, kellhom hsieb it-tabernaklu, u t-tinda, u l-ghata tieghu, u l-ghamad għall-bieb it-tinda tal-laqgħa.

26 U l-qlugh tal-bitha, u l-ghamad ta' bieb il-bitha, ta' madwar it-tabernaklu, u madwar l-altar, u l-hbula taghhom kollha, għas-servizz kollu tat-tabernaklu.

27 Minn Kehat gejja l-familja tal-Ghamramin, u l-familja ta' l-Isharin, u tal-Hebronin, u tal-Għużzijelin: dawn huma l-familji tal-Kehatin.

28 B'ghadd ir-rgiel kollha, minn xahar 'il fuq, intelghu tmint elef u sitt mija, li kellhom hsieb is-santwarju.

29 Il-familji ta' wlied Kehat iwaqqfu l-kamp ma' genb it-tabernaklu, lejn nofsinhar.

30 U l-mexxej ta' dar il-missirijiet tal-familji tal-Kehatin kien Elisafan, bin Għużzijel.

31 U fi hsiebbhom kienet l-arka, u l-mejda, u l-gandelabru, u l-altari, u l-bćejjeç tas-santwarju li bihom isir is-servizz, u l-ghamad, u kulma jinhtieg għalih.

32 U Elghazar, bin Arun il-qassis, kien il-kbir tal-mexxejja ta' Levi, u kien fuq dawk kollha li kellhom hsieb is-santwarju.

33 Minn Merari gejja l-familja tal-Mahlin, u l-familja tal-Musin: dawn huma l-familji ta' Merari.

34 U dawk li minnhom kienu maghduda, skond il-ghadd ta' l-irgiel kollha, minn xahar 'il fuq, kienu sitt elef u mitejn.

35 U l-mexxej ta' dar il-missirijiet tal-familji ta' Merari kien Surjel, bin Abihajl: dawn ikollhom il-kamp ma' genb it-tabernaklu, in-naha tat-tramuntana.

36 U fi hsieb ulied Merari kienu afdati t-twavel tat-tabernaklu, u t-traversi tieghu, u l-kolonni tieghu, u l-bażijiet taghhom, u l-ghodod kollha taghhom, u dak kollu li kien jinhtieg għalihom.

37 U l-kolonni tal-bitha dawramejt, u l-bażijiet taghhom, u l-utied taghhom, u l-hbula taghhom.

38 Izda dawk li jwaqqfu l-kamp taghhom quddiem it-tabernaklu, in-naha tal-ivant, quddiem it-tinda tal-laqgħa, in-

naha ta' tluġh ix-xemx, ikunu Mosè, u Arun, u wliedu, u jiehdu hsieb is-santwarju, u hsieb ulied Iżrael; u l-barrani li jersaq 'il hemm jaghtuh il-mewt.

39 U l-ghadd kollu tal-Leviti, li għaduhom Mosè u Arun, kif qal il-Mulej, familja, familja, il-ghadd tar-rġiel kollha minn xahar 'il fuq, kien tnejn u għoxrin elf.

40 U l-Mulej qal lil Mosè: Ghodd ir-rġiel kollha ta' wlied Iżrael, l-imweldin l-ewwel, minn xahar 'il fuq, u hu għadd ismijiethom.

41 U tiehu l-Leviti għalija (jiena l-Mulej) flok l-ewwel imweldin kollha ta' wlied Iżrael, u l-bhejjem tal-Leviti flok l-ewwel imweldin tal-bhejjem ta' wlied Iżrael.

42 U Mosè għadd kif ordnal u l-Mulej, l-imweldin kollha l-ewwel ta' wlied Iżrael.

43 U r-rġiel kollha mweldin l-ewwel, li kienu magħdudin b'isimhom, minn xahar 'il fuq, kienu tnejn u għoxrin elf u mitejn u tlieta u sebghin.

44 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

45 Hu l-Leviti flok l-ewwel imweldin kollha ta' wlied Iżrael, u l-bhejjem tal-Leviti flok il-bhejjem tagħhom; u jkunu tiegħi l-Leviti: jiena l-Mulej.

46 U b'fidwa tal-mitejn u tlieta u sebghin wild ta' l-ewwel minn ulied Iżrael, li jibqgħu żejda fuq għadd il-Leviti;

47 Tiehu hames xwiekel kull ras; skond ix-xekel tas-santwarju tehodhom: (ix-xekel għoxrin gera):

48 U tagħti l-flus, li bihom sa jinfedw dawk li baqgħu zejda. lil Arun.

49 U Mosè ha l-flus tal-fidwa minn għand dawk li kienu żejda fuq dawk li kienu mifidjin mill-Leviti:

50 Mingħand l-imweldin l-ewwel ta' wlied Iżrael Mosè ha l-flus, elf u tliet mija u hamsa u sittin xekel, skond ix-xekel tas-santwarju.

51 U Mosè ta flus il-fidwa lil Arun u lil uliedu, skond l-ordni tal-Mulej, kif ordna l-Mulej lil Mosè.

4 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

2 Ghodd ulied Kehat minn qalb ulied Levi, skond il-familji tagħhom, u djar missirijiethom,

3 Mit-tletin sena 'l fuq sa hamsin sena, dawk kollha li jidhlu fis-servizz, biex jagħmlu xi xogħol fit-tinda tal-laqgħa.

4 Dan ikun is-servizz ta' wlied Kehat, fit-tinda tal-laqgħa, fil-hwejjeġ l-aktar qaddisa:

5 Meta l-kamp ikun sa jitlaq, jidhol Arun u wliedu, u jnżiż u l-velu tal-għamad, u jgħattu bih l-arka tax-xhieda;

6 U jqieghdu fuq l-arka għata tal-gild

tat-tahax, u jifirxu minn fuq biċċa drapp kollha vjola, u jdahhlu l-bsaten fi-arka.

7 U fuq il-mejda tal-hobz tal-Prezenza ta' quddiem il-Mulej, jifirxu biċċa drapp vjola, u jqieghdu fuqha d-dixxijiet, u l-imgharef, u l-bwieqi tas-sagrificċju, u l-garar tat-tiswib: u fuqha ikun hemm il-hobz dejjem.

8 U jifirxu fuqhom biċċa drapp ta' l-iskarlat, u jgħattuha b'għata tal-gild tat-tahax, u jdahhlu l-bsaten fiha.

9 U jiehdu biċċa drapp vjola, u jgħattu l-gandelabru tad-dawl, l-imsiebah tiegħu, u l-imqassijiet tiegħu, u l-bwieqi tiegħu, u l-ghodod kollha taż-żejt, li jinhtieġu:

10 U jqieghdu l-gandelabru u l-bċejeċ kollha tiegħu go għata tal-gild tat-tahax, u jgħabbuh fuq il-bsaten li jgħorru bihom.

11 U fuq l-altar tad-deheb ukoll jifirxu biċċa drapp vjola, u jgħattuh b'għata tal-gild tat-tahax, u jdahhlu l-bsaten tiegħu fiha.

12 U jiehdu l-hwejjeġ kollha li jinhtieġ għas-servizz fis-santwarju, u jqieghduhom f'biċċa drapp vjola, u jgħattuhom b'gild tat-tahax, u jgħabbuhom fuq il-bsaten li jgħorru bihom.

13 U jneħhu l-irmied mill-artal, u jifirxu fuqu biċċa drapp hamra.

14 U jqieghdu fuqu l-bċejeċ kollha tiegħu, li jinqdedw bihom fuqu, iċ-ċensieri, l-imqassijiet, il-paletti, il-bwieqi, il-ghodod kollha ta' l-altar; u jifirxu fuqu għata tal-gild tat-tahax, u jqieghdu l-bsaten tiegħu.

15 U meta Arun u wliedu jtemmu jgħattu s-santwarju, u l-hwejjeġ kollha tas-santwarju, hu u sa jimxi l-kamp, jigu wlied Kehat jergufgħom, biex ma jmissux il-hwejjeġ imqaddsa, u jmutu. Dan hu li għandhom jagħmlu wlied Kehat fit-tinda tal-laqgħa.

16 U xogħol Elgħazar, bin Arun il-qassis, ikun iż-żejt tax-xgħil, l-iċċens tal-fwieha, l-offerta ta' kuljum tal-qamh, u ż-żejt tad-dhin: jiehu hsieb tat-tabernaklu kollu, u kulma fih, fis-santwarju, u l-hwejjeġ tiegħu.

17 U l-Mulej kellem lil Mosè u lil Arun, qalilhom:

18 La taqtgħux it-tribù tal-familji tal-Kehatin minn nofs il-Leviti:

19 İzda dan aghmlulhom, biex jibqgħu hajjin, u ma jmutux, meta jersqu lejn il-hwejjeġ l-aktar qaddisa: jidhlu Arun u wliedu, u jaghtuhom lil kull wiehed is-servizz tiegħu, u dak li għandu jiehu hsieb.

20 İzda ma jidhlux biex jaraw meta jitgħattew il-hwejjeġ imqaddsa, lanqas għal waqt wiehed, li ma jmutux.

21 U l-Mulej kellem lil Mosè, billi qal:

22 Ghodd ukoll lil ulied Gerson, skond djar missirijiethom, u skond il-familji tagħhom;

23 Mit-tletin sena 'l fuq sal-hamsin tghoddhom; lil dawk kollha li jistghu jidhlu ghas-servizz biex jaghmlu xi xoghol fit-tinda tal-laqgħa.

24 Dan hu s-servizz tal-familji tal-Gersonin, biex jaqdu, u jerfghu.

25 U jerfghu l-purtieri tat-tabernaklu, u t-tinda tal-laqgħa, il-ghata tagħha, u l-ghata tal-gild tat-tahax ta' minn fuq, u l-ghamad għall-bieb tat-tinda tal-laqgħa.

26 U l-qlugh tal-bitha, u l-ghamad fi dħul il-bieb tal-bitha, li hemm madwar it-tabernaklu, u l-artal, u l-hbula, u l-bćejeċ kollha għas-servizz tagħhom, u kulma magħmul għalihom: hekk jaqdu.

27 Kif iġid Arun u wliedu, isir is-servizz kollu tal-Gersonin, f'dak kollu li għandhom jerfghu, u f'dak kollu li għandhom jagħmlu: u intom tagħtuhom x'għandhom jiehdu hsieb jerfghu.

28 Dan hu s-servizz tal-familji ta' wlied il-Gersonin fit-tinda tal-laqgħa: u hsiebhom jiehu Itamar, bin Arun il-qassis.

29 Ulied Merari, ukoll tghoddhom skond il-familji tagħhom, u dar missirijiethom.

30 Mit-tletin sena 'l fuq sal-hamsin sena tghodd dawk kollha li jidhlu fis-servizz, u jagħmlu xi xoghol fit-tinda tal-laqgħa.

31 U dan hu li għandhom jiehdu hsieb jerfghu, skond is-servizz tagħhom kollu fit-tinda tal-laqgħa: it-twavel tat-tabernaklu, u t-traversi tiegħu, u l-kolonni tiegħu, u l-bażijiet tiegħu.

32 U l-kolonni tal-bitha dawramejt, u l-bażijiet tagħhom, u l-utied tagħhom, u l-hbula tagħhom, u l-bćejeċ kollha tagħhom, u s-servizz kollu li jinhtieġu: u tghoddilhom b'isimhom il-bćejeċ li tagħtihom jerfghu.

33 Dan hu s-servizz tal-familji ta' wlied Merari, skond is-servizz kollu tagħhom, fit-tinda tal-laqgħa, taht id Itamar, bin Arun il-qassis.

34 U Mosè u Arun u l-mexxejja tal-miġemgħa għaddew lil ulied il-Kehatin, skond il-familji tagħhom, u dar missirijiethom.

35 Mit-tletin sena 'l fuq sal-hamsin sena, kull wiehed li jidhol fis-servizz, għax-xoghol fit-tinda tal-laqgħa:

36 U dawk li kienu magħdudin fosthom, skond il-familji tagħhom, kienu elfejn seba' mija u hamsin.

37 Dawn huma li kienu magħdudin fost il-familji tal-Kehatin, dawk kollha li jistghu jagħmlu servizz fit-tinda tal-laqgħa, li għaddhom Mosè u Arun, skond l-ordni li l-Mulej ta permezz ta' Mosè.

38 U dawk li kienu magħdudin fost ulied Gerson, skond il-familji tagħhom, u dar missirijiethom.

39 Mit-tletin sena 'l fuq sal-hamsin

sena, kull wiehed li jidhol fis-servizz, għax-xoghol fit-tinda tal-laqgħa;

40 Dawk li kienu magħdudin, skond il-familji tagħhom, u dar missirijiethom, kienu elfejn u sitt mija u tletin.

41 Dawn huma li kienu magħdudin fost il-familji ta' wlied Gerson, ta' dawk kollha li jistghu jagħmlu servizz fit-tinda tal-laqgħa, li għaddhom Mosè u Arun, kif ordna l-Mulej.

42 U dawk li kienu magħdudin fost il-familji ta' wlied Merari, skond il-familji tagħhom, u dar missirijiethom;

43 Mit-tletin sena 'l fuq sal-hamsin sena, kull wiehed li jidhol fis-servizz, għax-xoghol fit-tinda tal-laqgħa;

44 Dawk li kienu magħdudin, skond il-familji tagħhom, kienu tlitt elef u mitejn.

45 Dawn huma li kienu magħdudin fost il-familji ta' wlied Merari, li għaddhom Mosè u Arun, kif qal il-Mulej lil Mosè.

46 Dawk kollha li kienu magħdudin fost il-Leviti, li għaddhom Mosè u Arun u l-mexxejja ta' Izrael, skond il-familji tagħhom, u skond dar missirijiethom.

47 Mit-tletin sena 'l fuq sal-hamsin sena, kull wiehed li ġie biex jagħmel is-servizz tal-ministeru, u x-xoghol ta' l-irfigħ fit-tinda tal-laqgħa,

48 Dawk kollha li kienu magħdudin kienu tmint elef hames mija u tmenin.

49 Kif qal il-Mulej, huma kienu magħdudin b'id Mosè, kull wiehed skond is-servizz tiegħu, u skond l-irfigħ tiegħu: hekk kienu magħdudin minnu, kif il-Mulej ordna lil Mosè.

5 Il-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

2 Ordna lil ulied Izrael biex johorġu barra mill-kamp lil kull imġiddem, u kull min għandu s-sabb, u kull min hu mnigġes b'xi mejjet:

3 Kemm raġel, u kemm mara, oħroġuhom barra mill-kamp; biex ma jnigġsux il-kampijiet tagħhom, li f'nofshom nghanmar jien.

4 U hekk għamlu wlied Izrael, u hargħuhom barra mill-kamp: bħal ma qal il-Mulej lil Mosè, hekk għamlu wlied Izrael.

5 U kellem il-Mulej lil Mosè, qallu:

6 Kellem lil ulied Izrael: Meta raġel jew mara jagħmlu xi dħub li jagħmlu l-bnedmin, billi jonqsu lejn il-Mulej, u dik il-persuna ssir hatja;

7 Jistqarru d-dħub tagħhom li jkun għamlu, u jħallas id-deni kollu li jkun għamel, u jzid miegħu l-hames wahda, u jagħti lil min ikun għamel hu l-hsara.

8 Izda jekk dar-raġel ma jkollu l-ebda qarib biex iħallsuh tal-hsara, halli hlas il-hsara jmur għall-Mulej, u jkun tal-qassis, barra minn kibx il-mahfra, li

bih jaghmillu offerta biex ighattilu dnu-bu.

9 U kull offerta tal-hwejjeġ imqaddsa ta' wlied Izrael, li jgibu lill-qassis, tkun tieghu.

10 Ghalhekk il-hwejjeġ imqaddsa, ikunu ta' min ikunu, huma tal-qassis; kulma wiehed jaghti lill-qassis, ikun tal-qassis.

11 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

12 Kellem lil wlied Izrael, ghidilhom: Jekk mara ta' wiehed ma tkunx fi triq sewwa, u naqsitu,

13 U raġel ikollu x'jaqsam maghha, u dan baqa' mohbi minn għajnejn żewġha, u ma tinqabadx, u tniġġset, u m'hemm xhud kontra taghha, għax ma nqabditx fil-fatt;

14 Jekk l-ispirtu ta' l-ghejra jidhol f'żewġha, u hu jgħir għal martu, li tkun imniġġsa; jew ukoll, jekk l-ispirtu ta' l-ghejra jidhol fih, u jgħir għal martu, bla ma tkun imniġġsa;

15 Iġib dan ir-raġel lil martu għand il-qassis, u jiehu għaliha offerta, li tkun ta' għaxra waħda ta' efa dqiq tax-xgħir; ma jsawwabx żejt fuqha, u ma jferrixx fuqha incens: għax offerta ta' l-ghejra hi, offerta tat-tifikira, li tfakkar htija.

16 U l-qassis iressaq lil dik il-mara, u jqiegħidha quddiem il-Mulej:

17 U l-qassis jiehu f'it ilma mqaddes f'xi haġa tal-fuħhar, u jiehu wkoll f'it trab mill-qiegħa tat-tabernaklu, u jiftgħu fl-ilma:

18 U jqiegħed il-qassis il-mara quddiem il-Mulej, u jikxfilha rasha, u jqiegħed f'idha l-offerta tat-tifikira, li hi l-offerta ta' l-ghejra: u l-qassis ikollu f'idu l-ilma morr li jgib is-saħta:

19 U jhallel il-qassis il-mara, u jghidilha: Jekk hadd ma mtedd mieghek, u jekk ma qbadtx triq hażina, u ma tniġġstx ma' raġel iehor minflok żewġek, ha tkun hielsa minn dan l-ilma morr li jgiblek is-saħta:

20 Izda jekk qbadt triq hażina ma' iehor minflok żewġek, u int imniġġsa, u mtedd mieghek raġel iehor li mhux żewġek:

21 Il-qassis ihallel imbaggħad il-mara b'halfa tas-saħta, u jghidilha: Jaghmlek il-Mulej saħta u halfa f'nofs niesek, billi jwaqqagħlek koxxtok, u jneffahlek żaqqek;

22 U jidhol dan l-ilma tas-saħta fil-gewwieni tiegħek, biex ineffahlek żaqqek, u jwaqqagħlek koxxtok: u tghid il-mara: Amen, amen.

23 U l-qassis jikteb dan is-shit fi ktieb, u jhassru fl-ilma morr:

24 U jaghti lill-mara tixrob l-ilma morr li jgib is-saħta: u l-ilma morr tas-saħta jidhol fil-gewwieni taghha, u jsir morr.

25 Imbaggħad il-qassis jiehu minn id il-

mara l-offerta ta' l-ghejra, u jxejjirha quddiem il-Mulej, u joffriha fuq l-altar:

26 U jahfen il-qassis mill-offerta t-tifikira taghha, u jahraqha fuq l-altar: wara jisqi lill-mara l-ilma.

27 U wara li jkun taha tixrob l-ilma, jgħri li, jekk tkun tniġġset, u naqset lejn żewġha, jidhol fiha l-ilma tas-saħta bl-imrar tieghu kollu, u tintefah żaqqha, u taqa' koxxitha: u l-mara ssir saħta qalb niesha.

28 Izda jekk il-mara ma tkunx imniġġsa, izda safja, ma jgħirliha xejn, u jibqa' jkollha t-tfal.

29 Din hi l-liġi tal-ghejra, meta mara titbiegħed minn żewġha, u titniġġes;

30 Jew meta l-ispirtu ta' l-ghejra jidhol f'raġel, u jgħir għal martu, u jqiegħed lil martu quddiem il-Mulej, u l-qassis jaghmliha kulma tghid dil-liġi.

31 Imbaggħad ir-raġel ikun hieles mill-htija, u l-mara gġib fuqha l-htija taghha.

6 U l-Mulej raġa' kellem lil Mosè, qallu: 2 Kellem lil wlied Izrael, ghidilhom: Meta xi hadd, raġel jew mara, jintgħazel b'wegħda, wegħda ta' Nazir, biex jid-dedika ruhu lill-Mulej:

3 Jinqata' mill-inbid u mix-xorb qawwi, u ma jixrobx hall ta' l-inbid, jew hall tax-xorb, u lanqas jixrob l-ebda għasir ta' l-egħneb, jew jiekol eghneb gdid jew niexef.

4 Kemm idum bil-wegħda tieghu li jgħix ta' Nazir, ma jiekol xejn milli jsir mid-dielja, ibda miż-zerriegħa sal-qxur.

5 Kemm idum il-wegħda tieghu li jgħix ta' Nazir, l-ebda mus ma jgħaddi fuq rasu: sa tmiem iż-żmien, li għalih intgħazel għall-Mulej, ikun imqaddes, u jhalli jikber dliel ix-xagħar ta' rasu.

6 Kemm idum magħżul għall-Mulej, ma jersaq lejn l-ebda mejjet.

7 U la jitniġġes għal missieru, u la għal ommu, u la għal huh, jew għal oħtu, meta jmutu: għax għandu fuq rasu l-konsagrazzjoni t'Alla tieghu.

8 Kemm idum il-wegħda tieghu li jgħix ta' Nazir, ikun imqaddes għall-Mulej.

9 U jekk xi hadd imut hdejh għal għarrieda, u b'hekk inigges rasu l-ikkonsagrata, iqarweż rasu f'jum it-tisfija tieghu: fis-seba' jum iqarwiha.

10 U fit-tmin jum iġib lill-qassis żewġ gammijiet, jew żewġ frieh tal-hamiem, f'bieb it-tinda tal-laqgħa:

11 U l-qassis joffri wahda bhala sagri-fiċċju għad-dnub, u l-oħra bhala offerta tal-hruq, u hekk jaghmillu offerta biex ighattilu dnu-bu, minhabba l-mejjet, u jarga' jikkonsagra dak in-nhar stess rasu.

12 U jiddedika lill-Mulej iż-żmien

tal-weghda tieghu li jghix ta' Nazir, u jgib haruf ta' dik is-sena ghas-sagrificċju tal-htija: iżda l-jiem ta' qabel jintilfu, ghax il-weghda li jghix ta' Nazir tniġġset.

13 Din hi l-liġi tan-Nazir, meta jintemmu l-jiem tal-weghda tieghu li jghix ta' Nazir: iġibuh fil-bieb tat-tinda tal-laqgħa:

14 U joffri l-offerta tieghu lill-Mulej: haruf ta' dik is-sena, bla difett, għall-hruq, u harufa ta' dik is-sena, bla difett, għas-sagrificċju għad-dnub, u kibx bla difett għas-sagrificċju tas-sliem.

15 U qoffa hobż bla hmira, ftajjar tad-dqiq miblulin fiż-żejt, u ftajjar irqaq midlugin biż-żejt, bl-offerta tal-qamh tagħhom, u t-tiswib tagħhom.

16 U l-qassis iġibhom quddiem il-Mulej, u joffri s-sagrificċju tieghu għad-dnub, u l-offerta tieghu tal-hruq:

17 U joffri l-kibx bhala sagrificċju tas-sliem lill-Mulej, mal-qoffa tal-hobż bla hmira: il-qassis joffri wkoll l-offerta tieghu tal-qamh, u t-tiswib tieghu.

18 Imbagħd in-Nazir iqarweż hdejn it-tinda tal-laqgħa r-ras ikkonsagrata tieghu, u jiehu x-xagħar ikkonsagrat tieghu, u jittfghu fin-nar ta' taht is-sagrificċju tas-sliem.

19 U l-qassis jiehu l-ispalla misjura tal-kibx, u ftira bla hmira mill-qoffa, u waħda rqiqa oħra bla hmira, u jqegħidhom fuq idejn in-Nazir, wara li jkun qarweż ix-xagħar ikkonsagrat tieghu.

20 U l-qassis ixejjirhom tixjira quddiem il-Mulej: din hi haġa mqaddsa, li tmis lill-qassis, kif ukoll is-sidra tat-tixjira, u s-sieq tar-rfġh: u wara dan in-Nazir ikun jista' jixrob inbid.

21 Din hi l-liġi tan-Nazir li jagħmel wegħda. L-offerta tieghu lill-Mulej tkun skond il-wegħda tieghu bhala Nazir, barra milli jista' jagħti iżjed; bħal ma wiegħed, hekk jagħmel, skond il-liġi li jghix ta' Nazir.

22 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

23 Kellem lil Arun u lil uliedu, għidilhom: Hekk tbierku lil ulied Iżrael, għidulhom:

24 Ibiek il-Mulej, u jħarsek:

25 Jiddi l-Mulej dawl wiċċu fuqek, u jhenn għalik.

26 Jarfa' l-Mulej wiċċu fuqek, u jagħtik is-sliem.

27 U jqieghdu ismi fuq ulied Iżrael; u jien inberikhom.

7 U ġara, dak in-nhar li Mosè temm iwaqqaf it-tabernaklu, u dilku, u qaddsu, lilu u l-bċejeċ tieghu kollha, u dilek u qaddes ukoll l-altar u l-bċejeċ tieghu kollha;

2 Illi l-mexxejja ta' Iżrael, kapijiet ta' djar il-missirijiet, li kienu l-mexxejja tat-

tribujiet, u li kienu fuq il-ghadd tal-poplu, taw offerta.

3 U giebu l-offerta tagħhom quddiem il-Mulej, sitt imriekeb imghottija, u tnax-il gendus; mirkeb għal kull żewġ mexxejja, u gendus għal kull wiehed: u giubuhom quddiem it-tabernaklu.

4 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

5 Hudhom minn għandhom, biex ikunu mħaddmin fis-servizz tat-tinda tal-laqgħa; u aġthiom lil-Leviti, lil kull wiehed skond ix-xogħol tieghu.

6 U Mosè ha l-imriekeb u l-gniedes, u tahom lil-Leviti.

7 Żewġ imriekeb u erba' gniedes ta lil ulied Gerson; skond ix-xogħol tagħhom:

8 U erba' mriekeb u tminn gniedes tahom lil ulied Merari, skond ix-xogħol tagħhom, taht id Itamar, bin Arun il-qassis.

9 Iżda lil ulied Kehat ma tahom xejn: ghax is-servizz tagħhom tas-santwarju kien li jerrfghu fuq spallejhom.

10 Barra minn dan, il-mexxejja taw offeriti għad-dedika ta' l-artal, dak in-nhar li kien midluc: taw il-ghotja tagħhom quddiem l-artal.

11 U l-Mulej qal lil Mosè: Jagħtu l-offerti tagħhom, kull mexxej fil-jum li jmissu, għad-dedika ta' l-artal.

12 U dak li ta l-offerta tieghu l-ewwel jum, kien Nahasson, bin Għamminadab, mit-tribù ta' Guda:

13 U l-offerta tieghu kienet dixx tal-fidda, jiżen mija u tletin xekel, u bieqja tal-fidda ta' sebgħin xekel, skond ix-xekel tas-santwarju; it-tnejn kienu mimlijin bis-smid, miblul fiż-żejt għall-offerta tal-qamh:

14 Tigan tad-deheb ta' għaxar xwikel, mimli bl-inċens:

15 Għogol, kibx, haruf ta' dik is-sena, għall-offerta tal-hruq:

16 Bodbod għas-sagrificċju għad-dnub:

17 U għas-sagrificċju tas-sliem, żewġ gniedes, hames kbix, hames bdabad, u hames hrief ta' dik is-sena: din kienet l-offerta ta' Nahasson, bin Għamminadab.

18 It-tieni jum, Netanjel bin Sugħar, mexxej ta' Issakar, gieb l-offerta tieghu:

19 Offra għall-offerta tieghu dixx tal-fidda, li kien jiżen mija u tletin xekel, u bieqja tal-fidda ta' sebgħin xekel, skond ix-xekel tas-santwarju, it-tnejn mimlijin bis-smid, miblul fiż-żejt, għall-offerta tal-qamh.

20 U tigan tad-deheb ta' għaxar xwikel, mimli bl-inċens:

21 U għogol, kibx, haruf ta' dik is-sena, għall-offerta tal-hruq:

22 Bodbod għall-offerta tad-dnub:

23 U għas-sagrificċju tas-sliem, żewġ gniedes, hames kbix, hames bdabad, u hames hrief ta' dik is-sena: din kienet l-offerta ta' Netanjel, bin Sugħar.

24 It-tielet jum, Elijab bin Helon, il-mexxej ta' bin Zebulun, ġieb l-offerta tieghu:

25 Kienet l-offerta tieghu dixx tal-fidda, jiżen mija u tletin xekel, u bieqja tal-fidda ta' sebghin xekel, skond ix-xekel tas-santwarju, it-tnejn mimlijin bis-smid, miblul fiż-żejt għall-offerta tal-qamh.

26 Tigan tad-deheb ta' għaxar xwiekel, mimli bl-inċens:

27 Ghoġol, kibx, haruf ta' dik is-sena, għall-offerta tal-hruq:

28 Bodbod għas-sagrifiċċju għad-dnub:

29 U għas-sagrifiċċju ta' l-offerti tas-sliem, żewġ gniedes, hames kbiex, hames bdabad, hames hrief ta' dik is-sena: din kienet l-offerta ta' Elijab, bin Helon.

30 Ir-raba' jum, Elisur bin Sedewr, il-mexxej ta' ulied Ruben, ġieb l-offerta tieghu:

31 Kienet l-offerta tieghu dixx tal-fidda, jiżen mija u tletin xekel, u bieqja tal-fidda ta' sebghin xekel, skond ix-xekel tas-santwarju, it-tnejn mimlijin bis-smid miblul fiż-żejt għall-offerta tal-qamh.

32 Tigan tad-deheb ta' għaxar xwiekel, mimli bl-inċens:

33 Ghoġol, kibx, haruf ta' dik is-sena, għall-offerta tal-hruq:

34 Bodbod għas-sagrifiċċju għad-dnub:

35 U għas-sagrifiċċju tas-sliem, żewġ gniedes, hames kbiex, hames bdabad, u hames hrief ta' dik is-sena: din kienet l-offerta ta' Elisur, bin Sedewr.

36 Il-hames jum, Salamjel, bin Surisaddaj, il-mexxej ta' wlied Simghon, ġieb l-offerta tieghu:

37 Kienet l-offerta tieghu, dixx tal-fidda jiżen mija u tletin xekel, u bieqja tal-fidda ta' sebghin xekel, skond ix-xekel tas-santwarju, it-tnejn mimlijin bis-smid, miblul fiż-żejt, għall-offerta tal-qamh:

38 Tigan tad-deheb ta' għaxar xwiekel, mimli bl-inċens:

39 Ghoġol, kibx, haruf ta' dik is-sena, għall-offerta tal-hruq:

40 Bodbod għas-sagrifiċċju għad-dnub:

41 U għas-sagrifiċċju tas-sliem, żewġ gniedes, hames kbiex, hames bdabad, u hames hrief ta' dik is-sena: din kienet l-offerta ta' Salamjel bin Surisaddaj.

42 Is-sitt jum, Eljasaf bin Dughwel, il-mexxej ta' wlied Gad, ġieb l-offerta tieghu:

43 Kienet l-offerta tieghu, dixx tal-fidda, jiżen mija u tletin xekel, u bieqja tal-fidda ta' sebghin xekel, skond ix-xekel tas-santwarju, it-tnejn mimlijin bis-smid, miblul fiż-żejt, għall-offerta tal-qamh:

44 Tigan tad-deheb ta' għaxar xwiekel, mimli bl-inċens:

45 Ghoġol, kibx, haruf ta' dik is-sena, għall-offerta tal-hruq:

46 Bodbod għas-sagrifiċċju għad-dnub:

47 U għas-sagrifiċċju tas-sliem, żewġ

gniedes, hames kbiex, hames bdabad, u hames hrief ta' dik is-sena: din kienet l-offerta ta' Eljasaf bin Dughwel.

48 Is-seba' jum, Elisama bin Ghammihud, il-mexxej ta' wlied Efrajm, ġieb l-offerta tieghu:

49 Kienet l-offerta tieghu, dixx tal-fidda, jiżen mija u tletin xekel, u bieqja tal-fidda ta' sebghin xekel, skond ix-xekel tas-santwarju; it-tnejn mimlijin bis-smid, miblul fiż-żejt, għall-offerta tal-qamh:

50 Tigan tad-deheb ta' għaxar xwiekel, mimli bl-inċens:

51 Ghoġol, kibx, haruf ta' dik is-sena, għall-offerta tal-hruq:

52 Bodbod għas-sagrifiċċju għad-dnub:

53 U għas-sagrifiċċju tas-sliem, żewġ gniedes, hames kbiex, hames bdabad, u hames hrief ta' dik is-sena: din kienet l-offerta ta' Elisama bin Ghammihud:

54 It-tminn jum, offra Gamaljel bin Pedahsur, mexxej ta' wlied Manasse:

55 Kienet l-offerta tieghu, dixx tal-fidda, jiżen mija u tletin xekel, u bieqja tal-fidda ta' sebghin xekel, skond ix-xekel tas-santwarju; it-tnejn mimlijin bis-smid, miblul fiż-żejt, għall-offerta tal-qamh:

56 Tigan tad-deheb ta' għaxar xwiekel, mimli bl-inċens:

57 Ghoġol, kibx, haruf ta' dik is-sena, għall-offerta tal-hruq:

58 Bodbod għas-sagrifiċċju għad-dnub:

59 U għas-sagrifiċċju tas-sliem, żewġ gniedes, hames kbiex, hames bdabad, u hames hrief ta' dik is-sena: din kienet l-offerta ta' Gamaljel bin Pedahsur.

60 Id-disa jum, Abidan bin Gideghoni, mexxej ta' wlied Benjamin, ġieb l-offerta tieghu:

61 Kienet l-offerta tieghu, dixx tal-fidda, jiżen mija u tletin xekel, u bieqja tal-fidda ta' sebghin xekel, skond ix-xekel tas-santwarju, it-tnejn mimlijin bis-smid, miblul biż-żejt, għall-offerta tal-qamh:

62 Tigan tad-deheb ta' għaxar xwiekel, mimli bl-inċens:

63 Ghoġol, kibx, haruf ta' dik is-sena, għall-offerta tal-hruq:

64 Bodbod għas-sagrifiċċju għad-dnub:

65 U għas-sagrifiċċju tas-sliem, żewġ gniedes, hames kbiex, hames bdabad, u hames hrief ta' dik is-sena: din kienet l-offerta ta' Abidan, bin Gideghoni.

66 Il-għaxar jum, Ahighezer, bin Ghammisaddaj, mexxej ta' wlied Dan, ġieb l-offerta tieghu:

67 Kienet l-offerta tieghu, dixx tal-fidda, jiżen mija u tletin xekel, u bieqja tal-fidda ta' sebghin xekel, skond ix-xekel tas-santwarju, it-tnejn mimlijin bis-smid, miblul biż-żejt, għall-offerta tal-qamh:

68 Tigan tad-deheb ta' għaxar xwiekel, mimli bl-inċens:

69 Ghoġol, kibx, haruf ta' dik is-sena, għall-offerta tal-hruq:

70 Bodbod ghas-sagrificċju ghad-dnub:

71 U ghas-sagrificċju tas-sliem, żewġ gniedes, hames kbiex, hames bdabad, u hames hrief ta' dik is-sena: din kienet l-offerta ta' Ahighezer bin Ghammisaddaj.

72 Il-hdax-il jum, Paghijel bin Ghokran, mexxej ta' wlied Aser, gieb l-offerta tiegħu:

73 Kienet l-offerta tiegħu, dixx tal-fidda, jizen mija u tletin xekel, u bieqja tal-fidda ta' sebgħin xekel, skond ix-xekel tas-santwarju, it-tnejn mimlijin bis-smid, miblul fiż-żejt, għall-offerta tal-qamh:

74 Tigan tad-deheb ta' għaxar xwiekel, mimli bl-incens:

75 Ghogol, kibx, haruf ta' dik is-sena, għall-offerta tal-hruq:

76 Bodbod ghas-sagrificċju ghad-dnub:

77 U ghas-sagrificċju tas-sliem, żewġ gniedes, hames kbiex, hames bdabad, u hames hrief ta' dik is-sena: din kienet l-offerta ta' Paghijel bin Ghokran.

78 It-tnax-il jum, Ahira bin Ghenan, mexxej ta' wlied Naftali, gieb l-offerta tiegħu:

79 Kienet l-offerta tiegħu, dixx tal-fidda jizen mija u tletin xekel, u bieqja tal-fidda ta' sebgħin xekel, skond ix-xekel tas-santwarju, it-tnejn mimlijin bis-smid, miblul fiż-żejt, għall-offerta tal-qamh:

80 Tigan tad-deheb ta' għaxar xwiekel, mimli bl-incens:

81 Ghogol, kibx, haruf ta' dik is-sena, għall-offerta tal-hruq:

82 Bodbod ghas-sagrificċju ghad-dnub:

83 U ghas-sagrificċju tas-sliem, żewġ gniedes, hames kbiex, hames bdabad, u hames hrief ta' dik is-sena: din kienet l-offerta ta' Ahira bin Ghenan.

84 Dawn mela kienu l-offerti għad-dedika ta' l-altar, mill-mexxejja ta' Izrael, dak in-nhar li kien midluk: tnax-il dixx tal-fidda, tnax-il bieqja tal-fidda, tnax-il tigan tad-deheb:

85 Kull dixx tal-fidda kien jizen mija u tletin xekel, kull bieqja sebgħin: dawn il-bćejje kollha tal-fidda kienu jiznu elfejn u erba' mitt xekel, skond ix-xekel tas-santwarju:

86 Tnax kienu t-twaġen tad-deheb, mimlijin bl-incens, ta' għaxar xwiekel il-wiehed, skond ix-xekel tas-santwarju: id-deheb kollu tat-twaġen kien mija u ghoxrin xekel.

87 Il-gniedes kollha għall-offerta tal-hruq kienu tnax-il ghogol, tnax-il kibx, tnax-il haruf ta' l-ewwel sena, bl-offerta tal-qamh tagħhom: il-bdabad ghas-sagrificċju ghad-dnub kienu tnax.

88 U l-gniedes kollha ghas-sagrificċju tas-sliem kienu erbgha u ghoxrin ghogol, sittin kibx, sittin bodbod, sittin haruf ta' l-ewwel sena. Dawn kienu l-offerti għad-dedika ta' l-altar, meta kien midluk.

89 U meta Mosè kien jidhol fit-tinda tal-laqgħa biex jitkellem mal-Mulej, kien jisma' l-lehen li kien ikellmu, minn fuq il-ghatu ta' fuq l-arka tax-xhieda, minn bejn iż-żewġ kerubin: u l-Mulej kien ikellmu.

8 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

2 Kellem lil Arun u għidlu: Meta talla' l-imsiebah, qis li s-seba' msiebah ikunu jiddu għal quddiem il-gandelabru.

3 U hekk għamel Arun: talla' l-imsiebah għal quddiem il-gandelabru bħal ma ordna l-Mulej lil Mosè.

4 U x-xogħol tal-gandelabru kien hekk: kien kollu tad-deheb, maħdum bil-martell, sewwa s-sieq, u sewwa l-ward kienu maħdumin bil-martell: skond il-mudell li l-Mulej wera lil Mosè, hekk Mosè għamel il-gandelabru.

5 U l-Mulej raġa' kellem lil Mosè, qallu:

6 Hu l-Leviti minn qalb ulied Izrael, u naddafhom.

7 U hekk għandek tagħmlilhom biex tnaddafhom: roxx ilma tat-tisfija fuqhom, u jghaddu minn fuq ġisimhom kollu l-mus tal-lehja, u jahslu hwejjigħom, u jindafu.

8 Imbagħad ha jiehdu ghogol bl-offerta tiegħu tal-qamh, smid mibxux biż-żejt; u tiegħu ghogol iehor ghas-sagrificċju ghad-dnub.

9 U tressaq il-Leviti quddiem it-tinda tal-laqgħa: u tiġma' l-miġemgħa kollha ta' wlied Izrael:

10 U tressaq il-Leviti quddiem il-Mulej: u wlied Izrael iqieghdu jdejhom fuq il-Leviti.

11 U Arun jipprezenta lil-Leviti quddiem il-Mulej, bhala offerta tat-tixjir minn ulied Izrael biex jagħmlu s-servizz tal-Mulej.

12 U jqieghdu l-Leviti jdejhom fuq ras l-ghoġiela: imbagħad offri wiehed minnhom bhala sacrificċju ghad-dnub, u l-iehor bhala offerta tal-hruq, lill-Mulej, biex tagħmel offerta għal-Leviti halli jitgħattew dnuviethom.

13 U tqieghed il-Leviti quddiem Arun, u quddiem uliedu, u tipprezentahom bhala offerta tat-tixjir lill-Mulej.

14 U hekk tagħzel il-Leviti minn nofs ulied Izrael; u l-Leviti jkunu tiegħi.

15 U wara dan, jidhlu l-Leviti ghas-servizz tat-tinda tal-laqgħa: u tnaddafhom, u tipprezentahom bhala offerta tat-tixjir.

16 Ghax huma kollha mogħtijin lili minn fost ulied Izrael; jien hadthom għalija bi bdil ma' kull wild ta' l-ewwel, kull ewwel wild ta' wlied Izrael.

17 Ghax kull wild ta' l-ewwel fost ulied Izrael hu tiegħi, kemm tal-bniedem, u kemm tal-bhejjem: dak in-nhar li qtilt

l-ulied kollha ta' l-ewwel fl-art ta' l-Egittu, qaddisthom ghalija.

18 U hadt il-Leviti bi bdil ma' l-ulied kollha ta' wlied Izrael.

19 U tajt il-Leviti bhala ghotja lil Arun u lil uliedu minn qalb wlied Izrael, biex jaghmlu s-servizz ta' wlied Izrael fit-tinda tal-laqgħa, u biex jaghmlu offerta ha jghattat d-dnubiet ta' wlied Izrael, u hekk l-ebda deni ma jgħri lil ulied Izrael meta jersqu lejn is-santwarju.

20 U Mosè, u Arun, u l-miġemgħa kollha ta' wlied Izrael, hekk għamlu lil-Leviti: skond kulma l-Mulej ordna lil Mosè fuq il-Leviti, hekk għamlulhom ulied Izrael.

21 U l-Leviti kienu msoffijin mid-dnub, u haslu hwejjigħom; u ipprezentahom Arun bhala offerta tat-tixir quddiem il-Mulej; u Arun għamel offerta għalihom biex iġhattilhom dnubhom u jnaddafhom.

22 U wara dan, dahlu l-Leviti biex jaghmlu s-servizz tagħhom tat-tinda tal-laqgħa, quddiem Arun, u quddiem uliedu. Bhal ma ordna l-Mulej lil Mosè għal-Leviti, hekk għamlulhom.

23 U kellem il-Mulej lil Mosè, qallu:

24 Dan hu li għandu x'jaqsam mal-Leviti: minn hamsa u ghoxrin sena 'l fuq, jidhlu biex jaghmlu s-servizz tat-tinda tal-laqgħa:

25 U mal-hamsin sena johorgu mis-servizz tagħha, u ma jahdmux aktar:

26 Imma jghinu lil huthom fit-tinda tal-laqgħa, biex jaghmlu l-ghassa, iżda xogħol ma jahdmux. Hekk għandek tagħmel lil-Leviti fix-xogħol tagħhom.

9 U l-Mulej kellem lil Mosè fid-deżert tas-Sinaj, l-ewwel xahar, tat-tieni sena, wara li hargu mill-art ta' l-Egittu, billi qallu:

2 Halli jaghmlu wlied Izrael il-ghid f'waqtu.

3 Fl-erbatax ta' dax-xahar, fil-ghabex tal-ghaxija, tagħmluh f'waqtu: skond l-istatuti kollha tiegħu, u skond l-ordinanzi kollha tiegħu, tagħmluh.

4 U Mosè qal lil ulied Izrael, li għandhom jaghmlu l-ghid.

5 U għamlu l-ghid fl-erbatax ta' l-ewwel xahar, fil-ghabex tal-ghaxija, fid-deżert tas-Sinaj: skond kulma ordna l-Mulej lil Mosè, hekk għamlu wlied Izrael.

6 U kien hemm xi rġiel, li kienu mnigġsin minhabba ġisem mejjet ta' bniedem, u ma setghux jaghmlu l-ghid dak in-nhar: u resqu quddiem Mosè, u quddiem Arun, dak in-nhar:

7 U dawk l-irġiel qalulu: Ahna mnigġsin b'ġisem mejjet ta' bniedem: għaliex għandna nkunu mcaħħdin li ma nipprezentawx l-offerta tal-Mulej f'waqtha, fost ulied Izrael?

8 U Mosè qalihom: Stennew, ha nkun naf x'igħid il-Mulej għalikom.

9 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

10 Kellem lil ulied Izrael, għidilhom: Jekk wiehed minnkom jew minn ta' warajkom, ikun imniġġes minhabba wiehed mejjet, jew ikun f'safra bghida, għandu jagħmel il-ghid lill-Mulej.

11 Fl-erbatax tat-tieni xahar, fil-ghabex tal-ghaxija, jagħmluh; u jkluh bil-hobz bla hmira, u bil-haxix morr.

12 Ma jhallu xejn minnu sal-ghada filghodu, u lanqas ikissru xi għadma minnu: skond l-istatuti kollha tal-ghid jagħmluh:

13 Iżda r-raġel li jkun safi, u ma jkunx f'xi safra, u jibqqa' ma jagħmilx il-ghid, ikun maqtugh minn fost niesu: għax ma ipprezentax l-offerta tal-Mulej f'waqtha; dak ir-raġel igib fuqu dnubu.

14 U jekk għarib ikun iġhammar fostkom, u jrid jagħmel il-ghid lill-Mulej; skond l-istatut u skond l-ordinanza tal-ghid, jagħmlu: għandu jkollkom statut wiehed, kemm għall-għarib, u kemm għal min twieled fil-pajjiż.

15 U dak in-nhar li twaqqaf it-tabernaklu, għattiet is-shaba lit-tabernaklu, jġififeri, it-tinda tax-xhieda: u filghaxija kienet tkun fuq it-tabernaklu, donnha nar, sa filghodu.

16 U kienet dejjem hekk: bi nhar is-shaba tgħattiha, u bil-lejl tidher bħannar.

17 U malli s-shaba kienet titla' minn fuq it-tinda, ulied Izrael kienu jtitlquha jimxu: u fejn kienet tieqaf, hemm kienu wlied Izrael iwaqqfu l-kampijiet tagħhom.

18 Bl-ordni tal-Mulej kienu jimxu wlied Izrael, u bl-ordni tal-Mulej kienu iwaqqfu l-kampijiet tagħhom: kemm kienet iddum qiegħda s-shaba fuq it-tabernaklu, kienu jibqgħu fil-kamp.

19 U meta s-shaba kienet iddum żmien twil fuq it-tabernaklu, ulied Izrael kienu jharsu l-ordni tal-Mulej, u ma kinux jimxu.

20 U hekk kien jġri, meta s-shaba kienet iddum ffit jiem fuq it-tabernaklu: skond l-ordni tal-Mulej kienu jibqgħu fil-kampijiet tagħhom, u skond l-ordni tal-Mulej kienu jimxu.

21 U hekk kien jġri, meta s-shaba kienet idduw minn filghaxija sa filghodu; u malli kienet titla' s-shaba filghodu, kienu jtitlqu: sew jekk kien ikun bi nhar, u sew jekk kien ikun bil-lejl li s-shaba kienet tintrefa', kienu jtitlqu.

22 U jekk tiddawwar is-shaba jumejn, jew xahar, jew sena, fuq it-tabernaklu, qiegħda fuqu, ulied Izrael kienu jibqgħu fil-kampijiet tagħhom, u ma kinux jtitlqu: iżda meta kienet tintrafa', kienu jimxu.

23 Bl-ordni tal-Mulej kienu jibqgħu fil-

kampijiet, u bl-ordni tal-Mulej kienu jimxu: kienu jharsu l-kelma tal-Mulej, skond l-ordni moghtija mill-Mulej permezz ta' Mosè.

10 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:
2 Aghmel ghalik zewġ trombi tal-fidda, minn biċċa shiha taghmilhom: biex iddoqqhom meta ssejjah il-ġemgħa, u meta terfgħu l-kamp.

3 U meta jdoqquhom it-tnejn, il-miġemgħa kollha tingama' hdejġ, f'bieb it-tinda tal-laqgħa.

4 U jekk iddoqqu tromba waħda biss, jingemgħu hdejġ il-mexxejja, il-kapijiet ta' l-eluf ta' Izrael.

5 Meta ddoqqu żarżira, jerfgħu l-kampijiet dawk li hemm in-naha tal-ivant.

6 Meta ddoqqu żarżira t-tieni darba, jerfgħu l-kampijiet dawk li hemm in-naha ta' nofsinhar: biex titilqu ddoqqu biż-żarżir.

7 Meta tkunu sa tiġimgħu l-miġemgħa, iddoqqu, iżda bla żarżir.

8 Uljed Arun, il-qassisin, idoqqu t-trombi; u jkunu għalikom ta' statut għal dejjem għal kull nisel tagħkom.

9 U jekk tmorru għall-gwerra, fi-art tagħkom, kontra l-ghadu li jagħmel għalikom, iżżarżru t-trombi, u tkunu mfakkrin quddiem il-Mulej Alla tagħkom, u meħlusin mill-egħdewwa tagħkom.

10 Fil-jiem ukoll tal-ferh tagħkom, u fil-ghidien tagħkom, u fi-ewwel tax-xhur tagħkom iddoqqu t-trombi tagħkom intom u toffru l-offerti tagħkom tal-hruq, u s-sagrificċji tagħkom tas-sliem; biex ikunulkom ta' tifikira quddiem Alla tagħkom: jiena l-Mulej, Alla tagħkom.

11 U ġara, fit-tieni sena, fit-tieni xahar, fil-ghoxrin tax-xahar, illi rtefget is-shaba minn fuq il-tabernaklu tax-xhieda.

12 U wlied Izrael telqu għall-mixi tagħhom mid-deżert tas-Sinaj; u waqfet is-shaba fid-deżert ta' Faran.

13 U telqu l-ewwel darba, skond l-ordni tal-Mulej moghtija permezz ta' Mosè.

14 Fl-ewwel post imxiet l-ewwel il-bandiera tal-kamp ta' wlied Guda, skond it-tajfiet tagħhom: u fuq l-eżerċtu ta' wlied Guda kien Nahasson bin Ghamminadab.

15 U fuq l-eżerċtu tat-tribù ta' wlied Issakar, kien Netanjel bin Sugħar.

16 U fuq l-eżerċtu tat-tribù ta' wlied Żebulun, kien Elijaġ bin Helon.

17 U nhatt it-tabernaklu; u telqu wlied Gerson u wlied Merari, jerfgħu t-tabernaklu.

18 U telqet il-bandiera tal-kamp ta' Ruben, skond it-tajfiet tagħhom: u fuq l-eżerċtu tagħhom kien Elisur, bin Sedewr.

19 U fuq l-eżerċtu tat-tribù ta' wlied Simghon, kien Salamjel bin Surisaddaj.

20 U fuq l-eżerċtu tat-tribù ta' wlied Gad, kien Eljasaf, bin Dughwel.

21 Imbagħad imxew il-Kehatin, jerfgħu l-hwejjeġ imqaddsa: u l-ohrajn waqfqu t-tabernaklu qabel ma dawn waslu.

22 U telqet il-bandiera tal-kamp ta' wlied Efrajm, skond it-tajfiet tagħhom; u fuq l-eżerċtu tagħhom kien Elisama bin Ghammihud.

23 U fuq l-eżerċtu tat-tribù ta' wlied Manasse, kien Gamaljel bin Pedahsur.

24 U fuq l-eżerċtu tat-tribù ta' wlied Benjamin kien Abidan bin Gideghoni.

25 Imbagħad imxiet il-bandiera tal-kamp ta' wlied Dan, skond it-tajfiet tagħhom, wara l-kampijiet kollha: u fuq l-eżerċtu kien Ahighezer bin Ghammisaddaj.

26 U fuq l-eżerċtu tat-tribù ta' wlied Aser, kien Paghijel bin Ghokran.

27 U fuq l-eżerċtu tat-tribù ta' wlied Naftali, kien Ahira bin Ghenan.

28 Hekk imxew uljed Izrael, skond it-tajfiet tagħhom, meta telqu.

29 U qal Mosè lil Hobab bin Reghwel, il-Midjani, hatnu: Telqin ahna biex immorru fil-post li qal il-Mulej: Nati-hulkom; ejja magħna, u naghmlulek il-ġid: ghax ġid wiegħed il-Mulej għal Izrael.

30 U qallu: Ma niġix; iżda lejn arti, u lejn niesi, immur.

31 U Mosè qal: La thalliniex, ghax inti taf fejn għandna nwaqfju l-kamp fid-deżert, u tkunilna flok għajnejn.

32 U jiġri, jekk tiġi magħna, iva, jiġri, li mill-ġid li jagħtina l-Mulej, nagħtuk sehem.

33 U telqu mela mill-muntanja tal-Mulej, u għamdu tlitt ijiem mixi: u l-arka tal-għaqda tal-Mulej imxiet quddiemhom it-tlitt ijiem triq, biex tfttxilhom post fejn jistrieħu.

34 U s-shaba tal-Mulej kienet fuqhom bi nhar, meta kienu jtilqu mill-kamp.

35 U ġara, meta kienet titlaq l-arka, illi Mosè kien iġhid: Qum, o Mulej, ha jixterdu l-egħdewwa tiegħek; u ha jaharbu dawk li jobogħduk minn quddiemek.

36 U meta tieqda, kien iġhid: Arġa' ejja, o Mulej, qalb l-eluf ta' l-eluf ta' Izrael.

11 U meta beda l-poplu jġemgem, il-Mulej sogħobbih: u sama' l-Mulej, u xegħel bil-qilla; u n-nar tal-Mulej qabad fosthom, u haraq lil dawk li kienu fit-tarf tal-kamp.

2 U l-poplu għajjat lil Mosè; u Mosè talab lill-Mulej, u n-nar infeta.

3 U semma dak il-post Tabghera: ghax in-nar tal-Mulej inxteghel fosthom.

4 U t-tahlita ta' nies li kien hemm fosthom kellha leblieba għall-ikel: u

wlied Izrael bdew jibku wkoll, u qalu: Min jitmagħna l-laħam?

5 Niftakru fil-hut, li konna nieklu fl-Egittu b'xejn; fil-hjar, fil-bettieħ, fil-kurrať, fil-basal, u fit-tewm:

6 U issa ruhna niexfa: m'hawn xejn, hliet dil-manna, quddiem għajnejna.

7 Kienet il-manna bħaż-żerriegħa tal-kożbor, u lewnha lewn il-bdelġu.

8 U l-poplu kien jixtered, u jiġborha, u jithanha fl-imtieħen, jew iherriżha fil-mehriż, u jsajjarha fil-borma, u jagħmel ftajjar minnha: u t-toghma tagħha kienet bħat-toghma taż-żejt frisk.

9 U meta kienet taqa' n-nida fuq il-kamp bil-lejġ, kienet taqa' fuqha l-manna.

10 Imbagħad Mosé sama' l-poplu jittbekka, fil-familji kollha, kulhadd f'bieb it-tinda tiegħu: u għadab il-Mulej xegħel b'qilla kbira; u Mosé għela wkoll.

11 U Mosé qal lill-Mulej: Għaliex għallejt il-qaddej tiegħek? U għaliex jien ma sibtx hniena quddiemek, biex għabbejtni bit-tagħbija ta' dal-poplu kollu?

12 Ewwilla gibt jien f'gufi dal-poplu kollu? Ewwilla jien ulidhom, biex tgħidli: Erfagħhom fi hdanek, bħal ma tarfa' l-imraddgħa t-tarbija, sa l-art li hlif tagħtiha lil missirijiethom?

13 Mnejn sa ngib jien il-laħam, biex nagħti dawn in-nies kollha? Għax qegħdin jibku quddiem, u jgħiduli: Aghtina l-laħam, ha nieklu.

14 Ma niffaħx jien wahdi għal dawn in-nies kollha, għax tqal iż-żejġ għalija.

15 U jekk trid timxi miegħi hekk, oqtolni, nitolbok, jekk sibt hniena quddiemek, biex ma narax il-għali tiegħi.

16 U l-Mulej qal lil Mosé: Igmagħli sebghin raġel fost ix-xjuħ ta' Izrael, li inti taf li huma xjuħ, u nies tal-hakma: u teħodhom miegħek fit-tinda tal-laqgħa, biex jieqfu hemm miegħek.

17 U jien ninzel, u nitkellem miegħek hemm: u nieħu mill-ispirtu li għandek fuqek, u nqiegħdu fuqhom; u jerfghu miegħek it-tagħbija tan-nies, u ma' terfagħhomx int wahdek.

18 U int għid lill-poplu: Tqaddsu għal għada, u tieklu l-laħam: għax bkejtu f'widnejn il-Mulej, billi għidtu: Min jagħtina l-laħam biex nieklu? Għalina kien aħjar fl-Egittu: għalhekk il-Mulej jagħtikom il-laħam, u intom tieklu.

19 Mħux għal jum wieħed tieklu, lanqas għal jumejn, lanqas għal hamest ijiem, jew għal għaxart ijiem, jew għal għoxrin jum;

20 Iżda għal xahar shiħ, sa kemm johroġ minn immifsejkom, u titqazzuħ: għax intom ċadtu l-Mulej li qiegħed f'nofskom, u bkejtu f'wiċċu, billi għidtu: Il-għala hriġna mill-Egittu?

21 U Mosé qal: Il-poplu, li jien qiegħed

f'nofsu, fiħ sitt mitt elf raġel mexxej; u int għid: Nagħtihom laħam x'jieklu, biex jieklu għal xahar shiħ.

22 Sa jinqatluhom ewwilla n-nghaġ u l-baqar, biex ikollhom biżżejjed? Jew sa jingabar il-hut kollu tal-bahar għalihom, biex ixebbagħhom?

23 U l-Mulej qal lil Mosé: Ewwilla qsaret id il-Mulej? Issa tara jekk dak li għid jien jirgħlek jew le.

24 U Mosé hareġ, u qal lin-nies x'qallu l-Mulej, u gama' s-sebghin raġel fost ix-xjuħ tal-poplu, u qegħidhom madwar it-tinda.

25 U niżel il-Mulej fi shaba, u kellmu, u hadlu mill-ispirtu li kellu fuqu, u taħ lis-sebghin xih: u gara, illi malli l-ispirtu qagħad fuqhom, bdew ihabbru; iżda ma regghux għamlu hekk.

26 Iżda kien baqa' żewġt irġiel fil-kamp, wieħed jismu Eldad, u l-ieħor jismu Medad: u l-ispirtu qagħad fuqhom; u dawn kienu mill-miktubin, imma ma marrux fit-tinda: u habbru fil-kamp.

27 U mar jiġri wieħed zagħżuħ, u qal lil Mosé: Eldad u Medad qegħdin ihabbru fil-kamp.

28 U Gozwe, bin Nun, qaddej ta' Mosé, wieħed miż-żgħażaġ tiegħu, wieġeb u qal: Sidi Mosé, waqqaħom.

29 U Mosé qallu: Jaqaw tgħir għalija? Jalla l-poplu kollu tal-Mulej ikun profeti, u l-Mulej iqiegħed l-ispirtu tiegħu fuqhom!

30 U Mosé ngabar fil-kamp, hu, u x-xjuħ ta' Izrael.

31 U qam rih mingħand il-Mulej, li saq is-summien min-naha tal-bahar, u halliehom jaqgħu fuq il-kamp, fuq medda ta' jum mixi l'hawn, u fuq medda ta' jum mixi l'hemm, madwar il-kamp, u għoli ta' dirgħajn minn fuq wiċċ l-art.

32 U l-poplu qagħad dak in-nhar kollu, u l-lejġ kollu, u l-għada kollu, jiġma' s-summien: min gama' l-anqas, gama' għaxar homriet: u firxuhom għalihom madwar il-kamp kollu.

33 U xhin il-laħam kien għadu bejn snienhom, qabel ma kien mimghud, xegħlet qillet il-Mulej għall-poplu, u l-Mulej darbu b'qirda kbira.

34 U semmew isem dak il-post Qibrot-Hattawa: għax hemm kienu midfunin in-nies li kienu rġiba.

35 U l-poplu telaq minn Qibrot-Hattawa għal Haserot; u waqaf Haserot.

12 U Mirjam u Arun qalu fuq Mosé minħabba l-mara Eťjopjana li kien iżżewweġ: għax hu kien iżżewweġ mara Eťjopjana.

2 U qalu: Jaqaw il-Mulej tkellem b'Mosé biss? Ma tkellimx bina wkoll? U l-Mulej sama' b'dan.

3 Issa dak r-raġel Mosè kien gwejjed hafna, iżjed minn kemm kien hemm nies fuq wiċċ l-art.)

4 U l-Mulej qal minnufih lil Mosè, lil Arun, u lil Mirjam. Ohorġu intom it-tlieta lejn it-tinda tal-laqgħa. U hargħu huma t-tlieta.

5 U l-Mulej nize! fil-kolonna tas-shab, u qagħad fil-bieb tat-tinda, u sejjah lil Arun u lil Mirjam: u t-tnejn resqu.

6 U qal: Isimghu kliemi: Jekk ikun hemm profeta fostkom, jienna, il-Mulej, nuri lili nnifsi lilu f'xi dehra, u nkellmu fil-holm.

7 Iżda mhux hekk mal-qaddej tiegħi Mosè; hu fdat bid-dar tiegħi kollha.

8 Wiċċ imb'wiċċ inkellmu, u bid-dieher, u mhux bi kliem tqil; u lejn saret il-Mulej ihares: għaliex, mela, ma bżajtux tgħidu fuq il-qaddej tiegħi Mosè?

9 U xegħlet qillet il-Mulej għalihom: u l-Mulej telaq.

10 U s-shaba telqet minn fuq it-tinda; u, ara, Mirjam kienet imġiddma, bajda bħas-siġ: u Arun dar lejn Mirjam, u, ara, hi kienet imġiddma.

11 U Arun qal lil Mosè: Jahasra, sidi, nitlobok, la thallix fuqna d-dnub, li aħna għamilna fi bluħa, u li bih dnibna.

12 La thallihix issir bħal wiehed mejjet, li malli johroġ minn għaf ommu, ikollu nofs ġismu mikul.

13 U Mosè għajjat lill-Mulej, qallu: Nitlobok, o Alla, fejjaqha issa.

14 U l-Mulej qal lil Mosè: Kieku missierha besqilha f'wiċċa, ma kenitx tibqa' mirghuxa sebat ijiem? Ha tibqa' magħluqa sebat ijiem barra mill-kamp, u wara ha targa' tkun milqugħa.

15 U Mirjam ingħalqet sebat ijiem barra mill-kamp: u l-poplu ma mexiex sakemm reġghet dahlet Mirjam.

16 U wara l-poplu telaq minn Haserot, u waqqaf il-kamp fid-deżert ta' Faran.

13 U l-Mulej kellel lil Mosè, qallu:

2 Ibgħat xi rġiel, biex jtkixxfu l-art ta' Kanghan, li jien sa nagħti lil ulied İzrael: raġel minn kull tribù ta' missirijethom tibgħat, u kollha kbarat fosthom.

3 U Mosè bagħathom mid-deżert ta' Faran, kif qal il-Mulej: dawn l-irġiel kollha kienu kapijiet ta' wlied İzrael.

4 U dawn huma ismijiethom: mit-tribù ta' Ruben, Sammugħa, bin Żak-kur.

5 Mit-tribù ta' Simghon, Safat, bin Huri.

6 Mit-tribù ta' Ġuda, Kaleb, bin Ġefunne.

7 Mit-tribù ta' Issakar, Igal, bin Ġużep.

8 Mit-tribù ta' Efrajm, Hosegħa bin Nun.

9 Mit-tribù ta' Benjamin, Palti, bin Rafu.

10 Mit-tribù ta' Żebulun, Gaddjel, bin Sodi.

11 Mit-tribù ta' Gużep (jigifieri mit-tribù ta' Manasse), Gaddi, bin Susi.

12 Mit-tribù ta' Dan, Għammijel, bin Gemalli.

13 Mit-tribù ta' Aser, Setur bin Mikiel.

14 Mit-tribù ta' Naftali, Nahbi, bin Vofsi.

15 Mit-tribù ta' Gad, Gwel, bin Maki.

16 Dawn huma l-ismijiet ta' l-irġiel li bagħat Mosè jtkixxfu l-art. U Mosè semma lil Hosegħa, bin Nun, Gożwè.

17 U Mosè bagħathom jtkixxfu l-art ta' Kanghan, u qalilhom: Itilghu minn hawn, lejn in-nofsinar, imbagħad itilghu l-muntanja.

18 Araw l-art, kif inhi; u n-nies li jgħammru fiha; humiex qawwijn jew dgħajfin, humiex ftit jew wisq;

19 Kif inhi l-art li jgħammru fiha, hix tajba jew ħazina; liema huma l-bliet li jgħammru fihom, humiex għall-berah jew bis-swar;

20 U x'inhi l-art, għammiela jew hawlija, fihix sigar, jew le. Aghmlu l-hila, u ġibu mill-frott ta' l-art. Issa ż-żmien kien ta' l-egħneb bikri.

21 U telghu, u tkixxfu l-art mid-deżert ta' Żin sa Rehob, fid-dahla ta' Hamat.

22 U telghu min-naħa tan-nofsinar, u waslu sa Hebron, fejn kien hemm Ahiman, Sesaj u Talmaj, ulied Ghanaq. (Issa Hebron kienet mibnija seba' snin qabel Sogħan ta' l-Egittu.)

23 U waslu wied Eskol, u qatghu minn hemm żarguna b'għanqud eghneb, u refgħuh bejn tnejn fuq għasluġ; u giebu r-rummien, u t-tin.

24 Dak il-post semmewh wied Eskol, minħabba l-għanqud li qatghu minn hemm ulied İzrael.

25 U reġghu ġew min tkixxif l-art wara erbghin jum.

26 U marru, u dahlu għand Mosè, u għand Arun, u l-miġemgħa kollha ta' wlied İzrael, fid-deżert ta' Faran, f'Kades; u tawhom l-aħbar, lilhom u lill-miġemgħa kollha, u wrewhom il-frott ta' l-art.

27 U thaddtu, u qalu lil Mosè: Morna fl-art fejn bgħatna, u tassew tnixxi halib u għasel, u dan hu l-frott tagħna.

28 Iżda n-nies li jgħammru fiha huma qawwijn, u l-bliet bis-swar, u kbar hafna: u rajna wkoll hemm ulied Ghanaq.

29 Għamaleq iġhammar fl-art, fin-naħa tan-nofsinar: u l-Hittin, u l-Ġebusin, u l-Amurrin iġhammru fuq il-muntanji; u l-Kangħanin iġhammru f'xatt il-baħar, ma' tul il-Gurdan.

30 U Kaleb sikket in-nies quddiem Mosè, u qal: Ha nitilghu issa, u nehduha; għax nifilhu għaliha.

31 Iżda r-rgiel li marru mieghu qalu: Ma nistgħux nitilghu għal dawk in-nies; għax huma aktar b'sahhithom minna.

32 U harġu xniegħa hażina ma' wlied Iżrael fuq l-art li kienu tkixxfu, billi qalu: L-art, li għaddejna minnha biex nitkixxfuha, tiekol lil min iġhammar fiha; u n-nies kollha li rajna fiha huma nies twal.

33 U hemm rajna l-iġganti, ulied Għanaq, li huma mnislin mill-iġganti: u f'għajnejna konna bħal ġradijiet, u hekk kien donna f'għajnejhom.

14 U l-miġemgħa kollha refgħet lehina, u bdiat tghajjat; u l-poplu beka dak il-lejl.

2 U wlied Iżrael kollha gemgmu għal Mosè u għal Arun: u l-miġemgħa kollha qalulhom: Mhux li mitna fl-art ta' l-Eġittu! mhux li mitna f'dan id-deżert!

3 U għala jrid il-Mulej jehodna f'din l-art, biex immutu ahna bis-sejff, u n-nisa tagħna, u t-fal tagħna jsiru priża tal-ghadu? Mhux ahjar għalina li nerġġhu lejn l-Eġittu?

4 U qalu wiehed lill-iehor: Ha naghmlu mexxej, u nerġġhu mmorru l-Eġittu.

5 Imbagħad Mosè u Arun waqgħu wiċċhom fl-art quddiem il-miġemgħa kollha ta' wlied Iżrael.

6 U Gozwe bin Nun, u Kaleb bin Gefunne, li kienu minn dawk li marru jitkixxfu l-art, ċarrtu hwejjigħom:

7 U kellmu lill-miġemgħa kollha ta' wlied Iżrael, billi qalulhom: L-art li morna fiha, biex nitkixxfuha, hi art tajba wisq.

8 Jekk il-Mulej ikun irid iġhinna, jehodna f'dik l-art u jagħthielna; art hi li tnixxi l-halib u l-ghasel.

9 Biss la tixxewxu kontra l-Mulej, u lanqas tibzghu minn nies ta' dik l-art, għax huma għalina bħal hobz: hilithom iżzul minn fuqhom, u l-Mulej magħna: la tibzghux minnhom.

10 Iżda l-miġemgħa kollha qalet biex ihagħruhom. U l-glorja tal-Mulej deheret fit-tinda tal-laqgħa lil ulied kollha ta' Iżrael.

11 U l-Mulej qal lil Mosè: Sakemm sa jibqgħu jmeħruuni dawn in-nies? Sakemm ma jridux jemmnu f'ija, bl-egħubijiet kollha li għamilt fosthom?

12 Nidrobhom bil-pesta, u neqridhom, u lilek naghmluk ġens akbar u aquwa minnhom.

13 U Mosè qal lill-Mulej: Imbagħad jisimghu b'dan l-Eġizzjani, (għax int hrigt minn go nofshom lil dan il-poplu b'hiltek;)

14 U jghidu lil min iġhammar din l-art: għax huma semgħu li int, o Mulej, qiegħed qalb dawn in-nies; li int, Mulej, tidher wiċċ imb'wiċċ; u li s-shaba tiegħek qiegħda fuqhom, u li int miexi quddiem-

hom, bi nhar f'kolonna ta' shab, u bil-lejl f'kolonna tan-nar.

15 Issa, jekk int toqtol lil dawn in-nies kollha bħal bniedem wiehed, iġhidu l-ġnus, li jkunu semgħu bi hbarek:

16 Għax il-Mulej ma satax jiehdu lil dawn in-nies fl-art li halef li jagħtihom, qatilhom fid-deżert.

17 U issa, nitolbok, halli l-hila ta' Sidi turi l-qawwa tagħha, bħal ma għidt inti:

18 Il-Mulej idum biex jagħdab, u kbir fil-hniena; jahfer il-hażen u d-dnub; iżda ma jhallix mhux ikkastigat lill-hati; iżda jikkastiga hażen il-missirijiet fuq l-ulied, sat-tielet u sar-raba' nisel.

19 Ahfer, nitolbok, il-hażen ta' dal-poplu, skond il-kobor tal-hniena tiegħek, bħal ma hfirtlu mill-Eġittu s'issa.

20 U qal il-Mulej: Hfirt skond kelmket:

21 Iżda daqs kemm hu minnu li jiena haj, l-art kollha timtela bil-glorja tal-Mulej.

22 Għax dawk kollha li raw il-glorja tiegħi, u l-mirakli tiegħi, li jien għamilt fl-Eġittu u fid-deżert, u li s'issa ġarrbuni għaxar darbiet, u ma semgħux kliemi;

23 Sgur li ma jarawx l-art li hlift lil missirijiethom, u lanqas dawk li meħruuni ma jarawha:

24 Iżda l-qaddej tiegħi Kaleb, għax kellu spirtu iehor miegħu, u mexa sewwa warajja, lilu ndaħhal fl-art li mar fiha; u jiritha nislu.

25 (Issa l-Għamalqin u l-Kanġhanin kienu jghammru fil-wied.) Għada duru, u idhlu fid-deżert, mat-triq tal-baħar l-Ahmar.

26 U kellem il-Mulej lil Mosè u lil Arun, qalilhom:

27 Sa meta ndum ingerrah dil-miġemgħa hażina, li tgemgem għalija? Smajt it-tgemgim ta' wlied Iżrael, li qegħdin iġhidu fuqi.

28 Ghidilhom: Daqs kemm jiena haj, iġhid il-Mulej, kif għidtu f'widnejja, hekk naghmlikom.

29 F'dan id-deżert jaqgħu l-iġsma tagħkom; dawk kollha li kienu magħduġdin fostkom, skond il-ghadd kollu tagħkom minn għoxrin sena 'l fuq, li gemgmu għalija.

30 Tabilhaqq intom ma tidhlux fl-art li jien, b'idi merfugħa, hlift li nagħtikom tghammru fiha, hlief Kaleb bin Gefunne, u Gozwe, bin Nun.

31 Iżda t-trabi tagħkom, li intom għidtu li sa jsiru priża ta' haddiehor, indaħhalhom, u jagħrfu l-art li intom ma ridtux tafu biha.

32 Iżda intom, l-iġsma tagħkom jaqgħu fid-deżert.

33 U wliedkom jibqgħu jiggerrew fid-deżert erbġhin sena, u jħallsu l-htiġa tan-nuqqas tal-fidi tagħkom, sa kemm jintemmu l-iġsma tagħkom fid-deżert.

34 U kemm-il jum dommtu titkixxfu l-art, jigifieri erbghin jum, daqs hekk snin, sena ghal kull jum, iggibu fuqkom il-ttjiet taghkom, iva, erbghin sena, u intom taghrfu ghalixx jien ksirt il-weghda tieghi.

35 Jien, il-Mulej, tkellimt: Sgur li hekk naghmel lil dil-migemgha hazina, li ngemghet ghalija: jinfnew f'dan id-dezert, u hemm imutu.

36 U l-irgiel, li kien baghat Mosé jitkixxfu l-art, u li regghu gew, u xewxu x-nieggha kollha ghalih, billi hargu x-nieggha hazina fuq l-art.

37 Dawn ir-rgiel, li hargu x-xnieggha hazina fuq l-art, mietu midrubin quddiem il-Mulej.

38 Izda Ġozwé bin Nun, u Kaleb, bin Ġefunne, baqghu hajjin mir-rgiel li marru jitkixxfu l-art.

39 U Mosé qal dal-kliem lil ulied Izrael kollha: u l-poplu beka hafna.

40 U qamu kmieni filghodu, u telghu fuq ras il-muntanja, u qalu: Ara, hawn ahna; nitilghu lejn il-post li wieghed il-Mulej: ghax ahna dnibna.

41 U Mosé qal: Ghalixx issa tikrsu l-ordni tal-Mulej, meta dan ma jiswiel-komx?

42 La titilghux, ghax il-Mulej m'ghadux f'nofskom; li ma tkunux imharbtin mill-eghdewwa taghkom.

43 Ghax l-Ghamalqin u l-Kanghanin hemm huma quddiemkom, u intom taqghu taht is-sejf: intom zoltu minn wara l-Mulej, ghalhekk il-Mulej ma ghadux maghkom.

44 Izda huma wahllu f'rashom li jitilghu fuq ras il-muntanja: izda l-arka tal-ghaquad tal-Mulej, u Mosé, ma tharkux minn goal-kamp.

45 Imbaghad nizlu l-Ghamalqin, u l-Kanghanin li kienu jghammru fuq dik il-muntanja, u darbuhom, u kissruhom sa Horma.

15 U l-Mulej kellem lil Mosé, qallu:

2 Kellem lil ulied Izrael, ghidilhom: Meta tidhlu fl-art li sa tghammru fiha, li jien sa naghtikom,

3 Aghmlu offerta bin-nar lill-Mulej, offerta tal-hruq, jew sagrafičču iehor, b'weghda, jew minn rajkom, jew fil-ghaidien taghkom, biex toffru riha tfuh, bil-baqar, jew bin-nghağ.

4 Imbaghad dak li joffri l-offerta tieghu lill-Mulej, igib offerta tal-qamh ta' ghaxra wahda ta' efa smid mibxux bi rbigha ta' hin zejt:

5 U ggib ukoll irbigha ta' hin inbid, ghall-offerta tat-tiswib, ma' l-offerta tal-hruq, jew sagrafičču, ghal kull haruf.

6 Jew jekk ghall-kibx, taghmel ghall-

offerta tal-qamh zewg eghxur smid, mibxuxa bit-tielet wahda ta' hin zejt.

7 U ghall-offerta tat-tiswib, toffri t-tielet wahda ta' hin inbid, riha tfuh lill-Mulej.

8 U meta thejji ghoğol ghall-offerta tal-hruq, jew ghall-sagrafičču, b'weghda, jew b'sagrafičču tas-sliem lill-Mulej:

9 Wiehed ghandu jgib mal-ghoğol offerta tal-qamh ta' tliet eghxur smid mibxux b'nofs hin zejt.

10 U ghall-offerta tat-tiswib, offri nofs hin inbid, bhala offerta tal-hruq, riha tfuh lill-Mulej.

11 Aghmel hekk ghall kull ghoğol, jew ghal kull kibx, jew ghal kull haruf, jew ghal kull gidi.

12 Skond il-ghadd tal-bhejjem li tis-sagrafikaw, hekk ghandkom taghmlu ghal kull wahda minnhom.

13 Kull min hu mill-pajjiz ghandu jaghmel hekk dawn il-hwejjeğ meta joffri offerta tal-hruq, b'riha tfuh lill-Mulej.

14 U jekk gharib ighammar maghkom, jew xi hadd iehor ikun fostkom ma' tul iż-zminijiet, u jixtieq joffri offerta tal-hruq, b'riha tfuh lill-Mulej, kif taghmlu intom, jaghmel hu.

15 Ha jkun hemm statut wiehed ghall-migemgha kollha, ghalikom u ghall-gharib li jghammrar maghkom. Ha jkun dan statut ghal dejjem ghal kull nisel taghkom. Quddiem il-Mulej, il-gharib ikun bhalkom;

16 Liği wahda, u ordinanza wahda, ikun hemm ghalikom, u ghall-gharib li jghammrar maghkom.

17 U l-Mulej kellem lil Mosé, qallu:

18 Kellem lil ulied Izrael, ghidilhom: Meta tidhlu fl-art li jien sa nehodkom fiha,

19 Jiğri, meta tieklu mill-hobz ta' l-art, illi terfghu offerta lill-Mulej.

20 Minn ewl il-ghağin taghkom terfghu ftira bhala offerta; bhala offerta mill-andar, hekk terfghuha.

21 Minn ewl il-ghağin taghkom terfghu refgha lill-Mulej, f'kull nisel taghkom.

22 U jekk tonqsu, l'nuqqas ta' hsieb, milli tharsu dawn il-kmandamenti kollha, li l-Mulej qal lil Mosé,

23 Kulma ikkmandakom il-Mulej permezz ta' Mosé, mindu ta dawn il-kmandamenti 'l hawn, sa kull nisel taghkom,

24 Jiğri, jekk il-migemgha tkun naqset b'nuqqas ta' hsieb, illi l-migemgha kollha toffri ghoğol b'offerta tal-hruq, bhala riha tfuh lill-Mulej, ma' l-offerta tal-qamh u mat-tiswib tieghu, kif ghandu jsir, u bodbod b'sagrafičču ghad-dnub.

25 U l-qassis jaghmel offerta biex jigghattew dnubiet il-migemgha kollha ta' wlied Izrael, u jkollhom il-mahfra; ghax nuqqas ta' hsieb kien: u huma giebu l-offerta taghhom, offerta maghmula bin-nar lill-Mulej, u s-sagrafičču taghhom

ghad-dnub quddiem il-Mulej, ghan-nuqqas ta' hsieb taghhom.

26 U jkollhom il-mahfra l-miġemgha kollha ta' wlied Iżrael, u l-gharib li jghammar fosthom; għax kien nuqqas ta' hsieb ghan-nies kollha.

27 U jekk wiehed jidneb b'nuqqas ta' hsieb, jaghti mogħza ta' dik is-sena bhala sagriċċju ghad-dnub.

28 U l-qassis jagħmel offerta quddiem il-Mulej biex jitgħatta d-dnub ta' dak li jkun dineb b'nuqqas ta' hsieb: meta jagħmel il-qassis din l-offerta biex jitgħatta d-dnub ta' min dineb b'nuqqas ta' hsieb, dnubu jinħafirlu.

29 Ligi wahda għandu jkollkom għal dak li jidneb b'nuqqas ta' hsieb, sewwa għal min hu mwieled fost ulied Iżrael, u sewwa għall-gharib li jghammar fosthom.

30 Izda jekk xi hadd, sewwa mill-pajjiż, u sewwa jekk ikun gharib, jagħmel xi haġa b'idu merfugħa, ikun żeblah lill-Mulej; u jinqata' minn qalb niesu.

31 Għax ikun maqdar kelmet il-Mulej, u kiser il-kmandament tiegħu; għalhekk jinqata' għalkollox dak li jkun: il-htija tiegħu tkun fuq.

32 U wlied Iżrael, huma u kienu fid-deżert, sabu wiehed ilaqqat il-hatab nhar ta' Sibb.

33 U dawk li sabuh ilaqqat il-hatab ressqu quddiem Mosè u Arun, u quddiem il-miġemgha kollha.

34 U qegħduh fil-ghassa, għax ma kienx inqata' x'għandhom jagħmlu minnu.

35 U l-Mulej qal lil Mosè: Għandu jingħata l-mewt dak ir-raġel: thaġgru l-miġemgha kollha barra mill-kamp.

36 U l-miġemgha kollha harġitu barra mill-kamp, u haġgruh; u miet, bhal ma ordna l-Mulej lil Mosè.

37 U l-Mulej kellemlil Mosè, qallu:

38 Kellem lil ulied Iżrael, u għidilhom, biex iġammlu l-ġmiemen f'rokon il-mantar tagħhom, min-nisel għal nisel, u jorbtu l-gummienna ta' kull rokna b'qafra kaħla.

39 U dawn il-ġmiemen ikunulkom li malli tarawhom tiftakru fil-kmandamenti kollha tal-Mulej, u tagħmluhom; u ma tintilfux wara qalbkom, u wara għajnejkom, li warajhom jiġbdukom għaž-żena:

40 Biex tiftakru, u tagħmlu l-kmandamenti kollha tiegħi, u tkunu mqaddsin lil Alla tagħkom.

41 Jiena l-Mulej, Alla tagħkom, li hriġtkom mill-art ta' l-Eġittu, biex inkun Alla tagħkom. Jiena l-Mulej, Alla tagħkom.

16 Issa Korah, bin Ishar, bin Kehat, bin Levi, u Datan u Abiram, ulied Elijah, u On, bin Pelet, ulied Ruben, hadu oħrajn magħhom,

2 U qamu għal Mosè, ma' oħrajn minn

ulied Iżrael, mitejn u hamsin mexxej tal-ġemgha, li kienu jissejhu għal-laqqhat, nies imsemmijin:

3 U nġemghu dawn kontra Mosè, u kontra Arun, u qalulhom: Biżżejjed għalikom, għax il-ġemgha kollha huma qaddisin, kull wiehed minnhom, u f'nofshom qieghed il-Mulej: kif tirtefghu intom fuq il-ġemgha tal-Mulej?

4 U malli sama' dan, Mosè ntafa' għal wiċċu fl-art:

5 U kellem lil Korah, u lil dawk kollha li kienu miegħu, billi qalilhom: Għada l-Mulej juri min huma tiegħu, u min hu l-qaddis; u jqarrbu lejħ: lil min hatar iressqu lejħ.

6 Aghmlu dan: Hudu ċ-ċensieri, int, Korah, u dawk kollha li huma miegħek;

7 U għada qieghdu fihom in-nar, u itfghu fuqu l-inceps, quddiem il-Mulej; u jiġri, illi dak ir-raġel li jahtar il-Mulej, ikun qaddis: Biżżejjed hekk, ja wlied Levi!

8 U Mosè qal lil Korah: Isimghuni, nitlobkom, ja wlied Levi:

9 Jidhrikkom li hi haġa żgħira għalikom, li Alla ta' Iżrael firidkom mill-miġemgha ta' Iżrael, biex iressaqkom lejħ, biex taqdu s-servizz tat-tabernaklu tal-Mulej, u toqogħdu quddiem il-miġemgha biex taqduha?

10 U għax ressaq lejħ lilek, u lil hutek kollha, ulied Levi miegħek, issa tridu wkoll is-sacerdozju?

11 Għalfejn sewwa inti, u sewwa dawk li hemm miegħek, ingmajtu kontra l-Mulej? U x'inhu qatt Arun biex tgemgmu kontra tiegħu?

12 U Mosè bagħat isejjah lil Datan u lil Abiram, ulied Elijah: u dawn qalulu: Ma niġux:

13 Jaqaw haġa żgħira li tallajtna minn art tnixxi l-halib u l-ghasel, biex toqtolna fid-deżert, imma trid ukoll tagħmilha ta' sid fuqna?

14 U int lilna lanqas hadtna f'art tnixxi l-halib u l-ghasel, jew tajtna qasam raba' jew dwieli, li jkun tagħna: trid ewwilla taqla' għajnejn dawn ir-rġiel? Le, ma niġux.

15 U Mosè għadab hafna, u qal lill-Mulej: La tharixx lejn l-offerta tagħhom: lanqas hmar wiehed ma hadt jien minn għandhom, u deni ma għamilt lil hadd minnhom.

16 Imbagħad Mosè qal lil Korah: Qis li int u dawk kollha li hemm miegħek tkunu quddiem il-Mulej, int, u huma u Arun, għada:

17 Hudu kull wiehed iċ-ċensier tiegħu, u qieghdu fihom l-inceps, u ressqu quddiem il-Mulej, kulhadd iċ-ċensier tiegħu, mitejn u hamsin ċensier; int ukoll, u Arun, kulhadd iċ-ċensier tiegħu.

18 U hadu kull wiehed iċ-ċensier tiegħu, u qieghdu fihom in-nar, u tefgħu fuqu

l-inċens, u qagħdu fil-bieb tat-tinda tal-laqgħa ma' Mosè u Arun.

19 U Korah gāma' kontra tagħhom il-miġemgħa kollha f'bieb it-tinda tal-laqgħa: u l-ġlorja tal-Mulej deħret lill-miġemgħa kollha.

20 U l-Mulej kellem lil Mosè u lil Arun, qalilhom:

21 Infirdu minn bejn dil-miġemgħa, biex inkun nista' neqridhom f'daqqa.

22 U waqgħu għal wiċċhom, u qalu: O Alla, Alla ta' l-ispirti tal-hajjin kollha, wiehed biss dineb, u inti tagħdab għall-miġemgħa kollha?

23 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

24 Kellem lill-miġemgħa, għidilhom: Warrbu minn ma' dwar it-tinda ta' Korah, Datan, u Abiram.

25 U Mosè qam u mar għand Datan u Abiram; u x-xjuh ta' Izrael marru warajh.

26 U kellem lill-miġemgħa, qalilhom: Warrbu, nitlobkom, minn hdejn it-tind ta' dawn in-nies hżiena, u la tmisxu sejn minn tagħhom, li ma tinbarmux fid-dnubiet kollha tagħhom.

27 U twarrbu minn madwar it-tind ta' Korah, Datan, u Abiram: u harġu Datan u Abiram, bil-wieqfa fil-bieb tat-tind tagħhom, flimkien man-nisa tagħhom, ma' wliedhom, u mat-trabi tagħhom.

28 U Mosè qal: Minn dan tkunu tafu li baġhatni l-Mulej biex nagħmel dawn l-egħmejjel kollha; għax jien ma għamilt-homx minn mohhi.

29 Jekk dawn l-irġiel imutu bħal m jmutu l-bnedmin kollha, u dak li jiġri lil kulhadd, jiġri lilhom; mhux il-Mulej li baġhatni.

30 Imma jekk il-Mulej jagħmel xi haġa ġdida, u l-art tiftaħ fommha, u tiblagoħhom, lilhom u kulma għandhom, u jinżlu hajjin fis-saltna ta' l-imwiet, tkunu tafu li dawn in-nies megħru l-Mulej.

31 U ġara, malli temm jirkellem dawn l-kelmiet kollha, illi l-art ta' taħthom ixxaqquet:

32 U l-art fethet fommha, u belġet lilhom, u lil djarhom, u lin-nies kollha ta' Korah, u ġidhom kollu.

33 U niżlu, huma u kulma għandhom, hajjin fis-saltna ta' l-imwiet, u ntebqet l-art fuqhom: u nqerdu minn qalb il-miġemgħa.

34 U l-Izraelin kollha, li kienu madwar-hom, harbu għall-aghjat tagħhom: għax qalu: Li l-art ma tiblax lilna wkoll.

35 U hareġ nar mingħand il-Mulej, u haraq il-mitejn u hamsin raġel li kienu offew l-inċens.

36 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

37 Għid lil Elgħazar, bin Arun, il-qassis, biex jarfa' l-inċensieri minn ġol-hruq, u jifta' n-nar 'il hemm; għax huma mquaddsin.

38 U ċ-ċensieri ta' dawk li dinbu b'deni tagħhom infushom stess, aghmluhom

pjanci bil-martell biex jiksu l-artal: għax huma kienu ipprezentati quddiem il-Mulej, u għalhekk tqaddsu: u jkunu ta' għelm lil ulied Izrael.

39 U Elgħazar il-qassis ha ċ-ċensieri tal-bronż, li kienu offrew bihom dawk li nharqu; u għamilhom pjanci bil-martell għall-kisi ta' l-artal:

40 Biex ikunu tifkira għal ulied Izrael, halli l-ebda barrani, li mhux minn nisel Arun, ma jersaq biex joffri l-inċens quddiem il-Mulej; u ma jiġrilux bħal Korah, u dawk li kienu miegħu: bħal ma kien qal il-Mulej permezz ta' Mosè.

41 Izda l-għada l-miġemgħa kollha ta' wlied Izrael gemgmet għal Mosè u għal Arun, billi qalu: Intom qtiltu n-nies tal-Mulej.

42 U ġara, hi u tingabar il-miġemgħa għal Mosè u għal Arun, illi n-nies harsu lejn it-tinda tal-laqgħa: u, ara, is-shaba kienet tghatti t-tinda, u deħret il-ġlorja tal-Mulej.

43 U Mosè u Arun ġew quddiem it-tinda tal-laqgħa.

44 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

45 Warrbu minn ġo nofs dil-miġemgħa, u jien neqridha f'daqqa. U huma waqgħu għal wiċċhom ma' l-art.

46 U Mosè qal lil Arun: Hu ċensier, u qieghed fih in-nar mill-artal, u itfa' l-inċens, u mur għaġġel lejn il-miġemgħa, u aghmel offerta biex tghattilhom dnuhhom: għax harġet il-qilla minn quddiem il-Mulej; il-qedra bdiet.

47 U Arun ha ċensier, bħal ma qallu Mosè, u ġera f'nofs il-miġemgħa; u, ara, il-qedra kienet bdiet fost in-nies: u tafa' l-inċens, u għamel offerta biex ighattilhom dnuhhom.

48 U qagħad bejn il-mejtin u l-hajjin; u waqfet il-qedra.

49 Issa dawk li mietu f'dik il-qedra kienu erbatax-il-elf u seba' mija, barra minn dawk li mietu minhabba Korah.

50 U Arun raġa' mar għand Mosè f'bieb it-tinda tal-laqgħa: u waqfet il-qedra.

17 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu: 2 Kellem lil ulied Izrael, u hu minn għandhom hatar, wiehed għal kull dar missirijiethom, jiġifieri tnax-il hatar, wiehed mingħand il-mexxej ta' kull dar, u iktab isem kull wiehed fuq il-hatar tiegħu.

3 U isem Arun tiktbu fuq hatar Levi: għax hatar wiehed ikun hemm għal kull kap ta' dar missirijiethom.

4 U tqeghidhom fit-tinda tal-laqgħa quddiem ix-xhieda, fejn niltaqa' magħkom.

5 U jiġri, illi l-hatar ta' min nahtar irah-has: u nsikket minn madwari t-tgemgim ta' wlied Izrael, li qegħdin igemgmu fuqkom.

6 U Mosè tkellem ma' wlied Izrael, u l-mexxejja taghghom kollha tawh hatar kull wiehed, kull mexxej hatar, skond djar missirijethom: tnx-il hatar. U l-hatar ta' Arun kien fost l-ohtra taghghom.

7 U Mosè qieghed l-ohtra quddiem il-Mulej, fit-tinda tax-xhieda.

8 U gara, illi l-ghada Mosè dahal fit-tinda tax-xhieda; u, ara, il-hatar ta' Arun ghad-dar ta' Levi kien rahhas, u hareg il-gegwz, u fetah iz-zahar, u sajar il-lewz.

9 U Mosè hareg l-ohtra kollha lil ulied Izrael kollha minn quddiem il-Mulej: u rawhom, u kulhadd ha l-hatar tieghu.

10 U l-Mulej qal lil Mosè: Argà' gib il-hatar ta' Arun quddiem ix-xhieda, biex jinzamm b'ghelm ghax-xewwiexa; u int twaqqaf it-tgemgim taghghom minn quddiem, li ma jmutux.

11 U Mosè hekk ghamel: kif ikkmandah il-Mulej, hekk ghamel.

12 U wlied Izrael qalu lil Mosè: Ara, ahna sa mmutu, inqridna; ilkoll inqridna!

13 Kull min jersaq, kull min jersaq lejn it-tabernaklu tal-Mulej, imut: ghandna ahna nintemmu lkoll?

18 U l-Mulej qal lil Arun: Int, u wliedek, u dar missierek mieghek terfghu d-dnubiet maghmulin fis-sant-warju: int u wliedek mieghek terfghu dnubiet is-sacerdozju taghkom.

2 U l' hutek ukoll tat-tribù ta' Levi, it-tribù ta' missierek, gibhom mieghek, halli jinghaqdu mieghek, u jaqduk: izda int u wliedek mieghek taqdu quddiem it-tinda tax-xhieda.

3 U jaqdu lilek, u jaqdu lit-tinda kollha: biss ma jersqux lejn il-hwejjeg tas-sant-warju, u lejn l-altar, li ma jmutux huma u intom ukoll.

4 U jinghaqdu mieghek, u jiehd u hsieb it-tinda tal-laqgha, ghas-servizz kollu tat-tinda: u l-ebda barrani ma jersaq lejkom.

5 U tiehdu hsieb is-santwarju, u hsieb l-altar: u ma jkunx hemm iżjed taghdib fuq ulied Izrael.

6 U jien, ara, hadt lil hutkom, il-Leviti, minn fost ulied Izrael: moghtijin likkom, bhala moghtijin lill-Mulej, biex jaghmulu s-servizz tat-tinda tal-laqgha.

7 Ghalhekk int, flimkien ma' wliedek, tilghu dmir is-sacerdozju taghkom f'kulma jmiss l-altar, u l' gewwa mill-velu; u taghmulu s-servizz taghkom. Tajtkom is-sacerdozju taghkom bhala ghotja: u l-barrani li jersaq, jaghtuh il-mewt.

8 U l-Mulej kellem lil Arun: Ara, issa, jien tajtek ukoll tiehu hsieb l-offerti merfughin lili, il-hwejjeg imqaddsa kollha ta' wlied Izrael; lilek naghtihom minhabba dlik is-sacerdozju tieghek, u lil uliedek, b'ligi ghal dejjem.

9 Dan ikun tieghek mill-hwejjeg l-aktar

qaddisa, li ma kinux mahruqin: kull offerta taghghom, kull offerta taghghom tal-qamh, u kull sacrificcju taghghom ghad-dnub, u kull sacrificcju taghghom ghall-htija, li huma jrodduli, ikunu tieghek, u ta' wliedek, bhala hağa l-aktar qaddisa.

10 Tikluhom f'post l-aktar qaddis; jielku minnhom l-irgiel kollha; hağa qaddisa ghalik.

11 Dan ukoll ikun tieghek: l-ghotjiet kollha li wlied Izrael jipprezentaw ghall-irfgh, u l-offerti taghghom kollha tat-tixrij, jien naghtihom lilek, u lis-subjien u lill-bniet tieghek mieghek, b'ligi ghal dejjem. Kull min ikun safi f'darek jista' jielkol minnhom.

12 L-ahjar taz-zejt, u l-ahjar ta' l-inbid, u tat-tgham, l-ewwel frott li joffru lill-Mulej, lilek naghtihom.

13 L-ewwel frott misjur ta' kulma hemm f'arthom, li jgibu lill-Mulej, ikun tieghek; kull min hu safi f'darek, jista' jielkol minnu.

14 Kull hağa iddedikata lil Alla f'Izrael tkun tieghek.

15 Kulma jiftah il-guf, sewwa tal-bniedem u sewwa tal-bhima, li joffru lill-Mulej, ikun tieghek: biss l-ewwel wild tal-bniedem inti tifiidh; u l-ewwel wild tal-bhejjem imniggsa, tifiidh ukoll.

16 U dawk li sa jkunu mifdijin, tifiidhom mindu jkollhom xahar, skond l-istima tieghek, ghall-prezz ta' hames xwiekel tal-fidda, skond ix-xekel tas-santwarju, li hu ta' ghoxrin gera.

17 Izda l-ewwel wild tal-baqar, jew l-ewwel wild tan-nghag, jew l-ewwel tal-moghoz, int ma tifiidh; huma mqaddsin: demmhom ixxerrdu fuq l-altar, u xahamhom taharqu fin-nar, b'riha tfuh lill-Mulej.

18 U lahamhom ikun tieghek, bhas-sider tat-tixrij, u s-sieq il-leminija.

19 L-offerti kollha tal-ghotjiet imqaddsa, li wlied Izrael joffru lill-Mulej, tajthom lilek, lis-subjien tieghek, u lill-bniet tieghek mieghek b'ligi ghal dejjem: rabta li ma tithassarx, dejjemija, quddiem il-Mulej, mieghek u ma' nisek ukoll.

20 U l-Mulej qal lil Arun: F'arthom ma jkollokx wirt, u lanqas sehem ma jkollok fosthom: jiena sehmek u wirtek f'nofs ulied Izrael.

21 U, ara, jien tajt lil ulied Levi, b'wirt, l-eghxur kollha ta' Izrael, tas-servizz li huma jaghmulu, is-servizz tat-tinda tal-laqgha.

22 Lanqas ghandhom jersqu iżjed lejn it-tinda tal-laqgha wlied Izrael, li ma jidimbux u jmutu.

23 Izda l-Leviti jaghmulu s-servizz tat-tinda tal-laqgha, u jerfghu l-hazen taghghom: ligi ghal dejjem minn nisel ghal nisel taghkom; u f'nofs ulied Izrael ma jkollhomx wirt.

24 Izda l-eghxur ta' wlied Izrael, li

joffru bhala offerta merfugha lill-Mulej, tajthom b'wirt lil-Leviti: ghalhekk ghidtilhom: Fost ulied Izrael ma jkolthomx wirt.

25 U kellem il-Mulej lil Mosè, billi qallu:

26 Kellem hekk lil-Leviti u ghidilhom: Meta tiehdu minghand ulied Izrael l-eghxur, li jien tajtkom tiehdu minn ghandhom b'wirtkom, erfghu minnhom refgha lill-Mulej, eghxur ta' l-eghxur.

27 U din l-offerta merfugha taghkom tinghaddilkom bhal qamh gej mill-andar, u bhall-ghasir gej mill-maghsar.

28 Hekk toffru intom ukoll offerta merfugha lill-Mulej mill-eghxur kollha taghkom, li tiehdu minghand ulied Izrael; u taghtu minnhom l-offerta merfugha tal-Mulej lil Arun, il-qassis.

29 Minn kulma jinghataikom, toffru kull offerta merfugha lill-Mulej; mill-ahjar kollu tieghu, toffru l-biçça tat-taqdis.

30 Ghalhekk tghidilhom: Meta toffru l-ahjar minnu, jinghadd lil-Leviti bhal gabra ta' l-andar, u bhal gabra tal-maghsar.

31 U tikluh kullimkien, intom u nieskom: ghax hu hlaskom ghas-servizz taghkom fit-tinda tal-laqgha.

32 B'hekk ma terfghu l-ebda dnuh, meta taghtu l-ahjar taghkom: lanqas tkasbru l-hwejjeġ imqaddsa ta' wlied Izrael, u ma tmutux.

19 U l-Mulej kellem lil Mosè, u lil Arun, qalilhom:

2 Dan hu l-istatut tal-liġi li ta l-Mulej, billi qal: Ghid lil ulied Izrael, biex iġibulek baqra hamra, shiha, bla ebda difett, u li fuqha ma tqieghed l-ebda madmad:

3 U taghtuha lil Elghazar, il-qassis, u johrogha barra mill-kamp, u wiehed joqtolha quddiemu:

4 U Elghazar il-qassis ibill sebghu f'demmha, u jroxxu lejn in-naha ta' quddiem tat-tinda tal-laqgha seba' darbiet.

5 Imbaghad wiehed jahraq il-baqra quddiemu; gildha, lahamha, u demmha, mal-hmieġ taghha, jahraqhom.

6 U jiehu l-qassis biçça çedru, u zuq, u skarlat, u jifgħom gol-hruq tal-baqra.

7 Imbaghad il-qassis jahsel hwejġu, u jahsel ġismu fl-ilma; u wara li jidhol fil-kamp, il-qassis jibqa' mniġġes sa filghaxija.

8 U min jahraqha jahsel hwejġu fl-ilma, u jahsel ġismu fl-ilma, u jkun imniġġes sa filghaxija.

9 U raġel nadif jiġma' r-rmied tal-baqra, u jqieghdu barra mill-kamp f'post nadif, u l-miġemgha ta' wlied Izrael iżżommu bhala ilma biex inehhi l-ingiesia: sagrificcju ghad-dnuh hu.

10 U dak li jkun gama' rmied il-baqra jahsel hwejġu, u jkun imniġġes sa filghaxija: u dan ikun ghal ulied Izrael, u ghall-gharib li jghammar fosthom, liġi ghal dejjem.

11 Min imiss ġisem mejjet ta' xi bniedem ikun imniġġes sebat ijiem.

12 Jissaffa b'dak l-ilma t-tielet jum, u fis-seba' jum ikun nadif: izda jekk ma jissaffiex fit-tielet jum, ma jkunx nadif fis-seba' jum.

13 Min imiss xi mejjet, il-ġisem ta' bniedem mejjet, u ma jissaffiex, inniġes it-tabernaklu tal-Mulej; u tinqata' dik il-persuna minn ma' Izrael: ghax l-ilma ta' l-ingiesia ma ssawwabx fuqu, ikun imniġġes, u tibqa' l-ingiesia tieghu fuqu.

14 Din hi l-liġi, meta jmut bniedem f'tinda, dawk kollha li jidhlu fit-tinda, u kulma hemm fit-tinda, jitniġġes sebat ijiem.

15 U kull haġa miftuha, li ma ghandhiex ghatu marbut fuqha, hi mniġġesa.

16 U kull min imiss fil-berah tar-raba' xi hadd maqult bis-sejef, jew xi mejjet, jew ghadam ta' bniedem, jew qabar, ikun imniġġes sebat ijiem.

17 U jiehu għall-imniġġes f'tit irmied mill-hriq tal-vittma mahruqa ghad-dnuh, u jifgħu fuqu ilma ġieri ġo xi haġa tal-fuhhar.

18 U wiehed safi jiehu biçça zuq, u jbillha fl-ilma, u jroxx fuq it-tinda, u fuq l-aghmara kollha, u fuq in-nies li jkunu hemm, u fuq min mess il-ghadam, jew il-maqtul, jew il-mejjet, jew il-qabar:

19 U s-safi jroxx fuq l-imniġġes it-tielet jum u s-seba' jum: u jsaffih is-seba' jum mill-ingiesia, u jahsel hwejġu, u jinhasel fl-ilma, u filghaxija jkun safi.

20 Izda l-bniedem imniġġes, li ma jissaffiex, jinqata' minn qalb il-miġemgha, ghax niġes is-santwarju tal-Mulej: l-ilma ta' l-ingiesia ma ssawwabx fuqu; hu mniġġes.

21 Ikun għalihom liġi għal dejjem. U min iroxx l-ilma ta' l-ingiesia, jahsel hwejġu; u min imiss l-ilma ta' l-ingiesia, ikun imniġġes sa filghaxija.

22 U kulma jmiss l-imniġġes, jitniġġes; u min imissu jkun imniġġes sa filghaxija.

20 Imbaghad ġew ulied Izrael, il-miġemgha kollha, fid-deżert ta' Zin, fl-ewwel xahar: u l-poplu waqaf f'Kades; u Mirjam mietet hemm, u kienet midfuna hemm.

2 U ma kienx hemm ilma għall-miġemgha: u ngemghu kontra Mosè, u kontra Arun.

3 U l-poplu hadha ma' Mosè, qalulu: Mhux li mitna meta mietu hutna quddiem il-Mulej!

4 U għaliex ġibtu l-miġemgha tal-

Mulej f'dan id-deżert, biex immutu hawn ahna u l-bhejjem taghna?

5 U ghalfejn tallajtuna mill-Eġittu, biex iġġibuna f'dan il-post ikrah? Mhux art ghaż-żriġ, ghat-tin, ghad-dwieli jew ghar-rummi; lanqas ma fih ilma x'tixrob.

6 U Mosè u Arun marru minn quddiem il-ġemgħa lejn il-bieb tat-tinda tal-laqgħa, u waqgħu għal wiċċhom fl-art: u dehrtil hom il-ġlorja tal-Mulej.

7 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

8 Hu l-hatar, u iġma l-miġemgħa, int, u Arun huk, u kellmu lill-blata quddiem għajnejhom; u hi taghti l-ilma tagħha, u tohroġilhom l-ilma mill-blata: u tisqi lill-miġemgħa u lill-bhejjem tagħhom.

9 U Mosè ha l-hatar minn quddiem il-Mulej, bħal ma ordnalu.

10 U Mosè u Arun ġemgħu l-miġemgħa quddiem il-blata, u Mosè qalilhom: Isimghu issa, ja xewwiexa; għandna ahna nohroġulkom l-ilma minn dil-blata?

11 U Mosè rafa' idu, u habat il-blata bil-hatar tiegħu darbtejn: u beda jgelgel ilma bil-kotra, u xorbot il-miġemgħa, u l-bhejjem ukoll.

12 U l-Mulej qal lil Mosè u lil Arun: Tali ma emmintux fija biex turu l-qdusija tiegħi quddiem ulied Iżrael, intom ma ddaħhlux dil-miġemgħa fl-art li jien tajthom.

13 Dan hu l-ilma ta' Meriba; fejn haduha wlied Iżrael mal-Mulej, u wera hu fihom il-qdusija tiegħu.

14 U Mosè bagħat messagġiera minn Kades lis-sultan ta' Edom, iġhidulu: Hekk qal huk Iżrael: Inti taf il-hemm kollu li ltaqjna miegħu:

15 Kif missirijietna niżlu l-Eġittu, u ahna għammarna l-Eġittu żmien twil, u haqruna l-Eġizzjani, lilna u lil missirijietna:

16 U meta għajjatna lill-Mulej, sama' lehinna, u bagħat anġlu, u harigna mill-Eġittu: u, ara, hawn ahna f'Kades, belt f'tarf l-art tiegħek.

17 Hallina nġhaddu, nitolbok, minn artek: ma nġhaddux mill-egħlieqi, jew minn god-dwieli, lanqas nixorbu l-ilma tal-bjar: fit-triq ewlenija nimxu, ma nilwux mal-lemin u lanqas max-xellug, sa kemm naqsmu l-art tiegħek.

18 U qallu Edom: Ma tġhaddix minn arti, inkella nohroġ għalik bis-sejf.

19 U wlied Iżrael qalulu: Nitligħu mit-triq ewlenija: u jekk mill-ilma tiegħek nixorbu, jien jew il-merħla tiegħi, inhallsek għalih: inġhaddi bir-riġel biss, u ma nagħmilx hsara.

20 U Edom qallu: Ma tġhaddix, U hareġ għalih b'kotra ta' nies, u b'id qawwiġja.

21 U Edom ma riedx iħalli lil Iżrael iġhaddi mill-art tiegħu: għalhekk lewa Iżrael il-bogħod minnu.

22 U wlied Iżrael, u l-ġemgħa kollha, telqu minn Kades, u waslu fil-muntanja ta' Hor.

23 U l-Mulej kellem lil Mosè u lil Arun fil-muntanja ta' Hor, f'tarf l-art ta' Edom, billi qal:

24 Arun sa jingabar ma' niesu: għax mhux sa jidhol fl-art li jien tajt lil ulied Iżrael, għax intom ixxewwixtu kontra kliem iħdej l-ilma ta' Meriba.

25 Hu 'l Arun u 'l Elgħażar ibnu, u tellagħhom fuq il-muntanja ta' Hor:

26 U nażza' lil Arun minn hwejġu, u libbishom lil Elgħażar ibnu, u Arun jingabar ma' niesu, u jmut hemm.

27 U Mosè għamel bħal ma ordnalu l-Mulej: u telghu fuq il-muntanja ta' Hor quddiem il-miġemgħa kollha.

28 U Mosè nażza' lil Arun minn hwejġu u libbishom lil Elgħażar ibnu; u Arun miet hemm fuq il-quċċata tal-muntanja: u Mosè u Elgħażar niżlu minn fuq il-muntanja.

29 U meta l-miġemgħa kollha rat li Arun miet, dar Iżrael kollha bkiet lil Arun għal tletin jum.

21 U meta l-Kanġhani, is-sultan Għarad, li kien iġhammar fin-nofsinar, sama' li Iżrael kien ġej mit-triq ta' l-ispjuni; tqabad magħhom, u ha x'uhud minnhom prigionieri.

2 U Iżrael għamel wegħda lill-Mulej, u qal: Jekk tagħtini dawn in-nies f'idejja, neqred għalkollox il-bliet tagħhom.

3 U l-Mulej sama' kliem Iżrael, u rħielu f'idejħ il-Kanġhanin; u qered lil-hom u lill-bliet tagħhom: u semmew lil dak il-post Horma.

4 U telqu mill-muntanja ta' Hor, mat-triq tal-bahar l-Aħmar, biex iduru ma' l-art ta' Edom: u l-poplu ddejjaq wisq bit-triq.

5 U l-poplu beda jġhid fuq Alla, u fuq Mosè: Għalfejn tallajtuna mill-Eġittu, biex immutu fid-deżert? Hawn m'hawnx hobż, u lanqas ilma; u ruħna mxabbja minn dan l-ikel haħf.

6 U l-Mulej bagħat sriep hamjin fost il-poplu, u gidmu lill-poplu; u hafna mietu min-nies ta' Iżrael.

7 Għalhekk il-poplu ġie għand Mosè, u qalulu: Dnibna, għax tkellimna fuq il-Mulej, u fuqek; itlob lill-Mulej, biex iwarrab minn fuqna s-sriep. U Mosè talab għall-poplu.

8 U l-Mulej qal lil Mosè: Aġħmel serp hamin, u qieghdu fuq qasba: u jiġri, illi kull min ikun migdum, u jħares lejħ, jibqa' haġ.

9 U Mosè għamel serp tal-bronż, u qieghdu fuq qasba, u ġara, illi meta xi hadd kien jiġdmu xi serp, kien iħares lejħ is-serp tal-bronż, u jfiq.

10 U wlied Izrael telqu, u waqqfu l-kamp f'Obot.

11 U rhewlha minn Obot, u waqqfu l-kamp f'Ghijje-Ghabarim, fid-deżert ta' quddiem Mowab, in-naha ta' tluġh ix-xemx.

12 Reġġu telqu minn hemm, u waqqfu l-kamp f'Wied Zared.

13 Telqu wkoll minn hemm, u waqqfu l-kamp in-naha l-oħra ta' l-Arnon, li hu fid-deżert, hiereġ mill-art ta' l-Amurrin; għax l-Arnon hu tarf Mowab, bejn Mowab u l-Amurrin.

14 Għalhekk iġhidu fi ktieb il-gwerer tal-Mulej: Waheb f'Sufa, u fil-widien ta' l-Arnon,

15 U x-xaqliba tal-widien li tinfirex lejn ghamart Ghar, u tilhaq sa truf Mowab.

16 U minn hemm marru Bir: dan hu l-bir li qal il-Mulej lil Mosè fuq: Iġma' n-nies, u nagħtihom l-ilma.

17 Imbagħad Izrael għanna din il-ghanja: Fawwar, ja bir, għannulu!

18 Il-bir, li l-mexxejja hafru; li l-kbarat tal-poplu fethu, bix-xettru u bl-oħra tagħhom. U mid-deżert marru Mattana.

19 U minn Mattana, marru Nahaljel: u minn Nahaljel, Bamot:

20 U minn Bamot, marru l-wied li hemm fir-raba' ta' Mowab, f'ras il-Pisga, li thares lejn Ġesimon.

21 U Izrael bagħat messagġiera lil Sihon, sultan ta' l-Amurrin, iġhidulu:

22 Ha nġaddi mill-art tiegħek: ma ndurux fir-raba', jew fid-dwieli; ma nixorbux l-ilma tal-bjar: iżda nimxu mat-triq ewlenija, sakemm naqbuż truf artek.

23 U Sihon ma riedx iħalli lil Izrael iġaddi minn artu: imma Sihon ġama' n-nies tiegħu kollha, u hareġ għall-Izrael fid-deżert: u wasal Gahas, u habat għal Izrael.

24 U Izrael harbtu b'xifer is-sejf, u ha l-art tiegħu minn Arnon sa Gabbok, sa l-art ta' wlied Ghammon: għax truf l-art ta' wlied Ghammon kienu qawwijin.

25 U Izrael ha dawk il-bliet kollha: u Izrael għammar fil-bliet kollha ta' l-Amurrin, f'Hesebon, u fil-bliet ta' taħtha.

26 Għax Hesebon kienet il-belt ta' Sihon sultan ta' l-Amurrin, li kien habat għas-sultan ta' Mowab, ta' qablu, u hadlu minn idej l-art kollha tiegħu sa l-Arnon.

27 Għalhekk dawk li jqabblu jġhidu: Ejjew Hesebon, ha tinbena l-belt ta' Sihon, u tkun imhejjija:

28 Għax nar hareġ minn Hesebon, ilsien nar mill-belt ta' Sihon; u kiel lil Ghar ta' Mowab, u s-sidien tal-gholjiet ta' l-Arnon.

29 Hażin għalik, ja Mowab! Intliftu, ja nies ta' Kamos! Reha lil uliedu mahrubin, u ta l-bniet tiegħu bhala siera lil Sihon, sultan ta' l-Amurrin.

30 Iżda ahna tfajna l-vleġeġ tagħna

fugħom; Hesebon saret herba sa Dibon, u harbatniehom sa Nofa, in-nar wasal sa Medeba.

31 U hekk Izrael qagħad fi-art ta' l-Amurrin.

32 U Mosè bagħat jitkixxef Gaghzer, u hadu l-irhula tagħha, u bagħtu 'l barra lill-Amurrin, li kienu hemm.

33 U daru, u telġu għat-triq ta' Basan: u Ghog, sultan ta' Basan, hareġ għalihom, hu, u n-nies kollha tiegħu, biex jiggieled magħhom f'Edrej.

34 U l-Mulej qal lil Mosè: La tibżax minnu: għax f'idej irhejt lilu u lin-nies tiegħu kollha, u l-art tiegħu; u tagħmillu bħal ma għamilt lil Sihon, sultan ta' l-Amurrin li kien iġix f'Hesebon.

35 U habtu għalih, u għal uliedu, u għall-poplu tiegħu kollu, sakemm ma baqagħlu l-ebda wiehed haj: u hadu l-art tiegħu.

22 U wlied Izrael telqu, u waqqfu l-kamp fil-witjiet ta' Mowab, in-naha l-oħra tal-Gurdan, quddiem Gerko.

2 U Balaq, bin Sifor, sama' b'kulma għamel Izrael lill-Amurrin,

3 U Mowab baża' hafna mill-poplu, għax kien ta' kotra: u Mowab kien imwerwer minn ulied Izrael.

4 U Mowab qal lix-xjuħ ta' Midjan: Issa dil-kotra tibra' l-inħawi kollha tagħna, bħal ma jibra' gendus il-haxix tar-raba'; U Balaq, bin Sifor, kien sultan ta' Mowab dak iż-żmien.

5 Għalhekk bagħat messagġiera għand Balgham, bin Beghor, f'Petor, li qieghda fuq ix-xmara, fi-art ta' wlied niesu, isejhulu, u jġhidulu: Ara, hawn poplu li hareġ mill-Eġittu: ara, dal-poplu kesa wiċċ l-art, u qieghed biswiti.

6 Ejjja issa, nitlobok, ishitli 'l dal-poplu; għax hu wisq qawwi għalija: għandu mnejn jirnexxilna nitfughu barra mill-art, għax jien naf li min tberku int, ikun imbierek, u min tishtu int, ikun mishut.

7 U x-xjuħ ta' Mowab, u x-xjuħ ta' Midjan, marru bi hlas is-saħta f'idejhom; u waslu għand Balgham, u qalulu kliem Balaq.

8 U qalilhom: Oqogħdu l-lejl hawn, u nwegibkom kif ikellimni l-Mulej: u l-mexxejja ta' Mowab qagħdu ma' Balgham.

9 U Alla ġie għand Balgham, u qal: Min huma dawn ir-rġiel li hawn miegħek?

10 U Balgham qal lil Alla: Balaq, bin Sifor, sultan ta' Mowab, bagħathomli, u qalli:

11 Ara, hawn poplu li hareġ mill-Eġittu, li kesa wiċċ l-art: ejja issa, ishituli; għandi mnejn jirnexxili nkeċċih.

12 U Alla qal lil Balgham: La tmurx magħhom; la tishitx lill-poplu: għax huma mberkin.

13 U Balgham qam filghodu, u qal lill-mexxejja ta' Balaq: Morru lejn artkom; ghax il-Mulej ma jridx ihallini niġi maghkom.

14 U l-mexxejja ta' Mowab qamu, u marru ghand Balaq, u qalu: Balgham ma jridx jiġi maghna.

15 U Balaq raġa' baghat mexxejja oħra, aktar u oghla minn ta' l-ewwel.

16 U ġew ghand Balgham, u qalulu: Hekk qal Balaq bin Sifor: Thalli xejn, nitlobok, iżommok li tiġi ghandi:

17 Ghax jien nimliek b'ġieh kbir, u kulma tgħidli naghmlu: ejja, nitlobok, ishitli lil dal-poplu.

18 U Balgham wieġeb u qal lill-qaddejjja ta' Balaq: Jekk jagħtini Balaq mimli daru fidda u deheb, ma nistax nikser il-kelma tal-Mulej Alla tieghi, biex naghmel anqas jew aktar.

19 Għalhekk issa, nitlobok, oqogħdu hawn intom ukoll il-lejla, biex inkun naf xi jgħidli iżjed il-Mulej.

20 U Alla ġie ghand Balgham bil-lejl, u qallu: La dawn ir-rġiel ġew biex isejhulek, qum, u mur magħhom; iżda l-kelma li ngħidek jien, dik għamel.

21 U Balgham qam filghodu, u xedd il-hmara tiegħu, u mar mal-mexxejja ta' Mowab.

22 U għadab Alla xeghel għalih talli mar: u l-anġlu tal-Mulej qagħadlu fit-triq bhala avversarju kontra tiegħu. Issa Balgham kien riekeb il-hmara tiegħu, u ż-żewġ qaddejjja tiegħu kienu miegħu.

23 U l-hmara rat l-anġlu tal-Mulej wieqaf fit-triq, b'sejfu mislut f'idu: u lwiet il-hmara mit-triq, u marret fir-raba': u Balgham sawwat il-hmara, biex iġibha fit-triq.

24 Iżda l-anġlu tal-Mulej qagħad f'mogħdija qalb id-dwieli, b'hajt minn hawn, u b'hajt minn hemm.

25 U malli l-hmara rat l-anġlu tal-Mulej, irtasset mal-hajt, u rasset riġel Balgham mal-hajt: u raġa' beda jsaww-atha.

26 U l-anġlu għadda iżjed il-quddiem, u qagħad f'post dejjaq, fejn ma kienx hemm triq fejn tilwi, u la lejn il-lemin, u lanqas lejn ix-xellug.

27 U malli l-hmara rat l-anġlu tal-Mulej, waqgħet fi-art taht Balgham: u għadab Balgham xeghel għaliha, u sawwat il-hmara bil-hatar.

28 U l-Mulej fetah halq il-hmara, u qalet lil Balgham: X'għamiltlek, biex sawwattni s'issa diġà tliet darbiet?

29 U Balgham qal lill-hmara: Ghax għamiltni haġa tad-dahk: nixtieq li kelli sejf f'idi, ghax kieku kont noqtlok issa.

30 U l-hmara qalet lil Balgham: M'iniex jien il-hmara tiegħek, li fuqha inti dejjem irkiibt sa llum mindu kont tiegħek?

Għandi jien il-ghada li naghmillek hekk? U wieġeb: Le.

31 Imbagħad il-Mulej fetah għajnejn Balgham, u ra l-anġlu tal-Mulej wieqaf fit-triq, bis-sejf tiegħu mislut f'idu: u baxxa rasu, u nxeħet għal wiċċu.

32 U l-anġlu tal-Mulej qallu: Għaliex sawwat il-hmara tiegħek s'issa tliet darbiet? Ara, jien hriġt biex nilqgħek, ghax triqtek hażina quddiemni:

33 U ratni l-hmara, u lwiet minn quddiemni dawn it-tliet darbiet: li ma lwietx minn quddiemni, kieku sgur s'issa qtiltek, u lilha hallejtha haġja.

34 U Balgham qal lill-anġlu tal-Mulej: Dnibt; ghax ma kontx naf li int kont wieqaf fit-triq kontra tieghi: għalhekk issa, jekk ma jogħġbokx, nargħa lura.

35 U l-anġlu tal-Mulej qal lil Balgham: Mur ma' dawn ir-rġiel: biss il-kliem li ngħidek, għandek titkellem. U hekk Balgham mar mal-mexxejja ta' Balaq.

36 U malli Balaq sama' li Balgham ġej, mar jiltaqa' miegħu f'belt ta' Mowab, li qieghda fi truf Arnon, fl-aħhar tat-truf.

37 U Balaq qal lil Balgham: Ma bagħttx jien malajr insejjaħlek? Għaliex ma ġejtlix? Ma nistax tassew nagħtik kull ġieh?

38 U Balgham qal lil Balaq: Hawn jien; ġejt għandek: nista' issa b'xi mod ngħid xi haġa? Il-kliem li Alla jqegħidli f'fommi, lilhom ingħid.

39 U Balgham mar ma' Balaq, u waslu Kirjat-Husot.

40 U Balaq offra gniedes u nħaġ, u bagħat lil Balgham, u lill-mexxejja li kienu miegħu.

41 U ġara l-ghada, li Balaq ha lil Balgham, u tellghu fuq il-gholjiet ta' Bagħal; biex minn hemm jara tarf il-kamp ta' Izrael.

23 U Balgham, qal lil Balaq: Ibnili hawn seba' artali, u hejjili hawn seba' għogiela u seba' kbien.

2 U Balaq għamel kif qal Balgham; u Balaq u Balgham offrew fuq kull altar għoġol u kibx.

3 U Balgham qal lil Balaq: Oqgħod hdejn l-offerta mahruqa tiegħek, u jien immur: għandu mnejn il-Mulej jiġi jiltaqa' miegħi: u kulma jurini, ngħidulek. U tala' f'post għoli.

4 U Alla Itaqa' ma' Balgham: u qallu: hejjet seba' altari, u offret fuq kull altar għoġol u kibx.

5 U l-Mulej qieghed il-kliem f'fomm Balgham, u qal: Arġa' mur ghand Balaq, u għidlu hekk.

6 U raġa' mar għandu, u, ara, hu kien wieqaf hdejn is-sagrificju tiegħu tal-hruq, hu, u l-mexxejja kollha ta' Mowab.

7 U Balgham lissen l-oraklu tiegħu, u

qal: Balaq giebni minn Aram, is-sultan ta' Mowab, mill-muntanji tal-lvant, u qalli: Ejja ishitli 'l Gakobb! Ejja, idghi lil Izrael!

8 Kif nishet, lil min ma sehtux Alla? Jew kif nidghi, lil min ma daghalux il-Mulej?

9 Ghax minn fuq ras il-blat narah, u minn fuq il-gholjiet inhares lejh: ara, il-poplu jghammar wahdu, u mal-ġnus mhux maghdud.

10 Min jista' jghodd it-trab ta' Gakobb, u jghodd ir-raba' wahda minn Izrael? Hallini mmut il-mewta tat-tajbin, u ha jkun l-ahhar tiegħi bhal tagħhom!

11 U Balaq qal lil Balgham: X'ghamiltli? Jien hadtek biex tishet l-eghdewwa tiegħi, u, ara, int ma ghamiltx l'ief berikthom.

12 U l-iehor wiegeb u qal: M'ghandix inqis li nitkellem dak li l-Mulej qieghed f'fommi?

13 U Balaq qallu: Ejja miegħi, nitlobok, f'post ieħor, minn fejn tista' tarahom: int tara biss tarf minnhom, u ma tarahomx kollha: u ishitomli minn hemm.

14 U giebu fil-ghalqa ta' Sofim, fuq ras il-Pisga, u bena seba' altari, u offra ghogol u kibx fuq kull altar.

15 U Balgham qal lil Balaq: Oqghod hawn hdejn l-offerta mahruqa tiegħek, waqt li jien nintaqa' mal-Mulej hemm.

16 U l-Mulej iltaqa' ma' Balgham, u qeghidlu l-kliem f'fommu, u qallu: Arġa' mur ghand Balaq, u hekk ghidlu:

17 U xhin Balgham ġie għandu, ara, hu kien wieqaf hdejn l-offerta tiegħu tal-hruq u l-mexxejja ta' Mowab miegħu. U Balaq qallu: X'qal il-Mulej?

18 U Balgham lissen l-oraklu tiegħu, u qal: Qum, Balaq, u isma'; aghtini widen, o bin Sifor!

19 Mhux raġel Alla, biex jigdeb; jew bin il-bniedem, biex jindem: jaqaw ighid, u ma jagħmilx? jew iwiegħed, u ma jzommx kelmtu?

20 Ara, biex inbierek jien hadt l-ordni: bierək hu, u jien ma nistax inraġġa' lura l-barka.

21 Hu ma jilmahx hażen f'Gakobb, u lanqas ra għawf l'Izrael: il-Mulej, Alla tiegħu, miegħu; u l-ghajta ta' sultan hi fosthom.

22 Alla harighom mill-Egittu; hu għalihom bhal grun ta' gendus salvagg.

23 Tassew, mhemmx seher f'Gakobb, lanqas hemm xi teħbir f'Izrael: f'waqtu, jinghad lil Gakobb, u lil Izrael: X'ghamel Alla!

24 Ara, il-poplu jqum bhal ljunissa, u jirtafa' bhal ljun: ma jimteddx qabel ma jkun kiel il-priza tiegħu, u jkun xorob demm il-maqtulin.

25 U Balaq qal lil Balgham: La tishtu-hom xejn, u la tbirkuhom xejn.

26 Izda Balgham wiegeb, u qal lil Balaq: Ma għidtlkx, li kulma jghid il-Mulej, lilu nagħmel?

27 U Balaq qal lil Balgham: Ejja, nitlobok, nieħdok f'post ieħor; għandu mnejn jogħġbu lil Alla li tishithomli minn hemm.

28 U Balaq ha lil Balgham fuq il-quccata ta' Pegħor, li thares lejn Gesimon.

29 U Balgham qal lil Balaq: Ibnili hawn seba' altari, u hejjili hawn seba' ghogħiela, u seba' kbxi.

30 U Balaq ghamel kif qallu Balgham, u offra ghogol u kibx fuq kull artal.

24 U meta Balgham ra li kien jogħġob lill-Mulej ibierek lil Izrael, ma marx, bhal drabijiet oħra, ifittex is-sharijiet, imma dawwar wiċċu lejn id-deżert.

2 U Balgham rafa' ghajnejh, u ra 'l Izrael ighammar fit-tined tiegħu skond it-tribujiet tiegħu; u l-ispirtu t'Alla ġie fuqu.

3 U lissen l-oraklu tiegħu, u qal: Hekk ighid Balgham, bin Begħor: hekk ighid il-bniedem li għandu ghajnejh miŧtuha:

4 Hekk ighid min jisma' kliem Alla; li jara l-vizjoni ta' Dak li jista' jjaq' u jinfethulu ghajnejh.

5 Kemm huma sbieħ it-tined tiegħek, o Gakobb, u l-aghmajjar tiegħek, o Izrael!

6 Bhal widien jinfirxu, bhal ġonna hdejn xi xmara, bhal sabbara li l-Mulej hawwilha, bhal ċedri hdejn l-ilmijiet.

7 Ifur l-ilma mis-satal tiegħu, u nislu jkun f'kotra ta' ilmijiet, u s-sultan tiegħu jogħla aktar minn Agag, u tintrafa' s-saltna tiegħu.

8 Alla li hargu mill-Egittu jagħtih il-qawwa ta' gendus salvagg: jibla' l-ġnus eghdewwa tiegħu, u jfarrak għadamhom, u bil-vleġġe tiegħu jinfidhom.

9 Jibreċ, jimtedd bhal ljun, u bhal ljunissa; min iqajmu? Imbierek kull min ibierek: u mishut min jishtek!

10 U għadab Balaq xegħel għal Balgham, u Balaq habbat idejh, u qal lil Balgham: Sejjatlek biex tishet lill-eghdewwa tiegħi, u, ara, int berikthom għal tliet darbiet.

11 Għalhekk issa aħrab lejn artek: jien kont hsibt li nimliek b'ġieħ kbir; iżda, ara, il-Mulej żammek lura minn dal-ġieħ.

12 U Balgham wiegeb lil Balak: Ma għidtilhomx jien lill-messaġġiera tiegħek li inti bghattli,

13 Li jekk jagħtini Balaq mimli daru fidda u deheb, jien ma mmurx kontra l-ordni tal-Mulej, biex nagħmel minn rajja tajjeb jew hażin; iżda dak li jghidli l-Mulej, jien nġhid?

14 U issa, ara, jien sejjer lejn niesi: ejja, mela, u nġhidlek x'ghad jagħmel dal-poplu lill-poplu tiegħek fiż-żmien li ġej.

15 U lissen l-oraklu tieghu, u qal: Hekk ighid Balgham, bin Beghor: hekk ighid il-bniedem li ghajnejh miftuha:

16 Hekk ighid min jisma' kliem Alla; li jaghrif il-gherf ta' l-aktar Gholi; li jara l-vizjoni ta' Dak li jista' kollox; li jaqa' u jinfethulu ghajnejh.

17 Narah, imma mhux issa: inhares lejh, imma mhux qrib: titla' Kewkba minn Gakobb, u jqum Xettru minn Izrael, u jkisser gñub Mowab, u jeqred l-ulied kollha ta' Set.

18 U Edom ikun wirtu, u Seghir ukoll ikun wirt l-eghdewwa tieghu; u Izrael jaghmel eghmil ta' hila.

19 Minn Gakobb jiġi wiehed isaltan, u jeqred dak li jkun fadal mill-belt.

20 U xhin ra lil Ghamaleq, baqa' jliessen l-oraklu tieghu, u qal: L-ewwel fil-ġnus hu Ghamaleq; iżda tmiemu jkun li jinqered ghal dejjem.

21 Imbaghad ra l-Kenin, u lissen l-oraklu tieghu, u qal: Qawwija aghmartek, u int tqiegħed fil-blat il-bejta tiegħek.

22 Madankollu l-Keni jsir herba, sakemm Assur jiehdok fil-jasar.

23 U raġa' lissen l-oraklu tieghu, u qal: Jahasra, min ikun haj meta Alla jaghmel dan!

24 U jiġu ġfen minn naha tal-Kittim, u jghakksu lil Assur, u jghakksu lil Gheber, u hu wkoll jintemm ghal dejjem.

25 U Balgham qam, u telaq, u raġa' lura lejn artu: u Balaq ukoll mar ghal triqtu.

25 U Izrael ghammar f'Settim, u l-poplu beda jiżni mal-bniet ta' Mowab.

2 U huma kienu jistiednu l-poplu għas-sagrifici ta' l-allat tagħhom: u l-poplu kien jiekol, u jaghti qima lill-allat tagħhom.

3 U Izrael ingħaqad ma' Baghal-Peghor u ghadab il-Mulej xeghel ghal Izrael.

4 U l-Mulej qal lil Mosè: Hu l-mexxejja kollha tal-poplu, u għallaqhom quddiem il-Mulej f'wiċċ ix-xemx, biex qillet il-Mulej tarġa' lura minn Izrael;

5 U Mosè qal lill-imħallfin ta' Izrael: Oqtlu kull wiehed lil dawk li minn niesu nġhaqdu ma' Baghal-Peghor.

6 U ara, wiehed minn ulied Izrael ġie u ġieb lil hutu waħda Midjanija taħt ghajnejh Mosè, u taħt ghajnejh il-miġemgħa ta' wlied Izrael, li kienu jibku f'bieb it-tinda tal-laqgħa.

7 U malli Finehas, bin Elgħazar, bin Arun il-qassis, ra dan, qam minn qalb il-miġemgħa, u qabad lanza f'idu;

8 U dahal wara dak ir-raġel ta' Izrael fit-tinda, u nifidhom it-tnejn, ir-raġel ta' Izrael, u l-mara f'zaqgħa. U hekk waqfet il-qerda minn qalb ulied Izrael.

9 U dawk li mietu fil-qerda kienu erbgha u ghoxrin elf.

10 U l-Mulej kellew lil Mosè, qallu: 11 Finehas, bin Elgħazar, bin Arun il-qassis, raġġa' lura qillti minn ulied Izrael, billi kien ghajjur għal ġiehi fost-hom; u hekk ma qridtx lil ulied Izrael fil-ġejra tiegħi.

12 Għalhekk għid: Ara, jien nagħtih il-ghaqda tiegħi tas-sliem:

13 U tkun għalih, u għal nisl warajh, għaqda ta' sacerdozju għal dejjem; għax kien ghajjur għal Alla tieghu, u għamel tpattija għal ulied Izrael.

14 Issa isem ir-raġel Izraelita, li kien maqtl mal-mara Midjanija, kien Zimri, bin Salu, mexxej ta' familja mit-tribù ta' Simghon.

15 U isem il-mara Midjanija l-maqtula kien Kozi, bint Sur; hu kien mexxej ta' poplu, u ta' waħda mid-djar ta' Midjan.

16 U l-Mulej kellew lil Mosè, qallu: 17 Aghmel gwerra lil Midjanin, u oqtolhom:

18 Għax huma għamlukom gwerra bil-qerq tagħhom, fil-biċċa ta' Peghor, u fil-biċċa ta' Kozi, bint il-mexxej ta' Midjan, oħthom, li kienet maqtula f'jum il-qerda, htija ta' Peghor.

26 U ġara wara l-qerda, illi l-Mulej kellew lil Mosè, u lil Elgħazar bin Arun il-qassis, billi qal:

2 Ghoddu l-miġemgħa kollha ta' wlied Izrael, mill-ghoxrin sena 'l fuq, skond dar missirjiethom, dawk kollha li huma tajbin għall-gwerra f'Izrael.

3 U Mosè u Elgħazar il-qassis kellew magħhom fil-witijet ta' Mowab, hdejn il-Gurdan, biswit Gerko, billi qallu:

4 Ghoddu l-poplu, mill-ghoxrin 'l fuq; bħalma 'l Mulej wissa lil Mosè u lil ulied Izrael, li harġu mill-Eġittu.

5 Ruben, il-kbir ta' Izrael: ulied Ruben; Hanok, li minnu harġet il-familja tal-Hanokin: minn Pallu, il-familja tal-Palluw:

6 Minn Hesron, il-familja tal-Hesronin: minn Karmi, il-familja tal-Karmin;

7 Dawn huma l-familji tar-Rubenin: u dawk li nġhaddu minn-hom kienu tlieta u erbghin elf, seba' mija u tletin.

8 Uljed Pallu, Elijah.

9 Uljed Elijah: Nemwel, u Datan, u Abiram. Dan hu dak Datan u dak Abiram, li kienu mahturin mill-miġemgħa, li qamu għal Mosè, u għal Arun, mal-ġemgħa ta' Korah, meta haduha mal-Mulej.

10 U l-art fethet halqha, u belghet lil-hom u 'l Korah, u mietet dik il-ġemgħa meta haraq in-nar il-mitejn u hamsin raġel: u serwet ta' eżempju.

11 Iżda wlied Korah ma mitux.

12 Uljed Simghon skond il-familji

tagghom: minn Nemwel, il-familja tan-Nemwelin: minn Gamin, il-familja tal-Gaminin: minn Gakin, il-familja tal-Gakinin:

13 Minn Żerah, il-familja taż-Żerahin; minn Sawl, il-familja tas-Sawlin.

14 Dawn huma l-familji ġejjin minn Simghon; tnejn u ghoxrin elf u mitejn.

15 Ulied Gad, skond il-familji taghom: minn Sefon, il-familja tas-Sefonin: minn Haġgi, il-familja tal-Haġgin: minn Suni, il-familja tas-Sunin:

16 Minn Ożni, il-familja ta' l-Ożnin: minn Gheri, il-familja tal-Gherin:

17 Minn Arod, il-familja ta' l-Arodin: minn Areli, il-familja ta' l-Arelin.

18 Dawn huma l-familji ta' wlied Gad, skond dawk li kienu maghdudin minnhom, erbghin elf u hames mitt raġel.

19 Ulied Guda kienu Gher u Onan: u Gher u Onan mjetu f'art Kanghan.

20 U wlied Guda skond il-familji taghhom kienu: minn Sela, il-familja tas-Selanin: minn Fares, il-familja tal-Faresin: minn Żerah, il-familja taż-Żerahin.

21 U wlied Fares kienu: Minn Hesron, il-familja tal-Hesronin: minn Hamul, il-familja tal-Hamulin.

22 Dawn huma l-familji ta' Guda, skond dawk li kienu maghdudin minnhom, sitta u sebghin elf u hames mitt raġel.

23 Minn ulied Issakar skond il-familji taghhom: minn Tola, il-familja tal-Tolaghin: minn Puwa, il-familja tal-Puwin:

24 Minn Ġasub, il-familja tal-Ġasubin: minn Simron, il-familja tas-Simronin.

25 Dawn huma l-familji ta' Issakar, skond dawk li kienu maghdudin minnhom, erbgha u sittin elf u tliet mija.

26 Ulied Zebulun, skond il-familji taghhom: minn Sered, il-familja tas-Seredin: minn Elon, il-familja ta' l-Elonin: minn Ġahlel, il-familja tal-Ġahlelin.

27 Dawn huma l-familji ta' Zebulun, skond dawk li kienu maghdudin minnhom, sittin elf u hames mitt raġel.

28 Ulied Guzepp, skond il-familji taghhom, kienu Manasse u Efrajm.

29 Minn ulied Manasse: min Makir, il-familja tal-Makirin. U Makir wiled il-Gilghad, u minn Gilghad ġejja il-familja tal-Gilghadin.

30 Dawn huma wlied Gilghad: minn Gezer, il-familja tal-Gezerin: minn Heleq, il-familja tal-Heleqin:

31 Minn Asrijel, il-familja ta' l-Asrijelin: minn Sikem, il-familja tas-Sikemin:

32 Min Semida, tas-Semidaghin: minn Hefer, il-familja tal-Heferin.

33 U Selofehad bin Hefer ma kellux tfal sbjien, imma bniet, u kien jisimhom il-bniet ta' Selofehad: Mahla, Nogha, Hogla, Milka, u Tirsu.

34 Dawn huma l-familji ta' Manasse, u

dawk li kienu maghdudin minnhom kienu tnejn u hamsin elf u seba' mitt raġel.

35 Dawn huma wlied Efrajm, skond il-familja taghhom: minn Sutelah, il-familja tas-Sutelhin: minn Beker, il-familja tal-Bekrin: minn Tahan, il-familja tal-Tahanin.

36 Dawn huma wlied Sutelah: minn Gheran, il-familja tal-Gheranin.

37 Dawn huma l-familji ta' wlied Efrajm, skond dawk li kienu maghdudin minnhom, tnejn u tletin elf u hames mitt raġel. Dawn huma wlied Guzepp, skond il-familji taghhom.

38 Ulied Benjamin, skond il-familji taghhom: minn Bela', il-familja tal-Belghin: minn Asbel, il-familja ta' l-Asbelin: minn Ahiram, il-familja ta' l-Ahiramin.

39 Minn Sufam, il-familja tas-Sufamin: minn Hufam, il-familja tal-Hufamin.

40 U kienu wlied Bela': Ard u Naghman: minn Ard, il-familja ta' l-Ardin: u minn Naghman, il-familja tan-Naghmin.

41 Dawn huma wlied Benjamin, skond il-familji taghhom: u dawk li kienu maghdudin minnhom kienu jghoddu hamsa u erbghin elf u sitt mitt raġel.

42 Dawn huma wlied Dan, skond il-familji taghhom: minn Suham, il-familja tas-Suhamin. Dawn huma l-familji ta' Dan, skond il-familji taghhom.

43 Il-familji kollha tas-Suhamin skond dawk li kienu maghdudin minnhom, kienu erbgha u sittin elf u erba' mitt raġel.

44 Ulied Aser, skond il-familji taghhom: minn Gimna, il-familja tal-Gimnin: minn Gesswi, il-familja tal-Gesswin: minn Berigha, il-familja tal-Berighin.

45 Minn ulied Berigha: minn Heber, il-familja tal-Hebrin: minn Malkijel, il-familja tal-Malkijelin.

46 U bint Aser kien jisimha Sara.

47 Dawn huma l-familji ta' wlied Aser, skond dawk li kienu maghdudin minnhom: u jghoddu tlieta u hamsin elf u erba' mitt raġel.

48 Ulied Naftali, skond il-familji taghhom: Minn Ġahsel il-familja tal-Ġahselin: minn Guni, il-familja tal-Gunin:

49 Minn Geser, il-familja tal-Gesrin: minn Sillem, il-familja tas-Sillemin.

50 Dawn huma l-familji ta' Naftali, skond il-familji taghhom: u dawk li nghaddu minnhom kienu hamsa u erbghin elf u erba' mitt raġel.

51 Dawn huma wlied Izrael, li kienu maghdudin: sitt mitt elf u wiehed u seba' mija u tletin.

52 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

53 Lil dawn tqassam l-art, b'wirt, skond ghadd ismijiethom.

54 Lil min hu ta' ghadd kbir, aghtih wirt kbir: u lil min hu żghir, wirt żghir:

lil kulhadd jinghata wirt skond il-maghdudin tieghu.

55 Madankollu, l-art tinqasam bix-xorti: skond ismijiet it-tribujiet ta' missiri-jiethom, jirtuha.

56 Bix-xorti taqsmu wirt l-art bejn il-kbir u ż-żghir.

57 U dawn huma l-Leviti maghdudin skond il-familji taghhom: minn Gerson, il-familja tal-Gersonin; minn Kehat, il-familja tal-Kehatin; minn Merari, il-familja tal-Merarin.

58 Dawn huma l-familji tal-Leviti: il-familja tal-Lebnin, il-familja tal-Hebronin, il-familja tal-Mahlin, il-familja tal-Musin, il-familja tal-Korahin. U Kehat wiled lil Ghamram.

59 U isem mart Ghamram kien Gokebed, bint Levi, u twelidlu fl-Eġittu; u wildet lil Ghamram, lil Arun, u lil Mosè, u lil Mirjam oħthom.

60 Lil Arun twieldu Nadab, Abihu, Elghazar, u Itamar.

61 U Nadab u Abihu mietu, huma u joffru nar barrani quddiem il-Mulej.

62 U dawk li kienu maghdudin minnhom kienu tlieta u ghoxrin elf, kollha rġiel minn xahar 'il fuq: ghax ma kinux maghdudin qalb ulied Iżrael, ghax ma kien moghti lilhom l-ebda wirt fost ulied Iżrael.

63 Dan hu ghadd ulied Iżrael, li kienu maghdudin minn Mosè u Elghazar il-qassis fil-witjiet ta' Mowab, hdejn il-Gurdan, biswit Gerko.

64 Izda fost dawn ma kien hemm hadd mill-maghdudin ta' Mosè u Arun il-qassis, li kienu ghaddu lil ulied Iżrael fid-deżert ta' Sinaj.

65 Ghax il-Mulej kien qal ghalihom: Sgur li jmutu fid-deżert. U ma baqa' hadd minnhom, blief Kaleb, bin Gefunne, u Gożwè, bin Nun.

27 Imbaghad resqu l-bniet ta' Selofehad, bin Hefer, bin Gilghad, bin Makir, bin Manasse, mill-familji ta' Manasse, bin Gużep, li kien jisimhom: Mahla, Nogha, Hogla, Milka u Tirsu.

2 U qaghadu quddiem Mosè, u quddiem Elghazar il-qassis, u quddiem il-mexxejja u l-miġemgħa kollha, fil-bieb tat-tinda tal-laqgħa, iġhidu:

3 Miet missierna fix-xagħri, izda ma kienx mal-ġemgħa ta' dawk li nġemgħu kontra l-Mulej, fil-ġemgħa ta' Korah; izda miet fi dnuvu, u ma kellux subjien.

4 Għaliex isem missierna għandu jitneha minn fost il-familja tiegħu, la ma kellu ebda tifel? Aġtina, mela, biċċa art tagħna qalb hut missierna.

5 U Mosè ġieb il-biċċa tagħhom quddiem il-Mulej.

6 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

7 Sewwa qalu l-bniet ta' Selofehad: Iva, int tagħtuhom biċċa art b'wirt qalb hut missierhom; u tghaddi wirt missierhom lilhom.

8 U kellem lil ulied Iżrael, tghidilhom: Jekk raġel imut, u ma jkollux subjien, intom tghaddu l-wirt tiegħu lil bintu.

9 U jekk ma jkollux bniet, tagħtu l-wirt tiegħu lil hutu.

10 U jekk ma jkollux hutu, tagħtu l-wirt tiegħu lil hut missieru.

11 U jekk missieru ma jkollux hutu, tagħtu l-wirt tiegħu lill-egreb wiehed li jiġi minnu, mill-familja tiegħu, u jirtu hu. Hu dan ikun għal ulied Iżrael statut u ordinarza bħal ma ordna l-Mulej lil Mosè.

12 U l-Mulej qal lil Mosè: Itla' fuq il-muntanja ta' Ghabarim, u hares lejn l-art li jien tajt lil ulied Iżrael.

13 U malli tkun rajtha, tingabar ma' niesek int ukoll, bħal ma nġabar Arun huk.

14 Ghax intom ixxewwixtu kontra kelmti fid-deżert ta' Zin, meta qamet il-miġemgħa, u ma wrejtux il-qdusija tiegħi fil-ilma quddiem għajnejhom: dan hu l-ilma ta' Meriba f'Kades, fid-deżert ta' Zin.

15 U Mosè kellem lil-Mulej, qallu:

16 Halli l-Mulej, Alla ta' l-ispirti tal-hajjin kollha, iqieghed raġel fuq il-miġemgħa,

17 Li jista' johroġ quddiemhom, u li jista' jidhol quddiemhom, li johroġhom u jdahhalhom; biex il-miġemgħa tal-Mulej ma tkunx bħal merħla li m'għandhiex raj.

18 U l-Mulej qal lil Mosè: Hu 'l Gożwè bin Nun, raġel li fih hemm l-ispirtu, u qieghed idek fuqu;

19 U qieghdu quddiem Elghazar il-qassis, u quddiem il-miġemgħa kollha; u aġtli l-ordnijiet tiegħek quddiem għajnejhom.

20 U aġti lulu mill-awtorità tiegħek, biex jisimghu minnu il-miġemgħa kollha ta' Iżrael.

21 U joqgħod quddiem Elghazar il-qassis, li jistaqsilu quddiem il-Mulej xi jgħid l-Urim: u għall-kelma tiegħu johorġu, u għall-kelma tiegħu jidhlu, kemm hu u kemm l-ulied kollha ta' Iżrael, u l-miġemgħa kollha miegħu.

22 U Mosè għamel bħal ma ordnalu l-Mulej: u ha lil Gożwè, u qieghdu quddiem Elghazar il-qassis, u quddiem il-miġemgħa kollha:

23 U qieghed idejha fuqu, u tah il-hakma, bħal ma ordna l-Mulej permezz ta' Mosè.

28 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu: 2 Ordna lil ulied Iżrael, u għidilhom: Qisu li tagħtuni, f'waqthom, l-offerta

tieghi, u l-ikel li ghandu jinharag ghalija b'riha helwa.

3 U tghidilhom: Din hi l-offerta maghmula bin-nar li intom toffru lill-Mulej; zewg hrief ta' l-ewwel sena, bla difett, kuljum, bhala offerta mahruqa ghal dejjem.

4 Haruf wiehed toffruh filghodu; u l-haruf l-iehor toffruh fil-ghabex tal-ghaxija.

5 U l-ghaxra wahda ta' efa smid, bhala offerta tal-qamh, mibxuxa bi rbigha ta' zejт mishuq.

6 Hi offerta mahruqa ta' dejjem, li kienet offruta fuq il-muntanja Sinaj, b'riha tfuh, sagrificju maghmul bin-nar lill-Mulej.

7 U t-tiswib taghha jkun rbigha ta' hin ghal kull haruf: fil-post imqaddes inti ssawwab it-tiswib ta' l-inbid safi lill-Mulej.

8 U l-haruf l-iehor toffrih fil-ghabex tal-ghaxija: bhall-offerta tal-qamh ta' fil-ghodu, u bhat-tiswib tieghu, toffrih: sagrificju maghmul bin-nar, b'riha tfuh lill-Mulej.

9 U nhar ta' Sibт, zewg hrief ta' l-ewwel sena bla difett, u zewg eghxur smid bhala offerta tal-qamh, miblul biz-zejт, u t-tiswib tieghu:

10 Din hi l-offerta tal-hruq, ghal kull nhar ta' Sibт, barra mill-offerta mahruqa ta' kuljum, u t-tiswib taghha.

11 U fl-ewwel tax-xhur taghkom, toffru offerta mahruqa lill-Mulej: zewg ghoqiela, u kibx, seba' hrief ta' l-ewwel sena bla difett.

12 U tliet eghxur smid, ghall-offerta tal-qamh, miblul biz-zejт, ghal kull ghoqol; u zewg eghxur smid, ghall-offerta tal-qamh, miblul biz-zejт, ghal kull kibx;

13 U ghaxra wahda smid, miblul biz-zejт, ghall-offerta tal-qamh, ghal kull haruf; offerta tal-hruq, b'riha tfuh, sagrificju maghmul bin-nar lill-Mulej.

14 U t-tiswib taghhom ikun nofs hin inbid ghal kull ghoqol, u t-tielet wahda ta' hin ghall-kibx, u r-raba' wahda ta' hin ghall-haruf: din hi l-offerta mahruqa ta' kull xahar ma' tul xhur is-sena.

15 U bodbod ghas-sagrificju ghad-dnub lill-Mulej ikun offrut, barra mill-offerta tal-hruq ta' kuljum u t-tiswib taghha.

16 U fl-erbatax ta' l-ewwel xahar, ikun il-ghid tal-Mulej.

17 U l-hmistax ta' dax-xahar ikun ghid, ghal sebat ijjem jittiekel hobz bla hmira.

18 L-ewwel jum ikun laqgha mqaddsa; la taghmlu l-ebda xoghol ta' haddiema dak in-nhar.

19 Izda toffru sagrificju maghmul bin-nar bhala offerta tal-hruq lill-Mulej; zewg ghoqiela, kibx, u seba' hrief ta' sena: u jkunulkom bla difett.

20 U l-offerta taghhom tal-qamh tkun

tas-smid miblul biz-zejт: tliet eghxur ghal kull ghoqol; zewg eghxur ghal kull kibx;

21 U ghaxra wahda ghal kull haruf, ghas-seba' hrief:

22 U bodbod ghall-offerta tad-dnub, bhala offerta biex jitghattew dnubietkom.

23 U dawn toffruhom barra l-offerta mahruqa ta' filghodu, li hi offerta mahruqa ta' kuljum.

24 Offru dawn il-hwejjeq kuljum, f'kull wiehed mis-sebat ijjem; ikel is-sagrificju maghmul bin-nar, b'riha tfuh ghall-Mulej: offrut barra l-offerta mahruqa ta' kuljum, u t-tiswib taghha.

25 U fis-seba' jum ikollkom laqgha mqaddsa; u ma taghmlu l-ebda xoghol ta' haddiema.

26 F'jum l-ewwel frott, meta ggibu offerta gdidta tal-qamh lill-Mulej, f'ghid il-gmiegh, ikollkom laqgha mqaddsa; u ma taghmlu l-ebda xoghol ta' haddiema.

27 Izda toffru offerta tal-hruq, ta' riha tfuh lill-Mulej; zewg ghoqiela, kibx, u seba' hrief ta' l-ewwel sena;

28 U l-offerta taghhom tal-qamh, smid miblul biz-zejт, tliet eghxur ghal kull ghoqol, u zewg eghxur ghal kull kibx,

29 Ghaxra wahda ghal kull wiehed mis-seba' hrief;

30 U bodbod, biex taghmlu offerta ha tghattu dnubietkom.

31 Toffruhom barra mill-offerta mahruqa ta' kuljum, u l-offerta tal-qamh taghha, u t-tiswib taghhom: qisu li ikunulkom bla difett.

29 U fis-seba' xahar, fl-ewwel jum tax-xahar, ikollkom laqgha mqaddsa; u l-ebda xoghol ta' haddiema ma taghmlu: ikun jum ta' daqq it-trombi ghalikom.

2 U intom toffru offerta tal-hruq, b'riha tfuh lill-Mulej; ghoqol, kibx, u seba' hrief ta' l-ewwel sena, bla difett.

3 U l-offerta tal-qamh taghhom tkun tas-smid, miblul biz-zejт, tliet eghxur ghall-ghoqol, u zewg eghxur ghall-kibx,

4 U ghaxra wahda ghal kull wiehed mis-seba' hrief:

5 U bodbod ghas-sagrificju ghad-dnub, biex taghmlu offerta ha tghattu dnubietkom.

6 Barra mill-offerta tal-hruq ta' kull xahar, u l-offerta tal-qamh taghha, u l-offerta tal-hruq ta' kuljum, u l-offerta tal-qamh taghha, u t-tiswib taghhom, skond l-ordinanza taghhom, b'riha tfuh, sagrificju maghmul bin-nar lill-Mulej.

7 U jkollkom fil-ghaxra tas-seba' xahar laqgha mqaddsa; u tghakksu lilkom infuskom: l-ebda xoghol ma taghmlu dak in-nhar.

8 Izda toffru offerta mahruqa lill-Mulej, b'riha tfuh; ghoqol, kibx, u seba' hrief ta' l-ewwel sena, u qisu li jkunu bla difett.

9 U l-offerta tal-qamh taghhom tkun tas-smid, miblul biż-żejt; tliet eghxur għall-ghoġol, żewġ eghxur għall-kibx,

10 U għaxra wahda għal kull wiehed mis-seba' hrief:

11 U bodbod għas-sagrifiċċju għad-dnub; barra mis-sagrifiċċju għall-mahfra tad-dnubiet, u l-offerta tal-hruq ta' kuljum, u l-offerta tal-qamh tagħha, u t-tiswib tagħhom.

12 U fil-hmistax tas-seba' xahar ikollkom laqgħa mqaddsa; u intom ma tagħmlu l-ebda xogħol ta' haddiema, u tagħmlu għid f'għieħ il-Mulej għal sebat ijiem:

13 U toffru offerta tal-hruq, sagrifiċċju magħmul bin-nar, b'riħa tfuħ lill-Mulej; tlietax il-ghoġol, żewġ kbiex, u erbatax-il haruf ta' l-ewwel sena, bla difett:

14 U l-offerta tal-qamh taghhom tkun tas-smid, miblul biż-żejt, tliet eghxur għal kull wiehed mit-tlietax-il għoġol, żewġ eghxur għal kull wiehed miż-żewġ kbiex,

15 U għaxra wahda għal kull wiehed mill-erbatax-il haruf:

16 U bodbod għas-sagrifiċċju għad-dnub; barra mill-offerta tal-hruq ta' kuljum, u l-offerta tal-qamh, u t-tiswib tiegħu.

17 U t-tieni jum, toffru tnax-il għoġol, żewġ kbiex, u erbatax-il haruf ta' l-ewwel sena, bla difett.

18 U l-offerta tal-qamh taghhom, u t-tiswib taghhom għall-ghoġiela, għall-kbiex, u għall-hrief, tkun skond il-ghadd taghhom, u skond ir-reguli stabbiliti.

19 U bodbod għas-sagrifiċċju għad-dnub; barra mill-offerta tal-hruq ta' kuljum, u l-offerta tal-qamh tiegħu, u t-tiswib taghhom.

20 U fit-tielet jum, hdax-il għoġol, żewġ kbiex, u erbatax-il haruf ta' l-ewwel sena, bla difett;

21 U l-offerta tal-qamh taghhom, u t-tiswib taghhom għall-ghoġiela, għall-kbiex, u għall-hrief, ikunu skond il-ghadd taghhom, u skond ir-reguli stabbiliti.

22 U bodbod għas-sagrifiċċju għad-dnub; barra offerta mahruqa ta' kuljum, u l-offerta tal-qamh tiegħu, u t-tiswib tiegħu.

23 U fir-raba' jum għaxar għoġiela, żewġ kbiex, u erbatax-il haruf ta' l-ewwel sena, bla difett:

24 Bl-offerta tal-qamh taghhom, u t-tiswib taghhom għall-ghoġiela, għall-kbiex, u għall-hrief, ikunu skond il-ghadd taghhom, u skond ir-reguli stabbiliti.

25 U bodbod għas-sagrifiċċju għad-dnub; barra mill-offerta tal-hruq ta' kuljum, u l-offerta tal-qamh tiegħu, u t-tiswib tiegħu.

26 Fil-hames jum toffru disa' għoġiela, żewġ kbiex, u erbatax-il haruf ta' sena, bla difett:

27 U l-offerta tal-qamh taghhom, u

t-tiswib taghhom għall-ghoġiela, għall-kbiex u għall-hrief, ikunu skond il-ghadd taghhom, u skond ir-reguli stabbiliti.

28 U bodbod għas-sagrifiċċju għad-dnub; barra l-offerta tal-hruq ta' kuljum, u l-offerta tal-qamh tiegħu, u t-tiswib tiegħu.

29 U fis-sitt jum, tmien għoġiela, żewġ kbiex, u erbatax-il haruf ta' sena, bla difett:

30 U l-offerta tal-qamh taghhom, u t-tiswib taghhom għall-ghoġiela, għall-kbiex u għall-hrief, tkun skond il-ghadd taghhom, u skond ir-reguli stabbiliti.

31 U bodbod għas-sagrifiċċju għad-dnub; barra mill-offerta tal-hruq ta' kuljum, u l-offerta tal-qamh tiegħu, u t-tiswib tiegħu.

32 U fis-seba' jum, seba' għoġiela, żewġ kbiex, u erbatax-il haruf ta' l-ewwel sena, bla difett:

33 U l-offerta tal-qamh taghhom u t-tiswib taghhom għall-ghoġiela, għall-kbiex u għall-hrief, ikunu skond il-ghadd taghhom, u skond ir-reguli stabbiliti.

34 U bodbod għas-sagrifiċċju għad-dnub; barra mill-offerta tal-hruq ta' kuljum, u l-offerta tal-qamh tiegħu, u t-tiswib tiegħu.

35 It-tmien jum ikollkom laqgħa mqaddsa: l-ebda xogħol ta' haddiema ma tagħmlu dak in-nhar:

36 Iżda toffru offerta tal-hruq, sagrifiċċju magħmul bin-nar, b'riħa tfuħ lill-Mulej; għoġol, kibx, seba' hrief ta' l-ewwel sena, bla difett.

37 L-offerta tal-qamh taghhom, u t-tiswib taghhom għall-ghoġol, għall-kibx, u għall-hrief, ikunu skond il-ghadd taghhom, u skond ir-reguli stabbiliti.

38 U bodbod għas-sagrifiċċju għad-dnub; barra l-offerta tal-hruq ta' kuljum, u l-offerta tal-qamh tiegħu, u t-tiswib tiegħu.

39 Dawn il-hwejjeg tagħmlu fl-ghidien tagħkom lill-Mulej, barra mill-weghdiet tagħkom, u barra milli tagħtu minn rajkom, għall-offerti mahruqin tagħkom, u għall-offerti tagħkom tal-qamh, u għat-tiswib tagħkom, u għas-sagrifiċċji tagħkom tas-sliem.

40 U Mošé kellem lil ulied Iżrael, skond kulma ordnal il-Mulej.

30 U Mošé kellem lill-kapijiet tat-tribujiet ta' wlied Iżrael, qalilhom: Dan hu li ordna l-Mulej.

2 Jekk wiehed jagħmel wegħda lill-Mulej, jew jahlef li jorbot ruħu b'rabta; m'għandux jonqos minn kelmtu: skond kulma hareġ minn fomm jagħmel.

3 Jekk mara wkoll jagħmel wegħda lill-Mulej, u tintrobat b'rabta, meta għadha xebba f'dar missierha;

4 U missierha jisma' bil-weghda taghha, u bir-rabta li biha rabtet ruhha, u missierha ma jghidilha xejn, il-weghdi taghha kollha jkunu jiswew, u l-irbit kollu li bih rabtet ruhha, jiswa.

5 Izda jekk missierha ma jhallihix dak in-nhar li jisma'; l-ebda wahda mill-weghdi taghha, jew mir-rabtiet taghha li biha rabtet ruhha ma jiswew: u l-Mulej jahfrilha, għax missierha ma hallihix.

6 U jekk tizzewweg, wara li tkun għamlet il-weghda, jew harget xi kelma bla hsieb minn xofftejha, li biha rabtet ruhha;

7 U zewgħa jisma' dan, u ma jghidilha xejn dak in-nhar li jisma': il-weghdi taghha jiswew, u l-irbit li bih rabtet ruhha jiswa.

8 Izda jekk zewgħa ma jghidilha xejn dak in-nhar li jisma', iħassar il-weghda li għamlet, u dak li hareg minn xofftejha bla hsieb, li bih rabtet ruhha: u l-Mulej jahfrilha.

9 Imma kull wegħda ta' armla, u ta' dik li hi iddivorzjata, li bihom rabtu ruhhom, jiswew.

10 U jekk mara tagħmel wegħda f'dar zewgħa, jew torbot ruhha b'halfa;

11 U jisma' zewgħa, u ma jghidilha xejn, u ma jħassrilha xejn; il-weghdi taghha kollha jiswew, u l-irbit kollu li bih rabtet ruhha, jiswa.

12 Izda jekk zewgħa jħassarhom dak in-nhar li jisma' bihom; kulma hareg minn xofftejha dwar il-weghdi taghha, jew dwar ir-rabta ta' ruhha, ma jiswiex: zewgħa hassarhom; u l-Mulej jahfrilha.

13 Kull wegħda, u kull halfa biex tghakkes ruhha, zewgħa jista' jwettaqha, jew zewgħa jista' jxejjinha.

14 Izda jekk zewgħa jibqa' sieket għal kollox magħha minn jum għal ieħor; imbagħad iwettaq il-weghdi kollha taghha, jew l-irbit kollu taghha, li għandha fuqha: iwettaqhom, għax ma qal xejn dak in-nhar li sama' bihom.

15 Izda jekk iħassarhom wara li sama' fuqhom; fuqu tkun il-htija taghha.

16 Dawn huma l-istatuti, li l-Mulej ta lill-Mosè, bejn raġel u martu, u bejn missier u bintu, li tkun għadha xebba f'dar missierha.

31 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu: 2 Ha jithallsu wlied Izrael minn fuq il-Midjanin, u wara tingabar ma' niesek.

3 U Mosè kellem lill-poplu, qallu: Armaw xi rġiel minn fostkom għall-gwerra, ha jahbtu għall-Midjanin, biex jithallas il-Mulej minn fuq Midjan.

4 Minn kull tribù elf, mit-tribujiet kollha ta' Izrael, tibghatu għall-gwerra.

5 Għalhekk taw mill-elf ta' Izrael, elf minn kull tribù; tnax-il elf raġel, armati għall-gwerra.

6 U Mosè bagħathom elf minn kull tribù għall-gwerra, huma u Finehas, bin Elgħazar, il-qassis, bil-ghodod imqaddsa, u bit-trombi li jżarzu f'idejh.

7 U tqabdu mal-Midjanin, bħal ma ordna l-Mulej lil Mosè; u qatlu lill-irġiel kollha.

8 U qatlu wkoll, mal-maqtulin, lisslaten ta' Midjan: Evi, Rekem, Sur, Hur, u Reba', hames slaten ta' Midjan; u lil Balgham, bin Beghor, qatluh bis-sejf.

9 U wlied Izrael hadu maqbudin lin-nisa Midjanin kollha, u liz-zgħar tagħhom, u l-imriehel tagħhom, u hadu l-bhejjem tagħhom kollha, u l-imriehel tagħhom kollha, u ġidhom kollu.

10 U l-bliet tagħhom kollha fejn kienu jgħammru, u l-kampijiet tagħhom kollha, harquhom bin-nar.

11 U hadu kulma hatfu, u l-priża kollha, kemm nies, u kemm bhejjem.

12 U ġiebu għand Mosè, u għand Elgħazar il-qassis, u għand il-miġemgħa ta' wlied Izrael, lin-nies maqbudin, u l-priża, u dak li hatfu, fil-kamp fil-witjiet ta' Mowab, hdejn il-Gurdan, biswit Gerko.

13 U Mosè, u Elgħazar il-qassis, u l-mexxejja kollha tal-miġemgħa, harġu biex jiltaqqu magħhom barra mill-kamp.

14 U Mosè għadab għall-kmandanti ta' l-ezerċiti, għall-kaptani ta' l-elf, u għall-kaptani tal-mijiet, li ġew mit-taqbida.

15 U Mosè qalilhom: Hallejtu hajjin in-nisa kollha?

16 Araw, huma kienu li fuq il-kliehem ta' Balgham, ġibdu lil ulied Izrael biex jidinbu kontra l-Mulej fil-biċċa ta' Peghor, u saret dik il-qerda fil-miġemgħa tal-Mulej.

17 Għalhekk issa, oqtlu lit-tfal kollha rġiel fost iż-zgħar tagħhom, u oqtlu kull mara li kellha x'taqsam ma' raġel billi mteddet miegħu.

18 Izda t-fal kollha nisa, li ma kellhomx x'jaqsmu ma' raġel billi mteddu miegħu, halluħom hajjin għalikom.

19 U intom oqogħdu barra mill-kamp sebat ijjem: kull min qatel lil xi hadd, jew mess xi mejjet, jissaffa hu, u l-priġunieri tiegħu fit-tielet jum, u fis-seba' jum.

20 U saffu l-ilbies kollu tagħkom, u dak kollu li hu magħmul mill-ġild, u kull xogħol magħmul mix-xagħar tal-mogħoż, u kull haġa ta' l-injam.

21 U Elgħazar il-qassis qal lill-gwerrieri li marru għat-taqbida: Din hi ordni tal-ligi li l-Mulej ta lil Mosè:

22 Id-deheb, il-fidda, il-bronz, il-hadid, il-landa, u ċ-ċomb,

23 Kulma jiflah għan-nar, għaduh min-nar, u jindaf: madankollu, jissaffa wkoll bil-ilma ta' l-ingiesa: u dak li ma jiflahx għan-nar, għaduh mill-ilma.

24 U tahslu hwejjigkom fis-seba' jum, u titnaddfu, u wara tidhlu fil-kamp.

25 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:
 26 Ghodd l-priza kollha li nqabdet, sew bnedmin u sew bhejjem, int, u Elghazar il-qassis, u l-kapijiet ta' djar il-migemgha:
 27 U taqşam bin-nofs il-priza; bejn il-gwerrieri li hargu ghat-taqbida, u bejn il-migemgha kollha:
 28 U tarfa' harag lill-Mulej minghand il-gwerrieri li hargu ghat-taqbida: il-wiehed fil-hames mija, kemm min-nies, u kemm mill-baqar, mill-hmir, u min-nghag:
 29 Hudu dal-harag min-nofs tagghom, u aghtuh lil Elghazar il-qassis, bhala offerta merfugha lill-Mulej.
 30 U min-nofs ta' wlied Izrael, tiehu l-wiehed fil-hamsin, min-nies, mill-baqar, mill-hmir, min-nghag, u mill-bhejjem kollha, u taghtihom lil-Leviti, li jaghmlu l-ghassa tat-tabernaklu tal-Mulej.
 31 U Mosè u Elghazar il-qassis ghamlu bhalma ordna l-Mulej lil Mosè.
 32 Issa l-priza, dak li kien baqa' milli qabdu l-gwerrieri, kien sitt mija u hamsa u sebghin elf nagħga,
 33 Tnejn u sebghin elf baqra,
 34 Wiehed u sittin elf hmar,
 35 U tnejn u tletin elf mara li kienu ghadhom ma kellhomx x'jaqsmu ma' raġel billi mteddu miegħu.
 36 U n-nofs, li kien sehem dawn li marru għall-gwerra, kien tliet mija u sebgha u tletin elf u hames mitt nagħga:
 37 U l-harag tal-Mulej min-nghag kien sitt mija u hamsa u sebghin.
 38 U l-baqar kienu sitta u tletin elf; u minnhom il-harag tal-Mulej kien tnejn u sebghin.
 39 U l-hmir kienu tletin elf u hames mija; li minnhom il-harag tal-Mulej kien wiehed u sittin.
 40 U n-nies kienu sittax-il elf; li minnhom il-harag tal-Mulej kien tnejn u tletin ruh.
 41 U Mosè ta l-harag, li kien l-offerta merfugha lill-Mulej, lil Elghazar il-qassis, bhal ma ordna l-Mulej lil Mosè.
 42 U min-nofs ta' wlied Izrael, li kien qasmu Mosè minn sehem il-gwerrieri,
 43 (Issa n-nofs tal-migemgha kien tliet mija sebgha u tletin elf u hames mitt nagħga,
 44 U sitta u tletin elf baqra,
 45 U tletin elf u hames mitt hmar,
 46 U sittax-il elf bniedem;)
 47 U Mosè ha min-nofs ta' wlied Izrael, il-wiehed fil-hamsin, sew min-nies u sew mill-bhejjem, u tahom lil-Leviti, li kienu jghassu t-tabernaklu tal-Mulej; bhal ma ordna l-Mulej lil Mosè.
 48 Imbagħad resqu quddiem Mosè l-kmandanti li kienu fuq l-eluf ta' l-eżerċtu, il-kapijiet ta' l-eluf, u l-kapijiet tal-mijiet:
 49 U qalu lil Mosè: Il-qaddejja tiegħek

ghaddew il-gwerrieri li huma taht il-kmand tagħna, u ma jonqos hadd minna.
 50 Għalhekk ġibna, bhala offerta lill-Mulej, kull wiehed milli sab, hwejjeg tad-deheb, ktajjen u brazzuletti, ċrieket, pendent, u kullani, biex nagħmlu għal ruhna offerta ha nġhattu dnubietna quddiem il-Mulej.
 51 U Mosè u Elghazar il-qassis hadu minn għandhom id-deheb, kollu hwejjeg maħdumin.
 52 U d-deheb kollu ta' l-offerta li offrew lill-Mulej, minghand il-kapijiet ta' l-eluf, u l-kapijiet tal-mijiet, kien sittax-il elf u seba' mija u hamsin xekel.
 53 Il-gwerrieri kellhom kull wiehed dak li hafat għalih.
 54 U Mosè u Elghazar hadu d-deheb minghand il-kapijiet ta' l-eluf, u l-kapijiet tal-mijiet, u dahluh fit-tinda tal-laqgha, bhala tifikira lil ulied Izrael, quddiem il-Mulej.
32 Issa, ulied Ruben u wlied Gad kellhom kotra kbira ta' mriehel: u meta raw li l-art ta' Gagħzer, u l-art ta' Gilghad, kienu art tajba għall-imriehel;
 2 Uljed Gad u wlied Ruben ġew u kellmu lil Mosè, u lil Elghazar il-qassis, u lill-mexxejja tal-migemgha, billi qalu:
 3 Għatarot, u Dibon, u Gagħzer, u Nimra, u Hesebon, u Eleghale, u Sebam, u Nebo, u Begħon,
 4 L-art li l-Mulej waqqa' quddiem il-migemgha ta' Izrael, hi art ta' l-imriehel, u l-qaddejja tiegħek għandhom l-imriehel:
 5 Għalhekk, qalu huma, jekk ahna sibna hniena quddiemek, halli din l-art tingħata lill-qaddejja tiegħek, biex tkun tagħhom, u la tghaddiniex il-Gurdan.
 6 U Mosè wiegħ bil ulied Gad, u lil ulied Ruben: Hutkom imorru għall-gwerra, u intom toqogħdu hawn?
 7 Il-ghala taqtghu qalb ulied Izrael biex ma jghaddux għall-art li tahom il-Mulej?
 8 Hekk għamlu missirijietkom, meta bġhatthom minn Kades-Barnija biex jitkixxu l-art.
 9 Għax meta telghu sa wied Eskol, raw l-art, u qatghu qalb ulied Izrael, biex ma jmorrux fl-art li tahom il-Mulej.
 10 U għadab il-Mulej xegħel dak in-nhar, u halef, billi qal:
 11 Sgur li hadd mill-irġiel li hargu mill-Eġittu, minn ghoxrin sena 'l fuq, ma jara l-art li jien hlift lil Abraham, lil Izakk, u lil Ġakobb; għax ma mxewx sewwa warajja:
 12 Barra minn Kaleb, bin Ġefunne, il-Kenezi, u Gozwè, bin Nun: għax imxew tajjeb wara l-Mulej.
 13 U għadab il-Mulej xegħel għal Izrael, u halliehom jiġgerrew fid-deżert għal erbghin sena, sama ntemm in-nisel

kollu, li kien ghamel id-deni f'ghajnejn il-Mulej.

14 U, ara, intom qomtu flok missirijietkom, nisel ta' nies hatjin, biex iżzidu aktar il-qilla tal-ghadab tal-Mulej ghal Izrael.

15 Ghax jekk intom iżzulu minn warajh, jibqa' jhallihom fid-deżert, u tharbtu lil dawn in-nies kollha.

16 U resqu lejh, u qalu: Nibnu hawn imqawel ghall-imriehel taghna, u bliet ghat-tfal taghna:

17 Izda ahna narmaw lilna nfunsa biex nimxu quddiem ulied Izrael, sama ndahhluhom f'posthom: u t-tfal taghna jibqghu jghammru fil-bliet bis-swar, minhabba n-nies li jghammru f'dik l-art.

18 Ahna ma mmorrox lura fi djarna, qabel ma jiksbu wlied Izrael kull wiehed minnhom wirtu.

19 Ghax ahna ma jkolniex wirt maghhom 'il hemm mill-Gurdan, jew iżjed il-quddiem, meta jmissna l-wirt taghna 'l hawn mill-Gurdan, in-naha tal-lvant.

20 U Mosè qalilhom: Jekk taghmlu dil-haga, jekk tarmaw lilkom infuskom, u timxu quddiem il-Mulej ghall-gwerra,

21 U kull gwerrier taghkom jaqsam il-Gurdan quddiem il-Mulej, sakemm ikecci l-eghdewwa tieghu minn quddiemu;

22 U l-art tinhakem quddiem il-Mulej; imbaghad wara tergghu lura, u tkunu bla htija quddiem il-Mulej, u quddiem Izrael; u din l-art tkun taghkom quddiem il-Mulej.

23 Izda jekk ma taghmlux hekk, ara, tidinbu kontra l-Mulej: u kunu afu li dnuhkom isibkom.

24 Ibnu bliet ghat-tfal taghkom, u mqawel ghall-imriehel taghkom; u aghmlu dak li hareg minn fommkom.

25 U wlied Gad, u wlied Ruben, qalu lil Mosè: Il-qaddejja tieghek jaghmlu kif ordna sidi.

26 It-tfal taghna, in-nisa taghna, l-imriehel taghna, u l-bhejjem kollha taghna, joqoghdhu hawn fil-bliet ta' Gilghad:

27 Izda l-qaddejja tieghek ighaddu, kull wiehed minnhom armat ghall-gwerra, quddiem il-Mulej ghat-taqbida, bhal ma qal sidi.

28 U Mosè ta ordnijiet ghalihom lil Elghazar il-qassis, u lil Gozwe bin Nun, u lil-kapijiet ta' djar il-missirijiet tat-tribujiet ta' wlied Izrael.

29 U Mosè qalilhom: Jekk ulied Gad u wlied Ruben, ighaddu maghkom il-Gurdan, kollha armati ghat-taqbida, quddiem il-Mulej, u l-art taqa' f'idejkom; intom taghtuhom l-art ta' Gilghad biex tkun taghkom:

30 Izda jekk huma ma jghaddux maghkom armati, ikollhom sehem f'nofskom f'art Kanghan.

31 U wlied Gad u wlied Ruben wiegbu,

billi qalu: Bhal ma qal il-Mulej lill-qaddejja tieghek, hekk naghmlu.

32 Ahna nghaddu armati quddiem il-Mulej ghal art Kanghan, biex jibqa' l-wirt taghna 'l hawn mill-Gurdan.

33 U Mosè ta lil ulied Gad, u lil ulied Ruben, u lil nofs it-tribù ta' Manasse, bin Guzepp, is-saltna ta' Sihon, sultan ta' l-Amurrin, u s-saltna ta' Ghog, sultan ta' Basan, l-art kollha bil-bliet taghna, bl-inhawi tal-bliet ta' l-art dawramejt.

34 U wlied Gad bnew: Dibon, Ghatarot, Gharoer,

35 U Ghatrot, Sofan, Gaghzer, u Gogbegha.

36 U Bet-Haran, u Bet-Haran, bliet bis-swar: u mqawel ghall-imriehel.

37 U wlied Ruben bnew Hesebon, Eleghale, u Kirjataim,

38 U Nebo, u Baghal-Meghon, (b'ismijiethom mibdulini) u Sibma: u taw ismijiet ohra lill-bliet li bnew.

39 U wlied Makir, bin Manasse, marru Gilghad, u haduha, u keccew lill-Amurrin li kienu fha.

40 U Mosè ta Gilghad lil Makir, bin Manasse, u qaghad fha.

41 U Gajir, bin Manasse, mar u ha r-rhula taghhom, u semmiehom Hawwat-Gajir.

42 U Nobah mar u ha 'l Kenat, u l-irhula taghha, u semmieha Nobah, b'ismu.

33 Dan kien fejn waqfu wlied Izrael, li harġu mill-art ta' l-Egittu, bl-eżerċiti taghhom, taht id Mosè u Arun.

2 U Mosè kiteb t-tluq taghhom, skond fejn waqfu, kif ordna l-Mulej: u dan hu fejn waqfu skond kif telqu.

3 Telqu minn Ramesses fl-ewwel xahar, fil-hmistax ta' l-ewwel xahar; il-ghada tal-ghid ulied Izrael harġu b'id merfugha taht ghajnejn l-Egizzjani kollha.

4 Ghax l-Egizzjani difnu l-imweldin kollha ta' l-ewwel taghhom, li l-Mulej qatel fosthom: fuq l-allat taghhom ukoll il-Mulej ghamel haqq.

5 U wlied Izrael telqu minn Ramesses, u waqqu l-kampijiet taghhom f'Sukkot.

6 U telqu minn Sukkot, u waqqu l-kampijiet f'Etam, li hi f'tarf id-deżert.

7 U telqu minn Etam, u regghu daru lejn Pi-Hahiro, biswit Baghal-Sefon: u waqqu l-kampijiet quddiem Migdol.

8 U telqu minn quddiem Pi-Hahiro, u ghaddeu min-nofs il-bahar ghad-deżert, u ghamlu tlitt ijiem mixi fid-deżert ta' Etam, u waqqu l-kamp f'Marah.

9 U telqu minn Marah, u waslu Elim: u f'Elim kien hemm tnax-il ghajn ta' l-ilma, u sebghin sigra tat-tamar, u waqqu l-kamp hemm.

10 U telqu minn Elim, u waqqu l-kamp hdejn il-bahar l-Ahmar.

11 U telqu mill-bahar l-Ahmar, u waqqfu l-kamp fid-deżert ta' Sin.

12 U telqu mid-deżert ta' Sin, u waqqfu l-kamp f'Dofqa.

13 U telqu minn Dofqa, u waqqfu l-kamp f'Alus.

14 U telqu minn Alus, u waqqfu l-kamp f'Refidim, fejn ma kienx hemm ilma għall-poplu x'jixrob.

15 U telqu minn Refidim, u waqqfu l-kamp fid-deżert ta' Sinaj.

16 U telqu mid-deżert ta' Sinaj, u waqqfu l-kamp f'Qibrot-Hattawa.

17 U telqu minn Qibrot-Hattawa, u waqqfu l-kamp f'Haserot.

18 U telqu minn Haserot, u waqqfu l-kamp f'Ritma.

19 U telqu minn Ritma, u waqqfu l-kamp f'Rimmon-Perez.

20 U telqu minn Rimmon-Perez, u waqqfu l-kamp f'Libna.

21 U telqu minn Libna, u waqqfu l-kamp f'Rissa.

22 U telqu minn Rissa, u waqqfu l-kamp f'Kehelata.

23 U telqu minn Kehelata, u waqqfu l-kamp fil-muntanja ta' Safer.

24 U telqu mill-muntanja ta' Safer, u waqqfu l-kamp f'Harada.

25 U telqu minn Harada, u waqqfu l-kamp f'Makelot.

26 U telqu minn Makelot, u waqqfu f'Tahat.

27 U telqu minn Tahat, u waqqfu l-kamp f'Tarah.

28 U telqu minn Tarah, u waqqfu l-kamp f'Mitka.

29 U telqu minn Mitka, u waqqfu l-kamp f'Hasmona.

30 U telqu minn Hasmona, u waqqfu l-kamp f'Moserot.

31 U telqu minn Moserot, u waqqfu l-kamp f'Bene-Gaghqan.

32 U telqu minn Bene-Gaghqan, u waqqfu l-kamp f'Hor-Haggidgad.

33 U telqu minn Hor-Haggidgad, u waqqfu l-kamp f'Gotbata.

34 U telqu minn Gotbata, u waqqfu l-kamp f'Ghabrona.

35 U telqu minn Ghabrona, u waqqfu l-kamp f'Ghesjon-Geber.

36 U telqu minn Ghesjon-Geber, u waqqfu l-kamp fid-deżert ta' Zin, li hu Kades.

37 U telqu minn Kades, u waqqfu l-kamp fil-muntanja ta' Hor, f'tarf l-art ta' Edom.

38 U Arun il-qassis tala' fuq il-muntanja ta' Hor, kif ordna l-Mulej, u miet hemm fis-sena l-erbghin, wara hrug ulied Izrael mill-art ta' l-Egittu, fil-hames xahar, fl-ewwel tax-xahar.

39 Arun kellu mija tlieta u għoxrin sena meta miet fuq il-muntanja ta' Hor.

40 U s-sultan Gharad il-Kanghani, li

kien ighammar fin-nofsinhar ta' l-art ta' Kanghan, sama' bil-wasla ta' wlied Izrael.

41 U telqu mill-muntanja ta' Hor, u waqqfu l-kamp f'Salmona.

42 U telqu minn Salmona, u waqqfu l-kamp f'Punon.

43 U telqu minn Punon, u waqqfu l-kamp f'Obot.

44 U telqu minn Obot, u waqqfu l-kamp f'Ghijje-Ghabarim, fi truf Mowab.

45 U telqu minn Ghejjim, u waqqfu l-kamp f'Dibon-Gad.

46 U telqu minn Dibon-Gad, u waqqfu l-kamp f'Ghalmon-Diblatajm.

47 U telqu minn Ghalmon-Diblatajm, u waqqfu l-kamp fuq il-muntanja ta' Ghabarim quddiem Nebo.

48 U telqu mill-muntanja ta' Ghabarim, u waqqfu l-kamp fil-witjiet ta' Mowab, hdejn il-Gurdan, biswit Gerko.

49 U waqqfu l-kamp hdejn il-Gurdan, minn Bet-Gesimot, sa Abel-Sittim, fil-witjiet ta' Mowab.

50 U l-Mulej kellem lil Mosè fil-witjiet ta' Mowab, hdejn il-Gurdan, biswit Gerko, billi qal:

51 Kellem lil ulied Izrael, u għidilhom: Meta taqsmu l-Gurdan għal art Kanghan!

52 Keċċu lil kull min ighammar fl-art minn quddiemkom, u garrfu l-immagnijiet kollha tagħhom, u l-istatwi mdewbin kollha tagħhom, u farrku l-imqades tal-gholjiet kollha tagħhom.

53 U tiehdu l-art taht idejkom, u tghammru fiha: għax lilkom tajtha biex tkun tagħkom.

54 U taqsmu l-art bix-xorti bhala wirt bejn il-familji tagħkom: lil wahda kbira, tagħtuha biċċa kbira; u lil wahda żgħira, tagħtuha biċċa żgħira: fejn ix-xorti taqa' fuq wiehed, dik ikollu; skond it-tribujiet ta' missirijietkom, tirtu.

55 Izda jekk ma keċċux lil min ighammar l-art minn quddiemhom; jigrì li dawk li jibqghu minnhom ikunulkom bhala niggiċa f'ghajnejkom, u bhal xewk f'genbejkom, u jhabbtukom fl-art li tghammru fiha.

56 Barra minn dan, jigrì illi naghmel lilkom, dak li hsibt li naghmel lilhom.

34 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu: 2 Aghti din l-ordni lil ulied Izrael, u għidilhom: Meta tidhlu f'art Kanghan; (din hi l-art li sa tmisskom b'wirt: art Kanghan bi trufha.)

3 Il-ġenb tan-naha ta' nofsinhar tagħkom ikun mid-deżert ta' Zin sa hdejn Edom, u truf in-naha tan-nofsinhar tagħkom ikunu minn tarf il-bahar mielah, lejn il-lvant:

4 Imbagħad it-truf tagħkom jilwu min-naha tan-nofsinhar għat-telgha ta' Ghaq-

rabbin, u jghaddu lejn Zin, u jaslu sa nofs-inhar ta' Kades-Barnija, u jibqghu sejrjn sa Hazar-Addar, u jghaddu lejn Ghasmon:

5 U minn Ghasmon iduru mal-wied ta' l-Egittu, sa jaslu sal-bahar.

6 Min-naha tal-punent, ikollkom b'tarf il-bahar il-kbir: dan ikunilkom tarf il-punent.

7 U dan ikunilkom it-tarf tan-naha tat-tramuntana: mill-bahar il-kbir tiegħdu għall-muntanja ta' Hor:

8 U tiegħdu għal Hor, tiegħdu għad-dahla ta' Hamat, u t-tarf jasal sa Sedad:

9 U t-tarf jibqa' sejjer sa Żifron, u jasal sa Hasar-Ghenan: dan ikun it-tarf tagħkom tat-tramuntana.

10 U tiegħdu għal truf il-lvant tagħkom linja minn Hasar-Ghenan sa Sefam:

11 U dat-tarf jinzel minn Sefam għal Ribla, fuq in-naha tal-lvant ta' Ghajn; u jibqa' nieżel, u jasal san-naha tal-bahar ta' Kinneret, mil-lvant.

12 U jinzel dat-tarf sal-Ġurdan, u jasal sal-bahar il-mielah: din tkun l-art tagħkom bi trufha minn kull naha.

13 U Mosè ta din l-ordni lil ulied Iżrael, billi qal: Din hi l-art li għandkom taqsmuha bix-xorti, li l-Mulej qata' li tinghata lid-disa' tribujiet, u lin-nofs tribù:

14 Ghax it-tribù ta' wlied Ruben, skond dar missirijietom, u t-tribù ta' wlied Gad, skond dar missirijietom, hadu wirthom; u nofs it-tribù ta' Manasse hadu l-wirt tagħhom:

15 Iż-żewġ tribujiet, u n-nofs tribù, hadu sehemhom in-naha l-oħra tal-Ġurdan, biswit Gerko, in-naha tal-lvant, lejn tluġ ix-xemx.

16 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

17 Dawn huma l-ismijiet tar-rġiel li jaqsmulkom l-art: Elgħazar il-qassis, u Gozwe, bin Nun.

18 U tiehu mexxej minn kull tribù, biex jaqsam l-art.

19 U dawn huma l-ismijiet ta' dawn ir-rġiel: Mit-tribù ta' Guda, Kaleb, bin Gefunne:

20 U mit-tribù ta' wlied Simghon, Samwel, bin Għammihud.

21 U mit-tribù ta' Benjamin, Elidad, bin Kislon.

22 U l-mexxej mit-tribù ta' wlied Dan, Buqqi, bin Gogli.

23 Il-mexxej ta' Ġuzepp, għat-tribù ta' wlied Manasse, Hannijel, bin Efod.

24 U l-mexxej tat-tribù ta' wlied Efrajm, Kemuwel, bin Siftan.

25 U l-mexxej tat-tribù ta' wlied Żebulun, Elisafan, bin Parnak.

26 U l-mexxej tat-tribù ta' wlied Issakar, Paltjel, bin Ghazzan.

27 U l-mexxej tat-tribù ta' wlied Aser, Ahihud, bin Selomi.

28 U l-mexxej tat-tribù ta' wlied Naftali, Pedahel bin Għammihud.

29 Dawn huma dawk li l-Mulej ikkmandad biex jaqsmu l-art bejn ulied Iżrael f'art Kanghan.

35 U l-Mulej kellem lil Mosè, fil-witjiet ta' Mowab, hejdn il-Ġurdan, biswit Gerko, billi qallu:

2 Ordna lil ulied Iżrael, biex jagħtu minn sehem wirthom bliet lil-Leviti biex joqogħdu fihom; u tagħtu wkoll lil-Leviti il-mergħat ta' madwar il-bliet.

3 U l-bliet jehduhom biex igħammru fihom; u l-mergħat tagħhom ikunu għall-bhejjem tagħhom, u għall-ġid tagħhom, u għall-annimali tagħhom kollha.

4 U l-mergħat tal-bliet, li tagħtu lil-Leviti, minn swar il-belt 'il barra, ikunu ta' elf driegħ dawramejt.

5 U tkejlu barra mill-belt, in-naha tal-lvant, elfejn driegħ; u n-naha tan-nofs-inhar, elfejn driegħ; u n-naha tal-punent, elfejn driegħ; u n-naha tat-tramuntana, elfejn driegħ; u l-belt tkun fin-nofs: dawn ikunu għalihom il-mergħat ta' madwar il-bliet.

6 U fost il-bliet li tagħtu lil-Leviti, ikun hemm sitt bliet għar-rifuġju, li intom tagħtu biex fihom jahrab min joqtol: u magħhom iżżidu tnejn u erbghin belt oħra.

7 Għalhekk il-bliet kollha li tagħtu lil-Leviti jkunu tmienja u erbghin belt: bil-mergħat ta' madwarhom tagħtuhomlhom.

8 U l-bliet li tagħtu jkunu ta' wlied Iżrael: minghand min għandu hafna, tagħtu hafna; iżda minghand min għandu ftit, tagħtu ftit: kulhadd jagħti mill-bliet tiegħu lil-Leviti, skond is-sehem li jiret.

9 U l-Mulej kellem lil Mosè, qallu:

10 Kellem lil ulied Iżrael, għidilhom: Meta taqsmu l-Ġurdan għal art Kanghan;

11 Tagħzlu għalikom bliet, li jkunu għalikom bliet tar-rifuġju; biex jahrab fihom il-qattiel, li jkun qatel lil xi hadd bla ma ried.

12 U jkunulkom bliet li fihom wiehed jahrab minn min ikun irid jithallas tad-dem; biex il-qattiel ma jmutx qabel ma jidher quddiem il-ġemgħa għall-haqq.

13 U minn dawn il-bliet li intom tagħtu lil-Leviti, sitta minnhom ikunu bliet tar-rifuġju għalikom.

14 Tagħtu tliet bliet fuq in-naha l-oħra tal-Ġurdan, u tliet bliet f'art Kanghan: dawn ikunu bliet tar-rifuġju għalikom.

15 Dawn is-sitt bliet ikunu rifuġju, kemm għal ulied Iżrael, u kemm għall-gharib, u għall-barrani fostkom: biex kull min joqtol bla ma jrid, jahrab fihom.

16 Jekk darbu b'xi haġa tal-hadid, u

miet, hu qattiel: u lill-qattiel ghandhom jaghtuh il-mewt.

17 U jekk darbu billi waddablu gēbla, li biha jista' jmut, u miet, hu qattiel: u lill-qattiel ghandhom jaghtuh il-mewt.

18 U jekk darbu b'biċċa ghuda li kellu f'idu, li biha jista' jmut, u miet, hu qattiel: u lill-qattiel ghandhom jaghtuh il-mewt.

19 Dak li jrid jithallas tad-demmm joqtol hu stess lill-qattiel: meta jiltaqa' mieghu, joqtlu.

20 Izda jekk b'mibeghda wiehed jolqot ma' iehor, jew hu u mistohbi jifagħlu xi haġa, u jmut;

21 Jew jekk hu għadu tieghu jidorbu b'idejh, u jmut: lil dak li darbu ghandhom jaghtuh il-mewt; għax hu qattiel: dak li jrid jithallas tad-demmm joqtol lill-qattiel meta jiltaqa' mieghu.

22 Imma jekk laqtu bla hsieb f'daqqa bla ma kien għadu tieghu, jew tefagħlu xi haġa bla ma kien mistohbi,

23 Jew xehitlu xi gēbla, li biha raġel jista' jmut, bla ma rah, u miet, u ma kienx il-għadu tieghu, u mingħajr ma fittex ideni tieghu:

24 Tagħmel haqq imbagħad il-ġemgħa bejn il-qattiel u bejn dak li jrid jithallas tad-demmm, skond dawn il-liġijiet:

25 U l-ġemgħa tħeles il-qattiel minn id dak li jrid jithallas tad-demmm, u l-ġemgħa trēgġghu lejn il-belt tar-rifugju tieghu, li kien harab fiha: u jibqa' hemm sa jmut il-qassis il-kbir, li kien midluk biz-zejt imqaddes.

26 Izda jekk il-qattiel xi darba johrog minn tarf il-belt tar-rifugju tieghu, li harab fiha;

27 U dak li jrid jithallas tad-demmm isibu barra minn tarf il-belt tar-rifugju tieghu; u dak li jrid jithallas tad-demmm joqtol lill-qattiel, ma jkunx hati tad-demmm.

28 Għax fil-belt tar-rifugju għandu joqgħod il-qattiel sa meta jmut il-qassis il-kbir: izda wara li jmut il-qassis il-kbir, il-qattiel jargħa jmur fl-art tieghu.

29 Ikunulkom dawn statut u ordinanza għal kull nisel tagħkom kull fejn tghammru.

30 Kull min joqtol lil xi hadd, il-qattiel joqtluh fuq kliem ix-xhud: izda xhud wiehed ma jistax jixhed biex joqtluh.

31 Madankollu, intom ma tihdux fidwa għal hajjet qattiel, li haqqu l-mewt, għax ghandhom jaghtuh il-mewt.

32 U lanqas tiehdu hlas għal dak li harab f'belt ir-rifugju, biex jargħa jmur joqgħod f'artu, qabel mewt il-qassis.

33 Hekk intom ma thammgux l-art li intom fiha: għax id-demmm iħammegħ l-art:

u l-art ma tindafx mid-demmm li xxerred fiha, hliet bid-demmm ta' min xerred.

34 La tniġġsum mela l-art li tghammru fiha, li nghammar jien ukoll fiha: għax jiena, il-Mulej, nghammar fost ulied Izrael.

36 U l-kapijiet ta' djar il-missirijiet tal-familja ta' wlied Gilgħad, bin Makir, bin Manasse, ta' djar il-missirijiet ta' wlied Guzepp, resqu, u kellmu quddiem Mosè, u quddiem il-mexxejja, il-kapijiet ta' djar il-missirijiet ta' wlied Izrael;

2 U qalu: Il-Mulej ordna lil sidi biex jagħti l-art b'wirt lil ulied Izrael, bix-xorti: u sidi kien ikkmandat mill-Mulej biex jagħti wirt Selofehad, huna, lill-bniet tieghu.

3 U jekk jizzewġu lil xi wiehed minn ulied it-tribujiet l-oħra ta' wlied Izrael, wirthom jittnaqqas minn wirt missirijietna, u jizdied ma wirt it-tribù li jkunu milqugħin fi: u hekk jonqos minn sehem wirtna.

4 U meta wlied Izrael ikollhom il-ġublew, wirthom jizdied ma wirt it-tribù li jkunu milqugħin fi: u hekk wirthom jonqos minn wirt it-tribù ta' missirijietna.

5 U Mosè ta din l-ordni lil ulied Izrael skond kelmet il-Mulej, billi qal: It-tribù ta' wlied Guzepp qalet sewwa.

6 Dan hu li ordna l-Mulej dwar il-bniet ta' Selofehad, billi qal: Ha jizzewġu lil min joghġobhom; biss jizzewġu f'xi tribù tal-familja ta' missirijietom.

7 U hekk wirt ulied Izrael ma jgħaddix minn tribù għal tribù: għax kull wiehed minn ulied Izrael għandu jibqa' marbut ma' wirt tribù missirijietu.

8 U kull tiffa, li għandha xi wirt f'xi tribù ta' wlied Izrael, tizzewweg lil xi wiehed tal-familja ta' tribù missierha, biex ulied Izrael jirtu kull wiehed wirt missirijietu.

9 Lanqas iġhaddi wirt minn tribù għal tribù iehor; izda kull wiehed mit-tribujiet ta' wlied Izrael jibqa' marbut ma' wirtu.

10 Bhal ma ordna l-Mulej lil Mosè, hekk għamlu l-bniet ta' Selofehad:

11 Għax Mahla, Tirsa, u Hogla, u Nogha, ulied Selofehad, izzewġu ma' wlied hut missirijietom.

12 Izzewġu għand il-familji ta' wlied Manasse, bin Guzepp, u baqa' wirthom fit-tribù tal-familji ta' missierhom.

13 Dawn huma l-kmandamenti u l-ordinanzi, li ta l-Mulej, permezz ta' Mosè, lil ulied Izrael, fil-witjet ta' Mowab, hdejn il-Gurdan, biswit Gerko.

Il-Hames Ktieb Ta' Mosè, Id-Dewteronomju

1 Dan hu l-kliem li Mosè tkellem lil Izrael kollu, in-naha l-ohra tal-Gurdan, fid-dezert, fil-Gharaba, biswit il-bahar l-Ahmar, bejn Faran, Tofel, u Laban, u Haserot, u Disahab.

2 (Hemm hdax-il jum mixi minn Horeb mit-triq tal-muntanja Seghir, sa Kades-Barnija).

3 U gara, fis-sena l-erbghin, fix-xahar il-hdax, fl-ewwel jum tax-xahar, illi Mosè kellem lil ulied Izrael, skond kulma ordnalu l-Mulej biex ighidilhom.

4 Wara li rebah lil Sihon, is-sultan ta' l-Amurrin, li kien ighammar f'Hesebon, u Ghog, sultan ta' Basan, li kien ighammar f'Ghastarot f'Edrej:

5 Fuq in-naha l-ohra tal-Gurdan, fl-art ta' Mowab, Mosè beda jxandar din il-ligi, billi qal:

6 Il-Mulej Alla taghna kellimna f'Horeb, qalilna: Qghadtu bizzejjed f'din il-muntanja:

7 Duru, ibqghu sejr in, u morru fl-art tal-gholjiet ta' l-Amurrin, u fl-idwar kollha taghhom fil-Gharaba, fl-art tal-gholjiet, u fil-witja, u fin-nofsinar, u f'xatt il-bahar, fl-art tal-Kanghanin, u fil-Libanu, sax-xmara l-kbira, ix-xmara Ewfrat.

8 Ara, jiena qeghid l-art quddiemkom: idhlu, u hudu l-art li l-Mulej halef li jaghti lil missirijietkom, Abraham, Izakk, u Gakobb, lilhom u lil nisilhom warajhom.

9 U dak in-nhar kellimtkom, ghidtilkom: Ma niflahx narfa' t-taghbija taghkom wahdi:

10 Il-Mulej, Alla taghkom, kattarkom, u, ara, illum intom bil-kotra daqs il-kwiebek tas-sema.

11 (Il-Mulej, Alla ta' missirijietkom, jaghmilkom elf darba iżjed milli intom, u jberikkom, bhal ma weghidkom!)

12 Kif nista' narfa' wahdi t-taghbija taghkom, u t-toqol taghkom, u l-glied taghkom?

13 Aghzlu rġiel ta' gherf, u ta' dehen, u maghrufin minn fost it-tribujiet taghkom, u naghmilhom kapijiet fuqkom.

14 U weġibtuni, u ghidtu: Tajjeb li naghmlu dak li ghidt.

15 Ghalhekk hadt il-kapijiet tat-tribujiet taghkom, rġiel ta' gherf u maghrufin, u ghamilthom kapijiet fuqkom, kapijiet ta' l-eluf, u kapijiet tal-mijiet, u kapijiet tal-hamsinijiet, u kapijiet tal-ghaxriet, u ufficjali ghat-tribujiet taghkom.

16 U jien tajt ordnijiet lill-imhallfin taghkom f'dak iż-żmien, billi ghidtilhom:

Isimghu t-tilwim li jkun hemm bejn hutkom, u aghmlu haqq sewwa bejn kull bniedem u huh, jew l-gharib li jkun mieghu.

17 Fil-haqq la tharsux lejn l-uċuh; isimghu sew iż-żghir u sew il-kbir; la tibzghu minn l-ebda bniedem; ghax il-haqq hu t'Alla: u t-tweghir kbir ghalikom gibuh lili, u jien nisimghu.

18 U dak iż-żmien ordnajtilkom kulma ghandkom taghmlu.

19 U wara li tlaqna minn Horeb, ghaddejna minn dak id-dezert kbir u wahxi, li rajtu intom u ghaddejjin mill-art tal-gholjiet ta' l-Amurrin, bhal ma ordnalna l-Mulej Alla; u wasalna Kades-Barnija.

20 U ghidtilkom: Intom wasaltu fl-art tal-gholjiet ta' l-Amurrin, li l-Mulej Alla taghna sa jaghtina.

21 Ara, il-Mulej Alla tieghek qiegħed l-art quddiemek: itla', u hudha, bhalma l-Mulej, Alla ta' missirijietek, qallek, la tibzax, u la titwerwirx.

22 Imbagħad intom ilkoll ġejtu hdejja, u ghidtu: Ha nibghatu rġiel qabilna, biex ifittxulna l-art, u jgibulna l-ahbar fuq liema triq għandna nitilghu, u f'liema bliet għandna nidhlu.

23 U dak li qalu għoġobni hafna: u hadt tnax-il raġel minnkom, wiehed minn kull tribu.

24 U daru, u telghu fuq il-gholjiet, u waslu f'wied Eskol, u tkixxfu l-art.

25 Imbagħad hadu xi frott ta' l-art f'idejhom, u niżżlüh għandna; u tawna l-ahbar, u qalu: L-art, li l-Mulej Alla taghna sa jaghtina, tajba.

26 Madankollu, intom ma ridtux titilghu, iżda hadtuha kontra l-ordni tal-Mulej, Alla taghkom:

27 U gemgimtu fit-tined taghkom, u ghidtu: Ghax il-Mulej jobghodna, harigna mill-art ta' l-Eġittu, biex jaghtina f'idejn l-Amurrin, halli jeqridna.

28 Fejn sa nitilghu? Hutna qatghulna qalbna, qalulna: Akbar u itwal minna huma n-nies; il-bliet huma kbar, u bis-swar m'oghla s-sema; u rajna wkoll hemm ulied l-Ghanakin.

29 Imbagħad ghidtilkom: La titwerwirx, u lanqas tibzghu minnhom.

30 Il-Mulej Alla taghkom, li jimxi quddiemkom, jiġġieleh hu stess ghalikom, bhal ma għamel ghalikom fl-Eġittu quddiem ghajnejkom;

31 U fid-dezert, fejn int rajt kif il-Mulej,

Alla tieghek, refghek, bhalma raġel jarfa' lil ibnu, kulfejn mortu, sa wasaltu f'dan il-post.

32 Madankollu, intom ma emmintux bil-Mulej, Alla taghkom,

33 Li jmur quddiemkom fit-triq taghkom biex ifittxilkom post fejn twaqqfu t-tined, f'nar bil-lejl biex jurikom minn liema triq ghandkom tghaddu; u fi shaba, bi nhar.

34 U l-Mulej sama' lehen kliemkom, u ghadab, u halef, billi qal:

35 Sgur li l-ebda wiehed minn dawn l-irgiel, dan in-nisel hazin, ma jara dik l-art tajba, li jien hlif li naghti lil missirijietkom,

36 Hlief Kaleb, bin Gefunne; hu jaraha, u lilu naghti l-art li rifes fuqha, u lil uliedu, ghax hu mexa tassew wara l-Mulej.

37 Il-Mulej ghadab ukoll ghalija minhabba fikom, qalli: Anqas int ma tidhol fiha.

38 Izda Gozwè, bin Nun, li qieghed quddiemek, jidhol fiha; aghmillu l-hila, ghax hu jwassal lil Izrael biex jiritha.

39 Izda z-zghar taghkom, li intom ghidtu li sa jkunu priża, u wliedkom, li llum ma jaghrfux la l-gid u lanqas id-deni, jidhlu hemm; u naghtiha lilhom, u tkun taghkom.

40 Izda intom duru, u imxu lejn id-dezert, mit-triq tal-bahar l-Ahmar.

41 Imbaghad intom wegibtu, u ghidtu: Dniba kontra l-Mulej; nitilghu, u niggieldu, skond kulma ordnana l-Mulej, Alla taghna. U wara li kull wiehed minnkom thazzem bl-armi, kontu mhejjijjin biex titilghu fuq il-gholjiet.

42 U qalli l-Mulej: Ghidilhom: La titilghux, u lanqas tiggieldu; ghax jien m'iniex fostkom; li ma tkunux meghlubin quddiem l-eghdewwa taghkom.

43 Hekk kellimtkom; imma intom ma ridtux tisimghu, izda hadtuha kontra l-ordni tal-Mulej, u zzattattu, u tlajtu fuq il-gholjiet.

44 U l-Amurrin, li kienu jghammru f'dik l-art tal-gholjiet, harġu ghalikom, u grew warajkom bhal ma jaghmel in-nahal, u harbtukom minn Seghir sa Horma.

45 U ergajtu lura, u bkejtu quddiem il-Mulej; izda l-Mulej ma riedx jisma' lehin-kom, u lanqas jaghtikom widen.

46 U qghadtu Kades bosta jiem; il-jiem li ghaddejt hemm.

2 Imbaghad dorna, u tlaqna ghad-dezert mat-triq tal-bahar l-Ahmar, bhal ma qalli l-Mulej: u dorna mal-muntanja ta' Seghir ghal hafna jiem.

2 U kellimni l-Mulej, qalli:

3 Dortu ma' dil-muntanja bizzejjed: issa duru lejn it-tramuntana.

4 U ordna lin-nies. ghidilhom: Intom

sa tghaddu minn tarf art hutkom, ulied Ghesaw, li jghammru f'Seghir; u huma jibzghu minnkom: ghalhekk ghasu tajbej.

5 La tahbtux ghalihom; ghax ma naghtikom xejn minn arthom, le, lanqas pass wiehed; ghax jien tajt il-muntanja ta' Seghir lil Ghesaw, biex tkun tieghu.

6 L-ikel tixtruh minn ghandhom bil-flus, biex tieklu; u tixtru wkoll il-ilma minn ghandhom bil-flus, biex tixorbu.

7 Ghax il-Mulej, Alla tieghek, bierkek fl-eghmejjel kollha ta' jdejk: jaf il-mixi tieghek f'dan id-dezert kbir: dawn l-erbghin sena l-Mulej, Alla tieghek, kien mieghek; ma naqsek xejn.

8 U wara li ghaddejna 'il hinn minn hutna, ulied Ghesaw, li jghammru f'Seghir, 'il hinn mit-triq tal-Gharaba, kif ukoll minn Elat u Ghesjon-Geber, dorna, u ghaddejna mit-triq tad-dezert ta' Mowab.

9 U l-Mulej qalli: La tahbatx ghal Mowabin, u lanqas taghmlilhom gwerra: ghax jien ma naghtik xejn minn arthom biex ikun tieghek; billi jien tajt Ghar lil ulied Lot, bhala sehemothom.

10 L-Emin kienu jghammru hemm zmien ilu, poplu kbir, u ta' kotra, u twal, daqs l-Ghanakin.

11 Li kienu maghrufin bhala gganti, bhall-Ghanakin; izda l-Mowabin isejjuluhom Emin.

12 Il-Horin ukoll kienu jghammru f'Seghir qabel; izda wlied Ghesaw keccewhom, u qerduhom minn quddiemhom, u ghammru f'lokkhom; bhal ma ghamel Izrael ghall-art li ghandu, li l-Mulej tahom.

13 Issa qumu, ghidit jien, u aqsmu wied Zared. U aha qsamna wied Zared.

14 Issa z-zmien li hadna biex nigu minn Kades-Barnija, sama qsamna wied Zared, tminja u tletin sena, sama ntemm in-nisel kollu ta' l-irgiel tal-gwerra minn nofs il-kamp, bhal ma halfilhom il-Mulej.

15 Ghax tassew id il-Mulej kienet kontrihom, biex teqridhom minn nofs il-kamp, sa ma ntemmu kollha.

16 U gara, meta l-irgiel tal-gwerra fl-ahhar ntemmu kollha u mietu minn fost il-poplu,

17 Li l-Mulej kellimni, qalli:

18 Illum int se tghaddi minn Ghar, tarf Mowab:

19 U meta tiġi biswit ulied Ghammon, la tahbatx ghalihom, u lanqas taghmlilhom gwerra: ghax ma naghtik l-ebda art ta' wlied Ghammon biex tkun tieghek, billi jien tajtha lil ulied Lot, biex tkun taghkom.

20 (Dik l-art kienet diġà maghrufa bhala art l-igganti; gganti kienu jghammru fiha zmien ilu; u l-Ghammonin kienu jsejjuhulhom Zamzummin.

21 Poplu kbir, u ta' kotra, u twal, daqs

l-Ghanakin; iżda l-Mulej qeridhom quddiemhom; u keċċewhom minn hemm, u ghamrmu minflokhom:

22 Bhal ma ghamel lil ulied Ghesaw, li jghammru f'Seghir, meta qered il-Horin minn quddiemhom; u keċċewhom minn hemm, u ghamrmu hemm minflokhom sa llum.

23 U l-Ghawwin, li kienu jghammru f'Hażerim, sa Ghażza, il-Kafturin, li harġu minn Kaftur, qerduhom u ghamrmu minflokhom.)

24 Qu:mu, itilqu, u aqsmu wied Arnon: ara, jien tajtek f'idek Sihon l-Amurri, sultan ta' Hesebon, u artu: ibda hudha, u aghmillu gwerra.

25 Nibda minn dan il-jum nitfa' t-tregħid u l-biza' tiegħek fuq il-popli li huma taht is-sema kollu, li malli jisimgħu b'ahbarek, jitriegħdu, u jkuunu mdejġin minhabba fik.

26 U bghatt messagġiera mid-deżert ta' Kedemot lil Sihon, sultan ta' Hesebon, bi kliem ta' sliem, billi għidtlu:

27 Hallini nghaddi minnartek: nghaddi mit-triq ewlenija, u la nilwi mal-lemin, u lanqas max-xellug.

28 Tbegħli bil-flus l-ikel, biex niekol; aġhtini bil-flus l-ilma, biex nixrob: biss hallini nghaddi b'rigejja;

29 (Bhal ma għamlu miegħi wlied Ghesaw, li jghammru f'Seghir, u l-Mowabin, li jghammru f'Ghar;) sama naqsam il-Gurdan fi-art li l-Mulej, Alla tagħna, sa jagħtina.

30 Iżda Sihon, sultan ta' Hesebon, ma riedx iħallina nghaddu minn artu: għax il-Mulej, Alla tiegħek, webbisl u l-ispirtu tiegħu, u harraxlu qalbu, biex jagħtih f'idek, bhal ma jidher illum.

31 U l-Mulej qalli: Ara, bdejt nerħi lil Sihon u lil artu lilek: ibda r-rebħa, biex int tieħu l-art tiegħu.

32 Imbagħad Sihon hareġ għalina, hu u n-nies tiegħu kollha, biex jittqabad f'Gahas.

33 U l-Mulej, Alla tagħna, tahluna f'idejna; u għelbnieħ, lil u lil uliedu, u lill-poplu tiegħu kollu.

34 U hekk hadnielu blietu kollha dak iż-żmien, u qridna għalkollox l-irġiel, u n-nisa, u t-tfal ta' kull belt, u ma hallejna lil hadd ħaj.

35 Il-bhejjem tiegħu biss hadna bi priża għalina, u dak li qbadna mill-bliet li hadna.

36 Minn Għaroer, li qiegħda fix-xifer ta' wied Arnon, u mill-belt li qiegħda fil-wied, sa Gilgħad, ma kien hemm l-ebda belt li kienet qawwija wisq għalina; il-Mulej, Alla tagħna, telaq kollox f'idejna:

37 Biss int ma ersaqtx lejn art ulied Għammon, lanqas lejn l-ebda naħa ta' Gabbok, u lanqas lejn il-bliet fi-art tal-gholjiet, u kulfejn il-Mulej, Alla tagħna, ma ridniex nattakkaw.

3 Imbagħad ilwejna, u tlajna mit-triq ta' Basan: u Ghog, sultan ta' Basan, hareġ għalina, hu u n-nies kollha tiegħu, biex jigġiele f'Edrej.

2 U l-Mulej qalli: La tibzax minnu: għax nagħti lil u, u lin-nies kollha tiegħu, u artu, f'idek; u tagħmillu bhal ma għamilt lil Sihon, sultan ta' l-Amurri, li kienu jghammru f'Hesebon.

3 U hekk il-Mulej, Alla tagħna, reħa f'idejna wkoll lil Ghog, sultan ta' Basan, bin-nies kollha tiegħu: u tajnieħ xebgħa sa ma baqagħlu lil hadd ħaj.

4 U hadna l-bliet tiegħu kollha dak iż-żmien, u ma kienx hemm belt waħda li ma hadniħieħ minn għandhom; sittin belt, l-art kollha t'Argob, is-saltna ta' Ghog f'Basan.

5 Dawn il-bliet kollha kienu mdawrin bi swar għoljin, bi bwieb, u b'istaneg; barra minn hafna bliet bla swar.

6 U qridnieħom għalkollox, bhal ma għamilna lil Sihon, sultan ta' Hesebon, billi qridna għalkollox lill-irġiel, u lin-nisa, u lit-tfal ta' kull belt.

7 Iżda hadna bi priża għalina il-bhejjem kollha, u dak li qbadna fi-bliet.

8 U hadna dak iż-żmien minn id iż-żewġ slaten ta' l-Amurri l-art li kienet in-naħa l-oħra tal-Gurdan, minn wied Arnon sal-muntanja ta' Hermon;

9 (Is-Sidonin isejħu lil Hermon Sirjon; u l-Amurri isejħulha Xenir;)

10 Il-bliet kollha tal-wita, u Gilgħad kollu, u Basan kollu, sa Saleka u Edrej, bliet tas-saltna ta' Ghog f'Basan.

11 Għax Ghog waħdu, sultan ta' Basan, kien baqa' mill-bqija ta' l-iġġanti; ara, is-sodda tiegħu, sodda tal-hadid, mħix f'Rabbat ta' wlied Għammon? Disa' dirgħajn kien it-tul tagħha, u erba' dirgħajn il-wisa' tagħha, bi driegħ ta' raġel.

12 U din l-art, li aħna hadna dak iż-żmien, minn Għaroer, li qiegħda hdejn wied Arnon, u nofs l-art tal-gholjiet ta' Gilgħad, u l-bliet tagħha, jien tajt lir-Rubenin, u lill-Gadin.

13 U l-bqija ta' Gilgħad, u Basan kollu, li kien is-saltna ta' Ghog, jien tajt lin-nofs tribu ta' Manasse: l-art kollha t'Argob, ma' Basan kollu, kienu jsejħulha art l-iġġanti.

14 U Ġajir, bin Manasse, ha n-naħa kollha t'Argob sa truf il-Gesurin u il-Magħkatin; u semmieħa għal ismu, Basan-Hawwat-Ġajir, kif għadha sa llum.

15 U jien tajt Gilgħad lil Makir.

16 U lir-Rubenin u lill-Gadin tajthom minn Gilgħad sa wied Arnon, b'nofs il-wied bħala tarf; u sa wied Gabbok, tarf l-art ta' wlied Għammon.

17 Il-Għaraba wkoll, bil-Gurdan bħala tarf, minn Kinneret sal-baħar tal-wita, li hu l-baħar il-mielah, taht Asdot-Pisga, lejn il-lvant.

18 U dak iż-żmien ikkmandajtkom, għidtilkom: Il-Mulej, Alla taghkom, takom din l-art biex tkun taghkom: l-irgħiel taghkom ta' hila kollha jaqsmu armati quddiem hutkom, ulied Izrael.

19 Iżda n-nisa taghkom, u t-tfal taghkom, u l-bhejjem taghkom (ghax naf li għandkom hafna bhejjem,) jibqgħu fil-bliet taghkom li tajtkom;

20 Sakemm il-Mulej jaghti mistrieh lil hutkom, bhal ma ta lilkom, u huma wkoll jieħdu l-art li l-Mulej, Alla taghkom, sa jagħtihom in-naha l-oħra tal-Gurdan: u mbagħad tergħu lura, kull raġel lejn seħmu, li jiena tajtkom.

21 U jien ikkmandajt lil Gożwè dak iż-żmien, billi għidtu: Għajnejk raw kulma l-Mulej, Alla taghkom, għamel lil dawn iż-żewġ slaten: hekk jagħmel il-Mulej lis-saltniet kollha li sa tghaddi minnhom.

22 La tibzghux minnhom: ghax il-Mulej, Alla taghkom, jigġieled għalikom.

23 U dak iż-żmien tlabt ukoll lill-Mulej, billi għidt:

24 O Sidi, o Mulej, int bdejt turi lill-qaddej tiegħek il-kobor tiegħek u l-qawwa ta' idek: ghax liema Alla hemm fis-sema jew fl-art li jista' jagħmel egħmejjel bhal tiegħek, u bħall-qawwa tiegħek?

25 Nitolbok, hallini nghaddi, u nara l-art tajba li hemm in-naha l-oħra tal-Gurdan, dik l-art sabiha tal-gholjiet u l-Libanu.

26 Iżda l-Mulej kien imghaddab għalija minhabba fikom, u ma riedx jis-magħni: u qalli l-Mulej: Bizżejjed! tghidlix iżjed fuq dan.

27 Ibla' fuq il-quċċata ta' Pisga, u itfa' għajnejk lejn il-punent, u lejn it-tramuntana, u lejn nofsinhar, u lejn il-lvant, u araha b'għajnejk: ghax int ma taqsamx dal-Gurdan.

28 Iżda agħti l-ordnijiet tiegħek lil Gożwè, aghmillu l-hila, u saħhu: ghax hu jaqsm quddiem dal-poplu, u jagħtihom b'wirt l-art li tara.

29 U hekk bqajna fil-wied biswit Bet-Peghor.

4 U issa, o Izrael, isma l-istatuti u l-ordinanzi li jien qiegħed nghallmek biex tagħmilhom, halli tghix, u tidhol, u tieħu l-art li l-Mulej, Alla ta' missirijietkom, qiegħed jagħtikom.

2 La żżidu xejn ma' dak li qiegħed nikkmandakom, u la tnaqqsu xejn minnu, biex tharsu l-kmandamenti tal-Mulej, Alla taghkom, li jien sa nagħtikom.

3 Raw għajnejkom dak li għamel il-Mulej fil-kas ta' Bagħal-Peghor: ghax dawk kollha li mxew wara Bagħal-Peghor, il-Mulej, Alla tiegħek, qeridhom minn fostkom.

4 Iżda intom li żammejtu sod mal-

Mulej, Alla taghkom, għadkom kollkom hajjin illum.

5 Ara, jien għallimtkom statuti u ordinanzi, bhal ma ikkmandani l-Mulej, Alla tiegħi, biex tagħmlu hekk fl-art li sejrin fiha biex teħduha.

6 Harsuhom u aghmluhom; ghax dan hu gherfkom u dehenkom quddiem il-ġnus, li jisimgħu dawn l-istatuti kollha, u jgħidu: Tassew, dal-ġens kbir hu poplu għaref u ta' dehen.

7 Ghax liema ġens hemm li hu hekk kbir, li għandu lil Alla hekk qrib lejhom, bħalma l-Mulej, Alla tagħna, hu f'kulma nitolbuk?

8 U liema ġens hemm, li hu hekk kbir, li għandu statuti u ordinanzi hekk tal-haq, bhal din il-liġi kollha, li jien qiegħed inqiegħed quddiemkom illum?

9 Biss hares lilek innifsek, u hares lil ruhek bir-reqqa kollha, li ma tinsix il-hwejjeg li għajnejk raw, u li ma jitolqux minn qalbek il-jiem kollha ta' hajtek: iżda għallimhom lil uliedek, u lil ulied uliedek;

10 Ftakar fil-jum li fih inti qagħadt quddiem il-Mulej, Alla tiegħek, f'Ħoreb, meta qalli l-Mulej: Iġmagħli n-nies, u nsemmagħhom kliemi, biex jitgħallmu jibzghu minni l-jiem kollha li jgħixu fuq l-art, u biex iġhallmu lil uliedhom.

11 U intom ersaqtu, u waqafu għal taht il-muntanja; u l-muntanja hegget bin-nar sa qalb is-sema: dlam, shab u ċpar.

12 Imbagħad kellimkom il-Mulej minn ġon-nar: smajtu l-hoss tal-kliem, iżda ma rajtu l-ebda sura: biss smajtu lehen.

13 U habbrilkom il-ghaqda tiegħu, li ikkmandakom biex tagħmlu; il-ghaxar kelmiet li kiteb fuq żewġ twavel tal-haġar.

14 U l-Mulej ordnani dak iż-żmien biex nghallimkom statuti u ordinanzi, biex tharsuhom fl-art li fiha sejrin taqsmu biex teħduha.

15 Harsu tajjeb mela lilkom infuskom; ghax intom ma rajtu l-ebda sura dak in-nhar li kellimkom il-Mulej f'Ħoreb minn go nofs in-nar:

16 Li ma titħassrux, u tagħmlu għalikom xi immaġini skolpita, jew xi sura ta' xi idolu, jew ix-xbieha ta' xi raġel jew xi mara,

17 Jew ix-xbieha ta' xi bhima li hemm fuq l-art, jew ix-xbieha ta' xi tajra li ttir fl-ajru,

18 Jew ix-xbieha ta' xi haġa li titkaxkar fuq l-art, jew ix-xbieha ta' xi huta li hemm fil-ilma taht l-art:

19 U, ara, li ma tarfax għajnejk lejn is-sema, u xhin tara x-xemx, u l-qamar, u l-kwiekeb, u l-eżerċtu kollu tas-sema, tingibed lejhom biex tqimhom u taqdihom, dawk li l-Mulej qassam lill-ġnus kollha taht is-sema kollu.

20 Izda l-Mulej hadkom, u hariġkom mill-forn tal-hadid, mill-Eġittu, biex issirulu tieghu, bhalma intom illum.

21 Issa l-Mulej ghadab ghalija min-habba fikom, u halef li ma naqsamx il-Gurdan, u li ma nidholx f'dik l-art tajba, li l-Mulej, Alla tieghek, sa jaghtik b'wirt.

22 Izda jien ghandi mmut f'din l-art, m'ghandix naqsam il-Gurdan: izda intom taqsmu, u tiehdu dik l-art tajba.

23 Harsu lilkom infuskom, li ma tinsewx il-ghaqda tal-Mulej, Alla taghkom, li ghamel maghkom, u taghmlu ghalikom xi immagini skolpita, jew xi sura ta' xi haġa, li l-Mulej, Alla tieghek, ordnalek biex ma taghmilx.

24 Ghax il-Mulej, Alla tieghek, hu nar qerriedi, Alla ghajjur.

25 Meta jkollok l-ulied, u l-ulied ta' l-ulied, u jkunu ilhom hafna fuq l-art, u tithassru, u taghmlu xi immagini skolpita, jew is-sura ta' xi haġa, u taghmlu l-hazin quddiem il-Mulej, Alla taghkom, biex tmashnuh.

26 Insejjah lis-sema u l-art biex jixhdu kontra taghkom illum, biex intom tinqerdu ghalkollox malajr mill-art li ghaliha sa taqsmu l-Gurdan biex tehduha; ma ttawlxu ghomorkom fuqha, izda tinqerdu ghalkollox.

27 U jxerridkom il-Mulej fost il-ġnus, u jibqa' minnkom għadd zġhir fost il-ġnus, fejn il-Mulej isuqkom.

28 U hemm taqdu allat, li jkunu xoghhol idejn il-bniedem, ta' l-injam u tal-ġebel, li la jaraw, la jisimghu, la jieklu, u lanqas ixommu.

29 Izda jekk minn hemm tftitex il-Mulej, Alla tieghek, int issibu, jekk tftitxu b'qalbek kollha, u b'ruhek kollha.

30 Fid-dwejjaq tieghek, meta jiġrulek dawn il-hwejjeġ kollha, imqar fl-ahhar jiem, dur lejn il-Mulej, Alla tieghek, u isma' minn lehnu;

31 (Għax il-Mulej, Alla tieghek, hu Alla li jhenni;) ma jitilqikx u ma jeqirdikx, u lanqas jinsa l-ghaqda ta' missirijietek li halfilhom;

32 Għalhekk, saqsi issa fuq iż-żminijiet ta' dari, li kienu qablek, minn dak in-nhar li Alla halaq il-bniedem fuq l-art, u saqsi minn naha waħda tas-sema sa n-naha l-oħra, jekk qattx grat xi haġa kbira bhal din, jew qatt insteghmet xi haġa bhalha?

33 Qatt kien hemm xi poplu li sama' lehen il-Mulej jitkellem minn go nofs in-nar, bhal ma smajt int, u baqa' haj?

34 Jaw jekk qatt fittex Alla biex imur jiehu għalih ġens minn go ġens iehor, bit-tigrib, bl-eghliem, bl-eghgubijiet, u bil-gwerra, u b'id qawwija, u b'id mimduda, u b'biza' kbir, skond kulma l-Mulej, Alla taghkom, ghamel ghalikom fl-Eġittu quddiem ghajnejkom?

35 Lilek kienu murijin dawn il-hwejjeġ, biex tkun taf li l-Mulej hu Alla: m'hemm hadd iehor ghajru.

36 Gieghlek tisma' mis-sema lehnu, biex ighallmek: u fuq l-art hallieq tara n-nar kbir tieghu; u int smajt kliemu minn go nofs in-nar.

37 U għax habb lil missirijietek għazel nisilhom warajhom, u hargek quddiem ghajnejh mill-Eġittu bil-qawwa kbira tieghu;

38 Biex ikeċċi minn quddiemek ġnus akbar, u aktar qawwija minnek, biex idahhlek, u jaghtik arthom b'wirt, bhalma hi llum.

39 Għalhekk kun af illum, u gib f'mohhok, li l-Mulej hu Alla fuq fis-sema, u fl-art minn taht; mhemm hadd hliefu.

40 Hares mela l-istatuti tieghu, u l-kmandamenti tieghu, li llum qieghed naghtik, biex tajjeb ikun ghalik, u għal uliedek warajk, u biex ittawwal ghomrok fuq l-art, li l-Mulej, Alla tieghek, jaghtik, għal dejjem.

41 Imbagħad Mošè fired tliet ibliet, fuq in-naha l-oħra tal-Gurdan, lejn tluġ ix-xemx;

42 Biex il-qattiel, li jkun qatel bla maried lil ġaru, u li ma kiensex bagħdu fl-imghoddi, jahrab hemm; u joqghod f'wahda minnhom, u jibqa' haj:

43 Dawn kienu, Beser fid-deżert, fl-art watja, għar-Rubenin; u Ramot f'Gilghad, għall-Gadin; u Golan f'Basan, għall-Manassin.

44 U din hi l-igi li Mošè qieghed quddiem ulied Izrael:

45 Dawn kienu x-xhidiet, u l-istatuti, u l-ordinanzi, li Mošè qal lil ulied Izrael, wara li hargu mill-Eġittu,

46 Fuq in-naha l-oħra tal-Gurdan, fil-wied biswit Bet-Peghor, fl-art ta' Sihon, sultan ta' l-Amurrin, li kien ighammar f'Hesebon, li Mošè u wlied Izrael għelbuh meta hargu mill-Eġittu:

47 U hadu artu, u l-art ta' Ghog, sultan ta' Basan, iż-żewġ slaten ta' l-Amurrin, li kienu fuq in-naha l-oħra tal-Gurdan, lejn il-ivant;

48 Minn Gharoer, li qieghda f'xifer wied Arnon, sal-muntanja ta' Sijon (li hi Hermon),

49 Bil-Gharaba kollha fuq in-naha l-oħra tal-Gurdan, lejn il-ivant, sal-bahar tal-Gharaba għal taht Pisa.

5 U Mošè sejjah lil Izrael kollu, u qalilhom: Isma', o Izrael, l-istatuti u l-ordinanzi li llum qieghed ngħid f'wid-nejkom, biex titghallmuhom, u tharsuhom, u taghmluhom.

2 Il-Mulej, Alla taghna, rabat għaqda magħna f'Horeb.

3 Il-Mulej ma rabatx din il-ghaqda ma'

missirijietna, iżda maghna, li lkoll kemm ahna hawn ghadna hajjin.

4 Il-Mulej kelliemkom wiċċ imb'wiċċ fuq il-muntanja minn ġon-nar.

5 (Jien kont qiegħed dak iż-żmien bejn il-Mulej u bejnkomb, biex inhaabbrilkom il-kelma t'Alla: għax intom b'żajtu minn dak in-nar, u ma t'ajtux fuq il-muntanja:) u qal:

6 Jien il-Mulej, Alla tiegħek, li hrigtek mill-art ta' l-Eġittu, minn dar il-ġasar.

7 Int ma jkollokx allat ohra għajri.

8 La tagħmilx għalik l-ebda immaġini skolpita, jew xi immaġini ta' xi haġa li hi fis-sema 'l fuq, jew fl-art minn taht, jew fl-ilma ta' taht l-art:

9 La tmlix quddiemhom, u la taqdi-homx: għax jien, il-Mulej, Alla tiegħek, Alla għajjur, li nikkastiga l-hażen tal-missirijiet fl-ulied, fit-tielet u fir-raba' nisel ta' dawk li jobogħduni,

10 U nagħmel hniena sa l-elf nisel ma dawk li jhobbuni, u jharsu l-kmandamenti tiegħi.

11 La ssemmix isem il-Mulej, Alla tiegħek, fil-batal: għax il-Mulej ma jzommx bla htija lil min isemmi ismu fil-batal.

12 Hares jum is-Sibt biex tqaddsu, bħal ma ordnalek il-Mulej, Alla tiegħek.

13 Tahdem sitt ijiem, u tagħmel ix-xogħol kollu tiegħek.

14 Iżda s-seba' jum ikun mistrieħ f'għieh il-Mulej, Alla tiegħek: fih ma tagħmel l-ebda xogħol, int jew ibnek, jew bintek, jew il-qaddej tiegħek, jew il-qaddejja tiegħek, jew il-gendus tiegħek, jew il-hmar tiegħek, jew xi bhima tiegħek, jew il-għarib li joqgħod miegħek; biex il-qaddej u l-qaddejja tiegħek jistrieħu bħalek.

15 U ftakar li int kont ilsir fl-art ta' l-Eġittu, u li l-Mulej, Alla tiegħek, harġek minn hemm b'id qawwiġa, u bi driegħ mimdud: għalhekk il-Mulej, Alla tiegħek, ordnalek biex thares il-jum tas-Sibt.

16 Weggħa lil missierek u lil ommok, bħal ma ordnalek il-Mulej; biex jitwalu jiemek, u tkun hieni fl-art li l-Mulej Alla tiegħek sa jagħtik.

17 La toqtolx.

18 La tagħmilx adulterju.

19 La tisraqx.

20 La tixhidx xhieda qarrieqa kontra għajrek.

21 La tixtieq mart għajrek. La tix-xennaqx għal dar għajrek, għall-għalqa tiegħu, għall-qaddej tiegħu, għall-qaddejja tiegħu, għall-gendus tiegħu, għall-hmar tiegħu, jew għal xi haġa ohra li hi ta' għajrek.

22 Dal-kliem qal il-Mulej lill-ġemgħa tagħkom kollha fuq il-muntanja minn ġon-nar, u s-shab, u ċ-ċpar, b'lehen qawwi: u ma ziedx iżjed. U kitibhom fuq żewġ twavel tal-ġebel, u tahomli.

23 U ġara, xhin smajtu l-lehen minn ġo

nofs id-dalma (għax il-muntanja kienet tħaġġeg bin-nar,) illi ersaqtu lejja, il-kapijiet kollha tat-tribujiet tagħkom, u x-xjux tagħkom;

24 U għidtu: Ara, il-Mulej, Alla tagħna, urienu l-glorja u l-kobor tiegħu, u smajna lehn u minn ġon-nar: rajna llum li Alla jtkellem mal-bniedem, u li hu haj.

25 Issa, mela, għala għandna mmutu? Għax dan-nar kbir jahraqna: jekk nisimghu iżjed lehen il-Mulej, Alla tagħna, immutu.

26 Għax min hu fost il-mahluqin kollha, li sama' lehen Alla l-haj jtkellem minn ġon-nar, bħal ma smajna ahna, u baqa' haj?

27 Ersaqt inti, u isma' kulma l-Mulej, Alla tagħna, iġhid: imbagħad għidilna kulma l-Mulej, Alla tagħna, iġhidlek; u nisimghuh, u nagħmluh.

28 U l-Mulej sama' lehen kliemkom, meta kellimuni; u l-Mulej qalli: Smajt lehen il-kliem li dal-poplu qallek: kulma qalu tajjeb.

29 O li kieku kellhom qalb bħal din fihom, biex jib'zghu minni, u jharsu l-kmandamenti kollha tiegħi dejjem, biex ikunu hienja, huma, u wliedhom, għal dejjem!

30 Morru, għidulhom: Erggħu idhlu fit-tined tagħkom.

31 Iżda int, oqgħod hdejja, u ngħidlek il-kmandamenti kollha, u l-istatuti, u l-ordinanzi, li int għandek tghallimhom, biex jagħmluhom fl-art li sa nagħtihom biex tkun tagħhom.

32 Qisu, mela, li tagħmlu kif ikk-mandakom il-Mulej, Alla tagħkom: la tilwu lejn il-lemin jew lejn ix-xellug.

33 Imxu, mela, fit-triq kollha li l-Mulej, Alla tagħkom, ikk-mandakom, biex tghixu, u tkunu hienja, u ttawlu l-jiem tagħkom fl-art li sa tieghu.

6 Issa dawn huma l-kmandamenti, u l-istatuti, u l-ordinanzi li ordnali l-Mulej, Alla tagħkom, biex ngħallimkom, ha tagħmluhom fl-art li intom sejrjn fih biex teduha;

2 Biex tibza' mill-Mulej, Alla tiegħek, u thares l-istatuti u l-kmandamenti kollha tiegħu, li jien qiegħed nordnalek, int, u ibnek, u bin ibnek il-jiem kollha ta' hajtek; biex jiemek jitwalu.

3 Isma', mela, o Iżrael, u qis li tagħmilhom; biex tkun hieni, u toktru qatigh, bħal ma wegħdek il-Mulej, Alla ta' missirijietek, fl-art li tnixxi l-halib u l-għasel.

4 Isma', o Iżrael: Il-Mulej, Alla tagħna, hu Mulej wieħed!

5 U int thobb il-Mulej, Alla tiegħek, b'qalbek kollha, u b'ruħek kollha, u bil-qawwa tiegħek kollha.

6 U dawn il-kelmiet, li jien qiegħed nordnalek illum, ikunu f'qalbek:

7 U tghallimhom tajeb lil uliedek, u titkellem fuqhom xhin tkun qieghed f'darek, u int u miexi fit-triq, u xhin timtedd, u xhin tqum.

8 U torbothom bhala ghelm fuq idek, u jkunu bhala filatterija bejn ghajnejk.

9 U tiktibhom fuq genbejn il-bwieb ta' darek, u fuq bwiebek.

10 U meta l-Mulej, Alla tieghek, idahhlek fl-art li halef lil missirijietek, lil Abraham, lil Izakk, u lil Gakobb, biex jaghtik bliet kbar u sbieh, li ma bnejthomx int,

11 U djar mimlijin b'kull gid, li ma mlejthomx int, u bjar imhaffra, li ma haffirthomx int, u eghlieqi tad-dwieli, u sigar taz-zebbuġ, li ma hawwilthomx int, meta tkun kilt u xbjat;

12 Ara mbaghad li ma tinsieq il-Mulej, li hargek mill-art ta' l-Egittu, minn dar il-jasar.

13 Ibza' mill-Mulej, Alla tieghek, u aqdi, u ahlef b'ismu.

14 La tmorrux wara allat ohra, wara l-allat tal-ġnus ta' madwarkom;

15 (Ghax il-Mulej, Alla tieghek, hu Alla ghajjur fostkom) li ghadab il-Mulej, Alla tieghek, ma jixghelx ghalik, u jeqirdek minn fuq wiċċ l-art.

16 La ggarbux il-Mulej Alla taghkom, bhal ma garrabtuh f'Massah.

17 Harsu sewwa l-kmandamenti tal-Mulej, Alla taghkom, u x-xhidiet tieghu, u l-istatuti tieghu, li taghkom.

18 U aghmel dak li hu sewwa u tajeb f'ghajnejn il-Mulej; biex tkun hieni, u tidhol u tiehu l-art tajba, li l-Mulej halef li jaghti lil missirijietek,

19 Wara li jkun keċċa 'l barra l-eghdewa tieghek kollha minn quddiemek, bhal ma wieghed il-Mulej.

20 U meta jsaqis ibnek fiż-żmien li ġej, billi jghidlek: X'ifissru x-xhidiet, u l-istatuti, u l-ordinanzi, li l-Mulej, Alla taghna, taghkom?

21 Imbaghad tghid lil ibnek: Ahna konna l-ilsiera ta' Farghun fl-Egittu; u l-Mulej hariġna mill-Egittu b'id qawwija:

22 U l-Mulej ghamel eghliem u eghġubijiet, kbar u qalila, taht ghajnejna, kontra l-Egittu, kontra Farghun, u kontra daru kollha:

23 U hariġna minn hemm, biex idahhalna, u jaghtina l-art li halef lil missirijietna.

24 U l-Mulej ikkmandana li naghmlu dawn l-istatuti kollha, u li nibzghu mill-Mulej, Alla taghna, għall-ġid taghna dejjem, biex iżommna hajjin, bhal ma ghamel sa llum.

25 U dan ikun ta' haqq ghalina, jekk inqisu nharsu dawn il-kmandamenti kollha quddiem il-Mulej, Alla taghna, bhal ma ordnalna.

7 Meta l-Mulej, Alla tieghek, ikun dahhlek fl-art li fiha sejjer biex tkun tieghek, u jkun warrab minn quddiemek hafna ġnus, il-Hittin, u l-Girgasin, u l-Amurrin, u l-Kanġhanin, u l-Perezin, u l-Hiwwin, u l-Gebusin, seba' ġnus akbar u aqua minnek;

2 U meta l-Mulej, Alla tieghek, jerhihom f'idejk u int tkun għelibtom, int teqridhom għalkollox, u ma taghmel l-ebda ftehim maghhom, u lanqas turihom hniena:

3 U lanqas tithallat maghhom: lil bintek la taghtihex lil ibnu, u lanqas tiehu lil bintu għal ibnek.

4 Ghax iwarra bil ibnek minn warajja, biex jaqdu allat ohra: hekk qillet il-Mulej tixghel ghalikom, u jeqirdek f'daqqa.

5 Izda hekk ghandkom timxu maghhom; iġġarrfu l-altari taghhom, u tkissru l-plieri mqaddsa taghhom, u taqtghu l-Axerim taghhom, u taharqu l-immagnijiet skolpiti taghhom fin-nar.

6 Ghax int poplu mqaddes lill-Mulej, Alla tieghek: il-Mulej, Alla tieghek, għażlek biex tkun poplu mahtur għalih, fost il-popli kollha li huma fuq wiċċ l-art.

7 Il-Mulej ma habbkomx, u lanqas għażilkom ghax kontu aktar fil-ghadd minn xi poplu ieher: intom kontu l-izghar fost il-popli:

8 Izda ghax il-Mulej habbkom, u ghax ried iżomm il-halfa li halef lil missirijietkom, il-Mulej hariġkom b'id qawwija, u hariġkom minn dar il-jasar, minn id Farghun, sultan ta' l-Egittu.

9 Kun af, mela, li l-Mulej, Alla tieghek, huwa Alla; Alla ta' kelmtu, li jżomm il-ghaqda tieghu, u t-tjieba tieghu, sa l-elf nisel, ma' dawk li jhobbuh, u jharsu l-kmandamenti tieghu.

10 U jrodd minnufih lil min joboghdu, dak li jisthoqqlu, billi jeqirdu; ma jitlifix żmien ma' min joboghdu, iżda minnufih iroddlu.

11 Għalhekk hares il-kmandamenti, u l-istatuti, u l-ordinanzi li qieghed naghtik illum, biex taghmilhom.

12 Għalhekk jiġri, jekk tisma' minn dawn l-ordinanzi, u tharishom u taghmilhom, illi l-Mulej, Alla tieghek, ihares il-ghaqda tieghu mieghek, u t-tjieba li halef lil missirijietek:

13 U jhobbok, u jberkek, u jkattrek: ibierek ukoll frott ġufek, u frott artek, il-qamh u l-inbid tieghek, u ż-żejt tieghek, u l-frieh tal-baqar tieghek, u tan-nghaġ tieghek, fl-art li halef lil missirijietek li jaghtik.

14 Tkun imbierek fuq il-popli kollha: ma jkunx hemm raġel jew mara hawlin foskom, jew fost il-bhejjem taghkom.

15 U l-Mulej inehhi kull mard minnek, u ma jġib l-ebda marda kerha fuqek minn

dawk ta' l-Egittu, li int tafhom; iżda jgibhom fuq dawk kollha li jobogħduk.

16 U teqred il-popli kollha li l-Mulej, Alla tieghek, jaghtik f'idejk: għajnek ma jkollha l-ebda hniena minnhom: lanqas taqdi lil allat tagħhom; għax dan ikun nassa għalik.

17 Jekk tghid f'qalbek: Dawn il-ġnus akbar minni; kif nista' nkeċċihom?

18 La tibżax minnhom: iżda ftakar tajjeb x'għamel il-Mulej, Alla tieghek, lil Fargħun, u lil Egittu kollu;

19 It-tigrib kbir li għajnejk raw, u l-egħliem, u l-egħgubijiet, u l-id qawwija, u l-id mimduda, li biha l-Mulej, Alla tieghek, harġek: hekk jagħmel il-Mulej, Alla tieghek, lill-popli kollha li tibża' minnhom.

20 Barra minn dan, jibghat il-Mulej, Alla tieghek, znażen fosthom, sakemm dawk li jibagħu, u jinħbew minnek, jinqerdu.

21 La titbażżax minn quddiemhom: għax il-Mulej, Alla tieghek, hu fostkom, Alla kbir, u tal-biża'.

22 U l-Mulej, Alla tieghek, ikeċċi minn quddiemek f'tit f'tit dawk il-ġnus: int m'għandikx teqridhom f'daqqa, li d-dbejjeb tar-raba' ma jikbrux aktar minnek.

23 Iżda l-Mulej Alla tieghek jagħti-homlok f'idejk, u jeqridhom b'qerda kbira, sa jinqerdu.

24 U jagħti f'idejk is-slaten tagħhom, u teqred isimhom minn taht is-sema: hadd ma jkollu l-hila jieqaf quddiemek, sa teqridhom.

25 Ahraġ l-immaġnijiet skolpiti tagħhom fin-nar: la tixtieqx il-fidda jew id-deheb li għandhom fuqhom; u lanqas tehodhom għalik, li ma tinqabax bihom: għax din haġa li jistkerraha l-Mulej, Alla tieghek.

26 U ddaħħalx f'darek haġa ta' min jistkerraha, għax tkun mishut bhalha: iżda għandek titqazżiżha u tistkerraha kemm tiflah; għax haġa mishuta hi.

8 Il-kmandamenti kollha li qiegħed nagħtikom illum, qisu li tharsuhom, biex tghixu, u toktru, u tidhlu, u tieghu l-art li l-Mulej halef li jagħti lil missirijietkom.

2 U tiftakar fit-triq kollha li l-Mulej, Alla tieghek, mexxiek dawn l-erbghin sena fid-deżert, biex iġhakksek, u jgarrbek, biex ikun jaf x'hemm f'qalbek, jekk tharixx il-kmandamenti tiegħu, jew le.

3 U għakksek, u ġewhek, u temghek il-manna, li biha la int ma kont taf biha, u lanqas kienu jafu biha missirijietek; biex iġieghlek tkun taf li l-bniedem ma jgħix bil-hobż biss, iżda b'kull kelma li toħroġ minn fomm il-Mulej iġix il-bniedem.

4 Hwejġek ma qdimux fuqek, u

lanqas intefhitek sieqek, dawn l-erbghin sena.

5 Għandek ukoll tagħraf f'qalbek, illi, bħalma raġel iwiddeb lil ibnu, hekk il-Mulej, Alla tieghek, iwiddeb lil ek.

6 Għalhekk hares il-kmandamenti tal-Mulej, Alla tieghek, biex timxi fi triqatu, u tibża' minnu.

7 Għax il-Mulej Alla tieghek sa jdaħhlek f'art tajba, art ta' widien ta' ilma, ta' eghjun, ta' gliegel li jferrgħu fil-widien, u fil-gholjiet;

8 Art tal-qamh, u x-xgħir, tad-dwieli, u tat-tin, u tar-rummien; art taż-żejt taż-żebbug, u tal-ghasel;

9 Art li fiha ma tikolx il-hobż bil-ghaks; xejn ma jkun jonqsok fiha; art li l-gebel tagħha hadid, u li mill-gholjiet tagħha tista' thaffer biex taqla' r-ram.

10 Wara li tkun kilt u xbajt, bierek lill-Mulej, Alla tieghek, għall-art tajba li tak.

11 Ara li ma tinsix il-Mulej, Alla tieghek, billi ma tharixx il-kmandamenti tiegħu, u l-ordinanzi tiegħu, u l-istatuti tiegħu, li jiena illum qiegħed nagħtik;

12 Li wara li tkun kilt u xbajt, u tkun bnejt djar sbieh, u għammart fihom;

13 U l-baqar u l-imriehel tieghek ikunu tkattru, u l-fidda u d-deheb tieghek ikunu zdienu, u kulma għandek ikun tkattar;

14 Qalbek ma tintrefax, u tinsa l-Mulej, Alla tieghek, li harġek mill-art ta' l-Egittu, mid-dar tal-jasar;

15 U li mexxiek f'dak id-deżert kbir u tal-biża', li fih kien hemm sriep hamjin, u eġġkierib, u art niexfa bla ilma; li harieġle l-ilma mill-blat taż-żniet;

16 Li temghek fid-deżert bil-manna, li missirijietek ma kinux jafu biha, biex iġhakksek, u jgarrbek, biex imbghad fl-aħħar jagħmillek il-ġid;

17 U int tghid f'qalbek: Hilti, u l-qawwa ta' idi tawni dal-ġid.

18 Iżda ftakar fil-Mulej, Alla tieghek: għax hu li jagħtik il-qawwa biex ikollok il-ġid, u jwettaq il-għaqda tiegħu li halef lil missirijietek, bħalma hi illum.

19 U jgri, jekk qatt tinsa l-Mulej, Alla tieghek, u timxi wara allat oħra, u taqdi-hom, u tagħtihom qima, illi niddikjara illum solennement illi sgur tintemmu.

20 Bħall-ġnus li l-Mulej jeqred quddiemkom, hekk tinqerdu; għax ma ridtux tisimghu minn lehen il-Mulej, Alla tagħkom.

9 Isma', o Izrael! Int ser taqsam il-Gurdan illum, biex tidhol tiegħu ġnus akbar u aqua minnek, bliet kbar bi swar m'oghla s-sema.

2 Nies kbar u twal, ulied l-Għanakin, li int taf, u li fuqhom smajt min iġhid: Min qatt jista' jieqaf quddiem ulied Għanak?

3 Ifhem, ghalhekk, illum, li l-Mulej, Alla tieghek, hu dak li jimxi quddiemek; bhal nar li jahraq; hu jeqridhom u jwaqqagh-hom quddiem wiċċek: int kċċihom u malajr teqridhom, bhal ma qallek il-Mulej.

4 La tghidx f'qalbek, wara li l-Mulej ikun kċċihom minn quddiemek: Minhabba s-sewwa tieghi l-Mulej dahhalni biex niehu din l-art; ghax htija tal-ħażen ta' dawn il-ġnus, il-Mulej ikeċċihom minn quddiemek.

5 Mhux minhabba s-sewwa tieghek, jew minhabba s-safa ta' qalbek, sejjer tiehu arthom: iżda htija tal-ħażen ta' dawn il-ġnus, li l-Mulej, Alla tieghek, sa jkeċċihom minn quddiemek, u biex iwet-taq il-kelma li l-Mulej halef lil missirijietek, lil Abraham, lil Izakk, u lil Gakobb.

6 Kun af, mela, li l-Mulej, Alla tieghek, mhux sa jaghtik din l-art tajba biex tkun tieghek minhabba l-haqq tieghek, għaliex int poplu ta' rasu iebša.

7 Ftakar, u la tinsieq, kif ġarrabt il-Mulej, Alla tieghek, biex jaghdab fideżert: minn dak in-nhar li int tlaqt mill-art ta' l-Eġittu, sa wasaltu f'dan il-post, intom hadtuha kontra l-Mulej.

8 Ġarrabtu wkoll il-Mulej biex jaghdab f'Ħoreb, u l-Mulej hekk ghadab ghalikom, li kien sejjer jeqridkom.

9 Meta tlajt fuq il-muntanja, biex niehu t-twavel tal-ġebel, it-twavel tal-ghaqda li l-Mulej ghamel maghkom, jien domt fuq il-muntanja erbghin jum u erbghin lejl, u la kilt hobż u lanqas xrobt ilma:

10 U l-Mulej tani żewġ twavel tal-ġebel, miktubin b'saba' Alla; u fuqhom kien hemm miktubin il-kelmiet kollha li l-Mulej kien qalikom, meta kellimkom fuq il-muntanja minn ġon-nar, dak in-nhar tal-laqgħa.

11 U ġara, fi tmiem l-erbghin jum u l-erbghin lejl, illi l-Mulej tani ż-żewġ twavel tal-ġebel, it-twavel tal-ghaqda.

12 U l-Mulej qalli: Qum, inzel malajr minn hawn; ghax il-poplu tieghek, li int hrigt mill-Eġittu, thassar; malajr twarrbu mit-triq li jien kont ikkmandajthom; għamlu għalihom immagini mdewba.

13 Qalli wkoll il-Mulej: Jien rajt lil dal-poplu, u, ara, dal-poplu rasu iebša:

14 Hallini, ha neqridhom, u nhassar isimhom minn taht is-sema; u naghmel minnek ġens aqwa u akbar minnhom.

15 Għalhekk jien dort u nżilt minn fuq il-muntanja, u l-muntanja kienet thagġeġ bin-nar: u ż-żewġ twavel tal-ghaqda kienu f'idejja t-tnejn.

16 U harist; u, ara, intom kontu dnibtu kontra l-Mulej, Alla taghkom, u ghamiltu għalikom għogol imdewweb: żoltu malajr mit-triq li l-Mulej kien ikkmandakom.

17 U hadt iż-żewġ twavel, u rmejthom minn idejja, u kissirthom quddiem ghajnej-kom.

18 U waqajt quddiem il-Mulej, bhal ma kont ghamilt qabel, għal erbghin nhar u erbghin lejl: la kilt hobż, u la xrobt ilma, minhabba d-dnubiet kollha li dnibtu, billi ghamiltu dak li kien ħażin f'ghajnejn il-Mulej, biex tmashnuh.

19 Ghax jien bżajt mill-qilla u l-ghadab kbir, li bihom il-Mulej kien imghaddab għalikom biex jeqridkom. Iżda l-Mulej semagħni dak iż-żmien ukoll.

20 U kien hekk imghaddab il-Mulej għal Arun, li ried jeqrid: u jien tlabt għal Arun ukoll dak iż-żmien.

21 U hadt dnubkom, il-ghogol li kontu ghamiltu, u hraqtu fin-nar, u għaffiġtu, u ghamiltu frak, sa ma sar qisu trab: u rmejt it-trab tieghu fil-wied li jinzel mill-muntanja.

22 U f'Tabghera, u f'Massah, u f'Qibrot-Hattawa, ghaddabtu l-Mulej.

23 U meta l-Mulej baghatkom minn Kades-Barnija, billi qalikom: Itilghu, u hudu l-art li tajtkom, intom hadtuha kontra l-ordni tal-Mulej, t'Alla taghkom, u ma emmintux, u lanqas smajtu minn lehnu.

24 Intom hadtuha kontra l-Mulej minn dak in-nhar li sirt nafkom.

25 U għalhekk intfajt quddiem il-Mulej erbghin jum u erbghin lejl, bhal ma ntfajt l-ewwel darba; ghax il-Mulej kien qal li jeqridkom.

26 Tlabt għalhekk lill-Mulej, u għidt: O Sidi, o Mulej, la teqridx lill-poplu tieghek, u l-wirt tieghek, li int fdejthom bil-kobor tieghek, u li int hrighthom mill-Eġittu b'id qawwija.

27 Ftakar fil-qaddejja tieghek, Abraham, Izakk, u Gakobb; la tharix lejn ir-ras iebša ta' dal-poplu, u lanqas lejn il-ħażen taghkom, u lejn dnubhom:

28 Biex dik l-art li hrigtna minnha ma tghidx: Billi l-Mulej ma kellux hila jġibhom fl-art li weghidhom, u billi baghadom, harighom minn hawn biex joqtolhom fideżert.

29 Iżda huma l-poplu tieghek, wirtek, li int hrighthom bil-qawwa kbira tieghek, u b'idek mimduda.

10 Dak iż-żmien il-Mulej qalli: Aqta' żewġ twavel tal-ġebel bhal ta' l-ewwel, u itla' hdejja fuq il-muntanja, u aghmel għalik arka ta' l-injam.

2 U nikteb fuq it-twavel il-kelmiet li kienu fl-ewwel twavel, li int kissirt, u tqeghidhom fl-arka.

3 U ghamilt arka ta' l-injam tal-ġazzi, u qtajt żewġ twavel tal-ġebel bhal ta' l-ewwel, u tlajt fuq il-muntanja, biż-żewġ twavel f'idi.

4 U kiteb fuq it-twavel bhal ma kiteb l-ewwel darba, il-ghaxar kmandamenti, li l-Mulej kien qalikom fuq il-muntanja

minn ġon-nar, dak in-nhar tal-laqgħa: u l-Mulej tahomli.

5 U dort, u nżilt mill-muntanja, u qegħidt it-twavel fl-arka li kont għamilt; u hemm huma, bħal ma ordnali l-Mulej.

6 U wlied Izrael telqu minn Birot-Bene-Ġakan għal Mosera: hemm miet Arun, u hemm kien midfun; u Elgħazar, ibnu, għamilha ta' qassis floku.

7 Imxew minn hemm lejn Gudgoda; u minn Gudgoda għal Gotbata, art ta' mġari ta' ilma.

8 Dak iż-żmien il-Mulej fired it-tribù ta' Levi, biex jarfa' l-arka tal-għaqda tal-Mulej, u biex jidher quddiem il-Mulej biex jaqdi, u biex ibierek f'ismu, bħalma għamel sa llum.

9 Għalhekk Levi m'għandu l-ebda sehem, u lanqas wirt ma' hutu: wirtu hu l-Mulej, bħal ma qallu l-Mulej, Alla tiegħek.

10 U qgħadt fuq il-muntanja, bħall-ewwel darba, erbghin jum u erbghin lejl; u l-Mulej semagħni din id-darba wkoll: il-Mulej ma riedx jeqridni.

11 U l-Mulej qalli: Qum, mur imxi quddiem il-poplu tiegħek, biex jidhu u jieħdu l-art li jien hlift lil missirijiethom li nagħtihom.

12 U issa, Izrael, x'irid il-Mulej, Alla tiegħek, minnek, hlief li tibza' mill-Mulej, Alla tiegħek, biex timxi fit-triqat kollha tiegħu, u thobbu, u taqdi l-Mulej, li hu Alla tiegħek, b'qalbek kollha, u b'ruhek kollha,

13 U thares il-kmandamenti tal-Mulej, u l-istatuti tiegħu, li llum qiegħed nagħtik għall-gid tiegħek?

14 Ara, is-sema, u s-sema tas-smewwiet, huma tal-Mulej, Alla tiegħek, u l-art ukoll, b'kulma fiha;

15 Madankollu, il-Mulej inġibed biss għal missirijietek, u haħbhom; u għazel nisilhom warajhom, intom fuq il-popli kollha, bħal ma hu llum.

16 Aghmlu, mela, ċirkonċizzjoni f'qalbkom, u la tibqgħux iżjed raskom iebes.

17 Għax il-Mulej, Alla tagħkom, hu Alla ta' l-allat, Sid is-sidien, Alla l-kbir, u l-qawwi, u tal-biża', li ma jharisx lejn wiċċ il-bniedem, u lanqas jiehu tixhim:

18 Li jagħmel haqq lill-iltim u lill-armla, li jhobb lill-gharib, billi jagħtih ikel u lbses.

19 Hobbu, mela, lill-gharib: għax intom ukoll kontu għorba fl-art ta' l-Eġittu.

20 Ibza' mill-Mulej, Alla tiegħek; lillu aqdi, u miegħu tirtabat, u b'ismu ahlef.

21 Hu l-fohrija tiegħek, u hu Alla tiegħek, li għamel għalik dawn il-hwejjeg kbar u tal-biża', li għajnejk raw.

22 Missirijietek niżlu l-Eġittu sebghin bniedem; u issa l-Mulej għamlek numerus daqs il-kwiekeb tas-sema.

11 Għalhekk hobb il-Mulej, Alla tiegħek, u hares kuljum dak li jridek thares; l-istatuti tiegħu, u l-ordinanzi tiegħu, u l-kmandamenti tiegħu.

2 U kun af illum (għax jien ma nitkel-limx ma' wliedek li ma jafux, u li ma rawx it-twidid tal-Mulej, t'Alla tagħkom) il-kobor tiegħu, idu l-qawwiya, u idu l-mimduda,

3 U l-egħliem tiegħu, u l-egħmejjel tiegħu, li għamel f'nofs l-Eġittu fuq Fargħun, sultan ta' l-Eġittu, u lil artu kollha;

4 U x'għamel lill-eżerċtu ta' l-Eġittu, liż-żwieġem tagħhom, u lill-imriekeb tagħhom; kif għamel l-ilma tal-baħar l-Aħmar meta tala' għalihom huma u għajin warajkom, u l-Mulej qeridhom għalkollox.

5 U x'għamilkom fid-deżert, sama ġeġtu f'dan il-post;

6 U x'għamel lil Datan u lil Abiram, ulied Elijab, bin Ruben: kif l-art fetħet halqha, u belgħet lilhom, u lil djarhom, u lit-tined tagħhom, u lil kull haġa hajja li kellhom, u lit-tined tagħhom, u lil kull haġa hajja li kellhom maġenbhom, f'nofs Izrael kollu:

7 Iżda għajnejkom raw l-egħmejjel il-kbar kollha li għamel il-Mulej.

8 Għalhekk harsu l-kmandamenti kollha li qiegħed nagħtikom illum, biex tissaħhu, u tidhlu tieħdu l-art li intom sejr in biex teħduha;

9 Biex ittawlu l-jiem tagħkom fuq l-art, li halef il-Mulej lil missirijietkom li jagħtihom, lilhom u lil nisilhom: art tniġxi l-halib u l-għasel.

10 Għax l-art, li fiha ser tidhol biex teħodha mhix bħall-art ta' l-Eġittu, minn fejn hrigtu, u fejn kont tiżra' ż-żerriegħa tiegħek, u ssaqqiha b'riġlek, bhala ġnien tal-hxejjex.

11 Iżda l-art, li fiha sejr in biex teħduha, hi art ta' għoljiet u ta' widien, li tixrob l-ilma tax-xita li tiġi mis-sema:

12 Art li l-Mulej, Alla tiegħek, jieħu hsiebha: għajnejn il-Mulej, Alla tiegħek, huma dejjem fuqha, mill-bidu tas-sena sa l-aħħar tas-sena.

13 U jigrri, jekk tisimgħu tajjeb mill-kmandamenti tiegħi, li qiegħed nagħtikom illum, li thobbu l-Mulej, Alla tagħkom, u taqdu b'qalbkom kollha, u b'ruħkom kollha,

14 Illi nagħtikom ix-xita għall-art tagħkom fi żmienha sewwa, ix-xita bikrija, u x-xita wahharija, biex tiġbor il-qamh tiegħek, u l-inbid tiegħek il-ġdid, u ż-żejt tiegħek.

15 U nnibbet il-haxix fl-egħlieqi tiegħek, għall-bhejjem tiegħek, biex tiekol u tixba'.

16 Harsu lilkom infuskom, biex qalbkom ma titqarraqx, u dduru, u taqdu allat ohra, u tqimuhom;

17 U mbagħad jixgħel għadab il-Mulej għalikom, u jagħlaq is-sema, biex ma

jkunx hemm xita, u l-art ma taghtix il-prodotti tagħha; u tintemmu malajr mill-art tajba li l-Mulej jagħtikom.

18 Għalhekk dahlu dawn il-kelmiet tiegħi f'qalbkom, u f'ruħkom, u orbtu-hom bhala għelm fuq idkom, biex ikunulkom bhala filatterija bejn għajnejkom.

19 U tghallimhom lil uliedek, u tithad-det fuqhom xhin tkun bil-qieghda d-dar, u int u miexi fit-triq, u xhin timtedd, u xhin tqum.

20 U tiktibhom fuq ġenbejn bieb darek, u fuq il-bwieb tiegħek:

21 Biex joktru jiemkom u jiem uliedkom, fl-art li l-Mulej halef lil missirijietkom li jagħtihom, daqs kemm huma jiem is-sema fuq l-art.

22 Għax jekk tharsu bir-reqqa kollha dawn il-kmandamenti kollha, li jien qieghed nagħtikom, biex tagħmluhom, li thobbu l-Mulej, Alla tagħkom, u timxu fit-triqat tiegħu kollha, u tingħaqdu miegħu;

23 Ikeċċi mbagħad il-Mulej dawn il-ġnus kollha minn quddiemkom, u ikollkom taht idejkom ġnus akbar u aquwa minnkom.

24 Kulfejn jirfsu qiegh riglejkom, ikun tagħkom: mid-deżert sal-Libanu; mix-xmara, ix-xmara Ewfrat, sal-baħar tal-punent, ikunu truf artkom.

25 Hadd ma jkun jista' jjeqaf quddiemkom: għax il-Mulej, Alla tagħkom, jitfa' l-biza' u t-twerwir tagħkom fuq l-art kollha li tuqha tirfsu, bhal ma qalilkom.

26 Ara, illum sa nqieghed quddiemkom barka u saħta;

27 Barka, jekk tisimghu mill-kmandamenti tal-Mulej, Alla tagħkom, li qieghed nagħtikom illum:

28 Saħta, jekk ma tisimghux mill-kmandamenti tal-Mulej, Alla tagħkom, u twarrbu mit-triq li llum qieghed nikkmandakom, biex tmorru wara allat oħra, li ma kontux tafuhom.

29 U jġiri, meta l-Mulej, Alla tiegħek, idahhlek fl-art li fiha sejjer biex tehodha, illi tagħti l-barka tiegħek fuq il-muntanja ta' Gerizim, u s-saħta fuq il-muntanja ta' Ghebal.

30 Mhumiex dawn il-muntanji 'l hemm mill-Gurdan, mat-triq ta' għajb ix-xemm, fl-art tal-Kanhanin, li jghammru fil-wita, biswit Gilgal, hdejn il-ballut ta' Moři?

31 Għax intom sejrjn taqsmu l-Gurdan biex tidhlu tiehdu l-art li l-Mulej, Alla tagħkom, jagħtikom, u teħduha, u tghammru fiha.

32 Qisu li tharsu l-istatuti u l-ordinanzi tiegħi kollha li qieghed quddiemkom illum.

Mulej, Alla ta' missirijietek, jagħtik biex tkun tiegħek, il-jiem kollha li tghixu fuq l-art.

2 Teqirdu għalkollox il-postijiet, li fihom il-ġnus li sa jaqghu taht idejkom qdew lill-allat tagħhom, fuq il-muntanji għoljin, u fuq il-għoljiet, u taht kull siġra hadra:

3 U ġġarrfu l-altari tagħhom, u tkissru l-pilastru mqaddsa tagħhom, u tahaqqu l-Axerim tagħhom bin-nar; u taqçtu l-immagnijiet skolpiti ta' l-allat tagħhom, u teqirdu jsimhom minn dak il-post.

4 La tagħmlux hekk lill-Mulej, Alla tagħkom;

5 İzda tftitxu l-Mulej fil-post li jagħżel il-Mulej, Alla tagħkom, fost it-tribujiet kollha tagħkom, biex iqieghed ismu fih, u jagħmlu l-agħmara tiegħu: hemm għandek tmur.

6 U hemm iġġibu l-offerti mahruqin tagħkom, u s-sagrificċji tagħkom, u l-egħxur tagħkom, u l-ghotjiet ta' idejkom, u l-weghdiet tagħkom, u l-weghdiet li tagħmlu minn rajkom, u l-ewwel imweldin tal-baqar u tan-nghaġ tagħkom:

7 U hemm tieklu quddiem il-Mulej, li hu Alla tagħkom, u tiferhu, intom u djarkom, b'kulma tiehdu f'idejkom biex tagħmlu, u li bih il-Mulej, Alla tagħkom, berikkom.

8 La tagħmlu xejn minn dak kollu li qegħdin tagħmlu llum, kulhadd jagħmel kif jidhirlu li hu tajjeb;

9 Għax s'issa għadkom ma wasaltux fil-mistrieħ u fil-wirt, li l-Mulej, Alla tagħkom, qieghed jagħtikom.

10 İzda meta taqsmu l-Gurdan, u tghammru fl-art li l-Mulej, Alla tagħkom, jagħtikom biex tirtuha, u meta jagħtikom il-mistrieħ mill-egħdewwa kollha tagħkom madwarkom, u b'hekk tghammru raskom mistrieħa;

11 Imbagħad ikun hemm post, li l-Mulej, Alla tagħkom, ikun għażel, biex fih iġhammar ismu; hemm iġġibu kulma nordnalkom; l-offerti mahruqin tagħkom, u s-sagrificċji tagħkom, l-egħxur tagħkom, u l-ghotjiet ta' idejkom, u l-weghdiet magħżulin tagħkom, li intom wegħidtu lill-Mulej:

12 U tiferhu quddiem il-Mulej, Alla tagħkom, intom, u s-subjien tagħkom, u l-bniet tagħkom, u l-qaddejja rġiel, u l-qaddejja nisa tagħkom, u l-Levita li jkun 'il ġewwa minn wiebek; għax dan la għandu sehem u lanqas wirt miegħek.

13 Ara li ma toffrix l-offerti mahruqin tiegħek f'kull post li tara:

14 İzda fil-post li l-Mulej ikun għażel f'wiehed mit-tribujiet tiegħek: hemm toffri l-offerti mahruqin tiegħek, u hemm tagħmel kulma nikkmandak.

15 Madankollu, tista' toqtol u tiekol laham 'il ġewwa minn wiebek kollha,

12 Dawn huma l-istatuti u l-ordinanzi li intom tqisu li tagħmlu fl-art li l-

minn kulma ruhek tixtieq, skond il-barka li l-Mulej, Alla tieghek, ikun tak: l-imniġġes u s-safi jistgħu jieklu minnu, bhal ma jieklu mill-ghażziela u miċ-ċerv.

16 Biss la tiklux id-demmm; iżda ssawbuh fl-art bhall-ilm.

17 Int ma tistax tiekol 'il ġewwa minn bwiebek l-egħxur tal-qamh tieghek, jew ta' l-inbid tieghek ġdid, jew taż-żejt tieghek, jew l-imweldin l-ewwel tal-baqar u n-nghaġ tieghek, lanqas mill-wegħdjet li twieghed, lanqas l-offerti tieghek mogħtijin minn rajk, jew il-ghotjiet ta' idek:

18 Iżda ticolhom quddiem il-Mulej, li hu Alla tieghek, fil-post li l-Mulej, Alla tieghek, ikun għażel, int, u ibnek, u bintek, u l-qaddej tieghek, u l-qaddejja tieghek, u l-Levita li hemm 'il ġewwa minn bwiebek: u tifrah quddiem il-Mulej, li hu Alla tieghek, b'dak kollu li tiehu f'idejk biex tagħmel.

19 Ara li ma tinsix il-Levita sama ddum haj fuq l-art.

20 Meta l-Mulej ikabbar truf artek, bhal ma wegħdek, u tghid: Niekol il-laham, għaliex ruhek tixtieq tiekol il-laham; kul il-laham minn kulma ruhek tixtieq.

21 Jekk il-post li l-Mulej, Alla tieghek, għażel biex fih iqieghed ismu jkun wisq il-bogħod minnek, oqtol mill-baqar tieghek, u min-nghaġ tieghek, li l-Mulej ikun tak, bhal ma ordnajtek, u tiekol 'il ġewwa minn bwiebek minn kulma tixtieq ruhek.

22 Bhal ma jittieklu l-ghażziela u ċ-ċerv, hekk tiekol minnhom: sew l-imniġġes u sew is-safi jistgħu jieklu minnhom.

23 Biss kun sgur li ma ticolx id-demmm: għax id-demmm hu l-hajja; u int ma tistax tiekol il-hajja mal-laham.

24 Int ma tiklux: sawbu fuq l-art bhall-ilm.

25 Ma tiklux, biex tkun hieni, int, u wliedek warajk, meta tagħmel dak li hu sewwa f'għajnejn il-Mulej.

26 Biss il-hwejjeq imqaddsa li għandek u l-wegħdjet tieghek, teħodhom u tmur fil-post li jkun għażel il-Mulej:

27 U toffri l-offerti mahruqin tieghek, il-laham u d-demmm, fuq l-altar tal-Mulej, li hu Alla tieghek: u d-demmm tas-sagrificċji l-oħra tieghek jixxerred fuq l-altar tal-Mulej, li hu Alla tieghek, u tiekol il-laham.

28 Hares u isma' dawn il-hwejjeq kollha li qieghed nordnalek, biex tkun hieni int u wliedek warajk għal dejjem, meta tkun għamilt dak li hu tajjeb u sewwa f'għajnejn il-Mulej, li hu Alla tieghek.

29 Meta l-Mulej, Alla tieghek, jaatta' barra minn quddiemek il-ġnus, fejn sejjer biex teħodhom, u teħodhom, u tghammar f'arthom;

30 Qis li ma tidholx fin-nassa billi tmur warajhom, wara li jkunu nqerdu minn

quddiemek; u ma ssaqsi xejn fuq l-allat tagħhom, billi tghid: Kif kienu dawn il-ġnus jaqdu lill-allat tagħhom? Jien ukoll nagħmel l-istess.

31 La tagħmilx hekk lill-Mulej, lil Alla tieghek: għax kull haġa mistkerrha mill-Mulej, li hu jobogħdha, għamlu dawn lill-allat tagħhom; għax ukoll lis-subjien u lill-bniet tagħhom harqu fin-nar b'għieh lill-allat tagħhom.

32 Kulma nikkmandakom, qisu li tagħmluh: la żżid xejn miegħu, u lanqas tnaqqaslu.

13 Meta jqum fostkom xi profeta, jew xi halliem il-holm, u jagħmel quddiemek xi għelm jew xi miraklu,

2 U l-ghelm u l-miraklu li fuqhom kellek, isiru, billi qal: Ha mmorru wara allat oħra, (li ma kontx tafhom,) u ha naqduhom:

3 La tismax il-kliem ta' dak il-profeta, jew ta' dak il-halliem il-holm: għax il-Mulej, Alla tagħkom, ikun garrabkom, biex ikun jaf jekk thobbox il-Mulej, Alla tagħkom, b'qalbkom kollha, u b'ruħkom kollha.

4 Imxu wara l-Mulej, Alla tagħkom, u ibzghu minnu, u harsu l-kmandamenti tiegħu, u jsimghu minn leħnu, u aqduh, u zommu tajjeb miegħu.

5 U dak il-profeta, jew dak il-halliem il-holm, jagħtuh il-mewt: għax ikun tkellem biex idawwarkom mill-Mulej, minn Alla tagħkom, li harigkom mill-art ta' l-Eġittu, u fdiekom mid-dar tal-jasar, biex iwarrbek mit-triq li l-Mulej, Alla tieghek, ordnalek biex timxi fih. Hekk twarrab minn nofsok il-hażen.

6 Jekk huk, bin ommok, jew ibnek, jew bintek, jew mart hdanek, jew habibek, li hu bhal ruhek stess, ihajrek bil-mohbi, billi jghidlek: Ha mmorru naqdu allat oħra: allat li la int u lanqas missirijetek qatt ma kontu tafu bihom,

7 Allat tal-popli li huma madwarkom, hdejx jew bghid minnek, minn tarf sa tarf ta' l-art;

8 La taqbilx miegħu, u lanqas tisma' minnu; għajnek m'għandhiex ikollha hniena minnu; m'għandikx taħmlu, u lanqas tistru:

9 Iżda għandek toqtlu: idek għandha tkun l-ewwel fuqu biex toqtlu, u mbagħad id il-poplu.

10 U thaġġru bil-ġebel, halli jmut; għax ikun fitteħ biex iwarrbek mill-Mulej, Alla tieghek, li harġek mill-art ta' l-Eġittu, mill-art tal-jasar.

11 U jisma' Izrael kollu, u jibza', u ma jagħmel qatt haġa hażina bhal din iżjed fostkom.

12 Jekk tisma' lil xi hadd ighid f'xi wahda mill-bliet tieghek, li l-Mulej, Alla

tieghek, li sa jaghtik biex tghammar fiha,

13 Li xi rġiel, ulied Belighar, hargu minn ġo nofsok, u hajru n-nies li jghammru f'belthom, billi qalulhom: **Ha** mmorru naqdu allat ohra, li ma kontux tafu;

14 Tistaqsi, u tftitex, u tgharbel bir-reqqa; u, ara, jekk hu tassew, li hu minnu, li haġa mistmerra bhal din saret ġo nofsok;

15 Int ghandek tabilhaq toqtol b'xifer is-sejf lil kull min ighammar f'dik il-belt, u teqridha ghalkollox, u kulma fiha, u l-bhejjem tagħha b'xifer is-sejf.

16 U tiġma' kulma tahtaf minnha f'tokk il-misrah tagħha, u taħraq bin-nar il-belt u kull haġa li taħraf minnha bhala offerta mahruqa lill-Mulej, li hu Alla tieghek: u ssir gods herba ghal dejjem; u ma tarġax tinbena.

17 U xejn m'ghandu jaqbad ma' idek minn dik il-haġa mishuta: biex il-Mulej idur mill-qilla ta' għadbu, u jhenn għalik, u jithassrek, u jkattrek, bhal ma halef li jagħmel lil missirijietek;

18 Jekk tisma' minn lehen il-Mulej, t'Alla tieghek, billi thares il-kmandamenti kollha tiegħu li llum qieghed naghtik, u tagħmel dak li hu sewwa f'għajnejn il-Mulej, li hu Alla tieghek.

14 Intom ulied il-Mulej, li hu Alla tagħkom: la tqatgħux ġisimkom, u lanqas tqaxxru x-xagħar ta' bejn għajnejkom minhabba wiehed mejjet.

2 Għax inti poplu mqaddes lill-Mulej, lil Alla tieghek, u l-Mulej hatrek biex tkun poplu għalih biss, fuq il-ġnus kollha li huma fuq wiċċ l-art.

3 La tiekol l-ebda haġa mistkerra.

4 Dawn huma l-bhejjem li minnhom tistgħu tieklu: il-gendus, in-nagħġa, u l-mogħza.

5 Iċ-cerv, il-ghażziela, il-jahmur, il-mogħza salvaġġa, id-dixon, it-tô u ž-zemer.

6 U kull bhima bid-dwiefer, bid-difer maqsum fi tnejn u tixtarra, fost il-bhejjem, tistgħu tikluha.

7 Biss, dawn ma tiklux minn dawk li jixtarru, jew min dawk ta' difrejhomm maqsumin: il-ġemel, il-liebru, u l-fenek; għax jixtarru, iżda m'ghandhomx difrejhomm maqsumin; għalhekk huma mniġġsin għalikom.

8 U l-hanzir, għaliex għandu difrejh maqsuma, iżda ma jixtarrx, hu mniġġes għalikom: la tiklux lahamhom, u lanqas tmissu ġisimhom mejjet.

9 Dawn tistgħu tieklu minn dawk kollha li jgħixu fi-lma: dawk kollha li għandhom il-ġwienah u l-qxur tistgħu tikluhom.

10 U minn dawk kollha li m'ghandhomx ġwienah u qxur la tiklux; huma mniġġsin għalikom.

11 Mill-agħsafar sajjin kollha tistgħu tieklu.

12 Iżda dawn huma dawk li ma tistgħux tieklu minnhom: l-ajkla, il-bughadam, u l-kuċċarda,

13 U l-astur, u kull ġens ta' biež.

14 U ċ-cawluw ta' kull ġens.

15 U n-nagħma, u l-kokka, u l-gawwija, u s-seqer ta' kull ġens.

16 U l-barbaġann, u omm is-sibjien, u ž-żinna.

17 U l-qwaq, u t-tiġieġa tal-baħar, u l-margun,

18 U l-laqlaq, u kull ġens ta' russett, u d-daquqa tal-pinnaċċ, u l-farfett il-lejl.

19 U kull dudu li jtir hu mniġġes għalikom: m'ghandux jittiekel.

20 Iżda mit-tjur safi kollu tistgħu tieklu.

21 La tieklu xejn li jmut waħdu: tista' tagħtih lill-għarib li hemm 'il ġewwa minn bwiebek, biex jieklu; jew tbiegħu lil xi barrani: għax int poplu mqaddes lill-Mulej, Alla tieghek. La ssajjarx gidi f'halib ommu.

22 Għaxxar il-ġabra kollha tal-miżerġha tieghek, kulma tagħti l-għalqa tieghek minn sena għal sena.

23 U tiekol quddiem il-Mulej, Alla tieghek, fil-post li jkun għażel biex iqieghed ismu fih, il-għaxar tat-tgħam tieghek, ta' l-inbid tieghek il-ġdid, u taž-žejt tieghek, u l-imweldin l-ewwel tal-baqar tieghek u tan-nagħg tieghek; biex titgħallem tibza' mill-Mulej, Alla tieghek, dejjem.

24 U jekk it-triq tkun wisq twila għalik, li ma tkunx tiflah iġġorr hemm l-egħxur tieghek; jew jekk il-post, li l-Mulej, Alla tieghek, ikun għażel biex iqieghed ismu fih, ikun wisq il-bogħod minnek, meta l-Mulej, Alla tieghek, ikun bierkek:

25 Ibdlu fi flus, u sorr il-flus f'idek, u mur fil-post li l-Mulej, Alla tieghek, ikun għażel:

26 U int tonfoq dawk il-flus f'kulma ruhek tixtiek: fi gniedes, jew f'nghag, jew f'inbid, jew f'xorb qawwi, jew f'kulma ruhek tixtiek: u tiekol hemm quddiem il-Mulej, Alla tieghek, u tiffrah int u darek.

27 U l-Levita, li jkun 'il ġewwa minn bwiebek: la tinsiehx, għax hu la għandu sehem u lanqas wirt mieghek.

28 Wara kull tliet snin, ohroġ il-għaxra waħda kollha tal-ġabra tieghek ta' dik is-sena, u qieghdhom 'il ġewwa minn bwiebek:

29 U l-Levita, (għax m'ghandux la sehem u lanqas wirt mieghek,) u l-għarib, u l-iltim, u l-armla, li huma 'l ġewwa minn bwiebek jiġu, u jieklu, u jixbgħu; biex il-Mulej, Alla tieghek, ibierkek fix-xogħol kollu ta' idejk li tagħmel.

15 Fi tmiem kull seba' sena taħfer id-djun.

2 U hekk tkun il-mahfra tad-djun: kull min ikollu jiehu jahfer dak li silef lil ghajru: ma jitolbux minghand ghajru, u minghand huh, ghax hi l-mahfra tal-Mulej.

3 Minghand gharib tista' titolbu dak li sliftu; izda idek ghandha tahfer lil huk dak li hu tieghek;

4 Madankollu, fostkom ma jkunx hemm min hu fil-bżonn, ghax il-Mulej tabilhaqq ibierkek fl-art li l-Mulej, Alla tieghek, jaghtik bhala wirt biex tkun tieghek.

5 Jekk tassew tisma' minn lehen il-Mulej, li hu Alla tieghek, u taqs li taghmel dawn il-kmandamenti kollha, li qieghed naghtik illum;

6 Il-Mulej, Alla tieghek, ibierkek, bhal ma wieghdek: u int tislef lil hafna gnus, izda int ma tissellifx; u int issaltan fuq hafna gnus, izda huma ma jsaltnux fuqek.

7 Jekk hemm raġel fqir mieghek, wiehed minn hutek, 'il gewwa minn bwiebek f'artek, li l-Mulej, Alla tieghek, qieghed jaghtik, m'ghandixx twebbes qalbek, u lanqas taghlaq idek ma' huk il-fqir:

8 Izda ghandek tiftah idek berah mieghu, u tisiflu biżżejjed ghall-bżonn tieghu, f'kulma jonqsu.

9 Ara, li ma jkunx hemm xi hsieb hazin f'qalbek, li jghidlek: Is-seba' sena, is-sena tal-mahfra tad-djun, waslet! u ghajnek tkun bla hniena ma' huk il-fqir, u ma taghtih xejn; ghax hu jghajjat lill-Mulej kontrik, u jkollok dnuh.

10 La tonqosx li taghtih, u qalbek ma taghlx meta taghtih: ghax ghal dan il-Mulej, Alla tieghek, ibierkek f'kulma taghmel, u fuq kulma tmidd idek.

11 Ghax il-fqar ma jonqsu qatt mill-art: ghalhekk naghtik dal-kmandament: Iftah idek berah ma' huk il-fqir, u ma' dak li hu fil-bżonn f'artek.

12 U jekk wiehed minn hutek, Lhudi, jew Lhudija, jinbiegh lilek, u jaqdik sitt snin; itilqu hieles fis-seba' sena.

13 U meta titilqu, thallihx imur b'idu f'idu:

14 Aghtih b'qalbek kollha mill-merhla tieghek, u mill-andar tieghek, u mill-maghsar tieghek: minn dak li l-Mulej Alla tieghek bierkek bih, aghtih.

15 U ftakar li kont ilsir fl-art ta' l-Egittu, u l-Mulej, Alla tieghek, fdiek: ghalhekk inwissik dan illum.

16 Jekk hu jasal biex ighidlek: Ma rridx nitilqek; ghax ihobb lilek u lil darek, u ghax qieghed tajjeb mieghek;

17 Hu mbaghad xifa, u taqqablu wid-intu mal-bieb, u jkun il-qaddej tieghek ghal dejjem. U lill-qaddeja tieghek ukoll taghmel l-istess haġa.

18 Ma tkunx haġa iebsa ghalik, meta titilqu hieles minnek; ghax swielek darbtejn daqs haddiem mikri, billi qdiek sitt

snin: u l-Mulej Alla tieghek ibierkek f'kulma taghmel.

19 Kull ferh raġel ta' l-ewwel li jitwieled fil-baqar u fin-nhaġ u l-moghoż tieghek, tqaddsu lill-Mulej Alla tieghek: taghmel l-ebda xoghol bl-ewwel imwieled tal-baqra tieghek, lanqas iġġizz l-ewwel ferh tan-nagħga tieghek.

20 Kulu quddiem il-Mulej, Alla tieghek, kull sena, fil-post li l-Mulej jagħžel, int u l-familja tieghek.

21 U jekk ikun hemm xi difett fl-annimal; jekk ikun zopp, jew aghma, jew xi difett ikrah iehor, la tissagrifikax lill-Mulej, Alla tieghek.

22 Tiekl u 'l gewwa minn bwiebek; dak li hu mniġġes u dak li hu safi jieklu minnu l-istess, bhal ma jieklu mill-ghazziela u miċ-ċerva.

23 Biss la tikołx demmu; sawbu fl-art bhall-ilma.

16 Hares ix-xahar ta' Abib, u aghmel il-ghid lill-Mulej, Alla tieghek: ghax fix-xahar ta' Abib, il-Mulej, Alla tieghek, hargek bil-lejl mill-Egittu.

2 Ghalhekk issagrifika, fil-ghid tal-Mulej, Alla tieghek, nħaġ u baqar, fil-post fejn il-Mulej Alla tieghek jagħžel biex iqieghed ismu fih.

3 La tikołx hobż mehmur ma' dawn l-offerti; sebat ijjem tiekol hobż bla hmira mieghu, hobż in-niket; ghax int hrigt mill-art ta' l-Egittu bil-ghaġla: biex tiftakar fil-jum meta hrigt mill-art ta' l-Egittu, il-jum kollha ta' hajtek.

4 Ma ghandhiex tidher hmira ghandek fil-medda kollha t'artek ghal sebat ijjem, u m'ghandux jibqa' sa filghodu mil-laham li tkun is-sagrifikajt filghaxija, fl-ewwel jum.

5 Ma tistax tissagrifika il-ghid fl-ebda wahda mill-bliet li l-Mulej, Alla tieghek, sa jaghtik:

6 Izda fil-post li l-Mulej Alla tieghek jagħžel biex iqieghed ismu fih, hemm tissagrifika l-ghid filghaxija, xhin tkun nieżla x-xemx, fiż-zmien li fih hrigt mill-Egittu.

7 U tixwih u tieklu fil-post li l-Mulej Alla tieghek jagħžel: u targa lura filghodu, u tmur lejn it-tined tieghek.

8 Sitt ijjem tiekol hobż bla hmira: u fis-seba' jum ikun hemm laqħa mqaddsa f'gieh il-Mulej, Alla tieghek: la taghmel l-ebda xoghol dak in-nhar.

9 Seba' gimghat tghodd ghalik: tibda tghodd minn dak il-hin li tqieghed il-mingell mal-qamh.

10 U taghmel ghid il-gimghat f'gieh il-Mulej, Alla tieghek, billi taghti ghotja minn rajk milli tista' taghti idek, skond ma jkun bierkek il-Mulej, Alla tieghek.

11 U tifrax quddiem il-Mulej, Alla tieghek, int, u ibnek, u bintek, u l-qaddej tieghek, u l-qaddeja tieghek, u l-Levita li

hemm 'il gewwa minn bwiebek, u l-gharib, u l-iltim, u l-armla, li hemm fostkom, fil-post li l-Mulej, Alla tieghek, ghażel, biex iqieghed ismu fih.

12 U tiftakar li int kont ilsir fl-Egittu: u thares u taghmel dawn il-ligijiet.

13 Taghmel ghid l-eghrejx ghal sebat ijiem, wara li tkun gbart il-prodott ta' l-andar u l-maghsar tieghek.

14 U tifrax fil-ghid tieghek, int, u ibnek, u bintek, u l-qaddej tieghek, u l-qaddejjia tieghek, u l-Levita, u l-gharib, u l-iltim, u l-armla, li huma 'l gewwa minn bwiebek.

15 Ghal sebat ijiem iddum taghmel il-ghid tal-Mulej, Alla tieghek, fil-post li l-Mulej ikun ghażel; ghax il-Mulej, Alla tieghek, ibierkekk fil-gbara tieghek kollha, u fix-xoghol kollu ta' idejk, u tkun kollok hieni.

16 Tliet darbiet fis-sena l-irgiel kollha tieghek jidhru quddiem il-Mulej, Alla tieghek, fil-post li jkun ghażel; f'ghid l-ażżmi, f'ghid il-gimghat, u f'ghid l-eghrejx; u ma jidhru quddiem il-Mulej b'idhom f'idhom:

17 Kull raġel jaghti daqs kemm jista', skond il-barka li l-Mulej, Alla tieghek, ikun tak.

18 Imhallfin u ufficjali taghmel fil-bliet tieghek kollha, li l-Mulej, Alla tieghek, sa jaghtik, skond it-tribujiet tieghek: u jaghmlu haqq mill-poplu b'haqq sewwa.

19 La tghawwix il-haqq: la tharixx lejn l-uċuh; la tihux ghotjiet: ghax l-ghotjiet jaghmu għajnejn il-ghorrief, u jghawgu kliem in-nies sewwa.

20 Mas-sewwa, wara s-sewwa biss imxi, u tghix, u turet l-art li l-Mulej, Alla tieghek, sa jaghtik.

21 La thawwel l-ebda sigra bhala Axera hdejn l-altar tal-Mulej, Alla tieghek, li taghmel ghalik.

22 Lanqas twaqqaf ghalik l-ebda immagini li l-Mulej, Alla tieghek, jobghodha.

17 La tissagrifikax lill-Mulej, Alla tieghek, gendus jew naghga, li fihom xi difett, jew xi haġa hażina: ghax din haġa mistkerra mill-Mulej, Alla tieghek.

2 Jekk jinstab fostok, f'xi wahda mill-bliet tieghek, li l-Mulej, Alla tieghek, sa jaghtik, xi raġel jew mara, li jaghmlu dak li hu hażin quddiem il-Mulej, Alla tieghek, billi jiksru l-ghaqda tieghu,

3 U marru, u qdew allat ohra, u qimuhom, jew ix-xemx jew il-qamar, jew l-eżerċtu kollu tas-sema, haġa li jien ma ordnajtx;

4 U jekk iġhidulek dan, u tisma' bih, u tistharreġ bir-reqqa; ara, jekk dan hu tassew, u li tabilhaqq grat dil-haġa mistmerra f'Israël:

5 Iggib dak ir-raġel jew dik il-mara, li

għamlu dik il-haġa hażina, fi bwiebek beltek, u thaġġarhom bil-gebel, sa jmutu.

6 B'fomm ta' żewġ xhud, jew tliet xhud, dak li jisthoqq l-mewt, ikun maqtul; iżda b'fomm ta' xiehed wiehed ma jtuhx il-mewt.

7 Id ix-xhud tirtafa' l-ewwel fuqu biex toqtlu, u mbagħad id il-poplu. Hekk tneħhi l-hažen minn fostok.

8 Jekk ikun hemm kawża iebsa għalik biex taghmel haqq, bejn qtil u qtil, bejn kawża u kawża, bejn hbit u hbit, u kawżi ohra ta' glied 'il gewwa minn bwiebek; tqum u titla' fil-post li l-Mulej, Alla tieghek, ikun ghażel.

9 U tmur għand il-qassisin il-Leviti, għand l-imħallef li jkun dak iż-żmien, u tistaqsihom; u huma jghidulek x'jghid il-haqq.

10 U taghmel skond ma jghidulek fil-post li l-Mulej ikun ghażel; u tqis li taghmel skond dak kollu li jkunu għallmuk.

11 Skond il-ligi li jkunu għallmuk, u skond il-haqq li jghidulek, għandek taghmel: la titwarrabx minn dak li jkunu għallmuk, la lejn il-lemin, u lanqas lejn ix-xellug.

12 U r-raġel li jagħmilha ta' rasu, u ma jismax mill-qassis li jkun hemm biex jaqdi l-Mulej, Alla tieghek, jew mill-imħallef, ikun maqtul: u twarrab il-hažen minn Israël.

13 U l-poplu kollu jisma', u jibza', u ma jagħmilhiex iżjed ta' rasu.

14 Meta tkun dħalt fl-art li l-Mulej, Alla tieghek, sa jaghtik, u tehodha, u tghammar fiha, u tghid: Ha naghmel sultan fuqi, bħal ġnus l-ohra kollha li hawn madwari;

15 Int taghmel sultan fuqek lil dak li l-Mulej, Alla tieghek, ikun ghażel: wiehed minn fost hutek taghmel sultan fuqek: tagħmilx barrani fuqek, li mhux huk.

16 Iżda m'għandux ikollu għadd kbir ta' żwiemel għalih, u lanqas jarga' jiehu lura l-poplu lejn l-Egittu, biex ikattar iż-żwiemel; ghax il-Mulej qalilkom: La tmorru qatt lura f'dik it-triq;

17 Lanqas għandu jkollu hafna nisa għalih, biex qalbu ma ddux: u fidda u deheb ma jkollux bil-bosta għalih.

18 U meta joqghod fuq it-tron tas-saltna tieghu, jikteb kopja għalih ta' din il-ligi fi ktieb, minn fuq dik li hemm għand il-qassisin il-Leviti:

19 U jzomm il-ktieb għandu, u jaqrah il-jiem kollha ta' hajtu: biex jitghallem jibza' mill-Mulej, Alla tieghu, billi jħares il-kliem kollu ta' dil-ligi, u ta' dawn l-istatuti, u jagħmilhom:

20 Biex qalbu ma tintrafax fuq hutu, u ma jitwarrabx mill-kmandamenti, la lejn il-lemin u lanqas lejn ix-xellug; biex itawwal jiemu fis-saltna tieghu, hu, u wliedu, f'nofs Israël.

18 Il-qassisin il-Leviti, u t-tribù kollha ta' Levi, la jkollhom sehem u lanqas wirt ma' Izrael: jieklu mill-offerti tal-Mulej maghmulin bin-nar, u mill-wirt tieghu.

2 Ghalhekk ma jkollhom l-ebda wirt fost huthom: il-Mulej wirthom, bhal ma qalilhom.

3 U dan ikun dritt il-qassisin minghand il-poplu, minghand dawk li joffru xi sagraficcju, sew jekk ikun gendus u sew jekk tkun naghga; u jaghtu lill-qassis l-ispalla, ix-xedqajn, u l-kirxa.

4 U taghtih ukoll l-ewwel frott tat-tgham tieghek, u ta' l-inbid tieghek il-gdid, u taż-żejt tieghek, u l-ewwel tal-gezza tan-nghaġ tieghek.

5 Ghax il-Mulej, Alla tieghek, ghażlu minn fost it-tribujiet tieghek kollha, biex jaqdi f'isem il-Mulej, hu u wliedu ghal dejjem.

6 U jekk xi Levita jiġi minn xi wahda mill-bliet tieghek, minn xi naha ta' Izrael kollu, fejn ighammar, u jiġi bix-xewqa kollha ta' qalbu fil-post li l-Mulej ikun ghażel,

7 Jaqdi f'isem il-Mulej, Alla tieghu, bhal ma jaghmlu hutu l-Leviti kollha, li qeghdin hemm quddiem il-Mulej.

8 Sehem daqs sehem jieklu, barra minn dak li jaqilghu mill-bejgh ta' gid missierhom.

9 Meta tkun dhalt fl-art li l-Mulej, Alla tieghek, sa jaghtik, la titghallimx taghmel dawk il-hwejjeg ta' min jistkerrahhom ta' dawk il-ġnus.

10 M'ghandu jkun hemm hadd fostok li jghaddi lil ibnu jew lil bintu min-nar bhala offerta, jew wiehed li jobsor, jew li jaghmel il-magħmul, jew jehber it-tehbir, jew saħhar.

11 Jew wiehed li jghajjen, jew jikkonsulta l-ispirti, jew jaqra l-fortuna, jew wiehed li jithaddet ma' l-erwieh tal-mejtn.

12 Ghax dawk kollha li jaghmlu dawn il-hwejjeg jistmellhom il-Mulej: u minhabba dawn il-hwejjeg koroh, il-Mulej, Alla tieghek, sa jkeccihom 'il barra minn quddiemek.

13 Kun bla htija quddiem il-Mulej, Alla tieghek.

14 Ghax dawn il-ġnus, li arthom sa tiehu taht idejk, jisimghu minn dawk li jaghmlu l-magħmul, u minn dawk li jobsru: iżda l-Mulej, Alla tieghek, lilek ma jhallix taghmel hekk.

15 Il-Mulej, Alla tieghek, iqajjimlek Profeta bhali, minn fostok, minn hutek: isimghu lilu.

16 Dan skond dak kollu li inti xtaqt mill-Mulej, Alla tieghek, f'Ħoreb, f'nhar il-laqgha, billi ghidt: Thallinix narga' nisma' lehen il-Mulej, Alla tiegħi, lanqas thallini nara iżjed dan in-nar kbir, li ma mmutx.

17 U l-Mulej qalli: Sewwa tkellmu.

18 Inqajmilhom Profeta minn fost huthom, bhalek, u nqieghed kliemi f'fommu; u jghidilhom dak kollu li nordnalu.

19 U jiġri, li kull min ma jismax kliemi, li hu jitkellem f'ismi, jien nitolbu kont ta' dan.

20 Izda l-profeta, li bi preżunzjoni jitkellem kliem f'ismi, u li jien ma ordnajtlux jitkellem, jew jitkellem f'isem allat ohra, dak il-profeta ghandu jmut.

21 U jekk tgħid f'qalbek: Kif inkunu nafu l-kelma li l-Mulej ma qalhiex?

22 Meta profeta jitkellem f'isem il-Mulej, u l-haga ma ssirx, u ma tigrix, dik tkun il-haga li l-Mulej ma qalhiex; il-profeta jkun qalha bi preżunzjoni: la tibzax minnu.

19 Meta l-Mulej, Alla tieghek, ikun qata' barra l-ġnus, li arthom il-Mulej, Alla tieghek, sa jaghtik, u int tidhol f'flokhom, u tghammar fi bliethom, u fi djarhom;

2 Twarrab tlitt ibliet ghalik, f'nofs artek, li l-Mulej, Alla tieghek, sa jaghtik biex tkun tieghek.

3 Hejji t-toroq, u aqşam il-medda ta' l-art, li l-Mulej, Alla tieghek, sa jaghtik biex tiritha, fi tlit partijiet, biex kull min joqtol jahrab f'dawk il-bliet.

4 U dan ikun il-każ tal-qattiel, li jahrab fihom, biex jibqa' haj: kull min joqtol lil ghajru mhux ghax ikun irid, u bla ma kien jobogħdu fl-imghoddi;

5 Bhal meta wiehed imur fil-masgar biex jaqta' l-hatab ma' siehbu, u idu xxejjer il-mannara biex jaqta' s-sigra, u ras il-mannara tohrōg mill-manku, u toqtol lil siehbu, hekk li jmut; dan jahrab f'wahda minn dawn il-bliet, u jibqa' haj;

6 Li ma jmurx dak li jrid jithallas tad-demem, xhin qalbu tkun ghadha tbaqbaq, jilhu, ghax it-triq twila, u joqtlu; ghal-kemm ma kenix tisthoqqlu l-mewt, ghax ma kienx jobogħdu fl-imghoddi.

7 Ghalhekk naghtik din l-ordini, u nghidlek: Warrab tlitt ibliet ghalik.

8 U jekk il-Mulej, Alla tieghek, iwassa' truf artek, bhal ma halef lil missirijietek, u jaghtik l-art kollha, li wieghed li jaghti lil missirijietek;

9 Jekk tqis li thares dawn il-kmandamenti kollha biex tagħmilhom, li llum qieghed naghtik, li thobb il-Mulej Alla tieghek, u timxi dejjem fi triqatu; int iżżid tlitt ibliet ohra ghalik, barra dawn it-tlieta:

10 Biex id-demem bla htija ma jixxerridx f'artek, li l-Mulej, Alla tieghek, sa jaghtik b'wirt, u int ma jkollokx fuqek il-htija tad-demem.

11 Izda jekk wiehed jobogħod lil ġaru, ighassislu fil-mohbi, u jhebb ghalih,

u jidorbu ghall-mewt, u joqtlu, u jahrab f'wahda minn dawn il-bliet:

12 Ix-xjuh ta' beltu mbaghad jibaghtu ghalih, u jgibuh minn hemm, u jaghtuh f'id dak li jrid jithallas tad-demmm, biex joqtlu.

13 Ghajnek m'ghandhiex ikollha hniema minnu, iżda ghandek tneħhi l-ħtiġa ta' demm mhux hati minn fuq Iżrael, biex ikollok ir-riżq.

14 La tharrikk is-slaġġen ta' art għajrek, li n-nies ta' qablek qiegħdu fil-wirt li sa jkollok fl-art li l-Mulej, Alla tiegħek, sa jagħtik biex tkun tiegħek.

15 Xiehed wiehed mhux biżżejjeđ biex jixhed kontra xi bniedem fuq xi ħtiġa, jew fuq xi dnub, li jkun għamel: b'fomm żewġ xhud, jew b'fomm tliet xhud, il-ħaġa tkun maqtuġha.

16 Jekk xiehed falz iqum għal xi hadd biex jixhed fuq xi nuqqas;

17 Iż-żewġ irġiel, li bejniethom tkun il-ġlieda, joqogħdu quddiem il-Mulej, quddiem il-qassisin u l-imħallfin, li jkunu f'dak iż-żmien;

18 U l-imħallfin ifittxu tajjeb: u, ara, jekk ix-xiehed ikun xiehed giddeb, u xehed bil-gideb fuq huh;

19 Tagħmlulu bħal ma haseb li jagħmel hu lil huh: hekk teqred il-ħażen minn ġo nofsok.

20 U dawk li jibqgħu, jisimġu, u jib-żgħu, u ma jżidux iżjed jagħmlu ħaġa ħażina bħal din ġo nofsok.

21 Ghajnek m'ghandhiex ikollha hniema: hajja b'hajja, għajn b'għajn, sinna b'sinna, id b'id, riġel b'riġel.

20 Meta tmur titqabad kontra l-egħdewwa tiegħek, u tara żwiemel, u mriekeb, u nies aktar minnek, la tibzax minnhom: għax il-Mulej, Alla tiegħek, li tellgħek mill-art ta' l-Eġittu, ikun miegħek.

2 U jiġri, xhin tkunu wasaltu għat-taqbida, li l-qassis jersaq u jkelllem il-poplu,

3 U jgħidilhom: Isma', o Iżrael, intom illum sejrjn għat-taqbida kontra l-egħdewwa tagħkom: la thallux qalbkom tidđgħajjef, la tibzġhux, u la tirteġħdux, u la titkexkxux quddiemhom,

4 Għax hu l-Mulej, Alla tagħkom, li jiġi magħkom, biex jitqabad għalikom kontra l-egħdewwa tagħkom, biex ireb-baħkom.

5 U l-uffiċjali jkellmu lill-poplu, billi jgħidulu: Liema hu dak ir-raġel li bena dar ġdida, u ma żanzanhiex? Ħa jmur lura lejn daru, li ma jmutx fit-taqbida, u raġel iehor iżanzanha.

6 U liema hu dak ir-raġel li hawwel għalqā dwieli, u għadu ma bediex jiekol minnhom? Ħa jmur ukoll lura lejn daru, li

ma jmutx fit-taqbida, u raġel iehor jiekol minnhom.

7 U liema hu dak ir-raġel li tgharras mara, u ma hadhiex? Ħa jmur lura lejn daru, li ma jmutx fit-taqbida, u raġel iehor jehodha.

8 U l-uffiċjali jibqgħu jkellmu lill-poplu, u jgħidulu: Liema hu dak ir-raġel li qiegħed jibza' u jaqta' qalbu? Ħa jmur lura lejn daru, li qalb hutu ma tidđgħajjifx ukoll bħal qalbu.

9 U jiġri, meta l-uffiċjali jtemmu jkellmu l-poplu, illi huma jagħmlu l-kapijiet ta' l-eżerċiti biex imexxu l-poplu.

10 Xhin toqrob lejn belt biex tiġġildilha, offriha s-sliem.

11 U jiġri, jekk taġhtik twegiba ta' sliem, u tiftaħlek, illi l-poplu kollu li jkun hemm fiha jkunulek taħt il-ħaraġ ilsiera.

12 U jekk ma tkunx trid tilqa' s-sliem tiegħek, u tagħmillek għwerra, asseđjaha.

13 U meta l-Mulej, Alla tiegħek, ikun taħielek f'idejk, toqtol l-irġiel kollha tagħha b'xifer is-sejf:

14 Iżda n-nisa, u t-ťfal, u l-bhejjem, u kulma hu fil-belt, u kulma taħtať fiha, ikun priża għalik; u tiekol minn dak li taħtať mill-egħdewwa tiegħek, li l-Mulej, Alla tiegħek, ikun tak.

15 Hekk tagħmel lill-bliet kollha li huma ħafna bġħid minnek, u li mhumiex mill-bliet ta' dawn il-ġnus.

16 Iżda fil-bliet ta' dawn in-nies, li l-Mulej qiegħed jagħtik b'wirt, ma thalli xejn ħaj milli jiehu n-nifs:

17 Iżda teqridhom għalkollox: lill-Ħittin, lill-Amurrin, lill-Kanghanin, lill-Perizin, u l-Ħiwwin, u l-Gebusin; bħal ma ordnalek il-Mulej, Alla tiegħek:

18 Biex ma jgħallmukomx tagħmlu l-hwejjeġ mistkerrha kollha tagħhom, li għamlu lill-allat tagħhom; u hekk tidinbu kontra l-Mulej, Alla tagħkom.

19 Meta tassedja belt għal żmien twil, biex tagħmel għwerra kontra tagħha u tehodha, la teqridx is-siġar tagħha billi tagħtihom bil-mannara: għax tista' tiekol minnhom, u la taqtagħhomx (għax is-siġra tal-għalqa hi l-ħajja tal-bniedem) biex tużahom fl-assedju:

20 Biss dawk is-siġar li inti taf li mhumiex siġar ta' l-ikel tista' teqridhom u taqtagħhom; u tagħmel bihom dak li għandek bżonn għall-assedju tal-belt li tagħmillek għwerra, sakemm taqa'.

21 Jekk wiehed jinsab maqtul, mixhut fir-raba', fl-art li l-Mulej, Alla tiegħek, jagħtik biex tkun tiegħek, u ma jkunx magħruf minn qatlu:

2 Johoġu x-xjuh u l-imħallfin tiegħek, u jkejlu kemm hemm bogħod mill-bliet li huma madwar il-maqtul:

3 U jiġri, illi x-xjuh tal-belt li hi l-eqreb

tar-raġel il-maqtul, jieħdu għoġla, li ma kenitx imhaddma, u li ma ġibditx fil-madmad;

4 U x-xjuh ta' dik il-belt inizzlu l-għoġla f'wied bl-ilma ġieri, f'post li ma jinhadimx u ma jinzarax, u jiksru għonq il-għoġla hemm fil-wied:

5 U l-qassisin, ulied Levi, jersqu; għax lilhom il-Mulej, Alla tiegħek, hatar biex jaqduh, u biex ibierku f'isem il-Mulej; u bil-kelma tagħhom jinqata' kull ġlied u kull kas ta' drieb.

6 U x-xjuh kollha ta' dik il-belt, li hi l-eqreb mill-maqtul, jaħslu idejhom fuq l-għoġla li kisruha għonqha fil-wied:

7 U jwieġbu, u jghidu: Idejna ma xerrdux dan id-demmm, u lanqas għajnejna ma rawh.

8 Aħfer, o Mulej, lill-poplu tiegħek Iżrael, li int fdejt, u la tqeghidx il-htija ta' demm innocenti f'nofs il-poplu tiegħek Iżrael. U l-htija tad-demmm tinhafrilhom.

9 U hekk tneħhi l-htija ta' demm innocenti minn go nofsok, meta tagħmel dak li hu sewwa f'għajnejn il-Mulej.

10 Meta tmur għall-gwerra kontra l-egħdewwa tiegħek, u l-Mulej, Alla tiegħek, ikun tahomlok f'idejk, u int tkun hadthom fil-jasar,

11 U tara fost l-irsiera mara sabiha, u tixtieqha, biex tkun martek;

12 Iġġibha f'darek; u hi tqaxxar rasha, u taqta' dufrejha;

13 U tneħhi wkoll minn fuqha l-hwejjeġ tal-jasar, u tibqa' f'darek, u tibki lil missierha u lil ommha xahar sħih: u wara dan tista' tidhol għandha, u tkun żewġha, u hi tkun martek.

14 U jġiri, jekk ma toġġbokx, illi thallaha tmur fejn hi tixtieq; iżda int ma tistax bl-ebda mod tbighha għall-flus, u ma tjassarhiex, għax int umilajtha.

15 Jekk wieħed ikollu żewġ nisa, wahda mahbuba, u l-oħra mibghuda, u jildulu tfal, sew il-mahbuba u sew il-mibghuda; u l-ewwel tifel imwieled ikun tal-mibghuda:

16 Jigri, meta jqassam kulma għandu lil uliedu, illi ma jistax jagħraf bħala ibnu ta' l-ewwel lil bin il-mahbuba qabel bin il-mibghuda, li hu tassew l-imwieled l-ewwel.

17 Iżda għandu jagħraf lil bin il-mibghuda bħala l-imwieled l-ewwel, billi jagħtik żewġ ishma minn dak kollu li għandu: għax hu l-bidu ta' saħħtu; id-dritt tal-primagenitura hu tiegħu.

18 Jekk wieħed ikollu tifel rasu iebsa u xewwiexi, li ma jismax klemm missieru, jew kliem ommu; u għalkemm iwiddbuh, ma jismax minnhom:

19 Jaqduh missieru u ommu, u johorġuh għand ix-xjuh tal-belt tiegħu, fil-bieb fejn iġhammar,

20 U jghidu lix-xjuh tal-belt: Dan binna

rasu iebsa u xewwiexi, ma jismax kliemna; żaqcieq u sakranazz.

21 U l-irġiel kollha tal-belt tiegħu jhaġġruh bil-ġebel sa jmut: hekk tneħhi l-hazen minn nofsok; u Iżrael kollu jisma', u jibza'.

22 U jekk wieħed jagħmel dnuh li jisthoqqqu l-mewt, u jagħtuh il-mewt, u tghallqu ma' sigra;

23 Gismu ma jibqax il-lejl kollu fuq is-sigra, iżda int għandek tidfnu dak in-nhar; (għax l-imghallaq hu mishut minn Alla;) biex artek, li l-Mulej, Alla tiegħek, sa jagħtik b'wirt, ma titniġġisx.

22 Jekk tara l-gendus jew in-naghga ta' huk mitlufin, la tinhebiex minnhom: int għandek tabilhaqq iġġibhom lura għand huk.

2 U jekk huk ma jkunx qrib tiegħek, jew jekk ma tafux, hu l-gendus jew in-naghga f'darek, u jibqgħu miegħek sakemm huk ifittixhom, u targa' troddhomlu.

3 L-istess tagħmel mal-hmar tiegħu; u l-istess tagħmel ma' hwejġu; u ma' kull haġa mitlufa ta' huk, li jkun tilef, u li int sibt, tagħmel l-istess: int m'għandikx tinheba.

4 Int m'għandikx tara l-hmar jew l-gendus ta' huk jaqgħu fit-triq u tinheba minnhom: tabilhaqq int għandek tghinu jarga' jfergħhom.

5 Il-mara m'għandhiex tilbes dak li hu tar-raġel, u lanqas ir-raġel m'għandu jilbes il-hwejjeġ ta' mara: għax dawk kollha li jagħmlu hekk huma mistkerrha mill-Mulej, Alla tiegħek.

6 Jekk tiltaqa' ma' xi bejta ta' għasfur fit-triq, sew fuq sigra u sew fuq l-art, kemm jekk ikunu frieh, u kemm jekk ikunu bajd, u l-għammiela tkun fuq il-frieh, jew fuq il-bajd, int m'għandikx tiehu l-għammiela mal-frieh:

7 Iżda għandek thalli l-għammiela tmur, u tiehu l-frieh għalik, biex tajjeb ikun għalik, u ttawwal jiemek.

8 Meta tibni dar ġdida, aghmel ċint mal-bejt tiegħek, biex ma gġibx demm fuq darek, jekk xi hadd jaqa' minn fuqu.

9 La tizrax il-għalqa tad-dwieli tiegħek b'zewġ kwalitajiet ta' żrieragh: li l-frott tal-żerriegħa tiegħek li tkun żrajt, u l-frott tal-għalqa tad-dwieli tiegħek, ma jitniġġisux.

10 La tahrax b'gendus u bi hmar flimkien.

11 La tilbisx libsa ta' drapp imhallat bis-suf u bil-għazel flimkien.

12 U tagħmel ġmiemem fl-erba' truf tal-libsa tiegħek, li biha titgħatta.

13 Jekk wieħed jiżzewweġ mara, u jidhol fejnha, u mbagħad jibda jobghodha,

14 U jsib fuqieħ iġhid kontra tagħha, u

jgib isem ikrah fuqha, u jghid: Hadd dil-mara, u meta ersaqt lejha, sib t li mhix xebba:

15 Missier it-tifla u ommha imbaghad jiehdu u jgibu s-sinjali tax-xbubija tat-tifla lix-xjuh fil-bieb tal-belt:

16 U missier it-tifla jghid lix-xjuh: Tajt lil binti lil dar-raġel b'martu, u baghadha;

17 U, ara, sab fuqieq iġhid kontra taghha, billi qal: Ma sibtx lil bintek xebba; iżda, ara, dawn huma s-sinjali tax-xbubija ta' binti. U jifirxu l-lizar quddiem ix-xjuh tal-belt.

18 U x-xjuh ta' dik il-belt jiehdu lil dak ir-raġel, u jswawtu,

19 U jwählhlu mitt xekel tal-fidda, u jaghtuhom lil missier it-tifla, għax gieb isem ikrah fuq xebba ta' Izrael: u tibqa' martu; ma jistax ikeċċiha hajtu kollha.

20 Iżda jekk il-ħaġa hi tassew, u s-sinjali tax-xbubija tat-tifla ma jinstabux:

21 Johorġu dik it-tifla f'bieb missierha, u l-irġiel tal-belt taghha jħaġġruha bil-gebel għall-mewt: għax għamlet att ta' bluħa f'Izrael, billi żniet f'dar missierha: hekk tneħhi l-ħażen minn fostkom.

22 Jekk raġel jinstab mimdud ma' mara miżżewġa, it-tnejn ituhom il-mewt, sew ir-raġel li kien mimdud mal-mara, u sew il-mara: hekk tneħhi l-ħażen minn Izrael.

23 Meta tifla li tkun għadha xebba tit-gharras raġel, u raġel iehor isibha l-belt, u jimtedd maghha;

24 Ohorġuhom it-tnejn f'bieb dik il-belt, u ħaġġruhom bil-gebel għall-mewt; it-tifla, għax ma għajtix meta kienet il-belt; u r-raġel għax telfex gieh mart għajru: hekk tneħhi l-ħażen minn fostkom.

25 Iżda jekk ir-raġel isib fir-raba' t-tifla l-imgharrsa, u r-raġel jaqbadha u jimtedd maghha; ir-raġel biss li mtedd maghha jkun maqtul:

26 Iżda lit-tifla ma taghmlilha xejn; mhemm dnub fit-tifla li jisthoqqlu l-mewt: għax dan qisu bħal meta raġel jagħmel għal għajru, u joqtlu:

27 Għax sabha fir-raba', u t-tifla l-imgharrsa għajtet, u ma kien hemm hadd min jehlisha.

28 Jekk raġel isib tifla li hi xebba, u li mhix imgharrsa, u jaqbadha, u jimtedd maghha, u jinqabdu;

29 Ir-raġel li mtedd maghha jaghti lil missier it-tifla hamsin xekel tal-fidda, u ssir martu: għax telfiha giehha, ma jistax ikeċċiha għomru kollu.

30 Hadd m'għandu jiehdu mart missieru, u lanqas jikxef tarf friex missieru.

23 Raġel b'ħaswejh mghattnin, jew b'ġismu maqtugh, ma jidholx fil-migemgħa tal-Mulej.

2 Bagħal ma jidholx fil-migemgħa tal-

Mulej: sa l-għaxar nisel tiegħu hadd minn tiegħu ma jidhol fil-migemgħa tal-Mulej.

3 L-Għammonin, u l-Mowabin ma jidhlux fil-migemgħa tal-Mulej; sa l-għaxar nisel tagħhom ma jidhlux fil-migemgħa tal-Mulej għal dejjem.

4 Għax ma itaqgħux magħkom bil-hobz u l-ilma fit-triq, meta hrigtu mill-Egittu; u għax krew kontrikom lil Balgham, bin Beghor, minn Petor tal-Mesopotamja, biex jishtek.

5 Madankollu l-Mulej, Alla tiegħek, ma riedx jisma' lil Balgham; iżda l-Mulej, Alla tiegħek, bidillek is-saħta f'barka, għax il-Mulej, Alla tiegħek, iħobbok.

6 La tftitix, f'ghomrok kollu, is-sliem u l-ġid tagħhom, għal dejjem.

7 La tistmellx wiehed minn Edom; għax dan huk: la tistmellx wiehed Egizzjan: għax int kont għarib f'artu.

8 L-ulied tat-tielet nisel, imwelldin minnhom, jistgħu jidhlu fil-migemgħa tal-Mulej.

9 Meta l-eżerċtu johroġ kontra l-egħdewwa tiegħek, hares lilek innifsek minn kull ħaġa ħażina.

10 Jekk ikun hemm xi hadd fik, li ma jkunx safi minħabba xi ħaġa li tiġrilu bil-lejl, għandu johroġ barra mill-kamp, u ma jidholx ġol-kamp:

11 U meta jasal filgħaxija, jinhasel bil-ilma: u meta tinzel ix-xemx, jarga' jidhol.

12 Għandu jkollok ukoll post barra l-kamp: u toħroġ fih meta jinhtiegħek.

13 U fost il-ghodda tiegħek għandu ikollok pala; li biha, meta thammeg barra, thaffer, u taqleb u tghatti dak li johroġ minnek.

14 Għax il-Mulej Alla tiegħek jimxi f'nofs il-kamp tiegħek, biex jehilsek, u jerhi f'idejx l-egħdewwa tiegħek quddiemek: għalhekk il-kamp tiegħek għandu jkun imqaddes; biex il-Mulej ma jara xejn li mhux xieraq fik, u jarga' lura minnek.

15 Int m'għandix taghti lura lil sidu l-ilsir li jahrab mingħand sidu għal għandek.

16 Iżda jibqa' miegħek, f'artek, fil-post li jkun għazel, f'wahda minn bliet, fejn joghġbu; int m'għandix tahqu.

17 M'għandu jkun hemm l-ebda mara zienja mill-bniet ta' Izrael, u lanqas l-ebda raġel zieni mis-subjien ta' Izrael.

18 Int m'għandix iġġib il-hlas ta' mara zienja, u lanqas il-qiegh ta' kelb, fid-dar tal-Mulej, Alla tiegħek, għall-ebda wegħda: għax dawn it-tnejn huma ħaġa mistkerrha mill-Mulej, Alla tiegħek.

19 La tihux imghax mingħand huk; la mgħax fuq il-flus, la mgħax fuq l-ikel. Ja mgħax ta' l-ebda ħaġa mislufa bl-imghax:

20 Lil wiehed barrani tista' tisilfu b'im-

ghax; izda lil huk ma tistax tisilfu b'im-ghax: biex il-Mulej, Alla tieghek, ibierkek f'kulma tmidd idejk, fi-art li fiha sejjer biex tehodha.

21 Meta taghmel wegħda lill-Mulej, Alla tieghek, m'ghandikx titnikker biex trodħa: ghax il-Mulej, Alla tieghek, jitlobħa tabilħaq minn għandek; u tkun dubnik.

22 Izda jekk iżzomm li ma taghmilx wegħda, ma jkunx hemm dnub fik.

23 Dak li johroġ minn xofftejk għandek iżzommu, u tagħmlu; bħalma minn rajk wegħdid lill-Mulej, Alla tieghek, u bħal ma hareġ minn fommok.

24 Meta tidhol fil-ġhalqa tad-dwieli ta' għajrek, tista' tiekol eġneħ sa tixba' u kemm trid; izda ma tistax titfa' minnu fil-horġ tieghek.

25 Meta tidhol fiż-żara' ta' għajrek, tista' taqta' s-sbul b'idek; izda ma tistax tmidd il-miġġell fuq iż-żara' ta' għajrek.

24 Meta raġel jieħu mara, u jiżzew-wiġħa, u jġri, wara li jkun hadħa, li ma toġġbux, ghax isib xi haġa kerħa fiħa, ha jiktbilħa l-karta tad-divorzju, u jagħtiħiela f'idħa, u jibġħaħa 'l barra minn daru.

2 U wara li tkun telqet mid-dar, tista' tmur u tkun il-mara ta' raġel iehor.

3 U jekk l-aħħar raġel jobġħodħa, u jiktbilħa l-karta tad-divorzju, u jagħtiħiela f'idħa, u jibġħaħa 'l barra minn daru; jew jekk l-aħħar raġel, li hadħa biex tkun martu, imut;

4 L-ewwel raġel tagħħa, li keccieħa, ma jistax jargħa' jehodħa biex tkun martu, wara li kienet imniġġsa; ghax din haġa mistkerħa quddiem il-Mulej; u int m'ghandikx iġġib id-dnub fuq l'art, li l-Mulej, Alla tieghek, sa jagħtik b'wirt.

5 Meta raġel ikun għadu kif iżzewweg, ma jmurx għall-gwerħa, u lanqas ikun im-qabbad jagħmel xi xoġħol iehor: izda joq-ghod ħieles id-dar, għal sena, u jferrah il-mara li jkun ha.

6 Hadd m'ghandu jieħu b'raħan il-gebla ta' taħt jew il-gebla ta' fuq tal-mithna: ghax ikun qieġħed jieħu haġja ta' bniedem b'raħan.

7 Jekk wieħed jinqabad jisraq wieħed minn ħutu minn ulied Izraël, u jagħmlu l-ilsir tieġħu, jew ibiġħu; dak il-halliel jagħtuh il-mewt; u hekk tneħħi l-ħażen minn ġo nofsok.

8 Meta jkollkom ġerħa tal-ġdiem qisu li tharsu u tagħmlu bir-reqqa, dak kollu li l-qassisin il-Leviti jġħallmukom: bħal ma ordnajilkom jien, hekk tqisu li tagħmlu.

9 Ftakar x'ghamel il-Mulej, Alla tieghek, lil Miriam fit-triq, wara li kontu ħriġtu mill-Eġittu.

10 Meta tislef xi haġa lil għajrek, la tmurx f'daru biex iġġib ir-raħan tieġħu.

11 Tibqa' barra, u r-raġel li tisilfu jġib-lek ir-raħan barra.

12 U jekk ir-raġel ikun fqir, la torqodx bir-raħan tieġħu:

13 Ma' għajb ix-xemx, int għandek trodħu r-raħan tieġħu, biex joqod bil-liba tieġħu, u jbierkek: u dan ikunleħ ħaq għalik quddiem il-Mulej, Alla tieghek.

14 M'ghandikx taħqar gaddej mikri li ħu fqir, u fil-bżonn; sew jekk ikun wieħed minn ħutek, jew mill-ġħorba li ħuma f'artek 'il ġewwa minn bwiekek:

15 Aġħtiħ ħlasu dak in-nħar stess li jkun hadem, qabel ma tinzel ix-xemx, ghax ħu fqir, u qalbu tistenna ħlasu: li ma jġħajjtx lill-Mulej kontra tieghek, u jkunleħ dnub.

16 Il-missirijiet ma jħdux il-mewt għall-ulied, u lanqas l-ulied ma wieħed l-mewt għall-missirijiet: kulħadd imut għal dnubu.

17 Int m'ghandikx tħassar dak li ħaqqu l-ġħarib, u l-iltim, u lanqas tieħu bħala raħan il-liba ta' mara armla:

18 Izda tiftakar li kont ilsir fi-Eġittu, u l-Mulej fdiek minn hemm: għalhekk qieġħed nordnalek biex tagħmel dil-ħaġa.

19 Meta taħsad iż-żara' tieghek fil-ġħalqa tieghek, u tinsa qatta fil-ġħalqa, la tarġax tmur biex iġġibħa: tibqa' għall-ġħarib, għall-iltim, u għall-armla: biex il-Mulej, Alla tieghek, ibierkek fi-xoġħol kollu ta' dejek.

20 Meta tħarfar is-siġra tieghek taż-zebbuġ, la tarġax tħarfar il-friegħi: ħa jkunu għall-ġħarib, għall-iltim, u għall-armla.

21 Meta tiġbor l-eġneħ tal-ġħalqa tad-dwieli tieghek, la tarġax iddurħa t-tieni darba: ħa jkun għall-ġħarib, għall-iltim, u għall-armla dak li jibqa'.

22 U ftakar li int kont ilsir fi-art ta' l-Eġittu: għalhekk nordnalek biex tagħmel dil-ħaġa.

25 Jekk ikun hemm ġliedja bejn x'uħud, u jiġu għall-ħaq, l-imħallfin li jagħmlu ħaq minnħom jehilsu lil min ħu bla ħtiġa, u jikkundannaw lill-ħati.

2 U jġri, jekk il-ħati jkun ħaqqu s-swat, illi l-imħallef iġieġħu jimtedd, u jkun im-sawwat quddiemu, skond il-ħtiġa tieġħu, b'ghadd ta' daqqiet.

3 Erbġħin daqqa jista' jagħtiħ, izda mħux iżjed; li ma jmurx jibqa' jagħtiħ iżjed daqqiet minn dawn, u ħuk ikun avvilit quddiemu.

4 La sħarramx il-ġendus meta jkun jidres il-qamħ.

5 Jekk l-aħwa jġħammru flimkien, u

wiehed minnhom imut, u ma jkollux tfal, mart il-mejjet ma tizzewwiġ barra mill-familja ma wiehed barrani: hu zewġha jidhol ghandha, u jehodha b'martu, u jaghmel dmiru maghha bhala haten.

6 U jġgri, illi l-ewwel tifel li tiled jiehu jsem zewġha l-mejjet, hu zewġha, biex ismu ma jmutx minn Izrael.

7 U jekk ir-raġel ma jkunx irid jiehu lil mart huh, mart huh ha titla' fil-bieb ghand ix-xjuh, u tghid: Hu zewġi ma jridx iqajjem isem lil huh f'Izrael: ma jridx jaghmel dmiru mieghi ta' haten.

8 Imbagħad ix-xjuh tal-belt tieghu jsejhulu, u jkellmuh: u jekk jibqa' ma jridx, u jghid: Ma rridx nehodha;

9 Mart huh tersaq lejha quddiem ix-xjuh, u taqlagħlu l-qorq minn riġlu, u tobzoqlu f'wiċċu, u tghid: Hekk jagħmlulu lil dak ir-raġel li ma jkabbarx dar huh.

10 U jissejjah ismu f'Izrael: Dar il-Hafi.

11 Jekk zewġ irġiel jiġġieldu bejniet-hom, wiehed ma' l-iehor, u mart wiehed minnhom tersaq biex teħles lil zewġha minn id dak li jkun isawtu, u tmidd idha, u taqbd u mis-sigrieti tieghu:

12 Aqtagħlha idha; għajnek m'għand-hiex ikollha hniema minnha.

13 M'għandux ikollok fix-xkora tiegħek użin u wzin: wiehed kbir u l-iehor zġhir.

14 M'għandux ikollok f'darek kejl u kejl: wiehed kbir u l-iehor zġhir.

15 İzda għandu jkollok użin sħiħ u sewwa, u kejl sħiħ u sewwa: biex jiemek jitwalu fl-art li l-Mulej, Alla tiegħek, sa jagħtik.

16 Għax dawk kollha li jagħmlu hwejjeġ bħal dawn, u kull min ma jagħmilx is-sewwa, huma mistkerrha mill-Mulej, Alla tiegħek.

17 Ftakar x'għamillek Għamaleq fit-triq, intom u herġin mill-Eġittu;

18 Kif iltaqa' miegħek fit-triq, u habat għalik minn wara, għal dawk li kienu għajjenin mexjin warajk, u int kont għajjen u mifni, u ma bażax minn Alla.

19 Għalhekk, meta l-Mulej, Alla tiegħek, iserrhek mill-egħdewwa tiegħek kollha ta' madwarek, fl-art li l-Mulej, Alla tiegħek, sa jagħtik b'wirt biex tkun tiegħek, hassar it-tifkira ta' Għamaleq minn taht is-sema; Ma tinsihix.

Alla tiegħek, li ġejt fl-art li l-Mulej halef lil missirijietna li jagħtina.

4 U l-qassis jiehu l-qoffa minn idek, u jqieghdha quddiem l-altar tal-Mulej, Alla tiegħek.

5 U titkellem u tghid quddiem il-Mulej, Alla tiegħek: Sirjan li kien wasal biex jinqered kien missieri, u nizel l-Eġittu, u għiex hemm bhala għarib ma' f'it nies, u hemm sar ġens, kbir, qawwi, u ta' għadd kbir:

6 U l-Eġizzjani mxew hażin magħna, u haġruna, u tefghu fuqna jasar iebees:

7 U meta għajjatna lill-Mulej, Alla ta' missirijietna, il-Mulej sama' lehinna, u hares lejn it-tgħakkis tagħna, u x-xogħol tagħna, u l-moħqrija tagħna:

8 U l-Mulej hariġna mill-Eġittu b'id qawwiya, u bi driegħ mimdud, u b'biza' kbir, u b'egħliem, u b'egħgubijiet:

9 U ġiebnha f'dal-post, u tana din l-art, art li tnixxi halib u għasel.

10 U issa, ara, jien ġibt l-ewwel frott ta' l-art, li int, o Mulej, tajtni. U tqieghdu quddiem il-Mulej, Alla tiegħek, u tagħti qima quddiem il-Mulej, Alla tiegħek:

11 U tiffrah b'kull haġa tajba li l-Mulej, Alla tiegħek, ta lilek, u lil darek, int, u l-Levita, u l-għarib li hemm f'nofsok.

12 Meta tkun temmejt thallas l-egħxur kollha ta' dak li tatek l-art fit-tielet sena, li hi s-sena ta' l-egħxur, u tajtha lil-Levita, lill-għarib, lill-iltim, u lill-armla, biex jikluhom 'il ġewwa minn bwiebek, u jixbgħu;

13 Tghid quddiem il-Mulej, Alla tiegħek: Nehhejt is-sehem imqaddes minn dari, u tajtu wkoll lil-Levita, u lill-għarib, u lill-iltim, u lill-armla, skond l-ordinijiet tiegħek kollha li tajtni: ma ksirtx il-kmandamenti tiegħek, u lanqas inseqthom:

14 Ma kiltx minnu fil-vistu tiegħi, u xejn ma hadd minnu meta jiena kont imniġġes, u lanqas ma tajt xejn minnu għall-mejtin: iżda jien smajt minn lehen il-Mulej, Alla tiegħi; u għamilt bħal kulma ordnajtli.

15 Hares lejna mill-aghmara mqaddsa tiegħek, mis-sema, u bierek il-poplu tiegħek, Izrael, u l-art li tajtna, bħal ma hlift lil missirijietna, art tnixxi halib u għasel.

16 Illum il-Mulej, Alla tiegħek, qieghed jordnalek biex jagħmel dawn l-istatuti u l-ordinanzi: għalhekk harishom, u aghmilhom, b'qalbek kollha, u b'ruhek kollha.

17 Illum int sqarrejt li l-Mulej hu Alla tiegħek, u li timxi fit-triqat tieghu, u thares l-istatuti tieghu, u l-kmandamenti tieghu, u l-ordinanzi tieghu, u li tisma' minn lehn u:

18 U l-Mulej sqarr illum li int il-poplu mahtur tieghu, bħal ma wiegħdek, u li int għandek thares il-kmandamenti tieghu kollha;

26 Imbagħad jġgri, meta tidhol fl-art li l-Mulej, Alla tiegħek, sa jagħtik b'wirt, u tehodha, u tghamar f'ha;

2 Illi tiehu f'it mill-ewwel frott kollu ta' l-art, li int tikseb minn artek, li l-Mulej, Alla tiegħek, sa jagħtik, u tqieghdu f'qoffa, u tmur fil-post li l-Mulej, Alla tiegħek, jagħżel biex iqieghed ismu f'ha.

3 U tmur għand il-qassis li jkun f'dawk il-jiem, u tghidlu: Nistqarr illum lill-Mulej,

19 U li jghollik fuq il-ġnus kollha li ghamel, għall-fohrija, isem, u ġieħ; u tkun int poplu mqaddes lill-Mulej, Alla tiegħek, bħal ma qal.

27 U Mosè max-xjuh ta' Izrael ordna lill-poplu, billi qallu: Hares il-kmandamenti kollha li lllum qiegħed nagħtikom.

2 U jġiri, dak in-nhar li tghaddu l-Gurdan, biex tidhlu fl-art li l-Mulej, Alla tiegħek, sa jagħtik, illi twaqqaf ġebliet kbar, u tkahhalhom bil-ġir:

3 U tikteb fuqhom il-kliem kollu ta' dil-liġi, meta tkun għaddejt, biex tkun tista' tidhol fl-art li l-Mulej, Alla tiegħek, sa jagħtik, art tnixxi halib u għasel; bħal ma wiegħdek il-Mulej, Alla ta' missirijietek.

4 Għalhekk, mela, meta tkunu għaddejtu l-Gurdan, waqqfu dawn il-ġebliet, bħal ma qiegħed nordnakom illum, fuq il-muntanja Ghebal. u kahhalhom bil-ġir.

5 U tibni hemm ukoll altar lill-Mulej, li hu Alla tiegħek; altar tal-ġebel: la tahdimx fuqu b'ghodda tal-hadid.

6 Tibni l-altar tal-Mulej, t'Alla tiegħek, b'ġebel shih: u toffri fuqu offerti mahruqin lill-Mulej, lil Alla tiegħek:

7 U toffri sagraficcji tas-sliem, u tiekol hemm, u tifrah quddiem il-Mulej, Alla tiegħek.

8 U tikteb ċar hafna fuq dawk il-ġebliet il-kliem kollu ta' dil-liġi.

9 U Mosè u l-qassisin il-Leviti kellmu lill-Izrael kollu, qalulu: Iskot, u isma', o Izrael; illum int sirt il-poplu tal-Mulej, Alla tiegħek.

10 Għalhekk għandek tisma' minn lehen il-Mulej, t'Alla tiegħek, u tagħmel il-kmandamenti u l-istatuti tiegħu, li sa nagħtik illum.

11 U Mosè ordna lill-poplu dak in-nhar stess, qallu:

12 Dawn jieqfu fuq il-muntanja ta' Gerizim biex ibierku l-poplu meta tghaddu l-Gurdan: Simghon, u Levi, u Guda, u Issakar, u Guzepp, u Benjamin:

13 U dawn jieqfu fuq il-muntanja ta' Ghebal biex jishtu: Ruben, Gad, u Aser, u Zebulun, Dan, u Naftali:

14 U jitkellmu l-Leviti, u jghidu lill-irġiel kollha ta' Izrael b'lehen gholi:

15 Mishut ir-raġel li jagħmel xi immaġini skolpita jew imdewba, haġa mistkerrha mill-Mulej, xogħol idejn ir-raġel tas-senġha, u jqegħidha fil-mohbi! U l-poplu kollu jwieġeb u jghid: Amen.

16 Mishut min ma jwegġaħx lil missieru jew lil ommu! U jghid l-poplu kollu! Amen.

17 Mishut min iharrek s-slaġġen ta' għajru! U jghid il-poplu kollu: Amen.

18 Mishut min johroġ lill-aghma barra mit-triq! U jghid il-poplu kollu: Amen.

19 Mishut min ighawweġ il-haqq li jisthoqq lil wieħed għarib, lill-iltim, u lill-armla! U l-poplu kollu jghid: Amen.

20 Mishut min jimtedd ma' mart missieru, għax jikxef tarf friex missieru! U l-poplu kollu jghid: Amen.

21 Mishut min jimtedd ma' xi bhima. U jghid il-poplu kollu: Amen.

22 Mishut min jimtedd m'ohtu, bint missieru, jew bint ommu! U jghid il-poplu kollu: Amen.

23 Mishut min jimtedd ma' hmietu! U jghid il-poplu kollu: Amen.

24 Mishut min jidrob lil għajru bil-mohbi! U jghid il-poplu kollu: Amen.

25 Mishut min jiehu għotja biex joqtol bniedem bla htija! U jghid il-poplu kollu: Amen.

26 Mishut min ma jzommx il-kelmiet kollha ta' dil-liġi billi jagħmilhom! U jghid il-poplu kollu: Amen.

28 U jġiri, jekk tisma' bir-reqqa lehen il-Mulej, Alla tiegħek, u thares u tagħmel il-kmandamenti tiegħu li qiegħed nagħtik illum, illi l-Mulej, Alla tiegħek, iġhollik fuq il-ġnus kollha ta' l-art:

2 U jġu dawn il-barkiet kollha fuqek, u jilhqak, jekk tisma' lehen il-Mulej, Alla tiegħek.

3 Imbierek tkun fil-belt; u mbierek tkun fir-raba'.

4 Imbierek ikun frott ġufek, u frott artek, u frott il-bhejjem tiegħek, il-frieh tal-baqar tiegħek, u l-frieh tan-nghaġ tiegħek.

5 Imbierka l-qoffa tal-hobz tiegħek, u l-maġġna tiegħek.

6 Imbierek tkun meta tidhol, u mbierek tkun meta tohroġ.

7 Il-Mulej iharbat quddiemek l-egħdewwa tiegħek li jqumu għalik: jġu għalik minn triq waħda, u jaharbu minn quddiemek minn seba' triqat.

8 Il-Mulej jordna li l-barka tkun fuqek fil-matmuriet tiegħek, u f'kulma tmidd idejk għalih; u jbierkek fl-art li l-Mulej, Alla tiegħek, sa jagħtik.

9 Il-Mulej iżommok bħala poplu qaddis għalih, bħal ma halifek, jekk thares il-kmandamenti tal-Mulej, Alla tiegħek, u timxi fi triqatu.

10 U l-popli kollha ta' l-art jaraw li int tissemma b'isem il-Mulej; u jibzghu minnek.

11 U l-Mulej ikattrek fil-ġid, fil-frott ta' ġufek; fil-frott tal-bhejjem tiegħek, u fil-frott tar-raba' tiegħek, fl-art li l-Mulej halef lil missirijietek li jagħtiha lilek.

12 Jiftaħ għalik il-Mulej il-maħzen tiegħu t-tajeb; is-sema biex jagħti x-xita lil artek fi żmienha, u biex ibierkek ix-

xoghol kollu ta' idejk: u int tislef lil hafna gñus, iżda int ma tissellifx.

13 U jaghmlek il-Mulej ir-ras, u mhux id-deni; u tkun biss minn fuq, u mhux minn taht; jekk tisma' mill-kmandamenti tal-Mulej, t'Alla tieghek, li qieghed naghtik illum, biex tharishom u taghmilhom:

14 U ma tilwix minn xi kliem li qieghed nikkmandak illum, la lejn il-lemin, u lanqas lejn x-xellug, billi tmur wara allat ohra biex taqdihom.

15 U jgiri, jekk ma tismax minn lehen il-Mulej, Alla tieghek, li thares u taghmel il-kmandamenti tieghu kollha, u l-istatuti tieghu, li llum qieghed naghtik, illi dawn is-sahtiet kollha jigu fuqek, u jilhquk.

16 Mishut tkun fil-belt, u mishut tkun fir-raba'.

17 Mishuta tkun il-qoffa tal-hobz tieghek, u l-maghna tieghek.

18 Mishut ikun il-frott ta' gufek, u l-frott ta' artek, il-frieh tal-baqar tieghek, u tan-nghag tieghek.

19 Mishut tkun meta tidhol, u mishut tkun meta tohog.

20 Jibghat fuqek il-Mulej sahta, tahwid, u tehdid, u fuq kull haġa li tmidd idejk fuqha biex taghmilha, sakemm tinqered, u tintemm fis; minhabba l-hazen ta' eghmilek, ghax int tlaqtini.

21 Il-Mulej iqabbaq il-pesta fik sakemm jifnik minn fuq l-art li sejjer fiha biex tehdoha.

22 Il-Mulej jolqtok bil-mard irqiq, bid-deni, bil-hmewwa, bil-hriq, bis-sejf, bir-rih jahraq, u bil-mell; u dawn jippersegwitaw sa jeqirduk.

23 U s-sema li hu fuq rasek ikun tal-bronz, u l-art ta' tahtek tal-hadid.

24 Jaghmel il-Mulej ghabra u trab ix-xita ta' artek: mis-sema tinzel fuqek sa teqirdek.

25 Iharbtek il-Mulej quddiem l-eghdewwa tieghek: tmur ghalihom minn triq wahda, u tahrab minn quddiemhom minn seba' triqat: u tkun eżempju ta' wahx ghas-saltniet kollha ta' l-art.

26 U gismek mejjet ikun ikel ghat-tajr kollu ta' l-ajru, ghal-bhejjem ta' l-art, u hadd ma jnaffarhom.

27 Il-Mulej jolqtok bid-dbiebah ta' l-Eġittu, bil-murliti, bil-ġarab, u bil-hakk, li minnhom ma tkunx tista' tfeq.

28 Il-Mulej jolqtok bil-ġenn, bin-nuqqas ta' dawl, u bit-thewdin tal-mohh.

29 U tteftel mal-hajt f'nofs-in-nhar bhal ma jteftel il-aghma fid-dlam, u ma jkollokx rizq fi triqatek: u tkun biss mahqur u misruq ghal dejjem, u hadd ma jehilsek.

30 Titgharras mara, u raġel iehor jimtedd maghha: tibni dar, u ma tghammarx fiha: thawwel ghalqa dwieli, u ma tiġborx l-eghneb taghha.

31 Il-ġendus tieghek jinqatel quddiem ghajnejk, u ma tikolx minnu: il-hmar jisirquhulek minn quddiem wiċċek, u ma jrodduhulikx: jinghataw in-nghag tieghek lill-eghdewwa tieghek, u ma jkollok lil hadd min jehlishomlok.

32 Is-subjien u l-bniet tieghek jinghataw lill-poplu iehor, u ghajnejk jarawhom, u jghajjew jixxenqu ghalihom il-ġum kollu: u ma jkollok l-ebda sahha f'idek.

33 Frott artek, u x-xoghol kollu tieghek, jieklu ġens iehor li int ma tafux; u tkun dejjem mahqur u mghaffeg:

34 U tiġġennen bid-dehra ta' dak li tara b'ghajnejk.

35 Il-Mulej jidorbok f'irkubtejk, u f'saqajk, b'demla qalila, li ma tistax titejjaq, minn qiegh riġlek sal-qorriegha ta' rasek.

36 Il-Mulej igib lilek, u lis-sultan tieghek, li tqieghed fuqek, ghand ġens li la int u lanqas missirijietek ma kontu tafu; u hemm taqdi allat ohra, ghawwied u ġebel.

37 U ssir il-ghaġeb, il-qlajja, u d-dahk tan-nies, fost il-ġnus fejn jiehdok il-Mulej.

38 Iġġib hafna zerriegha fil-ghalqa, iżda ftit tiġbor minnha; ghax il-ġradijiet jikluha.

39 Thawwel eghlieqi tad-dwiel, u tiżborhom, iżda la tixrob inbid, u lanqas tiġbor eghneb; ghax id-dud jikolhom.

40 Sigar taz-zebbuġ ikollok f'artek kollha, iżda biż-żejt ma tindilikx; ghax is-sigar tieghek iwaqqghu l-frott taghhom.

41 Ikollok subjien u bniet, iżda ma tgawdihomx; ghax imorru fil-jasar.

42 Il-ġradijiet jieklu s-sigar u l-frott kollu ta' artek.

43 L-gharib li hemm fostok jitla' fuqek wisq fil-gholi; u int titbaxxa dejjem 'l isfel.

44 Hu jisilfek, iżda int ma tisilfux: hu jkun ir-ras, u int id-deni.

45 Dawn is-sahtiet kollha jigu fuqek, u jigu warajk, u jilhquk, sa jeqirduk; ghax int ma smajtx lehen il-Mulej, t'Alla tieghek, biex thares il-kmandamenti u l-istatuti li tak:

46 Huma jkunu fuqek bhala ghelm u bhala ghaġeb, u fuq nislek ghal dejjem.

47 Ghax ma qdejtx il-Mulej, Alla tieghek, bil-ferh u bil-qalb, fil-kotra ta' kollok.

48 Ghalhekk taqdi l-eghdewwa tieghek li l-Mulej jibghat kontra tieghek, fost il-ġuh, u l-ghatx, u l-eghra, u l-bzonn ta' kull haġa: u hu jqieghed madmad tal-hadid fuq għonqok, sakemm jeqirduk.

49 Ġens mill-boghod igib il-Mulej kontra tieghek, minn tarf l-art, hafif daqs kemm ittir ajkla; ġens li lsienu ma tifhimx;

50 Ġens ta' wiċċu sfuq, li ma jharisx

lejn il-persuna tax-xjuh, u lanqas ikollu hniena maż-żghar:

51 U jiekol il-frott tal-bhejjem tieghek, u l-frott t'artek, sa tinqered: u ma jhallilix la qamh, la nbid, la żejt, jew il-frieh tal-baqar tieghek, jew l-imriehel tan-nhagħ tieghek, sakemm jeqirdek.

52 U jassedjak fil-bliet kollha tieghek, sakemm is-swar gholjin u qawwijin tieghek, li fihom inti serrat moħħok, fl-art kollha tieghek, jaqghu: u jassedjak fil-bliet kollha tieghek f'artek kollha, li l-Mulej, Alla tieghek, tak.

53 U tiekol frott gufek, il-laħam tas-subjien u tal-bniet tieghek, li l-Mulej, Alla tieghek, tak, fl-assedju, u fid-dwejjaq, li bihom l-egħdewwa tieghek jahqrak:

54 Il-ghajn ta' l-aktar raġel imfissid u delikatt fostkom tkun kiefra ma' huh, ma' mart hdanu, u mal-bqija ta' wliedu li jkun baqagħlu.

55 U ma jagħti lil hadd minnhom mil-laħam ta' wliedu li minnhom jiekol: għax xejn ma jkun baqagħlu fl-assedju, u fid-dwejjaq li bihom l-egħdewwa tieghek jahqrak fil-bliet kollha tieghek.

56 Il-ghajn ta' l-aktar mara mfissda u delikatta fostkom, li tibza' tqieghed qiegh saqajja fuq l-art minhabba fid-delikattezza u l-fsied, tkun kiefra ma' żewġ hdanha, ma' binha, u ma' bintha,

57 U mal-bxima li toħroġ minn bejn riġlejha, u ma' wliedha li tiled: għax tikelhom bil-moħbi fuq-nuqqas ta' hwejjeġ oħra, fl-assedju u fid-dwejjaq, li bihom l-egħdewwa tieghek jahqrak fi blietek kollha.

58 Jekk int ma tqisx li tagħmel il-kliem kollu ta' dil-liġi, miktubin f'dan il-ktieb, biex tibza' minn dan l-isem imweġġaħ u tal-biża', **IL-MULEJ, ALLA TIEGHEK;**

59 Imbagħad il-Mulej jibgħat daqqiet tal-ghaġeb fuqek u fuq nisek, kbar u li jdumu, u mardijiet koroh u ta' tul.

60 U jargħa' jġib fuqek il-mardijiet kollha ta' l-Eġittu, li minnhom kont tibza'; u jaqbdu fik.

61 U kull marda, u kull qerda, li mhumiex miktubin fil-ktieb ta' dil-liġi, iġibhom fuqek, sa tinqered.

62 U tibqgħu f'it nies, fejn qabel kontu daqs il-kwiekeb tas-sema bil-kotra, għaliex ma smajtx lehen il-Mulej, Alla tieghek.

63 U jġiri, illi bħalma l-Mulej kien jifrah biex jagħmlilkom il-ġid u jkattar-kom; hekk il-Mulej jifrah biex jeqridhom, u jġibkom fix-xejn; u titqaċċtu mill-art li sejjer fiha biex teħodha.

64 U l-Mulej ixerrdek fost il-popli kollha, minn tarf sa tarf ta' l-art; u hemm taqdi allat oħra, ta' l-injam u tal-ħaġar, li la int u lanqas missirijietek ma kienu jafu.

65 U fost dawk il-ġnus ma ssibx mistrieh, u lanqas qiegh riġlek ma jsib

serħan: iżda l-Mulej hemm jagħtik qalb imriegħda, u nuqqas ta' dawl f'ghajnejk, u disperazzjoni tar-ruh.

66 U hajtek tkun imdendla bejn haltejn quddiemek; u int tkun fil-biża' lejli u nhar, u ma tkunx sgur minn hajtek:

67 Tgħid filghodu: Li kien filghaxija! U filghaxija tgħid: Li kien filghodu! minhabba l-biża' ta' qalbek li bih tkun imwerwer, u bid-dehra li jaraw għajnejk.

68 U jargħa' jieħdok il-Mulej l-Eġittu bl-iġfna, mit-triq li jiena għidtlek: Ma targax taraha iżjed! U hemm tinbiegħu lil-egħdewwa tagħkom bħala lsiera riġel u nisa, u ma jkun hemm hadd min jixtrikom.

29 Dawn huma l-kelmiet tal-ghaqda, li l-Mulej ordna lil Moṣe' biex jagħmel ma' wlied Iżrael fl-art ta' Mowab, barra mill-ghaqda li għamel magħhom f'Ħoreb.

2 U Moṣe' sejjah lil Iżrael kollu, u qalilhom: Rajtu kulma l-Mulej għamel quddiem għajnejkom fl-art ta' l-Eġittu lil Farġhun, u lil-qaddejja tiegħu kollha, u lil artu kollha;

3 It-tiġrib kbir li raw għajnejk, dawk l-egħliem u dawk il-mirakli l-kbar:

4 Iżda l-Mulej ma tagħkomx qalb biex tagħraf, u għajnejn biex jaraw, u widnejn biex jisimgħu, sa llum.

5 U mexxejtkom erbghin sena fid-deżert: hwejjiġkom ma qdimux fuqkom, u l-qorq tieghek ma qdiemx f'riġlejk.

6 Hobż ma kiltux, u lanqas xrobtu nbid jew xorb qawwi; biex tagħrfu li jien il-Mulej, Alla tagħkom.

7 U meta ġejtu f'dal-post, Sihon, sultan ta' Ħesebon, u Ghog, sultan ta' Basan, harġu għalina jitqabdu magħna, u ahna għelibniehom.

8 U hadna arthom, u tajnieħa b'wirt lir-Rubenin, u lil-Gadin, u lin-nofs tribu ta' Manasse.

9 Ħarsu mela l-kelmiet ta' din il-ghaqda, u għamluħom, biex ikollkom ir-riżq f'kulma tagħmlu.

10 Illum intom qegħdin il-koll quddiem il-Mulej, Alla tagħkom; il-kapijiet tat-tribujiet tagħkom, ix-xjuh tagħkom, u l-uffiċjali tagħkom, u l-riġiel kollha ta' Iżrael,

11 U ż-żghar tagħkom, u n-nisa tagħkom, u l-ġharib li hemm fil-kamp tieghek, sa dak li jaqtagħlek il-hatab, u dak li jimlietlek l-ilma:

12 Biex tidhol fil-ghaqda tal-Mulej, li hu Alla tieghek, u fil-halfa tiegħu, li l-Mulej, Alla tieghek, sa jorbot mieghek illum.

13 Biex iwettqek illum bħala poplu għaliħ, u biex ikunlek Alla, bħal ma qallek, u bħal ma halef lil missirijietek, lil Abraham, lil Iżakk, u lil Ġakobb.

14 Mhux mieghek biss sa norbot din il-ghaqda, u dil-halfa;

15 Iżda wkoll ma' min qieghed hawn maghna llum quddiem il-Mulej, Alla taghna, u wkoll ma' min mhux qieghed hawn maghna llum:

16 (Għax intom tafu kif għammarna fl-art ta' l-Egittu; u kif għaddejna min-nofs il-ġnus, li qsamtu minnhom;

17 U rajtu l-hwejjeġ mistkerrha taghom, u l-idoli taghhom ta' l-injam u tal-ġebel, u tal-fidda u tad-deheb, li kienu fosthom:)

18 Li ma jkunx hemm fostkom xi raġel, jew xi mara, jew xi familja, jew xi tribù, li qalbu dduz illum mill-Mulej, Alla taghna, biex imur jaqdi l-allat ta' dawn il-ġnus; u li ma jkunx hemm fostkom gherq li fi h issem u l-assenzju;

19 U jġiri, wara li jkun sama' l-kliem ta' dis-sahta, li jbierek lilu nnifsu f'qalbu, billi jghid: Ikolli s-sliem, għalkemm nimxi fl-ebusija ta' qalbi biex neqred l-art msoqqija, u l-art għatxana:

20 Il-Mulej ma jahfirux; iżda mbaghad għadab il-Mulej u l-ghira tieghu jheggu għal dak ir-raġel, u s-sahtiet kollha miktubin f'dal-ktieb ikunu fuqu, u l-Mulej iħassar isem dar-raġel minn taht is-sama.

21 U l-Mulej jifirdu minn fost it-tribujiet kollha ta' Izrael biex jiġi fuqu l-ghali; skond is-sahtiet kollha tal-ghaqda li huma miktubin f'dan il-ktieb tal-ġi:

22 Biex in-nisel li għad irid jiġi, ulied-kom li jiġu warajkom, u l-gharib li jiġi minn art bghida, xhin jaraw il-hsarat ta' dik l-art, u l-mardijiet li gieb fuqha l-Mulej, iġhidu:

23 L-art kollha tagħha kubrit, u melh, u hruq, u mhix miżrugħa, u ma taghti xejn, u l-ebda haxix ma jikber fiha, bħall-waqa' ta' Sodoma u Gomorra, Adma u Seboghim, li l-Mulej ġarraf fil-ghadab u l-qilla tieghu.

24 U jghidu l-ġnus kollha: Għaliex il-Mulej għamlilha hekk lil din l-art? Xi tfsir is-sahna ta' dan il-ghadab hekk kbir?

25 U jwġibuhom: Għax telqu l-ghaqda tal-Mulej, Alla ta' missirijiethom, li rabat maghhom meta harġhom mill-art ta' l-Egittu:

26 U marru jaqdu allat oħra, u nxehtu quddiemhom; allat li ma kinux jafuhom, u li l-Mulej ma kienu tahom:

27 U għadab il-Mulej xeghel għal din l-art, biex iġib fuqha is-sahtiet kollha li huma miktubin f'dal-ktieb:

28 U l-Mulej qalagħhom minn arthom b'ghadab, b'qilla, u b'sahna kbira, u tefagħhom f'art oħra, bħalma wiehed jista' jara llum.

29 Il-hwejjeġ misturin huma tal-Mulej, t'Alla taghna, iżda il-hwejjeġ mikxufin

huma taghna u ta' wliedna, għal dejjem, biex naghmlu l-kelmiet kollha ta' dil-ligi.

30 U jġiri, wara li dawn il-hwejjeġ kollha jiġu fuqek, il-barka u s-sahta, li jien qeghidtek quddiemek, u tiftakarhom fost il-ġnus kollha, fejn il-Mulej, Alla tieghek, ikun tarrefek.

2 U targa' lura għand il-Mulej, Alla tieghek, u tobdì lehn, int u wliedek, b'qalbek kollha, u b'ruhek kollha, skond kulma qieghed nikkmandak illum;

3 Illi mbaghad il-Mulej, Alla tieghek, iġibek lura mill-ġasar, u jkollu hniena minnek, u jarga' jġimgħek minn fost il-ġnus kollha, li fosthom il-Mulej, Alla tieghek, ikun xerrdek.

4 Jekk x'uhud mill-imtarrfin tieghek ikunu fl-aħhar truf tas-sema, minn hemm il-Mulej, Alla tieghek jġbrok, u minn hemm iġibek:

5 U l-Mulej, Alla tieghek, iġibek fl-art li missirijietek kellhom, u li int ikollok: u jagħmillek il-ġid, u jkattrek aktar minn missirijietek.

6 U l-Mulej, Alla tieghek, jagħmillek ċirkonċjoni f'qalbek, u f'qalb nislek, biex thobb il-Mulej, Alla tieghek, b'qalbek kollha, u b'ruhek kollha, biex tgħix.

7 U l-Mulej, Alla tieghek, iqieghed dawn is-sahtiet kollha fuq l-egħdewwa tieghek, u fuq dawkl li jobogħduk, u jippersegwitawk.

8 U targa' lura, u tobdì lehen il-Mulej, u tagħmel il-kmandamenti tieghu kollha, li llum qieghed nagħtik.

9 U l-Mulej, Alla tieghek, ifawrek b'kull ġid f'kull xogħol ta' idejk, fil-frott ta' fuqek, u fil-frott tal-bhejjem tieghek, u fil-frott ta' artek: għax il-Mulej jarga' jifrah jagħmillek il-ġid, bħal ma ferah jagħmel il-ġid lil missirijietek:

10 Jekk tobdì lehen il-Mulej, Alla tieghek, u thares il-kmandamenti u l-istatuti tieghu, li huma miktubin f'dan il-ktieb tal-ġi, u jekk targa' lejn il-Mulej, Alla tieghek, b'qalbek kollha, u b'ruhek kollha.

11 Għax dal-kmandament, li qieghed nagħtik illum, mhux tqil għalik, u lanqas bghid minnek.

12 Mhux fis-sema, biex tgħid: Min jidlagħna mhux-sema biex iġibulna, u jsemmagħhulna, ha naghmluh?

13 Lanqas hu l-hemm mill-bahar, biex tgħid: Min jaqsam il-bahar għalina, u iġibulna, u jsemmagħhulna, ha naghmluh?

14 Iżda l-kelma hi wisq qrib lej, f'halqek, u f'qalbek, biex tagħmilha.

15 Ara, illum jien qeghidtek quddiemek il-hajja u l-ġid, u l-mewt u d-deni;

16 Billi qieghed nikkmandak illum biex thobb il-Mulej, Alla tieghek, biex timxi fi triqatu, u thares il-kmandamenti tieghu,

u l-istatuti tieghu, u l-ordinanzi tieghu, biex tgħix u toktor: u l-Mulej, Alla tieghek, ibierkek fl-art li sejjer biex tehodha.

17 Iżda jekk qalbek iddur, u int ma tismax, iżda tingiebd biex tqim allat oħra, u taqdihom;

18 Jien ngharrafkom illum li sgur tintilfu, u li ma ttawlux jiemkom fl-art, li inti sa taqsam il-Gurdan, biex tehodha.

19 Insejjah is-sema u l-art biex jixhdu kontra tagħkom, li jien qegħdid illum quddiemkom il-hajja u l-mewt, il-barka u s-saħta: għalhekk aghzel il-hajja, biex sew int u sew nislek tgħixu:

20 Biex thobb il-Mulej, Alla tieghek, u biex tisma' leħnu; u biex tingħaqd miegħu: għax hu hajtek, u tul jiemek: biex tgħix fl-art li l-Mulej halef lil missirijietek, lil Abraham, lil Iżakk, u lil Gakobb, li jagħtihom.

31 U Mosè mar, u qal dawn il-kelmiet lil Iżrael kollu:

2 U qalilhom: Għandi mija u ghoxrin sena llum; ma nistax iżjed noħroġ u nidhol: qalli wkoll il-Mulej: Int ma taqşamx dan il-Gurdan.

3 Il-Mulej, Alla tieghek, jaqşam qablek, u jeqred dawn il-ġnus minn quddiemek, u teħodhom taht idejk: u Gożwè jghaddi quddiemek, bħal ma qal il-Mulej:

4 U jagħmlilhom il-Mulej bħal ma għamel lil Sihon u lil Ghog. slaten ta' l-Amurrin, u lil arthom, li qeridhom.

5 U l-Mulej jagħtihomlkom quddiem wköckom. biex tagħmlu minnhom skond l-ordnijiet kollha li jien tajtkom.

6 Zömmu iebes, aghmlu l-kuraġġ, la tibzghux, u la titwerwux quddiemhom: għax il-Mulej, Alla tieghek, hu dak li jimxi miegħek; ma jħallikx u lanqas jitilqek.

7 U Mosè sejjah lil Gożwè, u qallu quddiem Iżrael kollu: Zömm iebes, u aghmel il-kuraġġ: għax int għandek tmur ma' dal-poplu fl-art li l-Mulej halef lil missirijiethom li jagħtihom; u int tagħti-hielhom bhala wirt.

8 Hu l-Mulej li jmur quddiemek; ikun miegħek, ma jħallikx u lanqas jitilqek: la tibzax, la titwerwirx.

9 U Mosè kiteb dil-liġi, u taha lill-qassisin ulied Levi, li kienu jerfghu l-arka tal-għaqda tal-Mulej, u lix-xjuh kollha ta' Iżrael.

10 U Mosè tahom din l-ordni, qalilhom: Fl-aħħar ta' kull seba' snin, fi żmien is-sena tal-mahfra tad-djun, fil-ghid ta' l-egħrejjeħ.

11 Meta jiġi Iżrael kollu biex jidher quddiem il-Mulej, Alla tieghek, fil-post li jagħzel, taqra din il-liġi quddiem Iżrael kollu fejn jisimghuha.

12 Iġma' l-poplu, irġiel, nisa, tfal, u

l-gharib tieghek li jkun 'il ġewwa minn bwiebek, biex jisimghu, u jitghallmu, u jibzghu mill-Mulej, Alla tagħkom, u jqsu li jagħmlu l-kelmiet kollha ta' dil-liġi:

13 U biex uliedhom, li għadhom ma jafu xejn, jisimghu, u jitghallmu jibzghu mill-Mulej, Alla tagħkom, sa ma ddmu fl-art li għaliha sa taqsmu l-Gurdan biex teħduha.

14 U l-Mulej qal lil Mosè: Ara, qorbu l-jiem li inti għandek tmurt: sejjah lil Gożwè, u uru ruħkom fit-tinda tal-laqgħa, biex nagħtih l-ordnijiet tiegħi. U Mosè u Gożwè marru, u wrew ruħhom fit-tinda tal-laqgħa.

15 U l-Mulej deher fit-tinda f'kolonna tas-shab: u l-kolonna tas-shab waqfet fuq il-bieb tat-tinda tal-laqgħa.

16 U l-Mulej qal lil Mosè: Ara, int sa torqod ma' missirijietek; u dal-poplu jqum, u jmur jiżni ma' l-allat tal-barranin ta' l-art, fejn sejrin biex ikunu fosthom, u jitilquni, u jiksru l-għaqda li rbat magħhom.

17 Imbagħad jixgħel għadbi għalihom f'dak il-jum. u nitlaqhom, u nahbi wiċċi minnhom, u jintemmu, u hafna deni u għali jiġu fuqhom; u għalhekk ighidu f'dak il-jum: Mhux għax Alla tagħna mhux fostna, li dawn il-hsarat ġew fuqna?

18 U jien sgur nahbi wiċċi f'dak il-jum minhabba d-deni kollu li jkunu għamlu, għax huma jdur lejn allat oħra.

19 Għalhekk iktbu issa din il-għanja għalikom, u għallmuha lil ulied Iżrael: qegħduha f'halqhom, biex din il-għanja tkun ta' xhieda għaliha kontra wlied Iżrael.

20 Għax meta ndaħhalhom fl-art li hlifit lil missirijiethom, li tnixxi halib u għasel; u jkunu kienu u mtlew, u xhienu; iduru lejn allat oħra, u jaqduhom, u lili jid-disprezzawni. u jiksru l-għaqda tiegħi.

21 U jiġri. meta hafna hsarat u taħbit jiġu fuqhom, li din il-għanja tarfa' lehinha kontra tagħhom bhala xhieda, għax ma tantesix minn fomm nisilhom: għax jien naf x'inhu l-hsieb li qiegħed jiġihom f'moħħhom, imqar issa, qabel ma ndaħhalhom fl-art li hlifit.

22 Għalhekk Mosè kiteb din il-għanja dak in-nhar stess, u għallimha lil ulied Iżrael.

23 Imbagħad il-Mulej ta' l-ordnijiet tiegħu lil Gożwè, bin Nun. u qal: Zömm iebes, u aghmel il-kuraġġ: għax int iddaħhal lil ulied Iżrael fl-art li hlifitilhom: u jien inkun miegħek.

24 U ġara, wara li Mosè temm jikteb il-kliem kollu ta' dil-liġi fi ktieb,

25 Illi Mosè ta din l-ordni lil-Leviti, li kienu jerfghu l-arka tal-għaqda tal-Mulej, billi qal:

26 Hudu dal-ktieb tal-liġi, u qegħduh

hdejn l-arka tal-għaqda tal-Mulej, Alla tagħkom, biex ikun hemm bhala xhieda kontra tiegħek;

27 Għax naf l-ispirtu xewwiexi tiegħek, u r-ras iebsa tiegħek: ara, waqt li għadni haj magħkom illum, intom ixxewwixtu għall-Mulej; mela kemm aktar wara mewti?

28 Iġimghuli x-xjuħ kollha tat-tribujiet tagħkom, u l-uffiċjali tagħkom, biex ngħidilhom dawn il-kelmiet f'widnejhom, u nsejjah is-sema u l-art bhala xhieda kontrihom.

29 Għax naf li wara mewti tithassru għalkollox, u titwarrbu mit-triq li jien ikkmandajtkom; u deni jiġi fuqkom fiż-żmien li ġej; għax għamiltu dak li hu hażin quddiem il-Mulej, u tghaddbuh b'egħmil idejkom.

30 U Mose' tkellem fejn tisimghu l-laqgħa kollha ta' Izrael il-kelmiet ta' din il-għanja, mill-bidu sat-tmiem.

32 Isimghuni, o smewwiet, u jien nitkellem; u ha tisma' l-art kliem fomm.

2 Ha jinzel tagħlimi bhax-xita, u kliemi joqtor bħan-nida, bħal irxixa fuq il-hdura, u bħal halba fuq il-haxix:

3 Għax jien inniedi isem il-Mulej: aghthu għieh lil Alla tagħna.

4 Hu l-Blata; eghmilu perfett: għax tal-haqq huma triqatu kollha: Alla ta' kelmtu, u bla hażen, ġust u rett hu.

5 Imxew hażin miegħu: mhumiex uliedu minhabba d-difett tagħhom; iżda huma nisel maqlub u mhassar.

6 Hekk troddulu lill-Mulej, ja poplu iblah u bla għaqal? Mhux hu missierek li xtrax? Mhux hu li għamlek, u wettqek?

7 Ftakar f'jiem il-qedem, thasseb fuq is-snin ta' kull nisel: staqsi lil missierek, u hu jurik; lix-xjuħ tiegħek, u jghidulek.

8 Meta l-Ghola qassam lill-ġnus il-wirt tagħhom, meta fired lil ulied Adam, għamel it-truf ta' l-artijiet tal-popli skond il-għadd ta' wlied Izrael.

9 Għax il-qasma tal-Mulej, hu l-poplu tiegħu; u Gakobb sehem il-wirt tiegħu.

10 Sabu f'art deżerta, u f'xagħri ta' aghjat u wahx; dar bih u ha hsiebu, harsu bħal mimmi ta' għajnejh.

11 Bħalma ajkla tqajjem il-bejta tagħha, u fuq il-frieħ tagħha tittajjar, u tiftah ġwinhajha, u tehodhom, u terfagħhom fuq ġwinhajha:

12 Hekk il-Mulej wahdu mexxieh, u ma kienx hemm miegħu alla barrani.

13 Rikkbu fuq għoljiet l-art, biex jiekol il-prodott tar-raba', u tah jarda' l-għasel mill-blat, u żejt minn żonqor samm;

14 Baqta tal-baqar, u halib tan-nghaġ, max-xaham tal-hrief, u ta' kbiex imweldin Basan, u ta' wtiet; ma' l-ahjar dqiq tal-

qamh; u nbid pur int kont tixrob, demm l-egħneb.

15 Iżda Gesrun tqawwa, u ta biż-żewġ; int smint, hxint, u rabbejt il-hxuna; imbagħad telaq 'l Alla li kien għamlu, u stmerr il-Blata tal-helsien tiegħu.

16 Qanqlu l-ghira tiegħu b'allat barranin, bi qżizijiet għaddbuh.

17 Għamlu sagrafiċċji lix-xjaten, mhux lil Alla; lill-allat li ma kinux jafuhom, lill-allat godda, li għadhom kif ġew, li missierkom ma kinux jibżgħu minnhom.

18 Int ma hadtx hsieb il-Blata li wilditek, u nsejt lil Alla li sawrek.

19 U xhin il-Mulej ra dan, stmellhom talli s-subjien u l-bniet tiegħu għaddbuh.

20 U qal: Nahbi wiċċi minnhom, u nara x'ikun tmiemhom: għax huma nisel maqlub, ulied li fihom mhemmxi fedeltà.

21 Qanqlu l-ghira tiegħi b'dak li mhux Alla; għaddbuni bil-fruġat tagħhom: u jien inqanqal il-ghira tagħhom b'dawk li mhumiex poplu; ngħaddabhom b'gens iblah.

22 Għax nar inxteghel f'għadbi, jahraq sa qiegh is-saltna ta' l-imwiet, u jiekol l-art bil-prodotti tagħha, u jahraq sisien il-muntanji.

23 Niġma' fuqhom hsarat; nahli l-vleġeġ tiegħi fuqhom.

24 Jinfnew bil-ġuħ, u jittiekle minn shana tikwi, u minn qirda qalila: nibghat ukoll njeib id-dbejeb għalihom, b'semm is-sriep tat-trab.

25 Is-sejf minn barra, u t-twerwir minn ġewwa, jeqirdu sew liż-zagħżuġ, u sew lix-xebba; sew lit-tarbija tal-halib, u sew lir-raġel b'xagħru abjad.

26 Għidt jien: Inferrixhom fil-boghod, inhassar tifkirithom minn fost il-bnedmin:

27 Kieku jien ma bżajtx minn żeblieh il-ghadu; li l-egħdewwa tagħhom jifhmu hażin, u jghidu: Idna rebhet, u l-Mulej m'għamlix dan kollu.

28 Għax huma ġens nieqes mill-għaqal, u lanqas hemm fehma fihom.

29 O li kieku kienu bil-għaqal, kienu jifhmu dan, u kienu jithassbu fuq it-tmiem tagħhom!

30 Kif jista' wiehed jiġri wara elf, u tnejn iharrbu għaxart elef, li ma kienx għax il-Blata tagħhom bighethom, u l-Mulej telaqhom?

31 Għax il-blata tagħhom mhix bħal Blata tagħna, u l-egħdewwa tagħna wkoll ta' dan huma mħallfin.

32 Għax id-dielja tagħhom imnissla mid-dielja ta' Sodoma, u r-raba' ta' Gomorra: l-egħneb tagħhom, eghneb invalenat; l-egħnieqed tagħhom imrar.

33 L-inbid tagħhom tokso tad-draguni, u s-semm qalil tal-lifgħat.

34 Dan mhux mażzun għandi, u issi-gillat fit-teżori tiegħi?

35 Ghalija l-vendetta, u t-tpattija, xhin joghtor riġilhom! Ghax jum il-hemm tagh-hom qorob, u dak li mhejji ghalihom, qieghed ihaffef.

36 Ghax il-Mulej jaghmel haqq mill-poplu tieghu, u jkollu hniena mill-qaddejjja tieghu; xhin jara li sahhithom marret, u li ma baqax aktar fosthom la l-sir u lanqas hieles.

37 U jghid: Fejn huma allathom, il-blata taghhom li fiha kienu jfittxu l-kenn,

38 L-allat li kienu jieklu x-xaham tas-sagrificciji taghhom, u jixorbu l-inbid tattiswib taghhom? Ha jqumu u jghinukom, ha jkunu huma l-mohba taghkom!

39 Araw issa li jien, iva jien, jien hu, u m'hemmx alla iehor ghajri: jien immewwet, u naghti l-hajja; jien nidrob u nfejjaq: u lanqas hemm hadd li jista' jehles minn idi.

40 Ghax narfa' idi lejn is-sema, u nggid: Jien ngnix ghal dejjem.

41 Jekk insinn is-sejf il-ihh tieghi, u niehu f'idi l-haqq, nithallas mill-eghdewwa tieghi, u nrodd dak li haqqhom lil dawk li joboghduni.

42 Insakkur bid-demem il-vleggej tieghi, u sejfi jibla' l-laham, bid-demem tal-maqtulin u l-maqbudin, bir-rjus il-mexxejja tal-ghadu.

43 Ifirhu, o gnus, mal-poplu tieghu: ghax hu jithallas tad-demem tal-qaddejjja tieghu, u jaghmel vendetta mill-eghdewwa tieghu, u jkun hanin ma' artu, u mal-poplu tieghu.

44 Imbaghad Mosé gie u tkellem il-kliem kollu ta' din il-ghanja quddiem il-poplu, hu, u Hosegħa, bin Nun.

45 Malli Mosé temm jitellem dawn il-kelmiet kollha lill-Iżrael kollu,

46 Qalilhom: Orbtu qalbkom mal-kelmiet kollha li bihom qieghed inwissikom illum biex tikkmandaw lil uliedkom biex jiehdun hsieb jaghmlu l-kelmiet kollha ta' dil-liġi.

47 Ghax din mhix kelma fiergħa għalikom; tassew, din hi hajjietkom: u biha ttawlu l-jiem taghkom fuq l-art, li għaliha sa taqsmu l-Gurdan biex tehdha.

48 U l-Mulej kellew lil Mosé dak in-nhar stess, qallu:

49 Itla' fuq dil-muntanja ta' Għabarim, il-muntanja Nebo, li hi f'art Mowab, biswit Gerko; u hares lejn art Kangħan, li jien qieghed naghti lil ulied Iżrael biex tkun taghhom:

50 U mut fuq il-muntanja fejn tiela', u ngabar mal-poplu tiegħek; bħal ma miet huk Arun fuq il-muntanja Ħor, u ngabar mal-poplu tieghu:

51 Għaliex inqastu miegħi fost ulied Iżrael hdejn l-ilmijiet ta' Meriba-Kades, fid-deżert ta' Zin; għaliex intom ma wrejtux qdusiti fost ulied Iżrael.

52 Inti tara l-art quddiemek; iżda ma

tmurx hemm, fi-art li jien qieghed naghti lil ulied Iżrael.

33 U din hi l-barka, li biha Mosé, il-bniedem t'Alla, bierek lil ulied Iżrael qabel mewtu.

2 U qal: Il-Mulej gie minn Sinaj, u deher fuqhom minn Segħir; u idda mill-muntanja ta' Faran, u wasal minn fost l-eluf imqaddsa: minn idu l-leminjia kien hierieg in-nar tal-liġi għalihom.

3 Iva, hu jhobb il-popli; iżda l-qaddisin kollha tieghu huma f'idejk: huma joqogħdu f'rigejk; kulhadd jiehu minn kliemek.

4 Mosé tana liġi, wirt tal-gemgħa ta' Ġakobb.

5 U kien sultan f'Ġesrun, meta l-kapijiet tal-poplu, u t-tribujiet ta' Iżrael ingemghu flimkien.

6 Ha jghix Ruben, u ma jmutx; u halli n-nies tieghu ma jkunux ffit.

7 U din hi l-barka ta' Guda: u qal: Isma', o Mulej, lehen Guda, u wasslu għand il-poplu tieghu: idejh issieltu għal dak li hu tieghu; kun int ghajnuna għalih kontra l-eghdewwa tieghu.

8 U għal Levi qal: Halli t-Tummin u l-Urim tiegħek ikunu tar-raġel tajjeb tiegħek, li int garrabtu f'Massah, u li miegħu tqabadt hdejn l-ilmijiet ta' Meriba;

9 Li qal għal missieru u għal ommu: Ma rajthomx; u ma għarafx lil hutu, u lanqas kien jaf lill-istess uliedu: ghax il-Leviti jzommu kelmtok, u jharsu l-għaqda tiegħek.

10 Huma jgħallmu lil Ġakobb l-ordinanzi tiegħek, u lil Iżrael il-liġi tiegħek: iqieghdu l-incens taht imnifsejk, u l-offerti tal-hruq fuq l-altar tiegħek.

11 Bierek, Mulej, ġidu, u ilqa' xogħol idejh: kisser ġenbejn dawk li jqumu għalih, u ta' dawk li jobogħduh, biex ma jergħux iqumu.

12 U għal Benjamin qal: Il-mahbub tal-Mulej iġhammar bla biża' hdejh; u l-Mulej jistru l-jum kollu, u jgħammar bejn spallejh.

13 U għal Ġuzepp qal: Imbierka mill-Mulej tkun artu b'għotjiet l-aktar prezzjużi tas-sema, bin-nida, u bl-ilmijiet ta' l-abbiss mifruq minn taht,

14 U bil-frott l-aktar bnin li ssajjar ix-xemx, u bil-hwejjeġ l-aktar prezzjużi li kull qamar inibbet,

15 U bl-aħjar prodotti tal-muntanja tal-qedem, u bil-hwejjeġ l-aktar prezzjużi tal-gholjiet ta' dejjem.

16 U bil-hwejjeġ l-aktar prezzjużi ta' l-art u b'kulma fiha, u bil-favur ta' dak li jgħammar fil-gholliq; ha tinzel il-barka fuq ras Guzepp, u fuq il-qorriegħa ta' dak li kien il-magħżul fost hutu.

17 Il-glorja tieghu hi bhall-ewwel ferh tal-gendus tieghu, u qrunu bhall-qrun ta' gendus salvagg: bihom jitfa' lura l-popli kollha flimkien lejn truf l-art: hekk huma l-eluf ta' l-eluf ta' Efrajm, u hekk huma l-eluf ta' Manasse.

18 U qal ghal Zebulun: Ibrah o Zebulun, fil-hrug tieghek; u int, Issakar, fit-tined tieghek.

19 Ghal fuq il-muntanja jsejhu l-popli: hemm joffru sagrificcji tas-sewwa: ghax jerdghu mill-ghana kbir ta' l-ibhra, u mit-tezori mohbijin fir-ramel.

20 U ghal Gad qal: Imbierek min iwassa' l Gad: hu jimtedd bhal ljun, u jqatta' d-driegh mar-ras.

21 Ghazel l-ewwel sehem ghalih, ghax hemm kien merfugh sehem ta' mexxej: u gie mal-kbarat tal-poplu, u ghamel il-haqq tal-Mulej u d-degrieti tieghu, flimkien ma' Izrael.

22 U ghal Dan qal: Dan ferh ta' ljun li jaqbez minn Basan.

23 U ghal Naftali qal: O Naftali, imxabba' bil-hniena, u mimli bil-barka tal-Mulej: hu l-bahar u n-nofsinar.

24 U ghal Aser qal: Ha jkun imbierek Aser aktar mill-ulied l-ohra! ha jkun mahhub minn hutu; u ha jghaddas riglu fiz-zejt!

25 Is-sokor tieghek ikunu tal-hadid u tal-bronz; u daqs jiemek, tkun sahtek.

26 Mhemm hadd bhal Alla ta' Gesrun, li jirkeb is-smewwiet biex ighinek, u fuq is-shab fil-maesta tieghu.

27 Alla ta' dejjem hu kienek, u tahtek huma d-dirghajn li ma jintemmu qatt: hu jkecci l-ghadu minn quddiemek, u jghid: Eqridthom.

28 Izrael imbaghad ighammar bla biza' wahdu: u tigri ghajn Gakobb wehidha f'art ta' qamh u ta' nbid; u s-smewwiet tieghu wkoll joqtru n-nida.

29 Hieni int, o Izrael: min hu bhalek, o poplu mehlus mill-Mulej, li hu t-tarka tal-ghajjna tieghek, u s-sejf tar-rebh tieghek! U l-eghdewwa tieghek jiggu

jmellsulek, u int fuq il-gholjiet taghhom tirfes.

34 Mosè tala' mill-witjiet ta' Mowab fuq il-muntanja ta' Nebo, fuq il-quccata ta' Pisga, li hi biswit Gerko. U l-Mulej urieh l-art kollha ta' Gilghad, sa Dan,

2 U Naftali kollha, u art Efrajm, u Manasse, u l-art kollha ta' Guda, sal-bahar tal-punent,

3 U n-nofsinar, u l-wita tal-wied ta' Gerko, il-belt tas-sigar tal-palm, sa Sohar.

4 U l-Mulej qallu: Din hi l-art li jien hlift lil Abraham, u lil Izakk, u lil Gakobb, billi ghidt: Naghtiha lil nislek: hallejtek taraha b'ghajnejk, izda int ma taqsamx ghal hemm.

5 U hekk Mosè, il-qaddej t'Alla, miet f'art Mowab, skond il-kelma tal-Mulej.

6 U l-Mulej difnu f'wied, f'art Mowab, biswit Bet-Peghor: izda hadd ma jaf fejn hu qabru sa llum.

7 U Mosè kellu mija u ghoxrin sena meta miet: id-dawl kien ghadu ma naqsux, u lanqas sahtu ma kienet telqitu.

8 U bkew ulied Izrael lil Mosè tletin jum fil-witjiet ta' Mowab: u hekk ghad-dew jiem il-biki u l-vistu ghal Mosè.

9 U Gozwè, bin Nun, kien mimli bl-ispirtu tal-gherf: ghax Mosè kien qieghed idejh fuqu: u wlied Izrael kienu jisinghu minnu, u ghamlu dak li l-Mulej ikkmanda lil Mosè.

10 U qatt ma qam iżjed profeta f'Izrael bhal Mosè, li l-Mulej kien jafu wiçç imb'wiçç,

11 Hadd ma kien bhalu f'dawk l-eghliem u fl-eghjubijiet kollha li l-Mulej baghtu jaghmel fl-art ta' l-Egittu kontra Farghu, kontra l-qaddejja tieghu kollha, u kontra l-art tieghu kollha;

12 U lanqas hadd ma kien bhalu f'dik l-id qawwija, u f'dawk il-hwejjeg kollha ta' biza' kbir, li Mosè ghamel quddiem ghajnejn Izrael kollu.

Ktieb Gozwè

1 Issa gara, wara l-mewt ta' Mosè, il-qaddej tal-Mulej, illi l-Mulej kellem lil Gozwè, bin Nun, il-ministru ta' Mosè, billi qallu:

2 Mosè, il-qaddej tieghi, miet; ghal-hekk, issa, qum, aqsam dal-Gurdan, int u dal-poplu kollu, biex tidhol fil-pajjiz li jien qieghed naghti lil ulied Izrael.

3 Kulfejn qiegh reglejkom jirfes, jien naghtihulkom, bhal ma ghidt lil Mosè.

4 Mid-dezert, u mil-Libanu li tara 'l hemm, imqar sax-xmara l-kbira, ix-xmara Ewfrat, l-art kollha tal-Hittin, sal bahar il-kbir, lejn inzul ix-xemx, tkun artkom.

5 Hadd ma jkun jista' jieqaf quddiem-

ek jiem hajtek kollha. Bhalma jien kont ma' Mosé, hekk inkun mieghek: la nhallik u lanqas nitilqek.

6 Aghmel il-hila, u la tibzax: ghax inti taghti lil dal-poplu l-art li jien hlift lil missirjiethom li naghtihom.

7 Biss aghmel il-hila, u la tibza' xejn, biex taghmel skond il-ligi kollha, li Mosé, il-qaddej tieghi, tak: la ddurx minnha lejn il-lemin jew lejn ix-xellug, biex ikollok ir-riżq kulfejn tmur.

8 Dal-ktieb tal-ligi ma jitbieghed qatt minn fommok, iżda aseb fuqu nhar u lejl, biex taghmel skond kulma hemm miktub fih; ghax imbaghad inti tirnexxi f'kulma taghmel, u jkollok ir-riżq.

9 Ma ikkmandajtikx jien? Aghmel il-hila, u la tibzax! La titrighedx u la titwerwirx; ghax il-Mulej, Alla tieghek, ikun mieghek kulfejn tmur.

10 Imbaghad Gozwe ta din l-ordni lill-uffiċjali tal-poplu, billi qal:

11 Ghaddu minn nofs il-kamp, u aghtu din l-ordni lill-poplu, ghidulhom: Hejju l-ikel ghalikom, ghalix minn hawn u tlitt jiem oħra sa taqsmu dal-Gurdan, biex tmorru tirbhu l-art li l-Mulej, Alla taghkom, qiegħed jaghtikom, biex tkun taghkom.

12 U lir-Rubenin, u lill-Gadin, u lin-nofs tribu ta' Manasse, Gozwe qal:

13 Ftakru fl-ordni li Mosé, il-qaddej tal-Mulej, takom, meta qalikom: Il-Mulej, Alla taghkom, qiegħed jaghtikom il-mistrieħ u din l-art.

14 In-nisa taghkom, it-fal taghkom, u l-bhejjem taghkom, jibqgħu fl-art li Mosé takom in-naha l-oħra tal-Gurdan; iżda intom taqsmu armati quddiem hutkom, l-irġiel kollha ta' hila fostkom, u tghinuhom,

15 Sakemm il-Mulej jaghti lir hutkom mistrieħ, bhal ma jaghti lilkom; u huma wkoll jieħdu l-art li l-Mulej, Alla taghkom, qiegħed jaghtikom. Imbaghad terġghu tmorru lura lejn artkom, li Mosé, qaddej tal-Mulej, takom in-naha l-oħra tal-Gurdan, lejn tluħ ix-xemx.

16 U huma wiegħbu lil Gozwe, billi qalu: Kulma ikkmandajtna, naghmluħ; u kulfejn tibghatna mmorru.

17 Bhal ma smajna minn Mosé f'kollox, hekk nisimghu minnek; biss ha jkun mieghek il-Mulej, Alla tieghek, bhal ma kien ma' Mosé.

18 Kull min jehodha kontra l-ordni tiegħek, u ma jismax minn kliemk, f'kulma tikkmandah, joqtluħ; biss aghmel il-hila, u la tibzax.

2 Imbaghad Gozwe, bin Nun, bagħat żewġ irġiel bil-moħbi minn Sittim biex jitkixxu, u qalilhom: Morru, araw l-art, l-aktar lil Gerko. U dawn marru, u ġew

għand mara zienja, li kien jisimha Rahab, u qaħdu hemm.

2 U lis-sultan ta' Gerko qalulu: Ara, xi rġiel minn fost ulied Izrael ġew dal-lejl biex jitkixxu l-art kollha.

3 U s-sultan ta' Gerko bagħat iġhid lil Rahab: Oħroġ l-irġiel li ġew għandek, li dahlu f'darek, għax dawn ġew biex jitkixxu l-art kollha.

4 Iżda l-mara kienet hadet iż-żewġ irġiel u hbiethom, u qalet hekk: Iva, l-irġiel ġew għandi, iżda jien ma kontx naf minn fejn huma.

5 U ġara, xhin kien sar il-hin biex jagħqu l-bieb, xhin dalam, illi l-irġiel harġu; jien ma nafx fejn marru l-irġiel. Morru malajr warajhom, għax tilhquhom.

6 Iżda hi kienet tellgħethom fuq il-bejt, u hbiethom taħt iż-zkuk tal-kittien, li kienet irrangat fuq il-bejt.

7 U l-irġiel marru warajhom mat-triq tal-Gurdan sal-moġhdijiet; u hekk kif dawk li marru warajhom harġu, għalqu l-bieb.

8 Issa, qabel ma raqdu, hi telgħet hdejhom fuq il-bejt,

9 U qalet lill-irġiel: Jien naf li l-Mulej takom l-art, u li l-biza' ta' jsimkom waqa' fuqna, u li dawk kollha li jgħammru fil-pajjż tilfu l-hila quddiemkom.

10 Ghax ahna smajna kif il-Mulej nixxef l-ilma tal-baħar l-Aħmar quddiemkom meta hrigtu mill-Eġittu, u x'għamiltu liż-żewġ slaten ta' l-Amurrin, li kienu n-naha l-oħra tal-Gurdan, lil Sihon u lil Ghog, li intom qridtuhom għalkollox.

11 U malli smajna dan, qtajna qalbna, u l-ebda hila ma baqgħet f'hadd iżjed minhabba fikom: ghax il-Mulej, Alla taghkom, hu Alla fis-sema minn fuq, u fl-art minn taħt.

12 Għalhekk issa, nitlobkom, aħilfuli bil-Mulej, la darba jien imxejt tajjeb magħkom, li intom ukoll timxu tajjeb ma' dar missieri, u aghtuni għelm tas-sewwa:

13 U thallu hajjin lil missieri, u lil ommi, lil huti s-subjien, u lil huti l-bniet, ma' dawk kollha li jiġu minnhom u li teħilsulna hajjitna mill-mewt.

14 U l-irġiel wiġbuha: Lesti biex nagħtu hajjitna għalikom, jekk ma tikxfux ix-xoġħol tagħna; u meta l-Mulej jagħtina l-art, ahna nimxu bil-hniena u s-sewwa magħkom.

15 Imbaghad niżżlietom b'ħabel mit-tieqa, għax darha kienet mas-sur tal-belt, u hi kienet toqgħod fuq is-sur.

16 U qaltilhom: Morru lejn il-ġholjiet li dawk li qegħdin ifittxukom ma jiltaqgħux magħkom, u nbhew hemm għal tlitt ijiem, sakemm jerġghu lura dawk li qegħdin ifittxukom: u wara tistghu tibqgħu sejrjn.

17 U dawk l-irġiel qalulha: Ahna

nkunu mahlulin mill-halfa tieghek li qeghiltna nahilfulek.

18 Ara, meta ahna nidhlu fl-art, orbot dil-qafra ta' hajt ahmar fit-tieqa li nizziltna minnha; u igbor ghandek lil missierek u lil omkok, u lil hutek, u l-familja kollha ta' missierek.

19 U jekk xi hadd minnhom johrog minn bieb darek fit-triq, demmu jkun fuq rasu, u ahna ma jkolniex htija: izda kull min ikun mieghek fid-dar demmu jkun fuq rasna, jekk wiehed jarfa' idejh fuqu.

20 U jekk tghid x'inhu xogholna, ahna nkunu mehlusin mill-halfa li qeghiltna nahilfu.

21 U qalet: Ikon kif qeghdin tghidu! Imbaghad baghtithom, u huma telqu: u rabtet il-qafra tal-hajt ahmar fit-tieqa.

22 U telqu, u waslu fil-gholjiet, u baqghu tlitt ijiem, sakemm dawk li kienu jfittxuhom regghu lura. Issa dawk li kienu jfittxuhom fittxewhom ma' tul it-triq kollha, izda ma sabuhomx.

23 Imbaghad iz-zewg irgiel regghu lura, u nizlu mill-gholjiet, u qasmu l-Gurdan, u gew ghand Gozwe, bin Nun, u qalulu kulma ghalhom.

24 U qalu lil Gozwe: Tabilhaqq, il-Mulej tana l-art kollha f'idejna; u dawk kollha li jghammru fiha huma mwerwrin quddiemna.

3 Imbaghad Gozwe qam kmieni filghodu; u hu u wlied Izrael kollha telqu minn Sittim, u waslu hdejn il-Gurdan, u waqfu hemm qabel ma qasmuh.

2 U gara, wara tlitt ijiem, illi l-ufficjali ghadde minn nofs il-kamp;

3 U taw din l-ordni lill-poplu: Xhin taraw l-arka tal-ghaqda tal-Mulej, li hu Alla taghkom, mferugha mill-qassisin, il-Leviti, intom titilqu minn postkom, u tmorru warajha.

4 Izda ghandu jkun hemm bejnkom u bejnha boghod ta' madwar xi elfejn driegh tul. La tersqux lejha, biex taraw ahjar it-triq li minnha ghandkom tghaddu: ghax intom ma ghaddejtux minn din it-triq qabel.

5 Imbaghad Gozwe qal lill-poplu: Tqaddsu: ghax ghada l-Mulej jaghmel eghgubijiet fostkom.

6 U Gozwe kellem lill-qassisin, qalilhom: Erfghu l-arka tal-ghaqda, u ghaddu quddiem il-poplu. Ghalhekk refghu l-arka tal-ghaqda, u mxew quddiem il-poplu.

7 U l-Mulej qal lil Gozwe: Illum nibda nkabbrek f'ghajnejn Izrael kollu biex ikunu jafu li, bhal ma kont ma' Mosé, hekk inkun mieghek.

8 U int aghti din l-ordni lill-qassisin li qeghdin jergghu l-arka tal-ghaqda, ghidilhom: Xhin taslu f'xifer l-ilmijiet tal-Gurdan, ieqfu fil-Gurdan.

9 Imbaghad Gozwe qal lil ulied Izrael: Ersqu 'l hawn, u isimghu kliem il-Mulej, Alla taghkom.

10 U Gozwe qal: B'dan taghrfu li Alla l-haj hu fostkom, u li hu sgur ikecci minn quddiemkom il-Kanghanin, il-Hittin, il-Fiwwin, il-Perezin, il-Girgasin, l-Amur-rin, u l-Gebusin.

11 Ara, l-arka tal-ghaqda ta' Sid l-art kollha taqsam quddiemkom fil-Gurdan.

12 Issa, mela, hudu tnax-il ragel mit-tribujiet ta' Izrael, wiehed minn kull tribu.

13 U jgri, hekk kif qighan riglejn il-qassisin li jergghu l-arka tal-Mulej, Sid l-art kollha, imissu l-ilmijiet tal-Gurdan, illi l-ilmijiet tal-Gurdan jinqatghu mill-ilmijiet li nezhin l-isfel min-naha ta' fuq; u jieqfu f'gods wiehed.

14 U gara, malli n-nies telqu mit-tined taghhom, biex jaqsmu l-Gurdan mal-qassisin li kienu jergghu l-arka tal-ghaqda quddiem il-poplu;

15 U malli dawk li kienu jgorru l-arka waslu hdejn il-Gurdan, u riglejn il-qassisin li kienu jgorru l-arka nizlu f'xifer l-ilma (ghax il-Gurdan jitla' fuq ix-xtut tieghu z-zmien kollu tal-hsad.)

16 Illi l-ilmijiet li kienu nezhin l-isfel min-naha ta' fuq waqfu, u qamu f'gods wiehed, bgheid hafna, hdejn Adam, il-belt li hi hdejn Sartan; u l-ilmijiet li kienu nezhin lejn il-bahar tal-Gharaba, il-bahar mielah, inqatghu ghalkollox: u l-poplu qasam biswit Gerko.

17 U l-qassisin li kienu jergghu l-arka tal-ghaqda tal-Mulej waqfu fis-sod fuq art niexfa, f'nofs il-Gurdan, u Izrael kollu qasam fuq art niexfa sakemm il-poplu kollu temm jaqsam il-Gurdan.

4 U gara, malli l-poplu kollu qasam il-Gurdan, illi l-Mulej kellem lil Gozwe, qallu:

2 Hudu ghalikom tnax-il ragel mill-poplu, ragel minn kull tribu,

3 U aghtuhom din l-ordni, ghidulhom: Erfghu minn hawn, minn nofs il-Gurdan, mill-post fejn riglejn il-qassisin waqfu fis-sod, tnax-il gebla, u huduhom maghkom minn hawn mix-xmara, u halluhom fil-post fejn sa tghaddu l-lejl.

4 Imbaghad Gozwe sejjah it-tnax-il ragel, li kien ghazel minn fost ulied Izrael, ragel minn kull tribu.

5 U Gozwe qalilhom: Ghaddu quddiem l-arka tal-Mulej, Alla taghkom, f'nofs il-Gurdan, u kull wiehed minnkomp jiehu gebla fuq spaltu, skond il-ghadd tat-tribujiet ta' wlied Izrael:

6 Biex dan ikun ghelm fostkom, halli meta wliedkom isaqsu lil missirijethom fiz-zmien li gej: Xi tridu tghidu b'dawn il-gebliet?

7 Intom imbaghad twigbuhom: Ghax l-ilmijiet tal-Gurdan inqatghu quddiem l-arka tal-għaqda tal-Mulej, hi u taqsam il-Gurdan, l-ilmijiet tal-Gurdan inqatghu: u dawn il-gebliet ikunu bhala tifikira lil ulied Izrael għal dejjem.

8 U wlied Izrael għamlu bħalma Gozwe ordnalhom, u hadu tnax-il gebla minn nofs il-Gurdan, bħal ma qal il-Mulej lil Gozwe, skond il-għadd tat-tribujiet ta' wlied Izrael, u haduhom magħhom fil-post fejn kellhom iġġaddu l-lejl, u nizzluhom hemm.

9 U Gozwe waqqaf tnax-il gebla f'nofs il-Gurdan, fil-post fejn riġlejn il-qassisin li refghu l-arka tal-għaqda waqfu: u dawn għadhom hemm sa llum.

10 Ghax il-qassisin li refghu l-arka waqfu f'nofs il-Gurdan, sakemm sehħ kulma ordna l-Mulej lil Gozwe biex iġhid lill-poplu, skond kulna Mosè ordna lil Gozwe: u l-poplu għaġġel jaqsam.

11 U gara, wara li l-poplu kollu kien għadda, illi l-arka tal-Mulej għaddiet, u l-qassisin, quddiem il-poplu.

12 U wlied Ruben, u wlied Gad, u nofs it-tribù ta' Manasse, qasmu armati quddiem ulied Izrael, bħal ma qalilhom Mosè:

13 Madwar erbghin elf, imhejjin b'kollox għall-gwerra, qasmu quddiem il-Mulej għat-taqbida. fil-witat tad-deżert ta' Gerko.

14 Dak in-nhar il-Mulej kabbar lil Gozwe f'għajnejn Izrael kollu; u kienu jibzghu minnu. bħal ma kienu jibzghu minn Mosè, il-jiem kollha ta' hajtu.

15 U l-Mulej kellem lil Gozwe, billi qallu:

16 Ordna lill-qassisin li qegħdin jerfghu l-arka tax-xhieda, biex jitilghu mill-Gurdan.

17 Gozwe għalhekk ordna lill-qassisin, billi qalilhom: Itilghu mill-Gurdan.

18 U gara, malli l-qassisin li kienu jerfghu l-arka tal-għaqda tal-Mulej telghu minn nofs il-Gurdan, u qighan riġlejn il-qassisin telghu fuq l-art niexfa, illi l-ilmijiet tal-Gurdan reġghu marru fejn kienu, telghu fuq ix-xtut kollha, bħal ma kienu jagħmlu qabel.

19 U l-poplu tala' mill-Gurdan il-għaxra ta' l-ewwel xahar, u waqqfu l-kamp f'Gilgal, f'tarf in-naha tal-lvant ta' Gerko.

20 U dawk it-tnax-il-gebla, li hadu mill-Gurdan, Gozwe waqqafhom f'Gilgal.

21 U kellem lil ulied Izrael, billi qalilhom: Meta wliedkom isaqsu lil missirijiethom fiż-zmien li ġe: X'ifissru dawn il-gebliet?

22 Intom imbaghad tgharrfu lil uliedkom, billi tghidulhom: Izrael qasam dal-Gurdan fuq art niexfa.

23 Ghax il-Mulej, Alla tagħkom, nixxef l-ilmijiet tal-Gurdan minn quddiemkom,

sakemm qsamtu, bħal ma għamel il-Mulej, Alla tagħkom, lill-bahar l-Ahmar, li hu nixxef minn quddiemna, sakemm qsamna:

24 Biex il-popli kollha ta' l-art ikunu jafu li id il-Mulej hi qawwija, u intom tibzghu mill-Mulej, Alla tagħkom, il-jiem kollha.

5 U gara, meta s-slaten kollha ta' l-Amurrin, li kienu n-naha l-oħra tal-Gurdan, lejn il-punent, u s-slaten kollha tal-Kaghanin, li kienu hdejn il-bahar, semghu li l-Mulej kien nixxef l-ilmijiet tal-Gurdan minn quddiem ulied Izrael, sakemm ahna għaddejna, li qalbhom diebet, u ma baqa' fihom ebda hila, minhabba wlied Izrael.

2 F'dak iż-zmien, il-Mulej qal lil Gozwe: Aghmel għalik skieken taż-żnied jaqtghu, u arga' għamel darba oħra iċ-ċirkonċjoni lil ulied Izrael.

3 U Gozwe għamel għalih skieken taż-żnied jaqtghu, u għamel iċ-ċirkonċjoni lil ulied Izrael fuq il-għolja ta' Gharalot.

4 U din hi r-raguni għaliex Gozwe għamlilhom iċ-ċirkonċjoni: il-poplu kollu li hareġ mill-Eġittu, l-irġiel, in-nies kollha tal-gwerra, kienu mietu fid-deżert, fit-triq, wara li hargu mill-Eġittu.

5 Issa l-poplu kollu li hareġ kien ċirkonċiz: izda l-poplu kollu li twieled fid-deżert, fit-triq, wara li hareġ mill-Eġittu, ma kienx ċirkonċiz.

6 Ghax ulied Izrael damu jimxu erbghin sena fid-deżert, sama n-nies kollha, ir-rgiel tal-gwerra, li hargu mill-Eġittu nqerdu, talli ma semghux lehen il-Mulej: lilhom il-Mulej kien halfilhom li ma jurihomx l-art, li l-Mulej halef lil missirijiethom li jagħtina, art tnixxi halib u għasel.

7 U wliedhom, li hu talla' flokhom, Gozwe għamlilhom iċ-ċirkonċjoni: għax ma kellhomx ċirkonċjoni, billi ma għamlulhomx ċirkonċjoni fit-triq.

8 U gara, wara li għamlu iċ-ċirkonċjoni lill-poplu kollu, illi huma baqghu f'posthom fil-kamp, sakemm fequ.

9 U l-Mulej qal lil Gozwe: Illum nehjejt min fuqkom għajb l-Eġittu. Għalhekk, dak il-post għadu msejjah sa llum Gilgal.

10 U wlied Izrael waqqfu l-kamp f'Gilgal, u għamlu l-ghid nhar l-erbatax tax-xahar, filgħaxija, fil-witat tad-deżert ta' Gerko.

11 U l-ghada tal-ghid, dak in-nhar stess, kielu mill-prodotti ta' l-art: hobz bla hmira u qamh mixwi.

12 U l-manna waqfet il-ghada li kielu mill-prodotti ta' l-art; u wlied Izrael ma kellhomx manna aktar; izda kielu mill-prodotti ta' art Kaghan dik is-sena stess.

13 U gara, xhin Gozwe kien hdejn Gerko, illi rafa' għajnejh u hares, u, ara,

kien hemm raġel wieqaf biswitu, b'sejfu mislut f'idu: u GożwĒ resaq lejha, u qallu: Int wiehed minna, jew wiehed mill-eghdewwa taghna?

14 U dak wiegħeb: Le; iżda bħala kap ta' l-eżerċitu tal-Mulej gejt issa. U GożwĒ waqa' għal wiċċu fi-art, u tah qožma, u qallu: Xi jghid sidi lill-qaddej tiegħu?

15 U l-kap ta' l-eżerċitu tal-Mulej qal lil GożwĒ: Nehhi s-sandil minn riġlejk, għax il-post fejn int qiegħed hu qaddis. U GożwĒ għamel hekk.

6 Issa Gerko kienet magħluqa tajjeb minhabba wlied Izrael: hadd ma kien johroġ, u hadd ma kien idhlo.

2 U l-Mulej qal lil GożwĒ: Ara, jien irhejt lil Gerko f'idek, u s-sultan tagħha, u l-gwerrieri ta' hila kbira tagħha.

3 U intom, l-irġiel kollha tal-gwerra, idduru dawra mal-belt, darba, u tagħmlu hekk għal sitt ijiem.

4 U seba' qassisin jiehdu quddiem l-arka seba' trombi magħmulin mill-grun tal-kbiex: u fis-seba' jum iddawru l-belt seba' darbiet, u l-qassisin idoqqu t-trombi.

5 U jigrì, malli jdoqqu fit-tul bil-qarn tal-kibx, u meta tisingħu d-daqq tat-tromba, illi l-poplu kollu jghajjat ghajta kbira; u s-sur tal-belt jaqa' f'postu, u l-poplu jitlea, kulhadd dritt quddiemu.

6 U GożwĒ, bin Nun, sejjah il-qassisin, u qalilhom: Erfghu l-arka tal-għaqda, u halli seba' qassisin jiehdu seba' trombi tal-grun tal-kbiex quddiem l-arka tal-Mulej.

7 U qal lill-poplu: Ghaddu, u dawru l-belt, u halli min hu armat iġhaddi quddiem l-arka tal-Mulej.

8 U ġara, malli GożwĒ kellew il-poplu, illi s-seba' qassisin li kienu jerfghu t-trombi tal-grun tal-kbiex quddiem il-Mulej għaddew 'il quddiem idoqqu t-trombi: u l-arka tal-għaqda tal-Mulej imxiet warajhom.

9 U l-irġiel armati għaddew quddiem il-qassisin li kienu jdoqqu t-trombi, u l-irġiel li kienu jimxu wara ġew wara l-arka; huma u jimxu, il-qassisin kienu jdoqqu t-trombi.

10 U GożwĒ kien ta ordni lill-poplu, qallu: La tghajtux, u lanqas tagħmlu ebda hoss b'leħinkom, u lanqas ebda kelma ma tohroġ minn fommkom, sa dak in-nhar li nqabbadkom tghajtu; imbagħad ghajtu.

11 U hekk l-arka tal-Mulej daret mal-belt dawra waħda, darba: u dahlu fil-kamp, u hemm għaddew il-lejl.

12 U GożwĒ qam kmieni filghodu, u l-qassisin refghu l-arka tal-Mulej.

13 U s-seba' qassisin li kellew is-seba' trombi tal-grun tal-kbiex quddiem l-

arka tal-Mulej imxew 'il quddiem huma u jdoqqu t-trombi: u l-irġiel armati mxew quddiemhom; iżda l-irġiel ta' wara mxew wara l-arka tal-Mulej, fil-waqt li l-qassisin imxew huma u jdoqqu t-trombi.

14 U fit-tieni jum daru darba biss il-belt, u reġghu lura fil-kamp: hekk għamlu għal sitt ijiem.

15 U ġara fis-seba' jum, illi qamu kmieni xhin kien qiegħed jisbah, u daru mal-belt, bħal ma kienu jagħmlu, seba' darbiet: biss dak inhar daru mal-belt għal seba' darbiet.

16 U ġara fis-seba' darba, xhin il-qassisin daqqew it-trombi, illi GożwĒ qal lill-poplu: Ghajtu, għax il-Mulej takom il-belt.

17 U l-belt, u kulma hemm fiha; tkun mogħtija f'għieh il-Mulej għall-qirda: Rahab biss iż-żienja tibqa' hajja, hi u dawk kollha li huma f'darha, talli hbiet il-messaġġieri li bghatna.

18 U intom harsu ruħkom minn dawk il-hwejjeġ mogħtijin għall-qirda li ma tixtiquhomx, u tiehdu xi haġa minn dak li hu mogħti għall-qirda, u hekk tagħmlu l-kamp ta' Izrael mogħti għall-qirda, u ġgibu l-ghali fuqu.

19 Iżda l-fidda kollha, u d-deheb, u l-oġġetti tal-bronż u tal-hadid, huma mqaddsin lill-Mulej: dawn imorru fit-teżor tal-Mulej.

20 U l-poplu ghajjat xhin il-qassisin daqqew it-trombi: u ġara, xhin il-poplu sama' d-daqq tat-tromba, u l-poplu ghajjat ghajta kbira, li s-sur waqa' f'postu. U l-poplu tala' l-belt, kulhadd dritt quddiemu, u qabdu l-belt.

21 U qerdu għalkollox kulma kien hemm fil-belt, sew ir-riġiel u sew nisa, tfa' u xjuh, u gniedes, u nħaġ, u hmir, b'xifer is-sejf.

22 Iżda GożwĒ qal liż-żewġt irġiel li marru jitkixfu l-art: Idhlu fid-dar tal-mara żienja, u ohorġu lilha, u kulma għandha, bħal ma hlifutlha.

23 U ż-żgħażaġh li marru jitkixxfu l-art dahlu, u hargu lil Rahab, u lil missierha, u lil ommha, u lil hutha, u kulma kelleha; u hargu l-familji kollha tagħha, u hallew-hom barra l-kamp ta' Izrael.

24 U harqu l-belt bin-nar, b'kulma kien fiha: hadu biss il-fidda, u d-deheb, u l-oġġetti tal-bronż u tal-hadid, u qegħdu-hom fit-teżor ta' dar il-Mulej.

25 U GożwĒ salva l-hajja ta' Rahab, il-mara żienja, u l-familja ta' dar missierha, u kulma kelleha; u baqgħet tghammar f'Izrael sa llum għax kienet hbiet il-messaġġiera li GożwĒ baġhat jitkixxfu lil Gerko.

26 U GożwĒ mbagħad halef, billi qal: Mishut ikun il-bniedem quddiem il-Mulej, li jqum biex jibni dil-belt ta' Gerko: bit-telfa ta' ibnu l-kbir iqiegħed is-sisien

taghha, u bit-telfa ta' ibnu z-zghir iwaqqaf il-bwieb taghha.

27 U hekk il-Mulej kien ma' Gozwè; u hbaru xtered mal-pajjiż kollu.

7 Izda wlied Izrael kirsu kelmithom dwar il-hwejjeg moghtijin ghall-qirda: ghax Ghakan, bin Karmi, bin Zabdi, bin Zerah, minn tribù Guda, ha xi haga minn dak li kien moghti ghall-qirda: u ghadab il-Mulej xeghel ghal ulied Izrael.

2 U Gozwè baghat xi rgiei minn Gerko lejn Ghaj, li qiegħda hdejn Bet-Awen, fuq in-naħa tal-lvant ta' Betel, u qalilhom: Itilghu u tkixxfu l-pajjiż. U l-irgiei telghu u tkixxfu l'Ghaj.

3 U reġghu marru lura ghand Gozwè, u qalulu: Ha ma jitlax il-poplu kollu; izda ha jitilghu xi elfejn jew tlitt elef raġel, biex jeqirdu l'Ghaj; la tghajjix il-poplu kollu billi tibagħtu hemm, ghax huma ftit.

4 Ghalhekk telghu hemm xi tlitt elef raġel mill-poplu: u harbu minn quddiem in-nies ta' Ghaj.

5 U l-irgiei ta' Ghaj qatlu xi sitta u tletin minnhom: ghax huma grew warajhom minn quddiem il-bieb sa Sebarim, u qatluhom huma u neżlin: ghalhekk qalb il-poplu ddewbet, u saret bħall-ilma.

6 U Gozwè ċarrat ilbiesu, u waqa' fl-art ghal wiċċ quddiem l-arka tal-Mulej sa filghaxija, hu, u x-xjuh ta' Izrael, u xeħtu t-trab fuq rashom.

7 U Gozwè qal: Jahasra, o Sidi Mulej, għalfejn qatt għaddejt lil dal-poplu fuq il-Gurdan, biex tagħtina f'id l-Amurrin, biex jeqirduna? Mhux li ikkuntentajna nghanmru n-naħa l-oħra tal-Gurdan!

8 O Mulej, xi nġhid jien wara li Izrael dawwar dahru quddiem l-egħdewwa tiegħu!

9 Ghax il-Kanġhanin u dawk kollha li jghanmru fil-pajjiż jisimghu b'dan, u jdawruna, u jeqirdu isimna mill-art: u x'taġmel int bil-kbir ismek?

10 U l-Mulej qal lil Gozwè: Qum, għaliex qiegħed mixtu hekk fuq wiċċek?

11 Izrael dineb, u kirsu wkoll il-għaqda li jien ikkmandajthom biex iħarsu: ghax huma hadu minn dak li kien moghti ghall-qirda, u serqu wkoll, u qarrqu wkoll, u qegħdu ukoll fost hwejjighom.

12 Ghalhekk ulied Izrael ma setghux jieqfu quddiem l-egħdewwa tagħhom; izda dawru daharhom quddiem l-egħdewwa tagħhom, ghax saru haga moghtija ghall-qirda; lanqas inkun magħkom iżjed jekk ma teqirdux minn fostkom dak li hu moghti ghall-qirda.

13 Qum, qaddes il-poplu, u għid: Qaddsu lilkom infuskom ghal għada: ghax hekk qal il-Mulej, Alla ta' Izrael: Hemm hwejjeg moghtija ghall-qirda f'nofsok, o Izrael: int ma tistax tieqaf quddiem l-

egħdewwa tiegħek, sakemm twarrbu l-haga moghtija ghall-qirda minn nofskom.

14 Ghalhekk filghodu tingemghu tribù, tribù: u jġri, illi t-tribù li l-Mulej jaqdbu, jersaq familja, familja; u l-familja li jaqbadha l-Mulej, tersaq dar, dar; u d-dar li jagħzel il-Mulej, tersaq raġel, raġel.

15 U jġri, illi dak li jinqabad bil-hwejjeg moghtija ghall-qirda, ikun mahruq bin-nar, hu, u kulma għandu: ghax hu kiser il-għaqda tal-Mulej, u gieb għajb fuq Izrael.

16 Ghalhekk Gozwè qam kmieni filghodu, u sejjah lil Izrael tribù, tribù; u nqabad it-tribù ta' Guda:

17 Imbagħad ressaq il-familji ta' Guda; u nqabdet il-familja taż-Zerahin, u sejjah il-familja taż-Zerahin, raġel, raġel; u nqabad Zabdi:

18 U ressaq lil daru, raġel, raġel; u Ghakan, bin Karmi, bin Zabdi, bin Zerah, mit-tribù ta' Guda, inqabad.

19 U Gozwè qal lil Ghakan: Ibni, aghti, nitolbok, gieħ lill-Mulej, Alla ta' Izrael, u agħtih fohrija; u għidli issa x'ghanilt; la tabħix minni.

20 U Ghakan wieġeb lil Gozwè, u qallu: Tassew, jien dnibt kontra l-Mulej, Alla ta' Izrael, u dan hu kollu kulma għamilt.

21 Xhin rajt fost il-hwejjeg maqbudin mantar sabih ta' Singhar, u mitejn xekel tal-fidda, u virga tad-deheb tiżen hamsin xekel, jien xtaqthom, u hadthom; u ara, huma qegħdin mohbijin fl-art, f'nofs it-tinda tiegħi, u l-fidda qiegħda taħthom.

22 Imbagħad Gozwè baghat xi messaġġiera, u huma grew lejn it-tinda; u ara, il-mantar kien mohbi fit-tinda tiegħu, u l-fidda taħtu.

23 U haduhom minn got-tinda, u haduhom lil Gozwè, u lil ulied kollha ta' Izrael, u qegħduhom quddiem il-Mulej.

24 U Gozwè, u Izrael kollu miegħu, qabdu lil Ghakan, bin Zerah, u l-fidda, u l-mantar, u l-irgira tad-deheb, u lis-subjien tiegħu, u lill-bniet tiegħu, u l-gniedes tiegħu, u l-hmir tiegħu, u n-nghaġ tiegħu, u t-tinda tiegħu, u kulma kellu: u haduhom f'wied Għakor.

25 U qal Gozwè: Għaliex habbatna? Il-Mulej iħabtbek illum. U Izrael kollu haġgruh bil-ġebel, u harquhom bin-nar, wara li haġgruhom bil-ġebel.

26 U waqqfu fuqu borg kbir ġebel li għadu sa llum. U hekk il-Mulej dar mill-qilla ta' għadbu. Ghalhekk dak il-post semmewh wied Għakor, sa llum.

8 U l-Mulej qal lil Gozwè: La tibzax, u la titwerwirx: Hu miegħek il-gwerrier kollha, u qum, u itla' Ghaj: ara, jien irhejt f'idejġ is-sultan ta' Ghaj, u l-poplu tiegħu, u l-belt tiegħu, u l-art tiegħu:

2 U taghmel lil Ghaj u lis-sultan taghha bhal ma ghamilt lil Gerko, u lis-sultan taghha: biss tistghu żżommu ghalikom il-priża taghha, u l-bhejjem taghha: qieghed ghassa mohbija ghall-belt in-naha ta' warajha.

3 U Gozwè qam, u l-gwerrieri kollha, biex jitilghu ghal Ghaj: u Gozwè ghażel tletin elf raġel ta' hila kbira, u baghathom bil-lejl.

4 U tahom din l-ordni, billi qalilhom: Ara, oqoghdu mohbija tghassu l-belt, minn warajha: la titbeghdux wisq mill-belt, iżda kunu koll imhejjijin:

5 U jien, u n-nies kollha li huma mieghi nersqu lejn il-belt: u jigrì, xhin johorġu ghalina, bhall-ewwel darba, illi ahna naharbu minn quddiemhom,

6 (Għax huma johorġu ghal warajha) sakemm niġbduhom bogħod mill-belt; għax huma jghidu: Qegħdin jaharbu minn quddiemna, bhall-ewwel darba: għalhekk naharbu minn quddiemhom.

7 Imbagħad tohorġu mill-mohba, u taqbdu l-belt: għax il-Mulej. Alla tagħkom, jierħiha f'idejkom.

8 U jigrì, meta taqbdu l-belt, illi tatuha n-nar: aghmlu bhal ma qal il-Mulej. Araw, jien qieghed nagħtikom din l-ordni.

9 Għalhekk Gozwè baghathom: u marru fil-mohba, u qaġhdu bejn Betel u Ghaj, in-naha tal-punent ta' Ghaj: iżda Gozwè għadda dak il-lejl fost il-poplu.

10 U Gozwè qam kmieni filgħodu, u għadd il-poplu, u tala', hu x-xjuħ ta' Izrael, quddiem il-poplu ta' Ghaj.

11 U l-gwerrieri kollha li kienu mieġhu, telghu, u resqu, u waslu sa quddiem il-belt, u waqqu l-kamp fuq in-naha tat-tramuntana ta' Ghaj: u kien hemm wied bejnu u bejn Ghaj.

12 U Gozwè ha xi hamest elef raġel, u hbiehom bejn Betel u Ghaj, fuq in-naha tal-punent tal-belt.

13 U wara li qaṣsmu l-poplu, l-eżerċtu kollu li kien lejn it-tramuntana tal-belt, u l-għases mohbijin lejn in-naha tal-punent tal-belt, Gozwè għadda dak il-lejl f'nofs il-wied.

14 U ġara, malli s-sultan ta' Ghaj ra dan, illi n-nies tal-belt għaġġu qamu kmieni, u hargu għat-taqbida kontra Izrael, hu, u l-poplu tiegħu kollu, f'hin waqt, quddiem il-wita tad-deżert. Iżda hu ma kienx jaf li kien hemm ghassa mohbija għalih wara l-belt.

15 U Gozwè u Izrael kollu għamlu ta' bir-ruhhom mirbuhin quddiemhom, u harbu mit-triq tad-deżert.

16 U n-nies kollha li kienu f'Ghaj kienu msejja flimkien biex imorru għal warajhom: u marru għal wara Gozwè, u tbiġhdu mill-belt.

17 U ma baqax raġel f'Ghaj jew Betel,

li ma hariġx għal wara Izrael: u hallew il-belt miftuha, u marru wara Izrael.

18 U l-Mulej qal lil Gozwè: Midd il-lanza li għandek f'idek lejn Ghaj; għax jien nerħiha f'idek. U Gozwè midd il-lanza li kellu f'idu lejn il-belt.

19 U dawk li kienu mohbijin iġhassu qamu malajr minn posthom, u telqu jigrù malli midd idu: u dahlu fil-belt, u qabduha malli midd idu: u dahlu fil-belt, u qabduha, u għaġġu jagħtu n-nar lill-belt.

20 U kif l-irġiel ta' Ghaj daru warajhom, u harsu, u raw id-duħhan tal-belt tiela' lejn is-sema, ma kellhomx sahha jaharbu 'il hawn jew 'il hinn, għax il-poplu li kien qieghed jahrab lejn id-deżert dar għal dawk li kienu ġejjin warajh.

21 U malli Gozwè u Izrael kollu raw li dawk li kienu ghassa fil-mohba qabdu l-belt, u li d-duħhan tal-belt kien tiela'; reġġu daru, u qatlu n-nies ta' Ghaj.

22 U l-oħrajn hargu mill-belt għalihom; u hekk huma nqabdu f'nofs Izrael, x'uħud fuq din in-naha, u x'uħud fuq in-naha l-oħra: u qatluhom, u ma hallew lil hadd jehles jew jahrab.

23 U lis-sultan ta' Ghaj qabduh haj, u hadu għand Gozwè.

24 U ġara, wara li Izrael qatel lil dawk kollha li kienu jghammru f'Ghaj fir-raba', fid-deżert, fejn ġrew warajhom, u wara li waqqu l-koll mejtin b'xifer is-sejf, sama ngerdu, illi Izrael kollu mar lura lejn Ghaj, u għaddewha mis-sejf.

25 U dawk kollha li waqqu mejtin dak in-nhar, sew irġiel u sew nisa, kienu tnax-il-ief, in-nies kollha ta' Ghaj.

26 Għax Gozwè ma reġġax idu lura, li biha midd il-lanza, sakemm qered għal-kollox lil dawk kollha li kienu jghammru f'Ghaj.

27 Il-bhejjem bis u dak li qabdu mill-belt Izrael hadu għalihom bhala priża. skond l-ordni li l-Mulej kien ta' lil Gozwè.

28 U Gozwè haraq lil Ghaj, u għamilha borġ għal dejjem, herba sa llum.

29 U lis-sultan ta' Ghaj dendlu ma' sigra sa fil-għaxija; u hekk kif nizlet ix-xemx, Gozwè ordna li jnizzu għismu mis-sigra, u jittfghu fid-dahla ta' bieb il-belt, u waqqu fuqu borġ kbir ġebel, li għadu sa llum.

30 Imbagħad Gozwè bena altar lill-Mulej, Alla ta' Izrael, fuq il-muntanja ta' Ghebal.

31 Bhalma Mosè, il-qaddej tal-Mulej, kien ordna lil ulied Izrael, kif inhu miktub fi ktieb il-liġi ta' Mosè: altar ta' ġebel shih, li fuqu ebda bniedem ma rafa' xi għodda tal-hadid: u fuqu offrew offerti mahruqin lill-Mulej, u issagrifikaw offerti tas-sliem.

32 U kiteb hemm fuq il-ġebel kopja tal-liġi ta' Mosè, li kien kiteb quddiem ulied Izrael.

33 U Izrael kollu, u x-xjuh taghghom, u l-uffiċjali, u l-imhallfin taghghom, qagħdu bil-wieqfa hdejn naha u oħra ta' l-arka, quddiem il-qassisin il-Leviti, li kienu jerfghu l-arka tal-għaqda tal-Mulej, kif ukoll l-ghorba, u n-nies ta' hemm; nofs-hom hdejn il-muntanja ta' Gerizim, u nofs-hom hdejn il-muntanja ta' Ghebal; bħalma Mosè, il-qaddej tal-Mulej, kien ordna l-ewwel darba, biex ibierku l-poplu ta' Izrael.

34 Imbagħad Gozwè qara l-kliem kollu tal-liġi, il-barka u s-saħta, dak kollu li hu miktub fi ktieb il-liġi.

35 Ma kienu hemm kelma minn kulma Mosè kien ordna, li Gozwè ma qrahiex quddiem il-miġemgħa ta' Izrael, man-nisa u t-tfal, u l-barranin li kienu jgħixu fost-hom.

9 U ġara, malli s-slaten kollha tan-naha l-oħra tal-Gurdan, fi-art tal-gholjiet, u fil-widien, u fuq ix-xatt kollu tal-baħar il-kbir, sa quddiem il-Libanu, il-Hittin, l-Amurrin, il-Kanghanin, il-Perezin, il-Gebusin, semghu b'dan;

2 Illi nġaqdu flimkien, biex jiġġieldu lil Gozwè u lil Izrael, b'fehma waħda.

3 U meta dawk li kienu jgħammru f'Gibghon semghu x'kien għamel Gozwè lil Gerko u lil Ghaj;

4 Hadmu bil-ħżunija, u marru, u għamlu ta' ambaxxaturi, u hadu ġwielaq qodma fuq il-hmir taghghom, u għud ta' l-inbid qodma, imqattgħin u marbutin;

5 U kellhom f'riġlejhom sandli qodma, imsewwijin, u hwejjeġ qodma fuqhom, u l-hobż kollu li kellhom kien niexef u mfarrak.

6 U marru għand Gozwè, fil-kamp ta' Gilgal, u qalu lili, u lill-irġiel ta' Izrael: Ahna ġejna minn art bghida: għalhekk issa orbtu għaqda magħna.

7 U l-irġiel ta' Izrael qalu lil dawn il-Hiwwin: Għandu mnejn qegħdin tghammru magħna; u kif nistghu norbtu għaqda magħkom?

8 U qalu lil Gozwè: Ahna l-qaddejja tiegħek! U Gozwè qalilhom: Min intom? u mnejn ġejjin?

9 U qalulu: Il-qaddejja tiegħek ġew minn art bghida hafna f'ġieh isem il-Mulej, Alla tiegħek: għax ahna smajna b'ahbaru, u b'kulma għamel fi-Egittu,

10 U kulma għamel liż-żewġ slaten ta' l-Amurrin, li kienu n-naha l-oħra tal-Gurdan, lil Sihon, sultan ta' Hesebon, u lil Ghog, sultan ta' Basan, f'Għastarot.

11 Għalhekk ix-xjuh tagħna, u dawk kollha li jgħammru f'pajjiżna qalulna: Hudu l-ikel magħkom għall-vjaġġ, u morru ltaqgħu magħhom, u għidulhom: Ahna l-qaddejja tagħkom; għalhekk orbtu għaqda magħna.

12 Dal-hobż kien shun meta hadnieh għall-ikel tagħna minn darna dak in-nhar li tlaqna biex niġu għandkom; iżda issa, ara, niexef u mfarrak:

13 U dawn il-ġud ta' l-inbid, li mlejnje-hom, kienu godda; u, ara, issa tqattgħu; u dawn hwejjiġna, u s-sandli tagħna qdiemu minhabba l-vjaġġ twil.

14 U l-irġiel ta' Izrael hadu mill-ikel taghghom, u ma hadux parir mingħand il-Mulej.

15 U Gozwè għamel paċi magħhom, u rtabat b'għaqda magħhom, biex ihallihom hajjin: u l-mexxejja tal-miġemgħa halful-hom.

16 U ġara, fi tmiem it-tliet ijiem wara li rabtu għaqda magħhom, illi semghu li kienu ġirien taghghom, u li kienu jgħammru fost-hom.

17 U wlied Izrael telqu, u waslu fi bliethom fit-tielet jum. Issa l-bliet taghghom kienu Gibghon, Kefira, Birot, u Kirjat-Gaghrim.

18 U wlied Izrael ma qatluhomx, għaliex il-mexxejja tal-miġemgħa halful-hom bil-Mulej, Alla ta' Izrael. Iżda l-miġemgħa kollha gergret għall-mexxejja.

19 Iżda l-mexxejja kollha qalu lill-miġemgħa kollha: Ahna hlifnielhom bil-Mulej, Alla ta' Izrael: għalhekk ahna ma nistghux immissuħom.

20 Dan nagħmlulhom: inhalluħom hajjin, biex ma jaqax il-ghadab tal-Mulej fuqna, minhabba l-halfa li hlifniel-hom.

21 U l-mexxejja qalulhom: Ha jibqgħu hajjin: iżda ha jkun jaqtgħu l-hatab, u jimlew l-ilma.

22 U Gozwè sejhilhom, u kellimhom, billi qalilhom: Għaliex qarraqtu bina, għidtulna: Ahna bghid hafna minnkom; u intom qegħdin tghammru fostna?

23 Għalhekk issa intom mishutin, u hadd minnkom ma jkun meħlus milli jkun ilsir, u jaqta' l-hatab, u jimla l-ilma għad-dar t'Alla tiegħi.

24 U wiegħu lil Gozwè, u qalulu: Billi ntqal b'ċertezza lill-qaddejja tiegħek li l-Mulej, Alla tiegħek, ikkmanda lill-qaddej tiegħu, Mosè, biex jahtikom l-art kollha, u teqirdu minn quddiemkom dawk kollha li jgħammru f'din l-art, għalhekk ahna bżajna wisq għal hajjitna minhabba fikom, u għamilna dil-ħaġa.

25 U issa, ara, ahna f'idejk: dak li jidhirlek li hu tajjeb u xieraq li għandek tagħmilna, aghmlu.

26 U hekk għamlilhom; u helishom minn id ulied Izrael, biex dawn ma joqtluhomx.

27 U dak in-nhar Gozwè qabbadhom jaqtgħu l-hatab, u jimlew l-ilma għall-miġemgħa, u għall-altar tal-Mulej, sa lllum, fil-post li jagħzel hu.

10 Issa ġara, meta Adoni-Sedek, sultan ta' Ġerusalem, sama' kif Gozwe qabad Ġhaj, u li taha għall-qirda (bhal ma kien għamel lil Gerko u lis-sultan tagħha, hekk għamel lil Ġhaj u lis-sultan tagħha) u kif dawk li jgħammru f'Ġibghon għamlu paċi ma' Izrael, u baqghu fosthom;

2 Illi bezghu wisq, għaliex Ġibghon kienet belt kbira, bhal waħda mill-bliet tas-sultan, u għax kienet akbar minn Ġhaj, u l-irġiel tagħha kollha kienu ta' hila.

3 Għalhekk Adoni-Sedek, sultan ta' Ġerusalem, baghat ighid lil Hoham, sultan ta' Hebron, u lil Piram, sultan ta' Garmut, u lil Gafigha, sultan ta' Lakis, u lil Debir, sultan ta' Gheglon;

4 Itilghu għandi; u għinuni, biex nahbu għal Ġibghon, għax għamlet paċi ma' Gozwe, u ma' wlied Izrael.

5 Għalhekk, il-hames slaten ta' l-Amurrin, is-sultan ta' Ġerusalem, is-sultan ta' Hebron, is-sultan ta' Garmut, u s-sultan ta' Lakis, is-sultan ta' Gheglon, inghaqdu, u telghu, huma u l-eżerċiti tagħhom kollha, u waqqu l-kamp quddiem Ġibghon, u għamlulha gwerra.

6 U l-irġiel ta' Ġibghon baghtu jghidu lil Gozwe fil-kamp ta' Gilgal: La tabbandunax lill-qaddejja tiegħek; itla' għandna malajr u ehlisna, u għina: għax is-slaten kollha ta' l-Amurrin, li jgħammru fl-art tal-għoljiet ingemghu kontrina.

7 Għalhekk Gozwe tala' minn Gilgal, hu, u l-gwerrieri kollha mieghu, u l-irġiel kollha ta' hila.

8 U l-Mulej qal lil Gozwe: La tibzax minnhom: għax jien erhejthom f'idek; hadd minnhom ma jieqaf quddiemek.

9 U Gozwe mar fuqhom għall-għarrieda, billi mexa minn Gilgal il-lejl kollu.

10 U l-Mulej ikkonfondiehom quddiem Izrael, u hu gieb fuqhom telfa kbira quddiem Ġibghon; u ġera warajhom mit-triq li titla' għal Bet-Horon, u baqa' jharbathom sa Għażeka u Makkeda.

11 U ġara, huma u jaharbu minn quddiem Izrael, u kienu neżlin Bet-Horon, illi l-Mulej tafa' haġar kbir mis-sema fuqhom sa Għażeka, u mietu: kien hemm aktar li mietu bil-haġar tas-silġ minn dawk li qatlu wlied Izrael bis-sejf.

12 Imbagħad Gozwe kellem lill-Mulej, dak in-nhar li fih il-Mulej reha lill-Amurrin f'idejn ulied Izrael, u qal quddiem Izrael: O xemx ieqaf fuq Ġibghon: u int, qamar, fuq wied Ajjalon.

13 U x-xemx waqfet, u l-qamar baqa' f'postu, sama l-poplu thallas mill-egħdewwa tieghu. Mhux miktub dan fil-ktieb ta' Gasar? U hekk ix-xemx waqfet f'nofs is-sema, u ma għaġġlitx tinzal madwar jum shih.

14 U ma kienu hemm jum bhal dan u

la qablu u la warajh, li l-Mulej sama' fih kelma ta' bniedem: għax il-Mulej tqabad għal Izrael.

15 U Gozwe raġa' lura, u Izrael kollu mieghu, lejn il-kamp ta' Gilgal.

16 Izda dawk il-hames slaten harbu, u nħbew f'għar f'Makkeda.

17 U xi rġiel qalu lil Gozwe: Il-hames slaten instabu mohbija f'għar f'Makkeda.

18 U Gozwe qal: Gerbu ġebel kbir lejn id-dahla tal-għar, u qiegħdu nies hemm biex ighassulhom:

19 U intom la tifqux, izda morru wara l-egħdewwa tagħkom, u aħbtu għalihom minn wara; la thalluhomx jidhlu fil-bliet tagħhom: għax il-Mulej telaqhom f'idejkom.

20 U ġara, wara li Gozwe u wlied Izrael temmu joqtluhom b'taqtiġha kbira, sa qerduhom għalkollox, illi dawk li baqa' minnhom haġjin dahlu fil-bliet bis-swar,

21 U l-poplu kollu raġa' lura bis-sliem lejn il-kamp għand Gozwe f'Makkeda, bla ma hadd lissen kelma waħda kontra xi wiehed minn ulied Izrael.

22 Imbagħad qal Gozwe: Iftħu d-dahla tal-għar, u ohorguli dawk il-hames slaten barra mill-għar.

23 U hekk għamlu, u harġulu dawk il-hames slaten mill-għar, is-sultan ta' Ġerusalem, is-sultan ta' Hebron, is-sultan ta' Garmut, is-sultan ta' Lakis, u s-sultan ta' Gheglon.

24 U ġara, malli harġu lil dawk is-slaten lil Gozwe, li Gozwe sejjah lill-irġiel kollha ta' Izrael, u qal lill-kapijiet tal-gwerrieri, li kienu marru mieghu: Ersqu, qiegħdu ritlejkom fuq għonq dawn is-slaten. U resqu, u qiegħdu ritlejhom fuq għonqhom.

25 U Gozwe qalilhom: La tibzghux, u la titwerwux, aghmlu l-hila, u qawwu qalbkom: għax hekk jagħmel il-Mulej lill-egħdewwa tagħkom kollha li tiggieldu kontra tagħhom.

26 U mbagħad Gozwe darabhom, u qatilhom, u dendilhom ma' hames sigriet: u baqghu mdendlin mas-siġar sa fil-għaxija.

27 U ġara fil-hin ta' nżul ix-xemx, illi Gozwe ordna li jnizzluhom minn fuq is-siġar, u tefgħuom il-għar fejn kienu stahbew, u qiegħdu ġebel kbir f'dahlet il-għar, li għadu hemm sa llum.

28 U dak in-nhar Gozwe ha Makkeda, u għaddeha minn taht xifer is-sejf, u qered għalkollox lis-sultan tagħha, lilhom, u lil kull ruh li kienet fiha; ma halla lil hadd haġ: u għamel lis-sultan ta' Makkeda bhal ma għamel lis-sultan ta' Gerko.

29 Imbagħad Gozwe għadda minn Makkeda, b'Izrael kollu mieghu, għal Libna, u habat għaliha.

30 U l-Mulej reha din ukoll mas-sultan tagħha, f'id Izrael, li għaddeha minn taht

xifer is-sejf, lilha u lil kull ruh fiha. Ma halla lil hadd haj fiha. Hekk ghamel lis-sultan taghha, bhal ma ghamel lis-sultan ta' Gerko.

31 U Gozwè, u Izrael kollu mieghu, ghadda minn Libna ghal Lakis, u waqqfu l-kamp quddiemha, u habtu ghalihha.

32 U l-Mulej reha Lakis f'idejn Izrael, u qabadha fit-tieni jum, u ghadda lilha u lil kull ruh li kien hemm fiha minn taht xifer is-sejf, bhal kulma ghamel lil Libna.

33 Imbaghad Horam, sultan ta' Gezer, tala' jghin lil Lakis, u Gozwè ghelbu, lilu u lill-poplu tieghu, sama hallielu ebda wiehed haj.

34 U Gozwè, u Izrael kollu mieghu, ghadda minn Lakis ghal Gheglon, u waqqfu l-kamp biswitha, u habtu ghalihha.

35 U haduha dak in-nhar, u ghaddewha minn taht xifer is-sejf; u qered ghalkollox dak in-nhar kull ruh li kien hemm fiha bhal kulma ghamel lil Lakis.

36 Imbaghad Gozwè, u Izrael kollu mieghu, telghu mieghu minn Gheglon ghal Hebron, u habtu ghalihha.

37 U haduha, u ghaddewha lilha, u lis-sultan taghha, u lill-bliet taghha kollha, u kull ruh li kien hemm fiha, minn taht xifer is-sejf. Ma halla lil hadd haj, kollox bhal kulma ghamel lil Gheglon. U qeridha ghalkollox, lilha u kull ruh li kien hemm fiha.

38 Imbaghad Gozwè, u Izrael kollu mieghu, raga' mar lura lejn Debir, u habat ghalihha.

39 U ha lilha, u lis-sultan taghha, u l-bliet taghha kollha; u ghaddewhom minn taht xifer is-sejf, u qerdu ghalkollox kull ruh li kien hemm fiha. Ma halla lil hadd haj. Bhal ma ghamel lil Hebron, hekk ghamel lil Debir, u lis-sultan taghha, bhal ma ghamel ukoll lil Libna, u lis-sultan taghha.

40 Hekk Gozwè rebah l-art kollha, l-art tal-gholjiet, il-medda tan-naha t'isfel, il-witja, ix-xaqlib, u s-slaten taghhom kollha. Ma halla lil hadd haj, izda qered ghalkollox lil kull min kien jiehu n-nifs, bhalma l-Mulej, Alla ta' Izrael, kien ikkmanda.

41 U Gozwè rebahhom minn Kades-Barnija sa Gaza, u l-art kollha ta' Gosen sa Gibghon.

42 U Gozwè rebah dawn is-slaten kollha u arthom f'darba wahda, ghax il-Mulej, Alla ta' Izrael, kien jitqabad ghal Izrael.

43 Imbaghad Gozwè raga' mar, u Izrael kollu mieghu, lejn il-kamp ta' Gilgal.

u ghas-sultan ta' Simron, u ghas-sultan ta' Aksaf.

2 U ghas-slaten li kienu fit-tramuntana ta' l-art tal-gholjiet, u fil-Gharaba, 'l isfel minn Kinnerot, u fil-witja, u fuq il-gholjiet ta' Dor, in-naha tal-punent.

3 U ghall-Kanghanin fuq in-naha tal-lvant u fuq in-naha tal-punent, u l-Amurriin, u l-Hittin, u l-Perezin, u l-Gebusin ta' fuq il-muntanji, u l-Hiwwin, taht Hermon, f'art Misfe.

4 U hargu, huma u l-ezereti kollha taghhom maghhom, poplu kbir daqs ir-ramel li hemm fuq xatt il-bahar, b'hafna zwiemel u mriekeb.

5 U wara li dawn is-slaten kollha ftiemhu li jiltaqqghu, gew u waqqfu l-kamp flimkien hdejn l-ilmijiet ta' Merom, biex jiggieldu kontra Izrael.

6 Imbaghad il-Mulej qal lil Gozwè: La tibzax minhabba fihom, ghax ghada bhal dal-hin jien naghtuom kollha mejtin quddiem Izrael: int taqta' gharqbejn iz-zwiemel taghhom, u tahraq l-imriekeb taghhom fin-nar.

7 U hekk Gozwè u l-gwerrieri kollha mieghu gew fuqhom ghall-gharrieda hdejn l-ilmijiet ta' Merom; u attackkawhom.

8 U l-Mulej telaqhom f'id Izrael, u ghelbuhom, u grew warajhom sa Sidon il-kbira, u sa Misrefot-Majim, u sal-wied ta' Misfe lejn il-lvant, u baqghu jaghtu-hom sama baqa' hadd haj minnhom.

9 U Gozwè ghamilhom bhal ma qallu l-Mulej: qata' gharqub iz-zwiemel tagh-hom, u harqilhom l-imriekeb taghhom fin-nar.

10 Imbaghad Gozwè raga' lura dik il-habta, u rebah lil Hasor, u qatel lis-sultan taghha bis-sejf: ghax Hasor qabel kienet l-ewlenija ta' dawn is-saltiniet kollha.

11 U qatlu lil kull ruh li kien hemm fiha b'xifer is-sejf, u qerduhom ghalkollox: ma kien baqa' hadd min jiehu n-nifs: u haraq Hasor bin-nar.

12 U Gozwè qabad il-bliet kollha ta' dawn is-slaten, u s-slaten taghhom kollha, u darabhom b'xifer is-sejf, u qeridhom ghalkollox; bhal ma kien ordna Mosè, il-qaddej tal-Mulej.

13 Madankollu, Izrael ma haraq bliet li kienu qeghdin fuq il-gholjiet taghhom, hliet Hasor, li Gozwè haraqha.

14 Izda wlied Izrael zammew ghalihom il-priza kollha ta' dawn il-bliet u l-bhejjem, izda n-nies kollha qatluhom b'xifer is-sejf sakemm qerduhom, u ma hallew xejn li jiehu n-nifs.

15 Bhal ma kien ordna l-Mulej lil Mosè. qaddej tieghu, hekk Mosè ikkmanda lil Gozwè, u hekk ghamel Gozwè; xejn ma halla minn kulma kien ordna l-Mulej lil Mosè.

16 Hekk Gozwè ha din l-art kollha: l-art tal-gholjiet, u n-naha tan-nofsinar

11 Imbaghad gara, hekk kif Gabin, sultan ta' Hasor, sama' dan kollu, illi baghat ghal Gobab, sultan ta' Madon,

kollu, u l-art kollha ta' Gosen, il-witja, u l-Gharaba, u l-art tal-gholjiet ta' Izrael, u l-witja taghha.

17 Mill-muntanja Halaq, li titla' lejn Seghir, sa Baghal-Gad, fil-wied tal-Libanu, taht il-muntanja Hermon. U qabad is-slaten taghhom kollha, darabhom, u tahom il-mewt.

18 Gozwè ghamel gwerra ghal żmien twil ma' dawn is-slaten kollha.

19 Ma kienx hemm belt li ghamlet paçi ma' wlied Izrael, hliief il-Hiwwin, li kienu jghammru f'Gibghon, u l-ohrajn kollha haduhom bi gwerra.

20 Ghax kien mill-Mulej li jwebbsilhom qalbhom, biex jitqabdu ma' Izrael, biex jeqridhom ghalkollox, u ma jkunx hemm hniena ghalihom, iżda jeqridhom, bhal ma ikkmanda l-Mulej lil Mosè.

21 Imbaghad dik il-habta mar Gozwè, u qata' lill-Ghanakin mill-muntanji, minn Hebron, minn Debir, minn Ghanab, u mill-art tal-gholjiet kollha ta' Izrael: Gozwè qeridhom ghalkollox mal-bliet taghhom.

22 Ma kien baqa' hadd mill-Ghanakin f'art wlied Izrael: f'Gaza biss, f'Gatt, u f'Asdod, kien baqa' x'uhud minnhom.

23 U Gozwè ha l-art kollha, bhal kulma l-Mulej kien qal lil Mosè, u Gozwè taha b'wirt lil Izrael, tribù, tribù, skond is-sehem li kull wiehed minnhom kien imissu. U l-pajjiż strieh mill-gwerra.

12 Issa dawn huma s-slaten ta' l-art li wlied Izrael rebhuhom, u hadulhom arthom in-naha l-ohra tal-Gurdan, lejn tlugh ix-xemx, minn wied Arnon sal-muntanja Hermon, bil-Gharaba kollha tan-naha tal-ivant:

2 Sihon, sultan ta' l-Amurrin, li jghammar f'Hesebon; kien jahkem minn Gharoer, li hi fuq xifer wied Arnon, u l-belt li hemm f'nofs il-wied, u minn nofs Gilghad, sa wied Gabboq, truf art ulied Ghammon.

3 U mill-Gharaba sal-bahar ta' Kinnerot, lejn il-ivant, u sal-bahar tal-Gharaba tad-deżert, u l-bahar il-mielah, lejn il-ivant, fit-triq ta' Bet-Gesimot, u lejn nofsinhar, taht ix-xaqlib ta' Pisga.

4 U s-saltna ta' Ghog, sultan ta' Basan, mill-bqija ta' l-igganti, li kien joqghod f'Ghastarot u f'Edrei,

5 U kien jahkem fuq il-muntanja Hermon, u fuq Salka, u fuq Basan kollu, sa tarf l-art tal-Gessurin, u tal-Maghkatin, u fuq nofs Gilghad, f'tarf l-art ta' Sihon, sultan ta' Hesebon.

6 U Mosè, qaddej tal-Mulej, u wlied Izrael qatluhom; u Mosè, qaddej tal-Mulej, ta arthom b'sehem lir-Rubenin, lill-Gadin, u lil nofs tribù Manasse.

7 U dawn huma s-slaten ta' l-art li

rebah Gozwè u wlied Izrael, in-naha l-ohra tal-Gurdan, lejn il-punent, minn Baghal-Gad, fil-wied tal-Libanu sal-muntanja Halaq, li titla' lejn Seghir, u li Gozwè taha lit-tribujiet ta' Izrael b'wirt, skond it-taqsim taghhom;

8 Fl-art tal-gholjiet, u fil-wita, u fil-Gharaba, u fix-xaqlib, u fid-deżert, u fil-medda tan-naha t'isfel; il-Hittin, l-Amurrin, il-Kanghanin. il-Perezin, il-Hiwwin, u l-Gebusin:

9 Is-sultan ta' Gerko, wiehed; is-sultan ta' Ghaj, hdejn Betel, wiehed;

10 Is-sultan ta' Gerasalem, wiehed; is-sultan ta' Hebron, wiehed;

11 Is-sultan ta' Garmut wiehed; is-sultan ta' Lakis, wiehed;

12 Is-sultan ta' Gheglon, wiehed; is-sultan ta' Geżer, wiehed;

13 Is-sultan ta' Debir, wiehed; is-sultan ta' Geder, wiehed;

14 Is-sultan ta' Horma, wiehed; is-sultan ta' Gharad, wiehed;

15 Is-sultan ta' Libna, wiehed; is-sultan ta' Ghadullam, wiehed;

16 Is-sultan ta' Makkeda, wiehed; is-sultan ta' Betel, wiehed;

17 Is-sultan ta' Taffuha, wiehed; is-sultan ta' Hefer, wiehed;

18 Is-sultan ta' Afek, wiehed; is-sultan ta' Lasarun, wiehed;

19 Is-sultan ta' Madon, wiehed; is-sultan ta' Hasor, wiehed;

20 Is-sultan ta' Semron-Merun, wiehed; is-sultan ta' Aksaf, wiehed;

21 Is-sultan ta' Taghanak, wiehed; is-sultan ta' Megiddo, wiehed;

22 Is-sultan ta' Kedes, wiehed; is-sultan ta' Goknegham fil-Karmel wiehed;

23 Is-sultan ta' Dor, fuq il-gholjiet ta' Dor, wiehed; is-sultan ta' Gojjim f'Gilgal, wiehed;

24 Is-sultan ta' Tirsas, wiehed; b'kollox wiehed u tletin sultan.

13 Issa Gozwè kien xjieh u mdahha fiz-żmien; u l-Mulej qallu: Int xjeht u dhalt fiz-żmien, u ghad baqa' mill art biçça kbira hafna x'tittiehad.

2 Din hi l-art li ghad baqa': l-idwar kollha tal-Filistin, u dawk tal-Gessurin kollha,

3 Minn Sihor, li hi fil-ivant ta' l-Egittu, sa truf Ekron, fit-tramuntana, jinghadd art tal-Kanghanin: il-hames prinçipijiet tal-Filistin; il-Gazzi, u l-Asdudi, l-Askaluni, il-Gitti, l-Ekronin, u l-Ghawwin ukoll:

4 Minn nofsinhar, l-art kollha tal-Kanghanin, u Meara li hi tas-Sidonin, sa Afek, sa truf l-Amurrin:

5 U l-art tal-Giblin, u l-Libanu kollu, lejn tlugh ix-xemx, minn Baghal-Gad, taht il-muntanja Hermon, sad-dahla ta' Hamat.

6 Dawk kollha li jghammru fl-art tal-gholjiet, mil-Libanu sa Misrefot-Majim, u s-Sidonin kollha, jiena nkeccihom minn quddiem ulied Izrael: biss int qassamha lill-Izraelin b'sehemhom, bhal ma ikkmandajtek.

7 Ghalhekk issa qassam din l-art bhala wirt bejn id-disa' tribujiet, u n-nofs tribu ta' Manasse,

8 Li mieghu kienu hadu sehemhom ir-Rubenin u l-Gadin, li Mosè kien tahom in-naha l-ohra tal-Gurdan, lejn il-lvant, bhal ma tahom Mosè, qaddej tal-Mulej;

9 Minn Gharoer, li hi fuq xatt wied Arnon, u l-belt li hemm f'nofs il-wied, u l-wita kollha ta' Medeba, sa Dibon;

10 U l-bliet kollha ta' Sihon, sultan ta' l-Amurrin, li saltan f'Hesebon, sa truf ulied Ghamnon;

11 U Gilghad, u art il-Gessurin, u l-Maghkatin, u l-muntanja Hermon kollha, u Basan kollu sa Salka;

12 Is-saltna kollha ta' Ghog f'Basan, li kien isaltan f'Ghastarot u f'Edrej, (hu biss kien baqa' mill-fdal ta' l-igganti); ghax dawn rebahom Mosè, u kecciewh.

13 Imma wlied Izrael ma keccewh lill-Gessurin, u lanqas lill-Maghkatin; u l-Gessurin u l-Maghkatin baqghu jghammru f'nofs l-Izraelin sa llum.

14 Biss lit-tribù ta' Levi ma tahx sehem; is-sagrificji lill-Mulej, Alla ta' Izrael, maghmulin bin-nar, huma sehemhom, bhal ma qalilhom.

15 U Mosè ta lit-tribù ta' wlied Ruben sehem, skond il-familji taghhom.

16 U l-medda ta' l-art taghhom kienet minn Gharoer, li hi fuq xatt wied Arnon, u l-belt li hemm f'nofs il-wied, u l-wita kollha sa Medeba;

17 Hesebon, u l-bliet taghha kollha li huma fil-wita; Dibon, Bamot-Baghal, u Bet-Baghal-Meghon,

18 U Gahas, u Kedemot, u Mefaghat, 19 U Kirjatajm, u Sibma, u Seret-Sahar, fil-gholja tal-wied,

20 U Bet-Peghor ghal taht ix-xaqlib ta' Piga, u Bet-Gesimot,

21 U l-bliet kollha tal-wita, u s-saltna kollha ta' Sihon, sultan ta' l-Amurrin, li saltan f'Hesebon, u li kien rebhu Mosè, lili u l-kbarat ta' Midjan, Evi, u Rekem, u Sur, u Hur, u Reba, prinçipijiet ta' Sihon, li kienu jghammru f'dik l-art.

22 U l-Balgham ukoll, bin Beghor, is-sahhar, qatluh ulied Izrael bis-sejf fost dawk li kienu maqtulin minnhom.

23 U l-art tar-Rubenin kienet tasal sal-Gurdan. Din hi l-qasma ta' wlied Ruben, skond il-familji taghhom, il-bliet u r-rhula taghhom.

24 U Mosè ta qasma lit-tribù ta' Gad, lil ulied Gad, skond il-familji taghhom.

25 U l-art li messithom kienet Gagghzer, u l-bliet kollha ta' Gilghad, u nofs art

ulied Ghammon, sa Gharoer, li hi quddiem Rabba;

26 U minn Hesebon sa Ramat-Misfi, u Betunim; u minn Mahanajm sa tarf Debir;

27 U fil-wied, Bet-Haram, u Bet-Nimra, u Sukkot, u Safon, il-bqija tas-saltna ta' Sihon, sultan ta' Hesebon, il-Gurdan igennibha sa tarf il-bahar ta' Kinneret, in-naha l-ohra tal-Gurdan, fil-lvant.

28 Din hi l-qasma ta' wlied Gad skond il-familji taghhom, il-bliet u r-rhula taghhom.

29 U Mosè ta wkoll qasma lin-nofs tribù ta' Manasse; u kienet ghal nofs tribù Manasse, skond il-familji taghhom.

30 U l-medda ta' l-art taghhom kienet minn Mahanajm, Basan kollu, is-saltna kollha ta' Ghog, sultan ta' Basan, u r-rhula kollha ta' Gajir f'Basan: sittin belt.

31 U nofs Gilghad, u Ghastarot, u Edrej, bliet tas-saltna ta' Ghog f'Basan kienu ghal ulied Makir, bin Manasse, lil nofs ulied Makir, skond il-familji taghhom.

32 Dawn huma l-artijiet li qassam Mosè fil-witjet ta' Mowab, in-naha l-ohra tal-Gurdan, biswit Gerko, fil-lvant.

33 Izda lit-tribù ta' Levi, Mosè ma tah l-ebda qasma: il-Mulej, Alla ta' Izrael, hu l-qasma taghhom, bhal ma qalilhom.

14 Issa dawn huma l-artijiet li hadu b'wirt ulied Izrael f'art Kanghan, li Elghazar, il-qassis, u Gozwè, bin Nun, u l-kapijiet tad-djar tat-tribujiet ta' wlied Izrael, qassmulhom b'wirt,

2 Bix-xorti qassmuhielhom, bhal ma ordna l-Mulej b'id Mosè, lid-disa' tribujiet, u n-nofs tribù.

3 Ghax liz-zewg tribujiet, u lin-nofs tribù, Mosè kien tahom qasma n-naha l-ohra tal-Gurdan: imma lil-Leviti ma tahom l-ebda sehem f'nofshom.

4 Ghax ulied Guzepp kienu zewg tribujiet, Manasse u Efrajm: ghalhekk ma tawx sehem lil-Leviti fil-pajjiz, hliet bliet biex ighammru fihom, u merghat madwarhom ghall-bhejjem taghhom, u l-proprietà taghhom.

5 Bhal ma ikkmanda l-Mulej lil Mosè, hekk ghamlu wlied Izrael, u qassmu l-art.

6 Imbaghad ulied Guda gew ghand Gozwè f'Gilgal: u Kaleb, bin Gefunne, il-Kenezi, qallu: Inti taf x'qal il-Mulej lil Mosè, ragel t'Alla, minhabba fija u minhabba fik f'Kades-Barnija.

7 Erbghin sena kelli jien meta baghat Mosè, qaddej tal-Mulej, lili minn Kades-Barnija biex nitkixxef l-art; u jien ergajt wassaltlu ahbar bhal ma kelli f'qalbi.

8 Madankollu, huti li telghu mieghi qatghu qalb il-poplu bil-biza', izda jien zammejt shih wara l-Mulej, Alla tieghi.

9 U Mosè halef dak in-nhar, billi qal: Tabilhaqq, l-art li rifes fuqha riglek tkun tieghek b'wirt, u ta' wliedek ghal dejjem, ghax žammejt shih wara l-Mulej, Alla tieghi.

10 U issa, ara, il-Mulej hallieni haj, bhal ma qal, dawn il-hamsa u erbghin sena, mindu l-Mulej qal dil-kelma lil Mosè, meta Iżrael kien jimxi fid-deżert; u issa, ara, ghandi hamsa u tmenin sena llum.

11 Illum ghadni qawwi bhal meta baghatni Mosè: bhal ma kienet sahhti dak iż-żmien, hekk ghadha sahhti llum, ghall-żmiera, u ghall-ħruġ u ghad-dhul.

12 Issa, mela, aghtini din l-art tal-gholjiet, li wegħidni l-Mulej dak in-nhar; ghax dak in-nhar int smajt li hemm l-Ghanakin, u li l-bliet kienu kbar u bis-swar; jista' jkun li l-Mulej mieghi, u nkeccihom bhal ma qal il-Mulej.

13 U Gożwè bierku, u ta Hebron b'wirt lil Kaleb, bin Gefunne.

14 Għalhekk Hebron saret il-wirt ta' Kaleb, bin Gefunne, il-Kenezi, sa llum, talli zamm shih wara l-Mulej, Alla ta' Iżrael.

15 Hebron qabel kien jisimha Kirjat-Arba; ghax Arba kien l-akbar ragel fost l-Ghanakin. U l-art striehet mill-gwerra.

15 U x-xorti waqghet għat-tribù ta' wlied Guda, skond il-familji tagħhom, lejn art Edom, fid-deżert ta' Zin, in-naha ta' nofsinhar, fit-tarf ta' nofsinhar.

2 U l-ġenb tan-naha ta' nofsinhar kien jibda minn tarf il-bahar il-mielah, mill-ilsien li jdur l-isfel;

3 Imbagħad johroġ lejn nofsinhar mat-telgha ta' Ghakrabbim, u jghaddi minn Zin, u jitla' min-naha t'isfel għal Kades-Barnija, iġhaddi minn Hesron, u jitla' lejn Adar, u jilwi lejn Karka;

4 Minn hemm iġhaddi lejn Ghasmon, u jibqa' sejjer sa wied l-Eġittu, u jasal l-ahhar tiegħu f'xifer il-bahar: dan ikunilhom il-ġenb ta' nofsinhar.

5 U l-ġenb tal-ivant hu l-bahar il-mielah sa fomm il-Gurdan. U l-ġenb tan-naha tat-tramuntana jibda minn ilsien il-bahar, f'fomm il-Gurdan;

6 U jitla' Bet-Hogla, iġhaddi min-naha ta' fuq ta' Bet-Gharaba, u jitla' lejn il-hagra ta' Bohan, bin Ruben;

7 Imbagħad jitla' Debir, minn wied Ghakor, jilwi lejn it-tramuntana ta' Gilgal, quddiem it-telgha ta' Adummim, in-naha ta' nofsinhar tal-wied: iġhaddi minn hdejn l-ilmijiet ta' Ghajn-Xemex, u jasal sa Ghajn-Rogel.

8 Imbagħad jitla' minn wied Ben-Hinnom, lejn ġenb il-Gebusin, min-naha ta' nofsinhar, li hi Gerusalem; minn hemm jitla' fuq ras il-gholja li hi quddiem wied

Hinnom, lejn it-punent, li hi f'tarf wied l-iġganti, lejn it-tramuntana.

9 Imbagħad jilwi minn ras il-gholja, lejn il-ġhajn ta' l-ilma ta' Neftuwa, u jibqa' sejjer lejn il-bliet tal-muntanja Ghefron, jilwi lejn Bagħla, li hi Kirjat-Gagħrim;

10 U jdur minn Bagħla lejn il-punent, lejn il-muntanja Segħir, iġhaddi minn ġenb il-muntanja Gagħrim, fit-tramuntana, li hu Kesalon, u jinzel Bet-Xemex, u jghaddi minn Timnah;

11 Imbagħad johroġ lejn ġenb Ekron, fit-tramuntana, jilwi lejn Sikkeron, iġhaddi mill-muntanja Bagħla, u jasal Gabnel; u l-ahhar ikun fil-bahar.

12 U l-ġenb tal-punent hu l-bahar il-kbir. Dawn huma t-truf ta' art ulied Guda, dawramejt, skond il-familji tagħhom.

13 Lil Kaleb, bin Gefunne, tah qasma f'nofs ulied Guda, skond ma kien ikkmanda l-Mulej lil Gożwè, jġifieri, il-belt ta' Arba, missier Ghanak, li hi Hebron.

14 U minn hemm Kaleb keċċa t-tliet ulied Ghanak; Sesaj, Ahiman, u Talmaj, ulied Ghanak.

15 U tala' minn hemm għal dawk li jghammru Debir: u Debir kien jisimha qabel Kirjat-Sefer.

16 U Kaleb qal: Min jirbah Kirjat-Sefer, u jehodha, nagħtih lil Ghaksa, binti, b'martu.

17 U hadha Għotnijel, bin Kenaz, hu Kaleb, u tah lil bintu Ghaksa b'martu.

18 U gara, meta giet biex toqgod miegħu, illi gēghlitu jittlob mingħand missierha għalqa: u nżiet minn fuq il-hmar tagħha; u Kaleb qalilha: Xi trid?

19 U hi qaltlu: Agħtini xi barka; ghax int tajnti art niexfa. Agħtini wkoll eghjun ta' ilma. U taha l-egħjun ta' fuq, u l-egħjun t'isfel.

20 Din hi l-qasma tat-tribù ta' wlied Guda, skond il-familji tagħhom.

21 Issa l-bliet f'tarf it-tribù ta' wlied Guda, lejn in-naha ta' Edom, fin-naha t'isfel, kienu: Kabsèl, Għeder, u Ġagur.

22 U Kina, u Dimona, u Ghadghada,

23 U Kedes, u Hasor, u Itnan,

24 U Zif, u Telem, u Beghalot,

25 U Hasor-Hadatta, u Kerjot-Hesron, li hi Hasor,

26 U Amam, u Sema', u Molada,

27 U Hasar-Gadda, u Hesmon, u Bet-Pelet,

28 U Hasar-Suwal, u Bir-Saba', u Bizjotja,

29 U Bagħla, u Ghejjim, u Ghesem,

30 U Eltolad, u Kesil, u Forma,

31 U Siklag, u Madmanna, u Sansanna,

32 U Lebawot, u Selhim, u Ghajn, u Rimmon: b'kollok disgha u ghoxrin belt,

bl-irhula tagħhom.

33 U fil-wied: Estawol, u Sorgha, u Asna,

34 U Żanoħa, u Ghajn-Gannim, u Taffuha, u Ghenam,

35 U Ġarmut, Ghadullam, u Soko, u Ghazeka,

36 U Saghrajim, u Ghaditajm, u Gedera, u Gederotajm; erbatax-il belt, bir-rhula tagħhom.

37 U Senan, u Ħadasa, u Migdal-Gad.

38 U Dilghan, u Misfe, u Ġoqtel.

39 U Lakis, u Bosqat, u Gheglon,

40 U Kabbon, u Lahmam, u Kitlis,

41 U Gederot, u Bet-Dagon, u Naħma, u Makkeda; sittax-il belt bir-rhula tagħhom:

42 U Libna, u Għeter, u Għasan,

43 U Iftah, u Asna, u Neżib,

44 U Kejla, u Akżib, u Maresa; disa' bliet bir-rhula tagħhom.

45. U Ekron, bil-bliet tagħha, u r-rhula tagħha:

46 U minn Ekron sal-baħar, kulma hu ma' ġenb Asdod, bir-rhula tagħhom.

47 Asdod u l-bliet tagħha, u r-rhula tagħha; Ġaža bil-bliet tagħha, u r-rhula tagħha, sa wied l-Eġittu, it-tarf hu l-baħar il-kbir.

48 U fuq art il-gholġiet: Samir u Ġattir, u Soko,

49 U Danna, u Kirjat-Sanna, li hi Debir,

50 U Għanab, u Estemo, u Għanim,

51 U Gossen, u Ħolon, u Gilo; hdx-il belt bir-rhula tagħhom:

52 Arab, u Duma, u Esghan,

53 U Ġanum, u Bet-Taffuwa, u Afeka,

54 U Ħumta, u Kirjat-Arba, li hi Ħebiron, u Sighor; disat ibliet bir-rhula tagħhom.

55 Maħon, Karmel, Żif, u Ġutta,

56 U Ġiżragħel, u Gokdigham, u Żanoħa,

57 Kaġġin, u Gibegħa, u Timnah; għaxart ibliet bir-rhula tagħhom:

58 Ħalħul, Bet-Sur, li Gedor,

59 U Maħrat, u Bet-Għanot, u Eltekon: sitt ibliet u bir-rhula tagħhom:

60 Qirjat-Baħħal, li hi Qirjat-Gaħħrim, u Rabba; żewġt ibliet bir-rhula tagħhom:

61 Fid-deżert, Bet-Għaraba, Middin, u Sekaka,

62 U Nibsan, u belt il-Melħ, u Ghajn-Geddi; sitt ibliet bir-rhula tagħhom.

63 Izda l-Gebusin, li kienu jgħammru f'Ġerusalem, ulied Ġuda ma setgħux ikeċċuhom; u baqqu jgħammru l-Gebusin ma' wlied Ġuda f'Ġerusalem sa llum.

16 U messet ix-xorti lil ulied Ġużep, mill-Ġurdan hdejn Ġerko, sa n-naħa tal-lvant ta' l-ilma ta' Ġerko, titla' minn

Ġerko, għal fuq il-gholja, fid-deżert, lejn Betel,

2 U toħroġ minn Betel lejn Luż, u tghaddi lejn truf art l-Arkin f'Ġħatarot.

3 U tinzel minn hemm lejn il-punent, lejn art il-Ġaffetin, sa truf Bet-Ħoron it-taħtieni, u sa Ġeżer, u tasal sal-baħar.

4 U wlied Ġużep, Manasse u Efrajm, hađu l-wirt tagħhom.

5 U tarf art ulied Efrajm, skond il-familji tagħhom, kien dan: it-tarf tal-qasma tagħhom, in-naħa tal-lvant, kien Ġħatarot-Addar, sa Bet-Ħoron il-fuqqani.

6 U kien johroġ lejn il-baħar; Mik-metat kien fit-tramuntana; u jdur lejn il-lvant lejn Tagħanat-Silo, u jibqa' sejjer 'l quddiem minnu, lejn il-lvant ta' Ġanuħa;

7 Imbagħad kien jinzel minn Ġanuħa lejn Ġħatarot, u lejn Naħrat, u jilħaq il-Ġerko, u jaasal il-Ġurdan.

8 Minn Taffuha jiġbed lejn il-punent, sa wied Kana; u tmiemu jkun il-baħar. Din hi l-qasma ta' wlied Efrajm, skond il-familji tagħhom.

9 U l-bliet mifrudin għal ulied Efrajm kienu f'nofs il-qasma ta' wlied Manasse, il-bliet kollha bir-rhula tagħhom.

10 U l-Kaħħanin li kienu jgħammru Ġeżer ma keċċewhomx: izda l-Kaħħanin baqqu jgħammru f'nofs Efrajm sa llum, imma kienu taħt il-haraġ.

17 U messet ukoll ix-xorti lit-tribù ta' Manasse; għax hu kien il-kbir ta' Ġużep. Lil Makir, il-kbir ta' Manasse, missier Gilgħad; billi hu kien gwerrier, messu Gilgħad u Basan.

2 U x-xorti messet ukoll lil ulied l-oħra ta' Manasse, skond il-familji tagħhom: lil ulied Abiġeżer, u lil ulied Ħelek, u lil ulied Asrijel, u lil ulied Sikem, u lil ulied Ħefer, u lil ulied Semida: dawn huma l-ulied irġiel ta' Manasse, bin Ġużep, skond il-familji tagħhom.

3 Izda Selofeħad, bin Ħefer, bin Gilgħad, bin Makir, bin Manasse, ma kellux subjien, imma bniet biss: u dawn huma l-isjmijiet tal-bniet tiegħu: Maħla, u Nogħa, Hoġla, Milka u Tirsa.

4 U dawn resqu quddiem Elgħazar, il-qassis, u quddiem Gożwè, bin Nun, u quddiem il-kbarat, iġhidu: Il-Mulej ikk-manda lil Mošè biex jagħtina qasma f'nofs hutna. U taħom skond ma ordna l-Mulej, qasma f'nofs hut missierhom.

5 U fuq Manasse waqqu għaxart ishma, barra minn art Gilgħad u Basan, li kienu n-naħa l-oħra tal-Ġurdan,

6 Għax il-bniet ta' Manasse messithom qasma f'nofs uliedu s-subjien: u fuq is-subjien l-oħra ta' Manasse waqgħet art Gilgħad.

7 It-tarf ta' wlied Manasse kien minn

Aser sa Mikmetat, fil-ivnt ta' Sikem; imbaghad kien jìgbed lejn il-lemin, lejn dawk li jghammru f'Ghajn-Taffuha.

8 Issa Manasse kellu art Taffuha: iżda Taffuha f'tarf Manasse kienet ta' wlied Efrajm;

9 Imbaghad it-tarf kien jinzel lejn wied Kana, l-isfel mill-wied: dawn il-bliet ta' Efrajm kienu f'nofs il-bliet ta' Manasse, imbaghad tarf Manasse kien fuq in-naha tat-tramuntana tal-wied, u t-tmiem tieghu kien fil-bahar.

10 In-naha t'isfel kienet ta' Efrajm, u n-naha ta' fuq ta' Manasse; u l-bahar kien tarfhom; kienu jilhq u sa Aser mit-tramuntana, u sa Issakar mil-ivnt.

11 U Manasse kellu f'Issakar u f'Aser Bet-San u l-irhula taghha, u Iblam u l-irhula taghha, u n-nies li jghammru f'Dor u l-irhula taghha, u n-nies li jghammru f'Ghajn-Dor u l-irhula taghha, u n-nies li jghammru f'Taghnak u l-irhula taghha, u n-nies li jghammru f'Megiddo u l-irhula taghha, it-tliet gholjiet.

12 Iżda wlied Manasse ma setghux ikeċċu n-nies li kienu jghammru f'dawk il-bliet; u l-Kanghanin riedu jibqghu jghammru f'din l-art.

13 Iżda gara, meta tqawwew ulied Izrael, illi iiegħlu lill-Kanghanin ihallsu l-harag imma ma keċċewhomx għalkollox.

14 U wlied Guzepp kellmu lil Gozwè, qalulu: Għaliex tajtni qasma wahda biss bix-xorti u sehem wiehed? Jien poplu kbir għax berikni s'issa l-Mulej.

15 U Gozwè qalilhom: Jekk int poplu kbir, itla' lejn il-masgar, u qatta' hemm x'imkien għalik f'art il-Perezin u f'art l-iġganti, jekk inhi dejqa wisq għalik l-art tal-gholjiet ta' Efrajm.

16 U wlied Guzepp qalulu: Mhix biżżejjed għalina l-art tal-gholjiet; u l-Kanghanin kollha li jghammru fi-art tal-wied għandhom imriekeb tal-hadid, sew dawk li jghammru f'Bet-San, u fi-irhula taghha, u sew dawk li jghammru fil-wied ta' Gizraghel.

17 U Gozwè wiegeb lil dar Guzepp, lil Efrajm u lil Manasse, u qalilhom: Int poplu kbir, u sahha kbira int għandek: int ma tmissikx xorti wahda:

18 Iżda inti ikollok l-art tal-gholjiet. Għax għalkemm hi masgar, inti tqattgħu, u jkun tiegħek sat-truf l-aktar bghida tieghu: għax inti tkeċċi l-Kanghanin għalkemm għandhom imriekeb tal-hadid, u huma qawwijin.

18 U l-miġemgħa kollha ta' wlied Izrael iltaqgħet f'Silo, u waqfqu t-tinda tal-laqgħa hemm. U l-art giet taht idejhom.

2 U kien għad baqa' fost ulied Izrael

seba' tribujiet, li kienu għadhom ma qassmox il-wirt tagħhom.

3 U Gozwè qal lil ulied Izrael: Kemm sa ddumu titnikkru biex tmorru tiehdu l-art li takom il-Mulej, Alla ta' missirijiet-kom?

4 Aghzlu tlitt irġiel minn kull tribù: u jien nibgħathom, u jmorru jduru dawra l-art, u jhożzuha daqs il-qasmiet tagħhom, u jerrgħu jiġu għandi.

5 U jqassmuha seba' qasmiet: Guda jibqa' fejn hu, in-naha ta' nofsinhar, u dar Guzepp tibqa' fejn hi, fit-tramuntana.

6 U intom hożzu l-art f'seba' qasmiet, u ġibuli kif qassamtuhom hawn, biex jien nitfagħlkom ix-xorti hawn quddiem il-Mulej, Alla tagħna.

7 Iżda l-Leviti ma għandhomx sehem f'nofskom, għax is-sacerdozju tal-Mulej sehemhom: u Gad, u Ruben, u nofs tribù Manasse, hadu sehemhom in-naha l-oħra tal-Gurdan, fil-ivnt, li Mosè, qaddej tal-Mulej, tahom.

8 U l-irġiel qamu, u telqu: u Gozwè ta din l-ordni lil dawk li marru biex ihożzu l-art, billi qalilhom: Morru, duru l-art u hożzuha, u ergħu ejjew għandi, biex jien nitfagħlkom ix-xorti quddiem il-Mulej f'Silo.

9 U l-irġiel telqu, u daru l-art, u hażżewha belt belt fi ktieb, f'seba' qasmiet, u reġghu ġew għand Gozwè fil-kamp f'Silo.

10 U Gozwè tefagħlhom ix-xorti f'Silo quddiem il-Mulej, u Gozwè qassam hemm l-art lil ulied Izrael, skond il-qasmiet tagħhom.

11 U x-xorti tat-tribù ta' wlied Benjamin telgħet skond il-familji tagħhom: u l-qasma tax-xorti tagħhom kienet bejn ulied Guda u bejn ulied Guzepp.

12 U t-tarf ta' l-art tagħhom kien jibda fit-tramuntana mill-Gurdan: imbaghad jitla' lejn ġenb Gerko, lejn in-naha tat-tramuntana, u kien jitla' mill-art tal-gholjiet lejn il-punent, u jispiċċa fid-deżert ta' Bet-Awen.

13 Minn hemm it-tarf kien iġhaddi lejn Luž, minn ma' ġenb Luž, in-naha ta' nofsinhar, li hi Betel; u kien jinzel Għatarot-Adar, hdejn il-ġholja tan-naha t'isfel ta' Bet-Horon it-tahtieni.

14 Imbaghad jìgbed minn hemm, u jdur lejn in-naha tal-punent, l-isfel mill-ġholja, li hemm quddiem Bet-Horon, in-naha ta' nofsinhar, u jispiċċa f'Kirjat-Bagħal, li hi Kirjat-Gagħrim, belt ta' wlied Guda: dan kien il-ġenb tal-punent.

15 U l-ġenb tan-naha ta' nofsinhar jibda minn tarf Kirjat-Gagħrim, u jìgbed lejn il-punent, lejn il-ġhajn ta' l-ilma ta' Neftuwa.

16 Imbaghad jinzel lejn tarf il-ġholja ta' quddiem il-wied ta' bin Hinnom, fil-wied ta' l-iġganti, fit-tramuntana; u jinzel

fil-wied ta' Hinnom, lejn ġenb il-Ġebusin, l-isfel, u jiġbed lejn Ghajn-Rogel.

17 Imbagħad jilwi lejn it-tramuntana, ighaddi minn Ghajn-Xemex, u jiġbed lejn Gelilot, li qiegħed quddiem it-telġha t'Adummim, u jinzel lejn il-hagra ta' Bohan, bin Ruben.

18 U jghaddi mill-ġenb ta' quddiem l-Gharaba, fit-tramuntana, u jinzel fil-Gharaba.

19 U jghaddi mill-ġenb ta' fuq ta' Bet-Hogla, u jispiċċa fil-lsien tat-tramuntana tal-baħar il-mielah, fit-tarf tan-nofsinhar tal-Gurdan. Dan hu l-ġenb tan-naħa ta' nofsinhar.

20 U l-Gurdan kien it-tarf ta' l-art tagħhom, in-naħa tal-lvant. Din kienet il-qasma ta' wlied Benjamin bit-truf tagħha dawramejt, skond il-familji tagħhom.

21 Issa l-bliet tat-tribù ta' wlied Benjamin, skond il-familji tagħhom kienu Gerko, Bet-Hogla, u Ghemeq-Kesis,

22 U Bet-Gharaba, u Semarajm, u Betel,

23 U Ghawwin, u Fara, u Ghofra, u Gaba: tmax-il belt bl-irhula tagħhom.

25 Gibghon, u Rama, u Birot,

26 U Misfe, u Kefira, u Mosa,

27 U Rekem, u Irfel, u Tarala,

28 U Sela, u Elef, u Gebusi, li hi Ġerusalem, Gibghat u Kirjat: erbatax-il belt bl-irhula tagħhom. Din hi l-qasma ta' wlied Benjamin, skond il-familji tagħhom.

19 U t-tieni xorti harġet għal Simghon, għat-tribù ta' wlied Simghon, skond il-familji tagħhom. Il-qasma tagħhom kienet f'nofs il-qasma ta' wlied Guda.

2 U kellihom fil-qasma tagħhom Bir-Saba', Xeba', u Molada,

3 U Hasar-Suwal, u Bala, u Ghesem,

4 U Eltolad, u Betul, u Forma,

5 U Siglag, u Bet-Markabot, u Hasar-Susa,

6 U Bet-Lebawot, u Saruhen; tlittax-il belt u r-rhula tagħhom:

7 Ghajn, Rimmon, u Gheter, u Ghasan; erbat ibliet u r-rhula tagħhom.

8 U r-rhula kollha madwar dawn il-bliet sa Bagħlat-Bir li hi Rama fin-nofsinhar. Din kienet il-qasma ta' tribù wlied Simghon, skond il-familji tagħhom.

9 Minn sehem ulied Guda kienet il-qasma ta' wlied Simghon: għax il-qasma ta' wlied Guda kienet kbira wisq għalihom; u wlied Simghon hadu qasma f'nofs il-qasma tagħhom.

10 U t-tielet xorti telgħet għal ulied Żebulun, skond il-familji tagħhom: u l-medda ta' arthom kienet tasal sa Sarid:

11 Titla' lejn il-baħar lejn Margħala, u

tilhaq Dabbaset, u tasal sal-wied li hu n-naħa tal-lvant ta' Goknegħam.

12 Imbagħad kienet id-dur minn Sarid lejn il-lvant, lejn tluġ ix-xemx, sa truf Kisolot-Tabor, tiġbed lejn Dabrat u titla' Gafigħa.

13 Minn hemm tghaddi lejn il-lvant, lejn tluġ ix-xemx, sa Gatt-Hefer, sa Ghett-Kasin, u tiġbed lejn Rimmon, u tilwi lejn Negħa;

14 Iddur mat-tramuntana ta' Hannaton, u tmur fil-wied ta' Iftah-El:

15 U Kattat, u Nahalal, u Simron, u Idla, u Betlehem: tmax-il belt bir-rhula tagħhom.

16 Din hi l-qasma ta' wlied Żebulun, skond il-familji tagħhom, dawn il-bliet u r-rhula tagħhom.

17 Harġet ir-raba' xorti għal Issakar, għal ulied Issakar, skond il-familji tagħhom.

18 U t-tarf ta' l-art tagħhom kien lejn Ġizragħel, u Kesulot, u Sunem,

19 U Hafarajim, u Sihon, u Anaharat,

20 U Rabbat, u Kisjon, u Ebes,

21 U Remet, u Ghajn-Gannim, u Ghajn-Hadda, u Bet-Passes;

22 Imbagħad tarf arthom kien jilhaq Tabor, u Şahażimma, u Bet-Xemex, u jispiċċa fil-Gurdan; sittax-il belt bir-rhula tagħhom.

23 Din hi l-qasma ta' tribù wlied Issakar, skond il-familji tagħhom: il-bliet u r-rhula tagħhom.

24 U l-hames xorti harġet għal tribù wlied Aser, skond il-familji tagħhom.

25 U truf arthom kienu Helkat, u Hali, u Beten, u Aksaf,

26 U Alammalek, u Ghamad, u Misal; u jilhqu 'l Karmel, fil-punent, u Sihor-Libnat.

27 U jdur għan-naħa ta' tluġ ix-xemx lejn Bet-Dagon, u jmisu ma' Żebulun, u ma' wied Iftah-El fit-tramuntana ta' Bet-Ghemek u Negħijel, u jaslu Kabul fuq ix-xellug.

28 U Hebron, u Rehob, u Hammon, u Kana, sa Sidon il-kbira.

29 Imbagħad iduru lejn Rama, u lejn il-belt bis-swar ta' Tir; jerġghu lejn Hosah, u jispiċċaw fil-baħar min-naħa ta' Akzib.

30 Ghumma wkoll, u Afek, u Rehob: tnejn u ghoxrin belt bir-rhula tagħhom.

31 Din hi l-qasma ta' tribù wlied Aser, skond il-familji tagħhom, dawn il-bliet bir-rhula tagħhom.

32 Is-sitt xorti harġet għal ulied Naftali, għal ulied Naftali skond il-familji tagħhom.

33 Truf arthom kienu minn Helef, mill-balluta f'Saghannim, u Adami-Nekeb, u Gabnel, sa Lakkum, u jaslu sal-Gurdan:

34 Imbagħad iduru lejn il-punent lejn Ażnot-Tabor, u johorġu minn hemm lejn Hukkok, u jilhqu Żebulun fin-nofsinhar,

u 'l Aser imissuh mill-punent, u 'l Guda fuq il-Gurdan lejn tluh ix-xemm.

35 U l-bliet bis-swar huma Siddim, Ser, u Hammat, u Rakkat, u Kinneret,

36 U Adama, u Rama, u Hasor,

37 U Kedes, u Edrej, u Ghajn-Hasor,

38 U Iron. u Migdal-El, Horem, u Bet-Ghanat, u Bet-Xemex, dsatax-il belt bir-rhula taghhom.

39 Din hi l-qasma ta' tribu wlied Naftali, skond il-familji taghhom, il-bliet u r-rhula taghhom.

40 U s-seba' xorti messet lil tribu wlied Dan. skond il-familji taghhom.

41 U t-truf tal-qasma taghhom kienu Sorgha, u Estawol, u Ghir-Xemex,

42 U Saghlabbim, u Ajjalon, u Itla,

43 U Elon, u Timnah, u Ekron,

44 U Elteke, u Gibbeton, u Baghlat,

45 U Gehud, u Bene-Beraq. u Gatt-Rimmon.

46 U Me-Garkon. u Rakkon, sax-xatt ta' quddiem Gafu.

47 U l-art ta' wlied Dan ma baqghitx ghandhom: ghalhekk ulied Dan telghu u habtu ghal Lesem, u rebhuha, u darbuha b'xifer is-sejf. u haduha, u ghammru fiha, u Lesem semmehwa Dan, bhal isem Dan missierhom.

48 Din hi l-qasma ta' tribu wlied Dan, skond il-familji taghhom: dawn il-bliet bir-rhula taghhom.

49 Meta temmu jaqsmu l-art bit-truf ta' kull qasma, ulied Izrael taw lil Gozwe, bin Nun, qasma f'nofshom.

50 Skond l-ordni tal-Mulej tawh il-belt li talab, Timnat-Sera, f'art il-gholjiet ta' Efrajm: u bona l-belt, u qaghad fiha.

51 Dawn huma l-qasmi li qasmu bix-xorti Elghazar, il-qassis, u Gozwe, bin Nun, u l-kapijiet tad-djar tat-tribujiet ta' wlied Izrael f'Silo quddiem il-Mulej, f'bieb it-tinda tal-laqgha. Hekk temmu l-qsim ta' l-art.

20 Il-Mulej kellem ukoll lil Gozwe, qallu:

2 Kellem lil ulied Izrael, ghidilhom: Aghzlu ghalikom bliet tar-rifugju li ghidtilkom permezz ta' Mosé:

3 Biex il-qattiel li joqtol bniedem bla ma ried, u bla hsieb, jahrab hemmhekk; u jkunulkom rifugju minn dak li jrid jithallas tad-demmi.

4 Il-qattiel jahrab lejn wahda minn dawn il-bliet, u jieqaf fid-dahla ta' bieb il-belt, u jghid fejn jisimghuh ix-xjuh ta' dik il-belt il-kas tieghu, u huma jigbruh il-belt ghandhom, u jaghtuh fejn joqghod, biex ighammar maghhom.

5 U jekk dak li jrid jithallas tad-demmi jiigi warajh, huma ma jitilqux il-qattiel f'idejh; ghax bla ma ried qatel lil ghajru, u ma kienu joboghdu minn qabel.

6 U joqghod f'dik il-belt sakemm jidher quddiem il-gemgha ghall-haq, sal-mewt tal-qassis il-kbir li jkun hemm dak iz-zmien: imbaghad il-qattiel jarga' jmur lejn beltu, u lejn daru, lejn il-belt li kien harab minnha.

7 U ghazlu 'l Kedes fil-Galilija. f'art il-gholjiet ta' Naftali u Sikem f'art il-gholjiet ta' Efrajm, u Kirjat-Arba, li hi Hebron, f'art il-gholjiet ta' Guda.

8 U fuq in-naha l-ohra tal-Gurdan, fil-lvant ta' Gerko, ghazlu l-Beser fidezert, fil-wita, minn tat-tribu ta' Ruben, u Ramot f'Gilghad mit-tribu ta' Gad, u Golan f'Basan mit-tribu ta' Manasse.

9 Dawn kienu l-bliet moghtijin lil ulied Izrael kollha u lill-gharib li jkun ighammar f'nofshom, biex kull min joqtol bniedem bla ma ried jista' jahrab hemm, u ma jmutx b'id min irid jithallas tad-demmi qabel ma jidher quddiem il-gemgha.

21 Resqu mbaghad il-kapijiet ta' djar il-missirijiet tal-Leviti lejn Elghazar, il-qassis, u lejn Gozwe, bin Nun, u lejn il-kapijiet ta' djar il-missirijiet tat-tribujiet ta' wlied Izrael:

2 U kellmuhom f'Silo, f'art Kanghan, qalulhom: Il-Mulej ordna permezz ta' Mosé biex taghtuna bliet biex nghammru fihom, bil-merghat taghhom ghall-bhejjem taghna.

3 U wlied Izrael taw lil-Leviti mill-qasmi taghhom, skond l-ordni tal-Mulej, dawn il-bliet u l-merghat taghhom.

4 U x-xorti harget ghall-familji tal-Kehatin: u wlied Arun, il-qassis, li kienu Leviti, messhom bix-xorti tlittax il-belt minn tribu Guda, u minn tribu Simghon, u minn tribu Benjamin.

5 U lill-bqija ta' wlied Kehat messhom bix-xorti ghaxart ibliet mill-familji ta' tribu Efrajm, u minn tribu Dan, u minn nofs tribu Manasse.

6 U lil ulied Gerson messhom bix-xorti tlittax il-belt mill-familji ta' tribu Issakar, u minn tribu Aser, u minn tribu Naftali, u minn nofs tribu Manasse f'Basan.

7 Ulid Merari, skond il-familji taghhom, kellhom tnaix-il belt minn tribu Ruben, u minn tribu Gad, u minn tribu Zebulun.

8 Issa wlied Izrael taw bix-xorti lil-Leviti dawn il-bliet bil-merghat taghhom, bhal ma ordna l-Mulej permezz ta' Mosé.

9 U taw dawn il-bliet li huma hawn imsemmijin b'isimhom minn tribu wlied Guda, u minn tribu wlied Simghon.

10 U li kienu ghal ulied Arun, wahda mill-familji tal-Kehatin, ta' wlied Levi, ghax lilhom harget l-ewwel xorti.

11 U tawhom il-belt ta' Arba, missier Ghanak, li hi Hebron, f'art il-gholjiet ta' Guda, bil-merghat taghha madwarha.

12 Izda r-raba' tal-belt u r-rhula taghha, tawhom lil Kaleb, bin Gefunne, biex ikunu tieghu.

13 Hekk huma taw lil ulied Arun, il-qassis, il-belt tar-rifugju ghal min joqtol, Hebron bil-merghat taghha; u Libna bil-merghat taghha.

14 U Gattir bil-merghat taghha, u Estemuwa bil-merghat taghha,

15 U Holon bil-merghat taghha, u Debir bil-merghat taghha,

16 U Ghajn bil-merghat taghha, Gutta bil-merghat taghha, u Bet-Xemex bil-merghat taghha; disat ibliet minghand dawn iż-żewġ tribujiet.

17 U minn tribù Benjamin, Gibghon bil-merghat taghha, u Geba bil-merghat taghha,

18 Ghanatot bil-merghat taghha, Ghalmon bil-merghat taghha; erbat ibliet.

19 Il-bliet kollha ta' wlied Arun, il-qassisin, kienu tliet-il belt bil-merghat taghhom.

20 U lill-familji ta' wlied Kehat, il-Leviti, li kien baqa' minn ulied Kehat, messewhom bix-xorti bliet minn tribù Efrajm.

21 Tawhom Sikem, bil-merghat taghha, f'art il-gholjiet ta' Efrajm, biex tkun belt ir-rifugju ghal min joqtol: u Gezer bil-merghat taghha,

22 U Kibsajim u l-merghat taghha, Bet-Horon bil-merghat taghha; erbat ibliet.

23 U minn tribù Dan, Elteke bil-merghat taghha, Gibbeton u l-merghat taghha,

24 Ajjalon u l-merghat taghha, Gatt-Rimmon bil-merghat taghha; erbat ibliet.

25 U minn nofs tribù Manasse, Taghanak bil-merghat taghha, u Gatt-Rimmon u l-merghat taghha; żewġ ibliet.

26 Il-bliet kollha kienu għaxra bil-merghat taghhom għall-familji ta' wlied Kehat li kien baqa'.

27 U lil ulied Gerson, wahda mill-familji tal-Leviti, kienu moghtijin: minn nofs tribù Manasse, Golan f'Basan bil-merghat taghha biex tkun belt ir-rifugju ghal min joqtol; u Beghestera bil-merghat taghha; żewġ ibliet.

28 U minn tribù Issakar, Kisjon u l-merghat taghha, Dabrat u l-merghat taghha,

29 Garmut bil-merghat taghha, Ghajn-Gannim bil-merghat taghha; erbat ibliet.

30 Minn tribù Aser, Misal bil-merghat taghha, Ghabdon bil-merghat taghha,

31 Helkat u l-merghat taghha, Rehob u l-merghat taghha; erbat ibliet.

32 U minn tribù Naftali, taw Kedes fil-Galilija, belt ir-rifugju ghal minn joqtol, bil-merghat taghha, u Hammot-Dor bil-merghat taghha, u Kartan bil-merghat taghha; tliet ibliet.

33 Il-bliet kollha tal-Gersonin, skond il-familji taghhom, kienu tliet-il belt bil-merghat taghhom.

34 U lill-familji ta' wlied Merari, il-bqija tal-Leviti, huma taw minn tribù Zebulun, Goknegham bil-merghat taghha, u Karta bil-merghat taghha.

35 Dimna bil-merghat taghha, Nahalal bil-merghat taghha; erbat ibliet.

36 U minn tribù Ruben, taw Beser bil-merghat taghha, u Gahaža bil-merghat taghha,

37 Kedemot bil-merghat taghha, u Mefaghat bil-merghat taghha; erbat ibliet.

38 U minn tribù Gad, taw Ramot f'Gilghad, belt ir-rifugju ghal min joqtol, bil-merghat taghha, u Mahanajm bil-merghat taghha,

39 Hesebon bil-merghat taghha, Gagħzer bil-merghat taghha; erbat ibliet b'kollox.

40 Dawn kollha kienu l-bliet ta' wlied Merari, skond il-familji taghhom, li kien baqa' mill-familji tal-Leviti; u xortihom kienet tnax-il belt.

41 Il-bliet kollha tal-Leviti, f'nofs il-q sami ta' wlied Izrael, kienu tmienja u erbghin belt bil-merghat taghhom.

42 Kull wahda minn dawn il-bliet kellha l-merghat taghha ta' madwarha: hekk kienu dawn il-bliet kollha.

43 U hekk il-Mulej ta lill-Izrael l-art kollha li kien halef lil missirijiethom li jagħtihom: haduha u qagħdu fha.

44 U l-Mulej tahom is-serhan minn kullimkien, kollox bhal ma halef lil missirijiethom, u hadd mill-eghdewwa taghhom kollha ma waqaf quddiemhom; il-Mulej erhilhom f'idhom l-eghdewwa taghhom kollha.

45 Ma baqa' xejn mill-wegħdi ta' ġid li l-Mulej għamel lil dar Izrael li ma sehħx; kollox sar.

22 Imbagħad Gozwe sejjah lir-Rubenin, u lill-Gadin, u lil nofs tribù Manasse,

2 U qalilhom: Intom haristu kulma ikkmandakom Mosè, qaddej tal-Mulej; u smajtu kliemi f'kulma wissejtkom.

3 Ma tlaqtux lil hutkom daż-żmien twil sa llum, iżda haristu bir-reqqa l-kmandamenti tal-Mulej, Alla tagħkom.

4 U issa l-Mulej, Alla tagħkom, serraħ lil hutkom, bhal ma wegħidhom: u għall-hekk issa duru, u morru lejn it-tined tagħkom, lejn l-art li hi tagħkom, li Mosè, qaddej tal-Mulej, takom in-naha l-oħra tal-Gurdan.

5 Biss qisu tajjeb li tagħmlu l-kmandamenti u l-liġi, li takom Mosè, qaddej tal-Mulej, billi thobbu l-Mulej, Alla tagħkom, u timxu fi triqatu kollha, u tharsu l-kmandamenti tiegħu, u tintrabtu miegħu,

u taqduh b'qalbkom kollha, u b'ruhkomb kollha.

6 U Gozwe berikhom, u baghathom, u telqu lejn it-tined taghhom.

7 Issa lil nofs tribu Manasse, Mosè kien tah qasma f'Basan, u lin-nofs l-iehor Gozwe tah qasma ma' huthom in-naħa l-ohra tal-Gurdan, lejn il-punent. U xhin Gozwe baghathom lejn it-tined taghhom, berikhom.

8 U qalilhom: Ergħhu morru lejn it-tined taghkom b'gid kbir, b'ħafna mriehel, b'fidda, b'deheb, bi bronż, b'ħadid, u b'kotra kbira ta' l'biesi: aqsmu l-priza ta' l-eghdewwa taghkom ma' hutkom.

9 U wlied Ruben, u wlied Gad, u nofs tribu Manasse regħhu lura, u telqu minn għand ulied Izrael, minn Silo, li hi f'art Kanghan, biex imorru lejn art Gilghad, lejn l-art li messithom, li ħaduħa skond l-ordni li ta l-Mulej permezz ta' Mosè.

10 U meta waslu fl-inħawi tal-Gurdan, li ħuma f'art Kanghan, ulied Ruben, u wlied Gad, u nofs tribu Manasse bnew ħemm altar ħdejn il-Gurdan, altar kbir li jidher.

11 U wlied Izrael semghu min ighid: Ara, ulied Ruben, u wlied Gad, u nofs tribu Manasse, bnew altar quddiem art Kanghan, fl-inħawi tal-Gurdan, in-naħa l-ohra ta' wlied Izrael.

12 U malli wlied Izrael semghu dan, il-miġemħa kollha ta' wlied Izrael ingemghet f'Silo biex jitilghu jagħmlul-hom gwerra.

13 U wlied Izrael bagħtu lil ulied Ruben, u lil ulied Gad, u lil nofs tribu Manasse f'art Gilghad, lil Fineħas, bin Elgħazar, il-qassis,

14 U miġħu għaxar kbarat, wieħed minn kull dar, għat-tribujiet kollha ta' Izrael; u kull wieħed minnhom kien kap ta' dar missirijietu fost l-eluf ta' Izrael.

15 U ġew għand ulied Ruben, u għand ulied Gad, u għand nofs tribu Manasse, f'art Gilghad, u kellmuħom, billi qalulhom:

16 Hekk tgħid il-miġemħa kollha tal-Mulej: X'ħazen ħu dan li għamiltu lil Alla ta' Izrael, li warrabtu lllum minn wara l-Mulej, billi bnejtu altar għalikom, biex tixxewxu lllum għall-Mulej?

17 Ewwilla ħaġa żġħira għalina d-dnub ta' Pegħor, li minnu għadna ma ssaħfej-niex sa lllum, għalkemm waqgħet qirda fuq il-miġemħa tal-Mulej;

18 Biex intom tergħhu twarrbu lllum minn wara l-Mulej? U jġri, jekk tixxewxu lllum għall-Mulej, għada jagħdab għall-miġemħa kollha ta' Izrael.

19 Jekk inħi mniġġsa l-art li għandkom, għaddu lejn l-art li hi tal-Mulej, li ħemm fiħa t-tabernaklu tal-Mulej, u għammru f'nofsna: iżda la tixxewx għall-Mulej, u

lanqas għalina, billi tibnu għalikom altar barra l-għal tal-Mulej, Alla tagħna.

20 Ewwilla Għakan, bin Zerah, ma naqasx fil-ħwejġ mogħtijin għall-qirda, u l-għadab waqa' fuq il-miġemħa kollha ta' Izrael? U dak il-bniedem ma kiensex waħdu li miet għal ħtjietu.

21 Imbagħad ulied Ruben, u wlied Gad, u nofs tribu Manasse wiegħbu, u qalu lill-kapijiet ta' l-eluf ta' Izrael:

22 Dak li jista' kollox, Alla, il-Mulej, Dak li jista' kollox, Alla, il-Mulej! Ĥu jaf, u Izrael għandu jkun jaf! Jekk inħu b'tixwix, jew b'nuqqas lejn il-Mulej, (la teħlisniex illum!)

23 Jekk bnejna għalina altar biex inwarrbu minn wara l-Mulej; jew jekk għamilna hekk biex noħru offerti mahruqin, jew offerti tal-qamħ, jew saġrificċji tas-sliem fuqu, ħa jithallas minna l-Mulej.

24 Iżda tabilħaqq aħna għamilna dan għax bżajna li fiż-żmien li ġej uliedkom ighidu lil uliedna: X'għandkom x'taqsmu mal-Mulej, Alla ta' Izrael?

25 Il-Mulej għamel il-Gurdan firda bejna u bejnkomb, ja wlied Ruben, ja wlied Gad, intomb ma għandkom eħda seħem fil-Mulej: u hekk igagħlu wliedkom lil uliedna li ma jibgħux jibżgħu mill-Mulej.

26 Għalhekk għidna: Ĥa nagħmlu għalina u nibnu l-altar, mhux għall-offerti mahruqin, jew għas-saġrificċju.

27 Iżda biex ikun xħieda bejenna u bejnkomb, u bejn nisilna warajna, li aħna nqimu l-Mulej quddiem għajnejħ bl-offerti tagħna mahruqa, u bis-saġrificċji tagħna, u bl-offerti tas-sliem tagħna, biex uliedkom ma jgħidux lil uliedna fiż-żmien li ġej: M'għandkomx seħem fil-Mulej.

28 Għalhekk għidna: U jġri wkoll, jekk ighidu dan lilna jew lil nisilna fiż-żmien li ġej, illi aħna ngħidulhom: Araw il-għamla ta' l-altar f'Alla li għamlu missirijietna, mhux għall-offerti mahruqa, jew għas-saġrificċji, iżda bħala xħieda bejenna u bejnkomb.

29 Barra minna li nixxewxu għall-Mulej, u li nwarribu lllum minn wara l-Mulej, billi nibnu altar għall-offerti mahruqa, għall-offerti tal-qamħ, jew għas-saġrificċji, barra mill-altar tal-Mulej, Alla tagħna, li ħemm quddiem it-tabernaklu tiegħu!

30 Meta Fineħas, il-qassis, u l-mexxejja tal-miġemħa u l-kapijiet tal-familji ta' Izrael li kienu miġħu, semghu l-kliem li wlied Ruben, u wlied Gad, u wlied Manasse tkellmu, għogħobhom.

31 U Fineħas, bin Elgħazar, il-qassis, qal lil ulied Ruben, u lil ulied Gad, u lil ulied Manasse: Illum nagħrfu li f'nofsna ħu l-Mulej, għax ma nqastux lill-Mulej bi ħtiħa bħal din: issa intomb ħlistu lil ulied Izrael minn id il-Mulej.

32 U Fineħas, bin Elgħazar, il-qassis,

u l-mexxejja, regghu lura minghand ulied Ruben u minghand ulied Gad, minn art Gilghad, lejn art Kangan, ghand ulied Izrael, u tawhom l-ahbar.

33 U dil-haga ghogbithom lil ulied Izrael; u wlied Izrael bierku lil Alla, u ma baqghux ighidu li jridu jitilghu biex jahbtu ghalihom, u jeqirdu l-art li fha kienu jghammru wlied Ruben u wlied Gad.

34 U wlied Ruben, u wlied Gad semmew l-altar Ghed, ghalix qalu: Hu xhieda bejnieta li l-Mulej hu Alla.

23 U gara, zmien twil wara li l-Mulej serrah lil Izrael mill-eghdewwa tagghom kollha dawramejt, illi Gozwe kien xjeh u mdahhal fiz-zmien.

2 U Gozwe sejjah lil Izrael kollu, lix-xjuh tieghu, lill-kapijiet tieghu, lill-imhallfin tieghu, u lill-ufficjali tal-poplu, u qalilhom: Jiena xjieht u dhalt fiz-zmien,

3 U intom rajtu kulma ghamel il-Mulej, Alla taghkom, lil dawn il-gnus kollha mhabba fikom; ghax il-Mulej, Alla taghkom, hu li tqabad ghalikom.

4 Araw, jien qassamtilkom bix-xorti, bhala wirt, skond it-tribujiet taghkom, dawk il-gnus li baqa', u dawk kollha li jien qridt, mill-Gurdan sal-bahar il-kbir, in-naha ta' nzul ix-xemx.

5 U l-Mulej, Alla taghkom, hu jaqlaghom minn quddiemkom, u jkeccihom minn quddiemkom; u intom tiehdu arthom, bhalma l-Mulej, Alla taghkom, weghidkom.

6 Ghalhekk aghmlu hila kbira biex tharsu u taghmlu kulma hu miktub fil-ktieb tal-ligi ta' Mosé, bla ma tilwu minnu lejn il-jemin jew lejn ix-xellug;

7 Biex ma tithalltux ma' dawn il-gnus li ghad baqa' fostkom: La semmex isem allathom, la tahilfux biahom, la taqduhomx, u la tqimuhomx.

8 Inghaqdu mal-Mulej, li hu Alla taghkom, bhal ma ghamiltu sa llum.

9 Ghax il-Mulej keccà min quddiemkom g'gnus kbar u qawwija; u hadd ma sata' jieqaf quddiemkom sa llum.

10 Wiehed minnkomm jigri wara elf, ghax il-Mulej, Alla taghkom, hu li jitqabad ghalikom, bhal ma weghidkom.

11 Harsu sewwa lilkom infuskom, li thobbu l-Mulej, Alla taghkom.

12 Ghax jekk qatt intom idduru, u tinghaqdu mal-fdal ta' dawn il-gnus li baqghu maghkom, u tizzewgu maghkom: u tithalltu maghhom, u huma maghkom.

13 Kunu afu fis-sgur li l-Mulej, Alla taghkom, ma jibqax aktar ikeccì dawn il-gnus minn quddiemkom; imma jkunulkom xibka, u tfixkil, u ngiegez f'genbejkom, u xewk f'ghajnejkom, sakemm tinqerdu minn fuq din l-art it-tajba li l-Mulej, Alla taghkom, takom.

14 U, ara, jien sejjer illum fit-triq tad-dinja kollha: u intom ghandkom taghrfu f'qalbkom kollha, u b'ruhkom kollha, li ma baqa' anqas kelma wahda li ma sehhtix mill-hwejjeġ it-tajbin kollha li wieghed il-Mulej, Alla taghkom, ghalikom; kollox sarilikom, u ma baqa' anqas wahda minnhom li ma sehhtix.

15 Ghalhekk jigri, illi bhal ma gew fuqkom il-hwejjeġ it-tajbin kollha li wieghed il-Mulej, Alla taghkom, hekk il-Mulej igib fuqkom il-hwejjeġ kollha hżiena, sakemm jeqridkom minn fuq din l-art it-tajba li takom il-Mulej, Alla taghkom.

16 Jekk tikrsu r-rabta tal-Mulej, Alla taghkom, li ikkmandakom, u tmorru taqdu allat oħra, u tqimuhom, ghadab il-Mulej jixghel ghalikom, u tinqerdu malajr minn fuq l-art it-tajba li takom.

24 U Gozwe gama' t-tribujiet kollha ta' Izrael f'Sikem, u sejjah ix-xjuh ta' Izrael, u l-kapijiet taghhom, u l-imhallfin taghhom, u l-ufficjali taghhom; u waqfu quddiem Alla.

2 U Gozwe qal lill-poplu kollu: Hekk ighid il-Mulej, Alla ta' Izrael: Missirijietkom ghamru mill-qedem in-naha l-oħra tax-xmara, Terah, missier Abraham, u missier Nahor: U taw qima lil allat oħra.

3 U jien hadt lil missierkom Abraham min-naha l-oħra tax-xmara, u mexxejtu ma' art Kangan kollha, u kattartlu nisl, u tajtu 'l Izakk.

4 Lil Izakk tajtu 'l Gakobb, u 'l Ghesaw: u 'l Ghesaw tajtu l-muntanja ta' Seghir, biex tkun tieghu: izda Gakobb u wliedu nizlu l-Egittu.

5 Jien bghatt lil Mosé u lil Arun, u drabt l-Egittu, b'dak li ghamilt f'nofshom: u wara dan hrigtkom.

6 U hrigt lil missirijietkom mill-Egittu: u wasaltu n-naha tal-bahar; u l-Egizzjani ghamlu ghal wara missirijietkom bl-imriekeb u bl-ifirsa sal-bahar l-Ahmar.

7 U malli ghajtu lil-Mulej, tafa' d-dlam bejnkomm u bejn l-Egizzjani, u qaleb fuqhom il-bahar, u ghattiehom; u ghajnejkom raw x'ghamilt fl-Egittu: u domtu fid-dezert zmien twil.

8 U dahhaltkom f'art l-Amurrin, li kienu jghammru n-naha l-oħra tal-Gurdan; u habtu ghalikom: u jien irhejthom f'idejkom, biex tiehdu arthom: u qridthom minn quddiemkom.

9 Imbaghad Balak, bin Sefor, sultan ta' Mowab, qam biex jaghmel gwerra lil Izrael, u baghat isejjah lil Balgham, bin Beghor, biex jishetkom.

10 Izda jien ma ridtx nisma' lil Balgham; u kelli jberikkom: u hekk hlistkom minn idejha.

11 U qsamtu l-Gurdan, u ġejtu Gerko:

u l-irgiel ta' Gerko habtu ghalikom, l-Amurrin, il-Perezin, il-Kanghanin, il-Hittin, il-Girgasin, il-Hiwwin, u l-Gebusin, u rnejthom f'idejkom.

12 U bghatt quddiemkom iż-żnażan, li keċċewhom minn quddiemkom, bhal ma ġara liż-żewġ slaten Amurrin; iżda mhux b'sejfek, u lanqas b'qawsek.

13 U tajtkom art li intom ma hdimtu-hiex, u bliet li intom ma bnejthomx; u għammartu fihom, u kiltu minn dwieli u zebbuġ li ma hawwiltux.

14 Issa, għalhekk, ibżghu mill-Mulej, u aqdu lilu bis-sinċerità u l-fedeltà: warrbu l-allat li missirijietkom qdewhom in-naha l-oħra tax-xmara, u fl-Eġittu; u aqdu l-Mulej.

15 U jekk jidhrilkom li hu hażin taqdu l-Mulej, aghżlu intom illum lil min tridu taqdu; l-allat li qdew missirijietkom in-naha l-oħra tax-xmara, jew l-allat ta' l-Amurrin, li intom qeghdin f'arthom: iżda ngħid għalija u għal dari, ahna naqdu l-Mulej.

16 U l-poplu wieġeb, u qal: Barra minna li nitilqu l-Mulej biex naqdu allat oħra.

17 Ghax il-Mulej, Alla taghna, hu li tallà' lilna u lil missirijetna mill-art ta' l-Eġittu, minn dar il-ġasar, u li għamel quddiem għajnejna dawk l-egħliem il-kbar, u harisna ma' tul it-triq kollha li mxejna fih, u fost il-ġnus kollha li għaddejna minn nofshom.

18 U l-Mulej keċċa minn quddiemna l-ġnus kollha u l-Amurrin li kienu jgħammru fl-art: għalhekk ahna wkoll irridu naqdu l-Mulej, għax hu Alla taghna.

19 U Gożwè qal lill-poplu: Intom ma tkunux tifilhu taqdu l-Mulej: għax hu Alla qaddis; hu Alla għajjur; ma jahfril-komx la htijietkom u lanqas dnubietkom.

20 Jekk intom titilqu l-Mulej, u taqdu allat barranin, hu idur għalikom, u jahqarkom, u jtemmkom, wara li jkun għamlilkom il-gid.

21 U l-poplu qal lil Gożwè: Le! Le! Lill-Mulej irridu naqdu.

22 U Gożwè qal lill-poplu: Xhud intom għalikom infuskom, li intom għażiltu għalikom il-Mulej biex taqdu! U huma qalu: Xhud ahna!

23 Issa għalhekk warrbu l-allat barranin li hemm f'nofskom, u dawru qalbkom lejn il-Mulej, li hu Alla ta' Izrael!

24 U l-poplu qal lil Gożwè: Lill-Mulej, Alla taghna, naqdu, u kliemu nisimghu.

25 Hekk Gożwè rabat għaqda mal-poplu dak in-nhar, u tahom statuti u ordinaranzi f'Sikem.

26 U Gożwè kiteb dan il-kliem kollu fi ktieb il-ligi t'Alla; u ha ġebba kbira, u waqqafha hemm taht balluta li kienet hdejn is-santwarju tal-Mulej.

27 U Gożwè qal lill-poplu kollu: Ara, dil-ġebba tkun għalina xhieda, għax hi semgħet il-kliem kollu tal-Mulej li tkellem magħna, u tkun għalikom xhieda li ma tiċhdux lil Alla tagħkom.

28 U Gożwè halla l-poplu jitlaq, kulhadd fil-qasma tiegħu.

29 U ġara, wara dawn il-hwejjeġ, illi Gożwè, bin Nun, qaddej tal-Mulej, miet: kellu mija u għaxar snin.

30 U difnuh fil-qasma li messitu, f'Timmat-Sera, li hi fl-art tal-gholjiet ta' Efrajm, fit-tramuntana tal-gholja ta' Gaghas.

31 U Izrael qeda l-Mulej il-jiem kollha ta' Gożwè, u l-jiem kollha tax-xjuh li baqghu hajjin wara Gożwè, u li kienu jafu l-egħmil kollu tal-Mulej li kien għamel lil Izrael.

32 L-għadam ta' Guzepp, li kienu tellgħuhom ulied Izrael mill-Eġittu, difnuhom f'Sikem, fil-biċċa raba' li kien xtara Ġakobb mingħand ulied Hemor, missier Sikem, b'mitt biċċa flus, u li taha b'shem lil ulied Guzepp.

33 Elgħazar, bin Nun, miet ukoll, u difnuh fuq il-gholja li kienet ta' Finehas, ibnu, li kienet mogħtija lilu fl-art tal-gholjiet ta' Efrajm.

Ktieb L-Imħallfin

1 Issa, wara l-mewt ta' Gożwè ġara, illi wlied Izrael staqsew lill-Mulej, billi qalu: Min jitlagħna l-ewwel għall-Kanghanin, biex jahbat għalihom?

2 U l-Mulej qal: Jitla' Ġuda: Ara, jien irhejt l-art f'idejha.

3 U Ġuda qal lil Simghon, hu, u Ila' miegħi fil-qasma li messitni, biex nahbtu għall-Kanghanin u niġi jien ukoll miegħek

fil-qasma li messitek. U hekk Simghon mar miegħu.

4 U Ġuda tala'; u l-Mulej reha l-Kanghanin u l-Perezin f'idejhom: u qatlu minnhom f'Bezek għaxart elef.

5 U sabu lil Adoni-Bezek f'Bezek; u habtu għalih, u għelbu lill-Kanghanin u l-Perezin.

6 Iżda Adoni-Bezek harab; u għamlu

ghal warajh, u qabduh, u qatghulu s-swaba l-kbar ta' jdejh u ta' saqajh.

7 U Adoni-Bezek qal: Sebghin sultan, b'subghajhom il-kbar ta' idejhom u ta' riglejhom maqtughin, kienu jlaqqtu x'jieklu taht il-mejda tieghi: bhal ma ghamilt, hekk raddli Alla. U haduh Gerusalem, u miet hemm.

8 Issa wlied Ġuda habtu ghal Ġerusalem, u haduha, u darbuha b'xifer is-sejf, u l-belt tawha n-nar.

9 U mbaghad ulied Ġuda niżlu biex jahbtu ghall-Kanghanin, li kienu jghammru fl-art tal-gholjiet, u fin-naha tannofsinar, u fil-wied.

10 U Ġuda mar ghall-Kanghanin li kienu jghammru f'Hebron: (issa jsem Hebron qabel kien Kirjat-Arba:) u qatlu lil Sesaj u lil Ahiman u lil Talmaj.

11 Min hemm telaq ghan-nies ta' Debir: isem Debir qabel kien Kirjat-Sefer.

12 U Kaleb qal: Min jirbah Kirjat-Sefer, u jehodha, naghtih lil Ghaksa, binti, b'martu.

13 U Ghotnijel, bin Kenaz, hu Kaleb, l-iżghar minnu, hadha: u tah lil Ghaksa, bintu, b'martu.

14 U ġara, meta giet biex toqghod mieghu, illi gaghlitu jitlob minghand missierha ghalqa: u nizlet minn fuq il-hmar taghha: u Kaleb qallha: Xi trid?

15 Aghtini xi barka, ghax tajtni art in-naha t'isfel; aghtini wkoll eghjun ta' ilma. U Kaleb taha l-eghjun il-fuqqanin, u l-eghjun is-saffenin.

16 U wlied il-Keni, haten Mosè, telghu minn belt it-tamar ma' wlied Ġuda, fidedert ta' Ġuda, li qieghed in-naha ta' nofsinhar ta' Gharad; u marru u ghammru fost il-poplu.

17 U Ġuda mar ma' Simghon, huh, u qatlu lill-Kanghanin, li kienu jghammru f'Sefat, u qerduha ghalkollox. Isem il-belt kien Horma.

18 U Ġuda ha wkoll Gaża bl-inhawi taghha, u Askalon bl-inhawi taghha, u Ekron bl-inhawi taghha.

19 U l-Mulej kien ma' Ġuda; u keċċa n-nies li kienu jghammru fl-art tal-gholjiet iżda ma satax ikeċċi n-nies li kienu jghammru fil-wied, ghax kellhom imriekeb tal-hadid.

20 U taw Hebron lil Kaleb, bhal ma kien qal Mosè: u keċċa minn hemm litliet ulied Ghanak.

21 U wlied Benjamin ma qalghux barra lill-Gebusin li kienu jghammru Gerusalem; iżda l-Gebusin baqghu jghammru ma' wlied Benjamin f'Gerusalem sa llum.

22 U dar Ġuzepp, huma wkoll telghu ghal Betel: u maghhom kien il-Mulej.

23 U dar Ġuzepp baghtet titkixxef lil Betel. (Issa, isem il-belt qabel kien Luž.)

24 U l-ispjuni raw raġel hierieg mill-belt, u qalulu: Urina, nitolbuk, minn fejn tidhol fil-belt, u naghmlu hniena mieghek.

25 U malli wriehom minn fejn jidhlu fil-belt, darbu l-belt b'xifer is-sejf; iżda huma telqu lil dak ir-raġel u lill-familja tieghu kollha.

26 U r-raġel mar f'art il-Hittin, u hemm bena belt, u semmieha Luž: u hekk ghadu jisimha sa llum.

27 Lanqas Manasse ma qala' barra n-nies ta' Bet-San u tar-rhula taghha, ta' Taghanak u tar-rhula taghha, ta' Dor u tar-rhula taghha, ta' Iblam u r-rhula taghha, ta' Megiddo u tar-rhula taghha: iżda l-Kanghanin riedu jghammru f'dik l-art.

28 U ġara, meta tqawwew l-Iżraelin, illi qieghdu lill-Kanghanin taht il-haraġ, iżda ma qalghuhomx barra ghalkollox.

29 Lanqas Efrajm ma qala' barra lill-Kanghanin li kienu jghammru f'Gezer; iżda l-Kanghanin baqghu jghammru f'Gezer fosthom.

30 Lanqas Żebulun ma qala' barra lil dawk li jghammru f'Kitrun, u lil dawk li jghammru f'Nahalol; il-Kanghanin baqghu jghammru f'nofs Żebulun, u kienu taht il-haraġ.

31 Lanqas Aser ma qala' barra lil dawk li jghammru f'Ghakk, u lil dawk li jghammru f'Sidon, u f'Ahlab, u f'Akzib, u f'Helba, u f'Afiq, u f'Rehob.

32 Iżda l-Aserin ghammru qalb il-Kanghanin, li kienu f'dik l-art: ghax ma qalghuhomx barra.

33 Lanqas Naftali ma qala' barra lil dawk li kienu jghammru f'Bet-Xemex, u lil dawk li kienu jghammru f'Bet-Ghanat; iżda baqa' jghammru fost il-Kanghanin, li kienu jghammru f'dik l-art: imma dawk li kienu jghammru f'Bet-Xemex u f'Bet-Ghanat sarulhom taht il-haraġ.

34 U l-Amurrin ghalqu 'l ulied Dan f'art il-gholjiet: ghax ma hallewhomx jinżlu fil-wied:

35 Iżda l-Amurrin riedu jibqghu jghammru fil-muntanja Heres, f'Ajjalon u f'Saghalbim: iżda meta l-qawwa ta' dar Ġuzepp issahhet, kinulhom taht il-haraġ.

36 U l-art ta' l-Amurrin kienet mit-telgha ta' Ghakrabbim, minn Sela, u 'l fuq.

2 U anglu tal-Mulej tala' min Gilgal lejn Bokim, u qal: Jien tellajtkom mill-Egittu, u gibtkom fl-art li jien hliet lil missirijietkom; u jien ghidt: Qatt ma nikser il-ghaqda tieghi maghkom.

2 Intom m'ghandkomx taghmlu ghaqda man-nies li jghammru f'din l-art; ghandkom iġġarrfu l-altari taghhom:

izda intom ma smajtux kliemi: ghalie x ghamiltu dan?

3 Ghalhekk jien ghidt ukoll: Ma nkecc'iomx minn quddiemkom; izda jkunulkom bhal xewk f'genbejkom, u allathom ikunulkom xibka.

4 U gara, malli l-anglu tal-Mulej tkellem dal-kliem lil ulied Izrael kollha, illi l-poplu gholla lehnu, u beka.

5 U semmew dak il-post Bokim: u issagrifikaw hemm lill-Mulej.

6 U meta Gozwè halla l-poplu jitlaq, ulied Izrael marru kull wiehed lejn il-qasma tieghu biex jiehd u l-art.

7 U l-poplu qeda l-Mulej il-jiem kollha ta' Gozwè, u l-jiem kollha tax-xjuh li ghexu wara Gozwè, li kienu raw l-eghmejjel kollha kbar tal-Mulej, li kien ghamel lil Izrael.

8 U Gozwè, bin Nun, il-qaddej tal-Mulej, miet ta' mija u ghaxar snin.

9 U difnuh fil-qasma li messitu f'Timnat-Heres, f'art il-gholjiet ta' Efraim, fitramuntana tal-muntanja Gaghas.

10 U dak in-nisel kollu wqoll ingabar ma' missirijetu: u qam nisel iehor warajhom, li ma kienx jaf il-Mulej, u lanqas l-eghmejjel li ghamel lil Izrael.

11 U wlied Izrael ghamlu l-hazin f'ghajnejn il-Mulej, u taw qima lill-Baghalim:

12 U telqu l-Mulej, Alla ta' missirijethom, li harighom mill-art ta' l-Egittu, u marru wara allat oħra, mill-allat tal-popli li kienu madwarhom, u tawhom qima, u mashnu l-Mulej.

13 U telqu l-Mulej, u qiemu lill-Baghalim u lill-Ghastarot.

14 U ghadab il-Mulej xeghel ghal Izrael, u rhiehom f'idejn il-hallelin, li serquhom, u bieghom f'idejn l-eghdewwa tagħhom li kienu madwarhom, u hekk ma setghux jieqfu iżjed quddiem l-eghdewwa tagħhom.

15 Kulfejn kienu johorġu, id il-Mulej kienet kontra tagħhom għall-hsara, bhal ma qal il-Mulej, u bhal ma halfilhom il-Mulej: u kienu fi dwejjajq kbar.

16 Izda l-Mulej qajjem imhallfin, li helsuhom minn id dawk li kienu jisirquhom.

17 Madankollu ma ridux jisimghu mill-imhallfin tagħhom, izda marru jiznu wara allat oħra, u tawhom qima: twarrbu malajr mit-triq li missirijethom kienu jimxu fiha, li jisimghu mill-kmandamenti tal-Mulej; izda ma ghamlux hekk.

18 U meta l-Mulej qajmilhom imhallfin, il-Mulej kien ikun ma' l-imhallef, u jehlishom minn id l-eghdewwa tagħhom il-jiem kollha ta' l-imhallef; ghax il-Mulej kien ihenn għall-krib tagħhom minhabba dawk li kienu jghakksuhom u jahqruhom.

19 U gara, malli kien imut l-imhallef, illi kienu jergghu jithassru aktar minn

missirijethom, billi jmorru wara allat oħra biex iqimuhom, u jinxehtu quddiemhom; ma nqatghux mill-eghemejjel hżiena tagħhom, u mir-ras iebsa tagħhom.

20 U ghalhekk ghadab il-Mulej xeghel ghal Izrael; u qal: Talli kiser dal-gens il-ghaqda tieghi, li jien ordnajt lil missirijethom, u ma semghux minn kliemi;

21 Jien ukoll m'illum 'il quddiem ma nkecc' l-ebda gens minn quddiemhom li Gozwè halla meta miet:

22 Biex bihom ingarrab lil Izrael, jekk huma jharsu triq il-Mulej u jimxu fiha, bhal ma harsuha missirijethom, jew le.

23 Ghalhekk il-Mulej halla dawk il-ġnus, u ma kecc'iomx malajr; u lanqas irhiehom f'idejn Gozwè.

3 Issa dawn huma l-ġnus li l-Mulej halla, biex igarrab bihom lil Izrael, dawk kollha li ma kinux jafu l-gwerer kollha ta' Kangan.

2 Hu ried biss li l-generazzjonijiet il-godda ta' wlied Izrael jitghallmu u jitharrġu fil-gwerra: dawk, għall-anqas, li qabel ma kinux jafuha:

3 Dawn huma l-ġnus: il-hames prinċipijiet tal-Filistin, u l-Kanganin kollha, u s-Sidonin, u l-Hiwwin li kienu jghammru fil-muntanja tal-Libanu, mill-muntanja ta' Baghal-Hermon sad-dahla ta' Hamat.

4 Dawn il-ġnus kienu jservu biex Izrael jiggarrab bihom, biex ikun magħruf jekk jisimghux mill-kmandamenti tal-Mulej, li hu ordna lil missirijethom permezz ta' Mosè.

5 U wlied Izrael baqghu jghammru fost il-Kanganin, il-Hittin, u l-Amurrin, u l-Perezin, u l-Hiwwin, u l-Gebusin:

6 U hadu l-bniet tagħhom biex ikunu n-nisa tagħhom, u l-bniet tagħhom tawhom lis-subjien tagħhom, u taw qima lill-allat tagħhom.

7 U wlied Izrael ghamlu dak li hu hazin f'ghajnejn il-Mulej, u nsew il-Mulej, Alla tagħhom, u taw qima lill-Bagħlim u lill-Ghastarot.

8 Ghalhekk ghadab il-Mulej xeghel ghal Izrael, u bieghom f'idejn Kusan-Risghatajm, sultan tal-Mesopotamja, u tjassru wlied Izrael lil Kusan-Risghatajm ghal tminn snin.

9 U meta wlied Izrael ghajtu lill-Mulej, il-Mulej qajjem hellies lil ulied Izrael, li helishom, Ghotnijel, bin Kenaz, hu Kaleb, l-izghar minnu.

10 U l-ispirtu tal-Mulej kien fuqu, u ghamel haqq lil Izrael, u hareġ għall-gwerra: u l-Mulej reha f'idejh lil Kusan-Risghatajm, sultan tal-Mesopotamja; u kienet qawwiya idu kontra Kusan-Risghatajm.

11 U l-art striehet erbghin sena. U Ghotnijel, bin Kenaz, miet.

12 U wlied Iżrael regghu ghamlu dak li hu hażin f'ghajnejn il-Mulej: u l-Mulej saħħah lil Gheglon, sultan ta' Mowab, għal Iżrael, għax ghamlu dak li hu hażin f'ghajnejn il-Mulej.

13 Hu ġama' mieghu lil ulied Ghammon u Ghamaleq, u mar u gheleb lil Iżrael, u hadu belt it-tamar.

14 U wlied Iżrael kienu l-qaddejjja ta' Gheglon, sultan ta' Mowab, għal tmintax-il sena.

15 Iżda meta wlied Iżrael għajtu lill-Mulej, il-Mulej qajmilhom hellies, Ehud, bin Gera, il-Benjamins, raġel xellugi: u mieghu wlied Iżrael baghtu ghotjiet lil Gheglon, sultan ta' Mowab.

16 Iżda Ehud għamel sejf għalih, li kellu żewġt ixfra, twil driegħ; u rabtu mal-ħziem minn taht ilbiesu fuq ġenbejh il-lemini.

17 U ġieb il-ghotja lil Gheglon, sultan ta' Mowab: u Gheglon kien raġel smin hafna.

18 U malli temm jippreżenta l-ghotja, bagħat in-nies li kienu refghu l-ghotja.

19 Iżda hu raġa' ġie lura mill-idoli, li hemm hdejn Gilgal, u qal: Għandi messagġ sigriet għalik, o sultan. U s-sultan qal: Silenzju! u dawk kollha li kienu weqfin madwaru harġu minn hdejh.

20 U Ehud dahal hdejh, u hu kien bil-qieghda wahdu fil-ghorfa li kellu għall-frisk. U Ehud qallu: Għandi messagġ għalik minn Alla. U s-sultan qam minn fuq is-siġġu.

21 U Ehud medd idu x-xellugija, u ha s-sejf minn fuq ġenbejh il-lemini, u wahhalulu f'zaqqu.

22 U l-maqbad dahal ukoll wara x-xafra; u x-xaham tebaq madwar ix-xafra, tant li ma satax jislet is-sejf minn zaqqu; u hareġ il-hmieġ.

23 Imbagħad Ehud hareġ fis-setah, u għalaq il-bibien tal-ghorfa warajh, u qafilhom.

24 Wara li hareġ, ġew il-qaddejjja tiegħu; u xhin raw il-bibien tal-ghorfa maqfulin, qalu: Qieghed iġhatti riġlejh fil-ghorfa l-friska.

25 U damu jistennew sakemm sthaw jistennew iżjed; u, ara, hu ma fetax il-bibien tal-ghorfa; għalhekk hadu l-muftieh u fethuom: u, ara, sidhom kien mixhut fl-art mejjet.

26 U Ehud harab huma u jistennew, u għadda minn hdejn l-idoli, u harab f'Seghirat.

27 U ġara, malli wasal, illi daqq it-tromba f'art il-gholjiet ta' Efrajm, u wlied Iżrael niżlu mieghu minn fuq il-gholjiet, u hu quddiemhom.

28 U qalilhom: Ejjew warajja: għax il-Mulej reha l-egħdewwa tagħkom, il-Mowabin, f'idejkom. U niżlu warajh, u

qabdu l-mogħdijiet tal-Gurdan lejn Mowab, u ma hallew lil hadd iġħaddi.

29 U dak iż-żmien qatlu mill-Mowabin xi għaxart elef raġel, kollha ta' qawwa u ta' ħila; u hadd ma heles.

30 U dak in-nhar Mowab rażan taht id Iżrael. U l-art striehet tmenin sena.

31 U warajh kien hemm Samgar, bin Ghanat, li qatel mill-Filistini sitt mitt raġel b'għatla tal-ġniedes: u heles hu wkoll lil Iżrael.

4 U wlied Iżrael regghu ghamlu l-ħazin f'ghajnejn il-Mulej, wara l-mewt ta' Ehud.

2 U l-Mulej bieghom f'id Ġabin, sultan ta' Kangan, li kien isaltan f'Haroset; il-kmandant ta' l-eżerċtu tiegħu kien Sisra, li kien iġhammar f'Haroset tal-Gentili.

3 U wlied Iżrael għajtu lill-Mulej: għax Ġabin kellu disa' mitt mirkeb tal-hadid; u kien ilu ghoxrin sena jahqar lil ulied Iżrael.

4 U Debora, mara profeta, mart Laffidot, kienet tagħmel haqq minn Iżrael dak iż-żmien.

5 U hi kienet toqghod bil-qieghda taht it-tamra ta' Debora, bejn Rama u Betel, f'art il-gholjiet ta' Efrajm: u wlied Iżrael kienu jitilghu għandha għall-haqq.

6 U bagħtet issejjaħ lil Barak, bin Abinogham, minn Kedes ta' Naftali, u qaltu: Jaqaw il-Mulej, Alla ta' Iżrael ma tax din l-ordni? Mur, u iġbed lejn il-muntanja Tabor, u hu miegħek għaxart elef raġel minn ulied Naftali, u minn ulied Żebulun.

7 U jien iṅgiblek hdejn wied Kişon lil Sisra, il-kmandant ta' l-eżerċtu ta' Ġabin, bl-imriekek tiegħu u l-kotra tiegħu; u jien nerħih f'idejk.

8 U Barak wegħiba: Jekk tiġi miegħi, immur: iżda jekk ma tiġix miegħi, ma mmurx.

9 U qalet: Sgur li niġi miegħek: madankollu, il-vjaġġ li sa tagħmel mhux sa jkun għall-fohrija tiegħek; għax il-Mulej ibigh lil Sisra f'id mara. U Debora qamet, u marret ma' Barak Kedes.

10 U Barak sejjaħ lil Żebulun u lil Naftali hdejn Kedes; u telghu miegħu għaxart elef raġel: u Debora wkoll telgħet miegħu.

11 Issa Heber il-Keni, li kien minn ulied Hobab, haten Mose, infired mill-Kenin, u waqqaf it-tinda tiegħu hdejn il-balluta f'Sagħnannim, hdejn Kedes.

12 U habbru lil Sisra li Barak, bin Abinogham, tala' fuq il-muntanja Tabor.

13 U Sisra ġabar l-imriekek tiegħu kollha, disa' mitt mirkeb tal-hadid, u n-nies kollha li kellu miegħu, minn Haroset tal-Gentili sa wied Kişon.

14 U Debora qalet lil Barak: Qum; ghax dan hu l-jum li fih il-Mulej reha lil Sisra f'idejk: ma hariġx il-Mulej quddiemek? U Barak niżel minn fuq il-muntanja Tabor, u għaxart elef raġel warajh.

15 U l-Mulej hawwad lil Sisra, u l-imriekeb tiegħu kollha, u l-eżerċtu tiegħu kollu, b'xifer is-sejf, quddiem Barak; u Sisra niżel minn fuq il-mirkekb tiegħu, u harab b'riġlejh.

16 Iżda Barak baqa' sejjer wara l-imriekekb, u wara l-eżerċtu, sa Haroset tal-Gentili: u l-eżerċtu kollu ta' Sisra waqqa' taht is-sejf; u ma baqax wiehed haj.

17 Iżda Sisra harab b'riġlejh lejn it-tinda ta' Gagħel, mart Heber il-Keni: ghax kien hemm is-sliem bejn Gabin, sultan ta' Hasor, u bejn dar Heber il-Keni.

18 U Gagħel harġet tilqa' lil Sisra, u qaltu: Idhol, sidi, idhol għandi; la tibzax. U wara li dahal għandha fit-tinda, għattietu bi gverta.

19 U qalilha: Aghtini f'it ilma, nitobok, biex nixrob; ghax bini l-ghatx u fethet fl-ixkun halib, u tagħtu jixrob, u għattietu.

20 U qalilha: Oqgħod f'bieb it-tinda, u jekk jiġi xi hadd u jistaqsik, iġhidlek: Hawn xi hadd? għidlu: Le.

21 Imbagħad Gagħel, mart Heber, hadet wited tat-tinda, u qabdet f'idha l-martell, u dahlet hdejh bil-mod, u wahlit l-wited ġo nghasu, u nifed sa ġo l-art: ghax kien imtaqqal bin-nghas u għajjen. U miet.

22 U, ara, billi Barak baqa' ġej wara Sisra, Gagħel harġet tilqgħu, u qaltu: Ejja, u nurik ir-raġel li qieghed f'it-tex. U malli dahal fit-tinda tagħha, ara, Sisra kien mixhut mejjet, u l-wited kien f'nghasu.

23 Hekk il-Mulej rażzan dak in-nhar lil Gabin, sultan ta' Kanghan, quddiem ulied Izrael.

24 U id ulied Izrael baqgħet dejjem tagħfas u tagħfas fuq Gabin, sultan ta' Kanghan, sama qerdu lil Gabin, sultan ta' Kanghan.

5 U dak in-nhar Debora għanniet ma' Barak, bin Abinogham, billi qalu:

2 Talli l-mexxejja mexxew il-poplu f'Izrael; talli l-poplu nġhata minn rajh, bierku l-Mulej!

3 Isimghu, o slaten; agħtu widen, o kbarat; jien, iva, jien, nġhanni lill-Mulej; fohrija nġhanni lill-Mulej, Alla ta' Izrael.

4 Mulej, int u hierēg minn Seghir; int u ġej mir-raba' ta' Edom, triegħdet l-art, u s-smewwiet qattru, u s-shab ukoll qattru l-ilma.

5 Il-muntanji theżħu quddiem il-Mulej, anki dan is-Sinaj, quddiem il-Mulej, Alla ta' Izrael.

6 Fi żmien Samgar, bin Ghanat, fi żmien Gagħel, it-triqat kienu abbandunati, u l-vjaġġaturi mxew fi triqat im-ghawġa.

7 In-nies tar-rhula naqsu, naqsu f'Izrael; naqsu sama qomt jien, Debora; sama qomt jien, omm f'Izrael.

8 Hatru allat godda; u ġiehom il-gwerra fi bwiebhom: la tarka u lanqas lanza ma kienet tidher f'erbgħin elf f'Izrael.

9 Qalbi toħroġ lejn il-kmandanti ta' Izrael, il-voluntieri fost il-poplu. Bierku l-Mulej!

10 Intom li rekbin fuq ħmariet bojod; intom li mixħutin fuq twapet jiswew il-flus, u intom li mexjin fit-triq, għarrfu dan.

11 Għid mill-agħjat ta' l-arċieri, hdejn l-ibjar, hemm itennu l-egħmejjel ta' haqq il-Mulej, l-egħmejjel ta' haqq man-nies tar-rhula tiegħu f'Izrael: imbagħad il-poplu tal-Mulej niżel lejn il-bwieb.

12 Stenbah, stenbah, o Debora: stenbah, stenbah, għanni għanja: qum, o Barak, u hu l-ilsiera tiegħek, o bin Abinogham.

13 Imbagħad niżel il-fdal tan-nobbli; il-poplu tal-Mulej niżel għandi kontra s-segħhanin.

14 Minn Efrajm niżlu dawk li l-għerq tagħhom hu f'Għamaleq, warajk, Benjamin, ma' niesek; minn Makir niżlu l-kmandanti, u minn Żebulun dawk li jżommu l-hatar tal-kmand.

15 U l-prinċipijiet ta' Issakar kienu ma' Debora; bħal ma kien Issakar, hekk kien Barak; fil-wied ġrew għal warajh; fost it-taqsimiet ta' Ruben kien hemm fehmiel kbar ta' mohħ.

16 Għalix qgħadt qalb l-imqawel, biex tisma' t-tisfir għall-imrieħel? Fost id-diviżjonijiet ta' Ruben kien hemm fehmiel kbar ta' mohħ.

17 Gilgħad baqa' 'l hinn mill-Ġurdan: u Dan għala qagħad fuq l-iġfna tiegħu? Aser qagħad hdejn xatt il-bahar, u għammar fil-portijiet tiegħu.

18 Żebulun u Naftali kienu poplu li ma jqisx hajtu għall-mewt fuq il-ġholjiet tar-raba'.

19 Ġew is-slaten, u tqabdu; imbagħad tqabdu s-slaten ta' Kanghan f'Taġhanak, hdejn l-ilmijiet ta' Megiddo; huma ma hadux qlieġ ta' fus.

20 Mis-sema tqabdu l-kwiekekb; il-kwiekekb fi triqathom tqabdu ma' Sisra.

21 Wied Kison għarrhom, dak il-wied antik, il-wied Kison. O ruħi, imxi 'l quddiem b'qawwa.

22 Imbagħad habbtu ma' l-art dwiefer iż-żwiemel, u libtu; libtu l-gwerrieri tagħhom mahrubin.

23 Isħtu 'l Meroz, qal l-aṅġlu tal-Mulej; isħtu, isħtu lil dawk li jgħammru fiha, ghax

ma gewx ighinu l-Mulej, ghall-ghajnuna tal-Mulej kontra l-gwerrieri.

24 Imbierka Gaghel, mart Heber, il-Keni; l-aktar imbierka fost in-nisa taht it-tined.

25 Talab l-ilma, u taghtu l-halib; u f'dixx mill-isbah newlitlu l-baqta.

26 Meddet idha ghall-wited, u b'idha l-leminjia qabdet il-martell tal-haddiema; u bil-martell darbet lil Sisra, sahqitlu rasu; kissritlu u nifditlu nghasu.

27 Hdejn ringlejha miel, u waqa', inxtehet; bejn ringlejha miel, waqa'; fejn miel, hemm waqa' mejjet.

28 Omm Sisra xirfet minn tieqa, u ghajtet mit-tieqa mxebbka: Ghaliex jiddawwar daqshekk ma jigi l-mirkeb tieghu? Ghaliex iduru bil-mod ir-roti tal-mirkeb tieghu?

29 L-eghref nisa kbarat taghha jwigbuha, izda hi ttenni t-twegiba lilha nfisha:

30 Ma sabux, m'humiex jaqsmu l-priza? Xebba, zewg xebbiet ghal kull ragel; priza ta' xaqaq miżbughin lil Sisra; priza ta' xaqaq miżbughin, irrakkmati; zewg xaqaq miżbughin, irrakkmati, ghal għonqi bhala priza?

31 Hekk, halli l-eghdewwa tieghek kollha jinqerdu, o Mulej; imma dawk kollha li jhobbuh ha jkun bhax-xemx xhin tohrog fil-qawwa taghha. U l-art striehet erbghin sena.

6 U wlied Izrael ghamlu dak li hu hazin f'ghajnejn il-Mulej; u l-Mulej irhiehom f'idejn Midjan ghal seba' snin.

2 U id Midjan kienet qalila kontra Izrael: u minhabba l-Midjanin ulied Izrael ghamlu għalihom dawk l-ghorniet li hemm fil-muntanji, u l-eghrien, u l-gholjiet qawwiya.

3 Ghax kien jigi, meta l-Izraelin kienu jizirghu, illi l-Midjanin u l-Ghamalqin, u wlied il-lvant kienu jitolghu, u jmorru għalihom.

4 U kienu jwaqqfu l-kampijiet kontra l-Izraelin, u jeqirdu l-prodotti kollha ta' l-art, sa hdejn Gaza, u ma kienu jhallu xejn għall-hajja f'Izrael, u la nghan, u la gñedes, u la hmira.

5 Ghax huma kienu jitolghu bl-imriehel taghhom u t-tined taghhom, u kienu jigu b'kotra daqs il-gradijiet; ghax sew huma, u sew l-igmla taghhom. kienu bla ghadd: u kienu jidhlu fl-art biex jeqirduha.

6 U Izrael staqar wisq minhabba l-Midjanin; u wlied Izrael ghajtu lill-Mulej.

7 U gara, meta wlied Izrael ghajtu lill-Mulej minhabba l-Midjanin,

8 Illi l-Mulej baghat profeta lill-ulied Izrael, li qalilhom: Hekk ighid il-Mulej, Alla ta' Izrael: Jien tellajtkom mill-Egittu, u hriqtkom minn dar il-jasar;

9 U hlistkom minn id l-Egizzjani, u

minn id dawk kollha li kienu jahqrukum u keccjthom minn quddiemkom, u tajtkom arthom;

10 U ghidtilkom: Jiena l-Mulej, Alla taghkom; la tibzghux mill-allat ta' l-Amurrin, li f'arthom qeghdin tghammru: izda intom ma smajtux minn lehni.

11 U gie hemm anglu tal-Mulej; u qaghad taht il-balluta li kienet f'Ghofra, li hi ta' Gowas l-Abighezri: u ibnu Gedghon kien idoqq il-qamh hdejn il-maghsar ta' l-inbid, biex jahbih mill-Midjanin.

12 U deherlu l-anglu tal-Mulej, u qallu: Il-Mulej mieghek, o gwerrier qawwi.

13 U Gedghon qallu: O Sidi, jekk il-Mulej maghna, ghaliex għalna dan kollu? Fejn huma l-mirakli tieghu kollha li qalulna bihom missirijietna, meta qalulna: Ma tellagħniex mill-Egittu l-Mulej? Izda issa l-Mulej telaqna, u rhiena f'idejn il-Midjanin.

14 U l-Mulej dar lejha, u qallu: Mur b'dil-qawwa tieghek, u ehles lill-Izrael minn id il-Midjanin: minieħ jien li bghattek?

15 U qallu: O Sidi, biex nehles lill-Izrael? Ara, il-familja tieghi hi l-ifqar f'Manasse, u jien l-izghar f'dar missieri.

16 U l-Mulej qallu: Sgur li jien inkun mieghek, u int teqred lil Midjan bhal ragel wiehed.

17 U qallu Gedghon: Jekk sibt hniena f'ghajnejk, urini ghelm li int qieghed titkellem mieghi.

18 La twarrabx minn hawn, nitolbok, sama narga nigħ hdejk, u nigħ il-ghotja tieghi, u nqeghida quddiemek. U l-Mulej wiegħbu: Noqghod sama targa' tigi.

19 U Gedghon dahal id-dar, u hejja gidi, u efa tqiq mahdum ftajjar bla hmira, il-laham qieghdu f'qoffa, u l-meraħ qieghdu f'borma, u gibhomlu taht il-balluta, u qeghidhomlu quddiemu.

20 U l-anglu tal-Mulej qallu: Hu l-laham u l-ftajjar bla hmira, u qeghidhom fuq din il-blata, u sawwab il-meraħ. U hekk ghamel.

21 Imbaghad l-anglu tal-Mulej medd tarf il-hatar li kellu f'idu, u mess il-laham u l-ftajjar bla hmira; u hemm hareg nar mill-blata, li haraq il-laham u l-ftajjar bla hmira. Imbaghad l-anglu tal-Mulej għab minn quddiem ghajnejh.

22 U xhin Gedghon ra li kien anglu tal-Mulej, Gedghon qal: Ah! o Sidi, o Mulej! ghax rajt jien anglu tal-Mulej wicc imb'wicc.

23 U l-Mulej qallu: Sliem għalik; la tibzax: ma tmutx:

24 Imbaghad Gedghon bena altar hemm lill-Mulej, u semmieħ: Jehovah-Salom: sallum għadu f'Ghofra tal-Abighezrin.

25 U gara dak il-lejl, illi l-Mulej qallu: Hu l-gendus ta' missierek, u t-tieni gendus

ta' seba' snin, u garraf l-altar ta' Baghal, li missierek ghandu, u qatta' l-Axera ta' madwaru:

26 U ibni altar lill-Mulej, Alla tieghek, fuq ras din il-gholja, u qiegheed kollox kif imiss, imbaghad hu t-tieni gendus, u offri sagrificċju mahruq bil-hatab t'Axera li sa tqatta'.

27 Imbaghad Gedghon ha ghaxart irgiel mill-qaddejja tieghu, u ghamel bhal ma qallu l-Mulej: u gara, billi baża' minn dar missieru, u l-irgiel tal-belt, li jagħmel dan b'inhar, ghamlu bil-lejl.

28 U xhin l-irgiel tal-belt qamu kmieni filghodu, ara, l-altar ta' Baghal kien imgarraf, u l-Axera li kienet hdejh mqattgħa, u t-tieni gendus kien offrut fuq l-altar li kien mibni.

29 U qalu wiehed lill-iehor: Min għamel dan? U xhin staqsew u fittxu, qalu: Gedghon, bin Gowas, għamel dan.

30 Imbaghad l-irgiel tal-belt qalu lil Gowas: Ohroġ lil ibnek, ha jmut: ghax garraf l-altar ta' Baghal, u qatta' l-Axera ta' hdejh.

31 U Gowas qal lil dawk kollha li kienu weqfin kontriħ: Tridu intom taqbuż għall-Baghal? tridu teħisuh? Min jaqbeż għalih sa filghodu jkun maqtul: jekk alla hu, jaqbeż għalih innifsu, talli garrfu l-altar tieghu.

32 Għalhekk dak in-nhar lil Gedghon semmieh Gerubbagħal, u qal: Ha jithallas Baghal minnu, talli garraf l-altar tieghu.

33 Imbaghad il-Midjanin kollha, u l-Għamalqin, u wlied il-ivant ingemghu flimkien, għadew il-Gurdan, u waqqfu l-kamp f'wied Giżragħel.

34 U l-Ispiritu tal-Mulej mela lil Gedghon, u daqq it-tromba; u l-Abigheż-rin ingemghu warajh.

35 U bagħat messagġiera f'Manasse kollha; u ngemghu huma wkoll għal warajh: u bagħat messagġiera f'Aser, u f'Zebulun, u f'Naftali; u telghu jiltaqqghu magħhom.

36 U Gedghon qal lil Alla: Jekk inti teħles b'idi lil Iżrael, bhal ma għidt,

37 Ara, jien sa nqiegheed dil-geżża suf fuq l-andar; u jekk in-nida tkun fuq il-geżża weħidha, u fuq l-art kollha jkun niexef, jien imbaghad nagħraf li inti teħles b'idi lil Iżrael kif għidt int.

38 U hekk kien: ghax Gedghon qam kmieni filghodu, u għasar il-geżża, u hareġ minnha nida mimli skutella ilma.

39 U Gedghon qal lil Alla: Ha ma jixgħelx għadbek għalija; jien nitkellem did-darba biss: ha ngarrbek, nitolbok, did-darba biss bil-geżża, ha jkun niexef issa fuq il-geżża weħidha, u fuq l-art kollha tkun in-nida.

40 U l-Mulej għamel hekk dak il-lejl: ghax kien niexef biss fuq il-geżża, u kien hemm in-nida fuq l-art kollha.

7 Imbagheed Gerubbagħal, li hu Gedghon, u n-nies kollha li kienu mieghu, qamu kmieni filghodu, u waqqfu l-kamp hdejn għajn Ħarod: u l-kamp tal-Midjanin kien lejn it-tramuntana ta' dak ta' Gedghon, hdejn il-gholja ta' Mori, fil-wied.

2 U l-Mulej qal lil Gedghon: In-nies li għandek miegħek huma żżejjed biex nerħi lill-Midjanin f'idejhom, li ma jiftaħarx Iżrael minn fuqi, u jgħid: Idi stess hełsitni.

3 Eija, mela, issa, u niedi li jisma' l-poplu, għid: Kull min hu beżżieghi, u bla hila, ha jarga' lura, u jitlaq kmieni mill-muntanja ta' Gilgħad. U reġghu lura tnejn u ghoxrin elf mill-poplu; u baqghu ghaxart elef.

4 U l-Mulej qal lil Gedghon: Il-poplu għadu hafna; niżżilhom hdejn l-ilma, u ngarrabhomlok hemm. Min nġhidlek: Dan jiġi miegħek, hu jiġi miegħek, u kull min nġhidlek: Dan ma jiġix miegħek, hu ma jiġix miegħek.

5 Għalhekk hu niżżel in-nies hdejn l-ilma: u l-Mulej qal lil Gedghon: Kull min jilgħaq l-ilma b'islienu, bhal ma jilagħqu kelb, qiegħdu għalih; u kull min jinzel għarkubbejħ biex jixrob, qiegħdu għalih.

6 U l-ghadd ta' dawk li lagħqu l-ilma, billi qiegħdu idhom ma' fommhom, kien tliet mitt raġel: il-bqija tan-nies kollha niżu għarkubbejħom biex jixorbu l-ilma.

7 U l-Mulej qal lil Gedghon: Bit-tliet mitt raġel li lagħqu l-ilma nehłiskom, u nerħi l-Midjanin f'idejħ: u halli l-bqija tan-nies kollha jmorru kulhadd lejn daru.

8 Imbaghad it-tliet mitt raġel hadu f'idejħom l-ikel tal-poplu, u t-trombi tieghu; u Gedghon bagħat lil Iżraelin kollha li kien baqa' kulhadd lejn it-tinda tieghu, u baqghu mieghu dawk it-tliet mitt raġel. Issa l-kamp ta' Midjan kien għal taħtu fil-wied.

9 U gara f'dak il-lejl, illi l-Mulej qallu: Qum, inzel fil-kamp, ghax irħejtu f'idejħ.

10 Jekk int tibża' tinzel, inzel int u Pura, il-qaddej tiegħek, fil-kamp:

11 U ssamma' x'ighidu; u mbaghad jitqawwew idejħ, biex tinzel fil-kamp. U niżel hu u Pura, il-qaddej tieghu, sa hdejn il-ghases ta' quddiem tal-kamp.

12 U l-Midjanin u l-Għamalqin, u wlied il-ivant kienu mixħutin fil-wied bħal kotra ġradijiet; u l-iġmla tagħhom kienu bla għadd, bħall-kotra tar-ramel f'xatt il-baħar.

13 U xhin ġed Gedghon, ara, sama' raġel iġħid lil sieħbu ħolma. Kien qiegħed iġħidlu: Ara, ħłomt ħolma, u nara ftira tal-hobz tax-xħir titgerbeħ fil-kamp ta' Midjan, u ġiet hdejn tinda, u laqħitha, u waqgħet, u qalbitha ta' taħt fuq; u t-tinda waqgħet.

14 U siehbu wiegħu, u qallu: Dan mhux hliet is-sejfa ta' Gedghon, bin Gowas, raġel ta' Izrael: għax f'idu l-Mulej reha lil Midjan u l-kamp kollu.

15 U ġara, malli Gedghon sama' hbir il-holma, u t-tifsira tagħha, illi ta qima lil Alla, u raġa lejn il-kamp ta' Izrael, u qal: Qumu: għax il-Mulej reha f'idejkom il-kamp ta' Midjan.

16 U qassam it-tliet mitt raġel fi tliet qtajja, u tahom trombi f'idhom ilkoll, u ġarar vojti, u torċi go nofs il-ġarar;

17 U qalilhom: Harsu lejja, u aghmlu bhali: u, ara, malli nidhol f'tarf il-kamp, bhall ma naghmel jien, hekk tagħmlu intom.

18 Malli ndoqq it-tromba, jien u daww kollha ta' miegħi, doqqu t-trombi intom ukoll madwar il-kamp kollu, u għidu: Għall-Mulej u għal Gedghon.

19 Gie Gedghon u l-mitt raġel li kellu miegħu f'tarf il-kamp, fil-bidu tas-sahra tan-nofs, fil-hin li jjaqmu l-ghases; u daqqu t-trombi, u kissru l-ġarar li kellhom f'idejhom.

20 U t-tliet qtajja daqqu t-trombi, u kissru l-ġarar, u qabdu f'idhom ix-xellugija t-torċi, u f'idhom il-leminija t-tromba biex idoqqu, u għajtu: Sejfa għall-Mulej u għal Gedghon.

21 U baqqu kulhadd fejn kien madwar il-kamp; u n-nies kollha tal-kamp qabdu jġiru, u jgħajtu, huma u jaharbu.

22 U xhin daqqew it-tliet mitt tromba, il-Mulej dawwar is-sejfa ta' kull wiehed kontra siehbu, u kontra l-eżerċtu kollu: u l-eżerċtu harab sa Bet-Sitta, lejn Serera, sa xatt Abel-Mehula, hdejn Tabbat.

23 U ngemghu r-rgiel ta' Izrael minn Naftali, u minn Aser, u minn Manasse kollu, u telqu għal wara Midjan.

24 U Gedghon baġat messaggjiera fi-art tal-gholjiet kollha ta' Efrajm, iġhidu: Inzlu, ilqgħu lil Midjan, zommulhom l-ilma sa Bet-Bara u l-Gurdan.

25 U qabdu ż-żewġ mexxejja ta' Midjan, Ghoreb u Zeb; u qatlu lil Ghoreb fuq il-blata ta' Ghoreb, u lil Zeb qatlu fil-magħsar ta' Zeb, u baqqu sejrjn wara Midjan, u giebu rjus Ghoreb u Zeb lil Gedghon in-naha l-oħra tal-Gurdan.

8 U l-irġiel ta' Efrajm qalu lil Gedghon: Għax għamiltilna hekk, li ma sejjahit-niex meta mort titqabad ma' Midjan? U haduha miegħu bl-ahrax.

2 U qalilhom: X'għamilt jien hdejkom? Mhux ahjar irċippa ta' Efrajm mill-ġabra ta' Abighezer?

3 Alla reha f'idejkom il-mexxejja ta' Midjan, Ghoreb u Zeb: u xi stajt jien naghmel bhalkom? U birdet is-sahna li kellhom għalih, xhin qalilhom dal-kljem.

4 U Gedghon wasal hdejn il-Gurdan,

u għaddih, hu, u t-tliet mitt raġel li kienu miegħu, li għalkemm kienu għajjenin, baqqu jġiru wara l-ghadu.

5 U qal lil-irġiel ta' Sukkot: Aġtu, nitlobkom, ftajjar tal-hobż lin-nies li għandi ma' saqajja; għax huma għajjenin, u jien qieghed nigri wara Zebah u Salmunna, slaten ta' Midjan.

6 U l-mexxejja ta' Sukkot qalu: Jaqaw idejn Zebah u Salmunna huma f'idejki biex nagħtu l-hobż lill-eżerċtu tiegħek?

7 U qal Gedghon: Għalhekk meta l-Mulej jagħti 'l Zebah u lil Salmunna f'idejja, jien intertqilkom ġisimkom bix-xewk tad-deżert u bil-gholliġ.

8 U minn hemm tala' Penwel, u qalilhom hekk ukoll: u l-irġiel ta' Penwel wiġbuh bhall ma wiġbuh l-irġiel ta' Sukkot.

9 U lill-irġiel ta' Penwel qalilhom ukoll: Meta nargħ' lura bis-sliem, ingarraf dat-torri.

10 Issa Zebah u Salmunna kienu f'Karkor, u l-eżerċiti tagħhom magħhom, madwar hmistax-il elf, kulma kien baqa' mill-eżerċiti kollha ta' wlied il-lvant: għax il-mejtin kienu mija u ghoxrin elf raġel li jhaddmu s-sejfa.

11 U Gedghon tala' mit-triq ta' daww li jghammru fit-tined, fuq in-naha tal-lvant ta' Nobah u ta' Gogbegħa, u habat għall-eżerċtu li kien bla hsieb.

12 U meta harbu Zebah u Salmunna, hu għamel għal warajhom, u qabad iż-żewġ slaten ta' Midjan, Zebah u Salmunna, u harbat l-eżerċtu kollu.

13 U Gedghon, bin Gowas, raġa' lura mit-taqbida qabel ma telgħet ix-xemx,

14 U qabad żaġħuż mill-irġiel ta' Sukkot, u staqsieh: u ż-żaġħuż kitiblu l-prinċipijiet ta' Sukkot, u x-xjuh tagħha, sebgha u sebghin raġel.

15 U mar għand in-nies ta' Sukkot, u qalilhom: Ara, hawn huma Zebah u Salmunna, li għajjartuni bihom, billi għidtu: Jaqaw idejn Zebah u Salmunna huma f'idejki issa, biex nagħtu l-hobż lin-nies tiegħek li huma għajjenin?

16 U qabad ix-xjuh tal-belt, u xewk tax-xaġri u għolliġ, u bihom ikkastiga lill-irġiel ta' Sukkot.

17 U ġarraf it-torri ta' Penwel, u qatel lin-nies tal-belt.

18 Imbagħad qal lil Zebah u lil Salmunna: Kif kienu r-rgiel li qtiltu f'Tabor? U wiġbuh: Jixbu lilek, kull wiehed kien donnu bin sultan.

19 U qal: Kienu hutu, ulied ommi: daqs kemm hu haj il-Mulej, li kieku hallejtuhom hajjin, ma kontx noqtolkom.

20 U qal lil Geter, ibnu l-kbir: Isa, oqtolhom. Izda ż-żaġħuż ma silitx sejfu: għax baża', billi kien għadu żaġħuż.

21 U Zebah u Salmunna qalu: Qum

int, u nxehtet fuqna: għax bħalma hu r-raġel, hekk hi saħtu. U Gedghon qam, u qatel lil Zebah u lil Salmunna, u ha n-nofs qomra li kienu ma' għonq l-iġmla tagħhom.

22 Imbagħad l-irġiel ta' Izrael qalu lil Gedghon: Ahkem fuqna, int u ibnek, u bin ibnek ukoll: għax int hlistna minn id Midjan.

23 Izda Gedghon wegħibhom: Jien ma naxxim fuqkom, u lanqas ibni ma jahkem fuqkom: hu l-Mulej li jahkem fuqkom!

24 Imbagħad Gedghon qalilhom: Haga waħda nixtieq minn għandkom: li kull wiehed minnkom jagħtini l-imsielet tad-deheb li hadtu. (Għax l-egħdewwa kellhom imsielet tad-deheb billi kienu Ismagħlin.)

25 U dawk wiġub: Naqtuhomlok bil-qalb kollha. U firxu mantar, li fuqu kull wiehed tafa' l-imsielet li ha.

26 U l-użin ta' l-imsielet tad-deheb li talabhom kien ta' elf u seba' mitt xekel tad-deheb barra min-nofs qomra, u l-imsielet, u l-ilbiesi tal-porpra li kienu fuq is-slaten ta' Midjan, u barra mill-hnienaq li kienu madwar għonq l-iġmla tagħhom.

27 U Gedghon għamlu efod, u qieghdu fil-belt tiegħu, f'Għofra: u Izrael kollu mar hemm jiżni warajh: u l-efod sar nabsa għal Gedghon, u għal daru.

28 Hekk Midjan kien imrazżan quddiem ulied Izrael, u ma rafax iżjed rasu, u l-pajjiż kellu l-mistrieħ erbghin sena, ma' tul haġet Gedghon.

29 U Gerubbagħal, bin Gowas, mar u għamar f'daru.

30 U Gedghon kellu sebghin tifel, li harġu minnu għax kellu hafna nisa.

31 U l-konkubina tiegħu, li kienet f'Sikem, widditlu hi wkoll tifel, u semmieh Abimelek.

32 Imbagħad Gedghon, bin Gowas, miet fi xjuħija tajba, u kien midfun fil-qabar ta' Gowas, missieru, f'Għofra ta' l-Abigheżrin.

33 U gara, malli Gedghon miet, illi wlied Izrael reġġu daru, u bdew jiżnu mal-Bagħalim, u għamlu lil Bagħal-Berit bħala alla tagħhom.

34 U wlied Izrael ma baqgħux jiftakru fil-Mulej, Alla tagħhom, li helishom minn id l-egħdewwa tagħhom kollha fuq kull naha:

35 U lanqas ma wrew hniena ma' dar Gerubbagħal, li hu Gedghon, għall-gid li għamel ma' Izrael.

9 U Abimelek, bin Gerubbagħal, mar Sikem għand hut ommu, u kellem lilhom, u lill-familja kollha ta' dar missier ommu, billi qalilhom:

2 Għidu, nitlobkom, lin-nies kollha ta' Sikem fejn jisimgħukom: X'inhu l-aħjar

għalikom, li jahkmu fuqkom sebghin raġel, ulied Gerubbagħal kollha, jew li jahkem fuqkom raġel wiehed? Ftakru wkoll li jien għadamkom u lahamkom.

3 U hut ommu kellmu dal-kliem kollu għalih lin-nies kollha ta' Sikem; u qalbhom mietet lejn Abimelek; għax qalu: Huna huwa.

4 U tawh sebghin biċċa tal-fidda minn dar Bagħal-Berit, u bihom Abimelek kera nies li ma jiswew għal xejn, u li ma jimpurtahom minn xejn, u marru warajh.

5 U mar f'dar missieru, f'Għofra, u qatel lil hutu, ulied Gerubbagħal, sebghin raġel, fuq gebla waħda: izda baqa' biss Gotam, bin Gerubbagħal iż-zgħir; għax inheba.

6 U n-nies kollha ta' Sikem, u d-dar kollha ta' Millo ingemghu, u marru jagħmlu lil Abimelek sultan, hdejn il-balluta tal-plier li hemm Sikem.

7 U Gotam, billi sar jaf b'dil-haga, mar u qagħad fuq ras il-muntanja ta' Gerizim, rafa' leħnu, sejjah, u qalilhom: Isimgħuni, o nies ta' Sikem, biex Alla jismagħkom!

8 Darba marru s-sigar biex jidilkus sultan halli jsaltan fuqhom: u qalu liż-zebbuġa: Saltan int fuqna.

9 Izda ż-zebbuġa wegħibhom: Inhalli jien zejti, li bih Alla u l-bnedmin jitwegħgu, biex immur nixxejjer fuq is-sigar?

10 U s-sigar qalu lit-tina: Ejja inti saltan fuqna.

11 Izda t-tina wegħibhom: Inhalli jien il-hlewwa tiegħi, u l-frott tiegħi tajjeb, u mmur nixxejjer fuq is-sigar?

12 Imbagħad is-sigar qalu lid-dielja: Ejja inti saltan fuqna.

13 U wegħibhom id-dielja: Inhalli jien l-inbid tiegħi, li jferrah lil Alla u lill-bniedem, u mmur nixxejjer fuq is-sigar?

14 Imbagħad is-sigar kollha qalu lill-gholliq: Ejja inti saltan fuqna.

15 U l-gholliq wieġeb lis-sigar: Jekk tassaw tridu tidilkus lili sultan fuqkom, ejjew skennew taht delli: jekk le, ha johroġ nar mill-gholliq, u jahraq iċ-ċedru tal-Libanu.

16 Issa, mela, jekk bis-sewwa u bil-haqq għamiltu lil Abimelek sultan; u jekk imxejtu tajjeb ma' Gerubbagħal u ma' daru; u jekk raddejtulu skond eghmil idiejh;

17 (Għax missieri tqabad għalikom, ma bażax għal haġtu, u heliskom minn id Midjan:

18 U intom qomtu għal dar missieri llum, u qtiltu lil uliedu, sebghin raġel, fuq gebla waħda, u għamiltu sultan lil Abimelek, bin il-qaddejja tiegħu, fuq in-nies ta' Sikem, għax hu hukom;)

19 Jekk imxejtu bis-sewwa u bil-haqq ma' Gerubbagħal u ma' daru llum, ifirhu mela b'Abimelek, u ha jifrah hu wkoll bikom:

20 Izda jekk le, ha johroġ nar minn Abimelek, u jibla' n-nies ta' Sikem, u dar Millo; u ha johroġ nar min-nies ta' Sikem, u minn dar Millo, u jibla' lil Abimelek.

21 U Gotam harab, u ghasfar, u mar Bir, u ghammar hemm, minhabba Abimelek, huh.

22 Meta Abimelek kien hakem tletin sena fuq Izrael,

23 Alla baghat spirtu hazin bejn Abimelek u bejn in-nies ta' Sikem; u n-nies ta' Sikem imxew bil-qerq ma' Abimelek:

24 Biex tithallas id-dnewwa maghmula lis-sebghin tifel ta' Gerubbaghal, u demmhom jaqa' fuq Abimelek, huhom, li qatilhom; u fuq in-nies ta' Sikem, li ghenh biex joqtol lil hutu.

25 U n-nies ta' Sikem qeghdulu ghasas mohbiya fuq rjus il-nuntanji, li kienu jisirqu lil kull min kien ighaddi minn hdejhom mit-triq; u dan habbruh lil Abimelek.

26 U Gaghal, bin Ghebed, gie ma' hutu u ghaddew Sikem: u s-Sikemin kellhom fidi qawwija fih.

27 U harġu fir-raba', u ġabru l-eghneb tad-dwieli taghhom, u ghaffġuh, u ghamlu ghors, u dahlu f'dar alla taghhom, u kienu u xorbu, u sehtu lil Abimelek.

28 U Gaghal, bin Ghebed, qal: Min hu Abimelek, u min hu Sikem, biex naqdu lil Abimelek? Jaqaw mhux bin Gerubbaghal? U Zebul mhux l-uffiċjal tiegħu? Aqdu intom lin-nies ta' Hamor, missier Sikem: izda ahna ghaliex ghandna naqdu lil Abimelek?

29 Li kelli dawn in-nies f'idejja, kont innehhi lil Abimelek! U qal lil Abimelek: Kabbar l-ezerċtu tiegħu, u ohroġ.

30 U malli Zebul, il-hakem tal-belt, sama' kliem Gaghal, bin Ghebed, ghadbu xeghel.

31 U baghat messaggjiera bil-mohbi lil Abimelek ighidulu: Ara, Gaghal, bin Ghebed, u hutu ġew Sikem; u, ara, huma qeghdin ixewxu l-belt ghalik.

32 Issa, mela, qum bil-lejl, int u n-nies li ghandek miegħu, u oqghod mohbi ghassas fir-raba':

33 U jiġri filghodu, ma tluh ix-xemx, illi inti tqum kmieni, u tahtat għall-belt: u, ara, malli johorġu ghalik, hu u n-nies li ghandu miegħu; int imbaghad tista' taghmlilhom kulma jkun hemm bżonn.

34 U Abimelek qam, u n-nies kollha li kienu miegħu, bil-lejl, u qagħdu għassa hdejn Sikem f'erba' qtajja.

35 U Gaghal, bin Ghebed, hareġ, u waqaf fid-dahla ta' bieb il-belt; u Abimelek qam, u n-nies li kellu miegħu, mill-mohba.

36 U malli Gaghal ra l-poplu, qal lil Zebul: Ara, poplu niezel minn irjus il-

muntanji. U Zebul qallu: Int qieghed tara dell il-muntanji bhal nies.

37 U raġa' qal Gaghal: Ara, poplu niezel min-nofs l-art, u qatgħa wahda ġejja mit-triq tal-balluta ta' Meonenim.

38 Imbaghad wiegħbu Zebul: Fejn hu l-ftahir tiegħek issa, li inti ghidt: Min hu Abimelek biex ahna naqduh? Mhux dawn in-nies li inti maqdart? Ohroġ, mela, issa, u tqabad magħhom.

39 U Gaghal hareġ quddiem l-irġiel ta' Sikem, u tqabad ma' Abimelek.

40 U Abimelek għamel għal warajh, u Gaghal harab minn quddiemu; u hafna waqgħu maqtulin u midrubin sad-dahla ta' bieb il-belt.

41 U Abimelek qagħad f'Aruma: u Zebul tafa' l barra lil Gaghal u lil hutu, biex ma joqogħdux Sikem.

42 U ġara l-ghada, li l-poplu hareġ fir-raba', u qalulu b'dan lil Abimelek.

43 U ha l-poplu, u qassamhom fi tliet qtajja, u qagħad ighassas mohbi fir-raba'; u malli ra l-poplu hierieg mill-belt, qam għalihom, u qatilhom.

44 U Abimelek, u l-qatgħa li kellu miegħu, inxehtu u waqf fuq fid-dahla ta' bieb il-belt: u z-zewġ qtajja l-oħra nxehtu fuq kull min kien hemm fir-raba', u qatluhom.

45 U Abimelek dam jahbat għall-belt dak inhar kollu; u ha l-belt, u qatel lin-nies li kien hemm fih; imbaghad ġarraf il-belt, u xerred il-mel fih.

46 U malli semghu dan, in-nies kollha tat-torri ta' Sikem, dahlu fit-torri ta' dar El-Berit.

47 U qalu lil Abimelek li nġemghu n-nies kollha flimkien tat-torri ta' Sikem.

48 U Abimelek tala' fuq il-muntanja ta' Salmon, hu u n-nies kollha li kellu miegħu; u Abimelek ha mannara f'idu, qata' fergha ta' sigra, refagħha, u qegħidha fuq spalltu, u qal lin-nies li kienu miegħu: Li tarawni naghmel, għaġġlu aghmlu bhali:

49 U n-nies kollha qatgħu fergha kull wiehed, u marru wara Abimelek, u qegħduhom hdejn it-torri, u taw in-nar bihom it-torri, u mietu wkoll in-nies kollha tat-torri ta' Sikem, madwar elf irġiel u nisa.

50 Imbaghad Abimelek mar Tebes, u dawwarha, u hadha.

51 Kien hemm torri qawwi f'nofs il-belt, u harbu hemm ir-ġiel kollha u n-nisa, in-nies kollha tal-belt; u sakkru warajhom, u telghu fuq il-bejt tat-torri.

52 U Abimelek gie hdejn it-torri, u habat għalih, u resaq lejn il-bieb tat-torri biex jaharqu bin-nar,

53 Izda mara waddbet il-ġebbla l-fuqqanija ta' mithna għal ras Abimelek, u kissritlu mohhu.

54 Imbaghad sieh malajr iż-zagħżuġh,

li jerfagħlu l-armi, u qallu: Islet sejfek, u oqtolni, biex ma jghidux fuqi: Qatlitu mara. Nifdu ż-żagħżuġ, u miet.

55 U malli l-Iżraelin raw li miet Abimelek, telqu kulhadd lejn daru.

56 U hekk Alla radd lil Abimelek il-ħażen li għamel lil missieru, meta qatel is-sebghin hutu.

57 U Alla radd fuq ras in-nies ta' Sikem il-ħażen kollu li għamlu: u laħqit-hom is-saħta ta' Gotam, bin Gerubbagħal.

10 U wara Abimelek qam biex jehles lil Iżrael Tola, bin Pugħa, bin Dodo, raġel minn Issakar; hu kien joqgħod Samir, f'art il-gholjiet ta' Efrajm.

2 Għamel haqq lil Iżrael tlieta u ghoxrin sena; imbagħad miet, u difnuh Samir.

3 Warajh laħaq Ġajiri l-Gilgħadi, li għamel haqq lil Iżrael tnejn u ghoxrin sena.

4 U kellu tletin tifel jirkbu tletin felu, u kellhom tletin belt, li jghidulhom Ħawwat-Ġajir sa llum, li huma f'art Gilgħad.

5 U Ġajir miet, u difnuh Kamon.

6 U wlied Iżrael reġġhu għamlu l-ħażin f'għajnejn il-Mulej, u qdew lill-Baġħlim, u lill-Għastarot, u lill-allat tas-Sirja, u lill-allat ta' Sidon, u lill-allat ta' Mowab, u lill-allat tal-Għammonin, u lill-allat tal-Filistin, u hallew lill-Mulej, u ma tawhx qima.

7 U għadab il-Mulej xeghel għal Iżrael, u bieghhom f'idejn il-Filistin, u f'idejn ulied Għammon.

8 U dik is-sena għakksu u haqru lil ulied Iżrael: tmintax-il sena haqru lil ulied Iżrael kollha tan-naha l-oħra tal-Gurdan f'art l-Amurrin, f'Gilgħad.

9 U wlied l-Għammonin qasmu l-Gurdan biex jahbtu wkoll għal Guda, u għal Benjamin, u għal dar Efrajm; hekk li Iżrael ingħafas għall-aħħar.

10 U wlied Iżrael għajtu lill-Mulej, billi qalu: Dnibna kontrik sew għax hallejna lil Alla tagħna, u sew għax qdejna lill-Baġħlim.

11 U qal il-Mulej lil ulied Iżrael: Ma hlistkomx jien mill-Eġizzjani, mill-Amurrin, mill-Għammonin, u mill-Filistin?

12 U s-Sidonin ukoll, u l-Għamalqin, u l-Maġhonin, haqrukum; u intom għaj-jattulu, u jien hlistkom minn idejhom.

13 U intom hallejtuni, u qdejtu allat oħra: għalhekk ma nżidx nehlistkom.

14 Morru sejh u l-allat li intom għażil-tuħom; ha jehilsukom huma f'waqt id-dwejjaq tagħkom.

15 U wlied Iżrael qalu lill-Mulej: Dnibna: aghmlilna kulma joġġbok; biss ehlišna llum, nitlobuk.

16 U warrbu minn fosthom l-allat barranin, u qdew il-Mulej; u ruħu ma felhitx aktar għat-tbatjiet ta' Iżrael.

17 Imbagħad ulied l-Għammonin ingemghu, u waqqfu l-kamp f'Gilgħad. U wlied Iżrael ingemghu, u waqqfu l-kamp f'Misfa.

18 U l-poplu, u l-mexxejja ta' Gilgħad qalu wiehed lil iehor: Min hu r-raġel li jibda jitqabad mal-Għammonin? Hu jkun il-kap fuq dawk kollha li jgħammru f'Gilgħad.

11 Issa Ġeftah il-Gilgħadi kien raġel ta' hila kbira, imma kien bin mara żienja: u Gilgħad kien missier Ġeftah.

2 U mart Gilgħad wilditlu wlied; u wlied il-mara kibru, u baġħtu 'l barra lil Ġeftah, u qalulu: Int ma tiritx f'dar missierna; għax int bin mara barranija.

3 Imbagħad Ġeftah ħarab minn hutu, u qaġhad f'art Tob; u nġemghu madwar Ġeftah rġiel li ma jiswew għal xejn, u kienu johorġu miegħu.

4 U ġara fit-tul taż-żmien, illi wlied l-Għammonin għamlu gwerra lil Iżrael.

5 U ġara, meta l-Għammonin għamlu gwerra lil Iżrael, illi x-xjuħ ta' Gilgħad marru jġibu lil Ġeftah minn art Tob:

6 U qalu lil Ġeftah: Ejja u kun il-kap tagħna biex nahbtu għall-Għammonin.

7 U Ġeftah wieġeb lix-xjuħ ta' Gilgħad: Mhux intom bġadħtuni u keċċejtuni 'l barra minn dar missieri? U għala ġejtu għandj issa li intom fil-ġħali?

8 U x-xjuħ ta' Gilgħad qalu lil Ġeftah: Għalhekk issa qegħdin induru fuqek. Ejja magħna, u tqabad mal-Għammonin, u tkun il-kap tagħna fuq kull min iġhammar f'Gilgħad.

9 U Ġeftah qal lix-xjuħ ta' Gilgħad: Jekk terġġhu teħduni d-dar biex nahbat għall-Għammonin, u jerhihom il-Mulej f'idejja, inkun jien il-kap tagħkom?

10 U x-xjuħ ta' Gilgħad wieġbu lil Ġeftah: Ikun xiehed il-Mulej bejnietna, jekk ma naghmlux bħal ma għidt.

11 Imbagħad Ġeftah telaq max-xjuħ ta' Gilgħad, u n-nies għamluh il-kap u l-mexxej tagħhom: u Ġeftah tenna kliemu kollu quddiem il-Mulej f'Misfa.

12 U Ġeftah baġhat messaġġiera lis-sultan ta' wlied Għammon, iġhidulu: X'hemm bejnietna biex ġejt taħbat għaliġa f'arti?

13 U s-sultan ta' wlied Għammon wieġeb lill-messaġġiera ta' Ġeftah: Għax Iżrael hadli arti, hu u tiela' mill-Eġittu, minn Arnon sal-Gabboq, u sal-Gurdan: għalhekk issa rodd dawk l-artijiet bis-sliem.

14 U Ġeftah raġa' baġhat messaġġiera għand is-sultan ta' wlied Għammon:

15 U qallu: Hekk iġhid Ġeftah: Iżrael

ma hax art Mowab, u lanqas l-art ta' wlied Ghammon:

16 Ghax hu u tiela' mill-Egittu, Izrael mexa fid-dezert sal-bahar l-Ahmar, u wasal Kades.

17 Imbaghad Izrael baghat messaggiera ghand s-sultan ta' Edom, ighidulu: Ha nghaddi minn artek: izda s-sultan ta' Edom ma riedx jisma'. U baghat ukoll ghand is-sultan ta' Mowab: izda ma riedx: u Izrael baqa' Kades.

18 Imbaghad baqghu jimxu fid-dezert, u daru ma' art Edom, u art Mowab, u waslu n-naha tal-levant ta' art Mowab, u waqfu l-kamp in-naha l-ohra ta' l-Arnon, u ma dahlux fi truf Mowab: ghax l-Arnon hu tarf art Mowab.

19 Imbaghad Izrael baghat messaggiera lil Sihon, sultan l-Amurrin, sultan Hesebon; u Izrael qallu. Ha nghaddu minn artek, nitobok, sa nasal f'taghna.

20 Izda Sihon ma fadax lil Izrael ighaddi minn artu: ghalhekk Sihon gama' lill-poplu tieghu kollu, u waqquf l-kamp f'Gahas, u habtu ghall-Izrael.

21 U l-Mulej, Alla ta' Izrael, reha 'l Sihon u n-nies tieghu kollha f'idejn Izrael, u qatluhon: u hekk Izrael rebah l-art kollha ta' l-Amurrin, in-nies li kienu joqoghdu f'dik l-art.

22 U hadu l-art kollha ta' l-Amurrin minn Arnon sal-Gabboq, u mid-dezert, sal-Gurdan.

23 Ghalhekk, issa, il-Mulej, Alla ta' Izrael, ha l-wirt ta' l-Amurrin minn quddiem niesu, Izrael; u int trid tehodhulhom?

24 Jaqaw int ma tihux dak li Kamos, alla tieghek, jaghtik biex ikun tieghek? Ghalhekk, ahna wkoll niehdu l-art ta' dawkl li l-Mulej kecca minn quddiemna.

25 U issa, jaqaw, int ahjar minn Balaq, bin Sefor, sultan ta' Mowab? Hadha hu ma' Izrael, jew tqabad mieghu?

26 Meta Izrael kien ighammar f'Hesebon u fir-rhula taghha, u f'Gharoer u fir-rhula taghha, u fil-bliet kollha li huma fuq ix-xtut ta' l-Arnon, tliet mitt sena, ghax ma hlistuomx dak iz-zmien?

27 Ghalhekk jien ma htejtx lej, izda int qieghed timxi mieghi hazin li taghmilli gwerra: il-Mulej, l-Imhallel, jaqta' l-haqq illum bejn ulied Izrael, u bejn ulied Ghammon.

28 Izda s-sultan ta' wlied Ghammon ma samax kliem Gftah li baghat ighidlu.

29 U l-Ispirtu tal-Mulej gie fuq Gftah; u ghadda minn Gilghad, u minn Manasse; imbaghad ghadda minn Misfa ta' Gilghad, u minn Misfa ta' Gilghad baqa' sejjer lejn ulied Ghammon.

30 U Gftah wieghed weggha lill-Mulej, u qal: Jekk int terhi tassew Ghammon f'idejja,

31 Min johrog minn bwieb dari biex jiltaqa' mieghi, meta narga' lura bis-sliem

minn ulied Ghammon, ikun tal-Mulej, u noffrih bhala offerta mahruqa.

32 U Gftah ghadda lejn ulied Ghammon biex jahbat ghalihom; u l-Mulej rchiehom f'idejh.

33 U kissirhom minn Gharoer, sa tasal Minnit, ghoxrin belt, sal-wita tad-dwieli; b'taqtigha kbira hafna. U hekk ulied Ghammon trazznu quddiem ulied Izrael.

34 U Gftah mar Misfa lejn daru, u, ara, bintu harget tiltaqa' mieghu bit-tanbur u biz-zfin: u hi kienet bintu l-wahdanija; ma kellux ghajrha iben jew bint.

35 U gara, malli raha, illi c'arrat ilbiesu, u qal: Ah! binti! int ghaddastni 'l isfel hafna, u int wahda fost dawkl li jhabbtuni: ghax jien staht fommi lill-Mulej, u ma nistax narga' lura.

36 U qaltu: Missieri, jekk staht fommok lill-Mulej; aghmilli bhal ma hareg minn fommok; talli l-Mulej tak tithallas mill-eghdewa tieghek, minn ulied Ghammon.

37 U qalet lil missierha: Tinghamilli dil-haga: hallini xahrejn wahdi, biex immur niggierra fuq il-muntanji, u nibki xubuti, jien u shabi.

38 Qaliha: Mur. U baghatha ghal xahrejn: u marret ma' shabha, u bkiet xubutha fuq il-muntanji.

39 U gara fi tmiem ix-xahrejn, illi giet ghand missierha, li ghamlilha skond il-weggha li kien wieghed: u kienet ghadha ma tafx ragel. U saret drawwa f'Izrael,

40 Li l-bniet ta' Izrael immoru kull sena jibku ghal bint Gftah il-Gilghadi, ghal erbat ijiem.

12 U l-irgeli ta' Efrajm ingemghu, u ghaddew lejn in-naha tat-tramuntana, u qalu lil Gftah: Ghalix mort titqabad ma' wlied Ghammon, u lilna ma sejjahliniex biex nigu mieghek? Nahar-quakek fuqek darek bin-nar.

2 U qalilhom Gftah: Kelli xi nghid shih jien u niesi ma' wlied Ghammon; u meta sejjahtilkom, ma hlistunx minn idejhom.

3 U meta rajt li ma g'ejtux tghinuni, qeghidt hajti f'idejja, u mort ghal ulied Ghammon, u l-Mulej irchiehom f'idejja: Ghalfejn mela tlajtu ghalija llum, biex tahbtu ghalija?

4 Imbaghad Gftah gama' l-irgeli kollha ta' Gilghad, u habat ghal Efrajm: u l-irgeli ta' Gilghad taw xebgha lil Efrajm, ghax qalu: Intom, il-Gilghadin, mahrubin minn Efrajm, f'nofs l-Efrajmin, u f'nofs il-Manassin.

5 U l-Gilghadin qabdu l-moghdijiet tal-Gurdan lill-Efrajmin: u gara, meta xi wiehed mill-mahrubin ta' Efrajm kien

ighid: Ha nghaddi; illi l-irgjel ta' Gilghad kienu jghidulu: Efrajmi int? u jekk kien ighid: Le:

6 Kienu jghidulu: Ghid, mela, issa: Xibbolet: u kien ighid: Sibbolet: ghax ma kienx jista' jghidha sewwa. Imbaghad kienu jaqbdun, u joqtluh hdejn il-moghdiijet tal-Gurdan, u hekk mietu dik il-habra tnejn u erbghin elf raġel minn Efrajm.

7 U Gēftah hakem lil Izrael sitt snin. U miet Gēftah il-Gilghadi, u kien midfun f'wahda mill-bliet ta' Gilghad.

8 U warajh, Ibsan minn Betlehem hakem lil Izrael.

9 U kellu tletin tifel, u tletin tifla li zewwighom barra mill-familja; u gieb tletin tifla minn barra ghas-subjien tiegħu. U hakem lil Izrael għal seba snin.

10 Imbaghad miet Ibsan, u difnuh f'Betlehem.

11 U warajh Elon, iż-Zebuluni, hakem lil Izrael; u hakem lil Izrael għaxar snin.

12 U miet Elon iż-Zebuluni, u difnuh f'Ajjalon, f'art Zebulun.

13 U warajh Ghabdon, bin Hillel, il-Piratuni, hakem lil Izrael.

14 U kellu erbghin tifel, u tletin neputi, jirkbu fuq sebghin felu: u dam jahkem lil Izrael tminn snin.

15 U miet Ghabdon, bin Hillel, il-Piratuni, u difnuh f'Piratun, f'art Efrajm, f'art il-gholjiet tal-Ghamalqin.

13 U wlied Izrael reġghu għamlu l-hazin f'għajnejn il-Mulej; u l-Mulej rħiehom f'idejn il-Filistin erbghin sena.

2 U kien hemm raġel minn Sorgha tal-familja tad-Danin, jismu Manuwah; u martu kienet hawlija, bla wlied.

3 U l-anglu tal-Mulej deher lill-mara, u qalilha: Ara, issa, int hawlija, u m'għandikx ulied: iżda int titqal, u tiled iben.

4 Għalhekk, issa, nitolbok, hares lilek innifsek, u la tixrobx inbid u lanqas xorb li jsakkar, u la tiekoll xejn imniġġes:

5 Ghax, ara, int titqal, u tiled iben; u l-ebda mus ma jitla' fuq rasu: ghax Nazir t'Alla jkun it-tifel minn guf ommu: u jibda hu jehles lil Izrael minn id il-Filistin.

6 Imbaghad il-mara marret u qalet lil zewġha: Raġel t'Alla gie hdejja, u wiċċu kien wiċċ anglu t'Alla, wiċċ ta' biza' kbir, iżda jien ma staqsejtx mnejn hu, u hu lanqas ma qalli ismu.

7 Iżda qalli: Ara, int titqal, u tiled iben; u issa la tixrobx inbid, u lanqas xorb li jsakkar, u la tiekoll xejn imniġġes; ghax Nazir t'Alla jkun it-tifel mill-guf sa mewtu.

8 Imbaghad Manuwah talab lill-Mulej,

u qal: O Sidi, halli r-raġel t'Alla li int bghatt jarga' jiġi għandna, u jghallimna x'għandna naghmlu lit-tifel li jitwieled.

9 U Alla sama' kelmet Manuwah: u l-anglu t'Alla raġa' gie hdejn il-mara hi u qiegħda bil-qiegħda l-ghalqa: iżda Manuwah, zewġha, ma kienx magħha.

10 U l-mara għaġġlet, u griet tgharraf lil zewġha, u qaltlu: Ara, deherli r-raġel, li gie hdejja dak in-nhar.

11 U Manuwah qam, u mar wara martu, u xhin gie hdejn ir-raġel, qallu: Int ir-raġel li kellimt lill-mara? U wiegħbu: Jien.

12 U qal Manuwah: Issa, meta jsehh kliemk, kif għandna nimxu mat-tifel, u x'għandna naghmlu?

13 U l-anglu tal-Mulej qal lil Manuwah: Martek għandha tiehu hsieb ta' kulma għidtilha jien.

14 Ma tiekoll xejn minn kulma johrog mid-dwieli, lanqas tixrob inbid u xorb li jsakkar, u lanqas tiekoll l-ebda haġa mniġġsa: kulma ikkmandajtha, ha tharsu.

15 U Manuwah qal lill-Mulej: Nitolbok, hallin nżommuk, sa ma nsajrulek gidi.

16 U l-anglu tal-Mulej qal lil Manuwah: Jekk iżzommni, ma nikolx minn hobzok: u jekk toffri offerta mahruqa, għandek toffriha lill-Mulej. Ghax Manuwah ma kienx jaf li hu anglu tal-Mulej.

17 U Manuwah qal lill-anglu tal-Mulej: X'jismek, biex meta jsehh kliemk, ahna nwegħgħuk?

18 U l-anglu tal-Mulej qallu: Għaliex tistaqsini ismi? Hu tal-ghaġeb.

19 U Manuwah ha l-gidi u l-offerta tal-qamh, u offrihom fuq il-blata lill-Mulej: u l-anglu għamel eġġubijiet waqt li Manuwah u martu kienu jharsu.

20 Ghax ġara, hu u tiela' l-ilsien tan-nar minn fuq l-artal lejn is-sema, illi l-anglu tal-Mulej tala' fi-ilsien tan-nar ta' l-artal. Xhin Manuwah u martu raw dan waqgħu wiċċhom fi-art.

21 Iżda l-anglu tal-Mulej ma deherx iżjed lil Manuwah u lil martu. Imbaghad Manuwah għaraf li kien anglu tal-Mulej.

22 U Manuwah qal lil martu: Sgur immutu ghax rajna 'l Alla.

23 Iżda martu qaltlu: Kieku l-Mulej xtaq joqtolna, ma kienx jilqa' offerta mahruqa, u offerta tal-qamh minn idejna, u lanqas kien jurina dan kollu, u bħal issa jghidilna dan.

24 U l-mara kellha tifel, u semmietu Sansun: u t-tifel kiber, u l-Mulej bierku.

25 U l-Ispirtu tal-Mulej beda jqanqlu meta kien fil-kamp ta' Dan, bejn Sorgha u bejn Estawol.

14 U Sansun nizeł Timnat, u ra mara f'Timnat minn bniet il-Filistin.

2 U tala', u gharraf lil missieru u lil ommu, u qal: Rajt mara f'Timnat minn bniet il-Filistin: ghalhekk, issa, huduhieli b'marti.

3 Imbaghad missieru u ommu qalulu: Jaqaw m'hemmx mara fost il-bniet ta' hutek, jew fost niesi kollha, biex int tmur tiehu mara mill-Filistin, li mhumiex cirkoncizi? U Sansun qal lil missieru: Hudli lilha, ghax hi ghogbitni.

4 Izda missieru u ommu ma kinux jafu li gejja mill-Mulej dil-haga, ghax hu kien ifttx il-waqt li jehodha mal-Filistin: ghax dak iz-żmien il-Filistin kienu jahkmu fuq Izrael.

5 Imbaghad Sansun nizeł ma' missieru u ma' ommu Timnat, u waslu hdejn l-oqsma tad-dwieli ta' Timnat: u, ara, ferh ta' ljun ġie jghajjat lejha.

6 U l-Ispirtu tal-Mulej ġie bil-qawwa fuqu, u ċarrtu bhal ma jċarrat gidi ghalchem ma kellu xejn f'idu: izda ma qalx lil missieru jew lil ommu x'ghamel.

7 U nizeł, u kellem il-mara; u ghogbitu lil Sansun.

8 U wara xi żmien mar biex jehodha, u lewa biex jara l-iljun mejjet: u, ara, kien hemm ferh nahal u ghasel fil-ġisem mejjet ta' l-iljun.

9 Qalghu f'idejha, u mar jimxi u jiekol, u xhin ġie ghand missieru u ommu tahom, u kielu: izda ma wriehomm li minn ġisem l-iljun kien qalghu l-ghasel.

10 Imbaghad missieru nizeł ghand il-mara: u Sansun ghamel hemm ghors; ghax hekk kienu jaghmlu ż-żghazagh.

11 U ġara, malli rawh, illi ghażlu tletin sieheb biex ikunu mieghu.

12 U Sansun qalilhom: Ha ngħidilkom haga mohgaġa: jekk intom tistghu tassew tfissruhieli fis-sebat ijjem tal-ghors, u ssibuha, naghtikom tletin qmis u tletin tibdila hwejjeg.

13 Izda jekk ma tistghux tfissruhieli, taghtuni intom tletin qmis u tletin tibdila hwejjeg. U qalulu: Ghidilna l-haga mohgaġa ha nisimghuha.

14 U qalilhom: Mill-wikkel hareġ l-ikel, u mill-qawwi harġet il-hlewva. U ma setghux ifissru l-haga mohgaġa fi tlitt ijiem.

15 U ġara fis-seba' jum, illi qalu lil mart Sansun: Żieghel b'zewġek biex ifissrilna l-haga mohgaġa, li ma naharqux lilek u lil dar missierek bin-nar: jaqaw stedintuna biex tehdulna dak li għandna? mhux hekk?

16 U mart Sansun bkiet quddiemu, u qalet: Int tassew tobghodni, u ma thobbnix: int ghidit haga mohgaġa lil ulied ġeni, u lili ma fissanthielix. U qalilha: Ara, jien lanqas lil missieri u lil ommi ma ghidtha, u ngħidha lilek?

17 U bkiet quddiemu sebat ijjem, kemm dam il-ghors tagħhom: u ġara fis-seba'

jum, illi qalilha, ghax dejqitu, u hi fissanthielix lil ulied ġensha.

18 U nies il-belt qalulu fis-seba' jum, qabel inzul ix-xemx: X'inhu ohla mill-ghasel? U x'inhu aqua mil-ljun? U qalilhom: Li ma hrattux bil-ghoġla tiegħi, ma kontux issibu l-haga mohgaġa.

19 U l-Ispirtu tal-Mulej ġie fuqu, u nizeł Askalon, u qatel minnhom tletin raġel, u hadilhom ilbieshom, u ta t-tibdiliet lil dawk li fissru l-haga mohgaġa. U xeghel għadbu, u tala' f'dar missieru.

20 Izda mart Sansun inghatat lil siehbu, li kien iżommu b'habibu.

15 Izda ġara f'it żmien wara, fi żmien hsad il-qamh, illi Sansun mar jagħmel vista lil martu, hadilha gidi, u qal: Ha nidhol hdejn marti fil-ghorfa. Izda missierha ma halliehx.

2 U missierha qal: Jien hsbtt li int tabilhaqq sirt tobghodha; u għalhekk jien tajtha lil siehbej; imma ohtha ż-żghira mhix isbah minnha? Hudha, nitolbok, flokha.

3 Qalilhom imbaghad Sansun: Did-darba ma nkunx hati lejn il-Filistin, meta nagħmlilhom il-hsara.

4 U Sansun mar u qabad tliet mitt volpi; u ha wkoll xi torċi; u dawwar il-volpji jien denb ma' denb, u qieghed torċa fin-nofs bejn kull denbejn.

5 U xhin qabbad il-torċi bin-nar, telaq il-volpji jien qalb iż-żara' tal-Filistin, u haraq sew il-qatet taż-żara', u sew iż-żara' wieqaf, u d-dwieli u ż-żebbuġ.

6 Imbaghad il-Filistin qalu: Min għamel dan? U wiegħbu: Sansun, haten it-Tamni, ghax hadlu lil martu, u taha lil siehbu. Il-Filistin telghu, u harqu lilha u lil missierha bin-nar.

7 U qalilhom Sansun: Talli qegħdin tagħmlu hekk, sgur nithallas minnkomp; imbaghad nehda.

8 U tahom xebgha sieq fuq koxxa, b'taqtiġha kbira: u nizeł, u qagħad fil-harq tal-blat ta' Etam.

9 Imbaghad telghu l-Filistin, u waqqfu l-kamp f'Guda, u nfrxu sa Lehi.

10 U l-irġiel ta' Guda qalu: Ghax tlajt għalina? U wiegħbu: Tlajna biex norbtu lil Sansun; u nagħmlu bhal ma għamel ilna.

11 Imbaghad niżlu tlitt elef raġel minn Guda fil-harq tal-blat ta' Etam, u qalu lil Sansun: Ma tafx li l-Filistin jahkmu fuqna? X'inhu dan li għamiltilna? U qalilhom: Bhal ma għamlu lili, hekk għamilt lilom.

12 U qalulu: Inzilna biex norbtuk, halli nerhuk f'idejha il-Filistin. U Sansun qalilhom: Ahilfuli, li ma toqtunix intom.

13 U kellmuh, qalulu: Le, izda norbtuk tajjeb, u nerhuk f'idejhom: izda sgur li ma

noqtlux. U rabtuh b'zewg hbula godda, u tellghuh mill-blata.

14 U malli wasal hdejn Lehi, il-Filistin għajtu huma u jilqgħuh: u l-Ispirtu tal-Mulej ġie bil-qawwa fuqu, u l-hbula li kellu ma' dirghajh saru bħal hajt tal-kittien mahruq bin-nar, u l-irbit tieghu nħall minn idejh.

15 U sab xedaq tari ta' hmar u medd idu, u hadu, u qatel bih elf raġel.

16 U Sansun qal: B'xedaq ta' hmar, munzell! zewg munzelli! b'xedaq ta' hmar, qtilt elf raġel!

17 U ġara, xhin temm jitkellem, illi rema x-xedaq minn idu, u semma dak il-post Ramat-Lehi.

18 U hadu għatx kbir, u sejjah il-Mulej, u qal: Inti tajt dal-helsien kbir b'idejn il-qaddej tiegħek; u issa mmut bil-għatx u naqa' f'idejn in-nies mhux ċirkonċiżi?

19 Iżda Alla xaqq il-hofra tal-blata ta' Lehi, u hareġ minnha l-ilma; u wara li xorob, ha r-ruh, u stahja: għalhekk semmieha Ghajn-Kori, li għadha f'Lehi sa llum.

20 U Sansun kien imħallef ta' Izrael, fi żmien il-Filistin, għal għoxrin sena.

16 Imbagħad Sansun mar Gaża, u hemm ra mara żienja, u dahal għandha.

2 U habbru lin-nies ta' Gaża, billi qalulhom: Sansun ġie hawn. U huma dawruh, u qagħdulu għassa l-lejl kollu f'bieb il-belt, u qagħdu hemdin il-lejl kollu, u qalu: Filgħodu, xhin jisbah, noqtluh.

3 U Sansun imtedd sa nofs il-lejl, u qam f'nofs il-lejl, u qabad il-bibiet ta' bieb il-belt, u z-żewġ waqqafet, u qalagħhom ma' l-istanga, qegħidhom fuq spallejh, u tellagħhom fuq ras il-gholja li qieghda quddiem Hebron.

4 U ġara wara dan, illi habb mara f'wied Xoreq, li kien jisimha Dalila.

5 U l-prinċipijiet tal-Filistin ġew għandha, u qalulha: Zieghel bih, u ara biex hi kbira l-qawwa tieghu, u biex nistgħu għalih ha norbtuh, u nrażżnuh: u ahna nagħtuk elf u mitt xekel tal-fidda kull wiehed.

6 U Dalila qalet lil Sansun: Ghidli, nitlobok, biex hi kbira l-qawwa tiegħek, u biex għandek tirtabat biex irażżnuk.

7 U Sansun qalilha: Jekk jorbtoni b'seba' hbula rotob, li għadhom ma nixfux, insir bla sahha, u nkun bħal wiehed min-nies l-ohra.

8 U l-prinċipijiet tal-Filistin tellgħulha seba' hbula rotob, mhumiex nexfin, u rabtitu bihom.

9 Issa, hi kellha l-ghases mohbijin fil-kamra ta' ġewwa. U qaltu: Il-Filistin fuqek, Sansun! U qatta' l-hbula, bħal ma

titqatta' ftila tax-xillex malli xxomm in-nar. U l-qawwa tieghu ma kenitx magħrufa.

10 U Dalila qalet lil Sansun: Dhakt bija, u kellimtni bil-gideb: Nitlobok, issa, ghidli, biex tista' tirtabat.

11 Jekk jorbtoni bi hbula godda, li ma sarx xogħol bihom, insir bla sahha, u nkun bħal wiehed min-nies l-ohra.

12 Għalhekk Dalila hadet hbula godda, u rabtitu bihom, u qaltu: Il-Filistin fuqek, Sansun! U kien hemm il-ghases mohbija fil-kamra ta' ġewwa. U qatta' l-hbula minn ma' dirghajh bħal hajta.

13 U Dalila qalet lil Sansun: S'issa dhakt bija, u kellimtni bil-gideb: ghidli biex tista' tirtabat. U qalilha: M'għandix hliet tinsg is-seba' dafriet ta' rasi mal-medd.

14 U habbtithom bil-wited, imbagħad qaltu: Il-Filistin fuqek, Sansun! U stenbah mir-raqda tieghu, u qala' l-wited tan-newl, u l-medd.

15 U qaltu: Kif tista' tghidli: Inhobok! meta qalbek mhix mieghi? Tliet darbiet dhakt bija, u ma għedtlx biex inhi kbira l-qawwa tiegħek.

16 U ġara, meta dejqitu bi kliemha ta' kuljum, billi qienet issus warajh, illi ddejjaq għall-mewt;

17 U kixfilha qalbu kollha, u qalilha: Il-mus qatt ma messli rasi, għax jien ili Nażir t'Alla sa minn gūf ommi: jekk nitqarweż, tmur minni l-qawwa tieghi, insir bla sahha, u nkun bħal wiehed min-nies l-ohra.

18 U malli Dalila rat li kixfilha qalbu kollha, bagħtet issejjah lill-prinċipijiet tal-Filistin, qaltihom: Itligħu did-darba, għax kixef mieghi qalbu kollha. Imbagħad il-prinċipijiet tal-Filistin telghu għandha, u giebu l-flus f'idejhom.

19 U raqqditu fuq irkobbtejha; u sejhet raġel, u gēghlitu jqarwiżlu s-seba' dafriet ta' rasu; u hekk waslet biex rażżnitu; u saħhtu marret minn fuq.

20 U qalet: Il-Filistin fuqek, Sansun! Stenbah minn nghanu, u qal: Nohroġ bħal dari, u nehles. U ma kienx jaf li warrab il-Mulej minn fuq.

21 U qabduh il-Filistin, u qalgħulu għajnejh, u niżżluh Gaża, u rabtuh bi ktajjen tal-bronz, u qabduh jithan fil-habs.

22 U xagħar rasu beda jarga' jikber wara li qarwżuh.

23 Imbagħad il-prinċipijiet tal-Filistin ingemghu biex joffru sagrafiċċju kbir lil Dagon, alla tagħhom, u biex jifrħu; għax qalu: Alla tagħna reha f'idejna lil Sansun, il-għadu tagħna.

24 U malli l-poplu rah, fahħru l-alla tagħhom, billi qalu: Alla tagħna reha f'idejna lill-għadu tagħna, dak li harbat l-art tagħna, u li qatel hafna minna.

25 U ġara, xhin qalbhom kiener

ferhana, illi qalu: Sejhu lil Sansun biex jilghab quddiemna. U sejhu lil Sansun mill-habs, u laghab quddiemhom; imbaghad qeghduh bejn il-plieri.

26 U Sansun qal lit-tifel li kien iżommlu f'idu: Erhini ha mmist il-plieri li d-dar mibnija fuqhom, biex nitwieżen fuqhom.

27 Issa d-dar kienet mimlija rġiel u nisa; u l-prinċipijiet kollha tal-Filistin kienu hemm; u kien hemm fuq is-setah xi tlitt elef ruh, irġiel u nisa, jaraw lil Sansun jilghab.

28 U Sansun sejjah lili-Mulej, u qal: O Sidi, Mulej, ftakar fija, nitlobok, u qawwini did-darba biss, o Alla, biex nithallas b'daqqa wahda ghaż-żewġ għajnejja mill-Filistin.

29 U Sansun qabad iż-żewġ plieri tanofs li d-dar kienet mirfuda fuqhom, u li fuqhom kienet imtellgha, u tweeżen fuqhom, wahda bil-lemin, u l-oħra bix-xellug.

30 U qal Sansun: Ha mmut mal-Filistin. U miel bis-sahha, u waqghet id-dar fuq il-prinċipijiet u fuq il-poplu kollu li kien fiha. Aktar kienu l-mejtin li qatel f'mewtu milli qatel f'hajtu.

31 Imbaghad niżlu hutu, u dar missieru kollha, u haduh, u tellghuh, u difnuh bejn Sorgha u bejn Estawol, fil-qabar ta' Manuwah, missieru. Kien imhallel ta' Izrael għal ghoxrin sena.

17 U kien hemm raġel mill-art tal-gholjiet ta' Efrajm, jismu Mika.

2 U qal lil ommu: L-elf u mitt xekel tal-fidda li kienu hadulek, u li għalihom int shett, u għidt ukoll f'widnejja, ara, il-flus qeghdin għandi; jien hadthom. U ommu qalet: Imbierek ibni mill-Mulej!

3 U meta radd il-hdax-il mitt xekel tal-fidda lil ommu, ommu qalet: Niddedika dil-fidda lill-Mulej minn idi għal ibni, biex nagħmel immaġini skolpita u immaġini mdewba: għalhekk issa nroddhiekk.

4 U radd il-flus lil ommu; u ommu hadet mitejn xekel tal-fidda u tathom lil haddiem il-fidda, li għamel immaġini skolpita u immaġini mdewba: u qeghduhom f'dar Mika.

5 U r-raġel Mika kellu dar l-allat, u għamel efod, u terafim, u qaddes wiehed minn uliedu, li sar il-qassis tiegħu.

6 Dak iż-żmien ma kienx hemm sultan f'Izrael: iżda kulhadd kien jagħmel dak li jidhirlu tajjeb.

7 U kien hemm żaġhżugh minn Betlehem ta' Guda, mill-familja ta' Guda, li kien Levita, u kien iġhammar bhala għarib hemm.

8 U r-raġel telaq mill-belt, minn Betlehem ta' Guda, biex iġhammar bhala għarib fejn isib: u wasal fi-art tal-gholjiet ta' Efrajm, f'dar Mika, hu u jivvjagġa.

9 U Mika qallu: Mnejn ġej? U wieġbu:

Jien Levita minn Betlehem ta' Guda, u sejjer nġhammar għarib fejn insib.

10 U Mika qallu: Oqghod għandi; u kunli missier u qassis, u jien naghtik għaxar xwiekel tal-fidda fis-sena, u tagħmira hwejjeġ, u ikel għall-hajja. U l-Levita dahal għandu.

11 U l-Levita kien kuntent li joqghod mar-raġel; u ż-żagħżugh kien għalih bħa wiehed minn uliedu.

12 U Mika ikkonsagra lil dak il-Levita; u ż-żagħżugh kien għalih qassis, u qaghad f'dar Mika.

13 Imbaghad qal Mika: Issa naf li l-Mulej jagħmilli l-ġid, għax għandi Levita b'qassis.

18 F'dak iż-żmien ma kienx hemm sultan f'Izrael; u dik il-habta t-tribù tad-Danin kien iftixx għalih qasma biex iġhammar fiha; għax sa dak in-nhar, ma kienx għadha messithom l-eredità tagħhom kollha f'nofs il-qbejjel ta' Izrael.

2 U wlied Dan bagħtu mill-familja tagħhom, minnhom ilkoll, hamest irġiel, irġiel ta' hila, minn Sorgha, u minn Estawol, biex jitkixx fu l-art, u jaraw kif inhi; u qalulhom: Morru, araw l-art kif inhi. U waslu f'art il-gholjiet ta' Efrajm, f'dar Mika, u għaddew il-lej hemm.

3 Xhin kienu hdejn dar Mika, għarfu lehen il-Levita żaġhżugh; u daru 'l hemm, u staqsew: Min ġiebek hawn? U x'int tagħmel hawn? u x'għandek hawn?

4 U qalilhom: Hekk u hekk għamilli Mika: hu hallasni, u jien sirt qassis tiegħu.

5 U qalulu: Staqsi lil Alla, nitlobuk, biex nagħrfu ikollhiex riżq it-triq li ahna mexjin fiha.

6 U l-qassis qalilhom: Morru bis-sliem: taht għajnejn il-Mulej hi triqtikom, li intom mexjin fiha.

7 Imbaghad il-hamest irġiel telqu, u waslu Lajs, u raw in-nies li kienu fiha, kif kienu jġhammru bla biża' bhas-Sidonin, bla hsieb u bla biża': u ma kien hemm hadd li kellu s-setgha fil-pajjiż li kien jista' jagħmlilhom l-anqas għajb f'xi haġa; u kienu bghidin mis-Sidonin, u ma kellhom x'jaqsmu ma hadd.

8 Meta reġghu ġew għand huthom f'Sorgha u f'Estawol, huthom qalulhom: Xi tgħidu?

9 U wieġbuhom: Qumu, ha nitilghu għalihom: għax ahna rajna l-art, u ara, hi tajba hafna: u għax qeghdin kwieti? La titgħažżnux biex tmorru, u tidhlu tiehdu l-art!

10 Malli taslu, tkunu wasaltu għand nies iġixxu bla biża', u f'art wiesgħa: għax Alla riehha f'idejkom; post li fiha ma jonqos xejn milli hawn fi-art.

11 U telqu minn hemm mill-familji tad-Danin, nies minn Sorgha u minn Estawol sitt mitt raġel armati bl-armi tal-gwerra.

12 U telghu, u waqqfu l-kamp f'Kirjat-Gaghrim, f'Guda: ghalhekk semmew dak il-post Mahaneh-Dan sa llum, li qiegħed wara Kirjat-Gaghrim.

13 U għadew minn hemm lejn l-art tal-gholjiet ta' Efrajm, u waslu f'dar Mika.

14 Imbagħad il-hamest irġiel li marru jitkixxfu art Lajs wieġbu, u qalu lil huthom: Tafu intom li hawn f'dawn id-djar efod, u terafim, u immaġini skolpita, u immaġini mdewba? Issa, ghalhekk, araw x'għandkom tagħmlu.

15 U lwew 'il hemm, u ġew fid-dar tal-Levita ż-żagħżuġ, f'dar Mika, u sellmalu.

16 U s-sitt mitt raġel, armati bl-armi tagħhom tal-gwerra, li kienu minn ulied Dan, kienu weqfin quddiem il-bieb.

17 U l-hamest irġiel, li marru jitkixxfu l-art telghu, u dahlu hemm, u hadu l-immaġini skolpita, u l-efod, u t-terafim, u l-immaġini mdewba: u l-qassis kien wieqaf fid-dahla tal-bieb mas-sitt mitt raġel armati bl-armi tal-gwerra.

18 U dawn dahlu f'dar Mika, u ġiebu l-immaġini skolpita, l-efod, it-terafim, u l-immaġini mdewba. Imbagħad il-qassis qalilhom: X'intom tagħmlu?

19 U qalulu: Iskot! qiegħed idek fuq halqek, u ejja magħna, u kunilna missier u qassis: ahjar għalik li tkun qassis ta' dar raġel wieħed, jew li tkun qassis ta' tribù u ta' familja f'İzrael?

20 U l-qassis ferah f'qalbu, u ha l-efod, u t-terafim, u l-immaġini skolpita, u mar f'nofs dawn in-nies.

21 Ghalhekk daru u telqu, u qiegħdu t-tfal, u l-imriehel, u l-ġid tagħhom quddiemhom.

22 U meta tbiegħdu sewwa minn dar Mika, ir-irġiel li kienu fid-djar ta' hdejn dar Mika nġemghu, u laħqu lil ulied Dan.

23 U għajtu lil ulied Dan. U dawru wiċċhom, u qalu lil Mika: X'għandek, biex ġejt ma' qatgha nies bħal dawn?

24 U qalilhom: Hadtuli l-allat tiegħi li jien għamilt, u l-qassis, u mortu: u x'għandi iżjed jien? U x'inhu dan li qegħdin tghiduli: X'għandek?

25 U wlied Dan qalulu: Ha ma jinstamax lehnek fostna, li ma jhebbux għalik nies kiefra, u tittelf haġtek, flimkien ma' haġjet niesek.

26 U wlied Dan baqghu sejrjn għal triqthom: u xhin Mika ra li kienu qawwijn wisq għalih, dar u raġa' lura lejn daru.

27 U hadu dak li kien għamel Mika, u l-qassis li kellu, u waslu Lajs, għand nies li kienu jghixu bla hsieb u bla biża': u qatluhom b'xifer is-sejf, u harqu l-belt bin-nar.

28 U ma kien hemm hadd min jehlishom, għax kienet bghida minn Sidon, u

ma kellhom x'jaqsmu xejn ma' hadd; u l-belt kienet fil-wied ta' hdejn Bet-Rehob.

29 U semmew isem il-belt Dan, b'isem Dan missierhom, li kien twieled f'İzrael: iżda isem il-belt fil-bidu kien Lajs.

30 U wlied Dan waqqfu immaġini skolpita: u Gonatan, bin Gersom, bin Manasse, hu u wlied, kienu l-qassisin ta' tribù Dan, sama nqabdet l-art.

31 U qiegħdu għalihom l-immaġini skolpita ta' Mika, li kien għamel, iż-żmien kollu li damet dar Alla f'Silo.

19 U ġara f'dawk il-jiem, meta ma kienx hemm sultan f'İzrael, illi kien hemm wieħed Levita jgħammar fl-aktar parti mbiegħda ta' l-art tal-gholjiet ta' Efrajm, li ha bħala konkubina għalih mara minn Betlehem ta' Guda.

2 U l-konkubina tiegħu żnietlu, u hallietu biex tmur f'dar missierha f'Betlehem ta' Guda, u qagħdet hemm għal erba' xhur.

3 U żewġha qam, u mar warajha, biex jitkellem bit-tajjeb magħha, u biex jarga' jġibha, u ha l-qaddej tiegħu miegħu, u żewġt ihmira: u hi haditu f'dar missierha; u xhin missier ix-xbejba rah, ferah li ltaqa' miegħu.

4 U hatnu, missier ix-xbejba, żamm; u qagħad miegħu tlitt ijiem: u kielu u xorbu, u għadew il-lejl hemm.

5 U ġara fir-raba' jum, illi qamu kmieni filgħodu, u hejja biex jitlaq; u missier ix-xbejba qal lil hatnu: Hu kisra hobż biex tistejjer, imbagħad wara tista' tmur.

6 U qagħdu bil-qiegħda, u t-tnejn kielu u xorbu flimkien. Imbagħad missier ix-xbejba qal lir-raġel: Nitolbok li jogħgħbok tghaddi l-lejl hawn, u halli lil qalbek tithenna.

7 U xhin qam ir-raġel biex jitlaq, hatnu għaħalu jarga' jghaddi l-lejl hemm.

8 U qam kmieni filgħodu fil-hames jum biex jitlaq: u missier ix-xbejba qallu: Nitolbok, stejjer u stenna, sama jmil in-nhar; u kielu huma t-tnejn.

9 U xhin ir-raġel qam biex jitlaq, hu, u l-konkubina tiegħu, hatnu, missier ix-xbejba, qallu: Ara, in-nhar wasal biex ighaddi, nitolbok oqogħdu hawn il-lejl kollu; ara, in-nhar fi-ahhar tiegħu; oqogħod hawn dal-lejl, biex qalbek tithenna; u għada tbakkru kmieni għal triqtkom, u tmur lejn darek.

10 Iżda r-raġel ma riedx ighaddi hemm il-lejl; qam u telaq, u wasal biswit Gebus, li hi Ġerusalem. U kien hemm miegħu żewġ hmira mixdudin, u l-konkubina tiegħu kienet ukoll miegħu.

11 U xhin waslu hdejn Gebus, in-nhar kien niżel hafna; u l-qaddej qal lil sidu: Ejja nilwu, nitolbok, u nidhlu fil-belt tal-Gebusin, u nghaddu l-lejl fiha.

12 U sidu qallu: Le, ma nilwux triqtna lejn belt ta' barrani, li mhix ta' wlied Izrael; nibqghu sejrjn sa Gibegha.

13 U qal lill-qaddej tieghu: Ejja, ha nilhqu wiehed minn dawn il-postijiet biex nghaddu l-lejl kollu, f'Gibegha jew f'Rama.

14 U baqghu sejrjn, u komplew il-vjaġġ taghhom; u x-xemx ghabet fuqhom xhin waslu hdejn Gibegha, li hi ta' Benjamin.

15 U lwew 'il hemm, biex jidhlu, u jghaddu l-lejl f'Gibegha: u xhin dahal, qaghad f'misrah tal-belt: ghax hadd ma kien hemm li dahhalhom f'daru biex ighaddu l-lejl.

16 U, ara, ighaddi raġel xih ġej minn xoghlu, mill-ghalqa filghaxija. Issa dar-raġel kien mill-art tal-gholjiet ta' Efrajm; u kien joqghod f'Gibegha: iżda n-nies tal-post kienu Benjaminin.

17 U xhin rafa' għajnejh, ra lil dak il-vjaġġatur fil-misrah tal-belt: u r-raġel ix-xih qallu: Fejn sejjer? u mnejn ġej?

18 U dak wiegħbu: Tlaqna minn Betlehem ta' Guda, u sejrjn fl-aktar naha mbiegħda ta' l-art tal-gholjiet ta' Efrajm; ghax jien minn hemm: u jien mort Betlehem ta' Guda, iżda issa sejjer lejn dar il-Mulej; u ma hawn hadd min jilqagħni f'daru.

19 Iżda għandna tiben u għalf għall-hmir tagħna; u hemm hobż u nbid ukoll għalija, u għall-qaddejjia tiegħek, u għaż-żagħżuġ li qiegħed mal-qaddej tiegħek: lila ma jonqosna xejn.

20 U r-raġel xih qal: Is-sliem għalik! Biss hallini niehu hsieb kulma għandek bżonn; iżda la toqghodx bil-lejl fil-misrah.

21 U dahhlu f'daru, u ta l-għalf lill-hmir: u l-vjaġġaturi haslu rigejhom, u kielu u xorbu.

22 Issa xhin kienu jferrhu lil qalbhom, ara, ir-rġiel tal-belt, ir-rġiel mill-agħarr, dawru d-dar, u habbtu l-bieb, u qalu lil sid id-dar, ir-raġel xih: Ohroġ lir-raġel li ġie f'darek, biex nagħrfuh.

23 U r-raġel, sid id-dar, hareġ fejnhom, u qalilhom: Le, huti, le, nitlobkom, la tagħmlux deni; wara li dar-raġel dahal f'dari, la tagħmlux dil-bluha.

24 Ara, hawn hi binti xebba, u l-konkubina tiegħu; ha nohroġhom issa, u każbruhom, u għamlu bihom li jidhrilkom: iżda lil dar-raġel la tagħmlulux dil-haġa kerha.

25 Iżda l-irġiel ma ridux jisimghu minnu: għalhekk ir-raġel ha l-konkubina tiegħu, u harigħielhom barra, u każbruha, u nfexxew fiha l-lejl kollu sa filghodu: U xhin beda jisbah, hallewħa tmur.

26 Imbagħad ġiet il-mara malli beda jisbah, u waqgħet f'bieb dar ir-raġel fejn kien hemm sidha, sa ma sar id-dawl.

27 U sidha qam filghodu, fetax il-biben tad-dar, u hareġ biex imur għal triqtu: u,

ara, il-mara, il-konkubina tiegħu, kienet mixhuta f'bieb id-dar, u djejha kienu fuq il-ghatba.

28 U qalilha: Qum, ha mmorru. Iżda hadd ma wieġeb. Imbagħad ir-raġel għabbieħa fuq il-hmar; u r-raġel qam, u telaq lejn daru.

29 U xhin wasal daru, ha sikkina, u qabad il-konkubina tiegħu, u qattagħha b'ghadamha fi hdx-il biċċa, u bagħathom fil-medda kollha ta' Izrael.

30 U ġara, illi kull min raha qal: Qatt ma kienet, u qatt ma dehret haġa bħal din mindu telghu wlied Izrael minn art l-Eġittu sa llum: ahsbu fuqha, ftieħmu, u tkellmu!

20 Imbagħad ulied Izrael harġu kollha, u l-miġemgħa ltaqgħet bħal raġel wiehed, minn Dan sa Bir-Saba', u art Gilghad, quddiem il-Mulej f'Misfa.

2 U l-kbarat tal-poplu kollu, u t-tribujiet kollha ta' Izrael, deħru fil-miġemgħa tal-poplu t'Alla, erba' mitt elf suldat bir-rigel mħarreg fis-sejf.

3 (Issa wlied Benjamin semghu li wlied Izrael telghu f'Misfa.) Imbagħad wlied Izrael qalu: Ghidulna, kif kienet dil-haġa fahxija?

4 U l-Levita, żewġ il-mara l-maqtula, wieġeb u qal: Dhalt f'Gibegħa ta' Benjamin, jien u l-konkubina tiegħi; biex nghaddi l-lejl.

5 U l-irġiel ta' Gibegħa qamu għalija, u dawru d-dar fejn kont qiegħed bil-lejl, u kellhom il-hsieb li lili joqtluni: u l-konkubina tiegħi każbruha, u mietet.

6 U hadt il-konkubina tiegħi; u qattajtha f'biċċiet, u bġatħha fil-medda kollha ta' art Izrael: ghax għamlu haġa fahxija u kerha f'Izrael.

7 Ara, intom ilkoll ulied Izrael; aġhtu l-parir tagħkom, u għidu x'għandu jsir.

8 U l-poplu kollu qam bħal raġel wiehed, iġhid: Hadd minna ma jmur lejn it-tinda tiegħu, u hadd ma jarga' lejn daru.

9 U issa dan hu li nagħmlu lil Gibegħa: Nitilghu bix-xorti għaliha;

10 U nieħdu għaxart irġiel kull mija mit-tribujiet kollha ta' Izrael, u mija kull elf, u elf kull għaxart elf, biex iġibu l-ikel għall-poplu, halli meta jaslu Gibegħa ta' Benjamin jagħmlulhom bħal ma haqqhom għall-hwejjeġ fahxija li għamlu f'Izrael.

11 Għalhekk l-irġiel kollha ta' Izrael ingemghu kontra l-raġel, magħqudin bħal raġel wiehed.

12 U t-tribujiet ta' Izrael baġhtu rġiel fit-tribù kollu ta' Benjamin, iġhidu: X'hażen hu dan li sar fikom?

13 Għalhekk issa, aġhtuna f'idejna l-irġiel, nies mill-agħarr li hawn Gibegħa, biex noqtluhom, u neqirdu l-hażen minn

Izrael. Izda wlied Benjamin ma ridux jisimghu kliem huthom, ulied Izrael.

14 Izda wlied Benjamin harġu minn bliethom, u nġemghu Gibegha, biex imorru jitqabdu ma' wlied Izrael.

15 U mill-bliet dak in-nhar ulied Benjamin inghaddu sitta u ghoxrin elf imharrġin fis-sejf, barra min-nies ta' Gibegha, seba' mitt raġel magħżulin.

16 Minn dawn in-nies kollha, kien hemm seba' mitt raġel magħżulin, li kienu xellugin; kull wiehed kien jista' jwaddab ġebla bi żbandola għal xagħra, bla ma jfalli li jolqoħa.

17 U l-irġiel ta' Izrael, barra minn dawk ta' Benjamin, ukoll inghaddu, erba' mitt elf raġel, imharrġin fis-sejf: dawn kollha kienu gwerrieri.

18 U qamu wlied Izrael, u telghu fid-dar t'Alla, u staqsew lil Alla, u qalu: Min minna jitla' l-ewwel biex jitqabad ma' wlied Benjamin? U l-Mulej wieġeb: Guda jitla' l-ewwel.

19 U wlied Izrael qamu filghodu, u waqqfu l-kamp quddiem Gibegha.

20 U l-irġiel ta' Izrael harġu għat-taqbida ma' Benjamin; u l-irġiel ta' Izrael tqassmu għat-taqbida magħhom f'Gibegha.

21 U wlied Benjamin harġu minn Gibegha, u meddu fl-art dak in-nhar tnejn u ghoxrin elf raġel ta' Izrael.

22 Izda l-poplu, l-irġiel ta' Izrael, għamlu l-hila, u reġghu tqassmu għat-taqbida fl-istess post fejn kienu tqassmu l-ewwel jum.

23 U wlied Izrael telghu u bkew quddiem il-Mulej sa filghaxija, u staqsew lill-Mulej, billi qalulu: Narga' nersaq għat-taqbida ma' wlied Benjamin, hija? U l-Mulej qal: Itilghu għalih.)

24 U wlied Izrael resqu għal ulied Benjamin it-tieni jum.

25 U Benjamin hareġ għalihom minn Gibegha t-tieni jum, u reġghu xeħtu ma' l-art tmintax-il elf raġel minn ulied Izrael: dawn kollha kienu mharrġin fis-sejf.

26 Imbagħad ulied Izrael kollha, u l-poplu kollu, tala' u ġie fid-dar t'Alla, u bkew, u qaġhdu hemm quddiem il-Mulej, u samu dak in-nhar sa filghaxija, u offrew saġrificċji mahruqin u saġrificċji tas-sliem quddiem il-Mulej.

27 U wlied Izrael saqsew lill-Mulej (ghax l-arka tal-għaqda t'Alla kienet hemm f'dawk il-jiem,

28 U Finehas, bin Elgħazar, bin Arun, kien jaqdi quddiemha f'dawk il-jiem.) u qalu: Narga' noħroġ nitqabad ma' wlied Benjamin, hija, jew nieqaf? U qal il-Mulej: Itilghu; għax għada nerhihom f'idejkom.

29 U Izrael qieġhed l-għases madwar Gibegha.

30 U wlied Izrael telghu għal ulied

Benjamin fit-tielet jum, u tqassmu kontra Gibegha, bħal drabi oħra.

31 U wlied Benjamin harġu għall-poplu, u tbiegħdu mill-belt; u bdew jidorbu, u joqtlu mill-poplu, bħal drabi oħra, fit-toroq, li waħda minnhom titla' sa dar Alla, u l-oħra sa Gibegha, u fir-raba', madwar xi tletin raġel ta' Izrael.

32 U wlied Benjamin qalu: Imkiissrin huma quddiemna, bħall-ewwel darba. Izda wlied Izrael qalu: Ha naharbu, u nbegħduhom mill-belt mat-toroq.

33 U l-irġiel kollha ta' Izrael qamu minn posthom, u tqassmu f'Bagħal-Tamar: u l-għases ta' Izrael mohbija harġu mill-postijiet tagħhom, minn Magħreh-Geba.

34 U ġew quddiem Gibegha għaxart elef raġel magħżulin minn Izrael kollu, u t-taqbida kienet qalila: izda l-Benjaminin ma kinux jafu li laħqithom il-ħsara.

35 U l-Mulej habat lil Benjamin quddiem Izrael: u wlied Izrael dak in-nhar qatlu hamsa u ghoxrin elf u mitt raġel mill-Benjaminin: dawn kollha kienu mharrġin fis-sejf.

36 U wlied Benjamin raw li kienu mkiissrin: għax l-irġiel ta' Izrael taw il-wisa' lil Benjaminin, billi kellhom mohħom mistrieħ bil-għases li qieġhdu hdejn Gibegha.

37 U l-għases għaġġlu, u ntefghu fuq Gibegha; u l-għases dahlu, u darbu l-belt kollha b'xifer is-sejf.

38 Issa kien hemm ftehim bejn l-irġiel ta' Izrael u l-għases, li jtellghu shaba kbira ta' duħhan mill-belt.

39 U malli wlied Izrael daru lura fit-taqbida, il-Benjaminin bdew jidorbu u joqtlu min-nies ta' Izrael xi tletin raġel, għax qalu: Sgur li mkiissrin huma quddiemna, bħall-ewwel taqbida.

40 Izda xhin is-shaba bdiet tielgħa mill-belt f'kolonna ta' shab, il-Benjaminin harsu lura, u, ara, il-belt kollha kienet tiela' fid-duħhan lejn is-sema.

41 U l-irġiel ta' Izrael daru, u l-irġiel ta' Benjamin twerwru: għax raw li l-ħsara laħqithom.

42 Għalhekk, dawru daharhom quddiem l-irġiel ta' Izrael, u qabdu t-triq tad-deżert; izda t-taqbida laħqithom; u dawk li kienu joħroġ mill-bliet kienu jeqirduhom f'nofshom.

43 U lill-Benjaminin dawruhom, u għamlu għal warajhom bla mistrieħ, u għaffguhom quddiem Gibegha lejn tlugh ix-xemx.

44 U mill-Benjaminin waqghu mejtin tmintax-il elf raġel; u dawn kollha kienu gwerrieri ta' hila.

45. U daru, u harbu lejn id-deżert, lejn il-blat ta' Rimmon: u laqqtu minnhom fit-toroq hamest elef raġel; u għafsu

warajhom sa Gidghom, u qatlu minnhom elfejn raġel.

46 Ghalhekk, dawk kollha li waqghu mejtin mill-Benjaminin dak in-nhar kienu hamsa u ghoxrin elf imharrġin fis-sejfi; dawn kollha kienu gwerrieri ta' hila.

47 Izda sitt mitt raġel daru, u harbu lejn id-deżert, lejn il-blat ta' Rimmon, u waqghu fil-blat ta' Rimmon erba' xhur.

48 U l-irġiel ta' Izrael reġġu daru ghal ulied Benjamin, u darbuhom b'xifer is-sejfi, sew in-nies li kienu fil-bliet u l-bhejjem, u sew kulma sabu: u l-bliet kollha li sabu tawhom in-nar.

21 Issa l-irġiel ta' Izrael kienu halfu f'Misfa, billi qalu: Hadd ma jkun hemm minna li jaghti lil bintu lil wiehed Benjamin b'martu.

2 U l-poplu ġie f'dar Alla, u waqghu hemm sa filghaxija quddiem Alla, u ghollew lehinhom, u bkew biki kbir;

3 U qalu: O Mulej, Alla ta' Izrael, ghalix gara dan f'Izrael, li llum naqas tribù minn Izrael?

4 U gara l-ghada, li l-poplu qam kmieni u bena altar hemm, u offra sagriċċji mahruqin u sagriċċji tas-sliem.

5 U wlied Izrael qalu: Min hu fost it-tribujiet kollha ta' Izrael li ma talax mal-miġemgħa għand il-Mulej? Għax huma kienu għamlu halfa kbira għal min ma talax quddiem il-Mulej f'Misfa billi qalu: Sgur li jiehu l-mewt!

6 U wlied Izrael għalew għal Benjamin, huhom, u qalu: Illum hemm tribù maqtuġh minn Izrael.

7 X'nagħmluhom lil dawk li baqghu biex ikollhom nisa, billi ahna hliġna bil-Mulej li ma nagħtuhomx mill-bniet tagħna b'nisa?

8 U qalu: Liema mit-tribujiet ta' Izrael li ma talax f'Misfa quddiem il-Mulej? U, ara, hadd ma kien ġie fil-kamp minn Gabes-Gilghad għall-miġemgħa.

9 Għax il-poplu kien magħdud, u, ara, ma kien hemm hadd min-nies ta' Gabes-Gilghad.

10 U l-miġemgħa baġtet hemm tnax-il elf raġel, mill-aktar rġiel ta' hila, u tawhom din l-ordni: Morru, u oqtlu n-nies ta' Gabes-Gilghad b'xifer is-sejfi, bin-nisa u t-tfal.

11 U dan għandkom tagħmlu: Eqirdu għalkollox kull raġel, u kull mara li mteddet ma' raġel.

12 U sabu fost in-nies ta' Gabes-Gilghad erba' mitt xebba, li kienu għadhom

ma għarfu l-ebda raġel, billi mteddu miegħu: u gibuhom fil-kamp f'Silo, li hi f'art Kanghan.

13 U l-miġemgħa kollha baġtet lil x'uhud ikellmu lil ulied Benjamin li kienu fil-blat ta' Rimmon, u jxandruhom is-sliem.

14 U wlied Benjamin reġġu ġew f'dak iż-żmien; u tawhom in-nisa li kienu hallew hajjin fost in-nisa ta' Gabes-Gilghad: izda ma sabulhomx biżżejjed.

15 U għela l-poplu għal Benjamin, għax il-Mulej kien għamel tiċrita fit-tribujiet ta' Izrael.

16 Qalu mbagħad ix-xjuħ tal-miġemgħa: X'nagħmluhom lil dawk li baqghu biex ikollhom nisa, billi n-nisa nqerdu minn Benjamin?

17 U qalu: Dawk li fadal għandu jkollhom dak li kien ta' Benjamin, biex ma jitneħhiex tribù minn Izrael.

18 Madankollu, ahna ma nistgħux nagħtuhom nisa mill-bniet tagħna, għax ulied Izrael halfu, billi qalu: Mishut min jaghti mara lil ulied Benjamin.

19 Imbagħad qalu: Ara, hemm għid il-Mulej minn sena għal sena f'Silo, li qieghda fit-tramuntana ta' Betel, fuq in-naha tal-levant tat-triq li titla' minn Betel għal Sikem, u fuq in-naha t'isfel ta' Lebona.

20 Ghalhekk taw din l-ordni lil ulied Benjamin, billi qalulhom: Morru u stahbew fid-dwieli;

21 U harsu; u malli taraw il-bniet ta' Silo herġin biex jiżfnu dawra, ohorġu minn qalb id-dwieli, u kull wiehed minnkom jahtaf mara għalih mill-bniet ta' Silo, u erġġu morru lejn art Benjamin.

22 U jiġri, meta missirjiethom jew huthom jiġu jehduha magħna, illi ahna ngħidulhom: Agħtuhomlna minn jeddkom, għax ahna ma hadniex mara għal kull raġel ta' Benjamin fil-gwerra; u lanqas tajtuhomlhom intom, għax kieku issa għandkom htija.

23 U wlied Benjamin hekk għamlu; hadu nisa skond il-għadd tagħhom minn dawk li ziġnu; hatfuhom, imbagħad telqu, u reġġu lura lejn il-qasma tagħhom, u reġġu bnew il-bliet, u għamru fihom.

24 U wlied Izrael telqu minn hemm dak iż-żmien, kulhadd lejn it-tribù tiegħu u lejn l-familja tiegħu, u harġu minn hemm kulhadd għall-qasma tiegħu.

25 F'dak iż-żmien ma kienx hemm sultan f'Izrael; kulhadd kien jagħmel dak li kien jidherlu lejnh f'għajnejh.

Ktieb Rut

1 Issa gara, fi zmien li kienu jahkmu l-imhallfin, illi kien hemm il-ghaks fil-pajjiz. U wiehed raġel minn Betlehem ta' Guda, mar iġhammar gharib fl-art ta' Mowab, hu, u martu, u ż-żewġ uliedu s-subjien.

2 U isem ir-raġel kien Elimelek, u isem martu Naghomi, u isem iż-żewġ uliedu, Mahlon u Kiljon, Efratin minn Betlehem ta' Guda. U ġew fl-inhawi ta' Mowab, u qagħdu hemm.

3 U Elimelek, żewġ Naghomi, miet; u baqgħet hi, u ż-żewġ subjien tagħha.

4 U hadu għalihom nisa mill-Mowabin; isem il-waħda kien Ghorfa, u isem l-oħra Rut; u għamru hemm madwar għaxar snin.

5 U Mahlon u Kiljon, mietu t-tnejn huma wkoll; u l-mara baqgħet priva minn uliedha t-tnejn u żewġha.

6 Imbagħad qamet hi u kennietha, biex titlaq lura mill-inhawi ta' Mowab; għax kienet semgħet fl-inhawi ta' Mowab kif il-Mulej haseb fil-poplu tiegħu billi tah il-hobż.

7 Għalhekk harġet mill-post fejn kienet, u kennietha t-tnejn magħha; u telqu fit-triq biex jerggħu lejn art Guda.

8 U Naghomi qalet liż-żewġ kennietha: Morru, kull waħda targa' tmur lejn dar ommha: il-Mulej ikun hanin magħkom bħal ma kontu intom mal-mejtin, u miegħi.

9 Il-Mulej jaghtikom li ssibu l-mistrieħ, kull waħda f'dar żewġha. Imbagħad bisit-hom; u huma għollew lehinhom u bkew.

10 U qalulha: Tassew, ahna nerggħu niġu lura miegħek lejn niesek.

11 U Naghomi qalet: Morru bniet tiegħi: għaliex tridu tiġu miegħi? Jaqaw hemm aktar subjien f'ġufi, li jistgħu jkunu żwieġkom?

12 Erġghu lura, bniet tiegħi, morru; għax jien xieħa wisq biex iġkollu raġel. Jekk nġhid: Għad għandi xi tama, u niż-żewweġ il-lejla, u jkollu t-tfal ukoll;

13 Tistennewhom intom sakemm jikkbru? Toqogħdu minhabba fihom ma tizzewgux? Le, bniet tiegħi; in-niket tiegħi hu akbar minn tagħkom, għax id il-Mulej harġet għalija.

14 U refghu lehinhom, u reggħu bkew; u Ghorfa bieset lil hmietta; iżda Rut baqgħet imqabbda magħha.

15 U Naghomi qalet lil Rut: Ara, silftek reggħet lura lejn niesha, u lejn l-allat tagħha: Arġa' lura inti wkoll għal wara silftek.

16 U Rut wiegħbet: La tinsistix biex

inhallik, jew biex narga' lura bogħod minnek għax fejn tmur int, immur jien; u fejn tghammar int, nghammar jien: il-poplu tiegħek ikun il-poplu tiegħi, u Alla tiegħek, Alla tiegħi.

17 Fejn tmut int, immut jien, u hemm nindifen: hekk jagħmilli l-Mulej, u iżjed minn hekk, jekk mhux il-mewt tifrindi minnek.

18 Meta Naghomi ratha rasha iebsa li tmur magħha, ma kellmthiex iżjed.

19 U hekk marru t-tnejn sama waslu Betlehem. U gara, kif waslu Betlehem, illi l-belt kollha qamet għagħa minhabba fihom; u qalu: Din mhix Naghomi?

20 U qaltihom: La ssejhulix Naghomi, sejhuli Mara: għax Dak li jista' kolloxx imlieni wisq bl-imrar.

21 Jien mort mimlija, u l-Mulej raġa' giebni vojta d-dar: għaliex, mela, issejhuli Naghomi, la l-Mulej xehed kontrija, u Dak li jista' kolloxx haqarni?

22 U hekk giet Naghomi, u Rut il-Mowabija, kennietha, magħha, li reggħet lura mill-inhawi ta' Mowab: u waslu Betlehem fil-bidu ta' hsad ix-xgħir.

2 U Naghomi kellha qarib min-naha ta' żewġha, raġel għani hafna, tal-familja ta' Elimelek, jismu Bogħaž.

2 U Rut, il-Mowabija, qalet lil Naghomi: Hallini mmur issa fil-ghalqa, u nlaqqat is-sbul wara min insib hniena f'għajnejh. U wegħitha: Mur, binti.

3 U marret, u giet, u laqqet fir-raba' wara l-hassada: u hasel messha għalqa ta' Bogħaž, li kien jiġi minn Elimelek.

4 U, ara, Bogħaž gie minn Betlehem, u qal lill-hassada: Il-Mulej magħkom! U huma wiġbuh: Ibierkek il-Mulej!

5 Imbagħad Bogħaž qal lill-qaddej tiegħu, li kien fuq il-hassada: Ta' min hi dix-xbejba?

6 U l-qaddej li kien fuq il-hassada wiegħeb u qal: Hi x-xbejba Mowabija li giet lura ma' Naghomi mill-inhawi ta' Mowab.

7 U qalet: Nitolbok, hallini nlaqqat u niġma' wara l-hassada bejn il-qatet: u giet, u baqgħet mis-sebh sa dal-hin, u striehet ftit id-dar.

8 Imbagħad Bogħaž qal lil Rut: Qieghda tisma binti? La tmurx tlaqqat f'għalqa oħra, u lanqas twarrab minn hawn, imma ibqa' hawn mal-qaddejja tiegħi.

9 Halli għajnejk ikunu fuq il-ghalqa li huma jaħsdu, u mur warajhom: ara, jien

ordnajt lill-qaddejja biex ma jmissukx, u meta jkun bik il-ghatx, mur hdejn il-ġarar, u ixrob milli jimlew il-qaddejja.

10 Imbagħad xtehtet għal wiċċha, u mietet sa l-art, u qaltu: Kif sibt jien hniena f'għajnejk biex tahseb fija, jien barranija?

11 U Bogħaż wieġeb u qalilha: Urewni b'kulma għamilt lil hmietek mindu miet żewġek: u kif hallejt lil missierek u lil ommok, u art twelidek, u ġejt għand poplu li ma kontx tafu qabel.

12 Il-Mulej iħallas eghmilek, u hlas shih jinghata lilek mill-Mulej, Alla ta' Izrael, li taht gwinhahj inti ġejt tistkenn.

13 Imbagħad qalet: Ha nsib hniena f'għajnejk, o sidi, għax int farragtni, u tkellimt għall-qalb il-qaddejja tiegħek, għalkemm jien minieħ bħal waħda mill-qaddejja tiegħek.

14 U qalilha Bogħaż: Waqt l-ikel eja hawn, u kul mill-hobż, u bill il-ftiet tiegħek fil-hall. U qagħdet hdejn il-hassada: u Bogħaż ressqilha qamħ ingaljat, u kielet, u xebgħet, u baqagħlha.

15 U xhin qamet biex tlaqqat, Bogħaż ordna lill-qaddejja tiegħu, billi qalilhom: Halluha tlaqqat imqar qalb il-qatet, u la tiksruhiex:

16 U hallu wkoll jaqgħu xi sbul mill-qatet apposta għaliha, u jtilquhom, halli tlaqqathom, u la ċċanfruhiex.

17 U laqtet fir-raba' sa filghaxija, u daqget dak li laqtet: u kien madwar efa xgħir.

18 U refgħetu, u dahlet il-belt: u hmietha rat dak li laqtet: u Rut harġet dak li kien baqagħlha wara li xebgħet u tagħtu lil Nagħomi.

19 U hmietha qaltilha: Minn fejn laqqat illum? U fejn hdimt? Ikun imbierek minn haseb fik. U qalet lil hmietha ma' min hadmet, qalet: Ir-raġel li hdimt miegħu llum hu Bogħaż.

20 U Nagħomi qalet lil kennitha: Ikun imbierek mill-Mulej; li ma nehhiex it-tjieba tiegħu minn mal-hajjin u mal-mejtin. U Nagħomi qaltilha wkoll: Ir-raġel qaribna; wieħed mill-qraha sew tagħna.

21 U Rut il-Mowabita qalet: Qalli wkoll: Ibqa' wara l-qaddejja tiegħi, sakemm itemmu l-hsad.

22 U Nagħomi qalet lil Rut, kennitha: Ahjar, binti, tmur mal-qaddejja tiegħu, biex ma jahqrukx f'għalqa oħra.

23 Għalhekk baqgħet imqabnda mal-qaddejja ta' Bogħaż biex tlaqqat sama jintemm hśad ix-xgħir u hśad il-qamħ; u qagħdet ma' hmietha.

int kont mal-qaddejja tiegħu? Ara, hu jderri l-andar tax-xgħir il-lejla.

3 Għalhekk inhasel, u indilek, u itfa' mantar fuqek, u inzel l-andar: iżda thallihx jagħrfek, sama jtemm jiekol u jixrob.

4 U xhin jimtedd, kun af il-post fejn imtedd, u mur u ikxef rigejħ u imtedd; u hu jgħidlek x'għandek tagħmel.

5 U Rut qaltilha: Kulma tghidli, naghmlu.

6 U nzlet l-andar, u għamlet kulma wissieħta hmietha.

7 U wara li Bogħaż kiel u xorob u qalbu kienet ferhana, mar jorqod fit-tarf tal-qatet tal-qamħ: u hi ġiet qajl qajla, u kixfitlu rigejħ u mteddet.

8 U ġara f'nofs il-lejl, illi r-raġel inhasad, u tqalleb: u, ara, mara kienet minmduda hdejn rigejħ.

9 U qalilha: Min int? U wieġbet: Jien, Rut, qaddejja tiegħek: ifref, mela, dejl mantarek fuq il-qaddejja tiegħek; għax int qarib sew.

10 U qalilha: Imbierka int mill-Mulej; binti; għax int urejt li ahjar din it-tjieba tiegħek ta' l-ahhar minn ta' l-ewwel, li ma mortx wara ż-żgħażaġħ, u la foqra, u la għonja.

11 U issa, binti, la tibzax; naghmillek kulma tghidli: għax il-belt kollha tal-poplu tiegħi taf li inti mara sewwa.

12 U issa tassew li jien qaribek sew: iżda hemm iehor eqreb minni.

13 Ibqa' hawn dal-lejl, u filgħodu, jekk irid jagħmillek il-parti ta' qaribek, tajjeb; ha jagħmel il-parti ta' qarib: iżda jekk hu ma jagħmillix il-parti ta' qarib, naghmillek jien il-parti ta' qarib, daqs kemm hu haj il-Mulej: imtedd sa filgħodu.

14 U mteddet fejn rigejħ sa filgħodu: u qamet qabel ma kien jista' jagħraf wieħed lil iehor. U qal: Ha ma jkun jaf hadd li l-mara ġiet l-andar.

15 U qal: Aġtini l-mantar li għandek fuqek, u zommu. U zammitu, u kejjel sitt tikjiliet xgħir, u għabbihomlha fuqha: u dahlet il-belt.

16 Rut waslet għand hmietha, li qaltilha: X'minneħ, binti? U qaltilha b'kulma għamliħa r-raġel.

17 U qaltilha: Dawn is-sitt tikjiliet tahomli: għax qalli: La tmurx idek f'ideħ għand hmietek.

18 U Nagħomi qalet: Ogħhod binti, sakemm tkun taf kif tispicċa l-bicċa; għax ir-raġel ma jistriħ sama jtemm il-bicċa llum.

4 Imbagħad Bogħaż tala' bieħ il-belt, u qagħad hemm bil-qieghda: u, ara, il-qarib li kien semma Bogħaż kien għaddej. U Bogħaż qallu: Ersaħ, u ogħhod hawn, habib. U resaq u qagħad bil-qieghda.

3 Imbagħad Nagħomi, hmietha, qaltilha: Binti, m'għandix jien infittixlek mistrieħ, biex tkun hienja?

2 Issa Bogħaż mhux minn qrabatna, li

2 U ha għaxart irġiel mix-xjuh tal-belt, u qal: Oqogħdu bil-qieghda hawn. U qagħdu bil-qieghda.

3 Imbagħad qal lill-qarib: Naghomi, li reggħet għet mill-inhawi ta' Mowab, sa tbiġh biċċa art, li kienet ta' huna, Elimelek:

4 Għalhekk jien hsibt li nġharrfek, billi nġhidlek: Ixtriha int quddiem dawk li qegħdin hawn, u quddiem ix-xjuh ta' niesi. Jekk trid tifdiha, ifdiha; iżda jekk ma tifdihiex, għidli, biex inkun naf: għax m'hemm hadd li jifdiha barra minnek; u jien warajk. U dak wieġeb: Nifdiha.

5 Imbagħad Bogħaż qal: Dak in-nhar li tixtriha għalik minn id Naghomi, int trid tixtriha wkoll minghand Rut il-Mowabita, mart il-mejjet, biex tqajjem isem il-mejjet fuq wirtu.

6 U qaribu qallu: Ma nistax nifdija għalija, li ma nagħmilx hsara lil wirti: ifdi int għalik id-dritt tiegħi; għax jien ma nistax nifdiha.

7 Issa din kienet dari d-drawwa f'İzrael fix-xiri u fil-bdil, biex ftehim ikun jiswa; wieħed jaqla' l-qorq, u jagħtih lil ta' ma' ġenbu; u din kienet xhieda, f'İzrael.

8 Għalhekk il-qarib qal lil Bogħaż: Ixtriha għalik. U qala' l-qorq.

9 U Bogħaż qal lix-xjuh, u lin-nies kollha: Xhud intom illum, li jien xtrajt kulma kien ta' Elimelek, u kulma kien ta' Kiljon, u ta' Mahlon, minn id Naghomi.

10 Lil Rut, il-Mowabita, mart Mahlon, hadtha biex tkun marti, biex inqajjem isem lill-mejjet fuq wirtu, biex isem il-mejjet

ma jinqatax minn fost hutu, jew minn bieb beltu: intom xhud illum.

11 U n-nies kollha li kienu bieb il-belt, u x-xjuh, qalu: Xhud aħna. Jagħmel il-Mulej li l-mara li għet f'darek tkun bħal Rahel u bħal Lija, li t-tnejn bnew dar İzrael: u ha tikseb il-ġid f'İfrata, u jkollok isem f'İtlehem.

12 U ha tkun darek bħal dar Fares, li Tamar wilditlu lil Guda, min-nisel li l-Mulej jagħtik minn din ix-xbejba.

13 U Bogħaż ha lil Rut, u saret martu: u resaq lejha, u l-Mulej taha li titqal, u wildet iben.

14 U n-nies qalu lil Naghomi: Imbieriek il-Mulej, li ma halliekkx illum bla qarib, biex ismu ikun magħruf f'İzrael.

15 U hu jfarragħlek qalbek, u jwezinek xjuhitek: għax kenntek, li thobbok, u li hi aħjar għalik minn seba' subjien, wilditu.

16 U Naghomi hadet it-tarbija, u qegħditha fi hdanha, u kienet hi trabbiha.

17 U l-ġirien tawh isem, billi qalu: Tweldilha iben lil Naghomi; u semmewh Ghobed: hu missier Gessi, missier David.

18 Issa dan hu nisel Fares: Fares wiled lil Hesron;

19 U Hesron wiled lil Ram, u Ram wiled lil Għamminadab;

20 U Għamminadab wiled lil Nahasson, u Nahasson wiled lil Salmon,

21 U Salmon wiled lil Bogħaż, u Bogħaż wiled lil Ghobed,

22 U Ghobed wiled lil Gessi, u Gessi wiled lil David.

L-Ewwel Ktieb Ta' Samwel

1 Issa kien hemm raġel minn Rama-tajm-Sofim, minn art il-ġholjiet ta' Efrajm, jismu Elkana, bin Geroħam, bin Elihu, bin Toħu, bin Suf, Efrajmi:

2 U kellu żewġ nisa; waħda jisimha Anna, u l-oħra jisimha Peninna: u Peninna kellha wlied, iżda Anna ma kellhiex ulied.

3 U dar-raġel kien jitla' minn beltu minn sena għal sena, biex iqim u jissagrifika lill-Mulej ta' l-eżerċti f'Silo. U ż-żewġ ulied ta' Gheli, Hofni, u Finehas, il-qassisin tal-Mulej, kienu hemm.

4 U meta wasal il-jum, Elkana offra s-sagrificċju, u ta lil Peninna, martu, u lis-subjien u lill-bniet tagħha kollha, ishma:

5 Iżda lil Anna kien jagħtiha sehem doppju; għax kien ihobb lil Anna: iżda l-Mulej kien għalqilha għufha.

6 U r-rivala tagħha kienet tinkiha wisq lil Anna, biex tweggagħha, għax il-Mulej kien għalqilha għufha.

7 U hekk kien jiġri minn sena għal sena; kull darba li Anna kienet titla' f'dar il-Mulej, Peninna kienet tinkiha; u għalhekk kienet tibki, u ma kenitx tiekol.

8 Imbagħad Elkana, żewġha, qalilha: Anna, għaliex qieghda tibki? u għaliex mintix tiekol? u għaliex qalbek sewda? Miniex jien aħjar għalik minn għaxar ulied?

9 U wara li kielu, u xorbu f'Silo, Anna qamet. Issa Gheli l-qassis kien qieghed bil-qieghda hdejn ġenb il-bieb tat-tempju tal-Mulej.

10 U kellha qalbha kollha mrar, u talbet il-Mulej, u bkiet wisq.

11 U wiegħdet wegħda, u qalet: O Mulej ta' l-eżerċti! jekk tassew thares lej

hemm il-qaddejja tieghek, u tiftakar fija, u ma tinsieq il-qaddejja tieghek, u taghti lill-qaddejja tieghek nisel raġel, jien naghtih lill-Mulej jiem hajtu kollha, u l-ebda mus ma jghaddi minn fuq rasu.

12 U ġara, billi baqgħet titlob quddiem il-Mulej, illi Gheli qagħad iġhasses fommha.

13 Issa Anna, kienet titkellem f'qalbha; xufftejha biss kienu jitharrku, iżda lehinha ma kienx jinstama': għalhekk Gheli haseb li kienet fis-sakra.

14 U Gheli qalilha: Kemm sa ddom fis-sakra? Nehhi l-inbid minnek!

15 U Anna wiegħbet, u qalet: Le, sidi, jiena mara mnikkta fl-ispiritu; jien la xrobt inbid, u lanqas xorb qawwi, iżda ftaħt qalbi quddiem il-Mulej.

16 La tghoddx il-qaddejja tieghek bhala xi mara mill-agharr: għax mill-milja ta' hemmi u tan-niket tieghi, jien tkellimt s'issa.

17 Wiegħeb imbaggħad Gheli, u qal: Mur bis-sliem: u Alla ta' Izrael jagħtik it-talba li tlabt minn għandu.

18 U qalet: Halli l-qaddejja tieghek issib hniena f'għajnejk! U l-mara telqet, u kiellet, u wiċċha ma baqax iżjed bħal ma kien qabel.

19 U qamu kmieni filgħodu, u qiemu quddiem il-Mulej; u reġġu marru lejn darhom f'Rama; u Elkana għaraf lil martu, Anna: u l-Mulej ftakar fiha.

20 U ġara, illi Anna qalet, u wara dawra ta' sena, wildet iben, u semmietu Samwel, għax qalet: Mingħand il-Mulej tlabtu.

21 U r-raġel Elkana, tala' ma' daru kollha joffri lill-Mulej is-sagrificċju tas-sena, u jagħmel il-wegħda tiegħu.

22 Iżda Anna ma telgħitx; għax qalet lil zewġha: Ma nitlax sama jinfatam it-tifel, imbaggħad ingħibu, biex jidher quddiem il-Mulej, u joqgħod hemm għal dejjem.

23 Elkana, zewġha, qalilha: Aghmel dak li iħdirlek tajjeb; oqgħod sama toftmu: biss ha jsehh kelmtu l-Mulej. U l-mara qagħdet, u reddgħet lil binha sama fatmitu.

24 U wara li fatmitu, tellgħetu magħha, u hadet tliet għogiela, u efa dqiq, u garra nbid, u ġibitu f'dar il-Mulej f'Silo: u t-tifel kien għadu zġhir.

25 U Elqana u Anna qatlu għogol, u ġiebu t-tifel għand Gheli.

26 U qalet Anna: Sidi, daqs kemm hi hajja ruħek, sidi, jien il-mara li kienet wieqfa hdejk hawnhekk, biex titlob lill-Mulej.

27 Għal dan it-tifel tlabt; u l-Mulej tani t-talba li tlabt minn għandu.

28 Għalhekk jien ukoll tajtu lill-Mulej; u kemm idum haj, ikun mogħti lill-Mulej. U qiem il-Mulej hemm.

2 U Anna talbet, u qalet: Qalbi tiffraħ fil-Mulej; qarni rtafa' bil-Mulej: fommni twassa' għall-egħdewwa tieghi; għax jien niffraħ bil-għajruna tieghek.

2 Hadd m'hemm qaddis daqs il-Mulej; għax m'hemm hadd għajrek: u lanqas hemm l-ebda blata bħal Alla tagħna.

3 La titkellmox wisq aktar bil-kburija: la thallux il-kburija toħroġ minn fommkom: għax il-Mulej hu Alla tal-għerf; u minnu jintiżnu l-egħmejjel tal-bniedem.

4 Il-qwas tal-qawwijn imkissra, iżda d-dgħajfin imħazzmin bil-hila.

5 Dawk li kienu xebghana għall-hobz inkrew; iżda dawk li kienu mgewħa ma baqgħux bil-ġuħ: seba' darbiet wildet il-mara hawlja; iżda l-mara ta' hafna tfał dbleat.

6 Il-Mulej imewwet, u jahji; inizzel fis-saltna ta' l-imwiet, u jtalla' minnha.

7 Il-Mulej ifaqqar, u jagħni: ibaxxi, u jgħolli wkoll.

8 Iqajjem mit-trab il-miskin, mill-mizbla jarfa' l-fqir, biex iqegħidhom mal-kbarat, u jirtu tron ta' ġieħ: għax il-kolonni ta' l-art huma tal-Mulej, u fuqhom qiegħed id-dinja.

9 Iħares ritlejn it-tajbin tiegħu, iżda l-ħżiena fid-dlam jintemmu; għax mhux bil-qawwa tiegħu jegħleb il-bniedem.

10 Dawk li jehduha mal-Mulej jiffarrku; mill-ġholi tas-sema jriegħed fuqhom: il-Mulej jagħmel haqq minn truf l-art; u jagħti s-saħħa lis-sultan tiegħu, u jarfa' l-qarn tal-midluk tiegħu.

11 Imbaggħad Elkana mar lejn daru f'Rama. U t-tifel baqa' jaqdi l-Mulej taħt għajnejn Gheli, il-qassis.

12 Issa wlied Gheli kienu nies mill-agharr; ma kinux iquis l-Mulej.

13 U d-drawwa tal-qassisin mal-poplu kienet, illi meta xi raġel kien joffri sagrificċju, il-qaddej tal-qassis kien jiġi, xhin il-laħam kien ikun jissajjar, b'furketta bi tliet ismien f'idu;

14 U kien idahħalha ġot-taġen, jew ġol-kitla, jew ġol-kaldarun, jew ġol-borma; u kulma kienet ittalla' l-furketta, il-qassis kien iħiedu għalih. Hekk kienu jagħmlu lill-Izraelin kollha li kienu jmorru hemm, f'Silo.

15 Ukoll, qabel ma kienu jaharqu x-xaħam, il-qaddej tal-qassis kien jiġi, u kien iġhid lir-raġel li kien ikun qiegħed jissagrifika: Aġhti lill-qassis laħam għax-xiwi; għax ma jihux laħam misjur minn għandek, imma nej.

16 U jekk kien iġhidlu dak ir-raġel: Ha jinħarq, qabel kollox, ix-xaħam; imbaggħad hu daqs kemm tixtieq; kien iwiegħbu: Le, issa tagħtihuli; u jekk le, nieħdu bis-saħħa.

17 Għalhekk id-dnub taz-zgħażaġħ kien kbir wisq quddiem għajnejn il-Mulej;

ghax in-nies kienu jistmellu l-offerti maghmulin lill-Mulej.

18 Izda Samwel kien jaqdi quddiem il-Mulej; u billi kien ghadu tifel, kien imhazzem b'efod tal-kittien.

19 U ommu kienet taghmillu wkoll mantar zghir, u gġibulu minn sena ghal sena, meta kienet titla' ma' zewġha biex toffri s-sagrificċju tas-sena.

20 Imbaghad Gheli kien ibierek lil Elkana, u lil martu, u jghid: Il-Mulej jaghtik nisel minn dil-mara flok il-ghotja li hi tat lill-Mulej. U marru darhom.

21 U l-Mulej żar lil Anna; u taqlet, u wildet tliet subjien, u zewġ bniet. U t-tifel Samwel kien jikber quddiem il-Mulej.

22 Issa Gheli xjeh; u sama' b'kulma wliedu s-subjien kienu jaghmlu lil Izrael kollu, u kif kienu jimteddu man-nisa li kienu jaqdu f'bieb it-tinda tal-laqgħa.

23 U qalilhom: Għaliex qeghdin taghmlu hwejjeg bhal dawn, l-eghmil hazin kollu li jiena nisma' minghand dawn in-nies kollha?

24 Le, uliedi; ghax mhix tabja l-ahbar li jien qieghed nisma' fuqkom; intom qeghdin iggagħlu lill-poplu tal-Mulej jidneb.

25 Jekk bniedem jahti lejn bniedem iehor, Alla jaghmel haqq minnu: izda jekk jahti bniedem lejn il-Mulej, min jidhol għalih? Izda ma ridux jisimghu minn lehen missierhom, ghax il-Mulej ried jeqridhom.

26 Issa t-tifel Samwel baqa' jikber, u jingħogob sew mill-Mulej, u sew min-nies.

27 Imbaghad ġie raġel t'Alla għand Gheli, u qallu: Hekk ighid il-Mulej: Jaqaw jien ma għarraftx lil nnifsi lil dar missierek, meta kienu l-Egittu fil-jasar ta' dar Fargħun?

28 U ma htartux jiena, mit-tribujiet kollha ta' Izrael, biex ikun għaliġa qassis, biex jitla' l-altar tiegħi, biex jahraq l-incens, biex jarfa' l-efod quddiem; u ma tajtx jien lil dar missierek l-offerti maghmulin bin-nar kollha ta' wlied Izrael?

29 Għaliex, mela, tikkalpestaw is-sagrificċji tiegħi, u l-offerti tiegħi, li jien ordnajt li jsiru fl-aghmara tiegħi? U għala taghti għeħ lil uliedek aktar minni, billi tiġbghu bl-ahjar ta' kull offerta ta' Izrael, il-poplu tiegħi?

30 Għalhekk il-Mulej, Alla ta' Izrael, ighid: Jien kont tassew għidt li darek u dar missierek għandhom jimxu quddiem għal dejjem; izda issa jghid il-Mulej: Barra minni! Ghax dawk li jwegġhuni, inwegġahhom; u dawk li jmaqdruni, jitmaqdru.

31 Ara, il-jiem jiġu meta jien naqta' drieghek u driegħ dar missierek, li ma jkunx hemm xih f'darek.

32 U inti tara għadu fl-aghmara tiegħi, fil-ġid kollu li Alla jaghti lil Izrael: u ma jkunx hemm xih f'darek għal dejjem.

33 U dak ir-raġel minn niesek, li ma naqtagħhux mill-altar tiegħi, ikun biex jinfnew għajnejk, u tissewwev qalbek: u dawk kollha li twieldu u kibru f'darek imutu fil-fjur ta' hajjithom.

34 U jkunlek għelm dak li jiġri fuq iż-zewġ uliedek, fuq Hofni u Finehas; f'jum wiehed imutu huma t-tnejn.

35 U nqajjem għaliġa qassis fidil, li jaghmel skond kulma hemm f'qalbi u mohhi; u nibnilu dar dejjiema; u jimxi quddiem il-midluk tiegħi għal dejjem.

36 U jiġri, li kull min jibqa' f'darek jiġi jmil quddiemu għall-hlas ta' flus jew gidma hobz, u jghid: Qabbadni, nitlobok, naghmel xi xogħol tal-qassisin, biex niekol loqma hobz.

3 U t-tifel Samwel kien jaqdi lill-Mulej quddiem Gheli. U kelmet il-Mulej kienet rari f'dak iż-żmien; u d-dehriet ma kinux ta' sikwit.

2 U ġara f'dak iż-żmien, xhin Gheli kien mimdud f'postu (issa għajnejh kienu bdew jitghammxu, u ma kienx jista' jara tajjeb);

3 U l-musbieħ t'Alla kien għadu ma ntefix, u Samwel kien mimdud fit-tempju tal-Mulej, fejn kienet l-arka t'Alla,

4 Illi l-Mulej sejjah lil Samwel: u wieġeb: Hawn jien.

5 Imbaghad ġera lejn Gheli, u qal: Hawn jien, ghax sejjahli. Izda Gheli qal: Jien ma sejjahtx; arga' mtedd. U mar jimtedd.

6 U l-Mulej raġa' sejjah: Samwel! U Samwel qam, u mar hdejn Gheli, u qal: Hawn jien; ghax sejjahli. U Samwel wieġeb: Jien ma sejjahtx, ibni; arga' mtedd.

7 Issa Samwel kien għadu ma jagħrafx il-Mulej, u lanqas kelmet il-Mulej kienet għadha ma tgħarrfitlux.

8 U l-Mulej raġa' sejjah lil Samwel għat-tielet darba. U qam, u mar hdejn Gheli, u qal: Hawn jien, ghax sejjahli. Imbaghad Gheli ntebah li l-Mulej kien qieghed isejjah lit-tifel.

9 U Gheli qal lil Samwel: Mur imtedd, u, jekk xi hadd isejjahlek, għid: Tkellem, Mulej, ghax il-qaddej tiegħek qieghed jisma'. U Samwel mar, u mtedd f'postu.

10 Imbaghad il-Mulej ġie, u waqaf, u sejjah bħad-drabi l-oħra: Samwel! Samwel! U Samwel wieġeb: Tkellem, ghax il-qaddej tiegħek qieghed jisma'.

11 U l-Mulej qal lil Samwel: Ara, sa naghmel haġa f'Izrael, li kull min jis-magħha, iżanznu widnejh it-tnejn.

12 F'dak il-jum jien ingieghlu isehh għal Gheli kulma għidt fuq daru, mill-bidu sat-tmien.

13 Ghax jien għidtlu li naghmel haqq minn daru għal dejjem minhabba l-hazen

li hu jaf bih; ghax uliedu ġiebu sahta fuqhom infushom, u hu ma widdibhomx.

14 U ghalhekk jien hlift lil dar Gheli li l-hazen ta' dar Gheli ma jinħafirx la bis-sagrifiċċi u lanqas bl-offerti, għal dejjem.

15 U Samwel imtedd sa filghodu, u fetaħ wbieħ dar il-Mulej. U Samwel baża' jgharraf id-dehra lil Gheli.

16 Imbagħad Gheli sejjaħ lil Samwel, u qal: Samwel, ibni! Wieġeb: Hawn jien.

17 U Gheli qallu: X'inhi l-kelma li l-Mulej qallek? Nitolbok, la tahbihiex minni. Hekk jagħmiliek Alla, u iżjed minn hekk, jekk tahbili xi haġa mill-kliem kollu li qallek.

18 U Samwel qallu kollox, u ma heba xejn minnu. U Gheli qal: Hu l-Mulej; ħa jagħmel dak li jidhirlu li hu tajjeb.

19 U Samwel kiber, u l-Mulej kien miegħu, u ma halla jaqa' xejn ma' l-art minn kliemu.

20 U Iżrael kollu, minn Dan sa Bir-Saba', għaraf li Samwel hu tabilhaqq profeta tal-Mulej.

21 U l-Mulej raġa' deher f'Silo: ghax il-Mulej għarraf lilu nifsu lil Samwel f'Silo b'kelmet il-Mulej.

4 U kelmet Samwel giet għand Iżrael kollu. Issa Iżrael hareġ biex jahbat għall-Filistin, u waqqaf il-kamp hdejn Eben-Ghezer: u l-Filistin waqqfu l-kamp f'Afek.

2 U l-Filistin tqassmu għat-taqbida biex jiltaqqu ma' Iżrael: u xhin it-taqbida hraxet, Iżrael tharbat quddiem il-Filistin: u qatlu madwar erbat elef fuq il-kamp tat-taqbida.

3 U xhin il-poplu dahal fil-kamp, ix-xjuħ ta' Iżrael qalu: Għaliex harbatna l-Mulej illum quddiem il-Filistin? Ha nieħdu għalina minn Silo l-arka tar-rabta tal-Mulej, biex tiġi fostna, u teħlisna minn id l-egħdewwa tagħna.

4 U l-poplu baġħat xi nies Silo, biex minn hemm iġibu l-arka tar-rabta tal-Mulej ta' l-eżerċiti, li qieghed fuq il-kerubin: u ż-żewġ ulied ta' Gheli, Hofni u Finehas, kienu hemm ma' l-arka tal-għaqda t'Alla.

5 U ġara, malli waslet l-arka tal-għaqda tal-Mulej fil-kamp, illi Iżrael kollu għajjat għajta kbira, li l-art damdmet.

6 U xhin il-Filistin semgħu l-hoss tal-għajta, qalu: X'inhu l-hoss ta' dan l-agħjat kbir fil-kamp tal-Lhud? U fehmu li l-arka tal-Mulej giet fil-kamp.

7 U l-Filistin beżgħu, ghax qalu: Alla ġie fil-kamp. U qalu: Jahasra għalina! Ghax qatt haġa bħal din ma ġrat qabel.

8 Jahasra għalina! Min sa jehlisna minn id dawn l-allat qawwija? Dawn huma l-allat li darbu l-Eġizzjani b'kull ħsara fid-deżert.

9 Aghmlu l-hila, u kunu rġiel, ja Filistin, li ma ssirux ilsiera tal-Lhud, bħal ma huma kienu lsiera tagħkom: għalhekk, kunu rġiel, u tqabdu.

10 U l-Filistin iġġieldu, u Iżrael kien megħlub, u kull wieħed harab lejn it-tinda tiegħu: u t-taqtiġa kienet kbira hafna; ghax waqqu, minn Iżrael, tletin elf suldat bir-rġiel.

11 U l-arka tal-Mulej inqabdet; u ż-żewġ ulied ta' Gheli, Hofni u Finehas, kienu maqtulin.

12 U raġel minn Benjamin ġera mill-kamp tat-taqbida, u ġie Silo dak in-nhar bi lbiesu mċarrtin, u bit-trab fuq rasu.

13 U xhin wasal, ara, Gheli kien qieghed fuq is-siġġu hdejn it-triġi jistenna bil-hegġa: ghax kellu qalbu ttaqtaq minħabba l-arka t'Alla. U xhin dar-raġel ġie l-belt, u ta l-aħbar, il-belt kollha għajtet.

14 U malli Gheli sama' l-hoss ta' l-agħjat, qal: X'inhu l-hoss ta' din il-għajta? U r-raġel dahal iġħaġġel, u qal lil Gheli.

15 Issa Gheli kellu tmienja u disghin sena; u għajnejh ma kinux jistgħu jitharrku, u ma kienx jista' jara.

16 U r-raġel qal lil Gheli: Jien hu li ġej mill-kamp tat-taqbida. Tassew, jien hrabt mill-kamp tat-taqbida llum. U Gheli saqsih: Kif kienet il-biċċa, ibni?

17 Imbagħad dak li ġieb l-aħbar wieġeb u qal: Iżrael harab minn quddiem il-Filistin, u kien hemm ukoll qirta kbira fost il-poplu, u ż-żewġ uliedek ukoll, Hofni u Finehas, mietu, u l-arka t'Alla inqabdet.

18 U ġara, malli r-raġel semma' l-arka t'Alla, illi Gheli waqa' minn fuq is-siġġu waranijiet hdejn il-bieb, u kiser għonqu, u miet: ghax kien raġel xih, u tqil. Hu kien ħakem lil Iżrael erbghin sena.

19 U kenntu, mart Finehas, kienet tqila, u sa tiled: u malli semgħet l-aħbar li l-arka t'Alla inqabdet, u li hamha u żewġha mietu, mietet u helset; ghax ġie fuqha l-uġiġh.

20 U waqt mewtha, in-nisa li kienu weqfin hdejha, qalulha: La tibzax; ghax għandek tifel. Iżda hi ma weġbitx, u lanqas ma tat ħsieb.

21 U semmiet it-tarbija Ikabod, billi qalet: Il-ġieħ tbiegħed minn Iżrael: ghax l-arka t'Alla nqabdet, u minħabba hamha u żewġha.

22 U qalet: Tbiegħed il-ġieħ minn Iżrael: ghax l-arka t'Alla nqabdet.

5 U l-Filistin ħadu l-arka t'Alla, u iġibuha minn Eben-Ghezer f'Asdod.

2 Imbagħad il-Filistin ħadu l-arka t'Alla, u iġibuha f'dar Dagon, u qieghduha hdejn Dagon.

3 Xhin l-Asdodin qamu kmieni l-ghada filghodu, ara, Dagon kien waqa' ghal wiċċu fl-art quddiem l-arka tal-Mulej. U hadu lil Dagon u reġghu qeghduh f'postu.

4 Izda xhin qamu kmieni l-ghada filghodu, ara, Dagon kien waqa' ghal wiċċu fl-art quddiem l-arka tal-Mulej; u ras Dagon, u l-pali ta' idejh it-tnejn kienu maqtughin fuq il-ghatba; biċċa min ġisem Dagon biss kien baqa'.

5 Ghalhekk la l-qassisin ta' Dagon, u lanqas dawk kollha li jidhlu f'dar Dagon, ma jirfsu fuq il-ghatba ta' Dagon f'Asdod sa llum.

6 Issa id il-Mulej kienet tqila fuq l-Asdodin, u habbilhom, u darabhom bil-murliti, sew lil Asdod u sew lil trufijietha.

7 U xhin in-nies ta' Asdod raw x'gara, qalu: L-arka t'Alla ta' Izrael m'għandhiex tibqa' magħna: għax idu iebes fuqna, u fuq Dagon, alla tagħna.

8 Ghalhekk huma bagħtu jġimghu l-prinċipijiet kollha tal-Filistin, u qalu: X'nagħmlu bl-arka t'Alla ta' Izrael? U l-prinċipijiet wiegħbu: Halli l-arka t'Alla ta' Izrael iġorruha Gatt. U garrew l-arka t'Alla ta' Izrael.

9 U gara, wara li garrewha, illi id il-Mulej waqgħet fuq il-belt bi tharbita kbira hafna: u l-Mulej darab nies il-belt, sew zghazagh u sew xjuh, u kellhom il-murliti fil-partijiet ta' wara tagħhom.

10 Ghalhekk bagħtu l-arka t'Alla Ekron. U gara, malli l-arka t'Alla waslet Ekron, illi l-Ekronin bdew iġajtu, iġhidu: Garrew lejna l-arka t'Alla ta' Izrael, biex joqtlu lilna u l-poplu tagħna!

11 Bagħtu ghalhekk jġimghu l-prinċipijiet kollha tal-Filistin, u qalu: Ibagħtu lura l-arka t'Alla ta' Izrael, u halluha tarġa' tmur f'potha, biex ma toqtolx lilna u lill-poplu tagħna: għax kien hemm kunfużjoni tal-mewt fil-belt kollha; id il-Mulej kienet tqila wisq hemm.

12 U n-nies li ma mitux kienu midrubin bil-murliti: u l-aghjat tal-belt tala' sasema.

6 U l-arka tal-Mulej kienet ilha f'art il-Filistin seba' xhur.

2 U l-Filistin sejhu l-qassisin u lis-saħħara, qalulhom: X'nagħmlu bl-arka tal-Mulej? Ghidulna kif għandna nibagħtuha f'potha?

3 U dawk wiegħbu: Jekk tibagħtu intom l-arka t'Alla ta' Izrael, la tibagħtuhiex vojta; izda roddu lil Alla offerta tal-ħija: imbagħad intom tfeiqu, u tagħrfu għala idu ma twarrbitx minnkom.

4 U mbagħad qalu: Xi tkun l-offerta tal-ħtija li nroddulu? U dawk wiegħbu: Hames murliti tad-deheb, u hames firien

tad-deheb skond il-ghadd tal-prinċipijiet tal-Filistin: għax marda waħda kellkom intom ilkoll u l-prinċipijiet tagħkom.

5 Ghalhekk għamlu xbihat tal-murliti tagħkom, u xbihat tal-firien tagħkom li jħarbtu l-art; u agħtu glorja lil Alla ta' Izrael: għandu mnejn ihaffef idu minn fuqkom, u minn fuq l-allat tagħkom, u minn fuq artkom.

6 Ghala, mela, twebbsu qalbkom, bħal ma webbsu qalbhom l-Egizzjani u Fargħun? Wara li għamel eghgubijiet fosthom, ma hallewx il-poplu jitlaq, u marra?

7 Ghalhekk, mela, issa għamlu karru ġdid, u hudu żewġ baqriet ireddghu, u li ma reġghu qatt fuqhom madmad, u orbtu l-baqriet fil-karru, u reġġghu fl-istalla l-frieh tagħhom.

8 U hudu l-arka tal-Mulej, u qegħduha fuq il-karru; u qieghdu l-hwejjeġ tad-deheb, li intom troddu lill-Mulej, bhala offerta tal-ħtija, f'senduq magēnbha; u jtilquha tmur.

9 U oqogħdu harsu: jekk titla' mit-triq li tagħti għal artu, lejn Bet-Xemex, ikun ifisser li hu l-Mulej li għamliena dil-hsara kbira; jekk le, inkunu nafu li mhux idu li laqitna, izda li dan għalna għax habat hekk.

10 U dawk għamlu hekk; hadu żewġ baqriet ireddghu, u rabtuhom fil-karru, u għalqu l-frieh tagħhom fl-istalla.

11 U qieghdu l-arka tal-Mulej fuq il-karru, u s-senduq bil-firien tad-deheb, u x-xbihat tal-murliti.

12 U l-baqar hadu t-triq id-dritta li tagħti għal Bet-Xemex, mexjin dejjem fi triq waħda, igargru huma u sejr, bla ma jilwu lejn il-lemin jew lejn ix-xellug; u l-prinċipijiet tal-Filistin imxew warajhom sa truf Bet-Xemex.

13 U n-nies ta' Bet-Xemex kienu jahsdu l-hsad tal-qamh fil-wied: u reġghu għajnejhom, u raw l-arka, u ferhu li jarawha.

14 U l-karru wasal fil-għalqa ta' Gozwè l-Betxemi, u waqaf hemm fejn kien hemm ġebba kbira; u ferqu l-hatab tal-karru, u l-baqriet offrewhom bhala offerta mahruqa lill-Mulej.

15 U l-Leviti nizzlu l-arka tal-Mulej u s-senduq li kien magħha, li fih kien hemm il-hwejjeġ tad-deheb, u qegħduhom fuq il-ġebba l-kbira: u n-nies ta' Bet-Xemex offrew offerri mahruqa, u issagrifikaw sagraficcji dak in-nhar lill-Mulej.

16 U malli l-hames prinċipijiet tal-Filistin raw dan, reġghu lura lejn Ekron dak in-nhar.

17 U dawn huma l-murliti tad-deheb li l-Filistin raddew bhala offerta tal-ħtija lill-Mulej: waħda għal Asdod, waħda għal Gaza, waħda għal Askelon, waħda għal Gatt, u waħda għal Ekron;

18 U l-firien tad-deheb, skond il-ghadd tal-bliet kollha tal-Filistin li huma tal-

hames prinċipijiet, sew tal-bliet bis-swar, u sew tar-rhula għall-berah. Il-gebla l-kbira li fuqha qieghdu l-arka tal-Mulej hi xiehed sa llum fil-għalqa ta' Gozwè il-Betxemxi.

19 U darab x'uhud min-nies ta' Bet-Xemex, għaliex harsu fl-arka tal-Mulej. Darab min-nies kollha hamsin elf u sebghin raġel: u l-poplu beka għax il-Mulej darab hafna mill-poplu b'qirda kbira.

20 U n-nies ta' Bet-Xemex qalu: Min jista' joqghod quddiem il-Mulej, dan Alla l-qaddis? U lejn min jitla' b'ghid minna?

21 U bagħtu messaggiera lin-nies ta' Kirjat-Gagħrim, iġidulhom: Il-Filistin raddu l-arka tal-Mulej; inzlu, u tellghuha għandkom.

7 U n-nies ta' Kirjat-Gagħrim ġew, u tellghu l-arka tal-Mulej, u dahhluha f'dar Abinadab, fuq il-gholja, u qaddsu lil ibnu Elgħazar biex ihares l-arka tal-Mulej.

2 U ġara, mindu l-arka qagħdet f'Kirjat-Gagħrim, illi għadda zmien twil, xi għoxrin sena; u dar Izrael kollha kienet tilmenta wara l-Mulej.

3 U Samwel kellem lid-dar kollha ta' Izrael, billi qal: Jekk intom terġġhu b'qalbkom kollha lejn il-Mulej, warbu l-allat barranin u lill-Għastarot minn fostkom, u dawru qalbkom lejn il-Mulej, u aqdu lilu wahdu: u jehlijskom minn id il-Filistin.

4 Imbagħad ulied Izrael warbu lill-Baġħalim u lill-Għastarot, u qdew lill-Mulej wahdu.

5 U Samwel qal: Iġimghu lil Izrael kollu f'Misfa, u nitlob għalikom lill-Mulej.

6 U nġemghu f'Misfa, u mlew l-ilma, u sawbuh fl-art quddiem il-Mulej, u samu dak in-nhar, u qalu hemm: Htejna lill-Mulej. U Samwel għamel haqq minn ulied Izrael f'Misfa.

7 U malli l-Filistin semghu li wlied Izrael inġemghu f'Misfa, il-prinċipijiet tal-Filistin telghu għal Izrael. U meta wlied Izrael semghu dan, beżghu mill-Filistin.

8 U wlied Izrael qalu lil Samwel: La tiqafx tgħajjat għalina lill-Mulej, Alla tagħna, biex jehlisna minn id il-Filistin.

9 U Samwel ha haruf tal-halib, u offrieh kollu bħala offerta mahruqa lill-Mulej: u Samwel tgħajjat lill-Mulej għal Izrael; u l-Mulej semghu.

10 U xhin Samwel kien qieghed joffri l-offerta mahruqa, il-Filistin resqu biex jahbtu għal Izrael: izda l-Mulej rieghed b'hoss kbir dak in-nhar fuq il-Filistin, u ha wadhom; u tkissru quddiem Izrael.

11 U l-irġiel ta' Izrael hargu minn

Misfa, u għamlu għal wara l-Filistin, u kissruhom sa taht Bet-Kar.

12 Imbagħad Samwel ha ġebła, u qeghidha bejn Misfa u Sen, u semmieha Eben-Għezer, u qal: Sa hawn għenna l-Mulej.

13 U hekk trazznu l-Filistin, u ma zidux jidhlu iżjed f'art Izrael: u id il-Mulej kienet kontra l-Filistin il-jiem kollha ta' Samwel.

14 U l-bliet li l-Filistin kienu hadu minn għand Izrael, ingħataw lura lil Izrael, minn Ekron sa Gatt; u l-medda tagħhom Izrael helisha minn id il-Filistin. U hekk kien hemm is-sliem bejn Izrael u bejn l-Amurrin.

15 U Samwel għamel haqq lil Izrael il-jiem kollha ta' hajtu.

16 U kien imur minn sena għal sena jdur Betel, Gilgal, u Misfa, u jagħmel haqq lil Izrael f'dawk il-postijiet kollha.

17 Imbagħad kien jarga' għal Rama; għax hemm kienet daru; u hemm kien jagħmel haqq lil Izrael; u hemm bena altar lill-Mulej.

8 U ġara, meta Samwel xjeh, illi għamel lil uliedu mħallfin fuq Izrael.

2 Issa, ibnu l-kbir kien jismu Goël; u t-tieni kien jismu Abija: kienu mħallfin f'Bir-Saba'.

3 U wliedu ma mxewx fi triqtu, izda lweh wara l-qliegħ, u hadu għotjiet, u għawġu l-haqq.

4 Imbagħad ix-xjuħ kollha ta' Izrael inġemghu flimkien, u ġew għand Samwel f'Rama,

5 U qalulu: Ara, inti xih, u wiiedek ma jimxux fi triqatek: issa aghmlilna sultan biex jagħmel haqq minna bħal ġnus kollha.

6 Izda dil-ħaġa ma għoġbitx lil Samwel, xhin qalulu: Aghtina sultan biex jagħmel haqq minna.

7 U l-Mulej qal lil Samwel: Isma' lehen il-poplu f'kulma jghidulek: għax huma lilek ma barrewkx, izda lili barrew, biex ma nsaltanx fuqhom.

8 Bħal kulma għamlu mindu jien tellajthom mill-Eġittu sa llum, u telquni, u qdew allat ohra, hekk jagħmlu lilek ukoll.

9 Issa, għalhekk, isma' lehinhom: madankollu, wissiehom bis-shih, u għarrafhom tajjeb il-mod li bih is-sultan jimxi magħhom.

10 U Samwel qal kliem il-Mulej kollu lill-poplu li talab minghandu sultan.

11 U qal: Dan hu l-mod li bih jimxi magħkom is-sultan li jsaltan fuqkom: Jiehu s-subjien tagħkom, u jagħmilhom għalih, għall-imriekeb tiegħu, u biex ikunu l-ifrisa tiegħu; u x'uhud minnhom jiġru quddiem l-imriekeb tiegħu.

12 U jaghmilhom kmandanti ta' l-eluf, u kmandanti tal-hamsinjiet; u x'uħud jahartulu l-hrit tieghu, u jahsdulu l-hsad tieghu, u jaghmilulu l-ghodod tal-gwerra, u dak li jinhtieg lill-imriekeb tieghu.

13 Jiehu wkoll il-bniet taghkom biex jahdmu l-fwieħa, it-tisjir u l-ghagin.

14 U jiehu r-raba' taghkom, u l-oqsma tad-dwieli u taż-żebbuġ taghkom, imqar l-ahjar fosthom, u jaghtihom lill-qaddejja tieghu.

15 U jiehu l-ghaxar wahda tal-miżergha taghkom, u tad-dwieli taghkom, u jaghti lill-uffċjali tieghu, u lill-qaddejja tieghu.

16 Jiehu l-qaddejja taghkom, irġiel u nisa, u l-ahjar zghazagh taghkom, u l-hmir taghkom, u jqabbadhom fix-xogħol tieghu.

17 Jiehu l-ghaxar wahda tan-nghaġ taghkom: u intom tkunu l-qaddejja tieghu.

18 U tghajtu dak in-nhar minhabba s-sultan taghkom li tkunu għaziltu għalikom; u l-Mulej ma jismaghkomx dak in-nhar.

19 Izda l-poplu ma riedx jisma' lehen Samwel; u qalu: Le! imma jkollna sultan fuqna;

20 Biex ahna wkoll inkunu bħal ġnus oħra; u biex issa-sultan taghna jaghmel haqq minna, u jimxi quddiemna, u jmexxi t-taqbid taghna;

21 U Samwel sama' l-klieħ kollu tal-poplu, u tenniehom f'widnejn il-Mulej.

22 U l-Mulej qal lil Samwel: Isma' lehinom, u aghmlilhom sultan isaltan fuqhom. U Samwel qal lir-rgiel ta' Izrael: Morru kulhadd lejn beltu.

9 Issa kien hemm raġel minn Benjamin jismu Kis, bin Abijel, bin Seror, bin Bekorat, bin Afia, bin wieħed minn Benjamin. Kien raġel jaghmilha tajjeb.

2 U kellu tifel, jismu Sawl, fuq ruħu, u sabih: u ma kiex hemm fost ulied Izrael hadd isbah minnu: minn spallejħ 'il fuq kien itwal minn nies kollha.

3 Issa l-hmariet ta' Kis, missier Sawl, intilfu. U Kis qal lil Sawl, ibnu: Hu wieħed mill-qaddejja mieghek, u qum, u mur fitteħ il-hmariet.

4 U għadda minn art il-gholjiet ta' Efrajm, u minn art Salisa, izda ma sabu-homx: imbaghad għaddew minn art Saghlim, izda ma kinux hemm: u għadda minn art Benjamin, izda ma sabu-homx.

5 U xhin waslu f'art Suf, Sawl qal lill-qaddej tieghu li kien miegħu: Eija nergħu lura; li missieri ma telaqx hsiebu mill-hmariet, u qieghed fuq ix-xwiek għalina.

6 U qallu: Ara, issa, f'din il-belt hawn raġel t'Alla, u dar-raġel imweggħah; kulma jghid sgrur isir: issa ha mmorru sa hemm; għandu mnejn iġharrafna t-triq li tlaqna għaliha.

7 Imbaghad Sawl qal lill-qaddej tieghu:

Izda, ara, jekk immorru, x'nehdulu lir-raġel? Għax il-hobż dieb mill-horġ taghna, u ma għandna l-ebda ghotja x'nieħdu lir-raġel t'Alla: x'għandna?

8 U l-qaddej raga' wieġeb lil Sawl, u qal: Ara, għandi f'idi r-raba' wahda ta' xekel tal-fidda: dan jien naghtih lir-raġel t'Alla, biex iġhidilna t-triq taghna.

9 (Dari f'Izrael, meta wieħed kien imur jistaqsi lil Alla, hekk kien iġhid: Eija mmorru għand ir-raj: għax dak li llum iġhidulu profeta, dari kienu jġhidulu r-raj.)

10 Imbaghad Sawl qal lill-qaddej tieghu: Sewwa għidt: eija, ha mmorru. U marru l-belt fejn kien ir-raġel t'Alla.

11 Huma u telġin il-gholja tal-belt, iltaqqu ma' xi xebbiet herġin jimlew l-ilma, u qalulhom: Hawn ir-raj?

12 U wigħuhom, u qalu: Iva; ara, qieghed quddiemkom: għaġġlu issa, għax ġie llum il-belt; għax illum hemm sagri-fiċċju għall-poplu fuq il-gholja:

13 Malli tidhlu l-belt, issibuh mill-ewwel, qabel ma jitla' l-gholja biex jiekol: għax il-poplu ma jkolx qabel ma jasal hu, għax hu jbierek is-sagri-fiċċju; imbaghad jieklu l-mistednin. Issa, mela, itilghu; għax bħal issa ssibuh.

14 U telghu l-belt: u xhin daħlu fil-belt, ara, Samwel hareġ lejhom, biex jitla' fuq il-gholja.

15 Issa jum qabel ma ġie Sawl, il-Mulej kien għarraf dan lil Samwel, billi qallu:

16 Għada, bħal issa, nibgħatlek raġel minn art Benjamin, u int tidilku biex ikun prinċep tal-poplu tiegħi Izrael; u hu jehles il-poplu tiegħi minn id il-Filistin; għax jien rajt il-hemm tal-poplu tiegħi, għax wasal l-aghjat tiegħu għandi.

17 Malli Samwel ra lil Sawl, il-Mulej qallu: Ara, ir-raġel li għidtlek fuqu! Dan jahkem fuq il-poplu tiegħi.

18 Imbaghad Sawl resaq lejn Samwel fil-bieb, u qal: Jekk jogħġbok għidli fejn hi d-dar tar-raj.

19 U Samwel wieġeb lil Sawl, u qal: Jiena r-raj: itla' quddiemni fuq il-gholja; għax illum tiekol miegħi, u filghodu nibagħtek, u kulma għandek f'qalbek ingħidulek.

20 U għall-hmariet, li ntilfu tlitt ijiem ilu, la thabbatx mohħok għalihom; għax insabu. U fuq min hu dak kollu ta' min jixtiequ Izrael? Mħux fuqek, u fuq dar missierek kollha?

21 U Sawl wieġeb u qal: Jaqaw mhux Benjamin jiena, mill-izgħar tat-tribujiet ta' Izrael? U l-familja tiegħi mhix l-anqas fost il-familji kollha ta' tribù Benjamin? Għaliex mela kellimtni klieħ bħal dan?

22 U Samwel ha lil Sawl u lill-qaddej tieghu, u giebhom fis-sala, u tahom post f'ras il-mistednin, li kienu xi tletin ruħ.

23 U Samwel qal lill-kok: Newwel is-

sehem li tajtek, li ghidtlek: Warrbu ghandek.

24 Imbaghad il-kok rafa' l-koxxa, b'dak li kien fuqha, u qieghdhom quddiem Sawl. U Samwel qal: Dan hu li kien merfugh! Qieghdu quddiemek, u kul, ghax ghal dal-hin kien merfugh ghalik, mindu jien ghidit: Jien stedint il-poplu. U Sawl kiel ma' Samwel dak in-nhar.

25 U wara li nizlu mill-gholja lejn il-belt, Samwel kellew lil Sawl fuq is-setah.

26 U qamu kmieni: u gara malli beda jibexbex, illi Samwel sejjah lil Sawl fuq is-setah, u qallu: Qum, ha nibaghtek. U Sawl qam, u harġu huma t-tnejn, hu u Sawl, barra.

27 Huma u nezlin f'tarf il-belt, Samwel qal lil Sawl: Ghid lill-qaddej biex ighaddi quddiemna, (u l-qaddej ghadda,) izda int oqghod ftit, biex ngharrfek il-kelma t'Alla.

10 Imbaghad Samwel ha l-kunjett taz-zejt, u sawwabulu fuq rasu, u biesu, u qallu: Jaqaw il-Mulej ma dilkikk biex tkun princep ta' wirtu?

2 Illum, wara li tkun tlaqt minn ghandi, issib zewġt irġiel hdejn il-qabar ta' Rahel, fi truf art Benjamin, f'Selsah, u huma jghidulek: Il-hmariet li mort ftitex insabu. Issa, ara, missierek m'ghadux ihabbel rasu bil-hmariet, u qieghed fuq ix-xwiek ghal-ikom, u jghid: X'nagħmel ghal ibni?

3 Imbaghad tibqa' għaddej minn hemm, u tasal hdejn il-wita ta' Tabor, u hemm tlitt irġiel telghin ghand Alla f'Betel jiltaqghu mieghek, wiehed jarfa' tlit gidjien, wiehed jarfa' tlit hobziet, u wiehed jarfa' garra nbid.

4 U huma jsellmulek, u jagħtuk zewġ hobziet, li int tehodhom minn idhom.

5 Imbaghad tasal fil-gholja t'Alla, fejn hemm il-ghassa tal-Filistin: u jġiri, malli tidhol hemm fil-belt, illi tiltaqa' ma qatgha profeti nezlin mill-gholja b'arpi, u tnabar, u flawtjiet, u ċetri quddiemhom; u jkunu jhabbru:

6 Imbaghad l-Ispirtu tal-Mulej jigi fuqek, u int thabbar magħhom, u tinbidel f'raġel iehor.

7 U meta jigulek dawn l-eghliem, aghmel dak li jkollok l-okkazjoni tagħmel; ghax Alla mieghek.

8 U tinzel qabli Gilgal; u, ara, jien ninzel hdejk, biex noffri offertu mahruqin, u nissagrifika sagrificcji tas-sliem: iddum tistenna sebat ijiem sama niġi hdejk, u nurik x'ghandek tagħmel.

9 Imbaghad gara, malli dawwar dahru biex ihalli lil Samwel, illi Alla tah qalb ohra; u dawk l-eghliem kollha ġew dak in-nhar.

10 Xhin waslu hemm fuq il-gholja, ara, qatgha profeti ltaqghu mieghu; u l-Ispirtu

tal-Mulej ġie fuqu, u beda jhabbar fosthom.

11 U gara, xhin dawk kollha li kienu jafuh qabel raw li kien qieghed ihabbar issa mal-profeti, illi n-nies qalu wiehed lil iehor: Xi ġralu bin Kis? Huwa Sawl ukoll fost il-profeti?

12 U wiehed li kien hemm wiegeb u qal: Issa, min hu missierhom? Għalhekk sar qawl: Huwa Sawl ukoll fost il-profeti?

13 Meta temm jipprofetizza, ġie fuq il-gholja.

14 U z-ziju ta' Sawl qal lill-qaddej tieghu: Fejn mortu? U qal: Infittxu l-hmariet: u xhin rajna li mkien m'huma, morna għand Samwel.

15 U z-ziju ta' Sawl qal: Ghidli, nitobok, x'qalikom Samwel?

16 U Sawl qal lil zijuh: Qalilna li l-hmariet insabu sġur. Izda fuq il-biċċa tas-saltna, li fuqha kellmu Samwel, ma qallux.

17 U Samwel wara gama' l-poplu hdejn il-Mulej f'Misfa;

18 U qal lil ulied Izrael: Hekk ighid il-Mulej, Alla ta' Izrael: Jiena tallajt lil Izrael mill-Eġittu, u hlistkom minn id l-Eġizzjani, u minn id is-saltnet kollha, li kienu jahkrukom:

19 Izda llum intom barrejtu lil Alla tagħkom, li hu stess heliskom mill-hsarat u mid-dwejjaq tagħkom; u intom ghidtu: Le, imma sultan tagħmilna fuqna! Għalhekk, issa, idhru quddiem il-Mulej, skond it-tribujiet tagħkom, u bl-eluf tagħkom.

20 U xhin Samwel ressaq it-tribujiet kollha ta' Izrael, tala' bix-xorti tribu Benjamin.

21 Imbaghad ressaq tribu Benjamin, familja, familja, u nqabdet il-familja ta' Matri. U Sawl, bin Kis, inqabad: u xhin fittxewh, ma sabuhx.

22 Għalhekk reġġu staqsew iżjed lill-Mulej: Ġie hawn ir-raġel? U qal il-Mulej: Ara, inheba qalb il-bagalji.

23 U telqu jġiru, u haduh minn hemm: u xhin waqaf fost il-poplu, kien itwal min-nies kollha minn spallej 'il fuq.

24 U Samwel qal lill-poplu: Qegħdin tarawh lil min Alla hatar? Sġur li m'hawnx bħalu fost il-poplu. Għalhekk il-poplu kollu għajjat u qal: Viva s-sultan!

25 Imbaghad Samwel fisser il-liġijiet tas-saltna, u kitibhom fi ktieb, u qieghdu quddiem il-Mulej. U Samwel bagħat il-poplu, kulhadd lejn daru.

26 U Sawl ukoll mar lejn daru f'Gibegha; u mieghu marru rġiel qalbiena, li Alla kien messilhom qalbhom.

27 Izda xi rġiel mill-agħarr qalu: Kif jista' jehlisna dar-raġel? U maqdrub, u ma gibulux għotjiet. Izda hu ma qal xejn.

11 Imbaghad tala' Nahas il-Ghammoni, u waqqaf il-kamp kontra Gabes-Gilghad: u l-irgiel kollha ta' Gabes qalu lil Nahas: Irtabat maghna bi ftehim, u ahna naqduk.

2 U Nahas il-Ghammoni wegibhom: Nirtabat maghkom b'dan il-ftehim: naqlaghlkom ilkoll ghajnkom il-leminija, u dan naghmlu ghajb ghal Izrael kollu.

3 U x-xjuh ta' Gabes qalulu: Aghtina n-nifs ghal sebat ijiem biex nibaghtu messaggiera fi trufijiet Izrael kollha: imbaghad, jekk ma jkun hemm hadd min Jehlisma, nohorġu lej.

4 Imbaghad ġew il-messaggiera f'Gibegha ta' Sawl, u taw din l-ahbar fi smigh il-poplu: u l-poplu kollu rafa' lehnu, u beka.

5 U, ara, Sawl kien ġej mill-ghalqa wara l-gniedes; u Sawl qal: Xi ġralu l-poplu, ghax qiegħes jibki? U qalulu l-kliem ta' l-irgiel ta' Gabes.

6 U l-Ispirtu tal-Mulej ġie fuq Sawl xhin sama' dal-kliem, u għadbu xegħel shih.

7 U qabad żewġ gniedes, u qattagħhom biċċiet, u bagħathom fil-medda kollha ta' Izrael b'id il-messaggiera, u qal: Kull min ma johroġx wara Sawl u wara Samwel, hekk isir mill-gniedes tiegħu. U l-biża' tal-Mulej waqa' fuq il-poplu, u harġu bħal raġel wieħed.

8 U xhin għaddhom f'Bezek, ulied Izrael kienu tliet mitt elf, u l-irgiel ta' Ġuda tetlin elf.

9 U qalu lill-messaggiera li kienu ġew: Hekk tgħidu lill-irgiel ta' Gabes-Gilghad: Ghada, malli tishon ix-xemx, ikollkom il-ghajnuna. U l-messaggiera ġew, u taw l-ahbar lill-irgiel ta' Gabes; u ferħu.

10 Għalhekk l-irgiel ta' Gabes qalu: Ghada nohorġu għandkom, u tagħmlu bina kulma jogħgobkom.

11 U hekk kien il-ghada, li Sawl qassam il-poplu fi tliet qtaġja; u dahlu f'nofs il-kamp tal-Ghammonin fis-sahra tas-sebh, u qatlu lill-Ghammonin sama saħan in-nhar, u ġara, li dawkin li baqa' xterrd, u ma baqgħux minnhom tnejn flimkien.

12 U l-poplu qal lil Samwel: Min hu li qal: Huwa Sawl isaltan fuqna? Aghtuna l-irgiel halli noqtluhom.

13 U Sawl qal: Hadd ma jinqatel illum: ghax illum il-Mulej għamel il-helsien f'Izrael.

14 Imbaghad Samwel qal lill-poplu: Ejjew immorru Gilgal, u]ngeddu s-saltna hemm.

15 Għalhekk il-poplu kollu mar Gilgal, u hemm għamlu lil Sawl sultan quddiem il-Mulej f'Gilgal. Hemm ukoll issagrifikaw sagrafiċċji tas-sliem quddiem il-Mulej; u hemm Sawl u l-irgiel kollha ta' Izrael ferħu għall-ahhar.

12 Imbaghad Samwel qal lil Izrael kollu: Ara, smajt lehinkom f'kulma għidtili, u għamilt sultan fuqkom.

2 U issa, hawn hu s-sultan jimxi fostkom: U jien xjieht u xaghri abjad, u araw, uliedi qegħdin magħkom: u jiena mxejt quddiemkom minn zghoriti sa dan il-jum.

3 Ara, hawn jien: ixdu għalija quddiem il-Mulej, u quddiem il-midluk tiegħu: il-ġendus ta' min hadt jien? jew il-hmar ta' min hadt jien? jew lil min sraqt? Lil min hqart? minn id min hadt jien xi ghotja biex nghammad għajnejja biha? U jien inroddhieu.

4 U qalulu: Ma sraqniex, u ma hqartniex, u ma hadt xejn minn id hadd.

5 U qalilhom: Xieħed il-Mulej għalikom, u xieħed il-midluk tiegħu dan il-jum, li ma sibtu xejn f'idejha. U wiegħbu: Xieħed hu!

6 U Samwel qal lill-poplu: Hu l-Mulej li ta lil Mosè u lil Arun lilkom, u li talla' lil missirijietkom mill-art ta' l-Eġittu.

7 Għalhekk, issa, ejjew 'il quddiem, biex jien inkun nista' nirraġuna magħkom quddiem il-Mulej fuq il-ġid kollu li l-Mulej għamel magħkom u ma' missirijietkom.

8 Meta Ġakobb ġie l-Eġittu, u missirijietkom għajtu lill-Mulej, il-Mulej imbaghad bagħat lil Mosè u lil Arun, li harġu lil missirijietkom mill-Eġittu, u qegħidhom f'dan il-post.

9 U meta nsew il-Mulej, Alla tagħhom, hu bieghom f'id Sisra, kap ta' l-eżerċtu ta' Ħasor, u f'id il-Filistin, u f'id is-sultan ta' Mowab, u huma ġġieldu kontra tagħhom.

10 U għajtu lill-Mulej, u qalu: Dnibna, ghax tlaqna lill-Mulej, u qdejna l-Baġħalim u l-Għastarot: izda issa eħlisna minn id l-egħdewwa tagħna, u naqduk.

11 U l-Mulej bagħat lil Gerubbagħal, u lil Bedan, u lil Geftah, u lil Samwel, u heliskom minn id l-egħdewwa tagħkom dawramejt, u għammartu bla biża'.

12 U meta rajtu li Nahas, sultan ta' wlied Għammon, ġej għalikom, għidtili: Le; imma sultan isaltan fuqna, għalkemm il-Mulej, Alla tagħkom, kien is-sultan tagħkom.

13 Għalhekk, issa, araw is-sultan li htartu, u li xtaqtu! U, ara, il-Mulej ta sultan fuqkom.

14 Jekk tibzġħu mill-Mulej, u taqduh, u tisimġħu minn lehnu, u ma teħduhiex kontra l-kmand tal-Mulej, imbaghad, sew intom u sew is-sultan li isaltan fuqkom tibqgħu timxu wara l-Mulej, Alla tagħkom:

15 U jekk ma tisimġħux minn lehen il-Mulej, izda teħduha kontra l-kmand tal-Mulej, id il-Mulej tkun kontra tagħkom, kif kienet kontra missirijietkom.

16 Għalhekk, issa, oqogħdu u araw

dil-haġa kbira, li l-Mulej sa jaghmel taht ghajnejkom.

17 Mhux hśad il-qamh daż-żmien? Jien insejjah il-Mulej, u jaghti raghad u xita; biex tkunu tafu u taraw li d-deni taghkom hu kbir, li ghamiltu f'ghajnejn il-Mulej, li titolbu ghalikom sultan.

18 U Samwel talab lill-Mulej; u l-Mulej baghat raghad u xita dak in-nhar: u l-poplu kollu baża' hafna mill-Mulej u minn Samwel.

19 U l-poplu kollu qal lil Samwel: Itlob għall-qaddejja tieghek lill-Mulej, Alla tieghek, biex ma mmutux: għax żidna ma dnubieta kollha dad-deni, li nitolbu għalina sultan.

20 U Samwel qal lill-poplu: La tibżghux: intom ghamiltu dad-deni kollu: biss la twarrbux minn wara l-Mulej, iżda aqdu l-Mulej b'qalbkom kollha.

21 U la dđurux: għax imbaghad tmorru wara l-frughat, li xejn ma jiswew u ma jistgħux jehilsukom; għax frughat huma.

22 Għax il-Mulej ma jiltaqx il-poplu tiegħu minhabba ismu l-kbir: għax għogbu l-Mulej jagħmilkom poplu tiegħu.

23 U jien, barra minni, li nidne kontra l-Mulej, billi ma nibqax nitlob ghalikom: iżda nġhallimkom it-triq it-tajba u s-sewwa.

24 Biss ibżghu mill-Mulej, u aqduh fis-sewwa b'qalbkom kollha: għaliex araw kemm hwejjeġ kbar għamlilkom.

25 Iżda jekk tibqgħu tagħmlu d-deni, tintemmu sew intom u sew is-sultan tagħkom.

13 Sawl kien ilu jsaltan sena; u meta kien ilu jsaltan sentejn fuq Izrael,

2 Sawl hatar għalih tlitt elef raġel ta' Izrael; li minnhom elfejn kienu ma' Sawl f'Mikmas u f'art il-gholjiet ta' Betel, u elf kienu ma' Gonatan f'Gibegħa ta' Benjamin: u l-bqija tal-poplu bagħtu kulhadd lejn it-tinda tiegħu.

3 U Gonatan habat għall-ghassa tal-Filistin li kien hemm Geba, u l-Filistin semgħu b'dan. U Sawl daqq it-tromba fl-art kollha, u qal: Ha jisimghu l-Lhud.

4 U Izrael kollu sama' li Sawl habat għall-ghassa tal-Filistin, u li Izrael sar mibghud mill-Filistin. U ngama l-poplu wara Sawl f'Gilgal.

5 U l-Filistin inġemgħu biex jitqabdu ma' Izrael: tletin if mirkeb, sitt elef fieres, u nies daqs ir-ramel li hemm f'xatt il-bahar fil-kotra: u telghu, u waqqfu l-kamp f'Mikmas, lejn il-lvant ta' Bet-Awen.

6 Xhin ir-rġiel ta' Izrael raw li huma fid-dieq, (għax il-poplu kien marsus,) il-poplu stahba fl-egħrien, u fl-imsaġar, u fil-blata, u fil-hofor, u fil-bjar.

7 U x'uhud mill-Lhud qasmu l-Ġurdan

lejn art Gad u Gilghad. Sawl kien għadu Gilgal; u l-poplu kollu mriegħed kien ġej warajh.

8 U stenna sebat ijiem, daqs iż-żmien li ftiehem ma' Samwel: iżda Samwel ma ġiex Gilgal; u l-poplu xtered minn miegħu.

9 U Sawl qal: Ġibuli hawn l-offerta tal-hruq, u s-sagrificċji tas-sliem. U offra l-offerta tal-hruq.

10 U ġara, malli temm joffri l-offerta tal-hruq, illi Samwel wasal; u Sawl hareġ jiltaqa' miegħu biex isellimlu.

11 U Samwel qal: X'ghamilt? U Sawl qal: Billi rajt li l-poplu xtered minn miegħi, u int ma ġejtx fiz-żmien miftiehem, u li l-Filistin kienu jingemgħu f'Mikmas;

12 Għidd għalhekk jien: Il-Filistin jinżlu issa għalija f'Gilgal, u jien għadni ma tlabtx lill-Mulej: għalhekk għamilt il-hila, u offrejti offerta tal-hruq.

13 U Samwel qal lil Sawl: Tbellaht: ma haristx il-ligi tal-Mulej, Alla tieghek, li tak: għax kieku s'issa l-Mulej wettaqlek saltnatek għal dejjem fuq Izrael.

14 Iżda issa saltnatek ma tibqax: il-Mulej fittex għalih raġel għal qalbu, u l-Mulej qiegħdu prinċep tal-poplu tiegħu, għax int ma haristx li ordnatek il-Mulej.

15 U Samwel qam, u tala' minn Gilgal lejn Gibegħa ta' Benjamin. U Sawl għadd in-nies li kienu jinsabu miegħu, madwar sitt mija.

16 U Sawl, u Gonatan, ibnu, u n-nies li kienu jinsabu magħhom, qagħdu f'Gibegħa ta' Benjamin: iżda l-Filistin waqqfu l-kamp f'Mikmas.

17 U qatgħa biex tharbat harġet mill-kamp tal-Filistin imqassma fi tliet taqsimiet: taqsima waħda lwiet lejn it-triq li tagħti lejn Ghofra, f'art Sughal:

18 U taqsima oħra lwiet lejn Bet-Horon: u t-taqsima l-oħra lwiet lejn it-triq tat-tarf li jħares fuq wied Seboghim, lejn id-deżert.

19 Issa l-ebda haddied ma kien hemm f'art Izrael kollha: għax kienu jgħidu l-Filistin: Li ma jagħmlux il-Lhud sjuf u lanez għalihom:

20 Iżda l-Izraelin kollha kienu jinżlu għand il-Filistin, biex kull wiehed isinn il-mingell tiegħu, u s-sikka tiegħu, u l-mannara tiegħu, u l-fiesa tiegħu.

21 Iżda kellhom lima għall-fisien, u għas-sikek, u għall-imdieri, u għall-innannar, u biex irraqqu l-ponta tan-nig-gieza.

22 Hekk ġara f'jum it-taqbida, illi ma nsabx la sejf u lanqas lanza f'id il-poplu kollu li kien ma' Sawl u ma' Gonatan: iżda kien jinsab biss għand Sawl u għand Gonatan, ibnu.

23 U l-ghassa tal-Filistin harġet lejn il-mogħdija ta' Mikmas.

14 Jum wiehed ġara, illi Ġonatan, bin Sawl, qal liż-żagħżuġ li kien jerfaġlu l-armi tiegħu: Ejjja, ha nġaddu sal-ghassa tal-Filistin, li hemm in-naha l-oħra. Izda ma qalx lil missieru.

2 U Sawl kien qiegħed fi truf Ġibegħa taht ir-rummiena li hemm Migron; u n-nies li kienu miegħu kienu madwar sitt mitt raġel.

3 U Ahija, bin Ahitub, hu Ikabod, bin Finehas, bin Gheli, qassis tal-Mulej f'Silo, kellu fuqu l-efod. U l-poplu ma kienux jaf li Ġonatan mar.

4 U bejn il-mogħdijiet, li kien ifttxex Ġonatan biex iġhaddi minnhom lejn il-ghassa tal-Filistin, kien hemm sinna blat minn din-naha 'l hawn, u sinna blat minn dik in-naha 'l hemm: isem il-wiehed Boses, u isem l-iehor Seni.

5 Il-blat il-wiehed kien jitla' in-naha tat-tramuntana, quddiem Mikmas, u l-blat l-iehor in-naha tan-nofsinar, quddiem Ġibegħa.

6 U Ġonatan qal liż-żagħżuġ li kien jerfaġlu l-armi tiegħu: Ejjja ha nġaddu lejn il-ghassa ta' dawn in-nies bla ċirkonċizzjoni: għandu mnejn il-Mulej jagħmel xi haġa għalina: għax xejn ma jzommu l-Mulej li jehles b'haġna jew bi ftit.

7 U r-refieġ ta' l-armi tiegħu qallu: Aghmel kulma hemm f'qalbek: ibqa' għaddej; ara, jien miegħek skond qalbek.

8 Imbagħad Ġonatan qal: Ara, ahna nġaddu għal għand dawn ir-rgiel, u nuru lilna nfusna lilhom.

9 Jekk iġhidulna hekk: Ieqfu sa niġu hdejkom; ahna noqogħdu fejn inkunu, u ma nitlghux lejhom.

10 Izda jekk iġhidulna hekk: Itilghu lejna; ahna mbagħad nitlghu: għax il-Mulej ikun rħiehom f'idejna: u dan ikun għelm għalina.

11 U t-tnejn deħru lill-ghassa tal-Filistin: u l-Filistin qalu: Ara, il-Lhud herġin mill-hofor li nħbew fihom.

12 U l-irġiel tal-ghassa kellmu lil Ġonatan u lir-refieġ ta' l-armi tiegħu, u qalu: Itilghu lejna, u ahna nurukom xi haġa. U Ġonatan qal lir-refieġ ta' l-armi tiegħu: Itla' warajja, għax il-Mulej irħiehom f'id Izrael.

13 U Ġonatan tala' fuq idejh u fuq rīglejh, u r-refieġ ta' l-armi tiegħu warajh: u l-Filistin waqgħu quddiem Ġonatan, u r-refieġ ta' l-armi tiegħu kien joqtol warajh.

14 U dak l-ewwel qtil li għamel Ġonatan u r-refieġ ta' l-armi tiegħu, kien ta' xi għoxrin raġel, f'tul ta' nofs radda f'fidien raba'.

15 U l-biza' xtered fil-kamp, u fir-raba', u fost il-poplu kollu: il-ghases, u l-qtajja li haġu jeqridu, tkexxku huma wkoll, u triegħdet l-art: u kien hemm biza' t'Alla.

16 U l-ghassiesa ta' Sawl f'Ġibegħa ta'

Benjamin harsu; u, ara, il-kotra kienet imxerrda, u sejra 'l hawn u 'l hemm.

17 Imbagħad Sawl qal lin-nies li kienu miegħu: Ghoddu issa, u araw min mar minn magħna. U wara li għaddew, sabu li mhux hemm Ġonatan u r-refieġ ta' l-armi tiegħu.

18 U Sawl qal lil Ahija: Ġib hawn l-arka t'Alla. Għax l-arka t'Alla dak iż-żmien kienet ma' wlied Izrael.

19 U ġara, xhin Sawl kien ikellem lill-qassis, li l-ghagħa li kien hemm fil-kamp tal-Filistin baqgħet sejra u tizzied: u Sawl qal lill-qassis: Iġbed idek.

20 U Sawl u l-poplu kollu li kien miegħu nġemghu, u marru għat-taqbida: u, ara, is-sejf ta' kull raġel kien imdawwar lejn sieħbu, u kien hemm kunfuzjoni kbira haġna.

21 U l-Lhud li qabel kienu mal-Filistin, u li telghu magħhom fil-kamp mill-pajjiż ta' l-madwar, huma wkoll daru għal ma' l-Izraelin li kienu ma' Sawl u Ġonatan.

22 U r-rgiel kollha ta' Izrael li nħbew f'art il-gholġiet ta' Efrajm, xhin semgħu li l-Filistin kienu qegħdin jaharbu, rassu huma wkoll warajhom fit-taqbida.

23 U hekk il-Mulej heles lil Izrael dak in-nhar: u t-taqbida laħqet sa Bet-Awen.

24 Issa, l-irġiel ta' Izrael kienu magħfusin dak in-nhar; għax Sawl kien hallef il-poplu, billi qal: Mishut ir-raġel li jiekol xi ikel sa filgħaxija, sa ma nithallas mill-egħdewwa tiegħi. Għalhekk hadd mill-poplu ma daq ikel.

25 U l-poplu kollu tal-pajjiż dahal fil-masgar, u kien hemm il-ghasel fuq wiċċ ir-raba'.

26 U xhin il-poplu ġie fil-masgar, ara, il-ghasel kien joktor; izda hadd ma medd idu lejn fomm: għax il-poplu kien jibza' mill-halfa.

27 Izda Ġonatan ma kienux sama' meta missieru hallef il-poplu: għalhekk medd tarf il-hatar li kellu f'idu, u deffsu f'xehda għasel, u ressaq idu lejn fomm, u għajnejh hadu r-ruh.

28 Imbagħad wiehed mill-poplu wieġeb u qal: Hallef halfa missierek, billi qal: Mishut min jiekol xi ikel illum. U l-poplu kien għajjien.

29 Imbagħad Ġonatan qal: Missieri għamel hsara lill-pajjiż: araw, nitlobkom, kif għajnejja hadu r-ruh, għax doqt ftit minn dal-ghasel.

30 Kemm aktar, kieku kiel il-poplu llum mill-priza li sab ta' l-egħdewwa tiegħu? Kbira kienet tkun bħal issa t-taqtiġha fost il-Filistin!

31 U dak in-nhar kissru lill-Filistin minn Mikmas sa Ajjalon, u l-poplu għejja għall-aħħar.

32 U l-poplu nxeħet fuq il-priza, u hadu nġhaġ, gñiedes, u għoġiela, u qatluhom fl-art; u l-poplu kielhom bid-demm.

33 Imbaghad qalu lil Sawl: Ara, il-poplu dineb kontra l-Mulej, ghax kiel bid-demm. U Sawl qal: Inqastu: gerbu lejja gëbla kbira llum.

34 U Sawl qal: Xterdu bejn il-poplu, u ghidulhom: Gibuli hawn kulhadd il-gendus tieghu, u kulhadd in-naghga tieghu, u oqtluhom hawn, u kulu; u la tidinbux kontra l-Mulej billi tieklu bid-demm. U l-poplu kollu gieb dak il-lejl, kulhadd il-gendus tieghu mieghu, u qatluh hemm.

35 U Sawl bona altar lill-Mulej; kien l-ewwel altar li Sawl bona lill-Mulej.

36 U Sawl qal: Ha ninzlu wara l-Filistin bil-lejl, u nahtfu hatfa fihom sa jisbah ghada, u ma nhallux raġel minn-hom. U qalu: Aghmel dak li jidhirlek tajjeb. Imbaghad il-qassis qal: Ha nersqu hawn lejn Alla.

37 U Sawl staqsa lil Alla: Ninzel jien wara l-Filistin? Terhihom int f'idejn Izrael? Izda ma wiġbux dak in-nhar.

38 U Sawl qal: Ersqu 'l hawn, intom ilkoll mexxejja tal-poplu: u kunu afu, u araw b'min saret dil-htija llum.

39 Ghax, daqs kemm hu haj il-Mulej, il-hellies ta' Izrael, imqar jekk inhi f'Gonatan, ibni, ikollu sgr imut.

40 Imbaghad qal lil Izrael kollu: Oqogħdu intom fuq naha wahda, u jien u Gonatan, ibni, noqogħdu n-naha l-ohra. U wieġeb il-poplu kollu lil Sawl: Aghmel dak li jidhirlek tajjeb.

41 Ghalhekk Sawl qal lill-Mulej, Alla ta' Izrael: Gharraf is-sewwa. U Sawl u Gonatan inqabdu: izda l-poplu hareġ hieles.

42 Itfghu x-xorti bejni u Gonatan, ibni. U nqabad Gonatan.

43 Imbaghad Sawl qal lil Gonatan: Ghidli x'ghamilt. U Gonatan gharrfu, u qal: Doqt daqsxejn għasel b'tarf il-hatar li kelli f'idi. Hawn jien, immut!

44 U Sawl qal: Hekk jagħmilli Alla, u iżjed minn hekk ukoll: ghax int sgr tmut, Gonatan.

45 U l-poplu qal lil Sawl: Sa jmut Gonatan, li għamel dan il-helsien kbir f'Izrael? Barra minna! Daqs kemm hu haj il-Mulej, ma taqax xagħra wahda biss minn rasu fl-art; ghax bil-ghajjnuna t'Alla li għamel hu llum. U hekk il-poplu heles lil Gonatan, u ma miext.

46 Imbaghad Sawl tala' min wara l-Filistin: u marru l-Filistin lejn posthom.

47 U hekk Sawl ha s-saltna fuq Izrael, u tqabad ma' l-egħdewwa tieghu kollha fuq kull naha, ma' Mowab, u ma' wlied Ghammon, u ma' Edom, u mas-slaten ta' Soba, u mal-Filistin: u kulfejn kien idur, kien jagħti l-kastig.

48 U wera l-hila tieghu, u kisser lill-Ghamalqin, u heles lil Izrael minn id dawki li kienu jisirquh.

49 Issa wlied Sawl kienu Gonatan, Iswi, u Melkisugħa: u l-ismijiet taz-zewġ bniet tieghu kienu dawn: isem il-kbira Merab, u isem ż-żgħira Mikal.

50 U isem mart Sawl kien Ahinogħam, bint Ahimagħas: u isem il-kaptan ta' l-eżerċtu tieghu kien Abner, bin Ner, iz-ziju ta' Sawl.

51 U Kis kien missier Sawl, u Ner, missier Abner, kien bin Abijel.

52 U kien qalil it-taqbid mal-Filistin il-jiem kollha ta' Sawl: u kull meta Sawl kien jara xi raġel qalbieni, jew xi raġel ta' hila, kien jieħdu mieghu.

15 Samwel qal ukoll lil Sawl: Il-Mulej bagħatni nidilkek biex tkun sultan fuq il-poplu tieghu, fuq Izrael: għalhekk issa isma' dak li jgħidlek il-Mulej.

2 Hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti: Jien niftakar dak li Ghamaleq għamel lil Izrael, kif hadha kontra tieghu fit-triq hu u tiela' mill-Eġittu.

3 Issa itlaq, u aħbat għal Ghamaleq, u eqred għalkollox kulma għandu, u la thennx għalihom; izda oqtol sew irġiel u sew nisa, tfa' u trabi, gniedes u nħaġ, iġmla u hmir.

4 U Sawl imbaghad gama' l-poplu, u għaddhom f'Telam, mitejn elf raġel bir-riġel, u għaxart elef raġel minn Ġuda.

5 U Sawl gie fil-belt ta' Ghamaleq, u qieġhed għassa mohbija fil-wied.

6 U Sawl qal lill-Kenin: Itlqu, warbu, inzlu minn nofs l-Ghamalqin, li ma neqridkomx magħhom: ghax intom urejtu hniena ma' wlied Izrael kollha meta telghu mill-Eġittu. U hekk il-Kenin warbu minn nofs l-Ghamalqin.

7 U Sawl kisser lill-Ghamalqin, minn Hawila sa Sur, fil-lvant ta' l-Eġittu.

8 U qabad haj lil Agag, sultan ta' l-Ghamalqin, u qered għalkollox in-nies kollha b'xifer is-sejfi.

9 Izda Sawl u l-poplu hennew għal Agag, u l-aħjar fost in-nħaġ, u fost il-gniedes, is-smien u l-hrief, u kulma kien tajjeb, u ma ridux jeqirduhom għalkollox: u kulma kien hazin u ma jiswiex qerduh.

10 Imbaghad ġiet kelmet il-Mulej għand Samwel, tgħid:

11 Jisghobbija li għamilt lil Sawl sultan: ghax dar minn warajja, u ma għamilt dak li għidtu. U Samwel għela; u għajjat lill-Mulej il-lejl kollu.

12 U Samwel qam kmieni filgħodu biex jiltaqa' ma' Sawl; u habbru lil Samwel, qalulu: Sawl mar lejn Karmel, u ara, waqqaf monument għalih, imbaghad dar, għadda, u nizeł Gilgal.

13 U Samwel gie għand Sawl, u Sawl qallu: Imbieriek int mill-Mulej: jiena għamilt l-ordni li tagħni l-Mulej.

14 U Samwel qal: X'inhu mela dan

l-aghjat tan-nghaġ f'widnejja, u hoss ta' gniedes li qieghed nisma'?

15 U Sawl wieġeb: Gibu hom minn għand l-Għamalqin: għax il-poplu kellu hniena mill-aħjar tan-nghaġ u tal-gniedes, biex jissagrifika lill-Mulej, Alla tiegħek; iżda l-bqija qridnieh għalkollox.

16 Imbagħad Samwel qal lil Sawl: Biżżejjed! ha ngħarrfek x'qalli l-Mulej dal-lejl. U qallu: Tkellem!

17 U Samwel qal: Mhux tassew, li għalkemm int kont żgħir f'għajnejk, int sirt il-kap tat-tribujiet kollha ta' Izrael u l-Mulej dehnek sultan fuq Izrael?

18 U l-Mulej baġteq fi triq, u qal: Mur, u eqred għalkollox dawk il-midinbin tal-Għamalqin, u tqabad magħhom sakemm jintemmu.

19 Għaliex ma smajt minn lehen il-Mulej, iżda nxhett fuq il-priza, u għamilt il-hazin f'għajnejn il-Mulej?

20 U Sawl qal lil Samwel: Iva, jiena smajt minn lehen il-Mulej, u mxejt fit-triq li l-Mulej baġhatni fiha, u ġibt lil Agag, sultan ta' Għamaleq, u qridt għalkollox l-Għamalqin.

21 Iżda l-poplu ha mill-priza, nġhaġ u gniedes, l-aħjar tal-hwejjeġ li kellhom jinqerdu għalkollox, biex jissagrifikahom lill-Mulej, Alla tiegħek, f'Gilgal.

22 U Samwel qal: Joghġbu l-Mulej l-offerti mahruqin u s-sagrificċji daqs li tisma' minn lehen il-Mulej? Ara, li tobdi aħjar mis-sagrificċju, u li taghti widen aħjar minn xaham il-kbiex.

23 Għax li wiehed ma jridx jisma' hu bħal dnuv is-seher, u l-ebusija tar-ras hi bħal hażen u l-qima ta' l-allat. Talli int warrabt kelmet il-Mulej, hu warrbek ukoll milli tkun sultan.

24 U Sawl qal lil Samwel: Dnibt: għax ksirt kelmet il-Mulej, u kliemk: jien bżajt min-nies, u smajt kliemhom.

25 Għalhekk, issa, nitolbok, aħfer dnuv, u arga' lura mieghi, biex jien inqim lill-Mulej.

26 U Samwel qal lil Sawl: Ma nargax lura miegħek: għax int barrejt kelmet il-Mulej, u l-Mulej barriek biex ma tibqax sultan fuq Izrael.

27 U xhin Samwel dar biex jitlaq, Sawl qabadlu dejl il-mantar, u ċċarrat.

28 U Samwel qallu: Il-Mulej ċċarrat saltnet Izrael minn fuqek illum, u taha lil għajrek, li hu aħjar minnek.

29 U dak li hu l-Glorja ta' Izrael ma jigdi bix u ma jindimx: għax hu mhux bniedem, biex jindem.

30 Imbagħad qal: Dnibt: iżda int issa wegġaħni, nitolbok, quddiem ix-xjuh tal-poplu tiegħi, u quddiem Izrael, u arga' lura mieghi, biex inqim il-Mulej, Alla tiegħek.

31 U hekk Samwel raġa' lura wara Sawl; u Sawl qiem il-Mulej.

32 Imbagħad Samwel qal: Ġibuli hawn lil Agag, is-sultan tal-Għamalqin. U Agag mar lejh kollu ferhan. U Agag qal: Tabilhaqq għadda mrar il-mewt!

33 U Samwel qal: Bħal ma sejfek halla nisa bla wlied, hekk ommok tibqa' bla wlied fost in-nisa. U Samwel qatta' lil Agag bċejjec quddiem il-Mulej f'Gilgal.

34 Imbagħad Samwel telaq lejn Rama, u Sawl tala' lejn daru f'Gibegha ta' Sawl.

35 U Samwel ma ġiex jara iżjed lil Sawl sa jum mewtu: madankollu Samwel beka lil Sawl: u l-Mulej nidem li għamel lil Sawl sultan fuq Izrael.

16 U l-Mulej qal lil Samwel: Kemm sa dduw tibki lil Sawl, meta jien warrabt biex ma jsaltanx fuq Izrael? Imla qarnek biż-żejt, u mur; u jien nibagħtek għand Ġessi il-Betleħmi, għax għażilt għalija sultan fost uliedu.

2 U Samwel qal: Kif nista' mmur? Jekk jisma' Sawl, joqtolni. U l-Mulej qal: Hu għogħla miegħek, u għid: Gejt nissagrifika lill-Mulej.

3 U stieden lil Ġessi għas-sagrificċju, u jien ingħarrfek x'għandek tagħmel: u tidhenli lil min ingħidlek.

4 U Samwel għamel dak li qallu l-Mulej, u mar Betleħem. U x-xjuh tal-belt laqgħuh bir-roghda, u qalu: Ġibt is-sliem?

5 U wieġeb: Ġibt is-sliem: ġejt biex nissagrifika lill-Mulej: tqaddsu, u ejjew mieghi għas-sagrificċju. U qaddes lil Ġessi u lil uliedu, u stedinhom għas-sagrificċju.

6 U ġara, xhin dahlu, illi ra lil Elijab, u qal: Tabilhaqq quddiem il-Mulej hu l-midluk tiegħu.

7 U l-Mulej qal lil Samwel: La tharix lejn surtu jew lejn il-gholi ta' tulu; għax jien barrejt. Mhux bħal ma jara l-bniedem, jara Alla; għax il-bniedem jara dak li jidher, u l-Mulej jara l-qalb.

8 Imbagħad Ġessi sejjah lil Abinadab, u gieghlu jghaddi minn quddiem Samwel; iżda Samwel qal: Lanqas lil dan ma hatar il-Mulej.

9 Imbagħad Ġessi gieghel lil Sammah jghaddi. U qal: Lanqas lil dan ma hatar il-Mulej.

10 U Ġessi raġa' gieghel sebgha minn uliedu jghaddu minn quddiem Samwel. U Samwel qal lil Ġessi: Il-Mulej ma għażilx lil dawn.

11 U Samwel qal lil Ġessi: Huma hawn il-koll uliedek? Wieġeb Ġessi: Għad baqa' ż-żgħir, li qieghed jirġa in-nghaġ. U Samwel qal lil Ġessi: Ibghat ġibu: għax ma noqogħdux bil-qieghda sa ma jiġi hawn.

12 U baġhat iġibu. Kien ixqar, b'wiċċ helu, u bixra sabiħa. U l-Mulej qal: Qum, idhnu: għax dan hu.

13 Imbaghad Samwel ha l-qarn taż-żejt, u dehn u f'nofs hutu: u l-Ispirtu tal-Mulej gie fuq David minn dak in-nhar 'il quddiem. U Samwel qam, u telaq lejn Rama.

14 Izda l-Ispirtu tal-Mulej warrab minn Sawl, u spirtu hazin mill-Mulej kien ihabbtu.

15 U l-qaddejja ta' Sawl qalu lilu: Ara, issa, spirtu hazin mill-Mulej qiegħed ihabtek.

16 Halli sidna issa jqabbad il-qaddejja tiegħek, li huma quddiemek, biex ifittxu raġel, li jaf idoqq tajjeb l-arpa: u jġiri, xhin l-ispirtu hazin minn Alla jkun fuqek, li jdoqq b'idu l-arpa, u int thossok ahjar.

17 U Sawl qal lill-qaddejja tiegħu: Fittxuli raġel li jdoqq tajjeb, u gibuhuli.

18 Imbagħad wiegħeb wieħed mill-qaddejja, u qal: Ara, jien rajt wieħed minn ulied Gessi, il-Betlehmi, li jaf idoqq tajjeb, raġel ta' hila, u gwerrier. u għaqli fi kliemu, u sabih f'surtu, u l-Mulej miegħu.

19 Għalhekk Sawi bagħat messagġier għand Gessi, u qal: Ibghatli lil David ibnek, li qiegħed man-nghaġ.

20 U Gessi ha hmar mgħobbi hobż, u ġarra nbid, u gidi, u bagħathom ma' David, ibnu, lil Sawl.

21 U David wasal għand Sawl, u qağħad quddiemu: u Sawl habbu hafna: u sar ir-reffigħ ta' l-armi tiegħu.

22 U Sawl bagħat iġħid lil Gessi: Ha joqğħod David quddiem; għax sab hniena quddiem.

23 U kien jġiri, xhin l-ispirtu hazin minn Alla kien ikun fuq Sawl, illi David kien jieh u l-arpa, u jdoqq b'idu: u Sawl kien jistrieħ, u jħoss tajjeb, u l-ispirtu hazin kien iwarrab minn fuqu.

17 Issa l-Filistin ġemgħu l-eżerċti tagħhom għat-taqbida. u ltaqgħu Soko ta' Guda, u waqqu l-kamp bejn Soko u bejn Għażeqa, f'Efes-Dammim.

2 U Sawl u l-irġiel ta' Izrael iŋgemgħu, huma wkoll, u waqqu l-kamp f'wied Ela, u tqassmu għat-taqbida quddiem il-Filistin.

3 U l-Filistin kienu qegħdin fuq muntanja fuq naħa, u Izrael kien qiegħed fuq muntanja fuq in-naħa l-oħra: u kien hemm il-wied bejniethom.

4 U mill-kamp tal-Filistin hareġ raġel bejjien, ismu Goljat, minn Gatt; tulu kien sitt idrieħ u xiber.

5 U fuq rasu kellu elmu tal-bronz, u kien liebes kurazza maħduma qxur; użin il-kurazza kien mahest elef xekel tal-bronz.

6 Kellu f'riġlejh xedd tal-bronz, u labarda tal-bronz, bejn spallejh.

7 U l-lastu tal-lanza tiegħu kienet bħal mutwa tan-nissieġ; u ras il-lanza tiegħu

kienet tizen sitt mitt xekel tal-hadid: u wieħed jarfa' t-tarka kien jimxi quddiemu.

8 U waqaf; u għajjat lill-qtajja ta' Izrael, u qallhom: Għaliex hriġtu tit-qassmu għat-taqbida? Miniex jien il-Filisti, u intom il-qaddejja ta' Sawl? Aghżlu raġel għalikom, u halluħ jinzel għajlu.

9 Jekk jiffaħ jitqabad miegħi, u joqtolni, inkunu ahna l-qaddejja tagħkom: izda jekk negħbu jien, tkunu intom is-sudditi tagħna, u taħdmu għalina.

10 U l-Filisti raġa' qal: Jien nisfida l-qtajja ta' Izrael illum; aġħtuni raġel, ha nitqabdu flimkien.

11 Xhin Sawl u Izrael kollu semgħu dal-kliem tal-Filisti, triegħdu, u beżgħu wasiq.

12 Issa David kien bin raġel Efrati minn Betlehem ta' Guda, li kien jismu Gessi, u li kellu tmien ulied: u Gessi kien xih fi żmien Sawl, imdahħal fiż-żmien fost in-nies.

13 U t-tliet ulied il-kbar ta' Gessi marru ma' Sawl għat-taqbida: u isem it-tliet uliedu li marru għat-taqbida kien Elijab, il-kbir; Abinadab, it-tieni; u Sammah, it-tielet.

14 U David kien iż-żgħir: u t-tlieta l-kbar marru wara Sawl.

15 Izda David kien ġej u sejjer minn għand Sawl biex jirgħa n-nghaġ ta' missieru f'Betlehem.

16 U l-Filisti kien jersaq 'il quddiem filgħodu u filgħaxija, u dam jagħmel hekk erbghun jum.

17 U Gessi qal lil ibnu David: Hu issa għal हुteħ efa minn dal-qamħ iŋgaljat, u dawn il-għaxar hobżiet, u iġri lejn il-kamp għand हुteħ;

18 U hu dawn il-għaxar ġbejniet lill-kaptan ta' l-elf tagħhom, u ara हुteħ humiex tajbin, u ġib aħbarhom.

19 Issa Sawl, u huma, u l-irġiel kollha ta' Izrael, kienu fil-wied ta' Ela, jitqabdu mal-Filistin.

20 U David qam kmieni filgħodu, u halla n-nghaġ f'idejn għassies, u għabba l-ikel, u telaq bħal ma ikkmandah Gessi; u wasal fil-kamp, xhin l-eżerċtu kien hiereġ għat-taqbida, u jgħajjat aġħjat ta' gwerra.

21 Għax Izrael u l-Filistin kienu tqassmu, eżerċtu kontra eżerċtu.

22 U David halla l-hwejjeġ li ġieb miegħu f'idejn dak li jieh u hsieb il-bagalji, u ġera lejn il-linja tat-taqbida; u kif wasal, sellem lil hutu.

23 U hu u jitkellem magħhom, ara, ir-raġel bejjien, il-Filisti minn Gatt, li kien jismu Goljat, tala' mill-fillieri tal-Filistin, u raġa' qal il-kliem tas-soltu, u David semgħu.

24 U l-irġiel kollha ta' Izrael, kif raw lir-raġel, harbu minnu, u beżgħu hafna.

25 U l-irgiel ta' Izrael qalu: Rajtuh dar-raġel li tiela'? Tassew, biex jisfida lil Izrael tala': jekk xi raġel joqtlu, is-sultan jagħnih b'ghana kbir, u jagħtih lil bintu, u lil dar missieru jagħmilha mehlusa f'Izrael.

26 U David qal lir-rgiel li kienu hdejh: X'jagħmlulu lir-raġel li joqtol lil dan il-Filisti, u jneħhi l-ghajb minn fuq Izrael? Ghax min hu dal-Filisti bla ċirkonċizzjoni biex jisfida l-eżerċiti t'Alla haj?

27 U n-nies tennietlu l-istess kliem, u qalet: Hekk jagħmlulu lir-raġel li joqtlu.

28 U Eljajab, huh il-kbir, semghu, hu u jitkellem mar-rgiel: u għadab Eljajab xeghel għal David, u qal: Ghaliex inzilt hawn? u ma' min hallejt dawkl-iftit nġaħ fid-eżerċiti? Jien naf il-kburija tiegħek, u l-hażen ta' qalbek; ghax int inzilt biex tara t-taqbida.

29 U David qal: X'għamilt jien issa? Mhux kelma kienet?

30 U dar minn hdejh lejn wiehed ieħor, u għamillu l-istess mistoqsija: u n-nies wigbuh bħal ma wigbuh l-ewwel darba.

31 U malli semghu l-kliem li kien qal David, qaluh quddiem Sawl: u bagħat għalih.

32 U David qal iil Sawl: Halli hadd ma jaqta' qalbu minhabba fih; il-qaddej tiegħek imur u jitqabad ma' dan il-Filisti.

33 U Sawl qal lil David: Int ma tistax tmur għal dan il-Filisti biex titqabad miegħu: ghax int għadek tifel, u hu gwerrier sa min żghoritu.

34 U David qal lil Sawl: Il-qaddej tiegħek kien jirgħa n-nġaħ ta' missieru, u jekk kien jiġi xi ljun, u xi ors, u jaħtat haruf mill-merhla:

35 Kont immur warajh, u nidorb, u nehilsu minn halqu: u xhin kien ihebb għalija, kont naqdbu minn ilhitu, u nidorb, u noqtlu.

36 Il-qaddej tiegħek qatel sew l-iljun u sew l-ors: u dan il-Filisti bla ċirkonċizzjoni jkun bħal wiehed minnhom, la darba sfida l-eżerċiti t'Alla haj.

37 David qal ukoll: Il-Mulej li helisni minn sieq l-iljun, u min sieq l-ors, jehlisni min id dan il-Filisti. U Sawl qal lil David: Mur, u l-Mulej ikun miegħek.

38 U Sawl libbes lil David bl-ilbies tiegħu, u qeghidlu elmu tal-bronz fuq rasu; u libbsu wkoll kurazza.

39 U David hażżem seifu fuq hwejġu, u thabat biex imur; ghax ma kiensex għadu ippruvahom. U David qal lil Sawl: Ma nistax immur b'dawn; ghax jien minix imdorri bihom. U David nehhehom minn fuqu.

40 U ha l-hatar f'idu, u għażel hames ċaġhkiet lixxi mill-wied, u qeghidhom fi-xkora tar-raġajja li kellu, li kienet isservih flok horga; u l-wadab kien f'idu: u resaq lejn il-Filisti.

41 U l-Filisti mexa wkoll, u resaq lejn David; u r-raġel li kien jerfagħlu t-tarka kien miexi quddiemu.

42 U xhin il-Filisti haresh, u ra lil David, stmellu: ghax kien żaġħżuġh, u hamrani, u wiċċu helu.

43 U l-Filisti qal: Jaqaw jien kelb biex int ġej għalija bl-ohtra? U l-Filisti sehet lil David b'allatu.

44 U l-Filisti qal lil David: Ersaqq lejja, u jien nagħti gismek lit-tjur tas-sema, u lill-bhejjem tar-raba'.

45 Imbagħad qal David lill-Filisti: Int ġej lejja b'seif, b'lanza, u labarda: iżda jien ġej lejך f'isem il-Mulej ta' l-eżerċiti, Alla ta' l-eżerċiti ta' Izrael, li int għajjart.

46 Illum il-Mulej jerħek f'idejja; u nidorbok, u nneħhi rasek minn fuqek; u l-iġsma ta' l-eżerċitu tal-Filistin illum nagħtihom lit-tjur tas-sema, u lill-bhejjem ta' l-art; biex l-art kollha tkun taf li hemm Alla f'Izrael.

47 U dil-ġemgħa kollha tkun taf li mhux bis-sejf u l-lanza jehles il-Mulej: ghax tal-Mulej it-taqbida, u jerħikom f'idejna.

48 U ġara, malli l-Filisti qam, u ġie u resaq biex jiltaqa' ma' David, illi David ġera malajr lejn il-linja tat-taqbida biex jiltaqa' mal-Filisti.

49 U David medd idu fi-xkora, u ha minnha ċaġhka, u waddabha, u darab il-Filisti fi ġbinu, hekk li ċ-ċaġhka wehlet fi ġbinu; u waqa' għal wiċċu fl-art.

50 U hekk David għeleb il-Filisti bil-wadab u biċ-ċaġhka, u darab il-Filisti, u qatlu; iżda David ma kellux sejf f'idu.

51 Imbagħad David ġera, u waqaf hdejn il-Filisti, u qabad seifu, u siltu minn għantu, u qatlu, u qatagħlu rasu bih. U malli l-Filistin raw li miet il-qawwi tagħhom, harbu.

52 U l-irgiel ta' Izrael u ta' Ġuda qamu, u għajtu, u għamlu għal wara l-Filistin, sa tasal fil-wied, u sa bwieb Ekron. U l-miġruhin tal-Filistin imlew it-triq minn Sagħrajim, sa Gatt, u sa Ekron.

53 Xhin reġġhu lura wlied Izrael mill-ġiri wara l-Filistin, hađu li sabu fil-kamp tagħhom.

54 U David ha ras il-Filisti, u ġiegha Ġerusalem; iżda l-armi tiegħu qeghidhom fit-tinda tiegħu.

55 U xhin Sawl ra lil David hierġ għall-Filisti, qal lil Abner, il-kap ta' l-eżerċitu: Abner, bin min hu ż-żagħżuġh? U Abner qal: Fuq haġtek, o sultan, ma nafx.

56 U s-sultan qal: Staqsi int bin min hu ż-żagħżuġh.

57 U xhin David raġa' lura minn qtil il-Filisti, Abner hađu, u dahħlu quddiem Sawl, b'ras il-Filisti f'idu.

58 U Sawl qallu: Bin min int ja żaġħżuġh? U David wieġeb: Bin il-qaddej tiegħek Gessi, il-Betleħmi.

18 U ġara, hekk kif temm jirkellem ma' Sawl, illi ruh Gonatan irtabtet ma' ruh David, u Gonatan habbu bħalu nnifsu.

2 U Sawl hadu dak in-nhar, u ma halliehx imur aktar dar missieru.

3 Imbagħad Gonatan intrabat b'għaqda ma' David, għax kien iħobbu bħal ruħu stess.

4 U Gonatan naża' l-mantar li kellu fuqu, u tah lil David; u hekk għamel ukoll minn hwejġu, minn sejfu, minn qawsu, u minn hżiemu.

5 U David kien imur kulfejn kien jibagħtu Sawl, u kien jimxi bil-għaqal: u Sawl qiegħdu fuq il-gwerrieri, u kien joghġob lil-poplu kollu, kif ukoll lill-qaddejja ta' Sawl.

6 U ġara huma u deħlin, wara li David raġa' lura minn qtil il-Filisti, illi n-nisa harġu mill-bliet kollha ta' Izrael, ighannu u jizfnu, biex jiltaqghu mas-sultan Sawl, bit-tanbur, bil-ferħ, u bi strumenti tad-daqq.

7 U n-nisa kienu jwieġbu wahda lil oħra huma u jdoqqu, u jgħidu: Sawl qatel l-elf tiegħu, u David l-għaxart elf tiegħu.

8 U Sawl saħan hafna, għax dak li kienu jgħidu ma għogħbux; u qal: Taw lil David l-għaxart elf, u lili tawni biss elf: u x'jista' jkollu aktar milli jieħu s-saltna?

9 U Sawl beda jara ikrah lil David minn dak in-nhar 'il quddiem.

10 U ġara l-għada, illi spirtu hazin, mibgħut minn Alla, ġie fuq Sawl, u kien qisu barra minnu nnifsu ġo nofs id-dar: U David kien idoqq l-arpa b'idu, bħal drabi oħra: u kien hemm lanza f'id Sawl.

11 U Sawl tafa' l-lanza; u għax qal: Inwahhal lil David mal-hajt. U David dar minn quddiemu darbejn.

12 U Sawl kien jibza' minn David, għax il-Mulej kien miegħu, u minn għand Sawl kien warrab.

13 Għalhekk Sawl warrbu minn hdejh, u għamlu kaptan ta' elf; u David kien johroġ u jidhol quddiem il-poplu.

14 U David kien jimxi bil-għaqal f'kulma jagħmel; għax il-Mulej kien miegħu.

15 Għalhekk meta Sawl ra li kien jimxi b'għaqal kbir, beda jibza' minnu.

16 Izda Izrael kollu u Ġuda kienu jħobbu lil David, għax kien johroġ u jidhol quddiemhom.

17 Imbagħad Sawl qal lil David: Hawn hi binti l-kbira Merab; nagħtihielek b'martek: biss kunli raġel ta' hila, u tqabad taqbid il-Mulej. Għax Sawl qal: Ma tkunx idi li tolqtu, izda tkun id il-Filistin.

18 U David qal lil Sawl: Min jien? u x'inhi hajti, jew il-familja tiegħi f'Izrael, biex insir haten is-sultan?

19 Izda ġara, meta kien il-waqt li

tinghata Merab, bint Sawl, lil David, illi ngħatat lil Għadrijel il-Moholi b'martu.

20 U Mikal, bint Sawl, habbet lil David: u qalu lil Sawl, u għogħbitu l-ħaġa.

21 U qal Sawl: Natihieu, biex tkunlu xibka, u biex jaqa' taht id il-Filistin. Għalhekk Sawl qal lil David għat-tieni darba: Issir hatni llum.

22 U Sawl ta din l-ordni lill-qaddejja tiegħu, billi qalilhom: Kellmu lil David bil-mohbi, u għidulu: Ara, is-sultan mgħaxxaq bik, u l-qaddejja tiegħu kollha jħobbuk: għalhekk issa kun haten is-sultan.

23 U l-qaddejja ta' Sawl tkellmu dal-kliem f'widnejn David. U David wieġeb: Jidhrilkom li hi ħaġa zġhira tkun haten is-sultan? Jien raġel fqir, u ma jien stmat xejn.

24 U l-qaddejja ta' Sawl qalulu: David qal hekk u hekk.

25 U Sawl qal: Hekk tghidulu lil David: Is-sultan ma jrid ebda dota, izda mitt prepużju tal-Filistin, biex jithallas mill-egħdewwa tiegħu. Izda Sawl haseb li jwaqqa' lil David b'id il-Filistin.

26 U meta qalu lil David dal-kliem, dil-ħaġa għogħbitu lil David li jkun haten is-sultan: u l-jiem ma laħqux għaddew,

27 Li David ma qamx u mar, hu u l-irġiel tiegħu, u qatlu mill-Filistin mitejn raġel; u David ġieb il-prepużji tagħhom, u għaddewhom lis-sultan, biex ikun haten is-sultan. U Sawl tah lil Mikal bintu, b'martu.

28 U Sawl ra u fehmed li l-Mulej kien ma' David, u li Mikal, bint Sawl, kienet thobbu.

29 U Sawl zied aktar jibza' minn David; u Sawl sar għadu ta' David il-jiem kollha.

30 Imbagħad harġu l-prinċipijiet tal-Filistin għat-taqbida: u ġara, kull darba li harġu, illi David mexa aktar bil-għaqal mill-qaddejja kollha ta' Sawl; u ismu ssemma hafna.

19 U Sawl kellew lil Gonatan, ibnu, u lill-qaddejja tiegħu kollha, biex joqtlu lil David.

2 Izda Gonatan, bin Sawl, kien miġbud wisq lejn David: u Gonatan qal lil David: Sawl, missieri, qieghed ifittex li joqtlok: għalhekk, issa nitollbok, oqghod għassa għada filgħodu, u oqghod f'post segriet, u stahba:

3 U jien noħroġ, u noqghod ma' ġenb missieri fil-għalqa fejn tkun int, u nkellem lil missieri fuqek; u jekk nara xi ħaġa fuqek, ngħidlek.

4 U Gonatan qal il-gid fuq David lil Sawl, missieru, u qallu: Halli s-sultan ma jidnibx kontra l-qaddej tiegħu, kontra David; għax hu ma dinibx kontrik, u għax eghmilu tajjeb hafna għalik:

5 Hu qieghed hajtu fil-periklu, u qatel il-Filisti, u l-Mulej ghamel helsien kbir ghal Izrael kollu: dan int rajtu, u fraht: ghaliex, mela, trid tidneb kontra demm bla htija, billi toqtol lil David ghal xejn?

6 U Sawl sama' lehen Gonatan: u Sawl halef: Daqs kemm hu haj il-Mulej, ma jkunx maqtul.

7 U Gonatan sejjah lil David, u Gonatan gharrfu b'dan kollu. U Gonatan gieb lil David ghand Sawl, u baqa' mieghu, bhal qabel.

8 U raga' kien hemm gwerra: u David hareg, u tqabad mal-Filistin, u qatilhomm b'taqtigħa kbira; u harbu minnu.

9 U l-ispirtu hazin, mibghut mill-Mulej, gie fuq Sawl, hu u qieghed bil-qieghda f'daru bil-lanza f'idu: u David kien idoqq l-arpa b'idu.

10 U Sawl fittex li jawhal lil David mal-hajt bil-lanza, izda David harab minn quddiem Sawl, u habat il-lanza mal-hajt: u David harab, u heles f'dak il-lejl.

11 Sawl baghat ukoll messaggiera f'dar David, biex ighassulu, u biex joqtluh filghodu: u Mikal, mart David, gharrftu b'dan, billi qalet: Jekk ma tehlisx lil hajtek dal-lejl, ghada joqtluk.

12 U Mikal nizlet lil David minn tieqa: u telaq, u harab, u heles.

13 U Mikal hadet l-idolu tad-dar, u qeghditu fil-friex, qieghdet hdejn rasu mhadda tax-xaghar tal-moghoz, u ghattietu bil-hwejjeġ.

14 U xhin Sawl baghat il-messaggiera biex jiehdli lil David, qalet: Hu marid.

15 U Sawl raga' baghat il-messaggiera biex jaraw lil David, u qalilhom: Gibuhuli fuq is-sodda, biex noqtlu.

16 U xhin dahlu l-messaggiera, ara, l-idolu tad-dar kien fis-sodda, b'imhadda tax-xaghar tal-moghoz hdejn rasu.

17 U Sawl qal lil Mikal: Ghaliex qarraqt bija hekk, u hallejt imur il-ghadu tieghi, biex heles? U Mikal wiegbet lil Sawl: Hu qalli: Hallini mmur; ghaliex ghandi noqtluk?

18 U hekk David harab, u heles, u mar ghand Samwel f'Rama, u qallu kulma ghamillu Sawl. U hu u Samwel marru u qagħdu Najot.

19 U gharrfu b'dan lil Sawl, qalulu: Ara, David qieghed Najot f'Rama.

20 U Sawl baghat messaggiera biex jiehdli lil David: u malli raw il-ġemgħa tal-profeti jipprofetizzaw, u Samwel wieqaf, qieghed fuqhom, l-Ispirtu t'Alla gie fuq il-messaggiera ta' Sawl, u huma wkoll ipprofetizzaw.

21 U meta gharrfu b'dan lil Sawl, Sawl baghat messaggiera ohra, u bdew jipprofetizzaw huma wkoll. U Sawl baghat messaggiera għat-tielet darba, u huma ipprofetizzaw ukoll.

22 Imbagħad mar hu wkoll Rama, u

wasal hdejn il-bir il-kbir li hemm Xeku: u taqsa, u qal: Fejn huma Samwel u David? U wiehed wiegħu: Ara, qegħdin Najot f'Rama.

23 U telaq minn hemm lejn Najot f'Rama: u l-Ispirtu t'Alla gie fuq wkoll; u baqa' miexi, u jipprofetizza, sama wasal Najot f'Rama.

24 U naza' hu wkoll hwejġu, u ipprofetizza quddiem Samwel, u mtedd għarwien dak in-nhar kollu u l-lejl kollu. Għalhekk iġhidu: Huwa Sawl ukoll fost il-profeti?

20 U David harab minn Najot f'Rama, u gie, u qal quddiem Gonatan: X'ghamilt jien? Liema hu l-hazen tieghi? u liema hu d-dnub tieghi quddiem missierek, biex irid inehhili hajti?

2 U qallu: Barra minnek! ma tmurt: ara, missieri ma jagħmel xejn, u la kbir u lanqas zghir, li ma jghidlix: u ghaliex missieri għandu jahbili dil-haga? M'hemm xejn.

3 U David halef u qal: Missierek tabilhaqq jaf li jien sibt hniema f'ghajnejk; u jghid: Ha ma jkunx jaf dan Gonatan, biex ma jagħlix: izda daqs kemm hu haj il-Mulej, u daqs kemm hija hajja ruhek, medda ta' rigel hemm bejni u bejn il-mewt.

4 Imbagħad Gonatan qal lil David: Kulma tixtieq ruhek, nagħmilhulek.

5 U David qal lil Gonatan: Ara, ghada qamar ġdid u jien għandi noqgħod niekol mas-sultan: izda hallini mmur, biex ninheba fir-raba' sa filghaxija.

6 Jekk missierek jintebah li minieq hemm, imbagħad għid: David talabni biex jigrja sa Betlehem, il-belt tieghu: għax hemm is-sagrificċju tas-sena għall-familja tieghu kollha.

7 Jekk imbagħad iġhid: Tajjeb; il-qaddeġ tiegħek ikollu s-sliem; izda, jekk jagħdab wisq, ibqa' sgur li d-deni li jrid jagħmilli jkun maqtuġħ minnu li għandu jsir.

8 Għalhekk aghmel hniema mal-qaddeġ tiegħek; għax int irbatt b'għaqda tal-Mulej il-qaddeġ tiegħek miegħek: izda, jekk hemm xi htija fija, oqtolni int stess; ghaliex għandek teħodni għand missierek?

9 U Gonatan qal: Barra minnek! Għax kieku kont naf tabilhaqq li deni kien maqtuġħ minn missieri li għandu jiġi fuqek, ma kontx ngħarrflek bih?

10 Imbagħad David qal lil Gonatan: Min iġhidli? Jew x'jigrja jekk missierek iwiegħbek bl-ahraġ?

11 U Gonatan qal lil David: Ejjja, ha noħroġu fir-raba'. U harġu huma t-tnejn fir-raba'.

12 U Gonatan qal lil David: Il-Mulej, Alla ta' Izrael, jixhed! Meta nistharreġ lil missieri għada, jew pitghada, u nara li

tajbe ghal David, ma nibghatx jien dak il-hin u ngharrfek?

13 Hekk jaghmel il-Mulej lil Gonatan, u izjed minn hekk: izda jekk missieri joghgbu jaghmillek id-deni, jien ngharrfek u nhallik titlaq, biex tmur bis-sliem u l-Mulej ikun mieghek, bhal ma kien ma' missieri.

14 U jekk ikun ghadni haj, ma turix int mieghi l-hniena tal-Mulej, biex ma joqtlunix?

15 U tnehhix hnientek minn dari ghal dejjem: le, lanqas meta l-Mulej jeqred l-eghdewwa ta' David kull wiehed minn fuq wiċċ l-art.

16 U hekk Gonatan ghamel ghaqda ma' dar David, billi qal: Ha jaghmel il-Mulej vendetta mill-eghdewwa ta' David!

17 U Gonatan gahal lil David jarga' jahlef, ghax kien ihobbu: ghax kien ihobbu bhal ma jhobb lil ruhu.

18 Imbaghad Gonatan qal lil David: Ghada qamar gdid: u jintebhu li mintix hemm, ghaliex postok ikun vojti.

19 U meta tkun qghadt tlitt ijiem, tinzel malajr, u tigi fil-post fejn inhbejt meta saret dik il-haga, u tibqa' hdejn il-gebla ta' Ghesel.

20 U jien inwaddab tliet vlegge lejn dik in-naha, bhalkieku biex nolqot il-matra.

21 U, ara, nibghat iz-zaghzugh, billi nggidu: Mur, sib il-vlegge. Jekk nggid li-z-zaghzugh: Ara, il-vlegge 'il hawn minnek, hudhom; imbaghad inti ejja: ghax ikun kollox sewwa ghalik; mhemm xejn; daqs kemm hu haj il-Mulej.

22 Izda jekk nggid hekk li-z-zaghzugh: Ara, il-vlegge 'il hemm minnek; int mur, ghax il-Mulej tellqek.

23 U dwar il-haga li jien u int tkellimna fuqha, ara, il-Mulej ikun bejni u bejneq ghal dejjem.

24 U hekk David inheba fir-raba': u meta kien il-qamar gdid, is-sultan qaghad fuq il-mejda biex jiekol.

25 U s-sultan qaghad fuq is-siggu tieghu, bhal dari, fuq siggu n-naha tal-hajt: u Gonatan qam, u Abner qaghad in-naha ta' Sawl, u post David baqa' battal.

26 Madankollu, Sawl ma qal xejn dak in-nhar: ghax haseb: Gralu xi haga, mhux safi; tassew, mhux safi.

27 U gara l-ghada, it-tieni jum tal-qamar gdid, illi post David kien battal: u Sawl qal lil Gonatan, ibnu: Ghala ma giex bin Gessi ghall-ikel, la l-bierah, u lanqas illum?

28 U Gonatan wiegeb lil Sawl: David talabni bil-hegga biex imur sa Betlehem:

29 U qal: Hallini mmur, nitolbok; ghax il-familja taghna ghandha sagrafcju fil-belt; u hija ikkmandani biex ikun hemm: u issa, jekk sibt hniena f'ghajnejk, nitol-

bok, hallini mmur nara lil huti. Ghalhekk ma giex ghall-mejda tas-talun.

30 Imbaghad ghadab Sawl xeghel ghal Gonatan, u qallu: Ja bin mara maqluba u xewwiexa, ma nafx jien li int izzomm ma' bin Gessi, b'ghajb tieghek, u b'ghajb tal-ghera t'ommok?

31 Ghax kemm idum haj bin Gessi fuq l-art, la int ma titwettaq, u lanqas salnat-tek. Ghalhekk, issa, ibghat gibuli; ghax sgur haquq l-mewt.

32 U Gonatan wiegeb lil Sawl missieru, qallu: Ghaliex ghandu jmut? X'ghamel?

33 U Sawl tefaghlul l-lanza biex jolqtu: u b'hekk Gonatan kien jaf li missieru kien determinat li joqtol lil David.

34 U Gonatan qam b'ghadab qalil, u ma kielx ikel it-tieni jum tal-qamar gdid: ghax kien imgholli ghal David, ghax rieghxu missieru.

35 U gara filghodu, illi Gonatan hareg fir-raba', bhal ma ftiehem ma' David, u kellu tfajjel mieghu.

36 U qal lit-tfajjel: Igri, sib il-vlegge li sa nwaddab. Malli telaq jigri t-tfajjel, Gonatan waddab vlegge li qabzitu.

37 U xhin it-tfajjel wasal fil-post tal-vlegge li Gonatan kien waddab, Gonatan ghajjat wara t-tfajjel, u qal: Il-vlegge mhix 'il hemm minnek?

38 U Gonatan ghajjat wara t-tfajjel: Ghagge, haffef, la tiqafx! U t-tfajjel ta' Gonatan rafa' l-vlegge, u gie lejn sidu.

39 U t-tfajjel ma kien jaf xejn: Gonatan u David biss kienu jafu x'inhi l-bicca.

40 U Gonatan ta l-armi tieghu lit-tfajjel, u qallu: Mur, hudhom il-belt.

41 U hekk kif it-tfajjel mar, David qam min-naha tan-nofsinar, u ntafa' ghal wiċċu fl-art, u mejjel rasu tliet darbiet: u biesu lil xulxin, u bkew flimkien, izda l-aktar David.

42 U Gonatan qal lil David: Mur bis-sliem, talli ahna hlifna t-tnejn b'isem il-Mulej, billi ghidna: Ikun il-Mulej bejni u bejneq, u bejn nisli u nislek ghal dejjem. U qam, u telaq; u Gonatan dahal il-belt.

21 U David gie Nob ghand Ahimelek, il-qassis: u Ahimelek gie jirtghod biex jiltaqa' ma' David, u qallu: Ghaliex int wahdek, u hadd ma hawn mieghek?

2 U David qal lil Ahimelek, il-qassis: Is-sultan ikkmandani naghmel haga, u qalli: Hadd m'ghandu jkun jaf xejn mill-haga li sa nibghatek fuqha, u li ikkmandajtek taghmel; u mal-qaddejja ftehimt li niltaqghu f'certu post.

3 Issa, mela, x'ghandek taht idejk? Aghtini hames hobziet f'idi, jew dak li ssib.

4 U l-qassis wiegeb lil David, u qal: M'ghandix hobz f'idi li jista' jieklu kulhadd, izda hobz ikkonsagrat; jekk iz-

zghazagh harsu ruhhom l-aktar min-nisa.

5 U David wiegeb lill-qassis, u qallu: Tassew, mindu tlaqt, tlitt ijiem ilu, bqajna bla nisa; u gisem iz-zghazagh tieghi kien safi, u l-hobz b'xi mod jista' jieklu kull-hadd, iva, ghalkemm kien ikkonsagrat illum fuq il-mejda.

6 U l-qassis tah hobz ikkonsagrat: ghax ma kiex hemm hobz hlief il-hobziet tal-Prezenza li kienu mnehhiijn minn quddiem il-Mulej, biex jitqieghed hobz shun, dak in-nhar li jitbiddel.

7 Issa, dak in-nhar, kien hemm raġel mill-qaddejja ta' Sawl, miżmum quddiem il-Mulej, jismu Duweg, Idumi, l-aqwa fost ir-raghajja ta' Sawl.

8 U David qal lil Ahimelek: Ghandek hawn f'idek xi lanza jew sejf? Ghax jien la ġibt sejf, u lanqas l-armi tieghi mieghi, ghax dak li qabbadni naghmel is-sultan kien ta' malajr.

9 U l-qassis qal: Is-sejf ta' Goljat, il-Filisti, li int qilt f'wied Ela, ara, qieghed imkebbeb fil-mantar wara l-efod: jekk trid tiehdu, hudu: ghax ma hawnx iehor hlief dan. U David qal: Ma hawnx bhalu, aghtihuli.

10 U David qam, u harab dak in-nhar ghax baża' minn Sawl, u mar ghand Akis, sultan ta' Gatt.

11 U l-qaddejja t'akis qalu: Dan mhux David, sultan tal-pajjiz? Mhux ghal dan kienu jghannu fiż-żfin, u jghidu: Qatel Sawl l-eluf tieghu, u David l-ghaxart eluf tieghu?

12 U David zamm dal-kliem f'qalbu, u baża' hafna minn Akis, sultan ta' Gatt.

13 U ghamilha ta' iblah quddiemhom, u ta' miġnun f'idejhom, u jhażzeż fuq tebqiet il-bwieb, u halla l-laghab jinzel fuq id-daqna.

14 Imbaghad Akis qal lill-qaddejja tieghu: Taraw, dar-raġel miġnun! Ghal-fejn ġibtuhuli?

15 Jaqaw ghandi bżonn irġiel imġienen, biex ġibtuli lil dan jaghmilha ta' miġnun quddiem? Ghandu dan jidhol f'dari?

22 David telaq mela minn hemm, u harab lejn il-ghar ta' Ghadullam: u malli hutu u dar missieru kollha semghu dan, nizzlu hdejj hemmhekk.

2 U kull min kien maghfus, u kull min kellu d-dejn, u kull min kien imdejjaq, ingemghu ma' dwaru: u David sar il-kap taghhom, u kellu mieghu madwar erba' mitt raġel.

3 U David mar minn hemm Misfa ta' Mowab: u qal lis-sultan ta' Mowab: Nitolbok, halli l-missieri u l-ommi jiġu joqogħdu mieghek, sa ma nkun naf x'jaqhmel Alla ghalija.

4 U ġiebhom quddiem is-sultan ta'

Mowab; u huma qagħdu mieghu z-żmien kollu li David dam fil-furtizza tieghu.

5 U l-profeta Gad qal lil David: La toqghodx fil-furtizza; itlaq, u idhol f'art Guda. Imbaghad David telaq, u ġie fil-masġar ta' Hereth.

6 Imbaghad Sawl sama' li David u l-irġiel li kienu mieghu nstabu: (issa Sawl kien qieghed Gibegha taht l-atla f'Rama, u kellu l-anza f'idu, u l-qaddejja tieghu kollha kienu weqfin madwaru;)

7 Imbaghad Sawl qal lill-qaddejja tieghu li kienu madwaru: Isimghu issa, ja Benjaminin! Sa jaghtikom lilkom ilkoll bin Gessi eghlieqi u oqsma tad-dwieli? Sa jaghmilkom ilkoll kapijiet ta' l-eluf u kapijiet tal-mijiet?

8 Ghax ilkoll kemm intom ikkonfoffajt kontra tieghi, u hadd ma kien hemm min jurini li ibni ghamel ghaqda ma' bin Gessi, u hadd ma hemm minnkoll li ghela ghalija, jew igharrafni li ibni xewwex ghalija l-qaddej tieghi biex jonsobni, bhalma hu lum?

9 Imbaghad wiegeb Duweg, l-Idumi, li kien fuq il-qaddejja ta' Sawl, u qal: Rajt lil bin Gessi diehel Nob, ghand Ahimelek, bin Ahitub.

10 U staqsielu lill-Mulej, u tah l-ikel, u tah ukoll sejf Goliat il-Filisti.

11 Imbaghad is-sultan baghat isejjah lil Ahimelek, il-qassis, bin Ahitub, u lil dar missieru kollha, il-qassisin li kienu Nob: u kollhom ġew ghand is-sultan.

12 U Sawl qal: Isma issa, bin Ahitub. U dak wiegeb: Hawn jien, sidi.

13 U Sawl qallu: Ghalix ikkonfoffajt kontra tieghi, int u bin Gessi, billi tajtu hobz, u sejf, u staqsejtu lil Alla, biex iqum ghalija, u jonsobni, bhalma hu lum?

14 Imbaghad Ahimelek wiegeb lis-sultan, u qal: U min hu hekk fidil, fost il-qaddejja kollha tieghek, daqs David, li hu haten is-sultan, li hu kapitan tal-ghassa tieghek, u mweġġah f'darek?

15 Jaqaw ghandi nibda issa nistaqsilu lil Alla? Barra minni! Halli s-sultan ma jwaxhalx fil-qaddej tieghu, jew f'dar missieri kollha: ghax il-qaddej tieghek ma kien jaf xejn b'dan, la f'it u la wisq.

16 U s-sultan qal: Int sgr tiehu l-mewt, Ahimelek, int, u dar missierek kollha.

17 U s-sultan qal lill-ghassies ta' kienu weqfin madwaru: Duru, u oqtlu l-qassisin tal-Mulej; ghax idhom ukoll hi ma' David; kienu jafu meta harab, u ma gharrfunix. Izda l-qaddejja tas-sultan ma ridux imiddu jdjehom biex ihebbu għall-qassisin tal-Mulej.

18 U s-sultan qal lil Duweg: Dur int, u hebb għall-qassisin. U Duweg, l-Idumi, dar, u hebb għall-qassisin, u qatel dak in-nhar hamsa u tmenin raġel, li kellhom fuqhom l-efod tal-kittien.

19 U lil Nob, belt tal-qassisin, darabha

b'xifer is-sejff, sew l-irgiel u sew in-nisa, tfal u trabi, u gniedes, u hmir, u nghag.

20 U heles tifel wiehed minn ta' Ahimelek, bin Ahitub, jismu Abjatar, u harab wara David.

21 U Abjatar qal lil David li Sawl qatel il-qassisin tal-Mulej.

22 U David qal lil Abjatar: Kont naf jien dak in-nhar, xhin Duweg l-Idumi kien hemm, li hu sgr iglid lil Sawl: jien nahti ghall-mewt ta' dar missierek kollha.

23 Oqghod mieghi, la tibzax: ghax min ifttx hajti, ifttx hajtek: mieghi tkun imhares.

23 Imbaghad qalu lil David: Ara, il-Filistin habtu ghal Kejla, u qeghdin jisriqu l-andrijiet.

2 Imbaghad David staqsa lill-Mulej, billi qal: Immur u nahbat ghal dawn il-Filistin? U l-Mulej wiegeb lil David: Mur, u ahbat ghall-Filistin, u ehles lil Kejla.

3 U l-irgiel ta' David qalulu: Ara, ahna hawn f'Guda nibzghu; kemm aktar jekk immorru Kejla nahbtu ghall-ezerctu tal-Filistin?

4 Imbaghad David raga' staqsa lill-Mulej. U l-Mulej wiegbu, u qal: Qum, inzel Kejla, ghax jien sa nerhi l-Filistin f'idejk.

5 U hekk David u l-irgiel tieghu marru Kejla, u habtu ghall-Filistin, u saq l-imriehel tagghom, u darabhom b'taq-tigha kbira. U hekk heles in-nies ta' Kejla.

6 Issa gara, meta harab Abjatar, bin Ahimelek, lejn David f'Kejla, illi nizel b'efod f'idu.

7 U qalu lil Sawl li David gie Kejla. U Sawl qal: Alla rhieh f'idejja, ghax inghalaq, billi dahal f'belt bil-bibien u bl-istaneg.

8 U Sawl sejjah lill-poplu kollu ghall-gwerra, biex jinzel Kejla, u jassedja lil David u r-rgiel tieghu.

9 Issa David sar jaf li Sawl kien qieghed bil-mohbi jahdem xi deni ghalih; u qal lil Abjatar, il-qassis: Gib l-efod 'il hawn.

10 Imbaghad David qal: O Mulej, Alla ta' Izrael, il-qaddej tieghek sama' tassew illi Sawl qieghed ifttx biex jigi Kejla, biex jeqred il-belt minhabba f'ija.

11 Jerhuni n-nies ta' Kejla f'idejh? Jinzel Sawl bhal ma sama' l-qaddej tieghek? O Mulej, Alla ta' Izrael, nitlobok, ghid lill-qaddej tieghek. U l-Mulej qal: Jinzel.

12 Imbaghad David qal: Jerhu n-nies ta' Kejla lili u lill-irgiel f'id Sawl? U l-Mulej qal: Jerhuk.

13 Imbaghad David u r-rgiel tieghu, xi

sitt mija, qamu u telqu minn Kejla, u marru kulfejn setghu jmorru. U qalu lil Sawl li David harab minn Kejla, u ma baqax sejjar warajh.

14 U David qaghad fid-dezert fil-furtizzi, u baqa' f'art il-gholjiet tad-dezert ta' Zif. U Sawl kien ifttx kuljum, izda Alla ma rhiehx f'idejh.

15 U David sar jaf illi Sawl kien hareg biex inehilu hajtu: u David kien fid-dezert ta' Zif, f'masgar.

16 U Gonatan, bin Sawl, qam, u mar ghand David fil-masgar, u qawwielu l-fiducja tieghu f'Alla.

17 U qallu: La tibzax: ghax id Sawl, missieri, ma ssibikx; u int tkun sultan fuq Izrael, u jien inkun ta' warajk; u Sawl, missieri, jaf dan ukoll.

18 U rabtu huma t-tnejn ghaqda quddiem il-Mulej: u David baqa' fil-masgar, u Gonatan mar lejn daru.

19 Imbaghad telghu z-Zifin ghand Sawl, Gibegha, ighidu: Jaqaw David mhux mistohbi ghandna, fil-furtizzi tal-masgar, fuq il-gholja ta' Hakila, li qieghda lejn nofsinhar ta' Gesimon?

20 Issa, mela, o sultan, inzel bhal ma tixtieq qalbek kollha li tinzel; ghalina mbaghad li naghtuh f'idejn is-sultan.

21 U Sawl qal: Imberkin intom mill-Mulej; ghax thassartuni.

22 Morru issa, nitlobkom, u hejju aktar, u tkixxfu, u araw il-post tieghu fejn soltu jmur, u min rah hemm: ghax qaluli li hu makak wisq.

23 Ghalhekk araw, u tkixxfu l-mohbiet tieghu kollha fejn jinheba, u erghu ejjew ghandi b'ahbarijiet shah, u mmur maghkom: u jigri, jekk jinsab fil-pajjiz, li jien infittxu fost l-eluf kollha ta' Guda.

24 U qamu, u marru Zif quddiem Sawl: izda David u r-rgiel tieghu kienu fid-dezert ta' Maghon, fil-wita lejn nofsinhar ta' Gesimon.

25 Sawl u r-rgiel tieghu marru jfittxuh. U lil David qalulu: ghalhekk nizel fil-blat, u qaghad fid-dezert ta' Maghon. U xhin Sawl sama' dan, gamel ghal wara David fid-dezert ta' Maghon.

26 U Sawl kien jimxi minn naha wahda tal-muntanja, u David u r-rgiel tieghu fuq in-naha l-ohra tal-muntanja: u David kien ighaggel biex jahrab ghax kien jibza' minn Sawl; ghax Sawl u r-rgiel tieghu kienu jdawru lil David u r-rgiel tieghu biex jaqbdhom.

27 Izda wasal messaggier ghand Sawl, ighidlu: Ghaggel, eija, ghax il-Filistin dahlu fil-pajjiz.

28 Ghalhekk Sawl raga' lura mill-giri wara David, u mar ghall-Filistin: ghalhekk semmew dak il-post: Sela-Hamma-lekot.

29 U David tala' minn hemm, u qaghad fil-furtizzi ta' Ghajn-Geddi.

24 U ġara, meta Sawl raga' lura minn wara l-Filistin, illi ġew ighidulu: Ara, David qiegħed fid-deżert ta' Ghajjn-Geđdi.

2 U Imbagħad Sawl ha tlitt elef raġel, magħżulin minn fost Izrael kollu, u mar ifittex lil David u l-irġiel tiegħu fuq il-blat tal-mogħoż salvaggi.

3 U wasal hdejn l-imqawel ta' l-imriehel, li kienu mat-triq, fejn kien hemm għar; u Sawl dahal ighatti riġlejh: u David u r-riġel tiegħu kienu ġewwa nett fil-għar bil-qieghda.

4 U r-riġel ta' David qalulu: Ara, il-jum li għalih qallek il-Mulej: Ara, nerhi l-ghadu tiegħek f'idejk, biex tagħmel minnu dak li jogħġbok. Imbagħad David qam, u qata' tarf il-mantar kisknijiet.

5 U ġara wara, illi mbagħad David niġġzitu qalbu, talli qata' tarf il-mantar ta' Sawl.

6 U qal lill-irġiel tiegħu: Iharisni l-Mulej li ma nagħmilx dil-haġa lil sidi, il-midluk tal-Mulej, li mmid idi fuqu, għax hu il-midluk tal-Mulej.

7 U hekk David fiehem lill-irġiel tiegħu b'dan il-kliem, u ma halliehomx iqumu għal Sawl. U Sawl qam mill-għar, u telaq għal triqu.

8 David qam ukoll imbagħad, u hareġ mill-għar, u ghajjat wara Sawl, billi qal: O sidi sultan. U malli Sawl hares warajh, David mejjel wiċċu ma' l-art, u sellem.

9 U David qal lil Sawl: Għaliex tisma' kliem in-nies, li jghidu: Ara, David qiegħed ifittex jagħmillek id-deni?

10 Ara, illum ghajnejk raw kif il-Mulej tak illum f'idi fil-għar: u x'uħud riduni noqtlok: iżda ghajni hennet għalik; u jien ghidit: Ma mmidx idi fuq sidi; għax hu l-midluk tal-Mulej.

11 Issa, missieri, ara! Iva, ara tarf il-mantar tiegħek f'idi! Jekk jiena qtajtlek tarf mantarek, u ma qtiltix, tista' minn dan tara tajjeb li f'eghmili la hemm hażen u lanqas htija, u li jien ma dnibtx kontrik, għalkemm int qiegħed tissajja għal hajti biex tneħhihieli!

12 Jagħmel il-Mulej haqq bejni u bejnek, u l-Mulej jithallas minnek għalija: iżda idi ma tkunx fuqek.

13 Bħal ma jghid il-qawl tan-nies tal-qedem: Mill-hżiena johroġ il-hażen: iżda idi ma tkunx fuqek.

14 Wara min hareġ is-sultan ta' Izrael? Għal wara min qiegħed tagħmel? Wara kelb mejjet, wara berghud wiehed?

15 Ha jkun imħallef il-Mulej, u jaqta' l-haqq bejni u bejnek, u jhars, u jidhol għalija, u jehlisni minn idek.

16 U ġara, malli David temm jitkellem dal-kliem lil Sawl, illi Sawl qal: Hu lehek dan, ibni David? U Sawl għolla lehn, u beka.

17 U qal lil David: Int tal-haqq aktar minni: għax int raddejtli l-ġid, u jien raddejtlek id-deni.

18 U int urejt illum kemm għamiltli l-ġid: għax fil-waqt li l-Mulej telaqni f'idejk, int ma qtiltnix.

19 Jaqaw meta raġel isib il-ghadu tiegħu, jitolqu b'wiċċ il-ġid? Iroddlok il-Mulej il-ġid talli għamiltli llum.

20 U issa, ara, naf sewwa li inti sgur issir sultan, u li s-saltna ta' Izrael għad titwettaq f'idejk.

21 Għalhekk aħlifli bil-Mulej li ma taqtax lil nisli minn warajja, u ma teqridx ismi minn dar missieri.

22 U David halef lil Sawl. U Sawl mar lejn daru; iżda David u r-riġel tiegħu telqu lejn il-furtizza.

25 U Samwel miet; u nġemgħu l-Izraelin kollha, u bkewh, u difnuh f'daru, f'Rama. U David qam, u niżel lejn id-deżert ta' Faran.

2 U kien hemm raġel f'Magħon, li xogħlu kien fil-Karmel; u kien raġel għani hafna: kellu tlitt elef naghga, u elf mogħża: u kien fil-Karmel iġizz in-nghaġ tiegħu.

3 Issa isem ir-raġel kien Nabal; u isem martu Abigajil: u hi kienet mara ta' għaqal kbir, u ta' sura sabiha: imma ir-raġel kien ahrax, u hażin f'eghmilu; u kien minn dar Kaleb.

4 U David sama' fid-deżert li Nabal kien iġizz in-nghaġ tiegħu.

5 U David bagħat għaxar zghazagh, u David qal liż-zghazagh: Itilghu l-Karmel, u morru għand Nabal, u sellu għalih b'ismi:

6 U hekk tghidu lil dak li qiegħed iġix fir-riżq: Is-sliem miegħek, u s-sliem ma' darek, u s-sliem ma' kulma għandek.

7 U issa smajt li għandek il-ġezżieża: issa meta r-raghajja tiegħek kienu magħna, ahna ma hqarniehomx, u lanqas xejn ma naqashom, kemm damu l-Karmel.

8 Staqsi liż-zghazagh tiegħek, u jghidulek. Għalhekk ha jsibu z-zghazagh tiegħi hniena quddiemek: għax f'jum tajjeb ahna ġejna: Aġhti, nitolbok, kulma jigi f'idek lill-qaddejja tiegħek, u lil ibnek David.

9 U xhin ġew iż-zghazagh ta' David, kellmu lil Nabal bħal dal-kliem kollu b'isem David, u sikt, u sikt.

10 U Nabal wieġeb lill-qaddejja ta' David, u qal: Min hu David? U min hu bin Gessi? Daż-żmien hawn hafna qaddejja li harbu mingħand sidhom.

11 Niehu jien mela l-hobz tiegħi, u l-ilma tiegħi, u l-laham tiegħi li jien qtilt għall-ġezżieża tiegħi, u nagħtihom lil nies li ma nafx mnejn huma?

12 U z-zghazagh ta' David daru għal

triqthom, u reġghu lura; u ġew u qalulu dal-kliem kollu.

13 U David qal lill-irġiel tiegħu: Ihazzem kulhadd sejfu; u kulhadd hażżem sejfu: u David ukoll hażżem sejfu: u telghu wara David xi erba' mitt raġel; u mitejn qaġghu mal-hwejjeg.

14 Izda wiehed miż-zgħażgħ għarraf lil Abigajil, mart Nabal, billi qal: Ara, David baghat messaggjiera mid-deżert biex isellmu lil sidna; izda hu mexa magħhom hażin.

15 Izda l-irġiel kienu twajbin hafna magħna, u ma haqrniex, u ma naqsilna xejn, kemm domna nterru magħhom, meta konna fir-raba';

16 Kienu sur għalina bil-lejl u bi nhar, iż-żmien kollu li konna magħhom nirghaw in-ngha.

17 Issa, għalhekk, aħseb u ara x'sa tagħmel; għax hsara hi mhejjija għal sidna, u għal darna kollha: għax hu bniedem mill-agharr, hadd ma jista' jkellmu.

18 Imbagħad għaġġlet Abigajil, u hadet mitejn hobża, u zewġ ġarar inbid, u hames hrief imsajrin, u hames kejljet qamh ingaljat, u mitt għanqud żbib, u mitejn ċappa tin, u għabbiethom fuq il-hmir.

19 U qalet lill-qaddejja tagħha: Għaddu quddiem; ara, jien ġeġja warajkom. Izda lil zewġha Nabal ma qaltux.

20 U ġara, hi u riekba fuq il-hmar u niezla għall-kenn tal-muntanja, illi, ara, hemm hu David u r-ġiel tiegħu neżlin quddiemha; u ltaqgħet magħhom.

21 Issa David kien qal: Mela għalxejn harist kulma għandu dar-raġel fid-deżert, u ma naqaslu xejn minn kulma hu tiegħu: u hu raddli d-deni għall-ġid.

22 Hekk jagħmel Alla lill-eghdewwa ta' David, u iżjed minn hekk, jekk inhalli minn kulma għandu sa għadu filghodu wiehed li jagħmel l-ilma mal-hajt.

23 U malli Abigajil rat lil David, għaġġlet, u nizlet minn fuq il-hmar, u ntefġet għal wiċċha quddiem David, u mietet sa l-art.

24 U ntefġet f'rīglejha, u qalet: Fuqi biss, ja sidi, fuqi ha tkun dil-htija; u halli l-qaddejja tiegħek, nitlobok, titkellem quddiemek, u isma' kliem il-qaddejja tiegħek.

25 Nitlobok, sidi, la tqisux lil dal-bniedem mill-agharr, lil Nabal; għax hu bħal ismu. Nabal jismu, u fih m'hemm x hief bluha; izda jien, il-qaddejja tiegħek, ma rajthomx liż-zgħażgħ ta' sidi, li inti bghatt.

26 Għalhekk, issa, sidi, daqs kemm hu haj il-Mulej, u daqs kemm int haj int, il-Mulej zammek milli tiġi xxerred id-dem, u milli tithallas b'idek. U ha jkunu issa bħal Nabal l-eghdewwa tiegħek, u dawk li jfittxu d-deni għal sidi!

27 U issa din il-barka, li ġiebet il-qaddejja tiegħek lil sidi, ha tinghata liż-zgħażgħ li jimxu wara sidi.

28 Nitlobok, aħfer dnuh il-qaddejja tiegħek: għax il-Mulej sgur jagħmel lil sidi dar li ma titbiddilx; għax sidi jiġġield il-gwerer tal-Mulej, u deni ma jinsabx fik ghomrok kollu.

29 U jekk xi hadd iqum biex jagħmel għal warajk, u biex jnehhilek hajtek, tkun il-hajja ta' sidi misrura fis-sorra tal-hajjin għand il-Mulej, Alla tiegħek; u l-hajja ta' l-eghdewwa tiegħek jarmiha, qisu min-nofs keffet il-wadab.

30 U jiġri, meta l-Mulej jagħmel lil sidi l-ġid kollu li qal għalik, u jagħmek bhala kap fuq Izrael;

31 Li dan ma jkunx ta' għali għalik, u lanqas ta' tingiż ta' qalb għal sidi, li tkun xerrid id-dem għal xejn, jew li sidi thallas b'idejha: izda meta l-Mulej jagħmel il-ġid lil sidi, ftakar imbagħad fil-qaddejja tiegħek.

32 U David qal lil Abigajil: Imbieriek il-Mulej, Alla ta' Izrael, li baghtek illum biex tintaqa' miegħi.

33 U mbieriek għaqlek, u mbierka int, li zammajtli illum li ma nxerrid demm, u ma nithallas b'idejja.

34 Għaliex sgur, daqs kemm hu haj il-Mulej, Alla ta' Izrael, li zammni lura li ma naghmillikx deni, li ma għaġġiltx tiġi tintaqa' miegħi, ma kiens jibqa' lil Nabal sa sbieh il-ghada wiehed li jagħmel l-ilma mal-hajt.

35 U hekk David ha minn idha dak li ġibitlu, u qalilha: Ibla' lejn darek bis-sliem. Ara, jiena tajt widen għal lehnek, u rfajtlek wiċċek.

36 U Abigajil giet għand Nabal; u, ara, kellu mikla f'daru, bħal mikla ta' sultan; u qalb Nabal kienet ferhana fih, billi kien sikran għall-aħhar: għalhekk ma qaltu xejn, u la ftit u la wisq, sa sbieh il-ghada.

37 Izda ġara filghodu, xhin lil Nabal kien għaddielu l-inbid, u martu għarrfitu b'dawn il-hwejjeg, illi qalbu mietet fih, u sar qisu ġebba.

38 U ġara, wara xi għaxart ijiem, illi l-Mulej laqat lil Nabal, u miet.

39 U meta David sama' li Nabal miet, qal: Imbieriek il-Mulej, li għamel haqq minn Nabal talli għajjarni, u hares il-qaddej tiegħu mid-deni: id-deni ta' Nabal raddu l-Mulej fuq rasu. U David imbagħad baghat iġhid lil Abigajil biex jehodha b'martu.

40 U meta ġew il-qaddejja ta' David għand Abigajil, il-Karmel, kelmuha, billi qalu: David baghatna għandek, biex jehdok b'martu.

41 U qamet, u mietet b'wiċċha sa l-art, u qalet: Ara, ha tkun bhala lsira l-qaddejja tiegħek biex tahsel riġlejn il-qaddejja ta' sidi.

42 U Abigajil ghaġġlet, u qamet, u rikbet fuq hmar, u hamsa mill-qaddejji tagħha li mxew warajha; u marret wara l-messaggiera ta' David, u saret martu.

43 David kien iżzewweġ ukoll lil Ahinogham minn Giżraghel, u kienu huma t-tnejn nisa tiegħu.

44 Izda Sawl kien ta lil Mikal, bintu, mart David, lil Palti, bin Lajs, li kien minn Gallim.

26 U z-Zifin ġew għand Sawl f'Gibegha, iġhidu: Jaqaw David mhux mohbi fil-gholja ta' Hakila, li qieghda quddiem Gesimon?

2 Imbagħad Sawl qam, u nizej lejn id-dezert ta' Zif, u miegħu tlitt elef raġel magħżulin minn Izrael, biex ifittxu lil David fid-dezert ta' Zif.

3 U Sawl waqqaf il-kamp fil-gholja ta' Hakila, li hi quddiem Gesimon, hdejn it-triq. Izda David kien qieghed fid-dezert, u ra li Sawl kien ġej warajh fid-dezert.

4 Għalhekk David baġhat xi spjuni, u għaraf li Sawl kien ġej tassew.

5 U David qam, u ġie fil-post fejn Sawl kien waqqaf il-kamp: u David ra l-post fejn kien jorqod Sawl, u Abner, bin Ner, il-kap ta' l-eżerċitu tiegħu; u Sawl kien jorqod fin-nofs tal-kamp, u l-poplu fil-kamp madwaru.

6 Imbagħad wieġeb David, u qal lil Ahimelek, il-Hitti, u lil Abisaj, bin Sarwija, hu Gowab: Min jinzel miegħi għand Sawl fil-kamp? U qal Abisaj: Jien ninzel miegħek.

7 U hekk David u Abisaj ġew hdejn il-poplu bil-lejl: u, ara, Sawl kien rieked fin-nofs tal-kamp, bil-lanza tiegħu mwahhla fi-art hdejn rasu: u Abner u l-poplu kienu mimdudin madwaru.

8 Imbagħad Abisaj qal lil David: Illum Alla reha l-għadu tiegħek f'idek: għalhekk issa hallini nsammru, nitolbok, bil-lanza tiegħu ma' l-art b'daqqa waħda, u ma ntennilux ohra.

9 U David qal lil Abisaj: La toqtlux, għax min jista' jmid idu kontra l-midluk tal-Mulej, u ma jkollux htija?

10 David qal ukoll: Daqs kemm hu haj il-Mulej, il-Mulej sgur jilhqu, jew jasal jum u jmut, jew jinzel fit-taqbida, u jinqered.

11 Iharisni l-Mulej li ma mmidx idi fuq il-midluk tiegħu: izda, nitolbok, hu issa l-lanza li qieghda hdejn rasu, u l-garra ta' l-ilma, u ejja mmorru.

12 U hekk David ha l-lanza u l-garra ta' l-ilma minn hdejn ras Sawl; u hadu-hom, u hadd ma ra dan, u hadd ma kien jaf, u hadd ma stenbah: għax kienu koll-hom reqqin, għax ngħas tqil waqa' fuqhom mill-Mulej.

13 Imbagħad David għadda n-naha

l-ohra, u qagħad fuq ras ta' għolja, fil-bogħod, b'wisa' kbir bejnhom.

14 U David għajjat lil-poplu, u lil Abner, bin Ner, billi qal: Ma tweġibx, Abner? Imbagħad wieġeb Abner, u qal: Min int li qieghed tgħajjat lis-sultan?

15 U David qal lil Abner: M'intix raġel ta' hila? U min hu bhalek f'Izrael? Għaliex, mela, ma għassistx lil sidek, is-sultan? Għax wiehed mill-poplu ġie biex jeqred is-sultan, sidek.

16 Dil-ħaġa li għamilt mhix tajba. Daqs kemm hu haj il-Mulej, ilkoll kemm intom haqqkom il-mewt, għax ma għassistx lil sidek, il-midluk tal-Mulej. U issa ara, fejn hi l-lanza tas-sultan, u l-garra ta' l-ilma li kienet fejn rasu?

17 Imbagħad Sawl għaraf lehen David, u qal: Dan lehnek, ibni David? U David qal: Lehni dan, sidi sultan.

18 U qal ukoll: Għaliex mela qieghed sidi jġri wara l-qaddej tiegħu? Għax x'għamilt jien? X'deni hemm f'idi?

19 Għalhekk, issa, nitolbok, ha jisma' sidi s-sultan kliem il-qaddej tiegħu. Jekk il-Mulej xewxek għalija, ha jilqa' offerta; izda jekk huma wlied il-bnedmin, ha jkunu mishutin quddiem il-Mulej; għax huma keċċewni llum biex ma jkollix sehem minn wirt il-Mulej, billi qalu: Mur, aqdi allat barranin!

20 Għalhekk, issa, la thallix demmi jaqa' fi-art b'għid minn wiċċ il-Mulej: għax is-sultan ta' Izrael hareġ ifittex berghud wiehed, bħal ma jagħmel wiehed meta jmur għall-kaċċa ta' haġla fuq il-muntanji.

21 Imbagħad qal Sawl: Jien dnibt: arga' ejja, ibni David; għax ma narġax naghmillek iżjed deni, għax hajti kienet għaziza illum f'għajnejk: ara, jien tbellaht, u għamilt żball kbir.

22 U David wieġeb u qal: Ara l-lanza tas-sultan! Ha jġi wiehed miż-żgħażaġh u jehodha.

23 Il-Mulej irodd lil kull wiehed skond il-haqq u l-fedeltà tiegħu: għax il-Mulej telqek f'idejja llum, izda jien ma ridtx immidd idi fuq il-midluk tal-Mulej.

24 U, ara, bħalma hajtek kienet illum għaziza f'għajnejja, ha tkun hekk għaziza hajti f'għajnejni il-Mulej, u ha jehlisni minn kull tribulazzjoni.

25 Imbagħad Sawl qal lil David: Imbierek int, ibni David: int tagħmel hwejjeġ kbar, u tohroġ sgur rebbieħ. U hekk David mar għal triqtu, u Sawl raġa' lura lejn daru.

27 U David qal f'qalbu: Jien issa xi darba ninqered b'idejn Sawl: m'hemm xejn ahjar għalija hlief li nahrab lejn art il-Filistin; u Sawl jaqta' jiesu minni, li jfittxin iżjed fil-medda kollha ta' art Izrael: u hekk nehles minn idu.

2 U David qam, u ghadda hu u s-sitt mitt raġel li kienu mieghu, ghand Akis, bin Maghok, sultan ta' Gatt.

3 U David qaghad ma' Akis f'Gatt, hu u r-rgiel tieghu, kull wiehed b'daru, David maż-żewġ nisa tieghu, Ahinogham, il-Gizraghelija, u Abigajil, mart Nabal, minn Karmel.

4 U qalu lil Sawl li David harab lejn Gatt, u ma baqax ifittxu iżjed.

5 U David qal lil Akis: Jekk sibt hniena f'ghajnejk, ha jaghtuni post f'wahda mill-bliet ġor-raba', biex nghammar hemm: għax għandu jgħammar il-qaddej tiegħek f'belt is-sultan miegħek?

6 Imbagħad Akis tah Siklag dak in-nhar: għalhekk saret Siklag tas-slaten ta' Guda sa llum.

7 U ż-żmien li David qaghad f'art il-Filistin kien ta' sena u erba' xhur.

8 U David u r-rgiel tieghu kienu jitilghu, u kienu jidhlu f'art il-Gessurin, u l-Gezrin, u l-Ghamalqin: għax dawn il-ġnus kienu jgħammru minni żmien il-qedem din l-art, int u sejjer Sur, sa art l-Eġittu.

9 U David kien iharbat l-art, u ma kienx iħalli hajjin la rġiel u lanqas nisa, u kien jiehu n-nghaġ, u l-ġniedes, u l-hmir, u l-iġmla, u l-ilbiesi, u jarga' lura, u jmur għand Akis.

10 U Akis kien ighidlu: F'art min dhaltu llum? U David kien iwiegeb: Lejn in-nofsinar ta' Guda, u lejn in-nofsinar tal-Gerahmelin, u lejn in-nofsinar tal-Kenin.

11 U David ma kienx iħalli hajjin la rġiel u lanqas nisa, biex iġibu l-aħbar f'Gatt, billi kien ighid: Li ma jitekllimux kontra tagħna, u jghidu: Hekk għamel David, u hekk kienet id-drawwa tieghu ż-żmien kollu li għammar f'art il-Filistin.

12 U Akis kien jemmaen lil David, billi jghid: Hu sgur inbagħad mill-poplu tieghu, Izrael; għalhekk ikun il-qaddej tiegħi għal dejjem.

28 U gara f'dawk il-jiem, illi l-Filistin ġemghu l-ezerċti tagħhom għall-gwerra, biex jiggieldu kontra Izrael. U Akis qal lil David: Kun af li sgur tiġi miegħi għall-gwerra, int u r-rgiel tiegħek.

2 U David qal lil Akis: Tajjeb, issa tkun taf x'jagħmel il-qaddej tiegħek. U Akis qal lil David: Għalhekk nagħmlek għassies tiegħi għal dejjem.

3 Issa Samwel kien miet, u Izrael kollu kien bkieh, u difnuh Rama, f'beltu. U Sawl kien nehha mill-pajjiż lil dawk li riedu jehbru bil-mejtin, u s-saħhara.

4 U l-Filistin inġemghu, u ġew u waqqfu l-kamp f'Sunem: u Sawl gama' lil Izrael kollu, u waqqfu l-kamp f'Gilbugha.

5 U xhin Sawl ra l-kamp tal-Filistin baża', u qalbu triegħdet wisq.

6 U meta Sawl staqsa lill-Mulej, il-Mulej ma wiġbux, u la bil-holm, u la bil-Urim, u la bil-profeti.

7 Imbagħad Sawl qal lill-qaddejjia tieghu: Fittxuli mara li għandha spirtu ta' teħbir, biex immur għandha, u nistaqsiha. U l-qaddejjia tieghu qalulu: Ara, hemm mara li għandha spirtu ta' teħbir f'Għajndor.

8 U Sawl biddel hwejġu, u libes hwejjeġ oħra, u mar, hu u żewġ irġiel mieghu, u ġew għand il-mara bil-lejl: u qal: Nitlobok, għarrafni bil-ispirtu, u qajjimli lil min ngħidlek.

9 U l-mara qaltu: Ara, inti taf x'għamel Sawl, kif qered lil dawk li jehbru bil-mejtin, u s-saħhara, mill-pajjiż: għaliex mela qiegħed tonsob għal hajti, biex toqtolni?

10 U Sawl halfilha bil-Mulej, qal: Daqs kemm hu ħaj il-Mulej, l-ebda kastig ma jiġi fuqek għal dil-ħaġa.

11 Imbagħad qalet il-mara: Lil min inqajjimlek? U qal: Qajjem lil Samwel.

12 U malli l-mara rat lil Samwel, għajtet b'lehen għoli: u l-mara qalet lil Sawl: Għaliex qarraqt bija? Inti Sawl.

13 U s-sultan qalilha: La tibzax: imma x'qiegħda tara? U l-mara qalet lil Sawl: Qiegħda nara alla tiela' mill-art.

14 U qalilha: Kif inhi surtu? U wiegbet: Raġel xieh tiela'; imleffet fil-mantar. Għaraf Sawl li kien Samwel, u miel b'wiċċu sa l-art, u ta qima.

15 U Samwel qal lil Sawl: Għaliex habbatni, biex tellajtni? U Sawl wiegebet: Imdejjaq wisq; għax il-Filistin qegħdin jagħmlu gwerra, u Alla warab minni, u ma jwegibnix iżjed, la bil-profeti, u lanqas bil-holm: għalhekk sejjahlekk, biex tgharrafni x'għandi nagħmel.

16 Imbagħad Samwel qal: Għaliex, mela, tistaqsi lili, jekk il-Mulej warab minnek, u sar il-ghadu tiegħek?

17 U l-Mulej għamillek, bħal ma qal bija: għax il-Mulej ħataflek is-saltna minn idek, u taħla li siehkek, lil David.

18 Talli ma smajt minn lehen il-Mulej, u ma għamiltx li riedet is-saħna ta' qilltu għal Għamaleq, għalhekk il-Mulej għamillek dan illum.

19 Barra minn dan, il-Mulej jerħi lil Izrael ukoll miegħek f'idejn il-Filistini: u għada int u wliedek tkunu miegħi: il-Mulej jerħi wkoll l-ezerċtu ta' Izrael f'idejn il-Filistin.

20 Imbagħad Sawl waqa' f'daqqa minn tulu fl-art, u baża' shih, minħabba kliem Samwel: u ma kienx hemm saħha fiħ; għax ma kien kiel xejn dak in-nhar kollu, u dak il-lejl kollu.

21 U l-mara giet hdejn Sawl, u rat li kien imwerwer, u qaltu: Ara, il-qaddejjia tiegħek semgħet minn lehenek, u jien irhejt

hajt f'idejk. u smajt minn kliemek li inti ghidtlil.

22 Ghalhekk issa, nitolbok. isma' inti wkoll minn lehen il-qaddejja tieghek, u ha nqeghidlek quddiemek kiswa hobz: u kul, biex tkun tiflah. xhin tmur ghal triqtek.

23 Izda ma riedx. u qal: Ma nikolx. Izda l-qaddejja tieghu. u l-mara wkoll, giegħlul: u sama' minn lehinhom. U qam mill-art, u qagħad fuq is-sodda.

24 U l-mara kellha għogol imsemmen id-dar; u għaġġlet, u qalitu, u hadet id-dqiq. u għagnitu, u habzitu hobz bla hmira.

25 U gibithom quddiem Sawl, u quddiem il-qaddejja tieghu: u kielu. lmbaġħad qamu, u telqu dak il-lejl.

29 Issa l-Filistin ġemghu l-ezerċiti kollha tagħhom f'Afek: u l-lzraelin waqfqu l-kamp hdejn għajn f'Gizraġhel.

2 U l-prinċipijiet tal-Filistin kienu mexjin f'ras ta' mijiet, u ta' eluf: izda David u r-ġiel tieghu kienu mexjin fl-ahħar ma' Akis.

3 lmbaġħad il-kapijiet tal-Filistin qalu: X'ġew jaġmlu hawn dawn il-Lhud? U Akis qal lill-kapijiet tal-Filistin: Mhux dan David, qaddej ta' Sawl, sultan ta' lzrael, li ilu miegħi dawn il-jiem, jew dawn is-snin, u li fiħ ma sibt l-ebda htija, mindu waqa' għandi sa llum?

4 U l-kapijiet tal-Filistin għadbu għalih; u l-kapijiet tal-Filistin qalulu: lbgħat lura lil dan ir-raġel, ha jarga' jmur lejn postu, li int tajtu, u thallihx jinzel magħna għat-taqbida, li ma jkunx għadu tagħna fit-taqbida: għax biex jinġogħob hu ma' sidu, jekk mhux bi rjus dawn ir-ġiel?

5 Dan mhux David, li jghannu għalih biz-zfin: Qatel Sawl l-eluf tieghu, u David l-għaxart eluf tieghu?

6 lmbaġħad Akis sejjah lil David, u qallu: Tassew, daqs kemm hu haj il-Mulej, int raġel rett. u joghġobni hrūgek u dhulek miegħi fil-kamp, għax ma sibt xejn hażin fik mindu dħalt għandi sa llum: izda lill-prinċipijiet ma toghġob-homx.

7 Ghalhekk issa. arga' mur lura, u mur bis-sliem, biex ma tiksirhiex mal-prinċipijiet tal-Filistin.

8 U David qal lil Akis: Izda jien x'għamilt? U x'sibt fil-qaddej tieghek, mindu ġejt mieghek sa llum, biex ma nigix nitqabad ma' l-egħdewwa ta' sidi s-sultan?

9 U Akis wieġeb u qal lil David: Naf; int għaziz għal għajnejja daqs anġlu t'Alla: biss il-prinċipijiet tal-Filistin qalu: Ma jitlax magħna għat-taqbida!

10 Ghalhekk, issa, qum kmieni fil-ghodu, int u l-qaddejja ta' sidek, li ġew

mieghek: qumu kmieni filghodu, u malli jisbah, itilqu.

11 U hekk David mar-rgiel tieghu qam kmieni, biex jitlaq mas-sebħ, u jarga' lura lejn art il-Filistin. U l-Filistin telghu Gizraġhel.

30 lmbaġħad ġara, tlitt ijiem wara, xhin David u n-nies tieghu kienu waslu Siklag, illi l-Għamalqin kienu dahlu fin-naha tan-nofsinar, u f'Siklag, u habtu għal Siklag, u harquha bin-nar;

2 U hadu n-nisa fil-jasar, u kulma kien hemm fiha, sew zġhar u sew kbar, bla ma qatlu lil hadd, u saquhom, u marru għal triqthom.

3 U hekk David u l-irġiel tieghu waslu l-belt, u, ara, il-belt kienet taqbad bin-nar; u n-nisa tagħhom, u s-subjien tagħhom, u l-bniet tagħhom, kienu mehudin fil-jasar.

4 lmbaġħad David u n-nies li kellu mieghu refghu lehinhom u bkew, sakemm ma felhux jibku aktar.

5 U z-zewġ nisa ta' David kienu mehudin fil-jasar, Ahinogħam, il-Gizraġhelija, u Abigajil, mart Nabal il-Karmeli.

6 U David kien imdejjaq wisq; għax il-poplu qal li jhaġġru. Il-poplu kollu kellu ruħu kollha mrar, kull wieħed għas-subjien tieghu u għal bniet tieghu: izda David qawwa qalbu fil-Mulej, Alla tieghu.

7 U David qal lil Abjatar, il-qassis. bin Ahimelek: Nitolbok, gibli hawn l-efod. U Abjatar newwel l-efod lil David.

8 U David staqsa lill-Mulej. u qal: lmmur jien wara dil-qatgħa hallelin? Nilhaqhom? U wiegħbu: Mur: għax int sġur tilhaqhom, u sġur teħles lil kulhadd.

9 U David telaq, hu u s-sitt mitt raġel li kellu mieghu, u waslu sa wied Besor, fejn dawk li baqghu wara waqfu.

10 Izda David baqa' sejjar, hu u l-erba' mitt raġel: għax mitejn baqghu wara, billi kienu hekk għajjenin li ma felhux jaqsmu wied Besor.

11 U sabu Egizzjan fir-raba', u haduh għand David, u tawh il-hobz, u kiel; u sqewh l-ilma;

12 U tawh taqtigha tin tač-čappa, u zewġ eġhnieqed zbib: u wara li kiel, stahja: għax ma kienx kiel hobz, u lanqas xorob ilma, fi tlitt ijiem u tlitt iljeli.

13 U David qallu: Ta' min int? U mnejn int? U wieġeb: Jien zagħzugh mill-Egittu, ilsir ta' wieħed Għamalqi; u sidi hallieni, għax imrad tlitt ijiem ilu.

14 Ahna dħalna fin-nofsinar tal-Keretin, u ta' art Ġuda, u fl-art lejn nofsinar ta' Kaleb; u l Siklag hraqniesha bin-nar.

15 U David qallu: Tista' twassalni hdejn dik il-qatgħa? U dak wieġeb:

Ahlifi b'Alla, li int la toqtolni, u lanqas terhini f'idejn sidi, u jien inwasslek hdejn dik il-qatgħa.

16 U malli wasslu, ara, l-Għamalqin kienu mxerrdin fuq wiċċ dik l-art kollha jieklu, u jixorbu, u jagħmlu għors, minħabba l-priza kbira li hadu minn art il-Filistin, u minn art Guda.

17 U David tahom xebgħa mit-tbexbix sa l-ghada filgħaxija; u ma heles hadd minnhom, hlief erba' mitt żagħżuġ, li rikbu fuq l-iġmla, u harbu.

18 U David raġa' ġabar kulma kienu hadu l-Għamalqin, u David heles iż-zewġ nisa tiegħu.

19 U ma hallielhom xejn, u la zġhir, u la kbir, u la subjien u la bniet, u la priza; kulma hadu għalihom, kollox raġa' ha David.

20 U David ha l-imriehel kollha u l-baqar, li l-poplu saqhom quddiem l-imriehel l-oħra, u qalu: Din hi l-priza ta' David.

21 U David ġie hdejn il-mitejn raġel, li kienu hekk għajjenin li ma felhux imorru wara David, u li kienu hallewhom hdejn wied Besor: u harġu jilqgħu lil David, u lin-nies li kienu miegħu: u malli David resaq lejn il-poplu, sellmilhom.

22 Imbagħad wiegħu r-rġiel hżiena kollha, u r-rġiel mill-agharr, fost dawk li marru ma' David, u qalu: Talli ma gewx magħna, ma nagħtuhomx mill-priza li argajna għarna, hlief kull wiehed lil martu u lil uliedu; jehduhom, u jitilqu.

23 Imbagħad qal David: La tagħmlux hekk, huti, b'dak li l-Mulej tana, li ħarisna u ta f'idejna dik il-qatgħa hallelin li ġew għalina.

24 Għax min jismagħkom f'din il-biċċa? Daqs is-sehem ta' min nizeł għat-taqbida jkun is-sehem ta' min qagħad mal-hwejjeg: jaqsmu flimkien.

25 U min dak in-nhar 'il quddiem għamilha statut u ordinanza għal Izrael sa llum.

26 U xhin David ġie Siklag, baġhat mill-priza lix-xjuħ ta' Guda, u lil hbiebu, iġhidilhom: Hawn hi għalikom barka mill-priza ta' l-egħdewwa tal-Mulej.

27 Baġhat lil dawk ta' Betel, u lil dawk ta' Ramot fin-nofsinar, u lil dawk ta' Gattir.

28 U lil dawk ta' Għaroer, u lil dawk ta' Xifmot, u lil dawk ta' Estemogħa.

29 U lil dawk ta' Rakal, u lil dawk ta'

bliet il-Gerahmelin, u lil dawk ta' bliet il-Kenin,

30 U lil dawk ta' Ħorma, u lil dawk ta' Kor-Għasan, u lil dawk ta' Għatak,

31 U lil dawk ta' Ħebbron, u lil dawk il-postijiet kollha li għadda minnhom David u r-rġiel tiegħu.

31 Issa l-Filistin ġew jitqabdu ma Izrael: u l-irġiel ta' Izrael harbu minn quddiem il-Filistin, u waqgħu maqtulin fuq il-muntanja ta' Gilbugħa.

2 U l-Filistin rassu fuq Sawl u fuq uliedu; u l-Filistin qatlu lil Gonatan, u lil Abinadab, u lil Malkisugħa, ulied Sawl.

3 U t-taqbida marret ħazin wisq għal Sawl, u l-arċieri laqtuħ; u kien migruħ hafna mill-arċieri.

4 Imbagħad Sawl qal lir-reffiegħ ta' l-armi tiegħu: Islet sejfek, u nfidni biħ; li ma jgħu dawn in-nies bla ċirkonċizzjoni, u jinfidni huma, u jiddieħku bija. Izda r-reffiegħ ta' l-armi ma riedx; għax baża' hafna. Għalhekk Sawl qabad is-sejf u nxeħet fuq.

5 U xhin ir-reffiegħ ta' l-armi tiegħu ra li Sawl miet, inxeħet hu wkoll fuq sejfu, u miet miegħu.

6 U hekk miet Sawl, u t-tliet uliedu, u r-reffiegħ ta' l-armi tiegħu, u r-rġiel kollha tiegħu, dak in-nhar flimkien.

7 U malli l-Izraelin tan-naħa l-oħra tal-wied, u tan-naħa l-oħra tal-Gurđan, raw li r-rġiel ta' Izrael harbu, u mietu Sawl u wliedu, hallew il-bliet, u harbu; u l-Filistin ġew u għammru fihom.

8 U gara l-ghada, xhin il-Filistin ġew biex inezzgħu l-mejtin, illi sabu lil Sawl u lit-tliet uliedu mixħutin fuq il-muntanja ta' Gilbugħa.

9 U qatgħulu rasu, u neħħewlu l-armi tiegħu, u baġtuhom f'art il-Filistin, dawramejt, iħabbbru l-bxara f'dar allat-hom, u fost il-poplu.

10 U qiegħdu l-armi tiegħu f'dar Għastarot: u dendlu ġismu mas-sur ta' Bet-San.

11 U meta in-nies ta' Ġabes-Gilgħad semgħu x'għamlu l-Filistin lil Sawl;

12 Qamu r-rġiel ta' ħila kollha, imxew il-lejl kollu, u hadu ġisem Sawl, u l-iġsma ta' wliedu mis-sur ta' Bet-San, u marru Ġabes, u harquhom hemm.

13 U hadu għadamhom, u difnuħ Ġabes taħt atla, u samu sebgħat ijiem.

It-Tieni Ktieb Ta' Samwel

1 Issa gara wara mewt Sawl, meta David raġa' lura mill-qtill tal-Ghamalqin, illi David qaghad jumejn f'Siklag;

2 U gara fit-tielet jum, illi, ara, ġie raġel mill-kamp minn ma' Sawl, bi lbiesu mċarrtin u trab fuq rasu: u malli wasal hdejn David, intafa' wiċċu fi-art, u sellem.

3 U David qallu: Mnejn ġej? U wieġbu: Hrabt mill-kamp ta' Izrael.

4 U David qallu: Kif kienet il-biċċa? Nitlobok, għarrafni. U dak wieġeb: Il-poplu harab mit-taqbida, u kotra mill-poplu waqghu u mietu; u Sawl, u Gonatan, ibnu, mietu wkoll.

5 U David qal liż-zagħżuġh li kien jagħtih l-aħbar: Kif taf li miet Sawl u Gonatan ibnu?

6 U ż-zagħżuġh li tah l-aħbar wieġeb: Hsilt kont fuq il-muntanja ta' Gilbugha, u nara lil Sawl jitmejjel fuq il-lanza tiegħu; u, ara, l-imriekeb u l-ifirsa kienu jrossu warajh.

7 U malli dar warajh, rani, u sejjahli. U jien wegibt: Hawn jien.

8 U qalli: Min int? U jien wegibtu: Jien Ghamalqi.

9 U raġa' qalli: Oqgħod fuqi, nitlobok, u oqtolni: għax id-diqa hakmitni, u haji għadha kollha fija.

10 Għalhekk jien qgħadt fuqu, għax kont sgur li ma satax iġix wara li waqa'; u hadd il-kuruna li kienet fuq rasu, u l-brazzuletta li kellu fuq idu, u gibthom hawn lil sidi.

11 Imbagħad David qabad ilbiesu, u ċarrathom; u l-istess għamlu l-irġiel kollha li kienu miegħu:

12 U għamlu l-vistu, u bkew, u samu sa filgħaxija għal Sawl, u għal Gonatan ibnu, u għall-poplu tal-Mulej, u għal dar Izrael kollha; għax mietu bis-sejff.

13 U David qal liż-zagħżuġh li tah l-aħbar: Mnejn int? U dak wieġeb: Bin raġel għarib, Ghamalqi jien.

14 U David qallu: Kif ma bżajtix tmidd idek biex teqred il-midluk tal-Mulej?

15 U David għanna wiehed miz-zgħażaġh, u qallu: Ersaq, u ntafa' fuqu. U darbu, u miet.

16 U David qallu: Demmek fuq rasek, għax fommok xehed għalik, xhin għidt: Jien qtill il-midluk tal-Mulej.

17 U David għanna din l-għanja ta' swied il-qalb għal Sawl, u għal Gonatan ibnu:

18 (U riedhom iġhallmu lil ulied Ġuda kif jużaw l-qaws: Ara, dan miktub fi ktieb Gasar.)

19 Is-sbuhija tiegħek, o Izrael, inqerdet fuq il-gholjiet tiegħek! Kif waqghu l-qalbenin!

20 La tgħiduhieq f'Gatt, la xxandruhieq fi triqat Askalon, biex ma jifirhux il-bniet tal-Filistin, biex ma jithennewx bniet in-nies bla ċirkonċjoni.

21 O muntanji ta' Gilbugha, la thallux la nida u la xita jkun fuqkom, u la jkun hemm fikom raba' ta' l-offerti: għax hemm intremiet it-tarka tal-qalbenin, it-tarka ta' Sawl, bhalkieku ma kienx midluk biż-żejt.

22 Mid-demem tal-maqtulin, mix-xaham tal-qalbenin, il-qaws ta' Gonatan qatt ma raġa' lura, u s-sejff ta' Sawl qatt ma raġa' lura mingħajr ma laqat.

23 Sawl u Gonatan, maħbubin u helwin f'hajjithom, la f'hajjithom u la f'mewthom qatt ma nfrdu: kienu ehfef mill-ajkli, kienu aktar b'sahhithom mill-juni!

24 O bniet ta' Izrael, ibku lil Sawl, li kien ilibbiskom bil-hlewwa bl-iskarlat, u li kien iqieghed żina tad-deheb fuq ilbieskom.

25 Kif waqghu l-qalbenin f'nofs it-taqbida! Gonatan fuq għoljietek maqtul.

26 Jien imgholli għalik, hija Gonatan: int kont wisq għażiż għalija: imħabbtek għalija kienet aktar tal-għageb mill-imħabba tan-nisa.

27 Kif waqghu l-qalbenin, u l-armi tal-gwerra ntilfu!

2 U gara wara dan, illi David staqsa lill-Mulej, billi qal: Nitla' f'xi waħda mill-bliet ta' Ġuda? U l-Mulej wieġbu: Ibla'. U David qal: Fejn nitla'? U l-Mulej wieġeb: Hebron.

2 U hekk David tala' hemm, hu u ż-żewġ nisa tiegħu wkoll, Ahinogham, il-Ġizragħelija, u Abigajil, mart Nabal il-Karmeli.

3 U l-irġiel li kellu miegħu tellagħhom David, kull raġel b'daru: u qagħdu fil-bliet ta' Hebron.

4 U ġew l-irġiel ta' Ġuda, u hemm dilku lil David sultan fuq dar Ġuda. U għarrfu lil David, billi qalulu: L-irġiel ta' Gabes-Gilghad difnu lil Sawl.

5 U David bagħat messaggjiera lill-irġiel ta' Gabes-Gilghad, u qalilhom: Imberkin intom mill-Mulej, li wrejtu dil-hniena ma' sidkom, ma' Sawl, u dfintuh.

6 U issa l-Mulej jagħmel magħkom hniena u haqq! U jiena wkoll inroddilkom dil-hniena talli għamiltu dil-haga.

7 Għalhekk, issa, ha jitwettqu idejkom,

u kunu nies ta' hila: għax sidkom Sawl miet, u dar Guda lili dilket sultan fuqhom.

8 Izda Abner, bin Ner, kap ta' l-ezerċtu ta' Sawl, ha lil Is-Boset, bin Sawl, u wasslu Mahanajm;

9 U għamlu sultan fuq Gilgħad, fuq l-Ashurin, fuq Gizraghel, fuq Efrajm, fuq Benjamin, u fuq Izrael kollu.

10 Is-Boset kellu erbghin sena meta beda jsaltan fuq Izrael, u saltan sentejn. Izda dar Guda baqghet ma' David.

11 U ż-żmien li David dam sultan f'Hebron fuq dar Guda kien seba' snin u sitt xhur.

12 U Abner, bin Ner, u l-qaddejja ta' Is-Boset, bin Sawl, harġu minn Mahanajm lejn Gibghon.

13 U Gowab, bin Sarwija, u l-qaddejja ta' David, harġu, u ltaqghu flimkien hdejn il-menqa ta' Gibghon: u qagħdu dawn f'naha tal-menqa, u dawk fin-naha l-oħra.

14 U Abner qal lil Gowab: Ha jqumu issa ż-żgħażaġh u jilagħbu quddiemna. U Gowab wieġeb: Ha jqumu.

15 U qamu, u għaddew bil-ghadd: tnax minn Benjamin u Is-Boset, bin Sawl, u tnax fost il-qaddejja ta' David.

16 U kull wiehed kien jaqbad f'ras siehbu, idahhal sejfu f'genb siehbu; u kienu jaqghu flimkien: għalhekk semmew dak il-post: Helkat-Hassurim, li hu f'Gibghon.

17 U kien hemm taqvida harxa għall-aħħar dak in-nhar; u Abner, u l-irġiel ta' Izrael kienu megħlubin mill-qaddejja ta' David.

18 U kien hemm ulied Sarwija t-tlieta: Gowab, Abisaj, u Ghaxajel: u Ghaxajel kien hafif minn ringlejh daqs għażziela tad-deżert.

19 U Ghaxajel għamel għal wara Abner; u hu u jġri la dar lejn il-lemin u lanqas lejn ix-xellug biex imur wara Abner.

20 Imbagħad Abner hares warajh, u qal: Huwa int, Ghaxajel? U dak wieġeb: Jien.

21 U Abner qallu: Ilwi lejn il-lemin, jew lejn ix-xellug, u aqbad wiehed miż-zagħzaġh, u hudlu dak li hataf. Izda Ghaxajel ma riedx iżul minn warajh.

22 U Abner raġa' qal lil Ghaxajel: Żul minn warajja: għaliex għandi nitfghek b'daqqa ma' l-art? Kif nista' mbagħad narfa' wiċċi lejn Gowab, huk?

23 Izda ma riedx iżul: u Abner darbu f'zaqqu bit-tarf t'isfel tal-lanza, hekk li harget il-lanza minn dahru; u waqa' hemm, u fejn gie miet: u kull min kien jasal hdejn il-post fejn kien waqa' Ghaxajel, kien jieqaf.

24 U Gowab u Abisaj telqu għal wara Abner: u x-xemx kienet niezla xhin waslu hdejn il-gholja ta' Amma, li qiegħda quddiem Gija, fit-triq tad-deżert ta' Gibghon.

25 U wlied Benjamin ingemghu għal wara Abner, u saru għaqda wahda, u waqfu fuq ras il-gholja.

26 Imbagħad Abner sejjah lil Gowab, u qal: Sa jibqa' s-sejf jibla' għal dejjem? Ma tafx li fl-aħħar ikun hemm l-imrar? Sa meta sa ddom ma tghid lill-poplu biex jergħu lura minn wara huthom?

27 U Gowab qal: Daqs kemm hu haj il-Mulej, kieku int ma tkellimtx, sgur li l-poplu ma kienu jieqaf qabel għada filghodu milli jmur għal wara hutu.

28 U hekk Gowab daqq it-tromba, u l-poplu kollu waqaf, u ma baqax aktar sejjar wara Izrael, u lanqas baqa' jitqabad iżjed.

29 U Abner u l-irġiel tiegħu mxew dak il-lejl kollu fl-Gharaba u qasmu l-Gurdan, u għaddew mill-Bitron kollu, u waslu Mahanajm.

30 U Gowab raġa' lura minn wara Abner: u xhin gama l-poplu kollu, kien jonqos mill-qaddejja ta' David dsatax-il raġel u Ghaxajel.

31 Izda l-qaddejja ta' David kienu qatlu hafna mill-Benjaminin, u mill-irġiel ta' Abner, hekk li mietu tliet mija u sittin raġel.

32 U refghu lil Ghaxajel, u difnuh fil-qabar ta' missieru, f'Betlehem. U Gowab u l-irġiel tiegħu mxew il-lejl kollu, u waslu Hebron xhin sebah.

3 Issa kien hemm gwerra twila bejn dar Sawl u dar David: izda David baqa' dejjem jitqawwa, u dar Sawl baqghet dejjem tiddgħajfej.

2 Ulied twieldu lil David f'Hebron: il-kbir tiegħu kien Amnon minn Ghahinogham, il-Gizraghelija;

3 U t-tieni, Kilab, minn Abigajil, mart Nabal il-Karmeli; u t-tielet Absalom, bin Magħka, bint Talmaj, sultan ta' Gesur;

4 U r-raba' Adonija, bin Haggit; u l-hames, Sefatja, bin Abital;

5 U s-sitta, Itrigham, minn Ghegla, mart David. Dawn twieldu lil David f'Hebron.

6 U gara, fiż-żmien li kien hemm gwerra bejn dar Sawl u dar David, illi Abner kien qiegħed jikber fis-setgħa f'dar Sawl.

7 Issa Sawl kellu konkubina jisimha Risfa, bint Ajja: u Is-Boset qal lil Abner: Għaliex dhalt għand il-konkubina ta' missieri?

8 Imbagħad Abner għadab shih għal kliem Is-Boset, u qal: Jaqaw jien xi ras ta' kelb ta' Guda? Illum jien urejt hniena ma' dar Sawl, missierek, ma' hutu, u ma' hbiebu, u ma tajtix f'idejn David; u madankollu int illum qiegħed twaħħal fija htija fuq din il-mara.

9 Hekk jagħmel Alla lil Abner, u iżjed

ukoll, jekk dak li halef il-Mulej lil David, jien ma naghmilhulux,

10 Li nnehhi s-saltna minn dar Sawl, u li nwettaq it-tron ta' David fuq Izrael u fuq Guda, minn Dan sa Bir-Saba'.

11 U Is-Boset ma satax jarga' jwiegeb kelma lil Abner, ghax kien jibza' minnu.

12 Imbaghad Abner baghat messaggjiera lil David f'Hebron, ighidu: Ta' min hi l-art? Irtabat bi ftehim mieghi, u, ara, idi tkun mieghek biex ingib lil Izrael kollu lej.

13 U David wiegeb: Tajjeb! Nirtabat mieghek: izda rrid haga wahda minn ghandek, jigifieri, li ma tarax wiċċi jekk l-ewwel ma ggibx lil Mikal, bint Sawl, meta inti tigi tara wiċċi.

14 U hekk David baghat messaggjiera lil Is-Boset, bin Sawl, ighidu: Aghtini lil marti Mikal, li jien tgharrast bil-prezz ta' mitt prepuzju tal-Filistin.

15 U Is-Boset baghat u hadha minn zewgha, minn Paltjel, bin Lajs.

16 Izda zewgha mar maghha, jibki hu u sejjir, u mar warajha sa Bahurim. Imbaghad Abner qallu: Mur, arga' lura. U raga' lura.

17 Issa Abner kellu xi tahdit max-xjuh ta' Izrael, qalilhom: Fl-imghoddi kontu ftitxu lil David li jkun sultan fuqkom:

18 Issa, mela, aghmlu: ghax il-Mulej tkellem fuq David, u qal: B'id il-qaddej tieghi David, jien nehles il-poplu tieghi, Izrael, minn id il-Filistin, u min id l-eghdewwa taghhom kollha.

19 U Abner ukoll tkellem f'widnejn Benjamin: u mar Abner ukoll ighid f'widnejn David f'Hebron kulma kien joghgob lil Izrael, u dak li kien joghgob lid-dar kollha ta' Benjamin.

20 Imbaghad Abner u ghoxrin ragel mieghu gew ghand David f'Hebron. U David ghamel mikla lil Abner u lir-rgiel li kienu mieghu.

21 U Abner qal lil David: Hallini nqum u mmur, u nigma' lil Izrael kollu ma' sidi s-sultan, biex jorbtu ghaqda mieghek, u biex int tkun sultan fuq kulma tixtieq qalbek. U David baghat lil Abner; u mar bis-sliem.

22 U, ara, il-qaddejja ta' David u ta' Gowab gew minn harga u giebu maghhom priza kbira: izda Abner ma kienx ma' David f'Hebron, ghax David kien baghtu, u mar bis-sliem.

23 Xhin Gowab u l-ezerctu kollu li kien mieghu waslu, habbru lil Gowab, billi qalu: Abner, bin Ner, gie ghand is-sultan, u s-sultan baghtu, u hu mar bis-sliem.

24 Imbaghad Gowab gie ghand is-sultan, u qal: X'ghamilt? Ara, Abner gie ghandek; ghala, mela, bghattu, u hu digha telaq?

25 Inti taf li Abner, bin Ner, gie biex iqarraq bik, u biex ikun jaf hrughek u

dhulek, u biex ikun jaf kulma qieghed taghmel?

26 U wara li Gowab hareg minghand David, baghat messaggjiera wara Abner, u gibuh lura minn bir Xira: izda David ma kienx jaf b'dan.

27 Xhin Abner raga' gie Hebron, Gowab warbu f'genb il-bieb, biex ikellmu qisu sigriet, u hemm darbu f'zaqqu, u miet, biex Gowab jithallas ta' demm Ghaxajel huh.

28 U wara, xhin David sama' b'dan, qal: Jien u s-saltna tieghi bla htija quddiem il-Mulej ghal dejjem ghal demm Abner, bin Ner.

29 Ha jaqa' fuq ras Gowab, u fuq dar missieru kollha; u ha ma jonqos qatt minn dar Gowab min hu marid bis-sabb jew bil-gdiem, jew min izomm il-marden, jew min jaqa' bis-sejfs, jew min jahtieg il-hobz.

30 U hekk Gowab u Abisaj huh qatlu lil Abner, ghax kien qatel lil huhom Ghaxajel, f'Gibghon, fit-taqbida.

31 Imbaghad David qal lil Gowab u lill-poplu kollu li kien mieghu: Carrtu lbies-kom, u thazzmu bi hwejjeq tax-xkejjer, u ibku quddiem Abner. U s-sultan David mexa wara t-tebut.

32 U hekk difnu lil Abner f'Hebron; u s-sultan rafa' lehnu, u beka hdejn il-qabar ta' Abner; u l-poplu kollu beka.

33 U s-sultan ghanna din il-ghanja ta' swied il-qalb ghal Abner, u qal: Kellu Abner imut bhal ma jmut wiehed ibleh?

34 Idejk ma kinux marbutin, u rigejkk ma kienu qatt imqieghda fil-qajd: bhal ma jaqa' wiehed quddiem il-hziena, hekk inti waqajt. U l-poplu kollu raga' bkieh.

35 U xhin il-poplu kollu gie biex jaghtu lil David jiekol, waqt li kien ghadu n-nhar, David halef, qal: Hekk jaghamli Alla, u izjed minn hekk, jekk induq il-hobz, jew xi haga ohra, qabel tinzel ix-xemx.

36 U l-poplu kollu fehmed dan, u qabel ma' dil-haga: bhal ma kien joghgob lill-poplu kollu kulma kien jaghmel is-sultan.

37 U hekk il-poplu kollu, u Izrael kollu fehmed dak in-nhar li ma kienx is-sultan li qatel lil Abner, bin Ner.

38 U s-sultan qal lill-qaddejja tieghu: Ma tafux li princep u ragel kbir waqa' illum f'Izrael?

39 Jiena illum ghadni dghajjef, ghal-kemm midluk sultan; u dawn l-irgiel, ulied Sarwija, huma wisq b'sahhithom ghalija: il-Mulej irodd lil min jaghmel id-deni skond id-deni tieghu.

4 U xhin sama' Is-Boset, bin Sawl, illi Abner miet f'Hebron, idejh hedlu, u l-Izraelin kollha tbellu.

2 U Is-Boset, bin Sawl, kellu zewg irgiel li kienu kaptani tal-qtajja: wiehed

jismu Baghna, u l-iehor jismu Rekab, ulied Rimmon, il-Biroti, min ulied Benjamin: (ghax Birot ukoll kienet maghduda ta' Benjamin:

3 U l-Birotin kienu harbu lejn Gittajm, u qagħdu hemm ghorba sa illum.)

4 Issa Gonatan, bin Sawl, kellu iben zopp minn ringlejh. Kellu hames snin meta waşlet l-ahbar ta' Sawl u ta' Gonatan minn Gizraghel, u l-imreddgha tieghu refghetu u harbet: u gara, hi u tghagġel biex tabrah, illi waqa' u zzappap. U kien jismu Mefiboset.

5 U wlied Rimmon, il-Biroti, Rekab u Baghna, marru, u waslu waqt l-eqgel tas-shana tan-nhar f'dar Is-Boset, waqt li kien rieqed ir-raqda tan-nofs-in-nhar.

6 U dahlu f'nofs id-dar, bhalkieku sa jieħdu l-qamh; u darbuħ f'zaqu: u Rekab u Baghna, huh, harbu.

7 Ghax xhin waslu d-dar, hu kien mimdud fuq is-sodda tieghu fil-ghorfa tieghu, u darbuh, u qatluh, u qatghulu rasu, u terrqu l-lejl kollu fil-Gharaba.

8 U ġiebu ras Is-Boset lil David f'Hebron, u qalu lis-sultan: Ara ras Is-Boset, bin Sawl, il-ghadu tiegħek, li kien iftitek hajtek; u l-Mulej ta lil sidi s-sultan illum li jithallas minn Sawl, u minn nisl.

9 U David wiegħeb lil Rekab u lil Baghna, huh, ulied Rimmon il-Biroti, u qalilhom: Daqs kemm hu haj il-Mulej, li fdieli hajti minn kull għawġ.

10 Meta wieħed habbarli, qalli: Ara, Sawl mejjet, ghax haseb li kien qieghed iħabbar bxara tajba, jien qbadtu, u qtiltu f'Siklag, ghax haseb li kien imissni nagħtih hlas għall-bxara tieghu:

11 Kemm aktar, meta rġiel ħżiena qatlu raġel tajjeb f'daru, fuq is-sodda tieghu, nitlob jien minn idejkom demmu, u neqridkom mill-art?

12 Imbagħad David ta ordni liż-zgħażaġh tieghu, u qatluhom, u qatgħulhom idejhom u ringlejhom, u dendluhom hdejn il-menqa f'Hebron. Izda huma hadu ras Is-Boset, u difnuha fil-qabar ta' Abner f'Hebron.

5 Imbagħad ġew it-tribujiet kollha ta' Izrael għand David f'Hebron, u qalulu: Ara, ahna għadmek u laħmek.

2 Fl-imghoddi wkoll, meta Sawl kien sultan fuqna, int kont li toħroġ u ddahhal lil Izrael: u l-Mulej qallek: Int tirgha l-poplu tiegħi Izrael, u int tkun il-prinċep ta' Izrael.

3 U hekk ix-xjuħ kollha ta' Izrael ġew għand is-sultan f'Hebron; u s-sultan David rabt għaqda magħhom f'Hebron quddiem il-Mulej: u dilku lil David sultan fuq Izrael.

4 David kellu tletin sena meta beda jsaltan, u saltan erbghin sena.

5 F'Hebron saltan fuq Ġuda seba' snin u sitt xhur: u f'Gerusalem saltan tlieta u tletin sena fuq Izrael kollu u Ġuda.

6 U s-sultan u r-rġiel tieghu marru Gerusalem għall-Gebusin, li kienu jgħammru fil-pajjiz, u qalu lil David: Ma tidholx hawn, ghax il-ghomja u z-zopp jilqgħuk; riedu jghidu: David ma jidholx hawn.

7 Madankollu, David ha l-fortizza ta' Sijon: din hi l-belt ta' David.

8 U David qal dak in-nhar: Kull min jidrob il-Gebusin, ha jgħaddi mill-kanal ta' l-ilma biex jahbat għaz-zopp u għall-ghomja, li huma mbgħudin minn ruh David. Għalhekk igħidu: Il-agħma u z-zopp ma jidhlux id-dar.

9 U hekk David għammar fil-fortizza, u semmieha belt ta' David. U David bena dawramejt minn Millo u 'l ġewwa.

10 U David baqa' sejjer dejjem jikber, ghax il-Mulej, Alla ta' l-ezerċti, kien miegħu.

11 Imbagħad Hiram, sultan ta' Tir, bagħat messagġiera għand David, u njam taċ-ċedru, u mastrudaxxi, u bennejja; u bnaw dar għal David.

12 U David għaraf li l-Mulej wettqu sultan fuq Izrael, u kien għolla s-saltna tieghu minħabba l-poplu tieghu Izrael.

13 U David ha iżjed konkubini u nisa f'Gerusalem, wara li ġie minn Hebron: u twildulu iżjed subjien u bniet.

14 Issa dawn huma l-ismijiet ta' dawħ li twildulu Gerusalem: Sammugħa, u Sobab, u Natan, u Salamun,

15 U Iħbar, u Elisugħa, u Nefeg, u Gafigħa,

16 U Elisama', u Eljada, u Elifelet.

17 Malli l-Filistin semgħu li 'l David dilkuh sultan fuq Izrael, il-Filistin kollha telgħu jiftxu lil David; u David sama' b'dan, u niżel fil-fortizza.

18 Il-Filistin ġew ukoll, u xterdu f'wied Refajim.

19 Imbagħad David staqsa lill-Mulej, qallu: Nitla' jien għall-Filistin? Tati-homli f'idejja? U l-Mulej qal lil David: Ila', ghax jien sgur nerhihom f'idej il-Filistin.

20 U ġie David f'Bagħal-Perasim, u harbathom hemm; u qal: Il-Mulej kissar l-egħdewwa tiegħi quddiem bħal tiksira ta' ilma. Għalhekk semma dak il-post Bagħal-Perasim.

21 U hallew hemm l-idoli tagħhom, u ġarrewhom David u l-irġiel tieghu.

22 U l-Filistin reġgħu telgħu darba oħra, u xterdu f'wied Refajim.

23 U David staqsa lill-Mulej, u l-Mulej qallu: La titlax dritt għalihom, izda dur għal warajhom, u tiġi fuqhom quddiem is-sigar tal-balsmu.

24 U jġiri, xhin tisma' hoss ta' mixi fil-quċċata tas-sigar tal-balsmu, intafa' malajr

ghat-taqbida, ghax imbaggad il-Mulej jimxi quddiemek biex ikisser l-ezerctu tal-Filistin.

25 Imbaggad David ghamel hekk, bhal ma ikkmandah il-Mulej, u kisser il-Filistin minn Geba' sa tasal Gezer.

6 Issa David raga' gama' l-irgiel magh-zulin kollha ta' Izrael, tletin elf.

2 U David qam, u mar mal-poplu kollu li kienu mieghu lejn Baghla ta' Guda, biex igib minn hemm l-arka t'Alla, li tissejjah bl-isem, b'isem il-Mulej ta' l-ezercti li qieghead fuq il-kerubin.

3 U ghabbew l-arka t'Alla fuq karru gdid, u harguha minn dar Abinadab li kienet Gibegha: u Ghuzza u Ahjo, ulied Abinadab, kienu jsuqu l-karru l-gdid.

4 U harguh minn dar Abinadab, li kienet Gibegha, bl-arka t'Alla: u Ahjo kien miexi quddiem l-arka.

5 U David u dar Izrael kollha kienu jdoqqu quddiem il-Mulej b'kull xorta ta' strummenti maghmulin minn injam tač-čipressi, u b'četri, u b'arpi, u bi tnapar, u b'čimbli, u bi platti.

6 U xhin waslu hdejn il-qieggha ta' Nakon, Ghuzza medd idu lejn l-arka t'Alla, u žammha; ghax il-gniedes kienu sa jaqilbuha.

7 U ghadab il-Mulej xeghel ghal Ghuzza; u Alla laqtu hemm talli naqas; u miet hemm hdejn l-arka t'Alla.

8 U David ghela, ghax il-Mulej laqat bil-hsara lil Ghuzza, u semma dak il-post Perez-Ghuzza sa llum.

9 U David baža' dak in-nhar mill-Mulej; u qal: Kif tista' l-arka tal-Mulej tiği ghandi?

10 U David ma riedx idahhal ghandu l-arka tal-Mulej fil-belt ta' David: iżda David warrabha f'dar Ghobed-Edom, il-Gitti.

11 U l-arka tal-Mulej baqghet f'dar Ghobed-Edom, il-Gitti, tliet xhur, u l-Mulej bierek lil Ghobed-Edom u lil daru kollha.

12 U gharrfu lis-sultan David, billi qalulu: Il-Mulej bierek lil dar Ghobed-Edom, u kulma ghandu, minhabba l-arka t'Alla. U David mar u talla' l-arka t'Alla minn dar Ghobed-Edom fil-belt ta' David bil-ferh.

13 U hekk kien, ghax xhin ir-reffiggha ta' l-arka mxew sitt passi, hu issagrifika gniedes u brief smien.

14 U David kien jizfen quddiem il-Mulej b'sahhtu kollha, u David kien imħazzem b'efod tal-kittien.

15 U hekk David u dar Izrael kollha tellghu l-arka tal-Mulej bl-aghjat u b'daqq it-tromba.

16 Imbaggad ġara, hi u diehla fil-belt ta' David l-arka tal-Mulej, illi Mikal, bint

Sawl, xirfet mit-tieqa u rat lis-sultan David jaqbež u jizfen quddiem il-Mulej; u maq-dritu f'qalbha.

17 U dahhlu l-arka tal-Mulej, u qieggh-duha f'pošta, fit-tinda li David kien waqqaf għaliha: u David offra sagrificċi mahruqin, u sagrificċi tas-sliem, quddiem il-Mulej.

18 U malli David temm joffri l-offerti mahruqin u s-sagrificċi tas-sliem, bierek il-poplu f'isem il-Mulej ta' l-ezercti.

19 Imbaggad qassam lill-poplu kollu, lill-kotra kollha ta' Izrael, sew nisa u sew irgiel, ftira hobž, bičča laham, u čappa žbib. Imbaggad il-poplu kollu tefaq kul-hadd lejn daru.

20 Imbaggad David raga' mar biex ibierek daru. U Mikal, bint Sawl, harġet tilqa' lil David, u qalet: Kemm twegġah il-lum is-sultan ta' Izrael, li nkixef illum f'ghajnejn il-qaddejjet tal-qaddejjin tieghu bhal ma jinkixef bla mistħija raġel li ma jiswa għal xejn!

21 U David qal lil Mikal: Kien quddiem il-Mulej, li hatarni fuq missierek, u fuq daru kollha, biex jagħmilni prinčep ta' Izrael, tal-poplu tal-Mulej: għalhekk jien ničcelebra quddiem il-Mulej.

22 Anzi jien ničcekken ukoll aktar minn hekk, u nitbaxxa f'ghajnejja: u mill-qaddejjet li int semmejt, minnhom inkun imwegġah!

23 Għalhekk Mikal, bint Sawl, ma kellhiex aktar ulied sa jum mewtha.

7 U ġara, meta s-sultan qagħad f'daru, u l-Mulej serrhu dawramejt mill-eghdewwa kollha tieghu;

2 Illi s-sultan qal lil Natan, il-profeta: Ara, issa, jien nghammar f'dar tač-čedru, iżda l-arka t'Alla qieggha taht tinda.

3 U Natan qal lis-sultan; Mur, aghmel kulma hemm f'qalbek; ghax il-Mulej mieghek.

4 U ġara dak il-lejl, illi kelmet il-Mulej giet għand Natan, tgħid:

5 Mur u għid lill-qaddej tieghi David: Hekk iġhid il-Mulej: Sa tkun inti li tibnili dar biex noqghod fiha?

6 Ghax qatt ma għammart f'dar mindu tallajt lil ulied Izrael mill-Egittu, sa llum, iżda mxejt f'tinda u f'agħmara.

7 Kulfejn mort ma' wlied Izrael kollha, għidt jien xi kelma lil xi wiehed mit-tribujiet ta' Izrael, li jiena ikkmandajthom jirghaw il-poplu tieghi Izrael, billi għidtilhom: Ghax ma bnejtulix dar tač-čedru?

8 Għalhekk issa, hekk għid lill-qaddej tieghi David: Hekk iġhid il-Mulej ta' l-ezercti: Hadtek mill-maqjel, minn wara n-nghağ, biex tkun prinčep fuq il-poplu tieghi, fuq Izrael.

9 U kont mieghek kulfejn mort, u qridt l-eghdewwa tieghek kollha minn quddiem-

ek: u ghamiltlek isem kbir, bhall-ismijiet tan-nies kbar li hawn fuq l-art.

10 Naghti wkoll post lill-poplu tieghi, Izrael, u nqieghdu fih, biex ighammar f'daru, u ma jkunx imhabbat iżjed; u lanqas ulied il-hazen ma jzidu jghakksuh iżjed, bhal qabel.

11 Mindu jien waqqaft l-imhallfin fuq il-poplu tieghi ta' Izrael, u serrahtek mill-eghedwwa tieghek kollha. Il-Mulej ukoll ihabbarlek li jibniklek dar.

12 U meta jintemmu jiemek, u torqod ma' missirijietek, inqajjem nislek warajk, li johrog minn gewwienik, u nwettaq is-saltna tieghu.

13 Hu jibni dar ghal ismi, u jien inwettaq ghal dejjem is-saltna tieghu.

14 Jien inkunlu missieru, u hu jkunli ibni. Jekk jaghmel il-hazin. inwidbu bil-hatar tan-nies, u bid-daqquet ta' wlied il-bnedmin:

15 Imma l-hniena tieghi ma titwarrabx minnu, bhal ma warrabtha minn Sawl, li jien nehhejt minn quddiemek.

16 U darek u saltnatek idumu ghal dejjem quddiemek: it-tron tieghek ikun imwettaq ghal dejjem.

17 Natan kellem lil David, skond dalkliem kollu, u skond did-dehra kollha.

18 Imbaghad dahal David, u qaghad quddiem il-Mulej, u qal: Min jien, o Sidi Mulej? u min hi dari, biex int wassaltni sa hawn?

19 U dan kien ghadu f'it f'ghajnek, o Sidi Mulej, ghax int tkellimt ukoll ghal dar il-qaddej tieghek ghal zmien bgħid. U din hi l-ligi tal-bniedem; o Sidi Mulej!

20 U x'jista' jghidlek iżjed David? ghax int, Sidi Mulej, taf il-qaddej tieghek.

21 Għall-imhabba tal-kelma tieghek, u skond qalbek, int ghamilt dawn il-hwejjeg kbar kollha, biex tgharrafhom lill-qaddej tieghek.

22 Għalhekk int kbir, o Mulej Alla: ghax ma hawn hadd bhalek, u lanqas hawn Alla ghajrek, skond kulma smajna b'widnejna.

23 U liema ġens iehor hawn fl-art bħall-poplu tieghek, bhal Izrael, li mar Alla jifdih għalih innifsu bhala poplu, u biex jagħtih isem, u biex jagħmel hwejjeg kbar għalik, u hwejjeg tal-biza' għal artek, quddiem il-poplu tieghek, li int fdejt għalik innifsek mill-Egittu, mill-ġnus u l-allat tagħhom?

24 Ghax int waqqaft għalik il-poplu tieghek Izrael bhala poplu tieghek għal dejjem: u int, o Mulej, sirt Alla tagħhom.

25 U issa, mela, o Mulej Alla, il-kelma li inti għidt għall-qaddej tieghek u għal daru, wettaqha għal dejjem, u aghmel bhal ma għidt.

26 U ha jitkabbar ismek għal dejjem, u jghidu: Il-Mulej ta' l-eżerċti hu Alla

fuq Izrael: u ha titwettaq quddiemek dar il-qaddej tieghek David.

27 Ghax int, o Mulej ta' l-eżerċti, Alla ta' Izrael, għarraft lill-qaddej tieghek, għidtu: Nibniklek dar: għalhekk il-qaddej tieghek kellu l-hila jitolbok din it-talba.

28 U issa, o Sidi Mulej, int dak Alla, u kliemk huwa s-sewwa, u inti wegħidt lill-qaddej tieghek dil-ħaġa tajba:

29 Għalhekk, issa, iddev bierek dar il-qaddej tieghek, biex tkun dejjem quddiemek: ghax inti, o Sidi Mulej, tkellimt: u ha tkun imbiekka bil-barka tieghek dar il-qaddej tieghek għal dejjem.

8 Issa wara dan ġara, illi David għeleb il-Filistin, u rażżanhom: u David ha Meteg-Amma minn id il-Filistin.

2 U għeleb lil Mowab, u qieshom bil-habel, billi meddhom fl-art; u qies żewġ hbula minnhom biex jagħtihom il-mewt, u habel shih biex iħallihom hajjin. U hekk il-Mowabin saru lsiera ta' David, jehdulu l-haraġ.

3 U David imbagħad għeleb lil Hadad-ghezer, bin Rehob, sultan ta' Sobah, huwa u sejjer biex iwaqqaf saltnatu hdejn ix-xmara Ewfrat.

4 U David ha minn għandu elf mirkeb, u seba' mitt fieres, u għoxrin elf raġel birriġel: u David qata' l-għerq tal-għarqub taż-żwiemel kollha ta' l-imriekeb, u halla minnhom għal mitt mirkeb.

5 U xhin is-Sirjani ta' Damasku ġew iġhinu lil Hadad-ghezer, sultan ta' Sobah, David qatel tnejn u għoxrin elf mis-Sirjani.

6 Imbagħad David qieghed għassiesa f'Sirja ta' Damasku, u s-Sirjani saru l-qaddejja ta' David, jehdulu l-haraġ. U l-Mulej kien iġhin lil David kulfejn imur.

7 U David ha it-tarkiet tad-deheb li kienu fuq il-qaddejja ta' Hadad-ghezer, u ġiebhom Gerusalem.

8 U minn Beta u minn Berotaj, bliet ta' Hadad-ghezer, is-sultan David ha kotra kbira ta' bronż.

9 Xhin Toghi, sultan ta' Hamat, sama' li David kien għeleb l-eżerċtu kollu ta' Hadad-ghezer,

10 Toghi mbagħad baġħat lil Goram, ibnu, għand David biex iselli għalih, u biex ibierku, talli habat għal Hadad-ghezer u għelbu: ghax Hadad-ghezer kellu dejjem gwerer ma' Toghi. U Goram ġieb miegħu hwejjeg tal-fidda, u hwejjeg tad-deheb, u hwejjeg tal-bronż:

11 Li s-sultan David kien iddedikahom lill-Mulej mal-fidda u mad-deheb li kien iddedika mill-ġnus kollha li kien hakem:

12 Minn Sirja, u minn Mowab, u minn ulied Għammon, u mill-Filistin, u minn Għamaleq, u mill-priza ta' Hadad-ghezer, bin Rehob, sultan ta' Sobah.

13 U hekk David ghamel isem ghalih, meta raġa' lura wara li qatel tmintax-il elf Sirjan, f'wied il-melħ.

14 U qieghed ghassiesa f'Edom; f'Edom kollu qieghed ghassiesa, u l-Edumin kollha saru l-qaddejja ta' David. U l-Mulej ghen lil David kulfejn kien imur.

15 U David saltan fuq Izrael kollu; u David kien jagħmel il-haqq u s-sewwa mal-poplu kollu.

16 U Gowab, bin Sarwija, kien fuq l-eżerċtu; u Gosafat, bin Ahilud, kien is-segretarju;

17 U Sadok, bin Ahitub, u Ahimelek, bin Abjatar, kienu qassisin, u Xeraja kien segretarju.

18 U Benajja, bin Ġehojada, kien fuq il-Keretin u l-Peletin; u ulied David kienu ministri ta' l-istat.

9 U David qal: Għad baqa' xi hadd minn dar Sawl, biex nagħmel hniena mieghu minhabba Ġonatan?

2 U kien hemm minn dar Sawl qaddej jismu Siba. U xhin sejhulu għand David, is-sultan qallu: Int Siba? U wiegħbu: Qaddej tiegħek.

3 U qal is-sultan: Għad baqa' xi hadd minn dar Sawl, biex nagħmel mieghu l-hniena t'Alla? U Siba qal lis-sultan: Għad hemm iben ta' Ġonatan, zopp minn riġlejh.

4 U s-sultan qallu: Fejn hu? U Siba wiegħeb lis-sultan: Ara, qieghed f'dar Makir, bin Għammijel, f'Lodebar.

5 Imbagħad is-sultan David bagħat iġibu minn dar Makir, bin Għammijel, minn Lodebar.

6 Issa xhin Mefiboset, bin Ġonatan, bin Sawl, ġie għand David, intafa' għal wiċċu, u miel. U David qal: Mefiboset! U wiegħeb: Hawn hu l-qaddej tiegħek!

7 U David qallu: La tibzax: għax jien tassew nagħmel hniena miegħek minhabba Ġonatan missierek, u nroddlok l-art kollha ta' missierek Sawl; u tiekol il-hobz fuq il-mejda tiegħi dejjem.

8 U miel, u qal: X'inhu l-qaddej tiegħek, biex int thares lejn kelb mejjet bħali?

9 Imbagħad is-sultan sejjah lil Siba, il-qaddej ta' Sawl, u qallu: Jien tajt lil bin sidek kulma kellu Sawl u daru.

10 Int, għalhekk, u wliedek, u l-qaddejja tiegħek, taħdimlu l-art, u ġġib il-prodotti, biex bin sidek ikollu ikel x'jiekol: iżda Mefiboset, bin sidek, jiekol dejjem fuq il-mejda tiegħi. Issa Siba kellu hmistax-il tifel, u għoxrin qaddej.

11 Imbagħad qal Siba lis-sultan: Skond kulma jordna sidi s-sultan lill-qaddej tiegħu, hekk jagħmel il-qaddej tiegħek. U Mefiboset, qal is-sultan, jiekol fuq il-mejda tiegħi, bħal wiehed minn ulied is-sultan.

12 U Mefiboset kellu tifel zġhir jismu Mika. U dawk kollha li kienu jgħammru f'dar Siba kienu qaddejja ta' Mefiboset.

13 U hekk Mefiboset kien iġhammar Ġerusalem: għax kien jiekol dejjem fuq il-mejda tas-sultan; u kien zopp minn riġlejh it-tnejn.

10 U ġara wara dan, illi s-sultan ta' wlied Għammon miet, u Hanun, ibnu, saltan fluku.

2 Imbagħad qal David: Irrid nuri lil Hanun, bin Naħas, il-hniena li missieru wera miegħi. U David bagħat jagħtih il-ghomor għal missieru mal-qaddejja tiegħu. U l-qaddejja ta' David dahlu f'art ulied Għammon.

3 U l-prinċipijiet ta' wlied Għammon qalu lil Hanun, sidhom: Tahseb int li biex iwegħgħah lil missierek, li David bagħat jagħtik il-ghomor? Jaqaw mhux biex ikun jaf fuq il-belt, u jispjuna fuqha, u jġarrafha, bagħat David għandek il-qaddejja tiegħu?

4 Għalhekk Hanun qabad il-qaddejja ta' David, u qaxxrilhom nofs lehithom, u ċarrtilhom hwejjigħom min-nofs, sa maqgħadhom, u bagħathom.

5 Xhin lil David għarrfuh b'dan, bagħat min jilqagħghom, għax ir-riġel kienu mregħxin hafna: u s-sultan qal: Oqogħdu Gerko sakemm titla' lehjitkom, imbagħad ejjew lura.

6 U meta wlied Għammon raw li nbagħdu ma' David, ulied Għammon bagħtu jikru lis-Sirjani ta' Bet-Rehob, u s-Sirjani ta' Soba, għoxrin elf raġel birriġel, u s-sultan ta' Magħka b'elf raġel, u ta' Is-Tob bi tnax-il elf raġel.

7 U malli David sama' b'dan, bagħat lil Gowab, u l-eżerċtu kollu tan-nies qalbenin.

8 U wlied Għammon ħarġu, u tqassmu għat-taqbida fid-dahla tal-bieb: u s-Sirjani ta' Soba, u ta' Rehob, u l-irġiel ta' Is-Tob, u ta' Magħka, kienu għalihom fir-raba'.

9 Xhin Gowab ra li dawn kienu lesti biex jahbtu għalih minn quddiem u minn wara, hatar fost l-aħjar ir-riġel kollha ta' Izrael, u qassamhom quddiem is-Sirjani:

10 Iżda l-bqija tal-poplu rħieh f'idejn huh Abisaj, biex iqassamhom quddiem ulied Għammon.

11 U qal: Jekk is-Sirjani huma qawwi-jin hafna għalija, int tagħtini għajnuna: iżda jekk ulied Għammon huma qawwi-jin hafna għalik, jien niġi nġhinek.

12 Aghmel il-hila, u nuru li ahna riġel għall-poplu tagħna, u għall-bliet t'Alla tagħna: u l-Mulej jagħmel dak li jidhirlu tajjeb.

13 Imbagħad Gowab u l-poplu li kien

miegħu resaq għat-taqbida mas-Sirjani: u harbu minn quddiemu.

14 U malli wlied Ghammon raw li s-Sirjani harbu. harbu huma wkoll minn quddiem Abisaj. u dahlu fil-belt. U hekk Gowab raġa' lura minn ulied Ghammon. u dahl Ġerusalem.

15 U xhin is-Sirjani raw li kienu megħlubin minn Iżrael. iŋgemghu flimkien.

16 U Hadadghezer bagħat johroġ lis-Sirjani min-naha l-ohra tax-xmara: u ġew Helam: u Sobak. il-kmandant ta' l-eżerċtu ta' Hadadghezer. kien miexi quddiemhom.

17 U meta qalu dan lil David. ġama' lil Iżrael kollu. u qasam il-Ġurdan. u ġie Helam. U s-Sirjani tqassmu quddiem David. u tqabdu miegħu.

18 U s-Sirjani harbu minn quddiem Iżrael: u David qatel ir-rġiel ta' seba' mitt mirkeb tas-Sirjani. u erbghin elf fires. u darab lil Sobak. kmandant ta' l-eżerċtu tagħhom. li miet hemm.

19 U malli raw is-slaten kollha. qaddejja ta' Hadadghezer. li kienu megħlubin minn Iżrael. għamlu paċi ma' Iżrael. u qdewhom. U hekk is-Sirjani beżgħu jghinu iżjed lil ulied Ghammon.

11 Imbagħad ġara fir-rebbiegħa. iż-żmien li s-slaten johorġu għall-gwerra. illi David bagħat lil Gowab. u l-qaddejja tiegħu miegħu. u lil Iżrael kollu: u qerdu lil ulied Ghammon. u assedjaw lil Rabba. Izda David baqa' Ġerusalem.

2 Issa ġara. fil-hin tal-għaxija. illi David qam minn fuq is-sodda tiegħu. u qagħad jimxi fuq is-setah ta' dar is-sultan: u mis-setah ra mara tinhasel: u l-mara kienet sabiha wisq fid-dehra.

3 U David bagħat isaqsi għall-mara. U wiehed qallu: Mhix Bat-Seba'. bint Eligham. mart Urija. il-Hitti?

4 U David bagħat messaggjiera, u hadha: u dahlet għandu. u mtedd magħha. għalkemm kienet għadha kemm tissaffa mill-ingiesa tagħha. u mbagħad marret darha.

5 U l-mara hablet. u bagħtet tgharraf lil David. u tghidlu: Jien tqila.

6 Imbagħad David bagħat lil Gowab iġhidlu: Ibagħtli lil Urija l-Hitti. U Gowab bagħat lil Urija għand David.

7 U xhin Urija ġie għandu. David staqsieh hux tajjeb Gowab. humiex tajbin in-nies. hix sejra tajjeb il-gwerra.

8 U David qal lil Urija: Inżel darek. u ahsel riġlejk. U Urija hareġ minn dar is-sultan. u hareġ warajh sehem minn ikel is-sultan.

9 Izda Urija raqad f'bieb dar is-sultan mal-qaddejja kollha ta' sidu. u ma marx daru.

10 U xhin gharrfu lil David. billi qalulu:

Urija ma nizilx daru. David qal lil Urija: M'intix ġej minn vjaġġ? Għaliex. mela, ma nizilx darek?

11 U Urija qal lil David: L-arka. u Iżrael. u Guda. qegħdin taht it-tined: u sidi Gowab. u l-qaddejja ta' sidi. qegħdin fil-kamp fil-berah tar-raba': u jien imbagħad immur dari. biex niekol u nixrob. u biex nimtedd ma' marti? Daqs kemm int haj. u daqs kemm hi hajja ruhek. jien ma nagħmilx dil-ħaġa.

12 U David qal lil Urija: Oqgħod hawn illum ukoll. u għadha nibagħtek. U hekk Urija baqa' Ġerusalem dak in-nhar. u l-għada.

13 Issa David stiednu biex jiekol u jixrob miegħu: u David sakkru: u fil-għaxija hareġ biex jorqod fuq soddtu mal-qaddejja ta' sidu. izda ma nizilx daru.

14 U ġara filghodu, illi David kiteb ittra lil Gowab. u bagħatha ma' Urija.

15 U fl-ittra kiteb. qal: Qiegħdu lil Urija quddiem fl-ehrex tat-taqbida. u intom erġgħu lura minn warajh. biex hu jindarab. u jmut.

16 U ġara. xhin Gowab kien ighasses il-belt. illi qiegħed lil Urija fejn kien jaf li nies ta' hilla kienu.

17 U l-irġiel tal-belt harġu. u habtu għal Gowab: u waqgħu x'uhud mill-irġiel fost il-qaddejja ta' David: u Urija l-Hitti miet ukoll.

18 Imbagħad Gowab bagħat igharraf lil David b'kulma ġara fit-taqbida:

19 U ordna lill-messaggjier. qallu: Malli ttemm tghid lis-sultan kulma ġara fit-taqbida.

20 U jekk jiġri li jixgħel għadab is-sultan. u jgħidlek: Għaliex ersaqtu lejn il-belt biex titqabdu? Ma tafux li jwaddbu minn fuq is-sur?

21 Min darab lil Abimelek. bin Ġerub-beset? Mhux mara li waddbitlu l-gebla l-fuqqanija tal-mithna. biex miet f'Tebes? Għaliex ersaqtu lejn is-sur? Inti mbagħad tghidlu: Il-qaddej tiegħek Urija l-Hitti miet ukoll.

22 U l-messaggjier għalhekk telaq u għarraf lil David kulma bagħat iġhidlu Gowab.

23 U l-messaggjier qal lil David: Tabilhaqq l-irġiel għelbuna. u harġu għalina fil-berah. izda ahna ntfajna fuqhom sad-dahla tal-bieb.

24 U l-arċieri bdew iwaddbu minn fuq is-sur għall-qaddejja tiegħek: u mietu x'uhud mill-qaddejja tas-sultan. u l-qaddej tiegħek Urija l-Hitti miet ukoll.

25 Imbagħad David qal lill-messaggjier: Hekk għid lil Gowab: La tagħlix. għax is-sejf jibla' daqqa lil wiehed u daqqa lil iehor: Qawwi t-taqbida tiegħek mal-belt. u garrafha: u int qawwilu qalbu.

26 U meta mart Urija semgħet li Urija zewġha miet. bkiet lil zewġha.

27 Meta għadda żmien il-vistu, David baghat u gabarha f'daru, u żżewwiġha, u wilditlu tifel. Izda dak li għamel David ma għogobx lill-Mulej.

12 U l-Mulej baghat lil Natan għand David. U ġie għandu, u qallu: Kien hemm żewġt irġiel f'belt waħda, wiehed għani u l-iehor fqir.

2 Il-għani kellu hafna nġhaġ u baqar: 3 Izda l-fqir ma kellu xejn hlief harufa waħda żghira, li kien xtraha u rabbieha: u kibret miegħu, u ma' wliedu; kienet tiekol mill-hobż tiegħu, u tixrob mit-tazza tiegħu, u torqod fi hdanu, u kienet bħal bintu.

4 Issa vjaġġatur ġie għand ir-raġel għani, u dan billi xxahhah hafna biex iehu min-nġhaġ u l-baqar tiegħu, biex ihejji l-ikel għall-vjaġġatur li ġie għandu, ha l-harufa tar-raġel fqir, u hejjiha għar-raġel li ġie għandu.

5 U għadab David xeghel għall-ahhar għal dar-raġel, u qal lil Natan: Daqs kemm hu haj il-Mulej, ir-raġel li għamel dan haquq l-mewt:

6 Hu għandu jrodd daqs il-harufa erba' darbiet, talli għamel dil-haġa, u ma kellux hniena.

7 U Natan qal lil David: Int hu r-raġel. Hekk iġhid il-Mulej, Alla ta' Izrael: Jiena dliktiek sultan fuq Izrael, u jien hlistek minn id Sawl;

8 U tajtek dar sidek, u n-nisa ta' sidek qeghidtek fi hdanek; u tajtek dar Izrael u Guda; u jekk dan kien f'it, kont inżidlek hafna affarijiet bħal dawn!

9 Għaliex, mela, maqdart kelmet il-Mulej, biex tagħmel dak li hu hazin f'għajnejh? Lil Urija l-Hitti int qiltu bis-sejf, u l-martu hadtha biex tkun martek, u lilu qiltu b'sejf ulied Ghammon.

10 Għalhekk, issa, ma jwarrab qatt is-sejf minn darek; talli maqdartni, u hadt lil mart Urija l-Hitti biex tkun martek.

11 Hekk iġhid il-Mulej: Arani, sa nqajjem għalik hsara minn go darek stess, u niehu n-nisa tieghek quddiem għajnejk, u nagħtihom lil għajrek, u hu jimtedd man-nisa tieghek taht għajnejn dix-xemx.

12 Ghax int għamilt bil-moħbi: izda jien nagħmel dil-haġa quddiem Izrael kollu, u quddiem ix-xemx.

13 U David qal lil Natan: Dnibt kontra l-Mulej! U Natan qal lil David: Il-Mulej ukoll hafer dnubek; int ma tmutx.

14 Madankollu, billi b'dan l-egħmil int tajt lill-egħdewwa tal-Mulej okkazzjoni kbira biex jahilfu, l-iben li jitwelidlek imut.

15 U Natan mar lejn daru. U l-Mulej laqat it-tarbija li wildet mart Urija lil David, u mardet wisq.

16 David għalhekk talab lil Alla għat-tarbija; u David sam, u dahal, u għadda l-lejl kollu mixhut fl-art.

17 U x-xjuh tad-dar qamu, u resqu lejh biex iqajmuh mill-art: izda ma riedx, u lanqas kiel magħhom.

18 U ġara fis-seba' jum, illi mietet it-tarbija. U l-qaddejja ta' David beżgħu jgħidulu li t-tarbija mietet; għax qalu: Ara, meta kienet għadha hajja t-tarbija, kellimnieh, u ma samax kliemna: kemm mela jagħmel hsara lilu nniġfu, jekk ngħidulu li mietet it-tarbija?

19 Izda xhin David ra li l-qaddejja tiegħu kienu jpespsu, David fehem li mietet it-tarbija: għalhekk David qal lill-qaddejja tiegħu: Jaqaw mietet it-tarbija? U dawk wiegħu: Mietet.

20 Imbagħad David qam mill-art, u nhasel, u ndehen, u biddel ilbiesu, u dahal f'dar il-Mulej, u ta qima: imbagħad mar daru; u meta talab jiekol, qieghdulu l-ikel quddiemu, u kiel.

21 Imbagħad il-qaddejja tiegħu qalulu: X'inhi dil-bieċa li għamilt? Meta kienet għadha hajja t-tarbija, inti somt u bkejt għaliha; u malli mietet it-tarbija, qomt u kilt l-ikel!

22 U qal: Meta kienet għadha hajja t-tarbija, somt u bkejt; għax jien għidt: Min jista' jgħid jekk il-Mulej ihennx għaliha, u t-tarbija tgħix?

23 Izda issa mietet; għalfejn insum? Nista' nreggagħha lura? Jien immur lejha, izda hi ma targax tiġi lejja.

24 U David farrag lil Bat-Seba', martu, u dahal għandha, u mtedd magħha: u kellha tifel, u semmieh Salamun: u l-Mulej habb lil Salamun.

25 U baghat igharrfu ma' Natan il-profeta, u semmieh Gedidja, minhabba l-Mulej.

26 Issa Gowab habat għal Rabba ta' wlied Ghammon, u ha l-belt tas-sultan.

27 U Gowab baghat messaġġiera lil David, u qal: Jien hbatt għal Rabba, u hadt il-belt ta' l-ilma.

28 U issa iġma' l-bqija tal-poplu, u waqqaf il-kamp kontra l-belt, u hudha: li ma nihux jien il-belt, u tissemma b'ismi.

29 U David ġama' l-poplu kollu, u mar Rabba, u habat għaliha, u hadha.

30 U ha l-kuruna tas-sultan tagħhom minn rasu; u kienet tizen talent deheb b'haġar prezzjuż fiha: u tqieghdet fuq ras David. U hareġ il-priża tal-belt b'kotra kbira.

31 U hareġ ukoll in-nies li kienu fiha, u qieghed ġisimhom taht innaxar, u taht xtabi tal-hadid, u taht imnanar tal-hadid, u tefagħhom fil-forn taċ-ċlamit: u hekk kien jagħmel lill-bliet kollha ta' wlied Ghammon. Imbagħad David raġa' lura Gerusalem, hu l-poplu kollu.

13 U ġara wara dan, illi Absalom, bin David kellu oħtu sabiha, jisimha

Tamar, u Amnon, bin David, kien iħobbha.

2 U Amnon kien hekk mikdud, li waqa' marid għal oħtu Tamar; għax kienet xebba; u Amnon raha haġa iebsa għalih li jagħmlilha xi haġa.

3 Izda Amnon kellu habib, jismu Gonadab, bin Simgha, hu David: u Gonadab kien raġel li jilhaqlu wisq.

4 U qallu: O bin is-sultan, għaliex minn jum għal jum qieghed toġhlob? ma tgħidlix? U Amnon qallu: Inħobb lil Tamar, oħt hija Absalom.

5 U Gonadab qallu: Imtedd fuq is-sodda, u aghmel ta' bir-ruhek marid: u meta missierek jiġi jarak, għidlu: Nitlobbok, halli lil oħti Tamar tiġi, u tagħtini niekol, u ssajjar l-ikel quddiem, biex jien narah, u nieklu minn idha.

6 U Amnon imtedd, u għamel ta' bir-ruhu marid: u xhin ġie s-sultan jara, Amnon qal lis-sultan: Nitlobbok, halli lil oħti Tamar tiġi, u tagħmilli żewġ kagħkiet quddiem, biex nikolhom minn idha.

7 Imbagħad David bagħat iġhid lil Tamar id-dar: Mur id-dar ta' huk, Amnon, u sajjarlu l-ikel.

8 U Tamar marret dar Amnon, huha; u kien mimdud. U hadet il-għagina, u għaġnitha, u għamlitha kagħkiet quddiem, u sajjarhom.

9 Qabdet it-taġen, u qalbithom quddiemu; imma ma riedx jiekol. U Amnon qal: Oħroġ lil kulhadd minn hdejjja. U kulhadd hareġ minn hdejh.

10 U Amnon qal lil Tamar: Ġib l-ikel fil-kamra tas-sodda, biex niekol minn idek. U Tamar hadet il-kagħak li kienet għamlet, u ġibithom fil-kamra tas-sodda ta' Amnon, huwa.

11 Malli ressqithomlu biex jikolhom, qabadha, u qalilha: Ejja mtedd miegħi, oħti.

12 Izda hi wegħbitu: Le, hija, la tagħmillix għajb, għax ma jistax isir hekk f'İzrael: la tagħmillix dil-bluha!

13 U jien, fejn immur bil-għajb tiegħi? U int tkun bħal wiehed mill-agħarr f'İzrael. Issa għalhekk, nitlobbok, kellem lis-sultan, għax hu ma jichadlixx il-permess li tizzewwiġni.

14 Izda ma riedx jisma' kliemha: u, billi kien b'saħħtu aktar minnha, għelibha, u mtedd magħha.

15 Imbagħad Amnon bagħadha wisq; hekk li l-mibegħda li bagħadha kienet akbar mill-imħabba li habbha. U Amnon qalilha: Qum, itlaq.

16 Izda hi qaltu: Le, għax ikun akbar dad-deni li tibgħatni mill-ieħor li għamilt miegħi. Izda ma riedx jismagħha.

17 Imbagħad sejjah il-qaddej tiegħu li kien jaqđih, u qal: Issa itfa' l barra dil-mara minn quddiem, u sakkar il-bieb warajha.

18 Kellha fuqha libsa b'ħafna kuluri: għax hekk kienu jilbsu dari bniet is-slaten, li għadhom xebbiet. Imbagħad il-qaddej tiegħu harigħa barra, u sakkar il-bieb warajha.

19 U Tamar tefgħet irmied fuq rasha, u ċarrtet il-libsa ta' ħafna kuluri li kellha fuqha, u qieghdet idha fuq rasha, u tanqet, tgħajjat hi u miexja.

20 U qalilha huwa Absalom: Jaqaw kien miegħek Amnon, huk? Izda issa iskot, oħti; għax hu huk; la tahsibx fuq dil-biċċa. U Tamar għammret imgħollija f'dar Absalom,

21 Izda meta sama' David dawn il-hwejjeġ kollha, għadab wisq.

22 U Absalom ma tkellem xejn ma huh, u la tajjeb u lanqas hazin: għax Absalom kien jobgħod lil Amnon, talli għamel għajb il Tamar, oħtu.

23 Issa ġara, wara sentejn, illi Absalom kellu l-geżżieža f'Bagħal-Hasor, hdejn Ffrajm, u Absalom stieden lil ulied is-sultan kollha.

24 U Absalom ġie għand is-sultan, u qal: Ara, issa, il-qaddej tiegħek għandu l-geżżieža; halli s-sultan, nitlobbok, u l-qaddejja tiegħu jmorru mal-qaddej tiegħu.

25 U qal is-sultan lil Absalom: Le, ibni, ha ma niġux ilkoll issa, li ma nkunux tqal għalik: u għalkemm Absalom issikkah, is-sultan ma riedx imur; izda tah il-barka tiegħu.

26 Imbagħad qal Absalom: Jekk le, nitlobbok, halli l-hija Amnon jiġi magħna. U s-sultan staqsieh: Għaliex jiġi miegħek?

27 Izda Absalom issikkah biex iħalli lil Amnon u wlied is-sultan kollha jmorru miegħu.

28 Issa Absalom ordna lill-qaddejja tiegħu, billi qalilhom: Harsu issa, xhin teħla qalb Amnon bl-inbid, u xhin ngħidilkom: İdorbu lil Amnon, imbagħad oqtluh, la tibzghux: mhux jien qieghed nikkmandakom? Aghmlu l-hila, oħorġu ta' rġiel.

29 U l-qaddejja ta' Absalom għamlu lil Amnon bħal ma ordna Absalom. Imbagħad ulied is-sultan kollha qamu, u rikbu kull wiehed il-bagħla tiegħu, u harbu.

30 U ġara, huma u ġejjin fit-triq, illi din l-aħbar waslet għand David: Absalom qatel ulied is-sultan kollha, u ma baqax wiehed minnhom.

31 Imbagħad qam is-sultan, u ċarrat ilbiesu, u xtehet fi-art; u l-qaddejja kollha tiegħu kienu hdejh, u jarmtu lbieshom.

32 U Gonadab, bin Simgha, hu David, wieġeb u qal: Halli sidi ma jgħidx li qatlu ż-zgħazagh kollha, ulied is-sultan, għax Amnon waħdu miet: għal Absalom kienet haġa deċiża minn mindu Amnon għamel għajb lil oħtu Tamar.

33 Għalhekk issa halli sidi s-sultan ma jdahħalx f'moħħu l-hsieb li wlied is-sultan kollha mietu: għax Amnon waħdu miet.

34 Izda Absalom harab. U ż-zaghżugh tal-ghassa rafa' ghajnejh, u hares, u, ara, kotra kbira ta' nies kienet ġeġja mit-triq warajh, minn ġenb il-gholja.

35 U Gonadab qal lis-sultan: Ara, ulied is-sultan ġeġjin: bhal ma qal il-qaddej tieghek, hekk hu.

36 U gara, malli temm jitkellem, illi, ara, ulied is-sultan waslu, u refġu lehin-hom u bkew: u s-sultan ukoll u l-qaddeġja tiegħu kollha bkew biki kbir hafna.

37 Izda Absalom harab, u mar għand Talmaj, bin Għammihud, sultan ta' Gesur. U David tbeġka lil ibnu kuljum.

38 U Absalom harab, u mar Gesur, u dam hemm tliet snin.

39 U ruh is-sultan David kienet mikula bix-xewqa li tmur għand Absalom: għax kien t'farrag fuq mewt Amnon.

14 Issa Gowab, bin Sarwija, intebah li qalb is-sultan kienet miġbuda lejn Absalom.

2 U Gowab bagħat Tekuwa, u ġieb minn hemm mara ta' dehen, u qalilha: Nitolbok, aghmel ta' bir-ruhek li int bil-vistu, u ibes issa lbies tal-vistu, u la tindehenx biz-zejt, izda kun bhal mara li ilha żmien twil bil-vistu għall-mejjet:

3 U eġja għand is-sultan, u kellmu hekk. U Gowab qegħdilha l-kliem f'fommha.

4 U xhin il-mara Tekuwija kellmet lis-sultan, inxtehet għal wiċċha fl-art, u sellmet, u qalet: Għini, o sultan.

5 U qalilha s-sultan: X'għandek? U wiegħet: Jien tassew mara armla, u żewġi mejjet.

6 U l-qaddeġja tiegħek kellha żewġ ulied, u gġieldu fir-raba', u ma kien hemm hadd min iferragħom, u darab wiehed lill-iehor, u qatlu.

7 U, ara, il-familja kollha qamet għall-qaddeġja tiegħek, u qalu: Erhi l-qattiel ta' huh, biex noqtluh, għal hajjet huh li qatel; u ahna neqirdu wkoll il-werriet: u hekk jitfu l-gamra li baqagħli, u ma jhallux lil żewġi u la isem, u la bqija fuq wiċċ l-art.

8 U s-sultan qal lill-mara: Mur darek, u jien nagħti ordnijiet għalik.

9 U l-mara Tekuwija qalet lis-sultan: O sidi sultan, il-htija tkun fuqi, u fuq dar missieri: izda s-sultan u t-tron tiegħu jkun bla htija.

10 U s-sultan qal: Kull min ighidlek xi haġa, ġibu għandi, u ma jmissix iżjed.

11 Imbagħad qalet: Nitolbok, ha jsejjah is-sultan lill-Mulej, Alla tiegħek, biex ma thallix lill-qraba tal-mejjet jeqirdu iżjed, li ma jeqirdux lil ibni. U qal: Daqs kemm hu haj il-Mulej, xagħra wahda ta' ibnek ma taqax fl-art.

12 Imbagħad qalet il-mara: Halli l-qaddeġja tiegħek, nitolbok, tgħid kelma wahda lil sidi s-sultan. U qal: Tkellem.

13 U l-mara qalet: Għaliex mela hsibt haġa bhal din kontra l-poplu t'Alla? Għax is-sultan hu u jgħid dil-kelma juri ruħu hati, billi ma jgibx lura lil min tarraf.

14 Għax ahna għandna mmutu, u ahna bħall-ilma mxerred fl-art, li ma jistax jingabar; lanqas Alla ma jħares lejn wiċċ hadd: izda jahseb kif isib mezz, biex l-imtarraf tiegħu ma jkunx imtarraf bgħid minnu.

15 Issa, jekk jien ġejt biex ngħid dil-haġa lis-sultan sidi, hu għax in-nies bezzgħuni: u l-qaddeġja tiegħek qalet: Issa nkellem lis-sultan; għandu mnejn is-sultan jagħmel dak li titolbu l-qaddeġja tiegħu.

16 Għax is-sultan jisma', biex jehles il-qaddeġja tiegħu minn id ir-raġel li jrid jeqred lili u lil ibni flimkien minn wirt Alla.

17 Imbagħad il-qaddeġja tiegħek qalet: Il-kelma ta' sidi s-sultan issa hi ta' farag: għax bhal anglu t'Alla, hekk hu sidi s-sultan biex jifhem it-tajjeb u l-hazin: għalhekk il-Mulej, Alla tiegħek, ikun miegħek.

18 Imbagħad is-sultan wiegħeb u qal lill-mara: La tabbilix, nitolbok, dak li sa nistaqsik. U qalet il-mara: Ha jitkellem issa sidi s-sultan.

19 U s-sultan qal: Jaqaw id Gowab kienet miegħek f'dan kollu? U l-mara wiegħet u qalet: Daqs kemm hi hajja ruhek, o sidi s-sultan, hadd ma jista' jilwi lejn il-lemin jew lejn ix-xellug minn kulma qal sidi s-sultan: għax il-qaddeġ tiegħek Gowab, hu qabbadni, u qiegħed dal-kliem kollu f'fomm il-qaddeġja tiegħek:

20 Il-qaddeġ tiegħek Gowab għamel hekk biex jagħti xehta oħra lil dil-biċċa ta' Absalom; izda sidi għandu għerf t'anglu t'Alla, u jagħraf kulma jsir fl-art.

21 Imbagħad is-sultan qal lil Gowab: Ara, issa, jien sgur nagħmel dil-haġa: mur, mela, arġa' ġib iż-zaghżugh Absalom.

22 U Gowab waqa' għal wiċċu fl-art, u miel, u bierek lis-sultan: u Gowab qal: Illum il-qaddeġ tiegħek jaf li jien sibet hniena quddiemek, o sidi sultan, għax għamel is-sultan dak li l-qaddeġ tiegħu talbu.

23 Hekk Gowab qam u mar Gesur, u ġieb lil Absalom Gerasalem.

24 U s-sultan qal: Ha jdur lejn daru u ma jarax wiċċi. U Absalom dar lejn daru, u ma rax wiċċ is-sultan.

25 Izda f'İzrael kollu ma kienx hemm ieħor li tista' tfahħru għal ġmielu: min qiegħ riegħj sal-quċċata ta' rasu ma kienx fih l-ebda difett.

26 U meta kien iqarweż rasu (għax kien kull sena li kien iqarwiżha: billi xagħru kien tqil fuqu, kien għalhekk li kien iqarwiżha:) kien jiżen ix-xagħar ta' rasu mitejn xekel b'uzin tas-sultan.

27 U lil Absalom twildulu tliet subjien u tiffa wahda, jisimha Tamar: kienet mara wiċċha sabih wisq.

28 Hekk Absalom dam sentejn Ġerusalem, u wiċċ is-sultan ma rahx.

29 Ghalhekk Absalom baghat ghal Gowab, biex jibaghtu ghand is-sultan; iżda ma riedx imur ghandu: u meta raġa' baghat ghalih it-tieni darba, ma riedx jiġi.

30 Ghalhekk qal lill-qaddejja tieghu: Araw, il-ghalqa ta' Gowab hdejn tieghi; u ghandu x-xghir hemm; morru, u ahar-quha. U l-qaddejja ta' Absalom qabbd u l-ghalqa bin-nar.

31 Imbaghad Gowab qam, u mar ghand Absalom id-dar, u qallu: Ghalieq il-qaddejja tieghek qabbd u l-ghalqa tieghi bin-nar?

32 U Absalom wieġeb lil Gowab: Ara, bghatt ghalik, biex nghidlek: Ejjja hawn, biex nibaghtek ghand is-sultan, biex tgħidlu: Għalfejn gejt minn Gesur? Kien ikun ahjar ghalija li bqajt hemm: ghalhekk issa hallini nara wiċċ is-sultan; u jekk hemm xi htija f'ija, ha joqtolni.

33 Imbaghad Gowab mar ghand is-sultan, u qallu: u meta s-sultan sejjah lil Absalom, Absalom ġie ghand is-sultan, u miel b'wiċċu fi-art quddiem is-sultan: u s-sultan bies lil Absalom.

15 U ġara wara dan, illi Absalom hejja ghalih mirkeb u żwiemel, u hamsin raġel biex jiġru quddiemu.

2 U Absalom kien ibakkar, u joqghod ma' ġenb it-triq tal-bieb: u meta xi hadd, li kien ikollu xi ġlied, kien imur ghand is-sultan għall-haqq, Absalom kien isejjahlu, u jghidlu: Minn liema belt int? U l-iejhor iwieġeb: Il-qaddej tieghek hu min wiehed mit-tribujiet ta' Izrael.

3 Imbaghad Absalom kien iġhidlu: Ara, il-kawża tieghek tajba u gusta, iżda hadd ma hawn min jisimghek f'isem is-sultan.

4 Barra minn dan, Absalom kien iġhid: O li kienu jagħmluni mħallef fil-pajjiż, biex kull min ikollu xi ġlied, jew jitlob il-haqq, jiġi għandi, u jien nagħmel is-sewwa miegħu.

5 U kull meta xi hadd kien jersaq biex imil quddiemu, kien imidd idu, jaqbd u jbusu.

6 U hekk kien jimxi Absalom ma' Izrael kollu li kien jiġi ghand is-sultan għall-haqq: u hekk Absalom seraq il-qalb ta' l-irġiel kollha ta' Izrael.

7 U ġara wara erbghin sena, illi Absalom qal lis-sultan: Nitlobok, hallini mmur intem il-wegħda tieghi, li wegħid lill-Mulej, f'Hebron.

8 Ghax il-qaddej tieghek wiegħed wegħda, meta kont Gesur fis-Sirja, billi

għidit: Jekk il-Mulej jaġra' tassew jehodni Ġerusalem, jien naqdi l-Mulej.

9 U s-sultan qallu: Mur bis-sliema. U qam, u mar Hebron.

10 Iżda Absalom baghat spjuni fit-tribujiet kollha ta' Izrael, iġhidu: Malli tisingħu dar-daqq tat-tromba, għidu: Absalom s-sultan f'Hebron.

11 U mitejn raġel marru ma' Absalom minn Ġerusalem, li kienu mistednin; u marru bla ebda hażen, u ma kienu jafu xejn.

12 U Absalom, hu u qieghed joffri s-sagrificċji, baghat ghal Ahitofel il-Giloni, kunsilier ta' David, biex jiġi mill-belt ta' Gilo. U l-kunfeffa kienet qawwiya, għax il-poplu baqa' dejjem jizdied ma' Absalom.

13 Imbaghad messagġier ġie ghand David, iġhid: Qalb l-irġiel ta' Izrael qieghda ma' Absalom.

14 U David qal lill-qaddejja tieghu kollha li kienu miegħu Ġerusalem: Qumu, ha naharbu; għax m'hemm x halsien għalina minn Absalom: għaġġlu ha nitilqu, li ma jilhaqniex f'daqqa, u jġib fuqna l-ghali, u jidrob il-belt b'xifer is-sejf.

15 U l-qaddejja tas-sultan qalu lis-sultan: Ara, il-qaddejja tieghek lesti jagħmlu kulma sidi s-sultan jahtar.

16 U s-sultan hareġ, daru kollha miegħu. U s-sultan halla għaxar nisa, li kienu konkubini, biex iħarsu d-dar.

17 U s-sultan hareġ, u l-poplu kollu warajh, u waqfu hdejn l-ahhar dar.

18 Issa l-qaddejja kollha tieghu għaddew ma' ġenbu, u l-Keretin kollha, u l-Peletin kollha, u l-Gittin kollha, sitt mitt raġel li ġew warajh minn Gatt, għaddew minn quddiem is-sultan.

19 Imbaghad is-sultan qal lil Ittaj, il-Gitti: Ghalieq ġej int ukoll magħna? Arġa' lura, u oqghod mas-sultan: ghalieq int barrani, u eziljat.

20 Int għadek kif wasalt il-bierah; għandi jien illum niehdok tiġġiera magħna, waqt li jien immur fejn irrid? Arġa' lura, u hu mieghek lil hutek: it-tjieba u s-sewwa jkunu mieghek!

21 U Ittaj wieġeb lis-sultan, u qal: Daqs kemm hu haj il-Mulej, u daqs kemm hu haj is-sultan, sgur li f'kull post li jkun sidi s-sultan, sew f'mewt u sew f'hajja, sgur hemm ikun il-qaddej tieghek.

22 U David qal lil Ittaj: Mur u għaddi. U Ittaj, il-Gitti, għadda, u l-irġiel kollha tieghu, u ż-żgħar kollha li kienu miegħu.

23 U l-pajjiż kollu kien jibki b'lehen qawwi, hu u għaddej il-poplu kollu: is-sultan ukoll qasam wied Kedron, u l-poplu kollu qasam, lejn it-triq tad-deżert.

24 Issa, ara, ġie wkoll Sadoq, u l-Leviti kollha kienu miegħu, jerfġu l-arka tal-għaqda t'Alla: u niżzlu l-arka t'Alla; u

Abjatar tala' sakemm temm il-poplu jghaddi mill-belt.

25 U s-sultan qal lil Sadoq: Arġa' hu l-arka t'Alla l-belt: jekk jien insib hniena f'ghajnejn il-Mulej, jargħa' jġibni, u jurini sew lilha, u sew l-aghmara tieghu.

26 Izda jekk iġid hekk: Int ma toġġobnix; ara, hawn jien, ha jagħmilli dak li jidhirlu tajjeb.

27 Qal ukoll is-sultan lil Sadoq, il-qassis: Tifhem? Arġa' lura lejn il-belt bis-sliem, biż-żewġ uliedek miegħek, Ahimaghas, ibnek, u Gonatan, bin Abjatar.

28 Ara, jien niddawwar fil-witat tad-deżert, sakemm tasalli xi aħbar minn għandkom.

29 Sadoq u Abjatar għalhekk reġġu hadu lura l-arka t'Alla Gerusalem: u baqqu hemm.

30 U David tala' l-gholja taz-Żebbuġ, u beka hu u tiela', u kellu rasu mgħottija, u mar hafi: u l-poplu kollu li kien miegħu għatta kull wiehed rasu, u telghu, jibku huma u sejrjn.

31 Issa xi hadd qal lil David, qallu: Ahitofel hu fost dawk li ikkonfossaw ma' Absalom. U David qal: O Mulej, nitolbok, aghmel li l-parir ta' Ahitofel jinbidel fi bluha.

32 U ġara, xhin David wasal fuq il-quċcata tal-gholja, fejn ta' qima lil Alla, ara, Husaj, l-Araki, ġie jiltaqa' miegħu, b'libstu mċarrta, u t-trab fuq rasu:

33 U David qallu: Jekk tghaddi miegħi, tkun pis għalija.

34 Izda jekk tmur lura lejn il-belt, u tghid lil Absalom: Jien inkun il-qaddej tiegħek, o sultan; bħalma jien kont qaddej ta' missierek fi-impghoddi, hekk inkun qaddej tiegħek. Imbagħad tkun tista' thassarli l-parir ta' Ahitofel.

35 U m'għandikx hemm miegħek lil Sadoq u lil Abjatar, il-qassisin? Għalhekk kulma tisma' minn dar is-sultan, għarrfu lil Sadoq u lil Abjatar, il-qassisin.

36 Ara, għandhom magħhom iż-żewġ uliedhom, Ahimaghas, bin Sadoq, u Gonatan, bin Abjatar; u magħhom tibagħtuli kulma tistgħu tisimghu.

37 Hekk Husaj, il-habib ta' David, wasal il-belt, u Absalom dahal Gerusalem.

16 U xhin David għadda ftit aktar bġhid mill-quċcata tal-gholja, ara, Siba, il-qaddej ta' Mefiboset, iltaqa' miegħu, b'żewġ hmir mixdudin, u fuqhom mitejn hobża, u mitt għanqud żbib, mitt frotta mwahħra, u ġarra nbid.

2 U s-sultan qal lil Siba: Għalfejn dawn? U Siba qal: Il-hmir għan-nies ta' dar is-sultan biex jirkbu, u l-hobż u l-frott l-imwahħhar għaž-żgħażaġ biex jieklu; u l-inbid biex min ikun għeja fid-deżert jixrob.

3 U s-sultan qal: U fejn hu bin sidek? U Siba qal lis-sultan: Ara, qieghed Gerusalem: għax qal: Illum dar Izrael troddli dar missieri.

4 U s-sultan qal lil Siba: Ara, kulma għandu Mefiboset hu tiegħek. U Siba qal: Immur quddiemek: hallini nsib hniena f'ghajnejk, o sidi, sultan.

5 U xhin is-sultan David wasal Bahurim, ara, johroġ minn hemm raġel tal-familja ta' dar Sawl, jismu Simghi, bin Gera: hareġ jidgħi l-hin kollu hu u ġej.

6 U waddab ġebel għal David, u għall-qaddejjja kollha tas-sultan David: u l-poplu kollu, u r-rgiel ta' hila kollha kienu fuq il-lemin u x-xellug tieghu.

7 U hekk qal Simghi hu u jidgħi: Itlaq, itlaq, o raġel tad-dmija! o raġel xel-lerat!

8 Il-Mulej raddlek id-demm kollu ta' dar Sawl, li fioku int saltant; u l-Mulej ta s-saltna f'id Absalom, ibnek: u, ara, int inqadbt fid-hsara tiegħek, għax int raġel tad-dmija.

9 Qal imbagħad Abisaj, bin Sarwija, lis-sultan: Għaliex jishet dal-kelb mejjet lil sidi s-sultan? Ha nġhaddi, nitolbok, u nehodlu rasu.

10 U s-sultan qal: X'għandi naqsam magħkom, o wlied Sarwija? Halluh jishet, għax qallu l-Mulej: Ishet lil David. Min jista' jgħid: Għax tagħmel int hekk?

11 U David qal lil Abisaj, u lill-qaddejjja tiegħu kollha: Ara, ibni, li hareġ minni, irid inehhili hajti: kemm aktar mela, issa, dan il-Benjamin? Erhulu, u halluh jishet; għax il-Mulej qallu.

12 Għandu mnejn il-Mulej ihares lejn hemmi, u jroddli l-Mulej il-ġid minflok is-saħta tiegħu ta' llum.

13 U David u n-nies tiegħu baqqu jimxu; u Simghi kien miexi maġenb il-gholja, quddiem David, miexi u jishet, u jwaddab il-ġebel għal quddiemu, u jitfa' t-trab.

14 U s-sultan, u l-poplu kollu li kien miegħu, ġew għajjenin, u striehu hemm.

15 U Absalom, u r-rgiel kollha ta' Izrael, dahlu Gerusalem, u Ahitofel miegħu.

16 U ġara, malli Husaj, l-Araki, il-habib ta' David, ġie għand Absalom, illi Husaj qal lil Absalom: Viva s-sultan! Viva s-sultan!

17 U Absalom qal lil Husaj: Din hi mħabbtek lejn habibek? Għax ma mortx ma habibek?

18 U Husaj qal lil Absalom: Le! Jien inkun ta' min il-Mulej, u dan il-poplu, u n-nies kollha ta' Izrael hatru; u miegħu noqgħod.

19 U mbagħad, lil min qieghed naqdi jien? Mhux lil ibnu għandi naqdi jien? Bhal ma qdejt lil missierek, hekk naqdi lilek.

20 Imbaghad Absalom qal lil Ahitofel: Ftiehmu bejnielkom x'naghmlu.

21 U Ahitofel qal lil Absalom: Idhol ghand il-konkubini ta' missierek, li halla biex iharso d-dar; u Izrael kollu jisma' li int mistkerrah minn missierek: imbaghad idejn kull min hu mieghek jissahhu.

22 U waqqfu tinda lil Absalom fuq is-setah; u Absalom dahal ghand il-konkubini ta' missieru f'ghajnejn Izrael kollu.

23 U l-parir ta' Ahitofel, li kien jaghti dak iż-żmien, kien bhalkieku min jistaqsi l-kelma t'Alla: hekk kien il-parir kollu ta' Ahitofel kemm ghal David, u kemm ghal Absalom.

17 Barra minn dan, Ahitofel qal lil Absalom. Ha naghzel issa tnax-il elf raġel, u nqum u naghmel ghal wara David dal-lejl:

2 U nasal fuqu kif ikun ghajjin u idejh merhijin, u nwerwru: u l-poplu kollu li hu mieghu jahrab; u jien nidrob is-sultan wahdu:

3 U ngib lura l-poplu kollu ghandek: li kulhadd jarga' lura jiddependi mir-raġel li int qieghead tftitex; imbaghad il-poplu kollu jkun fis-sliem.

4 U dal-kliem ghoġob lil Absalom, u lix-xjuh kollha ta' Izrael.

5 Imbaghad Absalom qal: Sejhu wkoll lil Husaj, l-Araki, biex nisimghu x'ighid hu wkoll.

6 U xhin wasal Husaj ghand Absalom, Absalom kellmu, qallu: Ahitofel qal hekk: naghmlu kif qal? Jekk le; tkellem int.

7 Wieġeb Husaj lil Absalom: Il-parir li ta Ahitofel mhux tajjeb did-darba.

8 U Husaj zied ighid: Inti tafu lil missierek u l-irġiel tieghu, li huma nies qalbeni u horox, bhall orsa li serqulha l-frieh fir-raba': u missierek gwerrier, u ma jghaddix il-lejl mal-poplu.

9 Ara, bhall issa hu mohbi f'xi hofra, jew f'xi post iehor: u jigri, jekk fil-bidu jaqa' xi hadd mill-poplu, illi kull min jisma' jghid: Hemm taqtigha fost il-poplu ta' wara Absalom.

10 U mqar l-aktar raġel ta' hila, li qalbu bhall qalb ta' ljun, jintreha ghal-kollox: ghax Izrael kollu jaf li missierek raġel qalbieni, u dawk li hemm mieghu huma rġiel ta' hila.

11 Ghalhekk, jien naghti parir li Izrael jingama' kollu mieghek, minn Dan sa Bir-Saba', kotra daqs ir-ramel ta' xatt il-bahar, u li tmur int stess ghat-taqbida.

12 Hekk naslu fuqu f'xi post li fih jinsab, u nintefghu fuqu, bhall ma taqa' n-nida fuq l-art: u ma nhallu lil hadd, u la minnu u la mir-rġiel kollha li hemm mieghu.

13 U jekk jingabar f'xi belt, imbaghad

Izrael kollu jġib il-hbula ghal dik il-belt, u nkarkruha sal-wied, sa ma tibqa' hemm lanqas żrara wahda.

14 U Absalom, u r-rġiel kollha ta' Izrael qalu: Il-parir ta' Husaj, l-Araki, ahjar mill-parir ta' Ahitofel. Ghax il-Mulej ried ixejjen il-parir tajjeb ta' Ahitofel, biex il-Mulej iġib il-hsara fuq Absalom.

15 Imbaghad Husaj qal lil Sadoq u lil Abjatar, il-qassisin: Din u din il-fehma li ta Ahitofel lil Absalom u lix-xjuh ta' Izrael: u din u din il-fehma li tajt jien.

16 Issa, ghalhekk, ibaghtu malajr gharrfu lil David, billi tghidulu: La toqghodx dal-lejl fil-witat tad-deżert, izda ghaddi malajr; li ma jinbalax is-sultan, u l-poplu kollu li hemm mieghu.

17 Issa Gonatan u Ahimaghas kienu joqoghdu hdejn Ghajn-Rogel; u qaddejja kienet tmur tghidilhom, biex huma jmorru jghidu lis-sultan David, ghax ma kinux jistghu jidhru dehlin il-belt.

18 Izda tifel rahom, u gharraf lil Absalom: izda huma t-tnejn telqu malajr, u dahlu Bahurim f'dar ta' raġel, li kellu bir fil-bitha tieghu; u nizlu fih.

19 U l-mara qabdet u firxet ghata fuq fomm il-bir, u xehtet fuqha qamh imherreż; u hekk hadd ma kien jaf xejn.

20 U xhin il-qaddejja ta' Absalom gew ghand il-mara d-dar, qalu: Fejn hu Ahimaghas u Gonatan? U l-mara wegbit-hom: Ghaddew il-moghdija ta' l-ilma. U meta fitxuhom u ma sabuhomx, regghu lejn Gerusalem.

21 U ġara, wara li telqu, illi telghu mill-bir, u marru jgharrfu lis-sultan David, u qalu lil David: Qumu, u ghaddu malajr ix-xmara, ghax dan hu l-parir li ta Ahitofel fuqkom.

22 Imbaghad David qam, u l-poplu kollu li kien mieghu, u qasmu l-Gurdan: mas-sebh lanqas wiehed ma kien baqa' minnhom li ma qasamx il-Gurdan.

23 U xhin Ahitofel ra li ma qaghdux ghall-parir tieghu, xedd il-hmar tieghu, u qam, u telaq lejn daru, f'beltu, u qieghead flokhom hwejjeg daru, u tghallaq, u miet, u kien midfun f'qabar missieru.

24 Imbaghad David wasal Mahanajm. U Absalom qasam il-Gurdan, hu u r-rġiel kollha ta' Izrael mieghu.

25 U Absalom qieghead lil Ghamasa fuq l-ezerctu flok Gowab. Issa Ghamasa kien bin raġel, jismu Itra, Izraeli, li kien iżzewweg ma' Abigal, bint Nahas, oht Sarwija, om Gowab.

26 U Izrael u Absalom waqqfu l-kamp f'art Gilghad.

27 U ġara, xhin David wasal Mahanajm, illi Sobi, bin Nahas, minn Rabba ta' wlied Ghammon, u Makir, bin Ghammijel, minn Lodebar, u Barzellaj, il-Gilghadi, minn Rogelim.

28 Gibulu sodod, u bwieqi, u borom

tal-fuhhar, u qamh, u xghir, u dqiq, u qamh ingaljat, u ful, u ghads, u žrieragh ingaljati,

29 U ghasel, u žibda, u nghanġ, u ġbejniet tal-baqar, ghal David, u ghan-nies li kienu mieghu, biex jieklu; ghax qalu: Il-poplu bil-ġuh, u ghajjen, u bil-ghatx, fid-dezert.

18 U David ghadd in-nies li kellu mieghu, u qieghed fuqhom kaptani ta' l-eluf, u kaptani tal-mijiet.

2 U David hareġ l-eżerċitu fi tlieta: terz f'idejn Gowab, terz f'idejn Abisaj, bin Sarwija, hu Gowab, u terz f'idejn Ittaj, il-Gitti. U s-sultan qal lill-poplu: Jien irrid nohroġ maghkom ukoll!

3 Izda l-poplu qal: Ma tohroġx: ghax jekk ahna naharbu, ma jhabbtux mohhhom bina, imqar jekk immutu nofsna, ma jhabbtux mohhhom bina. Izda int tiswa daqs ghaxart elef minna: ghalhekk issa ahjar li toqghod il-belt biex tghinna.

4 U s-sultan qalilhom: Dak li jidhrilkom tajjeb jien naghmlu. U qaghad is-sultan wieqaf ma' ġenb il-bieb, u l-poplu kollu hareġ mija, mija, u elf, elf.

5 U s-sultan ikkmanda lil Gowab, lil Abisaj, u lil Ittaj, qalilhom: Ibzgħuli għat-fifel minhabba fija! U l-poplu kollu sama' hu u jikkmanda s-sultan lill-kaptani fuq Absalom.

6 Hekk il-poplu hareġ fir-raba' jilqa' lil Izrael: u t-taqbida saret fil-masgar ta' Efrajm;

7 Fejn il-poplu ta' Izrael kien meġhlab quddiem il-qaddejja ta' David, u hemm kien hemm taqtigħa kbira dak in-nhar: ta' ghoxrin elf raġel.

8 U t-taqbida xterdet fuq wiċċ il-pajjiż kollu: u l-masgar dak in-nhar bala' aktar nies milli bala' is-sejġ.

9 U Absalom intaqa' mal-qaddejja ta' David. U Absalom kien rieqeb fuq bagħal, u l-baġħal dahal taht il-friegħi mdahhlin f'xulxin ta' balluta kbira, u qabdet rasu mal-balluta, u baqa' mdendel bejn sema u art, u l-baġħal li kellu tahtu baqa' sejjer.

10 U wiehed raġel ra dan, u għarraf lil Gowab, u qal: Ara, rajt lil Absalom imdendel mal-balluta.

11 U Gowab qal lir-raġel li tah l-aħbar: Kif, rajtu? U ghax ma wahhaltux hemm ma' l-art? U jien kont naghtik ghaxar bċeġċ tal-fidda, u ħziem.

12 U r-raġel qal lil Gowab: Lanqas kieku wzintli f'qieġħ idi elf biċċa tal-fidda ma kont immid idi fuq bin is-sultan: ghax fejn nisimgħuh ahna, is-sultan ordna lilek, u lil Abisaj, u lil Ittaj, billi qal: Ara li hadd ma jmiss liż-zagħżuġ Absalom.

13 U kieku jien hdmiet bil-ħzunija kontra hajtu (u xejn m'hu mohbi għas-sultan) int stess kont tkun kontra tiegħi.

14 Imbagħad Gowab qal: Ma rridx nahli hin miegħek hekk. Imbagħad ha tliet vleġġ f'idu u wahhalhom f'qalb Absalom, kif kien għadu haj f'nofs il-balluta.

15 U ghaxar zġħazġħ, refieġħa ta' l-armi ta' Gowab, ingemghu madwaru, u darbu lil Absalom, u qatluh.

16 U Gowab daqq it-tromba, u raġa' l-poplu lura mill-ġiri wara Izrael: ghax Gowab żamm il-poplu.

17 U hadu lil Absalom, u tefgħuh f'ħofra kbira fil-masgar, u waqqfu fuqu gods ġebel: u Izrael kollu harab, kull wiehed lejn it-tinda tiegħu.

18 U Absalom f'ħajtu kien qabad u waqqaf għalih plier, li hemm f'wied is-sultan; ghax qal: M'għandix iben biex ifakkar ismi: u semma l-plier b'ismu: u għadhom isejhulu sa llum il-plier ta' Absalom.

19 Imbagħad qal Ahimagħas, bin Sadoq: Ħa niġri issa, u niehu l-aħbar lis-sultan, li l-Mulej għamillu haqq mill-ghedewwa tiegħu.

20 U Gowab qallu: Int ma tmurx bl-aħbar illum, izda tmur bl-aħbar jum ieħor: izda llum ma tmur bl-ebda aħbar, ghax bin is-sultan miet.

21 U Gowab qal lill-Kusi: Mur, għarraf lis-sultan x'rajt. U l-Kusi miel quddiem Gowab, u telaq jiġri.

22 Imbagħad Ahimagħas, bin Sadoq, zied iġħid lil Gowab: Ikun x'ikun, irrid niġri jien ukoll wara l-Kusi. U qal Gowab: Għaliex trid tiġri int, ibni, ladarba m'għandikx qieġħ mill-aħbar?

23 Izda jkun x'ikun, irrid niġri, qal hu: U l-ieħor qallu: Iġri. Imbagħad Ahimagħas telaq jiġri mit-triq tal-wita, u għadda lill-Kusi.

24 Issa David kien qieghed bil-qieghda bejn iż-żewġt iwbiew: u l-ghassies tala' fuq is-setaħ tal-bieb, fuq is-sur, u rafa' ghajnejh, u hares, u, ara, raġel ġej jiġri wahdu.

25 U l-ghassies ghajjat, u qal lis-sultan. U s-sultan qal: Jekk wahdu, hbar tajba f'fommu. U r-raġel aktar ma jiġri, aktar beda joqrob.

26 U l-ghassies ra raġel ieħor jiġri: u l-ghassies sejjah lill-bewwieb, u qal: Ara, raġel ieħor ġej jiġri wahdu. U s-sultan qal: Hu wkoll qieghed iġib aħbar tajba.

27 U l-ghassies qal: Jien nahseb li l-ġiri ta' l-ewwel wiehed hu bhall-ġiri ta' Ahimagħas, bin Sadoq. U s-sultan qal: Raġel tajjeb dan, u ġej b'aħbar tajba.

28 U Ahimagħas ghajjat, u qal lis-sultan: Sliem! u miel quddiem is-sultan b'wiċċu fl-art, u qal: Imbieriek il-Mulej, Alla tiegħek, li reħa n-nies li refgħu idejhom fuq sidi s-sultan.

29 U s-sultan qal: Hux tajjeb iż-zagħżuġ Absalom? U wieġeb Ahimagħas: Xhin Gowab baġħat il-qaddej tas-sultan,

u lili l-qaddej tieghek, rajt ghagha kbira, izda ma kontx naf x' inhi.

30 U s-sultan qallu: Dur, u oqghod hawn. U dar, u qaghad hemm.

31 U, ara, il-Kusi wasal; u l-Kusi qal: Ha jiehu ahbar tajba sidi s-sultan: ghax il-Mulej illum ghamillek haqq minn dawk kollha li qamu ghalik.

32 U s-sultan qal lill-Kusi: Hux tajjeb iż-zaghžugh Absalom? U l-Kusi wiegheb: Ha jkunu bhaż-zaghžugh l-eghdewwa ta' sidi, is-sultan, u dawk kollha li qamu ghalik biex jaghmulek hsara.

33 U s-sultan taghtu roghda, u tala' fil-ghorfa ta' fuq il-bieb, u nfexx jibki: u hu u jimxi qal: Ibni Absalom! Ibni! Ibni Absalom! Mhux li mitt jien flokok! Absalom, ibni, ibni!

19 U qalu lil Gowab: Ara, is-sultan qiegħed jibki u jagħmel il-vistu għal Absalom.

2 U r-rebħa dak in-nhar inbidlet f'vistu għall-poplu kollu: ghax sama' l-poplu dak in-nhar min ighid kif is-sultan kien imgholli għal ibnu.

3 U l-poplu daħal il-belt bħal halliel dak in-nhar, bħal ma jagħmlu nies iregħxin meta jaharbu mit-taqbida.

4 Izda s-sultan satar wiċċu, u s-sultan għajjat b'lehen qawwi: Ibni Absalom! Absalom, ibni, ibni!

5 U Gowab daħal għand is-sultan id-dar, u qal: Regħixt illum wiċċ il-qaddejja tieghek kollha, li llum salvawlek ħajtek, u l-ħajja tas-subjien u tal-bniet tieghek, u l-ħajja tan-nisa tieghek, u l-ħajja tal-konkubini tieghek;

6 Ghax int thobb l-eghdewwa tieghek, u tobghod lil ħbiebek. Ghax int urejt illum, li m'huma xejn għalik la l-kaptani u lanqas il-qaddejja: ghax illum nara tajjeb illi kieku Absalom għadu ħaj, u ahna koll mejtin illum, dan kien ikun sewwa f'għajnejk.

7 Għalhekk issa qum, ohroġ, u tkellem għal qalb il-qaddejja tieghek: ghax nahlef bil-Mulej, li jekk ma toħroġx, ma jibqax wieħed mieghek dal-lej! u dan ikun għalik agharr mill-hsara kollha li ġiet fuqek min zghożitek sallum.

8 Imbagħad is-sultan qam, u qagħad fil-bieb. U ħabbru lill-poplu kollu, billi qalu: Ara, is-sultan qiegħed fil-bieb. U l-poplu kollu ġie quddiem is-sultan: ghax Izrael kien ħarab, kulħadd lejn it-tinda tiegħu.

9 U l-poplu kollu kien jiggieled fit-tribujiet kollha ta' Izrael, billi jghid: Is-sultan helisna minn id l-eghdewwa tagħna, u fdiena minn id il-Filistin; u issa ħarab mill-pajjiż minħabba Absalom.

10 U Absalom, li dliknieħ biex isaltan fuqna, miet fit-taqbida. Għalhekk, issa,

għaliex m'intomx tghidu kelma biex iġġibu lura s-sultan?

11 U s-sultan David baġħad iġħid lil Sadoq u lil Abjatar, il-qassisin: Kellmu lix-xjuħ ta' Guda, għidulhom: Għaliex intom l-aħħar biex iġġibu lura s-sultan lejn daru, ladarba l-kelma ta' Izrael kollu waslet sa għand is-sultan, u sa għand daru?

12 Intom ħuti, intom għadmi u laħmi: għaliex mela intom l-aħħar biex iġġibu lura s-sultan?

13 U għidu lil Għamasa: Mhux għadmi, u laħmi int? Alla jagħmilli hekk, u aktar minn hekk ukoll jekk ma ssirx kap ta' l-eżerċtu għal dejjem quddiem flok Gowab.

14 U hekk dawwar qalb ir-rġiel kollha ta' Guda, bħal qalb ta' raġel wieħed; u baġħtu jghidu lis-sultan: Arġa' eġja int, u l-qaddejja tieghek kollha.

15 U s-sultan raġa' mar lura, u wasal il-Gurdan. U Guda wasal Gilgal, biex imur jilqa' s-sultan, u jgħaddi s-sultan mill-Gurdan.

16 U Simġhi, bin Gera, il-Benjamini, li kien minn Bahurim, għaġġel u nizel mar-rġiel ta' Guda biex jiltaqa' mas-sultan David.

17 U kien hemm elf raġel minn Benjamin miegħu, u Siba l-qaddej ta' dar Sawl, u l-ħmistax-il tifel tiegħu u l-ghoxrin qaddej tiegħu miegħu; u qasmu l-Gurdan qabel is-sultan.

18 U ċ-ċattra, li kellha tghaddi lin-nies ta' dar is-sultan, u tagħmel dak li s-sultan kien jidħirlu tajjeb, kienet taqsam ix-xmara. U Simġhi, bin Gera, inxehet quddiem is-sultan, xhin kien sa jgħaddi l-Gurdan;

19 U qal lis-sultan: Halli sidi ma jghoddlix il-ħtija, u la tiftakarx f'dak li l-qaddej tieghek għamel ħażin dak inhar li sidi, is-sultan, ħareġ minn Ġerusalem, biex is-sultan jahseb fih.

20 Ghax il-qaddej tieghek jaf li jien dnibt: għalhekk, ara, jien ġejt illum l-ewwel fost dar Guzepp kollha, biex ninzel nilqa' lil sidi, is-sultan.

21 Izda Abisaj, bin Sarwija, wiegheb u qal: M'għandux Simġhi jieħu l-mewt talli seħet il-midluk tal-Mulej?

22 U David qal: X'għandi naqsam magħkom, ja wlied Sarwija, biex illum tkunu l-eghdewwa tiegħi? Għandu llum jinqatel xi hadd f'Izrael? Jaqaw ma nafx jien illum li jien sultan fuq Izrael?

23 Għalhekk is-sultan qal lil Simġhi: Int ma tmutek. U ħalifu s-sultan.

24 U Mefiboset, bin Sawl, nizel jilqa' lis-sultan; u la kien naddaf riġlejh u lanqas rikem il-leħja, u ma kienx ħasel ħweġu, minn dak in-nhar li telaq is-sultan, sa dak in-nhar li raġa' ġie bis-sliem.

25 U gara, meta ġie Ġerusalem biex

jilqa' s-sultan, illi s-sultan qallu: Ghala ma ġejtx miegħi, Mefiboset?

26 U wieġeb: O Sidi, sultan, il-qaddej tiegħi qarraq bija; għax il-qaddej tiegħek qal: Insarraġ il-hmara għaliġa biex nirkebb fuqha, u mmur mas-sultan; għax il-qaddej tiegħek zopp.

27 Izda hu qasqas fuq il-qaddej tiegħek ma' sidi, is-sultan; imma sidi, is-sultan, hu anġlu t'Alla: aghmel, mela, dak li hu tajjeb f'għajnejk.

28 Għax nies dar missieri kollha ma kien jisthokqilhom mis-sultan, sidi, hlief il-mewt: u madankollu int qegħdid il-qaddej tiegħek fost dawk li jieklu fuq il-mejda tiegħek. U x'jedd għad għandi jien li nġhajjat iżjed lis-sultan?

29 U s-sultan qallu: Għalfejn titkellem iżjed fuqek? Jien għidt: Int u Siba taqsmu l-art.

30 U Mefiboset qal lis-sultan: Iva, ha jehodha kollha, ladarba sidi, is-sultan, raġi ġie bis-sliem f'daru.

31 U Barzellaj, il-Gilgħadi, nizej minn Rogelim; u mar lejn il-Gurđan mas-sultan, biex iġhaddih fuq il-Gurđan.

32 Issa Barzellaj kien raġel xih hafna, kellu tmenin sena: u kien ta l-ikel lis-sultan meta kien Mahanajm; għax kien raġel għani wisq.

33 U s-sultan qal lil Barzellaj: Għaddi miegħi, u nitimgħek miegħi f'Gerusalem.

34 U Barzellaj qal lis-sultan: Kemm baqagħli hajja biex nitla' mas-sultan Gerusalem?

35 Illum għandi tmenin sena: nista' nagħraf jien bejn it-tajjeb u l-hazin? Jista' jtiegħem il-qaddej tiegħek dak li niekol jew li nixrob? nista' jien nisma' iżjed lehen ir-rgiel u n-nisa jghannu? Għaliex, mela, il-qaddej tiegħek għandu jkun pis għal sidi is-sultan?

36 Il-qaddej tiegħek jaqsam għal ftit il-Gurđan mas-sultan: u għaliex is-sultan għandu jhallasni b'dal-hlas?

37 Ha jarga' lura l-qaddej tiegħek, nitobok, biex immut f'belti, u nindifen hdejn il-qabar ta' missieri u ta' ommi. Izda ara l-qaddej tiegħek Kimham; ha jaqsam ma' sidi, is-sultan; aghmillu dak li jidhirlek tajjeb.

38 U s-sultan wieġeb: Kimham iġhaddi miegħi, u jien nagħmillu dak li jidhirlek tajjeb: u kulma trid minni, dak nagħmillek.

39 U l-poplu kollu qasam il-Gurđan. U malli qasam is-sultan, is-sultan bies lil Barzellaj, u bierku; u raġa' lura lejn daru.

40 U s-sultan għadda għal Gilgal, u Kimham mar miegħu: u l-poplu kollu ta' Guda, u nofs il-poplu wkoll ta' Izrael, għadda mas-sultan.

41 U, ara, ir-rgiel kollha ta' Izrael ġew għand is-sultan, u qalu lis-sultan: Għaliex hutna, ir-rgiel ta' Guda, hatfuk, u għaddew

is-sultan, u lil daru, u n-nies ta' David kollha miegħu, mill-Gurđan?

42 U l-irġiel kollha ta' Guda wieġbu lill-irġiel ta' Izrael: Għax is-sultan qaribna: għaliex mela intom imġhaddbin għal daqshekk? Kilna xi haġa u halsilna s-sultan? jew tagħna xi għotja?

43 U l-irġiel ta' Izrael wieġbu lill-irġiel ta' Guda, u qalu: Ahna għandna għaxar ishma mis-sultan, u għandna wkoll iżjed dritt għal David minnkom: għaliex mela mxejtu magħna hazin? Mhux il-parir tagħna kien l-ewwel biex ingibu lura s-sultan? U kliem l-irġiel ta' Guda kien aktar iebes minn kliem l-irġiel ta' Izrael.

20 U nzerta kien hemm raġel mill-agharr, jismu Siba, bin Bikri, Benjamini: daqq it-tromba, u qal: M'għandniex sehem ma' David, lanqas għandna wirt ma' bin Gessi: kulhadd lejn it-tinda tiegħu, o Izrael.

2 Hekk infirdu l-irġiel kollha ta' Izrael minn ma' David għal ma' Siba, bin Bikri: imma l-irġiel ta' Guda baqgħu mqabbdin mas-sultan tagħhom, mill-Gurđan sa Gerusalem.

3 U David dahal f'daru Gerusalem; u s-sultan ha l-għaxar nisa, il-konkubini tiegħu, li kien halla biex iħarsu d-dar, u għalaqhom f'dar tal-għassa, u kien jagħti-hom jieklu, izda qatt ma dahal lejhom. U baqgħu magħluqin sa jum mewthom, iġixu bħal romol.

4 Imbagħad is-sultan qal lil Ghamasa: Iġmagħli l-irġiel kollha ta' Guda fi tlitt ijiem, u qis li tkun hawn.

5 Hekk Ghamasa mar jiġma' l-irġiel ta' Guda: izda dam aktar miż-zmien li tah is-sultan.

6 U David qal lil Abisaj: Issa Siba, bin Bikri, jagħmlilna hsara aktar minn Absalom: hu issa l-qaddejja ta' sidek, u aghmel għal warajh, li ma jsibx għalih bliet bis-swar, u jahrab minn għajnejna.

7 U harġu għal warajh l-irġiel ta' Gowab, u l-Keretin, u l-Peletin, u l-irġiel l-aktar ta' hila: u harġu minn Gerusalem, biex imorru għal wara Siba, bin Bikri.

8 Xhin kienu hdejn il-hagra l-kbira, li hemm Gibghon, Ghamasa ġie quddiem-hom. Issa Gowab kien liebes libsa ta' gwerrier, u fuqha kellu hziem b'seif fil-għant tiegħu meħmuż ma' qaddu; u fil-waqt li Gowab kien miexi 'l quddiem, is-sejf waqa'.

9 U Gowab qal lil Ghamasa: Intix tajjeb, hi? U Gowab qabad lil Ghamasa mil-lehja b'idu l-leminija biex ibusu.

10 Izda Ghamasa ma qagħadx attent għas-sejf li kien f'id Gowab: u Gowab darbu bih f'zaqqu, u xerridlu msarnu fl-art, u ma raġax tah daqqa oħra: u miet.

Imbaghad Gowab u Abisaj, huh, telqu ghal wara Siba', bin Bikri.

11 U wiehed mill-irgiel ta' Gowab qaghad hdejh, u qal: Min ihobb lil Gowab, u min hu ghal David, ha jmur wara Gowab.

12 U Ghamasa kien imgharghar fidemm f'nofs it-triq. U xhin ir-raġel ra li l-poplu kollu kien jieqaf, warrab lil Ghamasa mit-triq f'għalqa, u xeħet biċċa hwejġ fuqu, xhin ra li kull min kien jasal hdejh kien jieqaf.

13 Wara li kien imneħhi mit-triq, mar kulhadd wara Gowab, biex jiġru wara Siba, bin Bikri.

14 U Siba għadda mit-tribujiet kollha ta' Izrael lejn Abel, u Bet-Maghka, u l-Beretin kollha; u nġemghu, u marru wkoll warajh.

15 U ġew, u assedjawn f'Abel ta' Bet-Maghka, u tellghu borg mal-belt, li kien jahkem is-sur; u l-poplu kollu li kien ma' Gowab kien jaghti fuq is-sur biex iġarrfu.

16 Imbaghad mara ta' deħen għajtet mill-belt: Isimghu, isimghu! għidu, nitlobkom, lil Gowab: Ersaq 'l hawn ha nkellmek.

17 U xhin resaq lejha, qalet il-mara: Inti Gowab? Wieġeb: Jien hu. Imbaghad il-mara qaltu: Isma' kelmet il-qaddejja tiegħek. U qal: Qiegħed nisma'.

18 Imbaghad tkellmet, qalet: Kienu jghidu dari: Ha jieħdu parir f'Abel: u hekk kienu jtemmu l-ġlieda.

19 Abel hi wahda minn dawħ il-bliet li l-aktar jhobbu s-sliem u l-aktar fidili f'Izrael. Int qiegħed tfttex li teqred belt li hi omm f'Izrael. Għaliex trid teqred wirt il-Mulej?

20 U Gowab wieġeb u qal: Barra minni! Barra minni! Jien ma rridx u la nibla' u la neqred!

21 Mhux hekk il-biċċa. Izda raġel minn art il-ġholjiet ta' Efrajm, Siba, bin Bikri, rafa' idu għas-sultan, għal David. Aġhtuni lilu wahdu, u jien nitlaq minn quddiem il-belt. U l-mara qalet lil Gowab: Ara, rasu sa tintefagħlek minn fuq is-sur.

22 Imbaghad il-mara marret għand il-poplu kollu bil-għaqal tagħha. U qatghu ras Siba, bin Bikri, u tefghuha lil Gowab. U daqq it-tromba, u tferrxu minn madwar il-belt, kulhadd lejn it-tinda tiegħu. U Gowab raġa' lura għand is-sultan f'Gerusalem.

23 Issa Gowab kien fuq l-eżerċtu kollu ta' Izrael: u Benajja, bin Gehojada, kien fuq il-Keretin u fuq il-Peletin:

24 U Adoram kellu f'idejh il-haraġ: u Gosafat, bin Ahilud, kien segretarju.

25 U Sewa kien kittieb: u Sadoq u Abjatar qassisin:

26 U Ghira, il-Gajri, kien ukoll qassis ta' David.

21 Imbaghad kien hemm l-ghaks fi żmien David għal tliet snin, sena wara sena; u David fittex wiċċ il-Mulej. U l-Mulej wieġeb: Dan gara minhabba Sawl, u minhabba d-dar tiegħu mċappsa bid-demm, talli qatel il-Gibghonin.

2 U s-sultan sejjah lill-Gibghonin, u qalilhom: (issa l-Gibghonin ma kinux minn ulied l-Izraelin, izda mill-bqija ta' l-Amurrin; u wlied Izrael kienu halfalhom: u Sawl fittex li joqtolhom għall-hegga li kellu għal ulied Izrael u Guda.)

3 Għalhekk David qal lill-Gibghonin: X'nagħmel għalikom? U kif jien nista' nagħmel sagriċċju tat-tpattija, biex intom tbierku wirt il-Mulej?

4 U l-Gibghonin qalulu: Ahna m'għandniex xi nġhidu ma' Sawl u ma' daru fuq fidda u deheb, u lanqas ma rridu noqtlu 'l hadd f'Izrael. Qal: Dak li tghiduli, nagħmilhulkom.

5 U wieġbu lis-sultan: Ir-raġel li temmna, u li haseb biex jeqridna, li ma nibqgħux nidhru fil-medda kollha ta' art Izrael.

6 Ha jagħtuna seba' rġiel minn uliedu, u ndendluhom quddiem il-Mulej, f'Gibgha ta' Sawl, il-maħtur tal-Mulej. U s-sultan qal: Nagħtihomlkom.

7 Izda s-sultan kellu hniena għal Mefiboset, bin Gonatan, bin Sawl, minhabba l-halfa bil-Mulej li kien hemm bejniethom, bejn David u Gonatan, bin Sawl.

8 Izda s-sultan ha ż-zewġ ulied ta' Risfa, bint Ajja, li wildithom lil Sawl: Armoni u Mefiboset; u l-hames ulied ta' Mikal, bint Sawl, li wildithom lil Ghadrjel, bin Barzellaj, il-Moholi.

9 U rhieħom f'idejn il-Gibghonin, u dendluhom fuq il-muntanja quddiem il-Mulej: u s-sebgha mietu filmikien. Kienu maqtulin fl-ewwel jiem tal-hsad, fil-bidu ta' hsad ix-xghir.

10 U Risfa, bint Ajja, hadet xkora u firxitha għaliha fuq il-blat, mill-bidu tal-hsad sakemm waqa' fuqhom l-ilma mis-sema, u ma halliex tjur tas-sema joqogħdu fuqhom bi nhar, u lanqas il-bhejjem tar-raba' bil-lejl.

11 U qalu lil David x'kienet għamlet Risfa, bint Ajja, il-konkubina ta' Sawl.

12 U David mar, u ha l-għadam ta' Sawl, u l-għadam ta' Gonatan, ibnu, minn għand ir-rgiel ta' Gabes-Gilghad, li kienu serquhom mill-misrah ta' Bet-San, fejn il-Filistin kienu dendluhom, meta l-Filistin qatlu lil Sawl f'Gilbugha:

13 U talla' minn hemm għadam Sawl, u għadam Gonatan, ibnu; u għabru l-għadam ta' dawħ li kienu mdendlin.

14 U għadam Sawl, u Gonatan, ibnu, difnuh f'art Benjamin, f'Sela, fil-qabar ta' Kis, missieru. Għamlu kulma ordna s-sultan, u wara dan Alla bired għall-pajjiż.

15 Issa l-Filistin regghu ghamlu gwerra lil Izrael; u David nizeł, u l-qaddejja mieghu, u ggieled kontra l-Filistin: u David ghejja.

16 U Isbi-Benob, li kien wiehed minn ulied l-iggant, u li l-lanza tieghu kienet tizen tliet mitt xekel tal-bronz, u li kien imhazem b'sejf gdid, haseb li joqtol lil David.

17 Izda Abisaj, bin Sarwija, qabez ghalih, u darab il-Filisti, u qatlu. Imbaghad l-irgiel ta' David halfulu, billi qalu: Int ma tohrogx izjed maghna ghall-gwerra, li ma titfex dawl Izrael.

18 U gara wara dan, illi raga' kien hemm taqbida mal-Filistin f'Gob: imbaghad Sibbekaj, il-Husaj, qatel lil Saf, li kien minn ulied l-iggant.

19 U raga' kien hemm taqbida f'Gob mal-Filistin; u Elhanan, bin Gaghar-Oregim, il-Betlehemi, qatel lil hu Goljat, il-Gitti, li kellu l-ghuda tal-lanza bhal mutwa tan-nissiega.

20 U kien hemm taqbida ohra f'Gatt, fejn kien hemm ragel twil, b'sitt iswaba f'kull id, u sitt iswaba f'kull rigel, b'kollox erbgha u ghoxrin saba'; u hu wkoll kien minn nisel l-iggant.

21 U meta ghajjar lil Izrael, Gonatan, bin Simgha, hu David, qatlu.

22 Dawn l-erbgha kienu twieldu lill-iggant f'Gatt, u waqghu b'id David, u b'id il-qaddejja tieghu.

22 U David qal lill-Mulej il-kliem ta' din l-ghanja dak in-nhar li helsu l-Mulej minn id l-eghdewwa tieghu kollha, u minn id Sawl:

2 U qal: Il-Mulej hu l-blata tieghi, u l-fortizza tieghi, u l-hellies tieghi;

3 Alla tal-blata tieghi; fih nistkenn: hu t-tarka tieghi, u l-qarn tas-salvazzjoni tieghi, it-torri gholi tieghi, u l-kenn tieghi, is-salvatur tieghi; ehlišni int mill-vjolenza.

4 Insejjah il-Mulej, li jisthoqqlu jkun imfahhar: hekk inkun meħlus mill-eghdewwa tieghi.

5 Xhin l-imwieg tal-mewt dawruni, widien ta' nies bla fejda werwruni.

6 Il-hbula ta' saltnet l-imwiet dawruni; xbiek il-mewt inqaleb fuqi.

7 Sejjajt lill-Mulej fid-dwejjaq tieghi, u lil Alla tieghi ghajjat: u leħni sama' mit-tempju tieghu, u l-ghajta tieghi dahlet sa go f'widieħ.

8 Thezhzet u trieghdet imbaghad l-art; tqanqlu u thezhzu sisien is-sema, ghax kien imghaddab.

9 Tala' mbaghad duħhan minn imnif-sejħ, u nar li jahraq minn fommju: u gamar inxteghel minnu.

10 Mejjel ukoll is-smewwiet, u nizel; u ċpar iswed kien taħt rigleħ.

11 U fuq kerubin rikeb, u tar: u deher fuq gwinhajn ir-riħ.

12 Lid-dlam ghamel aghmara madwaru, dalma ta' ilma, u shab iswed tas-smewwiet.

13 Mid-dija ta' quddiemu, gamar ta' nar inxteghel.

14 Rieghed il-Mulej mis-sema, u l-Gholi samma' leħnu.

15 U waddab il-vlegeg, u xerridhom; ghamel il-beraq, u harrabhom.

16 U deħru l-qighan tal-bahar, u sisien id-dinja nkixfu, mat-theddida tal-Mulej, man-neħha ta' nifs imnifsejħ.

17 Medd idu mill-gholi, u qabadni; ġibidni minn ilmijiet kotrana.

18 Mill-ghadu tieghi qawwi helisni, u minn dawk li bagħduni: ghax kienu b'saħħithom wisq għaliya.

19 Gew fuqi f'jum il-hemm tieghi: izda l-Mulej kien il-ghajna tieghi.

20 Fil-beraħ ukoll harigni: helisni ghax jithaxxaq bija.

21 Hallasni l-Mulej skond il-haqq tieghi: skond is-safa ta' idejja raddli.

22 Ghax jien zammejt triqat il-Mulej, u ma twarrabtx bil-hazen minn Alla tieghi.

23 Ghax l-ordinanzi kollha tieghu kienu quddiemu: u ma twarrabtx mill-istatuti tieghu.

24 Bla htija kont ukoll quddiemu, u mill-hazen tieghi harist lili nnfisi.

25 Raddli għalhekk il-Mulej skond il-haqq tieghi; skond is-safa tieghi ta' quddiem ghajnejħ.

26 Ma' min hu tajjeb, timxi tajjeb; ma' min hu bla htija, timxi bla htija.

27 Mas-safi, timxi bis-safa; u ma' min ighawweg, timxi bil-ghaqal.

28 Ghax int issalva n-nies maħqura: izda ghajnejk fuq il-kburin, biex tbaxxi-hom.

29 Ghax int il-musbieħ tieghi, o Mulej: u l-Mulej idawwal id-dlam tieghi.

30 Ghax bis-saħħa tiegħek jien negħleb qatgha suldati: u sur naqbeż bis-saħħa t'Alla tieghi.

31 Perfetta t-triq t'Alla: safja l-kelma tal-Mulej: hu tarka għal kull min jistkenn fih.

32 Ghax min hu Alla, ħlif il-Mulej? U min hu blata, ħlif Alla tagħna?

33 Alla s-saħħa u l-qawwa tieghi: hu jagħmel triqti perfetta.

34 Bħal riglejn ċerwa jagħmilli riglejja: u fuq il-gholjiet tieghi fis-sod iqegħidni.

35 Iharrigi idejja għat-taqbida, hekk li idejja jmiddu qaws tal-bronz.

36 Tajtni wkoll it-tarka tas-salvazzjoni tieghi, u l-ghajna tiegħek kabbritni.

37 Int wassajt il-passi tieghi taħti; u saqajja ma tfixklux.

38 Jien ġejt wara l-eghdewwa tieghi, u qridthom; u ma rgajtx lura qabel temmejthom.

39 U jien temmejthom, u drabthom, hekk li ma jistghux iqumu: iva, waqghu taht ringlejja.

40 Ghax int hazzimtni bis-sahha ghat-taqbida: int xhett tahti lil dawk li qamu ghalija.

41 Int geghilt ukoll l-eghdewwa tieghi jaghtuni daharhom, biex neqred lil dawk li joboghduni.

42 Harsu, imma ma kien hemm hadd min jehlishom; imqar il-Mulej, izda ma wegibhomx.

43 Imbaghad shaqthom bhat-trab ta' l-art, ghaffiġthom bhat-tajn tat-triq, u xerridthom.

44 Mill-ġhied ta' niesi hlistni, u kap il-ġnus qeghidtni: poplu li ma kontx naf jaqdni.

45 Nies barranin joqogħdu ghalija: hekk kif jisimghu bija, jisimghu minni.

46 Il-barranin jaqghu mifnija, u mwer-wra johorgu mill-fortizzi tagħhom.

47 Haj il-Mulej! Imbierka l-blata tieghi; u ha jitgholla Alla, blata tas-salvazzjoni tieghi.

48 Hu Alla li jithallas ghalija, u jrazzan il-popli tahti,

49 U li johroġni mill-eghdewwa tieghi: Iva, int terfagħni fuq dawk li qjumu ghalija: int tehlisni mir-raġel tal-vjolenza.

50 O Mulej, għalhekk infahrek fost il-ġnus; u tifhir nghanli lil ismek.

51 Hu torri ta' helsien għas-sultan tieghu, u juri tjeiba mal-midluk tieghu, ma' David, u ma' nislū għal dejjem.

23 Issa dawn huma l-ahħar kelmiet ta' David: Kelma ta' David, bin Gessi; kelma tar-raġel imġieghed fil-gholi, il-midluk ta' Alla ta' Gakobb, tas-salmista helu ta' Izrael.

2 L-Ispirtu tal-Mulej tkellem bija, u kelmtu kienet fuq ihsieni.

3 Alla ta' Izrael tkellem, il-Blata ta' Izrael qalli: Min jaħkem fuq in-nies għandu jkun ġust, jaħkem bil-biza' tal-Mulej.

4 U hu jkun bħad-dawl tas-sebh, xhin titla' x-xemx f'ghodwa bla shab, u tniibet il-haxix tari mill-art, bid-dija tagħha wara x-xita.

5 Mhix hekk dari quddiem Alla, ladarba hu għamel mieghi rabta dejiema, imhejjija f'kollox, u mharsa? Mhux hu li jnissel il-helsien tieghi kollu u kulma nixtieq?

6 Izda l-hżiena jkunu kollha kemm huma bħal xewk li jintrema, għax ma jistax jittiehed bl-id:

7 Izda min imisshom, għandu jkun armat b'hadida u għuda ta' lanza; u jinharqu għalkollox fin-nar fl-istess post.

8 Dawn huma l-ismijiet tal-qalbenin li David kellu: Goseb-Bassebah it-Takmoni, il-kbir tal-kaptani; dan kien Adino l-

Eznita: hu rafa' l-lanza tieghu għal tmin-mitt raġel, li qatilhomm f'darba wahda.

9 U warajh kien Elghazar, bin Dodo, l-Ahohi, wiehed mit-tliet qalbenin ma' David, meta haduha mal-Filistin, li nġemghu hemm għat-taqbida, u l-irġiel ta' Izrael kienu reġġhu lura:

10 Hu qam, u darab il-Filistin sakemm ghejjet idu, u wehlet idu mas-sejf: u l-Mulej għamel rebħa kbira dak in-nhar; u l-poplu baqa' sejjer warajh għall-priza biss.

11 U warajh kien Sammah, bin Agi, l-Harari. U l-Filistin inġemghu f'qatgħa, fejn kien hemm għalqa mimlija għads: u l-poplu harab mill-Filistin.

12 Izda hu waqaf f'nofs il-għalqa, iddefendiha, u qatel il-Filistin: u l-Mulej għamel rebħa kbira.

13 U tlieta minn fost it-tletin raġel il-kbar niżlu fil-bidu tal-hsad lejn David, f'għar Għadullam: u l-qatgħa tal-Filistin waqqfu l-kamp f'wied Refajim.

14 U David kien dik il-habta f'fortizza, u l-għassa tal-Filistin kienet dik il-habta f'Betlehem.

15 U David xtaq, u qal: Li kien wiehed jaghtini nixrob mill-ilma tal-bir ta' Bethlehem, li hu hdejn il-bieb!

16 U t-tliet qalbenin għaddew mill-eżerċitu tal-Filistin, u mlew l-ilma mill-bir ta' Bethlehem, li kien hdejn il-bieb, u refghuh, u ġibuh lil David: izda hu ma riedx jixrob minnu, u sawbu lill-Mulej.

17 U qal: Barra minni, o Mulej, li nagħmel dan! Dan mhux id-demm tar-ġiel li marru jissugraw hajjithom? U għalhekk ma riedx jixorbu. Dawn il-hwejjeġ għamlu t-tliet qalbenin.

18 U Abisaj, hu Gowab, bin Sarwija, kien l-aqwa fost it-tlieta. U hu xejjer il-lanza tieghu fuq tliet mija, u qatilhomm, u kellu isem daqs it-tlieta.

19 Ma kienx hu l-aktar imwegġaħ mit-tlieta? Għalhekk kien il-kmandant tagħhom; madankollu ma laħaqx wiehed mit-tlieta.

20 U Benajja, bin Ġehojada, bin raġel ta' hila, minn Qabsel, li kien għamel eghmejjeġ kbar, qatel żewġ irġiel qishom iljuni minn Mowab: u niżel ukoll u qatel il-ljun f'nofs ta' bir, f'jum ta' silġ.

21 U qatel Egizzjan, raġel għoli: u l-Egizzjan kellu lanza f'idu; izda hu niżel għalih b'hatar, u hataf il-lanza minn id l-Egizzjan, u qatlu bil-lanza tieghu stess.

22 Dawn il-hwejjeġ għamel Benajja, bin Ġehojada, u kellu isem fost it-tliet qalbenin.

23 Aktar mit-tletin kien imwegġaħ, izda ma laħaqx sat-tlieta. U David qieghdu fuq il-għassa tieghu.

24 Għaxajel, hu Gowab, kien wiehed mit-tletin; Elhanan, bin Dodo, minn Bethlehem;

25 Sammah, il-Harodi; Elika, il-Harodi;

26 Heles, il-Palti; Ghira, bin Ghikkas, minn Tekuwa;

27 Abighezer, il-Ghanatoti; Mebunnaj, il-Husaj;

28 Salmon, l-Ahohi; Maheraj, in-Netufi;

29 Heleb, bin Baghna, in-Netufi; Ittaj, bin Ribaj, minn Gibegha ta' wlied Benjamin;

30 Benajja, il-Piratuni; Hiddaj mill-widien ta' Gaghas;

31 Abi-Ghalbon, il-Gharbati; Ghazmewt, il-Bahurimi;

32 Elijahba, is-Saghalboni, minn ulied Gasen; Gonatan,

33 Sammah, il-Harari; Ahijam, bin Sarar, il-Harari;

34 Elifelet, bin Ahasbaj, bin il-Maghkati; Eligham, bin Ahitofel, il-Giloni;

35 Hesraj, il-Karmeli; Paghraj, l-Arbi;

36 Igal, bin Natan, mis-Soba; Bani, il-Gadi;

37 Selek, il-Ghammoni; Naharaj, il-Biroti, u kien jarfa' l-armi ta' Gowab, bin Sarwija;

38 Ghira, il-Ghitri; Gareb, il-Ghitri;

39 Urija, il-Hitti: b'kollox, sebgha u tletin.

24 U ghadab il-Mulej raga' xeghel ghal Izrael, u qajjem lil David ghalihom, u qal: Mur, ghodd lil Izrael u lil Guda.

2 Ghalhekk is-sultan qal lil Gowab il-kap ta' l-ezerctu, li kien mieghu: Morru issa fit-tribujiet kollha ta' Izrael, minn Dan sa Bir-Saba' u ghoddu l-poplu, biex inkun naf il-ghadd tal-poplu.

3 U Gowab qal lis-sultan: Izid issa l-Mulej, Alla tieghek, mal-poplu daqs li huma mitt darba, u ha jarawh ghajnejn sidi, is-sultan: izda ghaliex sidi, is-sultan, jiehu pja'cir jaghmel dan?

4 Izda l-kelma tas-sultan ghelbet lil Gowab, u lill-kapijiet ta' l-ezerctu. U Gowab u l-kapijiet ta' l-ezerctu hargu minn quddiem is-sultan, biex ighoddu l-poplu ta' Izrael.

5 U qasmu l-Gurdan, u waqqfu l-kamp f'Gharoer, fuq in-naha tal-lemin tal-belt li hi f'nofs il-wied ta' Gad, u lejn Gaghzer:

6 Imbaghad gew Gilghad, u fil-pajjiz ta' Tahtim-Hodxi; u waslu Dan-Gaghan, u madwar Sidon,

7 U gew il-furtizza ta' Tir, u fil-bliet kollha tal-Hiwwin, u tal-Kanghanin: u hargu lejn in-naha t'isfel ta' Guda, f'Bir-Saba'.

8 U wara li daru l-pajjiz kollu, waslu Gerusalem wara disa' xhur u ghoxrin jum.

9 U Gowab ta lis-sultan il-geghha tal-ghadd tal-poplu: u kien hemm f'Izrael

tminn mitt elf ragel ta' hila li jislet is-sejf; u r-rgiel ta' Guda kienu hames mitt elf.

10 U qalb David habbtu, wara li ghadd il-poplu: u David qal lill-Mulej: Dnibt hafna b'li ghamilt: u issa, nitlobok, o Mulej, nehhi l-hazen tal-qaddej tieghek; ghax kont bla ghaqal ghall-ahhar.

11 Ghax xhin David qam filghodu, il-kelma tal-Mulej giet ghand Gad, il-profeta, ir-raj ta' David, tghid:

12 Mur ghid lil David: Hekk ighid il-Mulej: Noffrike tliet hwejjeg; aghzel wahda minnhom, biex jien naghmillhiekk.

13 U hekk Gad mar ghand David, u gharrfu, u qallu: Jigi f'artek l-ghaks ghal seba' snin? jew tahrab ghal tliet xhur quddiem l-eghdewwa tieghek, waqt li jaghmlu ghalik? jew ikun hemm f'artek tliet ijiem pesta? Issa ahseb, u ara x'in-wiegeb lil min baghatni.

14 U David qal lil Gad: Ghandi diqa kbira: ha naqghu issa f'id il-Mulej; ghax il-hniet tieghu kbar: u ha ma naqax f'id il-bniedem.

15 U hekk il-Mulej baghat pesta fuq Izrael minn filghodu sal-hin miftiehem: u mietu mill-poplu minn Dan sa Bir-Saba', sebghin elf ragel.

16 Xhin l-anglu tal-Mulej medd idu lejn Gerusalem biex jeqidha, soghobbih il-Mulej mill-hsara, u qal lill-anglu li qered il-poplu: Bizzejjed: zomm idek. U l-anglu tal-Mulej kien hdejn l-andar ta' Arawna, il-Gebusi.

17 Imbaghad David qal lill-Mulej, xhin ra l-anglu li kien qieghead jidrob lill-poplu: Ara, jien dnibt, u jien ghamilt hazin: izda dawn in-ghag x'ghamlu? Ha tkun idek, nitlobok, kontra tieghi, u kontra dar missieri.

18 U Gad gie dak in-nhar ghand David, u qallu: Itla' waqqaf altar lill-Mulej fuq l-andar ta' Arawna, il-Gebusi.

19 U David, skond kelmet Gad, tala' bhal ma ordna l-Mulej.

20 U Arawna hares, u ra s-sultan u l-qaddejja tieghu gejjin lejh: u Arawna hareg, u miel quddiem is-sultan b'wiccu sa l-art.

21 U Arawna qal: Ghaliex gie sidi, is-sultan, ghand il-qaddej tieghu? U David qal: Biex nixtri l-andar tieghek, biex nibni altar lill-Mulej, halli tehda dil-qerda minn fuq il-poplu.

22 U Arawna qal lil David: Ha jiehu u joffri sidi s-sultan dak li jidhirlu tajjeb ghali: ara, il-gniedes ghall-offerti tal-hruq, u x-xatba u l-madmad tal-baqar ghall-hatab.

23 Kollox, o sultan, Arawna jaghti lis-sultan. U Arawna qal lis-sultan: Il-Mulej, Alla tieghek, jitghaxxaq bik.

24 U s-sultan qal lil Arawna: Le; izda nixtri minn ghandek b'kemmm jiswew: u

lanqas noffri offerti tal-hruq lill-Mulej, Alla tieghi, b'dak li ma swieli xejn. Hekk David xtara l-andar u l-gniedes b'hamsin sekel tal-fidda.

25 U David bena hemm altar lill-Mulej, u offra offerti mahruqin u sagraficcji tasliem. Hekk bired il-Mulej ghall-pajjiz, u l-qirda hdiet minn fuq Izrael.

L-Ewwel Ktieb Tas-Slaten

1 Issa s-sultan David kien xjeh, imdah-hal fiz-żmien; u kien u jghattuh bil-hwejjeg, iżda ma kiex jista' jishon.

2 Ghalhekk il-qaddejja tieghu qalulu: Ha jfittxu ghal sidi, is-sultan, zagħżugħa xebba: u ha toqghod madwaru, u ddur bih, u ha toqghod fi hdanek, biex sidi, is-sultan, jishon.

3 Fittxu ghalhekk zagħżugħa sabiha fil-pajjiz kollu ta' Izrael, u sabu lil Abisag, is-Sunamija, u gibuha għand is-sultan.

4 U ż-zagħżugħa kienet sabiha hafna, u kienet iddur bis-sultan, u taqdih: imma s-sultan ma għarafhiex b'martu.

5 Imbagħad Adonija, bin Haggit, kien jitkabbar, billi jghid: Jiena nsir sultan: u hejja għalih imriekeb u jfirsu, u hamsin raġel biex jigrū quddiemu.

6 U missieru qatt ma kien widdbu f'ghomru billi jsaqsih: Għaliex għamilt hekk? U kien ukoll raġel sabih hafna: u ommu kienet wilditu wara Absalom.

7 U kellu xi taħdit ma' Gowab, bin Sarwija, u ma' Abjatar, il-qassis: u zam-mew ma' Adonija.

8 U Sadoq il-qassis, u Benajja, bin Gəhojada, u Natan il-profeta, u Simghi, u Reghi, u r-rgiel ta' hila li kellu David, ma kinux ma' Adonija.

9 U Adonija kien jissagrafika nħaġ, u gniedes, u bhejjem smien hdejn il-ħaġra ta' Zohelet, li qieghda ma' genb Ghajn-Rogel, u stieden lil hutu kollha, ulied is-sultan, u r-rgiel kollha ta' Guda, qaddejja tas-sultan:

10 Iżda lil Natan, il-profeta, u lil Benajja, u lir-rgiel ta' hila, u lil Salamun, huh, ma stedinhomx.

11 U Natan qal lil Bat-Seba' omm Salamun: Ma smajtx int li Adonija, bin Haggit, sar sultan, u David, sidna, ma jafx?

12 Għalhekk, issa, ejja, ha nagħtik parir biex tleh lil haġtek, u l-ħajja ta' ibnek Salamun.

13 Mur u idhol għand is-sultan David, u għidlu: Mhux int, o sidi sultan, li hlift lill-qaddejja tiegħek, billi għidt: Salamun, ibnek, sgr isaltan warajja, u joqghod fuq it-tron tieghi? Għaliex, mela, sar sultan Adonija?

14 Ara, fil-waqt li tkun għadek tit-kellem hemm mas-sultan, nidhol jien ukoll warajk, u nwettaq kliemk.

15 U Bat-Seba' dahlet għand is-sultan fil-kamra tieghu: u s-sultan kien xjeh hafna, u Abisag, is-Sunamija, kienet taqdih.

16 U Bat-Seba' mietet, u sellmet lis-sultan: u qalilha s-sultan: Xi trid?

17 U qaltu: O sidi, int hlift bil-Mulej, Alla tiegħek, lill-qaddejja tiegħek, billi għidt: Salamun, ibnek, sgr isaltan warajja, u hu joqghod fuq it-tron tieghi.

18 U issa, ara, Adonija sar sultan; u issa, o sidi s-sultan, int ma tafx.

19 U issagrafika gniedes u bhejjem smien u nħaġ bil-kotra, u stieden lil ulied is-sultan kollha, u lil Abjatar, il-qassis, u lil Gowab, kap ta' l-eżerċtu: iżda lil Salamun, qaddej tiegħek, ma stidnux.

20 U issa, o sidi sultan, għajnejn Izrael kollha fuqek, biex tgħidilhom min sa joqghod fuq it-tron ta' sidi s-sultan warajh.

21 Għax inkella jigrū meta jorqod sidi s-sultan ma' missirijetu, illi jien u ibni Salamun inkunu magħduġin bhala hatjin.

22 U, ara, hi u għadha titkellem mas-sultan, Natan il-profeta dahal.

23 U għarrfu lis-sultan, qalulu: Hawn Natan, il-profeta. U xhin dahal quddiem is-sultan, miel quddiem is-sultan b'wiċċu sa l-art.

24 U Natan qal: O sidi sultan, inti għidt: Adonija jsaltan warajja, u joqghod fuq it-tron tieghi?

25 Għax illum niżel, u issagrafika gniedes, u bhejjem smien, u nħaġ bil-kotra, u stieden lil ulied is-sultan kollha, u lill-kap ta' l-eżerċtu, u lil Abjatar, il-qassis: u, ara, huma jieklu u jixorbu quddiemu, u jghidu: Viva s-sultan Adonija!

26 Iżda lili, imqar lili, il-qaddej tiegħek, u lil Sadoq, il-qassis, u lil Benajja, bin Gəhojada, u lil Salamun, qaddej tiegħek, ma stedinnix.

27 Dil-ħaġa saret minn sidi s-sultan, u ma għarraftx lill-qaddej tiegħek min sa joqghod fuq it-tron ta' sidi s-sultan warajh?

28 Imbagħad is-sultan David wieġeb u

qal: Sejhuli 'l Bat-Seba'. U dahlet quddiem is-sultan, u qaghdet quddiem is-sultan.

29 U s-sultan halef, u qal: Daqskemm hu haj il-Mulej, li helisli ruhi minn kull ghawg.

30 Sgur bhal ma hliftlek bil-Mulej, Alla ta' Izrael, u ghidt: Ibnek, Salamun, isaltan warajja, u hu joqghod fuq it-tron tieghi floki; hekk sgur naghmel illum.

31 Imbaghad Bat-Seba' mejlet wiċċha sa l-art, u sellmet lis-sultan, u qalet: Ha jghix ghal dejjem sidi s-sultan!

32 Imbaghad is-sultan David qal: Sejhuli lil Sadoq, il-qassis, u lil Natan, il-profeta, u lil Benajja, bin Gehojada. U gew quddiem is-sultan.

33 Is-sultan qalilhom ukoll: Hudu maghkom il-qaddeja ta' sidkom, u rikkbu lil Salamun, ibni, fuq il-baghla tieghi, u nizżluh Gihon:

34 U ha jidilku hemm Sadoq, il-qassis, u Natan, il-profeta, sultan fuq Izrael: u doquq intom it-tromba, u ghidu: Viva s-sultan Salamun!

35 Imbaghad titilghu warajh biex jigi u joqghod fuq it-tron tieghi, u hu jsaltan floki, ghax lilu jien ordnajt li jkun prinċep fuq Izrael u fuq Guda.

36 U Benajja, bin Gehojada, wiegeb lis-sultan, u qal: Amen! Il-Mulej, Alla ta' sidi, ighid hekk ukoll.

37 Bhal ma kien il-Mulej ma' sidi s-sultan, hekk ikun ma' Salamun, u jkabbar it-tron tieghu aktar mit-tron ta' sidi s-sultan David.

38 Hekk Sadoq, il-qassis, u Natan, il-profeta, u Benajja, bin Gehojada, u l-Keretin, u l-Peletin, niżlu, u rikkbu lil Salamun fuq il-baghla tas-sultan David, u haduh Gihon.

39 U Sadoq, il-qassis, ha l-qarn taż-zejt mit-tinda, u dilek lil Salamun, u daquq t-tromba, u l-poplu kollu qal: Viva s-sultan Salamun!

40 U l-poplu kollu tala' warajh, idoqq il-flawtijiet, u jifrah ferh kbir, hekk li l-art riedet tinqasam bl-aghajt taghhom.

41 U Adonija u l-mistednin kollha li kienu mieghu semghu dan malli kienu ghadhom kif kielu. Xhin sama' Gowab daqq it-tromba, qal: Ghalfejn il-belt qiegħda taghmel dil-ghagħha kollha?

42 U hu u jitkellem, ara, Gonatan, bin Abjatar, il-qassis, wasal: u Adonija qallu: Idhol, ghax int raġel ta' hila, u ggib ahbar tajba.

43 U Gonatan wiegeb u qal lil Adonija: Le! sidna s-sultan David ghamel lil Salamun sultan.

44 U s-sultan bagħat mieghu lil Sadoq, il-qassis, u lil Natan, il-profeta, u lil Benajja, bin Gehojada, u lil-Keretin, u lil-Peletin, u rikkbuh fuq il-baghla tas-sultan:

45 U Sadoq, il-qassis, u Natan, il-profeta, dilkuh sultan f'Gihon: u telghu

minn hemm jifirhu. Din il-ghagħha li smajtu.

46 U barra minn dan, Salamun ukoll ha postu fuq it-tron tas-saltna.

47 U l-qaddeja tas-sultan gew ukoll ibierku lil sidna s-sultan David, billi qalu: Alla jagħmel isem Salamun ahjar minn ismek, u jagħmel it-tron tieghu akbar mit-tron tiegħek! U miel is-sultan fuq is-sodda tieghu.

48 U hekk ukoll qal is-sultan: Imbierək il-Mulej, Alla ta' Izrael, li ta llum li ghajnejja jaraw wieħed joqghod fuq it-tron tieghi!

49 U l-mistednin kollha li kienu ma' Adonija tkexxu u qamu, u marru kulhadd għal triqta.

50 U Adonija baża' minn Salamun, u qam, u telaq, u qabad ma' qrun l-altar.

51 U gew ighidu lil Salamun: Ara, Adonija qiegħed jibza' minn Salamun: ghax, ara, qabad mal-qrun ta' l-altar, u qal: Ha jahlifli Salamun illum li ma joqtolx lill-qaddej tieghu bis-sejf.

52 U Salamun qal: Jekk juri ruħu raġel sewwa, ma taqax xagħra waħda minn tieghu fl-art: iżda jekk xi hażen jinstab fih, imut.

53 Hekk is-sultan Salamun bagħat inizzluh minn hdejn l-altar. U gie, u miel quddiem is-sultan Salamun: u Salamun qallu: Mur lejn darek.

2 Issa jum il-mewt ta' David kien qorob; u David ta l-ordnijiet tieghu lil Salamun, ibnu, u qallu:

2 Jien sejjer fit-triq tad-dinja kollha: qawwi ruhek, u kun raġel;

3 U hares kulma jordna l-Mulej, Alla tiegħek, billi timxi fi triqatu, billi thares l-istatuti tieghu, u l-kmandamenti tieghu, u l-ordinanzi tieghu, u x-xhidiet tieghu, bħalma hu miktub fil-ġi ta' Mosè, biex ikollok ir-riżq f'kulma tagħmel, u kulfejn iddur:

4 Biex il-Mulej iwettaq kelmtu li tkellem għalija, billi qal: Jekk uliedek iħarsu triqthom, billi jimxu quddiem bil-fedeltà b'qalbhom kollha, u b'ruhhom kollha, ma jinqatagħlek qatt (qal hu) nisel fuq it-tron ta' Izrael.

5 Barra minn dan, inti taf ukoll x'ghamilli Gowab, bin Sarwija, u x'ghamel liż-żewġ kapijiet ta' l-eżerċiti ta' Izrael, li Abner, bin Ner, u lil Ghamasa, bin Geter, li hu qatel, u xerred id-demm tal-gwerra fi żmien is-sliem, u tabba' bid-demm tal-gwerra kżiemu li kellu f'genbejh, u fuq ix-xedd li kellu f'riġlejh.

6 Għalhekk aghmel skond gherfek, u la thallix ix-xagħar abjad ta' rasu jinzel bis-sliem fis-saltna ta' l-imwiet.

7 Izda ma' wlied Barzellaj, il-Gilghadi, uri tjeba, u halliħom ikunu fost dawk li

jieklu minn fuq il-mejda tieghek: ghax hekk huma resqu lejja meta jien hrabt minn quddiem Absalom, huk.

8 U, ara, ghandek mieghek lil Simghi, bin Gera, il-Benjamini, minn Bahurim, li sehetni b'sahta qalila dak in-nhar li kont sejjer Mahanajm: izda nizel jiltaqa' mieghi hdejn il-Gurdan, u hlifltu bil-Mulej, billi ghidtlu: Ma noqtluk bis-sejf.

9 Ghalhekk issa zzommux bla htija: ghax int bniedem għaref, u taf x'ghandek tagħmillu; tnizzillu x-xagħar abjad ta' rasu bid-demem lejn is-saltna ta' l-imwiet.

10 Imbagħad David raqad ma' missir-jietu, u kien midfun f'belt David.

11 U ż-żmien li David saltan fuq Izrael kien erbghin sena: seba' snin saltan f'Hebron, u tlieta u tletin sena saltan f'Gerusalem.

12 Imbagħad Salamun qagħad fuq it-tron ta' David, missieru; u saltnatu twettqet iżjed.

13 U Adonija, bin Haggit, mar għand Bat-Seba', omm Salamun. U qalet: Gejt bis-sliem? U wiegeb: Bis-sliem.

14 U qal ukoll: Għandi kelma xi ngħidlek. U qalet: Tkellem.

15 U qal: Inti taf li s-saltna kienet tieghi, u li Izrael kollu tafa' harstu fuqi, biex inkun sultan: izda s-saltna daret, u saret ta' hija: ghax kienet għalih mill-Mulej.

16 U issa talba waħda nitlob minn għandek, la tichadhielix. U qaltlu: Tkellem.

17 U qal: Kellem, nitlobok, lis-sultan Salamun, (ghax lilek ma jghidlikx: Le,) biex jagħtini lil Abisag, is-Sunamija, b'marti.

18 U qalet Bat-Seba': Tajjeb; jien nitkellem għalik mas-sultan.

19 Bat-Seba' għalhekk marret għand is-sultan Salamun, biex tkellmu fuq Adonija. U s-sultan qam biex jilqagħha, u miel quddiemha, u qagħad fuq it-tron tieghu, u qiegħed tron għal omm is-sultan, u qagħdet in-naha tal-lemin tieghu.

20 Imbagħad qalet: Għandi talba waħda żghira x'nitlobok; la tichadhielix. U s-sultan qallha: Itlob, ommi: ghax lilek ma ngħidlikx: Le.

21 U qalet: Ha tingħata Abisag, is-Sunamija, lil Adonija, huk, b'martu.

22 U s-sultan Salamun wiegeb, u qal lil ommu: U għaliex inti titlob lil Abisag, is-Sunamija, għal Adonija? Itlob għalih ukoll is-saltna—ghax hu hija l-kbir—imqar għalih, għal Abjatar, il-qassis, u għal Gowab, bin Sarwija!

23 Imbagħad is-sultan Salamun halef bil-Mulej, billi qal: Hekk jagħmilli Alla, u iżjed minn hekk, jekk mhux bi hsara ta' hajtu tkellem Adonija dil-kelma.

24 Għalhekk, issa, daqs kemm hu haj

il-Mulej, li wettaqni, u qegħidni fuq it-tron ta' David, missieri, u li bnieli dar bħal ma wiegħed, illum jinqatel Adonija.

25 U s-sultan Salamun bagħat lil Benajja, bin Geħojada; u dan dar għalih, hekk li Adonija miet.

26 U lil Abjatar, il-qassis, is-sultan qal: Mur Għanatot, fir-raba' tieghek; ghax int haqqek il-mewt: izda llum ma noqtluk, ghax int irfajt l-arka ta' Sidi, il-Mulej, quddiem David, missieri, u għarrab kulma għarrab missieri.

27 Hekk Salamun warrab lil Abjatar biex ma jibqax qassis tal-Mulej; biex issehħ kelmet il-Mulej, li kien qal għal dar Gheli f'Silo.

28 Imbagħad waslet l-aħbar lil Ġowab: ghax Ġowab kien dar lejn Adonija għalkemm ma kienx dar lejn Absalom. U Ġowab harab fit-tinda tal-Mulej, u qabad ma' grun l-artal.

29 U qalu lis-sultan Salamun li Ġowab harab fit-tinda tal-Mulej; u, ara, hemm hu hdejn l-altar. Imbagħad Salamun bagħat lil Benajja, bin Geħojada, billi qallu: Mur, intafa' fuqu.

30 U Benajja gie fit-tinda tal-Mulej, u qal lil Ġowab: Hekk iġhid is-sultan: Ohrog barra. U dak wiegeb: Le; hawn immut. U Benajja wassal it-twegiba lis-sultan, qallu: Hekk iġhid Ġowab, u hekk wegibni.

31 U s-sultan qallu: Aghmel bħal ma qal; oqtlu u idfnu, u tneħhi d-demem bla htija, li xerred Ġowab, minn fuqi u minn fuq dar missieri.

32 U l-Mulej iroddlu demmu fuq rasu, talli habat għal żewġ irġiel sewwa, u aħjar minnu, u qatilhom bis-sejf, bla ma kien jaf xejn missieri David: Abner, bin Ner, kap ta' l-eżerċtu ta' Izrael, u Għamasa, bin Ġeter, kap ta' l-eżerċtu ta' Ġuda.

33 Demmhom, għalhekk, jaqa' fuq ras Gowab, u fuq ras nisl għal dejjem: izda fuq ras David, u fuq nisl, u fuq daru, u fuq it-tron tieghu, ikun hemm is-sliem għal dejjem mingħand il-Mulej.

34 Hekk Benajja, bin Geħojada, tala', u dar għalih, u qaltu: u Gowab kien midfun f'daru stess, fid-deżert.

35 U s-sultan qiegħed lil Benajja, bin Geħojada, fuq l-eżerċtu minn floku, u lil Sadoq, il-qassis, flok Abjatar.

36 U s-sultan bagħat isejjah lil Simghi, u qallu: Ibni għalik dar f'Gerusalem, u għammar hemm, u la toħroġ minn hemm 'il hawn u 'l hemm.

37 Ghax jġri, illi dak in-nhar li toħroġ, u taqşam wied Kedron, kun af sgrur li tmut: demmek jaqa' fuq rasek.

38 U Simghi qal lis-sultan: Tajjeb: bħalma sidi s-sultan qal, hekk jagħmel il-qaddej tieghek. U Simghi għammar f'Gerusalem żmien twil.

39 U gara wara tliet snin, illi żewġ

qaddejja ta' Simghi harbu ghand Akis, bin Maghka, sultan ta' Gatt. U gharrfu b'dan lil Simghi, billi qalu: Ara, il-qaddejja tieghek qeghdin Gatt.

40 U Simghi qam, u xedd il-hmar tieghu, u mar Gatt ghand Akis biex ifittex lill-qaddejja tieghu: u Simghi mar, u gieb il-qaddejja tieghu minn Gatt.

41 U gharrfu 'l Salamun li Simghi mar minn Gerusalem Gatt, u raja' gie.

42 U s-sultan baghat isejjah lil Simghi, u qallu: Ma geghiltikx tahlef bil-Mulej, u ma wissejtikx, billi ghidtek: Kun af sgur, li dak in-nhar li tohrog, u tmur 'il hawn u 'l hemm, inti tmur? U int wegibtini: Tajba l-kelma li smajt.

43 Ghalieq, mela, ma haristx halfet il-Mulej, u t-twissija li wissejtik?

44 Barra minn dan, is-sultan qal lil Simghi: Inti taf bid-deni kollu, li qalbek taf bih, li int ghamilt lil David, missieri: ghalhekk il-Mulej iroddlok id-deni tieghek fuq rasek;

45 U s-sultan Salamun ikun imbierek, u t-tron ta' David jibqa' shih ghal dejjem quddiem il-Mulej.

46 U s-sultan ordna lil Benajja, bin Gehojada; u hareg, u dar ghal Simghi, u miet. U s-saltna baqghet siha f'idejn Salamun.

3 U Salamun thatten ma' Farghun, sultan ta' l-Egittu, billi ha lil bint Farghun b'martu, u giebha f'belt David, sama temm jibni daru, u dar il-Mulej, u s-sur ta' Gerusalem dawramejt.

2 Il-poplu kien ghadu jaghmel is-sagrificciji fuq l-imqades tal-gholjiet, ghax ma kienx ghad hemm dar mibnija lil isem il-Mulej, sa dak iz-zmien.

3 U Salamun kien ihobb lill-Mulej, billi jimxi ma' l-istatuti ta' David, missieru: biss kien jissagrifika u jahraq l-incens fuq l-imqades tal-gholjiet.

4 U s-sultan mar Gibghon biex jissagrifika hemm; ghax dak kien l-akbar maqdes tal-gholja: elf offerta mahruqa offra Salamun fuq dak l-altar.

5 F'Gibghon deher il-Mulej lil Salamun f'holma bil-lejl: u Alla qallu: Itlob x'tixtieqni naghtik.

6 U Salamun qal: Int urejt mal-qaddej tieghek David, missieri, hniena kbira, ghax hu kien jimxi quddiemek bil-fedelta, u bil-haqq, u bis-sewwa ta' qalbu mieghek; u int haristlu dil-hniena kbira, u tajtu iben biex joqghod fuq it-tron tieghu, bhalma hu llum.

7 U issa, o Mulej Alla tieghi, int ghamilt sultan il-qaddej tieghek minn flok David, missieri: u jien ghadni daqsxejn ta' zaghzhugh: ma nafx nohrog jew nidhol.

8 U l-qaddej tieghek qieghed f'nofs il-poplu tieghek li int ghazilt, poplu kbir, li

ma jistax jinghadd, u lanqas jinqies bil-kotra.

9 Aghti, ghalhekk, lill-qaddej tieghek qalb ghaqlija biex naghmel haqq mill-poplu tieghek, biex naghraf bejn it-tajjeb u l-hazin: ghax min jiflah imexxi dal-poplu tieghek hekk kbir?

10 U ghogob lil Sidi li Salamun talab dil-haga.

11 U Alla qallu: Talli tlabt dil-haga, u ma tlabtx ghalik ghomor twil; u lanqas tlabt ghana ghalik, u lanqas tlabt il-hajja ta' l-eghdewwa tieghek; izda tlabt ghalik ghaqal biex taghraf taghmel il-haqq;

12 Ara, jien naghmel skond kliemek: ara, jien tajtek qalb gharfa u ghaqlija; li bhalek ma kien hawn hadd qablek, u lanqas warajk ma jkun hawn bhalek.

13 U naghtik ukoll dak li int ma tlabtx, sew ghana, u sew gieh: li ma jkun hawn hadd bhalek fost is-slaten ghomrok kollu.

14 U jekk timxi fi triqati, billi thares l-istatuti tieghi, u l-kmandamenti tieghi, bhal ma hares David missierek, imbaghad intawwal ghomrok.

15 U Salamun stenbah; u, ara, kienet holma. U gie Gerusalem, u qaghad quddiem l-arka tar-rabta tal-Mulej, u offra offertu mahruqa, u offra sacrificciji tas-sliem, u ghamel mikla lill-qaddejja tieghu kollha.

16 Imbaghad gew zewg nisa zienza ghand is-sultan, u waqfu quddiemu.

17 U qalet il-mara l-wahda: O sidi, jien u dil-mara nghammru f'dar wahda; u jien ulidt tarbija fil-kamra fejn ukoll hi kienet.

18 U gara, fit-tielet jum wara li jien ulidt, illi dil-mara wildet ukoll: u konna flimkien; ma kien hemm hadd barrani maghna fid-dar, hlief ahna t-tnejn fid-dar.

19 U t-tarbija ta' dil-mara mietet bil-lejl; ghax raqdet fuqha.

20 U qamet f'nofs il-lejl, u hadet lil ibni minn hdejja, xhin il-qaddejja tieghek kienet rieqda, u medditu fi hdanja, u lil binha l-mejjet medditu fi hdani.

21 U xhin qomt filghodu biex inrada' lil ibni, ara, kien mejjet: imma xhin harist lejha ahjar fis-sebh, ara, ma kienx ibni, li jien kont ulidt.

22 U l-mara l-ohra qalet: Le; imma ibni l-haj, u l-mejjet ibnek. Izda l-ewwel mara qalet: Le; il-mejjet ibnek, u l-haj ibni. Hekk tkellmu quddiem is-sultan.

23 Imbaghad is-sultan qal: Din tghid: Dan ibni l-haj, u ibnek il-mejjet. U dik tghid: Le; imma ibnek il-mejjet, u ibni l-haj.

24 U s-sultan qal: Gibuli sejf! U giebu sejf quddiem is-sultan.

25 U s-sultan qal: Aqsmu t-tarbija l-hajja fi tnejn, u aghtu nofs lill-wahda, u nofs lill-ohra.

26 Imbaghad tkellmet il-mara, li binha

kien il-haj, ghax ġewweniha tqanqal għal binha, u qalet lis-sultan: O sidi, aġtuha t-tarbija l-hajja, u la toqtluhiex. Izda l-ohra qalet: Helli ma tkunx la tiegħi u lanqas tiegħek, izda aqsmuha.

27 Imbagħad wieġeb u qal is-sultan: Aġtuha t-tarbija l-hajja, u la toqtluhiex: ghax hi ommha.

28 U Izrael kollu sama' bil-haqq li għamel is-sultan; u beżghu mis-sultan: ghax raw li għandu ġo fih għerf Alla, biex jagħmel haqq.

4 Hekk is-sultan Salamun kien sultan fuq Izrael kollu.

2 U dawn kienu l-kbarat li kellu: Ghazarija, bin Sadoq, il-qassis,

3 Elihoref u Ahija, ulied Sisa, segretarji; Gosafat, bin Ahilud, kancellier.

4 U Benajja, bin Gehojada, kien fuq l-eżerċitu: u Sadoq u Abjatar kienu qassisin:

5 U Ghazarija, bin Natan, kien fuq l-uffiċjali: u Zabud, bin Natan, kien qassis, u habib tas-sultan:

6 U Ahisar kien jiehu hsieb id-dar: u Adoniram, bin Ghabda kien fuq ix-xogħol ta' l-irsiera.

7 U Salamun kellu tnax-il uffiċjal fuq Izrael kollu, li jahsbu għall-ikel tas-sultan u ta' daru: kull wiehed kellu jahseb għall-ikel xahar fis-sena.

8 U dawn huma ismijiethom: Ben-Hur, f'art il-gholjiet ta' Efrajim:

9 Ben-Deqer, f'Maqas, u f'Sagħalbin u f'Bet-Xemex, u f'Elon-Bet-Hanan.

10 Ben-Hesed, f'Arubbot; (kellu Soko, u l-art kollha ta' Hefer):

11 Ben-Abinadab, fil-gholjiet kollha ta' Dor; Tafat, bint Salamun, kienet martu.

12 Baghana, bin Ahilud, kellu Taghanak u Megiddo, u Bet-San kollu, li hu ma' ġenb Sartana, għal taht Giżraghel, minn Bet-San sa Abel-Mehula, san-naha l-ohra ta' Goknegham;

13 Ben-Geber, f'Ramot-Gilghad; kellu l-irhula ta' Gajir, bin Manasse, li huma f'Gilghad; kellu wkoll in-naha ta' Argob, li hu f'Basan: sittin belt kbar bis-swar u bl-istaneg tal-bronż:

14 Ahinadab, bin Ghiddo, f'Mahanajm:

15 Ahimaghas f'Naftali; hu wkoll ha b'martu lil Basemat, bint Salamun:

16 Baghna, bin Husaj, f'Aser u f'Alot:

17 Gosafat, bin Paruha, f'Issakar:

18 Simghi, bin Ela, f'Benjamin:

19 Geber, bin Uri, kien f'art Gilghad, l-art ta' Sihon, sultan ta' l-Amurrin, u ta' Ghog, sultan ta' Basan: kien hemm uffiċjal wiehed għall-pajjiż kollu.

20 Guda u Izrael kienu kotranin, daqs ir-ramel li hemm hdejn il-bahar, jieklu u jixorbu, u jifirhu.

21 U Salamun kien jahkem fuq is-

saltnet kollha mix-xmara sa art il-Filistin, u sa truf l-Eġittu: kienu jehdulu l-haraġ, u kienu jaqdu lil Salamun il-jiem kollha ta' hajtu.

22 U l-ikel ta' Salamun għal jum wiehed kien tletin kor smid u sittin kor dqiq.

23 Ghaxar ġniedes imsemmna, u ghoxrin ġendus mill-merghat, u mitt naghga, barra miċ-ċriev, u l-ghaziezel, u l-jahmur, u tajr imsemmen.

24 Ghax hu kien isaltan fuq l-art kollha tan-naha l-ohra tax-xmara, minn Tifsah sa Ghazza, fuq is-slaten kollha tan-naha l-ohra tax-xmara: u kellu s-sliem minn kull naha dawramejt.

25 U Guda u Izrael kienu jgħammru bla biza', kulhadd taht id-dielja tiegħu, u taht it-tina tiegħu, minn Dan sa Bir-Saba', il-jiem kollha ta' Salamun.

26 U Salamun kellu erbghat elf maqjel għaž-żwiemel ta' l-imriekeb tiegħu, u tnax-il elf fieres.

27 U dawn l-uffiċjali kienu jahsbu għall-ikel tas-sultan Salamun, u ta' dawk kollha li kienu jersqu għall-mejda tas-sultan Salamun, kull wiehed fix-xahar tiegħu: ma kienu jhallu jonqos xejn.

28 Kienu jġibu wkoll xghir u tiben għaž-żwiemel, u għall-bhejjem hfief fejn kienu jkunu l-uffiċjali, kulhadd skond ma għandu jagħmel.

29 U Alla ta' għerf u dehen kbir wisq lil Salamun, u mohħ miftuh, bħar-ramel li hemm f'xatt il-bahar.

30 U għerf Salamun kien jisboq il-għerf tan-nies kollha tal-lvant, u l-għerf kollu ta' l-Eġittu.

31 Ghax kien eghref minn kull bniedem; eghref minn Etan l-Ezrahi, minn Heman u Kalkol, u Darda, ulied Mahol: u kien magħruf ismu fost il-ġnus kollha dawramejt.

32 Kien ighid tlitt elf proverbju: u l-għanjiet tiegħu kienu elf u hamsa.

33 U kien jitkellem fuq is-siġar, miċ-ċedru li hemm fil-Libanu, saž-żuf li jinbet fil-hajt: u kien jitkellem fuq il-bhejjem, u fuq it-tjur, u fuq il-hlejjaq li jitkaxkru, u fuq il-hut.

34 U kienu jġu mill-ġnus kollha biex jisimghu l-għerf ta' Salamun, mingħand is-slaten kollha ta' l-art, li kienu semghu b'eghrfu.

5 Issa Hiram, sultan ta' Tir, bagħat il-qaddejja tiegħu lil Salamun, meta sama' li kienu dilkuh sultan flok missieru, ghax Hiram dejjem kien habib ta' David.

2 Imbagħad Salamun bagħat igħarra f' lil Hiram, billi qal:

3 Inti taf li David, missieri, ma satax jibni dar għal isem il-Mulej, Alla tiegħu, minhabba l-gwerer li kelli madwaru, sa ma rhiehom il-Mulej taht qiegh ringlejh.

4 Izda issa l-Mulej, Alla tieghi, tani l-mistrieħ fuq kull naha; ma baqa' l-ebda għadu u l-ebda għawg.

5 U, ara, jien għandi hsieb biex nibni dar 'l isem il-Mulej, Alla tieghi, bħalma l-Mulej qal lil David, missieri: Ibnek, li jien inqiegħed fuq it-tron tiegħek flokok, hu jibni d-dar għal ismi.

6 Għalhekk issa, ordna li jaqtgħuli ċedri mil-Libanu, u l-qaddejja tieghi jkunu mal-qaddejja tiegħek: u bi hlas tal-qaddejja tiegħek nagħtik kulma tgħidli, għax int taf li m'hemm hadd fostna li jaf jaqta' s-sigar bħas-Sidonin.

7 U gara, malli Hiram sama' kliem Salamun, illi ferah hafna, u qal: Imbierek ikun il-Mulej illum, li ta lil David iben għaref fuq dal-poplu kbir.

8 Għalhekk Hiram bagħat iġhid lil Salamun, billi qallu: Smajt dak li ridt tgħidli: u jien nagħmel dak li tixtieq dwar l-injam taċ-ċedru, u dwar l-injam taċ-ċipress.

9 U l-qaddejja tieghi jnizzluhom mil-Libanu sal-baħar: u jien nibgħathom bil-baħar fuq cattri sal-post li int tgħidli, u nħotthom hemm, u int teħodhom. Imbagħad int tagħmel li nixtieq, billi tagħti l-ikel lil dar.

10 U hekk Hiram ta lil Salamun injam taċ-ċedru u taċ-ċipress daqs kemm kien jixtieq.

11 U Salamun imbagħad ta lil Hiram għoxrin elf kor qamh bħala ikel għal daru, u għoxrin kor żejt taż-żebbuġ mishuq: daqshekk kien jagħti Salamun lil Hiram kull sena.

12 U l-Mulej ta għerf lil Salamun bħal ma kien wiegħdu: u kien hemm is-sliem bejn Hiram u Salamun, u t-tnejn rabtu għaqda bejniethom.

13 U s-sultan Salamun għamel lieva għall-haddiema minn Izrael kollu; u l-haddiema tal-lieva kienu tletin elf raġel.

14 U bagħathom il-Libanu, għaxart elef kull xahar, min imissu: xahar kienu joqogħdu l-Libanu, u xahrejn f'darhom. U Adoniram kien fuq il-haddiema.

15 U Salamun kellu sebghin elf raġel jerrfghu t-tagħbija, u tmenin elf jaqtgħu l-gebel fil-muntanji;

16 Barra mit-tliet elef u tliet mitt soprastant li kienu fuq ix-xogħol, u li kienu jgħassu fuq il-poplu li kien jahdem ix-xogħol.

17 U b'ordni tas-sultan qatgħu gebel kbir, gebel magħżul, biex isejjes id-dar b'gebel maqtuġħ.

18 U l-bennejja ta' Salamun, u l-bennejja ta' Hiram, u l-Giblin nagħruhom: u hejjew l-injam u l-gebel biex jibnu d-dar.

l-Egittu, fir-raba' sena tas-saltna ta' Salamun fuq Izrael, fix-xahar ta' Ziv, li hu t-tieni xahar, illi beda jibni dar il-Mulej.

2 U d-dar li s-sultan Salamun bena lill-Mulej, kienet sittin driegħ twila, għoxrin driegħ wiesgħa, u tletin driegħ għolja.

3 Il-portku quddiem il-korsija tad-dar, kien għoxrin driegħ twil, daqs il-wisa' tad-dar; u għaxart idriegħ wies'a, għal quddiem id-dar.

4 Għamel lid-dar twieqi bil-fetha mdejja.

5 U mal-hajt tad-dar bena pjanijiet dawramejt mal-hitan tad-dar, madwar sew il-korsija u sew is-santwarju ta' gewwa; u għamel kmamar fil-ġnub dawramejt.

6 Il-pjan ta' taħt kien hamest idriegħ wies'a, dak tan-nofs kien sitt idriegħ wies'a, u t-tielet kien sebat idriegħ wies'a; għax fuq in-naha ta' barra kien għamel harrigiet fil-hajt tad-dar dawramejt biex it-travi ma jkunux imdahħlin fil-hitan tad-dar.

7 Meta nbriet id-dar, inbniet b'gebel kif kien maqtuġħ fil-barriera: hekk li ma kienu jinstama' la martell, la mannara, u l-ebda għodda tal-hadid fid-dar, hi u qiegħda tinbena.

8 Il-bieb għall-kamra tan-nofs f'genb id-dar kien in-naha tal-lemin; u kienu jtiliġħu b'garigor għall-pjan tan-nofs, u minn tan-nofs għat-tielet.

9 U hekk bena d-dar, u lestieha; u saqqaf id-dar bi travi u twavel taċ-ċedru.

10 U mbagħad bena kmamar madwar id-dar kollha, hamest idriegħ għoli: u għaqqadhom mad-dar bi travi taċ-ċedru.

11 U kelmet il-Mulej giet għand Salamun, tgħid:

12 Din id-dar li qiegħed tibni, jekk int timxi ma' l-istatuti tieghi, u tagħmel l-ordinanzi tieghi, u thares il-kmandamenti tieghi kollha, u timxi magħhom; imbagħad inzomm miegħek kelmti, li jien għidt lil David missierek:

13 U nġammar f'nofs ulied Izrael, u ma nħallix lill-poplu tieghi Izrael.

14 U hekk Salamun bena d-dar, u lestieha.

15 U bena l-hitan tad-dar minn gewwa bi twavel taċ-ċedru; mill-qiegħa tad-dar sal-għoli tal-hitan kesa l-hitan minn gewwa bl-injam, u kesa l-qiegħa tad-dar bi twavel taċ-ċipress.

16 U bena għoxrin driegħ fuq in-naha ta' wara tad-dar bi twavel taċ-ċedru, mill-qiegħa sal-għoli tal-hitan; u bena dan minn gewwa bħala s-santwarju ta' gewwa, il-qaddis tal-qaddisin.

17 U d-dar, jiġifieri l-korsija quddiem is-santwarju ta' gewwa, kienet erbghin driegħ twila.

18 U kien hemm iċ-ċedru fid-dar

6 Issa gara fis-sena erba' mija u tmenin, wara li wlied Izrael harġu mill-art ta'

gewwa nett, skolpit f'ghamla ta' faqqus u f'jur miftuh: kollox cedru; l-ebda gēbla ma kien hemm.

19 Salamun hejja s-santwarju gewwa nett tad-dar, biex titqieghed hemm l-arka tar-rabta tal-Mulej.

20 U s-santwarju ta' gewwa kien ghoxrin driegh twil, u ghoxrin driegh wiesa'. u ghoxrin driegh gholi: u Salamun ksieh b'deheb safi; u hekk kesa l-altar li kien tač-čedru.

21 U Salamun kesa d-dar minn gewwa b'deheb safi: u gerra velu bi ktajjen tad-deheb quddiem is-santwarju ta' gewwa, u ksieh bid-deheb.

22 U d-dar kollha ksieha bid-deheb, sa ma tlestiet id-dar kollha: l-altar ukoll kollu, li kien hdejn is-santwarju, ksieh bid-deheb.

23 U fis-santwarju ghamel zewg kerubin ta' l-injam taž-žebbug. kull wiehed ghaxart idriegh gholi.

24 U hamest idriegh kien gewnah wiehed tal-kerub, u hamest idriegh il-gewnah l-iehor tal-kerub: mit-tarf ta' gewnah wiehed tal-kerub sat-tarf ta' l-iehor kienu ghaxart idriegh.

25 U l-kerub it-tieni kien ghaxart idriegh: iż-żewg kerubin kienu qjies wiehed u ghamla wahda.

26 Il-gholi ta' kerub wiehed kien ghaxart idriegh, u hekk ukoll kien tattieni kerub.

27 U Salamun qieghed il-kerubin f'nofs it-taqsimata ta' gewwa nett tad-dar: u l-kerubin kellhom gwinhajhom mifruxin, hekk li kien jilhaq il-gewnah ta' wiehed il-hajt, u l-gewnah tal-kerub l-iehor jilhaq il-hajt l-iehor; u gwinhajhom f'nofs id-dar imissu gewnah ma' gewnah.

28 U kesa l-kerubin bid-deheb.

29 U naqqax il-hitan kollha tad-dar, dawramejt, b'tinqix ghamla ta' kerubin, u sigar tat-tamar, u f'jur miftuh, sew fit-taqsimata ta' gewwa, u sew fit-taqsimata ta' barra.

30 U l-qiegha tad-dar ksieha wkoll bid-deheb, sew fit-taqsimata ta' gewwa, u sew fit-taqsimata ta' barra.

31 Fid-dahla tas-santwarju, ghamel bibiet ta' l-injam taž-žebbug: il-blata u l-gnub kienu mhammsin.

32 Fuq iż-żewg bibiet ta' l-injam taž-žebbug naqqax tinqix ta' kerubin u sigar tat-tamar, u f'jur miftuh, u ksiehom bid-deheb, u xerred id-deheb fuq il-kerubin, u fuq is-sigar tat-tamar.

33 U hekk ukoll ghamel fid-dahla tal-korsija, għub ta' l-injam taž-žebbug, imrabgha.

34 U ž-żewg bibiet kienu ta' l-injam tač-čipress: iż-żewg tebqiet ta' bieba wahda kienu jintnew, u ž-żewg tebqiet tal-bieba l-oħra jintnew ukoll.

35 U naqqax fuqu kerubin, u sigar tat-

tamar, u f'jur miftuh: u ksiehom bid-deheb immelles fuq it-tinqix.

36 U bena l-bitha ta' gewwa bi tliet isfuf ta' gēbel miŋgur u saff travi tač-čedru.

37 Fir-raba' sena, tqieghdu s-sisien tad-dar tal-Mulej, fix-xahar Živ:

38 U fis-sena hđax, fix-xahar Bul, li hu t-tminn xahar, tlestiet id-dar fit-taqsimiet tagħha kollha, u skond il-pjanti tagħha kollha. Salamun dam jibniha seba' snin.

7 Ižda Salamun dam jibni daru tlietax-il sena, u lestieha kollha.

2 Bena wkoll id-dar ta' mašgar il-Libanu; it-tul tagħha kien mitt driegh, u l-wisa' tagħha hamsin driegh, u l-gholi tagħha tletin driegh, fuq erba' srbat kolonni tač-čedru, bi travi tač-čedru fuq il-kolonni.

3 U kienet miksija bič-čedru fuq il-kmamar li kienu jistrieħ fuq hamsa u erbgħin kolonna. hmistax kull sarbut.

4 Kien hemm twieqi fi tliet isfuf, u tieqa quddiem tieqa għal tliet darbiet.

5 U l-bwieb kollha bil-gnub tagħhom u l-blatiet kienu kwadri, u tieqa kienet quddiem tieqa fi tliet isfuf.

6 U bena wkoll is-sala tal-kolonni; it-tul tagħha kien hamsin driegh, u l-wisa' tagħha tletin driegh; quddiem kien hemm portku bil-kolonni, u dahla msaqqfa quddiemhom.

7 Imbagħad bena sala għat-tron fejn kien jaqta' l-ħaqq, is-sala tal-ħaqq: u kienet miksija bič-čedru mill-qiegha sas-saqaf.

8 Id-dar tieghu, li fiha kellu jghammar, bniesha fil-bitha l-oħra, 'il gewwa mis-sala, fuq ghamla wahda. Salamun bena wkoll dar għal bint Fargħun, li kien iżżewwigha, bħal dik is-sala.

9 Dawn kollha kienu ta' gēbel magħżul, ta' gēbel maqtugh skond il-qjies, maqtugh bl-imnaxar, minn gewwa u minn barra; mill-pedament sa l-aħħar filata, u hekk minn barra sal-bitha l-kbira.

10 U l-pedament kien ta' gēbel magħżul, gēbel kbir, gēbel ta' ghaxart idriegh, u gēbel ta' tmint idriegh.

11 U fuqu kien hemm gēbel magħżul, gēbel maqtugh skond il-qjies, u čedru.

12 U l-bitha l-kbira dawramejt kienet bi tliet isfuf ta' gēbel maqtugh, u saff travi tač-čedru: hekk ukoll il-bitha ta' gewwa tad-dar tal-Mulej, u l-portku tad-dar.

13 U s-sultan Salamun bağħat iğib lil Hiram minn Tir.

14 Kien bin mara armla minn Naftali, u missieru kien rağel ta' Tir, jahdem fil-bronż: u kien mimli bil-għerf, u bid-dehen, bis-sengħa, biex jahdem kull xogħol tal-bronż. U gie għand is-sultan Salamun, u hadimlu x-xogħol tieghu kollu.

15 U sawwar iż-żewg kolonni tal-bronż,

tmintax-il driegh kien il-gholi tal-kolonna l-wahda: u hajta ta' t-nax-il driegh kienet iddawwar id-dawra taghhom it-tnejn.

16 U ghamel żewġ kaptelli ta' bronż imdewweb, biex iqieghdhem fuq ras il-kolonna: hamest idriegh kien il-gholi tal-kaptell il-wiehed, u hamest idriegh il-gholi tal-kaptell l-iehor.

17 Imbaghad ghamel xeblikt, maħdumin xibka, hbula maħdumin ktajjen, għall-kaptelli ta' fuq rjus il-kolonna: sebgha għall-kaptell il-wiehed, u sebgha għall-kaptell l-iehor.

18 U ghamel saffejn rummien fuq xeblika l-wahda dawramejt, biex jiksi l-kaptell il-wiehed li kien fuq ras wahda mill-kolonna; u ghamel l-istess haġa għall-kaptell l-iehor.

19 U l-kaptelli li kienu fuq ras il-kolonna fil-portku kienu għamla ta' gilju, u kienu ta' erbat idriegh.

20 U kien hemm kaptelli ukoll fuq iż-żewġ kolonna, hdejn iż-żaqq li kienet max-xeblika: u r-rummien kienu mitejn f'saffi madwar iż-żewġ kaptelli.

21 U waqqaf il-kolonna fil-portku tal-korsija; u waqqaf il-kolonna l-lemenija, u semmieha Gakin, u waqqaf il-kolonna x-xellugija, u semmieha Bogħaż.

22 U fuq ras il-kolonna kien hemm għamla ta' gilju: u hekk ix-xogħol tal-kolonna tlesta.

23 U ghamel il-bahar ta' metall imdewweb, għaxart idriegh minn xifer għal xifer; kien ta' għamla perfettament tonda, u l-gholi tiegħu kien hamest idriegh; u hajta ta' tletin idriegh kienet iddur miegħu dawramejt.

24 U taht ix-xifer tiegħu, kienu jdur dawramejt miegħu faqqus, għaxra koll driegħ, imberflin mal-bahar dawramejt: il-faqqus, li kien f'żewġ saffi, kien imdewweb f'tidwiba wahda mal-bahar.

25 Kien qieghed fuq t-nax-il gendus, tlieta jharsu lejn it-tramuntana, u tlieta jharsu lejn il-punent, u tlieta jharsu lejn nofsinhar, u tlieta jharsu lejn il-lvant: u l-bahar kien imghobbi fuqhom, u l-warrani taghhom kollha kien lejn gewwa.

26 Il-hxuna tiegħu kienet erbat iswaba, u xifru kien magħmul bħal xifer ta' kies, bħal fjur ta' gilju; il-bahar kien jasa' elfejn bat.

27 U ghamel ukoll għaxar bażijiet tal-bronż: erbat idriegħ kien it-tul ta' bażi wahda, u erbat idriegħ il-wisa' tagħha, u tliet idriegħ il-gholi tagħha.

28 U din kienet il-għamla tal-bażijiet: kellhom panewijiet, u l-panewijiet kienu bejn il-kuxbeniet.

29 U fuq il-panewijiet, bejn il-kuxbiniet, kien hemm skolpiet ljun, gniedes, u kerubin. Fuq il-kuxbiniet, sew minn fuq u sew minn taht il-ljuni u l-gniedes, kien hemm imdendlin girlandi.

30 Barra minn dan, kull bażi kellha erba' roti tal-bronż, u fusien tal-bronż: u fl-erba' xwieki kien hemm riffidiet minn taht għall-lenbija. Ir-riffidiet kienu mdewbin, b'girlandi minn kull naha.

31 U fir-ras tal-baży, minn gewwa, kien hemm fetha li fiha kienet toqghod il-lenbija; kienet għolja driegħ, tonda bħal għamla ta' baży ta' kolonna, u kellha driegħ u nofs dijametru; fiha wkoll kien hemm skultura; u l-panewwiet kienu kwadri u mhux tondi.

32 Taht il-panewwiet kienu erba' roti; u l-fusien tar-roti kienu mwahhlin mal-baży: u l-gholi ta' kull rota kien driegħ u nofs.

33 Ir-roti kienu magħmulin bħal rota ta' mirkeb: il-fusien taghhom, iċ-crieki taghhom, l-imghażel taghhom, u l-btaten taghhom, kienu kollha maħdumin bit-tidwib.

34 Kien hemm erba' riffidiet fl-erba' xewkiet ta' kull baży: ir-riffidiet kienu biċċa wahda mal-baży.

35 U fuq wiċċ il-baży kien hemm ċirku nofs driegħ għoli; u fuq wiċċ il-baży l-imniekeb u l-panewwiet tagħha kienu biċċa wahda magħha.

36 U fuq wiċċ l-imniekeb u l-panewwiet tal-baży, Hiram naqqax kerubin, iljuni, siġar tat-tamar, skond l-wisa' ta' kull wiehed, b'girlandi dawramejt.

37 Hekk għamilhom il-għaxar bażijiet; kollha kienu tidwiba wahda, qjies wiehed, għamla wahda.

38 U ghamel ukoll għaxar injiebi tal-bronż: kull lenbija kienet tasa' erbghin bat: u kull lenbija kienet erbat idriegħ: u fuq kull wiehed mill-għaxar bażijiet kien hemm lenbija.

39 U qieghed il-bażijiet, hamsa n-naha tal-lemin tad-dar, u hamsa n-naha tax-xellug tad-dar: u qieghed il-bahar ta' metall imdewweb in-naha l-lemenija tad-dar in-naha tal-lvant lejn nofsinhar.

40 Hiram ghamel ukoll il-hwad, il-paletti, u l-bwieqi. U hekk Hiram temm ix-xogħol kollu li hadem lis-sultan Salamun għal dar il-Mulej:

41 Żewġ kolonna bil-kaptelli mzaqqin li kienu fuq ras il-kolonna; u ż-żewġ xeblikt, biex jiksu ż-żaqq taż-żewġ kaptelli li kienu fuq ras il-kolonna;

42 U erba' mitt rummiena għaż-żewġ xeblikt, żewġ saffi rummien għal kull xeblika, biex jiksu ż-żaqq taż-żewġ kaptelli ta' fuq ras il-kolonna.

43 Il-għaxar bażijiet, u l-għaxar injiebi għal fuq il-bażijiet;

44 U bahar wiehed, u t-nax-il gendus taht il-bahar;

45 U l-hwad, u l-paletti, u l-bwieqi; u l-hwejjeġ kollha, li Hiram hadem lis-sultan Salamun għal dar il-Mulej, kienu tal-bronż ileqq.

46 Fil-wilga tal-Gurdan dewwibhom is-sultan, fi-art tat-tafal bejn Sukkot u Sartan.

47 U Salamun ma kienx qies l-użin tal-hwejjeg kollha, ghax kien hemm hafna minnhom: l-użin tal-bronż ma kienx jista' jitqies.

48 Hekk Salamun ghamel il-hwejjeg kollha li kienu fid-dar tal-Mulej: l-altar tad-deheb, il-mejda tad-deheb li fuqha jitqiegħed il-hobż tal-Prezenza.

49 Il-gandilabri tad-deheb safi, hamsa fil-lemin, u hamsa fix-xellug, quddiem is-santwarju ta' ġewwa bil-fjuri, u l-imsiebah, u l-imqassijiet tad-deheb,

50 U l-bwieqi, u l-imqassijiet, u l-hwad, u l-imgharef, u ċ-ċensiera tad-deheb safi; u l-egħrieqeb tad-deheb, sew għall-bibiet tad-dar ta' ġewwa nett, il-qaddis tal-qaddisin, u sew għall-bibiet tad-dar, jififeri, tal-korsija.

51 Hekk kien mitmum ix-xogħol kollu li ghamel is-sultan Salamun f'dar il-Mulej. Imbagħad Salamun ġieb il-fidda, id-deheb, u l-hwejjeg l-oħra li kienu idedikati minn missieru David, u qegħidhom fit-teżori ta' dar il-Mulej.

8 Imbagħad Salamun ġama f'Ġerusalem ix-xjuħ ta' Izrael, u l-kapijiet kollha tat-tribujiet, il-mexxejja ta' djar il-missirijiet tal-poplu ta' Izrael hdejn is-sultan Salamun f'Ġerusalem, biex itellghu l-arka tar-rabta tal-Mulej minn belt David, li hi Sijon.

2 U l-irġiel kollha ta' Izrael ingemghu hdejn is-sultan Salamun fil-ġhid fix-xahar Etanim, li hu s-seba' xahar.

3 U ix-xjuħ kollha ta' Izrael ġew, u l-qassisin reffghu l-arka.

4 U tellghu l-arka tal-Mulej, u t-tinda tal-laqgħa, u l-ghodod kollha mqaddsa li kienu fit-tinda, u tellghuhom il-qassisin u l-Leviti.

5 U s-sultan Salamun, u l-miġemgħa kollha ta' Izrael, li kienu miġmughin miegħu, kienu miegħu quddiem l-arka, jissagrifikaw nġaġ u gniedes, li ma jingħaddux u ma jinqisux bil-kotra.

6 U l-qassisin dahħlu l-arka tar-rabta tal-Mulej f'pothta, fis-santwarju ta' ġewwa tad-dar, fil-qaddis tal-qaddisin, taħt ġwinhajin il-kerubin.

7 Ghax il-kerubin kienu jifirxu ż-żewġ ġwinhajom fuq il-post ta' l-arka, u l-kerubin kienu jġhattu l-arka u l-bsaten tagħha minn fuq.

8 Izda l-bsaten kienu hekk twal li rjušom kienu jidhru mill-qaddis quddiem is-santwarju ta' ġewwa, imma ma kinux jidhru minn barra, u baqghu hemm sa llum.

9 Ma kienx hemm fi-arka hlief iż-żewġ twavel tal-ġebel, li Mosè kien qegħidhom hemm fil-Horeb, meta l-Mulej irtabat ma'

wlied Izrael huma u herġin minn art l-Eġittu.

10 U ġara, xhin hargu l-qassisin mill-qaddis, illi s-shaba mliet dar il-Mulej,

11 Hekk li l-qassisin ma setgħux joqogħdu jaqdu minhabba s-shaba: għax il-ġlorja tal-Mulej imliet dar il-Mulej.

12 Imbagħad Salamun qal: Il-Mulej qal li jrid iġhammar jid-dlam.

13 Tabilhaqq, jien bnejtek dar biex tghammar fiha, post li fih tghammar għal dejjem!

14 U s-sultan dawwar wiċċu, u bierek il-miġemgħa kollha ta' Izrael: (u l-miġemgħa kollha ta' Izrael kienet wieqfa:)

15 U qal: Imbierek il-Mulej, Alla ta' Izrael, li tkellem b'fommu ma' David, missieri, u b'idejħ saħħak dak li qallu:

16 Mindu hriġt il-poplu tiegħi Izrael mill-Eġittu, jien ma għażilt l-ebda belt mit-tribujiet kollha ta' Izrael biex nibni dar, halli ismi jkun fiha; iżda għażilt lil David biex ikun fuq il-poplu tiegħi Izrael.

17 U kellu f'qalbu David, missieri, li jibni dar għal isem il-Mulej, Alla ta' Izrael.

18 U l-Mulej qal lil David, missieri: Talli kellek f'qalbek li tibni dar lil ismi, tajeb li kellek dan f'qalbek.

19 Biss mhux inti tibni d-dar, iżda ibnek li johroġ minn ġenbejk: hu jibni d-dar lil ismi.

20 U l-Mulej zamm kelmtu, li qal, u lhaqt jien flok David, missieri, u qiegħed fuq it-tron ta' Izrael, bħal ma wiegħed il-Mulej, u bnejt dar għal isem il-Mulej, Alla ta' Izrael.

21 U ghamilt hemm post għall-arka, li fiha hemm ir-rabta tal-Mulej, li rabat ma' missirijietna, meta harighom minn art l-Eġittu.

22 U Salamun waqaf quddiem l-altar quddiem il-miġemgħa ta' Izrael kollha, u fetah idejħ lejn is-sema:

23 U qal: Mulej, Alla ta' Izrael, ma hawnx Alla bhalek, fis-sema minn fuq, jew fuq l-art minn taħt, li thares ir-rabta u l-hniena mal-qaddejja tiegħek, li jimxu quddiemek b'qalbhom kollha:

24 Li harist mal-qaddej tiegħek David, missieri, dak li wegħidtu: int tkellimt b'fommok, u saħħahtu b'idejk, bħalma hu llum.

25 Għalhekk issa, Mulej, Alla ta' Izrael, hares lill-qaddej tiegħek David, missieri, dak li wegħidti, meta għidtlu: Ma jonqoslok qatt quddiem i ragel biex joqgħod fuq it-tron ta' Izrael; biss jekk uliedek iħarsu triqthom, u jimxu quddiem bħalma mhexjt int quddiem i.

26 U issa, o Alla ta' Izrael, halli kelmtok, nitlobok, isseħħ, li int għidtl lill-qaddej tiegħek David, missieri.

27 Izda tabilhaqq li Alla jghammar fuq l-art? Ara, is-sema, u s-sema tas-smewwiet

ma jesghukx; kemm anqas did-dar li jiena bnejt?

28 Izda hares lejn it-talba tal-qaddej tieghek, u lejn it-thannin tieghu, o Mulej, Alla tieghi, biex tisma' l-ghajta u t-talba, li l-qaddej tieghek qieghed jitlob quddiem illum;

29 Biex ghajnejk ikunu miftuhin fuq did-dar lejn u nhar, fuq il-post li int ghidt ghalih: Ismi jkun hemm! biex tisma' t-talba li l-qaddej tieghek jitlob lejn dan il-post.

30 U isma' t-thannin tal-qaddej tieghek, u tal-poplu tieghek Izrael, xhin jitolbu lejn dan il-post: u isma' fis-sema, il-post ta' l-aghmara tieghek: u xhin tisma', ahfer.

31 Jekk jahti wiehed lejn ghajru, u jkollu jahlef, jekk jigi jahlef quddiem l-altar tieghek f'din id-dar:

32 Isma' int imbaghad mis-sema, aghmel u aqta' l-haqq lill-qaddejja tieghek, billi tikkundanna l-hati, u twaqqagħlu eghmilu fuq rasu; u tiġġustifika lil min mhux hati, billi timxi miegħu skond is-sewwa tiegħu.

33 Meta jkun meġħub il-poplu tieghek Izrael quddiem il-ghadu, għax ikun dineb kontra tieghek, u jergħu jigu lej, u jistqarru ismek, u jitolbu, u jithannu lej f'din id-dar:

34 Isma' int imbaghad fis-sema, u ahfer lill-poplu tieghek Izrael dnuhu, u arga' għibhom fl-art li int tajt lil missirijiethom.

35 Meta jingħalaq is-sema, u ma tagħmilx ix-xita, għax ikunu dinbu kontra tieghek; jekk jitolbu lejn dan il-post, u jistqarru ismek, u jergħu lura minn dnuhom, għax tkun għakkisthom:

36 Isma' int imbaghad mis-sema, u ahfer dnuh il-qaddejja tieghek, u tal-poplu tieghek Izrael, billi tghallimhom it-triq it-tajba li fiha għandhom jimxu, u agħti x-xita lil artek, li int tajt lill-poplu tieghek b'wirt.

37 Jekk ikun hemm il-ġuħ fil-pajjiż, jekk ikun hemm il-pesta, ir-rih jahraq, il-mell, il-gradijiet, jew jekk ikun hemm id-dud tal-haxix; jekk il-ghadu tagħhom jassedjahom f'art il-bliet tagħhom; kull flagell, kull mard li jigi;

38 Kull talb u thannin li jsir minn xi hadd, jew mill-poplu kollu tieghek Izrael, meta jistqarr kull wiehed il-hazen ta' qalbu, u jiftah idejh lejn din id-dar;

39 Isma' int imbaghad fis-sema, mill-post ta' l-aghmara tieghek, u ahfer, u aghmel, u rodd lil kulhadd skond imġibtu kollha, int li tagħraf lil qalbu; (għax int, int wahdek, tagħraf qalb ulied il-bnedmin kollha:)

40 Biex jibzġhu minnek il-jiem kollha li huma jgħixu fl-art li inti tajt lil missirijiethom.

41 Il-barrani wkoll, li mhux mill-poplu

tieghek Izrael, izda jigi minn art bghida minhabba ismek:

42 (Għax jisimgħu b'ismek il-kbir, u b'idek il-qawwiya, u bi drieghek il-mim-dud;) meta jigi jitlob lejn din id-dar;

43 Isma' int fis-sema, il-post ta' l-aghmara tieghek, u aghmel skond kulma jitlobok il-barrani: biex il-popli kollha ta' l-art jagħrfu ismek, biex jibzġhu minnek, kif jagħmel il-poplu tieghek Izrael; u biex jagħrfu li did-dar, li jien bnejt, tissegħħ b'ismek.

44 Jekk il-poplu tieghek johroġ għat-taqbida mal-ghadu tiegħu, fit-triq li tkun bghatthom fiha; u jitolbu lill-Mulej lejn il-belt li int għażilt, u lejn id-dar li jien bnejt għal ismek:

45 Isma' mbaghad int mis-sema tal-bhom u thanninhom, u aghmlilhom il-haqq.

46 Jekk jidinbu kontra tieghek, (għax ma hawnx bniedem li ma jidnibx,) u tagħdab għalihom, u terhihom f'idejn il-ghadu, u jehodhom fil-jasar f'art il-ghadu, bghida jew qriba;

47 Jekk jidhlu gawwa fihom infushom, fl-art li fiha ttiēhu fil-jasar, u jindmu, u jhannulek fl-art ta' min hadhom fil-jasar, billi jghidu: Dnibna, imxejna hażin, għamilna d-deni;

48 U hekk jergħu lej, b'qalbhom kollha, u b'ruhhom kollha, f'art l-egħdewwa tagħhom, li hadu hom fil-jasar, u jitolbu lilek b'wiċċhom lejn arthom, li int tajt lil missirijiethom, il-belt li int għażilt, u d-dar li jien bnejt għal ismek:

49 Imbaghad isma' int it-talba tagħhom, u t-thannin tagħhom fis-sema, il-post fejn tghammar, u għamilhom haqq.

50 U ahfer lill-poplu tieghek li dineb kontra tieghek, u l-htijiet tagħhom kollha, li bihom ma mxewx sewwa mieghek, nissel hniena għalihom f'dawk li hadu hom fil-jasar, biex ihennu għalihom.

51 Għax huma l-poplu tieghek, u l-wirt tieghek, li int hrighom mill-Egittu, minn gol-forn tal-hadid:

52 Biex ghajnejk ikunu miftuhin għat-thannin tal-qaddej tieghek, u għat-thannin tal-poplu tieghek Izrael, biex tismagħhom f'kulma jitlobuk.

53 Għax int fridthom minn fost il-popli kollha ta' l-art, biex ikunu wirtek, bħal ma ghidt permezz ta' Mosè, qaddej tieghek, meta hrigt lil missirijietna mill-Egittu, o Sidi, o Mulej!

54 Issa, xhin Salamun temm jitlob lill-Mulej dit-talba kollha u dat-thannin, qam minn quddiem l-altar tal-Mulej, fejn kien għarkubbtejh b'idejh miftuhin 'il fuq lejn is-sema.

55 U waqaf, u bierek il-miġemgħa kollha ta' Izrael b'lehen qawwi, billi qal:

56 Imbierek il-Mulej, li ta l-mistrieħ lill-poplu tiegħu Izrael, skond kulma wiegħed: ma sfatx fix-xejn kelma wahda

mill-weghdiet kollha tieghu tajba, li wieghed permezz ta' Mosé, il-qaddej tieghu.

57 Il-Mulej, Alla taghna, ikun maghna, bhal ma kien ma' missirijietna: ha ma jhalliniex, u ma jtdaquiex:

58 Iżda jmejjel qlubna lej, biex nimxu fi riqatq kollha, u biex inharsu l-kmandamenti tieghu, u l-istatuti tieghu, u l-ordinanzi tieghu, li hu ordna lil missirijietna.

59 U ha jkun dal-kliem tieghi, li bih thannint quddiem il-Mulej, qrib il-Mulej, Alla taghna, nhar u lej, biex jaghmel haqq mal-qaddej tieghu, u mal-poplu tieghu Iżrael, f'kull żmien, bhal ma jkun jehtieg minn jum ghal jum.

60 Biex il-poplu kollha ta' l-art jaghrfu li l-Mulej hu Alla, u m'hemmx iehor.

61 Ha tkun mela qalbkom moghtija kollha lill-Mulej, Alla taghna, biex timxu fl-istatuti tieghu, u tharsu l-kmandamenti tieghu, bhal-lum.

62 U s-sultan, u Iżrael kollu mieghu, offrew sagriċċji quddiem il-Mulej.

63 U Salamun offra ghas-sagriċċju ta' l-offerti tas-sliem, li hu offra lill-Mulej, tnejn u ghoxrin elf gendus, u mija u ghoxrin elf naghga. U hekk is-sultan, u wlied Iżrael kollha, iddedikaw dar il-Mulej.

64 Dak in-nhar is-sultan qaddes in-nofs tal-bitha li kien quddiem dar il-Mulej: ghax hemm offra offerti tal-hruq, u offerti tal-qamh, u x-xaham tas-sagriċċji tas-sliem: ghax l-altar tal-bronż, li kien hemm quddiem il-Mulej, kien żghir wisq biex jasa' l-offerti tal-hruq, u l-offerti tal-qamh, u x-xaham tas-sagriċċji tas-sliem.

65 U f'dak iż-żmien Salamun ghamel il-ghid, u Iżrael kollu mieghu, migemgha kbira, minn kif tidhol minn Hamat sa wlied l-Egittu, quddiem il-Mulej, Alla taghna, ghal sebat ijiem u sebat ijiem oħra, erbatax-il jum.

66 Fit-tminn jum baghat il-poplu; u huma bierku s-sultan, u marru lejn it-tined taghhom, ferhanin, u qalbhom hienja għall-ghid kollu li ghamel il-Mulej għal David, qaddej tieghu, u lil Iżrael, il-poplu tieghu.

9 U gara, meta Salamun temm jibni dar il-Mulej, u dar is-sultan, u kulma xtaq u ghogħbu jaghmel,

2 Illi l-Mulej deher lil Salamun it-tieni darba, bhalma deherlu f'Gibghon.

3 U l-Mulej qallu: Smajt it-talba tieghek, u t-thannin tieghek, li ghamilt quddiem: jien qaddist did-dar, li int bnejt, biex inqieghed ismi hemm għal dejjem; u ghajnejja u qalbi jkunu hemm dejjem.

4 U jekk int timxi quddiem, bhal ma mexa missierek, David, fis-safa tal-qalb, u fis-sewwa, billi taghmel skond kulma

ikkmandajtek, u thares l-istatuti tieghi, u l-ordinanzi tieghi:

5 Jien inwettaq it-tron ta' saltatek fuq Iżrael għal dejjem, bhal ma wegħid lil David, missierek, billi ghidt: Ma jonqsok qatt raġel biex joqghod fuq it-tron ta' Iżrael.

6 Iżda jekk idduru minn warajja, intom jew uliedkom, u ma tharsux il-kmandamenti tieghi, u l-istatuti tieghi, li jien qegħidt quddiemkom, iżda tmorru taqdu allat oħra, u taghtuom qima:

7 Jien naqta' lil Iżrael mill-art li jien tajthom; u did-dar li jien qaddist għal ismi, narmiha minn quddiem; u Iżrael isir għajdu u dahk fost il-popli kollha.

8 U did-dar issir herba għolja, u kull minn ighaddi minn hdejha jistagħgeb u jsaffar, u jghidu: Għaliex il-Mulej ghamel hekk lil din l-art, u lil did-dar?

9 U jwiegħbu: Għaliex telqu l-Mulej, Alla taghhom, li hareġ lil missirijethom minn art l-Egittu, u qabdu ma' allat oħra, u tawhom qima, u qdewhom: għalhekk il-Mulej ġieb fuqhom dil-hsara kollha.

10 U gara, wara ghoxrin sena li dam Salamun jibni ż-żewġ idjar, id-dar tal-Mulej, u d-dar tas-sultan,

11 (Issa Hiram, sultan ta' Tir, kien ta' lil Salamun injam tač-čedru, u njam tač-čipress, u deheb, skond kulma xtaq,) u mbagħad Salamun ta' lil Hiram ghoxrin belt f'art il-Galilea.

12 U Hiram hareġ minn Tir biex jara l-bliet li Salamun tah; u ma ghogħbux.

13 U qal: Xi bliet huma dawn li tajtni, hi? U semmiehom art Kabul sa llum.

14 U Hiram bagħat lis-sultan mija u ghoxrin talent tad-deheb.

15 U dan hu kif sar xogħol il-haddiema li s-sultan ġieghel jingemghu biex jibni dar il-Mulej, u daru, u Millo, u s-swar ta' Gerusalem, u Hasor, u Megiddo, u Gezer.

16 Ghax kien ta' Farghun, sultan ta' l-Egittu, u ha lil Gezer, u haraqa bin-nar, u qatel il-Kanghanin li kienu jghammru fil-belt, u taha bhala dota lil bintu, mart Salamun.

17 U Salamun raġa' bena Gezer, u Bet-Horon, is-safieni.

18 U Bagħlat, u Tadmor fid-deżert, f'art Ġuda,

19 U l-bliet kollha ta' l-imħażen li Salamun kellu, u bliet għall-imriekeb tieghu, u bliet għall-ifrsa tieghu, u kulma ghogħob lil Salamun li jibni f'Gerusalem, u fil-Libanu, u fl-art kollha ta' saltnatu.

20 U min-nies kollha li kien baqa' mill-Amurrin, u l-Hittin, u l-Perezin, u l-Hiwwin, u l-Gebusin, li ma kinux minn ulied Iżrael,

21 Jiġifieri d-dixxendenti taghhom, li kienu baqghu warajhom fil-pajjiż, u li wlied Iżrael ma setghux jeqerduhom għal

kollox, Salamun qabbadhom jahdmu bhala lsiera sa llum.

22 Izda minn ulied Izrael, Salamun ma ghamel l-ebda lsir: izda kienu l-gwerrieri tieghu, u l-ministri tieghu, u l-prinċipijiet tieghu, u l-kaptani tieghu, u l-kmandanti ta' l-imriekeb tieghu, u l-lifrsa tieghu.

23 Dawn kienu l-kapijiet li kienu fuq ix-xoghlijiet ta' Salamun, hames mija u hamsin, li kienu jahkm fuq in-nies li kienu jahdmu x-xoghol.

24 Malli bint Farghun telghet mill-belt ta' David lejn darha li Salamun bnleha, imbaghad bona Millo.

25 U tliet darbiet fis-sena, Salamun kien joffri offerti mahruqa, u sagrificċji tasliem fuq l-altar li bona lill-Mulej, u jahraq l-inċens fuq l-altar li kien quddiem il-Mulej. U hekk lesta d-dar.

26 U s-sultan Salamun ghamel flotta f'Ghesjon-Geber, li hu hdejn Elot, f'xatt il-bahar l-Ahmar, f'art Edom.

27 U Hiram baghat fuq dil-flotta l-qaddejja tieghu, bahrin jifhmu fil-bahar mal-qaddejja ta' Salamun.

28 U marru Ofir, u hadu minn hemm deheb, erba mija u ghoxrin talent, u gibuh lis-sultan Salamun.

10 U meta s-sultana ta' Xeba semghet bi hbar Salamun f'isem il-Mulej, giet biex iġġarrbu b'mistoqsijiet tqal.

2 U iġġ Gerusalem b'kotra kbira ta' u' hwawar, u ta' hafna deheb, u haġar prezzjuż: u xhin waslet ghand Salamun, qattlu kulma kellha f'qalbha.

3 U Salamun wegibha ghal kliemha kollu: ma kienu hemm haġa mohbija ghas-sultan li ma wegibhiex.

4 U meta s-sultana ta' Xeba rat il-gherf kollu ta' Salamun, u d-dar li bona,

5 U l-ikel tal-mejda tieghu, u kif joqogħdu l-qaddejja tieghu, u kif joqogħdu l-kbarat tieghu, u l-ilbies tagħhom, u l-koppieri tieghu, u l-offerti mahruqa tieghu li kien joffri f'dar il-Mulej, kienet barra minnha nfisha.

6 U qalet lis-sultan: Tassew kien dak li smajt fuq l-atti tieghek u fuq gherfek.

7 Izda ma ridtx nemmen dak il-kliem sama ġejt u rajt b'ghajnejja: u, ara, in-nofs ma kinux għarrfuhuli!

8 Henjin ir-rgiel tieghek, henjin dawn il-qaddejja tieghek li qeghdin quddiemek dejjem, u jisimghu gherfek.

9 Ikun imbieriek il-Mulej, Alla tieghek, li tghaxxaq bik, u qiegħdek fuq it-tron ta' Izrael: għax il-Mulej habb lil Izrael għal dejjem, għalhekk għamlek sultan, biex tagħmel il-haqq u s-sewwa.

10 U tat lis-sultan mija u ghoxrin talent tad-deheb, u kotra kbira ta' hwawar u haġar prezzjuż: qatt ma giet iżjed kotra

ta' hwawar daqs dik li tat is-sultana ta' Xeba lil Salamun.

11 U l-ġfien ta' Hiram ukoll, li kienu jgibu d-deheb minn Ofir, giebu minn Ofir kotra kbira ta' njam tas-sandal, u haġar prezzjuż.

12 U s-sultan hadem minn dan l-injam tas-sandal banavostri għal dar il-Mulej, u għal dar is-sultan, u ċetri u arpi wkoll għall-ghannejja: qatt ma gie iżjed daqs dak l-injam tas-sandal, u lanqas deher sa llum.

13 U s-sultan Salamun ta lis-sultana ta' Xeba kulma għogħba, u kulma talbet, barra milli taha minn rajh bhala sultan. Imbaghad daret u telqet lejn artha, hi u l-qaddejja tagħha.

14 Issa l-użin tad-deheb, li kien jasal ghand Salamun f'sena wahda, kien sitt mija u sitta u sittin talent tad-deheb,

15 Barra minn dak li kien idahhal mill-merkanti, u mill-bejgħ u x-xiri tal-bejjiegha, u minn għand is-slaten kollha tal-Għarabja, u minn għand il-gvernaturi tal-pajjiż.

16 U s-sultan Salamun ghamel mitejn tarka kbira ta' deheb immartellat: sitt mitt xekel tad-deheb għal kull tarka.

17 U ghamel tliet mitt tarka żghira tad-deheb immartellat; tliet maniet deheb għal kull tarka żghira: u s-sultan qeghidhom f'dar il-masġar tal-Libanu.

18 Barra minn dan, is-sultan ghamel tron kbir ta' l-avorju, u ksieh bl-aħjar deheb.

19 It-tron kellu sitt targiet, u ras it-tron wara kienet tonda: u kien hemm żewġ dirghajn fuq kull naha tal-magħqad, u żewġ iljuni kienu qeghdin hdejn id-dirghajn.

20 U tnax iljun kienu qeghdin hemm fuq is-sitt targiet minn kull naha: qatt ma sar hekk mill-ebda saltna.

21 U l-kisien kollha li Salamun kien jixrob minnhom kienu tad-deheb, u l-kisien kollha ta' dar il-masġar tal-Libanu kienu ta' deheb safi; ma kien hemm xejn tal-fidda: xejn ma kienu jqisuha l-fidda fi żmien Salamun.

22 Għax is-sultan kellu fil-bahar ġfien ta' Tarsis, mal-ġfien ta' Hiram: darba kull tliet snin kienu jigu l-ġfien ta' Tarsis, igibu deheb, u fidda, u avorju, u xadini, u paguni.

23 Hekk is-sultan Salamun kien akbar mis-slaten kollha ta' l-art fil-ghana u fil-gherf.

24 U d-dinja kollha kienet ftittex lil Salamun biex tisma' gherfu, li Alla kien tah f'qalbu.

25 U kienu jgibu kulhadd il-ghotja tieghu, hwejjeġ tal-fidda, u hwejjeġ tad-deheb, u lbiesi, u armi, u hwawar, u żwiemel, u bghula; u dan kien jiġri kull sena.

26 U Salamun gama' mriekeb u jfirsu: u kellu elf u erba' mitt mirkeb, u tnax-il elf fieres, u qassamhom fi bliet l-imriekeb, u madwar is-sultan f'Gerusalem.

27 U s-sultan ghamel f'Gerusalem il-fidda bhall-gebel, u c'cedru bhall-gummajz li jikber fil-wita ghall-kotra.

28 U z-zwiemel li kellu Salamun kienu jingiebu mill-Egittu; u l-merkanti tas-sultan kienu jircivuhom f'imrieheil; kull merhla b'kemm ftiehm fuus.

29 Mirkeb kien ikkun impurtat mill-Egittu bi hlas ta' sitt mitt xekel tal-fidda, u ziemel b'mija u hamsin; u bl-istess mod kienu jesportawhom lis-slaten kollha tal-Hittin u lis-slaten tas-Sirja.

11 Izda s-sultan Salamun habb hafna nisa barranin, flimkien ma' bint Farghun: nisa Mowabin, Ghammonin, Idumin, Sidonin, u Hittin;

2 Mill-gnus li ghalihom kien qal il-Mulej lil ulied Izrael: La tidhlux ghandhom, u lanqas huma ma jidhlu ghandkom: ghax sgrur li idawrulkom qlubkom wara allathom. Ma' nisa bhal dawn Salamun inghaqad bl-imhabba.

3 U kellu seba' mitt mara, principessi, u tliet mitt konkubina: u n-nisa tieghu dawrwlu qalbu.

4 Ghax gara, meta Salamun xjeh, li n-nisa tieghu dawrwlu qalbu wara allat oħra: u qalbu ma baqghitx kollha shiha mal-Mulej, Alla tieghu, bhal ma kienet qalb David, missieru.

5 Ghax Salamun mar wara Ghastarot, alla tas-Sidonin, u wara Milkom, il-ghajb tal-Ghammonin.

6 U Salamun ghamel dak li hu hazin f'ghajnejn il-Mulej, u ma zammx shih wara l-Mulej, bhal ma ghamel David, missieru.

7 Imbaghad Salamun bena maqdes fuq gholja lil Kamos, il-ghajb ta' Mowab, fuq il-gholja li qieghda quddiem Gerusalem, u lil Molok, il-ghajb ta' wlied Ghammon.

8 U l-istess ghamel ghan-nisa barranin kollha tieghu, li kienu jaharqu l-incens u jissagrifikaw lil allathom.

9 U l-Mulej ghadab ma' Salamun, ghax qalbu daret minn mal-Mulej, Alla ta' Izrael, li kien deherlu darbtejn,

10 U ordnalu fuq dil-haga, biex ma jmurx wara allat oħra: izda hu ma harisx dak li ordnalu l-Mulej.

11 Ghalhekk il-Mulej qal lil Salamun: Talli ghamilt dan, u ma harisx il-ghaqda tieghi, u l-istatuti tieghi, li jien tajtek, sgrur li jien incarrat is-saltna minn fuqek, u nagħtiha lill-qaddej tieghek.

12 Izda ma naghmlx dan fi zmienek minhabba David, missierek: izda jien incarratha minn id ibnek.

13 Biss ma ncarratx is-saltna kollha; izda nagħti tribu wiehed lil ibnek minhabba David, il-qaddej tieghi, u minhabba Gerusalem li jiena ghazilt.

14 U l-Mulej qajjem għadu għal Salamun, Hadad l-Idumi: hu kien nisel is-slaten f'Edom.

15 Ghax kien gara, meta David kien f'Edom, u Gowab, il-kap ta' l-ezerctu tala' biex jidfen il-mejtn, wara li kien qatel l-irgjel kollha f'Edom;

16 (Għal sitt xhur Gowab baqa' hemm ma' Izrael kollu, sakemm qered ir-rgjel kollha f'Edom:)

17 Illi Hadad harab, hu u xi rgjel Edumin mieghu mill-qaddejja ta' missieru, biex imur l-Egittu: Hadad kien għadu daqsxejn ta' tifel.

18 U telqu minn Midjan, u għew Faran, u hadu xi rgjel magħhom minn Faran, u għew l-Egittu, għand Farghun, sultan ta' l-Egittu; li ta lil Hadad dar, u hasiblu għall-ikel, u tah biċċa art.

19 U Hadad sab hniena quddiem Farghun, u Farghun żewġu lil oħt martu, oħt Tahfen, is-sultana.

20 U oħt Tahfen wilditlu iben, Genubat, u Tahfen rabbietu f'dar Farghun: u Genubat baqa' f'dar Farghun qalb ulied Farghun.

21 U meta Hadad sama' fl-Egittu li David raqad ma' missirijietu, u li Gowab, il-kap ta' l-ezerctu, miet, qal lil Farghun: Hallini nitlaq biex immur pajjizi.

22 Imbaghad Farghun qallu: X'naqsek mieghi, biex, ara, tftitx li tmur f'pajjizek? U wiegħe: Xejn: imma hallini mmur.

23 U Alla qajjimlu għadu iehor, Rezon, bin Eljada, li kien harab minn sidu, Hadadghezer, sultan ta' Soba.

24 U gama' xi rgjel madwaru, u sar il-mexxej ta' qatgha, wara li David qatel lil dawk ta' Soba: u marru Damasku, u ghammar hemm, u saltan f'Damasku.

25 U kien għadu ta' Izrael il-jiem kollha ta' Salamun, barra mill-hsara li Hadad ghamel: u kien jobghod lil Izrael, u saltan fuq is-Sirja.

26 U Gerobogham, bin Nebat, Efrati, minn Sereda, qaddej ta' Salamun, li ommu kien jisimha Serugħa, mara armla, rafa' hu wkoll idejh għas-sultan.

27 U dan kien il-ghala rafa' idejh għas-sultan: Salamun kien bena Millo, u għalaq il-biċċa tas-sura imwaqqa' ta' belt David, missieru.

28 U Gerobogham kien gwerrier ta' hila kbira wisq, u meta Salamun ra kemm iż-zagħżuġ kien habrieki fix-xogħol, għamlu fuq il-haddiema kollha ta' dar Guzepp.

29 U gara dik il-habta, illi Gerobogham hareġ minn Gerusalem, u ltaqa' mieghu fit-triq il-profeta Ahija s-Siloni, liebes mantar għdid; u kienu huma t-tnejn fir-raba'.

30 U Ahija qabad il-mantar gdid li kellu fuqu, u ċarrtu fi tmax-il biċċa:

31 U qal lil Ġerobogham: Hu għalik għaxar biċċiet: għax hekk igħid il-Mulej, Alla ta' Izrael: Ara, jien inċarrat is-saltna min id Salamun, u naghti għaxar tribujiet lilek:

32 (Izda hu jkollu tribù wiehed minhabba l-qaddej tiegħi David, u minhabba Ġerusalem, il-belt li jien għażilt mit-tribujiet kollha ta' Izrael:)

33 Għax huma telquni, u taw qima lil Għastoret, alla tas-Sidonin, quddiem Kemos, alla ta' Mowab, u quddiem Milkom, alla tal-Ghammonin, u ma mxewx fi triqati, biex jagħmlu dak li hu sewwa f'għajnejja, u biex iħarsu l-istatuti tiegħi, u l-ordinanzi tiegħi, bħal ma għamel David, missieru.

34 Madankollu, jien ma nihux is-saltna kollha minn dejh: izda nhallih prinċep il-jiem kollha ta' hajtu minnhabba David, il-qaddej tiegħi, li jien għażilt, għax hu hares il-kmandamenti tiegħi, u l-istatuti tiegħi.

35 Izda jien niehu s-saltna minn idejn ibnu, u naghti lilek għaxar tribujiet.

36 U lil ibnu nagħtih tribù wiehed, biex il-qaddej tiegħi David ikollu dejjem musbieh quddiem f'Ġerusalem, il-belt li jien għażilt għalija, biex inqieghed ismi fiha.

37 U lilek nihdok, u int issaltan fuq kulma tixtieq qalbek, u tkun sultan fuq Izrael.

38 U jekk tisma' minn kulma nikkmandak, u timxi fit-triqat tiegħi, u tagħmel dak li hu sewwa f'għajnejja, billi thares l-istatuti tiegħi, u l-kmandamenti tiegħi, bħal ma għamel David, il-qaddej tiegħi, inkun miegħek, u nibnilek dar dejjiema, bħal ma bnejt għal David, u nagħtik Izrael.

39 U minhabba dan ngħakkes nisel David, izda mhux għal dejjem.

40 Għalhekk Salamun fitex li joqtol lil Ġerobogham. U Ġerobogham qam u ħarab l-Eġittu, għand Sisak, sultan ta' l-Eġittu, u qagħad l-Eġittu sa mewt Salamun.

41 U l-bqija tal-grajja ta' Salamun, u ta' kulma għamel, u l-għerf tiegħu, mhumiex miktubin fil-ktieb ta' l-atti ta' Salamun?

42 Iz-żmien li saltan Salamun f'Ġerusalem fuq Izrael kollu kien erbghin sena.

43 U Salamun raqad ma' missirijietu, u kien midfun f'belt David, missieru: u Rehobogham, ibnu, saltan floku.

12 U Rehobogham mar Sikem: għax Izrael kollu kien gie Sikem biex jagħmlu sultan.

2 U ġara, malli Ġerobogham, bin Nebat, li kien għadu l-Eġittu, sama' b'dan, (għax hu kien ħarab minn quddiem is-sultan

Salamun, u Ġerobogham kien għadu l-Eġittu:)

3 Illi bagħtu jsejhulu. U Ġerobogham u l-miġemgħa kollha ta' Izrael ġew ikellmu lil Rehobogham, billi qalu:

4 Missierek taqqal il-madmad tagħna: għalhekk issa haffef mix-xogħol iebes ta' missierek, u mill-madmad tqil li hu għabba fuqna, u ahna naqduk.

5 U qalilhom: Morru għal tlitt ijiem, imbagħad erġghu ejjew għandi. U l-poplu telaq.

6 U s-sultan Rehobogham ha parir mingħand ix-xjuh, li kienu madwar Salamun, missieru, meta kien għadu ħaj, u qal: X'parir tagħtuni biex inwieġeb lil dal-poplu?

7 U kellmuh, qalulu: Jekk illum tkun il-qaddej ta' dal-poplu, u taqdihom, u tweġibhom, u tkellimhom tajjeb, huma jkunu l-qaddejja tiegħek għal dejjem.

8 Izda Rehobogham telaq il-parir li tawh ix-xjuh, u ha parir miż-żgħażaġh li kienu trabbew miegħu, u li kienu jaqduh.

9 U qalilhom: X'parir tagħtu biex ahna nwieġbu lil dal-poplu, li kellmuni, u qaluli: Haffef il-madmad li missierek għabba fuqna?

10 U ż-żgħażaġh li kienu trabbew miegħu kellmuh, billi qalulu: Hekk għid lil dal-poplu li kellmek, billi qallek: Missierek taqqal il-madmad tagħna, izda int haffifhulna! Izda int weġibhom: Sebghi ż-żgħir ikun ehxen minn ġenbejn missieri.

11 U issa fejn missieri għabbikom b'madmad tqil, jiena nżid mal-madmad tagħkom: missieri rażżankom bil-frosta, izda jien inrażżankom bl-egħkierieb.

12 Imbagħad Ġerobogham u l-poplu kollu gie għand Rehobogham fit-tielet jum, bħal ma kien qalilhom is-sultan: Erġghu ejjew għandi fit-tielet jum.

13 U s-sultan weġibhom bl-ahrax, għax halla l-parir tax-xjuh, li kienu tawh;

14 U kellimhom skond il-parir taż-żgħażaġh, qalilhom: Missieri taqqal il-madmad tagħkom, u jiena nżid mal-madmad tagħkom: missieri wkoll rażżankom bil-frosta, izda jien inrażżankom bl-egħkierieb.

15 U hekk is-sultan ma samax mill-poplu; għax dil-ħaga kienet ġeja mill-Mulej, biex isahħah kelmtu, li l-Mulej tkellem b'Ahija, is-Siloni, lil Ġerobogham, bin Nebat.

16 U meta Izrael kollu ra li s-sultan ma tahomx widen, il-poplu wieġeb lis-sultan, billi qal: X'sehem għandna ma' David? Ma għandniex wirt ma' bin Ġessi! Lejn it-tined tiegħek, o Izrael: issa aħseb għal darek, David! U hekk Izrael telaq lejn it-tined tiegħu.

17 Izda fuq ulied Izrael, fi bliet Ġuda, saltan Rehobogham.

18 Imbagħad is-sultan Rehobogham baġat lil Adoram, li kien jiehu hsieb l-ilsiera; u Izrael kollu haġġru u miet. Għalhekk is-sultan Rehobogham għaġġel jitle' fuq il-mirkebb tiegħu, biex jahrab lejn Gerusalem.

19 U hekk Izrael ixxewwex għal dar David sa llum.

20 U ġara, malli Izrael sama' li Gerobogham raġa' ġie, illi baġtu jsejhulu fil-laqgħa, u għamluh sultan fuq Izrael kollu: hadd ma baqa' ma' dar David, hlief tribù Guda wahdu.

21 U meta Rehobogham ġie Gerusalem, hu ġama' dar Guda kollha, u tribù Benjamin, mija u tmenin elf magħzulin, li kienu gwerrieri, biex jitqabdu ma' dar Izrael, u jroddu s-saltna lil Rehobogham, bin Salamun.

22 Izda kelmet Alla ġiet għand Semajja, ir-raġel t'Alla, tghid:

23 Kellem lil Rehobogham, bin Salamun, sultan ta' Guda, u lil dar Guda kollha, u ta' Benjamin, u lill-bqija tal-poplu, għidilhom:

24 Hekk igħid il-Mulej: La titilgħux, u la titqabdux ma hutkom, ulied Izrael: erġġhu kulhadd lejn daru; għax dil-ħaġa ġejja minni. Semgħu għalhekk kelmet il-Mulej, u reġġu marru bħal ma qal il-Mulej.

25 Imbagħad Gerobogham bena 'l Sikem f'art il-gholjiet ta' Efrajm, u għammar hemm; u hareġ minn hemm u bena Penwel.

26 U Gerobogham qal f'qalbu: Issa s-saltna tarġa' tmur għal dar David:

27 Jekk dal-poplu jitle' biex joffri s-sagrificċji f'dar il-Mulej f'Gerusalem, iddur qalb dal-poplu lejn sidhom, lejn Rehobogham, sultan ta' Guda, u joqtluni, u jerġġhu jmorru lejn Rehobogham, sultan ta' Guda.

28 U s-sultan ha parir, u għamel żewġ għoġiela tad-deheb, u qal lill-poplu: Tlajtu biżżejjed Gerusalem: ara allatek, o Izrael, li tellgħuk minn art l-Eġittu.

29 U qieghed wiehed Betel, u l-iehor qieghdu Dan.

30 U dil-ħaġa kienet dnub: għax il-poplu kien jibqa' sejjer sa Dan biex iqim il-wiehed miż-żewġ għoġiela.

31 U Gerobogham waqqaf imqades fuq il-gholjiet, u għamel qassisin minn fost il-poplu, li ma kinux minn ulied Levi.

32 U Gerobogham għamel għid fil-hmistax tat-tminn xahar, bħal għid li jsir f'Guda, u offra sagrificċji fuq l-altar. Hekk għamel f'Betel, billi offra sagrificċji lill-ghoġiela li kien għamel: u qieghed f'Betel il-qassisin ta' l-imqades tal-gholjiet li kien għamel.

33 Fil-hmistax tat-tminn xahar, ix-xahar li kien għażel minn rajh, Gerobogham tala' fuq l-altar li kien għamel

f'Betel, u għamel għid għal ulied Izrael: u tala' fuq l-altar biex jahraq l-incens.

13 U, ara, raġel t'Alla ġie minn Guda b'kelmet il-Mulej Betel: u Gerobogham kien wieqaf fuq l-altar biex jahraq l-incens.

2 U għajjat għall-altar b'kelmet il-Mulej, u qal: O altar! O altar! Hekk igħid il-Mulej: Ara, jitwieled iben lil dar David, jismu Gosija, u jissagrifika fuqek il-qassisin ta' l-imqades tal-gholjiet li jaharqu l-incens fuqek, u jinharraq fuqek għadam in-nies.

3 U ta għelm dak in-nhar, billi qal: Dan hu l-ghelm li qal il-Mulej: Ara, l-altar jinferaq, u l-irmied ta' fuqu jixxerred.

4 U ġara, malli s-sultan Gerobogham sama' l-kelma tar-raġel t'Alla, li kien għajjat għall-altar f'Betel, illi medd idu mill-altar, u qal: Aqbdh. U idu, li kien medd għalih, nixfet, hekk li ma satax ireġġagħha lejh.

5 U l-altar inferaq ukoll, u l-irmied ixxerred mill-altar, skond il-ghelm li r-raġel t'Alla kien ta b'kelmet il-Mulej.

6 U s-sultan wieġeb, u qal lir-raġel t'Alla: Nitolbok, aqlagħli l-hniena tal-Mulej, Alla tiegħek, u itlob għalija, biex tirtaddli idi. U r-raġel t'Alla talab lill-Mulej, u s-sultan tradditlu idu, u saret bħal qabel.

7 U s-sultan qal lir-raġel t'Alla: Ejja d-dar miegħi, u kul xi ħaġa, u nagħtik rigal.

8 U r-raġel t'Alla qal lis-sultan: Jekk tagħtirni nofs darek, ma nigħx miegħek, u la niekol hobz u lanqas nixrob ilma f'dan il-post:

9 Għax hekk kont ikkmandat b'kelmet il-Mulej, billi qaltli: Ma tixkol hobz, u ma tixrob ilma, u ma tarġax lura mit-triq li int tmur minnha.

10 U hekk mar minn triq oħra, u ma raġax lura mit-triq li kien mar minnha Betel.

11 Issa kien joqghod wiehed profeta xih f'Betel; u wliedu ġew, u qalulu l-egħmejjel kollha li r-raġel t'Alla għamel dak in-nhar f'Betel: il-kliem li qal lis-sultan, qaluhom ukoll lil missierhom.

12 U missierhom qalilhom: Minn liema triq mar? Għax uliedu kienu raw minn liema triq mar ir-raġel t'Alla, li kien ġie minn Guda.

13 U qal lil uliedu: Xidduli l-hmar. U xiddewlu l-hmar: u rikeb fuqu.

14 U mar wara r-raġel t'Alla, u sabu qieghed taht balluta; u qallu: Int ir-raġel t'Alla li ġejt minn Guda? U dak wieġeb: Jien.

15 Imbagħad qallu: Ejja miegħi d-dar, u kul biċċa hobz.

16 U qal: Ma nistax nargħa' lura

mieghek, u niġi mieghek ghandek: u lanqas nista' niekol hobż u nixrob l-ilma mieghek f'dan il-post.

17 Ghax intqal lili b'kelmet il-Mulej: Ma tikolx hobż u ma tixrobx ilma hemm, u lanqas targa' tiġi mit-triq li tkun mort minnha.

18 U l-iehor qallu: Jien ukoll profeta bhalek; u anġlu kellimni b'kelmet il-Mulej billi qalli: Reggħu mieghek f'darek, biex jiekol il-hobż, u jixrob l-ilma. Izda kien qiegħed jigħdibl.

19 U hekk raġa' lura miegħu, u kiel il-hobż f'daru, u xorob l-ilma.

20 U ġara, huma u qegħdin fuq il-mejda, illi kelmet il-Mulej ġiet għand il-profeta li kien reggħu lura:

21 U ghajjat lir-raġel t'Alla li ġie minn Ġuda, billi qallu: Hekk iġhid il-Mulej: Talli ksirt l-ordni tal-Mulej, u ma haristx l-ordni li l-Mulej, Alla tiegħek, tak,

22 Izda rġajt lura, u kilt il-hobż u xrobt l-ilma f'dan il-post, li għalih il-Mulej qallek: La tikolx hobż, u la tixrobx ilma; ġismek mejjet ma jidholx f'qabar missirijietek.

23 U ġara, wara li r-raġel t'Alla kiel il-hobż, u wara li xorob, illi l-profeta x-xih xeddlu l-hmar, għall-profeta li kien raġġa' lura.

24 U r-raġel t'Alla telaq, u ljun itlaq' miegħu, u qatlu: u ġismu mejjet kien mixhut fit-triq, u l-hmar qagħad ma' ġenbu, u l-iljun waqaf ukoll ma' ġenb il-ġisem mejjet.

25 U, ara, xi nies kienu għaddejnin, u raw il-ġisem mejjet mixhut fit-triq, u l-iljun wieqaf hdejn il-ġisem mejjet: u marru taw l-aħbar fil-belt, fejn kien joqgħod il-profeta x-xih.

26 U malli l-profeta li kien reggħu mit-triq sama' l-aħbar, qal: Hu r-raġel t'Alla, li ma samax minn kelmet il-Mulej: għalhekk il-Mulej telqu lill-iljun, li qattgħu u qatlu, skond kelmet il-Mulej, li kien qallu.

27 U kellem lil uliedu, billi qalilhom: Xidduli l-hmar, U xidduhulu.

28 U telaq, u sab il-ġisem mejjet mixhut fit-triq, u l-hmar u l-iljun weqfin hdejn il-ġisem mejjet: u l-iljun ma kielx il-ġisem mejjet, u lanqas ma qatta' l-hmar.

29 U l-profeta rafa' l-ġisem mejjet tar-raġel t'Alla, u qiegħdu fuq il-hmar, u raġa' hadu lura: u l-profeta x-xih dahal il-belt, biex jibkih u jidfnu.

30 U qiegħed il-ġisem mejjet fil-qabar tiegħu stess; u bkewh, huma u jghidu: Jahasra, hija!

31 U ġara, wara li difnu, illi kellem lil uliedu, qalilhom: Meta mmut, idfnuni fil-qabar li fih ir-raġel t'Alla midfnu; qiegħdu għadmi hdejn għadmu:

32 Ghax il-kelma li hu ghajjat b'kelmet il-Mulej għall-altar f'Betel, u għad-djar

kollha ta' l-imqades tal-gholjiet li huma fil-bliet ta' Samarija, għađ sġur issehh.

33 Lanqas wara dan, Gerobogħam ma dar minn triqtu l-hazina, izda raġa' għamel qassisin ta' l-imqades tal-gholjiet minn fost il-poplu kollu: kull min kien irid, kien jikkonsagrah, u jsir qassis ta' l-imqades tal-gholjiet.

34 U dil-haġa saret dnuh għal dar Gerobogħam, li ġieb fuqha t-tiġrif u l-qirda tagħha minn fuq wiċċ l-art.

14 Dak iż-żmien Abija, bin Ġerobo-gham marad.

2 U Gerobogħam qal lil martu: Qum, nitlobok, u biddel hwejġek, biex ma jagħrfux li int mart Gerobogħam; u mur Silo: ara, hemm Ahija, il-profeta, dak li habbarli li għandi nsir sultan fuq il-poplu.

3 U hu mieghek għaxar hobziet, u xi kagħkiet, u ġarra għasel, u mur għandu: hu jgharrfek x'għandu jġiri mit-tifel.

4 U mart Gerobogħam għamlet hekk, u qamet, u marret Silo, u dahlet dar Ahija. Izda Ahija ma kienux jista' jara; għax ghajnejh kienu tghammxulu bix-xuhija.

5 U l-Mulej kien qal lil Ahija: Ara, mart Gerobogħam ġejja tistaqsik xi haġa fuq binha; għax marid: hekk u hekk għandek tghidilha: għax hi u diehla tagħmel ta' bir-ruha li hi mara oħra.

6 U ġara, kif Ahija sama' l-hoss ta' riġlejha diehla fil-bieb illi qal: Idhol, o mart Gerobogħam; għaliex qiegħda tagħmel ta' bir-ruhek li int mara oħra? Ghax jien mibgħut għandek bi hbar kerha.

7 Mur, għid lil Gerobogħam: Hekk iġhid il-Mulej, Alla ta' Izrael: Talli għollejtek minn fost il-poplu, u għamiltek mexxej fuq il-poplu tiegħi Izrael.

8 U ċarratt is-saltna minn dar David, u tajtha lilek, u int ma kontx bhall-qaddej tiegħi David, li hares il-kmandamenti tiegħi, u li mexa warajja b'qalbu kollha, billi għamel biss dak li hu sewwa f'ghajnejja;

9 Izda għamilt aġħar minn dawk kollha li kienu qablek; għax int mort u għamilt għalik allat oħra, u xbihat imdewba, biex issaħħanni, u lili tfajtni wara dahrek;

10 Għalhekk, ara, jien sa nġib il-hsara fuq dar Gerobogħam, u neqred minn Gerobogħam sa l-aħħar raġel, sew l-ilsir u sew il-hies, f'Izrael, u niknes il-bqija ta' dar Gerobogħam, bħalma wiehed jiknes iż-żibel, sa ma tintemm kollha.

11 Min imut minn dar Gerobogħam fil-belt jikluh il-klieb; u min imut fir-raba' jikluh it-tjur ta' l-ajru: għax il-Mulej tkellem.

12 Għalhekk qum, mur darek: u malli riġlejk jidhlu l-belt, imut it-tifel.

13 U Izrael kollu jibkih, u jidfnuh:

ghax dan wahdu, minn dar Ġerobogham, jidhol fil-qabar, ghax fih minn dar Ġerobogham instabet xi haga tajba quddiem il-Mulej, Alla ta' Izrael.

14 Barra minn dan, il-Mulej iqajjem sultan ghalih fuq Izrael, li jeqred dar Ġerobogham dak in-nhar: izda xinhu? imqar issa.

15 Ghax il-Mulej jidrob lil Izrael, bhal qasba li tixxejjer fl-ilma, u jaqla' lil Izrael minn fuq din l-art tajba, li hu ta lil-missirijiethom, u jxerridhom 'il hemm mix-xmara, talli ghamlu l-Axerim tagghom, u sahhnu l-Mulej.

16 U jerhi lil Izrael minhabba d-dnubiet ta' Ġerobogham, li dineb, u li gaghal lil Izrael jidneb.

17 U mart Ġerobogham qamet, u telqet, u giet Tirsa: u malli waslet fuq il-ghatba tad-dar, it-tifel miet;

18 U difnuh; u Izrael kollu bkieh, skond kelmet il-Mulej, li qal bil-qaddej tieghu, Ahija l-profeta.

19 U l-bqija ta' l-atti ta' Ġerobogham, kif tqabad, u kif saltan, ara, huma miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Izrael.

20 U ž-zmien li Ġerobogham saltan kien tnejn u ghoxrin sena: u raqad ma' missirijietu, u Nadab, ibnu, saltan foku.

21 U Rehobogham, bin Salamun, saltan f'Guda. Rehobogham kellu wiehed u erbghin sena meta beda jsaltan, u saltan sbatax-il sena f'Ġerusalem, il-belt li l-Mulej ghażel mit-tribujiet kollha ta' Izrael, biex iqieghed ismu fha. U isem ommu kien Naghma l-Ghammonija.

22 U Guda ghamel dak li hu hazin f'ghajnejn il-Mulej, u xeghlu l-ghira tieghu aktar milli ghamlu missirijiethom, bid-dnubiet li dinbu.

23 Ghax huma wkoll bnew ghalihom imqades tal-gholjiet, u plijieri, u Axerim fuq kull ghaqba gholja, u taht kull sigra hadra.

24 U kien hemm ukoll irgiel prostituti fil-pajjiz: u ghamlu bhal qzizijiet kollha tal-ġnus li kecca l-Mulej minn quddiem ulied Izrael.

25 U gara fil-hames sena tas-sultan Rehobogham, illi Sisaq, sultan ta' l-Egittu, tala' ghal Ġerusalem;

26 U ha t-teżori ta' dar il-Mulej, u t-teżori ta' dar is-sultan; ha kollox: u ha t-tarkiet tad-deheb kollha li Salamun kien ghamel.

27 U s-sultan Rehobogham ghamel flokum tarkiet tal-bronz, u rniehom f'idejn il-kaptani tal-ghassa, li kienu jghassu bieħ dar is-sultan.

28 Imbaghad gara li kull darba li s-sultan kien jidhol f'dar il-Mulej, li l-ghassija kienu jerfghuhom, imbaghad jergghu jġibuhom fil-kamra tal-ghassa.

29 Issal-bqija ta' l-atti ta' Rehobogham,

u kulma ghamel, mhumiex miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Guda?

30 U kien hemm gwerra bejn Rehobogham u Ġerobogham ghomorhom kollu.

31 U raqad Rehobogham ma' missirijietu, u difnuh ma' missirijietu f'belt David. Isem ommu kien Naghma, il-Ghammonija. U Abijam, ibnu, saltan foku.

15 Issa fis-sena tmintax tas-sultan Ġerobogham, bin Nebat, sar sultan Abijam fuq Guda.

2 Tliet snin saltan f'Ġerusalem. Isem ommu kien Maghka, bint Abisalom.

3 U mexa fid-dnubiet kollha ta' missieru, li ghamel qablu: u qalbu ma kenitx kollha kemm hi mal-Mulej, Alla tieghu, bhal ma kienet qalb missieru, David.

4 Madankollu, minhabba David, il-Mulej, Alla tieghu, tah xrara f'Ġerusalem, billi qajjmlu lil ibnu warajh, u zamm wieqfa lil Ġerusalem.

5 Ghax David kien jaghamel dak li hu sewwa f'ghajnejn il-Mulej, u ma warrabx minn kulma ordnal u l-jiem kollha ta' hajtu, barra mill-biecca ta' Urija, il-Hitti.

6 U kien hemm gwerra bejn Rehobogham u Ġerobogham ghomru kollu.

7 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Abijam, u kulma ghamel, mhumiex miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Guda? U kien hemm gwerra bejn Abijam u Ġerobogham.

8 U Abijam raqad ma' missirijietu; u difnuh fil-belt ta' David: u Asa, ibnu, saltan foku.

9 U fis-sena ghoxrin ta' Ġerobogham, sultan ta' Izrael, Asa sar sultan ta' Guda.

10 Wiehed u erbghin sena saltan f'Ġerusalem. Isem ommu kien Maghka, bint Abisalom.

11 U Asa ghamel dak li hu sewwa f'ghajnejn il-Mulej, bhal ma ghamel David, missieru.

12 U warrab l-irgiel prostituti mill-pajjiz, u nehha l-idoli kollha li missirijietu kienu ghamlu.

13 U lil ommu Maghka nehheha wkoll minn sultana, ghax kienet ghamlet xbieha moqzieza lill-Axera; u Asa kisser ix-xbieha moqzieza taghha, u haraqha f'wied Kedron.

14 Izda l-imqades tal-gholjiet ma tnehhewx, ghalkemm qalb Asa kienet kollha kemm hi mal-Mulej ghomru kollu.

15 U dahhal f'dar il-Mulej il-hwejjeġ li qaddes missieru, u li qaddes hu, deheb, u fidda, u hwejjeġ ohra.

16 U kien hemm gwerra bejn Asa u Baghsa, sultan ta' Izrael, ghomorhom kollu.

17 U Baghsa, sultan ta' Izrael, tala'

ghal Ġuda, u bena Rama, biex ma jhalli lil hadd min johroġ jew jidhol għand Asa, sultan ta' Ġuda.

18 Imbagħad Asa ha l-fidda kollha u d-deheb, li kien baqa' fit-teżori ta' dar il-Mulej, u fit-teżori ta' dar is-sultan, u tahom f'idejn il-qaddejja tiegħu: u s-sultan Asa baġathom għand Ben-Hadad, bin Tabrimon, bin Hezjon, sultan tas-Sirja, li kien joqgħod Damasku, billi qal:

19 Ha jkun hemm rabta bejni u bejnek, u bejn missieri u missierek: Ara, bġhattlek għotja tal-fidda u tad-deheb; eja, u holl ir-rabta tiegħek ma' Bagħsa, sultan ta' Izrael, biex jitbiegħed minni.

20 U Ben-Hadad sama' mis-sultan Asa, u baġat il-kapjiet ta' l-eżerċiti tiegħu, li kellu kontra l-bliet ta' Izrael, u rebah lil Ghijon, u lil Dan, u lil Abel-Bet-Maghka, u lil Kinnerot kollha ma' art Naftali.

21 U gara, malli Bagħsa sama' dan, li ma baqax jibni Rama, u qagħad Tirsu.

22 Imbagħad is-sultan Asa hareġ proklama f'Ġuda kollu; hadd ma kien meħlus minnha: imbagħad hadu l-gebel ta' Rama, u l-injam tagħha, li bihom Bagħsa bena Rama; u s-sultan Asa bena bihom Geba ta' Benjamin, u Misfa.

23 Il-bqija ta' l-atti ta' Asa, u r-rebbiet tiegħu kollha, u kulma għamel, u l-bliet li bena, mħumiex miktubin fil-ktieb tal-Kronaki tas-slaten ta' Ġuda? Imma fi xjuħitu marad b'riġlejh.

24 U Asa raqad ma' missirijietu, u kien midfun ma' missirijietu f'belt David, missieru: u Gosafat, ibnu, saltan floku.

25 U Nadab, bin Gerobogħam, sar sultan fuq Izrael, fit-tieni sena ta' Asa, sultan ta' Ġuda, u saltan fuq Izrael sentejn.

26 U għamel dak li hu ħazin f'għajnejn il-Mulej, u mexa fi triq missieru, u fi dnuhu li bih gāgħal lil Izrael jidneb.

27 U Bagħsa, bin Ahija, minn dar Issakar, għamel konfessa kontra tiegħu; u Bagħsa darbu f'Gibbeton, li kienet tal-Filistin; waqt li Nadab u Izrael kollu kienu jassedjaw lil Gibbeton.

28 U Bagħsa qatlu fit-tielet sena ta' Asa, sultan ta' Ġuda, u sar sultan floku.

29 U gara, malli sar sultan, illi darab lid-dar kollha ta' Gerobogħam; ma halla xejn li jieħu n-nifs lil dar Gerobogħam li ma qerdux, skond il-kelma li qal il-Mulej bil-qaddej tiegħu Ahija s-Siloni:

30 Minħabba d-dnubiet ta' Gerobogħam, li dineb u gāgħal bihom lil Izrael jidneb, u li b'hekk saħħan il-Mulej, Alla ta' Izrael.

31 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Nadab, u kulma għamel, mħumiex miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Izrael?

32 U kien hemm gwerri bejn Asa u bejn Bagħsa, sultan ta' Izrael, għomorhom kollu.

33 Fit-tielet sena ta' Asa, sultan ta' Ġuda, sar sultan Bagħsa, bin Ahija, fuq Izrael kollu, f'Tirsu, u saltan erbgħa u għoxrin sena.

34 U għamel dak li hu ħazin f'għajnejn il-Mulej, u mexa fi triq Gerobogħam, u fi dnuhu li bih gāgħal lil Izrael jidneb.

16 Imbagħad kelmet il-Mulej giet lil Ġehu, bin Hanani, kontra Bagħsa, tghid:

2 Talli għollejtek mit-trab, u għamiltek prinċep fuq il-poplu tiegħi Izrael; u inti mxejt fi triq Gerobogħam, u gāgħalt lill-poplu tiegħi Izrael jidneb, biex isahħnuni bi dnubiethom;

3 Ara, jien niknes għal kollox lil Bagħsa u lil daru; u nagħmel darek bħal dar Gerobogħam, bin Nebat.

4 Min imut minn dar Bagħsa fil-belt jikluh il-klieb; u min imutlu fir-raba' jikluh it-tjur ta' l-ajru.

5 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Bagħsa, u x'għamel, u r-rebbiet tiegħu, mħumiex miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Izrael?

6 U hekk Bagħsa raqad ma' missirijietu, u kien midfun f'Tirsu: u Ela, ibnu, saltan floku.

7 Barra minn dan, kelmet il-Mulej, permezz tal-profeta Ġehu, bin Hanani, giet ukoll kontra Bagħsa u daru, mhux biss minħabba d-deni kollu li għamel taht għajnejn il-Mulej, billi saħħu b'egħmil idejh, u sar bħal dar Gerobogħam, iżda wkoll talli kien qered dik id-dar.

8 Fis-sena sitta u għoxrin ta' Asa, sultan ta' Ġuda, beda jsaltan fuq Izrael Ela, bin Bagħsa. Kien f'Tirsu, u saltan sentejn.

9 U l-qaddej tiegħu Zimri, kmandant ta' nofs l-imriekeb tiegħu, għamel konfessa kontra tiegħu, waqt li kien Tirsu, jixrob u jisker f'dar Arsa, li kien jagħmel mid-dar tas-sultan.

10 U Zimri dahal, u darbu, u qatlu, fis-sena sebgha u għoxrin ta' Asa, sultan ta' Ġuda, u saltan floku.

11 U gara, meta sar sultan, u malli qagħad fuq it-tron tiegħu, illi qered lil dar Bagħsa kollha: ma hallielu haj ebda raġel, u la mill-graba, u la mill-bħieb tiegħu.

12 Hekk Zimri qered dar Bagħsa kollha, skond kelmet il-Mulej, li qal kontra Bagħsa b'Ġehu l-profeta,

13 Minħabba d-dnubiet kollha ta' Bagħsa, u d-dnubiet ta' Ela, ibnu, li dinbu, u li gāgħlu lil Izrael jidneb, billi saħħu l-Mulej, Alla ta' Izrael bl-idoli tagħhom.

14 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Ela, u kulma għamel, mħumiex miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Izrael?

15 Fis-sena sebgha u għoxrin ta' Asa, sultan ta' Ġuda, saltan Zimri għal sebat

ijiem f'Tirsa. U l-poplu kien qieghed fil-kamp quddiem Gibbeton, li hi tal-Filistin.

16 U l-poplu li kien fil-kamp sama' l-ahbar li Zimri ikkunfeffa, u qatel ukoll is-sultan: ghalhekk Izrael kollu ghamel lil Ghomri, il-kap ta' l-ezeretu, sultan fuq Izrael, dak in-nhar fil-kamp.

17 U tala' Ghomri minn Gibbeton, u Izrael kollu mieghu, u dawru lil Tirsa.

18 U gara, malli Zimri ra l-belt maqbuda, illi dahal fit-torri ta' dar is-sultan, u haraq fuqu dar is-sultan bin-nar, u miet.

19 Minhabba dnubietu li dineb, billi ghamel dak li hu hazin f'ghajnejn il-Mulej, u mexa fi triq Gerobogham, u fi dnubi li hu ghamel, biex iwaqqa' lil Izrael fid-dnub.

20 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Zimri, u l-kunfeffa li ghamel, mhumiex miktubin fil-ktieb tal-Kronaki tas-Slaten ta' Izrael?

21 Imbaghad il-poplu ta' Izrael inqasam f'zewg partijiet: nofs il-poplu mar wara Tibni, bin Ginat, biex jaghmluh sultan; u nofs mar wara Ghomri.

22 Izda l-poplu li mar wara Ghomri gheleb lill-poplu li mar wara Tibni, bin Ginat: u Tibni miet, u saltan Ghomri.

23 Fis-sena wiehed u tletin ta' Asa, sultan ta' Guda, Ghomri sar sultan fuq Izrael, u saltan tnaix-il sena: sitt snin saltan f'Tirsa.

24 U xtara l-gholja ta' Samarija minn ghand Semer b'zewg talenti fidda, u bena fuq il-gholja, u semma isem il-belt li bena, Samarija, ghall-isem Semer, sid il-gholja.

25 Izda Ghomri ghamel dak li hu hazin f'ghajnejn il-Mulej, u ghamel agharr minn daww kollha li kienu qablu.

26 Ghax mexa fit-triq kollha ta' Gerobogham, bin Nebat, u fi dnubietu, li bihom Gerobogham waqqa' lil Izrael fid-dnub, li saħhan lill-Mulej, Alla ta' Izrael, bl-idoli tagħhom.

27 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Ghomri li ghamel, u r-rebbiet li ghamel, mhumiex miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Izrael?

28 Hekk Ghomri raqad ma' missirijietu, u kien midfun f'Samarija, u saltan Ahab, ibnu, floku.

29 U fis-sena tmienja u tletin ta' Asa, sultan ta' Guda, Ahab, bin Ghomri sar sultan fuq Izrael: u Ahab, bin Ghomri, saltan fuq Izrael f'Samarija, tnejn u ghoxrin sena.

30 U Ahab, bin Ghomri, ghamel dak li hu hazin f'ghajnejn il-Mulej, aktar minn daww ta' qablu.

31 U gara, bhalkieku kienet haġa zghira li jimxi fi dnubiet Gerobogham, bin Nebat, illi ha b'martu lil Gezabel, bint Etbaghal, sultan tas-Sidonin, u mar jaqdi lil Baghal, u jqimu.

32 U waqqaf altar ghal Baghal f'dar Baghal, li bena Samarija.

33 U Ahab ghamel l-Axera; u Ahab zied jagħmel biex isahħan il-Mulej, Alla ta' Izrael, aktar mis-slaten kollha ta' Izrael li kienu qablu.

34 Fi zmienu Hijel, il-Beteli, bena lil Gerko: sejjisha bil-mewt ta' Abiram, ibnu l-kbir, u waqqaf bwieba bil-mewt ta' Segub, ibnu z-zghir, skond il-kelma tal-Mulej, li qal b'Gozwè, bin Nun.

17 U Elija, it-Tisbi, wiehed minn daww li jghammru f'Gilghad, qal lil Ahab: Daqskemm hu haj il-Mulej, Alla ta' Izrael, li jien qieghed quddiemu, la jkun hemm nida u lanqas xita dawn is-snin hliet bi kliemi.

2 U kelmet il-Mulej giet ghandu, tghid:

3 Itlaq minn hawn, u dur lejn il-lvant, u nheba hdejn wied Kerit, li hu quddiem il-Gurdan.

4 U jgri, li int tixrob mill-wied, u ċ-ċawluni ikkmandajthom biex jitimghuk hemmhakk.

5 U telaar, u ghamel skond kelmet il-Mulej; u mar joqghod hdejn wied Kerit, li hu quddiem il-Gurdan.

6 U ċ-ċawluni kienu jgibulu hobz u laham filghodu, u hobz u laham filghaxija, u kien jixrob mill-wied.

7 U gara wara xi zmien, illi l-wied nixef, ghax ma kenitx xita fil-pajjiz.

8 U kelmet il-Mulej giet ghandu, tghid:

9 Qum, mur Sarefat, li hi tas-Sidonin, u ghammar hemm: ara, jien hemm ordnajt mara armia biex titimghuk.

10 U qam, u mar Sarefat. U malli wasal f'bieb il-belt, ara, il-mara armia kienet hemm tigbor iz-zkuk: u sejhilha, u qal: Gibli, nitlobok, ftit ilma fil-garra, ha nixrob.

11 U hi u sejra biex iggiblu, sejhilha, u qal: Gibli, nitlobok, loqma hobz f'idek.

12 U hi qalet: Daqskemm hu haj il-Mulej, Alla tieghek, m'ghandix hobz, izda mimli id ddaq fid-dugh, u ftit zajt fil-kus: u, ara, qieghda nlaqqat xi zewg izkuk biex immur insajru lili u lil ibni, biex nikluh, u mbaghad immutu.

13 U Elija qalilha: La tibzax; mur u ghamel bhal ma ghidt: izda ghamilli ftira zghira minnu l-ewwel, u gibhieli, u wara aghmel lilek u lil ibnek.

14 Ghax hekk igħid il-Mulej, Alla ta' Izrael: id-dugh tad-dqiq ma jinhelix, u lanqas il-kus taz-zajt ma jonqs, sa meta l-Mulej jagħti xita fuq wiċċ l-art.

15 U marret, u ghamlet bhal ma qal Elija: u hi, u hu, u darha, kielu għal hafna jiem.

16 U d-dugh tad-dqiq ma nheliex, u lanqas il-kus taz-zajt ma naqas, skond kelmet il-Mulej, li tkellem permezz ta' Elija.

17 U gara wara dawn il-hwejjeġ, illi bin

il-mara, sidt id-dar, marad; u l-marda tieghu kienet kerha, li ma kienx baqagħlu iżjed nifs.

18 U qalet lil Elija: X'ghandi jien mieghek, o raġel t'Alla? Gejt għandi biex tfakkar dnubi, u gġib il-mewt lil ibni?

19 Qalilha: Aghtini 'l ibnek. U hadu minn hđanha u tellghu fil-ghorfa, li kien joqgħod fiha, u meddu fis-sodda tieghu.

20 U sejjah lill-Mulej, u qal: O Mulej, Alla tieghi, għibt int ukoll il-ghali fuq l-armla li magħha qiegħed noqgħod, billi thalli 'l binha jmut?

21 U mtedd tliet darbiet fuq it-tifel, u sejjah il-Mulej, u qal: O Mulej, Alla tieghi, nitlobok, halli ruh dat-tifel targa' tidhol fih.

22 U l-Mulej sama' lehen Elija; u ruh it-tifel reġgħet għet fih, u ha l-hajja.

23 U Elija ha t-tifel, u niżzlu mill-ghorfa ġod-dar, u tah lil ommu: u Elija qal: Ara, ibnek haj.

24 U l-mara qalet lil Elija: Issa b'dan naf illi int raġel t'Alla, u kelmet il-Mulej f'fommok hi s-sewwa.

18 U ġara wara hafna żmien, illi kelmet il-Mulej għet għand Elija fit-tielet sena, tgħid: Mur, uri ruhek lil Aħab; u jien nibgħat ix-xita fuq wiċċ l-art.

2 U Elija mar juri ruhu lil Aħab. U kien hemm għ kbir f'Samarja.

3 U Aħab sejjah lil Għabdija, li kien jagħmel mid-dar. Issa Għabdija kien jibza' hafna mill-Mulej:

4 Ghax ġara, meta Ġezabel kienet teqred il-profeti tal-Mulej, illi Għabdija ha mitt profeta, u hbiehom hamsin, hamsin f'għerien, u kien jitmagħhom ħobz u ilma.)

5 U Aħab qal lil Għabdija: Ghaddi mill-pajjiż lejn kull għajn ta' l-ilma, u lejn kull wied: għandna mnejn insibu l-haxix biex inżommu hajjin iż-żwiemel u l-bghula, li ma nitilfux il-bhejjem kollha.

6 U qasmu l-pajjiż bejniethom biex iduruh: Aħab mar wahdu minn triq wahda, u Għabdija mar wahdu minn triq oħra.

7 U kif Għabdija kien fit-triq, ara, Elija ltaqa' mieghu: u għarfu, u nxeħet għal wiċċu, u qal: Huwa int, o sidi Elija?

8 U wiegħbu: Jien: mur għid lil sidek: Hawn hu Elija.

9 U Għabdija qal: Xi dnub qatt jien għamilt, biex int tagħti l-qaddej tieghek f'idejn Aħab, biex joqtolni?

10 Daqskemm hu haj il-Mulej, Alla tieghek, ma hawnx ġens jew saltna, li sidi ma bagħatx hemm ifittxek. U meta kienu jgħidulu: Mħux hawn; kien iġieghel lil dik is-saltna jew ġens jahilfu li ma sabukx.

11 U issa int qiegħed tgħid: Mur, għid lil sidek: Ara, Elija hu hawn!

12 U jġgri, malli mmur minn hđejk, illi l-Ispirtu t'Alla jerfgek lejn ma nafx fejn; u hekk meta niġi, u ngħarraf lil Aħab, u hu ma jistax isibek, joqtolni: iżda jien, il-qaddej tieghek, nibza' mill-Mulej minn tfuliti.

13 Jaqaw ma għarrfux lil sidi x'għamilt meta kienet Ġezabel toqtol lill-profeti tal-Mulej, kif jien hbejt mitt wieħed mill-profeti tal-Mulej, hamsin, hamsin fil-għerien, u jien tmajthom ħobz u ilma?

14 U issa inti tgħid: Mur, għid lil sidek: Ara, Elija hu hawn. Iżda hu joqtolni!

15 U Elija qal: Daqskemm hu haj Alla ta' l-eżerċti, li jien qiegħed quddiemu, jien sgur illum nuri ruhi lilu.

16 U mar Għabdija jiltaqa' ma' Aħab, u tah l-aħbar: u Aħab mar jiltaqa' ma' Elija.

17 U ġara, malli Aħab ra lil Elija, illi Aħab qallu: Huwa int li qiegħed thabbat lil Izrael?

18 U wiegħeb: Jien ma habbatx lil Izrael; iżda int, u dar missierek, talli tlaqtu l-kmandamenti tal-Mulej, u mortu wara l-Bagħlim.

19 Issa, mela, ibgħat iġma' lejja lil Izrael kollu lejn il-muntanja tal-Karmel, u l-erba' mija u hamsin profeta ta' Bagħal, u l-profeti ta' l-Axera, erba' mija, li jieklu fuq il-mejda ta' Ġezabel.

20 U hekk Aħab bagħat isejjah lil ulied Izrael kollha, u gama' l-profeti lejn il-muntanja tal-Karmel.

21 U Elija resaq lejn il-poplu kollu, u qal: Kemm sa ddumu bejn haltejn? Jekk il-Mulej hu Alla, imxu warajh: iżda jekk Bagħal, imxu warajh: U l-poplu ma wigbux kelma.

22 Imbagħad Elija qal lill-poplu: Jien, jien wahdi, bqajt profeta tal-Mulej: iżda l-profeti ta' Bagħal huma erba' mija u hamsin raġel.

23 Ha jagħtuna mela żewġ gñiedes; u ha jagħzlu għalihom ġendus wieħed, u jqattgħuh biċċiet, u jqegħduh fuq il-hatab u ma jqegħdux nar tahtu: u jien nagħmel il-ġendus l-ieħor, u nqieghdu fuq il-hatab, u ma nqieghedx nar tahtu:

24 U sejh u isem alla tagħkom, u jien insejjah isem il-Mulej: u Alla, li jwiegħeb bin-nar, hu jkun Alla. U l-poplu kollu wiegħeb, u qal: Tajjeb qal!

25 U Elija qal lill-profeti ta' Bagħal: Aghzlu ġendus wieħed għalikom, u hejjuh intom l-ewwel; għax intom hafna; u sejh u isem alla tagħkom, iżda taht tqegħdux nar.

26 U hadu l-ġendus li kien mogħti lilhom, u hejjewh; imbagħad sejh u isem Bagħal minn filgħodu sa nofs-in-nhar, iġhidu: O Bagħal ismagħna! Iżda ma ġie ebda lehen, u l-ebda tweġiba. U qabzu fuq l-altar li kienu għamlu.

27 U ġara f'nofs-in-nhar, illi Elija beda jiddiehaq bihom, u qal: Għajtu b'lehen gholi: għax alla hu; għandu mnejn qieghed jimmedita, jew warrab, jew f'xi saffa; għandu mnejn rieqed, u jistenbah.

28 U għajtu b'lehen gholi, u tqattgħu, bħalma hi d-drawwa tagħhom, bis-sjuġ u bix-xfafar, sa ma ġera d-demmm fuqhom.

29 U ġara, xhin għadda nofs-in-nhar, illi baqgħu jħabbbru sa hin l-offerta tas-sagrificċju ta' wara nofs-in-nhar, iżda ma kien hemm ebda lehen, u hadd ma wieġeb, u hadd ma ta widen.

30 U Elija qal lill-poplu kollu: Ersqu lejja. U l-poplu kollu resaq lejha. U sewwa l-altar tal-Mulej li kien imqarraf.

31 U Elija ha tnax-il ġebbla, skond il-għadd tat-tribujiet ta' wlied Gakobb, li lilu kienet giet kelmet il-Mulej, tgħid: Izrael ikun ismek.

32 U bil-ġebel bena altar f'isem il-Mulej: u għamel kanal madwar l-altar, jasa' satejn żerriegħa.

33 U qieghed il-hatab sewwa, u qatta' l-gendus biċċiet, u qieghdu fuq il-hatab, u qal: Imlew erba' ġarar ilma, u sawbuh fuq is-sagrificċju tal-hruq, u fuq il-hatab.

34 U qal: Aghmlu hekk għat-tieni darba. U għamlu hekk għat-tieni darba. U qal: Aghmlu hekk għat-tielet darba. U għamlu hekk għat-tielet darba.

35 U l-ilma ġera madwar l-altar; u mela l-kanal ukoll bil-ilma.

36 U ġara fil-hin ta' l-offerta tas-sagrificċju ta' wara nofs-in-nhar, illi resaq il-profeta Elija, u qal: Mulej, Alla ta' Abraham, Izakk, u Izrael, ha jkun magħruf illum illi int Alla f'Izrael, u li jien il-qaddej tiegħek, u li jien għamilt dan kollu b'kelmtek.

37 Ismagħni, o Mulej, ismagħni, biex dal-poplu jagħraf illi int il-Mulej Alla, u li int ergajt dawwartilhom qalbhom lura.

38 Imbagħad nizeł nar il-Mulej, u haraq is-sagrificċju tal-hruq, u l-hatab, u l-ġebel, u t-trab, u xorob l-ilma li kien fil-kanal.

39 U malli l-poplu kollu ra dan, inxtehet għal wiċċu: u qal: Il-Mulej, hu Alla! Il-Mulej, hu Alla!

40 U Elija qalilhom: Hudu l-profeta ta' Baġhal; la thallu lil hadd minnhom jahrab. U qabduhom: u Elija nizzilhom f'wied Kison, u qatilhom hemm.

41 U Elija qal lil Ahab: Ibla', kul u ixrob; għax hemm hoss ta' xita bil-qliel.

42 U hekk Ahab tala' jiekol u jixrob. U Elija tala' fuq il-quċcata tal-Karmel; nizeł fl-art, u qieghed wiċċu bejn irkubtejh.

43 U qal lill-qaddej tiegħu: Ibla' issa, hares lejn il-bahar. U dak tala', u hares, u qal: M'hemm xejn. U Elija qallu: Arġa' itla' seba' darbiet.

44 U ġara fis-seba' darba, illi qal: Ara, tiela' shaba żghira mill-bahar, daqs id ta'

raġel. U qal: Ibla' għid lil Ahab: Hejji l-mirkeb tiegħek, u inzel, li ma taqbdikx ix-xita.

45 U ġara f'daqqa wahda, illi s-sema swied bis-shab u r-rih, u kienet xita bil-qliel. U Ahab rikeb, u telaq lejn Ġizragħel.

46 U id il-Mulej kienet fuq Elija; u hazzem ġenbejh, u ġera quddiem Ahab, it-triq kollha sa d-dahla ta' Ġizragħel.

19 Issa Ahab qal lil Ġezabel kulma kien għamel Elija, u kif kien qatel lill-profeta kollha bis-sejġ.

2 Imbagħad Ġezabel baġtet messagġier għand Elija, tgħidlu: Hekk jagħmlu l-allat, u iżjed minn hekk, jekk għada bħal issa ma nkunx għamilt hajtek bħall-hajja ta' kull wieħed minnhom.

3 U meta ra hekk, qam, u telaq min-habba hajtu, u wasal Bir-Saba' ta' Ġuda, u halla l-qaddej tiegħu hemm.

4 Izda hu baqa' sejjer fid-deżert, jum mixi, sa ma wasal, u qagħad taht sigra tal-gummar: u xtaq għalih li jmut, u qal: Biżżejjed! Issa, Mulej, hudli hajti; għax minix ahjar minn missirijieti.

5 U hu u mimdud u rieqed taht is-sigra tal-gummar, ara, anġlu messu, u qallu: Qum, u kul.

6 U hares, u ara, kien hemm ftira mohmija fuq il-gamar, u ġarra ilma hdejn rasu. U kiel, u xorob, u raġa' mtedd.

7 U l-anġlu tal-Mulej raġa' ġie t-tieni darba, u messu, u qal: Qum, u kul; għax il-mixja twila wisq għalik.

8 U qam, u kiel, u xorob, u mexa bil-qawwa ta' dik l-ikla erbghin jum u erbghin lejl sa Horeb, il-muntanja t'Alla.

9 U hemm dahal f'għar, u qagħad il-lejl hemmhekk u ara, ġietu kelmet il-Mulej, u l-Mulej qallu: X'int tagħmel hawn, Elija?

10 U wieġeb: Kont kollni heġġa għall-Mulej, Alla ta' l-eżerċti: għax ulied Izrael telqu l-għaqda tiegħek, ġarrfu l-altari tiegħek, u qatlu l-profeta tiegħek bis-sejġ; u bqajt jien wahdi; u jfittxu li jnehhuli hajti.

11 U l-Mulej qallu: Ohroġ, u ieqaf fuq il-muntanja quddiem il-Mulej. U, ara, il-Mulej kien għaddej, u rih kbir u qawwi kien jofroq il-muntanja, u jkisser il-blat quddiem il-Mulej; izda l-Mulej ma kienx fir-rih: u wara r-rih theżhiż ta' l-art; izda l-Mulej ma kienx fit-theżhiż ta' l-art.

12 U wara t-theżhiż ta' l-art, nar; izda l-Mulej ma kienx fin-nar: u wara n-nar hoss ta' żiffa helwa.

13 U ġara, malli Elija sama' l-hoss, illi leff wiċċu bil-mantar tiegħu, u hareġ, u waqaf f'bieb il-għar, u ġie lejha lehen iġhidlu: X'int tagħmel hawn, Elija?

14 U wieġeb: Kont kollni heġġa għall-Mulej, Alla ta' l-eżerċti: għax ulied Izrael telqu l-għaqda tiegħek, ġarrfu l-altari

tieghek, u qatlu l-profeti tieghek bis-sejf; u jien, iva jien, bqajt wahdi; u jifttxu jnehhuli hajti.

15 U l-Mulej qallu: Mur, arga' lejn triqtek, lejn id-dezert ta' Damasku: u malli tasal, idlek lil Hazajel bhala sultan fuq is-Sirja:

16 Idlek ukoll lil Gehu, bin Nimsi, tidilku bhala sultan fuq Izrael: u lil Elizew, bin Safat, minn Abel-Mehula, tidilku bhala profeta flokok.

17 U jigri, li min jehles mis-sejf ta' Hazajel, joqtlu Gehu: u min jehles mis-sejf ta' Gehu, joqtlu Elizew.

18 Izda nhalli f'Izrael sebat elef, l-irkubtejn kollha li ma ltwevux quddiem Baghal, u kull fomm li ma bisux.

19 U telaq minn hemm, u sab lil Elizew, bin Safat, jahrat bi tnax il-zewg gniedes quddiemu, u hu mat-tnax: u Elija ghadda minn hdejh, u xehet il-mantar tieghu fuqu.

20 U Elizew telaq il-gniedes, u gera wara Elija, u qal: Hallini, nitlobok, inbus lil missieri, u lil ommi, imbaghad nigi warajk. U qallu: Arga' mur lura: ghax x'ghamiltlek jien?

21 U ma baqax sejjer warajh, u ha zewg gniedes, u qatilhom, u bl-injam tal-mohriet sajjar lahamhom, u tahom lill-poplu, u kielu. Imbaghad qam, u mar wara Elija, u kien jaqdih.

20 U Ben-Hadad, is-sultan tas-Sirja, gama' l-ezercti tieghu kollha: u kien hemm mieghu tnejn u tletin sultan, u zwiemel, u mriekeb: u tala', u assedja lil Samarija, u habat ghalaha.

2 U baghat fil-belt messaggiera lil Ahab, sultan ta' Izrael, ighidlu: Hekk ighid Ben-Hadad:

3 Il-fidda tieghek, u d-deheb tieghek, huma tieghi; in-nisa tieghek ukoll, u wliedek, imqar l-ahjar fosthom, huma tieghi.

4 U s-sultan ta' Izrael wiegeb u qal: O sidi sultan, kif tghid int, jien tieghek, u kulma ghandi.

5 U l-messaggiera regghu gew, u qalu: Hekk ighid Ben-Hadad: Jien bghatt inghidlek: Il-fidda tieghek, u d-deheb tieghek, u n-nisa tieghek, u wliedek, taghtihomli;

6 Izda ghada, dal-hin, nibghat il-qaddejja tieghi ghandek, u jifttxu darek, u djar il-qaddejja tieghek; u jigri, li kulma joghgob lil ghajnejk, jaqbduh f'idejhom, u jehduh.

7 Imbaghad is-sultan ta' Izrael sejjah lix-xjuh kollha tal-pajjiz, u qal: Kunu afu, nitlobkom, u araw kif dal-bniedem qieghed ifttxex il-qirda taghna: ghax baghat ghandi ghan-nisa tieghi, u ghal uliedi, u ghall-fidda tieghi, u ghad-deheb tieghi; u jien ma chadtlu xejn.

8 U x-xjuh kollha, u l-poplu kollu, qalulu: La tismax minnu, u la toqghodlux.

9 Ghalhekk Ahab qal lill-messaggiera ta' Ben-Hadad: Ghidu lil sidi s-sultan: Kulma bghatt titlob lill-qaddej tieghek l-ewwel, naghmlu: izda dil-haga ma nistax naghmilha. U l-messaggiera telqu, u giebu t-twegiba lil Ben-Hadad.

10 U Ben-Hadad baghat ighid lil Ahab: Hekk jaghmlu l-allat, u izjed minn hekk, jekk it-trab ta' Samarija jkun bizzejjed biex jimla qiegh id il-poplu kollu li ghandi warajja.

11 U s-sultan ta' Izrael wiegeb u qal: Ha ma jiftaharx min jithazzem bl-armi bhali min inehhihom.

12 U gara, malli Ben-Hadad sama' dal-messagg, waqt li kien jixrob, hu u s-slaten taht it-tined, il-qassu lill-qaddejja tieghu: Tqassmu! U tqassmu madwar il-belt.

13 U, ara, profeta gie ghand Ahab, sultan ta' Izrael, ighid: Hekk ighid il-Mulej: Tara dil-kotra kbira kollha? Ara, jien nerhiha f'idejk illum; u tkun taf li jien il-Mulej.

14 U Ahab qal: B'min? U wiegeb: Hekk ighid il-Mulej: Biz-zghazagh tal-kapijiet tal-provincji. Imbaghad qal Ahab: Min jibda t-taqbida? U wiegeb: Int.

15 Imbaghad ghadd iz-zghazagh tal-kapijiet tal-provincji, u kienu mitejn u tnejn u tletin: u warajhom ghadd il-poplu kollu, ulied Izrael kollha, li kienu sebat elef.

16 U hargu f'nofs-in-nhar. Izda Ben-Hadad kien jixrob u jisker fit-tined, hu u s-slaten, it-tnejn u tletin sultan li kienu jghinuh.

17 U z-zghazagh tal-kapijiet tal-provincji hargu l-ewwel; u Ben-Hadad baghat jara, u gharrfuh, billi qalulu: Hargu xi rgjel minn Samarija.

18 U qal: Jekk hargu bis-sliem, aqbduhom hajjin; u jekk hargu ghall-gwerra, aqbduhom hajjin.

19 Hekk dawn iz-zghazagh tal-kapijiet tal-provincji hargu mill-belt, u l-ezerctu li kien warajhom.

20 U kull wiehed minnhom qatel ir-ragel tieghu: u s-Sirjani harbu; u Izrael ghamel ghal warajhom: u Ben-Hadad harab fuq ziemel ma' x'ifirsa.

21 U s-sultan ta' Izrael hareg, u darab iz-zwiemel u l-imriekeb, u qatel lis-Sirjani b'taqtiegha kbira.

22 U l-profeta gie ghand is-sultan ta' Izrael, u qallu: Mur, u tqawwa, u kun af u ara x'ghandek taghmel: ghax la tasal sena ohra s-sultan tas-Sirja jitla' ghalik.

23 U l-qaddejja tas-sultan tas-Sirja qalulu: Allathom huma allat tal-gholjiet; ghalhekk kienu qawwijn aktar minna; izda ha niggidulhom fil-wita, u sgur li ahna nkunu qawwijn aktar minnhom.

24 U aghmel dil-haga: Nehhi s-slaten,

kull wiehed minn postu. u qieghed kaptani flokhom:

25 U waqqaf eżerċtu, daqs l-eżerċtu li tlift, ziemel għal ziemel, u mirkeb għal mirkeb: u niġġildulhoni fil-wita, u sgur li nkunu aqwa minnhom. U sama' kliemhom, u hekk għamel.

26 U ġara meta ġiet is-sena, illi Ben-Hadad għadd is-Sirjani, u tala' Afek, biex jitqabad ma' Izrael.

27 U wlied Izrael kienu magħduċin, u ipprovduti bl-ikel, u marru biex jiltaqgħu magħhom, u wlied Izrael waqqfu l-kampijiet quddiemhom, qishom żewġ imriehel żgħar tal-mogħoż; iżda s-Sirjani mlew il-pajjiż.

28 U resaq raġel t'Alla, u kellem lis-sultan ta' Izrael, u qal: Hekk iġhid il-Mulej: Talli s-Sirjani qalu: Il-Mulej hu Alla tal-gholjiet, iżda mhux Alla tal-widien, jien nerhi dil-kotra kbira f'idejk, u intom tagħrfu li jien il-Mulej.

29 U qagħdu fil-kampijiet quddiem xulxin għal sebat ijiem. U ġara, illi fis-seba' jum, qabdet il-taqbida: u wlied Izrael qatlu mitt elf raġel tar-riġel f'jum wiehed.

30 Iżda l-bqija harbu lejn Afek, fil-belt; u hemm waqa' sur fuq seba' u ghoxrin elf raġel li kienu baqgħu. U Ben-Hadad harab, u dahal il-belt, go kamra ta' ġewwa nett.

31 U l-qaddeja tiegħu qalulu: Ara, issa, ahna smajna li s-slaten ta' dar Izrael huma slaten tal-hniena: għalhekk, nitolbuk, hallina nitfgħu xkejjer fuq ġenbejna, u hbula fuq rasna, u nohorgu lejn is-sultan ta' Izrael: għandu mnejn iħallilek hajtek.

32 U hekk xeddew xkejjer ma' ġenbejhom, u hbula fuq rashom, u marru għand is-sultan ta' Izrael, u qalu: Il-qaddej tiegħek Ben-Hadad iġhid: Nitolbuk, hallini ngxix. U qal: Għadu haj? Hu hija.

33 Issa l-irġiel kienu għassa biex jaraw jekk tohroġ xi haġa minnu, u għaġġu hatfuha minn fomm: u qalu: Huk Ben-Hadad. Imbagħad qal: Morru ġibuh. Imbagħad Ben-Hadad ġie għandu, u tellgħu fuq il-mirkeb.

34 U Ben-Hadad qallu: Il-bliet, li missieri ha minn għand missierek inroddhom; u int tiftah għalik swieq f'Damasku, bħal ma għamel missieri f'Samarija. Imbagħad qal Ahab: U jien b'dan il-ftehim inhallik tmur. U rabat miegħu għaqda u hallieh imur.

35 U wiehed raġel minn ulied il-profeti qal lil siehbu b'ordni tal-Mulej: Idrobni, nitolbuk. U r-raġel ma riedx jidrob.

36 Imbagħad l-ewwel wiehed qallu: Talli int ma smajtx kelmet il-Mulej, ara, malli tmur minn hdejjja, iljun joqtlok. U malli mar minn hdejjh, sabu ljun u qatlu.

37 Imbagħad dak il-profeta sab raġel

iehor, u qal: Idrobni, nitolbuk. U r-raġel darbu, u ġerhu.

38 Hekk il-profeta telaq, u stenna lis-sultan fit-triq, u ma weriex min hu billi qieghed faxxa fuq għajnejh.

39 U hu u għaddej is-sultan, għajjat lis-sultan, u qal: Il-qaddej hareġ f'nofs it-taqbida; u, ara, raġel warrab u ġiebli wiehed u qal: Għasses lil dar-raġel: jekk jahrab, tkun għajtek flok hajtu, jew thallas talent tal-fidda.

40 U kif il-qaddej tiegħek kien imħabbat 'il hawn u 'l hinn, dak ir-raġel għab. U s-sultan ta' Izrael qallu: Dan hu l-haqq tiegħek; int qajt.

41 U għaġġel inehhi l-faxxa minn fuq għajnejh; u s-sultan ta' Izrael għarf u li kien wiehed mill-profeti.

42 U l-profeta qallu: Hekk iġhid il-Mulej: Talli hallejt imur minn idek raġel mogħti minni biex ikun meqrud, hajtek thallas għal hajtu, u l-poplu tiegħek flok il-poplu tiegħu.

43 U s-sultan ta' Izrael mar lejn daru qalbu sewda u mdejjjaq, u dahal Samarija.

21 U ġara wara dawn il-hwejjeġ, illi Nabot, il-Gizragħeli, kellu għalqa dwieli, li kienet f'Gizragħel, ma' ġenb il-palazz ta' Ahab, sultan tas-Samarija.

2 U Ahab kellem lil Nabot, qallu: Aġhtini l-għalqa tad-dwieli tiegħek, biex nagħmilha ġnien tal-hxejjex, għax hi qrib ma' ġenb dari; u flokha nagħtik għalqa tad-dwieli aħjar minnha; jew, jekk jaqbillek, nagħtik flus kemm tiswa.

3 U Nabot qal lil Ahab: Il-Mulej iħarisni li ma nagħtikx wirt missirijeti!

4 U Ahab ġie daru qalbu sewda u mdejjjaq minħabba l-kelma li qallu Nabot, il-Gizragħeli: għax kien qal: Ma nagħtikx wirt missirijeti! U mtedd fuq soddtu, u dawwar wiċċu, u ma kielx hobż.

5 Iżda Gezabel, martu, dahlet hdejjh, u qaltu: Għaliex l-ispirtu tiegħek hu hekk imdejjjaq, li ma tridx tiekol hobż?

6 U qalilha: Għax kellimt lil Nabot, il-Gizragħeli, u għidtlu: Aġhtini l-għalqa tad-dwieli tiegħek bi flus; inkella, jekk trid, nagħtik għalqa tad-dwieli oħra flokha: u hu wieġeb: Ma nagħtikx il-għalqa tad-dwieli tiegħi.

7 U Gezabel, martu, qaltu: Jaqaw int issa sirt sultan fuq Izrael? qum, u kul xi haġa, u ha tkun ferhana qalbek: jien nagħtik il-għalqa tad-dwieli ta' Nabot, il-Gizragħeli.

8 U Gezabel kitbet xi ittri b'isem Ahab, u issiġillathom bis-siġill tiegħu, u baġtet l-ittri lix-xjuħ u lill-kbarat li kienu joqogħdu ma' Nabot fil-belt tiegħu.

9 U kitbet fl-ittri, billi qalet: Niedu sawma, u qieghdu lil Nabot f'ras il-poplu:

10 U qieghdu zewġt irġiel mill-agharr quddiemu, biex jixhdu kontra tieghu, billi jghidu: Dghajt b'Alla u bis-sultan. Imbaghad ohorguh barra, u haġġruh, li jmut.

11 U n-nies tal-belt, ix-xjuħ u l-kbarat li kienu joqogħdu f'beltu, għamlu bħal ma baġtitilhom Ġezabel, u bħal ma kien miktub fl-ittri li kienet baġtitilhom.

12 Nidew sawma, u qieghdu lil Nabot f'ras li-poplu.

13 U ġew zewġ irġiel mill-agharr, u qagħdu quddiemu: u dawn l-irġiel mill-agharr xehdu kontrih, kontra Nabot, quddiem il-poplu, billi qalu: Nabot dagħa b'Alla, u bis-sultan. Imbaghad hargħuh barra mill-belt, u haġġruh bil-ġebel, li miet.

14 Imbaghad baġhtu jghidu lil Ġezabel: Nabot kien imhaġġar, u miet.

15 U ġara, xħin Ġezabel semgħet li Nabot kien imhaġġar u miet, illi Ġezabel qalet lil Aħab: Qum, hu l-ġħalqa tad-dwieli ta' Nabot, il-Ġizragħeli, li ma riedx jaġhtihielek bi flus: għax Nabot ma għadux ħaj, iżda mejjet.

16 U ġara, xħin Aħab sama' li Nabot kien mejjet, illi Aħab qam biex jinzel fil-ġħalqa tad-dwieli ta' Nabot, il-Ġizragħeli, biex jehodha.

17 U kelmet il-Mulej ġiet lil Elija, it-Tisbi, tghid:

18 Qum, inzel iltaqa' ma' Aħab, sultan ta' Izrael, li hu f'Samarija, li qieghed fil-ġħalqa tad-dwieli ta' Nabot, li nižel fiha biex jagħmlilha tieghu.

19 U kellmu, għidlu: Hekk iġhid il-Mulej: Wara li inti qtilt, ġejt ukoll biex tirt? U tghidlu: Hekk iġhid il-Mulej. Fir-post fejn il-klieb lagħqu demm Nabot, il-klieb jilagħqu demmek, inti wkoll.

20 U Aħab qal lil Elija: Sibtni, o għadu tiegħi? U Elija wieġeb: Sibtek: għax int begħt lilek innifsek biex tagħmel dak li hu ħazin f'għajnejn il-Mulej.

21 Ara, jien inġib il-ħsara fuqek, u naqta' lil nislek, u neqred lil Aħab kull raġel, sew l-ilsir u sew il-ħieles f'Izrael.

22 U nagħmel darek bħal dar Ġerobogħam, bin Nebat, u bħal dar Baġħsa, bin Aħija, għax int xegħiltni bil-qilla, u għħalt lil Izrael jidneb.

23 U għal Ġezabel ukoll tkellem il-Mulej, billi qal: Il-klieb jieklu lil Ġezabel hdejn is-sur ta' Ġizragħel.

24 Min imut minn dar Aħab fil-belt jikluh il-klieb; u min imut fir-raba' jikluh it-tajr ta' l-ajru.

25 Iżda ma kien hemm hadd bħal Aħab, li baġħ lili unifsu biex jagħmel dak li hu ħazin f'għajnejn il-Mulej, għax kienet tghawwih Ġezabel, martu.

26 U mexa b'mod wisq moqziez billi mar wara l-idoli, bħal kulma kienu jagħm-

lu l-Amurrin, li l-Mulej kečča minn quddiem ulied Izrael.

27 U ġara, malli Aħab sama' dal-kliem, illi qatta' hwejġu, u xedd xkora fuq ġismu, u sam, u kien jimtedd bix-xkora, u jimxi mitluq.

28 U kelmet il-Mulej ġiet lil Elija, it-Tisbi, tghid:

29 Tara kif trażzan Aħab quddiemu? Talli trażzan quddiemu, ma nġibx il-ħsara fi żmien: iżda fi żmien ibnu nġib il-ħsara fuq daru.

22 U għaddew tliet snin, u ma kienx hemm gwerra bejn is-Sirja u bejn Izrael.

2 U ġara fit-tielet sena, illi Ġosafat, sultan ta' Ġuda, nižel għand is-sultan ta' Izrael.

3 U s-sultan ta' Izrael qal lill-qaddejja tieghu: Ma tafux li tagħna hi Ramot-Gilgħad, u aħna qegħdin kwieti ma nagħmlu xejn biex neħduha minn id is-sultan tas-Sirja?

4 U qal lil Ġosafat: Trid tiġi miegħi biex nahbat għal Ramon-Gilgħad? U Ġosafat qal lis-sultan ta' Izrael: Ikun minni dak li jkun minnek, min-nies tiegħi bħal min-nies tiegħek, miż-żwimel tiegħi bħal miż-żwimel tiegħek.

5 U Ġosafat qal lis-sultan ta' Izrael: Nitolbok, sħarreg illum kelmet il-Mulej.

6 Imbaghad is-sultan ta' Izrael ġama' l-profeti flimkien, madwar erba' mitt raġel, u qalilhom: Immur nahbat għal Ramot-Gilgħad, jew noqgħod? U wieġbu: Itla'; għax Sidi jerħiha f'idejn is-sultan.

7 U Ġosafat qal: Għad ma hawnx hawn xi profeta tal-Mulej li niżgħu niżtaqsu lilu?

8 U s-sultan ta' Izrael qal lil Ġosafat: Għad hawn wieħed biex niżtaqsu kelmet il-Mulej minn għandu: Mikea, bin Imla. Iżda jien nobogħdu, għax qatt ma jħabbarti it-tajjeb, imma dejjem il-ħazin. U qal Ġosafat: Ħa ma jgħidx hekk is-sultan.

9 Imbaghad is-sultan ta' Izrael sejjah ufficjal, u qal: Għaġġel ġib hawn lil Mikea, bin Imla.

10 U s-sultan ta' Izrael, u Ġosafat, is-sultan ta' Ġuda, kienu qegħdin kull wieħed fuq it-tron tieghu, lebsin ilbieshom, fil-misrah hdejn id-dahla tal-bieb ta' Samarija; u l-profeti kollha jħabbbru quddiemhom.

11 U Sedekija, bin Kengħana, għamel grun tal-hadiid: u qal: Hekk iġhid il-Mulej: B'dawn tagħtihom int bir-ras lis-Sirjani, sa ma jintemm.

12 U l-profeti kollha ipprofetizzaw hekk, billi qalu: Itla' Ramot-Gilgħad, u

tirbah: ghax il-Mulej jerhiha f'idejn is-sultan.

13 Il-messaggier li mar isejjah lil Mikea kellmu, qal: Ara, kliem il-profeti, b'lehen wiehed, ihabbar il-gid lis-sultan: halli mela kelmtok, nitolbok, tkun bhall-kelma ta' kull wiehed minnhom, u tkellem dak li hu tajjed.

14 U Mikea qal: Daqskemm hu haj il-Mulej, dak li jghidli l-Mulej, lilu ngħid.

15 U ġie għand is-sultan. U s-sultan qallu: Mikea, immorru nahbtu għal Ramot-Gilghad, jew noqogħdu? U wiegħbu: Mur, u tirbah: ghax il-Mulej jerhiha f'idejn is-sultan.

16 U qallu s-sultan: Kemm-il darba nħallfek jien biex ma tghidlix ħlief is-sewwa f'isem il-Mulej?

17 U Mikea wiegħeb: Rajt lil Izrael kollu mħerred fuq il-muntanji, bħal ngħag li m'għandhomx ragħaj: u l-Mulej qal: Dawn m'għandhomx sid: ha jerggħu jmorru bis-sliema kulħadd lejn daru.

18 U s-sultan ta' Izrael qal lil Gosafat: Ma għidtlkx jien li ma jħabbarlix gid, imma deni?

19 U Mikea qal: Isma' mela kelmet il-Mulej: Jien rajt il-Mulej qiegħed fuq it-tron tiegħu, u l-eżerċtu kollu tas-sema wieqaf hdejh, fil-lemin u fix-xellug.

20 U l-Mulej qal: Min iqarraġ b'Ahab, biex jitle' u jaqqa' f'Ramot-Gilghad? U wiehed qal haġa, u l-iehor qal oħra.

21 U hareġ spirtu, u waqaf quddiem il-Mulej, u qal: Jien inqarraġ bih.

22 U l-Mulej qallu: Biex? U wiegħeb: Nohroġ, u nkun spirtu giddeb f'fomm il-profeti kollha tiegħu. U l-Mulej qallu: Iva, int tqarraġ bih, u tegħleb ukoll: ohroġ, u aghmel hekk.

23 Issa, ara, il-Mulej qiegħed spirtu giddeb f'fomm dawn il-profeti kollha tiegħek, u l-Mulej qata' li jibgħat il-hsara fuqek.

24 Imbagħad Sedekija, bin Kenghana resaq, u ta' daqqa ta' harta lil Mikea, u qal: Kif għadda l-Ispirtu tal-Mulej minn għandi biex ikellem lililek?

25 U Mikea qal: Int għad tara dak in-nhar li tidhol tistahba sa ġol-kamra ta' ġewwa nett.

26 U s-sultan ta' Izrael qal: Aqbad lil Mikea, u arġa' ħudu għand Amon, il-gvernatur tal-belt, u għand Gowas, bin is-sultan;

27 U għid: Hekk iġhid is-sultan: Qiegħdu lil dan fil-habs, u itimghuh hobż bil-ghaks, u ilma bil-ghaks, sa ma niġi bis-sliema.

28 U qal Mikea: Jekk qatt targa' tiġi lura bis-sliema, ma tkellimx il-Mulej bija. U qal: Isimgħu dan, intom, il-popli kollha.

29 Hekk is-sultan ta' Izrael, u Gosafat,

is-sultan ta' Ġuda, telgħu Ramot-Gilghad.

30 U s-sultan ta' Izrael qal lil Gosafat: Sa nbiddil hweġġi, biex nidhol fit-taqbida; izda int ibqa' bi hweġġek. U s-sultan ta' Izrael biddel hweġġu, u mar għat-taqbida.

31 Izda s-sultan tas-Sirja ta din l-ordni lit-tnejn u tletin kaptan li kellhom il-kmand ta' l-imriekeb tiegħu, billi qalilhom: Tahbtu u la għaz-zgħir u lanqas għall-kbir, izda għas-sultan ta' Izrael biss.

32 U ġara, malli l-kaptani ta' l-imriekeb raw lil Gosafat, qalu: Sgur li hu s-sultan ta' Izrael. U daru biex jiġgildulu: u Gosafat beda jgħajjat.

33 U ġara, malli l-kaptani ta' l-imriekeb raw li ma kienx is-sultan ta' Izrael, reggħu lura minnu.

34 U wiehed ġibed il-qaws fejn ġie ġie, u laqat lis-sultan ta' Izrael bejn ix-xquq tal-malji: għalhekk qal lis-sewwieq tal-mirkeb tiegħu: Dawwar idek, u ohroġni mit-taqbida, ghax jien miġruħ wisq.

35 U dak in-nhar hraxet it-taqbida: u s-sultan kien miżmum wieqaf fil-mirkeb tiegħu quddiem is-Sirjani, u miet fil-ghaxija; u d-demm ġera mill-ġerha f'qiegħ il-mirkeb.

36 U hekk kif nizlet ix-xemx ġriet il-ghajta fl-eżerċtu kollu, tgħid: Kulħadd lejn beltu, u kulħadd lejn artu.

37 Hekk miet is-sultan, u kien mehud Samarija; u lis-sultan difnuh Samarija.

38 U haslu l-mirkeb fil-ghadira ta' Samarija; u l-klieb lagħqu demmu; (issa n-nisa żienja kienu jinħaslu hemm;) skond kelmet il-Mulej li kien qal.

39 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Ahab, u kulma għamel, u d-dar ta' l-avorju li bena, u l-bliet kollha li bena, mhumiex miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-sultan ta' Izrael?

40 U Ahab raqad ma' missirijietu; u Ahazija, ibnu, saltan floku.

41 U Gosafat, bin Asa, sar sultan ta' Ġuda, fir-raba' sena ta' Ahab, sultan ta' Izrael.

42 Gosafat kellu hamsa u tletin sena meta beda jsaltan; u saltan hamsa u ghoxrin sena f'Ġerusalem. U ommu kien jisimha Għazuba, bint Silhi.

43 U mexa fit-triq kollha ta' Asa, missieru; u ma darx minnha, u għamel dak li hu tajjed f'għajnejn il-Mulej; imma l-imqades tal-gholjiet ma tnehhewx; ghax il-poplu kien għadu joffri s-sagrificċji, u jahraq l-inċens fuq l-imqades tal-gholjiet.

44 U Gosafat kellu s-sliem mas-sultan ta' Izrael.

45 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Gosafat, u r-rebħiet li għamel, u kif tqabad, mhumiex miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Ġuda?

46 U l-bqija ta' l-irġiel prostituti, li kien għad baqa' minn żmien Asa, missieru, warrabhom mill-pajjiż.

47 Ma kienx hemm sultan f'Edom: gvernatur kien jagħmel ta' sultan.

48 Gosafat għamel xi għien ta' Tarsis biex immorru Ofir għad-deheb: iżda ma marrux; għax il-għien tkissru f'Ghesjon-Geber.

49 Imbagħad qal Aħazija, bin Aħab, lil Gosafat: Ha jmorru l-qaddejja tiegħi mal-qaddejja tiegħek fl-igħien. Iżda Gosafat ma riedx.

50 U Gosafat raqad ma' missirijietu, u

kien midfun ma' missirijietu fil-belt ta' David, missieru: u Gehoram, ibnu, saltan floku.

51 U Aħazija, bin Aħab, beda jsaltan fuq Izrael f'Samarija fis-sena sbatax ta' Gosafat, sultan ta' Guda, u saltan sentejn fuq Izrael.

52 U għamel dak li hu hażin f'għajnejn il-Mulej, u mexa fi triq missieru, u fi triq ommu, u fi triq Gerobogham, bin Nebat, li kien gagħal lil Izrael jidneb:

53 Għax hu qeda 'l Bagħal, u miel quddiemu, u saħħan il-Mulej, Alla ta' Izrael, skond kulma għamel missieru.

It-Tieni Ktieb Tas-Slaten

1 Imbagħad Mowab ixxewwex għal Izrael wara mewt Aħab.

2 U Aħazija waqa' mit-tieqa tal-ghorfa tiegħu li kienet f'Samarija, u marad: u bagħat messaggjiera, u qalilhom: Morru, staqsu lil Bagħal-Zebub, alla ta' Ekron, jekk jien infiqx minn dil-marda.

3 Iżda l-anġlu tal-Mulej qal lil Elija t-Tisbi: Qum, itla' ltaqa' mal-messaggjiera tas-sultan ta' Samarija, u għidilhom: Jaqaw għax m'hemmxx Alla f'Izrael, illi intom sejrjn tistaqsu lil Bagħal-Zebub, alla ta' Ekron?

4 Issa, mela, hekk iġhid il-Mulej: Int ma tinzilx minn fuq is-sodda li tlajt fuqha, iżda inti sgur tmūt. U Elija telaq.

5 U xhin il-messaggjiera reġghu ġew lura għandu, qalilhom: Għaliex ergajt lura?

6 U qalulu: Tala' raġel jiltaqa' magħna, u qalilna: Morru, erġghu lura għand is-sultan li bagħatkom, u għidulu: Hekk iġhid il-Mulej: Jaqaw għax m'hemmxx Alla f'Izrael, illi tibgħat tistaqsi lil Bagħal-Zebub, alla ta' Ekron? Għalihekk, int ma tinzilx minn fuq is-sodda li tlajt fuqha, iżda inti sgur tmūt.

7 U qalilhom: Kif inhi l-bixra tar-raġel li tala' jiltaqa' magħkom, u qalilkom dal-kliem?

8 U wiġbu: Raġel liebes mantar tax-xaġhar, u mhazzem bi hżiem tal-gild ma' ġenbejh: U qal: Hu Elija t-Tisbi.

9 Imbagħad is-sultan bagħatlu kaptan ta' hamsin, u l-hamsin miegħu. U tala' għandu: u, ara, kien qiegħed bil-qiegħda fuq ras il-gholja. U qallu: O raġel t'Alla, is-sultan qal: Inzel!

10 U Elija wieġeb, u qal lill-kaptan tal-hamsin: Jekk jien raġel t'Alla, ha jinżel

nar mis-sema, u jahraq lilek u l-hamsin miegħek. U niżel nar mis-sema, u haraq lilu u l-hamsin tiegħu.

11 Raġa' bagħatlu kaptan iehor ta' hamsin bil-hamsin miegħu. U dan wieġeb u qallu: O raġel t'Alla, hekk iġhid is-sultan: Għaġġel inzel!

12 U Elija wieġeb, u qallu: Jekk jien raġel t'Alla, ha jinżel nar mis-sema, u jahraq lilek u l-hamsin tiegħek. U n-nar t'Alla niżel mis-sema, u haraq lilu u l-hamsin tiegħu.

13 U raġa' bagħatlu l-kaptan tat-tielet hamsin bil-hamsin tiegħu. U t-tielet kaptan tal-hamsin tala', u xhin wasal niżel għarkubbejh quddiem Elija, u talbu bil-hniena, u qallu: O raġel t'Alla, nitolbok, ha tkun hajti, u hajjet dawn il-hamsin qaddejja tiegħek, għaziża f'għajnejk.

14 Ara, niżel nar mis-sema, u haraq l-ewwel żewġ kaptani tal-hamsin mal-hamsin tagħhom: għalhekk, issa, ha tkun għaziża hajti f'għajnejk.

15 U l-anġlu tal-Mulej qal lil Elija: Inzel miegħu: la tibzax minnu. U qam, u mar miegħu għand is-sultan.

16 U qallu: Hekk iġhid il-Mulej: Talli bghatt messaggjiera jistaqsu lil Bagħal-Zebub, alla ta' Ekron, bhalkieku m'hemmxx Alla f'Izrael biex tistaqsu kelmtu, għalhekk is-sodda li tlajt fuqha ma tinzilx minnha, iżda inti sgur tmūt.

17 U hekk miet skond kelmet il-Mulej li Elija kien tkellem. U Gehoram beda jsaltan minn floku, fit-tieni sena ta' Gehoram, bin Gosafat, sultan ta' Guda; għax ma kellux iben.

18 Issa l-bqija ta' l-atti li Aħazija għamel, mhumiex miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Izrael?

2 U gara, xhin il-Mulej kien wasal biex italla' lil Elija b'riefnu fis-sema, illi Elija mar ma' Elizew minn Gilgal.

2 U Elija qal lil Elizew: Oqghod hawn, nitlobok; ghax il-Mulej baghatni Betel. U Elizew qallu: Daqskemm hu haj il-Mulej, u daqskemm hi hajja ruhek, jien ma nhallikx. U nizlu Betel.

3 U wlied il-profeti, li kienu Betel, marru jsibu lil Elizew, u qalulu: Taf li l-Mulej, illum, sa jehodlok lil sidek minn fuq rasek? U wiegeb: Iva, naf; isktu.

4 U Elija qallu: Elizew, oqghod hawn, nitlobok; ghax il-Mulej baghatni Gerko. U qal: Daks-kemm hu haj il-Mulej, u daks-kemm hi hajja ruhek, ma nhallikx. U gew Gerko.

5 U wlied il-profeti, li kienu Gerko, marru ghand Elizew, u qalulu: Taf li l-Mulej, illum, sa jehodlok lil sidek minn fuq rasek? U wiegeb: Iva, naf; isktu.

6 U Elija qallu: Oqghod hawn, ghax il-Mulej baghatni l-Gurdan. U qal: Daqskemm hu haj il-Mulej, u daqskemm hi hajja ruhek, ma nhallikx. U marru huma t-tnejn.

7 U hamsin wiehed minn ulied il-profeti marru, u waqfu biswithom, fil-boghod; u huma t-tnejn waqfu hdejn il-Gurdan.

8 U Elija qabad il-mantar tieghu, u kebbu, u darab l-ilmijiet, u nferqu 'l hawn u 'l hinn, u ghaddew huma t-tnejn fuq art niexfa.

9 U gara, wara li kienu ghaddew, illi Elija qal lil Elizew: Itlob xi tridni naghmel ghalik, qabel ma nittiehed minnek. U qal Elizew: Nitlobok, ha jkun fuqi zewg isthma mill-ispirtu tieghek!

10 U Elija qal: Tlabt haqa tqila: madankollu, jekk tarani xhin nittiehed minnek, ikunlek hekk; izda jekk le, ma jkunx hekk.

11 U gara, huma u sejrjn, u jtkellmu, illi, ara, deher mirkeb tan-nar, u zwiemel tan-nar, li firduhom it-tnejn; u Elija tala' go riefnu fis-sema.

12 U Elizew ra dan, u ghajjat: Missieri, missieri! Mirkeb Izrael, u l-ifrsa tieghu! U ma rahx izjed: u qabad fi hwejgu, u carrathom f'biçtejn.

13 U rafa' wkoll il-mantar ta' Elija, li kien waqagħlu minn fuqu, u raġa' mar, u waqaf hdejn xatt il-Gurdan;

14 U ha l-mantar ta' Elija, li kien waqagħlu minn fuqu, u darab l-ilmijiet, u qal: Fejn hu l-Mulej, Alla ta' Elija? U xhin hu wkoll darab l-ilmijiet, inferqu l' hawn u 'l hinn: u Elizew ghadda.

15 U xhin rawh ulied il-profeti, li kienu Gerko, biswitu, qalu: L-ispirtu ta' Elija qagħad fuq Elizew. U marru jilqgħuh, u mielu quddiemu sa l-art.

16 U qalulu: Ara, issa, hawn mal-qaddeija tieghek hamsin raġel ta' hila;

halli hom imorru, nitlobok, ifittxu lil sidek: għandu mnejn refghu l-Ispirtu tal-Mulej, u tefghu fuq xi wahda mill-muntanji, jew f'xi wiehed mill-widien. U Elizew wiegeb: La tibagħtux.

17 U meta baqghu jinsistu sa thawwad, qal: Ibagħtu. Għalhekk baġhtu hamsin raġel ta' hila; u fittxu lil Elija tlitt ijiem, izda ma sabuħx.

18 U xhin regghu ġew għandu (ghax hu kien qieghed Gerko) qalilhom: Ma għidt-ilkomx jien: La tmorrux?

19 U n-nies tal-belta qalu lil Elizew: Ara, nitlobuk, il-qagħda ta' dil-belt tajba, bħal ma jara sidi: izda l-ilma hazin, u l-art hawlija.

20 U qal: Ġibuli borma ġdida, u qieghdu l-melħ fiha. U ġibuhieu.

21 U hareġ lejn il-ġhajjn ta' l-ilma, u xehet fiha l-melħ, u qal: Hekk iġhid il-Mulej: Jien infejjaq dan l-ilma, u ma jiġi qatt aktar minnu u la mewt u la art hawlija.

22 U hekk l-ilmijiet kienu mfejqa sa llum, skond il-kelma li qal Elizew.

23 U minn hemm tala' Betel: u hu u tiela' fit-triq, hargu xi tfal zġhar mill-belt, u ddieħku bih, u qalulu: Itla', ja qarġhi! Itla', ja qarġhi!

24 U hares warajh, u rahom, u seħithom f'isem il-Mulej. U hargu zewġ orsijiet mill-masġar, u qattgħu minnhom tnejn u erbġhin tifel.

25 U telaq minn hemm lejn il-muntanja tal-Karmel, u minn hemm raġa' lura lejn Samarija.

3 Issa Ġoram, bin Ahab, beda jsaltan fuq Izrael f'Samarija fis-sena tmintax ta' Gosafat, sultan ta' Ġuda, u saltan tnax-il sena.

2 U għamel dak li hu hazin f'ġhajnejn il-Mulej; izda mhux bħal missieru, u bħal ommu: ghax hu nehha l-istatwa ta' Baġhal li missieru kien għamel.

3 Madankollu, baqa' mwahhal ma' dnubiet Ġerobogħam, bin Nebat, li gāghal lil Izrael jidneb; ma twarrabx minnhom.

4 U Mesa, sultan ta' Mowab, kien irabbi n-nġhaġ, u kien iħallas lis-sultan ta' Izrael mitt elf haruf, u s-suf ta' mitt elf kibx.

5 Izda gara, meta miet Ahab, illi s-sultan ta' Mowab ixxewwex għas-sultan ta' Izrael.

6 U s-sultan Ġoram hareġ dak in-nhar minn Samarija, u għadd lil Izrael kollu.

7 Imbagħad mar, u baġat iġhid lil Gosafat, sultan ta' Ġuda: Is-sultan ta' Mowab ixxewwex għaliġa: trid tiġi miegħi biex naħtu għal Mowab? U wiegeb: Nitla': ikun minni dak li jkun minnek, mill-poplu tiegħi dak li jkun mill-poplu

tieghek, miż-żwiemel tieghi dak li jkun miż-żwiemel tieghek.

8 U qal: Minn liema triq nitilghu? U wiegheb: Mit-triq tad-deżert ta' Edom.

9 Hekk is-sultan ta' Iżrael mar mas-sultan ta' Guda u mas-sultan ta' Edom; u wara li ghamlu dawra ta' sebat ijiem mixi, ma kienx hemm ilma għall-eżerċtu, u għall-bhejjem li kellhom warajhom.

10 U s-sultan ta' Iżrael qal: Jahasra! Il-Mulej sejjah dawn it-tliet slaten flimkien biex jagħtihom f'id Mowab!

11 Izda Gosafat qal: M'hawnx xi profeta tal-Mulej, biex nistaqsu bih il-Mulej? U wiehed mill-qaddejja tas-sultan ta' Iżrael wiegheb u qal: Hawn Eliżew, bin Safat, li kien isawwab l-ilma fuq idejn Elija.

12 U Gosafat qal: Kelmet il-Mulej mieghu. Hekk is-sultan ta' Iżrael u Gosafat u s-sultan ta' Edom niżlu għandu.

13 U Eliżew qal lis-sultan ta' Iżrael: X'għandi x'naqsm mieghek? Mur għand il-profeti ta' missierek, u għand il-profeti ta' ommok. U s-sultan ta' Iżrael qallu: Le: għax il-Mulej sejjah lil dawn it-tliet slaten flimkien biex jerħihom f'id Mowab.

14 U Eliżew qallu: Daqskemm hu haj il-Mulej ta' l-eżerċti, li lilu jien naqdi, li kieku ma kienx għal wiċċ Gosafat, sultan ta' Guda, ma nharisx lej, u lanqas narak.

15 Izda issa ghibuli daqqaq ta' l-arpa. U ġara, kif id-daqqaq kien idoqq l-arpa, illi id il-Mulej giet fuq Eliżew.

16 U qal: Hekk ighid il-Mulej: Aghmel dal-wied mimli ġwiebi.

17 Għax hekk ighid il-Mulej: Ma tarawx rih, u lanqas taraw xita; izda dan il-wied jimtela bl-ilma, biex tixorbu, sew intom, u sew l-imriehel tagħkom, u l-bhejjem tagħkom.

18 U dan haġa zghira f'għajnejn il-Mulej: u jerħi wkoll lil-Mowabin f'idejkom.

19 U intom iġġarrfu l-bliet kollha bis-swar, u kull belt mahtura, u taqtgħu s-siġar tajba kollha, u ssoddu l-egħjun kollha ta' l-ilma, u tgharrqu bil-gebel ir-raba' it-tajjeb kollu.

20 U ġara filghodu, fil-hin li joffru s-sagrificċju, illi, ara, beda ġe l-ilma mit-triq ta' Edom, u l-pajjiż mtela bl-ilma.

21 U malli l-Mowabin kollha semghu li s-slaten telghu biex jaħbtu għalihom, ingemghu dawk kollha li kienu tajbin biex jaqdbu l-armi, mill-iżghar sa l-ixjeh, u qağħdu f'tarf arthom.

22 U qamu kmieni filghodu, u x-xemx kienet tidli fuq l-ilma, u l-Mowabin raw l-ilma biswithom ahmar daqs id-demm:

23 U qalu: Dan demm! Is-slaten sġur ġew fl-idejn bejniethom, u darbu wiehed lil iehor: għalhekk, issa, għall-priza, o Mowab!

24 U malli waslu hdejn il-kamp ta'

Iżrael, l-Iżraelin qamu, u darbu lill-Mowabin, u dawn harbu minn quddiemhom; u dahlu fil-pajjiż, jidorbu l-Mowabin.

25 U ġarrfu l-bliet, u fuq kull biċċa raba' tajba kull wiehed tafa' l-gebla tiegħu, u mlewha; u saddew l-egħjun kollha ta' l-ilma, u qatgħu s-siġar tajbin kollha: f'Kir-Harexet biss hallew il-gebel wieqaf: izda l-waddaba dawruha, u ġarrfuha.

26 U xhin is-sultan ta' Mowab ra li t-taqbida kienet iebsa wisq għalih, ha miegħu seba' mitt raġel li jislet is-sejff, biex jaqsm sas-sultan ta' Edom: izda ma setgħux.

27 U ha l-ibnu l-kbir, li kellu jsaltan warajh, u offrieh bhala offerta mahruqa fuq is-sur. U xegħlet qilla kbira għal Iżrael: u tbiegħdu minnu, u reġġu lejn arthom.

4 Issa wahda mara min-nisa ta' wlied il-profeti għajtet lil Eliżew, billi qalet: Il-qaddej tieghek, żewġi, miet; u int taf li l-qaddej tieghek kien jibza' mill-Mulej: u dak li għandu jiehu mingħandu ġie biex jiehu ż-żewġ uliedi biex ikunu lsiera.

2 U Eliżew qalilha: X'nista' nagh-millek? għidli, x'għandek fid-dar? U wiegħbet: Il-qaddejja tieghek ma għandha xejn id-dar, hlief ġarra żejt.

3 Imbagħad qal: Mur issellef minn barra vażetti mingħand il-ġirien tieghek kollha, imqar vażetti vojta; u la tissellifx fti.

4 U wara li tidhol, tagħlaq il-bieb warajk u wara wliedek, u sawwab f'dawk il-vażetti kollha, u dawk li jimtlew warrarhom.

5 Imbagħad telqet minn hdejh, u għalqet il-bieb warajha, u wara wliedha; huma jnewluha il-vażetti, u hi ssawwab fihom.

6 U ġara, xhin imtlew il-vażetti, illi qalet lil binha: Newwilli vażett iehor. U qalilha: Ma baqax vażett iehor. U waqaf iż-żejt.

7 Imbagħad marret u qalet lir-raġel t'Alla. U qalilha: Mur, biġh iż-żejt, u hallas dejnek; u int u wliedek tgħixu bil-bqija.

8 Issa ġara li jum wiehed, illi Eliżew kien għaddej minn Sunem, fejn kien hemm mara għanja; u għagliwu jiekol għandha. U ġara, illi kull meta kien ighaddi minn hemm, kien jilwi għal għandha biex jiekol.

9 U qalet lil żewġha: Ara, issa, intbaht li dan hu raġel qaddis t'Alla, li jghaddi għandna sikwit.

10 Ha naghmlu, nitolbok, għorfa zghira, mal-hajt; u nqegħdulu hemm sodda, u mejda, u siġġu, u gandlier: biex meta jiġi għandna, jidhol fiha.

11 U ġara jum wiehed, illi wasal Sunem, u dahal fil-għorfa, u raqad hemm.

12 U qal lil Gehazi, il-qaddej tieghu: Sejjah lil din is-Sunamija. U xhin sejjilha, waqfet quddiemu.

13 U qallu: Ghidilha issa: Ara, int hadt dal-hsieb kollu ghalina: x'nista' nagh-millek? Trid min ikellimlek lis-sultan, jew lill-kap ta' l-ezerctu? U wiegbet: Jien nghammar qalb niesi.

14 U Elizew qal: X'naqbd u naghmluha? U Gehazi wiegeb: Tassew, tfal m'ghandhiex, u zewgha xih.

15 U qal: Sejjilha. U xhin sejjilha, waqfet fil-bieb.

16 U qal: Bhal daż-żmien sena, int thaddan iben. U qalet: Le, sidi, raġel t'Alla, la tigdiex lill-qaddejja tieghek.

17 U taqlet il-mara, u kella tifel bhal dak iż-żmien sena, bhal ma qalilha Elizew.

18 U meta kiber it-tifel, jum wiehed mar hdejn missieru, hdejn il-hassada.

19 U qal lil missieru: Rasi! Rasi! U missieru qal lill-qaddej: Hudu ghand ommu.

20 U wara li hadu, u giebu ghand ommu, it-tifel qaghad fuq irkubtejha sa nofs-in-nhar, u mbaghad miet.

21 U telgħet, u medditu fuq is-sodda tar-raġel t'Alla, u għalqet il-bieb warajh, u harġet.

22 U sejhet lil zewġha, u qalet: Ibghatli, nitlobok, wiehed mill-qaddejja, u wahda mill-hmir, biex immur nigri ghand ir-raġel t'Alla, u narga' nigri.

23 U qal: Għalfejn sejra ghandu llum? La hu l-qamar ġdid u lanqas is-sibt. U wiegbet: Kollox sew!

24 Imbaghad xeddet il-hmara, u qalet lill-qaddej tagħha: Suq, u imxi; la tnaqqsil-hiex il-pass minhabba fija, jekk ma nġhidlikk.

25 U telqet, u ġiet ghand ir-raġel t'Alla fil-muntanja tal-Karmel. U ġara, xhin ir-raġel t'Alla raha mill-bghid, illi qal lil Gehazi, il-qaddej tieghu: Ara, ġejja s-Sunamija.

26 Issa iġri, nitlobok, iltaqa' magħha, u ghidilha: Intix tajba? hux tajbeżewġek? Hux tajbeż it-tifel? U wiegbet: Tajbeż.

27 U xhin waslet ghand ir-raġel t'Alla fuq il-gholja, qabditu minn ringlejh: iżda Gehazi resaq biex iwarrabha. U r-raġel t'Alla qal: Halliha, għax ruhha mnikkta fha: u l-Mulej hbieli, u ma qallix.

28 Imbaghad qalet: Jaqaw jien tlabt xi tifel minghand sidi? Ma ghidtx jien: La tqarraqx bija?

29 Imbaghad qal lil Gehazi: Hażżem ġenbejk, u hu f'idejk il-hatar tieghi, u itlaq: jekk tiltaqa' ma xi hadd, la ssejlim-lux; u jekk xi hadd isellimlek, la twigbux: u qieghed il-hatar tieghi fuq wiċċ it-tifel.

30 U omm it-tifel qalet: Daqskemm hu haj il-Mulej, u daqskemm hi hajja

ruhek, jien ma nhallikx. U qam, u mar warajha.

31 U Gehazi, li kien għaddiehom, qieghed il-hatar fuq wiċċ it-tifel; iżda la kien hemm lehen, u lanqas hass. Għal-hekk raġa' lura jiltaqa' ma' Elizew, u għarrfu, billi qal: It-tifel ma stenbahx.

32 U xhin Elizew wasal id-dar, ara, it-tifel kien mejjet, mimdud fuq is-sodda tieghu.

33 U dahal, u għalaq il-bieb warajhom it-tnejn, u talab lill-Mulej.

34 U tala', u mtedd fuq it-tifel, u qieghed fomm ma' fomm, u għajnejh ma' għajnejh, u jdejh fuq idejh: u stira ruhu fuq it-tifel; u sahan ġisem it-tifel.

35 U Elizew warrab, u beda jimxi fid-dar 'l hawn u 'l hemm; imbagħad raġa' tala', u stira ruhu fuq il-tifel: u t-tifel għatas seba' darbiet, u t-tifel fetah għajnejh.

36 U Elizew sejjah lil Gehazi, u qal: Sejjah lil dis-Sunamija. U sejjilha. U xhin ġiet hdejh, qal: Hu lil ibnek.

37 U dahlet, u nxehtet f'ringlejh, u mietet sa l-art, u refgħet lil binha, u harġet.

38 U Elizew raġa' mar Gilgal: u kien hemm l-ghaks fil-pajjiż; u wlied il-profeti kienu qegħdin quddiemu: u qal lill-qaddej tieghu: Qieghed il-borma l-kbira, u sajjar it-tisjir għal ulied il-profeti.

39 U wiehed hareġ fir-raba' jlaqqat il-hxejjex, u sab bhal dielja salvaġġa, u laqqat minnha hjar salvagġ, mimli hoġor, u xhin ġie, qattagħhom fil-borma tat-tisjir, għax ma kinux jafu x'inhuma.

40 U qalbu lir-ġiel biex jieklu. U ġara, huma u jieklu t-tisjir, illi bdew ighajtu, u qalu: O raġel t'Alla, hawn il-mewt fil-borma. U ma setgħux jieklu mit-tisjir.

41 Iżda hu qal: Gibu ftit dqiq. U xeħtu fil-borma; u qal: Aqleb lin-nies ha jieklu. U ma kien hemm xejn hażin fil-borma.

42 U ġie raġel minn Bagħal-Salisa, u ġieb lir-raġel t'Alla hobz tal-bikri, għoxrin hobza tax-xghir, u sbul ta' qamħ ġdid fil-horġa tieghu. U qal: Aġhti lin-nies ha jieklu.

43 U l-qaddej tieghu qal: Kif nista' nqieghed dan quddiem mitt raġel? Raġa' qal: Aġhti lin-nies, biex jieklu: għax hekk iġhid il-Mulej: Jieklu, u jibqa' minnu.

44 U qegħdihom quddiemhom, u kielu, u baqagħlhom, skond kelmet il-Mulej.

5 Issa Nagħman, kap ta' l-ezerctu tas-sultan tas-Sirja, kien raġel stmat u onorat hafna ma' sidu, għax bih il-Mulej kien ta l-helsien lis-Sirja: iżda dar-raġel qawwi u qalbieni kien imġiddem.

2 U s-Sirjani kienu joħroġ f'qatgħat, u ġiebu lsiira minn art Izrael tifla żgħira, li saret qaddejja ta' mart Nagħman.

3 U din qalet lil sidha: Li kien sidi jmur quddiem il-profeta, li hemm Samarija! Ghax hu jfejq minn gdiemu.

4 U Naghman dahal igharraf lil sidu, u qallu: Hekk u hekk ma qalet it-tifla li hi minn art Izrael.

5 U s-sultan tas-Sirja qal: Mur, mur, u jien nibghat ittra lis-sultan ta' Izrael. U telaq, u ha mieghu ghaxar talenti tal-fidda, u sitt elef xekel tad-deheb, u ghaxar tibdiliet hwejjeg.

6 U gieb l-ittra lis-sultan ta' Izrael, li kienet tghid hekk: Issa malli tasallek din l-ittra, ara, jien inkun bghattlek lil Naghman, qaddej tieghi, biex tfejq minn gdiemu.

7 U gara, malli s-sultan ta' Izrael qara l-ittra, illi c'arrat hwejgu, u qal: Huwa jien Alla, bis-setgha li mmewwet u naghti l-hajja, biex dar-ragel baghatli nfejjaq ragel minn gdiemu? Kunu afu, u araw, li hu qieghed ifttex fuqieq ikollu xi ighid mieghi!

8 U gara, malli Elizew ir-ragel t'Alla sama' li s-sultan ta' Izrael c'arrat hwejgu, illi baghat lis-sultan ighidlu: Ghalieq qattajt hwejgek? Ha jiggi ghandi issa, u jkun jaf li hemm profeta f'Izrael.

9 Imbaghad Naghman gie biz-zwiemel tieghu u bl-imriekieb tieghu, u waqaf f'bieb id-dar ta' Elizew.

10 U Elizew baghat messaggier ighidlu: Mur inhasel seba' darbiet fil-Gurdan, u lahmeq jarga' jigik, u int tissaffa.

11 Izda Naghman ghadab, u telaq, u qal: Ara, jien hsibt li hu sgur sa johrog lejja, u jsejjah isem il-Mulej, Alla tieghu, u jxejjer idu fuq il-parti l-marida, u jfejjaq l-imgiddem.

12 Jaqaw Abana u Farfar mhumiex xmajjar ta' Damasku, ahjar mill-ilmijiet kollha ta' Izrael? Ma nistax ninhasel fihom biex nindaf? U dar, u telaq imghaddab.

13 U l-qaddejja tieghu resqu, u kell-muh, u qalu: Missieri, kieku l-profeta qallek taghmel xi haga kbira, ma kontx taghmilha? Kemm aktar, meta qallek: Inhasel, u tissaffa?

14 Imbaghad nizel, u ghodos seba' darbiet fil-Gurdan, skond kelmet ir-ragel t'Alla, u gismu raga' sar bhal ta' tifel zghir, u ssaffa.

15 U raga' mar ghand ir-ragel t'Alla, hu u l-qatgha kollha tieghu; u xhin wasal, waqaf quddiemu, u qal: Ara, issa naf li mhemm Alla fl-art kollha hliet f'Izrael. U issa, nitlobok, hu ghotja minghand il-qaddej tieghek.

16 Izda Elizew wiegeb: Daqskemm hu haj il-Mulej, li quddiemu jien wieqaf, ma niehu xejn. U ghafsu biex jiehu l-ghotja, izda ma riedx.

17 U Naghman qal: Jekk ma tridx, ha tinghata mela lill-qaddej tieghek taghbija

ta' zewg bghula hamrija, ghax il-qaddej tieghek ma joffrix izjed offerri mahruqa u sagrificciji lill-allat ohra, izda lill-Mulej.

18 F'dil-haga l-Mulej jahfer il-qaddej tieghek: meta sidi jidhol fit-tempju ta' Rimmon biex iqim hemm, u jmil fuq drieghi, u jien inqim fit-tempju ta' Rimmon; meta nqim fit-tempju ta' Rimmon, il-Mulej jahfer lill-qaddej tieghek f'dil-haga.

19 U Elizew qallu: Mur bis-sliema. U Naghman tbieghed minnu xi ftit.

20 Izda Gehazi, il-qaddej ta' Elizew, ir-ragel t'Alla, qal bejnu u bejn ruhu: Ara, sidi heles lil Naghman, das-Sirjan, biex ma jilqax minn idu dak li gieb: izda, daqskemm hu haj il-Mulej, nigri ghal warajh, u niehu xi haga minghandu.

21 U hekk Gehazi gera wara Naghman. U xhin Naghman rah jigri warajh, nizel mill-mirkeb biex jilqghu, u qal: Kollox sewwa?

22 U Gehazi qal: Kollox sewwa. Sidi baghatni nghidlek: Ara, dal-hin waslu ghandi zewg zghazagh minn art gholjiet Efraim, minn ulied il-profeti: aghtihom, nitlobok, talent tal-fidda, u zewg tibdiliet hwejjeg.

23 U Naghman qal: Jekk joghg'bok, hu zewg talenti. U gaghlu, u rabat zewg talenti tal-fidda f'zewg xkejjer, b'zewg tibdiliet, u qieghdom fuq tnejn mill-qaddejja tieghu; u garrewhom quddiemu.

24 Xhin wasal fil-gholja, hadhom minn ideghom, u refagghom id-dar: u baghat ir-ragel, u telqu.

25 Izda hu dahal, u qaghad quddiem sidu. U Elizew qallu: Fejn kont, Gehazi? U dan wiegeb: Il-qaddej tieghek ma mar imkien.

26 U Elizew qallu: Jaqaw qalbi ma gietx mieghek, waqt li dak ir-ragel nizel minn fuq il-mirkeb tieghu biex jiltaqa' mieghek? Huwa l-waqt li tiehu l-fidda, u li tiehu l-hwejjeg, u eghlieqi taz-zebbug, u eghlieqi tad-dwieli, u nghag u baqar, u qaddejja rgiel, u qaddejja nisa?

27 Ghalhekk il-gdiem ta' Naghman jehel mieghek, u ma' nislek ghal dejjem. U Gehazi hareg minn quddiemu mgiddem abjad bhas-silg.

6 U wlied il-profeti qalu lil Elizew: Ara, issa, il-post li qeghdin fih quddiemek dejjaq wisq ghalina.

2 Ha mmorru, nitlobok, sal-Gurdan, u niehdu kull wiehed minn hemm travu, u ha naghmlu hemm post ghalina, fejn nistghu nghammru fih. U wiegeb: Morru.

3 U wiehed qal: Joghg'bok tigi mal-qaddejja tieghek. U wiegeb: Nigi.

4 U hekk mar magghom. U xhin waslu l-Gurdan, qatghu l-injam.

5 Izda xhin wiehed kien qieghed jaqta' travu, ras il-mannara waqghetlu fl-ilma: u ghajjat, u qal: Ah! sidi! kienet misselfa.

6 U r-raġel t'Alla qal: Fejn waqghet? U wrieh il-post. U Eliżew qata' biċċa njama, u tefagħha hemm; u l-hadida telgħet fil-wieċ.

7 Għalhekk qal: Erfagħha. U medd idu, u hadha.

8 Imbagħad is-sultan tas-Sirja kien jitqabed kontra Izrael, u ftiehem mal-qaddejjja tieghu, billi qal: F'dak u dak il-post ikun il-kamp tiegħi.

9 U r-raġel t'Alla baġhat iġhid lis-sultan ta' Izrael: Hares li ma tghaddix minn dak il-post; għax is-Sirjani neżlin dik in-naha.

10 U s-sultan ta' Izrael baġhat fil-post li qallu u għarrfu bih ir-raġel t'Alla; u għasses hemm mhux darba u tnejn.

11 Din il-haġa hawdet wisq qalb is-sultan tas-Sirja, u sejjah il-qaddejjja tieghu, u qalilhom: Għiduli, wiehed minnkom, min xlieni mas-sultan ta' Izrael?

12 U qal wiehed mill-qaddejjja: Hadd, sidi sultan: izda Eliżew, il-profeta, li hu f'Izrael, iġharraf lis-sultan ta' Izrael il-kliem li int tghid fil-kamra tiegħek tar-qad.

13 U qal: Morru, u araw fejn hu, biex nibgħat naqbd. U għarrfuh, qalulu: Ara, qieghed f'Dotan.

14 Għalhekk is-sultan baġhat hemm żwiemel, u mriekb, u eżerċtu kbir: u ġew bil-lejl, u dawru l-belt.

15 U xhin qam kmieni l-qaddejj tar-raġel t'Alla, u hareġ barra, ara, eżerċtu kien qieghed idawwar il-belt bi żwiemel u mriekb. U l-qaddejj tieghu qallu: Ah! sidi! kif naghmlu?

16 U wieġeb: La tibzax: għax dawk li huma magħna huma aktar milli huma magħhom.

17 U Eliżew talab, u qal: O Mulej, nitlobok, iftaħli għajnejh, biex jara. U l-Mulej fetah għajnejh il-qaddejj; u ra: u, ara, il-muntanja kienet mimlija kollha żwiemel u mriekb tan-nar madwar Eliżew.

18 U xhin niżlu hdejjh, Eliżew talab lil-Mulej, u qal: Idrob dawn in-nies, nitlobok, bil-ghama. U darabhom bil-ghama skond kelmet Eliżew.

19 U qalilhom Eliżew: Mhix din it-triq, u din mhix il-belt: ejjew warajja, u jien ingibkom għand ir-raġel li qegħdin tfitxu. Izda hu hadhom Samarija.

20 U ġara, xhin dahlu Samarija, illi Eliżew qal: Mulej, iftaħ għajnejn dawn in-nies, biex jaraw. U l-Mulej fetah għajnejhom, u raw; u, ara, huma kienu f'nofs Samarija.

21 U s-sultan ta' Izrael qal lil Eliżew,

xhin rahom: Missier, nidrobhom? nidrobhom?

22 La tidrobhomx: tidrob int dawk li qbadthom b'seifek u b'qawsek? Qegħdilhom hobż u ilma, biex jieklu u jixorbu, u mbagħad imorru għand sidhom.

23 U għamlilhom ikla kbira: u wara li kielu u xorbu, baġathom, u marru għand sidhom. U hekk il-qtajja tas-Sirjani ma zidux iżjed jiġu f'art Izrael.

24 U ġara wara dan, illi Ben-Hadad, sultan tas-Sirja, ġama' l-eżerċtu tieghu kollu, u tala', u dawwar lil Samarija.

25 U kien hemm għu kbir f'Samarija: u, ara, is-Sirjani kienu hekk għalquha li ras ta' hmar kienet tinbiegħ tmenin xekel tal-fidda, u r-raba' wahda ta' qab hmieġ tal-hamiem hames xwiekel tal-fidda.

26 U hu u għaddejj is-sultan ta' Izrael minn fuq is-sur mara għajtitlu, billi qalet: Għajjuna, o sidi, sultan!

27 U qal: Jekk ma jghinix il-Mulej, biex tridni nġhinek jien? bl-andar jew bil-magħsar?

28 U s-sultan qalilha: X'għandek? U hi wieġbet: Din il-mara qaltli: Aghtini l-ibnek biex nikluh illum, u 'l ibni nikluh għada.

29 U sajjarna 'l ibni, u kilnieh: imbagħad il-jum ta' wara għidtilha: Aghtini 'l ibnek biex nikluh: izda hi hbietu lil binha.

30 U ġara, malli s-sultan sama' kliem il-mara, illi ċarrat hwejġu, waqt li kien għaddejj minn fuq is-sur; u l-poplu hares, u ra li kien liebes xkora fuq ġismu minn ġewwa.

31 U qal: Hekk jagħmilli Alla, u iżjed minn hekk, jekk tibqa' ras Eliżew, bin Saffat, fuqu llum.

32 Izda Eliżew kien qieghed f'daru. u x-xjuh kienu qegħdin għandu; u s-sultan baġhat raġel minn quddiemu; izda qabel ma wasal il-messaġġier għandu, Eliżew qal lix-xjuh: Taraw kif dan l-iben ta' qattiel baġhat inehhili rasi? Harsu: malli jaasal il-messaġġier, aghlqu l-bieb, u rossuh mal-bieb: ma tisimghux warajh hoss il-mixi ta' sidu?

33 U hu u jitkellem magħhom, ara, il-messaġġier niżel lejh; u qal: Ara, din il-hsara hi minn għand il-Mulej; x'għandi nittama iżjed mingħand il-Mulej?

7 Imbagħad qal Eliżew: Isimghu kelmet il-Mulej. Hekk iġhid il-Mulej: Għada, bħal issa, sea smid tinbiegħ xekel, u satejn xgħir xekel, f'bieb Samarija.

2 Imbagħad il-kaptan, li fuq driegħu s-sultan kien qieghed iżomm, wieġeb lir-raġel t'Alla, u qal: Ara, jekk il-Mulej jagħmel tweiqi fis-sema, jista' jkun dan? Imbagħad wieġeb Eliżew: Ara, int tara dan b'għajnejk, izda minnu ma tikolx.

3 U kien hemm erba' rġiel imġiddmin fid-dahla ta' bieb il-belt: u qalu wiehed lil iehor: Ghalix qeghdin ahna hawn sama mmutu?

4 Jekk ngħidu: Nidhlu l-belt, hemm il-ġuħ fil-belt, u mmutu hemm: u jekk noqogħdu hawn, immutu wkoll. Issa għalhekk ejjew nidhlu fil-kamp tas-Sirjani: jekk ihalluna hajjin, ngħixu; u jekk joqtluna, immutu.

5 U qamu filghaxija, biex imorru fil-kamp tas-Sirjani: u xhin waslu f'tarf il-kamp tas-Sirjani, ara, ma kien hemm hadd.

6 Għax il-Mulej kien samma' fil-kamp tas-Sirjani, hoss ta' mriekbe, u hoss ta' żwiemel, u hoss ta' eżerċtu kbir, u qalu wiehed 'l iehor: Ara, is-sultan ta' Izrael xtara kontra tagħna s-slaten tal-Ħittin, u s-slaten ta' l-Eġizzjani, biex jiġu għal fuqna.

7 Għalhekk qamu u harbu filghaxija, u hallow it-tined tagħhom, u ż-żwiemel tagħhom, u l-hmir tagħhom, u l-kamp kif kien, u harbu għal hajjithom.

8 U xhin waslu dawk l-imġiddmin f'tarf il-kamp, dahlu f'tinda, u kieli, u xorbu, u hadu minn hemm fidda, u deheb, u lbiesi, u marru jabhuhom; u reġġu ġew, u dahlu f'tinda oħra, u hadu minn hemm ukoll, u marru jabhuh.

9 Imbagħad qalu wiehed lil iehor: M'ahnix nagħmlu sewwa: dal-jum, hu jum ta' hbar tajba, iżda ahna qeghdin sektin: jekk nistennew sad-dawl ta' filghodu, inkunu magħdudin bhala hatja: għalhekk issa ejja mmorru, u nhabbru lil dar is-sultan.

10 U marru, u sejhu lill-bewwieba tal-belt, u habbrulhom, qalulhom: Morna fil-kamp tas-Sirjani u, ara, m'hemm hadd, lanqas lehen ta' bniedem, biss żwiemel marbuta, u hmir marbuta, u t-tined kif kienu.

11 U għajtu l-bewwieba, u wasllu l-ahbar ġewwa f'dar is-sultan.

12 U s-sultan qam bil-lejl, u qal lill-qaddejja tiegħu: Ha nġarrarfkom issa x'għamlulna s-Sirjani. Jafu li ahna mġewhin; għalhekk hargu mill-kamp biex jinbhew fir-raba', iġhidu: Malli johorġu mill-belt, naqbduhom hajjin, u nidhlu fil-belt.

13 U wiehed mill-qaddejja wieġeb u qal: Nitlobok, ha niehdu hamsa miż-żwiemel li għad baqa' fil-belt (ara, huma bhall-kotra kollha ta' Izrael li baqa' fil-belt: ara, huma bhall-kotra kollha ta' Izrael li ntemmu:) u ha nibagħtu naraw.

14 Għalhekk hadu żewġ imriekbe biż-żwiemel; u s-sultan bagħathom wara l-eżerċtu tas-Sirjani, u qal: Morru u araw!

15 U marru warajhom sal-Ġurdan: u, ara, it-triq kollha kienet mimlija lbiesi, u

hwejjeġ oħra, li s-Sirjani rmewhom fil-ghaġla tagħhom. U l-messaggjiera reġġu lura, u qalu lis-sultan.

16 U l-poplu hareġ, u hataf kulma sab fit-tined tas-Sirjani. U hekk sea smid kien jinbiegħ xekel, u satejn xgħir xekel, skond kelmet il-Mulej.

17 U s-sultan kien halla l-bieb tal-belt fi hsieb il-kaptan, li hu kien iżomm ma' driegħu; u l-poplu għaffu fil-bieb, u miet, bħal ma kien habbar ir-raġel t'Alla, meta s-sultan niżel għandu.

18 U ġara, meta r-raġel t'Alla kien kellem lis-sultan, billi qallu: Satejn xgħir xekel, u sea smid xekel, ikun jinbiegħ għada bħal issa f'bieb Samarija:

19 Imbagħad il-kaptan wieġeb lir-raġel t'Alla, u qal: Ara, issa, jekk il-Mulej jagħmel wieqi fis-sema, jista' jkun dan? U Elizew qallu: Inti tara b'għajnejk, u minnu ma tikolx.

20 U hekk ġralu: għax il-poplu għaffu fil-bieb u miet.

8 Imbagħad Elizew kellem lill-mara, li kien qajmilha lil binha mill-mewt, u qal: Qum, u itlaq int u darek, u għammar fejn tista' tghammar: għax il-Mulej sejjah il-ġuħ, u dalwaqt jiġi wkoll għal seba' snin.

2 U l-mara qamet, u għamlet skond il-kelma tar-raġel t'Alla, u telqet hi u darha, u għammret f'art il-Filistin seba' snin.

3 U ġara wara seba' snin, illi l-mara reġġet giet minn art il-Filistin: u marret titlob lis-sultan għal darha, u għali-ghalqa tagħha.

4 U s-sultan kien jitkellem ma' Gehazi, il-qaddej tar-raġel t'Alla, iġhidu: Ghidli l-egħgubijiet kollha li għamel Elizew.

5 U ġara, fil-waqt li kien qiegħed iġhid lis-sultan kif Elizew kien qajjem ġisem mejjet għall-hajja, illi, ara, il-mara, li kien qajmilha lil binha għall-hajja, għajtet lis-sultan għal darha, u għali-ghalqa tagħha. U Gehazi qal: O sidi, sultan, din hi l-mara, u dan hu binha, li Elizew qajmu għall-hajja.

6 U s-sultan staqsa lill-mara, u hi qattlu. U s-sultan qal lil wiehed uffċjal: Jirtadd kulma kellha, u l-prodotti kollha tal-ghalqa mill-jum li halliet il-pajjiż s'issa.

7 U Elizew mar Damasku; u Ben-Hadad, is-sultan tas-Sirja kien marid; u tawh l-ahbar, qalulu: Gie r-raġel t'Alla sa hawn.

8 U s-sultan qal lil Hazajel: Hu ghotja f'idek, u mur ilqa' r-raġel t'Alla, u staqsi l-Mulej minghandu, għidlu: Infiq minn dil-marda tiegħi?

9 U hekk Hazajel mar jilqgħu, u ha miegħu ghotja erbghin ġemel mghobbijin b'kull ġid ta' Damasku. Xhin wasal, waqaf quddiemu, u qal: Ibnek Ben-Hadad,

sultan tas-Sirja, baghatni ghandek, ighid-lek: Infiq minn dil-marda tieghi?

10 U Elizew wiegbu: Mur ghidlu: Tfiq sgr: imma l-Mulej urieni li hu sgr imut.

11 U r-ragel t'Alla waqqaf harstu fuqu, hekk li Hazajel staha: u r-ragel t'Alla beka.

12 U qal Hazajel: Ghaliex qieghed jibki sidi? Elizew wiegeb: Ghax naf il-hsara li taghmel lil ulied Izrael: il-furtizzi taghghom taghtihom in-nar: iż-zghazagh taghghom toqtolhom bis-sejf, it-trabi taghghom tishaqhom, u n-nisa tqal taghghom taqsamhom.

13 U Hazael qal: Mela l-qaddej tieghek xi kelb biex jaghmel hwejjeg kbar bhal dawn? U Elizew wiegeb: Il-Mulej urieni li int tkun sultan tas-Sirja.

14 U telaq minn ghand Elizew, u mar ghand sidu, li qallu: X'qallek Elizew? U wiegeb: Qalli li tfiq sgr.

15 U gara l-ghada, illi Hazajel ha lizar, u ghaddu fl-ilma, u firxu fuq wiçç isultan, u s-sultan miet: u Hazajel sar sultan foku.

16 U fil-hames sena ta' Goram, bin Ahab, sultan ta' Izrael, sar sultan Goram, bin Gosafat, sultan ta' Guda.

17 Kellu tnejn u tletin sena meta sar sultan, u saltan tminn snin f'Gerusalem.

18 U mexa fit-triq tas-slaten ta' Izrael, bhal ma ghamlet dar Ahab: ghax bint Ahab kienet martu: u ghamel dak li hu hazin f'ghajnejn il-Mulej.

19 Izda l-Mulej ma riedx jeqred lil Guda minhabba David, qaddej tieghu, bhal ma wieghdu li jaghti dejjem xrara lilu u lil uliedu.

20 Fi zmienu xxewwex Edom minn taht idejn Guda, u ghamlu sultan ghalihom.

21 Imbaghad Goram ghadda Saghir bl-imriekeb kollha mieghu. U qam bil-lejl, u kisser lill-Idumin li kienu dawru lilu u lill-kaptani ta' l-imriekeb tieghu: izda l-ezerçtu tieghu harab lejn it-tined tieghu.

22 U hekk Edom heles minn taht idejn Guda sa dan il-jum. Imbaghad helset ukoll Libna fl-istess zmiën.

23 U l-bqija ta' l-atti ta' Goram, u kulma ghamel, mhumiex miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Guda?

24 U Goram raqad ma' missirijietu, u kien midfun ma' missirijietu f'belt David; u saltan Ahazija, ibnu, foku.

25 Fis-sena tñax ta' Goram, bin Ahab, sultan ta' Izrael, sar sultan Ahazija, bin Goram, sultan ta' Guda.

26 Tnejn u ghoxrin sena kellu Ahazija meta sar sultan; u saltan sena f'Gerusalem. U isem ommu kien Gatalija, bint Ghomri, sultan ta' Izrael.

27 U mexa fit-triq ta' dar Ahab, u ghamel dak li hu hazin f'ghajnejn il-Mulej, bhal ma ghamlet dar Ahab: ghax kien imhatten ma' dar Ahab.

28 U mar ma' Goram, bin Ahab, biex jittqabad ma' Hazajel, sultan tas-Sirja, f'Ramot-Gilghad; u s-Sirjani darbu lil Goram.

29 U s-sultan Goram rağa' lura biex jiddewwa f'Gizraghel mill-ğriehi li gerhuh is-Sirjani f'Rama, hu u jittqabad ma' Hazajel, sultan tas-Sirja. U Ahazija, bin Goram, sultan ta' Guda, nizel biex jara lil Goram, bin Ahab, f'Gizraghel, ghax kien marid.

9 U Elizew il-profeta, sejjah lil wiehed minn ulied il-profeti, u qallu: Hazzem genbejk, u hu f'idek dan il-flixkun zejt, u mur Ramot-Gilghad.

2 U xhin tasal hemm, hares hemm ghal Gehu, bin Gosafat, bin Nimsi; idhol, u qajmu minn nofs hutu, u dahllu f'kamra ta' ġewwa nett.

3 Imbaghad hu l-flixkun taż-zejt, u sawbu fuq rasu, u ghid: Hekk ighid il-Mulej: Dliktek sultan fuq Izrael. Imbaghad iftah il-bieb, u ahrab, u ta la titnikkix.

4 U hekk iż-zaghzugh, il-qaddej tal-profeta, telaq lejn Ramot-Gilghad.

5 U xhin wasal, ara, il-kaptani ta' l-ezerçtu kienu bil-qieghda fimmkien, u qal: Ghandi kelma ghalik, kaptan. U Gehu qal: Lil min minna lkoll? U qal: Lilek, kaptan.

6 U Gehu qam, u dahal id-dar: u z-zaghzugh sawwabu z-zejt fuq rasu, u qallu: Hekk ighid il-Mulej, Alla ta' Izrael: Dliktek sultan fuq il-poplu tal-Mulej, fuq Izrael.

7 U int tidrob lil dar Ahab, sidek, biex nithallas ta' demm il-qaddejja tieghi, il-profeti, u tad-demm tal-qaddejja kollha tal-Mulej, minn id Gezabel.

8 Ghax id-dar kollha ta' Ahab ghandha tintemm, u neqred lil Ahab kull ragel, sew min hu lsir u sew minn hu hieles f'Izrael.

9 U naghmel lil dar Ahab bhal dar Ġerobogham, bin Nebat, u bhal dar Baghsa, bin Ahija:

10 U l-klieb jieklu lil Ġezabel fil-ghalqa ta' Gizraghel, u ma jkun hemm hadd min jidfinha. U z-zaghzugh fetah il-bieb, u harab.

11 Imbaghad Gehu hareġ hdejn il-qaddejja ta' sidu: u wiehed qallu: Kolloxx sewwa: Ghaliex ġie ghandek dal-mignun? U qalilhom: Intom tafuh ir-ragel u kliemu.

12 U qalu: Mhux tassew; ghidilna issa! U qal: Hekk u hekk qalli, u qal: Hekk qal il-Mulej: Dliktek sultan fuq Izrael.

13 Imbaghad ghaġġlu, u kull wiehed ha l-mantar tieghu, u firxu tahtu fuq it-taraġ, u daqu t-trombi, u qalu: Gehu sultan!

14 U hekk Gehu, bin Gosafat, bin Nimsi, ikkunfeffa kontra Goram. (Issa Goram, ma' Izrael kollu, kien qieghed

ighasses f'Ramot-Gilghad, minhabba Hazajel, sultan tas-Sirja.

15 Izda s-sultan Goram raga' lura biex jiddewwa f'Gizraghel mill-griehi li gerhuh is-Sirjani, hu u jitqabad ma' Hazajel, sultan tas-Sirja.) U Gehu qal: Jekk jidhrilkom hekk, halli hadd ma johrog u lanqas jahrab mill-belt, biex imur jaghti l-ahbar f'Gizraghel.

16 U hekk Gehu rikeb mirkeb, u mar Gizraghel; ghax Goram kien hemm mixhut. U Ahazija, sultan ta' Guda, kien niezel jara lil Goram.

17 Issa l-ghassies kien qieghed fuq it-torri f'Gizraghel, u ra l-qatgha ta' Gehu gejjja, u qal: Nara qatgha. U Goram qal: Hu fieres, u ibghatu jilqagghom, u jghid-ihom: Hux kollox bis-sliem?

18 U hekk mar fieres jiltaqa' mieghu, u qal: Hekk ighid is-sultan: Hux kollox bis-sliem? U Gehu qal: X'ghandek x'taqsam mas-sliem? Dur ghal warajja. U l-ghassies habbar, qal: Wasal il-messaggier sa hdejh-hom, u ma ragax lura.

19 Imbaghad baghat fieres iehor, u xhin wasal hdejh-hom, qal: Hekk ighid is-sultan: Hux kollox bis-sliem? U Gehu wiegeb: X'ghandek x'taqsam mas-sliem? Dur ghal warajja.

20 U l-ghassies habbar, qal: Wasal sa hdejh-hom, u ma ragax lura: u s-sewqien bhas-sewqien ta' Gehu, bin-Nimsi, ghax isuq bhal mig'nun.

21 U Goram qal: Hejji l-mirkeb! U hejjewlu l-mirkeb. U Goram, sultan ta' Izrael, u Ahazija, sultan ta' Guda, hargu, kull wiehed fil-mirkeb tieghu, u hargu jilqghu lil Gehu, u ltaqghu mieghu fil-ghalqa ta' Nabet il-Gizragheli.

22 U gara, malli Goram ra lil Gehu, illi qal: Hux kollox bis-sliem, Gehu? U wiegeb: Xi sliem, kemm iddum iz-zena ta' Gezabel, ommok, u l-hafna sharijiet taghha?

23 U Goram dawwar, u harab, u qal lil Ahazija: Ahna ittraduti, Ahazija!

24 U Gehu gibed il-qaws b'sahthu kollha, u darab lil Goram bejn spallejh, u harget il-vlegga minn qalbu, u waqa' fil-mirkeb tieghu.

25 Imbaghad qal Gehu lil Bidkar, l-ufficial tieghu: Erfghu, u itfghu fil-ghalqa ta' Nabet il-Gizragheli: ghax niftakar meta konna jien u int rekbin flimkien wara Ahab, missieru, il-Mulej xehet fuqu din it-theddida.

26 Tabilhaqq jien rajt il-bierah demm Nabet, u demm uliedu, ighid il-Mulej; hekk inrodd lilek f'din il-ghalqa, ighid il-Mulej. Ghalhekk issa erfghu u itfghuh fil-ghalqa skond kelmet il-Mulej.

27 Izda malli Ahazija, sultan ta' Guda, ra dan, harab mit-triq tač-dar tal-gardin.

U Gehu telaq ghal warajh, u qal: Idorbuh ukoll fil-mirkeb tieghu. U hekk ghamlu fit-telgha ta' Gur, li hi hdejn Iblam. Izda hu harab Megiddu, u miet hemm.

28 U l-qaddejja tieghu garrewh fuq mirkeb sa Gerusalem, u difnuh f'qabru ma' missirijietu fil-belt ta' David.

29 U fis-sena hdx ta' Goram, bin Ahab, Ahazija beda jsaltan fuq Guda.

30 U xhin Gehu gie Gizraghel, Gezabel saret taf; u zebghet ghajnejha, u zejnet rasha, u xirfet mit-tieqa.

31 U malli Gehu dahal mill-bieb, qalet: Hux tajbe Zimri, il-qattiel ta' sidu?

32 U rafa' ghajnejh lejn il-tieqa, u qal: Min hawn mieghi? Min? U harsu lejhn tnejn jew tliet ufficiali.

33 U qal: Itfghuha ghal isfel. U dawk tefghuha ghal isfel: u raxx minn demmha mal-hajt, u fuq iz-zwiemel: u Gehu rifisha taht saqajh.

34 U wara li dahal, kiel u xorob, u qal: Morru araw dik il-mishuta, u idfnuha: ghax hi bint sultan.

35 U marru jidfnuha: izda ma sabux minnha hleif il-qorriegha, u ringlejha, u l-pali ta' jedjha.

36 Ghalhekk regghu gew, u qalu lil Gehu: U qal: Din hi kelmet il-Mulej, li qal bil-qaddej tieghu, Elija t-Tisbi: Fil-ghalqa ta' Gizraghel il-klieb jieklu laham Gezabel:

37 U gisem Gezabel ikun bhal demel fuq wičč ir-raba', fil-ghalqa ta' Gizraghel, li ma jkunux jistghu jghidu: Din Gezabel.

10 U Ahab kellu sebghin tifel f'Samar-rija. U Gehu kiteb xi ittri, u baghat-hom Samarija lill-kapijiet ta' Gizraghel, lix-xjuh, u lil dawk li kienu jrabbu lil ulied Ahab; u fihom kiteb:

2 Issa malli taslilkom din l-ittra, billi wlied sidkom qeghdin maghkom, u ghandkom f'idejkom l-imriekeb u z-zwiemel, kif ukoll furtizza, u armi;

3 Araw min hu l-ahjar u l-aktar xieraq fost ulied sidkom, u qeghduh fuq it-tron ta' missieru, u tqabdu ghal dar sidkom.

4 Izda bežghu wisq, u qalu: Ara, zewg slaten ma felhux jiqfulu: kif sa niqfulu ahna?

5 U l-magğordomu tal-palazz, u l-gvernatur tal-belt, u x-xjuh ukoll, u dawk li kienu jrabbu t-tfal, baghtu jghidu lil Gehu: Ahna qaddejja tieghek, u kulma tghidilna, naghmluh; ma naghmlu lil hadd sultan: aghmel dak li jidhirlek tajbe.

6 Imbaghad kitbilhom ittra ghat-tieni darba, qal: Jekk intom tieghi, u tisimghu kliemi, hudu rjus l-irgiel, ulied sidkom, u ejjew ghandi ghada bhal issa Gizraghel. U wlied is-sultan, sebghin wiehed, kienu ghand il-kbarat tal-belt, li kienu jrabbu-hom.

7 U ġara, malli waslitilhom l-ittra, illi hadu lil ulied is-sultan, u qatluhom, sebghin wiehed, u qieghdu rjushom fil-qfief, u baghtuholm f'Gizraghel.

8 U ġie messagġier, u tah l-ahbar, billi qallu: Ġiebu rjus ulied is-sultan. U qal: Qeghduhom żewġ gđus f'dahlet il-bieb sa filghodu.

9 U ġara filghodu, illi hareġ, u waqaf, u qal lill-poplu kollu: Intom bla htija; ara, jien ikkunfejjajt kontra sidi u qtiltu, izda min qatel dawn kollha?

10 Kunu afu mela li ma jaqa' xejn fi-art minn kliem il-Mulej, li l-Mulej tkellem għal dar Ahab: il-Mulej għamel dak li qal bil-qaddej tieghu Elija.

11 U hekk Ġehu qatel dawk kollha li kien baqa' minn dar Ahab f'Gizraghel, u l-kbarat tieghu kollha, u l-hbieb tieghu, u l-qassisin tieghu, sakemm ma hallielu lanqas wiehed.

12 U qam u telaq, u mar Samarija. U xhin wasal hdejn dar fejn jiltaqghu r-raghajja, li kienet mat-triq.

13 Ġehu ltaqa' mal-qraba ta' Aħazija, sultan ta' Ġuda, u qal: Min intom? U dawk wieġbu: Hut Aħazija; u nżilna biex naraw kif inhuma wlied is-sultan, u wlied is-sultana.

14 U Ġehu qal: Aqbduhom hajjin. U qabduhom hajjin, u qatluhom hdejn il-bir tad-dar fejn jiltaqghu r-raghajja, tnejn u erbghin wiehed, bla ma halla wiehed minnhom.

15 U wara li telaq minn hemm, ltaqa' ma Ġehonadab, bin Reġab, ġej biex jiltaqa' mieghu: u sellimlu, u qallu: Hix qalbek safja, bħalma hi safja qalbi ma' qalbek? U Ġehonadab wieġeb: Hi. Jekk inhi, qal Ġehu, aġhtini jdek. U tah idu; u tellghu mieghu fil-mirkeġ.

16 U qal: Ejjja mieghi, u tara l-heġġa tieghi għall-Mulej. U rikkbuh fuq il-mirkeġ tieghu.

17 U xhin wasal Samarija, qatel lil dawk kollha li kien baqa' lil Aħab f'Samarija, sa ma temmu, skond kelmet il-Mulej, li kien qal lil Elija.

18 U Ġehu ġama' l-poplu kollu, u qalilhom: Aħab wegġah lil Bagħal ftit, imma Ġehu jwegġhu aktar.

19 Għalhekk, issa, sejhuli lill-profeti kollha ta' Bagħal, lill-qaddejja tieghu kollha, u l-qassisin tieghu kollha; qisu ma jonqos hadd: għax irrid nagħmel saġrifċċju kbir lil Bagħal; kull min jonqos ma jibqax haj. Izda Ġehu għamel dan bil-hazen, biex jeqred il-qaddejja ta' Bagħal.

20 U Ġehu qal: Niedu laqgħa kbira f'ġieh Bagħal. U nidewwa.

21 U Ġehu bagħat f'Iżrael kollu: u ġew dawk kollha li kienu jaqdu lil Bagħal,

hekk li ma baqax wiehed li ma ġie x. U dahlu f'dar Bagħal; u dar Bagħal imtliet minn tarf sa tarf.

22 U qal lil min kien jiehu hsieb l-ilbiesi: Ohroġ l-ilbiesi għal dawk kollha li jaqdu lil Bagħal. U hargilhom l-ilbiesi.

23 U Ġehu dahal ma Ġehonadab, bin Reġab, f'dar Bagħal, u qal lil dawk li jaqdu lil Bagħal: Fittxu, u araw li ma jkunx hawn magħkom xi hadd mill-qaddejja tal-Mulej, imma dawk li jaqdu lil Bagħal wehidhom.

24 U xhin dahlu biex joffru saġrifċċji, u offerti mahruqa, Ġehu qieghed barra tmenin raġel, u qal: Min ihalli jahrab xi hadd mir-riġel li jien qieghed inġib f'idejkom, ihallas b'hajtu l-hajja ta' dak li jahrab.

25 U ġara, malli temm joffri l-offerta tal-hruq, illi Ġehu qal lill-ghassiesa u lill-uffiċjali: Idhlu, u oqtluhom; thallu lil hadd johroġ. U qatluhom b'xifer is-sejf; u l-ghassiesa u l-uffiċjali tefgħuhom 'il barra, u dahlu sal-belt ta' dar Bagħal.

26 U hargu l-istatwi li kienu f'dar Bagħal, u harquhom.

27 U farrku l-istatwa ta' Bagħal, u ġarrfu dar Bagħal, u għamluha latrina sa llum.

28 Hekk Ġehu qered lil Bagħal minn Izrael.

29 Izda d-dnubiet ta' Ġerobogħam, bin Nebat, li ġagħal lil Izrael jidneb, Ġehu ma warrabx minnhom, jiġifieri l-ghoġiela tad-deheb li kien hemm f'Betel, u li kien hemm f'Dan.

30 U l-Mulej qal lil Ġehu: Talli għamilt tajeb dak li hu sewwa f'ghajnejja, u għamilt lil Aħab kulma kelli f'qalbi, uliedek sar-raba' nisel joqogħdu fuq it-tron ta' Izrael.

31 Izda Ġehu ma hax hsieb jimxi fi triq il-Mulej, Alla ta' Izrael, b'qalbu kollha: għax ma tbeghidx mid-dnubiet ta' Ġerobogħam, li ġagħal lil Izrael jidneb.

32 F'dak iż-żmien il-Mulej beda jċekken art Izrael: u Hażajel għelbihom fil-medda kollha ta' art Izrael;

33 Mill-Gurdan, lejn in-naha tal-lvant, l-art kollha ta' Gilgħad, il-Gadin, u r-Rubenin, u l-Manassin, minn Ġharoer, li hi hdejn wied Arnon, sa Gilgħad u Basan.

34 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Ġehu u kulma għamel, u r-rebhiet tieghu kollha, mhumiex miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Izrael?

35 U Ġehu raqad ma' miżsirijietu: u difnuh f'Samarija, u saltan Ġehowaħaž, ibnu, f'loku.

36 U ż-żmien li saltan Ġehu f'Samarija fuq Izrael kien tminja u għoxrin sena.

11 U xhin Ghatalija, omm Ahazija, rat li binha miet, qamet u qerdet in-nies kollha tas-sultan.

2 Izda Ġehoseba, bint is-sultan Ġoram, oht Ahazija, hadet lil Gowas, bin Ahazija, hatfitu bil-mohbi minn qalb ulied is-sultan li kellhom ikunu maqtulin; u hbew lilu, u l-imreddgha tieghu, fil-kamra tar-rqad, minn quddiem Ghatalija, u hekk ma kienx maqtul.

3 U dam mohbi maghha f'dar il-Mulej sitt snin. U Ghatalija kienet issaltan fil-pajjiz.

4 U fis-seba' sena Ġehojada baghat iġib il-kaptani tal-mijiet tal-Karin u tal-ghassiesa, u dahhalhom mieghu f'dar il-Mulej, u ghamel ftehimha maghhom, u hallifhom f'dar il-Mulej, u wriehom lil bin is-sultan.

5 U ordnalhom, billi qalilhom: Dan hu li ghandkom taghmlu: Mit-tlieta wahda minnkom, li tidhol is-Sibt, taghmel il-ghassa f'dar is-sultan;

6 U mit-tlieta wahda ohra tkun f'bieb Sur; u mit-tlieta wahda ohra fil-bieb ta' wara l-ghassiesa; hekk taghmlu l-ghassa fid-dar, biex ma thallu lil hadd jidhol.

7 U zewg qasmiet ohra taghkom, dawk kollha li johorġu s-Sibt, jaghmlu huma wkoll l-ghassa f'dar il-Mulej madwar is-sultan.

8 U ddawru s-sultan dawramej, kul-hadd bl-armi f'idu: u jekk xi hadd ikun irid jaqşam il-fillieri taghkom, ha jkun maqtul. U kunu mas-sultan sew xhin jidhol, u sew xhin johroġ.

9 Hekk il-kaptani tal-mijiet ghamlu l-ordnijiet kollha moghtijin min Ġehojada l-qassis: u kull wiehed ha r-rgiel tieghu, dawk li kellhom jidhlu s-Sibt, ma' dawk li kellhom johorġu s-Sibt, u ġew ghand Ġehojada l-qassis.

10 U lill-kaptani tal-mijiet il-qassis ta l-lanez u t-tarkiet ta' David, li kienu fit-tempju tal-Mulej.

11 U l-ghassiesa qaghdu, kull wiehed bl-armi f'idu, madwar is-sultan, mill-ġenb tal-lemin tat-tempju sal-ġenb tax-xellug tat-tempju, hdejn l-altar u t-tempju.

12 Imbaghad il-qassis hareġ lil bin is-sultan, u xeddlu l-kuruna, u tah ix-xhieda; u ghamluh sultan, u dilkuh; u faqqghu idehom, u qalu: Viva s-sultan!

13 U malli Ghatalija semghet l-aghjat tal-ghassiesa u tal-poplu, dahlet lejn il-poplu fit-tempju tal-Mulej.

14 U xhin harset, ara, is-sultan kien wieqaf hdejn il-plier, bhal ma kienet id-drawwa, bil-kaptani u t-trumbettieri ma' ġenb is-sultan, u l-poplu kollu tal-pajjiz jifrah, u jdoqq it-trombi: u Ghatalija ċarrtet ilbiesha, u ghajtet: Kunfeffa! Kunfeffa!

15 Izda Ġehojada l-qassis ta l-ordnijiet tieghu lill-kaptani tal-mijiet li kienu fuq

l-eżerċtu, u qalilhom: Ohorġuha minn bejn il-fillieri: u min imur warajha oqtluh bis-sejf. Ghax il-qassis kien qal: M'ghand-hiex tinqatel f'dar il-Mulej.

16 U meddew idejhom fuqha; u xhin waslet fid-dahla taż-żwiemel ta' dar is-sultan, qatluha hemm.

17 U Ġehojada rabat ghaqda bejn il-Mulej u s-sultan u l-poplu, biex ikunu poplu tal-Mulej; bejn is-sultan ukoll u l-poplu.

18 U l-poplu kollu tal-pajjiz dahal f'dar Baghal, u ġarrfuha; l-altari tieghu, u l-immagini tieghu farrkuhom ghalkollox, u qatlu lil Mattan, il-qassis ta' Baghal, quddiem l-altari. U l-qassis qieghed ghases ma' dar il-Mulej.

19 U ha l-kaptani tal-mijiet, u l-Karin, u l-ghassiesa, u l-poplu kollu tal-pajjiz, u nizzlu s-sultan minn dar il-Mulej, u dahlu f'dar is-sultan minn bieb il-ghassiesa. U Ġehojas qaghad fuq it-tron tas-slaten.

20 U l-poplu kollu tal-pajjiz feraħ, u l-belt striehet: ghax lil Ghatalija kienu qatluha bis-sejf f'dar is-sultan.

21 Seba' snin kellu Ġehojas meta sar sultan.

12 Fis-seba' sena ta' Ġehu, Ġehojassar f'Gerusalem, u saltan erbghin sena minn Bir-Saba'.

2 U Ġehojas ghamel dak li hu sewwa f'ghajnejn il-Mulej iż-żmien kollu li dam imexxih Ġehojada l-qassis.

3 Izda l-imqades tal-gholjiet ma tneh-hewx: il-poplu baqa' jissagrifika u jahraq l-incens fuq l-imqades tal-gholjiet.

4 U Ġehojas qal lill-qassisin: Il-flus kollha tal-hwejjeġ qaddisa li jingiebu f'dar il-Mulej, il-flus ta' kemm jiswa kull raġel, u l-flus kollha li wiehed iġib minn rajh f'dar il-Mulej,

5 Ha jehduhom il-qassisin; kull wiehed minghand min jafu: u ha jsewwu l-hsara tad-dar, kulfejn tinsab xi hsara.

6 Izda ġara, fis-sena tlieta u ghoxrin tas-sultan Ġehojas, illi l-qassisin kienu ghadhom ma sewwewx il-hsara tad-dar.

7 Imbaghad is-sultan Ġehojas sejjaħ lil Ġehojada, il-qassis, u lill-qassisin l-ohra, u qalilhom: Ghaliex ma ssewwux il-hsara tad-dar? Issa, mela, la tiddux iżjed flus minghand min tafuh, izda aghtu l-flus għall-hsara tad-dar.

8 U l-qassisin ftiehm li ma jiddux iżjed flus minghand il-poplu, u lanqas isewwu l-hsara tad-dar.

9 Izda Ġehojada, il-qassis, ha senduq, u taqqab toqba fil-ghatu tieghu, u qieghdu hdejn l-altar, fil-lemin hu u wiehed diehel dar il-Mulej; u l-qassisin li kienu jghassu

l-bieb kienu jifgħu fih il-flus kollha miġjuba fid-dar tal-Mulej.

10 U ġara, meta raw li kien hemm hafna flus fis-senduq, illi tala' s-segretarju tas-sultan, u l-qassis il-kbir, u rabtu l-flus misjuba f'dar il-Mulej fi xkejjer, u għaddewhom.

11 U kienu jagħtu l-flus miżuna f'idejn dawk li kienu jiehdu hsieb ix-xogħol f'dar il-Mulej: u dawn kienu jhallu bihom lill-mastrudaxxi u lill-bennejja, li kienu jahdmu f'dar il-Mulej,

12 U lill-bennejja, u lil dawk li jaqtgħu l-gebel; u biex jixru njam, u gebel maqtuġh, biex tissewwa l-hsara ta' dar il-Mulej, u għal kulma kellu jintefaġ għad-dar biex tissewwa.

13 Izda ma għamlux għal dar il-Mulej u la bwieqi tal-fidda, u la mqassijiet, u la trombi, l-ebda haġa tad-deheb, u l-ebda haġa tal-fidda, mill-flus miġbura f'dar il-Mulej:

14 Izda kienu jagħtuhom lil dawk li kienu jagħmlu x-xogħol, biex isewwu bihom dar il-Mulej.

15 U ma kinux jitolbu kontijiet lil ir-rgħiel li f'idejhom kienu jerhu l-flus biex jagħtuhom lil dawk li kienu jagħmlu x-xogħol, għax kienu jimxu bil-fedeltà.

16 Il-flus mis-sagrificċji tal-htija, u dawk mis-sagrificċji għad-dnub, ma kinux jingiebu f'dar il-Mulej: kienu għall-qassisin.

17 Dik il-habta tala' Hażajel, sultan tas-Sirja, u habat għal Gatt, u hadha: imbagħad Hażajel dawwar wiċċu biex jitle' Ġerusalem.

18 U Ġehojas, sultan ta' Ġuda, ha l-hwejjeġ imqaddsa kollha, li Gosafat, u Ġehoram, u Ahażija, missirijietu, slaten ta' Ġuda, kienu qaḍdsu, u dawk li kien qaḍdes hu, u d-deheb kollu li nsab fit-teżori ta' dar il-Mulej, u ta' dar is-sultan, u bagħathom lil Hażajel, sultan tas-Sirja: U tbiqhed minn Ġerusalem.

19 U l-bqija ta' l-atti ta' Ġowas, u kulma għamel, mhumiex miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Ġuda?

20 U qamu l-qaddejja tiegħu, u għamlu kunfeffa, u qatlu lil Ġowas f'dar Millo, fin-niżja ta' Silla.

21 Gozakar, bin Simgħat, u Ġehożabad, bin Somer, il-qaddejja tiegħu kienu darbuh, u miet; u difnuh ma' missirijietu, f'belt David: u sar sultan Amasja, ibnu, f'foku.

13 Fis-sena tlieta u għoxrin ta' Ġowas, bin Ahażija, sultan ta' Ġuda, Ġehowaħaž, bin Ġehu, beda jsaltan fuq Izrael f'Samarija, u saltan sbatax-il sena.

2 U għamel dak li kien hażin f'għajnejn il-Mulej, u mexa wara dnubiet Ġerobo-

għam, bin Nebat, li għaġhal lil Izrael jidneb; ma tbeghidx minnhom.

3 U għadab il-Mulej xeghel għal Izrael, u rħiehom f'idejn Hażajel, sultan tas-Sirja, u f'idejn Ben-Hadad, bin Hażajel, għomorhom kollu.

4 U Ġehowaħaž talab lill-Mulej, u l-Mulej semgħu: għax ra l-moħqrija li biha s-sultan tas-Sirja kien jaħqar lil Izrael.

5 (U l-Mulej ta lil Izrael hellies, u hariġhom minn taht idejn is-Sirjani: u wlied Izrael għammru fit-tined tagħhom bħal qabel.

6 Madankollu ma tbeghdux minn dnubiet dar Ġerobogħam, li għaġhal lil Izrael jidneb, izda mxew fihom: u l-Axera baqgħet wieqfa hemm ukoll f'Samarija.)

7 Għax min-nies kollha, lil Ġehowaħaž, il-Mulej ma hallilux blief hamsin fieres, u għaxar imriekeb, u għaxart elef raġel bir-riġel; għax is-sultan tas-Sirja qeridhom, u għamilhom bħat-trab li jirtifes.

8 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Ġehowaħaž, u kulma għamel, u r-rebbiet tiegħu, mhumiex miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Izrael?

9 U Ġehowaħaž raqad ma' missirijietu; u difnuh f'Samarija: u Ġowas, ibnu, saltan f'foku.

10 Fis-sena sebgha u tletin ta' Ġowas, sultan ta' Ġuda, sar sultan ta' Izrael f'Samarija Ġehojas, bin Ġehowaħaž, u saltan sittax-il sena.

11 U għamel dak li hu hażin f'għajnejn il-Mulej; ma tbiqhed mill-ebda dnub ta' Ġerobogħam, bin Nebat, li għaġhal lil Izrael jidneb: izda mexa fihom.

12 U l-bqija ta' l-atti ta' Ġowas, u kulma għamel, u r-rebbiet tiegħu, u kif tqabad ma' Amasja, sultan ta' Ġuda, mhumiex dawn miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Izrael?

13 U Ġowas raqad ma' missirijietu; u Ġerobogħam qaġhad fuq it-tron tiegħu. Ġowas kien midfun f'Samarija mas-slaten ta' Izrael.

14 Issa Eliżew marad marda li kellu jmut biha. U Ġowas, sultan ta' Izrael, nizeł għandu, u beka fuq wiċċu, u qal: Missieri! missieri! Mirkeb Izrael, u l-fieres tiegħu.

15 U Eliżew qallu: Aqbad qaws u vlegġ. U qabad qaws u vlegġ.

16 U qal lis-sultan ta' Izrael: Qieghed idek fuq il-qaws. U qieghed idu fuq il-qaws. U Eliżew qieghed idejھ fuq idejn is-sultan.

17 U qal: Iftah it-tieqa n-naħa tal-lvant. U Ġowas fetahha. Imbagħad qallu Eliżew. Waddab vlegġa. U Ġowas waddab vlegġa. U Eliżew qal: Vlegġa ta' helsien minn għand il-Mulej, u vlegġa ta' helsien mis-Sirja, għax int tegħleb lis-Sirjani f' Afek, sama ttemmhom.

18 U Elizew qal: Hu l-vleġeġ. U Ġowas hadhom. U qal Elizew lis-sultan ta' Izrael: Idrob ma' l-art. U darab tliet darbiet, u waqaf.

19 U r-raġel t'Alla ghadab ghalih, u qal: Kien imissek drabt hames jew sitt darbiet; imbaghad kont tkisser is-Sirjani sama temmhom; imma issa tliet darbiet biss tkisser is-Sirjani.

20 U Elizew miet, u difnuh. U qtajja ta' Mowabin kienu jidhlu fil-pajjiż fi dhul is-sena.

21 U ġara, huma u jidfnu mejjet, illi raw wahda mill-qtajja tal-Mowabin; u tefghu l-mejjet fil-qabar ta' Elizew, u telqu: iżda malli l-mejjet mess ma' ghadam Elizew, ha l-hajja u qam fuq riġlejh.

22 Iżda Hazajel, sultan tas-Sirja, kien haqar lil Izrael iż-żmien kollu ta' Gehowahaz.

23 U l-Mulej henn ghalihom, u thassarhom, u dar lejhom minhabba l-ghaqda tieghu ma' Abraham, ma' Izakk, u ma' Ġakobb, u ma riedx jeqridhom, u lanqas warrabhom minn quddiem wiċċu s'issa.

24 Meta miet Hazajel, sultan tas-Sirja, sar sultan Ben-Hadad minn floku.

25 U Gehojas, bin Gehowahaz, raġa' ha minn idejn Ben-Hadad, bin Hazajel, il-bliet li kien ha minn idejn Gehowahaz, missieru, fi gwerra: tliet darbiet ghelbu Ġowas, u raġa' ha l-bliet ta' Izrael.

14 Fit-tieni sena ta' Ġowas, bin Gehowahaz, sultan ta' Izrael, saltan Amasja, bin Ġowas, sultan ta' Ġuda.

2 Kellu hamsa u ghoxrin sena meta sar sultan, u saltan disgha u ghoxrin sena f'Ġerusalem. U isem ommu kien Gehoghaddan minn Ġerusalem.

3 U ghamel dak li kien sewwa f'ghajnejn il-Mulej, biss mhux bhal David, missieru: ghamel bhal kulma ghamel Ġowas, missieru.

4 Biss ma tnehhewx l-imqades tal-gholjiet: il-poplu kien ghadu joffri sagri-fiċċji, u jahraq l-inċens fuq l-imqades tal-gholjiet.

5 U ġara, malli s-saltna twettqet f'idejh, illi qatel il-qaddejja tieghu li kienu qatlu lis-sultan, missieru.

6 Iżda lil ulied il-qattelin ma qatilhomm: bhalma hu miktub fi ktieb il-liġi ta' Moſè, fejn il-Mulej ta dan il-kmandament, billi qal: Ma jinqatlux kien ghadu joffri sagri-fiċċji, u jahraq l-inċens fuq l-imqades tal-gholjiet; iżda kulhadd jinqatlu ghal dnuhu.

7 Hu qatel minn Edom f'wied il-melh ghaxart elef, u ha lil Sela fil-gwerra, u semma isimha Ġoktel sa dan il-jum.

8 Imbaghad Amasja baghat messagġiera lil Gehojas, bin Gehowahaz, bin

Ġehu, sultan ta' Izrael, ighidlu: Ejja ha naraw wiċċ xulxin.

9 U Gehojas, sultan ta' Izrael, baghat ighid lil Amasja, sultan ta' Ġuda: Il-ghawseg, li kien hemm fil-Libanu, baghat ighid liċ-ċedru li kien hemm fil-Libanu: Aghti lil bintek lil ibni b'martu: iżda ghaddiet dbiba salvaġġa li kien hemm fil-Libanu, u ghaffġet l-ghawseg.

10 Int tassew ghelibt lil Edom, u qalbek tkabbret: gawdi l-glorja tieghek, u oqghod f'darek: ghaliex ghandek tistieden il-hsara biex taqa' int, iva int, u Ġuda mieghek?

11 Iżda Amasja ma riedx jisma'. Ghalhekk tala' Gehojas, sultan ta' Izrael; u hu u Amasja, sultan ta' Ġuda, raw wiċċ xulxin f'Bet-Xemex, li hi ta' Ġuda.

12 U Ġuda kien meglhub quddiem Izrael; u harbu kulhadd lejn it-tinda tieghu.

13 U Gehojas, sultan ta' Izrael, qabad lil Amasja, sultan ta' Ġuda, bin Gehojas, bin Ahazja, f'Bet-Xemex, u ġie Ġerusalem, u ġarraf is-sur ta' Ġerusalem, minn bieb Efrajm sa bieb ix-xewka, erba' mitt driegh.

14 U ha d-deheb kollu u l-fidda, u l-hwejjeg kollha li kienu jinsabu f'dar il-Mulej, u fit-tezori ta' dar is-sultan; u ha wkoll xi rġiel b'rahan, u raġa' mar Samarija.

15 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Gehojas li ghamel, u r-rebhiet tieghu, u kif tqabad ma' Amasja, sultan ta' Ġuda, mhumiex miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Izrael?

16 U Gehojas raqad ma' missirijietu, u kien midfun f'Samarija mas-slaten ta' Izrael; u Ġerobogham, ibnu, saltan floku.

17 U Amasja, bin Ġowas, sultan ta' Ġuda, ghiex wara mewt Gehojas, bin Gehowahaz, sultan ta' Izrael, hmistax-il sena.

18 U l-bqija ta' l-atti ta' Amasja, mhumiex miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Ġuda?

19 U ghamlu kunfeffa kontra tieghu f'Ġerusalem: u harab f'Lakis; iżda baghatulu warajh f'Lakis, u qatluh hemm.

20 U garrewh fuq iż-żwiemel: u kien midfun f'Ġerusalem ma' missirijietu f'belt David.

21 U l-poplu kollu ta' Ġuda ha lil Ghazarija, li kellu sittax-il sena, u ghamluh sultan minn flok missieru, Amasja.

22 Hu kien li bena Elat, u raddha lil Ġuda, wara li raqad is-sultan ma' missirijietu.

23 Fis-sena hmistax t'Amasja, bin Ġowas, sultan ta' Ġuda, saltan f'Samarija Ġerobogham, bin Ġowas, sultan ta' Izrael, u saltan wiehed u erbghin sena.

24 U ghamel dak li kien hażin f'ghajnejn il-Mulej; ma tbiġhed mill-ebda

dnub ta' Ġerobogham, bin Nebat, li ġagħhal lil Izrael jidneb.

25 Hu kien li radd it-truf ta' art Izrael mid-dahla ta' Hemat sal-bahar tal-Gharaba, skond kelmet il-Mulej, Alla ta' Izrael, li kien qal bil-qaddej tiegħu Gona, bin Amittaj, il-profeta, li kien minn Gatt-Hefer.

26 Ghax il-Mulej kien ra li d-diqa ta' Izrael kienet morra wisq: ma kienx hemm hliet min hu mahqur, u hliet min hu magħkus, u hadd ma kien iġhin lil Izrael.

27 U l-Mulej kien għadu ma qalx li jhassar isem Izrael minn taht is-sema: iżda helishom b'id Ġerobogham, bin Gowas.

28 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Ġerobogham, u kulma għamel, u kif tqabad, u kif raġa' rebah Damasku u f'hemat għal Izrael, li kienu ta' Guda, mhumiex miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Izrael?

29 U Ġerobogham raqad ma' missirijietu, mas-slaten ta' Izrael: u Żakkarija, ibnu, saltan floku.

15 Fis-sena sebgha u ghoxrin ta' Ġerobogham, sultan ta' Izrael saltan Għazarija, bin Amasja, sultan ta' Guda.

2 Kellu sittax-il sena meta sar sultan, u saltan tnejn u hamsin sena f'Ġerusalem. Isem ommu kien Gekolija, u kienet minn Ġerusalem.

3 U għamel dak li kien sewwa f'għajnejn il-Mulej, bħal kulma għamel Amasja missieru;

4 Iżda l-imqades tal-gholjiet ma tnehhewx: il-poplu kien għadu jissagrifika u jahraq l-incens fuq l-imqades tal-gholjiet.

5 U l-Mulej darab lis-sultan, u kien imġiddem sa jum mewtu, u għammar f'dar mifrud. U Gotam, bin is-sultan, kien jagħmel mid-dar, u jaqta' l-haqq lin-nies tal-pajjiż.

6 U l-bqija ta' l-atti ta' Għazarija, u kulma għamel, mhumiex miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Guda?

7 U hekk Għazarija raqad ma' missirijietu; u difnuh ma' missirijietu f'belt David: u saltan Gotam, ibnu, floku.

8 Fis-sena tmienja u tletin ta' Għazarija, sultan ta' Guda, saltan fuq Izrael Żakkarija, bin Ġerobogham, f'Samarija, sitt xhur.

9 U għamel dak li kien hażin f'għajnejn il-Mulej, bħal ma għamlu missirijietu: ma tbighedx minn dnubiet Ġerobogham, bin Nebat, li ġagħhal lil Izrael jidneb.

10 U Sallum, bin Gabes, ikkunfeffa kontra tiegħu, u darbu quddiem il-poplu, u qatlu, u saltan floku.

11 U l-bqija ta' l-atti ta' Żakkarija, ara, huma miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Izrael.

12 Dan kien kliem il-Mulej li qal lil Ġehu: Uliedek joqogħdu fuq it-tron ta' Izrael sar-raba' nisel. U hekk kien.

13 Sallum, bin Gabes, beda jsaltan fis-sena diġha u tletin ta' Għużżija, sultan ta' Guda; u saltan xahar shiħ f'Samarija.

14 Ghax Menahem, bin Gadi, tala' minn Tirsu, u ġie Samarija, u darab lil Sallum, bin Gabes f'Samarija, u qatlu, u saltan floku.

15 U l-bqija ta' l-atti ta' Sallum, u l-kunfeffa li għamel, ara, huma miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Izrael.

16 Imbagħad Menahem harbat lil Tifsaf, u kulma kien fiha, u l-idwar tagħha, ibda minn Tirsu: għax ma fetħulux, harbatha; u n-nisa tqal kollha xaqqhom.

17 Fis-sena diġha u tletin ta' Għazarija, sultan ta' Guda, sar sultan ta' Izrael Menahem, bin Gadi, u saltan għaxar snin f'Samarija.

18 U għamel dak li kien hażin f'għajnejn il-Mulej: ma tbighedx għomru kollu minn dnubiet Ġerobogham, bin Nebat, li ġagħhal lil Izrael jidneb.

19 Fi żmien għaxar Pul, sultan ta' l-Assirja, fil-pajjiż: u Menahem ta' lil Pul elf talent tal-fidda, biex jagħtih daqqa ta' id, biex iwettaq is-saltna f'idejha.

20 Menahem għabba dal-hlas fuq Izrael, fuq il-ghonja l-kbar, hamsin xekel tal-fidda kull wiehed, biex iħallas lis-sultan ta' l-Assirja. U s-sultan ta' l-Assirja raġa' lura, u ma qagħadx hemm fil-pajjiż.

21 U l-bqija ta' l-atti ta' Menahem, u kulma għamel, mhumiex miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Izrael?

22 U Menahem raqad ma' missirijietu; u Pekahija, ibnu, saltan floku.

23 Fis-sena hamsin ta' Għazarija, sultan ta' Guda, Pekahija, bin Menahem, sar sultan ta' Izrael f'Samarija, u dam isaltan sentejn.

24 U għamel dak li kien hażin f'għajnejn il-Mulej: ma tbighedx minn dnubiet Ġerobogham, bin Nebat, li ġagħhal lil Izrael jidneb.

25 Imbagħad Pekah, bin Remalija, uffiċjal tiegħu, għamel kunfeffa kontrieh, u darbu f'Samarija, fit-torri ta' dar is-sultan, flimkien ma' Argob u ma' Arje; u miegħu kien hemm hamsin raġel mill-Gilghadin: u qatlu, u saltan floku.

26 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Pekahija, u kulma għamel, huma miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Izrael.

27 Fis-sena tnejn u hamsin ta' Għazarija, sultan ta' Guda, sar sultan ta' Izrael f'Samarija Pekah, bin Remalija, u saltan ghoxrin sena.

28 U għamel dak li kien hażin f'għajnejn il-Mulej: ma tbegħidx minn dnubiet Ġerobogham, bin Nebat, li ġagħhal lil Izrael jidneb.

29 Fi żmien Pekah, sultan ta' Izrael, ġie

Tiglat-Pileser, sultan ta' l-Assirja, u ha Ghijjon, u Abel-Bet-Maghka, u Ganuha, u Kedes, u Hasor, u Gilghad, u l-Galiliya, l-art kollha ta' Naftali, u ha n-nies fil-jasar fl-Assirja.

30 U Hosegha, bin Ela, ghamel kunfeffa kontra Pekah, bin Remalija, u darbu, u qatlu, u saltan floku, fis-sena ghoxrin ta' Gotam, bin Ghuzzija.

31 U l-bqija ta' l-atti ta' Pekah, u kulma ghamel, ara, huma miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Izrael.

32 Fit-tieni sena ta' Pekah, bin Remalija, sultan ta' Izrael, sar sultan Gotam, bin Ghuzzija. sultan ta' Guda.

33 Hamsa u ghoxrin sena kellu meta sar sultan, u saltan sittax-il sena f'Gerusalem. Isem ommu kien Gersa, bint Sadoq.

34 Ghamel dak li kien sewwa f'ghajnejn il-Mulej: ghamel bhal kulma ghamel missieru Ghuzzija.

35 Izda l-imqades tal-gholjiet ma tneh-hewx: il-poplu baqa' jissagrifika u jahraq l-incens fuq l-imqades tal-gholjiet. Gotam bena l-bieb il-gholi ta' dar il-Mulej.

36 Il-bqija ta' l-atti ta' Gotam, u kulma ghamel, mhumiex miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Guda?

37 F'dak iz-żmien beda l-Mulej jibghat kontra Guda lil Resin, is-sultan tas-Sirja, u lil Pekah, bin Remalija.

38 U Gotam raqad ma' missirijietu, u kien midfun ma' missirijietu, f'belt David, missieru: u saltan Ahaż, ibnu, floku.

16 Fis-sena sbatax ta' Pekah, bin Remalija, sar sultan Ahaż, bin Gotam, sultan ta' Guda.

2 Ghoxrin sena kellu Ahaż meta sar sultan, u saltan sittax-il sena f'Gerusalem, u ma ghamilx dak li hu sewwa f'ghajnejn il-Mulej, Alla tieghu, bhal ma kien ghamel David, missieru.

3 Izda mexa fi triq is-slaten ta' Izrael, iva, u lil ibnu wkoll ghaddieh min-nar, skond id-drawwiet koroh tal-gnus, li l-Mulej kecciehom minn quddiem Izrael.

4 U issagrifika u haraq l-incens fuq l-imqades tal-gholjiet, u fuq l-ghaqbiet, u taht kull sigra thaddar.

5 Imbaghad Resin, sultan tas-Sirja, u Pekah, bin Remalija, sultan ta' Izrael, telghu ghal Gerusalem biex jahbtu ghalha: u dawru lil Ahaż, izda ma setghux jeghlbuh.

6 F'dak iz-żmien Resin, sultan tas-Sirja, rağa' rebah Elat ghas-Sirja, u kecca lil-Lhud minn Elat: u s-Sirjani gew Elat, u baqghu jghammru hemm sa llum.

7 U hekk Ahaż baghat messaġġiera lil Tiglat-Pileser, sultan ta' l-Assirja, ighidlu: Jien il-qarddej tieghek u ibnek: itla', u

ehlisni minn id is-sultan tas-Sirja, u minn id is-sultan ta' Izrael, li qamu ghalija.

8 U Ahaż ha l-fidda u d-deheb, li kienu jinsabu f'dar il-Mulej, u fit-teżori ta' dar is-sultan, u baghathom bhala ghotja lis-sultan ta' l-Assirja.

9 U s-sultan ta' l-Assirja sama' minnu: ghax is-sultan ta' l-Assirja tala' ghal Damasku, u hadha, u ha fil-jasar in-nies taghha lejn Kir, u qatel lil Resin.

10 U s-sultan Ahaż mar Damasku biex jiltaqa' ma' Tiglat-Pileser, sultan ta' l-Assirja, u ra altar li kien hemm Damasku, u s-sultan Ahaż baghat lil Urija, il-qassis, id-disinn u l-mudell ta' dak l-altar, skond ix-xoghol tieghu kollu.

11 U Urija, il-qassis, bena l-altar fuq kulma baghatlu s-sultan Ahaż minn Damasku: hekk ghamlu Urija, il-qassis, qabel ma wasal is-sultan Ahaż minn Damasku.

12 U meta gie s-sultan minn Damasku, is-sultan ra l-altar: u s-sultan resa q lejn l-altar, u offra fuqu.

13 U haraq l-offerta tal-hruq tieghu, u l-offerta tieghu tal-qamh, u sawwab it-tiswiba tieghu, u raxx id-demm tas-sagrificċji tieghu tas-sliem fuq l-altar.

14 U l-altar tal-bronż, li kien quddiem il-Mulej, giebu minn quddiem id-dar, minn bejn l-altar u dar il-Mulej, u qieghdu fuq in-naha tat-tramuntana ta' l-altar.

15 U s-sultan Ahaż ta din l-ordni lil Urija, il-qassis: Fuq l-altar il-kbir ahraq l-offerta tal-hruq ta' filghodu, u l-offerta tal-qamh ta' filghaxija, u l-offerta tal-hruq tas-sultan, u l-offerta tal-qamh tieghu, ma' l-offerta tal-hruq tal-poplu kollu tal-pajjiz, u l-offerta tal-qamh tagh-hom, u t-tiswib tagh-hom; u roxx fuqu d-demm kollu ta' l-offerta tal-hruq, u d-demm kollu tas-sagrificċju: u l-altar tal-bronż ikunli ghall-istharrig.

16 Hekk ghamel Urija, il-qassis, bhal kulma ordna s-sultan Ahaż.

17 U s-sultan Ahaż qatta' il-panewijiet tal-bazijiet, u nehha minn fuqhom il-lenbija, u l-bahar nizzlu minn fuq il-gniedes tal-bronż li kienu tahtu, u qieghdu fuq pavement tal-gebel.

18 U biddel ukoll, fid-dar tal-Mulej, minhabba s-sultan ta' l-Assirja, il-portku tas-sibt li kienu bnaw fid-dar, u l-bieb ta' barra ghas-sultan.

19 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Ahaż li ghamel, mhumiex miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Guda?

20 U Ahaż raqad ma' missirijietu, u kien midfun ma' missirijietu f'belt David: u Hezekija, ibnu, saltan floku.

17 Fis-sena tnax ta' Ahaż, sultan ta' Guda, Hosegha, bin Ela, sar sultan ta' Izrael f'Samarija, u saltan disa' snin.

2 U ghamel dak li kien hazin f'ghajn ejn il-Mulej, biss mhux daqs is-slaten ta' Izrael li kienu qablu.

3 Salmaneser, sultan ta' l-Assirja, tala' ghalih; u Hosegha sar il-qaddej tieghu, u hallas il-harag.

4 U s-sultan ta' l-Assirja kixef kunfeffa f'Hosegha: ghax kien baghat messaggiera ghand So, sultan ta' l-Egittu, u ma giebx il-harag lis-sultan ta' l-Assirja bhal ma kien ghamel sena, sena: ghalhekk is-sultan ta' l-Assirja ghalqu, u rabtu fil-habs.

5 Imbaghad is-sultan ta' l-Assirja dahal fil-pajjiz kollu, u tala' Samarija, u assedjaha ghal tliet snin.

6 Fid-disa' sena ta' Hosegha, is-sultan ta' l-Assirja ha Samarija, u ha lil Izrael fil-jasar fl-Assirja, u qeghidhom f'Hala u f'Habor, hdejn ix-xmara ta' Gozan, fil-bliet tal-Medi.

7 U dan gara ghax ulied Izrael dinbu kontra l-Mulej, Alla taghghom, li tellagghom minn art l-Egittu, minn taht id Farghun, sultan ta' l-Egittu, u qiemu allat ohra.

8 U mxew mad-drawwiet tal-gnus, li l-Mulej kecca minn quddiem ulied Izrael, u mad-drawwiet li dahhlu s-slaten ta' Izrael.

9 U wlied Izrael ghamlu hwejjeg bil-mohbi li ma kinux sewwa, kontra l-Mulej, Alla taghghom. Barra minn dan, bnew ghalihom imqades tal-gholjiet fil-bliet taghghom kollha, mit-torri tal-ghassiesa tal-belt bis-swar.

10 U waqqfu ghalihom idoli u Axerim fuq kull ghaqba gholja, u taht kull sigra hadra,

11 U hemm harqu l-incens fuq l-imqades tal-gholjiet kollha, bhal ma ghamlu l-gnus li l-Mulej saqhom minn quddiemhom; u ghamlu hwejjeg hzienu biex isahhnu l-Mulej:

12 Ghax qdew l-idoli, li l-Mulej kien qalilhom fuqhom: La taghmux dil-haga.

13 Izda l-Mulej wissa lil Izrael u lil Guda bil-profeti tieghu kollha, u bir-rajjin kollha, billi qal: Ergghu lura minn triqat-kom il-hzienu, u harsu l-kmandamenti tieghi, u l-istatuti tieghi, skond il-ligi kollha li ordnajt lil missirijietkom, u li bghattikom b'id il-qaddejja tieghi, il-profeti.

14 Izda ma ridux jisimghu, u webbsu ghonqhom, bhal ghonq missirijiethom, li ma emmnux bil-Mulej, Alla taghghom.

15 U warribu l-istatuti tieghu, u l-ghaqda tieghu li ghamel ma' missirijiethom; u x-xhidiet tieghu li xehed kontriethom; u mxew wara l-frugha, u thassru bil-frugha, u mxew wara l-gnus ta' madwarhom, li l-Mulej kien wissiehom fuqhom, biex ma jaghmux bhalhom.

16 U telqu l-kmandamenti kollha tal-Mulej, Alla taghghom, u ghamlu ghalihom

xbihat imdewba. zewg ghoigiela, u ghamlu Axera, u qiemu l-ezerctu kollu tas-sema, u qdew lil Baghal.

17 U gieghlu lil uliedhom, subjien u bniet, ighaddu min-nar, u ntelqu ghat-tehbir u ghas-sharijiet, u nbieghu biex jaghmli dak li hu hazin f'ghajnejn il-Mulej, biex isahhnu.

18 Ghalhekk il-Mulej ghadab shih ghal Izrael, u warrabhom minn quddiem wiccu: ma kienx baqa' hliet tribu Guda wahdu.

19 U Guda wkoll ma harisx il-kmandamenti tal-Mulej, Alla taghghom, izda mexa mad-drawwiet li dahhlu l-Izraelin.

20 U l-Mulej rema lil gens Izrael kollu, u ghakkishom, u rniehom f'idejn il-hallelin, sama waddabhom minn quddiem wiccu.

21 Wara li qata' lil Izrael minn dar David, ghamlu sultan lil Gerobogham, bin Nebat: u Gerobogham beghidhom minn wara l-Mulej, u gaghalhom jidinbu dnuh kbir.

22 U wlied Izrael imxew fid-dnubiet kollha ta' Gerobogham li ghamel; ma tbeghdux minnhom;

23 Sama l-Mulej warrab lil Izrael minn quddiem wiccu, bhal ma kien habbar bil-qaddejja tieghu kollha, il-profeti. U hekk Izrael kien mehud fl-ezilju minn pajjizu lejn l-Assirja sa dan il-jum.

24 U s-sultan ta' l-Assirja gieb nies minn Babel, u minn Kuta, u minn Awwa, u minn Hemat, u minn Sefarwajjim, u tahom ighammru fi bliet Samarija flok ulied Izrael: u hadu lil Samarija b'tagh-hom, u ghammru fi blietha.

25 U gara, meta bdew ighammru hemm, illi ma kellhomx il-biza' tal-Mulej ghalhekk il-Mulej baghat iljuni fosthom, li qatlu lil x'uhud minnhom.

26 Ghalhekk qalu lis-sultan ta' l-Assirja: Il-gnus li int hadt fl-ezilju fil-bliet tas-Samarija ma jafux il-ligi t'Alla tal-pajjiz: ghalhekk hu baghat ghalihom l-iljuni, u, ara, qeghdin joqtluhom, ghax ma jafux il-ligi t'Alla tal-pajjiz.

27 Imbaghad is-sultan ta' l-Assirja ordna, billi qal: Hudu hemm wiehed mill-qassisin, li gibtu fl-ezilju minn hemm, u ha jmur ighammar hemm, u jghallimhom il-ligi t'Alla tal-pajjiz.

28 U hekk wiehed mill-qassisin li hadu fl-ezilju minn Samarija, gie u ghammar f'Betel, u kien ighallimhom kif jibzghu mill-Mulej.

29 Izda kull gens ghamel l-allat tieghu, u qeghduhom fl-imqades tal-gholjiet li kienu bnew in-nies ta' Samarija, kull gens fil-belt li kien ighammar fiha.

30 U n-nies ta' Babel ghamlu lil Sukkot-Benot, u n-nies ta' Kut ghamlu lil Nergal, u n-nies ta' Hemat ghamlu lil Asima,

31 U l-Awwin ghamlu lil Nibhaz u lil

Tartaq, u n-nies ta' Sefarwajjim kienu jaharqu lil uliedhom fin-nar f'għieh Adrammelek u Anammelek, allat ta' Sefarwajjim.

32 U kienu jibzghu mill-Mulej, u ghamlu ghalihom minn fosthom qassisin ta' l-imqades tal-gholjiet, li kienu joffru ghalihom sagriċċji fi-imqades tal-gholjiet.

33 U kienu jibzghu mill-Mulej, u jaqdu lil allathom, skond id-drawwa tal-ġnus li minn fosthom kienu mehudin fi-eżilju.

34 Għadhom sa llum jaghmlu bħadrawwiet tagħhom ta' l-ewwel: ma kellhomx il-biza' tal-Mulej, u lanqas jaghmlu skond l-istatuti tagħhom, jew skond l-ordinanzi tagħhom, jew skond il-liġi, u l-kmandamenti li l-Mulej ta' lil ulied Ġakob, li semmieh Izrael;

35 Li magħhom il-Mulej ghamel għaqda, u tahom din l-ordni, billi qal: La tibzghu minn allat oħra, u lanqas tmilu quddiemhom, u lanqas taqduhom, u lanqas toffruhom sagriċċji:

36 Iżda l-Mulej, li tellagħkom minn art l-Eġittu b'qawwa kbira, u bi driegħ mimdud, minnu tibzghu, u lilu tqimu, u lilu toffru sagriċċji.

37 U l-istatuti, u l-ordinanzi, u l-liġi, u l-kmandamenti, li kitbilkom, tharsu li tagħmluhom għal dejjem; u ma tibzghu minn allat oħra.

38 U l-għaqda li rbatt magħkom la tinsewhiex; u la tibzghu minn allat oħra.

39 Iżda tibzghu mill-Mulej, Alla tagħkom, u hu jehlikom minn id l-egħdewwa tagħkom kollha.

40 Iżda huma ma semghux, u baqghu jaghmlu bħadrawwiet tagħhom ta' l-ewwel.

41 U hekk waqt li dawn il-ġnus kienu jibzghu mill-Mulej, kienu jaqdu wkoll lill-idoli tagħhom; u wliedhom, u wlied uliedhom baqghu jaghmlu sa llum bħal ma kienu jaghmlu missirijiethom.

18 Issa gara fit-tielet sena ta' Hosegha, bin Ela, sultan ta' Izrael, illi sar sultan Hezekija, bin Ahaż, sultan ta' Ġuda.

2 Hamsa u għoxrin sena kellu meta sar sultan, u disgha u għoxrin sena saltan f'Ġerusalem. Isem ommu kien Abi, bint Żakkarija.

3 U ghamel dak li kien sewwa f'għajnejn il-Mulej, bħal kulma ghamel David, missieru.

4 Nehha l-imqades tal-gholjiet, kisser l-istatwi, qatta' l-Axera, u farrak is-serp tal-bronz, li kien ghamel Mosé: għax sa dak iż-żmien ulied Izrael kienu jaharqu l-inceंस: kienu semmewh Nehustan.

5 Ittama fil-Mulej, Alla ta' Izrael; u hekk warajh ma kien hemm hadd bħalu

fost is-slaten kollha ta' Ġuda, u lanqas li kienu qablu.

6 Għax hu tqabbad mal-Mulej, u ma warrabx minn warajh, iżda hares il-kmandamenti tiegħu, li l-Mulej kien ta' lil Mosé.

7 U l-Mulej kien miegħu, u kellu r-riżq f'kulma kien jagħmel: u xxewwex għasultan ta' l-Assirja, u ma baqax jaqdih.

8 Harbat il-Filistin sa Gaza, u l-idwar tagħha, mit-torri tal-għassiesa sal-belt bis-swar.

9 U gara fir-raba' sena tas-sultan Hezekija, li hi s-seba' sena ta' Hosegha, bin Ela, sultan ta' Izrael, illi tala' Salmaneser, sultan ta' l-Assirja, għal Samarija, u assedjaha.

10 U haduha wara tliet snin: kienet is-sitt sena ta' Hezekija, li hi d-disa' sena ta' Hosegha, sultan ta' Izrael, meta ttiēdhet Samarija.

11 Imbagħad is-sultan ta' l-Assirja ha lil Izrael fil-jasar lejn l-Assirja, u qegħidhom f'Ħala, u hdejn Ħabor, ix-xmara ta' Gozan, u fil-bliet tal-Medi:

12 Għax ma semghux minn lehen il-Mulej, Alla tagħhom, iżda kiseru l-għaqda tiegħu, u kulma Mosé, qaddeq tal-Mulej, ordna; u la riedu jisimghuh, u lanqas jaghmluh.

13 Issa fis-sena erbatax tas-sultan Hezekija, tala' Sennaherib, sultan ta' l-Assirja, għal bliet bis-swar kollha ta' Ġuda, u hadhom.

14 U Hezekija, sultan ta' Ġuda, bagħat iġhid lis-sultan ta' l-Assirja f'Lakis: Inqast; arġa' mur lura minni: dak li tghabbi fuqi nhallsu. U s-sultan ta' l-Assirja għabba lil Hezekija, sultan ta' Ġuda, bi hlas ta' tliet mitt talent tal-fidda, u tletin talent tad-deheb.

15 U Hezekija tah il-fidda kollha li kienet tinsab f'dar il-Mulej, u fit-teżori ta' dar is-sultan.

16 U dik il-habta Hezekija qaxxar id-deheb mill-bwieb tat-tempju tal-Mulej, u mill-koxox tal-bwieb, li Hezekija, sultan ta' Ġuda, kien kesa, u ta d-deheb lis-sultan ta' l-Assirja.

17 U s-sultan ta' l-Assirja bagħat it-Tartan, u r-Rabsaris, u r-Rabsaké minn Lakis għand is-sultan Hezekija b'eżerċtu kbir kontra Ġerusalem. U telghu, u waslu Ġerusalem. U xhin telghu, waqfu hdejn l-akkwedott tal-għadira l-fuqqanija, li hemm fit-triq tal-għalqa tal-hassiel.

18 U xhin sejhu lis-sultan, hareġ lejhom Eljakim, bin Hilkija, li kien jagħmel mid-dar, u Sebna, is-segretarju, u Ġowah, bin Asaf, l-arkivista.

19 U r-Rabsaké qallilhom: Ghidu issa lil Hezekija: Hekk iġhid is-sultan il-kbir, is-sultan ta' l-Assirja: X'inhi dit-tama li biha tittama?

20 Inti tghid: (iżda dan kliem biss

fieragh,) Jien ghandi ghaqal u sahha ghall-gwerra. Issa f'min tittama, biex ixewwixt ghalija?

21 Issa, ara, inti tittama f'dik il-qasba mixquqa, l-Egittu, li jekk xi hadd jistrieħ fuqha, tidhol f'idu, u titqabbielu; hekk hu Farġun, sultan ta' l-Egittu, għal dawk kollha li jittamaw fiħ.

22 Izda jekk tghiduli: Ahna nittamaw fil-Mulej, Alla tagħna: mhux hu, li Hezekija nehhielu l-imqades tiegħu tal-gholġiet u l-altari tiegħu, u qal lil Guda, u lil Gerusalem: Quddiem dan l-altar tqimu intom f'Gerusalem?

23 Għalhekk issa, nitlobok, aghmel imħatra ma' sidi, is-sultan ta' l-Assirja, u naghtik elfejn ziemel, jekk għandek hila ssib rikkieħa għal fuqhom!

24 Kif trid mela ma tilqax lil wiehed kaptan mill-izgħar qaddejjja ta' sidi, u tittama fl-Egittu għall-imriekeb u għall-ifirsa?

25 U issa jaqaw mingħajr ir-rieda tal-Mulej tlaġt jien għal dan il-post biex neqirdu? Il-Mulej qalli: Itla' għal dan il-pajjiż u eqirdu.

26 Imbagħad qal Eljakim, bin Hilkija, u Sebna, u Gowah, lir-Rabsakè: Kellem, nitlobok, lill-qaddejjja tiegħek bis-Sirjan, għax nifhmuh, u la titkellimx magħna bil-Lhudi, quddiem il-poplu li qieghed fuq is-sur.

27 Izda r-Rabsakè wiegeb: Jaqaw lil sidek, u lilek, bagħatni sidi ngħid dal-kliem? Mhux ewwilla lill-irġiel li qegħdin fuq is-sur, u li ma jdumux ma jieklu hmieghom, u jxorbu bewlhom magħkom?

28 Imbagħad waqaf ir-Rabsakè, u għajjat b'lehen għoli, bil-Lhudi, u tkellem, billi qal: Isimgħu l-kelma tas-sultan il-kbir, is-sultan ta' l-Assirja:

29 Hekk iġhid is-sultan: La thallux lil Hezekija jqarraq bikom: għax ma jiflahx jehliškum minn idu:

30 La thallux lil Hezekija jgħaghalkom tittamaw fi-Mulej, billi jghid: Il-Mulej sgur jehlisna, u din il-belt ma tintrehiex f'idejn is-sultan ta' l-Assirja.

31 La tisimgħux minn Hezekija: għax hekk iġhid is-sultan ta' l-Assirja: Aghmlu paċi miegħi, u ohorġo lejja, u kulu kull wiehed minnkum mid-dielja tiegħu, u kull wiehed mit-tina tiegħu, u jxorbu kull wiehed il-ilma tal-bir tiegħu:

32 Sakemm niġi u nehodkom f'art bħal artkom, art tal-qamħ u ta' l-inbid, art tal-hobz u tad-dwieli, u art taż-zebbuġ u tal-ghasel, biex tghixu, u ma tmutux: la tisimgħux minn Hezekija, għax iqarraq-kom, meta jghid: Il-Mulej jehlisna.

33 Jaqaw xi wiehed mill-allat tal-ġnus heles lil artu minn id is-sultan ta' l-Assirja?

34 Fejn huma l-allat ta' Hamat, u t'Arfad? Fejn huma l-allat ta' Sefarwajjim,

ta' Hena, u ta' Ghiwwa? Helsu huma lil Samarija minn idi?

35 Minn huma, fost l-allat kollha ta' l-artijiet, dawk li helsu lil Arthom minn idi, biex il-Mulej jehles lil Gerusalem minn idi?

36 Izda l-poplu baqa' sieket, u ma wiġbuhx kelma, għax is-sultan kien ta din l-ordni: La twiġbuhx.

37 U mbagħad gie Eljakim, bin Hilkija, li kien jagħmel mid-dar, u Sebna is-segretarju, u Gowah, bin Asaf, l-arkivista, għand Hezekija bi lbieshom imqattgħin, u għarrfuh kliem ir-Rabsakè.

19 U ġara, malli s-sultan Hezekija sama' dan, illi qatta' lbiesu, u nkesa bi xkora, u dahal f'dar il-Mulej.

2 U bagħat lil Eljakim, li kien jagħmel mid-dar, u lil Sebna, is-segretarju, u x-xjuħ tal-qassisin, miksiġin bix-xkejjer għand Isaija l-profeta, bin Ghamos.

3 U qalulu: Hekk iġhid Hezekija: Dan jum ta' diqa, u ta' tagħdib, u ta' għajb: għax waslu l-ulied għat-twelid, u m'hemmxx qawwa biex jitwieldu.

4 Għandu mnejn il-Mulej, Alla tiegħek, sama' l-kliem kollu tar-Rabsakè, li bagħtu sidu, is-sultan ta' l-Assirja, biex iġhajjar lil Alla haġ, għandu mnejn irazzan il-kliem li l-Mulej, Alla tiegħek, sama'. Għalhekk, offri talba għall-fdal li għad baqa'.

5 U ġew il-qaddejjja tas-sultan Hezekija għand Isaija.

6 U Isaija qalilhom: Hekk tghidu lil sidkom: Hekk iġhid il-Mulej: La tibzax mill-kliem li smajt, li bihom dghawli l-qaddejjja tas-sultan ta' l-Assirja.

7 Ara, jien inqieghed spirtu fiħ, li malli jisma' certa abħar, jargà' lejn artu; u nwaqqgħu bis-sejf, f'artu stess.

8 U hekk ir-Rabsakè raga' lura, u sab lis-sultan ta' l-Assirja jahbat għal Libna, għax hu kien sama' li s-sultan kien telaq minn Lakis.

9 Issa Sennaħerib sama' min iġhid fuq Tirhakah, sultan ta' l-Etjoppja: Ara, hareġ biex jahbat għalik: u raga' bagħat messaggjiera lil Hezekija, iġhidulu:

10 Hekk tghidu lil Hezekija, sultan ta' Guda: La thallix lil Alla tiegħek, li fiħ int tittama, iqarraq bik, billi tghid: Gerusalem ma tingħatax f'idejn is-sultan ta' l-Assirja.

11 Ara, int smajt x'għamlu s-slaten ta' l-Assirja lill-artijiet kollha, kif għamluhom herba għalkollox. U int sa teħles?

12 Jaqaw helsuhom l-allat ta' dawk il-ġnus li missirijeti qerdu; bħal Gozan, u Haran, u Resef, u wlied Gheden, li kienu jgħammru f'Telassar?

13 Fejn hu s-sultan ta' Hamat, u s-sultan ta' Arfad, is-sultan tal-belt ta' Sefarwajjan, ta' Hena, u ta' Ghiwwa?

14 U Hezekija ha l-ittra minn id messaggiera, u qraha: u Hezekija tala' fid-dar tal-Mulej, u firixha quddiem il-Mulej.

15 U Hezekija talab quddiem il-Mulej, u qal: O Mulej, Alla ta' Izrael, li qieghed fuq il-kerubin, int, int wahdek, Alla tas-saltniet kollha ta' l-art; int ghamilt is-sena u l-art.

16 Mulej, mejjel widintek, u isma': iftah, Mulej, ghajnejk, u ara: u isma' kliem Sennaherib, li baghat lil dar-raġel biex ighajjar lil Alla haj!

17 Tabilhaqq, Mulej, li s-slaten ta' l-Assirja ghamlu herba l-ġnus u l-artijiet taghhom,

18 U tefghu lil allathom fin-nar: ghax ma kinux allat, izda xoghol idejn il-bnedmin, injam u ġebel: ghalhekk qerduhom.

19 U issa, o Mulej Alla taghna, ehlišna minn idejh, biex jaghrfu s-saltniet kollha ta' l-art li int wahdek, o Mulej, int Alla.

20 Imbaghad Isaija, bin Ghamos, baghad ighid lil Hezekija: Hekk ighid il-Mulej, Alla ta' Izrael: Smajt dak li tlabtni fuq Sennaherib, sultan ta' l-Assirja.

21 Dan hu l-kliem li l-Mulej tkellem kontra tieghu: Ix-xebba, bint Sijon, maqdrtek, u ddiehet bik; bint Gerusalem harrket rasha warajk.

22 Lil min ghajjart u dghajt? u kontra min ghollejt lehnek? U rfajt ghajnejk fil-gholi? Kontra l-Qaddis ta' Izrael!

23 Bil-messaggiera tieghek int ghajjart lis-Sid, u ghidt: Bis-sahha tal-kotra ta' l-imriekeb tieghi jien tlajt il-gholi talmuntanji, u dhalt fil-ibghad postijiet tal-Lihanu; u naqta' ċ-ċedri gholjin tieghu, u l-ahjar fost iċ-ċipress tieghu: u nasal sa l-ibghad kenn tieghu, u sal-masġar tal-Karmel tieghu.

24 Haffirt u xrobt ilma barrani, u b'qiegh riġlejja nnixxef il-widien kollha ta' l-Eġittu.

25 Ma smajtx int minn żmien ilu kif jien ghamilt dan, u min żmien il-qodem li jien sawwartu? Issa jien wettaqtu, li tkun int li taghmel gods herba bliet bis-swar.

26 Ghalhekk dawk li jghammru fihom kienu ta' hila zghira, kienu mwerwrin u mifxula; kienu bhall-haxix tar-raba', bhall-inbiet tari, bhall-hortan tal-bjut, u bhall-qamh mahruq qabel ma jaghmel is-sbul.

27 Izda naf fejn toqghod, u meta tohroġ, u meta tidhol, u ghadbek ghalija.

28 U minhabba daż-żarġin tieghek ghalija, u minhabba li t-tkabbir tieghek wasal sa widnejja, jien inqieghed il-holqa tieghi fi mniehrek, u l-ilgiem tieghi f'xufftejk, u nregghek lura mit-triq li int ġejt minnha.

29 U dan imbaghad ikunlek ghelm: Intom tieklu dis-sena min-nebbiet, u fit-tieni sena tiekol milli jarga' jitrissel

minnu; fit-tielet sena iżirghu, u ahsdu, u hawlu d-dwieli, u kulu l-frott taghhom.

30 U l-bqija ta' dar Ġuda li jehilsu, ixenxlu 'l isfel eghruqhom, u jaghmlu l-frott 'il fuq.

31 Ghax min Gerusalem tohroġ il-bqija, u mill-gholja ta' Sijon il-mehlusin: il-hegga tal-Mulej ta' l-ezerċiti taghmel dan.

32 Ghalhekk hekk ighid il-Mulej ghas-sultan ta' l-Assirja: Ma jidholx f'din il-belt, u lanqas ma jwaddbilha vlegg, u ma jersaqx lejha b'tarka, u ma jtallax rampa ghalha.

33 Mit-triq li ġie minnha, jarga' lura, u f'din il-belt ma jidholx, ighid il-Mulej.

34 Ghax jien naqbez ghal dil-belt biex nehlišna minhabba fija, u minhabba David, il-qaddej tieghi.

35 U ġara dak il-lejl, illi hareġ l-anġlu tal-Mulej, u darab fil-kamp ta' l-Assirjani, mija u hamsa u tmenin elf: u, ara, xhin qamu kmieni filghodu, ara, kienu kollha igmsa mejta.

36 U hekk Sennaherib, sultan ta' l-Assirja, telaq, u raġa' lura lejn Ninwe, u ghammar hemm.

37 U ġara, hu u jqim f'dar Nisrok, alla tieghu, illi Adrammelek u Sarreser, uliedu, darbuħ bis-sejf: u harbu lejn l-art ta' l-Armenja. U Esarhaddon, ibnu, saltan foku.

20 Dak iż-żmien, Hezekija marad ghall-mewt. U l-profeta Isaija, bin Amos, ġie ghandu, u qallu: Hekk ighid il-Mulej: Ahseb ghal darek; ghax int tmut, u ma tiqxx.

2 Imbaghad dawwar wiċċu lejn il-hajt, u talab lill-Mulej, billi qal:

3 Nitlobok, o Mulej, ftakar kif imxejt quddiemek fis-sewwa u b'qalb shiha, u ghamilt dak li hu tajjeb f'ghajnejk. U Hezekija beka biki kbir.

4 U ġara, qabel ma Isaija hareġ mill-bitha tan-nofs, illi kelmet il-Mulej ġiet ghandu, tghid.

5 Arġa' lura, u ghid lil Hezekija, il-mexxej tal-poplu tieghi: Hekk ighid il-Mulej, Alla ta' David, missierek: Smajt talbek, rajt dmughek: ara, jien infejjejt: pitghada titla' f'dar il-Mulej.

6 U nżid ma' ghomrok hmistax-il sena; u nehles lilek u lil dil-belt mis-sultan ta' l-Assirja; u nhares lil dil-belt minhabba fija, u minhabba David, qaddej tieghi.

7 U qal Isaija: Ġibuli cappa tin. Ġiebu, u qieghduha fuq id-demla, u fieq.

8 U Hezekija qal lil Isaija: X'ikun il-ghelm li l-Mulej ifejjaqni, u li nitla' pitghada f'dar il-Mulej?

9 U Isaija qal: Dan il-ghelm ikollok minghand il-Mulej, li l-Mulej jaghmel dak li qal: Trid jimxi d-dell ghaxar targiet jew jarga' lura ghaxar targiet?

10 U Hezekija wiegeb: Haġa hafifa għad-dell li jinzel għaxar targiet: le, iżda ha jarga' d-dell waranijiet għaxar targiet.

11 U Isaija, il-profeta, talab lill-Mulej, u l-Mulej ragga' d-dell waranijiet għaxar targiet, fuq it-targiet ta' Aħaz, li fuqhom kien nizel.

12 F'dak iż-żmien Berodak-Baladan, bin Baladan, sultan ta' Babel, baghat ittri u ghotja lil Hezekija: għax kien sama' li Hezekija kien marad.

13 U Hezekija laqagħhom, u wriehom id-dar tal-hwejjeġ prezzjużi tiegħu, il-fidda, u d-deheb, u l-fwejjah, u z-żejt it-tajeb, u d-dar ta' l-armi tiegħu, u kulma kien jinsab fit-teżori tiegħu: ma kienx hemm haġa f'daru, u lanqas f'saltnatu kollha, li ma wrihilhomx Hezekija.

14 Imbagħad Isaija, il-profeta, ġie għand is-sultan Hezekija, u qallu: X'qalu dawn ir-rgiel, u mnejn ġew għandek? U Hezekija qal: Minn art bghida ġew, minn Babel.

15 U qal: X'raw f'darek? U Hezekija wiegeb: Kulma hemm f'dari rawh: m'hemmha haġa fit-teżori tiegħi li ma wrejthilhomx.

16 Imbagħad Isaija qal lil Hezekija: Isma' kelmet il-Mulej:

17 Ara, il-jiem jiġu, li kulma hemm f'darek, u kulma missirijietek haznu sa llum, li jingarru f'Babel; xejn ma jibqa', iġhid il-Mulej.

18 U x'uħud minn fost uliedek, li johorġu minnek, li għad tnisel, jittieħdu minnhom biex ikunu ewnuki fil-palazz tas-sultan ta' Babel.

19 Imbagħad Hezekija qal lil Isaija: Tajba kelmet il-Mulej li int għidt. U žied iġhid: Mhux tajeb, jekk is-sliem u s-sewwa jkunu fi žmieni?

20 U l-bqija ta' l-atti ta' Hezekija, u r-rebhiet kollha tiegħu, u kif għamel il-għadira, u l-akkwedott, u dahhal l-ilma fil-belt, mhumiex miktubin fi Ktieb il-Kronaki ta' Guda?

21 U Hezekija raqad ma' missirijietu: u Manasse, ibnu, saltan floku.

21 Manasse kellu tnax-il sena meta sar sultan, u saltan hamsa u hamsin sena f'Gerusalem. Ommu kien jisimha Hefsibah.

2 U għamel dak li kien hażin f'għajnejn il-Mulej, skond il-qżizijiet tal-ġnus, li l-Mulej keċċa minn quddiem ulied Izrael.

3 Għax raġa' bena l-imqades tal-gholjiet li kien ġarraf Hezekija, missieru; u waqqaf altari lil Baġħal, u għamel Axera, bħal ma kien għamel Aħab, sultan ta' Izrael; u ta qima lill-eżerċtu kollu tas-sema, u qdiehom.

4 U hena altari f'dar il-Mulej, li

għaliha kien qal il-Mulej: F'Gerusalem inqieghed ismi.

5 U bena altari għall-eżerċtu kollu tas-sema fiż-żewġ btejbi ta' dar il-Mulej.

6 U għaħal lil ibnu iġħaddi min-nar, u kien jehber, u jagħmel is-sharijiet, u dahhal it-tehbir bil-mejtin u dawk li jgħidu x'gej: għamel wişq hażen f'għajnejn il-Mulej, biex isahhnu.

7 U qieghed xbieha ta' l-Axera li kien għamel, fid-dar li għaliha kien qal il-Mulej lil David u lil Salamun, ibnu: F'din id-dar, u f'Gerusalem, li jien htart fost it-tribujiet kollha ta' Izrael, inqieghed ismi għal dejjem:

8 U ma nħallix iżjed jitharrku riglejn Izrael minn fuq l-art li tajt lil missirijietkom; biss jekk iqisu li jagħmlu skond kulma ikkmandajthom, u skond il-liġi kollha li tahom Mošé, il-qaddej tiegħi.

9 Izda huma ma semgħux: u Manasse hajjarhom biex jagħmlu l-hażin aktar mill-ġnus li l-Mulej qered minn quddiem ulied Izrael.

10 U l-Mulej ktellem bil-qaddejja tiegħu l-profeti, billi qal:

11 Talli Manasse, sultan ta' Guda, għamel dawn il-qżizijiet, u għamel agharr minn kulma għamlu l-Amurrin, li kienu qablu, u talli għaħal ukoll lil Guda jidneb bl-idoli tiegħu:

12 Għalhekk, hekk iġhid il-Mulej, Alla ta' Izrael: Ara, sa ngib hekk hsara fuq Gerusalem u Guda, li kull min jisma' biha, itentnu widnejh il-tnejn.

13 U mmidd fuq Gerusalem il-habel ta' Samarija, u ċ-ċomb ta' dar Aħab: u nimsah lil Gerusalem bħalma wiehed jimsah platt, jimshu, u jaqilbu ta' taħt fuq.

14 U nitlaq il-bqija ta' wirti, u nerhihom f'id l-egħdewwa tagħhom; u jkunu priża u serqa ta' l-egħdewwa tagħhom kollha;

15 Għax għamlu dak li hu hażin f'għajnejja, u saħhuni, mindu hargu missirijiethom mill-Egittu, sa dan il-jum.

16 Barra minn dan, Manasse xerred haġna demm bla htija, sa kemm mela lil Gerusalem minn tarf sa tarf; barra minn dnuhu, li bih għaħal lil Guda jidneb, billi għamel dak li kien hażin f'għajnejn il-Mulej.

17 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Manasse, u kulma għamel, u d-dnub li dineb, mhumiex miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Guda?

18 U Manasse raqad ma' missirijietu, u kien midfun fi ġnien daru, fi ġnien Ghuzza, u Amon sar sultan floku.

19 Amon kellu tnejn u għoxrin sena meta sar sultan, u seutejn saltan f'Gerusalem. U ommu kien jisimha Mesullemet, bint Harus, minn Gotba.

20 U għamel dak li kien hażin f'għajnejn il-Mulej, bħal ma għamel Manasse, missieru.

21 U mexa fit-triq kollha li mexa missieru fiha, u qeda l-idoli, li qeda missieru, u tahom qima:

22 U telaq il-Mulej, Alla ta' missirijietu, u ma mexiex fi triq il-Mulej.

23 U l-qaddejja ta' Amon ghamlu kunfeffa kontrieh, u qatlu s-sultan f'daru.

24 U l-poplu tal-pajjiż qatel lil dawk kollha li ikkonfeffaw kontra s-sultan Amon; u l-poplu tal-pajjiż ghamel sultan lil Gosija, ibnu, foku.

25 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Amon li ghamel, mhumiex miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Guda?

26 U kien midfun f'qabru fil-ġnien ta' Ghuzza: u Gosija, ibnu, saltan foku.

22 Gosija kellu tminn snin meta beda jsaltan, u saltan wiehed u tletin sena f'Gerusalem. Isem ommu kien Gedida, bint Ghadaja, minn Bosqat.

2 U ghamel dak li kien sewwa f'ghajnejn il-Mulej, u mexa fit-triq kollha ta' David, missieru, u ma lewiex u la lejn il-lemin, u la lejn ix-xellug.

3 U gara fis-sena tmintax tas-sultan Gosija, illi s-sultan baghat lil Safan, is-segretarju, bin Asalija, bin Mesullam, f'dar il-Mulej, ighidlu:

4 Itla' ghand Hilkija, il-qassis il-kbir, biex ighodd il-flus miġjuba f'dar il-Mulej, li gemghu l-ghassiesa tal-bieb minghand il-poplu.

5 U ha jaghtuhom f'id l-imghallmin, li jiehdu hsieb ix-xoghol ta' dar il-Mulej: u halli dawn jaghtuhom lill-haddiema ta' dar il-Mulej biex isewwu l-hsara tad-dar.

6 Lill-mastrudaxxi, lill-bennejja, lill-haddiema tal-hitan, u biex jixtru l-injam, u jaqtghu l-gebel, biex isewwu d-dar.

7 Izda ma kinux jitolbuhom kontijiet tal-flus moghtija f'idhom, ghax kienu jahdmu bil-fedeltà.

8 Imbaghad Hilkija, il-qassis il-kbir, qal lil Safan, is-segretarju: Sibt ktieb il-ligi f'dar il-Mulej. U Hilkija ta l-ktieb lil Safan, li qrah.

9 U Safan, is-segretarju, gie ghand is-sultan, u ta lis-sultan l-abhar, u qal: Gabru l-qaddejja tiegheg il-flus li nsabu fid-dar, u tawhom f'idejn l-imghallmin, li jiehdu hsieb ix-xoghol f'dar il-Mulej.

10 U Safan, is-segretarju, gharraf lis-sultan, billi qal: Hilkija, il-qassis, tani ktieb. U Safan qrah quddem is-sultan.

11 U gara, malli s-sultan sama' kliem ktieb il-ligi, illi qatta' l-biesu.

12 U s-sultan ordna lil Hilkija, il-qassis, u lil Ahiam, bin Safan, u lil Ghakbor, bin Mikaja, u lil Safan, is-segretarju, u lil Ghasaja, qaddej is-sultan, billi qal:

13 Morru staqsu l-Mulej ghalija, u ghal-poplu, u ghal Guda kollu, fuq il-kliem ta' dal-ktieb li nsab: ghax kbir hu

ghadab il-Mulej li xeghel ghalina, talli missirijietna ma semghux minn kliem dal-ktieb, biex jaghmlu kulma hu miktub ghalina.

14 U mar Hilkija, il-qassis, u Ahiam, u Ghakbor, u Safan, u Ghasaja ghand Hulda, il-profeta mara, mart Sallum, ghassies tal-ibiesi, bin Tikwa, bin Harhas; (issa hi kienet tghammar f'Gerusalem fit-tieni hara;) u kelmuha.

15 U qaltihom: Hekk ighid il-Mulej, Alla ta' Izrael: Ghidu lir-ragel li baghat-kom ghandi:

16 Hekk ighid il-Mulej: Ara, sa ngib hsara fuq dal-post, u fuq min ighammar fih, imqar il-kliem kollu tal-ktieb li qara s-sultan ta' Guda:

17 Ghax telquni, u harqu l-incens lil allat oħra, biex jipprovokawni bl-eghmil kollu ta' idejhom; ghalhekk xeghel ghadbi ghal dal-post, u ma jintefex.

18 Izda lis-sultan ta' Guda, li baghat-kom tistaqsu l-Mulej, tghidulu hekk: Hekk ighid il-Mulej, Alla ta' Izrael, fuq il-kliem li int smajt;

19 Talli qalbek reqqet, u int umiljajt ruhek quddiem il-Mulej, xhin smajt dak li jien ghidt ghal dal-post, u ghal dawk li jghammru fih, li jsiru bizza' u sehta, u qattajt ibiesek u bkejt quddiemi, smajtek jien ukoll, ighid il-Mulej.

20 Ghalhekk, ara, sa nigbrok ma' missirijietek, u tingabar f'qabrek bis-sliem; u ghajnejk ma jaraw xejn mill-hsara li sa ngib fuq dan il-post. U wasslu t-twegiba lis-sultan.

23 U s-sultan baghat jigma' hdejh f'Gerusalem ix-xjuh kollha ta' Guda.

2 U s-sultan tala' dar il-Mulej, u l-irġiel kollha ta' Guda, u dawk kollha li jghammru f'Gerusalem mieghu, u l-qassisin, u l-profeti, u l-poplu kollu, sew iż-zghir u sew il-kbir: u qara li jisimghuh il-kliem kollu ta' ktieb il-ghaqda, li nsab f'dar il-Mulej.

3 U s-sultan waqaf hdejn kolonna, u rabat ghaqda quddiem il-Mulej, li jimxu wara l-Mulej, u li jharsu l-kmandamenti tieghu, u x-xhidiet tieghu, u l-istatuti tieghu, b'qalbhom kollha u b'ruhhom kollha, biex isehhu kliem din il-ghaqda, li kienu miktubin f'dan il-ktieb. U l-poplu kollu qaghad għall-ghaqda.

4 Imbaghad is-sultan ikkmada lil Hilkija, il-qassis il-kbir, u lill-qassisin tattieni ordni, u lill-ghassiesa tal-bieb, biex johorġu mit-tempju tal-Mulej il-hwejjeg kollha maghmulin ghal Baghal, u għall-Axera, u għall-eżerċtu kollu tas-sema: u haraqhom barra minn Gerusalem fir-raba' ta' Kedron, u ġarr ir-rimed tagħhom f'Betel.

5 U nehha l-qassisin ta' l-allat, li kienu dahluhom is-slaten ta' Ġuda biex jaharqu l-incens fuq l-imqades tal-gholjiet, fil-bliet ta' Ġuda, u fi-idwar ta' Ġerusalem; u lil dawk ukoll li kienu jaharqu l-incens lil Baghal, lix-xemx, u lill-qamar, u lill-kostellazzjonijiet, u lill-eżerċtu kollu tas-sema.

6 U hareġ l-Axera minn dar il-Mulej, barra minn Ġerusalem, f'wied Kedron, u haraġha f'wied Kedron, sahaġha trab, u rema trabha fuq l-oqbra ta' wlied il-poplu.

7 U garraf ukoll id-djar tar-riġiel prostituti, li kienu fid-dar tal-Mulej, fejn in-nisa kienu qeghdin jinsġu tined għall-Axera.

8 U ġieb il-qassisin kollha mill-bliet ta' Ġuda, u nigġes l-imqades tal-gholjiet, fejn il-qassisin kienu jaharqu l-incens, minn Geba sa Bir-Saba', u garraf l-imqades għolja li kienu hdejn id-dahla tal-bieb ta' Gozwè, il-gvernatur tal-belt, in-naha tax-xellug tal-bieb tal-belt.

9 Madankollu l-qassisin ta' l-imqades tal-gholjiet ma kinux jittilghu l-altar tal-Mulej f'Ġerusalem, iżda kienu jieklu l-hobz bla hmira qalb huthom.

10 U nigġes ukoll Tofet, f'wied ulied Hinno, biex hadd ma jghaddi lil ibnu jew lil bintu min-nar f'għieh Molok.

11 Nehha wkoll iż-żwieemel li s-slaten ta' Ġuda kienu iddedikaw lix-xemx, int u diehel f'dar il-Mulej, hdejn il-kamra ta' Natan-Melek, l-uffiċjal, li kienet fil-bini ta' madwar id-dar, u haraġ fin-nar l-imriekbe tax-xemx.

12 U l-altari li kienu fuq is-setaħ tal-ghorfa ta' Aħaz, li kienu għamluhom is-slaten ta' Ġuda, u l-altari li Manasse kien għamel fiż-żewġ bteħi ta' dar il-Mulej, is-sultan garrafhom ukoll, u farrakhom minn hemm, u rema trabhom f'wied Kedron.

13 U l-imqades tal-gholjiet, li kienu quddiem Ġerusalem, lejn in-naha tal-lemin tal-muntanja tal-kurruzzjoni, li Salamun, sultan ta' Iżrael, kien bena lil Ghastarot, il-ġhajb tas-Sidonin, u lil Kemos, il-ġhajb tal-Mowabin, u lil Milkom, il-ġhajb ta' wlied Ghammon, is-sultan nigġishom.

14 U kisser l-istatwi, u qata' l-Axerim, u mela posthom bil-ghadam tan-nies.

15 Barra minn dan, l-altar li kien hemm f'Betel, u l-maqdes għoli, li kien għamel Ġerobogham, bin Nebat, li għaġhal lil Iżrael jidneb, sew dak l-altar u sew il-maqdes għoli garrafhom; u haraġ il-maqdes għoli, u saħqu trab, u haraġ l-Axera.

16 Issa xhin Ġosija dar, ra l-oqbra li kienu hemm fuq il-muntanja, u baġhat jiehu l-ghadam mill-oqbra, u harqu fuq l-altar, u nigġsu skond kelmet il-Mulej li kien qal ir-raġel t'Alla, li kien habbar dawn il-kelmiet.

17 Imbagħad qal: X'monument hu li qieghed nara? U wiġbuh in-nies tal-belt: Hu l-qabar tar-raġel t'Alla, li ġie minn Ġuda, u habbar dawn il-hwejjeġ, li int għamilt kontra l-altar ta' Betel.

18 U qal: Hallu; hadd ma jharrek għadmu. U hekk hallew għadmu ma' għadam il-profeta, li kien ġie minn Samarija.

19 U Ġosija nehha wkoll id-djar kollha ta' l-imqades tal-gholjiet li kienu fi bliet Samarija, u li kienu waqqfuhom is-slaten ta' Iżrael biex jipprovokaw il-Mulej, nehhihom ukoll Ġosija, u għamel bħal kulma kien għamel f'Betel.

20 U qatel fuq l-altari l-qassisin kollha ta' l-imqades tal-gholjiet li kienu hemm, u haraġ fuqhom għadam ta' nies, imbagħad raġa' lura lejn Ġerusalem.

21 Imbagħad is-sultan ordna lill-poplu kollu, billi qalilhom: Aghmlu l-ghid lill-Mulej, Alla tagħkom, bħalma hu miktub f'dan il-ktieb tal-ġhaqda.

22 Tabilhaq l-ebda għid bħal dan ma kien sar minn żmien l-imħallfin li hakmu lil Iżrael, u lanqas fil-jiem kollha tas-slaten ta' Iżrael, u tas-slaten ta' Ġuda.

23 Iżda fis-sena tmintax tas-sultan Ġosija dan il-ghid sar, b'għieh il-Mulej, f'Ġerusalem.

24 Barra minn dan, Ġosija qered lil dawk li jsejhu l-ispirti, u dawk li jghidu x'gej, u t-terafim, u l-idoli, u l-qżizijiet kollha li kienu jidhru f'art Ġuda u f'Ġerusalem, biex iżomm kliem il-ligi miktubin fil-ktieb li sab Hilkija, il-qassis, f'dar il-Mulej.

25 U bħalu ma kien hemm l-ebda sultan qablu, li dar lejn il-Mulej b'qablu kollha, u b'ruhu kollha, u b'hiltu kollha, skond il-ligi kollha ta' Mosè; u lanqas warajh ma qam hadd bħalu.

26 Madankollu, il-Mulej ma raġax lura mill-qilla ta' għadbu l-kbir, li biha għadbu kien xeghel għal Ġuda, minhabba l-provokazzjonijiet kollha li Manasse kien iprovokah.

27 U l-Mulej qal: Lil Ġuda wkoll inwarrbu minn quddiem għajnejja, bħal ma warrabt lil Iżrael, u nwarrab minni dil-belt li htart, Ġerusalem, u d-dar li għidt għaliha: Ismi jkun fiha.

28 Issa l-bajja ta' l-atti ta' Ġosija, u kulma għamel, mhumiex miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Ġuda?

29 Fi żmien tala' Farghun Neko, sultan ta' l-Eġittu, għas-sultan ta' l-Assirja lejn ix-xmara Ewfrat, u s-sultan Ġosija mar jiltaqa' mieghu, u Farghun Neko qatlu f'Megiddo, malli rah.

30 U l-qaddeja tieghu ġarrewh mejjet f'mirkeb minn Megiddo, u ġibuh Ġerusalem, u dinfuh f'qabru. U l-poplu tal-pajjiż ha' l-Gehowahaz, bin Ġosija, u dilkuh, u għamlu sultan flok missieru.

31 Ġehowahaż kellu tlieta u ghoxxrin sena meta sar sultan; u saltan tliet xhur f'Ġerusalem. Isem ommu kien Hamutal, bint Geremija, minn Libna.

32 Ghamel dak li kien hazin f'ghajnejn il-Mulej, bhal kulma ghamlu missirijetu.

33 U Farghun-Neko tefghu l-habs f'Ribla, f'art Hamat, biex ma jsaltanx f'Ġerusalem; u ghabba fuq il-pajjiż il-hlas ta' mitt talent tal-fidda, u talent tad-deheb.

34 U Farghun-Neko ghamel lil Eljakim, bin Gosija, sultan flok Gosija, missieru, u biddillu ismu f'Ġehojakim, u lil Ġehowahaż qabdu, u hadu l-Eġittu, u miet hemm.

35 U Ġehojakim ta lil Farghun fidda u deheb; iżda hu ġieghel il-pajjiż iħallas il-flus skond l-ordni ta' Farghun: gabar minghand il-poplu tal-pajjiż il-fidda u d-deheb, kull wiehed kemm imissu, biex jagħtihom lil Farghun Neko.

36 Hamsa u ghoxxrin sena kellu Ġehojakim meta sar sultan; u hdax-il sena saltan f'Ġerusalem. Isem ommu kien Żebuda, bint Pedaja, minn Rumah.

37 U ghamel dak li kien hazin f'ghajnejn il-Mulej, bhal kulma ghamlu missirijetu.

24 Fi żmien tala' Nebukadnessar, sultan ta' Babel, u Ġehojakim sar il-qaddej tiegħu għal tliet snin: imbagħad Ġehojakim dar u xxewwex għalih.

2 U l-Mulej bagħat kontra tiegħu qtajja ta' Kaldin, u qtajja ta' Sirjan, u qtajja ta' Mowabin, u qtajja ta' Għammomin, u bagħathom kontra Guda biex jeqirduh, skond kelmet il-Mulej, li qal bil-qaddeja tiegħu, il-profeti.

3 Tabilhaqq b'ordni tal-Mulej ġie dan fuq Guda, biex iwarrabbhom minn quddiemu, minhabba d-dnubiet kollha ta' Manasse, li kien ghamel.

4 U wkoll minhabba d-demmi bla htija li xrerred: għax mela lil Ġerusalem b'demm bla htija; u l-Mulej ma riedx jaħfer.

5 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Ġehojakim, u kulma ghamel, mhumiex miġtubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten ta' Guda?

6 U hekk Ġehojakim raqad ma' missirijetu: u Ġehojakin, ibnu, saltan floku.

7 U s-sultan ta' l-Eġittu ma ziedx iżjed johrog minn artu: għax is-sultan ta' Babel kien ha kulma kellu s-sultan ta' l-Eġittu mill-wied ta' l-Eġittu sax-xmara Ewfrat.

8 Ġehojakin kellu tmintax-il sena meta sar sultan, u saltan tliet xhur f'Ġerusalem. Isem ommu kien Nehusta, bint Elnatan, minn Ġerusalem.

9 U ghamel dak li kien hazin f'ghajnejn il-Mulej, bhal kulma ghamel missieru.

10 F'dak iż-żmien telghu l-qaddeja ta' Nebukadnessar, sultan ta' Babel, għal Ġerusalem, u l-belt kienet assejta.

11 U Nebukadnessar, sultan ta' Babel, wasal quddiem il-belt, waqt li l-qaddeja tiegħu kienu jassedjawha.

12 U Ġehojakin, is-sultan ta' Guda, hareġ lejn is-sultan ta' Babel, hu, u ommu, u l-qaddeja tiegħu, u l-kaptani tiegħu, u l-uffiċjali tiegħu: u s-sultan ta' Babel qabdu fit-tminn sena ta' saltnatu.

13 U bhal ma kien habbar il-Mulej, hareġ minn hemm it-teżori kollha ta' dar il-Mulej, u t-teżori ta' dar is-sultan, u kisser il-hwejje tad-deheb kollha, li kien ghamel Salamun, sultan ta' Izrael, fit-tempju tal-Mulej.

14 U ha fil-jasar 'il Ġerusalem kollha, u l-kaptani kollha, u n-nies kollha ta' hila, għaxart elef misbijn, u l-mastrudaxxi, u l-haddieda kollha: hadd ma baqa', hlief l-aktar nies f'qar tal-pajjiż.

15 U ha fil-jasar lil Ġehojakin f'Babel; u lil omm is-sultan, u n-nisa tas-sultan, u l-uffiċjali tiegħu, u l-kbarat tal-pajjiż hadhom fil-jasar minn Ġerusalem lejn Babel.

16 U r-rgiel kollha ta' hila, sebat elef; u l-mastrudaxxi u l-haddieda, elf; il-qalbenin kollha li jinjalghu għall-gwerra, hadhom is-sultan ta' Babel fil-jasar lejn Babel.

17 U s-sultan ta' Babel ghamel lil Mattanija, iż-żiju ta' Ġehojakin, sultan floku, u biddillu ismu f'Sedekija.

18 Sedekija kellu wiehed u ghoxxrin sena meta sar sultan, u saltan hdax-il sena f'Ġerusalem. Isem ommu kien Hamutal, bint Geremija, minn Libna.

19 U ghamel dak li kien hazin f'ghajnejn il-Mulej, bhal kulma ghamel Ġehojakin.

20 Għax minhabba għadab il-Mulej dan gara f'Ġerusalem u f'Guda, sama tefagħhom minn quddiem wiċċu. U Sedekija xxewwex għas-sultan ta' Babel.

25 Issa gara għall-habta tad-disa' sena li kien ilu jsaltan, fil-ghaxar xahar, fil-ghaxra tax-xahar, illi Nebukadnessar, sultan ta' Babel, hu, u l-eżerċtu kollu tiegħu, ġie għal Ġerusalem, u waqqaf il-kamp quddiemha; u bena ħajt madwarha.

2 U l-belt damet assejta sas-sena hdax tas-sultan Sedekija.

3 Fid-disgħa tax-xahar tar-raba' xahar, il-ġuh għafas hafna fil-belt, u ma kienx hemm iżjed hobz għan-nies tal-pajjiż.

4 U nfethet selha fil-belt, u r-rgiel kollha tal-gwerra harbu bil-lejl mill-bieb ta' bejn iż-zewġ iswar, li kien hdejn il-ġnien tas-sultan: (issa l-Kaldin kienu mdawrin tal-belt:) u s-sultan telaq mat-triq tal-Għaraba.

5 Iżda l-eżerċtu tal-Kaldin telqu għal wara s-sultan, u laħquh fil-wit ta'

Gerko: u l-eżerctu tieghu kollu xtered minn madwaru.

6 Imbaghad qabdu s-sultan, u tellghuh ghand is-sultan ta' Babel f'Ribla; u qatghulu l-haqq.

7 U qatlu lil ulied Sedekija quddiem ghajnejh, u qaighu ghajnejn Sedekija, u rabtuh b'zewg ktajjen tal-bronż, u haduh Babel.

8 U fil-hames xahar, fis-sebgha tax-xahar, li kienet is-sena dsatax tas-sultan Nebukadnessar, sultan ta' Babel, gie Nebuzaradan, il-kaptan tal-ghassiesia, qaddej tas-sultan ta' Babel, Gerusalem.

9 U haraq dar il-Mulej, u dar is-sultan, u d-djar kollha ta' Gerusalem, u d-djar tal-kbarat kollha tahom in-nar.

10 U l-eżerctu kollu tal-Kaldin, li kienu mal-kaptan tal-ghassiesia, garrfu s-swar ta' madwar Gerusalem.

11 Issa l-bqija tal-poplu li kien baqa' fil-belt, u l-mahrubin li harbu ghand is-sultan ta' Babel, mal-bqija tal-kotra, kienu mehudin fil-jasar minn Nebuzaradan, il-kaptan tal-ghassiesia.

12 Izda l-kaptan tal-ghassiesia halla ftit mill-aktar f'qar tal-pajjiż biex ikunu haddiema fid-dwieli u haddiema tar-raba'.

13 U l-kolonna tal-bronż, li kienu f'dar il-Mulej, u l-bażijiet, u l-bahar tal-bronż, li kienu f'dar il-Mulej, kissruhom il-Kaldin, u garru l-bronż taghhom lejn Babel.

14 U hadu l-borom, u l-paletti, u l-imqassijiet, u l-imgharef, u l-hwejjeg kollha tal-bronż, li bihom kienu jaqdu fit-tempju.

15 U l-kaptan tal-ghassiesia ha wkoll l-imgamar, u l-bwieqi, u dak li kien tad-deheb, b'deheb, u dak li kien tal-fidda, b'fidda.

16 U ż-żewg kolonni, il-bahar il-wiehed, u l-bażijiet li kien ghamel Salamun ghal dar il-Mulej; il-bronż kollu ta' dawn il-hwejjeg kien bla wżin.

17 Imintax-il driegh kien il-gholi ta' kolonna wahda, u kellha fuqha kapitell tal-bronż: u l-gholi tal-kapitell kien tlitt idriegh, u madwar il-kapitell kien hemm xeblik u rummien, kollox bronż: u bhal dawn kienet il-kolonna l-oħra u x-xeblik.

18 U l-kaptan tal-ghassiesia ha lil Xeraja, il-qassis il-kbir, u lil Sofonija, il-qassis it-tieni, u t-tlitt ghassiesia tal-bieb:

19 Mill-belt ha fiżżjat, li kien jankem fuq l-irġiel tal-gwerra, u hamest irġiel minn ta' ġewwa tas-sultan, li nsabu fil-belt, s-segretarju tal-kap ta' l-eżerctu, li kien idahhal fl-eżerctu n-nies tal-pajjiż, u sittin raġel mill-poplu tal-pajjiż li nsabu fil-belt.

20 U hadhom Nebuzaradan, il-kaptan tal-ghassiesia, u wassalhom ghand is-sultan ta' Babel f'Ribla.

21 U s-sultan ta' Babel darabhom, u qatilhom f'Ribla, f'art Hemat. U hekk Guda kien mehud minn artu fil-jasar.

22 U l-poplu li baqa' f'art Guda, li kien halla Nebukadnessar, sultan ta' Babel, ghamlilhom fuqhom lil Gedalja, bin Ahiam, bin Safan.

23 U xhin il-kmandanti kollha ta' l-eżerctu, huma u n-nies taghhom, semghu li s-sultan ta' Babel kien ghamel lil Gedalja gvernatur, ġew ghand Gedalja f'Misfa: Ismaghel, bin Netanja, u Gohanana, bin Kareja, u Xeraja, bin Tanhumet, minn Netofa, u Gażanja, bin il-Maghkati, huma u n-nies taghhom.

24 U Gedalja halef lilhom, u lin-nies taghhom, u qalilhom: La tibżghux tkunu qaddejj tal-Kaldin: oqogħdu fil-pajjiż, u aqdu lis-sultan ta' Babel, u jkun tajjeb ghalikom.

25 Izda ġara fis-seba' xahar, illi gie Ismaghel, bin Netanja, bin Elisama, minn nisel is-saltana, b'ghaxar irġiel mieghu, u darbu lil Gedalja, u miet flimkien mal-Lhud u l-Kaldin li kienu mieghu f'Misfa.

26 U l-poplu kollu tal-pajjiż qam, miż-żghir sal-kbir, u l-kaptani ta' l-eżerctu, u marru l-Eġittu, għax kienu jibżghu mill-Kaldin.

27 U ġara fis-sena sebgha u tletin ta' l-eżilju ta' Gehojakin, sultan ta' Guda, fit-tax-xahar, fis-sebgha u ghoxrin tax-xahar, illi Evil-Merodak, sultan ta' Babel, fis-sena li sar sultan, rafa' ras Gehojakin, sultan ta' Guda, u hargu mill-habs.

28 U kellmu bit-tajjeb, u qeghidlu t-tron tieghu 'l fuq mit-tron tas-slaten li kienu mieghu f'Babel;

29 U Gehojakin biddel ilbiesu tal-habs, u kien jiekol dejjem fuq il-mejda tas-sultan il-jiem kollha ta' hajtu.

30 U l-ikel tieghu, l-ikel ta' kuljum, kien jingħatalu minghand is-sultan, porzjon kuljum, il-jiem kollha ta' hajtu.

L-Ewwel Ktieb Tal-Kronaki

- 1 Adam, Set, Enos,
2 Kenan, Mahlalel, Ġered,
3 Henok, Metuselah, Lamek,
4 Noë, Sem, Ham, u Ġafet.
5 Ulied Ġafet: Gomer, u Magog, u Madaj, u Ġawan, u Tubal, u Mesek, u Tiras.
6 U wlied Gomer: Askenaż, u Rifat, u Togarma.
7 U wlied Ġawan: Elisa, u Tarsis, Kittim u Dodanim.
8 Ulied Ham: Kus u Misrajm, Put u Kanghan.
9 U wlied Kus: Seba, u Hawila, u Sabta, u Raghma, u Sabteka. U wlied Raghma: Xeba u Dedan.
10 U Kus wiled lil Nimrod: hu beda jkun qawwi fl-art.
11 U Misrajm wiled il-Ludin, u l-Ghanamin, u l-Lehabin, u n-Naftuhin, 12 U l-Patrusin, u l-Kasluhin, (li minnhom harġu l-Filistin,) u l-Kaftorin.
13 U Kanghan wiled lil Sidon, il-kbir tiegħu, u lil Het,
14 U l-Gebusin ukoll, u l-Amurrin, u l-Girgasin,
15 U l-Hiwwi, u l-Gharki, u s-Sini,
16 U l-Arwadi, u s-Semari, u l-Hamati.
17 Ulied Sem: Ghelam, u Assur, u Arfaksad, u Lud, u Aram, u Għuż, u Hul, u Geter, u Mesek.
18 U Arfaksad wiled lil Sela, u Sela wiled lil Gheber.
19 Lil Gheber twildulu żewġ ulied: isem il-wieħed Peleg; għax fi żmien u tqassmet l-art: u isem huh kien Goktan.
20 U Goktan wiled lil Almodad, u lil Selef, u lil Hasarmawt, u lil Ġerah,
21 U lil Hadoram ukoll, u lil Uzal, u lil Dikla,
22 U lil Ghebal, u lil Abimajel, u lil Xeba,
23 U lil Ofir, u lil Hawila, u lil Ġobab. Dawn kollha kienu wlied Goktan.
24 Sem, Arfaksad, Sela,
25 Gheber, Peleg, Regħu,
26 Serug, Nahor, Terah,
27 Abram, li hu Abraham.
28 Ulied Abraham: Izakk u Ismagħel.
29 Dan hu nisilhom: il-kbir ta' Ismagħel, Nebajot; imbagħad Kedar, u Adbel, u Mibsam,
30 U Misma, u Duma, Massa, Hadad, u Tema,
31 Ġetur, Nafis, Kedma. Dawn huma wlied Ismagħel.
32 U wlied Keturah, il-konkubina ta' Abraham, li wildet, kienu Zimran, u

- Ġoqsan, u Medan, u Midjan, u Jisbak, u Xuwah. U wlied Ġoqsan, kienu Xeba u Dedan.
33 U wlied Midjan: Ghefa, u Ghefer, u Henok, u Abida, u Eldagħa. Dawn kollha wlied Keturah.
34 U Abraham wiled lil Izakk. Ulied Izakk: Ghesaw u Izrael.
35 Ulied Ghesaw: Elifaż, Regħwel, Ġegħus, Ġagħlam, u Korah.
36 Ulied Elifaż: Teman, u Omar, Sefi, u Gatam, Kenaż, u Timna, u Ghamaleq.
37 Ulied Regħwel: Nahat, Żerah, Sammah, u Mizza.
38 U wlied Segħir: Lotan, u Sobal, u Sebghon, u Ghana, u Dison, u Gheser, u Disan.
39 U wlied Lotan: Hori, u Homam: u Timna kienet oħt Lotan.
40 Ulied Sobal: Għalijan, u Manahat, u Ghebal, u Sefi u Onam. U wlied Sebghon: Ajja u Ghana.
41 Ulied Ghana: Dison. U wlied Dison: Ghamram, u Esban, u Itran u Keran.
42 Ulied Gheser: Bilhan, u Żagħwan, u Gaghakan. Ulied Dison: Għuż, u Aran.
43 Issa dawn huma s-slaten li saltnu f'art Edom qabel ma saltan xi sultan ta' wlied Izrael: Bela, bin Begħor: u isem beltu kien Dinhaba.
44 U meta miet Bela, saltan minflok u Ġobab, bin Żerah, minn Bosra.
45 U meta miet Ġobab, Husam minn art it-Temanin saltan floku.
46 U meta miet Husam, Hadad, bin Bedad, li kisser lil Midjan fir-raba' ta' Mowab, saltan floku: u isem beltu kien Ghawit.
47 U meta miet Hadad, Samla minn Masreka saltan floku.
48 U meta miet Samla, saltan floku Sawl minn Rehobot hdejn ix-xmara.
49 U meta miet Sawl, saltan floku Bagħal-Hanan, bin Ghakbor.
50 U meta miet Bagħal-Hanan, saltan floku Hadad: u isem beltu kien Pagħi; u isem martu kien Mehetabel, bint Matred, bint Mezahab.
51 Hadad miet ukoll. U l-kapijiet ta' Edom kienu: il-kap Timna, il-kap Għalja, il-kap Ġetet,
52 Il-kap Oholibama, il-kap Ela, il-kap Pinon,
53 Il-kap Kenaż, il-kap Teman, il-kap Mibsar,
54 Il-kap Magdjel, il-kap Ghiram. Dawn huma l-kapijiet ta' Edom.

- 2 Dawn huma wlied Izrael: Ruben, Simghon, Levi, u Guda, Issakar, u Zebulun,
 2 Dan, Ġużepp, u Benjamin, Naftali, Gad u Aser.
 3 Ulied Ġuda: Gher, Onan u Sela: tlieta twildulu minn bint Sugha, il-Kanghanija. U Gher, il-kbir ta' Guda kien hazin f'ghajnejn il-Mulej, u qatlu l-Mulej;
 4 U Tamar, kennet Guda, wilditlu lil Fares u lil Zerach. Ulied Ġuda kollha kienu hamsa.
 5 Ulied Fares: Hesron, u Hamul.
 6 U wlied Zerach: Żimri, u Etan, u Heman, u Kalkol, u Dara: ilkoll, hamsa.
 7 U wlied Karmi: Ghakar, li hawwad lil Izrael, billi dineb fi hwejjeġ moghtija għall-qirda.
 8 U wlied Etan: Ghazarija.
 9 Ulied Hesron ukoll, li twildulu: Ġerahmêl, u Ram, u Kelubaj.
 10 U Ram wiled lil Ghamminadab; u Ghamminadab wiled lil Nahasson, mexxej ta' wlied Ġuda.
 11 U Nahasson wiled lil Salma, u Salma wiled lil Boghaż,
 12 U Boghaż wiled lil Ghobed; u Ghobed wiled lil Gessi,
 13 U Gessi wiled lil Elijab, il-kbir tiegħu; u lil Abinadab, it-tieni, u lil Simgha, it-tielet,
 14 Netanjel, ir-raba'; Raddaj, il-hames;
 15 Osem, is-sitt, David, is-seba':
 16 Hutu l-bniet kienu: Sarwija, u Abigajil. U wlied Sarwija: Abisaj, Gowab, u Ghaxajel, tlieta.
 17 U Abigajil wildet lil Ghamasa; missier Ghamasa kien Ġeter, l-Ismagheli.
 18 U Kaleb, bin Hesron, wiled minn Ghazuba, martu, u minn Ġerighot: uliedha kienu dawn: Geser, Sobab, u Ardon.
 19 U meta mietet Ghazuba, Kaleb ha b'martu lil Efrat, li wilditlu lil Hur.
 20 U Hur wiled lil Uri, u Uri wiled lil Besalel.
 21 Imbagħad wara Hesron iżżewweġ ma' bint Makir, missier Gilghad; iżżewwiġha meta kellu sittin sena; u wilditlu lil Segub.
 22 U Segub wiled lil Ġajir, li kellu tlieta u għoxrin belt f'art Gilghad.
 23 Izda Gessur u Aram hadu minn għandhom il-bliet ta' Ġajir, b'Kenat, u r-rhula ta' magħha: sittin belt. Dawn kollha kienu wlied Makir, missier Gilghad.
 24 U wara mewt Hesron, li grat f'Kaleb-Efrata, Abija, mart Hesron, wilditlu lil Assur, missier Tekuwa.
 25 U wlied Ġerahmêl, il-kbir ta' Hesron, kienu: Ram, il-kbir; u Buna, u Oren, u Osem, u Ahija.
 26 Ġerahmêl kellu mara oħra jisimha Għatara; kienet omm Onam.
 27 U wlied Ram, il-kbir ta' Ġerahmêl, kienu: Magħas, Ġamin u Gheqer.
 28 U wlied Onam kienu: Sammaj u Ġada'. U wlied Sammaj: Nadab, u Abisur.
 29 U isem mart Abisur kien Abihajl, u wilditlu lil Ahban, u lil Molid.
 30 U wlied Nadab: Seled u Affajim. Izda Seled miet mingħajr ulied.
 31 U wlied Affajim: Isghi. U wlied Isghi: Sesan. U wlied Sesan: Ahlaj.
 32 U wlied Ġada, hu Sammaj: Ġeter u Ġonatan. U Ġeter miet mingħajr ulied.
 33 U wlied Ġonatan: Pelet u Żaza. Dawn kienu wlied Ġerahmêl.
 34 Issa Sesan ma kellux subijen, iżda bniet. U Sesan kellu qaddej, Egizzjan, li kien jismu Garha.
 35 U Sesan ta lil bintu b'martu lil Garha qaddej tiegħu; u wilditlu lil Ghattaj.
 36 U Ghattaj wiled lil Natan, u Natan wiled lil Żabad.
 37 U Żabad wiled lil Eftal, u Eftal wiled lil Ghobed,
 38 U Ghobed wiled lil Ġehu, u Ġehu wiled lil Ghazarija.
 39 U Ghazarija wiled lil Heles, u Heles wiled lil Elghasa,
 40 U Elghasa wiled lil Sismaj; u Sismaj wiled lil Sallum.
 41 U Sallum wiled lil Ġekamja; u Ġekamja wiled lil Elisama.
 42 Ulied Kaleb, hu Ġerahmêl, kienu: Mesa, il-kbir tiegħu, li kien missier Żif; u wlied Maresa, missier Hebron.
 43 U wlied Hebron: Korah, Taffuħa, Rekem u Sema'.
 44 U Sema' wiled lil Raham, missier Gorkegham, u Rekem wiled lil Sammaj.
 45 U bin Sammaj kien Magħon: u Magħon kien missier Bet-Sur.
 46 U Għefa, konkubina ta' Kaleb, wildet lil Haran, u lil Mosa, u lil Gażeż: u Haran wiled lil Gażeż.
 47 U wlied Ġahdaj: Regem, Gotam, Gesan, Pelet, Għefa u Sagħaf.
 48 Magħka, konkubina ta' Kaleb, wildet lil Seber, u lil Tirhana.
 49 Wildet ukoll lil Sagħaf, missier Madmanna, lil Sewa, missier Makbena, u lil missier Gibgha: u bint Kaleb kienet Ghaksa.
 50 Dawn kienu wlied Kaleb: Ben-Hur, il-kbir ta' Efrata; Sobal, missier Kirjat-Gaghrim,
 51 Salma, missier Betlehem; Haref, missier Bet-Gader.
 52 U Sobal, missier Kirjat-Gaghrim, kellu wlied: Harwe, u nofs il-Manahtin.
 53 U l-familji ta' Kirjat-Gaghrim; il-Ghitrin, il-Putin, is-Sumatin, u l-Misraghin. Minn dawn harġu s-Sorghatin, u l-Estawlin.

54 U wlied Salma: Betlehem u n-Netufin, Ghatarot-Bet-Gowab, nofs il-Manahtin, is-Sorghin.

55 U l-familji tal-kittieba, li kienu jghammru f'Gaghbes; it-Tirghatin, is-Simghatin, u s-Sukatin. Dawn huma l-Kenin, li tnisslu minn Hammat, missier dar Rekab.

3 Issa dawn huma wlied David, li twildulu f'Hebron: il-kbir, Amnon minn Ahinogham il-Gizragheliya; it-tieni, Danjel minn Abigajil il-Karmeliya:

2 It-tielet, Absalom, bin Maghka, bint Talmaj, sultan ta' Gesur: ir-raba', Adonija, bin Haggit:

3 Il-hames, Sefatja, minn Abital: is-sitt, Itrigham minn martu Ghempla.

4 Dawn is-sitta twildulu f'Hebron; u saltan hemm seba' snin u sitt xhur; u tlieta u tletin sena saltan f'Gerusalem.

5 U dawn twildulu f'Gerusalem: Simgha, u Sobab, u Natan, u Salamun, erbgha, minn Bat-Sugha, bint Ghammijel:

6 Ibhar ukoll, u Elisama', u Elifelet,

7 U Nogah, u Nefeg, u Gafigha,

8 U Elisama', u Eljada, u Elifelet, disgha.

9 Dawn kienu kollha wlied David, barra minn ulied il-konkubini; u Tamar kienet oththom.

10 U bin Salamun kien Rehobogham; Abija, ibnu; Asa, ibnu; Gosafat, ibnu;

11 Goram, ibnu; Ahazija, ibnu; Gowas, ibnu;

12 Amasja, ibnu; Ghazariya, ibnu; Gotam, ibnu;

13 Ahaz, ibnu; Hezekija, ibnu; Manasse, ibnu;

14 Amon, ibnu; Gosija, ibnu.

15 U wlied Gosija kienu: il-kbir, Gohanan; it-tieni, Gehojakim; it-tielet, Sedekija; ir-raba', Sallum.

16 U wlied Gehojakim: Gekonija, ibnu; Sedekija, ibnu.

17 U wlied Gekonja; Assir, Saltijel, ibnu,

18 Malkiram ukoll, u Pedaja, u Senassar, u Gekamja, u Hosama, u Nedabja.

19 U wlied Pedaja kienu: Zerubbabel, u Simghi: u wlied Zerubbabel; Mesullam, u Hananija, u Selomit oththom:

20 U Hasuba, u Ohel, u Berekija, u Hasadja, u Gusab-Hesed, hamsa.

21 U wlied Hananija kienu Pelatja, u Gesaghija: ulied Refaja, ulied Arnan, ulied Ghabdija, ulied Sekanja.

22 U wlied Sekanja; Semajja: u wlied Semajja; Hattus, u Igal, u Barija, u Negharja, u Safat, sitta.

23 U wlied Negharja: Eljoghenaj, u Hezekija, u Ghazriqam, tlieta.

24 U wlied Eljoghenaj kienu: Hodawja, u Eljasib, u Pelaja, u Ghaqqub, u Gohanan, u Delaja, u Ghanani, sebgha.

4 Ulied Guda: Fares, Hesron, u Karmi, u Hur, u Sobal.

2 U Raja, bin Sobal, wiled lil Gahat; u Gahat wiled lil Ahumaj, u lil Lahad. Dawn huma l-familji tas-Sorghatin.

3 U dawn kienu minn missier Etam: Gizraghel, u Isma, u Idbas: u isem oththom kien Haselelponi.

4 U Penwel, missier Gedor, u Gheser, missier Husa. Dawn huma wlied Hur, il-kbir ta' Efrata, missier Betlehem.

5 U Ashur, missier Tekuwa, kellu zewg nisa: Hela u Naghra.

6 U Naghra wilditlu lil Ahuzzam, u lil Hefer, u lil Temeni, u lil Ahastari. Dawn kienu wlied Naghra.

7 U wlied Hela kienu Seret, Geswar, u Etnan.

8 U Kos wiled lil Ghanub, u lil Sobeba, u l-familji ta' Aharhel, bin Harum.

9 U Gaghbes kien aktar imwegghah minn hutu: u ommu semmietu Gaghbes, billi qalet: Ghaliex ulidtu bl-ugigh.

10 U Gaghbes sejjah lil Alla ta' Izrael, billi qal: O li kont tabilhaqq tberikni, u twassa' truf arti, u tkun idek mieghi, u tharisni mill-hsara, u ma tahqarnix! U Alla tah dak li talab.

11 U Kelub, hu Xuwah, wiled lil Mehira, li kien missier Eston.

12 U Eston wiled lil Bet-Rafa, u lil Paseha, u lil Tehinna, missier Ir-Nahas. Dawn huma l-irgiel ta' Reka.

13 U wlied Kenaz: Ghotnijel, u Xeraja: u wlied Ghotnijel: Hatat.

14 U Meghonataj wiled lil Ghofra; u Xeraja wiled lil Gowab, missier Ge-Haraxim; ghax kienu nies tas-sengha.

15 U wlied Kaleb, bin Gefunne: Ghiru, Ela, u Nagham: u wlied Ela: Kenaz.

16 U wlied Gehallelel: Zif, Zifa, Tirja u Asarel.

17 U wlied Esdra kienu, Geter, u Mered, u Ghefer, u Galon: u wildet lil Mirjam, u lil Sammaj, u lil Isba, missier Estemogha.

18 U martu l-Lhudija wildet lil Gered, missier Gedor, u lil Heber, missier Soko, u lil Gekutijel, missier Zanoha. U dawn huma wlied Bitija, bint Farghun, li zzewwigha Mered.

19 U wlied martu Hodija, oht Naham, missier Kejta, il-Garmi, u Estemogha, il-Maghkati.

20 U wlied Simon kienu, Amnon, u Rinna, Ben-Hanan, u Tilon. U wlied Isghi kienu Zohet, u Ben-Zohet

21 U wlied Sela, bin Guda, kienu Gher, missier Leka, u Laghda, missier Maresa, u

l-familji tad-dar tal-haddiema tal-ghazel ta' Bet-Asbegha,

22 U Gokim, u r-rġiel ta' Kozeba, u Gowas, u Saraf, li kellhom il-hakma f'Mowab, u Gashubi-Lehem. Izda dawn huma hwejjeg ta' zmien ilu.

23 Dawn kienu l-fuhharin, u l-ghammarrin ta' Netaghim u Gedera: kienu jghammru hemm hdejn is-sultan ghax-xoghol tieghu.

24 Ulied Simghon kienu Nemwel, u Gamin, Garib, Żerah, u Sawl:

25 Sallum, ibnu; Mibsam, ibnu; Misma, ibnu.

26 U wlied Misma: Hammuwel, ibnu; Zakkur, ibnu; Simghi ibnu.

27 U Simghi kellu sittax-il tifel u sitt bniet; izda hutu ma kellhomx hafna wlied, u lanqas il-familji taghhom kollha ma kotru, daqs ulied Guda.

28 U ghammru f'Bir-Saba', u f'Molada, u f'Hasar-Suwal,

29 U f'Bilha, u f'Ghesem, u f'Tolad,

30 U f'Betwel, u f'Horma, u f'Siklag.

31 U f'Bet-Markabot, u f'Hasar-Susim, u f'Bet-Biri, u f'Saghrjim. Dawn kienu bliethom sama saltan David.

32 U l-irhula taghhom kienu Etam, u Ghajn, Rimmon, u Token, u Ghasan, hamest ibliet:

33 U r-rhula taghhom kollha, li kienu madwar dawn il-bliet, sa Baghal. Dawn kienu l-aghmajjar taghhom, u huma kellhom kitbet nisilhom.

34 U Mesobab, u Gamlek, u Ġosa, bin Amasja,

35 U Goël, u Ġehu, bin Ġosbija, bin Xeraja, bin Ghasjel,

36 U Eljoghenaj, u Ġaghakoba, u Ġesohaja, u Ghasaja, u Ghadijel, u Ġesimjel, u Benajja,

37 U Ziza, bin Sifghi, bin Allon, bin Gedajja, bin Simri, bin Semajja;

38 Dawn li miġjubin b'isimhom kienu prinċipijiet fil-familji taghhom: u djar missirijiethom kotru qatigh.

39 U huma marru lejn id-dahla ta' Gedor, san-naha tal-ivant tal-wied, ifittxu l-mergha ghall-imriehel taghhom.

40 U sabu mergha bnina u tajba, u l-pajjiz kien wiesa', kwiet u trankwil; ghax dawk li kienu jghammru hemm dari kienu minn nisel Ham.

41 U dawn in-nies, li miktubin b'isimhom, ġew fi zmien Heżekija, sultan ta' Guda, u kissru t-tined taghhom, u l-aghmajjar li nsabu hemm, u qerduhom għalkollox sa dan il-jum, u ghammru flokhom: ghax kien hemm il-mergha ghall-imriehel taghhom.

42 U x'uhud minnhom, minn ulied Simghon, hames mitt raġel, marru lejn il-muntanja ta' Seghir, u kellhom bhala l-

mexxejja taghhom lil Pelatja, u Negharja, u Refaja, u Ghużżijel, ulied Isghi.

43 U qerdu l-bqija tal-Ghamalqin, li kien ghad baqa', u ghammru hemm sa dan il-jum.

5 Issa wlied Ruben, it-tifel il-kbir ta' Izrael (ghax hu kien il-kbir, izda billi niġges friex missieru, il-primagenitura tieghu kienet moghtija lil ulied Guzepp, bin Izrael; għalhekk mhux inniżżel f'kitbet in-nisel bhala l-kbir.

2 Ghax Guda kien setghan fuq hutu, u minnu hareġ il-prinċep; izda l-primagenitura messet lil Guzepp.)

3 Ulied Ruben, il-kbir ta' Izrael, kienu Hanok, u Pallu, Hesron, u Karmi.

4 Ulied Goël, Semajja, ibnu; Gog, ibnu; Simghi, ibnu.

5 Mika, ibnu; Raja, ibnu; Baghal, ibnu,

6 Birah, ibnu, li kien mehud fil-jasar minn Tilgat-Pileser, sultan ta' l-Assirja: kien prinċep tar-Rubenin.

7 U hutu, skond il-familji taghhom, kif huma miktubin fi ktieb nisilhom, kienu Ġeghijel l-ewwel, imbaghad Żakkarija.

8 U Bela', bin Għazaž, bin Sema', bin Goël, li kien iġhammar f'Għaroer, u sa Nebo u Baghal-Meghon.

9 U lejn il-ivant ghammar sa dahlet id-deżert mix-xmara Ewfrat: għaliex l-imriehel taghhom kienu kotrana f'art Gilghad.

10 U fi zmien Sawl tqabdu mal-Haġrijin, li waqghu f'idejhom: u huma ghammru fit-tined taghhom fix-xaqliba kollha tal-ivant ta' Gilghad.

11 U wlied Gad kienu jghammru biswithom f'art Basan sa Salka.

12 Goël kien l-ewwel, Safam it-tieni, u Gahnaj u Safat f'Basan.

13 U huthom, skond djar missirijiethom, kienu: Mikaël, u Mesullam, u Xeba, u Ġoraj, u Ġaghkan, u Żigha, u Heber: sebgha.

14 Dawn huma wlied Abihajl, bin Huri, bin Ġaruwa, bin Gilghad, bin Mikaël, bin Ġesisaj, bin Gaħdo, bin Buž:

15 Ahi, bin Għabdijel, bin Guni, kien il-kap fi djar missirijiethom.

16 U ghammru f'Gilghad, f'Basan, u fl-irhula tagħha, u fil-merghat kollha ta' Saron, sa trufhom.

17 Dawn kollha kienu miktubin fi zmien Ġotam, sultan ta' Guda, u fi zmien Ġerobogham, sultan ta' Izrael.

18 Ulied Ruben, u l-Gadin, u nofs tribu Manasse, irġiel ta' hila, li kienu mghammrin bit-tarka u s-sejf, u jiġbdu l-qaws, u mharrġin fit-taqbid, kienu erbgha u erbghin elf, seba' mija u sittin, imhejjijin għat-taqbid.

19 U tqabdu mal-Haġrijin, u ma' Ġetur, u Nafis, u Nodab.

20 U kienu meġhjunin kontra taghhom, u l-Haġrijin kienu merhijin f'idejhom, u kull min kien hemm maghhom: għaliex huma għajtu lil Alla fit-taqbida, u semaghhom; għax ittammaw fi.

21 U hadu l-imriehel taghhom; hamsin elf ġemel, mitejn u hamsin elf nagħga, elfejn hmar, u mitt elf ruh.

22 Għax maqtulin waqghu hafna, billi minn Alla kienet it-taqbida. U huma għammru flokhom sal-jasar.

23 Ulied nofs tribù Manasse għammru fil-pajjiż; minn Basan sa Baghal-Hermon u Senir, u sal-muntanja ta' Hermon. Huma kienu kotrana.

24 U dawn kienu rjus djar missirijiet-hom: Ghefer, u Isghi, u Eljel, u Ghazrijel, u Geremija, u Hodawja, u Gahdijel, irġiel qalbiena, nies imsemmija, kapijiet ta' djar missirijiet-hom.

25 Izda huma dinbu kontra l-Mulej ta' missirijiet-hom, u marru jiznu wara allat il-ġnus tal-pajjiż, li Alla qered minn quddiemhom.

26 U Alla ta' Izrael qanqal l-ispirtu ta' Pul, sultan ta' l-Assirja, u l-ispirtu ta' Tiglat-Pileser, sultan ta' l-Assirja; u Tiglat-Pileser hadhom fil-jasar, lir-Rubenin, u l-Gadin, u nofs tribù Manasse, u ġiebbhom lejn Hala, u Habor, u Hara, u x-xmara Gozan, sa dan il-jum.

6 Ulied Levi: Gerson, Kehat, u Merari. 2 U wlied Kehat: Ghamram, Ishar, u Hebron, u Ghuzzijel.

3 U wlied Ghamram: Arun, u Mošè, u Mirjam. Ulied ukoll Arun: Nadab, u Abihu, u Elgħazar, u Itamar.

4 Elgħazar wiled lil Finehas, Finehas wiled lil Abisugħa,

5 U Abisugħa wiled lil Bukki, u Bukki wiled lil Ghuzzi,

6 U Ghuzzi wiled lil Żerahja, u Żerahja wiled lil Merajot,

7 U Merajot wiled lil Amarja, u Amarja wiled lil Ahitub,

8 U Ahitub wiled lil Sadoq, u Sadoq wiled lil Ahimagħas,

9 U Ahimagħas wiled lil Ghazarija, u Ghazarija wiled lil Gohanan,

10 U Gohanan wiled lil Ghazarija, (kien hu l-qassis fit-tempju li bena Salamun f'Ġerusalem:)

11 U Ghazarija wiled lil Amarja, u Amarja wiled lil Ahitub,

12 U Ahitub wiled lil Sadoq, u Sadoq wiled lil Sallum,

13 U Sallum wiled lil Hilkija, u Hilkija wiled lil Ghazarija,

14 U Ghazarija wiled lil Xeraja, u Xeraja wiled lil Gehosadaq,

15 U Gehosadaq mar fil-jasar meta l-

Mulej ha fil-jasar lil Ġuda u lil Ġerusalem b'id Nebukadnessar.

16 Ulied Levi: Gersom, Kehat u Merari.

17 U dawn huma ismijiet ulied Gersom: Libni, u Simghi.

18 U wlied Kehat kienu, Ghamram, u Ishar, u Hebron, u Ghuzzijel.

19 Ulied Merari: Mahli u Musi. U dawn huma l-familji tal-Leviti skond djar missirijiet-hom.

20 Minn Gersom: Libni, ibnu; Ġahat, ibnu; Zimma, ibnu;

21 Ġowah, ibnu; Ghiddo, ibnu; Żerah, ibnu; Ġatraj, ibnu.

22 Ulied Kehat: Ghamminadab, ibnu; Korah, ibnu; Assir, ibnu,

23 Elkana, ibnu; u Ebjasaf, ibnu; u Assir, ibnu,

24 Tahat, ibnu; Urijel, ibnu; Ghuzziya, ibnu; u Sawl, ibnu.

25 Ulied Elkana: Ghamasaj, u Ahimot,

26 Elkana, ibnu; Sofaj, ibnu; Nahat, ibnu,

27 Elijab ibnu; Ġeroħam, ibnu; Elkana, ibnu.

28 U wlied Samwel: l-ewwel Vashni, u t-tieni Abija.

29 Ulied Merari: Mahli; Libni, ibnu; Simghi, ibnu; Ghuzza ibnu,

30 Simgha, ibnu; Haġġija, ibnu; u Għasaja, ibnu.

31 Dawn huma l-irġiel li David qabbadhom jiehdu hsieb is-servizz tal-ghana f'dar il-Mulej, wara li l-arka striehet hemm.

32 U kienu jaqdu quddiem it-tabernaklu tat-tinda tal-laqħa bil-ghana, sa ma Salamun bena dar il-Mulej f'Ġerusalem: u mbagħd kienu jaqdu s-servizz tagħhom skond ir-regula tagħhom.

33 Dawn huma dawk li kienu jaqdu, flimkien ma' wliedhom. Minn ulied il-Kehatin: Heman il-ghannej, bin Goël, bin Samwel,

34 Bin Elkana, bin Ġeroħam, bin Elijel, bin Towa,

35 Bin Suf, bin Elkana, bin Mahat, bin Ghamasaj,

36 Bin Elkana, bin Goël, bin Ghazarija, bin Sofonija,

37 Bin Tahat, bin Assir, bin Ebjasaf, bin Korah,

38 Bin Ishar, bin Kehat, bin Levi, bin Izrael.

39 U huh Asaf, li kien joqghod fuq il-lemn tiegħu. Asaf bin Berekija, bin Simgha,

40 Bin Mikaël, bin Bagħseja, bin Malkija,

41 Bin Etni, bin Żerah, bin Ghadaja,

42 Bin Etan, bin Zimma, bin Simghi,

43 Bin Ġahat, bin Gersom, bin Levi.

44 U huthom, ulied Merari, kienu fuq

ix-xellug: Etan, bin Kisi, bin Ghabdi, bin Malluk,

45 Bin Hasabja, bin Amasja, bin Hilkiya,

46 Bin Amsi, bin Bani, bin Samer,

47 Bin Mahli, bin Musi, bin Merari, bin Levi.

48 U huthom, il-Leviti, kienu moghtijin ghas-servizz kollu tat-tabernaklu ta' dar Alla.

49 Izda Arun u wliedu kienu joffru s-sagrificċji fuq l-altar ta' l-offerti tal-hruq, u fuq l-altar ta' l-inceps, u jaqdu s-servizz kollu tal-qaddis tal-qaddisin, u jitolbu mahfra ghal Izrael, skond kulma kien ordna Mosè qaddej t'Alla.

50 U dawn huma wlied Arun: Elghazar, ibnu; Finehas, ibnu; Abisugha, ibnu,

51 Bukki, ibnu; Ghuzzi, ibnu; Zerahja, ibnu,

52 Merajot, ibnu; Amarja, ibnu; Ahitub, ibnu,

53 Sadoq, ibnu; Ahimaghas, ibnu.

54 Issa dawn huma l-aghmajjar taghhom skond il-kampijiet taghhom fil-medda ta' arthom. Lil ulied Arun, tal-familji tal-Kehatim, (ghax lilhom messet l-ewwel xorti.)

55 Lilhom tawhom Hebron, f'art Ġuda, u l-merghat ta' madwarha.

56 Izda r-raba' tal-belt, u l-irhula taghha, tawhom lil Kaleb, bin Ġefunne.

57 U lil ulied Arun tawhom il-bliet ta' Ġuda, li huma Hebron, belt ir-rifugju, u Libna wkoll bil-merghat taghha, u Gattir, u Estemogha, bil-merghat taghhom,

58 U Hilen bil-merghat taghha, u Debir bil-merghat taghha,

59 U Ghasan bil-merghat taghha, u Bet-Xemex bil-merghat taghha:

60 U minn tribù Benjamin: Geba bil-merghat taghha; u Ghalemet bil-merghat taghha; u Ghanatot bil-merghat taghha. Bliethom kollha kienu tlittax, daqs il-familji taghhom.

61 U lill-bqija ta' wlied Kehat, inghataw bix-xorti, mill-familja tat-tribù, min-nofs it-tribù, in-nofs ta' Manasse, ghaxart ibliet.

62 U lil ulied Gersom, skond il-familji taghhom, messhom minn tribù Issakar, u minn tribù Aser, u minn tribù Naftali, u minn tribù Manasse, tlittax-il belt f'Basan.

63 U lil ulied Merrari, skond il-familji taghhom, kienu moghtijin bix-xorti minn tribù Ruben, u minn tribù Gad, u minn tribù Zebulun, tnax-il belt.

64 U wlied Izrael taw lil-Leviti dawn il-bliet bil-merghat taghhom.

65 U taw bix-xorti, minn tribù wlied Ġuda, u minn tribù wlied Simghon, u minn tribù wlied Benjamin, dawn il-bliet, li huma msemmijin b'isimhom.

66 Issa xi familji ta' wlied Kehat kellhom bliet arthom minn tribù Efrajm.

67 U tawhom dawn il-bliet tar-rifugju: Sikem f'art il-gholjiet ta' Efrajm, bil-merghat taghha, Gezer ukoll bil-merghat taghha,

68 U Ġokmegham, bil-merghat taghha, u Bet-Horon bil-merghat taghha,

69 U Ajjalon bil-merghat taghha, u Gatt-Rimmon bil-merghat taghha:

70 U minn nofs tribù Manasse: Ghaner u l-merghat taghha, u Bilgham bil-merghat taghha, għall-familji ta' wlied Kehat li kien baqa'.

71 Lil ulied Gersom inghataw mill-familji ta' nofs tribù Manasse: Golan f'Basan bil-merghat taghha, u Ghastarot bil-merghat taghha:

72 U minn tribù Issakar: Kedes bil-merghat taghha, Dabrat bil-merghat taghha.

73 U Ramot bil-merghat taghha, u Ghanem bil-merghat taghha:

74 U minn tribù Aser: Masal bil-merghat maghha, u Ghabdon bil-merghat maghha,

75 U Hukkok bil-merghat taghha, u Rehob bil-merghat taghha:

76 U minn tribù Naftali: Kedes, fil-Galiliya, bil-merghat taghha; u Hammon bil-merghat taghha; u Kirjatajm bil-merghat taghha.

77 U lill-bqija tal-Leviti, ulied Merari, inghataw minn tribù Zebulun: Rimmon bil-merghat taghha, Tabor bil-merghat taghha:

78 U n-naha l-oħra tal-Ġurdan, biswit Ġerko, lejn il-levant tal-Ġurdan, minn tribù Ruben: Beser, fid-deżert bil-merghat taghha, u Ġasa bil-merghat taghha,

79 Kedemot ukoll bil-merghat taghha, u Mefaghat bil-merghat taghha.

80 U minn tribù Gad: Ramot f'Gilghad bil-merghat taghha, u Mahanajm bil-merghat taghha,

81 U Hesbon bil-merghat taghha, u Ġagħzer bil-merghat taghha.

7 Issa wlied Issakar kienu erbgħa: Tola', u Pugħa, Ġasub, u Simron.

2 U wlied Tola' kienu Ghuzzi, u Refaja, u Gerijel, u Għamaj u Ibsam, u Samwel, kapijiet ta' djar missirijiethom. Uljed Tola' kienu rġiel qawwija u ta' hila f'nisilhom: il-ghadd taghhom, fi żmien David, kien tnejn u ghoxrin elf u sitt mija.

3 U wlied Ghuzzi: Izrahija. U wlied Izrahija: Mikaël, u Għabdija, u Goël, u Issija: hamsa b'kollox, kapijiet kollha.

4 U maghhom kienu, skond nisilhom, u skond djar missirijiethom, qtajja mghammrin għall-gwerra, sitta u tletin elf: ghax kellhom hafna nisa u hafna wlied.

5 U qrabathom fost il-familji kollha ta' Issakar, kienu rġiel qawwija u ta' hila,

miktubin skond nisilhom, b'kollox sebgha u tmenin elf.

6 Ulied Benjamin: Bela', u Beker, u Ġedighajel; tieta.

7 U wlied Bela: Esbon, u Ghuzzi, u Ghuzzijel, u Ġerimot, u Ghiri, hamsa; kapijiet ta' djar missirijiethom, irġiel qawwija u ta' hila; il-ghadd taghhom, skond nisilhom, tnejn u ghoxrin elf u erbgha u detin.

8 U wlied Beker: Żemira, u Ġowas, u Eligheżer, u Eljoghenaj, u Ghomri, u Ġerimot, u Abija, u Ghanatot, u Ghalamet. Dawn kollha kienu wlied Beker.

9 U l-ghadd tal-miktubin, skond nisilhom, kapijiet ta' djar missirijiethom, irġiel qawwija u ta' hila, kien ghoxrin elf u mitejn.

10 U wlied Ġedighajel: Bilhan. U wlied Bilhan: Ġeghus, u Benjamin, u Ehud, u Kenaghna, u Zetan, u Tarsis, u Ahisahar.

11 Dawn kollha kienu wlied Ġedighajel, skond il-kapijiet ta' djar missirijiethom, irġiel qawwija u ta' hila, sbatax-il elf u mitejn suldat, imhejjijin biex johorġu għall-gwerra.

12 U Suffim ukoll, u Huffim, ulied Ghir, u Husim, ulied Aher.

13 Ulied Naftali: Ġahsijel, u Guni, u Ġeser, u Sallum, ulied Bilha.

14 Ulied Manasse kienu Asrijel, li wilditlu l-konkubina Aramija. Wilditlu lil Makir, missier Gilghad.

15 U Makir iżzewweg mara minn Huffim u Suffim; isem ohtu Maghka; isem it-tieni iben kien Selofehad: u Selofehad kellu bniet biss.

16 U Maghka, mart Makir, wildet iben, u semmietu Peres; u isem huh kien Seres; u wliedu kienu Ulam u Raqem.

17 U wlied Ulam: Bedan. Dawn kienu wlied Gilghad, bin Makir, bin Manasse.

18 U ohtu Hammoleket wildet lil Ishod, u Abigheżer, u Mahla.

19 U wlied Semida kienu Ahjan, u Sikem, u Liqhi, u Anigham.

20 U wlied Efrajm: kienu Sutelah u Bered, ibnu; u Tahat, ibnu; u Elghada, ibnu; u Tahat, ibnu;

21 U Żabad, ibnu; u Sutelah, ibnu; u Gheżer, u Elghad, li kienu maqtulin mir-ġiel ta' Gatt, li twieldu f'dik l-art, għaliex kienu nizlu jieħdu l-imriehel taghhom.

22 U Efrajm missierhom tbekka żmien twil, u hutu ġew ifarrġuh.

23 Imbagħad resaġ lejn martu, u taqlet, u wildet tifel, li semmieh Berigha, għaliex kienet ġrat il-hsara f'daru.

24 U bintu kienet Sera, li bniet Bet-Horon, is-saffieni, u l-fuqqani, u Użzen-Sera wkoll.

25 U Refah kien ibnu, u Resef ukoll; u Telah, ibnu; u Tahan, ibnu;

26 Laghdan, ibnu; Ghammihud, ibnu; Elisama', ibnu;

27 Non, ibnu; Ġehosugħa, ibnu.

28 U l-artijiet u l-aghmajjar taghhom kienu Betel u l-bliet tagħha; u lejn il-lvant, Naghran; u lejn il-punent Ġeżer, u l-bliet tagħha; Sikem ukoll, u l-bliet tagħha, sa Gaza u l-bliet li jagħmlu magħha:

29 Ulied Manasse kellhom f'idejhom Bet-San u l-bliet tagħha, Taghanak u l-bliet tagħha, Megiddo u l-bliet tagħha; Dor u l-bliet tagħha. Kien f'dawn il-bliet li għammru wlied Ġużep, bin Izrael.

30 Ulied Aser: Imnah, u Iswa, u Iswi, u Berigha, u Serah ohtom.

31 U wlied Berigha: Heber, u Malkijel, li hu missier Birzajit.

32 U Heber wiled lil Ġaflet, u Somer, u Hotam, u Sugħa ohtom.

33 U wlied Ġaflet: Pasak, u Bimhal, u Għaswat. Dawn huma wlied Ġaflet.

34 U wlied Semer: Ahi, u Rohga, u Hubba, u Aram.

35 U wlied Helem, huh: Sofah, u Imna', u Seles, u Ghamał.

36 U wlied Sofah: Suha, u Harnefer, u Sugħal, u Beri, u Imrah,

37 Beser, u Hod, u Samma, u Silsa, u Itran, u Bëra.

38 U wlied Ġeter: Ġefunne, u Pispā, u Ara.

39 U wlied Ghulla: Arah, u Hannijel, u Rijsa.

40 Dawn kollha kienu wlied Aser, kapijiet ta' djar missirijiethom, irġiel magħzula, qawwija u ta' hila, ewlenin fost il-kbarat, miktubin għas-servizz tal-gwerra. Il-ghadd taghhom kien sitta u ghoxrin elf raġel.

8 Issa Benjamin wiled lil Bela, il-kbir tiegħu, Asbel, it-tieni, u Aharah, it-tielet,

2 Noha r-raba, u Rafa l-hames.

3 U wlied Bela kienu: Addar, u Gera, u Abihud,

4 U Abisugħa, u Naghman, u Ahoha,

5 U Gera, u Sefufan, u Hiram.

6 U dawn huma wlied Ehud: dawn huma l-kapijiet ta' djar il-missirijiet ta' dawh li kienu jgħammru Geba, li kienu meħudin fil-jasar lejn Manahat:

7 U Naghman, u Ahija, u Gera: hu li hadhom fil-jasar, u wiled lil Ghuzza, u lil Ahihud.

8 U Sahrajjim kellu wlied f'art Mowab, wara li keċċa n-nisa tiegħu, Husim u Bagħra.

9 U b'Hodes martu sar missier Ġobab, u Sibja, u Mesa, u Malkam,

10 U Ġeghus, u Sakja, u Mirma. Dawn kienu wliedu, kapijiet ta' djar il-missirijiet.

11 U minn Husim wiled lil Abitub, u lil Elfaghal.

12 Ulied Elfaghal: Gheber, u Misgham u Semed, li bena Ono, u Lod, u l-bliet li jaghmlu maghha.

13 Berigha wkoll, u Sema', li kienu l-kapijiet ta' djar il-missirijiet ta' dawki li kienu jghammru f'Ajjalon, li harrbu nies ta' Gatt.

14 U Ahjo, Sasak u Ġerimot,

15 U Żebadja, u Gharad, u Gheder, u

16 U Mikaël, u Isfa, u Ġoha huma wlied Berigha;

17 U Żebadja, u Mesullam, u Hiżqi, u Heber,

18 Ismeraj ukoll, u Izlija, u Ġobab kienu wlied Elfaghal;

19 U Ġakim, u Żikri, u Żabdi,

20 U Elighenaj, u Silletaj, u Elijel,

21 U Ghadaja, u Beraja, u Simrat, kienu wlied Simghi;

22 U Isfan, u Heber, u Elijel,

23 U Ghabdon, u Żikri, u Hanan,

24 U Hananija, u Ghelam, u Ghantotija,

25 U Ifdija, u Penwel, wlied Sasak;

26 U Samseraj, u Shearja, u Ghatalija,

27 U Ġaghresja, u Elija, u Żikri, ulied Ġeroham.

28 Dawn kienu l-kapijiet ta' djar il-missirijiet; kapijiet skond nisilhom; u kienu jghammru f'Ġerusalem.

29 F'Ġibghon kienu iġhammar missier Ġibghon; u isem martu kien Maghka:

30 Ibnu l-kbir kien Ghabdon, imbaghad Sur, u Kis, u Baghal, u Nadab,

31 U Gedor, u Ahjo, u Zeker,

32 U Miklot wiled lil Simgha. U dawn ukoll kienu jghammru f'Ġerusalem ma' huthom, biswit huthom l-oħra.

33 U Ner wiled lil Kis, u Kis wiled lil Sawl, u Sawl wiled lil Gonatan, u lil Malkisugħa, u lil Abinadab, u lil Esbaghal.

34 U bin Gonatan kien Merib-Baghal; u Merib-Baghal wiled lil Mika.

35 U wlied Mika kienu: Piton, u Melek, u Taregha, u Aħaz.

36 U Aħaz wiled lil Ġehoghadda, u Ġehoghadda wiled lil Ghalemet, u lil Ghazmewt, u lil Żimri, u Żimri wiled lil Mosa,

37 U Mosa wiled lil Bingħa: Rafa kien ibnu; Elghasa ibnu; Asel ibnu;

38 U Asel kellu sitt itfal, u dawn huma ismijiethom: Ghazriqam, Bokru, u Ismagħel, u Segħarja, u Ghabdija, u Hanan. Dawn kollha kienu wlied Asel.

39 U wlied Gheseq, huh, kienu: Ulam, il-kbir tiegħu; Ġegħus, it-tieni; u Elifelet, it-tielet.

40 U wlied Ulam kienu nies qawwija u ta' ħilla, u arċiera, u kellhom kotra ta'

wlied, u ta' wlied l-uliad, mija u ħamsin. Dawn kollha kienu minn ulied Benjamin.

9 U hekk l-Iżraelin kollha kienu mnizzlin b'isimhom skond twelidhom, u, ara, huma miktubin fi Ktieb is-Slaten ta' Iżrael. U Ġuda kien mehud fil-ġasar minħabba dnubietu.

2 Issa l-ewwel nies li għammru f'art-hom u fi blietom kienu Iżraelin, il-qassisin, il-Leviti, u n-Netinin.

3 U f'Ġerusalem għammru minn ulied Ġuda, minn ulied Benjamin, u minn ulied Efrajm, u Manasse;

4 Ghutaj, bin Għammihud, bin Ghomri, bin Imri, bin Bani, minn ulied Fares, bin Ġuda.

5 U mis-Silonin; Għasaja, il-kbir, u wliedu.

6 U minn ulied Żerah: Ġegħuwel, u huthom, sitt mija u disghin minnhom.

7 U minn ulied Benjamin: Sallu, bin Mesullam, bin Hodawja, bin Hassnuwa,

8 U Ibneja, bin Ġeroham, u Ela bin Ghuzzi, bin Mikri, u Mesullam, bin Sefatja, bin Regħwel, bin Ibnija;

9 U huthom, skond nisilhom, disa' mija u sitt u ħamsin. Dawn kollha kienu rjus il-missirijiet fi djar missirijietom.

10 U mill-qassisin: Ġedajja, u Ġehorib, u Ġakin,

11 U Ghazarija, bin Hilkiya, bin Mesullam, bin Sadoq, bin Merajot, bin Aħitub, l-uffiċjal il-kbir ta' dar Alla;

12 U Ghadaja, bin Ġeroham, bin Pashur, bin Malkija, u Magħsaj, bin Ghadijel, bin Ġaħzera, bin Mesullam, bin Mesillemit, bin Immer;

13 U huthom, il-kapijiet ta' djar missirijietom, elf u seba' mija u sittin, nies ta' ħilla kbira għax-xogħol tas-servizz ta' dar Alla.

14 U mil-Leviti: Semajja, bin Hassub, bin Ghazriqam, bin Ĥasabja, minn ulied Merari;

15 U Baqbaqqar, u Heres, u Galal, u Mattanija, bin Mika, bin Żikri, bin Asaf;

16 U Ghabdija, bin Semajja, bin Galal, bin Gedutun, u Berekiya, bin Asa, bin Elkana, li kien iġhammar fir-ħula tan-Netufin.

17 U l-bewwieba kienu: Sallum, u Għaqqub, u Talmon, u Aħiman, u huthom: Sallum kien il-kap;

18 Li s'issa huma f'bieb is-sultan, in-naħa tal-lvant: kienu l-bewwieba tal-kamp ta' wlied Levi.

19 U Sallum, bin Kore, bin Ebjasaf, bin Korah, u hutu, minn dar missieru, il-Korahin, kienu jgħadu ħsieb x-xogħol tas-servizz, billi jgħassu l-ghatiebi tat-tinda, bħalma missirijietom kienu fuq il-kamp tal-Mulej, għassiesa tad-dahla.

20 U Finehas, bin Elghazar, kien il-kbir fuqhom dari, u l-Mulej kien mieghu.

21 U Żakkarija, bin Meselemja, kien bewwieb f'dahlet it-tinda tal-laqgha.

22 Dawn kollha, li kienu magħżulin biex ikunu bewwieba fil-ghatiebi, kienu mitejn u tnax. Dawn kienu miktubin skond twelidhom fir-rhula tagħhom, li David, u Samwel, ir-raj, kienu qeghdumhom fil-qadi ta' dmirhom.

23 U hekk huma u wliedhom kienu jiehdu hsieb bwieh dar il-Mulej, jiġifieri, f'dar it-tinda, bhala għassiesa.

24 Il-bewwieba kienu fl-erbat irjeh: fil-ivant, fil-punent, fit-tramuntana, u f'nofsinar.

25 U huthom, li kienu fir-rhula tagħhom, kellhom minn żmien għal żmien jiġu u joqogħdu sebat ijiem magħhom.

26 Għax dawn il-Leviti, l-erba' bewwieba ewlenin, kienu fi dmirhom dejjem, u kienu jiehdu hsieb ukoll il-kmamar u t-teżori ta' dar Alla.

27 U huma kienu jgħaddu l-lejl madwar dar Alla, għax il-ghassa kienet f'idejhom, u huma kellhom jifthu kull filghodu.

28 U x'uhud minnhom kellhom jiehdu hsieb il-hwejjeġ tas-servizz, li huma kienu jgħoddu xhin kienu jdahhluhom fit-tempju, u xhin kienu johorguhom.

29 Ohrajn kienu magħżulin biex jiehdu hsieb il-għodod, u l-hwejjeġ kollha tas-santwarju, u s-smid, u l-inbid, u ż-żejt, u l-inċens, u l-hwawar.

30 U x'uhud minn ulied il-qassisin kienu jhejju l-hwawar għall-wieha.

31 U Mattitja, wiehed mil-Leviti, it-tifel il-kbir ta' Sallum il-Korahi, kellu d-dmir jiehdu hsieb il-hwejjeġ li kienu mohmijin fit-twaġen.

32 U x'uhud minnhom huthom, fost ulied il-Kehatin, kellhom jiehdu hsieb il-hobż tal-Prezenza, biex ihejjuh kull nhar ta' Sibt.

33 U dawn huma l-għannejja, kapijiet ta' djar il-missirijiet tal-Leviti, li kienu joqogħdu fil-kmamar tat-tempju, u kienu meħlusin minn kull servizz ieħor; għax lejl u nhar kienu jkun fuq ix-xogħol tagħhom.

34 Dawn kienu l-kapijiet ta' djar il-missirijiet tal-Leviti, skond nisilhom, l-irġiel ewlenin, li kienu jgħammru f'Ġerusalem.

35 U f'Gibghon kien iġhammar Ġehijel, missier Gibghon, u isem martu kien Magħka,

36 U ibnu l-kbir kien Għabdon, imbaggħad Sur, u Kis, u Bagħal, u Ner, u Nadab,

37 U Gedor, u Ahjo, u Żakkarija, u Miklot.

38 U Miklot wiled lil Simam. U huma

wkoll kienu jgħammru f'Ġerusalem ma' huthom, biswithom.

39 U Ner wiled lil Kis; u Kis wiled lil Sawl; u Sawl wiled lil Gonatan, u Malkisugħa, u Abinadab, u Esbagħal.

40 U bin Gonatan kien Merib-Bagħal: u Merib-Bagħal wiled lil Mika.

41 U wlied Mika kienu: Piton, u Melek, u Tahregha, u Aħaž.

42 U Aħaž wiled lil Ġagħra; u Ġagħra wiled lil Għalemet, u lil Għazmewt, u lil Żimri; u Żimri wiled lil Mosa;

43 U Mosa wiled lil Bingħa; u Refaja kien ibnu; Elghasa kien ibnu; Asel kien ibnu.

44 U Asel kellu sitt itfal, li ismijiethom huma dawn: Għazriqam, Bokru, u Ismagħel, u Segħarja, u Għabdija, u Hanan: dawn kienu wlied Asel.

10 Issa l-Filistin tqabdu ma' Izrael; u l-irġiel ta' Izrael harbu minn quddiem il-Filistin, u waqghu maqtulin fuq il-muntanja ta' Gilbugħa.

2 U l-Filistin rassu wara Sawl, u wara wliedu; u l-Filistin qatlu lil Gonatan, u lil Abinadab, u lil Malkisugħa, ulied Sawl.

3 U t-taqbida hraxet kontra Sawl, u l-arċieri laħqu, u kien miġruħ mill-arċieri.

4 Imbagħad Sawl qal lir-reffiegħ ta' l-armi tiegħu: Islet sejfek u nfidni bih, li ma jiġux dawn in-nies li mħumiex ċirkonċizi, u jzebilhuni. Izda r-reffiegħ ta' l-armi ma riedx; għax baża' hafna. Għalhekk Sawl qabad is-sejf u nxeħet fuqu.

5 U xhin ir-reffiegħ ta' l-armi tiegħu ra li Sawl miet, inxeħet hu wkoll fuq sejfu, u miet.

6 U hekk miet Sawl, u t-tliet uliedu, u n-nies kollha ta' daru mietu flimkien.

7 U xhin l-irġiel kollha ta' Izrael, li kienu fil-wied, raw li harbu kollha, u li Sawl u uliedu mietu, telqu bliethom, u harbu: u l-Filistin ġew, u għammru fihom.

8 U l-ghada ġara, xhin il-Filistin ġew biex inezzghu l-maqtulin, illi sabu lil Sawl u lil uliedu mixħutin fuq il-muntanja ta' Gilbugħa.

9 U wara li nezzghuh, hađu rasu, u l-armi tiegħu, u bagħtu f'art il-Filistin dawramejt iħabbu l-bxara lill-idoli tagħhom, u lill-poplu.

10 U qiegħdu l-armi tiegħu f'dar allathom, u sammru rasu fit-tempju ta' Dagon.

11 U malli n-nies kollha ta' Ġabes-Gilghad semgħu kulma l-Filistin għamtu lil Sawl,

12 Qamu l-irġiel kollha ta' hila, u hađu l-ġisem ta' Sawl, u l-ġisma ta' wliedu, u gibuhom Gabes. Imbagħad difnu għadam-

hom taht il-balluta ta' Ġabes, u samu sebat ijiem.

13 Hekk miet Sawl minhabba n-nuqqas ta' fedelta tieghu lejn il-Mulej, billi ma harisx kelmet il-Mulej, u wkoll talli staqsa u ha parir minghand dawk li jehbru bil-mejtin;

14 U ma staqsix lill-Mulej: ghalhekk il-Mulej qatlu, u dawwar is-saltna ghal David, bin Ġessi.

11 Imbaghad ingemghu l-Izraelin kollha ghand David f'Hebron, ighidu: Ara, ahna ghadmek u lahmek.

2 U fl-imghoddi, meta Sawl kien ghadu sultan, kont int li tohrog u ddahhal lil Izrael: u l-Mulej, Alla tieghek, qallek: Int tirgha l-poplu tieghi, Izrael, u int tkun il-prinċep tal-poplu tieghi, Izrael.

3 Ghalhekk ix-xjuh kollha ta' Izrael gew ghand is-sultan f'Hebron u David rabat maghhom ghaqda f'Hebron quddiem il-Mulej, u dilku lil David bhala sultan fuq Izrael, skond il-kelma tal-Mulej b'Samwel.

4 Imbaghad David u Izrael kollu mar Ġerusalem, li hi Ġebus; fejn kienu l-Ġebusin ighaminru fil-pajjiz.

5 U n-nies ta' Ġebus qalu 'l David: Int ma tidholx hawn. Izda David ha l-fortizza ta' Sijon, li hi l-belt ta' David.

6 U David qal: Min jidrob Ġebusi l-ewwel, jilhaq kap u kmandant. U hekk Ġowab, bin Sarwija, tala' l-ewwel, u sar kap.

7 U David ghammar fil-fortizza; ghalhekk semmewha belt David.

8 U bena l-belt dawramejt, minn Millo sad-dawra: u Ġowab sewwa l-bqija tal-belt.

9 U hekk David baqa' sejjer dejjem jikber, ghax il-Mulej ta' l-ezerċti kien mieghu.

10 Dawn ukoll huma l-kapijiet tal-gwerrieri qalbenin li kellu David, u li tawh ghajnuma kbira fis-saltna tieghu, flimkien ma' Izrael kollu, biex jaghmluh sultan, skond kelmet il-Mulej dwar Izrael.

11 U dan hu l-ghadd tal-qalbenin li kellu David: Ġasobgham, il-Hakmoni, il-kap ta' l-uffiċjali l-kbar: hu rafa' l-lanza tieghu kontra tliet mitt raġel li qatilhom f'darba waħda.

12 U warajh Elghazar, bin Dodo, l-Ahohi, li kien wiehed mit-tliet gwerrieri qalbenin.

13 Kien ma' David f'Pasdammim, u hemm il-Filistin kienu migmughin ghat-taqbida, fejn kien hemm qatgha mimlija bix-xghir; u l-poplu harab minn quddiem il-Filistin.

14 U huma waqfu f'nofs dik il-qatgha, u iddefendewha, u qatlu l-Filistin; u l-Mulej helishom b'helsien kbir.

15 Issa tlieta minn fost it-tletin kap

nizlu fuq il-blata, hdejn David, f'ghar Ghadullam; u l-ezerċtu tal-Filistin waqqaf il-kamp f'wied Refajim.

16 U David kien dik il-habta fil-fortizza, fil-waqt li l-ghassa tal-Filistin kienet dik il-habta f'Betlehem.

17 U David ġietu xewqa, u qal: O li kien wiehed jaghtini nixrob mill-ilma tal-bir ta' Bethlehem, li hemm hdejn il-bieb!

18 U t-tlieta ghadew mill-kamp tal-Filistin, u mlew l-ilma mill-bir ta' Bethlehem, li kien hdejn il-bieb, refghuh, u gibuh lil David: izda David ma riedx jixorbu, izda sawbu lill-Mulej.

19 U qal: Iharisni Alla tieghi li ma naghmlix dan: nixrob jien id-demm ta' dawn ir-ġiel li ssugaw hajjithom? ghax bis-sogru ta' hajjithom gibuh. Ghalhekk ma riedx jixorbu. Dan ghamlu dawk it-tliet qalbenin.

20 U Abisaj, hu Ġowab, kien il-kap fost it-tlieta. Hu xejjer il-lanza tieghu fuq tliet mitt raġel, u qatilhom, u kien imsemmi fost it-tlieta.

21 Mit-tlieta, hu kien l-aktar imwegġah mit-tnejn l-oħra, u sar il-kap taghhom: madankollu ma lahaqx wiehed mill-ewwel tlieta.

22 Benajja, bin Ġehojada, bin raġel ta' hila minn Kabsël, kien ghamel hafna eghmejjel kbar; hu qatel iż-żewġ ulied ta' Arjel minn Mowab; nizel ukoll u qatel ljun f'bir f'jum tas-silġ.

23 U qatel Egizzjan, raġel gholi hamest idriegh; u f'id l-Egizzjan kien hemm lanza bhal mutwa tan-nissieġa, izda hu nizel ghalih bil-hatar, u hataf il-lanza minn id l-Egizzjan, u qatlu bil-lanza tieghu stess.

24 Dawn il-hwejjeġ ghamel Benajja, bin Ġehojada, u kellu isem fost it-tliet qalbenin.

25 Ara, hu kien imwegġah fost it-tletin, izda ma lahaqx daqs l-ewwel tlieta: u David qieghdu fuq il-ghassiesa tieghu.

26 U r-ġiel ta' hila ta' l-ezerċti kienu: Ghaxajel, hu Ġowab; Elhanan, bin Dodo, minn Bethlehem;

27 Sammot minn Haror; Heles, il-Peloni;

28 Ghira, bin Ghikkes, it-Tekuwi; Abighezer, il-Ghanatoti;

29 Sibbekaj, il-Husaj; Ghilaj, l-Ahohi;

30 Maheraj, in-Netufi; Heled, bin Baghna, in-Netufi;

31 Itaj, bin Ribaj minn Gibegha ta' wlied Benjamin; Benajja, il-Piratuni.

32 Huraj, mill-widien ta' Gaghas; Abijel, il-Gharbati;

33 Għazmewt, il-Bahurimi; Eljahba, is-Saghalboni;

34 Uljed Hasem, il-Gizoni; Ġonatan, bin Sagi, il-Harari;

35 Ahijam, bin Sakar, il-Harari; Elifal, bin Ur;

36 Hefer, il-Mekerati; Ahija, il-Peloni,

37 Hesro, il-Karmeli; Naghraj, bin Ezabaj;

38 Goël, hu Natan; Mibhar, bin Hagri; 39 Selek, il-Ghammoni; Naharaj, il-Beroti, ir-reffigh ta' l-armi ta' Gowab, bin Sarwija,

40 Ghira, il-Ghittri; Gareb, il-Ghittri; 41 Urija, il-Hitti; Zabad, bin Ahlaj;

42 Ghadina, bin Siža, ir-Rubeni, kap tar-Rubenin, u tletin mieghu;

43 Hanan, bin Maghka; u Gosefat, il-Mitni,

44 Ghuzzija, il-Ghastarati; Sama' u Gehijel, ulied Hotan, il-Gharghori,

45 Gedighajel, bin Simri; u Goha, huh, it-Tisi;

46 Eljel, il-Mahwi; u Geribaj, u Gosawija, ulied Elnagham; u Itma, il-Mowabi;

47 Eljel, u Ghobed, u Ġaghzijel, minn Mesobja.

12 Issa dawn huma dawk li ġew lejn David f'Siklag, meta kien marsus minhabba Sawl, bin Kis: u kienu mill-qalbenin li ghenuh fil-gwerra.

2 Kienu armati bil-qaws, u jużaw sew idhom il-lemenija, u sew ix-xellugija biex iwaddbu l-ġebel bl-isbandola, u jisparaw il-vleġġ bil-qaws: kienu mit-tribù ta' Benjamin, minn hut Sawl.

3 Il-kap kien Ahighezer, imbaghad Ġowas, ulied Semagha, il-Gibghi; u Gezi-ju, u Pelet, ulied Ghazmewt; u Beraka, u Ġehu, l-Ghanatoti;

4 U Ismaja, il-Gibghoni, raġel qalbieni fost it-tletin, u kap tat-tletin; u Geremija, u Ġahzijel, u Gohanana, u Gożabad, il-Gediri;

5 Elghużaj, u Ġerimot, u Beghalja, u Semarja, u Sefatja, il-Harufi;

6 Elkana, u Issija, u Ghazarel, u Ġoghezer, u Ġasobgham, il-Korahin;

7 U Ġoghela, u Żebadja, ulied Geroham, minn Gedor.

8 Mill-Gadin marru ghal ma' David fil-fortizza fid-deżert, nies ta' qawwa u hila kbira, irġiel imharrġin ghall-gwerra, li kienu jafu jużaw it-tarka u l-lanza, u li wiċċhom kien wiċċ l-iljuni, u kienu hfiyf daqs l-ghaziezel fuq il-muntanji;

9 Gheser, l-ewwel; Ghabdija, it-tieni; Eljab, it-tielet;

10 Mismanna, ir-raba'; Ġeremija, il-hames,

11 Ghattaj, is-sitt; Eljel, is-seba';

12 Ġohanana, it-tminn; Elżabad, id-disa';

13 Ġeremija, il-ghaxar; Makbannaj, il-hdax.

14 Dawn kienu wlied Gad, kapijiet ta' l-eżerċtu; wiehed mill-iżghar jiswa daqs mija, u l-ikbar jiswa daqs elf.

15 Dawn huma li qasmu l-Ġurda fil-ewwel xahar, meta jkun mimli sa xtutu kollha, u harrbu lil dawk li kienu joqogħdu fil-widien, sew lejn il-lvant, u sew lejn il-punent.

16 Imbaghad ġew xi wlied minn Benjamin u minn Guda ghand David fil-fortizza.

17 U David hareġ jilqagħhom, u wieġeb, u qalilhom: Jekk ġejtu bis-sliem ghandi biex tghinuni, ikolli qalb wahda magħkom: iżda jekk ġejtu biex tittraduni u terhuni f'idejn l-eghdewwa tieghi, bla ma jkun hemm l-ebda dnewwa f'idejja, ha jara Alla ta' missirijietna, u jagħmel haqq hu!

18 Imbaghad l-Ispirtu ġie fuq Ghama-saj, li kien il-kap tat-tletin, u qal: Tieghek ahna, David, u mieghek ahna, o bin Ġessi: sliem, sliem għalik, u sliem lil min ighinek, għax għanek Alla tieghek! Imbaghad laqagħhom David, u għamilhom kapijiet tal-qtajja.

19 Minn Manasse għaddeu ukoll xi rġiel għal ma' David, meta dan mar għat-taqbida mal-Filistin kontra Sawl. Iżda David u n-nies tieghu ma ghenuhomx, għax il-kbarat tal-Filistin, bi ftehim, bagħtu lura lil David, għax qalu: Bi hsara ta' rjusna jdur għal ma' sidu Sawl.

20 Meta raġa' mar Siklag, għaddeu għal mieghu minn Manasse: Ghadnah, u Gożabad, u Ġedighajel, u Mikaël, u Gożabad, u Elihu, u Silletaj, kapijiet ta' l-eluf li kienu ta' Manasse.

21 U huma gheni lil David kontra l-qtajja tal-hallelin: għax kienu kollhom irġiel ta' hila kbira, u kienu kmandanti fl-eżerċtu.

22 Għax minn jum għal jum kienu jiġu rġiel għand David biex ighinuh, sakemm l-eżerċtu tieghu kiber, bħall-eżerċtu ta' Alla.

23 U dan hu għadd il-qtajja armati għall-gwerra, li ġew Hebron ghand David, biex idawru s-saltna ta' Sawl fuqu, skond l-ordni tal-Mulej.

24 Uljed Guda, li kienu jerfghu t-tarka u l-lanza, kienu sitt elf u tminn mija, armati għall-gwerra.

25 Minn ulied Simghon, irġiel ta' hila kbira għall-gwerra, sebat elf u mija.

26 Minn ulied Levi, erbat elf u sitt mija.

27 U Ġehojada kien il-mexxej ta' dar Arun, u mieghu kienu tlitt elf u seba' mija;

28 U Sadoq, żaġħuġh ta' hila kbira, u ta' dar missieru, tnejn u għoxrin kap.

29 U minn ulied Benjamin, hut Sawl, tlitt elf: għax sa dak iż-żmien il-kotra tagħhom kienu jharsu r-rabta ma' dar Sawl.

30 U minn ulied Efrajm għoxrin elf u

tminn mija, irġiel ta' hila kbira, imsemmin jin fi djar missirijiethom.

31 U minn nofs tribù Manasse tmintax-il elf, li kienu magħżulin b'isimhom, biex jiġu u jagħmlu lil David sultan.

32 U minn ulied Issakar, nies li jifhmu fiz-zminijiet, biex jagħrfu x'kellu jagħmel Iżrael, mtejn kap, u huthom kollha kienu taht l-ordni tagħhom.

33 Minn Zebulun, hamsin elf, li jistgħu jmorru għat-taqbida, imhejjijin għall-gwerra bl-armi kollha tal-gwerra, lesti biex ighinu lil David b'qalb shiha.

34 U minn Naftali, kien hemm elf kap, u magħhom sebgha u tletin elf bitarka u l-lanza.

35 U mid-Danin, armati għall-gwerra, tmienja u ghoxrin elf u sitt mija.

36 U minn Aser, kien hemm erbghin elf li jistgħu jmorru għat-taqbida, u mhejjijin għall-gwerra.

37 U min-naha l-oħra tal-Ġurdan, mir-Rubenin, u l-Gadin, u minn nofs tribù Manasse, kien hemm mija u ghoxrin elf, armati b'kull xorta ta' armi tal-gwerra għat-taqbida.

38 Dawn kollha, irġiel tal-gwerra, imhejjijin għat-taqbid, waslu Hebron, b'qalb shiha, biex jagħmlu lil David sultan fuq Iżrael kollu: u l-bqija kollha ta' Iżrael ukoll kienu fehma wahda biex jagħmlu lil David sultan.

39 U qagħdu hemm ma' David tlitt ijiem, jieklu u jixorbu: ghax huthom kienu hejjewlhom.

40 Barra minn dan, dawk ukoll li kienu joqogħdu qrib tagħhom, sa Issakar u Zebulun u Naftali, ġiebu l-ikel fuq il-hmir, u fuq l-iġmala, u fuq il-bghula, u fuq il-gniedes: u dqiġ, u tin tač-čappa, u ghenieqed żbib, u nbid, u żejt, u gniedes, u nġaġ bil-kotra: ghax kien hemm il-ferh f'Iżrael.

13 U David ftiehem mal-kapijiet ta' l-elf u l-mijiet, u ma' kull mexxej.

2 U David qal lill-miġemgħa kollha ta' Iżrael: Jekk jidhrilkom li hu tajjeb, u jekk inhu ġej mill-Mulej, Alla tagħna, ha nibagħtu għal hutna, li baqa' fl-artijiet kollha ta' Iżrael, u magħhom ukoll għall-qassisin u l-Leviti li huma fil-bliet u l-mergħat tagħhom, biex jingemgħu għandna:

3 U ha nerġgħu nġibu l-arka t'Alla għandna: ghax ma fitixnihiex fi żmien Sawl.

4 U l-miġemgħa kollha qalet biex jagħmlu hekk: ghax il-ħaġa dehret sewwa f'għajnejn il-poplu kollu.

5 U hekk David ġama' lil Iżrael kollu, minn Sihor ta' l-Eġittu sad-dahla ta' Hamat, biex iġib l-arka t'Alla minn Kirjat-Gaghrim.

6 U David u Iżrael kollu tala' Bagħla, jiġifieri lejn Kirjat-Gaghrim, li hi ta' Ġuda, biex itellgħu minn hemm l-arka t'Alla, li quddiemha jissejjaħ l-isem tal-Mulej, li qiegħed fuqha bejn il-kerubin.

7 U għabbew l-arka t'Alla fuq karru ġdid minn dar Abinadab: u Ghuzza u Ahjo kienu jsuqu l-mirkeb.

8 U David u Iżrael kollu kienu jiżfnu b'kemm kellhom sahħa quddiem Alla, bil-ghana, u bid-daqq tač-četri, ta' l-arpi, u tat-tnabar, u tac-čimbli, u tat-trombi.

9 U xhin waslu hdejn il-qiegħa ta' Kidon, Ghuzza medd idu biex iżomm l-arka, ghax kienu sa jwaqgħuha l-gniedes.

10 U għadab il-Mulej xeghel għal Ghuzza, u laqtu, talli medd idu għall-arka; u miet hemm quddiem Alla.

11 U David għela li l-Mulej laqat lil Ghuzza: għalhekk dak il-post issemma Perez-Ghuzza sa dal-jum.

12 U David baża' minn Alla dak in-nhar, u qal: Kif sa ndaħhal għandi l-arka t'Alla?

13 U hekk David ma hax l-arka miegħu fil-belt ta' David, iżda dawwarha għal għand Ghobed-Edom il-Gitti.

14 U l-arka t'Alla baqgħet tlit xhur għand il-familja ta' Ghobed-Edom f'daru. U l-Mulej bierek dar Ghobed-Edom, u kulma kellu.

14 Issa Hiram, sultan ta' Tir, baġħat messaġġiera lil David, u njam tač-čedru, u bennejja, u mastrudaxxi, biex jibnulu dar.

2 U David għaraf li l-Mulej wettqu sultan fuq Iżrael, ghax saltnatu kienet intrefgħet fil-gholi, minhabba l-poplu tiegħu Iżrael.

3 U David ha iżjed nisa f'Ġerusalem, u lil David twildulu iżjed sbjien u bniet.

4 Issa dawn huma l-ismijiet tat-tfal li twildulu f'Ġerusalem: Sammugħa, u Sobab, Natan u Salamun,

5 U Ibhar, u Elisugħa, u Elpalet,

6 U Nogah, u Nefeg, u Ġafigħa,

7 U Elisama', u Begheljada, u Elifelet.

8 U meta l-Filistin semgħu li David kien midluk sultan fuq Iżrael kollu, il-Filistin kollha telgħu jfittxu lil David. U David sar jaf b'dan, u hareġ kontra tagħhom.

9 U l-Filistin ġew u xterdu f'wied Refajim.

10 U David staqsa lil Alla, billi qal: Nitla' jien għall-Filistin u terhihomli int f'idejja? U l-Mulej wiegħbu: Itla'; ghax nerhihom f'idejk.

11 U hekk telgħu lejn Bagħal-Perasim; u David harbathom hemm. Imbagħad David qal: Kisser Alla l-egħdewwa tiegħi b'idejja, bħal meta l-ilmijiet ikissru d-digi:

ghalhekk semmew isem dak il-post Baghal-Perasim.

12 U meta hallew hemm l-allat taghom, David ordna biex jaharquhom fin-nar.

13 U l-Filistin reġghu ġew, u xterdu fil-wied.

14 Ghalhekk David raġa' staqsa lil Alla: u Alla qallu: La titlax ghal warajhom; dur, u eja fuqhom quddiem is-siġar tal-balsmu.

15 U jiġri, xhin tisma' hoss ta' mixi fil-quċcata tas-siġar tal-balsmu, illi dak il-hin tohrog ghat-taqbida; ghax il-Mulej johrog quddiemek biex ikisser il-qtajja tal-Filistin.

16 David ghalhekk ghamel sew bhal ma ordnaluh Alla; u huma kissru l-eżerċtu tal-Filistin minn Gibghon sa Gezer.

17 U isem David xtered fil-pajjiżi kollha; u l-Mulej tafa' l-biza' tieghu fuq il-ġnus kollha.

15 Issa David bena djar ghalih f'belt David, u hejja post ghall-arka t'Alla, u waqqfilha tinda.

2 Imbagħad David qal: Hadd ma għandu jarfa' l-arka t'Alla hliel il-Leviti: ghax lilhom hatar il-Mulej biex jerrfghu l-arka t'Alla, u jaqduh għal dejjem.

3 U David gama' lil Iżrael kollu f'Ġerusalem, biex itellghu l-arka tal-Mulej f'potha, li kien hejjielha.

4 U David laqqa' lil ulied Arun, u l-Leviti:

5 Minn ulied Kehat: Urijel, il-kap, u hutu, mija u ghoxrin:

6 Minn ulied Merari: Ghasaja, il-kap, u hutu, mitejn u ghoxrin:

7 Minn ulied Gersom: Ġoël, il-kap, u hutu, mija u tletin:

8 Minn ulied Elisafan: Semajja, il-kap, u hutu, mitejn:

9 Minn ulied Hebron: Elijel, il-kap, u hutu, tmenin:

10 Minn ulied Għużżijel: Għammindab, il-kap, u hutu, mija u tnax.

11 U David sejjah lill-qassisin Sadoq u Abjar, u l-Leviti Urijel, u Ghasaja, u Ġoël, u Semajja, u Elijel, u Għammindab.

12 U qalilhom: Intom il-kapijiet ta' djar il-missirijiet tal-Leviti: qaddsu lilkom infuskom, sew intom u sew hutkom, biex itellghu l-arka tal-Mulej, Alla ta' Iżrael, fil-post li hejjielha.

13 Talli intom ma ġarrejtuhix l-ewwel darba, il-Mulej, Alla tagħna, infexx fuqna, ghax ma fitixniehx skond ir-reguli stabbiliti.

14 U hekk il-qassisin u l-Leviti ikkonsa-graw lilhom infusom biex itellghu l-arka tal-Mulej, Alla ta' Iżrael.

15 U wlied il-Leviti refghu l-arka

t'Alla bl-istaneg fuq spallejhom, bhal ma ordna Mosè skond kelmet il-Mulej.

16 U David ordna lill-kapijiet tal-Leviti biex iqieghdu lil huthom il-ghannejja, bl-istrumenti tad-daqq, arpi, u ċetri, u ċimbli, biex isemmghu lehen gholti ta' ferh.

17 U hekk il-Leviti qieghdu lil Heman, bin Ġoël; u minn hutu, lil Asaf, bin Berekija; u minn ulied Merari, huthom, lil Etan, bin Qusaja.

18 U magħhom huthom tat-tieni grad, Żakkarija, u Ben, u Ġaghżijel, u Semiramot, u Gehijel, u Ghunni, u Elijab, u Benajja, u Magħseja, u Mattitja, u Elifelehu, u Miqneja, u Ghobed-Edom, u Gehijel, il-bewwieba.

19 U hekk il-ghannejja, Heman, Asaf, u Etan, kienu mqabbdin idoqqu qawwi ċ-ċimbli tal-bronż:

20 U Żakkarija, u Ghazijel, u Semiramot, u Gehijel, u Ghunni, u Elijab, u Magħseja, u Benajja kellhom idoqqu arpi skond Alamothe;

21 U Mattitja, u Elifelehu, u Miqneja, u Ghobed-Edom, u Gehijel, u Ghazazja, kellhom imexxu l-ghana biċ-ċetri skond Xeminith.

22 U Kenanja, kap tal-Leviti, kien jjehu hsieb il-ghana: kien ighallem il-ghana ghax kien jinqala'.

23 U Berekija, u Elkana kienu bewwieba lill-arka.

24 U Sebanja, u Ġosafat, u Netanjel, u Ghamasaj, u Żakkarija, u Benajja, u Elighezer, il-qassisin, kienu jdoqqu t-trombi quddiem l-arka t'Alla. Ghobed-Edom u Gehija kienu bewwieba lill-arka.

25 U hekk David, max-xjuh ta' Iżrael, u l-kapijiet ta' l-eluf, marru jtellghu l-arka tar-rabta tal-Mulej minn dar Ghobed-Edom bil-ferh.

26 U ġara. billi Alla ta l-ghajnuna lil-Leviti li kienu jerrfghu l-arka tar-rabta tal-Mulej, illi huma offrew sebat ghogiela u seba' kbex.

27 U David kien liebes mantar ta' għazel fin mal-Leviti kollha li kienu jerrfghu l-arka, u l-ghannejja, u Kenanja, il-mexxej tal-ghana mal-ghannejja: David ukoll kellu fuqu efod tal-għazel.

28 U hekk Iżrael kollu talla' l-arka tar-rabta tal-Mulej b'aghjat ta' ferh, u bid-daqq ta' korni, u tat-trombi, u taċ-ċimbli, u taċ-ċetri, u ta' l-arpi.

29 U ġara, xhin l-arka tar-rabta tal-Mulej dahlet f'belt David, illi Mikal, bint Sawl, xirfet mit-tieqa u rat is-sultan David jaqbeż u jifrah; u maqdritu f'qalbha.

16 U hekk giebu l-arka t'Alla, u qieghduha f'nofs it-tinda li waqqfilha David, u offrew offerti tal-hruq u offerti tas-sliem quddiem Alla.

2 U xhin David temm joffri offeriti tal-hruq u offeriti tas-sliem, bierek il-poplu f'isem il-Mulej.

3 Imbaghad qassam lin-nies kollha ta' Izrael, irġiel u nisa, hobża, biċċa laham, u ċappa żbib.

4 U qieghed quddiem l-arka tal-Mulej x'uhud mil-Leviti bhala qaddejja biex ifakkru, jizzuhajr u jfahhru l-Mulej, Alla ta' Izrael:

5 Asaf, il-kap; u Żakkarija, it-tieni warajh; Geghijel, u Semiramot, u Gehijel, u Mattitja, u Elijab, u Benajja, u Ghobed-Edom, u Geghijel bl-arpi u ċ-ċetri; iżda Asaf kien idoqq iċ-ċimbli.

6 Benajja wkoll u Ġahzijel, il-qassisin, kienu jdoqqu t-trombi dejjem quddiem l-arka tar-rabta t'Alla.

7 Imbaghad, dak in-nhar, David ta għall-ewwel darba dan is-salm lil Asaf u lil hutu biex jizzuhajr lill-Mulej.

8 Roddu hajr lill-Mulej, sejhu l-isem tieghu, gharrfu l-eghmejjel tieghu fost il-popli.

9 Ghannulu, ghannulu salmi, ahsbu fuq l-eghmejjel tal-ghageb tieghu.

10 Ftakru bl-isem qaddis tieghu: ha tiffrah il-qalb ta' dawkl li jfittxu l-Mulej!

11 Fittxu l-Mulej, u l-qawwa tieghu: fittxu wiċċu għal dejjem.

12 Ftakru fl-eghmejjel tal-ghageb li għamel; l-egħubijiet tieghu, u l-ġudizzji ta' fomm.

13 O nisel Izrael, il-qaddej tieghu, o wlied Ġakobb il-mahturin tieghu!

14 Hu, il-Mulej, Alla tagħna: il-ġudizzji tieghu huma fl-art kollha.

15 Ftakru fir-rabta tieghu għal dejjem, il-kelma li ta għal elf nisel,

16 Ir-rabta li għamel ma' Abraham, u l-halfa tieghu lil Izakk;

17 U wettaqha lil Ġakobb b'ligi, u lil Izrael b'rabta għal dejjem,

18 Billi qal: Lilek nagħti l-art ta' Kangan, bhala sehem tal-wirt tiegħek:

19 Meta kontu f'it fil-ghadd: iva, f'it wisq, u barranin fiha.

20 U kienu jiġġerfer minn ġens għal ġens, minn saltna għal poplu iehor;

21 Hu ma halla lil hadd jahqarhom: iva, hu ċanfar slaten minhabba fihom;

22 Qalilhom: La tmisx l-idmidlukin tiegħi, u la tagħmlux hsara lill-profeti tiegħi.

23 Ghannu lill-Mulej, l-art kollha; habbru s-salvazzjoni tieghu minn jum għal jum.

24 Xandru l-glorja tieghu fost il-ġnus, l-egħubijiet tieghu fost il-popli kollha.

25 Ghax kbir il-Mulej, u ta' min ifahhru hafna: hu tal-biża' fuq l-allat kollha.

26 Ghax l-allat kollha tal-popli huma idoli: iżda l-Mulej għamel is-smewwiet.

27 Ġmiel u maestà huma quddiemu: qawwa u ferh f'agħmartu.

28 Agħtu lill-Mulej, o familji tal-popli, agħtu lill-Mulej ġieħ u qawwa.

29 Agħtu lill-Mulej il-ġieħ li jixraq lil ismu: ġibu offerita, u ejjew quddiemu; agħtu qima lill-Mulej b'tiżjin qaddis.

30 Triegħed quddiemu, o art kollha: l-art ukoll miżmuma 'shitha, li ma titharrikk.

31 Ha jifirhu s-smewwiet, u ha tithenna l-art: u ha jghidu fost il-ġnus: Il-Mulej isaltan.

32 Ha jghajjat il-bahar, u kulma fiha: ha jfrah ir-raba', u kulma fiha.

33 Imbaghad is-siġar tal-masġar ighannu bil-ferh quddiem il-Mulej, għax ġej biex jagħmel haqq mill-art.

34 Roddu hajr lill-Mulej; għax hu tajjeb; għax għal dejjem il-hniena tieghu.

35 Imbaghad għidu: Salvana, o Alla tas-salvazzjoni tagħna, igmagħna u ohroġna minn fost il-ġnus, biex infahhru l-isem imqaddes tiegħek, u niftahru bit-tifhir tiegħek.

36 Imbierek ikun il-Mulej, Alla ta' Izrael, għal dejjem ta' dejjem. Imbaghad il-poplu kollu qal: Amen. U fahhru l-Mulej.

37 U David halla hemm, quddiem l-arka tar-rabta tal-Mulej, lil Asaf u lil hutu, biex jaqdu quddiem l-arka dejjem, skond il-bżonn ta' kuljum.

38 Halla lil Ghobed-Edom u lil Hosa ma' huthom, tmienja u sittin: Ghobed-Edom, bin Gedutun, u Hosa, kellhom ikunu bewwieba:

39 U halla lil Sadoq il-qassis, u lil hutu l-qassisin quddiem it-tabernaklu tal-Mulej, fuq il-gholja li hemm Gibghon,

40 Biex joffri offeriti tal-hruq lill-Mulej fuq l-altar ta' l-offerti tal-hruq dejjem, filghodu u filghaxija, u jagħmlu kulma hu miktub fil-ligi tal-Mulej, li hu ta' lil Izrael;

41 U magħhom kien hemm Heman, u Gedutun, u l-bqija tal-mahturin, li kienu msemmijin b'isimhom, biex ifahhru lill-Mulej, għax il-hniena tieghu ddum għal dejjem.

42 U magħhom kien Heman u Gedutun bit-trombi u ċ-ċimbli għal dawkl li jdoqqu qawwi, u b'istrumenti għall-ghana t'Alla, u wlied Gedutun kienu għall-bieb.

43 U mar il-poplu kollu, kulhadd lejn daru; u David mar lura biex ibierek daru.

17 Issa ġara, meta David għammar f'daru, illi David qal lil Natan, il-profeta: Ara, jien qieghed nghammar f'dar taċ-ċedru, iżda l-arka tar-rabta qieghda taht tinda.

2 Imbaghad Natan qal lil David: Aghmel kulma għandek f'qalbek; għax Alla miegħek.

3 U gara f'dak l-istess lejl, illi kelmet Alla giet lil Natan, tghid:

4 Mur u ghid lil David, il-qaddej tieghi: Hekk ighid il-Mulej: Int ma tibnilix dar biex nghammar fiha:

5 Ghax jien ma ghammartx f'dar mindu tallajt lil Izrael sa dan il-jum; iżda jien mort minn tinda ghal tinda, u minn aghmara ghal aghmara.

6 Fil-postijiet kollha li mxejt ma' Izrael kollu, ghidt jien xi kelma lil xi wiehed mill-imhallfin ta' Izrael, li jien ikkmandajthom jirghaw il-poplu tieghi, billi ghidt: Ghax ma bnejtulix dar tač-čedru?

7 Ghalhekk, issa hekk tghid lill-qaddej tieghi David: Hekk ighid Alla ta' l-ezerčti: Jien hadtek mill-mergha, minn wara l-imriehele, biex tkun mexxej tal-poplu tieghi Izrael:

8 Kont mieghek kulfejn mort, u qridt l-eghdewwa tieghek minn quddiemek, u ghamiltlek isem bhal isem il-kbarat li hawn fl-art.

9 Naghti wkoll post lill-poplu tieghi Izrael, u nqieghdu fih, biex ighammar f'daru, u ma jkunx imhabbat iżjed; u ma jidux ulied il-hažen ikidduh bhal qabel,

10 Mindu jien waqqaft l-imhallfin fuq il-poplu tieghi Izrael. U jien nghakkes l-eghdewwa tieghek kollha. Barra minn dan, inhabbarlek li l-Mulej jibnilek dar.

11 U jğri, meta jintemmu jiemek biex tmur ma' missirijietek, illi nqajjem wiehed minn nislek warajk, li jkun minn uliedek, u nwettaq is-saltna tieghu.

12 Hu jibnili dar, u jien inwettaq it-tron tieghu ghal dejjem.

13 Jien inkun missieru, u hu jkun ibni: u ma nwarrafx hnient minn mieghu, bhal ma warrabtha minn ma' dak li kien qablek.

14 Inwetttqu f'dari, u f'saltnati ghal dejjem: u t-tron tieghu jżomm shih ghal dejjem.

15 Bhal dal-kliem kollu, u bhal din id-dehra kollha, hekk kellem Natan lil David.

16 Imbaghad is-sultan David dahal, u qaghad quddiem il-Mulej, u qal: Min jien, Mulej Alla, u x'inhni dari, biex inti wassaltni sa hawn?

17 Imma dan kien ghadu ftit f'ghajnejk, o Alla; ghax int ukoll tkellimt ghal dar il-qaddej tieghek ghal żmien bghid, u qistni bhalkieku jien kont wiehed ta' grad gholi, o Mulej Alla.

18 U x'jista' jghidlek iżjed David ghal għieh li int tajt lill-qaddej tieghek? Ghax int tafu l-qaddej tieghek.

19 O Mulej, minhabba l-qaddej tieghek, u skond qalbek, int ghamilt dawn il-hwejjeg kbar kollha, biex tgharraf-homlu.

20 O Mulej, ma hawn hadd bhalek, u

ma hawnx Alla ghajrek, bhal kulma smajna b'widnejna.

21 U liema ġens iehor hawn fl-art bhall-poplu tieghek Izrael, li mar Alla jifdih biex ikun il-poplu tieghu, biex jaghtik isem bi hwejjeg kbar u tal-ghageb, billi tkečci ġnus minn quddiem il-poplu tieghek, li inti fdejt mill-Egittu?

22 U int ghamilt il-poplu tieghek Izrael bhala poplu ghal dejjem tieghek; u int, Mulej, sirt Alla taghhom.

23 Ghalhekk issa, Mulej, halli l-kelma li inti ghidt għall-qaddej tieghek, u għal daru ssehħ għal dejjem, u aghmel bhal ma ghidt.

24 U ha jibqa' u jitkabbar ismek għal dejjem, u jghidu: Il-Mulej ta' l-ezerčti, Alla ta' Izrael, hu tabilhaqq Alla għal Izrael: u halli dar David, il-qaddej tieghek, titwettaq quddiemek!

25 Ghax int, o Alla tieghi, għarraft lill-qaddej tieghek, li tibnilu dar: għalhekk il-qaddej tieghek kellu l-ardir jitlob quddiemek.

26 U issa, Mulej, int hu Alla, u weghidt dal-hajr lill-qaddej tieghek.

27 Għalhekk issa ha joġġbok tbierek dar il-qaddej tieghek, biex tkun dejjem quddiemek: għax dak li tbierku int, Mulej, ikun imbierek għal dejjem.

18 Issa wara dan gara, illi David kisser il-Filistin, u rażżanhom, u ha Gatt u l-bliet tagħha minn id il-Filistin.

2 U kisser lil Mowab; u l-Mowabin saru qaddejja ta' David, jehdulu l-haraġ.

3 U David kisser ukoll lil Hadadghezer, sultan ta' Soba, sa Hamat, huwa u sejjer biex iwaqqaf is-setgħa tieghu hdejn ix-xmara Ewfrat.

4 U David ha minn għandu elf mirkeb, u sebat elef fieres, u għoxrin elf raġel birriġel: u David qata' għerq il-għarqub taż-żwiemel kollha ta' l-imriekeb, iżda halla biżżejjed minnhom għal mitt mirkeb.

5 U xhin is-Sirjani ta' Damasku ġew ighinu lil Hadadghezer, sultan ta' Soba, David qatel mis-Sirjani tnejn u għoxrin elf.

6 U David imbagħad qiegħed għassa fis-Sirja ta' Damasku; u s-Sirjani saru l-qaddejja ta' David, jehdulu l-haraġ. U hekk il-Mulej kien ighin lil David kulfejn kien imur.

7 U David ha t-tarkiet tad-deheb, li kellhom il-qaddejja ta' Hadadghezer, u giebhom Gerusalem.

8 U minn Tibhat u minn Kun, bliet ta' Hadadghezer, David ha kotra kbira ta' bronż, li bih Salamun għamel il-bahar tal-bronż, u l-kolonni, u hwejjeg oħra tal-bronż.

9 Issa xhin Togħu, sultan ta' Hamat, sama' kif David kisser l-ezerčtu kollu ta' Hadadghezer, sultan ta' Soba;

10 Baghat lil Hadoram, ibnu, ghand is-sultan David biex iselli ghalih, u jifrahlu, talli kien habat ghal Hadadghezer u kissru; (ghax Hadadghezer kellu dejjem gwerra ma' Toghu); u Hadoram gieb mieghu hafna ghotjiet tad-deheb, u fidda, u tal-bronz.

11 Dawn ukoll qaddishom is-sultan David lill-Mulej, flimkien mal-fidda, u mad-deheb, li kien ha mill-gnus kollha, minn Edom, u minn Mowab, u minn ulied Ghammon, u mill-Filistin, u minn Ghamaleq.

12 Barra minn dan, Abisaj, bin Sarwija, qatel lil Idumin f'wied il-melh, tmintax-il elf raġel.

13 U qieghed ghassa f'Edom; u l-Idumin saru kollha qaddejja ta' David. Hekk il-Mulej ghen lil David kulfejn kien imur.

14 U hekk David saltan fuq Izrael kollu, u kien jaghmel il-haqq u s-sewwa mal-poplu tieghu kollu.

15 U Gowab, bin Sarwija, kien fuq l-ezerctu; u Gosafar, bin Ahilud, kien l-arkivista.

16 U Sadoq, bin Ahitub, u Abimelek, bin Abjatar, kienu qassisin; u Sawsa kien sekretarju;

17 U Benajja, bin Gejojada, kien fuq il-Keretin u l-Peletin; u wlied David kienu l-ewlenin madwar is-sultan.

19 Issa gara wara dan, illi Nahas, sultan ta' wlied Ghammon miet, u sar sultan ibnu floku.

2 U David qal: Irrid nuri tjeiba ma' Hanun, bin Nahas, ghax missieru wera tjeiba mieghi. U baghat David jaghtih il-ghomor ghal missieru mal-messaġġiera tieghu. U hekk il-qaddejja ta' David dahlu f'art ulied Ghammon ghand Hanun biex jaghtuh il-ghomor.

3 U l-prinċipijiet ta' wlied Ghammon qalu lil Hanun: Tahseb int li biex iwegġah lil missierek, illi David baghat lil min jaghtik il-ghomor? Jaqaw mhux biex jesploraw, u jgarrfu l-belt, u jisjunaw fuqha, illi ġew il-qaddejja tieghu ghandek?

4 Ghalhekk Hanun qabad il-qaddejja ta' David, u qaxxrilhom lehjithom, u ċarrtilhom hwejjighom min-nofs, sa maqgħadhom, u telaqhom.

5 Imbagħad kien hemm x'uhud, illi qalu lil David kif kienu ittrattati dawk l-irġiel. U baghat min jilqagħhom: ghax ir-rgiel kienu mreghxin hafna. U qal is-sultan: Oqogħdu Gerko sa kemm titla' lehjitkom, imbagħad ejew.

6 U meta wlied Ghammon raw li nbagħdu ma' David, Hanun u wlied Ghammon baghtu elf talent tal-fidda biex jikru mriekeb u jfirsu mill-Mesopotamja, u mis-Sirja-Maghka, u minn Soba.

7 U hekk krew tnejn u tletin elf mirkeb, u s-sultan ta' Maghka, u n-nies tieghu; li ġew u waqqfu l-kamp quddiem Medeba. U wlied Ghammon ingemghu minn bliethom, u ġew għat-taqbida.

8 U malli David sama' b'dan, baghat lil Gowab, u l-ezerctu kollu tan-nies qalbenin.

9 U wlied Ghammon harġu, u tqassmu għat-taqbida quddiem il-bieb tal-belt: u s-slaten li ġew qagħdu għalihom fir-raba'.

10 Issa xhin Gowab ra li dawn kienu lesti biex jahbtu għalih minn quddiem u minn wara, hatar minn fost l-ahjar irġiel kollha ta' Izrael, u qassamhom quddiem is-Sirjani.

11 U l-bqija tal-poplu rħieh f'idejn huh Abisaj, u tqassmu quddiem ulied Ghammon.

12 U qal: Jekk is-Sirjani huma qawwijin għalija, int taghtini ghajnuna: izda jekk ulied Ghammon huma qawwijin hafna għalik, jien niggi nġinek.

13 Aghmel il-hila, u nuru li ahna rġiel għall-poplu tagħna, u għall-bliet t'Alla tagħna: u ha jagħmel il-Mulej dak li jidhirlu tajjeb.

14 U hekk Gowab, mal-poplu li kien mieghu, resaq quddiem is-Sirjani għat-taqbida; u huma harbu minn quddiemu.

15 U malli wlied Ghammon raw li s-Sirjani harbu, harbu huma wkoll minn quddiem Abisaj, huh, u dahlu l-belt. Imbagħad Gowab ġie Gerusalem.

16 U xhin is-Sirjani raw li kienu meglubin minn Izrael, baghtu messaġġ-ġiera, u harġu lis-Sirjani li kienu n-naha l-oħra tax-xmara: u Sofak, il-kap ta' l-ezerctu ta' Hadadghezer, mexa quddiemhom.

17 U qalu lil David; u ġama lil Izrael kollu, u qasam il-Gurdan, u ġie lejhom, u David qassam l-ezerctu kontra tagħhom. U hekk, xhin David qassam l-ezerctu kontra s-Sirjani, huma tqabdu mieghu.

18 Izda s-Sirjani harbu minn quddiem Izrael; u David qatel mis-Sirjani sebat elf raġel ta' l-imriekeb, u erbgħin elf raġel bir-riġel, u qatel lil Sofak, il-kap ta' l-ezerctu.

19 U malli l-qaddejja ta' Hadadghezer raw li huma meglubin minn Izrael, għamlu paċi ma' David, u saru l-qaddejja tieghu: u lanqas ma riedu s-Sirjani jghinu iżjed lil ulied Ghammon.

20 U gara fir-rebbiegha, fiz-zmien li s-slaten johorġu għall-gwerra, illi Gowab mexxa l-qawwa ta' l-ezerctu, u harreb art ulied Ghammon, u ġie u assedja lil Rabba. Izda David baqa' Gerusalem. U Gowab darab lil Rabba, u garrafha.

2 U David ha l-kuruna tas-sultan taghghom minn rasu, u sab li kienet tizen talent deheb, u fiha kien hemm haġar prezzjuż, u tqieghdet fuq ras David: u hareġ ukoll mill-belt priża b'kotra kbira.

3 U hareġ in-nies li kienu fiha, u qattagghom bl-immnar, u bix-xtabi tal-hadid, u bl-immnar. Hekk ukoll kien jaghmel David lill-bliet kollha ta' wlied Ghammon. U David u l-poplu kollu regħhu lejn Ġerusalem.

4 U ġara wara dan, illi qamet gwerra f'Gezer mal-Filistin; imbagħad Sibbekaj il-Ħusaj qatel lil Sippaj, li kien minn ulied l-iġganti: u kienu mrażżnin.

5 U raġa' kien hemm gwerra mal-Filistin; u Elhanan, bin Ġajir, qatel lil Lahmi, hu Goljat il-Gitti, li kellu l-ghuda tal-lanza bħal mutwa tan-nissieġa.

6 U raġa' kien hemm gwerra f'Gatt, fejn kien hemm raġel ta' statura kbira, li kellu erbgħa u ghoxrin saba', sitta fuq kull id, u sitta fuq kull riġel: u hu wkoll kien bin l-iġganti.

7 Izda meta ghajjar lil Izrael, Ġonatan, bin Simha, hu David, qatlu.

8 Dawn twieldu lill-iġgant f'Gatt, u waqghu mejtin b'id David, u b'id il-qaddejja tieghu.

21 U Satana qam għal Izrael, u għewa lil David biex iġhodd lil Izrael.

2 U David qal lil Gowab u lill-kapijiet tal-poplu: Morru, għoddu lil Izrael, minn Bir-Saba' sa Dan; u ejjew għiduli biex inkun naf kemm huma.

3 U Gowab qal: Izid il-Mulej mal-poplu tieghu daqs li hu mitt darba: izda, o sultan, sidi, mhumix kollha l-qaddejja ta' sidi? Għaliex, mela, jixtieq dan sidi? Għaliex ikun hu ta' htija għal Izrael?

4 Izda kelmet is-sultan għelbet lil Gowab. Għalhekk Gowab hareġ, u dar f'Izrael kollu; u ġie Ġerusalem.

5 U Gowab ta lil David is-somma tal-ghadd tal-poplu. U Izrael kollu kien miljun, u mitt elf raġel li jislet is-sejff; u Ġuda erba' mija u sebghin elf raġel li jislet is-sejff.

6 Imma lil Levi u lil Benjamin ma għadhomx maghghom: għax kelmet is-sultan ma għogbotx lil Gowab.

7 U dil-ħaġa ma għogbitux lil Alla; għalhekk darab lil Izrael.

8 U David qal lil Alla: Dnibt hafna, għax għamilt dil-ħaġa: izda issa, nitlobok, nehhi l-htija tal-qaddej tiegħek; għax jien kont bla għaqal għall-aħħar.

9 U l-Mulej kellem lil Gad, ir-raj ta' David, billi qallu:

10 Mur u għid lil David: Hekk iġhid il-Mulej: Ttiet hwejjeġ inqegħhidek quddiemek: aghżel waħda minnhom, biex jien naghmilhielek.

11 U hekk Gad ġie għand David, u qallu: Hekk iġhid il-Mulej: Aghżel!

12 Jew tliet snin għaks, jew tliet xhur ta' qirda mill-egħdewwa tiegħek, fil-waqt li s-sejff ta' l-egħdewwa tiegħek jilhqek; jew tliet ijiem ta' sejf il-Mulej, pesta fil-pajjiż, u l-anġlu tal-Mulej iharbat il-medda kollha ta' Izrael. Issa ara x'inwieġeb lil min baghatni.

13 U David qal lil Gad: Għandi diqa kbira! Ha naqa' issa f'id il-Mulej; għax kbar hafna huma l-hniniet tieghu: izda ha ma naqax f'id il-bniedem!

14 U hekk il-Mulej baghat pesta fuq Izrael: u waqghu mejtin minn Izrael sebghin elf raġel.

15 U Alla baghat anġlu Ġerusalem biex jeqridha; u hu u jeqred, il-Mulej ra, u sogħobbih għall-hsara, u qal lill-anġlu li kien jeqred: Biżżejjed! zomm idek lura issa. U l-anġlu tal-Mulej kien wieqaf hdejn l-andar ta' Ornan il-Gebusi.

16 U David rafa' għajnejh, u ra l-anġlu tal-Mulej wieqaf bejn l-art u s-serma, u sejfu mislut f'idu, u mimdud fuq Ġerusalem. Imbagħad David u x-xjuh ta' Izrael, li kienu lebsin ix-xkejjer, waqghu għal wiċċhom.

17 U David qal lil Alla: Mhux jien li għidt biex jingħadd il-poplu? Hu jien li dnibt, u li tassew għamilt il-hażen; izda dawn in-nghaġ x'għamlu? O Mulej, Alla tiegħi, nitlobok, ha tkun idek fuqi, u fuq dar missieri; izda mhux fuq il-poplu tiegħek, biex tolqtu bil-flaġell.

18 Imbagħad l-anġlu tal-Mulej qal lil Gad biex iġhid lil David, illi David jitla' jwaqqaf altar lill-Mulej fl-andar ta' Ornan il-Gebusi.

19 U David tala' skond il-kelma ta' Gad, li kien qal f'isem il-Mulej.

20 U Ornan dar, u ra l-anġlu; u l-erbat itfal tieghu nħbew. Issa Ornan kien jidres il-qamh.

21 Xhin wasal David għand Ornan, Ornan hares u ra lil David, u hareġ mill-andar, u sellem lil David b'wiċċu ma' l-art.

22 Imbagħad David qal lil Ornan: Aghtini l-post ta' dan l-andar, biex jien nibni altar fih lill-Mulej: b'kemmm jiswa flus aġhtihuli: biex il-qirda teħda minn fuq il-poplu.

23 U Ornan qal lil David: Ħudu għalik, u ha jaghmel sidi s-sultan dak li jidhirlu tajjeb: ara, naghtik ukoll il-ġniedes għall-offerti tal-hruq, ix-xatba għall-hatab, u l-qamh għall-offerta tal-qamh: kollox naghtik.

24 U s-sultan David qal lil Ornan: Le; izda nixtri b'kemmm jiswa flus, għax ma rridx niehu dak li hu tiegħek għall-Mulej, u lanqas noffri offerti tal-hruq bla hlas.

25 U hekk David ta lil Ornan għall-post sitt mitt xekel tad-deheb bl-użin.

26 U David bena hemm altar lill-Mulej,

u offra offerti tal-hruq, u sacrificċji tas-sliem, u sejjah lill-Mulej; u wiegħbu bin-nar mis-sema fuq l-altar ta' l-offerti tal-hruq.

27 U l-Mulej ikkmanda lill-anglu, u dahhal sejfu f'ghamdu.

28 F'dak iż-żmien, meta David ra li semghu l-Mulej fl-andar ta' Ornan il-Ġebusi, offra hemm xi sacrificċji.

29 Ghax it-tabernaklu tal-Mulej, li Mosè għamel fid-deżert, u l-altar ta' l-offerta tal-hruq, kienu f'dak iż-żmien fil-post għoli ta' Gibghon.

30 Izda David ma kienu jista' jmur quddiem dak l-altar biex jistaqsi lil Alla; ghax kien imbażza' mis-sejf ta' l-anglu tal-Mulej.

22 Imbagħad David qal: Din hi dar il-Mulej Alla, u dan hu l-altar ta' l-offerta tal-hruq għal Izrael.

2 U David ordna li jingemghu l-barranin li kienu f'art Izrael; u qiegħed naġġara biex ihejju ġebel maħdum għall-bini ta' dar Alla.

3 U David hejja hadid bil-kotra għall-imsiemer, għall-bibien tal-bwieb, u għall-grampuni; u bronż bil-kotra bla użin.

4 U njam taċ-ċedru bla għadd: ghax is-Sidonin u t-Tirin ġiebu njam taċ-ċedru bil-kotra lil David.

5 U David qal: Salamun, ibni, għadu żgħir u bla esperjenza, u d-dar li sa tinbena lill-Mulej sa tkun kbira għall-ahħar biex tkun imsemmija u mfahħra mal-pajjiżi kollha: għalhekk inhejji issa għaliha. U hekk David hejja qatigh qabel mewtu.

6 Imbagħad sejjah lil Salamun, ibnu, u u ordna li biex jibni dar lill-Mulej, Alla ta' Izrael.

7 U David qal lil Salamun: Ibni, jien kien fi hsieb nibni dar lil isem il-Mulej, Alla tiegħi:

8 Izda kelmet il-Mulej ġiet għandi, tgħid: Int xerrid demm bil-kotra, u għamilt gwerer kbar: int ma tibnix dar lil ismi, għalix kotra ta' dmija xerrid fl-art quddiem.

9 Ara, iben jitwilidlek, li jkun bniedem ta' sliem; u nserrhu mill-egħdewwa tiegħu kollha dawramejt: ghax Salamun ikun ismu, u nagħti sliem u hedu lil Izrael fi žmienu.

10 Hu jibni dar lil ismi; u jkun ibni, u jien inkun missieru; u nwettaq it-tron ta' saltnatu fuq Izrael għal dejjem.

11 Issa, ibni, il-Mulej ikun miegħek; biex ikollok ir-riżq, u tibni dar il-Mulej, Alla tiegħek, bħal ma qal għalik.

12 Biss il-Mulej jagħtik għaqal u dehen, u jqiegħdek fuq Izrael, biex inti thares il-liġi tal-Mulej, Alla tiegħek.

13 Imbagħad ikollok ir-riżq, jekk inti tqis li tagħmel l-istatuti u l-ordinanzi li l-Mulej ordna lil Mosè għal Izrael: kun

qawwi, u aghmel il-hila; la tibżax, u la taqtax qalbek.

14 Issa, ara, fit-tahbit tiegħi hejjejt għal dar il-Mulej mitt elf talent deheb, u miljun talent fidda, u bronż, u hadid, bla wżin, tant hu bil-kotra: injam ukoll u ġebel jien hejjejt; u int tista' żżid magħhom.

15 Barra minn dan hemm kotra ta' haddiema miegħek, naġġara, u haddiema fil-ġebel u fl-injam u kull min jinjala' għal kull xorta ta' xogħol.

16 Dwar id-deheb, u l-fidda, u l-bronż, u l-hadid, mhemmx għadd. Għalhekk qum, u ibda, u l-Mulej ikun miegħek.

17 David ordna wkoll lill-mexxejja ta' Izrael biex iġinu lil ibnu Salamun, billi qalilhom:

18 Mhux il-Mulej, Alla tagħkom, magħkom? U ma serrahkomx minn kull naha? Ghax hu reħa f'idejja lil daw kollha li jghammru fil-pajjiż; u l-art trazznet quddiem il-Mulej, u quddiem il-poplu tiegħu.

19 Issa agħtu qalbkom u ruhkom biex tftixu l-Mulej, Alla tagħkom; qumu, meġa, u ibnu s-santwarju tal-Mulej Alla, biex iġġibu l-arka tar-rabta tal-Mulej, u l-hwejjeġ imqaddsa t'Alla, fid-dar li sa tinbena lil isem il-Mulej.

23 U hekk meta David kien xih u mimli bil-ghomor, għamel lil Salamun, ibnu, sultan fuq Izrael.

2 U ġama' l-mexxejja kollha ta' Izrael mal-qassisin u l-Leviti.

3 Issa l-Leviti kienu magħduġin minn tletin sena 'l fuq: u l-għadd tagħhom kien bir-ras, tmienja u tletin elf raġel.

4 Minn dawn, erbgha u għoxrin elf kellhom jiehdu hsieb ix-xogħol ta' dar il-Mulej; u sitt elf kienu uffiċjali u mħallfin:

5 Barra minn dan, erbat elf kienu bewwieba, u erbat elf kienu ifahħru l-Mulej bil-strumenti li jien għamilt, qal David, biex ifahħru bihom.

6 U David qassamhom f'taqsimiet skond ulied Levi; Gerson, Kehat u Merari.

7 Mill-Gersunnin kienu Laghdan, u Simghi.

8 Uljed Laghdan: Ġehijel, l-ewwel, u Żetam, u Goël, tieta.

9 Uljed Simghi: Selomit, Hażijel, u Haran tieta. Dawn kienu rjus djar il-missirijiet ta' Laghdan.

10 U wlied Simghi kienu: Ġahat, u Żina, u Ġegħus, u Berigha. Dawn l-erbgha kienu wlied Simghi.

11 U Ġahat kien l-ewwel; Żiza, it-tieni: izda Ġegħus u Berigha ma kellhomx wisq ulied, għalhekk kienu magħduġin flimkien bħal familja wahda patrijarkali.

12 Uljed Kehat: Għamram, Ishar, Hebron, u Għużżijel, erbgha.

13 Uljed Għamram: Arun u Mosè. U

Arun kien mifrud, biex jikkonsagra l-aktar hwejjeġ qaddisa, hu u wliedu għal dejjem, biex jahraq l-inċens quddiem il-Mulej, biex jaqdi, u jbierek f'ismu għal dejjem.

14 Izda Mosè, raġel t'Alla, uliedu kienu maghdudin ma' tribù Levi.

15 Ulied Mosè kienu, Gersom u Elighezer.

16 Minn ulied Gersom, Sebuwel kien il-kap.

17 U wlied Elighezer kienu, Rehabja, il-kap. U Elighezer ma kellux ulied oħra; izda wlied Rehabja kienu kotru qatigh.

18 Minn ulied Ishar: Selomit kien il-kap.

19 Minn ulied Hebron: Ġerija, l-ewwel; Amarja, it-tieni; Ġahzjel, it-tielet; u Ġeqamgham, ir-raba'.

20 Minn ulied Ghuzzjel: Mika, l-ewwel; u Issija, it-tieni.

21 Ulied Merari: Mahli, u Musi. Ulied Mahli: Elghazar u Kis.

22 U miet Elghazar, u ma kellux subjien, izda bniet biss: u haduhom ulied Kis, huthom.

23 Ulied Musi: Mahli, u Gheder, u Ġerimot, tieta.

24 Dawn kienu wlied Levi skond djar missirijiethom; irjus missirijiethom, skond ma kienu maghdudin b'ghadd isimhom, ras, ras, li kienu jaghmlu x-xoghol tal-qadi ta' dar il-Mulej, minn ghoxrin sena 'l fuq.

25 Ghax David qal: Il-Mulej, Alla ta' Izrael, serraħ il-poplu tieghu, biex huma jghammru f'Ġerusalem għal dejjem:

26 U lil-Leviti wkoll: huma ma jkollhomx jerfghu iżjed it-tabernaklu, u lanqas il-hwejjeġ għas-servizz tieghu.

27 Ghax skond l-aħhar kliem ta' David il-ghadd ta' wlied Levi kien minn ghoxrin sena 'l fuq:

28 Ghax ix-xoghol tagħhom kien li jghinu lil ulied Arun fis-servizz ta' dar il-Mulej, fil-btiehi, u fil-kmamar, u fit-tisfija tal-hwejjeġ imqadssa kollha, u x-xoghol tas-servizz ta' dar Alla;

29 Sew għall-hobż tal-Preżenza, u sew għas-smid ta' l-offerta tal-qamh, u għall-ftajjar bla hmira, u għal kulma jinhema fit-taġen, għal kulma jitraxxax, u għal kull kejl u qjies;

30 U biex imorru kull filghodu jizzuhajr u jfahru l-Mulej, u hekk ukoll filghaxija;

31 U biex joffru s-sagrifici kollha tal-hruq lill-Mulej, fis-sibtijiet, fil-qamar gdid, u fil-ghidien, bil-ghadd daqs kemm imisshom, dejjem quddiem il-Mulej.

32 U hekk jieħdu hsieb it-tinda tal-laqha, u hsieb is-santwarju, u hsieb ulied Arun, huthom, fis-servizz ta' dar il-Mulej.

24 Issa dawn huma taqsimiet ulied Arun. Ulied Arun: Nadab, Abihu, Elghazar, u Itamar.

2 Izda Nadab u Abihu mietu qabel missierhom, u ma kellhomx tfal: għalhekk Elghazar u Itamar laħqu qassisin.

3 Issa David, ma' Sadoq minn ulied Elghazar, u ma' Ahimelek minn ulied Itamar, qassam lil ulied Arun skond is-servizz li kellhom jaghmlu.

4 Billi nsab li fost ulied Elghazar kien hemm aktar kapijiet ta' familji milli kien hemm fost ulied Itamar, qassmuhom hekk: minn ulied Elghazar, sittax-il kap ta' djar il-missirijiet; u minn ulied Itamar, tmienja skond djar missirijiethom.

5 Qassmuhom bix-xorti, wiehed bħall-iehor, ghax kien hemm uffiċjali tas-santwarju, u uffiċjali t'Alla, sew fost ulied Elghazar, u sew fost ulied Itamar.

6 Kitibhom Semajja, bin Natanjel, is-segretarju, wiehed mil-Leviti, quddiem is-sultan, u l-prinċipijiet, u quddiem Sadoq, il-qassis, u Ahimelek, bin Abjatar, u l-kapijiet tad-djar tal-missirijiet tal-qassisin tal-Leviti: dar il-missirijiet wahda mehuda għal Elghazar, u wahda mehuda għal Itamar.

7 Issa l-ewwel xorti messet lil Ġehojarib, it-tieni lil Ġedajja,

8 It-tielet lil Harim, ir-raba' lil Seghorim,

9 Il-hames lil Malkija, is-sitta lil Mijamin,

10 Is-seba' lil Haqqos, it-tminja lil Abija,

11 Id-disa' lil Ġeswa, il-ghaxra lil Sekanja,

12 Il-hdax lil Eljasib, it-tnax lil Ġaqim,

13 It-tlittax lil Huffa, l-erbatax lil Ġesebab,

14 Il-hmistax lil Bilga, is-sittax lil Immer,

15 Is-sbatax lil Hezir, it-tmintax lil Afses,

16 Id-dsatax lil Petahja, il-ghoxrin lil Ġehezkel,

17 Il-wiehed u ghoxrin lil Ġakin, it-tnejn u ghoxrin lil Gamul,

18 It-tieta u ghoxrin lil Delaja, l-erbgha u ghoxrin lil Magħazja.

19 Hekk kienu mqassmin għas-servizz tagħhom, biex jidhlu f'dar il-Mulej skond ir-regula stabbilita għalihom minn Arun, missierhom, bħalma l-Mulej, Alla ta' Izrael, ordnalu.

20 U l-bqija ta' wlied il-Leviti kienu dawn: minn ulied Għamram: Subaël; minn ulied Subaël: Ġehdija.

21 Minn Rehabja: minn ulied Rehabja, Issija, l-ewwel.

22 Mill-Isharin: Selomot; minn ulied Selomot, Ġahat.

23 U wlied Hebron: Ġerija, l-ewwel; Amarja, it-tieni; Ġahzjel, it-tielet; Ġeqamgham, ir-raba'.

24 Minn ulied Ghuzzjel: Mika: minn ulied Mika; Samir.

25 Hu Mika kien Issija: minn ulied Issija: Zakkarija.

26 Ulied Merrari, kienu Mahli, u Musi: ulied Gagħzija, Beno.

27 Ulied Merari: minn Gagħzija kienu Beno, u Soham, u Żakkur, u Għibri.

28 Minn Mahli gie Elghazar, li ma kellu subjien.

29 Minn Kis: bin Kis kien Ġerahmél.

30 Ulied ukoll Musi: Mahli, u Gheder, u Ġerimot. Dawn kienu wlied il-Leviti skond dar missirijiethom.

31 Dawn ukoll tefghu x-xorti bħal huthom, ulied Arun, quddiem David, is-sultan, u Sadoq, u Ahimelek, u l-kapijiet tad-djar tal-missirijiet tal-qassiss u tal-Leviti. Kull kap tad-djar tal-missirijiet tafa' bix-xorti, l-istess bħal dawk ta' huh, iżghar minnu.

25 Barra minn dan, David u l-kapijiet ta' l-eżerċtu għażlu għas-servizz x'uhud minn ulied Asaf, u minn Heman, u minn Ġedutun, li kellhom jipprofetizzaw biċ-ċetri, bl-arpi, u biċ-cimbli: u l-ghadd ta' dawk li kellhom jagħmlu s-servizz kien:

2 Minn ulied Asaf: Żakkur, u Ġużep, u Netanja, u Asarêla, ulied Asaf, kienu taht idejn Asaf, li kien jipprofetizza skond l-ordni tas-sultan.

3 Minn Ġedutun: ulied Ġedutun; Gedalja, u Seri, u Ġesaghija, u Hasabja, u Mattitja, sitta. taht idejn missierhom Ġedutun, li kien jipprofetizza biċ-ċetra, biex jizzihajr u jfahhar il-Mulej.

4 Minn Heman: ulied Heman: Bukkijja, Mattanija, Ghuzzijel, Sebuwel, u Ġerimot, Hananija, Hanani, Elijata, Giddalti, u Romamti-Gheżer, Ġosbeqasa, Malloti, Hotir, u Mahazijot.

5 Dawn kollha kienu wlied Heman, ir-raj tas-sultan, skond il-wegħda t'Alla, biex ikattar il-qawwa ta' Heman; għax Alla ta lil Heman erbatax-il tifel, u tliet bniet.

6 Dawn kollha kienu taht idejn missierhom għall-ghana f'dar il-Mulej, biċ-cimbli, bl-arpi, u biċ-ċetri, għas-servizz ta' dar Alla, skond l-ordni tas-sultan lil Asaf, Ġedutun, u Heman.

7 U hekk il-ghadd tagħhom, ma' huthom li kienu mharrġin fil-ghana tal-Mulej, imghallmin kollha, kien mitejn u tmienja u tmenin.

8 U tefghu x-xorti għas-servizz, sew iż-żghir u sew il-kbir, sew min hu mghallem u sew min għadu jitharreg.

9 U messet l-ewwel xorti lil Ġużep, minn Asaf; it-tieni lil Gedalja, hu, hutu u wliedu, kienu tnax.

10 It-tielet lil Żakkur, hu, uliedu, u hutu, kienu tnax:

11 Ir-raba' lil Isri, hu, uliedu, u hutu kienu tnax:

12 Il-hames lil Netanja, hu, uliedu, u hutu, kienu tnax:

13 Is-sitta lil Bukkijja, hu, uliedu, u hutu, kienu tnax:

14 Is-seba' lil Ġesarela, hu, uliedu, u hutu, kienu tnax:

15 It-tminja lil Ġesaghija, hu, uliedu, u hutu, kienu tnax:

16 Id-diġha lil Mattanija, hu, uliedu, u hutu, kienu tnax:

17 Il-ghaxra lil Simghi, hu, uliedu, u hutu, kienu tnax:

18 Il-hdax lil Ghazarel, hu, uliedu, u hutu, kienu tnax:

19 It-tnax lil Hasabja, hu, uliedu, u hutu, kienu tnax:

20 It-tlietax lil Subaël, hu, uliedu, u hutu, kienu tnax:

21 L-erbatax lil Mattitja, hu, uliedu, u hutu, kienu tnax:

22 Il-hmistax lil Ġerimot, hu, uliedu, u hutu, kienu tnax.

23 Is-sittax lil Hananija, hu, uliedu, u hutu, kienu tnax:

24 Is-sbatax lil Ġosbeqasa, hu, uliedu, u hutu, kienu tnax:

25 It-tmintax lil Hanani, hu, uliedu, u hutu, kienu tnax:

26 Id-dsatax lil Malloti, hu, uliedu, u hutu, kienu tnax:

27 Il-ghoxrin lil Elijata, hu, uliedu, u hutu, kienu tnax:

28 Il-wiehed u ghoxrin lil Hotir, hu, uliedu, u hutu, kienu tnax:

29 It-tnejn u ghoxrin lil Giddalti, hu, uliedu, u hutu, kienu tnax:

30 It-tlieta u ghoxrin lil Mahazijot, hu, uliedu, u hutu, kienu tnax:

31 L-erbgha u ghoxrin lil Romamti-Gheżer, hu, uliedu, u hutu, kienu tnax.

26 Għat-taqsimiet tal-bewwieba kien hemm mill-Korahin, Meselemja, bin Kore, minn ulied Asaf.

2 U wlied Meselemja kienu: Żakkarija, il-kbir; Gedighajel, it-tieni: Żebadja, it-tielet: Gatnijel, ir-raba'.

3 Għelam, il-hames; Ġohanani, is-sitta; Eljoghenaj, is-seba'.

4 Barra minn dan, ulied Obed-Edom kienu: Semajja, il-kbir; Ġehożabad, it-tieni; Gowah, it-tielet; u Sakar, ir-raba'; u Netanjel, il-hames;

5 Għammijel, is-sitta; Issakar, is-seba'; Peghullataj, it-tmienja: għax tassew bierku Alla.

6 Lil Semajja, ibnu, twildulu wlied, li kien jahkmu fuq dar missierhom, għax kienu rġiel ta' hila kbira.

7 Ulied Semajja: Ghotni, u Rafaël, u Ghobed, u Elżabad, li hutu, Elihu u Semakja, kienu rġiel ta' hila.

8 Dawn kollha ġejjin minn ulied Ghobed-Edom: huma, uliedhom u hut-hom, nies ta' hila, u jinjalghu ghas-servizz, tnejn u sittin minn Ghobed-Edom.

9 U Meselemja kellu wlied u ahwa, irġiel ta' hila, tmintax.

10 U Hosah wkoll, minn ulied Merari, kellu wlied: Simri, il-kap, (għax għalkemm ma kienx hu l-kbir, missieru għamlu kap.)

11 Hilkiya, it-tieni; Tebalja, it-tielet; Żakkarija, ir-raba': l-ulied u l-ahwa kollha ta' Hosah kienu tlittax.

12 Lil dawn it-taqsimiet tal-bewwieba, lill-kapijiet ta' dawn ir-ġiel, kif ukoll lil huthom, kien mogħti l-inkarigu tas-servizz f'dar il-Mulej.

13 U tefghu x-xorti, iż-zgħar bħall-kbar, skond djar missirijiethom, għal kull bieb.

14 U messet ix-xorti n-naha tal-lyant lil Selemja. Lil Żakkarija, ibnu, kunsilier għaref, ukoll tefghu x-xorti, u messu n-naha tat-tramuntana.

15 Lil Ghobed-Edom in-naha ta' nofsinhar; u lil uliedu dar Asumim.

16 Lil Suffim u lil Hosah in-naha tal-punent, hdejn bieb Salleket, fit-triq tat-telgha, għassa biswit għassa.

17 In-naha tal-lyant kien hemm sitt Leviti; in-naha tat-tramuntana, erbgħa kuljum; in-naha tan-nofsinhar, erbgħa kuljum, u lejn Asumim tnejn, tnejn.

18 In-naha ta' Parbar lejn il-punent, kien hemm erbgħa hdejn it-triq, u tnejn hdejn Parbar.

19 Dawn huma t-taqsimiet tal-bewwieba fost ulied il-Korahin, u fost ulied Merari.

20 U mil-Leviti, Ahija kien fuq it-teżori ta' dar Alla, u fuq it-teżori tal-ghotjiet qaddisa.

21 Uljed Laghdan, ulied il-Gersonin minn Laghdan, il-kapijiet ta' djar il-missirijiet ta' Laghdan il-Gersunni: Ġehijeli.

22 Uljed Ġehijeli: Żetam u Ġoël, huh, kienu fuq it-teżori ta' dar il-Mulej.

23 Mill-Ghamramin, u l-Isharin, il-Hebronin, u l-Għużzijelin:

24 U Sebuwel, bin Gersom, bin Mošé, kien l-uffiċjal il-kbir fuq it-teżori.

25 U hutu minn Elighezer, kienu Rehaja, ibnu; Ġesaghija, ibnu; Ġoram, ibnu; Żikri, ibnu; u Selomit ibnu,

26 Dan Selomit u hutu kienu fuq it-teżori kollha tal-hwejje qaddisa, li s-sultan David, u l-kapijiet ta' djar il-missirijiet, il-kapijiet ta' l-eluf u l-mijiet, u l-kapijiet ta' l-eżerċtu, kienu qaddsu.

27 Mill-prejjeż mirbuhin fil-gwerer, kienu qaddsu ghotjiet biex isewwu dar il-Mulej.

28 U kulma qaddes Samwel ir-raj, u Sawl, bin Kis, u Abner, bin Ner, u Ġowab,

bin Sarwija—il-ghotjiet qaddisa kollha kienu taht idejn Selomit u hutu.

29 Mill-Isharin, Kenanja u wliedu kienu jieħdu hsieb ix-xogħol ta' barra għal Iżrael, bhala uffiċjali u mħallfin.

30 U mill-Hebronin, Hasabja u hutu, irġiel ta' hila, elf u seba' mija, kienu jieħdu hsieb l-Iżraelin tan-naha l-oħra tal-Gurdan, lejn il-punent, fil-hwejje kollha tal-Mulej, u fis-servizz tas-sultan.

31 Fost il-Hebronin, Ġerija kien il-kap tal-Hebronin, skond nisilhom u djar missirijiethom. Fis-sena erbgħin tas-saltna ta' David kienu mfittxin, u nsabu fosthom, irġiel ta' hila f'Gagħzer ta' Gilghad.

32 U hutu, irġiel ta' hila, kienu elfejn u seba' mija, kapijiet ta' djar il-missirijiet. U David, is-sultan, għamilhom fuq ir-Rubenin, il-Gadin, u n-nofs tribù tal-Manassin, fil-hwejje kollha t'Alla, u l-hwejje tas-sultan.

27 Issa dan hu l-ghadd ta' wlied Iżrael, il-kapijiet ta' djar il-missirijiet, il-kapijiet ta' l-eluf u tal-mijiet, u l-uffiċjali tagħhom li kienu jaqdu s-sultan f'kulma kellu x'jaqsam mat-taqsimiet, li kienu jidhru u johorġu xahar, xahar, fix-xhur kollha tas-sena: kull taqsima kienet ta' erbgħa u ghoxrin elf raġel.

2 Fuq l-ewwel taqsima, għall-ewwel xahar, kien hemm Gasobgham, bin Żabdijel, u għat-taqsima tiegħu kien hemm erbgħa u ghoxrin elf raġel.

3 Hu kien imnissel minn ulied Perez, u kien il-kap tal-kmandanti kollha ta' l-eżerċtu għall-ewwel xahar.

4 Dodaj l-Ahohi, u t-taqsima tiegħu, kienu fuq it-taqsima tat-tieni xahar; Miklot kien l-uffiċjal il-kbir, u t-taqsima tiegħu kienet ta' erbgħa u ghoxrin elf raġel.

5 It-tielet kap ta' l-eżerċtu, għat-tielet xahar, kien Benajja, bin Ġehojada l-qassis; kien il-kap, u fit-taqsima tiegħu kien hemm erbgħa u ghoxrin elf raġel.

6 Dan Benajja kien il-qalbieni fost it-tletin, u kien fuq it-tletin: u fuq it-taqsima tiegħu kien hemm Ghammizabad, ibnu.

7 Ir-raba', għar-raba' xahar, kien Għaxajel, hu Ġowab, u Żebadja, ibnu, warajh: u fit-taqsima tiegħu kien hemm erbgħa u ghoxrin elf raġel.

8 Il-hames, għall-hames xahar, kien il-kmandant Samhut l-Israhi: u fit-taqsima tiegħu kien hemm erbgħa u ghoxrin elf raġel.

9 Is-sitta, għas-sitt xahar, kien Ghira, bin Ghikkas it-Tekuwi; u fit-taqsima tiegħu kien hemm erbgħa u ghoxrin elf raġel.

10 Is-seba', għas-seba' xahar, kien Heles il-Peloni, minn ulied Efrajm: u fit-

taqsima tieghu kien hemm erbgha u ghoxrin elf raġel.

11 It-tmienja, ghat-tminn xahar, kien Sibbekaj il-Husaj miż-Żarhin: u fit-taqsima tieghu kien hemm erbgha u ghoxrin elf raġel.

12 Id-disa', ghad-disa' xahar, kien Abighezer il-Għannatoti, mill-Benjaminin: u fit-taqsima tieghu kien hemm erbgha u ghoxrin elf raġel.

13 Il-ghaxra, għall-ghaxar xahar, kien Maheraj in-Netufi, miż-Żarhin u fit-taqsima tieghu kien hemm erbgha u ghoxrin elf raġel.

14 Il-hdax, għall-hdax ix-xahar, kien Benajja l-Piratonni, minn ulied Efrajm: u fit-taqsima tieghu kien hemm erbgha u ghoxrin elf raġel.

15 It-tnax, ghat-tnax ix-xahar, kien Heldaj in-Netufi, minn nisel Ghotnijel: u fit-taqsima tieghu kien hemm erbgha u ghoxrin elf raġel.

16 Dawn kienu l-kapijiet tat-tribujiet ta' Izrael: Il-kap tar-Rubenin kien Eli-ghezer, bin Zikri: tas-Simghonin kien Sefatja, bin Magħha:

17 Tal-Leviti, Haſabja, bin Kemuwel: ta' l-Arunin, Sadoq:

18 Ta' Ġuda, Elihu, wiehed minn hut David: ta' Issakar, Ghomri, bin Mikaël.

19 Ta' Żebulun, Ismaja, bin Għabdija: ta' wlied Naftali, Gerimot, bin Għaz-rijel:

20 Ta' ulied Efrajm, Hosegħa, bin Għazazja: ta' nofs tribù Manasse, Goël, bin Pedaja:

21 Ta' nofs tribù Manasse f'Gilghad, Ghiddo, bin Żakkarija: ta' Benjamin, Gagħsijel, bin Abner:

22 Ta' Dan, Għazarel, bin Ġeroħam. Dawn kienu l-kapijiet tat-tribujiet ta' Izrael.

23 Izda David ma għaddhomx dawk li kellhom minn ghoxrin sena 'l isfel: għax il-Mulej qal li jkattar lil Izrael daqs il-kwiekeb tas-smewwiet.

24 Gowab, bin Sarwija, kien beda jghoddom, izda ma temmx; minhabba dan il-ghadd, għadab waq' fuq Izrael; u dan il-ghadd ma kienx miġjub fi ktieb il-kronaki tas-sultan David.

25 Fuq it-teżori kollha tas-sultan kien Għazmewt, bin Ghadijel: u Ġonatan, bin Għużzija, kien fuq it-teżori li kienu fir-raba', fl-ibliet, fl-irhula, u fit-torrijiet.

26 U fuq dawk li jagħmlu x-xogħol fir-raba' għall-hdim ta' l-art kien Għezri, bin Kelub:

27 U fuq l-oqsma tad-dwieli kien Simghi r-Rami: fuq il-kantini ta' l-inbid fl-oqsma tad-dwieli kien Zabdi s-Sifmi:

28 U fuq l-oqsma taż-żebbuġ u tal-gummaż, li kien hemm fil-wita, kien

Baġħal-Hanan il-Gediri: u fuq il-kantini taż-żejt kien Gowas.

29 U fuq il-baqar li kienu jirgħaw f'Saron kien Sitraj is-Saroni: u fuq il-baqar li kienu fil-widien kien Safat, bin Għadlaj:

30 Fuq l-iġmla kien Obil l-Ismagħeli: u fuq il-hmariet kien Għedija l-Meroni:

31 U fuq il-merħliet kien Ġaziż il-Ĥaġri. Dawn kollha kienu jiehdu hsieb il-ġid li kellu s-sultan David.

32 Ġonatan, iż-ziju ta' David, kien kunsilier raġel tal-għaqal, u iſtruit: u Ġehijel, bin Ĥakmoni, kien ma' wlied is-sultan.

33 U Ahitofel kien il-kunsilier tas-sultan: u Husaj l-Araki kien il-habib tas-sultan.

34 U wara Ahitofel kien Ġehojada, bin Benajja, u Abjatar: u l-kap ta' l-eżerċtu tas-sultan kien Gowab.

28 U David ġama' Ġerusalem il-kapijiet kollha ta' Izrael, il-kapijiet tat-tribujiet, u l-kapijiet tat-taqsimiet li kienu jaqdu lis-sultan, u l-kapijiet ta' l-eluf, u l-kapijiet tal-mijiet, u l-amministraturi tal-ġid kollu u ta' l-imriehel tas-sultan u ta' wliedu, flimkien ma' l-uſſiġjali u l-qalbenin, u mar-riġel kollha ta' hila.

2 Imbagħad David qam fuq riġlejh, u qal: Isimghuni, huti, u poplu tiegħi! Jien kont bihsiebni nibni dar ta' mistrieh għall-arċa tar-rabta tal-Mulej, u għall-mirfes riġlejn Alla tagħna, u hejjejt għall-bini.

3 Izda Alla qalli: La tibnix dar lil ismi, għax int raġel tal-gwerra, u xerridt id-demm:

4 Madankollu l-Mulej, Alla ta' Izrael, hatarni fost dar missieri kollha, biex inkun sultan fuq Izrael għal dejjem: għax hu hatar lil Ġuda b'mexxej; u fost dar Ġuda, dar missieri; u fost ulied missieri, lili għoġbu jagħmilni sultan fuq Izrael kollu:

5 U fost uliedi kollha, (għax il-Mulej tani bosta wlied,) hatar lil Salamun, ibni, biex joqgħod fuq it-tron tas-saltna tal-Mulej fuq Izrael.

6 U qalli: Salamun, ibnek, hu jibni dari u l-btiehi tiegħi: għax jien htartu biex ikun ibni, u jien inkun missieru.

7 U jien inwettaq is-saltna tieghu għal dejjem, jekk iżomm shih u jħares il-kmandamenti tiegħi u l-ordinanzi tiegħi, bħalma hu llum.

8 Issa, mela, f'għajnejn Izrael kollu, il-miġemgħa tal-Mulej, u f'widnejn Alla tagħna, harsu u morru wara l-kmandamenti kollha tal-Mulej, Alla tagħkom: biex tibqa' tagħkom din l-art tajba, u thalluha b'wirt lil uliedkom warajkom, għal dejjem.

9 U int, ibni Salamun, aġhrat lil Alla

ta' missierek, u aqdih b'qalb shiha, u b'ruh riedja: ghax il-Mulej jifli l-qlub kollha, u jifhem kull tiswir tal-hsieb: jekk fittxu, ihallik issibu; izda jekk titluq, jarmik ghal dejjem.

10 Ara, issa, il-Mulej hatrek biex tibni dar bhala santarju: zomm shih, u ibda!

11 Imbaghad David ta lil Salamun, ibnu, il-pjan tal-portku tat-tempju, u tal-bini tieghu, u tal-kmamar tal-tezori tieghu, u tal-kmamar ta' fuq tieghu, u tal-kmamar ta' gewwa tieghu, u tal-post tal-mahfra.

12 U l-pjan ta' kulma kellu f'mohhu fuq il-btiehi ta' dar il-Mulej, u fuq il-kmamar kollha dawramejt, u ghat-tezori ta' dar il-Mulej, u ghat-tezori tal-ghotjiet qaddisa:

13 Kif ukoll ghat-taqsim tal-qassisin u tal-Leviti, u ghax-xoghol kollu tas-servizz ta' dar il-Mulej, u ghall-hwejjeg kollha tas-servizz f'dar il-Mulej.

14 Tah il-mudell tal-hwejjeg tad-deheb, bl-uzin ta' dak li ghandu jkun tad-deheb, ghall-hwejjeg kollha ta' kull servizz; u l-mudell tal-hwejjeg kollha tal-fidda, bl-uzin, ghall-hwejjeg kollha ta' kull servizz.

15 Tah ukoll l-uzin tal-gandelabri tad-deheb, u ta' l-imsiebah taghhom tad-deheb, bl-uzin ghal kull gandelabru, u ghall-imsiebah tieghu; u ghall-gandelabri tal-fidda bl-uzin, sew ghall-gandelabru, u sew ghall-imsiebah tieghu, skond l-uzu ta' kull gandelabru.

16 Tah bl-uzin id-deheb mehtieg ghal kull mejda tal-hobz tal-Prezenza, u l-fidda ghall-imwejjed tal-fidda.

17 U deheb safi ghall-frieket, u ghall-bwieqi, u ghall-kalcijiet; u ghat-tazzi tad-deheb tah deheb bl-uzin ghal kull tazza; u fidda bl-uzin ghal kull tazza tal-fidda.

18 U ghall-altar ta' l-incens deheb imsoffi bl-uzin; u deheb ghall-mudell tal-mirke tal-kerubin, li kienu jifrxu gwinhajhom, u jghattu l-arka tar-rabta tal-Mulej.

19 Dan kollu, qal David, il-Mulej fehenni bil-miktub b'idu fuqi, imqar ix-xoghol kollu ta' dal-pjan.

20 U David qal lil Salamun, ibnu: Kun qawwi, u aghmel il-hila, u ibda! La tibzax, u la taqtax qalbek: ghax il-Mulej Alla, Alla tieghi, ikun mieghek; ma jerhix, u ma jitolqix, sakemm ittemm ix-xoghol kollu ghas-servizz ta' dar il-Mulej.

21 U, ara, it-taqsimet tal-qassisin u tal-Leviti, huma wkoll ikunu mieghek ghas-servizz kollu ta' dar Alla: u jkun hemm mieghek ghal kull xorta ta' xoghol kull ragel ta' rieda tajba u tas-sengha, u ghal kull xorta ta' servizz: u l-kapijiet u l-poplu kollu joqoghdh ghall-kmand tieghek.

29 Imbaghad David qal lill-migemgha kollha: Salamun, ibni, li wahdu Alla hatru, ghadu zghir u bla esperjenza, u x-xoghol hu kbir: ghax dan il-palazz mhux ghall-bniedem, izda ghall-Mulej Alla

2 Issa b'hilti kollha hejjejt ghad-dar t'Alla tieghi deheb ghal li ghandu jkun tad-deheb; fidda ghal li ghandu jkun tal-fidda; bronż ghal li ghandu jkun tal-bronż; hadid ghal li ghandu jkun tal-hadid; u njam ghal li ghandu jkun ta' l-injam; u haġar ta' l-oniċi, u haġar ghall-ingastar, u haġar brillanti u ta' hafna kuluri, u kull haġar prezzjuż, u haġar tar-rham abjad bil-kotra.

3 Barra minn dan, billi l-ghaxxa tieghi hi ghal dar Alla tieghi, it-tezori li ghandi tad-deheb u l-fidda naghtih lil dar Alla tieghi, barra milli diġà hejjejt ghad-dar imqaddsa,

4 Imqar tlitt elef talent deheb, deheb ta' Ofir, u sebat elef talent fidda msoffija, biex jiksu l-hitan tad-dar:

5 Deheb ghal li ghandu jkun tad-deheb, u fidda ghal li ghandu jkun tal-fidda, u ghal kull xoghol li ghandu jkun maghmul mill-haddiema. Min hu li minn qalbu lest li jaghmel illum xi offerta lill-Mulej?

6 Imbaghad il-kapijiet ta' djar il-missirijiet, u l-kapijiet tat-tribujiet ta' Izrael, u l-kapijiet ta' l-eluf u tal-mijiet, u s-soprastanti ta' fuq xoghol is-sultan, offrew minn qalbhom,

7 U taw ghas-servizz ta' dar Alla hamest elef talent deheb, ghaxart elef darik, ghaxart elef talent fidda, tmintax-il elf talent bronż, u mitt elf talent hadid.

8 Dawk li kellhom haġar prezzjuż tawhom f'idejn Ġehijel il-Gersonni, biex jitqiegħdu fit-tezor tal-Mulej.

9 Imbaghad il-poplu ferah ghax huma offrew minn qalbhom, b'qalb shiha kienu taw minn qalbhom lill-Mulej: u David is-sultan ukoll ferah ferh kbir.

10 Ghalhekk David bierk il-Mulej quddiem il-migemgha kollha: u David qal: Imbierk int Mulej, Alla ta' Izrael, missierna, minn dejjem ghal dejjem.

11 Tieghek, o Mulej, il-kobor, u l-qawwa, u l-ġlorja, u s-sebh, u l-ġieħ: ghax kulma hu fis-sema u fl-art tieghek; tieghek is-saltna, o Mulej, u int titgholla bhala sovrana fuq kulhadd!

12 Minnek jiġu l-ghana u l-ġieħ, u int issaltan fuq kolloxx; u f'idek il-qawwa u s-setgha; f'idek li tkabbar u tqawwi lil kulhadd.

13 Ghalhekk issa, Alla taghna, ahna nizzukhajn, u nfahru l-isem ġlorjuż tieghek.

14 Ghax min hu jien, u min hu l-poplu tieghi, biex nistghu naghtu minn qalbna daqshekk? Ghax kolloxx jiġi minnek, u minn idek naghtu lilek.

15 Ghax ahna ghorba quddiemek, u

barranin, bhal ma kienu missirijietna kollha: jiemna fuq l-art huma bhal dell, u ma hemmx tama.

16 O Mulej, Alla taghna, dil-kotra kollha li hejjejnielek biex nibnulek dar ghall-isem imqaddes tieghek ġeġja minn idek, u kollox tieghek.

17 Naf ukoll, o Alla tieghi, li int tgharbel il-qalb, u li titghaxxaq bis-sewwa. Jien bis-safa ta' qalbi offretti dan kollu minn qalbi: ghalhekk issa nara bil-ferha l-poplu tieghek, li jinsab hawn, jaghti l-offerti tieghu minn qalbu lilek.

18 O Mulej, Alla ta' Abraham, ta' Izakk u ta' Izrael, missirijietna, zomm ghal dejjem dawn l-intenzjonijiet u dawn il-hsibijiet f'qalb il-poplu tieghek, u wettaq qalbhom lej.

19 U aghti lil Salamun, ibni, qalb shiha biex ihares il-kmandamenti tieghek, ix-xhidiet tieghek, u l-istatuti tieghek, u biex jaghmel dan kollu, u jibni l-palazz, li ghalih jien ghamilt thejjija.

20 U David qal lill-miġemgħa kollha: Issa bierku l-Mulej Alla taghkom. U l-miġemgħa kollha bierket il-Mulej, Alla ta' missirijiethom, u niżżlu rashom, u mielu quddiem il-Mulej, u quddiem is-sultan.

21 U l-ghada ta' dak il-jum ghamlu sagriċċji lill-Mulej, u offrew offerti tal-hruq lill-Mulej, elf gendus, elf kibx, elf haruf, bit-tiswib taghhom, u kotra ta' sagriċċji għal Izrael kollu.

22 U kielu u xorbu quddiem il-Mulej dak in-nhar b'ferh kbir. U ghamlu għat-tieni darba lil Salamun, bin David, sultan, u dilkuh bhala kap quddiem il-Mulej, u lil Sadoq bhala qassis.

23 Imbagħad Salamun qagħad fuq it-tron tal-Mulej bhala sultan, flok David, missieru, u kellu r-riżq; u Izrael kollu kien jisma' minnu.

24 U l-kapijiet kollha, u l-qalbenin, u wlied is-sultan David kollha, qagħdu taht is-sultan Salamun.

25 U l-Mulej kabbar lil Salamun qatigh f'għajnejn Izrael kollu, u tafa' fuqu dinjità reali li bhalha qatt ma kienet fuq l-ebda sultan qablu f'Izrael.

26 Hekk David, bin Ġessi, saltan fuq Izrael kollu.

27 U ż-zmien li saltan fuq Izrael kien erbghin sena; seba' snin saltan f'Hebron, u tlieta u tletin sena saltan f'Gerusalem.

28 U miet fi xjuhija sabiha, mimli bil-ghomor, bil-ghana, u l-ġieħ; u saltan Salamun, ibnu, floku.

29 Issa l-atti ta' David is-sultan, mill-ewwel sa l-aħħar, ara, huma miktubin fi ktieb Samwel, ir-raj, u fi ktieb Natan, il-profeta, u fi ktieb Gad, ir-raj.

30 Mas-saltna tieghu kollha, u l-qawwa tieghu, u ż-zminijiet li għaddew minn fuqu, u fuq Izrael, u fuq is-saltniet kollha ta' l-artijiet.

It-Tieni Ktieb Tal-Kronaki

1 Issa Salamun, bin David, twettaq fis-saltna tieghu, u l-Mulej, Alla tieghu, kien miġehu u kabbru qatigh.

2 U Salamun kellem lil Izrael kollu, lill-kapijiet ta' l-eluf u tal-mijiet, u lill-imħallfin, u lil kull mexxej, f'Izrael kollu, il-kapijiet ta' djar il-missirijiet.

3 Imbagħad Salamun, u l-miġemgħa kollha miġehu, marru fil-gholja li kien hemm Gibghon; għax hemm kienet it-tinda tal-laqgħa, li Mosè, qaddej tal-Mulej, kien għamel fid-deżert.

4 Izda l-arka t'Alla kien tellagħha David minn Kirjat-Gaghrim fejn kien hejjilha, David, għax kien waqqfilha tinda f'Gerusalem.

5 Issa l-altar tal-bronż, li Besalel, bin Uri, bin Hur, kien għamel, kien hemm ukoll quddiem it-tabernaklu tal-Mulej, u Salamun u l-miġemgħa fitxuh.

6 U Salamun tala' hemm quddiem il-Mulej fuq l-altar tal-bronż, li kien

fit-tinda tal-laqgħa, u offra elf offerta tal-hruq fuqu.

7 F'dak il-lejl deher Alla lil Salamun, u qallu: Itlob xi trid naghtik.

8 U Salamun qal lil Alla: Int ghamilt ma' David, missieri, hniena kbira, u ghamiltni sultan floku.

9 Issa, o Mulej Alla, ha sseħħ il-wegħda tieghek lil missieri David; għax int ghamiltni sultan fuq poplu kotran daqs it-trab ta' l-art.

10 Aghitni issa gherf u dehen, biex nagħraf noħroġ u nidhol quddiem dal-poplu: għax min jista' jhakkem dal-poplu tieghek li hu hekk kbir?

11 U Alla qal lil Salamun: Talli kellek dan f'qalbek, u ma tlabtx u la għana, u la ġid, u la ġieħ, u la hajja ta' l-egħdewwa tieghek, u lanqas għomor twil ma tlabt, imma tlabt għalik gherf u dehen, biex tagħraf taħkem il-poplu tieghi, li fuqu jien ghamiltek sultan:

12 Il-gnerf u d-dehen huma moghtijin lilek. U jien naghtik ukoll ghana, u ġid, u ġieh, li hadd mis-slaten li kien qablek ma kellu daqshom, u lanqas milli jkun warajk ma jkollu.

13 U hekk Salamun ġie mill-gholja li kien hemm f'Gibghon, minn quddiem it-tinda tal-laqgha, Gerusalem, u saltan fuq Izrael.

14 U Salamun ġama' mriekeb u jfira: u kellu elf u erba' mitt mirkeb, u tnax-il elf fieres, u qassamhom fi bliet l-imriekeb, u mas-sultan f'Gerusalem.

15 U s-sultan ghamel il-fidda u d-deheb f'Gerusalem kotrana daqs il-ġebel, u s-siġar taċ-ċedru bhall-ġummajz li jikber fil-wita bil-kotra.

16 U lil Salamun kienu johorġulu ż-żwiemel mill-Eġittu u minn Kuwi: ix-xerrejja tas-sultan kienu jġibuhom minn Kuwi b'kemm stiehm u flus.

17 Mirkeb kien johroġ mill-Eġittu bi hlas ta' sitt mitt xekel tal-fidda, u żiemel b'mija u hamsin. U bl-istess mod kienu johorġu b'id il-merkanti ghas-slaten kollha tal-Hittin, u ghas-slaten tas-Sirja.

2 Issa Salamun iddeċieda li jibni dar lil isem il-Mulej, u dar ghas-saltna tiegħu.

2 U hekk Salamun ġama' għadd ta' sebghin elf raġel jerfġu t-tagħbija, u tmenin elf jaqtġu l-ġebel fil-muntanja, u tlitt elef u sitt mitt soprastant fuqhom.

3 U Salamun bagħat iġhid lil Huram, sultan ta' Tir: Bhal ma għamilt ma' David, missieru, u bġhattlu ċ-ċedru biex jibni dar għalih biex iġhammar fiha, hekk aġmel miegħi.

4 Ara, jien sa nibni dar lil isem il-Mulej, Alla tiegħi, biex inqaddisha lilu, biex nahraq quddiemu incens tal-fwieha, u biex inqieghed il-hobz tal-Prezenza dejjem, u għall-offerti tal-hruq filġhodu u filgħaxija, fis-sibtijiet, u fil-qamar ġdid, u fil-ġhidien tal-Mulej, Alla tagħna. Din hi liġi għal dejjem għal Izrael.

5 U d-dar li jien sa nibni hi kbira; għax kbir hu Alla tagħna aktar mill-allat kollha.

6 Izda min għandu l-hila jibnilu dar, jekk is-sema, u s-sema tas-smewwiet ma jesgħuhx? U min jien, biex nibnilu dar, hlief biex nahraq l-incens quddiemu?

7 Għalhekk, issa, ibġhatli raġel li jaf jahdem fid-deheb, u fil-fidda, u fil-bronż, u fil-hadid, u fil-porpra hamra, u fil-kremzi, u fil-porpra kahla dagħmija, u li jinqala' għat-tinqix, biex jahdem man-nies tas-sengħa li għandi f'Guda u f'Gerusalem, li kien hejjielhom David, missieru.

8 Ibġhatli wkoll injam taċ-ċedru, taċ-ċipress, u tas-sandal mil-Libanu: għax jien naf li l-qaddejja tiegħek jafu kif jaqtġu

s-siġar tal-Libanu; u, ara, il-qaddejja tiegħi jahdmu mal-qaddejja tiegħek,

9 Biex ihejjuli njam bil-kotra, għax id-dar li sa nibni tkun kbira u tal-ġhaġeb.

10 U, ara, jien nagħti lill-qaddejja tiegħek li jaqtġu l-injam, għoxrin elf kôr qamh; għoxrin elf kôr xghir, għoxrin elf batt imbidi, u għoxrin elf batt żejt.

11 Imbagħad Huram, sultan ta' Tir, wieġeb b'ittra lil Salamun: Il-Mulej, għax iħobb il-poplu tiegħu, għamlek sultan fuqhom.

12 Qal ukoll Huram: Imbierek il-Mulej, Alla ta' Izrael, li għamel is-sema u l-art, u li ta lis-sultan David iben ġharef, mogħni bil-għaqal u bid-dehen, biex jibni dar lill-Mulej, u dar lis-saltna tiegħu.

13 U issa sa nibġat raġel tas-sengħa, u li jifhem, lil Huram-abi,

14 Bin mara minn nisel Dan, u missieru minn Tir, raġel jinqala' biex jahdem fid-deheb, u fil-fidda, u fil-bronż, u fil-hadid, u fil-ġebel, u fl-injam, u fil-porpra hamra, u fil-porpra kahla dagħmija, u fil-għażel, u fil-kremzi, u li jaf jagħmel kull xogħol ta' l-arti, u biex ifassal kull xogħol li jinġatha lilu man-nies tiegħek tas-sengħa, u man-nies tas-sengħa ta' sidi David, missierek.

15 U issa, il-qamh, ix-xghir, iż-żejt u l-imbidi li qal sidi, ha jibġathom lill-qaddejja tiegħu:

16 U ahna naqtġu s-siġar mil-Libanu, kemm tiegħi: u ngibuhomlok biċ-ċattri fuq il-baħar sa Gaffa; u int ittellaġghom Gerusalem.

17 U Salamun għadd ir-ġiel barranin kollha li kienu f'art Izrael, fuq il-għadd li kien għaddhom David, missieru, u nsabu mija u tlita u hamsin elf u sitt mija.

18 U minnhom għamel sebghin elf għar-rfġh tat-tagħbija, u tmenin elf jaqtġu l-ġebel fil-muntanja, u tlitt elef u sitt mitt soprastant biex iġhassu u jġieġħu l-poplu jahdem.

3 Imbagħad Salamun beda jibni dar lill-Mulej f'Gerusalem fuq il-muntanja ta' Morija, fejn il-Mulej deher lil David, missieru, fil-post fejn kien hejja David, fuq l-andar ta' Ornan, il-Ġebusi.

2 U beda jibni fit-tieni jum, fit-tieni xahar, fir-raba' sena ta' saltnatu.

3 Issa dawn huma s-sisien li qieghed Salamun biex jibni d-dar t'Alla. It-tul bid-driegħ, skond il-qjies ta' l-ewwel, kien sittin driegħ, u l-wisa' għoxrin driegħ.

4 U l-portku, ta' quddiem id-dar, kien twil daqs il-wisa' tad-dar, għoxrin driegħ; u l-ġholi mija u għoxrin; u minn ġewwa ksieh b'deheb safi.

5 U d-dar il-kbira ksieha bl-injam taċ-ċipress, u b'deheb tajjeb, u naqqas fuqu palm u ktajjen.

6 U kesa d-dar ghaż-żina b'haġar prezzjuż; u d-deheb kien deheb ta' Parawajm.

7 Kesa wkoll bid-deheb id-dar, it-travi, l-eghtiebi, il-hitan u l-bibien tieghu, u naqqax kerubin mal-hitan.

8 U ghamel id-dar tal-qaddis tal-qaddis; it-tul taghha, mal-wisa' tad-dar, kien ghoxrin driegh, u l-wisa' taghha ghoxrin driegh; u ksieha b'deheb mill-ahjar, b'sitt mitt talent.

9 U l-użin ta' l-imsiemer kien hamsin kekel deheb. U kesa wkoll il-kmamar ta' fuq bid-deheb.

10 U f'dar il-qaddis tal-qaddis ghamel żewġ kerubin, xoghol imnaqqax, u ksiehom bid-deheb.

11 It-tul tal-ġwienah tal-kerubin kien ghoxrin driegh: il-ġewnah tal-wiehed, twil hamest idriegh, imiss mal-hajt tad-dar: u l-ġewnah l-iehor, twil hamest idriegh, imiss mal-ġewnah tal-kerub l-iehor.

12 U l-ġewnah tal-kerub l-iehor, kien twil hamest idriegh, imiss mal-hajt tad-dar: u l-ġewnah l-iehor tieghu kien hamest idriegh ukoll, jilhaq mal-ġewnah tal-kerub l-iehor.

13 Il-ġwienah ta' dawn il-kerubin, mifruxin, kellhom medda ta' ghoxrin driegh: u huma kienu weqfin fuq ringlejhom, wiċċhom lejn id-dar.

14 U ghamel purtiera tal-porpra kahla daghmija, tal-porpra hamra, tal-kremżi, u tal-għażel, u hadem fuqha kerubin.

15 U ghamel ukoll quddiem id-dar żewġ kolonni, gholjin hamsa u tletin driegh; il-kaptell għal fuq ras kull wahda kien gholi hamest idriegh.

16 U ghamel katini, bħal dawk li kienu fis-santwarju, u qeghidhom f'ras il-kolonni; u ghamel mitt rummiena, li dendlhom mal-katini.

17 U waqqaf il-kolonni quddiem it-tempju, wahda fil-lemin u wahda fix-xellug; u semma l-leminja Ġakin, u x-xellugija Boghaż.

4 Imbagħad ghamel altar tal-bronż, ghoxrin driegh it-tul tieghu, u ghoxrin driegh il-wisa' tieghu, u għaxart idriegh il-gholi tieghu.

2 Ghamel ukoll il-bahar, imdewweb, għaxart idriegh minn xifer sa xifer, ta' għamla tonda għal kollox, u hamest idriegh gholi; u hajta ta' tletin driegh kienet iddur mieghu dawramejt.

3 U taht ix-xifer, iduru mieghu dawramejt, kien hemm għamla ta' gniedes: għaxra ma' kull driegh, idawru l-bahar dawra. Il-gniedes kienu f'żewġ saffi, u kienu mdewbin tidwiba wahda.

4 Kien qiegħed fuq tnaix-il gendus, tlieta wiċċhom lejn it-tramuntana, tlieta wiċċhom lejn il-punent, u tlieta wiċċhom

lejn nofsinhar, u tlieta wiċċhom lejn il-lvant: fuqhom kien imghobbi l-bahar, u l-warrani tagħhom kollha kien lejn ġewwa.

5 Il-hxuna tieghu kienet erbat iswaba, u xifru magħmul bħal xifer ta' kies, bħal f'jur ta' susan; kien jasa' tliet elef bat.

6 Ghamel ukoll għaxar injiebi, u qeghidhom hamsa fil-lemin, u hamsa fix-xellug, biex jahslu fihom: dak li kienu joffru għall-offerti tal-hruq kienu jlahal-huh fihom; iżda l-bahar kien għall-qassisin biex jinhaslu fih.

7 Ghamel ukoll għaxar gandelabri tad-deheb skond kif kien hemm ordnat fuqhom, u qeghidhom fit-tempju, hamsa fuq il-lemin, u hamsa fuq ix-xellug.

8 Ghamel ukoll għaxar imwejjed, u qeghidhom fit-tempju, hamsa fuq il-lemin, u hamsa fuq ix-xellug. U ghamel mitt bieqja tad-deheb.

9 Barra minn dan, ghamel il-bitha tal-qassisin, u l-bitha l-kbira, u l-bwieb għall-bitha, u kesa l-bibien tagħhom bil-bronż.

10 U l-bahar qiegħdu fil-ġenb tal-lemin tad-dar, lejn il-lvant, quddiem in-nofs-inhar.

11 U Huram ghamel il-borom, il-paletti, u l-bwieqi. U Huram temm jahdem ix-xogħol li kellu jagħmel lis-sultan Salamun f'dar Alla;

12 Jiġifieri, iż-żewġ kolonni, iż-żewġ kaptelli mzaqqin fuq ras il-kolonni, u ż-żewġ xeblikiyet biex jiksu iż-zaqq taż-żewġ kaptelli li kienu fuq ras il-kolonni;

13 U erba' mitt rummiena għaž-żewġ xeblikiyet; żewġ saffi rummien għal kull xeblika, biex jiksu iż-zaqq taż-żewġ kaptelli li kienu fuq ras il-kolonni.

14 Ghamel ukoll il-bażijiet, u l-injiebi fuq il-bażijiet;

15 Il-bahar il-wiehed, u t-tnax-il gendus tahtu.

16 Il-borom ukoll, u l-paletti, u l-frieket, u l-ghodod tagħhom kollha, Huram-abi ghamel tal-bronż ileqq għas-sultan Salamun għal dar il-Mulej.

17 Fil-wita tal-Gurdan is-sultan dewwibhom, fl-art taflija bejn Sukkot u Sereda.

18 Hekk Salamun ghamel dawn il-hwejjeġ kollha b'kotra kbira: għax ma kienx meqjus l-użin tal-bronż.

19 U Salamun ghamel ukoll il-hwejjeġ kollha li kellu jagħmel għal dar Alla: l-altar tad-deheb ukoll; u l-imwejjed li fuqhom jitqiegħed il-hobż tal-Preżenza:

20 Il-gandilabri, u l-imsiebah tagħhom tad-deheb safi, biex jixegħlu, skond il-liġi, quddiem is-santwarju;

21 U ż-żahar, u l-imsiebah, u l-imqassijiet tad-deheb, li kien deheb mill-ahjar.

22 U l-imqassijiet, u l-bwieqi, u l-imgharef, u ċ-ċensieri tad-deheb safi: u d-dahla tad-dar, il-bibiet ta' ġewwa nett tagħha għall-qaddis tal-qaddis, u l-bibiet

tad-dar, jigifieri, tal-korsija, kienu tad-deheb.

5 Hekk intemm ix-xogħol kollu, u Salamun gieb il-ghotjiet imqaddsa minn David, missieru; u l-fidda, u d-deheb, u l-hwejjeg l-oħra kollha, u qeghidhom fit-teżori ta' dar Alla.

2 Imbagħad Salamun ġama' Ġerusalem ix-xjuħ ta' Izrael, u l-kapijiet kollha tat-tribujiet, il-mexxejja ta' djar il-missirijiet ta' wlied Izrael, biex itellghu l-arka tar-rabta tal-Mulej minn belt David, li hi Sijon.

3 U l-irġiel kollha ta' Izrael ingemghu hdejn is-sultan fil-ġhid li jsir fis-seba' xahar.

4 U x-xjuħ kollha ta' Izrael ġew, u l-Leviti refghu l-arka.

5 U tellghu l-arka, u t-tinda tal-laqgħa, u l-ghodod kollha mqaddsa, li kienu fit-tinda; dawn tellghuhom il-qassisin u l-Leviti.

6 U s-sultan Salamun, u l-miġemgħa kollha ta' Izrael, li kienu miġmughin miegħu quddiem l-arka, kienu jissagrifikaw nġaġ u baqar, li ma jingħaddux u ma jinqisux bil-kotra.

7 U l-qassisin ġiebu l-arka tar-rabta tal-Mulej f'potha, fis-santwarju ta' ġewwa tad-dar, fil-qaddis tal-qaddisin, taħt ġwinħajn il-kerubin.

8 Ghax il-kerubin kienu jifrxu ġwinħajhom fuq post l-arka, u l-kerubin kienu jġhattu l-arka u l-bsaten tagħha minn fuq.

9 Il-bsaten kienu hekk twal li rjus il-bsaten ta' l-arka kienu jidhru mill-qaddis quddiem is-santwarju ta' ġewwa, iżda ma kinux jidhru minn barra, u għadhom hemm sa llum.

10 Ma kiensex hemm fl-arka hliief iż-żewġ twavel, li kien qeghidhom hemm Mosè fil-Horeb, meta rtabat il-Mulej ma' wlied Izrael, huma u herġin minn art l-Eġittu.

11 U ġara, xhin il-qassisin hargu mill-qaddis: (ghax il-qassisin kollha li kienu hemm tqaddsu, bla ma qagħdu għat-taqsimiet tagħhom;

12 U l-Leviti l-ġhannejja kollha, Asaf, Heman u Ġedutun, ma' uliedhom u hut-hom, lebsin il-ġhażel abjad, kienu weqfin in-naha tal-lvant ta' l-artal biċ-ċimbli, u l-arpi, u ċ-ċetri, u magħhom mija u ghoxrin qassis idoquq t-trombi:

13 U kien id-dmir tat-trumbettieri u ta' l-ġhannejja li jsemmgħu hoss wiehed biex ifahhru u jiżżuħajr il-Mulej), u malli kienu jgħollu lehinom mat-trombi, u ċ-ċimbli, u strumenti oħra tad-daqq, u jfahhru l-Mulej, billi jġhidu: Ghax tajjeb hu; ghax il-hniena tiegħu għal dejjem; id-dar, dar il-Mulej, imtliet bi shaba;

14 Hekk li l-qassisin ma setghux

joqogħdu jaqdu minhabba s-shaba: ghax sebh il-Mulej mela dar Alla.

6 Imbagħad qal Salamun: Il-Mulej qal li jrid jgħammar fid-dlam!

2 Izda jien bnejtlek dar fejn toqgħod, u post fejn tgħammar fih għal dejjem.

3 U s-sultan dawwar wiċċu, u bierek il-miġemgħa kollha ta' Izrael: u l-miġemgħa kollha ta' Izrael kienet wieqfa.

4 U qal: Imbierek ikun il-Mulej, Alla ta' Izrael, li b'fommku kellem lil David, missieri, u b'idejġ sehhu, billi qal:

5 Mindu hrigt il-poplu tiegħi minn art l-Eġittu, ma htart l-ebda belt minn fost it-tribujiet kollha ta' Izrael biex tinbena dar, li jkun ismi fiha; u ma htart l-ebda raġel biex ikun mexxej tal-poplu tiegħi Izrael:

6 Izda htart lil Ġerusalem, biex ismi jkun fiha; u htart lil David biex ikun fuq il-poplu tiegħi Izrael.

7 Issa David, missieri, kellu f'qalbu li jibni dar lil isem il-Mulej, Alla ta' Izrael:

8 Izda l-Mulej qal lil David, missieri: Talli kellek f'qalbek li tibni dar lil ismi, tajjeb li kellek dan f'qalbek:

9 Biss, mhux int tibni d-dar, imma ibnek li johroġ minn ġenbejk, hu jibni d-dar lil ismi.

10 Il-Mulej għalhekk żamm kelmtu li qal: ghax jien ilhaqt flok David, missieri, u qgħadt fuq it-tron ta' Izrael, bħal ma qal il-Mulej, u bnejt id-dar lil isem il-Mulej, Alla ta' Izrael.

11 U qegħidt fiha l-arka, li fiha r-rabta tal-Mulej, li rabat ma' wlied Izrael.

12 U waqaf quddiem l-altar tal-Mulej, quddiem il-miġemgħa kollha ta' Izrael, u fetah idejġ:

13 Ghax Salamun kien għamel tribuna tal-bronż, twila hamest idriegħ, u hamest idriegħ wiesgħa, u tliet idriegħ għolja, u qieghdha f'nofs il-bitha: u qagħad bil-wieqfa fuqha, imbagħad niżel għar-rkubbtejġ quddiem il-miġemgħa kollha ta' Izrael, u fetah idejġ lejn is-sema,

14 U qal: O Mulej, Alla ta' Izrael, ma hawnx Alla bħalek fis-sema, u lanqas fl-art; li thares ir-rabta, u turi l-hniena mal-qaddejja tiegħek, li jimxu quddiemek b'qalbhom kollha:

15 Int li harist lill-qaddej tiegħek David, missieri, dak li wegħidtlu; li tkellimt b'fommok, saħħahtu b'idek, bħalma hu llum.

16 Għalhekk issa, o Mulej, Alla ta' Izrael, hares lill-qaddej tiegħek David, missieri, dak li wegħidtlu, meta ġħidtlu: Ma jonqoslok qatt quddiem i wiehed li joqgħod fuq it-tron ta' Izrael; biss jekk uliedek iħarsu triqthom, biex jimxu fil-liġi tiegħi, bħal ma mxejt int quddiem i.

17 Għalhekk issa, o Mulej, Alla ta'

Izrael, ha ssehh kelmtok, li int ghidt lill-qaddej tieghek David.

18 Izda tabilhaqq li Alla jghammar mal-bniedem fuq l-art? Ara, is-sema u s-sema tas-smewwiét ma jesghukx; kemm anqas din id-dar li jien bnejt?

19 Hares ghalhekk lejn it-talba tal-qaddej tieghek, u lejn it-thannin tieghu, o Mulej, Alla tieghi, biex tisma' l-ghajta u t-talba li l-qaddej tieghek qieghed jitlob quddiemek:

20 Biex ghajnejk ikunu miftuhin fuq din id-dar nhar u lejl, fuq il-post li int ghidt biex tqieghed ismek fih, billi tisma' t-talba li jitlob il-qaddej tieghek lejn dan il-post.

21 Isma' ghalhekk it-thannin tal-qaddej tieghek, u tal-poplu tieghek Izrael, xhin jitolbu f'dan il-post: isma' mill-post ta' aghmartek, mis-sema; u xhin tisma', ahfer.

22 Jekk wiehed jahti kontra ghajru, u jkollu jahlef, u jigi jahlef quddiem l-altar tieghek f'din id-dar;

23 Isma' mis-sema, u aghmel, u aqta' l-haqq lill-qaddejja tieghek, billi tikkastiga l-hati, u twaqqaghlu eghmilu fuq rasu; u billi tiggustifika lil min mhux hati, u thallsu skond il-haqq tieghu.

24 U jekk il-poplu tieghek Izrael jitikisser quddiem il-ghadu, ghax ikun dineb kontra tieghek; jekk jergghu lej, u jistqarru l-isem tieghek, u jitolbu u jithannu quddiemek f'din id-dar;

25 Int isma' mis-sema, u ahfer id-dnub tal-poplu tieghek Izrael, u reggagghom fl-art li int tajt lilhom u 'l missirijiethom.

26 Meta jinghalaq is-sema, u ma tkunx xita, ghax ikunu dinbu kontra tieghek, jekk jitolbu lejn dan il-post u jfahhru l-isem tieghek, u jergghu lura minn dnubiet-hom, ghax tkun ghakkisthom;

27 Isma' mis-sema, u ahfer dnub il-qaddejja tieghek, u tal-poplu tieghek Izrael, billi tghallimhom it-triq it-tajba li ghandhom jimxu fiha, u aghiti x-xita lil artek, li int tajt b'wirt lill-poplu tieghek.

28 Jekk ikun hemm il-ghuh fil-pajjiz, jekk ikun hemm il-pesta, jekk ikun hemm ir-rih jahraq, jew il-mell, il-gradijiet, jew id-dud; jekk l-eghdewwa taghhom jassed-jawhom fil-bliet ta' pajjizhom; meta jigi kull flagel u kull mard:

29 Kull talb jew kull thannin li jsir minn xi hadd jew mill-poplu tieghek kollu Izrael, meta kull wiehed ikun gharaf il-hemm tieghu, u l-ghali tieghu, u jiftah idejh lejn din id-dar:

30 Isma' int mis-sema, mill-post ta' aghmartek, u ahfer, u rodd lil kull wiehed skond imgibtu kollha, int li taghrif qalbu; (ghax int wahdek taghrif qalb ulied il-bnedmin:)

31 Biex jibzghu minnek, u jimxu fi triqatek il-jiem kollha li huma jgihxu fuq wiçé l-art li inti tajt lil missirijietna.

32 Il-barrani wkoll, li mhux mill-poplu tieghek Izrael, izda li jigi minn art bghida minhabba ismek il-kbir, u idek il-qawwiya, u drieghek il-mimdu, meta jigi jitlob f'din id-dar;

33 Int isma' mis-sema, mill-post ta' aghmartek, u aghmel skond kulma jitlobok il-barrani; biex il-ghnus kollha ta' l-art jaghrfu ismek, u jibzghu minnek, bhall-poplu tieghek Izrael, u biex jaghrfu li ismek imsejjah fuq din id-dar li jien bnejt.

34 Jekk il-poplu tieghek johroç biex jitqabad mal-ghadu tieghu, fit-triq li tkun bghattu fiha, u jitolbu lilek, b'wiçchom lejn din il-belt li int htart, u lejn id-dar li jien bnejt lil ismek;

35 Int isma' mis-sema talbhom u thanninhom, u aghmlilhom il-haqq.

36 Jekk jidinbu kontra tieghek, (ghax ma hawnx bniedem li ma jidnibx,) u int taghdab ghalihom, u terhihom f'idejn il-ghadu, u jehduhom fil-jasar f'art bghida jew qriba;

37 Jekk fil-pajjiz li fih jittiehdu fil-jasar, jidhlu gewwa fihom infushom, u jergghu lej u jhannulek fl-art tal-jasar taghhom, u jghidu: Dnibna, htejna, ghamilna hazin;

38 U jergghu lej b'qalbhom kollha, u b'ruhhom kollha fl-art tal-jasar taghhom, fejn ikunu ttiehdu fil-jasar, u jitolbu b'wiçchom lejn arthom, li int tajt lil missirijiethom, u lejn il-belt li int htart, u lejn id-dar li jien bnejt ghal ismek:

39 Isma' mbaghad mis-sema, mill-post ta' aghmartek, it-talb taghhom, u t-thannin taghhom, u aghmlilhom il-haqq, u ahfer lill-poplu tieghek li jkun dineb kontra tieghek.

40 Issa, Alla tieghi, ha jkunu, nitolbok, ghajnejk miftuhin, u ha jkunu widnejk attenti ghat-talb maghmul f'dan il-post.

41 Qum ghalhekk issa, o Mulej Alla, ghall-mistrieħ tieghek, int, u l-arcka tal-qawwa tieghek: ha jilbsu s-salvazzjoni l-qassisin tieghek, o Mulej Alla, u ha jifirfu l-qaddisin tieghek fil-gid.

42 O Mulej Alla, la ddawwarx wiçé il-midluk tieghek: ftakar fit-tjieba tieghek lejn David, il-qaddej tieghek.

7 Issa xhin Salamun temm jitlob, nizej in-nar mis-sema, u haraq l-offerti tal-hruq u s-sagrificçji, u sebh il-Mulej mela d-dar.

2 U l-qassisin ma setghux jidhlu f'dar il-Mulej, ghax sebh il-Mulej mela d-dar.

3 U wlied Izrael raw kif in-nar u sebh il-Mulej niżlu fuq id-dar, u nxtehtu wiçchom fl-art mal-qiegha, u qiemu, u fahhru l-Mulej, billi qalu: Ghax hu tajjeb; ghax it-tjieba tieghu ghal dejjem.

4 Imbaghad is-sultan u l-poplu kollu offrew sacrificçji quddiem il-Mulej.

5 U s-sultan Salamun offra sagrificcju ta' tnejn u ghoxrin elf gendus, u mija u ghoxrin elf naghga; u hekk is-sultan u l-poplu kollu qaddsu d-dar t'Alla.

6 U l-qassisin kienu weqfin f'posthom, u l-Leviti wkoll, bl-istrumenti tad-daqg ghall-Mulej, li s-sultan David kien ghamel biex ifahru l-Mulej—ghax ghal dejjem it-tjeba tieghu—kulmeta kien ifahhar il-Mulej bihom; u l-qassisin kienu jdoqqu t-trombi quddiemhom, u Izrael kollu kien ikun wieqaf.

7 Imbaghad Salamun qaddes in-nofs tal-bitha li hi quddiem dar il-Mulej: ghax hemm kien joffri offertu tal-hruq, u x-xaham tas-sagrificcju tas-sliem, ghax l-altar tal-bronz li Salamun kien ghamel, ma kienu jista jasa' l-offerti tal-hruq, u l-offerti tal-qamh, u x-xaham.

8 U Salamun ghamel il-ghid f'dak iz-zmien ghal sebat ijiem, u Izrael kollu mieghu, migemgha kbira hafna, mid-dahla ta' Hamat sa wied l-Egittu.

9 U fit-tmien jum ghamlu laqgha mqaddsa: ghax it-taqdis ta' l-altar damu jaghmuh sebat ijiem, u l-ghid sebat ijiem.

10 U fil-jum tlieta u ghoxrin tas-seba' xahar Salamun baghat il-poplu lejn djarhom, ferhanin u qalbhom hienja ghall-gid li ghamel il-Mulej lil David, lil Salamun, u lill-poplu tieghu Izrael.

11 U hekk Salamun temm dar il-Mulej, u dar is-sultan: u wassal bis-sliema sa l-ahhar kulma kellu f'qalbu jaghmel f'dar il-Mulej, u f'daru.

12 U l-Mulej deher lil Salamun bil-lejl, u qallu: Smajt it-talb tieghek, u htart dan il-post ghalija bhala dar is-sagrificcju.

13 Jekk naghlaq is-sema u ma tkunx xita, jew jekk jien nordna lill-gradijiet biex jibilghu l-art, jekk nibghat il-pesta fost il-poplu tieghi;

14 Jekk il-poplu tieghi, li fuqu jissejjah ismi, jumilja ruhu, u jitlob, u jfittex wiċċi, u jergghu lura minn triqathom il-hzienu, jien nisma' mis-sema, u nahfer htijiethom, u nfejjaq lil arthom.

15 U issa, ghajnejja jkunu miftuhin u widnejja attenti ghat-talb ta' dan il-post.

16 Ghax issa jien htart u qaddist din id-dar biex ikun ismi fiha ghal dejjem: u ghajnejja u qalbi jkunu hemm il-jiem kollha.

17 U int, jekk timxi quddiem bhal ma mexa David missierek, u taghmel skond kulma ikkmandajtek, u thares l-istatuti tieghi, u l-ordinanzi tieghi;

18 Jien inwettag it-tron ta' saltnatek, bhal ma rtabbat li naghmal ma' David, missierek, billi ghidtlu: Ma jonqsok qatt wiehed li jahkem fuq Izrael.

19 Izda jekk idduru u thallu l-istatuti tieghi u l-kmandamenti tieghi, li jien qeghid quddiemkom, u tmorru taqdu allat ohra, u tmilu quddiemhom;

20 Jien naqlaghom mill-eghruq minn arti li jien tajthom; u din id-dar, li jien qaddist lil ismi, narmiha minn quddiem, u naghmilha ghajdut u dahk fost il-gnus kollha.

21 U din id-dar, li kienet imghollija, kull min ighaddi minn hdejha jistaghgeb, u jghid: Ghalix ghamel hekk il-Mulej lil din l-art, u lil din id-dar?

22 U jwiegibu: Ghalix telqu l-Mulej, Alla ta' missirijiethom, li harighom minn art l-Egittu, u qabdu ma' allat ohra, u mielu quddiemhom, u qdewhom: ghal-hekk gieb fuqhom din il-hsara kollha.

8 Issa gara, wara li ghaddew ghoxrin sena, li Salamun dam jibni dar il-Mulej, u daru,

2 Illi Salamun bena l-bliet li kien tah Huram, u qiegheed ulied Izrael ighammru fihom.

3 U Salamun mar Hamat-Soba, u rebahha.

4 U bena Tadmor fid-dezert, u l-bliet kollha ta' l-imhazen li bena f'Hamat.

5 Bena wkoll Bet-Horon il-fuqqani, u Bet-Horon is-safieni, bliet qawwija, bis-swar, bwieb u staneg;

6 U Baghlat, u l-bliet kollha ta' l-imhazen li kellu Salamun, u l-bliet kollha ghall-imriekeb, u l-bliet ghall-ifirsa, u kulma ghogob lil Salamun li jibni f'Gerusalem, fil-Libanu, u fi-art kollha ta' saltnatu.

7 Dawn kollha li kien baqa' mill-Hittin, l-Amurrin, il-Perezin, il-Hiwwin u l-Gebusin, li ma kinux minn Izrael,

8 Jigifieri wliedhom, li kienu baqghu warajhom fil-pajjiz, li ma qerduhomx ulied Izrael, Salamun qabbadhom jahdmu bhala lsiera sa llum.

9 Izda minn ulied Izrael Salamun ma ghamel l-ebda lsir ghax-xoghol tieghu; izda kienu n-nies tieghu rgjel tal-gwerra, il-kapijiet il-kbar tieghu, u l-kapijiet ta' l-imriekeb u ta' l-ifirsa tieghu.

10 U dawn kienu l-ufficjali l-kbar tas-sultan Salamun, mitejn u hamsin, li kienu jahkm fuq il-poplu.

11 U Salamun imbaghad talla' lil bint Farghun minn belt David fid-dar li bnilha; ghax qal: Marti ma tghammarx f'dar David, sultan ta' Izrael, ghalix il-postijiet huma qaddisa li fihom dahlet l-arka tal-Mulej.

12 Imbaghad Salamun offra offertu tal-hruq lill-Mulej fuq l-altar tal-Mulej, li kien bena quddiem il-portku;

13 U kien jaghmel hekk skond ma kien hemm bzonn kuljum, joffrihom skond il-ligi ta' Mose' ghas-sibtijiet, il-qmura godda, u l-ghidien tliet darbiet fis-sena: f'ghid l-azzmi, f'ghid il-gimghat, u f'ghid l-eghrejex.

14 U waqqaf, skond l-ordinanza ta' David, missieru, it-taqsimiet tal-qassisin ghas-servizz taghhom, u l-Leviti ghax-xoghol taghhom, biex ifahhru u jaqdu quddiem il-qassisin, skond ma kien hemm bzonn kuljum, u l-bewwieba wkoll skond it-taqsimiet taghhom ghal kull bieħ: ghax hekk kien ordna David, raġel t'Alla.

15 U ma twarrbux mill-ordni tas-sultan għall-qassisin u għal-Leviti fuq l-ebda haġa, jew fuq it-teżori.

16 Issa x-xoghol kollu ta' Salamun kien mitmum minn jum it-tisjns ta' dar il-Mulej, sama kienet mitmuma. Hekk dar il-Mulej kienet kompluta.

17 Imbagħad Salamun mar Ghesjon-Geber, u Elot, fuq xatt il-baħar, f'art Edom.

18 U Huram baġhatlu mal-qaddejja tiegħu ġfien, u qaddejja li kienu jifhmu fil-baħar; u marru Ofir mal-qaddejja ta' Salamun, u haħu minn hemm erba' mija u hamsin talent deheb, u ġibuh lis-sultan Salamun.

9 U meta s-sultana ta' Xeba semgħet bi hbar Salamun, ġiet iġġarrab lil Salamun b'mistoqsijiet tqał f'Ġerusalem, b'kotra kbira hafna ta' nies, u iġmla mgħobbijn b'tagħbija kbira ta' hwawar, u deheb, u haġar prezzjuż: u xhin waslet għand Salamun qaltu kulma kellha f'qalbha.

2 U Salamun weġibha għall-mistoqsijiet kollha: u ma kienx hemm haġa moħbija għal Salamun li ma satax iweġibha.

3 U meta s-sultana ta' Xeba rat il-għerf kollu ta' Salamun, u d-dar li bena,

4 U l-ikel tal-mejda tiegħu, u kif joqogħdu l-qaddejja tiegħu, u l-ordni tas-servizz ta' l-uffiċjali tiegħu, u l-ilbies tagħhom; u l-kuppieri tiegħu, u l-ilbies tagħhom; u l-offerti tiegħu tal-hruq li kien joffri f'dar il-Mulej, kienet barra minnha nfisha.

5 U qalet lis-sultan: Tassew kien dak li smajt f'arti fuq kliemk, u fuq għerfek.

6 Madankollu jien ma ridtx nemmen kliemhom, sama ġejt u raw għajnejja: u, ara, nofs il-kobor ta' għerfek ma kinux habbruli: ghax int akbar mill-aħbar li smajt.

7 Henjin ir-ġiel tiegħek, henjin dawn il-qaddejja tiegħek, li qegħdin quddiemek dejjem jisimghu għerfek.

8 Ikun imbierek il-Mulej, Alla tiegħek, li tgħaxxaq bik, billi qieghdek fuq it-tron tiegħu biex tkun sultan għall-Mulej, Alla tiegħek: talli Alla tiegħek habb lil Izrael u jridu jibqa' għal dejjem, għamlek sultan fuqhom, biex tagħmel il-haqq u s-sewwa.

9 U tat lis-sultan mija u għoxrin talent deheb, u kotra kbira ta' fwejjah, u haġar

prezzjuż: qatt ma kien hemm fwejjah bħal dawk li s-sultana ta' Xeba tat lis-sultan Salamun.

10 U l-qaddejja wkoll ta' Huram, u l-qaddejja ta' Salamun, li kienu jġibu d-deheb minn Ofir, ġiebu njam tas-sandal, u haġar prezzjuż.

11 U mill-injam tas-sandal is-sultan għamel tarag għal dar il-Mulej; u għal dar is-sultan, u ċetri u arpi għall-għannejja: u qatt ma deher daqsu f'Ġuda.

12 U s-sultan Salamun ta lis-sultana ta' Xeba kulma għoġobha, u kulma talbet, barra milli ġiebet lis-sultan. U hekk daret, u telqet lejn artha, hi u l-qaddejja tagħha.

13 Issa l-użin tad-deheb, li kien jaasal lil Salamun f'sena waħda, kien sitt mija u sitta u sittin talent deheb,

14 Barra minn dak li n-neguzjanti u l-merkanti kienu jġibu. U s-slaten kollha tal-Għarabja, u l-hakkiema tal-pajjiż kienu jġibu deheb u fidda lil Salamun.

15 U Salamun għamel mitejn tarka ta' deheb maħdum bil-martell: sitt mitt xekel deheb maħdum bil-martell kien użat għal kull tarka.

16 U għamel tliet mitt tarka zġhira tad-deheb maħdum bil-martell: tliet mitt xekel deheb għal kull tarka zġhira. U s-sultan qegħidhom f'dar il-masġar tal-Libanu.

17 Barra minn dan, is-sultan għamel ukoll tron kbir ta' l-avorju, u ksieħ b'deheb safi.

18 U kien hemm sitt targiet għat-tron, b'mirfes tad-deheb, imwahnlin mat-tron, u żewġ dirġajn f'kull naha tal-maqgħad: u żewġ iljuni kienu qegħdin hdejn id-dirġajn:

19 U tnax-il ljun kienu qegħdin hemm fuq is-sitt targiet minn kull naha. Qatt ma sar hekk fl-ebda saltna.

20 It-tazzi kollha, li fihom kien jixrob is-sultan Salamun, kienu tad-deheb, u t-tazzi kollha ta' dar il-masġar tal-Libanu kienu ta' deheb safi: xejn ma kienu jqisuha l-fidda fi żmien Salamun.

21 Għaliex is-sultan kellu ġfien li kienu jmorru Tarsis mal-qaddejja ta' Huram: darba kull tliet snin il-ġfien ta' Tarsis kienu jġu mgħobbijn bid-deheb, u l-fidda, l-avorju, u xadini, u paguni.

22 U s-sultan Salamun kien akbar mis-slaten kollha ta' l-art fil-ġhana u fil-għerf.

23 U s-slaten kollha ta' l-art kienu jfittxu li jaraw lil Salamun, biex jisimghu għerfu, li Alla kien qegħidlu f'qalbu.

24 U kulhadd kien iġib il-ġhotja tiegħu, hwejjeġ tal-fidda, u hwejjeġ tad-deheb, u lbiesi, u armi, u hwawar, u żwiemel, u bġhula, sena sena.

25 U Salamun kellu erbat elef maqjeł għaž-żwiemel u l-imriekeb, u tnax-il elf fieres; u qassamhom fi bliet l-imriekeb, u madwar is-sultan f'Ġerusalem.

26 U kien isaltan fuq is-slaten kollha mix-xmara sa art il-Filistin, u sa truf l-Egittu.

27 U s-sultan ghamel il-fidda f'Ġerusalem bhall-gebel, u ghamel iċ-ċedru bhall-gummajz li jikber fil-wita bil-kotra.

28 U kienu johorġu ghal Salamun iż-żwiemel mill-Egittu, u mill-artijiet kollha.

29 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Salamun, mill-ewwel sa l-aħħar, mhumiex miktubin fil-ktieb ta' Natan, il-profeta, u fil-profesija ta' Ahija s-Siloni, u fid-dehriet ta' Ghiddo r-raj fuq Ġerobogham, bin Nebat?

30 U Salamun saltan f'Ġerusalem fuq Izrael kollu erbghin sena.

31 U Salamun raqad ma' missirijietu, u kien midfun f'belt David, missieru. U saltan Rehobogham ibnu floku.

10 U Rehobogham mar Sikem: ghax Izrael kollu ġie Sikem biex jaghmluħ sultan.

2 U ġara, malli Ġerobogham, bin Nebat, sama' dan (ghax hu kien għadu l-Egittu fejn kien harab minn quddiem Salamun) illi Ġerobogham raga' lura mill-Egittu.

3 U hekk huma baghtu jsejhulu. Meta Ġerobogham u Izrael kollu ġie, keilmu lil Rehobogham, qalulu:

4 Missierek taqqal il-madmad tagħna: int issa għalhekk haffef mill-jasar kiefer ta' missierek, u mill-madmad tqil li hu għabbiena, u ahna naqduk.

5 U qalilhom: Morru, u wara tlitt ijiem erġghu ejjew għandi. U n-nies telqu.

6 Imbagħad is-sultan Rehobogham ha parir mingħand ix-xjuħ, li kienu jaqdu lil Salamun, missieru, meta kien għadu ħaj, billi qalilhom: X'parir tagħtuni biex inwieġeb lil dal-poplu?

7 U kellmuh, qalulu: Jekk tkun twajjeb ma' dal-poplu, u toġġobhom, u tkellimhom bit-tajjeb, ikunu l-qaddejja tiegħek għal dejjem.

8 Izda hu halla l-parir li x-xjuħ kienu tawh, u taqsa ż-żgħażaġh li kienu trabbew miegħu, u li kienu jaqduh.

9 U qalilhom: X'parir tagħtu biex inwieġbu lil dal-poplu, li kellmuni, qaluli: Haffef il-madmad li missierek għabba fuqna?

10 U ż-żgħażaġh, li kienu trabbew miegħu, wiġbuh, billi qalulu: Hekk wieġeb lil dal-poplu li qalulek: Missierek taqqal il-madmad tagħna, izda int haffifulna. Hekk wegħbhom: Sebghi ż-żgħir ikun eħxen minn ġenbejn missieri.

11 U issa, missieri għabbiekom madmad tqil; izda jien inżid mal-madmad tagħkom: missieri rażżankom bil-frosta, u jien inrażżankom bl-egħqiereb.

12 U hekk Ġerobogham u l-poplu kollu ġie għand Rehobogham fit-tielet jum, bħal

ma kien qallhom is-sultan: Erġghu ejjew għandi fit-tielet jum.

13 U s-sultan wegħbhom bl-aħrax; u s-sultan Rehobogham halla l-parir tax-xjuħ,

14 U wegħbhom skond il-parir taż-żgħażaġh, qalilhom: Missieri taqqal il-madmad tagħkom, u jiena nżid fuqu: missieri rażżankom bil-frosta, izda jien inrażżankom bl-egħqiereb.

15 U s-sultan ma samax il-poplu: għax dan kien ġej minn Alla, biex il-Mulej iwettaq keilmtu, li hu kien tkellem permezz ta' Ahija s-Siloni lil Ġerobogham, bin Nebat.

16 U xhin Izrael kollu ra li ma tahomx widen is-sultan, wieġeb il-poplu lis-sultan, qallu: X'seħem għandna ahna minn David? Ma għandniex wirt minn bin Ġessi! Kulhadd lejn it-tinda tiegħu, o Izrael: u issa, aħseb għal darek, David. U hekk Izrael kollu mar lejn it-tind tiegħu.

17 U Rehobogham saltan biss fuq ulied Izrael, li kienu jgħammru fi bliet Ġuda.

18 Imbagħad is-sultan Rehobogham bagħat lil Adoniram, li kien fuq ix-xogħol ta' l-ilsiera; u wlied Izrael haġġruh, u miet. Izda s-sultan Rehobogham għaġġel jitla' fuq il-mirkeħ, biex jahrab lejn Ġerusalem.

19 U Izrael ixxewwex għal dar David sa llum.

11 Issa meta Rehobogham ġie Ġerusalem, ġama' d-dar ta' Ġuda u ta' Benjamin, mija u tmenin elf raġel magħżulin, gwerrieri, biex jitqabdu ma' Izrael, u jroddu s-saltna lil Rehobogham.

2 Izda kelmet il-Mulej giet lil Semajja, raġel ta' Alla, tghid:

3 Ghid lil Rehobogham, bin Salamun, sultan ta' Ġuda, u lil Izrael kollu f'Ġuda u f'Benjamin:

4 Hekk ighid il-Mulej: La titilgħux, u la titqabdux ma' hutkom: erġghu kulhadd lejn daru: għax dan ġej minni. U smegħu kliem il-Mulej, u reġġhu lura milli jmorru għal Ġerobogham.

5 U Rehobogham għammar Ġerusalem, u bena bliet bħala furtizzi f'Ġuda.

6 U bena lil Betlehem, u lil Etam, u lil Tekuwa,

7 U Bet-Sur, u lil Soko, u lil Għadullam,

8 U lil Gatt, u lil Maresa, u lil Żif,

9 U lil Adorajm, u lil Lakis, u lil Għażeka,

10 U lil Sorgha, u lil Ajjalon, u lil Hebron, li qegħdin f'Ġuda u f'Benjamin, bliet bis-swar.

11 U saħħah il-furtizzi, u qieghed kmandanti fihom, u hażniet ta' ikeħ, u ta' żejt u nbid.

12 U f'kull belt qieghed ukoll tarkiet u

lanez, u sahhahhom b'qawwa kbira. U Guda u Benjamin kienu jzommu mieghu.

13 U l-qassisin u l-Leviti li kienu f'Izrael kollu zammu mieghu minn artijjethom kollha.

14 Ghax il-Leviti telqu l-merghat taghhom, u l-proprijeta taghhom u gew lejn Guda u Gerusalem: ghax Gerobogham u wliedu kienu warrbuhom biex ma jaqdux bhala qassisin lill-Mulej:

15 U waqqaf ghalih qassisin ghall-imqades tal-gholjiet, u ghad-dimonji, u ghall-ghogiela li kien ghamel.

16 U dawk tat-tribujiet kollha ta' Izrael, li kellhom ghal qalbhom li jfittxu l-Mulej, Alla ta' Izrael, marru wara l-Leviti Gerusalem, biex joffru sagrificcji lill-Mulej, Alla ta' missirijjethom.

17 U qawwew is-saltna ta' Guda, u saħhu lil Rehobogham, bin Salaman, ghal tliet snin: ghal tliet snin imxew fit-triq ta' David u Salaman.

18 U Rehobogham ha ghalih b'martu lil Mahalat, bint Gerimoṭ, bin David u Abihaji, bint Elijab, bin Gessi.

19 Li wilditlu wlied: Geghus, Samarja, u Zaham.

20 Warajha ha lil Maghka, bint Absalom, u kella lil Abija, u lil Ghattaj, u lil Ziza, u lil Selomit.

21 U Rehobogham kien ihobb lil Maghka, bint Absalom, aktar min-nisa tieghu kollha, u l-konkubini: (ghax kellu tmintax-il mara, u sittin konkubina; u wiled tmienja u ghoxrin tifel u sittin tifla.)

22 U Rehobogham ghamel lil Abija, bin Maghka, bhala l-kap u l-mexxej fost hutu, ghax ried jagħmlu sultan.

23 U mexa bil-ghaqal, u xerred lil uliedu kollha fi-artijiet kollha ta' Guda u Benjamin, fil-bliet kollha tas-swar: u tahom ikel bil-kotra. U fittxilhom hafna nisa biex jizzewgħuhom.

12 U gara, meta Rehobogham kien wettaq is-saltna, u saħhah lilu nnifsu, illi telaq il-ligi tal-Mulej, u Izrael kollu mieghu.

2 U gara, fil-hames sena tas-sultan Rehobogham, illi Sisaq, sultan ta' l-Egittu, tala' ghal Gerusalem, ghalix dinbu kontra l-Mulej.

3 B'elf u mitejn mirkeb, u sittin elf fieres, u bla ghadd kien il-poplu li gie mieghu mill-Egittu: Lubin, Sukkijjim, u Etjopin.

4 U ha l-bliet tas-swar li kellu Guda, u wasal sa Gerusalem.

5 Imbagħad gie Semajja, il-profeta, għand Rehobogham, u l-kapijiet ta' Guda, li kienu ngemghu Gerusalem minhabba Sisaq, u qalilhom: Hekk ighid il-Mulej: Intom taqtuni, u għalhekk jien ukoll taqtkom f'idejn Sisaq.

6 Imbagħad il-prinċipijiet ta' Izrael u s-sultan umiljaw ruhhom; u qalu: Il-Mulej tal-haqq!

7 U xhin il-Mulej ra li umiljaw ruhhom, kelmet il-Mulej giet għand Semajja, tgħid: Umiljaw ruhhom; għalhekk ma neqridhomx, iżda nagħtihom xi f'it helsen; u għadbi ma jissawwabx fuq Gerusalem b'id Sisaq.

8 Madankollu huma jkunu l-qaddejjja tieghu; biex jagħrfu x'inhu taqdi lili u x'inhu taqdi lis-slatan ta' l-artijiet.

9 U hekk Sisaq, sultan ta' l-Egittu, tala' għal Gerusalem, u ha t-tezori ta' dar il-Mulej, u t-tezori ta' dar is-sultan; kollox ha; ha wkoll it-tarkiet tad-deheb li kien ghamel Salaman.

10 U s-sultan Rehobogham ghamel minn flokhom tarkiet tal-bronz, u rħiehom fi hsieb il-kmandanti tal-ghassiesa, li kienu jghassu f'bieb dar is-sultan.

11 U kull darba li s-sultan kien jidhol f'dar il-Mulej, il-ghassiesa kienu jigu u jgħorruhom, u jergghu jehduhom fil-kamra tal-ghassiesa.

12 U meta umilja ruħu, għadab il-Mulej dar minn fuqu, biex ma jeqredux għal-kollox: u f'Guda wkoll kien hemm hwejjeg tajba.

13 U hekk Rehobogham is-sultan issaħhah f'Gerusalem, u baqa' jsaltan: ghax Rehobogham kellu wiehed u erbghin sena meta beda jsaltan, u saltan sbatax-il sena f'Gerusalem, il-belt li hatar il-Mulej minn fost it-tribujiet kollha ta' Izrael, biex iqieghed ismu f'ha. Ommu kien jisimha Naghma l-Ghammonija.

14 Hu għamel il-hazin, ghalix ma hejjix qalbu biex ifttx il-Mulej.

15 Issa l-atti ta' Rehobogham, l-ewwelin u l-aħharin, mhumiex miktubin fi ktieb Semajja l-profeta, u ta' Ghiddo r-raj f'kitbiet in-nisel? U kien hemm gwerer bejn Rehobogham u Gerobogham iż-zmien kollu.

16 U Rehobogham raqad ma' missirijjietu, u kien midfun f'belt David: u Abija, ibnu, saltan floku.

13 Issa fis-sena tmintax tas-sultan Gerobogham, Abija beda jsaltan fuq Guda.

2 Saltan tliet snin f'Gerusalem. Ommu kien jisimha Mikaja, bint Urijel, minn Gibegha. U kien hemm gwerra bejn Abija u Gerobogham.

3 U Abija beda t-taqbida b'ezerċtu ta' gwerrieri qalbenin, erba' mitt elf raġel magħzulin: Gerobogham qassam it-taqbida għal fuqu bi tminn mitt elf raġel magħzulin, kollha gwerrieri qalbenin.

4 U Abija qam u qal, mill-gholi tal-muntanja Semarajm, li hi f'art il-gholjiet

ta' Efrajm: Isimghuni, Ġerobogham u Izrael kollu;

5 Ma jmisskomx tafu li l-Mulej, Alla ta' Izrael, ta lil David saltna fuq Izrael għal dejjem, lilu u lil uliedu, b'rabta li ma tithassarx?

6 Izda issa Ġerobogham, bin Nebat, qaddeġ ta' Salamun, bin David, qam u xxewwex għal sidu.

7 U ngemghu mieghu nies li ma jiswew għal xejn, ulied Beljal, li haduha kontra Rehobogham, bin Salamun, meta Rehobogham kien għadu żagħżuġ, u qalbu żgħira, u ma felahx jeqfilhom.

8 U issa intom temmnu li tifilhu tiegħu quddiem is-saltna tal-Mulej f'idejn ulied David; u intom kontra kbira, u għandkom il-ghogiela tad-deheb, li għamliikom Ġerobogham bhala allat.

9 Ma nehhejtux intom il-qassisin tal-Mulej, ulied Arun, u l-Leviti, u għamiltu għalikom qassisin bħall-ġnus ta' artijiet oħra? Kull min jiġi biex jitqaddes b'ghogol u sebat ikbiex, isir qassis ta' dawk li mhumiex allat.

10 Imma ahna, il-Mulej hu Alla tagħna, u ma tlaqniehx; u l-qassisin, li jaqdu l-Mulej, huma wlied Arun, u l-Leviti huma fuq ix-xogħol tagħhom:

11 U huma jaharxu lill-Mulej kull filghodu u kull filghaxija sagrifċċji tal-hruq u incens tal-fwieha; u jqiegħdu l-hobż tal-Preżenza fuq il-mejda safja; u kull filghaxija jixegħlu l-gandelabru tad-deheb bil-imsiebah tiegħu: għaliex ahna nharsu l-kmandamenti tal-Mulej, t'Alla tagħna; izda intom tlaqtuh.

12 U, ara, Alla nnifsu hu magħna quddiemna, u l-qassisin tiegħu bit-trombi jżardru, biex jagħtu l-allarm kontra tagħkom. O wlied Izrael, la titqabdux mal-Mulej, Alla ta' missirijietkom; għax ma tirbhux.

13 Izda Ġerobogham dawwar il-ghassa mohbija biex jiġi għal warajhom: u hekk ġew quddiem Guda, u l-ghassa mohbija kienet għal warajhom.

14 U malli n-nies ta' Ġuda harsu lura, ara, it-taqbida kienet minn quddiem u minn wara: u għajtu lill-Mulej, u l-qassisin daqqew it-trombi.

15 Imbagħad l-irġiel ta' Ġuda għajtu: u malli l-irġiel ta' Ġuda għajtu, Alla darab lil Ġerobogham u l-Izrael kollu quddiem Abija u Guda.

16 U wlied Izrael harbu minn quddiem Ġuda: u Alla rħiehom f'idejhom.

17 U Abija u l-poplu tiegħu qatluhom b'taqtiġha kbira: u waqgħu mejtin minn Izrael hames mitt elf raġel magħżul.

18 U hekk ulied Izrael, dak iż-żmien, kienu umiljati, u wlied Ġuda rebhu, għaliex huma fdaw fil-Mulej, Alla ta' missirijietkom.

19 U Abija għamel għal wara Ġero-

bogham u hadlu hafna bliet: Betel u l-bliet ta' magħha, u Gesana bil-bliet tagħha, u Efrajm bil-bliet tagħha.

20 U Ġerobogham qatt iżjed ma har-ruh fi żmien Abija: u l-Mulej darbu, u miet.

21 Izda Abija tqawwa, u żżewwewg erbatax-il mara, u kellu tnejn u ghoxrin tifel, u sittax-il tifla.

22 U l-bqija ta' l-atti ta' Abija, u mġibtu, u kliemu, huma miktubin fit-tifkiriet tal-profeta Ghiddo.

14 U hekk Abija raqad ma' missirijietu, u difnuh fil-belt ta' David: u Asa, ibnu, saltan f'loku. U fi żmienu l-pajjiż kellu l-kwiet għal għaxar snin.

2 U Asa għamel dak li kien tajjeb u sewwa f'għajnejn il-Mulej, Alla tiegħu:

3 Għax hu nehha l-altari ta' l-allat barranin, u l-imqades tal-gholjiet, u farrak l-istatwi, u qatta' l-Axerim,

4 U ordna lil Guda biex ifittxu l-Mulej, Alla ta' missirijietkom, u biex jagħmlu l-liġi u l-kmandamenti tiegħu.

5 Nehha wkoll mill-bliet kollha ta' Ġuda l-imqades tal-gholjiet u l-altari ta' l-incens: u s-saltna kellha l-mistrieħ tahtu.

6 U bena bliet bis-swar f'Ġuda: għax l-art kellha l-mistrieħ, u ma kellux gwerer f'dawk is-snin; għax il-Mulej kien taħ il-mistrieħ.

7 Għalhekk qal lil Ġuda: Ha nibnu dawn il-bliet, u ndawruhom bis-swar, u bit-torrijiet, bil-bwieb, u bl-istaneg, fil-waqt li l-art għadha f'idejna; għax ahna fittixna l-Mulej, Alla tagħna; fittixnieh, u tana l-mistrieħ minn kull naha. U bnew, u kellhom ir-riżq.

8 U Asa kellu eżerċtu ta' tliet mitt elf raġel minn Ġuda mghammrin bit-tarka u bil-lanza; u mitejn u tmenin elf minn Benjamir: mghammrin b'tarkiet żgħar u jiġbdu l-qaws: dawn kollha kienu gwerrieri ta' hila.

9 U hareġ għalihom Żerah l-Etjopjan. Kellu eżerċtu ta' miljun raġel, u tliet mitt mirkeb; u wasal Maresa.

10 Imbagħad Asa hareġ għalih, u taqssmu għat-taqbida f'wied Sefata f'Maresa.

11 U Asa sejjaħ lill-Mulej, Alla tiegħu, u qal: Mulej, mhemm hadd hliiefek li jista' jgħin f'taqbida bejn wiehed qawwi u wiehed bla sahha: għinna, o Mulej, Alla tagħna; għax fuqek nistrieħu, u f'ismek immorru għal din il-kotra. O Mulej, int Alla tagħna; thallix bniedem ikun aquwa minnek!

12 U hekk il-Mulej darab l-Etjopjan quddiem Asa, u quddiem Guda; u l-Etjopjan harbu.

13 U Asa u l-poplu li kellu miegħu

ghamlu ghal warajhom sa Gerar: u waqghu hekk tant Etjopin li ma setghux jiehdu r-ruh; ghax kienu tkissru quddiem il-Mulej, u quddiem l-ezerċtu tieghu; u hadu priza kbira hafna.

14 U qerdu l-bliet kollha madwar Gerar; ghax il-biza' tal-Mulej waqa' fuqhom: u hadu kulma kien hemm fil-bliet, ghax kien fihom priza kbira.

15 U garrfu wkoll l-eghrejjez ta' l-imriehel, u saqu nghaġ u iglma bil-kotra, u regghu lura lejn Gerusalem.

15 U l-ispirtu t'Alla gie fuq Ghazarija, bin Ghoded.

2 U hareġ jiltaqa' ma' Asa, u qallu: Isimghuni, Asa, u intom kollha ta' Guda u Benjamin: Il-Mulej maghkom meta intom tkunu mieghu; u jekk tftixxuh, ihallikom issibuh, u jekk titilquh, jitlakom.

3 Issa ghal żmien twil Izrael kien bla Alla tas-sewwa, bla qassis li jghallem, u bla liġi.

4 Izda fid-dwejjaq taghhom daru lejn il-Mulej, Alla ta' Izrael, fittxuh, u halliehom isibuh.

5 U f'dak iż-żmien, ma kiensex hemm sliem la lil min hierēg u lanqas lil min diehel; izda tahbit kbir kien hemm ghal dawk kollha li kienu jghammru dawk in-nahiet.

6 U gens kien jeqred gens, u belt teqred belt: ghax Alla kien ihabbathom b'kull ghawg.

7 Intom, mela, kunu qawwijin, u thallux idejkom jintelqu: ghax eghmilkom ikun imhallas.

8 U xhin Asa sama' dal-kliem, u l-profesija li qal Ghazarija, bin Ghoded, il-profeta, ghamel il-hila, u nehha l-idoli ta' ghajb mill-art kollha ta' Guda u ta' Benjamin, u mill-bliet li qabad fl-art tal-gholjiet ta' Efrajm, u gedded l-altar tal-Mulej, li kien quddiem il-portku tal-Mulej.

9 U gama' lil Guda u lil Benjamin kollha u l-ghorba li kienu maghhom minn Efrajm, minn Manasse, u minn Simghon: ghax waqghu kotra minn Izrael ghal mieghu, meta raw li l-Mulej, Alla tieghu, kien mieghu.

10 U hekk ingemghu Gerusalem fittielet xahar tas-sena hmistax tas-saltna ta' Asa.

11 U dak inhar offrew lill-Mulej, mill-priza li kienu giebu, gniedes seba' mija u nghaġ sebat elef.

12 U dahlu f'rabta li ghandhom ifttxu l-Mulej, Alla ta' missirijethom, b'qalbhom kollha u b'ruhhom kollha;

13 U kull min ma jfittixx il-Mulej, Alla ta' Izrael, jaghtuh il-mewt, sew zghir u sew kbir, sew raġel u sew mara.

14 U halfu lill-Mulej b'lehen qawwi, u b'ghajta, u bid-daqq tat-trombi u tal-korni.

15 U Guda kollu ferah bil-halfa: ghax b'qalbhom kollha kienu halfu, u bil-hegga kollha kienu fittxu l-Mulej, u l-Mulej halliehom isibuh: u l-Mulej tahom il-mistrieħ minn kull naha.

16 U nehha wkoll lil Maghka, omm is-sultan Asa, minn sultana, ghax kienet ghamlet xbieha ta' ghajb lil Axera, u Asa garraf ix-xbieha ta' ghajb taghha, u sahaqha, u haraqha f'wied Kedron.

17 Izda l-imqades tal-gholjiet ma tnehhewx minn Izrael: madankollu qalb Asa baqghet shiha ghomru kollu.

18 U dahhal f'dar Alla l-hwejjeġ li kien qaddes missieru, u li kien qaddes hu, fidda, deheb, u hwejjeġ oħra.

19 U ma kiensex hemm gwerra izjed sas-sena hamsa u tletin tas-saltna ta' Asa.

16 Fis-sena sitta u tletin tas-saltna ta' Asa, Baghsa, sultan ta' Izrael, tala' ghal Guda, u bena Rama, biex ma jhalli lil hadd min johroġ jew jidhol hdejn Asa, sultan ta' Guda.

2 U mbaghad Asa hareġ il-fidda u d-deheb mit-tezori ta' dar il-Mulej u ta' dar is-sultan, u baghathom lil Ben-Hadad, sultan tas-Sirja, li kien joqghod Damasku, u qallu:

3 Ma jkun hemm rabta bejni u bejneħ, bhal ma kien hemm bejn missieri u bejn missiereħ: ara, jien bghattlek fidda u deheb; mur, holl ir-rabta tiegħek ma' Baghsa, sultan ta' Izrael, biex jitbiegħed minni.

4 U hekk Ben-Hadad sama' mis-sultan Asa, u baghat il-kapijiet ta' l-ezerċti tieghu kontra l-bliet ta' Izrael; u rebhu lil Ghijjon, lil Dan, lil Abel-Majim, u lill-bliet kollha ta' l-imħażen f'Naftali.

5 U ġara, malli Baghsa sama' dan, illi telaq il-bini ta' Rama, u waqqaf ix-xoghhol tieghu.

6 Imbaghad Asa s-sultan gieb lil Guda kollu, u ġarrew il-gebel ta' Rama, u l-injam taghha, li bihom Baghsa kien qiegħed jibni Rama, u bihom bena Geba u Misfa.

7 F'dak iż-żmien Hanani, ir-raj, gie ghand Asa, sultan ta' Guda, u qallu: Talli int qghadt fuq is-sultan tas-Sirja, u ma qghadt fuq il-Mulej, Alla tiegħek, l-ezerċtu tas-sultan tas-Sirja harab minn idek.

8 L-Etjopin u l-Lubin ma kinux ezerċtu kbir, b'hafna mriekeb u jfirs? Madankollu, billi int qghadt fuq il-Mulej hu rħieħom f'idejħ.

9 Ghaliex ghajnejn il-Mulej jiġru ma' l-art kollha, biex iwettaq bis-shiħ lil dawk li qalbhom shiha mieghu. Int tbellaħt

f'dan: ghalhekk minn issa jkollok il-gwerer.

10 Imbaghad Asa ghadab ghar-raj, u tefghu l-habs; ghax kibes ghalih fuq dilhaga. U Asa haqar x'uhud mill-poplu dak iz-żmien.

11 U, ara, l-atti t'Asa, mill-ewwel sa l-aħħar, huma miktubin fi ktieb is-slaten ta' Ġuda u ta' Izrael.

12 U Asa, fis-sena disgha u tletin ta' saltnatu, marad b'riġlejh; u l-marda għafstu: madankollu ma fittixx il-Mulej, iżda t-tobba fil-marda tieghu.

13 U raqad Asa ma' missirijietu, u miet fis-sena wiehed u erbgħin li kien ilu jsaltan.

14 U difnuh fil-qabar tieghu, li hu kien haħfer ghalih f'belt David, u meddewh fuq is-sodda li kien mela bi hwawar, u b'hafna fwejjah, mahdumin bis-sengħa tal-fewwieħ: u għamlu huġġieġa kbira hafna ghalih.

17 U ibnu Ġosafat sar sultan floku, u ssahħah kontra Izrael.

2 U qieghed tqajja fil-bliet bis-swar kollha ta' Ġuda, u għases fl-art ta' Ġuda, u fil-bliet ta' Efrajm, li kien ha Asa, missieru.

3 U l-Mulej kien ma' Ġosafat, għaliex mexa fl-ewwel triqat ta' missieru, u ma fittixx il-Baġħlim.

4 Iżda fittex il-Mulej, Alla ta' missieru, u mexa skond il-kmandamenti tieghu, u mhux bħal ma għamel Izrael.

5 Għalhekk il-Mulej wettaq is-saltna f'idejh; u Ġuda kollu gieb għotjiet lil Ġosafat; u kellu għana u ġieħ kbir.

6 U qalbu tqawwiet fi triqat il-Mulej: u nehħa wkoll minn Ġuda l-imqades tal-ġohjet u l-Axerim.

7 U fit-tielet sena ta' saltnatu baġħat il-kapijiet tieghu, lil Ben-Ĥajil, u lil Għabdija, u lil Żakkarija, u lil Netanjel, u lil Mikaja, biex ighallmu fil-bliet ta' Ġuda.

8 U magħhom baġħat il-Leviti, Semajja, u lil Netanja, u lil Żebadja, u lil Ghaxajel, u lil Semiramot, u lil Gehonatan u lil Adonija, u lil Tobijahu, u lil Tob-Adonija, Leviti; u magħhom lil Elisama u lil Gehoram, qassisin.

9 Huma għallmu f'Ġuda, u kellhom il-ktieb tal-ġieħ tal-Mulej, u daru l-bliet kollha ta' Ġuda, u għallmu l-poplu.

10 U l-biza' tal-Mulej waqa' fuq is-saltnet kollha tal-pajjiżi ta' madwar Ġuda, u ma għamlux gwerra kontra Ġosafat.

11 U xi Filistin ġiebu lil Ġosafat għotjiet u fidda bħala haraġ; u l-Għarab ġibulu l-imriehel, sebat elef u seba' mija kbix, u sebat elef u seba' mija bdaħad.

12 U Ġosafat kiber u kiber; u bena f'Ġuda furtizzi u bliet ta' l-imħażen.

13 U għamel hafna xogħlijiet fil-bliet ta' Ġuda: u l-gwerrieri, nies qawwija u ta' hila, kienu f'Ġerusalem.

14 U dan hu l-ġħadd tagħhom, skond il-familji tagħhom: Minn Ġuda, bħala kapijiet ta' l-eluf kienu: Għadna, il-kap, u mieghu kellu tliet mitt elf raġel qawwija u ta' hila.

15 U warajh kien Ġehohanan il-kmandant, u mieghu kellu mitejn u tmenin elf.

16 U warajh kien Għamasja, bin Żikri, li minn rajh ta lulu nnifsu lill-Mulej; u mieghu mitejn elf raġel qawwija u ta' hila.

17 U minn Benjamin: Eljada, raġel qawwi u ta' hila, u mieghu kellu mitejn elf armati bil-qaws u bit-tarka.

18 U warajh Ġehozabab, u mieghu kellu mija u tmenin elf imrawmin għall-gwerra.

19 Dawn kienu fis-servizz tas-sultan, barra minn dawk li qieghed is-sultan fil-bliet bis-swar f'Ġuda kollu.

18 Issa Ġosafat kellu għana kbir u ġieħ, u thatten ma' Aħāb.

2 U wara xi snin nizeł għand Aħāb f'Samarija. U Aħāb qatel nħaġ u gniedes bil-kotra lilu u lin-nies li kellu mieghu, u ħajru jidla' mieghu għal Ramot-Gilgħad.

3 U Aħāb, sultan ta' Izrael, qal lil Ġosafat, sultan ta' Ġuda: Tiġi miegħi għal Ramot-Gilgħad? U wiegħbu: Ghoddni bħal ma tghodd lilek innifsek, u l-poplu tiegħi bħall-poplu tiegħek; u ahna nkunu miegħek fit-taqbida.

4 U Ġosafat qal lis-sultan ta' Izrael: Sħarreg, nitolbok, illum kelmet il-Mulej.

5 Għalhekk is-sultan ta' Izrael ġama' l-profeti, erba' mitt wiehed, u qalilhom: Immorru Ramot-Gilgħad nitqabdu, jew inżomm ruhi lura? U dawk wiegħbu: Itla' ghax Alla jerhiha f'idejn is-sultan.

6 Iżda Ġosafat qal: M'ghadx hawn xi profeta tal-Mulej, biex nistaqsu lilu?

7 U s-sultan ta' Izrael qal lil Ġosafat: Għad baqa' wiehed biss, li bih nistgħu nistaqsu lill-Mulej: iżda jien nobogħdu, ghax qatt ma jħabbarli tajjeb, iżda dejjem ħażin: dan hu Mikaja, bin Imla. U Ġosafat qal: Ha ma jghidx hekk is-sultan.

8 Imbagħad is-sultan ta' Izrael sejjah wiehed mill-uffiċjali tieghu, u qal: Gib malajr lil Mikaja, bin Imla.

9 U s-sultan ta' Izrael, u Ġosafat, sultan ta' Ġuda, kienu qegħdin kull wiehed fuq it-tron tieghu, lebsin ilbieshom, fil-misrah hdejn id-dahla tal-bieb ta' Samarija; u l-profeti kollha kienu jħabbru quddiemhom.

10 U Sedekija, bin Kanġana, għamel grun tal-hadid u qal: Hekk iġħid il-Mulej: B'dawn titfa' lura lis-Sirjani sama ttemmhom.

11 U l-profeti kollha hekk ukoll kienu

jhabbru u jghidu: Išla' Ramot-Gilghad, u tirtbah: ghax il-Mulej jerhiha f'idejn is-sultan.

12 U l-messaggier li mar isejjah lil Mikaja, kellmu billi qallu: Ara, klemi il-profeti ghalenija jhabbru l-gid lis-sultan; halli mela kelmtek, nitlobok, tkun bhal ta' kull wiehed minnhom, u habbar il-gid.

13 U Mikaja qal: Daqskemm hu haj il-Mulej, dak li jghidli Alla tieghi, lilu nhabbar.

14 Xhin wasal ghand is-sultan, is-sultan qallu: Mikaja, immorru nahbtu ghal Ramot-Gilghad, jew inzomm ruhi lura? U dak wiegeb: Itilghu, u tirtbu, ghax l-eghdewa jinghataw f'idejkom.

15 U s-sultan qallu: Kemm-il darba nhallfek jien biex ma tghidlix hlief is-sewwa f'isem il-Mulej?

16 Imbaghad qal: Rajt lil Izrael kollu mxerred fuq il-muntanji, bhal nghan li ma ghandhomx rahgaj; u l-Mulej qal: Dawn ma ghandhomx sid; ha jergghu mela bis-sliem kulhadd lejn daru.

17 U s-sultan ta' Izrael qal lil Gosafat: Ma ghidtilix jien li ma jhabbarlix gid imma deni?

18 U Mikaja raga' qal: Isimgu mela kelmet il-Mulej: Rajt il-Mulej qieghed fuq it-tron tieghu, u l-ezerctu kollu tas-sema wieqaf fil-lemin u fix-xellug tieghu.

19 U l-Mulej qal: Min sa jqarraq b'Ahâb, sultan ta' Izrael, biex jitla' u jaqa' f'Ramot-Gilghad? U wiehed wiegeb hekk, u iehor wiegeb hekk.

20 Imbaghad hareg spirtu, u waqaf quddiem il-Mulej, u qal: Jien inqarraq bih. U l-Mulej qallu: Biex?

21 U dak wiegeb: Nohrog, u nkun spirtu tal-gideb f'fomm il-profeti tieghu kollha. U l-Mulej qal: Int tqarraq bih, u taghleb ukoll: ohrog, u ghamel hekk.

22 Ghalhekk issa, ara, il-Mulej qieghed spirtu tal-gideb f'fomm dawn il-profeti tieghek kollha, u l-Mulej qata' li jibghat il-hsara fuqek.

23 Imbaghad Sedekija, bin Kanghana, resaq, u ta daqqa ta' harta lil Mikaja, u qal: Kif ghadda l-Ispirtu tal-Mulej minn ghandi biex ikellem ilek?

24 U Mikaja qal: Ara, int ghad tara dak in-nhar li tidhol tistahba minn kamra ghal kamra.

25 Imbaghad is-sultan ta' Izrael qal: Aqbdu lil Mikaja, u huduh ghand Amon, il-gvernatur tal-belt, u ghand Gowas, bin is-sultan;

26 U ghidu: Hekk ighid is-sultan: Qieghdu lil dan fil-habs, u itimguh hobz bil-ghaks, u ilma bil-ghaks, sama nigbi bis-sliem.

27 U Mikaja qal: Jekk tassew targa' lura bis-sliema, ma tkellimx il-Mulej bija. U zied iglid: Isimgu dan, intom il-poppi kollha.

28 U s-sultan ta' Izrael u Gosafat, sultan ta' Guda, telghu ghal Ramot-Gilghad.

29 U s-sultan ta' Izrael qal lil Gosafat: Sa nbiddel hwejgi, u mmur ghat-taqbida; izda int ibqa' liebes hwejgek. U hekk is-sultan ta' Izrael biddel hwejgu; u marru ghat-taqbida.

30 Issa s-sultan tas-Sirja kien ordna lill-kaptani ta' l-imriekeb li kienu mieghu, billi qallilhom: Tahbtux u la ghaż-zghir u la ghall-kbir, izda ghas-sultan ta' Izrael wahdu.

31 U gara, malli l-kaptani ta' l-imriekeb raw lil Gosafat, illi qalu: Dak hu s-sultan ta' Izrael. Ghalhekk daru madwaru biex jahbtu ghalih: izda Gosafat beda jghajjat, u l-Mulej ghenue; u Alla beghidhom minnu.

32 Ghax gara, malli l-kaptani ta' l-imriekeb raw li ma kienux is-sultan ta' Izrael, illi regghu lura minnu.

33 U wiehed gibed il-qaws fejn gie gie, u laqat is-sultan ta' Izrael bejn ix-xquq tal-malji u l-kurazza; ghalhekk qal lir-ragel tal-mirkeb tieghu: Dawwar idek, biex tohrogni mit-taqbida; ghax jien migruh wisq.

34 Izda t-taqbida tant hraxet dak in-nhar, li s-sultan kien mizmum wieqaf fuq il-mirkeb biswit is-Sirjani sa filghaxija, u miet hi u niezla x-xemx.

19 U Gosafat, sultan ta' Guda, raga' lura lejn daru bis-sliema f'Gerusalem.

2 U Gehu, bin Hanani, ir-raj, hareg jilqghu, u qal lis-sultan Gosafat: Ghandek tghin lill-hazen, u thobb lil dawk li jobjoghu l-Mulej? Ghalhekk int gbidt fuqek ghadab il-Mulej.

3 Madankollu nsabu xi hwejjeġ tajba fik, ghax qridt l-Axeriet mill-pajjiz, u hejjejt qalbek biex tfitx lil Alla.

4 U Gosafat ghammar f'Gerusalem: u raga' hareg fost il-poplu minn Bir-Saba' sa l-art tal-gholjiet ta' Efrajm, u reggagh-hom lejn il-Mulej, Alla ta' missirijiet-hom.

5 U waqqaf imhallfin fil-pajjiz, fil-bliet bis-swar ta' Guda kollha, belt belt.

6 U qal lill-imhallfin: Araw dak li intom qeghdin taghmlu: ghax mhux ghall-bniedem li taghmlu l-haqq, izda ghall-Mulej, li jkun maghkom meta taqtghu l-haqq.

7 Ghalhekk issa ha jkun fuqkom il-biza' tal-Mulej; qisu dak li taghmlu: ghax fil-Mulej, Alla taghna, m'hemm x hazen, u la rispett ghall-wicc, u lanqas jiehu ghotjiet.

8 Barra minn dan, f'Gerusalem Gosafat waqqaf xi Leviti, u xi qassisin, u xi kapijiet tad-djar tal-missirijiet ta' Izrael,

biex jaqtghu l-haqq tal-Mulej, u t-tweghir tan-nies ta' Gerasalem.

9 U wissiehom, billi qalilhom: Hekk taghmlu bil-biza' tal-Mulej, bil-fedeltà, u b'qalb shiha.

10 U kull tweghir li jigi quddiemkom minn hutkom li jghammru fi bliethom, sew jekk ikun fuq qtil, jew ligi, jew kmandament, jew statuti, jew ordnanzi, għallmuhom biex ma jkunux hatja quddiem il-Mulej, u l-ghadab ma jixgħelx fuqkom, u fuq hutkom. Hekk taghmlu, u ma tahtux.

11 U, ara, Amarja, il-qassis il-kbir, ikun fuqkom fil-hwejjeġ kollha tal-Mulej; u Zebadja, bin Ismagħel, kap tad-dar ta' Guda, fil-hwejjeġ kollha tas-sultan: u l-Leviti jaqdukom bhala ufficjali. Aghmlu l-hila, u l-Mulej ikun mat-tajjeb.

20 Wara dan gara wkoll, illi wlied Mowab, u wlied Ghammon, u magħhom x'uhud mill-Ghammonin, ġew għal Gosafat biex jitqabdu miegħu.

2 Imbagħad ġew x'uhud biex iġarrfru lil Gosafat, billi qalulu: Gejja fuqek kotra kbira min-naha l-oħra tal-bahar, mis-Sirja, u, ara, qegħdin f'Hasson-Tamar, li hi f'Għajn-Geddi.

3 U Gosafat baża, u dawwar wiċċu biex ifttxx lill-Mulej, u nieda s-sawm f'Guda kollu.

4 U Guda nġama' biex ifttxx il-ġaħnuna mill-Mulej: u mill-bliet kollha ta' Guda ġew ifttxu l-Mulej.

5 U Gosafat waqaf f'nofs il-miġemgħa ta' Guda u Gerasalem, f'dar il-Mulej, quddiem il-bitha l-ġdida,

6 U qal: O Mulej, Alla ta' missirijietna, mhux int Alla fis-sema? U ma tahkimx int fuq is-saltniet kollha tal-ġnus? U mhommx f'idejx il-qawwa, u s-setgħa, hekk li hadd ma jista' jiaqflek?

7 Mhux int, Alla tagħna, li keċċejt innies li kienu jghammru f'din l-art minn quddiem il-poplu tiegħek Izrael, u tajtha lil nisel Abraham, habibek, għal dejjem?

8 U huma għammru fiha, u bnewlek fiha santwarju għal ismek, billi qalu:

9 Meta tigi fuqna xi hsara, sejf, haqq, pesta jew ġuh, nieqfu quddiem din id-dar, u quddiemek, (għax ismek hu f'din id-dar,) u nġajtu lilek fid-diqa tagħna, u int tismagħna, u teħlisna.

10 U issa, ara, ulied Ghammon u Mowab, u dawk tal-muntanja ta' Seghir, li inti ma hallejtx lill-Izrael jidhol fuqhom, huma u herġin minn art l-Eġittu, izda twarrbu minnhom u ma qerduhomx;

11 Ara, kif qegħdin ihallsuna, billi jigu jaqilghuna mill-art li int tajna b'wirt.

12 O Alla tagħna, ma tagħmilx haqq minnhom? għax ahna m'għandniex sahha quddiem dil-kotra kbira li ġejja għalina; u

lanqas nafu x'nagħmlu: izda għajnejna huma fuqek!

13 U Guda kollu, bit-ftal zġħar tagħhom, bin-nisa tagħhom, u b'uliedhom, kienu weġfin quddiem il-Mulej.

14 Imbagħad fuq Għazijel, bin Zakarija, bin Benajja, bin Gegħijel, bin Mattanija, Levita minn ulied Asaf, ġie l-Ispirtu tal-Mulej, f'nofs il-miġemgħa;

15 U qal: Isimghu, o Guda kollu, u intom li tghammru f'Gerasalem, u int o sultan Gosafat! Hekk iġhidilkom il-Mulej: La tibzghux u la titregħdux minhabba dil-kotra kbira, għax mhix tagħkom it-taqbida, izda t'Alla.

16 Inzlu għada għalihom: ara, huma telghin mat-telgħa ta' Sis; u intom issibuhom f'tarf il-wied, biswit id-dezert ta' Ġerwel.

17 M'għandkomx bżonn tiġġieldu f'din it-taqbida: hudu postkom, la titharrkux, u araw helsien il-Mulej magħkom, o Guda u Gerasalem: la tibzghux, u la titregħdux; għada oħroġu għalihom: għax il-Mulej magħkom.

18 U Gosafat miel b'wiċċu sa l-art: u Guda kollu u n-nies kollha ta' Gerasalem inxtehtu quddiem il-Mulej, iqimu l-Mulej.

19 U l-Leviti, minn ulied il-Kehatin, u minn ulied il-Korahin, qamu biex ifahħru l-Mulej, Alla ta' Izrael, b'lehen qawwi u għoli.

20 U qamu kmieni filgħodu, u hargu lejn id-dezert ta' Tekuwa: u huma u sejrjn, Gosafat waqaf u qal: Isimghuni, o Guda, u intom li tghammru Gerasalem; emmnu fil-Mulej, Alla tagħkom, u hekk titwettqu; emmnu l-profeti tiegħu, u tirbh.

21 U wara li ftiehem mal-poplu, għazel xi għannejja, li mlibbsin ilbies imqaddes, kienu jghannu tifhir lill-Mulej, u huma u jimxu quddiem l-ezerctu, kienu jghidu: Fahħru l-Mulej għax għal dejjem il-hniena tiegħu!

22 U malli bdew ighannu u jfahħru, il-Mulej qiegħed xibka mohbija għal ulied Ghammon u Mowab, u għal dawk tal-muntanja ta' Seghir li kienu ġew għal Guda; u kienu mkissrin.

23 Għax ulied Ghammon u Mowab qamu għal dawk li kienu jghammru fil-muntanja ta' Seghir, biex joqtluhom u jeqirduhom għalkollox: u wara li helsu min-nies ta' Seghir, għenu wieħed lill-iehor biex jeqirdu lil xulxin.

24 U xhin Guda wasal fuq il-gholja li minnha wieħed jara d-dezert, harsu lejn il-kotra, u, ara, rawhom iġsma mejtin, mixutin ma' l-art, u hadd ma heles.

25 U xhin Gosafat u l-poplu tiegħu ġew biex jieħdu l-priza tagħhom, sabu fost l-iġsma mejtin kotra ta' ġid, ta' lbiesi, u ta' oġġetti prezziżi; u hadu minnhom

ghalihom aktar milli kienu jifilhu: u damu tlitt ijiem jehdu l-priza, ghaliex kienet wisq kbira.

26 U fir-raba' jum ingemghu f'wied Beraka; ghax hemm kienu bierku l-Mulej; ghalhekk semmew iseni dak il-post wied Beraka, sa llum.

27 Imbaghad regghu lura, ir-rgiel kollha ta' Guda u ta' Gerusalem, u Gosafat quddiemhom, lejn Gerusalem bil-ferh; ghax il-Mulej ferrahhom fuq l-eghdewwa taghhom.

28 U dahlu Gerusalem bid-daqq ta' l-arpi, tač-četri, u tat-trombi lejn dar il-Mulej.

29 U l-biza' t'Alla waqa' fuq is-saltniet kollha ta' dawk il-pajjizi, xhin semghu li tqabad il-Mulej ma' l-eghdewwa ta' Izrael.

30 U hekk striehet saltnet Gosafat: ghax Alla tieghu tah il-mistrieħ minn koll naha.

31 U Gosafat saltan fuq Guda: kellu hamsa u tletin sena meta sar sultan, u saltan hamsa u ghoxrin sena f'Gerusalem. U omniu kien jisimha Ghazuba, bint Silhi.

32 U mexa fit-triq t'Asa, missieru, u ma tbighedx ininna, billi ghamel dak li hu sewwa quddiem il-Mulej.

33 Madankollu, l-imqades tal-gholjiet ma tnehhewx: ghax il-poplu kien għadu ma għandux qalbu magħquda bis-shih ma' Alla ta' missirijethom.

34 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Gosafat, mill-ewwel sa l-aħhar, ara, huma miktubin fi ktieb Gehu, bin Hanani, imdahħlin fi Ktieb is-Slaten ta' Izrael.

35 U wara dan, Gosafat, sultan ta' Guda, ixxierek ma' Ahazija, sultan ta' Izrael, li kien hazin f'eghmilu.

36 U xxierek mieghu biex jagħmlu għien biex imorru Tarsis: u hadmu g-ġfien f'Ghesjon-Geber.

37 Imbaghad Elighezer, bin Dodawa, minn Maresa, habbar kontra Gosafat, billi qal: Talli xxerrikt ma' Ahazija, il-Mulej ikisser xoghlok. U tfarrku l-ġfien, u ma setghux imorru Tarsis.

21 Issa Gosafat raqad ma' missirijietu, u kien midfun ma' missirijietu f'belt David. U Gehoram, ibnu, saltan fluku.

2 U Gehoram kellu ahwa, ulied Gosafat: Ghazarija, u Gehijel, u Zakarija, u Ghazarija, u Mikaël, u Sefatja: dawn kollha kienu wlied Gosafat, sultan ta' Izrael.

3 U missierhom tahom ghotjiet kbar ta' fidda, u ta' deheb, u ta' hwejjeg prezzjuzi, bi bliet bis-swar f'Guda: izda s-saltna taha lil Gehoram; ghax hu kien il-kbir.

4 Issa meta Gehoram ha s-saltna ta' missieru, saħħah lilu nnifsu, u qatel lil hutu kollha bis-sejf, u x'uhud mill-kapijiet ta' Izrael ukoll.

5 Gehoram kellu tnejn u tletin sena meta beda jsaltan, u saltan tmien snin f'Gerusalem.

6 U mexa fit-triq tas-slaten ta' Izrael, bħal ma għamlet dar Ahāb: ghax kellu b'martu lil bint Ahāb: u għamel dak li hu hazin f'għajnejn il-Mulej.

7 Izda l-Mulej ma riedx jeqred lil dar David, minhabba r-rabta li rabat ma' David, u minhabba l-wegħda li għamel li jagħti xrara lilu u lil uliedu għal dejjem.

8 Fi zmienu xxewxu l-Idumin minn taht il-hakma ta' Guda, u għamlu sultan għalihom.

9 Imbaghad Gehoram telaq mal-kapijiet tieghu, u l-imriekeb kollha mieghu: u qam bil-lejl, u kisser l-Idumin li kienu dawruh, u l-kapijiet ta' l-imriekeh.

10 U hekk l-Idumin ixxewxu minn taht idejn Guda sa dan il-jum. F'dak iż-żmien ukoll Libna xxewxet minn taht idej; ghax hu kien telaq il-Mulej, Alla ta' missirijietu.

11 U għamel ukoll imqades tal-gholjiet fuq il-muntanji ta' Guda, u għagal in-nies ta' Gerusalem jiznu, u waqqa' lil Guda fid-dmub.

12 U waslitlu ittra minghand Elija l-profeta, tgħid: Hekk iġhid il-Mulej, Alla ta' David, missierek: Talli ma mxejtix fi triqat Gosafat, missierek, u lanqas fi triqat Asa, sultan ta' Guda.

13 Izda mxejt fi triq is-slaten ta' Izrael, u għhalt lil Guda u n-nies ta' Gerusalem jiznu, bħal ma għagħlet jiznu dar Ahāb, u qilt ukoll lil hutek ta' dar missierek, li kienu aħjar minnek:

14 Ara, bi flagell kbir il-Mulej jidrob il-poplu tiegħek, u lil uliedek, u n-nisa tiegħek. u kulma għandek:

15 U int timrad b'marda qalila, b'marda fi msarnek, sakemm johorgu msarnek bil-marda minn jum għal jum.

16 Imbaghad il-Mulej qajjem għal Gehoram l-ispirtu tal-Filistin, u tal-Gharab, li kienu ma' genb l-Etjopin:

17 U telghu għal Guda, u dahlu go fih, u hadu l-ġid kollu li sabu f'dar is-sultan, u lil uliedu wkoll, u n-nisa tieghu; hekk li ma kienu baqagħlu ihen hlief Gehowahāz, l-izgħar fost uliedu.

18 U wara dan il-Mulej darbu fi msarnu b'marda bla fejqan.

19 U gara, wara zmien twil, qrib it-tmien tat-tieni sena, illi msarnu harġu bil-marda tieghu: u hekk miet b'ugħigh aħrax. U l-poplu tieghu ma għamillux huġġieġa, bħall-huġġieġa ta' missirijietu.

20 Tnejn u tletin sena kellu meta beda jsaltan; u saltan tmien snin f'Gerusalem,

u mar bla ma hadd ghela ghalih. Madankollu difnuh f'belt David, izda mhux fl-oqbra tas-slaten.

22 U n-nies ta' Ġerusalem ghamlu lil Aħazija, ibnu ż-żghir, sultan floku: ghax il-qatgha tan-nies li ġiet mal-Gharab fil-kamp qatlet l-oħrajn kollha li kienu akbar. U hekk Aħazija, bin Gehoram, sultan ta' Ġuda, sar sultan.

2 Tnejn u erbghin sena kellu Aħazija meta sar sultan, u sena wahda saltan f'Ġerusalem. Ommu kien jisimha Ghatalija, bint Ghomri.

3 Mexa hu wkoll fi triqat dar Ahâb, għaliex ommu kienet tagħtih il-pariri għall-hazen.

4 Ghamel dak li hu hazin f'ghajnejn il-Mulej, bħal dar Ahâb: ghax huma kienu jagħtuh il-pariri wara mewt missieru, bi għall-tiegħu.

5 Mexa wkoll fuq il-pariri tagħhom, u mar ma' Gehoram, bin Ahâb, sultan ta' Izrael, biex jitqabad ma' Ĥazajel, sultan ta' Aram, f'Ramot-Gilghad.

6 U raġa' lura biex jiddewwa f'Ġizragħel mill-ġriehi li ġerhuh f'Rama, meta kien jitqabad ma' Ĥazajel, sultan tas-Sirja. U Ghazarija, bin Gehoram, sultan ta' Ġuda, niżel biex jara lil Gehoram, bin Ahâb, f'Ġizragħel, ghax kien marid.

7 Issa kienet ir-rieda t'Alla li Aħazija, għall-qirda tiegħu stess, imur hdejn Goram; għaliex xhin wasal, hareġ ma' Gehoram kontra Ġehu, bin Nimsi, li l-Mulej kien dilku biex jeqred dar Ahâb.

8 U ġara, xhin Ġehu kien jagħmel haqq minn dar Ahâb, illi sab il-kapijiet ta' Ġuda, u wlied hut Aħazija, li kienu fis-servizz ta' Aħazija, u qatilhomm.

9 U fittex ukoll lil Aħazija: u qabduh (ghax hu kien mohbi f'Samarija,) u gibuh lil Ġehu: u wara li qatluh, difnuh: Għaliex, qalu huma, hu bin Gosafat, li fittex il-Mulej b'qalbu kollha. U hekk ma kien hemm hadd minn dar Aħazija li jista' jzomm is-saltna.

10 U Ghatalija, omm Aħazija, meta rat li binha miet, qamet u qerdet in-nisel kollu tas-sultan ta' dar Ġuda.

11 Imma Gehosabghat, bint is-sultan, hadet lil Ġowas, bin Aħazija, hatfitu minn qalb ulied is-sultan, li kellhom iknu maqġulin, u qegħditu ma' l-imreddgħa tiegħu f'kamra tas-sodda. U hekk Gehosabghat, bint is-sultan Gehoram, mart Ġehojada l-qassis, (ghax hi kienet oħt Aħazija,) hbiestu minn quddiem Ghatalija, u ma qatlitux.

12 U dam mohbi magħhom sitt snin f'dar Alla: u Ghatalija kienet issaltan fuq il-pajjiż.

23 U fis-seba' sena Ġehojada tqawwa, u dahhal miegħu f'għaqda l-kaptani tal-mijiet, lil Ghazarija, bin Geroham, u lil Ismagħel, bin Ġehohanān, lil Ghazarija, bin Ghobed, u lil Magħseja, bin Ghadaja, u lil Elisafat, bin Żikri.

2 U daru ma' Ġuda, u gemgħu l-Leviti mill-bliet kollha ta' Ġuda, u l-kapijiet ta' djar il-missirijiet ta' Izrael, u ġew Ġerusalem.

3 U l-miġemgħa kollha ntrabtet bi ftehimā mas-sultan f'dar Alla. U Ġehojada qalilhom: Ara, bin is-sultan isaltan, bħal ma qal il-Mulej għal ulied David.

4 Dan hu li għandkom tagħmlu: Mit-tlieta wahda minnkom, li tidhol is-sibt, qassisin u Leviti, joqogħdu fil-bwieb hdejn l-egħtiebi.

5 U mit-tlieta wahda f'dar is-sultan, u mit-tlieta wahda f'bieb Sur: u l-poplu kollu joqogħdu fil-btiehi ta' dar il-Mulej.

6 Izda halli hadd ma jidhol f'dar il-Mulej hlief il-qassisin, u l-Leviti tas-servizz; huma jistgħu jidhlu, ghax imqaddsin: izda l-poplu kollu jħares l-ordni tal-Mulej.

7 Il-Leviti jduru madwar is-sultan, kulhadd bl-armi f'idej; u min jidhol fid-dar, ha jkun maqġul: izda intom ibqgħu mas-sultan xhin jidhol u xhin johroġ.

8 U hekk il-Leviti u Ġuda kollu għamlu kulma ordna Ġehojada l-qassis, u kull wiehed minnhom ha r-rgiel tiegħu, li kellhom jidhlu s-sibt, ma' dawk li kellhom johorġu s-sibt: ghax Ġehojada, il-qassis, ma halla l-ebda taqsimā toħroġ.

9 Barra minn dan, Ġehojada, il-qassis, ta lill-kapijiet il-lanez, u t-tarkiet il-kbar, u t-tarkiet iż-żgħar, li kienu tas-sultan David, u li kienu f'dar Alla.

10 U qiegħed il-poplu kollu, kull wiehed bl-armi f'idu, mill-ġenb tal-lemin tat-tempju, sal-ġenb tax-xellug tat-tempju, hdejn l-altar u t-tempju, għal madwar is-sultan.

11 Imbagħad harġu lil bin is-sultan, u xeddewlu l-kuruna, u tawh ix-xhieda, u għamlu sultan. U Ġehojada u wliedu dilkuh, u qalu: Viva s-sultan!

12 Issa, malli Ghatalija semgħet il-ghagħa ta' dawk li kienu jiġru u jfahħru lis-sultan, dahlet lejn il-poplu f'dar il-Mulej:

13 U harset, u, ara, is-sultan kien wieqaf hdejn il-kolonna tiegħu fid-dahla, u l-kaptani u t-trumbettieri kienu hdejn is-sultan. U l-poplu kollu tal-pajjiż ferah, u daqq it-trombi, u l-ghannejja bl-istrumenti tad-daqq kienu jmexxu l-ghana tat-tifhir. Imbagħad Ghatalija ċarrtet ilbiesha, u qalet: Kunfeffa! Kunfeffa!

14 Imbagħad Ġehojada, il-qassis, hareġ il-kapijiet tal-mijiet li kienu fuq l-eżerċtu, u qalilhom: Oħorġuha minn bejn il-fillieri:

u kull min imur warajha, ha jkun maqtul bis-sejff. Ghax il-qassis qal: La toqtluhiex f'dar il-Mulej.

15 U tefghu jdejhom fuqha; u xhin ghaddiet mid-dahla ta' bieb iż-żwielem lejn dar is-sultan, qatluha hemm.

16 U Ġehojada rabat ghaqda bejnu, u bejn il-poplu kollu. u bejn is-sultan, biex ikunu poplu tal-Mulej.

17 Imbaghad il-poplu kollu mar lejn dar Baghal, u ġarrfuha, u ġarrfu l-altari tieghu, u x-xbihat tieghu kissruhomm, u qatlu lil Mattan, il-qassis ta' Baghal quddiem l-altari.

18 Imbaghad Ġehojada qiegħed għases ma' dar il-Mulej f'id il-qassisin Levitiċi, li David kien qassam għal dar il-Mulej, biex joffru l-offerti tal-hruq lill-Mulej, bħalma hu miktub fil-ligi ta' Mosè, bil-ferh u bil-ghana, kif ordna David.

19 U qiegħed il-bewwieba fi bwieb dar il-Mulej, biex ma jidhol hadd li b'xi mod ikun imniġġes.

20 U ha l-kapijiet tal-mijiet, u n-nobbli, u dawk li kellhom setgħa fuq il-poplu, u l-poplu kollu tal-pajjiż, u nizzlu s-sultan minn dar il-Mulej; u dahlu f'dar is-sultan mill-bieb il-fuqqani, u qiegħdu s-sultan fuq it-tron tas-saltana.

21 U hekk il-poplu kollu tal-pajjiż ferah: u l-belt kienet kwieta, wara li kienu qatlu lil Għatalija bis-sejff.

24 Ġowas kellu seba' snin meta sar sultan, u dam isaltan erbghin sena f'Ġerusalem. Ommu kien jismha Sibja, minn Bir-Saba'.

2 U Ġowas għamel dak li kien sewwa f'għajnejn il-Mulej ma' tul il-hajja kollha ta' Ġehojada l-qassis.

3 U Ġehojada tah żewġ nisa, u kellu subjien u bniet.

4 U ġara wara dan, illi Ġowas gieħ f'mohhu li jġedded dar il-Mulej.

5 U gama l-qassisin u l-Leviti, u qalilhom: Ohorġu fil-bliet ta' Ġuda, u jġimghu mingħand Iżrael kollu l-flus sena sena, biex issewdu dar Alla tagħkom, u araw li tghaġġu f'dan. Izda l-Leviti ma għaġġlux.

6 U s-sultan sejjah lil Ġehojada, il-qassis il-kbir, u qallu: Għaliex ma hadtx bsieb li l-Leviti jġibu minn Ġuda u minn Ġerusalem il-harag, skond l-ordni ta' Mosè, il-qaddej tal-Mulej, u tal-migemgha ta' Iżrael, għat-tinda tax-xhieda?

7 Għaliex ulied Għatalija, dik il-mara hazina, għamlu hsara lil dar Alla; u l-hwejjeg imqaddsa wkoll ta' dar il-Mulej uzawhom għall-Baġħlim.

8 U s-sultan ordna li jagħmlu senduq, u qegħduh f'bieb dar il-Mulej, minn barra.

9 U harġu tnedija f'Ġuda u f'Ġerusalem biex iġibu lill-Mulej il-harag li

Mosè, qaddej t'Alla, ried li Iżrael iħallas fid-dezert.

10 U l-kapijiet kollha, u l-poplu kollu ferhu, u giebu, u xehtu flus fis-senduq, sa ma metla.

11 U ġara, kull meta s-senduq kienu jdahhluh il-Leviti għand l-uffiċjali tas-sultan, u meta kienu jaraw li kien hemm hafna flus, illi s-segretarju tas-sultan u l-uffiċjal il-kbir tal-qassis kienu jġigu, iferrghu s-senduq, jidduh, u jqegħduh f'postu. Hekk kienu jagħmlu kuljum, u gabru hafna flus.

12 U s-sultan u Ġehojada kienu jtuhom lil dawk li kienu jagħmlu x-xogħol ta' dar il-Mulej, u dawk kienu jħallsu l-haddiema fil-ġebel, u l-haddiema fil-injam, biex iġeddu dar il-Mulej, u l-haddiema fil-hadid u fil-bronz ukoll biex isewwu dar il-Mulej.

13 U hekk il-haddiema hadmu, u x-xogħol tat-tiswija ntala' f'idejhom, u waqqfu dar Alla fuq il-ghamla tagħha, u saħħuha.

14 U meta temmu x-xogħol, giebu l-bqija tal-flus quddiem is-sultan u Ġehojada, u għamlu bihom hwejjeg meħtieġa għall-offerti tal-hruq, u bwieqi, u hwejjeg tad-deheb u tal-fidda. U kienu joffru offeriti tal-hruq f'dar il-Mulej, dejjem, il-jiem kollha ta' Ġehojada.

15 Izda Ġehojada xjeh, u kien mimli bil-ghomor meta miet; kellu mija u tletin sena meta miet.

16 U difnuh f'belt David mas-slaten, għaliex għamel il-gid f'Iżrael, sew ma' Alla, u sew ma' daru.

17 Izda wara l-mewt ta' Ġehojada, ġew il-kapijiet ta' Ġuda, u sellmu lis-sultan. Imbaghad is-sultan semagħhom.

18 U telqu dar il-Mulej, Alla ta' missirijiethom, u taw qima lill-Axerim, u lill-idoli: u għadab xegħel fuq Ġuda u Ġerusalem minhabba dan id-dnub tagħhom.

19 Izda l-Mulej baġħat profeti fosthom biex ireġġuhom lejn il-Mulej; u għal-kemm dawn widdbuhom, huma ma ridux jisimghu.

20 U l-Ispirtu t'Alla gie fuq Żakkarija bin Ġehojada, il-qassis, u waqaf quddiem il-poplu, u qalilhom: Hekk iġhid Alla: Għaliex tikrsu l-kmandamenti tal-Mulej, biex ma ssibux rizq? Talli tlaqtu l-Mulej, jitlaqkom hu wkoll.

21 U ikkunfeffaw kontra tieghu, u haġġruh b'ordni tas-sultan bil-ġebel fil-bitha ta' dar il-Mulej.

22 U hekk Ġowas, is-sultan, ma ftakarx fil-gid li kien għamel mieghu missieru, Ġehojada, imma qatel lil ibnu, li hu u jmut qal: Ha jara l-Mulej u jitlob haqq!

23 U ġara, wara sena, illi l-eżerċitu tas-Sirjani tala' għal Ġowas: u ġew f'Ġuda u f'Ġerusalem, u qerdu l-kapijiet kollha

tal-poplu minn fost il-poplu, u baghtu l-priza taghhom kollha lis-sultan ta' Damasku.

24 Ghax ghalkemm l-eżerċtu tas-Sirjani gie fi ftit nies, il-Mulej reha f'idejhom eżerċtu wisq akbar, ghax telqu l-Mulej, Alla ta' missirijiethom. U hekk ghamlu haqq minn Gowas.

25 U wara li telqu minnu, (ghax hallewh marid hafna,) il-qaddejjia tieghu ghamlu kunfeffa, kontra tieghu minhabba qtil ulied Gehojada, il-qassis, u qatluh fuq is-sodda tieghu, u hekk miet: u difnuh f'belt David, izda ma difnuhx fl-oqbra tas-slaten.

26 U dawn huma dawk li ikkunfeffaw kontra tieghu: Żabad, bin Simghat, il-Ghammonija, u Gożabad, bin Simrit, il-Mowabija.

27 Uliedu, u l-kotra ta' profetżija kontra tieghu, u t-tigdid tal-bini ta' dar Alla, ara, dawn huma miktubin fit-tifkiriet ta' Ktieb is-Slaten. U Amasja, ibnu, saltan fluku.

25 Amasja kellu hamsa u ghoxrin sena meta sar sultan, u saltan disgha u ghoxrin sena f'Ġerusalem. Isem ommu kien Gehoghaddan minn Ġerusalem.

2 U ghamel dak li hu sewwa f'ghajnejn il-Mulej, biss mhux b'qalb shiha.

3 Issa ġara, meta s-saltana twettqet sewwa f'idejha, illi qatel il-qaddejjia tieghu li kienu qatlu s-sultan missieru.

4 Imma lil uliedhom ma qatlihomx, izda ghamel kif inhu miktub fil-liġi, fi ktieb Mošè, fejn il-Mulej ordna, billi qal: Ma jmutux il-missirijiet għall-ulied, u l-ulied ma jmutux għall-missirijiet; izda kulhadd imut għal dnuhu.

5 Imbagħad Amasja ġama' lil Ġuda, u qassamhom skond djar missirijiethom taht il-kaprijiet ta' l-eluf, u l-kaprijiet tal-mijiet, f'Ġuda kollu u Benjamin: u ghaddhom minn ghoxrin sena 'l fuq, u sab li huma tliet mitt elf raġel magħzula, ta' hila għall-gwerra, u li jaqdbu l-lanza u t-tarka.

6 U kera wkoll mitt elf gwerrier qalbieni minn Izrael għal mitt talent tal-fidda.

7 Izda gie għandu raġel t'Alla jghidlu: O sultan, la thallix jiġi mieghek l-eżerċtu ta' Izrael; ghax il-Mulej mhux ma' Izrael, ma' dawn l-ulied kollha ta' Efrajm!

8 Izda jekk trid tmur, aghmel il-hila, kun qawwi fit-taqbida; izda Alla jwaqqghek quddiem il-ghadu; ghax Alla jiflah iġhin, u jwaqqa'.

9 U Amasja qal lir-raġel t'Alla: U x'nagħmel għall-mitt talent li jien tajt lill-eżerċtu ta' Izrael? U r-raġel t'Alla wieġeb: Il-Mulej jista' jagħtik wisq aktar minn dan.

10 Imbagħad Amasja fired l-eżerċtu li

gie għandu minn Efrajm biex jerġghu jmorru lejn darhom: għalhekk għadabhom xeghel bis-shih għal Ġuda, u reġghu lejn darhom b'dagħdigha kbira.

11 U Amasja ghamel il-hila, u mexas n-nies tieghu, u mar f'wied il-melħ, u darab għaxart elef minn ulied Seghir.

12 U għaxart elef oħra wlied Ġuda qabdu hajjin, u haduhom fuq il-quċċata ta' rdm, u tefghuhom mill-quċċata ta' l-irdum, hekk li farrku kollha.

13 Izda r-rgiel ta' l-eżerċtu li Amasja kien reġgagħhom lura biex ma jmorrux miegħu għat-taqbida, habtu għall-bliet ta' Ġuda, minn Samarija sa Bet-Horon, darbu minnhom tliet elef, u hadu hafna priza.

14 Issa ġara, wara li Amasja gie lura mit-taqtiġha ta' l-Idumin, illi gie l-allat ta' wlied Seghir, u qegħidhom bhala allat tieghu, u miel quddiemhom, u lilhom haraq l-incens.

15 Għalhekk il-Mulej xeghel għadbu għal Amasja, u bagħatu profeta, li qallu: Għaliex fitixt allat ta' poplu li ma setghux jehilsu l-poplu taghhom minn idejha?

16 U ġara, hu u jkellmu, illi s-sultan qallu: Jaqaw għamilniek kunsilier tas-sultan? Biżżejjed! Ghax tridhom joqtluk? Imbagħad il-profeta qata' kliemu, u qal: Naf li Alla qatagħha li jecirdek, talli għamilt dan, u ma smajtx mill-parir tiegħi.

17 Imbagħad Amasja, sultan ta' Ġuda, ħa parir, u bagħat iġhid lil Gowas, bin Gehowahaż, bin Gehu, sultan ta' Izrael: Ejjha ha naraw wiċċ xulxin.

18 U Gowas, sultan ta' Izrael, bagħat iġhid lil Amasja, sultan ta' Ġuda: Il-ghawseg tal-Libanu bagħat iġhid liċ-cedru tal-Libanu: Aghtini 'l bintek għal ibni b'martu: izda ghaddiet dbiba salvaġġa li kienet fil-Libanu u għaffġet l-ghawseg.

19 Int tghid: Ara, jien kissirt l-Idumin! U qalbek tkabbret biex titweggħah. Izda issa oqghod f'darek; għaliex tindahal biex tagħmel il-hsara lilek innifsek, biex taqa', int u Ġuda mieghek?

20 Izda Amasja ma riedx jisma'; ghax minn Alla kien dan, biex jerhihom f'idejha l-egħdewwa taghhom, talli fittxu allat Edom.

21 U Gowas, sultan ta' Izrael, tala'; u raw wiċċ xulxin, hu u Amasja, sultan ta' Ġuda, f'Bet-Xemex, li hi ta' Ġuda.

22 U Ġuda kisser quddiem Izrael, u harbu kulhadd lejn it-tinda tieghu.

23 U Gowas, sultan ta' Izrael, qabad lil Amasja, sultan ta' Ġuda, bin Gowas, bin Gehowahaż, f'Bet-Xemex, u hadu Ġerusalem, u fetah selħa fis-sur ta' Ġerusalem minn bieb Efrajm sa bieb ix-xewka, twila erba' mitt driegħ.

24 U ha d-deheb kollu u l-fidda, u

l-hwejjeg kollha li kienu jinsabu f'dar Alla ghand Ghobed-Edom, u t-težori ta' dar is-sultan; ha xi rġiel ukoll b'rahan, u raġa' lura lejn Samarija.

25 U Amasja, bin Ġowas, sultan ta' Ġuda, ghiex wara mewt Ġowas, bin Gehowahaž, sultan ta' Izrael, hmistax-il sena.

26 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Amasja, mill-ewwel sa l-aħhar, ara, mhumiex dawn miktubin fi Ktieb is-Slaten ta' Ġuda u Izrael?

27 Issa mindu Amasja warrab minn wara l-Mulej għamlu kunfeffa kontra tiegħu f'Ġerusalem; u harab f'Lakis: imma baġtulu warajh f'Lakis, u qatluh hemm.

28 Imbagħad ġarrewh fuq iż-żwiemel, u difnuh ma' missirijietu f'belt Ġuda.

26 Imbagħad il-poplu kollu ta' Ġuda ha lil Ghuzżija, li kellu sittax-il sena, u għamlu sultan flok missieru Amasja.

2 Hu bena Elat u raddha lil Ġuda, wara li s-sultan raqad ma' missirijietu.

3 Sittax-il sena kellu Ghuzżija meta sar sultan, u tnejn u hamsin sena dam isaltan f'Ġerusalem. Isem ommu kien Ġekolija minn Ġerusalem.

4 U għamel dak li hu sewwa f'għajnejn il-Mulej, bħal kulma għamel Amasja missieru.

5 U baqa' jfittex lil Alla l-jiem kollha ta' Żakkarija, li kellu d-dehen permezz tad-dehriet t'Alla; u kemm dam ifttx il-Mulej, Alla tah ir-riżq.

6 Hu hareġ u tqabad mal-Filistin, u ġarraf is-sur ta' Gatt, u s-sur ta' Gabne, u s-sur ta' Asdod; u bena bliet madwar Asdod, u fost il-Filistin.

7 U Alla gheni kontra l-Filistin, u kontra l-Gharab, li kienu iġhammru f'Gur-Baġhal, u kontra l-Meonem.

8 U l-Ghammonin ukoll taw għotjiet lil Ghuzżija, u ismu xtered sa truf l-Ġegittu; għax tqawwa bis-shih.

9 Barra minn dan, Ghuzżija bena torrijiet f'Ġerusalem fuq bieb ix-xewka, u fuq bieb il-wied, u fuq ix-xewka tas-sur, u saħħahom.

10 U bena wkoll torrijiet fid-deżert, u haffer hafna bjar: għax kellu hafna mriehel, fil-wileg siefla, u fil-wileg għolja: kellu haddiema ghar-raba', u haddiema għad-dwieli f'art il-gholjiet, u fil-Karmel, għax kien iħobb ir-raba'.

11 Barra minn dan, Ghuzżija kellu eżerċtu ta' gwerrieri, li kienu johorġu għat-taqbid imqassmin skond il-ġhadd ta' kull taqsima, magħmul minn Ġegħijel is-seġretarju, u Magħseja l-uċċijal, taht idejn Hananija, wiehed mill-ġenerali tas-sultan.

12 Il-ġhadd kollu tal-kapijiet ta' djar il-missirijiet, gwerrieri qalbenin, kien elfejn u sitt mija.

13 U taht idejhom kellhom eżerċtu ta' tliet mija u sebat elef u hames mitt gwerrier, li jitqabdu b'hila kbira biex ighinu s-sultan kontra l-ġhadu.

14 Barra minn dan, Ghuzżija għammar l-eżerċtu kollu bit-tarkiet, lanez, elmijiet, kurazzi, qwas, u sbandoli biex iwaddbu l-ġebel.

15 U għamel f'Ġerusalem magni tal-gwerra, imfasslin minn nies tas-sengha, biex jitqiegħdu fuq it-torrijiet u fuq ix-xwieki, biex iwaddbu vleġeg u ġebel kbir. U ismu xtered fil-bghid; għax kellu għajnuha tal-ġhaġeb sa tqawwa.

16 Izda meta tqawwa, qalbu hekk tkabbret li thassar, u dineb kontra l-Mulej, Alla tiegħu, u dahal fit-tempju tal-Mulej jahraq l-inċens fuq l-altar ta' l-inċens.

17 U Għazarija, il-qassis, dahal warajh, u miegħu tmenin qassis tal-Mulej, li kienu rġiel ta' hila:

18 U waqqfu lil Ghuzżija, is-sultan, u qalulu: Mhux inti, Ghuzżija, li tahraq l-inċens lill-Mulej, imma l-qassisin ta' wlied Arun, li huma mqaddsin biex jaharqu l-inċens! Ohroġ mis-santwarju, għax int dnibt, u dan ma jagħmel l-ebda ġieh lilek quddiem il-Mulej Alla.

19 Imbagħad Ghuzżija sahan, u f'idu kellu ċensier biex jahraq l-inċens: u fis-sahna tiegħu mal-qassisin, hareġ il-ġdiem fi ġbinu quddiem il-qassisin f'dar il-Mulej, hdejn l-altar ta' l-inċens.

20 U Għazarija, il-qassis il-kbir, u l-qassisin kollha, harsu lejha, u ara, hu kien imġiddem fi ġbinu, u warrbuh 'il barra minn hemm; iva, hu stess għaġġel johroġ għax kien laqta l-Mulej.

21 U s-sultan Ghuzżija dam imġiddem sa jum mewtu, u kien iġhammar f'dar mifrudha, billi kien imġiddem, għax kien maqtuġ minn dar il-Mulej: u Ġotam, ibnu, kien jagħmel minn dar is-sultan, u jaqta' l-haqq lin-nies tal-pajjiż.

22 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Ghuzżija, mill-ewwel sa l-aħhar, kitibhom Isaija, il-profeta, bin Amos.

23 U hekk Ghuzżija raqad ma' missirijietu, u difnuh ma' missirijietu fil-ġhalqa tal-maqbar tas-slaten; għax qalu: Hu mġiddem: u saltan ibnu Ġotam flok.

27 Ġotam kellu hamsa u għoxrin sena meta sar sultan, u dam isaltan f'Ġerusalem sittax-il sena. Isem ommu kien Ġerusa, bint Sadoq.

2 Għamel dak li hu sewwa f'għajnejn il-Mulej, bħal kulma għamel Ghuzżija, missieru: biss ma dahal fit-tempju tal-Mulej. U l-poplu baqa' jithassar.

3 Hu bena l-bieb il-fuqqani ta' dar il-

Mulej, u ghamel hafna xoghlijiet fuq is-swar ta' Ghofel.

4 Barra minn dan, bena bliet fuq il-muntanji ta' Ġuda, u fi-imsaġar bena furtizji u torrijiet.

5 Tqabad ukoll mas-sultan tal-Ghammonin, u ghalibhom. U wlied Ghammon tawh dik is-sena mitt talent fidda, u għaxart elef kor qamh, u għaxart elef kor xghir. Daqshekk ukoll ġibulu wlied Ghammon fit-tieni sena u fit-tielet sena.

6 U hekk Ġotam tqawwa, għax baqa' jimxi dejjem quddiem il-Mulej, Alla tiegħu.

7 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Ġotam, u l-gwerer tiegħu kollha, u l-eghmejjel tiegħu, ara, hunia miktubin fi Ktieb is-Slaten ta' Izrael u ta' Ġuda.

8 Kellu hamsa u ghoxrin sena meta beda jsaltan, u dam isaltan sittax-il sena f'Ġerusalem.

9 U Ġotam raqad ma' missirijietu, u difnuh f'belt David: u Ahaž, ibnu, saltan foku.

28 Ahaž kellu ghoxrin sena meta beda jsaltan, u saltan sittax-il sena f'Ġerusalem: iżda ma għamilx dak li kien sewwa f'għajnejn il-Mulej, bħal David, missieru.

2 Ghax mexa fi triqat is-slaten ta' Izrael, u ghamel ukoll xbihat imdewba lill-Baġħlim.

3 Barra minn dan, haraq l-inciens f'wied bin Hinnom, u haraq lil uliedu finnar, skond id-drawwiet koroh tal-ġnus li kecciehom il-Mulej minn quddiem Izrael.

4 U issagrifika wkoll u haraq l-inciens fuq l-imqades tal-gholjiet, u fuq il-ghaqbiet, u taht kull sigra thaddar.

5 Minhabba f'hekk il-Mulej, Alla tiegħu, rhieh f'idejn is-sultan tas-Sirja; u s-Sirjani għalbu, u hadu prigionieri kotra kbira minnhom, u haduhom Damasku. U kien merhi wkoll f'idejn is-sultan ta' Izrael, li għalbu b'telfa kbira.

6 Ghax Pekah, bin Remalija, qatel f'Ġuda mija u ghoxrin elf f'jum wiehed, li kienu kollha rġiel ta' hila, talli telqu l-Mulej, Alla ta' missirijiethom.

7 U Zikri, raġel qalbieni minn Efrajm, qatel lil Maghseja, bin is-sultan, u lil Għazriqam, il-magġordomu tad-dar tas-sultan u lil Elkana, li kien it-tieni wara s-sultan.

8 U wlied Izrael hadu prigionieri minn huthom mitejn elf, nisa, subjien u bniet, u hadu minnhom priża kbira, u ġiebu l-priża Samarija.

9 Iżda kien hemm profeta tal-Mulej jismu Ghoded, u hareġ quddiem l-eżerċitu li ġew Samarija, u qalilhom: Ara, minhabba li l-Mulej, Alla ta' missirijietkom,

għadab għal Ġuda, rhiehom f'idejkom, u intom qiltuhom b'qilla li waslet sas-sena.

10 U issa, intom qegħdin taħsbu biex tagħmlu lil ulied Ġuda u Ġerusalem ilsiera tagħkom: iżda ma għandkomx intom, iwa intom, ukoll dñubiet kontra l-Mulej, Alla tagħkom?

11 Għalhekk, issa, isimghuni, u erġghu jbagħtu lura l-prigionieri li qbadtu minn hutkom: għax il-għadab ihegġeg tal-Mulej qieghed fuqkom.

12 Imbagħad qamu x'uħud mill-kapijiet ta' wlied Efrajm, Għazarija, bin Gohanana, Berekija, bin Mesilemot, u Gehizkija, bin Sallum, u Ghamasa, bin Hadlaj, għal dawk li kienu ġejjin mill-gwerra,

13 U qalulhom: Ma ddahlux hawn il-prigionieri għax barra milli ahna diġà dñibna kontra l-Mulej, intom tridu żżidu iżjed ma' dñubietna u ma' htijietna: għax kbira l-htija tagħna, u hemm għadab ihegġeg għal Izrael.

14 U hekk il-gwerrieri telqu l-prigionieri u l-priża quddiem il-kapijiet u l-miġemgħa.

15 U l-irġiel li kienu msemminjati b'isimhom qamu, u hadu l-prigionieri, u bil-hwejjeġ tal-priża libbsu dawk kollha li kienu gherija fosthom, u tawhom ilbies u qrieg, u tawhom jieklu u jixorbu, u dilkuhom, u għabbew fuq il-hmir dawk kollha li ma kinux jifilhu, u wassluhom Gerko, belt it-tamar, hdejn huthom: imbagħad regghu marru Samarija.

16 Dik il-habta s-sultan Ahaž bagħat għas-slaten ta' l-Assirja biex ighinuh.

17 Ghax regghu ġew l-Idumin, u darbu lil Ġuda, u qabdu xi prigionieri.

18 Il-Filistin ukoll kienu habtu għall-bliet tal-wita, u tan-naha ta' nofsinhar ta' Ġuda, u qabdu l-Bet-Xemex, u l-Ajjalon, u lil Gederot, u lil Soko, bl-irhula tagħha, u lil Timnah bl-irhula tagħha, u lil Gimžo ukoll bl-irhula tagħha; u għammru fihom.

19 Ghax il-Mulej kien umilja lil Ġuda minhabba Ahaž, sultan ta' Izrael; għax kien nehha kull ilġiem lil Ġuda, u dineb bl-ikreh kontra l-Mulej.

20 U Tilgat-Pileser, sultan ta' l-Assirja, ġie għalih, u għafsu minflok ma għenu.

21 Ghax Ahaž nažza' dar il-Mulej, u dar is-sultan, u djar il-kapijiet, u ta kolloxx lis-sultan ta' l-Assirja: iżda ma swielu xejn.

22 U fi żmien li kien magħfus, dan l-istess sultan Ahaž, kompli aktar minn qabel jidneb kontra l-Mulej.

23 Ghax offra sagrificċji lill-allat ta' Damasku, li kienu għalbu: u qal: Talli l-allat tas-slaten tas-Sirja jghinuhom, jien

noffrilhom sagrificċji, biex ighinuni. Izda huma kienu t-tigriċ tieghu, u ta' Izrael kollu.

24 U Ahaż ġama' t-taghmriet ta' dar Alla, u qatta' biċċiet it-taghmriet ta' dar Alla, u għalaq bwieb dar il-Mulej, u għamel altari f'kull rokna ta' Ġerusalem.

25 U f'kull belt ta' Guda għamel imqades tal-gholjiet biex jaharqu l-inċens lil allat oħra, u saħhan il-Mulej, Alla ta' missirijietu.

26 Issa l-bqija ta' l-atti tieghu, u triqatu kollha, mill-ewwel sa l-aħhar, ara, huma miktubin fi Ktieb is-Slaten ta' Guda u ta' Izrael.

27 U Ahaż raqad ma' missirijietu, u difnuh il-belt, f'Ġerusalem: izda ma ġibuhx fi-oqbra tas-slaten ta' Izrael: u Heżekija, ibnu, saltan floku.

29 Heżekija beda jsaltan meta kellu hamsa u ghoxrin sena, u saltan disgha u ghoxrin sena f'Ġerusalem. Isem ommu kien Abija, bint Zakkarija.

2 Għamel dak li hu sewwa f'għajnejn il-Mulej, bħal kulma għamel David, missieru.

3 Fl-ewwel sena ta' saltnatu, fl-ewwel xahar, fetah bwieb dar il-Mulej, u sewwiehom.

4 U ġieb il-qassisin u l-Leviti, u ġemagħhom fil-misrah fuq in-naha tal-*lvant*.

5 U qalilhom: Isimghuni, Leviti! Tqaddsu issa, u qaddsu dar il-Mulej, Alla ta' missirijietkom, u ohorġu l-ingiesa mis-santwarju.

6 Ghax dinbu missirijetna, u għamlu dak li hu hażin f'għajnejn il-Mulej, Alla tagħna, u telquh u dawru wiċċhom mill-*aghmara* tal-Mulej, u tawha daharhom.

7 U għalqu wkoll bwieb il-portku, u tfew l-imsiebah, u ma harqux inċens, u lanqas offrew offerti tal-hruq fis-santwarju lil Alla ta' Izrael.

8 Għalhekk għadab il-Mulej kien fuq Guda u Ġerusalem, u għamilhom haġa ta' biza', ta' dehxa, u ta' tisfir, bħal ma taraw intom b'għajnejkom.

9 Ghax, ara, missirijetna waqqgu bis-sejġ, u s-subjien tagħna, u l-bniet tagħna, u n-nisa tagħna huma fil-jasar minhabba dan.

10 Issa bihsiebni nintrabat b'għaqda mal-Mulej, Alla ta' Izrael, biex iragġa' lura minna s-sahna ta' għadbu.

11 Uliedi, issa tintelqux: ghax il-Mulej lilkom hatarkom biex toqogħdu quddiemu, biex taqduh, biex tkunu l-ministri tieghu, u taharqu l-inċens.

12 Imbagħad qamu l-Leviti, Mahat, bin Ghamasaj, u Goël, bin Għazarija, minn ulied il-Kehatin: u minn ulied Merari, Kis, bin Għabdi, u Għazarija, bin

Ġehallelel: u mill-Gersonnin; Gowah, bin Zimma, u Gheden, bin Gowah:

13 U wlied Elisafan, Simri, u Gēghijel: u minn ulied Asaf; Żakkarija, u Mattanija:

14 U minn ulied Heman; Gēhijel u Simghi: u minn ulied Ġedutun; Semajja u Ghuzzijel.

15 Huma ġemghu lil huthom, u tqaddsu, u ġew, skond l-ordni tas-sultan, fuq kliem il-Mulej, biex jippurifikaw dar il-Mulej.

16 U l-qassisin dahlu fin-naha ta' ġewwa ta' dar il-Mulej, biex jippurifikawha, u harġu koll ingiesa li sabu fit-tempju tal-Mulej fil-bitha ta' dar il-Mulej. U l-Leviti haduha biex johorġuha barra lejn wied Kedron.

17 Issa huma bdew it-taqdis fl-ewwel jum ta' l-ewwel xahar, u fit-tminn jum tax-xahar dahlu fil-portku tal-Mulej: u damu tmint ijiem oħra jqaddsu dar il-Mulej, u temmu fil-jum sittax ta' l-ewwel xahar.

18 Imbagħad dahlu ġewwa għand Heżekija s-sultan u qalu: Ippurifikajna dar il-Mulej kollha, u l-altar ta' l-offerti tal-hruq, bil-ghodod kollha tieghu, u l-mejda tal-hobz tal-Preżenza, bil-ghodod tagħha kollha.

19 Barra minn dan, il-hwejjeġ kollha li kien warrab is-sultan Ahaż f'saltnatu bi dñubietu, hejjejniethom u qaddisniehom, u, ara, hemm huma quddiem l-altar tal-Mulej.

20 Imbagħed Heżekija qam kmieni, u ġama' l-kapijiet tal-belt, u tala' f'dar il-Mulej.

21 U ġiebu seba' gniedes, u seba' kbiex, u seba' hrief, u seba' bdabad, bhala sagrificċju għad-dnub, għas-saltna, u għas-santwarju, u għal Guda. U s-sultan ordna lill-qassisin, ulied Arun, biex joffruhom fuq l-altar tal-Mulej.

22 U qatlu l-gniedes, u l-qassisin hadu d-demmm, u raxxuh fuq l-altar: imbagħad għamlu l-istess meta qatlu l-kbiex, raxxu d-demmm fuq l-altar: qatlu wkoll il-hrief, u raxxu d-demmm fuq l-altar.

23 Imbagħad ressqu l-bdabad tas-sagrificċju għad-dnub quddiem is-sultan u l-miġemgha; u qieghdu jdejhom fuqhom.

24 U l-qassisin qatluhom, u offrew id-demmm tagħhom fuq l-altar bhala sagrificċju għad-dnub, biex jaqalghu mahfra għad-dñubiet ta' Izrael kollu: ghax is-sultan kien ordna li l-offerta tal-hruq u s-sagrificċju għad-dnub isiru għal Izrael kollu.

25 U s-sultan qieghed il-Leviti biċ-ċimbli f'dar il-Mulej, bl-arpi u biċ-ċetri, skond l-ordni ta' David, u Gad, ir-raj tas-sultan, u Natan, il-profeta: ghax hekk kien il-kmandament mogħti mill-Mulej permezz tal-profeti tieghu,

26 U l-Leviti qagħdu bl-istrumenti tad-daqq ta' David, u l-qassisin bit-trombi.

27 U Hezekija ordna li joffru l-offerti tal-hruq fuq l-altar. U xhin bdiet l-offerta tal-hruq, beda l-ghana ukoll lill-Mulej bit-trombi, u bl-istrumenti tad-daqq ta' David, sultan ta' Izrael.

28 U l-miġemgħa kollha tat qima, u l-ghannejja bdew iġnannu, u t-trombi jdoqqu: u dan kompli sa ma ntemmet l-offerta tal-hruq.

29 U xhin intemmet l-offerta tal-hruq, is-sultan u dawk kollha li kienu miegħu nizlu għarkubbejhom, u taw qima.

30 Barra minn dan, Hezekija s-sultan u l-kapijiet qalu lil-Leviti biex iġnannu tifhir lill-Mulej bi kliem David, u ta' Asaf, ir-raj. U għannev tifhir bil-ferh, u mielu u taw qima.

31 Imbagħad Hezekija wieġeb u qal: Issa intom tqaddistu lill-Mulej; ersqu, u ġibu sagraficcji u offerti ta' radd il-hajr f'dar il-Mulej. U l-miġemgħa ġiebet sagraficcji u offerti ta' radd il-hajr; u dawk kollha li kellhom qalbhom disposta biex tagħti, harqu offerti.

32 U l-ghadd ta' l-offerti tal-hruq li ġiebet il-miġemgħa, kien sebghin ġendus, mitt kibx, u mitejn haruf: dawn kollha kienu għall-offerta tal-hruq lill-Mulej.

33 U l-ghotjiet imqaddsa kienu sitt mitt ġendus u tliet elef nagħga.

34 Imma l-qassisin kienu ftit, u ma kinux jistgħu jisolhu l-offerti kollha tal-hruq: għalhekk huthom, il-Leviti, għenuhom, sa ma ntemm ix-xogħol, u sa ma tqaddsu l-qassisin l-oħra: għax il-Leviti kellhom aktar herqa ta' qalb mill-qassisin biex jitqaddsu.

35 U kien hemm ukoll kotra ta' offerti tal-hruq, bix-xaham ta' l-offerti tas-sliem, u t-tiswib għal kull offerta tal-hruq. U hekk raġa' tqajjem is-servizz ta' dar il-Mulej.

36 U Hezekija ferah, u l-poplu kollu, għal li għamel Alla għall-poplu, għax il-ħaġa saret malajr.

30 U Hezekija baġhat għal Izrael kollu u Guda, u kiteb ukoll ittri lil Efrajm u Manasse, biex jiġu dar il-Mulej f'Ġerusalem biex jagħmlu l-ghid lill-Mulej, Alla ta' Izrael.

2 Għax is-sultan, u l-kapijiet tiegħu, u l-miġemgħa kollha f'Ġerusalem, ftiehm u li jagħmlu l-ghid fit-tieni xahar.

3 Għaliex ma setgħux jagħmluh f'waqtu, għax ma kinux tqaddsu qassisin biżżejjed, u lanqas il-poplu ma kien ingama' f'Ġerusalem.

4 U l-ħaġa għogħbot lis-sultan u lill-miġemgħa kollha.

5 U qatgħu li jxerrdu tnedija f'Izrael kollu, minn Bir-Saba' sa Dan, biex jiġu

jagħmlu l-ghid lill-Mulej, Alla ta' Izrael, f'Ġerusalem: għax ma kinux għamluh bil-kotra bħalma hu miktub.

6 U l-kurrieri marru bl-ittri mingħand is-sultan u l-kapijiet tiegħu f'Izrael u Guda kollha skond l-ordni tas-sultan, iġhidu: Ja wlied Izrael, erġhu lejn il-Mulej, Alla ta' Abraham, ta' Izakk, u ta' Izrael, biex hu jarga' lejn il-bqija tagħkom, li helsu minn id is-slatan ta' l-Assirja.

7 U la tkunux bħal missirijietkom, u bħal hutkom, li dinbu kontra l-Mulej, Alla ta' missirijietkom, li għamilhom ħaġa tal-waħx, bħalma intom taraw.

8 Issa la tkunux raskom iebes, bħal ma kienu missirijietkom, iżda erhu lilkom infuskom lill-Mulej, u idhlu fis-santwarju tiegħu, li hu qaddes għal dejjem: u aqdu l-Mulej, Alla tagħkom, biex il-ħegġa ta' għadhu ddu minn fuqkom.

9 Għax jekk intom terġghu għall-Mulej, hutkom u wliedkom isibu ħniena ma' dawk li haduhom fil-jasar, u jerġghu lejn din l-art: għax il-Mulej, Alla tagħkom, hu twajjeb u hanin, u ma jdawwarx wiċċu minnkom, jekk terġghu lejha.

10 U hekk il-kurrieri għaddew minn belt għal belt f'art Efrajm u Manasse, u sa Żebulun: imma ddiehku bihom, u tmašnu bihom.

11 Madankollu xi rġiel minn Aser, minn Manasse, u Żebulun umiljaw ruhhom, u ġew Ġerusalem.

12 F'Guda wkoll kienet id Alla biex tagħtihom qalb wahda biex jagħmlu l-ordni tas-sultan u tal-kapijiet, skond kelmet il-Mulej.

13 U nġemgħu f'Ġerusalem hafna nies biex jagħmlu għid l-ażzmi fit-tieni xahar; kienet ġemgħa kbira hafna.

14 Qamu, u bdew inehhu l-altari li kien hemm f'Ġerusalem, u nehew ukoll l-altari ta' l-incens kollha u xehtuhom f'wied Kedron.

15 Imbagħad qatlu l-hrief tal-ghid fi-erbatax tat-tieni xahar: u l-qassisin u l-Leviti sthaw minnhom infushom, u tqaddsu, u ġiebu l-offerti tal-hruq f'dar il-Mulej.

16 U qagħdu f'pothom, kif imisshom, skond il-liġi ta' Moṣe', ir-raġel t'Alla; u l-qassisin raxxew id-demmi li hadu minn id il-Leviti.

17 Għax kien hemm hafna fil-miġemgħa li ma tqaddsux: għalhekk il-Leviti kienu jiehdu ḥsieb il-qtil tal-hrief tal-ghid għal kull min ma kien safi, biex iqaddsuhom lill-Mulej.

18 Għax kotra kbira tal-poplu, hafna minn Efrajm, u Manasse, u Issakar, u Żebulun, ma kinux issaffew, imma kielu l-ghid mhux kif inhu miktub. Iżda Hezekija talab għalihom, billi qal: Jahfer il-Mulej it-tajjeb lil kull min

19 Hejja qalbu biex ifttx 'l Alla, il-

Mulej, Alla ta' missirijietu, ghalkemm mhux safi skond is-safa tas-santwarju.

20 U l-Mulej sama' lil Hezekija, u hafer lill-poplu.

21 U wlied Izrael, li kienu Ġerusalem, ghamlu għid l-ażżmi għal sebat ijiem b'ferh kbir: u l-Leviti u l-qassisin kienu jfahhru l-Mulej minn jum għal jum, ighannu bi strumenti qawwija tad-daqq lill-Mulej.

22 U Hezekija kellem bil-hlewwa lill-Leviti kollha li wrew dehen kbir fil-hwejjeġ tal-Mulej: u l-poplu kiel l-ikel tal-għid għal sebat ijiem, huma u joffru sagrificcji tas-sliem, u jizzuhajr lill-Mulej, Alla ta' missirijiethom.

23 U l-miġemgħa kollha ftiehm biex jagħmlu sebat ijiem oħra: u għamlu sebat ijiem oħra ferh.

24 Għaliex Hezekija, sultan ta' Ġuda, kien ta lill-miġemgħa elf gendus u sebat elef naghġa; u l-kapijiet kienu taw lill-miġemgħa elf gendus, u għaxart elef naghġa: u tqaddsu qassisin bil-kotra.

25 U l-miġemgħa kollha ta' Ġuda, mal-qassisin u l-Leviti, u l-miġemgħa kollha li ġew minn Izrael, sew il-ghorba li ġew minn art Izrael, u sew dawk li kienu jghammru f'Ġuda, ferhu.

26 U kien hemm ferh kbir f'Ġerusalem: għax minn żmien Salamun, bin David, sultan ta' Izrael, qatt ma sar bħal dan f'Ġerusalem.

27 Imbagħad il-qassisin u l-Leviti qamu u bierku l-poplu; u nstama' lehinhom, u talbhom wasal sa l-aghmara mqaddsa tiegħu, fis-sema.

31 Issa meta dan kollu ntemm, l-Izraelin kollha li kienu hemm harġu fi bliet Ġuda, u kissru l-istatwi, u qattgħu l-Axerim, u garrfu l-imqades tal-gholjiet, u l-altari minn Ġuda kollu u Benjamin, u f'Efrajm, u f'Manasse, sakemm qerduhom kollha ghalkollox. Imbagħad ulied Izrael reġgħu lura lejn bliethom, kull wiehed lejn artu.

2 U Hezekija waqqaf it-taqsimiet tal-qassisin u tal-Leviti skond it-taqsim tagħhom, kull wiehed skond is-servizz tiegħu, il-qassisin u l-Leviti għall-offerti tal-hruq u għas-sagrificcji tas-sliem, biex jagħmlu s-servizz, u jizzuhajr, u jfahhru fi bwieb il-kamp tal-Mulej.

3 Is-sultan waqqaf ukoll sehem minn gidu għall-offerti tal-hruq: l-offerti tal-hruq ta' filghodu u ta' filghaxija, u għall-offerti tal-hruq tas-sibtijiet, u tal-qmura godda, u tal-ghidien, kif inhu miktub fil-ligi tal-Mulej.

4 Barra minn dan ordna lill-poplu, lil dawk li kienu jghammru f'Ġerusalem, biex jagħtu sehem il-qassisin u l-Leviti, biex iżommu shih mal-ligi tal-Mulej.

5 U malli xterdet l-ordni, ulied Izrael ġiebu bil-kotra il-bkur tal-qamh, ta' l-inbid, taż-żejt, tal-ghasel, u tal-prodotti kollha tar-raba'; ġiebu l-egħxur ta' kollox bil-kotra.

6 Uljed Izrael u Ġuda, li kienu jghammru fi bliet Ġuda, ġiebu huma wkoll l-egħxur tal-gniedes u tan-nghaġ, u l-egħxur tal-ghotjiet qaddisa li kienu mqaddsin lill-Mulej, Alla tagħhom, u għamluhom gods, gods.

7 Fit-tielet xahar bdew jixhtu l-gdus u temmu fis-seba' xahar.

8 U xhin ġew Hezekija u l-kapijiet u raw il-gdus, bierku l-Mulej u l-poplu tiegħu Izrael.

9 Imbagħad Hezekija staqsa l-qassisin u l-Leviti fuq il-gdus.

10 U Għazarija, il-qassis il-kbir ta' dar Sadoq wieġbu, u qal: Mindu n-nies bdew iġibu l-ghotjiet f'dar il-Mulej, kellna hafna x'nieklu, u fadal hafna; għax il-Mulej bierke il-poplu tiegħu; u li fadal hu dil-kotra kbira.

11 Imbagħad Hezekija ordna li jhejju kmamar f'dar il-Mulej; u hejjewhom.

12 U ġiebu bir-reqqa l-ghotjiet u l-egħxur u l-hwejjeġ qaddisa, li kien jiehu hsiebhom Konanija, il-Levita, u Simghi, huh, kien it-tieni.

13 Gehijel, u Għazazja, u Nahat, u Għaxajel, u Gerimot, u Gożabad, u Elijel, u Ismakija, u Mahat, u Benajja, kienu soprastanti taht id Konanija u Simghi, huh, skond ma qassam Hezekija, is-sultan, u Għazarija, kap ta' dar Alla.

14 U Kore, bin Imnah, il-Levita, il-bewwieb tan-naha tal-lvant, kien jiehu hsieb il-ghotjiet moghtijin lil Alla, biex iqassam is-sehem merfugh għall-Mulej, u l-hwejjeġ l-aktar qaddisa.

15 U tahtu kienu Gheden, u Minjamin, u Geswa, u Semajja, u Amarja, u Sekanja, fi bliet il-qassisin, biex iqassmu bir-reqqa sehemhom lil huthom kif kien imisshom, sew jekk kbar u sew jekk żgħar,

16 Barra mir-rġiel, li kienu miktubin, minn tliet snin 'il fuq, dawk kollha li kienu jidhlu dar il-Mulej għax-xoghol ta' kuljum, għas-servizz tagħhom, skond dmirhom u skond it-taqsim tagħhom.

17 Ir-reġistrazzjoni tal-qassisin kienet issir skond djar missirijiethom, u l-Leviti, minn ghoxrin sena 'l fuq, skond id-dmirijiet u t-taqsim tagħhom;

18 U l-qassisin kienu jinkitbu bit-tfal tagħhom kollha, bin-nisa tagħhom, bis-subjien tagħhom, u bil-bniet tagħhom tal-ġemgħa kollha; għax kienu jharsu bir-reqqa li jzommu lilhom infushom qaddisa.

19 Għal ulied Arun, il-qassisin, li kienu fil-mergħat tal-bliet tagħhom, jew f'kull belt, kien hemm xi rġiel, imsemmijin b'isimhom, biex jagħtu ishma lill-irġiel

kollha fost il-qassin, u lil kull wiehed miktub fost il-Leviti.

20 U hekk ghamel Hezekija f'Guda kollu. u ghamel dak li hu tajjeb, u rett, u sewwa quddiem il-Mulej. Alla tieghu.

21 U f'kull xoghol li beda fis-servizz ta' dar il-Mulej, u fil-ligi, u fil-kmandamenti, biex ifittex 'l Alla tieghu, hadem b'qalbu kollha, u kellu r-rizq.

32 Wara dawn il-grajja. u dawn l-atti ta' fedeltà ta' Hezekija, Sennaherib, sultan ta' l-Assirja, gie u dahal f'Guda, u waqqaf il-kampijiet madwar il-bliet bis-swar. bil-hsieb li jirbahhom ghalih.

2 U meta Hezekija ra li Sennaherib gie, u kellu l-hsieb jahbat ghal Gerasalem,

3 Ftiehem mal-kapijiet tieghu, u ma' l-irgiel qalbenin tieghu, biex jaghlqu l-eghjunt ta' l-ilma li kienu barra l-belt: u huma ghenuh.

4 U ngama' poplu kbir, u ghalqu l-eghjun kollha, u n-nixxiegha li kienet tigri f'nofs il-pajjiż, u qalu: Ghalix ghandhom jigu s-slaten ta' l-Assirja, u jsibu hafna ilma?

5 U Hezekija qawwa qalbu, u bena s-sur kollu li kien bil-hsara, u talla' fuqu torrijiet, u bena sur iehor minn barra, u sahhah 'il Millo f'belt David, u ghamel ghodod tat-twaddib, u tarkiet bil-kotra.

6 U qieghed kapijiet militari fuq il-poplu. u gemagghom lejh fil-misrah ta' bieb il-belt. u kellimhom bil-hlewwa, billi qal:

7 Aghmlu l-hila, u kunu qawwijn! la tibzghux, u la titreghdux mis-sultan ta' l-Assirja, u mill-kotra ta' nies li hemm mieghu, ghax aktar hemm maghna milli hemm mieghu.

8 Mieghu hemm driegh tal-laham; maghna hemm il-Mulej. Alla taghna. biex ighinna. u jmxexi it-taqbidiet taghna. U l-poplu qawwa qalbu ghal kliem Hezekija, sultan ta' Guda.

9 Wara dan Sennaherib, sultan ta' l-Assirja, baghat il-qaddejja tieghu Gerasalem (waqt li hu kien qieghed jassedja Lakis. bil-qtajja kollha mieghu.) ghand Hezekija. sultan ta' Guda. u ghand in-nies kollha ta' Guda li kienu Gerasalem, ighidulhom:

10 Hekk ighid Sennaherib. sultan ta' l-Assirja: Fiex tittamaw intom biex tibqghu hekk assejjati f'Gerasalem?

11 Mhux qieghed iqarraq bikom Hezekija biex jerhikom tmutu bil-ghu u bil-ghatx. niji jghid: Il-Mulej, Alla taghna, jehlisna minn id is-sultan ta' l-Assirja?

12 Mhux Hezekija kien li nehhielu l-imqades tieghu tal-gholjiet, u l-artali tieghu, u qal lil Guda u lil Gerasalem: Tqimu quddiem altar wiehed, u fuqu taharqu l-incens?

13 Ma tafux x'ghamilt jien u missirijieti lill-ġnus kollha ta' pajjiżi oħra? Kellhom hila l-allat tal-ġnus ta' dawk il-pajjiżi jehilsu lil arthom minn idejja?

14 Min kien hemm fost l-allat kollha ta' dawk il-ġnus, li qerdu għalkollox missirijieti, li felah jehles il-poplu tieghu minn idejja? U jiflah Alla taghkom jehlistom minn idejja?

15 Għalhekk issa, la thallux lil Hezekija jqarraq bikom, u jmxexikom hekk hażin, u la temmnuhx għax l-ebda alla ta' l-ebda ġens u saltna ma felah jehles il-poplu tieghu minn idejja, u minn id missirijieti: kemm anqas sa jehlistom Alla taghkom minn idejja?

16 U l-qaddejja ta' Sennaherib tkellmu aktar kontra l-Mulej, Alla, u kontra l-qaddej tieghu Hezekija.

17 U Sennaherib kiteb ukoll ittri biex ighajjar il-Mulej, Alla ta' Izrael, u jghid fuqu. billi qal: Bħalma allat il-ġnus ta' pajjiżi oħra ma helsux il-popli taghhom minn idejja, hekk Alla ta' Hezekija ma jehlisx il-poplu tieghu minn idejja.

18 Imbagħad għajtu b'lehen qawwi bil-hudi lill-poplu ta' Gerasalem li kienu fuq is-sur, biex ibeżżgħuhom, u jwerwruhom; biex hekk jieħdu l-belt.

19 U tkellmu kontra Alla ta' Gerasalem, bhalkieku kontra l-allat tal-popli ta' l-art, xoghol idejn il-bniedem.

20 U talab Hezekija, is-sultan, u Isaija, bin Amos, il-profeta, fuq dan, u għajtu lejn is-sema.

21 U l-Mulej baghat anġlu, u qered lil kull gwerrier qalbieni, lil kull kmandant u uffċjal fil-kamp tas-sultan ta' l-Assirja. U hekk raġa' lura miksi bil-misthija lejn artu. U xhin dahal f'dar Alla tieghu, dawk li kienu hargu minn ġewwinih qatlu hemm bis-sejf.

22 Hekk il-Mulej heles lil Hezekija u n-nies li kienu jghammru f'Gerasalem minn id Sennaherib, sultan ta' l-Assirja, u minn id l-oħrajn kollha. u tahom il-mistrieħ fuq koll naha.

23 U hafna giebu għotjiet lill-Mulej f'Gerasalem, u hwejjeġ prezzjużi lil Hezekija, sultan ta' Guda: u hekk intrafa' f'ghajnejn il-ġnus kollha wara dan.

24 F'dak iż-żmien Hezekija marad marda tal-mewt; u talab lill-Mulej: u l-Mulej kellmu, u tah għelm.

25 Izda Hezekija ma raddx skond il-gid li sarlu: ghax qalbu tkabbret, u ghadab il-Mulej waqa' fuqu. fuq Guda u fuq Gerasalem.

26 Madankollu Hezekija umilja l-kburija ta' qalbu, sew hu u sew in-nies ta' Gerasalem, u ma ġieħ fuqhom ghadab il-Mulej fi żmien Hezekija.

27 U Hezekija kellu ghana u gieħ b'kotra kbira: u ghamel teżori għall-fidda, u ghad-deheb, u għall-haġar prezzjuż, u

ghall-fwejjah, u ghat-tarkiet, u ghall-hwejjeg li jqumu ta' kull xorta.

28 U mhażen ghall-prodotti tal-qamh, u ghall-inbid gdid, u ghaż-żejt; u stalel ghal kull ġens ta' bhejjem, u mqawel ghall-imriehel.

29 Barra minn dan, bena xi bliet ghalih, u kellu kotra ta' nġaħ u baqar: għax Alla taħ proprjetà b'kotra kbira.

30 Kien Hezekija li sadd il-ftuħ fuqqani ta' l-ilmijiet ta' Gihon, u gerriehom l-isfel lejn in-naha tal-punent ta' belt David. U Hezekija kellu r-riżq f'kulma għamel.

31 Madankollu, meta l-kapijiet ta' Babel baġhtulu xi ambaxxaturi biex jistharrġu fuq il-ghaġeb li kien sar fil-pajjiż, Alla telqu waħdu, biex iġarrbu, u jagħraf kulma kellu f'qalbu.

32 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Hezekija, u l-egħmejjel tajba tiegħu, ara, huma miktubin fid-dehra ta' Isaija, il-profeta, bin Amos, u fi ktieb is-slaten ta' Guda u ta' Izrael.

33 U Hezekija raqad ma' missirijietu, u difnuh fil-gholi ta' l-oqbra ta' wlied David: u Guda kollu u n-nies kollha ta' Gerusalem tawh ġieħ f'mewtu. U saltan Manasse, ibnu, floku.

33 Manasse kellu tnax-il sena meta sar sultan, u dam isaltan hamsa u hamsin sena f'Gerusalem:

2 U għamel dak li hu hażin f'għajnejn il-Mulej, skond il-qizżijiet tal-ġnus li l-Mulej keċċa minn quddiem ulied Izrael.

3 Għax hu raġa' bena l-imqades tal-gholjiet li kien ġarraf Hezekija, missieru; u waqqaf altari lill-Baġħlim, u għamel Axerim, u ta qima lill-eżerċtu kollu tas-sema, u qdiehom.

4 U bena wkoll altari f'dar il-Mulej, li għaliha kien qal il-Mulej: F'Gerusalem ikun ismi għal dejjem.

5 U bena altari għall-eżerċtu kollu tas-sema fiż-żewġ bteiħ ta' dar il-Mulej.

6 U gāghal lil uliedu jghaddu min-nar f'wied bin Hinno: kien jehber, u jagħmel is-sharijiet, u l-maġħmul; dahhal it-teħbir bil-mejtin u l-gharrafin: għamel wisq hażin f'għajnejn il-Mulej, biex isahhnu.

7 U qieghed l-immaġini skolpita ta' l-idolu li kien għamel f'dar Alla, li għaliha Alla kien qal il-Mulej, u lil Salamun, ibnu: F'din id-dar u f'Gerusalem, li jien htart minn fost it-tribujiet kollha ta' Izrael, inqieghed ismi għal dejjem.

8 U lanqas ma nħalli iżjed riġel Izrael jitwarrab minn fuq l-art li ridt nagħti lil missirijietkom; biss jekk iquis li jagħmlu kulma ikkmandajthom skond il-liġi kollha, u l-istatuti, u l-ordinanzi mogħtijin permezz ta' Moṣe'.

9 U hekk Manasse hareġ mit-triq lil

Guda u n-nies ta' Gerusalem biex jagħmlu l-ħażen aktar mill-ġnus li qered il-Mulej minn quddiem ulied Izrael.

10 U l-Mulej kellem lil Manasse, u lill-poplu tiegħu: iżda ma ridux jismigħu.

11 Għalhekk il-Mulej ġieb fuqhom il-kapijiet ta' l-eżerċtu tas-sultan ta' l-Assirja, u qabdu l-Manasse bil-holoq, rabtuh bi ktajjen tal-bronż, u haduh Babel.

12 U xhin kien fil-hemm, talab lill-Mulej, Alla tiegħu, u umilja ruħu hafna quddiem Alla ta' missirijietu.

13 U talbu: u l-Mulej laqa' t-talba tiegħu, u sama' t-thannin tiegħu, u raġa' ġiebu Gerusalem f'saltnatu. Imbagħad Manasse għaraf li l-Mulej hu Alla.

14 Issa wara dan, Manasse bena sur in-naha ta' barra ta' belt David, fuq in-naha tal-punent ta' Gihon, fil-wied, sa fejn tidhol f'bieb dar il-hut, u wasllu madwar Ghofel, u għolliet hafna. Imbagħad qieghed kmandanti ta' l-eżerċtu fil-bliet kollha bis-swar ta' Guda',

15 U nehha l-allat barranin, u l-idolu minn dar il-Mulej, u l-altari kollha li kien bena fuq il-gholja ta' dar il-Mulej, u f'Gerusalem, u rmiehom barra mill-belt.

16 U raġa' bena l-altar tal-Mulej, u issagrifika fuqu sagrifċċi tas-sliem, u offeriti ta' radd il-hajr, u ordna lil Guda biex jaqdu lill-Mulej, lil Alla ta' Izrael.

17 Madankollu l-poplu baqa' jissagrifika fuq l-imqades tal-gholjiet, biss lill-Mulej, Alla tagħhom.

18 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Manasse, u t-talba tiegħu lejn Alla tiegħu, u kliem ir-rajjin li kienu jkellmuh f'isem il-Mulej, Alla ta' Izrael, ara, dawn huma miktubin fi Ktieb is-Slaten ta' Izrael.

19 It-talba tiegħu wkoll, u kif kien mismugh minn Alla, u dnubietu kollha, u htijietu kollha, u l-postijiet li fihom bena mqades tal-gholjiet, u waqqaf l-Axerim u l-immaġnijiet skolpiti, qabel ma kien umiljat: ara, dawn huma miktubin fil-ġrajja tar-rajjin.

20 U hekk Manasse raqad ma' missirijietu, u difnuh f'daru: u Amon, ibnu, saltan floku.

21 Amon kellu tnejn u għoxrin sena meta beda jsaltan, u saltan sentejn f'Gerusalem.

22 Iżda għamel dak li hu hażin f'għajnejn il-Mulej, bħal ma għamel Manasse, missieru: għax Amon issagrifika lill-immaġnijiet skolpiti, li kien għamel missieru, Manasse, u qdiehom.

23 U ma umiljax ruħu quddiem il-Mulej, bħalma missieru, Manasse, umilja ruħu; iżda Amon zied aktar id-dnub.

24 U l-qaddejja tiegħu għamlu kunfeffa kontra tiegħu, u qatluh f'daru.

25 Iżda l-poplu tal-pajjiż qatel lil daww kollha li ikkonfeffaw kontra s-sultan

Amon; u n-nies tal-pajjiż ghamlu sultan lil Gosija, ibnu, floku.

34 Gosija kellu tminn snin meta beda jsaltan, u wiehed u tletin sena dam isaltan f'Ġerusalem.

2 U ghamel dak li hu sewwa f'ghajnejn il-Mulej, u mexa fi triqat David, missieru, u ma lewiex u la lejn il-lemin u la lejn ix-xellug.

3 Ghax fit-tminn sena tas-saltna tieghu, meta kien ghadu żaghżugh, beda jfittex 'l Alla ta' David, missieru, u fis-sena tnaħ beda jnaddaf lil Guda u lil Ġerusalem mill-imqades tal-gholjiet, mill-Axerim, u l-immagnijiet skolpiti, u l-immagnijiet imdewba.

4 U ġarrfu quddiemu l-altari tal-Baghlīm; u l-altari ta' l-inċens li kienu fuqhom kissirhom u l-Axerim, u l-immagnijiet skolpiti, u l-immagnijiet imdewba kissirhom, u ghamilhom trab, u xerred it-trab fuq l-oqbra ta' dawk li kienu joffruhom is-sagrificiċja.

5 U l-ghadam tal-qassisin ħaraq fuq l-altari tagħhom, u naddaf lil Guda u lil Ġerusalem.

6 U hekk ghamel fil-bliet ta' Manasse, u ta' Efrajm, u ta' Simghon, u sa Naftali: kullimkien, f'nofs il-herba tagħhom.

7 U ġarraf ukoll l-altari, u l-Axerim u l-immagnijiet skolpiti ghamilhom trab, u kissir l-altari ta' l-inċens kollha fi-art kollha ta' Izrael. Imbagħad raġa' lejn Ġerusalem.

8 Issa fis-sena tmintax tas-saltna tieghu, wara li kien naddaf il-pajjiż, u dar il-Mulej, bagħat lil Safan, bin Asaliġa, u lil Magħseja, il-gvernatur tal-belt, u lil Ġowah, bin Ġowahaż, l-arkivista, biex isewwu dar il-Mulej, Alla tieghu.

9 U xhin ġew għand Hilkija, il-qassis il-kbir, tawh il-flus li kienu nġiebu f'dar Alla, li kienu ġemghu l-Leviti, għassiesa tal-ghatba, minn id Manasse u Efrajm, u mill-bqija kollha ta' Izrael, u minn Guda kollu u Benjamin; u reġghu lejn Ġerusalem.

10 U tawhom f'idejn l-imghallmin li kellhom taħt idejhom ix-xogħol f'dar il-Mulej, u dawn tawhom lill-haddiema li kienu jaħdmu f'dar il-Mulej, biex isewwu u jirfdu d-dar:

11 Tawhom lill-mastrudaxxi u lill-bennejja biex jixtru ġebel maqtugh u njam għat-travi, u għat-tisqif tal-bini li s-slaten ta' Guda hallew jaqa' herba.

12 U dawk ir-rgiel kienu jagħmlu x-xogħol tagħhom bil-fedeltà; u fuqhom kellhom soprastanti lil Ġahat u lil Għab-dija, il-Leviti minn ulied Merari; u Żakkarija, u Mesullam, minn ulied il-Kehatin, biex imexxu x-xogħol, u dawk

kollha fost il-Leviti, li kienu abbli jdoqqu strumenti tal-mużika.

13 Dawn kienu wkoll fuq ir-reffigħa tat-tagħbija, u kienu soprastanti fuq il-haddiema kollha fuq kull xogħol. U x'uħud mil-Leviti kienu segretarji, u ufficjali, u bewwieba.

14 Issa huma u johorġu l-flus li nġiebu f'dar il-Mulej, Hilkija l-qassis sab ktieb tal-liġi tal-Mulej mogħtija permezz ta' Mose.

15 U Hilkija kellem lil Safan, is-segretarju, qallu: Sibt ktieb il-liġi f'dar il-Mulej. U Hilkija ta l-ktieb lil Safan.

16 U Safan gieb il-ktieb għand is-sultan, u ta lis-sultan l-aħbar, billi qallu: Kulma kien merħi f'idejn il-qaddejja tiegħek, għamluh.

17 Huma ferrghu l-flus li nsabu f'dar il-Mulej, u tawhom f'idejn is-soprastanti, u f'idejn il-haddiema.

18 Imbagħad Safan, is-segretarju, għarraf lis-sultan, billi qallu: Hilkija l-qassis tani dal-ktieb. U Safan qara minnu quddiem is-sultan.

19 U ġara, malli s-sultan sama' kliem il-liġi, illi ċarrat ilbiesu.

20 U s-sultan ordna lil Hilkija, u lil Ahiqam, bin Safan, u lil Għabdon, bin Mika, u lil Safan, is-segretarju, u lil Għasaja, il-qaddej tas-sultan, billi qallu:

21 Morru staqsu l-Mulej għaliġa, u għal dawk li baqa' f'Izrael u f'Guda, fuq kliem il-ktieb li nsab; għax kbir hu għadab il-Mulej li ssawwab fuqna, talli missirijietna ma semghux kelmet il-Mulej, biex jagħmlu kulma hu miktub f'dan il-ktieb.

22 U Hilkija, u dawk li kienu magħżulin mis-sultan, marru għand Hulda, il-profetessa, mart Sallum, bin Tikwat, bin Haśra, li kien jarfa' l-ilbiesi; (issa hi kienet tghammar f'Ġerusalem, fit-tieni kwartier:;) u kellmuha fuq dan.

23 U wegħithom: Hekk iġhid il-Mulej, Alla ta' Izrael: Għidu lir-raġel li bagħat-kom għandi:

24 Hekk iġhid il-Mulej: Ara, sa nġib ħsara fuq dan il-post, u fuq min iġhammar fih, imqar is-saħtiet kollha li huma miktubin fil-ktieb li qraw quddiem is-sultan ta' Guda:

25 Talli telquni, u ħarqu l-inċens lilli allat oħra, biex imashnuni bl-egħmil kollu ta' idejhom, għadbi jixgħel fuq dan il-post, u ma jintefex.

26 U lis-sultan ta' Guda, li bagħatkom tistaqsu l-Mulej, hekk tghidulu: Hekk iġhid il-Mulej, Alla ta' Izrael, fuq il-kliem li int smajt:

27 Talli reqqet qalbek, u int umilajt ruhek quddiem Alla, meta smajt kliemu kontra dan il-post, u kontra n-nies li jgħammru fih, u talli umilajt ruhek quddiem, u qattajt ilbiesek, u bkejt

quddiemi, smajtek jien ukoll, ighid il-Mulej.

28 Ara, sa nigbrok ma' missirijietek, u tingabar f'qabrek bis-sliem, u għajnejk ma jarawx il-hsara kollha li sa ngib fuq dal-post, u fuq min igħammar fih. U reġhu għiebu l-kelma lis-sultan.

29 Imbagħad is-sultan baġhat jiġma' x-xjuh kollha ta' Ġuda u Ġerusalem.

30 U s-sultan tala' dar il-Mulej, u r-rgiel kollha ta' Ġuda, u dawk li kienu iġhammru Ġerusalem, u l-qassisin, u l-Leviti, u l-poplu kollu, mill-kbir sa ż-żgħir: u qara fejn jisimgħuh il-kliem kollu ta' ktieb il-għaqda li nsab f'dar il-Mulej.

31 U s-sultan waqaf f'postu, u rabat il-għaqda quddiem il-Mulej, li jimxu wara l-Mulej, u li jharsu l-kmandamenti tiegħu, u x-xhidiet tiegħu, u l-istatuti tiegħu, b'qalbu kollha, u b'ruhu kollha, biex isehhu kliem il-għaqda miktubin f'dan il-ktieb.

32 Barra minn dan, gāghal lil kull min kien jinsab f'Ġerusalem u f'Benjamin li jharsu l-għaqda. U n-nies ta' Ġerusalem għamlu skond il-għaqda t'Alla, Alla ta' missirijethom.

33 U Ġosija warrab il-qżizijiet kollha mill-artijiet kollha ta' wlied Izrael, u gāghal lil kull min kien hemm f'Izrael li jaqdu l-Mulej, Alla tagħhom. U matul hajtu kollha ma warribux minn wara l-Mulej, Alla ta' missirijethom.

35 Imbagħad Ġosija għamel f'Ġerusalem għid lill-Mulej: u qatlu l-haruf tal-għid fl-erbatax ta' l-ewwel xahar.

2 U qieghed il-qassisin fix-xogħol tagħhom, u qawwielhom qalbhom għas-servizz ta' dar il-Mulej.

3 U qal ukoll lil-Leviti, li kienu jgħallmu lil Izrael kollu, u li kienu mqaddsin lill-Mulej: Qieghdu l-arka mqaddsa fid-dar li bena Salamun, bin David, sultan ta' Izrael; ma tibqax aktar tagħbija fuq spallejkom: aqdu issa l-Mulej, Alla tagħkom, u l-poplu tiegħu Izrael.

4 U kunu mhejjijin skond djar missirijietkom, fit-taqsimiet tagħkom, skond il-kitba ta' David, sultan ta' Izrael, u skond il-kitba ta' Salamun, ibnu.

5 U oqogħdu fis-santwarju, skond it-taqsimiet ta' djar il-missirijiet ta' hutkom, ulied il-poplu, u skond it-taqsimata ta' dar il-missirijiet tal-Leviti.

6 U hekk oqtlu l-haruf tal-għid, u tqaddsu, u hejju lil hutkom biex tagħmlu skond kelmet il-Mulej mogħtija permezz ta' Mosè.

7 U Ġosija ta lin-nies tal-poplu, lil kull min kien hemm, imrieħel ta' hrief u gidjien, kollox għall-offerti tal-għid,

b'għadd ta' tletin elf, u tlitt elf gendus: dawn kienu minn ġid is-sultan.

8 U l-prinċipijiet tiegħu taw minn rajhom għotja lill-poplu, lill-qassisin u lil-Leviti: Hilkija u Żakkarija u Gehijel l-uffiċjali l-kbar ta' dar Alla, taw lill-qassisin għall-offerti tal-għid elfejn u sitt mitt haruf mill-imrieħel, u tlitt mitt gendus.

9 Konanija wkoll, Semajja u Natanjel, hutu, u Hasabja, u Geghijel, u Ġozabad, kapijiet tal-Leviti, taw lil-Leviti għall-għid hamest elf mill-imrieħel, u hamest mitt gendus.

10 U hekk tqassam is-servizz, u l-qassisin qagħdu f'posthom, u l-Leviti fit-taqsimiet tagħhom, skond l-ordni tas-sultan.

11 U qatlu l-haruf tal-għid, u l-qassisin raxxu d-demem minn idejhom, fil-waqt li l-Leviti kienu jisolhu l-ivtmi.

12 U nehew l-offerti tal-hruq, biex jagħtuhom lit-taqsimiet ta' djar il-missirijiet tan-nies tal-poplu, biex joffruhom lill-Mulej, bħal ma hu miktub fi Ktieb Mosè. U hekk għamlu lill-gniedes.

13 U xwew il-haruf tal-għid fuq in-nar skond il-liġi: izda l-ghotjiet l-ohra mqaddsa sajrhom fil-borom, u f'kalda-ruini, u f'inhajjes, u għagglu qassmuhom lin-nies kollha tal-poplu.

14 Imbagħad hejjew għalihom, u għall-qassisin: għaliex il-qassisin, ulied Arun, kienu qegħdin joffru l-offerti tal-hruq u x-xaham sal-lejl; għalhekk il-Leviti hejjew għalihom, u għall-qassisin, ulied Arun.

15 U l-għannejja, ulied Asaf, kienu f'posthom skond l-ordni ta' David, u Asaf, u Heman, u Gedutun, raj is-sultan; u l-bewwieba kienu f'kull bieħ; ma kellhomx għalfejn iwarribu minn fuq xogħolhom, għax hutuom, il-Leviti, hejjew għalihom.

16 Hekk tqassam is-servizz kollu tal-Mulej dak in-nhar, biex isir il-għid, u biex joffru l-offerti tal-hruq fuq l-altar tal-Mulej, skond l-ordni tas-sultan Ġosija.

17 U wlied Izrael, li kienu hemm, għamlu l-għid f'dak iż-żmien, u għid l-ażżmi għal sebat ijiem.

18 Qatt ma sar għid bħalu f'Izrael minn żmien Samwel, il-profeta; u lanqas hadd mis-slaten ta' Izrael ma għamel għid bħal dak li għamel Ġosija, u l-qassisin, u l-Leviti, u Ġuda, u Izrael kollha li kienu hemm, u n-nies ta' Ġerusalem.

19 Fis-sena tmintax tas-saltna ta' Ġosija sar dan il-għid.

20 Wara dan kollu, meta Ġosija kien lesta t-tempju, Neko, sultan ta' l-Eġittu, tala' biex jitqabad f'Karkemis hdejn l-Ewfrat: u Ġosija hareġ kontra tiegħu.

21 Izda Neko baġhatlu messaġġiera jgħidulu: X'hemm bejni u bejne, sultan ta' Ġuda? Ma ġejtx għalik illum, izda

ghad-dar li magħha għandi t-taqbida: u Alla ordnali nġaġġel: ara li ma teħodhiex kontra Alla, li qiegħed miegħi, li ma jeqirdikx.

22 Madankollu Ġosija ma riedx jarga' lura minnu, iżda heba wiċċu, biex jitqabad miegħu, u ma samax kliem Neko minn fomm Alla, u ġie fil-wied ta' Megiddo biex jitqabad.

23 U l-arċiera ġibdu fuq is-sultan Ġosija; u s-sultan qal lill-qaddeja tiegħu: Nehhuni; għax miġruħ hafna.

24 Għalhekk il-qaddeja tiegħu nehhew mill-mirkeb, u għabbewh fuq mirkeb ieħor li kellu; u wassluh Ġerusalem, u miet, u kien midfun f'wieħed mill-oqbra ta' missirijietu. U Guda kollu u Gerusalem bkew lil Ġosija.

25 U Geremija għanna għanja ta' biki għal Ġosija: u l-għanneja rġiel u l-għanneja nisa kollha fil-għana tagħhom ta' biki għannew lil Ġosija sa llum, u għamluha drawwa f'İzrael: u, ara, huma miktubin fi Ktieb il-Biki.

26 Il-bajja ta' l-atti ta' Ġosija u l-egħmejjel tiegħu tajba bħalma hu miktub fil-liġi tal-Mulej,

27 U l-ġrajja tiegħu, l-ewwelin u l-aħharin, huma miktuba fi ktieb is-slaten ta' İzrael u ta' Ġuda.

36 Imbagħad in-nies tal-pajjiż hadu lil Ġehowahaz, bin Ġosija, u għamlu sultan f'Ġerusalem flok missieru.

2 Tlieta u għoxrin sena kellu Ġehowahaz meta sar sultan, u saltan tliet xhur f'Ġerusalem.

3 U s-sultan ta' l-Eġittu nehheh mis-saltna f'Ġerusalem, u għabba l-pajjiż bi hlas ta' mitt talent fidda, u talent deheb.

4 U s-sultan ta' l-Eġittu għamel sultan fuq Ġuda u Ġerusalem lil Eljakim, huh, u biddillu ismu f'Ġehojakim, u Neko qabad lil Ġehowahaz, huh, u hadu l-Eġittu.

5 U Ġehojakim kellu hamsa u għoxrin sena meta sar sultan, u saltan hdax-il sena f'Ġerusalem: u għamel dak li hu hażin f'għajnejn il-Mulej, Alla tiegħu.

6 Għalih tala' Nebukadnessar, sultan ta' Babel, u rabtu bi ktajjen tal-bronz biex jieħdu Babel.

7 Nebukadnessar ġarr ukoll lejn Babel xi hwejjeġ ta' dar il-Mulej, u qegħidhom fit-tempij tiegħu f'Babel.

8 Issa l-bqija ta' l-atti ta' Ġehojakim, u l-qizizijiet li għamel, u dak li ġara fuqu, ara, huma miktubin fi Ktieb is-Slaten ta' İzrael u ta' Ġuda. U Ġehojakin, ibnu, sar sultan floku.

9 Ġehojakin kellu tminn snin meta sar sultan, u tliet xhur u għaxart ijiem saltan f'Ġerusalem: u għamel dak li hu hażin f'għajnejn il-Mulej.

10 Fil-bidu tas-sena, is-sultan Nebukadnessar baġhat iġorru, u hadu lejn Babel mal-hwejjeġ ta' siwi kbir ta' dar il-Mulej, u għamel sultan fuq Ġuda u Ġerusalem lil Sedekija, huh.

11 Sedekija kellu wieħed u għoxrin sena meta sar sultan, u saltan hdax-il sena f'Ġerusalem.

12 U għamel dak li hu hażin f'għajnejn il-Mulej, Alla tiegħu, u ma umiljax ruhu quddiem Geremija, il-profeta, li kien ikelmu kliem minn fomm il-Mulej.

13 U xxewwex ukoll għas-sultan Nebukadnessar, li kien għglu jahlef b'Alla; u qajjem rasu, u webbes qalbu, biex ma jargax idur lejn il-Mulej, Alla ta' İzrael.

14 Barra minn dan, il-kapijiet kollha tal-qassisin, u l-poplu, ziedu jidimbu bħad-dnubiet koroh kollha tal-gnuż, u niġġsu dar il-Mulej, li kien qaddes f'Ġerusalem.

15 U l-Mulej, Alla ta' missirijiethom, wissiehom bosta drabi permezz tal-messaġġiera tiegħu, għax hu thassar il-poplu tiegħu u l-aghmara tiegħu;

16 Iżda huma ddieħku bil-messaġġiera t'Alla, u maqdru kliemu, u zebilhu l-profeti tiegħu, sakemm wasal għadab il-Mulej għall-poplu tiegħu, fejn ma kienx hemm aktar rimedju.

17 Għalhekk gieb għal fuqhom is-sultan tal-Kaldin, li qatel iż-żgħażaġ tagħhom bis-sejf f'dar is-santwarju tagħhom, u ma kellu l-ebda hniema u la għaż-żagħżuġ u la għaż-żagħżuġha, u la għax-xiħ, u la għall-ixjeb: reha lil kulhadd f'idejha.

18 U l-hwejjeġ kollha ta' dar Alla, il-kbar u ż-żgħar, u t-teżori ta' dar il-Mulej, u t-teżori tas-sultan, u tal-kapijiet tiegħu, Nebukadnessar ġarrhom kollha lejn Babel.

19 U harqu dar Alla, u ġarrfu s-sur ta' Ġerusalem, u harqu l-palazzi tagħha kollha bin-nar, u qerdu l-hwejjeġ kollha tagħha ta' siwi kbir.

20 U lil dawk kollha li helsu mis-sejf, Nebukadnessar hadhom fil-jasar f'Babel; fejn kienu lsiera tiegħu, u ta' wliedu sas-saltna tal-hakma tal-Persja:

21 Biex issehh kelmet il-Mulej b'fomm Geremija, sakemm l-art tgawdi sibtijietha: tistrieħ l-art żmien il-herba kollu, sama jintemmu sebhin sena.

22 Issa fl-ewwel sena ta' Ċiru, sultan tal-Persja, biex issehh kelmet il-Mulej b'fomm Geremija, il-Mulej qajjem l-ispiritu ta' Ċiru, sultan tal-Persja, biex ixandar proklama f'saltnatu kollha, u bil-miktub ukoll, li tgħid:

23 Hekk iġhid Ċiru, sultan tal-Persja: Il-Mulej, Alla tas-sema, tani s-saltniet kollha ta' l-art, u hu ordnali biex nibnilu dar f'Ġerusalem, li hi f'Ġuda. Min fostkom hu mill-poplu kollu tiegħu? Ha jkun miegħu l-Mulej, Alla tiegħu, u ha jitla'!

Ktieb Esdra

1 Issa fl-ewwel sena ta' Ċiru, sultan tal-Persja, biex issehh kelmet il-Mulej b'fomm Geremija, il-Mulej qajjem l-ispiritu ta' Ċiru, sultan tal-Persja, biex ixandar proklama f'saltnatu kollha, u bil-miktub ukoll, li tgħid:

2 Hekk ighid Ċiru, sultan tal-Persja: Il-Mulej, Alla tas-sema, tani s-saltniet kollha ta' l-art, u ordnali biex nibnilu dar f'Ġerusalem, li hi f'Guda.

3 Min fostkom hu mill-poplu tiegħu kollu, ha jkun Alla tiegħu miegħu! Ha jitla' Ġerusalem, li hi f'Guda, u jibni dar il-Mulej, Alla ta' Izrael. Hu Alla li qiegħed Ġerusalem.

4 U kull min jibqa' f'xi post fejn iġhammar, ha jghinuh in-nies ta' dak il-post bil-fidda, u bid-deheb, u bil-ġid, u bil-bhejjem, barra mill-ghotjiet minn rajhom għal dar Alla li hi f'Ġerusalem.

5 Imbagħad qamu l-kapijiet ta' djar il-missirijiet ta' Guda u Benjamin, u l-qassisin, u l-Leviti, ma' dawk kollha li Alla qanqlilhom l-ispiritu tagħhom, biex jitolgħu jibnu dar il-Mulej, li hi f'Ġerusalem.

6 U l-ġirien tagħhom kollha għenuhom bi hwejjeġ tal-fidda, b'deheb, h'ġid, b'bhejjem, u bi hwejjeġ prezzjużi, barra mill-ghotjiet li tawhom minn rajhom.

7 U s-sultan Ċiru hareġ ukoll it-tagħmiriet ta' dar il-Mulej, li Nebukadnessar kien garrhom minn Ġerusalem, u li kien qegħidhom f'dar l-allat tiegħu.

8 U Ċiru, sultan tal-Persja, hariġhom b'id Mitredat, it-tezurier, u dan għaddhom lil Sesbassar, il-prinċep ta' Guda.

9 Issa dan kien il-ġadd tagħhom: tletin dixx tad-deheb, elf dixx tal-fidda, diġha u għoxrin sikkina,

10 Tletin bieqja tad-deheb, bwieqi tal-fidda sekonda ordni erba' mija u għaxra, u hwejjeġ oħra elf.

11 Il-hwejjeġ kollha tad-deheb u tal-fidda kienu hamest elf u erba' mija. Dawn kollha tellagħhom Sesbassar, meta dawk li ttiehdu fil-ġasar ittellgħu minn Babel għal Ġerusalem.

2 Issa dawn huma wlied il-provincja li telgħu mill-ġasar, li kien jassarhom Nebukadnessar, sultan ta' Babel f'Babel, u reġgħu lejn Ġerusalem u Guda, kull wieħed lejn beltu.

2 Dawn ġew ma' Żerubbabel: Ġeswa,

Nehemija, Xeraja, Reghlaja, Mordekaj, Bilzan, Mispar, Bigwaj, Rehūm, Baġna. Għadd ir-rgiel tal-poplu ta' Izrael:

3 Ulied Parghos, elfejn mija u tnejn u sebghin;

4 Ulied Sefatja, tliet mija u tnejn u sebghin;

5 Ulied Arah, seba mija u hamsa u sebghin;

6 Ulied Pahat-Mowab, minn ulied Ġeswa u Gowab, elfejn tminn mija u tnax;

7 Ulied Ghelam, elf mitejn u erbgha u hamsin;

8 Ulied Żattu, disa' mija u hamsa u erbghin;

9 Ulied Żakkaj, seba' mija u sittin;

10 Ulied Bani, sitt mija tnejn u erbghin;

11 Ulied Bebaj, sitt mija u tlieta u għoxrin;

12 Ulied Għażgad, elf mitejn u tnejn u għoxrin;

13 Ulied Adoniqam, sitt mija u sitta u sittin;

14 Ulied Bigwaj, elfejn u sitta u hamsin;

15 Ulied Għadin, erba' mija u erbgha u hamsin;

16 Ulied Ater, minn Hezekija, tmienja u diġhin;

17 Ulied Besaj, tliet mija u tlieta u għoxrin;

18 Ulied Ġorah, mija u tnax;

19 Ulied Hasum, mitejn u tlieta u għoxrin;

20 Ulied Gibbar, hamsa u diġhin;

21 Ulied Betlehem, mija u tlieta u għoxrin;

22 Ir-rgiel ta' Netofa, sitta u hamsin;

23 Ir-rgiel ta' Ghanatot, mija u tmienja u għoxrin;

24 Ulied Għazmewt, tnejn u erbghin;

25 Ulied Kirjat-Gharim, Kefira u Birot, seba' mija u tlieta u erbghin;

26 Ulied Rama u Geba', sitt mija u wieħed u għoxrin;

27 Ir-rgiel ta' Mikmas, mija u tnejn u għoxrin;

28 Ir-rgiel ta' Betel u Ghaj, mitejn u tlieta u għoxrin;

29 Ulied Nebo, tnejn u hamsin;

30 Ulied Magbis, mija u sitta u hamsin;

31 Ulied Ghelam l-iehor, elf mitejn u erbgha u hamsin;

32 Ulied Harim, tliet mija u għoxrin;

33 Ulied Lod, Hadid, u Ono, seba' mija u hamsa u għoxrin;

34 Ulied Gerko, tliet mija u hamsa u erbghin;

35 Ulied Sênah, tlitt elef sitt mija u tletin.

36 Il-qassisin: ulied Ġedajja, minn dar Ġeswa, disa' mija u tlieta u sebghin;

37 Ulied Immer, elf u tnejn u hamsin;

38 Ulied Pashur, elf mitejn u sebgha u erbghin;

39 Ulied Harim, elf u sbatax;

40 Il-Leviti: ulied Ġeswa u Kadmijel, minn ulied Hodawja, erbgha u sebghin.

41 Il-ghanneja: ulied Asaf, mija u tmienja u ghoxrin.

42 Ulied il-bewwieba: ulied Sallum, ulied Ater, ulied Talmon, ulied Ghaqqub, ulied Hatita, ulied Sobaj, mija u disgha u tletin b'kollox.

43 In-Netinin: ulied Siha, ulied Hasufa, ulied Tabbaghot,

44 Ulied Keros, ulied Sighaha, ulied Padon,

45 Ulied Lebana, ulied Hagaba, ulied Ghaqqub,

46 Ulied Hagab, ulied Salmaj, ulied Hanan,

47 Ulied Giddel, ulied Gahar, ulied Raja,

48 Ulied Resin, ulied Nekoda, ulied Gazzam,

49 Ulied Ghuzza, ulied Paseha, ulied Besaj,

50 Ulied Asna, ulied Meghunim, ulied Nefsim,

51 Ulied Baqbuq, ulied Haqufa, ulied Harhur,

52 Ulied Baslut, ulied Mehida, ulied Harsa,

53 Ulied Barkos, ulied Sisra, ulied Tamah,

54 Ulied Nesija, ulied Hatifa.

55 Ulied il-qaddejja ta' Salamun: ulied Sotaj, ulied Soferet, ulied Peruda,

56 Ulied Ġaghla, ulied Darqon, ulied Giddel,

57 Ulied Sefatja, ulied Hattil, ulied Pokret-Hasbajim, ulied Ami.

58 In-Netinin kollha, u wlied il-qaddejja ta' Salamun, kienu tliet mija u tnejn u disghin.

59 Issa dawn huma li telghu minn Tell-Melah, Tell-Harsa, Kerub, Addan, Immer: iżda ma setghux igharrfu b'dar missirijethom, u nisilhom, jekk kinux minn dar Izrael:

60 Ulied Delaja, ulied Tobija, ulied Neqoda, sitt mija u tnejn u hamsin.

61 U wlied il-qassisin: ulied Habajja, ulied Kos, ulied Barzellaj; li kien ha b'martu wahda mill-bniet ta' Barzellaj il-Gilghadi, u ssemma b'isimhom.

62 Dawn fittxu kitbet nisilhom, imma ma nsabux; ghalhekk kienu meqjusin bhala mniġġsin, u tnehhew mis-saċerdozju.

63 U t-Tirsata qalilhom, li ma jiklu mill-hwejjeġ l-aktar qaddisa sakemm ikun hemm qassis għall-Urim u t-Tummin.

64 Il-ġemgha kollha f'daqqa kienu tnejn u erbghin elf u tliet mija u sittin,

65 Barra mill-qaddejja rġiel u l-qaddejja nisa tagħhom, li kienu sebat elf u tliet mija u sebgha u tletin; u kellhom mitejn għannejja rġiel u għannejja nisa.

66 Iz-zwiemel tagħhom kienu seba' mija u sitta u tletin; il-bghula tagħhom mitejn u hamsa u erbghin;

67 L-iġmla tagħhom erba' mija u hamsa u tletin; il-hmir tagħhom sitt elf u seba' mija u ghoxrin.

68 U x'uhud mill-kapijiet ta' djar il-missirijiet, meta waslu f'dar il-Mulej, li hi f'Ġerusalem, taw minn rajhom ghotjiet lil dar Alla biex targa' titwaqqaf fuq il-post li kellha qabel,

69 Taw skond hilitom għall-ġabra għax-xoghol wiehed u sittin elf darik tad-deheb, hamest elf man tal-fidda, u mitt libsa tal-qassisin.

70 U hekk il-qassisin u l-Leviti, u x'uhud mill-poplu, u l-ghanneja, u l-bewwieba, u n-Netinin, għammru fil-bliet tagħhom; u Izrael kollu fi bliethom.

3 Issa, meta wasal is-seba' xahar, u wlied Izrael kienu fi bliethom, il-poplu nġama' bhal raġel wiehed f'Ġerusalem.

2 Imbagħad qam Ġeswa, bin Gosadak, u hutu l-qassisin, u Zerubbabel, bin Xaltijel, u hutu, u bnaw l-altar t'Alla ta' Izrael, biex joffru fuqu offerti mahruqa, kif inhu miktub fil-liġi ta' Mosè, ir-raġel t'Alla.

3 U waqqfu l-altar fuq is-sisien tiegħu; għax kien ġie fuqhom biza' mill-ġnus ta' dawk l-artijiet; u offrew fuqu offerti mahruqa lill-Mulej, offerti mahruqa fil-ghodu u filgħaxija.

4 U għamlu wkoll għid l-egħrejjex, kif inhu miktub, u offrew l-offerti mahruqa kuljum bil-ghadd, kif għandu jsir, ta' kuljum f'jum.

5 U wara dan kien hemm offerti mahruqa dejjem, l-offerti fil-qamar ġdid, u f'kull għid imqaddes tal-Mulej, u dawk ta' kull min kien jagħmel minn rajh offerti lill-Mulej.

6 Mill-ewwel jum tas-seba' xahar bdew joffru offerti mahruqa lill-Mulej. Iżda t-tempju tal-Mulej kien għadu mhux imsejjes.

7 U taw il-flus ukoll lill-haddiema tal-gebel, u lill-mastrudaxxi, u ikel, u xorb, u zejt lis-Sidonin, u lit-Tirin, biex iġibu njam taċ-ċedru mil-Libanu bil-baħar sa Gaffa, skond il-permess li tahom Ciru, sultan tal-Persja.

8 Issa fit-tieni sena wara li ġew lejn dar Alla f'Ġerusalem, fit-tieni xahar, Zerubbabel, bin Xaltijel, u Ġeswa, bin Gosadak, u l-bqija ta' huthom il-qassisin u l-Leviti, u dawk kollha li ġew Gerusalem mill-jasar bdew ix-xoghol, u qiegħdu l-

Leviti, minn ghoxrin sena 'l fuq, biex jiehdu hsieb ix-xoghol ta' dar il-Mulej.

9 Imbaghad qam Geswa ma' wliedu, u hutu, Kadmijiel u wliedu, ulied Guda, bhal raġel wiehed, biex jiehdu hsieb il-haddiema f'dar Alla: ulied Henadad, ma' wliedhom u huthom il-Leviti.

10 U meta l-bennejja sejsu t-tempju tal-Mulej, qiegħdu l-qassisin libsin ilbieshom, bit-trombi, u l-Leviti, ulied Asaf, biċ-ċimbli, biex ifahhru l-Mulej, skond l-ordni ta' David, sultan ta' Izrael.

11 U kienu jghannu flimkien, ifahhru u jiżżuhajr lill-Mulej, billi jghidu: Ghax hu tajjeb, ghax għal dejjem iddum il-hniena tiegħu fuq Izrael. U l-poplu kollu għajjat għajta kbira, huma u jfahhru l-Mulej, ghax issejset dar il-Mulej.

12 Izda hafna mill-qassisin, u l-Leviti, u l-kapijiet ta' djar il-missirijiet, ix-xjuħ li kienu raw l-ewwel tempju, meta din id-dar issejset quddiem għajnejhom, bkew b'lehen qawwi; u hafna għollew lehinhom iġhajtu bil-ferħ:

13 Hekk li l-poplu ma kienu jista' jagħraf lehen l-aġġat ta' ferħ u lehen il-biki tan-nies: ghax il-poplu kien iġhajjat aġġat kbir, u l-hoss kien jinstama' mill-bogħod.

4 Issa meta l-egħdewwa ta' Guda u Benjamin semghu li wlied il-ġasar kienu jibnu t-tempju lill-Mulej, Alla ta' Izrael;

2 Resqu lejn Żerubbabel, u lejn il-kapijiet ta' djar il-missirijiet, u qalulhom: Ha nibnu magħkom: għax ahna bħalkom infittxu lil Alla tagħkom; u lilu ahna ilna nissagrifikaw minn żmien Esar-Haddon, sultan ta' l-Assirja, li ġiebnha hawn.

3 Izda Żerubbabel, u Geswa, u l-bqija tal-kapijiet ta' djar il-missirijiet ta' Izrael qalulhom: Mhux intom u ahna nibnu dar lil Alla tagħna; imma ahna weħidna nibnu lill-Mulej, Alla ta' Izrael, bħalma Ċiru, sultan tal-Persja, ordnalna.

4 Imbaghad il-poplu tal-pajjiż beda jaqta' qalb il-poplu ta' Guda, u jbeżżgħu-hom jibnu.

5 U krew kunsilieri kontra tagħhom biex ixejnulhom hsiebhom, iż-żmien kollu ta' Ċiru, sultan tal-Persja, u sas-saltna ta' Darijus, sultan tal-Persja.

6 U fi żmien is-saltna t'Ahasweros, fil-bidu ta' saltnatu, kitbulo akkuża kontra n-nies ta' Guda u ta' Ġerusalem.

7 U fi żmien Artaseres, Bislam, Mitredat, Tabêl, u l-bqija ta' shabhom, kitbu lil Artaseres, sultan tal-Persja; u l-kitba ta' l-ittra kienet miktuba bl-Arami, u mfissra bl-Arami.

8 Rehum, il-kmandant, u Simsaj, is-segretarju, kitbu ittra kontra Ġerusalem lil Artaseres is-sultan, hekk:

9 Imbaghad kiteb Rehum, il-kmandant, u Simsaj, is-segretarju, u l-bqija ta' shabhom, id-Dinin, l-Afarsatkin, it-Tarpelein, l-Afarsin, l-Arkevin, il-Babelin, is-Susin, id-Dehavin, u l-Elamin,

10 U l-bqija tal-ġnus li l-kbir u l-imsemmi Osnaffar kien hadhom fil-ġasar, u qegħidhom iġhammru fi bliet Samarija, u fl-oħrajn ta' 'l hemm mix-xmara, u issa

11 Din hi l-kopja ta' l-ittra li baghtulu: Lis-sultan Artaseres: Il-qaddejja tiegħek, in-nies tan-naha l-oħra tax-xmara, u issa,

12 Ha jkun jaf is-sultan li l-Lhud li telghu minn għandek, u waslu fostna Ġerusalem, qegħdin jergħu jibnu l-belt xewwiexa u hażina, u jtelghu s-swar tagħha, u jsewwu s-sisien tagħha.

13 Ha jkun jaf mela s-sultan, li jekk dil-belt tarġa' tinbena, u jitwaqqfu s-swar, ma jagħtux għotjiet, haraġ u taxxi, u hekk it-teżor tas-slaten ibati.

14 Issa billi ahna fis-servizz tal-palazz, u ma jixriqilniex naraw għajb is-sultan, qegħdin nagħrfu lis-sultan,

15 Biex ifittxu fi ktieb it-tifkiriet ta' missirijietek. Int issib fi ktieb it-tifkiriet, u ssir taf li dil-belt hi belt xewwiexa, u ta' hsara lis-slaten u l-provincji, u li t-tixwix qam ġewwa fih minn żmien ilu: għalhekk dik il-belt garrfuha.

16 Ahna ngħarrfu s-sultan, li jekk dil-belt tarġa' tinbena, u s-swar tagħha jitwaqqfu, int ma jkollok l-ebda sehem fil-provincja 'l hinn mix-xmara.

17 Imbaghad is-sultan bagħat tweġiba lil Rehum, il-kmandant, u lil Simsaj, is-segretarju, u lill-bqija ta' shabhom li jghammru f'Samarija, u l-bqija tal-provincji 'l hinn mix-xmara: Sliem. U issa

18 L-ittra li bghattulna nqrat imfissra quddiemni.

19 U jien tajt ordni, u sar tiftix, u sabu li dil-belt minn żmien ilu gamet għas-slaten, u li sar fih tixwix u rvellijiet.

20 U slaten qawwija hakmu fuq Ġerusalem, u saltnu fuq il-provincji kollha 'l hinn mix-xmara, li lilhom kienu jithallsu għotjiet, haraġ u taxxi.

21 Ohorġu issa u aġtu ordni biex dawn l-irġiel iwaqqfu x-xogħol, u li dil-belt ma targax tinbena, sama toħroġ ordni minni.

22 U qisu issa li ma tonqsux intom li tagħmlu dan: għax għandu jiżdied il-għajb mal-hsara tas-slaten?

23 Issa meta l-kopja ta' l-ittra tas-sultan Artaseres inqrat quddiem Rehum, u Simsaj, is-segretarju, u shabhom, marru bil-ghaġla Ġerusalem fuq il-Lhud, u waqqfuhom bis-sahha u l-qawwa.

24 Imbaghad twaqqaf ix-xogħol ta' dar Alla f'Ġerusalem, u dam wieqaf sat-tieni sena tas-saltna ta' Darijus, sultan tal-Persja.

5 Imbaghad il-profeti, Haggaj il-profeta, u Zakkarija, bin Ghiddo, habbru lil-Lhud li kienu f'Guda u Gerusalem f'isem Alla ta' Izrael.

2 Imbaghad qam Żerubbabel, bin Xaltijel, u Geswa, bin Gosadak, u bdew jibnu dar Alla li hi f'Gerusalem: u maghhom kienu l-profeti t'Alla, li kienu jghinuhom.

3 Dak iż-żmien ġie għandhom Tattenaj, il-gvernatur tal-provinċja 'l hinn mix-xmara, u Setar-Bożnaj, u shabbom, u kelmuhom hekk: Min qabbadkom tibnu did-dar, u twaqqfu dawn is-swar?

4 Imbaghad ahna wegibniehom hekk: Min huma l-ismijiet tar-rgiel li qeghdin jibnu dal-bini?

5 Imma għajn Alla taghhom kienet fuq il-kbarat tal-Lhud, u ma waqqfuhomx sa ma tasal l-ahbar lil Darijus, u mbaghad jaghtuhom tweġiba bil-miktub fuq dilhaġa.

6 Din hi l-kopja ta' l-ittra li baghat Tattenaj, il-gvernatur tal-provinċja 'l hinn mix-xmara, u Setar-Bożnaj, u shabu l-Afarsatkin tan-naha l-oħra tax-xmara, lis-sultan Darijus:

7 Baghtulu ittra, li fiha kien hemm miktub hekk: Lil Darijus is-sultan, is-siem kollu!

8 Ikun maghruf lis-sultan, li ahna morna fil-provinċja ta' Guda, lejn dar Alla l-kbir, li qiegħda tinbena b'gebel kbir, u jitwählhu travi fil-hitan, u dax-xogħol qiegħed jinhadem bir-reqqa, u miexi 'l quddiem f'idejhom.

9 Imbaghad staqsejna lil dawk il-kbarat, u għidnielhom hekk: Min qabbadkom terġhu tibnu did-dar u twaqqfu dawn is-swar?

10 Staqsejniehom ismijiethom ukoll biex ngħarrfuk u niktbu isem ir-rgiel li huma l-kapijiet taghhom.

11 U din hi t-tweġiba li tawna: Ahna qaddejja t'Alla tas-sema u ta' l-art, u qeghdin nerġghu nibnu did-dar li kienet mibnija hafna snin ilu, li kien bniesha u temmha sultan kbir ta' Izrael.

12 Izda wara dan missirijietna għadbu 'l Alla tas-sema, u telaqhom f'id Nebukadnessar, sultan ta' Babel, il-Kaldew, li ġarraf did-dar, u ha fil-jasar il-poplu lejn Babel.

13 Imma fl-ewwel sena ta' Ċiru, sultan ta' Babel, Ċiru s-sultan ta ordni li targa' tinbena did-dar t'Alla.

14 U s-sultan Ċiru ha wkoll mit-tempju ta' Babel it-taghmriet tad-deheb u tal-fidda mid-dar t'Alla, li Nebukadnessar kien ha mit-tempju li kien f'Gerusalem, u giebhom fit-tempju ta' Babel; dawn Ċiru s-sultan harġhom mit-tempju ta' Babel, u kienu mogħtijin lil wiehed li ismu kien Seshassar, u li kien għamtu gvernatur.

15 U qallu: Hu dawn it-taghmriet,

mur qeghidhom fit-tempju ta' Gerusalem, u ha targa' tinbena dar Alla f'postha.

16 Imbaghad ġie dak Sesbassar, u qiegħed is-sisien ta' dar Alla li hi f'Gerusalem. Minn dak iż-żmien sa issa ilha tinbena, izda għadha mhix mitmuma.

17 U issa, jekk jogħġob lis-sultan, ha jfittxu f'dar it-tezori tas-sultan li hemm f'Babel, jekk hux hekk, li minn Ċiru s-sultan harġet ordni biex targa' tinbena did-dar t'Alla f'Gerusalem; u ha jibagħtilna s-sultan ir-rieda tieghu fuq dan.

6 Imbaghad Darijus is-sultan ordna li jfittxu f'dar l-arkivji, fejn kienu merfughin it-tezori f'Babel.

2 U nsab f'Ahmeta, fil-kastell li hemm fil-provinċja ta' Medja, romblu, li ġo fih kien miktub hekk:

3 Fl-ewwel sena ta' Ċiru s-sultan, Ċiru s-sultan hareġ dan id-digriet fuq dar Alla f'Gerusalem: Ha targa' tinbena d-dar, il-post fejn joffru s-sagrificċji, u ha jit-qiegħdu bis-shih is-sisien tagħha; il-gholi tagħha jkun sittin driegħ, u l-wisa' tagħha sittin driegħ;

4 Bi tlitt isfuf ta' ġebel kbir, u saff ta' njam ġdid: u ha tinghata n-nefqa minn dar is-sultan:

5 U ha jirtaddu wkoll it-taghmriet ta' dar Alla, tad-deheb u tal-fidda, li Nebukadnessar kien hadhom mit-tempju li hu f'Gerusalem, u giebhom f'Babel, u jmorru fit-tempju li hu f'Gerusalem, fil-post li kienu qabel, u jitqiegħdu f'dar Alla.

6 Għalhekk issa int, Tattenaj, gvernatur tal-provinċja 'l hinn mix-xmara, u int, Setar-Bożnaj, u shabek l-Afarsatkin, li huma 'l hinn mix-xmara, tbiegħdu minn hemm.

7 Halluh isir ix-xogħol ta' dik id-dar t'Alla; il-gvernatur tal-Lhud u l-kbarat tal-Lhud ha jerġghu jibnu did-dar t'Alla fil-post li kienet qabel.

8 U din hi l-ordni li jien nagħti x'għandkom tagħmlu ma' dawk il-kbarat tal-Lhud biex jerġghu jibnu did-dar t'Alla: in-nefqa kollha tkun imħallsa, bla telf ta' żmien, minn imwiel is-sultan, u mill-haraġ tal-provinċji 'l hinn mix-xmara, lil dawk l-irġiel biex ma jiqfux.

9 U kulma jinntiegħ għall-offerti tal-hruq lil Alla tas-sema: għoġiela, u kbies, u hrief; u qamh, u melh, u nbid, u żejt, ha jinghataw lill-qassisin li huma f'Gerusalem, skond il-kelma tagħhom, minn jum għal jum, u ma jehdewx:

10 Biex joffru sagrificċji ta' riha tfuh lil Alla tas-sema, u jitolbu għall-hajja tas-sultan, u ta' wliedha:

11 U jien tajt ordni, li kull min ibiddel dil-kelma, jinqala' travu minn daru, u jitgħallaq marbut miegħu; u daru ha ssir mizbla minhabba dan.

12 U Alla li ghamel li ismu jghamar hemm jeqred kull sultan u poplu, li jmid idu biex ibiddel jew igarrat dik id-dar t'Alla f'Gerusalem. Jiena Darijus tajt din l-ordni; ha ssehh minnufih.

13 Imbaghad Tattenaj, il-gvernatur 'il hinn mix-xmara, Setar-Boznaj, u shab-hom, bhal ma baghat Darijus is-sultan, hekk ghagglu jaghmlu.

14 U l-kbarat tal-Lhud kienu jibnu u jkollhom ir-riżq, Permezz tat-tehbir ta' Haggaj, il-profeta, u ta' Żakkarija, bin Ghiddo. U huma temmew il-bini skond l-ordni t'Alla ta' Izrael, u skond l-ordnijiet ta' Ċiru, ta' Darijus, u Artaserses, sultan tal-Persja.

15 U l-bini ta' did-dar kien mitmum fit-tielet jum tax-xahar Adar, tas-sitt sena tas-saltna ta' Darijus is-sultan.

16 U wlied Izrael, il-qassisin, u l-Leviti, u l-bqija ta' wlied il-jasar, iċċelebraw bil-ferh id-dedika ta' did-dar lil Alla,

17 U offrew ghad-dedika ta' did-dar t'Alla mitt gendus, mitejn kibx, u erba' mitt haruf; u bhala sagrafiċċju ghad-dnub ghal Izrael kollu, tnaħ il-gidi, skond il-ghadd tat-tribujiet ta' Izrael.

18 U qieghdu l-qassisin skond il-klassijiet taghhom, u l-Leviti skond it-taqsimiet taghhom, ghas-servizz t'Alla, li hu f'Gerusalem, kif inhu miktub fi ktieb Mosè.

19 U wlied il-jasar ghamlu l-ghid fl-erbatax ta' l-ewwel xahar.

20 Ghaliex il-qassisin u l-Leviti kienu ssauffen bhal bniedem wiehed; kienu kollha safjin. Imbaghad qatlu l-haruf tal-ghid ghal ulied il-jasar kollha, u ghal huthom, il-qassisin, u ghalihom stess.

21 U wlied Izrael, li reġghu ġew lura mill-jasar, u dawk kollha li nfirdu ghal maghhom mit-tingis tal-ġnus ta' l-art, biex ifittxu l-Mulej, Alla ta' Izrael, kielu,

22 U ghamlu ghid l-ażżmi ghal sebat ijjiem bil-ferh: ghax il-Mulej ferrahhom, u dawwar qalb is-sultan ta' l-Assirja lejhom, biex iqawwilhom idejhom fix-xoghol ta' dar Alla, Alla ta' Izrael.

7 Issa wara dawn il-hwejjeġ, fi żmien is-saltna t'Artaserses, sultan tal-Persja, wasal Esdra, bin Xeraja, bin Ghazarija, bin Hilkiya.

2 Bin Sallum, bin Sadoq, bin Ahitub,
3 Bin Amarja, bin Ghazarija, bin Merajot,

4 Bin Zeraha, bin Ghuzzi, bin Bukki,
5 Bin Abisugha, bin Finehas, bin Elghazar, bin Arun, il-qassis il-kbir:

6 Dan Esdra tala' minn Babel; u hu kien kittieb imghallem fil-liġi ta' Mosè, li l-Mulej, Alla ta' Izrael kien ta'; u s-sultan tah kulma talab, ghaliex id il-Mulej, Alla tieghu, kienet fuqu.

7 U x'uhud minn ulied Izrael telghu mieghu, u mill-qassisin, u l-Leviti, u l-ghanneja, u l-bewwieba, u n-Netinin, lejn Gerusalem, fis-seba' sena ta' Artaserses is-sultan.

8 U wasal Gerusalem fil-hames xahar, fis-seba' sena tas-sultan.

9 Ghaliex fl-ewwel ta' l-ewwel xahar kien il-bidu tat-tluġ minn Babel; u fl-ewwel tal-hames xahar wasal Gerusalem, ghaliex l-id tajba t'Alla tieghu kienet fuqu.

10 Ghax Esdra kien hejja qalbu biex ifittex il-liġi tal-Mulej, u jaghmlu, u jghallem f'Izrael l-istatuti u l-ordinanzi divini.

11 Issa din hi l-kopja ta' l-ittra li s-sultan Artaserses ta' lil Esdra l-qassis, qassis u kittieb, imghallem fi kliem il-kmandament tal-Mulej u l-istatuti tieghu ghal Izrael.

12 Artaserses, sultan tas-slaten, lil Esdra, qassis, kittieb gharef fil-liġi t'Alla tas-sema, is-sliem. U issa,

13 Jien hrigt digriet, li kull min hu mhajjar f'saltnati mill-poplu ta' Izrael, u mill-qassisin u l-Leviti tieghu, biex imur Gerusalem mieghek, ha jmur.

14 Mis-sultan u mis-seba' kunsilieri tieghu inti mibghut biex tistharreġ dwar Guda u Gerusalem skond il-liġi t'Alla tieghek, li hi f'idejk;

15 U biex tiehu l-fidda u d-deheb, li s-sultan u l-kunsilieri tieghu jaghtu minn rajhom lil Alla ta' Izrael li ghamartu hi f'Gerusalem,

16 U l-fidda kollha u d-deheb li tista' ssib fil-provincja kollha ta' Babel, flimkien mal-ghotjiet li l-poplu u l-qassisin jaghtu minn rajhom ghad-dar t'Alla taghhom f'Gerusalem.

17 Biex int tixtri malajr b'dawn il-flus gniedes, kbiex, hrief, bl-offerti tal-qamh taghhom u t-tiswib taghhom, u toffrihom fuq l-altari li hemm f'dar Alla taghkom f'Gerusalem.

18 U dak li joghġob lilek, u lil hutek, taghmel bil-bqija tal-fidda u tad-deheb; aghmlu skond ir-rieda t'Alla taghkom.

19 U t-taghmiriet li huma moghtijin lilek ghas-servizz ta' dar Alla tieghek, roddhom quddiem Alla ta' Gerusalem.

20 U kulma jkollok b'żonn iżjed ghal dar Alla tieghek, li jkollok tonfoq, jin-ghata mit-teżor tas-sultan.

21 U jiena, is-sultan Artaserses, nohroġ ordni li t-teżorieri kollha li huma fil-provincji 'l hinn mix-xmara, li kulma jitlobhom Esdra, qassis u kittieb, gharef fil-liġi t'Alla tas-sema, ikun maghmul malajr,

22 Sa mitt talent tal-fidda, u mitt kor qamh, u mitt bat inbid, u mitt bat żejt, u melh bla ktib.

23 Kulma hu ordnat minn Alla tas-sema, ha jkun maghmul bir-reqqa ghal dar

Alla tas-sema; ghalix ghandu jkun hemm ghadab fuq is-saltna, fuq is-sultan u fuq uliedu?

24 Lilkom ukoll ngharrfukom, li l-ebda wiehed mill-qassisin u l-Leviti, ghannejja, bewwieba, Netinin, u haddiema ta' did-dar t'Alla, ma tistghu tghabbuhom b'ghotjiet, haraġ u taxxi.

25 U int, Esdra, skond il-gherf t'Alla tieghek, li ghandek f'idek, aghmel magistrati u mhallfin, biex jaqtghu l-haqq lill-poplu kollu li hemm fil-provincji 'l hinn mix-xmara, lil dawk kollha li jafu l-ligi t'Alla tieghek; u tghallmuha lil dawk li ma jafuhiex.

26 U kull min ma jharix il-ligi t'Alla tieghek, u l-ligi tas-sultan, ha jinghamel malajr haqq minnu, jew bil-mewt, jew bit-titrij, jew bi qbid gidu, jew bil-habs.

27 Imbierok il-Mulej, Alla ta' missirijietna, li qiegħed haġa bhal din f'qalb is-sultan, biex isebbah dar il-Mulej li hi f'Gerasalem.

28 U firex fuqi l-hniena quddiem is-sultan, u l-kunsilieri tieghu, u quddiem il-kapijiet qawwija kollha tas-sultan. U jien tqawwejti billi id il-Mulej, Alla tieghi, kienet fuqi, u gmajt minn Izrael xi kapijiet biex jitilghu mieghi.

8 Issa dawn huma l-kapijiet ta' djar missirijiethom, u dan hu nisilhom li telghu mieghi minn Babel, fi żmien is-saltna tas-sultan Artaserses.

2 Minn ulied Finehas, Gersom; minn ulied Itamar, Danjel; minn ulied David, Hattus.

3 Minn ulied Sekanja li kien minn ulied Farghos, Zakkarija; u mieghu kienu maghdudin mija u hamsin raġel.

4 Minn ulied Pahat-Mowab, Eljoghenaj, bin Zeraha, u mieghu mitejn raġel.

5 Minn ulied Sekanja, bin Ġahzijel, u mieghu tliet mitt raġel.

6 Minn ulied ukoll Għadin, Ghebed, bin Gonatan, u mieghu hamsin raġel.

7 U minn ulied Għelam, Ġesaghja, bin Għatalija, u mieghu sebghin raġel.

8 U minn ulied Sefatja; Zebadja, bin Mikaël, u mieghu tmenin raġel.

9 Minn ulied Ġowab; Għabdija, bin Ġehijel, u mieghu mitejn u tmintax-il raġel.

10 U minn ulied Selomit; bin Ġosifja, u mieghu mija u sittin raġel.

11 U minn ulied Bebaj; Zakkarija, bin Bebaj, u mieghu tmienja u għoxrin raġel.

12 U min ulied Ġhażgad; Gohanana, bin Haqqatan, u mieghu mija u għaxar irġiel.

13 U minn ulied Adonijam, ta' l-aħħar, li ismijiethom huma dawn: Elifelet, Ġehijel, u Semajja, u magħhom sittin raġel.

14 Minnu wlied Bigwaj; Ghutaj, u Żabud, u magħhom sebghin raġel.

15 U gmaġthom hdejn ix-xmara li tiġri lejn Ahawa, u qgħadna hemm fit-tined tliet ijiem: u xhin osservajt il-poplu u l-qassisin, ma sibt lil hadd hemm minn ulied Levi.

16 Imbagħad bghatt għall-kapijiet, Eli-ghezer, Arjel, Semajja, Elnatan, Garib, Elnatan, Natan, Zakkarija, u Mesullam, u wkoll għal Gojarib u Elnatan, irġiel għaqlin.

17 U bghatthom għand Ghiddo l-kap, li kien qiegħed Kasifja, u għidtilhom x'għandhom ighidu lil Ghiddo, u lil hutu, in-Netinin, li kienu f'Kasifja, biex iġibulna nies għas-servizz għal dar Alla tagħna.

18 U billi l-id hanina t'Alla tagħna kienet fuqna, gibulna lil Serebja, raġel li jifhem, minn ulied Mahli, bin Levi, bin Izrael, u mieghu lil uliedu u lil hutu, tmintax;

19 U 'l Hasabja, u mieghu Ġesaghija, minn ulied Merari, ma' hutu, u wliedhom, għoxrin;

20 U minn Netinin ukoll, li David u l-kapijiet kienu qiegħdu għas-servizz tal-Leviti, mitejn u għoxrin Netinin: kollha kemm huma msemmijin b'isimhom.

21 U hemm, hdejn ix-xmara Ahawa, nidejt sawma, biex numiljaw ruhna quddiem Alla tagħna, biex infittxu minn għandu triq tajba għalina, u għat-tfal tagħna, u għal kulma kellna.

22 Għax stħajt nitlob lis-sultan qatgħa suldati u jfrrsa biex iħarsuna mill-għadu fit-triq: għax ahna konna għidna lis-sultan: Id Alla tagħna hi fuq kull min ifittxu għall-gid; iżda s-setgħa tieghu u għadbu fuq kull min jitilqu.

23 U hekk somna u tlabna 'l Alla tagħna għal dan: u sama' t-talba tagħna.

24 Imbagħad għazilt tnax mill-kapijiet tal-qassisin: Serebja, Hasabja, u magħhom għaxra minn huthom,

25 U wżintilhom il-fidda, u d-deheb, u t-tagħmiriet, li kienu l-offerta magħmula għal dar Alla tagħna li s-sultan, u l-kunsilieri tieghu, u l-kapijiet tieghu, u l-Izraelin kollha li kienu hemm, kienu ta'w.

26 Użint f'idejhom ukoll sitt mija u hamsin talent fidda, u tagħmiriet tal-fidda jiswew mitt talent, u deheb mitt talent;

27 U għoxrin bieqja tad-deheb, ta' elf darik; u żewġ tagħmiriet ta' bronż ileqq, jiswew daqs id-deheb.

28 U għidtilhom: Intom imqaddsin lill-Mulej; dawn it-tagħmiriet imqaddsin ukoll; u l-fidda u d-deheb huma għotja lill-Mulej, Alla ta' missirijietkom.

29 Għassu tajjeb, u harsuhom, sama tiznuhom quddiem il-kapijiet tal-qassisin u l-Leviti, u l-kapijiet ta' djar il-missirijiet

ta' Iżrael, f'Ġerusalem, fil-kmamar ta' dar il-Mulej.

30 U hekk il-qassisin u l-Leviti hadu miżna l-fidda, u d-deheb, u t-taghmriet, biex iġibuhom Ġerusalem f'dar Alla taghna.

31 Imbaghad tlaqna mix-xmara Ahawa fit-nxax ta' l-ewwel xahar, biex immorru Ġerusalem: u id Alla taghna kienet fuqna, u helisna minnid il-ghadu, u minn xi nasba fit-triq.

32 U wasalna Ġerusalem, u qghadna hemm tlitt ijiem.

33 Issa fir-raba' jum użinna l-fidda, u d-deheb, u t-taghmriet f'dar Alla taghna f'id Meremot, bin Urija, il-qassis, li mieghu kellu 'l Elghazar, bin Finehas, u magħhom kien hemm Ġożabad, bin Geswa, u Noghadja, bin Binnuwi, Leviti.

34 Kollox magħdud u bl-użin: u l-użin kollu kien miktub dak il-waqt.

35 Uljed dawk li kienu ttiehdu fil-jasar, li kienu ġew mill-jasar, offrew offeriti tal-hruq lil Alla ta' Iżrael, tnax-il gendus għal Iżrael kollu, sitta u disghin kibx, u sebgha u sebghin haruf, u tnax-il bodbod, bhala sagrificcju għad-dnub: dan kollu kien offerita mahruqa lill-Mulej.

36 Imbaghad taw id-digriet tas-sultan lis-satrapri tas-sultan, lill-gvernaturi fil-provinċji 'l hinn mix-xmara; u gheni l-poplu u d-dar t'Alla.

9 Issa wara li saru dawn il-hwejjeġ, il-kapijiet resqu lejja, iġhidu: Il-poplu ta' Iżrael, u l-qassisin, u l-Leviti, ma nfrdxu mill-popli ta' dawn il-pajjiżi, iżda għamlu skond l-ingisiet tagħhom, tal-Kanġhanin, tal-Hittin, tal-Perezin, tal-Ġebusin, tal-Għammonin, tal-Mowabin, ta' l-Eġizzjani, u ta' l-Amurrin.

2 Għax hadu mill-bniet tagħhom nisa għalihom, u għal uliedhom: u hekk thallat in-nisel imqaddes mal-popli ta' dawn il-pajjiżi: iva, id il-kapijiet u l-kbarat kienet l-ewwel f'dan il-hażen.

3 U malli smajt dil-haġa, ċarrat libsti u l-mantar tieghi, qattajt xagħar rasi u lħiti, u qghadt mibluh.

4 Imbaghad inġemghu hdejjja dawk kollha li triegħdu għal kliem t'Alla ta' Iżrael, minhabba l-hażen ta' dawk li ġew mill-jasar; u jien qghadt mibluh sa hin is-sagrificcju ta' filghaxija.

5 U f'hin is-sagrificcju ta' filghaxija, qomt mill-umiljazzjoni tieghi; u wara li ċarrat libsti u l-mantar tieghi, inżilt għar-rkubbejja, u ftaht idejja lejn il-Mulej, Alla tieghi.

6 U għidt: O Alla tieghi, nisthi u nirghex narfa' wiċċi lej, o Alla tieghi: għax dnubietna kotru sa fuq rasna, u l-hażen taghna kiber sas-smewwiet.

7 Minn żmien missirijietna sa llum ahna konna fi htija kbira; u minhabba dnubietna nġhatajna ahna, u s-slaten taghna, u l-qassisin taghna, f'id is-slaten tal-pajjiżi, għas-sejf, għall-jasar, għas-serq, u għall-misthija, kif inhu llum.

8 U issa, għal hin wiehed, hniena kellna mingħand il-Mulej, Alla taghna, biex iħallilna f'dal meħlus, u jagħtina wited fil-post imqaddes tieghu, biex Alla taghna jdawwal għajnejna, u jagħtina ftit tal-hajja fil-jasar taghna.

9 Għax ahna konna nisiera; imma Alla taghna ma telaqniex fil-jasar taghna, iżda firex il-hniena fuqna, quddiem is-slaten tal-Persja, billi tana l-hajja, biex intellighu dar Alla taghna, u nsewwu l-herbiet taghna, u jagħtina hajt f'Ġuda u f'Ġerusalem.

10 U issa, o Alla taghna, x'ingħidu wara dan? għax ahna tlaqna l-kmandamenti tiegħek,

11 Li int tajtna permezz tal-qaddejja tiegħek, il-profeti, billi għidt: L-art, li intom sejrjn biex teduha, hi art immiġġsa bit-tiġis tal-popli tal-pajjiżi, bil-qżizijiet tagħhom, li mlewha bihom minn tarf sa tarf bl-ingiesia tagħhom.

12 Għalhekk, issa, la tagħtux il-bniet tagħkom bi żwieġ lil uliedhom, u lanqas tiehdu l-bniet tagħkom bi żwieġ lil uliedkom, u qatt tfittxu s-sliem tagħhom u l-ġid tagħhom: tissahhu, u tieklu l-ġid ta' l-art, u thalluha b'wirt lil uliedkom għal dejjem.

13 U wara dak kollu li ġie fuqna minhabba eghmilna l-hażin, u minhabba htijietna l-kbar, għax int, Alla taghna, ikkastigajtna anqas milli kien jisthoqqilhom htijietna, u tajtna f'dal bħal dan;

14 Nerġghu ahna nikrsu l-kmandamenti tiegħek, u ningħaqdu bi żwieġ ma' dawn il-popli li jagħmlu dawn il-hwejjeġ mistkerrha? Ma tagħdabx int għalina sa teqridna, bla ma thallina f'dal jew bqija?

15 O Mulej, Alla ta' Iżrael, int tal-haq: għax ahna f'dal meħlus, bħalma hu llum: ara, ahna quddiemek bi dnubietna: għax ma nistgħux nieqfu quddiemek f'dil-haġa.

10 Issa waqt li Esdra kien jitlob u jistqarr, jibki u mixhut quddiem id-dar t'Alla, inġemghu hdejh minn Iżrael kotra kbira hafna ta' rġiel u nisa u tfa: għax il-poplu kien jibki biki kbir.

2 U Sekanja, bin Ġehiel, wiehed minn ulied Għelam, wieġeb u qal lil Esdra: Ahna dnubna kontra Alla taghna, u hadna nisa barranin mill-popli tal-pajjiż: iżda issa hemm tama għal Iżrael fuq dan.

3 Issa, għalhekk, ha nintrabtu b'rabta ma' Alla taghna li nkeċċu n-nisa kollha, u dawk li twieldu minnhom, skond il-fehma

ta' sidi, u ta' dawk li jitrieghdu quddiem il-kmandamenti t'Alla taghna; u ha jsir dan skond il-ligi.

4 Qum, ghax din affari tieghek; u ahna nkunu mieghek: qawwi qalbek, u aghmel!

5 Imbaghad Esdra qam, u gaghhal lill-kapijiet tal-qassisin, il-Leviti, u Izrael kollu, jahilfu li jaghmlu skond dil-kelma. U dawk halfu.

6 Imbaghad Esdra qam minn quddiem dar Alla, u dahal fil-kamra ta' Gohanan, bin Eljasib: u xhin dahal hemm, ma kielx hobz, u lanqas xorob ilma: ghax kien imbikki minhabba htijiet dawk li kienu ttiehdu fil-jasar.

7 U xandru mbaghad proklama f'Guda u f'Gerusalem lil ulied il-jasar kollha, biex jingemghu Gerusalem.

8 U kull min ma jigix sa tlitt ijjiem, skond il-parir tal-kapijiet u tax-xjuh, gidu kollu jkun maqbud, u jkun mifrud mill-gemgha ta' nies il-jasar.

9 Imbaghad ir-rgiel kollha ta' Guda u Benjamin ingemghu f'Gerusalem fi tlitt ijjiem. Kien id-disa' xahar, fil-ghoxrin tax-xahar; u l-poplu kollu qaghad fil-misrah ta' dar Alla, jitrieghdu minhabba dil-haga, u minhabba x-xita bil-qliel.

10 U Esdra l-qassis qam, u qalilhom: Intom dnibtu, u zzewigtu nisa barranin, biex izzidu l-htija ta' Izrael.

11 Ghalhekk issa fahru lill-Mulej, Alla ta' missirijietkom, u aghmlu r-rieda tieghu: u nfrdu mill-popli tal-pajjiz, u min-nisa barranin.

12 Imbaghad il-migemgha kollha wiegbet u qalet b'lehen gholi: Iva, kif ghidt int, hekk naghmlu ahna.

13 Izda l-poplu hu f'ghadd kbir, u zmien ta' hafna xita, u ahna ma nifilhxu noqogħdu barra; u dan mhux xoghol ta' jum wiehed jew tnejn: ghax ahna hafna li dnibna f'dil-haga.

14 Ha jaghmlu l-kapijiet taghna għall-migemgha kollha, u kull min fi blietna ha nisa barranin ha jigū f'hin imwaqqat, u magħhom ix-xjuh ta' kull belt, u l-imħallfin tagħha, sa ma nreggħu lura minna hegget għadab Alla tagħna f'dil-haga.

15 Gonatan biss, bin Ghaxajel, u Gahzija, bin Tiqwa, waqfu għal dan, u Mesullam u Sabtaj il-Levita, ghenuhom.

16 Imbaghad ulied il-jasar għamlu hekk. Esdra l-qassis hatar irgiel, kapijiet ta' djar il-missirijiet, skond djar missirijiethom, u kollhom b'isimhom. Fl-ewwel jum tal-ghaxar xahar iltaqghu biex jistharrgu l-bicča.

17 U sa l-ewwel jum ta' l-ewwel xahar helu mir-rgiel kollha, li kienu hadu nisa barranin.

18 Fost ulied il-qassisin, li zzewgu nisa barranin, insabu minn ulied Geswa, bin Gosadaq, u hutu: Maghseja, Elighezer, Garib, u Gedalja.

19 U taw il-kelma li jitilqu n-nisa tagħhom; u ofrew kibx bhala sagrificcju għall-htija tagħhom.

20 Minn ulied Immer: kien hemm Hanani u Zebadja.

21 U minn ulied Harim: Maghseja, u Elija, u Semajja, u Gehijel, u Ghuzzija.

22 U minn ulied Pashur: Eljoghenaj, Maghseja, Ismaghel, Netanjel, Gozabad, u Elghasa.

23 Mil-Leviti: Gozabad, Simghi, Kelaja, (li hu Kelita), Petahja, Guda, u Elighezer.

24 Mill-ghanneja wkoll: Eljasib. Mill-bewwieba: Sallum, u Telem, u Uri.

25 U minn Izrael: minn ulied Parghos: Ramja, u Gizzija, u Malkija, u Mijamin, u Elghazar, u Malkija, u Benajja.

26 U minn ulied Ghelam: Mattanija, Zakkarija, u Gehijel, u Ghabdi, u Geremot, u Elija.

27 U minn ulied Zattu: Eljoghenaj, Eljasib, Mattanija, u Geremot, u Zabad, u Ghaziza.

28 Minn ulied Bebaj kienu Gehohanan, Hananija, Zabbaj, u Ghatlaj.

29 U minn ulied Bani: Mesullam. Malluk, Ghadaja, Gasub, Sijal, u Ramot.

30 U minn ulied Pahat-Mowab: Ghadna, u Kelal, Benajja, Maghseja. Mattanija, Besalel, u Binnuwi, u Manasse.

31 Minn ulied Harim: Elighezer Issija, Malkija, Semajja, Simghon,

32 Benjamin, Malluk, u Semarja.

33 Minn ulied Hasum: Mattenaj Mattatta, Zabad, Elifelet, Geremaj Manasse, u Simghi.

34 Minn ulied Bani: Maghdaj, Ghamram, Uwel,

35 Benajja, Bedja, Kelluh,

36 Vanja, Meremot, Eljasib,

37 Mattanija, Mattenaj, u Gaghsu,

38 U Bani, u Binnuwi, Simghi,

39 U Selemja, u Natan, u Ghadaja,

40 Maknadbaj, Sasaj, Saraj,

41 Ghazarel, Selemja, Semarja,

42 Sallum, Amarja, u Guzepp.

43 Minn ulied Nebo: Geghijel, Mattitja, Zabad, Zebina, Gaddaw, Goel, Benajja.

44 Dawn kollha kienu hadu nisa barranin, u fosthom kien hemm dawk li minn dawn in-nisa kellhom l-ulied.

Ktieb Nehemija

1 Kliem Nehemija, bin Hakalija. Issa ġara li fix-xahar ta' Kislew, fis-sena għoxrin, xhin kont fil-kastell ta' Susan,

2 Illi Hanani, wiehed minn huti, u xi rġiel oħra waslu minn Ġuda. U jien staqsejthom fuq il-Lhud li kienu baqghu hajjin, u li kienu helsu mill-ġasar, u fuq Ġerusalem.

3 U qaluli: Dawk li baqghu mill-ġasar qeghdin hemm, fil-provinċja, f'hemm kbir u fil-ġhajb: is-swar ta' Ġerusalem imġarrfa wkoll, u bwiebha mahruqa bin-nar.

4 U ġara, malli smajt dal-kliem, illi qgħadt bil-qieghda, u bkejt, u għalejt għal hafna jiem, u somt, u tlabt quddiem Alla tas-sema,

5 U għidt: Nitlobok, o Mulej, Alla tas-sema, Alla kbir u tal-biża', li jħares il-ġhaqda u l-ħniena ma' dawk li jhobbuh, u jħarsu l-kmandamenti tiegħu:

6 Ha jkunu widnejk issa attenti, u għajnejk miftuhin, biex tisma' t-talba tal-qaddej tiegħek, li jien qieghed naghmel quddiemek hawn, binhar u bil-lejl, għal ulied Iżrael, il-qaddejja tiegħek, billi nistqarr il-htijiet ta' wlied Iżrael: dnubiet, li ahna għamilna kontra tiegħek; iva, li jien u dar missieri għamilna!

7 Imxejna hazin wisq miegħek, u ma ħarisniex il-kmandamenti, u lanqas l-istatuti, u l-ordinanzi, li int tajt lil Mosè, il-qaddej tiegħek.

8 Ftakar, nitlobok, fil-kelma li int ordnajt lil Mosè, qaddej tiegħek, meta inti għidt: Jekk tidinbu, jien inxerridkom fost il-ġnus:

9 İzda jekk tergħghu lejja, u tharsu l-kmandamenti tiegħi, u tagħmluhom, imqar jekk ikun hemm minnkom imtarrfin f'tarf is-smewwiet, jien nigmagħhom minn hemm; u ngibhom fil-post li għażilt biex inghammar ismi fh.

10 Issa dawn huwa l-qaddejja tiegħek, il-poplu tiegħek, li int fdejt bil-qawwa kbira tiegħek, u b'idek il-felhana.

11 O Mulej, nitlobok, ha jkunu widnejk attenti għat-talba tal-qaddej tiegħek, u għat-talba tal-qaddejja tiegħek, li għandhom għal qalbhom il-biża' ta' ismek: u agħti r-rizq lill-qaddej tiegħek illum, u agħtih ħniena quddiem dar-raġel. Għax jien kont il-koppier tas-sultan.

2 U ġara fix-xahar ta' Nisan, fis-sena għoxrin tas-sultan Artaserses, illi l-inbid kien quddiem is-sultan: u qbadt

l-inbid, u tajtulu. Issa jien qatt ma kont qalbi sewda quddiemu.

2 Għalhekk is-sultan qalli: Għaliex għandek wiċċ ta' qalbek sewda? Int mintix marid. Ma għandikx ħlif swied il-qalb. Imbagħad jien bżajt hafna,

3 U għidt lis-sultan: Viva s-sultan għal dejjem! Kif ma jkollix wiċċ ta' qalbi sewda, la l-belt, fejn hemm l-oqbra ta' missirijeti, hi herba, u bwiebha mikulin min-nar?

4 Imbagħad is-sultan qalli: X'titlob? U tlabt lil Alla tas-sema.

5 U għidt lis-sultan: Jekk jogħġob lis-sultan, u jekk il-qaddej tiegħek sab grazzija quddiemek, hallini mmur Ġuda, il-belt ta' l-oqbra ta' missirijeti, biex nargħa' nibniha.

6 U qalli s-sultan, (is-sultana kienet bil-qieghda ma' ġenbu): Sa meta ddom is-safra tiegħek? u meta targa' tigi? U hekk għoġob lis-sultan li jibgħatni; u tajtu ż-żmien.

7 Barra minn dan għidt lis-sultan: Jekk jogħġob lis-sultan, ha jingħatawli ittri għall-gvernaturi tal-provinċji 'l hinn mix-xmara, biex iħalluni nġħaddi sa ma nasal Ġuda;

8 U ittra għal Asaf, il-ġhassies tal-masġar tas-sultan, biex jagħtini njam biex insaqqaf bihom bwieb il-kastell tad-dar, u għas-swar tal-belt, u għad-dar li sejjer fiha. U s-sultan tani ittri, għax l-id tajba t'Alla tiegħi kienet fuqi.

9 Imbagħad wasalt għand il-gvernaturi tal-provinċji 'l hinn mix-xmara, u tajthom l-ittri tas-sultan. Issa s-sultan kien baġhat miegħi kapijiet ta' l-eżerċtu u jfirs.

10 Malli Sanballat, il-Horoni, u Tobija, il-qaddej Għammoni, semghu li wasalt, għelew wisq għax kien ġie bniedem biex ifttx il-ġid għal ulied Iżrael.

11 U hekk wasalt Ġerusalem, u qgħadt hemm tlitt jiem.

12 U qomt bil-lejl, jien u stit irġiel miegħi; u ma għarraft lil hadd dak li nebbahni Alla tiegħi f'moħhi biex naghmel għal Ġerusalem: u lanqas bhima ma kien hemm miegħi ħlif il-bhima li kont riekeb fuqha.

13 U hrigt minn biebs il-wied bil-lejl, sa fomm għajn id-dragun, u sa biebs id-demel, nikkunsidra s-swar ta' Ġerusalem, kif kienu mġarrfin, u kif bwiebha kienu mikulin min-nar.

14 Imbagħad bqajt sejjer sa biebs il-għajn, u sal-menqgħa tas-sultan: izda

ma kienx hemm post ghall-bhima biex tghaddi tahti.

15 U tlajt imbaghad mal-wied bil-lejl, dejjem nikkunsidra s-swar; imbaghad, wara li ergajt dhalt minn bieb il-wied, ergajt gejt id-dar.

16 U l-uffiċjali ma kinux jafu fejn mort, u x'kont naghmel: u ma gharraft xejn la lil-Lhud, la lill-qassisin, la lill-kbarat, la lill-uffiċjali, u la lill-bqija li kienu jahdmu x-xoghol.

17 Imbaghad ghidtilhom: Intom taraw il-qagħda kerha li qeghdin fiha, kif Gerusalem hi herba, u bwiebha mahruqin bin-nar. Ejjew nibnu s-sur ta' Gerusalem, biex ma nkunux aktar fil-ghajb.

18 Imbaghad gharraftom kif l-id tajba t'Alla tieghi kienet fuqi, u kliem is-sultan li kien qalli. U qalu: Ha nqumu u nibnu. U hekk qawwew idejhom għal dan ix-xoghol tajjeb.

19 Iżda malli Sanballat, il-Horoni, u Tobija, il-qaddej Ghammoni, u Gesem, il-Gharbi, semghu dan, bdew jiddieku bina, u jghajruna, u qalu: X'inhu dan li qeghdin tagħmlu? Tridu jaqaw tixxewx għas-sultan?

20 Imbaghad jien wegibthom, u ghidtilhom: Hu Alla tas-sema li jagħtina r-riżq; għalhekk ahna, il-qaddejjja tieghu, inqumu u nibnu: iżda intom ma għandkom l-ebda sehem, l-ebda jedd, u l-ebda tifikira f'Gerusalem.

3 Imbaghad Eljasib, il-qassis il-kbir, qam ma' hutu l-qassisin, u bnew bieb in-nghaġ. Qaddsuħ, u waqqfu l-bebien tieghu; qaddsuħ sat-torri ta' Mēa, u sat-torri ta' Hananel.

2 U hdejn Eljasib kienu jibnu n-nies ta' Ġerko. U hdejhom bona Zakkur, bin Imri.

3 U wlied Hassena bnew bieb il-hut; huma saqqfuh, u waqqfu l-bebien tieghu, u qieghdu s-serraturi tieghu, u l-istaneg tieghu.

4 U hdejhom hadem Meremot, bin Urija, bin Kos. U hdejhom hadem Mesullam, bin Berekija, bin Mesezabel. U hdejhom hadem Sadoq, bin Bagħna.

5 U hdejhom hadmu t-Tekuwin; iżda l-kbarat tagħhom ma meddewx għonqhom għax-xoghol ta' Sidhom.

6 U Gehojada, bin Paseħa, u Mesullam, bin Besodja, sewwew bieb il-qadim; saqqfuh, u waqqfu l-bebien tieghu, u qieghdu s-serraturi tieghu, u l-istaneg tieghu.

7 U hdejhom hadem Melatja, il-Gibghoni, u Gadon, il-Meroni, irġiel ta' Gibghon, u ta' Misfa, šal-palazz tal-gvernatur tal-provinċja l'hinn mix-xmara.

8 Hdejhom hadem Għużżijel, bin Harhajja, tal-haddiema tad-deheb. Hdejh

ukoll hadem Hananija bin wiehed mill-fewwieħa; u huma reġghu bnew 'il Gerusalem sas-sur il-wiesā

9 U hdejhom hadem Refaja, bin Hur, kap ta' nofs id-distrett ta' Gerusalem.

10 U hdejhom hadem Ġedajja, bin Harumaf, sa quddiem daru; hdejh hadem Hattus, bin Hasabnija.

11 Malkija, bin Harim, u Hassub, bin Pahat-Mowab, hadmu parti oħra tas-sur u t-torri ta' l-ifran.

12 Hdejh hadem Sallum, bin Hallohes, kap ta' nofs id-distrett ta' Gerusalem, hu u wliedu l-bniet.

13 Bieb il-wied sewwieħ Hanun, u n-nies ta' Żanoħa; huma bnewh, u waqqfu l-bebien tieghu, u qieghdu s-serraturi tieghu, u l-istaneg tieghu, u tul ta' elf driegħ tas-sur sa bieb id-demel.

14 Iżda bieb id-demel sewwieħ Malkija, bin Reħab, kap tad-distrett ta' Bet-Hakkerem; hu bnieh, u waqqaf il-bebien tieghu, is-serraturi tieghu, u l-istaneg tieghu.

15 Iżda bieb il-ghajn sewwieħ Sallun, bin Kol-Hożeh, kap tad-distrett ta' Misfa; hu bnieh, u saqqfu, u waqqaf il-bebien tieghu, u qieghed is-serraturi tieghu, u l-istaneg tieghu, u s-sur tal-menqħa ta' Silowe, hdejn ġnien is-sultan, sat-taraġ li jinzel minn belt David.

16 Warajh hadem Nehemija, bin Għazbuq, kap ta' nofs id-distrett ta' Bet-Sur, sal-post biswit l-oqbra ta' David, u sal-menqħa l-mahduma, u sa dar il-gwerrieria.

17 Warajh hadmu l-Leviti, taht Reħum, bin Bani. Hdejh hadem Hasabja, kap ta' nofs id-distrett ta' Kejla fid-distrett tieghu.

18 Warajh hadmu huthom, Bawwaj, bin Henadad, kap ta' nofs id-distrett ta' Kejla.

19 U hdejh hadem Gheser, bin Ġeswa, kap ta' Misfa, parti oħra minn quddiem it-telħa tal-mahzen ta' l-armi, fl-angolu.

20 Warajh Baruk, bin Żabbaj, hadem b'hegħa l-parti l-oħra, mill-angolu sa dar Eljasib, il-qassis il-kbir.

21 Warajh hadem Meremot, bin Urija, bin Kos, parti oħra minn dahlet dar Eljasib, sa tarf dar Eljasib.

22 U warajh hadmu l-qassisin, in-nies tal-witja.

23 Warajh hadem Benjamin u Hassub, quddiem darhom. Warajh hadem Għazarija, bin Magħseja, bin Għananija, hdejn daru.

24 Warajh hadem Binnuwi, bin Henadad, parti oħra minn dar Għazarija sa l-angolu, u sal-kantuniera.

25 Palal, bin Użaj, hadem quddiem l-angolu, u t-torri li johroġ barra mid-dar ta' fuq tas-sultan, li hi hdejn il-bitha tal-ghassa. Warajh Pedaja bin Pargħos.

26 In-Netinin, li kienu jghammru f'Ghofel, hadmu sa biswit bieb l-ilma, in-naha tal-lvant u tat-torri mahruġ 'il barra.

27 Warajhom hadmu t-Tekuwin parti ohra, biswit it-torri l-kbir mahruġ 'il barra sas-sur ta' Ghofel.

28 Minn fuq bieb iz-ziemel hadmu l-qassisin, kull wiehed quddiem daru.

29 Warajhom hadem Sadoq, bin Immer, quddiem daru. Warajh hadem ukoll Semajja, bin Sekanja, il-ghassies ta' bieb il-lvant.

30 Warajh hadem Hananija, bin Selema, u Hanun, is-sitt iben ta' Salaf, parti ohra tas-sur. Warajh hadem Mesullam, bin Berekija, quddiem il-kamra tieghu.

31 Warajh hadem Malkija, bin wiehed mill-haddiema tad-deheb, sa djar in-Netinin, u tal-merkanti, quddiem bieb Mifkad, u sal-kamra ta' fuq tal-kantuniera.

32 U bejn il-kamra ta' fuq tar-rokna u bieb in-nghaġ, hadmu l-haddiema tad-deheb u l-merkanti.

4 Izda ġara, malli Sanballat sama' li ahna qeghdin nergghu nibnu s-sur, illi ghadab, u sahan hafna, u ddiehak bil-Lhud,

2 U qal quddiem hutu, u s-suldati tas-Samarija: X'inhuma jaghmlu dawn il-Lhud bla sahha? Sa jergghu jibnu l-post ghalihom? Jistghu joffru sagrificcji? Jistghu jispiccaw f'jum? Jistghu jqajmu l-gebel mill-gzuz tat-trab imqar mill-mahruqin?

3 Issa Tobjia l-Ghammoni kien ma' ġenbu, u qal: Imqar dak li jibnu, jekk jaqbez volpi, iġarraf is-sur taghhom tal-gebel.

4 Isma', o Alla taghna, kif jiddiehku bina! Rodd taghjirom fuq rashom, u aghatihom bhala priża f'art il-jasar:

5 U la tistorx il-hažen taghhom, u la thallix dnuhhom jithassar minn quddiem-ek: għax għaddbuk quddiem il-bennejja.

6 U hekk ahna bnejna s-sur; u tlahhaq is-sur sa nofsu; u l-poplu kellu l-qalb biex jahdem.

7 Izda ġara, malli Sanballat, u Tobija, u l-Gharab, u l-Ghammonin, u l-Asduidin, semghu li t-tiswija tas-swar ta' Ġerusalem kienet tielgha, u li s-sliehi kienu bdew jinghalqu, illi għadbu hafna,

8 U ftieghu lkoll ftimkien biex jiġu jahbtu għal Ġerusalem, u jaghmlu disturbju fha.

9 Madankollu ahna tlabna lil Alla taghna, u qeghdnielhom għassa nhar u lejl, minhabba fihom.

10 U f'Guda ntqal: Il-qawwa tar-refiegha naqset, izda hemm hafna trab; u ahna ma niflhx nibnu s-sur!

11 U l-eghdewwa taghna qalu: Ma jaghrfux, u lanqas jaraw, sa ma nidhlu f'nofshom, u noqtluhom, u nwaqqfu x-xoghol.

12 U ġara, meta ġew il-Lhud li kienu jghammru ma' ġenbhom, illi qalulna għaxar darbiet: Minn kulfejn ighammru ġejjin ghalina.

13 Għalhekk 'l isfel nett tal-post wara s-sur, fil-berah, jien qeghid il-poplu skond il-familji taghhom, biex-sjuj taghhom, bil-lanez taghhom, u bil-qwas taghhom.

14 U xhin rajt il-biza' taghhom, qomt, u ghidt lill-kbarat, lill-ufficjali, u lill-bqija tal-poplu: La tibzghux minnhom. Ftakru fis-Sid, li hu kbir u tal-biza', u tqabdu għal hutkom, għas-subjien u l-bniet taghkom, għan-nisa taghkom, u għal djarkom.

15 Malli semghu l-eghdewwa taghna li ahna nafu b'dan, u li Alla xejjen il-hsieb taghhom, ergajna lkoll lejn is-sur, kull wiehed għal xogħlu.

16 Minn dak in-nhar 'il quddiem, nofs il-qaddejja tieghi kienu jahdmu fuq il-bini, u nofshom izommu l-lanza, it-tarka, il-qaws, u l-kurazza; u l-kapijiet kienu wara d-dar kollha ta' Guda.

17 Dawk li kienu jibnu s-sur, u dawk li kienu jergghu t-taghbijiet, ma' dawk li kienu jghabbu, kienu jahdmu x-xoghol b'id wahda, u bl-id l-ohra jzommu is-sejf.

18 U l-bennejja kellhom kull wiehed sejfu marbut ma' ġenbu huma u jibnu. U t-trumbettier kien hdeja.

19 U ghidt lill-kbarat, u lill-ufficjali, u lill-bqija tal-poplu: Ix-xoghol hu kbir u mxxerred hafna, u ahna mifrudin fuq is-sur, imbeghdin wiehed mill-iehor.

20 Fil-post fejn tisimghu daqq it-tromba, hemm ingemghu lejna: Alla taghna jigגיעled ghalina.

21 U hekk ahna konna nahdmu x-xoghol: u nofshom kienu jzommu l-lanez minn tbexbix is-sebh sa hrug il-kwiekeb.

22 U dik il-habta ghidt lill-poplu: Halli kull wiehed bil-qaddej tieghu jghaddi l-lejl f'Ġerusalem, biex ikun għalina għassa bil-lejl, u jahdem bi nhar.

23 U hekk la jien, u la hutu, u la l-qaddejja tieghi, u la n-nies tal-għassa li kienu jiġu warajja, ma nzajna hwejjigna, hlief li lkoll konna ninzghuhom għall-hasil.

5 Issa kien hemm aghjat kbir tal-poplu u tan-nisa taghhom kontra huthom il-Lhud.

2 Għax kien hemm dawk li qalu: Ahna, u s-subjien taghna, u l-bniet taghna, ahna hafna: ha jaghtuna l-qamh, biex nieklu u nghixu.

3 Kien hemm ukoll x'uħud li qalu: L-eghlieqi taghna, u l-oqsmata taghna tad-

dwieli, u djarna, qeghdin nirnuhom biex ikollna l-qamh, minhabba l-ghaks.

4 Kien hemm ukoll min qal: Issellifna l-flus ghall-harag tas-sultan, u dan fuq l-eghlieqi taghna, u l-oqsma taghna tad-dwieli.

5 Issa għisimna bhal gisem hutna, uliedna bhal uliedhom: u, ara, ahna qeghdin inwaqqghu lil uliedna, subjien u bniet, fil-jasar, u x'uhud mill-bniet taghna huma digà mjasrin: u lanqas ghandna s-setgha nifduhom; ghax l-eghlieqi taghna u l-oqsma taghna tad-dwieli qeghdin f'idejn haddiehor.

6 U jien ghadabt shih meta smajt l-aghajt taghhom u dan il-kiem.

7 U wara li hsibt sewwa, canfart bis-shih il-kbarat, u lill-uffiċjali, u għidtilhom: Intom qeghdin tiehdu l-imghax minn ghand hutkom! U sejjaht migemgha kbira kontra taghhom.

8 U għidtilhom: Ahna, skond ma stajna, fdejna lil hutna l-Lhud, li kienu mibjughin lill-ġnus; u intom qeghdin tbigħu lil hutkom biex jergħu jingħighu lina? U sikt, u ma sabu xejn xi jghidu.

9 U għidt ukoll: Mhux sewwa dak li qeghdin taghmlu: mhux fil-biza' t'Alla taghna ghandkom timxu biex ma tkunux ingħajrin mill-ġnus eghdewwa taghna?

10 Jien ukoll, u huti, u l-qaddejja tiegħi, qeghdin nisilfuhom flus u qamh: nitlobkom, ha nahfrulhom dan l-imghax.

11 Roddulhom, nitlobkom, illum, l-eghlieqi taghhom, l-oqsma taghhom tad-dwieli, u l-oqsma taghhom taz-zebbuġ, u djarhom, u wahda fil-mija tal-flus, u tal-qamh, u ta' l-inbid ġdid, u taz-zeit, li ghandkom tiehdu minn ghandhom.

12 Imbaghad qalu: Inrodduhom, u ma nitolbu xejn minn ghandhom; hekk naghmlu kif tghid int. Imbaghad sejjaht il-qassisin, u ġagħalthom jahilfu li jagħmlu skond dil-wegħda.

13 U xejjirt hobb hwejġi, u għidt: Hekk Alla jxejjer minn daru, u minn ġidu, lil kull wiehed li ma jzommx dil-wegħda; u hekk ikun imxejjer u jibqa' b'xejn. U qalet il-miġemgha kollha: Amen. U fahru l-Mulej. U l-poplu għamel skond dil-wegħda.

14 Barra minn dan, minn dak in-nhar li nhtart biex inkun il-gvernatur taghhom f'art Guda, mis-sena għoxrin sas-sena tnejn u tletin tas-sultan Artaserses, tnax-il sena, la jien u lanqas huti ma kilna hobz il-gvernatur.

15 Izda l-gvernaturi ta' qabel, li kienu qabli, għabbew il-poplu, u hadu minn ghandhom hobz u nbid, barra minn erbghin xekel tal-fidda; iva, il-qaddejja taghhom ukoll hakmu fuq il-poplu: izda jien ma għamiltx hekk, minhabba l-biza' t'Alla.

16 U jien ukoll għint fix-xogħol ta' das-

sur; u l-ebda għalqa ma xtrajna; u l-qaddejja tiegħi kollha kienu miġmughin hemm ghax-xogħol.

17 Barra minn dan, kienu jieklu fuq il-mejda tiegħi mija u hamsin mil-Lhud u mill-uffiċjali, barra minn dawk li ġew għandna minn fost il-ġnus li huma madwarna.

18 Issa dak li kien imhejji għalija kuljum kien ġendus u sitt nagħġiet magħzula; tjur ukoll kienu jithejjewli, u darba kull ghaxart ijiem kull xorta ta' nbid bil-kotra: izda għal dan ma kellix bżonn hobz il-gvernatur, ghax il-jasar kien tqil fuq dal-poplu.

19 Ftakar fija, o Alla tiegħi, għall-ġid, skond kulma għamilt jien għal dal-poplu.

6 Issa gara, meta Sanballat, u Tobija, u Gesem, il-Gharbi, u l-bqija ta' l-eghdewwa taghna, semghu li bnejt is-sur, u li ma baqa' fi h l-ebda selha; (għalkemm sa dak iż-żmien kont għadni ma waqqaftx il-bebien tal-bwieb;)

2 Illi Sanballat u Gesem bagħtu jghiduli: Ejja, ha niltaqghu flimkien f'xi wiehed mir-rhula fil-wita ta' Ono. Izda kienu jahsbu biex jagħmlu l-hsara.

3 U bghattilhom messagġiera, iġhidu: Qieghed nahdem xogħol kbir, u għalhekk ma nistax ninzel: ghax għandu jieqaf ix-xogħol, waqt li jien nerhi, u ninzel għandkom?

4 U bagħtu jghiduli erba' darbiet l-istess haġa; u dejjem tajthom tweġiba bhal din.

5 Imbaghad Sanballat bagħat lill-qaddej tiegħu jghidli l-istess haġa għall-hames darba b'itra miftuha f'idu;

6 Fiha kien miktub: Instama' fost il-ġnus, u hekk iġhid Gasmu, li int u l-Lhud qeghdin tiftiehm biex tixxewxu: għalhekk int qieghed tibni s-sur, biex int tkun sultan taghhom, skond ma qieghed jinghad.

7 U int qegħidt ukoll il-profeti biex iniedu għalik f'Gerusalem, billi jghidu: Hemm sultan f'Guda: u issa kliem bhal dan jasal f'widnejn is-sultan. Għalhekk ejja, ha niftiehm flimkien.

8 Imbaghad bghat ngħidli: Ma kien hemm xejn minn dan li inti qieghed tghid, ghax int qieghed taqlagħhom minn mohok.

9 Ghax kollha kienu jridu jbezzghuna, billi jghidu: Idejhom jintrehew mix-xogħol, biex ma jsirx. Għalhekk issa, o Alla, qawwili idejja.

10 U wara mort id-dar ta' Semajja, bin Delaja, bin Mehetabel, li kien magħluq id-dar; u qal: Niltaqghu flimkien f'dar Alla, ġewwa t-tempju, u ha nagħluq bwieb it-tempju: ghax ġejjin joqtluk; iva, bil-lej ġejjin joqtluk.

11 U għidt: Raġel bħali għandu

jahrab? U min hemm, li hu bhali, li jista' jidhol fit-tempju u jibqa' haj? Le, ma nidholx.

12 U, ara, jien gharaft li ma kienx Alla li baghtu; izda kien habbar dik il-profenzija tieghu kontra tieghi ghax Tobija u Sanballat kienu xtrawh.

13 Ghalhekk kien mixtri, biex jien nibza', u naghmel hekk, u nidneb, biex ikollhom biex jaghtuni isem hazin, u jghajruni.

14 O Alla tieghi, ftakar f'Tobija u f'Sanballat skond dan l-eghmil taghhom, u f'Noghadja, il-profetessa, u l-bqija tal-profeti, li kienu jfittxu jbezzghuni.

15 U hekk is-sur kien mitmum fil-hamsa u ghoxrin tax-xahar ta' Elul, fi tnejn u hamsin jum.

16 U gara, malli semghu b'dan l-eghdewwa kollha taghna, illi l-gnus kollha ta' madwarna bezzghu, u f'ghajnejhom kienu wisq avveliti: ghax gharfu li dan ix-xoghol sar bil-ghajnuna t'Alla taghna.

17 F'dak iz-zmien ukoll il-kbarat ta' Guda baghtu hafna ittri lil Tobija, u l-ittri ta' Tobija kienu jaslu ghandhom.

18 Ghax f'Guda kien hemm hafna msehbin b'halfa mieghu, ghax hu kien haten Sekanja, bin Arah, u Gohanan ibnu kien izzewweg lil bint Mesullam, bin Bere-kija.

19 U kienu jxandru wkoll quddiemi l-eghmejjel tajba tieghu, u jwasslu lilu kliemi. U Tobija kien imbaghad jibghat ittri biex ibezzaghni.

7 Issa gara, meta raqa' nbena s-sur, u waqqaft il-bebien, u qeghidt il-bewwieba, u l-ghannejja, u l-Leviti fuq xogholhom,

2 Illi jien tajt lil hija Hanani, u 'l Hananija, il-gvernatur tal-kastell, il-kmand ta' Gerasalem: ghalix hu kien ragel tas-sewwa, u kien jibza' minn Alla aktar minn hafna ohrain.

3 U ghidtilhom: Ma jinfetux bwieb Gerasalem sama tishon ix-xemx; u huma u jaghmlu l-ghassa, ha jaghlqu l-bwieb u jissakkru: u qieghdu ghassiesa min-nies ta' Gerasalem, kull wiehed fil-ghassa tieghu, u kull wiehed quddiem daru.

4 Issa l-belt kienet wiesgha u kbira: izda l-poplu ta' go fiha kien ffit, u ma kienx hemm djar mibnijin.

5 U Alla tieghi dahhalli f'qalbi biex nigma' flimkien il-kbarat, u l-ufficjali, u l-poplu, biex nghoddhom skond nisilhom. U sibt ir-registru ta' nisel dawkl telghu l-ewwel, u sibt miktub fih hekk:

6 Dawn huma wlied il-provincja, li regghu lura mill-jasar; dawkl li Nebukadnessar, sultan ta' Babel, kien hadhom fil-jasar, u regghu gew Gerasalem u Guda, kull wiehed lejn beltu;

7 Li gew ma' Zerubbabel, Geswa,

Nehemija, Ghazarija, Raghamja, Nahamani, Mordekaj, Bilsan, Misferet, Bigwaj, Nehum, Baghna. Ghadd ir-rgiel tal-poplu ta' Izrael kien dan:

8 Ulied Parghos, elfejn mija u tnejn u u sebghin.

9 Ulied Sefatja, tliet mija u tnejn u u sebghin.

10 Ulied Arah, sitt mija u tnejn u hamsin.

11 Ulied Pahat-Mowab, minn ulied Geswa u Gowab, elfejn tminn mija u tmintax.

12 Ulied Ghelam, elf mitejn u erbgha u hamsin.

13 Ulied Zattu, tmien mija u hamsa u erbghin.

14 Ulied Zakkaj, seba' mija u sittin.

15 Ulied Binnuwi, sitt mija u tmienja u erbghin.

16 Ulied Bebaj, sitt mija u tmienja u ghoxrin.

17 Ulied Ghazgad, elfejn tliet mija u tnejn u ghoxrin.

18 Ulied Adoniqam, sitt mija u sebgha sittin.

19 Ulied Bigwaj, elfejn u sebgha u sittin.

20 Ulied Ghadin, sitt mija u hamsa u hamsin.

21 Ulied Ater, minn Hezekija, tmienja u disghin.

22 Ulied Hasum, tliet mija u tmienja u ghoxrin.

23 Ulied Besaj, tliet mija u erbgha u ghoxrin.

24 Ulied Harif, mija u tnax.

25 Ulied Gibghon, hamsa u disghin.

26 Ir-rgiel ta' Betlehem u ta' Netofa mija u tmienja u tmenin.

27 Ir-rgiel ta' Ghanatot, mija u tmienja u ghoxrin.

28 Ir-rgiel ta' Bet-Ghazmewt, tnejn u erbghin.

29 Ir-rgiel ta' Kirjat-Gaghrim, Kefira, u Birot, seba' mija u tlieta u erbghin.

30 Ir-rgiel ta' Rama u Geba', sitt mija u wiehed u ghoxrin.

31 Ir-rgiel ta' Mikmas, mija u tnejn u ghoxrin.

32 Ir-rgiel ta' Betel u Ghaj, mija u tlieta u ghoxrin.

33 Ir-rgiel ta' Nebo l-iehor, tnejn u hamsin.

34 Ulied Ghelam l-iehor, elf mitejn u erbgha u hamsin.

35 Ulied Harim, tliet mija u ghoxrin.

36 Ulied Gerko, tliet mija u hamsa u erbghin.

37 Ulied Lod, Hadid u Ono, seba' mija u wiehed u ghoxrin.

38 Ulied Senah, tlitt elef disa' mija u tletin.

39 Il-qassisin: ulied Gedajja, minn dar Geswa, disa' mija u tlieta u sebghin.

40 Ulied Immer, elf u tnejn u hamsin.
 41 Ulied Pashur, elf mitejn u sebgha u erbghin.
 42 Ulied Harim, elf u sbatax.
 43 Il-Leviti: ulied Geswa u ta' Kad-mijel, minn Hodewa, erbgha u sebghin.
 44 Il-ghannejja: ulied Asaf, mija u tmienja u erbghin.
 45 Il-bewwieba: ulied Sallum, ulied Ater, ulied Talmon, ulied Ghaqqub, ulied Hatita, ulied Sobaj, mija u tmienja u tletin.
 46 In-Netinin: ulied Siha, ulied Hasufa, ulied Tabbaghot,
 47 Ulied Keros, ulied Sigha, ulied Padon,
 48 Ulied Lebana, ulied Hagaba, ulied Salmaj,
 49 Ulied Hanan, ulied Giddel, ulied Gahar,
 50 Ulied Raja, ulied Resin, ulied Nekoda,
 51 Ulied Gazzam, ulied Ghuzza, ulied Paseha,
 52 Ulied Besaj, ulied Meghunim, ulied Nefisesim,
 53 Ulied Baqbuq, ulied Haqufa, ulied Harhur,
 54 Ulied Bazlit, ulied Mehida, ulied Harsa,
 55 Ulied Barkos, ulied Sisra, ulied Tamah,
 56 Ulied Nesija, ulied Hatifa.
 57 Ulied il-qaddejja ta' Salamun: ulied Sotaj, ulied Soferet, ulied Perida,
 58 Ulied Gaghala, ulied Darqon, ulied Giddel,
 59 Ulied Sefatja, ulied Hattil, ulied Pokret-Hasbajim, ulied Amon.
 60 In-Netinin kollha, u wlied il-qaddejja ta' Salamun, tliet mija u tnejn u disghin.
 61 U dawn kienu li telghu wkoll minn Tell-Melah, u minn Tell-Harsa: Kerub, Addon, u Immer: izda la setghu juru djar missirijethom u lanqas nisilhom, jekk humjex minn Izrael:
 62 Ulied Delaja, ulied Tobija, ulied Nekoda, sitt mija u tnejn u erbghin.
 63 U mill-qassisin: ulied Habaja, ulied Kos, ulied Barzellaj, li kien ha b'martu wahda mill-bniet ta' Barzellaj, il-Gilaghdì, u ssemma b'isimhom.
 64 Dawn fittxu kitbet nisilhom, imma ma nstabtix, u tnehhew, bhala mniġġsa, mis-sacerdozju.
 65 U t-Tirsata qalilhom, li ma jiklux mill-hwejjeg l-aktar qaddisa, sa kemm ikun hemm qassis ghall-Urim u t-Tummin.
 66 Il-ġemgha kollha f'daqqa kienu tnejn u erbghin elf, u tliet mija u sittin,
 67 Barra mill-qaddejja rġiel taghhom u l-qaddejja nisa taghhom, li minnhom kien hemm sebat elef u tliet mija u sebgha u

tletin: u kellhom ghannejja rġiel u ghannejja nisa mitejn u hamsa u erbghin.

68 Iz-żwiemel taghhom kienu seba' mija u sittu u tletin: il-bghula taghhom, mitejn u hamsa u erbghin:

69 L-iġmla taghhom, erba' mija u hamsa u tletin: hmir sitt elef seba' mija u ghoxrin.

70 U x'uhud mill-kapijiet ta' djar il-missirijiet taw ghotjiet ghax-xoghol. It-Tirsata ta lit-tezor elf darik tad-deheb, hamsin bieqja, u hames mija u tletin libsa tal-qassisin.

71 U x'uhud mill-kapijiet ta' djar il-missirijiet taw ghat-tezor tax-xoghol ghoxrin elf darik tad-deheb, u elfejn u mitejn man tal-fidda.

72 Dak li taw il-bqija tal-poplu kien ghoxrin elf darik tad-deheb, elfejn man tal-fidda, u sebgha u sittin libsa tal-qassisin.

73 U hekk il-qassisin, u l-Leviti, u l-bewwieba, u l-ghannejja, u x'uhud mill-poplu, u n-Netinin, u Izrael kollu, ghammru fi bliethom; u meta wasal is-seba' xahar, ulied Izrael kienu fi bliethom.

8 U l-poplu ngama' kollu bhal bniedem wiehed fil-misrah li kien quddiem bieb l-ilma; u qalu lil Esdra, il-kittieb, biex iġib ktieb il-liġi ta' Mosè, li l-Mulej kien ta lil Izrael.

2 U Esdra, il-qassis, ġieb il-liġi quddiem il-ġemgha, irġiel u nisa, u kull min sata' jisma' u jifhem, f-ewwel jum tas-seba' xahar.

3 U qara minnu fil-misrah ta' quddiem bieb l-ilma, mis-sebh sa nofs in-nhar, quddiem ir-rġiel u n-nisa, u dawk kollha li setghu jifhmu; u widnejn il-poplu kollu kienu attenti ghall-ktieb tal-liġi.

4 U Esdra, il-kittieb, kien qieghed fuq tribuna ta' l-injam, li kienu ghamlu ghal dan; u hdejh qaghdu Mattitja, u Sema', u Ghanajja, u Urija, u Hilkiya, u Maghseja fil-lemin tieghu; u Pedaja, u Misaël, u Malkija, u Hasum, u Hasbaddana, u Zakkarija, u Mesullam fuq ix-xellug tieghu.

5 U Esdra fetah il-ktieb quddiem il-poplu kollu; (ghax hu kien oghla mill-poplu kollu) u, malli fethu, il-poplu kollu qam bil-wieqfa.

6 U Esdra bierek il-Mulej, Alla l-kbir. U l-poplu kollu wiegeb: Amen! Amen! huma u jergħu idejhom: u baxxew rashom, u qiemu l-Mulej b'wicċhom sa l-art.

7 U Geswa, u Bani, u Serebja, u Gamin, u Ghaqqub, u Sabtaj, u Hodija, u Maghseja, u Kelita, u Ghazarija, u Gozabad, u Hanan, u Pelaja, u l-Leviti, kienu jfiehmu l-liġi lill-poplu: u l-poplu kien f'postu.

8 U hekk graw biċċa biċċa fi ktieb il-liġi t'Alla, u taw it-tifsira, u fiehmu l-poplu dak li nqara.

9 U Nehemija, it-Tirsata, u Esdra, il-qassis u l-kittieb, u l-Leviti li kienu jgħallmu l-poplu, qalu lill-poplu kollu: Dan il-jum hu mqaddes lill-Mulej, Alla tagħkom; la tnewhux, u la tibkux! Għax il-poplu kollu kien qiegħed jibki hu u jisma l-liġi.

10 Imbagħad Nehemija qalilhom: Morru, kulu ikel bnin, u jxorbu xorb helu, u jbagħtu ishna lil min ma għandu xejn imhejji: għax dal-jum imqaddes lil Sidna: u la titnikktux, għax ferh il-Mulej hu qawwitkom.

11 U hekk il-Leviti kienu jsikktu l-poplu kollu, billi jgħidu: Isktu, għax dal-jum imqaddes; u la titnikktux.

12 U l-poplu kollu mar biex jiekol, u jixrob, u jibgħat ishna lill-fqar, u jagħmel festa kbira, għax huma fehmu l-kliem li kienu għallmuhom.

13 Fit-tieni jum ingemghu l-kapijiet ta' djar il-missirijiet tal-poplu kollu, il-qassisin, u l-Leviti, għand Esdra, il-kittieb, biex jifhmu kliem il-liġi.

14 U sabu miġjub fil-liġi, li kien ta l-Mulej permezz ta' Mosè, li wlied Izrael għandhom iġhammru fl-egħrejjex fil-ghid tas-seba' xahar:

15 U li fil-bliet kollha tagħhom, u f'Gerusalem, għandhom johorġu tnedija, li tgħid: Ohorġu lejn il-gholjiet u gibu friegħi taż-zebbuġ, friegħi taż-zebbuġ salvagħ, friegħi tar-rihan, friegħi tal-palm, u friegħi ta' siġar imwerrqa, biex tagħmlu eghrejjex, kif inhu miġjub.

16 U hekk il-poplu hareġ, u ġiebu l-friegħi, u għamlu għalihom eghrejjex, kull wiehed fuq is-setah ta' daru, u fil-btiehi tagħhom, u fil-btiehi ta' dar Alla, u fil-misrah ta' bieb il-Ilma, u fil-misrah ta' bieb Efraim.

17 U l-ġemgħa kollha ta' dawk li regghu ġew mill-jasar għamlu eghrejjex, u għammru taht l-egħrejjex: għax minn żmien Gozwe, bin Nun, sa dak il-jum, ulied Izrael ma kinux għamlu hekk. U kien hemm ferh kbir hafna.

18 U Esdra qara kuljum fi ktieb il-liġi t'Alla, mill-ewwel jum sa l-aħhar jum; u għamlu għid ta' sebat ijiem; u fit-tminn jum kien hemm laqgħa mqaddsa, kif kien ordnat.

9 Issa fil-jum erbgħa u ghoxrin ta' dan ix-xahar, ulied Izrael ingemghu sajmin, u lebsin bil-xkejjer, u trab fuqhom.

2 U nisel Izrael infired mill-barranin kollha, u waqfu, u stqarru dnubiethom, u htijiet missirijethom.

3 U qamu f'pothom, u graw fi ktieb il-liġi tal-Mulej, t'Alla tagħhom, minn

erbgħa wahda tal-jum; u minn erbgħa wahda kienu jistqarru, u jagħtu qima lill-Mulej, lil Alla tagħhom.

4 Geswa, u Bani, Kadmijel, Sebanja, Bunni, Serebja, Bani, u Kenani telghu fuq it-tribuna tal-Leviti, u għajtu b'lehen gholi lill-Mulej, lil Alla tagħhom.

5 Imbagħad il-Leviti, Geswa, u Kadmijel, Bani, Hasabnija, Serebja, Hodija, Sebanja, u Petahja, qalu: Qumu, bierku l-Mulej, Alla tagħkom, għal dejjem ta' dejjem! U jkun imbierek l-isem glorjuż tiegħek, li hu mgħolh fuq kull barka u tifhir!

6 Int, int hu l-Mulej wahdek! int għamilt is-sema, is-sema tas-smewwiet, bl-eżerċtu tagħhom kollu, l-art, u kulma hemm fuqha, l-ibhra, u kulma hemm fihom; u int lil kollha tagħthom il-hajja; u l-eżerċtu tas-sema lilek iqim.

7 Int hu l-Mulej, Alla, li htart lil Abram, u hrigtu minn Ur tal-Kaldin, u semmejtu Abraham.

8 U int sibt qalbu fidala quddiemek, u rbatt miegħu għaqda li tagħth art il-Kanghanin, il-Hittin, l-Amurrin, il-Perizin, il-Gebusin, u l-Girgasin lil nislu; int zammejt kelmtex; għax int ġust.

9 Int rajt il-hemm ta' missirijietna fl-Eġittu, u smajt l-aghjat tagħhom hdejn il-bahar l-Aħmar.

10 U int għamilt eghliem u eghgubijiet kontra Fargħun, kontra l-qaddejja kollha tiegħu, u kontra l-poplu kollu t'artu: għax int kont taf li haqru lil missirijietna; u għamilt għalik isem bħalma hu llum.

11 U int fraqt il-bahar quddiemhom, u hekk huma għaddew min-nofs il-bahar fin-nieq; u tfajt lil dawk li kienu ġejjin warajhom fil-għammieq, bħal ġebba fl-ilma qawwi.

12 Barra minn hekk, int mexxejthom b'kolonna ta' shaba bi nhar, u b'kolonna tan-nar bil-lejl, biex turihom it-triq li kellhom jimxu fih.

13 Int inżilt ukoll fuq il-muntanja Sinaj, u tkellimt magħhom mis-sema, u tajthom ordnanzi ġusti, u liġijiet tas-sewwa, u statuti u kmandamenti tajbin:

14 U għarrafthom is-Sibt imqaddes tiegħek, u tajthom kmandamenti, statuti, u liġijiet, permezz ta' Mosè, il-qaddej tiegħek:

15 U tajthom hobz mis-sema għall-ġuħ tagħhom, u hrigitilhom ilma mill-blat għall-ghatx tagħhom, u għidtilhom biex jidhlu jiehdu l-art li int hlift li tagħthom.

16 Izda huma u missirijietna tkabbru, webbsu rashom, u ma semgħux mill-kmandamenti tiegħek,

17 U ma ridux jisimghu, u ma stakrux f'egħgubijietek li għamilt fosthom: izda webbsu rashom, u fit-tixwixa tagħhom għazlu mexxej biex jerġghu lura lejn il-jasar tagħhom fl-Eġittu: izda int Alla lest

biex taħfer, twajjeb u hanin, iddu biex tagħdab, u kbir fit-tjieba, u ma tlaqthomx.

18 Iva, meta għamli għalihom għoġol imdewweb, u qalu: Dan hu Alla tiegħek, li tellgħek mill-Egittu; u għamli dagħwiet kbar;

19 Izda int fil-hniena kbira tiegħek, ma tlaqthomx fid-deżert: il-kolonna tas-shab ma twarrbitx minnhom bi nhar, biex tmexxihom fit-triq; u lanqas il-kolonna tan-nar bil-lejl, biex tagħtihom id-dawl, u l-triq li kellhom jimxu fiha.

20 Int tajt ukoll l-ispirtu tajjeb tiegħek biex tghallimhom, u l-manna tiegħek ma irrifjutajthiex minn fommhom, u tajthom l-ilma għall-għatx tagħhom.

21 Iva, għal erbghin sena int tmajthom fid-deżert, hekk li ma naqashom xejn; ilbieshom ma tqaddmux, u ritlejhom ma tnaftux.

22 Tajthom ukoll saltniet u popli, u qassamthomhom sat-truf: u huma hadu art Sihon, u l-art tas-sultan ta' Hesbon, u art Ghog, sultan ta' Basan.

23 Lil uliedhom kattarthom daqs il-kwiekeb tas-sema, u wassalthom fl-art li int għidt lil missirijiethom, biex imorru jehduha.

24 U hekk uliedhom dahl u hadu l-art; int rażżant quddiemhom in-nies li kienu jgħammru l-art, il-Kanghanin, u rnejthom f'idejhom, mas-slaten tagħhom, u bil-poplu tal-pajjiż, biex jagħmlu bihom skond kif jogħġobhom.

25 U qabdu bliet qawwija, u raba' għammiel, u hadu f'idejhom djar minlijin b'kull ġid, bjar imħaffrin, oqsma tad-dwieli, u oqsma taż-żebbuġ, u siġar tal-frott bil-kotra: u hekk kielu, u xebghu, u simnu, u tghaxxqu bit-tjieba kbira tiegħek.

26 Madankollu huma ma ridux jisimghu, u xxewxu għalik, u tefghu l-ġig tiegħek wara spallejhom, u qatlu l-profeti tiegħek li taw xhieda għalihom biex iregġgħuhom lej, u għamli dagħwiet kbar.

27 Għalhekk int tajthom f'idejn l-egħdewwa tagħhom, li haqruhom: izda fil-waqt tad-dwejjaq tagħhom għajtu lilek, u int smajthom mis-sema; u skond il-hniena kbira tiegħek, int tajthom feddejja li fdewhom minn id dawk li haqruhom.

28 Izda malli kienu jistrieħu, kienu jerġghu jagħmlu l-hazin quddiemek: għalhekk int tlaqthom f'idejn l-egħdewwa tagħhom, li hakmu fuqhom: izda meta regghu bdew ighajtulek, int smajthom mis-sema; u bosta drabi int hlisthom skond il-hniena kbira tiegħek;

29 U wissejthom biex treggagħhom lejn il-ġig tiegħek: izda huma tkabbru, u ma semgħux mill-kmandamenti tiegħek, izda dinbu kontra l-ordinanzi tiegħek, (li jekk bniedem jagħmilhom, ighix bihom;) u

taw daharhom ix-xewwiexi, u webbsu rashom, u ma semgħux.

30 Izda int hmilthom għal bosta snin, u wissejthom bl-ispirtu tiegħek permezz tal-profeti tiegħek: izda ma tawx widen: għalhekk int irnejthom f'idejn il-popli ta' pajjiżi barranin.

31 Madankollu fil-hniena kbira tiegħek ma qridthomx għal kolloxx, u lanqas tlaqthom; għax int Alla twajjeb u hanin.

32 Għalhekk issa, Alla tagħna, Alla l-kbir, u l-qawwi, u tal-biza', li thares il-għaqda u t-tjieba, la thallix il-hemm kollu jidher żġhir quddiemek, li ġie fuqna, fuq is-slaten tagħna, fuq il-kapijiet tagħna, fuq il-qassisin tagħna, fuq il-profeti tagħna, fuq missirijietna, u fuq il-poplu tiegħek kollu, minn żmien is-slaten ta' l-Assirja sa dal-jum.

33 Imma int tal-haqq f'kulma għalna; għax int għamilt il-haqq, izda ahna dnubna.

34 Għax is-slaten tagħna, il-kapijiet tagħna, il-qassisin tagħna, u missirijietna ma għamlux il-ġig tiegħek, u la harsu l-kmandamenti tiegħek, u lanqas ix-xhidiet tiegħek li xehditilhom.

35 Għax huma ma qdewkx f'saltanhom, u fil-ġid kbir tiegħek li int tajthom, u fl-art wiesgħa u għammliela li tajt quddiemhom, u ma regghux lura minn eghmilhom il-hazin.

36 Ara, hawn ahna llum isiera, u l-art li tajt lil missirijietna biex jiesku frottha u ġidha, ara, ahna isiera fiha:

37 U l-prodotti kotrana tagħna huma għas-slaten li int qegħidt fuqna minhabba dnubietna: huma jahkmu wkoll fuq ġisimna u fuq il-bhejjem tagħna, kif jogħġobhom, u ahna f'diqa kbira.

38 Issa minhabba dan kollu ahna qegħdin nagħmlu rabta shiha, u niktbuha; u l-kapijiet tagħna, il-Leviti tagħna, u l-qassisin tagħna, jagħmlu s-siġill tagħhom fuqha.

10 Issa dawk li għamli s-siġill tagħhom fuqha kienu dawn: Nehemija, int-Tirsata, bin Hakalija, u Sidqija,

2 Xeraja, Għazarija, Gremija,

3 Pashur, Amarja, Malkija,

4 Hattus, Sebanja, Malluk,

5 Harim, Meremot, Għabdija,

6 Danjel, Ginneton, Baruk,

7 Mesullam, Abija, Mijamin,

8 Magħażja, Bilgaj, Semajja: dawk kienu l-qassisin.

9 U l-Leviti: Ġeswa, bin Ażanja, Binnuwi, minn ulied Henadad, Kadmijel;

10 U huthom Sebanja, Hodija, Kelita, Pelaja, Hanan,

11 Mika, Rehob, Hasabja,

12 Zakkur, Serebjja, Sebanja,

13 Hodija, Bani, Beninu.

14 Il-kapijiet tal-poplu: Parghos, Pahat-Mowab, Ghelam, Zattu, Bani,

15 Bunni, Ghażgad, Bebaj,

16 Adonija, Bigwaj, Ghadin,

17 Ater, Hiżkija, Ghażzur,

18 Hodija, Hasum, Besaj,

19 Harif, Ghanatot, Nebaj,

20 Magfighas, Mesullam, Hezír,

21 Mesezabel, Sadoq, Gaddugha,

22 Pelatja, Hanan, Ghanajja,

23 Hosegha, Hananija, Hassub,

24 Hallohes, Pilha, Sobeq,

25 Rehun, Hasabnah, Maghseja,

26 U Ahija, Hanan, Ghanan,

27 Malluk, Harim, Baghna.

28 U l-bqija tal-poplu, il-qassisin, il-Leviti, il-bewwieba, il-ghannejja, in-Netinin, u kull min infired niill-popli ta' pajjiżi barranin ghal-liġi t'Alla, in-nisa taghhom, uliedhom, subjien u bniet, dawk kollha li jafu, u jifhmu;

29 Kienu jzommu ma' huthom, mal-kbarat taghhom, u ntrabtu b'weghda u b'halfa li jimxu fil-liġi t'Alla, li kienet moghtija permezz ta' Mosé, qaddej t'Alla, u li jharsu u jaghmlu l-kmandamenti kollha tal-Mulej Sidna, u l-ordinanzi tieghu, u l-istatuti tieghu;

30 U li ma naghtux il-bniet taghna lill-popli tal-pajjiż, u lanqas niehdu lil bnietom ghas-subjien taghna:

31 U ma nixru xejn nhar ta' Sibt, jew f'xi jum imqaddes iehor, mill-popli li jgibu biex ibighu nhar ta' Sibt kull xorta ta' bigha u hwejjeg ohra ta' l-ikel, u nhallu l-art tistrieħ f'kull seba' sena, u ma ninsistux għall-hlas ta' kull dejn.

32 U naghmluha b'liġi ghalina, li nitghabbew bi hlas it-tielet wahda ta' xekel fis-sena ghas-servizz ta' dar Alla taghna;

33 Għall-hobż tal-Prezenza, għall-offerta tal-qamh ta' kuljum, għall-offerta tal-hruq ta' kuljum, is-Sibtijiet, il-qmura godda, għall-ghidien, għall-hwejjeg ikkon-sagrati, u għas-sagrificċji għad-dnub biex tintalab mahfra għal Izrael, u għal kull xoghol ta' dar Alla.

34 U tfajna x-xorti, ahna l-qassisin, il-Leviti u l-poplu, għall-ghotjiet tal-hatab, biex igibuh f'dar Alla taghna, skond djar missirijietna, f'hinu u f'waqtu, sena sena, biex jinħarq fuq l-altar tal-Mulej, t'Alla taghna, kif inhu miktbur fil-liġi:

35 U ntrabatna li ngibu l-ewwel frott t'artna, u l-ewwel frott tal-frott kollu tas-siġar kollha, sena sena, f'dar il-Mulej:

36 U ngibu wkoll l-ewwel tfal ta' wliedna, u l-ewwel frieh tal-bhejjem taghna, kif inhu miktbur fil-liġi, u l-ewwel frieh tal-baqar u tan-nghaġ taghna, f'dar Alla taghna, għall-qassisin li jaqdu f'dar Alla taghna:

37 U ngibu wkoll l-ewwel tal-ghaġin taghna, u l-ghotjiet taghna, u l-frott ta'

kull xorta ta' siġra, ta' l-inbid ġdid u taż-żejt għall-qassisin, fil-kmamar ta' dar Alla; u l-egħxur t'artna għall-Leviti, biex il-Leviti jkollhom l-egħxur fil-bliet kollha fejn nahdmu ahna.

38 U l-qassis, bin Arun, ikun mal-Leviti, xhin il-Leviti jiehdu l-egħxur: u l-Leviti jtellghu għaxar l-egħxur f'dar Alla taghna, fil-kmamar tal-hażna.

39 Għax ulied Izrael u wlied Levi jgibu l-ghotjiet tal-qamh, ta' l-inbid ġdid u taż-żejt fil-kmamar, fejn hemm il-hwejjeg tas-santwarju, u l-qassisin tas-servizz, u l-bewwieba, u l-ghannejja: u ma nitlqux dar Alla taghna.

11 Issa l-kapijiet tal-poplu kienu jghammru f'Gerusalem: u l-bqija tal-poplu tefghu x-xorti li jgibu wiehed minn għaxra jghammru f'Gerusalem, il-belt qaddisa, fil-waqt li d-disgha l-ohra jibqgħu fil-bliet l-ohra.

2 U l-poplu bierek l-irġiel kollha li minn rajhom riedu jghammru f'Gerusalem.

3 Issa dawn huma l-kapijiet tal-provincja li għammru f'Gerusalem: iżda fil-bliet ta' Guda kull wiehed għammru fil-qasma tieghu fi bliethom: Izrael, il-qassisin, il-Leviti, in-Netinin, u wlied il-qaddejja ta' Salamun.

4 U f'Gerusalem għammru x'uhud minn ulied Guda, u minn ulied Benjamin. Minn ulied Guda: Għataja, bin Ghuzżija, bin Zakkarija, bin Amarja, bin Sefatja, bin Mahlalel, minn ulied Perez;

5 U Maghseja, bin Baruk, bin Kol-Hozeħ, bin Hazaja, bin Għadaja, bin Gojarib, bin Żakkarija, bin is-Siloni.

6 Ulied Perez kollha, li għammru f'Gerusalem, kienu erba' mija u tmienja u sittin, irġiel ta' hila.

7 Issa dawn huma wlied Benjamin: Sallu, bin Mesullam, bin Goghed, bin Pedaja, bin Kolaja, bin Maghseja, bin Itijel, bin Gesaghija;

8 U warajh Gabbaj, u Sallaj, disa' mija u tmienja u ghoxrin.

9 U Goël, bin Zikri, kien soprastant fuqhom, u Guda, bin Senuwa, kien it-tieni fuq il-belt.

10 Mill-qassisin: Gedajja, bin Gojarib, Ġakin.

11 Xeraja, bin Hilkiya, bin Mesullam, bin Sadoq, bin Merajot, bin Ahitub, kien il-kap ta' dar Alla.

12 U huthom, li jaghmlu s-servizz fit-tempu, tminn mija u tnejn u ghoxrin: u Għadaja, bin Geroham, bin Pelalja, bin Amsi, bin Zakkarija, bin Pashur, bin Malkija,

13 U hutu, kapijiet ta' djar il-missirijiet, mitejn u tnejn u erbghin: u Ghamasaj, bin Għažarel, bin Ahzaj, bin Mesillemot, bin Immer,

14 U huthom, irgiel ta' hila, mija u tmienja u ghoxrin: u Zabdijiel, bin wiehed min-nies il-kbar, kien is-soprastant taghhom.

15 Mil-Leviti wkoll: Semajja, bin Hassub, bin Ghazriqam, bin Hasabja, bin Bunni;

16 U Sabtaj, u Gozabad, mill-kapijiet tal-Leviti, kienu fuq ix-xoghol ta' barra ta' dar Alla.

17 U Mattanija, bin Mika, bin Zabdi, bin Asaf, kien il-kap tal-kant tat-tifhir fit-talb; u Baqbuqija, it-tieni fost hutu; u Ghabda, bin Sammugha, bin Galal, bin Gedutun.

18 Il-Leviti kollha fil-belt imqaddsa kienu mitejn u erbgha u tmenin.

19 Il-bewwieba kollha: Ghaqqub, Talmon, u huthom, li jaghmlu ghassa fil-bwieb, kienu mija u tnejn u sebghin.

20 U l-bqija ta' Izrael, tal-qassisin, u tal-Leviti, kienu fil-bliet kollha ta' Guda, kull wiehed fil-qasma tieghu.

21 Izda n-Netinin kienu jghammru f'Ghofel: u Siha, u Gisfa, kienu fuq in-Netinin.

22 Issa l-kap tal-Leviti f'Gerusalem kien Ghuzzi, bin Bani, bin Hasabja, bin Mattanija, bin Mika, minn ulied Asaf, ghannejja li kellhom hsieb is-servizz ta' dar Alla.

23 Ghax il-ghannejja kienu taht il-kmand tas-sultan, u huma kellhom jaghmlu xoghol ghal kull jum.

24 U Petahja, bin Mesezabel, minn ulied Zerach, bin Guda, kien ir-rapprezzant tas-sultan ghal kull haga li kellha x'taqsam mal-poplu.

25 U fir-rhula u fir-raba' taghhom, x'uhud minn ulied Guda ghammru f'Kirjat-Arba, u fir-rhula taghha, u f'Dibon u fir-rhula taghha, u f'Geqabsel u fir-rhula taghha.

26 U f'Geswa, u f'Molada, u f'Bet-Pelet.

27 U f'Hasar-Suwal, u f'Bir-Saba', u fir-rhula taghha,

28 U f'Siklag, u f'Mekona, u fir-rhula taghha,

29 U f'Ghajr-Rimmon, u f'Saregha, u f'Garmut,

30 U Zanoa, Ghadullam, u fir-rhula taghhom, f'Lakis u r-raba' taghha, u f'Ghazeka, u fir-rhula taghha. U waqfqu t-tined minn Bir-Saba' sa wied Hinnom.

31 Ulied Benjamin kienu jghammru wkoll minn Geba 'l quddiem, f'Mikmas u Ghajja, u f'Betel, u fir-rhula taghhom,

32 U f'Ghanatot, Nob, Ghananja,

33 Hasor, Rama, Gittajm,

34 Hadid, Seboghim, Neballat,

35 Lod u Ono, il-wied tan-nies tas-sengha.

36 U xi taqsimiet tal-Leviti f'Guda kienu maghqudin ma' Benjamin.

12 Issa dawn huma l-qassisin u l-Leviti li telghu ma' Zerubbabel, bin Xaltijel, u Geswa: Xeraja, Geremija, Esdra,

2 Amarja, Malluk, Hattus,

3 Sekanja, Rehum, Meremot,

4 Ghiddo, Ginnetoj, Abija,

5 Mijamin, Maghadja, Bilga,

6 Semajja, Gojarib, Gedaghja,

7 Sallu, Ghamoq, Hilkija, u Gedajja.

Dawn kienu l-kapijiet tal-qassisin u ta' huthom fi zmien Geswa.

8 U l-Leviti kienu Geswa, Binnuwi, Kadmijel, Serebja, Guda, u Mattanija, li kien ghall-kant ta' radd il-hajr, hu u hutu.

9 U Baqbuqija wkoll, u Ghunni, huthom, kienu quddiemhom fit-taqsimiet tas-servizz taghhom.

10 U Geswa wiled lil Gojaqim; u Gojaqim lil Eljasib, u Eljasib wiled lil Gojada,

11 U Gojada wiled lil Gonatan, u Gonatan wiled lil Gaddugha.

12 Dawn kienu, fi zmien Gojaqim, il-qassisin kapijiet ta' djar il-missirijiet: ta' Xeraja, Meraja; ta' Geremija, Hananija;

13 Ta' Esdra, Mesullam; t'Amarja, Gehohanani;

14 Ta' Meliku, Gonatan; ta' Sebanja, Guzepp;

15 Ta' Harim, Ghadna; ta' Merajot, Helqaj;

16 Ta' Ghiddo, Zakkarija; ta' Ginneton, Mesullam;

17 Ta' Abija, Zikri; ta' Minjamin, ta' Moghadja, Piltaj;

18 Ta' Bilga, Sammugha; ta' Semajja, Gehonatan;

19 Ta' Gojarib, Mattenaj; ta' Gedajja, Ghuzzi;

20 Ta' Sallaj, Qallaj; ta' Ghamoq, Gheber;

21 Ta' Hilkija, Hasabja; ta' Gedajja, Netanjel.

22 Il-Leviti, il-kapijiet ta' djar il-missirijiet, kienu miktubin fi zmien Eljasib, Gojada, Gohanani, u Gaddugha; u l-qassisin kienu hekk ukoll fi zmien is-saltna ta' Darjus il-Persjan.

23 Ulied Levi, rjus djar il-missirijiet, kienu miktubin fi Ktieb il-Kronaki, sa zmien Gohanani, bin Eljasib.

24 U l-kapijiet tal-Leviti kienu Hasabja, Serebja, u Geswa, bin Kadmijel, b'huthom quddiemhom, biex ifahru u jizzuhajr, skond l-ordni ta' David, ir-ragel t'Alla, taqsimia quddiem taqsimia.

25 Mattanija, u Baqbuqija, Ghabdija, Mesullam, Talmon, u Ghaqqub, kienu bewwieba, jaghmlu l-ghassa fl-imhazen tal-bwieb.

26 Dawn kienu fi zmien Gojaqim, bin Geswa, bin Gosadaq, u fi zmien Nehemija l-gvernatur, u Esdra l-qassis u kittieb.

27 Issa, fid-dedika tas-sur ta' Ġerusalem baġthu jfittxu l-Leviti mill-postijiet kollha fejn kienu, biex iġibuhom Ġerusalem halli jagħmlu d-dedika bil-ferh, b'innijiet ta' radd il-hajr, bil-ghana, bid-daqq taċ-ċimbli, ta' l-arpi, u taċ-ċetri.

28 U wlied il-ghannejja ngemghu, sew mill-wita madwar Ġerusalem, u sew mir-rhula tan-Netufatin;

29 U wkoll minn Bet-Gilgal, u mir-raba' ta' Geba u Għazmewt: għax il-ghannejja kienu bniew irhula għalihom madwar Ġerusalem.

30 U l-qassisin u l-Leviti ssaŕfaw, u saŕfaw il-poplu, u l-bwieb, u s-sur.

31 Imbagħad tellajt il-kapijiet ta' Ġuda fuq is-sur, u qegħidt żewġ korijiet kbar; wiehed mexa lejn il-lemin fuq is-sur hdejn biebid demel:

32 U warajhom mexa Hoŕaghja, u nofs il-kapijiet ta' Ġuda,

33 Ma' Għazarija, Eŕdra, u Mesullam,

34 Ġuda, u Benjamin, u Semajja, u Ġeremija,

35 U x'uhud minn ulied il-qassisin kienu bit-trombi: Żakkarija, bin Gonatan, bin Semajja, bin Mattanija, bin Mikajja, bin Żakkur, bin Asaf:

36 U hutu, Semajja, Għazarel, Milalaj, Gilalaj, Magħaj, Netanjel, Ġuda, u Hanani, bl-istrumenti tad-daqq ta' David, ir-raġel t'Alla. U Eŕdra l-kittieb kien jimxi quddiemhom.

37 U f'bieb il-ġhajn, telghu dritt it-taraġ ta' belt Ġuda, mit-telgha tas-sur, 'il fuq minn dar David, sa biebid l-ilma, lejn il-lvant.

38 U l-kor l-iehor mexa lejn ix-xellug, u jien imxejt warajhom ma' nofs il-poplu fuq is-sur, minn fuq it-torri ta' l-ifran sas-sur il-wiesa';

39 U minn fuq biebid Efrajm, u fuq il-bieb il-qadim, u fuq biebid il-hut, u t-torri ta' Hananël, u t-torri ta' Mëa, sa biebid in-nghaġ: u waqfu f'bieb il-ghassa.

40 Imbagħad iż-żewġ korijiet waqfu f'dar Alla; u hekk għamilt jien, ma' nofs il-mexxejja li kienu miegħi.

41 U l-qassisin: Eljokim, Magħseja, Minjamin, Mikaja, Eljoghenaj, Żakkarija, u Hananija, bit-trombi;

42 U Magħseja, u Semajja, u Elgħazar, u Ghuzzi, u Gehohan, u Malkija, u Ghelam, u Għezer. U l-ghannejja għannew b'lehen gholi, taht it-tmexxija ta' Ġezrahja.

43 U f'dak il-jum offrew ukoll sagrafiċċji kbar, u ferhu: għax Alla ferrahhom ferh kbir: u n-nisa wkoll u t-tfal ferhu: u hekk il-ferh ta' Ġerusalem instama' 'l bogħod.

44 U f'dak iż-żmien inhatru xi rġiel biex jiehdu hsieb il-kmamar tal-hażniet, għall-ghotjiet, għall-ewwel frott, għall-egħxur, biex jiġbru fihom mir-raba' ta' l-ibliet l-ishma bil-liġi għall-qassisin u

l-Leviti: għax Ġuda ferah bil-qassisin u l-Leviti li kienu jagħmlu s-servizz.

45 U sew il-ghannejja u sew il-bewwieba kienu jħarsu s-servizz t'Alla tagħhom, u s-servizz tat-tisfija, skond kmard David, u ta' Salamun ibnu.

46 Għax fi żmien David u Asaf mill-qedem kien hemm kapijiet tal-ghannejja, u għana ta' tifhir u radd il-hajr lil Alla.

47 U hekk Izrael kollu fi żmien Żerubbabel, u fi żmien Nehemija, kien jagħti l-ghotjiet għall-ghannejja u għall-bewwieba, jum jum: kienu jagħtu lil-Leviti l-hwejjeġ ikkonsagrati; u l-Leviti kienu jagħtu l-hwejjeġ ikkonsagrati lil ulied Arun.

13 Dak in-nhar qraw fi ktieb Moŕe fejn jinstama' mill-poplu; u nstab miktub fih, li l-Għammonin u l-Mowabin ma jistgħu jidhlu qatt fil-ġemgha t'Alla;

2 Għaliex huma ma laqgħux lil ulied Izrael bil-hobż u bl-ilma, iżda kienu krew lil Balgham kontriehom, biex jishethom: imma Alla tagħna biddel is-sehta f'baraka.

3 Issa gara, malli semghu l-liġi, illi firdu kull taħlit barrani minn Izrael.

4 U qabel dan, Eljaŕib il-qassis, li kien imqiegħed biex jiehu hsieb il-kmamar ta' dar Alla tagħna, kien qarib ta' Tobija:

5 U hejjielu kamra kbira, fejn qabel kienu jergħu l-offerti tal-qamh, l-incens, u hwejjeġ oħra, u l-egħxur tal-qamh, ta' l-inbid, u taż-żejt, dak kollu li kellu jingħata lil-Leviti, u lil-ghannejja, u lil-bewwieba; u l-ghotjiet merfughin għall-qassisin.

6 Iżda f'daž-żmien kollu, jien ma kontx f'Ġerusalem: għax fis-sena tnejn u tletin t'Artaserses, sultan ta' Babel, jien ergajt mort għand is-sultan, u wara xi jiem tlaibt permess minn għandu,

7 U mort Ġerusalem, u sirt naf il-hsara li Eljaŕib għamel minhabba Tobija, billi hejjielu kamra fil-btiehi ta' dar Alla.

8 U dan kien ta' dispjaċir kbir għalija: għalhekk waddabt l-agħmara kollha ta' Tobija barra mill-kamra.

9 Imbagħad ordnajt li jippurifikaw l-kamra; u ergajt ġibt hemm l-agħmara ta' dar Alla, bl-offerti tal-qamh u l-incens.

10 U sirt naf ukoll li l-ishma tal-Leviti ma kinux intgħatawlihom: għax il-Leviti u l-ghannejja li kienu jagħmlu s-servizz kienu harbu kull wiehed għall-għalqa tiegħu.

11 U hadtha mal-mexxejja, u għidt: Għaliex hi mitluqa dar Alla? U għmajthom, u qegħidthom fuq xogħolhom.

12 Imbagħad Ġuda kollu ġieb l-egħxur tal-qamh, ta' l-inbid, u taż-żejt fl-imħażen.

13 U rħejt l-imħażen f'idejn Selemja l-qassis, u Sadoq il-kittieb, u Pedaja wiehed mil-Leviti: u magħhom kien hemm

Hanan, bin Zakkur, bin Mattanija: ghax kienu maghdudin bhala nies fidili, u x-xoghol taghhom kien li jqassmu lil huthom.

14 Ftakar fija, o Alla tieghi, ghal dan, u la thassarx l-opri tajbin tieghi, li jien ghamilt ghal dar Alla tieghi, u fis-servizz taghha.

15 F'dawk il-jiem rajt f'Guda xi nies jirfsu l-imghasar nhar ta' Sibt, u jdahhlu xkejjer tal-qamh, u jghabbuhom fuq il-hmir; u nbid ukoll, u gheneb, u tin, u kull xorta ta' taghbija, u jdahhluhom Gerusalem nhar ta' Sibt: u wissejthom ghax kienu jbigu hwejjeg ta' l-ikel f'dak il-jum.

16 Kien hemm ighammru wkoll xi rgiel ta' Tir li kienu jgibu l-hut u minn kull bigha, u jbiguhom nhar ta' Sibt lil ulied Guda f'Gerusalem.

17 Imbaghad hadtha mal-kbarat ta' Guda, u ghidtilhom: X'hazen hu dan li qeghdin taghmlu, u tniggsu jum is-Sibt?

18 Mhux hekk ghamlu missirijietkom, u Alla taghna gieb fuqna u fuq dil-belt d'hsara kollha? Tridu intom izzidu l-ghadab fuq Izrael billi tniggsu s-Sibt?

19 U gara, malli dalam fil-bwieb ta' Gerusalem, qabel is-Sibt, illi jien ordnajt li l-bwieb jinghalqu, u ma jinfethux sa wara s-Sibt: u lil x'uhud mill-qaddejja jien qeghidhom fil-bwieb, biex ma tidhol l-ebda taghbija nhar ta' Sibt.

20 U hekk il-merkanti, u l-bejjiegha ta' kull xorta ta' bejgh ghaddew il-lejl barra minn Gerusalem, darba jew tnejn.

21 Imbaghad wissejthom, u ghidtilhom: Ghaliex tghaddu l-lejl quddiem is-sur? Jekk terghu taghmlu hekk, immidd idejja fuqkom. Minn dak iz-zmien 'il quddiem ma gewx nhar ta' Sibt.

22 Imbaghad ghidt lil-Leviti biex ikunu

safjin, u jigu jghassu l-bwieb, biex iqaddsu jum is-Sibt. Ftakar fija, o Alla tieghi, ghal dan ukoll, u henn ghalija skond il-kotra tal-hnieta tieghek.

23 F'dawk il-jiem rajt ukoll xi Lhud li kienu zżewġu nisa Asdodin, Ghammonin, u Mowabin:

24 U nofs uliedhom kienu jtkellmu bl-ilsien Asdodi, izda ma kinux jistghu jtkellmu bil-ilsien Lhudi, imma b'lsien ta' dan u dak il-poplu.

25 U hadtha maghhom, u shetthom, u drabt lil x'uhud minnhom, u gebbidtilhom xagharhom, u hallifthom b'Alla, billi ghidtilhom: La taghtux lill-bniet taghkom lil uliedhom, u la tidhx lil bniet taghkom ghal uliedkom, jew ghalikom.

26 Mhux minhabba nisa bhal dawn d'nebb Salamun, sultan ta' Izrael? U fost il-kotra ta' gnus ma kienx hemm sultan bhalu, mahbut minn Alla tieghu, u Alla qiegħdu sultan fuq Izrael kollu: madankollu lili wkoll waqqghuh fid-dnub in-nisa barranin.

27 Nisimghu mela minnkom, u naghmlu dal-hazen kollu b'nuqqas ta' fedeltà lejn Alla taghna, biz-zwieg ma' nisa barranin?

28 U wiehed minn ulied Gøjada, bin Eljasib, il-qassis il-kbir, kien haten Sanballat il-Horoni: ghalhekk keččejt u bogħod minni.

29 Ftakarhom, o Alla tieghi, ghaliex huma niggssu s-sacerdozju, u l-ghaqda tas-sacerdozju, u tal-Leviti.

30 U hekk jien ippurifikajthom minn kull haġa barranija, u waqfaft is-servizz tal-qassisin u tal-Leviti, kull wiehed f'xoghlu;

31 U hadt hsieb għall-ghoti tal-hatab f'hinu u f'waqtu, u għall-ewwel frott. Ftakar fija, o Alla tieghi, għall-ġid.

Ktieb Ester

1 Issa gara, fi zmien Ahasweru (dan hu Ahasweru li kien isaltan mill-Indja sa l-Etjopja fuq mija u sebgha u ghoxrin provinċja:)

2 Illi f'dak iz-zmien, meta s-sultan Ahasweru kien qiegħed fuq it-tron ta' saltnatu, li kien f'Susan, il-kastell,

3 Fit-tielet sena ta' saltnatu, ghamel mikla lill-prinċipijiet tieghu kollha, u l-qaddejja tieghu; l-uffiċjali ta' l-armata tal-Persja u tal-Medja, u l-kbarat u l-gvernaturi tal-provinċji kienu quddiemu:

4 U hu wriehom il-ghana u l-glorja tas-saltna tieghu u l-gmliel tat-tlielx tal-kobor

tieghu ghal hafna jiem, ghal mija u tmenin jum.

5 U meta ghaddew dawk il-jiem, is-sultan ghamel lill-poplu kollu li kien jinsab f'Susan, il-kastell, mill-kbir saż-żghir, mikla ghal sebat ijiem fil-bitha tal-ġnien tal-palazz tas-sultan;

6 Kien hemm arazzi tal-ghazel fin, bojod u vjola, imdendlin bi hbula tal-ghazel, u lewn ahmar dagħmi fuq holoq tal-fidda u kolonni tar-rham: id-divani kienu tad-deheb u tal-fidda, fuq paviment tal-porfir, u rham abjad, u madriperla, u rham iswed.

7 Ix-xorb kien fit-tazzi tad-deheb, (it-tazzi kienu ta' hafna ghamliet,) u l-inbid tas-sultan kien bil-kotra kif jixraq lil sultan b'idejh miftuha.

8 U x-xorb kien skond l-ordni, li hadd ma jkun imgieghel jixrob; ghax hekk kien wissa s-sultan lill-uffiċjali kollha ta' daru, biex jagħmlu kif jogħgob lil kull wiehed.

9 Is-sultana Vasti ghamlet hi wkoll mikla lin-nisa f'dar is-sultan li kienet tas-sultan Ahasweru.

10 Fis-seba' jum, xhin qalb is-sultan kienet imferrha bl-inbid, is-sultan ordna lil Mehuman, lil Bižta, lil Harbona, lil Bigta, u lil Abagta, lil Zetar, u lil Karkas, is-seba' ewnuki li kienu jaqdu quddiem is-sultan Ahasweru,

11 Biex iġibu s-sultana Vasti quddiem is-sultan bil-kuruna ta' sultana, biex juri lill-popli u lill-kbarat għmelha: ghax kienet sabiha fil-ghajn.

12 Izda s-sultana Vasti ma reditx tiġi għall-kelma tas-sultan li s-sultan kien bagħtilha ma' l-ewnuki: għalhekk is-sultan għadab shih u qilltu xegħlet fiha.

13 Imbagħad is-sultan qal lill-ghorrief, li kienu jafu ż-zminijiet, (ghax hekk kien jimxi s-sultan quddiem dawk kollha li kienu jafu l-liġi u l-haqq:

14 U l-eqreb lejhi kienu Karsena, Setar, Admata, Tarsis, Meres, Marsena, u Memukan, is-seba' prinċipijiet tal-Persja u tal-Medja, li kienu jaraw wiċċ is-sultan, u li kienu l-ewwel fis-saltna;)

15 X'għandna nagħmlu lis-sultana Vasti skond il-liġi, talli ma għamlitx l-ordni tas-sultan Ahasweru li bagħtilha ma' l-ewnuki?

16 U Memukan wieġeb quddiem is-sultan u l-prinċipijiet: Vasti, is-sultana, mhux lejn is-sultan wahdu dinbet, izda lejn il-prinċipijiet kollha, u lejn il-popli kollha fil-provinċji kollha tas-sultan Ahasweru.

17 Ghax dan l-egħmil tas-sultana jkun jafu bih in-nisa kollha, u hekk huma jmaqdru lil żwieghom, billi jghidu: Is-sultan Ahasweru ordna li jġibu s-sultana Vasti quddiemu, izda ma giētix.

18 U f'dan il-jum, il-kbarat nisa tal-Persja u tal-Medja, li jisimghu x'ghamlet is-sultana jghidu hekk lill-prinċipijiet kollha tas-sultan. U hekk ikun hawn tmaqdir kbir u hafna għadab.

19 Jekk jogħgob lis-sultan, ha johrog mingħandu degriet ta' sultan, u ha jinkiteb fil-liġijiet tal-Persja u tal-Medja, biex ma jithassarx: Li Vasti ma tidholx aktar quddiem is-sultan Ahasweru; u ha jagħti s-sultan id-dinjità tagħha ta' sultana lil wahda oħra aħjar minnha.

20 U meta d-degriet tas-sultan, li jagħmel, jinstama' f'saltnatu kollha, ghax hi kbira, in-nisa kollha, mill-kbira saż-żgħira, iwegħhu lil żwieghom.

21 U dal-kliem għoġob lis-sultan u lill-prinċipijiet; u s-sultan għamel skond kelmet Memukan.

22 U bagħat ittri lill-provinċji kollha tas-sultan, lil kull provinċja skond il-kitba tagħna, u lil kull poplu bil-lsien tiegħu, biex kull raġel ikun is-sid f'daru, u jittellem bi lsien ġensu.

2 Wara dawn il-hwejjeġ, meta għadab f'is-sultan Ahasweru bired, ftakar f'Vasti, u x'ghamlet, u x'kien deċiż għaliha.

2 Imbagħad qalu l-qaddejja ta' madwar is-sultan: Ha jfittxu tfajliet xebbiet sbieħ lis-sultan:

3 U ha jagħmel is-sultan kumissarji fil-provinċji kollha ta' saltnatu, biex jiġimghu t-tfajliet kollha xebbiet u sbieħ f'Susan, il-kastell, fil-harem, taht idejn Hegaj, l-ewnuku tas-sultan, il-ghassies tan-nisa; u ha jingħatalhom biex jindilku:

4 U ha tkun it-tfajla li toghgob lis-sultan is-sultana flok Vasti. U dil-haġa għoġob lis-sultan; u hekk għamel.

5 Issa kien hemm Lhudi f'Susan, il-kastell, li kien jismu Mordekaj, bin Gajir, bin Simghi, bin Kis, minn Benjamin;

6 Li kien mehud fil-jasar minn Gerusalem ma' dawk li kienu mehudin fil-jasar ma' Gekonija, sultan ta' Guda, li kien hadhom fil-jasar Nebukadnessar, sultan ta' Babel.

7 U kien irabbi lil Hadassa, li hi Ester, bint zijuh; ghax ma kellha la missier u la omm. Issa t-tfajla kellha suritha sabiha, u wiċċha helu, u wara mewt missierha u ommha, hadha Mordekaj bħal bintu.

8 U gara, meta l-ordni tas-sultan u d-degriet tiegħu nstemghu, u nġemghu hafna tfajliet f'Susan, il-kastell, taht idejn Hegaj, illi Ester ittiehdet f'dar is-sultan taht idejn Hegaj, il-ghassies tan-nisa.

9 Issa t-tfajla għoġbitu lil Hegaj, u habtet tajjeb miegħu; u għaġġel jagħtiha l-fwejjah tagħha u l-ikel, u jagħtiha s-seba' tfajliet mahtura minn dar is-sultan; u dahhal lilha u t-tfajliet tagħha fi-aħjar post tal-harem.

10 Ester ma wrietx minn huma ġensha, u lanqas nisilha: ghax kien wissieha Mordekaj biex ma turix.

11 U Mordekaj kien joqgħod kull jum jimxi biswit il-bitha tal-harem, biex ikun jaf kif inhi Ester, u x'sar minnha.

12 Issa meta kien imiss li kull tfajla tidhol għand is-sultan Ahasweru, wara li tkun ilha tnax-il xahar, skond il-liġi tan-nisa, (ghax daqshekk kien idum iż-żmien tad-dlik tagħhom, sitt xhur biż-żejt tal-mirra, u sitt xhur bil-fwejjah, u bi dlik iehor tan-nisa;)

13 It-tfajla kienet tmur għand is-sultan. U kulma kienet titlob kien jingħatalha

biex imur maghha mill-harem sa dar is-sultan.

14 Kienet tmur filghaxija, u filghodu kienet targa' lejn il-harem l-iehor, taht idejn Saghagaż, ewnuku tas-sultan, li kien jiehu hsieb il-konkubini: ma kenitx tidhol iżjed ghand is-sultan, hlief jekk is-sultan, kien jixtiegħa, u tkun imsejha b'isimha.

15 Issa meta kien imissha Ester, bint Abihajl, ziju ta' Mordekaj, li kien hadha bhala bintu, biex tidhol ghand is-sultan, ma fittxet xejn hlief dak li kien iġhid Hegaj, l-ewnuku tas-sultan, il-ghassies tan-nisa. U Ester inghogbot minn kull min raha.

16 U hekk Ester ittiedhet ghand is-sultan Ahasweru, fil-palazz tas-sultan, fil-ghaxar xahar, li hu x-xahar Tebet, fis-seba' sena ta' saltnatu.

17 U s-sultan habb lil Ester aktar min-nisa kollha, u sabet hlewwa u hniena quddiem ghajnejh aktar mix-xebbiet kollha; u hekk qeghdilha l-kuruna ta' sultana fuq rasha, u ghamilha sultana f'lok Vasti.

18 Imbagħad is-sultan għamel mikla kbira lill-prinċipijiet kollha tiegħu u lill-qaddejjja tiegħu, mikla ta' Ester; u ta mistrieħ lill-provinċji, u qassam ghotjiet, skond kif jixraq lil sultan idejh miftuha.

19 Issa t-tieni darba li nġemghu x-xebbiet, Mordekaj kien bil-qieghda f'bieb is-sultan.

20 Ester qatt ma kixfet nisilha u lanqas ġensha, bhal ma wissieha Mordekaj: għax Ester kienet tobdi l-ordni ta' Mordekaj, bhal meta kienet titrabba għandu.

21 F'dawk il-jiem, kif Mordekaj kien bil-qieghda f'bieb is-sultan, żewġ ewnuki tas-sultan, Bigtan u Teres, għassiesja tal-bieb, għadbu, u riedu jmiddu djejhom fuq is-sultan Ahasweru.

22 U Mordekaj sar jaf b'dil-ħaġa, u għarrafha lil Ester, is-sultana, u Ester qalet lis-sultan f'isem Mordekaj.

23 U meta tkixxfu dil-ħaġa, sabu li hekk kien; u għalhekk kienu t-tnejn mghallqin ma' siġra: u dan kien miktub fi Ktieb il-Kronaki quddiem is-sultan.

3 Wara dawn il-hwejjeġ, is-sultan Ahasweru għolla lil Haman, bin Hammedata l-Agagi, fl-oghla dinjità, u qieghed it-tron tiegħu 'l fuq mill-prinċipijiet kollha li kienu miegħu.

2 U l-qaddejjja kollha tas-sultan, li kienu f'bieb is-sultan, kienu jmilu, u jsellmu lil Haman: għax hekk kien ikkmanda s-sultan għalih. Izda Mordekaj ma kienx imil, u ma kienx isellimlu.

3 Imbagħad il-qaddejjja tas-sultan, li kienu f'bieb is-sultan, qalu lil Mordekaj: Għaliex tikser l-ordni tas-sultan?

4 Issa ġara, wara li kienu qalulu minn

jum għal jum, u ma samax minnhom, illi għarrfu lil Haman, biex jaraw jekk l-imġiba ta' Mordekaj hix sa tibqa': għax kien qalilhom li kien Lhudi.

5 U meta Haman ra li Mordekaj ma kienx imil, u lanqas isellem, Haman imtela bil-qilla.

6 Izda ra li ma kienx xieraq għalih li jmiddejx fuq Mordekaj waħdu; għax kienu qalulu x'kien ġens Mordekaj: għalhekk Haman fittex li jeqred il-poplu kollu ta' Mordekaj, il-Lhud kollha li kienu fis-saltna kollha ta' Ahasweru.

7 Fl-ewwel xahar, li hu x-xahar Nisan, fis-sena tnax tas-sultan Ahasweru, tefghu 'l Pur, jiġifieri x-xorti, quddiem Haman, minn jum għal jum, u minn xahar għal xahar sax-xahar tnax, li hu x-xahar Adar.

8 Imbagħad Haman qal lis-sultan Ahasweru: Hawn ċertu poplu mxxerred u mferrex qalb il-popli fil-provinċji kollha ta' saltnatek; u l-iġijiet tagħhom ma jaqblux ma' dawk tal-popli l-oħra kollha; u lanqas jagħmlu l-iġijiet tas-sultan: għalhekk is-sultan ma jaqbillux ihallihom.

9 Jekk joghġob is-sultan, ha jkun miktub li għandhom jinqerdu: u nħallas għaxart elef talent tal-fidda f'idejx dawk li jieħdu hsieb ix-xogħol tas-sultan, u iġibuhom fit-tezori tas-sultan.

10 Imbagħad is-sultan nehha ċ-ċurkett tas-sigill minn idu, u tah lil Haman, bin Hammedata l-Agagi, il-ġhadu tal-Lhud.

11 U s-sultan qal lil Haman: Il-flus mogħtijin lilek, u l-poplu wkoll biex tagħmel minnu dak li jidhirlek.

12 Imbagħad kienu msejhin il-kittieba tas-sultan fl-ewwel xahar, fit-tliet tax-xahar, u nkiteb skond kulma Haman ordna lis-satrapji tas-sultan, u lill-gvernaturi ta' kull provinċja, skond il-kitba tagħha, u kull poplu bi sienu: f'isem is-sultan Ahasweru kien miktub, u issiġillat bi-ċurkett tas-sultan.

13 U l-ittri kienu mibgħutin mal-ġerrejja fil-provinċji tas-sultan biex jeqirdu, joqthu, u jxejnu l-Lhud kollha, żgħażaġh u xhju, nisa u tfal, f'jum wiehed, fit-tliet tax-xahar tnax, li hu x-xahar Adar, u jehdulhom gidhom.

14 Dawn l-ittri kellhom kopja tad-degriet li kellu jkun ippublikat f'kull provinċja, u kien jistieden il-popli kollha biex ikunu mhejjijin għal dan il-jum.

15 Il-ġerrejja hargu bil-heffa kollha bl-ordni tas-sultan, u d-degriet kien imxandar f'Susan, il-kastell. U s-sultan u Haman qaġhdu bil-qieghda jixorbu; izda l-belt ta' Susan kienet imhawda.

4 Meta Mordekaj kien jaf kulma sar, Mordekaj ċarrat ilbiesu, libes ix-xkejjer, u tafa' r-rmied fuqu, u hareġ

f'nofs il-belt, u ghajjat aghjat kbir u ta' qsim il-qalb;

2 U gie sa quddiem il-bieb tas-sultan: ghax hadd ma kien jista' jidhol bieb is-sultan liebes ix-xkejjer.

3 U f'kull provincija, kulfejn waslet l-ordni tas-sultan u d-degriet tieghu, kien hemm viżtu kbir fost il-Lhud, u sawm, u biki, u tinwih; u hafna mteddu fuq ix-xkejjer u r-rmied.

4 Imbaghad it-fajliet ta' Ester u l-ewnuki taghha gew u qalulha. Imbaghad is-sultana tkexxet shih; u baghtet ilbies lil Mordekaj biex jilbishom, u jneghi x-xkejjer minn fuqu: imma ma hadhomx.

5 Imbaghad Ester sejhet lil Hatak, wiehed mill-ewnuki tas-sultan, li kien qieghdu biex jaqdiha, u ordnatlu biex imur ghand Mordekaj, biex ikun jaf x'inhu dan, u ghalix.

6 U hekk Hatak hareg lejn Mordekaj fil-misrah tal-belt, li kien quddiem bieb is-sultan.

7 U Mordekaj qallu kulma kien g'ralu, u bis-somma ta' flus li Haman kien wieghed li jizen ghat-tezor tas-sultan ghal-Lhud, biex jeqridhom.

8 U tah ukoll kopja tal-kitba tad-degriet, li kienet imxandra f'Susan biex jeqridhom, biex juriha lil Ester, u jghidilha b'kollox, u jgeghilha tidhol quddiem is-sultan, biex titolbu grazzja, u taqla' hniena minn ghandu ghal gensha.

9 U Hatak gie lura u qal lil Ester kliem Mordekaj.

10 Imbaghad Ester regghet kelmet lil Hatak, u biex imur ighid lil Mordekaj:

11 Il-qaddejja kollha tas-sultan, u l-popolu tal-provinciji tas-sultan, jafu, li kull min, sew raġel u sew mara, jidhol ghand is-sultan fil-bitha ta' gewwa, bla ma jkun imsejjah, ligi wahda hemm li jaghtuh il-mewt, barra minn dak li s-sultan imidd ix-xettru tad-deheb lejha, biex jibqa' haj: izda jien ma kontx imsejha biex nidhol ghand is-sultan minn tletin jum 'il hawn.

12 U qalu lil Mordekaj kliem Ester.

13 Imbaghad Mordekaj qalilhom biex iwiegbu lil Ester: La tahsib fik innifsek li int fil-palazz tas-sultan tista' tehles, aktar mil-Lhud kollha.

14 Ghax jekk tibqa' siekta f'daž-żmien, ghajnuna u helsien johorġu minn xi mkien iehor ghal-Lhud; izda int u dar missierek tintilfu: u min jaf hux ghal żmien bhal dan int sirt sultana?

15 Imbaghad Ester qaltilhom biex iwiegbu lil Mordekaj:

16 Mur, igma' l-Lhud kollha li huma f'Susan, u sumu ghalija; u la tiklux u la tixorbux ghal tliet ijiem, u la bil-lejl u la bi nhar; jiena wkoll u l-qaddejjet tieghi nsumu hekk. U hekk nidhol ghand is-sultan, ghal-kemm mhux skond il-ligi; u jekk ghandi mmut, ha mmut.

17 U hekk Mordekaj telaq, u ghamel skond kulma Ester ordnatlu.

5 Issa gara fit-tielet jum, illi Ester libset ilbies ta' sultana, u waqfet fil-bitha ta' gewwa tal-palazz tas-sultan, biswit il-kmamar tas-sultan: u s-sultan kien bil-qieghda fuq it-tron tieghu ta' sultan, f'dar is-sultan, biswit bieb id-dar.

2 U gara, malli s-sultan ra s-sultana Ester wieqfa fil-bitha, illi rebhet il-hniena tieghu: u s-sultan medd lejn Ester ix-xettru tad-deheb li kellu f'idu. U hekk Ester resqet, u messet ras ix-xettru.

3 Imbaghad qalilha s-sultan: X'ghandek Ester, sultana? Xinhi t-talba tieghek? Tkun moghtija lilek imqar jekk hi nofs is-saltna.

4 U Ester wiegbet: Jekk joghgob lis-sultan, ha jigi s-sultan u Haman illum ghall-mikla li hejjetlu.

5 Imbaghad qal is-sultan: Gibu malajr lil Haman biex naghmlu kif tixtieq Ester. U hekk is-sultan u Haman gew ghall-mikla li hejjet Ester.

6 U qal is-sultan lil Ester, waqt ix-xorb ta' l-inbid: Xinhu dak li trid? u jinghatalek: u xinhi t-talba tieghek? Imqar nofs is-saltna, tehodha.

7 Imbaghad wiegbet Ester, u qalet: Dak li rrid u nitlob hu:

8 Jekk jien sibt hniena f'ghajnejn is-sultan, u jekk joghgob lis-sultan li jaghtini dak li rrid, u li jaqta' xewqti, ha jigi s-sultan u Haman ghall-mikla li hejjetilhom, u naghmel ghada kif ighid is-sultan.

9 Imbaghad Haman hareg dak in-nhar ferhan u kuntent f'qalbu: izda meta Haman ra lil Mordekaj f'bieb is-sultan, u li ma qamx, u lanqas trieghed quddiemu, Haman imtela bil-qilla ghal Mordekaj.

10 Madankollu Haman ikkontrolla lilu nnifsu: u xhin wasal id-dar, baghat igib lil hbiebu, u lil Zeres, martu.

11 Imbaghad Haman qalilhom fuq il-kobor ta' gidu, u l-kotra ta' wliedu, u fuq dak kollu li s-sultan ghamel biex ikabbru, u kif ghollieh fuq il-kapijiet u l-qaddejja tas-sultan.

12 Haman qal ukoll: Sahansitra s-sultana Ester ma giebet lil hadd mas-sultan ghall-mikla li hejjet hliefi, u ghada jien ukoll mistieden ghandha mas-sultan.

13 Imma dan mhux bizzejjed ghalija sakemm nibqa' nara l-Lhudi Mordekaj bil-qieghda f'bieb is-sultan.

14 Imbaghad martu Zeres, u hbiebu kollha, qalulu: Hejji forka hamsin driegh gholja, u filghodu ghid lis-sultan biex ighallqu lil Mordekaj fuqha, u mur mas-sultan ghall-mikla ferhan. U dil-haga ghogbot lil Haman, u hejja l-forka.

6 Dak il-lejl is-sultan ma satax jorqod, u ordna li jgibulu ktieb it-tifikriet, il-kronaki; u kienu moqrijin quddiem is-sultan.

2 U nsab miktub, li Mordekaj kien ta l-ahbar fuq Bigtan u Teres, żewġ ewnuki tas-sultan, li kienu għassiesa tal-bieb, li riedu jmiddu idejhom fuq is-sultan Ahasweru.

3 U s-sultan qal: Liema gieh jew kobor inghata lil Mordekaj ta' dan? Imbagħad qalu l-qaddejja tas-sultan li kienu jaqduh: Xejn ma ngħata lillu.

4 U qal is-sultan: Min hemm fil-bitha? Issa Haman kien dahal fil-bitha ta' barra ta' dar is-sultan, biex ighid lis-sultan biex ighallaq lil Mordekaj fuq il-forka li kien hejjielu.

5 U l-qaddejja tas-sultan qalulu: Ara, Haman qiegħed wieqaf fil-bitha. U s-sultan qal: Ha jidhol.

6 U hekk Haman dahal, u s-sultan qallu: X'għandu jsir lil wiehed li s-sultan joghġbu jwegġhu? Issa Haman qal f'qalbu: Lil min joghġob lis-sultan li jwegġah aktar minni?

7 U Haman wieġeb lis-sultan: Wiehed li s-sultan joghġbu jwegġhu,

8 Ha jgibulu libsa ta' sultan li s-sultan ikun libisha, u zieme li jkun rikeb is-sultan, u titqiegħed fuq rasu kuruna ta' sultan:

9 U ha jagħtu dil-libsa u ż-ziemel f'idejn wiehed mill-oghla prinċipijiet tas-sultan, u jlibsu lil dak li s-sultan għoġbu jwegġhu, u jrikkbu fuq iż-ziemel fil-misrah tal-belt, u jgħajtu quddiemu: Hekk jintgħamel lil min is-sultan għoġbu jwegġhu.

10 Imbagħad is-sultan qal lil Haman: Hu malajr il-libsa u ż-ziemel, bħal ma għidt, u għamel hekk lil Mordekaj il-Lhudi, li joqgħod f'bieb is-sultan; qis li ma thalli xejn minn kulma għidt.

11 U Haman ha l-libsa u ż-ziemel, u libbes lil Mordekaj, u rikku fil-misrah tal-belt fuq iż-ziemel, u għajjat quddiemu: Hekk jintgħamel lil min is-sultan joghġbu jwegġhu.

12 U Mordekaj raġa' gie lejn bieb is-sultan. Izda Haman għaġġel lejn daru, qalbu sewda, u rasu mgħottija.

13 U Haman qal lil Zeres, martu, u lil hbiebu kollha kulma għalu. Imbagħad qalulu l-ghorrief tiegħu, u Zeres, martu: Jekk Mordekaj, li quddiemu bdejt taqa', hu ta' nisel Lhudi, int ma tista' tagħmel xejn kontra tiegħu, imma taqa' sgru quddiemu.

14 U waqt li kienu għadhom jitkellmu, waslu l-ewnuki tas-sultan, u għaġġu jiehdu lil Hanan għall-mikla li hejjiet Ester.

7 Issa s-sultan u Haman marru għall-mikla għand is-sultana Ester.

2 U fit-tieni jum ukoll is-sultan qal lil Ester waqt ix-xorb ta' l-inbid: Xi trid Ester, sultana? U jingħatalek: u x'titlob? Imqar nofs is-saltna, tehodha.

3 Imbagħad wieġbet Ester, is-sultana, u qalet: Jekk jien sibt hniena f'għajnejk, o sultan, u jekk joghġob lis-sultan, tingħatali hajti li jien irrid, u ġensi li jiena nitlob:

4 Għax ahna mibjugħin, jien u ġensi, biex ninqatlu, u ninqerdu. Issa kieku konna mibjugħin biex insiru lsiera, irġiel u nisa, kont niskot; għalkemm il-għadu ma jistax ipatti l-hsara magħmula lis-sultan.

5 Imbagħad is-sultan Ahasweru wieġeb lis-sultana Ester: Min hu, u fejn hu, dan li qalbu gēgħlitu jagħmel hekk?

6 U Ester wieġbet: L-avversarju, il-għadu, hu Haman, dal-hazin. Imbagħad Haman twerwer quddiem is-sultan u s-sultana.

7 U qam is-sultan b'sahna mill-mikla, u mar fil-ġnien tal-palazz: u Haman qagħad biex jitlob lis-sultana Ester għal hajtu; għax ra li hsara s-sultan kien wahhal f'rasu li jagħmillu.

8 Imbagħad is-sultan raġa' gie lura mill-ġnien tal-palazz fil-kamra ta' xorb l-inbid; u Haman kien mitfuġ fuq id-divan li fuqu kienet Ester. Imbagħad is-sultan qal: Jaqaw sa jkazbar ukoll is-sultana, quddiem, f'dari? Malli dil-kelma harget minn fomm is-sultan, għamdu wiċċ Haman.

9 U Harbona, wiehed mill-ewnuki ta' madwar is-sultan, qal lis-sultan: Ara wkoll il-forka, hamsin driegħ għolja, li Haman għamel għal Mordekaj, li tkellem għall-gid tas-sultan, qiegħda f'dar Haman. Imbagħad is-sultan qal: Għallquh magħha.

10 U hekk għallqu lil Haman fuq il-forka li kien hejja għal Mordekaj. Imbagħad is-sahna tas-sultan birdet.

8 Dak in-nhar stess is-sultan Ahasweru ta dar Haman, il-għadu tal-Lhud, lis-sultana Ester. U Mordekaj gie quddiem is-sultan; għax Ester kienet qalet lis-sultan x'jiġi minnha.

2 U s-sultan nehha ċ-ċurkett li kien ha lil Haman, u tah lil Mordekaj; u Ester irhiet f'idejn Mordekaj id-dar ta' Haman.

3 Imbagħad Ester reggħet tkellmet quddiem is-sultan, u ntefġet f'riġlejh, u talbitu bid-dmugh f'għajnejha biex iħassar il-hsara ta' Haman l-Agagi, u t-nnassis li nassas kontra l-Lhud.

4 Imbagħad is-sultan medd lejn Ester ix-xertru tad-deheb. U hekk Ester qamet, u waqfet quddiem is-sultan.

5 U qalet: Jekk joghġob lis-sultan, u jekk jien sibt hniena f'għajnejh, u s-sultan jidhirlu li hu xieraq, u jien nogħġbu, ha

jkun miktub biex jitreggħu lura l-ittri miktubin minn Haman, bin Hammedata, l-Agagi, li hu kiteb bil-hazen biex jeqred il-Lhud, li hemm fil-provinċji kollha tas-sultan.

6 Ghax kif nista' jien nara l-hsara li taqa' fuq ġensu? Jew kif nista' nara t-telfien ta' razzi?

7 Imbagħad is-sultan Ahasweru qal lil Ester, is-sultana, u lil Mordekaj, il-Lhudi: Ara, jien tajt li Ester dar Haman, u lili għallquh fuq il-forka, talli medd idu fuq il-Lhud.

8 Iktbu wkoll lil-Lhud, kif jidhrilkom, f'isem is-sultan, u issiġillawha biċ-ċurkett tas-sultan: ghax degriet li hu miktub f'isem is-sultan, u issiġillat biċ-ċurkett tas-sultan, ma jistax jithassar.

9 Imbagħad kienu msejnin dak il-hin is-segretarji tas-sultan fit-tielet xahar, (li hu x-xahar Sivan), fit-tlieta u ghoxrin tax-xahar, u nkiteb skond kulma ordna Mordekaj lil-Lhud, lis-satrap, lill-gvernatur, u lill-prinċipijiet tal-provinċji mill-Indja sa l-Etjoppja, mija u sebgha u ghoxrin provinċja, lil kull provinċja bil-kitba tagħha, u lil kull poplu bi lsienu, u lil-Lhud bil-kitba tagħhom, u bi lsienu.

10 U kiteb f'isem is-sultan Ahasweru, u bagħathom mal-gerrejja biż-zwiemel, rekbin zwiemel tal-giri, zwiemel tas-sultan, imrobjijin fl-istalel tas-sultan.

11 F'dawn l-ittri s-sultan ta lil-Lhud, li kienu f'kull belt, id-dritt li jingemghu u jieqfu għal hajjithom, billi jeqirdu, joqtlu, u xjejnu kull qawwa armata ta' kull poplu u kull provinċja, sew tfal u sew nisa, li jahbtu għalihom, u jehdulhom gidhom.

12 F'jum wiehed, fil-provinċji kollha tas-sultan Ahasweru, fit-tliet tax-xahar it-tnax, li hu x-xahar Adar.

13 Dawn l-ittri kellhom kopja tad-degriet li kellu jkun imxandar bhala liġi f'kull provinċja, u ippublikat lill-ġnus kollha, biex il-Lhud ikunu mhejjijin għal dak il-jum biex jithallsu mill-eghdewwa tagħhom.

14 U hekk il-gerrejja, rekbin zwiemel tal-giri, zwiemel tas-sultan, hargu mgħagġlin, u misjuqin mill-ordni tas-sultan. Id-degriet kien imxandar f'Susan, il-kastell.

15 Imbagħad Mordekaj hareġ minn quddiem is-sultan, liebes libsa ta' sultan vjola u bajda, u kuruna kbira tad-deheb u mantell tal-għażel u ahmar dagħmi, u l-belt ta' Susan kienet tghajjat bil-ferh.

16 Għal-Lhud kien hemm id-dawl, il-ferh, l-allegrezza, u l-gieħ.

17 F'kull provinċja, u f'kull belt, kulfejn waslet kelmet is-sultan u l-ordni tiegħu, kien hemm ferh, u allegrezza, u ghors, u btala fost il-Lhud. U hafna minn

fost il-popli tal-pajjiż saru Lhud ghax waqa' fuqhom il-biza' tal-Lhud.

9 Issa fix-xahar tnax, li hu x-xahar Adar, fit-tliet tax-xahar, meta waslet l-ordni tas-sultan u d-degriet tiegħu biex isehhu, fil-jum meta l-eghdewwa tal-Lhud ittawwaj il jahkm fuqhom (ghalkemm gara l-kuntrarju, u l-Lhud hakmu fuq dawk li kienu jobjogħduhom;)

2 Il-Lhud ingemghu fi bliethom, fil-provinċji kollha tas-sultan Ahasweru, biex imiddu idejhom fuq dawk li kienu jridulhom id-deni: u hadd ma sata' jzomm quddiemhom; ghax waqa' l-biza' tagħhom fuq il-popli kollha.

3 U l-kapijiet kollha tal-provinċji, u s-satrap, u l-gvernatur, u dawk kollha li kienu jahdmu mas-sultan, gheni l-Lhud; ghax waqa' fuqhom il-biza' ta' Mordekaj.

4 Ghax Mordekaj kien setghan f'dar is-sultan, u l-fama tiegħu kienet tixtered fil-provinċji kollha: ghax dal-bniedem, Mordekaj, baqa' sejjer dejjem jikber.

5 U hekk il-Lhud darbu bis-sejf lill-eghdewwa tagħhom kollha, billi qatluhom u qerduhom, u għamlu dak li riedu bl-eghdewwa tagħhom.

6 U f'Susan, il-kastell, il-Lhud qatlu u qerdu hames mitt raġel.

7 U qatlu lil Parsandata, u lil Dalfon, u lil Asfata,

8 U lil Porata, u lil Adalija, u lil Aridata,

9 U lil Parmasta, u lil Arisaj, u lil Aridaj, u lil Wajzata,

10 U l-għaxar ulied ta' Haman, bin Hammedata, il-għadu tal-Lhud; imma għall-priza ma meddewx idejhom.

11 Dak in-nhar wasal għadd il-maqtulin f'Susan, il-kastell, għand is-sultan.

12 U s-sultan qal lis-sultana Ester: Il-Lhud qatlu u qerdu hames mitt raġel f'Susan, il-kastell, u l-għaxar ulied ta' Haman; X'għamlu fil-bqija tal-provinċji tas-sultan? U issa xi trid biex jinghatalek? jew x'titlob iżjed biex jinghamel?

13 Imbagħad Ester qalet: Jekk jogħġob lis-sultan, ha jinghata għada lil-Lhud li hawn f'Susan biex jagħmlu wkoll skond id-degriet ta' lllum, u ha jkunu mgħallqin il-għaxar ulied ta' Haman fuq il-forka.

14 U s-sultan ordna li jsir hekk: u hareġ id-degriet f'Susan; u għallqu l-għaxar ulied ta' Haman.

15 Ghax il-Lhud li kienu f'Susan ingemghu wkoll fil-jum erbat tax-xahar Adar, u qatlu f'Susan tliet mitt raġel, iżda għall-priza ma meddewx idejhom.

16 Iżda l-Lhud l-oħrajn li kienu fil-provinċji tas-sultan ingemghu, u waqfu għal hajjithom, u striehu mill-eghdewwa tagħhom, u qatlu minn dawk li kienu

joboghduhom hamsa u sebghin elf, iżda għall-priza ma meddewx idejhom.

17 Dan ġara fit-tlittax tax-xahar Adar; u striehu fl-erbatax, u għamlu jum ta' ghors u ferh.

18 Iżda l-Lhud li kienu f'Susan ingemghu fit-tlittax ta' l-istess xahar, u fl-erbatax; u fil-hmistax striehu, u għamluh jum ta' ghors u ferh.

19 Għalhekk il-Lhud tal-kampanja, li jgħammru fir-rhula bla swar, jagħmlu l-erbatax tax-xahar Adar jum ta' ferh u ghors, u btala, u jibaghtu ishma ta' ikel wiehed lil iehor.

20 U Mordekaj kiteb dawn il-hwejjeg, u baghat ittri lil-Lhud kollha li kienu fil-provincji tas-sultan Ahasweru, sew qrib u sew bghid,

21 Billi ġegħilhom iżommu bhala btala l-jum erbatax tax-xahar Adar, u l-jum hmistax ta' kull sena,

22 Bhala dawk il-jiem li fihom il-Lhud striehu mill-eghdewwa tagħhom, u x-xahar li nbidel għalihom minn għali f'ferh, u minn biki fi btala; biex jagħmluhom jiem ta' ghors u ferh, u jibaghtu ishma ta' ikel wiehed lil iehor, u ta' ghotjiet lill-foqra.

23 U l-Lhud qagħdu li jkomplu bhal ma kienu bdew, u bhal ma kitbilhom Mordekaj.

24 Għaliex Haman, bin Hammedata, l-Agagi, il-ghadu tal-Lhud kollha, kien haseb fuq il-Lhud biex jeqridhom, u tafa' l Pur, jiġifieri x-xorti, biex jifnihom u jeqridhom.

25 Iżda meta Ester giet quddiem is-sultan, ordna bil-miktub li l-hsieb hażin tiegħu, li haseb kontra l-Lhud, jirtadd fuq rasu, u li hu u wliedu jitgħallqu fuq il-foqra.

26 Għalhekk dawn il-jiem semmewhom Purim għal isem Pur. U minhabba l-kliem kollu ta' din l-ittra, u kulma raw u ġarrbu f'din il-ħaġa,

27 Il-Lhud waqqfu u għamlu liġi għalihom, u għal nisilhom, u għal dawk kollha li jingħaqdu magħhom, li ma tistax tithassar, li jibqgħu jzommu dawn il-jumejn skond kif inhu miktub għalihom, u skond żmienhom, kull sena.

28 U li dawn il-jiem ikunu mfakkrin, u miżmumin bhala btala f'kull nisel, f'kull familja, f'kull provinċja, u f'kull belt; u li dawk il-jumejn tal-Purim ma jitnehhew qatt minn fost il-Lhud, u lanqas it-tifkira tagħhom ma tithassar minn fost nisilhom.

29 Imbagħad is-sultana Ester, bint Abihajl, u Mordekaj, il-Lhudi, kitbu bis-segħa kollha, biex jikkonfermaw din it-tieni ittra tal-Purim.

30 U nbaghtu ittri lil-Lhud kollha, lil mija u sebgha u ghoxrin provinċja tas-saltna ta' Ahasweru, bi kliem ta' sliem u ta' fedeltà,

31 Biex iżommu dawn il-jiem ta' Purim fi żmienhom, bhal ma kienu waqqfuhom għalihom Mordekaj, il-Lhudi, u Ester, is-sultana; u bhal ma kienu waqqfuhom għalihom infushom u għal nisilhom, bhala tifkira taż-żmien tas-sawm u ta' l-agħjat tagħhom.

32 U d-degriet ta' Ester wettaq dawn il-hwejjeg ta' Purim; u kien miktub fi ktieb.

10 U s-sultan Ahasweru għabba l-pajjiz, u l-gzejjer tal-bahar b'ħaraġ.

2 U l-egħmejjel kollha tal-hila u tal-qawwa tiegħu, u t-tagħrif kollu tal-kobor ta' Mordekaj, li bih kabbru s-sultan, mhumiex dawn miktubin fi Ktieb il-Kronaki tas-slaten tal-Medja u tal-Persja?

3 Għax Mordekaj, il-Lhudi, kien it-tieni wara s-sultan Ahasweru; kbir fost il-Lhud, u mahbub mill-kotra ta' hutu, wiehed li fittex il-ġid ta' ġensu, u tkellem għas-sliem ta' nisl kollu.

Ktieb Ġob

1 Kien hemm raġel f'art Għuż, jismu Ġob; u dar-raġel kien perfett u rett, u wiehed li jibża' minn Alla, u jahrab mill-ħażen.

2 U twildulu seba' subjien u tliet bniet.

3 Ġidu wkoll kien sebat elef naghġa, tliet elef ġemel, hames mitt żewġ baqra, hames mitt ħmara, u kotra kbira ta' qaddejja; dar-raġel kien l-aqwa fost innes kollha tal-ivant.

4 U wliedu kienu jagħmlu mikla għand

kull min kien imissu; u kienu jibaghtu jistiednu t-tliet huthom il-bniet biex jieklu u jixorbu magħhom.

5 U kien jiġri, meta jiem il-mikla kienu jgħaddu, illi Ġob kien jibgħat għalihom u jqaddishom; u kien iqum kmieni filgħodu, u joffri offerti mahruqa għal kull wiehed minnhom: għax Ġob kien iġhid: Għandu mnejn għamlu xi dnub uliedi; u dgħaw lil Alla f'qalbhom. Hekk kien jagħmel dejjem Ġob.

6 Mela jum wiehed gew ulied Alla jidhru quddiem il-Mulej, u Satana gie wkoll fosthom.

7 U l-Mulej qal lil Satana: Mnejn gej? Imbaghad Satana wiegeb lill-Mulej, u qal: Minn dawra mad-dinja, u mixja 'l hawn u 'l hemm.

8 U l-Mulej qal lil Satana: Qghadt tahseb xejn fil-qaddej tieghi Gob li m'hemm hadd bhalu fid-dinja, ragel perfett u rett, wiehed li jibza' minn Alla, u jahrab mill-hazen?

9 Imbaghad Satana wiegeb lill-Mulej, u qal: Huwa ghal xejn li Gob jibza' minn Alla?

10 M'ghamiltx hjat madwaru, u madwar daru, u madwar kulma ghandu? Int berikt xoghol idejh, u gidu kibirlu fuq l-art.

11 Izda midd idek issa, u miss kulma ghandu; u jidghilek f'wiccek.

12 U l-Mulej qal lil Satana: Ara, kulma ghandu f'idejk; biss la tmiddx idek fuqu. Ghalhekk Satana hareg minn quddiem il-Mulej.

13 Issa gara darba, xhin is-subjien u l-bniet tieghu kienu jieklu, u jixorbu l-inbid ghand huhom il-kbir,

14 Illi gie messaggier ghand Gob, u qal: Il-gniedes kienu jahartu, u l-hmir jirghaw ma' genbhom;

15 U s-Sabijin ghamlu ghalihom, u haduhom; iva, u qatlu b'xifer is-sejf lill-qaddejja; u hlist jien wahdi biex nghidlek.

16 Kif kien ghadu qieghed jitkellem, wasal ukoll iehor, u qal: Nar Alla waqa' mis-sema, u haraq in-nghag, u l-qaddejja, u kielhom; u jien wahdi hlist biex nghidlek.

17 Kif kien ghadu qieghed jitkellem, gie iehor ukoll, u qal: Il-Kaldin tqassmu fi tliet tqajja, u ntefghu ghal fuq l-igmla, u haduhom; iva, u qatlu l-qaddejja b'xifer is-sejf, u hlist jien wahdi biex nghidlek.

18 Kif kien ghadu qieghed jitkellem, gie iehor ukoll, u qal: Is-subjien u l-bniet tieghek kienu jieklu, u jixorbu l-inbid ghand huhom il-kbir;

19 U, ara, qam rih qawwi mid-dezert, u habat ma' l-erba' rkieni tad-dar, u waqghet fuq iz-zghazagh, u mietu, u hlist jien wahdi biex nghidlek.

20 Qam imbaghad Gob, u carratt il-mantar tieghu, u qarwez rasu, u miel sa l-art, u ta qima;

21 U qal: Gheri hrigt minn guf ommi, u gheri narga' mmur hemm: Il-Mulej ta, u l-Mulej ha; imbierek ikun isem il-Mulej.

22 F'dan kollu ma dinibx, u ma qalx kliem iblah fuq Alla.

Satana gie wkoll fosthom biex jidher quddiem il-Mulej.

2 U l-Mulej qal lil Satana: Mnejn gej? U Satana wiegeb lill-Mulej, u qal: Minn dawra mad-dinja, u mixja 'l hawn u 'l hinn.

3 U l-Mulej qal lil Satana: Qghadt tahseb xejn fil-qaddej tieghi Gob? Ma hawnx bhalu fuq l-art, ragel perfett u rett, wiehed li jibza' minn Alla, u jahrab il-hazen? Ghadu jzomm shih fl-integrita' tieghu, ghalkemm inti xewwixtni ghalih, biex neqirdu ghal xejn.

4 U Satana wiegeb lill-Mulej, u qal: Gild b'gild, iva, kulma ghandu bniedem jaghtih ghal hajtu.

5 Imma midd idek issa, u missu f'ghadmu u f'lahmu, u tara jidghilix f'wiccek.

6 U l-Mulej qal lil Satana: Ara, f'idejk hu; biss hallilu hajtu.

7 U Satana hareg minn quddiem il-Mulej; u darab lil Gob b'dema qalila minn qiegh riglej sal-qorriegha ta' rasu.

8 U qabad xaqqfa biex jinhakk biha: u qaghad qalb ir-rmied.

9 Imbaghad martu qaltu: Ghadek int izzomm l-integrita' tieghek? Idghi lill-Mulej, u mut.

10 Izda hu qalilha: Inti titkellem bhal ma titkellem wahda belha. X'inhu? nilqghu l-gid minn id Alla, u ma nilqghux id-deni? F'dan kollu ma dinibx Gob b'xoftjejh.

11 Issa meta t-tliet hbieb ta' Gob semghu b'dil-hsara kollha li giet fuqu, gie kull wiehed minn pajjizu; Elifaz it-Temani, u Bildad is-Suhi, u Sofar in-Naghmi: u ftiehm li jiltaqghu biex jigu jithassruh u jfarrghu.

12 U malli refghu ghajnejhom mill-boghod, u ma gharfuhx, ghollew lehinhom, u bdew jibku; u kull wiehed minnhom carrat il-mantar tieghu, u ferrxu t-trab fuq rashom lejn is-sema.

13 Imbaghad qaghdu fl-art hdejh sebat ijjem u sebat iljieli, u hadd ma kellmu kelma; ghax raw li l-ghali tieghu kien kbir wisq.

3 Wara dan Gob fetah fommu, u sehet jum twelidu.

2 U Gob tkellem, u qal: **3** Ha jithassar il-jum li fih twelidt, u l-lejl li fih qalu: Tnissel ragel.

4 Ha jkun dlam dak il-jum; ha ma jajsux Alla mill-gholi, u lanqas id-dawl ma jiddi fuqu.

5 Ha jehduh ghalihom id-dlam u d-dell tal-mewt; ha tghattih shaba; ha jwerwruh id-dlamijiet tan-nhar.

6 Dik il-lejla, ha taqbadha dalma; ha ma jkollix il-ferh li tizidid ma' jiem is-sena, ha ma tidholx fil-ghadd tax-xhur.

2 Raqa' kien hemm jum meta wlied Alla gew jidhru quddiem il-Mulej, u

7 Ara, ha jkun bla hajja dak il-lejl, ha ma jidholx fih aghjat ferriehi.

8 Ha jidghulu dawk li jishtu l-jum, li mhejjijn iqajmu l-Levjatan.

9 Ha jiddallmu l-kwiekeb taż-żerniq tieghu; ha jistenna d-dawl, u ma jkunx hemm; u lanqas ma jara tbebbix is-sebh:

10 Talli ma ghalaxx fethet guf ommi, u lanqas heba l-ghali minn ghajnejja.

11 Ghax ma mittx mill-guf? ghax ma raddejt ruhi xhin hrigt mill-guf?

12 Ghaliex l-irkubbejn laqghuni? u ghalfejn sider biex narda'?

13 Ghax kieku issa mimdud u kwiet; kont norqod; u nkun mistrieh:

14 Mas-slata u l-kunsilieri ta' l-art, li bnew fejn kien herba ghalihom;

15 Jew ma' prinċipijiet li kellhom id-deheb, li mlew djarhom bil-fidda.

16 Jew bhal rimi midfun li qatt ma kien; bhal trabi li qatt ma raw id-dawl;

17 Hemm il-ħżiena jieqfu mit-tahbit; u hemm jistrieħ dawk li huma ghajjenin.

18 Hemm l-imjassrin jistrieħu flimkien; ma jisimghux lehen l-arguzin.

19 Il-kbir u ż-żghir hemm huma, u l-qaddeġ hieles minn sidu.

20 Ghaliex jinghata d-dawl lil min hu fil-miżerja, u l-hajja lil min ghandu ruhu fl-imrar;

21 Li jixxenqu għall-mewt; u ma tigix, u jħaffru għaliha aktar minn teżor mohbi;

22 Li jifirhu wisq, u jitghaxxqu, meta jistgħu jsibu l-qabar?

23 Ghaliex id-dawl jinghata lill-bniedem li triqtu mohbija, u li Alla għalqu go fiha?

24 Ghax il-krib tiegħi jiġini qabel niekol, u l-aghjat tiegħi jgelgel bħall-ilma.

25 Ghax dak li l-aktar nibża' minnu ġie fuqi, u dak li nitkexkex minnu laħaqni.

26 Ma għandix heddu: ma għandix skiet; ma għandix mistrieh; iżda t-tahbit ġej.

4 Imbagħad Elifaz it-Temani wieġeb u qal:

2 Jekk ahna naqbd u nkellmuk, tieħu fastidju? Imma min jiflah iżomm lilu nnifsu li ma jtkellimx?

3 Ara, int għallimt hafna, u saħħajt l-idhajn dghajfin.

4 Kliemk qajjem lil min kien jogħtor, u int saħħajt l-irkubbejn dghajfin.

5 Iżda issa dan ġie fuqek, u int tintelaq; laħqek, u int mbazza'.

6 Il-biża' tiegħek t'Alla ma kien it-tama tiegħek, u l-integrità ta' mġibtek l-isperanza tiegħek?

7 Ftakar, nitlobok, min qatt kien rett u nitlef? U fejn in-nies ġusti kienu meqrudin?

8 Bhal ma rajt jien, dawk li jahartu l-hażen, u jizirghu l-ghawġ, lilhom jaħsdu.

9 Ma' nifs Alla jintilfu, u b'nefha ta' mnifsejħ huma mitmuma.

10 Aghjat l-iljun, u lehen l-iljun feroċi, u snien frieh l-iljun tfarrku.

11 Miet l-iljun ix-xiħ għax ma kellux priża, u frieh l-iljuna xterrdu.

12 Waslitli kelma bil-mohbi, u widinti qabdet f'it minnha.

13 Fil-ħsbijiet ta' dehriet lejlija, meta l-bnedmin jorqdu fil-fond,

14 Il-biża' jaqbadni, u roghda, li kexxkuli għadni kollu.

15 Imbagħad spirtu għadda minn quddiem wiċċi; u xaħar ġismi qam.

16 Waqaf, iżda jien ma stajtx nara l-forma tiegħu: xbieħa kienet quddiem ghajnejja: waqghet hemda, u smajt lehen li kien iġidli:

17 Jista' l-bniedem ikun gust aktar minn Alla? Jista' bniedem ikun aktar safi minn Min għamli?

18 Ara, fil-qaddeġja tiegħu ma jafdax; u fl-aṅġli tiegħu jsib difetti.

19 Kemm aktar mela dawk li jgħammru fi djar tat-tajn, li fit-trab huma s-sisien tagħhom, li jitghaffgu bħall-kamla!

20 Jinsahqu minn filghodu sa filghaxija: jinquerdu għal dejjem bla hadd ma jqishom.

21 Il-habel tat-tinda tagħhom, ara, nqata' go fihom? Huma jmutu bla ma jiksbu l-gherf.

5 Sejjah issa; hemm xi hadd li jwieġbek? U lejn liema qaddis iddur?

2 Ghaliex il-għadab joqtol lill-iblah, u l-ġhejra tmewwet lil min hu bla għaqal.

3 Jien rajt l-iblah ixenxel l-egħruq: iżda f'daqqa jien shettlu fejn iġhammar.

4 Uliedu huma 'l bogħod mis-sliem; jitghaffgu fil-bieb, u m'hemm hadd min iġinhom.

5 Dak li jaħsdu, il-miġwieħ jieklu, u jieħdu mgar mix-xewk, u l-halliel jiblagħhom ġidhom.

6 Ghax il-ħsara ma toħroġ mit-trab, u lanqas il-ghali ma jinbet mill-art;

7 Iżda l-bniedem hu mwieled għall-ghali, bħalma s-suffarelli jittajru 'l fuq.

8 Ngħid għaliha, jien infitex 'l Alla, u f'idejn Alla nerħi l-kawża tiegħi:

9 Li jagħmel hwejjeg kbar, u li hadd ma jifhimhom; eħgubijiet li ma jistgħux jingħaddu:

10 Li jaghti x-xita fuq l-art, u jibgħat l-ilma fuq ir-raba'.

11 U jqieghed fil-gholi dawk li huma taħt; u l-imbikkijin jintrefgu fis-sliem.

12 Hu xjejjem il-ħsbijiet tal-ħżiena, biex idejhom ma jkollhomx suċċess.

13 Jaqbad il-ghorrief fil-hażen tagħhom; u l-feħma tal-hajjenin tiġgarraf malajr.

14 Binhar jiltaqghu mad-dlam, u f'nofs-inhar iteftfu qisu bil-lejl.

15 Izda Alla jehles il-fqir mis-sejf ta' fommhom, u l-miskin minn id il-qawwi.

16 U hekk l-imsejken ghandu tama, u l-hazen isodd fommhu.

17 Ara, hieni l-bniedem li Alla jwiddbu: ghalhekk it-taghlma ta' Min jista' kollox la tbarrihiex.

18 Ghax hu jferi, u jorbot: hu jidrob, u idejh ifejqu.

19 Minn sitt hsariet jehilsek: iva, is-seba' ma taghmillix deni.

20 Fil-ghaks jehilsek mill-mewt: u fil-gwerra mis-setgha tas-sejf.

21 Int tkun mistur minn sawt l-ilsien: u lanqas tibza' mill-herba meta tigi.

22 Bil-herba u bil-ghu int tidhak: u lanqas tibza' mid-dbejjeb ta' l-art.

23 Ghax int ikollok ftehim mal-gebel tar-raba': u d-dbejjeb tar-raba' jkollhom is-sliem mieghek.

24 U taghraf li hemm is-sliem fit-tinda tieghek; u zzur aghmartek, u ma tidnibx.

25 Tkun taf ukoll li nislek ikun kbir, u r-rimi tieghek bhall-haxix ta' l-art.

26 Tinzel f'qabrek mimli bil-ghomor, bhala ghamra qamh li tingabar fi zmienna.

27 Ara, dan fittixnieh bir-reqqa; u hekk hu; isimghu, u kun afu ghall-gid tieghek.

6 Izda Gob wiegeb u qal:

2 Mhux li kien il-ghali tieghi tasew jintizen, u l-hsara tieghi titqiegheed f'mizien wiehed!

3 Ghax imbaghad tkun itqal mir-ramel tal-bahar: ghalhekk hu mifxul kliemi.

4 Ghax il-vlegeg ta' Min jista' kollox huma fija, il-velenu taghhom jixrob l-ispirtu tieghi: il-bezghat t'Alla huma skjerati ghall-battalja kontra tieghi.

5 Jinhaq il-hmar salvaqq meta ghandu l-haxix quddiemu? jew ighajjat il-gendus quddiem il-ghalf tieghu?

6 Tista' xi haga bla toghma tittiekel bla melh? jew hemm xi toghma fl-abjad ta' bajda?

7 Ruhi ma tridx tmisshom; huma ghalija bhal ikel qziez.

8 Mhux li kien jigini dak li qiegheed nitlob; u Alla jaghtini dak li nixtieq!

9 Imqar joghgob lil Alla li jghaffigni; jerhi idu, u jaqtagnhi barra!

10 Dan ikun farag ghalija; iva, nifrah ukoll fit-tbatija bla hniena; ghax jien ma hbejtx kelmiet il-Qaddis.

11 X'inhi sahhti, biex jien nittama? x'inhu tmiemi, biex jien nistabar?

12 Jaqaw il-qawwa tieghi l-qawwa tal-gebel? jew lahma tal-bronz?

13 Ma baqa' l-ebda ghajnuna fija, u l-helsien harab bgheid minni!

14 Ghal bniedem fil-ghali, ghandu jkun

hemm hniena minn habibu; biex ma jitlaqx il-biza' ta' Min jista' kollox.

15 Huti kienu qarrieqa bhal wied, bhal kurrenti ta' widien li jghibu;

16 Li ssewdu bil-glata, u li fihom jinheba s-silg:

17 Fi zmien is-shana, jinxfu: meta x-cemx tahraq, ighibu minn posthom.

18 Il-krawan li jghaddu minn hdejhom jilwu triqthom, imorru fid-dezert, u jintilfu.

19 Il-krawan ta' Tema jgharrxu ghali-hom, il-qajja ta' Xeba jixxenqu ghali-hom.

20 Trieghxu, ghax ittamaw; waslu hdejhom, u nfixlu.

21 Hekk sirtu intom ghalija; tarawni maghkus, u tibzghu.

22 Ghidtilkom jien ewwilla: Aghtuni? jew: Minn gidkom xahhmu ghalija?

23 Jew: Ehilsuni minn idejn il-ghadu tieghi? jew: Ifduni minn idejn il-kefrin?

24 Ghallmuni, u nsikket ilsieni: uruni fejn sbaljajt.

25 Kemm joghgob kliem is-sewwa! Izda x'jipprova t-tilwim taghkom?

26 Tahsbu li tistghu ccanfru kliemi, meta kliem wiehed li tilef jiesu hu bharr-rih?

27 Iva, intom titfghu x-xorti fuq l-iltim, u thaffru hofra ghal habibkom.

28 U issa, jekk joghgobkom, harsu lejja, ghax jien ma nigdibx f'wiqkom.

29 Ergghu ahsbu, nitlobkom, ha ma jkunx hemm ingustizzja; iva, ergghu ahsbu: fin-nofs hemm il-gustifikazzjoni tieghi.

30 Jaqaw hemm xi hazen fi lsieni? Jaqaw halqi ma jteghimx aktar dak li hu hazin?

7 Mhix hajja ta' xoghol iebes il-hajja tal-bniedem fuq l-art? Jiemu mhumix ukoll bhall-jiem ta' haddiem mikri?

2 Bhal ilsir li jixtieq id-dell, u bhal haddiem mikri li jistenna hlasu:

3 Hekk jien moghti xhur fiergha, u lijli ta' dwejjajq missewni.

4 Xhin nimtedd, nggid: Meta sa nis-tembah, u l-lejl ghadda? u nitqalleb 'il hawn u 'l hemm sa ma jisbah.

5 Lahmi mlibbes bid-dud, u bi qxur imtarrba; maqsuma l-gilda tieghi, u tqaz-zez.

6 Jiemi ehfef minn mekkuk, u jintemmu minghajr l-ebda tama.

7 Ftakar li hajti mhix hlief rih: ghajni ma tarax izjed hajr.

8 Il-ghajn ta' min jarani ma tilmahnix izjed: ghajnejk ikunu fuqi, u jien ma nkunx izjed.

9 Bhal ma ddub is-shaba u tghib: hekk min jinzel fis-saltna ta' l-imwiet ma jitlax izjed minn hemm;

10 Ma jargax lura lejn daru, u lilo postu ma jaghrfux iżjed.

11 Ghalhekk ma naghlaqx halqi; nitkellem fid-dwejjaq ta' l-ispirtu tieghi; nitnieghed fl-imrar ta' ruhi.

12 Huwa jien il-bahar, jew mostru tal-bahar, biex tqieghed għassa għalija?

13 Meta ngħid: Is-sodda tieghi t'far-raġni, il-marqad tieghi jtaffi t-tneghid tieghi;

14 Int imbagħad tbezzagħni bil-holm, u twerwirni bid-dehriet:

15 Hekk li ruhi tippreferixxi tifga, u l-mewt aktar minn haġti.

16 Jien nistkerrah haġti; ma rridx ngħix għal dejjem; hallini wahdi, għax frugħa huma jiem.

17 X'inhu l-bniedem, biex int iżzommuh hekk kbir? u biex int tiehu hsiebu?

18 U żżuru kull filghodu, u kull waqt iġġarrbu?

19 Kemm sa ddum ma twarrab harstek minni, u ma thallinix wahdi sakemm nibla' riqi?

20 U kieku dnibt, lilek x'nagħmillek, int li tghasses il-bnedmin? Għax għamiltni l-versall tiegħek, biex jien sirt toqol għalija nnfsi?

21 Għax ma tahfirx mela l-htija tieghi, u tneħħi l-ħażen tieghi? Għax issa nimtedd fit-trab; u int tfititxni filghodu, iżda jien ma nkunx iżjed.

8 Imbagħad wieġeb Bildad is-Suhi, u qal:

2 Kemm sa ddom titkellem hekk? u kemm kliem fommok sa jdum ikun bħal riefnu?

3 Jaqaw Alla jghawweġ il-haqq, jew Min jista' kollox ighawweġ is-sewwa?

4 Jekk uliedek dinbu kontra tieghu, hu rħiehom f'id il-ħażen tagħhom:

5 Jekk int tfititx lil Alla, u titlob lil Min jista' kollox;

6 Kieku int kont safi u rett, sgur li dlonk iqum minhabba fik, u jagħti s-sliem lil għamart il-haqq tiegħek.

7 Għalkemm żgħir kien il-bidu tiegħek, it-tmiem tiegħek jżidied qatigh.

8 Staqsi, nitlobok, fuq in-nisel li għadda, u aħseb x'sabu missirijiethom,

9 (Għax aħna tal-bierah, u xejn ma nafu, għax il-jiem tagħna fuq l-art huma dell:)

10 Mhux huma li jgħallmuk, u jgħidulek, u minn qalbhom johorġu l-kliem?

11 Jista' l-bordi jikber fejn mhemmx għadira? Jista' s-simar jikber fejn mhemmx ilma?

12 Fil-waqt li għadu fil-hdura tieghu, u mhux maqtugh, jinxef qabel kull ħaxix iehor.

13 Hekk huma t-triqat ta' dawk kollha

li jinsew lil Alla; u t-tama tal-midgħi tisfa fix-xejn:

14 Għax il-fiduċja tiegħu tinkiser mal-lajr, u t-tama tiegħu hi għanqbuta ta' brimba.

15 Hu jitwiżen fuq daru, imma hi ma żzommx wieqfa: hu jzomm sod magħha, iżda hi ma żzommx.

16 Quddiem ix-xemx ihaddar, u 'l fuq mill-għnien jogħlew il-friegħi tiegħu.

17 Għeruqu jissargu madwar il-gods tal-gebel; u hi jidhol qalb il-blat.

18 Jekk jaqalghuh minn postu, hu jic-hdu, billi jgħid: Qatt ma rajtek.

19 Ara, dan hu l-ferħ ta' triqtu; u mill-art jinbtu oħrajn.

20 Ara, Alla ma jarmix raġel perfett, u lanqas iġhin lill-ħżiena.

21 Hu jmilielek bid-dahk fommok, u xofftejk bil-ferħ.

22 Dawk li jobogħduk jinksew bil-mistħija; u aghmart il-ħżiena tiġi fix-xejn.

9 Imbagħad Gob wieġeb u qal:

2 Naf tassew li hu hekk: iżda kif jista' bniedem ikun ġust quddiem Alla?

3 Jekk wiehed jehodha miegħu, ma jwiġbux wahda minn elf.

4 Alla għaref f'qalbu, u qawwi fil-hila: min webbisha miegħu, u rnexxielu?

5 Hu jgħorr il-muntanji, u huma ma jintebħux: hu jgħarrafhom fil-għadab tiegħu.

6 Hu jhezhez l-art minn postha, u l-kolonni tagħha jitqanqlu.

7 Jordna lix-xemx, u hi ma titlax; u jis-sigilla l-kwiekeb.

8 Hu, wahdu, firex is-smewwiet, u jimxi fuq imwieg il-bahar.

9 Hu li halaq lil Arkturus, lil Orjon, u lil Plejadi, u lill-kmamar ta' nofsinhar.

10 Hu għamel hwejjeġ kbir li ma ssibx tarfhom; iva, u eghgħubijiet li ma jin-għaddux.

11 Ara, hu jgħaddi minn hdejja, u jien ma narahx: jibqa' sejjer, iżda jien ma nin-tebahx bih.

12 Ara: hu jaħtaf, min jista' jzommuh? min jista' jgħidlu: X'int tagħmel?

13 Jekk Alla ma iragħax lura għadbu, tahtu jmilu dawk li għenu lil Rahab.

14 Kemm anqas sa nwieġbu jien, u nagħzel kliemi għal miegħu?

15 Mqar kelli raġun, ma nistax in-wieġbu, iżda nitlob ħniena lill-imħallef tieghi.

16 Kieku nsejjahlu, u hu jwegħibni, ma nemminx li hu jagħti widen ta' kliemi.

17 Għax hu għaffiġni b'tempesta, u jkattarli griehi għal xejn b'xejn.

18 Ma jhallinix niehu nifs, iżda jxeb-bagħni bl-imrar.

19 Jekk nitkellem fuq il-qawwa, ara,

il-qawwi hu: u jekk fuq il-haqq, min jista' jharrku?

20 Kieku jien kont ġust, fommi stess jaghtini htija. Jekk ngħid: Jien perfett, hu jurini hati.

21 Għalkemm jien perfett, ma narafx lili nnifsi: hajti nistmella.

22 Kollu wiehed, għalhekk jien ngħid: Hu jeqred sew lil min hu perfett u sew l-hażin.

23 Jekk xi flagell joqtol minnufih, hu jidhak bit-tigrib ta' min hu bla htija.

24 L-art merhija f'idejn il-hażin: hu jgħatti wiċċ l-imħallfin tagħha; jekk mhux hu, fejn, u min hu?

25 Jiemi issa ehfef minn ġerrej: jaharbu, ma jarawx aktar hajr.

26 Iziggu bhad-dgħajjes tal-qasab: bhal ajkla li tintafa' fuq il-priza tagħha.

27 Jekk ngħid: Ha ninsa l-ilment tiegħi, ha nbiddel wiċċi, u nkun ferhan:

28 Nibza' minn tbatijeti kollha, għax naf li ma żżomnix bla htija.

29 Jekk jiena hażin, għalfejn nithabat għalxejn?

30 Jekk ninhasel fl-ilma tas-silġ, u qatt ma nnaddaf idejja daqshekk;

31 Int tghaddasni fil-hmieg tal-hofra, u hwejji stess jitqazzuni.

32 Alla mhux bniedem bhali, biex jien inwiegħu, jew immorru għall-haqq flimkien.

33 Lanqas hemm min jista' jaqta' bejnna, li jista' jqiegħed fuqna idu t-tnejn.

34 Ha jnehhi Alla l-hatar tiegħu minn fuqi, u halli għadbu ma jbezzagħnix:

35 Imbagħad nitkellem, u ma nibzax minnu: għax jien minieħ hekk fija nnifsi.

10 Ruhi tismell lil hajti; irrid nisfoga l-ilment tiegħi; nitkellem fl-imrar ta' ruhi.

2 Ngħid lil Alla: La tikkundannanix; għarrafni l-ghala teħodha miegħi.

3 Huwa sewwa għalik li taħqar, li tistkerrah xogħol idejk, u ddawwal il-fehmiet tal-hżiena?

4 Għandek int, ewwilla, għajnejn tal-laham? Tara bħal ma jara l-bniedem?

5 Jaqaw jiemek huma bħal jiem ta' bniedem? jew snieħ bħal snin ta' raġel,

6 Biex tgharbel il-hażen tiegħi, u tfitteħ id-dnub tiegħi?

7 Taf int li jien minieħ hati; u m'hemm hadd li jista' minn idek jehlisni.

8 Idejk saħruni, u hadmuni kolni kemm jien; iżda int teqridni.

9 Ftakar, nitolbok, li bħat-tajn saw-wartni; u fit-trab trid treggħagħni?

10 Mhux bħal halib sawwabtni, u bħal għejna għaqqadtni?

11 Ksejtni b'gild u laham, u nissigtni b'ghadam u eghruq.

12 Hajja u hniena tajtni, u l-providenza tiegħek harset l-ispirtu tiegħi.

13 U dan hbejtu f'qalbek: naf li dan kienet fehmtek.

14 Jekk nidneb, int tieħu hsiebi, u ma thollnix mill-htija tiegħi.

15 Jekk jien hati, hażin għalija; jekk bla htija, ma narfax rasi. Imxabba' bil-ghajb; għalhekk ara n-niket tiegħi;

16 Għax qiegħed jizdied. Int tagħmel għalija bħal ljun feroċi: u targa' turi lilek innifsek tal-ghageb miegħi.

17 Int iggħib xhieda godda għalija, u żzid il-ghadab tiegħek fuqi; legjun fuq legjun jagħmlu għalija.

18 U l-ghala hriġni mill-ġuf? Mhux li mitt u l-ebda għajn ma ratni!

19 Kont inkun qisni qatt ma kont; meħud mill-ġuf għall-qabar.

20 Mħumiex ewwilla ftit jiem? Ieqaf, mela, u hallini wahdi, ha nithenna ftit,

21 Qabel ma mmur fejn ma nargħax nigħi, fl-art ta' dlam u dell il-mewt;

22 Art ta' dlam, daqs l-istess swidija; u dell il-mewt, u l-kaos, u fejn id-dawl qisu dlam.

11 Imbagħad wiegħeb Sofar in-Nagħmi, u qal:

2 Huwa dal-hafna kliem ma jistax iitwiegħeb? Bizżejjed li wiehed ikun lablabi biex ikollu raġun?

3 Huwa l-ftahir tiegħek sa jsikket in-nies? jew meta tiddieħak, hadd ma jlumek?

4 Għax int ghidit lil Alla: Tagħlimi safi, u jien bla tebgħa quddiemek.

5 Izda o li kien jitkellem Alla, u jiftah xofftejh kontra tiegħek;

6 U jurik il-mohbiet tal-gherf tiegħu—għax bla qjies il-gherf tiegħu—inti tagħraf kif Alla jinsa parti mill-htija tiegħek.

7 Tista' int issib il-kobar bla qjies t'Alla? Tista' int issib il-limiti ta' Min jista' kollox?

8 Oghla hu mis-smewwiet; x'tista' tagħmel int? Aktar 'l isfel mis-saltna ta' l-imwiet; x'tista' tifhem int?

9 Itwal mill-art tulu, u aktar wiesa' mill-bahar.

10 Jekk Alla jghaddi, u jagħlaq, jew isejjah għall-haqq, min jista' jzommu?

11 Għax hu jagħraf in-nies fiergħa: u jara l-hażen ukoll; allura ma jikkunsi-draħx?

12 Għax l-iblah isir għaref, meta ferħ ta' hmar salvagg' jitwaled bniedem.

13 Jekk int thejji qalbek, u tmidd idejk lejħ;

14 Jekk il-hażen hu f'idek, bieghdu, u thallix l-egħmil hażin iġhammar fit-tined tiegħek.

15 Għax imbagħad tarfa' wiċċek bla tebgħa; iva, tkun fis-shih, u ma tibzax:

16 Ghax int tinsa l-hemm tieghek, u tiftakru bhal ilma li għadda:

17 U ghomrok ikun jiddi aktar min-nofs in-nhar; id-dlam ikun bhas-sebh.

18 Int tkun mohhok mistrieh, ghax ikun hemm it-tama; iva, int tftitex mawdarek, u tiehu l-mistrieh tieghek bla hsieb.

19 U int ukoll timtedd, u hadd ma jbezzghek; iva, hafna żjieghlu bik.

20 Iżda għajnejn il-ħżiena jinfnew, u ma jkollhomx iżjed fejn jaharbu, u t-tama tagħhom tkun li jieħdu l-aħhar nifs tagħhom.

12 Imbagħad Ġob wiegħeb u qal:

2 Tasew li intom il-poplu, u magħkom imut il-għerf.

3 Jien ukoll għandi d-dehen bhalkom; minix inqas minnkom: iva, min ma jafx hwejjeġ bhal dawn?

4 Jien sirt dahk għal hbiebi; jien, li sejjajt lil Alla, u wegħibni, raġel ġust u rett, sirt tad-dahk.

5 Fil-hsieb ta' min igħix kuntent, hemm id-disprezz għall-iżventura; hu dejjem imhejji għal dawk li riġilhom jogħtor.

6 Għandhom ir-riżq it-tined tal-hallelin, u dawk li jipprovokaw lil Alla huma rashom mistrieha; f'idejhom Alla jtihom bl-abbundanza.

7 Iżda issa staqsi l-bhejjem, u huma jgħallmuk; u t-tjur tas-sema, u jgħidulek;

8 Jew kellem lill-art, u hi tgħallmek; u l-hut tal-bahar igħarrfulek.

9 Min ma jagħrafx fost dan kollu li id Alla għamlet dan?

10 Li f'idejgħ qieghda ruh il-hajjin kollha, u n-nifs tal-bnedmin kollha?

11 Mhux il-widna li tagħraf il-kliem, bhalma l-palat itieghem l-ikel?

12 Fix-xjuh hemm il-għerf; u fl-ghomor twil id-dehen.

13 F'Alla qieghed il-għerf u l-qawwa; tiegħu huma l-parir u d-dehen.

14 Ara, hu jgħarraf, u ma jargax jinbena: hu jsakkar raġel f'habs, u ma jkunx hemm min jiftahlu.

15 Ara, hu jzomm il-ilmijiet, u jinxfu: hu jerhilhom, u jgħarrqu l-art.

16 Miegħu huma l-qawwa u l-għerf, tiegħu huma min hu mqarraq u min iqarraq.

17 Hu jitlaq il-kunsilieri jimxu hafjin, u jaqhmel boloh l-imħallfin.

18 Lis-slaten iħollilhom l-awtorità tagħhom, u jorbtilhom b'habel ġenbejhom.

19 Jitlaq il-qassisin jimxu hafjin, u jgħarraf il-qawwijin.

20 Jaqta' l-kliem lil dawk ta' min jemminhom, u lix-xjuh jehdilhom mohh-hom.

21 Ixerred il-ghajb fuq il-kbarat, u jholl il-ħżiem tal-qawwijin.

22 Minn ġod-dlam jikxef hwejjeġ moh-bija, u johroġ fid-dawl id-dell tal-mewt.

23 Ikabbar il-ġnus, u jeqridhom; jifrex il-ġnus, u jarga' jnaqqashom.

24 Inehhi l-għaqal lill-kbarat tal-popli ta' l-art, u jgħerrihom 'il hawn u 'l hemm f'dezert fejn m'hemmxi triq.

25 Iteftix fid-dlam bla ebda dawl, u jxengilhom bhal raġel fis-sakra.

13 Ara, għajni rat dan kollu, u widinti semgħetu u nafhimitu.

2 Dak li tafu, u fehu jien ukoll: minix jien anqas minnkom.

3 Tasew, irrid inkellem lil Min jista' kollox, u nixtieq nirraġuna ma' Alla.

4 Iżda intom toholqu l-gideb, intom ilkoll tobbu li ma tiswewx.

5 Mhux li kontu tisktu għalkollox! U dan ikun il-għerf tagħkom.

6 Isimgħu issa tilwimi; oqogħdu attenti għad-difiza ta' xoffteja.

7 Tridu tgħidu dak li mhux sewwa fuq Alla? u titkellmu bil-qerq fuqu?

8 Tridu żzommu miegħu? Tridu taqbzu għalih?

9 Taqblu, li hu jgħarbilkom? jew tqarrqu bih bhal ma tqarrqu wiehed bl-iehor?

10 Hu sgur iwiddibkom, jekk bil-mohbi żzommu ma' xi hadd.

11 Ma twerwirkomx il-maestà tiegħu? u l-biza' tiegħu ma jaqax fuqkom?

12 L-għajdut tagħkom huma qwieli tar-mied, id-difizi tagħkom difizi tat-tafal.

13 Isktu, halluni, ha nitkellem jien: ha jigrili x'jigrili!

14 Għaliex għandi niehu laħmi fi snieni, u nqieghed hajti f'idi?

15 Għalkemm joqtolni, nittama fih: imma jien niddefendi mgħibtu quddiemu.

16 Dan ikun ukoll is-salvazzjoni tiegħi: għax midgħi ma jersaq quddiemu.

17 Isimgħu tajjeb kliemi, u ha jkun f'widnejkom it-tagħrif tiegħi.

18 Ara, issa jien hejjejt il-kawża tiegħi; naf li nohroġ bla htija.

19 Min hu dak li jrid jehodha miegħi? għax issa, jekk inżomm il-sieni, immut.

20 Biss żewġ hwejjeġ la tagħmillix, imbagħad ma ninhebiex minn quddiemek.

21 Bieghed idek minn fuqi: u thallix il-biza' tieghek iwerwirni.

22 Imbagħad sejjahlil int, u jien inwiegħeb: jew hallini nitkellem jien, u int wegħibni.

23 Kemm huma htijeti? kemm huma dñubieti? Hallini nkun naf ħżuniti u dñubi!

24 Il-għala tistor wiċċek, u żzomni b'għadu tieghek?

25 Trid inti trieghed werqa tittajjar? jew tiġri wara tibna niexfa?

26 Biex fuqi tikteb kliem l-imrar, u twaħħalni bi dnubiet zghoriti?

27 Tqegħidli fil-ktajjen riġlejja, u tgħassisli triqati kollha; u tagħmel limiti għal qighan riġlejja.

28 Fil-waqt li jien nintemm bħal haġa msewsa, bħal libsa mikula mill-kamla.

14 Il-bniedem, imwieled minn mara, haġja qasira għandu, u mimlija taħbit.

2 Johrog bħal warda, u jidbiel, jahrab ukoll bħal dell, u ma jibqax.

3 U fuq wiehed bħal dan żżomm għajnek miftuha fuqu u tressaqni għall-haq quddiemek?

4 Min jista' johrog haġa nadifa minn haġa mahmuġa? Hadd!

5 La darba meqjusin huma jiemu, u għadd xhuru jiddependu minnek, u l-limiti tiegħu int għamilt li ma jistax iġħaddihom;

6 Warrab minn fuqu harstek, biex jistrieħ, sama jtemm, bħal haddiem mikri, jum.

7 Għax għal siġra hemm tama, jekk tinqata', li targa' tarmi, u l-friegħi torja tagħha ma jonqsux.

8 Għalkemm il-għerq tagħha jixxieh fl-art, u fil-hamrija jmut iz-zokk tagħha;

9 Malli thoss l-ilma tarmi, u tagħmel friegħi bħal xitla.

10 Izda l-bniedem imut, u jintemm: iva, il-bniedem irodd ruħu, u fejn hu?

11 Bħal ma jdub l-ilma mill-bahar, u x-xmara titqaxqax u tinxf:

12 Hekk il-bniedem jimtedd, u ma jgumx: sama jintemmu s-smewwiet ma jistenbahx, u lanqas iqum minn nġhasu.

13 Mhux li kont taħbini fis-saltna ta' l-imwiet, tistorni sakemm tibred qilltek, u tagħtini ż-żmien, u tiftakar fija!

14 Jekk il-bniedem imut, jarga' jghix? Iz-żmien kollu tas-servizz tiegħi kont nistenna, sama jaasal hin it-tibdl tiegħi.

15 Inti ssejjajli, u jien inwieġbek: inti tixxennaq għal xogħol idejk.

16 Għax int issa tgħoddi l-passi tiegħi, biex tgħasses kull dnub tiegħi.

17 Htiijeti huma issiġillati fi xkora, u int tgħatti għalkollox il-hazen tiegħi.

18 Il-muntanja tabilhaq taqa', u tiġi fix-xejn, u l-blat jinqala' minn postu;

19 L-ilma jaħfi l-ġebel: bil-ġliegel tiegħu int tiknes dak li jikber mit-trab ta' l-art; u hekk int ixxejjen it-tama tal-bniedem.

20 Int tagħlbu darba għal dejjem, u hu jitlaq: tbiiddillu bixirtu, u tkeccih.

21 Gieħ jinġhata lil uliedu, u hu ma jkunx jaf; ikunu mmaqdrin, izda b'dan ma jintebahx.

22 Ihoss biss l-uġiħ ta' laħmu, u ruħu tibki fiħ.

15 Imbagħad wieġeb Elifaz it-Temani, u qal:

2 Huwa l-gharef iwieġeb b'għerf fieragh, u jimla zaqqu bir-riħ mil-lvant?

3 Jirraguna bi kliem li ma jiswa għal xejn? jew b'taħdit li bih ma jista' jagħmel l-ebda ġid?

4 Iva, int qieghed twarrab il-biza' t'Alla, u tnaqqas il-meditazzjoni quddiem Alla.

5 Għax il-hazen tiegħek iġħallim lil fommok, u int tagħzel ilsien il-brikkun.

6 Fommok stess jikkundannak, u mhux jien: iva, sofftjejk jixhdu kontrik.

7 Jaqaw int l-ewwel bniedem li twieled? jew qabel il-gholjiet int kont maħluq?

8 Smajt int x'intqal fil-Kunsill t'Alla? Ksibt int il-għerf għalik waħdek?

9 X'taf int, li ahna ma nafux? x'tifhem int, li ahna ma nifhmux?

10 Magħna hawn sew nies b'xagħar-hom ixheb u sew xjuh hafna, wisq akbar fiż-żmien minn missierek.

11 Huwa l-faraġ t'Alla haġa zghira għalik, u l-kliem helu li għidnielek?

12 Għaliex iġġorrok qalbek? u għaliex jinqalbu għajnejk,

13 U ddawwar l-ispiritu tiegħek kontra Alla, u toħrog kliem bħal dan minn fommok?

14 X'inhu l-bniedem biex ikun safi, l-imwieled minn mara biex ikun ġust?

15 Ara, Alla lanqas jafda fil-qaddisin tiegħu; iva, is-smewwiet mhumiex safjin f'għajnejh.

16 Kemm aktar mistkerrah u mħassar il-bniedem, li jixrob il-hazen bħal ilma!

17 Jien nurik, ismagħni; u dak li rajt ntarfu wkoll;

18 Dak li l-ghorrief iġhidu bla ma jahbu xejn minn dak li saru jafu minn missirijiethom:

19 Lilhom wehidhom l-art kienet mogħtija, u l-ebda barrani ma għadda minn nofshom.

20 Il-hazin jitgħawweg bl-uġiħ għomru kollu, u magħdudin huma s-snin lill-bniedem kiefer.

21 Hsejjes tal-biza' dejjem f'widejnh, waqt is-sliem il-halliel jahbat għalih.

22 Ma jemminx li jista' jarga' lura mid-dlam, u jistenna għalih innifsu s-sejf.

23 Jigġerra jfittex il-hobz, iġid: Fejn hu? Hu jaf li jum id-dlam qrib għalih.

24 Il-hemm u d-dwejjaq ibezżgħuh: huma jagħlbuh, bħal sultan imhejji għat-taqbida.

25 Għax medd idu kontra Alla, u sfida lil Min jista' kollox.

26 Jiġri għal fuqu b'rasu merfugħa, taħt il-hxuna ta' tarki mġħollija:

27 Għax kesa wiċċu bis-sinna tiegħu, u rabba x-xaham madwar ġenbejh.

28 Ighammar fi bliet imġarrfa, u fi djar

li hadd ma joqghod fihom, li ghandhom isiru herba.

29 Ma jistagħniex, u gidu ma jdumx, u lanqas irabbi l-eghruq fl-art.

30 Mid-dlam ma jehlisx; in-nar inixxef iż-żraġen tiegħu, u b'nifs fomm Alla jkun imtajjar.

31 Ha ma jafdax fil-frugħa, billi jqarraq bih innifsu; il-frugħa tkun hlasu.

32 Tithallas kollha qabel żmien, u ma jhaddarx iż-żarġun tiegħu.

33 Jarmi, bħal dielja, l-egħneb mhux misjur tiegħu, u jobzoq, bħal żebbuġa, nwaru.

34 Ghax il-ġġajta tal-midgħija ma jkollhiex nisel, u n-nar jahraq it-tined ta' dawkl huma mixtrija.

35 Jahblu l-hażen, u jildu l-hsara; u f'gufhom isawru l-qerq.

16 Imbagħad Ġob wieġeb u qal: 2 Smajt hafna hwejjeġ bħal dawn! Kunslaturi mizerabbli intom ilkoll.

3 Ma jkollux tmien kliem fieragh? Jew x'igiegħlek li twieġeb?

4 Jiena wkoll kont nitkellem bħalkom: kiek u ruħkom kienet flok ruhi, kont niġbor kliem kontrikom, u ncaqlaq rasi għalikom.

5 Kont nagħmlilkom il-kuraġġ b'fommi, u l-faraġ ta' xofftejja kien inaqq-silkom l-uġiġ tagħkom.

6 Għalkemm nitkellem, il-għali tiegħi ma jonqosx: u jekk niskot, x'serhan ikolli?

7 Imma issa Alla għajjeni: int għamilt herba l-familja kollha tiegħi.

8 U int imlejtni bit-tikmix, li hu xiehed kontra tiegħi: l-egħlubija tiegħi tqum biex tixhed kontra tiegħi.

9 F'għadbu biċċirni; u bagħadni: iġhażgħaż snien għalija, il-għadu tiegħi jberraq għajnejh għal fuqi.

10 Fethu fommhom għalija; tawni bil-harta u għajruni; ingħaqdu flimkien kontra tiegħi.

11 Alla telaqni f'idejn nies dagħajja, u rħieni f'idejn il-hżiena.

12 Jien kont hieni, iżda hu ġarrafni: qabadni wkoll minn għonqi, u tertaqni, u waqqafni b'versal tiegħu.

13 Il-vleġeġ tiegħu jdawruni, jinfidli bla hniena l-ġewwieni, iwaddab fl-art il-marrara tiegħi.

14 Jiftaħli selħa fuq selħa, jigri għal fuqi qisu ġgant.

15 Jien hitt xkora fuq ġildi, u dahhalt qarni fit-trab.

16 Wiċċi aħmar bil-biki, u fuq xfar għajnejja dalma tal-mewt;

17 Mhux għax għandi xi dnewwa f'idejja: it-talba tiegħi wkoll hi safja.

18 O art, ta tġhattid demmi, u thallix ikollu mistrieħ l-aġħajt tiegħi.

19 Bħal issa wkoll, ara, hemm fis-sema

ix-xhud tiegħi, u hemm fil-għoli min jixhed għalija.

20 Hbiebi jidhku bija: iżda għajni dmugh ixxered quddiem Alla.

21 O li kien wiehed jista' jaqta' l-haqq bejn raġel ma' Alla, bħalma bejn bniedem u għajru!

22 Meta jgħaddu ftit snin ohra, immur minn triq li minnha ma narġax niġi.

17 L-ispirtu tiegħi mifni; jiemi ntfew; il-qobra jistennewni!

2 Tassew jien imdawwar b'min jiddie-hak bija, u ma nistax nagħlaq għajni; minhabba l-insulti tagħhom.

3 Aġħel int min sa jidher għalija, għax min hu li sa jahbatli idi?

4 Ghax int għalaqtlihom qalbhom biex ma jifhmux: għalhekk int ma tgħollihomx.

5 Min jikxef lil hbiebu biex jiehu sehem minn ġidhom, għajnejn uliedu jinfnew.

6 Hu għamilni wkoll għajdut tal-poplu: u jien sirt wiehed li jobzqu f'wiċċu.

7 Għajnejja tgħammxu bil-għali, u l-membri ta' ġismi kollu saru qishom dell.

8 In-nies retti jitwerwru b'dan, u min hu bla htija jaum kontra l-hażin.

9 Il-bnieden ġust iżomm triqtu, u min għandu jdejh safja jissahhah u jibqa' jissahhah.

10 Iżda intom ilkoll erġghu ejjew, issa: għax ma nistax insib wiehed fostkom għaref.

11 Jiemi għaddew, hsbijieti sfaw fix-xejn, imqar ix-xewqat ta' qalbi.

12 Il-lejl jagħmluh nhar: id-dawl, iġhidu, hu qrib id-dlam.

13 Jekk nistenna s-saltna ta' l-imwiet bħala aġħmarti, jekk nifrex soddti fid-dlam,

14 Jekk lill-qabar ngħidlu: Inti missieri: u lid-dudu ngħidlu: Inti ommi, u ohti,

15 Fejnha mela t-tama tiegħi? Min għad jaraha t-tama tiegħi?

16 Tinzel miegħi fis-saltna ta' l-imwiet? Ninzlu t-tejn flimkien taht it-trab?

18 Imbagħad wieġeb Bidad is-Suhi, u qal:

2 Kemm sa ddumu biex twaqqfu kliemkom? Ahsbu, u wara nitkellmu.

3 Il-għala ahna magħdudin bħal bhejjem, il-għala mizmumin stupidi f'għajnejk?

4 Int, li tqatta' lilek innifsek f'qilltek, għandha l-art tkun mitluqa minhabba fik, jew blata titqanqal minn postha?

5 Iva, jintefa d-dawl tal-hażin, u ma tiddux il-fjamma tad-dawl tiegħu.

6 Jidlam id-dawl fit-tinda tiegħu, u l-immara tiegħu tintefa fuqu.

7 Jiqsaru l-passi tas-sahha tiegħu, u l-fehma tiegħu stess iġġarrfu.

8 B'riġlejh stess jintefa' ġo xibka, u fuq mansba jimxi.

9 F'gharqubu taqbd u ngassa; u żżommu nassa.

10 Mohbija ghalih ingassa fl-art, u nassa ghalih fit-triq.

11 Biża' jwerwu minn kull naha, u jsus dejjem ma' gharqubu.

12 Sahhtu naqset htija tal-ġuh, u l-hsara pronta ma' ġenbu.

13 Mikula mill-mard il-ġilda tiegħu: imqar l-iben il-kbir tal-mewt jikollu l-biċċiet ta' ġildu.

14 Jinqata' mit-tinda tiegħu, fejn kien mohhu mistrieh, u jsuquh għal għand sultan il-biża'.

15 Fit-tinda tiegħu ma jghammar xejn li huwa tiegħu; il-kubrit jiferrax fuq aghmartu.

16 Eghruqu jinxfu minn taht, u l-friegħi tiegħu jinqatgħu minn fuq.

17 It-tifikira tiegħu tintilef mill-art, u ma jkollux iżjed isem fir-raba'.

18 Jitfġuh mid-dawl għad-dlam, u mid-dinja jtajruh.

19 Ma jhallix fost il-poplu tiegħu la wlied, u lanqas neputijiet, u fl-aghmajjar tiegħu hadd ma jibqagħlu.

20 Dawk li jiġu mill-punent jistagħġbu għal li ġralu, u dawk tal-lvant taqbadhom tkexkixa.

21 Tassew, dawn huma l-aghmajjar tal-hazin, u dan hu l-post ta' min ma jagħrafx 'l Alla.

19 Imbagħad Ġob wieġeb u qal:

2 Sakemm sa titturmentawli ruhi, u tafarrkuni bil-kliem?

3 Din il-ghaxar darba li ghajjartuni: ma tisthux tahqruni?

4 U jekk tassew li jien sbaljajt, miegħi għadu l-isbal tiegħi.

5 Jekk tassew tridu tiftahru kontra tiegħi, u tagħmlu l-ghajb tiegħi argument kontrija:

6 Kunu afu issa li hu Alla li ġarrafni, u li dawwarni bix-xibka tiegħu.

7 Ara, jien nġhajjat: Vjolenza! u hadd ma jwegħibni: nġhajjat għall-ghajnuna, iżda m'hemm x haqq.

8 Għalaqli triqti li ma nistax nġhad, u firex id-dlam fuq il-mogħdijiet tiegħi.

9 Nehħieli ġieħi, u neżzagħli l-kuruna minn fuq rasi.

10 Farrakni fuq kull naha, u jien spiccajt; u t-tama tiegħi qala' bħal siġra.

11 Xegħel ukoll kontra tiegħi għadbu, u lili jġhodni bħal għadu tiegħu.

12 Il-qtajja tiegħu ġew flimkien, u bnew triqthom kontra tiegħi, waqqfu l-kamp madwar it-tinda tiegħi.

13 Lil huti beghidhom minni, u hbiebi tabilhaqq saruli barranin.

14 Qrabati abbandunawni, u hbiebi ta' ġewwa nsewni.

15 Dawk li jghammru f'dari. u l-qaddejjiet tiegħi jġhoddu bħala barrani: sirt għarib f'ghajnejhom.

16 Insejjah il-qaddej tiegħi, u ma jwegħibnix, tlabt b'fommi hniena minn għandu.

17 Nifsi jqazzeż lil marti; ninten sirt għal ulied hdani.

18 Iva, tfaġż għar jistkerrhuni; xhin inqum, jitkellmu kontrija.

19 Hbiebi tal-qalb kollha jistmelluni: u dawk li habbejt daru għalija.

20 Għadmi mwahhal ma' ġildi u ma' lahmi, ma baqagħlix hliet il-ġilda ta' snieni.

21 Ikollkom hniena minni, ikollkom hniena minni, intom hbieb tiegħi; għax id Alla habtitni!

22 Għaliex tippersegwitawni bħal ma jagħmel Alla? Għaliex minn lahmi għadkom ma xbajtux?

23 O li kien jinkiteb kliemi! O li kien ikun stampat fi ktieb!

24 O li kien jitnaqqax fil-blat b'xafra tal-hadid u ċomb għal dejjem!

25 Għax jien naf li l-Feddej tiegħi haj, u fl-ahhar jum iqum fuq it-trab.

26 U wara li ġildi tkun hekk meqruda, mingħajr lahmi nara 'l Alla;

27 Li jien narah hdejjja, u jarawh għajnejja, u mhux dawk ta' wieħed iehor. Il-ġewwieni mifni fija!

28 Iżda intom għandkom tghidu: Kif qegħdin nippersegwitawh la darba fija tinsab il-htija?

29 Ibzghu mis-sejf għalikom stess, għax il-ghadab iġib il-kastig tas-sejf, biex tkunu tafu li hemm il-haqq.

20 Imbagħad wieġeb Sofar in-Nagħmi. u qal;

2 Għalhekk hsbijiet jġieghluni nwieġeb, minhabba din l-aġitazzjoni ta' ġo fija.

3 Smajt canfira li treghixni, iżda l-ispiritu ta' dehni jġieghluni nwieġeb.

4 Ma tafx int li sa minn żmien il-qedem, mindu tqieghed il-bniedem fuq l-art,

5 Li t-trijonf tal-hżiena hu qasir, u l-hena tad-dagħajja waqt wieħed idum?

6 Jekk tulu jogħla sas-smewwiet, u rasu tmis is-shab;

7 Jintemm għal dejjem bħal hmieġu: dawk li kienu jarawh iġhidu: Fejn hu?

8 Itir bħal holma, u ma jinstabx: iva, idub bħal dehra tal-lejl.

9 Il-ghajn li ratu ma tarax iżjed; u lanqas postu ma jarah iżjed.

10 Uliedu jpattu lill-foqra, u idejh iroddu l-ġid tiegħu.

11 Għadmu mimli bid-dnub taż-żgħozija tiegħu, u miegħu joqgħod fit-trab.

12 Ghalkemm helu jigih il-hazen f'halqu, ghalkemm jahbih taht ilsienu;

13 Ghalkemm jibza' ghalih, u ma jitolqux, izda jzommu gewwa halqu;

14 Dan l-ikel tieghu jitbiddel f'imsarnu, isir semm tal-lifghat go fih.

15 Bala' l-gid, u jarga' jaqalghu mill-istonku tieghu: minn go zaquq Alla jehodulu.

16 Jarda' semm is-sriep: ilsien il-lifgha joqlu.

17 Ma jharisx lejn ix-xmajjar, lejn il-gliegel u l-widien tal-ghasel u l-baqta.

18 Irodd dak kollu li hu hadem ghalih, u ma jibilghux: daqskemm staghna jrodd, u ma jifrahx bih.

19 Ghax haqar, u ma hax hsieb il-fqir: ghax seraq dar li ma bnihex hu;

20 Tassew, zaquq ma tafx b'xaba'; xejn ma jsalva minn dak li tant xtaq.

21 Xejn ma baqa' li ma belghux; ghalhekk gidu ma jdumx.

22 Fil-milja ta' gidu, ikun imdejjaq; id kull min hu fil-mizerja tintrefa' ghalih.

23 Malli jkun wasal biex jimla' zaquq, Alla jibghatlu l-qilla ta' ghadbu; jibghathielu bhal xita fil-waqt li jkun qieghed jiekol.

24 Hu jahrab mill-arma tal-hadid, izda jinfdu l-qaws tal-bronz.

25 Tingibed il-vlegga, u tohrog wara li tghaddi minn gismu; iva, il-ponta tleqq tohrog mill-marrara tieghu: jaqa' fuqu l-biza' tal-mewt.

26 Id-dlam kollu merfugh ghat-tezori tieghu: nar mhux imqabbad mill-bniedem jaharqu; jintemm kulma jibqa' fit-tinda tieghu.

27 Is-sema jikxef il-hazen tieghu; u l-art tqum ghalih.

28 Il-gid ta' daru jinxfex, u kulma ghandu jahrab f'jum il-ghadab t'Alla.

29 Dan hu sehem il-hazin minghand Alla, u l-wirt imqassam lilu minn Alla.

21 Izda Gob wiegeb u qal:

2 Isimgu tajjeb kliemi, u hallu dan ikun il-farag taghkom.

3 Halluni ha nitkellem; u wara li nkun tkellimt jien, iddiehak.

4 Huwa jien minhabba bniedem ingerger? U x'naghmel biex ma nitlifx il-pacenzja?

5 Harsu lejja, u staghbu, u qieghdu idkom fuq fommkom.

6 Malli niftakar, nitkexkex; u roghda taqbadni f'gismi.

7 Ghalix ighixu l-hziena, jixjiehu, iva, u jitqawwew fis-setgha?

8 Nisilhom jitwettaq maghhom, quddiemhom, u r-rimi taghhom quddiem ghajnejhom.

9 Djarhom fis-sliem, helsin mill-biza', u l-ghaslug t'Alla mhux fuqhom.

10 Il-gendus taghhom ghammiel, u ma jfallix; il-baqra taghhom tferra', u ma tkorrix.

11 Bhal ihrief jitolqu z-zghar taghhom, u wliedhom jaqbzu u jizfnu.

12 Ighannu bit-tanbur u c-cetra, u jitbahardu bid-daqq tas-sfar.

13 Ighaddu jiemhom fil-gid, u f'mument jinzlu fis-saltna ta' l-imwiet.

14 Ghalhekk ighidu lil Alla: Itlaq minna! ahna ma rridux nafu bi triqatek.

15 Min hu Dan li jista' kollox, biex ahna naqduh? U x'sa naqilghu, jekk nitolbuh?

16 Ara, il-hena taghhom mhix f'idejhom? boghod minni fehmet il-hziena.

17 Kemm-il darba tintefa l-imnara tal-hziena? Kemm-il darba jigi fuqhom il-ghali taghhom? Alla f'ghadbu jqassam l-ugigh.

18 Isiru bhal tibna quddiem ir-rih, u bhal sijfa li r-riefnu jtajjar.

19 Intom tghidu: Jarfa' Alla l-kastig tieghu ghal ulied il-hazin. Ha jroddu lill-hazin, biex ikun jaf.

20 Ha jaraw ghajnejh il-qerda tieghu, u ha jixrob minn ghadab Dak li jista' kollox.

21 Ghax xi hsieb ikollu l-hazin ta' daru wara li jmut, meta jinqata' ghadd xhuru?

22 Jista' xi hadd ighallem 'l Alla l-gherf, hu li jaghmel haqq mill-oghla hlejjaq?

23 Wiehed imut fl-ahjar ta' sahhtu, mimli kollu hena u sliem.

24 Sidru mimli kollu halib, u l-mudullun ta' ghadmu tari.

25 U iehor imut fl-imrar ta' ruhu, bla ma qatt daq minn ebda hena.

26 It-tnejn l-istess jimteddu fit-trab, u jiksihom id-dud.

27 Ara, ien gharaft hsibijietkom, u l-fehmiet li bihom tridu taghmlu l-hsara.

28 Ghax intom tghidu: Fejn hi dar il-princep? Fejnha t-tinda li fha kienu jghammru l-hziena?

29 Ma stasejtuhomx lil dawk li jsiefru? U ma taghrfux dak li jurukom?

30 Li l-hazin hu mehlu f'jum il-hsara, li hu salvat f'jum il-ghadab?

31 Min i-canfru ghal imgibtu f'wi'cu, u min sa jhallu talli ghamel?

32 Meta jgorruh lejn il-qabar, ghassa jaghmlu fuq qabru.

33 Helu jkun ghalih it-trab tal-wied, u ghal warajh in-nies kollha jigbdu, u dawk li jmorru qablu huma kotra bla ghadd.

34 Kif mela intom farag f'eragh taghtuni? Xejn ma baqa' fi twegibkom hlief qerq.

22 Imbaghad Elifaz it-Temani wiegeb u qal:

2 X'jiswa l-bnieden lil Alla? Tabilhaqq, il-bniedem bil-ghaqal jiswa lilu nnifsu.

3 X'sa jirbah Dak li jista' kollox jekk inti tkun rett, jew x'fejda jkollu, jekk perfetta tkun imġibtek?

4 Jaqaw minhabba fil-biza' tieghek minnu li jikkastigak, jew jidhol mieghek fil-haqq?

5 Mhux kbir il-hażen tieghek, u bla qjies htijietek?

6 Ghax int hadt ir-raham ta' huk ghal xejn, u nezzajt minn ilbieshom lill-gharwenin.

7 Lill-ghajjen int ma tajtux ilma biex jixrob, u lil min hu bil-ġuh ċadtlu l-hobż.

8 Imma min' hu qawwi, l-art tiegħu; u min hu mweġġah iġhammar fiha.

9 Lir-romol bġhatthom idhom f'idhom, u dirġhajj l-iltiema kienu mkissrin.

10 Ghalhekk int imdawwar bin-nases, u l-biza' minnufih iwerwrek;

11 Id-dawl tieghek sar dlam, biex int ma tarax; u halla korra ta' ilma tiksik.

12 Alla mhux fil-gholi tas-sema? u, ara l-gholi tal-kwiekeb, kemm huma gholjin!

13 U int tgħid: Kif jaf Alla? Jista' jagħmel haqq minn gos-shab iswed?

14 Is-shab jagħmlulu għamad, u xejn ma jara; u hu jimxi mad-dawra tas-sema.

15 Trid iżzomm it-triq il-qadima, li minnha għaddew nies hżiena?

16 Li kienu mehudin qabel żmienhom meta qalbet xmara fuq is-sisien tagħhom:

17 Li kienu jġhidu lil Alla: Warrab minna! U x'jista' Dak li jista' kollox jagħmlilhom?

18 Madankollu, Alla mlielhom djarhom bil-ġid: iżda bogħod minni fehmet il-hżiena!

19 Il-ġusti jarawh, u jifirru: u min hu bla htija jiddiehak bihom:

20 Iġhidu: Tassew, kif inqerdu dawk li qamu kontra tagħna, u dak li hallew kielu n-nar!

21 Thabbej ma' Alla, u jkollok isliem: b'hekk ikollok ir-rizq.

22 Hu minn fomm, nitlobok, dit-tagħlima, u wettaq kliemu f'qalbek.

23 Jekk int targa' lejn Min jista' kollox, jekk tbiegħed mit-tinda tieghek il-hażen, int tissahħah.

24 Jekk tqiegħed dehbek fit-trab, u d-deheb ta' Ofir f'nofs iċ-ċaġhaq ta' qieġ il-wied,

25 Imbagħad Min jista' kollox ikun id-deheb tieghek, u l-fidda prezzjuża tieghek;

26 Ghax imbagħad titgħaxxaq b'Min jista' kollox, u tarfa' wiċċek lejn Alla.

27 Titlob lilu, u hu jisimgħek: u trodd il-wegħdi tieghek.

28 Dak li trid tagħmel, isehhlek: u jiddi d-dawl fuq triqatek.

29 Meta n-nies ibaxxuk, għid: Narga' nintrafa'; Alla jsalva lil-umli.

30 Hu jehles ukoll lil min mhux bla htija: iva, int tinheles bis-safa ta' idejk.

23 Imbagħad Ġob wieġeb u qal: 2 Illum ukoll l-ilment tiegħi hu ribelljoni: idi fuqi itqal minn tneħidi.

3 O li kont naf fejn insibu! Kont immur imqar sa fejn it-tron tiegħu!

4 Kont inressaq il-kawża tiegħi quddiemu, u nimla fomm bil-argumenti.

5 Kont inkun naf x'ser iweġibni, u nifhem dak li għandu jgħidli.

6 Jehodha miegħi bil-qawwa kbira tiegħu? Le; iżda sgru jismagħni.

7 Hemm ikun jista' l-bniedem rett jirraguna miegħu, u nkun mahfur għal dejjem mill-imhalled tiegħi.

8 Ara, immur 'l quddiem, iżda hu mhux hemm; immur lura, iżda ma nistax nilmhu;

9 Lejn ix-xellug, fejn jahdem, iżda ma nistax nilmhu; nilwi lejn il-lemin, iżda ma nistax narah.

10 Iżda hu jaf it-triq li hadt: meta jgħarrabni, nohroġ bħad-deheb.

11 Riġli żamm dejjem fuq il-passi tiegħu, triqtu żammejt bla ma lwejt minnha.

12 Lanqas twarrabt mill-kmandamenti ta' sofftiejh; jien għożzejt kliem fomm aktar mill-ikel meħtieġ tiegħi.

13 Iżda d-deċiżjoni tiegħu hija wahda, u min jista' jdawru? U dak li tixtieq ruhu, dak jagħmel.

14 Għalhekk hu jagħmel dak li qata' għalija: u bħal dawn għandu hafna f'mohhu.

15 Għalhekk quddiemu nitbellah: malli nahseb, nitkexkex minnu.

16 Alla dgħajjifi qalbi, u Min jista' kollox ibezżagħni:

17 Ghax jien ma kontx maqtuġh minn quddiem id-dlam, u lanqas hu ma għatta d-dlam sewdieni minn quddiem wiċċi.

24 Għaliex mhumieħ iffissati minn Min jista' kollox żminijiet li fihom jagħmel il-haqq? Għaliex dawk li jagħrfuh ma jarawx jiemu?

2 Hemm x'uhud iharrku s-slajjen tar-raba'; jisirqu l-imriehel, u jmorru jirghawhom.

3 Il-hmar ta' l-iltim isuquh 'l barra: jieħdu b'rahan il-ġendus ta' l-armla.

4 Il-foqra jwarbuhom mit-triq: l-imsejknin kollha ta' l-art ikollhom jinħbew.

5 Ara, bħal hmier salvagġi fid-deżert johorġu l-foqra għal xogħolhom, ifittxu l-ikel; id-deżert jagħtihom il-hobż għal uliedhom.

6 Huma jahsdu l-għalf tagħhom f'għalqa li mhix tagħhom; u jlaqqtu d-dwieli tal-hażin.

7 Jorqdu l-lejl kollu għarwenin, bla lbies; m'għandhomx biex jitgħattew fil-bard.

8 Jixxarbu bix-xita tal-muntanji, jirtassu mal-blat ghax m'ghandhomx kenn.

9 Hemm dawk li l-iltim jahtfuh minn fuq sieder ommu, u jiehdu b'rahan it-tfal minn ghand il-fqar:

10 U dawn il-fqar johorġu gharwenin bla hwejjeg; bil-ġuh, iġorru l-qatet.

11 Huma jaghsru ż-żejt fil-magħluq tal-hazin, iġhaġġu l-egħneb, u għandhom il-ġhatx.

12 Barra mill-belt jokorbu dawk li qegħdin imutu, u tġhajjat ir-ruh tal-miġruhin: iżda Alla ma jagħtix hsieb it-talb tagħhom.

13 Hemm dawk li jehduha kontra d-dawl; li ma jagħrfux triqatu, u ma jimxux fil-moġhdijiet tiegħu.

14 Il-qattiel iqum mas-sebh, biex joqlot il-miskin u l-fqir, u bil-lejl hu halliel.

15 Għajn l-adulteru tġhasses għall-ġhabex, tġhid: L-ebda għajn ma tarani: u jiqiegħed għamad fuq wiċċu.

16 Fid-dlam jiskassaw id-djar; binhar jingħalqu ġewwa: ma jridux jafu bid-dawl.

17 Għax is-sebh hu għalihom ilkoll bħad-dell tal-mewt: jekk wiehed jagħraf-hom, jaqbadhom twerwir tad-dell tal-mewt.

18 Intom tġhidu: Il-hziena hġief fuq wiċċ il-ilma; sehemhom mishut fuq l-art: l-ebda għassar ma jġged lejn id-dwieli tagħhom.

19 Ix-xegħta u s-shana jixorbu l-ilma tas-silġ: hekk tagħmel is-saltna ta' l-imwiet lil dawk li jidinbu.

20 Il-ġuf li ġiebu jinsieh: id-dud jagħmlu ikla tajba minnu; hadd ma jiftakru iżjed; u l-hażen jtkisser bħal siġra.

21 Haqar il-mara hawlija, li ma tilidx; u ma għamlix ġid lill-armila.

22 Madankollu, Alla jtawwal il-hajja tal-prepotenti bil-qawwa tiegħu: huma jqumu meta jiddispraw minn hajjithom.

23 Alla jagħtihom siġurtà u fiduċja, iżda għajnejh huma fuq triqathom.

24 Joghlew għal ftit, u ma jibqaghux iżjed: iva, huma jitbaxxew, u jitwarrbu bħal kull haġa oħra, u jinhasdu bħal ras ta' sbula.

25 U jekk mhux hekk issa, min jista' jġiddibni, u jġib kliemi fix-xejn?

25 Imbagħad wieġeb Bildad is-Suhi, u qal:

2 Il-hakma u l-biża' huma għand Alla; hu jzomm is-sliem isaltan fl-oghla postijiet tiegħu.

3 Jistgħu jingħaddu l-eżerċiti tiegħu, li fuqhom ma jitlax id-dawl tiegħu?

4 Kif jista' l-bniedem ikun ġust quddiem Alla? Jew kif jista' jkun safi l-imwieled minn mara?

5 Jekk lanqas il-qamar ma jiddi; u l-kwiekeb m'humiex safja f'għajnejh,

6 Kemm anqas il-bniedem, li hu dudu, u bin il-bniedem, li mhux hġief dwejda!

26 Imbagħad Ġob wieġeb, u qal:

2 X'għajnuna int lil min ma jiflax! Kif sostnejt int id-driegħ bla sahħa!

3 X'parir tajt int lil min m'għandux għaqal? U x'abbundanza ta' għerf inti wrejt!

4 Lil min għidt int dal-kliem? u spirtu ta' min hareġ minnek?

5 Quddiem Alla jitriegħdu l-mejtn taht l-ilmijiet u ta' dawk li jġhammru fihom.

6 Is-saltna ta' l-imwiet mikxufa quddiem Alla: m'għandux għamad l-abbiess.

7 Jifrex it-tramuntana fuq il-vojt! Idendal l-art fuq ix-xejn!

8 Jagħlaq l-ilmijiet fis-shab ohxon tiegħu; u s-shab ma jinqasamx bih!

9 Jiksi wiċċ it-tron tiegħu, u jifrex fuqu is-shab tiegħu.

10 Hażżeż dawra fuq wiċċ l-ilmijiet, fejn jinfired id-dawl mid-dlam.

11 Il-kolonni tas-sema jithezżu, u jistagħġbu biċ-ċanfir tiegħu.

12 Jikkwieta l-bahar bil-qawwa tiegħu, u b'għerfu jegħleb lil Rahab.

13 B'nifsu jiċċara s-smewwiet; idu tinfed is-serp il-mahrub.

14 Ara, dawn mhumiex hġief truf triqatu; u xi tfejsa hafifa nisimghu minnu! Imma r-ragħad tas-setgħa tiegħu min jista' jifhmhu?

27 Imbagħad Ġob kompli d-diskors tiegħu, u qal:

2 Daqskemm hu haj Alla, li ċahadli l-haqq tiegħi; u Min jista' kollox, li marrarli ruhi;

3 Kemm idum nifsi fija, u l-ispirtu t'Alla hu f'imnifsejja;

4 Xofftejja qatt ma jġhidu haġa hazina, u lanqas ilsieni ma jġissen gidba.

5 Barra minni li nagħtikom raġun! Sa ma mmut ma nwarra b'x minni l-integrità tiegħi.

6 Mal-haqq tiegħi nzomm shih, u ma nerhix: qalbi ma ċanfarnix kemm indum haj.

7 Ha jkun il-ġhadu tiegħi bħal wiehed hazin, u dak li jqum għaliha bħal wiehed li mhux ġust.

8 Għax x'tama jkollu l-midneb, meta Alla jaqtgħu barra, meta Alla jehodlu ruhu?

9 Sa jisma' Alla l-ġhajta tiegħu meta jaqgħu fuqu d-dwejjaq?

10 Jista' hu jitgħaxxaq b'Min jista' kollox? Jitlob lil Alla dejjem?

11 Jien nghallimkom fuq id Alla: jien ma nahbilkomx il-ghanijiet ta' Min jista' kollox.

12 Ara, intom ilkoll rajtu dan; il-ghala mela tintilfu fi kliem fieragh?

13 Dan hu s-sehem li Alla jarfa' lill-hazin, u l-wirt tal-kefrin, li jiehd minn ghand Min jista' kollox.

14 Ghalkemm uliedu jkunu kotra, huma ghas-sejf: u n-nisel tieghu ma jixbgħux bil-hobz.

15 Dawk li jibqghulu hajjin jindifnu minhabba l-pesta: u r-romol tieghu ma jibkux.

16 Ghalkemm igeddes fidda bhat-trab, u jhejji lbiesi bhat-tajn;

17 Hu jhejjihom, iva, izda l-gust jilbishom, u l-fidda min hu bla htija jehodha.

18 Jibni daru bhal ghanqbuta ta' brimba, u bhal gharix li jagħmel il-ghassies.

19 Ghani jimtedd, izda ma jargax: jiftah ghajnejh, u ma ghadux izjed.

20 Il-biza' jaqbd qisu dilluvju; u riefnu jgħorru bil-lej.

21 Jahtfu rih xlokk, u jitlaq: u jikinsu minn postu bhal f'tempesta.

22 Ghax Alla jwaddablu, u ma jurix hniena: minn idejh kieku jrid jahrab.

23 Għalih in-nies iċapċu idejhom, u jsaffrulu minn fejn ikun.

28 Tasew, il-fidda għandha minjiera, u d-deheb post fejn issaffuh.

2 Il-hadid jehduh mill-art, u l-gebel imdewweb jagħti r-ram.

3 Il-bniedem jagħmel triem lid-dlam, hu jiftex sal-qiegh nett, bies isib il-hagar li hu fid-dlam, u fid-dell tal-mewt.

4 Il-bnedmin ihaffru spieri, 'il bogħod minn fejn ighammru n-nies, minsijin minn riġel il-bniedem: jiddendlu, u jitbandlu 'l hawn u 'l hemm, 'il bogħod min-nies.

5 Mill-art jigi l-hobz; izda fil-vixxri tagħha mqallba qisu bin-nar.

6 Fil-hagar tagħha hemm iz-zaffir, u fit-trab tagħha hemm id-deheb.

7 Dik it-triq l-ebda tajra tal-priża ma tafha, u ghajn is-seqer qatt ma ratha:

8 Id-dbejeb tax-xagħri ma jirfsux fiha, u minnha ma jghaddix l-iljun feroċi.

9 Imidd idu fuq il-hagar taz-znied; iqalleb sa minn qiegh il-muntanji.

10 Ihaffer kanali fil-blata; u ghajnu tara kull haġa prezzjuza.

11 Hu ma jhallix ix-xmajjar ifuru; u dak li hu mohbi johorġu għad-dawl.

12 Imma fejn jista' jinstab il-għerf? u fejn hu post id-dehen?

13 Il-bniedem ma jafx kemm jiswa l-għerf; u ma jinsabx f'art il-hajjin.

14 Il-qiegh iġhid: Mhux fija: u l-bahar iġhid: Mhux għandi.

15 Lanqas bid-deheb ma jinkiseb, u l-fidda ma tintizinx għalih bhala prezzu.

16 Ma tistax tipprezzah bid-deheb ta' Ofir, u bl-aħjar oniċi, jew biż-zaffir.

17 Id-deheb u l-ħġieg ma jiswewx daqsu: ma jinbidilx ma' hwejjeġ ta' l-ifjen deheb.

18 Qroll u kristall ma nsemmuomx: iva, prezz il-għerf hu fuq il-gawhar.

19 It-tupaz ta' l-Etjopija ma jiswiewx daqsu, u lanqas jista' jkun ipprezzat b'deheb safi.

20 Min fejn mela jigi l-għerf, u fejn hu post id-dehen?

21 Minn ghajnejn il-hajjin kollha mohbi, u mistur ukoll mit-tjur ta' l-ajru.

22 L-abbiss u l-mewt iġhidu: B'widnejna biss smajna bih.

23 Hu Alla li jagħraf it-triq tieghu. Hu jaf fejn hu qieghed.

24 Ghax hu jħares lejn truf l-art, u jara kulma hu taht is-smewwiet.

25 Meta Alla ta lir-rih it-toqol tieghu; u l-ilma wizen bil-qjies,

26 Meta għamel liġi lix-xita, u triq għall-berqa tar-ragħad;

27 Dak il-hin rah, u għarrfu; wettqu, iva, u għarblu wkoll.

28 Izda lill-bniedem qallu: Ara, il-biza' tal-Mulej, hu l-għerf; u li titbiegħed mill-hazen hu d-dehen.

29 U Gob kompli d-diskors tieghu, u qal:

2 Mhux li kont narga' ghax-xhur ta' dari, bhal fil-jiem meta Alla kien iħarisni,

3 Meta l-immnara tieghu kienet tididi fuq rasi, u meta bid-dawl tieghu kont nimxi fid-dlam.

4 Bhal ma kont fi żmien iz-żghozija tieghi, meta l-hububija t'Alla kienet fuq it-tinda tieghi;

5 Meta Min jista' kollox kien għadu mieghi, u wliedi kienu għadhom madwari;

6 Meta kont nahsel fil-halib riġlejja, u l-blat isawwabli liġel ta' zejt!

7 Meta kont noħroġ għal bieħ il-belt, u meta fil-misrah kont inhejji fejn noqghod bil-qieghda;

8 Iz-żgħażaġ kienu jarawni, u kienu jinħbew: u x-xjuh kienu jqumu bilwiegħa;

9 Il-kbarat kienu jzommu l-kliem, u jqieghdu idhom fuq fommhom;

10 Lehen il-kapijiet kien jiskot, u halqhom kien jehel ma' lsenhom.

11 Il-widna li kienet tismagħni kienet tgħidli hieni; u meta l-ghajn kienet tarani, kienet tixhidli.

12 Ghax kont nehles l-imsejken li kien jitlob il-ghajnuha, u l-iltim, u lil min ma kellux min iġhinu.

13 Kienet tinzel fuqi l-barka ta' min

kien ikun wasal biex jinqered, u kont ingaghal qalb l-armila tghanni bil-ferh.

14 Il-haqq kien ilbiesi, u ksieni: is-sewwa tieghi kien bhal mantar u turbant.

15 Ghajnejn kont jien ghall-aghma, u ghaz-zopp jien kont riglejn;

16 Missier jien kont tal-foqra, u l-kawża ta' min ma kontx nafu kont ngarbel.

17 Kont inkisser xedaq il-hazin, u minn bejn snienu nahtaflu s-serqa.

18 Imbaghad kont ngħid: Immut fil-bejta tieghi, u nkattar bhar-ramel il-jiem tieghi.

19 Eghruqi kienu mifruxin lejn l-ilma, u n-nida kien joqghod il-lejl kollu fuq il-friegħi tieghi;

20 Il-glorja tieghi kienet tiġgedded mieghi, u l-qaws tieghi kien dejjem jiġgedded f'idejja.

21 In-nies kienu jisimghu minni, u jistennew, u joqogħdu siekta għall-parir tieghi.

22 Wara li kont nitkellem jien, ma kinux itennu; u kliemi kien jolqothom.

23 Kienu jistennewni bhal ma jistennew ix-xita; u fommhom kienu jifthu berah qisu ghax-xita tar-rebbiegha.

24 Jekk kont nidhkih, ma kinux jemmnu; u dawl wiċċi ma kinux jitilfuh.

25 Jien kont naghzilhom it-triq tagħhom, u kont noqghod bil-qieghda bhal kap tagħhom, u ngħix fosthom bhal sultan f'nofs is-suldati tieghu, bhal wiehed li jfarrag lill-ilmniktin.

30 Izda issa dawk li huma iżghar minni jidhku bija, dawk li missirjiethom ma kontx irridhom mal-klieb tal-merhla tieghi!

2 Tassew, x'kienet tiswieli l-qawwa ta' idejhom, irġiel li saħħithom marret?

3 Magħlubin bil-ghaks u l-ġuh, huma jaharbu f'art niexfa, minn žmien twil herba u gherija.

4 Jaqtghu minn max-xwiek il-haxix mielah, u l-egħruq tal-gharghur għall-ikel tagħhom.

5 Ikeċċuhom 'il barra minn fost in-nies, (iġhajt għal warajhom bhal halliel!)

6 Biex iġhammru fix-xquq tal-widien, fl-egħrien ta' l-art, u fil-blat.

7 Jinhqu qalb ix-xwiek; taht il-horrieq jitrekknu flimkien.

8 Ulied il-boloh kienu; iva, ulied nies bla isem: imkeċċijin bis-swat mill-pajjiz kienu.

9 U ta' dawn issa jien sirt il-ghanja tagħhom, iva, jien sirt tal-hrafa għalihom.

10 Jistkerrhuni, jaharbu 'l bogħod minni, u ma jisthux jobzquli f'wiċċi.

11 Billi Alla hall il-korda tal-qaws tieghi, u haqarni, huma wkoll irmew il-ilgiem minn quddiem.

12 Fuq lemini tqum il-karfa; huma jimbuttaw riglejja, u jhejju għaliha t-triqat tat-telfien tagħhom.

13 Ihassru l-mogħdija tieghi, jahdmu għar-rovina tieghi, m'hemm hadd li jzommhom.

14 Jiġu qishom minn ġo selha wiesgħa: jitgerrbu fuqi fost il-herba.

15 Jinqaleb għal fuqi l-biża'; jiġru wara gieħi bhar-rih: u bhas-shab dieb ir-rizq tieghi.

16 U issa ġo fija qieghda tinhall ruhi; jiem ta' niket qabduni.

17 Bil-lejl għadmi minfud fija: u l-uġiħ li jgerrimni ma jistrieħx.

18 Bil-qawwa kbira tal-marda tieghi hwejġi kriehu, u jrossuni bhall-ghonq tal-lisba tieghi.

19 Alla tefagħni fit-tajn, u jien sirt bhatrab u l-irmied.

20 Insejjahlek, Mulej, u int ma tis-magħnix: inqum bil-wieqfa, u int ma tharisx lejja.

21 Int sirt kiefer mieghi: b'idek il-qawwija int teħodha kontra tieghi.

22 Int terfagħni fuq ir-rih, u trikkibni fuqu, u terħini nixxejjer mat-tempesta.

23 Ghax jien naf li int twassalni sal-mewt, u fid-dar fejn jiltaqqu l-hajjin kollha.

24 Izda jekk wiehed ikun f'gods herba ma johroġx idu, u fil-ghali tieghu jghajjat għall-ghajnuna?

25 Ma bkejtx jien ewwilla għall-ilmnikket? ma kenitx ruhi mghollija għall-imsejken?

26 Meta ttamajt fil-ġid, ġieni d-deni: meta stennejt id-dawl, ġie d-dlam.

27 Imsarni jbaqbqu, u ma hdewx: ġew fuqi jiem ta' niket.

28 Nimxi kollni msewwed, izda mhux bix-xemx: inqum u nghanjat qalb il-migemgħa.

29 Sirt bhal hu x-xakalli, u sieheb inngħam.

30 Gildi swiedet fuqi, u għadmi mahruq bid-deni.

31 Iċ-ċetra tieghi inbidlet f'vistu, u l-flawt tieghi f'lehen il-bikkejja.

31 Ghamilt patt ma' ghajnejja; għalfajn mela għandi nahseb fuq xebba?

2 X'sehem jagħtini Alla min fuq? u x'wirta jagħtini minn fuq Min jista' kollox?

3 Mhux għall-hazin it-telfien, u l-hsara għal dawk li jagħmlu d-deni?

4 Ma jarax Alla triqati, u jghodd il-passi tieghi kollha?

5 Jekk jien imxejt bil-gideb, jew rigli ġera għall-qerq;

6 Ha nintenzjoni f'mizien tajjeb, biex Alla jagħraf l-integrità tieghi!

7 Jekk il-passi tieghi harġu mit-triq

it-tajba, u jekk qalbi mxiet wara ghajnejja, u jekk ma' jdejja wehlet xi tebgħa:

8 Hallini nizra', u haddiehor jiekol; iva, ha jitqacċtu r-rimi tiegħi.

9 Jekk qalbi ngibdet lejn mara, jew wara bieb ghajri għassit bil-moħbi;

10 Ha tithan marti għal mara oħra, u halli oħrajn jinzlu fuqha.

11 Ghax din tkun haġa kerħa; iva, ghajb li għandu jkun ikkastigat mill-imħallfin.

12 Ghax hu nar li jahraq sat-telfien, u jaqlagħli mill-egħruq ġidi kollu.

13 Jekk jiena ċħadt il-haqq tal-qaddej tiegħi, jew tal-qaddejja tiegħi, meta kienu jidewmu miegħi;

14 X'nagħmel mela meta jqum Alla? U x'inwiegħbu meta jistaqsini?

15 Mhux min għamel lili fil-ġuf għamel lilu? u mhux wieħed sawwarna fil-ġuf?

16 Jekk jien ċħadt dak li xtiequ l-fqar, jew hallejt ghajnejn l-armla jinfnew;

17 Jew kilt il-loqma tiegħi waħdi, u l-iltim ma kielx minnħa;

18 (Għax minn zġhoriti trabba miegħi, bħal ma' missier, u sa minn ġuf ommi kont dak li mexxejt l-armla;)

19 Jekk qatt rajt xi hadd magħkus bla lbies, jew xi fajr bla lbies;

20 Jekk genbejħ ma berkunix, u jekk ma kienx imsahħan bis-suf tal-hrief tiegħi;

21 Jekk erfajt idi fuq l-iltim, ghax rajt li kelli l-ghajnnuna fil-bieb;

22 Ha jaqa' mela driegħi mill-ghadma ta' spallti, u driegħi jinkiser minn minn-kbi.

23 Ghax il-kastig t'Alla hu biža' għalija, u minħabba l-maestà tiegħu jien ma nista' nagħmel xejn.

24 Jekk jien għamilt id-deheb it-tama tiegħi, jekk lid-deheb fin għidtlu: Int it-tama tiegħi;

25 Jekk jien fraħt ghax kien kbir ġidi, jew ghax idi geddset hafna;

26 Jekk jien harist lejn ix-xemx meta kienet tidli; jew il-qamar miexi fid-dija tiegħu;

27 U qalbi kienet tingibed bil-moħbi lejħom, u fommei kies idi;

28 (Dan ukoll kien ikun ghajb li għandu jkun ikkastigat mill-imħallef, ghax jien kont niċħad 'l Alla ta' hemm fuq.)

29 Jekk jien fraħt bil-qerda tal-ghadu tiegħi, jew eżaltajt lili nnifsi meta d-deni laħu;

30 (Jien ma hallejtx lil fommei jidneb billi xtaqtlu seħta fuq ruħu.)

31 Jekk in-nies tat-tinda tiegħi ma qalux: Min jista' jsib wieħed li ma xabax b'iklu?

32 (Il-gharib ma kienx joqghod bil-lejl barra: jien ftaħt bwiebi lill-vjaġġatur.)

33 Jekk jien hbejt htijeti bħal Adam, billi start il-hażen tiegħi f'hobbi,

34 Ghax bżajt mill-kotra tan-nies, u t-tmaqqir tal-familja kexkixni, u għalhekk ma ftaħtx fommei, u ma hriġtx barra—

35 O li kellu wieħed jismagħni! Ara, hawn hi l-firma tiegħi! Halli Min jista' kollox iwegibni! Ha jikteb l-avversarju tiegħi l-akkuża tiegħu!

36 Taseww, jien ingorrħa fuq spalti; u norboħta fuqi bħal dijadema!

37 Jien nagħtih kont tal-passi tiegħi kollħa; nersaq lejħ qisu kien prinċep!

38 Jekk l-art tiegħi tghajjat kontrija, u r-raddi tagħħa jibku flimkien;

39 Jekk il-frott tagħħa jien kilt bla ma nhallasha, u ikkaġunajt il-mewt tas-sidien tagħħa;

40 Ha jinbet xewk flok qamħ, u haxix hażin flok ix-xghir. Hawn jintemm kliem Gob.

32 Għalhekk dawn it-tlitt irġiel waqfu jwiegħbu lil Gob, ghax hu kien jemmen li hu gust.

2 Imbagħħd xegħel għadab Eliħu, bin Barakel, il-Buži, mill-familja ta' Ram: għal Gob xegħel għadbu, talli zamm lili nnifsu ġust aktar milli zamm lil Alla.

3 Għadbu wkoll xegħel għat-tlitt iħbieb tiegħu, talli ma wiġbux, u madankollu ikkundannaw lil Gob.

4 Issa Eliħu kien stenna sama Gob ikun tkellem, ghax huma kienu akbar minnu fiż-żmien.

5 Xħin Eliħu ra li m'hemm ebda twegiba f'fomm dawn it-tlitt irġiel, għadbu xegħel.

6 U Eliħu, bin Barakel, il-Buži, wieġeb u qal: Jien għadni zġħir fiż-żmien, u intom xjuħ hafna; għalhekk bżajt, u tbażżajt nurikom x'naf.

7 Ghidit jien: Ha jitkellem iż-żmien; il-kotra tas-snin għandħa tghallem il-għerf.

8 Izda hemm spirtu fil-bniedem: u nifs Min jista' kollox jagħthom id-deħen.

9 Il-kbar m'ħumieħ dejjem il-ghorrief: lanqas ix-xjuħ ma huma dawħ li jifħmu fil-haqq.

10 Għalhekk jien ngħid: Isimghuni; ha nuri jien ukoll x'naf.

11 Ara, jien qgħadt nistenna kliemkom; tajt widen għat-taħdit tagħkom, fil-waqt li domtu tfttxu xi tghidu.

12 Iva, jien fikom kien hsiebi, u, ara, ma kien hemm hadd minnkom li għeleb lil Gob, hadd ma wieġeb għal kliemu.

13 Araw li ma tghidux: Aħna sibna l-għerf: Alla biss jista' jegħlbu, mhux il-bniedem.

14 Ghax hu ma tkellimx kontra tiegħi: lanqas jien ma nwiegħbu bi kliemkom.

15 Thawdu, ma wiġbux iżjed! ma baqgħux jitkellmu.

16 Wara li stennejt, (ghax huma ma tkellmex, iżda waqfu, u ma wiġbux iżjed;) 17 Jiena għidt: Jien ukoll ngħid tiegħi; jien ukoll nuri fehimti.

18 Ghax jien mimli kliem; l-ispirtu ta' go fija jbaqbaqni.

19 Ara, qalbi qisha nbid bla nifs; sa tinafaqa' bħal ġlud ta' l-inbid godda.

20 Ha nitkellem biex nistrieħ: niftah xofftejja biex inwieġeb.

21 U halluni, nitlobkom, nitkellem bla ebda rispett lejn hadd, u lanqas ngħid kliem ta' tmellis lill-ebda bniedem.

22 Ghax jien ma nafx ngħid kliem ta' tmellis; kieku kelli nagħmel hekk, il-Hallieq tiegħi malajr iġorrni.

33 Għalhekk, Ġob, isma' kliemi, nitlobok, u aġhti widen għal kulma ngħidlek.

2 Ara, issa ftaht fommi; ilsieni jitkellem f'haqi.

3 Fi kliemi hemm is-sewwa ta' qalbi: u xofftejja jgħidu sinċerament x'naf.

4 L-Ispirtu t'Alla għamilni, u nifs Min jista' kollox jagħtini l-hajja.

5 Wegibni, jekk tista', iddefendi l-kawża tiegħek; hu postok.

6 Ara, jien bħalek t'Alla: mit-tajn jien ukoll imsawwar.

7 Ara, l-ebda biża' minni m'għandu jwerwrek, u lanqas idi ma tagħfas fuqek.

8 Tassew, int tkellimt fejn nisimgħek, u jien smajt hoss kliemek, iġhid:

9 Jien safi, bla htija; jien innocenti, u lanqas hemm hażen fija.

10 Ara, Alla jsib xi jġhid kontra tiegħi; hu jżommi b'għadu tiegħu.

11 Iqiegħed riglejja fil-qajd, iġhasses il-mixi tiegħi kollu.

12 Ara, f'dan m'għandikx raġun. Inwieġbek: Alla akbar mill-bniedem.

13 Għaliex tehodha miegħu, billi tgħid: Hu ma jwieġeb għall-ebda eġhmil tiegħu?

14 Ghax Alla jitkellem darba, iwa, darbtejn, iżda l-bniedem ma jintebahx.

15 F'holma, f'xi dehra bil-lejl, meta jaqa' n-nġhas tqil fuq il-bnedmin, xhin jorqdu fuq soddithom;

16 Imbagħad jiftah widnejn il-bnedmin, u jbeżżagħhom bit-twissijiet.

17 Biex ibiegħed il-bniedem mill-eġhmil tiegħu, u jahbi l-kburija mill-bniedem;

18 Biex iħarislu ruhu mill-hofra, u hajtu milli tintemm bis-sejf.

19 Il-bniedem hu wkoll imwiddeb b'uġiħ fuq is-sodda tiegħu, u b'roġħda bla heđu f'għadmu.

20 Għalhekk hajtu tismell il-hobż, u ruhu l-aktar ikel bnin.

21 Lahmu jđub li ma jibqax jidher, u għadmu li qabel ma kiensex jidher jinkixef.

22 Iva, ruhu toqrob lejn il-hofra, u hajtu lejn dawki li jġibu l-mewt.

23 Iżda jekk hdejh ikun hemm anglu, interpretu, wieħed fost l-eluf, biex iġharraf lill-bniedem x'inhu tajjeb għalih:

24 Alla jhenn għalih, u jġhid: Ehilsu li ma jinżilx fil-hofra! Jien sibt fidwa għal hajtu.

25 Ha jixxettel ġismu bħal ma kien f'żgħoritu; ha jargħa għall-jiem ta' żgħoritu:

26 Imbagħad il-bniedem jitlob lil Alla, u Alla jilqgħu: u jigi quddiemu bil-ferħa; għax Alla jrodd lill-bniedem is-sewwa tiegħu.

27 Imbagħad iġhanni lin-nies, u jġhid: Dniht, u għawwiġt dak li kien sewwa, u ma kontx ikkastigat daqs kemm haqni.

28 Heles Alla lil ruhi, li ma tmurx fil-hofra, u hajti tara d-dawl.

29 Ara: Alla jagħmel dan kemm-il darba mal-bniedem,

30 Li jreġġagħlu ruhu mill-hofra, biex idawwalha bid-dija tal-hajja.

31 Hares sewwa, o Ġob, ismagħni: iskot, u hallini nitkellem.

32 Jekk għandek xi haġa xi tgħid, wegibni: tkellem, għax jien nixtieq niġġustifikak.

33 Jekk le, ismagħni: iskot, u jien ngħallmek il-ġherf.

34 Imbagħad Elihu wieġeb u qal: 2 Isimgħu kliemi, o għorrief, u aġhtuni widen, intom li tafu.

3 Ghax il-widna tagħżel il-kliem, bħalma l-halq itieġhem l-ikel.

4 Ha nagħżlu għalina dak li hu ġust: Ha nagħrfu bejnieta dak li hu tajjeb.

5 Ghax Ġob qal: Jiena ġust: iżda Alla ċahadli l-haqq tiegħi:

6 Għandi raġun, u ngħaddi ta' giddieb: il-ġerħa tiegħi ma titejjaqx, għalkemm jien bla htija.

7 Min hu qatt bħal Ġob, li jixrob it-tagħjir bħall-ilma?

8 Li jissieheb ma' dawki li jagħmlu l-hażen, u jimxi ma' nies xellerati?

9 Ghax qal: Xejn ma jiswa lill-bniedem li jkollu l-għaxxa tiegħu f'Alla.

10 Għalhekk isimgħuni, o rġiel tal-għaqal! Bogħod minn Alla d-deni!

Bogħod minn Min jista' kollox il-hażen!

11 Ghax hu jħallas bniedem skond eġhmilu, u lil kulhadd jagħti dak li haqqa mġibtu!

12 Iva, tabilhaqq Alla ma jagħmilx deni! Min jista' kollox ma jgħawwiġx il-haqq!

13 Min tah is-setgħa fuq l-art? Min fada f'idejh id-dinja kollha?

14 Kieku kellu jieħu lura għalih innifsu l-ispirtu tiegħu, u jġbor għalih innifsu n-nifs tiegħu,

15 Kull haġa hajja tmut minnufih, u l-bniedem jarga' lura lejn it-trab.

16 Jekk issa għandek dehen, isma' dan; aghti widen lil kliemi.

17 Jista' ewwilla min jobghod is-sewwa jsaltan? U tikkundanna int lil min hu ġust u setghan?

18 Li jgħid lil sultan: Ma tiswa għal xejn! u lin-nobbli: Ja xellerati!

19 Li ma jharisx lejn wiċċ il-prinċipijiet, li ma jwegġahx il-ġhani aktar mill-fqir, għax kollhom xogħol idejx?

20 F'daqqa waħda jmutu; u f'nofs ta' lejl poplu jitqacċat u jgħib; u s-setghanin jitnehew, bla ma tmisshom ebda id tal-bniedem.

21 Għax għajnejh fuq l-imgiba tal-bniedem, u l-passi tiegħu kollha jara.

22 Ma hemmx dlam, lanqas dell il-mewt, li fihom jinsatru dawk li jagħmlu d-deni.

23 Alla m'għandux bżonn josserva fit-tul bniedem biex jiehdu quddiemu halli jagħmel haqq minnu.

24 Ifarrak nies setghana, bla xejn ma jfittex, u jqiegħed oħrajn f'lokhom.

25 Għaliex hu jaf eġmlihom; jaqlib-hom bil-lejl, u jinsahqu.

26 Jolqothom bhala hżiena, fejn jistgħu jarawhom l-oħrajn.

27 Talli tbiegħdu minnu, u bl-ebda waħda minn triqatu ma riedu jafu.

28 U għalhekk wasal sa hdejh l-aghjat tal-fqir, u hu sama' l-aghjat ta' l-imnikk-tin.

29 Meta Alla joqghod kwiet, min jista' mbagħad jikkundannah? U meta jistor wiċċu, min jista' jarali, sew jekk ikun ġens, u sew jekk ikun bniedem?

30 Biex nies hżiena ma jsaltnux, u lanqas ikun hemm nases għall-poplu.

31 Għax qatt xi hadd qal lil Alla: Jien hadt il-kastig tiegħi, ma nargax nidneb;

32 Għallimni dak li ma nafx nara: jekk jien għamilt id-deni, ma nargax naghmel iżjed?

33 Għandu Alla forsi jħallas kif tifhem int, għaliex int ma tridx toqghod? Int għandek tagħżel, u mhux jien; għalhekk għid dak li taf.

34 In-nies tal-għaqal ighiduli, u r-raġel għaref li jismagħni jgħid:

35 Gob ma jtkellimx bil-gherf, u kliemu kien bla għaqal.

36 Xewqti hi li Gob jiggarrab sa l-aħhar għax hu wieġeb bħal nies hżiena.

37 Għax hu iżid it-tixwix ma' dnuhu; f'nofsna jċapċap idejx, u jkattar kliemu kontra Alla.

35 U zied ighid Elihu:

2 Tahseb int li dan sewwa li tgħid: Il-haqq tiegħi hu iżjed minn t'Alla?

3 Għax int għidt: X'jiswielek? u:

X'jiswieli, jekk jien nitnaddaf minn dnuhi?

4 Inwieghek, lilek u lil shabek mieghek.

5 Hares lejn is-smewwiet, u ara; hares lejn is-shab li huma oġġla minnek.

6 Jekk tidneb, x'sa tagħmillu? jew jekk joktru htijietek, x'tagħmillu?

7 Jekk int ġust, x'tagħtih? jew x'jiehu minn idek?

8 Il-hażen tieghek jista' jwaġġa' bniedem bhalek; u l-haqq tieghek jista' jisja bil bin il-bniedem.

9 Minhabba l-kotra tal-mohqrija, in-nies igħajtu: igħajtu għall-ghajnuna minhabba driegħ il-kbar.

10 Imma hadd ma jgħid: Fejn hu Alla, li halaqni, li jagħti ghana ta' ferh bil-lejl!

11 Li jagħtina aktar dehen mill-bhejjem ta' l-art, u jagħmilna aktar għorrief mit-tjur tas-sema?

12 Ha jgħajtu, iva, iżda hu ma jwegibx, htija tal-khurija tal-hżiena.

13 Tabilhaqq, Alla ma jismax il-kliem fieragħ, u Min jista' kolloxx ma jisus.

14 Kemm anqas meta tgħid li ma taraxx, u li għandek kawża quddiemu, u li int qiegħed tistennieh!

15 U issa, għax il-qilla tiegħu ma tikkastigax, u għax ma jagħrafx sewwa d-dnuh:

16 Gob jiftah fommhu bi kliem fieragħ, u jgħid hafna kliem bla gherf.

36 Imbagħad Elihu kompli, u qal:

2 Stabar ftit bija, u jien nurik li għad hemm iżjed x'jingham għal Alla.

3 Ingib gherfi mill-bgħid, u nagħti raġun lil Min għamili.

4 Għax tabilhaqq kliemi ma jkunx gideb: wieħed li gherfu perfett qiegħed hawn mieghek.

5 Ara, Alla kbir fil-qawwa, u ma jistmel lil hadd: hu qawwi bis-saħħa ta' dehnu.

6 Hu ma jħallix ighi lill-hażin: iżda jagħmel haqq lill-maħqurin.

7 Ma jwarrabx għajnejh minn fuq in-nies ġusti: iżda mas-slaten fuq it-tron iqegħidhom għal dejjem, u jintrefgħu.

8 U jekk ikunu marbutin bil-ktajjen, u maqbudin fil-hbula tal-hemm;

9 Alla jgharrafhom l-egħmil tagħhom, u l-htijiet tagħhom, talli tkabbru.

10 Jifthilhom widnejhom għat-twidbid tiegħu, u jordna biex jitbiegħdu mill-hażen.

11 Jekk jisimghu minnu, u jservuh, itemmu jiemhom fil-ġid, u sninhom fost il-hena.

12 Iżda jekk ma jisimghux, jinqerdu bis-seif, u jmutu għax ma kellhomx għaqal.

13 Iżda dawk ta' qalbhom imħassra jgħozzu l-għadab; ma jitolbux lil Alla meta hu ijassarhom.

14 Imutu fiż-żghożija taghhom, u hajjit-hom tintemm bhal dik tad-dissoluti.

15 Alla jehles il-maghkusin fin-niket taghhom, u jifthilhom widnejhom fil-hemm.

16 Lilek ukoll hu jrid iwarrbek minn halq id-dwejjaq, għall-wisgha, fejn ma hemmx iżjed xkiel; u dak li jitqiegħed fuq il-mejda tiegħek ikun mimli ikel bnin.

17 Iżda jekk int mimli bil-haqq tal-ħżiena, il-haqq u s-sewwa jaqbdok.

18 Qis li l-għadab ma jwasslixx biex iżzeblah, u la thallix il-kobor tal-fidwa johorġok barra mit-triq it-tajba.

19 Jaqaw il-ġhajta tiegħek sa tiswa biex tharsek mill-hemm, jew il-qawwa kollha ta' saħħtek?

20 La tixtieq il-lejl, meta n-nies ighibu minn posthom.

21 Hares li ma ddux lejn il-ħażen, għax dan inti għażit u mhux il-hemm.

22 Ara, Alla hu għoli fil-qawwa tiegħu: min iġallhem bħalu?

23 Min lilu wissa kif għandu jimxi? jew min jista' jghidlu: Int għamilt ħażin?

24 Ftakar li għandek tgholli l-egħmejjel tiegħu, li n-nies għannew fuqhom.

25 Kull bniedem iħares lejhom; kul-hadd jarahom mill-bghid.

26 Ara! Alla kbir, u ahna ma nifhmux, u għadd sninu ma jitqiesx.

27 Għax hu jġied il-qtari ta' l-ilma, u jdewweb il-fwar tiegħu f'xita:

28 Li s-shab isawwab, u jraxxax fuq in-nies bil-kotra.

29 Jista' wkoll xi hadd jifhem il-firxa tas-shab, u ċ-ċaqċiq ta' l-aghmara tiegħu?

30 Ara, hu jifrex il-beraq madwaru, u jkisi qigħan il-bahar.

31 Għax bihom jagħmel haqq mill-popli, u jagħtihom ikel qatigħ.

32 Jiksi jdejh bil-berqa, u liha jordna biex tolgot il-versall tagħha.

33 Ir-ragħda tagħha tgharraf il-prezenza tiegħu; u l-bhejjem ukoll jagħrfu li jkun riesaq.

37 Fuq dan ukoll titriegħed qalbi, u taqbez minn postha.

2 Isimghu sewwa r-ragħad ta' lehnu, u t-tkarwit li johroġ minn fommju.

3 Taht is-sema kollu jitilqu, u l-berqa tiegħu tleħx sa truf l-art.

4 Wara l-berqa, lehnu jkarwat: hu jriegħed bil-lehen maestuż tiegħu; u hu ma jzommx il-beraq meta jinstama' lehnu.

5 Alla jriegħed b'lehnju tal-ghaġeb; hwejjeġ kbar jagħmel hu, li ahna ma nistgħux nifhmuhom.

6 Għax hu jghid lis-silġ: Inzel fuq l-art; u l-istess lill-bexxa tax-xita, u lix-xita bil-qliel: Inzel bis-saħħa.

7 Hu jissigilla id kull bniedem; biex il-bnedmin kollha jagħrfu eghmilu.

8 Imbagħad id-dbejjeb jidhlu fl-egħrien, u jibqgħu fil-bejtiet tagħhom.

9 Min-nofsinar ġigi r-riefnu; u mit-tramuntana tiġi l-keśha.

10 Bin-nifs t'Alla jisir is-silġ: u l-firxa ta' l-ilmijiet tagħqad.

11 Bl-irxiex ukoll iġħati s-shab iswed: ixerred is-shab tal-beraq tiegħu:

12 Dawramejt iduru taht it-tmexxija tiegħu: biex jagħmlu kulma jordnalhom fuq wiċċ id-dinja kollha.

13 Jew bi flaġell, jew għad-dinja tiegħu, jew bhala prova tal-bontà tiegħu.

14 Aġhti widen għal dan, o Ġob: ieqaf ftit u aħseb fl-egħgubijiet t'Alla.

15 Taf int kif Alla jikkmandahom, u jagħmel il-beraq tas-shab tiegħu jiddi?

16 Taf inti kif jitwiezen is-shab, l-egħmejjel tal-ghaġeb ta' Dak li l-għerf tiegħu hu perfett,

17 Jew kif hwejjeġ jishnu, meta tehmed l-art fir-riħ isfel?

18 Jaqaw int frixt miegħu s-sema li hu shih bhal mera tal-metall?

19 Għallimna int x'nghidulu; għax ahna ma nafux x'nitkellmu minħabba d-dlam.

20 Jista' xi hadd iġhidlu: Ħa nitkellm jien? Iżda min hu dak il-bniedem li jixtieq it-telfien tiegħu stess?

21 U issa n-nies ma jarawx id-dawl jiddi fis-smewwiet; iżda r-riħ għadda, u naddafhom.

22 Mit-tramuntana ġejja dija tad-deheb: iżda Alla mdawwar b'maestà tal-biża'.

23 Dak li jista' kollox, ahna ma nistgħux insibuh; għoli hu fil-qawwa, u fil-haqq, u kbir fis-sewwa: hu ma jaħqar lil hadd.

24 Għalhekk jibzghu minnu n-nies; u hu ma jħaris lejn min jidhirlu li hu għaref.

38 Imbagħad il-Mulej wieġeb lil Ġob minn ġor-riefnu, u qal:

2 Min hu dan li qieġhed idallam il-ħsieb tiegħi bi kliem ta' bla għaqal?

3 Ħażzem issa ġenbejk, bhala raġel; ha nsaqsiq, u int għallimni.

4 Fejn kont int meta jiena sejjist l-art? Ghidli, jekk inti għandek daqshekk dehen.

5 Min għamel il-qisjien tagħha, jekk inti taf? Jew min medd fuqha l-habel tal-qejnsien?

6 Fuqieħ huma mwahħlin il-bazijiet tagħha? Jew min tafa' l-haġra tax-xewka tagħha,

7 Huma u jghannu flimkien il-kwiekeb tas-sebh, u jghajtu bil-ferħ ulied Alla kollha?

8 Jew min għalax bi bwieb il-bahar, meta hareġ jfawwar, bhalkieku hareġ mill-ġuf?

9 Meta jiena qeghidtlu bi shaba lbiesu, u ċ-ċpar bi fsieqi tiegħu,

10 Meta hażżiztlu t-truf tiegħu, u ghamiltu staneg u bwieb,

11 U għidtlu: Sa hawn tasal, u mhux iżjed: u hawn jieqfu l-imwieg kburi tiegħek?

12 Qatt fi żmienek int ikkmandajt lisebh, u għarraft liż-żerniq postu,

13 Biex jaqbad fi truf l-art, halli l-hżiena jitwarbu minnha?

14 L-art tinbidel bhat-tajn taht is-sigill, u kull haġa tidher qisha libsa b'hafna Wien.

15 Mill-hżiena jitnehha d-dawl tagħhom, u d-driegħ merfugh tagħhom jitikisser.

16 Jaqaw int inżilt sa eghjun il-baħar? Jew imxejt fil-fond ta' l-abbiss?

17 Infethu, ewwilla, għalik il-bwieb tal-mewt? Jew rajt bwieb id-dell tal-mewt?

18 Jaqaw fhimt inti il-wisa' ta' l-art? Għidli, jekk tafu, dan kollu.

19 Fejnha t-triq għal fejn igħammar id-dawl? U fejn hu post id-dlam,

20 Biex tista' tiehdu f'artu, u tagħraf il-mogħdijiet li jagħtu għal daru?

21 Inti taf, għax dak iż-żmien int kont imwieled, u kbir hu l-għadd ta' jiemek!

22 Dhalt int, ewwilla, f'hażnet il-borra, jew rajt hażnet is-silg,

23 Li jien erfajt għal żmien il-hsara, għal jum il-battalja u l-gwerra?

24 Fejn hija t-triq li minnha jitqassam id-dawl, jew fejn ix-xlokk jixtered fuq l-art?

25 Min fetah kanali għal meta jfuru l-ilmiġiet, jew triq lill-beraq tar-raqħad;

26 Biex jibgħat xita fuq l-art, fejn m'hemmx nies; fuq id-deżert li ma fhx bniedem,

27 Biex ixabba' l-art niexfa qoxqox, u jnibbet il-haxix minn art għatxana?

28 Ewwilla x-xita għandha missier? Jew min wiled il-qari tan-nida?

29 Mill-guf ta' min hareg is-silg, u l-borra tas-sema minn wilidha?

30 L-ilma jibbies bħall-gebel, u wiċċ il-qiegh jagħqad.

31 Tista' int torbot il-ktajjen tal-Plejadi, jew tista' int tholl il-ktajjen ta' l-Orjon?

32 Tista' inti toħroġ f'waqtu lil Mazzarot, u tmexxi lil Arkturus ma' wliedu?

33 Taf inti l-ligijiet tas-sema? Tista' int tixtabbilixxi s-setgħa tagħhom fuq l-art?

34 Tista' int tgholli lehnec sas-shab, biex halba xita tgharrqek?

35 Tista' int tibgħat il-beraq, u jitolqu, u jgħidulek: Hawn aħna?

36 Min qieghed il-għerf fil-ġewwieni tal-bniedem? Jew min ta l-għerf lil qalbu?

37 Min jista' jgħodd is-shab bil-għerf, jew min jista' jmejjel il-garar ta' l-ilma tas-sema,

38 Meta l-hamrija mahlula tagħqad, u t-tūb jehel flimkien?

39 Huwa int li taqbad il-priza lill-iljuna? u l-guħ tal-frieh tagħha ttaffi,

40 Meta jkunu mixhutin fl-egħrien tagħhom, jew joqogħdu għassa fil-mohba tagħhom?

41 Min ihejji liċ-ċawlun iklu, waqt li l-frieh tiegħu lejn Alla jgħajtu, u jiġgerrew għax m'għandhomx ikel?

39 Tafu int iż-żmien meta l-mogħoż tal-muntanja jildu? Jew rajt int iċ-ċriev huma u jferrgħu?

2 Tgħodd int ix-xhur li għandhom jagħmlu, u taf int meta għandhom iferrgħu?

3 Jibirku, u jildu l-frieh tagħhom, u jerhu u-zgħar tagħhom.

4 Uliedhom jissahhu, jittrabbew fil-berah, jitolqu, u ma jerġgħux lura lejhom.

5 Min telaq hieles il-hmar salvaġġ? u min hallu r-rbit tiegħu?

6 Li jien tajt b'agħmartu d-deżert, u l-art mielha fejn jistkenn?

7 Jidhak bil-għagħa tal-belt, u l-aġħjat ta' min isuqu ma jisimgħux.

8 Idur fuq il-muntanji, il-mergħa tiegħu, u jfittex kull hdura.

9 Irid, ewwilla, jahdimlek il-buflu, jew iġħaddi l-lejl hdejn il-maxtura tiegħek?

10 Tista' torbtu l-buflu b'ħabel mal-mohriet, jew ixattab ir-raddi warajk?

11 Tafdah int, għax saħtu kbira? jew titlaqlu t-taħbit tiegħek?

12 Temmnu, li jgħiblek id-dar it-tgħam tiegħek, u jgħbru mill-qiegħa tiegħek?

13 Il-ġewnaħ tan-nagħma jferfer bil-ferh; iżda truf gwinħajha u rixha jhennu?

14 Għax hi thalli l-bajd tagħha fl-art, u thallihom jishnu fit-trab,

15 U tinsa li riġel jista' jgħaffiġhom, jew bhima salvaġġa tifqagħhom.

16 Qalbha iebsa għal uliedha, qishom mhux tagħha: għalkemm it-taħbit tagħha jkun għal xejn, ma thabbilx rasha.

17 Għaliex Alla ċahdilha l-għerf, u lanqas taha dehen.

18 Hekk kif tintrafa' fil-gholi; tidhak biż-żiemel u bir-rikkieb tiegħu.

19 Tagħti int liż-żiemel il-qawwa? Libbistlu int għonqu bil-krinjiera?

20 Tista' tqabbżu int bħal ġrad? Il-qawwa taż-żhil tiegħu tbażza'.

21 Iqawqab fil-wied, u jifrah b'saħħtu: johroġ quddiem biex jiltaqa' man-nies armati.

22 Xejn ma jqis il-biża' u ma jitwerwirx; ma jargax lura mis-sejf.

23 Il-horġ tal-vleġeġ iċekċek fuqu, tidli l-lanza u t-tarka.

24 Jaqbeż u jonfoħ jibla' l-art: ma joqgħodx kwiet xhin jisma' t-tromba.

25 Xhin iżzarzar it-tromba jgħid: Hej!

hej! u jxomm mill-bghid it-taqbida, u l-aghjat irieghed tal-kaptani, u l-ghajta tal-gwerra.

26 Huwa b'għerfek jittajjar is-seqer, u jifrex g'winhajh lejn nofsinhar?

27 Huwa l-ajkla toghla 'l fuq bil-kmand tiegħek, u tqieghed il-bejta tagħha fil-gholi?

28 Fil-blat tghammar, u tagħmel darha; fuq sinna ta' blata, fejn hadd ma jilhaqha.

29 Minn hemm tgharrex għall-priża tagħha, u għajnejha jharsu fil-bghid.

30 Il-frieh tagħha jerdghu wkoll id-demm; u fejn hemm il-maqtulin, hemm tkun hi.

40 Imbagħad il-Mulej wiegħeb lil Ġob, u qal:

2 Huwa min jehodha ma' Min jista' kollox sa jghallmu? Ha jwiegħeb għal dan kollu min illum lil Alla.

3 Imbagħad Ġob wiegħeb lill-Mulej, u qal:

4 Ara, jien ma jien xejn, x'nista' niewgħebek? Inqieghed idi fuq fommli.

5 Darba tkellimt; u ma ntennix; iva, darbtejn; u ma nżidx iżjed.

6 Imbagħad wiegħeb il-Mulej lil Ġob minn ġor-rifnu, u qal:

7 Hażżem issa, ta' raġel, ġenbejk: jien insaqsik, u int għallimmi.

8 Trid ukoll thassar il-haqq tiegħi? Tagħti htija lili, biex tiehu raġun inti?

9 Għandek int driegħ bħal t'Alla? Jew tista' triegħed b'lehen bħal tiegħu?

10 Iżzejjem mela issa bil-maesta u l-kobor; ilbes il-ġlorja, u l-ġmiel.

11 Sawwab it-tbaqbiq ta' qilltek; hares lejn kull kburi u ġarrfu.

12 Hares lejn kull kburi, u razznu; u għaffeg il-hżiena fejn ikunu.

13 Ordohom flimkien fit-trab; għattil-hom wiċċhom fid-dlam tal-qabar.

14 Imbagħad jien ukoll infahrek, għax leminte tkun tagħtek ir-rebħa.

15 Ara, issa, l-ippopotam, li jien hlaqt bħal ma hlaqt lilek; haxix jiekol bħal ġendus.

16 Ara, issa, saħtu qieghda f'ġenbejk, u l-qawwa tiegħu fil-muskoli ta' zaqqu.

17 Denbu iebes bħal ċedru: u l-egħruq ta' wirkejh huma minsuġin flimkien.

18 Għadmu kanni tal-bronż; għadmu bħal virgi tal-hadid.

19 Hu l-aqwa fost l-egħmejjel t'Alla: halli min għamlu jersaq bis-sejf!

20 Tabilhaqq il-muntanji jagħtuh l-ikel fejn id-dbejjeb kollha salvaġġi jitliegħbu.

21 Hu jimtedd taht is-siġar tas-seder, qalb is-satra tal-qasab u fl-aghdaġjar.

22 Ighattuh b'dellhom is-siġar tas-seder; iż-zafzaf tal-wied imdawwar miegħu.

23 Ara, jekk ix-xmara tfur, hu ma

jibżax, mohhu mistrieh, imqar jekk il-Gurdan jitla' sa halqu.

24 Min jista' jaqbd u minn għajnejh, jew bil-foxna jitqablu mnifsejh?

41 Tista' int tistad għall-kukkudrill b'sunnara? Jew b'habel tista' int torbotlu lsienu?

2 Tista' int tqeghidlu habel f'immifsejh? Jew b'ganċ itqablu xedqu?

3 Sa jiġilek b'xi hafna thannin? Jew ikelmek bi kliem helu?

4 Sa jirtabat miegħek b'xi fteħima? Jew tiehdu b'qaddej tiegħek għal dejjem?

5 Sa tilgħab int bih bhalkieku kien għasfur? Jew torbtu għall-bniet tiegħek?

6 Sa jinnagozjawh forsi s-sajjieda? Jew jaqsmuh bejn il-merkanti?

7 Tista' int timlielu ġildu bil-vleġeġ? Jew rasu bil-foxxna?

8 Qieghed idek fuqu! Ftakar fil-ġieda; u ma tarġax iżjed!

9 Ara, it-tama ta' min jahbat għalih titqarraq; bizzejjed li wiehed jarah biex jintlaq.

10 Hadd m'hu daqshekk ahrax li jqajmu: u min mela jista' jieqaf quddiemu?

11 Min tani biex narga' nhallsu? Kulma hu taht is-sema kollu tiegħi.

12 Ma noqghodx ma ngħid xejn fuq ġismu, jew fuq il-qawwa tiegħu, jew fuq il-għamla sabiha tiegħu.

13 Min jista' jneżżgħu mil-liebsa ta' barra tiegħu? Min jista' jidhol gol-qoxra mitnija tiegħu?

14 Min jista' jiftah il-bibien ta' wiċċu? Madwar snien hemm il-biza'.

15 Dahr magħmul minn srabat ta' tarki, imwahħlin ma' xulxin bħal siġill.

16 Wahda magħluqa ma' l-ohra, li nifs ma jghaddix bejniethom.

17 Mghaqqdin ma' xulxin, jaqbd u wahda ma' l-ohra, u ma jistgħux jinfirdu.

18 Il-ghatis tiegħu jiddi bid-dawl, u għajnejh donnhom xfar iż-żerniq.

19 Minn fommju johorġu ilna tan-nar, u xrajjar tan-nar johorġu minnhom.

20 Duhhan johroġ minn immifsejh, bħal minn borma jew kaldarun ibaqaq u jagħli.

21 Nifsu jqabbad il-ġamar, u lsienu ta' nar johroġ minn fommju.

22 F'għonqu qieghda l-qawwa, u quddiemu jifzen il-biza'.

23 Il-qalba ta' laħmu magħquda; iebes fuqu, u ma titharrikk.

24 Qalbu iebes bħal ġebbla; iva, iebes bħal ġebbla ta' taht tal-miħna.

25 Malli jqum, il-qawwijin jitwerwru: jintilfu mibluhin bil-biza'.

26 Is-sejf li jilhq u ma jiswiex; la lanza, la vleġġa, la labarda.

27 Għalih il-hadid bħat-tiben, u l-bronż bħal għuda msewsa.

28 Il-vleġġa ma tharrbux: il-ġebel ta' l-isbandola qisu tibn ghalih.

29 L-ohtra huma tibna ghalih: jidhak bit-tixjir tal-lanza.

30 Tahtu qisu bhal xaqquf jaqta': jinfirix bhal xatba fit-tajn.

31 Bhal borma jghalli qiegh il-bahar: lill-bahar jaghmli bhal ġarra tal-hwarwar.

32 Ibajjad warajh il-moghdija: wiehed jahseb li l-bahar sar ixieb.

33 Fuq l-art m'hemmx bhalu, maghmli li ma jibzax.

34 Ihares fuq kulma hu fil-gholi: hu sultan fuq l-ulied kburin kollha.

42 Imbaghad Ġob wieġeb lill-Mulej, u qal:

2 Jien naf li int tista' taghmel kolloxx, u l-ebda hsieb tieghek ma jista' jkun mizum.

3 Min hu dak li bla ghaqal jahbi l-fehma tieghek? Iva, jien tkellimt fuq dak li ma nifhimx; huma hwejjeġ wisq tal-għaġeb għalija, li jien ma nifhimhomx.

4 Isma', nitolbok, u jien nitkellem: jien insaqsik, u int għallimni.

5 Jien kont smajt bik b'widnejja: izda issa rawk għajnejja.

6 Għalhekk nistmell lili nnifsi, u nindem fit-trab u l-irmied.

7 U ġara, wara li l-Mulej kien qal dawn il-kelmiet lil Ġob, li l-Mulej qal lil Elifaz it-Temani: Xeghel għadbi għalik, u għal shabek it-tnejn; għax ma tkellimtux fuqi dak li hu sewwa, bhal ma għamel Ġob il-qaddej tiegħi.

8 Għalhekk issa huđu seba' għogiela, u seba' kbiex, u morru għand il-qaddej tiegħi Ġob, u għamlu offerta mahruqa għalikom; u l-qaddej tiegħi Ġob jitolb għalikom: u jien nilqa' t-talba tiegħu, biex ma naghmlikomx kif haqqa l-bluha tagħkom, għax ma tkellimtux fuqi dak li hu sewwa, bhall-qaddej tiegħi Ġob.

9 U hekk telqu Elifaz it-Temani, u Bildad is-Suhi, u Sofar in-Nagħmi, u għamlu bhal ma qalilhom il-Mulej; u l-Mulej laqa' t-talba ta' Ġob.

10 U l-Mulej radd lil Ġob għalli kien qabel, talli talab għal hbiebu: u l-Mulej ukoll ta lil Ġob darbtejn daqs li kellu qabel.

11 Imbagħad ġew għandu hutu kollha, subjien u bniet, u dawk kollha li kienu jafuh qabel, u kienu miegħu f'daru: imbagħad thassruh, u farrġuh għall-hsara kollha li gieb fuqu l-Mulej: u tawh kull wiehed fils, u holqa tad-deheb.

12 U l-Mulej bierrek l-aħhar jiem ta' Ġob aktar minn ta' l-ewwel, u kellu erbatax-il elf naghga, u sitt elef ġemel, elf zewġ baqar, u elf hmara.

13 Kellu wkoll seba' subjien u tliet bniet.

14 U l-ewwel wahda semmieha Ġemima, it-tieni Qesigha, u t-tielet Keren-haffuk.

15 Fil-pajjiż kollu ma kienx hemm nisa sbieh daqs il-bniet ta' Ġob; u missierhom tahom wirt fost huthom.

16 U wara dan, Ġob għiex mija u erbghin sena, u ra lil uliedu, u wlied uliedu, sar-raba' nisel.

17 U Ġob miet, raġel xih, u mimli għomor.

Il-Ktieb Tas-Salmi

1 Hieni l-bniedem li ma jimxix fuq il-parir tal-hziena, lanqas jieqaf fi triq il-midinbin, u lanqas joqghod fejn joqogħdu ż-żebliha!

2 Izda l-ghaxxa tiegħu hi fil-liġi tal-Mulej; u lej l u nhar jahseb fil-liġi tiegħu.

3 U jkun bhal siġra mhawla hdejn nixxighat ta' l-ilma, li tagħti l-frott fi żmienha, u ma jidbielx ukoll il-weraq tagħha; u kulma tagħmel isir ġid.

4 Il-hziena m'humiex hekk: izda bhatiben li jtajjar ir-rih.

5 Għalhekk il-hziena ma jiqfux quddiem il-haqq, u l-midinbin ma joqogħdux fil-miġemgħa tat-tajbin.

6 Għax jaf il-Mulej triq it-tajbin, izda tintemm triq il-hziena.

2 Għaliex jagħdbu l-ġnus, u l-popli jdahllu hwejjeġ fiergħa f'rashom?

2 Is-slaten ta' l-art iqumu, u l-kbarat jiftiehmu bejniethom, kontra l-Mulej, u kontra l-midluk tiegħu, iġhidu:

3 Ha nkissru l-ktajjen tagħhom, u nwarddu minn fuqna l-irbit tagħhom!

4 Jidhaq dak li qieghed fis-smewwiet: il-Mulej jidhaq bihom.

5 Ikellimhom imbagħad f'għadbu, u jwerwirhom fid-dagħdija kbira tiegħu.

6 Madankollu jien qegħidit is-sultan tiegħi fuq Sijon, il-gholja mqaddsa tiegħi.

7 Id-degriet tal-Mulej ngħarraf: il-Mulej qalli: Int Ibni: illum nissiltek.

8 Itlobni, u l-ġnus nagħtik b'wirtek, u truf l-art ikunu tiegħek.

9 B'virga tal-hadid tkissirhom; u tfar-rakhom bhal garra tal-fuhhari.

10 Kunu, mela, issa ghorrief, o slaten: twiddbu, o mhallfin ta' l-art.

11 Aqdu l-Mulej bil-biża', u bir-roghda jfirhu.

12 Busu l-Iben, li ma jaghdabx, u tinqerdu fit-triq taghkom, għax il-ghadab tieghu malajr jista' jixghel. Hienja dawk kollha li jistkennu fih!

Salm ta' David meta harab minn quddiem ibnu Absalom.

3 O Mulej, kemm kotru dawk li jhabbtuni! Hafna huma dawk li jqumu għaliha.

2 Hafna jghidu għal ruhi: M'hemmx salvazzjoni għalih f'Alla. Sela.

3 Izda int, Mulej, tarka għaliha; il-glorja tieghi, u dak li terfagħli rasi.

4 Sejjajt 'l Alla b'lejni, u mill-gholja mqaddsa tieghu semagħni. Sela.

5 Imteddejt u rqaqt; stenbaht; qomt, għax l-Mulej sahhahni.

6 Ma nibzax minn għaxart elef bniedem, li dawramejt ingemghu kontrija.

7 Qum, Mulej; salvani, o Alla tieghi; għax l-eghdewwa tieghi kollha int drabthom fuq haddhom: int kissirt snien il-hżiena.

8 Tal-Mulej is-salvazzjoni: fuq il-poplu tiegħek il-barka tiegħek! Sela.

Għall-mexxej tal-kor. Fuq l-istrumenti tal-korda. Salm ta' David.

4 Ismagħni meta nsejjah, o Alla tal-haqq tieghi: fid-dwejjaq tieghi hrigt-ni fil-wisa'; henn għaliha, u isma' talbi!

2 O wlied il-bnedmin, kemm se ddumu tiddlu f'għajb il-glorja tieghi? Kemm se ddumu thobbu l-frugħa, u tfittxu l-gideb? Sela.

3 Izda kunu afu li l-Mulej għazel għalih wiehed li jhobbu; jismagħni l-Mulej meta nsejjahlu.

4 Triegħdu bil-biża', u la tidinbux: ahsbu f'qalbkom fuq sodditkom, u isktu. Sela.

5 Is-sagrificċji tal-haqq offru, u ttamaw fil-Mulej.

6 Hemm hafna li jghidu: Min jurina r-rizq? Mulej, arfa' d-dawl ta' wiċċek fuqna.

7 Hena nissilti f'qalbi, aktar minn meta l-qamh u l-inbid tagħhom joktru.

8 Nimtedd u norqod minnufih fis-sliem, għax int wahdek, o Mulej, tqegħidni fis-sod.

Għall-mexxej tal-kor. Fuq il-flawti. Salm ta' David.

5 Agħti widen għal kliemi, o Mulej, ikkunsidra t-tnehid tieghi.

2 Isma' l-lehen ta' l-agħjat tieghi għall-ghajuna, Sultan tieghi, u Alla tieghi: għax ilek nitlob.

3 O Mulej, filghodu int tisma' lejni; filghodu noffriek talbi, u nistenna.

4 Għax int mintix Alla li jogħgħbok il-hażen: lanqas ighammar miegħek il-hażin.

5 Quddiem għajnejk ma jiqfux il-kburin: lil dawk kollha li jagħmlu l-hażen inti tobghodhom.

6 Lil min jitkellem bil-gideb teqirdu: il-Mulej jistmell il-bniedem li jxerred id-dem, u li jhobb il-qerq.

7 Izda jien, għall-kobor tat-tjieba tiegħek, nidhol f'darek: u mimli bil-biża' tiegħek, inqim fit-tempju mqaddes tiegħek.

8 Mexxini, o Mulej, fil-haqq tiegħek minhabba l-eghdewwa tieghi; triqtek wittili quddiem wiċċi.

9 Għax m'hemmx sinċerità f'fommhom; il-ġewwieni tagħhom mimli bil-malija; qabar miftuh gerzumithom; bi l-sienhom imellisu.

10 Eqridthom, o Alla; ha jaqgu b'fehmithom stess; armihom fil-kotra ta' htijiethom; għax qamu kontrik.

11 Izda ha jfirhu dawk kollha li jstkennu fik: ha jghannu dejjem bil-ferh, għax int taqbeż għalihom: ha jithennew ukoll bik dawk li jhobbu 'l ismek.

12 Għax int, Mulej, tbierek il-ġust; bhal tarka int bit-tjieba thaddnu.

Għall-mexxej tal-kor. Fuq l-istrumenti bi tnien kordi. Salm ta' David.

6 O Mulej, la ċċanfarnix fil-ghadab tiegħek, lanqas twiddibni fis-sahna kbira tiegħek.

2 Henn għaliha, o Mulej; għax jien dgħajjef: o Mulej, fejjaqni; għax għadmi mkisser.

3 Ruhi wkoll imhawda wisq: izda int, o Mulej, sa meta?

4 Arġa' eja, o Mulej, ehli si ruhi: f'għieħ it-tjieba tiegħek salvani.

5 Għax fil-mewt m'hemmx tifkira tiegħek: fis-saltna ta' l-imwiet min jizzikhajr?

6 Għajjen bit-tnehid tieghi; il-lejl kollu soddti ngħawwem bil-biki: bidmugh tieghi nxarrab is-saqq tieghi.

7 Għajni tilfet id-dawl minhabba l-għali; xjichet minhabba l-eghdewwa kollha tieghi.

8 Tbiegħdu minni, intom ilkoll li tagħmlu l-hażen; għax il-Mulej sama' lehen il-biki tieghi.

9 Sama' l-Mulej it-thannin tieghi; il-Mulej jilqa' talbi.

10 Ha jisthu u jithawdu għall-ahħar l-egħdewwa tieghi kollha: ha jergġhu lura u jisthu minnufih.

Siggajon ta' David, li għanna lill-Mulej, minhabba Kus, Benjaminita.

7 O Mulej, Alla tieghi, fik il-kenn tieghi, salvani minn dawk kollha li jippersegwawni, u eħlisni:

2 Li bħal ljun il-ghadu ma jqattax ruhi, u jagħmilha b'ċeġċ, meta m'hemm hadd biex jehlisni.

3 O Mulej, Alla tieghi, jekk jien qatt għamilt dan; jekk henim xi hażen f'idejja;

4 Jekk jien raddejt id-deni lil min kien fis-sliem mieghi; (iva, jien ħar batt lil min għal xejn b'xejn kien il-ghadu tieghi.)

5 Ha jippersegwita lil ruhi l-ghadu, u jaqbadha; iva, ha jikkalpesta ma' l-art ħajti, u fit-trab iqieghed ġiehi. Sela.

6 Qum, o Mulej, fil-ghadab tiegħek; ieqaf kontra s-saħħa ta' l-egħdewwa tieghi: stenbah, u għamilli l-haqq li int ordnajt.

7 Ha ddu madwarek il-miġemgħa tal-ġnus: arga' lura fuqhom fil-gholi.

8 Il-Mulej jagħmel haqq mill-popli; aghmel haqq minni, o Mulej, skond il-haqq tieghi, u skond l-integrità li hemm fija.

9 Ha jintemm il-ħażen tal-ħżiena, iżda wettaq il-guсти: għax Alla tal-haqq jifli l-qlub u l-ġewwieni.

10 F'Alla t-tarka tieghi: hu jsalva lil dawk ta' qalbhom safja.

11 Alla hu mħallef gust; Alla mghaddab għall-ħazin kuljum.

12 Jekk wiehed ma jindimx, Alla sejfu jsinn għalih; il-qaws tiegħu jissikka; u jżommu bil-lest.

13 Hu hejja l-armi tiegħu tal-mewt: il-vleġġ tiegħu għamlihom għodda mik-wija.

14 Ara, il-ħazin bil-ħażen iħoss l-uġiħ tal-ħlas; hu jitqal bil-ħsara, u jiled il-gideb.

15 Haffer ħofra, u fannadha, u fil-ħofra li haffer waqa'.

16 Fuq rasu stess taqa' l-ħsara tiegħu, u fuq qaragħtu tinzel id-dnewwa tiegħu.

17 Lill-Mulej infahħar għall-haqq tiegħu; u fohrija nghannt lil isem il-Mulej, il-Għoli.

Għall-mexxej tal-kor. Fuq il-Gittea. Salm ta' David.

8 O Mulej, Sid tagħna, kemm hu kbir ismek fi-art kollha! Int li qegħdit il-ġlorja tiegħek 'il fuq mis-smewwiet.

2 Minn fomm it-tfal u t-trabi int ħriġ il-qawwa, minhabba l-egħdewwa tiegħek, biex issikket lill-ghadu, u lil dak li jivvondica ruhu.

3 Meta nħares lejn is-smewwiet tiegħek, eghmil subgħajk, il-qamar u l-kwiekeb, li int għamilt;

4 X'inhu l-bniedem, biex int tiftakar fih? u bin il-bniedem, biex tiehu ħsiebu?

5 Għax fit inqas mill-anġli int għamiltu, u bil-ġlorja u l-ġieħ inkurunajtu.

6 Int għamiltu biex ikollu l-ħakma fuq eghmejjel idejk; int qegħdit kollox taħt riġlejh:

7 In-nghaġ kollha u l-baqar, iva, u l-bhejjem tax-xagħri;

8 It-tjur ta' l-ajru, u l-hut tal-baħar, u kulma jghaddi minn mogħdijiet l-ibħra.

9 O Mulej Sidna, kemm hu kbir ismek fi-art kollha!

Għall-mexxej tal-kor. Fuq il-għanja "Il-mewt ta' l-iben." Salm ta' David.

9 Infahħrek, o Mulej, b'qalbi kollha; jien ngharraf l-egħmejjel tal-ghaġeb kollha tiegħek;

2 Jien nithenna, u nifrah bik; fohrija nghannt lil ismek, int Alla l-Għoli.

3 Xhin jiġu lura l-egħdewwa tieghi, jaqgħu u jintemmu quddiem wiċċek.

4 Għax int hadt f'idejk id-dritt u l-kawza tieghi; int qieghed fuq it-tron bħala mħallef gust.

5 Int ċanfart il-ġnus, qridt il-ħżiena, int ħassart isimhom għal dejjem ta' dejjem.

6 O għadu, il-herba ntemmet għal dejjem: int qridt bliet; tifkirithom int ilfet magħhom.

7 Iżda l-Mulej jibqa' jsaltan għal dejjem: it-tron tiegħu hejja għall-haqq.

8 Bil-haqq jagħmel haqq mid-dinja; u bis-sewwa jagħmel haqq lill-popli.

9 Kenn għal min hu mghakkes hu l-Mulej: kenn għalih fi żmien id-dwejjaq.

10 Dawk li jagħrfu ismek iqieghdu tamithom fik: għax int, Mulej, ma tlaqtx lil dawk li jiftxuk.

11 Għannu fohrija lill-Mulej, li jghammar f'Sijon: xandru l-egħmejjel tiegħu fost il-popli.

12 Meta jithallas mid-dem, jiftakarhom: hu ma jinsix il-ghajta ta' l-imsejknin.

13 Henn għalija, o Mulej; ara n-niket tieghi li qieghed insofri minn dawk li jobogħduni, int erfajtni minn bwieb il-mewt,

14 Biex ngharraf tifħirek kollu fil-bwieb ta' bint Sijon: minhabba is-salvazzjoni tiegħek nifrah.

15 Gherqu l-ġnus fil-ħofra li għamtu: inqabad riġilhom fix-xibka li ħbew.

16 Mill-haqq li jagħmel jintgħaraf il-

Mulej; b'eghmil idej stess jinqabad il-hazin. Higgajön. Sela.

17 Il-hziena, u l-ġnus kollha li jinsew lil Alla, imorru f'saltnet l-imwiet.

18 Ghax l-imsejken ma jintesiex ghal dejjem: it-tama tal-fqajrin ma tinqeridx ghal dejjem.

19 Qum, o Mulej; thallix li l-bniedem jeghleb: ha jsir haqq quddiemek mill-ġnus.

20 Werwirhom o Mulej, biex il-ġnus ikunu jafu huma stess li mhumiex hliet bnedmin. Sela.

10 O Mulej, ghalix qieghed 'il boghod minni? Ghalix tinheba fi zmien il-ghali?

2 Fil-kburija tieghu l-hazin jippersegwita lill-fqar; jinqabdu fin-nases li nasbilhom.

3 Bix-xewqat ta' qalbu jiftaħar il-hazin, u jbierek ir-rghiba, li l-Mulej jistmell.

4 Il-hazin, fil-kburija ta' wiċċu, ma jfittixx lill-Mulej: fi hsbijietu kollha m'hemmx Alla.

5 Triqatu jirnexxu dejjem; il-ġudizzji tieghek huma fil-gholi, 'il boghod minn ghajnejh: hu jonfoh għall-eghdewwa tieghu kollha.

6 Qal f'qalbu: Ma niċċaqlaqx; ghax jien qatt ma nkun fil-bzonni.

7 Halqu mimli half, qerq u serq: taht ilsienu hemm il-hsara u l-ghawġ.

8 Wara l-hitan il-irhula joqghod: fil-mohbi joqtol lil min hu bla htija: ghajnejh igħarrxu għall-imsejken.

9 Bhal ljun jissajja bil-mohbi fil-ghar tieghu; jissajja biex lill-fqajjar jaqbad: lill-fqajjar jaqbad u jiġbdu fin-nassa tieghu.

10 Fl-art joqghod kobba, u jitbaxxa, biex l-imsejkna jaqghu taht difrejh.

11 Qal f'qalbu: Nesa Alla: heba wiċċu, qatt ma jara jien x'ghamilt.

12 Qum, o Mulej; o Alla, arfa' idek: la tinsix lill-imsejknin.

13 Ghalix il-hazin ikasbar lil Alla? Ghalix qal f'qalbu: Int ma tikkastigax?

14 Int tara; iva, int tara l-ghawġ u l-hsara biex tiehu l-haġa f'idejk; l-imsejken f'idejk jintelaq, int il-ghajnuna ta' l-iltim.

15 Kisser int driegħ il-hazin u min jagħmel id-deni: fittex il-hażen tieghu sakemm ma ssiblux iżjed.

16 Sultan għal dejjem ta' dejjem hu l-Mulej: minn artu nqerdu l-ġnus.

17 Mulej, int smajt ix-xewqat ta' l-imsejknin: int thejjilhom qalbhom, u tiftaħ widnejk biex tisma':

18 Biex tagħti raġun lill-iltim u l-maħqur, halli l-bniedem ta' l-art ma ibezzax aktar.

Għall-mexxej tal-kor. Salm ta' David.

11 Fil-Mulej il-kenn tieghi: kif tghidu lil ruhi: Aħrab bħal għasfur lejn il-muntanja tieghek?

2 Ghax, ara, il-hziena jmiddu l-qaws tagħhom, il-vleġġa jqabbdu mal-watar, biex fid-dlam jiġbdu fuq dawk ta' qalbhom safja.

3 Jekk jinqerdu s-sisien, x'jista' jagħmel il-ġust?

4 Fit-tempju mqaddes tieghu hu l-Mulej: it-tron tal-Mulej hu fis-smewwiet: ghajnejh jilmhu, xfar ghajnejh jiflu lil ulied il-bnedmin.

5 Jifli l-Mulej lill-ġust: iżda tobghod ruhu lill-hazin, u lil dak li jhobb il-vjolenza.

6 Xita ta' gamar, nar u kubrit, u rih jahraq jagħmel fuq il-hziena: dan ikun is-sehem tal-kalci tagħhom.

7 Ghax il-Mulej ġust: hu jhobb il-haqq: wiċċu jdawwar lejn min hu sewwa.

Għall-mexxej tal-kor. Fuq il-ghaxar kordi. Salm ta' David.

12 Ghajnuna, Mulej; ghax it-twajbin qeghdin jonqsu; għabu s-sinċiera minn fost ulied il-bnedmin.

2 Kollha jitkellmu fieragħ mal-ġar tagħhom: b'xofftejnhom imellisu, u b'zewġt iqlub jitkellmu.

3 Il-Mulej jaqta' barra x-xofftejn kollha li jmelisu, u l-ihsien li jitkellem hwejjeġ ta' kburija:

4 Min qal: B'islienna nirbhu; xofftejna huma tagħna: minn hu sid fuqna?

5 Minhabba l-mohqrija tal-fqajrin, minhabba t-tnehid ta' l-imsejknin, inqum issa jien, ighid il-Mulej; nehilsu minn min jonfoh għalih.

6 Safi l-kliem tal-Mulej: bħal fidda mghoddija minn grigiol, imsoffija seba' darbiet.

7 Harishom o Mulej, ehlishom għal dejjem minn dan in-nisel.

8 Kullimkien imorru l-hziena, ghax il-viltà hija mghollija fost ulied il-bnedmin.

Għall-mexxej tal-kor. Salm ta' David.

13 Kemm iddum tinsieni, o Mulej? għal dejjem? Kemm se ddum taħbi wiċċek minni?

2 Kemm se ndum nithasseb f'ruhi, bid-dwejjaq kuljum f'qalbi? Kemm se jdum jintrefa' l-ghadu tieghi fuqi?

3 Hares lejja u ismagħni, o Mulej, Alla tieghi: dawwal ghajnejja, li ma norqodx ir-raġda tal-mewt;

4 Li l-ghadu tieghi ma jghidx: Ghelibtu! u dawk li jhabbtuni jifirru xhin noġtor.

5 Izda jien nafda fit-tjieba tieghek; qalbi tifrah ghas-salvazzjoni tieghek.

6 Nghanni lill-Mulej, ghax fetah idejh mieghi.

Ghall-mexxej tal-kor. Salm ta' David.

14 Qal f'qalbu l-iblah: M'hemmxa Alla! Thassru: eghmejjel ta' min jistmerrhom ghamlu; m'hemm hadd li jaghmel it-tajjeb.

2 Ittawwal il-Mulej mis-sema fuq ulied il-bnedmin, biex jara jekk hemmx min hu ghaqli, u jifttex lil Alla.

3 Ilkoll twarrbu: ilkoll flimkien saru fahxjin: m'hemm hadd li jaghmel it-tajjeb, le, anqas biss wiehed.

4 Mela m'ghandhomx dehen dawk kollha li jaghmlu l-hazen, li jieklu l-poplu tieghi bhal ma jieklu l-hobz, u ma jsejhux lill-Mulej?

5 Hemm biza' kbir jaqa' fuqhom, ghax Alla ma' nisel il-gust.

6 Intom iggibu misthija fuq il-hsieb ta' l-imsejken, ghax il-Mulej il-kenn tieghu.

7 O li kien jiggi l-helsien ta' Izrael minn Sijon! Jifrah Gakobb, u jithenna Izrael, meta l-Mulej iragg'a lura mill-jasar il-poplu tieghu.

15 Mulej, min ighammar fit-tinda tieghek? Min joqghod fuq il-gholja mqaddsa tieghek?

2 Min jimxi bla htija, u jaghmel il-haqq, u jghid is-sewwa f'qalbu.

3 Min ma jqassax bi lsienu, u la jaghmel deni lil garu, u lanqas ighajjar lil ghajru.

4 Min f'ghajnejh il-bniedem bla gieh hu mistmell, imma jweggah lil dawk li jibzghu mill-Mulej. Min jahlef, imqar bi hsara tieghu stess, u jzomm kelmtu.

5 Min ma jislixf flusu b'imghax kbir, u tixhim ma jehux kontra min hu bla htija. Min jaghmel dan, ma jitharrek qatt.

Miktam ta' David.

16 Harisni, o Alla: ghax fik infittex il-kenn tieghi.

2 O ruhi, inti ghidt lill-Mulej: Inti Sidi: m'ghandi l-ebda gid iehor hliefek;

3 Il-qaddisin huma n-nies ta' gieh f'din l-art; fihom il-ghaxxa tieghi.

4 Jitkattar il-ghali ta' dawk li jigru wara allat ohra; jien ma naghmilx is-sagrificcji tat-tixrid tad-demem li jaghmlu huma, u lanqas isimhom ma nsemmi b'xoffteja.

5 Il-Mulej hu s-sehem tal-wirt u l-kalci tieghi: int izzom f'idejk xortija.

6 Ix-xorti tatni mkejjin li jghaxxqu; iva, jien messni wirt tassew sabih.

7 Inbierek lill-Mulej li tani l-fehma: il-gewwieni tieghi wkoll ighallimni fis-sighat tal-lejl.

8 Jien qeghidt il-Mulej dejjem quddiem ghajnejja: billi hu fuq il-lemin tieghi, jien ma nitharrikk.

9 Ghalhekk ferhana qalbi, u tithenna l-glorja tieghi: jistrieħ ukoll gismi fil-kwiet.

10 Ghax int ma thallix ruhi fis-saltna ta' l-imwiet; u lanqas thalli l-Qaddis tieghek jara l-hofra.

11 Int turini l-moghdija tal-hajja: quddiemek hemm il-milja tal-ferh; fuq lemintek hemm ghaxxa ghal dejjem.

Talba ta' David.

17 O Mulej, isma' s-sewwa; aghti widenghall-ghajta tieghi; isma' talbi, li ma johrogx minn xofftejn qarriega.

2 Ha tohrog minn ghandek is-sentenza tieghi; ha jaraw ghajnejk is-sewwa.

3 Int flejti qalbi; int zortni bil-lejl; garrabtni, u ma sibt l-ebda qerq fija; fommei ma jibzbaljax.

4 Bil-kelma ta' xofftejk, fl-eghmejjel tal-bnedmin, jien harist ruhi mit-triqat tal-hziena.

5 Zomm il-mixi tieghi fi triqatek, biex riglejja ma joghtrux.

6 Sejjahlek, ghax int tismaghni, o Alla: mejjel widintek lejja, u isma' kliemi!

7 Uri t-tjieba tieghek tal-ghageb o int li tehles b'lemintek mill-eghdewwa lil dawk li jittamaw fik.

8 Harisni bhall-habba tal-ghajn, ahbini taht dell gwinhajk,

9 Mill-hziena li jghakksuni, mill-eghdewwa qattella tieghi li dawruni.

10 Qalbhom jaghlu ghall-hniena; b'fommhom jitekllmu kliem kburi.

11 Issa dawruna, jimxu wara l-passi taghna: xehtu ghajnejhom fuqna biex jittghuna ma' l-art,

12 Bhal ljun imxennaq ghall-priża, hu l-ghadu, u bhal ferh ta' ljun jissajja fil-mohba.

13 Qum, Mulej, aghmel ghalih, garrfu: ehles lil ruhi mill-hazin, b'sejfek:

14 Mill-bnedmin b'idek ehlsini, o Mulej; mill-bnedmin tad-dinja li sehemhom hu f'dil-hajja, u li zaqqhom int timla bit-tezori tieghek; ghandhom ulied bl-abbundanza, u jhallu l-bqija ta' gidhom liż-zghar taghhom.

15 Ngħid ghalija, jien ghad nara wiċċek fil-haqq: ghalija biżżejjed, xhin nistenbah, bid-dehra tieghek.

Ghall-mexxej tal-kor, Salm ta' David, il-qaddej tal-Mulej, li qal lill-Mulej il-kliem ta' din il-ghanja dak in-nhar li fih il-Mulej helsu minn id l-eghdewwa kollha tieghu, u minn id Sawl: hu qal:

18 Inhobbok. o Mulejja, int il-qawwa tieghi.

2 Il-Mulej hu l-blata tieghi, u l-fortizza tieghi. u il-hellies tieghi; Alla tieghi. il-blata tieghi, li fih nistkenn: it-tarka tieghi, u l-qarn tas-salvazzjoni tieghi, u t-torri gholi tieghi.

3 Insejjah il-Mulej. li jisthoqqju jkun imfahhar: hekk inkun mehlu mill-eghdewwa tieghi.

4 Niket il-mewt dawwarni, u widien ta' nies bla fejda werwrni.

5 Il-hbula ta' saltnet l-imwiet dawruni: xbiek il-mewt inqaleb fuqi.

6 Sejjah il-Mulej fid-dwejjaj tieghi, u lil Alla tieghi ghajjat: hu lehni sama mit-tempji tieghu. u l-ghajta tieghi giet quddiemu. sa go widnejh.

7 Thezhzet u trieghdet imbaghad l-art: tqanqlu u thezhzu wkoll is-sisien ta' l-gholjiet. ghax hu kien imghaddab.

8 Tala' mbaghad duhhan minn innif-sejh. u nar jahraq minn fommju: u gamar inxteghel minnu.

9 Mejjel ukoll is-smewwiet, u nizel: u cpar iswed kien taht riglejha.

10 U fuq kerubin rikeb, u tar: iva, hu tar fuq gwinhajj ir-rih.

11 Lid-dlam ghamel il-mohba tieghu; il-aghmara tieghu madwaru kienet dalma ta' ilma, u shab iswed tas-smewwiet.

12 Mid-dija ta' quddiemu ghadda s-shab iswed tieghu. silg u gamar tan-nar.

13 Rieghed il-Mulej ukoll fis-smewwiet, u samma' lehnu l-Gholi; silg u gamar tan-nar.

14 Iva, hu waddab il-vlegg tieghu, u xerridhom: u ghamel il-beraq, u harrabhom.

15 Dehru mbaghad qighan il-bahar, u nkixfu sisien id-dinja ghat-theddida tieghek, o Mulej. man-nefha ta' nifs innifsejk.

16 Medd idu mill-gholi, u qabadni; gibidni minn ilmijiet kotrana.

17 Mill-ghadu tieghi qawwi helisni. u minn dawkl li baghduni: ghax kienu b'sabbithom wisq ghalija.

18 Gew fuqi f'jum il-hemm tieghi: izda l-Mulej kien il-ghajnuna tieghi.

19 Lid-berah ukoll harigni: helisni, ghax jitghaxxaq bija.

20 Hallasni l-Mulej skond il-haqk tieghi. skond is-safa ta' idejja raddli.

21 Ghax jien zammejt triqat il-Mulej, u ma twarrabtx bil-hazen minn Alla tieghi.

22 Ghax l-ordinanzi kollha tieghu kienu quddiemu, u jien ma twarrabtx mill-istatuti tieghu.

23 Bla htija kont ukoll quddiemu, u mill-hazen tieghi harist lili nnijsi.

24 Raddli ghalhekk il-Mulej skond il-haqk tieghi; skond is-safa tieghi ta' quddiem ghajnejh.

25 Ma' min hu tajjeb timxi tajjeb; ma' min hu bla htija timxi bla htija.

26 Mas-safi, timxi bis-safa, u ma' min ighawweg timxi bil-ghaqal.

27 Ghax int issalva n-nies mahqura: izda tbaxxi ghajnejn kburin.

28 Ghax int tixghel il-musbieh tieghi: il-Mulej, Alla tieghi, idawwal id-dlam tieghi.

29 Ghax bis-sahha tieghek jien neghleb qatgha suldati: u sur naqbez bis-sahha t'Alla tieghi.

30 Perfetta t-triq t'Alla: safja l-kelma tal-Mulej: hu tarka ghal kull min jistkenn fih.

31 Ghax min hu Alla blief il-Mulej? jew min hu blata blief Alla taghna?

32 Hu Alla li jhazzimni bil-qawwa, u jaghamel triqti perfetta.

33 Bhal riglejha cerva jaghamli riglejja, u fuq il-gholjiet tieghi fis-sod iqeghidni.

34 Iharrigli idejja ghat-taqbida, hekk li idejja jmiddu qaws tal-bronz.

35 Tajtni wkoll it-tarka tas-salvazzjoni tieghek, u idek il-leminija zammitni wieqaf, u l-ghajnuna tieghek kabbrtni.

36 Int wassajt il-passi tieghi tahti, u riglejja ma tfixklux.

37 Jien grejt wara l-eghdewwa tieghi, u lhaqthom: u ma rgajtx lura qabel temmejt-hom.

38 Jien drabthom hekk li ma setghux iqumu: waqghu taht riglejja.

39 Ghax int hazzimni bis-sahha ghat-taqbida: int xhett tahti lil dawkl li qamu ghalija.

40 Int geghilt ukoll l-eghdewwa tieghi jaghtuni daharhom, biex neqred lil dawkl li joboghduni.

41 Ghajtu ghall-ghajnuna, izda ma kien hemm hadd min jehlishom; imqar lill-Mulej, izda ma wegibhomx.

42 Imbaghad shaqthom bhat-trab li jtajru r-rih: u bhat-tajn fit-toroq irmejt-hom.

43 Mill-glied ta' poplu hlistni, u kap ta' gnus qeghidtni: poplu li ma kontx nafu jaqdni.

44 Hekk kif jisimghu bija, jisimghu minni: ghalija joqoghdu l-barranin.

45 Il-barranin jaqghu mifnija. u mwerwra johorgu mill-fortizza taghhom.

46 Haj il-Mulej! u mbierka l-blata tieghi! U ha jitgholla Alla tas-salvazzjoni tieghi!

47 Hu Alla li jithallas ghalija, u jrazzan il-popli tahti.

48 Hu jehlisni mill-eghdewwa tieghi: iva, int terfaghni fuq dawkl li jqumu ghalija: int tehlistni mir-ragel tad-dnewwa.

49 O Mulej, ghalhekk infahrek fost il-ġnus; u tifhir nghanhi lil ismek.

50 Vittorji kbar jaghti lis-sultan tieghu; u juri tjeba mal-midluk tieghu, ma' David, u ma' nislu ghal dejjem.

Ghall-mexxej tal-kor. Salm ta' David.

19 Is-smewwiet ixandru l-glorja t'Alla; u l-firxa tas-sema turi eghmil idejh.

2 Jum ikellem jum, u lejl lil lejl iwassal it-taghrif.

3 M'hemmx ahbar u anqas kliem; lehinom ma jinstamax.

4 Il-linja taghhom tghaddi ma' l-art kollha, u kliemhom imur sa tarf id-dinja. Gharix fihom ghamel ghax-xemx,

5 Li qisha gharus hierēg mill-kamra ta' l-eghrusija tieghu; ferhana bhal raġel b'sahhu li sa jtellaq f'tigrija.

6 Minn truf is-smewwiet hu l-bruġ taghha, u sat-truf l-ohra tieghu d-dawran taghha: u xejn m'hemmi mohbi mis-shana taghha.

7 Il-liġi tal-Mulej perfetta, u tahji r-ruh: x-xhieda tal-Mulej hi sewwa, u taghmel gharef lill-belhieni.

8 Il-preċetti tal-Mulej huma dritti, u jferhu l-qalb: il-kmandament tal-Mulej safi, u l-ghajnejn idawwal.

9 Pur il-biza' tal-Mulej, u jibqa' ghal dejjem: il-ġudizzji tal-Mulej huma sewwa, u ġusti kollha kemm huma.

10 Ta' min jixtieqhom aktar mid-deheb; iva, aktar minn deheb fin: ohla mill-ghasel u minn qtar ix-xehda.

11 Il-qaddej tieghek ukoll bihom imdawwal, u hlas kbir hemm fil-harsien taghhom.

12 Min jista' jaghrif l-eghtijiet tieghu? Naddafni min htijiet l-mohbija,

13 Hares il-qaddej tieghek mid-dnubiet tat-tkabbir: thallihomx jahkmuni: imbaghad inkun bla htija, u mnaddaf minn htija kbira.

14 Halli l-kliem ta' fommi, u l-hsibijiet ta' qalbi, ikunu milqughin quddiemek, o Mulej, blata tieghi, u hellies tieghi.

Ghall-mexxej tal-kor. Salm ta' David.

20 Il-Mulej iwiegbekk f'jum il-ghali; isem Alla ta' Gakobb jaqbez ghalik;

2 Jibghatlek il-ghajnuna mis-santwarju, u jsahhek minn Sijon;

3 Jiftakar fl-offerti kollha tieghek, u jilqa' s-sagrificċju tal-hruq tieghek. Sela.

4 Jaghtik skond qalbek, u jwettaq kull hsieb tieghek.

5 Nghajtu bil-ferh ghar-rebha tieghek, u f'isem Alla taghna nghanhi l-bandieri taghna: il-Mulej iwettaq it-talb kollu tieghek!

6 Issa naf li Alla jsalva l-midluk tieghu; jisimgħu mis-sema mqaddes tieghu, bil-vittorji qawwijin tal-lemnija tieghu.

7 X'uhud jittamaw fl-imriekeb, u oħrajn fiż-zwiemel: izda ahna nittamaw f'isem il-Mulej, Alla taghna.

8 Huma tbaxxew u waqqgħu: izda ahna qomna, u qegħdin weqfin fuq riġlejn.

9 O Mulej, salva s-sultan: ha jwegibna s-sultan meta ahna nsejhulu.

Ghall-mexxej tal-kor. Salm ta' David.

21 Is-sultan jifrah bil-qawwa tieghek, o Mulej; u kemm jithenna bir-rebha tieghek!

2 Dak li tixtieq qalbu int tajtu, u ma ħadtx it-talba ta' xofftejh. Sela.

3 Ghax int ilqajtu bil-barkiet u r-riżq: int qegħidit kuruna ta' deheb safi fuq rasu.

4 Talbek il-hajja, u int tajthielu, imqar għomor għal dejjem ta' dejjem.

5 Kbirja l-glorja tieghu bir-rebha tieghek: ġieħ u maestà int tqieghed fuqu.

6 Ghax inti għamilt wisq imbierek għal dejjem: inti hennejtu wisq b'wiċċek.

7 Fil-Mulej jittama s-sultan, u għall-hniena tal-Għoli ma jitharrek qatt.

8 Issib idek l-egħdewwa kollha tieghek: lemintek issib lil dawk kollha li jobogħduk.

9 Bhal forn iħaġġeg tagħmilhom f'jum għadbekk: il-Mulej jiblagħhom fil-għadab tieghu, u jeqridhom in-nar.

10 Nisilhom teqred mill-art, u lil uliedhom minn fost ulied il-bnedmin.

11 Ghax huma riedu jagħmlu l-hsara lilek; hasbu nasba hajjiena, izda ma rnexxielhomx.

12 Għalhekk iġġegħilhom idawru daharhom, meta l-vleġeg tieghek thejji fuq il-watar tieghek għal wiċċhom.

13 Tkabbar, Mulej, bil-qawwa tieghek: hekk nghannu, u nfahru s-sahha tieghek.

Ghall-mexxej tal-kor. Fuq "Ic-ċerva tas-sebh." Salm ta' David.

22 Alla tieghi, Alla tieghi, għala tlaqtni? Għaliex int hekk 'il bogħod milli tghinni, u mill-kliem tal-krib tieghi?

2 O Alla tieghi, ngħajjat bi nhar, izda int ma twēgibx; bil-lejl ukoll, u m'għandix mistrieħ.

3 Izda int qaddis: o int li tghammar fost it-tifhir ta' Izrael.

4 Missirijietna ttamaw fik: ittawwaw fik, u int hlisthom.

5 Lejk għajtu, u kienu mehluṣin: ittawwaw fik, u ma tfixklux.

6 Izda jien dudu, u mhux bniedem; zebliħ tan-nies, u tkasbir tal-poplu.

7 Dawk kollha li jarawni, jidhku bija:

ifetthu xoffithom, iharaku rashom, u jghidu:

8 Ittama fil-Mulej li jehilsu: ha jehilsu, la kien jgħaxxaq bih.

9 Izda kont int li hriġtni mill-ġuf: int ġeġħilti nittama meta jien kont fuq sider ommi.

10 Fuqek kont merhi sa mill-ġuf: int Alla tiegħi sa minn ġuf ommi.

11 La titbeġhidx minni; għax qrib hu t-tahbit; għax hadd m'hawn min ighinni.

12 Hafna gniedes dawruni: barrin qawwija ta' Basan għalquni minn kullimkien.

13 Fethu halqhom għaliġa, bhal ljun li jahtaf u jghajjat.

14 Bhal ilma jien imsawwab; u għadmi kollu mill-egħkiesi maqlugh; qalbi hi bhal xema', inhallet f'nofs imarni.

15 Sahhti nixfet bhal xaqqufa; u max-xedaq jehel ilsieni; fit-trab tal-mewt wassaltni.

16 Għax il-klieb dawruni: ġemgħa nies hżiena rassewni: nifduli jdejja u riġlejja.

17 Għadmi kollu nista' nghoddu: iharu lejja; għajnejhom fuqi.

18 Jaqsmu hwejji bejniethom, u jaqtgħu x-xorti fuq libsi.

19 La titbeġhedx minni, o Mulej: o qawwa tiegħi, għaġġel għini.

20 Mis-sejef ehles lil ruhi; il-għaziża tiegħi mis-setgħa tal-keġb.

21 Salvani minn haq l-iljun: għax int wegħibtli mill-qrun tal-buffi.

22 Inxandar ismek lil hutu: f'nofs il-ġemgħa nfahhrek.

23 Intom li tibzghu mill-Mulej, fahhruh! Intom ilkoll nisel Gakobb, igglorifikawh; u ibzghu minnu, intom ilkoll nisel Izrael.

24 Għax hu la qatt żeblah u lanqas smell in-niket ta' l-imsejken, jew heba wiċċu minnu, imma meta sejjaħlu, semgħu.

25 Għalik ikun it-tifhir tiegħi fil-ġemgħa l-kbira: il-wegħda tiegħi nrodd quddiem dawk li għandhom il-biza' tiegħu.

26 Il-fqajrin jieklu u jixbghu: ifahhru l-Mulej dawk li jfittxuh: ha tghix qalbkom għal dejjem!

27 It-truf kollha ta' l-art jiftakru, u jergħhu lura għand il-Mulej: u l-familji kollha tal-ġnus iqimu quddiemek.

28 Għax tal-Mulej is-saltna: hu jsaltan fuq il-ġnus.

29 Iva, lilu jqimu l-ghonja ta' l-art; quddiemu jqimu dawk kollha li jinzlu fit-trab, u min ma jistax iżomm lilu nnifsu haj.

30 Nisel li ġej jaqdih; ixandru lil Sidi lill-ġenerazzjoni li għad trid tiġi.

31 U jġu, u jgharrfu l-haqq tiegħu lill-poplu li għad irid jitwieled, li dan għamlu l-Mulej.

Salm ta' David.

23 Il-Mulej hu r-ragħaj tiegħi: xejn ma jonqosni.

2 Hu jmidndni f'merġhat ihaddru: hdejn ilmijiet ta' serħan imexxini.

3 Hu jahji lil ruhi: fil-mogħdijiet tas-sewwa jmexxini minhabba ismu.

4 Iva, għalkemm nimxi fil-wied ta' dell il-mewt, ma nibza' minn ebda hsara: għax int miegħi; ifarrġuni l-hatar u l-ghasluġ tiegħek.

5 Mejda thejji għaliġa quddiem l-egħdewwa tiegħi: rasi tidlikli biż-żejt; ifurli l-kalċi tiegħi.

6 Tassew, it-tjieba u l-hniena jġu warajja l-jiem kollha ta' hajti; u jien nghammar f'dar il-Mulej il-jiem kollha.

Salm ta' David.

24 L-art tal-Mulej, u kulma fiha; id-dinja, u dawk li jghammru fiha.

2 Fuq l-ibhra għamel is-sisien tagħha, u fis-sod waqqa fha fuq ix-xmajjar.

3 Min jitla' fuq il-gholja tal-Mulej? jew min joġġhod fil-post imqaddes tiegħu?

4 Min għandu idejھ indaf, u qalbu safja; min ma jagħtix ruħu għall-frugħa, u lanqas jahlef bil-qerq.

5 Bniedem bħal dan ikollu l-barka tal-Mulej, u l-haqq minn Alla tas-salvazzjoni tiegħu.

6 Dan hu n-nisel ta' dawk li jfittxuh; li jfittxu l-wiċċek, o Alla ta' Gakobb. Sela.

7 Erfġhu rjuškom, o bwieb; u intom, bwieb eterni intrefġhu, halli s-Sultan tal-ġlorja jidhol.

8 Min hu dan is-Sultan tal-ġlorja? Hu l-Mulej qawwi u setghan, il-Mulej qawwi fit-taqbida.

9 Erfġhu rjuškom, o bwieb; iva, erfughom, o bwieb ta' dejjem, halli s-Sultan tal-ġlorja jidhol.

10 Min hu dan is-Sultan tal-ġlorja? Hu l-Mulej ta' l-eżerċiti; dan hu s-Sultan tal-ġlorja. Sela.

Salm ta' David.

25 Lejk, o Mulej, narfa' ruhi.

2 O Alla tiegħi, fik nittama; thallinix nithawwad, biex l-egħdewwa tiegħi ma jittrijonfawx fuqi.

3 Iva, thalli lil hadd minn dawk li jittamaw fik jithawdu; ha jithawdu dawk li jqarrqu bla ebda raġun.

4 Għarrafni triqatek, o Mulej; għall-imni l-mogħdijiet tiegħek.

5 Fis-sewwa tiegħek mexxini, u għall-imni; għax int Alla tas-salvazzjoni tiegħi; fik nispera l-jum kollu.

6 Ftakar, o Mulej, fil-hniena kbira

tieghek, u fit-tjieba tieghek; għax kienu minn dejjem.

7 Id-dnubiet ta' zghożiti la tiftakarx, u lanqas htijeti; skond it-tjieba tieghek, ftakarni, o Mulej, għall-imhabba tat-tjieba tieghek.

8 Tajjeb u sewwa l-Mulej; għalhekk iġhallem it-triq tiegħu lill-midinbin.

9 Lill-gwejdn imexxi fis-sewwa: u lill-gwejdn iġhallimhom it-triqat tiegħu.

10 Kollhom tjieba u sewwa l-mogħdijiet tal-Mulej għal dawk li jharsu r-rabta u x-xhidiet tiegħu.

11 O Mulej, minhabba ismek, ahfirli l-ħażen tiegħi; għax kbir il-ħażen tiegħi.

12 Min hu l-bniedem li għandu l-biża' tal-Mulej? Lilu l-Mulej iġhallem it-triq li għandu jagħżel.

13 Ruhu tghix fil-ġid; u nislu jiret l-art.

14 Is-sigriet tal-Mulej hu għal dawk li jibzghu minnu; hu jgħarrafhom ir-rabta tiegħu.

15 Lejn il-Mulej huma dejjem għajnejja; għax mix-xbiek jaqla' riġleja.

16 Dur lejja, u jkollok hniena minni; għax jien waħdi u mnikket.

17 Id-dwejjaq ta' qalbi żdiedu: ehlisni min-niket tiegħi.

18 Ara n-niket u d-diqa tiegħi; u ahfirli dnubiet kollha.

19 Ara l-eghdewwa tiegħi; għaliex huma hafna, u jobogħduni b'mibegħda qawwija.

20 Ħarisli ruhi, u ehlisni: thallinx nitfixkel; għax fik nistkenn.

21 Halli s-sewwa u d-dritt iharsuni; għax fik nittama jien.

22 O Alla, ehles lil Izrael, mid-dwejjaq tiegħu kollha!

Salm ta' David.

26 Aghmel haqq minni, Mulej; għax jien imxejt fl-integrità tiegħi, jien ukoll ittamajt fil-Mulej; għalhekk ma nizloqx.

2 Għarbilni, Mulej, u ġarrabni; iflili l-ġewwien tiegħi u l-qalbi.

3 Għax it-tieba tiegħek qiegħda quddiem għajnejja: u jien imxejt fis-sewwa tiegħek.

4 Jien ma qgħadtx ma' nies giddieba, lanqas nissieheb ma' nies li juru haġa b'ohra.

5 Jien nobgħod il-ġemgħa tan-nies li jagħmlu d-deni, u ma noqgħodx mal-ħżiena.

6 Idejja nahsel fis-safa: u ndur madwar l-altar tiegħek, Mulej.

7 Biex insamma' lehen radd il-hajr, u nxandar l-egħmejjel tal-għaġeb kollha tiegħek.

8 O Mulej, jien inhobb id-dar ta' l-

agħmara tiegħek, u l-post fejn tghammar il-ġlorja tiegħek.

9 La tiġborx ruhi mal-midinbin, lanqas hajti ma' rġiel li jxerrdu d-dmija;

10 Li f'idejhom hemm il-ħażen, u idhom il-leminija mimlija kollha tixhim.

11 Izda jien nimxi fl-integrità tiegħi: ehlisni, u kun hanin miegħi.

12 Riġli wieqaf fuq post wati: fil-ġemgħat nbierrek il-Mulej.

Salm ta' David.

27 Il-Mulej hu d-dawl u s-salvazzjoni tiegħi: minn min għandi nibża'?' Il-Mulej hu l-qawwa ta' hajti; minn min għandi nitwerwer?

2 Xhin il-ħżiena, li huma l-eghdewwa u l-avversarji tiegħi, ġew fuqi biex jieklu u lahm, tfixklu u waqqhu.

3 Għalkemm eżerċtu jwaqqaf kamp madwari, qalbi ma tibzax: għalkemm gwerwa tqum kontrija, nibqa' b'qalbi qawwija.

4 Haġa waħda txaqt minghand il-Mulej, u nibqa' nfittixha: li jien nghammar fid-dar tal-Mulej il-jiem kollha ta' hajti, biex nitgħaxxaq bis-sbuhija tal-Mulej, u nimmedita fit-tempju tiegħu.

5 Għax fi żmien il-għawġ jabbini fil-għarix tiegħu; fil-mohba tal-kenn tiegħu jabbini; u jqegħidni fuq blata.

6 U issa rasi tintrafa' fuq l-eghdewwa tiegħi li hawn madwari; għalhekk sagrificcji ta' ferh noffri fit-tinda tiegħu; jien nghannti, iva, jien nghannti tif hir lill-Mulej.

7 O Mulej, isma', meta ngħajjat b'leheni: ikollok hniena, u wegibni.

8 Meta inti għidt: Fittxu wiċċi; qaltli qalbi: Wiċċek, Mulej, infittex jien.

9 Tabbix wiċċek 'il bogħod minni; la twarrabx bil-herra l-qaddej tiegħek: int kont il-għajnuna tiegħi; la titlaqnx, lanqas thallini, Alla tas-salvazzjoni tiegħi.

10 Meta missieri u omni jtilquni, il-Mulej jilqagħni.

11 Għallimni t-triq tiegħek, o Mulej, u mexxini f'mogħdija dritta, minhabba l-eghdewwa tiegħi.

12 La titlaqnx għar-rieda ta' l-eghdewwa tiegħi: għax xhieda qarrieqa qamu għalja: nies li nfishom kollu vjoenza.

13 X'kien jiġri minni kieku ma emmintx li nara t-tjieba tal-Mulej fl-art tal-hajjin!

14 Ittama fil-Mulej: zomm shih, u hu jqawwilek qalbek: Iva, ngħid jien, ittama fil-Mulej.

Salm ta' David.

28 Lilek, Mulej, blata tiegħi, insejjah. La tkunx trux għalja: Jekk int tkun

trux ghalija, jiġri li bhal dawk li jinżlu fil-hofra.

2 Isma' l-lehen tat-tnehid tieghi, xhin insejjahek, xhin narfa' idejja lejn is-swantartju mqaddes tieghek.

3 La tkarkarnix mal-ħżiena, u ma' dawk li jagħmlu l-ħażen, li jitekellmu fuq is-sliem mal-proxxmu tagħhom, iżda hemm il-qerq f'qalbhom.

4 Hallashom skond eghmilhom, u skond il-ħażen ta' eghmilhom; roddilhom skond eghmil idejhom; aġtihom dak li haqqhom.

5 Ghax huma ma jqsux l-egħmejjel tal-Mulej, ix-xogħol ta' idej; hu jeqridhom, u ma jqajjimhomx iżjed.

6 Imbierek ikun il-Mulej, ghax sama' lehen it-tnehid tieghi.

7 Il-Mulej hu l-qawwa tieghi, u t-tarka tieghi; fih ittamata qalbi, għalhekk ksibt il-ghajnuna; għalhekk qalbi tifrah wisq; u bil-ghana tieghi nfahhru.

8 Il-Mulej hu s-saħħa tal-poplu tieghu, u l-kenn tas-salvazzjoni tal-midluk tieghu.

9 Salva l-poplu tieghek, u bierek lil wirtek; kun ir-ragħaj tagħhom, u erfagħhom għal dejjem.

Salm ta' David.

29 Aġtu lill-Mulej, o wlied l-allat, aġtu lill-Mulej glorja u qawwa.

2 Lill-Mulej aġtu l-glorja li tisthoqq lil ismu; qimu lill-Mulej fil-maestà tal-qdusija tieghu.

3 Fuq l-ibhra lehen il-Mulej; Alla tal-glorja irieghed: fuq l-ibhra l-kbar il-Mulej.

4 Lehen il-Mulej ta' qawwa kbira; lehen il-Mulej mimli maestà.

5 Lehen il-Mulej ikisser iċ-ċedri: iva, iċ-ċedru tal-Libanu jkisseru l-Mulej.

6 Bhal ghogol iqabbizhom; lil-Libanu u lil Sirjon bhal ferħ ta' ġendus salvagg.

7 Ilsna tan-nar itajjar lehen il-Mulej.

8 Lehen il-Mulej iħeħeż id-deżert; il-Mulej iħeħeż id-deżert ta' Kades.

9 Lehen il-Mulej iġieghel liċ-criev jildu, u jnażza' l-foresti, u fit-tempju tieghu kulhadd jitellem fuq il-glorja tieghu.

10 Il-Mulej joqghod fuq il-ghargħar; iva, il-Mulej isaltan għal dejjem.

11 Il-Mulej jagħti l-qawwa lill-poplu tieghu; il-Mulej ibierek bis-sliem lill-poplu tieghu.

Salm; innu għad-dedikazzjoni tat-Tempju. Ta' David.

30 Jien ingħollik, Mulej; ghax int erfajtni, u ma hallejtx l-egħdewwa tieghi jifirhu b'dak li ġrali.

2 Mulej, Alla tieghi, jien sejjahtlek, u int fejjaqtni.

3 Mulej, int tellajt lil ruhi mis-saltna ta' l-imwiet: int żammetjni ħaj, biex ma ninżilx fil-hofra.

4 Ghannu lill-Mulej, intom il-qaddisin tieghu, u fahhru t-tifkira tal-qdusija tieghu.

5 Ghax il-ghadab tieghu jdm għal ftit; iżda għal għomor l-imħabba tieghu: il-biki jista' jdm lejli, iżda l-ferħ jiġi filgħodu.

6 U jien, fil-aħjar tieghi, għidt: Qatt ma niċċaqlaq.

7 Mulej, bil-pjaċir tieghek int għamilt li l-muntanja tieghi tibqa' qawwiya: int hbejt wiċċek, u jien thawwad.

8 Jien sejjahtlek, o Mulej; u lil Sidi tlabt il-hniena.

9 X'jiswa demmi, jekk ninzel fil-hofra? Se jfahrek forsi t-trab? Ixandar it-trab is-sewva tieghek?

10 Isma' Mulej, u jkollok hniena minni: Mulej, kun int il-ghajnuna tieghi.

11 Fi żfin int bldt il-vistu tieghi: int nehhejt minn fuqi x-xkora tieghi, u hażzimtni bil-ferħ.

12 Biex il-glorja tieghi tghannilek tifhir, u ma tkunx siekta. O Mulej, Alla tieghi, infahhrek għal dejjem.

Għall-mexxej tal-kor. Salm ta' David.

31 Fik, Mulej, nistkenn; thallini qatt naqa' fil-ghajb: salvani fil-haqq tieghek.

2 Mejje widintek lejja; ehlišni malajr: kun int il-blat qawwiya tieghi, fortizza biex issalvani.

3 Ghax int il-blat tieghi, u l-fortizza tieghi; għalhekk f'għieh ismek mexxini, u wrini t-triq.

4 Ohroġni mix-xibka li bil-mohbi nasbuli: ghax int il-qawwa tieghi.

5 F'idejx nerħi l-ispirtu tieghi: int hlišni o Mulej, Alla tas-sewva.

6 Jien nobghod lil dawk li jqimu allat fiergħa: iżda jien nittama fil-Mulej.

7 Nifrah u niħnena bit-tjeba tieghek; ghax int rajt il-għali tieghi; int għaraft lil ruhi fil-hemm tagħha.

8 U ma rħejtnix f'idejn il-ghadu: int qegħidtili riġlejja fil-wisa'.

9 Ikollok hniena minni, Mulej, ghax jien ninsab fil-hemm: ghajni, ruhi u l-ġewwieni tieghi ntemmu bid-dwejjaq.

10 Ghax ħajti nħliet bil-għali, u s-snin tieghi bl-ilfiq; iddgħajfet saħħti minħabba l-ħażen tieghi, u għadmi tmermer kollu.

11 Jien kont għajb fost l-egħdewwa tieghi kollha, imma l-aktar fost il-ġirien tieghi, u biża' għal dawk li jafuni: dawk li jarawni barra jaharbu minni.

12 Jien minsi għalkollox bhal wiehed mejjiet; jien qisni garra mkissra.

13 Ghax jien smajt it-fesfis ta' hafna: il-biża' kien kullimkien madwari: waqt li ftiehm u kontrija, hejjew biex inehhuli haji.

14 Imma jien nittama fik, o Mulej; jien ngħid: Int Alla tiegħi.

15 Jiemi huma f'idek: ehlisni minn id l-eghdewwa tiegħi, u minn dawk li jippersegwitawni.

16 Aghmel li wiċċek jiddi fuq il-qaddej tiegħek: ehlisni f'għieħ it-tjieba tiegħek.

17 La thallinix nithawwad, Mulej; ghax jien sejjahlek: ha jithawdu l-hżiena, u ha jkunu sektin fis-saltna ta' l-imwiet.

18 Ha jisktu x-xofftejn giddieba, li jmaqdru lill-gušt bi kburiya u b'disprezz.

19 O kemm hu kbir il-gid tiegħek, li inti rfajt għal dawk li jibzghu minnek; u li inti hejjet għal dawk li jittamaw fik quddiem ulied il-bnedmin!

20 Int tabhihom fil-mohba tal-preżenza tiegħek 'il bogħod mit-tnassis tal-bnedem; int tabhihom f'għarix kontra t-tqassis ta' l-ilsna.

21 Imbierek il-Mulej! ghax hu wrieni t-tjieba tal-ghageb tiegħu meta kont imdawwar qisu f'belt asedjata.

22 Ghax jien għidt fil-għaġla tiegħi: Jien maqtugh minn quddiem għajnejk: iżda int smajt lehen it-thannin tiegħi meta jien sejjahlek għall-għajjnuna.

23 Hobbu l-Mulej, intom il-qaddisin tiegħu kollha! Il-Mulej iħares it-twajbin, u jpatiha sewwa lil min jimxi bil-kburiya.

24 Għamlu l-hila, u hu jqawwilkom qalbkom, intom ilkoll li tittamaw fil-Mulej.

Salm ta' David. Maskil.

32 Hieni min htijietu mahfura, min dnub u mistur.

2 Hieni l-bnedem li l-Mulej ma jghoddlu l-ebda htija, u li fl-ispirtu tiegħu m'hemm l-ebda qerq.

3 Meta bqajt sieket, għadni ntemm bil-krib tiegħi l-jum kollu.

4 Ghax lejl u nhar idek tqalet fuqi: saħhti fniet bħal f'nixfa tas-sajf. Sela.

5 Sqarrejtlek dnubi, u l-hażen tiegħi jien ma hbejtx. Jien għidt: Nistqarr htijiet i lill-Mulej; u int hfirtli l-hażen ta' dnubi. Sela.

6 Għalhekk kull min hu twajeb jitlob lilek f'kull hin li inti tista' tinstab: u l-ilmijiet kotrana jekk ifuru qatt ma jilhquh.

7 Int il-kenn tiegħi; int tharisni mit-tahbit; int iddawwarni bil-ghana tal-helsien. Sela.

8 Jien ngħallmek u nurik it-triq li minnha għandek tghaddi: inwissik, u nżomm għajnejja fuqek.

9 La tkunux bħaż-żiemel, jew bħall-baġħal, li m'għandhomx sens: li halqhom

jinzamm bl-ilgħiem u r-riedni, altrimenti ma jersqux lejek.

10 Hafna duluri jiġu fuq il-hażin: iżda min jittama fil-Mulej, il-hniena tal-Mulej iddur miegħu.

11 Kunu henjin fil-Mulej, u jfirhu, intom il-gušt; u għajtu bil-ferħ, intom ilkoll ta' qalbkom saġja!

33 Ifirhu, o gušt, fil-Mulej; ghax it-tifhir jixraq lin-nies sewwa.

2 Fahru lill-Mulej biċ-ċetra: għannulu fuq l-arpa b'għaxar kordi.

3 Għannulu għanja ġdida; doqqulu bis-sengħa, b'għajta ta' ferħ.

4 Ghax sewwa l-kelma tal-Mulej; u l-egħmejjel tiegħu kollha magħmulin bil-fedeltà.

5 Hu jhobb il-haqq u s-sewwa: l-art kollha mimlija bit-tjieba tal-Mulej.

6 Bil-kelma tal-Mulej kienu magħmulin is-smewwiet; u l-eżerċtu tagħhom kollu bin-nifs ta' fomm.

7 Hu jiġbor l-ilmijiet tal-baħar qishom f'munzell, u l-abbissi iqegħidhom f'imħażen.

8 Mill-Mulej ha tibza' l-art kollha: u ha jitbazza' minnu kull min iġhammar fid-dinja.

9 Ghax hu tkellem, u hi saret; hu ordna, u hi twaqqfet.

10 Fix-xejn il-Mulej iġib il-fehmiet tal-ġnus: il-hsibijiet tal-popli jfjxkel.

11 Il-fehma tal-Mulej tibqa' għal dejjem, u l-hsibijiet ta' qalbu minn żmien għal żmien.

12 Hieni l-ġens li l-Mulej hu Alla tiegħu; u l-poplu li hu għażel bħala wirtu.

13 Il-Mulej iħares mis-sema; u jara l-ulied kollha tal-bnedmin.

14 Min fejn iġhammar, josserva l-abitanti kollha ta' l-art.

15 Hu jsawrilhom qalbhom ilkoll kemm huma, u jagħraf l-egħmejjel tagħhom kollha.

16 L-ebda sultan ma jirbah bil-kobor ta' l-eżerċtu; u gwerrier ma jehlshix bil-hila kollha tiegħu.

17 Iż-żiemel ma jiswiex għar-rebħa: lanqas ma jehles lil hadd bis-saħħa kbira li għandu.

18 Ara, għajn il-Mulej qieghda fuq dawk li jibzghu minnu, fuq dawk li jittamaw fit-tjieba tiegħu;

19 Biex jehles ruhhom mill-mewt, u biex iżommhom hajjin fi żmien il-għ.

20 Lill-Mulej tistenna ruhna: hu l-għajjnuna u t-tarka tagħna.

21 Ghax qalbna tithenna fih, fl-isem qaddis tiegħu ttamajna.

22 O Mulej, aghmel li t-tjieba tiegħek tkun fuqna, kif aħna nittamaw fik.

Salm ta' David, meta ghamilha ta' miġnun quddiem Abimelek; dan keċċieh, u hu telaq.

34 Imbierek il-Mulej f'kull żmien: it-tifhir tiegħu jkun dejjem fuq fommi.

2 Ruhi tiftaħar bil-Mulej: il-fqajrin jismgħu b'dan, u jifirhu.

3 Xandru l-kobor tal-Mulej miegħi; ha ngħollu ismu flimkien.

4 Jien fittixt il-Mulej, u hu semagħni, u helisni mill-biża' kollu tiegħi.

5 Dawk li jħarsu lejħ jiddawwal wiċċhom, u ma jkollhomx għax jisthu.

6 Dan il-fqajjar sejjah, u l-Mulej semgħu, u helisu mid-dwejjaq kollha tiegħu.

7 L-anġlu tal-Mulej iġhasses madwar dawk li jibżgħu minnu, u jehlishom.

8 Ippruvaw u araw kemm hu tajjeb il-Mulej: hieni l-bniedem li jistkenn fiħ.

9 Ibzgħu mill-Mulej, intom il-qaddisin tiegħu: għax xejn ma jonqos lil dawk li jibżgħu minnu.

10 Il-frieh tal-ljun m'għandhomx ikel, u jbatu l-ġuħ: imma dawk li jfittxu l-Mulej ma jonqosom xejn.

11 Ejjew, uliedi, isimgħuni: il-biża' tal-Mulej jien ngħallimkom.

12 Min hu dak il-bniedem li jixtieq iġix, u jhobb għomor twil, biex jara l-ġid?

13 Hares ilsienek mill-ħażen, u xofftejk milli jtkellmu l-qerq.

14 Tbiegħed mill-ħażen, u aghmel il-ġid; fittex is-sliem, u imxi warajħ.

15 Għajnejn il-Mulej huma fuq il-ġusti, u widnejħ miftuha għall-ġajta tagħhom.

16 Kontra dawk li jagħmlu d-deni hu wiċċ il-Mulej, biex mill-art jeqred tifkiriet-hom.

17 Il-ġusti jgħajtu, u l-Mulej jismagħhom; u jehlishom mid-dwejjaq kollha tagħhom.

18 Qrib dawk ta' qalbhom maqsuma hu l-Mulej; u jgħin lil dawk ta' spirtu niedem għalkollox.

19 Bosta huma l-ħsarat tar-raġel ġust, iżda l-Mulej jehlisu minnhom kollha.

20 Iħarislu għadmu kollu: ebda wahda minnhom ma titkissirlu.

21 Il-ħażen jeqred il-ħazin, u dawk li jobogħdu lill-ġust ikunu ikkundannati.

22 Jifdi l-Mulej ir-ruħ tal-qaddejja tiegħu: u hadd minn dawk li jistkennu fiħ ma jkunu ikkundannati.

Salm ta' David.

35 Mulej, aqbeż għalija ma' dawk li jehduha kontra tiegħi; iġġieded kontra dawk li jġġilduli.

2 Aqbad it-tarka ż-żgħira u t-tarka l-kbira, u qum għinni.

3 Ohroġ ukoll il-lanza, u waqqaf il-

passi ta' dawk li jippersegwitawni; għid lil ruhi: Jien is-salvazzjoni tiegħek.

4 Ha jithawdu u jaqgħu fil-ġajb dawk li qegħdin wara ruhi: ha jergħu lura miġxula dawk li jaħsbu kif jagħmlu d-deni.

5 Ha jkunu bħal karfa mtajrin mar-riħ; u halli l-anġlu tal-Mulej isugħom.

6 Ha tkun it-triq tagħhom imdallma u tiżloq: u l-anġlu tal-Mulej isugħom.

7 Għax għal xejn b'xejn nasbuli x-xibka tagħhom f'ħofra, u għal xejn hafrū biex inehhuli haġti.

8 Ha taqa' fuqhom qerda għal għarrieda; u ha jinqabdu fix-xibka li nasbu: ha jaqgħu fil-qerda li lestewli.

9 U ruhi tifrāh fil-Mulej: u titghaxxaq bis-salvazzjoni tiegħu.

10 Għadmi kollu jgħid: Mulej, min hu bħalek, li teħles lill-imsejken minn min hu b'saħtu wisq aktar minnu, iwa, l-imsejken u l-fqajjar minn dak li jrid jisriju?

11 Xhieda qarrieqa jqumu kontra tiegħi; isaqsuni hwejjeġ li ma nafx bihom.

12 Bid-deni hallu l-ġid li għamilt-hom: f'diqa kbira tefgħu lil ruhi.

13 Iżda jien, meta mardu kont nilbes l-ixkora, kont ngħakkes lil ruhi bis-sawm; u kont nitlob b'rasi mgħadisa fuq hdani.

14 Qisni mgħolli għal habibi jew hija, kont nimxi bħal wieħed imbikki għal ommu, rasu baxxuta u bil-vistū.

15 Iżda meta waqajt jien, ferħu, u nġemgħu flimkien: iwa, nies li jhobbu jqassu nġemgħu kontrija, nies li ma nafhomx, u tertquni bla heda.

16 Bħal nies ħżiena li jiddieħku bin-nies fl-ikliet, iġħażżu snienhom għalija.

17 Int, Mulej, Sidi, kemm se ddum tara dan kollu? Eħlisli mill-qerda tagħhom lil ruhi, il-ġħażiża tiegħi mill-iljuni.

18 Niżżikħajr fil-ġemgħa l-kbira: qalb bosta nies infāħrek.

19 Thallix lil dawk li għal xejn b'xejn huma l-egħdewwa tiegħi jifirhu minħabba fiya: lanqas lil dawk li baġhduni għal xejn jagħmżu lil xulxin għalija.

20 Għax huma ma jtkellmux bis-sliem: iżda jaqilgħu kliem ta' qerq kontra nies kwieti tal-pajjiż.

21 Iwa, jifthu halqhom berāħ għalija, u jgħajtu ferħana: Aha! Aha! waqt li jpxax għajnejhom bija.

22 Dan inti rajtu, o Mulej: la tibqax sieket: Sidi tibgħedx minni.

23 Stenbah, u qum, biex tagħmilli haqq: Alla tiegħi, u Sid tiegħi, biex taqbeż għall-kawża tiegħi.

24 Aghmel haqq minni, o Mulej, Alla tiegħi, skond il-haqq tiegħek; u thallihomx jifirhu minħabba fiya.

25 Thallihomx iġhidu f'qalbhom: Aha! hekk ridna aħna: thallihomx iġhidu: Qridnieħ għalkollox!

26 Ha jisthu u jinfixlu lkoll flimkien dawk li jifirru bil-ghali tieghi: ha jinksew bil-ghajb u bil-misthija dawk li jtkabbru kontra tieghi.

27 Ha jghajtu bil-ferh u jithennew dawk li jaqblu mal-kawza gusta tieghi: iva, ha jibqghu jghidu dejjem: Kbir il-Mulej li ghandu ghal qalbu s-sliem tal-qaddej tieghu!

28 U lsieni jxandar il-haqq tieghek u t-tifhir tieghek il-jum kollu.

*Ghall-mexxej tal-kor. Salm ta' David,
il-qaddej tal-Mulej.*

36 Il-hazen tal-hazin ighid f'qalbi li m'hemmz biza' t'Alla quddiem ghajnejh.

2 Ghax iqarraq bih in-nifsu f'ghajnejh stess li l-hazen tieghu la jinstab u lanqas jinbaghad.

3 Kliemu f'fommu hu hazen u qerq: ma baqax izjed bil-ghaqal, u jaghmel il-gid.

4 Hu jahseb kif se jqarraq xhin ikun fuq is-sodda tieghu: qabad triq li mhix tajba, u l-hazin ma joboghdux.

5 Mulej, it-tjieba tieghek tilhaq sas-smewwiet, u l-fedelta tieghek sas-shab.

6 Il-haqq tieghek hu bhal muntanji ta' Alla, il-gudizzji tieghek bhal abbiss kbir. Mulej, int tghin il-bnedmin u l-bhejjem.

7 Kemm hi ghaziza t-tjieba tieghek, o Alla! Ghalhekk ulied il-bnedmin iqieghdu t-tama taghhom taht id-dell ta' gwinhajk.

8 Bil-gid ta' darek jixbgghu, u int tisqihom mix-xmara tal-hena tieghek.

9 Ghax fik hemm il-ghajn tal-hajja: f'dawlek naraw id-dawl.

10 Komplu t-tjieba tieghek ma' dawk li jaghrfu lilek, u l-haqq tieghek ma' dawk ta' qalbhom safja.

11 Thallinx naqa' taht rigel is-supperv, u thallix id il-hazin twarrabni.

12 Hemm waqghu dawk li jaghmlu l-hazen: intefghu 'l isfel, u ma jergghux iqumu.

Salm ta' David.

37 La tishonx minhabba l-hzienu, u la tghirx ghal dawk li jaghmlu l-hazen.

2 Ghax bhal haxix hazin malajr jingatghu, u jinxfu bhan-nibbieta.

3 Afda fil-Mulej, u aghmel it-tajjeb; ghammar fuq l-art, u imxi bil-fedelta.

4 Tghaxxaq bil-Mulej, u jaghtik dak li tixtieq qalbek.

5 Erhi f'idejn il-Mulej it-triq tieghek; afda wkoll fih, u jaghmel hu.

6 U juri bhad-dawl is-sewwa tieghek, u d-dritt tieghek bhal nofs in-nhar.

7 Strieh fil-Mulej, u stenna bis-sabar

ghalih: la tinkeddx minhabba f'min jirnexxi fit-triq tieghu, minhabba l-bniedem li jimxi bil-hzunija.

8 La tinkorlax, u la tirrabjax: tinkedd xejn; dan jiswielek biss deni.

9 Ghax dawk li jaghmlu l-hazen jinquerdu: imma dawk li jittamaw f'Alla, jirtu l-art.

10 Fi fitit zmien iehor, il-hazin jispičča; iva, ghalkemm int ghad tfititex bir-reqqa fejn kien, ma ssibux.

11 Izda l-gwejdn jirtu l-art; u jitghaxxqu bi sliem kotran.

12 Il-hazin jahdem minn taht kontra l-gust; u jghazghaz snien u ghalih.

13 Sidi jidhaq bih: ghax jara li wasal zmienu.

14 Siltu s-sejf il-hzienu, u middeu il-qaws taghhom, biex jifgghu ma' l-art l-imsejken u l-fqajjar, u joqtlu lil dawk li jimxu tajjeb.

15 F'qalbhom jidhol sejfhom, u l-qwas taghhom jtkissru.

16 Il-ftit li l-gust ghandu. ahjar mill-gid ta' hafna hzienu.

17 Ghax dirghajn il-hzienu jtkissru: imma l-Mulej ighin lill-gusti.

18 Il-Mulej jaf il-jiem tat-tajbin: u l-wirt taghhom ikun ghal dejjem.

19 Huma ma jithawdux fi zmien il-ghawg; u fi zmien il-ghu jixbgghu.

20 Izda l-hzienu ghad jintilfu; u l-eghdewwa tal-Mulej ikunu bhax-xaham tal-hrief: jintemmu, u jghibu kif ighib id-duhhan.

21 Jissellef il-hazin u ma jroddx: izda it-tajjeb juri hnien, u jaghti.

22 Ghax dawk li huma mberkin minn Alla jirtu l-art; u dawk li huma mishutin minnu jitqačču 'l barra.

23 Il-passi tal-bniedem tajjeb huma diretti mill-Mulej; u hu jitghaxxaq bi triqtu.

24 Jekk jaqa', ma jibqax mltfugh ma' l-art: ghax il-Mulej izommlu idu.

25 Kont żaghżugh, u issa xjieht; imma qatt ma rajt il-gust minsi, u n-nisel tieghu jittallab il-hobz.

26 Hu dejjem hanin, u jislef; u nislu mbierak.

27 Tbieghed mill-hazen, u aghmel it-tajjeb, u tibqa' tghammar ghal dejjem.

28 Ghax il-Mulej ihobb is-sewwa, u ma jitlaqx il-qaddisin tieghu; huma mharsin ghal dejjem: izda nisel il-hzienu jitqačča 'l barra.

29 Il-gusti jirtu l-art, u jghammru fiha ghal dejjem.

30 Minn fomm il-gust jobrog il-gherf, u lsien u ghid is-sewwa.

31 Il-ligi t'Alla tieghu qieghda f'qalbu; u fil-mixi tieghu ma jifixkilx.

32 Il-hazin ighassess ghall-gust, u jfittex li joqtlu.

33 Il-Mulej ma jitolulux f'idejh, jew

ihallih ikun ikkundannat meta jsir haqq minnu.

34 Ittama fil-Mulej, u hares triqtu; u hu jerfgek biex tirtet l-art: meta l-hżiena jinqatghu 'l barra, inti tara kif hekk hu.

35 Jien rajt wiehed hażin b'setgha kbira, u jinfirax bhal sigra thaddar fl-art taghha.

36 Ergajt ghaddejt, u, ara, qisu qatt ma kien: iva, ghalkemm fittixtu, ma stajtx insibu.

37 Hares lejn min hu tajeb, u ara l-bniedem sewwa, ghax ulied hemm ghal min ihobb is-sliem.

38 Izda l-midinbin jinqerdu flimkien: ulied il-hżiena jitqaččtu 'l barra.

39 Is-salvazzjoni tal-gusti hi mill-Mulej: hu l-kenn taghhom fi żmien il-ghawg.

40 U l-Mulej ighinohom, u jehlishom: jehlishom mill-hżiena, u jsalvahom, ghax fi h jistkennu.

Salm ta' David: b'tifkira.

38 O Mulej, la ččanfarnix fil-ghadab tieghek: lanqas twiddibni fis-sahna tieghek.

2 Ghax il-vlegeg tieghek dahlu fija, u idek taghfas wisq fuqi.

3 Xejn m'hemm shih f'gismi minhabba ghadbek; lanqas hemm ebda mistrieh ghal ghadmi minhabba dnubi.

4 Ghax il-hažen tieghi tala' 'l fuq minn rasi: bhal taghbija tqila, tqila wisq ghalija.

5 Nitnu l-ğriehi tieghi, u jdennu minhabba l-bluha tieghi.

6 Ninsab milwi ghalkollox, wičči lejn l-art: il-jum kollu mlilbes l-iswed.

7 Ghax ġenbejja mimlijin hruq, u m'hemm l-ebda sahha f'gismi.

8 Inhosni mifni ghalkollox, u mfarrak; ngħajjat minhabba t-tferfir ta' qalbi.

9 Sidi, ix-xewqa kollha tieghi hi quddiemek; u t-tnehid tieghi mhux mohbi minnek.

10 Thabbat qalbi, saħhti telqitni: id-dawl t'ghajnejja naqasni.

11 Hbiebi u shabi jitbieghdu mill-mard tieghi; u qrabati jżommu 'l bogħod minni.

12 Dawk li jridu jnehhuli ħajti jonsbuli x-xbieki taghhom; dawk li jridu jagħmluli d-deni jqassu fuqi, u l-qerq inassu l-jum kollu.

13 Izda jien bhal wiehed trux, ma nismax; bhal wiehed imbikkem li ma jiftax fommju.

14 Iva, jien qisni wiehed li ma jismax, u li f'fommju m'hemmx xi jghid.

15 Ghax fik, Mulej, jien nittama: int twieġeb, o Sid u Alla tieghi.

16 Ghidit jien: Ismagħni, thallihomx jifirhu minhabba fija: meta riġli jogħtor, jiftahru kontra tieghi.

17 Ghax inhossni se naqa', u l-ghali tieghi dejjem quddiem ghajnejja.

18 Ghax jien nistqarr il-htijiet tieghi; jien immnikket ghax dnibt.

19 Izda dawk li għal xejn b'xejn huma kontra jja huma qawwijin; kotru dawk li għal xejn jobogħduni;

20 Dawk ukoll li jrodduli d-deni għall-ğid huma l-egħdewwa tieghi; ghax jien nimxi sewwa.

21 La titlaqnix, Mulej: Alla tieghi, la titbiegħid minni.

22 Ehles ġhinni, o Sidi, int is-salvazzjoni tieghi.

Għall-Mexxej tal-kor. Għal Ġedutun. Salm ta' David.

39 Ghidit jien: Noqħod attent għal triqati, biex ma nidnibx bi lsieni: sarima nqieghed fuq fommji, sakemm idum il-ħażin quddiemni.

2 Qgħadt fommji sieket, bla ma ghidit kelma, imqar tajba; u l-ghali tieghi aktar hrax.

3 Thegġeg kienet qalbi ġewwa fija, xhin kont nimmedita tkebbes in-nar fija: imbagħad tkellimt b'lsieni, u ghidit:

4 Mulej, hallini nkun naf it-tmiem tieghi, u kemm hu twil żmien il-jiem tieghi, x'inhu; halli nifhem kemm jien dghajef.

5 Ara, tul xiber għamilt int il-jiem tieghi; u għomri qisu m'hu xejn quddiemek: tassew kull bniedem fl-aqwa tieghu mhux ħlif frugħa. Sela.

6 Tassew kull bniedem imur u jiġi qisu dell: jithabat għal xejn: dejjem jahžen il-ğid bla ma jaf min sa jigħru.

7 U issa, Sidi, x'qieghed jien nistenna? It-tama tieghi fik.

8 Eħlisi minn htijiet kollha: tagħmilnix iż-żebliħ tal-boloh.

9 Jien immutajt, ma niftax halqi; ghax int kont li għamilt dan.

10 Nehhi minn fuqi l-flaġell tieghek: jien mifni bid-daqquj ta' idek.

11 Meta bič-čanfir int tikkorreġi l-bniedem minhabba d-dnub, int tgharraqlu ġmielu bhal kamla: tassew, kull bniedem mhux ħlif frugħa. Sela.

12 Isma' talbi, Mulej, agħti widen għall-ghajta tieghi: la tkunx trux għad-muħ tieghi: ghax jien għalik barrani, għarib, bhal ma kienu missirijiet kollha.

13 Warrab ħarstek minn fuqi, biex narga' nieħu saħti, qabel ma nitlaq minn hawn, u ma nibqax iżjed.

Għall-mexxej tal-kor. Salm ta' David.

40 Stennejt bis-sabar il-Mulej; u hu miel lejja, u sama' l-ghajta tieghi.

2 Hu refaghni wkoll minn hofra ta' qerda, mit-tajn mahmuġ, u qeghidli rigliejja fuq blata, u f'mixxjiet sabhahni.

3 U qeghidli ghanja ġdida fuq fommni, tifhir lil Alla taghna: hafna jaraw dan, u jibzġhu, u jittamaw fil-Mulej.

4 Hieni l-bniedem li jqiegħed fil-Mulej it-tama tieghu, u ma jmurx wara l-kburin, u lanqas wara dawk mogħtija għall-gideb.

5 Hafna, o Mulej, Alla tieghi, huma l-egħmejjel tal-ghageb li int għamilt, u hsbijietek għalina: m'heinn hadd li jista' jhabbatha miegħek: kieku kelli nxandar-hom u nsemmihom, huma wisq iżjed milli jistgħu jingħaddu.

6 Sagrificċji u offerti int ma titgħaxxaqx bihom: int faħtli widnejja: offerti tal-bruq u sacrificċji għad-dnub int ma ridx.

7 Għidt jien imbghad: Hawn jien, ġej: fit-tikkiba tal-ktieb hemm miktub fuqi:

8 Jien nifrah meta nagħmel ir-rieda tiegħek, Alla tieghi: iva, il-liġi tiegħek qiegħda ġewwa qalbi.

9 Il-haqq xandart jien fil-ġemgħa l-kbira: ara, jien ma tbaqtx xofftejja; o Mulej, int dan tafu.

10 Jien ma hbejtx f'qalbi l-haqq tiegħek; jien xandart il-fedeltà u s-salvazzjoni tiegħek: jien ma hbejtx it-tjieba u s-sewwa tiegħek lill-ġemgħa l-kbira.

11 La cċahhadnix mill-hniena tiegħek, Mulej: halli t-tjieba u s-sewwa tiegħek iħarsuni għal dejjem!

12 Għax hsaarat li ma jingħaddux dawruni: tħijiet tant rikbuni li ma nistax nara; huma aktar mix-xagħar ta' rasi: għalhekk qtajt qalbi.

13 Ha jogħgħbok, o Mulej, teħlisi: fittex, o Mulej, għinni.

14 Ha jistħu u jinfixlu dawk li jfittxu ruhi biex jeqerduha; ha jintefgħu lura umiljati dawk li jieħdu pjaċir bil-ghali tieghi.

15 Ha jitbellhu bil-mistħija tagħhom dawk li jgħiduli: Aha, Aha!

16 Iżda dawk kollha li jfittxuk ha jithennew u jifirru bik: halli dawk li jhobbu s-salvazzjoni tiegħek iġhidu dejjem: Kbir il-Mulej!

17 Iżda jien fqajjar u msejken; madankollu jien għandi 'l Sidi jahseb f'ija: int il-ġajjnuna tieghi, u l-hellies tieghi; la tiddawwarx aktar, o Alla tieghi!

Għall-mexxej tal-kor. Salm ta' David.

41 Hieni min jahseb fil-fqir: il-Mulej jehilsu fi żmien il-ġhawg.

2 Il-Mulej iħarsu, u jżommu haj; u jhennih fuq l-art: u int ma titilqux għar-rieda ta' l-egħdewwa tieghu.

3 Il-Mulej jieqaf miegħu meta jkun fuq is-sodda tal-mard tieghu: int tbiddel is-sodda tieghu kollha tal-mard.

4 Jien għidt: o Mulej, henn għaliya: fejjaqli ruhi; għax dnibt kontra tiegħek.

5 Deni jixtli l-egħdewwa tieghi. Iġhidu: Meta se jmut, u jintemm ismu?

6 U jekk xi hadd minnhom jiġi jarani, iġid kliem fieragh: f'qalbu jiġbor dak li hu hazin, u kif johroġ barra, jitkellem fuqu.

7 Dawk kollha li jobjogħduni jfesfsu bejniethom kontra tieghi: kontra tieghi jahsbu kif jagħmluli d-deni.

8 Marda tal-mewt, iġhidu, rikbitu: u issa li nxeħet fis-sodda ma jqux iżjed.

9 Iva, l-istess bniedem li kien haġa wahda mieghi, li fiħ kont nafda, u li kien jiekol hobzi, rafa' għarqubu għaliya.

10 Iżda int, Mulej, kun hanin mieghi, u qajjinni, halli jien nithallas minnhom.

11 Minn hekk nagħraf li int kuntent bija, għax l-ghadu tieghi ma jifrahx minhabba f'ija.

12 Iżda int lili żżommni fl-integrità tieghi, u tqegħidni quddiem wiċċek għal dejjem.

13 Imbierek il-Mulej, Alla ta' Izrael, minn għala dejjem, u għala dejjem. Amen! Amen!

*Għall-mexxej tal-kor. Maskil.
Ta' wlied Korah.*

42 Bhalma għażziela mlebilba għall-ilma ġieri, hekk ruhi hi mlebilba għalik, o Alla.

2 Ruhi għaxxana għal Alla, għal Alla l-haj: meta niġi u nidher quddiem Alla?

3 Id-dmugħ tieghi kien l-ikel tieghi lej l-nhar, meta l-juw kollu kienu jgħiduli: Fejn hu Alla tiegħek?

4 F'dan niftakar jien, waqt li ruhi tinħal ġewwa f'ija: kif jien kont immur mal-ġemgħa, u nehodha f'dar Alla, fost l-agħjat ta' ferh u radd il-hajr ta' ġemgħa ferhana.

5 Għaliex int mifnija ruh tieghi? Għaliex int hekk imhawda ġewwa f'ija? Ittama f'Alla: għax jien nibqa' nfahhru; hu s-salvazzjoni tieghi, u Alla tieghi.

6 Ruhi mifnija ġewwa f'ija; għalhekk fik niftakar, o Alla tieghi, mill-art tal-Gurdan, mill-muntanji tal-Hermon, u mill-muntanja ta' Misġar.

7 Abbis isejjah abbis ieħor, għall-hoss ta' l-ilmijiet tiegħek: l-imwieg u l-halel kollha tiegħek għaddew minn fuqi.

8 Il-Mulej, bi nhar, jibgħat it-tjieba tieghu: u bil-lejl il-ghanja tieghu tkun mieghi, talba lil Alla ta' hajti.

9 Ngħid lil Alla, il-blata tieghi: Għaliex insejtni? Għaliex jien imlibbes l-iswed minhabba l-mohqrija tal-ghadu tieghi?

10 Bhal sejf f'għadmi, l-egħdewwa tieghi jgħajruni l-hin kollu: Fejn hu Alla tiegħek?

11 Għaliex int mifnija, o ruh tieghi?

Ghaliex int hekk imhawda gewwa fija? Ittama f'Alla: ghax jien nibqa' nfahhru, hu s-salvazzjoni tieghi, u Alla tieghi!

43 Aghmel haqq minni int, o Alla. aqbeż għall-kawża tieghi kontra gens bla tjeba; ehlisni mill-bniedem qarrieq u li ma jagħmilx is-sewwa.

2 Ghax int Alla li fik nistkenn: ghaliex warrabtni? Ghaliex jien imlibbes l-iswed minhabba l-mohqrija tal-ghadu?

3 Ibghat id-dawl u s-sewwa tieghek: hallihom imexxuni; ha jwassluni fuq il-gholja mqaddsa tieghek, sa l-egħrejjex tieghek.

4 Imbagħad nidhol lejn l-altar t'Alla, dak Alla li hu l-ferh u l-hena tieghi: iva, fuq  -etra nroddlok hajr, o Alla, Alla tieghi.

5 Ghaliex int mifnija, ruh tieghi? Ghaliex int hekk imhawda fija? Ittama f'Alla: ghax jien nibqa' nfahhru, hu l-ghajnuna tieghi, u Alla tieghi.

Għall-mexxej tal-kor. Ta' wlied Korah. Maskil.

44 Smajna b'widnejna, o Alla, missirijietna qalulna, x'egħmejjel għamilt fi żmienhom, fi żmien il-qedem.

2 Kif ke cejt il-ġnus b'idek, u tajt dar lil missirijietna; kif għakkist il-popli, u mbagħad frixthom f'artijiet oħra.

3 Ghax huma ma hadux l-art b'sejfhom, u lanqas driegħhom ma helishom: iżda idek il-leminjia, u drieghek, u d-dija ta' wi cek, ghaliex int habbejthom.

4 Int is-Sultan tieghi, o Alla: agħti r-rebħa lil Gakobb.

5 Bik nitfgħu 'l barra l-egħdewwa tagħna: f'ismek ahna ngħaffġu lil dawk li jqumu għalina.

6 Ghax jien ma nafdaq fil-qaws tieghi, u lanqas is-sejf tieghi ma jsalvani.

7 Imma int salvajtna mill-egħdewwa tagħna, u tfajt fil-ghajb lil dawk li baġhduna.

8 Il-jum kollu niftahru f'Alla, u nfahhru ismek għall dejjem. Sela.

9 Imma liina ke cejtna, u tfajtna fil-ghajb; u lanqas għadek toħroġ ma' l-ezer citi tagħna.

10 Int  għiltna naha ru mill-egħdewwa: u dawk li jobogħduna hatfulna hwejjigna.

11 Tajtna qisna ngħaġ għall-qatla; u fost il-ġnus xerridtna.

12 Inti tbigh il-poplu tieghek għal haġa  ghira, u ma  zidtx  idek bil-prezz tagħhom.

13 Int waqqajtna għa -zebliħ tal-ġirien tagħna, għa -cajt u t-tkasbir ta' dawk li huma madwarna.

14 Il-hrafa tal-ġnus int għamiltna, u l-popli jharrku rashom għalina.

15 Il-ghajb tieghi kuljum quddiem, u l-mistħija ta' wi ci għattitni,

16 Minhabba l-lehen ta' min i zeblahni u jshetni; minhabba l-ghadu u dak li jrid jithallas minni.

17 Dan kollu gie fuqna; iżda ahna ma nsejniekx, lanqas ksirna r-rabta ta' bejnieta.

18 Ma qtajniek qalbna, u lanqas ergajna lura minn triqtek,

19 Għalkemm int shaqtna f'art ix-xakalli u għattejtna bid-dell tal-mewt.

20 Kieku nsejna isem Alla tagħna, jew ftaħna idejna quddiem alla barrani;

21 Alla ma kienu jintebah b'dan? Ghax hu jaf is-segrieti tal-qalb.

22 Iva, minhabba fik ahna maqtulin il-jum kollu, u magħdudin bhala ngħaġ għall-qatla.

23 Qum, għalix int rieved, o Sid tieghi? Qum, la tarminieħ għal dejjem.

24 Ghaliex qieġhed taħbi wi cek, u tinsa n-niket u t-tgħakkis tagħna?

25 Ghax ruhna mixhuta fit-trab:  simmna mixhut ma' l-art.

26 Qum biex tghinna, u f' gieħ it-tjeba tieghek ehlisna!

Għall-mexxej tal-kor. Fuq "Il- ilji." Ta' wlied Korah. Maskil. Għanja ta' mhabba.

45 Qalbi tfawwar bi kliem sabih: is-salm tieghi għas-sultan: ilsieni bħal pinna ta' kittieb hafif.

2 Int sabih, isbah minn ulied il-bnedmin kollha; il-grazzja mferrxa fuq sofftiek: għalhekk Alla bierkek għal dejjem.

3 Thazzem b'sejfek fuq  enbejk, o qalbi; ilbes il-ġlorja u l- miel tieghek.

4 U, fil-maest  tieghek, irkeb għall-kawza tas-sewwa, ta' l-umilt , u l-haqq; u halli idek il-leminjia turik hwejjeġ tal-ghaġeb.

5 Il-vleġeġ tieghek jinfdu qalb l-egħdewwa tas-sultan; b'hekk il-popli jaqghu tahtek.

6 It-tron tieghek, o Alla, hu għal dejjem ta' dejjem: ix-xettru ta' saltnatek hu xettru tas-sewwa.

7 Int thobb il-haqq, u tobghod il-ha en: għalhekk Alla, Alla tieghek, dilkek bi - ejt tal-hena aktar minn shabek.

8 Hwejjeġ kollha riha ta' mirra, u ta' sabbara, u ta' kassja; mill-palazzi ta' l-avorju strumenti tal-kordi jferrhuk.

9 Bniel is-slaten huma fost in-nisa nobbli tieghek: fuq lemintek qieġħda s-sultana mzejna bid-deheb ta' Ofir.

10 Isma, o bint, u hares, u agħti

widen; insa wkoll il-poplu tieghek, u dar missierek;

11 Imbaghad is-sultan jitghaxxaq bi ġmielek: ghax hu sidek; u lilu aghti qima.

12 U bint Tir bir-rigali tiġi, u l-ghonja fost il-poplu jfittxu l-favuri tieghek.

13 Bint is-sultan kollha ġmiel fid-dar taghha; ilbiesha bid-deheb minsuġ.

14 Jehduha ghand is-sultan liebsa lbies irrakkmat: ix-xebbiet, shabha, li jiġu warajha, jingiebu ghandek.

15 B'ferh u hena jingiebu: huma jidhlu fil-palazz tas-sultan.

16 Flok missirijietek jilhuq wliedek; u int taghmilhom kapijiet fuq l-art kollha.

17 Ismek infakkru nimm nisel ghal nisel: ghalhekk il-popli jfahhruk ghal dejjem ta' dejjem.

*Ghall-mexxej tal-kor. Ta' wlied Korah.
Ghanja fuq Ghalamot.*

46 Alla hu l-kenn u l-qawwa taghna, ghajnuna pronta dejjem fid-dwejjaq.

2 Ghalhekk ma nibzghux imqar jekk l-art titrieghed u l-muntanji jiġġarrfu f'nofs il-baħar;

3 U l-ilmiġiet tiegħu jghajtu u jirghaw, u l-muntanji jithezžu bit-tqanqil taghhom. Sela.

4 Hemm xmara, li n-nixxighat taghha jferrhu l-belt t'Alla, l-aghmara qaddisa tal-Gholi.

5 Alla qiegħed f'nofsha; hi ma titharr-ikx: Alla jghina, mat-tbexbix tal-jum.

6 Il-ġnus triegħdu, is-saltniet iġġarrfu: hu samma' lehn, u l-art iddewbet.

7 Il-Mulej ta' l-eżerċiti maghna; Alla ta' Ġakobb il-fortizza taghna. Sela.

8 Ejjew, araw l-egħmejjel tal-Mulej, xi hwejjeġ tal-ghaġeb għamel fuq l-art.

9 Hu jwaqqaf il-gwerer sa tarf l-art; jaqsam il-lanza fi tnejn, u jahraq l-imriekeb fin-nar.

10 Bizzejjed! Kunu afu li jien Alla: jien nitgholla fost il-ġnus, jien nitgholla fuq l-art!

11 Alla ta' l-eżerċiti maghna; Alla ta' Ġakobb il-fortizza taghna. Sela.

*Ghall-mexxej tal-kor. Ta' wlied Korah.
Salm.*

47 Ċapċu jdejkom, popli kollha; ghajtu lil Alla b'lehen ta' ferh!

2 Ghax il-Mulej, il-Gholi, hu tal-biża'; Sultan kbir fuq l-art kollha.

3 Hu jrażzan il-popli tahtna, u l-ġnus iqiegħed taht riegħna.

4 Hu jagħżilna l-wirt taghna, il-glorja ta' Ġakobb li hu jhobb. Sela.

5 Alla tala' b'ghajta ta' ferh; il-Mulej tala' bid-daqq tat-trombi.

6 Ghannu ghana ta' ferh lil Alla, ghannu ghana ta' ferh; ghannu ghana ta' ferh lis-Sultan taghna, ghannu ghana ta' ferh.

7 Ghax Alla s-Sultan ta' l-art kollha: ghannulu ghana ta' ferh bis-sengħa.

8 Alla jsaltan fuq il-ġnus: Alla qiegħed fuq it-tron tal-qdusija tiegħu.

9 Il-kbarat tal-poplu nġemghu mal-poplu t'Alla t'Abraham: ghax t'Alla huma l-potenti ta' l-art: Alla hu hafna fil-gholi.

Ghanja. Salm ta' wlied Korah.

48 Kbir il-Mulej, u ta' min ifahhru hafna fil-belt t'Alla taghna, fuq il-gholja tal-qdusija tiegħu.

2 Sabiha għall-gholi, il-ghaxxa ta' l-art kollha, hi l-gholja ta' Sijon, fuq in-nahiet tat-tramuntana, il-belt tas-Sultan il-kbir.

3 Alla, fil-fortizzi taghha, wera ruhu bħal sur qawwi.

4 Ghax, ara, is-slaten ingemghu, u mxew flimkien.

5 Huma rawha; u stagħġbu; beżgħu, u għaġġlu jitilqu.

6 Rogħda qabditom hemm, u wġiħ bħal mara hi u tiled.

7 B'riħ mil-lvant int tfarrak l-iġfna ta' Tarsis.

8 Bħal ma smajna, hekk rajna fil-belt tal-Mulej ta' l-eżerċiti, fil-belt t'Alla taghna: Alla jzommha shiha għal dejjem. Sela.

9 F'nofs it-tempju tiegħek, o Alla, ahna hsbina fit-tjeba tiegħek.

10 Bħalma hu ismek, o Alla, hekk hu tifhrek sa truf l-art: bil-haqq mimlija lemintek.

11 Ha tithenna l-gholja ta' Sijon; ha jifirru l-bniet ta' Guda, minhabba l-guddizzi tiegħek.

12 Duru ma' Sijon, duru dawra maghha: ghoddu t-torrijiet taghha.

13 Araw sewwa s-swar taghha, duru bir-reqqa l-fortizzi taghha, biex ixxandru lin-nisel ta' warajkom.

14 Ghax dan Alla, hu Alla taghna għal dejjem ta' dejjem: hu jmexxina sal-mewt.

*Ghall-mexxej tal-kor. Ta' wlied Korah.
Salm.*

49 Isimgħu dan, popli kollha; agħtu widen, intom ilkoll li tghixu fid-dinja:

2 Sewwa ż-żgħar, u sewwa l-kbar; għonja u fqar, ilkoll flimkien.

3 Fommi jtkellem il-ġherf; u l-meditazzjoni ta' qalbi tkun mimlija dehen.

4 Nagħti widen għal kliem il-ġherf; infisser fuq iċ-ċetra l-kliem mistur tiegħi.

5 Ghax ghandi nibza' f'jiem il-ghawg, meta l-hazen ta' l-eghdewwa tieghi dawwarni?

6 Dawk li jittamaw fil-gid taghhom, u jiftahru bil-kotra tal-ghana taghhom:

7 Hadd minnhom ma jista' b'xi mezz jifdi lil huh, u lanqas jaghti lil Alla l-prezz tal-fidwa tieghu.

8 (Ghax il-fidwa ta' ruhhom tiswa wisq, u l-prezz taghha qatt m'hu bizzejjed.)

9 Biex hu jghix ghal dejjem, u ma jarax il-qabar.

10 Ghax hu jara li mqar il-ghorrief imutu; hekk ukoll l-iblah u l-belhieni lkoll jintemmu, u jhallu gidhom lil haddiehor.

11 Il-hsieb ta' mohhhom hu li djarhom jibqghu ghal dejjem, u l-aghmara taghhom minn nisel ghal nisel; huma jsemmu l-oqsma taghhom ghal isimhom.

12 Imma l-bniedem b'giehu kollu jmut: hu bhal bhejjem li jintemmu.

13 Din l-imgiba taghhom hi l-blugha taghhom: izda dawk li jigu warajhom jaqblu ma' kliemhom.

14 Bhal nghag jinzlu fis-saltna ta' l-imwiet; il-mewt tkun ir-raghaj taghhom; u n-nies sewwa jkollhom setgha fuqhom filghodu; u l-forma taghhom tintemm fis-saltna ta' l-imwiet, ghax is-saltna ta' l-imwiet tkun l-aghmara taghhom.

15 Imma Alla lil ruhi jifdi mis-setgha tas-saltna ta' l-imwiet: ghax hu jilqaghni. Sela.

16 La tibzax meta wiehed isir ghani, meta l-ghana ta' daru jizdied;

17 Ghax meta jmut ma jiehu xejn mieghu: giehu ma jinzilx warajh.

18 Ghalkemm f'hajtu jhoss ruhu hieni, u n-nies ifahruh ghax ighaddiha tajeb;

19 Hu jingabar mal-gemgha ta' missiri-jietu; huma qatt aktar ma jaraw id-dawl.

20 Il-bniedem li ghandu l-gieh, u m'ghandux dehen, qisu bhal bhejjem li jintemmu.

Salm ta' Asaf.

50 Alla s-setghan, il-Mulej, tkellem, u sejjah l-art minn fejn titla' x-xemx sa fejn tinzel.

2 Minn Sijon, il-perfezzjoni tas-sbuhija, Alla wera d-dija tieghu.

3 Gej Alla taghna, u ma jibqax sieket: quddiemu jkollu nar li jeqred, u madwaru jkollu tempesta qalila.

4 Hu jsejjah is-smewwiet mill-gholi, u l-art, biex jaghmel haqq mill-poplu tieghu.

5 Igmighuli l-fidili tieghi; lil dawk li ntrabtu b'rabta mieghi b'sagrificju.

6 U s-smewwiet jhabbru l-haqq tieghu: ghax Alla stess hu l-imhallef. Sela.

7 Isma', o poplu tieghi, u jien nitkellem;

o Izrael, isma', u jien nixhed kontrik: jien Alla, Alla tieghek.

8 Jien ma ncanfrikx ghas-sagrificji tieghek, jew ghas-sagrificji mahruqa tieghek, li huma dejjem quddiem ghajnejja.

9 Jien ma niehu ebda ghogol minn darek, lanqas gidjien mill-imriehel tieghek.

10 Ghax kull bhima tal-foresta hija tieghi, kif ukoll il-bhejjem fuq elf gholja.

11 Jien naghrif it-tjur kollha tal-muntanji: u l-bhejjem salvaggi tar-raba' huma tieghi.

12 Kieku kont bil-ghu, ma nghidx lilek: ghax id-dinja u kulma fiha huma tieghi.

13 Huwa jien se niekol il-laham tal-gniedes, jew nixrob id-demem tal-gidjien?

14 Offri sacrificju ta' radd il-hajr lil Alla, u rodd lill-Gholi l-weghdiet tieghek:

15 U f'jum id-dwejjaj sejjahli: jien nehilsek, u int tweggahni.

16 Imma lill-hazin Alla jghidlu: Kif titkellem fuq l-istatuti tieghi, u zzomm fuq xofftejk ir-rabta tieghi?

17 La int tobghod it-twiddib, u tixhet wara dahrek kliemi?

18 Meta tara halliel, inti tiehu pjaicir tissieheb mieghu; u tiehu sehem ma' l-adulteri.

19 Int tajt fommok ghall-hazen, u lsienek jinseg il-qerq.

20 Toqghod bil-qieghda, u titkellem kontra huk; int tqasqas kontra l-istess bin ommok.

21 Int ghamilt dan, u jien bqajt sieket; int hsibt li jien ghalkollox bhalek: imma jien incanfrek, u nqieghed dan kollu quddiem ghajnejk.

22 Issa ifhmu dan, intom li tinsew lil Alla; li ma nqattaghkomx bicciet, u ma jkun hemm hadd li jehliskom.

23 Minn joffrili sacrificji ta' radd il-hajr, jigglorifika lili: u min jimxi bis-sewwa, nurih is-salvazzjoni t'Alla.

Ghall-mexxej tal-kor. Salm ta' David, meta l-profeta Natan gie ghandu, wara li kien mar ma' Bat-Seba'.

51 Ikollok hniena minni, o Alla, skond it-tjieba tieghek: skond il-kobor tal-hniena tieghek naddafni htijieti.

2 Ahsilni kollni mill-hazen tieghi, u naddafni minn dnubi.

3 Ghax jien naghrifhom htijieti: u dnubi dejjem quddiem.

4 Kontra tieghek, kontra tieghek biss. jiena dnibt, u ghamilt dak li hu hazin f'ghajnejk; dan nistqarru biex int tkun iggustifikat meta titkellem, u bla tebhga meta taghmel il-haqq.

5 Ara, jien kont imsawwar fil-hazen; u fid-dnub ommi nislietni.

6 Ara, inti thobb is-sincerita fil-

gewwieni: għallimni mela l-gherf fil-fond ta' qalbi.

7 Ippurifikani bl-issoppu, u nindaf: ahsilni, u nibjad aktar mis-silg.

8 Semmagħni l-ferh u l-hena; biex il-ghadam, li int shaqt, jithenna.

9 Abhi wiċċek minn dnubieti, u hassar il-hażen tiegħi kollu.

10 Ohloq fija qalb safa, o Alla; u gedded fija spirtu qawwi.

11 Twarrabnix minn quddiem wiċċek; u tnehnix l-ispirtu qaddis tiegħek minni.

12 Roddli l-ferh tas-salvazzjoni tiegħek; u wettaqni bl-ispirtu qalbieni tiegħek.

13 Imbagħad ngħallim lill-midinbin it-triqat tiegħek; u l-midinbin jergħu lura għandek.

14 Ehlisni mill-mewt, o Alla, int Alla tas-salvazzjoni tiegħi: u lsieni jfahhar il-haqq tiegħek.

15 O Sidi, iftahli xofftejja; u fommi jxandar it-tifhir tiegħek.

16 Ghax lilek ma joghġbuk is-sagrificċji; altrimenti jien kont noffrihomlok: offerti mahruqa ma tilqaqghomx.

17 Is-sagrificċji lil Alla huma spirtu niedem: qalb maqsuma u sogħbiena, o Alla, int ma twarrabhiex.

18 Aghmel il-gid lil Sijon fit-tjieba tiegħek; il-hitan ta' Ġerusalem arġa' ibnihom.

19 Imbagħad joghġbuk is-sagrificċji tas-sewwa; offerti mahruqa, u vittmi mahruqa kollha: imbagħad joffrulek għoġiela fuq l-altar tiegħek.

Għall-mexxej tal-kor. Maskil, Salm ta' David, meta Duweg l-Idumi ġie u qal lil Sawl li David dahal f'dar Ahimelek.

52 Għalfejn qieghed tiftahar bid-deni, u jaqilgħek 'il barra min fejn tgħammar, u jahsdek minn art il-hajjin. Sela.

2 Ilsienuk jaqta' daqs mus tal-lehja ja qarrieq!

3 Inti thobb il-hażen aktar mit-tajjeb; u l-gideb aktar milli tgħid is-sewwa. Sela.

4 Inti thobb il-kliem kollu li jagħmel il-hsara, ja lsien qarrieq!

5 Alla jeqirdek għal dejjem, iwarrbek, u jaqilgħek 'il barra min fejn tgħammar, u jahsdek minn art il-hajjin. Sela.

6 Il-gusti wkoll għad jaraw dan, u jibzġhu, u jidhku bih, billi jghidu:

7 Ara, dan hu l-bniedem li ma għamilx lil Alla l-forizza tiegħu, iżda fada fil-kobor ta' l-ghana tiegħu, u saħħah lilu nnifsu fil-hażen tiegħu.

8 Iżda jien bhal siġra taż-zebbug hadra fid-dar t'Alla; nafda fit-tjieba t'Alla għal dejjem ta' dejjem.

9 Infahrek għal dejjem għaliex int dan għamiltu: u quddiem l-fidili tiegħek nittama f'ismek, għax hu tajjeb.

Għall-mexxej tal-kor, fuq Mahalat. Maskil, Salm ta' David.

53 L-iblah ighid f'qalbu: M'hemm Alla! Kollha thassru, u għamlu hażen ta' min jistmerru: m'hemm hadd li jagħmel it-tajjeb.

2 Alla jittawwal mis-sema fuq ulied il-bnedmin, biex jara jekk hemmx x'uhud minnhom li huma għaqdin, li jfttxu lil Alla.

3 Kollha ntilfu, ilkoll flimkien thassru, hadd ma hemm li jagħmel it-tajjeb, le, lanqas wiehed.

4 Dawk li jagħmlu l-hażen ma jinteb-hux? Li jieklu l-poplu tiegħi bhal ma jieklu l-hobz, u ma jsejhxu lil Alla?

5 Hemm qegħdin, f'biża' kbir, fejn qabel ma kienx hemm biża'! għax Alla jxerred il-ghadam ta' dawk li dawruk: huma jaqghu fil-għajb, għax Alla telaqhom.

6 O li kien jigi l-helsien ta' Izrael minn Sijon! Meta Alla jargħa' jqajjem il-poplu tiegħu, Gakobb jifrah, u Izrael jithenna.

Għall-mexxej tal-kor, fuq l-istrumenti tal-korda. Maskil. Salm ta' David, meta ż-Żifin ġew iġhidu lil Sawl: David mhux mohbi fostna?

54 Salvani, o Alla, b'ismek: aghmilli haqq bil-qawwa tiegħek.

2 Isma' t-talba tiegħi, o Alla; agħti widen għal kliem fommi.

3 Ghax nies barranin qamu kontra tiegħi, u nies kefrin ifttxu ruhi: huma ma jzommux lil Alla quddiem għajnejhom. Sela.

4 Ara, Alla hu l-għajnuna tiegħi: Sidi hu ma' dawk li jzommu lil ruhi.

5 Hu jrodd id-deni lill-egħdewwa tiegħi: eqridhom għall-fedeltà tiegħek.

6 Minn qalbi noffriek is-sagrificċju: infahhar ismek, o Mulej, għax hu tajjeb.

7 Ghax helisni minn kull hemm: u għajni rat fuq l-egħdewwa tiegħi dak li kont nixtieq.

Għall-mexxej tal-kor. Fuq l-istrumenti tal-korda. Maskil. Salm ta' David.

55 Agħti widen, o Alla, għat-talba tiegħi; u tahbix lilek innifsek mit-talb umli tiegħi.

2 Hu hsiebi, u wegibni: m'għandix mistrieħ fid-dwejjaq tiegħi, u nitniehed;

3 Minhabba lehen il-għadu, minhabba l-mohqrija tal-hżiena: għax huma jġibu fuqi l-hsara, u fil-għadab tagħhom jipper-segwitawni.

4 Qalbi tinfena ġewwa fija: u biża' tal-mewt waqa' fuqi.

5 Il-biża' u t-treghid hakmuni, u t-twerwir għelibni.

6 U għidit jiena: Li kieku kelli ġwienah bhal ta' hamiena! Kieku kont intir, u nistrieħ.

7 Iva, imbagħad kont intir 'il bogħod, u nibqa' fid-dezert. Sela.

8 Kont nehles malajr mir-riħ qawwi u mit-tempesta.

9 Eqridthom, Sidi, u hawdilhom kliem-hom: għax jien qieghed nara vjolenza u ġlied fil-belt.

10 Lejl u nħar iduru fuq is-swar tagħha: il-hsara u l-ġħali qegħdin fiha.

11 Il-herba qieghda fiha: il-moħqrija u l-hjena ma jtilqux mill-misraħ tagħha.

12 Għax ma kienx għadu li għajjarni; kieku kien hekk kont noqgħod għal dan: lanqas kien wieħed li baġħadni u tkabbar miegħi; kieku kien hekk, kont ninheba minnu.

13 Iżda kont int, raġel bħali, sieħbi, u ħabib tal-qalb.

14 Konna nitgħaxxqu nitkellmu fimm-kien; konna nkunu haġa waħda fid-dar t'Alla.

15 Ha tiġi l-mewt fuqhom, u ha jinzlu ħajjin f'saltnet l-imwiet għax il-ħażen iġħammarr f'darhom, u fosthom.

16 U jien insejjah lil Alla; u l-Mulej isalvani.

17 Filgħaxija, u filgħodu, u f'nofs in-nħar, nilmenta, u nħajjat, u hu jisma' lehni.

18 Hu jehlisli ruhi fis-sliem mill-ġlieda li hi kontrija; għax ħafna huma li ħabtu għalija.

19 Alla jismagħni, u jilħaqhom, hu li qieghed fuq it-tron minn dejjem. Sela. Għax huma qatt ma jindmu, u għalhekk ma jibzghux minn Alla.

20 Hu rafa' idu kontra dawk li kienu jgħixu fis-sliem miegħu: hu kiser kelmtu magħhom.

21 Kliem fommju kien aktar helu mill-butir, iżda l-gwerra kienet f'qalbu; kliemu kien aktar artab miż-żejt, iżda kien sejf mislut.

22 Qieghed it-tagħbija tiegħek fuq il-Mulej, u hu jgħinek: hu qatt ma jħalli l-ġust jitfikkell.

23 Iżda int, o Alla, twaqqagħhom fil-hofra tat-telfien: nies li jxerdu d-demmu u qarreqin ma jgħixux nofs il-jiem tagħhom; iżda jien nittama fik.

*Għall-mexxej tal-kor, fuq Ġonat-elem-
rekokin, Miktam ta' David, meta
il-Filistini ħaduh f'Gatt.*

56 Kun ħanin miegħi, o Alla: għax il-bnedmin iridu jbilgħuni; il-jum kollu jiġġilduli u jaħqrni.

2 L-egħdewwa tiegħi jridu jbilgħuni

kuljum: għax huma ħafna li qegħdin jiġġilduli, o Alla l-Għoli.

3 Kull meta nibża', nafda fik.

4 Bil-għajjnuna t'Alla, infahħar kelmtu, f'Alla nafda; ma nibzax minn xiex jista' jagħmilli l-bnednem.

5 Kuljum iġħawġu kliemi: ħsibijietom kontra tiegħi biex jagħmluli l-hsara.

6 Jingemghu fimm-kien, u jistahbew, iġħassu l-passi tiegħi, jistennew biex inehhuli ħajti.

7 Roddilhomm skond il-ħażen tagħhom! Fil-għadab tiegħek, o Alla, xejjen il-popli.

8 Inti tghodd il-ġiri tiegħi: qieghed id-dmugħ tiegħi fil-flixkun tiegħek: mħumiex dawn fil-ktieb tiegħek?

9 Xħin insejjahlek, l-egħdewwa tiegħi jergħhu lura: dan jien naf; għax Alla hu miegħi.

10 Bil-għajjnuna t'Alla, infahħar kelmtu: bil-għajjnuna tal-Mulej infahħar kelmtu.

11 F'Alla qegħidit it-tama tiegħi: jien ma nibzax minn xiex jista' jagħmilli l-bnednem.

12 Il-wegħdjet tiegħek huma fuqi, o Alla! jien inroddlok saġrificċji ta' tifħir.

13 Għax int ħilsti 'l ruhi mill-mewt: u ħarist riegħija mill-waqgħa, biex nimxi quddiem Alla fid-dawl tal-ħajjin.

*Lill-mexxej tal-kor, fuq Al-taxhêt,
Miktam ta' David, meta ħarab minn
Sawl, fil-ġħar.*

57 Kun ħanin miegħi, o Alla, kun ħanin miegħi: għax ruhi tistkenn fik: iva, fid-dell ta' ġwinħajk nagħmel il-kenn tiegħi, sakemm dan il-hemm iġħaddi minn fuqi.

2 Insejjah lil Alla, il-Għoli; lil Alla li jagħmel kolloxx għalija.

3 Hu jibgħat mis-sema biex isalvani mit-tagħjir ta' dak li jrid jilbaġħni. Sela. Alla jibgħat it-tjieba u l-fedeltà tiegħu.

4 Ruhi qieghda qalb l-iljuni: u jien qieghed qalb dawk li jaqilghu minn ġo fihom in-nħar, ulied il-bnedmin, li snienhom huma lanez u vleġeġ, u lsienhom sejf misnun.

5 Oġħla 'l fuq mis-smewwiet, o Alla! Ĥa tkun il-ġlorja tiegħek fuq l-art kollha!

6 Hejjew xibka għall-passi tiegħi; ruhi mnikkta: ħaffru ħofra quddiem, li f'nofs-ha waqgħu huma. Sela.

7 Qalbi shiha, o Alla, qalbi shiha: jien nħannni u naġhti tifħir.

8 Stenbah, o ġlorja tiegħi; stenbħu, arpa u ċetra! Jien irrid inqajjem sbieħ il-jum.

9 Infahħrek, o Sidi, fost il-popli: nħannniklek fost il-ġnus.

10 Għax it-tjieba tiegħek m'ogħla s-smewwiet, u l-fedeltà tiegħek sas-shab.

11 Oghla 'l fuq mis-smewwiet, o Alla!
Ha tkun il-glorja tieghek fuq l-art kollha.

*Ghall-mexxej tal-kor, fuq Al-taxhêt,
Miktam ta' David.*

58 Titkellmu tassew skond il-haqq, o kbarat? Taghmlu haqq kif ghandu jkun, o wlied il-bnedmin?

2 F'qalbkom, iva, taghmlu l-hazin; fuq l-art idejkom jaghmlu l-violenza.

3 Il-hżiena qabdu triq hazina minn ġuf ommhom: il-giddieba jizbaljaw minn twelidhom.

4 Is-semm taghhom hu bhal semm is-serp: huma bhal lifgha truxa li ssodd widnejha;

5 Li ma tismax il-lehen tas-sahhara: tas-sahhara b'sengha kbira.

6 Kissrilhom snienhoni, o Alla, f'halqhom: kisser dras il-frieh ta' l-iljun, Mulej.

7 Ha jghibu bhal ilnijiet li jghibu malajr: xhin jġedeb il-qaws tiegħu biex jifja' l-vleġeġ tiegħu, ha jkun qishom bla ras.

8 Bhal bebbuxu li jdub, ha jintemm kull wiehed minnhom; bhal tarbija barra minn zmienha biex ma jaraw ix-xemx.

9 Qabel ma l-borom taghkom iħossu innar tax-xewk, hu jiknismom b'riefnu, sew dak li jkun għadu aħdar, u sew dak li jkun qieghed jaqbad.

10 Il-guġt jifrah xhin jara l-haqq isehh: hu jahsel saqajh fid-demmi tal-hżiena.

11 U l-bnedmin ighidu: Tassew li hemm hlas għall-guġt: tassew li hemm Alla li jaghmel haqq fuq l-art.

*Ghall-mexxej tal-kor. Fuq Al-taxhêt,
Miktam ta' David, metu Sawl bagħat
in-nies ighassulu f'daru biex joqluh.*

59 Ehlisni mill-eghdewwa tiegħi, o Alla tiegħi: harisni min dawk li jqumu kontra tiegħi.

2 Ehlisni minn dawk li jaghmlu l-hażen, u salvani min-nies li jxerrdu d-demmi.

3 Ghax, ara, huma qegħdin għassa għal ruhi: nies qalila jingemghu kontra tiegħi; mhux għal xi htija jew dnuw tiegħi, o Mulej.

4 Huma jiġru u jhejju ruhhom għalija mhux minhabba xi htija tiegħi; qum biex tghini, u ara b'ghajnejk.

5 Għalhekk int, o Mulej, Alla ta' l-eżerċti, Alla ta' Izrael, qum biex thallas il-ġnus kollha: la tkun hanin ma' min jaghmel il-hażen bil-qerq. Sela.

6 Huma jiġu lura filghaxija: jinbhu bhal kelb, u jiġgerrew 'l hawn u 'l hemm mal-belt.

7 Ara, huma jifgħu 'l barra minn fommhom żebliħ; sjuf hejnm fuq xofftejhom: ghax huma jghidu: Min jismaghna?

8 Izda int, o Mulej, tidhaq bihom; int biċ-ċajt il-ġnus teħodhom.

9 Minhabba l-qawwa tiegħu, jien lilek nistenna; ghax Alla hu l-fortizza tiegħi.

10 Alla tiegħi, fit-tjieba tiegħu, jiltaqa' miegħi: Alla jhallini naqta' xewqti fuq l-eghdewwa tiegħi.

11 La toqtolhomx, li l-poplu tiegħi ma jinsix: ferrixhom bil-qawwa tiegħek u xejjinhom; int, Sidi, it-tarka tagħna!

12 Minhabba d-dnuw ta' fommhom u l-kliem ta' xofftejhom, ha jinqabdu fil-kburija tagħhom: u għall-kliem ta' saħta u ta' gideb ha jnstehtu.

13 Temmhom fil-ghadab tiegħek; temmhom biex ma jqumux iżjed; u ha jagħrfu li Alla jsaltan fuq Gakobb sat-truffijiet ta' l-art. Sela.

14 U filghaxija hallihom jergġhu lura; u hallihom jinbhu bhal kelb, u jiġgerrew 'il hawn u 'l hemm mal-belt.

15 Hallihom jiġgerrew 'l hawn u 'l hemm għall-ikel, u jinbhu jekk ma jixbghux.

16 Izda jien nghanini lill-qawwa tiegħek; iva, jien nghanini bil-ferh lit-tjieba tiegħek filghodu: ghax int kont fortizza għalija, u l-kenn tiegħi, fil-jum tal-ghali tiegħi.

17 Lilek, o qawwa tiegħi, nghanini: ghax Alla l-fortizza tiegħi! Alla li jurini t-tjieba tiegħu!

*Ghall-mexxej tal-kor fuq Sūsun-ghedūt.
Miktam ta' David, biex ighallem: meta
taqbad ma' Aram-Naharajim, u Aram-
Soba; u Gowab raġa' lura, u harbat f'wied
il-melħ tna-x il-elf minn Edom.*

60 O Alla, int irmejtna, inti xerridtna, int għadabt; arġa' dur lejna!

2 Int heżhiżt l-art; int xaqqaqtha: għalaq il-ftuħ tagħha; ghax qieghda titheżez.

3 Int urejt lill-poplu tiegħek hwejjeġ horox: tajtna nixorbu nbid li jsakkarna.

4 Int tajt standard lid dawk li jibzghu minnek, biex jintwera minhabba s-sewwa. Sela.

5 Biex l-egħzież tiegħek jinhelsu; salvana b'lemintek, u wegibna.

6 Alla tkellem fil-qdusija tiegħu: Jien nittrijonfa; jien naqsam Sikem f'ishma; u nagħmel oqsma mill-wied ta' Sukkot.

7 Gilghad tiegħi, u tiegħi wkoll Manasse; Efraim l-elmu ta' rasi; u Guda x-xettru tiegħi.

8 Mowab il-lenbija tiegħi; fuq Edom nitfa' is-sandli tiegħi: fuq Filistja ngħajjat l-ghajta tar-rebħa.

9 Min se jġibni fil-belt bis-swar? Min se jdaħħalni f'Edom?

10 Mhux int, o Alla, li warrabtna? Mhux int, o Alla, li ma għadikx toħroġ ma' l-eżerċtu tagħna?

11 Ghinna kontra l-ghadu taghna: ghax ma tiswiex il-ghajnunna tal-bniedem.

12 Permezz t'Alla nuru hilitna: ghax hu jkun li jghaffeg lill-eghdewwa taghna.

Ghall-mexxej tal-kor. Bl-istrumenti tal-korda. Salm ta' David.

61 Isma' l-ghajta tieghi, o Alla; isma' t-talb tieghi.

2 Minn truf l-art jien insejjahlek, meta qalbi ma tiflahx iżjed: mexxini lejn blata li hi wisq ghola minni.

3 Ghax int sirt kenn ghalija, u torri qawwi kontra l-ghadu.

4 Jien nghanmar fit-tinda tieghek ghal dejjem: nistkenn fis-satra ta' gwinhajk. Sela.

5 Ghax int, o Alla, smajt il-weghdiet tieghi: int tajtni l-wirt ta' dawk li jqimu lil ismek.

6 Int tkattar il-hajja tas-sultan: ha jkunu snin hajtu minn nisel ghal nisel.

7 Hu jsaltan quddiem Alla ghal dejjem: aghmel li t-tjieba u s-sewwa jharsuh.

8 Hekk nghanmi tifhir lil ismek ghal dejjem, billi nrodd kuljum il-weghdiet tieghi.

Lill-mexxej tal-kor. Fuq Ġedutun, Salm ta' David.

62 Tassew ruhi tistrieħ biss f'Alla: minn ghandu tigi s-salvazzjoni tieghi.

2 Hu biss il-blata u s-salvazzjoni tieghi; hu l-kenn tieghi; jien ma nkunx imcaqlaq hafna.

3 Kemm se ddumu teħduha kontra bniedem? Intom ilkoll għad tkunu maqtulin: bhal ċint qed jiggarraf għad tkunu, u bhal hajt qed jaqa'.

4 Huma jahsbu biss kif se jwaqqghu mill-gholi tieghu: ihobbu l-gideb: ibierku b'fommhom, iżda jishtu f'qalbhom. Sela.

5 Int, ruhi, strieh biss f'Alla; ghax minn ghandu tigi t-tama.

6 Hu biss il-blata u s-salvazzjoni tieghi: hu l-kenn tieghi; jien ma niċcaqlaqx.

7 F'Alla s-salvazzjoni u l-glorja tieghi: il-blata qawwija tieghi, u l-kenn tieghi f'Alla.

8 Afda fih f'kull żmien; o poplu, ifthu qalbkom quddiemu: Alla hu kenn ghalina. Sela.

9 I-bnedmin ta' kundizzjoni baxxa mhumiex hliet nifs, u n-nobbli mhumiex hliet gidba: jekk jitqiegħdu t-tnejn fil-mizien, 'il fuq joghlew, ilkoll flimkien ehf minn nifs.

10 La sserhux raskom fil-mohqrija; u la tittamawx fis-serq; jekk il-ghana joktor, la torbtux qalbkom mieghu.

11 Alla tkeġlem darba; darbtejn smajt dan: Li l-qawwa hi t'Alla.

12 U li tieghek ukoll, o Sidi, hi t-tjieba: ghax int trodd lil kulhadd skond eghmilu.

Salm ta' David, meta kien fid-deżert ta' Guda.

63 O Alla, int Alla tieghi; mis-sebh infittxek jien: ruhi għatxana għalik, laħmi mxennaq għalik f'art niexfa u mahruqa, fejn m'hemmx ilma;

2 Għalhekk gejt narak fis-santwarju, biex nara s-setgħa u l-glorja tieghek.

3 Ghax it-tjieba tieghek hi ahjar mill-hajja, xofftejja jfahru lilek.

4 Għalhekk imbierkek sakemm indum haj: nghanli idejja f'ismek.

5 Ruhi tixba' qisha bil-mudullun u s-simna, u fommej ifahhrek b'xofftejn ferhana:

6 Xhin niftakar fik fuq is-sodda tieghi u nahseb fuqek fis-sahriet tal-lejl.

7 Ghax int kont il-ghajnunna tieghi; għalhekk fid-dell ta' gwinhajk nithenna.

8 Ruhi tingħaqad mieghek biex timxi warajk: idek il-leminjia twezinni.

9 Iżda dawk li jfittxu r-rovina ta' ruhi, jinzlu fil-qiegh nett ta' l-art.

10 Huma jaqqu taht is-sejf: u jsiru jkel għall-klieb salvaggi.

11 Imma s-sultan jifrah f'Alla; kull minn jahlef bih, jiftahar: iżda fomm dawk li jghidu l-gideb jintebaq.

Ghall-mexxej tal-kor. Salm ta' David.

64 Isma' lehni, o Alla, fit-tneħid tieghi: harisli hajti mill-biza' tal-ghadu.

2 Harisni mill-konfoffi tal-ħżiena; mit-tixwix ta' dawk li jagħmlu l-ħażen,

3 Li jsinnu lsienheim bhal sejf; u jmiddu l-qwas tagħhom biex jifgħu l-vleġeg tagħhom, imqar kliem iebes.

4 Biex jidorbu mill-mohba lill-bniedem bla htija: jidorbuh għal għarrieda, u ma jibzghux.

5 Iqawwu qalbhom b'fehma ħażina; jahsbu kif jagħmlu minn taht in-nases; u jghidu: Min jarahom?

6 Ifittxu l-ħażen, ifasslu pjan mahsub bir-reqqa; il-ħsieb u l-qalb ta' kull wieħed minnhom huma abbess.

7 Iżda Alla jidrobhom bil-vleġeg: u f'daqqa waħda jimtlew kollhom griħi.

8 U hekk idawru lsienheim kontra tagħhom stess: dawk kollha li jarawhom jaharbu minnhom.

9 U l-bnedmin kollha jibzghu, u jxandru l-egħmil t'Alla; ghax jifhmu sewwa kulma għamel.

10 Il-ġust jifrah fil-Mulej, u jistkenn

fih; u dawk kollha ta' qalbhom safja jiftahru.

Ghall-mexxej tal-kor, Salm u Ghanja ta' David.

65 O Alla, it-tifhir jisthoqq lilek f'Sijon: u lilek tintradd il-weghda.

2 O int, li tisma' t-talb, ghandek jersqu l-bnedmin kollha.

3 Htiijeti ghelbuni: izda int tahfrilna htijietna.

4 Hieni l-bniedem li inti taghzel, u tressqu lej, biex ighammar fil-btiehi tieghek: ahna nixbghu bil-gid tad-dar tieghek, bil-qdusija tat-tempju tieghek.

5 B'modi tremendi inti twegibna, fil-haqq tieghek, o Alla tas-salvazzjoni taghna; int it-tama tat-trufijiet kollha ta' l-art, u ta' dawk li huma 'l boghod fuq il-bahar:

6 Bil-qawwa tieghek twaqqaf fis-sod il-muntanji; billi int imhazem bis-sahha:

7 U ssiket l-aghjat ta' l-ibhra; u l-hsejjes ta' l-imwieg, u l-ghagha tal-popli.

8 Dawk ukoll li jghamru fit-trufijiet ta' l-art jibzghu ghad-dehra ta' l-eghgu-bijiet tieghek: inti taghmel l-imkejjen minn fejn tohrog il-ghodwa u l-lejl mimlijin bil-ferh.

9 Int izzur l-art, u issaqqiha: int taghnija wisq bil-wied t'Alla, li hu mimli bil-ilma: int thejji l-qamh lill-bnedmin, meta tkun hekk hejjejt l-art.

10 Int issaqqi r-raddiet taghha; int twitti t-tub taghha: int trattabha bix-xita: int tbierak iz-zrieragh taghha.

11 Int tinkuruna s-sena bit-tjieba tieghek, u triqate joqtru bil-gid.

12 Huma joqtru fuq il-merghat tad-dezert: u l-gholjiet jithazzmu bil-ferh.

13 Il-merghat jimtlew bil-imriehel; il-widien ukoll jinksew bil-qamh: huma jghajtu bil-ferh, u jghannu wkoll.

Ghall-mexxej tal-kor. Ghanja jew Salm.

66 Ghajtu bil-ferh lil Alla, intom il-bnedmin ta' l-art kollha!

2 Ghannu l-glorja ta' ismu: aghmlu glorjuz it-tifhir tieghu.

3 Ghidu lil Alla: Kemm int tal-biza' fl-eghmejjel tieghek! Minhabba l-kobor tal-qawwa tieghek, l-eghdewwa tieghek ibaxxu rashom ghalik.

4 L-art kollha taghtik qima, u tghan-nilek; tghanni lil ismek. Sela.

5 Ejjew u araw l-eghmejjel t'Alla: hu tal-biza' fl-eghmil tieghu fost ulied il-bnedmin.

6 Hu biddel il-bahar f'art niexfa: il-poplu qasam ix-xmara jimxi: hemm frahna bih.

7 Hu jsaitan bil-qawwa tieghu ghal

dejjem; ghajnejh jaraw il-gnus: ha ma jerfghux rashom in-nies xewwiexa. Sela.

8 Bierku lil Alla taghna, o popli, u semmghu l-lehen tat-tifhir tieghu!

9 Hu jzomm ruhna hajja, u ma jhallix ringlejna joghtru.

10 Ghax int, o Alla, garrabtna: int saffejtna, bhal ma tissaffa l-fidda.

11 Int hallejtna naqghu fix-xibka; int qeghidit pis kbir fuq genbejna.

12 Int hallejt nies jirkbu fuq rasna; ahna ghaddejtna minn nar u ilma: izda int hriqtna f'post tax-xaba'.

13 Nidhlo f'darek b'offerti mahruqa; intem il-weghdi li ghamiltlek,

14 Li hargu minn xofftejja, u li fommi tenna fil-hemm tieghi.

15 Jien noffrilek sagrificcji mahruqa ta' bhejem imsemnna, b'duhhan ifuh ta' hrief mahruqa; gniedes u moghoz inhejjilek. Sela.

16 Ejjew, isimghu, intom il-koll li tibzghu minn Alla, u jien nghidilkom x'ghamel ghal ruhi.

17 Jien sejjajtlu b'fommi, u kien imgholli b'isieni.

18 Jekk inzomm xi hazen f'qalbi, Sidi ma jismagnix:

19 Izda tassew li Alla semagħni; hu ta widen ghat-talba tieghi.

20 Ikun imbierek Alla, li ma warrabx it-talba tieghi, lanqas it-tjieba tieghu minn fuq!

Ghall-mexxej tal-kor. Bl-istrumenti tal-korda. Salm jew ghanja.

67 Alla jhenn ghalina, u jberikna; Alla jdawal wiċċu fuqna. Sela.

2 Biex triqtek tkun maghrufa fuq l-art, u s-salvazzjoni tieghek fost il-gnus kollha.

3 Ha ifahhruk il-popli, o Alla; ha jfahhruk il-popli kollha.

4 Ha jithennew il-gnus, u jghannu bil-ferh: ghax int taghmel haqq mill-poplu bis-sewwa, u tmexxi l-gnus fuq l-art. Sela.

5 Ha jfahhruk il-popli, o Alla; ha jfahhruk il-popli kollha.

6 Imbaghad l-art taghti l-frott taghha; u Alla, Alla taghna, iberikna.

7 Alla jberikna; u truf l-art kollha jibzghu minn.

Ghall-mexxej tal-kor, Salm jew Ghanja ta' David.

68 Ha jqum Alla! Ha jkunu mxerrdin l-eghdewwa tieghu! Ha jaharbu minn quddiem dawk li joboghduh.

2 Bhalma d-duhhan jixtered, hekk xerridhom: bhalma x-xama' jduw quddiem in-nar, hekk il-hzienna jinqerdu quddiem Alla.

3 Izda halli l-gusti jithennew; ha jifirhu quddiem Alla: iva, ha jkunu wisq henjin.

4 Ghannu lil Alla, ghannu tifhir lil ismu: wittu t-triq lil dak li ġej riekeb fuq is-shab: JAH jismu; ifirhu quddiemu.

5 Missier l-iltiema, u mhallef tar-romol, hu Alla fl-aghmara mqaddsa tiegħu.

6 Alla jaghti famiġja lil dawk li huma wehidhom: hu johroġ lil dawk li huma marbutin bil-ktajjen, u jaghtihom ir-riżq; izda s-supervi jghixu f'art niexfa.

7 O Alla, meta int hriġt quddiem il-poplu tiegħek, meta inti mxejt fid-deżert, Sela:

8 L-art triegħdet, is-smewwiet ghamlu x-xita quddiem Alla: Sinaj ukoll triegħdet quddiem Alla, Alla ta' Izrael.

9 Int, o Alla, bghatt hafna xita, li biha hjejt wirtek, l-art, meta kienet niexfa.

10 Fiha ghammret il-merhla tiegħek: int, o Alla, fit-tjeba tiegħek hsibt għall-fqajrin.

11 Il-Mulej Sidi ta ordni: hafna kienu n-nisa li xandruha.

12 Harbu, harbu, is-slaten ta' l-eżerċiti: u l-mara li tnikkret id-dar qasmet il-priza.

13 Ghalkemm imteddejt qalb l-imriehel, intom għad tkunu bħal ġwienah ta' hamiema miksija bil-fidda, u rixha b'deheb safrani.

14 Meta Min jista' kollox ferrex is-slaten fil-pajjiż, l-art kienet bajda bħal meta tinżel xita ta' silġ f'Salmon.

15 Il-gholja ta' Alla hi bħal għolja ta' Basan; għolja ta' hafna qçaċet hi l-gholja ta' Basan.

16 Għalfejn qeghdin tharsu bil-ghira, o għoljiet ta' hafna qçaċet, lejn il-gholja li Alla jixtieq iġhammar fiha? Iva, il-Mulej iġhammar fiha għal dejjem.

17 Eluf ta' eluf l-imriekb ta' Alla, u eluf ta' anġli: Sidi hu fosthom, bħal f'Sinaj, fis-santwarju.

18 Int tlajt fil-gholi, int hadt warajk l-ilsiera: int hadt bnedmin b'għotjiet tiegħek, imqar dawk il xxewxu għalik, biex tagħmel hemm l-aghmara tiegħek, o Mulej Alla.

19 Imbierek Sidi l-Mulej, li kuljum iġhabbina bil-ġid: hu Alla tas-salvazzjoni tagħna. Sela.

20 Hu, li hu Alla tagħna, hu Alla tas-salvazzjoni; hu l-Mulej Sidna li jehlisna mill-mewt.

21 Izda Alla jkisser rjus l-eghdewwa tiegħu, il-qorriegħa ta' dak li jibqa' miexi fi htijietu.

22 Sidi l-Mulej qal: Inġibhom lura minn Basan, narga' ngib lura l-poplu tiegħi minn qiegħ il-bahar:

23 Biex tgħaddas riglek fid-demmi, u lsen il-klieb tiegħek ikollhom sehem mill-eghdewwa tiegħek.

24 Raw id-dhul tiegħek, o Alla;

id-dhul ta' Alla tiegħi, u Sultan tiegħi, fis-santwarju.

25 L-ghanneja mxew quddiem, u d-daqqaqa ta' l-istrumenti mxew warajhom; fosthom kien hemm ix-xebbiet iddoqqu t-tanburin.

26 Bierku 'l Alla fil-laqgħat tagħkom; bierku l-Mulej intom li gejjin min-nisel Izrael!

27 Hemm hu Benjamin, l-iżghar fosthom, jimxi quddiem, il-kapijiet ta' Guda bi għarhom, il-kapijiet ta' Zebulun, u l-kapijiet ta' Naftali.

28 Ibghat il-qawwa tiegħek, o Alla; uri l-qawwa tiegħek, o Alla; dik il-qawwa li haddim għalina.

29 Minhabba t-tempju tiegħek f'Gerusalem, is-slaten iġibulek għotjiet.

30 Canfar dik il-bhima fil-qasab tan-Nil, il-merhla tal-gniedes, mal-ghoġiela tal-poplu, sa ma jumiljaw ruhhom u jġibulek rigali tal-fidda: ferrex il-popli li jhobbu l-gwerra.

31 Kbarat jiġu mill-Egittu; l-Etjopja tgħaġġel tiftah idejha lejn Alla.

32 Ghannu lil Alla, o saltnet ta' l-art; ghannu tifhir lil Sidi l-Mulej: Sela.

33 Lil dak li jirkeb fuq is-smewwiet tas-smewwiet, li kienu minn dejjem: arawh, se jsamma' lehn, lehen qawwi.

34 Aghrfu l-qawwa ta' Alla! Il-kobor tiegħu hu fuq Izrael, u l-qawwa tiegħu fis-smewwiet.

35 O Alla, int tal-biża' mis-santwarji tiegħek: Alla ta' Izrael hu dak li jagħti s-saħha u l-qawwa lill-poplu tiegħu. Ikun imbierek Alla.

*Għall-mexxej tal-kor. Fuq "Il-Ġilji."
Salm ta' David.*

69 Salvani, o Alla; għax l-ilmijiet telghu sa ruhi.

2 Qieghed neghreq f'hama fond, fejn m'hemm x fejn nieqaf: dhalt f'ilmijiet fondi, fejn l-ilmijiet qeghdin iġharrquni.

3 Jen għajjen bl-aghjat tiegħi: griz-mejja nixfu: għajnejja mhumiex jaraw, jien u nistenna 'l Alla tiegħi.

4 Dawk li jobogħduni għal xejn huma aktar mix-xagħar ta' rasi: dawk li jridu jeqirduni, u li huma eghdewwa tiegħi għall-ebda raġun, huma setghana: għahluni nrodd dak li ma sraqtx.

5 O Alla, int taf il-bluha tiegħi; u dnubiet i mhumiex mohbija minnek.

6 O Sidi, Alla ta' l-eżerċiti, thallix lil dawk li jittamaw fik jaġġu fil-ghajb minhabba fiġa: la thallix lil dawk li jiftxuk jinfixlu minhabba fiġa, o Alla ta' Izrael.

7 Għax minhabba fik qieghed nilqa' t-tagħjir; il-misthija tiksili wiċċi.

8 Jien sirt barrani għal hut i, u għarib għal ulied ommi.

9 Ghax il-hegga ghal darek kilitni: u t-tagħjir ta' dawk li ghajruk waqa' fuqi.

10 Meta bkejt, u ghakkist lil ruhi bis-sawm, dan swieli biex inkun imghajjar.

11 Jien ghamilt xkora l-libsa tieghi; u gejt f'halq in-nies.

12 Dawk li qeghdin bil-qieghda fil-bieb jitekellmu kontra tieghi; jien sirt il-ghanja tas-sakranazzi.

13 Izda jien, o Mulej, nitlob lilek fi żmien milqugh: o Alla, fil-kobor tat-tjieba tieghek ismagħni, fis-sewwa tas-salvazzjoni tieghek.

14 Aqlagħni mill-hama, u thallinix neghreq: harisni minn dawk li jobogh-duni, u minn qiegh l-ilmiġiet.

15 La thallix il-widien ta' l-ilma jegħrquni, u lanqas id-dagħbien jiblagħni, u lanqas il-hofra tagħlaq halqha fuqi.

16 Wegħibni, o Mulej; ghax it-tjieba tieghek tajba: dur lejja skond il-kobor tal-hninet helwin tieghek.

17 U tahbi wiċċek mill-qaddej tieghek; ghax jien fil-hemm: ismagħni malajr.

18 Ersaq lejn ruhi, u ifdiha: ehlišni minhabba l-eghdewwa tieghi.

19 Inti taf bit-tkasbir tieghi, u l-mistħija tieghi, u l-ghajb tieghi: l-eghdewwa tieghi huma kollha quddiemek.

20 It-tagħjir qasamli qalbi; u jien imdejjar wisq: fittixt xi hadd biex jagħdirmi, izda ma sibt lil hadd; fittixt min isabbarni, izda ma sibt lil hadd.

21 Tawni wkoll l-imrar b'ikel; u meta bini l-ghatx tawni l-hall biex nixrob.

22 Halli l-mejda tagħhom issir nassa quddiemhom: u dak li kellu jkun għall-ġid tagħhom, ha isir nassa għalihom.

23 Ha jiddallmu għajnejhom, biex ma jarawx; u aghmel li genbejhom il-hin kollu jirtogħdu.

24 Itfa' d-dagħdigha tieghek fuqhom, u halli l-ghadab imhegġeġ tieghek jahkim-hom.

25 Ha ssir herba l-aghmara tagħhom; u halli hadd ma jghammar fit-tined tagħhom.

26 Ghax huma jippersegwitaw lil min inti sawwatt; u xjandru l-uġigh ta' dawk li inti drabt.

27 Zidilhom hażen mal-hażen tagħhom; u thallihomx jilhqu s-salvazzjoni tieghek.

28 Ha jithassru mill-ktieb tal-hajjin, u ma jinkitbux man-nies sewwa.

29 Izda jien imsejken u mimli bil-ghali: halli s-salvazzjoni tieghek, o Alla, terfagħni fil-gholi.

30 Infahhar isem Alla b'ghanja, u nkabbru b'radd il-hajr.

31 Dan ukoll jogħġob lill-Mulej aktar minn ġendus jew barri li għandu l-qrun u d-dwiefer.

32 L-umli jaraw dan, u jifirhu: u qalb-kom, intom li fittixt lil Alla, tgħix.

33 Ghax il-Mulej jisma' l-fqajrin, u ma jistmellx lill-imjassrin tieghu.

34 Ha jfahhruh is-sema u l-art; l-ibhra wkoll, u kull haġa li titharrekk fihom.

35 Ghax Alla jasalva 'l Sijon, u jibni il-bliet ta' Guda, biex igħammru fha, u tkun tagħhom.

36 In-nisel ukoll tal-qaddejja tieghu jirtuha: u dawk li jhobbu ismu jghammru fha.

Għall-mexxej tal-kor, Salu ta' David, b'tifkira.

70 Għaġġel, o Alla, biex teħlišni; għaġġel għinni, o Mulej.

2 Ha jisthu u jithawdu dawk li jfittxu lil ruhi: ha jitreġġghu lura, u jithawdu, dawk li jixtiqui d-deni.

3 Ha jkunu mreġġġhin lura, bhala hlas tal-mistħija tagħhom, dawk li jghidu: Aha! Aha!

4 Halli dawk kollha li jfittxuk jifirhu u jithennew fik: u halli dawk li jhobbu s-salvazzjoni tieghek igħidu kuljum: Kbir hu Alla!

5 Izda jien fqajjar u msejken: fittex ejja lejja, o Alla: inti il-ghajnuna tieghi, u l-hellies tieghi. O Mulej, la ddumx ma tiġi!

71 Fik, o Mulej, jien insib kenn: la thallini qatt ninfixel.

2 Salvani għall-haqq tieghek, aghmel li jien nehles! mejjel widentek lejja, u ehlišni.

3 Kun int l-aghmara qawwija tieghi, li fha nkun nista' nsib kenn dejjem! Int wegħidit li jien inkun salvat; ghax int il-blata u l-fortizza tieghi.

4 Ehlišni, o Alla tieghi, minn id il-hażin, minn id il-qarrieq u l-kiefer.

5 Ghax int it-tama tieghi, o Sidi, o Mulej: int il-fiduċja tieghi sa minn żgħożiti.

6 Int kont il-ghajnuna tieghi sa minn ġuf ommi: kont int li hrigħni mill-ġewwieni t'ommi: inti dejjem it-tifhir tieghi.

7 Jiena qisni għaġeb għal hafna nies; izda int il-kenn qawwi tieghi.

8 Ha jimtela fommi bit-tifhir għalik u bil-glorja tieghek il-ġum kollu.

9 Twarrabnix fix-xjuhija tieghi; titlaq-nix meta saħħti tonqosni.

10 Ghax l-eghdewwa tieghi jitekellmu kontra tieghi; u dawk li jonsbu lil ruhi jfesfsu flimkien,

11 Huma u jghidu: Alla telqu: Għal warajh! Aqbduh! Mhemm hadd li jehilsu.

12 O Alla, toqgħodx il-bogħod minni: O Alla tieghi, fittex għinni.

13 Ha jithawdu u jinfnew dawk li huma kontra ruhi; ha jkunu miksiġin bil-ghajb

u ż-żebliħ dawħ li jfittxu jagħmluli d-deni.

14 Iżda jien nibqa' dejjem nittama, u nibqa' nfahħrek iżjed.

15 Fommi jxandar l-opri tal-haqq tiegħek, u l-egħmejjel tas-salvazzjoni tiegħek il-jum kollu; jien ma nafx il-ghadd tagħhom.

16 Nersaq quddiem il-kobar ta' Sidi, tal-Mulej: jien inxandar il-haqq tiegħek, u tiegħek biss.

17 O Alla, int għallimtni minn żgħożiti: u sa llum jien xandart l-egħmejjel tal-ghaġeb tiegħek.

18 Issa wkoll meta jien xjieħ u xagħri abjad, o Alla, la titlaqnix, sakemm jien nuri s-sabħa tiegħek lil dan in-nisel, u l-qawwa tiegħek lil kull nisel li għad irid jiġi.

19 Il-haqq tiegħek ukoll, o Alla, hu għoli wiq, int għamilt hwejjeġ tal-ghaġeb: o Alla min hu bhalek?

20 Int, li wrejtni għali kbir u qalil, targa' tagħtini l-hajja, u targa' tqajjimni minn qiegh l-art.

21 Int tkattarli l-kobar tiegħi, u tfarragni fuq kull naha.

22 Lilek infahħar bl-arpa, infahħar lis-sewwa tiegħek, o Alla tiegħi: lilek ngħanni bic-ċetra, o Qaddis ta' Iżrael.

23 Xofftejja jifirħu wiq jien u ngħannilek, u ruħi li inti fdejtli.

24 Ilsienu jiteklem ukoll il-jum kollu fuq il-haqq tiegħek: għax waqghu fil-ghajb u l-mistħija dawħ li jridu jagħmluli d-deni.

Salm ta' Salamun.

72 O Alla, agħti l-haqq tiegħek lis-sultan, u l-gustizzja tiegħek lil bin is-sultan.

2 Hu jiġġudika lill-poplu tiegħek bil-gustizzja, u lill-imsejknin tiegħek bil-haqq.

3 Il-muntanji jiġibu s-sliem lill-poplu; u l-gholjiet iġibu l-gustizzja.

4 Hu jaqbes għall-imsejknin tal-poplu, hu jsalva wlied il-fqar, u jfarrak lil min jahqarhom.

5 Huma jibzghu minnek sakemm iddum ix-xemx u l-qamar, minn nisel għal nisel.

6 Hu jinzel bhax-xita fuq il-haxix maħsud: bħal halba xita li xxarrab l-art.

7 Fi żmienu l-gust joktor; u jkun hemm sliem kotran, sama jintemm il-qamar.

8 Hu jsaltan ukoll minn bahar sa bahar, u mix-xmara sa truf l-art.

9 Dawħ li jgħixu fid-deżert jitbaxxew quddiemu; u l-egħdewwa tiegħu jilaghqu t-trab.

10 Is-slaten ta' Tarsis u tal-gzejjer iġibulu rigali: is-slaten ta' Xeba u Seba jagħtuh għotjiet.

11 Iva, is-slaten kollha jqimuh: il-ġnus kollha jaqduh.

12 Għax hu jehles lill-fqir meta jsejjahlu, u lill-imsejken ukoll, u lil dak li m'għandu 'l hadd min jgħinu.

13 Hu jkollu hniena mid-dghajjef u mill-fqir, u jsalva l-erwieħ tal-fqar.

14 Hu jifdi lil ruhhom mill-qerq u mid-dnewwa, u għażiż ikun demmhom quddiemu.

15 U hu jgħix, u lilu jingħata d-deheb ta' Xeba: u jitolbu kuljum għalih; u kuljum ikun imfahħar.

16 Ikun hemm hafna qamħ fuq l-art fuq rjus il-muntanji; il-frott tiegħu jixxejjer bħaċ-ċedru tal-Libanu, u n-nies tal-belt toktor bħall-haxix ta' l-art.

17 Ismu jđum għal dejjem: ismu jđum sakemm iddum ix-xemx: u l-ġnus jitbierku bih: il-popli kollha jsejħulu hieni.

18 Imbierak il-Mulej Alla, Alla ta' Iżrael, li waħdu jagħmel hwejjeġ tal-ghaġeb.

19 U mbierak l-isem gloriuż tiegħu għal dejjem: u timtela l-art kollha bil-glorja tiegħu; Amen! Amen!

20 Hawn jintemm it-talb ta' David, bin Ġessi.

Salm ta' Asaf.

73 Tassew, Alla hu tajjeb ma' Iżrael, ma' dawħ li għandhom qalbhom saffa.

2 Iżda jien, riglejja għal fit ma ghotrux; fit kien jonqos biex nizloq fil-mixi tiegħi.

3 Għax jien għirt għall-kburin, xhin rajt kif il-hżiena jiġu 'l quddiem.

4 Għax għalihom mhemmx wegħat waqt mewthom: iżda saħħithom hi qawwija.

5 M'għandhomx taħbit bħal bnedmin oħra; lanqas huma msawtin bħal bnedmin oħra.

6 Għalhekk il-kburija hi mdawra bħal kullana m'għonqhom; id-dnewwa tiksihom bħal libsa.

7 Għajnejhom 'il barra bis-simna: għandhom aktar milli l-qalb tixtieq.

8 Huma mħassrin, u jitekellmu bil-qerq fuq il-mohqrija: jitekellmu mkabbrin.

9 Qieghdu fommhom fis-smewwiet, u lsenhom jimxi fl-art.

10 Għalhekk il-poplu tiegħu jargħa' lura lejhom: u jixrob ilma bix-xaba' mill-ghajn tagħhom.

11 U jgħidu: Kif jista' Alla jkun jaf kolloż? Huwa l-Għoli jaf b'xi haġa?

12 Ara, dawn huma l-hżiena, li jistagħnew fid-dinja: huma jzidu ġidhom.

13 Tassew, jien saffejt qalbi għalxejn, u hsilt idejja fl-innoċenza!

14 Kuljum kont imsawwat, u mčanfar kull filgħodu.

15 Kieku għidt: Nitkellem hekk; ara, kont immur kontra r-razza ta' wliedek.

16 Ridt nifhem dan, izda kien ta' ugigh kbir ghalija;

17 Sakemm dhalt fis-santwarju t'Alla; imbaghad fhimt sewwa x'inhu t-tmiem taghhom.

18 Tassew li int qeghidthom fuq art tizloq: int waqqajthom fit-tigrif.

19 Kif tharbtu f'daqqa wahda! Intemmu ghalkollox bit-twerwir.

20 Bhal f'holma xhin wiehed iqum; hekk int, o Sidi, xhin tistenbah, int tobghod ix-xbieha taghhom.

21 Xhin qalbi kienet mugugha, u kont imnigges fil-gewwieni tieghi,

22 Iblah kont jien, u ma naf xejn: jien kont qisni bhima quddiemek.

23 Madankollu jien kont dejjem mieghek: int zammejtmi min idi l-leminija.

24 Int tmexxini skond il-hsieb tieghek, u mbaghad tilqaghni fil-qlorja tieghek.

25 Min ghandi fis-sema hliefek? u mhemm hadd fl-art li nixtiequ hliefek.

26 Gismi u qalbi ma jifilhux iżjed: izda Alla l-qawwa ta' qalbi, u sehmi ghal dejjem.

27 Ghax, ara, dawk li huma bgħid minnek jintilfu: int teqred lil dawk kollha li jinfirdu minnek.

28 Izda tajjeb ghalija li nkun qrib Alla: f'Sidi, fil-Mulej, jien qegħid il-kenn tieghi, jien inxandar l-egħmejjel tieghek kollha.

Maskil ta' Asaf.

74 O Alla, ghaliex warrabtna ghal dejjem? Ghaliex għadbek iħegġeg kontra in-nghaġ tal-merħla tieghek?

2 Ftakar fil-gemgħa tieghek, li int ksibt għalik sa minn żmien il-qedem; it-tribù tal-wirt tieghek, li int fdejt; din il-gholja ta' Sijon, li għamiltha l-aghmara tieghek.

3 Itfa' l-passi tieghek lejn il-herba ta' dejjem; il-ghadu qered kollox fis-santwarju.

4 L-egħdewwa tieghek iġħajtu bħal ljun i f'nofs il-gemgħa tieghek; hemm tellghu l-istendardi tagħhom bhala eġħliem ta' rebħa.

5 Kienu qishom irġiel li refghu l-mannara fil-gholi biex iqacċtu minn qalb il-masġar is-siġar.

6 Izda issa kissru x-xogħol minqux kollu tas-santwarju bil-mannara u l-mazza.

7 Huma taw in-nar lis-santwarju tieghek, huma kasbru billi tefghu ma' l-art l-aghmara ta' l-isem tieghek.

8 Qalu f'qalbhom: Ha nfarrkuhom għalkollox! Harqu kull post imqaddes t'Alla fil-pajjiż.

9 Ma narawx l-eġħliem tagħna:

m'hawnx iżjed profeti: lanqas hemm hadd fostna li jaf kemm se ndumu hekk.

10 O Alla, kemm se jdum il-ghadu jzbleħ? Se jibqa' l-ghadu jahlef b'ismek għal dejjem?

11 Ghaliex qieghed iżzom lura idek il-leminija? Ohroġha minn dhanek, u eqridhom!

12 Ghax Alla hu s-Sultan tieghi sa mill-qedem; hu jkseb il-helsien fl-art kollha.

13 Int fridt il-bahar bil-qawwa tieghek: int shaqt irjus id-draguni fl-ilmijiet.

14 Int farrakt l-irjus tal-Levjatan, u tajtu biex jikluh lin-nies li jgħammru fid-deżert.

15 Int ftaht eġħjun u widien: int nixxift xmajjar dejjem għaddejja.

16 Tieghek il-jum; il-lejl ukoll: int għamilt id-dawl u x-xemx.

17 Int hażżiżt it-truf kollha ta' l-art: int għamilt is-sajf u x-xitwa.

18 Ftakar dan: il-ghadu kasbar il-Mulej, u nies boloh żebilhu ismek.

19 Tagħtix il-hajja tal-gamiema tieghek lill-bhejjem: tinsieħ il-gemgħa ta' l-imsejknin tieghek għal dejjem.

20 Hu hsieb il-għaqda li għamilt ma' Abraham, ghax il-postijiet imdallma ta' l-art huma mimlijin bl-aghmajjar tal-vjolenza.

21 Thallix l-imghakkes jargħa' lura fil-għajb: ha jfahħru ismek il-fqajjar u l-imsejken.

22 Qum, o Alla, aqbeż għall-kawza tieghek: ftakar kif l-iblah qieghed ikasbrek il-jum kollu.

23 Tinsieħ l-aghjat ta' l-egħdewwa tieghek, il-hsejjes bla heda ta' dawk li jqumu kontrik.

Għall-mexxej tal-kor. Fuq Al-taxhêt. Salm ta' Asaf. Għanja.

75 Lilek, o Alla, infahħru, lilek infahħru. Dawk li jxandru ismek, l-egħmejjel tal-għaġeb tieghek ihabbru.

2 Meta jasal iż-żmien li jien iffissajt, nagħmel haqq bis-sewwa.

3 L-art u n-nies kollha li jgħammru fiha jdbu: jien inżomm shah il-pilastri tagħha. Sela.

4 Jien ngħid lill-kburin: La titkabbrux: u lill-hżiena: La terfghux il-qarn tagħkom!

5 La terfghux il-qarn tagħkom fil-gholi! La titkellmox b'ras iebsa.

6 Ghax il-għajnuna la tiġi mil-lvant, la mill-punent, u lanqas min-nofsinar.

7 Izda Alla hu l-imhallel: lil wiehed inizzlu, lil iehor igħolliħ.

8 Ghax f'id il-Mulej hemm bieqja, u l-inbid hu qawwi; u mhawwar sewwa; u minħa jsiqihom: u l-hżiena kollha ta' l-art ikollhom jixorbu minħa, sa l-aħħar qatra.

9 Izda jien inxandar ghal dejjem: nghanhi tifhir lil Alla ta' Ġakobb.

10 Il-qrun kollha tal-hżiena jiena wkoll naqta'; izda l-qrun tat-tajbin jintrefghu.

Ghall-mexxej tal-kor. Fuq l-istrumenti tal-korda. Salm ta' Asaf. Ghanja.

76 Alla maghruf f'Ġuda: ismu kbir f'İzrael.

2 F'Salem ukoll hemm il-gharix tieghu, u l-aghmara tieghu f'Sijon.

3 Hemm kisser il-vleġeġ tal-qaws, itarka, u s-sejf, u l-armi tal-gwerra. Sela.

4 Int aktar gloriuż u maestuż mill-muntanji tal-priza.

5 L-irġiel ta' qalbhom qawwija tilfu l-priza taghhom: raqdu r-raqda taghhom; u hadd mill-gwerrieri ma sata' juża idejh.

6 Għaċ-ċanfira tieghek, o Alla ta' Ġakobb, sew il-mirkeb u sew iż-żiemel jintefghu f'raqda tal-mewt.

7 Int, iva, int tal-biża'; u min jista' joqgħod quddiem il-prezenza tieghek meta tkun imghaddab?

8 Inti ġegħilt li l-haqq jinstema' mis-sema: l-art beżgħet, u tbikkmet,

9 Xhin Alla qam biex jagħmel il-haqq, biex isalva l-imsejtna kollha ta' l-art. Sela.

10 Tassew, għadab il-bniedem ifahhrek: il-fdal tal-għadab int tithažżem bih.

11 Wiegħdu, u roddu lill-Mulej, Alla tagħkom: halli daww kollha ta' madwaru jġibulu għotjet, lilu, li hu tal-biża'.

12 Lil dak li jifni lill-kbarat, u jnissel il-biża' fis-slaten ta' l-art.

Ghall-mexxej tal-kor, fuq Ġedutun, Salm ta' Asaf.

77 Lejni jintrafa' lejn Alla, u jien nghanjat; lejni jintrafa' lejn Alla, u hu jismagħni.

2 F'jum id-diq fittixt lil Sidi: idi l-lejl kollu merfugħa nitlob, u ma kellhiex mistrieħ: ruhi ma riditx tiffarraġ.

3 Niftakar f'Alla u nitnieħed: nahseb, u l-ispirtu tiegħi jinfena. Sela.

4 Int iżżomm għajnejja miftuhin: jien hekk imhawwad li ma nistax nitkellem.

5 Nahseb fil-jiem imghoddija, is-snin li ilhom hafna li għaddew.

6 Niftakar fil-ghana tiegħi ta' bil-lejl: nitkellem f'qalbi: u l-ispirtu tiegħi jixtar bir-reqqa.

7 Se jarmina għal dejjem Sidna? Mhux se jibqa' jurina mhabbtu?

8 It-tjeba tiegħu ntemmet għal dejjem? Il-wegħda tiegħu sfat fix-xejn għal dejjem?

9 Nesa Alla jkun hanin? Jew fil-għadab tiegħu għalaq il-hniena tiegħu? Sela.

10 U jien għidt: Dan hu l-ghali tiegħi: izda jien niftakar fis-snin ta' id il-leminija tal-Għoli.

11 Jien niftakar fl-opri tal-Mulej: iva, niftakar fl-egħubijiet tiegħek ta' zmien il-qedem.

12 Jien nahseb f'kulma għamilt, u nixtarr fuq l-egħmejjel kbar tiegħek.

13 Triqtek, o Mulej, hi qaddisa: liema alla hu hekk kbir daqs Alla tagħna?

14 Int Alla li tagħmel l-egħubijiet: int urejt il-qawwa tiegħek fost il-popli.

15 Bi driegħek int fdejt il-poplu tiegħek, ulied Ġakobb u Gużep. Sela.

16 L-ilmijiet raw lilek, o Alla: l-ilmijiet raw lilek u twerwru: qieghan il-bahar ukoll triegħdu.

17 Mis-shab niżlet ix-xita: is-smewwiet triegħdu: u l-vleġeġ tiegħek lehhu kull-ilmien.

18 Il-hsejjes tar-ragħad tiegħek kienu fir-riefnu: il-beraq dawwal id-dinja: l-art triegħdet u thežħet.

19 Triqtek fuq il-bahar, u l-mogħdija tiegħek mill-ilmijiet il-kbar, u l-passi tiegħek hadd ma jsibhom.

20 Int mexxejt il-poplu tiegħek bħal merħla, b'id Mosè u Arun.

Maskil ta' Asaf.

78 Agħti widen, o poplu tiegħi, għal-liġi tiegħi: mejlu widnejkom għal kliem fommei.

2 Niftax fommei biex ngħid parabbli: ngħid hwejjeġ mohbija minn zmien il-qedem.

3 Dak li ahna smajna u nafu, u li missirijietna qalulna,

4 Ma nahbuxh lil uliedhom; ngħidu lin-nisel li ġej tifhir il-Mulej, u l-qawwa, u l-egħubijiet li għamel.

5 Għax hu waqqaf xhieda f'Ġakobb, u għamel liġi f'İzrael, li hu ordna lil missirijietna biex igharrfuhom lil uliedhom:

6 Biex in-nisel li ġej ikun jafhom: u l-ulied li għad iridu jitwiellu jgharrfuhom lil uliedhom:

7 Biex iqieghdu t-tama tagħhom f'Alla, u ma jinsewx l-opri t'Alla, izda jharsu l-kmandamenti tiegħu:

8 U ma jkunux bħal missirijiethom, nies ta' ras iebsa u xewwiexa, nies li qalbhom kienet bla mistrieħ, u li l-ispirtu tagħhom ma kienx fidil ma' Alla.

9 Uljed Efrajm, għalkemm kienu armati, u kellhom il-qaws, reġghu lura f'jum it-taqbida.

10 Huma ma harsux ir-rabta t'Alla, u ma ridux jimxu fuq il-liġi tiegħu;

11 U nsew l-egħmejjel tiegħu, u l-egħubijiet li kien uriehom:

12 L-egħubijiet li kien għamel quddiem

missirijiethom, fl-art ta' l-Egittu, fir-raba' ta' Soghan.

13 Hu feraq il-bahar, u ghadidhom minnu; hu waqqaf l-ilmijiet qishom gods.

14 Bi nhar mexxiehom bi shaba, u b'huggiega ta' dawl bil-lejl.

15 Hu xaqqaq il-blat fid-dezert, u tahom jixorbu kemm jifilhu qisu minn bahar ta' ilma.

16 Hareg ukoll gliegell mill-blata, u ghamel l-ilmijiet jigru qishom xmajjar.

17 U huma dimbu izjed kontra tieghu billi qamu kontra l-Gholi fid-dezert.

18 U garrbu lil Alla f'qalbhom billi talbuh ikel skond ix-xewqa taghhom.

19 Iva, huma tkellmu kontra Alla; qalu: Jista' Alla jhejji mejda fid-dezert?

20 Ara, hu ta daqqa fuq il-blat, biex johrog l-ilma, u x-xmajjar faru; jista' jaghti wkoll il-hobz? jista' jipprovdi laham ghall-poplu tieghu?

21 Ghalhekk il-Mulej sama' dan, u ghadab: hekk nar tkebbes ghal Gakobb, u ghadab ukoll qam ghal Izrael.

22 Ghax huma ma kinux jemmnu f'Alla, u ma kinux jafdaw fis-salvazzjoni tieghu.

23 Ghalkemm hu kien ordna s-shab fil-gholi, u fetah bwieb is-sema,

24 U ghamel xita tal-manna fuqhom biex jieklu, u tahom mill-qamh tas-sema.

25 Il-bniedem kiel ikel ta' l-angli: u tahom ikel bix-xaba'.

26 Gghal rih jonfoh mil-lvant fis-smewwiet; u bis-setgha tieghu ghamel rih min-nofsinar.

27 Ghamel ukoll xita tal-laham fuqhom qisha trab; aghsatar bhar-ramel tal-bahar:

28 U halliehom jaqghu f'nofs it-tined taghhom, madwar l-eghrejjet taghhom.

29 U huma kielu, u xebghu ghalkollox, ghax tahom daqs kemm xtaq;

30 Kienu ghadhom bilkemm qatghu xewqithom, u l-ikel kien ghadu f'halq-hom,

31 Li ghadab Alla ma giex fuqhom, u qatel l-aktar b'sahhithom fosthom, u medd ma' l-art l-irgeli maghzula ta' Izrael.

32 Madankollu huma baqghu jidinbu, u ma emmnux fl-eghjubijiet tieghu.

33 Ghalhekk hu hela jiemhom fix-xejn, u sninhom fit-tahbit.

34 Xhin qered lil x'uhud minnhom, kienu jfittxuh: u nidmu, u regghu fittxew lil Alla.

35 U ftakru li Alla hu l-blata taghhom, u Alla l-Gholi l-feddej taghhom.

36 Madankollu huma kienu jfahhruh b'fommhom, u gidbulu b'islienshom.

37 Ghax qalbhom ma kenitx sewwa mieghu, u lanqas kienu ta' fehma soda mar-rabta tieghu.

38 Izda hu, billi kien kollu hniena, hafrihthom il-hazen taghhom, u ma qerid-

homx: iva, kemm-il darba warrab i-ghadab tieghu, u ma kienx jixghel qilltu kollha.

39 Ghax kien jiftakar li ma kinux blief laham; ziffa li tghaddi, u ma targax lura.

40 Kemm-il darba qamu kontra tieghu u ghallewh fid-dezert!

41 Iva, kienu jergghu lura, u jgarrbu lil Alla, u jipprovokaw lill-Qaddis ta' Izrael.

42 Ma kinux jiftakru f'idu, u lanqas fil-jum li helishom mill-ghadu.

43 Kif ghamel il-mirakli tieghu fl-Egittu, u l-eghjubijiet tieghu fir-raba' ta' Soghan:

44 U bidel ix-xmajjar taghhom f'demm; u n-nixxigat taghhom, biex ma jkunux jistghu jixorbu.

45 U baghat dubbien ta' kull ghamla fosthom, li qeridhom; u zringijiet li harbtohom.

46 Hu ta ghad-dud l-ucuh tar-raba taghhom, u x-xoghhol ta' idejhom lill-gradijiet.

47 Qered id-dwieli taghhom bis-silg, u s-sigar tat-tin bil-glata.

48 U reha l-bhejjet taghhom lis-silg, u l-imriehel taghhom lis-sajjetti jaharqu.

49 Xehet fuqhom il-qawwa tal-qilla tieghu, is-sahna, il-ghadab u l-hemm, billi baghtilhom l-angli tal-hsara fosthom.

50 Fetah triq ghall-ghadab tieghu; ma helix ruhhom mill-mewt, izda telaq hajjithom ghall-pesta.

51 U qatel l-ulied il-kbar fl-Egittu, l-ewwel frott ta' sahhithom fl-eghrejjet ta' Ham.

52 Izda ghamel li l-poplu tieghu johrog bhal nghag, u mexxiehom fid-dezert bhal merhla.

53 U mexxiehom fis-sgur, u ghalhekk ma bezghux: izda ghatta bil-bahar lill-eghdewwa taghhom.

54 U wasalhom fl-art imqaddsa tieghu, f'din il-muntanja, li l-leminija tieghu kisbet.

55 Kecca l-gnus ukoll minn quddiemhom, u qassam arthom lit-tribujiet ta' Izrael li dahhalhom ighammru fit-tined taghhom.

56 Madankollu huma garrbu u qamu ghal Alla l-Gholi, u ma harsux ix-xhidiet tieghu:

57 Izda regghu lura, u naqsu bhal missirijiethom: bhal qaws qarrieq ghawgu triqathom.

58 Ghax huma qajmu l-ghadab tieghu bl-imqades tal-gholjiet taghhom, u xeghlu l-ghira tieghu bix-xbihat skolpiti taghhom.

59 Xhin Alla sama' dan, ghadab, u stmell bis-shih lil Izrael:

60 U ghalhekk telaq is-santwarju ta' Silo, it-tinda fejn kien ighammru fost il-bnedmin;

61 U halla l-arka tieghu tkun mehuda fil-jasar, u l-glorja tieghu f'id il-ghadu.

62 U reha l-poplu tieghu wkoll ghas-sejf; u ghadab ghall-wirt tieghu.

63 In-nar qered l-irgjel zghazagh taghhom; u x-xebbiet taghhom ma nghatawx ghaż-zwieg.

64 Il-qassisin taghhom waqghu bis-sejf, u r-romol taghhom ma bkewhomx.

65 Imbaghad Sidi stembah bhal wiehed minn raqda, bhal gwerrier ighajjat minhabba sakra bl-inbid.

66 U laqat l-eghdewwa tieghu fuq wara: tefagghom fil-ghajb ghal dejjem.

67 U warrab it-tinda ta' Guzepp, u ma ghazilx it-tribù ta' Efrajm:

68 Iza ghażel it-tribù ta' Ġuda, il-gholja ta' Sijon li kien iħobb.

69 U bena s-santwarju tieghu bhall-oghla smewwiet, bhall-art li sejjes ghal dejjem.

70 Ħatar lil David ukoll qaddej tieghu, u hadu mill-imriehel:

71 Ġiebu minn wara n-nghaġ bil-ħrief taghhom biex jirgha 'l Ġakobb, il-poplu tieghu, u lil Izrael, il-wirt tieghu.

72 U kien jirghahom skond is-safa ta' qalbu; u mexxiehom bil-hila ta' idejh.

Salm ta' Asaf

79 O Alla, il-ġnus dahlu f'wirtek, u t-tempju mqaddes tieghek niġġsu; għamlu herba 'l Ġerusalem.

2 L-iġsma mejtin tal-qaddejja tieghek tawhom b'ikel lit-tjur ta' l-ajru, il-laħam tal-qaddejsin tieghek lid-dbejbej ta' l-art.

3 Xerrdulhom demmhom bhal ilma madwar Ġerusalem; u ma kien hemm hadd min jidfinhom.

4 Sirna l-ghajb tal-ġirien taghna, iż-żebliħ u d-dahk ta' dawk li huma madwarna.

5 Kemm, o Mulej, se ddum imghaddab ghal dejjem? Il-hegġa tieghek se tahrax bħan-nar?

6 Sawwab il-qilla tieghek fuq il-ġnus li ma jagħrfukx, u fuq is-saltniet li ma sejhux ismek.

7 Ghax huma belghu lil Ġakobb, u għamlu herba fejn ighammar.

8 La tiftakrilniex htijetna ta' l-imghoddi: halli l-ħniena tieghek tiġi malajr tilqaghna: għax ahna wisq umiljati.

9 Ġhinna, o Alla tas-salvazzjoni taghna, għall-glorja ta' ismek: u eħlisna, u naddaf dnubietna, għall-imhabba ta' ismek.

10 Għaliex il-ġnus għandhom ighidu: Fejn hu Alla taghhom? Ħa jkun magħruf, fost il-ġnus, quddiem ħajnejna, il-hlas għat-tixrid tad-demmm tal-qaddejja tieghek.

11 Ħa jasal quddiemek it-tnehid ta' l-imjassrin; skond il-kobor tal-qawwa

tieghek, salva lil dawk li huma ikkundannati għall-mewt.

12 U rodd f'ħobbhom lil ta' madwarna għal seba' darbiet it-ktasbir taghhom li biħ kasbruk, o Sidi!

13 Biex b'hekk ahna l-poplu tieghek u l-merħla tal-merħa tieghek nizzukhajr għal dejjem: ahna nxandru t-tifhir tieghek minn nisel għal nisel.

Lill-mexxej tal-kor. Fuq "Il-Gilji".

Xhieda. Salm ta' Asaf.

80 Aġhti widen, o Ragħaj ta' Izrael, int li tmexxi lil Guzepp bħal merħla; int li tghammar fuq il-kerubin, iddi.

2 Quddiem Efrajm, u Benjamin, u Manasse, qajjem il-qawwa tieghek, u eja ha ssalvana.

3 Reġġaghna, o Alla, għal li konna, u ha jiddi wiċċek; u ahna nkunu salvati.

4 O Mulej ta' l-eżerċti, kemm se ddum imghaddab għat-talb tal-poplu tieghek?

5 Int titmagħhom hobz tad-dmugh; u tagħtihom dmugh x'jixorbu bix-xaba'.

6 Int għamiltna t-tilwim tal-ġirien taghna: u l-eghdewwa taghna jidhku bejniethom.

7 Reġġaghna għal li konna, o Alla ta' l-eżerċti, u ha jiddi wiċċek, u ahna nkunu salvati.

8 Int qlajt dielja mill-Eġittu: int tfajt 'il barra il-ġnus, u hawwiltha.

9 Int hejjet l-art għaliha, u għamilt li hi tieħu l-egħruq, u hi mliet l-art.

10 Il-gholjiet kienu mghottijin bid-dell tagħha, u ż-żraġen tagħha kienu bħal ċedri kbar.

11 Firxet il-friegħi tagħha sal-baħar, u ż-żraġen tagħha sax-xmara.

12 Għaliex, mela, ġarraft il-hitan tagħha, biex dawk kollha li jghaddu minn hdejha jqaċċtuha?

13 Il-hanzir salvaġġ mill-masġar iħarbatħa, u d-dbejbej tar-raba' jibilghuha.

14 Arġa' eja, nitolbuk, o Alla ta' l-eżerċti: hares mis-sema, u ara, u żur lil din id-dielja;

15 U l-ghalqa tad-dwieli li idek il-leminjia hawlet, u r-rimja li int kabbarit għalik.

16 Ħarquha bin-nar, qatghuha: huma jinqerdu bil-harsa qalila ta' wiċċek.

17 Ħa tkun idek fuq ir-raġel ta' lemintek, fuq bin il-bniedem li int saħħaħt għalik innifsek.

18 Għalihekk ahna ma nergħux lura minnek: aġhtina l-hajja, u ahna nsejhu ismek.

19 Reġġaghna għal li konna, o Mulej Alla ta' l-eżerċti, aghmel li wiċċek jiddi fuqna: u ahna nkunu salvati.

*Ghall-mexxej tal-kor. Fuq il-Gittèa.
Salm t'Asaf.*

Ghanja jew Salm ta' Asaf.

81 Ghannu bil-ferh lil Alla, qawwa taghna: ghajtu bil-ferh lil Alla ta' Gakobb!

2 Ghannu ghanja, u ġibu hawn it-tanbur, iċ-ċetra helwa ma' l-arpa.

3 Doqqu t-tromba mal-qamar ġdid, mal-qamar mimli f'jum il-festa taghna.

4 Ghax dan hu statut ghal Izrael, u liġi t'Alla ta' Gakobb.

5 Dan ghamlu bhala xhieda f'Ġużepp, huwa u hierēg mill-art ta' l-Egittu: fejn smajt kliem li ma fhimtx.

6 Nehhejtu t-taghbija minn fuq spallej: idejh kienu mehlu sin mill-irfigh tal-qoffa.

7 Fid-dwejjaq sejjatli, u jien hlistek; b'lehen mohbi, bhal f'raghda, wegibtek; ġarrabtek hdejn l-ilma ta' Meriba. Sela.

8 Isma; o poplu tieghi, ha nlupek: O Izrael, mhux li kont tismaghni!

9 M'ghandux ikun hemm alla iehor f'nofskom; u lanqas tqim ebda alla bar-rani.

10 Jien il-Mulej, Alla tieghek, li hriġtek mill-art ta' l-Egittu: iftah halqek, u jien nimlieh.

11 Izda l-poplu tieghi ma riedx jisma' lehni; u Izrael ma riedx jaf bija.

12 Ghalhekk taqthom ghall-ebusija ta' qalbhom: u huma mxew skond il-fehmiet taghhom.

13 Oli kieku l-poplu tieghi sama' minni, u Izrael mexa fi triqati!

14 Jien kont malajr inrażzan l-eghdewwa taghhom, u ndawwar idi kontra dawk li huma kontra taghhom.

15 Dawk li joboghdu lill-Mulej jersqu jitkaxkru quddiemu, u t-telfa taghhom iddum ghal dejjem.

16 U jitmaggħom ukoll l-ahjar qamh, u nxebbhek bil-ghasel mill-blat.

Salm t'Asaf.

82 Alla joqghod fil-miġemgħa tieghu; hu jagħmel haqq fost l-allat.

2 Kemm se ddu mu tagħmlu haqq mhux sewwa, u tharsu lejn wiċċ il-ħżiena? Sela.

3 Aqbzu għall-miskin u l-iltim: aghmlu s-sewwa mal-magħkus u mal-fqir.

4 Ehilsu l-imsejken u lill-fqajjar: salvawhom minn id il-ħżiena.

5 La jafu, u lanqas jif hmu; huma jimxu fid-dlam: is-sisien kollha ta' l-art qed jitheżżu.

6 Jien ghidt: Intom allat: intom ilkoll kemm intom ulied il-Gholi.

7 Izda intom tmutu bhal bnedmin, u taqghu bhal kull wiehed mill-kbarat.

8 Qum, o Alla, aghmel haqq mill-art: ghax tieghek huma l-ġnus kollha!

83 La tibqax sieket, o Alla: la toqghodx kwiet, la tiskotx, o Alla!

2 Ghax, ara, l-eghdewwa tieghek qed jagħmlu għagħa: u dawk li joboghdu refghu rashom.

3 Jagħmlu pjanijiet qarrieqa kontra l-poplu tieghek, u jiftiehm u kontra dawk li taħbi hiejk.

4 Ighidu: Ejjew, ha neqirduhom bhala ġens; biex isem Izrael ma jibqax iżjed imfakkar.

5 Ghax huma nqagħdu b'fehma wahda: għamlu ftehim bejniethom kontra tieghek.

6 It-tined ta' Edom, u ta' l-Ismaghelin; ta' Mowab u l-Haġrin;

7 Gebal, u Ghammon, u Ghamaleq; il-Filistin, u dawk li jghammru f'Tir;

8 Assur ukoll ingħaqd magħhom: taw driegħhom lil ulied Lot. Sela.

9 Aghmlilhom kif għamilt lil Midjan, lil Sisra, li Gabin hdejn wied Kison.

10 Li nqerdu hdejn Ghajn-Dor: saru bhad-demel ta' l-art.

11 Aghmel lill-kbarat tagħhom bhal Ghoreb, u Zeb: iva, il-kbarat tagħhom kollha bhal Zebah, u bhal Salmunna:

12 Li qalu: Ha niehdu taht idejna l-aghmajjar t'Alla.

13 O Alla tieghi, aghmlilhom bhal tromba tar-rih; bhal karfa quddiem iż-żiffa.

14 Bhal nar li jahraq il-maġar, u bhal huġġieġa li tqabbad il-muntanji;

15 Hekk ippersegwitahom bit-tempesta tieghek, u werwirhom bir-riefnu tieghek.

16 Iksilhom wiċċhom bil-ghajb; biex ifittxu ismek, o Mulej.

17 Ha jisthu u jinfixlu għal dejjem; iva, ha jaqghu fil-ghajb, u jinqerdu.

18 Biex il-bnedmin jagħrfu li int, li ismek biss hu JEHOVAH, int wahdek il-Gholi fuq l-art kollha.

*Ghall-mexxej tal-kor. Fuq il-Gittèa.
Salm ta' wlied Korah.*

84 Kemm huma eghżiež l-aghmajjar tieghek, o Mulej ta' l-eżerċi!

2 Ruhi tixxennaq u tinfena għall-btiehi tal-Mulej: qalbi u ġismi jghajtu għajjat għal Alla l-haj.

3 Iva, il-ghasfur tal-bejt isib fejn ighammar, u l-huttafa ssib bejta għaliha, fejn tista' tqieghed iż-żghar tagħha, imqar hdejn l-altari tieghek, o Mulej ta' l-eżerċi, Sultan tieghi, u Alla tieghi.

4 Henjin dawk li jghammru f'darek! Huma jfahhruk għal dejjem. Sela.

5 Henjin dawk li l-qawwa tagħhom fik, u li f'qalbhom għandhom it-triqat għal Sijon!

6 Li huma u għaddejnin minn wied Baka, ibiddluh f'nixxiegha ta' ilma, u x-xita tar-rebbiegha tbiddlu f'agħdajjar.

7 Huma jissahhu minn jum għal jum, kull wiehed minnhom f'Sijon jidher quddiem Alla.

8 O Mulej, Alla ta' l-eżerċiti, isma' talbi: aghti widen, o Alla ta' Gakobb. Sela.

9 Hares, o Alla, inti t-tarka tagħna; hares lejn wiċċ il-midluk tiegħek.

10 Għax jum wiehed fil-btiehi tiegħek, hu ahjar minn elf jum f'post iehor. Ahjar inkun bewwieb fid-dar t'Alla tieghi, milli nghammar fit-tind tal-ħżiena.

11 Għax il-Mulej Alla hu semx u tarka: il-Mulej jaghti hniena u ġieħ: l-ebda ġid ma jichad lil dawk li jimxu sewwa.

12 O Mulej ta' l-eżerċiti, hieni l-bniedem li jittama fik!

Għall-mexxej tal-kor. Salm ta' wlied Korah.

85 Mulej, inti kont hanin ma' artek: int ġibt lura mill-ġasar lil Gakobb.

2 Int ħfirt il-ħażen tal-poplu tiegħek, int għattejt dnuviethom kollha. Sela.

3 Int warrabt il-għadab kollu tiegħek: int ma bqajtx mitluf fis-sahna tal-qilla tiegħek.

4 Reggagħna għal li konna, o Alla tas-salvazzjoni tagħna, u warrab il-qilla tiegħek minn fuqna.

5 Se tibqa' mgħaddab għalina għal dejjem? Se tibqa' mgħaddab minn nisel għal nisel?

6 Ma tarġax tagħtina l-hajja, biex il-poplu tiegħek jifrah bik?

7 Urina t-tjieba tiegħek, o Mulej, u agħtina s-salvazzjoni tiegħek.

8 Jien nisma' dak li għandu xi jgħid Alla, il-Mulej: għax hu jxandar is-sliem għall-poplu tiegħu, u għall-fidili tiegħu: iżda thallihomx jergħu jaqghu fil-bluha.

9 Tassew, is-salvazzjoni tiegħu hi qrib għal dawk li jibzghu minnu; biex il-glorja tghammar f'artna.

10 It-tjieba u l-fedeltà ltaqghu: il-haqq u s-sliem tbewsu.

11 Il-fedeltà tinbet mill-art; u l-haqq jixref mis-sema.

12 Iva, il-Mulej jaghti kull ġid, u artna taghti l-ġid tagħha.

13 Il-haqq jimxi quddiemu: u jqeghidna fit-triq tal-passi tiegħu.

Talba ta' David.

86 Mejjel widintek, o Mulej, u wegibni: għax jien imsejken u fqajjar.

2 Ħarisli ruhi; għax jiena twajjeb: Int,

o Alla tieghi, salva l-qaddej tiegħek li jittama fik.

3 Kun hanin mieghi, Sidi: għax lilek nġhajjat il-jum kollu.

4 Ferrah ruh il-qaddej tiegħek: għax lejk, Sidi, narfa' ruhi.

5 Għax int, Sidi, twajjeb u lest biex taħfer; u kollok tjieba għal dawk li jsejhulek.

6 Aghti widen, o Mulej, għat-talba tieghi; isma' l-lehen tat-thannin tieghi.

7 F'jum il-għali tieghi nsejjahlek: għax int tweġbni.

8 Fost l-allat m'hemm hadd bhalek, o Sidi; lanqas hemm eghmejjel bhal eghmejjel tiegħek.

9 Il-ġnus kollha, li għamilt, jiġu jagħtu qima quddiemek, Sidi; u jigglorifikaw ismek.

10 Għax int kbir, u tagħmel eghmejjel tal-għageb: int wahdek Alla.

11 Għallimni triqatek, o Mulej; jien nimxi fis-sewwa tiegħek: għaqqadli qalbi biex ikolli l-biża' ta' ismek.

12 Jien infahhrek, Sidi, Alla tieghi, b'qalbi kollha: nigglorifika ismek għal dejjem.

13 Għax kbira t-tjieba tiegħek għalija: u int fdejtli ruhi minn imkien l-imwiet.

14 O Alla, il-kburin qamu kontra tieghi, u ġemgħa ta' nies qawwija jonsbuli ruhi; u ma jqsux lilek quddiemhom.

15 Iżda int, Sidi, int Alla kollok hniena, u twajjeb, ma tagħdabx malajr, kollok tjieba u veritá.

16 Dur lejja, u jkollok hniena minni; aghti l-qawwa tiegħek lill-qaddej tiegħek, u salva bin il-qaddejja tiegħek.

17 Urini sinjal tat-tjieba tiegħek; biex dawk li jobogħduni jarawh u jithawdu: għax int, Mulej, tghinni u tfarraġni.

Salm ta' wlied Korah. Għanja.

87 Fuq il-gholjiet imqaddsa l-Mulej bena lil Sijon;

2 Il-Mulej iħobb il-bibien ta' Sijon aktar mill-agħmajjar kollha ta' Gakobb.

3 Hwejjeg sbieh ighidu fuqek, o belt t'Alla. Sela.

4 Insemmi 'l Rahab u 'l Babel fost dawk li jagħrfuni: araw il-Filistja, u Tir, ma' l-Etjopja: dan twieled hemm, ighidu.

5 U fuq Sijon ighidu: Il-wiehed u l-iehor twieldu fha: u Alla l-Gholi nnifsu jwettaqha f'postha.

6 Il-Mulej jikteb, meta jirreġistra l-popli: Dan twieled hemm! Sela.

7 Sew il-għannejja u sew iż-żeffiena jgħidu: L-egħjjun kollha tal-ferh tieghi huma fik.

Ghanja jew Salm ta' wlied Korah. Ghall-mexxej tal-kor: skond Mahalat Leannot. Maskil ta' Heman, l-Ezrahi.

88 O Mulej, Alla tas-salvazzjoni tiegħi, jien nitniehed lejli u nhar quddiemek:

2 Ha tasal quddiemek it-talba tiegħi: mejjel widintek għall-ghajta tiegħi;

3 Ghax ruhi mimlija kollha għali: u haji qorbot lejni is-saltna ta' l-imwiewt.

4 Jien magħdud ma' dawkl li neżlin fil-hofra; jien qisni bniedem bla saħħa:

5 Mitluq fost il-mejtn, bħall-maqtulin mimmuda fil-qabar, li int fihom ma tiftakarx iżjed, u li huma maqtughin minn taht idejki.

6 Inti qegħidtni fl-aktar hofra profunda, fid-dlam, fl-abbissi.

7 Il-ghadab tiegħek qiegħed tqil fuqi: int tfaġt fuqi l-imwiegħ kollha tiegħek.

8 Int hadtli lil hbiebi 'l bogħod minni; għamiltni mibgħud minnhom: jien insakkur u ma nistax noħroġ.

9 Għajni mifnija minhabba l-ghali: Mulej, jien kuljum insejjahlek, immidd idejja lejki.

10 Turi jien eghġubijiet mal-mejtn? Iqumu l-mejtn biex ifaħhruk?

11 Tixxandar ewwilla t-tjieba tiegħek fil-qabar? Jew il-fedeltà tiegħek fil-post tat-telfien?

12 L-egħgubijiet tiegħek jintgħarfu fid-dlam? u l-haqq tiegħek f'art il-min-sijin?

13 Iżda jien lilek insejjah, o Mulej; u filgħodu t-talb tiegħi jasal quddiemek.

14 Mulej, għaliex twarrab lil ruhi? għaliex taħbi wiċċek minni?

15 Jien imnikket, u qisni mejjet sa minn zġhożiti: mghobbi bil-biza' tiegħek, inhossni mifni.

16 Il-qilla tiegħek għaddiet minn fuqi: il-biza' tiegħek fnieni.

17 Idawruni kuljum bħall-ilmia; jagħl- quni kollha f'daqqa.

18 Int beghidtni minni hbieb u qraba: shabi huma d-dlamijiet.

Maskil ta' Etan l-Ezrahi.

89 Nghanhi lit-tjieba tal-Mulej għal dejjem: b'fommi nġharraf il-fedeltà tiegħek minn żmien għal żmien.

2 Ghax jien għidtni: It-tjieba tiegħek iddum għal dejjem; il-fedeltà tiegħek int wettaqt bħas-smewwiewt.

3 Jien, iġħid il-Mulej, għamiltni rabta mal-mahtur tiegħi; jien hlift lil David il-qaddej tiegħi.

4 Lil nislek jien inwaqqfu għal dejjem, u nibni t-tron tiegħek għal kull żmien. Sela.

5 U s-smewwiewt ifaħħru l-egħgubijiet

tiegħek, o Mulej; u l-fedeltà tiegħek ukoll fil-ġemgħa tal-quddisin.

6 Ghax min hemm fis-sema daqs il-Mulej? min fost ulied l-allat jixbah lill-Mulej?

7 Alla tal-biza' fil-laqgħat tal-quddisin, kbir u tal-biza' fuq dawkl kollha ta' madwaru.

8 O Mulej, Alla ta' l-eżerċiti, min hu, Mulej, qawwi bħalek bil-fedeltà tiegħek imdawra madwarek?

9 Inti taħkem il-qawwa tal-baħar: meta l-imwiegħ tiegħu jqumu, int traqqadhom.

10 Int shaqt lil Rahab, billi drabtu għall-mewt: int harbatt lill-egħdewwa tiegħek bi driegħek is-setgħani.

11 Is-smewwiewt tiegħek, l-art ukoll tiegħek: id-dinja u kulma fiha int waqqaftha.

12 It-tramuntana u n-nofsinar int hlaqthom: it-Tabor u l-Hermon jifirhu b'ismek.

13 Int għandek driegħ setgħan: qawwija idek, u mfergħa lemintek.

14 Id-dritt u l-haqq huma s-sisien tat-tron tiegħek: it-tjieba u s-sewwa jimxu quddiem wiċċek.

15 Hieni l-poplu li jaf iġħajjat bil-ferħ: hu jimxi, o Mulej, fid-dawl ta' wiċċek.

16 B'ismek jiħennew il-ġum kollu: u bil-haqq tiegħek jifirhu.

17 Ghax int il-ġlorja tal-qawwa tagħhom: rasna nerfġhu fil-ġholi għat-tjieba tiegħek.

18 Ghax il-Mulej it-tarka tagħna; u 'l Qaddis ta' Izrael is-sultan tagħna.

19 Imbagħad int kellimt f'deħra lill-qaddis tiegħek, u għidtni: Għint wieħed qalbieni; jien għollejt wieħed mahtur minn qalb il-poplu.

20 Sibtni lil David, il-qaddej tiegħi; biż-żejt imqaddes tiegħi dliktu:

21 Idi tkun dejjem miegħu, u driegħi jsaħhu.

22 Il-ghadu ma jqarraqx bih: u lanqas bin il-ħażen ma jnikktu.

23 U jien negħleb lill-egħdewwa tiegħu quddiem wiċċu, u nidrob lil dawkl li jibogħdhu.

24 Iżda l-fedeltà u t-tjieba tiegħi jkunu miegħu: u b'ismi l-qawwa tiegħu tissaħħah.

25 Immidd idu wkoll fuq il-baħar, u l-leminjia tiegħu fuq ix-xmajjar.

26 Hu jsejjahli, iġħidli: Int Missieri, Alla tiegħi, u l-blata tas-salvazzjoni tiegħi.

27 U jien nagħmlu ibni l-kbir, l-oghla fost is-slaten ta' l-art.

28 It-tjieba tiegħi nżommha għalih għal dejjem, u r-rabta tiegħi tibqa' shiha miegħu.

29 In-nisel tiegħu wkoll nagħmel biex jibqa' għal dejjem, u t-tron tiegħu bħall-jem tas-sema jkun.

30 Jekk uliedu jhallu l-liġi tiegħi, u ma jimxux skond l-ordinanzi tiegħi;

31 Jekk jiksru l-istatuti tieghi, u ma jharsu il-kmandamenti tieghi;

32 Nikkastiga htijiethom b'ghasluġ, u l-hażen taghhom bis-swat.

33 Madankollu t-tjieba tieghi ma nwarrabx min fuqu, u lanqas inhalli l-fedeltà tieghi tonqsu.

34 Ma niksirx ir-rabta tieghi, u lanqas inbidel dak li jkun hareġ minn fommei.

35 Darba hlift bi qdusiti li ma nigdibx lil David.

36 In-nisel tieghu jdum ghal dejjem, u t-tron tieghu jkun bhax-xemx quddiem.

37 Izomm shih ghal dejjem bhall-qamar, u bhal xhud fidil fis-sema. Sela.

38 Izda int warrabtu, u stmellejtu, u ghadabt bis-shih ghall-midluk tieghek.

39 Int ġibt fix-xejn ir-rabta mal-qaddej tieghek: int kasbart il-kuruna tieghu billi tfajtja ma' l-art.

40 Int ġarraft il-hitan tieghu kollha; int ghamilt herba l-fortizzi kollha tieghu.

41 Dawk kollha li jghaddu mit-triq jisriq; hu sar iż-żebliħ tal-ġirien tieghu.

42 Int qajjimt il-leminija ta' l-eghdewwa tieghu; int ferraft l-eghdewwa kollha tieghu.

43 Int dawwart ukoll xifer is-sejġ tieghu, u ma waqaftx mieghu waqt it-taqbida.

44 Int tfejt id-dija tieghu, u tfajt it-tron tieghu ma' l-art.

45 Jiem zghozitu int qassart: int ksejtu bil-misthija. Sela.

46 Sa meta, o Mulej? Se tabbi lilek innifsek ghal dejjem, u l-ghadab tieghek se jibqa' huggieġa nar?

47 Ftakar kemm hu qasir ghomri: ghalix ghamilt ghal xejn ulied il-bnedmin kollha?

48 Min hu dak il-bniedem li jgħix u ma jarax il-mewt? Jista' jehles ruhu mis-setgħa ta' l-imwiet? Sela.

49 Sidi, fejn hi t-tjieba tieghek ta' dari, li biha hlift lil David fil-fedeltà tieghek?

50 Ftakar, Sidi, kif kien imkasbar il-qaddej tieghek; kif għandi ġo fija ż-żebliħ tal-popli setghana kollha.

51 Li bih l-eghdewwa tieghek zebil-huna, o Mulej; iż-żebliħ li tefghu fuq il-passi tal-midluk tieghek.

52 Imbierak il-Mulej għal dejjem! Amen, u Amen.

Talba ta' Mosé, il-bniedem t'Alla.

90 Mulej, int kont ghalina kenn minn nisel għal nisel.

2 Qabel ma twieldu l-muntanji, jew qabel ma int ghamilt l-art u d-dinja, minn dejjem għal dejjem, int Alla.

3 Int traġġa' l-bniedem lejn it-trab; u tghid: Erġghu lura, o wlied il-bnedmin.

4 Ghax elf sena quddiemek huma biss

bhal bierah meta jghaddi, u bhal sahra bil-lejl.

5 Int tiknes il-bnedmin bhal f'dilluvju; huma bhal holma: filghodu huma bhal haxix li jinbet.

6 Filghodu jhaddar, u jikber: filghaxija jinqata', u jinxf.

7 Ghax ahna mifnijin bil-qilla tieghek, u b'ghadbek mibluġhin.

8 Int qeghidt htijieta quddiemek, u dnubietna l-mohbija quddiem wiċċek.

9 Ghax jiem hajjitna kollha jgħibu minhabba l-ghadab tieghek: is-snin ta' hajjitna jintemmu bhal nifs.

10 Jiem hajjitna huma tliet eghxieren u ghaxar snin; u għal dawk li huma b'sabbithom, jilghu t-tmenin sena; iżda jekk iżidu ghomorhom, ikunu tahbit u għali; ghax malajr iġhaddu, u ahna nghaddu maghhom.

11 Min jista' jifhem il-qawwa tal-qilla tieghek u tal-ghadab tieghek, skond il-biza' li jisthoqqlok?

12 Għalhekk għallimna nġhoddu il-jiem ta' hajjitna sabiex ikollna qalb għarfa.

13 Arġa' eija, o Mulej! Kemm sa ddom? Henn għall-qaddejja tieghek.

14 Xebbaghna kmieni bit-tjieba tieghek, biex nifruhu u nithennew il-jiem kollha ta' hajjitna.

15 Ferrahna daqs il-jiem li fihom għallejtna, u s-snin li fihom rajna l-hsara.

16 Ha jidher l-eghmil tieghek quddiem il-qaddejja tieghek, u l-glorja tieghek lil uliedhom.

17 U ha tkun il-grazzja t'Alla Sidna fuqna: wettqilna eghmil idejna; iva, eghmil idejna wettqilna.

91 Min iġhix fil-kenn tal-Gholi, iġhammar għad-dell ta' Dak li jista' kollox.

2 Jien nġhid lill-Mulej: Int il-kenn u l-fortizza tieghi: Alla tieghi; fih nittama jien.

3 Tassew, hu jehilsek mix-xibka tan-nassab, u mill-mard tal-mewt.

4 Hu iġhattik b'rixu, u taht ġwinhajj issib kenn: is-sewwa tieghu tkun it-tarka u l-korazza tieghek.

5 Int ma tibzax mill-wahx tal-lejl; lanqas mill-vleġġa li tittajjar bi nhar;

6 Lanqas mill-pesta li tixtered fid-dlam; u lanqas mill-herba li teqred f'nofs in-nhar.

7 Elf ruh jaqghu magenbek, u ghaxart elf fuq il-leminija tieghek: iżda l-pesta ma tersaqx lej.

8 Int dan tarah biss b'ghajnejk, u tara l-hlas li jiehd u l-hzieta.

9 Ghax int ghamilt il-Mulej il-kenn tieghi, il-Gholi, l-agħmara tieghek;

10 Hemm ebda deni ma jġirlek, lanqas ebda hsara ma tersaq lejn aġmartek.

11 Ghax hu jqabbd l-anġli jiehd

hsiebek, biex jharsuk fit-triqat kollha tieghek.

12 Huma jerfghuk fuq idejhom, li ma tabbatx riglek ma' xi ġebbla.

13 Int timxi fuq l-iljun u l-lifgħa: ferh ta' ljun u serp int tirfes taht riglejk.

14 La habbni, jien nehilsu: naqbez għalih, la għaraf ismi.

15 Hu jsejjaħli, u jien inwiegħbu: inkun miegħu fil-ġħali; nehilsu, u nerfagħlu ġieħu.

16 B'ghomor twil nimlieħ, u nurih is-salvazzjoni tiegħi.

Salm jew Għanja għal Nhar ta' Sibt.

92 Hija haġa tajba li nfahħru l-Mulej, u nghanu tifhir lil ismek, inti l-Għoli:

2 Biex inxandru t-tjieba tieghek filgħodu, u l-fedeltà tieghek il-ljeli kollha,

3 Fuq l-għaxar kordi, u fuq l-arpa; u bid-daqq tač-četra!

4 Ghax int, Mulej, ferraħtni b'egħmilek: jien nghanni bil-ferh għal egħmil idejk.

5 O Mulej, kemm huma kbar l-egħ-mejjejl tieghek! u hsibijetek tqal biex tifhimhom.

6 Bniedem bla moħħ ma jagħrafhomx: u lanqas iblah ma jifhem dan:

7 Li għalkemm il-ħżiena jinbtu bħal ħaxix, u dawk li jagħmlu d-deni jiffjorixxu, huma jinqerdu għal dejjem:

8 Iżda int, Mulej, int fil-ġħoli għal dejjem.

9 Ghax, ara, l-egħdewwa tieghek, o Mulej; l-egħdewwa tieghek għad jinqerdu; dawk kollha li jgħamlu d-deni jifferxu.

10 Iżda int tajtni saħħa ta' buflu: jien midluk b'zejt frisk.

11 Għajnejja raw il-waq'a ta' l-egħdewwa tiegħi; widnejja semgħu bit-telfa tal-ħżiena li qamu għaliġa.

12 Il-bniedem ġust ihaddar bħas-siġra tal-palm: jikber bħač cedru tal-Libanu.

13 Dawk li jithawlu fid-dar tal-Mulej, ihaddru fil-btieħi t'Alla tagħna.

14 Huma jagħtu l-frott sa fix-xjuħija tagħhom; kollhom saħħa u jhaddru.

15 Biex ixandru li l-Mulej hu ġust; hu l-blata tiegħi, u ebda qerq ma jinsab fiħ.

93 Il-Mulej isaltan; imlibbes bil-maestà; il-Mulej imlibbes bil-qawwa, li biha thażżem: id-dinja għalhekk shiha, u ma titharrikk.

2 It-tron tieghek imwaqqaf fis-sod mill-qedem: int minn dejjem ta' dejjem.

3 Ix-xmajjar telgħu, o Mulej; ix-xmajjar iġħollu leħinhom; ix-xmajjar iġħollu l-imwieġ tagħhom.

4 Iżda l-Mulej fil-ġħoli, hu aqwa mill-

hoss ta' ħafna ilmijet, iva, mill-imwieġ qawwija tal-baħar.

5 Ix-xhidiet tieghek ta' min joqgħod fuqhom: il-qdusija tixraq lil darek, o Mulej, għal dejjem.

94 O Mulej Alla, int li taf tithallas; o Alla li taf tithallas, uri ruhek!

2 Qum, int l-imħallef tad-dinja: aġħtihom li haqquhom lill-kburin.

3 O Mulej, kemm se jdumu l-ħżiena, kemm se jdumu l-ħżiena jifirħu?

4 Kemm se jdumu jgħidu u jitkellmu kliem iebes? u dawk li jagħmlu l-ħażen kemm se jdumu jiftaħru?

5 Huma jfarrku l-poplu tieghek, o Mulej, u jahquq l-wirt tieghek.

6 Huma joqtlu l-armila u l-barrani, u joqtlu l-iltiema.

7 U madankollu huma jgħidu: Il-Mulej ma jarax, u lanqas jintebah Alla ta' Ġakobb.

8 Ifħmuha, intom il-boloh fost il-poplu: ja boloh, meta se tintebħu?

9 Min għamel il-widna, ma jismax? Min għamel il-għajn, ma jarax?

10 Min iwiddeb il-ġnus, ma jrażżanx? Min iġħallew il-għerf lill-bniedem, ma jafx?

11 Il-Mulej jaf il-hsibijiet tal-bniedem, li huma frugħa.

12 Hieni l-bniedem li inti twiddeb, o Mulej, u tġħallmu l-ligi tieghek;

13 Biex tagħtih il-mistrieħ f'jum il-għawġ, sama l-hofra tithaffer għall-ħażin.

14 Ghax il-Mulej ma jarmix il-poplu tiegħu, u lanqas jitlaq il-poplu, wirtu.

15 Ghax il-haqq jarg'a jsir bil-ġustizzja; u dawk kollha li huma saffin f'qalbhom jimxu fuqu.

16 Min se jaqbez għaliġa kontra l-ħżiena? jew min se jżomem miegħi kontra min jagħmel il-ħażen?

17 Li kieku l-Mulej ma kiensex il-għajnuna tiegħi, ruħi għal fuit ma dahlitx fis-skiet tal-qabar.

18 Meta jien għidt: Qiegħed jizloq rigli; it-tjieba tieghek, o, Mulej, wiznitni.

19 Fil-milja tal-hsibijiet tiegħi go fija, il-faraġ tieghek ihennili ruħi.

20 Jista' t-tron tal-ħażen jissieħeb mieghek waqt li jagħmel il-qerq taht il-liba tal-ligi?

21 Jingħaqdu flimkien kontra ruħ il-ġust, u jikkundannaw id-demm innocenti.

22 Iżda l-Mulej fortizza għaliġa; u Alla tiegħi hu l-blata tal-kenn tiegħi.

23 Hu jragġa' għal fuqhom il-ħażen tagħhom; u jeqridhom fil-ħażen tagħhom; iva, il-Mulej Alla tagħna jeqridhom.

95 Ejjew, ha nghanu lill-Mulej: ha nġħajtu bil-ferh lill-blata tas-salvazzjoni tagħna.

2 Ha nersqu quddiemu b'ghana ta' radd il-hajr; ha nghanulu salmi bil-ferh.

3 Ghax il-Mulej Alla kbir, u Sultan kbir fuq l-allat kollha.

4 F'idejh huma l-qighan ta' l-art: u rjus il-gholjiet huma tieghu wkoll.

5 Il-bahar tieghu; hu ghamlu: u idejh sawru l-art niexfa.

6 Ejjew, ha nqimuh mixhutin quddiemu: ninzlu gharkobbtejna quddiem il-Mulej li halaqna.

7 Ghax hu Alla taghna; u ahna l-poplu tal-mergha tieghu, u n-nghag li idu tmexxi. Illum jekk tisimghu lehn.

8 La twebbisux qalbkom, bhal f'Meriba, u bhal dak in-nhar f'Massah, fid-dezert:

9 Meta missirijietkom garrbuni, itten-tawni, u raw eghmili.

10 Ghal erbghin sena kont imdejjaq b'dan in-nisel, u jien ghidt: Hu poplu li qalbu mbassra, u triqati ma jaghrfux.

11 Ghalhekk hlifit f'ghadbi li ma jidhlux fil-mistrieħ tieghi.

96 Ghannu lill-Mulej ghanja ġdida: ghannu lill-Mulej, fl-art kollha!

2 Ghannu lill-Mulej, bierku lil ismu; habbru s-salvazzjoni tieghu minn jum jum!

3 Xandru l-glorja tieghu fost il-ġnus, l-egħgubijiet tieghu fost il-popli kollha.

4 Ghax kbir il-Mulej, u wisq ta' min ifahhru: hu tal-biża' fuq l-allat kollha.

5 Ghax l-allat kollha tal-ġnus huma idoli: iżda l-Mulej ghamel is-smewwiet.

6 Il-ġieħ u l-maestà huma quddiemu: il-qawwa u s-sbhujia huma fis-santwarju tieghu.

7 Aghtu lill-Mulej, o familji tal-poplu, aghtu lill-Mulej glolja u qawwa.

8 Aghtu lill-Mulej il-glorja li tixraq lil ismu: ġibu ghotja, u idhlu fil-btieħi tieghu.

9 Aghtu qima lill-Mulej lebsin tiżjin qaddis: triegħdu quddiemu, o nies kollha ta' l-art!

10 Ghidu fost il-ġnus li l-Mulej isaltan! Iva, id-dinja wkoll tinzamm sħiha biex ma titharrixx: hu jġġudika lill-popli bis-sewwa.

11 Ha jifirhu s-smewwiet, u ha tithenna l-art; ha jghajjat il-bahar, u dak kollu li fih.

12 Ha jifrah ir-raba', u kulma fih: imbagħad jifirhu s-sigar kollha tal-masġar,

13 Quddiem il-Mulej: ghax ġej; ghax ġej biex jagħmel haqq mill-art: hu jagħmel haqq mid-dinja bil-ġustizzja, u mill-popli bis-sewwa tieghu.

97 Il-Mulej isaltan; ha tithenna l-art; ha tifrah il-kotra tal-ġzejjer.

2 Shab u dlam hemm madwaru: is-sewwa u l-haqq is-sisien tat-tron tieghu.

3 In-nar jimxi quddiemu, u jahraq l-egħdewwa tieghu madwaru.

4 Il-beraq tieghu jdawwal id-dinja: l-art tara dan, u titriegħed.

5 Il-muntanji jdubu bhax-xama' quddiem il-Mulej, quddiem is-Sid ta' l-art kollha.

6 Is-smewwiet ixandru l-haqq tieghu, u l-popli kollha jaraw il-glorja tieghu.

7 Ha jinfixlu dawk kollha li jaqdu xbihat skolpiti, li jiftahru bil-idoli tagħhom: agħtu qima, intom l-allat kollha.

8 Semgħet Sijon, u ferħet; u l-bniet ta' Guda ferħu minhabba l-ġudizzji tiegħek, o Mulej.

9 Ghax int, Mulej, int il-Għoli, 'il fuq mill-art kollha: int imgholli fuq l-allat kollha.

10 O intom li thobbu l-Mulej, obogħdu l-hażen! hu jħares l-erwieħ tal-fidili tieghu; hu jehlishom minn id il-ħżiena.

11 Id-dawl jinżara' għall-ġust, u l-hena għas-sewwa f'qalbhom.

12 Ifirhu fil-Mulej, intom il-ġusti; u fahhru l-isem imqaddes tieghu.

Salm.

98 Ghannu ghanja ġdida lill-Mulej; ghax ghamel eghgubijiet: idu l-leminja, u d-driegħ imqaddes tieghu harġu rebbieħ.

2 Il-Mulej għarraf is-salvazzjoni tieghu: il-haqq tieghu wera f'ghajnejn il-ġnus.

3 Hu ftakar fit-tjieba u l-fedeltà tieghu lejn id-dar ta' Izrael: it-trufijiet kollha ta' l-art raw is-salvazzjoni t'Alla tagħna.

4 Għajtu bil-ferħ lill-Mulej, o nies ta' l-art kollha: infexxu fil-hena, ifirhu, u ghannu salmi.

5 Ghannu lill-Mulej fuq iċ-ċetra; biċ-ċetra u bil-hlewwa tal-ghana.

6 Bit-trombi u d-daqq tat-trombetti, doqqu bil-ferħ quddiem il-Mulej, is-Sultan.

7 Ha jghajjat il-bahar, u kulma fih; id-dinja, u kulma jghammar fih.

8 Halli x-xmajjar iċapċu idejhom: ha jifirhu l-muntanji flimkien,

9 Quddiem il-Mulej; ghax ġej biex jagħmel haqq mill-art; bil-haqq jagħmel haqq mid-dinja, u mill-popli bis-sewwa.

99 Il-Mulej isaltan: ha jitriegħdu l-popli: hu qiegħed fuq il-kerubin; ha tithezzeħ l-art!

2 Kbir il-Mulej f'Sijon; hu mgholli fuq il-popli kollha.

3 Ha jfahhru l-isem kbir u tal-biża' tiegħek; ghax hu qaddis.

4 Ha tkun imfahhra l-qawwa tas-Sultan li jhobb il-haqq! Int twaqqaf is-sewwa! Int taghmel ma' Gakobb id-dritt u s-sewwa!

5 Ghollu l-Mulej Alla taghna, u aghtu qima f'mirfes riglej; ghax hu qaddis!

6 Mosé u Arun fost il-qassisin tieghu, u Samwel fost dawk li jsejhu ismu; sejhu l-Mulej, u hu wegibhom.

7 Kellimhom fil-kolonna tas-shab; huma harsu x-xhidiet tieghu, u l-istatuti li tahom.

8 Int smajthom, o Mulej, Alla taghna! int Alla li hfirtihom, ghalkemm ghamilt haqq mill-eghmil hazin taghom.

9 Ghollu l-Mulej, Alla taghna, u aghtu qima fuq il-gholja mqaddsa tieghu; ghax il-Mulej, Alla taghna, hu qaddis.

Salm ta' radd il-hajr.

100 Ghajtu ghajta ta' ferh lill-Mulej, intom nies kollha ta' l-art!

2 Aqdu lill-Mulej bil-ferh: ejjew quddiem bil-ghana ferrieh.

3 Kunu afu li l-Mulej hu Alla: hu li ghamilna, u mhux ahna lilna nfusna; ahna l-poplu tieghu, u n-nghaġ tal-mergha tieghu.

4 Idhlu minn bwiebu b'radd il-hajr, u fil-btiehi tieghu bit-tifhir: fahhruh, u bierku l-isem tieghu.

5 Ghax twajeb il-Mulej; ghal dejjem it-tjieba tieghu; u l-fedelta tieghu ddum minn nisel ghal nisel!

Salm ta' David.

101 Tjieba u haqq inghanni: lilek, o Mulej, jien nghanni.

2 Jien nimxi bil-ghaqal fit-triq perfetta. Meta se tigi ghandi? Ingib ruhi ġewwa dari b'qalb safja.

3 Ma nżomm ebda haġa hazina quddiem ghajnejja: nobghod l-eghmil ta' dawk li jwarrbu mit-triq it-tajba; mieghi ma jaqbadx.

4 Qalb imhassra titbieghed minni: jien ma rridx naf bi bniedem hazin.

5 Min iqasqas bil-mohbi kontra ghajru, jien neqirdu: min ghandu ghajnejh 'il fuq u qalbu mkabbra jien ma ngerghux.

6 Ghajnejja jkunu fuq il-fidili ta' l-art, biex dawn joqogħdu mieghi: min jimxi fi triq perfetta, dan hu li jaqadini.

7 Min jimxi bil-qerq ma jghammarx f'dari: min jigdeb ma jdumx quddiem.

8 Kull filghodu jien neqred il-hżiena ta' l-art, biex inwarrab mill-belt tal-Mulej lil kull min jagħmel il-hażen.

Talba ta' wiehed innikket, li meta ma jiftahx iżjed, jiftah qalbu mdejja quddiem il-Mulej.

102 Isma' talbi, o Mulej, u halli l-ghajta tieghi tasal għandek.

2 La tahbix wiċċek minni f'jum id-dwejjaq tieghi; mejjel widintek lejja: fil-jum meta nsejjahlek, wegibni malajr.

3 Ghax jiemi jghaddu bħad-duhhan, u għadmi jaqbad bħal huggieġa.

4 Qalbi midruba, u niexfa bħal haxix, sa nsejt niekol hobzi.

5 Bil-lifiq qawwi tieghi, għadmi jehel ma' ġildi.

6 Nixbah lill-pellikan tad-deżert: qisni kokka tad-deżert.

7 Ma norqodx, qisni għasfur wahdu fuq bejt ta' dar.

8 L-eghdewwa tieghi jghajruni l-jum kollu; u dawk li huma mgħaddbin għalija, jidghu bija.

9 Ghax jien kilt l-irmied bħal hobz, u hallat ix-xorb tieghi mal-biki.

10 Minhabba d-dagħdigha u l-ghadab tiegħek: ghax inti rfajtني, u mbagħad tlaqtني.

11 Jiemi huma bħal dell li jgħib; u jien niexef bħal haxix.

12 Izda int, o Mulej, tibqa' għal dejjem; u t-tifkira tiegħek tibqa' minn nisel għal nisel.

13 Int tqum, u jkollok hniena minn Sijon: ghax iż-żmien li thenn għalija, iva, iż-żmien imwaqqat, wasal.

14 Ghax il-qaddejja tiegħek iġhożzu l-gebel tagħha, u tiġihom hasra mit-trab tagħha.

15 Hekk il-ġnus jibzghu minn isem il-Mulej, u s-slaten kollha ta' l-art il-glorja tiegħek.

16 Meta l-Mulej jargħa' jibni lil Sijon, jidher fil-glorja tieghu.

17 U jisma' t-talb tal-mitluqin, u ma jistmellx it-talba tagħhom.

18 Dan jinkiteb għan-nisel li għad irid iġi: u l-poplu li għad jinhalaq ifahhar il-Mulej.

19 Ghax hu xiref mill-gholi tas-santwarju tieghu; mis-sema ttawwal il-Mulej lejn l-art;

20 Biex jisma' t-tnehid ta' l-ilsir, biex jehles lil dawk li huma ikkundannati għall-mewt;

21 Biex ixandar isem il-Mulej f'Sijon, u t-tifhir tieghu f'Gerusalem;

22 Meta l-popli jingemghu flimkien, u s-saltniet, biex jaqdu l-Mulej.

23 Dghajjifi sahti f'nofs ta' triq; qassarli jiemi.

24 Ghid jien: O Alla tieghi, tehodnix f'nofs jiemi: sniek huma minn nisel għal nisel.

25 Mill-qedem int qegħdid is-sisien ta' l-art: u s-smewwiet huma xogħol idejk.

26 Huma jintemmu, iżda int tibqa': iva, huma lkoll jiqdiemu, bhal libsa tbiddilhom, u huma jitbiddlu:

27 Iżda int li int tibqa': u sinek m'ghandhomx tmiem.

28 Ulied il-qaddejja tieghek jibqghu, u n-nisel taghhom jibqa' ghal dejjem quddiemek.

Salm ta' David

103 Bierek il-Mulej, o ruh tieghi: u kulma hu ġo fiġa jbierek l-isem imqaddes tieghu.

2 Bierek il-Mulej, o ruh tieghi, u la tinsix il-benefiċċji kollha tieghu:

3 Hu li jahfer dnubietek kollha; hu li jfejjaq mardijietek kollha;

4 Hu jifdi lil hajtek mill-hofra; hu jinkurunak bit-tjieba u l-hniena.

5 Hu jxabba' lil halqek bil-ġid; biex b'hekk żgħozitek tiġgedded bhal ta' l-ajkla.

6 Il-Mulej jaghmel is-sewwa, u l-haqq ma' dawk kollha li huma mahqurin.

7 Hu għarraf triqatu lil Mosè, u l-eghmejjel tieghu lil ulied Iżrael.

8 Il-Mulej hanin u twajjeb, u bil-mod biex jaghdab, u ta' tjieba kbira.

9 Mhux dejjem jitlewem maghna; u lanqas jitghaddab ghal dejjem.

10 Ma mexiex maghna skond dnuvietna; u lanqas hallasna skond hżunitna.

11 Ghax daqskemm is-smewwiet huma 'l fuq mill-art, daqshekk hi kbira t-tjieba tieghu ghal dawk li jibzghu minnu.

12 Daqskemm il-Lvant hu mbieghed mill-punent, hekk hu jbieghed htijietna minna.

13 Bhalma missier tiġih hniena minn uliedu, hekk il-Mulej tiġih hniena minn dawk li jibzghu minnu.

14 Ghax hu jaf kif ahna maghmulin; hu jiftakar li ahna trab.

15 Jiem il-bniedem huma bhal haxix: bhal fjur tar-raba', hekk jikber.

16 Ghax żiffa tghaddi minn fuqu, u jintemm; u fejn kien hadd ma jaghrfu aktar.

17 Iżda t-tjieba tal-Mulej hi ghal dejjem ta' dejjem ma' dawk li għandhom il-biża' tieghu, u l-haqq tieghu ma' wlied uliedhom.

18 Ma' dawk kollha li jharsu r-rabta tieghu, u dawk li jiftakru fil-preċetti tieghu biex iharsuhom.

19 Il-Mulej fis-smewwiet waqqaf it-tron tieghu, u s-saltna tieghu fuq kolloxx tahkem.

20 Bierku l-Mulej, intom l-angli tieghu, setghana u qawwija, li taghmlu dak li jghid, billi tisimgħu lehen il-kelma tieghu.

21 Bierku l-Mulej, intom ilkoll l-

eżerċi tieghu, intom li taghmlu r-rieda tieghu.

22 Bierku l-Mulej, intom ilkoll l-eghmejjel tieghu fin-nahat kollha tas-saltna tieghu: bierek il-Mulej, o ruh tieghi!

104 Bierek il-Mulej, ruh tieghi! O Mulej, Alla tieghi, int kbir wisq; int imlibbes bil-ġieh u l-maestà.

2 Int miksi bid-dawl bhal b'mantell; int frix is-smewwiet bhal purtiera:

3 Hu jqieghed it-travi tal-kmamar għolja tieghu fl-ilmijiet: jaghmel is-shab il-mirkeb tieghu: hu jirkeb fuq ġwienah ir-rih:

4 Hu jaghmel l-irjeh il-messaggiera tieghu: il-ministri tieghu ilsna tan-nar.

5 Hu waqqaf l-art fuq is-sisien taghha: hi ma titharrek qatt u qatt.

6 Int ksejtha bl-ibhra bhal b'libsa: l-ilmijiet waqfu fuq il-muntanji.

7 Maċ-ċanfira tieghek harbu; mal-hoss tar-ragħad tieghek harbu mwerwrin.

8 Telghu l-muntanji: iżda niżlu l-widien fil-post li hejjejtihom.

9 Tarf ghamiltihom li ma jistgħux jaqbżuh; biex ma jerggħux ighattu l-art.

10 Hu jibgħat l-egħjun fil-widien, li jiġru qalb il-muntanji.

11 Jisqu lil kull bhima tar-raba': il-hmir salvagġi jaqtghu l-ghatx taghhom.

12 Hdejjhom it-tjur ta' l-ajru għandhom il-bejtiet taghhom: minn bejn il-friegħi jgħannu.

13 Isaqqi l-muntanji mill-ghorof tieghu: l-art imxabba' bil-frott ta' l-eghmejjel tieghek.

14 Ikabbar il-hdura għall-bhejjem, u hxejjex biex jinqeda bihom il-bniedem; biex johroġ il-hobz mill-art;

15 U nbid li jaghmel qalb il-bniedem ferhana, u żejt biex isebbahu wiċċu, u hobz li jsahhah qalb il-bniedem.

16 Is-siġar tal-Mulej mhumiex għatxana, iċ-ċedri tal-Libanu li hu hawwel;

17 Fejn l-aghsafar jaghmlu l-bejtiet taghhom: il-laqlaq jaghmel daru fis-siġar taċ-ċipress.

18 Il-gholjiet huma l-kenn għall-mogħoż salvagġi; u l-blat għall-fniek.

19 Hu għamel il-qamar għall-istaġuni; ix-xemx taf meta tinżel.

20 Int titfa' d-dlam, u jsir il-lejl: fih il-bhejjem kollha tal-masġar johorġu jiġġerrew.

21 Il-frieh ta' l-iljuni jgargru għall-priża taghhom, u jfittxu l-ikel taghhom mingħand Alla.

22 Titla' x-xemx, u jingabru, u jimteddu fl-egħrien taghhom.

23 Imur il-bniedem għax-xogħol u għall-hidma tieghu sa filghaxija.

24 O Mulej, kemm huma kotrana l-

eghmejjel tieghek. Bil-gherf ghamilthom kollha int: l-art mimlija bil-ġid tieghek.

25 Bhalma hu dal-bahar kbir u wiesa', fejn hemm hlejjaq jimirhu li ma jinghadd-ux, bhejjem żgħar u kbar.

26 Hemm imorru l-iġfna: hemm qiegħed dak il-Levjatan, li int ghamilt biex jimraħ fiha.

27 Dawn kollha jridu minnek; biex int tagħtihom l-ikel tagħhom f'hinu.

28 Dak li int tagħtihom, huma jlaqqtu: int tiftaħ idek, u huma jimtlew b'ikel tajjeb.

29 Int taħbi wiċċek, u huma jithawdu: int tnehhilhom nifishom, u huma jmutu, u jerġġhu lura lejn it-trab tagħhom.

30 Int tibgħat l-ispiritu tieghek, u huma jinholqu: u int iġġedded wiċċ l-art.

31 Il-ġlorja tal-Mulej iddu għal dejjem: il-Mulej jifraħ bl-eghmejjel tiegħu.

32 Hu jhares lejn l-art, u hi tittheżż; hu jmiss il-gholjiet, u huma jdahhnu.

33 Nghanhi lill-Mulej kemm indum haj; nghanhi tifhir lil Alla tiegħi kemm indum haj.

34 Ha toġġbu l-meditazzjoni tiegħi! Nithenna fil-Mulej!

35 Ha jintemmu l-midinbin mill-art; u halli l-hżiena ma jibqgħux iżjed! Bierek il-Mulej, o ruhi. Fahhru l-Mulej!

105 Fahhru l-Mulej! sejhu l-isem tiegħu: gharrfu l-eghmejjel tiegħu fost il-popli.

2 Ghannulu, ghannulu salmi: ahsbu fuq l-eghmejjel tal-ghaġeb tiegħu.

3 Ftahru bl-isem qaddis tiegħu: ha tifraħ il-qalb ta' dawkl jiftxu l-Mulej.

4 Fittxu l-Mulej, u l-qawwa tiegħu: fittxu l-wiċċu għal dejjem.

5 Ftakru fi-eghmejjel tal-ghaġeb li għamel; l-egħubijiet tiegħu, u l-ġudizzji ta' fommju;

6 O nisel Abraham il-qaddej tiegħu, o wlied Gakobb il-mahturin tiegħu.

7 Hu l-Mulej, Alla tagħna: l-ġudizzji tiegħu huma fl-art kollha.

8 Hu jiftakar fir-rabta tiegħu għal dejjem, fil-kelma li ta għal elf nisel,

9 Ir-rabta li għamel ma' Abraham, u l-halfa tiegħu 'l Iżakk.

10 Imbagħad wettaqha 'l Gakobb b'liġi, u 'l Iżrael b'rabta għal dejjem.

11 Billi qal: Lilek nagħti l-art ta' Kangħan, bhala sehem tal-wirt tagħkom:

12 Meta kontu għadkom f'it fil-għadd; iva, f'it wisq, u barranin fiha,

13 U kienu jiġġerrew minn ġens għal ġens, minn saltna għal għand poplu iehor;

14 Hu ma halla 'l hadd jahqarhom: iva, hu ċanfar slaten minhabba fihom;

15 Billi qal: La tmisx il-midlukin tiegħi, u la tagħmlux hsara lill-profeti tiegħi.

16 Barra minn dan ried li fuq l-art jaqa' l-ġuh: hu qerdilhom il-hobż ta' kuljum.

17 Bagħat qabilhom raġel, 'il Ġuzepp, li nbiegh bħal ilsir;

18 Lil dan saqajh rabtulu bil-ktajjen; kien indawwar bil-hadid:

19 Sakemm il-kelma tiegħu sehhet; il-kelma tal-Mulej, fil-prova, hargitu rebbieħ.

20 Is-sultan bagħat ihollu; il-hakem tal-popli bagħat jehilsu.

21 Għamlu sid ta' daru, u hakem ta' ġidu kollu:

22 Biex jikkorreġi lill-kbarat tiegħu; u jgħallem il-gherf lix-xjuħ tiegħu.

23 Iżrael ukoll niżel fi-Eġittu; u Gakobb għiex barrani fl-art ta' Ham.

24 U zied qatigh il-poplu tiegħu; u għamilhom qawwijn aktar mill-egħdewwa tagħhom.

25 Dawwar qalbhom biex jobogħdu l-poplu tiegħu, biex bil-qerq jimxu mal-qaddejja tiegħu.

26 Bagħat lil Mosè l-qaddej tiegħu; u 'l Arun li kien għazel.

27 Huma wrew l-egħubijiet tiegħu fosthom, u hwejjeġ tal-ghaġeb fl-art ta' Ham.

28 Bagħat id-dlam, u dalam; madan-kollu ma qagħdux għal kelmtu.

29 F'demm bidel l-ilmijiet tagħhom, u qatel il-hut tagħhom.

30 Arthom imtliet biż-żringijiet, li dahlu sa ġol-kmamar tas-slaten tagħhom.

31 Hu tkellem, u ġew qatja ta' dubbien, u nemus f'arthom kollha.

32 Flok xita bagħtilhom silġ, fjammi ta' nriren fuq arthom.

33 Qered id-dwieli tagħhom, u s-siġar tat-tin tagħhom; u kisser is-siġar t'arthom.

34 Tkellem, u ġew il-ġradijiet: ġradijiet żgħar li hadd ma jghoddhom.

35 U belghu l-haxix kollu t'arthom, u kielu l-frott tar-raba' tagħhom.

36 Qatel l-ulied il-kbar kollha t'arthom, l-ewwel kollha ta' saħħithom.

37 Hu hariġhom ukoll bid-deheb u bil-fidda: u ma kienx hemm wieħed għajjen fost it-tribujiet tagħhom.

38 L-Eġittu ferah meta telqu: għax il-biża' tagħhom kien waqa' fuqhom.

39 Firex shaba biex tgħattihom; u nar biex jagħti d-dawl bil-lejl.

40 Il-poplu talab, u bagħtilhom is-summien, u xebbagħhom bil-hobż tas-sema.

41 Xaqqaq il-blat, u hareġ gelgul ta' ilma, u l-ilma ġera f'imkejjen niexfa bħal xmara.

42 Għax ftakar fil-wegħda mqaddsa tiegħu, u f'Abraham il-qaddej tiegħu.

43 U hareġ il-poplu tiegħu bil-ferh, u l-mahturin tiegħu b'agħjat ta' ferh.

44 U tahom artijiet il-ġnus: u wirtu x-xogħol tal-popli;

45 Biex iharsu l-istatuti tieghu, u jzommu l-ligijiet tieghu. Fahhru l-Mulej!

106 Fahhru l-Mulej! Roddu hajr lill-Mulej; ghax hu tajjeb: ghax it-tjieba tieghu ddum ghal dejjem.

2 Min jista' jsemmi l-eghmejjel kbar tal-Mulej? Min jista' jxandar t-tifhir tieghu kollu?

3 Henjin dawk li jharsu l-haqq, u dak li jaghmel is-sewwa f'kull zmien.

4 Ftakar fija, o Mulej, skond l-imhabba li ghandek ghall-poplu tieghek: žurni bis-salvazzjoni tieghek;

5 Biex nara l-gid tal-mahturin tieghek, biex nifrah bil-ferh ta' ġensek, u niftahar bil-wirt tieghek.

6 Ahna u missirijietna dnibna, ghamilna l-hażen, imxejna bil-qerq.

7 Missirijietna ma gharfux l-egħubijiet tieghek fl-Eġittu; ma ftakrux fit-tjieba kbira tieghek; iżda irvellaw hdejn il-bahar, iva, hdejn il-bahar l-Ahmar.

8 Madankollu hu salvahom minhabba ismu, biex juri l-qawwa tieghu.

9 Canfar ukoll il-bahar l-Ahmar, u dan nixef, u għaddehom minn qiegh il-bahar, qisu mid-deżert.

10 U hekk salvahom minn id dak li kien jobghodhom, u fdiehom minn id il-ghadu.

11 U l-ilmijiet għattew l-egħdewwa tagħhom: wiehed minnhom ma baqax.

12 Imbagħad emmnu fi kliemu; u għannewlu għana ta' tifhir.

13 Insew malajr l-eghmejjel tieghu; ma stennewx isehh il-hsieb tieghu.

14 Iżda fid-deżert imtlew b'xewqat imhegga, u garrbu lil Alla fid-deżert.

15 U tahom li talbu; iżda baġtilhom marda ta' nxufija fosthom.

16 Gheru wkoll għal Mosè fil-kamp, u għal Arun il-qaddis tal-Mulej.

17 L-art infetħet u belgħet lil Danan, u radmet lil Abiram u lill-gemgħa tieghu.

18 Xegħel nar fil-gemgħa tagħhom; il-fjamma harqet il-hżiena.

19 Għamlu għoġol f'Horeb, u qiemu xbieha ta' metall imdewweb.

20 Hekk bidlu l-glolja tagħhom fi xbieha ta' ġendus li jiekol il-haxix.

21 U nsew lil Alla s-salvatur tagħhom, li għamel hwejjeġ kbar fl-Eġittu;

22 Hwejjeġ tal-ghageb fl-art ta' Ham, u hwejjeġ tal-biża' hdejn il-bahar l-Ahmar.

23 Għalhekk qal li jeqridhom, li kieku Mosè l-mahtur tieghu ma waqafx fis-selha quddiemu biex iberrdu, halli ma jeqridhomx.

24 Iva, huma maqrd l-art helwa, ma emmnux fil-kelma tieghu:

25 Iżda qağħdu jġemgmu fit-tined tagħhom, u ma ridux jisimghu lehen il-Mulej.

26 Għalhekk rafa' idu kontra tagħhom, biex jeqridhom fid-deżert:

27 U biex nisilhom ukoll jixxerred fost il-ġnus, u jferrixhom ma' l-artijiet.

28 Huma nġhaqdu wkoll ma' Bagħal-Pegħor, u kielu mis-sagrificċji offruti lill-mejtin.

29 B'hekk għadbu lill-Mulej bl-eghmejjel tagħhom: u ġiet qerda fuqhom.

30 Imbagħad qam Finehas, u ndahal hu: u hekk il-qerda waqfet.

31 U dan intgħaddlu b'haqq, minn nisel għal nisel, għal dejjem.

32 Għadbu ukoll hdejn l-ilmijiet ta' Meriba, u Mosè ġie fil-ġħali minhabba fihom:

33 Ghax ġarrbu l-ispirtu tieghu, hekk li tkellem b'xoġftejh bla ħsieb.

34 Huma ma qerdux il-popli, kif ordnalhom il-Mulej.

35 Thalltu mal-ġnus, u tghallmu d-drawwiet tagħhom.

36 U qdew lill-idoli tagħhom: u kienu nassa għalihom.

37 Iva, huma issagrifikaw lis-subjien u lill-bniet tagħhom lix-xjaten,

38 U xerrdu demm innocenti, id-demm tas-subjien u tal-bniet tagħhom, u issagrifikaw lill-idoli ta' Kangħan: u l-art tniġġset bid-dmija.

39 Hekk tniġġsu bl-egħmil tagħhom, u żnew bl-imġiba tagħhom stess.

40 Għalhekk għadab Alla inxteghel għall-poplu tieghu, hekk li stmell lill-istess wirtu.

41 U tahom f'idejn il-ġnus; u dawk li baġħduhom ħakmuhom.

42 L-egħdewwa tagħhom ukoll ħaqrhom, u kellhom jumiljaw ruhhom taht idejhom.

43 Ħafna drabi helishom; iżda huma iġprovokaw bil-fehma tagħhom, uġġarrfu minhabba l-hażen tagħhom.

44 Madankollu, hu ħares lejn in-niket tagħhom, xhin sama' t-tnehid tagħhom:

45 U ftakar fir-rabta tieghu magħhom, u sogħobbih skond il-kobor tat-tjieba tieghu.

46 Għamel ukoll li jsibu l-hniena ta' dawk kollha li kienu jassruhom.

47 Salvana, o Mulej, Alla tagħna, u iġmagħna minn fost il-ġnus, biex inroddu hajr lill-isem qaddis tieghek, u biex niftahru bit-tifhir tieghek.

48 Imbierak il-Mulej, Alla ta' Izrael, minn dejjem għal dejjem! U ha jghid il-poplu kollu: Amen! Fahhru l-Mulej!

107 Roddu hajr lill-Mulej, ghax hu tajjeb: ghax it-tjieba tieghu ddum għal dejjem.

2 Ħa jghidu hekk dawk il-mifdijin tal-Mulej, li hu fdiehom minn id il-ghadu;

3 U ġabarhom mill-arijiet, mil-lvant, u

mill-punent, mit-tramuntana, u min-nofsinar.

4 Huma kienu jiggerew fid-deżert fi triqat disabitati; huma ma sabu l-ebda belt fejn ighammru.

5 Bil-ġuh u bil-ghatx, ruhhom iddgħajfet fihom.

6 Imbagħad għajtu lill-Mulej fil-hemm tagħhom, u helishom mid-dwejjaq.

7 U mexxihom fit-triq it-tajba, biex imorru f'belt fejn jistghu jghammru.

8 O li kienu l-bnedmin ifahhru lill-Mulej għat-tjieba tiegħu, u għall-egħmejjejjel tal-għageb tiegħu ma' wlied il-bnedmin!

9 Għaliex hu jxabba' r-ruh għatxana, u jinmla r-ruh imgiewha bil-ġid.

10 Kien hemm x'uħud li kienu fid-dlam u fid-dell tal-mewt, miżmuma fil-ghaks u fil-hadid;

11 Għax qamu kontra kelmet il-Mulej, u iddisprezzaw il-hsieb tal-Għoli.

12 Għalhekk baxxa qalbhom b'oxgħol iebes; waqgħu, u ma kien hemm hadd min ighinhom.

13 Imbagħad sejhu lill-Mulej fil-hemm tagħhom, u helishom mid-dwejjaq tagħhom.

14 Harighom mid-dlam u mid-dell tal-mewt, u kisser il-ktajjen tagħhom.

15 O li kienu l-bnedmin ifahhru lill-Mulej għat-tjieba tiegħu, u għall-egħmejjejjel tal-għageb tiegħu ma' wlied il-bnedmin!

16 Għax hu kisser il-bibien tal-bronż, u qasam l-istaneg tal-hadid.

17 X'uħud kienu boloh minhabba l-imġiba hazina tagħhom; u minhabba hżunithom sofew.

18 Ruhhom kienet tistmell kull ikel; u kienu qorbu sa wara bwieb il-mewt.

19 Imbagħad sejhu lill-Mulej fid-dwejjaq tagħhom, u hu salvahom fil-hemm tagħhom.

20 Bagħat kelmtu, u fejjaqhom, u helishom mit-telfien tagħhom.

21 O li kienu l-bnedmin ifahhru l-Mulej għat-tjieba tiegħu, u għall-egħmejjejjel tal-għageb tiegħu lil ulied il-bnedmin!

22 U joffru sagraficcji ta' radd il-hajr, u jxandru l-egħmejjejjel tiegħu bil-ferħ!

23 Dawk li jbahru fuq l-iġfna, u dawk li jinnegozjaw fuq l-ibhra bla tarf,

24 Dawn jaraw l-egħmejjejjel tal-Mulej, u l-egħgubijiet tiegħu f'qiegħ il-bahar.

25 Għax hu jordna, u jqajjem riefnu, li jjanqal l-imwieġ tal-bahar.

26 Joghlew sas-sema, u jergħu jinzlu fil-qiegħ; ruhhom iddu bil-biża'.

27 Jinqalbu 'l hemm, u jixxenglu 'l hawn, bħal raġel fis-sakra, u ma jafux x'se jagħmlu.

28 Imbagħad isejhu lill-Mulej fid-dwejjaq tagħhom, u johroġhom mill-hemm tagħhom.

29 Iraqqad it-tempesta, u jieqfu l-imwieġ tal-bahar.

30 Imbagħad jifirhu għax l-imwieġ raqdu; u hu jgħibhom fil-port mixtieq tagħhom.

31 O li kienu l-bnedmin ifahhru l-Mulej għat-tjieba tiegħu, u għall-egħmejjejjel tal-għageb tiegħu lil ulied il-bnedmin!

32 Ha jgħollu ukoll fil-gemgħa tal-poplu, u fil-jaqgħat tax-xjuħ ifahhru!

33 Hu jbidel ix-xmajjar f'deżert, u n-nixxigħat ta' l-ilma f'art niexfa;

34 Art għammiela f'art mielha, minhabba l-hażen ta' dawk li jgħixu fiha.

35 l-biddel id-deżert f'għadira ilma, u art niexfa f'nixxigħat ta' ilma.

36 Hemin lill-imgiewhin jagħtihom fejn ighammru, u huma jibnu belt fejn ighixu.

37 U jizirgħu r-raba', u jhawlu d-dwieli, li jagħtu hafna frott.

38 Hu jberikhom ukoll, hekk li joktru hafna, u ma jhallix il-bhejjem tagħhom jonqsu,

39 Wara li jonqsu, umiljati mill-oppressjoni, u mill-għali, u mill-hemm,

40 Hu jixhet it-tmaqdir fuq il-kbarat, u jittlaqhom jiggerew fid-deżert, fejn m'hemm triqat.

41 Iżda hu jarfa' l-imsejken mill-hemm, u jkattarlu l-familji bħal merhla.

42 It-tajbn jaraw dan, u jifirhu: u l-hżiena kollha jagħlaq halqhom.

43 Min hu għaref ha jieħu hsieb ta' dawn il-hwejjeġ; ha jifhem it-tjieba tal-Mulej.

Għanja jew Salm ta' David.

108 O Alla, qalbi shiha; jien ngħanni, iva, ngħanni salmi, imqar bil-glorja tiegħi.

2 Qum, o arpa u ċetra: jien ukoll inqum kmieni.

3 Jien infahbrek, o Mulej, fost il-popli: u ngħannilek tifhir fost il-ġnus.

4 Għax it-tjieba tiegħek m'ogħla smewwiet: u l-fedeltà tiegħek tilhaq sa s-shab.

5 Ogħla, o Alla, 'il fuq mis-smewwiet: ha tidli l-glorja tiegħek fuq l-art kollha;

6 Biex jinħelsu l-egħziez tiegħek: salvana bil-leminija tiegħek, u wegibni.

7 Alla tkellem fil-qdusija tiegħu: jien nifrah, jien naqsam f'ihisma lil Sekem, u minn wied Sukkot nagħmel oqasma.

8 Tiegħi Gilgħad; Manasse tiegħi wkoll; Efrajm l-elmu ta' rasi; Guda x-xettru tiegħi.

9 Mowab, il-lenbija fejn ninhasel; fuq Edom nitfa' l-qorq tiegħi; fuq Filistja nagħmel rebħa.

10 Min iġibni fil-belt bis-swar? Min se jdahħalni f'Edom?

11 Mħux int, o Alla, li warrabtna, u m'għadikx, o Alla, toħroġ ma' l-eżerċiti tagħna?

12 Ghina kontra l-ghadu taghna: ghax ma tiswa xejn il-ghajjnuna tal-bniedem.

13 Bil-ghajjnuna t'Alla nkunu qalbenin: ghax hu jghaffeg l-eghdewwa taghna.

Ghall-mexxej tal-kor. Salm ta' David.

109 O Alla tat-tifhir tieghi, la tibqax sieket;

2 Ghax fomm il-hazin, u fomm il-qarriec huma miftuhin kontra tieghi: tkellmu fuqi b'islieni giddieb.

3 Huma dawruni bi kliem ta' mibeghda; u ghal xejn b'xejn haduha kontra tieghi.

4 Ghalkemm habbejthom, saru l-eghdewwa tieghi, imqar waqt li jien nitlob ghalihom.

5 Huma hallsuni bid-deni ghall-gid, u bil-mibeghda ghall-imhabba tieghi.

6 Qeghidlu raġel hażin fuqu: u halli 'l Satana joqghod fuq leminu.

7 Meta jsir haqq minnu, ha jkun ikkundannat: u halli t-talba tieghu ssir dnub.

8 Ha jiqsaru jiemu; u halli iehor jiehu xoghlu.

9 Halli wliedu jkunu bla missier, u martu armla.

10 Halli wliedu jiggerrew dejjem, u jittalbu: ha jfittxu hobżhom 'il boghod mill-art imharbta taghhom.

11 Halli min sielu jaqbadlu kulma ghandu; u halli l-barrani jahtafu x-xoghol kollu tieghu.

12 Halli hadd ma tigih hniena minnu: lanqas hadd min jiehu hsieb uliedu bla missier.

13 Halli nisl jinqata' barra darba ghal dejjem: u fn-nisel li jigi wara ha jithassar isimhom.

14 Halli l-hazen ta' missirijietu jkun mfakkar lill-Mulej; u halli dnub ommu ma jithassarx.

15 Halli jkunu quddiem il-Mulej kuljum, biex jeqred it-tifkira taghhom minn fuq l-art.

16 Ghax ma stakarx juri hniena, izda haqar l-imsejken u l-fqir, biex joqtol imqar lil min hu qalbu maqsuma.

17 Billi kien ihobb jishet, halli s-sahta tigi fuqu: billi ma kienx ihobb il-barka, halli l-barka titbieghed minnu.

18 Billi kien ixidd is-sahta bhal libsa, ha jidhol is-shit go fih bhall-ilma, u bhaż-żejt f'ghadmu!

19 Ha tkunlu bhal-libsa ta' fuqu, u bhala hziem li bih kuljum imhazzem!

20 Ha jkun dan il-hlas ta' l-eghdewwa tieghi mill-Mulej, u ta' dawk li jtkellmu hażin fuq ruhi.

21 Izda int, Mulej Sidi, aqbez ghalija, f'għieh ismek: ghax kbira l-imhabba tieghek, ifdini!

22 Ghax jien imsejken u fqajjar, u qalbi muġugħa ġewwa fija.

23 Jien għaddej bħad-dell meta jitwal: jien mitfuġh 'il fuq u l-isfel bħal grad.

24 Irkobtejjja għajjiena minħabba s-sawm; u ġismi jinxf u joghlob.

25 Jien sirt ukoll tad-dahk għalihom: xhin jarawni jcaqalqu rashom.

26 Ghinni, o Mulej, Alla tieghi: salvani skond it-tjieba tieghek.

27 Ha jkunu jafu li dan eghmil idek; li int, o Mulej, għamilt dan.

28 Ha jishtu, izda int bierek: xhin iqumu, ha jishtu; izda ha jifrah il-qaddej tieghek.

29 Halli l-avversarji tieghi jinksew bil-ghajb, u ha jitkebbu bil-misthija, bħal b'mantar.

30 Jien niżżihajr hafna l-Mulej b'fommi; iva, infahhru fost ġemgħa kbira.

31 Ghax hu joqghod fuq il-lemin tal-fqajjar, biex isalvah minn dawk li jikkundannawh għall-mewt.

Salm ta' David.

110 Il-Mulej ighid lil Sidi: Oqghod fuq il-lemin tieghi, sama nqiegħed l-eghdewwa tieghek mirfes taht riġlejk.

2 Il-Mulej jibgħat ix-xettru tal-qawwa tieghek minn Sijon: ahkem int f'nofs l-eghdewwa tieghek!

3 Il-poplu tieghek minn rajh joffri lilu nnifsu f'dak il-jum li fih int tmexxi l-eżerċtu tieghek fuq il-gholjiet imqaddsa. Minn ġuf is-sebh, bħan-nida, zġhożitek tigi għandek.

4 Halef Alla, u ma jisgħobx bih: int qassis għal dejjem skond l-ordni ta' Melkiseidek.

5 Il-Mulej, fuq in-naha tal-leminija tieghek, ikisser lis-slaten f'jum il-għadab tieghu.

6 Jagħmel haqq mill-ġnus. Jimla kull-imkien bl-iġsma mejta: ifarrak l-irjus fil-wesgħa kollha ta' l-art.

7 Jixrob mill-wied li hemm mat-triq; għalhekk jarfa' 'l fuq rasu.

111 Fahhru l-Mulej! Inrodd hajr lill-Mulej b'qalbi kollha, fil-laqgħa tat-tajbin, u fil-ġemgħa.

2 L-egħmejjel tal-Mulej huma kbar, imfittxin minn dawk kollha li jitgħaxxqu bihom.

3 Eghmilu hu ta' ġieħ u ta' glorja: u l-haqq tieghu jibqa' għal dejjem.

4 Għamel eghġubijietu biex ikunu mfakkra: il-Mulej hanin u kollu mogħdrija.

5 Ta l-għajxien lil dawk li jibżgħu minnu: hu ma jinsa qatt ir-rabta tieghu.

6 Wera lill-poplu tieghu l-qawwa ta'

l-eghmejje! tieghu, biilli tahom il-wirt tal-ġnus.

7 Tas-sewwa u tal-haqq eghmejje! idej; il-precetti tieghu kollha ta' min joqghod fuqhom.

8 Jibqgħu mwettqa għal dejjem ta' dejjem: magħmulin bis-sewwa u bid-dritt.

9 Bagħat il-fidwa lill-poplu tieghu: wettaq għal dejjem ir-rabta tieghu. Qaddis u tal-biża' hu ismu!

10 Il-bidu tal-għerf hu l-biża' tal-Mulej: bil-għaqal huma dawk li jħarsu l-kmandamenti tieghu: it-tifhir tieghu jibqa' għal dejjem.

112 Fahhru l-Mulej. Hienu l-bniedem li jibża' mill-Mulej, li jtgħaxxaq hafna bil-kmandamenti tieghu.

2 Nislu jkun setghan fuq l-art: nisel it-tajbin ikun imbierek.

3 Ghana u ġid ikunu f'daru: u l-haqq tieghu jdm għal dejjem.

4 Dawl fid-dlam ifeġġ għat-tajbin: il-Mulej hanin, u kollu mogħdrija, u tal-haqq.

5 Raġel tajeb ihenh, u jislef: u jmxxi hwejġu bil-għaqal.

6 Tassew, hu qatt ma jkun imcaqlaq: il-ġust jibqa' mfakkar għal dejjem.

7 Hu ma jibzax minn ahbarijiet hżiena: qalbu qawwija, u titma fil-Mulej.

8 Qalbu qawwija, ma jibzax, sama jaqta' xewqtu fuq l-eghdewwa tieghu.

9 Hu qassam, ta lill-foqra; il-haqq tieghu jdm għal dejjem, il-qarn tieghu merfugh bil-ġieħ.

10 Il-hazin dan jarah, u jagħli: ihezheż snien, u jinfena: xewqet il-hżiena tibqa' bla temma.

113 Fahhru l-Mulej! Fahhru, o qaddejja tal-Mulej, fahhru isem il-Mulej.

2 Iku imbierek isem il-Mulej, minn issa u għal dejjem!

3 Minn tluh ix-xemx sama tinzel, isem il-Mulej għandu jkun imfahhar.

4 Il-Mulej għoli fuq il-ġnus kollha, u l-glorja tieghu fuq is-smewwiet.

5 Min hu bħall-Mulej, Alla tagħna, li qiegħed fuq it-tron fil-gholi,

6 Li jħares 'l isfel biex jara il-hwejjeġ li huma fis-smewwiet, u fuq l-art!

7 Hu jqajjem l-imsejken mit-trab; u jarfa' lill-fqajjar mill-miżbla;

8 Biex iqiegħdu mal-kbarat, iva, mal-kbarat tal-poplu tieghu.

9 Izomm f'darha l-mara hawlija, jagħmilha omm ferhana b'uliedha. Fahhru l-Mulej!

114 Meta Izrael hareġ mill-Eġittu, dar Ġakobb minn poplu ta' lsiens barrani;

2 Ġuda sar is-santwarju tieghu, u Izrael is-saltna tieghu.

3 Il-bahar ra dan, u ħarab: il-Ġurdan raġa' lura.

4 Il-muntanji qabzu bħal kbiex, u l-gholjiet iż-żgħar bħal hrief.

5 X'ħassejt, o bahar, biex hrabt? U int, Ġurdan, għaliex erġajt lura?

6 U intom muntanji, għaliex qbiżtu bħal kbiex; u intom gholjiet żgħar bħal hrief?

7 Triegħed, art, quddiem is-Sid, quddiem Alla ta' Ġakobb;

8 Li jbidel il-blat f'għadira ilma, u ż-żniet f'għajn ta' l-ilma.

115 Mhux lilna, o Mulej, mhux lilna, iżda lil ismek aġhti glorja, għat-tjieba tiegħek, u għall-fedeltà tiegħek.

2 Għaliex il-ġnus għandhom iġhidu: Fejnu issa Alla tagħhom?

3 Iżda Alla tagħna hu fis-smewwiet: hu jagħmel kulma joqgħbu.

4 L-idoli tagħhom huma fidda u deheb, xogħol idejn il-bniedem.

5 Huma għandhom fomm, iżda ma jittkellmu; għajnejn għandhom, iżda ma jarawx:

6 Widnejn għandhom, iżda ma jisimgħux: għandhom l-imnieher, iżda ma jxommux:

7 Idejn għandhom, iżda ma jaqbdux bihom: riġlejn għandhom, iżda ma jimxux: lanqas jittkellmu minn gerżumithom.

8 Dawk li jagħmluhom huma bħalhom; hekk ukoll kull min jittama fihom.

9 O Izrael, ittama fil-Mulej: hu l-għajnuna tagħhom, u t-tarka tagħhom.

10 O dar ta' Arun, itma fil-Mulej: hu l-għajnuna tagħhom, u t-tarka tagħhom.

11 Intom li tibzġu mill-Mulej, ittamaw fil-Mulej: hu l-għajnuna tagħhom u t-tarka tagħhom.

12 Il-Mulej ha hsiebna: iberikna; ibierek dar Izrael u jbierek dar Arun.

13 Hu jbierek lil dawk li jibzġu mill-Mulej, sew żgħar u sew kbar.

14 Il-Mulej ikattarkom iżjed u iżjed, lilkom u lil uliedkom.

15 Kunu mberkin mill-Mulej, li għamel is-sema u l-art.

16 Is-sema, imqar is-smewwiet, huma tal-Mulej: iżda l-art taha lil ulied il-bnedmin.

17 Il-mejtin ma jfahhru il-Mulej, lanqas dawk li jinzlu fis-skiet.

18 Iżda ahna nberku l-Mulej minn issa u għal dejjem. Fahhru l-Mulej!

116 Inhobb il-Mulej, għax hu sama' lehni, u t-thannin tiegħi.

2 Ghax mejjel widuntu lejja, ghalhekk insejjahlu sama ndum haj.

3 Wegghat tal-mewt dawruni, u d-dwejjaq ta' saltnet l-imwiet hakmuni: jien sibt it-tahbit u l-ghali.

4 Imbaghad sejjajt isem il-Mulej: O Mulej, nitlobok, ehles 'il ruhi!

5 Hanin il-Mulej, u gust; iva, Alla taghna hu tal-hniena.

6 Il-Mulej ihares lil dawk ta' mohhhom dghajef: meta kont maghkus, helisni:

7 Arġa' mur fil-mistrieħ tieghek, o ruhi; ghax il-Mulej ghamillek il-gid.

8 Ghax int hlisti 'l ruhi mill-mewt, ghajnejja mid-dmugh, u lil riglejja milli jiftxklu.

9 Nimxi quddiem il-Mulej fl-art tal-hajjin.

10 Emmint, ghalhekk tkellimt: jien kont imdejjaq hafna.

11 Ghidt fil-biza' tieghi: Il-bnedmin kollha giddibin.

12 X'se naghti lill-Mulej għall-beneficċji kollha li tani?

13 Niehu l-kalċi tas-salvazzjoni, u nsejjah isem il-Mulej.

14 Il-weghdiet tieghi li ghamilt lill-Mulej naghmilhom issa quddiem il-poplu tieghu kollu.

15 Ghaziża l-mewt quddiem il-Mulej tal-fidili tieghu.

16 O Mulej, tassew li jien il-qaddej tieghek; il-qaddej tieghek, u bin il-qaddejja tieghek: int hallejt l-irbit tieghi.

17 Noffrilek is-sagrificċju ta' radd il-hajr, u nsejjah isem il-Mulej.

18 Il-weghdi tieghi ntemm lill-Mulej issa quddiem il-poplu tieghu kollu,

19 Fil-btiehi ta' dar il-Mulej, f'nofsok, o Gerusalem. Fahhru l-Mulej!

117 Fahhru l-Mulej, o ġnus kollha: fahhruh, o popli kollha.

2 Ghax it-tjieba tieghu kbira ghalina: il-fedeltà tal-Mulej tibqa' għal dejjem. Fahhru l-Mulej!

118 Roddu hajr lill-Mulej ghax hu tajjeb: ghax it-tjieba tieghu tibqa' għal dejjem.

2 Ha jghid issa Izrael: It-tjieba tieghu tibqa' għal dejjem.

3 Ha tghid issa dar Arun: It-tjieba tieghu tibqa' għal dejjem.

4 Ha jghidu issa dawk li jibzghu mill-Mulej: It-tjieba tieghu tibqa' għal dejjem.

5 Sejjajt lill-Mulej fid-dwejjaq tieghi: il-Mulejsemaghni, u qeghidni f'post wiesa'.

6 Il-Mulej qiegħed ma' ġenbi; jien ma nibzax: x'jista' jagħmilli l-bniedem?

7 Il-Mulej, fost dawk li mieghi jghinuni: ghalhekk nara xewqti fuq dawk li jobogh-duni.

8 Ahjar tistkenn fil-Mulej milli tittama fil-bniedem.

9 Ahjar tistkenn fil-Mulej milli tittama fil-kbarat.

10 Il-ġnus kollha dawruni: iżda, f'isem il-Mulej, negħlibhom.

11 Huma dawruni: iva, huma dawruni: iżda f'isem il-Mulej negħlibhom.

12 Dawruni bħan-nahal; intfew bħan-nar tax-xewk: ghax f'isem il-Mulej negħlibhom.

13 Imbuttawni wisq biex naqa': iżda l-Mulej għenni.

14 Il-Mulej hu l-qawwa u l-ghanja tieghi; hu sar is-salvazzjoni tieghi.

15 Aghjat ta' ferh u ta' rebħ fit-tind tal-ġusti: il-leminija tal-Mulej uriet hwejjeġ ta' hila.

16 Il-leminija tal-Mulej merfugħa 'l fuq: il-leminija tal-Mulej għamlet hwejjeġ ta' hila.

17 Jien ma mmutx, iżda nibqa' haj, u nxandar l-egħmejjel tal-Mulej.

18 Il-Mulej haqarni bl-ahrax: iżda ma telaqnix għall-mewt.

19 Iftħuli l-bibien tal-haqq: jien nidhol minnhom, u nfahhar il-Mulej!

20 Dal-bieb tal-Mulej; il-ġusti jidhlu minnu.

21 Infahhrek: ghax int wegħibtni, u sirt is-salvazzjoni tieghi.

22 Il-ġebli li ma ridux il-benneja saret ras il-ghareb.

23 Dan hu xogħol il-Mulej: hu tal-ghageb f'ghajnejna.

24 Dan hu l-ġum li għamel il-Mulej; nifirhu u nitħennem fih.

25 Salvana, nitlobok, o Mulej: nitlobok, o Mulej, ibgħat issa l-ġid.

26 Imbierek min ġej f'isem il-Mulej: inbirkukom mid-dar tal-Mulej.

27 Alla hu l-Mulej, hu li tana d-dawl: Orbtu l-vittima tas-sagrificċju bil-hbula, u wassluha sal-qrun ta' l-altar.

28 Int Alla tieghi, u jien infahhrek: int Alla tieghi, jien lilek inkabbar.

29 Fahhru l-Mulej! ghax hu tajjeb: ghax it-tjieba tieghu tibqa' għal dejjem.

Alef.

119 Henjin dawk li triqthom bla htija; li jimxu fil-liġi tal-Mulej.

2 Henjin dawk li jharsu x-xhidiet tieghu, u jftxux b'qalbhom kollha.

3 U wkoll ma jagħmlux hażen: huma jimxu fit-triqat tieghu.

4 Inti ikkmandajtna biex inharsu l-preċetti tieghek bir-reqqa.

5 O li kieku triqati kienu dritti biex iharsu l-istatuti tieghek!

6 Imbagħad ma nisthix, meta nħares il-kmandamenti tieghek kollha.

7 Infahrek b'qalb safja, meta nkun tghallimt id-degrieti ġusti tieghek.

8 Inhares l-istatuti tieghek: la titlaqnx ghalkollox.

Bet.

9 Kif jista' zaghzugh iżomm triqtu safja? Billi jhares il-kelma tieghek.

10 B'qalbi kollha fittixtek: thallinx nitbieghed mill-kmandamenti tieghek.

11 F'qalbi hbejt kelmtiek, biex ma nidnibx kontra tieghek.

12 Imbierek int, o Mulej: ghallimni l-istatuti tieghek.

13 B'xofftejjja jien xandart il-ġudizzji kollha tieghek li int tajt b'fommok.

14 Nifrah fit-triq tax-xhidiet tieghek, daqs kiek u kelli l-ghana kollu.

15 Jien nahseb fuq il-preċetti tieghek, u nżomm ghajnejja fuq it-triqat tieghek.

16 Jien nitghaxxaq bl-istatuti tieghek: ma ninsiehx kelmtiek.

Gimel.

17 Imxi tajjeb mal-qaddej tieghek, biex nibqa' haj, u nhares il-kelma tieghek.

18 Iftahli ghajnejja, biex nara l-egħgubijiet tal-ġi tieghek.

19 Barrani jien fuq l-art: tabbix minni l-kmandamenti tieghek.

20 Mifnija ruhi l-hin kollu bix-xewqa li ghandha ghal-ġigijiet tieghek.

21 Int iċċanfar il-kburin li huma mishutin, li jitbiegħdu mill-kmandamenti tieghek.

22 Nehhi minn fuqi t-tagħjir u t-tkasbir, ghax jien harist ix-xhidiet tieghek.

23 Imqar meta l-kbarat joqogħdu jqasqsu fuqi, il-qaddej tieghek jibqa' jahseb fuq l-istatuti tieghek.

24 Iva, ix-xhidiet tieghek huma l-ghaxxa u l-kunsilieri tiegħi.

Dalet.

25 Ruhi mqabba ma' l-art: ahjini int skond kelmtiek.

26 Urejtek triqati, u int wegibtni: ghallimni l-istatuti tieghek.

27 Ghallimni nifhem it-triq tal-preċetti tieghek; biex nitkellem fuq l-egħgubijiet tieghek.

28 Ruhi tinfena minhabba n-niket; erfagħni int skond kelmtiek.

29 Biegħed minni t-triq tal-gideb: u fil-grazzja tieghek aghntini l-ġi tieghek.

30 Jien għazilt it-triq tas-sewwa: il-ġudizzji tieghek jien qegħid quddiemni.

31 Inżomm shib max-xhidiet tieghek: o Mulej, thallinx naqa' fil-ghajb.

32 Niġri fit-triq tal-kmandamenti tieghek, ghax int qawwejtli qalbi.

He.

33 Ghallimni, o Mulej, it-triq ta' l-istatuti tieghek: u jien nibqa' fiha sa l-ahhar.

34 Aghntini d-dehen, u jien inhares il-ġi tieghek, iva, jien inharisha b'qalbi kollha.

35 Mexxini fil-mogħdija tal-kmandamenti tieghek; ghax fiha nsib il-ghaxxa tiegħi.

36 Mejġilli 'l qalbi lejn ix-xhidiet tieghek, u mhux lejn r-regħba.

37 Thallix ghajnejja jħarsu lejn il-frugħa; u fit-triqat tieghek aghntini l-hajja.

38 Żomm kelmtiek mal-qaddej tieghek, dak li jibza' minnek.

39 Warrab minni l-ghajb li nibza' minnu: ghax tajbin huma l-ġudizzji tieghek.

40 Ara, jien imxennaq għall-preċetti tieghek: aghntini l-hajja fil-haq tiegħek.

Vaw.

41 Ha tinzel fuqi t-tjieba tieghek, o Mulej, u s-salvazzjoni tieghek, skond kelmtiek.

42 Hekk ikolli biex inwiegħeb lil min ighajjarni: ghax jien nafda fil-kelma tiegħek.

43 U tnehhix ghalkollox il-kelma tas-sewwa minn fomme; ghax jien nittama fil-ġudizzji tieghek.

44 Għalhekk inhares il-ġi tieghek dejjem, għal dejjem ta' dejjem.

45 U nimxi bil-libertà: ghax jien infittex il-preċetti tieghek.

46 Nitkellem ukoll fuq ix-xhidiet tieghek quddiem is-slaten, u ma nisthix.

47 U nitghaxxaq bil-kmandamenti tieghek, li jien habbejt.

48 Idejja wkoll narfa' lejn il-kmandamenti tieghek, li jien habbejt; u nahseb fuq l-istatuti tieghek.

Žajn.

49 Ftakar f'kelmtiek mal-qaddej tieghek, li biha ttamajtni.

50 Dan hu l-faraġ tiegħi fin-niket tiegħi: ghax kelmtiek tagħtini l-hajja.

51 L-imbabbirin dahku hafna bija: madankollu jien ma narġax lura mil-ġi tiegħek.

52 Niftakar fil-ġudizzji tieghek ta' dari, o Mulej; u nitfarraġ.

53 Naghdab ghall-ahhar minhabba l-hżiena li jirilqu l-ligi tieghek.

54 L-istatuti tieghek huma l-ghana tieghi, fid-dar tal-pelligrinagg tieghi.

55 Niftakar f'ismek, o Mulej, bil-lejl, u nhares il-ligi tieghek.

56 Din il-barka li messet lili, li nhares il-preċetti tieghek.

Chet.

57 Int sehmi, o Mulej: jien weghdid li nhares kelmtok.

58 Tlabtek b'qalbi kollha: henn ghalija skond kelmtok.

59 Jien irriflettejt fuq triqati, u rġajt lura lejn ix-xhidiet tieghek.

60 Għaġġilt, u ma tnikkirtx biex inhares il-kmandamenti tieghek.

61 Il-hbula tal-hżiena dawramejt għalquni: iżda jien ma nsejtx il-ligi tieghek.

62 F'nofs il-lejl inqum infahhrek minhabba l-ġudizzji tal-haqq tieghek.

63 Jiena sieheb ta' dawk kollha li jibzghu minnek, u ta' dawk li jharsu l-preċetti tieghek.

64 L-art, o Mulej, mimlija bit-tjieba tieghek: għallimni l-istatuti tieghek.

Teth.

65 Int għamilt il-ġid lill-qaddej tieghek, o Mulej, skond il-kelma tieghek.

66 Aġhtini fehma u gherf: għax jien emmint il-kmandamenti tieghek.

67 Qabel ma kont imghakkes, jien kont mitluf: iżda issa nhares kelmtok.

68 Int twajjeb, u taghmel il-ġid; għallimni l-istatuti tieghek.

69 Il-kburin holqu gidba kontra tieghi: iżda jien inhares il-preċetti tieghek b'qalbi kollha.

70 Qalbhom smina daqs ix-xaham; iżda jien nitghaxxaq fil-ligi tieghek.

71 Swieli li jien kont imghakkes biex nitghallem l-istatuti tieghek.

72 Il-ligi ta' fommok hi ahjar għalija minn eluf ta' flejjes, ta' deheb u fidda.

God.

73 Idejk għamluni u sawruni: aġhtini d-dehen li nitghallem il-kmandamenti tieghek.

74 Dawk li jibzghu minnek jifirhu xhin jarawni; għax jien ittamajt f'kelmtok.

75 Jien naf, o Mulej, li l-ġudizzji tieghek huma ġusti, u li skond il-fedeltà tieghek int għakkistni.

76 Ha tkun, nitolbok, it-tjieba tieghek faraġ għalija, skond il-kelma li għidit int lill-qaddej tieghek.

77 Ha tiġi fuqi t-tjieba tieghek, biex nibqa' haj: għax il-ligi tieghek hi l-ghaxxaq tieghi.

78 Ha jisthu l-kburin; għax imxew hazin mieghi għal xejn: iżda jiena nahseb fuq il-preċetti tieghek.

79 Ha jdur lejja dawk li jibzghu minnek, u dawk li jaghrfu x-xhidiet tieghek.

80 Ha tkun qalbi bla htija fl-istatuti tieghek; biex ma nisthix.

Kaf.

81 Ruhi tinfena bix-xewqa tas-salvazzjoni tieghek: iżda jien nittama f'kelmtok.

82 Għajnejja għajjew jistennew il-kelma tieghek, iġhidu: Meta se tfarragni?

83 Jien sirt qisni ġild immixxef fid-duhhan; iżda jien ma nsejtx l-istatuti tieghek.

84 Kemm huma l-jiem tal-qaddej tieghek? Meta se taghmel haqq minn dawk li jippersegwitawni?

85 Il-kburin hafruli hofor: dawk li ma jimxux skond il-ligi tieghek.

86 Il-kmandamenti tieghek kollha huma tas-sewwa: bil-qerq jippersegwitawni: ġhinni!

87 Għal fiti ma qerdunix mill-art: iżda jien ma hallejtx il-preċetti tieghek.

88 Aġhtini l-hajja skond it-tjieba tieghek; u jien inhares ix-xhieda ta' fommok.

Lamed.

89 Għal dejjem, o Mulej, il-kelma tieghek hi mwaqqfa fis-smewwiet.

90 Il-fedeltà tieghek tibqa' minn nisel għal nisel: int waqqaft l-art, u baqgħet soda.

91 Huma jibqgħu shah, skond id-deġrieti tieghek: għax kollox hu għall-qadi tieghek.

92 Li kieku l-ligi tieghek ma kenitx il-ghaxxaq tieghi, jien kont nintemm fin-niket tieghi.

93 Ma ninsa qatt il-preċetti tieghek: għax bihom tajtni l-hajja.

94 Tieghek jien, salvani! għax jien fittixt il-preċetti tieghek.

95 Il-hżiena stennewni biex jeqerduni: iżda jien fittixt il-preċetti tieghek.

96 Jiena rajt li kull haġa perfetta għandha l-limiti tagħha: iżda l-kmandament tieghek hu bla tarf.

Mem.

97 O kemm inhobbha l-ligi tieghek! Nahseb fiha l-jum kollu.

98 Bil-kmandamenti tieghek għamiltni

eghref mill-eghdewwa tieghi: għax huma dejjem mieghi.

99 Għandi dehen aktar mill-ghalliema kollha tieghi: għax ix-xhidiet tieghek huma l-hsieb tieghi.

100 Jien bil-għaqal aktar mix-xjuh, għax inhares il-preċetti tieghek.

101 Lil riġleja jien zammejt lura minn kull triq hażina, biex inhares kelmtiek.

102 Jien ma tbeġidtx mill-gudizzji tieghek: għax int għallimni.

103 Kemm hu helu kliemk għat-togħma tieghi! Iva, ohla, mill-għasel għal fomme!

104 Jien ksibt il-għerf mill-preċetti tieghek: għalhekk nobghod kull triq qarrieqa.

Nun.

105 Kelmtiek musbieh għal riġleja, u dawli għall-mogħdija tieghi.

106 Hliift, u nżomm kelmti, li nhares il-gudizzji għusti tieghek.

107 Jien imnikket għall-ahhar: aġtini l-qawwa, o Mulej, skond il-kelma tieghek.

108 Ilqa', o Mulej, nitolbok, l-offerti minn rajja ta' fomme, u għallimni l-gudizzji tieghek.

109 Hajti dejjem fit-tiġrif: iżda jien ma ninsieix il-liġi tieghek.

110 Il-ħżiena nasbuli nassa: iżda jien ma warrabtx il-preċetti tieghek.

111 Ix-xhidiet tieghek huma l-wirt tieghi għal dejjem: għax huma l-għaxqa ta' qalbi.

112 Jien hejjejt lil qalbi biex thares dejjem l-istatuti tieghek: iva, għal dejjem.

Samek.

113 Nobghod in-nies ta' żewġt iqlub: iżda nhobb il-liġi tieghek.

114 Int il-kenn tieghi, u t-tarka tieghi: nittama f'kelmtiek.

115 Tbiegħdu minni, intom il-ħżiena: għax jien inhares il-kmandamenti t'Alla tieghi.

116 Għinni skond kelmtiek, biex nibqa' haj: u thallinix nisthi mit-tama tieghi.

117 Għinni, u jien insalva: u nżomm dejjem l-istatuti tieghek quddiem għajnejja.

118 Int għaffiġt lil dawki kollha li jitbiegħdu mill-istatuti tieghek: għax kliemhom kollu malizzja u gideb.

119 Int twarrab il-ħżiena kollha ta' l-art bħal skart: għalhekk inhobb ix-xhidiet tieghek.

120 Għisim jitekex minhabba l-biza' tieghek: u jien nibza' mill-gudizzji tieghek.

Għajn.

121 Jien għamilt il-haqq u s-sewwa: la thallinix f'idejn dawki li jahqruni.

122 Aghmel tajjeb int għall-gid tal-qaddej tieghek: thallix il-kburin iġhakkuni.

123 Għajnejja għejjew jistennew is-salvazzjoni tieghek, u l-kelma tal-haqq tieghek.

124 Aghmel mal-qaddej tieghek skond it-tjeba tieghek, u għallimni l-istatuti tieghek.

125 Jien il-qaddej tieghek; aġtini d-dehen, biex nagħraf ix-xhidiet tieghek.

126 Issa l-waqt li tindahal, Mulej: għax huma ġiebu fix-xejn il-liġi tieghek.

127 Għalhekk inhobb il-kmandamenti tieghek aktar mid-deheb; iva, aktar mid-deheb l-aktar fin.

128 Għalhekk inqis tajbin il-preċetti tieghek kollha; jien nobghod kull triq qarrieqa.

Pe.

129 Ix-xhidiet tieghek huma tal-għageb: għalhekk ruhi tharishom,

130 It-tifsir ta' kliemk jagħti d-dawli; jagħti d-dehen lil ta' mohħhom dgħajef.

131 Ftajt fomme, u haadt ir-ruh: għax xxennaqt għall-kmandamenti tieghek.

132 Hares lejja, u henn għalija, bħal ma kont tagħmel ma' dawki li jhobbu ismek.

133 Żomm il-passi tieghi skond il-kelma tieghek: u thalli l-ebda hażen ikollu setgħa' fuqi.

134 Eħlisni mill-moħqrija tal-bnedmin, u jien inhares il-preċetti tieghek.

135 Ha jiddi wiċċek fuq il-qaddej tieghek; u għallimni l-istatuti tieghek.

136 Xmajjar ta' dmugh jinżlu minn għajnejja, għax il-bnedmin ma jharsux il-liġi tieghek.

Żadi.

137 Gust int, o Mulej, u sewwa huma l-gudizzji tieghek.

138 Int tajt ix-xhidiet tieghek bil-haqq u b'fedeltà kbira.

139 Il-hegga tieghi kelitni, għaliex l-eghdewwa tieghi nsew kliemk.

140 Il-kelma tieghek safja wisq: għalhekk inhobbha il-qaddej tieghek.

141 Jien zghir u mżebblah: iżda ma ninsieix il-preċetti tieghek.

142 Il-haqq tieghek hu haqq għal dejjem, u l-liġi tieghek sewwa.

143 Id-diqa u n-niket hakmuni: ma-dankollu l-kmandamenti tieghek huma l-għaxqa tieghi.

144 Il-haqq tax-xhidiet tieghek hu ghal dejjem: aghtini d-dehen biex ikolli l-hajja.

Kof.

145 Nghajjat b'qalbi kollha; wegibni, o Mulej! jien inhares l-istatuti tieghek.

146 Ghajjattlek; salvani, u jien inhares ix-xhidiet tieghek.

147 Inqum qabel ma jisbah, u nghajjat ghall-ghajnuna; jien nittama fi kliemk.

148 Ghajnejja miftuha tul is-sahriet tal-lejl, biex nahseb fuq il-kelma tieghek.

149 Lehni isma' skond it-tjieba tieghek: o Mulej, zommni haj skond il-haqq tieghek.

150 Jersqu lejja dawh li jimxu wara l-hazen: huma tbieghdu mil-ligi tieghek.

151 Int qrib, o Mulej; u l-kmandamenti kollha tieghek huma sewwa.

152 Dwar ix-xhidiet tieghek, ili naf li int waqqaftom ghal dejjem.

Rex.

153 Hares lejn in-niket tieghi, u ehlisni: ghax jien ma nsejtx il-ligi tieghek.

154 Aqbez ghall-kawza tieghi, u ifdini: aghtini l-hajja skond il-kelma tieghek.

155 Is-salvazzjoni 'l boghod mill-hziena: ghax ma jfittxux l-istatuti tieghek.

156 Kbar il-hninet tieghek, o Mulej: aghtini l-hajja skond il-gudizzji tieghek.

157 Hafna huma l-persekuturi tieghi, u l-eghdewwa tieghi; izda jien ma nargax lura mix-xhidiet tieghek.

158 Rajt lil dawh li jiksru l-ligi, u stkerahthom: ghax ma jharsux il-kelma tieghek.

159 Ara kemm inhobb il-preċetti tieghek! Aghtini l-hajja, o Mulej, skond it-tjieba tieghek.

160 Kelmtiek sewwa mill-bidu: u l-gudizzji kollha tal-haqq tieghek jibqghu ghal dejjem.

Xin.

161 Il-kbarat ippersegwitawni ghal xejn: izda qalbi tibza' mill-kelma tieghek.

162 Nifrah b'kelmtiek, bhal wiehed li jsib xi priża kbira.

163 Nobghod u nistkerah il-gideb; izda l-ligi tieghek inhobbha.

164 Seba' darbiet kuljum infahhrek ghall-gudizzji tal-haqq tieghek.

165 Sliem bil-kotra ghandhom dawh li jhobbu l-ligi tieghek, u m'hemn xejn li jfjakkilhom.

166 Mulej, jien nistenna s-salvazzjoni tieghek, u nhares il-kmandamenti tieghek.

167 Ruhi harset ix-xhidiet tieghek; jien inhobbhom wisq.

168 Jien harist il-preċetti u x-xhidiet tieghek: triqati huma kollha quddiem ghajnejk.

Taw.

169 Mulej, halli l-ghajta tieghi tasal quddiemek: aghtini d-dehen skond il-kelma tieghek.

170 Halli t-tnehid tieghi jasal quddiemek: ehlisni skond kelmtiek.

171 Tifhir johroġ minn xofftejjja, ghax int tghallimni l-istatuti tieghek.

172 Il-kelma tieghek ifahhar ilsieni: ghax il-kmandamenti tieghek kollha huma tal-haqq.

173 Ha tghinni idek, ghax jien htart il-preċetti tieghek.

174 Jien nixxennaq ghas-salvazzjoni tieghek, o Mulej; u l-ligi tieghek hi l-ghaxxa tieghi.

175 Ha tibqa' hajja ruhi, biex tfahhrek; u ha jghinuni l-gudizzji tieghek.

176 Hriġt jien mit-triq bhal naghga mitluba; fittex il-qadde tieghek; ghax jien ma ninsix il-kmandamenti tieghek.

Ghanja tat-Telghat.

120 Fin-niket tieghi sejjaht il-Mulej, u hu semagħni.

2 Ehlisli 'l ruhi, o Mulej, minn xofftejn giddieba, u minn ilsien qarriek.

3 X'se jinghatalek? Jew x'se jizziedlek, o lsien qarriek?

4 Vleġeg misnunin ta' gwerrier, bil-gamar tal-gummar.

5 Jahasra għalija, li nghix barrani f'Mesek, u qieghed nghammar fit-tined ta' Kedar!

6 Ruhi ghaxet għal żmien twil ma' dak li jobghod is-sliem.

7 Jien irrid is-sliem: izda appena nitkellem, insibhom lesti għall-gwerra.

Ghanja tat-Telghat.

121 Narfa' ghajnejja lejn il-gholjiet, minn fejn tigi l-ghajnuna tieghi.

2 Mill-Mulej tigi l-ghajnuna tieghi, hu li għamel is-sema u l-art.

3 Hu ma jhallix li riġlek jogħtor: dak li jharsek ma jongħosx.

4 Ara, dak li jhares lil Izrael la jongħos u lanqas joqrod.

5 Il-Mulej il-protettur tieghek: il-Mulej hu dellek fuq lemintek.

6 Ix-xemx ma toltokx bi nhar, lanqas il-qamar bil-lejl.

7 Il-Mulej iharsek minn kull deni: hu iharislek ruhek.

8 Il-Mulej ihares il-hruġ u d-dhul tieghek, minn issa u ghal dejjem ta' dejjem.

Ghanja tat-Telghat. Ta' David.

122 Fraht meta qaluli: ha nidhlu f'dar il-Mulej.

2 Raglejna weqfin f'biebek, o Ġerusalemm.

3 Ġerusalemm, mibnija bhala belt, maghquda haġa wahda;

4 Hemm jitilghu t-tribujiet, it-tribujiet tal-Mulej, bhala xhieda ghal Izrael, biex ifahhru isem il-Mulej.

5 Ghax hemm twaqqfu t-tronijiet ghall-haqq, it-tronijiet tad-dar ta' David.

6 Itolbu s-sliem ghal Ġerusalemm! Ha jkollhom ir-riżq daww kolla li jhobbuk.

7 Ha jkun hemm is-sliem ġewwa s-swar tieghek! u riżq fil-palazzi tieghek!

8 Minhabba huti u hbiebi, issa ngħid: Is-sliem ghalik!

9 Minhabba f'dar il-Mulej, Alla taghna, jien nixtieqlek il-ġid!

Ghanja tat-Telghat.

123 Lejk narfa' għajnejja, o int li tghammar fis-smewwiet.

2 Ara, bħalma għajnejn il-qaddejja jharsu lejn id sidhom, u bħalma għajnejn il-qaddejja jharsu lejn id sidha; hekk għajnejna jharsu lejn il-Mulej, Alla taghna, sakemm ikollu hniena minna.

3 Henn għalina, o Mulej, henn għalina: għax ahna mxebbgħin għall-ahhar bit-tagħjir.

4 Ruhna mxebbgħa ż-żejjed biż-żebliħ ta' daww li jghixu tajjeb, u bit-tagħjir ta' l-imkabbrin.

Ghanja tat-Telghat. Ta' David.

124 Li ma kiens il-Mulej maghna, ha jghid hekk Izrael:

2 Li ma kiens il-Mulej maghna, meta n-nies qamu għalina:

3 Kienu jbilghuna hajjin, meta ghadabhom kien mixgħul għalina:

4 Imbagħad l-ilmijiet kienu jgharrquna, il-wied kien iġhaddi fuq ruhna:

5 Il-halel ta' l-ilma kienu mbagħad iġhaddu minn fuq ruhna.

6 Imbierek il-Mulej, li ma taniex bi priża ta' snienhom.

7 Ruhna harbet bħal għasfur mix-xbiek tan-nassaba; ix-xibka tqattgħet, u ahna hlisna.

8 L-għajnuna taghna hi f'isem il-Mulej, li għamel is-sema u l-art.

125 Dawk li jittamaw fil-Mulej huma bħall-gholja ta' Sijon, li ma tistax tkun imharrka, iżda tibqa' għal dejjem.

2 Bħalma l-gholjiet huma madwar Ġerusalemm, hekk il-Mulej hu madwar il-poplu tiegħu minn issa għal dejjem.

3 Ghax ix-xettru tal-hżiena ma jibqax għal dejjem fuq l-art, il-wirt tal-ġusti, li ma jġirix li l-ġusti jmiddu idejhom għall-hażen.

4 Aghmel il-ġid, o Mulej, ma' daww li huma tajbin, u ma' daww ta' qalbhomm safja.

5 Imma daww li jduru għat-triqat mgħawġa tagħhom, il-Mulej jitlaqhom ma' daww li jagħmlu l-hażen: iżda s-sliem ikun fuq Izrael.

Ghanja tat-Telghat.

126 Meta l-Mulej raġġa' lura l-imjassra ta' Sijon, ahna konna bħal daww li joholmu.

2 Halqna kien mimli kollu daww, u lsienna bil-ghana: imbagħad qalu fost il-ġnus: Il-Mulej għamlihom hwejjeġ kbar.

3 Il-Mulej għamel hwejjeġ kbar għalina, li bihom ahna bil-ferħ imtlejna.

4 O Mulej, raġġa' lura n-nies taghna li huma fit-ġasar, kif iduru l-widien fit-art tan-nofsinar.

5 Daww li jizirgħu fid-dmugh, jahdsu bil-ferħ.

6 Dak li johroġ, jibki hu u jgħorr iż-żerriegħa għaž-żriġ, jargħa' lura jifrah, u jġib miegħu l-qatet tiegħu.

Ghanja tat-Telghat għal Salamun.

127 Jekk ma jkunx il-Mulej li jibni d-dar, jahdmu għal xejn il-bennejja: jekk ma jkunx il-Mulej li jħares il-belt, il-ġhassies jishar għal xejn.

2 Ma jiswilkomx li tqumu kmieni, u li tmorru torqdu tard, u li tieklu hobz it-tbatija, għax hu jipprovdli lill-egħziez tiegħu mqar fir-rqad.

3 Ara, l-ulied huma wirt tal-Mulej: u l-frott tal-ġuf hu l-hlas tiegħu.

4 Bħal vleġeġ f'id gwerrier; hekk huma wlied iż-żgħożija.

5 Hieni l-bniedem li għandu l-horġa tiegħu jimmlija bihom! Dawn ma jinflix xhin jittellmu ma' l-egħdewwa tagħhom f'bieb il-belt.

Ghanja tat-Telghat.

128 Hieni kull min jibża' mill-Mulej: u jimxi fit-triqat tiegħu!

2 Ghax int tiekol mix-xoghol ta' jdejk: hieni int, u jahbatlek tajjeb!

3 Martek tkun bhal dielja li taghmel il-frott fl-irkejjen ta' darek: uliedek ikunu bhal xitel taż-żebbuġ madwar il-mejda tieghek.

4 Ara, hekk ikun imbierek il-bniedem li jibża' mill-Mulej.

5 Il-Mulej jibierkek minn Sijon: u int tara l-ġid ta' Gerusalem tul hajtek kollha.

6 Iva, int tara wlied uliedek! Is-sliem fuq Iżrael!

Ghanja tat-Telghat.

129 Bosta drabi haqruni sa minn zghoziti! Ha jghid issa hekk Iżrael:

2 Bosta drabi haqruni sa minn zghoziti: iżda ma setghux jeghlbuni.

3 Il-harrāta hartu fuq dahri: u fuqu tawlu r-raddiet tal-mohriet tagħhom.

4 Il-Mulej ġust: qatta' minn fuqi l-hbula tal-ħżiena.

5 Ha jithawdu u jergħu lura dawk kollha li jobogħdu lil Sijon.

6 Ha jkunu bhal haxix fuq il-bjut, li jinxfex qabel ma jikber.

7 Li bih il-hassad ma jimliex idu; u lanqas dak li jorbot il-qatet ma jimla hobbu;

8 U lanqas dawk li jghaddu ma jghidu: Il-barka tal-Mulej fuqkom: inbirkukom f'isem il-Mulej!

Ghanja tat-Telghat.

130 Mill-ghammieq sejahtlek, o Mulej.

2 Sidi, isma' lehni: ha jkunu attenti widnejk għal-lehen tat-thannin tiegħi.

3 Jekk int, Mulej, kellek thares lejn il-htijiet, min jiflah iżomm shih, Sidi?

4 Iżda hemm il-mahfra fik, biex hekk inqimuk fil-biża' tieghek.

5 Nistenna l-Mulej, ruhi tistenna, u f'kelmtu jien nittama.

6 Ruhi tistenna 'l Sidi, aktar mill-ghassiesa tas-sebh, iva, aktar mill-ghassiesa tas-sebh.

7 Ha jittama Iżrael fil-Mulej: ghax għand il-Mulej hemm it-tjieba, u miegħu hemm fidwa kbira.

8 U hu jifdi lil Iżrael mill-htijiet kollha tiegħu.

Ghanja tat-Telghat. Ta' David.

131 Mulej, qalbi mhix imkabbra, lanqas għajnejja merfughin: lanqas nindahal fi hwejjeg kbar, jew fi hwejjeg għoljin wisq għalija.

2 Tassew, jien sikkitt u ikkwitajt lil ruhi,

bhal tarbija li tinfatam minn ommha: ruhi qisha tarbija miftuma ġewwa fija.

3 Ha jittama Iżrael fil-Mulej, minn issa u għal dejjem.

Ghanja tat-Telghat.

132 Ftakar, Mulej, f'David, u fin-niket tiegħu kollu:

2 Kif hu halef lill-Mulej, u wiegħed lil Alla l-Qawwi ta' Ġakobb:

3 Tassew jien ma nidholx fit-tinda ta' dari, u lanqas nitla' fuq il-friex ta' soddti.

4 Irqad ma nagħtix lil għajnejja, jew nghan lil xfar għajnejja,

5 Sama nsib post għall-Mulej, dar fejn joqgħod Alla l-qawwi ta' Ġakobb.

6 Ara, ahna smajna li l-arka kienet f'Efrata: ahna sibnieha fir-raba' ta' Ġagħar.

7 Ahna nidhlu fl-aghmajjar tiegħu: ahna nqimu f'mirfes ringlej.

8 Qum, o Mulej, lejn il-mistrieħ tieghek; int, u l-arka tal-qawwa tieghek.

9 Ha jkunu mlibbsin bil-haqq il-qassisin tieghek; u ha jghajtu bil-ferh il-qaddisin tieghek.

10 Minhabba f'David, il-qaddej tieghek, la twarrabx wiċċ il-midluk tieghek.

11 Il-Mulej halef fis-sewwa lil David; hu ma jarġax lura mill-halfa tiegħu: mill-frott ta' gismek inqieghed fuq it-tron tieghek.

12 Jekk uliedek iharsu ir-rabta u x-xhieda tiegħi li jien ngħallimhom, ulied-hom ukoll joqogħdu fuq it-tron tieghek għal dejjem.

13 Ghax il-Mulej għazel lil Sijon; hu xtaqha b'aghmara tiegħu.

14 Dan hu l-mistrieħ tiegħi għal dejjem; hawn ngħammar; ghax xtaqtha.

15 Imbierek bis-shih il-hażniet tagħha: inxabba l-fqar tagħha bil-hobż.

16 Inlibbes ukoll il-qassisin tagħha bis-salvazzjoni: u l-fidili tagħha jghajtu bil-ferh.

17 Hemm innibbet il-qarn ta' David: hejjett imnara għall-midluk tiegħi.

18 L-egħdewwa tiegħu niksihom bil-ghajb: iżda l-kuruna tiegħu tidde fuqu.

Ghanja tat-Telghat. Ta' David.

133 Ara, kemm hu tajjeb u sewwa li l-ahwa jghammru flimkien haġa wahda!

2 Hu bħaż-żejt mill-ahjar imsawwab fuq ir-ras, li jinżel fuq il-lehja ta' Arun, u jibqā nieżel fuq għonq hwejġu;

3 Bħan-nida ta' Hermon, u bħan-nida li tinzel fuq il-għoljiet ta' Sijon: ghax hemm il-Mulej jagħti l-barka, u l-hajja għal dejjem.

Ghanja tat-Telghat.

134 Ara, bierku l-Mulej, intom qaddejja kollha tal-Mulej, intom li bil-lejl toqogħdu f' dar il-Mulej.

2 Erfghu idejkom fis-santwarju, u bierku l-Mulej.

3 Il-Mulej li għamel is-sema u l-art bierkek minn Sijon.

135 Fahhru l-Mulej! Fahhru l-isem tal-Mulej; fahhruh, qaddejja tal-Mulej.

2 Intom li qegħdin fid-dar tal-Mulej, fil-btiehi tad-dar t'Alla tagħna,

3 Fahhru l-Mulej; għax tajjeb il-Mulej; għannu tifhir lil ismu; għax hu saħih.

4 Għax il-Mulej għazel lil Gakobb għalih, u lil Izrael bhala l-pussess speċjali tiegħu.

5 Għax naf li l-Mulej kbir, u li Sidna hu fuq l-allat kollha.

6 Kulma joghħbu l-Mulej jagħmlu, fis-sema u fl-art, fl-ibhra u f'qiegh l-ibhra kollha.

7 Is-shab italla' minn truf l-art, beraq jagħmel għax-xita; l-irjeh johroġ mill-imhażen tiegħu.

8 Darab l-ulied il-kbar ta' l-Eġittu, sew bnedmin u sew bhejjem.

9 Bagħat eghliem u eghgubijiet f'nofsok, o Eġittu, u fuq Fargħun, u fuq il-qaddejja tiegħu kollha.

10 Darab ġnus kbar, u qatel slaten setghana;

11 Lil Sihon sultan ta' l-Amurrin, lil Ghog, sultan ta' Basan, u s-slaten kollha ta' Kangan:

12 U ta arthom bhala wirt, wirt lil Izrael, il-poplu tiegħu.

13 Ismek, o Mulej, jibqa' għal dejjem; u l-fama tiegħek, o Mulej, minn nisel għal nisel,

14 Għax il-Mulej jagħmel haqq mal-poplu tiegħu, u juri hniena mal-qaddejja tiegħu.

15 Tad-deheb u tal-fidda huma l-idoli tal-ġnus, xogħol idejn il-bnedmin.

16 Għandhom hlūq, u ma jitkellmox; għajnejn għandhom, u ma jarawx;

17 Widnejn għandhom, u ma jisim-għux; lanqas hemm ebda nifs f'fommhom.

18 Dawk li jagħmluhom huma bħalhom: hekk ukoll hu kull min jafda fihom.

19 Bierek il-Mulej, o dar ta Izrael; bierak il-Mulej, o dar ta' Arun.

20 Bierak il-Mulej, o dar ta' Levi: intom li tibzghu mill-Mulej, bierku l-Mulej.

21 Imbierak il-Mulej minn Sijon, hu li jgħammar f'Gerusalem! Fahhru l-Mulej!

136 Roddu hajr lil-Mulej; għax hu tajjeb: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem.

2 Roddu hajr lil Alla fuq l-allat: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem.

3 Roddu hajr lil Sid is-sidien kollha: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem.

4 Hu wahdu jagħmel eghgubijiet kbar: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem.

5 Hu li bil-gherf għamel is-smewwiet: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem.

6 Hu li firex l-art fuq il-ilmijiet: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem.

7 Hu li għamel id-dawwaliet il-kbar: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem:

8 Ix-xemx li ssltan bi nhar: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem:

9 Il-qamar u l-kwiekeb li jsaltnu bil-lejl: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem.

10 Hu li darab l-Eġizzjani fl-ulied il-kbar tagħhom: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem:

11 U hareġ lil Izrael minn fosthom: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem:

12 B'id setghana, u bi driegħ mimdud: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem.

13 Hu li qasam il-baħar l-Ahmar: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem.

14 Hu li għadda lil Izrael minn go nofsu: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem:

15 Izda ġarraf lil Fargħun u l-eżerċtu tiegħu fil-baħar l-Ahmar: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem.

16 Hu li mexxa l-poplu tiegħu fid-deżert: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem.

17 Hu li darab slaten kbar: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem:

18 U qatel slaten potenti: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem:

19 Lil Sihon, sultan ta' l-Amurrin: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem:

20 U lil Ghog, sultan ta' Basan: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem:

21 U ta arthom bhala wirt: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem:

22 Wirt lil Izrael, il-qaddej tiegħu: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem:

23 Hu li ftakarna fil-istat baxx tagħna: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem:

24 U helisna mill-egħdewwa tagħna: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem.

25 Li jitma lil kull mahlūq: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem.

26 Roddu hajr lil Alla tas-sema: għax it-tjieba tiegħu tibqa' għal dejjem.

137 F'xatt ix-xmajjar ta' Babel, hemm qgħadna bil-qieghda, iva, bkejna, xhin ftakarna f'Sijon.

2 Dednilna ċ-ċetri tagħna mas-siġar taż-żafżaf f'nofs Babel.

3 Ghax dawk li haduna fil-jasar riedu minn ghandna xi ghanja; dawk li hemm ghakksuna stennew minna ghana ta' ferh. Qalulna: Ghannulna mill-ghana ta' Sijon.

4 Kif nghannu l-ghanja tal-Mulej f'art barranija?

5 Jekk niesiek, o Ġerusalem, ha tinxifli idi.

6 Jekk jien ma niftakrixx, ha jehel ilsieni ma saqaf halqi: jekk jien ma nzommx lil Ġerusalem fuq l-akbar ferh tieghi.

7 Ftakar, o Mulej, f'ulied Edom f'jum Ġerusalem; li qalu: Garrfuha, garrfuha, imqar sas-sisien taghha!

8 O bint Babel, int ghad tinqered! Hieni min ihallsek ghal kif imxejt maghna.

9 Hieni min jahtafek it-trabi tieghek, u jsabbathom mal-blat!

Salm ta' David.

138 Inroddlok hajr b'qalbi kollha: quddiem l-allat nghannilek tifhir.

2 Naghti qima quddiem it-tempju mqaddes tieghek, u nfahhar ismek ghat-tjieba u l-fedeltà tieghek, ghax int kabbar ismek u kelmtak fuq kollox.

3 Fil-jum li sejjahlek, wegibtni: kattarli l-qawwa f'ruhi.

4 Is-slaten kollha ta' l-art ifahhruk, o Mulej, xhin jisimghu kliem fommok.

5 Iva, huma jghannu l-imgiba tal-Mulej: ghax kbira l-glorja tal-Mulej.

6 Ghalkemm fil-gholi l-Mulej, hu jhars lejn min hu umli: izda lill-imkabbrin jaghrafhom mill-boghd.

7 Ghalkemm nimxi qalb il-ghawg, int tharisli haji; int tmidd idek kontra l-ghadab ta' l-eghdewwa tieghi, u l-leminija tieghek issalvani.

8 Il-Mulej iwettaq il-ghan tieghu ghalija: it-tjieba tieghek, o Mulej, tibqa' ghal dejjem: la tinsiegh eghmejjel idejk.

Lill-mexxej tal-kor. Salm ta' David.

139 O Mulej, int gharbiltni, u gharaftni.

2 Taf meta noqghod bil-qieghda, u taf meta nqum; taf hsbijjeti mill-boghd.

3 Int taghraf il-mixi tieghi, u l-waqfen tieghi: inti taf tajjeb triqati kollha.

4 Ghax m'hemmx kelma f'fommi, li int, Mulej, ma tafhiex kollha.

5 Int thaddanni minn quddiem u minn wara, u tqeghidli idek fuqi.

6 Gherf bhal dan hu tal-ghageb ghalija; gholi wisq, ma nistax inlahhaq mieghu.

7 Fejn immur boghd mill-ispirtu tieghek? Jew fejn nahrab minn quddiem wieček?

8 Jekk nitla' fis-sema, inti qieghed hemm: jekk naghmel soddti fis-saltna ta' l-imwiet, ara, inti qieghed hemm.

9 Jekk niehu gwinhajj is-sebh, u nghammar fi truf il-bahar;

10 Hemm ukoll idek tilhaqni, u lemintek taqbadni.

11 Jekk ngħid: Halli d-dlam jahbini; halli d-dawl ikunli lejl madwari;

12 Iva, id-dlam ma jista' jahbilek xejn, u l-lejl jiddi bhan-nhar; id-dlam u d-dawl huma xorta wahda ghalik;

13 Ghax int sawwartli l-gegwieni: int insignti f'għuf ommi.

14 Infahhrek; ghax tal-biza' u tal-ghageb jien magħmul: tal-ghageb huma l-eghmejjel tieghek; u dan ruhi tafu tajjeb.

15 Ghadmi ma kienx mohbi minnek, meta kont qieghed insir fis-satra, u nintiseg f'qighan l-art.

16 Ghajnejk raw minn xiex jien sirt, ghalkemm jien kont għadni bla forma; u fil-ktieb tieghek kienu kollha miktuba l-jiem iddestinati ghalija, meta ebda wiehed ma kien għad hemm.

17 Kemm huma prezzjuzi l-hsbijiet tieghek ghalija, o Alla! Kemm hu kbir il-għadd tagħhom!

18 Kieku kelli ngħodhom, huma aktar mir-ramel: x'hin nistenbah, inkun għadni mieghek.

19 Tassew, int toqtol il-hazin, o Alla; għalhekk tibegħdu minni, ja rġiel tad-dmija.

20 Ghax huma jitkellmu kontrik bil-qerq, u l-eghdewwa tieghek jieħdu ismek għal xejn.

21 M'ghandix nobghodhom, o Mulej, lil dawk li jobogħduk? M'ghandix nistmellhom lil dawk li jqumu kontra tieghek?

22 Nobghodhom bl-akbar mibegħda: ngħodhom b'eghdewwa tieghi.

23 Għarbilni, o Mulej, u aghraf lil qalbi: garrabni, u kun af hsbijjeti:

24 U ara jekk hemmx xi triq hazina fija, u mexxini fit-triq ta' dejjem.

Lill-mexxej tal-kor, Salm ta' David.

140 Ehlisni, o Mulej, mill-bniedem hazin: harisni mill-bniedem tad-dnewwa;

2 Li jinisslu hsbijiet hżiena f'qalbhom; u kuljum iqanqlu l-gwerer.

3 Sannew lsienhom bhal serp; semm ta' lifgha hemm taht xofftejhom. Sela.

4 Harisni, o Mulej, minn id il-hazin; harisni mill-bnedmin tad-dnewwa, li hsiebhom hu li jfikklu l-mixi tieghi.

5 Il-kburin hejjewli nassa, u hbula; firxuli xibka mat-triq; qegħduli trabokki. Sela.

6 Jien għidt lill-Mulej: Int Alla tiegħi: isma' lehen it-thannin tiegħi, o Mulej.

7 O Mulejja, o Sidi, int is-sahha tas-salvazzjoni tiegħi, int għatjetli rasi f'jum it-taqbida.

8 La taqtax, o Mulej, xewqat il-ħżiena: la tghinx il-ghanijiet ħżiena tagħhom biex ma jtkabbrux.

9 Aghmel li l-ħażen ta' xofftejn dawk li dawruni jaqa' fuq rashom.

10 Ħa jaqa' ġamar jaqbad fuqhom: ha jintefghu fin-nar; f'ħofor fondi, biex ma jqumux iżjed.

11 Ħa ma jibqax fuq l-art bniedem wiehed ta' lsienu ħażin: id-deni jġiri wara l-bniedem tad-dnewwa biex jeqridu.

12 Naf li l-Mulej jaqbez għall-kawża ta' l-imsejken, u għad-dritt tal-fqar.

13 Tassew, il-ġusti jroddu ħajr lil ismek: u dawk ta' qalbhom safja jgħammru quddiemek.

Salm ta' David.

141 Mulej, jien insejjahlek; fittex għinni; aġhti widen lil lehni, meta nsejjahlek.

2 Ħa jkun it-talb tiegħi quddiemek bhal incens; u rfiġ idejja bhas-sagrificju ta' filgħaxija.

3 Qegħidli għassa, o Mulej, quddiem fomme; għasses bieb xofftejja.

4 Iddawwarx qalbi lejn hwejjeġ ħżiena, biex nagħmel eghmil ħażin ma' min jagħmel il-ħażen: u thallinix niekol mill-ikel bnin tagħhom.

5 Ħa jsawwatni l-ġust; dan ikun favur; u ha jcanfarni wkoll; dan ikun bhal żejt fuq ir-ras; rasi ma tirrifjutahx; għax imqar bi nkejja ta' ħzunithom, jien inkompli nitlob.

6 Meta l-imħallfin tagħhom jitwaddbu fuq il-blat, huma jisimgħu kliemi; għax hu sabih.

7 Għadamna mxerred f'halq is-saltna ta' l-imwiet, bhal meta wiehed jaqta' u jkisser il-hatab fuq l-art.

8 Iżda għajnejja mdawrin lej, o Mulej, o Sidi; fik nistkenn; la titlaqx lil ruhi.

9 Ħarisni min-nases li nasbuli, u mit-trabokki ta' dawk li jagħmlu l-ħażen.

10 Ħa jaqghu fix-xbieki tagħhom il-ħżiena, waqt li jien wahdi neħliha.

*Maskil ta' David.
Talba meta kien fil-ġhar.*

142 Jien insejjah lill-Mulej b'lehni; b'lehni nħannen lill-Mulej.

2 Insejja quddiemu t-tnehid tiegħi, inqiegħed quddiemu d-dwejjaq tiegħi.

3 Xhin l-ispirtu tiegħi jiddgħajjef ġo

fija, inti tkun taf minn xiex għaddej. Fitrq li minnha nghaddi, hbewli nassa.

4 Inħares lejn il-lemin tiegħi, u nara m'hemm hadd li jafni: ma kelli ebda kenn; m'hemm hadd li jahseb għal ruhi.

5 Lilek insejjah, o Mulej, u nġid: Int il-kenn tiegħi, int seħmi f'art il-ħajjin.

6 Isma' l-għajta tiegħi; għax ninsab mitluq wisq; eħlisi minn dawk li jippersegwitawni; għax huma aktar b'saħħithom minni.

7 Ohroġli 'l ruhi mill-ħabs, biex infahhar lil ismek: il-ġusti jduru miegħi; għax int timxi b'idejk miftuha miegħi.

Salm ta' David.

143 Isma' t-talb tiegħi, o Mulej, aġhti widen għat-talb tiegħi: wegħibni minħabba l-fedeltà tiegħek u l-ħaqq tiegħek.

2 U la tressaqx għall-ħaqq il-qaddej tiegħek: għax ebda bniedem ma jinstab ġust quddiemek.

3 Għax il-għadu jippersegwita lil ruhi; jikkalpesta ħajti ma' l-art; qegħidni ngħix fid-dlam, bhal dawk li ilhom mejtin hafna.

4 L-ispirtu tiegħi nfena ġo fija; qalbi mwerwra ġewwa fija.

5 Niftakar fiz-żmien l-imġhoddi; nahseb fl-egħmejjel kollha tiegħek; fuq xogħol idejk nirrifletti.

6 Immidd idejja lej; ruhi għatxana għalik, bhal art niexfa. Sela.

7 Fittex ismagħni, o Mulej: l-ispirtu tiegħi ddgħajjef: la taħbix wiċċek minni, li ma nkunx bhal dawk li jinżlu fil-qabar.

8 Filgħodu hallini nisma' t-tjieba tiegħek; għax fik nittama: hallini nkun naf it-triq li minnha għandi nghaddi; għax jien narfa' ruhi lej.

9 Eħlisi, o Mulej, mill-egħdewwa tiegħi: nahrab għandek biex taħbini.

10 Għallimni nagħmel ir-rieda tiegħek; għax int Alla tiegħi: tajjeb l-ispirtu tiegħek; mexxini fuq art wietja.

11 Aġhtini l-hajja, o Mulej, f'għieh ismek: minħabba l-ħaqq tiegħek, ohroġli lil ruhi mill-għawg.

12 U fit-tjieba tiegħek xejjen l-egħdewwa tiegħi, u eqred lil dawk kollha li jnikktu lil ruhi: għax jien il-qaddej tiegħek.

Salm ta' David.

144 Imbierek il-Mulej, il-blata tiegħi, li jħarriġli idejja għat-taqbida, u subgħajja għat-taqtigħa;

2 It-tjieba tiegħi, u l-fortizza tiegħi; it-torri għoli tiegħi, u l-hellies tiegħi; it-tarka tiegħi li fiħ nistkenn; hu li jġib il-poplu tiegħi tahti.

3 O Mulej, x'inhu l-bniedem, biex tahseb fih? Jew bin il-bniedem, biex tiftakar fih?

4 Il-bniedem qisu nifs: jiemu bhal dell li jghaddi.

5 Baxxi s-smewwiet tieghek, o Mulej, u inzel! Miss il-gholjiet, u huma jdahnu.

6 Berraq il-beraq, u xerridhom: waddab il-vleġeg tieghek, u hawwadhom.

7 Midd idek mill-gholi: salvani u ehlišni mill-ilmijiet il-kbar, minn idejn ulied barranin:

8 Li fommhom ighid il-gideb, u li l-leminija taghhom, hi leminija tal-gideb.

9 Nghannilek ghanja ġdida, o Alla: fuq arpa ta' għaxar kordi tifhir ngħannilek.

10 Int li taghti r-rebħa lis-slaten: li teħles lil David il-qaddej tieghek mis-sejf kiefer.

11 Ehlišni, u ifdini minn ulied barranin, li fommhom ighid il-gideb, u li l-leminija taghhom, hi leminija tal-gideb.

12 Biex uliedna jkunu bhal xitel li kibru f'zghozithom: u l-bniet tagħna jkunu bhal kolonni minquxa, f'bin ta' palazz.

13 Biex l-imħażen tagħna jkunu mfawra, u jagħtu kull xorta ta' ġid: u l-imrjehel tagħna jgħibu eluf ta' eluf fir-raba' tagħna:

14 Biex il-bhejjem tagħna jkunu b'saħħithom biex jildu: u ebda selħa ma jkun hemm fis-swar tagħna: u lanqas aghjat ta' nikel fl-imsierah tagħna:

15 Hieni dak il-poplu, li hu f'dan l-istat: iwa, hieni dak il-poplu, li Alla tagħhom hu l-Mulej.

Salm ta' tifhir ta' David.

145 Irrid ngħollik, o Alla tiegħi, Sultan tiegħi, u nbierək ismek għal dejjem ta' dejjem.

2 Kuljum inbierkek, u nfahhar ismek għal dejjem ta' dejjem.

3 Kbir il-Mulej, u jisthoqqlu l-akbar tifhir, u l-kobar tiegħu ma jstax jitqies.

4 Nisel lil nisel ifahhar eghmilk, u ix-xogħol kbir tiegħek ixandru.

5 Nimmedita fuq il-ġmiel glorjuż tal-maestà tiegħek, u fuq l-egħmejjel tal-ghaġeb tiegħek.

6 U l-bnedmin jithaddtu fuq il-qawwa ta l-egħmejjel tiegħek tal-biza', u jien inħabbar il-kobar tiegħek.

7 Huma jfakkru t-tifkira tat-tjieba bla qjies tiegħek, u jgħannu bil-ferħ fuq il-haqq tiegħek.

8 Il-Mulej hanin, u kollu mogħdrija: idum biex jagħdab, u ta' tjieba kbira.

9 Tajjeb il-Mulej ma' kulhadd, u l-hninet helwin tiegħu huma fuq l-egħmejjel kollha tiegħu.

10 L-egħmejjel tiegħek kollha jfahhruk, o Mulej: u l-fidili tiegħek ibirkuk.

11 Ixandru l-glorja ta' saltnatek, u jitkellmu fuq is-setgħa tiegħek:

12 Biex iġharrfu lil ulied il-bnedmin l-egħmejjel kbar tiegħu, u l-maestà glorjuża tas-saltna tiegħu.

13 Saltnatek saltna għal dejjem, u l-hakma tiegħek iddum minn nisel għal nisel.

14 Il-Mulej iwieżen lil kull min se jaq', u jqaajem lil kull min hu mitluq.

15 Għajnejn kulhadd iħarsu lejck: u int tagħthom l-ikel tagħhom f'waqtu.

16 Int tiftah idek, u taqta' x-xewqa ta' kull maħluq.

17 Il-Mulej tal-haqq fi triqatu kollha, u qaddis fl-egħmejjel tiegħu kollha.

18 Il-Mulej qrib dawk kollha li jsejhulu, lil dawk kollha li jsejhulu fis-sewwa.

19 Hu jaqta' x-xewqa ta' dawk li jibzġhu minnu: u jisma' wkoll il-għajta tagħhom, u jsalvahom.

20 Il-Mulej iħares lil dawk kollha li jhobbuh: iżda jeqred il-hżiena kollha.

21 Fommi jxandar tifhir il-Mulej: u ha jbierek kull maħluq l-isem qaddis tiegħu għal dejjem ta' dejjem.

146 Fahhru l-Mulej! Fahhar il-Mulej, o ruh tiegħi.

2 Kemm indum haj infahhar il-Mulej: ngħanni tifhir lil Alla tiegħi kemm indum niehu in-nifs.

3 La tittamawx fil-kbarat, lanqas fl-ebda bin il-bniedem, li ma jista' jsalva lil hadd.

4 Jieqaf nifsu, u jarga' lura lejn artu: dak in-nhar stess hsibijietu jintemmu.

5 Hieni min għandu 'l-Alla ta' Ġakobb bhala għajnuna tiegħu, li t-tama tiegħu hi fil-Mulej, Alla tiegħu:

6 Li għamel is-sema, u l-art, u l-baħar, u kulma fihom: li jzomm kelmtu għal dejjem:

7 Li jagħmel haqq lill-maħqurin: li jitma' lill-imġewħin, il-Mulej jehles l-imjassin.

8 Il-Mulej jiftah għajnejn il-ghomja: il-Mulej jarfa' lill-milwijn: il-Mulej jhobb lill-ġusti.

9 Alla jħares lill-barranin: iġhin lill-iltim u lill-armla: iżda ta' taħt fuq jaqleb triq il-hżiena.

10 Il-Mulej isaltan għal dejjem, Alla tiegħek, o Sijon, minn nisel għal nisel. Fahhru l-Mulej!

147 Fahhru l-Mulej: għax tajjeb għax helu, u t-tifhir tiegħu xieraq.

2 Il-Mulej jibni lil Gerusalem: hu jġmra' l-imxerrdin ta' Izrael.

3 Hu jfjejq lil ta' qalbhom maqsuma, u jorbtilhom il-ġriehi tagħhom.

4 Hu jghodd in-numru tal-kwiekeb; iesejhilhom kollha b'isimhom.

5 Kbir il-Mulej taghna, u ta' setgha kbira l-qawwa tieghu: id-dehen tieghu m'ghandux tariff.

6 Il-Mulej jarfa' l-imsejknin: u jitfa' ma' l-art lill-bżiena.

7 Ghannu lill-Mulej inni ta' radd il-hajr; ghannu tifhir fuq iċ-ċetra lil Alla taghna:

8 Li jghatti s-sema bis-shab, li jhejji x-xita għall-art, li jnibbet il-haxix fuq il-gholjiet.

9 Lill-bhima jaghtiha l-ikel taghha, u lill-frieh taċ-ċawl meta jghajtu.

10 Ma jitghaxxaqx bis-sahha taż-żiemel: u lanqas jiehu pjacir b'riġlejn il-bniedem.

11 Il-Mulej jitghaxxaq b'dawk li ghandhom il-biza' tieghu, dawk li jittamaw fit-tjieba tieghu.

12 Fahhar il-Mulej, o Ġerusalem! Fahhar 'l Alla tieghek, o Sijon!

13 Ghax hu sahhah l-istaneg ta' bwiebek; hu bierek lill-uliedek li qeghdin ġewwa fik.

14 Fi truffijiet artek iġib is-sliem, u jxebbgek bl-ahjar qamh.

15 Il-kmand tieghu jibghat fuq l-art: kelmtu tiġri bil-heffa.

16 Bhas-suf jibghat is-silġ: ixerred il-ġlata bhal irmied.

17 Bhal frak tal-hobż jitfa' s-silġ tieghu: min jista' jieqaf quddiem il-kesha tieghu?

18 Isamma' kelmtu, u jdewwibhom: l-irjeh tieghu jġeghilhom jonfhu, u l-ilmijiet ifuru.

19 Ixandar kelmtu lil Ġakobb, l-istatuti u d-degrieti tieghu lil Iżrael.

20 Ma mexiex hekk ma' ebda ġens iehor: id-degrieti tieghu huma ma jafu-homx. Fahhru l-Mulej!

148 Fahhru l-Mulej! Fahhru l-Mulej mis-smewwiet: fahhruh fl-oghla smewwiet.

2 Fahhruh, anġli tieghu kollha: fahhruh, eżerċti tieghu kollha!

3 Fahhruh, xemx u qamar: fahhruh, kwiekeb kollha li tiddu.

4 Fahhruh, smewwiet tas-smewwiet, u intom ilmijiet ta' fuq is-smewwiet!

5 Ha jfahhru dawn isem il-Mulej: ghax hu ikkmanda, u huma nholqu.

6 Hu waqqafhom ukoll għal dejjem ta' dejjem: tahom ordni li ma tinkiser qatt.

7 Fahhru l-Mulej minn fuq l-art, mostri tal-bahar, u intom abbissi kollha:

8 In-nar, u s-silġ, u l-borra, u ċ-ċpar, l-irwiefen, li jisimgħu kelmtu,

9 Il-muntanji, u l-gholjiet kollha: is-sigar tal-frott, u ċ-ċedri kollha:

10 Id-dbejjeb u l-bhejjem kollha: il-blejjaq li jitkaxkru, u l-aghsafar li jtiru.

11 Is-slaten ta' l-art, u l-popli kollha; il-kbarat, u l-imħallfin kollha ta' l-art:

12 Iż-zgħażaġh, u x-xebbiet ukoll; ix-xjuh u t-tfal:

13 Ha jfahhru isem il-Mulej: ghax ismu waħdu għoli; il-ġlorja tieghu 'l fuq mill-art u s-sema!

14 Hu għolla wkoll il-qarn tal-poplu tieghu, it-tifhir tal-fidili tieghu kollha; għal ulied Iżrael, poplu qrib lejha. Fahhru l-Mulej!

149 Fahhru l-Mulej! Ghannu lill-Mulej għanja ġdida, u t-tifhir tieghu fil-ġemgħa tal-fidili.

2 Ha jifrah Iżrael b'min għamlu: ha jithennew ulied Sijon bis-Sultan taghhom.

3 Ha jfahhru biż-żfin ismu: ha jghannulu tifhir bit-tanbur u ċ-ċetra!

4 Ghax il-Mulej jitghaxxaq bil-poplu tieghu: isebbah lill-fqajrin bis-salvazzjoni.

5 Ha jifrihu l-fidili bil-ġlorja: ha jghannu bil-ferh fuq il-friex taghhom.

6 Ha jkun fuq fommhom it-tifhir għoli t'Alla; u sejf b'zewġt ixfar f'idhom;

7 Biex jithallsu mill-ġnus, u jaghtu l-kastig lill-popli;

8 Biex jorbtu lis-slaten taghhom bil-ktajjen, u lin-nobbli taghhom bi rbit tal-hadid:

9 Biex jagħmlu haqq minnhom kif inhu miktub. Dan hu l-ġieh li ghandhom il-fidili tieghu kollha. Fahhru l-Mulej.

150 Fahhru l-Mulej! Fahhru 'l Alla fis-santwarju tieghu; fahhruh fil-firxa tas-smewwiet tal-qawwa tieghu!

2 Fahhruh għall-egħmejjel kbar tieghu: fahhruh għall-kobor tieghu bla tariff.

3 Fahhruh bid-daqq tat-tromba: fahhruh bl-arpa u ċ-ċetra.

4 Fahhruh bit-tanbur u ż-żfin: fahhruh bid-daqq tal-kordi u tal-flawt.

5 Fahhruh bid-daqq qawwi taċ-ċimbli: fahhruh biċ-ċimbli jdamdmu.

6 Ha jfahhar il-Mulej kulma jiehu n-nifs! Fahhru l-Mulej!

Ktieb Il-Proverbji

1 Il-proverbji ta' Salamun, bin David, sultan ta' Izrael;

2 Biex il-bniedem jaghraf il-gherf u t-tagħlim; biex jifhem kliem ta' dehen.

3 Biex jilqa' tagħlim fuq il-gherf, fuq il-haqq, fuq is-sewwa, fuq l-onestà.

4 Biex jaghti l-għaqal lil min ma jafx, u liż-zaghżugh tagħrif u dehen.

5 Il-għaref jisma' u jzid fil-gherf tieghu; ir-raġel intelligenti jikseb pariri tajba.

6 Biex jifhem il-proverbji, u t-tixbih; kliem il-ghorrief, u t-tahdit mistur tagħhom.

7 Il-biza' tal-Mulej hu l-bidu tat-tagħlim: iżda l-boloh jistmerru l-gherf u t-twiddib.

8 Ibni, isma' twiddib missierek, u la titlaqx tagħlim ommok:

9 Ghax ikunulek kuruna helwa ma' rasek, u hannieqa madwar għonqok.

10 Ibni, jekk ihajruk il-midinbin, tghidilhomx: Iva.

11 Jekk ighidulek: Ejja magħna, ha nissajjaw biex noqtlu, nonsbu bil-mohbi għal min hu innocenti;

12 Ha nibilgħuhom hajjin, bhas-saltna ta' l-imwiet; u shah bħal dawk li jinzlu fil-hofra:

13 Ahna nsibu minn kull ġid prezzjuż, nimlew darba bil-priża:

14 Itfa' xortik magħna; ma jkollniex bejnieta hliet borża waħda:

15 Ibni; la timxix magħhom; warrab riġlejk minn triqatohom;

16 Ghax riġlejhomm jiġru għall-hsara, u jgħagglu biex ixerrdu d-demem.

17 Ghax għal xejn tinfirex ix-xibka taht għajnejn kull xorta ta' għasfur;

18 Iżda huma jissajjaw għal demmhom stess; u jonsbu għall-hajja tagħhom infushom.

19 Hekk huma t-toroq ta' kull min hu miklub għall-qliegħ: il-qliegħ inehhi l-hajja lil min għandu lilu.

20 Il-għerf ighajjat barra; fl-imsierah isamma' lehnu.

21 F'ras it-toroq iffullati jsejjah, fid-dahla tal-bwieb: fil-belt isamma' kliemu, billi jghid:

22 Kemm sa dduму, intom ta' mohh-kom dgħajjef, thobbu t-tfulija? u l-keshin jitgħaxxqu bil-ksuħa tagħhom, u l-boloh jobogħdu t-tagħlim?

23 Duru għat-twiddib tieghi: ara, jien insawwab l-ispiritu tieghi fuqkom, jien ngħarrafkom kliemi.

24 Ghax jien seijahtikom, u intom ma

ridtux tafu; meddejt idi, u hadd ma ha hsieb;

25 Iżda ġibtu fix-xejn kull parir tieghi; u ma ridtux it-twiddib tieghi:

26 Jien ukoll nidhak bl-isventura tagħkom; niddiehak meta jaqa' fuqkom il-biza'.

27 Meta l-biza' tagħkom jaqa' fuqkom bħal tempesta, meta l-isventura tagħkom bħal riefnu tilhaqkom, u n-niket u d-diqa jiġu fuqkom.

28 Imbagħad isejhuli, iżda ma nwegib-homx; ifittxuni bi premura, iżda ma jsibunix:

29 Ghax huma bagħdu t-tagħlim, u ma għażlūx il-biza' tal-Mulej:

30 Ma riedu l-ebda wiehed mill-pariri tieghi: ma qdru t-twiddib kollu tieghi.

31 Għalhekk jieklu mill-frott ta' mgibithom, u jixbgħu bl-istess pariri tagħhom.

32 Ghax il-bruda tad-dgħajfin minn mohhkom toqtolhom, u n-nuqqas ta' hsieb tal-boloh igharraqhom.

33 Iżda min jisma' lili jgħammar fisliem, mohhu mistrieh, u ma jibza' minn ebda hsara.

2 Ibni, jekk tilqa' kliemi, u tahzen il-kmandamenti tieghi ġo fik;

2 Billi tagħti widen għall-għerf, u tmejjel qalbek għall-fehma t-tajba;

3 Iva, jekk int issejjah id-dehen, u għall-fehma t-tajba int tarfa' lehnek;

4 Jekk fittxu bħallkieku fidda, u thaffer għalih bħallkieku teżori mohbija;

5 Int tifhem il-biza' tal-Mulej, u ssib it-tagħrif t'Alla.

6 Ghax il-Mulej jagħti l-għerf; u minn fommju ġej it-tagħrif u d-dehen.

7 Hu jaħzen għerf kbir għan-nies sewwa; hu tarka għal min jimxi bl-onesta.

8 Hu jgħasses it-toroq tas-sewwa, u jħares it-triq tal-fidili tieghu.

9 Imbagħad inti tifhem il-haqq, u s-sewwa, u l-onesta; iya, kull triq tajba.

10 Meta l-għerf jidhol ġo qalbek, u t-tagħlim ikun il-għaxxa ta' ruhek;

11 Il-hsieb ighasses fuqek, u l-fehma t-tajba tharsek:

12 Biex jehlesk mit-triq tal-hażin, mir-raġel li jitkellem hwejjeġ neqsin mis-sewwa;

13 Minn dawk li jitolqu t-toroq it-tajba, biex jimxu f'toroq mudlama;

14 Li jifirhu jaghmlu d-deni, u jit-ghaxxqu bil-hażen tal-hżiena.

15 Li t-toroq tagghom imghawġa, u jimxu toroq milwija.

16 Biex jehisek mill-mara adultera, mill-barranija li tmelles bi kliemha;

17 Li telqet is-sieheb ta' żghożitha, u nsiet ir-rabta t'Alla tagħha.

18 Ghax darha nieżla lejn il-mewt, u triqatha jiehdha lejn dar il-mejtin.

19 Hadd milli jmur għandha ma jargħa' jiġi lura, u ma jargħax jaqbad it-triq tal-hajja.

20 U hekk inti timxi fit-triq tat-tajbin, u żżomm il-mogħdijiet tal-ġusti.

21 Ghax in-nies retti jgħammru fl-art, u n-nies perfetti jibgħu fiha.

22 Imma l-hżiena jinqatghu mill-art, u l-qarreġin jinqalghu minnha.

3 Ibni, it-tagħlim tiegħi la tinsiehx; iżda halli l-qalbek thares il-kmandamenti tiegħi.

2 Ghax għomor twil, snin ta' hajja, u sliem, huma jżidulek.

3 La thallix it-tjieba, u s-sewwa jhalluk: orbothom ma' għonqok: iktibhom fuq it-tavla ta' qalbek.

4 Biex issib grazzja, u stima għolja quddiem Alla u l-bniedem.

5 Itma fil-Mulej b'qalbek kollha; u fuq fehmtek la tafdaq.

6 Aħseb fih fil-mixi tiegħek kollu, u hu jwittilek triqatek.

7 La żżommx lilek innifsek b'għaref: iżba' mill-Mulej, u warrab mill-hażen.

8 Dan ikun saħħa għal ġismek, u mudullun għal għadmek.

9 Wegħaħ il-Mulej b'gidek, u bl-ewwel frott tal-għalel tiegħek kollha.

10 U l-matmuriet tiegħek jimtlew bl-abbundanza, u jfuru bl-imbid l-imghasar tiegħek.

11 Ibni, it-tagħlim tal-Mulej la tistmellux; u la tiddejjax bit-twiddib tiegħu.

12 Ghax il-Mulej iwiddeb lil min iħobb; bħal ma jagħmel missier ma' ibnu li bih jitghaxxaq.

13 Hieni l-bniedem li jsib il-għerf, u l-bniedem li jikseb id-dehen.

14 Ghax il-qliegħ mill-għerf hu aħjar mill-qliegħ mill-fidda, u l-profit tiegħu aħjar mid-deheb fin.

15 Eghżeż hu mill-groll: u kulma tixtix ma jiswa xejn daqsu.

16 F'lemintu għandu għomor twil; u fix-xellug għana u ġieħ.

17 Triqatu, triqat li jghaxxqu, u mogħdijietu kollha sliem.

18 Siġra tal-hajja hu għal min jaqbad fih: u hieni kull min iżomm miegħu.

19 Bil-għerf il-Mulej sejjes l-art; is-mewwiet wettaq bid-dehen.

20 L-ibhra infethu b'għerfu, u s-shab iqqattar in-nida.

21 Ibni, thallihomx iżulu minn quddiem ghajnejk: il-għaqal u l-hsieb żommhom.

22 U hekk ikunu hajja għal ruhek, u zina għal għonqok.

23 B'hekk timxi bla biża' fi triqtek, u riġlek ma jogħtorx.

24 Meta timtedd, ma jkolloxx biża': iva, meta timtedd nġasek jiġik helu.

25 La tibżax minn qatjja għal għarrieda, u lanqas mill-hsara tal-hżiena, meta tasal.

26 Ghax ikun ma' ġenbek il-Mulej, u riġlek iħarislek li ma jinqabadx.

27 Il-hajr la tiċhdux lil min jitolbu, meta inti tkun tista' tagħmlu.

28 Lil ghajrek la tghidlux: Mur, u argħa' ejjja; u għada nagħtik meta inti għandek.

29 La tahsibx kif tagħmel il-hsara lil ghajrek huwa u qieghed iġhammar bla biża' miegħek.

30 La tiġġieled ma hadd għal xejn, jekk ma għamillek ebda deni.

31 La tghirx għall-bniedem vjolenti, u tagħżel l-ebda waħda minn triqatu.

32 Ghax il-Mulej jistkerrah il-bniedem imħassar: iżda man-nies retti haġa waħda magħhom.

33 Is-saħħa tal-Mulej f'dar il-hażin: iżda dar il-ġusti jberikha.

34 Min irid jiddieħak, hu jiddieħak bih, iżda lill-umli jagħtihom il-hniena.

35 Il-għorrieff jirtu l-ġieħ, iżda l-ghajb hu sehem il-boloh.

4 Isimghu, uliedi, it-tagħlim ta' missier, u hsiebkom biex il-għaqal titgħallmu.

2 Ghax jien nagħtikom tagħlim tajjeb; u titilquhomx it-twissijiet tiegħi.

3 Ghax meta kont iben ta' missieri, żgħir u waħdieni taħt ghajnejn ommi,

4 Kien iġhallimmi wkoll, u jghidli: Ha żżomm qalbek kliemi: hares il-kmandamenti tiegħi, u tghix.

5 Ikseb il-għerf! Ikseb id-dehen! La tinsiehomx; u minn kliem fommi titbighedx.

6 La titlaqx il-għerf, u hu jħarsek: hobbu, u hu jipproteġik.

7 L-ewwel haġa hu l-għerf: ikseb il-għerf. Iva, b'hiltek kollha, ikseb id-dehen.

8 Għożżu hafna, u hu jghollik: ġieħ jagħtik, meta titgħannaq miegħu.

9 Iqegħidlek fuq rasek kuruna ta' ġmiel: dijadema ta' gloriġa jagħtik.

10 Isma', ibni, u ilqa' kliemi; u bosta jkunu s-snin ta' hajtek.

11 Inghallmek triq il-għerf; minn mogħdija dritta mmexxik.

12 Int u miexi, ma jixxeklux il-passi tiegħek; u int hu tiġri, ma titfixxikilx.

13 Żomm sod mat-tagħlim; la titilqux: harsu; għax hu l-hajja tiegħek.

14 La tidholx fil-moghdija tal-mid-ghajja, u la tmurx fi triq il-hżiena.

15 Ahrabha, la tghaddix minn hdejha, twarrab minnha, u ibqa' sejjer.

16 Ghax ma jorqdux, jekk ma jaghmlux il-hsara; u nghashom itirilhom, jekk ma jwaqqghux lil xi hadd.

17 Ghax hobż il-hażen huma jieklu, u nbid il-vjolenza jixorbu.

18 Izda l-moghdija tal-gusti bhad-dawl taż-żerniq, li jiddi u jiddi sa l-oghla tan-nhar.

19 It-triq tal-hżiena hi bhad-dlam; ma jafux fiex sa jifixklu.

20 Ibni, hsiebek fi kliemi; mejjel widintek ghal kliemi.

21 Thallihomx imorru minn quddiem ghajnejk; zommhom f'nofs qalbek,

22 Ghax huma hajja ghal min isibhom, u sahha ghal ġisimhom kollu.

23 B'hiltek kollha hares lil qalbek; ghax minnha johorgu n-nixxighat tal-hajja.

24 Il-qerq tal-fomm warrbu minnek, u bieghed minnek il-qerq tax-xofftejn.

25 Ha jharsu dritt ghajnejk; u harstek itfa' quddiemek.

26 Ahsed tajjeb fejn jimxu riġlejk, u triqatek kollha jkun dritti.

27 La tilwix lejn il-lemin, u lanqas lejn ix-xellug; warrab lil riġlek mill-hażen.

5 Ibni, hsiebek f'għerfi, mejjel widintek ghal dehni.

2 Biex tagħraf tahseb, u xofftejk iħarsu l-għerf.

3 Ghax xofftejn il-mara adultera jqattru l-ghasel, u fommha ohla miż-żejt:

4 Izda l-aħhar tagħha morr daqs l-assenżur, daqs sejf b'zewġt ixfar jaqta'.

5 Riġlejha neżlin lejn il-mewt; lejn is-saltna ta' l-imwiet jieh u l-mixi tagħha.

6 Xejn ma tqisha triq il-hajja, il-mixi tagħha 'l hawn u 'l hemm, u ma tafx fejn sejra.

7 Isimghuni, issa, uliedi, u minn kliem fomme li titwarrbux.

8 Bieghed triqtek minnha, u tersaqx lejn bieb darha:

9 Biex fjur żgħożitek ma tagħtihx f'idejn haddiehor, u f'idejn wiehed kiefer sniek.

10 Biex il-barranin ma jimtlewx b'gidek; u t-tahbit tiegħek imur f'dar haddiehor.

11 U fl-aħhar tiegħek int tokrob, meta lahmek u ġismek ikunu ikkunsmati;

12 U tghid: Kif bghadt it-tagħlim, u kif qalbi setgħet tismell it-twidib;

13 U ma smajtx kliem min kien iġhall-imni, u lanqas tajt widen għal min kien iwissini!

14 Għal ftit ma waqgħitx fuqi l-aqwa hsara, f'nofs il-laqgħa u l-gemgħa!

15 Mill-ġibja tiegħek ixrob l-ilma, u l-ilma gieri mill-bir tiegħek.

16 Tridhom ixerrdu l-egħjun tiegħek barra, u xmajjar ta' ilma fit-triqat?

17 Ha jkun tiegħek wahdek, u mhux għall-barrani miegħek.

18 Ha kun imbierka l-ghajn tiegħek: u ifrah bil-mara ta' żgħożitek.

19 Ha kun għalik bħal ċerva mahbuba, u għażziela helwa, halli sidirha jgħaxxqek kull hin; u ha tissahhar dejjem b'imhab-bitha.

20 U l-ghala tintilef, ibni, wara mara adultera, u tghannaq hdan ta' mara ohra?

21 Ghax eghmil il-bniedem quddiem il-Mulej, u jqis il-mixi kollu tiegħu.

22 Il-hażin jinqabad fil-hażen tiegħu stess, u bil-hbula ta' dnubietu jirtabat.

23 Ghax ma kellux għaqal, imut u jintilef minhabba l-kotra ta' bluhitu.

6 Ibni, jekk għamilt tajjeb lil ghajrek, jekk għal wiehed barrani habbatt idek,

2 Int irtbatt bi kliem xofftejk, inqabt bi kliem fommok;

3 Aghmel dan issa, ibni, u ehles lilek innifsek; billi int gejt taht idejn ghajrek; mur umilja ruhek, u sus wara ghajrek.

4 La tagħtiħ nġhas lil ghajnejk, u lil xfar ghajnejk lanqas mistrieħ.

5 Ehles bħal għażziela minn id il-kaccatur, u bħal għasfur minn id in-nassab.

6 Mur għand in-nemla, ja għażzien; hares lejn id-drawwiet tagħha, u kun għaref:

7 Li la għandha kap, la soprastant, u lanqas padrun,

8 Fis-sajf thejji l-ikel tagħha, u tiġma' l-provizjon tagħha fi żmien il-hsad.

9 Kemm sa ddum rieqed, ja għażzien? Meta se tqum minn nġhasek?

10 Ftit torqod, ffit tongħos, ffit b'idejk marbuta biex tistrieħ;

11 Hekk jiġi l-faqar tiegħek bħal wiehed halliel, u l-ghaks tiegħek bħal wiehed armat.

12 Bniedem li ma jiswa għal xejn, raġel hażin, jimxi bil-qerq ta' xofftejh.

13 Jegħmeż b'ghajnejh, itaptap b'riġlejh, u juri b'subgħajh;

14 Għandu l-hażen f'qalbu, mohhu jberren kif jagħmel il-hsara dejjem: jaqla' l-ġlied.

15 Għalhekk tiġi fuqu għal għarrieda l-hsara tiegħu; jinhasad f'daqqa, bla ma jkun hemm fejqan.

16 Hemm sitt hwejjeġ li jobgħod il-Mulej: iva, sebgha huma mistkerrhin minnu:

17 Ghajnejn imkabbra, ilsen giddieb, u idejn li jxerrdu demm bla htija,

18 Qalb li tberren hsbijiet hżiena, riġlejn hfief biex jagħmlu l-hsara,

19 Xiehed qarrieq, li jghid il-gideb, u min bejn l-ahwa jqajjem il-glied.

20 Ibni, hares il-kmand ta' missierek, u la titlaq it-tagħlim ta' ommok.

21 Zomhom marbutin ma' qalbek dejjem, u ma' għonqok dendlilhom.

22 Inti u timxi, imexxuk; xhin torqod iħarsuk; jithaddtu miegħek xhin tistenbah.

23 Ghax il-kmand hu musbieh, u t-tagħlim dawl, u t-twidid bil-taħjaqal it-triq tal-hajja:

24 Biex iħarsuk mill-mara ħazina, mit-mellis ta' l-sien il-mara adultera.

25 La tixxennaqx għal għmielha f'qalbek; la tinqabadx b'għajnejja.

26 Ghax il-prezz ta' mara ħazina hu loqma hobz: iżda mara adultera tistad għal hajja prezżjuża.

27 Jista' xi hadd iġib in-nar fi hdanu, u hwejġu ma jinħarqux?

28 Jista' wiehed jimxi fuq il-gamar, u riġlejh ma jinkwewx?

29 Hekk min jersaq lejn mart għajru; kull min imissha ma jkunx bla htija.

30 In-nies ma jismellux halliel, jekk jisraq biex jaqta' xewqtu meta bih il-għu.

31 Iżda jekk jinqabad, għandu jrodd daqshekk seba' darbiet; ikollu jagħti l-gid kollu ta' daru.

32 Imma kull min jizni ma' mara m'għandux sens: min jagħmel dan irid iġharraq lilu nnifsu.

33 Griehi u għajb ikollu; u d-disunur tiegħu ma jithassarx.

34 Ghax il-ghejra kebes il-għadab ta' żewġha, u ma jahfirielux f'jum il-vendetta.

35 U ma jħares lejn ebda fidwa; u lanqas ikun kuntent għalkemm tagħtih hafna riġali.

7 Ibni, hares kliemi, u arfa' ġo fik il-kmandamenti tiegħi.

2 Hares il-kmandamenti tiegħi, u tghix; u t-tagħlim tiegħi bħall-habba ta' għajnejk.

3 Orbothom ma' subgħajk, iktibhom fuq it-tavla ta' qalbek.

4 Ghid lill-għerf: Int oħti; u sejjah lid-dehen il-habib intimu tiegħek:

5 Biex iħarsuk mill-mara adultera, mill-barranija li żżiegħel bi kliemha.

6 Kont fit-tieqa ta' dari, u minn wara l-persjana kont nittawwal,

7 U nara qalb dawk ta' mohħhom dgħajjef, qalb iż-żgħażgħ nilmah żgħ-żgħ bla sens,

8 Għaddeġ mit-triq, maġenb il-kantuniera tagħha: u miexi lejn id-dar tagħha,

9 Fil-għaxija, fil-għabex tan-nhar, xhin dahal il-lejl, fid-dlam.

10 U, ara, hemm iltaqgħet mara miegħu, f'biex ta' żienja, u malizzjuża f'qalbh.

11 (Kollha aghjat, u ta' rasha; riġlejh ma jiqfux id-dar:

12 Daqqa fit-triq, daqqa fil-imsierah, u tghasses hdejn kull kantuniera.)

13 Qabditu u bisitu, u b'wiċċ bla misthija qaltu:

14 Kelli noffi s-sagrificċji tas-sliem, u llum raddejt il-wegħdiet tiegħi;

15 Għalhekk issa hrigt niltaqa' miegħek, biex infittxek bil-hegga kollha, u sibtek.

16 Frixt is-sodda tiegħi b'ifirxa, b'lozor minsuġa bil-hajt ta' l-Eġittu.

17 Fewwaht is-sodda tiegħi b'mirra, sabbara, u kannella.

18 Ejja, ha niskru bl-imħabba sa fil-għodu: ha nitgħaxxu bi pjaċiri ta' mħabba.

19 Ghax żewġi mhux id-dar, telaq, għal vjaġġ fil-bogħod.

20 Ha borża flus miegħu, u qabel jimla l-qamar ma jiġix id-dar.

21 Bil-kliem helu tagħha gegħlitu jċedi; bil-hlewwa ta' xofftejha gibditu warajha.

22 Hu mar warajha minnufih, bħal ġendus sejjer għall-qatla, bħal ċerv diehel fix-xibka.

23 Sakemm vlegga taqsamlu fwiedu; bħal għasfur li jgħagħel lejn ix-xibka, bla ma jaf li sa tiswielu hajtu.

24 Għalhekk isimghu minni, uliedi, u aġtu widen għal kliem fommei.

25 La thallix lil qalbek tilwi lejn triqat mara bħal din, la tintilifx fil-mogħdijiet tagħha.

26 Ghax hafna huma l-vittmi li ġarrfet: iva, hafna riġel b'saħħithom kienu maqtulin minnha.

27 Darha triq lejn is-saltna ta' l-imwiet, li tinzel sa l-aghmajjar tal-mewt.

8 Ewwilla l-għerf ma jgħajjatx, u d-dehen ma jsammax leħnu?

2 Qiegħed fil-quoċcata tal-gholjiet, mat-triq, f'salib it-torq.

3 Hdejn il-bwieb, f'dahlet il-belt, fid-dahla tal-bwieb, iġhajjat:

4 Likom, o nies, ngħajjat; is-sejha tiegħi lill-bnedmin.

5 Intom, ta' mohħkom dgħajjef itgħallmu l-għaqal: u intom, ja boloh, għarfu x'inhu l-għerf.

6 Isimghu; għax hwejjeġ kbar jien sa nitkellem; u ftuh xofftejja jkun għal kliem is-sewwa.

7 Ghax fommei jitkellem is-sewwa; u l-haen hu haġa mistkerrha għal xofftejja.

8 Kliem fommei kollu fis-sewwa; m'hemm xejn imghawweġ jew maqlub fihom.

9 Kollha ċari għal min irid jifhem, u retti għal min għandu t-tagħlim.

10 Ilqghu tagħlimi, u mhux il-fidda; u l-għerf aktar mill-aħjar deheb;

- 11 Ghax il-gherf ahjar mill-qroll; u l-hwejjeg kollha li wiehed jista' jixtieq ma jiswewx daqsu.
- 12 Jiena, il-gherf, nghammar mad-dehen, u taghrif u hsieb, jien ghandi.
- 13 Il-biza' tal-Mulej li l-mibeghda tal-hazen: it-tkabbir, l-arroganza, l-im-giba hazina, u l-fomm giddieb, noboghdhom.
- 14 Tiegħi l-fehma, u l-ghaqal; jiena d-dehen, tiegħi l-qawwa.
- 15 Is-slaten isalltnu bija, u l-haqq jaqtghu l-imhallfin.
- 16 Il-hakkiema jahkm u bija, u fuq l-art il-kbarat jagħmlu haqq.
- 17 Jiena nħobb lil min iħobbni, u min ifittixni bir-reqqa jsibni.
- 18 Ghana u gieh jien ghandi; iva, gid dejjiemi u haqq.
- 19 Il-frott tiegħi ahjar mid-deheb; iva, minn deheb safi; u l-ghalel tiegħi ahjar mill-fidda l-magħzula.
- 20 Jien nimxi fit-triq tal-haqq, qalb il-moghħdijiet ta' l-onesta.
- 21 Biex nagħmel eredi tal-gid lil dawk li jħobbuni; u biex nimla t-teżori tagħhom.
- 22 Għand il-Mulej jien kont fil-bidu ta' l-atti tiegħu, qabel l-opri tiegħu, sa mill-qedem.
- 23 Jien kont imwaqqaf sa minn dejjem, sa mill-bidu, minn ewl id-dinja.
- 24 Meta taht l-art kien għad m'hemm x ilma, jien kont imnissel; meta kien għad m'hemm x eghjun mimlijin ilma.
- 25 Qabel ma twaqqfu l-muntanji, qabel il-gholjiet jien twelidt:
- 26 Kien għadu ma għamilx l-art u r-raba', u lanqas l-ewwel traba tad-dinja.
- 27 Hemm kont hu u jrawwem is-smewwiet: hu u jwaqqaf hnejja fuq wiċċ l-abbiss.
- 28 Hu u jgħaqqad is-shab fil-gholi: hu u jsahhah in-nixxiġat ta' l-abbiss.
- 29 Hu u jħażżez lill-bahar tarfu, biex ma jaqbżux l-ilmijiet il-kmand tiegħu, hu u jqieghed sisien l-art:
- 30 Kont ma' ġenbu, bhala mghallem; kont kuljum il-ghaxxa tiegħu, nitliegheb kull hin quddiemu.
- 31 Nitliegheb fid-dinja, artu, u nit-ghaxxaq f'ulied il-bniedem.
- 32 U issa, uliedi, isimghuni: imberkin dawk li jżommu ma' triqati.
- 33 Isimghu t-tagħlim, u kunu għorrief, u la tittraskurawhx.
- 34 Imbieriek il-bniedem li jismagħni, jishar kuljum wara bwiebi; jistenna fuq l-għatba ta' biebi.
- 35 Ghax min isibni, isib il-hajja, u jaqla' l-hniena tal-Mulej:
- 36 İzda min jidneb kontra tiegħi, jagħmel deni lil ruħu: kull min jobghodni, iħobb il-mewt.

- 9 Il-gherf bena d-dar tiegħu, waqqaf is-seba' plieri tagħha:
- 2 Qatel il-bhejjem tiegħu; hallat l-inbid tiegħu, u firex ukoll il-mejda tiegħu.
- 3 Baġhat il-qaddejja tiegħu: fuq in-nahat l-aktar għoljin tal-belt hu jgħajjat:
- 4 Min hu mohhu dghajjef, ha jersaq 'il hawn! Lil min hu nieqes mid-dehen, qallu:
- 5 Ejjew, kulu mill-ikel tiegħi, u jxorbu mill-inbid li jien hallatt.
- 6 Hallikom mill-bluha tagħkom, u tghixu; u imxu fit-triq tad-dehen.
- 7 Min iwiddeb il-kiesah, iġib fuqu nnifsu għajb; u min iwiddeb il-hazin iġib fuqu nnifsu tebgha.
- 8 La tlumx il-kiesah, li ma jobghdokx; lum il-gharef, u jħobbok.
- 9 Għallem lill-gharef, u jsir għaref iżjed: għallem lill-gust, u jzid fit-tagħlim tiegħu.
- 10 Il-biza' t'Alla hu l-bidu tal-gherf; u li tagħraf il-Qaddis hu dehen.
- 11 Ghax bija jiemek jizdidulek, u joktrulek is-snin ta' hajtek.
- 12 Jekk int għaref, għaref għalik: u jekk int kiesah, wahdek tbat.
- 13 Mara belha frattarjusa, mohħha dghajjef, u ma taf xejn, hi l-bluha.
- 14 Ghax toqghod fil-bieb ta' darha, fuq sigġu, fil-postijiet għoljin tal-belt,
- 15 Issejjah lil dawk li jkun għaddejjin dritt fi triqthom:
- 16 Kull min hu mohhu dghajjef, ha jghaddi 'l hawn: u lil dak li nieqes mid-dehen, tghidlu:
- 17 Helu l-ilma misruq: u l-hobz mikul fil-mohbi bnin.
- 18 İzda hu ma jafx li hemm iġhammu l-mejtin; u li l-mistednin tagħha qegħdin f'qiegh saltnet l-imwiet.
- 10 Il-proverbji ta' Salamun. Iben għaref iferrah lil missieru: iżda iben iblah hu l-ghali ta' ommu.
- 2 Xejn ma jiswa l-qliegħ bid-dnewwa: iżda s-sewwa jehles mill-mewt.
- 3 Il-Mulej ma jhallix ruh il-gust imġewha: iżda hu jarmi r-regħba tal-hazin.
- 4 Jiftaqqar min jahdem b'id għażżiena: iżda id il-biezlel tagħni.
- 5 Min jahżen fis-sajf hu iben għaqli: iżda min jorqod fil-hsad hu iben li jġib għajb.
- 6 Barkiet jinżlu fuq il-gust: iżda fomm il-hziena jistor il-vjolenza.
- 7 It-tifkira tal-gust imberka: iżda isem il-hziena jitmermer.
- 8 Min mohhu għaref jilqa' l-kmandi: iżda iblah lablabi jiġġarraf.
- 9 Min jimxi dritt, jimxi bla biza': iżda min iġhawwej triqatu jinqabad.
- 10 Min jagħlaq għajnu, iġib il-ghali: iżda iblah lablabi jiġġarraf.

11 Fomm ir-raġel ġust hu għajn il-hajja : iżda fomm il-ħżiena jistor il-vjolenza.

12 Il-mibegħda tqajjem il-ġlied: iżda l-imhabba tghatti l-ħtijiet kollha.

13 Fuq xofftejn min għandu d-dehen jinsab il-gherf: iżda l-hatar għad-dahar ta' min ma għandux sens.

14 Il-ghorrief jahżnu l-gherf tagħhom: iżda fomm l-iblah hu hsara fil-qrib.

15 Ġid il-ghani hu l-belt qawwija tiegħu: ir-rovina tal-fqar hu l-faqar tagħhom.

16 Xogħol il-ġust iservi għall-hajja: qliegħ il-ħażin iservi għad-dnub.

17 Min iħares it-tagħlim hu fit-triq tal-hajja: iżda min ma jqsix it-twiddib, jitlef it-triq.

18 Min jahbi l-mibegħda għandu xofftejn giddieba, u min johroġ qlajja hu iblah.

19 Meta hemm hafna tlablib, il-ħtija ma tonqosx; iżda min iligġem xofftejh għaref.

20 Ilsiens il-ġust hu bħal fidda magħżula: qalb il-ħżiena tiswa ffit.

21 Xofftejn il-ġust jitimghu lil hafna: iżda l-boloh imutu minhabba nuqqas ta' għaqal.

22 Barket il-Mulej hi li tagħnina, u hu ma jzid l-ebda għali magħha.

23 Li tagħmel id-deni hu bħal dahka għall-iblah: u hekk hu l-gherf għall-bniedem għaqli.

24 Il-biza' tal-ħażin jiġi fuq: iżda lill-ġusti jingħata dak li jixtiequ.

25 Malli jghaddi r-riefnu, iġib il-ħażin: iżda l-ġust għandu sisien ta' dejjem.

26 Bħalma l-hall hu għas-sniens, u bħalma d-duhhan hu għall-ghajnejn, hekk hu l-ghażżien għal min jibagħtu.

27 Il-biza' tal-Mulej iżid il-ghomor: iżda snin il-ħżiena jqsaru.

28 It-tama tal-ġusti jkollha l-ferħ: iżda l-mistenniija tal-ħżiena tisfa fix-xejn.

29 Triq il-Mulej hi furtizza għall-bniedem rett: iżda rovina għal dawk li jagħmlu l-ħażen.

30 Il-ġust qatt ma jitharrek: iżda l-ħżiena ma jghammrux fuq l-art.

31 Fomm il-ġust ifawwar il-gherf: iżda l-ilsien giddieb jinqata'.

32 Xofftejn il-ġust jafu x'inhu dak li jingħogob: iżda fomm il-ħżiena mimli gideb.

11 Mizien qarrieq jistkerru l-Mulej: iżda wżin shih hu l-għaxxa tiegħu.

2 Meta tiġi l-kburija, imbagħad jiġi l-ghajb: iżda ma' l-umli hemm il-gherf.

3 L-integrità tan-nies retti tmexxihom: iżda l-ħżunija tal-qarrejin teqridhom.

4 Il-ġid ma jiswiex f'jum il-għadab; iżda s-sewwa teħles mill-mewt.

5 Is-sewwa tal-bniedem perfett twittilu triqtu: iżda l-ħażin jaqa' bi ħżunitu.

6 Is-sewwa tan-nies retti teħlishom: iżda l-qarrejin jinqabdu fil-ħażen tagħhom stess.

7 Malli jmut il-ħażin, it-tama tiegħu tingered: u l-mistenniija tan-nies ħżiena tisfa fix-xejn.

8 Il-ġust jinheles mid-dwejjaq, u l-ħażin jidhol floku.

9 B'fommu l-midghi jgharraq lil għajru: iżda l-ġusti b'gherf hom jinħelsu.

10 Meta l-ġusti jmorru tajjeb, tifraħ il-belt: iżda meta jinqerdu l-ħżiena, ikun hemm aghjat ta' ferħ.

11 Bil-barka tan-nies retti titgħolla l-belt: iżda b'fomm il-ħżiena tiġġarraf.

12 Min hu bla sens imaqdar lil għajru: iżda l-bniedem tal-għaqal jiskot.

13 Min imur iqqasqas, jisvela s-segrieti: iżda wiehed ta' min jorbot fuqu jżomm kollox mohbi.

14 Fejn m'hemmx tmexxiya għaqlija, il-poplu jaqa': iżda fejn hemm kotra ta' kunsilieri hemm is-salvazzjoni.

15 Min jagħmel tajjeb lil wiehed barrani, jahbat ħażin: u min jorbod ir-rbit, mohhu mistrieh.

16 Il-mara helwa żżomm il-ġieħ: u l-irġiel qalbenin jiksbu l-ghana.

17 Il-bniedem hanin jagħmel ġid lil ruhu stess: iżda l-kiefer jagħmel id-deni lil ġismu stess.

18 Il-ħażin jaqla' xogħol qarrieqi: iżda lil min jizra' s-sewwa jkollu qliegħ tassew.

19 Bħalma min jimxi mas-sewwa jimxi għall-hajja, hekk min imur wara l-ħażin jimxi għall-mewt tiegħu stess.

20 Dawk li għandhom qalbhom imghawġa, il-Mulej jistkerrahom: iżda dawk li huma retti f'imġibithom huma l-għaxxa tiegħu.

21 Jagħmel x'jagħmel, il-ħażin ma jehlisiex; iżda niel il-ġusti jkun meħlus.

22 Bħal holqa tad-deheb fi mniefer ta' hanżir, hekk hi mara sabiha nieqsa mill-għaqal.

23 Ix-xewqa tal-ġusti hi l-ġid biss: iżda t-tama f'li ġej tal-ħżiena hi l-għadab.

24 Hemm min idu miftuha, iżda aktar jistagħna; hemm min ifaddal aktar milli hemm bżonn, iżda biex jiftaqr.

25 Min jagħti minn qalbu, ikollu x-xaba'; u min jahji, hu wkoll jistahja.

26 Min iżomm il-qamh, jishtuh in-nies: iżda l-barka tinzel fuq ras min ibighu.

27 Min iħabrek għall-ġid, isib rieda tajba: iżda min ifttx id-deni, deni jiġih.

28 Min jafda f'ġidu, jaqa'; iżda l-ġusti jghaddu bħall-weraq aħdar.

29 Min iqalleb daru, jikseb ir-riħ; u l-iblah ikun qaddej tal-gharef.

30 Il-frott tal-ġust siġra tal-hajja; u min hu għaref jirbah l-erwieħ.

31 Ara, il-ġust jithallas fuq l-art: kemm aktar il-ħażin u l-midnebb!

12 Min iħobb id-dixxiplina, iħobb it-tagħlim: iżda min jobghod iċ-ċanfir, stupidu.

2 It-tajjeb jaqla' ħniena mingħand il-Mulej: iżda l-Mulej jikkundanna l-bniedem mimli ħniena.

3 Il-bniedem ma jitwettaqx bil-ħażen: iżda nisel il-ġusti ma jitharrikk.

4 Mara virtuża, kuruna għal żewġha: iżda l-mara bla misthija hi bħal taħsir f'għadmu.

5 Hsibijiet il-ġusti huma sewwa: iżda l-pariri tal-ħżiena huma qerq.

6 Kliem il-ħżiena huma nassa għall-hajja: iżda fomm in-nies retti jaghti l-helsien.

7 Il-ħżiena jinqalbu, u jintemmu: iżda dar il-ġusti tibqa' wieqfa.

8 Il-bniedem jiftaħhar skond gherfu: iżda min qalbu mgħawġa jitmqaqdar.

9 Aħjar raġel li hu f'it smat u għandu qaddej, milli wiehed li jridha ta' kbir u nieqes mill-hobż.

10 Il-ġust jahseb għall-hajja tal-bhejjem tiegħu: iżda qalb il-ħżiena kiefra.

11 Min jahdem il-għalqa tiegħu, jixba' bil-hobż: iżda min jimxi wara hwejjeg fiergħa, nieqes mid-dehen.

12 Il-ħażin jixtieq ix-xibka tal-ħżiena: iżda nisel il-ġusti jaghti l-frott.

13 B'għelt xofftejn jinqabad il-ħażin: iżda l-ġust johroġ mit-tfikkil.

14 Bil-frott ta' fomm u l-bniedem jixba' bil-ġid: u kulhadd jithallas skond eghmil idejh.

15 F'għajnejn l-iblah, triqu tajba: iżda min jisma' l-parir għaref.

16 Għadab l-iblah minnufih jintwera: iżda wiehed għaqli jahbi l-għajb.

17 Min iġhid is-sewwa, iġhid dak li hu ġust: iżda xiehed giddieb iġhid haġa b'oħra.

18 Hemm min jitellem bħall-infid ta' sejf: iżda l-sien il-ghorrief idewwi.

19 Xofftejn is-sewwa jzommu shih għal dejjem: iżda l-sien giddieb hu għal waqt wiehed.

20 Il-qerq hu f'qalb dawk li jahsbu fil-hsara: iżda min jaghti parir ta' sliem ikollu l-ferh.

21 L-ebda għali ma jiġrilu l-ġust: iżda l-ħżiena jimtlew bil-gwaj.

22 Ix-xofftejn giddieba jistkerrahom il-Mulej: iżda dawk li jagħmlu s-sewwa joghghuh.

23 Il-bniedem prudenti jahbi gherfu: iżda qalb il-boloh ixxandar bluhithom.

24 Id il-beżlin taħkem: iżda l-id merhija taqa' taht il-haraġ.

25 Il-għali f'qalb il-bniedem ikiddha: iżda kelma tajba tferraha.

26 Il-ġust juri t-triq lil siehbu: iżda triq il-ħżiena tellifhom.

27 Il-ghażżien ma jixwix dak li jaqbad fil-kaċċa: iżda l-ġid prezzjuż ta' bniedem hi l-bżulija.

28 Fi triq is-sewwa hemm il-hajja; u l-mogħdija tagħha mhemmx il-mewt.

13 Wiehed għaref jisma' twiddib missieru: iżda l-kiesah ma jismax iċ-ċanfir.

2 Mill-frott ta' fomm wiehed jiekol il-ġid: iżda ruh il-malizzjużi tiekol il-vjolenza.

3 Min iġhasses fomm, jippreserva hajtu: iżda min xofftejh jiftah berah, ħażin għalih.

4 Tixtieq ruh il-ghażżien, u ma tikseb xejn: iżda ruh il-beżlin tkun imxabbgħa.

5 Il-ġust jobghod il-ġid: iżda l-ħażin misthija u għajb jagħmel.

6 Is-sewwa thares lil min jimxi rett: iżda l-ħażen iġarraf il-midnebb.

7 Hemm min jagħmilha ta' għani, u m'għandu xejn: hemm min jagħmilha ta' fqir, u għandu ġid kbir.

8 Il-bniedem jifdi hajtu b'ġidu: iżda l-fqir ma jisma' qatt theddid.

9 Id-dawl tal-ġusti jiddi ferhan: iżda l-lampa tal-ħżiena tintefa.

10 Il-ġid jiġi biss mill-kburija: iżda l-gherf qieghed ma' dawk li jiehdu parir.

11 Ġid miksub bil-qerq idub: iżda min jiġimghu f'it f'it idu.

12 It-tama mtawla tmarrad il-qalb: iżda xewqa maqtugħa, siġra tal-hajja.

13 Kull min imaqdar il-kelma, iġharraq lilu nnifsu: iżda min iweġġah il-kmand, jithallas.

14 Tagħlim il-gharef hu għajn ta' hajja biex taħrab minn xbiek il-mewt.

15 Għaqal dhuli jaqla' grazzja: iżda l-imġiba tal-malizzjużi hi harxa.

16 Il-għaqli jagħmel kollox bil-hsieb: iżda l-iblah jifrex bluhitu.

17 Messaġġier ħażin iġib il-għali: iżda ambaxxatur fidil isewwi l-hsara.

18 Faqar u għajb għal min ma jilqax it-twiddib: iżda min jilqa' t-twissija, jitweġġah.

19 Ix-xewqa maqtugħa hi helwa għar-ruh: iżda l-boloh jistkerru jitbiegħdu mill-ħażen.

20 Min jimxi mal-ghorrief isir għaref: iżda min jagħmilha mal-boloh isofri l-hsara.

21 L-isventura tiġri wara l-midinbin: iżda l-ġust jithallas bil-ġid.

22 Raġel tajjeb iħalli wirt lil ulied uliedu: u ġid il-midnebb merfugh għall-ġust.

23 Ikel bil-kotra tagħti x-xaġhra maħduma tal-fqir: iżda dan ukoll jista' jintilef minhabba nuqqas ta' haqq.

24 Min jibža' għall-hatar, jobghod lil ibnu: iżda min ihobbu, iġġegħel iwiddbu.

25 Il-ġust għandu x'jiekol bix-xaba': iżda zaqq il-hżiena nieqsa mill-ikel.

14 Il-mara għaqlija tibni d-dar tagħha: iżda l-belha ġġarrafha b'idejha.

2 Min jimxi drii, għandu l-biża' tal-Mulej: iżda min hu mgħawweġ fi triqatu, imaqdru.

3 Kliem l-iblah, hatar għal dahru: iżda xofftejn il-ghorrief iħarsuhom.

4 Fejn m'hemm gñiedes, il-maxtura nadifa: iżda l-kotra tal-ghalel tiġi bis-saħha tal-gendus.

5 Xiehed is-sewwa ma jġidibx: iżda x-xiehed qarrieq iġhid il-gideb.

6 Il-kiesah ifitex il-għerf, u ma jsibux: iżda t-tagħlim haġa haġfa għal min hu bil-għaqal.

7 Warrab minn quddiem iblah, għax ma tarax fih xofftejn il-għerf.

8 Għerf il-għaqli hu li jifhem triqtu: iżda l-bluha tal-boloh qerq.

9 Il-boloh jiddieħku bid-dnub: iżda fost il-ġusti hemm ir-rieda tajba.

10 Il-qalb tagħraf il-għerf, u ma jarrani ma jixxirix fil-ferh tagħha.

11 Dar il-hżiena tiġġarrarf: iżda t-tinda tan-nies retti tiffjorixxi.

12 Hemm triq li tidher dritta lil xi hadd; iżda hemm triqat il-mewt fl-aħhar tagħha.

13 Mqar fid-dahk il-qalb tista' tkun muġuġha; u l-ferh jista' jintemm f'għali.

14 Raġel hazin f'qalb jixba' bil-hlas ta' l-imġiba tiegħu: raġel tajjeb bil-hlas ta' l-egħmil tiegħu.

15 Min mohhu dġhajjef jemmenn kollox: iżda r-raġel għaqli iqis il-mixi tiegħu.

16 Il-gharef jitbażza' u jitwarrab mid-deni; iżda l-iblah arroganti u ma jabsibhiex.

17 Min jagħdab malajr, jagħmel bluhat; u bniedem ta' hsbijiet hżiena hu miġghud.

18 Dawk ta' mohħom dġhajjef jirtu l-bluha: iżda l-għaqal jizzejn bil-għerf.

19 Il-hżiena jmilu quddiem it-tajbin; u l-hatjin quddiem bwieb il-gusti.

20 Il-fqir miġghud imqar minn qrabatu: iżda dawk li jhobbu l-għonja huma bil-kotra.

21 Min imaqdar lil għajr, jidneb; iżda min ihenn għall-imsejken, imbierek hu.

22 Ma jtitlufx it-triq dawk li jaħsbu l-hsara? Iżda t-tjieba u s-sewwa għal min jahseb il-ġid.

23 F'kull tabbit hemm il-qliegħ: iżda fit-tlabbil hemm il-ghaks.

24 Il-kuruna tal-ghorrief hi ġidhom: iżda l-bluha tal-boloh mhix blief bluha.

25 Xiehed tajjeb isalva l-hajjiet; iżda xiehed falz iġhid il-gideb.

26 Fil-biża' tal-Mulej hemm tama qawwija: u wliedu jsibu l-kenn.

27 Il-biża' tal-Mulej għajn tal-hajja, biex wiehed jehles minn xbiek il-mewt.

28 Fil-kotra tal-poplu hi l-ġlorja tas-sultan: iżda fin-nuqqas ta' poplu, l-irvina tal-prinċep.

29 Min ma jagħdabx malajr għandu dehen kbir: iżda min jishon malajr juri l-bluha tiegħu.

30 Qalb kalma hajjet il-gisem: iżda l-ghejra tahsir il-għadam.

31 Min iġġakkas il-fqir jagħmel għajb lill-ħallieq tiegħu: iżda min iweġġhu jhenn għall-miskin.

32 Il-hazin jinqaleb bi hżunitu: iżda l-ġust isib kenn f'mewtu.

33 Il-għerf jistrieħ f'qalb min għandu d-dehen: iżda fost il-boloh jinġarraf.

34 Is-sewwa tgholli ġens: iżda d-dnub hu għajb għal kull poplu.

35 Il-favur tas-sultan hu għall-qaddej għaqli: iżda għadbu għal min jagħmel għajb.

15 Twegiba helwa tikkalma s-sahna: iżda kelma iebsa tqajjem il-għadab.

2 Lsien il-ghorrief mimli bil-għerf: iżda fomm il-boloh jarmi l-bluhat.

3 Għajnejn il-Mulej huma kullimkien, iħarsu lejn il-hżiena u t-tajbin.

4 Lsien helu siġra tal-hajja: iżda l-hazen fih iġġaffegħ l-ispirtu.

5 L-iblah ma jqisx twiddib missieru: iżda min jilqa' t-twissija għaqli.

6 F'dar il-ġust hemm ġid kbir: iżda fil-qliegħ tal-hazin hemm it-tahbit.

7 Xofftejn il-ghorrief ixerrdu l-għerf: iżda qalb il-boloh ma tagħmilx hekk.

8 Il-Mulej jistkerrah is-sagrifiċċju tal-hżiena: iżda t-talb tan-nies retti l-għaxxa tiegħu.

9 L-imġiba tal-hazin jistkerrahha l-Mulej: iżda jhobb lil min jimxi wara s-sewwa.

10 Dixxiplina harxa hemm għal min ihalli triqtu: u min jobghod it-twiddib imut.

11 Saltnet l-imwiet u l-abbiss huma quddiem il-Mulej: kemm aktar mela qlub ulied il-bnedmin!

12 Il-kiesah ma jhobbx lil min iċanfru: lanqas imur għand il-ghorrief.

13 Qalb hienja fferah il-wiċċ: iżda meta tintikket il-qalb, jintelaq l-ispirtu.

14 Mohħ f'tit bil-biża' tal-Mulej, milli għerf: iżda fomm il-boloh jirgħa fil-bluha.

15 Il-jiem kollha tal-fqir koroh: iżda qalb tajba għandha ikla dejjema.

16 Aħjar f'tit bil-biża' tal-Mulej, milli teżor kbir bit-tahbit miegħu.

17 Aħjar platt haxix fejn hemm l-imħabba, milli gendus smin bil-mibegħda miegħu.

18 Raġel imġaddab ixewwex il-ġlied:

izda min ma jaghdabx malajr isikket it-tilwim.

19 Triq il-ghazzen qisha hajt tax-xewk: izda l-moghdija tan-nies retti watja.

20 Iben gharef iferrah lil missieru: izda bniedem iblah izebhal lil ommu.

21 Il-bluha toghgob lil min hu nieqes mis-sens; izda l-bniedem ta' dehen jimxi dritt.

22 Il-hsibijiet ifallu fejn mhemmx ftehim, izda fejn hemm hafna kunsilieri jsehhu.

23 Il-bniedem jifrah bi twegiba tajba ta' fommju: u kemm hi tajba kelma mitkellma f'waqtha!

24 Triq il-hajja taghti 'l fuq ghall-gharef, biex jahrab saltnet l-imwiet ta' taht.

25 Il-Mulej igarrarf dar il-kburin: izda jzomm weqfin is-slajjen ta' l-armila.

26 Il-Mulej jistkerrah il-hsibijiet tal-hziena: izda kliem il-hlewwa huma safja.

27 Min jirgheb ghall-qliegh, ihawwad daru; izda min jobghod il-ghotjiet igħix.

28 Qalb il-gust tahseb xi twiegeb: izda fomm il-hziena jarmi hwejjeg hziena.

29 Bghid il-Mulej mill-hziena: izda hu jisma' talbet il-gusti.

30 Dawl il-ghajnejn iferrah il-qalb: u ahbar tajba thaxxen il-ghadam.

31 Il-widna li tisma' t-twidid li jaghti l-hajja, tghamar f'nofs il-ghorrief.

32 Min ma jilqax it-tagħlim izebhal lil ruhu: izda min jisma' ċ-čanfir, jikseb il-ghaqal.

33 Il-biza' tal-Mulej hu t-tagħlim tal-gherf, u qabel il-gieh tigi l-umiltà.

16 Il-hsibijiet tal-qalb huma tal-bniedem, izda t-twegiba ta' l-ilsien minghand il-Mulej.

2 Lill-bniedem imgibtu kollha tidhirlu safja; izda hu l-Mulej li jżen l-ispirti.

3 Erhi x-xoghol tieghek fil-Mulej, u hsibijietek isehhu.

4 Il-Mulej ghamel kollox għalih: iva, imqar il-hazin għal jum il-qilla.

5 Kull min hu mkabbar f'qalbu l-Mulej jistkerrhu: jagħmel x'jagħmel, ma jehlishiex.

6 Bit-tjeba u s-sewwa jitpatta l-hazen: u bil-biza' tal-Mulej jinharab id-deni.

7 Meta l-imgiba tal-bniedem toghgob lill-Mulej, hu jagħmel li mqar l-eghdewwa tieghu jhabbibhom mieghu.

8 Ahjar fit bis-sewwa, minn kotra ta' dhul bla haqq.

9 Qalb il-bniedem tahseb fuq triqtu: izda l-Mulej imexxiluh riglejha.

10 Fuq xofftejn is-sultan hemm sentenza divina: meta fommju jliessen il-haqq, ma jissaljax.

11 Stasija u mizien tajba huma tal-Mulej: u l-użin kollu tal-horġ eghmilu.

12 Is-slaten jistkerrhu jagħmlu d-deni: għax it-tron jitwettaq bis-sewwa.

13 Xofftejn gusti huma l-ghaxxa tas-slaten; u huma jhobbu lil min jikkellem is-sewwa.

14 Għadab is-sultan, messagġier tal-mewt: izda bniedem gharef iberrdu.

15 Fid-dija ta' wiċċ is-sultan hemm il-hajja: u bhal shaba ta' xita tar-rebbiegħa hu l-favur tieghu.

16 Kemm hu ahjar tikseb il-gherf mid-deheb! U ksib id-dehen ahjar mill-fidda!

17 It-triq tal-bniedem rett hi l-harba mill-hazen: min ihares imgibtu, jip-preserva 'l hajtu.

18 Qabel ir-rovina, hemm il-kburija: u spirtu mkabbar qabel it-tigrif.

19 Ahjar tkun umli fil-ispirtu ma' l-imsejknin, milli taqsam il-priza ma' l-imkabbrin.

20 Min mohhu fil-kelma jsib il-gid: imbierek hu min jitma fil-Mulej.

21 Min f'qalbu gharef, iġhidulu intelliġenti: u l-hlewwa tal-kliem iżzid it-tagħlim.

22 Id-dehen hu għajn ta' hajja għal min għandu lilu: izda t-tagħdid tal-boloh hi l-bluha.

23 Qalb il-gharef tghallem lil fommju, u iżzid it-tagħlim fuq xofftejh.

24 Il-kliem helu qisu xehda għasel, għaxqa għar-ruh, u sahha tal-gisem.

25 Hemm triq li tidher dritta lill-bniedem, izda l-ahhar tagħha triq il-mewt.

26 Min jahdem, jahdem għalih stess; għax halqu jitolbu bil-lehha biex jahdem.

27 Raġel bla fejda jaqla' l-hsara: u fuq xofftejh għandu bħal nar jaqbad.

28 Raġel kattiv iqajjem il-glied: u wiehed li jaghti l-malafami jifred l-ahjar hbieb.

29 Raġel vjolenti jhajar lil għajru, u jmexxi minn triq li mhix tajba.

30 Min jeghmeż għajnejh, jahseb il-qerq: min iross xofftejh, ikun digà wettaq id-deni.

31 Ix-xagħar abjad kuruna ta' gieh; jekk jinsab fi triq is-sewwa.

32 Min ma jaghdabx malajr, ahjar minn gwerrier qalbieni, u min jahkem lill-nifsu ahjar minn min jirbah belt.

33 Ix-xorti tintafa' fil-hoġor; izda min jaqta' kollox hu l-Mulej.

17 Ahjar loqma hobz iebsa, u l-kwiet magħha, minn dar mimlija ikel u ġlied.

2 Qaddej għaqli jahkem fuq iben bla gieh, u jkollu sehema ma' l-ahwa fil-wirt.

3 Il-misfa għall-fidda, u l-form għad-deheb: izda hu l-Mulej li jgarrab il-qlub.

4 Il-hazin jisma' xofftejn il-hazen; u l-giddieb jaghti widen lill-ilsien qarrieq.

5 Min jidhak bil-fqir, iġhajjar lill-

Hallieq tieghu: u min jifrah bil-hsara ma jehlshieq hafif.

6 Uljed l-uljed kuruna tax-xjuh; u l-glorja ta' l-uljed missirijiethom.

7 Il-kliem gholi ma jixraqx lill-iblah: kemm aktar lill-prinċep ma jixrirqux xofftejn giddieba.

8 Ghotja hi haġra prezzjuża f'għajnejn min jilqagħha: kull fejn idawwar wiċċu jkollu r-riżq.

9 Min jistor il-htija, irid il-hbubija; iżda min itenni l-htija, ibiegħed il-habib.

10 Canfira tagħmel aktar impressjoni fuq il-għaqli, minn mitt daqqa fuq l-iblah.

11 Il-hażin ifittex biss it-tixwix: għalhekk messagġier aħrax jinbagħat għalih.

12 Halli orsa li hadulha l-frieh tintaqa' ma' raġel, iżda le ma' iblah fi bluħitu.

13 Min irodd id-deni għall-ġid, id-deni ma jitwarrax minn daru.

14 Bħall-ftuħ ta' l-ilma hu l-bidu tal-ġlied: għalhekk qabel ma taqbad il-ġlieda, warrab.

15 Min jehles il-hati, u min jikkundanna lil min mhux hati, il-Mulej jistkerrahom lilhom it-tnejn.

16 X'jiswew il-flus f'id l-iblah biex jikseb il-għerf, meta m'għandux sens?

17 Habib iħobb f'kull hin; hu imwieled biex ikun huk għall-waqt il-hemm.

18 Wiehed nieqes mis-sens iħabbat idu, u jaġmel tajjeb għal għajru.

19 Iħobb id-dnub min iħobb il-ġlied: min iġholli biebu, ifittex it-tiġrif.

20 Min għandu qalbu mgħawġa, ma jsibx hena: u min għandu lsien hażin jaqa' fil-għali.

21 Min jiled iblah, jaġhli: u missier iblah ma jifrahx.

22 Qalb ferhana hi mediċina tajba: iżda spirtu mnikket inixxef il-għadam.

23 Il-hażin jiehu għotjiet minn taħt biex iġhawweg triq il-haqq.

24 Il-għerf joqghod quddiem il-għaqli; iżda għajnejn l-iblah iġharrxu lejn truf l-art.

25 Għali għal missieru hu iben iblah, u mrar għal dik li wilditu.

26 Mhux sewwa tikkundanna lil min hu ġust, u ssawwat nies ta' ġieh minhabba s-sewwa tagħhom.

27 Min għandu l-għerf iqis kliemu: u min għandu spirtu kalm raġel għaqli.

28 Imqar iblah, jekk jiskot, iġhodduh b'għaref: u min jitboq xofftejh jistmawh b'wiehed ta' dehen.

18 Minn irid jinfired minn haddiehor, jara x'jaqla', u jiġġieled għal kull xejn.

2 L-iblah ma joghġbux il-għaqal, iżda biss biex juri x'għandu f'qalbu.

3 Malli jiġi l-hażen, jiġi t-tmaqdir ukoll; u, mal-għajb, it-tagħjir.

4 Kliem fomm il-bniedem bħal ilma għammieq; u għajn il-għerf bħal wied iġelgel.

5 Mhux sewwa li żżomm mal-hażin, biex tagħti l-htija lill-gust fil-haqq.

6 Xofftejn l-iblah iġibu l-ġlied, u fomm jstieden is-swat.

7 Fomm l-iblah ir-rovina tieghu, xofftejh xibka ta' ruħu.

8 Kliem min jaqla' l-qlajjiet foloz bħal ikel bnin, u jinzel sa ġo qiegh il-vixxri.

9 Min hu merħi f'xogħlu, hu hu dak li jeqred.

10 Isem il-Mulej hu torri qawwi; il-ġust jidhol jiġri fih, u hemm isib il-kenn tieghu.

11 Il-ġid tal-għani hu l-belt qawwija tieghu, u bħal sur għoli fl-immaginazzjoni tieghu.

12 Qabel ir-rovina, qalb il-bniedem titkabbar, u qabel il-ġieh, l-umiltà.

13 Min iwieġeb qabel ma jisma', juri l-bluha tieghu, u jibqa' mriegħex.

14 L-ispiritu tal-bniedem iġhinu fil-mard tieghu; iżda spirtu mitluq min jista' jqaqmu?

15 Qalb il-għaqli tikseb il-għerf; u widnet il-għorrief ftitxu.

16 Il-ghotja ta' bniedem tagħmillu l-wisa', u ddahllu quddiem il-kbarat.

17 Min l-ewwel iġhid tieghu jidher li għandu raġun, sakemm jiġi iehor u jgħarblu fil-fond.

18 Ix-xorti twaqqaf il-ġlied, u tiddeċiedi bejn is-setgħana.

19 Hu ofiż hu aktar iebes biex jintrebah minn belt qawwija: u l-ġlied bejn l-aħwa qisu staneg ta' kastell.

20 Żaqq ta' bniedem timtela bil-frott ta' fomm: u milli jroddu xofftejh jixba'.

21 Il-mewt u l-hajja taħt jedd l-ilsien: dawk li jħobbuh jieklu minn frottu.

22 Min isib mara, isib il-ġid, u jkun qala' favur mingħand il-Mulej.

23 Il-fqir jitkellem bit-thannin; iżda l-għani jwieġeb bil-herra.

24 Min għandu hafna hbieb, huma hbieb għall-qerda tieghu; iżda hemm habib, li jirtabat miegħek aktar minn huk.

19 Ahjar il-fqir li jimxi fis-sewwa tieghu, minn wiehed imħassar fi kliemu, u iblah.

2 Mhux sewwa wkoll li wiehed ikun bla tagħlim; u min iġhaggel fil-mixi tieghu, jitlef triqtu.

3 Il-bluha tal-bniedem thassarlu triqtu: u qalbu titmashan għall-Mulej.

4 Il-għana jkattar hafna hbieb; iżda l-fqir hu abbandunat sa minn habibu.

5 Xiehed qarrieq ma jgħaddihex b'xejn; u min jitkellem bil-gideb ma jehlshieq.

6 Hafna żziegħlu b'min idejh miftuha:

u kulhadd habib ta' min ihobb jaghti l-ghotjiet.

7 Hu l-fqir kollha joboghdh; kemm aktar jitbieghdu minnu hbiebu! Hu jgri warajhom jittallab, izda ma jsibhomx.

8 Min jikseb il-gherf, ihobb lil ruhu: min ighozz il-ghaqal, isib il-gid.

9 Ix-xiehed qarrieq ma jghaddihex b'xejn, u min ighid il-gideb jintilef.

10 Ma jixraqx li wiehed fil-ighix fil-lussu, kemm aktar li lsir jahkem fuq il-kbarat.

11 Il-ghaqal fi bniedem ibeghidu ghadbu; u hi glorja ghalih li jinsa ofizza.

12 Ghadab is-sultan bhal ghajta ta' ljun; izda l-favur tieghu bhal nida fuq il-haxix.

13 Iben iblah ghali ta' missieru: u l-glied ta' mara mizieb dejjem iqattar.

14 Dar u gid wirt minghand il-missirijiet: izda mara ghaqlija minghand il-Mulej.

15 Il-ghazz igib in-nghas; u ruh midluqa tbat i-guh.

16 Min ihares il-kmandament, ihares ruhu; izda min ma jqisx imgibtu, imut.

17 Min ihenn ghall-fqir jislef lill-Mulej; u dak li jkun ta, il-Mulej iroddulu.

18 Widdeb lil ibnek waqt li ghad hemm tama, izda la tixtieqx mewtu.

19 Min ighadab iz-zejjed ghandu jkun ikkastigat; ghax jekk tehilsu darba, ikollok tehilsu darb'ohra.

20 Isma' l-parir, u ilqa' t-twiddeb, bix issir gharef tul hajtek.

21 Hafna hsibijiet hemm f'qalb il-bniedem; izda hi l-fehma tal-Mulej li sseh.

22 Dak li hu mixtieq fi bniedem hi t-tjieba tieghu: u ahjar fqir minn wiehed gjdieb.

23 Il-biza' tal-Mulej jiehu ghall-hajja; u min ighix mimli bih, ma jilhqx il-ghali.

24 Il-ghazzien jahbi idu fid-dixx, u lanqas biss itellagha lejn halqu.

25 Sawwat wiehed kiesah, u jiftah ghajnejh in-nieqes minn mohhu: widdeb wiehed ghaqli, u jifhem il-gherf.

26 Min jahqar lil missieru, u jibghat 'il barra lil ommu, hu iben li jgib misthija u ghajb.

27 Ieqaf, ibni, milli tisma' t-taghlum, jekk trid titbieghed minn kliem il-gherf.

28 Xiehed hazin jiddiehak bil-haqq; u halq il-hzienu jibla' l-hazen.

29 Hemm il-kastig ghal min jiddiehak, u d-daqqiet ghal dahar il-boloh.

3 Gieh ghall-bniedem li jitbieghed mill-glied: izda l-boloh kollha jiggieldu.

4 Il-ghazzien ma jahratx minhabba l-bard; ghalhekk jittallab fi zmien il-hsad, u ma jaqla' xejn.

5 Fehma f'mohh ta' bniedem hi bhal ilma ghammieq; izda l-bniedem ghaqli jaf jisliethielu.

6 Hafna jiftahru bit-tjieba taghhom: izda wiehed li tafdah min isibu?

7 Ir-ragel gust jimxi fis-sewwa tieghu: uliedu huma henjin warajh.

8 Sultan bil-qieghda fuq it-tron tal-haqq igharbel kull hazen b'ghajnejh.

9 Min jista' jghid: Naddaft qalbi, jien safi minn dnubi?

10 Uzin u wzin, kejl u kejl, il-Mulej it-nejn jistkerrahom.

11 Imqar tifel minn eghmilu jingharaf jekk hux safi u sewwa.

12 Il-widna li tisma', u l-ghajn li tara, ghamilhom it-nejn il-Mulej.

13 La thobbx in-nghas, li ma tiftaqarx; iftah ghajnejk, u jkollok hobz bix-xaba'.

14 Hazin! hazin! ighid ix-xerrej; izda, malli jwarrab, jiftahar b'dak li xtara.

15 Hemm id-deheb, u kotra ta' qroll: izda x-xofftejn ghorrief huma aktar hwejjejj prezzi.

16 Hudlu hwejgu la ghamel tajjed ghal haddiehor, u ghall-barranin zomhmom b'rahan.

17 Il-hobz misruq jigih helu lill-bniedem; izda wara jhoss halqu mimli biz-zrar.

18 Bil-ftehim jitwettqu l-hsibijiet: u bi tmexxija ghaqlija aghmel gwerra.

19 Min jaqla' l-qlajja jikxef sigrieti: ghalhekk la taghmilhiex ma' min xofftejh dejjem miftuha.

20 Min jishet lil missieru jew lil ommu, il-musbieh tieghu jintfielu fl-eqqel tad-dlam.

21 Gid imgeddes bil-ghagla mill-ewwel, ma jkun imbierek fl-ahhar tieghu.

22 La tghidx: Ha nrodd id-deni b'deni; itma fil-Mulej, u jehilek hu.

23 Uzin u wzin il-Mulej jistkerrhu, mizien falz mhux sewwa.

24 Il-passi tal-bniedem jidderigihom il-Mulej; kif mela l-bniedem jista' jifhem x'ghandu jghaddi minn ghali?

25 Hu xkiel ghall-bniedem ighid malajr: Imqaddes! u wara l-weghda mbaghad jibdielu.

26 Sultan gharef itajjar il-hzienu, u jdawwar fuqhom ir-rotta.

27 L-ispirtu tal-bniedem hu d-dawl tal-Mulej li jifi l-partijiet ta' gewwa nett tal-bniedem.

28 It-tjieba u l-fedelta' jharsu lis-sultan: bit-tjieba jsahhak it-tron tieghu.

29 Il-ghorja taz-zghazagh qieghda f'sahhithom: u z-zina tax-xujh fix-xaghar adjad taghhom.

20 L-inbid igib il-ksuha, u x-xorb l-aghjat: u min jaghtiha ghalihom ma ghandux ghaqal.

2 Il-biza' li jqanqal is-sultan hu bhal ghajta ta' ljun: min imashnu jidneb kontra hajtu stess.

30 Is-swat li jbenġel, ifejjaq id-deni: u hekk id-daqqiet inadffu sa qiegh il-vixxri.

21 Qalb is-sultan f'id il-Mulej bhax-xmajjar ta' l-ilma: kull fejn joghġbu jdawwarha.

2 Kull bniedem jidhirli li mġibtu tajba: iżda hu l-Mulej li jizen il-qlub.

3 Li taghmel is-sewwa u l-haqq, joghġob lill-Mulej aktar mis-sagrifiċċji.

4 Ghajnejn imkabbra u qalb minfuha, dawl il-hżiena, huma dnuh.

5 Il-hsibijiet tal-habrieqi jisfaw għall-ġid; iżda kull min hu mghaġġel jaqa' fil-faqar.

6 It-teżori miksubin bi lsen giddieb huma' duhhan li jgħib, xkiel tal-mewt.

7 Il-vjolenza tal-hżiena teqridhom, għax ma jridux jagħmlu s-sewwa.

8 Triq il-bniedem hati mghawġa: iżda dritt hu l-egħmil ta' min hu bla htija.

9 Ahjar toqghod f'rokna ta' setah, inkella ma' mara ġellieda f'dar kbira.

10 Ruh il-hażin tixtieq id-deni: habibu stess ma jsibx hniena miegħu.

11 Meta l-kiesah jitrażżan, min hu mohhu dgħajef jitgħallem: u meta l-għaref jitgħallem, iżid fil-għerf.

12 Il-gust jahseb f'dar il-hażin: iżda lill-hżiena jgħarraqhom fil-hsara.

13 Min isodd widintu għall-għajta tal-fqir, hu wkoll isejjah, u hadd ma jwieġbu.

14 Għotja bil-mohbi taffi r-rabja; u rigal minn taht itaffi sahna qalila.

15 Hi ferha għall-gust li jsir il-haqq: iżda biza' għal min jagħmel il-hażin.

16 Il-bniedem li johroġ minn triq il-għaqal, jibqa' fil-migemgha tal-mejtin.

17 Min ihobb il-pjaċiri jiftaqa: min ihobb l-inbid u ż-żejt ma jistagħniex.

18 Il-hażin iservi ta' fidwa għall-gust; u l-qarrieqi għal min hu rett.

19 Ahjar tgħammar fid-deżert, milli ma' mara kollha ġlied u nkejja.

20 Hemm teżor prezzjuż u żejt f'għamart il-għaref: iżda wiehed iblah jahlihom.

21 Min jimxi wara s-sewwa u t-tjieba jkollu l-hajja, il-haqq, u l-ġieħ.

22 Wiehed għaref jahbat għall-belt tal-qawwijn, u jgħarraf is-swar li bihom qalbha kienet mimlija.

23 Min ihares fomm u lsienu, ihares ruhu mill-ġhali.

24 Isem il-kburi u mżattat hu: Kiesah; u jagħmel kollox bi kburija żejda.

25 Xewqet il-għażżien toqtlu; għax idejha ma jridux jahdmu.

26 Il-hażin jixxennaq il-jum kollu: iżda l-gust jaghti bla ma jxehh.

27 Is-sagrifiċċju tal-hżiena ta' min jistkerru: kemm aktar meta hu mogħti b'fehna hażina!

28 Jintilef ix-xiehed il-giddieb: iżda

min joqghod jisma' fl-ahhar jista' jitkellem.

29 Il-bniedem hażin iseffaq wiċċu: iżda l-bniedem rett isahhah imġibtu.

30 M'hemmx għerf, m'hemmx dehen, m'hemmx fehma, quddiem il-Mulej.

31 Iż-żiemel jitjehja għal nhar it-taqbida: iżda r-rebħa tiġi minghand il-Mulej.

22 Ahjar wiehed jippreferixxi isem tajjeb minn hafna ġid, u li wiehed ikun smat, ahjar mill-fidda u d-deheb.

2 Il-ghani u l-fqir jiltaqqu: hu l-Mulej li għamilhom kollha u t-tnejn.

3 Il-bniedem għaqli jara ġej il-ghawġ, u jinheba: iżda dawk li mohħhom dgħajef jibqgħu sejrjn, u jkunu ikkastigati.

4 Il-frott ta' l-umiltà u tal-biza' t'Alla hu għana, gloria u hajja.

5 Xewk u tfixkil fit-triq tal-bniedem imħassar: min jiehu hsieb ruhu jittbiegħed minnhom.

6 Darri tifel fit-triq li għandu jmur: u meta jixxieh ma jwarrabx minnha.

7 Il-ghani jahkem fuq il-foqra, u l-midjien ilsir ta' min sielu.

8 Min jizra' l-ghawġ, jahsad il-hsara, u l-hatar tal-għadab tiegħu jisfa fix-xejn.

9 Min għandu għajn li taf thenn, ikun imbieriek, għax ta minn hobzu lill-fqir.

10 Warrab il-kiesah, u jmur il-ġlied; iwa, jieqaq il-tlewim u t-tagħjir.

11 Min ihobb is-safa tal-qalb u għandu kliemu helu, għandu s-sultan habibu.

12 Ghajnejn il-Mulej iħarsu l-għerf, iżda hu jxejjien kliem il-perfidu.

13 Il-għażżien iġhid: Hemm iljun barra; f'nofs it-triq inkun maqtul.

14 Fomm in-nisa adulteri hofra għammieqa: min hu taht għadab il-Mulej, jaqa' iħa.

15 Il-bluha mqabbda ma' qalb ta' tifel, iżda l-hatar tat-twidid ibegħidha minnu.

16 Min iġhakkes il-fqir biex hu jistagħna, jew min jagħti lill-ghani, sgru ġiġi hu fil-bżonn.

17 Mejjel widintek, u isma' kliem il-ghorrief, u agħti mohħok għal tagħlimi.

18 Għax tkun haga sabiha jekk iżzommhom ġo fik, biex ikunu dejjem fuq xofftejk.

19 Biex it-tama tiegħek tkun fil-Mulej, illum għarrafthomlok, iwa, lilek.

20 Mhux diġà ktibtlek jien pariri u tagħlim,

21 Biex ngħarrfek hwejjeġ ċerti, kliem is-sewwa, biex tagħraf twiegeb kliem is-sewwa lil min isaqsik?

22 La tisraqx lill-fqir, għax hu fqir: u la tahqarx il-miskin fil-bieb.

23 Għax il-Mulej jiddefendi l-kawża tagħhom, u jneħhi l-hajja ta' dawk li jisriquhom.

24 Tithabbjix ma' min jitmashan; u la timxix ma' min jaghdab:

25 Li ma titghallimx drawwietu, u ġġib xkiel ghal ruhek.

26 La tkunx wiehed minn dawk li jhabbtu fuq idhom, u jaghmlu tajjeb ghad-djun.

27 Jekk ma jkolloxx biex trodd, għax għandhom jehdulek soddtok minn taht-ek?

28 Is-sljajen qodma la tharrikomx, għax missirijietek kienu li qeghduhom.

29 Rajt int xi hadd habrieki f'xogħlu? Quddiem is-slaten qiegħed; ma joqghodx quddiem nies li ma jafhom hadd.

23 Meta toqghod tiekol ma' wiehed kbir, qis tajjeb x'għandek quddiemek.

2 U qiegħed sikkina f'gerżumtek, jekk int zaqqieq.

3 La tixxennaqx għall-ikel tajjeb tiegħu: għax hu jkel li jqarraq.

4 La tithabatx biex tistagħna: la tibqax taħseb fuq dan.

5 Trid tifta' għajnejk fuq haġa li tghib? għax il-ghana tabilhaqq għandu l-ġwienax; itir bħal ajkla lejn is-sema.

6 La tikelx mal-bniedem li jghajjen, u lanqas tixxennaqx għall-ikel tajjeb tiegħu:

7 Għax bħal ma jahseb fih innifsu, hekk hu: Kul u ixrob, hu jghidlek; iżda qalbu mhix miegħek.

8 Il-loqma li tkun kilt taqlagħha, u taħli l-kliem helu tiegħek.

9 La titkellimx fejn jisimgħek l-iblah: għax hu jmaqdar għaql kliemk.

10 La tharrikk is-sljajen antiki; u la tidholx fl-egħliqi ta' l-iltiema.

11 Għax il-Feddej tagħhom qawwi: Hu jiddefendi l-kawża tagħhom kontra tiegħek.

12 Aġti qalbek għat-twiddib, u widnejk għal kliem it-tagħlim.

13 La żżommx it-twiddib minn ibnek: għalkemm issawtu bil-hatar, ma jmutx.

14 Int issawtu bil-hatar, iżda teħlisu 'l ruħu mis-saltna ta' l-imwiet.

15 Ibni, jekk qalbek għarfa, qalbi tifrax ukoll;

16 Iva, jithenna l-ġewwieni tiegħi, huma u jtkellmu s-sewwa xofftejk.

17 La thallix qalbek tghir għall-midinbin: iżda għix kuljum fil-biża' tal-Mulej.

18 Għax tassew li hemm futur; u t-tama tiegħek ma tisfax fix-xejn.

19 Isma', ibni, u kun għaqli, u mexxi qalbek fit-triq id-dritta.

20 La tagħmilhiex ma' dawk li jlegilgu l-inbid; jew ma' wikkiela zaqqeqin tal-laham:

21 Għax is-sikran u z-zaqqieq jiftaqr: u dniedel jilbsu dawk li jhobbu jorqu.

22 Isma' lil missierek, dak li nisslek, u la żzeblax lil ommok meta tixxieh.

23 Ikseb is-sewwa, u la tbighux; ikseb il-gherf, it-tagħlim, u d-dehen.

24 Missier il-gust jimtela bil-hena: u min inissel iben għaref, jifrah bih.

25 Ha jifrihu missierek u ommok, u tithenna dik li wilditek!

26 Ibni, aġtini qalbek, u ha jitghaxxqu għajnejk bi triqati.

27 Għax hofra fonda l-mara adultera; u bir dejjaq il-mara barranija.

28 Hi wkoll tissajja għall-priża, u żżid fost l-irġiel il-għadd tat-tradituri.

29 Għal min "Ah? Għal min: Ajma? Għal min il-glied? Għal min it-tgerġir? Għal min il-hmura tal-għajnejn?"

30 Għal dawk li jitnikkru fuq l-inbid; għal dawk li jmorru jfittxu nbid imhawwar.

31 La tharixx lejn l-inbid xhin ikun ihammar, xhin jilma fil-kies, xhin jinzel malajr.

32 Għax fl-ahhar jgdem bħal serp, u bħal lifgħa jniggeż.

33 Għajnejk jaraw hwejjeġ strambi, u qalbek titkellem hwejjeġ tal-genn.

34 Iva, inti tkun bħal wiehed mimdud f'nofs ta' bahar, jew wiehed mimdud fuq quccata ta' arblu.

35 Darbuni, tghid int, u ma hassejt xejn; sawtuni, u ma ntbahtx: xhin sa nistenbah? Narga' nfittex xarba ohra.

24 La tghirx għan-nies hżiena, u lanqas tixtieq toqghod magħhom.

2 Għax qalbhom taħseb faq il-hsara, u fuq id-deni jtkellmu xofftejhom.

3 Id-dar tinbena bil-gherf, u bil-għaql tissahħah.

4 Il-kmamar jimtlew bit-tagħlim, b'kull ġid prezzjuż u sabih.

5 Raġel għaref b'sahhtu; iva, min għandu l-gherf iżid fil-qawwa tiegħu.

6 Għax bit-tmexxija għaqlija tista' tmexxi tajjeb il-gwerra; u r-rebħa qiegħda fil-kotra ta' kunsilieri.

7 Il-gherf għali ż-żejjed għall-iblah: fil-bieb ma jiftaxx fommju.

8 Min jahseb kif jagħmel id-deni, iġidulu bniedem li jagħmel il-hsara.

9 Hsibijiet l-iblah huma dnuw, u l-kiesah mistkerrah min-nies.

10 Jekk int tintreħa fi żmien il-għali, saħhtek żgħira.

11 Ehles lil dawk li huma meħudin għall-mewt, u għin lil dawk li sa joqtluhom.

12 Jekk inti tghid: Ara, ma konniex nafu dan! Jaqaw dak li jżen il-qalub ma jintebax b'dan? u min hu għassa ta' ruhek ma jafx b'dan? U mhux lil kulhadd irodd dak li haqqu skond eġhmil?

13 Ibni, iekol il-għasel, għax tajjeb; u x-xehda, li hi helwa għall-palat tiegħek:

14 Hekk ikun il-gherf ghal ruhek: jekk issibu, ikun hemm futur, u t-tama tieghek ma tisfax fix-xejn.

15 La tissajjax, ja raġel hażin, ghal aghmart il-guġt; la tharbatx il-post fejn jistrieħ.

16 Ghax il-guġt jaqa' seba' darbiet, u jarga' jqu: iżda l-ħżiena jibqgħu taht il-ħsara.

17 La tifrax meta jaqa' l-ghadu tieghek, u la thallix qalbek tithenna meta jiggarrax:

18 Li ma jarax il-Mulej, u jisghobbih, u jragġa' qilltu minn fuqu.

19 La tishonx minħabba dawk li jagħmlu d-deni, u la tghirx għall-ħżiena;

20 Ghax għall-ħażin m'hemmx futur; il-musbieħ tal-ħżiena jintefa.

21 Ibni, ibza' mill-Mulej u s-sultan: u la tissehix ma' dawk li huma mogħtijin għat-tibdil fil-hajja.

22 Ghax il-ħsara minn għandhom titla' f'daqqa wahda; u min jaf il-qerda li tiġi minn għandhom it-tnejn?

23 Dawn ukoll klieġ il-ghorrief. Mhux sewwa li żżomm ma' l-uċuħ fil-haqq.

24 Min iġhid lill-ħażin: Inti guġt; il-poplu jishtuh, u l-ġnus jistqerruh.

25 Imma dawk li jcanfru lill-ħażin jahbtihom tajjeb, u fuqhom tinzel barka u ġid.

26 Bus ix-xofftejn ta' min jagħti tweġiba ġusta.

27 Qassam xoghlok barra, u hejjih għalik fir-raba'; imbagħad ibni darek.

28 La tkunx wieħed għal xejn kontra għajrek; u la tqarraqx b'xofftejk.

29 La tghidx: Nagħmillu bħal ma għamilli: inroddlu dak li haqqu.

30 Għaddej t hdejn il-għalqa ta' wieħed għażien, u hdejn il-qasam tad-dwieli ta' raġel bla dehen.

31 U, ara, kiber fiha kollha x-xewk, u l-horrieq għattielha wiċċha, u l-hajt tal-ġebel imġarrax.

32 Imbagħad ħarist, u qgħadt nitħasseb: u minn dak li rajt sfali tagħlim:

33 Ftit tonghos, ftit torqod, ftit idejk marbuta biex tistrieħ:

34 Imbagħad il-faqar tieghek jiġi fuqek bħal halliel; u l-bżonn tieghek, bħal wieħed armat.

25 Dawn huma wkoll il-proverbji ta' Salamun, li ġabruhom in-nies ta' Hezekija, sultan ta' Ġuda.

2 Hi l-glorja t'Alla, li haġa jahbiha: iżda l-glorja tas-slaten hi li l-haġa jifluha.

3 Is-sema għall-gholi. u l-art għall-ghammieq, hekk qalb is-slaten hadd ma jista' jifhimha.

4 Nehhi l-ħmieġ mill-fidda, u johroġ ix-xoghlo għad-dewwieb.

5 Warrab il-ħżiena minn quddiem is-

sultan, u t-tron tiegħu jitwettaq bis-sew-wa.

6 La titlobx unur quddiem is-sultan, u la toqgħodx fejn joqogħdu l-kbar:

7 Ghax aħjar iġhidulek: Itla' hawn: milli jnizzulk 'l isfel quddiem il-prinċep, li għajnejk ikunu raw.

8 La toħroġx malajr tiddefendi l-kawża tieghek; għax x'taġhmel fl-aħħar, meta jriegħxek għajrek?

9 Il-kawża tieghek tkellimha ma' għajrek; u la tikxfix is-sigriet ta' haddieħor.

10 Li ma jriegħix min jisimghek, u għajbek ma jmur qatt.

11 Il-kelma li wieħed iġid f'waqtha hi bħal tuffieħ tad-deheb f'basket tal-fidda.

12 Bħal misluta tad-deheb, u hannieqa tad-deheb, hi twiddiba għarfa għall-widna li tisma'.

13 Bħall-keħša tas-silġ fi żmien il-ħsad, hekk hu messagġier fidil għal min baġtu: għax hu jahji ruh is-sidien tiegħu.

14 Min jiftaħar bil-qerq fuq għotja tiegħu hu bħal shab u riħ bla xita.

15 Bis-sabar prinċep tfeħmu, u l-kelma t-tajba tkisser il-għadam.

16 Sib t il-ghasel? Kul minnu kemm jahtieġlek, li ma tixbax u taqilgħu.

17 Warrab riġlek minn fuq dar għajrek, li ma jiddejjax bik, u jobjogħdok.

18 Bniedem li jixhed bil-gideb għal għajru hu martell, sejf, u vlegġa misnuna.

19 It-tama fi bniedem qarrieq f'jum id-dwejjajq hi bħal sinna mħassra, u sieq imfekka.

20 Bħal wieħed li jinza' hwejġu fil-bard, jew bħall-hall fuq in-nitru, hekk hu min iġhanni għana lill-qalb imnikkta.

21 Jekk bil-ġuħ il-ghadu tieghek, agħtih il-hobz biex jiekol; u jekk bil-għatx, agħtih l-ilma biex jixrob.

22 Ghax hekk int tiġma' ġamar fuq rasu, u l-Mulej iroddhulek.

23 Ir-riħ fuq iġib ix-xita: u lsien iqasqas, wiċċ imqarras.

24 Aħjar tghammar f'rokna ta' setaħ, milli ma' mara ġellieda f'dar kbira.

25 Bħal ilma frisk għal ruh għatxana, hekk hi aħbar tajba minn art bġhida.

26 Il-guġt li jaqa' quddiem il-ħażin hu bħal għajn imdardra, u nixxiegha mħassra.

27 Mhux sewwa tiekol hafna għasel: lanqas hu ġieħ li n-nies ifittxu ġieħhom stess.

28 Il-bniedem li ma jrażżanx lulu nnifsu, hu bħal belt imberrha u bla swar.

26 Bħas-silġ fis-sajf, u x-xita waqt il-ħsad, hekk il-ġieħ mhux xieraq lill-iblah.

2 Bħal għasfur mahrub, bħal huttafa ttir, hekk id-dagħa għal xejn ma jasalx.

3 Il-frosta għaž-ziemel, il-ġieħ għall-hmar, u l-hatar għal dahar il-boloh.

4 La tweġibx lill-iblah skond bluhitu, li ma ssirx bħalu int ukoll.

5 Lill-iblah wiegbu skond bluhitu, biex ma jidhirlux li hu għaref.

6 Min jibgħat xi messagg ma' wiehed iblah, jaqta' rigejhu u jixrob il-ghali.

7 Bħalma saqajn iz-zopp huma bla forza, hekk hu l-proverbju fil-fomm ta' l-iblah.

8 Bħal wiehed li jorbot żrara ma' l-isbandola, hekk min jagħti ġieħ lill-iblah.

9 Bħal ma titla' xewka f'id wiehed sikran, hekk hu proverbju fil-fomm ta' l-iblah.

10 Alla l-kbir li għamel kollox iħallas sew lill-iblah, u sew lill-midinbin.

11 Bħal kelb li jarga' għall-vomtu tiegħu, hekk l-iblah jarga' għal bluhitu.

12 Rajt bniedem li jidhirlu li hu għaref? Hemm aktar tama għall-iblah minnu.

13 Ighid il-għażżien: Hemm iljun fit-triq; hemm iljun fit-triqat.

14 Bħal ma jdur il-bieb fuq għarqubu, hekk il-għażżien fuq friexu.

15 Il-għażżien jifta' idu fid-dixx; jiddejjaq iregġaghħa lejn halqu.

16 Jidhirlu l-għażżien li hu għaref aktar minn sebgha li jafu jwiegħu.

17 Bħal wiehed li jaqbad kelb minn widnejh, hekk hu min ikun għaddej u jindahal fi għied li mhux tiegħu.

18 Bħal miġnun li jwaddab xrajjar, vleġġ u mewt,

19 Hekk hu min iqarra q b'għajru, u jghid: Mhux biex nidhak għamiltu?

20 Fejn jonqos il-hatab, in-nar jintefa: fejn m'hemm min jaqla' l-qlajjiet hżiena, jehda hekk il-għied.

21 Bħalma hu l-faham għall-gamar, u l-hatab għan-nar, hekk il-għellied biex ikebbes il-għied.

22 Kliem min jaqla' l-qlajjiet hu bħal ikel tajjeb, jinzel sa ġo qieġ il-vixxri.

23 Xofftejn mhegġa u qalb hżaina huma qoxra fidda mifruxa fuq xaqqafa.

24 Min jobghod, juri haġa b'ohra, u ġewwa fih ibejjet il-qerq,

25 Meta jitkellem bil-hlewwa, la temmnux: għax seba' saħtiet hemm ġo qalbu.

26 Il-mibegħda tiegħu mohbija taht il-qerq, hżunitu tinkixef quddiem il-ġemgħa kollha.

27 Min ihaffer hofra ġo fiha jaqa': u min igerbeħ ġebħa fuq titgerbeħ.

28 L-ilsien giddieħ jobghod il-vittmi tiegħu, u l-fomm melliessi jġib irvina.

27 La tiftaharx bil-jum ta' għada; għax ma tafx jum x'jista' jġib.

2 Ha ifahhrek haddieħor, iżda mhux fommok; wiehed barrani, iżda mhux xofftejk.

3 Tqil il-ġebel, u tqil ir-ramel; iżda għadab l-iblah hu itqal minnhom it-tnejn.

4 Il-qilla krudila, u l-għadab dilluvju; iżda min jista' jieqaf quddiem il-ghira?

5 Ċanfira fid-dieher aħjar minn imħabba mistura.

6 Fidili l-ġrieħi ta' habib; iżda qarrieħ il-bews ta' għadu.

7 Ir-ruh xebghana tobghod il-għasel; iżda għar-ruh imġewħa kull morr helu.

8 Bħal għasfur li jitbiegħed mill-bejta, hekk hu raġel bghid minn daru.

9 Iz-żejt u l-fwieħa jferrhu l-qalb: hekk parir ta' raġel hu helu għal habibu.

10 Habibek, u habib missierek, la titilqux: u f'dar huk la tmurx f'jum il-ghali tiegħek: għax aħjar ġar fil-qrib, minn huk fil-bogħod.

11 Ibni, kun għaref, u ferrahli qalbi: hekk inkun nista' nwieġeb lil min ighaj-jarni.

12 Raġel għaqli jara l-hsara, u jwarrab; dawk ta' mohħhom dgħajef jibqgħu għaddejjin, u jħallsuha qares.

13 Ħudlu hwejġu, la għamel tajjeb għal haddieħor; u għal mara adultera żommhom b'raħan.

14 Min ibierek lil habibu b'leħen qawwi filgħodu kmieni, b'saħta jghodduhelu.

15 Miziħ iqattar dejjem f'jum ta' xita, u mara tal-ġlied, huma l-istess.

16 Min irid iżommha, iżomm ir-riħ, u jaqbad iż-żejt b'idu l-leminija.

17 Il-hadid jinsenn bil-hadid; hekk bniedem isinn bniedem ieħor.

18 Min ighasses it-tina jiekol il-frott tagħha: hekk min ighasses lil sidu jitwegġaħ.

19 Bħalma fl-ilma wiċċ jirrifletti wiċċ, hekk qalb il-bniedem tirrifletti l-bniedem.

20 Is-saltna ta' l-imwiet u l-abbiss qatt ma jimtlew; hekk għajnejn il-bniedem qatt ma jibqgħu.

21 Il-misfa għall-fidda, u l-forn għad-deheb; hekk hu l-bniedem ippruvat b'min ifahhru.

22 Għalkemm tishaq iblah f'mehries b'lida f'nofs il-qamħ mishuq, bluhitu ma titilqux.

23 Kun af tajjeb kif inhuma l-ghanem tiegħek, u hu hsieb ta' l-imrieħ tiegħek.

24 Għax il-ghana ma jibqax għal dejjem: u lanqas kuruna ma ddu minn nisel għal nisel.

25 Meta jinħasad il-haxix, jidher l-inbiet, u jingema' l-huxlief tal-muntanji.

26 Il-hrief jagħtuk l-ilbies, u l-bdabad jagħtuk b'kemm tiswa għalqa.

27 U int ikollok halib tal-mogh-oz biżżejjed għal ikek, għall-ikel ta' nies darek, u għall-hajja tax-xbejbiet tiegħek.

28 Il-hażin jahrab bla ma hadd jġri warajh: iżda l-ġust mohhu mistrieħ daqs iljun.

2 Htiġa tan-nuqqasijiet tiegħu, pajjiż ikollu hafna kapijiet: iżda bi bniedem għaqli u ta' tagħlim, l-ordni fil-pajjiż iżomm.

3 Raġel fqir li jahqar l-imsejknin hu bħal xita bil-qliel li ma thallix hobż.

4 Dawk li jtitlqu l-ligi, ifahru l-hżiena: iżda dawk li jharsu l-ligi, jagħmlulhom gwerra.

5 In-nies il-hżiena ma jifhmux il-haqq: iżda dawk li jfittxu l-Mulej jifhmu kollox.

6 Ahjar il-fqir li jimxi fis-sewwa tiegħu, minn wiehed li jimxi mgħawweġ fi triqatu, u jkun għani.

7 Min iħares il-ligi hu iben għaqli: iżda min jagħmilha maż-żaqqieqa jagħmel għajb lil missieru.

8 Min bl-imghax u l-qliegħ żejjed ikattar gidu, igeddsu għal min ihenn għall-foqra.

9 Min idawwar widintu biex ma jismax il-ligi, imqar it-talb tiegħu jkun mistkerrah.

10 Min idahhal il-ġusti biex jintilfu fit-triq il-hażina, jaqa' hu stess fil-fohra li hafter: iżda n-nies retti jirtu t-tajjeb.

11 Il-ghani jidhirlu li hu għaref: iżda l-fqir ta' dehen jagħrfu.

12 Meta l-ġusti jirbhu, ikun hemm ferħ kbir: iżda meta jtitlghu l-hżiena, wiehed jinheba.

13 Min jahbi htijietu ma jkollux rizq: iżda minn jistqarrhom u jabbandunahom jaqla l-hniena.

14 Hieni l-bniedem li jibza' dejjem: iżda min iwebbes qalbu, jaqa' fil-ghali.

15 Bħal ljun igħajjat, u ors ixul, hu il-hażin fuq poplu msejken.

16 Kap nieqes mill-prudenza jhobb ukoll jahqar hafna: iżda min jobghod is-serq, itawwal għomru.

17 Bniedem magħfus bi htija ta' tixrid ta' demm ta' bniedem ieħor, jġri lejn il-qabar; halli hadd ma jghiuu.

18 Min jimxi bla htija, ikun salvat: iżda min jimxi mgħawweġ fi triqatu jaqa' f'daqqa.

19 Min jahdem ir-raba' tiegħu jixba' bil-hobż: iżda min jimxi wara l-frugħa jimtela bil-faqar.

20 Il-bniedem fidil ikollu kotra ta' barka: iżda min ighaġġel biex jistaghna ma jibqax li ma jkun ikkastigat.

21 Iżzomm ma' wiċċ in-nies, mhux sewwa: għax għal biċċa hobż il-bniedem jidneb.

22 Il-bniedem rghib ighaġġel biex jistaghna, u ma jafx li għad jilhq u l-ghaks.

23 Min iwiddeb lil xi hadd, wara jkunu jafuhulu aktar minn dak li jmelles b'islienu.

24 Min jisraq lil missieru u lil ommu, u jghid: Mhux dnuh; hu sieheb il-bniedem qerried.

25 Bniedem b'qalb rghiba jqajjem il-ġlied, iżda minn jitma fil-Mulej, ikollu r-rizq.

26 Min jafda f'qalbu stess hu iblah: iżda min jimxi bil-ghaqal, ikun meħlus.

27 Min jagħti lill-fqir ma jonqsu qatt xejn: iżda min jagħlaq għajnejh jaqla' hafna dagħa.

28 Meta jtitlghu l-hżiena, in-nies tinheba: iżda meta jiggarrfu, joktru t-tajbin.

29 Min ta' spiss ikun imwiddeb, u jwebbes rasu, f'daqqa waħda jtkisser bla fejqan.

2 Meta l-ġusti għandhom is-setgħa, il-poplu jifrah: iżda meta jahkm u l-hżiena, il-poplu jitmieħed.

3 Min ihobb il-għerf, iferrah lil missieru: iżda min jagħmilha man-nisa hżiena, jahli gidu.

4 Is-sultan iżomm bil-haqq il-pajjiż: iżda l-bniedem li jieħu r-rigali jgarrfu.

5 Min bi kliemu jmelles lil sieħbu, jifrixlu xibka quddiem riġlejh.

6 Fit-triq il-hażina tal-hażin hemm nassa: iżda l-ġust iġħanni u jifrah.

7 Il-ġust jagħraf id-drittijiet ta' l-imsejknin: iżda l-hażin la jifhimhom u lanqas jikkonoxxihom.

8 In-nies keshin iġibu belt f'nassa: iżda l-ghorrief iberrdu it-tmashin.

9 Jekk wiehed għaref jehodha ma' wiehed iblah, l-iblah jitmashan jew jidhak: m'hemmx hedu.

10 Nies id-dmija jobgħdu t-twajjeb: iżda l-ġusti jieħdu hsieb ruħu.

11 L-iblah jisvoga għadbu kollu: iżda l-għaref iżommu.

12 Jekk hakem jagħti widen għall-gideb, il-qaddejja kollha tiegħu jsiru hżiena.

13 Il-fqir u min jahqru jiltaqgħu: il-Mulej idawlihom għajnejhom it-tnejn.

14 Is-sultan li jagħmel haqq bis-sewwa lill-msejknin, iwettaq għal dejjem saltnatu.

15 Il-hatar u t-twiddib jagħtu l-għerf: iżda t-rifel mitluq għal rajh jagħmel għajb lil ommu.

16 Meta joktru l-hżiena, joktor il-hażen: iżda l-ġusti jarawhom jaqgħu.

17 Widdeb lil ibnek, u jhennik; iva, hu jkun il-ghaxxa ta' qalbek.

18 Fejn m'hemmx rivelazzjonijiet, il-poplu jkun bla lġiem: iżda min iħares il-ligi, imbiekrek hu!

19 Bil-kliem biss ma jifhimx l-ilsir: għax għalkemm jifhem, ma jwegibx.

20 Qatt rajt bniedem imferfex biex jitellem? Hemm aktar tama għall-iblah minnu.

21 Min ifsed minn tfulitu l-ilsir, dan jispiċċa biex fl-ahhar ikun irid isir ibnu.

22 Wiehed imghaddab iqajjem il-glied, u min jitbaqbaq jaghmel hafna htijiet.

23 Il-kburija ta' bniedem iċċekknu: iżda min hu umli fl-ispirtu jkollu l-gieħ.

24 Min jissieheb ma' halliel jobghod lil ruħu stess: jisma' l-halfa, iżda ma jghid xejn.

25 Il-biża' tal-bniedem igib tfixkil: iżda min jittama fil-Mulej ikun fis-sgur.

26 Hafna jfittxu il-favur tal-prinċep; iżda l-haqq għall-bniedem jiġi mingħand il-Mulej.

27 Il-bniedem hażin jistkerrhuh il-ġusti: u min jimxi rett jistkerrhuh il-ħżiena.

30 Kliem ta' Agur, bin Ġakej, l-oraklu: igħid ir-raġel lil Itijel, lil Itijel u lil Ukal.

2 Tabilhaqq jien stupidu aktar min kulhadd, u m'għandix id-dehen ta' bniedem.

3 La tghallimt il-għerf, u lanqas nagħraf lilu l-Qaddis.

4 Min tala' s-sema, u niżel? min ġabar ir-riħ f'idejħ? Min ġabar l-ilmijiet fi hwejġu? Min waqqaf it-trufijiet kollha ta' l-art? X'jismu? X'jismu ibnu, jekk taf?

5 Kull kelma t'Alla msoffija: hu tarka għal kull min jittama fiħ.

6 La żżid xejn ma' kliemu, li ma jlumikx, u toħroġ ta' giddieb.

7 Żewġ hwejjeġ tlabt minn għandek; la tiċhadhomlix qabel immut.

8 Bieghed minni l-fruġha u l-gideb: la tagħtinix la faqar u lanqas għana; aġhtini niekol l-ikel li hu seħmi.

9 Li ma niqbax, u niċħdek; u ngħid: Min hu l-Mulej? Li ma niqtaqarx, u nisraq, u nkasbar isem Alla tiegħi.

10 La tqassax fuq il-qaddej ma' sidu, li ma jishtikx, u tinsab hati.

11 Hawn razza ta' nies li jishtu lil missierhom, u ma jbirkux lil ommhom.

12 Hawn razza ta' nies li jidhrilhom li huma saffa, u mill-ħmieġ tagħhom ma nħsalux.

13 Hawn razza ta' nies li għandhom ħarsithom imkabbra, u xfar għajnejhom merfugħa!

14 Hawn razza ta' nies li snienhom sjuġ, u drashom skieken, biex jibilgħu l-imsejknin mill-art, u l-fqajrin fost il-bnedmin.

15 Is-sangisuga għandha zewġt ibniet, li jgħajtu: Tini! tini! Hemm tliet hwejjeġ li qatt ma jixbghu: iva, erbgha qatt ma jgħidu: Biżżejjed!

16 Is-saltna ta' l-imwiet; il-ġuġ bla wlied; l-art li mhix imxebbgha bl-ilma, u n-nar li ma jgħid qatt: Biżżejjed!

17 Il-għajn ta' min jiddieħak b'missieru, u jistmerr jisma' minn ommu; iċ-ċawluni

tal-wied iġhawruhielu, u l-frieh ta' l-ajkla jikluha.

18 Tliet hwejjeġ huma tal-ghaġeb għalija, iva, u erbgha ma nifhimhom:

19 Il-mixi ta' l-ajkla fl-ajru; il-mixi tas-serp fuq il-blat; il-mixi tal-ġifen f'nofs il-baħar; il-mixi ta' raġel ma' xebba.

20 Hekk hi t-triq tal-mara adultera: tiekol, timsah ħalqha, u tgħid: Ma għamilt xejn hażin.

21 Taħt tliet hwejjeġ titriegħed l-art: u erbgha ma tiflahx għalihom:

22 Taħt ilsir meta jilħaq sultan; u iblah meta jixba' bil-hobż;

23 Taħt mara meta mhix maħbuba meta tiżzewweġ, u qaddejja li turet il-sidha.

24 Erbgha huma l-iżġar hwejjeġ ta' l-art, iżda huma wisq għorrief:

25 In-nemel, ġens mhux qawwi, iżda jhejju fis-sajf l-ikel tagħhom;

26 Il-fniek, ġens bla ħila, iżda jagħmlu fil-blat il-bejta tagħhom;

27 Il-ġradijiet m'għandhomx sultan, iżda johroġu kollha mqassmin;

28 Il-gremxula tista' taqbadha b'idek, iżda tidhol fil-palazzi tas-slaten.

29 Hemm tliet hwejjeġ li għandhom bixra sabiha, u erbgha sbieħ fil-mixi:

30 L-iljuen l-aqwa fost il-bhejjem, u li ma jarga' lura minn quddiem xejn;

31 Is-serduq jiddandan; il-bodbod ukoll; is-sultan miexi quddiem l-eżerċtu tiegħu.

32 Jekk kont iblah, billi tkabbart, jew jekk ħsibt id-deni, qieġhed idek fuq fommok.

33 Ghax jekk tagħsar il-halib toħroġ il-baqta; u jekk tagħsar imnieħrek toħroġ id-demm; u jekk tagħsar il-ghadab johroġ il-ġlied.

31 Kliem is-sultan Lemwel, l-oraklu li ommu għalmitu.

2 X'ingħidlek, ibni? x'ingħidlek, bin ġuġi? U x'ingħidlek, bin il-wegħdi tiegħi?

3 La tagħtit saħħtek lin-nisa, u lanqas triqatek lil dawk li jgħarrqu s-slaten.

4 Ma jixraqx lis-slaten, o Lemwel, ma jixraqx lis-slaten li jixorbu l-inbid; u lanqas lil min jaħkem li jixrob xorb qawwi.

5 Li ma jixorbux, u jinsew il-liġi, u jiksru l-haqq tal-maġħuskin kollha.

6 Aġhti x-xorb qawwi lil min hu mifni, u l-inbid lil dawk ta' qalbhom sewda.

7 Ħa jixrob, u jinsa l-faqar tiegħu, u ma jiftakarx iżjed f'hemmu.

8 Iftaħ fommok għall-imbikkem, biex taqbeż għall-kawża ta' l-imsejknin kollha.

9 Iftaħ fommok, aqta' l-haqq bis-sewwa, u aqbeż għall-kawża tal-miskin u ta' min hu fil-bżonn.

10 Mara tajba, min jista' jsibha? għax wisq aktar mill-qroll hi tiswa.

11 Qalb żewġha tafda fiha, u l-ebda ġid qatt ma jonqsu.

12 Ġid, u mhux deni taghmillu, il-jiem kollu ta' hajjitha.

13 Tfitteż is-suf, u l-ghażel, u bil-herqa tahdimhom b'idejha.

14 Hi bhall-iġfna tal-merkanti; iġġib ikilha mill-bghid.

15 Tqum ukoll meta jkun għadu bil-lejl, u thejji l-ikel lill-familja taghha, u x-xogħol lix-xebbiet taghha.

16 Titfa' għajnejja fuq għalqa, u tixtriha: bi qliegh idejja thawwel id-dwieli.

17 Genbejha thażżimhom bil-qawwa, u ssahhah idejha.

18 Hi thoss li x-xogħol taghha jġib ir-riż: il-musbieh taghha ma jintefex bil-lejl.

19 Idejha tmidd għall-magħżel, u subgħajha jaqbd u d-dissies.

20 Idejha tiftah lill-fqir; iva, tmidd idejha lill-miskin.

21 Ma tibzax mis-silġ għal niesha: għax nies darha kollha lebsin għażel skarlat.

22 Għaliha hadmet għata; ilbiesha għażel u xoqqa hamra.

23 Żewġha maghruf fi bwieb il-belt, meta joqgħod mal-kbarat tal-belt.

24 Tinsēg xoqqa tal-għażel, u tbighha; u triehi taghti lill-merkant.

25 Ilbiesha qawwa u ġieħ; u tifrah fiż-żmien li għad jiġi.

26 Fommha tiftah bil-għerf; u kliem it-tjebeba għandha fuq ilsienha.

27 Tghasses tajjeb it-tmexxija ta' darha, u ma tikołx hobż il-għażż.

28 Uliedha jqumu, u jgħidulha hienja; u żewġha wkoll ifahharha, billi jgħidilha:

29 Hafna bniet għamlu hwejjeġ ta' hila, imma int tghaddihom ilkoll.

30 Qerq hi l-hlewwa, u frugħa l-ġmiel: iżda l-mara li tibza' mill-Mulej, hi dik li tkun imfahhra.

31 Aġtuha mix-xogħol ta' idejha; u ha jfahhru fi bwieb il-belt l-egħmejjeł taghha!

Ktieb L-Ekklezjażti

1 Kliem il-Predikatur, bin David, sultan f'Ġerusalem.

2 Frugħa tal-frugħat, iġhid il-Predikatur, frugħa tal-frugħat; kolloż frugħa.

3 Xi profitt għandu l-bniedem mit-tahbit kollu tiegħu li jithabat taht ix-xemx?

4 Nisel iġhaddi, u nisel iehor jiġi: iżda l-art tibqa' għal dejjem.

5 Ix-xemx ukoll titla', u x-xemx tinzel; u tghaġġel lejn imkienha minn fejn targa' titla'.

6 Ir-riħ jonfoħ lejn in-nofsinar, imbagħad idur lejn it-tramuntana; idur, idur, biex jarga' jibda l-istess dawrien tiegħu.

7 Ix-xmajjar kollha jiġru lejn il-baħar; iżda l-baħar ma jfur qatt; lejn l-imkien mnejn jiġru x-xmajjar, hemm jergħu jiġru.

8 Il-hwejjeġ kollha jdejqu, aktar milli l-bniedem jista' jgħid: il-għajn ma tixbax tara, u lanqas il-widna ma tghajja tisma'.

9 Dak li kien, hu dak li jarga' jkun; u dak li sar, hu dak li jarga' jsir: u m'hemm xejn ġdid taht ix-xemx.

10 Hemm xi haġa li għaliha jista' jingħad: Ara, din ġdida? Dik il-haġa kienet ġa teżiżti fis-sekuli ta' qabilna.

11 Ma baqax tifkira tal-hwejjeġ ta' qabel; u lanqas ikun hemm tifkira ta' dawł il-hwejjeġ li għad iridu jiġu ma' dawł li għad jiġu aktar tard.

12 Jien, il-Predikatur, kont sultan fuq Iżrael f'Ġerusalem.

13 U jien tajt qalbi biex infittex u nin-vestiga bil-għerf kulma jsir taht is-sema: xogħol iebes, li Alla tah lil ulied il-bniedem biex ikunu mhabbtin bih.

14 Rajt kulma jsir taht ix-xemx; u, ara, kolloż frugħa u ġiri wara r-riħ.

15 Dak li hu mgħawweġ ma jistax jiddritta: u dak li hu nieqes ma jistax jingħadd.

16 Għidt f'qalbi: Ara, jien kabbart u židt għerf aktar minn dawł kollha li saltnu qabli Ġerusalem: iva, mohħi kiseb hafna għerf u hafna tagħlim.

17 Imbagħad tajt qalbi biex nagħraf il-għerf, u nagħraf il-bluha, u n-nuqqas ta' għaqal: u ntaħt li dan ukoll ġiri wara r-riħ.

18 Għax fejn hemm hafna għerf, hemm hafna hemm; u min iżid għerfu, iżid il-għali tiegħu.

2 Għidt f'qalbi: Issa ejja, ha ngarrbek bil-ferħ, u int tgawdi l-pjaċir! u, ara, dan ukoll frugħa.

2 Għidt jien għad-dah: Bluha: u għall-ferħ: X'jiswa?

3 Habrikt f'qalbi biex nagħti lili nnifsi għall-inbid, bit-tama li nsib x'inhu l-aħjar għal ulied il-bnedmin li jagħmlu

taht is-sema ma' tul il-ftit jiem ta' hajjit-hom: iżda qalbi kienet immexxija mill-gherf, u mhux moghmija mill-bluha,
 4 Ghamilt xoghlijiet kbar; bnejt djar ghalija; hawwilt dwieli ghalija.

5 Ghamilt gonna u oqasma ghalija, u hawwilt fihom sigar ta' kull frott.

6 Ghamilt ghalija hwad ta' l-ilma biex insaqi minnhom il-masgar fejn kienu jikbru s-sigar.

7 Xtrajt ilsiera, irgiel u nisa, u kelli lsiera mweldin id-dar; kelli wkoll imriehel ta' baqar u ta' ghanem qatigh, aktar minn dawk kollha li kienu qabli Gerusalem.

8 Geddist ukoll ghalija fidda, u deheb, u l-ghana ta' slaten u ta' provinċi. Ksibt ghalija ghannejja rġiel u ghannejja nisa, u l-pjaċiri ta' wlied il-bnedmin—hafna konkubini.

9 Imbaghad kbirt, u ghaddejt lil kull min kien qabli Gerusalem; u gherfi wkoll baqa' mieghi dejjem.

10 U kulma kienu jixtiequ ghajnejja, ma kontx nirrifjutahom: ma kont incahhd lil qalbi mill-ebda ferh; ghax qalbi kienet tifrah bit-tahbit tieghi kollu; u dan kien sehmi ghat-tahbit tieghi kollu.

11 Imbaghad ikkunsidrajt kulma kienu ghamlu idejja, u t-tahbit li thabatt biex ghamiltu, u, ara, kollox kien frugha, u giri wara r-rih, u ma kien hemm l-ebda profitt taht ix-xemx.

12 U dort biex nikkunsidra l-gherf, u l-bluha, u n-nuqqas ta' ghaqal: ghax x'jaghmel il-bniedem li jigi wara s-sultan hlief dak li ġa kien sar qabel?

13 Imbaghad rajt li l-gherf hu ahjar mill-bluha, daqs kemm id-dawl hu ahjar mid-dlam.

14 Ghajnejn il-gharef f'rasu; iżda l-iblah jimxi fid-dlam: u gharaft ukoll li dak li jigrì lil wiehed, jigrì lilhom it-tnejn.

15 Imbaghad ghidt f'qalbi: Bhal ma jigrì lill-iblah, hekk jigrì lili wkoll; x'jiswa li nkun daqshekk gharef? Imbaghad ghidt f'qalbi, li dan ukoll frugha.

16 Ghalix sew tal-gharef u sew ta' l-iblah, it-tifkira ma ddumx ghal dejjem; iżda malli jghaddu ftit jiem, kollox ikun intesa. U kif imut il-gharef? Bhall-iblah!

17 Ghalhekk jien bghadt il-hajja; ghax kollox ikrah ghalija milli jsir taht ix-xemx: ghax kollox frugha, u giri wara r-rih.

18 Iva, jien bghadt ix-xoghlijiet kollha li jien ghamilt taht ix-xemx: ghax irrid inhallihom lil min ġej warajja.

19 U min jaf ikunx gharef jew iblah? Madankollu, hu jkollu setgha fuq xoghli kollu li jien inkun hdimt, u li bih urejt lili nnifsi gharef taht ix-xemx. Dan ukoll frugha.

20 U hekk wasalt biex nitlef ghal qalbi

kull speranza dwar ix-xoghol kollu li thabatt taht ix-xemx.

21 Ghax, ara, wiehed li jkun hadem bil-gherf, bil-ghaqal, u bis-sengha, ikollu jhalli xoghlu bhala sehem lil wiehed li ma jkunx hadem fih. Dan ukoll frugha u deni kbir.

22 Ghax xi profitt ghandu l-bniedem mit-tahbit tieghu kollu, u mid-dwejjaq ta' qalbu, li bihom thabatt taht ix-xemx?

23 Ghax jiemu kollha duluri, u xoghlu dwejjaq ta' qalb; iva, qalbu m'ghandhiex mistrieħ bil-lejl.

24 Mhemm xejn ahjar għall-bniedem milli jiekol u jixrob, u li jhenni lil qalbu f'xoghlu. Dan ukoll rajtu li ġej minn id Alla.

25 Ghax min jista' minghajru jiekol jew igawdi?

26 Ghax Alla jaghti lill-bniedem li jogħġbu, gherf, intelligenza u ferh: iżda lill-midneħ jaghti t-tahbit li jgeddes u jrekken, biex ihallihom lil min hu tajjeb quddiem Alla. Dan ukoll frugha, u giri wara r-rih.

3 Kollox ghandu żmienu, u kull haġa ghandha waqtha taht is-sema:

2 Waqt li titwieled, u waqt li tmurt; u waqt li thawwel, u waqt li taqla' l-imhawwel;

3 Waqt li toqtol, u waqt li tfejjaq; waqt li ġġarraf, u waqt li tibni;

4 Waqt li tibki, u waqt li tidhak; waqt li taghmel il-vistu, u waqt li tizfen;

5 Waqt li tarmi l-ġebel, u waqt li tgeddes il-ġebel; waqt li tghannaq, u waqt li titbiegħed mit-tghannaq;

6 Waqt li tftitex, u waqt li tiflef; waqt li tarfa', u waqt li tarmi;

7 Waqt li tqatta', u waqt li thit; waqt li tiskot, u waqt li titkellem;

8 Waqt li thobb, u waqt li tobghod; waqt ta' gwerra, u waqt ta' sliem.

9 Xi profitt ghandu l-haddiem f'dak li jahdem?

10 Jien rajt ix-xoghol li Alla ta lil ulied il-bniedem biex jithabtu bih.

11 Alla ghamel kollox tajjeb f'waqtu; qiegħed ukoll f'qalb ulied il-bniedem il-hsieb ta' l-eternità, ghalkemm il-bniedem ma jistax jifhem mill-bidu sat-tmiem l-egħmil li ghamel Alla.

12 Gharaft li mhemmx ahjar għal ulied il-bniedem milli jifirru u jagħmlu l-ġid f'hajjithom.

13 U mqar li wiehed jiekol u jixrob, u jithenna f'xoghlu, hi ghotja t'Alla.

14 Gharaft ukoll li kulma jagħmel Alla, jibqa' għala dejjem: xejn ma hemm li jista' jizzied miegħu, u xejn ma jista' jitaqqas minnu: Alla jagħmel hekk, biex il-bnedmin ikollhom il-biza' tieghu.

15 Dak li hu, diġà kien qabel; u dak li

ghad ikun, digà kien, u Alla jgedded l-imghoddi.

16 Rajt ukoll taht ix-xemx li fejn ghandu jsir il-haqq hemm il-hazen, u fejn ghandu jsir is-sewwa hemm il-hazen.

17 U ghidt f'qalbi: Alla jaghmel il-haqq ghat-tajeb u mill-hazin: ghax hemm waqt mit-tajeb u waqt ghal kull eghmil.

18 Ghidt f'qalbi: Dan jigrì minhabba wlied il-bnedmin, biex Alla jgarrabhom, u huma stess jaghrfu li mhumiex hlief bhejjem.

19 Ghax ix-xorti ta' wlied il-bnedmin hi x-xorti tal-bhejjem; ghax dak li jigrì lil dawn, jigrì lil dawk; bhal ma jmut wiehed, hekk imut l-iehor; ghandhom il-koll l-istess nifs, u l-bniedem m'ghandu xejn akbar mill-bhima; ghax kollox frugha.

20 Kollha jmorru f'pòst wiehed; kollha jigu mit-trab, u kollha jerġghu jmorru fit-trab.

21 Min jaf jekk nifs il-bniedem jitlax 'il fuq, u jekk nifs il-bhima jinzilx 'l isfel lejn l-art?

22 Ghalhekk jien rajt li mhemmx ahjar ghall-bniedem milli jifrah billi jwettaq xoghlu, ghax dan hu sehm; ghaliex min jarga' jgibu lura biex igawdi minn dak li jigi warajh?

4 Imbaghad qghadt nikkunsidra l-mohqrijiet kollha li kienu qeghdin isiru taht ix-xemx: u, ara, jien rajt id-dmugh tal-mahqurin, u li ma ghandhomx min ifarraghom: min-naha ta' dawk li jahqruhom hemm is-setgha, waqt li l-ohrajn ma ghandhomx minn ifarraghom.

2 Ghalhekk jien fraht lill-mejtin, li ilhom li mietu, aktar mill-hajjin, li ghadhom hajjin.

3 Hu aktar hieni minnhom it-tnejn, min ghadu qatt ma ha l-hajja, u min ghadu ma rax l-eghmil ikrah li jsir taht ix-xemx.

4 U rajt li kull tahbit u kull hila ta' sengha huma r-riżultat ta' l-ghejra bejn il-wiehed u l-iehor. Dan ukoll frugha, u giri wara r-rih.

5 L-iblah jorbot idejh, u jiekol gismu stess.

6 Ahjar id wahda mimlija mistrieh, milli zewġ idejn mimlija tahbit, u giri wara r-rih.

7 U rajt ukoll frugha ohra taht ix-xemx:

8 Kien hemm wiehed wahdu, ma ghandu 'l hadd min jigi minnu: la ghandu wlied u lanqas ahwa, u madankollu ma kienx hemm tmiem ghat-tahbit tieghu: ghajnejh qatt ma jixbghu mill-ghana, u qatt ma staqsa: Ghal min qieghed nahdem u ncahhad lili nnifsi minn kull hena? Dan ukoll frugha, iva, u xoghol hazin.

9 Ahjar tnejn minn wiehed wahdu, ghax ghandhom hlas tajeb ta' xogholhom.

10 Ghaliex, jekk jaqa' wiehed, l-iehor iqajjem lil siehbu; izda hazin ghal min hu wahdu, u jaqa' bla ma ghandu min jarga' jqajmu!

11 Hekk ukoll, jekk tnejn jorqdu flimkien, jishnu: izda min hu wahdu, kif jaghmel biex jishon?

12 U jekk wiehed jista' jeghleb wiehed li hu wahdu, tnejn izommuh; hajta bi tlieta ma tinqatax malajr.

13 Ahjar tifel fqir, imma gharef, minn sultan xih u iblah, li ma joqghodx ghall-pariri.

14 Hareġ mill-habs biex jilhaq sultan, ghalkemm tweled fqir f'saltnatu.

15 U rajt il-hajjin kollha, li jigu u jmorru taht ix-xemx, jinghaqdu ma' dak it-tifel li kellu jilhaq flok is-sultan u jsaltan floku;

16 Bla tarf kienu n-nies kollha; hu kien fuqhom il-koll. Madankollu dawk li jigu wara ma jifirhux bih! Anki dan ukoll frugha u giri wara r-rih.

5 Qis riglejki inti u sejjer lejn dar Alla; li tersaq biex tisma', hu ahjar milli toffri s-sagrificju tal-boloh, li ma jafux hlief jaghinu d-deni.

2 La tkun imferfex b'fommok, u la tghaggilx qalbek tohrog kelma quddiem Alla; ghax Alla fis-sema, u inti fl-art; ghalhekk ha jkun kliemek ftit.

3 Ghax il-holm jigi mill-kotra tat-tahbit, u kliem iblah mill-kotra tat-tahdit.

4 Meta tkun ghamilt wegħda lil Alla, la ddumx ma troddha; ghax Alla ma joghgbuħx il-boloh: rodd il-wegħda li tkun ghamilt.

5 Ahjar ikun ghalik li ma taghmilx wegħdi, inlli taghmilhom u ma troddhomx.

6 La thallix lil fommok igaghlek tidneb u la tghidx quddiem il-messaggier t'Alla li kien sball. Ghax ghandu Alla jaghdab minhabba kliemek, u jhassar xoghol idejk?

7 Ghax fil-kotra tal-holm, u fil-kotra tal-kliem, hemm il-frugha; ghalhekk ibza' minn Alla!

8 Jekk tara fil-provincja l-fqir mahqur, u l-haqq u s-sewwa miksurin, la tistaghgibx b'dil-haga; ghax fuq wiehed gholi jghasses iehor oghla, u fuqhom ohrajn oghla.

9 Wara kollox, sultan li jikkultiva r-raba' hu ta' vantaġġ għall-pajjiż.

10 Min ihobb il-flus, ma jixbax bil-flus; u min ihobb il-ghana, ma jixbax bil-qliegħ. Dan ukoll frugha.

11 Meta joktor il-gid, joktru wkoll dawk li jiklu: u x'fejda għas-sidien hlief li jaraw b'ghajnejhom dak il-gid?

12 Helu r-rqad tal-haddiem, sew jekk

jiokol ftit u sew jekk jiokol hafna: izda x-xaba' tal-ghani ma jhallihx jorqod.

13 Hemm marda oħra kerha li jien rajt taht ix-xemx: ghana merfugh minn sidu b'deni tieghu.

14 Imbagħad dak il-ghana jintilef b'xi xogħol hażin, u t-tifel li jkun wiled ma jibqagħlu xejn f'idu.

15 Bħal ma hareġ għeri minn ġuf ommu, għeri jarga' jmur bħal ma ġie, u xejn ma jiehu mit-tahbit tieghu, li jista' jerfghu f'idu.

16 U din ukoll marda kerha, li wiehed bħal ma ġie, jarga' jmur: u xi profitt għalih li thabat għar-rih?

17 U fuq kollox, ma' tul hajtu kollha jiekol fid-dlam, b'għali kbir, mard, u għadab.

18 Ara, x'rajt: haġa tajba u xierqa li wiehed jiekol u jixrob, u jithenna fit-tahbit tieghu kollu, u jithabat taht ix-xemx, ma' tul il-ftit jiem ta' hajtu, li tah Alla, għax dan hu seħmu.

19 Barra minn dan, bħal ma ta Alla lil kull bniedem ghana u teżori, hekk ukoll tah is-setgħa li jiekol minnhom, u jiehu seħmu, u jifrah fit-tahbit tieghu: dan ukoll għotja t'Alla.

20 Għax raġel bħal dan ma jkollux għalfejn jahseb wisq f'jiem hajtu, għax Alla jagħtih ferh f'qalbu.

6 Hemm deni li jien rajt taht ix-xemx, u hu qieghed tqil fuq il-bniedem.

2 Wiehed li Alla tah ghana, teżori u ġieh, hekk li ruħu ma jonqosha xejn minn dak kollu li jista' jixtieq; izda Alla ma tahx is-setgħa li jgawdihom għax wiehed bar-rani jgawdihom. Dan frugħa u deni kiefer.

3 Jekk wiehed ikollu mitt tifel, u jgħix hafna snin, u jiem hajtu jkun kotrana: izda jekk ruħu ma tkunx xebghana bil-hena, u lanqas difna ma jkollu, jien ngħid li ahjar minnu wiehed li jitwield qabel iż-żmien.

4 Għax għalkemm ġie għal xejn, u fid-dlam imur, u bid-dlam jinkesa ismu,

5 U la ra x-xemx, u lanqas ma għaraf xejn, dan għandu mistrieħ aktar minn dak.

6 U mqar jekk iġixx elf sena għal darbtejn bla ma jduq eħda hena: mhux f'post wiehed imorru lkoll?

7 It-tahbit kollu tal-bniedem għal halqu, u madankollu aptitu qatt ma jixba'.

8 X'vantagġ għandu l-gharef fuq l-iblah? U x'vantagġ għandu l-fqir, billi jaf kif iġib ruħu quddiem il-hajjin?

9 Ahjar dak li jaraw il-ghajnejn minn dak li ixtieq ir-ruħ. Dan ukoll frugħa u ġiri wara r-riħ.

10 Kulma jeżisti, ilu msemmi ismu; u hu magħruf x'inhu l-bniedem, u li ma jistax jehodha ma' min hu aqwa minnu.

11 Għax aktar ma wiehed iġhid kliem,

akbar il-frugħa: u xi profitt għandu l-bniedem?

12 U min jaf x'inhu l-ahjar għall-bniedem f'din il-hajja, ma' tul il-jiem kollha tal-hajja tieghu ta' frugħa, li jghaddihom bħal dell? Għax min jista' jgħarraf lill-bniedem x'isir warajh taht ix-xemx?

7 Isem tajjeb ahjar minn żejt tal-fwieħa; u jum il-mewt ahjar minn jum it-twelid.

2 Ahjar tmur f'dar bil-vistu, milli tmur f'dar ta' għors: għax dak hu t-tmiem ta' kull bniedem; u l-haj joqgħod jithasseb.

3 Ahjar in-niket mid-dahk: għax meta l-wieċ ikun imnikket, il-qalb tkun ahjar.

4 Il-qalb tal-ghorrief qieghda f'dar il-vistu; izda l-qalb tal-boloh qieghda f'dar il-ferh.

5 Ahjar tisma' ċanfira ta' għaref, milli wiehed jisma' l-ghana tal-boloh;

6 Għax bħat-tfaqqigh tax-xewk taht borma, hekk hu dahk l-iblah: dan ukoll frugħa.

7 Tassew, il-moħqrija tagħmel il-gharef insensat; u għotja tista' thassar il-qalb.

8 Ahjar it-tmiem ta' haġa mill-bidu tagħha: u s-sabar ta' l-ispirtu ahjar mill-kburija ta' l-ispirtu.

9 La tghaġġilx fil-ispirtu tiegħek biex tagħdab: għax il-għadab ibejjet fi hdan il-boloh.

10 La tghidx: X'inhi r-raġuni li ż-żminijiet ta' qabel kienu ahjar minn dawn? Għax mhux ta' għaref tistaqsi int fuq dan.

11 Il-gherf tajjeb daqx eredita'; u ta' vantagġ għal dawk li jaraw ix-xemx.

12 Għax il-gherf hu kenn, bħalma kenn huma l-flus: izda l-vantagġ tat-tagħlim hu li l-gherf jagħti l-hajja lil min lilu għandu.

13 Hares lejn l-egħmil t'Alla: għax min jista' jiddritta dak li hu għawweg?

14 F'jum il-hena, thenna, izda f'jum in-niket, thasseb: Alla għamel sew lil dan u sew lil dak, biex il-bniedem ma jsib xejn x'sa jġri warajh.

15 Jien rajt dan kollu fil-jiem fiergħa tiegħi: hemm il-ġust li jmut fis-sewwa tieghu, u hemm il-hażin li jtawwal hajtu fi ħżunita.

16 La tkunx ġust iżzejjed; u lanqas tagħmilha ta' għaref iżzejjed: għaliex għandek tingered?

17 La tkunx hażin iżzejjed, u lanqas tkun iblah: għaliex għandek tmūt qabel waqtek?

18 Tajjeb li int taqbad bis-shiħ dan; iva, minn dan terhiħ idek, għax min jibza' minn Alla jahrabhom kollha.

19 Il-gherf jagħti lill-gharef aktar qawwa milli jagħtu għaxar kapijiet f'belt.

20 Għax mhemmx raġel ġust fuq l-art li jagħmel is-sewwa, u qatt ma jidneb.

21 La taghtix widen ghall-kliem kollu li jinghad; li ma tismax il-qaddej tieghek jidghilek:

22 Ghax bosta drabi wkoll qalbek taf li int stess dghajt lill-ohrajn.

23 Dan kollu ittestajtju bil-gherf, u ghidt: Irrid inkun gharef; iżda l-gherf baqa' bghid minni.

24 Haġa li hi wisq il-boghod, u wisq fil-fond, min jista' jsibha?

25 U dort lejn qalbi biex inkun naf, u ngharbel, u nfitteq il-gherf u spjegazzjoni, u naghrif li l-hażen hu bluha, u n-nuqqas ta' ghaqal ġenn:

26 U sibt haġa aktar morra mill-mewt: il-mara li qalbha nases u xbieki, u idejha bhal ktajjen: min joghġob lil Alla, jehles minnha; iżda l-midneq jinqabad minnha.

27 Ara, dan jien sibt, iġhid il-Predikatur, wara li qist haġa haġa biex insib it-tifsira tagħha;

28 Li ruhi ghadha tftitxha, bla ma sibtha: raġel f'elf sibtu; iżda mara f'dawk kollha ma sibthiex.

29 Ara, dan biss sibt: li Alla halaq il-bniedem dritt; iżda l-bnedmin ifittxu hafna tagħwiġ.

8 Min hu bhall-gharef? U min jaf ifisser haġa? Il-gherf ta' bniedem idawwalu wiċċu, u l-hruxija ta' wiċċu titbiddel.

2 Ngħid: Hares l-ordni tas-sultan; u dan minhabba l-halfa lil Alla.

3 La tgħaġġilx twarrab minn quddiemu: la żżommx iebes f'haġa hażina; għax hu jista' jagħmel kulma joghġbu.

4 Fejn hemm kelmet is-sultan, hemm is-setgħa: u min jista' jghidlu: X'int tagħmel?

5 Min ihares il-kmandament, ma jaf bl-ebda għawġ; u qalb l-gharef tagħraf sew il-waqt u sew il-haqq.

6 Ghax għal kull haġa hemm il-waqt u l-haqq, għalhekk it-tahbit tal-bniedem hu tqil fuqu.

7 Ghax hu ma jafx x'għad ikun: min jista' jghidlu lill-bniedem x'għad ikun?

8 Mhemm hadd li għandu s-setgħa fuq nifs il-hajja biex iżommju, jew setgħa fuq nifs il-mewt; mhemmx helsien fi żmien ta' gwerra; u lanqas il-hażen ma jehles lil min jagħmlu.

9 Dan kollu jien rajtu, u qgħadt nahseb fuq kull eġhmil li jsir taht ix-xemx: hemm żmien li fi h bñiedem jahkem fuq iehor bi hsara tiegħu nnifsu.

10 U hekk jien rajt il-hżiena jindifnu, li kienu jidhlu u joġorġu mil-lok imqaddes, u kienu minsijin fil-belt fejn kienu jgħamlu dan: dan ukoll frugħa.

11 Billi sentenza kontra eġhmil hażin mhix imwettqa malajr, qalb ulied il-bnedmin hi mimlija bix-xewqa biex tagħmel il-hażin.

12 Ghalkemm midneq jagħmel id-deni mitt darba, u jiemu jitwalu, jien naf fis-sgur li dawkl li għandhom il-biza' t'Alla ikollhom il-hena, għax jibzghu quddiemu.

13 Iżda l-hażin ma jkollux hena, u lanqas itawwal jiemu, li huma bhal dell; għax ma jibzax quddiem Alla.

14 Hemm dil-frugħa li ssir fuq l-art: hemm it-tajbin li jmisshom dak li jisthoqq lil eġhmil il-hżiena; u hemm il-hżiena li jmisshom dak li jisthoqq lit-tajbin: jien ghidt li din ukoll frugħa.

15 Għalhekk jien fahhart il-ferh, għax mhemmx ahjar għall-bniedem taht ix-xemx, barra milli jiekol, u jixrob, u jgawdi: għax dan jibqa' miegħu fit-tahbit tiegħu ma' tul jiem il-hajja, li Alla jagħtih taht ix-xemx.

16 Meta tajt qalbi biex naghrif il-għerf, u nara t-tahbit li jsir fuq l-art, (għax għajnejn il-bniedem ma jingħalqux għarraq la bi nhar u lanqas bil-lejl.)

17 Jien rajt imbagħad l-eġhmil kollu t'Alla, li l-bniedem ma jistax jikxef x'isir taht ix-xemx: għaliex għalkemm jithabat il-bniedem biex ifittxu, ma jsibux; u anki jekk il-gharef jahseb li jafu, ma jistax isibu.

9 Iva, għal dan kollu jien tfajt lil qalbi, u fittixt li nffisru, kif it-tajbin u l-ghorrief, u eġhmilhom huma f'idejn Alla; jekk hix l-imhabba jew il-mibegħda, l-ebda bniedem ma jaf: kolloxx frugħa quddiemhom,

2 La xorti wahda hemm għal kulhadd, għall-gust u għall-hażin, għat-tajeb, għas-safi, u għall-imniġġes, għal min joffri s-sagrificċji, u għal min ma joffrihomx: bħalma hu t-tajeb, hu l-midneq; min jahlef, bħal min jibza' jahlef.

3 Hemm dil-haġa hażina f'kulma jsir taht ix-xemx: li hemm xorti wahda għal kulhadd: iva, qalb ulied il-bnedmin mimlija bil-hżunija, u bluha hemm f'qalbhom huma u hajjin, imbagħad wara dan imorru mal-mejtin.

4 Ghax għal min għadu marbut mal-hajjin hemm xi tama: tassew, kelb haj ahjar minn iljun mejjet.

5 Ghax il-hajjin jafu li għad imutu, iżda l-mejtin ma jafu xejn, u ma hemmx iżjed hlas għalihom; għax intesiet tifkirithom.

6 L-imhabba, il-mibegħda, il-ġejjira tagħhom ilhom li diebu, u ma jkollhom qatt l-ebda sehem f'kulma jsir taht ix-xemx.

7 Mur mela kul hobzok bil-ferha, u ixrob b'qalb hienja l-inbid tiegħek, għax Alla ilu li għoġbu eġhmilek.

8 Ha jkunu dejjem bojod ilbiesek; u le ma jonqos id-dlik minn rasek.

9 Tgħaxxaq bil-hajja mal-mara li int thobb ma' tul il-jiem kollha tal-hajja

tieghek ta' frugha, li tak Alla taht ix-xemx għall-jiem kollha tal-frugha tieghek: għax dan sehmeq f'din il-hajja, u fit-tahbit li tithabat taht ix-xemx.

10 Kulma ssib idek x'tagħmel, aghmlu bil-hegga kollha tieghek; għax mhemmx hedma, u la hsieb, u la tagħlim, u la gherf fis-saltna ta' l-imwiet fejn sejjer.

11 Ergajt rajt taht ix-xemx li mhux tal-hfief il-giri, u mhux tal-qawwijin il-battalja, u mhux tal-ghorrief il-hobz, u mhux ta' l-intelligenti l-ghana, u mhux ta' min hu abbli l-favur; iżda ż-żmien u x-xorti jilhqom ilkoll.

12 Għax il-bniedem lanqas jaf hinu: bħall-hut li jinqabed fix-xibka qarrieqa, u bħall-aghhsafar li jinqabdu fil-mansab; bħalhom jinqabdu wlied il-bnedmin waqt il-ghawg, meta jaqa' fuqhom għal għarrieda.

13 Rajt ukoll taht ix-xemx dan l-eżempju tal-gherf, li deherli kbir għalija.

14 Kien hemm belt zghira, bi ftit nies fiha; u gie għaliha sultan kbir, u assejjaha, u bena kontra tagħha swar kbar.

15 Issa fiha kien hemm raġel fqir iżda għaref, li b'għerfu heles il-belt; iżda hadd ma ftakar f'dak ir-raġel il-fqir.

16 Imbagħad għidt jien: Il-gherf ahjar mill-qawwa: madankollu gherf il-fqir immaqdar, u kliemu mhux mismugh.

17 Kliem il-ghorrief, mismugh fil-kwiet, hu ahjar mill-aghjat ta' min jahkem qalb il-boloh.

18 Il-gherf ahjar mill-armi tal-gwerra; iżda midneb wiehed itellef hafna ġid.

10 Dubbien mejjet iħassar iż-żejt tal-fewwieh; hekk, daqsxejn ta' bluha thassar wiehed magħruf għall-gherf u l-ġieh.

2 Qalb il-gharef lejn leminu; iżda qalb l-iblah lejn xellugu.

3 Iva, l-iblah ukoll meta jghaddi mit-triq mōhu dejjem nieqes, u jghid lil kulhadd li hu iblah.

4 Jekk wiehed setghani jitlagħlu għalik, la twarrabx minn postok, għax il-kalma tnaqqas ofiżi kbar.

5 Hemm haġa hazina li jien rajt taht ix-xemx: sball li ġej minn min jiggverna:

6 Il-bluha mqiegħda fil-gholi hafna, u l-ghonja joqogħdu 'l isfel.

7 Rajt ilsiera rekbin iż-żwiemel, u prinċipjiet mexjin fl-art bħal ilsiera.

8 Min iħaffer hofra jista' jaqa' ġo fiha; u min iġarraf hajt, jista' jigdmu serp.

9 Min jaqta' l-gebel jista' jwaġġa' bihom; u min jifraq il-hatab jista' jkorri bihom.

10 Jekk il-mannara ma tkunx taqta', u xifirha ma jinsennx, trid iżżid is-sahha; iżda l-gherf għandu vantaġġ li jirnexxi dejjem.

11 Jekk is-serp jigdem qabel ma jkun imsahhar, is-sahhar ma jiswa xejn.

12 Kliem minn fomm il-gharef kollha hlewwa; iżda xofftejn l-iblah huma l-kawza tar-rovina tiegħu.

13 Il-bidu ta' kliem fomm bluha, u t-tmiem ta' dak li jghid, ġenn mill-agharr.

14 L-iblah ukoll mimli bil-kliem: il-bniedem ma jafx x'sa jiġrilu; u min jista' jghidlu x'sa jiġri warajh?

15 It-tahbit ta' l-iblah jagħjih, għax lanqas ma jaf imur il-belt.

16 Jahasra għalik, ja art, li s-sultan tieghek tifel, u l-prinċipjiet tieghek jibdeu jieklu minn filghodu!

17 Hienja int, ja art, li s-sultan tieghek ġej min-nisel nobbli, u li l-prinċipjiet tieghek jieklu fil-waqt, biex jiehdu saħħithom, u mhux biex jiskru!

18 Minhabba għażż kbir jaqa' s-saqaf, u minhabba t-telqa ta' l-idejn tqattar iddar.

19 In-nies ihejju l-ikel biex jithennew, u l-inbid iferrah il-hajja; iżda l-flus iwiegħbu għal kollox.

20 La tidgħix lis-sultan, le, lanqas fi hsiebek; u la tidgħix lill-ghani fil-kamra fejn torqod: għax xi għasfur ta' l-ajru jwassal lehnek, u xi kreatura bil-ġwienah ixxandar kliemek.

11 Armi hobzok fuq wiċċ l-ilmijiet; għax wara hafna żmien int tarġa' ssibu.

2 Qassam il-ġid bejn sebgha, u bejn tmienja wkoll; għax ma tafx xi hsara tista' tigri fuq l-art.

3 Meta s-shab ikun mimli xita, iferrgħuha fuq l-art; u jekk taqa' sigra, lejn nofsinhar jew lejn it-tramuntana, fejn taqa' t'ibqa'.

4 Min joqgħod għassa tar-rih, ma jiżra' qatt; u min joqgħod iħares lejn is-shab, ma jahsad.

5 Bhalma ma tafx it-triq tar-rih, u kif isir il-ghadam fil-ġuf ta' mara tqila; hekk int ma tafx eġhmil Alla li jagħmel kollox.

6 Mas-sebh iżra' żerghatek, u filghaxija terhix idek: għax ma tafx liema xogħol johroġ l-ahjar, jekk dan jew dak, jew huma t-tnejn ikunu daqsinsaw tajbin.

7 Tassew, helu d-dawl, u joghġobhom il-ghajnejn jaraw ix-xemx:

8 Iżda jekk bniedem iġix hafna snin, u jifrah fihom kollha, ha jahseb f'jiem id-dlam, għax għad ikunu hafna. Kollox frugha kulma għad jiġri.

9 Ifrah, o żagħżugh, fl-adolixzenza tieghek, u ha tithena qalbek f'jiem zghożitek; imxi fit-toroq ta' qalbek, u ma dak li jaraw għajnejk; iżda kun af, li għal dan kollu jġibek Alla għall-haq.

10 Għalhekk, nehhi n-niket minn qal-

bek, u bieghed l-uġigh minn ġismek, għax tfulija u xjuhija nefha rih.

12 Ftakar issa fil-**H**allieq tieghek f'jiem zġhożitek, qabel ma jaslu l-jiem koroh, u joqorbu s-snin, meta int tghid għalihom: Ma joghġbunix;

2 Qabel ma x-xemx, id-dawl, jew il-qamar, jew il-kwieke, jiddalmu, u jarga' jiġi lura s-shab wara x-xita;

3 Fil-jum meta jitriegħdu l-għassiesa tad-dar, u rġiel qawwija jiltwew, u t-taħhana ma jagħmlu xejn għax huma fuit, u dawk li jittawlu mit-twieqi jitghammxu;

4 U jingħalqu l-bibien fit-triq, meta jnin il-hoss tal-mithna; u wiehed iqum għal-lehen tal-ghasfur, u l-ulied kollha tal-ghana jgħannu bil-rod;

5 Ukoll meta wiehed jibza' mill-gholjiet, u jitkexkex hu u miexi, u jiżhar il-lewż, u jitkaxkar il-grad, u x-xewqat imutu; għax il-bniedem sejjer lejn id-dar tieghu ta' dejjem, u n-newwieha jmorru jdurru mat-toroq;

6 Qabel ma jinqata' l-habel tal-fidda, u tinkiser il-bieqja tad-deheb, u titfarrak il-

għarra mal-ghajn, u tinkiser it-taljola fuq il-bir;

7 Imbagħad jarga' t-trab lejn l-art bħal ma kien; u l-ispirtu jarga' lejn Alla, li tah.

8 Frugħa tal-frugħat, ighid il-Predikatur, kollox frugħa!

9 Billi l-Predikatur kien għaref, għallem ukoll il-gherf lill-poplu; u wiżen, u għarbel, u damm hafna proverbji.

10 Il-Predikatur fitteż li jsib kliem li joghġob; u dak li nkiteb inkiteb bir-reqqa u bis-sewwa.

11 Kliem il-ghorrief hu bħal ingiegeż, u bħal insiemer imwahnin tajjeb hi l-gabra ta' sentenzi mogħtijin minn ragħaj wiehed.

12 Mill-bqija, ibni, iftah għajnejk: għall-ktib ta' hafna kotba mhemmx tmiem, u hafna studju hu taħbit għall-ġisem.

13 Il-konkluzjoni, wara li kollox instama', hi: Ibza' minn Alla, u hares il-kmandamenti tieghu; għax dan hu d-dmir ta' kull bniedem.

14 Għax Alla jagħmel haqq minn kulma jsir, minn kull haġa mobbija, sew tajba, u sew hażina.

Il-Għanja Ta' Salamun

1 Il-ghanja tal-ghanjiet, ta' Salamun. 2 **H**a jbusni bil-bews ta' fommu! għax imħabbtek ohla mill-inbid.

3 Il-fewjaħ tieghek għandhom riha li tghaxxaq: ismek hu bħal fwieħa msawba; għalhekk jhobbuk ix-xebbit!

4 Iġbidni warajk, u ha niġru flimkien! Is-sultan dahħalni fil-kmamar tieghu. Nifirhu, u nithennew minħabba fik, infahru mhabbtek aktar mill-inbid. Bir-ragun kollu jhobbuk!

5 Jien samranija, iżda sabiha, o bniet ta' Gerasalem, bħat-tined ta' Kedar, bħall-pavaljuni ta' Salamun.

6 La tharsux lejja, jekk jien samranija, hi x-xemx li harqitni: ulied omni huma mgħaddbin għalija; għamluni l-għassiesa ta' l-oqsma tad-dwieli; iżda jien, il-qasam tad-dwieli tieghi, ma għassistx!

7 Għidli, o int li ruhi thobb, fejn tirgħa l-merħla tieghek, fejn isserrahha f'nofs-in-nhar? għaliex għandi nkun jien bħal waħda liebsa l-velu, hdejn l-imriehel ta' shabek?

8 Jekk int ma tafx, o l-aktar sabiha fost in-nisa, ohroġ u mur wara l-passi tal-merħla, u irgħa l-gidjien tieghek hdejn it-tined tar-ragħajja.

9 Inxebbhek, maħbuba tieghi, mad-debba tieghi fost l-imriekeb ta' Fargħun.

10 **H**addejki sbieħ bejn kullani ta' gawħar, u għonqok bejn kullani tad-deheb. 11 Nagħmluk kullani tad-deheb b'zibeg tal-fidda.

12 Xhin is-sultan ikun għall-bankett tieghu, in-nard tieghi jerhi r-riha tfuh tieghu.

13 Borża ta' mirra hu għalija hanini, li toqghod il-lejl kollu bejn sidri.

14 Il-maħbub tieghi hu għalija bħal għanqud ta' henna fil-qasam tad-dwieli ta' Ghajn-Geddi.

15 Kemm int sabiha, maħbuba tieghi, kemm int sabiha! Int għandek għajnejn bħal tal-hamiem.

16 Kemm int sabih, maħbub tieghi, iva, kemm int helu! Is-sodda tagħna thaddar.

17 It-travi tad-djar tagħna huma ċedri, is-soqfa tagħna taċ-ċipress.

2 Jien il-warda ta' Saron, il-ġilju tal-widien.

2 Bħal ġilju qalb ix-xewk, hekk hi l-maħbuba tieghi qalb il-bniet.

3 Bħal siġra tat-tuffieħ fost is-siġar tal-

masgar, hekk hu l-mahbub tieghi fost iż-żgħażgħ. Nixtieq noqghod bil-qieghda għad-dell tieghu; il-frott tieghu helu għall-palat tieghi.

4 Dahhalni fis-sala tieghu tal-bankett, u l-bandiera li firex fuqi hi l-imhabba.

5 Sahaħni bil-ftajjar taż-żbib, ahjini bit-tuffieħ, għax jien marida bl-imhabba.

6 Ha tkun taħt rasi idu x-xellugija, u idu l-eminija tghannaqni.

7 Ahilfu, o bniet ta' Ġerusalem, bl-ghożlien jew biċ-ċriev tar-raba', li ma tqajmux imhabbi, sakemm lilha joghġob!

8 Lehen il-mahbub tieghi! Ara, ġej, jixxabat fuq il-muntanji, jaqbeż fuq il-gholjiet!

9 Il-mahbub tieghi hu bħal għażziela jew ferħ ta' ċerv. Ara, hu qieghed wara l-hajt tagħna, iħares mit-tieqa, jittawal mill-persjana.

10 Il-mahbub tieghi wieġeb u qalli: Qum, mahbuba tieghi, sabiha tieghi, u eġja!

11 Għax ara, ix-xitwa għaddiet, ix-xita waqfet u marret.

12 Il-ward ġa deher fuq l-art; wasal iż-żmien tal-ghana ta' l-agħsafir, u lehen il-ġamiem jinstama' f'artna.

13 Is-sigra tat-tin sajret it-tin tagħha, u d-dwieli harġu ż-żahar tagħhom u jagħtu riha tfuħ. Qum, mahbuba tieghi, sabiha tieghi, u eġja!

14 O hamiema tieghi, li qieghda fix-xquq tal-blat, fil-mohbiet ta' l-irdum, urini wiċċek, semmagħni leħnek; għax leħnek iġħaxxaq, u wiċċek helu.

15 Aqbdilna l-volpi, il-frieh tal-volpi li qegħdin jeqirdulna d-dwieli; għax idwieli tagħna għandhom iż-żahar!

16 Tieghi hu l-mahbub tieghi, u jiena tieghu: hu jirgħa l-merħla tieghu qalb il-ġilji.

17 Qabel ma jiksah il-jum, u d-dellijiet jaharbu, arga' eġja, mahbub tieghi, bħall-ghażziela jew il-ferħ taċ-ċerv fuq il-muntanji li jifirduna!

3 Fuq is-sodda tieghi, ma' tul il-lejl, fittixt lil dak li ruhi thobb; fittixtu, iżda ma sibtu.

2 Issa nqum, u mmur madwar il-belt, fit-toroq u fl-imsierah; infittex lil dak li ruhi thobb; fittixtu, iżda ma sibtu.

3 Il-ghassiesha, huma u jmorru madwar il-belt, iltaqghu mieghi; u staqsejthom: Rajtu lil dak li ruhi thobb?

4 Bil-kemm ilhaqt għaddejthom, li ma sibtu lil dak li ruhi thobb; qbadtu, u ma tlaqtux, sama ġibtu f'dar ommi, u fil-kamra ta' dik li nisstitni.

5 Ahilfu, o bniet ta' Ġerusalem, bl-ghożlien, jew biċ-ċriev tar-raba', li ma tqajmux, li ma tqajmux imhabbi sakemm lilha joghġob.

6 Min hi dik li tiela' mid-deżert, bħal kolonni ta' duħhan, imfiewha bil-mirra, u bl-incens, u b'kull fwieħa tal-merkanti?

7 Ara, il-lettiga ta' Salamun, li madwaru hemm sittin raġel qalbieni minn fost il-qalbiema ta' Izrael.

8 Kollha jafu jiġġieldu bis-sejf, imharr-ġin fl-armi; kull wieħed minnhom għandu sejfu ma' qaddu, iġħassu għall-waħx tal-lejl.

9 Is-sultan Salamun għamel lettiga ta' l-injam tal-Libanu.

10 Għamel il-kolonni tagħha tal-fidda, dahra tad-deheb, il-maġħqad tagħha tal-porporra; ġewwa tagħha miksli bl-imhabba mill-bniet ta' Ġerusalem.

11 Oħorġu, bniet ta' Sijon, harsu lejn is-sultan Salamun bil-kuruna li biha ommu inkurunatu, f'jum it-tieg tieghu, u f'jum il-hena ta' qalbu.

4 Kemm int sabiha mahbuba tieghi, kemm int sabiha! Għajnejk, wara l-velu tiegħek, jixbhu lil dawk tal-hamiem; xagħrek qisu merħla mogħoż, li niżlu minn fuq il-muntanja ta' Gilgħad.

2 Snienek huma bħal merħla nġaġ imġiżzin, li telġu mill-hasil; kollha għandhom tewmin, m'hemmx wahda minnhom li tilfet il-frieh tagħha.

3 Xofftejk jixbhu hajta ta' l-iskarlat, u fommok helu; bħal felli rummiena hu nġhasek wara l-velu tiegħek.

4 Għonqok bħat-torri ta' David, mibni biex ikun armerija; elf tarka mġendlin mieghu; it-tarki kollha tal-qalbenin.

5 Sidrek bħal żewġ frieh tewmin ta' għażziela, li jirgħaw fost il-ġilji.

6 Qabel ma jiksah il-jum, u jaharbu d-dellijiet, jien immur fuq il-muntanja tal-mirra, u fuq il-gholja ta' l-incens.

7 Int kollok sabiha, għażiza tieghi, u m'hemm l-ebda difett fik.

8 Eġja mieghi mil-Libanu, o għarusa tieghi, eġja mieghi mil-Libanu! Ħares mill-quċċata ta' Amara, mill-quċċata ta' Xenir, u mill-Hermon, mill-egħrien ta' l-iljuni, mill-muntanji tal-ljupardi.

9 Int sraqtli l-qalbi, ohti, għarusa tieghi! Sraqtli l-qalbi b'harsa wahda biss ta' għajnejk, b'gawhra wahda biss tal-ġizirana tiegħek.

10 Kemm hi sabiha l-imhabba tiegħek, ohti, għarusa tieghi! Kemm hi ahjar imhabbtek mill-inbid! U r-riha tal-fwejjah tiegħek aktar helwa mill-hwawar kollha!

11 O għarusa tieghi, xofftejk iqattru l-ghasel: għasel u halib huma taħt ilsienek; u r-riha ta' hwejġek hi bħar-riha tal-Libanu.

12 Ġnien imsakkar hi ohti, il-għarusa tieghi; nixxiegha magħluqa, għajn ta' ilma issiġillata.

13 Ir-rimji tiegħek huma ġnien tar-

rummien, u ta' sigar ta' frott bnin, ta' pjanti ta' henna u ta' nard;

14 Ta' nard u ta' zagħfran, ta' qasab tal-fwieha, u ta' kannella, u b'kull sigra ta' l-incens; ta' mirra u ta' sabbara, u ta' fwieha l-aktar helwa.

15 Int ghajn ta' l-ilma fi ġnien, bir ta' ilma haj, gēlgul ta' ilma niezel mil-Libanu.

16 Qum, ja rih fuq; ejja, ja rih isfel! Onfhu fuq il-ġnien tiegħi, biex jittajru l-fwejjah tiegħu. Ha jigi fil-ġnien tiegħu l-mahbub tiegħi, u jiekol il-frott bnin tiegħu.'

5 Jien ġejt fil-ġnien tiegħi, ohti, għarusa tiegħi; ġbart il-mirra tiegħi, u l-fwejjah tiegħi; kilt ix-xehda tiegħi tal-ghasel; xrobt l-inbid tiegħi, u l-halib tiegħi. Hbieb, kulu, ixorbu, iskru bl-imhabba!

2 Kont rieqda, iżda mqajma kienet qalbi. Nisma' lehen il-mahbub tiegħi, li jhabbat, u jghid: Iftahli, ohti, mahbuba tiegħi, hamiami tiegħi, o perfetta tiegħi! Ghax rasi mxarriba bin-nida, u dliel rasi mimlijin bil-qatar tal-lejl.

3 Inzajt libsti, kif nista' narga' nilbisha? Hsilt riglejja, kif nista' nhammighom?

4 Habibi ghadda idu mit-toqba tal-bieb, u l-ġewwieni tiegħi iċcaqlaq għalih.

5 Qomt biex niftah lil miahbub tiegħi, u idejja qatru l-mirra, u subghajja mirra helwa tfuh, fuq il-maqbad tal-firroll.

6 Ftaht lil miahbub tiegħi, iżda l-mahbub tiegħi dar u telaq! Ruhu ma felhitx xhin kien ikellimni; fittixtu, iżda ma sibtu; seijahtlu, iżda ma wegibnix.

7 Il-ghassiesa li jduru madwar il-belt iltaqghu miegħi, habtuni u ġerhuni; il-ghassiesa tas-swar haduli l-velu minn fuqi.

8 Ahilfu, o bniet ta' Gerusalem, jekk tintaqghu mal-mahbub tiegħi, x'tghidulu? Li jien mifnija bl-imhabba!

9 X'inhu, mela, il-mahbub tiegħek aktar minn miahbub iehor, o l-aktar sabiha fost in-nisa? X'inhu mela, il-mahbub tiegħek, aktar minn miahbub iehor, biex iġġegħilna hekk nahilfu?

10 Il-mahbub tiegħi abjad u hamrani, u jinharaf fost ghaxart elef.

11 Rasu bhad-deheb l-aktar fin; dliel rasu mgieghda, suwed bħaċ-ċawlini.

12 Ghajnejh bħall-hamiem hdejn nixxi-ghat ta' ilma, mahsul in bil-halib, u mqeghdin kif jixraq.

13 Haddejh huma bħal hammiela ta' hwawar, ifuhu bħall-ward; xofftejh bħall-ġilji, iqatru mirra helwa tfuh.

14 Idejh huma viereg tad-deheb, imzejnin bil-krisoltu; zaqu bħal xogħol ta' l-avorju, miksi bis-saffiri.

15 Riglejha huma kolonni ta' l-irham, imqeghdin fuq pedestalli ta' deheb safi: id-dehra tiegħu bħal-Libanu, maestuza bħaċ-ċedri;

16 Fommu kollu hlewwa: iva, kollu kemm hu jghaxxaq. Dan hu l-mahbub tiegħi, u dan hu habibi, o bniet ta' Gerusalem.

6 Fejn mar il-mahbub tiegħek, o l-isbah wahda fost in-nisa? 'Il fejn dar il-mahbub tiegħek, biex infittxuh miegħek?

2 Il-mahbub tiegħi nizeł fil-ġnien tiegħu fil-hmiemel tal-hwawar, biex jirgha l-merhla tiegħu fil-ġonna, u jġbor il-ġilji.

3 Jien tal-mahbub tiegħi; u l-mahbub tiegħi, tiegħi; hu jirgha l-merhla tiegħu fost il-ġilji.

4 Mahbuba tiegħi, int sabiha bħal Tirsu, helwa bħal Gerusalem, tremenda daqs eżerċtu bil-bandieri jixxejru!

5 Dawwar ghajnejk minni, ghax hawduni. Xaghrek bħal merhla moghoż, li niżlu minn Gilghad.

6 Snierek bħal merhla nghanġ, li ġew lura mill-hasil, kollha ghandhom tewmin, mhemm mx wahda minnhom li tilfet il-frieh tagħha.

7 Bħal felli rummien huma nghansek wara l-velu tiegħek.

8 Hemm sittin sultana, u tmenin konkubina, u xbejbiet bla ghadd.

9 Iżda l-hamiema tiegħi, il-perfetta tiegħi, hi unika: l-unika ta' ommha, il-mahtura ta' dik li wilditha. Ix-xbejbiet jarawha, u jghidulha hienja; jarawha wkoll is-sultaniet u l-konkubini, u jfahhruha, iġhidu:

10 Min hi dik li tidher bħas-sebh, sabiha bħall-qamar, safja bħax-xemx, tremenda daqs eżerċtu bil-bandieri jixxejru?

11 Inzilt fil-ġnien tas-sigar tal-ġewż biex nara l-frott tal-wied, biex nara jekk id-dielja hareġtx iż-żahar tagħha, u jekk ir-rummien ukoll hariġx iż-żahar tiegħu.

12 Qabel ma kont naf, ruhi qeghditni fuq l-imriekeb ta' Ghamminadib.

13 Arġa' ejja, arġa' ejja, o Sulamita; arġa' ejja, arġa' ejja, biex inharsu lej! Ghaliex tharsu lejn is-Sulamita qisu lejn zifna quddiem żewġ armati?

7 Kemm huma sbieh riglejx fis-sandli, o bint prinċep! Il-kontorni ta' ġenbejk huma bħal ġawhar, xogħol ta' idejn ta' mgħallem.

2 Zokortok qisha tazza tax-xorb tonda, li fiha qatt ma jonqos inbid imhawwar. Zaqqek gods qamh, imdawwar bil-ġilji.

3 Sidrek qisu tewmin ta' għażziela.

4 Ghonqok bħal torri ta' l-avorju; ghajnejk bħall-aghdayjar ta' Hesebon hdejn il-bieb ta' Ejjat-Rabbim. Imniehrek bħat-torri tal-Libanu, li jhares lejn Damasku.

5 Hareġ tinkurunak bħall-Karmel, u

xaghar rasek qisu haji tal-porpra; is-sultan maqbud bil-malji ta' xagħrek.

6 Kemm int sabiha, kemm fik għaxxa, o mahbuba tiegħi, bil-gmiel kollu tiegħek.

7 L-istatura tiegħek qisha sigra tat-tamar, u sidrek qisu l-egħnieqed tagħha.

8 Jien għidt: Nitla' mas-sigra tat-tamar, u naqbad maz-zkuk tal-frott tagħha. Ha jkun sidrek bħall-egħnieqed tad-dielja, u r-riha ta' mnifsejk bħat-tuffieħ.

9 U fommok bħall-aħjar inbid, li jinzel helu helu lill-mahbub tiegħi, u jfur bejn ix-xofftejn ta' dawk li huma reġdin.

10 Jien tal-mahbub tiegħi, u xewqtu għalija.

11 Eja, mahbub tiegħi, noħorġu fir-raba', ha nghaddu l-lejl fir-rhula!

12 Ha nbakkru, u mmorru fl-oqsma tad-dwieli, u naraw jekk id-dielja bdiex tarmi, u ż-żahar tagħha fetax, u jekk ir-rummien bdiex jagħmel in-nwar. Hemm nagħtik imħabbi.

13 It-toffieħ ta' l-imħabba jfuh; u fuq bwiebna hemm kull xorta ta' frott li jgħaxxaq, ġdid u qadim, li erfajtu għalik, mahbub tiegħi.

8 O li kieku kont bħal hija għalija, li rada' minn sider ommi! Kieku xhin nintaqa' miegħek barra, inbusek; u hadd ma jistmellni.

2 Nieħdok u ndaħlek f'dar ommi, li kienet tgħallimni; u nagħtik inbid imħawwar biex tixrob mis-sugu tar-rummien tiegħi.

3 Ha tkun taħt rasi idu x-xellugija, u ha tgħannaqni idu l-leminija.

4 Irriddok taħlifu, o bniet ta' Ġerusalem, la tqajmox u la gġegħlux tistenbah l-imħabba tiegħi, sakemm lilha joghġob.

5 Min hi din li tiela' mid-deżert, mistrieħa fuq il-mahbub tagħha? Taħt is-sigra tat-tuffieħ jien qajjimtek; hemm ommok kienet bl-uġieħ bik; hemm kienet bl-uġieħ, u wilditek.

6 Qegħidni bħala sigill fuq qalbek, bħala sigill fuq driegħek. Għax l-imħabba qawwija daqs il-mewt; il-ghejra kiefra daqs is-saltna ta' l-imwiet; il-gamar tagħha gamar tan-nar, li għandu fjamma qawwija.

7 Hafna ilmijiet ma jistgħux jifru l-imħabba, u lanqas ix-xmajjar iġħarrquha; jekk wieħed kellu jagħti l-għana kollu ta' daru għall-imħabba, ikun iddisprezzat għalkollox.

8 Għandna oħtna zghira, li għad m'għandhiex sider; x'sa nagħmlu għal oħtna, meta jkunu jridu jżżewġuha?

9 Kieku kienet sur, konna nibnu fuqha turreta tal-fidda; kieku kienet bieb, nagħluha bit-twavel tač-čedru.

10 Jiena sur, u sidri qisu torri; jiena kont għal għajnejh bħal wahda li sabet is-sliem.

11 Salamun kellu qasam tad-dwieli f'Bagħal-Hamon; hu fada l-qasam tad-dwieli lill-għassiesa; kull wieħed minnhom kellu jġib elf xekel tal-fidda għall-frott tal-qasam.

12 Il-qasam tad-dwieli tiegħi, li hu tiegħi, hu għalija; int, o Salamun, tista' tieħu l-elf xekel tiegħek, u l-għassiesa tal-frott jiehdu l-mitejn.

13 O int li tghammar fil-gonna, shabi qegħdin attenti għal lehnek! Hállini nisimghu.

14 Aħrab, mahbub tiegħi, bħal għaż-żiela jew ferħ ta' červ, fuq il-muntanji tal-hwawar!

Ktieb Isaija

1 Id-dehra ta' Isaija, bin Amos, li ra fuq Ġuda u Ġerusalem fi żmien Għużżija, Gotam, Aħaž, u Hezekija, slaten ta' Ġuda.

2 Isimghu, o smewwiet! u aġti widen, o art! għax il-Mulej tkellem: Ulied rabbejt u kabbar, iżda huma xxewxu għalija.

3 Il-gendus jagħraf lil sidu, u l-hmar il-maxtura ta' sidu: iżda Izrael ma jagħraf, il-poplu tiegħi ma jifhimx.

4 Ah! ġens midneb, poplu mgħobbi bil-hazzen, nisel jagħmel id-deni, ulied imħazzrin! Huma telqu l-Mulej, għadbu l-Qaddis ta' Izrael, u daru lura.

5 Għaliex tridu tibqghu tissawtu, billi tibqghu tixxewxu? Ir-ras kollha marida, u l-qalb kollha mifnija.

6 Minn qiegh ir-riġel sar-ras m'hemm l-ebda sahħa fih; hlief drib, u tbenġil, u griħi miftuhin, la magħsura, u lanqas marbuta, u lanqas imdewwija biž-žejt.

7 Artkom herba, blietkom mahruqin bin-nar; ir-raba' tagħkom, il-barranin jibilgħuh quddiemkom; kollox herba, qisu tigriř magħmul mill-barranin.

8 U bint Sijon tibqa' bħal għarix f'għalqa dwieli, bħal girna f'għalqa hjar, bħal belt assejjata.

9 Li kieku l-Mulej ta' l-eżerċti ma halliniex fdal zghir, bhal Sodoma konna nkunu, u l-Gomorra konna nixbhu.

10 Isimgħu kelmet il-Mulej, o hakkiema ta' Sodoma; agħtu widen għal-liġi t'Alla tagħna, o poplu ta' Gomorra.

11 X'tiswieli l-kotra tas-sagrifiċċji tagħkom? Ighid il-Mulej. Jien imxabba' bl-offerti mahruqa tal-kbiex, u bix-xaħam tal-bhejjem imsemma; jien ma jogħgob-nix id-demm tal-ghogiela, jew tal-brief, jew tal-bdabad.

12 Meta tiġu biex tidhru quddiem, min talabkom dan minn għandkom, li tirsu fil-btiehi tiegħi?

13 La gġibux iżjed offerti għalxejn; l-inċens tagħhom nistkerrhu, il-qamar gġid, u s-Sibt, u li ssejhu l-laqqhat: jien ma niflax għall-hažen magħqud mal-laqqhat solenni.

14 L-ewwel tax-xhur tagħkom, u l-festi mwaqqtin tagħkom, ruħi tobghodhom: dawn saru tagħbija għalija; għajjejt nerfaġghom.

15 Għalhekk xhin tmiddu idejkom biex titolbu, nabbi għajnejja minnkom: iva, meta tagħmlu hafna talb, jien ma nismax: idejkom mimlijin demm.

16 Inhaslu, tnaddfu; nehhu l-hažen ta' eghmilkom minn quddiem għajnejja; ieqfu mill-hažen.

17 Tgħallmu għamlu t-tajjeb; fittxu l-haqq, aghmlu hieni lill-imghakkes, għamlu haqq lill-iltim, aqbzu għall-jedd ta' l-armra!

18 Ejjew issa, ha nirraġunaw flimkien, ighid il-Mulej: għalkemm dnubietkom huma bhall-iskarlat, jibjadu daqs is-siġ; għalkemm huma homor bhal kremzi, bhas-suf isiru.

19 Jekk tridu tisimgħu biex tobdu, tieklu l-ahjar prodotti tal-pajjiż:

20 Iżda jekk ma tridux, u tixxewxu, tittiekle mis-sejf: għax fomm il-Mulej qalu dan.

21 Kif saret żienja l-belt fidila! hi li kienet mimlija bil-haqq! Is-sewva darba kien iġhammar fiha; iżda issa qat-tiela.

22 Hmieġ saret il-fidda tiegħek, l-inbid tiegħek imhallat bl-ilma:

23 Il-kbarat tiegħek ribelli, u shab tal-hallelin: kulhadd iħobb it-tixhim, u jigi wara l-ghotjiet: ma jagħmlux haqq mill-iltim, u lanqas il-kawza ta' l-armra ma tiġi għandhom.

24 Għalhekk, ighid is-Sid, il-Mulej ta' l-eżerċti, il-Qawwi ta' Izraeġ: Ah! nithallas mill-avversarji tiegħi, u nivvendika ruħi mill-eghdewa tiegħi:

25 U ndawwar idi fuqek, u nsaffi tajjeb il-hmieġ tiegħek, u nnehhi t-tahlit kollu tiegħek.

26 U nrodd l-imhallfin tiegħek kif kienu dari, u l-kunsilieri tiegħek bhal ma

kienu qabel; imbagħad tissemma: Belt is-sewva, il-belt il-fidila.

27 Bil-haqq tinfeda Sijon, u dawk li jindmu fiha bis-sewva.

28 Imma l-hżiena u l-midinbin jtkissru flimkien, u dawk li jitolqu l-Mulej jintemmu.

29 Għax huma għad jisthu mis-siġar tal-ballut li intom xtaqtu, u tireghxu mill-gonna li għaziltu.

30 Għad tkunu bhall-balluta li l-weraq tagħha jidbiel, jew bhall-ġnien li m'għandux ilma.

31 U l-qawwi jsir bhal stoppa, u eghmilu xrara, u t-tnejn jinharqu flimkien, u hadd ma jkun hemm biex jifhom.

2 Il-kelma li Isajja, bin Amos, kellu f'dehra, fuq Guda u Gerusalem.

2 U jigi fl-ahhar jiem, illi l-muntanja ta' dar il-Mulej tkun imwaqqfa f'ras il-muntanji, u tintrafa' l fuq mill-gholjiet, u l-ġnus kollha jigru lejha.

3 U hafna nies imorru, u jghidu: Ejjew, ha nitilghu fuq il-muntanja tal-Mulej, fid-dar t'Alla ta' Gakobb; u hu jgħallimna triqatu, u ahna nimxu fil-mogħdijiet tiegħu: għax minn Sijon tohroġ il-liġi, u l-kelma tal-Mulej minn Gerusalem.

4 U jagħmel haqq fost il-ġnus, u jċanfar hafna popli: u huma jahdmu sjuqhom f'sikek, u l-lanez tagħhom fi mnieġel: ġens ma jarfax sejf għal ġens iehor, u lanqas qatt iżjed ma jitharrġu għall-gwerra.

5 O dar ta' Gakobb, ejjew, ha nimxu fid-dawl tal-Mulej.

6 Għax int tlaqt il-poplu tiegħek, id-dar ta' Gakobb, talli huma mimlijin drawwiet mil-lvant, u għarrafa bhall-Filistin, u jagħmlu ftehim ma' wlied il-barranin.

7 Arthom ukoll mimlija fidda u deheb, u mhemm tmiem għat-teżori tagħhom; arthom ukoll mimlija zwiemel, u lanqas hemm tmiem għall-imriekek tagħhom:

8 Arthom ukoll mimlija bl-idoli; iqimu xogħol idejhom, dak li għamlu subgħajhom:

9 U l-bniedem baxx ibaxxi rasu, u l-kbir jumilja ruħu: għalhekk la tahfrilhomx.

10 Idhol fil-blat, u abbi lilek innifsek fit-trab, minhabba l-biża' tal-Mulej, u għall-glorja tal-maestà tiegħu.

11 Il-harsa mkabbrta tal-bniedem titnizzel, u l-kburija tal-bniedem titwaqqa', u l-Mulej wahdu jintrafa' f'dak il-jum.

12 Għax jum il-Mulej ta' l-eżerċti jkun fuq koll min hu mkabbar u mgholli, u fuq koll min hu merfugh: dawn ikunu umiljati;

13 U fuq iċ-ċedri kollha tal-Lebanon, li huma għolja u merfugħa, u fuq il-ballut kollu ta' Basan;

14 U fuq il-muntanji kollha għoljin, u fuq il-gholjiet kollha merfugħa,

15 U fuq kull torri gholi, u fuq kull sur imsaħħah,

16 U fuq l-iġfen kollha ta' Tarsis, u fuq kull pittura li tghaxxaq.

17 U l-kburija tal-bniedem titwaqqa', u l-gholi tal-bnedmin jitnizzel, u l-Mulej wadhju jintrafa' dak in-nhar.

18 U l-idoli hu jeqred għalkollox.

19 U n-nies jidhlu fl-eghrien tal-blat, u fil-hofor ta' l-art, quddiem il-biza' tal-Mulej, u quddiem il-glorja tal-maestà tiegħu, meta jqum biex irieghed bl-ikrah l-art.

20 Dak inhar il-bniedem jarmi l-idoli tal-fidda tiegħu, u l-idoli tad-deheb tiegħu, li kien għamel għalih biex iqimhom, għall-grieden u l-friefiet il-lej;

21 Biex jidhol fl-eghrien tal-blat, u f'ras il-blat aħrax, minħabba l-biza' tal-Mulej, u minħabba l-glorja tal-maestà tiegħu, meta jqum biex irieghed bl-ikrah l-art.

22 Tibqgħux tafdaw fil-bniedem, li f'imnifejshem mhemm x' hliet nifs: għaliex hu x' jiswa'?

3 Ghax, ara, is-Sid, il-Mulej ta' l-eżerċiti, inehhi minn Ġerusalem u minn Ġuda kull rifd u rifda, ir-rifd kollu tal-hobż, u r-rifd kollu ta' l-ilma,

2 Il-qalbieni, u l-gwerrier, u l-imhallee, u l-profeta, il-għarraf, u x-xih,

3 Il-kap tal-hamsin, u r-raġel ta' għieh, il-kunsiljer, u r-raġel tas-sengħa, u min jinqala' għall-maġhmul.

4 U nagħtihom tfal biex ikunu l-prinċipijiet tagħhom, u trabi jsaltnu fuqhom.

5 U l-poplu jgħakkes wiehed lil iehor, u kull wiehed lil għajru: iż-zagħżuġ jizzarġan max-xih, u l-baxx mal-bniedem ta' għieh.

6 Meta wiehed jaqbad lil huh f'dar missieru, u jgħidlu: Int għandek mantar, kun mela l-kap tagħna, u halli dil-herba tkun taht idejki:

7 Dak in-nhar iġholli leħnu, u jgħid: Jien ma nafx indewwi; f'dari la hemm hobż, u lanqas mantar: la tagħmlunx kap tal-poplu.

8 Ghax Ġerusalem saret herba, u Ġuda waqa': għax ilsienhom u eghmilhom huma kontra l-Mulej, biex jehduha ma' għajnejn il-glorja tiegħu.

9 Kontra tagħhom tixhed il-harsa ta' wiċċhom, u dnuhhom ixandruh bħal Sodoma: ma jabbuħx. Ħazin għal ruhhom! għax thallsu bid-deni.

10 Għidu lill-gust, li jahbatlu tajjeb; għax frott eghmilhom jieklu.

11 Gwaj għall-ħazin! għax jahbatlu ħazin; għax jirtaddlu hlaq xogħol idejha.

12 Dawk li jgħakksu l-poplu tiegħi huma tfal, u nisa jahkmu fuqhom. O poplu tiegħi! Dawn li jmeħxuk, imexxuk

ħazin, u jfixxlu t-triq tal-mogħdijiet tiegħek.

13 Iqum il-Mulej għall-kawża, u jieqaf biex jagħmel haqq mill-poplu.

14 Il-Mulej jidhol fil-haqq max-xjuħ u l-kbarat tal-poplu tiegħu: intom blaġtu d-dwieli; is-serqa tal-fqir qiegħda go djarkom.

15 Xi tridu tghidu billi tgħaffġu l-poplu tiegħi, u tithnu wċuh il-oqfra? iġhid is-Sid, il-Mulej ta' l-eżerċiti.

16 Il-Mulej qal ukoll: Talli tkabbru l-bniet ta' Sijon, u jimxu b'għonq imserdeq, u b'għajnejn jiġru 'l hawn u 'l hemm, u jimxu b'passi qosra, u jċenċu b'rigejhom:

17 Sidi jimla bil-qxur il-qorriegħa tal-bniet ta' Sijon, u jikxef il-Mulej il-għera tagħhom.

18 Dak in-nhar Sidi inezzagħlhom it-tlellix tal-holoq mar-rigejtn, ix-xmux, u n-nofs qomra,

19 L-imsielet, il-brazzuletti, u l-velijiet tagħhom,

20 Id-dijademi, u t-tizjin tar-rigejtn, it-trieħi, il-vażetti tal-fwieħa, u l-amuleti;

21 Iċ-ċrieket, u l-holoq ta' l-immieħer,

22 L-ibbies tal-festa, l-imnatar, ix-xalel, il-boroż għall-flus,

23 Il-mirja ta' l-idejn, il-qomos finissmi, il-branes, u l-għata tar-ras.

24 U jiġri, illi flok fwieħa hełwa jkun hemm intena; u flok ħziem, habel; u flok xagħar midfur tajjeb, qarġha; flok ilbies sabiħ, ħziem ta' xkora; u kiwi flok ġmiel.

25 L-irġiel tiegħek jaqqu bis-sejf, u l-qalbenin tiegħek fit-taqbida.

26 U bwieħ Sijon inewħu u jitbikkew; u hi wara li ssir herba, tixteħet ma' l-art.

4 U dak in-nhar seba' nisa jaqbd u f'raġel wiehed, u jgħidu: Nieklu hobżna, u nilbsu lbiesna: biss hallina nissejhu b'ismek! Nehħilna għajbna!

2 Ir-rimja tal-Mulej dak in-nhar tkun sabiħa u glorjuża, u frott l-art ikun il-kburija u ż-żina għall-mehlusin ta' Izrael.

3 U jiġri, illi min jibqa' f'Sijon, u min jibqa' f'Ġerusalem, jissemma qaddis: kull min hu miktub fost il-hajjin f'Ġerusalem:

4 Meta Sidi jansel il-ħmieġ ta' bniet Sijon, u jnaddaf id-dmija ta' Ġerusalem minn go nofsha, bl-ispirtu tal-haqq, u bl-ispirtu tal-qerda,

5 U l-Mulej johloq fuq il-medda kollha tal-gholja ta' Sijon, u fuq il-laqgħat tagħha, shaħa u duħħan bi nhar, u d-dija ta' nar ihegġeġ bil-lejl: għax fuq il-glorja kollha jkun hemm tinda.

6 U jkun hemm għarix għad-dell bi nhar mis-shana, u biex iservi ta' kenn u lqugh mir-rwiefen u x-xita.

5 Ha nghanhi issa lil hanini l-għanja tal-maħbub tiegħi għall-għalqa tiegħu

tad-dwieli. Il-mahbub tieghi kellu ghalqa dwieli fuq gholja ghammiela:

2 U għażaq madwarha, u naddafha mill-gebel, u hawwilha bl-ahjar dwieli, u bona torri f'nofsha, u ghamel ukoll maghsar fiha: u stenna li taghmel eghneb tajeb, u ghamlet eghneb salvagg.

3 U issa, o nies ta' Gerusalem, u rġiel ta' Guda, aghmlu haqq, nitlobkom, bejni u bejn il-għalqa tieghi tad-dwieli.

4 X'sata' jsir aktar lill-għalqa tieghi tad-dwieli, u jien ma ghamiltx fiha? Għaliex, meta stennejt li nsib eghneb tajeb, ghamlet eghneb salvagg?

5 U issa ha ngħidilkom x'sa nagħmel lill-għalqa tieghi tad-dwieli: innehhi l-egħluq tagħha, u tittikkel; u ngarrar il-hajt tagħha, u tkun art ikkalpestatata:

6 Nagħmilha herba; la tinżabar, u lanqas tingħażaq: iżda fiha jikber għolliq u xewk: u ngieghel is-shab biex ma jagħmilx xita fuqha.

7 Ghax il-^ogħalqa tad-dwieli tal-Mulej ta' l-eżerċiti hi qar Iżrael, u n-nies ta' Guda x-xitla tal-għaxqa tieghu: u stenna s-sewwa, u, ara, it-tixrid tad-demmi; il-haqq, u, ara, l-aghjat ta' niket.

8 Ħazin għal dawk li jżidu dar ma' dar, u jgħaqqdu għalqa ma' għalqa, sakem ma jibqax aktar wisa', biex huma jgħammru wehidhom f'nofs l-art!

9 F'widnejja halef il-Mulej ta' l-eżerċiti: Tassew, hafna djar isiru herba, sew kbar u sew sbieħ, bla ma hadd iġhammar fihom.

10 Iva, għaxar fiddiena dwieli jagħmlu bat wiehed ta' nbid, u ż-zerriegħa ta' homer tagħmel efa qamh.

11 Ħazin għal dawk li jibakkru filghodu, biex jagħtuha għax-xorb qawwi, u jiddawru filgħaxija, sa ma jsahhanhom l-inbid!

12 U ċ-ċetra, u l-arpa, it-tanbur, u l-flawt, u l-inbid, ikunu fil-banketti tagħhom: iżda huma ma jharsux lejn eghmil il-Mulej, u lanqas iridu jaraw xogħol idejha.

13 Għalhekk il-poplu tieghi mar fl-eżilju, għax m'għandux tagħlim: u l-kbarat tieghu huma bil-għub, u l-kotra tieghu niexfa bil-għatx.

14 Għalhekk is-saltna ta' l-imwiet twessgħet, u fethet halqha bla qjies: u l-glorja ta' Gerusalem, u l-kotra tagħha, u l-għagħa tagħha, u dak li jitbahrad fostha, jinżlu fiha.

15 U l-bniedem baxx jitwaqqa', u s-segħan ikun umiljat, u għajnejn il-kburin jitbaxxew.

16 Iżda jitgħolla l-Mulej ta' l-eżerċiti fil-haqq, u Alla l-Qaddis jittqaddes bis-sewwa.

17 Imbagħad il-hrief jirgħaw fil-mergħa tagħhom, u qalb il-hriebi tal-għonja jieklu l-ghorba.

18 Ħazin għal dawk li jiġbdu l-ħażen

bil-hbula tal-frugħa, u d-dnub bħal bir-rbit ta' karru:

19 Li jgħidu: **Ha** jgħaġġel, u jgħaffe xogħlu, biex narawh: u ha toqrob u tasal fehmet il-Qaddis ta' Iżrael, biex nagħrfuha!

20 Ħazin għal dawk li jgħidu l-ħazin tajeb, u t-tajeb ħazin: li jqieghdu d-dlam flok id-dawl, u d-dawl flok id-dlam; li jqieghdu l-morr flok il-helu, u l-helu flok il-morr!

21 Ħazin għal dawk li huma għorrief f'għajnejhom, u li minn għalihom għaqlin!

22 Ħazin għal dawk li huma rġiel biex jixorbu l-inbid, u rġiel ta' sahha biex iħalltu xorb qawwi:

23 Li jiġġustifikaw il-ħazin bit-tixhim, u jieħdu d-dritt ta' min hu ġust!

24 Għalhekk, bħalma n-nar jahraq it-tiben, u l-fjamma teqred il-haxix niexef, hekk għerqhom ikun bħal taxsir, u n-nwar tagħhom jitla' bħat-trab; għax huma rmew il-ligi tal-Mulej ta' l-eżerċiti, u maqdru kelmet il-Qaddis ta' Iżrael.

25 Għalhekk xegħel għadab il-Mulej għall-poplu tieghu, u medd idu kontra tagħhom, u darabhom: u triegħdu l-għoljiet, u l-iġmsa tagħhom mejta kienu mqattgħin f'nofs it-toroq. B'dan kollu, għadbu ma twarrabx, iżda idu għadha mimduda.

26 U jgħolli standard għall-ġnus mill-bogħod, u jsaffrilhom minn tarf l-art: u, ara, jiġu jgħaġġlu bil-heffa:

27 Hadd ma jkun għajjen, u lanqas jogħtor fosthom; hadd ma jongħos u lanqas jorqod; u lanqas jinħall il-ħziem ta' genbejhom, u l-qaffa tas-sandli tagħhom ma tkunx maqtgħa.

28 Il-vleġġ tagħhom misnunin, u qawshom kollha milwija, u dwiefer iż-żwiemel tagħhom jidhru bħal haġra taż-żnied, u r-roti tagħhom bħal riefnu:

29 L-aghjat tagħhom ikun bħal ta' ljun, iġajtu bħal frieh ta' ljun: iva, iġajtu, u jahtfu l-priża, iġorruha fis-sgur, u hadd ma jehlisha.

30 U dak in-nhar ikun hemm aġhjat għalihom bħal aġhjat tal-baħar: u jekk wiehed iħares lejn l-art, jara dlam u għali. u d-dawl jiddallam fis-shab tieghu.

6 Fis-sena li miet is-sultan Ghuzżija, rajt ukoll 'il Sidi qieghed fuq tron, fil-għoli u merfugh, u djulu kien jimla t-tempju.

2 Is-serafini kienu weqfin fuqu: kull wiehed kellu sitt ġwienah: bi tnejn kien iġhatti wiċċu, u bi tnejn kien iġhatti riġlejh, u bi tnejn kien itir.

3 U wiehed kien iġhajjat lil iehor, u jgħid: Qaddis, Qaddis, Qaddis, hu l-Mulej ta' l-eżerċiti! l-art kollha mimlija bil-glorja tieghu.

4 U sisien il-ghatba thežžu ghal-lehen ta' dak li kien ighajjat, waqt li d-dar kienet mimlija bid-duhhan.

5 Ghidt jien imbaghad : Jahasra ghalija, mitluf jien; ghax jien raġel b'xofftejh immiġġsa, u nghammar fost poplu b'xofftejh immiġġsa: ghax ghajnejja raw is-Sultan, il-Mulej ta' l-eżerċti.

6 Imbaghad tar lejja wiehed mis-serafini, u f'idu kellu ġamra, li kien hadha bi mqass tan-nar minn fuq l-artal:

7 U qeghidhieli fuq fommei, u qal: Ara, din messet ma' xofftejk; u l-hażen tieghek jitnehha, u dnuhek mahfur.

8 U smajt ukoll lehen Sidi, iġhid: Lil min nibghat, u min sa jmurilna? Imbaghad ghidt jien: Hawn jien; ibghat lili.

9 U qal: Mur, u iġhid lil dal-poplu: Tisimghu, iva, imma ma tifhmux; u tassew taraw, imma ma taghrfux.

10 Webbes qalb dal-poplu, u soddlu widnejh, u aghlaqlu ghajnejh; li ma jax b'ghajnejh, u jisma' b'widnejh, u qalbu tifhem, u jdur, u jitefjaq.

11 Imbaghad ghidt jien: Sa meta, Sidi? U qal: Sakemm isiru l-bliet herba, u hadd ma jghammar fihom, u d-djar bla nies, u l-art titharbat għalkollox,

12 U l-Mulej ibieghed in-nies, u s-solitudini tkun kbira f'nofs l-art.

13 U jekk jibqa' fiha minn ghaxra wahda tal-poplu, tarġa' tkun meqruda: bhal terebint, jew balluta, li meta jin-qatghu, jibqa' minnhom iż-zokk: hekk iż-zergha qaddisa hi z-zokk taghha.

7 U ġara, fi żmien Ahaž, bin Ġotam, bin Ghużżija, sultan ta' Ġuda, illi Resin, sultan tas-Sirja, u Pekah bin Remalija sultan ta' Izrael, telghu lejn Ġerusalem biex jahbtu għaliha, iżda ma felhux jirbhuha.

2 U waslet l-ahbar f'dar David, tghid: Is-Sirja qiegħda fi ftehim ma' Efrajm. U qalbu triegħdet, u qalb il-poplu tiegħu bhal ma jitriegħdu s-siġar tal-masġar bir-rih.

3 Imbaghad il-Mulej qal lil Isajja: Ohroġ issa biex tiltaqa' ma' Ahaž, int, u Siġar-Ġasub, ibnek, f'tarf il-kanal tal-ġiebjta ta' fuq, fit-triq tal-ġhalqa tal-hassieli;

4 U għidlu: Hares ruhek, u oqghod kwiet; la tibżax, u lanqas thalli qalbek tintelaq, minhabba dawn iż-żewġ itruf ta' hatbiet imġammra jdahhnu, mill-qilla tal-ġhadab ta' Resin, u tas-Sirja, u bin Remalija.

5 Għaliex is-Sirja, ma' Efrajm, u bin Remalija, ftiehm u li jagħmlulek id-deni, billi qalu:

6 Ma nitilghu għal Ġuda, u nwerwruh, u ha naghmlu fetha fis-swar tiegħu għalina, u naghmlu sultan hemm lil bin Tabéal:

7 Hekk iġhid Sidi, il-Mulej: Dan la jsehh u lanqas jġiri.

8 Ghax ras is-Sirja hu Damasku, u ras Damasku hu Resin; u minn hawn u hamsa u sittin sena oħra, Efrajm jitfarrak, hekk li ma jibqax poplu.

9 U ras Efrajm hi Samarija, u ras Samarija hu bin Remalija. Jekk ma temm-nux, sgrur li ma żzommux.

10 U l-Mulej raġa' kellem lil Ahaž, billi qallu:

11 Itlob sinjal minghand il-Mulej Alla tieghek; itolbu f'qieġh l-art jew fis-sema 'l fuq.

12 Iżda Ahaž qal: La nitlob, u lanqas inġarrab il-Mulej!

13 U qal: Isimghu issa, o dar David! Hija haġa żġhira għalikom li tkiddu n-nies, biex tkiddu lil Alla tiegħi wkoll?

14 Għalhekk is-Sid, hu n-nifsu, jagħtikom sinjal; Ara, xebba titqal, u tiled iben, u ssemmiħ Emmanuwel.

15 Baqta u għasel jiekol, biex igharaf iwarrab il-hażin, u jagħzel it-tajjeb.

16 Ghax qabel ma t-tifel jagħraf jirrifjuta l-hażin, u jagħzel it-tajjeb, l-art li int tobghod tithalla miż-żewġ slaten taghha.

17 Il-Mulej iġib fuqek, u fuq il-poplu tieghek, u fuq dar missierek, jiem li qatt ma ġew mindu nfired Efrajm minn Ġuda —is-sultan ta' l-Assirja.

18 U jġiri dak inhar, illi l-Mulej isaffar lid-dubbiena li hemm fit-tarf nett tax-xmajjar ta' l-Eġittu, u lin-nahla li hemm fl-art ta' l-Assirja.

19 U jġu, u joqogħdu kollha fil-widien imharbta, u fil-hofor tal-blat, u fuq is-siġar tax-xewk kollha, u fuq il-mergħat kollha.

20 Dak in-nhar Sidi jqaxxar b'mus tal-lehja, mikri min-naha l-oħra tax-xmara, (jġifieri, bis-sultan ta' l-Assirja) ir-ras u x-xaġhar tar-riglejn; u jġiżż ukoll il-lehja.

21 U jġiri f'dak il-jum, illi wiehed irabbi għoġla, u żewġ naghġiet.

22 U jġiri, minhabba fil-kotra ta' halib li jagħtu, illi jiekol il-baqta: ghax baqta u għasel jiekol kull min jibqa' fil-pajjiż.

23 U jġiri dak in-nhar, li f'kull post, li fiħ kien hemm elf dielja, li jiswew elf biċċa tal-fidda, jikber il-gholliq u x-xewk.

24 Bil-vleġeġ u l-qaws wiehed jidhol hemm; ghax il-pajjiż kollu jkun għolliq u xewk.

25 U fuq il-gholjiet kollha, li kienu jingħažqu bl-imghažqa, ma tidholx hemm minhabba fil-biża' tal-gholliq u x-xewk; iżda jsiru post fejn imorru jirghaw il-ġniedes, u fejn ighaffu n-nghaġ.

8 Imbaghad qalli l-Mulej: Hu għalik tavlà kbira, u iktbe fuqha b'kitba ta' bniedem: Maher-salal-has-baž.

2 U hadt xhieda fidila biex jixhdu, lil Urija l-qassis, u lil Zakkarija, bin Geber-ekija.

3 U rsaqt lejn il-profetessa; u hablet, u wildet iben. Imbaghad qalli l-Mulej: Semmi ismu: Maher-salal-has-baž.

4 Ghax qabel ma jkun ja' it-tifel isejjah: Missieri, u Ommi, il-ghana ta' Damasku, u l-priza ta' Samarija jittiehdu quddiem is-sultan ta' l-Assirja.

5 Il-Mulej zied ikellimni, billi qalli:

6 Talli dal-poplu stmerr l-ilma ta' Siloe, li jgri helu helu, u ferah b'Resin u b'bin Remalija;

7 Ghalhekk issa, ara, Sidi sa jtalla' ghalihom il-ilmijiet tax-xmara, qawwija u kotrana—is-sultan ta' l-Assirja u l-glorja tieghu kollha: u toghla fuq il-kanali taghha kollha, u tfur fuq xtutha kollha:

8 Imbaghad tghaddi minn Ġuda, tfawwar u tgharraq, sama tilhaq sal-ghonq; u l-firxa ta' gwinhajh timla l-wisa' ta' artek, o Emmanuwel.

9 Ghajtu aghjat ta' gwerra, o popli, u titkissru; aghtu widen, intom ilkoll artijiet imbieghda: thažžmu, iżda titkissru; thažžmu, iżda titkissru.

10 Aghmlu hsieb, iżda hsiebkom jisfa fix-xejn; tkellmu kelma, iżda ma ssehhx: ghax Alla maghna.

11 Ghax il-Mulej kelliinni hekk b'id qawwija, u wissieni biex ma nimxix fit-triq ta' dal-poplu, billi qalli:

12 La tghidulux kongura kulma dal-poplu jghidlu kongura: lanqas tibžghu l-biža' taghhom, u la titwerwru.

13 Qaddu lill-Mulej ta' l-eżerċti! U ha jkun hu l-biža' taghkom, u t-twerwir taghkom.

14 U jkun bhala santwarju; iżda wkoll bhala ġebła ta' tigrif, u blata ta' tfixkil ghaž-żewġt idjar ta' Iżrael, xibka u nassa ghal dawk kollha li jghammru Gerusalem.

15 U hafna minnhom jiggarrfu, u jaqghu, u jitkissru, u jixxebku, u jinqabdu.

16 Aghlaq dix-xhieda, issiġilla l-liġi fost id-dixxipli tieghi.

17 U nistenna l-Mulej, li qieghed jahbi wiċċu minn dar Ġakobb, u li fih inqieghed it-tama tieghi.

18 Ara, jien u wliedi li l-Mulej tani; ahna bhala eghliem u eghġubijiet f'Iżrael minghand il-Mulej ta' l-eżerċti, li jghammar fil-gholja ta' Sijon.

19 U meta jghidulkom: Saqsu lil dawk li jkellmu l-ispirti, u lis-sahhara li jfesfsu, u jitkellmu minn taht l-ilsien, wieġbu: Jaqaw poplu mhux lil Alla tieghu ghandu jistaqsi? Jistaqsi lill-mejtin ghall-hajjin?

20 Ghal-liġi u ghax-xhieda! Jekk ma jghidux kliem bhal dan, ikun ghax m'hemmx dawl is-sebh fihom.

21 U jghaddu mill-pajjiż, mikduġin u miġwihin: u jgri, xhin ikunu bil-ġuħ, illi jitbaqbqu, u jidghu lis-sultan taghhom, u

lil Alla taghhom, huma u jdawru wiċċhom 'il fuq;

22 U jharsu lejn l-art; u, ara, ma jkunx hemm hliief dwejjaq, u dlam, u swedija mimplija diqa; u jkunu mitfughin fid-dlamijiet.

9 Iżda d-dlamijiet ma jdumux ghal dejjem fuq l-art li kienet fid-dwejjaq. Bhalma qabel Alla kesa bil-ġhajb l-art ta' Żebulun, u l-art ta' Naftali, hekk fl-ahhar jimla bil-glorja t-triq tal-baħar 'il hemm mill-Gurdan, il-Galilija tal-Gentili.

2 Il-poplu li kien miexi fid-dlam ra dawl kbir: dawk li kienu jghammru fl-art tad-dell tal-mewt, idda fuqhom id-dawl.

3 Int kattart il-poplu, u ma kabbartx il-ferh tieghu; jifirhu quddiemek, bhal ma jifirhu fil-hsad, u bhal ma jithennew meta jaqsmu l-priza.

4 Ghax int farrakt il-madmad li bih kien imghobbi, u l-hatar ta' fuq spallejh, u l-hatar ta' min jahqru, bhal f'jum Midjan.

5 Ghax kull korazza tal-gwerrier fil-ghagha tat-taqbida, u kull mantar imċappas bid-demm, ikunu mahruġin, bhall-hatab fin-nar.

6 Ghax tweldilna tifel; inghatalna iben: u s-setgha tkun fuq spallejh, u jisemma ismu Kunsilier tal-Ghaġeb, Alla qawwi, Missier ghal dejjem, il-Princep tal-Paċi.

7 Mill-kobor tas-setgha u s-sliem tieghu ma jkunx hemm tmiem, fuq it-tron ta' David, u fuq saltnatu, biex iwaqqafha, u jwettagha bil-haq u bis-sewwa, minn issa u ghal dejjem. Il-hegga tal-Mulej ta' l-eżerċti taghmel dan.

8 Sidi baghat kelma kontra Ġakobb, u waqghet fuq Iżrael;

9 U l-poplu kollu jaghrafha, imqar Efrajm u dawk li jghammru f'Samarija, li jghidhu bin-nefha u bil-kburija ta' qalbhom:

10 Iċ-ċlamit waqa', iżda ahna nibnu b'haġar mingur: il-gummaż inqata', iżda ahna nibdluhom maċ-ċedru.

11 Ghalhekk il-Mulej iqajjem ghall-poplu l-avversarji minn Resin, u jxewwex l-eghdewwa taghhom;

12 Is-Sirjani mil-lvant, u l-Filistin mill-punent; u jibilghu lil Iżrael b'halq miftuh. B'dan kollu, ghadbu ma jaġgax lura, iżda idu ghadha mimduda.

13 Ghax il-poplu ma raġax mar lura ghand min darbu, u lanqas fittxu lill-Mulej ta' l-eżerċti.

14 Ghalhekk il-Mulej jaqta' minn Iżrael ir-ras u d-denb, sew il-palma u sew is-simar f'jum wiehed.

15 Ix-xih u l-imwegġeh, dan hu r-ras; u l-profeta li jghallem il-gideb, dan hu d-denb.

16 Ghax il-mexxejja ta' dal-poplu

jmixxuh hazin; u dawk li huma mmexxijin minnhom huma mitlufin.

17 Ghalhekk Sidi ma jithenniex biż-żgħażgħ taghhom, u lanqas ikollu hniena mill-iltiema jew ir-romol taghhom: għax kull wiehed minnhom hu midgħi u hazin, u kull fomm jitkellem il-bluha. B'dan kollu ma jargax lura għadbu, u idu għadha mimduda.

18 Għax il-ħżunija tixgħel bħan-nar: hi taħraq il-gholliq u x-xewk, u tqabbad is-siġar tal-masġar, li jitiġħu jinbarmu f'kolonna duhhan.

19 Bil-qilla tal-Mulej ta' l-eżerċti, l-art mahruqa, u l-poplu sar bħall-hatab tan-nar: hadd ma jahmel lil huh.

20 Jaqta' n-naha tal-lemin, u jibqa' bil-guħ; jiekol in-naha tax-xellug, u ma jixbax: kull wiehed minnhom jiekol il-laham ta' driegħu stess:

21 Manasse jibla' l-Efrajm, u Efrajm lil Manasse: u t-tnejn flimkien ikunu kontra Guda. B'dan kollu, ma raġax lura għadbu, u idu għadha mimduda.

10 Hazin għalihom dawk li jagħmlu degrietni hżiena, u għal dawk il-kittieba li jiktbu sentenzi iġusti;

2 Biex iwarrbu l-imsejknin mill-haqq, u biex jisirju jedd il-fqajrin tal-poplu tiegħi, halli r-romol isiru l-priża taghhom, u biex jisirju lill-iltiema!

3 X'tagħmlu f'jum it-tagħdib, u fil-herba li gejja mill-bogħod? Għand min taħrabu għall-għajjuna, u fejn thallu dak li hu l-glorja tagħkom?

4 Mingħajri ma jibqagħlhomx hliet li jmitu qalb l-ilsiera, jew jaqgħu taht il-mejtin. B'dan kollu, għadbu ma jargax lura, u idu għadha mimduda.

5 Gwaj għall-Assirja, hatar ta' għadbi, u l-bastun li f'idejħ hemm il-qilla tiegħi.

6 Jien nibagħtu għal ġens midgħi, u għall-poplu tas-sahna tiegħi nagħtith ordni, biex jisraq serqa, u jiehū l-priża, u jirfis-hom bħat-tajn tat-toroq.

7 Imma hu ma jifhmx hekk, u lanqas qalbu ma taħseb hekk; iżda għandu f'qalbu li jeqred, u jharbat ġnus mhux ffit.

8 Għax hu jgħid: Il-prinċipijiet tiegħi mhumiex kollha slaten?

9 Kalno mhix bħal Karkemis? Mhix Hamat bħal Arfad, u Samarija bħal Damasku?

10 Bħalma idi laħqet saltniet l-idoli, li l-immagnijiet skolpiti taghhom kienu aktar minn dawk ta' Ġerusalem u tas-Samarija;

11 Ma nagħmilx hekk lil Ġerusalem u l-istatji tagħha, bħal ma għamilt lil Samarija u lill-idoli tagħha?

12 Għalhekk jiġri, illi meta Sidi jkun temm xogħlu kollu fuq il-gholja ta' Sijon,

u f'Ġerusalem, iġhid: Jien nikkastiga frott il-kburija ta' qalb is-sultan ta' l-Assirja, u l-arja tal-hars kburi tiegħu.

13 Għax hu jgħid: Bis-sahha ta' idi għamilt dan, u b'għerfi; għax jien għaqli: u nehhejt il-konfini tal-popli, u saqit it-teżori taghhom; u bħal wiehed qaġbieni nizzilt lil dawn li jgħammru fiha.

14 U idi sabet bħal bejta l-għana tal-popli: u bħal wiehed li jiġbor il-bajd mitluq, hekk jien għart l-art kollha; u ma kien hemm hadd li ferfer ġewnah, jew fetah fomm, jew pespes.

15 Tista' l-mannara tiftahar kontra min jaqta' biha, jew jista' l-munxar jitkabbar fuq min jahdem bih? Bħalkieku jista' l-hatar jitharrek kontra min jerfġhu, jew il-bastun iġholli lil min mhux għuda?

16 Għalhekk Sidi, il-Mulej ta' l-eżerċti, jibgħat l-egħlubija fost l-aktar nies smien tiegħu; u taht il-glorja tiegħu jixgħel nar, bħal fjamma teġġeg.

17 U d-dawl ta' Izrael isir nar, u l-Qaddis tiegħu fjamma li taħraq u tibra' x-xewk u l-gholliq tiegħu f'jum wiehed.

18 U l-ġmiel tal-masġar tiegħu, u ta' l-art għammiela tiegħu, il-Mulej jeqird, b'rüh u b'ġismu: ikun bħal wiehed li jimrad u jinfena.

19 U l-bqija tas-siġar tal-masġar tiegħu jkunu hekk ffit, li tifel jista' jgħoddhom.

20 U jiġri f'dak il-ġum, illi l-bqija ta' Izrael, u dawk ta' dar Gakobb li hellsu, ma jibqgħux aktar jistrieħu fuq min sawwat-hom; imma jistrieħu bis-sincerità fuq il-Mulej, il-Qaddis ta' Izrael.

21 Bqija targa' tiġi, il-bqija ta' Ġakobb, lejn Alla l-qawwi.

22 Għax imqar jekk il-poplu tiegħek, o Izrael, ikun bħar-ramel tal-baħar, bqija biss minnu targa' tiġi. Il-qerda, li kienet deċiza, tfawwar bil-gustizzja.

23 Għax Sidi, il-Mulej ta' l-eżerċti, jagħmel qerda, kif kien deċiż, f'nofs l-art kollha.

24 Għalhekk, hekk iġhid Sidi, il-Mulej ta' l-eżerċti: O poplu tiegħi, li tghammar f'Sijon, la tibzax mill-Assirjani, huma jsawtuk bil-hatar u jerfġhu l-bastun tagħhom fuqek, bħal ma għamlulek l-Eġizzjani.

25 Għax minn hawn u ffit iehor, tibred is-sahna tiegħi kontra tagħkom, u għadbi jdur għall-qerda tagħhom.

26 U l-Mulej ta' l-eżerċti jarfa' għalihom sawt bħal meta darab lil Midjan hdejn il-blata ta' Ghoreb: u bħal ma rafa' fuq il-baħar il-bastun tiegħu, hekk jerfġhu, bħal ma għamel fl-Eġittu.

27 U jiġri f'dak il-ġum, illi t-tagħbija tiegħu titneħħa minn fuq spallejk, u l-madmad tiegħu minn fuq għonqok, u l-madmad jitkisser minhabba fis-simna.

28 Wasal Ajjat, għadda minn Migron; f'Mikmas halla l-bagalji tiegħu.

29 Qasmu l-moghdiya: f'Geba waqqfu l-kamp ghal-lejl; Rama tkexxet; Gibegha ta' Sawl harbet.

30 Ghollli lehnec, o bint Gallim! Aghti widen, o Lajs! Imsejkna Ghanatot!

31 Madmena harbet; dawkl ijghamru f'Gebin jingemghu biex jaharbu.

32 Illum hu jieqaf Nob: hu jxejjer idu lejn il-gholja ta' bint Sijon, il-gholja ta' Gerusalem.

33 Ara, is-Sid, il-Mulej ta' l-eżerċi, iqaċċat bi treghida l-fergħa hadra: u l-aktar merfugħa jinqatgħu, u l-aktar għoljin jitbaxxew.

34 U jqatta' r-rassa tas-sigar tal-masgar b'mannara tal-hadi, u l-Libanu jaqa' taht id-daqqiet ta' wiehed setghan.

11 Imbagħad tohrog fergħa miz-zokk ta' Gessi, u Rimja minn gheruqu tinbet:

2 U l-Ispirtu tal-Mulej joqghod fuqu, l-ispirtu tal-gherf u tad-dehen, l-ispirtu tal-fehma u tal-qawwa, l-ispirtu tal-gharfa u tal-biza' tal-Mulej;

3 U l-ghaxxa tiegħu tkun fil-biza' tal-Mulej: ma jaqtax il-haqq fuq li jaraw għajnejh, u lanqas iwiddeb fuq li jisimgħu widnejh:

4 Izda bis-sewwa jagħmel haqq lill-fqar, u iwiddeb kif jixraq għall-imsejknin ta' l-art: u jidrob l-art bil-hatar ta' fomm, u b'nifs xofftejh joqtol il-hazin.

5 U l-haqq ikun il-hziem ta' ġenbejh, u l-fedeltà l-hziem ta' qaddu.

6 U l-lupu jgħammar mal-haruf, u l-ljupard jinxeht mal-gidi; u l-ghogol, u l-ferħ tal-ljun u l-imsemmen fost il-bhejjem, joqoghdu flimkien; u tifel zghir isuqhom;

7 Il-baqra tirgħa ma' l-ors, u l-frieh tagħhom jinxehtu flimkien; u l-iljun jiekol it-tiben bħall-gendus.

8 It-tarbija tal-halib tilgħab fuq it-toqba tas-serp, u t-tifel miftum idahhal idu fil-bejta tal-lifgħa.

9 La jagħmlu hsara u lanqas jeqerdu fuq il-gholja kollha mqaddsa tiegħi: għax l-art tkun mimlija bil-gharfa tal-Mulej, bħalma l-ilmiijiet jiksu l-bahar.

10 U jġri f'dak il-jum, illi jkun hemm gherq ta' Gessi, li jitwaqqaf bħala sinjal lill-popli; lilu jfttxu l-Gentili: u l-post tal-mistrieħ tiegħu jkun gloriuż.

11 U jġri f'dak il-jum, illi Sidi jargħa jmid idu għat-tieni darba biex jikseb il-bqija tal-poplu tiegħu, li jkun baqa', mill-Assirja, u mill-Egittu, u minn Patros, u minn Kus, u minn Ghelam, u minn Sinar, u minn Hamat, u mill-gzejjer tal-bahar.

12 U hu jgħolli standard għall-ġnus, u jġma' l-imkeċċijin ta' Izrael, u jġbor

l-imxerrdin ta' Ġuda mill-erba' truf tad-dinja.

13 U l-ghejra wkoll ta' Efraim titneħħa, u l-avversarij ta' Ġuda jquerdu: Efraim ma jgħirx għal Ġuda, u Ġuda ma jabbatx għal Efraim.

14 Izda jtiru għal fuq spallejn il-Filistin lejn il-punent; u flimkien jisirqu 'l ulied il-lvant: u jitfghu idejhom fuq Edom u Mowab; u wlied Għammon ikunu s-sudditi tagħhom.

15 U l-Mulej inixxf għalkollox ilsen il-bahar ta' l-Egittu; u bir-riħ qawwi tiegħu jxejjer idu fuq ix-xmara, u jidrobha f'seba' kanali, u jgħaddihom minnha bil-qrieg.

16 U għall-bqija tal-poplu tiegħu, li jibqa', ikun hemm triq mill-Assirja; bħal ma kien hemm għal Izrael f'dak il-jum li tala' mill-Egittu.

12 U tgħid f'dak il-jum: Infahrek, o Mulej! Għax għalkemm kont imghaddab għalija, għadbek bired, u farragħni.

2 Ara, Alla s-salvazzjoni tiegħi; nittama, u ma' nibza' minn xejn; għax il-Mulej Jehovah, hu l-qawwa u l-għanja tiegħi, u hu wkoll sar is-salvazzjoni tiegħi.

3 Għalhekk bil-ferħ intom timlew l-ilma mill-bjar tas-salvazzjoni.

4 U tgħidu f'dak il-jum: Fahru l-Mulej, invokaw l-isem tiegħu, għarrfu fost il-popli l-egħmejjel tiegħu, xandru li eżaltat hu l-isem tiegħu!

5 Għannu lill-Mulej, għax hwejjeġ kbar għamel: ha jkun dan magħruf fl-art kollha.

6 Werzaq u għajjat bil-ferħ, o int li tghammar f'Sijon: għax kbir hu l-Qaddis ta' Izrael f'nofsok.

13 Tabbira għal Babel, li ra Isaija, bin Amos.

2 Waqqfu standard fuq il-muntunja l-gholja, għollu lehinkom lejhom, xejru idejkom, biex jidhlu mill-bwieb tal-kbarat.

3 Jien stess ordnajt lil dawkl li huma ikkonsagrati lili, sejjah ukoll il-gwerriera tiegħi, u dawkl ukoll li jitghaxxu bil-kburija tiegħi, biex iwettqu għadbi.

4 Isma'! għagħta ta' nies fuq il-muntanji, bħal dik ta' poplu immens! hamba ta' saltriet, ta' ġnus migmughin flimkien! Il-Mulej ta' l-eżerċi tiegħi jgħbor l-eżerċi, ta' sejjer għat-taqbida.

5 Gejjin minn art imbiegħda, minn tarf is-sema, il-Mulej l-ghodda tal-għadab tiegħu, biex jeqred l-art kollha.

6 Newhu, għax jum il-Mulej wasal! Jasal bħal herba mingħand Min jista' kollox.

7 Għalhekk jintelqu l-idejn kollha, u qaib kull bniedem iddub:

8 U jitwerwru: uġigh u diqa jaqbadhom; bhal mara fil-hlas jitkaghawgu: iħarsu mibluġhin lejn xulxin; bhal fjammi tan-nar ikun wiċċhom.

9 Ara, wasal jum il-Mulej, kiefer sew bil-qilla u sew b'ghadab krudil, biex jagħmel l-art deżert: u jreqred il-midinbin minnha.

10 Ghax il-kwiekeb tas-sema u l-ghaqdjet tagħhom ma jagħtu id-dawl tagħhom: ix-xemx tiddallam hi u hierġa, u l-qamar ma jagħtix id-dawl tiegħu.

11 Hekk nikkastiga d-dinja għall-ħażen tagħhom, u l-ħżiena għad-deni tagħhom: u nrażżan l-arroganza ta' l-imkabbrin, u l-kburija tat-tiranni ngib fix-xejn.

12 Nagħmel il-bniedem aktar prezzjuż minn deheb fin; il-bnedmin aktar rari mid-deheb ta' Ofir.

13 Għalhekk inrieghed is-smewwiet, u l-art titeħżeż minn postha, bil-qilla tal-Mulej ta' l-eżerċti, f'jum il-qilla ta' għadbu.

14 U tkun bhal għażziela li qeghdin jigrū warajha, jew bhal nagħga li hadd ma jgimaghha: kull bniedem idur lejn il-poplu tiegħu, u jahrab kulhadd lejn artu.

15 Kull min jinsab ikun minfud; u kull min jingħaqad magħhom jaqa' bis-sejf.

16 Uliedhom ukoll jittertqu taht għajnejhom; djarhom jinscerqu, u mkasbrin ikunu n-nisa tagħhom.

17 Ara, jien inqajjem għalihom il-Medi, li ma jqisux il-fidda; u d-deheb ma jidhux pjaċir bih.

18 U l-qwas tagħhom itertqu ż-żgħażgħ; u ma jkollhomx ħniena mill-frott tal-guf; u għajnhom ma tahfirhiex lit-fal ċekjknin.

19 U Babel, il-glorja tas-saltniet, zina tal-kobor tal-Kaldin, issir bhal meta Alla garraraf lil Sodoma u Gomorra.

20 Qatt aktar ma tkun imghammra, u minn nisel għal nisel hadd ma joqgħod fiha: lanqas il-Gharbi ma jwaqqaf hemm it-tinda tiegħu; u lanqas ir-ragħajja ma jieħdu l-imriehel jistrieħu hemm.

21 Iżda d-dbejbe tad-deżert jistrieħu hemm; u l-kokk jimla djarhom; u jghammar hemm in-ngham, u jaqzbu hemm il-mogħoż tad-deżert.

22 Ix-xakalli jgħajtu fit-torrijiet fortifikati tagħhom, u l-klieb salvaġġi fil-palazzi lussusi tagħhom: u żmienha jkun qorob biex jasal, u jiema ma jitwalux aktar.

14 Ghax il-Mulej iħenn għal Ġakobb, u jarga' jahtar lil Izrael, u jqeghidhom f'arthom: u l-ghorba jingħaqdu magħhom, u jingħaqdu ma' dar Ġakobb.

2 U l-popli jehduhom, u jgibuhom f'posthom: u dar Izrael tiksibhom f'art il-Mulej bhala qaddejja rgjel u qaddejja nisa: u jieħdu fil-jasar lil dawk li haduhom fil-jasar; u jahkmu fuq dawk li haqruhom.

3 U jigrū, fil-jum li l-Mulej iserrhek mill-ghali tiegħek, u mill-biża' tiegħek, u mill-jasar iebes li fiħ kont imjassar.

4 Illi inti tlissen din il-ghanja fuq is-sultan ta' Babel, u tgħid: Kif heda t-tirann! Kif ħdiet il-belt tad-deheb!

5 Il-Mulej kisser il-bastun tal-ħżiena, u x-xettru tal-ħakkiema.

6 Hu li sawwat il-poplu fis-sahna, bi swat bla waqfen; hu li ħakem fuq il-ġnus bil-ghadab, issa ippersegwitat, u hadd ma jindahal.

7 L-art kollha tistrieħ, u qieghda kwieta: huma jinfexxu jghannu.

8 Iva, iċ-ċipress jifrah minhabba fik, u ċ-ċedru tal-Libanu jgħid: Mindu int tbbaxxejt, l-ebda wieħed li jaqta' s-siġar ma tala' għalina.

9 Is-saltna ta' l-imwiet minn taht tqanqlet bil-ferh għalik, biex tilqgħek inti u ġej: tqajjem l-ispiriti tal-mejtin għalik, u lil-kbarat kollha ta' l-art; tqajjem mit-tronijiet tagħhom is-slaten kollha tal-ġnus.

10 Kollha jtkellmu, u jgħidulek: int ukoll ixxejjint bħalna? Sirt tixbah lilna?

11 Il-kburija tiegħek tnizzlet fis-saltna ta' l-imwiet, u d-daqq ta' l-arpi tiegħek: id-dud infirex tahtek, u d-dud iġhattik.

12 Kif waqajt mis-sema, o Luċifru, bin is-sebh! kif kont maqtuġh għal fuq l-art, int li kont tkasbar il-ġnus!

13 Ghax int għidt f'qalbek: Nitla' fis-sema; neżalta t-tron tiegħi fuq il-kwiekeb t'Alla: noqgħod ukoll fuq il-gholja tal-laqgħa, fi truf it-tramuntana.

14 Nitla' fuq il-gholi tas-shab; u nagħmel lili nniifi bħall-Gholi.

15 Iżda int fis-saltna ta' l-imwiet titnizzel, f'qiegh il-hofra.

16 Dawn li jarawk, jgħidusaw iħarsu lej, u jithassbu fuqek, u jgħidus: Hu dar ir-ragel li riegħed l-art, li heżżeż is-saltniet;

17 Li għamel id-dinja deżert, u garraraf il-bliet tagħha; li ma halliex l-ilsiera tiegħu jmorru d-dar tagħhom?

18 Is-slaten kollha tal-ġnus, kollha jstrieħu fil-glorja, kull wieħed f'daru.

19 Iżda int kont mitfugh barra minn qabrek bhal ferġha moqzieza, u bħal-libsa tal-maqtulin, minfudin bis-sejf, li jintefghu qalb il-gebel tal-hofra; bħal ġisem mejjet imghaffeg taht is-saqajn.

20 Int ma tisssehix magħhom fid-difna, għax int qridt lil artek, u qtilt il-poplu tiegħek: nisel il-ħżiena ma jissemma qatt iżjed.

21 Hejju qatla għal uliedu minhabba fil-ħażen ta' missirijiethom; biex ma jqumux, u lanqas jirtu l-art, u lanqas jimlew wiċċ l-art bil-bliet.

22 Ghax jien inqam għalihom, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti, u naqta' barra minn Babel l-isem, u l-bqija, u l-iben, u bin l-iben, iġhid il-Mulej.

23 Nagħmilha wkoll wirt għall-qanfud,

u aghdajjar ta' l-ilma; u nikhsha b'mik-insa tal-qerda, ighid il-Mulej ta' l-ezerċti.

24 Il-Mulej ta' l-ezerċti halef, qal: Tassew, bhal ma hsibt jien, hekk jigrì; u bhal ma ghamilt f'mohhi, hekk isir:

25 Li nkisser lill-Assirjan f'arti, u fuq il-muntanji ngħaffu taht saqajja: imbaghad il-madmad tieghu jitnehha minn fuqhom, u t-tagħbija tieghu titnehha minn fuq spalljhom.

26 Dan hu l-hsieb mahsub għall-art kollha: u din hi l-id mimduda fuq il-ġnus kollha.

27 Ghax il-Mulej ta' l-ezerċti għamel hsieb, u min jista' jħassru? U idu l-mimduda, min jista' jdawwarha?

28 Fis-sena li miet is-sultan Aħaz giet din it-tahbira:

29 La tifraxh, o Filistja kollha, għax il-hatar ta' min kien isawtek tkisser: għax minn gherq is-serp toħroġ lifgħa, u frottu jkun serp tan-nar itir.

30 U l-imweldin l-ewwel tal-foqra jirgħaw, u l-imsejknin fosthom jistrieħu bla biża': u noqtol lil nislek bil-ġuh, u hu joqtol dak li jibqa'.

31 Newwah, o bieb! għajjat, o belt! Iddewweb bil-biża' int Filistja kollok! Ghax ġejja dahna mit-tramuntana, u hadd mhemm mifrud mill-qtajja tieghu.

32 X'jitwieġeb lill-messaggjiera ta' dan il-ġens? Li l-Mulej sejjes lil Sijon, u li l-imsejknin tal-poplu tieghu jistkennu fiha.

15 Tahbira għal Mowab: Billi bil-lejl Għar-Mowab kienet imharbta, u meqruda; billi bil-lejl kienet Kir-Mowab imharbta u meqruda;

2 Hu tala' Bajit u Dibon, fuq l-imqades tal-gholjiet jibki: Mowab inewwah għal Nebo, u għal Medeba: fuq rjushom kollha ikun hemm qargħa, u kull lehja maqtugħa.

3 Fit-toroq tagħhom jithažżmu bix-xkejjer: fuq bjut djarhom, u fl-imsierah tagħhom, kollha jnewhu, jolfqu bla heda.

4 U tghajjat Hesebon, u Eleghale: lehinom jinstama' mqar Gahas: għalhekk il-gwerrieri ta' Mowab ighajtu: ruhu ttriġieghd fih.

5 Qalbi tghajjat għal Mowab; il-mahrubin tieghu jaharbu lejn Sohar, bhal għoġla ta' tliet snin: bil-biki jitiġlghu t-telgħa ta' Luhit; u fi triq Ħoronajm ighajtu aghjat ta' qsim il-qalb.

6 Herba jsiru l-ilmijiet ta' Nimrim: għax nixef il-haxix; hđura ma baqax; mhemm xejn ihaddar.

7 Għalhekk il-ġid li faddlu, u l-ħażniet tagħhom, iġorruhom lejn wied is-safsaf.

8 Ghax il-ghajta daret madwar truf Mowab; u x-xħir tagħha jaasal sa Eglajm, u sa Bir-Elim jaasal ix-xħir tagħha.

9 Ghax l-ilmijiet ta' Dimon huma mimlijin bid-demmm: tassew, jien inżid għal

Dimon hserat oħra—iljuni fuq min jahrab minn Mowab, u fuq il-bqija ta' l-art.

16 Ibagħtu l-haruf lill-ħakem tal-paj-ġiz; ibagħtuh minn Sela, mit-triq tad-deżert, lill-gholja ta' bint Sijon.

2 Ghax jigrì, illi bhal għasfur imtajjar, imkeċċi mill-bejta, ikunu l-bniet ta' Mowab lill-moghđijiet ta' l-Arnon.

3 Aġtina parir, aġhmel haqq; aġhmel dillek bhal-lejl f'nofs in-nhar; istor lill-imkeċċijin; la tikkixf lill-mahrub.

4 Ħa jgħammru miegħek l-imkeċċijin tiegħi, Mowab. Kun int kenn għalihom mill-wieċ li jrid jeqridhom! Ghax il-mohqrija m'għadhiex iżjed; għebet il-herba; u min ighaffeg taht ringlejh għeb mill-art.

5 U fuq it-tjieba jtiwaqqaf tron: u joġġhod fuq bil-fedelta' fit-tinda ta' David imħallef li jfittex il-haqq, u jgħaġġel jagħmel is-sewwa.

6 Smajna bil-kburija ta' Mowab, kemm kien kburi: l-arroganza tieghu, u l-kburija tieghu, u l-ghadab tieghu; il-ftahir fieragħ tieghu falz.

7 Għalhekk inewwah Mowab għal Mowab, kulhadd inewwah: għall-ftajjar taż-żbib ta' Kir-Ħarexet titnieħdu; tassew huma mnikkтин.

8 Ghax ir-raba' ta' Hesebon niexef; u d-dielja ta' Sibma; is-sidien tal-ġnus għaffu l-aħjar friegħi tagħha, li kienu jaasu sa Gaghzer, u xterdu fid-deżert: il-friegħi tagħha nfrxu, qasmu l-bahar.

9 Għalhekk jien nibki mal-biki ta' Gaghzer għad-dielja ta' Sibma: insaqk bid-dmuh tiegħi, o Hesebon, u Eleghale: għax fuq il-frott tas-sajf tiegħek, u l-ghalla tiegħek, waqgħet il-ghajta tat-taqbida.

10 U għab il-ferħ, u l-hena mill-ghalqa għammiela tiegħek; u fl-egħlieqi tad-dwieli la hemm għana u lanqas hobb ta' ferħ: il-għassara ma jagħsrux inbid fl-imagħsar tagħhom; jien sikkitt il-ghanja tagħhom ta' žmien il-ghasir.

11 Għalhekk imsarni jbaqbqu bhal arpa għal Mowab, u l-ġewwieni tiegħi għal Kir-Ħeres.

12 U jigrì, meta Mowab jidher li għajja fuq il-maqdes għoli tieghu, illi jidhol fis-santwarju tieghu biex jitolb; iżda xejn ma jaqla'.

13 Din hi l-kelma li l-Mulej tkellem fuq Mowab minn žmien ilu.

14 Iżda issa l-Mulej jitellem, ighid: Fi tliet snin, bhal snin ta' haddiem mikri, il-ġlorja ta' Mowab tkun imkasbra, min-kejja l-kotra kbira tieghu; u dak li jibqa' jkun ftit hafna, u ma jiswa xejn.

17 Tahbira għal Damasku. Ara, Damasku mhix ser tibqa' belt, u ssir herba.

2 Il-bliet ta' Gharoer huma mitluqa: ikunu għall-imriehel biex jimteddu, u hadd ma jkun hemm min inaffarhom.

3 U tispicċa l-foztizza minn Efrajm, u s-saltna minn Damasku, u l-bqija tas-Sirja: huma jkunu bħall-glorja ta' ulied Izrael, ighid il-Mulej ta' l-eżerċiti.

4 U jiġri f'dak il-jum, li l-glorja ta' Gakobb tickien, u s-simna ta' lahamu toġhob.

5 U jkun bħal meta l-hassad jiġbor iż-żara, u bi driegħu jahsad is-sbul; u jkun bħal dak li jiġbor is-sbul f'wied Refajim.

6 Izda xi rċippa jibqa' fihom, bħal wiehed li jfarfar is-sigra taż-zebbuġ, u jibqa' żewġ żibġiet, jew tlieta, fil-quċcata ta' l-oghla ferġha, u erba' jew hamsa fil-friegħi għammiela ta' barra, ighid il-Mulej, Alla ta' Izrael.

7 F'dak il-jum il-bniedem ihares lejn Min għamlu, u għajnejh jifgħom fuq il-Qaddis ta' Izrael.

8 U ma jharix lejn l-altari, ix-xogħol ta' idejh, u lanqas jitfa' għajnejh fuq dak li għamlu subgħajh, la l-Axerim, u lanqas l-altari ta' l-inċens.

9 F'dak il-jum, il-bliet qawwijn tiegħu jkunu mitluqin, bħal ma kienu abbandunati l-foresti u rjus il-muntanji, li telquhom xhin kienu resqin ulied Izrael: u jkun hemm herba.

10 Billi int insejt lil Alla tas-salvazzioni tiegħek, u ma ftakartx fil-blata tal-kenn tiegħek, int hawwilt xtieli li jgħaxxu, u għaddast żbari t'alla barrani:

11 Bi nhar int tkabbar ix-xitla tiegħek, u filgħodu tiftah l-inwar taż-żerriegħa tiegħek: izda l-għalla tkun gods herba f'jum il-hemm, u hsara bla fejqan.

12 Ah! għagħa ta' hafna popli, li jgħajtu bħall-agħjat ta' l-ibhra, u d-damdim tal-ġnus, li jdamdmu bħad-damdim ta' ilmijiet qawwija!

13 Il-ġnus idamdmu bħad-damdim ta' hafna ilmijiet: izda Alla jcanfarhom, u huma jaharbu fil-bogħod, imtajrin bħat-tiben fuq il-muntanji mir-rih, u bħal tromba tat-trab quddiem il-riefnu.

14 Filgħaxija, ara, ikun hemm il-biża'; u qabel is-sebh, m'għadhomx iżjed. Dan hu s-sehem ta' dawk li jisirquna, u x-xorti ta' dawk li jehdulna hwejjigħna.

18 Ah! art imdella bil-ġwienah, li hemm in-naha l-ohra tax-xmajjar ta' l-Etjopja:

2 Li tibgħat ambaxxaturi bil-bahar, imqar fi ġfen tal-bordi fuq l-ilmijiet, ighidu: Morru, o messaggiera hfief, għand ġens mislut u mieles, għand poplu li jibzghu minnu sa fl-aktar artijiet imbiegħda, ġens qawwi u li jikkalpesta kollox, u li pajjiżu maqsum mix-xmajjar!

3 Intom ilkoll li tghammru fid-dinja, u

li qegħdin fuq l-art, harsu, xhin jirtafa' standard fuq il-muntanji! U xhin iddoqq it-tromba, isimghu!

4 Għax hekk qalli l-Mulej: Inhares bil-kwiet minn kamarti, bhala shana safja fid-dawl tax-xemx, u bħal shaba tan-nida waqt is-shana tal-hsad.

5 Għax qabel il-hsad, meta t-tinwir jintemm, u l-egħneb qares isir egħneb misjur, hu jaqta' l-friegħi bl-imqassijiet taż-żabra, u jneħhi u jqaċcat iż-żraġen.

6 Jithallew kollha lit-tajr tal-priza tal-muntanji, u lill-bhejjem ta' l-art: u t-tajr tal-priza jgħaddu s-sajf fuqhom, u l-bhejjem kollha ta' l-art ighaddu x-xitwa fuqhom.

7 F'dak iż-żmien tingieb ghotja lill-Mulej ta' l-eżerċiti, mingħand ġens mislut u mieles, mingħand poplu li jibzghu minnu sa fl-aktar artijiet imbiegħda; ġens qawwi u li jikkalpesta kollox, u li pajjiżu maqsum mix-xmajjar, fil-post ta' isem il-Mulej ta' l-eżerċiti, il-għolja ta' Sijon.

19 Tahbira għall-Egittu. Ara, il-Mulej riekeb fuq shaba haffa, sa jidhol l-Egittu: u l-idoli ta' l-Egittu jitriegħdu quddiemu, u qalb l-Egittu tinhalli go fih.

2 U nqabbad l-Egizzjani kontra l-Egizzjani; u jiġġieldu, l-ahwa ma' l-ahwa, u kull wiehed ma' sieħbu; belt ma' belt, u saltna ma' saltna.

3 U l-ispirtu ta' l-Egizzjani jonqos go fihom; u l-pjanijiet tagħhom jien inhabbilhom; u jftitxu l-idoli, u lis-sahhara, u lil dawk li jsejhu l-ispirti, lil dawk li jghidu minn qabel x'sa jiġri.

4 U nerhi l-Egizzjani f'idejn sid kiefer; u sultan aħrax jahkem fuqhom, ighid Sidi, il-Mulej ta' l-eżerċiti.

5 U l-ilmijiet jinxfu mill-bahar, u x-xmara tinxef u titqaxqax.

6 U l-kanali ta' l-ilma jintnu; u x-xmajjar ta' l-Egittu joforhu u jinxfu: il-qaşab u l-haxix tal-bahar jidbielu.

7 Il-bordi ta' hdejn in-Nil, f'xatt in-Nil, u l-egħlieqi kollha mizrugħin ta' hdejn in-Nil jinxfu, jittajru, u jgħibu.

8 U s-sajjeda jitnieħdu, u dawk kollha li jifgħu fin-Nil sunnara jibku, u dawk li jifrxu x-xibka fuq l-ilmijiet jitmikkto.

9 Barra minn dan, dawk li jahdmu l-kittien, u l-maxxata, u n-nissieġa, jisthu.

10 U l-pilastru ta' l-Egittu jifarrku, dawk kollha li jahdmu mikrijin ikunu qalbhom sewda.

11 Il-kbarat ta' Sogħan huma tassew boloh: il-parir ta' l-egħref kunsilieri ta' Fargħun hu bla sens: kif tghidu l-Fargħun: Jien bin l-ghorrief, bin is-slaten tal-quddem?

12 Fejn huma? Fejn huma l-ghorrief tiegħek? Ha jghidulek issa; u hallihom

ikunu jafu x'ghandu f'mohhu l-Mulej ta' l-ezereti ghall-Egittu.

13 Il-kbarat ta' Soghan saru boloh, il-prinċipijet ta' Nof tqarrqu; hargu lill-Egittu barra mit-triq, imqar dawk li huma l-gebla tal-ghareb tat-tribujiet taghha.

14 Il-Mulej hawwad spirtu ta' taghwig ġo fihom: u mexxew hazin lill-Egittu f'kulma jaghmel, bhal ma jixxengel sikran hu u jitqalla'.

15 U ma jkunx hemm xoghol ghall-Egittu, li r-ras jew id-denb, il-palma jew il-qasba, jistghu jaghmlu.

16 F'dak il-jum l-Egittu jkun bhannisa: u jitrighed u jitwerwer minhabba t-tixjira ta' id il-Mulej ta' l-ezereti, li sa jxejjer fuqu.

17 U l-art ta' Ġuda ssir biża' ghall-Egittu, kull min issemmihielu jitwerwer, minhabba l-hsieb li haseb il-Mulej ta' l-ezereti kontra l-Egittu.

18 F'dak il-jum ikun hemm hames bliet fl-art ta' l-Egittu li jikkellmu bi l-sien Kanghan, u jahilfu lealtà lejn il-Mulej ta' l-ezereti; wahda minnhom tissejjah: Belt il-herba.

19 F'dak il-jum ikun hemm altar lill-Mulej f'nofs l-art ta' l-Egittu, u plier lill-Mulej hdejn tarf l-art.

20 U jkun gheml u xhieda lill-Mulej ta' l-ezereti fl-art ta' l-Egittu: għax huma jgħajtu lill-Mulej minhabba dawk li jahqruhom, u jibaghtilhom salvatur, u difensur biex jifdihom.

21 U l-Mulej juri lilu nnifsu lill-Egittu, u l-Egizzjani jagħrfu l-Mulej f'dak il-jum; iva, huma jqimu bis-sagrificċju u bl-offerti, u jaghmlu wegħdi lill-Mulej, u jaghmlu-hom.

22 U l-Mulej jidrob lill-Egittu: jidrob u jfejjaq; u jergħhu lura għand il-Mulej, u jahfrilhom, u jfejjaqhom.

23 F'dak il-jum ikun hemm triq mill-Egittu għall-Assirja, u l-Assirjani jigu l-Egittu, u l-Egizzjani jmorru l-Assirja, u l-Egizzjani jqimu ma' l-Assirjani.

24 F'dak il-jum Izrael ikun it-tielet ma' l-Egittu u ma' l-Assirja, barka f'nofs l-art:

25 Li l-Mulej ta' l-ezereti jbierek, billi jghid: Imbierek l-Egittu, il-poplu tiegħi, u l-Assirja, xoghol idejja, u Izrael, wirti.

20 Fis-sena li Tartan gie Asdod, (meta bagħtu Sargon, sultan ta' l-Assirja) u habat għal Asdod, u hadha;

2 F'dak iż-żmien il-Mulej tkellem b'Isajja, bin Amos, billi qallu: Mur, u holl l-ilbies tax-xkejjer minn fuq genbejk, u aqla l-qorq tiegħek minn ringlejk. U hekk għamel, jimxi għeri u haf.

3 U l-Mulej qal: Bhal ma mexa l-qaddej tiegħi Isajja, għeri u haf għal tliet snin, bhala sinjal u twissija lill-Egittu, u lill-Etjopja;

4 Hekk is-sultan ta' l-Assirja jmexxi l-imjassrin ta' l-Egittu, u l-eziljati ta' l-Etjopja, zghazagh u xjuh, gherija u hafja, u wara mikxuf, bhala għajb għall-Egittu.

5 Imbagħad jibzghu u jisthu minhabba l-Etjopja, it-tama tagħhom, u minhabba l-Egittu, il-ġlorja tagħhom.

6 U dawk li jghammru f'dan ix-xatt ighidu f'dak il-jum: Ara, din hi t-tama tagħna, li hrabna lejha għall-għajnuna, biex nehilsu mis-sultan ta' l-Assirja: u kif sa nehilsu ahna?

21 Tahbira għad-deżert tal-bahar. Bhalma rwiefen jigu jonfhu min-nofsinar; hekk gejja mid-deżert, minn art tal-biża'.

2 Dehra qalila kienet mgħarrfa lili; dak li jqarraq, għadu jqarraq, u l-qerried għadu jreqred. Ita!, Għelam; aħbat, o Medja! jien insikket it-nehid kollu.

3 Għalhekk mimlijin genbejja bid-dwejjaq; qabadni l-ugħh, bħall-ugħh ta' mara fil-hlas: jien hekk muġugh li ma nistax nisma'; inhossni hekk imhawwad li ma nistax nara.

4 Qalbi tilheg, il-biża' werwirmi: il-għabex li xtaqt jien inbidel għalija fi tregħid.

5 Ihejju l-mejda, jifirxu l-hsajjar, jieklu, u jixorbu: qumu, o kaptani, idilku t-tarki.

6 Għax hekk ighidli Sidi: Mur, qieghed il-għassies; ha jgharraf dak li jara:

7 U jekk jara qatgħa rikkieba, ifirsa żewġ żewġ, rikkieba fuq il-hmir, rikkieba fuq l-iġmla; ha jisma' sewwa kif għandu jkun:

8 Imbagħad il-għassa għajjat bħall-ju: O Sidi, jien wieqaf dejjem fuq it-torri tal-għassa bi nhar, u qieghed fil-għassa tiegħi l-iljieli kollha:

9 U, ara, gejjin qatgħa rikkieba, ifirsa żewġ żewġ. U wiehed wiegeħ, u qal: Babel waqgħet, waqgħet; u l-immagnijiet skol-piti ta' l-allat tagħha kollha huma mix-butin ma' l-art.

10 O poplu tiegħi, midrus bħal qamh ta' l-andar tiegħi: dak li smajt mingħand il-Mulej ta' l-ezereti, minn Alla ta' Izrael, jien għarraftulek!

11 Tahbira għal Duma. Wiehed isejjahli minn Seghir? Għassies, flex inhu l-lejl? Għassies, flex inhu l-lejl?

12 Il-għassies ighid: Jigi s-sebh, u jigi l-lejl ukoll: jekk tridu tistaqsu, staqsu: ergħu ejjew.

13 Tahbira għal Għarabja. F'masgar fl-Għarabja tghaddu l-lejl, o karwani tad-Dedanin.

14 Lil dawk li huma bil-għatx, gibulhom l-ilma; lil dawk li qegħdin jaharbu ilqgħuhom bil-hobż, o intom li tghammru fl-art ta' Tema.

15 Ghax huma harbu minn quddiem is-
sjuġ, minn quddiem is-sejġ mislut, u minn
quddiem il-qaws mimdud, u minn
quddiem il-qilla tat-taqbida.

16 Ghax hekk qalli Sidi: Minn hawn u
sena oħra, bhas-snin ta' haddiem mikri,
il-glorja kollha ta' Kedar tghib:

17 U dawġ li jibqgħu mill-ghadd ta'
l-arcieri, l-irġiel qalbenin ta' wlied
Kedar, ikunu ftiit; ghax il-Mulej Alla ta'
Iżrael tkellem.

22 Tahbira għal wied id-dehra: Xi
għalek issa, biex tlaġt kollok kemm
int fuq il-bjuġ?

2 O int li kont mimlija bil-ghagħha, belt
tal-agħjat, belt ferrieha: il-maqtulin
tiegħek mhumiex maqtulin bis-sejġ, lanqas
meġjin fit-taqbida.

3 Il-kapijiet tiegħek harbu kollha
f'daqqa, u kienu maqbudin mingħajr il-
qaws: dawġ kollha fostkom li nstabu
kienu mehudin fil-jasar f'daqqa, għal-
kemm harbu fil-bogħod.

4 Għalhekk għidt jien: La tharsux lejja;
ha nibki biki ta' mrrar, la tinsistux biex
tfarrġuni għad-dizazru ta' bint il-poplu
tiegħi.

5 Ghax hu jum ta' tahwid, u ta' tagħfiġ,
u ta' tahbil, jum Sidi, il-Mulej ta' l-eżerċiti,
f'wied id-dehra; tigrif ta' swar, u ta'
agħjat lejn il-muntanji.

6 U Għelam qabad il-barzakka tal-
vleġeġ ma' l-imriekeb, ma' l-irġiel, u l-
ifirsa, u Kir kixef it-tarka.

7 U jigrì, illi l-isbah widien tiegħek
jimtlew bil-imriekeb, u l-ifirsa jlestu
ruhhom hdejn il-bieb.

8 Hu nehha l-ghata ta' Ġuda, u int
harist dak in-nhar lejn l-armi ta' dar il-
masġar.

9 U rajtu wkoll il-ftuħ fis-swar tal-belt
ta' David, kemm żdied: u gbartu l-ilmijiet
tal-gibja ta' taht.

10 U għaddejt d-djar ta' Ġerusalem,
u garrافت d-djar biex issaħhu s-swar.

11 Għamiltu wkoll foss bejn iż-żewġ
iswar għall-ilma tal-gibja l-qadima: imma
ma haristux lejn minn għamel dan, u
lanqas haristu lejn min għamlu żmien
ilu.

12 U dak in-nhar Sidi, il-Mulej ta' l-
eżerċiti jsejhlkom għall-biki, għat-tinwih,
għal biex tqaxxru xagħarkom, u għat-
thazzim bix-xkejjer:

13 U, ara, kollox hena! kollox ferh!
qtil ta' gniedes, u qtil ta' nġhaġ, ikel ta'
laham, u xorb ta' nbid: ha nieklu u
nixorbu, ghax għada nistghu mmutu!

14 U l-Mulej ta' l-eżerċiti għarrafni
f'windinti: Tabilhaqq li dal-hażen ma
jinħafrikomx sama tmutu, ighid Sidi, il-
Mulej ta' l-eżerċiti.

15 Hekk ighid Sidi, il-Mulej ta' l-

eżerċiti: Mur, asal sa għand dal-ministru,
Sebna, li jagħmel minn dar is-sultan, u
ghid:

16 X'għandek hawn? U minn għandek
hawn, biex qtajt qabar hawn għalik?
Fil-gholi qiegħed iħaffer qabar għalih! Fi
blata qiegħed inaqqax dar għalih!

17 Ara, il-Mulej sa jittgħek bis-saħħa
għal rasek, ja raġel b'saħħtek; iva, hu
jaqbedek qabda sewwa f'idu.

18 Hu jgerbek tgerbiba, u jwaddbek
bħal ballun fuq art wiesgħa; hemm tmut,
u hemm ikunu l-imriekeb tal-glorja
tiegħek, ja għajb ta' dar sidek.

19 U jien inwarrbek minn postok, u hu
jneħħik minn fejn int qiegħed.

20 U jigrì f'dak il-jum, illi nsejjah il-
qaddej tiegħi Eljakim, bin Hilkija:

21 U nlibbus l-libsa tiegħek, u nħazzmu
bil-hziem tiegħek, u nagħtih f'idejha is-
setgħa tiegħek; u hu jkun missier għal
dawġ li jgħammru f'Ġerusalem, u għal
dar Ġuda.

22 U l-muftieħ ta' dar David inqiegħed
fuq spalltu; meta jiftaħ, hadd ma jagħlaq;
meta jagħlaq, hadd ma jiftaħ.

23 U nwaħħlu bħal musmar fis-shih; u
jku tron ta' gieh għal dar missieru.

24 U jdendlu miegħu l-gieh kollu ta'
dar missieru, il-friegħi u r-rimi, il-bćejjeċ
kollha zġhar, mill-kies sal-garra.

25 F'dak il-jum, ighid il-Mulej ta' l-
eżerċiti, il-musmar li jkun imwaħħal fis-
shih jinqala'; jinqata'; jaqa'; u t-tagħbija
li kienet imdendla miegħu tinqered; ghax
il-Mulej tkellem.

23 Tahbira għal Tir. Newhu, ja ġfien
ta' Tarsis; ghax Tir saret herba, bla
dar, u bla port; minn art Kittim kien
mgharraf lilhom.

2 Isktu, intom li tghammru x-xatt; int
li l-merkanti ta' Sidon, li jaqsmu l-bahar,
kienu jimlewk.

3 U fuq l-ilmijiet il-kbar, il-qmugh ta'
Sihor, il-hsad tan-Nil, kien il-qliegħ tagħha;
u hi kienet is-suq tal-ġnus.

4 Isthi, o Sidon! ghax il-bahar tkellem,
il-fortizza tal-bahar tghid: U la kelli
wġiħ ta' hlas, u lanqas ulid; u la rabbej
zġhażagh, u lanqas kabarr xebbiet.

5 Meta tasal l-aħbar l-Eġittu, iħossu
wegħha għall-aħbar ta' Tir.

6 Għaddu lejn Tarsis; newhu, intom li
tghammru x-xatt.

7 Hija din il-belt ferrieha tagħkom, li
nisilha hu minn żmien il-qedem, u li
riġleja haduha l-bogħod biex tghammru?

8 Min għamel f'moħhu dan għal Tir,
il-belt li tagħti l-kuruni, li l-merkanti
tagħha kienu prinċipijiet, u n-negozjanti
tagħha l-kbarat ta' l-art.

9 Il-Mulej ta' l-eżerċiti għamel dan
f'moħhu, biex irazzan il-kburija ta' kull

glorja u biex javvelixxi l-kbarat kollha ta' l-art.

10 Ghaddi minn artek bhan-Nil, ja bint Tarsis; mhemm x iżjed hżiem madwarek.

11 Il-Mulej medd idu fuq il-bahar, heżheż is-saltniet; ordna għal Kanghan biex ikunu mgarrfin il-fortizzi tagħha.

12 U qal: Ma tifrahx iżjed, o xebba mghakksa, bint Sidon: jum, ghaddi lejn Kittim; hemm ukoll ma jkollokx mistrieħ.

13 Ara, art il-Kaldin; dal-poplu m'ghadux iżjed; l-Assirjani għamluha għad-dbejeb tad-deżert: waqqfu t-torrijiet tagħhom, għamlu herba l-palazzi tagħha: għamluha herba.

14 Newhu, o ġfen ta' Tarsis: għax il-fortizza tagħkom saret herba.

15 U jġri f'dak il-jum, illi Tir tintesa għal sebghin sena, daqs is-snin ta' sultan wiehed. Wara sebghin sena, tkun Tir bħall-mara żienja tal-għanja:

16 Aqbad arpa, dur il-belt, int ja mara żienja minsija; doqq tajjeb, għanni hafna għana, biex jiftakru fik.

17 U jġri, wara sebghin sena, li l-Mulej iżur 'il Tir, u targa' għall-kiri tagħha, u tizni mas-saltniet kollha tad-dinja fuq wiċċ l-art.

18 U l-qliegħ tagħha, u l-kiri tagħha, jitqaddes lill-Mulej: ma jintrefax, u ma jinħazin, għax il-qliegħ tagħha jmur għal dawk li jgħammru quddiem il-Mulej, biex jieklu bix-xaba', u għal lbies mill-isbah.

24 Ara, il-Mulej jagħmel l-art vojta, u deżert, jaqlibha ta' taht fuq, u jxerred lil min iġhammar fiha.

2 U jkun, illi bħal ma jġri mill-poplu, hekk mill-qassis; bħal mill-qaddej, hekk mis-sid; bħal mill-qaddejja, hekk minn sidtha; bħal mix-xerrej, hekk mill-bejjiegħ; bħal min jislef, hekk min jissellef; bħal min idejjen, hekk min jiddejjen; bħal min għandu jiehu, hekk min għandu jagħti.

3 L-art tkun vojta għalkollox, u mharbta għalkollox: għax il-Mulej tkellem dil-kelma.

4 L-art titbekka u tidbiel; tinfena u tidbiel id-dinja; l-imkabrin ta' l-art jinfnew.

5 L-art ukoll tnggset taht dawk li jgħammruha; għax kisru l-liġijiet, bidlu l-istatuti, kisru r-rabta ta' dejjem.

6 Għalhekk is-saħta belgħet l-art, u dawk li jgħammru fiha nstabu hatja: għalhekk intemmu dawk li jgħammru fl-art, u għadd zġħir ta' nies baqa'.

7 L-inbid għdid jitbekka, dbielet id-dielja, jitniehdu dawk kollha li kellhom qalbhom ferhana.

8 Siket il-ferħ tat-tnabar, waqaf l-agħjat ta' dawk li jitbahardu, siket il-ferħ ta' l-arpa.

9 Ma għadhomx jxorbu l-inbid bil-għana; ix-xorb qawwi jkun morr għal min jxorbu.

10 Il-belt tal-konfużjoni mkissra: kull dar magħluqa, li hadd ma jista' jidhol fiha.

11 Hemm aghjat fit-toroq għall-inbid; iddallam kull ferħ, għeb il-ferħ ta' l-art.

12 Fil-belt baqgħet herba, u l-bieb imfarrak bit-tkissir.

13 Għax hekk isir f'nofs l-art, fost il-popli, bħal meta tfarfar siġra taż-żebbuġ, bħall-irċip meta jintemm għir il-għeneb.

14 Dawn iġhollu lehinhom, iġhannu bil-ferħ; għall-kobor tal-Mulej, iġhajtu qawwi mill-bahar.

15 Fahhru għalhekk il-Mulej mil-lvant, isem il-Mulej, Alla ta' Izrael, fil-ġzejjer tal-bahar.

16 Minn tarf l-art smajna għana: Glorja lill-Gust! Izda jien ghidt: Miskin jien! Miskin jien! Jahasra għalija! Il-qarrieq iqarra; iva, il-qarrieq qarraq wisq.

17 Biża', hofra, nassa, huma fuqek, int li tghammar fl-art!

18 U jġri, li min jahrab minn hoss il-biża' jaqa' fil-hofra; u min jitla' minn ġol-hofra jinqabad fin-nassa: għax it-twieqi jinfethu mill-gholi, u sisien l-art jitheżhzu.

19 L-art imkissra għalkollox, l-art mifruqa, l-art imheżhza theżżiza.

20 L-art tixxengel 'l hawn u 'l hinn bħal wiehed sikran, u titbandal bħal għarix; u dnuħha jitqal fuqha; u taqa', u ma tqumx iżjed.

21 U jġri dak in-nhar, li l-Mulej jikkastiga fil-gholi tas-smewwiet l-eżerċti ta' hemm fuq, u fuq l-art, is-slaten ta' l-art.

22 U jingemghu bħal isisiera f'hofra, u jingħalqu fil-habs, u wara hafna jiem ikunu ikkastigati.

23 Imbagħad il-qamar jirgħex, u x-xemx tistħi; għax il-Mulej ta' l-eżerċti jsaltan fil-gholja ta' Sijon, u f'Gerusalem, u l-glorja tiegħu tkun quddiem ix-xjuħ tiegħu.

25 O Mulej, int Alla tiegħi: jien neżaltak, u nfahhar ismek; għax int għamilt hwejjeġ tal-għageb; il-hsibijiet tiegħek, ta' żmien ilu, huma fidili u ma jonqsux.

2 Għax int għamilt mill-belt gods; belt bis-swar saret herba: il-palazz tal-barranin m'ghadux iżjed belt, ma jinbena qatt iżjed.

3 Għalhekk poplu qawwi jigglorifikak, bliet ta' ġnus kiefra jibzġhu minnek.

4 Għax int kont fortizza għall-imsejken, fortizza għall-fqir fid-dwejjaq tiegħu, kenn mit-tempesta, dell għas-shana, għax inefha tal-kefrin bi bħal tempesta tax-xita li taħbat mal-hajt.

5 Inti trażzan l-għagħa tal-barranin,

bhas-shana f'art niexfa; bhas-shana bid-dell ta' shaba, titbaxxa l-ghanja tan-nies kefrin.

6 Fuq dil-muntanja, il-Mulej ta' l-ezerċti jaghmel lill-popli kollha mejda b'ikel bnin, mejda ta' nbid mill-ahjar, ta' ikel bnin, kollu mudullun, u nbid mill-ahjar, imsoffi tajjeb.

7 U fuq dil-muntanja jgatta' l-velu li jistor lill-popli kollha, u l-ghata mifrux fuq il-gnus kollha.

8 U jreqed il-mewt ghal dejjem, u Sidi, il-Mulej, jimsah id-dmugh mill-wċuh kollha; u jnehhi l-ghajb tal-poplu tieghu minn fuq l-art kollha: ghax il-Mulej tkellem.

9 U jghidu f'dak il-jum: Ara, dan hu Alla taghna; fih ittamaġna, u hu salvana: dan hu l-Mulej, li fih ittamaġna; ha nithennew, u nifirhu fis-salvazzjoni tieghu!

10 Ghax fuq dil-gholja tistrieħ id il-Mulej, u Mowab jitghaffeg f'artu, bhal ma jitghaffeg it-tiben fi-lma tal-mizba.

11 U Mowab imidd idejh f'nofsha, bhalma dak li jghum imidd idejh biex ighum: izda l-Mulej inizzillu kburitu flimkien mal-hila ta' idejh.

12 U l-fortifikazzjonijiet gholjin tas-swar tieghek hu jgarraf, jaghmlhom herba, jifgaghom ma' l-art, fit-trab.

26 F'dak il-jum titghanna din il-ghanja f'art Guda: Ghandna belt qawwiġa; il-Mulej jaghmel il-helsien bhala swar u hitan ta' barra.

2 Ifthu l-bwieb, biex jidhol il-gens ġust, li jhares is-sewwa.

3 Int iżzommu fi sliem perfett lil min mohhu jistrieħ bik: ghax jittama fik.

4 Ittamaw fil-Mulej ghal dejjem: ghax fil-Mulej JEHOVAH, ghandna blata ta' dejjem.

5 Ghax hu nizzel lil dawk li joqogħdu fil-gholi; hu waqqa' sa l-art il-belt li qiegħda fil-gholi, jifgagħha ma' l-art, imqar fit-trab.

6 Ir-riġel jirfisha; jirfsuha riġlejn il-fogra, u l-passi ta' l-imsejknin.

7 Triq il-ġust dritta: o int, l-aktar rett, witti l-triq tal-ġusti.

8 Iva, fi triq il-gudizzji tieghek, o Mulej, ahna stennejnnek! Ix-xewqa ta' ruhna hi għal ismek, u għal tifikirtek.

9 B'ruhi nixtieqek bil-lejl; iva, bl-ispirtu tiegħi ġewwa fija nfittekk bir-reqqa: ghax meta l-gudizzji tieghek huma fuq l-art, dawk li jghammru fid-dinja jitghallmu s-sewwa.

10 Jekk turi hniena mal-hazin, hu ma jitghallimx is-sewwa: f'art id-dritt hu jimxi hazin, u ma jarax il-maestà tal-Mulej.

11 O Mulej, idek imghollija, izda huma ma jarawhix: huma jaraw il-hegga tieghek

għall-poplu tieghek, u jisthu; iva, halli n-nar ta' l-eghdewwa tieghek jiblagħhom.

12 Mulej, int taghtina s-sliem: ghax int ukoll ghamilt ghalina eghmilna kollu.

13 O Mulej, Alla taghna, sidien ohra hakmuna, barra minnek: izda bik biss l-isem tieghek insemmu.

14 Dawn mietu, ma jghixx iżjed; huma spirti, ma jgumux: għalhekk int ikkastigajthom u qridthom, u nehhejt kull tifikira tagħhom.

15 Int kattart il-gens, o Mulej, int kattart il-gens: int igglorifikat: int wessajt it-truf kollha tal-pajjiz.

16 O Mulej, fid-dwejjaq huma fittxuk; għamlu talba umli xhin il-kastig tieghek kien fuqhom.

17 Bhal mara tqila, li qorbot biex tiled, u li tkun titkagħweg u tghajjat bl-uġig; hekk konna ahna quddiemek, o Mulej.

18 Tqalna, tkagħwigna, qisna wlidna riħ; ma wlidna l-ebda helsien għall-art; u dawk li jghammru fid-dinja ma waq-ghux.

19 Il-mejtin tieghek ighixu; l-iġsma tagħhom iqumu flimkien ma' ġismi mejjet. Qumu, u ghannu, o intom li tghammru fit-trab: ghax in-nida tieghek hu bhan-nida taż-żerniq, u l-art trodd il-mejtin.

20 Ejjja, poplu tiegħi, idhol f'kamartek, u aghlaq bwiebek warajk: inheba għal ftit, sama jghaddi l-ghadab.

21 Ghax, ara, il-Mulej hiereg min postu, biex jikkastiga lil dawk li jghammru fuq l-art għall-hażen tagħhom: l-art ukoll tikxef demmha, u ma tghattix iżjed il-mejtin tagħha.

27 F'dak il-jum, il-Mulej bis-sejf tiegħu iebes, kbir u qawwi, jikkastiga lil-Levjatan, is-serp hafif, il-Levjatan, is-serp imghawweg; u joqtol id-dragon li hemm fil-baħar.

2 F'dak il-jum: Ġnien tad-dwieli ta' nbid ahmar, ghannulu!

3 Jien, il-Mulej, inharsu; insaqquh f'kull hin: biex xejn ma jagħmillu hsara, inharsu lej l-nhar.

4 M'ghadnix iżjed imghaddab: min sa jiqiegħed għolliq u xewk quddiem i fil-ġlieda? Nghaddi minnhom, nahraqhom f'daqqa.

5 Jew ha jaqbad ma' l-ghajnuna tiegħi, biex jagħmel sliem miegħi; iva, ha jkun fis-sliem miegħi.

6 Fil-jiem li ġejjin, Ġakobb iqabbad l-egħruq: Izrael jarmi u jizħar, u jimlew wiċċ id-dinja kollu bil-frott.

7 Darab il-Mulej lil Izrael, bhal ma darab lil dawk li darbu? Jew kienu maqtulin l-Izraelin, bhal ma kienu maqtulin dawk li qatluhom?

8 Int hadtha magħhom billi bghatthom

f-eżilju, billi keċċejthom. Bir-rih qawwi tiegħu, qaċċathom f'jum ix-xlokk.

9 Għalhekk b'dan tinhafer il-htija ta' Ġakobb; u dan ikun il-prezz kollu biex inehhi dnuvu: meta jagħmel il-ġebel kollu ta' l-altar bħall-ġebel tal-ġir mishuq, u ma jitwaqqfux aktar l-Axerim jew l-altari ta' l-incens.

10 Ghax il-belt qawwija saret herba, post mhux imghammar, mitluqa bħad-deżert: hemm jirgha l-ghoġol, hemm jinxeħet, u jqarfat il-friegħi tagħha.

11 Meta jinxfu l-friegħi tagħha, jinkisru: jiġu n-nisa, u jagħtuhom in-nar: għax huma poplu bla ebdā dehen: għalhekk Min għamilhom ma jkollux hniena minnhom. Min sawwarhom ma jithassarhomx.

12 U jiġri dak in-nhar, li l-Mulej ifarfar is-sbul mill-Ewfrat sal-wied ta' l-Eġittu, u intom tingabru wiehed, wiehed, ja wlied Izrael.

13 U jiġri f'dak in-nhar, li tindaqq tromba kbira, u jiġu dawk li kienu mitlufin fl-art ta' l-Assirja: u jiġu dawk li kienu mxerrdin fl-art ta' l-Eġittu, u jqimu l-Mulej fuq il-gholja mqaddsa f'Gerusalem.

28 Gwaj għall-kuruna mkabbra tas-skaren ta' Efrajm, u għall-warda midbiela tas-sbuhija glorjuża tagħha, li qieghda fuq ras il-wied għammiel ta' dawk li huma mehudin bl-inbid!

2 Ara, Sidi għandu wiehed qawwi u potenti; li bħal tempesta tas-silġ, bħal riefnu qerried, bħal dilluvju ta' ilmijiet għarrieqa, iwaddab ma' l-art bis-sahha dik il-kuruna.

3 Il-kuruna mkabbra tas-skaren ta' Efrajm, tintrifes taħt ir-riglejn.

4 U l-warda midbiela tas-sbuhija glorjuża tagħha, li qieghda fuq ras il-wied għammiel, tkun bħal tina bikrija qabel is-sajf; li malli wiehed jaraha, bil-kemm tkun għadha f'idu, jiblagħha!

5 F'dak il-ġum ikun il-Mulej ta' l-eżerċiti kuruna ta' glorja, u didadema ta' sbuhija għall-bqija tal-poplu tiegħu.

6 U spirtu ta' haqq għal dak li jagħmilha ta' mħallef, u qawwa għal dawk li jibqgħu jitqabdu mal-ghadu sal-bieb.

7 Izda dawn ukoll bl-inbid jixxengu, u bix-xorb qawwi jitbandlu; il-qassis u l-profeta jixxengu bix-xorb qawwi, mirbuhin bl-inbid, jitbandlu bix-xorb qawwi; jixxengu huma u jaraw id-dehriet, jifxklu huma u jagħtu l-haqq.

8 Ghax l-imwejjed kollha huma hekk mimlijin vomtu, u hmieg, li m'hemm post nadif.

9 Lil min irid hu jgħalliem il-gherf? U lil min irid hu jfhehem l-aħbar? Lil trabi bil-kemm miftumin mill-halib, u bil-kemm maqtughin mis-sider.

10 Ghax preċett fuq preċett, preċett fuq preċett; regula fuq regula, regula fuq regula; f'tit 'il hawn, u f'tit 'il hemm.

11 Ghax b'nies b'xoffnet itemtmu, u lsien barrani, il-Mulej ikellem lil dal-poplu:

12 Hu li qalilhom: Dan hu l-mistrieħ, serrhu l-ghajjen; u dan hu l-faraġ: izda huma ma ridux jisimghu.

13 Imma kelmet il-Mulej kienet għalihom preċett fuq preċett, preċett fuq preċett; regula fuq regula, regula fuq regula; f'tit 'il hawn, u f'tit 'il hemm; biex jimxu, u jaqgħu għal wara, u jatkisru, u jidhlu fin-nassa, u jinqabdu.

14 Għalhekk isimghu l-kelma tal-Mulej, intom li żzebilhu, intom li tahkmu fuq dal-poplu li hawn Gerusalem:

15 Ghax intom tghidu: Għamilna fteħima mal-mewt, u ma' saltnet l-imwiet għamilna rabta; meta tghaddi l-hsara li tgharraq, ma tilhaqniex: għax għamilna il-gideb il-kenn tagħna, u nħbejna taħt il-qerq:

16 Għalhekk hekk ighid Sidi, il-Mulej: Ara, sa nqieghed f'Sijon ġebła, bħala sisien, ġebła magħżula, għareb prezzjuż, sisien tajjeb: min jemmen fiha, m'għandux għaġla biex jahrab.

17 Is-sewwa nagħmel bħala riegla, u l-haqq bħala ċomb: u s-silġ jiknes il-kenn tal-gideb, u l-ilmijiet iġharraqu l-moħba.

18 U fteħimkom mal-mewt jithassar, u ma sseħħ ir-rabta tagħkom ma' saltnet l-imwiet; meta tghaddi l-hsara li tgharraq, intom tkunu mghaffġin minnha.

19 U kull darba li tghaddi, taqbadkom: għax kull filghodu tghaddi, bi nhar u bil-lejl: u jkun il-biza' biss biex tifhmu l-aħbar.

20 Ghax is-sodda qasira wisq għal wiehed biex jimtedd fuqha; u l-ghata dejjaq wisq għalih biex wiehed jitlef fih.

21 Ghax iqum il-Mulej bħal fuq il-gholja ta' Perazim, jitqanqal bħal f'wied Gibghon, biex jagħmel eghmilu, ix-xogħol mhux tas-soltu tiegħu; biex jahdem xogħlu, xogħol mhux tas-soltu.

22 Issa mela la tiddihkux, biex ir-rbati tagħkom ma jissahhux! Ghax jien smajt mingħand Sidi, il-Mulej ta' l-eżerċiti, li qerda għalkollox hi maqtugħa għall-art kollha.

23 Agħtu widen, u jisimghu leħni; oqogħdu attenti, u jisimghu kelmti.

24 Jaqaw dak li jahrat biex jiżra', jahrat dejjem? Jiksers u jxattab il-għalqa tiegħu dejjem?

25 Wara li jwittilha wiċċha, ma jferrix il-hlewwa, u jxerred il-kemmnu, u jifja' l-qamh fir-raddi, u x-xghir f'qatgħa għalih, u l-ispeċta mad-dawra tagħha?

26 Alla tiegħu jurih kif għandu jahdem, u jgħallmu.

27 Ghax il-hlewwa ma tindirixx bir-

romou, u lanqas tiddawwar ir-rotta tal-karru fuq il-kemmun; iżda l-hlewwa tindaqq bil-hatar, u l-kemmun bil-ghasluġ.

28 Il-qamh għall-hobz jinsahaq; iżda ma jibqax jindires għal dejjem; billi r-rotta tal-karru tiegħu, u ż-zwiemel tiegħu jistgħu jagħmlulu l-hsara, ma jidirsux iżjed.

29 Dan ukoll ġej mill-Mulej ta' l-ezerċi. Tal-ghageb il-fehmiet tiegħu! Kbir il-gherf tiegħu!

29 Hazin għalik, o Arjel! Arjel, il-belt fejn David waqqaf il-kamp! zidu sena ma' sena; ha jtemmu l-ghidien id-dawra tagħhom!

2 Imbagħad ngħakkes lil Arjel, u tkun belt ta' biki u tkarrib: u hi tkun għaliya bħal Arjel.

3 U nwaqqaf il-kamp kontra tiegħek dawramejt, u ndawrek b'torrijiet, u ngħolli magni tal-gwerra kontrik.

4 U tkun mixhuta ma' l-art; u titkellem mill-art, u kliemk johrog mit-trab, u lehnek jitla' mill-art, bħal ta' spirtu, u mit-trab ipespes kliemk.

5 Iżda l-kotra ta' l-egħdewwa tiegħek tkun bħal għabra rqiqa, u l-kotra ta' dawkl li jahqru tkun bħal sifja għaddejja: iva, dan jiġri habta u sabta.

6 Il-Mulej ta' l-ezerċi jżurek bir-rahad, bit-thezhiz, u bi hsejjes kbar, b'riefnu u b'tempesta, u b'ilsna ta' nar qerried.

7 U l-kotra tal-ġnus kollha li jiġġieldu kontra Arjel, dawkl kollha li jahbtu għaliha, u għall-fortizza tagħha, u jrossuha, ikunu qishom holma, qishom dehra tal-lejl.

8 U jkun bħal meta wiehed bil-ġuh johlom li jkun qieghed jiekol; iżda jistenbah bl-istonku vojtt: jew bħal meta wiehed għatxan johlom li qieghed jixrob; iżda jqum, u ara, ikun għajjen, u bil-għatx: hekk jiġriha l-kotra tal-ġnus kollha li jahbtu għall-gholja ta' Sijon.

9 Stagħġbu, u tghagħbu! Aghlqu għajnejkom, kunu għomja! Sikru, iżda mhux bl-inbid; jixxenglu, iżda mhux bix-xorb qawwi.

10 Għax il-Mulej sawwab fuqkom spirtu ta' nghas tqil, u għalqikom għajnejkom, il-profeti; u għammdikom rjukom, ir-rajjin.

11 U d-dehra ta' dan kollu saritilkom bħall-kliem ta' ktieb is-siġillat, li meta jagħtu l-wiehed li jaf jaqra, u jghidulu: Aqra dan, nitolbok; hu jwieġeb: Ma nistax, għax issiġillat.

12 U meta jagħtu l-ktieb lil wiehed li ma jafx jaqra, u jghidulu: Aqra dan, nitolbuk; hu jwieġeb: Ma nafx naqra.

13 Għalhekk qal Sidi: Talli resaq dal-

poplu lejja b'fommu, u b'xofftejh iweggħani, iżda bieghdu qalbhom minni, u l-biza' li għandhom tiegħi mhux hliet kmandament li jitgħallmuh min-nies:

14 Għalhekk, ara, jien inkompli nagħmel fost dal-poplu eghmil tal-ghageb, għageb, fuq għageb; u l-gherf tal-ghorrief tagħhom jintemm, u d-dehen tal-ghorrief tagħhom igħib.

15 Hazin għal dawkl li jfittxu jahbu fil-qiegh fehmithom mill-Mulej, u li eghmilhom magħmul fid-dlam, u li jghidu: Min jarana? Min jafna?

16 X'hażen hu dan tagħkom! Huwa l-fuhhari jitqies bħat-tafal, biex ix-xogħol igħid lil min hadmu: Mhux hu għamili? Jew il-haġa mahduma tgħid lill-fuhhari: Ma jifhimx?

17 Tassew, mhux minn hawn u ttit iehor, li l-Libanu isir ġnien tal-frott, u l-ġnien tal-frott ikun meqjus bħal maṡġar?

18 U f'dak il-jum jisimghu t-torox kliem il-ktieb, u għajnejn il-ghomja jaraw mis-swied u d-dlam.

19 L-imsejknin ukoll iżidu l-ferh tagħhom fil-Mulej, u l-fqar fost il-bnedmin jithennew fil-Qaddis ta' Izrael.

20 Għax il-kiefer jingieb fix-xejn, u l-kiesah ma jibqax iżjed; u jinqatgħu barra dawkl kollha li jgħassu għall-hazen:

21 Li jikkundannaw bniedem fuq kelma, u li jagħmlu nassa lil min jagħmel haqq fil-bieb, u jwarbu d-dritt tal-ġust għal xejn.

22 Għalhekk, hekk igħid il-Mulej, li feda lil Abraham, fuq dar Ġakobb: Issa Ġakobb ma jisthix aktar, u issa wiċċu ma jistax aktar.

23 Iżda meta jara lil uliedu, xogħol idejja, f'nofsu, iqaddsu lil ismi; iva, iqaddsu l-Qaddis ta' Ġakobb, u jkollhom il-biza' t'Alla ta' Izrael.

24 Dawkl ukoll li jtitlifu t-triq fl-ispirtu jiksbu d-dehen, u dawkl li jgergru jitgħallmu t-tagħlim.

30 Hazin għall-ulied xewwiexa, igħid il-Mulej, li jagħmlu hsibijiet, iżda li mhux ġejjin minni; li jintrabu bi ftehim, iżda mhux bl-ispirtu tiegħi, biex iżidu dnuh ma' dnuh:

2 Li sejrjn jinzlu l-Eġittu, bla ma staqsew lil fommej, biex jistkennu taht il-protezzjoni ta' Fargħun, u biex ifittxu kenn fid-dell ta' l-Eġittu!

3 Għalhekk il-protezzjoni ta' Fargħun tkun il-ghajb tagħkom, u l-kenn fid-dell ta' l-Eġittu l-umiljazzjoni tagħkom.

4 Għax għalkemm il-kbarat tiegħu diġa qegħdin f'Soġhan, u l-ambaxxaturi tiegħu waslu Hanes,

5 Kulhadd jisthi minn poplu li ma jiwielhom xejn, u li la jgħib għajnuna u lanqas profit, imma għajb u vergonja.

6 Tahbira ghall-bhejjem tan-nofsinar: f'pajjiz ta' hemm u dwejjaq, li minnu jigu l-iljuna u l-iljun, il-lifgha u s-serp itir, igorru gidhom fuq dahar il-frieh tal-hmir, u t-tezori taghhom fuq il-hodba ta' l-igmla, ghal poplu li ma jiswielhom xejn.

7 Ghax il-ghajnuna ta' l-Egizzjani hi ghal xejn, u ma tiswiex: ghalhekk jien sejjajt dal-pajjiz: Rahab, li ma jaghmel xejn.

8 U issa mur, iktbilhom dan fuq tavla, u hożzu fi ktieb, biex ikun xhieda għaz-zmien li ġej, għal dejjem ta' dejjem:

9 Ghax dan poplu xewwiex, ulied giddieba, ulied li ma jisimgħux mil-liġi t'Alla:

10 Li jghidu lir-rajjin: La tarawx dehriet: u lill-profeti: La thabbru lniex id-dritt. għidulna hwejjeġ sbieh, habbru lna illużjonijiet:

11 Zulu mit-triq, warrbu mill-mogħdija, ha ma nisimgħux iżjed il-Qaddis ta' Izrael.

12 Għalhekk hekk iġhid il-Qaddis ta' Izrael: Talli intom tkasbru dil-kelma, u tafdaw fil-moħqrija u l-ghawġ, u toqogħdu fuqhom:

13 Għalhekk ikun dal-hażen għalikom bhal biċċa sa taqa' minn hajt għoli imzaqqaq, li t-tigrif tiegħu jigi habta u sabra.

14 U li jtkisser bhal ma titkisser ġarra tal-fuhari, li titkisser biċċiet, bla hniena, u li ma tinsabx fil-frac tagħha xaqqafa biex iġġorr in-nar mill-maġmar, jew biex timla l-ilma hiha mill-ġieba.

15 Ghax hekk qal Sidi. il-Mulej, il-Qaddis ta' Izrael: Billi tergħu tigu għandi, u tistrieħu f'ija, intom issalvaw: fil-hedu u t-tama qieghda l-qawwa tagħkom: imma intom ma ridtux.

16 Iżda intom għidtu: Le! għax ahna naharbu fuq iż-zwiemel; għalhekk intom taharbu! u. Ahna nirkbju fuq zwiemel hfief; għalhekk dawk li jigru warajkom ikunu hfief.

17 Elf jaharbu mit-tehdida ta' wiehed; mit-tehdida ta' hamsa intom taharbu: sakemm tibqghu bhal arblu fuq quċċata ta' muntanja, u bhal sinjal fuq għolja.

18 Għalhekk jistenna l-Mulej biex jurikom it-tjieba tiegħu; għalhekk joghla biex ihenn għalikom: għax il-Mulej hu Alla tal-haqq: henjin dawk kollha li jittamaw fih.

19 Iva. o poplu ta' Sijon li tghammar f'Ġerusalem. int ma tibkix iżjed: hu juri t-tjieba tiegħu miegħek mal-hoss tal-ghajta tiegħek; malli jisimgħu. iwiegħek.

20 U għalkemm Sidi jagħtikom il-hobz tal-hemm, u ilma tan-niker. il-ghalliema tiegħek ma jinħbewx aktar, iżda għajnejk jaraw l-ghalliema tiegħek.

21 U widnejk jisimgħu kelma warajk, tgħid: Din hi t-triq: imxu fiha; meta d-

duru lejn il-lemin, u meta dduru lejn ix-xellug.

22 U tqisu bħala hwejjeġ imnigġsin l-allat tagħkom miksijin bil-fidda, u l-immagnijiet tagħkom skolpiti miksijin bid-deheb: intom tarmuhom bhal haġa mahmuġa: intom tghidulhom: Barra!

23 Imbagħad jagħtik ix-xita għaz-zerriegħa tiegħek. li biha tkun zrajt il-ghalqa. u hobz minn għallet ir-raba', ikun bnin u smin: dak in-nhar il-merħla tiegħek tirgha f'merghat wesghin.

24 U l-gniedes u l-hmir li jahdmu r-raba' jieklu għalf immellah. li jkun imderri bil-gharbiel u l-midra.

25 U jkun hemm fuq kull muntanja għolja. u fuq kull għolja wieqfa. nixxigħat u ilma ġieri, f'jum il-qatla l-kbira, meta jaqghu t-torrijiet.

26 U d-dawl tal-qamar ikun bħad-dawl tax-xemx, u d-dawl tax-xemx seba' darbiet aktar, bħad-dawl ta' sebat ijiem, fil-jum meta l-Mulej jorbot il-gerħa tal-poplu tiegħu, u jdewwi t-tbenġil tas-swat tiegħu.

27 Ara, isem il-Mulej ġej mill-bogħod, jixghel b'għadbu. u fi shab sewdieni: xofftejh mimlijin qilla, u lsienu bhal nar li jibla'.

28 U nifsu, bhal wied imfawwar, li jilħaq sal-ghonq. biex iġharbel il-ġnuş bil-gharbiel tal-qerda; u jkun hemm il-ġiem f'xedaq il-popli, li jgeġħilhom johorġu barra mit-triq.

29 U jkunilkom għanja, bhal f'lejl meta jitqaddes għid; u jkollkom ferh il-qalb, bhal min jimxi bid-daqq tal-flawt, biex imur fuq il-muntanja tal-Mulej, lejn il-Blata ta' Izrael.

30 U l-Mulej isamma' l-lehen glorjuż tiegħu, u juri kif jolqot bi driegħu. bil-qilla tal-ghadab tiegħu, u fjamma ta' nar jahraq, b'xita tfarrak, u tempesta, u silġ.

31 Ghax għal lehen il-Mulej jtkissru l-Assirjani f'biċċiet, meta jidrobhom bil-hatar.

32 U kull daqqa ta' hatar ta' kastig. li jinżell il-Mulej fuqhom, tkun bid-daqq tat-tnabar, u taċ-ċetri: u fit-taqbid, b'tixjir ta' armi, jissielet magħhom.

33 Ghax minn żmien twil, Tofet ilu mhejji: iva. imhejji għas-sultan: għamlu fond u wiesa'; huggieġa nar b'hafna hatab: nifs il-Mulej, bhal wied ta' kubrit, iqabbd.

31 Hazin għal dawk li jinżlu l-Egittu għall-ghajnuna; u jserhu mohħhom biż-zwiemel, u jittamaw fl-imriekeb għax huma kotrana; u fl-ifirsa għax huma qawwija hafna: iżda ma jharsux lejn il-Qaddis ta' Izrael, u lanqas ifittxu lill-Mulej!

2 Imma hu wkoll għaref, u jġib il-hsara, u ma jragġax lura kliemu: iżda jqum għal dar il-ħżiena, u għall-għajnunna ta' dawk li jagħmlu d-deni.

3 Issa l-Eġizzjani huma bnedmin, u mhux Alla; u ż-żwieemel tagħhom laham, u mhux spirtu: xhin il-Mulej imidd idu, jaqa' sew min iġhin, u sew il-megħjun, u kollha jintilfu flimkien.

4 Għax hekk iġhidli l-Mulej: Bhal ma jgħajjat l-iljun, u l-ferh ta' l-iljun fuq il-priza tiegħu, jekk tingama' għalih qatgħa ta' ragħajja, la jibza' mill-agħjat tagħhom, u lanqas ma jintelaq quddiem il-kotra tagħhom: hekk jinzel il-Mulej ta' l-ezerċti biex jitqabad fuq il-muntanja ta' Sijon, u l-gholja tagħha.

5 Bhalma l-agħsagar jittajru fuq il-bejta tagħhom, hekk il-Mulej ta' l-ezerċti jiddefendi lil Gerusalem: jiddefendiha, iharisha, jahfrilha, u jehlisha.

6 O wlied Izrael erġghu lejn min tbeġhidtu minnu għall-aħħar.

7 Għax f'dak il-jum kull wiehed jarmi l-idoli tiegħu tal-fidda, u l-idoli tiegħu tad-deheb, li b'idejkom għamiltu għadnub.

8 Imbagħad l-Assirjan jaqa' b'sejf, li mhux tal-bniedem; u sejf, li mhux tal-bniedem, jibilgħu: iżda hu jahrab minn quddiem is-sejf, u ż-zgħażaġh tiegħu jkunu lsiera.

9 U l-blata tiegħu tintemm minhabba l-biza' u l-uffiċjali tiegħu jtitliq l-istandard imwerwra, iġhid il-Mulej, li n-nar tiegħu hu f'Sijon, u l-forn tiegħu f'Gerusalem.

32 Ara, sultan isaltan bil-haqq, u l-prinċipijiet jahkm u bis-sewwa.

2 U kull wiehed ikun bhal kenn mir-rih, u għata mit-tempesta; bhal xmajjar ta' l-ilma f'art niexfa, bhal dell ta' blata kbira f'art niexfa.

3 U għajnejn dawk li jaraw ma jitgħammx, u widnejn dawk li jisimghu, jinfethu.

4 Il-qalb ukoll ta' dawk li huma mferfxa tifhem il-għerf, u l-sien dawk li jtemtmu jtitkellem hafif u jiftiehem.

5 L-iblah ma jissejjahx aktar bniedem nobbli, u l-brikkun ma jgħidulux aktar ġeneru.

6 Għax l-iblah jtitkellem bluha, u qalbu tahdem id-deni, biex tagħmel il-ħażen, u titkellem hwejjeġ ħżiena fuq il-Mulej, biex thalli vojta r-ruh ta' min hu bil-għu, u ma tagħtix jixrob lill-għatxan.

7 Ghodod il-brikkun ħżiena: hu jinseġ pjanijiet ħżiena biex jeqred l-imsejken bi kliem kollu gideb, ukoll meta l-fqir jtitkellem is-sewwa.

8 Iżda l-bniedem nobbli jahseb hwejjeġ nobbli; u jibqa' jzomm ma' hwejjeġ nobbli.

9 Qumu, ja nisa bla hsieb; isimghu lehni, ja bniet mohħkom mistrieh; aġhtu widen lil kliemi.

10 Għal hafna jiem u snin tkunu mhabbta, ja nisa li ma tahsbux; għax il-gabra ta' l-egħneb tinqered, u l-ebda gabra ma jkun hemm.

11 Triegħdu, nisa bla hsieb; tkexxku intom li mohħkom mistrieh: inżghu, inkixfu, hażżmu xkora ma' ġenbejkom.

12 Habbtu sidirkom minhabba l-egħ-lieqi sbieħ, u d-dwieli għalliela.

13 Fuq art il-poplu tiegħi jitlek' xewk u għolliq: iva, minhabba d-djar kollha jgħaxxqu tal-belt ferriha.

14 Għax il-palazzi jithalaw; u l-għagħa tal-belt teħda; il-gholja u t-torrijiet isiru għerien għal dejjem, għaxqa tal-hmir salvaggi, mergha ta' l-imriehel.

15 Sakemm jissawwab fuqna l-ispiritu mill-gholi, u d-deżert isir għalqa għammiela, u l-għalqa għammiela tkun meqjusa bhal maşgar.

16 Imbagħad il-haqq iġhammar fid-deżert, u s-sewwa joqgħod fil-għalqa għammiela.

17 U x-xogħol tas-sewwa jkun is-sliem; u l-hedma tal-haqq tkun heġu u fiduċja għal dejjem.

18 U l-poplu tiegħi jgħammar f'abitazzjoni ta' sliem, u fi djar bla biza', u f'postijiet kwieti ta' mistrieh; 19 Meta jagħmel is-silġ, u jaqa' fuq il-maşgar, u l-belt titniżżel 'l isfel.

20 Henjin intom li tizirghu hdejn kull ilma, u li titilqu liberi riegħejn il-gendus u l-hmar.

33 Hazin għalik, ja qerried, int li ma kontx meqrud; int, ja qarried, li miegħek hadd ma mexa bil-qerq! Hekk kif ma tibqax teqred, int tkun meqrud; u hekk kif ma tibqax tqarraq, jimxu miegħek bil-qerq.

2 O Mulej, henn għalina; ahna nittamaw fik; kun driegħhom kull filgħodu, is-salvazzjoni tagħna wkoll waqt it-tahbit.

3 Għall-hoss tal-għagħa jaharbu l-popli; mal-qawmien tiegħek jixterdu l-ġnus.

4 U l-priza tiegħek tingabar bhal ma jigbor il-grad: bhal ma jaqbzu l-gradijiet, in-nies jaqbzu fuqha.

5 Il-Mulej itgħolla; għax hu jgħammar fil-gholi: hu jimla 'l Sijon bil-haqq u bis-sewwa.

6 U l-għerf u t-tagħrif ikunu l-qawwa ta' żminijietek, u s-sahha tas-salvazzjoni: il-biza' tal-Mulej hu t-teżor tiegħu.

7 Ara, il-qalbenin tagħhom iġajtu minn barra: il-messaġġieri tas-sliem jibku biki ta' mrar.

8 It-toroq m'hemm hadd fihom, hadd

ma jghaddi mill-moghdijiet; hassar il-ftehim, zeblah il-bliet, ma qies lil hadd.

9 Il-pajjiz mikdud u minfi: il-Libanu imrieghex u mikdud: Saron sar bhal dezert; u Basan u Karmel iwaqqghu l-frott taghham.

10 Issa nqum, ighid il-Mulej: issa noghla; issa nintrafa'.

11 Intom hbiltu bil-huxlif, intom tildu t-tiben: nifiskom, bhan-nar, jikolkom.

12 U n-nies jinharqu bhal gebel tal-gir: bhal xewk maqtugh jinharqu fin-nar.

13 Isinghu, intom li qeghdin fil-bghid, x'ghamilt jien; u intom li qeghdin fil-qrib, kunu afu s-setgha tieghi.

14 Il-midinbin jibzghu f'Sijon; il-biza' hakem lill-midghija. Min minna jista' joqghod ma' nar li jeqred? Min minna jista' joqghod ma' hgejjeġ ta' dejjem?

15 Min jimxi sewwa, u jitkellem dritt; min jistmerr qliegh id-dnewwa, u jfarfar idejh mill-qliegh tat-tixhim, min isodd widnejh biex ma jismax fuq id-dmija, u jaghlaq ghajnejh biex ma jarax id-deni;

16 Dan ighammar fil-gholi: u l-fortizzi tal-blat huma l-post tad-difiza tieghu: hobz jinghatalu; u l-ilma tieghu ma jonqoslux.

17 Ghajnejk jaraw is-sultan fil-gmiel tieghu: huma jaraw art li tistendi l-boghod.

18 Qalbek tahseb fuq it-twerwir. Fejn hu dak li jghodd? Fejn hu dak li jizen? Fejn hu dak li kien ighodd it-torrijiet?

19 Int ma tarax aktar poplu ahrax, poplu ta' kliem tqil, li ma tifhmux; ta' lsen ilaqlaq, li int ma tistax tifhmu.

20 Hares lejn Sijon, il-belt tal-laqghat taghna: ghajnejk jaraw lil Gerusalem, post kwiet fejn tghammar, tinda li ma tinizzilx; li lanqas wiehed mill-utied taghha qatt ma jinqalghu, u l-ebda habel taghha ma jinqata'.

21 Izda hemm il-Mulej fil-maesta' tieghu jkun ghalina post ta' xmajjar u widien wesghin; li ma jghaddi minnhom l-ebda xini bl-imqadef, u lanqas gifen kbir ma jaqsamhom.

22 Ghax il-Mulej l-imhalef taghna, il-Mulej jaghtina l-ligijiet, il-Mulej is-sultan taghna; u jsalvana.

23 Il-hbula tieghek inerhija; ma jistghux izommu l-arblu f'postu, ma jistghux jifirxu l-qlugh: imbaghad il-priza ta' serqa kbira titqassam; iz-zopop jiehd u l-priza.

24 U hadd minn dawkl il-jghammru hemm ma jghid: Jien marid: il-poplu li joqghod fiha jaqla' l-mahfra ta' hzunitu.

34 Ersqu, o gnus, biex tisinghu; u aghtu widen o popli: ha tisma' l-art, u kulma hemm fiha; id-dinja, u kulma jittissel minnha.

2 Ghax ghadab il-Mulej hu fuq il-gnus kollha, u l-qilla tieghu fuq l-ezercti taghhom kollha: hu qeridhom ghalkollox, tahom ghall-qatla.

3 Il-mejtin taghhom ukoll jintremew, u l-intiena taghhom titla' minn gisimhom mejjet, u l-muntanji jinhallu b'demmhom.

4 L-ezerctu kollu tas-sema jdub, u s-smewwiet jitkebbu bhal ktieb u l-ezerctu taghhom kollu jaqa', bhal ma taqa' l-werqa mid-dielja, u bhal tira niexfa li taqa' mis-sigra tat-tin.

5 Ghax seffi jimtela fis-sema: ara, jinzel fuq Edom, u fuq il-poplu mishut minni, biex isir haqq.

6 Sejf il-Mulej mimli bid-demmm, imxahham bix-xaham, bid-demmm tal-hrief u l-bdabad, bix-xaham tal-kliwi tal-kbiex: ghax il-Mulej ghamel sagrificcju f'Bosra, u taqtigha kbira f'art Idumeja.

7 U l-buffi jinzlu maghhom, u l-ghogiela mal-gniedes; u arthom tissaqqa bid-demmm, u t-trab taghhom jimtela bix-xaham.

8 Ghax hu l-jum tal-vendetta ghall-Mulej, u s-sena tal-hlas ghall-kawza ta' Sijon.

9 U l-widien taghha jinbidlu f'zift, u t-trab taghha f'kubrit, u artha issir zift jaqbad.

10 U ma tintefix la bil-lejl u lanqas bil-nhar; id-duhhan taghha jitla' ghal dejjem: minn zmien ghal zmien tkun herba; u hadd ma jghaddi minnha ghal dejjem.

11 U l-qwaq, u l-qanfud jaghmluha taghhom; il-kokka u c-cawlun ighammru fiha wkoll: u l-Mulej imidd fuqha il-habel tal-kunfuzjoni, u c-comb tal-kaos fuq il-kbarat taghha.

12 Isejhu l-kbarat taghha biex isaltnu, izda hadd ma jkun hemm; u l-principijiet taghha kollha jsiru xejn.

13 U xewk jikber fil-palazzi taghha, hurrieq u ghallies fil-fortizzi taghha: u tkun post fejn ighammru x-xakalli, u bitha ghan-ngham.

14 U d-dbejjeb tad-dezert jiltaqqhu mal-klieb salvaġġi, u l-moghoz tad-dezert isejhu lil xulxin; il-monstru ta' bil-lejl jistrieħ hemm, u jsib il-mistrieħ tieghu.

15 Hemm ibejjed is-serp u jbid, u jfaqqas, u jgbor il-frieħ tieghu tahtu: iva, hemm ukoll jingemghu l-bizien, kull wiehed ma' sehbtu.

16 Fittxu minn ktieb il-Mulej, u aqram: l-ebda wahda minn dawkl il-bhejjem ma tonqos, l-ebda wahda ma titlef lil sehbih: ghax fomm il-Mulej ordna dan, u l-ispirtu tieghu gemaghhom.

17 Hu tafa' x-xorti ghalihom, u idu qasmithellhom bil-habel: tkun taghhom ghal dejjem, minn zmien ghal zmien ighammru hemm.

35 Id-deżert u l-art niexfa jifirhu; u l-Gharaba tithenna, u tiżhar bhar-ranġans.

2 U tiżgar hafna, u tithenna wkoll bil-ferh u bil-ghana; lilha tinghata l-glorja tal-Libanu, ġmieil il-Karmel u Saron. Huma jaraw il-glorja tal-Mulej, u l-maestà t'Alla taghna.

3 Sahhu l-idejn merhija, wettqu l-irkobtejn imrieghda.

4 Ghidu lil dawk ta' qalbhom imbezzgha: Aghmlu l-hila, la tibzghux: araw, Alla taghkom! Waslet il-vendetta, il-hlas t'Alla; iżda jiġi hu stess biex jehliskom.

5 Imbaghad ghajnejn il-ghomja jinfethu, u widnejn it-torox jinfethu.

6 Imbaghad jaqbez iz-zopp bhaċ-ċerv, u lsien l-imbikkem iġhanni: għax fid-deżert igelgel l-ilma, u widien fid-deżert.

7 U l-art mahruqa ssir għadira, u l-art għatxana eghjun ta' ilma: u fejn kienu jghammru x-xakalli, fejn kull wiehed minnhom kien jimtedd, il-haxix isir qasab u bordi.

8 U jkun hemm triq ewlenija, triq li tissejjah it-triq il-qaddisa: l-imniġġsin ma jghaddux minn fuqha; iżda tkun għal dawk li jimxu dik it-triq, u l-boloh ma jiġgerrewx fiha.

9 L-ebda ljun ma jkun hemm, u l-ebda dbiba harxa ma titla' minnha, u lanqas jinsabu hemm; iżda l-mehlusin jimxu fiha:

10 U l-mifdijin tal-Mulej jerġghu lura, u jidhlu Sijon b'ghana; u ferh ta' dejjem ikun fuq rashom: u jiksbu ferh u hena, u n-niket u t-tnehid jaharbu.

36 Issa gara, fis-sena erbatax tas-sultan Hezekija, illi Sennaherib, sultan ta' l-Assirja, tala' għall-bliet qawwija kollha ta' Guda, u hadhom.

2 U s-sultan ta' l-Assirja baghat lil Rabsaké minn Lakis Ġerusalem għand is-sultan Hezekija b'eżerċtu kbir. U waqaf hdejn il-kanal ta' l-ilma tal-għadira l-fuqqanija fit-triq ewlenija tal-għalqa tal-hassiel.

3 U hareġ lejh Eljakim, bin Hilkiya, li kien jagħmel mid-dar, u Sebna s-segretarju, u Gowah, bin Asaf, l-arkivista.

4 U r-Rabsaké qalilhom: Ghidu issa lil Hezekija: Hekk iġhid is-sultan il-kbir, is-sultan ta' l-Assirja: X'tama hija din li inti għandek?

5 Jien ngħid, tgħid int, (iżda dan kliem fieragh) li jien għandi għaqal u qawwa għall-gwerra: issa int fuq min tittama, int li irvellajt kontra tiegħi?

6 Ara, int tittama fil-ghajjnuna ta' dik il-qasba mixquqa—l-Eġittu; li jekk wiehed jistrieħ fuqha, tidhol f'idu, u ttaqqabhielu; hekk hu Farghun sultan ta' l-Eġittu għal kull min jittama fiha.

7 Jekk tgħidli: Ahna nittamaw fil-Mulej Alla taghna: mhux hu, li Hezekija nebbielu l-imqades tal-gholjiet u l-altari tiegħu, u qal lil Guda u lil Ġerusalem: Quddiem dan l-altar tqimu?

8 Issa, mela, aghmel imhatra ma' sidi, is-sultan ta' l-Assirja: jien nagħtik efsejn žiemel, jekk int għandek hila ssib rikkieba għal fuqhom.

9 Kif, mela, tista' int traġġa' lura kaptan wiehed biss—wiehed mill-iżghar qaddeja ta' sidi—meta int tittama fl-Eġittu għall-imriekeb u l-ifirsa?

10 U issa, jaqaw, mingħajr ir-rieda tal-Mulej tlajt jien għal din l-art biex neqridha? Il-Mulej qalli: Itla' għal dal-pajjiż u egirdu.

11 U Eljakim, u Sebna, u Gowah, qalu lir-Rabsaké: Kellem, nitlobuk, lill-qaddeja tiegħek bl-Arami, għax ahna nifhmuh; u la tkellimnix bil-lsien Lhudi f'widnejn il-poplu li qieghed fuq is-sur.

12 U r-Rabsaké wieġeb: Jaqaw lil sidek, u lilek, sidi baghatni ngħid dakliem? Mhux għar-rgiel, dawk li qegħdin fuq is-sur, u li ma jdmux ma jieklu hmieghom u jixorbu bewlhom stess magħkom?

13 U r-Rabsaké waqaf u ghajjat b'lehen gholi bil-Lhudi, u qal: Isimgħu kliem is-sultan il-kbir, is-sultan ta' l-Assirja!

14 Hekk iġhid is-sultan: Thallux lil Hezekija jqarraq bikom għax m'għandux hila jehliskom,

15 U thallux lil Hezekija jittamakom fil-Mulej, billi jghid: Taseww il-Mulej jehlisna; dil-belt ma tinghatax f'idejn is-sultan ta' l-Assirja.

16 La tisimgħux lil Hezekija; għax hekk iġhid is-sultan ta' l-Assirja: Aghmlu ftehim miegħi, u ohorġu fejni, u kull wiehed minnkom jiekol mid-dielja tiegħu, u kull wiehed mit-tina tiegħu, u kull wiehed jixrob l-ilma tal-bir tiegħu.

17 Sakemm niġi u nehodkom f'art bħal artkom, art tal-qamh u ta' l-inbid, art tal-hobz u tad-dwieli;

18 Araw li Hezekija ma jipperswadi-komx, billi jghid: Il-Mulej jehlisna. Jaqaw xi wiehed mill-allat tal-ġnus heles lil artu minn id is-sultan ta' l-Assirja?

19 Fejn huma l-allat ta' Hamat u Arfad? Fejn huma l-allat ta' Sefarwajim, biex jehilsu lil Samarija minn idi?

20 Min fost l-allat kollha ta' dawn l-artijiet, huma dawk li helsu artom minn idi, biex il-Mulej jehles lil Ġerusalem minn idi?

21 U baqghu sektin, u ma wiġbux kelma, għax l-ordni tas-sultan kienet din: La twiġbux.

22 U gie Eljakim, bin Hilkiya, li kien jagħmel mid-dar, u Sebna, is-segretarju, u Gowah, bin Asaf, l-arkivista, għand

Hezekija bi hwejjigħom imċarrtin, u għarrfuh kliem Rabsaké.

37 U ġara, malli sama' dan is-sultan Hezekija, illi ċarrat ilbiesu, u tghatta bi xkora, u dahal fid-dar tal-Mulej,

2 U baghat lil Eljakim li kien jagħmel mid-dar, u lil Sebna, is-segretarju, u li x-xjuh tal-qassisin, miksiġin bix-xkejjer, għand Isaija, il-profeta, bin Amos.

3 U qalulu: Hekk ighid Hezekija: Dan il-jum hu jum ta' diqa, u ta' kastig, u ta' għajb; għax waslu l-ulied għat-twelid, u m'hemm qawwa biex jitwiellu.

4 Forsi l-Mulej, Alla tiegħek, sama' kliem Rabsaké, li bagħtu sidu, is-sultan ta' l-Assirja, biex ighajjar 'l Alla haj; u forsi l-Mulej, Alla tiegħek irazznu għall-kliem li sama': għalhekk għolli t-talba tiegħek għall-fdal tal-poplu li baqa'.

5 U l-qaddejjja tas-sultan Hezekija ġew għand Isaija.

6 U Isaija qalilhom: Hekk tghidu lil sidkom: Hekk ighid il-Mulej: La tibzax mill-kliem li smajt, li bihom dgħawli l-qaddejjja tas-sultan ta' l-Assirja.

7 Ara, jien ser nagħti fih spirtu, u jisma' ahbar, u malli jisma' jarga' lura lejn artu, u nwaqqghu bis-sejf f'artu.

8 U Rabsaké raġa' lura, u sab lis-sultan ta' l-Assirja jahbat għal-Libna; għax kien sama' li kien telaq minn Lakis.

9 U s-sultan ta' l-Assirja kien sama' min ighid fuq Tirhakah, sultan ta' l-Etjopja: Hareġ jahbat għalik. U malli sama' dan, bagħat messagġiera lil Hezekija, ighidulu:

10 Hekk tghidu lil Hezekija, sultan ta' Ġuda: La thallix lil Alla tiegħek, li tittama fih, iqarraġ bik, billi jghid: Ġerusalem ta tingħatax f'idejn is-sultan ta' l-Assirja.

11 Ara, int smajt x'għamlu s-slaten ta' l-Assirja lill-artijiet kollha, billi qerduhom għalkollox; jaqaw int ser tehles?

12 Jaqaw helsuhom allat għnushom, li missirijeti qerdu, imqar lil Gozan u Haran, u Resef, u wlied Gheden, li jgħammru f'Telassar?

13 Fejn hu s-sultan ta' Hamat, is-sultan ta' Arfad, u s-sultan tal-belt ta' Sefarwajjim, ta' Hena, u ta' Ghiwwa?

14 Xhin Hezekija ha l-kitba minn id il-messagġiera, u qraha, tala' dar il-Mulej, u Hezekija firixxa quddiem il-Mulej.

15 U Hezekija talab lill-Mulej, billi qal:

16 O Mulej ta' l-eżerċti, Alla ta' Izrael, li tghammar fuq il-kerubin! Int wahdek Alla tas-saltniet kollha ta' l-art: int għamilt is-sema u l-art.

17 Mejjejl widintek, o Mulej, u isma'. Iftah għajnejk, o Mulej, u ara! Isma' l-

kliem kollu ta' Sennaherib li bagħat ighajjar lil Alla haj.

18 Tassew, o Mulej, is-slaten ta' l-Assirja, għamlu herba l-ġnus kollha, u artijiethom,

19 U tefghu allathom fin-nar: għax ma kinux allat, iżda xgħol idejn il-bnedmin, għuda u ġebel: għalhekk qerduhom.

20 Għalhekk issa, o Mulej, Alla tagħna, ehlišna minn idej, biex is-saltniet kollha ta' l-art jagħrfu li int wahdek il-Mulej!

21 U Isaija, bin Amos, bagħat ighid lil Hezekija: Hekk ighid il-Mulej, Alla ta' Izrael: Talli tlabtni fuq Sennaherib, sultan ta' l-Assirja,

22 Din hi l-kelma li tkellem il-Mulej għalih: Ix-xebba, bint Sijon, tmaqdrekk, tiddehaq bik; bint Ġerusalem tharrek rasha warajk.

23 Lil min għajjart u dgħajt? U għal min għollejt lehnek, u erfajt fil-ġholi għajnejk? Għall-Qaddis ta' Izrael.

24 Permezz tal-qaddejjja tiegħek int għajjart lis-Sid, u għid: Bil-kotra ta' l-imriekek tiegħi, jien tlajt il-ġholi tal-muntanji, fl-ahhar truf tal-Libanu; jien naqta' l-ogħla fost iċ-ċedri tiegħu, l-ahjar fost iċ-ċipress tiegħu: u nidhol fl-ogħla post ta' artu, u l-masġar tal-Karmel tiegħu.

25 Hafirt, u xrobt ilmijiet, u nixxift b'qiegh rignejja x-xmajjar kollha ta' l-Eġittu.

26 Ma smajtx żmien ilu, kif jien għamilt dan; u li minn żmien il-qedem jien hsiibtu? Issa ġibtu biex isehh, biex tkun int li tagħmel gods herba bliet qawwiya.

27 Għalhekk dawk li jgħammru fihom huma bla hila, twerwru u thabblu: saru bhall-haxix tar-raba', u nbiet tari, hortan tal-bjut, u bhal qamh mahruq qabel ma jikber.

28 Iżda jien naf meta int toqgħod bil-qieghda, meta toħroġ, meta tidhol, u meta tagħdab għalija.

29 Għax għadbekk għalija, u l-arroganza tiegħek waslu sa widnejja, għalhekk inqieghed holqti fi mniehrek, u lġiemi f'xoħtejk, u nreġġhekk lura mit-triq li minnha inti ġejt.

30 U dan, o Hezekija, ikunlekk is-sinjal: Tieklu, dis-sena, minn dak li jinbet wahdu; u t-tieni sena minn dak li jikber minnu: u fit-tlet sena, iżirghu, u aħsdu, u hawlu d-dwieli, u kulu l-frott tagħhom.

31 U l-baqija ta' dar Ġuda li tehles, jergħu johorġu l-egħruq 'l isfel, u jagħmlu l-frott 'l fuq.

32 Għax minn Ġerusalem toħroġ il-bqija, u l-mehlusin johorġu mill-ġholja ta' Sijon: il-heġġa tal-Mulej ta' l-eżerċti tagħmel dan.

33 Għalhekk hekk ighid il-Mulej għas-sultan ta' l-Assirja: Ma jidholx f'dil-belt, u lanqas iwaddab ebda vleġġa hemm; u

lanqas jiġi quddiemha bit-tarki, u lanqas italla' hajt madwarha.

34 Mit-triq li ġie, jarga' lura minnha, u ma jidholx f'dil-belt, iġhid il-Mulej.

35 Ghax jien niddefendi dil-belt biex nehlišha, imhabba f'ja stess, u mhabba fil-qaddej tiegħi, David.

36 Imbagħad l-anġlu tal-Mulej hareġ, u darab fil-kamp ta' l-Assirjani mija u hamsa u tmenin elf: xhin qamu kmieni filgħodu, ara, huma lkoll kienu iġsma mejta.

37 U Sennaherib, sultan ta' l-Assirja, telaq u raga' lura, u qagħad Ninwe.

38 U ġara, xhin kien iqim fit-tempju ta' Nisrok, alla tiegħu, illi Adrammelek u Sarreser, uliedu, qatluh bis-sejf, u harbu lejn l-art ta' l-Armenja: u Esarhaddon, ibnu, saltan floku.

38 F'dawk il-jiem Hezekija marad għall-mewt. U Isaija, il-profeta, bin Amos, ġie għandu, u qallu: Hekk iġhid il-Mulej: Aħseb għal darek: ghax int tmut, u ma tgħix.

2 Imbagħad Hezekija dawwar wiċċu lejn il-hajt, u talab lill-Mulej,

3 U qal: Ftakar issa, o Mulej, nitlobok, kif imxejt quddiemek fis-sewwa, u b'qalb shiha, u kif għamilt quddiemek dak li joghġob lilek! U Hezekija beka biki kbir.

4 U mbagħad giet kelmet il-Mulej lil Isaija, tgħid:

5 Mur, u għid lil Hezekija: Hekk iġhid il-Mulej, Alla ta' David missierek: Smajt talbek, rajt dmugħek: ara, ser inżid hmistax-il sena ma' ghomrok.

6 U nehles lilek u dil-belt minn id isultan ta' l-Assirja: u niddefendi dil-belt.

7 U dan ikun sinjal għalik mill-Mulej, li l-Mulej jagħmel dil-haġa li qal:

8 Ara, sa nraġġa' lura d-dell tat-taraġ, li mxiet ix-xemx fit-taraġ ta' Aħaž, għaxar targiet. U hekk ix-xemx regġhet lura għaxar targiet li kienet nizlet fit-taraġ.

9 Il-kitba ta' Hezekija, sultan ta' Guda, meta kien marid, u fieq mill-marda tiegħu:

10 Jien għidt: Fl-aħjar tiegħi, ikolli nidhol f'bieb saltnet l-imwiet: jien imcaħhad mill-bajja ta' snini.

11 Jien għidt: Ma narax il-Mulej, iva, il-Mulej, fl-art tal-hajjin: ma narax aktar il-bniedem ma' dawk li jgħammru fid-dinja.

12 Għamarti maqlugħa, mehuda minni bħal għarix ta' ragħaj: kebbibt hajti bħal ma jagħmel in-nissieg: jaqtagni min-nawl; min-nhar sal-lejl ittemmni.

13 Ittamajt sa filgħodu; iżda bħal ljun, hekk kissirli għadmi kollu: minn filgħodu sa filgħaxija inti ttemmni.

14 Bħal huttafa, jew bħal ajrun, hekk inpespes: bħal hamiena nokrob: għajnejja

għajjew iharsu 'l fuq: o Mulej, jien mahqur, idhol għalija.

15 X'naqbad ngħid? Ghax hu kellimni, u hu stess għamel dan: nibqa' miexi snini kollha bl-umiltà fl-imrar ta' ruhi.

16 O Sidi, b'dawn il-hwejjeġ igħixu l-bniedmin, u f'dawn kollha hemm il-hajja ta' l-ispirtu tiegħi: fejjaqni, u zommni haj!

17 Ara, kien għall-ġid tiegħi stess li kelli hafna mrar: iżda int, b'imhabba għal ruhi, hlištha mill-hofra tat-tahsir, ghax tfajt htijeti kollha wara spallek.

18 Ghax saltnet l-imwiet ma tistax troddlok hajr, u lanqas tista' l-mewt tfahhrek; dawk li jinżlu fil-hofra ma jittamawx aktar fis-sewwa tiegħek.

19 Il-haj, il-haj hu li jroddlok hajr, bħal ma nagħmel jien il-lum: il-missier iġharraf lil uliedu l-fedeltà tiegħek.

20 Il-Mulej lest biex isalvani! Għalhekk ngħannu l-ghana tiegħi fuq l-istrumenti tal-kordi, il-jiem kollha ta' hajjitna f'dar il-Mulej.

21 Issa qal Isaija: Ha jiehdu qabda tin, u jogħrukuha mad-demla, u Hezekija jfjq.

22 U Hezekija qal ukoll: Liema hu s-sinjal li bih nagħraf li jien nitla' dar il-Mulej?

39 F'dak iż-żmien Merodak-Baladan, bin Baladan, sultan ta' Babel, bagħat xi ittri u għotja lil Hezekija: ghax sama' li kien marid, u fieq.

2 U Hezekija ferah bihom, u wriehom id-dar tat-teżor tiegħu, il-fidda u d-deheb, il-fwejjah, u ż-żejt preżżjuż, u l-armerija tiegħu kollha, u kulma kien jinsab fl-imhażen tiegħu: ma kien hemm xejn f'daru, jew f'saltnatu kollha, li Hezekija ma wrihulhomx.

3 Imbagħad ġie Isaija, il-profeta, għand is-sultan Hezekija, u qallu: X'qalu dawn l-irġiel? U minn fejn ġew? U Hezekija qal: Ġew għandi minn pajjiż il-boghod, minn Babel.

4 Imbagħad qal Isaija: X'raw f'darek? U wieġeb Hezekija: Kulma hemm f'dari rawh: m'hemm xejn fost it-teżori tiegħi li ma wrejtulhomx.

5 Imbagħad Isaija qal lil Hezekija: Isma' l-kelma tal-Mulej ta' l-eżerċiti:

6 Ara, il-jiem jiġu, li kulma hemm f'darek, u kulma hażnu missirijietek sa llum, jingarr f'Babel: Xejn ma jibqa', iġhid il-Mulej.

7 U mill-ulied li johorġu minnek, li għad tnissel, jittiehdu, u jkunu ewnuki fil-palazz tas-sultan ta' Babel.

8 Imbagħad Hezekija qal lil Isaija: Tajba kelmet il-Mulej li għidt. U qal ukoll: Ghax ikun hemm is-sliem, u s-sewwa fi żmien.

40 Farrġu, iva, farrġu, il-poplu tiegħi, ighid Alla tagħkom.

2 Kellmu bil-qalb lil Ġerusalem; u nidulha li żmien il-jasar tagħha għalaq, li nħafret ħżunitha: għax haċet minn id il-Mulej darbtejn għal dnubietha kollha.

3 Lehen ta' wiehed iniedi fid-deżert: Hejju triq il-Mulej, wittu fid-deżert triq lil Alla tagħna!

4 Kull wied jitgholla, u kull muntanja u kull għolja tibaxxa; l-art imharbta titwitta, u l-art imhattba ssir wita.

5 U l-glolja t'Alla tidher, u kull haj jaraha; għax fomm il-Mulej tkellem.

6 Lehen ta' wiehed ighid: Ghajjat! U qal: X'ngħajjat? Kull haj hu ħaxix, u ġmielu kollu bħan-nwar tar-raba'.

7 Il-ħaxix jinxf, in-nwar jidbiel: għax l-ispirtu tal-Mulej jonfoħ fuq: tabilhaqq in-nies ħaxix.

8 Il-ħaxix jinxf, in-nwar jidbiel: iżda kelmet Alla tagħna tibqa' għal dejjem.

9 O Sijon, li ġġib bxara tajba, itla' fuq muntanja għolja; o Ġerusalem, li ġġib bxara tajba, għolli lehek bis-saħħa; għolli, la tibzax; għid lill-bliet ta' Ġuda: Ara, Alla tiegħek!

10 Ara, Sidi, il-Mulej, ġej b'id qawwija, u driegħu jaħkem għalih: ara, ħlasu miegħu, u eghmilu quddiemu.

11 Bħal ragħaj jirgħa l-merħla tiegħu: il-ħrief jiġmagħhom fi driegħu, u jgorrhom fi hdanu, u jmexxi qajl qajl lil dawk li jreddgħu.

12 Min kejjel l-ilmijiet f'keff idu, u qies is-smewwiet bix-xiber? Min gaħar it-trab ta' l-art ġo kejjla, u wiżen bl-istasija l-muntanji, u l-gholjiet bil-miżien?

13 Min wiżen l-Ispirtu tal-Mulej, jew min kien il-kunsilier li għallmu xi haġa?

14 Mingħand min ha parir, u min fiehmu, u għallmu triq il-ħaqq, u għallmu l-gherf, u għarrfu triq il-ghaqal?

15 Ara, il-ġnus huma bħal qatra minn delu, u jingħaddu bħal traba tal-miżien: ara, hu jarfa' l-gzejjer bħal għabra.

16 U l-Libanu mhux biżżejjed għannar, u l-bhejjem tiegħu inħumiex biżżejjed għall-offerta mahruqa.

17 Il-ġnus kollha quddiemu qishom xejn; minnu jingħaddu anqas mix-xejn, u frugħa.

18 Lil min ixxebbhuh 'l Alla? jew liema xbieħa tqabblu miegħu?

19 Il-ħaddiem idewweb idolu, u dak li jaħdem fid-deheb jiksij bid-deheb, u jgħammru bi ktajjen tal-fidda.

20 Wiehed li hu hekk fqir li m'għandu l-ebda offerta, jagħzēl għuda li ma ssewwisx; ifittex raġel tas-sengħa biex jonqoxlu immaġini li ma titharrkx.

21 Jaqaw ma tafux? Ma smajtux? Ma kienx imħabbar lilkom mill-bidu? Għadkom ma fhimtux minn tisjiss l-art?

22 Hu li jgħammr fuq id-dawra ta'

l-art, u dawk li jgħammru fiha huma bħal građijiet; hu li jmid is-smewwiet bħal purtiera, u jifrixhom bħal tinda biex igħammr fihom:

23 Hu li jġib fix-xejn il-ħakkiema; u jagħmel lill-imħallfin ta' l-art m'huma xejn.

24 Iva, huma ma jithawlux; iva, huma ma jinzerghux: iva, iz-zokk tagħhom ma jaqbadx eghruq fi-art; u jonfoħ ukoll fuqhom, u jidbielu, u jgorrhom ir-riefnu bħal tiben.

25 Ma' min, mela, ixxebbhuni? Jew ma' min tqabbluni? qal il-Qaddis.

26 Erfgħu għajnejkom 'il fuq u araw. Min halaq dawn il-kwiekeb? Dak li johrog l-eżerċti tagħhom bil-għadd, u jsejħilhom kollha b'isimhom, u li bil-kobor tal-qawwa tiegħu, u bis-saħħa tas-sengħa tiegħu, hadd minnhom ma jonqos.

27 Għax tghid, o Ġakobb, u għax titkellem hekk, o Izrael: Triqti moħbija mill-Mulej, u jeddi ma jafx bih Alla tiegħi?

28 Jaqaw ma tafx? Jaqaw ma smajt, li Alla ta' dejjem, il-Mulej, il-ħallieq ta' truf l-art, la jinkedd, u lanqas jegħja? Gherfu ma jiftissirx.

29 Jagħti s-saħħa lill-għajjen; u lil dawk li m'għandhomx saħħa jzidilhom il-qawwa.

30 Jinkeddu wkoll it-tfal u jegħjew, u jogħtru ż-żgħażaġ, u jaqgħu għalkollox,

31 Iżda dawk li jittamaw fil-Mulej iġeddu saħħithom; jittajru bil-ġwienah bħal ajkli; jiġru, u ma jegħjewx; jimxu, u ma jinkeddux.

41 Isktu quddiem, o gzejjer! u hallu l-popli jġeddu saħħithom; halluhom jersqu; imbagħad ha jtkellmu: ha nersqu flimkien għall-ħaqq!

2 Min qajjem wiehed mil-lvant, u sejjahlu fis-sewwa wara riġlu? Hu tah il-ġnus quddiemu, u għamlu jaħkem fuq is-slaten; hu tahomlu bħal trab għal sejf, u bħal tiben jittajjar għall-qaws tiegħu.

3 Hu jiġri warajhom, u jgħaddi bis-sliem minn triq li fiha b'riġlejh qatt ma dahal.

4 Min hađem u għamel dan, u sejjah il-generazzjonijiet għall-ħajja mill-bidu? Jien, il-Mulej, l-ewwel, u ma' ta' l-aħħar. Jien hu.

5 Il-gzejjer raw dan, u beżgħu; truf l-art triegħdu, resqu, u ġew.

6 Kull wiehed ighin lil għajru; kull wiehed ighid lil huh: Aghmel il-hila!

7 U l-mastrudaxxa jagħmel il-hila lill-ħaddiem tad-deheb, u min jillixxa bil-martell ighid lil min iħabbat fuq l-inkwina: Lest għat-tagħqid; u jwaxħlu bl-imsiemer, biex ma jitharrkx.

8 Imma int, Izrael, int il-qaddej tiegħi,

Ġakobb li jien għaziltek, nisel Abraham habibi.

9 Int li hadtek minn truf l-art, u sejjahtlek minn naħat bghida tagħha, u għidtek: Int il-qaddej tiegħi; htartek, u ma rmejtikx.

10 La tibzax; għax miegħek jien: la tharisx imwerwer madwarek; għax jien Alla tiegħek: insaħhek; iva, ngħinek; iva, inwieżnek b'leminti tal-haqq tiegħi.

11 Dawk kollha li huma mghaddbin għalik jistħu u jiregħxu: ikunu qishom xejn; u dawk li jehduha miegħek jintilfu.

12 Tftitxhom, u ma ssibhomx, imqar dawk li ġġieldu miegħek: dawk li jitqabdu miegħek isiru qishom xejn, bħal haġa li ma tiswa għal xejn.

13 Għax jien il-Mulej, Alla tiegħek, inżommlok lemintek, u ngħidlek: La tibzax; jien ngħinek.

14 La tibzax, int, dudu Ġakobb, u intom irġiel ta' Izrael; jien ngħinek, iġhid il-Mulej, u l-feddej tiegħek hu l-Qaddis ta' Izrael.

15 Ara, jien nagħmek romblu tad-dris għdid jaqta' u kollu snien: int tidres il-muntanji, u tishaqhom, u tagħmel il-għoljiet bħat-tiben.

16 Idderrihom, u r-rih iġorrhom, u r-riefnu jxerridhom, u int tifraħ fil-Mulej, u tiftaħar fil-Qaddis ta' Izrael.

17 Meta l-fokra u l-imsejknin ifittxu l-ilma, u mhemmx, u lsienshom jinxf bil-ghatx, jien, il-Mulej, nismagħhom, jien, Alla ta' Izrael, ma nitlaqhomx.

18 Niftaħ xmajjar fuq għoljiet gherija, u eġħnu f'nofs il-widien: nagħmel id-deżert għadira ilma, u l-art niexfa nixxi-ghat ta' ilma.

19 Fid-deżert inhawwel iċ-ċedru, il-gazzi, ir-rihan, u s-siġar taz-żebbuġ; u nqieghed fix-xaġhri ċ-ċipress, l-ulmu u l-bux flimkien:

20 Biex jaraw, u jagħrfu, u jaħsbu, u jifhmu flimkien, li id il-Mulej għamlet dan, u l-Qaddis ta' Izrael hałqu.

21 Ressqu l-kawża tagħkom, iġhid il-Mulej; ġibu r-raġunijiet sodi tagħkom, iġhid is-Sultan ta' Ġakobb.

22 Ha jġibuhom, u jġharrfuna dak li għandu jiġri: ha jġharrfuna x'kien l-imghoddi, x'inhu, biex naħsbu fuqu, u nkunu nafu kif sa jsehh; jew iħabbruina dak li ġej.

23 Ghidulna x'sa jiġri wara, biex nagħrfu li intom allat: iva, aghmlu l-ġid, jew aghmlu d-deni, biex nistagħbu, u narawh flimkien.

24 Ara, intom m'intom xejn, u xogħolkom mhu xejn: mistkerrah hu min jagħzilkom.

25 Qajjimt wiehed mit-tramuntana, u ġie: wiehed il minn tluġ ix-xemx isejjah ismi: u jiġi fuq il-hakkiema qisu fuq it-tajn, u bħall-fuħhari li jirfes it-tafal.

26 Min qal mill-bidu, biex inkunu nafu? Jew minn żmien ilu biex ngħidu: Sewwa? Iva, ma kien hemm hadd li qalu; iva, ma kien hemm hadd li habbru; iva, ma kien hemm hadd li sama' kliemkom.

27 L-ewwel jien li għidt lil Sijon: Ara, hawn huma! U lil Ġerusalem nagħtiha wiehed li jġib bxara tajba.

28 Izda meta nħares, mhemm hadd; fosthom mhemm hadd min jagħti parir, u li, jekk nistaqsih, iwieġeb kelma.

29 Ara, kollhom frugħa; xogħolhom mhu xejn: ix-xbihat imdewbin tagħhom huma rih, u ma jiswew għal xejn.

42 Ara l-qaddej tiegħi, li jien inwieżnu; il-maħtur tiegħi, li fih ruhi titgħax-xaq; qegħid l-ispiritu tiegħi fuqu: hu jxandar il-haqq lill-Gentili.

2 Ma jġhajjtax, u lanqas ihambaq, u lanqas iġholli leħnu biex jinstama' fit-triq.

3 Qasba mġelġla ma jiksirħiex, u ftila ddaħhan ma jtifħiex: hu jxandar il-haqq bis-sewwa.

4 La jinfena u lanqas jifarrak, sakemm iqieghed il-haqq fuq l-art: u l-gzejjer jistennew il-liġi tiegħu.

5 Hekk iġhid Alla, il-Mulej, hu li halaq is-smewwiet, u firixhom; hu li medd l-art, u dak li johroġ minnha; hu li jagħti n-nifs lill-poplu ta' fuqha, u spirtu lil min jimxi fuqha:

6 Jien, il-Mulej, sejjahtlek skond il-haqq, naqdek ukoll minn idek, u nħarsek, u nagħmek bħala rabta mal-poplu, u bħala dawt tal-Gentili.

7 Biex tiftaħ il-għajnejn għomja, biex toħroġ lill-isliera mill-habs, u lil dawk li qegħdin fid-dlam minn dar l-egħluq.

8 Jien il-Mulej: dak hu ismi; u l-glorja tiegħi ma nagħtibħek lil wiehed iehor, lanqas tifhiri lill-immagnijiet skolpiti.

9 Ara, l-ewwel hwejjeg seħhu, u hwejjeg godda jien issa nħabbar: qabel ma jinbtu, nġharrafhommkom.

10 Ghannu lill-Mulej għanja ġdida, u t-tifhir tiegħu minn tarf l-art, intom li tbaħħru, u kulma fih il-baħar; il-gzejjer, u dawk li jġhammru fihom.

11 Ha jghollu lehinom id-deżert u blietu, u l-irhula li fihom iġhammar Kedar! ha jġhannu dawk li jġhammru f'Seta, ha jġhajt u bil-ferħ mill-quċċata tal-muntanji!

12 Ha jroddu glorja lill-Mulej, u jxandru tifhiru fil-gzejjer!

13 Il-Mulej johroġ bħal eroj, iqajjem il-hegġa tiegħu bħal għwerrier: iġholli leħnu, iva, iġhajjat bis-saħha, jegħleb lill-egħdewwa tiegħu.

14 Għal żmien twil bqajt hiemed; skitt, u trazzant: issa ngħajjat bħal mara fil-hlas; nilheġ u nonfoħ f'daqqa.

15 Naghmel herba muntanji u gholjiet, u nnixxef il-hdura kollha taghhom; u naghmel ix-xmajjar art niexfa, u l-aghdamjar innixxifhom.

16 U ngib il-ghomja minn triq li ma jafuhiex; ngħaddihom minn mogħdijiet li ma jafuhomx: nibdel id-dlam f'dawl quddiemhom, u t-toroq imghawġin naghmilhom dritti. Dawn il-hwejjeġ naghmilhom, u ma nitlaqhomx.

17 Jergħghu lura, miksiġin bil-mistħija, dawk li jafdaw f'immagnijiet skolpiti, u jghidu lill-idoi skolpiti: Intom allatna.

18 Isimgħu, torox; harsu, għomja, biex taraw!

19 Min hu aghama. ħlif il-qaddej tiegħi? jew trux, daqs il-messagġier tiegħi li jien bghatt? Min hu aghma daqs dak li hu habibi, u aghma bħall-qaddej tal-Mulej?

20 Rajt hafna hwejjeġ, iżda ma ddaħħalhomx f'moħħok; widnejk kienu miftuħin, iżda hadd ma jisma'.

21 Il-Mulej għoġbu hafna, minħabba s-sewwa tiegħu, li jkabbar il-ligi, u jagħmilha ta' gieħ.

22 Iżda dan poplu misruq u mnażża'; kollha maqbudin fil-hofor, u moħbijin fil-habsijiet: saru qishom priża, u hadd ma jehlishom; imnezzgħin, u hadd ma jghid: Rodd!

23 Min fostkom jagħti widen għal dan? min għandu moħħu f'dan u jisma' għal li ġej?

24 Min ta lil Ġakobb biex inezzgħuh, u lil Iżrael lill-hallelin? Mħux il-Mulej, li dnibna kontra tiegħu? għax ma ridux jimxu fi triqatu, u lanqas smajna mil-ligi tiegħu.

25 U għalhekk sawwab fuqu s-sahna ta' għadbu, u l-hruxija tal-gwerra; u l-gwerra dawritu fil-fjammi tagħha, iżda hu ma fehmx; u harqitu, iżda ma dahħalx f'moħħu.

43 U issa, hekk iġid il-Mulej, dak li halqek, o Ġakobb, u dak li sawrek, o Iżrael. La tibzax, għax jien fdejtek, sejjatlek b'ismek; inti tiegħi.

2 Meta tghaddi mill-ilmijiet, jien inkun miegħek; u fix-xmajjar, ma jgharrqux: meta tghaddi min-nar, ma tinharqux; lanqas il-fjamma ma taharqek.

3 Għax jien il-Mulej. Alla tiegħek, il-Qaddis ta' Iżrael, is-Salvatur tiegħek: tajt l-Egittu b'fidwa tiegħek, l-Etjopja u 'l Seba għalik.

4 Għax int għaziz f'għajnejja, u mwegħeħ, jien inhobok; għalhekk jien nagħti irġiel flokok, u popli minn flok hajtek.

5 La tibzax: għax miegħek jien: ingib lil nislek mil-lvant, u mill-punent rigimġhek.

6 Ngħid lit-tramuntana: Agħti: u linnofsinhar: La żzommx: ġib lil uliedi mill-bogħod, u lill-bniet tiegħi minn truf l-art;

7 U lil kull wieħed li jissemma b'ismi: għax jien hlaqtu għall-glorja tiegħi; jien sawwartu, iva, jien għamiltu.

8 Gib in-nies għomja, għalkemm għandhom għajnejn; u t-torox, għalkemm għandhom widnejn.

9 Ha jingemghu l-ġnus kollha f'daqqa, u ha jingabru l-popli; min fosthom jista' jħabbar dan, u jsemmgħuna taħbir ta' żmien ilu? Ha jgibu x-xhieda tagħhom, biex ikunu iġġustifikati: jew ha jisimgħu, u jghidu: Sewwa.

10 Intom ix-xhieda tiegħi, iġhid il-Mulej, u l-qaddej tiegħi li jiena htart: biex tagħrfu u temmuni, u tifhmu li jien hu: qabli l-ebda Alla ma sawwar, u lanqas hadd ma jkun hemm warajja.

11 Jien, iva jien, jien il-Mulej; u għajri m'hemm salvatur.

12 Jien habbart, u salvajt, u għarraft, meta ma kiex hemm all barrani fostkom: għalhekk intom ix-xhieda tiegħi, iġhid il-Mulej, li jien Alla.

13 Iva, qabel ma kien il-jum, jien hu; u min idi hadd ma jehles; naghmel, u min jista' jraġġa' lura l-egħmil tiegħi?

14 Hekk iġid il-Mulej, il-Ħellies tagħkom, il-Qaddis ta' Iżrael: minħabba fikom jien nibgħat il-għadu kontra Babel, u nnizzilhom kollha bhala mahrubin, imqar il-Kaldin, fuq il-ġfien tal-ferħ tagħhom.

15 Jien il-Mulej, il-Qaddis tagħkom, il-Ħallieq ta' Iżrael, is-Sultan tagħkom.

16 Hekk iġid il-Mulej, li jagħmel triq fil-bahar, u mogħdija fl-ilmijiet qawwija;

17 Li johrog il-mirkeb u z-ziemel, eżerċtu ta' gwerrieri qalbenin; jixtehtu kollha f'daqqa ma' l-art, u ma jqumux: intfew, inhlew bhal ftala.

18 La tiftakrux il-ġrajjet imghoddija, u ġrajjet qodma la taħsbux fihom.

19 Ara, jien qieghed naghmel haġa ġdida; issa ser tinbet; ma tintebhx biha? Jien naghmel ukoll triq fid-deżert, u xmajjar fid-deżert.

20 Il-bhima tar-raba' twegġahni, ix-xakalli u n-ngham: għax jien nagħti ilmijiet fix-xagħri, u xmajjar fid-deżert, biex nisqi lill-poplu tiegħi, il-mahtur tiegħi.

21 Dal-poplu jien sawwart għalija; hu jxandar tifhiri.

22 Iżda int li ma sejjatlix, o Ġakobb; anzi għajjejt bija, o Iżrael.

23 Int ma gibtlx in-nghaġ ta' l-offerti mahruqin tiegħek; u lanqas wegħatni bis-sagrificċji tiegħek. Jien ma qgħadt nghabbik b'offerti, u lanqas għajjejt bl-incens.

24 Bil-flus ma xtrajtli l-ebda qasba tal-fwieħa, u lanqas xabbajtini b'xaham

is-sagrificċji tieghek: iżda ghabbejtni bi dnubietek, għajjejni bi htijietek.

25 Jien, iwa jien, li nħassar htijietek minħabba fija, u ma niftakarx dnubietek.

26 Fakkarni: ha nitlewmu flimkien: għid il-kawża tieghek, biex tkun iġġustifikat!

27 L-ewwel missier tieghek dineb, u l-kelliema tieghek ixxewxu għalija.

28 Għalhekk jien kasbrat il-kbarat tas-santwarju, u rhejt lil Ġakobb għas-saħta, u l' Izrael għat-tagħjir.

44 Iżda issa isma', o Ġakobb, qaddej tieghi; u Izrael, li jien htartu!

2 Hekk iġhid il-Mulej li għamlek, u li sawrek mill-guf, u li jgħinek: La tibżax, o Ġakobb, qaddej tieghi; u int, Ġesurun, li jien htart.

3 Għax jien insawwab l-ilma fuq min hu għatxan, u gliegħ fuq l-art niexfa: insawwab l-ispirtu tieghi fuq nislek, u l-barka tieghi fuq id-dixxendenti tieghek:

4 U jarmu bħal ħaxix fost l-ilma, bħas-safsaf hdejn nixxighat ta' ilma.

5 Wiehed iġhid: Jien tal-Mulej; u iehor jiżsemma b'isem Ġakobb; u iehor jikteb fuq idu: Tal-Mulej, u jtdlaqqam b'isem Izrael.

6 Hekk iġhid il-Mulej, is-Sultan ta' Izrael, u l-feddej tiegħu, il-Mulej ta' l-eżerċiti: Jien l-ewwel, u jien l-aħħar; u m'hemmx Alla iehor għajri.

7 U min, bħali, jista' jgħid dak li sa jigrì mindu waqqaft dal-poplu antik? **Ha** jgħarrafhuli, u jipprovaħuli! **Ha** jgħidu sa jigrì, u dak li għandu jigrì!

8 La tibżgħux, u la taqtgħux qalbkom! Ma għarrafitkx u ma ħabbartux żmien ilu? Intom ix-xhud tieghi! Hemm Alla iehor għajri? Iva, m'hemmxx Alla iehor; ma nafx oħra.

9 Dawk kollha li jagħmlu immaġnijiet skolpiti, huma kollha frugħa; u l-hwejjeġ eġħzież tagħhom ma jiswew xejn; ix-xhud tagħhom la jaraw, u lanqas jafu; biex jistħu.

10 Min sawwar alla, jew dewweb immaġni, li ma tiswa għal xejn?

11 Ara, šabu kollha għandhom jistħu, għax il-haddiema mhumiex hliet bnedmin: ha jingemgħu kollha, ha jigu quddiem, ha jitrjegħdu, ha jistħu kollha flimkien.

12 Il-haddied jagħmel mannara, jahdimha fil-gamar, u jażwarha bl-imrietel, u jahdimha bil-qawwa ta' driegħu: jieħdu l-għu, tonqu s-saħħa: ma jixrobb ilma, iħossu mifni.

13 Il-mastrudaxxa jigbed il-hajt; iħożżu b'lapes, jahdmu biċ-ċwani, ikejlu bil-kumpass, u jagħmlu bħal xbieha ta' bniedem, forma sabiha ta' raġel, biex iġhammar f'dar.

14 Jaqta' s-siġar taċ-ċedru, u jieħu r-

ruvlu u l-balluta, li jħallihom jikbru għalih qalb is-siġar tal-masġar: ihawwel is-snuber, u x-xita tkabbru.

15 Imbagħad isir għall-bniedem hatab biex jinħaraq: għax jieħu minnu biex jishon; iwa, iqabddu, u jahmi l-hobż fuqu; iwa, jagħmel alla, u jqimu; jagħmel immaġni skolpita, u jaqa' quddiemha.

16 Nofsu jaharqu fin-nar; bin-nofs l-ieħor jixwi l-laħam, jixwi l-hobż, u jixba': iwa, jissahhan, u jgħid: Ahh! šant, rajt in-nar!

17 Il-bqija tiegħu jagħmlu alla, l-idolu tiegħu: imil quddiemu, u jqimu, u jitolbu, u jgħid: Eħlisni; għax int alla tieghi.

18 Huma ma jafux, u lanqas jifhmu: għax għalqilhom għajnejhom, biex ma jarawx; u qalbhom, biex ma jifhmu.

19 U hadd ma jdaħħal f'moħħu, u lanqas hemm taġrif u dehen biex iġhid: **H**raqt nofsu fin-nar; iwa, hmejt ukoll il-hobż fuq il-gamar tiegħu; xwejt il-laħam, u kiltu: u l-fdal tiegħu nagħmlu haġa mistkerrha? Immil jien quddiem zokk ta' siġra?

20 Bniedem bħal dan jirġa r-rmied; qalb mogħwija tilfitlu t-triq, hekk li ma jistax jehles lilu n-nifsu, u lanqas iġhid: Mħix gidba li hemm f'leminti?

21 Ftakar f'dawn, o Ġakobb u Izrael; għax int il-qaddej tieghi; jien sawwarteġ; int il-qaddej tieghi: o Izrael, ma ninsiekkx.

22 Jien hassart, bħal šaba sewda, htijietek, u, bħal ċpar, dnubietek: arga' lejja, għax jien fdejt.

23 Ghannu, ja smewwiet, għax il-Mulej għamlu: għajtu, ja għammieq ta' l-art: infexxu għannu, ja muntanji, ja masġar, u kull siġra li hemm fiha: għax il-Mulej feda l-Ġakobb, u iġġlorifika lilu nnifsu f'Izrael.

24 Hekk qal il-Mulej, il-feddej tieghek, u dak li sawrek mill-guf: Jien il-Mulej li għamilt kollox; li meddejt is-smewwiet waħdi; li frix l-art minni nnifsi;

25 Li nxejjen eġħliem il-giddibin, u noħroġ ta' boloh lill-għarrafin; li nraġġa' l-għorrief lura, u għerfhom nagħmlu bluħa;

26 Li nwettaq kelmet il-qaddej tieghi, u nagħmel li sseħħ il-fehma tal-messaġġiera tieghi, li ngħid lil Ġerusalem: Titgħammar! u lill-bliet ta' Ġuda: Tinbnew! u narga' nqajjem il-herba tagħhom.

27 Li ngħid lil qieġ il-baħar: Inxeft! U jien innixxeft ix-xmajjar tiegħu:

28 Li ngħid lil Ġiru: Hu r-raġġaġ tieghi, u hu jagħmel kulma rrid: u ngħid lil Ġerusalem: Int targa' tinbena! U lit-tempju: Jitqieġħdu s-sisien tieghek!

45 Hekk iġhid il-Mulej lill-midluk tiegħu, lil Ġiru, li nżommu minn idu

l-lemnija, biex inrazzan il-ġnus quddiemu; u n'holl genbejn is-slaten, biex niftah il-bwieb quddiemu; u l-bibien ma jibqgħux imsakkrin.

2 Nimxi quddiemek, u nwitti l-gholjiet; il-bwieb tal-bronż inkisser, u nqatta' l-istaneg tal-hadid.

3 U nagħtik it-teżori mohbijin fid-dlam, u r-rikkezzi mohbijin f'postijiet sigrieti, biex tagħraf li jien, il-Mulej, li nsejjaħlek b'ismek, Alla ta' Izrael.

4 Imhabba f'Gakobb, u f'Izrael, il-mahtur tiegħi, sejjahlek b'ismek: laqqamtek għalkemm ma kontx tafni.

5 Jien il-Mulej, u m'hemm x iehor, m'hemm Alla iehor għajri: jien hażżimtek, għalkemm ma kontx tafni.

6 Biex jagħrfu minn tluh ix-xemx, u mill-punent, li m'hemm x iehor għajri. Jien il-Mulej, u m'hemm x iehor.

7 Jien insawwar id-dawl, u nahlaq id-dlam: jien nagħmel il-ġid, u nahlaq id-deni: jien il-Mulej li nagħmel dawn il-hwejjeg kollha.

8 Qatru, ja smewwiet, mill-gholi, u ha jraxxax is-shab il-haqq: ha tinfetah l-art, biex tinbet is-salvazzjoni, u ha jarmi l-haqq ukoll; jien il-Mulej blaqtu.

9 Hażin għal min jiġġieled mal-Hallieq tiegħi! Xaqqufa tiġġieled ma' min għamilha mit-tajn! Jaqwa it-tafal iġhid lil min sawru: X'int tagħmel? jew iġhid ix-xogħol tiegħek: Int bla jdejn?

10 Hażin għal min iġhid lil missieru: Għax tnissel? jew lill-mara: Għax tiled?

11 Hekk iġhid il-Mulej, il-Qaddis ta' Izrael, u l-Hallieq tiegħu: Staqsuni fuq dak li geġ għal uliedi, u fuq xogħol idejja ordnawli.

12 Jien għamilt l-art, u hlaqt il-bniedem fuqha: jiena, iva, idejja, eddew is-smewwiet, u nikkmanda l-eżerċiti tagħhom kollha.

13 Jien qajjimt li Ċiru, fil-haqq tiegħi, u nwitti t-toroq tiegħu kollha: hu jibni belt, u jerħi l-eżiljati tiegħi, mhux għall-flus u lanqas għall-ghotjiet, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċiti.

14 Hekk iġhid il-Mulej: Ix-xogħol ta' l-Eġittu, u l-qliegħ ta' l-Etojpija, u tas-Sabijin, irġiel twal, iġhadu għandek, u jkunu tiegħek: jiġu warajk; bil-ktajjen iġhadu, u jmlu quddiemek, u lilek jitolbu, u jgħidu: Tabilhaqq li hemm Alla fik; u m'hemm x Alla għajrek.

15 Tassew, int Alla li tahbi lilek innifsek, o Alla ta' Izrael, is-Salvatur.

16 Jaqgħu fil-ghajb, iva, jisthu, kollha kemm huma: imorru flimkien imriegħxa dawk li jahdmu l-idoli.

17 Izda Izrael ikun salvat mill-Mulej b'salvazzjoni għal dejjem: intom la tisthu u la titriegħxu qatt u qatt.

18 Għax hekk iġhid il-Mulej li halaq

is-smewwiet; hu Alla, li sawwar l-art u għamilha; wettaqha, mhux biex tibqa' deżert, izda sawwarha biex tkun imghammra: jien il-Mulej, u m'hemm x iehor għajri.

19 Ma tkellimtx bil-mohbi, f'post mudlam ta' l-art: ma għidtx lil-nisel Gakobb: Tfittxuni għal xejn! Jien il-Mulej nitkellem is-sewwa, ngħarraf dak li hu rett!

20 Inġemghu, u ejjew; ersqu lkoll, intom li hrabtu mill-ġnus: ma għandhomx tagħlim dawk li jerfghu l-idolu tagħhom tal-ghuda, u talbu 'l alla li ma jistax iġhin.

21 Għidu, u ressqu l-kas tagħkom; iva, ha jiftiehmu wkoll flimkien! Min habbar dan mill-qedem? Min għarrfu dan żmien ilu? Mhux jien, il-Mulej? U m'hemm x Alla iehor għajri; Alla ġust u Salvatur; hadd m'hemm għajri.

22 Duru lejja, u tkunu salvati, truf kollha ta' l-art: għax jien Alla, u m'hemm x iehor għajri.

23 Hliff bija nnifsi; kelma tal-haqq harġet minn fommi, u ma tarġax lura: Kull irkobbta tiltewa lejja, u bija kull ilsien jahlef.

24 Fil-Mulej wahdu, iġhidu fuqi, hemm il-haqq u l-qawwa; lejħ jersqu l-bnedmin, u dawk kollha li tmašnu miegħu jitriegħxu.

25 Fil-Mulej ikun iġġustifikat u iġġlorifikat in-nisel kollu ta' Izrael.

46 Bel iltewa, u Nebo tghawweg; l-idoli tagħhom huma fuq id-dbejjeb u l-bhejjem tat-tagħbija: dak li terfghu sar tqil; huma tagħbija għall-bhima għajjiena.

2 Tghawgu, ilteww flimkien; ma jiflufux iżommu t-tagħbija, izda huma nfusom imorru fil-jasar.

3 Isimghuni, o dar Gakobb, u l-bqija kollha ta' dar Izrael, intom li kontu mqandlin minni mill-jum tat-twelid, u merfughin sa mill-ġuf.

4 Sax-xuhija tagħkom, jiena dejjem hu, u sa ma jibjad xagharkom nibqa' ngorrkom: jien għamilt, u jien narfa'; iva, jien ingorr, u jien nehlskom.

5 Ma' min ixxebbhuni, u ddaqsuni, u tqabluni, biex inkunu bhil xulxin?

6 Dawk li jberbqu d-deheb mill-but, u jżnu l-fidda fil-mizien, u jkru haddiem tad-deheb biex jagħmel alla: imilu quddiemu, iva, u jqimu!

7 Jerfghuh fuq spallejhom, iġorruh, u jqegħduh f'postu; u joqgħod, u ma jitharrikk minn postu: iva, wiehed iġhajjat lejħ, izda ma jwiegħbu, u lanqas jehilsu mit-tahbit tiegħu.

8 Ftakru dan, u kunu rġiel: dahħluh f'mohħkom, intom li tikrsu l-liġi.

9 Ftakru fil-hwejjeg ta' żmien ilu: għax

ijien Alla, u mhemmx iehor ghajri, jien Alla, u mhemmx iehor bhali,

10 Ngharrarf it-tmiem mill-bidu: u minn zmien il-qedem hwejjeg li ma sarux: u ngħid: Fehm̄ti tibqa', u nagħmel dak kollu li jogħgobni:

11 Insejjah mil-lvant għasfur tal-priza, ir-raġel li jagħmel hsiebi minn art bghida: iva, tkellimt, u ngieghlu jsehh; dahhaltu f'mohhi, u nagħmlu wkoll.

12 Isimghuni, intom ta' qalbkom iebsa, li intom imbeghdin mill-haqq:

13 Inqarrab il-haqq tiegħi; mhux bghid, u s-salvazzjoni tiegħi ma tiddawwarx: nagħti s-salvazzjoni f'Sijon, u l-glorja tiegħi fuq Izraël.

47 Inzel, oqghod fit-trab, o xebba, bint Babel, oqghod fl-art, bla tron, o bint il-Kaldin: għax int ma jsejhulix aktar l-imfissda, u d-delikata.

2 Aqbad il-mithna, u idhan id-dqiq: nehfi l-velu tiegħek, inza d-dublett, ikxef saqajk: aqsam ix-xmajjar!

3 Il-għera tiegħek tinkixef; iva, u jidher għajbek: jien nithallas, u ma nehlisa lil hadd.

4 Il-feddej tagħna għandu ismu, il-Mulej ta' l-eżerċti, il-Qaddis ta' Izraël.

5 Oqghod siekta, u idhol fid-dlam, o bint il-Kaldin; għax ma jsejhulix iżjed: Is-sultana tas-saltniet.

6 Kont imghaddab għall-poplu tiegħi, niġġist il-wirt tiegħi, u rnejthom f'idejk: int ma hennejtx għalihom; fuq ix-xih int taqqaqt bis-sih il-madmad tiegħek.

7 U inti għidt: Inkun sultana għal dejjem! U għalhekk ma dahhaltx dawn il-hwejjeg f'mohħok, jew ftakart fit-tmiem ta' dan kollu.

8 Għalhekk isma' dan issa, int li mogħtija għall-pjaċiri, li tghammar bla hsieb, u li tghid f'qalbek: Jien, u hadd hliefi! Ma noqghod qatt armla, u lanqas qatt ma nkun bla wlied:

9 Imma dawn iż-żewġ hwejjeg jiġu fuqek f'daqqa, f'jum wiehed, it-telf ta' l-ulied, u li tkun armla: jiġu fuqek it-tnejn flimkien, minkejja l-kotra tas-sharijiet tiegħek, u l-qawwa kbira tal-magħmul tiegħek.

10 Għax int fdajt fil-ħażen tiegħek u għidt: Hadd ma jarani. Għerfek u l-hila ta' mohħok hassruk; u għidt f'qalbek: Jien, u hadd hliefi.

11 Għalhekk tiġi fuqek il-ħsara; u ma tkunx taf minn fejn hi ġeġja; u jaqa' fuqek il-għali, u ma tkunx tista' teħles minnu: u taqa' fuqek f'daqqa rovina, li int ma tkunx taf biha.

12 Ieqaf, mela, bil-magħmul tiegħek, u bil-kotra tas-sharijiet tiegħek, li fihom thabatt sa minn żghozitek; għandu mnejn ikunlek ta' fejda, għandu mnejn tbażza'.

13 Int għajjena bil-kotra tal-konsultazzjonijiet tiegħek. Ha jqumu l-astroloġi, u dawk li jħabbu bil-kwiekeb, u dawk li bil-qamar iġidu x'sa jġiri, u jsalvawk minn dak li ġej għalik!

14 Ara, isiru bħat-tiben; in-nar jahraqhom; ma jehilsux lilhom infusom mill-qawwa tal-fjamma: ma jkunx hemm gamar biex tissaħhan, u lanqas nar biex toqghod quddiemu.

15 Hekk ikunulek dawk li magħhom thabatt, dawk li inneguzjaw miegħek sa minn żghozitek imroru kull wiehed minn-hom jiġġerra fi triqtu; hadd ma jkun hemm min isalvak.

48 Isimghu dan, o dar ta' Ġakobb, li tissemmw bl-isem ta' Izraël, u li hriġtu mill-ilmijiet ta' Guda, li tahilfu bl-isem tal-Mulej, u tfahhru l-isem ta' Alla ta' Izraël, iżda mhux fis-sewwa, u lanqas fil-haqq.

2 Għax huma jissemmw mill-belt imqaddsa, u jistrieħu fuq Alla ta' Izraël: Il-Mulej ta' l-eżerċti jismu.

3 Jien għarraft it-tahbir ta' l-ewwel zmien mill-bidu; harġu minn fommei, u għarrafthom; għamilthom minnufih, u seħhu.

4 Billi kont naf li int rasek iebsa, u għonqok gherq tal-hadid, u ġbinek tal-bronż,

5 Għalhekk jien habbarthomlok minn zmien ilu; qabel ma ġara għarrasthulek, biex ma tgħidx: L-idolu tiegħi għamilthom u ordnathom l-immagini tiegħi skolpita, u l-immagini mdewba tiegħi.

6 Int dan smajt; tara dan kollu, u inti ma tridx tgharrfu? Nurik minn issa hwejjeg godda, hwejjeg mohbija, li int ma tafhomx.

7 Issa nhalqu, u mhux mill-bidu; u qabel illum int ma smajt bihom; biex ma tgħidx: Ara, kont nafhom.

8 Iva, int ma smajt; iva, int lanqas kont taf; iva, lanqas staht widnejk minn qabel: għax jien naf li int kont tixxi bil-qerq, u sa mill-guf kienu jsejhulek xewwiexi.

9 Imhabba f'ismi ndum ma nagħdab, u mhamba f'tifhiri nitrazzan għalik, biex ma naqtgħix barra.

10 Ara, jien irfinejtek, iżda mhux bħal fidda; ġarrabtek fil-form tal-hemm.

11 Imhabba f'ija, imhabba f'ija nagħmel dan: għax kif jista' ismi jkun imkasar? Il-glorja tiegħi ma nagħtihiex lil hadd iehor.

12 Ismagħni, o Ġakobb, u int, Izraël, li jien sejjaht: Jiena hu; jiena hu l-ewwel; u jiena wkoll l-aħhar.

13 Iva, idi wkoll għamlet is-sisien ta' l-art, u leminti firxet is-smewwiet: meta nsejhilhom jien, jiġu flimkien.

14 Ingemghu kollkom, u jsimghu! Min fosthom gharraf dan? Il-Mulej ihobbu: hu jaghmel r-rieda tieghu fuq Babel, u drieghu jkun fuq il-Kaldin.

15 Jien, iva jien, tkellimt; iva, sejjahtlu; gibtu, u jkollu r-rizq fi triqtu.

16 Ersu lejja, isinghu dan; ma tkellimtx bil-mohbi mill-bidu; meta sehhdan, hemm kont jien: u issa, Sidi, il-Mulej, u l-Ispirtu tieghu, baghatni.

17 Hekk ighid il-Mulej, il-Feddej tieghek, il-Qaddis ta' Izrael: Jien il-Mulej, Alla tieghek, li nghallmek ghali-gid tieghek, u li jmxix fit-triq li ghandek timxi.

18 O li kieku smajt niill-kmandamenti tieghi! Kieku s-sliem tieghek kien ikun bhal xmara, u l-haqq tieghek bhall-halel tal-bahar:

19 U nislek kien ikun bhar-ramel, u l-frott tal-gegwieni tieghek daqs ir-ramel li hemm fil-bahar; u ismu la jinqata', u lanqas jinqered minn quddiem.

20 Ohorgu minn Babel, aharbu mill-Kaldin; b'lehen ta' ghana habbruh, gharrfuh, xandruh sa taraf l-art; ghidu: Il-Mulej feda lill-qaddej tieghu, Gakobb.

21 U ma kellhomx ghatx meta mexxiehom mid-dezerti: gelgilhom l-ilma mill-blat, u feraq ukoll il-blat, u gera l-ilma.

22 Mhemmx sliem, ighid il-Mulej, lill-hziena.

49 Isimghuni, o gzejjer, aghtu widen, o popli, mill-boghod. Il-Mulej sejjahli mill-guf; sa minn guf ommi hu semma ismi.

2 U ghamilli fommi bhal sejf misnun; fid-dell ta' idu hbieni; u ghamilni vleggta taqta'; fil-barzakka tieghu qeghidni.

3 U qalli: Qaddej tieghi int, o Izrael, li fik nuri l-glorja tieghi.

4 Imbaghad jien ghidt: Ghal xejn thabatt, hlejt sahti ghal xejn b'xejn; imma tassew il-haqq tieghi ghand il-Mulej, u l-hlas tieghi ghand Alla tieghi.

5 U issa, ighid il-Mulej, li sawwarni sa mill-guf biex inkun il-qaddej tieghu, biex inragga' lura lil Gakobb lej, u madwaru jingabar Izrael; ghax jien imweggeh f'ghajnejn il-Mulej, u Alla tieghi hu l-qawwa tieghi.

6 Hu jghid: Hi haqa zghira li tkun il-qaddej tieghi, biex tqajjem it-tribujiet ta' Gakobb, u tragga' lura dawk li baqqu fost Izrael: jien naghmllek ukoll daw tal-Gentili, biex tkun is-salvazjoni tieghi sa truf l-art.

7 Hekk ighid il-Mulej, il-Feddej ta' Izrael, u l-Qaddis tieghu, lil dak li hu mmaqdar mill-bniedem, lil dak li hu mistkerrah mill-ghnus, lill-qaddej tal-hakkiema: is-slaten jarawk u jqumu;

il-principijiet ukoll iqimu; imhabba fil-Mulej, li hu fidil, il-Qaddis ta' Izrael, li hatrek.

8 Hekk ighid il-Mulej: Fiz-zmien li ghogobni smajtek, u f'jum ta' salvazzjoni jien ghintek: u jien inharsek, u naghtik bhala rabta mal-poplu, biex inqajjem l-art, biex inqassam il-wirt imharbat;

9 Biex nghid lill-habsin: Ohorgu! Lil dawk li huma fid-dlam: Araw id-dawl! Huma jirghaw ma' tul it-toroq, u l-merghat taghhom ikunu fuq il-gholjiet gherija kollha.

10 Ma jkollhomx guh u lanqas ghatx; u la tolqothom is-shana u lanqas ix-xemx: ghax dak li jhenn ghalihom imexxihom, u hdejn eghjun ta' ilma jehodhom.

11 Naghmel il-muntanji tieghi kollha triq, u l-moghdijiet kollha tieghi joghlew.

12 Ara, dawn jigu mill-boghod: u, ara, dawn mit-tramuntana u mill-punent; u dawn minn art Sinim.

13 Ghannu, ja smewwiet; u ifrah, ja art; infexxu f'ghanja, ja muntanji: ghax il-Mulej ifarraa' il-poplu tieghu, u jhenn ghall-immnikktin tieghu.

14 Izda Sijon qalet: Il-Mulej telaqni; Sidi nsieni.

15 Tista' mara tinsa t-tarbija taghha, li ma thennx ghal bin gufha? Iva, jistghu jinsew; izda jien ma ninsiekk.

16 Ara, jien hażżiztek fuq keff idejja: is-swar tieghek quddiem dejjem.

17 Uliedek ighagglu; dawk li garrfuk, u dawk li harbtuk, johorgu minnek.

18 Arfa' ghajnejk madwarek, u hares: dawn kollha jingemghu, u jigu ghandek. Daqskemm jien haj, ighid il-Mulej, int tabilhaqq tilbishom kollha, bhala zina, u tithazzem bihom, bhal ma taghmel gharusa.

19 Ghax il-herba tieghek, u l-postijiet imharbtin tieghek, ul-art imgarrafa tieghek, ikunu issa wisq dojq minhabba dawk li jghammru fihom, u dawk li belghuk jitbieghdu.

20 L-ulied li jkolluk, wara l-ohtajn li clift, jergghu jghidu f'widnejk: Il-post dejjaq wisq ghalija: ersaqli, ha noqghod.

21 Imbaghad tghid f'qalbek: Dawn min wilidhomli, ghax jien tlift lil uliedi, bla tfal, eziljata, u niggerra 'l hawn u 'l hemm? U dawn min rabbiehom? Ara, jien bqajt wahdi; dawn, fejn kienu?

22 Hekk ighid Sidi, il-Mulej: Ara, sa narfa' idi lill-Gentili, u ngholli lill-popli l-bandiera tieghi; u huma jgibu lis-subjen tieghek f'dirghajhom, u lill-bniet tieghek jerfghuhom fuq spallejhom.

23 U s-slaten ikunu li jiehd u hsiebek, u s-sultaniet taghhom l-imreddgha tieghek: imilu quddiemek b'wicchom ma' l-art, u jilaghqu trab rieglek; u taghraf li jien il-Mulej: ghax dawk li jittamaw fija ma jisthux.

24 Tista' tittiehed minghand il-potenti l-priza? Jew l-imjassrin ta' tirann jinhelsu?

25 Taseww, hekk ighid il-Mulej: Imqar il-maqbudin ta' wiehed potenti jittihdu, u l-priza tat-tirann tinheles: ghax jien nehodha ma' dawki u jehduha mieghek, u nsalva lil uliedek.

26 U nitma' lil dawki li haqruq laham-hom stess; u jiskru b'demmhom, bhal b'indid helu: u kull haj jaghrif li jien, il-Mulej, is-Salyatur, u l-Feddej tieghek, il-Qawwi ta' Gakobb.

50 Hekk ighid il-Mulej: Fejn hi l-kitba tad-divorzu t'ommok, li biha jiena tlaqtha? Jew min hu dak li sieli li beght-kom lilu? Ara, minhabba l-hazen taghkom kontu mibjugha, u minhabba htijetkom ommokom kienet mitluqa.

2 Ghaliex, meta jien gejt, ma kien hemm hadd? Meta sejjat ma wiegeb hadd? Jaqaw idi qsaret daqshekk li ma tistax tifti? Jew m'ghandix hila nehles? Ara, b'tehdida tiegħi nniexef il-bahar, u naghmel ix-xmajjar dezert: jinten il-hut taghhom, ghax m'hemm ilma, u jmut bil-ghatx.

3 Inlibbes is-sema bis-swidija, u naghmel xkora l-ghata taghhom.

4 Sidi, il-Mulej, tani l-ilsien ta' dawki huma mghallmin, biex naghrif ngħid xi kelma f'waqta lil dak li hu ghajjen: iqajjimi kull filghodu, u jiftahli widinti biex nisma' bhal dawki li huma mghallmin.

5 Sidi, il-Mulej, fetahli widinti, u jien ma webbistx rasi, u lanqas ma rgajt lura.

6 Irhejt dahri lil dawki li kienu jsawtuni, u haddeja lil dawki li kienu jinfutli l-lehja: wiċċi ma hbejtux mit-tagħjir u l-bzieq.

7 Ghax Sidi, il-Mulej, ighinni; għalhekk ma nisthix: għalhekk għamilt wiċċi bhal haġra ta' zniet, u jien naf li ma jkollix mniex niŝthi.

8 Qrib hu dak li jiggustifikani; min sa jehodha miegħi? Ha nqumu flimkien: min hu l-avversarju tiegħi? Ha jersaq lejja.

9 Ara, Sidi, il-Mulej, ighinni: min sa jikkundannani? Ara, ikoll bhal libsa jiqdiemu; il-kamla ticolhom.

10 Min fostkom jibza' mill-Mulej, li jisma' minn lehen il-qaddej tiegħu, li jimxi fid-dlam, u m'ghandux dawki? Ha jafda f'isem il-Mulej, u jistrieħ fuq Alla tiegħu.

11 Ara, intom ilkoll li tkebbu nar, u tithazzmu bix-xrar: timxu fid-dawl tan-nar tagħkom, u fix-xrar li kebbistu! Minn idi jkollkom dan; timteddu fit-tbatija.

51 Isimghuni, intom li timxu wara s-sewwa, intom li tftitxu l-Mulej:

harsu lejn il-blata li minnha nqajtu, u lejn il-barriera li minnha kontu mhaffrin.

2 Harsu lejn Abraham missierkom, u lejn Sara li wilditkom: ghax meta kien għadu wahdu sejjatlu, beriktu, u kattartu.

3 Ghax il-Mulej ifarrag lil Sijon; ifarrag il-postijiet imharbta tagħha kollha; u jaghmel id-dezert tagħha bhal Gheden, u d-dezert tagħha bhal ġnien il-Mulej; hena u ferħ ikunu jnsabu fiha, radd il-hajr, u lehen ta' għana.

4 Ismagħni, o poplu tiegħi; u int, o ġenġi, aġti widen lejja: ghax ligi toħroġ minni, u naghmel il-haqq tiegħi jiddi bhala dawli tal-popli.

5 Qrib il-haqq tiegħi; harget is-salvazzjoni tiegħi, u dirghajja jagħmlu haqq mill-popli; lili jistennew il-gzejjer, u fi driegħi jittamaw.

6 Erfghu għajnejkom lejn is-smewwiet, u harsu lejn l-art hawn taht: ghax is-smewwiet ighibu bhad-duħhan, u l-art tiqdiem bhal-libsa, u dawki li jghammru fiha jmutu bhalha, iżda s-salvazzjoni tiegħi tibqa' għal dejjem, u l-haqq tiegħi ma jonqosx.

7 Isimghuni, intom li tagħrfu s-sewwa, poplu li f'qalbu hemm il-ligi tiegħi; la tibzghux mit-tagħjir tan-nies, u la titwerwrux miż-zebliħ taghhom.

8 Ghax il-kamla ticolhom bhal libsa, u d-dud itemmhom bhas-suf: iżda l-haqq tiegħi jkun għal dejjem, u s-salvazzjoni tiegħi minn nisel għal nisel.

9 Stenbah, stenbah, ilbes il-qawwa, o driegħ il-Mulej; stenbah bhal fil-jiem tal-qedem, fiz-zminijiet ta' ilu. Mhux int kont li qattajt b'cejjeċ lil Rahab, u nfidt lid-dragon?

10 Mhux int kont li nixxift il-bahar, l-ilmijiet tal-qiegh il-kbir? Li għamilt minn għammieq il-bahar triq biex ighaddu l-mifdijin?

11 Għalhekk il-mifdijin tal-Mulej jergghu lura, u jidhlu Sijon bil-għana; u ferħ ta' dejjem ikun hemm fuq rashom: jiksbu hena u ferħ, u n-niket u t-tinwiħ jaharbu.

12 Jien, iwa, jien, hu li nfarragkom: min int biex tibza' minn raġel li jmut, u minn bin il-bniedem li magħmul bhall-haxix?

13 U tinsa l-Mulej, Dak li għamlek, li medd is-smewwiet, u għamel is-sisien ta' l-art; u titrieghed dejjem, kuljum, minhabba l-qilla ta' min jahqrek, bhal wiehed imhejji biex jeqred? U fejn hi l-qilla ta' min jahqar?

14 Dak li hu mgħobbi bil-ktajjen dal-waqt jinhall, ma jmutx u jmur fil-hofra, u lanqas jonqoslu hobzu.

15 Ghax jien, il-Mulej, Alla tieghek, li jjanqal il-bahar, li mwiegu jghajtu: il-Mulej ta' l-eżerċi jismu.

16 Jien qegħdidt kliemi f'fommok, u

ghattejtek bid-dell ta' idi, biex immidd is-smewwiet, u naghmel is-sisien ta' l-art, u nghid lil Sijon: Int il-poplu tiegħi.

17 Stenbah, stenbah, qum, o Gerusalem, int li xrobt minn id il-Mulej it-tazza ta' għadbu; il-kalċi tal-mejt int xrobtu sal-qiegħ.

18 M'hemm hadd min imexxiha fost l-ulied kollha li wldet; u m'hemm hadd min iżzommilha idha fost l-ulied li rabbiet.

19 Dawn it-tnejn grawlek; min jithassrek? Herba u qerda, għaks u sejf: b'min sa nfarrgek?

20 Uliedek mixhutin mitruha f'ras it-toroq kollha, bħal għażziela fix-xibka: mimlijin bil-qilla tal-Mulej, biċ-ċanfir t'Alla tiegħek.

21 Għalhekk, isma' dan, o mnikkta, u fis-sakra, mhux bl-inbid:

22 Hekk ighid Sidek, il-Mulej, u Alla tiegħek, li jaqbeż għall-poplu tiegħu: Ara, jien hadt minn idek it-tazza tal-mejt; il-kalċi ta' għadbi ma tarġax tixorbu iżjed.

23 Iżda nqieghdu f'id dawk li jahqruk, li qalu lil ruhek: Iltewa, biex nghaddu: u int ghamilt dahrek bħall-art, u bħal triq għal min ighaddi.

52 Stenbah, stenbah, ilbes il-qawwa tiegħek, o Sijon; ilbes il-libs sabih tiegħek, o Gerusalem, il-belt imqaddsa: għax ma jidholx aktar fik min mhux ċirkunċiż u safi.

2 Tfarfar mit-trab; qum, u oqghod bil-qieghda, o Gerusalem: inhall mill-irbit ta' għonqok, o mjassra bint Sijon.

3 Għax hekk ighid il-Mulej: Inbiegħtu b'xejn; u bla flus tinfedew.

4 Għax hekk ighid Sidi, il-Mulej: Żmien ilu l-poplu tiegħi niżel l-Eġittu biex ighammar hemm; u l-Assirjan haqarhom għal xejn.

5 U issa x'għandi hawn, ighid il-Mulej, biex il-poplu tiegħi kien mehud għal xejn? Dawk li jahkmu fuqhom ighajtu, ighid il-Mulej; u ismi, dejjem, kuljum, jidghu bih.

6 Għalhekk il-poplu jagħraf ismi: għalhekk jagħrfu f'dak il-jum li jiena hu li tkellimt: Ara, hawn jieni!

7 Kemm huma sbieli fuq il-muntanji riglejn dak li jġib il-bxara t-tajba, li jħabbar is-sliem; li jbbaxx aħbarijiet ta' s'gid, li jħabbar is-salvazzjoni; li jghid lil Sijon: Alla tiegħek isaltan!

8 Ara, il-għassiesa tiegħek ighollu lehinhom; b'lehen wieħed ighannu flimkien: għax jaraw b'għajnejhom, meta l-Mulej jarga' jiġi lura f'Sijon.

9 Infexxu fil-ferh, għannu flimkien, o hrieb ta' Gerusalem: għax il-Mulej farrag lill-poplu tiegħu, u fedja lil Gerusalem.

10 Il-Mulej kixef id-driegħ imqaddes tiegħu quddiem għajnejn il-ġnus kollha;

u t-truf kollha ta' l-art jaraw is-salvazzjoni t'Alla tagħna.

11 Itilqu, itilqu, oħorġu minn hemm, tmissu xejn inniġġes; oħorġu minn nofsha; tnaद्धu, intom li ggorru l-agħmara tal-Mulej.

12 Għax intom ma toħorġux bil-għagla, u lanqas titilqu bil-harba: għax il-Mulej jimxi quddiemkom; u Alla ta' Izrael jimxi warajkom.

13 Ara, il-qaddej tiegħi jimxi bil-għaqal, jintrafa' u jitgħolla qatigħ.

14 Bħal ma ndexxu hafna minnek—wiċċu kien hekk imħassar li ma kienx donnu ta' raġel, u s-sura tiegħu ma kenix donnha ta' wlied il-bniedem—

15 Hekk ighaġġeb hafna ġnus; is-slaten isoddu fommhom minhabba fih: għax dak li ma thabbrilhomx, jarawh; u dak li ma semgħux, jifhmuh.

53 Min emmen dak li xandarna, u lil min driegħ il-Mulej kien imgharraf?

2 Għax hu kiber quddiemu bħal rimja tarija, u bħal gherq li johroġ minn art għatxana; ma kellu l-ebda forma, jew gmiel, biex inharsu lejh, u lanqas bixra, biex ningbidu lejh.

3 Hu kien immaqqdar, u mahrub minnies; raġel ta' l-uġiġh, u magħfus bil-inard, bħal wieħed li naħbu wiċċna minnu; kien immaqqdar u xejn ma qisnieh.

4 Tassew hu rafa' l-mard tagħna, u tghabba bl-uġiġh tagħna; u ahna hsibnieh milqut, midrubb minn Alla, u umiljat!

5 Hu kien miġruh minhabba htijietna, mishuq minhabba l-hażen tagħna; il-kastig, li bih għandna s-sliem kien fuqu; u bil-flaġellazzjoni tiegħu ahna fiqna.

6 Bħal nġaġ ahna lkoll intlifna; kulhadd sejjer għal triqta, u l-Mulej tafa' fuqu l-hażen tagħna lkoll.

7 Kien mahqur, u kien umiljat, u fommhu ma fethux, bħal haruf mehud għall-qatla, bħal naghga li titbikkem quddiem min iġiżżha, hekk hu ma fetaxx fommhu.

8 Bid-dnewwa u l-haqq hu kien imnehhi; u min fost dawk tal-ġenerazzjoni tiegħu qaġhad jahseb li hu kien maqtugh minn art il-hajjin, milqut minhabba l-hitja tal-poplu tiegħi?

9 U tawh qabar mal-hzienna, u ma' raġel għani fil-mewta tiegħu; għalkemm ma għamel l-ebda dnewwa, u lanqas kien hemm qerq f'fommu.

10 Iżda l-Mulej għoġbu jishqu; u jmardu: wara li jagħti haġtu bħala sagri-fiċċu għad-dnub, jara n-nisel tiegħu, u jtawwal il-jiem tiegħu; u dak li jogħġob lill-Mulej ikollu r-riżq f'idu.

11 Hu jara l-frott tat-tbatija ta' ruhu, u jissodisfa ruhu; bil-għarfa tiegħu, il-

qaddej tieghi, il-ġust, jaghmel ġusti lil hafna, għax hu jitgħabba bi hżunithom.

12 Għalhekk nagħtih sehem mal-kbar, u mal-qawwija jaqsam l-*priza*, talli ta għall-mewt lilu nnifsu, u kien magħdud mal-hatjin; iżda hu tgħabba bid-dnub ta' hafna, u talab mahfra għall-hatjin.

54 Għanni, o mara hawlija, int li ma wlidtx, infexx għanni, u għajjat, int li ma hlistx: għax aktar huma wlied il-mitluqa minn ulied il-mizzewġa, iġhid il-Mulej.

2 Wassa' l-post tat-tinda tiegħek, u ha jinfirxu l-purtieri ta' l-agħmajjar tiegħek: la tixxahhax, tawwal il-hbulu tiegħek, u sabhah l-utied tal-kamp tiegħek.

3 Għax int tinfrex lejn il-lemin u lejn ix-xellug, u nislek jiehu taht idejh il-Gentili, u jaghmel il-bliet imharbta mgħamtra.

4 La tibzax; għax int ma jkollokx mniex tisthi: u lanqas thoss ruhek umiljata; għax ma jkollokx mniex tihmar: għax int tinsa għajb zghožitek, u ma tiftakarx iżjed fiż-zeblih ta' meta kont armila.

5 Għax Min għamlek hu żewġek, il-Mulej ta' l-ezerċiti hu ismu, u l-Feddej tiegħek hu l-Qaddis ta' Izrael; Alla ta' l-art kollha jismu.

6 Għax il-Mulej sejjahlek, bħal mara mitluqa u mnikkta fl-ispirtu, bħal mart iż-zghožija meta hi mkeċċija, iġhid Alla tiegħek.

7 Għal hin wiehed tlaqtek; iżda bi hniena kbira niġbrok.

8 F'fawra ta' għadab hbejt għal ftit wiċċ minnek; iżda bi hniena għal dejjem nithassrek, iġhid il-Feddej tiegħek, il-Mulej.

9 Għax dan hu bħall-ilmijiet ta' Noè għalija: għax bħal ma hlift li l-ilmijiet ta' Noè ma jitilgħux aktar fuq l-art; hekk hlift li ma nargax iżjed nagħdab għalik, u lanqas inčanftek.

10 Għax il-muntanji jistgħu jitilqu, u l-gholjiet jithezžu; iżda l-imhabba tieghi ma titharrik minn miegħek, u lanqas ir-rabta tas-sliem tieghi ma titharrek, iġhid il-Mulej li jhenn għalik.

11 O mnikkta, imtajra mit-tempesta, bla faraġ, ara, sa nqieghed il-ġebel tiegħek fl-antimonju, u nqieghed is-sisien tiegħek biż-żaffiri.

12 U nagħmel it-turretta tiegħek tarubini, u bwiebek tal-karbunklu, u dawra tas-sur tiegħek kollha haġar mill-isbah.

13 U wliedek kollha jkun mghallmin mill-Mulej, u kbir ikun is-sliem ta' wliedek.

14 Fuq il-haqq tkun imwaqqfa: int tkun bġhid mill-mohqrija; int ma jkollokx

mniex tibza': u mit-twerwir, għax ma jersaqx lejek.

15 Ara, tassew li huma jstgħu jingħaqdu flimkien; iżda jien ma nkunx magħhom: kull min jingħaqad kontrik, jaqa' minhabba fik.

16 Ara, jien hlaqt il-haddied li jonfoh fuq in-nar tal-gamar, u johroġ arma għax-xogħol tagħha; u jien ukoll hlaqt il-qerried biex iġharraqha.

17 L-ebda arma msawra kontrik ma tirnexxi; u kull ilsien li jgħum kontrik fil-haqq int tikkundannah. Dan hu l-wirt tal-qaddejja tal-Mulej; u l-hlas gust tagħhom minghandi, iġhid il-Mulej.

55 O intom il-koll li intom bil-għatx, ejjew għall-ilma; u intom li m'għandkomx flus, ejjew, ixtru, u kulu, iva, ejjew, ixtru nbid u halib bla flus u bla ma thalsu.

2 Għalfejn tonfqu l-flus f'dak li mhux hobz? U l-qliegħ ta' xogħolkom f'dak li ma jxabbox? Isingħu sewwa lili, u kulu dak li hu tajjeb, u hallu ruhkom tithenna bil-benna!

3 Mejlu widintkom, u ejjew għandi. Isingħu, u ruhkom tgħix; u jien nagħmel rabta għal dejjem magħkom, inxerred fuqkom il-grazzji stabbili mwegħdin lil David.

4 Ara, jien għamilt xiehed tal-popli, bhala mexxej u kmandant tal-popli.

5 Ara, int issejjah ġens li ma tafux, u ġens li ma jafikx jġri lejek, minhabba l-Mulej Alla tiegħek, u l-Qaddis ta' Izrael; għax hu iġglorifikak.

6 Fittxu l-Mulej meta jista' jinstab; sejhulu xhin hu qrib.

7 Halli l-hazin jitlaq triqtu, u r-raġel tal-hazen hsbijietu: u ha jarga' lejn il-Mulej, u hu jhenn għalih; u lejn Alla tagħna, għax hu mimli bil-mahfra.

8 Għax hsbijietu mħumiex hsbijietkom, u lanqas triqati m'huma triqatkom, iġhid il-Mulej.

9 Għax bħalma s-smewwiet huma oġhla mill-art, hekk triqati huma oġhla minn triqatkom, u hsbijietu minn hsbijietkom.

10 Għax bħal ma tinzel ix-xita u s-silġ mis-sema, u ma jergħux lura mnejn ġew, iżda jsaqqu l-art, u jġegħluha tnibbet u tarmi, u tagħti ż-zerriegħa lil min jiżra', u hobz lil min jiekol:

11 Hekk tkun kelmti li tohroġ minn fommei; ma tarġax lejja vojta, iżda tagħmel dak li joghġobni, u jkollha r-riżq f'dak li jien bġaththa.

12 Għax intom tohroġu bil-ferħ, u titwasslu bis-sliem il-muntanji u l-gholjiet jinfexxu għannu quddiemkom, u s-sigarr kollha tar-raba' jċapċpu jdejhomm.

13 Flok ix-xewk jidher iċ-ċipress, u flok

il-horrieq jidher ir-rihan, u jkun għall-Mulej tifkira, sinjal għal dejjem li ma jinqatax.

56 Hekk iġhid il-Mulej: Harsu l-haqq u aghmlu s-sewwa, għax is-salvazzjoni tiegħi waslet biex tiġi, u l-haqq tiegħi biex jidher.

2 Hieni l-bniedem li jagħmel dan, u bin il-bniedem li jzomm shih miegħu; u jħares is-sibt bla ma jiksru, u jzomm idu li ma tagħmel l-ebda deni.

3 La thallix lil bin il-barrani, li nġhaqad mal-Mulej, iġhid: Il-Mulej firidni mill-poplu tiegħu; u la thallix lill-ewnuku jġhid: Ara, siġra niexfa jien.

4 Għax hekk iġhid il-Mulej lill-ewnuki li jħarsu s-sibtijiet tiegħi, u jagħzlu dak li joghgobni, u jzommu shih mar-rabta tiegħi;

5 Naghtihom f'dari, u gewwa s-swar tiegħi, tifkira, u isem ahjar minn dak ta' wlied u bniet: naghtihom isem għal dejjem, li ma jinqatax.

6 U wkoll ulied il-barrani, li jingħaqdu mal-Mulej, biex jaqduh, u biex iħobbu isem il-Mulej, biex ikunu l-qaddejja tiegħu, kull min iħares is-Sibt bla ma jiksru, u jzomm shih mar-rabta tiegħi;

7 Ingibhom fuq il-gholja mqaddsa tiegħi, u nferrahhom fid-dar tat-talb tiegħi: l-offerti tal-hruq tagħhom u s-sagrificċji jkunu milqughin fuq l-artal tiegħi; għax dari tissejjaħ dar it-talb għall-popli kollha.

8 Sidi, il-Mulej, li jigma' l-imxerrdin ta' Izrael, iġhid: Ohrajn niġmagħlu, barra minn dawk li huma diġa miġmughin miegħu.

9 Ja dbejeb kollha tar-raba', ejjew kulu, iva, ja dbejeb fil-masgar.

10 Il-ghassiesa tiegħu għomja: kollha ma jifhmux, kollha klieb muti, ma jistgħux jinbhu; jorqdu, mimduda, u jħobbu jonogħsu.

11 Iva, huma klieb rghiba, li ma jixbghu qatt, u rghajja li ma jifhmux: kollha jfittxu triqthom, kulhadd għall-qliegħ tiegħu, kollha kemm huma.

12 Ejjew, iġhidu huma, ha ngib l-inbid, u nimtlew b'xorb qawwi, u jkun għada bħal-lum, u wisq aktar abbundanti.

57 Il-ġust imut, u hadd ma jdahhal f'moħhu: in-nies it-twajba jingabru, u hadd ma jahseb li l-ġust jingabar minhabba l-hazen li gej.

2 Hu jidhol fis-sliem: jistrieħu fis-sodod tagħhom, dawk li jimxu dritt.

3 Izda intom ersqu 'l hawn, ja wlied is-sahhara, nisel ta' adulteru, u ta' mara hazina.

4 B'min qeghdin tiddieħku? Għal min qeghdin iċċarrtu halqkom, u toħorġu lsenkom? M'intomx ulied il-ħtija, nisel giċdieb,

5 Intom li tissahhnu ma' l-idoli taħt kull siġra hadra, u toqtlu t-tfal fil-widien, taħt il-qsim tal-blat?

6 Taħt il-haġar lixx tal-wied hemm sehmeq; dawn, dawn xortik: lil dawn sawwabt it-tiswib, u offretj offertra tal-qamh. Nista' jien nittollera fis-sliem hwejjeg bħal dawn?

7 Fuq muntanja għolja u wieqfa int frixt is-sodda tiegħek: hemm tlajt int biex toffri sagrafiċċju.

8 Wara l-bwieb ukoll u l-ishra int għamilt il-memorjal ta' l-idolatritja tiegħek: Tassew, bġhid minni, int inkxift; u tlajt, u wessajt is-sodda tiegħek, u ntrabbat magħhom; int habbejt is-sodda tagħhom kulfejn rajtha.

9 U int mort għand is-sultan biż-zejt, u ziddt il-fwejjah tiegħek, u bġhatt il-messaġġ-giera tiegħek fil-bogħod, u int tbaxxajt sa saltnet l-imwiet.

10 Int għajjejt bit-tul tat-triq tiegħek, izda int ma għidtx: M'hemmx tama; int sibt is-sahha ta' idek, għalhekk int ma nkeddejt.

11 Minn min bżajt u tkexxix, meta inti għid, u ma ftakartnix, u lanqas hsibt f'ja? Mħux għal żmien twil ili sieket? Għalhekk ma tibzax minni?

12 Jien nġharraf il-haqq tiegħek, u l-egħmejjel tiegħek, izda ma jiswewlikx.

13 Meta tgħajjat, halli il-ġemgħa ta' l-idoli tiegħek jehlisuk! Izda r-riħ iġorrom kollha; u nefha teħodhom: izda min jistkenn f'ja jikseb l-art, u jret il-gholja mqaddsa tiegħi;

14 U jġhid: Wittu, wittu, naddfu t-trio, neħhu t-tfikkil mit-triq tal-poplu tiegħi!

15 Għax hekk iġhid Dak li hu għoli u merfugh, li jgħammar għal dejjem, u jismu Qaddis: Jien nġhammar f'post għoli u qaddis, izda jien ma' min qalbu mnikkta, u umli fil-ispiritu, biex nahji ruh l-umli, u nahji qalb l-imnikktin.

16 Għax jien ma rridx nitlewewem għal dejjem, u lanqas nibqa' mġhaddab għal dejjem: għax kiek u l-ispiritu, l-erwieħ li jien għamilt, jogħxew quddiem.

17 Htija tal-hazen tar-rebġha tiegħu jien għadabt, u drabtu: jien inħbejt, u għadabt; u hu baqa' dejjem sejjer lura fit-triq ta' qalbu.

18 Jien rajt triqatu, izda nfejqu: immxix ukoll, u nrodd il-faraġ lilu u lill-imnikktin tiegħu.

19 Jien nagħti frott ix-xofftejn. Is-sliem, is-sliem, lil min hu fil-bġhid, u lil min hu fil-qrib, iġhid il-Mulej, u jien infejqu.

20 Izda l-hzienna bħal baħar imqallob.

meta ma jistax joqghod, u li l-ilmijiet tieghu jtellghu l-hama u t-tajn.

21 M'hemm x sliem, ighid Alla tieghi, ghall-hziena.

58 Ghajjat kemm tiflah, la tiqafx, gholli lehnek bhal tromba, u gharraf lill-poplu tieghi htijethom, u lil dar Gakobb dnubethom.

2 Lili kuljum ifttxuni, u jiehdum pjaçir ikunu jafu triqati, bhala gens li ghamel il-haqq, u ma telaqx il-ligijiet t'Alla: jitlobuni gudizzji gusti; jiehdum pjaçir jersqu lejn Alla.

3 Ghalfejn somna, ighidu huma, u int ma haristx? Ghalfejn ghakkisna ruhna, u int ma ntbahxt? Ara, f'jum is-sawma taghkom intom sibtu l-pjaçir taghkom, u hqartu l-haddiema kollha taghkom.

4 Ara, intom issumu biex titlewmu u tiçgieldu, u biex taghtu bla haqq daqqiet ta' ponn; intom ma ssumux bhal ma qeghdin taghmlu llum, biex issemmgħu lehnikom fil-gholi.

5 Huwa sawm bhal dan li jien għazilt? Jum biex wiehed ighakkes lilu nnifsu? Li wiehed imejjel rasu bhal simar, u jifrex xkora u rmied tahtu? Tghidlu dan sawm, u jum li jogħgħob lill-Mulej?

6 Mhux dan is-sawm li jien għazilt? Li tholl ir-ribit tal-hazen, u tqatta' r-ribit tal-madmad; titlaq il-mahqurin helsen, u tkisser kull madmad?

7 Mhux li taqsam hobzok ma' min hu bil-ġuh, u ddahhal darek il-fqajrin bla saqaf, u meta tara għarwin tiibbsu, u minn qaribek ma tinhebiex?

8 Imbagħad dawlek ifiġġ bhas-sebh, u l-fejtan tiegħek jiġi malajr; u s-sewwa tiegħek jimxi quddiemek; u l-ġlorja tal-Mulej timxi warajk.

9 Imbagħad issejjah, u l-Mulej iwieġeb; tghajjat, u hu jghid: Hawn jien! Jekk tnehi l-madmad minn nofsok, il-medd tas-saba', u l-kliem tad-deni;

10 U jekk taghti lilek innifsek lil min hu bil-ġuh, u xxabba' r-ruh innikkta, jiddi mbagħad id-dawl tiegħek fid-dlam, u d-dlam tiegħek ikun bhal nofs in-nhar.

11 U l-Mulej imexxik dejjem, u jxabba' lil ruhek f'artijiet niexfa, u jsahhalek għadmek; u int tkun bhal ġnien imsoqqi, bhal nixxiegha ta' ilma, li l-ilma tagħha ma jqarra qatt.

12 U n-nies tiegħek jerġġu jibnu l-hriebi l-qodma; int ittalla' s-sisien imqeghdin ġenerazjonijiet ilu, u jghidulek: bennej tat-tiġrif; is-sewwej ta' mogħdijiet biex wiehed iġhammar fihom.

13 Jekk int iżzomm riġlek nhar ta' Sibt, billi ma tagħmilx dak li jogħgħob fil-jum imqaddes tieghi; u s-Sibt tghidlu l-għaxxa tiegħek, u mweġġeh il-jum imqaddes tal-Mulej, u tweġġu, billi ma

tagħmilx dak li mdorri tagħmel, u lanqas tinghata għall-pjaçiri tiegħek, u għall-kliem fieragh.

14 Int imbagħad titgħaxxaq fil-Mulej; u nrirkbek fuq il-ġholjiet ta' l-art, u nitimgħek bil-wirt ta' Gakobb, missierek: għax fomm il-Mulej hekk ktellem.

59 Ara, id il-Mulej mhix hekk qasira li ma tistax tghin; u lanqas widintu mhi hekk tqila, li ma tismax:

2 Izda ħzunijietkom firdu bejnkum u bejn Alla tagħkom, u dnubietkom dawrwlu wiççu minnkum biex ma jismax.

3 Ghax idejkom imçappsin bid-demem, u subgħajkom bil-hazen; xofftejkom jitkellmu l-gideb, u lsienkom igedwed il-għawġ.

4 Hadd ma jagħmel kawza bil-haqq, hadd ma jiddefendi bis-sewwa; huma jittamaw fi kliem fieragh, u jitkellmu l-gideb; jabsbu bil-hsara, u jildu l-hazen.

5 Jofsqu l-bajd tas-serp, u jinsġu l-għanqbut tal-brimb: min jiekol mill-bajd tagħhom imut, u mill-bajd li jinkiser toħrog liġha.

6 Il-għanqbut tagħhom ma jsirx hwejjeġ, u lanqas jinksew b'xogħolhom: xogħolhom xogħol il-hazen, u eġm il-idnewwa qieghed f'idejhom.

7 Riġlejhomm jiġru għad-deni, u jgħagħġu biex ixerrdu demm bla htija; hsbijiethom hsbijiet ta' hazen; herba u qerda hemm fi triqathom.

8 Triq is-sliem ma jafux biha; u m'hemm x dritt fil-mixi tagħhom: għamlu l-mogħdijiet tagħhom imgħawġa, kull min jimxi fihom ma jafx bi sliem.

9 Għalhekk bġhid minna l-haqq, u s-sewwa ma jilħaqniex; nistennew id-dawl, izda, ara, id-dlam; u d-dija, izda fis-swied nimxu.

10 Intefftu mal-hajt bhal għomja, bhal min m'għandux għajnejn intefftu; nit-fiçklu f'nofs in-nhar qisu fid-dlam; fost dawk li huma b'sahħithom, ahna qisna mejtn.

11 Nagħwu lkoll bhal orsijiet, u ngorru dejjem bhal hamiem: nistennew il-haqq, izda m'hemm x; is-salvazzjoni, izda din bġhida wiççu minna.

12 Ghax htijietna kotru quddiemek, u jixhdu dnubietna għalina; għax htijietna qegħdin magħna; u ħzunijietna, ahna nafu hom;

13 Hadnieha mal-Mulej, u çadnieh, u rġajna lura minn wara Alla tagħna: tkellimna kliem ta' dnewwa u tiwxix, u naħsbu u nlissnu mill-qalb kliem il-gideb.

14 Il-haqq intafa' lura, u s-sewwa waqaf fil-bogħod: il-feldatā għotrot fit-triq, u d-dritt ma jistax jidhol.

15 Iva, is-sewwa naqset, u min jitbiegħed mill-hazen jaqa' priża: u l-

Mulej ra dan, u soghobbih li m'hemmx aktar haqq.

16 U ra li ma kien hemm hadd, u staghgeb li hadd ma ndahal: ghalhekk drieghu kien is-salvazzjoni tiegħu; u s-sewwa tiegħu wieżnu.

17 Hu libes is-sewwa bħal kurazza, u l-elm u tas-salvazzjoni fuq rasu; u libes ilbies tal-vendetta, u nkesa bil-hegga qisu b'mantar.

18 Skond eghmilhom, ihallashom; qilla lill-avversarij tiegħu, tpattija lill-eghdewwa tiegħu; lill-gzejjer jagħtihom li haqqhom.

19 U hekk jibzghu minn isem il-Mulej mill-punent, u l-glorja tiegħu minn tlugħ ix-xemx. Meta l-ghadu jiġi bħal diluvju, l-Ispirtu tal-Mulej jarfa standard kontra tiegħu.

20 U l-Feddej jiġi Sijon, u għal dawk ta' Ġakobb li jikkonvertu minn dnubiethom, iġid il-Mulej.

21 U jien, din hi r-rabta tiegħi magħhom, iġid il-Mulej; l-Ispirtu tiegħi li hu fuqek, u kliemi li qegħdit f'fommok, ma jżulux minn fommok, jew minn fomm uliedek, u lanqas minn fomm uliedek, iġid il-Mulej, minn issa u għal dejjem.

60 Qum, iddi; għax dawlek ġie, u l-glorja tal-Mulej iddi fuqek.

2 Ghax, ara, id-dlam iġhatti l-art, u dlam sewdieni lill-popli: iżda l-Mulej jiddi fuqek, u l-glorja tiegħu tidher fuqek.

3 U l-Gentili jiġu fid-dawl tiegħek, u s-slaten fid-dija tat-tlugħ tiegħek.

4 Arfa' għajnejk madwarek, u ara: kollha ngemghu, u jiġu għandek: uliedek jiġu mill-boghod, u l-bniet tiegħek jintrefghu fuq id-dirghajn.

5 Imbagħad tara u tiddawwal, u qalbek tibza', u titwassa'; għax l-abbundanza tal-bahar iddur għal fuqek, u l-ġid tal-Gentili jiġi għandek.

6 Il-kotra ta' l-iġmla tgħattik, l-iġmla zghar ta' Midjan u Ghefa; kollha jiġu minn Xeba': iġibu deheb u nċens; u jxandru t-tifhir tal-Mulej.

7 L-imriehel kollha ta' Kedar jingemghu lej, il-kbiex ta' Nebajot jaqduk: jitolghu milqughin fuq l-altar tiegħi, u nigglorifikta dar il-glorja tiegħi.

8 Min huma dawn li jtiru bħal shaba, u bħal hamien lejn il-bejtiet tagħhom?

9 Tassew, il-gzejjer jistennewni, u jkollhom l-iġfna ta' Tarsis quddiem, biex iġibu lil uliedek mill-boghod, bil-fidda u d-deheb magħhom, għal isem il-Mulej Alla tiegħek, u għall-Qaddis ta' Izrael, għax igglorifikak.

10 U wlied il-barranin jibnu s-swar tiegħek, u l-qaddejja tiegħek ikunu s-slaten tagħhom: għax f'għadbi sawwatek, iżda fil-hniena tiegħi thassarlek.

11 Għalhekk bwiebek ikunu miftuħin

dejjem; ma jingħalqux la bi nhar u lanqas bil-lejl, biex idahhulek il-ġid tal-Gentili, bis-slaten tagħhom mexjin quddiem.

12 Ghax il-ġens u s-saltna, li ma jaqdukx, jintilfu; dawk il-ġnus isiru herba għalkollox.

13 Il-glorja tal-Libanu tiġi għandek, iċ-ċipress, l-ulmu, u l-bux flimkien, biex ijeżnu l-post tas-santwarju tiegħi; u nigglorifikta fejn joqogħdu riglejja.

14 Uljed dawk li niktuk jiġu jmilu quddiemek; u dawk kollha li zebilhuk imilu quddiem qiegħ riglej, u jsejhulek: Belt il-Mulej, Sijon tal-Qaddis ta' Izrael.

15 Talli kont mitluqa u mibghuda, u hadd ma għadda minnek, naghmelk il-kobor tas-sekuli, il-għaxxa ta' kull żmien.

16 Inti tarda' halib il-Gentili, u tarda' wkoll sider is-slaten: u tagħraf li jien, il-Mulej, is-Salvatur tiegħek, u l-Feddej tiegħek, il-Qawwi ta' Ġakobb.

17 Flok bronż ingib id-deheb, u flok il-hadid ingib id-fidda, u flok eghwied, bronż; flok ġebel, hadid; u naghmel is-sliem l-amministraturi tiegħek, u l-haqq il-hakkiamta tiegħek.

18 Il-vjolenza ma tinstamax aktar f'artek, lanqas herba jew qerda fil-medda tiegħek; iżda int issejjah lil swarek Salvazzjoni, u bwiebek Fohrija.

19 Ix-xemx ma tkunlixx aktar dawl bi nhar; u lanqas ma jiddilek il-qamar: iżda l-Mulej ikunlek dawl għal dejjem, u Alla tiegħek il-glorja tiegħek.

20 Ix-xemx ma tinżilx iżjed; u lanqas ma jgħib il-qamar: għax il-Mulej ikunlek id-dawl ta' dejjem, u jintemmu jiem il-vistu tiegħek.

21 Il-poplu tiegħek ukoll ikun kollu kemm hu poplu tal-gusti: huma jkssbu l-art għal dejjem, xitla mhawla minni, xogħol idejja, biex inkun igglorifikat.

22 L-iżghar wieħed isir elf; l-iċken isir ġens qawwi. Jien il-Mulej, nghagglu f'waqtu.

61 L-Ispirtu ta' Sidi, il-Mulej, fuqi, għaliex il-Mulej dilikni biex inxandar l-evangelju lill-umli; bagħatni biex indewwi lil dawk ta' qalbhom muġugħa, biex inniedi l-helsien lill-imjassrin, u niftah il-habs lil dawk li huma marbutin.

2 Biex inniedi s-sena tal-grazzja tal-Mulej, u jum il-vendetta t'Alla tagħna; biex infarrag lil dawk kollha li jibku;

3 Biex inferrah lil dawk kollha li jibku f'Sijon, biex nagħtihom girlanda flok irmied, żejt ta' ferħ flok ilbies ta' viżtu, il-mantell tat-tifhir flok spirtu mitluq; biex isejjhalhom balluta tas-sewwa, tahwil il-Mulej, halli hu jkun igglorifikat.

4 U jibnu l-hriebi qodma, u jtellghu

t-tigrif ta' dari, u jsewwu l-bliet imharrbta, it-tigrif taz-zmien imghoddi.

5 U joqoghdu barranin hemm, u jirghaw l-imrieħel tagħhom, u wlied il-barranin jahartulkom ir-raba' u jizbrulkom id-dwieli tagħhom.

6 Izda intom tissemmev Qassisin tal-Mulej: in-nies igħidulkom Ministri t'Alla tagħna: intom tiegħu gid il-Gentili, u fil-glorja tagħhom tiftaħru.

7 Flok għajbkom, ikollkom sehem daqs tnejn; flok il-mistħija, iġajtu bil-ferħ h'seħemhom; għalhekk f'arħom ikollhom sehem daqs tnejn, u ferħ għal dejjem.

8 Għax jien, il-Mulej, inhobb is-sewwa; nobghod il-hell ma' offerta tal-hruq; u nagħtihom hlashom bir-reqqa, u nagħmel rabta dejjema magħhom.

9 U nisilhom ikun magħruf fost il-ġnus, u d-dixxendenti tagħhom f'nofs il-popli: kull minn jarahom jagħrafhom, għax huma nisel imbierek mill-Mulej.

10 Nithenna wisq fil-Mulej, ruhi tifraħ f'Alla tiegħi; għax libbiski lbies is-salvazzjoni, u għattieni b'mantar tal-haqq bħalma jiżzejjien għarus b'kuruna, bħalma għarus tażzejjien bil-gawħar tagħha.

11 Għax bħal ma toħroġ l-art l-inbiet tagħha, u bħal ma jnibbet il-ġnien dak li jinżara f'ih; hekk Sidi, il-Mulej, inibbet quddiem il-ġnus kollha l-haqq u t-tifhir.

62 Minhabba f'Sijon ma niskotx, u minhabba f'Ġerusalem ma nehdiex, sama johroġ bħad-dija l-haqq tagħha, u s-salvazzjoni tagħha bħal torċa tixgħel.

2 U l-Gentili jaraw is-sewwa tiegħek, u s-slaten kollha l-glorja tiegħek: u jsejhulek b'isem ġdid, li jagħzlu fomm il-Mulej.

3 U int tkun ukoll kuruna ta' gloriya f'id il-Mulej, u dijadema ta' sultan f'id Alla tiegħek.

4 Ma jghidulix aktar: Mitluqa; u lanqas lil artek ma jghidulha aktar Imharrbta: izda lilek isejhulek; Il-għaxxa tiegħi f'ha, u lil artek: Mizżewġa: għax il-Mulej jitgħaxxaq bik, u artek ikollha zewġha.

5 Għax bħal ma jgħaxxaq zaghżugh xebba, hekk uliedek jizżewġuk: u bħal ma jifraħ il-għarus bil-għarus, hekk Alla tiegħek jifraħ bik.

6 Jien qegħid għassiesa fuq is-swar tiegħek, o Ġerusalem, li lejli u nhar qatt ma jisktu: intom li tfakkru l-Mulej, la tistriħux.

7 U tagħtuħ serħan, sa ma jwaqqaf lil Ġerusalem, u jagħmilha l-fohrija ta' l-art.

8 Il-Mulej halef b'lemintu, u bid-driegħ qawwi tiegħu: tabilhaqq ma nagħtix aktar il-qamħ tiegħek bħala jkel lill-egħdewwa tiegħek, u l-barranin ma jixorbux l-inbid tiegħek, li għalih inti hdimt:

9 Izda dawk li jahżnuh, jikluh, u jfaħhru l-Mulej; u dawk li jiġbruh, jixorbuh fil-btieħi tas-santwarju tiegħi.

10 Għaddu, għaddu, mill-bwieb; hejju t-triq għall-poplu; rawmu, rawmu t-triq; nehhu l-gebel; għollu bandiera quddiem il-popli.

11 Ara, il-Mulej xandar sa truf l-art. Għidu lil bint Sijon: Ara, is-salvazzjoni tiegħek waslet; ara, il-hlas tiegħu miegħu, u eghmilu quddiemu.

12 U jsejħulhom: Poplu mqaddes; Il-Mifdijin tal-Mulej: u lilek isejhulek: Imfittxa; Belt mhix mitluqa.

63 Min hu dan li ġej minn Edom, bi hwejġu ħomor minn Bosra, dan li hu mzejjien bi hwejġu, miexi fil-kobor tal-qawwa tiegħu? Jien hu, li nitkellem bil-haqq; jien, qawwi biex ingħin.

2 Għaliex hemm l-aħmar fi lbiesek, u lbiesek bħal min iġhafeġ fil-magħ-sar?

3 Jien għaffiġt fil-magħsar waħdi; u mill-poplu ma kien hemm hadd miegħi: għax jien ngħaffiġhom f'għadbi, u nishaqhom fil-qilla tiegħi, u demmhom ikun imraxxax fuq hwejġi, u nħammegħ ilbiesi kollha.

4 Għax jum il-vendetta qieġhed f'qalbi u s-sena tal-mifdijin tiegħi waslet.

5 U harist, u ma kien hemm hadd biex ingħin; u staghġibt li ma kien hemm hadd min jirfed: għalhekk driegħi giebli s-salvazzjoni; u għadbi rifidni.

6 U drist il-popli f'għadbi, u għamilt-hom fis-sakra fil-qilla tiegħi, u nxerred demmhom ma' l-art.

7 Infakkar it-tjieba tal-Mulej, u tifhir il-Mulej, skond kulma għamel magħna l-Mulej, u l-ġid kbir ma' dar Izra'el, li għamel magħhom skond il-hniena tiegħu, u l-kotra tal-grazzji tiegħu.

8 Għax qal: Tabilhaqq huma l-poplu tiegħi, ulied li ma jigdbux: u kien għalihom Salvatur.

9 Fid-dwejjaq tagħhom kollha kien innicket, u l-anglu tal-preżenza tiegħu salvahom: f'imħabtu u fi hnientu fdi-hom; u refagħhom, u garrhom il-jiem kollha ta' dari.

10 Izda huma xxewxu, u wegġghu l-Ispirtu mqaddes tiegħu; għalhekk hu nbidel għalihom f'għadu, u tqabad kontra tagħhom.

11 Imbagħad ftakar fiż-zmien ta' dari, Mošè, u l-poplu tiegħu, billi qal: Fejn hu dak li tellagħhom mill-baħar mar-ragħaj tal-merħla tiegħu? Fejn hu dak li qieġhed l-Ispirtu mqaddes tiegħu f'nofshom?

12 Li baġhat id-driegħ gloriuż tiegħu mal-lemin ta' Mošè, u feraq l-ilma minn quddiemhom, biex jagħmel isem ta' dejjem?

13 Li mexxiehom fid-dagħbien, bħal ziemel fid-deżert, biex ma jogħtrux?

14 Bħal bhima li tinżel fil-wied, l-Ispirtu tal-Mulej tahom il-mistrieħ: hekk int mexxejt il-poplu tiegħek, biex tagħmel għalik isem gloriuż,

15 Hares mis-sema, u ara mill-aghmara tal-qdusija u l-glorja tiegħek: fejn hi l-hegga tiegħek u s-setgħa tiegħek, il-herqa ta' qalbek u tal-hninet tiegħek lejja? Jaqaw inżammu?

16 Għax int bla dubju missierna, għalkemm Abraham ma jafniex, u Iżrael ma jagħrafniex: int, o Mulej, missierna, il-feddej tagħna; ismek minn dejjem.

17 Għaliex, o Mulej, hallejtna noħroġu mit-triqat tiegħek, u webbist qalbna biex ma nibzghux minnek? Arġa' ejja minhabba l-qaddejja tiegħek, it-tribujiet ta' wirtek.

18 Il-poplu tal-qdusija tiegħek kellu s-santwarju għal ftit: l-egħdewwa tagħna għaffġu taħt saqajhom.

19 Ahna sirna qisna dawk li fuqkom int qatt ma hkimt; bħal dawk li qatt ma kienu msejhin b'ismek.

64 Mhux li kont iċċarrat is-smewwiet, u tinżel, u quddiemek jithezżu l-muntanji,

2 Bħalma n-nar iqabbad il-hatab, bħalma n-nar iġħalli l-ilma, biex tgharraf ismek lill-avversarji tiegħek, biex jitrjegħdu l-ġnus quddiem il-preżenza tiegħek!

3 Meta int għamilt hwejjeġ tal-biża', li ahna ma konniex nistennewhom, int inżilt, u l-muntanji triegħdu quddiem il-preżenza tiegħek.

4 Għax mill-bidu tad-dinja qatt ma nstama', u l-ebda widna ma semgħet, u lanqas għajn ma rat, o Alla, iehor barra minnek, li jahdem għal min jittama fiha.

5 Int tiltaqa' ma' min jifrah jagħmel is-sewwa, dawk li jiftakruk fi triqatek. Ara, int għadabt; għax ahna dnibna; ahna domna hafna fi dnubietna. Insalvaw ahna?

6 Sirna lkoll bħal wiehed imniġġes, u s-sewwa kollu tagħna sar bħal ċarruta mahmuġa; ilkoll nidbielu bħal werqa; u htijietna, bħar-riħ, iġorrna.

7 Għax m'hawn hadd iżjed li jsejjah ismek, li jitharrek biex iżomm miegħek: għax int hbejt wiċċek minna, u thallina nintemmu mill-hazen tagħna.

8 Iżda int, o Mulej, missierna; ahna t-tafal, u int il-fuħhari tagħna; u ahna lkoll xogħol idejġ.

9 La tagħdabx, o Mulej, iżzejjed; u la tiftakarx għal dejjem il-hazen: ara, hares issa, nitolbuk, ahna lkoll il-poplu tiegħek.

10 Il-bliet imqaddsa tiegħek saru deżert; Sijon saret deżert; Ġerusalem herba.

11 Id-dar qaddisa u sabiha tagħna,

fejn fahhruk missirijietna, mahruqa bin-nar: u kulma kellna għaziż sar herba.

12 Tista', Mulej, iżżom għal dan kollu? sa tibqa' tiskot, u tghakkisna sa l-ahħar?

65 Jien kont imfittex minn dawk li ma staqsewx għaliġa; kont misjub minn dawk li ma fitxkunix. Jien għidt: Hawn jien, hawn jien, li ġens li ma sejjahx ismi.

2 Ftaħt idejja l-jum kollu għal poplu xewwiexi, li miexi fi triq li mhix tajba, wara hsbijiethom;

3 Poplu li jmashanni f'wiċċi dejjem; li joffri saġrifċċji fil-ġonna, u jaharqu l-incens fuq altari tal-madam;

4 Li joqogħdu bejn l-oqbra, u jgħaddu l-lejl fi rkieni mohbija, li jieklu l-laħam tal-hanzir, u li għandhom fil-borom tagħhom brodu ta' laħam imniġġes;

5 U li jgħidu: Warrab, tersaq lejja; għax jien qaddis aktar minnek! Dawn huma duħħan fi mnifsejja, nar li jaqbad il-jum kollu!

6 Ara, dan hu miktub quddiem: ma niskotx, iżda nroddilhom, inroddilhom imqar fi hdanhom,

7 Htjietkom, u htijiet missirijietkom f'daġqa, iġhid il-Mulej, li harqu l-incens fuq il-muntanji, u fuq il-ġholjiet għajruni: għalhekk jien inkejlilhom hlashom fi hdanhom għal dak li għamlu qabel.

8 Hekk iġhid il-Mulej: Bħal ma jinsab l-inbid ġdid fil-għanqud, u wiehed iġhid: Tharbtux; għax hemm il-barka fiħ: hekk nagħmel jien minhabba l-qaddejja tiegħi, biex ma neqridhomx ilkoll.

9 U noħroġ nisel minn Ġakobb, u minn Ġuda werrieta tal-muntanji tiegħi: u l-maħturin tiegħi jirtuha, u l-qaddejja tiegħi jgħammru hemm.

10 U Saron ikun merġha għall-imriehel, u wied Ġħakor post fejn jistrieħu l-baqar, għall-poplu tiegħi li jfittixni.

11 Iżda intom li tlaqtu l-Mulej, li nsejtu l-ġholja mqaddsa tiegħi, li thejju mejda għall-Fortuna, u timlew it-tazzi b'inbid imħallat għad-Destin,

12 Nagħtikom għas-sejġ, u lkoll taqgħu għall-qatla, talli sejjah, u ma wegibunx; u tkellimt, u ma wegibutx; iżda għamiltu d-deni quddiem għajnejja, u htartu dak li ma kienx jogħġobni.

13 Għalhekk, hekk iġhid Sidi, il-Mulej: Ara, il-qaddejja tiegħi jieklu, iżda intom tkunu bil-ġuħ: ara, il-qaddejja tiegħi jixorbu, iżda intom tkunu bil-għatx: ara, il-qaddejja tiegħi jifirhu, iżda intom taqgħu fil-għajb.

14 Ara, il-qaddejja tiegħi jgħannu bil-hena ta' qalbhom, iżda intom tibku b'uġiħ ta' qalb, u tixħru fid-dia ta' l-ispiġirtu tagħkom.

15 U thallu jismkom bhala saħta għall-maħturin tiegħi. Hekk Sidi, il-Mulej,

joqtlok! Izda hu jsejjah il-qaddejja tieghu b'isem iehor:

16 Biex min jitbierek fl-art, jitbierek f'Alla tas-sewwa; u min jahlef fl-art, jahlef b'Alla tas-sewwa; ghax jintesa t-tahbit ta' qabel, u ghax hu mohbi minn ghajnejja!

17 Ghax, ara, jien nahlaq smewwiet godda u art g'dida: u l-imghoddi ma jifakkax izjed, u lanqas jigi f'mohbi.

18 Izda ifirhu u thennew ghal dejjem f'dak li jien nahlaq: ghax, ara, jien nahlaq Ġerusalem għall-hena, u l-poplu tagħha għall-ferh.

19 U nithenna b'Ġerusalem, u nifrah bil-poplu tiegħi, u ma jinstamax aktar fiha hoss ta' biki, u lanqas hoss t'aghjat.

20 Ma jkunx hemm aktar fiha tarbija li tgħix ftit jiem, u lanqas xih li ma jtemmx sninu; ghax żaghżgh imut ta' mitt sena; u l-midneb ta' mitt sena jkun mislut.

21 Jibnu djar u jghammru fihom, u jhawlu dwieli u jieklu frotthom.

22 Ma jibnux, u iehor ighammar; ma jhawlux, u iehor jiekol: ghax daqs il-jiem ta' sigra jkunu jiem il-poplu tiegħi, u l-mahturin tiegħi jgawdu għal żmien twil xogħol idejhom.

23 Ma jithabtux għal xejn; u ma jildux izjed tfal biex jarawhom imutu f'daqqa; ghax huma jkunu n-nisel ta' l-imberkin tal-Mulej, u d-dixxendenti tagħhom magħhom.

24 U jigri wkoll, illi qabel ma jsejhu, inwieġeb; u huma u jitekllmu, nisma'.

25 Il-lupu u l-haruf jirghaw flimkien, l-iljun bħall-gendus jiekol it-tiben; u t-trab ikun ikel is-serp. Huma ma jagħmlux deni, u lanqas hsara fil-gholja kollha mqaddsa tiegħi, iġhid il-Mulej.

66 Hekk iġhid il-Mulej: Is-sema t-tron tiegħi, u l-art mirfes riglejja: fejn hi n-ela d-dar li tistgħu tibnuli? u fejn hu l-post tal-mistrieħ tiegħi?

2 Ghax dawn il-hwejjeġ kollha għamlithom idi: hekk saru dawn il-hwejjeġ kollha, iġhid il-Mulej: izda lejn dan il-bniedem inhares, lejn l-umli, u min qalbu niedma, u jtriegħed għal kelmti.

3 Min joqtol gendus qisu wiehed li joqtol bniedem; min jissagrifika haruf qisu wiehed li jilwi għonq ta' kelb; min joffri offerta tal-qamh qisu wiehed li joffri demm ta' hanzir; min jahraq l-inċens, qisu wiehed li jbierek idolu. Iva, dawn għażlu triqathom, u ruhhom tiegħu pjaċir fi qżizijiethom.

4 Jien nagħzel ukoll il-kastigi tagħhom, u dak li jibzghu minnu ngħibu fuqhom, għaliex, meta sejjaht, hadd ma wieġeb; meta tekllimt, ma semghux: izda għamlu dak li hu hażin f'ghajnejja, u għażlu dak li ma għoġbnix.

5 Isimghu kelmet il-Mulej, intom li titriegħdu għal kelmtu: Hutkom li bagħduk, li keċċewkom minhabba ismi, qalu: Ha jkun il-Mulej iġlorifikat, biex naraw il-ferh tagħkom! Izda huma jagħgu fil-ghajb.

6 Isimghu, hoss ta' ghagħa mill-belt! Hoss mit-tempju! Hoss il-Mulej li jrodd il-hlas lill-egħdewwa tiegħu!

7 Qabel ma tkagħwġet, helset; qabel ma gie fuqha l-uġiħ tagħha, wildet tifel.

8 Min qatt sama' haġa bħal din? Min qatt ra hwejjeġ bħal dawn? Jista' pajjiż isir f'jum wiehed, jew ġens jitwieled f'daqqa? Hekk kif Sijon tkagħwġet, hi wkoll wildet lil uliedha.

9 Inwassal jien sa t-twelid, u ma nwellidix? iġhid il-Mulej: jew jien li nwellid, nagħlaq il-guf? iġhid Alla tiegħi.

10 Ifirhu ma' Ġerusalem, u thennew biha, intom ilkoll li thobbuha; aqbzu bil-ferh magħha, intom li titbikku għaliha:

11 Biex terdghu, u tixbghu minn sieder il-faraġ tagħha; biex taħilbu, u titgħaxxqu mill-milja tal-ġlorja tagħha.

12 Ghax hekk iġhid il-Mulej: Ara, sa nifrex is-sliem fuqha bħal xmara, u l-ġlorja tal-Gentili bħal xmara imfawra; imbagħad terdghu, u tintrefghu fuq ġenbejha, u titfissdu fuq irkobbtejha.

13 Bħal wiehed li ommu tfarrġu, hekk infarragkom jien, u intom titfarrġu b'Ġerusalem.

14 U xhin taraw dan, qalbkom tifrah, u għadamkom ihaddar bħal haxix; u id il-Mulej tingħaraf mill-qaddejja tiegħu, u għadbu ma' l-egħdewwa tiegħu.

15 Ghax, ara, il-Mulej jigi fin-nar, u l-imriekeb tiegħu jkunu bħal riefnu, biex isawwab għadbu bil-qilla, u ċ-ċanfira tiegħu bi fjammi tan-nar.

16 Ghax bin-nar u b'sejfu jagħmel il-Mulej haqq mill-hajjin kollha: u l-maqtulin tal-Mulej ikunu hafna.

17 Dawk li jitaqdsu, u jissaffew biex imorru fil-ġonna, wara wiehed fosthom, billi jieklu laham il-hanzir, ikel moqżież u grieden, jintemmu f'daqqa, iġhid il-Mulej.

18 Ghax naf eghmilhom u hsi bijiethom; iż-żmien ġej biex niġbor il-ġnus kollha, u l-ilnsa kollha; u jigu, u jaraw il-ġlorja tiegħi.

19 U nagħmel sinjal fosthom, u minn-hom nibgħat lill-ġnus dawk li jehilsu, lil Tarsis, Pul, u Lud, li jigħdbu l-qaws, lil Tubal u lil Gawan, u lill-gzejjer imbeġhdin, li ma semghu qatt bi hbari, u lanqas qatt ma raw il-ġlorja tiegħi; u huma jxandru l-ġlorja tiegħi qalb il-ġnus.

20 U jgħibu 'l hutkom kollha minn fost il-ġnus kollha bħala offerta lill-Mulej, fuq iż-żwielel, u l-imriekeb, u fuq il-lettigi, u fuq il-bghula, u fuq l-iġmla, lejn il-gholja mqaddsa tiegħi Ġerusalem, iġhid

il-Mulej, bhal ma jgibu wlied Izrael offerta go xi haga safja f' dar il-Mulej.

21 U niehu wkoll minnlhom qassisin u Leviti, ighid il-Mulej.

22 Ghax bhalma s-smewwiet godda, u l-art ġdida, li ser naghmel, jibqghu quddiem, ighid il-Mulej, hekk jibqa' nisilkom u jismkom.

23 U jgri, minn qamar ġdid ghal qamar ġdid, u minn Sibt ghal Sib, illi kull haj jgri qim quddiem, ighid il-Mulej.

24 U huma johorġu, u jaraw l-igisma mejta ta' l-irġiel li xxewxu ghalija: ghax id-dud taghhom ma jmutx, u lanqas in-nar taghhom ma jintefa; u jkunu tkexkixa ghall-hajjin kollha.

Ktieb Ġeremija

1 Kliem Ġeremija, bin Hilkiya, wiehed mill-qassisin li kienu f'Ghanatot, f'art Benjamin:

2 Li l-kelma tal-Mulej gietu fi żmien Gosija, bin Amon, sultan ta' Guda, fis-sena tlietx tas-saltna tiegħu.

3 Giet ukoll fi żmien Gehojakim, bin Gosija, sultan ta' Guda, sa tmiem is-sena hdx ta' Sedekija, bin Gosija, sultan ta' Guda, sa meta Gerasalem ittiehdet fil-jasar, fil-hames xahar.

4 Imbagħad il-kelma tal-Mulej gietni, tghid:

5 Qabel ma sawwarteġ fil-ġuf, kont nafek; u qabel int ma hrigt mill-ġuf, qaddistek, u jien ghamiltek profeta tal-ġnus.

6 Imbagħad jien għidt: Ah, Sidi, Mulej! Ara, ma nafx nitkellem: ghax jien għadni żghir.

7 Izda l-Mulej qalli: La tghidx: Għadni żghir: ghax għand kull min nibghatek inti tmur, u kulma nordnalek, għidu.

8 La tibzax minn wiċċhom: ghax jien mieghek biex nehilsek, ighid il-Mulej.

9 Imbagħad il-Mulej medd idu, u messli fommni. U l-Mulej qalli: Ara, sa nqeghidlek kliemi f'fommok.

10 Ara, qeghidtek illum fuq il-ġnus, u fuq is-saltnet, biex taqla' u ġġarraf, u teqred, u tgharraq, biex tibni, u thawwel.

11 U l-kelma tal-Mulej kompliet tiġini, tghidli: Ġeremija, x'inti tara? U jien għidt: Ferġha tal-lewż qieghed nara.

12 Imbagħad qalli l-Mulej: Sewwa rajt: ghax jien nishar fuq kelmti biex inwettaqha.

13 U l-kelma tal-Mulej gietni t-tieni darba, tghid: X'qieghed tara? U wegħibt: Borma tagħli qieghed nara; li wiċċha jħares min-naha tat-tramuntana.

14 Imbagħad qalli l-Mulej: Mit-tramuntana toħroġ il-hsara fuq daww kollha li jghammru fil-pajjiż.

15 Ghax, ara, sa nsejjah il-familji kollha tas-saltnet tat-tramuntana, ighid il-Mulej; u jgħu, u jwaqqafu kull wiehed it-tron tiegħu fid-dahla tal-bwieb ta'

Ġerasalem, u quddiem is-swar tagħha kollha, u quddiem il-bliet kollha ta' Guda.

16 U jien nippronunzja l-ġudizzji tiegħi kontrihom, għall-hażen kollu taghhom talli telquni; u harqu l-inceps lill-allat oħra, u taw qima lil eghmil idejhom.

17 Għalhekk, hazzem ġenbejk, u qum, u kellimhom kulma sa nordnalek: la tinhasadx quddiem wiċċhom, li ma nhallikx tibza' minnhom.

18 Ghax, ara, illum ghamiltek belt iffortifikata, u kolonna tal-hadid, u swar tal-bronż kontra l-pajjiż kollu, kontra s-slaten ta' Guda, kontra l-prinċipijiet tiegħu, kontra l-qassisin tiegħu, u kontra l-poplu tal-pajjiż.

19 U jahbtu għalik; imma ma jegħlubux; ghax jien mieghek, biex nehilsek, ighid il-Mulej.

2 Issa l-kelma tal-Mulej giet għandi, tghid:

2 Mur u għajjat f'widnejn Ġerasalem, għid: Hekk ighid il-Mulej: Jien niftakar it-tjieba ta' żghozitek, l-imhabba ta' żmien gherustek, meta kont timxi warajja fid-deżert, f'art li ma kenitx miżrugħa.

3 Izrael kien imqaddes għall-Mulej, l-ewwel frott tal-ġhalla tiegħu; daww kollha li kielu minnu saru hatja; il-ġhali ġie fuqhom, ighid il-Mulej.

4 Isimghu l-kelma tal-Mulej, o dar Ġakobb, u l-familji kollha ta' dar Izrael:

5 Hekk ighid il-Mulej: X'hażen sabu fija missirijietkom, biex tbiegħdu minni, u marru wara l-frugħa, u saru frugħa?

6 U lanqas qalu: Fejn hu l-Mulej li tellagħna mill-art ta' l-Eġittu, li mexxienu fid-deżert, f'art xagħrija u kollha hofor, f'art niexfa, u ta' dell il-mewt, f'art li hadd ma jgħaddi minnha, u fejn l-ebda bniedem ma jghammar?

7 U ġibtkom f'art kollha frott, biex tieklu l-frott tagħha, u l-hwejjeġ tajbin tagħha; izda meta dħaltu, intom niġġistu arti, u wirti ghamiltuh moqzież.

8 Il-qassisin ma qalux: Fejn hu l-

Mulej? U dawk li ghandhom il-ligi f'idejhom ma gharfunix: il-mexxejja wkoll irvellaw kontra tieghi, u l-profeti habbru f'isem Baghal, u marru wara hwejjeg li ma jiswewx.

9 Ghalhekk nibqa' niggieled maghkom, ighid il-Mulej; u ma' wlied uliedkom niggieled.

10 Ghaddu ghal fuq il-gzejjer ta' Kittim, u araw; u jbaghtu f'Kedar, u fitxu sewwa, u araw jekk hemmx haga bhal din.

11 Hemm xi gens li biddel l-allat tieghu, imqar meta ma humiex allat? Izda l-poplu tieghi biddlu l-glolja taghhom ma' dak li ma jiswa xejn.

12 Staghbu, o smewwiet, b'dan, u twerwru ghall-ahhar, u tnikktu wisq, ighid il-Mulej.

13 Ghax il-poplu tieghi ghamel zewg htijiet: telqu lili, ghajn ta' ilma gieri, u hafnu ghalihom bjar, bjar imxaqqin, li ma jzommux ilma.

14 Huwa Izrael ilsir? Jew qaddej imwieled id-dar? Ghalix mela sar priza?

15 Frieh l-iljuni jghajtu ghalih, u jghajtu bil-qawwa, u jaghmlu artu herba; il-bliet tieghu mahruqa, bla nies.

16 In-nies ta' Nof u Tahfanhes, qarw-zulek rasek.

17 Jaqaw dan ma ghibtux fuqek billi daqt lill-Mulej Alla tieghek, hu u jmexxik fit-triq it-tajba?

18 U issa x'qiegheed taghmel fit-triq ta' l-Egittu, jaqaw biex tixrob l-ilma tan-Nil? U x'qiegheed taghmel fit-triq ta' l-Assirja, biex tixrob l-ilma tax-xmara?

19 Il-hazen tieghek stess jikkastigak, u jwiddbek in-nuqqas tal-fedelta tieghek: kun af, mela, u ara li hi haga hazina u morra ghalik, li int daqt lill-Mulej Alla tieghek, u li ma ghandek l-ebeda biza' minni, ighid Sidi, il-Mulej ta' l-ezercti.

20 Ghax minn zmien ilu jien kissirt il-madmad tieghek, u qattajt ir-rbit tieghek; izda inti ghidt: Ma rridx naqdi! Ghax fuq kull gholja, u taht kull sigra hadra, int imteddejt bhala mara zienja.

21 U jien kont hawwiltek bhala dielja tajba, zarguna mill-ahjar; kif mela nbdilt f'sigra hazina ta' dielja baghlija ghalija?

22 Ghax ghalkemm tinhasel bin-nitru, u tuza hafna sapun, quddiemi tibqa' t-tebgha tal-hazen tieghek, ighid Sidi l-Mulej.

23 Kif tista' tghid: Jien ma thammitx, u wara Baghlim ma mortx? Ara t-triq tieghek fil-wied! Kun af x'ghamilt! Int gemla hafifa li ssallab triqtha;

24 Hmara salvaqga mdoorrija fid-dezert, li xxomm ir-rih fil-leblieba ta' xewqitha; fis-sahna taghha min jista' jzommha? Dawk kollha li jfittxuha ma jithabtux; fix-xahar taghha jsibuha.

25 Hares lil riglek mill-hafa, u lil

grizmejk mill-ghatx: izda inti ghidt: M'hemmx tama! Le! ghax jien habbejt il-barranin, u warajhom immur.

26 Bhal ma jirghex il-halliel meta jinqabad, hekk hi mirghuxa dar Izrael; huma, is-slaten taghhom, il-principijiet taghhom, u l-qassin taghhom, u l-profeti taghhom,

27 Li jghidu lil sigra: Int missieri; u lil gebla: Int ulidni. Huma dawru daharhom lejja, u mhux wic'chom: izda fi zmien it-tahbit taghhom ighidu: Qum, u salvana!

28 Izda fejn huma allatek li ghमित ghalik? Ha jqumu, jekk jistghu jsalvaw, fi zmien it-tahbit tieghek: ghax skond ghadd blietek huma allatek, o Guda.

29 Ghalfajn titlewmu mieghi? Intom ilkoll irvellajtu kontra tieghi, ighid il-Mulej.

30 Ghalfajn drabt lil uliedkom; ma hadu l-ebeda taghlima: is-sejf taghkom stess kiel il-profeti taghkom, bhal ljun qerriedi.

31 O nisel li intom, araw xi jghid il-Mulej: Sirt jien dezert ghal Izrael, jew art tad-dlamijiet? Ghalix mela jghid il-poplu tieghi: Ahna helsin, ma nigux aktar lej?

32 Tista' xebba tinsa z-zina taghha, jew gharusa l-hziem taghha? Imma l-poplu tieghi nsieni jiem bla ghadd.

33 Kemm thejji tajjeb it-triq tieghek biex tfittex l-imhabba! Ghalhekk ukoll lin-nisa hzienu int ghallimthom it-triqat hzienu tieghek.

34 Fuq truff ilbiesek jinsab ukoll id-demn ta' l-erwieh imsejknin bla htija. Int ma qbadthomx jifthu d-djar. Izda min-keja dan kollu,

35 Inti tghid: Jien bla htija, tabilhaqq ghadbu dar minni. Ara, jien sa nressqek ghall-haqq, talli ghidt: Ma dnibtx.

36 Ghalix xejn ma tqisha li tbbdel triqtek? Int ukoll ghad tirghex mill-Egittu, bhal ma rghext mill-Assirja.

37 Iva, int ghad tohrog minn hemm, b'idejk fuq rasek: ghax il-Mulej ma laqax dawk li inti tafda fihom, u ma jkollokx rizq bihom.

3 Il-Mulej ighid: Jekk ragel jinfired minn martu, u hi titliq, u tizzewweg ragel iehor, jarga' hu jmur maghha? Jaqaw dik l-art ma titniggisx ghalkollox? Izda int znejt ma' hafna mahubbin tieghek; u targa' inti tigi ghandi? ighid il-Mulej.

2 Arfa' ghajnejk lejn il-gholjiet gherija, u hares: fejn ma znejtx? Kont toqghod fit-toroq tistenniehom, bhal Gharbi fid-dezert; u kasbart int il-pajjiz, biz-zena u l-hazen tieghek.

3 Ghalhekk ix-xita nzammet, u ma ghamlitx xita mwahhra; int ghandek wic'c ta' mara zienja, u ma tridx tisthi.

4 M'ghadikx issa kif sejjahtli: Missieri, inti l-habib ta' zghoziti?

5 Sa jibqa' mghaddab ghal dejjem? Sa jibqa' jzomm il-ghadab tieghu sat-tmiem? Ara, int tkellimt; izda int ghamilt id-deni kollu li stajt.

6 Imbaghad il-Mulej qalli fi zmien isultani Gosija: Rajt x'ghamel Izrael, poplu bla fidi? Telghet fuq rjus il-muntanji kollha, u taht kull sigra hadra, u hemm ghamlitha ta' mara zienja.

7 U jien ghidt, wara li ghamlet dan kollu: Arga' lejja. Izda hi ma regghitx ghet lejja. U l-qarrieqa oghtha Guda rat dan.

8 U ghalkemm jien kecéejt lil Izrael, poplu bla fidi, htija ta' l-aduiterji taghha kollha, u tajtha l-karta tad-divorzu taghha, rajt li oghtha, il-qarrieqa Guda, ma bezghitx, u marret tizni hi wkoll.

9 U gara, htija taz-zena taghha bla razan, illi Izrael niggsset l-art, u zniet mal-gebel u maz-zkuk.

10 U minkejja dan kollu, Guda, il-qarrieqa oghtha, ma regghitx lejja b'qalbha kollha, izda tapari, ighid il-Mulej.

11 U l-Mulej qalli: Izrael, poplu bla fidi, iggustifikat ruhha izjed mill-qarrieqa Guda.

12 Mur, xandar dal-kliem lejn it-tramuntana, u ghid: Arga' lura, o Izrael, poplu bla fidi, ighid il-Mulej; u jien ma nhallix ghadbi jaqa' fuqek: ghax jien hanin, ighid il-Mulej, u ma nibqax imghaddab ghal dejjem.

13 Biss aghraf il-hazen tieghek, li int ma kontx fidila mal-Mulej Alla tieghek, u ntaqat mal-barranin taht kull sigra hadra, u ma smajtx minn lehni, ighid il-Mulej.

14 Ergghu ejjew, o wlied bla fidi, ighid il-Mulej; ghax jien sidkom: u nehodkom, wiehed minn belt, u tnejn minn familja, u ndahhalkom Sijon:

15 U mbaghad naghtikom raghajja ghal qalbi, li jirghawkom bil-gherf u bil-ghaqal.

16 U jigri, meta toktru u tikbru fuq l-art, f'dawk il-jiem, ighid il-Mulej, illi huma ma jighidux aktar: L-arka tar-rabta tal-Mulej: u lanqas tigi f'mohhhom: u lanqas jiftakruha; u lanqas ihossu n-nuqqas taghha; u lanqas jerghu jaghmluha.

17 F'dak iz-zmien isejhu lil Gerusalem: It-tron tal-Mulej; u l-gnus kollha jin-gemghu fiha, ghal isem il-Mulej, f'Gerusalem, u lanqas jimxu aktar wara l-ebusija ta' qalbhom il-hazina.

18 F'dawk il-jiem dar Guda tinghaqad ma' dar Izrael, u jigri f'imkien mill-art tat-tramuntana fl-art li jien tajt b'wirt lil missirijietkom.

19 Izda jien ghidt: Kif inqieghek fost l-ulied, u naghtik art li tghaxxaq, l-aktar wirt sabih tal-gnus kollha? U jien ghidt:

Int issejjahli: Missieri; u ma targax lura minni.

20 Tassew, bhalmara mizzewga titlaq bil-qerq lil zewgha, hekk intom imxejtu bil-qerq mieghi, o dar Izrael, ighid il-Mulej.

21 Lehen jinstama' fuq il-gholjiet gherija, il-biki u t-tnehid ta' wlied Izrael: ghax ghawgu triqthom, u nsew il-Mulej Alla taghhom.

22 Ergghu ejjew, o ulied bla fidi, jien infejjaq in-nuqqas ta' fidi taghkom. Arana gejjin ghandek; ghax int il-Mulej, Alla taghna.

23 Tassew, ghalxejn wiehed jittama fis-salvazzjoni mill-gholjiet, u mill-ghagha tal-muntanji: tassew, fil-Mulej Alla taghna hi s-salvazzjoni ta' Izrael.

24 Izda l-ghajb kiel it-tahbit ta' missirijietna sa minn zghoritna; in-nghag taghhom u l-baqar taghhom, is-subjien taghhom, u l-bniet taghhom.

25 Nimteddu f'ghajbna, u l-umiljazzjoni taghna tghattina; ghax dnibna kontra l-Mulej Alla taghna, ahna u missirijietna, minn zghoritna sa llum, u ma smajniex minn lehen il-Mulej Alla taghna.

4 Jekk int targa' tigi, o Izrael, ighid il-Mulej, arga' eja ghandi: u jekk tnehi qzizijetek minn quddiemi, u ma tmurx tiggerra 'l hawn u 'l hinn,

2 U tahlef: Daqskemm hu haj il-Mulej, fis-sewva, fil-haq, u fid-dritt; il-gnus imbaghad fih jitbierku, u fih jifjahru.

3 Ghax hekk ighid il-Mulej lin-nies ta' Guda u ta' Gerusalem: Ahdmu r-raba' taghkom mhux miżrugh, u la tizirghux qalb ix-xewk.

4 Aghmlu ċ-ċirkonċizzjoni ghall-Mulej, u aghmlu ċ-ċirkonċizzjoni lil qalbkom, o rġiel ta' Guda, u intom li tghammru f'Gerusalem, li ma tikbisx qillti bhan-nar, u tahrax hekk li hadd ma jista' jifihha, htija tal-hazen ta' l-eghmejjel taghkom.

5 Niedu f'Guda, xandru f'Gerusalem; u ghidu: Doqu t-tromba fil-pajjiz, ghajtu kemm tiflhu, u ghidu: Ingemghu, ha nidhlu fil-bliet qawwija.

6 Ghollu l-bandiera lejn Sijon! stkennu, la titnikrux, ghax hsara sa ngib jien mit-tramuntana, u rovina kbira.

7 Iljun jaqbez minn ġol-masgar tieghu, u l-qerriedi tal-gnus gej fit-triq; hareġ minn postu, biex jaghmel artek herba; u blietek jiggarrfu, u jibqghu bla nies.

8 Ghalhekk thażzmu bi xkora, newhu, u ixhru: ghax is-sahna ta' ghadab il-Mulej ma daritx minn fuqna.

9 U jigri f'dak il-jum, ighid il-Mulej, li qalb is-sultan, u qalb il-prinċipijiet tintelaq; u l-qassisin jindehxu, u l-profeti jimbelghu.

10 Imbaghad jien ghidt: Ah! Sidi

Mulej! tassew li int qarraqt b'dan il-poplu u b'Gerusalem, billi ghidt: Ikollkom isliem; fil-waqt li s-sejf dahal sa r-ruh.

11 F'dak iż-żmien jinghad lil dan il-poplu u lil Gerusalem: Rih jahraq ġej mill-gholjiet gherija tad-deżert lejn bint il-poplu tiegħi, mhux biex iderri, u lanqas biex inaddaf!

12 Rih mimli minn dawk il-postijiet ġej lejja: issa wkoll sa nagħti sentenza kontra tagħhom.

13 Ara, hu tiela' bhas-shab, u l-imriekeb tiegħu jkunu bħal riefnu: iż-żwiemel tiegħu ehfef mill-ajkli. Imsejknin ahna! ghax mitlufa.

14 O Gerusalem, aħsel qalbek mill-ħażen, biex tkun salvata. Kemm sa jdumu fik il-ħsbijiet ħziena tiegħek?

15 Ghax lehen iġharraf minn Dan, u jħabbar il-ħsara mill-muntanja ta' Efraim.

16 Ifthu għajnejn il-ġnus; għarrfu lil Gerusalem, li nies biex jassedjaw ġejjin minn art mill-bogħod, u jgħollu leħinhom kontra l-bliet ta' Guda.

17 Bħal għassiesa ta' għalqa jdawruha; ghax ħaditha kontra tiegħi, iġhid il-Mulej.

18 Triqtek u eġhmilek ġiebu dan fuqek: dan hu l-frott tal-ħażen tiegħek; iva, hu morr; u jasal sa qalbek.

19 Imsarni! imsarni! Jien muġugh f'qalbi; qalbi thabbat fija; ma nistax niskot, ghax int smajt, o ruħi, id-daqq tat-tromba, il-ghajjat tal-gwerra.

20 Tiġrif fuq tiġrif jithabbar; ghax il-pajjiż kollu mħarbat; dalwaqt sa jitharbtu t-tined tiegħi, u f'mument il-purtieri tiegħi.

21 Kemm sa ndum nara l-bandiera, u nisma' d-daqq tat-tromba?

22 Ghax il-poplu tiegħi iblah, lili ma jagħrfunix; ulied boloh huma, m'għandhomx għaqal; għorrief biex jagħmlu l-ħażin, iżda biex jagħmlu t-tajeb m'għandhomx tagħlim.

23 Ħarist lejn l-art, u, ara, kienet bla forma, u ma fiha xejn; u lejn is-smewwiet, u kienu bla dawl.

24 Ħarist lejn il-muntanji, u, ara, kienu jithezžu, u l-gholjiet kollha jitqanqlu.

25 Ħarist, u, ara, ma kien hemm l-ebda bniedem, u t-tjur kollha ta' l-għajru harbu.

26 Ħarist, u, ara, l-art għammiela saret deżert, u l-bliet kollha tagħha mgarrfin quddiem il-Mulej, quddiem is-sahna ta' għadbu.

27 Ghax hekk iġhid il-Mulej: L-art kollha ssir herba; imma ma neqridx għal kollox.

28 Għalhekk titbekka l-art, u jidlamu s-smewwiet minn fuq; ghax jien tkellimt, u hekk hi l-fehma tiegħi, u ma nindimx, u lanqas narga' lura minha.

29 Il-belt kollha tahrab mill-hoss ta' l-ifirsa u ta' l-arċiera; jidhlu fi-imsaġar, u

jixxabtu mal-blat; kull belt tintelaq, m'hemm hadd minn iġhammar fihom.

30 U int, meta titħarbat, x'sa tagħmel? Għalkemm tilbes il-kremzi, u tiżzejjan bit-tiżzin tad-deheb, għalkemm tkabbar għajnejk bil-kohl, għalxejn trid tidher sabiha; ma jridux jafu bik ħbiebek, lil ħajtek ifittxu.

31 Ghax jien smajt aġġat bħal ta' mara fil-ħlas, l-uġiġ bħal ta' mara fl-ewwel ħlas, l-aġġat ta' bint Sijon, bla nifs, u tmidd idejha, u tghid: Jahasra għaliya issa! Ruħi qiegħda tinfena quddiem il-qattela.

5 Iġru 'l hawn u 'l hinn mat-toroq ta' Gerusalem, u harsu issa, u kunu afu, u fittxu fl-imsierah tagħha, jekk tistgħux issibu raġel, jekk hemmx wieħed li jagħmel il-ħaq, li jfittex is-sewwa; u jien naħfril-ha.

2 U għalkemm iġhidu: Daqskemm hu ħaj il-Mulej; ikunu jaħilfu sgur bil-gideb.

3 O Mulej, għajnejk m'ħumiex fuq is-sewwa? Drabthom, iżda huma ma jhossu xejn; qridthom, iżda ma ridux jilqgħu t-tagħlima: webbsu wiċċhom aktar mill-blat; ma jridux jikkonvertu.

4 Għalhekk jien ghidt: Tabilhaqq dawn m'ħumiex ħlif l-imsejknja; tbellhu ghax ma jafux triq il-Mulej, u lanqas il-liġi t'Alla tagħhom.

5 Ha mmur għand il-kbar, u nkellim-hom; ghax huma jafuha triq il-Mulej, u l-liġi t'Alla tagħhom: iżda dawn il-koll b'fehma wahda, kissru l-madmad, u qattgħu l-irbit.

6 Għalhekk joqtolhom iljun mill-masġar, u lupu mid-deżerti jeqridhom, u ljupard iġhasses għal bliethom: kull min johrog minnhom jitqatta' b'cejjeċ: ghax htijethom huma hafna, u n-nuqqas ta' fidi tagħhom żdied.

7 Għaliex għandi naħfrilek? Uliedek telquni, u jaħilfu b'dawk li mħumiex allat: wara li tmajthom kemm felhu, abbandunawni, u iffollaw f'dar iż-żienja.

8 Saru bħal zwiemel magħlufa filgħodu: kull wieħed jiżher għal mart għajru.

9 Għal dan kollu m'għandix nikkastiga dal-poplu? iġhid il-Mulej; u ruħi m'għandhiex tagħmel vendetta minn ġens bħal dan?

10 Itilgħu ma' swarha, u harbtu; iżda teqirduhiex għalkollox: aqalgħu ż-żraġen tagħha, ghax mħumiex tal-Mulej.

11 Ghax dar Izrael u dar Guda mxew wisq bil-qerq miegħi, iġhid il-Mulej.

12 Gidbu fuq il-Mulej, u qalu: Mhux hu! L-ebda ħsara ma tiġi fuqna; u l-ebda sejf u ġuh ma naraw.

13 U l-profeti jsiru bħar-riħ; u l-kelma mhix fihom: hekk jintgħamlihom.

14 Għalhekk, hekk iġhid il-Mulej, Alla ta' l-eżerċi: Talli titkellmu dal-kliem, ara,

sa naghmel kelmti f'fommok nar, u dal-poplu hatab, u jahraqhom.

15 Ara, sa ngib ghalikom ġens mill-bghid, o dar Izrael, iġhid il-Mulej: hu ġens minn żmien qadim, ġens li isien u ma tafux, u lanqas tifhem xi jġhidu.

16 Il-barżakka tal-vleġeġ taghhom qabar miftuh, u huma kollha rġiel qalbenin.

17 U jieklu l-hsad tieghek, u hobżok, li għandhom jikluh is-subjien u l-bniet tieghek: jieklu n-nghaġ u l-baqar tieghek: jieklu d-dwieli u t-tin tieghek: iġarrfu bis-sejf il-bliet qawwija tieghek li fihom int tafda:

18 Imma lanqas f'dawk il-jiem, iġhid il-Mulej, ma neqridkom kollha.

19 U jġeri, meta tġhidu: Għaliex għamlilna dan kollu l-Mulej? intom twiġbuhom: Bhalma intom tlaqtuni, u qdejtuni allat barranin f'artkom, hekk taqdu barranin f'art li mhix tagħkom.

20 Habbru dan f'dar Ġakobb, u xandru f'Ġuda, billi tġhidu:

21 Isimgħu issa dan, o poplu iblah, u bla mohħ li għandu għajnejn u ma jarax; li għandu widnejn u ma jismax;

22 Ma tibżgħux minni? iġhid il-Mulej: ma triegħdux quddiem? Jien għamilt irramel bhala tarf tal-bahar, degriet għal dejjem, li ma jaqbżux, u għalkemm l-imwieġ tiegħu jhabbtu, ma jistgħux jegħlbu; għalkemm iġhajtu, ma jistgħux jaqbżu.

23 Izda dal-poplu għandu qalb iebes u xewwiexa; daru u telqu.

24 Lanqas iġhidu f'qalbhom: Ha nibżgħu issa mill-Mulej, Alla tagħna, li jagħti x-xita, sew bikrija u sew imwahrha, f'waqtha: hu jharsilna l-ġimghat tal-hsad.

25 Il-ħażen tagħkom dan qallbu, u dnubietkom tellfulkom hwejjeġ tajbin.

26 Għaliex fost il-poplu tiegħi jinsabu nies ħżiena: iġhassu bhall nassab mohbi; jonsbu nassa, jaqbd u n-nies.

27 Bhalma gaġġa hi mimlija bl-agħsalar, hekk djarhom mimlijin bil-qerq; għalhekk kibru, u stagħnew.

28 Simnu, għandhom wiċċhom ileqq, iva, iġhaddu l-egħmejjejjel kollha tal-ħażen: ma jiddefendux il-kawża, il-kawża ta' l-iltim, u madankollu jistagħnew; u d-dritt ta' l-imsejknin ma jaqisux.

29 Ta' dan kollu m'għandix nikkastiga lil dal-poplu? iġhid il-Mulej: ruhi m'għandhiex tagħmel vendetta minn ġens bħal dan?

30 Haġa li tkexkex u twerwer saret fil-pajjiż;

31 Il-profeti jhabbru falz, u l-qassisin iġhallmu minn żniedhom; u l-poplu tiegħi jhobb dan! X'tagħmlu meta jaasal it-timem?

6 O wlied Benjamin, iġemgħu biex taharbu minn nofs Ġerusalem, u doqqu t-tromba f'Tekuwa, u f'Bet-Hakkerem għollu sinjal bin-nar, għax hsara tidher mit-tramuntana, u herba kbira.

2 Is-sabiha u l-imfissda, bint Sijon, jien neqridha.

3 Ir-ragħajja bl-imrieħel tagħhom jiġu lejha; iwaqqfu t-tined tagħhom madwarha; kullhadd jirgħa fil-qasma tiegħu.

4 Thejiew għall-gwerra kontra tagħha; qumu, nitilgħu għaliha f'nofs in-nhar. Jahasra għalina! għax il-jum għadda, u d-dellijiet tal-għabex jitwalu.

5 Qumu, nitilgħu bil-lejl, ha nġarrfu l-palazzi tagħha.

6 Għax hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċiti: Aqtgħu s-sigar tagħha, u waqqfu sur ma' Ġerusalem; din hi l-belt li sa tkun ikkastigata; u li ġo fiha m'hemm x hliief moharrija.

7 Bħal ma jfawwar bir l-ilma tiegħu, hekk hi tfawwar il-ħżunija tagħha; vjolenza u herba jinstemgħu fiha: quddiem hemm dejjem sofferenzi u pjagi.

8 Kun imwissija, o Ġerusalem, li ma tinqatax ruhi minn mieghek, li ma naghmlix herba, art li ma titgħammarx.

9 Hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċiti: Huma jaqqtu l-bqija ta' Izrael bħal f'dielja: Arġa' midd idek bħal min jaqta' l-egħneb fuq iż-żraġen tagħha.

10 Quddiem min nitkellem u nwissi, biex jisimgħu? Ara, widnejhom mhumiex ċirkonċiżi, u ma jistgħux jisimgħu; ara, kelmet il-Mulej saret għalihom haġa tad-dahk, ma jehdux pjaċir biha.

11 Għalhekk jien mimli b'għadab il-Mulej; għejjt inżommu aktar: insawbu fuq it-tfal fit-triq, u fuq il-ġemgħa taż-żgħażaġ ukoll: kemm ir-raġel u kemm martu jinqabdu, u magħhom ukoll ix-xiħ, u dak li mimli bil-ġomhor.

12 U djarhom jaqgħu għand haddieħor, bir-raba' u n-nisa tagħhom: għax jien immidd idi fuq in-nies tal-pajjiż, iġhid il-Mulej.

13 Għax mill-iżgħar sa l-akbar fosthom, kollha mogħtijin għall-qliegħ; u mill-profeta mqar sal-qassis, kollha jagħmlu l-qerq.

14 Dewwew ukoll il-qasma ta' bint il-poplu tiegħi bhala haġa hafifa, billi qalu: Is-sliem, is-sliem; meta m'hemm x sliem.

15 Triegħxu meta għamlu hwejjeġ mistkerrra? Le, ma triegħxu xejn, u lanqas setgħu jistħu: għalhekk jaqgħu qalb dawk li jaqgħu; u jiġġarfu meta nikkastigahom, iġhid il-Mulej.

16 Hekk iġhid il-Mulej: Ieqfu fit-toroq, u araw, u staqsu fuq il-mogħdijiet ta' dari, fejn hi t-triq it-tajba, u imxu fiha, u ssibu l-mistrieh għal ruħkom. Izda huma qalu: Ma rridux nimxu fiha.

17 Ghamilt ukoll għassiesa fuqkom, ighidu: Isimghu d-daqq tat-tromba! Izda huma qalu: Ma rridux nisimghu.

18 Għalhekk isimghu, o ġnus, u kun af, o miġemgħa, x'hemm fosthom.

19 Isma', o art: Ara, jien inġib il-hsara fuq dal-poplu, il-frott tal-hsibijiet tagħhom, għax ma semgħux kliemi, u lanqas il-liġi tiegħi, izda warribuħa wkoll.

20 Għalfejn jiġi għandi l-inċens minn Xeba, u l-qasab tal-fwieħa minn art bghida? L-offerti mahruqin tagħkom mhumiex milqugħin, u lanqas is-sagrifiċċji tagħkom m'huma helwin għalija.

21 Għalhekk, hekk iġhid il-Mulej: Ara, sa nagħmel gebel tat-tfixkil quddiem dal-poplu, u l-missirijiet u wliedhom jitfixklu f'ihom f'daqqa: il-ġar u habibu jin-tlifu.

22 Hekk iġhid il-Mulej: Ara, poplu jiġi mill-art tat-tramuntana, u ġens kbir sa jqud minn truf l-art.

23 Huma jaqdbu l-qaws u l-lanza; huma kefrin, u m'għandhomx hniena; lehinhom iġhajjat bħal baħar; u jirkbu z-zwiemel, imghammrin bħal irġiel għall-gwerra kontra tiegħek, o bint Sijon!

24 Ahna smajna l-aħbar: idejna tqalu: qabduna d-dwejjajq, u wġiħ, bħal mara hi u tiled.

25 La toħorġux fir-raba', u lanqas timxu fit-triq; għax il-ġhadu għandu sejf, u l-biza' fuq kull naha.

26 O bint il-poplu tiegħi, thażżem bix-xkora, u tmiegħek fir-rmied: tbeķa, qisu għal iben waħdieni, biki ta' mrar: għax il-qerriedi jiġi għalina f'daqqa.

27 Lilek qegħidtek bħala torri u fortizza fost il-poplu tiegħi, biex tagħraf u ġgarrab imġibithom.

28 Huma lkoll xewwiexa fost ix-xewwiexa, jimxu jxerrdu l-qlajja: huma bronż u hadid: kollhom imħassrin.

29 Il-minfah jonfoħ qawwi, iċ-ċomb jintemm bin-nar; it-tidwib ma jiswa xejn: għax il-hżiena ma jingħazlux.

30 Fidda mormija jghidulhom, għax il-Mulej rmiehom.

7 Il-kelma li ġiet lil Geremija mill-Mulej, tghid:

2 Ieqaf f'bieb dar il-Mulej, u xandar hemm dil-kelma, u għid: Isimghu kelmet il-Mulej, nies kollha ta' Ġuda, li tidhu minn dawn il-bwieb biex tqimu l-Mulej!

3 Hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċiti, Alla ta' Izrael: Biddlu għall-aħjar imġibitkom u eghmlkom, u jien inhallikom tghammru f'dan il-post.

4 La tafdawx fi kliem il-gideb, billi tghidu: It-tempju tal-Mulej! It-tempju tal-Mulej! It-tempju tal-Mulej! huma dawn.

5 Għax jekk tassew tbiddlu għall-aħjar

imġibitkom u eghmlkom; għax jekk tassew tagħmlu haqq bejn raġel u għajru;

6 Għax jekk ma taħqrx il-ġharib, l-iltim, u lill-armla, u ma xerrdux demm bla htija f'dan il-post, u lanqas tmorru wara allat oħra bi hsara għalikom.

7 Inhallikom imbagħad tghammru f'dan il-post, fi-art li tajt lill-missirijietkom, għal dejjem ta' dejjem.

8 Ara, intom tafdaw fi kliem il-gideb, li ma jiswa xejn.

9 Tisirqu, toqtlu, u tagħmlu l-adulterju, u taħilfu falz, u taħarqu inċens lil Baġhal, u tmorru wara allat oħra li ma tafuomx;

10 U tiġu u tieqfu quddiem i' din id-dar li jissemma ismi fuqha, u tghidu: Issa ahna mifidjin—u dan biex tibagħu tagħmlu dawn il-hwejjeġ mistkerrħa kollħa?

11 Jaqaw did-dar, li jissemma ismi fuqħa, saret għar tal-hallelin f'għajnejkom? Ara, jien, iva jien, dan kollu rajtu, iġhid il-Mulej.

12 Izda issa morru fil-post li kelli Silo, fejn kelli ismi jghammrar żmien ilu, u araw x'ghamiltu htija tal-hazen tal-poplu tiegħi, Izrael.

13 U issa, għax ghamiltu dawn l-egħmejjeġ kollħa, iġhid il-Mulej; għax kellimtkom, kellimtkom sa minn filghodu, u ma smajtx; għax seijahtikom, u ma wiġibtux;

14 Jien nagħmel lil did-dar li jissemma ismi fuqħa, li intom tittamaw fiħa, u lill-post li tajt lilkom u lil missirijietkom, bħal ma ghamilt lil Silo.

15 U narmikom minn quddiem wiċċi, bħal ma armejt lil hutkom kollħa, lil nisel Efraim kollu.

16 Għalhekk, la titlobx għal dal-poplu, u la tghollix għalihom aġħat u talb, u lanqas titlobni: għax jien ma nisimgħekx.

17 M'intix tara x'inhuma jagħmlu fil-bliet ta' Ġuda, u fit-toroq ta' Ġerusalem?

18 It-tfal jiġru l-hatab, u l-missirijiet iqabbd u n-nar, u n-nisa jagħgnu l-ghaġina tagħhom, biex jagħmlu ftajjar lis-sultana tas-sema, u jswabu t-tiswib lil allat oħra, biex iġħaddbuni.

19 Huwa lili li huma sa jghaddbu? iġhid il-Mulej: mhux lihom infushom iġħaddbu, għall-mistħija ta' wiċċhom?

20 Għalhekk, hekk iġhid Sidi, il-Mulej: Ara, qillti u għadbi jissawbu fuq dal-post, fuq il-bniedem, u fuq il-bhima, u fuq il-frott ta' l-art; u jixgħel, u hadd ma jitfih.

21 Hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċiti, Alla ta' Izrael: Zidu l-offerti mahruqa tagħkom mas-sagrifiċċji tagħkom, u kulu l-laham.

22 Għax jien ma kellimtx lil missirijietkom, u lanqas tajthom ebda kmand meta hrighthom mill-art ta' l-Eġittu, fuq l-offerti mahruqa u s-sagrifiċċji:

23 Izda dan ordnajtilhom, billi għidtilhom: Isimghu minn lehni, u jien inkun

Alla taghkom, u intom tkunu l-poplu tieghi: u imxu fit-toroq kollha li ikkmandajtkom, biex ikun tajjeb ghalikom.

24 Izda huma ma semghux, u lanqas mejlu widinthom, izda mxew mal-fehma u l-hsieb ta' qalbhom il-hazina, u marru lura, u mhux 'il quddiem.

25 Minn dak in-nhar li missirijietkom harġu mill-art ta' l-Eġittu sa llum, jien bghattilkom il-qaddejja tieghi kollha, il-profeti, billi qomt kmieni kuljum biex nibghathom.

26 Izda ma semghux minni, u ma mejlu widinthom, izda webbsu għonqhom: għamlu agharr minn missirijethom.

27 Għalhekk għidilhom dal-kliem kollu, izda huma ma jisingshukx: int ukoll issejthom; izda huma ma jwighbukx.

28 Izda int tghidilhom: Dan hu ġens li ma jismax minn lehen il-Mulej, Alla taghhom, u lanqas jilqa' t-tagħlim: għab is-sewwa, u nqata' minn fommhom.

29 Aqta' xagharek, o Ġerusalem, u armih; u samma' tinwiha fuq il-gholjiet gherija; għax il-Mulej rema u telaq in-nisel ta' l-għadab tiegħu.

30 Għax ulied Guda għamlu dak li hu hazin f'għajnejja, ighid il-Mulej: qiegħdu l-hwejjeg mistkerrha taghhom fid-dar li jissemma ismi fuqha, biex inigġisaha.

31 U bnew il-gholjiet ta' Tofet, li huma fil-wied ta' bin Hinnom, biex jaharqu s-subjien taghhom u l-bniet taghhom finnar, dak li jien ma ikkmandajtkomx, u lanqas qatt ma ġie f' mohhi.

32 Għalhekk, ara, għad jiġu l-jiem, ighid il-Mulej, li ma ighidulux iżjed Tofet, jew wied bin Hinnom, izda wied il-qatla: għax għad jidfnu f'Tofet, sa ma jkunx hemm fejn.

33 U l-iġsma mejta jkunu jkel għat-tjur tas-sema, u għall-bhejjem ta' l-art; u hadd ma jnaffarhom.

34 Imbagħad insikket mill-bliet ta' Ġuda, u mit-toroq ta' Ġerusalem, lehen il-ferh, u lehen il-hena, u lehen il-gharus, u lehen il-gharusa: għax il-pajjiż isir herba.

8 F'dak iż-żmien, ighid il-Mulej, johorġu għadam is-slaten ta' Ġuda, u għadam il-prinċipijiet tiegħu, u għadam il-qassisin tiegħu, u għadam il-profeti, u għadam in-nies ta' Ġerusalem, minn qabarhom:

2 U jiftruxhom fix-xemx, u l-qamar, u l-eżerċtu kollu tas-sema, li huma habbewhom, u qdewhom, u mxew warajhom, u li fittxuhom, u li qimuhom: ma jingabrux u ma jindifnux; ikunu bħal demel fuq wiċċ l-art.

3 U jahtru l-mewt aktar mill-hajja l-bqija li iibqghu hajjin minn dan in-nisel hazin, fil-postijiet kollha fejn xerridthom, ighid il-Mulej ta' l-eżerċiti.

4 U tghidilhom: Hekk ighid il-Mulej: Jaqaw jekk in-nies jaqghu, ma jqumux? Jew jekk wiehed idur, ma jargax lura?

5 Għaliex, mela, dal-poplu ta' Ġerusalem mitluf b'telfa ta' dejjem? Izommu shih mal-qerq, u ma jridux jikkonvertu.

6 Qghadt nissamma' u smajt; izda huma ma tkellimux is-sewwa: hadd ma nidem mill-hażen tiegħu, u jghid: X'għamilt? Kollha mlibbtin fil-ġirja taghhom, bħal ma jintafa' ż-żiemel għat-taqbida.

7 Iva, il-laqlaq ta' l-ajru jagħraf żmien; u l-gamiema, u l-huttafa, u l-gharnuq joqogħdu għaż-żmien meta għandhom jiġu; izda l-poplu tieghi ma jafx dak li ordna l-Mulej.

8 Kif nghidu: Ahna għorrief, u l-igi t'Alla magħna? Ara, il-pinna giddieba ta' l-iskribi għamlitha falza.

9 Jithawdu l-ghorrief, thabblu, u nqabdu: Ara, huma rmew il-kelma tal-Mulej; u liema gherf hemm fihom?

10 Għalhekk nagħti n-nisa taghhom lil oħrajn, u r-raba' taghhom lil sidien godda; għax miż-żghir sal-kbir, kollha mlebelbin għall-qliegh, mill-profeta sal-qassis, kollha jagħmlu l-qerq.

11 Għax huma dewwev il-gerha ta' bint il-poplu tieghi bhala haġa hafifa, billi jghidu: Is-sliem, is-sliem; meta m'hemmxi sliem.

12 Triegħxu meta għamlu hwejjeg mistkerrha? Le, ma tregħxux, u lanqas kienu jafu kif jisthu: għalhekk jaqghu qalb dawk li jaqghu: meta nikkastigahom, jiġġarfu, ighid il-Mulej.

13 Tabilhaqq jien intemmhom, ighid il-Mulej: ma jibqax għeneb fuq id-dielja, u lanqas tin fit-tina, u l-werqa tidbiel; u l-hwejjeg li tajthom ighaddu minn għandhom.

14 Għalfejn qegħdin ahna hawn bil-qiegħda? Ingemghu, u ha nidhlu fil-bliet qawwija, biex hemm immutu: għax il-Mulej Alla tagħna jmewwitna, u jisqina ilma ivvalenat, għax dnibna kontra l-Mulej.

15 Stennejna s-sliem, izda m'hemm l-ebda ġid; stennejna żmien il-fejqan, u, ara, il-biza'!

16 L-infih taz-żwiemel tiegħu jinstama' minn Dan: l-art kollha triegħdet biż-żhir taz-żwiemel tal-gwerra tiegħu; għax jiġu u jieklu l-art, u kulma fiha, il-belt u 'l min ighammar fiha.

17 Għax, ara, jien nibgħat sriep, sriep bil-valenu, li m'hemmxi seher għalihom, u jidgmukom, ighid il-Mulej.

18 Fejn insib faraġ fil-ghali tieghi? Qalbi mifnija fija.

19 Isma' l-aghjat ta' biki ta' bint il-poplu tieghi minhabba dawk li jghammru f'art bghida: Il-Mulej mhux f'Sijon? Is-sultan tagħha mhux fiha? Għaliex għadhbuni

bl-immagnijiet skolpiti taghhom, u bi frughat barranin.

20 Intemm il-hsad, ghadda s-sajf, u m'ahnix salvati.

21 Minhabba l-ksur ta' bint il-poplu tieghi jien imwagga'; qalbi sewda; it-twerwir hakimni.

22 Mhemmx balzmu f'Gilghad, ma baqa' l-ebda tabib hemm? Ghalix, mela, is-sahha ta' bint il-poplu tieghi ghadha ma fiqitx?

9 O li kienet rasi ssir ilma, u ghajnejja ghajn ta' dmugh, biex nibki nhar u lejli ghal-maqtulin ta' bint il-poplu tieghi!

2 O li kieku kelli fid-dezert gharix bhal dak li jkollu min ikun sejjer fit-triq; biex nitlaq il-poplu tieghi, u mmur bgħid minnhom! Ghax huma lkoll adulteri, gemgħa ta' nies qarreqin.

3 U jmiddu lsienshom bħall-qaws taghhom għall-gideb: il-gideb, mhux is-sewwa, kiber b'saħħtu fil-pajjiż; ghax huma jimxu minn hażen għal hażen, u lili ma jagħrfunix, iġhid il-Mulej.

4 Halli kull wiehed minnkom jiftaħ ghajnejh minn għajru, u ma jafda hadd lil huh: ghax l-ahwa kollha nassasa, u kull ġar sejjer iqasqas.

5 U kull wiehed iqarraġ b'għajru, u hadd ma jġhid is-sewwa: harrġu lsienshom biex jigdeb, u għajju lilhom infushom jagħmlu l-ħažen.

6 Għamartek qieghda f'nofs il-qerq; u minhabba l-qerq ma jridux jafu bija, iġhid il-Mulej.

7 Għalhekk, hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċiti: Ara, jien indewwibhom fin-nar, u ngarrabbhom; ghax x'nista' nġamel iżjed minhabba l-ħažen ta' bint il-poplu tieghi?

8 Ilsienshom vlegġa tal-mewt; jitkellem qerq: wiehed jitkellem b'fommu fuq isliem ma' għajru, iżda f'qalbu jlestilu nassa.

9 Għal dan ma nikkastigahomx? iġhid il-Mulej: jew ruhi ma tagħmilx vendetta minn ġens bhal dan?

10 Għall-muntanji nibki u nitniehed, u għall-mergħat tad-deżert għanja tal-mewt, ghax mahruqin, u għalhekk hadd ma jista' jġhaddi minnhom; u n-nies lanqas jisimgħu l-agħjat ta' l-imriehel; sew it-tjur tas-sema u sew il-bhejjem harbu; għosfru.

11 U 'l Gerusalem naghmilha gods ġebel, u bejta tax-xakalli; u l-bliet ta' Guda naghmilhom herba, u hadd ma jgħammar fihom.

12 Min hu l-ġharef li jifhem dan? U min hu dak li kellmu fomm il-Mulej, biex iħabbru? Għalix l-art imharbta, u mahruqa bhal dezert, hekk li hadd ma jġhaddi minnha?

13 U l-Mulej qal: Talli telqu l-liġi li

tajthom quddiemhom, u ma semgħux lehni, u lanqas imxew bħal ma għidtilhom;

14 Iżda mxew wara l-ebusija ta' qalbhom, u wara l-Baġħina, bħal ma għall-muhom missirijiethom:

15 Għalhekk, hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċiti, Alla ta' Izrael: Ara, sa nitmagħhom, lil dal-poplu, l-absint, u nisqihom ilma iwalenat.

16 U nxerridhom ukoll qalb il-ġnus, li la huma u lanqas missirijiethom ma jafu-hom: u nibgħat is-sejf warajhom; sa ma ntemmhom.

17 Hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċiti: Aħsbu biex issejju n-nisa newwieħa, biex jiġu; u jbagħtu għal dawk in-nisa li l-aktar jinqualgu biex jibku, ha jiġu:

18 U ha jgħaġġlu, u jgħannu għana tal-mejtin għalina, biex ghajnejna jxerdu d-dmugh, u xfar ghajnejna jxerdu l-ilma.

19 Ghax jinstema' lehen ta' tinwih minn Sijon: Xi hsara għalina! waqajna f'għajb kbir, ghax ikollna nitliqu l-art, issa li waqqghu l-agħmajjar tagħna.

20 Iva, isimghu kelmet il-Mulej, o nisa, u halli widintkom tilqa' l-kelma ta' fomm; u għallmu lil-bniet tagħkom it-tinwih, u kull waħda lil ġarha għanja tal-mewt.

21 Ghax il-mewt dahlet mit-twieqi tagħna, u dahlet fil-palazzi tagħna, biex teqred lit-tfal mit-triq, u liż-zgħażaġħ mill-isierħ.

22 Għid: Hekk iġhid il-Mulej: L-iġsma mejta tan-nies jaqgħu mixhutin ma' l-art bħad-demel fuq wiċċ ir-raba', u bħal għamra wara l-hassad, u n'hemm hadd min jigborhom.

23 Hekk iġhid il-Mulej: Ha ma jiftaharx il-ġharef b'għerfu; ha ma jiftaharx il-qawwi bil-qawwa tiegħu; ha ma jiftaharx il-ġhani bil-għana tiegħu;

24 Iżda halli dak li jiftahar, jiftahar b'dan: li għandu d-dehen biex jagħrafni, li jien il-Mulej li naghmel it-tjieba, il-ħaqq u s-sewwa fl-art: ghax b'dawn il-hwejjeg nitgħaxxaq, iġhid il-Mulej.

25 Ara, jiġu l-jiem, iġhid il-Mulej, li nikkastiga liċ-ċirkonċiżi kollha, iżda mandankollu għad mhumiex ċirkonċiżi;

26 Lill-Eġittu, lil Guda, lil Edom, u lil ulied Għammon, u lil Mowab, u lil dawk kollha li jgħamru fid-deżert, u li jjarwżu xagħar nġashom; ghax dawn il-ġnus kollha mhumiex ċirkonċiżi, u dar Izrael kollha għadha mhix ċirkonċiża f'qalbha.

10 Isimgħu l-kelma li l-Mulej jitkellem għalikom, o dar Izrael:

2 Hekk iġhid il-Mulej: La titgħallmux timxu fi triq il-ġnus, u la titbezzgħux mis-sinjali tas-sema; għalkemm il-ġnus jitbezzgħu minnhom.

3 Ghax id-drawwiet tal-popli huma

frugha: għax wiehed jaqta' għuda maqtugħa mill-masgar, xogħol idejn il-haddiem, bil-mannara.

4 Iżejnuha bil-fidda u bid-deheb; iwahhluha bl-imsiemer u bl-imrietell, biex ma titharrikk.

5 Dawn l-allat huma weqfin bħal siġra tal-palm, iżda ma jtkellmox: ikollhom jerrfghuhom, għax ma jimxux! La tibzghux minnhom; għax ma jistgħux jagħmlu deni, u lanqas jistgħu jagħmlu gid.

6 Għax hadd mhū bħalek, o Mulej; int kbir, u ismek kbir bil-qawwa.

7 Min ma jibzax minnek, o Sultan tal-ġnus? Għax dan lilek jisthoqqlok: għax fost il-ghorrief kollha tal-ġnus, u fis-saltniet kollha tagħhom, mhemm hadd bħalek.

8 Iżda huma kollha boloh, u bla mohh: it-tagħlim ta' l-idoli mhux hlief għuda!

9 Fidda immartellata fi pjanċi miġjuba minn Tarsis, u deheb minn Ufaz, xogħol l-iskultur, u ta' id il-haddiem tad-deheb: lebsin il-porpra u l-iskarlat: huma lkoll xogħol ta' nies tas-sengħa.

10 Iżda l-Mulej hu Alla tas-sewwa, hu Alla l-haj, u s-Sultan ta' dejjem: għall-għadab tiegħu l-art titriegħed, u l-ġnus ma jkunux jifilhu għal qilltu.

11 Hekk tghidulhom: L-allat li m'għamlux is-smewwiet u l-art, iġhibu mill-art, u minn taht dawn is-smewwiet.

12 Hu għamel l-art bis-setgħa tiegħu, waqqaf id-dinja b'għerfu, u b'dehnu firex is-smewwiet.

13 Xhin isamma' leħnu, ikun hemm hoss ta' kotra ta' ilmijiet fis-smewwiet, u jtalla' s-shab minn truf l-art; jagħmel il-beraq għax-xita, u johrog ir-rih mill-hażniet tiegħu.

14 Kull bniedem hu iblah f'għerfu: kull haddiem tad-deheb jistħi mill-immagni skolpita tiegħu: għax l-immagnijiet imdewba tiegħu huma gidba, u m'hemm nifs fihom.

15 Huma frugħa, xogħol ta' ngann: f'jum il-kastig tagħhom, jintilfu.

16 Mhux bħalhom Dak li hu sehem Gakobb: għax hu l-Hallieq ta' kollox, u Izrael hu t-tribū tal-wirt tiegħu: Il-Mulej ta' l-eżerċti ismu.

17 Iġbor mill-art is-sorra tiegħek, o int li qiegħda mdawra b'assedju!

18 Għax hekk iġhid il-Mulej: Ara, did-darba sa nwaddab in-nies ta' din l-art, u ngib il-ġhali fuqhom, biex ihossuh.

19 Jahasra għaliġa htija tat-tigriġa tiegħi! il-ġerħa tiegħi bla fejqan: iżda jien għidt: Tassew, din marda, u jkolli nissaportiha.

20 It-tinda tiegħi mħarba, u l-hbula tiegħi kollha nqatgħu: uliedi telquni, u ma għadhomx iżjed: mhemm hadd min jarga' jwaqqafi iżjed it-tinda tiegħi, jew jarga' jmidli l-purtieri tiegħi.

21 Għax boloh saru r-raqħajja, u l-

Mulej ma jfittxuhx: għalhekk ma jkollhomx riżq, u l-imriehel tagħhom kollha jixxerrdu.

22 Ara, waslet aħbar; għaġha kbira mill-art tat-tramuntana, biex bliet Guda jsiro herba, u bejta tax-xakalli.

23 O Mulej, jien naf li l-bniedem m'għandux jedd fuq triqtu: u lanqas hu fil-bniedem li jmexxi l-passi tiegħu.

24 O Mulej, widdibni, imma bil-haqq; mhux f'għadbek, li ma ggibnix fix-xejn.

25 Sawwab qilltek fuq il-ġnus, li ma jikkonoxxux, u fuq il-popli li ma jsejthux ismek, għax belghu lil Gakobb, belghuh u temmewh, u għamlu aghmartu herba.

11 Il-kelma li giet lil Geremija minn għand il-Mulej, tghid:

2 Isimghu l-kliem ta' dir-rabta, u kellmu lin-nies ta' Guda, u lil dawk li jgħammru Gerasalem;

3 U għidilhom: Hekk iġhid il-Mulej, Alla ta' Izrael: Mishut ikun il-bniedem li ma jsmax il-kliem ta' dir-rabta,

4 Li jien ikkmandajt lil missirijietkom, dak in-nhar li jien hriġtkom mill-art ta' l-Egittu, mill-forn tal-hadid, billi għidt: Isimghu kliemi, u aghmluh, bħal kulma nikkmandakom: hekk tkunu l-poplu tiegħi, u jien inkun Alla tagħkom:

5 Biex inżomm il-halfa li jien hlift lil missirijietkom, li nagħthom art tnixxi halib u għasel, bħalma hi llum. Imbagħad jien weġibt u għidt: Hekk ikun, o Mulej.

6 Imbagħad il-Mulej qalli: Niedi dal-kliem kollu fil-bliet ta' Guda, u fit-toroq ta' Gerasalem, billi tghid: Isimghu kliem dir-rabta, u harsuhom.

7 Għax jien wissejt bil-hegga kollha lil missirijietkom dak in-nhar li tellajtthom mill-art ta' l-Egittu sa llum; wissejthom sa minn filghodu, billi għidt: Isimghu kliemi.

8 Imma ma semgħux, u lanqas mejlū widinthom, iżda mxew koll wiehed ma' l-ebusija ta' qalbhom il-hazina: għalhekk giġt fuqhom il-kliem kollu ta' dir-rabta, li jien ikkmandajthom biex iharsu, u ma harsux.

9 U l-Mulej qalli: Hemm kongura qalb in-nies ta' Guda, u qalb in-nies li jgħammru Gerasalem.

10 Huma reggħu għad-dnubiet ta' missirietthom, li ma ridux jisimghu kliemi; u marru huma wkoll wara allat oħra biex jaqduhom: dar Izrael u dar Guda kisru r-rabta tiegħi li biha rtabatt ma' missirijietthom.

11 Għalhekk, hekk iġhid il-Mulej: Ara, sa ngib fuqhom il-hsara, li ma jkunux jistgħu jehilsu minnha; u għalkemm iġhajtuli, jien ma nismagħhomx.

12 Imbagħad il-bliet ta' Guda u n-nies li jgħammru Gerasalem imorru jgħajtu lill-allat li jaharqulhom l-incens, imma huma

sgur ma jehilsuhomx fi żmien it-taħbit tagħhom.

13 Ghax daqskemm ghandek bliet huma l-allat tieghek, o Ġuda; u daqskemm huma t-toroq ta' Ġerusalem waqqaft alтари lil dik il-ħaġa ta' għajb, altari biex jaharqu inċens lil Bagħal.

14 Għalhekk la titlobx għal dal-poplu, u lanqas tgholli għalihom għajta jew talba: għax jien ma nismaghomx fiż-żmien li huma jsejhuli minhabba fil-hsara tagħhom.

15 Xi dritt għandha l-mahbuba tiegħi f'dari, meta għamlet eghmejjejl faħxin ma' hafna? Jistgħu l-wegħdi u l-laham tas-sagrificċji jbiegħdu minnek il-hemm biex imbagħad tifrax?

16 Il-Mulej semmiek: Żebbuġa thaddar, imżejna bi frott sabih: bil-hoss ta' riefnu qawwi qabbad nar fuqha, u l-friegħi tagħha nkisru.

17 Ghax il-Mulej ta' l-eżerċti, li hawlek, hedded il-hsara għalik, minhabba l-hsara ta' dar Izrael u dar Ġuda, li għamlu biex ighaddbuni billi joffru l-inċens lil Bagħal.

18 U l-Mulej għarrafni b'dan, u jien nafu: imbagħad int urejtini eghmilhom.

19 Izda jien kont bħal haruf jew ġendus li jehdu għall-qatla; u ma kontx naf li kienu għamlu hsibijiet kontrija, billi qalu: Ha noqtlu s-sigra bil-frott tagħha, u ha naqtgħuha mill-art tal-hajjin, biex isimha ma jissemmiex aktar.

20 Izda, o Mulej ta' l-eżerċti, li tagħmel haqq bis-sewwa, u tifi l-qalb u l-mohħ, hallini nara l-vendetta tieghek fuqhom: għax lilek urejt il-kawża tiegħi:

21 Għalhekk, hekk ighid il-Mulej fuq in-nies ta' Għanatot, li jffitxu hajtek, billi jghidu: La thabbrux f'isem il-Mulej, li ma tmutu b'idejna:

22 Għalhekk, hekk ighid il-Mulej ta' l-eżerċti: Ara, jien sa nikkastigahom! Iz-żgħażaġħ sa jmutu bis-sejf; is-subjien u l-bniet tagħhom imutu bil-ġuħ:

23 U l-ebda fdal ma jibqa' minnhom: għax sa ngib hsara fuq in-nies ta' Għanatot, is-sena tal-kastig tagħhom.

12 Int ġust, o Mulej, meta jien nilmenta mieghek: izda hallini nitkellem mieghek fuq il-haqq tieghek: Għaliex triq il-ħżiena għandha r-riżq? Għaliex huma ferhana daww kollha li jimxu bil-qerq?

2 Int hawwilthom, iva, u qabdu l-egħruq: huma jikbru, iva, u jagħtu wkoll il-frott: int qrib lejn fommhom, u bghid minn qalbhom.

3 Izda int, o Mulej, tafni: tarani, u tifi kif inhi qalbi mieghek: igħidhom bħal nġaħ għall-qatla, u aghżilhom għall-jum it-taqtigħa.

4 Kemm sa ddum titbekka l-art, u

jinxef il-haxix kollu tar-raba', htija tal-hazen ta' daww li jgħammru fiha? Il-bhejjem u t-tjur jinqerdu, għax il-bnedmin qalu: Ma jarax l-ahhar tmiem tagħna.

5 Jekk tigri mal-gerrejja bir-rigel, u jgħajjuk, kif trid imbagħad itellaq maż-zwiemel? Jekk int tegħja f'art is-sliem, li fiha tafda, x'taġmel meta joghla l-Gurdan?

6 Ghax imqar hutek, u dar missierek, imxew bil-qerq mieghek: iva, huma wkoll għajtu hafna warajk: la temmnuhomx, għalkemm jitekellmu kliem sabih magħkom.

7 Hallejt dari, tlaqt lil wirti; tajt il-għaxqa ta' ruhi f'idejn l-egħdewwa tagħna.

8 Wirti sar għaliya bħal ljun fil-masġar; ighajjat għaliya: għalhekk nobogħdu.

9 Wirti hu għaliya bħal għasfur tal-priża mżewwaq; l-agh-safar tal-priża mdawrin miegħu huma kontrih; ejjew, ingemghu, dbejeb kollha tar-raba'; ejjew ha tibilghu.

10 Hafna ragħajja harbtu l-għalqa tad-dwieli tiegħi, għaffġu taht saqajhom l-għalqa tiegħi; għamlu l-għalqa tiegħi li tghaxxaq deżert li jwahħax.

11 Għamluha herba; u mħarbtu titbekka quddiem: il-pajjiż kollu herba, għax hadd ma jehdu għal qalbu.

12 Fuq il-gholjiet għerija kollha tad-deżert ġew il-qerrieda: għax sejf il-Mulej jibla' minn tarf sa tarf ta' l-art: l-ebda haj ma jkollu s-sliem.

13 Zerghu l-qamħ, izda jahsdu x-xewk: thabtu għal xejn. Intom tistħu bil-hsad tagħkom minhabba s-sahna ta' għadab il-Mulej.

14 Hekk ighid il-Mulej fuq il-ġirien ħżiena kollha tiegħi, li jmissu l-wirt li jien tajt lill-poplu tiegħi Izrael biex jirtu: Ara, sa naqlagħhom minn arthom, u lil dar Ġuda naqlagħha minn nofshom.

15 U jġri, wara li naqlagħhom, illi nargħa' nħenn għalihom, u nreġgħghom kull wiehed lejn wirtu, u kull wiehed lejn artu.

16 U jġri, jekk jitgħallmu bir-reqqa triqat il-poplu tiegħi, u jahilfu b'ismi, billi jghidu: Daqskemm hu haj il-Mulej, bħalma għallmu lill-poplu tiegħi jahlef b'Bagħal, huma mbagħad jitwettqu f'nofs il-poplu tiegħi.

17 Imma jekk xi ġens ma jsmax, naqla' u neqred dan il-ġens, ighid il-Mulej.

13 Hekk qalli l-Mulej: Mur ixtri ħżiem tal-għażel għalik, u qieghdu fuq ġenbejk, u ddahlux fi-ilma.

2 U hekk xtrajt ħżiem skond il-kelma tal-Mulej, u qieghdit fuq ġenbejja.

3 U l-kelma tal-Mulej giet għandi t-tieni darba, tghid:

4 Hu l-hziem li xtrajt, u li qieghed fuq genbejk, u qum, u mur lejn l-Ewfrat, u ahbih hemm f'xaqq ta' blata.

5 U hekk mort, u hbejtu hdejn l-Ewfrat, bhal ma ikkmandani l-Mulej.

6 U gara, wara hafna jiem, li l-Mulej qalli: Qum, mur hdejn l-Ewfrat, u hu minn hemm il-hziem, li jien ikkmandajtek tabhi hemm.

7 Imbaghad mort l-Ewfrat, u haffirt, u hadt il-hziem mill-post fejn hbejtu: u, ara, il-hziem kien imherri, ma kien tajjeb ghal xejn.

8 Imbaghad il-kelma tal-Mulej giet ghandi, tgħid:

9 Hekk ighid il-Mulej: Hekk inxejjen il-kburija ta' Guda, u l-kburija gholja ta' Gerusalem.

10 Dal-poplu hazin, li ma jridx jisma' kliemi, u jimxi ma' l-ebusija ta' qalbu, u jmur wara allat ohra, biex jaqdihom, isir bhal dal-hziem, li ma jiswa ghal xejn.

11 Ghax bhal ma jintrabat il-hziem ma' genbejn ta' ragel, hekk irbatt mieghi lil dar Izrael kollha, u lil dar Guda kollha, ighid il-Mulej; biex ikunuli l-popli tieghi, il-fama tieghi, il-fohrija tieghi, il-glorja tieghi, izda ma ridux jisimghu.

12 Ghalhekk ghidilhom dil-kelma: Hekk ighid il-Mulej Alla ta' Izrael: Kull garra timtela bl-inbid, u meta jghidulek: Jaqaw ma nafux li kull garra timtela bl-inbid?

13 Imbaghad tgħidilhom: Hekk ighid il-Mulej: Ara, jien nimla n-nies kollha ta' din l-art, ukoll lis-slaten li qegħdin fuq itron ta' David, u l-qassisin, u l-profeti, u n-nies kollha ta' Gerusalem, bis-sokor!

14 U nkissirhom wiehed ma' l-iehor, sew lill-missirijiet u sew lil uliedhom is-subjien f'daqqa, ighid il-Mulej, ma nhenx, ma nhossx, ma nithassarx, izda neqridhom.

15 Isimghu, u agħtu widen: la titkabbrux: ghax il-Mulej tkellem.

16 Agħtu glorja lill-Mulej Alla tagħkom, qabel ma jibghat id-dlam, u qabel ma jittfexxlu ringlejkom fuq il-muntanji mudlana, u fil-waqt li tistennew id-dawl, hu jibdlu f'dell il-mewt, u jagħmlu swidija.

17 Izda jekk ma tisingħux, ruhi tibki fil-mohbi, htija ta' kburitkom, u ghajnejja jibku biki ta' mrar, u jxerrdu d-dmugħ, ghax il-merħla tal-Mulej tittiehed fil-jasar.

18 Ghid lis-sultan u lis-sultana: Oqogħdu 'l isfel: ghax il-kuruna glorjuza tagħkom waqgħet minn fuq raskom.

19 Il-bliet tan-nofsinnhar issakkru, u ma hemm hadd min jiftahhom: Guda kollu tiehed fil-jasar, meħud fil-jasar għalkollox.

20 Erfghu ghajnejkom, u araw lil dawkl li ġejjin mit-tramuntana: fejn hi l-merħla li kienet mogħtija lilek, il-merħla sabiha?

21 Xi tgħid meta jikkastigak? Izda int stess għallimt lil hbiebek biex jahkmu

fuqek. Ma jaqbdikx l-uġigh bhal mara fil-hlas?

22 U jekk tgħid f'qalbek: Ghax ġrali dan? Ghall-kotra tal-hazen tieghek kien merfugh djulek, u mikxufa għarqbejk.

23 Jista' l-Etjopjan ibiddel lewn ġildu, jew il-ljupard it-tbajja tieghu? Imbaghad intom ukoll tkunu tistghu tagħmlu t-tajjeb, intom li mdorrijin tagħmlu l-hazen.

24 Ghalhekk inxerridhom bhal tibna li tittajjar mar-rih fid-deżert.

25 Dan hu sehmeq, il-bicċa li kejjiltlek, ighid il-Mulej, talli nsejt lili, u fdajt fil-gideb.

26 Ghalhekk nerfagħlek djulek fuq wiċċek, biex jidher il-ghajb tieghek.

27 Rajt l-adulterji tieghek, u z-zhir tieghek, u l-ghajb taz-żena tieghek, u l-egħmejjel mistkerrha tieghek fuq il-gholjiet, u fir-raba'. Jahasra għalik, o Gerusalem! Meta qatt sa tissaffa?

14 Il-kelma tal-Mulej li giet lil Ġeremija fuq il-għatx:

2 Guda jitbekka, u l-gemgħat fil-bwieb tieghu jitiniktu, qalbhom sewda, mixħutin ma' l-art; u l-aghjat ta' Gerusalem tiela' 'l fuq.

3 U n-nobbli tagħhom bagħtu liż-zghar tagħhom għall-ilma. ġew hdejn il-ġwiebi, u ma sabux ilma; reġghu lura bil-ġarar tagħhom vojta; stħaw għax kienu umiljati, u għattew rashom.

4 Ir-raba' mxaqqaq, għax ma kenitx xita fuq l-art; dawkl li jahartu stħaw, u għattew rashom.

5 Iva, il-ghażżiela wildet fir-raba', u telqet il-ferħ tagħha, għax ma kiensex hemm haħix.

6 U l-hmir salvaġġi qagħdu fuq il-gholjiet għerija, jilġu bhax-xakalli; għajnejhom mgħammxa, għax ma kiensex hemm haħix.

7 Għalkemm dñubietna jixħdu kontrina, o Mulej, aghmel imħabba f'ismek! Ghax hafna huma n-nuqqasijiet ta' fedeltà tagħna; ahna dñibna kontra tieghek.

8 O tama ta' Izrael, is-salvatur tieghu fi żmien il-ġħali, għaliex qisek għarib fil-pajjiż, jew bhal vjaġġatur li jieqaf biex ighaddi l-lejl?

9 Għaliex int bħal wiehed mi bħal, bħal wiehed qawwi li ma jistax isalva? Izda int, o Mulej, qieghed f'nofsna, u ahna nissexju b'ismek; la titlaqniex!

10 Hekk ighid il-Mulej lil dal-poplu: Hekk ihobbu jiggerrew, ma jzommux ringlejhom, għalhekk il-Mulej ma jilqagħhom; hu jiftakar issa l-hazen tagħhom, u jikkastiga dñubiethom.

11 Imbaghad qalli l-Mulej: La titlobx għal dal-poplu għall-ġid tieghu.

12 Meta jsumu, ma nismax l-aghjat

taghhom; u meta joffru offerta mahruqa, u offerta tal-qamh, ma nilqagghomx; izda neqridhom bis-sejf, u bil-guh, u bil-pesta.

13 Imbaghad ghidt jien: Ah! Sidi Mulej! ara, il-profeti qeghdin ighidulhom: Ma tarawx is-sejf, u ma jkollkomx guh; izda naghtikom is-sliem sgurat f'dan il-post.

14 Imbaghad il-Mulej qalli: Il-profeti jhabbrukom il-gideb f'ismi: jien la bghatthom, la ikkmandajthom, u la kelliom: qeghdin jipprofetizzaw vizjonijiet giddeba, tehbir fieragh, frugha, u l-qerq ta' qalbhom.

15 Ghalhekk, hekk ighid il-Mulej ghall-profeti li jhabruk f'ismi, bla ma bghatthom jien, u jghidu: Ma jkun hemm u la sejf u lanqas guh f'din l-art; bis-sejf u l-guh dawk il-profeti jintemmu!

16 U l-poplu, li lilu qeghdin ihabbrulu, ikun mixhut fit-toroq ta' Gerusalem min-habba l-guh u s-sejf; u ma jkollhom lil hadd min jidfinhom, lilhom, lin-nisa taghhom, lis-subjien taghhom, u lill-bniet taghhom: ghax jien insawwab il-hazen taghhom fuqhom.

17 Ghalhekk tghidilhom dil-kelma: Ha jgelben id-dmugh minn ghajnejja, lejl u nhar, bla ma jaqta': ghax ix-xebba, bint il-poplu tiegħi, tkissret b'daqqa kbira, b'gerha bla fejqan.

18 Jekk nohrog fir-raba', nara l-maqtulin bis-sejf! U jekk nidhol fil-belt, nara lil dawk li qeghdin imutu bil-guh! Ghax sew il-profeta u sew il-qassis marru jiggerew f'pajjiz li ma jafux.

19 Irmejt int lil Guda ghalkollox? Stmellet ruhek lil Sijon? Ghalix drabtna hekk li m'hemm x fejqan ghalina? Stennejna s-sliem, u m'hemm l-ebda gid; u waqt ghall-fejqan, u, ara, il-biza'!

20 Ahna nafu, o Mulej, il-hazen taghna; u l-hazen ta' missirijietna: ghax ahna dnibna kontra tiegħek.

21 La tistmellniex imhabba f'ismek; la titfax fil-ghajb it-tron tal-glorja tiegħek: ftakar, u la tkissirx ir-rabta tiegħek maghna.

22 Hemm jaqaw fost l-idoli fiergha tal-gnus min jista' jaghti x-xita? Jew jistghu s-smewwiet jaghtu l-halbiet? Mhux int, o Mulej, Alla taghna? Ghalhekk nittamaw fik: ghax int ghamilt dawn il-hwejjeg kollha.

15 Imbaghad il-Mulej qalli: Jekk Mosé u Samwel jidhru quddiem, qalbi ma tkunx ma' dal-poplu: keccihom minn quddiem, erhilhom imorru!

2 U jigrì, meta jghidulek: Fejn sa mmorru? illi tghidilhom: Hekk ighid il-Mulej: Dawk li huma ghall-mewt, ghall-mewt; u dawk li huma ghas-sejf, ghas-

sejf; u dawk li huma ghall-guh, ghall-guh; u dawk li huma ghall-jasar, ghall-jasar.

3 U nibghat fuqhom erba' xorta ta' flagelli, ighid il-Mulej: Is-sejf biex joqtol, il-klieb biex ikaxkrù, u t-tjur tas-sema, u l-bhejjem ta' l-art, biex jibilghu u jeqridu.

4 U nitfagghom 'il hawn u 'l hinn fost is-saltniet kollha ta' l-art, htija ta' Manasse bin Hezekija, sultan ta' Guda, ghal dak li ghamel f'Gerusalem.

5 Ghax min jithassrek, o Gerusalem? Jew min jibkik? Jew min idur lejk biex isaqsin kif int?

6 Inti li tlaqtini, ighid il-Mulej, bqajt miexja lura; ghalhekk immidd idi kontra tiegħek, u neqirdek; ghejejt inhen!

7 Ghalhekk inderrihom bil-midra fi bwieb il-pajjiz; naghmilhom bla wlied, neqred il-poplu tiegħi, la ma jridux iduru minn triqathom.

8 Ir-romol taghhom ikunu akbar fil-ghadd quddiem mir-ramel tal-bahar; ingib kontriom, kontra omm iz-zghazagh, qerried f'nofs in-nhar; nitfa' fuqha f'daqqa dweija u treghid.

9 Dik li wilDET seba' wlied minnija; ruhha hierga; ix-xemx taghha ghebet waqt li kien ghadu bi nhar; kienet imriexgha u miblughha; dak li jibqa' minnhom naghtih ghas-sejf, quddiem l-eghdewwa taghhom, ighid il-Mulej.

10 Jahasra ghalija! ommi, ghalix ulidtni, biex inkun ragel li jiggleid u jitleweww mad-dinja kollha! La slift, u lanqas silfuni n-nies; u madankollu kollha kemm huma jidghuli:

11 Il-Mulej qal: Tassew, jien insahhek ghall-gid; tassew, jien ingieghel il-ghadu jitolbok f'waqt il-hsara u f'waqt id-dweija.

12 Jista' wiehed ikisser il-hadid, il-hadid tal-tramuntana, jew il-bronz?

13 Gidek u t-tezori tiegħek naghtihom bi priza, bla hlas, u dan ghal dnubietek kollha, f'artek kollha.

14 U nghaddik ma' l-eghdewwa tiegħek f'pajjiz li ma tafux, ghax nar inxteghel f'qillti, li jheggeg ghalikom.

15 O Mulej, inti taf: ftakar f'ja, u hu hsieb; aghmel vendetta ghalija minn dawk li jippersegwitawni; tnehnix minhabba fis-sabar tiegħek: kun af li jien minhabba fik imghajjar.

16 Hekk kif sibt kliemk, blajtu; u kelmtk kienet ghalija ferh u ghaxqa ta' qalbi; ghax jien nissemma b'ismek, o Mulej, Alla ta' l-ezercti.

17 Ma qghadt x fil-laqgha tal-ferrieħa, u lanqas fraht; qghadt wahdi ghax idek kienet fuqi: int imlejtini bil-ghadab.

18 Ghalix m'hemm x waqfien ghall-ughigh tiegħi, u l-gerha tiegħi maghquira, ma trid x tifiq? Sa tkun int ghalija bhal wied qarrieq, u bhal ilmijiet li jaqghu?

19 Ghalhekk ighid il-Mulej: Jekk iddur,

inreġġghek lejja, u toqghod quddiem: u jekk tneħhi dak li hu prezziż minn dak li ma jiswa, int tkun bħal fomme. Huma għandhom jergġhu lej, mhux int targa' lejhom.

20 Imbagħad jien nagħmlek għal dal-poplu sur qawwi tal-bronż; u għalkemni jaħbtu għalik, ma jegħlubx, għax miegħek jien biex neħsilsek, u biex nifdik, iġid il-Mulej.

21 U hekk neħsilsek minn id il-hzienu, u nifdik minn id il-kefrin.

16 Kelmet il-Mulej ġiet ukoll għandi, tgħid:

2 La tiżzewwiġx, u lanqas ikollok ulied jew bniet f'dan il-post.

3 Għax hekk iġid il-Mulej għall-ulied u l-bniet li jitwieldu f'dan il-post, u għal ommijiethom li jilduhom, u għal missirijiethom li nissluhom f'din l-art;

4 B'mewt harxa jmutu; ma jibkuhomx, lanqas jidfnuhom; iżda jkunu bħal demel fuq wiċċ l-art: jintemmu bis-sejf u bil-ġuh; u l-iġsma tagħhom mejta jkunu ikel għat-tjur tas-sema, u għall-bhejjem ta' l-art.

5 Għax hekk iġid il-Mulej: La tidholx f'dar il-vistu, jew tmur tibki jew tfarragħom, għax jien sa nwarra minn dal-poplu, iġid il-Mulej, is-sliem, u t-tjieba u l-hnienu tiegħi.

6 Sew il-kbar u sew iż-żgħar imutu f'din l-art: ma jkunux midfunin, u lanqas ma jkun hemm vistu għalihom, u hadd ma jitqatta', jew iqarweż rasu għalihom.

7 Lanqas hadd ma jaqsam il-hobż għal wiehed vistus, biex ifarrġu mhabba f'xi wiehed mejjet; u hadd ma jisqihom kies il-faraġ għall-mewt ta' missier jew omm.

8 La tidholx f'dar fejn hemm bankett biex toqghod magħhoni, biex tiekoġ u tixrob.

9 Għax hekk iġid il-Mulej ta' l-eżerċi, Alla ta' Izrael: Ara, sa naqta' minn dal-post, quddiem għajnejkom, u fi żminijietkom, lehen il-hena, u lehen il-ferħ, lehen il-gharus, u lehen il-gharusa.

10 U jġiri, xhin tgħid lil dal-poplu dal-kliem kollu, u jistaqsuk: Għaliex il-Mulej hedded għalina dil-hsara kollha? Jew x'inhu l-hažen tagħna? Jew x'inhu d-dnub tagħna li dnibna lill-Mulej, Alla tagħna?

11 Imbagħad għidilhom: Għax telquni missirijietkom, iġid il-Mulej, u mxew wara allat oħra, u qimuhom, u lili telquni, u l-liġi tiegħi ma harsuhiex;

12 U intom ukoll għamiltu l-hažen, agharr minn missirijietkom; għax, ara, kull wiehed minnkom jimxi skond l-ebusija ta' qalbu l-hažina, biex ma jisimghux minni:

13 Għalhekk jien nitfagħkom minn din l-art f'art li ma tafuhiex, u la intom u lanqas missirijietkom; u hemm taqdu allat

oħra lej l nhar; fejn ma nurix aktar hnienu magħkom.

14 Għalhekk, ara, jiġu l-jiem, iġid il-Mulej, meta ma jgħidux iżjed: Daqs kemm hu haj il-Mulej, li talla' lil ulied Izrael mill-art ta' l-Eġittu;

15 Iżda: Daqs kemm hu haj il-Mulej, li talla' lil ulied Izrael mill-art tat-tramuntana, u mill-artijiet kollha fejn kecciehom: għax narga' ngħibhom f'arthom li tajt lil missirijiethom.

16 Ara, sa nibgħat għal hafna sajjieda, iġid il-Mulej, u jistaduhom; u wara nibgħat għal hafna kaċċaturi, u jagħmlul-hom kaċċa minn fuq koll muntanja, u minn fuq koll għolja, u mix-xuq tal-blat.

17 Għax għajnejja huma fuq triqathom kollha: mhumiex mohbijin minn wiċċi, u lanqas il-hažen tagħhom mhu mohbi minn għajnejja.

18 U l-ewwel inroddilhom daqshekk darb'oħra għall-hažen tagħhom u għal dnubhom, talli niġġsu lil arti, u mlew wirti bl-iġsma mejta ta' l-allat moqzieza tagħhoni, u bl-egħmil mistkerrah tagħhom.

19 O Mulej, qawwa tiegħi, u fortizza tiegħi, u kenn tiegħi f'jum id-dia, il-Gentili jiġu lej minn truf l-art u jgħidu: Tassew, missirijetna ma wirtux hliief gideb, frugħa, u hwejjeġ ta' bla ebda fejda.

20 Jista' l-bniedem jagħmel allat għalih in-nifsu? Dawn mhumiex allat!

21 Għalhekk, ara, sa ngħarrahom did-darba; ngħarrahom idi u s-setgħa tiegħi; u jagħrfu li ismi hu l-Mulej.

17 Id-dnub ta' Ġuda hu miktub b'pinna tal-hadid, u bil-ponta ta' djamant hu minqux fuq it-tavla ta' qalbhom, u fuq il-grun ta' l-altari tagħhom;

2 Bħal ma jiftakru lil uliedhom, hekk jiftakru l-altari tagħhom u l-Axerim tagħhom, hdejn sigar imhaddra fuq il-għoljiet għolja.

3 O muntanja tiegħi fir-raba', jien nagħti gidek, u t-teżori kollha tiegħek, u l-postijiet għolja kollha tiegħek bi priza, minhabba d-dnubiet li int għamilt fil-medda kollha ta' artek!

4 U int, int stess, ikollok titlaq il-wirt tiegħek li jien tajtek; u ngieghlek taqdi lill-egħdewwa tiegħek f'art li ma tafhiex: għax int kebbist nar f'ghadbi, li jaqbad għal dejjem.

5 Hekk iġid il-Mulej: Mishut ir-raġel li jafda fil-bniedem, u jagħmel il-ġisem driegħ il-qawwa tiegħu, u qalbu titbiegħed mill-Mulej.

6 Għax ikun bħal għargħar fid-deżert, u ma jarax meta jiġi l-ġid; iżda jgħammar f'art mahruqa fid-deżert, f'art mielha li ma joqghod fha hadd.

7 Imbierek ir-raġel li jafda fil-Mulej, u li l-Mulej it-tama tiegħu.

8 Ghax ikun bħal siġra mhawla hdejn l-ilma, u li tifrex gheruqha hdejn xmara, u ma tibzax meta tiġi s-shana, u jibqja' aħdar il-weraq tagħha; u ma tinkeddx f'sena tal-ghatx, u lanqas tiegħa tagħmel il-frott.

9 Il-qalb qarrieqa aktar minn kolloxx, u marida għall-mewt: min jista' jifhimha?

10 Jien, il-Mulej, infittex fil-qalb, u ngħarbel il-mohħ, biex nagħti lil kulhadd skond triqatu, u skond il-frott ta' eghmilu.

11 Bħal haġla li toqghod fuq il-bajd, li hi ma bidithomx, hekk dak li jagħmel fortuna, imma mhux bil-haqq; hi titilqu f'nofs jiemu, u fl-aħhar tiegħu johroġ ta' iblah.

12 Tron ta' gloriya, mgħolli sa mill-bidu, hu l-post tas-santwarju tagħna.

13 O Mulej, tama ta' Izrael, dawk kollha li jitilquq jistħu, u dawk li jitilqu minnek jinkitbu fuq l-art, ghax telqu lill-Mulej, il-ghajn ta' ilma ġieri.

14 Fejjaqni, o Mulej, u jien infieq; salvani, u jien inkun salvat: ghax int it-tifhir tiegħi.

15 Ara, ighiduli, fejn hi l-kelma tal-Mulej? Ha ssehħ, issa!

16 İzda jien ma irrifjutajt li nkun ir-raġhaj tagħhom taht l-ordnijiet tiegħek, u lanqas xtaq jum il-hsara; dan inti tafu: dak li hareġ minn xofftejja kien tajjeb quddiemek.

17 La tkunx twerwir għalija: int il-kenn tiegħi f'jum il-hsara.

18 Ha jithawdu dawk li jippersegwawta, iżda lili thallinx nitħawwad: ha jitwerwru huma, iżda lili thallinx nitwerwer: ġib fuqhom jum il-hsara, u eqridhom b'qerda mtnejnija.

19 Hekk qalli l-Mulej: Mur u oqghod f'bieb ulied il-poplu, li minnu jidhlu s-slaten ta' Ġuda, u li minnu johorġu, u fil-bwieb kollha ta' Ġerusalem;

20 U ghidilhom: Isimghu kelmet il-Mulej, o slaten ta' Ġuda, u Ġuda kollu, u dawk kollha li jghammru f'Ġerusalem, li jidhlu minn dawn il-bwieb:

21 Hekk ighid il-Mulej: Harsu lilkom infuskom, u terfghux tagħbijiet nhar ta' Sib, u lanqas iddahhluhom mill-bwieb ta' Ġerusalem;

22 Lanqas tohorġu tagħbijiet minn djarkom nhar ta' Sib, u lanqas tagħmlu l-ebda xogħol, iżda qaddsu jum is-Sib, kif jien ordnajt lil missirijietkom.

23 İzda huma ma semghux, u lanqas mejlu widinthom, imma webbsu għonqhom, biex ma jisimghux, u biex ma jilqghux it-tagħlim.

24 U jġiri, jekk intom tassew tisimghu minni, ighid il-Mulej, li ma ddahhlux tagħbijiet mill-bwieb ta' dil-belt nhar ta' Sib, iżda tqaddsu jum is-Sib, u ma tagħmlu l-ebda xogħol fih;

25 Imbagħad jidhlu mill-bwieb ta' dil-belt slaten u prinċipijiet, li joqoghdu fuq it-tron ta' David, rekkin fuq l-imriekob u ż-żwiemel, huma, u l-prinċipijiet tagħhom, u j-nies ta' Ġuda, u dawk li jghammru f'Ġerusalem: u dil-belt tibqa' għal dejjem.

26 U jġi mill-ibliet ta' Ġuda, u mill-idwar ta' Ġerusalem, u minn art Benjamin, u mill-wita, u mill-muntanji, u min-nofsinar, u jġibu offerti mahruqin, u sagrificċji, u offerti tal-qamh, u incens, u sagrificċji ta' radd il-hajr, lid-dar tal-Mulej:

27 İzda, jekk ma tisimghux minni li tqaddsu jum is-Sib, billi ma terfghux tagħbijiet, u tidhlu mill-bwieb ta' Ġerusalem nhar ta' Sib, jien inqabbad nar f'bieb Ġerusalem, u jibla' l-palazzi ta' Ġerusalem, u ma jintefiex.

18 Il-kelma li ġiet lil Ġeremija minn għand il-Mulej, tgħid:

2 Qum, u inżel għand il-fuhhari u hemm insemgħek kliemi.

3 Imbagħad mort għand il-fuhhari, u, ara, hu kien jahdem fuq ir-roti.

4 U l-bieċa li kien qiegħed jahdem mit-tafal ma kenitx qiegħda tiġi tajba f'id il-fuhhari: għalhekk raġa' għamel bieċa oħra, kif kien jidher tajjeb lill-fuhhari li għandu jagħmel.

5 Imbagħad il-kelma tal-Mulej ġiet għandi, tgħid:

6 O dar Izrael, ma nistax naghmlikom bħal dal-fuhhari? ighid il-Mulej: Ara, bħal ma qiegħed it-tafal f'id il-fuhhari, hekk qegħdin intom f'idi, o dar Izrael.

7 Jekk xi darba nitkellem dwar ġens, u dwar saltna, biex naqla', ingarrafa, u neqirdu;

8 U jekk dak il-ġens, li jien inkun tkel-lim kontra tiegħu, idur mill-hażen tiegħu, jien jisgħobbija mill-hsara li nkun hsibt li naghmlilhom.

9 U jekk xi darba nitkellem dwar ġens, u dwar saltna, biex nibni u nħawwilha;

10 U dak il-ġens jagħmel dak li hu hażin f'għajnejja, billi ma jismax minn lehni, jien jisgħobbija mill-ġid li nkun qtajt li naghmillu.

11 Issa, mela, mur għid lill-irġiel ta' Ġuda, u lil dawk li jghammru Ġerusalem: Hekk ighid il-Mulej: Ara, sa nhejji hsara kontra tagħkom, u nahdem nassa għalikom: duru kull wieħed minnkom minn triqtu l-hażina, u tejbu triqatkom u eghmilkom.

12 U huma qalu: M'hemmx tama: imma ahna nimxu wara hsibijietna, u kull wieħed minna jagħmel skond l-ebusija ta' qalbu l-hażina.

13 Għalhekk hekk ighid il-Mulej: Staqsu fost il-ġnus, min sama' hwejjeġ

bhal dawn: ix-xebba ta' Izrael ghamlet haġa li tkexkex.

14 Jaqaw is-siġ tal-Lebanon ma jghejbx mill-blat tar-raba? Jew l-ilma ġieri kiesah li ġej minn art barranija jinxf?

15 Ghax il-poplu tiegħi nsieni, harqu l-incens lill-allat foloz, u tfixxli fi triqat-hom, fil-mogħdijiet ta' dari, biex jimxu f'mogħdijiet imwarrba, u mhux mit-triq ewlenija;

16 Biex jagħmlu arthom herba, u tisfir għal dejjem; kull min iġhaddi minnha jistagħgeb, u jcaqla rasu.

17 Bhal rih mil-lvant inxerridhom quddiem il-ġhadu; nurihom dahri, u mhux wiċċi, f'jum il-hsara tagħhom.

18 Imbagħad qalu: Ejjew, ha nonsbu nasba għal Geremija; għax il-liġi ma tonqosx lill-qassis, u lanqas il-parir lill-ġharef, u lanqas il-kejma lill-profeta. Ejjew, ha noqtluh bl-ilsien, u ha ma nagħtux aktar widen għal xi kliem tiegħu.

19 Aġhtini widen, o Mulej, u isma' lehen dawk li jiġġieldu miegħi.

20 Jaqaw jithallas il-ġid bid-deni? Ghax huma hafrru hofra għal ruhi. Ftakar li jien waqaf quddiemek biex nitkellem għall-ġid tagħhom, u biex inwarrab għadbek minnhom.

21 Għalhekk erhi lil uliedhom għall-ġuħ, u ohroġ demmhom bil-qawwa tas-sejf; u halli n-nisa tagħhom isiru bla wlied, u romol; u r-rġiel tagħhom ituhom il-mewt; u ha jinqatlu bis-sejf iż-zgħażaġ tagħhom waqt it-taqbida.

22 Ha tinstema' għajta minn djarhom, meta tibgħat fuqhom truppa f'daqqa wahda: għax hafrru hofra biex jaqbduni, u hbew nases għal riġlejja.

23 Izda int, Mulej, taf il-hsibijiet tagħhom kollha kontra tiegħi biex joqtluni: taħfrilhomx hżunithom, u lanqas thassar dnubhom minn quddiemek, izda halli hom jistabtu quddiemek; imxi hekk magħhom fi żmien għadbek.

19 Hekk iġhid il-Mulej: Mur ixti ġarra tal-fuhhar, u hu x'uħud mix-xjuħ tal-poplu, u mix-xjuħ tal-qassisin;

2 U ohroġ lejn il-wied ta' bin Hinno, li hu biswit dhul il-bieb tal-lvant, u niedi hemm il-kliem li sa ngħidlek:

3 U għid: Isimġu kelmet il-Mulej, o slaten ta' Ġuda, u intom li tghammru f'Ġerusalem: Hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċiti, Alla ta' Izrael: Ara, sa nġib hsara fuq dal-post, li kull min jismagħha, jżarzu widnejh.

4 Ghax huma telquni, u ipprofanaw dal-post, u harqu l-incens fih lil allat ohra, li la huma, u lanqas missirijiethom, ma kienu jafuhom, lanqas is-slaten ta' Ġuda, u mlew dal-post bid-demmi ta' l-innoċenti:

5 Bnew ukoll il-gholjiet ta' Bagħal, biex jaharqu lil uliedhom fin-nar, bhala saġrificċji mahruqin lil Bagħal, li jien ma ikkmandajthomx, u la tkellimt fuqu, u lanqas ma ġieni f'moħħi.

6 Għalhekk, ara, il-jiem jiġu, iġhid il-Mulej, u dal-post ma jissemmiex aktar Tofet, u lanqas wied bin Hinno, izda wied il-qatla.

7 U nxejjen il-fehma ta' Ġuda u ta' Ġerusalem f'dan il-post; u nwaqqagħhom bis-sejf quddiem l-egħdewwa tagħhom, u b'idejn dawk li jfittxu hajjithom: u l-iġsma mejtin tagħhom nagħtihom bhala jkel lit-tjur tas-sema, u lill-bhejgem ta' l-art.

8 U nagħmel dil-belt herba, u tisfir; kull min iġhaddi minnha jistagħgeb, u jsaffar għas-swat kollu tagħha.

9 U ngeġhilhom jieklu l-laham ta' wlidhom, u l-laham tal-bniet tagħhom. u kull wiehed jiekol il-laham ta' habibu fl-assedu u fid-dieq, li bihom l-egħdewwa tagħhom, u dawk li jfittxu hajjithom, idejquhom.

10 Imbagħad kisser il-ġarra quddiem in-nies li jkunu ġew miegħek,

11 U għidilhom: Hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċiti: Hekk inkisser lil dal-poplu ta' dil-belt, bhal ma titkisser il-ġarra tal-fuhhari, li ma tkunx tista' tissexxa mill-ġid: u jidfnu hom f'Tofet, għax ma jkunx hemm post iehor fejn jidfnu.

12 Hekk nagħmel lil dal-post, iġhid il-Mulej, u lin-nies tiegħu, u nagħmel dil-belt bhal Tofet:

13 U djar Ġerusalem, u djar is-slaten ta' Ġuda, ikunu mnigġsin bhall-post ta' Tofet, minhabba d-djar kollha li fuq is-soqfa tagħhom harqu l-incens lill-eżerċitu kollu tas-sema, u sawbu offerti tax-xorb lill-allat ohra.

14 Imbagħad ġie Geremija minn Tofet, fejn il-Mulej baġtu jħabbar; u waqaf fil-bitha ta' dar il-Mulej; u qal lill-poplu kollu:

15 Hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċiti, Alla ta' Izrael: Ara, jien sa nġib fuq dil-belt, u fuq il-bliet tagħha kollha l-hsara kollha li jien tkellimt kontra tagħha, għax webbsu għonqhom, biex ma jisimġux kliemi.

20 Issa Pashur, bin Immer il-qassis, li kien l-uffiċjal il-kbir f'dar il-Mulej, sama' li Geremija habbar dawn il-hwejjeġ.

2 Imbagħad Pashur ta' daqqa ta' harta lil Geremija, il-profeta, u qiegħdu fil-qajd li kienu fil-bieb il-gholi ta' Benjamin, li hemm f'dar il-Mulej.

3 U ġara l-ghada, illi Pashur hareġ lil Geremija mill-qajd. Imbagħad Geremija qallu: Il-Mulej mhux Pashur isejjah ismek, izda Magor-Missabib.

4 Ghax hekk ighid il-Mulej: Ara, jien naghmlek biza' lilek innifsek, u lil hbiebek kollha: u huma jaqghu bis-sejf ta' l-eghdewwa taghhom, u ghajnejk jaraw dan: u naghti lil Guda kollu f'id is-sultan ta' Babel, u jehodhom fil-jasar f'Babel, u joqtolhom bis-sejf.

5 Barra minn dan nerhi l-ghana kollu ta' dil-belt, u l-qliegh kollu taghha, u l-hwejjeg prezziuzi kollha taghha, u t-tezori kollha tas-slaten ta' Guda naghtihom f'id l-eghdewwa taghhom, li jisriqulhom, u jehduhom, u jgörruhom Babel.

6 U int, Pashur, u kull min ighammar f'darek tmorru fil-jasar: u tmur f'Babel, u hemm tmurt, u hemm tindifen, int, u hbiebek kollha, li lilhom int habbart il-gideb.

7 O Mulej, int qarraqt bija, u jien kont imqarra: int qawwi aktar minni, u ghelibt: jien sirt id-dahk ta' kuljum, kulhadd jiddiehak bija.

8 Ghax kull meta nitkellem, ikolli nghajjat. Nghajjat: dnewwa u qerda; ghax kelmet il-Mulej saret ghalija taghjir, u tmaqdir, kuljum.

9 Imbaghad ghid: ma nsemmihx iżjed u ma nitkellimx aktar f'ismu. Izda kelmtu kienet f'qalbi, bhal nar jahraq, maghluq f'ghadmi, u ghejejt inzommu, u ma niflahx inzommu.

10 Ghax jien smajt it-tqasqis ta' hafna, biza' kull naha. Ixlux, iva, ha nixlux. Il-hbieb fdati tieghi kollha jghassu biex jaraw jekk jien naqax, ighidu: Ghandu mnejn ikun ipperswadut, u neghlbuh, u nithallsu minnu.

11 Izda l-Mulej mieghi bhal gwerrier tal-biza': ghalhekk il-persekuturi tieghi jaqghu, u ma jirbhux: jireghxu shih; ghax ma rnexxilhomx: ghajbhom ma jintesa qatt ghal dejjem.

12 Izda, o Mulej ta' l-ezerçti, li ggarrab il-gusti, u li tara l-qalb u l-mohh, hallini nara l-vendetta tieghek minnhom; ghax fuqek erhejt il-kawza tieghi.

13 Ghannu lill-Mulej, fahhru lill-Mulej: ghax hu heles ruh l-imsejken minn id il-hżena.

14 Mishut ikun il-jum li fih jien twelidt: ha ma jkunx imbierek il-jum li fih omni wılditni.

15 Mishut ikun ir-raġel li gieb l-ahbar lil missieri, billi qallu: Twelidlek tifel; u ghamlu ferhan wisq.

16 U ha jkun dak ir-raġel bhal bliet li l-Mulej garraf, u ma soghobbihx: u ha jisma' l-aghjat ta' filghodu, u t-twerziq ta' nofsinhar;

17 Ghax ma qatlinix mill-guf; jew li omni kienet tkun qabri, u gufha jibqa' dejjem mgħobbi bija.

18 Għalfajn hriġ mill-guf biex nara t-tahbit u l-ghali, biex jiemi jintemmu fil-ghajb?

21 Il-kelma li giet lil Ġeremija minn għand il-Mulej, meta s-sultan Sedekija bagħat għandu 'l Pashur, bin Malkija, u 'l Sofonija, bin Magħseja, il-qassis, ighidulu.

2 Stharreg, nitlobok, il-Mulej għalina, ghax Nebukadnessar, sultan ta' Babel, qieghed jagħmlilna gwerra; għandu mnejn il-Mulej jagħmel skond l-egħmejjejl ta' l-aghgeb tieghu kollha, biex dan jitbieghed minna.

3 Imbaghad qalilhom Ġeremija: Hekk tghidu lil Sedekija:

4 Hekk ighid il-Mulej Alla ta' Izrael: Ara, jien indawwar l-armi tal-gwerra li hemm f'idejkom, li bihom qeghdin tit-qabdu kontra s-sultan ta' Babel, u kontra l-Kaldin, li qeghdin jassedjawkom minn barra s-swar, u niġmagħhom f'nofs din il-belt.

5 U jien stess nitqabad kontrikom b'id mimduda, u bi driegħ qawwi, u b'ghadab, u b'sahna, u b'qilla kbira.

6 U nidrob lil dawk li jghammru f'dil-belt, sew irġiel u sew bhejjem: u b'pesta kbira jmutu.

7 U wara dan, ighid il-Mulej, nerhi lil Sedekija, sultan ta' Guda, u lill-qaddeja tieghu, u lill-poplu, u lil dawk li jibqghu f'din il-belt mill-pesta, mis-sejf, u mill-għu, f'idejn Nebukadnessar, sultan ta' Babel, u f'idejn l-eghdewwa taghhom, u f'idejn dawk li jfittxu hajjithom: u jidrobhom b'xifer is-sejf; bla ma jhenn, bla ma jahmel, bla ma jithassar.

8 U lil dal-poplu ghidlu: Hekk ighid il-Mulej: Ara, sa nqieghed quddiemkom triq il-hajja, u triq il-mewt.

9 Min jibqa' f'dil-belt imut bis-sejf, u bil-għu, u bil-pesta: izda min johrog, u jghaddi lejn il-Kaldin, li qeghdin jassedjawkom, jibqa' haj, u hajtu tkun għalih bhala priża.

10 Ghax jien dawwart wiççi lejn dil-belt għad-deni, u mhux għall-gid, ighid il-Mulej: tinghata f'idejn is-sultan ta' Babel, u hu jahraqha bin-nar.

11 U lil dar is-sultan ta' Ġuda, ghid: Isinghu l-kelma tal-Mulej;

12 O dar David, hekk ighid il-Mulej: Aghmlu l-haqq minn filghodu, u ehilsu lil min hu misruq minn id min jahqru, li qillti ma titkebbisx bħan-nar, u tahraq li hadd ma jifihha, htija tal-hażen ta' eghmil-kom.

13 Ara, jien kontrik, o int li tghammar fil-wied, u blata tal-wita, ighid il-Mulej: intom li tghidu: Min jinzel għalina? Min jidhol fl-aghmajjar tagħna?

14 Izda jien nikkastigakom skond il-frott ta' eghmilkom, ighid il-Mulej: u nqabbad nar fil-masgar tagħha, u jiekol kulma hemm madwarha.

22 Hekk ighid il-Mulej: Inzel dar is-sultan ta' Guda, u għidlu hemm dil-kelma,

2 U għid: Isma' l-kelma tal-Mulej, o sultan ta' Guda, li qiegħed fuq it-tron ta' David, int, u l-qaddejja tiegħek, u l-poplu tiegħek li tidhlu minn dawn il-bwieb:

3 Hekk ighid il-Mulej: Aghmlu l-haqq u s-sewwa, u eħilsu lil dak li kien misruq minn id min jahru: u la tagħmlux ħsara, u lanqas dnewwa lill-gharib, lill-iltim, u lill-armla, u demm innocenti xerrdux f'dan il-post.

4 Ghax jekk tagħmlu tassaw dil-ħaġa, jidhlu minn bwieb did-dar slaten li qegħdin fuq it-tron ta' David, rekkbin fuq imriekeb u fuq żwiegel, hu, u l-qaddejja tiegħu, u l-poplu tiegħu.

5 Izda jekk ma tisimghux dal-kliem, nahlef bija nnfisi, ighid il-Mulej, li did-dar issir herba.

6 Ghax hekk ighid il-Mulej lil dar is-sultan ta' Guda: Int bħal Gilghad għaliġa, u bħal quccata tal-Libanu: imma sgru li nagħmlek deżert, u bliet li mhumieħ abitati.

7 U nhejji qerrieda għalik, kull wieħed bl-armi tiegħu: u jaqtgħu l-aħjar ċedri tiegħek, u jitfghuhom fin-nar.

8 U hafna ġnus iġġaddu minn dik il-belt, u kull wieħed ighid lil għajru: Għaliex għamel hekk il-Mulej lil dil-belt kbira?

9 Imbagħad iwiegħu: Ghax telqu r-rabta tal-Mulej Alla tagħhom, u taw qima allat oħra, u qdewhom.

10 La tibkux għall-mejjet, u lanqas tnewhu għalih: izda ibku wisq għal min sejjer: għax ma jargax aktar lura, u lanqas jara art twelidu.

11 Ghax hekk ighid il-Mulej għal Sallum, bin Gosija, sultan ta' Guda, li sar sultan flok Gosija, missieru, li hareġ minn dal-post: Ma jargax jiġi aktar hemm:

12 Izda fil-post fejn haduħ fil-jasar imut, u ma jarax aktar din l-art.

13 Ħazin għal min jibni daru mhux bil-haqq, u l-ghorof tiegħu mhux bis-sewwa; li jinqed a' xoghlu għajru bla ħlas, u ma jagħtih xejn ta' xoghlu;

14 U ighid: Nibni għaliġa dar kbira, u għorof wesgħin, u nagħmel it-twieqi, u niksjia biċ-ċedru, u nizbogħha bl-aħmar.

15 Tahseb int li lhaqt xi sultan għax tidandan biċ-ċedru? Missierek ma kienx jiekol u jixrob, u jagħmel il-haqq u s-sewwa, u mbagħad habatlu tajjeħ?

16 Kien jagħmel haqq mill-kawża tal-fqir u ta' l-imsejken; u habatlu tajjeħ: ma kienx dan kollu biex jagħrafni? ighid il-Mulej?

17 Izda int għajnejk u qalbek mhumieħ ħlief għall-qiegħ tiegħek bil-qerq, u għat-tixrid ta' demm bla htija, u biex tahqar u tagħmel id-dnewwa.

18 Għalhekk hekk ighid il-Mulej fuq Gehojakim, bin Gosija, sultan ta' Guda: Ma jnewhux għalih, billi jgħidu: Jahasra, hija! jew, Jahasra, oħti! Ma jnewhux għalih, billi jgħidu: Jahasra, għal sidi! jew: Jahasra l-glorja tiegħu!

19 Jindifen difna ta' ħmar, imkaxkar u mormi barra minn bwieb Ġerusalem.

20 Itla' fuq il-Libanu, u għajjat: u għolli lehnek f'Basan, u għajjat ukoll minn Għabarim: għax ħbiebek tkissru kollha.

21 Kellimtek fi żmien il-ġid tiegħek: izda inti għidt: Ma rridx nisma'. Din kienet imġibtek minn zghozitek, li int ma smajtx minn lehni.

22 Ir-riħ iġorr ir-ragħajja kollha tiegħek, u ħbiebek imorru fil-jasar: tassaw imbagħad int tistħi u tirgħex minn ħżunitok kollha.

23 O int li tghammar fil-Libanu, li tbejjet fiċ-ċedri, kemm għad titniegħed meta jaqdbek l-uġiħ, it-tkagħwiġ ta' mara fil-ħlas!

24 Daqs-kemm jien ħaj, ighid il-Mulej, imqar kieku Konjahu, bin Gehojakim, sultan ta' Guda, kien sigill f'idi l-leminija, minn hemm naqilek;

25 U nagħtik f'id dawk li qegħdin ifttxu ħajtek, u f'id dawk li int tibza' minn wiċċhom, imqar f'id Nebukadnessar, sultan ta' Babel, u f'id il-Kaldin.

26 U narmi lilek, u lil ommok li wilditek, f'art oħra, fejn int ma kontx imwieled; u hemm tmut.

27 U fl-art li fiha huma jixxenqu biex jerggħu jiġu fiha, hemm ma jerggħux jiġu.

28 Jaqaw dan Konjahu hu idolu mkasbar, imkisser? Jaqaw hu ħaġa li ma toġħobx? Għaliex mormijin hu u nislu, mormijin f'art li huma ma jafuhix?

29 Ja art, art, art, isma' l-kelma tal-Mulej.

30 Hekk ighid il-Mulej: Iktbu lil dar-raqel, raġel bla wlied, li ma jkollux riżq f'hajtu: għax hadd minn nislu ma jkollu riżq, billi joqghod fuq it-tron ta' David, u jarga' jahkem fuq Guda.

23 Ħazin għar-ragħajja li jeqirdu u jxerrdu l-merħla tal-merħla tiegħi! ighid il-Mulej.

2 Għalhekk, hekk ighid il-Mulej, Alla ta' Izrael, għar-ragħajja li jirgħaw il-poplu tiegħi: Intom xerridtu l-merħla tiegħi, u keċċejthom, u ma hadtux ħsiebhom: Ara, issa niehu ħsiebkom għall-ħażen ta' eġhmikom, ighid il-Mulej.

3 U niġma' l-bqija tal-merħla tiegħi mill-artijiet kollha, fejn keċċejthom, u nġibhom lura fil-mergħat tagħhom, u jnissu, u joktru.

4 U nqajmilhom ragħajja li jirgħawhom:

u ma jibzghux aktar, u lanqas jitekexxu, u ma jonqoshom xejn minnhom, ighid il-Mulej.

5 Ara, jġu l-jiem, ighid il-Mulej, li nmissel lil David Rimja gusta, u Sultan isaltan u jimxi bil-għaqal, u jagħmel il-haq u s-sewwa fuq l-art.

6 Fi żmien, Ġuda jkun salvat, u Izrael iġhammar fis-sigurtà: u dan hu l-isem li bih isejhulu: Il-Mulej Il-Ħaqq Tagħna.

7 Għalhekk, ara, jġu l-jiem, ighid il-Mulej, li ma jghidux aktar: Haj il-Mulej, li tallà' lil ulied Izrael minn art l-Eġittu;

8 İzda: Haj il-Mulej, li tallà' u ġieb nisel dar Izrael mill-art tat-tramuntana, u mill-artijiet kollha li keċċejthom fihom; u jgħammru f'arthom.

9 Qalbi maqsuma ġo fija għall-profeti; għadmi kollu jtriegħed; qisni wiehed sikran, u bħal wiehed maħkum mill-inbid, imhabba fil-Mulej, u mhabba fil-kliem tal-qdusija tiegħu.

10 Għax il-pajjiż mimli bl-adulteri; htija tas-saħta l-art titbekka; il-mergħat tad-deżert nixfu, il-giri tagħhom hu għall-hażen, u saħħithom mhix għall-gid.

11 Għax sew il-profeta, u sew il-qassis huma midgħija; iva, f'dari sibt il-hażen tagħhom, ighid il-Mulej.

12 Għalhekk triqthom issirihom bħaż-żliq fid-dlam: jixtehtu fiha, u jaqgħu: għax ingib fuqhom il-hsara, imqar is-sena tal-kastig tagħhom, ighid il-Mulej.

13 Fil-profeti ta' Samarija rajt il-bluha; huma habbru f'isem Bagħal, u mexxew il-poplu tiegħi hażin.

14 Rajt ukoll fil-profeti ta' Ġerusalem haġa mistkerrha: jagħmlu l-adulterji, u jimxu wara l-gideb: isahhu wkoll idejn il-hżiena, biex hadd ma jargħa' lura minn hżunitu; huma kollha saru għalija bħal Sodoma, u n-nies tagħha bħal Gomorra.

15 Għalhekk, hekk ighid il-Mulej ta' l-eżerċti għall-profeti: Ara, sa nitmagħhom l-absint, u nisqihom ilma ivvalenat: għax mill-profeti ta' Ġerusalem xtered il-hażen fil-pajjiż kollu.

16 Hekk ighid il-Mulej ta' l-eżerċti: La tisimgħux kliem il-profeti li jhabbrulkom: huma jimlewkom b'tamiet fiergħa: huma jitekellmu fuq dehra minn mohħhom, u mhux minn fomm il-Mulej.

17 Ighidu bla hedu lil dawk li jmaqdruni: Il-Mulej qal: Ikollkom is-sliem; u jghidu lil kull min jimxi wara l-ebusija ta' qalbu: Ebda hsara ma tilhaqkom.

18 Imma min daħal fil-kunsill tal-Mulej, u ra, u sama' kelmtu? Min ta widen għal kelmtu, u semagħha?

19 Ara, ir-riefnu tal-Mulej qam kollu qilla: ir-riefnu jobrom; jobrom fuq ras il-hżiena.

20 Għadab il-Mulej ma jargħax lura, sa

ma jagħmel, u jtemm il-hsibijiet ta' mohħu: fl-aħħar taż-żmien dan tifhmuh tajjeb.

21 Jien ma bghattx dawn il-profeti, għalkemm huma grew: jien ma kellimthomx, għalkemm huma habbru.

22 İzda kieku qağħdu fil-kunsill tiegħi, huma kienu jhabbru kliemi lill-poplu tiegħi, u jreggħuhom lura minn triqthom il-hażina, u mill-hażen ta' eghmilhom.

23 Huwa jien Alla mill-qrib, ighid il-Mulej, u mhux Alla mill-bgħid?

24 Jista' bniedem jinheba fil-mohħi u jien ma naraxh? ighid il-Mulej. Mhux jien li nimla s-sema u l-art? ighid il-Mulej.

25 Smajt x'qalu l-profeti, li jhabbru l-gideb f'ismi, billi jghidu: Hlomt, hlomt!

26 Kemm sa jdum dan f'qalb il-profeti li jhabbru l-gideb? Iva, huma profeti tal-qerq ta' qalbhom stess;

27 Li jahsbu li jnissu l-poplu tiegħi ismi bil-holm tagħhom li jghidu wiehed lil iehor, bħal ma nsew missirijethom ismi għal Bagħal.

28 Il-profeta li jkollu holma, ha jghid il-holma; u min għandu kelmti, ha jghid kelmti bis-sewwa. X'għandu x'jaqsam it-tiben mal-qamh? ighid il-Mulej.

29 Kelmti mhix bħan-nar? ighid il-Mulej; u bħal martell li jfarrak il-blat?

30 Għalhekk, ara, jien kontra l-profeti, ighid il-Mulej, li jisirqu kliemi wiehed minghand l-iehor.

31 Ara, jien kontra l-profeti, ighid il-Mulej, li jużaw ilsienhom, u jghidu: Il-Mulej ighid.

32 Ara, jien kontra dawk li jhabbru holm falz, ighid il-Mulej, u jghiduh, u jmxexx l-poplu tiegħi fit-triq il-hażina bil-gideb tagħhom, u bit-tpaċċi tagħhom; iżda jien ma bghatthomx, u lanqas ikkmandajthom: għalhekk ma fihom l-ebda profitt għal dal-poplu, ighid il-Mulej.

33 U meta dal-poplu, jew il-profeta, jew il-qassis, isaqsik, billi jghidlek: X'inhi t-tagħbija tal-Mulej? Int imbagħad twegibhom: X'tagħbija? Jien nabbandunakom, ighid il-Mulej.

34 U l-profeta, u l-qassis, u l-poplu, li ighid: It-tagħbija tal-Mulej, jien nikkastiga lilu u lil daru.

35 Hekk għandkom tghidu wiehed lil għajru, u wiehed lil huh: X'wieġeb il-Mulej? u: X'qal il-Mulej?

36 U t-tagħbija tal-Mulej issemmuhiex aktar: għax il-kelma ta' kull bniedem issir t-tagħbija tiegħu; għax intom qibtu kliem Alla l-haj, tal-Mulej ta' l-eżerċti, Alla tagħna.

37 Hekk mela inti tghid lill-profeta: X'wieġeb il-Mulej? u: X'qal il-Mulej?

38 İzda jekk tghidu: It-tagħbija tal-Mulej; allura l-Mulej jghid hekk: Talli

intom ghidtu dil-kelma: It-taghbija tal-Mulej, meta jien bghatt nghidilkom: La tghidux: It-taghbija tal-Mulej;

39 Ara, jien, jien stess, ninsiekom ghalkollox, u narmi lilkom, u l-belt li tajt lilkom u lil missirijietkom, il-boghod minn quddiemi:

40 U nitfa' fuqkom ghajb ta' dejjem, u misthija ta' dejjem, li ma jintesew qatt.

24 Il-Mulej urieni zewġt iqfief tin, imqeghdin quddiem it-tempju tal-Mulej, wara li Nebukadnessar, sultan ta' Babel, kien ha fil-ġasar lil Gekonija, bin Gejojakim, sultan ta' Ġuda, u lill-kapijiet ta' Ġuda, lill-mastrudaxxi, u lill-haddieda minn Ġerusalem, u hadhom Babel.

2 Qoffa minnhom kellha tin tajjeb hafna, bhat-tin misjur bikri: u l-qoffa l-oħra kien fiha tin hazin hafna, li ma kienx jista' jittiekkel: kien hazin hafna.

3 Imbagħad qalli l-Mulej: X'int tara, Ġeremija? Wegibt: Tin, it-tin it-tajjeb, tajjeb hafna; u l-hazin, hazin hafna, li ma jistax jittiekkel għax hazin wisq.

4 Reġghet kelmet il-Mulej għet għandi, tgħid:

5 Hekk iġhid il-Mulej, Alla ta' Izrael: Bhal dan it-tin tajjeb, hekk jien inhares bhala tajbin lejn dawk ta' Ġuda li ttehdju fil-ġasar, li jien bghatthom minn dal-post f'art il-Kaldin għall-ġid tagħhom.

6 Għax nitfa' għajnejja fuqhom għall-ġid, u narga' ngibhom f'din l-art: u nibnihom, u ma ngarrafhomx; u nhawwilhom, u ma naqlagħhomx.

7 U nagħtihom qalb biex jagħrfuni, li jiena l-Mulej: u huma jkunu l-poplu tiegħi, u jien inkun Alla tagħhom: għax jergħu jigu għandi b'qalbhom kollha.

8 Izda bhat-tin il-hazin, li ma jistax jittiekkel minhabba l-hzunija—għax hekk iġhid il-Mulej—hekk nagħmel lil Sedekija, sultan ta' Ġuda, u lill-kbarat tiegħu, u lill-bqija ta' Ġerusalem, li jibqgħu f'din l-art, u dawk li jghammru fl-art ta' l-Eġittu:

9 U nagħtihom biex ikunu mitfughin 'il hawn u 'l hinn fost is-saltniet kollha ta' l-art għall-hsara tagħhom, biex ikunu ghajb u taqbil, dahk u shit, fil-postijiet kollha fejn inxerridhom.

10 U nibgħat is-sejf, u l-ġuħ, u l-pesta fuqhom, sakemm jintemmu mill-art li tajt lilhom u lil missirijiethom.

25 Il-kelma li għet lil Ġeremija fuq il-poplu kollu ta' Ġuda fir-raba' sena ta' Gejojakim, bin Gosija, sultan ta' Ġuda, li kienet l-ewwel sena ta' Nebukadnessar, sultan ta' Babel:

2 Li Ġeremija l-profeta qal lill-poplu

kollu ta' Ġuda, u lil dawk kollha li jghammru Ġerusalem, billi qal:

3 Mis-sena tlietta ta' Gosija, bin Amon, sultan ta' Ġuda, sa dal-jum, ilu tlieta u għoxrin sena li għet lejja kelmet il-Mulej, u jien kellimtkom bla hedju, sa min filgħodu; izda intom ma smajtux.

4 U l-Mulej baġhtikom il-qaddejja kollha tiegħu, il-profeti; bla ma heda, sa minn filgħodu, izda intom ma smajtux, u lanqas mejjiltu widintkom biex tisimgħu.

5 Qalu: Duru kull wiehed mit-triq il-hazina tiegħu, u mill-hazen ta' eghmilkom, u għammru fl-art li l-Mulej ta lilkom u lil missirijietkom għal dejjem ta' dejjem:

6 U la tmorrux wara allat oħra biex taqduhom, u tqimuhom, u la tghaddbunix bl-egħmejjejl ta' idejkom; u jien ma nagħmilkomx hsara.

7 Imma ma smajtux minni, iġhid il-Mulej; biex tghaddbuni b'egħmil idejkom, biex nagħmilkom il-hsara.

8 Għalhekk, hekk iġhid il-Mulej ta' l-ezerċiti: Talli ma smajtux kliemi,

9 Ara, sa nibgħat nieħu t-tribujiet kollha tat-tramuntana, iġhid il-Mulej, u nibgħat insejjah lil Nebukadnessar, sultan ta' Babel, qaddej tiegħi, u ngibhom kontra din l-art, u għal dawk li jghammru fiha, u għall-ġnus kollha ta' l-idwar; u neqridthom ghalkollox, u nagħmilhom wahx, u tisfir, u herba għal dejjem.

10 Barra minn dan, insikket minnhom l-agħjat ta' hena, u l-ghana ta' ferħ, il-ghana tal-gharus, u l-ghana tal-gharusa, il-hoss tal-mithna, u d-dawl tax-xemgħa.

11 U din l-art kollha ssir herba, u wahx; u dawn il-ġnus jaqdu lis-sultan ta' Babel għal sebghin sena.

12 U jigri, meta jghaddu sebghin sena, illi jien nikkastja lis-sultan ta' Babel, u dak il-ġens, iġhid il-Mulej, għall-hazen tagħhom, u art il-Kaldin, u nagħmilha herba għal dejjem.

13 U ngib fuq dak il-pajjiz il-kliem kollu li jien ghidt kontrih, kulma miktub f'dal-ktieb, li Ġeremija habbar kontra l-ġnus kollha.

14 Għax hafna ġnus u slaten kbar jagħmluhom isiera; u jien inroddilhom skond xogħolhom, u skond eghmil idejhom.

15 Għax hekk iġhidli l-Mulej Alla ta' Izrael: Hu minn idi dan il-kies inbid tal-għadab, u gieghel il-ġnus kollha, li sa nibagħtek għandhom, jixorbu.

16 U huma jixorbu, u jixxenglu, u jiġġennu, minhabba s-sejf li sa nibgħat f'nofshom.

17 Imbagħad hadt il-kies minn id il-Mulej, u gieghilt il-ġnus kollha, li baġhatnj l-Mulej għandhom, jixorbu:

18 Il-Ġerusalem, u l-bliet ta' Ġuda, u s-slaten tagħha, u l-kbarat tagħha, biex

naghmilhom herba, wahx, tisfir, u shit; bhalma hu llum;

19 Il-Fargħu, sultan ta' l-Egittu, u l-qaddejja tieghu, u l-kbarat tieghu, u l-poplu kollu tieghu;

20 U t-tahlit kollu tal-poplu, u s-slaten kollha ta' art Ghuz, u s-slaten kollha ta' art il-Filistin, u lil Askalon, u lil Ghazza, u lil Ekron, u lill-bqija ta' Asdot,

21 U lil Edom, u lil Mowab, u lil ulied Ghammon,

22 U s-slaten kollha ta' Tir, u s-slaten kollha ta' Sidon, u s-slaten tal-gzejjer li huma 'l hemm mill-bahar,

23 U lil Dedan, u lil Tema, u lil Buž, u lil dawk kollha li jjarwzu d-dawra ta' rashom.

24 U s-slaten kollha tal-Gharabja, u s-slaten kollha tat-tahlit tal-popli, li jghammru fid-deżert,

25 U s-slaten kollha ta' Żimri, u s-slaten kollha ta' Ghelam, u s-slaten kollha tal-Medja,

26 U s-slaten kollha tat-tramuntana, qrib u bgħid, wiehed wara l-iehor, u s-slaten kollha tad-dinja, li huma fuq wiċċ l-art: u s-sultan ta' Sesak jixrob warajhom.

27 Għalhekk tgħidilhom: Hekk igħid il-Mulej ta' l-eżerċti, Alla ta' Izrael: Ixorbu, u iskrú, tqallghu, u aqghu, u tqumux aktar, minhabba s-sejf li sa nibghat f'nofskom.

28 U jgiri, jekk ma jridux jiehdu l-kies minn idek biex jixorbu, illi tgħidilhom: Hekk igħid il-Mulej ta' l-eżerċti: Ikollkom sgrur tixorbu!

29 Ghax, ara, sa nibda ngib il-hsara fuq il-belt li jissemma ismi fuqha, u intom sa tibqghu mhux ikkastigati? Intom ma teħilsux il-kastig: ghax sa nsejjah sejf fuq dawk kollha li jghammru fuq l-art, igħid il-Mulej ta' l-eżerċti.

30 Għalhekk habbar kontra tagħhom dal-kliem kollu, u ghidilhom: Il-Mulej igħajjat mill-gholi, u jsamma' leħnu mill-aghmara mqaddsa tieghu; hu jghajjat bil-qawwi kontra l-merhla tieghu; igħajjat ghajta, bħal dawk li jagħrsu l-egħneb, kontra dawk kollha li jghammru l-art.

31 Sa truf l-art jasal il-ghagħa; ghax il-Mulej għandu glieda mal-ġnus, hu jagħmel haqq mill-bnedmin kollha; lil dawk li huma ħzienu jagħtihom lis-sejf, igħid il-Mulej.

32 Hekk igħid il-Mulej ta' l-eżerċti: Ara, il-hsara hierġa minn ġens għal ġens, u riefnu kbir iqum minn truf l-art.

33 U l-maqtulin tal-Mulej ikunu f'dak il-jum minn tarf sat-tarf l-iehor ta' l-art: ma jkunux mibkijin, lanqas miġburin, jew midfunin; bħad-demel ikunu fuq wiċċ l-art.

34 Werzqu, o ragħajja, u ghajtu; u tmieghku fl-irmied, ja sidien l-imriehel: ghax jiem il-qatla tagħkom, u li tkunu

mxerrdin, waslulkom; u taqghu bħal ġarra prezzjuża.

35 U r-ragħajja ma jkollhomx fejn jahirbu, u sidien l-imriehel lanqas ikollhom helsien.

36 Ikun hemm aghjat ta' ragħajja, u twerzieq ta' sidien l-imriehel, ghax il-Mulej iharbat il-merghat tagħhom.

37 U l-imqawel ħiemda jitharbtu minhabba s-sahna ta' għadab il-Mulej.

38 Halla l-bejta tieghu bħal-ljun: ghax arthom saret wahx minhabba l-hruxija tas-sejf qarriedi, u minhabba s-sahna ta' għadab il-Mulej.

26 Fil-bidu tas-saltna ta' Gehojakim, bin Gosija, sultan ta' Guda, giet dil-kelma mingħand il-Mulej, tgħid:

2 Hekk igħid il-Mulej: Oqghod fil-bitha ta' dar il-Mulej, u ghid lill-bliet kollha ta' Guda, li jigu jqimu f'dar il-Mulej, il-kliem kollu li ordnajtek biex tgħidilhom; u tnaqqasx kelma:

3 Għandhom mnejn jisimghu, u jergħghu kull wiehed idur minn triqtu l-hazina, biex jibdieli mill-hsara li biħsiebi naghmlilhom minhabba l-hażen ta' l-egħmejjel tagħhom.

4 U tgħidilhom: Hekk igħid il-Mulej; jekk ma tisimghux minni, billi timxu fil-liġi tiegħi, li qegħditkom quddiemkom.

5 U tisimghu kliem il-qaddejja tiegħi, il-profeti, li jien qieghed nibgħatilkom, bla ma nehda, sa minn filghodu, u ma tisimghuhomx:

6 Nagħmel imbagħad did-dar bħal Silo, u dil-belt nagħmilha saħta għall-ġnus kollha ta' l-art.

7 U l-qassisin u l-profeti, u l-poplu kollu semghu lil Geremija jgħid dal-kliem f'dar il-Mulej.

8 Issa ġara, xhin Geremija temm igħid kulma ikkmandah il-Mulej biex igħid lill-poplu kollu, illi l-qassisin, u l-profeti, u l-poplu kollu, qabduh, u qalu: Inti għandek tmut!

9 Għaliex habbart f'isem il-Mulej, billi ghidt: Did-dar jigrilha bħal Silo, u dil-belt issir herba, bla nies igħammru fiha? U l-poplu kollu ngama' għal Geremija f'dar il-Mulej.

10 Malli semghu l-kapijiet ta' Guda dawn il-hwejjeg, telghu minn dar is-sultan għal dar il-Mulej, u qagħdu bil-qieghda fid-dahla tal-bieb il-ġdid ta' dar il-Mulej.

11 Imbagħad qalu l-qassisin u l-profeti lill-kapijiet u lill-poplu kollu: Dar-raġel haqqu l-mewt; ghax habbar kontra dil-belt, bħal ma smajtuh b'widnejkom.

12 Imbagħad Geremija qal lill-kapijiet kollha, u lill-poplu kollu: Il-Mulej bagħatni nhabbar kontra did-dar, u kontra dil-belt, il-kliem kollu li smajtu.

13 Għalhekk, tejbu mġibitkom u

eghmilkom, u isimgħu lehen il-Mulej Alla tagħkom: u l-Mulej jisghobbih mill-hsara li qal kontrikom.

14 Nghid għaliya. jien hawn f'idejkom; aghmlu bija dak li jogħgobkom, u jidhrilkom li hu tajjeb.

15 Izda kunu afusgur, illi jekk toqtluni, titfgħu demm innocenti fuqkoni, u fuq dil-belt, u fuq min ighammar fiha: għax tassaw bagħatni l-Mulej għandkom, biex insamma' lil widnejkom dal-kliem kollu,

16 Imbagħad qalu l-kapijiet u l-poplu kollu lill-qassisin u lill-profeti: Dar-raġel ma haqqux il-mewt: għax kellinina f'isem il-Mulej Alla tagħna.

17 Imbagħad qamu x'uhud fost ix-xjuh tal-pajjiż, u kellmu lill-miġemgħa kollha, billi qalu:

18 Mika, il-Morasti, habbar fi żmien Hezekija, sultan ta' Ġuda, billi qal: Hekk iġhid il-Mulej ta' l-ezerċti: Sijon tinharat bħal għalqa, u Ġerusalem issir gods herba, u l-gholja tat-tempju bħall-gholjiet tal-masgar.

19 Jaqaw Hezekija, sultan ta' Ġuda, u l-poplu kollu ta' Ġuda, qatghuhelu għall-mewt? Ma bażax mill-Mulej. u talab il-hniena tal-Mulej, u sogħobbih il-Mulej mill-hsara li kien qal li sa jagħmlilhom? Izda ahna sa nagħmlu hsara kbira b'dannu ta' ruhna.

20 U kien hemm ukoll raġel li kien iħabbar f'isem il-Mulej, Urija bin Semajja, minn Kirjat-Gagħrim, u ħabbar kontra dil-belt, u kontra dan il-pajjiż. kliem kollu bħal ta' Ġeremija:

21 U malli s-sultan Ġehojakim, mal-qalbenin kollha tiegħu, u l-kapijiet kollha tiegħu, semgħu kliemu, is-sultan ried joqtlu: izda xhin Urija sama' dan, baża';

22 U s-sultan Ġehojakim bagħat xi rġiel l-Eġittu: lil Elnatan. bin Ghakbor, u xi rġiel miegħu l-Eġittu.

23 U ġiebu lil Urija mill-Eġittu, u ġiebu għand is-sultan Ġehojakim; li qatlu bis-sejfi, u xehet ġismu mejjet fl-oqbra ta' kulhadd.

24 Madankollu, id Ahiqam, bin Safan, kienet ma' Ġeremija, biex ma jagħtuhx f'idejn il-poplu biex joqtlu.

27 Fil-bidu tas-saltna ta' Ġehojakim, bin Gosija, sultan ta' Ġuda, ġiet dil-kelma lil Ġeremija mingħand il-Mulej, tgħid:

2 Hekk qalli l-Mulej: Aghmel għalik irbat u madmad, u qegħidhom fuq għonqok.

3 U ibgħathom lis-sultan ta' Edom, u lis-sultan ta' Mowab, u lis-sultan tal-Għammonin, u lis-sultan ta' Tir, u lis-sultan ta' Sidon, b'id il-messagġiera li ġew Ġerusalem għand Sedekija, sultan ta' Ġuda;

4 U ikkmandalhom iġhidu lil sjiċedhom: Hekk iġhid il-Mulej ta' l-ezerċti. Alla ta' Izrael: Hekk tgħidu lil sjiċedkom:

5 Jien għamilt l-art. il-bniedem u l-bħima li henim fuq l-art, bil-qawwa kbira tiegħi, u bi driegħi mimdud. u nagħtiha lil min jidhri li jisthoqqqu.

6 U issa tajt dawn l-artijiet kollha f'idejn Nebukadnessar, sultan ta' Babel. qaddej tiegħi: u tajtu wkoll id-dbejjeb tar-raba' biex jaqduh.

7 U jaqduh il-ġnus kollha, u lil ibnu. u lil bin ibnu. sama jaasal żmien artu: imbagħad hafna ġnus u slaten kbar jagħmlu il-qaddej tagħhom.

8 Imbagħad jġri. illi l-ġens jew is-saltna li ma jaqdux lil Nebukadnessar. sultan ta' Babel. u li nia jqegħidx għonqu taht il-madmad tas-sultan ta' Babel, dak il-ġens nikkastigah, iġhid il-Mulej, bis-sejfi. u bil-ġuh, u bil-pesta, sama nkun qridtu b'idu.

9 Għalhekk la tisimgħux il-profeti tagħkom. il-gharrafa tagħkom, il-halliema tagħkoin, il-ħabbarin tagħkom, u s-saħħara tagħkom, li jkellmukom, billi jgħidu: La taqdux lis-sultan ta' Babel:

10 Għax huma jħabbruġkom gidba, biex ibegħidukom 'il bogħod minn artkom; u jien inkeċċikom, u tinqerdu.

11 Izda l-ġnus li jmiddu għonqhom taht il-madmad tas-sultan ta' Babel. u jaqduh, inhallihom jistrieħu f'arthom, iġhid il-Mulej: u jahdmuha, u jgħammru fiha.

12 Jien kellimt ukoll lil Sedekija, sultan ta' Ġuda. skond dal-kliem kollu, għidtu: Middu għonqkom taht il-madmad tas-sultan ta' Babel. u aqdu lilu u lill-poplu tiegħu. u tibagħhu hajjin!

13 Għaliex tridu tmutu, int u l-poplu tiegħek. bis-sejfi, bil-ġuh, u bil-pesta. bħal ma qal il-Mulej kontra dak il-ġens li ma jaqdux lis-sultan ta' Babel?

14 Għalhekk la tisimgħux il-kliem tal-profeti li jgħidukom: Ma tkunux taht is-sultan ta' Babel: għax gidba huma jħabbruġkom.

15 Għax jien ma bghatthomx, iġhid il-Mulej, izda huma jħabbru gidba f'ismi; biex inkeċċikom, u tinqerdu, intom, u l-profeti li jħabbruġkom.

16 U jien kellimt ukoll lill-qassisin u lil dal-poplu kollu, għidtilhom: Hekk iġhid il-Mulej: La tisimgħux kliem il-profeti tagħkom li jħabbruġkom, billi jgħidukom: Ara. l-aghmara ta' dar il-Mulej sa targa' tkun miġjuba minn Babel issa, dal-waqt: għax gidba huma jħabbruġkom.

17 La tisimgħux minnhom; aqdu lis-sultan ta' Babel. u tibqghu hajjin: għax għandha ssir herba dil-belt?

18 Jekk inhuma profeti, u jekk il-kelma tal-Mulej magħhom, ha jitolbu issa lill-

Mulej ta' l-eżerċti, li l-aghmara li thalliet f'dar il-Mulej, u f'dar is-sultan ta' Guda, u f'Gerusalem, ma tingarrx lejn Babel.

19 Ghax hekk ighid il-Mulej ta' l-eżerċti għall-kolonni, u għall-baħar, u għall-bażijiet, u għall-bqija ta' l-aghmara li baqa' f'dil-belt.

20 Li Nebukadnessar, sultan ta' Babel, ma hadhiex, meta ha fil-jasar lil Gekonija, bin Ġehojakim, sultan ta' Guda, minn Ġerusalem lejn Babel, u l-kbarat kollha ta' Guda u Ġerusalem;

21 Iva, hekk ighid il-Mulej ta' l-eżerċti, Alla ta' Izrael, għall-aghmara li baqa' f'dar il-Mulej, u f'dar is-sultan ta' Guda, u f'Gerusalem;

22 Huma jingarru f'Babel, u hemm jibqgħu sa dak in-nhar li nżurhom, ighid il-Mulej; imbagħad intellagħhom, u nroddhom lil dal-post.

28 U ġara f'dik is-sena, fil-bidu tas-saltna ta' Sedekija, sultan ta' Guda, fir-raba' sena, fil-hames xahar, illi Hananija, bin Ġhażzur il-profeta, li kien minn Gibghon, qalli f'dar il-Mulej, quddiem il-qassisin, u l-poplu kollu:

2 Hekk ighid il-Mulej ta' l-eżerċti, Alla ta' Izrael: Jien kissirt il-madmad tas-sultan ta' Babel.

3 F'sentejn ohra nargá' ngib f'dan il-post l-aghmara kollha ta' dar il-Mulej, li Nebukadnessar, sultan ta' Babel, ha minn dal-post, u garrha Babel:

4 U nargá' ngib lil Gekonija, bin Ġehojakim, sultan ta' Guda, ma' dawk kollha ta' Guda li kienu mehudin fil-jasar f'Babel, ighid il-Mulej; ghax inkisser il-madmad tas-sultan ta' Babel.

5 Imbagħad il-profeta Ġeremija qal lill-profeta Hananija quddiem il-qassisin, u quddiem il-poplu kollu li kien qiegħed f'dar il-Mulej,

6 Qal ukoll il-profeta Ġeremija: Amen: ha jagħmed hekk il-Mulej: il-Mulej isehh kliemk li int habbart, billi jragġa' l-aghmara ta' dar il-Mulej, u lil dawk kollha li tiehdu fil-jasar, minn Babel f'dan il-post.

7 Madankollu, issa isma' l-kelma li jien sa insemgħek f'widnejk, u f'widnejn il-poplu kollu;

8 Il-profeti, li kienu hawn qabli, u qablek, mill-qedem, habbru kontra hafna artijiet, u kontra saltniet kbar, gwerra, u hsara, u pesta.

9 Il-profeta li jhabbar is-sliem, meta ssehħ kelmet il-profeta, jingharaf il-profeta, li tassaw bagħtu l-Mulej.

10 Imbagħad Hananija qabad il-madmad minn fuq għonq Ġeremija, u kissru.

11 U Hananija qal quddiem il-poplu kollu: Hekk ighid il-Mulej: Hekk inkisser

il-madmad ta' Nebukadnessar, sultan ta' Babel, minn hawn u sentejn ohra, minn fuq għonq il-ġnus kollha. U l-profeta Ġeremija telaq għal triqta.

12 Imbagħad kelmet il-Mulej ġiet lil Ġeremija, il-profeta, wara li Hananija, il-profeta, kissir il-madmad minn fuq għonq Ġeremija, il-profeta, billi qal:

13 Mur u għid lil Hananija: Hekk ighid il-Mulej: Int kissirt madmad tal-ghuda, imma int tagħmlilhom floku madmad tal-hadid.

14 Ghax hekk ighid il-Mulej ta' l-eżerċti, Alla ta' Izrael: Jien qegħdit madmad tal-hadid fuq għonq dawn il-ġnus kollha, biex ikunu taħt Nebukadnessar, sultan ta' Babel, u jaqduh; u huma jaqduh: u jien tajtu d-dbejeb tar-raba' wkoll.

15 Imbagħad qal il-profeta Ġeremija, lill-profeta Hananija: Isma, issa, Hananija; il-Mulej ma bagħtikx; iżda int ittamajt lill-poplu f'għidba.

16 Għalhekk, hekk ighid il-Mulej: Ara, jien ser innehhik minn fuq wiċċ l-art: dis-sena inti tmut, ghax kliemk hu tixwix kontra l-Mulej.

17 U Hananija, il-profeta, miet dik is-sena, fis-seba' xahar.

29 Dawn issa huma l-kliem ta' l-ittra li Ġeremija, il-profeta, bagħat minn Ġerusalem, lill-bqija tax-xjuħ li kienu mehudin fil-jasar, u lill-qassisin, u lill-profeti, u lill-poplu kollu li Nebukadnessar ha fil-jasar minn Ġerusalem lejn Babel:

2 (Wara li s-sultan Ġekonija, u s-sultana, u l-ewnuki, il-prinċipijiet ta' Guda u ta' Ġerusalem, u l-mastrudaxxi, u l-had-dieda, harġu minn Ġerusalem;)

3 L-ittra kienet mehuda b'id Elghasa, bin Safan, u Gemarija, bin Hilkija, (li kien bagħathom Sedekija, sultan ta' Guda, f'Babel, lil Nebukadnessar, sultan ta' Babel.) L-ittra kien fiha dan:

4 Hekk ighid il-Mulej ta' l-eżerċti, Alla ta' Izrael, lill-eżiljati kollha, li jien eżiljajt minn Ġerusalem f'Babel;

5 Ibnu djar, u għammru fihom; u hawlu għonna, u kulu frothom;

6 Iżzewġu, u nisslu wlied u bniet; u hudu nisa għal uliedkom, u zewġu lill-bniet tagħkom, biex jildu wlied u bniet; biex toktru hemm, u ma tonqsux.

7 U fittxu s-sliem ta' dik il-belt li fiha bghattkom fl-eżilju, u jtolbu lill-Mulej għaliha: ghax fis-sliem tagħha jkollkom il-ġid.

8 Ghax hekk ighid il-Mulej ta' l-eżerċti, Alla ta' Izrael: La thallux il-profeti tagħkom, u l-gharrfa tagħkom, li qegħdin f'nofskom, iqarrqu bikom, u lanqas tagħtu widen lill-holm li toholmu.

9 Ghax huma jhabbrukom f'ismi bil-

gideb: jien ma bghatthomx, ighid il-Mulej.

10 Ghax hekk ighid il-Mulej: Wara li jkunu ghaddew sebghin sena fuq Babel, jien inzurkom, u naghmel li sseh kelmti t-tajba maghkom, billi nreggaghkom lura lejn dal-post.

11 Ghax jien naf il-hsibijiet li nahseb fuqkom, ighid il-Mulej; hsibijiet ta' sliem, u mhux ta' hsara, biex naghtikom futur u tama.

12 Imbaghad intom issejhuli, u tigu u titolbuni, u jien nismaghkom.

13 U tfitxuni, u ssibuni, meta tfitxuni b'qalbkom kollha.

14 U jien ninstab minnkom, ighid il-Mulej: u nreggaghkom lura mill-jasar taghkom, u nigmaghkom mill-ġnus kollha, u mill-postijiet kollha fejn bghattkom fl-ezilju, ighid il-Mulej; u nehodkom lura lejn il-post li minnu bghattkom fl-ezilju.

15 Ghax intom ghidtu: Il-Mulej qajmilna profeti f'Babel;

16 Kunu afu li hekk ighid il-Mulej ghas-sultan li qieghed fuq it-tron ta' David, u ghall-poplu kollu li jghamar f'dil-belt, u ghal hutkom li ma hargux maghkom ghall-ezilju;

17 Hekk ighid il-Mulej ta' l-ezercti: Ara, sa nibghat fuqhom is-sejf, il-ġuh, u l-pesta, u naghmilhom bhat-tin imhassar, li ma jstax jittiekel bil-hzunija.

18 U nippersegwitahom bis-sejf, bil-ġuh, u bil-pesta, u naghtihom biex ikunu mitfughin 'il hawn u 'l hinn fost is-saltniet kollha ta' l-art, biex ikunu sahta, wahx, tisfir, u zeblih, fost il-ġnus kollha fejn jien inxerrihom:

19 Talli ma semghux kliemi, ighid il-Mulej, li jien bghattilhom mal-qaddejja tieghi, il-profeti, bla ma nehda, minn filghodu; izda intom ma smajtux, ighid il-Mulej.

20 Isimghu ghalhekk il-kelma tal-Mulej, intom ilkoll l-eziljati, li bghattkom minn Gerusalem f'Babel.

21 Hekk ighid il-Mulej ta' l-ezercti, Alla ta' Izrael, ghal Ahâb, bin Kolaja, u ghal Sedekija, bin Maghseja, li qeghdin ihabbrulkom f'ismi gidba: Ara, jien sa nerhihom f'id Nebukadnessar, sultan ta' Babel; u joqtolhom quddiem ghajnej-kom;

22 U minnhom jiehdu jsem ta' sahta ghall-eziljati kollha ta' Guda li hemm f'Babel, u jghidu: Il-Mulej jaghmillek bhal Sedekija, u bhal Ahâb, li s-sultan ta' Babel wxiehom fin-nar;

23 Ghax huma ghamlu eghmil moqzież f'Izrael, billi znew man-nisa ta' ghajrhom, u tkellmu f'ismi l-gideb, li jien ma ikkmandajthomx; jien nafu, u nixdu, ighid il-Mulej.

24 Hekk ghid lil Semajja, in-Nehlami:

25 Hekk ighid il-Mulej ta' l-ezercti, Alla ta' Izrael: Talli int bghatt b'ismek

ittri lill-poplu kollu li hawn Gerusalem, u lil Sofonija, bin Maghseja, il-qassis, u lill-qassisin kollha, biex tgħidilhom:

26 Il-Mulej għalek qassis flok Ġehojada, il-qassis, biex ikun hemm għassiesa f'dar il-Mulej fuq kull wiehed li jitbellah, u jagħmel lilu nfnis profeta, u biex titfghu l-habs, u fil-qjud.

27 Issa għaliex mela ma widditx lil Ġeremija l-Ghanatoti, li qieghed jagħmilha ta' profeta fostkom,

28 U li bagħat ighidilna f'Babel: Dan l-ezilju hu twil: ibnu djar, u għammru fihom; hawlu gonna, u kulu l-frott tagħhom.

29 U Sofonija l-qassis qara din l-ittra f'widnejn Ġeremija l-profeta.

30 Imbagħad għet il-kelma tal-Mulej lil Ġeremija, tgħid:

31 Ibghat lill-eziljati kollha, ghidilhom: Hekk ighid il-Mulej għal Semajja, in-Nehlami: Talli habbrilkom Semajja, bla ma bghattu jien, u ttamakom f'gidba:

32 Għalhekk, hekk ighid il-Mulej: Ara, jien nikkastiga lil Semajja, in-Nehlami, u lil nisl: ma jkollu 'l hadd minn ighammad qalb dal-poplu; u lanqas jara l-gid li jien sa nagħmel għall-poplu tieghi, ighid il-Mulej; ghax hu għallimhom tixwix kontra l-Mulej.

30 Il-kelma li għet lil Ġeremija mill-Mulej, tgħid:

2 Hekk ighid il-Mulej, Alla ta' Izrael: Ikteb il-kliem kollu li għidtlek fi ktieb.

3 Ghax, ara, għad jiġu l-jiem, ighid il-Mulej, li nragħa' lura mill-jasar il-poplu tieghi Izrael u Guda, ighid il-Mulej; u nreggaghom lura lejn l-art li tajt lil missirijiethom, u huma jehduha.

4 U dawn huma l-kelmiet li l-Mulej qal għal Izrael, u għal Guda.

5 Ghax hekk ighid il-Mulej: Smajna ghajta ta' tkexxix, tal-biża', u mhux tas-sliem.

6 Staquz issa, u araw jekk raġel jistax jled? Għaliex, mela, nara r-rgiel kollha b'idejhom fuq genbejhom, bħal mara fil-hlas, u l-učuh kollha saru sofor?

7 Jahasra! ghax kbir hu dak il-jum, u xejn m'hemm bħalu: hu żmien id-diqa ta' Ġakobb; izda hu jehles minnha.

8 Ghax jiġri dak inhar, ighid il-Mulej ta' l-ezercti, li nkisser il-madmad tieghu minn fuq għonqok, u nqatta' r-rbati tiegħek, u l-barranin ma jinqdewx aktar bih.

9 Imma jaqdu l-Mulej, Alla tagħhom u lil David, is-sultan tagħhom, li jien inqajmilhom.

10 Għalhekk la tibzax, o qadde tieghi Ġakobb, ighid il-Mulej; lanqas titriegħed, o Izrael: ghax, ara, jien insalvak mill-boghod, u lil nislek mill-art tal-jasar

taghom; u Ġakobb jaġġa' jiġi, u jgħix fil-hedu, u kwiet, u hadd ma jbeżżgħu.

11 Ghax jien miegħek, iġhid il-Mulej, biex insalvax: għalkemm jien intemm għalkollox il-ġnus kollha fejn xerridtek, jien ma ntemmx għalkollox lilek, iżda nwiddebek kif jixraqlek, u ma nhallikx għalkollox bla kastig.

12 Ghax hekk iġhid il-Mulej: Il-ksur tiegħek ma jitfejjaqx, u l-gerha tiegħek kerha.

13 M'hemm hadd minn jaqbeż għalik, biex jinfaxxaw il-gerha tiegħek: int m'għandikx duwa għall-fejjan.

14 Hbiebek kollha nsewx; huma ma jfittxukx; għax jien għamiltlek gerha ta' għadu, b'kastig ta' wiehed kiefer, minhabba l-kotra ta' hżunitek; għax dnubietek żdiedu.

15 Għaliex qiegħed tghajjat minhabba l-gerha tiegħek? Bla fejjan l-uġigh tiegħek minhabba l-kotra ta' hżunitek: għax dnubietek żdiedu, jien għamiltlek dan.

16 Għalhekk dawk kollha li jibilgħuk, jinbelghu huma; u l-egħdewwa kollha tiegħek, kull wiehed minnhom, imorru fil-jasar; u dawk li jneżżgħuk ikunu mneżżgħa, dawk kollha li jisirquq naghtihom jinsterqu.

17 U narga' naghtik saħteku, u naghlaq il-ġriehi tiegħek, iġhid il-Mulej; għax Imkeċċija jsejhulek: Sijon, li hadd ma jfittixha.

18 Hekk iġhid il-Mulej: Ara, jien inraġġa' lura mill-jasar it-tined ta' Ġakobb, u nħenn għall-aghmajjar tiegħu; u l-belt tarġa' tinbena fuq il-gholja tagħha, u l-palazz jibqa' fejn imissu.

19 U minnhom johroġ għana ta' tifhir, u lehen dawk li qegħdin jifirhu: jien inkattarhom, u ma jkunux ffit: jien nigglorifikahom ukoll, u ma jkunux zġhar.

20 Uliedhom ikunu bħal dari, u l-ġemgħa tagħhom titwettaq quadiemi, u nikkastiga lil dawk kollha li jahqurhom.

21 U l-prinċep tagħhom ikun wiehed minnhom, u min jahkimhom johroġ minn nofshom; u nsejjahlu hdejjja, u jersaq lejja: għax min hu dak li jissogra hajtu biex jersaq lejja? iġhid il-Mulej.

22 U intom tkunu l-poplu tiegħi, u jien inkun Alla tagħkom.

23 Ara, ir-riefnu tal-Mulej qam! riefnu jobrom: jobrom fuq ras il-hżiena sa jahbat.

24 Il-ġhadab qalil tal-Mulej ma jdurx, sama jagħmel u jtemm il-hsibijiet ta' mohhu: fi-aħħar taż-żminijiet tifhmuh dan.

31 Fl-istess żmien, iġhid il-Mulej, jien inkun Alla tal-familji kollha ta' Izrael, u huma jkunu l-poplu tiegħi.

2 Hekk iġhid il-Mulej: Il-poplu li heles mis-sejf sab grazzja fid-deżert: imqar Izrael, meta jien mort biex inserhu.

3 Il-Mulej deherli bħal dari, iġhidli: Iva, jien inhobbok b'imhabba ta' dejjem: għalhekk jien komplejt inżomm għalik il-feldat tiegħi.

4 U narga' nibnik, u tinbena, o xebba Izrael: Targa' tiżzejjjen bit-tnabar tiegħek, u tohroġ fiż-żfin ta' dawk li qegħdin jifirhu.

5 Targa' thawwel id-dwieli fuq il-muntanji tas-Samarija: dawk li jhawlu, ihawlu, u jiġbru l-frott.

6 Ghax għad jiġi jum, meta l-ghassiesa jghajtu fuq il-muntanija ta' Efrajm: Qumu, ha nitilghu Sijon għand il-Mulej, Alla tagħna.

7 Ghax hekk iġhid il-Mulej: Ghannu bil-ferh għal Ġakobb, u ghajtu fost l-ewlenin tal-ġnus: xandru, fahru, u ghidu: O Mulej, salva l-poplu tiegħek, il-bqija ta' Izrael.

8 Ara, jien ingibhom mill-pajjiż tat-tramuntana, u nigmagħhom minn truff l-art, u magħhom l-aghma u z-zopp, il-mara tqila u lil dik li sa tiled, flimkien: ġemgħa kbira tarġa' tiġi hawn.

9 Jiġu jibku, u bit-thannin ingibhom: immexxihom hdejn xmajjar ta' ilma fi triq watja, li fiha ma jfittxklux: għax jien sirt missier għal Izrael, u Efrajm it-tifel il-kbir tiegħi.

10 Isimghu l-kelma tal-Mulej, o ġnus, u xandruha fil-ġzejjer fil-boghod, u ghidu: Min xerred lil Izrael, jiġimghu, u jħarsu, bħalma ragħaj ihares il-merhla tiegħu.

11 Ghax il-Mulej feda lil Ġakobb, u helu minn id wiehed li kien aqua minnu.

12 Għalhekk jiġu jghannu fuq il-gholja ta' Sijon, u jiġru flimkien għall-ġid tal-Mulej, għall-qamh, għall-inbid, u għaž-žejt, u għall-frieh ta' l-imrieħel tan-nghag u tal-baqar: u ruhohom tkun bħal ġnien imsoqqi; u ma jergħux jinfnew qatt iżjed.

13 Imbagħad ix-xebba tifrah fiż-żfin, zghazagh u xjuh flimkien: għax jien nibdel il-vistu tagħhom f'hena, u nfarragħom, u nferragħom wara n-niket tagħhom.

14 U nxabba' ruh il-qassin bix-xaham, u l-poplu tiegħi jixba' b'ġidi, iġhid il-Mulej.

15 Hekk iġhid il-Mulej: Instama' lehen f'Rama, tinwih, u biki ta' m'rar; Rahel tibki lil uliedha, u tistabar ma tridx, għax m'għadhomx.

16 Hekk iġhid il-Mulej: Żomm lehnek mill-biki, u ghajnejk mid-dmugh: għax it-tahbit tiegħek ikun imħallas, iġhid il-Mulej; u jergħu jiġu minn art il-għadu.

17 U hemm tama għalik għaž-żmien li ġej, iġhid il-Mulej, li uliedek jergħu jiġu lejn arthom.

18 Tassew li jien smajt lil Efrajm

inewwah hekk: Int ikkastigajtni, u jien kont ikkastigat, bhal ghogol li mhux imharreg ghall-madmad: reggaghni lura, u jien nikkonverti; ghax int il-Mulej, Alla tieghi.

19 Tassew, wara dan jien argajt lura, indimt; u wara li tghallim, tajt fuq koxxti: sthajt, iva, u rghext, ghax tghabbejt b'ghajb zghoziti.

20 Jaqaw Efrajm hu ghalija iben ghaziz? Tifel imfessed? ghax kull darba li nheddu, narga' niftakar bil-hegga fih: ghalhekk gewwenija jbaqbq ghalih; tassew li jkolli hniena minnu, ighid il-Mulej.

21 Waqqaf ghalik xi plijieri, gholli xi sinjali fit-triq: itfa' hsiebek fuq it-triq, il-moghdiya li minnha ghaddejt: arga' dur, o xebba ta' Izrael, arga' dur lejn dawn il-bliet tieghek.

22 Kemm sa ddmur tmur 'l hawn u 'l hemm, o bint bla fidi? ghax il-Mulej jahlaq haga gdida fuq l-art: Mara thaddan ragel.

23 Hekk ighid il-Mulej ta' l-ezercti, Alla ta' Izrael: Ghad jerqghu jghidu dil-kelma f'art Guda u fi blietu, meta nreggagghom lura mill-jasar; ibierkek il-Mulej, o aghmara tal-haq, o gholja qaddisa!

24 U jghammru fih Guda u blietu kollha flimkien, il-haddiema tar-raba', u dawk li jmexxu l-imriehel.

25 Ghax jien nahji r-ruh ghajjiena, u nimla kull ruh imdejja.

26 Ghalhekk stenbaht, u rajt; u nghasi kien helu ghalija.

27 Ara, jigu l-jiem, ighid il-Mulej, li nizra' dar Izrael u dar Guda biz-zerriegha tal-bniedem, u biz-zerriegha tal-bhima.

28 U jigri, li bhal ma ghassist fuqhom, biex naqla', u ngarraf, u neqred, u ngarraq, u naghmel il-hsara; hekk ngghasses fuqhom, biex nibni, u nhawwel, ighid il-Mulej.

29 F'dak iz-zmien ma jghidux aktar: Il-missirijiet kielu gheneb qares, u snien l-ulied iddarrsu.

30 Izda kull wiehed imut htija tal-hazen tieghu: kull min jiekol il-gheneb qares, snien iddarrsu.

31 Ara, jigu l-jiem, ighid il-Mulej, li jien naghmel rabta gdida ma' dar Izrael, u ma' dar Guda:

32 Mhux bhar-rabta li ghamilt ma' missirijethom, meta qbadthom minn idhom biex nohrogghom mill-art ta' l-Egittu; ghax huma kisru r-rabta tieghi, ghalkemm jien kont Sidhom, ighid il-Mulej.

33 Izda din tkun ir-rabta li naghmel ma' dar Izrael: Wara dawk il-jiem, ighid il-Mulej, inqieghed il-ligi tieghi go fihom, u niktibha f'qalbhom; u jien inkun Alla taghhom, u huma jkunu l-poplu tieghi.

34 U ma jghallmux aktar wiehed lil

ghajru, u kull wiehed lil huh, billi jghid: Aghrfu l-Mulej: ghax huma lkoll jaghrfuni, miż-zghir sal-kbir fosthom, ighid il-Mulej: ghax jien nahfrilhom il-hazen taghhom, u ma niftakarx aktar dnuhhom.

35 Hekk ighid il-Mulej, li ta x-xeinx ghad-dawl binhar, u l-qamar u l-kwiekeb ordna ghad-dawl bil-lejl; u li jqaqal il-bahar biex ighajtu mwiegu: Il-Mulej ta' l-ezercti, ismu:

36 Jekk dawn il-ligijiet jitwarbu minn quddiem, ighid il-Mulej, nisel Izrael ukoll ma jibqax aktar gens quddiem ghal dejjem.

37 Hekk ighid il-Mulej: Jekk is-smewwiet fil-gholi jistghu jitqiesu, u sisien id-dinja jitkixxfu taht, jien ukoll narmi lil nisel Izrael kollu, ghal kulma ghamlu ighid il-Mulej.

38 Ara, l-jiem jigu, ighid il-Mulej, meta tinbena l-belt ghall-Mulej, mit-torri ta' Hananel sal-bieb tax-xewka.

39 U l-habel tal-qejsin jingibed aktar 'il quddiem sal-gholja ta' Gareb, u jdur imbaghad lejn Goat.

40 U l-wied kollu ta' l-igsma mejta, u ta' l-irmied, u l-eghlieqi kollha sa wied Kedron, sax-xewka ta' bieb iz-ziemel, lejn il-lvant, ikunu mqaddsin lil-Mulej; u la jinqalghu u lanqas jiggarrfu izjed.

32 Il-kelma li giet lil Geremija mill-Mulej, fis-sena ghaxra ta' Sedekija, sultan ta' Guda, li kienet is-sena tmintax ta' Nebukadnessar.

2 Ghax dik il-habta l-ezercti tas-sultan ta' Babel assedja lil Gerusalem: u Geremija l-profeta kien maghluq fil-bitha tal-habs, li kien f'dar is-sultan ta' Guda.

3 Ghax Sedekija, sultan ta' Guda, kien ghalqu, billi qallu: Ghax qieghed thabbar, u tghid: Hekk ighid il-Mulej: Ara, jien naghti dil-belt f'id is-sultan ta' Babel, u hu jehodha;

4 U Sedekija, sultan ta' Guda, ma jehlix minn id il-Kaldin, imma jisgur jinghata f'id is-sultan ta' Babel, u jkellmu fomm ghal fomm, u jarah wiçç imb'wiçç;

5 U lil Sedekija jiehdu Babel, u hemm jibqa' sa ma niehu hsiebu, ighid il-Mulej: jekk titqabdu mal-Kaldin, ma jkollkomx rizq?

6 U Geremija qal: Il-kelma tal-Mulej giet ghandi, tghid:

7 Ara, Hanamel, bin Sallum, zijuk, gejt ghandek, ighid: Ixtri l-ghalqa tieghi li qieghda f'Ghanatot: ghax id-dritt li tifdiha hu tieghek biex tixtriha.

8 Ghalhekk Hanamel, bin iz-ziju tieghi, gie ghandi fil-bitha tal-habs, skond kelmet il-Mulej, u qalli: Ixtri l-ghalqa tieghi, nitolbok, li qieghda f'Ghanatot, f'art Benjamin: ghax id-dritt tal-wirt hu

tieghek; ixtriha ghalik. Imbaghad kont naf li din kienet kelmet il-Mulej.

9 U xtrajt il-ghalqa ta' Hanamêl, bin zijuwi, li kienet f'Ghanatot, u wizintlu l-flus, sbatax-il xekel tal-fidda.

10 U jien iffirmajt u issigillajt l-att tax-xiri, sejjajt ix-xhud, u wizintlu l-flus fil-mizien.

11 Imbaghad hadt l-att tax-xiri, sew dak li kien issigillat skond id-dritt u l-ligi, u kemm il-miftuh:

12 U tajt l-att tax-xiri lil Baruk, bin Nerija, bin Maghseja, quddiem Hanamêl, bin zijuwi, u quddiem ix-xhud, li iffirmaw l-att tax-xiri, quddiem il-Lhud kollha li kienu qeghdin bil-qieghda fil-bitha tal-habs.

13 U ordnajt lil Baruk quddiemhom, billi ghidtlu:

14 Hekk ighid il-Mulej ta' l-ezercti, Alla ta' Izrael: Hu dan l-att tax-xiri, sew dak li hu issigillat, u sew il-miftuh; u qieghdom f'garra tal-fuhhar, biex jibaghu hemm zmien twil.

15 Ghax hekk ighid il-Mulej ta' l-ezercti, Alla ta' Izrael: Djar, u raba', u oqsma tad-dwieli ghad jinxtraw f'din l-art.

16 Issa, wara li jien tajt l-att tax-xiri lil Baruk, bin Nerija, tlabt lill-Mulej, billi ghidtlu:

17 Ah! Sidi Mulej! ara, int ghamilt is-sema u l-art bil-qawwa kbira tieghek, u bi drieghek mimdud, u xejn mhu tqil ghalik:

18 Int turi tjeba ma' eluf, u thallas il-hazen tal-missirijiet fi hdan uliedhom warajhom: int Alla l-Kbir, Alla l-Qawwi, li ismu hu l-Mulej ta' l-ezercti.

19 Kbir fil-fehma, u setghan fl-eghmil ghax ghajnejk huma miftuhin fuq it-triqat kollha ta' wlied il-bnedmin: biex taghti lil kull wiehed skond imgibtu, u skond frott eghmilu:

20 Li ghamilt eghliem u eghgubijiet f'art l-Egittu, sa llum, u f'Izrael, u fost bnedmin ohra; u ghamilt ghalik isem, bhalma hu llum.

21 U hriqt lill-poplu tieghek Izrael minn art l-Egittu b'eghliem, b'eghgubijiet, u b'id qawwija, u bi drieghek mimdud, u b'biza' kbir:

22 U tajthom din l-art, li int kont hlifit lil missirijethom li tagthiom, art tnixxi halib u ghasel;

23 U dahlu, u haduha; izda ma semghux minn lehnek, u lanqas imxew fil-ligi tieghek; m'ghamlu xejn minn dak kollu li ordnajtlihom: ghalhekk int gibt fuqhom dil-hsara kollha:

24 Ara r-rampi, ghoddhom lahqu l-belt biex jehduha; u l-belt sa tinghata f'id il-Kaldin, li qeghdin jahbtu ghalha, bis-sejf, bil-ghu, u bil-pesta: u dak li ghidt int sar; u, ara, int qieghed tarah.

25 U inti ghidtlu: O Sidi Mulej: Ixtri

ghalik il-ghalqa bi flus, u hu x-xnieda; ghax il-belt sa tinghata f'id il-Kaldin.

26 Imbaghad giet il-kelma tal-Mulej lil Geremija, tghid:

27 Ara, jien il-Mulej, Alla tal-hajjin kollha: hemm xi haga tqila wisq ghalija?

28 Ghalhekk, hekk ighid il-Mulej: Ara, sa naghti dil-belt f'id il-Kaldin, u f'id Nebukadnessar, sultan ta' Babel, u hu jehodha:

29 U l-Kaldin, li qeghdin jahbtu ghal dil-belt, jidhlu u jaghtu n-nar lil dil-belt, u jaharquha bid-djar, li fuq l-isqfa taghha offrew l-incens lil Baghal, u sawbu t-tiswib lill-allat ohra, biex ighaddbuni.

30 Ghax ulied Izrael, u wlied Guda, ghamlu biss dak li hu hazin f'ghajnejja sa minn zghozithom: iva, ulied Izrael ghaddbuni biss b'eghmil idejhom, ighid il-Mulej.

31 Ghax dil-belt kienet ghalija bhala provokazzjoni kontinwa ghal ghadbi u ghal qillti mindu bnewha sa llum, biex ikolli neqridha minn quddiem wiçci.

32 Htija tal-hazen ta' wlied Izrael u ta' wlied Guda, li ghamlu biex ighaddbuni, huma, is-slaten taghhom, il-prinçipijiet taghhom, il-qassisin taghhom, u l-profeti taghhom, u l-irgiel ta' Guda, u dawk li jghammru f'Gerusalem.

33 U dawruli daharhom, u mhux wiçchom: ghalkemm jien ghallimthom, bla ma hdejt, sa minn filghodu, izda ma ridux jilqghu t-taghlum.

34 Izda qieghdu l-hwejjeġ mistkerrha fid-dar, li jissemma ismi fuqha, biex iniggsuha.

35 U bnew il-gholliet ta' Baghal, li hemm f'wied bin Hinno, biex ighaddu min-nar lil uliedhom, subjien u bniet, f'għieh Molok: haga li jien qatt ma ikkmandajthom, u qatt ma gietni f'mohhi, biex jaghmlu haga mistkerrha bhal din, biex iwaqqghu lil Guda fid-dnub.

36 U issa, ghalhekk, hekk ighid il-Mulej, Alla ta' Izrael, ghal dil-belt, li ghalha intom qeghdin tghidu: Moghtija f'idejn is-sultan ta' Babel bis-sejf, bil-ghu, u bil-pesta;

37 Ara, sa nigmaghhom mill-artijiet kollha, fejn waddabthom f'ghadbi, u f'qillti, u f'sahna kbira; u nreġġagħhom lura f'dan il-post, u naghtiom ighammru bla biza'.

38 U jkunu l-poplu tieghi, u jien inkun Alla taghhom:

39 U naghtiom qalb wahda, u triq wahda, biex ikollhom il-biza' tieghi ghal dejjem, ghal-gid taghhom, u ta' wliedhom warajhom:

40 U naghmel maghhom rabta ghal dejjem, li ma nwarra b minnhom, biex naghmlilhom il-gid; u nifra l-biza' tieghi f'qalbhom, biex ma jitwarrbux minni.

41 Iva, nifrah naghmlilhom il-gid, u

nhawwilhom f'din l-art bis-sewwa, u b'qalbi kollha, u b'ruhi kollha.

42 Ghax hekk ighid il-Mulej: Bhal ma gibt fuq dal-poplu dil-hsara kbira kollha, hekk ingib fuqu l-gid kollu, li jien inwieghdu.

43 U raba' jinx tara f'din l-art, li intom tghidu ghalha: Hi herba, la hemm bniedem, u lanqas bhima; hi moghtija f'id il-Kaldin.

44 L-irgiel jixtru l-eghlieqi bil-flus, jinkitbu l-atti tax-xiri, jissigillawhom, jingiebu x-xhud f'art Benjamin, u fl-idwar ta' Gerusalem, u fil-bliet ta' Guda, u fil-bliet tal-gholjiet, u fil-bliet tal-wita, u fil-bliet ta' nofsinhar: ghax jien inreghagh-hom lura mill-jasar, ighid il-Mulej.

33 Imbaghad il-kelma tal-Mulej giet it-tieni darba lil Geremija, waqt li kien ghadu maghluq fil-bitha tal-habs, tghid:

2 Hekk ighid il-Mulej li ghamel l-art, il-Mulej li sawwarha, biex iwettaqha; il-Mulej ismu;

3 Sejjahli, u jien inwiegbek, u nurik hwejjek kbar u qawwija, li int ma tafhomx.

4 Ghax hekk ighid il-Mulej, Alla ta' Izrael, ghad-djar ta' dil-belt, u ghad-djar tas-slaten ta' Guda, li kienu mgarrfin biex jaghmlu difiza kontra r-rampi ta' l-assedju, u kontra s-sejf.

5 Gejjin biex jitqabdu mal-Kaldin, u jimlewhom bil-igisma mejta ta' dawk li jiena qtilt f'ghadbi u qillti, u ghal dawk kollha li htija tal-hazen taghhom hbejt wicci minn dil-belt.

6 Ara, sa ngibilha sahha u fejqan, u nfejjaqhom; u nifthilhom tezor ta' sliem u verita.

7 U nragga' lura mill-jasar lil Guda u lil Izrael, u nibnihom bhal ma kienu fil-bidu.

8 U nnaddafhom mill-hazen taghhom kollu, li bih htwew ghalija; u nahfrilhom il-hazen taghhom kollu, li bih dinbu, u li bih htwew ghalija.

9 U dil-belt tkun ghalija isem ta' ferh, ta' tifhir, u ta' gieh quddiem il-gnus kollha ta' l-art, li jisimgu l-gid kollu li naghmlilhom: u jibzghu u jindiehxu minhabba l-gid kollu u s-sliem kollu li naghmlilhom.

10 Hekk ighid il-Mulej: Ghad jinstama' f'dan il-post, li intom tghidu ghalih li jkun herba, bla ebda bniedem u bla ebda bhima, fil-bliet ta' Guda, u fit-toroq ta' Gerusalem, li huma mharbtin, bla ebda bniedem, bla hadd ma ighammar fihom, u bla ebda bhima,

11 Lehen il-hena, u lehen il-ferh, lehen il-gharus, u lehen il-gharusa, u lehen dawk li jghidu: Fahhru l-Mulej ta' l-ezercti: ghax il-Mulej tajjeb; ghax il-hniena tieghu ddam ghal dejjem: u li jgibu s-sagrificcju

ta' fohrija f'dar il-Mulej. Ghax jien inragga' l-pajjiz ghal li kien qabel, ighid il-Mulej.

12 Hekk ighid il-Mulej ta' l-ezercti: Ghad jarga' jkun hawn f'dal-post, li hu herba, bla ebda bniedem u bla ebda bhima, u fil-bliet kollha tieghu mergha fejn raghajja jserrhu l-imriehel taghhom.

13 Fil-bliet tal-muntanji, fil-bliet tal-wita, u fil-bliet tan-nofsinhar, u f'art Benjamin, u fl-idwar ta' Gerusalem, u fil-bliet ta' Guda, ghad jergghu jghaddu l-imriehel taht id dak li jghoddhom, ighid il-Mulej.

14 Ara, il-jiem jigju, ighid il-Mulej, li nwettaq dik il-haga tajba li jien wegħid li dar Izrael, u lil dar Guda.

15 F'dawk il-jiem, u f'dak iz-żmien, innibbet lil David Rimja tas-sewwa; u jaghmel il-haq u s-sewwa fl-art.

16 F'dawk il-jiem Guda jkun salvat, u Gerusalem tghammar bla biża': u dan hu l-isem li bih isejhulha: Il-Mulej, is-sewwa taghna.

17 Ghax hekk ighid il-Mulej: David qatt ma jonqsu wiehed li joqghod fuq it-tron ta' dar Izrael;

18 Lanqas il-qassisin il-Leviti ma jonqoshom wiehed quddiem biex joffri offerti tal-hruq, u jahraq offerti tal-qamh, u biex jaghmel sagrificcju kuljum.

19 U kelmet il-Mulej giet lil Geremija, tghid:

20 Hekk ighid il-Mulej: Jekk intom tistghu tikrsu r-rabta tieghi man-nhar, u r-rabta tieghi mal-lejl, u li ma jkunx hemm nhar u lejl f'waqthom;

21 Tista' mbaghad tinkiser ukoll ir-rabta tieghi ma' David, qaddej tieghi, li ma jkollux iben li jsaltan fuq it-tron tieghu; u mal-qassisin il-Leviti, ministri tieghi.

22 Bhal ma jistax jinghadd l-ezerctu tas-sema, u lanqas jitkejjel ir-ramel tal-bahar: hekk jien inkattar nisel David, il-qaddej tieghi, u l-Leviti li jservuni.

23 U l-kelma tal-Mulej giet lil Geremija, tghid:

24 Ma rajtx x'inhu jghid dal-poplu: Iz-żewg familji li l-Mulej ghazel warrabhom? u hekk huma jmaqdru l-poplu tieghi, li ma jqisuhx aktar b'gens quddiemhom.

25 Hekk ighid il-Mulej: Jekk mhux jien ghamilt ir-rabta tieghi man-nhar u mal-lejl, u jekk mhux jien li tajt il-ligijiet tas-sema u ta' l-art;

26 Jien inwarrab nisel Gakobb, u nisel David, qaddej tieghi, u ma nihux aktar minn nislu biex jahkmu fuq nisel Abraham, Izakk, u Gakobb. Izda jien inreghaghom lura mill-jasar, u jkolli hniena minnhom.

34 Il-kelma li giet lil Geremija mill-Mulej, meta Nebukadnessar, sultan ta' Babel, u l-eżerċtu tiegħu kollu, u s-saltniet kollha ta' l-art taht il-hakma tiegħu, u l-popli kollha, kienu qeghdin jahbtu għal Gerasalem, u għall-bliet kollha li jagħmlu magħha:

2 Hekk igħid il-Mulej, Alla ta' Izrael: Mur kellem lil Sedekija, sultan ta' Guda, ghidlu: Hekk igħid il-Mulej: Ara, jien sa nagħti dil-belt f'id is-sultan ta' Babel, u hu jahraqha bin-nar:

3 U int ma teħlix minn idu, iżda sgur tinqabad, u merħi f'idu; u għajnejk jaraw għajnejn is-sultan ta' Babel, u jkellmek fomm għal fomm, u tmur Babel.

4 Iżda isma' l-kelma tal-Mulej, o Sedekija, sultan ta' Guda: Hekk igħid il-Mulej għalik: Int ma tmux bis-sejf:

5 Iżda tmux bis-sliem: u bħal ma harqu l-fwejjah għal missirijietek, is-slaten ta' ilu, li kienu qablek, hekk jaharqu l-fwejjah għalik; u jnewhu għalik, igħidu: Jahasra, o sidi! Għax hu jien li ngħid dil-kelma, igħid il-Mulej.

6 Imbagħad Geremija, il-profeta, qal dawn il-kelmiet kollha lil Sedekija, sultan ta' Guda, f'Gerasalem.

7 Waqt li l-eżerċtu tas-sultan ta' Babel kien qiegħed jahbat għal Gerasalem, u għall-bliet kollha ta' Guda, li kien baqa', għal Lakis, u għal Għażeka: għax dawn il-bliet qawwija biss kienu li baqgħu fost il-bliet ta' Guda.

8 Din hi l-kelma li giet lil Geremija minghand il-Mulej, wara li s-sultan Sedekija għamel ftehim mal-poplu kollu li kien Gerasalem, biex ixandrihom il-helsin;

9 Li kull wieħed jitlaq helsin il-qaddej tiegħu, u l-qaddeja tiegħu, Lhudi jew Lhudija; li hadd ma jzomm imjassar wieħed Lhudi, huh.

10 Issa, xhin l-kapijiet kollha, u l-poplu kollu, li dahlu fil-ftehim, semgħu li kull wieħed għandu jitlaq il-qaddej tiegħu u l-qaddeja tiegħu helsin, biex ma jzomm-homx aktar imjassra, qagħdu, u telquhom.

11 Iżda wara bdielhom, u iġiegħlu lill-qaddeja rġiel u nisa, li kienu helsu, jiġu lura, u jassruhom bhala qaddeja.

12 Għalhekk il-kelma tal-Mulej giet lil Geremija minghand il-Mulej, tghid.

13 Hekk igħid il-Mulej, Alla ta' Izrael: Jien għamilt rabta ma' missirijietkom dak in-nhar li hrigtkom minn art l-Eġittu, minn dar il-jasar, billi għidit:

14 Wara seba' snin, jitlaq kull wieħed minnkomm lil huh Lhudi, li jkun inbiegħ lilek; u wara li jkun hadimlek sitt snin, titilqu minn miegħek hieles: iżda missirijietek ma semgħux minni, u ma tawx wieden.

15 U issa intom dortu, u għamiltu dak li hu sewwa quddiem, billi xandartu lkoll

il-helsin lil għajrkom, u rtabbattu quddiem fid-dar li jissejjah ismi fuqha:

16 Iżda mbagħad dortu, u kasbartu ismi; u kull wieħed raga' ha lura l-qaddej tiegħu, u l-qaddeja tiegħu, li kontu tlaqtuhom helsin, għal riħhom, u gēghiltuhom jergħu jsiru lsiera tagħkom.

17 Għalhekk, hekk igħid il-Mulej: Intom ma smajtx minni billi xandartu l-helsin, kull wieħed għal huh, u kull wieħed għal għajru: ara, jiena sa nxandar helsin għalikom, igħid il-Mulej, għas-sejf, għall-pesta, u għall-ġuh; u nitfagħkom fis-saltniet kollha ta' l-art.

18 U l-irġiel li kisru l-ftehim li għamlu miegħi, u li ma wettqux il-kliem tal-ftehim li bih intrabtu quddiem, naghmlilhom bhall-ghogol li qasmu fi tnejn, u għaddew bejn il-qasmiet tiegħu—

19 Il-kapijiet ta' Guda, u l-kapijiet ta' Gerasalem, l-ewnuki, u l-qassisin, u l-poplu kollu tal-pajjiż, li għaddew bejn il-qasmiet tal-ghogol—

20 Nagħtihom f'id l-egħdewwa tagħhom, u f'id dawkl jifttxu hajjithom: u l-iġsma mejtin tagħhom ikunu ikel għat-tur tas-sema, u għall-bhejjem ta' l-art.

21 U lil Sedekija, sultan ta' Guda, u l-kapijiet tiegħu, nagħtihom f'id l-egħdewwa tagħhom, u f'id dawkl jifttxu hajjithom, u f'id l-eżerċtu tas-sultan ta' Babel, li tbiġhed minnkomm.

22 Ara, jien sa nordna, igħid il-Mulej, u ngeghilhom jergħu jiġu lura lejn din il-belt; u jahbtu għaliha, u jaqbduha, u jaharqaha bin-nar: u nagħmel il-bliet ta' Guda herba bla ma hadd iġhammar fihom.

35 Il-kelma li giet lil Geremija minn għand il-Mulej fi żmien Gehojakim, bin Gosija, sultan ta' Guda, tghid:

2 Mur f'dar ir-Rekabin, u kellimhom, u gibhom f'dar il-Mulej, f'wahda mill-kmamar, u agħtihom jixorbu l-inbid.

3 Imbagħad jien hadt lil Gażanja, bin Geremija, bin Habassinja, u lil hutu, u lil uliedu kollha, u d-dar kollha tar-Rekabin.

4 U gibthom f'dar il-Mulej, fil-kamra ta' wlied Hanan, bin Igdalja, raġel t'Alla, li kienet ma' genb il-kamra tal-kapijiet, u fuq il-kamra ta' Magħseja, bin Sallum, il-għassies tal-bieb.

5 U qegħdit quddiem ulied id-dar tar-Rekabin ġarar mimlijin inbid, u tazzi, u għidtilhom: Ixorbu l-inbid.

6 Iżda huma qalu: Ma nixorbux inbid: għax Gonadab, bin Rekab, missierni, ordnalna, billi qalilna: La tixorbux inbid, la intom, u lanqas uliedkom għal dejjem:

7 U tibnux dar, u tizirgħux żriġ, u thawlux dwieli, u xejn ma jkollkom: iżda għomorkom kollu tghammru fit-tined; biex tgħixu hafna jiem fl-art li intom għorba fiha.

8 Hekk ahna smajna minn lehen Ġonadab, bin Reġab, missierna, f'dak kollu li ordnalna, billi qatt ma nixorbu nbid tul hajjinta, ahna, in-nisa taghna, uliedna, u l-bniet taghna.

9 U lanqas nibnu djar ghalina biex nghammru fihom: u ma ghandniex u la dwieli, u la raba', u la zriġh.

10 Izda ghamarna f'tined, u smajna, u ghamilna skond dak kollu li Ġonadab, missierna, ikkmandana.

11 Izda gara, meta tala' Nebukadnessar, sultan ta' Babel, għal din l-art illi ahna għidna: Ejjja, ha mmorru Ġerusalem minhabba l-biza' ta' l-eżerċtu tal-Kaldin, u minhabba l-biza' ta' l-eżerċtu tas-Sirjani: għalhekk ahna nghammru Ġerusalem.

12 Imbagħad giet il-kelma tal-Mulej lil Ġeremija, tgħid:

13 Hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti, Alla ta' Izrael: Mur għid lil-irġiel ta' Ġuda, u lil dawk li jghammru Ġerusalem: Ma tilgħux intom it-tagħlima biex tisimgħu kliemi? iġhid il-Mulej.

14 Kliem Ġonadab, bin Reġab, li ikkmanda lil uliedu biex ma jixorbux inbid, kien miżmum; għax sa dan il-jum ma xorbux, izda semgħu minn kmand missierhom: u jien kellimtkom, bla ma hdejt. sa minn filgħodu: izda intom ma smajtux minni.

15 Bgħattikom ukoll, bla ma hdejt, sa minn filgħodu, il-qaddejjja kollha tiegħi, il-profeti, iġhidu: Erġgħu lura issa, kull wiehed, mit-triq il-hazina tiegħu, u sewwu eghmilkom, u la tmorrux wara allat oħra biex taqduhom, u tghammru fl-art li tajt lilkom u lil missirijietkom: izda intom ma tajtux widen. u ma smajtux minni.

16 Tassew, ulied Ġonadab, bin Reġab, harsu l-kmand li missierhom kien tahom; imma dal-poplu ma samax minni.

17 Għalhekk, hekk iġhid il-Mulej Alla ta' l-eżerċti, Alla ta' Izrael: Ara, sa ngib fuq Ġuda, u fuq dawk kollha li jghammru f'Ġerusalem, il-hsara kollha li jien għidt għalihom: għax jien kellimthom, izda ma semgħux; sejjatlihom, u ma wigħux.

18 U Ġeremija qal lil dar ir-Reġabin: Hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti, Alla ta' Izrael: Talli oboejtu kmand Ġonadab, missierkom, u haristu l-preċetti kollha tiegħu, u ghamiltu skond kulma ikkmandakom;

19 Għalhekk, hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti, Alla ta' Izrael: Lil Ġonadab, bin Reġab, qatt ma jinqata' wiehed li joqgħod quddiem i għal dejjem.

36 U gara, fir-raba' sena ta' Ġehojakim, kim, bin Ġosija, sultan ta' Ġuda, illi dil-kelma giet lil Ġeremija minn għand il-Mulej, tgħid:

2 Hu romblu tal-kitba, u ikteb fuq l-kliem kollu li għidtlek kontra Izrael, u fuq Ġuda, u fuq il-ġnus kollha, minn dak inhar li kellimtek, fi żmien Ġosija, sa dan il-jum.

3 Għandhom mnejn dar Ġuda jisimgħu l-hsara kollha li bihsiebni naghmlilhom: biex iduru kull wiehed minn triqtu l-hazina: biex nahfrilhom il-hazen tagħhom u dnuhkom.

4 Imbagħad Ġeremija sejjah lil Baruk, bin Nerija: u Baruk kiteb minn fomm Ġeremija l-kliem kollu tal-Mulej, li kien qallu, fuq ir-romblu tal-kitba.

5 U Ġeremija ordna lil Baruk, billi qallu: Jien miżmum, ma nistax immur f'dar il-Mulej:

6 Għalhekk mur int, u aqra fir-romblu, li int ktibt minn fomm i, kliem il-Mulej f'widnejn il-poplu f'dar il-Mulej, f'jum is-sawm: u taqrah ukoll f'widnejn il-poplu kollu ta' Ġuda li jġu minn bliethom.

7 Għandu mnejn iressqu talbhom quddiem il-Mulej, u jduru kull wiehed minnhom minn triqtu l-hazina: għax kbar huma l-għadab u s-sahna li l-Mulej qal għal dal-poplu.

8 U Baruk, bin Nerija, għamel skond kulma ikkmandah Ġeremija, il-profeta, billi qara fil-ktieb kliem il-Mulej, f'dar il-Mulej.

9 U gara, fil-hames sena ta' Ġehojakim, bin Ġosija, sultan ta' Ġuda, fid-disa' xahar, illi nedew sawma quddiem il-Mulej għall-poplu kollu f'Ġerusalem, u lill-poplu kollu li gie mill-bliet ta' Ġuda għal Ġerusalem.

10 Imbagħad Baruk qara fil-ktieb kliem Ġeremija f'dar il-Mulej, fil-kamra ta' Ġemarija, bin Safan, l-iskrib, fil-bitha ta' fuq, fid-dahla tal-bieb il-gdid ta' dar il-Mulej, f'widnejn il-poplu kollu.

11 Xhin Mikaja, bin Ġemarija, bin Safan, sama' mill-ktieb il-kliem kollu tal-Mulej.

12 Niżel f'dar is-sultan, fil-kamra ta' l-iskrib: u, ara, l-kapijiet kollha kienu qegħdin bil-qiegħda hemm: Elisama, l-iskrib, u Delaja, bin Semajja, u Elnatan, bin Ghakbor, u Ġemarija, bin Safan, u Sedekija, bin Hananija, u l-kapijiet l-oħra kollha.

13 Imbagħad Mikaja għarrafhom il-kliem kollu li kien sama', meta Baruk qara l-ktieb f'widnejn il-poplu.

14 Għalhekk il-kapijiet kollha bagħatu lil Ġehudi, bin Netanja, bin Selemja, bin Kusi, għand Baruk. billi qalu: Hu f'idek ir-romblu li qrajt fih f'widnejn il-poplu, u ejja. U Baruk, bin Nerija, ha r-romblu f'idu, u njar għandhom.

15 U qalulu: Oqgħod bil-qiegħda issa. u aqrah f'widnejna. U Baruk qara f'widnejhom.

16 Issa gara, malli semgħu l-kliem

kollu, illi kollha beżghu, u qalu lil Baruk: Tassew ikollna nghidu lis-sultan dal-kliem kollu.

17 U staqsew lil Baruk, qalulu: Ghidilna issa: Kif ktibt dal-kliem kollu minn fommju?

18 Imbaghad Baruk wegibhom: Qalli dal-kliem kollu b'fommju, u jien ktibthom fil-ktieb bil-linka.

19 Imbaghad qalu l-kapijiet lil Baruk: Mur stahba, int u Geremija; u thalli l-hadd ikun jaf fejn intom.

20 U dahu ghand is-sultan fil-bitha, iżda r-romblu hallewh fil-kamra ta' Elisama, l-iskrib, u qalu l-kliem kollu f'widnejn is-sultan.

21 Baghat is-sultan lil Ġehudi jgib ir-romblu: u giebu mill-kamra ta' Elisama l-iskrib. U Ġehudi qrah f'widnejn is-sultan, u f'widnejn l-kapijiet kollha li kienu weqfin hdejn is-sultan.

22 Issa s-sultan kien qieghed bil-qieghda fid-dar tax-xitwa, fid-disa' xahar: u kien hemm nar jaqbad fil-maġmar quddiemu.

23 U ġara, malli Ġehudi qara tieta jew erba' kolonni, illi s-sultan qattagħhom b'xafra, u tafagħhom fin-nar li kien hemm fil-maġmar, sakemm ir-romblu kollu nħaraq fin-nar ta' ġol-maġmar.

24 Iżda huma ma beżghux, u lanqas qattghu hwejjigħom, u la s-sultan u lanqas hadd mill-qaddejja tieghu li semghu dal-kliem kollu.

25 Madankollu, Elnatan u Delaja, u Gemarija talbu lis-sultan biex ma jahraqx ir-romblu: iżda hu ma riedx jismagħhom.

26 Iżda s-sultan ordna lil Gerahmël, bin Hammelek, u lil Seraja bin Għazrijel, u lil Selemja, bin Għabdël, biex jaqbadu lil Baruk, l-iskrib, u lil Geremija, il-profeta: imma l-Mulej kien hbiehom.

27 Imbaghad il-kelma tal-Mulej giet lil Geremija, wara li s-sultan kien haraq ir-romblu, u l-kliem li kien kiteb Baruk minn fomm Geremija, tghid:

28 Arġa' hu romblu iehor, u ikteb fih il-kliem kollu ta' l-ewwel li kienu fil-ewwel romblu, li harqu Ġehojakim, sultan ta' Guda.

29 U tghid lil Ġehojakim, sultan ta' Guda: Hekk igħid il-Mulej: Int haraq dan ir-romblu, billi ghidit: Għaliex ktibt fih, illi fis-sgur is-sultan ta' Babel jigi, u jharbat din l-art, u jecred minnha l-bniedem u l-bhima?

30 Għalhekk, hekk igħid il-Mulej għal Ġehojakim, sultan ta' Guda: Ma jkollu lil hadd min joqgħod fuq it-tron ta' David: u gismu mejjet jintrema għas-shana tan-nhar, u għall-kesha tal-lejl.

31 U nikkastiga lilu, u lil nislju, u lill-qaddejja tieghu, għall-ħażen tagħhom; u ngib fuqhom, u fuq daww kollha li jghammru f'Ġerusalem, u fuq l-irġiel ta'

Guda, il-ħsara kollha li ghidt għalihom; u ma semghux.

32 Imbaghad Geremija ha romblu iehor, u tah lil Baruk, l-iskrib, bin Nerija, li kiteb fih minn fomm Geremija l-kliem kollu tal-ktieb li harqu Ġehojakim, sultan ta' Guda, fin-nar: u kien miżjud magħhom hafna kliem iehor.

37 U s-sultan Sedekija, bin Ġosija, saltan flok Konjahu, bin Ġehojakim, li Nebukadnessar, sultan ta' Babel, għamlu sultan f'art Guda.

2 Iżda la hu, u la l-qaddejja tieghu, u lanqas il-poplu tal-pajjiż, ma semghu kliem il-Mulej, li qalhom b'Geremija, il-profeta.

3 U s-sultan Sedekija baghat lil Ġukal, bin Selemja, u lil Sofonija, bin Magħseja, il-qassis, għand Geremija, il-profeta, igħid: Itolbu issa lill-Mulej, Alla tagħna, għalina.

4 Issa Geremija kien jigi u jmur fest il-poplu: għax kienu għadhom ma tefgħux il-habs.

5 L-eżerċtu ta' Fargħun kien hareġ mill-Eġittu: ta' malli l-Kaldin li kienu jassedjaw lil Ġerusalem semghu b'ahbarhom, telqu minn Ġerusalem.

6 Imbaghad giet il-kelma tal-Mulej lill-profeta Geremija, tghid:

7 Hekk igħid il-Mulej, Alla ta' Izrael: Hekk tghidu lix-sultan ta' Guda, li bagħatkom għandi biex tistaqsuni: Ara, l-eżerċtu ta' Fargħun, li hareġ biex igħinkom, raġa' lura lejn l-Eġittu, artu.

8 U l-Kaldin jergħu jigu, u jahbtu għal dil-belt, u jaqbduha, u jaharquha bin-nar.

9 Hekk igħid il-Mulej: La titqarrqux, billi tghidu: Il-Kaldin sgur jitilquna: għax ma jmorrux.

10 Għax imqar jekk tqattghu l-eżerċtu kollu tal-Kaldin, li qieghed jahbat għalikom, u ma jibqgħux fostkom hlief nies midrubin, kull wiehed minnhom fit-tinda jqu, u jahraq dil-belt bin-nar.

11 U ġara, meta telaq l-eżerċtu tal-Kaldin minn madwar Ġerusalem, min-ħabba l-biza' ta' l-eżerċtu ta' Fargħun,

12 Illi Geremija hareġ minn Ġerusalem biex imur f'art Benjamin biex jaqsam xi wirt hemm f'nofs il-poplu.

13 Kif wasal f'bieb Benjamin, kien hemm kaptan tal-ghassa, wiehed jismu Irija, bin Selemja, bin Hananija, u dan qabad lil Geremija, il-profeta, hu u jghidlu: Int sejjer mal-Kaldin.

14 Imbaghad Geremija qal: Mħux sewwa; jien m'iniex sejjer mal-Kaldin. Iżda ma samax minnu: għalhekk Irija qabad lil Geremija, u hadu għand l-kapijiet.

15 Ghalhekk il-kapijiet ghadbu ghal Geremija, u sawtuh, u zammewh il-ghassa f'dar Gonatan, l-iskrib: ghax din kienu ghamluha habs.

16 U meta Geremija dahal fiċ-ċelel tal-habs ta' taht l-art, u dam hemm hafna jiem;

17 Is-sultan Sedekija baghat johorġu: u s-sultan staqsieh bil-mohbi f'daru, u qal: Hemm xi kelma minghand il-Mulej? U Geremija qal: Hemm: ghax, qal hu, int tkun moghti f'id is-sultan ta' Babel.

18 Barra min dan, Geremija qal lil Sedekija: Xi htija ghamilt jien lejk, jew lejn il-qaddejjja tieghek, jew lejn dan il-poplu, biex tfajtuni l-habs?

19 Fejnhom issa l-profeta taghkom li habbrulkom, billi qalu: Is-sultan ta' Babel ma jigix ghalikom, u ghal din l-art?

20 Ghalhekk issa isma', nitolbok, o sidi sultan: ha tasal it-talba tiegħi quddiemek: la targax tehodni ghand Gonatan, l-iskrib, biex ma mmutx hemm.

21 Imbaghad Sedekija s-sultan ordna li jagħlu lil Geremija fil-bitha tal-habs, u hemm jagħtu kuljum biċċa hobz mit-triq tal-habbieža, sama ntemm il-hobz kollu mill-belt. U hekk Geremija baqa' fil-bitha tal-habs.

38 Imbaghad Sefatja, bin Mattan, u Gedalja, bin Pashur, u Gukal, bin Selemja, u Pashur, bin Malkija, semghu l-kliehm li Geremija kien ighid lill-poplu kollu, billi jghid:

2 Hekk ighid il-Mulej: Dak li jibqa' f'dil-belt imut bis-sejfi, bil-ġuh, u bil-pesta: iżda min johroġ għal mal-Kaldin jibqa' haj; ghax ikollu 'l hajtu stess bhala priża, u jibqa' haj.

3 Hekk ighid il-Mulej: Dil-belt tassew tinghata f'id l-eżerċtu tas-sultan ta' Babel, u jehodha.

4 Ghalhekk il-kapijiet qalu lis-sultan: Nitolbuk, ha jiehu l-mewt ghand-raġel: ghax hu qieghed jaqta' qalb ir-rġiel tat-taqbid, li jibqghu f'dil-belt, u qalb il-poplu kollu, billi jghidihom kliehm bhal dan: ghax dar-raġel mhux ifttx il-ġid ta' dal-poplu, imma d-deni.

5 Imbaghad Sedekija qal: Ara, hu f'idejkom: ghax is-sultan ma jista' jagħmel xejn kontrikom.

6 Imbaghad hadu lil Geremija, u tefghu fil-ġiebjja ta' Malkija, bin Hammelek, li kien baqa' fil-bitha tal-habs: u niżzu lil Geremija bil-hbula. U fil-ġiebjja ma kienu hemm ilma, imma hama: u Geremija ghodos fil-hama.

7 Iżda Ghebed-Melek, l-Etjopi, wiehed mill-ewnuki, li kien f'dar is-sultan, sama' li tefghu 'l Geremija fil-ġiebjja. Issa s-sultan kien qieghed bil-qieghda f'bieb Benjamin;

8 U Ghebed-Melek hareġ minn dar is-sultan, u kellem lis-sultan, billi qal:

9 Sidi sultan, dawn ir-rġiel imxew hazin f'kulma ghamlu lil Geremija, il-profeta, li tefghu fil-ġiebjja; u dal-waqt imut bil-ġuh fil-post fejn hu: ghax ma baqax iżjed hobz fil-belt.

10 Imbaghad is-sultan ordna lil Ghebed-Melek, l-Etjopi, billi qal: Hu tletin raġel minn hawn, u talla' lil Geremija, il-profeta, mill-ġiebjja qabel ma jmut.

11 U hekk Ghebed-Melek ha daww ir-rġiel mieghu, u dahal f'dar is-sultan f'post taht il-mahzen, minn hemm ha hwejġed qodma, u ċraret imqattgħin, u niżzilhom lil Geremija fil-bir bil-hbula.

12 U Ghebed-Melek, l-Etjopi, qal lil Geremija: Qieghed issa dawn il-hwejġed qodma, u dawn iċ-ċraret imqattgħin taht abtek, minn taht il-hbula. U Geremija hekk għamel.

13 U telghu lil Geremija bil-hbula, u refghu mill-ġiebjja: u Geremija baqa' fil-bitha tal-habs.

14 U s-sultan Sedekija baghat iġib għandu lil Geremija, il-profeta, fit-tielet dahla li hemm f'dar il-Mulej: u s-sultan qal lil Geremija: Sa nistaqsik haġa; tahbi xejn minni.

15 Imbaghad Geremija wieġeb lil Sedekija: Jekk nġarrafhielek, sgrur li ma tagħtinix il-mewt? U jekk nagħtik parir, ma tismax minni?

16 U s-sultan Sedekija halef bil-mohbi lil Geremija, billi qal: Daqskemm hu haj il-Mulej, li għamlina dil-hajja, jien ma nagħtikx il-mewt, u lanqas nagħtik f'idejn dawn l-irġiel li jridu jnehhulek hajtek.

17 Imbaghad Geremija qal lil Sedekija: Hekk ighid il-Mulej, Alla ta' l-eżerċti, Alla ta' Izrael: Jekk int tohroġ lejn l-kapijiet tas-sultan ta' Babel, tkun hajtek mehlusa, u dil-belt ma tinharaqx bin-nar; u tibqa' haj int, u darek:

18 Imma jekk ma tohroġx lejn il-kapijiet tas-sultan ta' Babel, dil-belt tinghata f'idejn il-Kaldin, u jaharquha bin-nar, u int ma tehlisx minn idejhom.

19 U s-sultan Sedekija qal lil Geremija: Niżza' mil-Lhud li marra mal-Kaldin, li ma jerhunix f'idejhom, u jahqruni.

20 Iżda Geremija wieġeb: Ma jerhukx. Isma', nitolbok, lehen il-Mulej f'kulma qieghed ngħidlek: u jkun tajjeb għalik, u hajtek tkun mehlusa.

21 Imma jekk ma tridx tohroġ, din hi l-kelma li l-Mulej urieni:

22 U, ara, in-nisa kollha li baqa' f'dar is-sultan ta' Guda, ikunu mahruġin għand il-kapijiet tas-sultan ta' Babel, u daww in-nisa jghidu: Il-hbieb tieghek tal-qalb qarrqu bik, u għelbuk: riġlejk huma mgħaddsin fit-tajn, u daru lura.

23 U johorġu lin-nisa kollha tieghek u

lil uliedek għal għand il-Kaldin: u int ma tehlisx minn idhom, iżda ttiethed u tinghata f'id is-sultan ta' Babel: u dil-belt tkun mahruqa bin-nar.

24 Imbagħad Sedekija qal lil Ġeremija: Thalli lil hadd ikun jaf b'dal-kliem, u int ma tmutx.

25 U jekk il-kapijiet jisimgħu li jien tkellimt miegħek, u jiġu għandek iġh-dulek: Għarrafna issa x'għidit lis-sultan, la taħbix minna, u ma natukx il-mewt; u għidilna wkoll x'qallek is-sultan:

26 U int wegħibhom: Ressaqt it-talba tiegħi quddiem is-sultan, biex ma jargax jibgħatni għand Gonatan, biex immut hemm.

27 Imbagħad ġew il-kapijiet kollha għand Ġeremija, u staqsewh u wegħibhom sewwawes kif kien ikkmandah is-sultan. U ma staqsewhx aktar; għax it-taħdita ma kenitx instemgħet.

28 U Ġeremija baqa' fil-bitha tal-habs sa dak in-nhar li ntrebhet Gerusalem: u kien hemm meta ttiethed.

39 Fid-disa' sena ta' Sedekija, sultan ta' Guda, fl-għaxar xahar, ġie Nebukadnessar, sultan ta' Babel, u l-eżerċtu tiegħu kollu għal Gerusalem, u assejjaħ.

2 U fis-sena hda ta' Sedekija, fir-raba' xahar, fid-disgħa tax-xahar, waqgħet biċċa mis-sur tal-belt.

3 U l-kapijiet kollha tas-sultan ta' Babel dahl, u qagħdu fil-bieb tan-nofs: Nergalsareser, Samgar-nebo, Sarsekim, ir-Rabsaris, Nergalsareser, ir-Rab-mag, mal-bqija tal-kapijiet l-oħra tas-sultan ta' Babel.

4 U ġara, malli Sedekija, sultan ta' Guda, u n-nies kollha tat-taqbid rawhom, harbu, u hargu mill-belt bil-lejl, mit-triq tal-ġnien tas-sultan, mill-bieb ta' bejn iż-żewġ iswar: u hu qabad it-triq tal-wita.

5 Iżda l-eżerċtu tal-Kaldin għamel għal warajhom, u laħqu lil Sedekija fil-wit ta' Gerko: u wara li qabduh, tellgħuh għand Nebukadnessar, sultan ta' Babel, f'Ribla, fil-pajjiż ta' Hamat, fejn tah is-sentenza.

6 Imbagħad is-sultan ta' Babel qatel lil ulied Sedekija f'Ribla quddiem għajnejh: is-sultan ta' Babel qatel ukoll lill-kbarat kollha ta' Guda.

7 Barra minn dan, lil Sedekija qalagħlu għajnejh, u rabtu bil-ktajjen tal-bronz biex jiehdu Babel.

8 U l-Kaldin harqu dar is-sultan, u djar il-poplu, bin-nar, u ġarrfu s-swar ta' Gerusalem.

9 Imbagħad Nebuzaradan, il-kapitan tal-ghassiesa, ha fil-jasar lejn Babel il-bqija tal-poplu li kien baqa' fil-belt, u dawk li kienu harbu għal miegħu, mal-bqija tal-poplu li kien baqa'.

10 Iżda Nebuzaradan, il-kap tal-ghassiesa, halla min-nies il-foqra tal-poplu, li ma kellhom xejn, f'art Guda, u tahom oqsma tad-dwieli, u raba' f'dik il-habta.

11 Issa Nebukadnessar, sultan ta' Babel, ta ordni lil Nebuzaradan, kap tal-ghassiesa, għal Ġeremija, billi qallu:

12 Hudu, u hu hsiebu, u tagħmillu l-ebda deni; imma għamel miegħu kif iġhidlek hu.

13 U Nebuzaradan, il-kap tal-ghassiesa, u Nebusazban, ir-Rabsaris, u Nergalsareser, ir-Rab-mag, u l-kapijiet kollha tas-sultan ta' Babel;

14 Bagħtu jiehdu lil Ġeremija mill-bitha tal-habs, u tawh f'idejn Gedalja, bin Ahiaqam, bin Safan, biex jiehdu d-dar: u hekk għammar f'nofs il-poplu.

15 Issa lil Ġeremija ġiet il-kelma tal-Mulej, meta kien għadu magħluq fil-bitha tal-habs, tgħid:

16 Mur għid lil Għebed-Melek, l-Etjopi: Hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti, Alla ta' Izrael: Ara, sa nwettaq kliemi għal dil-belt għad-deni, u mhux għall-ġid tagħha: u jsehh kliemi quddiem għajnejk f'dak il-jum.

17 Imma jien nehilek f'dak il-jum, iġhid il-Mulej: u ma tinghatax f'idejn in-nies li tibza' minnhom.

18 Għax jien tassew nehilek, u ma taqax bis-sejf, u tkunlek hajtek bhala priża, talli int ittamajt fija, iġhid il-Mulej.

40 Il-kelma li ġiet lil Ġeremija min-għand il-Mulej, wara li Nebuzaradan, kap tal-ghassiesa, telqu minn Rama, meta hadu marbut bil-ktajjen, qalb l-eżiljati kollha ta' Gerusalem u Guda, li kienu sa jeżiljawhom Babel.

2 U l-kap tal-ghassiesa ha lil Ġeremija, u qallu: Il-Mulej, Alla tiegħek, kien wiegħed din il-hsara għal dal-post.

3 Issa l-Mulej ġiegha, u għamel skond ma kien qal: għax intom dnibtu kontra l-Mulej, u ma smajtux minn lehnu, għal-hekk ġraikom dan.

4 U issa, ara, illum jien inhollok mill-ktajjen li għandek fuq idejk. Jekk jidhriek li jaqbillek li tiġi miegħi Babel, eija; u jien niehu hsiebek: iżda jekk jidhriek li ma jaqbilliex tiġi miegħi Babel, oqghod: ara, il-pajjiż kollu quddiemek: mur fejn jaqbillek u joghġbok tmur.

5 Billi Ġeremija kien għadu mhux sejjer lura, qal: Mur ukoll għand Gedalja, bin Ahiaqam, bin Safan, li s-sultan ta' Babel kien għamlu hakem fuq il-bliet ta' Guda, u għammar miegħu qalb il-poplu: jew mur fejn joghġbok. U l-kap tal-ghassiesa tah ikel u għotja, u telqu.

6 Imbagħad Ġeremija mar għand Gedalja, bin Ahiaqam, f'Misfa, u qagħad

miegħu qalb il-poplu li kien baqa' fil-pajjiz.

7 Issa, meta l-kapijiet kollha tal-forzi li kienu fir-raba', huma u n-nies tagħhom, semgħu li s-sultan ta' Babel kien għamel lil Gedalja, bin Ahiqam, hakem fil-pajjiz, u li kien halla fi hsiebu r-rgiel, in-nisa, it-tfal, u biċċa mill-foqra tal-pajjiz, li ma kinux eżiljati f'Babel;

8 Marru għand Gedalja f'Misfa, Ismagħel, bin Netanja, Gohanan u Gonatan, ulied Kareha, u Xeraja, bin Tanhumet, u wlied Għefaj in-Netufi, u Gizanja, bin il-Maghki, huma u r-rgiel tagħhom.

9 U Gedalja, bin Ahiqam, bin Safan, halef lilhom u lill-irġiel tagħhom, billi qal: La tibzghux toqogħdu taht il-Kaldin: għammru fil-pajjiz, ibqgħu taht is-sultan ta' Babel, u jahbūtkom tajeb.

10 Jien, ara, sa nghammar f'Misfa, biex nidher għalikom quddiem il-Kaldin, li jiġu għandna: iżda intom iġbru l-inbid, u l-frott tas-sajf, u ż-żejt, u ahżnuhom fil-garar, u għammru fil-bliet tagħkom li hadtu.

11 Hekk ukoll meta l-Lhud kollha li kienu Mowab, u qalb l-Ghammonin, u f'Edom, u fl-artijiet l-ohra kollha, semgħu li s-sultan ta' Babel kien halla bqija lil Guda, u li kien qieghed fuqhom lil Gedalja, bin Ahiqam, bin Safan;

12 Il-Lhud kollha reġgħu lura mill-postijiet kollha fejn kienu mxerrdin, u ġew f'art Guda, għand Gedalja, f'Misfa, u ġabru nbid u frott tas-sajf kotra kbira.

13 Barra minn dan, Gohanan, bin Kareha, u l-kapijiet kollha tal-forzi, li kienu fir-raba', ġew għand Gedalja f'Misfa,

14 U qalulu: Taf int li Baghlis, sultan tal-Ghammonin, bagħat lil Ismagħel, bin Netanja, biex inehhilek hajtek? Iżda Gedalja, bin Ahiqam, ma emminhomx.

15 Imbagħad Gohanan, bin Kareha, qal lil Gedalja bil-moħbi f'Misfa: Ha mmur, nitolbok, noqtol lil Ismagħel, bin Netanja, u hadd ma jkun jaf: għax għandu jnehhilek hajtek, biex jixterdu l-Lhud kollha miġmughin madwarek, u l-bqija ta' Guda tinqed?

16 Iżda Gedalja, bin Ahiqam, wieġeb lil Gohanan, bin Kareha: La tagħmilx dilhaġa, għax gideb qieghed tghid fuq Ismagħel.

41 U issa ġara fis-seba' xahar, illi Ismagħel, bin Netanja, bin Elisama, minn nisel is-slaten, u wiehed mill-kbarat tas-sultan, gie ma' għaxar irġiel, għand Gedalja, bin Ahiqam, f'Misfa, u kielu hemm il-hobz flimkien f'Misfa.

2 Imbagħad qam Ismagħel, bin Netanja, u l-għaxar irġiel li kienu miegħu,

u darbu lil Gedalja, bin Ahiqam, bin Safan, bis-sejf, u hekk qatlu lil dak li s-sultan ta' Babel kien għamlu hakem tal-pajjiz.

3 Ismagħel qatel ukoll lil-Lhud kollha li kienu miegħu, ma' Gedalja, f'Misfa, u l-Kaldin li nsabu hemm, u n-nies tat-taqbid.

4 U ġara, it-tieni jum wara li kien qatel lil Gedalja, u hadd ma kien għadu jaf,

5 Illi ġew x'uhud minn Sikem, minn Silo, u minn Samarja, tmenin raġel, bil-leħja mqaxxa, u b'ilbishom imqattgħin, u b'taqtiġh f'gismhom, b'offerta u incens f'idejhom, biex iġibuhom f'dar il-Mulej.

6 U Ismagħel, bin Netanja, hareġ minn Misfa biex jiltaqa' magħhom, jibki hu u miexi. U ġara, xhin iltaqa' magħhom, illi qatilhom: Ejjew għand Gedalja, bin Ahiqam.

7 U xhin kienu daħlu f'nofs il-belt, Ismagħel, bin Netanja, qatilhom, u tefagħhom f'giebja, hu u l-irġiel li kellu miegħu.

8 Iżda għaxar irġiel instabu fosthom li qalu lil Ismagħel: La toqtolniex: għax għandna maħzunin fir-raba' qamh, u xghir, u żejt, u għasel. U halliehom, u ma qatilhomx ma' huthom.

9 Issa l-giebja li fiha Ismagħel tafa' l-igisma mejtin kollha ta' l-irġiel, li hu qatel minhabba Gedalja, kienet giebja kbira, li kien hafter is-sultan Asa, minhabba Baghsa, sultan ta' Izrael: u Ismagħel, bin Netanja, imlieha b'dawk li kienu maqulnin.

10 Imbagħad Ismagħel ha fil-jasar l-bqija kollha tal-poplu li kien hemm f'Misfa, il-bniet tas-sultan, u l-poplu kollu li baqa' f'Misfa, li Nebuzaradan, kap tal-ghassiesa, kien qieghed lil Gedalja, bin Ahiqam, fuqhom: u Ismagħel, bin Netanja, hadhom fil-jasar, u tlaq biex iġhaddi għand il-Ghammonin.

11 Iżda meta Gohanan, bin Kareha, u l-kmandanti kollha tal-forzi li kienu miegħu, semgħu bil-hsara kollha li kien għamel Ismagħel, bin Netanja,

12 Gabru r-rgiel kollha, u telqu biex jahbtu għal Ismagħel, bin Netanja, u laħquh hdejn il-għadira l-kbira ta' Gibghon.

13 Issa ġara, malli n-nies kollha li kienu ma' Ismagħel raw lil Gohanan, bin Kareha, u l-kapijiet kollha tal-forzi li kienu miegħu, ferħu.

14 U l-poplu kollu li Ismagħel kien ha fil-jasar minn Misfa dar, u raga' mar ma Gohanan, bin Kareha.

15 Iżda Ismagħel, bin Netanja, harab minn Gohanan bi tmint irġiel, u mar għand il-Ghammonin.

16 Imbagħad Gohanan, bin Kareha, u l-kapijiet kollha tal-forzi li kienu miegħu, hadu l-bqija kollha tal-poplu, li hu kien ha lura mingħand Ismagħel, bin Netanja,

minn Misfa, wara li kien qatel lil Gedalja, bin Ahiqam: l-irgiel li kienu suldati, u n-nisa, u t-tfal, u l-ewnuki, li kien gieb lura minn Gibghon.

17 U telqu, u waqfu f'Gerut-Kimham, hdejn Betlehem, biex jibqghu sejrjn l-Egittu.

18 Minhabba fil-Kaldin: ghax kienu jibzghu minnhom, billi Ismaghel, bin Netanja, kien qatel lil Gedalja, bin Ahiqam, li s-sultan ta' Babel kien ghamlu kap tal-pajjiż.

42 Imbaghad il-kapijiet kollha tal-forzi, u Gohanana, bin Kareha, u Gizanja, bin Hosaghja, u l-poplu kollu miż-żghir sal-kbir, resqu.

2 U qalu lil Geremija, il-profeta: Ha tkun milqugha minnek, nitolbuk, it-talba taghna, u itlob ghalina lill-Mulej, Alla tieghek, imqar ghal dil-bqija kollha; (ghax bajna ftit minn hafna, bhal ma tarana b'ghajnejk:)

3 Biex il-Mulej, Alla tieghek, igharrarfna t-triq li fiha ghandna nimxu, u dak li ghandna naghmlu.

4 Imbaghad Geremija, il-profeta, qalilhom: Smajtkom; ara, jien nitlob lill-Mulej, Alla taghkom, kif ghidtu; u kulma l-Mulej iwegħibkom, ngħarrafhulkom; xejn ma nahbilkom.

5 Imbaghad dawk qalu lil Geremija: Ha jkun il-Mulej xiehed tassew u fidil kontrina, jekk ma naghmlux dak kollu li l-Mulej, Alla tieghek, jibghatek tghidilna.

6 Sew jekk tajjeb, u sew jekk hazin, ahna nisimghu minn lehen il-Mulej, Alla taghna, li ahna qeghdin nibghatuk għandu; ghax jahbtalna tajjeb, meta nisimghu minn lehen il-Mulej, Alla taghna.

7 U ġara, wara ghaxart ijiem, illi kelmet il-Mulej giet għand Geremija.

8 Imbaghad hu sejjah lil Gohanana, bin Kareha, u l-kapijiet kollha tal-forzi li kienu mieghu, u l-poplu kollu miż-żghir sal-kbir,

9 U qalilhom: Hekk ighid il-Mulej, Alla ta' Izrael, li bghattuni għandu biex inressaq talbkom quddiemu:

10 Jekk tibqghu tassew tghammru f'din l-art, inrawwamkom, u ma neqridkomx, inhawwilkom, u ma naqlaghkomx: ghax jisghobbija għall-hsara li għamiltikom.

11 La tibzghu mis-sultan ta' Babel, li issa intom qeghdin tibzghu minnu; la tibzghux minnu, ighid il-Mulej: ghax jien magħkom biex insalvakom, u biex nehlikom minn idu.

12 U nhenn ukoll għalikom, biex ihenn għalikom, u jreggaghkom lura lejn artkom.

13 Izda jekk tghidu: Ma ngħammrux

f'din l-art, u lanqas tisimghu minn lehen il-Mulej, Alla taghkom,

14 Billi tghidu: Le; imma mmorru f'art l-Egittu, fejn ma narawx ebda gwerra, u lanqas nisimghu d-daqq tattromba, u lanqas ikollna ghaks ta' hobz; u hemm ngħammru:

15 U issa, għalhekk, isimghu l-kelma tal-Mulej, o bqija ta' Guda: Hekk ighid il-Mulej ta' l-ezercti, Alla ta' Izrael: Jekk intom iddawru wiċċkom tassew biex tidhlu l-Egittu, u tmorru tghammru hemm;

16 Jigri, illi s-sejf, li intom tibzghu minnu, jilhaqkom hemm f'art l-Egittu, u l-ġuh, li minnu tibbezghu, jibqa' ġej warajkom hemm l-Egittu; u tmutu hemm.

17 Hekk jigri lil dawk kollha li jdawru wiċċhom biex imorru l-Egittu biex ighammru hemm; imutu bis-sejf, bil-ġuh, u bil-pesta: u hadd ma jibqa' minnhom jew jehles mill-hsara li ngib fuqhom.

18 Ghax hekk ighid il-Mulej ta' l-ezercti, Alla ta' Izrael: Bhalma għadbi u qillti infexxew fuq dawk li jghammru f'Gerusalem; hekk għadbi jinfexx fuqkom, meta tidhlu fl-Egittu: u ssiru dagħa, wahx, saħta, u tagħjir; u dal-post ma tarawhx aktar.

19 Il-Mulej qal għalikom: O bqija ta' Guda! La tidhlux fl-Egittu: kunu afu tajjeb li jien illum wissejtkom.

20 Ghax intom qarraqtu biss bikom infuskom, meta intom bghattuni għand il-Mulej, Alla taghkom, billi ghidtu: Itlob għalina lill-Mulej, Alla taghna; u kulma ighid il-Mulej, Alla taghna, għidulna, u ahna naghmluh.

21 U issa għarrafhulkom illum; izda intom ma smajtx minn lehen il-Mulej, Alla taghkom, u lanqas minn ebda haġa li għaliha bagħatni għandkom.

22 Issa kunu afu fis-ġur li intom tmutu bis-sejf, bil-ġuh, bil-pesta, fil-post li fiħ intom tixtiequ tmorru u toqogħdu.

43 U ġara, wara li Geremija temm ighid lill-poplu kollu l-kliem kollu tal-Mulej, Alla taghkom, li għalih il-Mulej, Alla taghkom, kien bagħatu għandhom, jigifieri dal-kliem kollu,

2 Illi mbaghad ktellem Għazarija, bin Hosaghja, u Gohanana, bin Kareha, u l-irgiel kburin kollha, billi qalu lil Geremija: Int qieghed tghid il-gideb: il-Mulej, Alla taghna, ma bagħtikx tghidilna: La tmorrux l-Egittu biex tghammru hemm:

3 Izda Baruk, bin Nerija, qieghed jagħwik għalina, biex tagħtina f'idejn il-Kaldin, biex jagħtuna l-mewt, jew jeżiljawna f'Babel.

4 Hekk Gohanana, bin Kareha, u l-kapijiet kollha tal-forzi, u l-poplu kollu, ma

semghux minn lehen il-Mulej, biex ighammru f'art Ġuda.

5 Imma Gohanan, bin Kareha, u l-kapijiet kollha tal-forzi, hadu l-bqija kollha ta' Ġuda, li kienu regghu ġew lura mill-ġnus kollha, fejn kienu mehudin, biex ighammru f'art Ġuda;

6 Irġiel, u nisa, u tfal, u l-bniet tas-sultan, u n-nies kollha li Nebuzaradan, kap tal-ghassiesa, kien halla ma' Gedalja, bin Ahikam, bin Safan, u Geremija, il-profeta, u Baruk, bin Nerija.

7 U dahlu f'art l-Eġittu: għax huma ma semghux minn lehen il-Mulej: u hekk waslu Tahfanhes.

8 Imbagħad giet il-kelma tal-Mulej lil Geremija f'Tahfanhes, tgħid:

9 Hu f'idek xi gebel kbir, u ahbihom fit-tajn fil-paviment li hemm fid-dahla ta' dar Farghun f'Tahfanhes, quddiem għajnejn l-irġiel ta' Ġuda;

10 U għidilhom: Hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti, Alla ta' Izrael: Ara, sa nibgħat niehu lil Nebukadnessar, sultan ta' Babel, qaddej tiegħi, u nwaqqaf it-tron tiegħu fuq dal-gebel li hbejt; u hu jifrex il-paviljun reali tiegħu fuqhom.

11 U meta jiġi, jidrob l-art kollha ta' l-Eġittu: dawk li huma għall-mewt, jingħataw għall-mewt; u dawk li se jittiehdu fil-jasar, imorru fil-jasar; u dawk li huma għas-sejfi, jaqgħu bis-sejfi.

12 U jien inqabbad nar fi djar allat l-Eġittu; u hu jahraqhom, u jehodhom fil-jasar: u jitgħatta bl-art ta' l-Eġittu, bħal ma jitgħatta ragħaj bil-mantar tiegħu, imbagħad jitlaq minn hemm bis-sliem.

13 U jfarrak ukoll ix-xbihat ta' Bet-Xemex, li hemm fl-art ta' l-Eġittu; u djar allat l-Eġizzjani jahraqhom bin-nar.

44 Il-kelma li giet lil Geremija għall-Lhud kollha li kienu jghammru f'art l-Eġittu, f'Migdol, f'Tahfanhes, f'Nof, u f'art Patros, tgħid:

2 Hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti, Alla ta' Izrael: Intom rajtu l-hsara kollha li jien ġibt fuq Ġerusalem, u fuq il-bliet kollha ta' Ġuda; u, ara, illum huma herba, u hadd ma jghammar fihom,

3 Minhabba fil-hazen tagħhom li għamlu biex ighaddbuni, billi marru jaharqu l-inceps, u jaqdu allat oħra, li ma kinux jafu bihom, u la huma, u la intom, u lanqas missirijietkom.

4 Madankollu, jien bghattilkom, u ergajt bghattilkom, il-qaddejjja kollha tiegħi, il-profeti, biex iġhidulkom: La tagħmlux dil-haga mistkerrha li jien nobgħodha.

5 Iżda huma ma semghux, u ma tawx widen biex iduru mill-hazen tagħhom, biex ma jaharqux incens lill-allat oħra.

6 Għalhekk infexxet qillti u għadbi, u

xeghelet fil-bliet ta' Ġuda, u fit-toroq ta' Ġerusalem; u saru tharbit u herba, kif inhumha llum.

7 Għalhekk, issa hekk iġhid il-Mulej, Alla ta' l-eżerċti, Alla ta' Izrael: Għaliex qegħdin tagħmlu dad-deni kbir kontra tagħkom infuskom, biex teqirdu minnkom irġiel u nisa, tfal u trabi, minn fost Ġuda, bla ma thallu għalikom bqija;

8 Billi tghaddbuni b'egħmil idejkom, meta taharqu incens lill-allat oħra f'art l-Eġittu, fejn intom ġejtu tghammru, biex tinqerdu, u biex issiru saħta u tagħjir fost il-ġnus kollha ta' l-art?

9 Insejtu intom l-egħmil hazin ta' missirijietkom, u l-egħmil hazin tas-slaten ta' Ġuda, u l-egħmil hazin tan-nisa tagħhom, u l-hazen tagħkom, u l-hazen tan-nisa tagħkom, li għamlu f'art Ġuda, u fit-toroq ta' Ġerusalem?

10 Sa llum għadhom ma nidmux, ma jibzghux, u ma jimxux fil-liġi tiegħi, u lanqas fl-istatuti tiegħi, li qegħdid quddiemkom, u quddiem missirijietkom.

11 Għalhekk, hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti, Alla ta' Izrael: Ara, indawwar wiċċi kontrikom għad-deni, u biex neqred lil Ġuda kollu.

12 U niehu l-bqija ta' Ġuda, li dawru wiċċhom biex imorru f'art l-Eġittu, biex ighammru hemm, u huma kollha jintemmu, u jaqgħu fl-art ta' l-Eġittu; jintemmu bis-sejfi u bil-ġuh: imutu, miż-żgħir sal-kbir, bis-sejfi u bil-ġuh: u jsiru dagħa, wahx, saħta u tagħjir.

13 Għax jien nikkastiga lil dawk li jghammru f'art l-Eġittu, bħal ma ikkastigajt lil Ġerusalem, bis-sejfi, bil-ġuh, u bil-pesta:

14 Biex hadd ma jehles, u hadd ma jahrab, mill-bqija ta' Ġuda, li dahlu f'art l-Eġittu biex ighammru hemm, biex imbagħad jergħu lejn art Ġuda, li huma mxennqin li jergħu jghammru fih: għax hadd ma jarġa' jiġi lura hlief xi ftit mahrubin.

15 Imbagħad l-irġiel kollha li kienu jafu li n-nisa tagħhom harqu l-inceps lill-allat oħra, u n-nisa kollha li kienu hemm, migmughin f'gemgha kbira, u l-poplu kollu li kien ighammar f'art l-Eġittu, f'Patros, wiegħu lil Geremija, billi qalu:

16 F'dak li għiditina f'isem il-Mulej, ma rridux nisimghuk!

17 Iżda ahna fis-sgur inwettqu kulma hareġ minn fommna, billi naharqu l-inceps lis-sultana tas-sema, u nsawbulha t-tiswib, bħal ma diġa għamilna ahna, u missirijietna, is-slaten tagħna, u l-kapijiet tagħna, fil-bliet ta' Ġuda, u fit-toroq ta' Ġerusalem: għax dak iż-żmien konna mxebbgħin bil-hobz, kellna l-ġid, u l-ebda għawg ma rajna.

18 Iżda mindu ma bqajniex naharqu l-inceps lis-sultana tas-sema, u nsawbulha

t-tiswib, naqasna kollox, u ntemmejna bis-sejff u bil-guh.

19 U meta hraqna incens lis-sultana tas-sema, u sawwabnielha t-tiswib, konna jaqaw, bla ma jridu żwiegna, naghmluha l-ftajjar biex inqimuha, u nsawbulha t-tiswib?

20 Imbaghad Ġeremija kellem lill-poplu kollu, lir-rgiel, u lin-nisa, u lill-poplu kollu li kien wiegibu hekk, billi qal:

21 Jaqaw l-incens li hraqtu fil-bliet ta' Ġuda, u fit-toroq ta' Ġerusalem, intom u missirijietkom, is-slaten taghkom, u l-kapijiet taghkom, u l-poplu tal-pajjiż, ma ftakarx fihom il-Mulej, u ma giehx dan kollu f'mohhu?

22 Ghalhekk il-Mulej ma felahx iżomm aktar, minhabba l-hazen ta' eghmilkom, u minhabba l-hwejjeg mistkerrha li ghamiltu; ghalhekk artkom saret herba, u wahx, u sahta, bla ma joqghod fiha hadd, kif inhu llum.

23 Talli intom hraqtu l-incens, u talli intom dnibtu kontra l-Mulej, u ma smajtux minn lehen il-Mulej, u lanqas imxejtu fil-ligi tieghu, u fl-istatuti tieghu, jew fix-xhidiet tieghu, dil-hsara gratilkom, kif inhu llum.

24 Barra minn dan, Ġeremija qal ukoll lill-poplu kollu, u lin-nisa kollha: Isimghu kelmet il-Mulej, intom ilkoll ta' Ġuda, li qeghdin f'art l-Egittu:

25 Hekk ighid il-Mulej tal-qtajja, Alla ta' Izrael: Intom u n-nisa taghkom tkellimtu b'fommkom, u wettaqtuh b'idejkom, billi ghidtu: Sgur li ahna naghmlu l-weghdi li weghdna, li naharqu l-incens lir-regina tas-sema, u nsawbulha t-tiswib: iva, intom sgur iżzommu l-weghdi taghkom, u sgur li taghmlu l-weghdi taghkom.

26 Ghalhekk isimghu l-kelma tal-Mulej, intom ilkoll ta' Ġuda, li tghammru f'art l-Egittu: Ara, nahlef bl-isem kbir tiegħi, ighid il-Mulej, li ismi ma jissem-miex iżjed fuq fomm ebda raġel ta' Ġuda, fl-art kollha ta' l-Egittu, li jghid: Haj Sidi l-Mulej!

27 Ara jien nghasses fuqhom ghad-deni u mhux ghall-gid: u jintemmu r-rgiel kollha ta' Ġuda, li hawn f'art l-Egittu, bis-sejff u bil-guh, sakemm jinqerdu ghal-kollox.

28 Iżda ghadd żghir li jehilsu mis-sejff jergghu lura minn art l-Egittu lejn art Ġuda, u l-bqija kollha ta' Ġuda, li marru f'art l-Egittu biex ighammru hemm, jaghrfu kelmet min issehħ, tiegħi jew taghhom.

29 U dan ikunilkom b'sinjal, ighid il-Mulej, li jien nikkastigakom f'dan il-post, biex taghrfu li kliemi sgur iżomm kontrikom ghall-hsara:

30 Hekk ighid il-Mulej: Ara, sa nerhi lil Farghun Hofra', sultan ta' l-Egittu, f'idejn l-eghdewwa tieghu, u f'idejn dawk

li jridu jnehhulu hajtu; bhal ma rhejt lil Sedekija, sultan ta' Ġuda, f'idejn Nebukadnessar, sultan ta' Babel, il-ghadu tieghu, li ried inehhulu hajtu.

45 Il-kelma li Ġeremija, il-profeta, qal lil Baruk, bin Nerija, meta kiteb dal-kliem fi ktieb minn fomm Ġeremija, fir-raba' sena ta' Ġehojakim, bin Gosija, sultan ta' Ġuda, billi qal:

2 Hekk ighid il-Mulej, Alla ta' Izrael, ghalik, o Baruk;

3 Inti ghidt: Jaħasra ghalija issa! ghax il-Mulej zied il-ghali man-niket tiegħi; infnejt bit-tnehid tiegħi, u mistrieh ma nsibx:

4 Hekk tghidlu: Il-Mulej ighid hekk: Ara, dak li jien bnejt ingarrfu, u dak li hawwit naqilghu, imqar din l-art kollha.

5 U tftitex ghalik hwejjeg kbar? La tftitixhomx: ghax, ara jien ingib il-hsara fuq koll haġa hajja, ighid il-Mulej: iżda hajtek naghtihlek bhala priża f'kull post li int tmur fih.

46 Il-kelma tal-Mulej li giet lil Ġeremija, il-profeta, kontra l-Gentili;

2 Kontra l-Egittu, kontra l-eżerċtu ta' Farghun Neko, sultan ta' l-Egittu, li kien hdejn ix-xmara Ewfrat, f'Karkemis, li Nebukadnessar, sultan ta' Babel, kissru fir-raba' sena ta' Ġehojakim, bin Gosija, sultan ta' Ġuda.

3 Hejju t-tarki, żghar u kbar, u ersqu ghat-qtabda.

4 Xiddu ż-zwiemel; u irkbu, o ifirsa; hudu postkom bl-elm u f'raskom; naddfu l-lanez, u ilbus l-kurazzi.

5 Ghalieq qieghed narahom imwerwrin u jergghu lura? u l-qawwijin taghhom meghluba, u harbu, u ma jharsux lura: Ghax il-biza' kullimkien, ighid il-Mulej.

6 Halli ma jahrabx il-hafif, u lanqas jehlaha l-qawwi! Huma jitfikklu, u jaqghu lejn it-tramuntana, hdejn ix-xmara Ewfrat.

7 Min hu dak li tiela' bhan-Nil, u li l-ilmijiet tieghu jbaqbqu bhax-xmajjar?

8 Hu l-Egittu, li tiela' bhan-Nil, u l-ilmijiet tieghu jbaqbqu bhax-xmajjar; u hu jghid: Nitla', u nghatti l-art; neqred il-belt u dawk li jghammru fih.

9 Itilghu, żwiemel, u lebbtu, o mriekieb; u ha johorġu l-qawwijin; l-Etjopin u l-Libjain, li jaqbd u t-tarka; u l-Ludin li iżzommu u jigbdu l-qaws.

10 Ghax dan hu l-jum ta' Sidi l-Mulej ta' l-eżerċti, jum ta' vendetta, biex jithallas mill-eghdewwa tieghu: u s-sejff jibla', u jixba', u jisker b'demmhom: ghax Sidi l-Mulej ta' l-eżerċti, sa jaghmel sagrifċċju fil-pajjiż tat-tramuntana, hdejn ix-xmara Ewfrat.

11 Ibla' Gilghad, u hu l-balsmu, o xebba, bint l-Egittu: ghalxejn tiehu hafna duwa; għax ma tfixx.

12 Il-ġnus semghu b'għajbek, u l-għajta tieghek imliet l-art: għax il-qawwi tfixx fil-qawwi, u waqghu t-tnejn flimkien.

13 Il-kelma li l-Mulej qal lil Ġeremija, il-profeta, kif Nebukadnessar, sultan ta' Babel, jiġi biex jabhat għal art l-Egittu.

14 Gharrfuh fl-Egittu, u xandruh f'Migdol, u f'Nof u f'Tahfanhes: għidu: Zomm sod, u hejji ruhek; għax is-sejf jibla' madwarek.

15 Għaliex inkinsu l-irġiel qalbenin tieghek? Ma felhux iżommu, għax il-Mulej waqqaqghom.

16 Hu waqqa' hafna, iva, wiehed waqa' fuq iehor: u qalu: Ha nqumu, u ha nergghu mmorru għand il-poplu tagħna, u lejn art twelidna, bghid mis-sejf qerried.

17 Huma għajtu hemm: Farghun, sultan ta' l-Egittu, mhux hliet hoss kbir; hu halla ż-żmien imwaqqat iġhaddi!

18 Daqskemm jien haj, iġhid is-Sultan, li jismu l-Mulej ta' l-ezerċti, sgru bħal Tabor qalb il-muntanji, u bħal Karmel hdejn il-bahar, jiġi l-għadu.

19 O bint li tghammar fl-Egittu, hejji s-sarar tieghek biex tmur fl-eżilju: għax Nof issir herba, u mitluqa, bla ma hadd iġhammar fiha.

20 L-Egittu qisu għoġla ta' ġmiel kbir; iżda l-herba tiġi; tiġi mit-tramuntana.

21 L-irġiel mikrijin tiegħu huma f'nofsu bħal għoġla msemma; għax huma wkoll daru lura, u harbu f'daqqa: ma felhux iżommu, għax jum il-hsara wasal fuqhom, il-hin tal-kastig tagħhom.

22 Lehnu jinstama' bħal dak ta' serp; għax huma jimxu bħal ezerċtu, u ġejjin għalih bil-imnanar, bħal hafna li jaqtghu l-hatab.

23 Iqattgħu l-masgar tiegħu, iġhid il-Mulej, għalkemm hadd ma' jista' jidhol fi; għax huma aktar mill-gradijiet, u ma jistgħux jingħaddu.

24 Bint l-Egittu misthija; mogħtija f'idejn poplu tat-tramuntana.

25 Il-Mulej ta' l-ezerċti, Alla ta' Izrael, iġhid: Ara, jien nikkastiga lil Amon ta' No, u Farghun, u l-Egittu, bl-allat tagħhom, u s-slaten tagħhom; lil Farghun u lil dawk li jafdaw fi.

26 U nerhihom f'id dawk li jridu jnehhulhom hajjithom, imqar f'id Nebukadnessar, sultan ta' Babel, u f'idejn il-qaddejja tiegħu: u wara dan l-Egittu jkun imghammar, bħal fi żmien il-qodem, iġhid il-Mulej.

27 Izda int la tibzax, o qaddej tiegħi Ġakobb, u la titwerwirx, o Izrael: għax, ara, jien insalvak mill-bogħod, u lil nislek minn art il-jasar tagħhom, u Ġakobb

jarga' jiġi lura, u jkollu l-hedu, u jkun fis-sliem, u hadd ma jwerwru.

28 Int, la tibzax, o qaddej tiegħi Ġakobb, iġhid il-Mulej: għax jien mieghek: naghmel tmiem tal-ġnus kollha li fosthom xerridtek: iżda minnek ma naghmilx tmiem, imma nikkorregik kif inhu xieraq, u bla kastig ma nhallikx.

47 Il-kelma tal-Mulej li ġiet lil Ġeremija, il-profeta, kontra l-Filistin, qabel ma Farghun rebah 'il Gaza.

2 Hekk iġhid il-Mulej: Ara, ilmijiet telghin mit-tramuntana, u jsiru xmara mfawra, u jgħarrqu l-art, u kulma fiha; il-belt, u dawk li jgħammru fiha: imbagħad in-nies iġhajt, u dawk kollha li jgħammru fil-pajjiż iwerżqu.

3 Mal-hoss tat-tqawqib taż-żwiemel tiegħu, u mal-hsejjes ta' l-imriekeb tiegħu, u maz-żaqziq tar-roti tiegħu, il-missirijiet ma jharsux lura lejn uliedhom, minhabba it-telqa ta' dejhom.

4 Minhabba l-jum li wasal għall-qerda tal-Filistin kollha, u biex jinqatghu minn Tir u Sidun il-bqija kollha ta' dawk li jgħinuhom; għax il-Mulej jeqred 'il Filistin, il-bqija tal-gżira ta' Kaftor.

5 Gaza saret fartasa, Askalon intemmet. O bqija tal-wied tagħhom, kemm sa ddum titqatta'?

6 O sejf il-Mulej, kemm sa ddum ma teħda? Idholl fil-għant tieghek, strieh, u ehmed.

7 Kif jista' jehda, meta l-Mulej tah ordni kontra Askalon, u kontra x-xtajta tal-bahar? Hemm għażlu biex joqgod.

48 Għal Mowab hekk iġhid il-Mulej ta' l-ezerċti, Alla ta' Izrael: Jahasra għal Nebo! għax hi herba: Kirjatajm mirbuha u mehuda: Misgab imrieġħa u mkexkxa.

2 M'hemmx fohrija iżjed għal Mowab: f'Hešbon jahdmu għaliha l-hsara: ejjew, ha neqirduha, u ma tibqax ġens. Int ukoll, o Madmen, tixxejjen; is-sejf miexi warajk.

3 Lehen jinstama' minn Horonajm, qerda u hsara kbira!

4 Tkissret Mowab; iż-zgħar tagħha jsemmgħu l-agħjat tagħhom.

5 Għax fit-telgħa ta' Luhit, b'biki li ma jiqafx huma jitilgħu; għax fin-niżla ta' Horonajm huma semgħu n-niket ta' l-għajta tal-qerda.

6 Aharbu, salvaw hajjitkom, biex tkunu bħal hmar salvagg fid-deżert.

7 Għax billi inti fdajt fix-xogħlijiet u fit-teżori tieghek, inti wkoll tinqabad: u Kemos jitaq għall-eżilju mal-qassisin u l-kapijiet tiegħu.

8 U l-qerried jiġi fuq kull belt, u l-ebda

belt ma tahrab: il-wied jinqered ukoll, u l-wita ssir herba, kif qal il-Mulej.

9 Aghtu gwienah lil Mowab, biex itir u jahrab: ghax blietu jsiru herba, bla ma hadd ighammar fihom.

10 Mishut min jaghmel xoghol il-Mulej bil-qerq, u mishut min iżomm sejfu mid-dem.

11 Mowab kien mistrieh sa minn zghozitu, mistrieh fuq hmieġu, qatt ma tferragh minn garra ghal garra, u fl-eżilju qatt ma mar: ghalhekk it-toghma tiegħu baqgħetlu, u r-rieha tiegħu ma thassritx.

12 Ghalhekk, ara, jiġu l-jiem, ighid il-Mulej, meta nibgħatlu lil dawk li jaqilbu l-garar, u jaqilbuh, u jferrghu l-garar tiegħu kollha, u jkissru l-qolol tiegħu.

13 U Mowab jirgħel minn Kemos, bħal ma reghxet dar Izra'el minn Betel, li kienet it-tama tagħhom.

14 Kif tistgħu tghidu: Gwerrieri qaw-wijin ahna, u ta' hila għat-taqbid?

15 Mowab sar herba, u r-ġiel telghu fil-bliet tiegħu, u l-ahjar taz-zghazagh tiegħu niżlu għall-qatla, ighid is-Sultan, li l-Mulej ta' l-eżerċi hu ismu.

16 Qriba l-qerda ta' Mowab, ġejja: u l-hsara tiegħu qiegħda tghaġġel hafna.

17 Intom ilkoll girien tiegħu, newhulu; u intom ilkoll li tafu ismu, għidu: Kif tkisser dax-xettru qawwi, dan l-ghasluġ ta' fohrija!

18 O bint li tghammar f'Dibon, inzel mill-glorja tiegħek, u oghod fuq l-art niexfa; ghax il-qerried ta' Mowab tala' għalik, u garraf il-fortizzi tiegħek.

19 Int li tghammar f'Gharoer, ieqaf fit-triq, u għarrex; staqsi lill-mahrub, u lill-mahruba, u għid: X'inhu li gara?

20 Mowab misthi; ghax tkisser: ixhru u għajtu; xandru f'Arnon, li Mowab sar herba.

21 U l-haqq wasal fuq l-art tal-wita, fuq Holon, u fuq Gahasa, u fuq Mefaghat,

22 U fuq Dibon, u fuq Nebo, u fuq Bet-Diblatajm,

23 U fuq Kirjatajm, u fuq Bet-Gamul, u fuq Bet-Meghon,

24 U fuq Kirjot, u fuq Bosra, u fuq il-bliet kollha ta' art Mowab, tal-bghid u tal-qrib.

25 Qarn Mowab maqtugh, u driegħu mkisser: ighid il-Mulej.

26 Sakkruh: ghax tkabbar kontra l-Mulej: Mowab jitmiegħek fil-vomtu tiegħu, u jsir tad-dahk ukoll.

27 Ma kienx Izra'el għalik tad-dahk? Jew kien misjub fost il-hallelin? Ghax kull darba li titkellem fuqu, tharrek rasek.

28 Intom li tghammru f'Mowab, hallu l-bliet, u għammru fil-blat, u kunu bħall-hamiem li jbejjet fix-xifer ta' l-irdum.

29 Smajna bil-kburiġa ta' Mowab, li hu kburi hafna; l-arroganza tiegħu, is-

suppervja tiegħu, iż-żarġin tiegħu, u t-tneffih ta' qalb.

30 Naf il-qilla tiegħu, ighid il-Mulej; iżda ma tiswiex; il-ftahir tiegħu ma sewa għal xejn.

31 Ghalhekk nixher għal Mowab, u ngħajjat għal Mowab kollu; qalbi titniehed għan-nies ta' Kir-Heres.

32 O dielja ta' Sibma, nibki għalik aktar mill-biki għal Gaghzer: iż-żraġen tiegħek waslu sal-baħar, laħqu sal-baħar ta' Gaghzer: il-qerried ixtetet fuq il-frott tiegħek tas-sajf, u fuq il-gabra ta' l-egħneb tiegħek.

33 U l-ferh u l-hena diebu mill-għalqa għammiela, u minn art Mowab; u jien waqqaft l-inbid lil-hwat: hadd ma jagħsarahom b'aghjat ta' ferh; il-għajta li tinstama' mhix għajta ta' ferh.

34 Hesebon u Elghale jgħajtu; sa Gahas ighollu lehinhom; minn Sohar sa Horonajm, bħal għoġla ta' tliet snin. Ghax imqar l-ilma ta' Nimrim nixef.

35 Innehhi minn Mowab, ighid il-Mulej, lil dak li joffri sagriċċju fuq il-gholjiet, u lil dak li jahraq l-inċens lill-allat tiegħu.

36 Ghalhekk qalbi tokrob bħal flawt għar-rgiel ta' Kir-Heres. Ghalhekk il-qliegħ li għamlu ntilef.

37 Ghax kull ras titqarwez, u kull lehja tingqata': fuq l-idejn kollha jkun hemm it-tfelli, u l-ġenbejn kollha miksijin bi xkora.

38 Fuq l-isqfa kollha ta' Mowab, u fit-toroq kollha, kullimkien, ikun hemm tinwih: ghax jien kissirt lil Mowab bħal garra li ma tinghogobx, ighid il-Mulej.

39 Jixhru, ighidu: Kif tkisser! kif dawwar dahru bil-għajb Mowab! Tad-dahk sar Mowab, u tkexxix għal ta' madwaru kollha.

40 Ghax hekk ighid il-Mulej: Ara, bħal ajkla jittajjar il-ghadu, u jifrex gwinhahj fuq Mowab.

41 Kirjot maqbuda, u l-fortizzi mirbuhin; ghalhekk tkun qalb il-qawwjin ta' Mowab, f'dak il-jum, bħal qalb ta' mara fil-hlas.

42 Mowab jinqered, ma jkunx iżjed poplu, ghax tkabbar kontra l-Mulej.

43 Il-biza', u l-hofra, u n-nassa, jiġu fuqek, int li tghammar f'Mowab, ighid il-Mulej.

44 Min jahrab mill-biza' jaqa' fil-hofra; u min jitla' mill-hofra jinqabad fin-nassa: ghax jien inġib fuq Mowab is-sena tal-kastig tagħhom, ighid il-Mulej.

45 Dawk li harbu qağħdu għad-dell ta' Hesebon, bla saħħa: iżda nar johrog minn Hesebon, u fjamma min-nofs Sihon, li tahraq nghas Mowab, u l-qorriegħa ta' wljed il-ghagħa.

46 Hazin għalik, o Mowab! il-poplu

ta' Kemos inqered: għax uliedek hadu hom fil-jasar, u fil-jasar hadu l-bniet tiegħek.

47 Izda jien nraġġa' lura għal li kien lil Mowab, fiż-żmien li ġej, ighid il-Mulej. Sa hawn il-haqqa ta' Mowab.

49 Għal ulied Ghammon, hekk ighid il-Mulej: Jaqaw m'għandux ulied Izrael? Jew m'għandux werrieta? Għaliex, mela, Milkom ha f'idejh lil Gad, u l-poplu tiegħu jghammar fi blietu?

2 Għalhekk, ara, il-jiem jiġu, ighid il-Mulej, li nsamma' għajta ta' gwerra kontra Rabba ta' wlied Ghammon, u ssir gods herba, u l-bliet tagħha jinharqu bin-nar: imbagħad Izrael jiret lil min wirtu, ighid il-Mulej.

3 Ixher, o Hesebon, għax Għaj saret herba! Għajtu, o bniet ta' Rabba, thazzmu bix-kxejjer; newhu, u iġru 'l hawn u 'l hinn fost il-hitan għax Milkom sa jmur fl-eżilju, bil-qassisin u l-kapjiet tiegħu flimkien.

4 X'int tiftahar bil-widien tiegħek, bil-wied għammil tiegħek, o bint bla fidi, li tafda fit-teżori tagħha, billi tghid: Min sa jiġi għalija?

5 Ara, inġib biza' fuqek minn dawk kollha li huma madwarek, ighid is-Sid, il-Mulej ta' l-eżerċi; u titkeċċew 'il barra, kulhadd għal rasu; u hadd ma jiġma' lil min ikun qieghed jahrab.

6 Imbagħad wara dan nara' nraġġa' lura mill-jasar lil ulied Ghammon, ighid il-Mulej.

7 Għal Edom, hekk ighid il-Mulej ta' l-eżerċi: Ma baqax aktar gherf f'Teman? In-nies tad-dehen m'għadhomx aktar jafu jaġtu parir? Għab gherfhom?

8 Aharbu, duru, inhbew f'qiegh il-mohbiet, intom li tghammru f'Dedan; għax il-qerda ta' Ghesaw sa nġibha fuqu.

9 Jekk jiġu għandek dawk li jaqtgħu l-egħneb, ma jhallu fik lanqas irċippa? Jekk hallelin, bil-lejl, jiġu għandek, jeqirdu sama jixbghu.

10 Għax jien innazza' lil Ghesaw, nikxef il-mohbiet tiegħu, u ma jkunx jista' jinheba: nislu jinqered, ma' hutu, u l-ġirien tiegħu; hu m'għadux iżjed.

11 Halli lill-iltiema tiegħek warajk, jien inżommhom hajjin; u ha jafdaw f'ja r-romol tiegħek.

12 Għax hekk ighid il-Mulej: Ara, dawk li ma kellhomx jixorbu l-kies, fis-sgur li jkollhom jixorbuh; u huwa int li ma tkunx ikkastigat? Ma tibqax bla kastig, imma jkollok tixrob minnu.

13 Għax jien nahlef bija, ighid il-Mulej, li Bosra issir herba, għajb, wahx, u saħta; u blietha kollha jsiru rovini għal dejjem.

14 Smajt aħbar mingħand il-Mulej, u messagġier kien mibghut fost il-ġnus,

ighid: Inqegħu, u imxu għaliha, u qumu għat-taqbida!

15 Għax, ara, zghir naghmlek fost il-ġnus, u mmaqdar fost il-bnedmin.

16 Il-biza' li inti tqanqal, u l-kburija ta' qalbek, qarrqu bik; int li tghammar fil-fissuri tal-blat, u li żżomm il-quċcata tal-gholjiet, għalkemm tagħmel il-bejta tiegħek fil-gholi bħall-ajkla, innizzlek minn hemm, ighid il-Mulej.

17 Edom isir herba: kull min ighaddi minn hdejh jistagħgeb, u jsaffar meta jara d-daqqiet li ha.

18 Bhat-tiġrif ta' Sodoma u Gomorra, u tal-bliet ġirien, ighid il-Mulej, hadd ma joqgħod hemm, l-ebda bin il-bniedem ma jghammar hemm.

19 Ara, bħal ljun li jitla' mill-masġar tal-Gurdan lejn merġha li dejjem thaddar, hekk jien f'tebqa ta' għajn inharbu minn hemm: u lil min jien nahtar inqieghdu fuqu. Għax min hu bħali? U min ighidli x'għandi nagħmel? Min hu r-ragħaj li jiaqfili quddiem?

20 Għalhekk, isimghu fehmet il-Mulej li hu ha kontra Edom, u l-hsibijiet li haseb kontra dawk li ighammru f'Teman! Tabilhaqq l-iżgħar fost il-merħla jkunu mkaxkrin; tabilhaqq, hu jagħmel il-merġha tagħhom herba minhabba fihom.

21 L-art tithezzeż mal-hoss tal-waqa' tagħhom. Hemm għajta! Il-hoss tagħha tidwi sal-baħar l-Aħmar.

22 Ara, jitla' u jittajjar bħal ajkla, u jifrex gwinhahj fuq Bosra: u f'dak il-jum qalb il-qawwiin ta' Edom tkun bħal qalb ta' mara fil-hlas.

23 Għal Damasku. Imriegħxa Hamat, u Arfad: għax semghu aħbar hażina: qatgħu qalbhom; hemm it-taqbil bħal tal-baħar, li ma jistax jikkalma.

24 Damasku għejiet, u daret biex tahrab, u hakimha l-biza': uġigh u tbatija qabduha, bħal mara fil-hlas.

25 Kif inhi mhollija l-belt imfahhra, il-belt tal-għaxxa tiegħi!

26 Għalhekk iż-zgħazagh tagħha jaqgħu fl-insierah tagħha, u l-irġiel tal-gwerra tagħha kollha jintemmu dak in-nhar, ighid il-Mulej ta' l-eżerċi.

27 U nqabbad nar fis-sur ta' Damasku, li jahraq il-palazzi ta' Ben-Hadad.

28 Għal Kedar, u għas-saltnet ta' Hasor, li Nebukadnessar, sultan ta' Babel, rebahhom, hekk ighid il-Mulej: Qumu, itilghu, għal Kedar, u harbtu n-nies tal-ivant.

29 It-tined tagħhom, u l-imriehel tan-nhaġ tagħhom jidduhomlhom: u jaqbdulhom il-purtieri tat-tined tagħhom, u l-ghodod tagħhom kollha, u l-iġmla; u jgħajtu għalihom: Biza' kullimkien!

30 Aharbu, iġru, haffu, idhlu f'qiegh il-mohbiet, intom li tghammru f'Hasor, ighid il-Mulej; għax Nebukadnessar,

sultan ta' Babel, ghamel fehma kontrikom, u fassal hsbijiet kontrikom.

31 Qumu, itilghu ghal gens li jgawdi s-sliem, u jghammar bla biza', ighid il-Mulej, li la ghandu bwieb u lanqas staneg, u jghix ghalih.

32 U l-igmla taghhom isiru priza, u l-kotra tal-bhejjem taghhom jinsterqu: u nxerred ma' kull rih lil dawkl u qeghdin fl-aktar irkejjien nibieghda; u ngbilhom il-hsara minn kull naha, ighid il-Mulej.

33 U Hasor issir kenn ghax-xakalli, u herba ghal dejjem: hadd ma joqghod hemm, u l-ebda bniedem ma jghammar fiha.

34 Il-kelma tal-Mulej li giet lil Geremija, il-profeta, fuq Ghelam, fil-bidu tas-saltna ta' Sedekija, sultan ta' Guda, tghid:

35 Hekk ighid il-Mulej ta' l-ezercti: Ara, inkisser il-qaws ta' Ghelam, l-ewwel tal-qawwa taghhom.

36 U ngib fuq Ghelam l-erbat irjieh mill-erba' rkieni tas-sema, u nxerridhom ma' dawn l-irjieh kollha; u ma jkun hemm gens li ma jmorrox ghandhom l-imharrbin ta' Ghelam.

37 Ghax jien inkexxex lil Ghelam quddiem l-eghdewwa taghhom, u quddiem dawkl li jridu jhridulhom hajjithom: u ngib fuqhom il-hsara, is-sahna ta' ghadbi, ighid il-Mulej; u nibghat is-sejf warajhom, sa ma neqridhom:

38 U nwaqqaf it-tron tieghi f'Ghelam, u neqred minn hemm is-sultan u l-kapijiet, ighid il-Mulej.

39 Izda jigrj fiz-zmien li gej li nragga' lura mill-jasar lil Ghelam, ighid il-Mulej.

50 Il-kelma li qal il-Mulej ghal Babel u ghal art il-Kaldin b'Geremija, il-profeta.

2 Habbruh qalb il-gnus, u xandruh, u tellghu bandiera; xandruh, u la tahbuhx. Ghidu: Inqabdet Babel! Bel imrieghex, Merodak imkisser bicciet! Ix-xbihat taghha mreghxin, l-idoli taghha mkissrin bicciet!

3 Ghax mit-tramuntana tiela' gens ghaliha, u jaghmel artha herba, u hadd ma jghammar fiha: sew nies u sew bhejjem harbu, ghabu!

4 F'dawkl il-jiem, u f'dak iz-zmien, ighid il-Mulej, jigu wlied Izrael, huma u wlied Guda maghhom, jimxu u jibku, u jiftxu l-Mulej, Alla taghhom.

5 Huma jistaqsu ghat-triq ta' Sijon, b'wicchom imdawwar lejha, ighidu: Ejjew, ha ninghaqdu mal-Mulej b'rabta ta' dejjem, li ma tintesiex.

6 Il-poplu tieghi kien nghan mitlufa: ir-raghajja taghhom harghuhom mit-triq, dawruhohom ghal fuq il-muntanji: marru jistrieheu.

7 Kull min kien isibhom, kien jiblagh-

hom: M'ghandniex htija, ghax huma dinbu kontra l-Mulej, aghmara tas-sewwa, il-Mulej, tama ta' missirijiethom.

8 Aharbu minn nofs Babel, u ohorgu minn art il-Kaldin, u kunu bhal bdabad quddiem il-merhla!

9 Ghax, ara, sa nqajjem u mmexxi ghal Babel gemgha ta' gnus kbar minn art it-tramuntana: u jahbtu ghaliha; u minn hemm tinqabad. Il-vlegeg taghhom ikunu bhal gwerrier ta' hila: l-ebda wahda minnhom ma targa' lura ghal xejn.

10 U art il-Kaldin tkun priza; u dawkl kollha li jaghmluha priza jixbgħu, ighid il-Mulej.

11 Iva, ifirhu, iva, ghajtu bil-ferh, intom li sraqtu lil wirti, iva, aqgbu bhal ghogla fil-qamh, izhru bhal ifhla!

12 Ommkom tighatta kollha misthija; dik li wilditkom, titrieghex: ara, hi l-ahhar fost il-gnus, issir dezert, art niexfa, xaghra.

13 Minhabba ghadab il-Mulej, hi ma tighammarx izjed; issir herba kollha kemm hi: kull min ighaddi minn Babel jistaghgeb, u jsaffar ghas-swat li qalghet.

14 Lestu ruhkom ghat-taqbida dawramejt ma' Babel, intom ikoll li tmiddu l-qaws! Waddbulha, tibzghux għall-vlegeg, ghax dinbet kontra l-Mulej!

15 Ghajtu ghaliha minn kull naha l-ghajta tal-gwerra; cediet, il-kolonna taghha waqghu, is-swar taghha ggarrfu: ghax din il-vendetta tal-Mulej! Thalisu minnha; kif ghamlet, aghmluha.

16 Eqirdu minn Babel lil min jizra', u lil min jaqbad il-mingel fi zmien il-hsad: minhabba l-biza' tas-sejf qattiel kull wiehed idur lejn il-poplu tieghu, u jahrab kull wiehed lejn artu!

17 Izrael naghga mitlufa; l-iljuni ghamlu ghaliha: l-ewwel kielha s-sultan ta' l-Assirja; u dan ta' l-ahhar li kissrilha ghadamha hu Nebukadnessar, sultan ta' Babel.

18 Ghalhekk, hekk ighid il-Mulej ta' l-ezercti, Alla ta' Izrael: Ara, sa nikkastiga lis-sultan ta' Babel u lil artu, bhal ma ikkastigajt lis-sultan ta' l-Assirja.

19 U nragga' lil Izrael lejn il-mergha tieghu, u jirgha fil-Karmel u f'Basan, u ruhu tixba' fuq art il-gholjiet ta' Efrajm u Gilghad.

20 F'dawkl il-jiem, u f'dak iz-zmien, ighid il-Mulej, jiftitex il-hazen ta' Izrael, izda ma jkun hemm xejn; u d-dnubiet ta' Guda, u ma jinstabber: ghax nahfer lill-bqija li nhalli.

21 Itla' ghal art Meratajm, ghaliha, u ghal dawkl jghammru f'Pekod: harreb u eqred ghalkollox warajhom, ighid il-Mulej, u aghmel kulma nordnalek!

22 Hoss ta' gwerra l-pajjiz, u kbir id-disastru.

23 Kif tkisser u tfarrak il-martell tad-dinja kollha! kif saret wahx Babel qalb il-gnus.

24 Insattlek u nqbadt, o Babel, bla ma int intbaht: kont misjuba, u maqbuda, ghax hadtha mal-Mulej.

25 Il-Mulej fetah l-armerija tieghu, u hareġ l-armi tal-ghadab tieghu: ghax dan hu xoghol Sidi, il-Mulej ta' l-ezercti, f'art il-Kaldin.

26 Ejjew mill-ibghad artijiet kontra taghha, ifthu l-matmuriet taghha; geddsuha, thallu xejn jibqa' minnha.

27 Oqtlu l-ghogiela taghha kollha; ha jinzlu l-biccerija! Jahasra ghalihom! ghax wasal jumhom, zmien il-kastig taghhom.

28 Jinstama' l-lehen ta' dawkl li qeghdin jahirbu, u jehilsu minn art Babel, biex ihabbu f'Sijon il-vendetta tal-Mulej, t'Alla taghna, il-vendetta ghat-tempju tieghu.

29 Iġimghu l-arciera ghal Babel: intom ilklu li tmiddu l-qaws, waqqfu l-kamp madwarha; thallu lil hadd min jehles minnha: roddulha skond eghmilha; bhal ma ghamlet, aghmluha: ghax tkabbret mal-Mulej, mal-Qaddis ta' Izrael.

30 Ghalhekk jaqghu z-zghazagh taghha fl-imsierah taghha, u l-irġiel tat-taqbid taghha kollha jinqerdu dak in-nhar, ighid il-Mulej.

31 Ara, jien kontrik, o l-aktar imkabbar, ighid Sidi, il-Mulej ta' l-ezercti: ghax jumek wasal, iz-zmien li nikkastigak.

32 U joghtor u jaqa' l-aktar wiehed imkabbar, u ma jkun hemm hadd min iqajmu: u nqabbad nar f'beltu, u jahraq l-idwar kollha tieghu.

33 Hekk ighid il-Mulej ta' l-ezercti: Ulied Izrael u wlied Guda huma mahqurin flimkien: u dawkl kollha li haduhom fil-jasar, izommuhom; ma jridux jitilquhom.

34 Il-Hellies taghhom qawwi; il-Mulej ta' l-ezercti jismu: hu jiehu sgur f'idejh il-kawza taghhom, biex jaghti mistrieh lill-art, izda tahbit lil dawkl li jghammru f'Babel.

35 Sejf fuq il-Kaldin, ighid il-Mulej, u fuq dawkl li jghammru f'Babel, u fuq il-kapijiet taghha, u fuq il-ghorrief taghha.

36 Sejf fuq il-giddeba, biex isiru boloh: sejf fuq l-irġiel qawwijn taghha, biex jitwerwu.

37 Sejf fuq iz-zwiemel taghhom, u fuq l-imriekeb taghhom, u fuq it-tahlit kollu tal-poplu li hemm fiha; u huma jsiru bhan-nisa: sejf fuq it-tezori taghha; u huma jinsterqu.

38 Nixfa fuq l-ilmijiet taghha; u huma jinxfu! Ghax hi art ta' immagnijiet skolpiti, u huma mġienen ghall-idoli taghhom.

39 Ghalhekk, hemm iġhammru d-dbejeb tad-dezert max-xakalli, u hemm joqoghdu n-ngham: u qatt izjed ma tkun

imghammra; minn zmien ghal zmien hadd ma joqghod fiha.

40 Bhal meta Alla qaleb lil Sodoma u lil Gomorra, u l-bliet qrib taghhom, ighid il-Mulej; hekk hadd ma jghammr hemm, u l-ebda bin bniedem ma joqghod hemm.

41 Ara, gej poplu mit-tramuntana, u gens kbir, u hafna slaten iqumu minn truff l-art.

42 Jaqbd u l-qaws u l-lanza taghhom; horox huma, u ma jurux hniena: lehinhom idamdum bhall-bahar, u jirkbu fuq iz-zwiemel; kull wiehed mghammr ghat-taqbid, ghalik, o bint Babel.

43 Is-sultan ta' Babel sama' b'ahbar-hom, u idejh hedlu: qabduh id-dwejjaq, u wigh bhal mara fi hlas.

44 Ara, bhal ljun hu jitla' mill-kburija tal-Gurdan lejn aghmara qawwija: izda f'tebqa ta' ghajn inharrahom minn hemm: u nqieghed hemm lil min nahtar. Ghax min hu bhali? U min ighidli x'ghandi naghmel? U min hu r-raghaj li jiqafli quddiem?

45 Ghalhekk, isimghu fehmet il-Mulej li hu ha kontra Babel; u l-hsibijiet li haseb kontra l-Kaldin! Tabilhaqq, l-izghar fost il-merha taghhom ikaxkruhom: tabilhaqq, hu jaghmel l-aghmara taghhom herba htija taghhom.

46 Ma' l-ahbar li Babel inqabdet, tithezeż l-art; u l-ghajta taghha tinstama' qalb il-gnus.

51 Hekk ighid il-Mulej: Ara, sa nqajjem ghal Babel, u ghal dawkl li jghammru f'dan il-pajjiż, li hu l-qalb ta' l-eghdewwa tieghi, rih qerriedi;

2 U nibghat lil Babel derreja, li jderruha, u jnezzghu lil artha: ghax f'jum il-hsara jaghmlu ghalha minn kull naha.

3 Halli l-arcier u jmiddx il-qaws tieghu, u ha ma jqumx fil-kurazza tieghu. M'ghandkomx ikollkom hniena miż-zghazagh taghha; eqirdu l-ezerctu taghha kollu.

4 Hekk jaqghu maqtulin f'art il-Kaldin, u dawkl li jkunu minfudin fit-toroq taghha.

5 Ghax la Izrael u lanqas Guda ma kien mitluq minn Alla tieghu, mill-Mulej ta' l-ezercti; ghalkemm arthom mimlija bid-dnub kontra l-Qaddis ta' Izrael.

6 Aharbu minn go Babel, u kull wiehed minnkom isalva hajtu! La tinqerdux fil-hazen taghha; ghax dan hu zmien ta' vendetta ghall-Mulej; dak li jisthoqqilha sa jroddulha.

7 Babel kienet kies tad-deheb f'idejn il-Mulej, li ssakkar l-art kollha: il-gnus xorbu mill-inbid taghha; ghalhekk il-gnus qeghdin jiggenu.

8 Babel waaghet f'daqqa wahda, u nqerdet: ixhru ghalha; gibu l-balzmu ghall-ugigh taghha, ghandha mnejn tfiq!

9 Ridna nfejqu 'l Babel, iżda ma feqitx: itilquha, u kull wiehed minna ha jmur lejn pajjiż: għax il-htijiet tagħha laquq sas-sema, u għolew sas-shab.

10 Il-Mulej wera l-haqq tal-kawża tagħna: ejjew ha nxandru f'Sijon eghmil il-Mulej, Alla tagħna.

11 Sonnu l-vleġġ; erfghu t-tarki: il-Mulej qajjem l-ispijru tas-slaten tal-Medi: għax hsiebu kontra Babel li jgarrafha; għax hi l-vendetta tal-Mulej, il-vendetta għat-tempju tiegħu.

12 Tellghu l-bandiera fuq is-swar ta' Babel, qawwu l-ghassa, qieghdu l-ghassies, onsbu n-nases fil-mohbi! Għax il-Mulej fassal u għamel dak li kien qal kontra dawk li jghammru f'Babel.

13 O int li tghammar hdejn hafna ilmi-jiet, mimlija bit-teżori, tmiemek wasal, il-hajta tal-hajja tiegħek inqatgħet.

14 Il-Mulej ta' l-eżerċiti halef bih in-nifsu, qal: Iva, sgur, jien nimlek bin-nies bħal gradijiet; u jghajtu għalik il-ghajta tar-rebħa.

15 Għamel l-art bis-setgħa tiegħu, waqqaf id-dinja b'għerfu, u b'dehnu firex is-smewwiet.

16 Malli jsamma' lehnu, ikun hemm hoss ta' ilmijiet kotrana fis-sema; u jtalla' s-shab minn truġijiet l-art: jagħmel il-beraq għax-xita, u johroġ ir-rih mill-imhazen tiegħu.

17 Kull bniedem iblah, bla għerf; kull haddiem id-deheb jisthi mill-immagni skolpita tiegħu; għax ix-xbihat im-dewwba tiegħu huma gidba, u mhemmx nifs fihom.

18 Frugħa huma, xogħol il-qerq: fi żmien il-kastig tagħhom jintilfu.

19 Dak li hu sehem Gakobb mhux bħalhom; għax hu, il-Mulej, li għamel kolloxx: u Iżrael hu t-tribù ta' wirtu; il-Mulej ta' l-eżerċiti jismu.

20 O Babel, int kont għaliya martell, arma tal-gwerra: għax bik kont nishaq il-ġnus, u bik ingarraf is-saltniet.

21 Bik farrakt iżemmel u fieres; bik farrakt mirkeb u rikkieb.

22 Bik farrakt raġel u mara; bik farrakt xih u tarbija; bik farrakt zaġhżuġh u xebba.

23 Bik farrakt raġhaj u merħla; bik farrakt haddiem u baqar taż-żewġ; bik farrakt hakkiema u kbarat.

24 U nrodd lil Babel u lil dawk kollha li jghammru f'art il-Kaldin il-hazen kollu li għamlu f'Sijon, taht għajnejkom, iġhid il-Mulej.

25 Ara, jien kontrik, o muntanja qerrieda li teqred l-art kollha, iġhid il-Mulej. Immeddi idi fuqek, u ngerbek minn fuq il-blat, u naghmlek muntanja mahruqa.

26 U minnek ma jidhux għebla tal-ghareb, lanqas għebla tas-sies; iżda ssir herba għal dejjem, iġhid il-Mulej.

27 Erfghu l-bandiera fil-pajjiż, doqqu t-tromba qalb il-ġnus! Hejju l-ġnus kontra tagħha, sejhu kontra tagħha s-saltna ta' Ararat, Minni, u Askenaz! Aghmlu generali kontra tagħha! Tellghu ż-żwielem bħal gradijiet imqanfta.

28 Hejju l-ġnus kontra tagħha, mas-slaten tal-Medi, mal-hakkiema u l-kbarat tagħhom, u l-pajjiżi kollha taht is-setgħa tagħhom.

29 U l-art titriegħed u titkexkex: għax kull hsieb tal-Mulej kontra Babel isehh, li jagħmel art Babel herba, bla ma joqghod fiha hadd.

30 Il-gwerrieri ta' Babel ma baqgħux jitqabdu, baqgħu fil-fortizzi tagħhom: qawwithom marret; saru bħan-nisa: harqu l-agħmajjar tagħha; l-istaneg tagħha tkissru.

31 Gerrej jigi wara gerrej, u messagġier wara messagġier, biex iħabbru lis-sultan ta' Babel, li beltu nqabdet minn tarf sa tarf,

32 U li l-mogħdijiet mehuda, u li l-qasab tawh in-nar, u l-irġiel tat-taqbid imbellha.

33 Għax hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċiti, Alla ta' Iżrael: Bint Babel qisha andar, hu ż-żmien li tindires: f'it taż-żmien iehor, u jasal żmien il-hsad tagħha.

34 Kielni, għaffiġni, Nebukadnessar, sultan ta' Babel, għamli ni garra vojta, belagħni bħal dragun, mela zaquq bil-hwejjeġ bnina tiegħi, u rmieni.

35 Ha tigi fuq Babel il-mohqrija li soffrejt jien u laħmi, dawk li jghammru f'Sijon iġhidu; u demmi jkun fuq dawk li jghammru f'art il-Kaldin, tġhid Gerusalem.

36 Għalhekk, hekk iġhid il-Mulej: Ara, jien middefendi l-kawża tiegħek, u naghmel vendetta għalik; innixxef il-baħar tagħha, u nqaxqax eghjunha.

37 U Babel jisir gods haġar, bejta tax-xakalli, waħx, u tisfir, bla ma hadd iġghammar fiha.

38 Bħal l'juni jghajtu flimkien: jagħwu bħal frieh ta' l'juni.

39 Fil-hmewwa tagħhom nagħtihom jixorbu, insakkarhom, biex jintilfu fil-ferh, u jorqu raqda għal dejjem, u ma jistenbux, iġhid il-Mulej.

40 Innizzilhom bħal hrief għall-qatla, bħal kbix mal-gidjien.

41 Kif inqabdet Sesak! Kif intrebhet il-fohrija tad-dinja kollha! Kif saret waħx Babel qalb il-ġnus!

42 Il-baħar tala' għal Babel: gherqet bil-qilla ta' mwieġu.

43 Herba saru blietha, art niexfa, u xagħra, art li ma jghammar hadd fiha, u li minnha ma jghaddi l-ebda bin bniedem.

44 Nikkastiga lil Bel f'Babel, u noħroġ-lu dak li bala' minn fommju: u ma jigrux

aktar lejh il-ġnus: iva, is-sur ta' Babel waqa'!

45 Ohroġ min-nofsha, o poplu tiegħi! Ha jehles hajtu mis-sahna ta' ghadab il-Mulej kull wiehed minnkom.

46 Thallux qalbkom tintelaq, u la tibzghux mill-aħbarijiet li jinstemghu fil-pajjiż; tasal f'sena aħbar, u oħra s-sena ta' warajha, u jkun hemm il-vjoenza fil-pajjiż, u hakem kontra hakem.

47 Għalhekk, ara, jiġu l-jiem, li jien nagħmel haqq mill-immagnijiet skolpiti kollha ta' Babel; u l-art tagħha kollha tisthi, u l-maqtulin tagħha kollha jaqghu go nofsha.

48 Imbagħad is-sema u l-art, u kulma fihom, ighannu għal Babel: għax il-qerrieda jiġu għaliha mit-tramuntana, ighid il-Mulej.

49 Tabilhaqq Babel għandha taqa' minhabba l-maqtulin ta' Izrael, bħal ma waqghu l-maqtulin ta' l-art kollha minhabba Babel.

50 Intom li hlistu mis-sejf itilqu, la tiqfux! Ftakru mill-bogħod fil-Mulej, u ha tkun f'moħħkom Ġerusalem.

51 Sthajna, għax smajna t-tagħjir: il-ghajb ksielna wiċċna: għax il-barranin dahlu fis-santwarji tal-Mulej.

52 Għalhekk, ara, il-jiem jiġu, ighid il-Mulej, li jien nagħmel haqq mill-immagnijiet skolpiti tagħha: u fl-art tagħha kollha jitniehdu dawk li huma miġruhin għall-mewt.

53 Imqar jekk titla' Babel fis-smewwiet, u mqar jekk issahhah l-oghla tal-qawwa tagħha, jasluha minghandi l-qerrieda, ighid il-Mulej.

54 Tinstama' għajta ġejja minn Babel, u disastru kbir minn art il-Kaldin:

55 Għax il-Mulej sejjer iġarraf lil Babel, u jsikket l-ghagħa kbira tagħha; l-imwieġ tal-qerrieda tagħha jghajtu bħal hafna ilmijiet, u l-hamba ta' lehinhom tiżdied:

56 Għax il-qerried wasal fuqha, fuq Babel, u l-gwerrieri tagħha inqabdu, qwashom kollha miksur: għax il-Mulej hu Alla li jrodd: tabilhaqq, hu jhallas bil-haqq.

57 Insakkar il-kapijiet tagħha, u l-ghorrief tagħha, il-hakkiema tagħha, u l-kbarat, u l-gwerriera tagħha; u jorqdu raqda għal dejjem, u ma jistenbhux, ighid is-Sultan, li l-Mulej ta' l-ezerċti jismu.

58 Hekk ighid il-Mulej ta' l-ezerċti: Is-sur wiesia' ta' Babel jiġġarraf għalkollox, u l-bwieb għolja tagħha jinharqu bin-nar; u l-popli jithabtu għax-xejn, u l-ġnus jinkeddu biss għan-nar.

59 Il-kelma li Ġeremija, il-profeta, ordna lil Xeraja, bin Nerija, bin Magħseja, meta mar Babel ma' Sedekija, sultan ta' Guda, fir-raba' sena' tas-saltna tiegħu. U dan Xeraja kien il-kap taċ-ċambellani.

60 U Ġeremija kiteb fi ktieb wiehed il-hsara kollha li kellha tiġi fuq Babel, jiġifieri dak il-kliem kollu miktub kontra Babel.

61 U Ġeremija qal lil Xeraja: Meta tasal Babel, qis li taqra dal-kliem kollu;

62 Imbagħad tgħid: O Mulej, int tkellimt kontra dal-post, li taqtghu barra, biex hadd ma jibqaj fih, u la bniadem u lanqas bhima, imma jkun herba għal dejjem.

63 U jiġri, malli ttejjem taqra dal-ktieb, illi inti torbot ġebba miegħu, u tixhtu f'nofs l-Ewfrat:

64 U għid: Hekk tegħreq Babel, u ma tqumx iżjed minhabba l-hsara li sa ngib fuqha: u jaqghu għajjiena. Sa hawn kliem Ġeremija.

52 Sedekija kellu wiehed u ghoxrin sena meta sar sultan, u saltan hdax-il sena f'Ġerusalem. U ommu kien jisimha Hamutal, bint Ġeremija, minn Libna.

2 U għamel dak li hu hażin f'għajnejn il-Mulej, bħal kulma għamel Ġehojakim.

3 U dan ġara minhabba għadab il-Mulej f'Ġerusalem u f'Guda, sa tefagħhom barra minn quddiem wiċċu. U Sedekija hadha kontra s-sultan ta' Babel.

4 Issa ġara fid-disa' sena li kien ilu jsaltan, fl-ghaxar xahar, fl-ghaxra tax-xahar, illi Nebukadnessar, sultan ta' Babel, hu u l-ezerċtu tiegħu kollu, ġew għal Ġerusalem, u waqqfu l-kamp quddiemha, u bnew hajt ta' l-assedju madwarha.

5 U damet il-belt assedjata sas-sena hdax ta' Sedekija.

6 U fir-raba' xahar, fid-disgħa tax-xahar, il-ġuħ għafas fil-belt, u ma kiensex hemm ikel għall-poplu tal-pajjiż.

7 Imbagħad il-belt kienet minfuda, u l-irġiel tat-taqbid kollha harbu, u hargu mill-belt bil-lejl mill-bieb bejn iż-żewġt iswar, li kien hdejn il-ġnien tas-sultan, għalkemm il-Kaldin kienu mdawwrin mal-belt kollha, u telqu mat-triq tal-wita.

8 Izda l-ezerċtu tal-Kaldin telaq għal wara s-sultan, u laħqu lil Sedekija fil-wita' ta' Gerko; u l-ezerċtu tiegħu kollu xtered minn madwaru.

9 Imbagħad qabdu s-sultan, u tellgħuh għand is-sultan ta' Babel f'Ribla, f'art Hamat, u qatagħlu l-haqq.

10 U s-sultan ta' Babel qatel lil ulied Sedekija taħt għajnejh: u qatel ukoll il-kapijiet kollha ta' Guda f'Ribla.

11 Imbagħad qala' għajnejn Sedekija; u s-sultan ta' Babel rabtu bil-krajjien, u hađu Babel, u tefgħu fil-habs sa jum mewtu.

12 Issa fil-hames xahar, fl-ghaxra tax-xahar, li kienet is-sena dsatax ta' Nebukadnessar, sultan ta' Babel, ġie

Nebužardan, kap tal-ghassiesa, li kien jaqdi lis-sultan ta' Babel Gerasalem.

13 U Haraqdar il-Mulej, u dar is-sultan; u d-djar kollha ta' Gerasalem, u d-djar kollha tan-nies il-kbar tahom in-nar:

14 U l-eżerċtu kollu tal-Kaldin, li kienu mal-kap tal-ghassiesa, ġarrfu s-swar kollha ta' madwar Gerasalem.

15 Imbagħad Nebužaradan, kap tal-ghassiesa, ha fl-eżilju x'uħud mill-aktar f'qar tal-poplu, u l-bqija tal-poplu li kien baqa' fil-belt, u l-mahrubin, li kienu harbu għand is-sultan ta' Babel, u l-bqija tan-nies tas-sajja.

16 Izda Nebužaradan, il-kap tal-ghassiesa, halla lil x'uħud mill-aktar f'qar tal-pajjiż bħala haddiema fid-dwieli u haddiema fir-raba'.

17 Il-kolonni tal-bronż, li kienu f'dar il-Mulej, u l-pedestalli, u l-baħar tal-bronż li kienu f'dar il-Mulej, kissruhom biċċiet il-Kaldin, u ġarru l-bronż kollu tagħhom Babel.

18 Hadu wkoll il-kalदारuni, il-pali, l-imqassijiet, u l-bwieqi, u l-imgharef ta' l-incens, u l-hwejjeġ kollha tal-bronż, li bihom kienu jaqdu fit-tempju.

19 Il-kap tal-ghassiesa ha wkoll il-bwieqi tad-demmi u l-imgharef ta' l-incens, u l-bwieqi għat-tiswib. Dak li kien tad-deheb, il-kap tal-ghassiesa hadu b'deheb; u dak li kien tal-fidda, b'fidda.

20 U ż-żewġ kolonni, il-baħar il-wiehed, u t-tnax-il gendus tal-bronż li kienu taht il-baži, li s-sultan Salaman kien għamel f'dar il-Mulej: il-bronż ta' dawn il-hwejjeġ kollha ma satax jintiżen.

21 Il-kolonni kienu għoljin tmintax-il driegħ kull waħda, u hajta ta' tnax-il driegħ kienet id-dawra tagħhom: il-hxuna erbat iswaba, u vojta minn ġewwa.

22 U kellha fuqha kaptell tal-bronż; u l-gholi ta' kaptell kien hamest idriegħ b'xeblik u rummien fuq il-kaptell madwaru kollu, kollox bronż. U t-tieni kolonna kienet l-istess, imzejna wkoll bir-rummien.

23 Kien hemm sitta u disghin

rummiena 'l barra; b'kollox mitt rummiena fuq u madwar ix-xeblik.

24 U l-kap tal-ghassiesa ha wkoll lil Xeraja, il-qassis il-kbir, u lil Sofonija, il-qassis it-tieni, u t-tliet ghassiesa tal-bieb.

25 Ha wkoll mill-belt f'izzjal, li kien jahkem fuq l-irġiel tat-taqbid, u sebat irġiel minn fost il-kunsillieri ntimi tas-sultan, li nstabu fil-belt; u s-segretarju tal-kap ta' l-eżerċtu, li kien idahhal fl-eżerċtu n-nies tal-pajjiż; u sittin raġel mill-poplu tal-pajjiż, li nsabu f'nofs il-belt.

26 Hadhom Nebužaradan, kap tal-ghassiesa, u wassalhom għand is-sultan ta' Babel, f'Ribla.

27 U s-sultan ta' Babel sawwathom, u tahom il-mewt f'Ribla, f'art Hamat. U hekk kien Ġuda meħud minn artu fl-eżilju.

28 Dan hu n-numru tal-poplu li Nebukadnessar ha fl-eżilju: fis-seba' sena, tliet elef u tlieta u ghoxrin Lhudi:

29 Fis-sena tmintax ta' Nebukadnessar, ha fl-eżilju minn Gerasalem tmien mija u tnejn u tletin ruh:

30 Fis-sena tlieta u ghoxrin ta' Nebukadnessar, Nebužardan, il-kap tal-ghassiesa, ha fl-eżilju seba' mija u hamsa u erbghin Lhudi: b'kollox, kien hemm erbat elef u sitt mija.

31 U ġara, fis-sena sebgħa u tletin, li kien ilu eżiljat Geħojakin, sultan ta' Ġuda, fix-xahar tnax, fil-hamsa u ghoxrin tax-xahar, illi Evil-Merodak, sultan ta' Babel, fl-ewwel sena li kien ilu sultan, rafa' ras Geħojakin, sultan ta' Ġuda, u harġu mill-habs.

32 U kellmu bit-tajieb, u qeghidlu t-tron tieghu oghla mit-tron tas-slaten li kienu mieghu f'Babel.

33 U Geħojakin biddel l-ilbies tieghu tal-habs: u kien jiekol dejjem quddiem is-sultan kemm baqa' haj.

34 Sehem iklu, il-jiem kollha ta' hajtu, kien jingħatalu kuljum mill-ikel tas-sultan ta' Babel, sehem ta' kuljum, sa jum mewtu, il-jiem kollha ta' hajtu.

Il-Biki ta' Geremija

1 Kif inhi qiegħda weħidha, il-belt li kienet mimlija bin-nies! Kif saret bħal armla, dik li kienet kbira fost il-ġnus! Kif saret taht il-haraġ, dik li kienet prinċipessa fost il-provinċji!

2 Tibki, tibki, bil-lejl, u dmughha fuq haddejha: fost l-egħzież kollha tagħha, m'għandha lil hadd min ifarraġha: hbiebha kollha ittradewha, saru l-egħdewwa tagħha.

3 Guda mar fl-eżilju minhabba n-niket, u minhabba jasar iebes: qieghed issa qalb il-ġnus, bla ma jsib mistrieh: dawk kollha li jippersegwitawh qabduh waqt li kien fost id-dwejjaq.

4 Jibku t-triqat ta' Sijon, jibku, għax hadd ma jiġi għall-festi: bwiebha kollha mharbta: il-qassisin tagħha jnewhu, ix-xebbiet tagħha mnikkatin, u hi kollha mrar.

5 L-eghdewwa tagħha saru l-kapijiet tagħha, l-eghdewwa tagħha qeghdin taj-jeb; għax il-Mulej nikkitha minhabba l-kotra tal-htijiet tagħha: uliedha marru fl-eżilju quddiem il-għadu.

6 U minn bint Sijon għab ġmielha kollu: il-kapijiet tagħha saru bħaċ-criev li ma jsibux mergħa, u marru bla sahħa quddiem min jiġri warajhom.

7 Fil-jiem tan-niket tagħha, u tal-ġiri tagħha, Ġerusalem tiftakar fil-hwejjeġ prezzjużi kollha li kellha sa minn żmien il-qedem, meta l-poplu tagħha waqa' f'id il-għadu, u hadd ma ghenha: l-eghdewwa tagħha jarawha, u jidhku bil-waqgħa tagħha.

8 Ġerusalem dinbet bl-ikrah; għalhekk saret bħal haġa moqzieza: dawk kollha li kienu jonorawha, issa jmaqdruha, għax raw l-ghera tagħha: iva, hi titniehed, u ddr lura.

9 Hmiegħa kien fi djuha; ma kenitx tahseb fi tmiemha; għalhekk waqgħet b'mod tal-ghageb: m'għandhiex min ifarragħa: o Mulej, ara n-niket tiegħi: għax il-għadu ittrijonfa!

10 Il-għadu medd idu fuq il-hwejjeġ l-aktar għezie' tagħha kollha: għax hi kellha tara l-ġnus jidhlu fis-santwarju tagħha, li għalihom int ordnajt biex ma jidhlux fil-ġemgħa tiegħek.

11 Il-poplu kollu tagħha jitniehed, ifittex il-hobż; jagħti l-hwejjeġ l-aktar prezzjużi tiegħu għall-ikel biex jieħdu r-ruh: ara, Mulej, u hares, f'liema stat baxx jien waqajt!

12 Mhu xejn dan għalikom, o intom ilkoll li għaddejjin mit-triq? Harsu, u araw jekk hemmx għali bħall-għali tiegħi, li gara lili, li bih il-Mulej nikkitni f'jum is-sahna ta' għadbu.

13 Mill-gholi bagħat nar f'għadmi, li hakimni: firex xibka għal riglejja, reġgagħni lura: għamilni mdejja, u marida l-jum kollu.

14 B'idu marbut il-madmad ta' htijiet: mibrumin u tqal fuq għonqi; dgħajjifi saħhti: Sidi tefagħni f'idejhom, li minnhom ma niflahx inqum.

15 Sidi għaffeg taht is-saqajn l-irġiel qawwijin kollha tiegħi li kienu f'nofsi: sejjah ġemgħa kbira kontra tiegħi biex ikisser iż-zgħażaġ tiegħi: Sidi għaffeg ix-xebba, bint Guda, qisu f'magħsar.

16 Għal dan jien nibki; għajnejja, għajnejja mimlijin bid-dmugh, għax bghid

minni hu min ifarragħni, min jista' jahjili ruhi: uliedi mharbta, għax il-għadu ittrijonfa.

17 Sijon tmidd idejha, u mhemm hadd min ifarragħa: il-Mulej ordna għal Ġakobb, li l-eghdewwa tiegħu jdawruh minn koll naha: Ġerusalem saret f'nofshom bħal haġa moqzieza.

18 Ġust il-Mulej; għax jien hadtha kontra l-kelma tiegħu. Isimgħu, mela, o popli kollha, u araw il-għali tiegħi! Ix-xebbiet tiegħi u iż-zgħażaġ tiegħi marru fl-eżilju.

19 Sejjajt il-mahbubin tiegħi, izda huma qarrqu bija: il-qassisin tiegħi, u x-xujh tiegħi, mietu fil-belt, fil-waqt li kienu jfittxu l-ikel biex jieħdu r-ruh.

20 Ara, o Mulej; għax jien imdejja! Imsarni jbaqbuq; imqallba qalbi ġo f'ja; għax jien ixxewwixt bl-ikrah: barra, is-sejfeqred; ġewwa, hemm il-mewt.

21 Semgħuni nitniehed: m'hemm hadd min ifarragħni! L-eghdewwa tiegħi kollha semgħu bil-hsara tiegħi, u jifirfu talli int għamiltli dana: o li kont iġġib il-ġum li int nidejt biex huma jkunu bħali!

22 Ha jiġi quddiemek il-hażen kollu tagħhom; u aghmlilhom, kif għamilt lili għal htijiet kollha: għax hafna hu t-tnehid tiegħi, u qalbi marida.

2 Kif għatta l-Mulej f'għadbu bi shaba lil bint Sijon, u rema mis-sema ma' l-art il-glorja ta' Izrael, u ma ftakarx f'mirfes riglejha f'jum il-għadab tiegħu!

2 Il-Mulej bala' l-aghmajjar kollha ta' Ġakobb, u ma kellux hniena: qaleb fis-sahna tiegħu l-fortizzi ta' bint Guda; giebbom ma' l-art: kasbar is-saltna u l-kapijiet tagħha.

3 Fis-sahna tal-għadab tiegħu qata' barra l-qarn kollu ta' Izrael: raġġa' lura lemintu quddiem il-għadu, xegħel għal Ġakobb bħal nar iħaġġeg, li jahraq minn koll naha.

4 Medd il-qaws tiegħu bħal għadu; rafa' idu bħal għadu, u qatel kulma kien jogħġob il-għajn fit-tinda ta' bint Sijon: sawwab qilltu bħan-nar.

5 Il-Mulej sar bħal għadu: bala' lil Izrael, bala' l-palazzi kollha tiegħu: garraf il-fortizzi tiegħu, u kattar f'bint Guda krib u tnehid.

6 Harbat it-tinda tiegħu bħal għarix ta' ġnien: garraf il-postijiet tiegħu tal-laqgħat: il-Mulej nessa f'Sijon il-għidien, u s-sibtijiet, u fil-hegga ta' għadbu stmell slaten u qassisin.

7 Il-Mulej rema l-altar tiegħu, stkerrah is-santwarju tiegħu, reha f'idejn il-għadu l-hitan tal-palazzi tagħha; u għajtu f'dar il-Mulej, qisu f'għid.

8 Il-Mulej haseb biex iġarraf is-sur ta' bint Sijon; medd il-habel, u ma zammx

idu li ma gġarrafx; tafa' l-vistu fuq is-sur u l-hajt ta' quddiem; tharbtu flimkien.

9 Bwiebha mgħaddsin fl-art; kisser u farrak l-istaneg tagħha: is-sultan tagħha, u l-kapijiet tagħha, huma fost il-Gentili: mhemmx aktar liġi, u anki l-profeti tagħha ma jirċievu l-ebda viżjoni minn għand il-Mulej.

10 Ix-xjuħ ta' bint Sijon joqogħdu bil-qiegħda fl-art; u ma jtkellmox: tefghu t-trab fuq rashom; thażżmu bix-xkejjer: ix-xebbiet ta' Izrael niżżlu rashom sa l-art.

11 Ghajnejja mifnijin bid-dmugh, imsarni jbaqbu, fwiedi jixxerred ma' l-art minhabba l-qerda ta' bint il-poplu tiegħi, meta nahseb li jogħxew it-tfal u t-trabi fl-imsierah tal-belt.

12 Ighidu lil ommijiethom: Fejn hu l-hobż, fejn hu l-inbid? huma u jintelqu bħall-midrubin fil-imsierah tal-belt, hi u toħroġ ruħhom fi hdan ommhom.

13 X'nista' nixhidlek? Ma' xiex inxebbhek, o bint Gerusalem? Min hu bhalek, biex infarrgek, o xebba, bint Gerusalem? għax il-gerħa tiegħek kbira daqs il-bahar: min jista' jfejjeq?

14 Il-profeti tiegħek raw għalik viżjoni-jiet fiergħa u qarrieqa: u ma kixfux il-hażen tiegħek, biex iregġgħuk lura mill-jasar tiegħek; iżda raw għalik profezzi fiergħa u qarrieqa.

15 Dawk kollha li jghaddu minn hdejk iċapċpu idejhom għalik; isafru u jharrku rashom għal bint Gerusalem, huma u jghidu: Hija din il-belt li n-nies kienu jsejnhuha: Il-perfezzjoni tas-sbuhija: Il-għaxqa tad-dinja kollha?

16 L-egħdewwa kollha tiegħek jifthu halqhom għalik: isafru u jgħażżu snienhom: ighidu: Blajnieħa: tabilhaqq dan hu l-jum li stennejna; sibnieħ, rajnieħ.

17 Il-Mulej għamel dak li kien haseb; żamm kelmtu li kien qal minn żmien ilu: għarraf, u ma kellux hniena: u ferrah lill-għadu tiegħek minn fuqek, għolla qarn l-egħdewwa tiegħek.

18 Qalbhom għajtet lil Sidi: O hajt ta' bint Sijon, ha jġelben id-dmugh tiegħek bħal wied, bi nhar u bil-lejl! La tieħu l-ebda mistrieħ; la thallix il-mimmi ta' għajnek tiskot!

19 Qum, għajjat bil-lejl, fil-bidu ta' kull saħra! Sawwab bħal ilma qalbek quddiem wiċċ Sidi! Arfa' idejk lejħ għall-hajja tat-tfal zġħar tiegħek, li jogħxew bil-ġuħ f'ras kull triq.

20 Ara, o Mulej, ħares! Ma' min imxejt hekk? Għandhom in-nisa jieklu l-frott ta' gūfhom, u t-trabi li kienu jikkarezżawhom? Għandu jinqatel il-qassis u l-profeta fis-santwarju ta' Sidi?

21 It-tfal u x-xjuħ mimdudin fl-art fitoroq: ix-xebbiet tiegħi, u ż-zgħażaġh tiegħi waqqu bis-sejf; int qtilthom f'jum għadbek; int biċċirt u ma hennejtx.

22 Int għajnt bħal nhar ta' għid il-biza' tiegħi minn koll naha, u għalhekk f'jum għadab il-Mulej ma kienu hemm min jahrab u jehles: dawk li qandit u rabbejt qeridhom il-għadu!

3 Jiena r-raġel li ra n-niket taht il-hatar tal-qilla tiegħu.

2 Lili mexxieni, u giebni fid-dlam, u mhux fid-dawl.

3 Iva, kontra tiegħi raġa' dar; idawwar idu kontra tiegħi l-jum kollu.

4 Xejjieħli laħmi u ġildi; u kissirli għadmi.

5 Bena madwari, u għalaqni bl-imrar u t-tbatija.

6 Qegħidni nghanmar f'postijiet imdallma, bħall-mejtin ta' żmien ilu.

7 Għalaqni b'hajt, li ma nistax noħroġ: għabbieni bi ktajjen tqal.

8 Ukoll meta nghanjat u nsejjah, ma jismax it-talb tiegħi.

9 Għalaqli triqati b'gebel mingur, għawwigħi mogħdijiet.

10 Bħal ors mistohbi kien għalija, u bħal ljun jissajja f'postijiet mohbija.

11 Warrabni minn triqati; qattagħni b'cejjeċ; għamilni tal-biza'.

12 Medd il-qaws tiegħu; u waqqafni bħal mira għall-vleġġa.

13 Deffes fil-kliewi tiegħi l-vleġġ tal-barzakka tiegħu.

14 Sirt id-daħk tal-poplu tiegħi kollu; u l-għanja tagħhom il-jum kollu.

15 Imlieni bl-imrar, sakkarni bl-absint.

16 Farrakli wkoll snieni biż-żrar, għattieni bl-irmied.

17 Int warrabt lil ruħi 'l bogħod misliem: jien insejt il-ġid.

18 Jien għidt: Għebet il-fiduċja tiegħi, m'għandix iżjed tama fil-Mulej!

19 Ftakar fin-niket tiegħi, u fil-hajja tiegħi tal-ġiri, fl-absint, u fl-imrar!

20 Tassew ruħi tiftakar fihom kuljum, umiljata go sija.

21 Dan irrid niftakar; għal dan irrid nittama.

22 Hu bi grazzja tal-Mulej li aħna ma ntemmejnix għalkollox, għax il-hninet tiegħu ma jonqsu qatt:

23 Jigġeddu kull filgħodu. Kbira l-fedeltà tiegħek!

24 Il-Mulej sehmi, tghid ruħi; għalhekk nittama fih.

25 Tajjeb il-Mulej għal dawk li jittamaw fih, għar-ruħ li tftitxu.

26 Tajjeb li wieħed jittama u jistenna bil-kwiet is-salvazzjoni tal-Mulej.

27 Tajjeb għal wieħed li jarfa' l-madmad minn zġhożitu.

28 Ha joqgħod wahdu u ma jtkellimx xhin il-Mulej iġħabbihulu!

29 Ha jqieġhed fommju fit-trab! Għax għandu mnejn ikun hemm xi tama.

30 Ha jaghti haddu lil min isawtu: ha jixba' bit-tagħjir!

31 Ghax il-Mulej ma jbarrix għal dejjem;

32 Izda, jekk iġib il-ġhali, ihenn skond il-kotra tat-tjieba tiegħu.

33 Ghax ma jnikkix minn qalbu jew iġhalli lil ulied il-bniedem.

34 Li wiehed jishaq taht riglejha il-priġunieri kollha ta' l-art;

35 Li wiehed iwarrab il-haqq ta' bniedem quddiem wiċċ il-Ġholi;

36 Li jtellef bniedem il-kawża tiegħu, Sidi ma jaqbilx.

37 Min hu li tkellem, u sar, meta Sidi ma ordnax dan?

38 Mhux minn fomm il-Ġholi johroġ id-deni u l-ġid?

39 Għaliex iġerger bniedem li għadu haj, il-bniedem għall-kastig ta' dñubiet?

40 Ha niflu triqatna, nġharbluhom, u nergħu lejn il-Mulej!

41 Ha nerfġu qlubna u idejna lejn Alla fis-smewwiet.

42 Ahna dnibna, ahna xxewwixna, u int ma hfirx.

43 Int tkebbibt bil-ġhadab, u għamilt għalina: int qilt, u ma kellix hniena.

44 Int tkebbibt bi shaba, biex it-talb ma jgħaddix.

45 Knis u żwieł għamiltna qalb il-popli.

46 L-egħdewwa kollha tagħna fetħu halqhom għalina.

47 Biża' u hofra ġew fuqna, tharbit u tiksir.

48 Għajni xxerred gliegel ta' ilma minhabba l-herba ta' bint il-poplu tiegħi.

49 Għajni ċcarċar id-dmugh, bla ma teħda, bla mistrieh,

50 Sa ma jittawwal il-Mulej, u jara mis-sema.

51 Għajni tweġġagħli ruhi minhabba l-bniet kollha ta' belt.

52 Dawk li jobogħduni għalxejn, nasbuli bħal għasfur.

53 Tefgħu lil hajti fil-hofra, u radmuni bil-ġebel.

54 L-ilmijiet għolew fuq rasi; imbagħad jien għidt: Mitluf jien!

55 Sejjahrt ismek, o Mulej, minn qiegh il-hofra.

56 Int smajt leħni: La tagħlaqx widintek għat-talba tiegħi għall-għajnun!

57 Int grobt fil-ġum li jien sejjahrtlek: int għidt: La tibzax!

58 O Sidi, int hadt f'idejk il-kawża ta' ruhi; int fdejtli hajti.

59 O Mulej, int rajt il-ħsara li għamluli: roddli l-haqq.

60 Int rajt il-vendetta tagħhom kollha, u t-nnassis tagħhom kollu għaliha.

61 Int smajt iż-żebliħ tagħhom, o Mulej, u t-nnassis kollu tagħhom kontrija;

62 Xofftejn dawk li qamu għaliha, u t-tfesfis tagħhom, huma kuljum kontrija.

63 Ara, meta joqogħdu, u meta jqumu, jien il-ġhanja tagħhom.

64 Roddihom li haqqhom, o Mulej, skond eġhmil idejhom.

65 Aġthiom ebusija ta' qalb; is-saħta tiegħek fuqhom!

66 Ippersegwitahom fil-ġhadab tiegħek, u eqridhom minn taht is-smewwiet tal-Mulej!

4 Kif iddennes id-deheb! Kif tbbidel l-ahjar deheb! Il-ġebel tas-santwarju xxerred f'kul rokna ta' triq.

2 L-ulied prezzjużi ta' Sijon, li jiswew mitqulhom deheb, kif saru qishom garar tal-fuhhar, xogħol idejn il-fuhhari!

3 Imqar il-moŧri tal-baħar johorġu sidirhom biex ireddgħu l-frieh tagħhom: bint il-poplu tiegħi saret kiefra, bħan-nagħam fid-deżert.

4 L-ilsien tat-tarbija jehel ma saqaf halqha minhabba l-ġhatx: it-tfal jitolbu l-hobż, u hadd m'hemm min jaqsamhulhom.

5 Dawk li kienu jieklu jkel tajjeb issa mħarba fit-toroq: dawk li kienu mrobbijin jilbsu l-porpra, issa jhaddnu ż-żibel.

6 Ghax il-kastig tal-ħazen ta' bint il-poplu tiegħi akbar mill-kastig tad-dñubiet ta' Sodoma, li nqalbet f'ħin wiehed, bla ebda taħbit ta' l-idejn.

7 In-Nazirin tagħha kienu saffjin aktar mis-silġ; kienu bojad aktar mill-halib, kienu aktar ħomor mill-qroll f'ġisimhom, il-qatgħa tagħhom kienu taż-żaffir:

8 Wiċċhom iswed issa aktar mid-dlam; ma jingħarfu fit-toroq: il-ġilda tagħhom wehlet ma' għadamhom; nixfet, saret qisha għuda.

9 Dawk li kienu maqtulin bis-sejf ahjar mill-vittmi tal-ġuħ, li nfnew minhabba l-ġhaks tal-prodotti tar-raba'.

10 In-nisa hanina sajrju b'idejhom lil uliedhom; kinulhom ta' jkel fil-ġerda ta' bint il-poplu tiegħi.

11 Il-Mulej temm qilltu; sawwab is-saħna ta' għadbu, u qabbad nar f'Sijon, li haraq is-sisien tagħha.

12 La s-slaten ta' l-art, u lanqas dawk li għamru fid-dinja qatt ma emmnu li l-avversarju, u l-ġhadu, jidhlu mill-bwieb ta' Ġerusalem.

13 Dan gara minhabba d-dñubiet tal-profeti, u tal-ħazen tal-qassisin tagħha, li xerxru d-demm tan-nies sewwa f'nofsha,

14 Huma kienu jġerrew bħal irġiel għomja fit-toroq, imċappsin bid-dem, hekk li hadd ma jista' jmiss ilbieshom.

15 Kienu jgħajtulhom: Warrbu! Imniġges! Warrbu! Warrbu! La tmisx! Meta harbu, iġgerrew 'il hawn u 'l hemm, u kienu jghidu fost il-ġnus: Ma jibqgħux iġhammru magħna.

16 Għadab il-Mulej xerridhom; ma jħarix iżjed lejhom: huma ma tawx ġieh

lill-qassisin, u lanqas urew hniena max-xjuh.

17 U ahna fnejna ghajnejna nistennew il-ghajnuna, ghal xejn: fil-ghases taghna gharrixa ghall-poplu li ma jistax isalvana.

18 Jissajjaw il-passi taghna, ma jhallunex nimxu fit-toroq taghna: qorob tmiemna, ghalaq żmienna; għax tmiemna wasal.

19 Il-persekuturi taghna huma ehfef mill-ajkli tas-sema: għamlu ghalina fuq il-muntanji, stahbew ighassulna fid-deżert.

20 In-nifs ta' mnifsejna, il-midluk tal-Mulej, inqabad fil-hofor taghhom; hu, li għalih għidna: Taht dellu, ngħixu qalb il-għnus.

21 Thenna, u ifrah, o bint Edom, int li tghammar f'art Ghuz! Iżda l-kies jasal ukoll għandek! Int tisker, u tinza' gherija.

22 Il-kastig tal-hažen tieghek intemm, o bint Sijon; ma jżommokx aktar fil-jasar: iżda hu jikkastiga l-hažen tieghek, o bint Edom; u jikkex dñubietek.

5 Ftakar, Mulej, x'għie fuqna: hares u ara għajbna!

2 Wirtna għadda għand il-barranin, djarna għand nies oħra.

3 Ahna ltiema u bla missier, ommijietna qishom romol.

4 Bil-flus xrobna l-ilma taghna; il-hatab taghna rridu nixtruh!

5 B'madmad fuq għonqna, ahna misjuqin wisq; għajjenin, u m'għandniex mistrieħ.

6 Middejna idejna lejn l-Egizzjani, u lejn l-Assirjani, biex nixbghu bil-hobż.

7 Missirijietna dinbu; u m'għadhomx iżjed; u ahna tgħabbejna bil-hažen taghhom.

8 Ilsierna hakmu fuqna: mhemm hadd min jehliera minn idhom.

9 Ingħibu hobzna billi missograw hajjitna, minhabba s-sejf tad-deżert.

10 Il-gilda taghna mikwija bħal forn bil-hruq tal-għu.

11 Kasbru n-nisa f'Sijon, u x-xebbiet fil-bliet ta' Guda.

12 Il-kapijiet għallquhom minn idejhom: ix-xjuh ma kinux irrispettati.

13 Liż-żgħażaġ haduhom jithnu fil-mithna, u t-tfal ghotru mgħobbija bil-hatab.

14 Ix-xjuh hallew il-bieb, iż-żgħażaġ id-daqq taghhom.

15 Waqaf il-ferħ ta' qalbna; iż-żfin taghna nbidel f'vistu.

16 Minn rasna waqghet il-kuruna: jahasra għalina, għax dñibna!

17 Għalhekk qalbna marida; għalhekk ghajnejna tghammxu,

18 Minhabba l-gholja ta' Sijon, li hi mharbta, il-volpi jiggerra fiha.

19 Iżda int, o Mulej, iddum għal dejjem; it-tron tieghek jibqa' minn nisel għal nisel.

20 Għaliex sa tinsiena għal dejjem, u titlaqna għal kemm itul iż-żmien?

21 Dawwarna lej, o Mulej, u ahna nduru! Gedded jiemna bħal dari!

22 Iżda int irmejtna għalkollox; inti mgħaddab wisq għalina!

Il-Ktieb Tal-Profeta Ezekjel

1 Issa gara fis-sena tletin, fil-hamsa tax-xahar, tar-raba' xahar, xhin kont qalb l-eżiljati hdejn ix-xmara Kebar, illi nfethu s-smewwiet, u rajt deħriet t'Alla.

2 Fil-hamsa tax-xahar, (li kienet il-hames sena ta' l-eżilju tas-sultan Geho-jakin),

3 Il-kelma tal-Mulej għet espressament għand Ezekjel il-qassis, bin Buži, f'art il-Kaldin, hdejn ix-xmara Kebar; u għet hemm fuqu id il-Mulej.

4 U xhin harist, ara, rih ta' tempesta kien għej mit-tramuntana, u shaba kbira, b'nar jobrom, u dija kienet madwarha, u min go fiha haġa bħal metall tilma f'nofs in-nar.

5 U go nofs in-nar kienet tidher il-forma ta' erba' hlejjaq hajjin. U din kienet id-dehra taghhom: kellhom ix-xbieha ta' bniedem.

6 U kull wiehed kellu erba' wcuħ, u kull wiehed minnhom erba' għwienah.

7 U riegħhom kienu dritti; u qiegħ riegħhom kien bħal qiegħ riġel ta' għogol: u kienu jiddu bħal bronż ileqq.

8 U kellhom idejn ta' bniedem minn taht għwinhajhom fuq l-erba' għiebhom; u l-erbgha kellhom wiċċhom u għwinhajhom hekk;

9 Għwinhajhom kienu jmissu wiehed ma' l-iehor; u huma u jimxu ma kinux iduru; kull wiehed kien jimxi dritt quddiemu.

10 Dwar ix-xbieha ta' wiċċhom, l-erbgha kellhom wiċċ ta' bniedem; u wiċċ ta' ljun, fuq in-naha tal-lemin: u l-erbgha kellhom wiċċ ta' gendus, fuq in-naha tax-xellug; u l-erbgha wkoll kellhom wiċċ t'ajkla.

11 Hekk kien wiċċhom: u għwinhajhom

kienu mifruxin 'il fuq; tnejn kienu jmissu wiehed ma' l-iehor, u tnejn ighattu lil ġisimhom.

12 Kull wiehed kien jimxi dritt quddiemu: fejn l-ispirtu kien imur, kienu jmorru; u ma kinux iduru huma u jimxu.

13 Dwar ix-xbieha tal-hlejjaq hajjin, id-dehra taghhom kienet bhal gamar ta' nar imqabbad, u bhal dehra ta' torċi: kienet titla' u tinzel qalb il-hlejjaq hajjin; u n-nar kien jiddi, u minn ġon-nar kien hierg il-beraq.

14 U l-hlejjaq hajjin kienu jżiġgu u jergġhu lura bhad-dehra ta' lehha ta' berqa.

15 Issa, kif kont qieghed inhares lejn il-hlejjaq hajjin, ara, kien hemm rota fl-art, hdejn il-hlejjaq hajjin, wahda ghal kull wiehed mill-erba' wcuħ taghhom.

16 Id-dehra tar-roti u l-forma taghhom kienet qisha l-kulur ta' krisoġtu: u l-erbgha kellhom ghamla wahda: u d-dehra taghhom u l-forma taghhom kienu qishom rota f'nofs ta' rota.

17 Meta kienu jimxu, kienu jimxu fuq l-erba' nahat taghhom: u ma kinux jilwu meta jimxu.

18 Dwar iċ-ċrieki taghhom, kienu hekk gholjin li kienu tal-biża'; u ċ-ċrieki taghhom kienu mimlijin għajnejn madwarhom l-erbgha.

19 Meta l-hlejjaq hajjin kienu jimxu, ir-roti kienu jimxu hdejhom: u xhin il-hlejjaq hajjin kienu jintrefghu mill-art, ir-roti kienu jintrefghu wkoll.

20 Kull fejn kien imur l-ispirtu, huma kienu jmorru; hemm kien imur l-ispirtu taghhom; u r-roti kienu jintrefghu hdejhom: għax l-ispirtu tal-hlejjaq hajjin kien fir-roti.

21 Meta kienu jimxu l-hlejjaq hajjin, kienu jimxu anki r-roti, u meta dawk kienu jieqfu, jieqfu dawn; u meta dawk kienu jintrefghu mill-art, ir-roti kienu jintrefghu hdejhom: għax l-ispirtu tal-hlejjaq hajjin kien fir-roti.

22 Issa fuq ras il-hlejjaq hajjin kien hemm bhal firxa tas-sema, bhal kulur ta' kristall ta' sbuhija tal-ghageb, mifruxa fuq rashom, minn fuq.

23 U taht il-firxa, gwinhajhom kienu miftuhin dritti, wiehed lejn l-iehor: kull wiehed kellu wkoll zewġ ġwienah li kienu jgħattulhom ġisimhom fuq naha u fuq oħra.

24 U xhin kienu jimxu, jien kont nisma' l-hoss ta' gwinhajhom, bhal hoss ta' ilmijiet kotrana, bhal lehen ta' Min jista' kollox, hoss ta' ghagha, bhal hoss ta' eżerċtu: xhin kienu jieqfu, kienu jitolqu gwinhajhom.

25 U kien jinstama' hoss li kien ġej mill-gholi tal-firxa li kienet fuq rashom; u xhin kienu jieqfu, kienu jitolqu gwinhajhom.

26 Issa fuq il-firxa ta' fuq rashom kien

hemm xi haġa qisha tron, bhal haġa taż-żaffir; u fuq dik il-haġa li kienet qisha tron, fil-gholi, kien hemm xbieha li kellha dehra ta' bniedem.

27 U rajt ukoll bhal metall jilma, bhal nar magħluq dawramejt, min fejn kien jidher bhal ġenbejn u 'l fuq; u minn fejn kien jidher bhal ġenbejn u 'l isfel, rajt bhal nar, u kien hemm dija dawramejt miegħu.

28 Bhad-dehra tal-qawsalla li tidher fis-shab, f'jum ta' xita, hekk kienet tidher id-dija madwaru. Din kienet id-dehra tax-xbieha tal-glorja tal-Mulej. U malli rajt din id-dehra, waqajt għal wiċċi, u smajt lehen ta' wiehed li kien jitkellem.

2 U qalli: O bin il-bniedem, qum fuq rigejlek, u jien inkellmek.

2 U l-ispirtu dahal fekk malli kellimni, u qajjimni fuq rigejja; u smajt lil min kien qieghed ikellimni.

3 U qalli: O bin il-bniedem, sa nibaght-ek għand ulied Izrael, għand ġens xewwiexi, li hadha kontra tiegħi: huma u missirijethom htew għalija, sa dan il-jum sew.

4 Għax huma wlied wiċċhom sfuq u qalbhom iebsa. Jien sa nibaghtek għand-hom; u tghidilhom: Hekk ighid Sidi l-Mulej.

5 U huma, sew jekk jisimghu, u sew jekk ma jisimghux, (għax huma dar li ma trix tisma',) ikunu jafu li kien hemm profeta fosthom.

6 U int, o bin il-bniedem, la tibżax minnhom, u minn kliemhom la tibżax, għalkemm għolliq u xewk huma miegħek, u qieghed tghammar fost l-egħkierb: la tibżax minn kliemhom, u la titwerwirx mill-harsa taghhom, għax huma dar xewwiexa.

7 Iżda int kellimhom kliemi, sew jekk jisimghu, u sew jekk ma jisimghux: għax huma dar xewwiexa.

8 Iżda int, o bin il-bniedem, isma' x'ser inghidlek: La tkunx xewwiexi, bhal dik id-dar xewwiexa: iftaħ fommok, u kul dak li sa nagħtik.

9 U malli harist, ara, id kienet mimduda lejja; u, ara, fiha kien hemm romblu ta' ktieb;

10 U firxu quddiem; u kien miktub minn ġewwa u minn barra: u kien hemm miktub fih kliem ta' tinwih, ta' tnehid, u ta' gwaj.

3 Imbagħad qalli: O bin il-bniedem, kul dak li ssib; kul dar-romblu, u mur kellem lil dar Izrael.

2 U hekk ftaħ halqi, u tani niekol ir-romblu.

3 U qalli: O bin il-bniedem, ha tiekol zaqqek, u imla ġewwienik b'dar-romblu li

jiena qieghed naghtik. Imbaghad kiltu; u kien helu bhal ghasel f'halqi.

4 U qalli: O bin il-bniedem, itlaq, mur ghand dar Izrael, u kellimhom bi kliemi.

5 Ghax int m'intix mibghut ghand poplu li kliemu ma jiftihemx, u lsien u tqil, izda ghand dar Izrael;

6 Mhux ghand hafna ġnus li kliemhom ma jiftihemx, u lsienhom tqil, li ma tifhimx kliemhom. Tabilhaqq, kieku bghattek ghandhom, kienu jisimghuk.

7 Imma dar Izrael ma tridx tisimghuk; ghax huma ma jridux jisimghu lili: ghax dar Izrael kollha rashom iebsa, u qalbhom samma.

8 Ara, jien ghamilt wiċċek iebs daqs wiċċhom, u ġbinek iebs daqs ġbinhom.

9 Ghamiltlek ġbinek bhad-djamant, aktar iebs miż-zonqor. La tibzx minnhom, u la titwerwirx mill-harsa taghhom, ghalkemm huma dar xewwiexa.

10 Barra minn dan, qalli: O bin il-bniedem, il-kliem kollu li sa nitkellem mieghek ilqghu f'qalbek, u b'widnejk isma'.

11 U itlaq, mur ghand l-eziljati, ghand ulied il-poplu tieghek, u kellimhom, għidilhom: Hekk iġhid Sidi l-Mulej; sew jekk jisimghu, u sew jekk ma jisimghux.

12 Imbaghad l-ispiritu refagnhi fil-ġholi u smajt warajja d-damdin ta' theżhiza kbira, iġhid: Imbierka l-glorja tal-Mulej minn fejn iġhammar!

13 Smajt ukoll il-hoss tal-ġwienah tal-hlejjaq hajjin li kienu jhabbtu wiehed ma' l-iehor, u l-hoss tar-roti hdejhom, u l-hoss ta' theżhiza kbira fil-ġholi.

14 U l-ispiritu refagnhi fil-ġholi u hadni, u mort, mimli bl-imrar fis-sahna ta' l-ispiritu tiegħi; izda id il-Mulej kienet qawwija fuqi.

15 U wasalt ghand dawk li kienu fi-ezilju f'Tel-abib hdejn ix-xmara Kebar, u waqft fejn kienu jghammru, u b'qajt hemm sebat ijiem mibluġh fosthom.

16 U ġara, fi tmiem is-sebat ijiem, illi l-kelma tal-Mulej ġiet ghandi, tgħid:

17 O bin il-bniedem, għassies ghamiltlek għal dar Izrael: għalhekk isma' kelmet fommi, u wissihom għalija.

18 Meta ngħid lill-hazin: Ċert li tmut; u int ma twissihx, u lanqas titkellem biex twissi l-hazin mit-triq il-hazina tiegħu, biex issalvalu hajtu; hu, il-hazin, imut fil-hazen tiegħu; izda kont demmu minn idejk nitlobu.

19 Izda, jekk int twissi l-hazin, u hu ma jargħax lura minn ħzunitu, u lanqas mit-triq il-hazina tiegħu, hu jmut fi ħzunitu; izda int tehes ruhek.

20 U meta wiehed ġust iwarrab mis-sewwa tiegħu, u jagħmel id-deni, u jien inqieghed f'ixkil quddiemu, hu jmut: għaliex int ma tkunx wissejtu, hu jmut fi dñubu, u s-sewwa li jkun għamel ma

jifkakarx; izda kont demmu nitolbu minn idek.

21 Madankollu, jekk int twissi lill-ġust, li l-ġust ma jidnibx, u hu ma jidnibx, hu sgur li jibqa' haj, għax hu kien imwissi; u int tkun hlist lil ruhek.

22 U id il-Mulej kienet hemm fuqi; u qalli: Qum, mur fil-wita, u hemm nitkellem mieghek.

23 Imbaghad qomt, u hrigt lejn il-wita: u, ara, il-glorja tal-Mulej kienet wieqfa hemm, bħall-glorja li jiena rajt hdejn ix-xmara Kebar: u waqajt għal wiċċi.

24 Imbaghad l-ispiritu dahal fija, u qajjimni fuq riġleja, u kellimni, u qalli: Mur, ingħalaq go darek.

25 Izda int, o bin il-bniedem, ara, sa jifgħu fuqek il-ħbula, u jorbtku bihom, u int ma tohroġx fosthom:

26 U nwahhal isienek mas-saqaf ta' halqek, biex titbikkem, u ma tkunx għalihom raġel li jċanfar: ghax huma dar xewwiexa.

27 Izda meta jien inkellmek, niftahlek fommok, u tgħidilhom: Hekk iġhid Sidi l-Mulej: Min irid jisma', ha jisma'; u min ma jridx jisma', ha ma jismax: ghax huma dar xewwiexa.

4 Int ukoll, o bin il-bniedem, hu maduma, u qeghidha quddiemek, u hażżej fuqha belt, Ġerusalem:

2 U dawwarha b'assedju, u ibni hajt ta' l-assedju kontra tagħha, u waqqaf rampa kontra tagħha; qassam il-kampijiet kontra tagħha, u qieghed il-kbiex kontra tagħha madwarha.

3 Imbaghad hu taġen, u qieghdu bhala sur tal-hadid bejnek u bejn il-belt: u dawwar wiċċek lejha, u ha tkun assedjata, u int ross fuqha. Dan ikun sinjal għal dar Izrael.

4 Imtedd imbaghad fuq ġenbek ix-xellugi, u qieghed fuqu l-hazen ta' dar Izrael: skond il-ġhadd tal-jiem li ddum mimdud fuqu, int titgħabba bil-hazen tagħhom.

5 Ghax jien qeghid fuqek is-snin tal-hazen tagħhom, skond il-ġhadd tal-jiem, tliet mija u diġsin jum: daqshekk titgħabba int bil-hazen ta' dar Izrael.

6 U meta tkun temmejthom, arga' oqġhod fuq ġenbek il-lemini, u titgħabba bil-hazen ta' dar Ġuda, erbghin jum: naghtik jum għal kull sena.

7 Għalhekk dawwar wiċċek lejn l-assedju ta' Ġerusalem, bi drieghek mikxuf, u iprofetizza kontra tagħha.

8 U, ara, nitfa' ħbula fuqek, biex int ma tkunx tista' ddur minn ġenb għall-iehor, sakemm ittemm il-jiem ta' l-assedju tiegħek.

9 Hu imbaghad għalik qamh, u xghir, u ful, u għads, u millieġ, u spelta, u qeghid-

hom ġo magħna, u għamel għalik hobz minnhom, skond il-ghadd tal-jiem li ddum mindud fuq ġenbek, tliet mija u disghin jum, int tiekol minnu.

10 U l-ikel li tiekol ikun bl-użin, għoxrin xekel kuljum: Tieklu minn jum għal jum.

11 Tixrob ukoll l-ilma bil-kejl, is-sitt waħda ta' hin: minn jum għal jum tixorbu.

12 U tieklu bħal ftira tax-xgħir, u tahmih, quddiem għajnejhom, bil-hmieġ tal-bniedem.

13 U l-Mulej qal: Hekk jieklu wlied Iżrael il-hobz imniġġeż tagħhom fost il-Gentili, fejn jien sa nsuqhom.

14 Imbagħad jien għidt: Ah, Sidi Mulej! ara, ruhi qatt ma tniġġset: minn zghoriti s'ssa qatt ma kilt minn bhima mejta, jew imqattgħa; u qatt ma dahal f'haqj laham imniġġes.

15 Imbagħad qalli: Ara, jien nagħtik il-baġhar tal-baqar flok il-hmieġ tal-bniedem, u int thejji hobzok bih.

16 Qalli wkoll: O bin il-bniedem, ara, jien sa nkisser ir-rifda tal-hobz f'Ġerusalem: u jieklu l-hobz bl-użin, u b'taqtq il-qalb, u jixorbu l-ilma bil-kejl, u bir-roghda:

17 Għaliex jonqoshom il-hobz u l-ilma, u jitkexxu wiehed ma' l-iehor, u jinfnew bil-hażen tagħhom.

5 U int, o bin il-bniedem, hu sejf misnun; użah bħal mus tal-lejha, u għaddih fuq rasek u fuq ilhitek: imbagħad hu mizien biex tizen, u qassam ix-xagħar.

2 Inti tatraq mit-tlieta waħda f'nofs il-belt, meta jintemm żmien l-assedju: u tiehu mit-tlieta waħda, u aħbtu b'sejf madwar il-belt; u mit-tlieta waħda xerrdu mar-rih; u jien nohroġ is-sejf għal warajhom.

3 Hu ftit ukoll minn dawn, bil-ghadd, u sorrhom f'tarf il-mantar tiegħek.

4 Imbagħad arġa' hu ftit minnhom, u ixhethom ġon-nar, u aħraqhom ġon-nar; għax minnhom johroġ nar fid-dar kollha ta' Iżrael.

5 Hekk ighid Sidi l-Mulej: Din hi Ġerusalem: jien qeghidha f'nofs il-ġnus u l-pajjiżi li huma madwarha.

6 U hi, biex tagħtiha għall-hażen, irvellat kontra l-ordinanzi tiegħi, iżjed mill-ġnus, u kontra l-istatuti tiegħi, iżjed mill-pajjiżi ta' madwarha: għax huma ma laqghux l-ordinanzi tiegħi, u l-istatuti tiegħi, u ma mxewx warajhom.

7 Għalhekk, hekk ighid Sidi l-Mulej: Tali intom kontu aktar xewwiexa mill-ġnus ta' madwarkom, u ma mxejtux fl-istatuti tiegħi, u lanqas haristu l-ordinanzi tiegħi, u lanqas għamiltu skond l-ordinanzi tal-ġnus li huma madwarkom;

8 Għalhekk, hekk ighid Sidi l-Mulej:

Ara, jien, iva jien, kontrik, u nagħmel ġo nofsok il-ġudizzji tiegħi, quddiem għajnejn il-ġnus.

9 U nagħmel fik dak li ma għamiltu, u dak li bħalu qatt iżjed ma nagħmel, minħabba l-qzizijiet kollha tiegħek.

10 Għalhekk il-missirijiet jieklu l-ulied ġo nofsok, u l-ulied jieklu lil missirijiet-hom; u nagħmel fik ġudizzji, u nxerred il-bqija tiegħek kollha ma kull rih.

11 Għalhekk, daqs-kemm jien haj, ighid Sidi l-Mulej: Sgur, talli int niġġist is-santwarju tiegħi bil-hwejjeġ mistkerrha kollha tiegħek, u bil-qzizijiet kollha tiegħek, jien ukoll narmik; u għajni ma tithassarx, u lanqas jien ma nhenn.

12 Mit-tlieta waħda minnek imutu bil-pesta, u bil-ġuh jinfnew ġo nofsok: u mit-tlieta waħda jaqghu bis-sejf madwar-ek; u mit-tlieta waħda inxerrihom ma' kull rih, u nislet is-sejf warajhom.

13 Hekk jinfexx għadbi, u nserrah qillti fuqhom, u nkun straht: u jagħrfu li jien, il-Mulej, tkellimt fil-għejra tiegħi, meta ninfexx b'għadbi fuqhom.

14 Barra minn dan, nagħmlek herba, u zebliħ fost il-ġnus li huma madwara, f'għajnejn kull min ighaddi minn hemm.

15 U ssir zebliħ u dahk, twiddiba u dehxa, għall-ġnus li huma madwara, meta nagħmel haqq minnek bil-ghadab, bil-qilla, u biċ-canfir ta' qilla. Jien, il-Mulej, li qieghed nitkellem!

16 Meta nwaddab fuqhom il-vleġġ ħziena tal-ġuh, li jkunu għall-qerda tagħhom, u li jien inwaddab biex neqridkom: u jien inziđ il-ġuh fuqkom, u nkisser ir-rifda tal-hobz tagħkom:

17 U hekk nibgħat fuqkom ġuh u dbejjeb horox, li jħdulek lil uliedek; u l-pesta u d-demm ighaddu wkoll minn nofsok; u ngib is-sejf fuqek. Jien, il-Mulej, li qieghed nitkellem!

6 U l-kelma tal-Mulej ġiet għandi, tgħid: 2 O bin il-bniedem, dawwar wiċċek lejn il-muntanji ta' Iżrael, u abbar kontra tagħhom,

3 U għid: O muntanji ta' Iżrael, isimghu l-kelma ta' Sidi l-Mulej! Hekk ighid Sidi l-Mulej lill-muntanji, u lill-gholjiet, lix-xmajjar, u lill-widien: Ara, jien, iva jien, ingib sejf fuqkom, u nġarraf l-imqades tal-gholjiet tagħkom.

4 U l-altari tagħkom isiru herba, u l-altari tagħkom ta' l-inċens jitkissru: u nitfa' fl-art l-irġiel maqtulin tagħkom quddiem l-idoli tagħkom.

5 U nerhi l-iġsma mejta ta' wlied Iżrael quddiem l-idoli tagħhom; u nxerred għadamkom madwar l-altari tagħkom.

6 Fl-aghmajjar tagħkom kollha, il-bliet isiru herba; u l-imqades tal-gholjiet jiħarbtu; biex l-altari tagħkom isiru herba

u jitharbtu, u l-idoli taghkom jtkissru u jixxejnu, u l-altari taghkom ta' l-icens jifarrku, u jitnehhev xoghlijietkom.

7 U l-mejtin jaqghu fostkom, u taghrfu li jien il-Mulej.

8 Madankollu, jien inhalli bqija hajjin, b'ieħ ikollkom fost il-ġnus lil x'uħud li harbu mis-sejf, meta nxerridkom fl-arti-jiet.

9 U dawk fostkom li jaharbu jiftakruni fost il-ġnus li fosthom ikunu ttieħdu fil-jasar, kif jien kont imwagga' bil-qalb żienja taghhom, li twarribet minni, u b'ghajnejhom, li marru jiżnu wara l-idoli taghhom: u jistkerrhu lilhom infushom minhabba l-ħażen li jkunu ghamlu bi qżiżijiethom kollha.

10 U jaghrfu li jien il-Mulej, u li jien ma heddidthomx għal xejn li sa naghmlilhom dil-hsara.

11 Heħk iħhid Sidi l-Mulej: Ċapċap idejk, u habbat riġlek, u ġhid: Jahasra għall-qżiżijiet koroh kollha ta' dar Izraeħ! ġħax huma jaqghu bis-sejf, bil-ġuħ, u bil-pesta.

12 Min hu bġhid imut bil-pesta; min hu qrib jaqa' bis-sejf; u min jibqa', u jkun assejnat, imut bil-ġuħ: heħk intemm għadbi fuqhom.

13 Imbagħad taghrfu li jien hu l-Mulej, meta l-mejtin taghhom ikunu fost l-idoli taghhom, madwar l-altari taghhom, fuq kull għaqba għolja, fuq rjus il-muntanji kollha, u taħt kull siġra hadra, u taħt kull balluta mimlija bil-weraq, il-post fejn kienu joffru rieħa tfuħ lill-idoli taghhom kollha.

14 U mmidd idi fuqhom, u naghmel l-art herba, iva, aktar herba mid-deżert lejn Dibla, kull fejn iħhammru: u jaghrfu li jien hu l-Mulej.

7 Barra minn dan, il-kelma tal-Mulej ġiet għandi, tġhid:

2 U int, o bin il-bniedem, heħk iħhid Sidi l-Mulej lil art Izraeħ: It-tmiem! It-tmiem wasal għall-erbat itruf ta' l-art!

3 Wasal issa t-tmiem fuqek, u nibgħat għadbi fuqek, u naghmel haqq minnek skond imġibtek, u nġib fuqek il-qżiżijiet kollha tiegħek.

4 U ġħajni ma tithassrixx, u ma jkollix ħniena: iżda nġib fuqek imġibtek, u qżiżijietek ikunu f'nofsok: u taghrfu li jien hu l-Mulej.

5 Heħk iħhid Sidi l-Mulej: Hsara! Hsara li m'hawnx bhala, ara, waslet!

6 It-tmiem wasal! Wasal it-tmiem! Stenbah għalik; ara, wasal!

7 Siegħtek waslet, o int li tħhammar fil-pajjiż: wasal iż-żmien, jum ta' għagħa, u mħux l-aġħjat ta' ferħ fuq il-muntanji.

8 Issa dal-waqt insawwab qillti fuqek, u ntemm għadbi fuqek: u naghmel haqq

minnek skond imġibtek, u nġib fuqek qżiżijietek kollha.

9 U ġħajni ma tithassarx, u lanqas ikolli ħniena: inroddlok skond imġibtek u qżiżijietek li huma f'nofsok; u taghrfu li jien, il-Mulej, hu li jidrob.

10 Ara, il-jum! Ara, wasal! Waslet siegħtek! Żahar il-hatar, irmiet il-kburija!

11 Il-vjolenza qamet, u saret il-hatar tal-ħażen: hadd minnhom ma jibqa', hadd mill-kotra taghhom, xejn minn ġidhom, u ma jkunx hemm biki għalihom.

12 Wasal iż-żmien, qorob il-jum: halli ma jifrahx ix-xerrej, u lanqas jagħli l-bejjieħ: ġħax il-ġħadab hu fuq il-kotra kollha taghhom.

13 Ġħax il-bejjieħ ma jargħa' lura qatt għal dak li bieħ, sakemm ikunu għadhom hajjin: ġħax id-dehra kontra l-kotra taghhom kollha ma tkunx imragħa' lura, u hadd minnhom ma jista' bi dnubu jsahħah hajtu.

14 Daqqew it-tromba, u hejjew kollox; iżda hadd ma johroġ għat-taqbida: ġħax għadbi kontra l-kotra taghhom kollha.

15 Is-sejf minn barra; u l-pesta u l-ġuħ minn ġewwa: min hu fir-raba' jmut bis-sejf; u min hu fil-belt, il-ġuħ u l-pesta jbilgħuh.

16 Iżda dawk li jaharbu minnhom, jaharbu, u jkunu fuq il-muntanji bhall-ħamiem tal-widien, kollha jnewhu, kull wieħed minhabba ħżunitu.

17 L-idejn kollha jehdlu, u l-irkobbtejn kollha jnixxu l-ilma.

18 Jiħażżmu bix-xkejjer, u l-biża' jiksihom; u l-mistħija tkun fuq l-uċuħ kollha, u l-qargħa fuq irjushom kollha.

19 Jarmu l-fidda taghhom fit-toroq, u dehebhom isir haġa moqżieħa: il-fidda taghhom u d-deheb taghhom ma jistgħux jehlisuhom f'jum għadab il-Mulej: ma jxebbghux rħħom, u lanqas jimlew l-istonku taghhom, ġħax il-ħażen taghhom sar it-tiġrif taghhom.

20 Il-ġmiel tat-tiżjin tad-deheb taghhom huma bidlu fi kburiya; u għamlu biħ ix-xbihat tal-hwejjeħ mistkerrra u mibgħda taghhom; għalheħk naghmliluhom haġa moqżieħa.

21 U nagħtix f'idejn il-barranin bhala priża, u lill-ħziena ta' l-art bhala serq; u huma jipprofanawh.

22 Wiċċi ndawwar ukoll minnhom, u huma jipprofanaw is-santwarju ntimu tiegħi: ġħax jidhlu fiħ il-hallelin, u jipprofanawh.

23 Hejji l-ktajjen! ġħax din l-art mimlija bi htijiet ta' qtil, u l-belt mimlija bil-vjolenza.

24 Għalheħk, inġib l-aġħar fost il-ġnus, u jieħdu taħt idejhom id-djar taghhom: u nrazżan il-kburija tas-setghana; u santwarji taghhom ikunu ipprofanati.

25 Tiġi l-hsara; u huma jfittxu s-sliem, u ma jkun hemm xejn.

26 Hsara tiġi fuq hsara, u xniegħa fuq xniegħa tasal; imbaghad ifittxu dehra mingħand il-profeta; iżda l-liġi tintilef mingħand il-qassis, u l-parir mingħand ix-xjuħ.

27 Is-sultan jitbekka, u l-prinċep jinkeša bin-niket, u idejn il-poplu tal-pajjiż jitriegħdu bil-biża': jien nagħmel magħhom skond imġibithom, u bil-haqq tagħhom nagħmel haqq minnhom; u jagħrfu li jien hu l-Mulej.

8 U ġara fis-sitt sena, fis-sitt xaha, fil-hamsa tax-xaha, jien u qiegħed f'dari, u x-xjuħ ta' Guda kienu bil-qiegħda quddiem, li hemm waqgħet fuqi id Sidi l-Mulej.

2 Imbagħad harist, u, ara, xbieħa li kellha d-dehra ta' bniedem: minn fejn kien donnu ġenbejħ 'l isfel, nar; u minn ġenbejħ 'il fuq, kienet tidher dija donnha metall illeqq.

3 U medd għamla ta' id, u qabadni mill-bezbuza ta' rasi; u l-ispirtu refaġni bejn l-art u s-sema, u giebni f'Gerusalem, f'dehra ta' Alla, hdejn dahlet il-bieb ta' ġewwa, li jħares lejn it-tramuntana; fejn kien hemm il-post ta' l-idolu tal-għejra, li jġib il-għejra.

4 U, ara, il-glorja t'Alla ta' Izrael kienet hemm, bħad-dehra li rajt fil-wita.

5 Imbagħad qalli: O bin il-bniedem, arfa' għajnejk issa lejn it-tramuntana. U arfajt għajnejja lejn it-tramuntana, u rajt in-naha tat-tramuntana ta' bieb l-altar l-idolu tal-għejra fid-dahla.

6 U qalli iżjed: O bin il-bniedem, qiegħed tara x'inhuma jagħmlu, il-qżizijiet kbar li dar Izrael qiegħda tagħmel hawn, biex jien ikolli nitbiegħed mis-santwarju tiegħi? Iżda int għad tara qzizijiet akbar.

7 U hadni hdejn bieb il-bitha; u meta harist, u kien hemm toqba fil-hajt.

8 Imbagħad qalli: O bin il-bniedem; haffer fil-hajt; u wara li haffirt fil-hajt, ara, kien hemm bieb.

9 U qalli: Idhol, u ara l-qzizijiet xellerati li qegħdin jagħmlu hemm.

10 Għalhekk dħalt u rajt; u, ara, kien hemm minn kull xbieħa ta' hlejjaq li jitkaxxru, u bhejjem moqżieža, u l-idoli kollha ta' dar Izrael, innnaqqxin fil-hajt dawramejt.

11 U kien hemm weqfin quddiemhom sebghin raġel fost ix-xjuħ ta' dar Izrael, u f'nofshom kien hemm wieqaf Gażanja, bin Safan, kull wiehed bl-incensier f'idu, li minnu kienet tiela' l-fwieħa ta' shaba ta' incens.

12 Imbagħad qalli: O bin il-bniedem, tara x'inhuma jagħmlu x-xjuħ ta' Izrael fid-dlam, kull wiehed fil-kamra ta' l-

immagnijiet skolpiti tiegħu? Ghax huma jgħidu: Il-Mulej ma jaranix; il-Mulej telaq il-pajjiż.

13 Qalli wkoll: Arġa' eġja, u tara qzizijiet akbar minn dawk li qegħdin jagħmlu.

14 Imbagħad hadni fid-dahla tal-bieb ta' dar il-Mulej, in-naha tat-tramuntana; u, ara, kien hemm nisa bil-qiegħda jalku lil Tammuż.

15 U qalli: Qiegħed tara dan, o bin il-bniedem? Arġa' eġja, u tara qzizijiet akbar minn dawn.

16 U hadni fil-bitha ta' ġewwa ta' dar il-Mulej; u, ara, kien hemm hdejn bieb il-tempju tal-Mulej, bejn il-portku u l-altar, daqs hamsa u għoxrin raġel, b'daharhom lejn it-tempju tal-Mulej, u wiċċhom lejn il-lvant; u huma kienu jqimu x-xemx lejn il-lvant.

17 Imbagħad qalli: Rajtu dan, o bin il-bniedem? Hija haġa zghira għal dar Guda li jagħmlu l-qzizijiet li qegħdin jagħmlu hawn? Ghax huma mlaw l-art bil-vjolenza, u reġġu lura biex iżidu imashnuni; u, ara, huma qegħdin iressqu l-fergħa lejn imnehirhom.

18 Għalhekk jien ukoll nimxi magħhom bil-qilla: u għajni ma tithassarx, u lanqas ikollha hniena; u għalkemm iġhajtu f'widnejja b'lehen qawwi, jien ma nismagħhomx.

9 U għajjat ukoll f'widnejja b'lehen qawwi, billi qal: Ressaq lil dawk li għandhom jikkastigaw il-belt, kull wiehed bil-għodda tiegħu tal-qerda f'idu.

2 U, ara, sitt irġiel ġew mit-triq tal-bieb il-ġholi, li jħares lejn it-tramuntana, u kull wiehed bil-għodda tal-mewt f'idu; u f'nofshom raġel kien liebes il-għażel, u kaxxa ta' kittieb fuq ġenbejħ; u dahlu, u waqfu hdejn l-altar tal-bronz.

3 U l-glorja t'Alla ta' Izrael telgħet minn fuq il-kerub, li kienet fuqu, u marret lejn il-għatba tad-dar. U sejjah lir-raġel liebes il-għażel, li kellu kaxxa ta' kittieb fuq ġenbejħ;

4 U l-Mulej qallu: Għaddi minn nofs il-belt, minn nofs Gerusalem, u għamel marka fuq gbin ir-rġiel li jnewhu u jit-nieħdu minhabba l-qzizijiet kollha li qegħdin isiru fiha.

5 U lill-oħrajn qal li nisimghu jien: Għaddu ġol-belt warajh, u jdorbu: la tħallux għajnkomm thoss hasra, u la thennux;

6 Xjuħ, zghazagh, xebbiet, u tfał zġhar, u nisa, oqtluhom u egerduhom: iżda la tersqux lejn hadd li għandu l-marka fuqu; u ibdew mis-santwarju tiegħi. Imbagħad bdew mir-rġiel ix-xjuħ li kienu quddiem id-dar.

7 U qallilhom: Niġġsu d-dar, u mlaw il-

btiehi bil-mejtin: ohorgu! U harġu, u bdew joqtlu fil-belt.

8 U ġara, huma u joqtluhom, illi jien bqajt waħdi, u nxhitt għal wiċċi, u għajjat, u għid: Ah! Sidi Mulej, sa teqred int il-bqija kollha ta' Izrael int u ssawwab qilltek fuq Ġerusalem?

9 Imbagħad qalli: Il-ħażen ta' dar Izrael u Guda hu kbir wiśq, u l-art mimlija demm, u l-belt mimlija b'tagħwiġ il-ħaqq: għax iġhidu: Il-Mulej telaq il-pajjiż, u l-Mulej ma jarax!

10 U jien ukoll, għajni ma thossx hasra, u lanqas ikolli hniena, u fuq rashom nitfa' ras eghmilhom.

11 U, ara, ir-raġel liebes il-għażel, li kellu kaxxa ta' kittieb fuq ġenbejh, ġieb it-tweġiba, billi qal: Għamilt kif ikkmantajtni.

10 Imbagħad harist u, ara, fuq il-firxa li kien hemm fuq ras il-kerubin deheret fuqhom bħal haġra ta' żaffir, donnha għamla ta' tron.

2 U l-Mulej kellem lir-raġel liebes il-għażel, u qal: Idhol bejn ir-roti, imqar taht il-kerub, u imla idek bil-ġamar tan-nar minn bejn il-kerubin, u xerrdu fuq il-belt. U dahal fejn narah.

3 Issa l-kerubin kienu weqfin fin-naħa tal-lemin tad-dar, xhin dahal ir-raġel; u s-shaba mliet il-bitha ta' ġewwa.

4 Imbagħad il-ġlorja tal-Mulej intrefgħet minn fuq il-kerub, u qaġhdet fuq il-għatba tad-dar; u d-dar imtliet bis-shaba, u l-bitha mtliet bid-dija tal-ġlorja tal-Mulej.

5 U l-hoss ta' ġwienah il-kerubin instama' sal-bitha ta' barra, bħal lehen Alla li jista' kollox xhin jitkellem.

6 U ġara, meta l-Mulej ordna lir-raġel liebes il-għażel, billi qallu: Hu l-ġamar minn bejn ir-roti, minn bejn il-kerubin; illi dan dahal, u waqaf hdejn ir-roti.

7 U wiehed mill-kerubin midd idu minn bejn il-kerubin l-oħra lejn in-nar li kien hemm bejn il-kerubin, u ha minnu, u qieghdu f'idejn dak li kien liebes il-għażel: li hadu, u hareġ.

8 U deheret fil-kerubin għamla ta' id ta' raġel taht ġwinhajhom.

9 U xhin harist, ara, kien hemm erba' roti hdejn il-kerubin, rota hdejn kull kerub: u d-dehra tar-roti kienet bħall-kulur ta' haġra ta' krisóltu.

10 U fid-dehra tagħhom, l-erbgha kienu jixbhu lil xulxin, qisha rota kienet ġo rota oħra.

11 Huma u jimxu, kienu jimxu fuq l-erba' naħat tagħhom; ma kinux jilwu huma u jimxu, iżda lejn kull naħa li kienet thares ir-rota ta' quddiem, l-oħrajn kienu jmorru, bla ma jduru huma u jimxu.

12 U l-ġisem kollu tal-kerubini, u

daharhom, u idejhom, u ġwinhajhom, kif ukoll ir-roti, kienu mimlijin għajnejn dawramejt, imqar ir-roti li l-erbgha kellhom.

13 Ir-roti smajthom isemmuhom: Ir-roti li jvenvnu.

14 U kull wiehed kellu erbat uċuh: l-ewwel wiċċ kien il-wiċċ ta' kerub; it-tieni wiċċ kien il-wiċċ ta' bniedem; u t-tielet wiċċ kien il-wiċċ ta' ljun; u r-raba' l-wiċċ ta' ajkla.

15 U l-kerubin għolew. Dawn kienu l-istess hlejjaq hajjin li jien kont rajt hdejn ix-xmara Kebar.

16 U xhin il-kerubin kienu jimxu, ir-roti kienu jimxu hdejjhom: u xhin il-kerubin kienu jerfġhu ġwinhajhom biex joghlew minn fuq l-art, ir-roti ma kinux iduru minn hdejjhom.

17 Xhin kienu jieqfu, dawn kienu jieqfu huma wkoll; u xhin joghlew, joghlew ukoll magħhom: għax l-ispirtu tal-hlejjaq hajjin kien fihom.

18 Imbagħad il-ġlorja tal-Mulej harġet mill-għatba tad-dar, u qaġhdet fuq il-kerubin.

19 U l-kerubin refġu ġwinhajhom, u għolew mill-art quddiem għajnejja; huma u herġin, ir-roti wkoll kienu hdejjhom; u waqfu fid-dahla tal-bieb tal-lvant ta' dar il-Mulej; u l-ġlorja t'Alla ta' Izrael kienet fuqhom.

20 Dawn kienu l-istess hlejjaq hajjin li jien kont rajt taht Alla ta' Izrael hdejn ix-xmara Kebar; u jien kont naf li kienu il-kerubin.

21 Kull wiehed kellu erba' wċuh, u kull wiehed erba' ġwienah, u taht ġwinhajhom kienet tidher bħal għamla ta' idejn ta' bniedem.

22 U x-xbieha ta' wiċċhom kienet l-istess uċuh li d-dehra tagħhom kont rajt hdejn ix-xmara Kebar: kienu l-istess xbieha, l-istess kerubin. kull wiehed kien jimxi dritt quddiem wiċċu.

11 Barra minn dan, l-ispirtu refagħni fil-ġholi, u ġiebni fil-bieb tal-lvant ta' dar il-Mulej, li jhares lejn il-lvant: u, ara, f'dahlet il-bieb kien hemm ħamsa u għoxrin raġel; u rajt f'nofshom 'il Gażanja, bin Għażur, u l Pelatja, bin Benaja, kapijiet tal-poplu.

2 Imbagħad il-Mulej qalli: O bin il-bniedem, dawn huma l-irġiel li jfasslu d-deni, u jagħtu pariri ħżiena f'din il-belt:

3 Huma jgħidu: Ma wasalx iż-żmien biex nibnu d-djar? Dil-belt hi l-borma, u aħna l-laham.

4 Għalhekk habbar kontra tagħhom, habbar, o bin il-bniedem!

5 U l-Ispiritu tal-Mulej waqa' fuqi, u qalli: Ghid: Hekk iġhid il-Mulej: Hekk għidtu intom, o dar Izrael: għax jien naf

dak li jġikom f'mohkom, kull wiehed minnhom.

6 Kattartu l-maqtulin taghkom f'din il-belt, u mlejtu triqatha bil-maqtulin.

7 Ghalhekk, hekk ighid Sidi l-Mulej: Il-maqtulin taghkom, li intom tfajtu f'nofsha, huma l-laham, u din il-belt hi l-borma: izda lilkom nohroġkom minn go fiha.

8 Intom bzajtu mis-sejf; u sejf ingib fuqkom, ighid Sidi l-Mulej.

9 U nohroġkom minn go fiha, u naghtikom f'idejn il-barranin, u naghmel haqq fuqkom.

10 Taqghu bis-sejf; u jien naghmel haqq minnkomb barra minn art Izrael; u taghrfu li jien hu l-Mulej.

11 Din il-belt ma tkunx ghalikom borma, u lanqas ma tkunu intom l-laham ta' go fiha; izda barra minn art Izrael naghmel haqq minnkomb.

12 U taghrfu li jien hu l-Mulej: għax ma mxejtux fl-istatuti tiegħi, u lanqas għamiltu l-ordinanzi tiegħi, imma għamilt skond l-ordinanzi tal-ġnus ta' madwarkomb.

13 U ġara, jiena u nhabbar, illi Pelatja, bin Benaja, miet. Imbagħad jien inxthitt għal wiċċi, u għajjatt b'lehen qawwi, u għidt: Ah, Sidi Mulej! Sa taghmel int qerda għalkollox mill-bqija ta' Izrael?

14 Imbagħad il-kelma tal-Mulej reġ- għet għet għandi, tgħid:

15 O bin il-bniedem, hutek, iva, hutek, l-irġiel li jġu minnek, u d-dar kollha ta' Izrael, il-koll kemm huma, huma dawġ li għalihom qalu dawġ li jgħammru f'Gerusalem: Tbiegħdu minn mal-Mulej! Lina mogħtija l-art biex tkun tagħna.

16 Għalhekk għid: Hekk ighid Sidi l-Mulej: Għalkemm beghidthom qalb il- ġnus, u għalkemm xerridthom fl-artijiet, jien insir għalihom bhal santwarju zġhir fl-artijiet li marru fihom.

17 Għalhekk għid: Hekk ighid Sidi l-Mulej: Niġmagħkom imqar minn fost il-popli, u niġborkomb mill-artijiet li fihom intom kontu mxerrdin, u naghtikom art Izrael.

18 U jġu hawn, u jwarrbu minnha l-qzizijiet tagħha kollha, u l-hwejjeġ ta' min jistkerrahom tagħha kollha.

19 U naghtihom qalb wahda, u nqieghed spirtu ġdid fikomb; u naqla' l-qalb tal-haġar minn ġisimhom, u naghtihom qalb tal-laham:

20 Biex jimxu fl-istatuti tiegħi, u jharsu l-ordinanzi tiegħi, u jagħmluhom: imbagħad ikunu l-popli tiegħi, u jien inkun Alla tagħhom.

21 Izda għal dawġ li qalbhom timxi wara qalb il-qzizijiet tagħhom u l-hwejjeġ ta' min jistkerrah tagħhom, nitfa' hlas eġhmilhom fuq rashom, ighid Sidi l-Mulej.

22 Imbagħad il-kerubin refghu gwinħaj-

hom, bir-roti hdejhomb; u l-ġlorja t'Alla ta' Izrael kienet fuqhom, fil-ġholi.

23 U l-ġlorja tal-Mulej telgħet minn nofs il-belt, u waqfet fuq il-muntanja, in-naħa tal-lvant tal-belt.

24 Wara l-ispiritu refagħni, u ġiebni f'dehra bl-Isirtu t'Alla f'art il-Kaldin, hdejn dawġ li kienu fl-eżilju. U hekk għabet minni d-dahra li kont rajt.

25 U għidt lil dawġ li kienu fl-eżilju dak kollu li l-Mulej kien urieni.

12 Imbagħad kelmet il-Mulej għet għandi, tgħid:

2 O bin il-bniedem, int qieghed tghammur qalb dar ta' nies xewwiexa, li għandhom għajnejn biex jaraw, u ma jarawx; għandhom widnejn biex jisimghu, u ma jisimghux: għax huma dar ta' nies xewwiexa.

3 Għalhekk, o bin il-bniedem, lesti hwejjeġ għall-eżilju, u itlaq għall-eżilju bi nhar quddiem għajnejhom; itlaq għall-eżilju quddiem għajnejhom, minn fejn qieghed għal post iehor. Għandhom mnejn jintebħu għalkemm huma dar ta' nies xewwiexa.

4 Imbagħad tohroġ hwejjeġ bi nhar quddiemhom, bħall-hwejjeġ ta' dak li jkun sejjer għall-eżilju; u tohroġ filgħaxija quddiemhom, kif johorġu dawġ li jkunu sejrin għall-eżilju.

5 Quddiem għajnejhom haffer hofra fil-hajt, u ohroġ minnha.

6 Quddiem għajnejhom għabbi hwejjeġ fuq spallej, u gorrhom fid-dlam. Għatti wiċċek, biex ma tarax l-art: għax ilek sa naghmlek sinjal għal dar Izrael.

7 U għamilt kif kont ikkmandat: hriġ hwejjeġ bi nhar bħal hwejjeġ għall-eżilju, u filgħaxija haffirt il-hajt b'idi; hriġ fid-dlam, u għabbejt hwejjeġ fuq spallejja, quddiem għajnejhom.

8 U filghodu għet il-kelma tal-Mulej għandi, tgħid:

9 O bin il-bniedem, ma qaltlik dar Izrael, id-dar xewwiexa: X'int tagħmel?

10 Għidilhom: Hekk ighid Sidi l-Mulej: Għall-prinċep li hemm Gerusalem dan l-oraklu, u għal dar Izrael kollha li hemm fiha.

11 Għid: Jien sinjal għalikomb: Bhal ma għamilt, hekk jagħmluhomb: fl-eżilju jmorru; fil-ġasar.

12 U l-prinċep li hemm fosthom iġhabbi hwejjeġ fuq spallej fid-dlam, u johroġ: iħaffru hofra fil-hajt biex johorġu-homb: iġhatti wiċċu, biex ma jarax b'għajnejh l-art.

13 Jien nifrex ukoll ix-xibka tiegħi fuqu, u jinqabad fin-nassa tiegħi: u niehdu Babel, art il-Kaldin; izda ma jarahix, għalkemm imut hemm.

14 U jien inxerrred ma' kull riħ lil dawġ

kollha ta' madwaru, dawk li jghinuh, u l-ezerċti tieghu kollha; u nislet sejfi ghal warajhom.

15 U jaghrfu li jien hu l-Mulej, meta nwaddabhom qalb il-ġnus, u nxerridhom fl-artijiet.

16 Iżda nhalli minnhom f'tir ġriegel meħlusin mis-sejfi, mill-ġuh u mill-pesta; biex iħabbru l-hwejjeġ mistkerrhin kollha tagħhom qalb il-ġnus li jmorru fihom; u jaghrfu li jien hu l-Mulej.

17 Barra minn dan, kelmet il-Mulej ġiet għandi, tgħid:

18 O bin il-bniedem, kull hobżok bir-roġda, u ixrob l-ilma tiegħek bit-taqtig u l-biża'.

19 U għid lil-poplu tal-pajjiż: Hekk iġhid Sidi l-Mulej, għal dawk li jghammru f'Gerusalem, u għal art Iżrael: Bil-biża' jieklu hobżhom, u jixorbu l-ilma tagħhom bid-dwejjaq, għax arthom tkun deżolata, misruqa minn kulma hemm fiha, min-habba l-vjolenza ta' dawk kollha li jghammru fiha.

20 U l-bliet imghammrin jiġġarrfu, u l-art issir herba; u jaghrfu li jien hu l-Mulej.

21 U l-kelma tal-Mulej ġiet għandi, tgħid:

22 O bin il-bniedem, x'inhu dak il-qawl li għandkom f'art Iżrael, li jghid: Iż-żmien itul, u kull dehra tisfa fix-xejn?

23 Għalhekk għidilhom: Hekk iġhid Sidi l-Mulej: Insikket dal-qawl biex ma jtennuh iżjed bhala qawl f'Iżrael. Iżda għidilhom: Qorbu l-jiem kif ukoll il-kelma ta' kull dehra.

24 Għax ma jkunx hemm iżjed ebda dehra fiergħa, u lanqas teħbir qarrieq f'dar Iżrael.

25 Għax jien il-Mulej: jien nitkellem, u l-kelma li nġhid isseħh; ma tiddawwarx iżjed: għax f'jiemkom, o dar ta' nies xewwiexa, nġhid kelma, u naghmilha, iġhid Sidi l-Mulej.

26 U l-kelma tal-Mulej reġġet ġiet għandi, tgħid:

27 O bin il-bniedem, ara, dawk ta' dar Iżrael qegħdin iġhidu: Id-dehra li hu ra hi għal hafna jiem oħra li għad jiġu, u jħabbar għal żminijiet bghida.

28 Għalhekk għidilhom: Hekk iġhid Sidi l-Mulej: Ma jiddawwar xejn iżjed minn kliemi, iżda l-kelma li nġhid, isseħh, iġhid Sidi l-Mulej.

13 U kelmet il-Mulej ġiet għandi, tgħid:

2 O bin il-bniedem, ħabbar kontra l-profeti ta' Iżrael li jħabbru, u għid lil dawk li jħabbru minn mohħhom: Isimghu kelmet il-Mulej!

3 Hekk iġhid Sidi l-Mulej: Hazin għall-profeti boloh, li jimxu wara l-ispirtu

tagħhom, u jitkellmu fuq hwejjeġ li ma jkunux raw.

4 O Iżrael, il-profeti tiegħek saru bħal volpġijiet fost ir-rovini!

5 Intom ma tlajtux fuq is-sliehi, u lanqas bnejt u ħajt madwar dar Iżrael, biex tkunu tiġstgu tirreżistu fit-taqbida, f'jum il-Mulej.

6 Raw dehriet fiergħa, u taħbir giddieb, dawk li jghidu: Il-Mulej iġhid! bla ma jkun bagħathom il-Mulej: u huma ttamaw oħrajn li l-kelma titwettaq.

7 Ma rajtux intom dehra fiergħa, u ma ħabbartux taħbir qarrieq, meta tgħidu: Qalu l-Mulej; bla ma jien inkun tkellimt?

8 Għalhekk, hekk iġhid Sidi l-Mulej: Talli tkellimtu hwejjeġ fiergħa, u rajtu l-gideb, għalhekk, ara, jien kontrikom, iġhid Sidi l-Mulej.

9 U idi tkun kontra l-profeti li jaraw dehriet fiergħa, u jħabbru l-gideb: ma jkunux fil-ġemgħa tal-poplu tiegħi. u lanqas ikunu miġtubin fir-reġistru ta' dar Iżrael, u lanqas jidhju f'art Iżrael: u taghrfu li jiena s-Sid, il-Mulej.

10 Talli, iya, talli jqarrqu bil-poplu tiegħi, billi jghidu: Is-sliem! meta ma hemmx sliem; u talli, meta l-poplu jibni ħajt, dawn il-profeti jkahlhuh bit-tajn.

11 Għid lil dawk li jkahlhuh bit-tajn, illi dan jaqa'! Tagħmel xita li tgħarraq; u int, ja silġ daqs il-ħaġar, tinzel; u rih ta' riefnu jqum.

12 Ara, xhin jaqa' l-ħajt, ma jghidul-komx: Fejn hu t-tajn li bih kahlaltuh?

13 Għalhekk, hekk iġhid Sidi l-Mulej: Inqajjem f'qillti rih ta' riefnu; u f'għadbi jkun hemm ukoll xita bil-qliel, u silġ daqs il-ħaġar f'qillti biex ittemmu.

14 U hekk naqleb il-ħajt li kahlaltu bit-tajn, u nġarrfu ma l-art, u jinkixfu s-sisien tiegħu, u jaqa', u tintemmu tahtu: u taghrfu li jien hu l-Mulej.

15 U hekk jehda għadbi għall-ħajt, u għal dawk li kahlhuh bit-tajn, u nġhidil-kom: Il-ħajt m'għadux iżjed, u lanqas dawk li kahlhuh;

16 Jiġifieri, il-profeti ta' Iżrael, li jħabbru lil Gerusalem, u jaraw dehriet ta' sliem għaliha, meta mhemmx sliem, iġhid is-Sid, il-Mulej.

17 U int, o bin il-bniedem, dawwar wiċċek lejn il-bniet tal-poplu tiegħek, li qegħdin iħabbru minn mohħhom; u ħabbar kontra tagħhom,

18 U għid: Hekk iġhid Sidi l-Mulej: Hazin għan-nisa li jħitu faxex tas-seher fuq l-ghaxxa ta' kull id, u jahdmu velijiet għal ras ta' persuni ta' kull daqs, biex jonsbu għall-erwieħ! Jaqaw intom tonsbu għall-erwieħ tal-poplu tiegħi, u thallu hajjin erwieħ oħrajn għalikom?

19 Intom kasbartuni fost il-poplu tiegħi għal qabda xgħir, u għall-loqom tal-hobż, billi qiltu l-erwieħ li m'għandhomx imutu,

u hallejtu hajjin l-erwieh li ma ghandhomx jibqghu hajjin, bil-gideb taghkom lill-poplu tieghi, li jisma' l-gideb.

20 Ghalhekk, hekk ighid Sidi l-Mulej: Ara, jien kontra l-faxex taghkom tas-seher, li bihom tonsbu ghall-erwieh, u jien inqattaghom minn dirghajkom; u nitlaq helsin l-erwieh li intom tonsbu bhal aghsafar.

21 U nqaata' l-velijiet taghkom, u nehles il-poplu tieghi minn idejkom, u ma jkun aktar f'idejkom biex ikun minsub; u taghrfu li jien hu l-Mulej.

22 Ghax bil-gideb qtajt qalb il-gust, meta jien ma qtajthielux, u qawwejtu qalb il-hazin, biex ma jargax lura minn triqtu l-hazina biex isalva hajtu.

23 Ghalhekk ma tarawx aktar dehriet fiergha, u lanqas thabbru gideb; u jien nehles il-poplu tieghi minn idejkom, u intom taghrfu li jien il-Mulej.

14 Imbaghad gew ghandi xi rġiel mix-xjuh ta' Izrael, u qagħdu bil-qieghda quddiem.

2 U giet ghandi l-kelma tal-Mulej, tgħid:

3 O bin il-bniedem, dawn ir-ġiel iżommu l-idoli tagħhom f'qalbhom, u jqiegħdu t-tiġrif ta' ħzunitom quddiem wiċċhom: kif nista' jien inkun ikkunsultat minnhom?

4 Ghalhekk kellimhom, u ghidilhom: Hekk ighid Sidi l-Mulej: Kull wiehed minn dar Izrael, li jzommu l-idoli tieghu f'qalbu, u jqiegħed it-tiġrif ta' ħzunitu quddiem wiċċu, u jiġi mbaghad għand il-profeta; jien, il-Mulej, inwiegħbu minhabba l-kotra ta' l-idoli tieghu;

5 Biex naqbad minn qalbhom lil dawk ta' dar Izrael, li kollha twarrbu minn miegħi minhabba l-idoli tagħhom.

6 Ghalhekk għid lil dar Izrael: Hekk ighid Sidi l-Mulej: Indmu, u erġghu lura mill-idoli tagħkom; u mill-hwejjeg mist-kerrha kollha tagħkom dawru wiċċkom.

7 Ghax kull wiehed minn dar Izrael, jew mill-ghorba li joqogħdu f'Izrael, li jinfired minni, u jzommu l-idoli tieghu f'qalbu, u jqiegħed quddiem wiċċu t-tiġrif ta' ħzunitu, u jiġi mbaghad għand il-profeta, biex jistaqsi permezz tieghu, jien, il-Mulej, jiena stess inwiegħbu:

8 U ndawwar wiċċi kontra dar ir-raġel, nagħmlu sinjal u qawl, u nqaçtu minn qalb il-poplu tieghi; u taghrfu li jien hu l-Mulej.

9 U jekk il-profeta jitqarraq u jgħid xi haġa, jien, il-Mulej, inkun qarraq lil dak il-profeta, u mmidd idi fuqu, u neqirdu minn nofs il-poplu tieghi Izrael.

10 U jerfghu t-tnejn il-kastig ta' ħzunitom: il-kastig tal-profeta jkun daqs il-kastig ta' min jistaqsih;

11 Biex dawk ta' dar Izrael ma jintilfux iżjed minni, u lanqas jitnigġsu iżjed bi htijiethom kollha; iżda jkunu l-poplu tieghi, u jien inkun Alla tagħhom, ighid Sidi l-Mulej.

12 U reġgħet giet għandi kelmet il-Mulej, tgħid:

13 O bin il-bniedem, jekk pajjiż jidneb kontra tieghi billi jahti għalija, jien immidd idi fuqu, u nkissirlu r-rifda tal-hobz tieghu, u nibgħat fuqu l-guħ, u naqta' minnu sew il-bniedem u kemm il-bhima:

14 Imqar jekk dawn it-tliet irġiel, Noë, Danjel, u Gob, ikunu hemm fih, bil-haqq tagħhom stess ma jehilsux hlief biss hajjithom, ighid Sidi l-Mulej.

15 Jekk inħalli dbejjeb horox ighaddu mill-pajjiż, u jagħmluħ bla nies, u jsir herba, hekk li l-ebda bniedem ma jkun jista' jgħaddi minnu minhabba d-dbejjeb:

16 U jkun hemm fih dawn it-tliet irġiel, daqskemm jien haj, ighid Sidi l-Mulej, huma ma jehilsux la wlied u lanqas bniet; huma wehidthom jehilsu, iżda l-art issir herba.

17 Jew jekk inġib sejf fuq dak il-pajjiż, u ngħid: O sejf, għaddi minn dal-pajjiż! u naqta' minnu sew il-bniedem u kemm il-bhima:

18 U jkun hemm fih dawn it-tliet irġiel, daqskemm jien haj, ighid Sidi l-Mulej, huma la l-ulied u lanqas il-bniet ma jehilsu, iżda huma wehidthom jehilsu.

19 Jew jekk nibgħat il-pesta f'dak il-pajjiż, u nsawwab qillti fuqu bid-dmija, biex naqta' minnu sew il-bniedem u kemm il-bhima:

20 U jkun hemm fih Noë, Danjel, u Gob, daqskemm jien haj, ighid Sidi l-Mulej, la iben u lanqas bint ma jehilsu: huma jehilsu biss lil ruhhom b'haqqhom.

21 Ghax hekk ighid Sidi l-Mulej: Kemm aktar meta nibgħat fuq Gerusalem l-erba' guddizzji qiel tieghi: is-sejf, il-ghaks, u d-dbejjeb horox, u l-pesta, biex naqta' minna sew il-bniedem u kemm il-bhima?

22 Iżda, ara, jibqa' fih xi meħlusin, ta' wlied u bniet, li johorġu minna: huma jaslu għandkom, u intom taraw l-imġiba tagħhom u eghmilhom: u intom titfarrġu bil-hsara li nkun għibt fuq Gerusalem, imqar b'kulma għibt fuqha jien.

23 U huma jfarrġukom, xhin taraw l-imġiba tagħhom u eghmilhom: u taghrfu li mhux għal xejn għamilt kulma għamilt fih, ighid is-Sid, il-Mulej.

15 Imbaghad giet għandi l-kelma tal-Mulej, tgħid:

2 O bin il-bniedem, x'għandu aktar il-hatab tad-dielja minn kull hatab iehor, jew minn ferġha li hemm fost is-siġar tal-masġar?

3 Jaqaw jiehdu minnha xi njam biex bih jaghmlu xi xoghol? Jew jiehdu minnha xi feles biex idendlu mieghu xi haga?

4 Ara, fin-nar jintafa' ghall-hruq; u n-nar jiekol iż-zewġt ixfuf tieghu, u n-nofs tieghu jinharraq. Jista' jiswa ghal xi xoghol?

5 Ara, meta kien shih, ma kienx jiswa għax-xoghol: kemm inqas issa, li kieli n-nar u harqu, jista' jsir xi xoghol minnu?

6 Għalhekk, hekk iġhid Sidi l-Mulej: Bħall-hatab tad-dielja fost il-hatab tal-masġar, li jien tfajt għan-nar biex jinharraq, hekk naghmel lil dawkl li jghammru f'Jerusalem.

7 Indawwar wiċċi kontra tagħhom; johorġu min-nar, u nar iehor jikollhom: u tagħrfu li jien hu l-Mulej, meta ndawwar wiċċi kontra tagħhom.

8 U l-art naghmilha herba, għax huma mxew bil-hażen, iġhid Sidi l-Mulej.

16 Reggħet ġiet għandi l-kelma tal-Mulej, tgħid:

2 O bin il-bniadem, għarraf lil Ġerusalem bil-hwejġ mistkerrha tagħha.

3 U għid: Hekk iġhid Sidi l-Mulej lil Ġerusalem: L-orġini tiegħek, u twelidek huma minn art Kanaan; missierek kien Amurri, u ommok Hitija.

4 U fi twelidek, fil-jum li twelidt, ma qatgħulix il-hajta ta' zokortok, u lanqas kont mahsula fl-ilma biex tintaddaf; u ma għorkukx fil-mel, u lanqas fisqewk fil-fsieqi.

5 L-ebda għajn ma thassritek, biex tagħmillek wahda minn dawn, u turi hniema miegħek; imma rmewk f'wiċċ ir-raba', daqs kemm stkerruk, fil-jum li twelidt.

6 U xhin għaddejt minn hdejk, u rajtek titmiegħek il-demmek, għidtlek xhin int kont f'demmek: Ibqa' hajja; iva, għidtlek xhin int kont f'demmek: Ibqa' hajja.

7 Kattartek bħall-inbiet tar-raba'; u int kbirt, sirt twila, u wasalt fi żmien xubitek: sidrek beda jingħarq, u xaghrek jikber; imma int kont għarwiema u għerija.

8 Issa xhin għaddejt minn hdejk, u rajtek, ara, żmienek kien żmien l-imħabba; u jien frixt dejl mantari fuqek, u start l-egħra tiegħek: iva, hliftek, u rtbatt bi ftehim miegħek, iġhid Sidi l-Mulej, u sirt tiegħi.

9 Imbagħad hsiltek bl-ilma; iva, hsiltek għalkollox demmek minn fuqek, u dliktek biż-żejt.

10 Libbistek libsa irrakmata, u xeddejt-lek f'riġlejk xedd ta' ġild it-taħax, u dawwartek bil-għażel, u ksejtek bil-harir.

11 Zejjintek ukoll biż-żina, u qegħidtlek brazzuletti f'idejk, u hannieqa m'għonq-ok.

12 Dendiltekk holqa ma' mniehrek, u

msieket ma' widnejk; u kuruna sabiha fuq rasek.

13 Hekk int kont imzejna bid-deheb u l-fidda; u lbiesek kien għażel fin, u harir, u xoghol tar-rakkmu: int kielt smid, għasel u żejt; u ġmielek kien kbir hafna, u lhaqt biex issaltan.

14 U l-fama tiegħek xterdet f'nofs il-ġnus għal ġmielek; għax dan kien perfett, billi ksejtek bit-tiżjin tiegħi; iġhid Sidi il-Mulej.

15 Izda int imlejt rasek bi ġmielek, u lghabtha ta' żienja minħabba l-fama tiegħek, u sawwabt l-egħmil hażin tiegħek fuq kull min kien iġhaddi mit-triq, lil kull min kien ikun irid.

16 U int hadt minn lbiesek, u għamilt għalik imqades tal-ġholjiēt imzejna b'hafna lwien, u fuqhom lghabtha taż-żienja; hwejġ bħal dawn qatt ma graw, u lanqas qatt ma jġru.

17 Int hadt ukoll il-ġojjelli sbieħ tiegħek magħmulin bid-deheb u l-fidda tiegħi, li kont tajtek, u għamilt minnhom xbihat ta' rġiel, u żnejt magħhom,

18 U hadt l-ilbies irrakkmat tiegħek, u ksejthom bih: u int qegħidit iż-żejt tiegħi u l-inċens tiegħi quddiemhom.

19 Hobzi wkoll li kont tajtek, is-smid, u ż-żejt, u l-għasel, li kont nitimgħek, int qegħidthom quddiemhom, rieħa li tghaxxaq. U hekk kien! iġhid Sidi l-Mulej.

20 Barra minn dan int hadt is-subjien tiegħek u l-bniet tiegħek, li kont ulidli, u dawn int issagrifikajthom lill-idoli biex ikunu miblughin. Kien dan haga żghira mill-egħmil fahxi tiegħek,

21 Li qtilt lil uliedek, u tajthom biex iġhaddu min-nar għalihom?

22 U fil-hwejġ mistkerrha kollha tiegħek, u l-egħmil żieni tiegħek, int ma ftakartx f'jiem zghożitek, meta kont għarwiema u għerija, u titmiegħek f'demmek.

23 U ġara, wara l-hażen kollu tiegħek, (Hażin! Hażin għalik! iġhid Sidi l-Mulej;)

24 Illi int bnejt ukoll għalik post għaż-żena, u għamilt għalik post għoli f'kull misraħ.

25 Bnejt post għoli għalik f'ras kull triq, u kasbart sbuħitek, u tajt lilek inifsek lil kull min kien iġhaddi, u kattart l-egħmejjel hżiena tiegħek.

26 U żnejt ma' l-Egizzjani, ġirienek, ta' ġisimhom imlahham; u kattart l-egħmejjel hżiena tiegħek, biex tmashanni.

27 Għalhekk, ara, jien meddejt idi fuqek, u naqast mis-sehem ta' l-ikel li kien imissek, u rhejtek għar-rieda ta' dawkl li jobogħduk, il-bniet tal-Filistin, li jisthu mill-imġiba fahxija tiegħek.

28 U żnejt ma' l-Assirjani, billi int ma kontx xbajt; iva, żnejt magħhom, u lanqas ma xbajt.

29 Barra minn dan, int kattart iż-żena

tieghek f'art Kangan sa art il-Kaldin; u lanqas b'dan ma xbajt.

30 Kemm hija dgħajfa qalbek, ighid Sidi l-Mulej, biex taghmel dan kollu, eghmil ta' mara zjenja bla misthija!

31 U tibni l-post tieghek għaż-żena f'ras kull triq, u taghmel il-post għoli tieghek f'kull misrah. Izda int ma kontx bħal mara zjenja, għax kont tistmerr il-hlas;

32 Izda bħal mara miżżewġa li taghmel l-adulterju, li flok żewġha tilqa' l-barranin!

33 Lil kull mara zjenja l-irġiel jagħtuha rigali; izda int tajt ir-rigali tieghek lil hbiebek, biex tixtrihom, halli jiġu għandek, minn kull naħa, biex jiżnu mieghek.

34 Hekk inti l-kuntrarju ta' nisa oħra fix-xogħol zieni tieghek; hadd ma fittxek biex tagħmilha ta' mara zjenja; int kont tagħti l-hlas, u hlas lilek ma kinux jagħtu: għamilt il-kuntrarju ta' l-oħrajn.

35 Għalhekk, o mara zjenja, isma' kelmet il-Mulej:

36 Hekk ighid Sidi l-Mulej: Talli int qassamt bil-hala flusek, u l-ghera tieghek inkixfet biż-żena tieghek ma' hbiebek, u ma' l-idoli mistkerrra kollha tieghek, u minhabba demm uliedek, li inti tajthom;

37 Ara, għalhekk jien sa nigma' lil hbiebek kollha, li magħhom int hadt pjaċir, u lil dawk kollha li int habbejt, ma' dawk kollha li inti bghadt; u nigmagħhom kontra tieghek minn kull naħa, u nikxef il-ghera tieghek quddiemhom, biex jaraw il-ghera tieghek kollha.

38 U nagħmel haqq minnek, bħal ma jagħmlu haqq min-nisa miżżewġin zjenja u li jxerrdu d-demm; u ngħib fuqek id-demm tal-qilla u ta' l-ghejra.

39 U nerħik ukoll f'idejn hbiebek, u jwaqqghu l-post tieghek taż-żena, u jgħarrfu l-imqades tal-gholjiet tieghek: ineżżgħuk ukoll minn albiesek, u jeħdulek il-hwejjeg tieghek taż-żena, u jhalluk għarwienna u għerija.

40 U jgħibu għalik ġemgħa nies, u jħaġgruk bil-ġebel, u jinfduk bis-sjuf tagħhom;

41 U jaharqu djarek bin-nar, u jagħmlu haqq minnek quddiem hafna nisa: u ma nħallix tibqa' tagħmilha iżjed ta' mara zjenja, u int ma tibqax tagħti hlas aktar lil hadd.

42 U hekk inserrah il-qilla tiegħi kontra tieghek, u żżul minnek l-ghejra tiegħi, u nikkwieta, u ma nagħdabx iżjed.

43 Talli int ma ftaġartx f'jiem zghożit-ek, izda mashantni f'dan kollu; ara, jien ukoll nitfa' hlas eghmilek fuq rasek, ighid Sidi l-Mulej: u int ma żidix eghmejjel faħxin oħra fuq il-hwejjeg mistkerrra kollha tieghek.

44 Ara, kull min ighid qawl, ighid dal-qawl fuqek: Bħall-omm, il-bint.

45 Int bint ommok, li kienet tistmell lil żewġha u lil uliedha; u int oħt hutek il-

bniet, li kienu jistmellu lil żwiegħom u lil uliedhom: ommokom kienet Hittija, u missierkom Amurri.

46 Issa oħtok il-kbira hi Samarija, li tghammar in-naħa tax-xellug tieghek ma' wliedha l-bniet; u oħtok iż-zgħira, li tghammar in-naħa tal-lemin tieghek, hi Sodoma mal-bniet tagħha.

47 Izda int ma mxejtx fi triqathom, u lanqas għamilt il-hwejjeg mistkerrra tagħhom: izda, billi dak kien donnu frit wisq, int thassart aktar minnhom fi triqatek kollha.

48 Daqskemm jien haj, ighid Sidi l-Mulej, oħtok Sodoma ma għamlitx, hi u l-bniet tagħha, bħal ma għamilt int u l-bniet tieghek.

49 Ara, dan kien il-hażen t'oħtok Sodoma: kburija, xaba' ta' hobbz, u hafna għażż kellha hi u l-bniet tagħha, u lanqas id il-fqir u l-miskin ma kienet twiezen.

50 U kienu kburin, u għamlu eghmil mistkerrra quddiem: għalhekk warrabt-hom xhin rajt dan.

51 Lanqas Samarija ma għamlet nofs dñubietek; izda int kattart il-hwejjeg mistkerrra tieghek aktar minnhom, u iġġustifikajt lil hutek il-bniet bil-hwejjeg mistkerrra kollha tieghek, li int għamilt.

52 Int ukoll arfa' l-għajb tieghek talli għamilt haqq favur hutek il-bniet. Minhabba dñubietek, li int għamilt aktar mistkerrra milli għamlu huma, huma ġusti aktar minnek. Iva, isthi, u arfa' l-għajb tieghek, talli wrejt lil hutek il-bniet tagħsi!

53 Jien inraġġa' lura mill-jasar fejn jinsabu lil dawk ta' Sodoma, u tal-bniet tagħha, u lil dawk ta' Samarija, u tal-bniet tagħha, u lil dawk tieghek li huma f'nofshom,

54 Biex tarfa' għajbek, u tirgħex minn kulma għamilt, meta tkun ta' faraġ għalihom.

55 U meta hutek il-bniet, Sodoma u l-bniet tagħha, jergħu għalli kienu qabel, u Samarija u l-bniet tagħha jergħu għalli kienu qabel, int u l-bniet tieghek tergħu għalli kontu qabel.

56 Isem oħtok Sodoma ma kienx jissemma f'fommok f'jum kburitek,

57 Qabel ma nkixfet hżunitek? Issa int sirt bħalha, haġa ta' tagħjir għall-bniet tas-Sirja, u ta' dawk li huma madwarha, u għall-bniet tal-Filistin, dawk ta' madwarek li jżebilhuk.

58 Int itgħabbejt bl-egħmil faħxi tieghek, u l-egħmil mistkerrra tieghek, ighid il-Mulej.

59 Iva, hekk ighid Sidi l-Mulej: Nimxi mieghek kif imxejt int, li ma qistx il-halfa billi ksirt ir-rabta.

60 Madankollu, jien niftakar fir-rabta tiegħi mieghek fi żmien zghożit-ek, u nagħmel rabta mieghek għal dejjem.

61 Imbagħad tiftakar fl-imġiba tiegħek, u tisthi, meta tiehu lil hutek il-bniet, dawk li huma akbar minnek u dawk li huma iżgħar minnek: u nagħtihomlok bħala l-bniet tiegħek, iżda mhux minhabba r-rabta tiegħek.

62 U ngedded ir-rabta tiegħi miegħek; u taġraf li jien hu l-Mulej:

63 Biex tiftakar, u tirgħex, u ma tiftaħx aktar fommok minhabba l-misthija tiegħek, meta nahfirlek kulma għamilt, iġhid Sidi l-Mulej.

17 U għet għandi l-kelma tal-Mulej tgħid:

2 O bin il-bniedem, għid lil dar Izrael haġa mohġa u parabbla.

3 Għid: Hekk iġhid Sidi l-Mulej: Ajkla kbira, bi gwinhajj kbar, ponot gwinhajja twal, mimlija rix bi lwien imżewġa, għet il-Libanu, u hadet l-oghla ferġha taċ-ċedru:

4 Qaċċtet il-quċċata tal-friegħi żgħar tagħha, u ġibitha f'art ta' kummerċ; u qegħditha f'belt ta' merkanti.

5 Hadet ukoll miż-zerriegħa tal-pajjiż, u żerġetha f'għalqa taż-zriġ: qegħditha hdejn ilma kotran, u tefġetha bħal safsaf.

6 U kibret, u saret dielja mifruxa fuq sieqha qasira, u ż-zraġen tagħha daru lejha, u l-egħruq tagħha baqgħu taħtha: u hekk saret dielja, u għamlet iż-zraġen, u meddet il-friegħi.

7 Kien hemm ukoll ajkla ohra kbira, gwinhajja kbar, u hafna rix: u, ara, dik id-dielja dawret eġħruqha lejha, u meddet lejha l-friegħi tagħha, biex issaqqiha mill-hammlija, fejn kienet imhawlija.

8 Kienet imhawla f'raba' tajjeb, hdejn ilma kotran, biex toħroġ il-friegħi, u tagħmel il-frott, u ssir dielja sabiha.

9 Għid: Hekk iġhid Sidi l-Mulej: Ikollha riżq? Ma taqlax l-ewwel ajkla eġħruq, u taqta' frottha, biex tinxf? Jinxef ir-rimi tal-friegħi tagħha kollu, u la b'saħħa kbira, u lanqas b'hafna nies, ma jaqilgħuha minn eġħruqha.

10 Iva, ara, billi mhawla jkollha riżq? Ma tinxifx għalkollox, meta jmissha r-riħ mill-lvant? Fil-hmiemel fejn hi mhawla tinxf.

11 Barra minn dan, il-kelma tal-Mulej għet għandi, tgħid:

12 Għid issa lil din id-dar xewwiexa: Ma tafux x'ifisser dan? Ghidilhom: Ara, is-sultan ta' Babel ġie Ġerusalem, u ha s-sultan tagħha, u l-kapijiet tagħha, u hadhom miegħu Babel;

13 U ha wiehed minn nisel is-sultan, u ntrabat bi ftehim miegħu, u rabtu b'halfa: u nehha wkoll l-irġiel qawwiya tal-pajjiż.

14 Biex is-saltna tibqa' baxxa, u ma tkunx tista' tintrafa', u billi thares ir-rabta miegħu, din iżzomm shih.

15 Iżda hu xxewwex għalih billi baġhat l-ambaxxaturi tiegħu l-Eġittu biex jagħtuh żwiemel u hafna nies. Sa jkollu r-riżq? Sa jehles min jagħmel dan? Jista' tassew jikser ir-rabta, u jehles?

16 Daqskemm jien haj, iġhid Sidi l-Mulej, sgur li fil-pajjiż fejn iġghamar is-sultan li tellgħu fuq it-tron, li ma qiesx il-halfa tiegħu. U li kiser ir-rabta tiegħu miegħu, f'nofs Babel imut.

17 U Farġun, bl-eżerċtu kbir tiegħu, u l-kotra tan-nies, ma iġhinux fil-gwerra, meta jwaqqfu r-rampi, u jibnu hitan ta' l-assedju, biex jeqirdu hafna hajjiet.

18 Hu xejn ma qiesha l-halfa, billi qiser ir-rabta, u, ara, ta' idu! Għamel dan kollu, ma jehlishiex.

19 Għalhekk, hekk iġhid Sidi l-Mulej: Daqskemm jien haj, sgur li l-halfa tiegħi li hu ma qishiex, u r-rabta tiegħi li kisirha, jien nroddhom fuq rasu.

20 U nifrex ix-xibka tiegħi fuqu, u jibqa' maqbud fl-ingassa tiegħi. Imbagħad iġibu Babel, u nagħmel haqq minnu hemm, talli mexa bil-hazen miegħi.

21 U l-mahrubin kollha tal-qtajja tiegħu jaqgħu bis-sejf, u dawk li jibqgħu jkunu mxxerrdin ma' kull riħ; u taġhrfu li jien, il-Mulej, tkellimt.

22 Hekk iġhid Sidi l-Mulej: Niehu wkoll rimja mill-quċċata għolja taċ-ċedru, u nhawwilha; inqaċċat mill-oghla nett tar-rimi tiegħu rimja rqiqa, u nhawwilha fuq muntanja għolja u merfugħa.

23 Fuq il-muntanja għolja ta' Izrael inhawwilha, biex toħroġ il-friegħi, u tagħmel il-frott, u ssir ċedru sabih. U tahtu jistkennu tajr ta' kull ġewnah; fid-dell tal-friegħi tiegħu jgħamrmu.

24 U s-siġar kollha tar-raba' jagħrfu li jien, il-Mulej, baxxejt is-siġra għolja, u għollejt is-siġra baxxa, u nixxift is-siġra hadra, u hrigt il-weraq lis-siġra niexfa. Jien, il-Mulej, tkellimt, u nagħmel dan.

18 Il-kelma tal-Mulej reġġhet għet għandi, tgħid:

2 Xi tridu tgħidu b'dal-qawl dwar art Izrael, billi tgħidu: Il-missirijiet kielu għeneb qares, u snien it-tfal iddarrsu?

3 Daqskemm jien haj, iġhid Sidi l-Mulej, intom ma jkollkomx okkażjoni li tgħidu iżjed dal-qawl f'Izrael.

4 Ara, l-erwieh huma kollha tiegħi; bħal ruh il-missier, hekk ukoll ruh l-iben hija tiegħi: ir-ruħ li tidneb, tmut.

5 Jekk wiehed ikun ġust, u jagħmel id-dritt u s-sewwa,

6 U fuq l-imqades tal-għoljiet ma jkolx, u la jarfa' għajnejh lejn l-idoli ta' dar Izrael, u lanqas inigġes mart għajru, u lejn mara f'ingiesha ma jersaq,

7 U 'l hadd ma jahqar, iżda lill-midjun iroddlu rahnu, u ma jisraq lil hadd bil-

vjolenza, u jaghti hobzu lil min hu bil-guh, u jghatti lill-gharwien bil-ilbies;

8 U bil-imghax ma jislifx, u iżjed milli silef ma jihux, u idu jigbidha mill-hažen, u jaghmel haqq fis-sewwa bejn raġel u raġel,

9 U jimxi fl-istatuti tieghi, u jhares l-ordinanzi tieghi, biex jaghmel is-sewwa; dan hu gust, u sgur ikollu l-hajja, iġhid Sidi l-Mulej.

10 İzda jekk ikun wiled iben li hu halliel, u jxerred id-demm, u jaghmel lil huh xi wahda minn dawn il-hwejġ,

11 (Hwejġ li l-missier ma jkunx ghamilhom) u jiekol fuq l-imqades tal-gholjiet, u jinġeġes lil mart ghajru,

12 U jahqar lill-miskin u lill-fqir, u jisraq bil-vjolenza, u ma jroddx ir-raham, u jarfa' ghajnejh lejn l-idoli, u jaghmel dak li hu mistkerrah,

13 U jislef bil-imghax, u jiehu iżjed milli jislef: ghandu jibqa' dan haj? Le, ma jibqax haj! Hu jkun ghamel dawn il-hwejġ mistkerrha kollha; ghandu jmut, demmu fuqu.

14 Issa, ara, jekk jiled iben, li jara d-dnubiet kollha li missieru jkun ghamel, u jahseb fuqhom, u ma jaghmilx bhalhom,

15 U fuq l-imqades tal-gholjiet ma jkolx, u la jarfa' ghajnejh lejn l-idoli ta' dar Izrael, u lanqas inigġes mart ghajru,

16 U lil hadd ma jahqar, rahan ma jihux, ma jisraqx bil-vjolenza, iżda hobzu jaghtih lil min hu bil-guh, u lill-gharwien iġhattih bil-ilbies,

17 Ma jtaqqaqx idu fuq il-fqir, imghax u żejjed ma jihux, iżda jaghmel l-ordinanzi tieghi, u jimxi fl-istatuti tieghi; dan ma jmutx minhabba l-hažen ta' missieru, iżda sgur jibqa' haj.

18 Missieru, billi haqar, u seraq lil huh bil-vjolenza, u ghamel dak li mhux tajjeb fost il-poplu tieghu, ara, imut fil-hažen tieghu.

19 İzda intom tghidu: Ghalix? Jaqaw l-iben m'ghandux jitghabba bil-hažen ta' missieru? Meta l-iben jaghmel il-haqq u s-sewwa, u jhares l-istatuti kollha tieghi, u jaghmilhom, sgur jibqa' haj.

20 Ir-ruh li tidneb, tmut. L-iben ma jarfax il-hažen tal-missier, u lanqas il-missier ma jarfa' l-hažen ta' l-iben: il-haqq tal-gust ikun fuqu, u hažen il-hažin ikun fuqu.

21 İzda jekk il-hažin jarg'a lura minn dnubietu kollha li jkun ghamel, u jhares l-istatuti tieghi kollha, u jaghmel il-haqq u s-sewwa, dan sgur jibqa' haj; ma jmutx.

22 Il-htijiet kollha tieghu li jkun ghamel, ma jkunux imfakkirin lilu: minhabba s-sewwa tieghu li jkun ghamel jibqa' haj; ma jmutx.

23 Niehu forsi pjačir li l-hažin imut? iġhid Sidi l-Mulej, u mhux pjuttost li jarg'a lura minn triqatu, u jibqa' haj?

24 İzda jekk il-gust jarg'a lura mis-

sewwa tieghu, u jaghmel il-hažin, u jaghmel bhall-hwejġ mistkerrha kollha li r-raġel hažin jaghmel, dan jibqa' haj? Is-sewwa tieghu kollu, li jkun ghamel, ma jifakkarx iżjed: minhabba li jkun mexa bil-hažen, li tieghu jkun hati, u minhabba d-dnub li dineb, imut.

25 İzda intom tghidu: Triq il-Mulej mhix sewwa. Isimghu issa, o dar Izrael! Huwa triqi li mhix sewwa? Mhux pjuttost li triqatkom li mhumiex sewwa?

26 Jekk il-gust jarg'a lura mis-sewwa tieghu, u jaghmel il-hažin, u jmut fih; għall-hažen tieghu li jkun ghamel, imut.

27 U jekk ir-raġel hažin jarg'a lura mill-hažen tieghu, li jkun ghamel, u jaghmel il-haqq u s-sewwa, isalva tajtu.

28 Billi ntebah, u raġa' lura: mill-htijiet kollha tieghu li jkun ghamel, sgur jibqa' haj; ma jmutx.

29 İzda dar Izrael tghid: Triq il-Mulej mhix sewwa. O dar Izrael, triqati mhumiex sewwa? Mhux triqatkom li mhumiex sewwa?

30 Għalhekk naghmel haqq minnkom, o dar Izrael, kull wiehed skond triqatu, iġhid Sidi l-Mulej. Indmu, u erġġhu lura mill-htijiet taghkom kollha; u hekk il-hažen ma jkunx it-tiġrif taghkom.

31 Armu minn fuqkom htijietkom kollha li bihom dnibtu; u għamlu għalikom qalb ġdida, u spirtu ġdid! Għaliex tridu tmutu, o dar Izrael?

32 Ghax jien ma nihux pjačir bil-mewt ta' min imut, iġhid Sidi l-Mulej: għalhekk indmu, u ibagħhu hajjin.

19 U int samma' bikja għall-kbarat ta' Izrael.

2 U għid: X'kienet ommok? Ljuna qalb l-iljuni! Kienet mixhuta qalb l-iljuni ż-żgħar, trabbi l-frieh tagħha.

3 Kabbret wiehed mill-frieh tagħha: sar iljun żgħir, u tghallem jaqbad il-priza tieghu: u bala' l-irġiel.

4 Il-ġnus semghu bih; u kien maqbud fil-hofra tagħhom, u haduh bil-ktajjen f'art l-Eġittu.

5 Issa, meta rat li stenniet għalxejn, u li tamitha kienet mitlufa, hadet ferh iehor minn tagħha, u għamlitu ljun żgħir.

6 U kien imur u jiġi qalb l-iljuni, u sar iljun żgħir, u tghallem jaqbad il-priza, u kien jibla' l-irġiel.

7 U kien jaf il-palazzi tagħhom, u għamel herba l-bliet tagħhom; u l-art saret herba, u kulma fiha, għall-hoss tal-ġajta tieghu.

8 Imbagħad il-ġnus għamlu għalih minn kull naha mill-provincji u firxu fuqu x-xibka tagħhom, u kien maqbud fil-hofra tagħhom.

9 Għalquh f'gagġa bil-ktajjen, u haduh għand is-sultan ta' Babel; haduh ġo

fortizza, biex lehn u ma jinstamax aktar fuq il-muntanji ta' Izrael.

10 Ommok kienet bhal diegħa f'dem-mek, imhawla hdejn l-ilmijiet: kienet għammiela, u mimlija kollha friegħi bil-kotra ta' l-ilmijiet.

11 U kellha friegħi qawwija, tajbin għax-xettri tal-hakkiema, u l-gholi tagħha rtafa' bejn il-friegħi mimlija, u dehret fil-gholi tagħha bil-kotra taż-żraġen tagħha.

12 Iżda kienet maqlugħa bil-herra, u mitfugħa ma' l-art, u r-riħ xlokk nixxilha frottha: il-friegħi qawwija tagħha nkisru, u nixfu; in-nar temmhom.

13 U issa mhawla fid-deżert, f'art niexfa u għatxana.

14 U hareġ nar minn zokk tal-friegħi tagħha, li bala' l-frott tagħha, u għalhekk ma baqax fiha ferġha qawwija, biex tkun xettru ta' hakkiem. Din bikja, u saret għanja ta' biki.

20 U ġara fis-seba' sena, fil-hames xahar, fil-għaxra tax-xahar, illi x'uhud mix-xjuħ ta' Izrael ġew jistaqsu l-Mulej, u qagħdu bil-qiegħda quddiem.

2 Imbagħad giet il-kelma tal-Mulej għandi, tgħid:

3 O bin il-bniedem, kellem li-xjuħ ta' Izrael, u għidilhom: Hekk iġid Sidi l-Mulej: Biex tistaqsuni ġejtu? Daqskemm jien haj, iġid Sidi l-Mulej, ma nhallikomx tistaqsuni.

4 Trid tagħmel haqq minnhom, o bin il-bniedem, trid tagħmel haqq minnhom? għarrafhom il-hwejjeġ mistkerrha ta' missirijiethom:

5 U għidilhom: Hekk iġid Sidi l-Mulej: Dak in-nhar li htart lil Izrael, u rfajt idi biex nahlef lil nisel dar Gakobb, billi irrivelaġt ruhi lilhom f'art l-Eġittu, u rfajt idi lilhom, jien u ngħidilhom: Jien hu l-Mulej, Alla tagħkom;

6 Dak in-nhar irfajt idi, u hlift li nohroġhom mill-art ta' l-Eġittu biex indaħhalhom f'art li kont tkixxiftilhom, art li tnixxi halib u għasel, l-isbah ta' l-artijiet kollha:

7 Għidtilhom: Armu, kull wiehed minnkom, il-kruhat li għajnejkom jingibdu lejhom, u la titniġġsux bl-idoli ta' l-Eġittu: jien hu l-Mulej, Alla tagħkom.

8 Iżda huma xxewxu għaliġa, u ma ridux jisimghu minni: kull wiehed minnhom ma remiex il-kruhat li għajnejh ingibdu lejhom, u lanqas telqu l-idoli ta' l-Eġittu: imbagħad jien għidt: Insawwab qillti fuqhom, biex intemm għadbi fuqhom, f'nofs l-art ta' l-Eġittu.

9 U kell i nagħmel dan imhabba f'ismi, biex ma jitkasbarx quddiem il-ġnus li f'nofshom kienu jgħammru, u li quddiemhom irrivelaġt ruhi lilhom, billi hrighthom mill-art ta' l-Eġittu.

10 U għalhekk hrighthom minn art l-Eġittu, u ġibthom fid-deżert.

11 U tajthom l-istatuti tiegħi, u wrejt-hom l-ordinanzi tiegħi, li jekk bniedem jagħmilhom, iġix bihom.

12 Barra minn dan, tajthom ukoll is-sibtijiet tiegħi, biex ikunu sinjal bejni u bejnhom, halli jagħrfu li jien hu l-Mulej li nqaddishom.

13 Iżda dar Izrael ixxewxet għaliġa fid-deżert: ma mxewx fl-istatuti tiegħi, u barrew l-ordinanzi tiegħi, li jekk bniedem jagħmilhom, ikollu l-hajja bihom; u s-sibtijiet tiegħi kisruhom qatigh. Imbagħad għidt: Insawwab qillti fuqhom fid-deżert biex neqridhom.

14 Iżda kell i nagħmel dan imhabba f'ismi, biex ma jitkasbarx quddiem il-ġnus, li quddiem għajnejhom hrighthom.

15 U jien irfajt ukoll idi lilhom fid-deżert, li ma ndaħhalhomx fl-art li tajthom, li tnixxi halib u għasel, u li hi l-ġlorja ta' l-artijiet kollha;

16 Għax kienu barrew l-ordinanzi tiegħi, u ma mxewx skond l-istatuti tiegħi, iżda kisru s-sibtijiet tiegħi: għax qalbhom imxiet wara l-idoli tagħhom.

17 Madankollu, għajni thassrithom, u ma qridthomx, u ma għamiltx tmieġ għalkollox minnhom fid-deżert.

18 Iżda għidt lil uliedhom fid-deżert: La timxux fl-istatuti ta' missirijietkom, u lanqas tharsu l-ordinanzi tagħhom, u la titniġġsux bl-idoli tagħhom.

19 Jien hu l-Mulej Alla tagħkom; imxu skond l-istatuti tiegħi, u harsu l-ordinanzi tiegħi, u agħmluhom;

20 U qaddsu s-sibtijiet tiegħi; u huma jkunu sinjal bejni u bejnhom, biex tagħrfu li jien hu l-Mulej Alla tagħkom.

21 Iżda l-ulied ixxewxu għaliġa: ma mxewx skond l-istatuti tiegħi, u ma harsux l-ordinanzi tiegħi biex jagħmluhom, li jekk bniedem jagħmilhom, ikollu l-hajja bihom; kisru s-sibtijiet tiegħi. Imbagħad jien għidt: Insawwab qillti fuqhom, biex intemm għadbi fuqhom fid-deżert.

22 Iżda għidt idi, u kell i nagħmel dan imhabba f'ismi, biex ma jitkasbarx quddiem għajnejn il-ġnus, li quddiem għajnejhom kont hrighthom.

23 Irfajt idi lilhom ukoll fid-deżert, u hlift li nwaddabhom fost il-ġnus, u nxerridhom fl-artijiet;

24 Tali ma harsux l-ordinanzi tiegħi, iżda barrew l-istatuti tiegħi, u kisru s-sibtijiet tiegħi, u għajnejhom marru wara l-idoli ta' missirijietkom.

25 U tajthom ukoll statuti li ma kinux tajba, u ordinanzi li bihom ma jkollhomx il-hajja.

26 U niġġisthom bil-ghotjiet tagħhom stess, billi hallejthom iġhadu min-nar lil kull wild ta' l-ewwel, biex ngħakkishom, halli jagħrfu li jien hu l-Mulej.

27 Ghalhekk, o bin il-bniedem, kellem lil dar Izrael, u ghidilhom: Hekk ighid Sidi l-Mulej: B'dan zebilhuni missirijiet-kom, billi mxew bil-hazen mieghi.

28 Ghax meta ġibthom fl-art li ghalha irfajt idi biex naghtihelhom, kulfejn raw hemm ghaqba gholja, jew sigra mufriegha offrew is-sagrificċji taghhom, u hemm ipprezentaw l-offerti taghhom ta' nkejja. Hemm ukoll huma qiegħdu r-rwejjah taghhom li jghaxxqu, u hemm sawbu l-offerta tax-xorb taghhom.

29 Imbagħad għidtilhom: X'inhu dal-maqdes tal-gholjiet li sa titilghu fuqu? Ghalhekk semmewh Bama sa dal-jum.

30 Ghalhekk għid lil dar Izrael: Hekk ighid Sidi l-Mulej: Mela bhal missirijiet-kom tniġġistu intom, u wara l-hwejjeġ mistkerrha taghhom qegħdin tiżnu?

31 Ghax meta toffru l-ghotjiet taghkom, meta tghaddu lis-subjien taghkom minnar, intom tniġġsu lilkom infuskom bl-idoli kollha taghkom sa llum: u jien sa nkun mistoqsi minnkom, o dar Izrael? Daqskemm jien haj, ighid Sidi l-Mulej, ma nkunx mistoqsi minnkom.

32 U dak li jiġikom f'mohħkom ma jsehħx, meta intom tghidu: Inkunu bħall-ġnus, bħat-tribujiet tal-pajjiżi, inqimu l-hatab u l-gebel.

33 Daqskemm jien haj, ighid Sidi l-Mulej, sgur b'id qawwiya, u bi driegħ mindud, u b'qilla mfawra, insaltan fuq-kom:

34 U nohroġkom minn qalb il-popli, u niġmagħkom mill-artijiet li fihom imxerrdin, b'id qawwiya, u bi driegħ mindud, u b'qilla mfawra.

35 U ngibkom fid-deżert tal-popli, u hemm nagħmel haqq minnkom wiċċ imb'wiċċ.

36 Bhal ma għamilt haqq minn missirijietkom fid-deżert ta' l-art ta' l-Egittu, hekk nagħmel haqq minnkom, ighid Sidi l-Mulej.

37 U nghaddikom minn taht il-hatar, u ngibkom fir-rabta tal-ghaqda:

38 U nifred minnkom ix-xewwiexa, u dawk li jimxu bil-hazen mieghi: nohroġhom mill-pajjiż fejn iġhammru, iżda ma jidhlux f'art Izrael. Hekk tagħrfu li jien hu l-Mulej.

39 U intom, o dar Izrael, hekk ighid Sidi l-Mulej: Morru, qimu kull wiehed minnkom l-idoli tiegħu, minn issa 'l quddiem, jekk ma tridux tisimghu minni! Iżda tkastrux iżjed l-isem imqaddes tiegħi bil-ghotjiet taghkom, u bl-idoli taghkom.

40 Għaliex fuq il-gholja mqaddsa tiegħi, fuq il-gholja gholja ta' Izrael, ighid Sidi l-Mulej, hemm id-dar kollha ta' Izrael, kollha kemm huma fl-art, iqimuni: hemm nilqagħhom, u hemm niehu l-offerti taghkom, u l-ewwel frott ta' l-ghotjiet

taghkom, ma' l-offerti mqaddsa kollha taghkom.

41 Nilqagħkom bhala rieħa li tghaxxaq, meta nohroġkom minn qalb il-popli, u niġmagħkom mill-artijiet li fihom kontu mxerrdin; u nitqaddes fostkom quddiem ghajnejn il-ġnus.

42 U tagħrfu li jien hu l-Mulej, meta ngibkom f'art Izrael, fil-pajjiż li b'idi merfugħa hlift li nagħtih lil missirijietkom.

43 U hemm tiftakru fl-imġiba taghkom, u fl-egħmejjel taghkom kollha li bihom tniġġistu; u titkexxu minnkom infuskom minhabba l-hżunijiet taghkom kollha li għamiltu.

44 U tagħrfu mbagħad li jien hu l-Mulej, meta nagħmel magħkom imhabba f'ismi, mhux skond triqatkom il-hżiena jew skond l-egħmejjel imħassra taghkom, o dar Izrael, ighid Sidi l-Mulej.

45 Issa l-kelma tal-Mulej giet għandi, tghid:

46 O bin il-bniedem, dawwar wiċċek lejn nofsinhar, u tkellem kontra nofsinhar, u habbar kontra l-art tal-masġar tan-nofsinhar.

47 U għid lill-masġar tan-nofsinhar: Isma' kelmet il-Mulej; Hekk ighid Sidi l-Mulej: Ara, sa nqabbad nar fik, u jiekol fik kull sigra hadra, u kull sigra niexfa: il-fjamma tħegġeg ma tintefex, u l-uċuħ kollha, min-nofsinhar sat-tramuntana, jinharqu biha.

48 U kull mahluq jara li jien, il-Mulej, qabbadt in-nar: ma jintefex.

49 Imbagħad għid jien: Ah, Sidi l-Mulej! Huma qegħdin ighidu għalija: Mhux bil-parabbli qiegħed jitkellem?

21 U kelmet il-Mulej giet għandi, tghid:

2 O bin il-bniedem, dawwar wiċċek lejn Ġerusalem, u tkellem kontra s-santwarji, u habbar kontra art Izrael;

3 U għid lill-art Izrael: Hekk ighid il-Mulej: Ara, jien kontrik, u nislet sejfi mill-ghant tiegħu, u neqred minnek il-ġust u l-hazin.

4 Billi sa neqred minnek il-ġust u l-hazin, sejfi johroġ mill-ghant tiegħu kontra kull mahluq min-nofsinhar sat-tramuntana:

5 Biex kull mahluq jagħraf li jien, il-Mulej, slitt sejfi mill-ghant tiegħu: u ma jargax lura aktar.

6 Tniehed, mela, o bin il-bniedem, bil-ksur ta' ġenbejk, u bi mrar; tniehed quddiem ghajnejhom.

7 U jgri, meta jghidulek: Għaliex qiegħed titniehed? illi int twieġeb: Minhabba l-aħbar li sa tasal: u kull qalb iddub, u kull id tintelaq, u kull spirtu jintreha, u l-irkobbtejn kollha jsiru

dghajfin bhal ilma. Ara, waslet, sehhet, ighid Sidi l-Mulej.

8 Kelmet il-Mulej reggħet giet għandi, tghid:

9 O bin il-bniedem, habbar, u ghid: Hekk ighid il-Mulej: Ghid: Sejf! sejf misnun, u jleqq ukoll!

10 Misnun biex joqtol qatla; ileqq biex ilehh bhal berqa! X'naghmlu, mela, nifirhu? Is-sejf jistmell ix-xettru ta' ibni bhal ma jistmell kull sigra.

11 Is-sejf mogħti biex ikun ileqq, halli jkun jista' jinhafen: das-sejf misnun, u jleqq, biex jingħata f'idejn il-qattiel.

12 Ghajjat u ixher, o bin il-bniedem: ghax is-sejf hu kontra niesi, u kontra l-kbarat kollha ta' Izrael; huma ngħataw għas-sejf mal-poplu tiegħi, għalhekk aghiti fuq koxtok!

13 Ghax hi prova; u x'inhu jekk is-sejf iwarrah imqar ix-xettru? Ma jibqax aktar, ighid Sidi l-Mulej.

14 Habbar, mela, o bin il-bniedem, u ċapċap idejk, u halli s-sejf jinzel darbtejn, iwa, tliet darbiet, is-sejf għal dawki li sa jinqatlu; hu s-sejf għall-qatla l-kbira, li jdur magħhom,

15 Biex qalbhom tinfena, u hafna jaqghu fi bwiebbhom kollha. Jien tajt is-sejf li jleqq. Ah! hu magħmul biex jidrob bhal berqa; hu mgeżwer lest għall-qatla.

16 Mur, o sejf, naħa jew oħra, jew lejn il-lemin, jew lejn ix-xellug, kulfejn iddawwar wiċċek.

17 Jien ukoll inċapċap idejja, u nserrah qillti: jien, il-Mulej, tkellimt.

18 Il-kelma tal-Mulej reggħet giet għandi, tghid:

19 Int, ukoll o bin il-bniedem, hażżeż żewġ toroq mnejn ighaddi s-sejf ta' sultan Babel: it-tnejn johorġu minn art wahda. U qieghed werrej, qieghdu f'ras it-triq tal-belt.

20 Triq minnhom thazziha biex ighaddi s-sejf lejn Rabba, belt ta' wlied Għammon, u l-oħra biex tghaddi lejn Guda, f'Gerusalem, belt iffortifikata.

21 Ghax is-sultan ta' Babel waqaf f'mifraq it-triq, f'ras iż-żewġ toroq, biex jistharreg xortih: hu jhawwad il-vleġeg tiegħu, jistaqsi t-terafim, iħares lejn il-fwied.

22 F'leminu kien hemm ix-xorti għal Gerusalem, biex iqieghed il-kbiex, biex jiftah fomm għall-qtil; biex igholli lehn u b'ghajta ta' gwerra, biex iqieghed il-kbiex għal bwiebha, biex jagħmel rampa, u jibni torri.

23 U dan ikun għalihom f'ghajnejhom teħbir falz; huma halfu half mill-aqwa; iżda hu jfakkrahom fil-ħażen tagħhom, biex jinqabdu.

24 Għalhekk, hekk ighid Sidi l-Mulej: Talli intom fakkartu l-ħażen tagħkom, billi kxiftu htijetkom, hekk li deħru

dnubietkom fil-egħmejjel tagħkom kollha; talli, ngħid jien, intom imfakkrin, tinqabdu b'id il-ghadu.

25 U int, o prinċep ta' Izrael, bla għieh u midgħi, li wasal jum, fiz-żmien ta' tmiem il-ħażen,

26 Hekk ighid Sidi l-Mulej: Nehhi t-turbant, u aqla' l-kuruna: xejn ma jibqa' kif inhu: għolli lil min hu baxx, u baxxi lil min hu għoli.

27 Herba! herba! herba! nagħmilha: hi wkoll ma tibqax iżjed, sama jiġi min lilu tmiss bil-haqq, u nagħtihelu.

28 U int, o bin il-bniedem, habbar u ghid: Hekk ighid Sidi l-Mulej għall-Għammonin, u għat-tagħjir tagħhom: Ghid: Sejf, sejf, mislut għall-qatla; immelles biex jiddi u biex ilehh bħall-beraq—

29 Waqt li jarawlek deħriet fiergħa, waqt li jħabbrulek il-gideb—biex iqieghduk fuq għonq il-ħżiena li huma miġruhin għall-mewt, li jumhom wasal, fiz-żmien ta' tmiem il-ħażen tagħhom.

30 Dahhal is-sejf fil-ghant tiegħu! Nagħmel haqq minnek fl-istess post fejn twelidt, f'art mislek.

31 U nsawwab fuqek id-dagħdigha tiegħi; u nsfoħ għalik in-nar ta' l-ghadab tiegħi, u nerħik f'idejn irġiel bħal bħejjem, u li mghallmin biex jeqirdu.

32 Ikel issir int lin-nar; demmek ikun f'nofs l-art; u int ma titfakkarx iżjed: ghax jien, il-Mulej, tkellimt.

22 Imbagħad il-kelma tal-Mulej giet għandi, tghid:

2 Issa, o bin il-bniedem, trid tagħmel haqq, trid tagħmel haqq minn belt id-dmija? Iva, għarrafha l-hwejjeġ mistkerrha tagħha kollha.

3 Imbagħad ghid: Hekk ighid Sidi l-Mulej: O belt, li xherred demm ġo nofsok, biex jasal waqtek, u li tagħmel għalik idoli biex titniġges bihom!

4 Int hatja ta' demmek li xerridt; u niġġist lilek innifsek bl-idoli tiegħek li għamilt; u qarrabt jiemek, u wasalt fi tmiem snieck: għalhekk nagħmlek il-ghajb tal-ġnus, u d-dahk tal-pajjiżi kollha.

5 Dawk li huma qrib, u dawk li huma bghid minnek, jidhku bik, int ta' fama kerha, u mimlija taħwid.

6 Ara, il-kbarat ta' Izrael, kull wiehed skond is-setgħa tiegħu, jagħmlu kemm jiflihu biex ixerrdu d-demm fik.

7 Il-missier u l-omm fik immaqdrin: ġo nofsok jahqru l-gharib: fik l-iltim u l-armla jgħakksuhom.

8 Int kasbart il-hwejjeġ qaddisa tiegħi, u ksirt is-sibtijiet tiegħi.

9 Fik hemm irġiel li jikkalunjaw biex ixerrdu d-demm: u fik jieklu fuq l-imqades tal-gholjiet: f'nofsok jagħmlu egħmejjel faħxin.

10 Fik jikxfu l-eghra ta' missirijethom: fik jumiljaw mara fl-ingiesa ta' xaharha.

11 U wiehed ma' mart ghajru ghamel eghmil ikrah; u iehor lil kenntu nigges bil-fahx; u iehor umilja lil ohtu, bint missieru.

12 Fik hadu ghotjiet biex ixerrdu d-demem; tiehu imghax u zjedda, u taqla' minn fuq ghajrek bis-serq; u int insejtni, ighid Sidi l-Mulej.

13 Ara, issa, incapċap idejja, minhabba s-serq li inti sraqt, u ghad-dmija li int xerrid, li hi f'nofsok.

14 Tista' żżomm shih qalbek, jew ikunu jifilhu idejk, fil-jiem li jkolli x'naqsam mieghek? Jien, il-Mulej, tkellimt, u naghmel.

15 U nwaddbek fost il-ġnus, u nxerrdek fl-artijiet, u nnehhij ngiestek minnek.

16 U int tkun imkasbra minnek stess quddiem il-ġnus, u taghraf li jien hu l-Mulej.

17 U l-kelma tal-Mulej giet ghandi, tghid:

18 O bin il-bniedem, dar Izrael saritli żwiel: kollhom bronż, u landa, u hadid, u comb, f'nofs il-forn; żwiel tal-fidda saru.

19 Ghalhekk, hekk ighid Sidi l-Mulej: Billi intom sirtu l-koll żwiel, ara, jien sa nigmaghkom f'nofs Gerusalem.

20 Bhal ma jigimghu l-fidda, il-bronż, u l-hadid, u ċ-comb, u l-landa, f'nofs il-forn, biex jonfhu n-nar fuqhom, halli jiddewbu; hekk jien nigmaghkom f'ghadbi u f'qillti, u nhallikom hemm, u ndewwibkom.

21 Iva, nigborkom, u nonfuh fuqkom bin-nar ta' ghadbi u tiddewbu f'nofsu.

22 Bhal ma jiddewbu l-fidda għol-forn, hekk jiddewbu intom f'nofsu; u taghrfu li jien, il-Mulej, sawwabt qillti fuqkom.

23 U kelmet il-Mulej giet ghandi, tghid:

24 O bin il-bniedem, ghid lil Gerusalem: Int art li m'intix nadifa, u lanqas imxarrba bix-xita f'jum il-ghadab.

25 Hemm konfossa tal-profeti taghha f'nofsna; bhal ljun ighajjat hu u jahtaf il-priza, jibilghu l-erwieh; jaqbd u t-teżori u l-hwejjeġ prezzjużi; u jaghmlu hafna romol f'nofsna.

26 Il-qassisin taghha jiksru l-liġi tiegħi, ikasbru l-hwejjeġ imqaddsa tiegħi: ma jagħzlux bejn qaddis u profan, u ma jgħallimux id-differenza bejn dak li hu mnigġes u dak li hu safi, jagħlqu ghajnejhom ghas-sibtijiet tiegħi, u jien imkasbar fosthom.

27 Il-kapijiet taghha f'nofsna qishom ilpup jahtfu l-priza, biex ixerrdu d-demem, u jeqirdu l-erwieh għall-qliegħ.

28 U l-profeti taghha jkahlulhom dan kollu b'tajn li ma jżommx, billi jaraw dehriet fiergħa, u jhabbrulhom il-gideb. Ighidu: Hekk ighid Sidi l-Mulej, mentri l-Mulej ma jkun tkellem xejn.

29 Il-poplu tal-pajjiż jahqar, u jisraq, u jgħakkes lill-miskin u lill-fqir: iva, jilgħarib jahqruh bla haqq.

30 U fittax raġel fosthom, li jibni l-hajt, u joqghod fis-selha quddiem ghall-pajjiż, biex ma neqirdux: iżda ma sibtx wiehed.

31 Ghalhekk insawwab id-dagħdigha tiegħi fuqhom; intemmhom bin-nar ta' qillti, u nitfagħhom fuq rashom hlas eghmilhom, ighid Sidi l-Mulej.

23 Il-kelma tal-Mulej reġgħet giet ghandi, tghid:

2 O bin il-bniedem, kien hemm żewġ nisa, ulied omm waħda:

3 U żnew it-tnejn fl-Eġittu; żnew f'żgħozithom: hemmhakk għafsulhom sidirhom, hemm rassewllhom hobb xubithom.

4 Isimhom kien: Ohola, il-kbira, u Oholiba oħtha: u saru tiegħi, u wildu wlied u bniet. Hekk kien isimhom: Samarija hi Ohola, u Gerusalem hi Oholiba.

5 U Ohola żniet meta kienet tiegħi; u ġġennet għal hbiebha, għall-Assirjani, ġirien tagħha,

6 Li kienu lebsin lewn kremżi, gvernaturi u kmandanti, kollha żgħażaġ fihom għaxxa, ifirsa rekbin fuq iż-żwiemel tagħhom.

7 U rhiet iż-żena tagħha magħhom, ma' dawk kollha li kienu l-magħżulin fost l-Assirjani, u ma' dawk kollha li ġġennet warajhom: ma' l-idoli tagħhom kollha tnigġset.

8 U lanqas telqet iż-żena tagħha li żniet ma' l-Eġizzjani, meta dawn imteddu magħha f'żgħozitha, u jaqbd u hobb xubitha, u sawbu fuqha ż-żena tagħhom.

9 Ghalhekk irhejtha f'idejn il-mahbubin tagħha, f'idejn l-Assirjani li ġġennet għalihom.

10 Dawn kixfu l-għera tagħha: hadu s-subjien u l-bniet tagħha, iżda lilha qatluha bis-sejf: u hekk saret famuża fost in-nisa, u għamlu haqq minnha.

11 U meta oħtha Oholiba rat dan, thassret aktar minnha fil-ġenn ta' l-imhabba tagħha, u ż-żena tagħha kienet aktar miż-żena ta' oħtha.

12 Iġġennet għall-Assirjani, ġiriena, gvernaturi u kmandanti, lebsin hwejjeġ sbih wisq, ifirsa rekbin iż-żwiemel, kollha żgħażaġ fihom għaxxa.

13 Imbagħad rajt li kienet imniġġsa, li t-tnejn imxew triq waħda.

14 U hekk hi ziedet iż-żena tagħha. U rat irġiel impingjin fuq il-hajt, xbiħat il-Kaldin impingjin bin-nora.

15 Imħazzmin bil-ħżiem ma' genbejhom, bit-trabant imkebbin ma' rashom, kollha kemm huma qishom kaptni, xbieha ta' ulied Babel, tal-Kaldea, art twelidhom.

16 U mali rathom b'ghajnejha, iġġennet ghalihom, u baġhtitilhom messaggjiera fil-Kaldea.

17 U ġew għandha wlied Babel, fis-sodda ta' l-imħabba, u niġġsuha biż-żena tagħhom. U wara li tniġġset magħhom, xebghet minnhom.

18 U hekk kixfet iż-żena tagħha, u kixfet l-ghera tagħha: imbagoħd xbajt minnha, bħal ma kont xbajt minn oħtha.

19 Iżda hi komplet iżziid iż-żena tagħha, billi tiftakar f'jiem żgħożiħa, meta kienet tiżni f'art l-Eġittu.

20 Għax iġġennet għal dawk l-irġiel żienja, li laħammom hu bħal laħam il-hmir, u li sabbhom hu bħal sabb iż-żwiemel.

21 U hekk int ergajt għall-egħmil fahxi ta' żgħożitek, meta l-Eġizzjani kienu jrossulek hobbok, u jagħfsulek sieder xubitek.

22 Għalhekk, o Oholiba, hekk iġhid Sidi l-Mulej: Ara, sa nqajjem il-mahbubin tiegħek għalik, dawk li int xbajt minnhom, u ngibhom għalik minn kull naha;

23 Ulied Babel, u l-Kaldin kollha, Pekod, u Xuwah, u Qugħa, u wlied l-Assirja kollha magħhom: żgħažgħ kollha fihom għaxxa, gvernaturi u kmandanti, uffiċjali u rġiel imsemminj, kollha rekbin iż-żwiemel.

24 U jiġu għalik bl-armi, bl-imriekeb, u bir-roti, u b'ġemgħa ta' poplu, bit-tarki, tarki zġhar, u elmijiet, u jdawruk dawra-mejt: u nerħi l-haqq f'idejhom, u jagħmlu haqq minnek skond il-liġijiet tagħhom.

25 U nerħi l-għejra tiegħi kontra tiegħek, u jagħmlu miegħek bil-qilla: jaqtgħulek imnieħrek u widnejk; u dak li jibqa' minnek jaqa' bis-sejf: jieħdu s-subjien u l-bniet tiegħek; u dak li jibqa' minnek jinbala' min-nar.

26 Ineżżgħuk ukoll minn hwejġek, u jieħdu l-ġojjelli sbieħ tiegħek.

27 U hekk nagħmel tmiem lill-egħmil fahxi tiegħek, u liż-żena tiegħek miġjuba mill-art ta' l-Eġittu: u ma tarfax għajnejk iżjed lejhom jew tiftakar iżjed fl-Eġittu.

28 Għax hekk iġhid Sidi l-Mulej: Ara, nerħik f'idejn dawk li inti tobghod, f'idejn dawk li minnhom xebghet ruħek.

29 U huma jimxu miegħek bil-mibegħda, u jieħdu l-frott tal-hidma kollha tiegħek, u jħalluk għarwienna u għerija: u l-ghera taz-żena tiegħek tinkixef, sew l-egħmil fahxi u ż-żena tiegħek.

30 Nagħmillek dan kollu talli żnejt mal-ġnus, u talli int imniġġsa bl-idoli tagħhom.

31 Int imxejt fi triq oħtok; għalhekk nagħtik il-kies tagħha f'idejk.

32 Hekk iġhid Sidi l-Mulej: Inti tixrob mill-kies t'oħtok, li hu fond u wiesa': jidhku bik u jwaqqgħuk għaž-żuffjett, għax jasa' hafna.

33 Timtela bis-sokor u bil-ghali, bil-kies ta' twerwir u ta' herba, bil-kies t'oħtok Samarija.

34 Tixorbu u tqaxxqu, u tgerrem il-frak tiegħu: u tqatta' sidrek: għax jien tkelliimt, iġhid Sidi l-Mulej.

35 Għalhekk, hekk iġhid Sidi l-Mulej: Talli nsejtni, u tfajtني wara dahrek, int ikollok titgħabba bl-egħmil fahxi tiegħek, u biż-żena tiegħek.

36 Qalli wkoll il-Mulej: O bin il-bniedem, trid tagħmel haqq min Oħola u Oholiba? Iva, għarrafhom il-hwejġek mistkerrħa tagħhom;

37 Għax għamlu adulterju, u idejhom bid-dmija. Għamlu adulterju ma' l-idoli tagħhom, u l-istess ulied li wilduli, gaghluhom iġħaddu min-nar biex iservuhom bħala jkel.

38 Barra minn dan għamluli dan ukoll: niġġsu s-santwarju tiegħi f'dak il-jum, u kasbru s-sibtijiet tiegħi.

39 Għax meta qatlu lil uliedhom għall-idoli tagħhom, ġew dak in-nhar stess fis-santwarju tiegħi biex ikasbruh; u, ara, hekk għamlu ġo dari.

40 U iżjed: baġtu għall-irġiel biex jiġu mill-bġhid, li għalihom intbġħat messaggjier; u, ara, huma ġew: għalihom int inħsilt, żbajt għajnejk, u żzejjint biż-żina,

41 U qġħadt fuq sodda sabiħa, u mejda mħejjija quddiemħa, li fuħħa qeġħidt l-inċens tiegħi u ż-żejt tiegħi.

42 U għaħa ta' kotra ta' nies ferħana kien jinštama' għandħa, u ma' rġiel ta' kundizzjoni baħħa ngbieu sakranazzi mid-deżert; u qieġħdu brazzulett f'idejn in-nisa, u kuruni sbieħ fuq rashom.

43 Imbagoħd għidt jien lil dik li kienet xieħa fl-adulterji: Jagħmlu issa adulterju magħħa, u hi magħħom?

44 Iżda huma dahlu għandħa, bħal ma jidħlu għand mara żienja: hekk dahlu għand Oħola u Oholiba, in-nisa fahħija.

45 U rġiel ġusti jagħmlu haqq minnhom, bħal ma jagħmlu haqq min-nisa adulteri, u haqq min-nisa li xerrdu d-demm; għax huma nisa adulteri, u dmija hemm f'idejhom.

46 Għax hekk iġhid Sidi l-Mulej: Intalla' qatgħa nies għalihom, u nagħtiħom biex ikunu mitfughin 'il hawn u 'l hinn u misruqin.

47 U l-qatgħa tan-nies thagħgarħom bil-ġebel, u tqatgħħom bis-sjuf tagħħa; u joqtlu s-subjien u l-bniet tagħħom, u jaharqulħom djarħom bin-nar.

48 U hekk inneħħi l-egħmil fahħi mill-art, biex in-nisa kollħa jitgħallmu ma jagħmlux bħall-egħmil fahħi tagħħom.

49 U jroddulkom hlas l-egħmil fahħi tagħħom, u titgħabbew bil-piena ta' l-idolatrija tagħħom: u tagħrflu li jien is-Sid, il-Mulej.

24 U regghet fid-disa' sena, fil-ghaxar xahar, fil-ghaxra tax-xahar giet il-kelma tal-Mulej ghandi, tghid:

2 O bin il-bniedem, ikteb isem il-jum ta' dan il-jum! F'dan il-jum sewwa, is-sultan ta' Babel habat ghal Gerusalem.

3 U ghid parabbal li did-dar xewwiexa, u ghidilhom: Hekk ighid Sidi l-Mulej: Qieghed, qieghed il-borma fuq in-nar, u itfa' fiha l-ilma wkoll:

4 Ifta' fiha taqtighat tal-laħam, kull taqtigha tajba, il-koxxa, u l-ispalla; imlieha bl-ahjar ghadam.

5 Hu mill-ahjar tal-merhla, u ahraq ukoll il-ghadam taht il-borma, u halliha taghli sewwa, u sajjar ghadamha go fiha.

6 Ghalhekk, hekk ighid Sidi l-Mulej: Jahasra ghal belt id-dmija, għall-borma li fiha s-sadid, u li s-sadid ma hariġx minnha! Ohroghom taqtigha, taqtigha; la tifax ix-xorti għalihom.

7 Ghax demmha qieghed f'nofsha; fuq blata gherija hallietu; ma sawbitux fuq l-art, biex tghattih bit-trab;

8 Biex tqum il-qilla, halli tithallas minnha, jien irhejt demmha fuq blata gherija, biex ma jitghattix.

9 Ghalhekk, hekk ighid Sidi l-Mulej: Jahasra ghal belt id-dmija! Jien ukoll inkabbar il-munzell ghan-nar.

10 Žid il-hatab, qabbad in-nar, għalli l-laħam tajjeb, hawwad il-hwawar, u halli l-ghadam jinħaraq.

11 Qeghidha mbagħad vojta fuq ġamarha, biex tishon, u l-bronz tagħha jinkewa, u ddub go fiha nġisitha, u jintemm is-sadid tagħha.

12 Ghajjietni bit-tahbit: iżda l-hafna sadid tagħha ma hariġx minnha; is-sadid tagħha ma johroġx hlief biss bin-nar!

13 Fl-ingiesa tiegħek hemm il-faħx: talli naddaftek, u int ma tnaddaftx, inti ma titnaddaf qatt aktar mill-ingiesa tiegħek, sa ma nserrah qillti fuqek.

14 Jien, il-Mulej, tkellimt: dan isir, u nagħmlu; ma nargax lura, ma nhenx, u lanqas nindem; skond imġibtek, u skond eghmlek, huma jagħmlu haqq minnek, ighid Sidi l-Mulej.

15 Il-kelma tal-Mulej giet ghandi, tghid:

16 O bin il-bniedem, ara, sa neħodlok il-ghaxqa ta' ghajnejk b'daqqa: iżda int la tnewwah u lanqas tibki, u lanqas dmugh ma johroġlok.

17 Nieħed bis-skiet, la tagħmilx vistu għall-mejtin, orbot it-turbant ma' rasek, u ilbes il-qorq f'ringlejk, u la tghattix il-leħja, u la tikolx il-hobz li jibagħtulek in-nies.

18 U filghodu kellimt il-poplu: u marti mietet filghaxija; u filghodu għamilt kif kont imqabbad nagħmel.

19 U l-poplu qalli: Ma tgharrafniex x'inhu dan għalina, li qieghed tagħmel?

20 Imbagħad weġibthom: Il-kelma tal-Mulej giet ghandi, tghid:

21 Ghid lil dar Izrael: Hekk ighid Sidi l-Mulej: Ara, jien sa nkasbar is-santwarju tiegħi, il-kburija tal-qawwa tagħkom, il-ghaxqa ta' ghajnejkom, u x-xewqa ta' ruhkom; u s-subjien u l-bniet tagħkom li hallejtu warajkom jaqghu bis-sejf.

22 U intom tagħmlu bħal ma għamilt jien: la tghattu l-leħja, u lanqas tieklu hobz in-nies.

23 It-turbant thalluh ma' raskom, u l-qorq f'ringlejkom: la tnewhu, u lanqas tibku; iżda tinfnaw minħabba l-ħażen tagħkom, u tokorbu wieħed ma' l-ieħor.

24 Hekk Eżekjel ikun għalikom simblu: skond kulma għamel, tagħmlu intom: u meta jasal dan tagħrfu li jien is-Sid, il-Mulej.

25 U int, o bin il-bniedem, mhux dak in-nhar li jien noħdilhom dak li jagħmel il-qawwa tagħhom, il-ferħ tal-glorja tagħhom, il-ghaxqa ta' ghajnejhom, ix-xewqa ta' ruhkom, is-subjien u l-bniet tagħhom.

26 Li jasal għandek dak in-nhar wieħed mahrub, biex tisma' l-aħbar b'widnejk?

27 Dak in-nhar jinfetħa fommok lill-mahrub, u titkellem, u ma tkunx aktar imbikkem; u tkun għalihom simblu; u jagħrfu li jien il-Mulej.

25 Il-kelma tal-Mulej regghet giet ghandi, tghid:

2 O bin il-bniedem, dawwar wiçcek in-naha tal-Għammonin, u habbar kontra tagħhom;

3 U ghid lill-Għammonin: Isimgħu l-kelma ta' Sidi l-Mulej: Hekk ighid Sidi l-Mulej: Talli ghidit: Aha! Aha! għas-santwarju tiegħi, meta kien imkasbar; u għal art Izrael, meta kienet herba; u għal art Guda, meta marru fil-ġasar;

4 Ara, jien sa nerħik lil ulied il-lvant b'wirta, u jwaqqfu l-kampijiet tagħhom fik, u jtellghu djarhom fik fejn iġhammru; jieklu l-frott tiegħek, u jixorbu halibek.

5 U nagħmel lil Rabba merħa ta' l-iġmla, u wlid Għammon post fejn jistrieħu l-imriehel: u hekk tagħrfu li jien il-Mulej.

6 Ghax hekk ighid Sidi l-Mulej: Talli ċapċapt idejk, u habbatt b'saqajk, u fraħt bl-inkejja kollha ta' ruhek għal art Izrael;

7-Ghalhekk, ara, sa mmid idi fuqek, u nagħtik bħala priża lill-ġnus; u naqtgħek mill-popli, u neqirdek minn fost il-pajjizi: nagħmlek herba; u hekk tagħraf li jiena l-Mulej.

8 Hekk ighid Sidi l-Mulej: Talli Mowab u Seghir ighidu: Ara, dar Guda saret bħall-ġnus kollha;

9 Ghalhekk, ara, sa niftaħ ġenb Mowab min-naha tal-bliet, min-naha tal-bliet li huma fuq il-fruntieri tiegħu, u li huma l-

ġmġiel tal-pajjiż, Bet-Ġesimot, Bagħal-megħon, u Kirjatajm.

10 U nagħtiha b'wirta, flimkien ma' wlied Għammon lil ulied il-lvant, biex ulied Għammon ma jissemmewx aktar fost il-ġnus.

11 U hekk nagħmel haqq minn Mowab; u jaġhrfu li jiena l-Mulej.

12 Hekk iġhid Sidi l-Mulej: Ara, talli Edom hadha kontra dar Ġuda billi thallas, u sar hati wisq, u thallu minn-hom;

13 Għalhekk, hekk iġhid Sidi l-Mulej: Immidd ukoll idi fuq Edom, u neqred minnu sew il-bniedem u sew il-bhima. U nagħmlu herba; minn Teman imqar sa Dedan jaqgħu taht is-sejf.

14 U nithallas jien minn Edom b'id il-poplu tiegħi Iżrael: u jaġhmlu f'Edom skond għadbi u skond qillti; u jaġhrfu l-vendetta tiegħi, iġhid Sidi l-Mulej.

15 Hekk iġhid Sidi l-Mulej: Talli l-Filistin għamlu biex jithallu, u thallu b'qalb mimlija mibegħda, biex jeqirdu b'mibegħda għall-mewt,

16 Għalhekk, hekk iġhid Sidi l-Mulej: Ara, sa mmidd idi fuq il-Filistin, u naqta' barra il-Keretin, u neqred il-bqija li jgħammru f'xatt il-baħar.

17 U nithallas minnhom bil-kbir, u b'tagħdib aħrax; u jaġhrfu li jiena l-Mulej, meta nithallas minnhom.

26 U ġara, fis-sena hdax, fl-ewwel jum tax-xaħar, illi l-kelma tal-Mulej ġiet għandi, tgħid:

2 O bin il-bniedem, talli Tir qalet għal Ġerusalem: Aħ! Inkisret dik li kienet il-bwieb tal-popli: lili nfethitli berah; jien nimtela, issa li hija herba.

3 Għalhekk, hekk iġhid Sidi l-Mulej: Ara, jien kontrik, o Tir, u ntalla' għalik hafna ġnus, bħal ma jtalla' l-baħar l-imwieg tiegħu.

4 U jwaqqgħu s-swar ta' Tir, u jgarrfu t-torrijiet tagħha: niknes it-trab tagħha minnha, u nagħmilha bħal blata għerija.

5 U tkun bħala post biex jifirxu x-xbieki f'nofs il-baħar: għax jien tkellimt, iġhid Sidi l-Mulej: u tkun priża tal-ġnus.

6 U l-bniet tagħha, li huma fir-raba', jinqatlu bis-sejf; u jaġhrfu li jiena l-Mulej.

7 Għax hekk iġhid Sidi l-Mulej: Ara, inġib fuq Tir lil Nebukadnessar, sultan ta' Babel, sultan tas-slaten, mit-tramuntana, bi żwiemel, bi mriekeb, b'kavallerija, u ġemgħa ta' poplu kbira.

8 Hu joqtol bis-sejf il-bniet tiegħek fir-raba': u jtalla' ħajt ta' l-assedju għalik, u jifta' rampa madwarek, u jwaqqaf tarka kbira kontrik.

9 U d-daqqiet tal-magni tal-gwerra xjejer għas-swar tiegħek, u bl-imnanar tiegħu jgarraf it-torrijiet tiegħek.

10 Bil-kotra taż-żwiemel tiegħu, it-trab tagħhom iġhattik: is-swar tiegħek jitteżżu għall-hsejjes tal-kavallerija, u tar-roti, u ta' l-imriekeb, malli jidhol fi bwiekeb, bħal ma jidhlu rġiel f'bejt miftuha.

11 Bil-qwieqab taż-żwiemel tiegħu jirfes triqatek kollha: joqtol il-poplu tiegħek bis-sejf, u l-plieri tiegħek qawwija jinqalbu ma' l-art.

12 U jaġhmlu wkoll priża minn ġidek, u jisirqu l-merkanzija tiegħek: u jgarrfu swarek, u jwaqqgħu d-djar sbieħ tiegħek: u jifgħu l-ġebel, u l-injam, u t-trab tiegħek f'nofs l-ilma.

13 U nsikket il-għaġha tal-għana tiegħek; u d-daqq ta' l-arpi tiegħek ma jinstamax aktar.

14 U nagħmlek bħal blata għerija: u ssir post biex jinfirxu x-xbieki; ma tinbena qatt iżjed: għax jien, il-Mulej, tkellimt, iġhid Sidi l-Mulej.

15 Hekk iġhid Sidi l-Mulej għal Tir: Jaqaw il-gzejjer ma jitteżżux mal-hoss tal-waqa' tiegħek, xhin il-midrubin jokorbu, u l-qtil isir f'nofsok?

16 Imbagħad il-prinċipijiet kollha tal-baħar jinżlu minn fuq it-tronijiet tagħhom, u jneħhu l-imnatar tagħhom, u jinżgħu l-ilbies irrakkmata tagħhom: jilbsu bit-treghid, jinxehtu fuq l-art, u jitriegħdu l-hin kollu, u jitbellu minhabba fik.

17 U jsemmgħu għalik għanja ta' tinwih, u jgħidulek: Kif sirt herba, int li kont imgħammra bin-nies tal-baħar, il-belt imfahħra, li kont hekk qawwija fil-baħar, int u dawk li jgħammru fik, li kienu jriegħdu bil-biża' tagħhom lil kull min imgħammrar fit!

18 Issa jitriegħdu l-gzejjer f'jum il-waqa' tiegħek; iva, il-gzejjer fil-baħar jitwerwru bl-għajbin tiegħek.

19 Għax hekk iġhid Sidi l-Mulej: Meta nagħmlek belt herba, bħall-bliet li ma għadhommx iżjed imgħammra; meta ntalla' fuqek l-abbiss, u l-ilmijiet il-kbar iġhattuk;

20 Imbagħad inniżżlek ma' dawk li jinżlu fil-hofra, għand il-poplu ta' żmien ilu, u nqieghdek fil-qiegh nett ta' l-art, fil-hriebi ta' żmien ilu, ma' dawk li jinżlu fil-hofra, biex ma tkunx aktar imgħammra; iżda jien nagħti l-ġmġiel fuq l-art tal-hajjin.

21 Tkexxix ta' biża' nagħmlek, u int ma tkunx iżjed: għalkemm titfittef, ma tinsab qatt iżjed, iġhid Sidi l-Mulej.

27 Il-kelma tal-Mulej reġgħet ġiet għandi, tgħid:

2 Issa, o bin il-bniedem, samma' bikja għal Tir;

3 U għid lil Tir: O int li tghammrar f'dahlet il-baħar, li ġġib il-merkanzija tal-popli ta' hafna gzejjer! Hekk iġhid Sidi

l-Mulej: O Tir, inti tghid: Jien ta' sbruħija perfetta.

4 Truf artek huma f'nofs l-ibhra, il-bennejja tieghek għamluk ta' sbruħija perfetta.

5 Għamlu t-twavel kollha ta' l-iġfna tieghek tas-sigar taċ-ċipress ta' Senir: ħadu ċ-ċedru mil-Libanu biex jagħmlulek l-arbli.

6 Mill-ballut ta' Basan għamlu l-imqaddie tieghek; il-ħaddiema Axurin għamlu l-bankijiet tieghek tal-qdif ta' l-avorju, miġjub mill-gzejjer ta' Kittim.

7 Il-għażel fin ta' l-Eġittu maħdum irrakmat, kien iservik għall-qluħ u l-bandieri tieghek; nir u aħmar dagħmi minn xtut Elisa kien u t-tined ta' l-iġfna tieghek.

8 In-nies ta' Sidon u Arwad kien u l-qaddiefa tieghek: l-irġiel imghallmin tieghek li kien u f'nofsok, o Tir, kien u l-piloti tieghek.

9 Ix-xjuħ ta' Gebal, u l-irġiel imghallmin tagħha, kien u fik il-qlafat tieghek: l-iġfna kollha tal-baħar u l-baħrin tagħhom kien u fik, biex jibdlu l-merkanzija tieghek.

10 Il-Persja, u Lud, u Put kien u fl-eżerċtu tieghek, bħala l-gwerrieri tieghek: it-tarka u l-elm u kien u jendluhom fik; huma židulek ġmielek.

11 L-irġiel ta' Arwad ma' l-eżerċtu tieghek kien u fuq is-swar tieghek dawramejt; u l-Gammadin kien u fit-torrijiet tieghek: huma dendlu t-tarkiet tagħhom mas-swar tieghek dawramejt; huma għamlu sbruħitek perfetta.

12 Tarsis kienet jinnegozja mieghek minħabba l-kotra ta' kull xorta ta' ġid: mal-fidda, mal-ħadid, mal-landa, u maċ-ċomb, kien u jibdlu l-biegha tieghek.

13 Gawan, Tubal u Mesek, huma wkoll kien u jinnegozjaw mieghek b'ħajjet tal-bnedmin, u bi hwejjeg tal-bronz kien u jħallsu l-merkanzija tieghek.

14 Dawk ta' Bet-Togarma kien u jibdlu mal-merkanzija tieghek żwiemel, żwiemel tal-gwerra, u bghala.

15 L-irġiel ta' Dedan kien u jinnegozjaw mieghek; il-kummerċ ta' ħafna gzejjer kien f'idej: qrun ta' l-avorju, u ebbanu, kien u jagħtuk bi ħlas.

16 Is-Sirja kienet tinnegozja mieghek minħabba l-kotra tax-xoġħlijiet tieghek; karbonku, aħmar dagħmi, u xoġħol irrakmat, u għażel fin, qroll, u rubini kien u jibdlu mal-merkanzija tieghek.

17 Jbdu, u art Izrael, huma wkoll kien u jinnegozjaw mieghek; bil-qamħ ta' Minnit, u pannag, u għasel, u żejt, u balsmu kien u jħallsu l-merkanzija tieghek.

18 Damasku kien jinnegozja mieghek minħabba l-kotra tax-xoġħlijiet tieghek, minħabba l-kotra ta' kull xorta ta' għana; minħabba l-inbid ta' Helbon, u suf abjad.

19 Dan u Gawan kien u jħalsu għall-merkanzija tieghek minn Uzal; ħadid maħdum, kassja, u qasab tal-fwieħa, kien u fost il-merkanzija tieghek.

20 Dedan kien jinnegozja mieghek bis-sruġ għar-rkib.

21 L-Għarabja, u l-prinċipijiet kollha ta' Kedar, kien u jinnegozjaw mieghek fil-ħrief, kbiex u bħadab: b'dawn kien u jinnegozjaw mieghek.

22 In-negozjanti ta' Xeba u Raghma kien u jinnegozjaw mieghek: kien u jibdlu mal-merkanzija tieghek l-aħjar kwalitajiet ta' hwawar, kull xorta ta' ħaġar prezzjuż, u deheb.

23 Haran, Kanni, u Gheden, il-merkanti ta' Xeba, t'Assur, u ta' Kilmad, kien u l-merkanti tieghek.

24 Dawn kien u jinnegozjaw mieghek kull xorta ta' hwejjeg ta' lussu, imnatar vjola, u xoġħol irrakmat, f'kaxxi ta' hwejjeg prezzjużi, marbutin bi ħbula, u maġmulin miċ-ċedru: dawn kien u fost il-merkanzija tieghek.

25 L-iġfna ta' Tarsis kien u jsifrulek bil-merkanzija tieghek: u int staghnejt u tweggaħt ħafna f'nofs l-ibhra.

26 Il-qaddiefa tieghek ġibuk f'ibhra kbar: rih il-ivant kissrek f'nofs il-baħar.

27 Il-għana tieghek, u s-swieq tieghek, u l-merkanzija tieghek, u l-baħrin tieghek, u l-piloti tieghek, u l-qlafat tieghek, u n-negozjanti tal-merkanzija tieghek, u l-gwerrieri kollha tieghek, li huma fik, u l-kotra li hi f'nofsok, jaqqu f'nofs l-ibhra, f'jum il-waqgħa tieghek.

28 Ma' ħoss l-għajta tal-piloti tieghek, is-subborgi jitriegħdu.

29 U dawk kollha li jaqbd u l-moqdief, il-baħrin, u l-piloti kollha tal-baħar, jinzlu minn fuq l-iġfna tagħhom; u jaqbd u l-art;

30 U jsemmgħu lehenhom fuqek, u jgħajtu bl-imrar, u jittfgħu t-trab fuq irjushom, u jittmiegħku fir-rmied;

31 U jitqarwzu qarġha għalik, u jithażżmu bix-xkejjer, u jibku għalik fl-imrar ta' ruħhom, b'għali kbir.

32 U huma u jibku, isemmgħu tinwiħa għalik, u jnewħu għalik, iġħidu: Min qatt kien bħal Tir, bħal dil-belt, imġarrfa f'nofs il-baħar?

33 Meta l-prodotti tieghek kien u joħorġu mill-ibhra, int kont ixxabba' ħafna popli; kont taġni ħafna slaten ta' l-art bil-kotra ta' gidek, u bil-merkanzija tieghek.

34 Issa li inti mkissra bl-ibhra, fl-abissi ta' l-ilmijiet, il-merkanzija tieghek, u ċ-ċorma kollha tieghek waqgħu f'nofsok.

35 Dawk kollha li jgħammru fil-gzejjer jitbellħu għalik, u s-slaten tagħhom jitekxxu, b'wiċċhom imqarras.

36 Il-merkanti fost il-popli jsaffrulek: sirt waħx, u ma teżiṭti qatt iżjed!

28 Il-kelma tal-Mulej reggħet giet għandi, tgħid:

2 O bin il-bniedem, għid lill-prinċep ta' Tir: Hekk iġħid Sidi l-Mulej: Talli qalbek tkabbret, u għid: Jien Alla! Jien noqgħod bil-qiegħda fuq it-tron t'Alla, f'nofs l-ibhra; mentri li int bniedem, u mhux Alla, għalkemm tagħmel qalbek bħal qalb Alla.

3 Ara, int għerf minn Danjel; m'hemmx segriet li jistgħu jabbu minnek: 4 B'għerfek u b'dehnek ksibt għalik il-gid, u ksibt deheb u fidda fit-teżori tiegħek: 5 Bil-għerf kbir tiegħek, u bin-negozju tiegħek, int kattart gidek, u tkabbret qalbek minhabba l-ghana tiegħek:

6 Għalhekk, hekk iġħid Sidi l-Mulej: Talli għamilt qalbek bħal qalb Alla; 7 Ara, sa ngħib fuqek barranin, l-ehrex fost il-ġnus: u jisiltu sejfhom għall-gmiel għerfek, u jhassru gmielk.

8 Fil-hofra jnizzluk, u tmut mewt il-maqtulin f'nofs l-ibhra. 9 Tibqa' tgħid quddiem dak li joqtlok: Jien Alla? Izda int bniedem, u mhux Alla, f'idejn dak li joqtlok.

10 Inti tmut b'id il-barranin il-mewta tar-raġel mhux ċirkonċiż. Għax jien tkellimt! iġħid Sidi l-Mulej. 11 Reggħet giet għandi l-kelma tal-Mulej, tgħid:

12 O bin il-bniedem, samma' għanja ta' tinwih għas-sultan ta' Tir, u għidlu: Hekk iġħid Sidi l-Mulej: Inti kellek is-siġill tal-perfezzjoni, mimli għerf, u perfett fil-gmiel.

13 Int kont fil-ġnien t'Alla, Għeden; kull xorta ta' haġra prezzjuża kienet il-ghata tiegħek: rubini, topazi, djamanti, krizolitii, oniċi, djaspri, żaffiri, karbunkli, żmeraldi, u deheb: ix-xogħol tat-tanbur-lini u tas-sfatar tiegħek kien imhejji fik fil-ġum li inti nħlaqt.

14 Int kont il-kerub midluk tal-harsien; u hemm għamiltek: int kont fuq il-gholja qaddisa t'Alla; int kont timxi 'l fuq u 'l isfel f'nofs il-haġar tan-nar.

15 Int kont perfett fi mgħibtek sa mill-ġum li fih int kont mahluq, sama nstab fik il-hazen.

16 Fil-kobor tan-negozju tiegħek, int imtlejt minn ġewwa bil-vjolenza, u dnibt: għalhekk nixhtek bħala haġa profana mill-gholja t'Alla: u neqirdek, o kerub tal-harsien, minn qalb il-haġar tan-nar.

17 Qalbek tkabbret minhabba gmielk; hassart għerfek bi tlellixek: nitfgħek ma' l-art, nerħik quddiem is-slaten, biex iħarsu lejek.

18 Int niġġist is-santwarji tiegħek bil-kotra tal-hazen tiegħek, bil-qerq tan-negozju tiegħek; għalhekk noħroġ nar minn go nofsok, li jibilgħek, u naghmliek irmied fuq l-art, quddiem dawk kollha li jarawk.

19 Dawk kollha li jafuk fost il-popli

jibqgħu mbellhin għalik: int issir wahx, u qatt ma tqum aktar.

20 Il-kelma tal-Mulej reggħet giet għandi, tgħid:

21 O bin il-bniedem, dawwar wiċċek lejn Sidon, u habbar kontra tagħha,

22 U għid: Hekk iġħid Sidi l-Mulej: Ara, jien kontrik, o Sidon; u nkun iġġlorifikat f'nofsok: u jagħrfu li jien il-Mulej, meta naghmel haqq minnha, u nitqaddes fiha.

23 Għax nibgħat fiha l-pesta, u d-demm fi triqatha; u l-midrubin jaqgħu f'nofsha bis-sejf, li jaqa' fuqha fuq kull naha; u jagħrfu li jiena l-Mulej.

24 U ma jkunx hemm aktar għal dar Izrael u la xewk li jinjeż, u lanqas għolliġ li jwaġġa' fost dawk kollha ta' madwarhom li jobogħduhom u jagħrfu li jien is-Sid, il-Mulej.

25 Hekk iġħid Sidi l-Mulej: Meta nigma' 'l dar Izrael minn qalb il-popli li huma mxerrdin fihom, u nitqaddes fihom quddiem għajnejn il-ġnus, imbagħad huma jgħammru fuq l-art tagħhom li tajt lill-qaddej tiegħi, Gakobb.

26 U jgħammru fiha bla biza', u jibnu djar, u jhawlu dwieli; iva, iġhammru bla biza', meta naghmel haqq minn dawk kollha ta' madwarhom li jobogħduhom; u jagħrfu li jien il-Mulej, Alla tagħhom.

29 Fis-sena l-ghaxra, fix-xahar il-ghaxar, fit-tmax tax-xahar, il-kelma tal-Mulej giet għandi, tgħid:

2 O bin il-bniedem, dawwar wiċċek lejn Fargħun, sultan ta' l-Eġittu, u habbar kontrih, u kontra l-Eġittu kollu:

3 Tkellem, u għid: Hekk iġħid Sidi l-Mulej: Ara, jiena kontrik, Fargħun, sultan ta' l-Eġittu, il-kukkudrill il-kbir li qiegħed f'nofs ix-xmajjar tiegħu, li jġħid: Tiegħi x-xmara, għamiltha għalija.

4 Izda jien nitfagħlek il-foxxni ġox-xedaq tiegħek, u nqabbad ma' qxurek il-hut tax-xmajjar tiegħek, u ntellgħek mix-xmajjar tiegħek, u l-hut kollu tax-xmajjar tiegħek jinqabdu ma' qxurek.

5 U nixhtek fid-deżert, int u l-hut kollu tax-xmajjar tiegħek: int taqa' għal wiċċek fir-raba'; u int la tingama', u lanqas tingabar, u jien nagħtik bħal ikel lid-dbejeb ta' l-art, u lit-tjur ta' l-ajru.

6 U kull min iġhammar fl-Eġittu jagħraf li jien il-Mulej, għax huma kienu biss rifda ta' qasba għal dar Izrael.

7 Malli qabduk minn idek, int inksirt, u qalghu spallejhom kollha: u malli tweeżnu fuqek, int inksirt, u qegħidthom kollha dritti fuq ġenbejhom.

8 Għalhekk, hekk iġħid Sidi l-Mulej: Ara, sa ngħib fuqek sejf, u neqred minnek sew il-bniedem u sew il-bhima.

9 U l-art ta' l-Eġittu tkun deżert u

herba; u jaghrfu li jiena l-Mulej: ghax qal: Tiegħi x-xmara, u jien ghamiltha.

10 Ara, ghalhekk jien kontrik, u kontra x-xmajjar tiegħek, u naghmel art l-Egittu herba għalkollox u deżert, minn Migdol sa Suweni, u sa truf l-Etjopja.

11 Ma jghaddix minnha rigel ta' bniedem, u lanqas rigel ta' bhima ma jghaddi minnha, u lanqas tkun imghammra għal erbgħin sena.

12 U art l-Egittu naghmilha herba f'nofs l-artijiet li huma herba, u l-bliet tagħha fost il-bliet herba jkun deżert għal erbgħin sena: u nwaddab l-Egizzjani fost il-ġnus, u nxerridhom fl-artijiet.

13 Għalhekk, hekk iġhid Sidi l-Mulej: wara erbgħin sena nigma' l-Egizzjani minn qalb il-popli li kienu mwaddbin fihom:

14 U nraġġa' lura l-Egizzjani mill-ġasar tagħhom, u nehodhom lura f'art Patros, f'art nisilhom, u hemm ikunu saltna żgħira.

15 L-Egittu jkun l-iżgħar fost is-saltnet; u ma jintrefax aktar fuq il-ġnus; ghax naghmilhom kekk żgħar, li ma jahkmux iżjed il-ġnus.

16 U l-Egittu ma jkunx aktar it-tama ta' dar Izrael, billi jfakkarhom fil-ħażen tagħhom meta daru lejħ għall-ġajnuna: imbaggħad jaghrfu li jien is-Sid, il-Mulej.

17 U gara, fis-sena sebgha u ghoxrin, fl-ewwel xahar, fl-ewwel tax-xahar, illi l-kelma tal-Mulej għet għandi, tgħid:

18 O bin il-bniedem, Nebukadnessar, sultan ta' Babel, għamel li l-eżerċtu tiegħu jagħmel xogħol kbir kontra Tir; kull ras saret qarġha, u kull spalla tqaxxret: iżda la hu u lanqas l-eżerċtu tiegħu ma ha hlas minn Tir għax-xogħol li għamel kontra tagħha.

19 Għalhekk, hekk iġhid Sidi l-Mulej: Ara, sa nagħti l-art ta' l-Egittu lil Nebukadnessar, sultan ta' Babel; u jgħorr il-kotra tagħha, u s-serq tagħha, u l-primża tagħha; u dawn ikunu l-hlas ta' l-eżerċtu tiegħu.

20 Jien nagħtih art l-Egittu għax-xogħol tiegħu li għamel kontra Tir, għax hu hadem għalija, iġhid Sidi l-Mulej.

21 F'dak il-jum innibbet qarn lil dar Izrael; u lilek niftahlek fommok f'nofs-hom. Imbaggħad jaghrfu li jien il-Mulej.

30 Il-kelma tal-Mulej reġgħet għet għandi, tgħid:

2 O bin il-bniedem, habbar u għid: Hekk iġhid Sidi l-Mulej: Jahasra għall-jum!

3 Ghax qrib il-jum; qrib jum il-Mulej; jum imsahħab; dan ikun il-waqt tal-ġnus.

4 U s-sejf jiġi fuq l-Egittu, u wġiħ kbir ikun hemm fl-Etjopja, meta jaqgħu l-

midrubin għall-mewt fl-Egittu, u jieħdu l-kotra tiegħu, u jġġarfu s-sisien tiegħu.

5 L-Etjopja, il-Libja, il-Lidja, u t-tahlit kollu ta' popli, u Kub, u wlied il-pajjiż tal-ġaqda, jaqgħu magħhom bis-sejf.

6 Hekk iġhid il-Mulej: Dawk ukoll li jagħtu għajnuna lill-Egittu jaqgħu; u l-kburija tal-qawwa tiegħu tinzel: minn Migdol sa Suweni jaqgħu fih bis-sejf, iġhid Sidi l-Mulej.

7 U jkun herba f'nofs l-artijiet herba, u bliethom ikunu f'nofs il-bliet imharbta.

8 U jaghrfu li jien il-Mulej, meta nqabbad nar fl-Egittu, u jitkissru dawk kollha li jgħinuh.

9 F'dak il-jum johorġu messaggjiera minn għandi fl-igħien biex ibezzghu lill-Etjopjani li jgħixu bla hsieb, u diqa kbira tiġi fuqhom, bħal f'jum l-Egittu: ghax, ara, wasal.

10 Hekk iġhid Sidi l-Mulej: Nagħmel ukoll tmiem lill-kotra ta' l-Egittu b'id Nebukadnessar, sultan ta' Babel.

11 Hu, u l-poplu tiegħu miegħu, l-ehrex fost il-ġnus, jingiebu biex iharbtu l-art: u jisiltu sjuqhom għall-Egittu, u jimlew l-art bil-maqtulin.

12 U naghmel ix-xmajjar nexfin, u nbigh il-pajjiż f'idejn il-hziena: u naghmel l-art herba, u kulma fiha, b'id il-barranin. Jien, il-Mulej, tkellimt.

13 Hekk iġhid Sidi l-Mulej: Neqred ukoll il-idoli, u nnehhi x-xbihat tagħhom minn Nof; u ma jkunx hemm aktar prinċep f'art l-Egittu: u nqajjem il-biża' f'art l-Egittu.

14 U naghmel herba lil Patros, inqabbad nar f'Sogħan, u naghmel il-haqq f'No.

15 U nsawwab qillti fuq Sin, il-fortizza ta' l-Egittu; u neqred il-kotra ta' No.

16 U nagħti n-nar lill-Egittu: diqa kbira jkollha Sin, u No tkun miftuħa berah, u Nof ikollha l-egħdewwa l-jum kollu.

17 Iż-żgħazgħa ta' Awen u Pibeset jaqgħu taht is-sejf: u dawn il-bliet imorru fil-ġasar.

18 In-nhar jidlam f'Tehafnehes, meta nkisser hemm il-madmad ta' l-Egittu: u titrażżan fih l-kburija tiegħu, u shaba tghatti lil Tehafnehes, u l-bniet tagħha jmorru fil-ġasar.

19 Hekk naghmel haqq mill-Egittu: u jaghrfu li jiena l-Mulej.

20 U gara fis-sena hdax, fl-ewwel xahar, fis-sebgha tax-xahar, illi għet għandi l-kelma tal-Mulej, tgħid:

21 O bin il-bniedem, jien kissirt driegħ Fargħun, sultan ta' l-Egittu; u, ara, driegħun ma kiensex marbut biex ifeġ, jew marbut b'faxxa, biex jissahħah, u jkun jista' jaqbad is-sejf.

22 Għalhekk, hekk iġhid Sidi l-Mulej: Ara, jien kontra Fargħun, sultan ta' l-

Egittu, u nkissirlu dirghajh it-tnejn, sew is-sihh u sew il-miksuri; u nwaqqagħlu s-sejf minn idu.

23 U nwaddab l-Egizzjani qalb il-ġnus, u nxerridhom fil-artijiet.

24 U nsahhah dirghajh is-sultan ta' Babel, u nagħtih sejfi f'idu, imma nkisser dirghajh Fargħun, u jokrob quddiemu bħal ma jokrob midrub għall-mewt.

25 Izda nqawwi dirghajh is-sultan ta' Babel, u dirghajh Fargħun jintelqu; u jagħrfu li jien il-Mulej, meta nagħti sejfi f'id is-sultan ta' Babel, u hu jmiddu fuq art l-Egittu.

26 U nwaddab l-Egizzjani qalb il-ġnus, u nxerridhom fil-artijiet, u jagħrfu li jiena l-Mulej.

31 U ġara fis-sena hdax, fit-tielet xahar, fl-ewwel jum tax-xahar, illi l-kelma tal-Mulej ġiet għandi, tgħid:

2 O bin il-bniedem, għid lil Fargħun, sultan ta' l-Egittu, u lill-kotra tiegħu: Lil min tixbah int fil-kobar tiegħek?

3 Ara, l-Assirjan kien ċedru fil-Libanu, bi friegħi sbieħ, mifruqa fid-dell, u ta' statura għolja; u l-quċcata tiegħu kienet qalb il-friegħi iffollati.

4 Kienu jkabbru l-ilmijiet, kabbru l-ilma tal-qiegh. Xmajjar kienu jmorru madwar il-post fejn kien imhawwel, u l-kanali ta' l-ilma kienu jimteddu lejn is-sigār kollha tar-raba'.

5 Għalhekk tulu għola fuq is-sigār kollha tar-raba', u r-rimijiet tiegħu kotru, u l-friegħi tiegħu twalu għax kien hemm kotra ta' ilmijiet, meta hareġ ir-rimi.

6 It-tjur kollha tas-smewwiet bejtu qalb ir-rimi tiegħu, u taħt il-friegħi tiegħu wildu d-dbejjeb kollha tar-raba', u taħt id-dell tiegħu għammru l-ġnus kbar kollha.

7 Hekk kien sabih fil-kobar tiegħu, fil-medda tal-friegħi tiegħu: għax gheruqu kienu hdejn hafna ilmijiet.

8 Iċ-ċedri fi ġnien Alla ma kinux jistgħu jahbuh: iċ-ċipressi ma kinux jixbhu lir-rimi tiegħu, il-platanu ma kien xejn hdejn il-friegħi tiegħu; l-ebda sigra fil-ġnien ta' Alla ma kienet tixbhu fi ġmielu.

9 Sabih jien għamiltu bil-kotra tal-friegħi tiegħu; u gheru għalih is-sigār ta' Gheden, li kienu fi ġnien Alla.

10 Għalhekk, hekk iġhid Sidi l-Mulej: Talli għollejt lilek innifsek, u rafa' rasu sa nofs il-friegħi iffoltjati, u qalbu tkabbret bil-gholi tiegħu;

11 Jien erhejtu f'idejn l-aktar wiehed qawwi tal-ġnus biex jimxi miegħu kif joghħbu: jien warrabbtu minhabba ħżunitu.

12 U l-barranin, l-ehrex fost il-ġnus, qatgħuh u telqu; fuq il-muntanji u fuq il-widien kollha waqgħu l-friegħi tiegħu, u tkissru r-rimi tiegħu fil-widien kollha ta'

l-art; u l-popli kollha ta' l-art twarrbu minn delu, u telqu.

13 Fuq il-herba tiegħu jibqgħu t-tjur kollha tas-sema, u d-dbejjeb kollha tar-raba' joqogħdu fuq il-friegħi mwaqqgħin tiegħu:

14 Biex l-ebda wahda mis-sigār kollha hdejn l-ilma ma tikber fil-gholi tagħha, u lanqas ma tgholli rasha ġol-friegħi iffoltjati, u l-ebda sigra msoqqija ma tintrafa' bil-gholi tagħha: għax kollhom mogħtijin lill-mewt, fid-dinja ta' taħt, qalb ulied il-bnedmin, ma' dawk li jinzlu fil-hofra.

15 Hekk iġhid Sidi l-Mulej: Fil-jum meta niżel fis-saltna ta' l-imwiet, jien għamilt il-vistu: għattejt l-abbiss għalih, u zammejt ix-xmajjar tiegħu, u l-ilmijiet kotrana tiegħu waqfu: u libbist bl-iswed lil-Libanu għalih, u s-sigār kollha tar-raba' dbielu minhabba fih.

16 Jien reghdit il-ġnus bil-hoss tal-waqqga tiegħu, meta niżziltu fis-saltna ta' l-imwiet ma' dawk li jinzlu fil-hofra: u s-sigār kollha ta' Gheden, l-isbah u l-aħjar tal-Libanu, dawk kollha li huma msoqqijin bil-ilma, jiftarrġu fid-dinja ta' taħt l-art.

17 Huma wkoll niżlu miegħu fis-saltna ta' l-imwiet, għand il-maqtulin bis-sejf; huma kienu driegħu, u kienu jgħammru fid-dell tiegħu f'nofs il-ġnus.

18 Lil min, mela, tixbah int fil-glorja, u fil-kobar fost is-sigār ta' Gheden? Int titniżel mas-sigār ta' Gheden fid-dinja ta' taħt: u timtedd qalb ir-rgiel bla cirkonċizzjoni ma' dawk li kienu maqtulin bis-sejf. Dan hu Fargħun, u l-kotra tiegħu kollha! iġhid Sidi l-Mulej.

32 U ġara fis-sena tnax, fix-xahar tnax, fl-ewwel tax-xahar, li l-kelma tal-Mulej ġiet għandi, tgħid:

2 O bin il-bniedem, samma' bikja għal Fargħun, sultan ta' l-Egittu, u għidlu: Int xebbaht lilek in-nifsek ma' ferħ ta' ljun tal-ġnus; iżda int qisek kukkudrill fl-ibhra; int hrigt fix-xmajjar tiegħek, u hawwadt l-ilmijiet b'riglejk, u dardart ix-xmajjar tagħhom.

3 Hekk iġhid Sidi l-Mulej: Jien għalhekk issa nifrex ix-xibka tiegħi fuqek b'kotra ta' nies; u jtellgħuk fix-xibka tiegħi.

4 Imbagħad inhallik fuq l-art, inwaddbek fuq wiċċ ir-raba', u nagħti jgħammru fuqek it-tjur kollha tas-sema, u nxabba' bik id-dbejjeb ta' l-art kollha.

5 U nerħi ġismek fuq il-muntanji, u nimla l-widien b'tulek.

6 Jien ukoll insaqqi b'demmek, sal-muntanji, l-art li fiha tghum; u l-widien ikunu mimlijin bik.

7 U meta nitfak, ngħatti s-smewwiet, u ndallam il-kwiekeb tagħhom; ngħatti

x-xemx bi shaba, u l-qamar ma jaghtix dawlu.

8 Id-dwal kollha tas-sema ndallam fuqek, u nitfa' d-dlam fuq artek, ighid Sidi l-Mulej.

9 Inkexkex ukoll il-qalb ta' hafna popli, meta nwassal l-ahbar tal-herba tieghek fost il-ġnus, f'artijiet li int ma tafhomx.

10 Iva, inwerwer minhabba fik hafna popli, u s-slaten taghhom jitkexkxu minhabba fik, meta nxejjer sejf quddiem wiċċhom; u jitrieghdu kull hin, kull wiehed ghal hajtu, fil-jum tal-waqgħa tieghek.

11 Ghax hekk ighid Sidi l-Mulej: Sejf is-sultan ta' Babel jilhqek.

12 Bi sjuf il-qawwijn ingarraf il-kotra tieghek, l-ehrex fost il-ġnus, ilkoll kemm huma: u jharbtu l-kburija ta' l-Egittu, u l-kotra kollha tieghu tinqered.

13 Neqred ukoll il-bhejjem tieghu kollha minn hdejn hafna ilmijiet; u l-ebda rigel ta' bniedem ma jdardarhom aktar, u lanqas difer il-bhejjem nja jdardarhom.

14 Imbagħad inhalli l-ilmijiet taghhom joqogħdu, u ngerri x-xmajjar taghhom bħaz-zejt, ighid Sidi l-Mulej.

15 Meta nagħmel art l-Egittu herba, u l-art titharbat mill-milja tagħha, meta nidrob lil kull min ighammar fiha, jagħrfu li jien il-Mulej.

16 Din hi għanja ta' biki, u huma jgħannuha: iġannuha bniet il-ġnus: iġannuha għall-Egittu, u għall-kotra tieghu, ighid Sidi l-Mulej.

17 Gara wkoll fis-sena tmax, fil-hmistax tax-xahar, illi l-kelma tal-Mulej giet għandi, tgħid:

18 O bin il-bniedem, newwah għall-kotra ta' l-Egittu, u nizzilhom, liha u l-bniet ta' ġnus qawwija, fid-dinja ta' taht, ma' dawk li jinżlu fil-hofra.

19 Lil min tgħaddi fis-sbuhija? Inzel, u nxehet mar-rgiel bla ċirkonċizzjoni.

20 Jaqgħu qalb dawk li huma maqtulin bis-sejf: l-Egittu ntgħata għas-sejf: karkru lilu u l-kotra tieghu kollha.

21 Il-qawwijn fost is-segħana jkellmuh minn nofs is-saltna ta' l-imwiet, ma' dawk li kienu iġinuh: niżlu, dawk ta' bla ċirkonċizzjoni, mimdumin, maqtulin bis-sejf.

22 Hemm qieghed Assur u l-qtajja tieghu: il-qobra tieghu qegħdin madwaru: kollha maqtulin, waqgħu taht is-sejf.

23 Il-qobra tieghu qegħdin 'l isfel nett fil-hofra, u l-qtajja tieghu huma madwar qabru: kollha maqtulin, waqgħu bis-sejf, dawk li kienu jġibu l-biza' f'art il-hajjin.

24 Hemm Għelam u l-kotra tieghu, kollha madwar qabru; kollha maqtulin, waqgħu bis-sejf, u niżlu bla ċirkonċizzjoni fid-dinja ta' taht: huma xerrdu l-biza' tagħhom f'art il-hajjin, u ġarrew għajbhom ma' dawk li jinżlu fil-hofra.

25 Qegħdulu sodda, f'nofs il-maqtulin, mal-kotra kollha tieghu: il-qobra tieghu madwaru, kollha bla ċirkonċizzjoni, maqtulin bis-sejf (għalkemm il-biza' tagħhom kien imxerred f'art il-hajjin) u ġarrew għajbhom ma' dawk li jinżlu fil-hofra: tqieghdu f'nofs il-maqtulin.

26 Hemm Mesek, Tubal, u l-kotra tieghu kollha: il-qobra tieghu madwaru: kollha bla ċirkonċizzjoni, maqtulin bis-sejf, għalkemm xerrdu l-biza' tagħhom f'art il-hajjin.

27 U ma jkunux mimduda mal-qawwijn li waqgħu fost dawk ta' bla ċirkonċizzjoni, li niżlu fis-saltna ta' l-imwiet bl-armi tagħhom tal-gwerra, u li qegħdulhom sjufhom taht rashom; iżda l-hažen tagħhom qieghed fuq għadamhom, għalkemm kienu l-biza' tal-qawwijn f'art il-hajjin.

28 Iva, int titkisser f'nofs dawk ta' bla ċirkonċizzjoni, u timtedd ma' dawk li huma maqtulin bis-sejf.

29 Hemm Edom, is-slaten tieghu, u l-prinċipijiet tieghu kollha, li b'qawwithom kollha huma mimdumin ma' dawk li huma maqtulin bis-sejf. Huma wkoll mimduda ma' dawk ta' bla ċirkonċizzjoni, u ma' dawk li jmorru fil-hofra.

30 Hemm il-prinċipijiet kollha tat-tramuntana, u s-Sidonin kollha, li niżlu misthijin mal-maqtulin, għalkemm kienu jbezżgħu bil-qawwa tagħhom. Huma mimdudin bla ċirkonċizzjoni ma' dawk li huma maqtulin bis-sejf, u jgħorru għajbhom ma' dawk li jinżlu fil-hofra.

31 Dawn Fargħun jarahom, u jiffarrag bil-kotra kollha tieghu maqtulin bis-sejf, imqar Fargħun u l-ezerċtu tieghu kollu, ighid Sidi l-Mulej.

32 Għalkemm jien xerrid il-biza' tieghu fl-art tal-hajjin, hu jkun mimdud f'nofs dawk ta' bla ċirkonċizzjoni, ma' dawk li nqatlu bis-sejf, imqar Fargħun u l-kotra kollha tieghu, ighid Sidi l-Mulej.

33 Reggħet il-kelma tal-Mulej giet għandi, tgħid:

2 O bin il-bniedem, kellek lil ulied il-poplu tiegħek, u għidilhom: Jekk ingib is-sejf fuq pajjiż, u n-nies ta' dak il-pajjiż jaqbdur raġel minn fosthom, u jaqgħduh għassies għalihom:

3 U xhin jara s-sejf ġej fuq il-pajjiż, idoqq it-tromba, u jwissi lil-poplu;

4 Imbagħad min jisma' d-daqq tat-tromba, u ma jagħtix każ tieghu, u jiġi s-sejf, u jiehdu, demmu jkun fuq rasu.

5 Sama' d-daqq tat-tromba, u ma tax każ tieghu, demmu jkun fuqu. Iżda dak li jagħti każ tieghu, isalva hajtu.

6 Iżda jekk il-għassies jara s-sejf ġej, u ma jdoqqx it-tromba, u l-poplu ma jkunx imwissi; u s-sejf jiġi, u jiehu lil xi hadd

minn nofshom, dan ikun maqbud fil-hażen tieghu; iżda demmu nitolbu minn id il-ghassies.

7 U int, o bin il-bniedem, ghamiltek ghassies ta' dar Izrael; ghalhekk tisma' l-kelma minn fommei, u tgharrafhom ghalija.

8 Meta ngħid lill-ħażin: O raġel ħażin, int sgur tmūt! u jekk int ma titkellimx biex twissi lill-ħażin fuq triqtu, dak ir-raġel ħażin imut fil-ħażen tieghu; iżda demmu nfttxu minn idek.

9 Madankollu, jekk int twissi lill-ħażin fuq triqtu biex jarga' lura minnha, u ma jargax lura minnha, imut fil-ħażen tieghu; iżda int tkun salvajt lil ħajtek.

10 U int, o bin il-bniedem, għid lil dar Izrael: Intom hekk tgħidu: Jekk htijietna u dnubietna fuqna, u bihom ahna mifnijin, kif nistghu ngħixu?

11 Għidilhom: Daqskemm jien haj, iġhid Sidi l-Mulej, ma nitghaxxaqx b'mewt il-ħażin, iżda li l-ħażin jarga' lura minn triqtu, u jgħix: Erġghu, erġghu lura minn triqatkom il-ħżiena, għaliex trid tmūt, o dar Izrael?

12 Għalhekk, o bin il-bniedem, għid lil ulied il-poplu tiegħek: Is-sewwa tal-ġust ma jehilsux fil-jum li jidneb; u l-ħażin ma jiġġarrafx minhabba l-ħażen tieghu fil-jum li jarga' lura mill-ħażen tieghu; u lanqas il-ġust ma jista' jibqa' haj fil-jum li jidneb.

13 Meta ngħid lill-ġust, li hu sgur jibqa' haj; u hu jafda fis-sewwa tieghu, u jagħmel id-deni, is-sewwa tieghu kollu ma jifakkarx iżjed; iżda jmut minhabba d-deni li jkun għamel.

14 U meta ngħid lill-ħażin: Inti sgur tmūt; u jarga' lura minn dnubietu, u jagħmel il-haqq u s-sewwa;

15 Jekk raġel ħażin irodd ir-rihan, u jarga' jagħti lura dak li seraq, u jimxi fl-istatuti tal-hajja, bla ma jagħmel id-deni; sgur jibqa' haj; ma jmutx.

16 L-ebda wiehed mid-dnubiet li jkun għamel ma jifkarkarlu: għamel il-haqq u s-sewwa; sgur iġhix.

17 Iżda wlied il-poplu tiegħek iġhidu: Triq Sidi mhix dritta: iżda hi triqthom li mhix dritta.

18 Meta l-ġust jarga' lura mis-sewwa tieghu, u jagħmel id-deni, imut bih.

19 Iżda jekk il-ħażin jarga' lura mill-ħażen tieghu, u jagħmel il-haqq u s-sewwa, bihom ikollu l-hajja.

20 Iżda intom tgħidu: Triq il-Mulej mhix dritta. O dar Izrael, nagħmel haqq lil kull wiehed minnkomm skond triqatu.

21 U gara fis-sena tnax ta' l-eżilju tagħna, fil-ghaxar xahar, fil-hamsa tax-xahar, illi wiehed li harab minn Gerusalem gie għandi, iġhid: Waqget il-belt.

22 Issa, id il-Mulej kienet fuqi filghaxija, qabel ma gie l-mahrub; u fetahli fommei,

sakemm gie għandi filghodu; u fommei nfetah, u ma kontx aktar imbikkem.

23 Imbagħad il-kelma tal-Mulej giet għandi, tgħid:

24 O bin il-bniedem, dawkl iġghammru f'dawkl il-hriebi, f'art Izrael, qegħdin iġhidu: Abraham kien wiehed, iżda wriet l-art: iżda ahna hafna; l-art mogħtija lilna b'wirta.

25 Għalhekk, għidilhom: Hekk iġhid Sidi l-Mulej: Tieklu l-laham bid-demm fih, u terfghu għajnejkom lejn l-idoli tagħkom intom u xerrdu d-demm: u tridu tirtu l-art?

26 Intom tafdaw fi sjuqkom, tagħmlu eġhmil mistkerrah, u tkasbru kull wiehed minnkomm lil mart għajru; u tridu tirtu l-art?

27 Hekk tgħidilhom: Hekk iġhid Sidi l-Mulej: Daqskemm jien haj, sgur dawkl li qegħdin fil-hriebi jaqghu bis-sejfi, u dawkl li qegħdin fil-berah tar-raba' nagħtihom lid-dbejeb biex jibilghuhom, u dawkl li qegħdin fil-fortizzi u l-gherien imutu bil-pesta.

28 Għax jien nagħmel l-art herba, u deżert, u l-kburiġa ta' qawwitha titrażżan; u l-muntanġi ta' Izrael jitharbtu, u hadd ma jgħaddi minnhom.

29 Imbagħad jagħrfu li jien il-Mulej, meta l-art nagħmilha herba, u deżert, minhabba l-hwejjeġ mistkerrha kollha li għamlu.

30 U int, o bin il-bniedem, ulied il-poplu tiegħek għadhomm qegħdin jitekllmu fuqek hdejn il-hitan u fi bwieb id-djar, u iġhidu wiehed lil ieħor, kull wiehed lil hüh: Ejjja, nitolbok, u isma x'inhi l-kelma li ġejja mill-Mulej.

31 U jiġu għandek bħal ma tiġi ġemgħa nies, u joqogħdu bil-qiegħda quddiemek bħall-poplu tiegħi, u jisimghu kliemk, iżda ma jagħmluhx: għax b'fommhom juru hafna mhabba, iżda qalbhomm timxi wara l-qliegh tagħhom.

32 U, ara, int għalihom bħal għanja ta' mhabba ta' wiehed li għandu lehen helu, u jaf idoqq tajjeb: għax huma jisimghu kliemk, iżda ma jagħmluhx.

33 U meta dan jasal biex jiġri, (ara, ser jiġri,) jagħrfu li kien hemm profeta f'nofshom.

34 U l-kelma tal-Mulej giet għandi, tgħid:

2 O bin il-bniedem, habbar kontra r-raghajja ta' Izrael; habbar, u għidilhom: Hekk iġhid Sidi l-Mulej lir-raghajja: Ĥażin għar-raghajja ta' Izrael li jirghaw lilhom infushom! Mhux il-merħla għandhom jirghaw ir-raghajja?

3 Intom tieklu l-baqta, u tilbsu s-suf, u toqtlu s-smien: iżda l-merħla ta' tirghaw-hiex.

4 Il-marrada ma sahhahtuhomx, il-morda ma fejjaghtuhomx, lill-miġruhin ma nfaxxajtuhomx, u l-imxerrdin ma regġajtuhomx lura, u l-mitlufin ma fittixtuhomx; iżda bis-saħħa, u bil-hruxija hkimtuhom.

5 U xterdu, għax ma kiensex hemm ragħaj; u saru jkel għad-dbejjeb kollha tar-raba', meta xterdu.

6 In-nghaġ tiegħi ggerrew fuq il-muntanji kollha, u fuq kull għaqba għolja: iva, il-merħla tiegħi xterdet fuq wiċċ l-art kollha, u hadd ma jistaqsi għalihom, u hadd ma jfittixhom!

7 Għalhekk, o ragħajja, isimghu kelmet il-Mulej!

8 Daqskemm jien haj, iġhid Sidi l-Mulej, talli l-merħla tiegħi kienet priża, u saret ikel għad-dbejjeb kollha tad-deżert, għax ma kiensex hemm ragħaj, u lanqas ir-rahajja tiegħi ma fittxu l-merħla tiegħi, iżda r-rahajja rghaw lilhom infushom, u l-merħla tiegħi ma rghawhiex;

9 Għalhekk, o ragħajja, isimghu kelmet il-Mulej:

10 Hekk iġhid Sidi l-Mulej: Ara, jien kontra r-rahajja; u nitlob il-merħla tiegħi minn idejhom, u ma nhallihomx jirghaw il-merħla. U hekk ir-rahajja ma jirghawx lilhom infushom aktar; iżda nehles il-merħla tiegħi minn haqhom, biex ma jkunux aktar ikel għalihom.

11 Għax hekk iġhid Sidi l-Mulej: Ara, jien, iva jien, nitlob il-merħla tiegħi, u nftitxhom.

12 Bħalma ragħaj imur ifttx il-merħla tiegħu, fil-jum li fih ikun fost il-merħla tiegħu mxerrda; hekk infittx in-nghaġ tiegħi, u nehlishom minn kull post fejn kienu mxerrda f'jum ta' shab u swedija.

13 U nohroġhom minn qalb il-popli, u nigmagħhom mill-pajjiżi, u nġibhom lejn arthom; u nirghahom fuq il-muntanji ta' Izrael, hada il-widien, u fil-postijiet imghammra kollha tal-pajjiż.

14 F'mergha tajba nirghahom, u l-maqjel tagħhom ikun fuq il-muntanji għoljin ta' Izrael: hemm jinxehtu f'maqjel tajjeb, u f'mergha bnina jirghaw fuq il-muntanji ta' Izrael.

15 Jien stess nirgha l-merħla tiegħi, u jien stess nagħtihom is-serhan, iġhid Sidi l-Mulej.

16 Infittex il-mitlufin, u l-imxerrdin inreggaghom lura, il-miġruhin norbitilhom il-ġrieħi, u l-morda nqawwihom; iżda s-smien u l-qawwijn neqridhom; nirghahom bil-haqq.

17 U int, o merħla tiegħi, hekk iġhid Sidi l-Mulej: Ara, jien nagħmel haqq bejn nagħa u nagħa, bejn kbix u bđabad.

18 Jidhrilkom li hija haġa zghira li tirghaw l-aħjar mergha, u tgħaffgu b'riġlejkom il-bqija tal-mergha tagħkom? Jew tixorbu l-ilma ċar, u l-bqija dđardruh b'riġlejkom?

19 U l-merħla tiegħi, ikollha tirgha dak li għaffgu b'riġlejkom; u jixorbu dak li dardartu b'riġlejkom.

20 Għalhekk, hekk iġhidilhom Sidi l-Mulej: Ara, jien, iva jien, nagħmel haqq bejn in-nghaġ is-smien u n-nghaġ il-maġluba.

21 Għaliex intom b'genbejkom u bi spallejkom timbuttaw, u taghtu bi qrunkom lill-morda kollha, sa kemm waddabtuhom 'il barra.

22 Għalhekk, jien insalva l-merħla tiegħi, u ma jkunux aktar priża; u nagħmel haqq bejn nagħa u nagħa.

23 U nqieghed fuqhom ragħaj wiehed, u jirghahom, il-qaddej tiegħi David; jirghahom hu stess, u jkun ir-rahaj tagħhom.

24 U jiena, il-Mulej, inkun Alla tagħhom, u l-qaddej tiegħi David ikun prinċep fosthom; jiena, il-Mulej, tkellimt.

25 U nagħmel maġġhom rabta ta' sliem, u neqred id-dbejjeb horox mill-art: u huma jghammru bla biża' fid-deżert, u jorqudu fl-imsaġar.

26 U nagħmel lilhom u l-postijiet ta' madwar il-għolja tiegħi barka; u nniżżel ix-xita f'waqtha; xita ta' barka jkun hemm.

27 U s-siġra tar-raba' taghti frottha, u l-art taghti għallitha; u huma joqogħdu bla biża' f'arthom. Imbagħad jagħrfu li jiena l-Mulej, meta nkisser l-irbat tal-madmad tagħhom, u nehlishom minn idejn dawk li kienu jzommuhom ilsiera.

28 U ma jkunux aktar priża tal-ġnus, u lanqas jibilghuhom id-dbejjeb horox; u jghixu b'moħħhom mistrieħ, u hadd ma jbezzagħhom.

29 U nipprovdilhom mixtla msemmija, u ma jkunux aktar mifnijin mill-ġuh fil-pajjiż, u ma jsofrux iżjed id-tagħjir tal-ġnus.

30 Hekk ikunu jafu li jiena, il-Mulej, Alla tagħhom, maġġhom, u li huma, id-dar ta' Izrael, huma l-poplu tiegħi, iġhid Sidi l-Mulej.

31 U intom, merħla tiegħi, merħla tal-mergha tiegħi, intom irġiel, u jiena Alla tagħkom, iġhid Sidi l-Mulej.

35 U l-kelma tal-Mulej ġiet għandi, tghid:

2 O bin il-bniedem, dawwar wiċċek lejn il-muntanja ta' Seghir, u habbar kontra tagħha,

3 U għidilha: Hekk iġhid Sidi l-Mulej: Ara, ja muntanja ta' Seghir, jien kontrik, u mmidd idi kontrik, u nagħmlek herba, u deżert.

4 Nagħmel blietekk hrieb, u inti tkun herba, u tagħraf li jiena l-Mulej.

5 Talli kellek mibegħda eterna, u xerridt id-dem ta' wlied Izrael bis-saħħa

tas-sejff, fi zmien il-hemm taghhom, fi zmien li l-hazen taghhom kellu tmiem:

6 Ghalhekk, daqskemm jiena haj, ighid Sidi l-Mulej, jien inhejjik ghad-dem, u d-demm jigrj warajk: talli int ma bghadtx id-dem, id-demm jigrj warajk.

7 U jien naghmel il-muntanja ta' Seghir hrieb, u dezert, u neqred minnha lil min ighaddi u lil min jarga' lura.

8 U nimla l-muntanji tieghu bl-irgiel maqtulin tieghu: fuq il-gholjiet tieghek, u fil-widien tieghek, u fix-xmajjar kollha tieghek, jaqghu dawk li jinqatlu bis-sejff.

9 U naghmlek herba ghal dejjem, u blietka ma jitghammrux; u taghrfu li jiena l-Mulej.

10 Talli ghidt: Dawn iż-żewġt iġnus, u dawn iż-żewġ artijiet ikunu tieghi, u ahna nirtuhom; għalkemm il-Mulej kien hemm:

11 Ghalhekk, daqskemm jien haj, ighid Sidi l-Mulej nimxi skond għadbek, u skond ghejrtek, li int urejt, minhabba il-mibegħda tieghek għalihom; u naghmel lili nnfsi maghruf f'nofshom, meta naghmel haqq minnek.

12 U taghruf li jien, il-Mulej, smajt it-tagħjir kollu tieghek, li int ghidt għall-muntanji ta' Izrael, billi ghidt: Huma herba, mogħtijn lilna biex naghmluhom il-priża tagħna.

13 Hekk b'fommkom tkabbartu kontra tieghi, u kattartu kliemkom kontra tieghi: smajthom jien.

14 Hekk ighid Sidi l-Mulej: Meta l-art kollha tifrax, jien naghmlek herba.

15 Bhal ma fraht int minhabba wirt dar Izrael, għax sar herba, hekk naghmel lilek: herba ssir, ja muntanja ta' Seghir, u Edom kollu, imqar kollu kemm hu. Imbagħad jaghrfu li jiena l-Mulej.

36 U int, o bin il-bniedem, habbar għall-muntanji ta' Izrael, u ghid: O muntanji ta' Izrael, isimghu l-kelma tal-Mulej.

2 Hekk ighid Sidi l-Mulej: Talli l-ghadu qal għalikom: Aha! Aha! dawn il-gholjiet eterni saru wirtna:

3 Ghalhekk, habbar u ghid: Hekk ighid Sidi l-Mulej: Talli għamlukom herba, u belghukom minn kull naha, biex tkunu wirta għall-bqija tal-ġnus, u ġejtu f'islien in-nies, u sirtu taqsis tal-poplu:

4 Ghalhekk, o muntanji ta' Izrael, isimghu l-kelma ta' Sidi l-Mulej: Hekk ighid Sidi l-Mulej lill-muntanji, u lill-gholjiet, lix-xmajjar, u lill-widien, lill-hrieb mitluqin, u lill-bliet minsija, li saru priża u tmashin għall-bqija tal-ġnus li huma minn kull naha;

5 Ghalhekk, hekk ighid Sidi l-Mulej: Tassew fin-nar tal-ghejra tieghi, jien tkellimt kontra l-bqija tal-ġnus, u kontra

Edom kollu, li għamlu arti wirt taghhom bil-ferh kollu ta' qalbhom, u bit-tmaqdir kollu ta' ruhhom, biex jehduha bhala priża.

6 Ghalhekk, habbar għal art Izrael, u ghid lill-muntanji, u lill-gholjiet, lix-xmajjar, u lill-widien: Hekk ighid Sidi l-Mulej: Ara, f'ghejrta u f'qillti tkellimt għax intom sofrejtu t-tagħjir tal-ġnus:

7 Ghalhekk, hekk ighid Sidi l-Mulej: Erfajt idi: il-ġnus ta' madwarkom tgur li jkollhom huma stess isofru t-tagħjir taghhom.

8 Izda intom, o muntanji ta' Izrael, għad tarmu l-friegħi tagħkom, u tagħtu l-frott tagħkom lill-poplu tieghi ta' Izrael; għax qorbu biex jgħal.

9 Għaliex, ara, jien għalikom, u ndur lejkom, u tinhadmu u tinzerghu:

10 U nkattar fuqkom l-irgiel, id-dar kollha ta' Izrael, imqar kollha kemm hi: u l-bliet jitghammru, u l-hrieb jergħu jinbnaw:

11 U nkattar fuqkom il-bniedem u l-bhima; u huma joktru u jnisslu: u nghammarmok bhal ma kontu qabel, u naghmlikom aktar ġid milli fil-bidu tagħkom: u taghrfu li jiena l-Mulej.

12 Iva, immexxi l-irgiel fuqkom, imqar il-poplu tieghi Izrael, u huma jirtuk, u int tkun il-wirta taghhom, izda int ma tirsaqhomx aktar minn uliedhom.

13 Hekk ighid Sidi l-Mulej: Talli jghidukom: Int, o art, tibra' l-irgiel, u tirsaq lil ġnusek minn uliedhom,

14 Ghalhekk, int ma tiblax aktar irgiel, u lil ġnusek ma tirsaqhomx aktar minn uliedhom, ighid Sidi l-Mulej.

15 U lanqas inhalli nies jisimghu fik aktar tagħjir il-ġnus, u lanqas tarfa' aktar għajb il-popli, u lil ġnusek ma thallihx aktar jaqa', ighid Sidi l-Mulej.

16 Barra minn dan, kelmet il-Mulej ġiet għandi tghid:

17 O bin il-bniedem, meta dar Izrael kienu jghammru f'arthom, niġġsuha b'imġibithom u b'eghmilhom: imġibithom kienet quddiemni bħall-ingiesa ta' mara meta mhix nadifa.

18 Ghalhekk, sawwabt qillti fuqhom għad-dem li xerrdu fuq l-art, u għall-idoli taghhom li bihom niġġsuha:

19 U waddabthom fost il-ġnus, u kienu mxerrdin fil-pajjiżi: skond imġibithom, u skond eghmilhom, għamilt haqq minnhom.

20 U meta dahlu għand il-ġnus, fejn marru, kasbru l-isem imqaddes tieghi, meta qaluhom: Dawn il-poplu tal-Mulej; izda hargu minn artu.

21 Izda jien thassart l-isem imqaddes tieghi, li dar Izrael kasbret fost il-ġnus, fejn marru.

22 Ghalhekk, ghid lil dar Izrael: Hekk ighid Sidi l-Mulej: Ma naghmilx dan

minhabba fikom, o dar Izrael, izda minhabba l-isem imqaddes tieghi, li intom kasbartu fost il-ġnus, fejn mortu.

23 U nqaddes l-isem kbir tieghi, li kien imkasbar fost il-ġnus, li intom kasbartuh f'nofshom; u l-ġnus jaghrfu li jien il-Mulej, ighid Sidi l-Mulej, meta nitqaddes fikom, quddiem ghajnejhom.

24 Ghax jien nehodkom minn qalb il-ġnus, u nigmaghkom mill-artijiet kollha, u nġibkom f'artkom.

25 Imbaghad inroxx fuqkom ilma nadif, u tindafu: mill-ingiesa taghkom kollha, u mill-idoli kollha taghkom, nippurifikakom.

26 U qalb ġdida wkoll naghtikom, u spirtu ġdid inqiegħed fikom: u naqlaghkom il-qalb tal-ġebel minn ġisimkom, u naghtikom qalb tal-laħam.

27 U nqiegħed l-isirtu tieghi ġewwa fikom, u nagħmel li timxu skond l-istatuti tieghi, u tharsu l-ordinanzi tieghi, u tagħmluhom.

28 U tghammru fl-art li tajt lil missirijietkom; u tkunu l-poplu tieghi, u jien inkun Alla taghkom.

29 Jien ukoll nehlikom mit-tingis kollu taghkom: u nnibbet il-qamh, u nkattru, u ma nibagħtilkomx iżjed il-ġuh.

30 Inkattar il-frott tas-siġra, u għallet ir-raba', biex ma jkollkomx aktar terfġu l-ġhajb tal-ġuh qalb il-ġnus.

31 Imbaghad tiftakru f'imġibitkom il-hazina, u fl-egħmejje taghkom li ma kinux tajba, u tistkerrhu lilkom infuskom quddiemkom stess għall-hazen taghkom, u għall-hwejjeġ mistkerrha taghkom.

32 Mhux minhabba fikom sa nagħmel dan, ighid Sidi l-Mulej, biex tkunu tafu! Isthu u ireghxu minn imġibitkom stess, o dar Izrael.

33 Hekk ighid Sidi l-Mulej: Fil-jum li nsaifikom mill-hazen kollu taghkom, nagħmel ukoll li intom tghammru fil-bliet, u jergħu jinbnew il-hriebi.

34 U l-art imharbta tinhadem, minflok ma tibqa' herba f'ghajnejn kull min ighaddi.

35 U jghidu: Din l-art li kienet herba saret bħall-ġnien ta' Gheden; u l-bliet herba, u mharbta, u mgarrfa, huma iffortifikati, u mghammra.

36 Imbaghad il-ġnus li jibqgħu madwarkom jaghrfu li jien, il-Mulej, bnejt dawn il-postijiet li kienu herba, u hawwit fejn kien imharbat. Jien, il-Mulej, għidtu dan, u nagħmlu.

37 Hekk ighid Sidi l-Mulej: Dan ukoll inhalli lil dar Izrael jitolbuni biex nagħmlilhom: inkattarhom bil-irġiel bħal merħla.

38 Bħall-merħla mqaddsa, bħall-merħla ta' Ġerusalem fil-ghidien tagħha; hekk ikunu l-bliet herba mimlija bi mriehel ta' rġiel: u jaghrfu li jien il-Mulej.

37 Id il-Mulej kienet fuqi, u l-Mulej il-wied, li kien mimli bil-ghadam,

2 U gēghilni nġhaddi minn hdejhomm dawramejt: u, ara, kien hemm hafna hafna fuq wiċċ il-wied; u, ara, kienu nexfin għall-ahħar.

3 U qalli: O bin il-bniedem, jista' jarga' dan il-ghadam jiehu l-hajja? U wegibt: O Sidi Mulej, inti taf.

4 Raġa' qalli: Habbar għal dan il-ghadam, u għidilhom: O għadam niexef, isimġu l-kelma tal-Mulej.

5 Hekk ighid Sidi l-Mulej lil dan il-ghadam: Ara, jien indaħħal fikom in-nifs, u intom ikollkom il-hajja.

6 U nqiegħed fuqkom in-nervi, u nrabbi fuqkom il-laħam, u nġhattikom bil-ġilda, u nqiegħed fikom in-nifs, u jkollkom il-hajja; u taghrfu li jiena l-Mulej.

7 Għalhekk habbart kif kont ordnat: u jiena u nħabbar kien hemm hoss, u tahrik, u l-ghadam resaġ waħda lejn l-oħra, għadma lejn għadma.

8 U xhin harist, ara, in-nervi u l-ghadam ġew fuqhom, u l-ġilda għattiet-hom minn fuq: imma ma kienux hemm nifs fihom.

9 Imbagħad qalli: Habbar lir-riħ, habbar, o bin il-bniedem, u għid lir-riħ: Hekk ighid Sidi l-Mulej: Ejja mill-erbat irjeh, o nifs, u onfoħ fuq dawn il-maqtulin, biex ikollhom il-hajja.

10 Għalhekk jien habbart bħal ma ordnali, u n-nifs daħal ġo fihom, u hađu l-hajja, u waqfu fuq riġlejhomm, eżerċtu kbir hafna hafna.

11 Imbagħad qalli: O bin il-bniedem, dan il-ghadam huma dar Izrael kollha: ara, huma jghidu: Għadama niexef, u tamitna mitlufa: ahna maqtuġhin għal-kollox.

12 Għalhekk habbar u għidilhom: Hekk ighid Sidi l-Mulej: Ara, o poplu tieghi, jien sa niftaħ l-oqbra taghkom, u ntellagħkom mill-oqbra taghkom, u nġibkom f'art Izrael.

13 U taghrfu li jiena l-Mulej, meta niftaħ l-oqbra taghkom, o poplu tieghi, u ntellagħkom mill-oqbra taghkom.

14 U nqiegħed l-isirtu tieghi fikom, u jkollkom il-hajja, u nqiegħidkom f'artkom: imbagħad taghrfu li jiena, il-Mulej, tkellimt, u għamilt, ighid il-Mulej.

15 Il-kelma tal-Mulej reġġet giet għandi, tghid:

16 U int, o bin il-bniedem, hu biċċa għuda, u ikteb fuqha: Għal Ġuda, u għal ulied Izrael, shaġu: imbagħad hu biċċa għuda oħra, u ikteb fuqha: Għal Ġużep, il-bastun ta' Efrajm, u għal dar Izrael kollha, shaġu.

17 U għaqqadhom waħda ma' l-oħra f'biċċa għuda waħda; u jsiru għuda waħda f'idek.

18 U xhin ulied il-poplu tieghek ikellmuk, ighidulek: Ma turiniex xi trid tghid b'dawn?

19 Ghidilhom: Hekk ighid Sidi l-Mulej: Ara, jien niehu il-ghuda ta' Guzepp, li hi f'id Efrajm, u t-tribujiet ta' Izrael, shabu, u ngaħqadhom magħha, imqar mal-ghuda ta' Guda, u naghmilhom ghuda wahda, u jkunu wahda f'idi.

20 U l-ghudiet li fuqhom tikteb ikunu f'idejk quddiem għajnejhom.

21 U ghidilhom: Hekk ighid Sidi l-Mulej: Ara, jien sa niehu wlied Izrael minn fost il-ġnus, fejn marru, u niġmagħhom minn kull naħa, u nġibhom lejn arthom:

22 U naghmilhom ġens wiehed fil-pajjiż, fuq il-muntanji ta' Izrael; u sultan wiehed ikun is-sultan tagħhom kollha: u ma jkunux aktar żewġ ġnus, u lanqas ma jinqasmu aktar f'żewġ saltniet.

23 U ma jitniġġsux aktar bl-idoli tagħhom, u bil-qzizijiet tagħhom, u bi htijiethom: iżda jien nehlihom mill-postijiet kollha fejn għammru, u fejn dinbu, u nsaffihom: u hekk ikunu l-poplu tiegħi, u jien inkun Alla tagħhom.

24 U David, il-qaddej tiegħi, ikun sultan fuqhom, u ragħaj wiehed ikollhom huma lkoll: u jimxu skond l-ordinanzi tiegħi, u l-istatuti tiegħi jħarsuhom, u jagħmluhom.

25 U jghammru fuq l-art li tajt lil Gakobb, il-qaddej tiegħi, li għammru fiha missirijietkom, u jghammru fuqha, huma u wliedhom, u wlied uliedhom, għal dejjem: u l-qaddej tiegħi David ikun il-prinċep tagħhom għal dejjem.

26 U naghmel magħhom għaqda ta' sliem; tkun għaqda ta' dejjem magħhom: u nberikhom, u nkattarhom, u nqieghed is-santwarju tiegħi f'nofshom għal dejjem.

27 U aghmarti tkun f'nofshom: iva, jien inkun Alla tagħhom, u huma jkunu l-poplu tiegħi.

28 U l-ġnus iġharfu li jiena, il-Mulej, inqaddes lil Izrael, meta s-santwarju tiegħi jkun f'nofshom għal dejjem.

38 U l-kelma tal-Mulej ġiet għandi, tghid:

2 O bin il-bniedem, dawwar wiċċek lejn Gog, ta' art Magog, il-prinċep il-kbir ta' Mesek u Tubal, u habbar kontriħ,

3 U għid: Hekk ighid Sidi l-Mulej: Ara, jien kontriħ, o Gog, il-prinċep il-kbir ta' Mesek u Tubal:

4 Jien indawrek, u nqieghed il-foxxni fix-xedaq tiegħek, u noħroġok, lilek u l-eżerċtu tiegħek kollu, żwiemel u jfirs, kollhom mġhammirin b'kull xorta ta' armi, imqar ġemgħa kbira, bit-tarki kbar u żgħar, kollha bis-sjuf f'idejhom:

5 Il-Persja, l-Etjopja, u l-Libja magħhom; kollha bit-tarka u l-elmu:

6 Gomer, u l-eżerċti tiegħu kollha; Bet-togarma minn truf it-tramuntana, u l-eżerċti tiegħu kollha: u hafna nies miegħek.

7 Thejja, u hejji int, u l-ġemgħa kollha tiegħek, li huma miġmugħa miġhek, u kun int għalihom li lilek jobdu.

8 Wara hafna jiem int tirċievi l-ordni: fl-aħħar tas-snin tiġi kontra l-art li ntraddet mis-sejf, u li n-nies tagħha nġemgħu minn hafna ġnus fuq il-muntanji ta' Izrael, li kienu dejjem herba: iżda in-nies tagħha harġu minn qalb il-ġnus, u issa qegħdin iġhammru bla biża', kollha kemm huma.

9 U int titla', u tasal bħal riefnu, tkun bħal shaba li sa tghatti l-art, u l-qtajja kollha tiegħek, u hafna popli miegħek.

10 Hekk ighid Sidi l-Mulej: Jiġri wkoll illi fl-istess żmien jiġi hsieb f'moħħok, u taħseb hsbijiet żhiena:

11 U tghid: Ha nitla' għall-art ta' rhula bla swar; nintafa' fuq dawn in-nies li qegħdin iġixu trunkwilli, u jghammru bla biża', kollha jghammru bla swar, u la għandhom staneg u lanqas wbieb,

12 Biex tisraq serqa, u taħtaf hafsa, biex titfa' idek fuq hriebi li issa mġhammra, u fuq poplu miġmugh minn fost il-ġnus, li kiseb bhejjem u ġid, u jghammru f'nofs l-art.

13 Xeba, u Dedan, u n-neguzjanti ta' Tarsis, u l-iljuni ż-zgħar tagħha kollha, ighidulek: Gejt int biex tagħmel serqa? Gmajt int il-ġemgħa tiegħek biex taħtaf xi hafsa, biex iġġorr fidda u deheb, biex tiehu bhejjem u ġid, biex tisraq xi serqa kbira?

14 Għalhekk, o bin il-bniedem, habbar u għid lil Gog: Hekk ighid Sidi l-Mulej: F'dak il-jum li l-poplu tiegħi Izrael ikun iġhammar bla biża', int ma tkunx tafu?

15 U tiġi minn fejn tkun, minn truf it-tramuntana, int, u hafna popli miegħek, kollha rekbin iż-żwiemel, ġemgħa kbira, u eżerċtu qawwi:

16 U titla' għall-poplu tiegħi Izrael, bħal shaba li tghatti l-art; dan ikun fl-aħħar jiem, u nġibek kontra arti, biex il-ġnus jagħrfu lili, meta nkun inqaddes bik, o Gog, quddiem għajnejhom.

17 Hekk ighid Sidi l-Mulej: Huwa int dak li jien tkellimt fuqu fil-jiem il-qodma, bil-qaddejjia tiegħi l-profeti ta' Izrael, li habbru f'dawk il-jiem, snin ilu, li kelli nġibek kontriħom?

18 U jiġri fl-istess żmien, meta Gog jiġi kontra art Izrael, ighid Sidi l-Mulej, li qillti titla' għal wiċċi.

19 Għax f'għejrti, u fin-nar ta' dagħdighi jien tkellimt. Sgur li f'dak il-jum tkun theżiżza kbira f'art Izrael;

20 U l-hut tal-baħar, u t-tjur tas-sema, u d-dbejeb tar-raba', u l-hlejjaq kollha li

jitkaxkru fuq l-art, u l-bnedmin kollha li huma fuq wiċċ l-art, jitrieghdu quddiemi, u jiġġarrfu l-muntanji, u jaqghu l-irdumijiet, u kull sur jiġġarrar ma' l-art.

21 U nsejjah kontra tiegħu sejf fuq il-muntanji tiegħi kollha, iġhid Sidi l-Mulej: u s-sejfa ta' kull wiehed ikun kontra hu.

22 U bil-pesta u bid-demmm naghmel haqq minnu; u naghmel xita fuqu, u fuq il-qtajja tiegħu, u fuq il-hafna popli li huma miegħu, xita fuq-qliel, u haġar tassilg, nar, u kubrit.

23 U hekk nitkabbar, u nitqaddes, u ningharaf quddiem hafna ġnus, u jagħrfu li jiena l-Mulej.

39 Għalhekk, o bin il-bniedem, habbar kontra Gog, u għid: Hekk iġhid Sidi l-Mulej: Ara, jien kontrik, o Gog, il-prinċep il-kbir ta' Mesek u Tubal:

2 U jien indawrek, u ntellghek minn truf it-tramuntana, u ngibek fuq il-muntanji ta' Izrael:

3 U nkisser il-qaws tiegħek minn idek ix-xellugija, u nwaqqa' l-vleġġ minn idek il-leminija.

4 Int taqa' fuq il-muntanji ta' Izrael, int, u l-qtajja tiegħek kollha, u l-popli li huma miegħek: nagħtik lit-tjur hattafa ta' kull xorta, u lid-dbejjeb tar-raba' biex tkun mikul.

5 Int taqa' fil-beraħ tar-raba': għax jien tkellimt, iġhid Sidi l-Mulej.

6 U nibgħat nar fuq Magog, u fuq dawk li jgħammru fil-gzejjer bla biza': u jagħrfu li jien il-Mulej:

7 Hekk ngħarraf l-isein imqaddes tiegħi f'nofs il-poplu tiegħi Izrael; u ma nħallihomx inigġsu aktar l-isein imqaddes tiegħi: u l-ġnus jagħrfu li jiena l-Mulej, il-Qaddis f'Izrael.

8 Ara, dan jaasal, u jigrì, iġhid Sidi l-Mulej: dan hu l-jum li minnu tkellimt.

9 U dawk li jgħammru fil-bliet ta' Izrael johorġu, u jqabbdu u jaharqu l-armi, tarki kbar u tarki zġhar, qwas u vleġġ, mazez u lanez, u jdumu jqabbdu n-nar bihom seba' snin.

10 U ma jhdux għawwied mir-raba', u lanqas ma jaqtghu hatab mill-imsaġar; għaliex iqabbdu n-nar b'dawk l-armi: u jagħmlu priza minn dawk li kienu għamlu priza minnhom, u jisirqu lil dawk li kienu serquhom.

11 U jigrì f'dak il-jum, illi nagħti lil Gog post għad-dfn f'Izrael, il-wied ta' dawk li jkunu għaddejjin, in-naha tal-lvant tal-baħar: u dal-wied jagħlaq it-triq lil dawk li jgħaddu minn hemm: u hemm jidfnu lil Gog u l-kotra tiegħu kollha: u jsemmuh wied Hamon-Gog.

12 Għal seba' xhur dar Izrael iddum tidfinhom, biex isaflu l-art.

13 Iva, il-poplu kollu tal-pajjiż jidfin-

hom; u minhabba dan jibqgħu jissemmew fil-jum li fik inkun iġġlorifikat, iġhid Sidi l-Mulej.

14 U jagħzlu xi rġiel li jduru l-pajjiż dejjem biex jidfnu, bil-għajnuna ta' dawk li jkunu għaddejjin, l-iġsma ta' dawk li jkunu baqgħu f'wiċċ l-art, biex isafluha: wara li jgħaddu seba' xhur jibdwew ifittxu.

15 U xhin dawk li jkunu għaddejjin mill-pajjiż, xi hadd minnhom jara għadam ta' bniedem, iwaqqaf sinjal hdejh, sama jidfnu id-deffiena f'wied Hamon-Gog.

16 Isem il-belt ikun Hamona. U hekk isaflu l-art.

17 U int, o bin il-bniedem, hekk iġhid Sidi l-Mulej: Ghid lit-tjur ta' kull xorta, u lid-dbejjeb kollha tar-raba': Ingemghu, u ejjew; ingabru minn kull naha għas-sagrificju tiegħi, li sa nissagrifika għalikom, sagrificju kbir fuq il-muntanji ta' Izrael, biex tieklu l-laħam u tixorbu d-demmm.

18 Tieklu l-laħam ta' nies setghana, u tixorbu d-demmm tal-prinċipijiet ta' l-art, bhalkieku kien tal-kbiex, tal-hrief, tal-bdabad, tal-ghoġiela, kollha bħejjem smien minn Basan.

19 U tieklu xaham sama tixbgħu, u tixorbu d-demmm sama tiskru, mis-sagrificju tiegħi li nissagrifika għalikom.

20 Hekk tixbgħu fuq il-mejda tiegħi bi zwiemel u mriekieb, b'nies setghana, u l-gwerrieri kollha, iġhid Sidi l-Mulej.

21 U nollri l-glorja tiegħi fost il-ġnus, u l-ġnus kollha jaraw il-haqq tiegħi li nkun għamilt, u idi li nkun qegħid fughom.

22 Hekk dar Izrael tagħraf li jiena l-Mulej, Alla tagħhom, minn dak il-jum 'il quddiem.

23 U l-ġnus jagħrfu li dar Izrael marret fil-jasar minhabba l-hažen tagħhom: għax imxew bil-hažen miegħi, hbejt wiċċi minnhom, u tajthom f'id l-egħdewwa tagħhom: hekk waqghu kollha bis-sejfa.

24 Skond it-tiingis tagħhom, u skond htijiethom, għamilt magħhom, u hbejt wiċċi minnhom.

25 Għalhekk, hekk iġhid Sidi l-Mulej: Issa narga' ngib lura lil Gakobb mill-jasar, u jkollni hniena minn dar Izrael kollha, u ngħir għall-isein imqaddes tiegħi:

26 Wara dan jinsew il-għajb tagħhom, u l-htijiet tagħhom kollha li għamlu kontra tiegħi, meta jerggħu jgħammru fil-hedu fuq arthom, u hadd ma jbezzagħhom.

27 Meta nreġġagħhom lura minn qalb il-popli, u nigmagħhom mill-artijiet ta' l-egħdewwa tagħhom, nitqaddes fihom quddiem hafna ġnus;

28 Imbagħad jagħrfu li jiena l-Mulej, Alla tagħhom, għax jien hadthom fil-jasar fost il-ġnus: imma ergajt għajthom lejn arthom, u ma hallejt lil hadd minnhom hemm.

29 Lanqas nahbi aktar wiċċi minnhom:

ghax inkun sawwabt l-ispirtu tieghi fuq dar Izrael, ighid Sidi l-Mulej.

40 Fis-sena hamsa u ghoxrin tal-jasar taghna, fil-bidu tas-sena, fil-ghaxra tax-xahar, fis-sena erbatax, wara li l-belt kienet mirbuha, f'dak il-jum sewwa, id il-Mulej kienet fuqi, u hu giebni hemm-hekk.

2 F'dehra divina, hu giebni f'art Izrael, u qeghidni fuq muntanja gholja hafna, li fuqha kien hemm bini bhal belt, fuq in-naha ta' nofsinhar.

3 U giebni hemm, u, ara, kien hemm ragel, li d-dehra tieghu kienet donnha bronż, b'habel f'idu tal-kittien, u qasba tal-qesien, u kien wieqaf fil-bieb.

4 U r-ragel qalli: O bin il-bniedem, ara b'ghajnejk, u isma' b'widnejk, u oqgodh attent ghal kulma sa nurik; ghax biex nurihomlok int miġjub hawn: habbar kulma tara lil dar Izrael.

5 U, ara, kien hemm haġt barra mit-tempju, dawramejt, u f'id ir-ragel kien hemm qasba tal-qesien ta' sitt idriegh, u kull driegh kien twil driegh, u erbat iswaba; u qies il-hxna tal-bini, li kienet qasba; u l-gholi, li kien qasba.

6 Imbaghad mar lejn il-bieb li jhares lejn il-lvant, u tala' t-taraġ tieghu, u qies il-ghatba tal-bieb, li kienet wiesgħa qasba; u l-ghatba l-ohra kienet qasba wiesgħa.

7 U kull kamra tal-ghassa kienet twila qasba, u wiesgħa qasba; u bejn il-kmamar tal-ghassa kien hemm wisa' ta' hamest idriegh; u l-ghatba tal-bieb, hdejn il-portku tal-bieb, min-naha ta' ġewwa, kienet qasba.

8 Imbaghad qies ukoll il-portku tal-bieb, min-naha ta' ġewwa, li kien qasba.

9 U qies il-portku tal-bieb, tmint idriegh; u l-pilastru tieghu, żewġ idriegh; u l-portku tal-bieb kien in-naha ta' ġewwa.

10 U l-kmamar tal-ghassa tal-bieb tan-naha tal-lvant kienu tlieta fuq dal-ġenb, u tlieta fuq il-ġenb l-iehor; it-tlieta kienu ta' qjes wiehed; u l-pilastru kellihom qjes wiehed fuq kull ġenb.

11 Imbaghad qies il-wisa' tad-dahla tal-bieb: ghaxart idriegh; u t-tul tal-bieb, kien tlittax-il driegh.

12 U quddiem il-kmamar tal-ghassa, kien hemm spazju wiesaq' driegh, fuq kull ġenb; u kull kamra tal-ghassa kienet sitt idriegh fuq kull ġenb.

13 Imbaghad qies il-bieb mis-saqaf ta' kamra wahda tal-ghassa sas-saqaf ta' l-ohra; il-wisa' kien hamsa u ghoxrin driegh, minn bieb sal-bieb ta' quddiemu.

14 U ghamel ukoll il-pilastru tal-ġenb sittin driegh gholi; u l-bieb kien jistendi madwar il-pilastru tal-ġenb tal-bitha.

15 U mill-faccata tal-bieb fid-dahla

tieghu, sal-faccata tal-portku ta' ġewwa tal-bieb, kienu hainsin driegh.

16 U kien hemm twieqi wesghin minn barra, u doġo minn ġewwa, iħarsu lejn il-kmamar tal-ghassa, u lejn il-pilastru tal-ġenb tagħhom, ġewwa l-bieb dawramejt, u l-istess għall-arkati. U kien hemm twieqi ġewwa dawramejt; u fuq kull pilastru tal-ġenb kien hemm minqux sigar tal-palm.

17 Imbaghad hadni fil-bitha ta' barra, u, ara, kien hemm kmamar u paviment, magħmulin għall-bitha dawramejt: tletin kamra kienu jħarsu lejn il-paviment.

18 U l-paviment (jigifieri, il-paviment ta' taht) kien fil-ġenb tal-bwieb, u daqs it-tul tal-bwieb.

19 Imbaghad qies il-wisa' mill-faccata ta' ġewwa tal-bieb ta' taht sal-faccata ta' barra tal-bitha ta' ġewwa, mitt driegh sew fuq il-lvant, u sew fuq it-tramuntana.

20 U l-bieb tal-bitha ta' barra, li kien iħares lejn it-tramuntana, qieslu tulu, u l-wisa' tieghu.

21 U l-kmamar tieghu tal-ghassa, kienu tlieta 'l hawn, u tlieta 'l hemm; u l-pilastru tieghu tal-ġenb, u l-arkati tieghu kellihom qjes wiehed bħall-ewwel bieb: hamsin driegh it-tul tieghu, u hamsa u ghoxrin driegh il-wisa'.

22 U t-twieqi tieghu, u l-arkati tieghu, u l-palm tieghu kienu daqs il-qjes ta' dawk tal-bieb li kien iħares lejn il-lvant; u kienu jitilghu għalih b'seba' targiet; u l-arkati tieghu kienu minn ġewwa.

23 U l-bitha ta' ġewwa kelliha bieb biswit il-bieb fuq in-naha tat-tramuntana kif ukoll il-bieb fuq in-naha tal-lvant; u qies mitt driegh minn bieb għal bieb.

24 Imbaghad mexxienu lejn nofsinhar, u, ara, kien hemm bieb in-naha tan-nofsinar: u qies il-pilastru tal-ġenb tieghu, u l-arkati tieghu, u l-qisjien kienu bħall-ohrajn.

25 U kien hemm twieqi fih, u fl-arkati tieghu dawramejt, bħat-twieqi l-ohra: hamsin driegh kien it-tul, u l-wisa' hamsa u ghoxrin driegh.

26 U kien hemm seba' targiet biex titilghu, u l-arkati tieghu kienu quddiemhom: u kellu sigar tal-palm, wahda fuq din-naha, u ohra fuq in-naha l-ohra, minquxa fuq il-pilastru tal-ġenb.

27 U kien hemm bieb fil-bitha ta' ġewwa lejn in-naha ta' nofsinhar: u qies minn bieb sa bieb lejn nofsinhar, mitt driegh.

28 U hadni fil-bitha ta' ġewwa mill-bieb tan-nofsinar: u qies il-bieb ta' nofsinhar, u kienu l-qisjien bħall-ohrajn;

29 Il-kmamar tal-ghassa tieghu, il-pilastru tieghu tal-ġenb, u l-arkati tieghu, kellihom qjes bħall-ohrajn: u kien hemm twieqi fil-bieb, u fl-arkati tieghu, dawra-

mejt: it-tul kien hamsin driegħ, u l-wisa' hamsa u ghoxrin driegħ.

30 U kien hemm arkati dawramejt hamsa u ghoxrin driegħ tul, u hames dirghajn wisa'.

31 U l-arkati tiegħu kienu lejn il-bitha ta' barra; u palm kien minqux fuq il-pilastru tiegħu tal-ġenb: u biex titla' għalih kien hemm tmien targiet.

32 U hadni fil-bitha ta' ġewwa lejn il-lvant, u qies il-bieb: qisjien bhall-ohrajn.

33 U l-kmamar tiegħu tal-ghassa, u l-pilastru tiegħu tal-ġenb, u l-arkati tiegħu, qisjien bhall-ohrajn: u kien hemm twieqi fil-bieb, u fi-arkati, dawramejt: it-tul kien hamsin driegħ, u l-wisa' hamsa u ghoxrin driegħ.

34 U l-arkati tiegħu kienu lejn il-bitha ta' barra; u palm kien minqux fuq il-pilastru tiegħu tal-ġenb, fuq naha, u fuq ohra: u biex titla' għalih kien hemm tmien targiet.

35 Imbagħad hadni lejn il-bieb tat-tramuntana; qiesu, u kellu l-istess qisjien;

36 Bil-kmamar tiegħu tal-ghassa, il-pilastru tiegħu tal-ġenb, u l-arkati tiegħu: u l-bieb kellu twieqi dawramejt; it-tul kien hamsin driegħ, u l-wisa' hamsa u ghoxrin driegħ.

37 U l-pilastru tiegħu tal-ġenb kienu lejn il-bitha ta' barra; u palm kien minqux fuq il-pilastru tiegħu tal-ġenb 'il hawn, u 'l hemm: u biex titla' għalih kien hemm tmien targiet.

38 U kamra bid-dahla tagħha kienet hdejn il-pilastru tal-ġenb hdejn il-bwieb; hemm kienu jahslu l-offerti tal-hruq.

39 U fil-portku tal-bieb kien hemm żewġ imwejjed 'il hawn, u żewġ imwejjed 'il hemm, biex joqtlu fuqhom l-offerti tal-hruq, u s-sagrificċji għad-dnub, u għall-htija.

40 U fil-ġenb ta' barra, in-naħa tat-tramuntana ta' min ikun tiela' lejn id-dahla tal-bieb, kien hemm żewġ imwejjed; u fuq il-ġenb l-iehor, lejn il-portku tal-bieb, kien hemm żewġ imwejjed.

41 Erba' mwejjed kienu fuq dal-ġenb, u erba' mwejjed fuq il-ġenb l-iehor, hdejn il-bieb; b'kollox tmien imwejjed, li fuqhom kienu joqtlu s-sagrificċji.

42 U l-erba' mwejjed kienu ta' ġebel mingur għall-offerta tal-hruq, twal driegħ u nofs u wesghin driegħ u nofs, u għoljin driegħ: fuqhom kienu jqiegħdu l-ghodod li bihom joqtlu l-offerta tal-hruq u s-sagrificċji.

43 U gancijiet, twal erbat iswaba, kienu mwahħlin dawramejt ġewwa; u fuq l-imwejjed kien jitqiegħed il-laħam ta' l-offerta.

44 U barra l-bieb ta' ġewwa kien hemm żewġ kmamar għall-ghannejja fil-bitha ta' ġewwa, waħda minnħom kienet mal-ġenb tal-bieb tat-tramuntana; u kienet thares

lejn nofsinħar, u waħda mal-ġenb tal-bieb tal-lvant, thares lejn it-tramuntana.

45 U qalli: Dil-kamra, li thares lejn nofsinħar, hi għall-qassisin, li jieħdu hsieb it-tempju;

46 Iżda l-kamra, li wiċċha jħares lejn it-tramuntana, hi għall-qassisin li jieħdu hsieb l-altar: dawn huma wlied Sadoq, li fost ulied Levi jersqu lejn il-Mulej biex iservuħ.

47 U qies il-bitha, li kienet kwadra; it-tul kien mitt driegħ, u l-wisa' mitt driegħ, u l-altar kien quddiem it-tempju.

48 Imbagħad dahħalni fil-portku tat-tempju, u qies il-pilastru tal-ġenb tal-portku, hamest idriegħ 'il hawn, u hamest idriegħ 'il hemm: u l-wisa' tal-bieb kien tlitt idriegħ 'il hawn, u tlitt idriegħ 'il hemm.

49 It-tul tal-portku kien ghoxrin driegħ, u l-wisa' hdax-il driegħ; u ġiebni hdejn it-taraġ li jitilghu għalih: kien hemm kolonni hdejn il-pilastru tal-ġenb, waħda 'l hawn, u waħda 'l hemm.

41 Imbagħad ġiebni fil-post imqaddes, u qies il-pilastru tal-ġenb, sitt idriegħ wisa' fuq ġenb, u sitt idriegħ wisa' fuq il-ġenb l-iehor, li kien il-wisa' tat-tinda.

2 U l-wisa' tad-dahla kien għaxart idriegħ; u l-hitan tal-ġnub tad-dahla kienu hamest idriegħ fuq naha, u hamest idriegħ fuq in-naħa l-ohra: imbagħad qies it-tul tal-post imqaddes, erbghin driegħ: u l-wisa' tagħha, ghoxrin driegħ.

3 Imbagħad dahal ġewwa, u qies il-pilastru tal-ġenb tad-dahla, żewġ idriegħ; u d-dahla, sitt idriegħ gholi; u l-wisa' tad-dahla, sebat idriegħ.

4 U qies it-tul, ghoxrin driegħ; u l-wisa', ghoxrin driegħ, quddiem il-post imqaddes, u qalli: Dan hu l-Qaddis tal-Qaddisin.

5 Imbagħad qies il-hajt tat-tempju, sitt idriegħ; u l-wisa' tal-kmamar tal-ġenb, erbat idriegħ, madwar it-tempju.

6 Il-kmamar tal-ġenb kienu fi tliet pjani, wieħed fuq l-iehor, tletin f'kull pian. Kien hemm harrigiet mal-hajt tat-tempju dawramejt, biex fuqhom jistrieħu l-kmamar tal-ġenb, u hekk ma jistrieħ fuq il-hajt tat-tempju.

7 U l-kmamar tal-ġenb kienu wesghin aktar ma joghlew minn pian għal pian, skond il-wisa' tal-harriega minn pian għal pian madwar it-tempju; fuq il-ġenb tat-tempju kien hemm garigor jaghti għal fuq, u hekk wieħed kien jitla' mill-pjan t'isfel għall-pjan ta' fuq minn dak tan-nofs.

8 U rajt ukoll li t-tempju dawramejt kien qiegħed fuq blataforma gholja. Il-pedamenti tal-kmamar tal-ġenb kienu għoljin qasba shiha ta' sitt idriegħ.

9 Il-hxuna tal-hajt ta' barra tal-kmamar tal-ġenb kienet hamest idriegh; u l-parti tal-blatiforma li kien baqa' kienet hamest idriegh. Bejn il-blatiforma tat-tempju,

10 U l-kmamar ta' barra kien hemm wisa' ta' ghoxrin driegh madwar it-tempju fuq kull naha.

11 U l-bwieb tal-kmamar tal-ġenb kienu jifthu fuq dik il-parti tal-blatiforma li kien baqa'; bieb wiehed lejn it-tramuntana, u bieb iehor lejn nofsinhar: u l-wisa' tal-parti li kien baqa' kien hamest idriegh dawramejt.

12 U l-bini li kien ihares lejn il-bitha tat-tempju, fuq in-naha tal-punent, kien wiesa' sebghin driegh; u l-hajt tal-bini kien wiesa' hamest idriegh dawramejt, u t-tul tieghu kien disghin driegh.

13 Imbaghad qies it-tempju; it-tul kollu mitt driegh; u l-bitha, u l-bini bil-hitan tieghu, tul ta' mitt driegh ukoll.

14 U l-wisa' tal-faccata tat-tempju, u tal-bitha lejn il-lvant, kien mitt driegh.

15 Imbaghad qies it-tul tat-tempju faccata tal-bitha, fuq in-naha ta' wara, bil-passaġġi tal-kmamar fuq kull naha, mitt driegh; qies ukoll it-tempju ta' ġewwa, u l-portku tal-bitha.

16 Il-ġnub tal-bieb, u t-twieqi, u l-passaġġi madwar it-tliet pjani tal-kmamar, li kienu jistendu sal-bieb, kienu miksi jin bl-injam dawramejt, mill-art sat-twieqi, u madwar it-twieqi.

17 Sa l-ispazju ta' fuq il-bieb, u sal-kamra ta' ġewwa, u fuq barra, u l-hitan kollha dawramajt, fuq ġewwa u barra, kollox kien maghmul skond qisjen precisi.

18 Kien hemm ornamenti ta' kerubin u sigar tal-palm, palma bejn kerub u kerub. Kull kerub kellu zewġ uċuh:

19 Wiċċ ta' bniedem kien ihares lejn il-palma minn naha wahda, u wiċċ ta' ferh ta' ljun ihares lejn il-palma, min-naha l-oħra: hekk kienu minquxin fuq it-tempju kollu dawramejt.

20 Mill-art sa fuq il-bieb kien hemm minquxin kerubin u sigar tal-palm; hekk ukoll fuq il-hajt tat-tempju.

21 Il-ġenbejn tat-tempju kienu ikkwadrati; u faccata tal-post imqaddes kien hemm xi haġa tixbah

22 Altar ta' l-injam, tliet idriegh gholi, zewġ idriegh twil, u zewġ idriegh wiesa'; l-irkejjien tieghu, u l-bazi tieghu, u l-hitan tieghu, kienu ta' l-injam. U qalli: Din hi l-mejda ta' quddiem il-Mulej.

23 U t-tempju u s-santwarju kellhom zewġ bibien kull wiehed.

24 Kull bieb kellu zewġ bibiet; zewġ tebqiet jintnew; zewġ tebqiet ghal bieba wahda, u zewġ tebqiet ghall-bieba l-oħra.

25 U kien heinn minquxin fuqhom, fuq il-bwieb tat-tempju, kerubin u sigar

tal-palm, bhal ma kien hemm minquxin fuq il-hitan; u kien hemm gwarnicun ta' l-injam fuq il-portku, minn barra.

26 U kien hemm tweiqi wesghin minn barra, u doġoq minn ġewwa, u palm, fuq naha, u fuq oħra, fuq il-hitan tal-ġenb tal-portku, fil-kmamar tal-ġenb tat-tempju, u l-gwarnicuni.

42 Imbaghad hariġni fil-bitha ta' barra, lejn in-naha tat-tramuntana: u ġiebn fil-kmamar li kienu biswit il-bitha tat-tempju, u biswit il-bini n-naha tat-tramuntana.

2 Fil-faccata, fejn kien hemm il-bieb tal-tramuntana, it-tul kien ta' mitt driegh, u l-wisa' ta' hamsin driegh.

3 Biswit il-ghoxrin driegh li kienu għall-bitha ta' ġewwa, u biswit il-paviment li kien għall-bitha ta' barra, kien hemm passaġġ biswit passaġġ, fi tliet pjani.

4 U quddiem il-kmamar kien hemm kuridur għaxart idriegh wiesa', u biex wiehed jidhol ġewwa kien hemm passaġġ ta' driegh; u bwiebhom kienu jharsu lejn it-tramuntana.

5 Issa l-kmamar ta' fuq kienu idjaq: għax il-passaġġi kienu jiehdu aktar spazju minnhom milli minn ta' taht u tan-nofs fil-bini.

6 Għax huma kienu fi tliet pjani, u ma kellhomx pilastru bhall-pilastru tal-btiehi: għalhekk il-kmamar ta' fuq kienu idjaq minn ta' taht u tan-nofs mill-art.

7 U l-hajt li kien barra hdejn il-kmamar, lejn il-bitha ta' barra, quddiem il-kmamar, kien twil hamsin driegh.

8 Għaliex it-tul tal-kmamar, li kienu fil-bitha ta' barra, kien hamsin driegh, mentri dawk tan-naha tal-faccata tat-tempju kienu mitt driegh.

9 U l-isfel minn dawn il-kmamar, kien hemm minn fejn wiehed jidhol min-naha tal-lvant, int u diehel mill-bitha ta' barra għalihom.

10 Fil-hxuna tal-hajt tal-bitha, lejn il-lvant, biswit il-bitha, u biswit il-bini, kien hemm xi kmamar,

11 B'passaġġ quddiemhom bhal dak tal-kmamar li kienu fuq in-naha tat-tramuntana, ta' l-istess tul u ta' l-istess wisa'; bl-istess hrug, u taqsim, u bwieb.

12 Hekk kienu wkoll il-bwieb tal-kmamar li kienu fin-naha tan-nofsinhar; kien hemm ukoll bieb f'ras il-kuridur: il-kuridur li kien proprju quddiem il-hajt, min-naha tal-lvant, int u diehel fihom.

13 Imbaghad qalli: Il-kmamar tan-naha tat-tramuntana, u l-kmamar tan-naha tan-nofsinhar, li huma biswit il-bitha, huma l-kmamar qaddisa, fejn il-qassisin li jersqu lejn il-Mulej, jieklu l-offerti l-aktar qaddisa: hemm iqieghdu l-offerti l-aktar qaddisa—l-offerta tal-qamh, il-vittmi

ghad-dnub u ghall-htija, ghaliex il-post hu qaddis.

14 Meta l-qassisin jidhlu fil-post imqaddes, ma johorġu minnu fil-bitha ta' barra, bla ma jhallu hemm ilbieshom, li bihom ikunu ghamlu s-servizz; ghax huma mqaddsa: u jilbsu lbies iehor, imbaghad ikunu jistghu jersqu lejn il-parti riservata ghall-poplu.

15 Issa, malli temm iqis il-bini ta' ġewwa tat-tempju, harigni mill-bieb li jhares lejn il-lvant, u qies id-dawra kollha.

16 Qies il-ġenb tal-lvant bil-qasba tal-qej sien: tul hames mitt qasba.

17 Imbaghad qies in-naha tat-tramuntana: hames mitt qasba tul.

18 Lejn il-ġenb ta' nofsinhar qies hames mitt qasba, skond il-qasba tal-qej sien.

19 Dar lejn in-naha tal-punent, u qies hames mitt qasba, skond il-qasba tal-qej sien.

20 Qies mill-erbat iġnieb: kien hemm hajt mad-dawra kollha, hames mitt qasba twil, u hames mija wiesa', biex jifred dak li hu mqaddes minn dak li hu profan.

43 Imbaghad hadni lejn il-bieb, il-bieb li jhares lejn il-lvant;

2 U, ara, il-glorja t'Alla ta' Izrael kienet ġeja min-naha tal-lvant: u lehn u kienet tiddi bil-glorja tiegħu.

3 U kienet bhad-dehra li kont rajt, bhad-dehra li rajt meta ġejt biex neqred il-belt: u d-dehriet kienu bhad-dehra li jien rajt hdejn ix-xmara Kebar; u nxhitt għal wiċċi.

4 U l-glorja tal-Mulej dahlet fit-tempju mill-bieb li jhares lejn il-lvant.

5 Hekk l-ispiritu refagħni, u hadni fil-bitha ta' ġewwa; u, ara, il-glorja tal-Mulej imliet it-tempju.

6 U smajtu jkellimni mit-tempju; u raġel qagħad hdejja.

7 U qalli: O bin il-bniedem, dan hu l-post tat-tron tiegħi, u l-post ta' qiegh riġleja, fejn nghammar f'nofs ulied Izrael għal dejjem: u l-isem imqaddes tiegħi ma jkasbruhx aktar dar Izrael, la huma, u lanqas is-slaten tagħhom, biż-żena tagħhom, u bl-iġsma mejta tas-slaten tagħhom fil-imqades tal-gholjiet tagħhom.

8 Billi kienu jqieghdu l-ghatba tagħhom hdejn l-eghtiebi tiegħi, u ġenbejn bwiebhom hdejn ġenbejn biebi, b'hajt biss bejni u bejnhom, huma kasbru l-isem imqaddes tiegħi bil-hwejjeġ mistkerrha li għamlu: għalhekk kelli neqridhom f'għadbi.

9 Issa halli jwarrbu ż-żena tagħhom, u l-iġsma mejta tas-slaten tagħhom, 'il bghid minni, u nghammar fosthom għal dejjem.

10 U int, o bin il-bniedem, uri t-tempju

lil dar Izrael, biex jirġhexu mill-egħmil hazin tagħhom; u hallihom iqisu l-perfezzjoni tiegħu.

11 U jekk jirġhexu minn kulma għamlu, għarrafhom il-forma tat-tempju, u l-istruttura tiegħu, u l-hruġ tiegħu, u d-dhul tiegħu, u l-forom tiegħu kollha, u l-ordinanzi tiegħu kollha, u l-forom tiegħu kollha, u l-liġijiet tiegħu kollha, u iktibhom quddiem għajnejhom, biex iħarsu l-forma tiegħu, u l-ordinanzi tiegħu kollha, u jagħmluhom.

12 Din hi l-liġi tat-tempju: Fuq ras il-muntanja, il-medda tagħha kollha dawramejt, tkun l-aktar qaddisa. Ara, din hi l-liġi tat-tempju.

13 U dawn huma l-qisien ta' l-altar bl-idriegħ (id-driegħ hu driegħ, u wisa' ta' id): il-baži tkun driegħ, u l-wisa' driegħ, u l-burdura tagħha fuq ix-xifer tagħha dawramejt xiber; u dan ikun il-gholi tal-baži ta' l-altar.

14 U mill-baži fl-art sal-biċċa ta' barra ta' taht ikun żewġt idriegħ, u l-wisa' driegħ; u mill-biċċa ta' barra ż-żghira sal-biċċa ta' barra l-kbira ikun erbat idriegħ, u l-wisa' driegħ.

15 U l-fuklar ta' l-altar ikun erbat idriegħ; u mill-fuklar ta' l-altar johorġu 'l fuq erbat iqrnun.

16 U l-fuklar ta' l-artal ikun twil tnax-il driegħ, u wiesa' tnax, kwadru fl-erbat iġnieb tiegħu.

17 U l-biċċa ta' barra tkun erbatax-il driegħ twila b'erbatax-il driegħ wiesgħa fl-erbat iġnieb tagħha, il-burdura madwarha tkun nofs driegħ, u l-baži tagħha toħroġ 'il barra driegħ dawramejt; u t-taraġ tagħha jhares lejn il-lvant.

18 U qalli: O bin il-bniedem, hekk iġhid Sidi l-Mulej: Dawn huma l-istatuti ta' l-artal għal dak in-nhar meta jibnuh, biex joffru offerti mahruqa fuqu, u biex iroxxu fuqu d-demmu.

19 U tagħti lill-qassisin Leviti, li jkunu min-nisel Sadoq, li jersqu lejja, biex iservuni, iġhid Sidi l-Mulej, għoġol għas-sagrificċju għad-dnub.

20 U tiehu ftit minn demmu, u tqieghdu fuq l-erba' qrun ta' l-artal, u fuq l-erba' xwieki tal-biċċa ta' barra, u fuq ix-xifer dawramejt: u hekk tippurifikaw u taq-lagħu mahfra.

21 Tiehu wkoll il-ghoġol tas-sagrificċju għad-dnub, u hemm jinħaraq fil-post magħzül tat-tempju, barra s-santwarju.

22 U fit-tieni jum toffri bodbod bla difett għas-sagrificċju għad-dnub; u jip-purifikaw l-artal, bħal ma jkunu ippurifikaw bil-ghoġol.

23 Meta ttemm il-purifikazzjoni tiegħu, toffri għoġol bla difett, u kibx bla difett mill-merħla.

24 U tippreżentahom quddiem il-Mulej, u l-qassisin jixhtu fuqhom il-melħ, u

joffruhom bhala offerta mahruqa lill-Mulej.

25 Ghal sebat ijiem thejji kuljum bodbod bhala sagrafičču ghad-dnub: ihejju wkoll ghogol, u kibx mill-merhla, bla difett.

26 Ghal sebat ijiem jitolbu mahfra ghall-altar, jippurifikawh, u hekk iqaddsu.

27 U meta jghaddu dawn il-jiem jigrì, illi fit-tminn jum, u 'l quddiem, il-qassisin joffru l-offerti mahruqa taghkom fuq l-artal, u l-offerti taghkom tas-sliem; u nilqaghkom tajieb, ighid Sidi l-Mulej.

44 Imbaghad raġa' hadni lejn il-bieb ta' barra tas-santwarju, li jhaires lejn il-lvant; u kien maghluq.

2 Imbaghad qalli l-Mulej: Dal-bieb ikun maghluq; ma jinfetax, u hadd ma jidhol minnu; għax il-Mulej, Alla ta' Izrael, dahal minnu; għalhekk għandu jibqa' maghluq.

3 Il-prinċep, bhala prinċep, joqghod bil-qieghda fih biex jiekol il-hobz quddiem il-Mulej; jidhol mit-triq tal-portku ta' dak il-bieb, u johrog mill-istess triq.

4 Imbaghad hadni mit-triq tal-bieb tat-tramuntana quddiem it-tempju: u harist, u, ara, il-glorja tal-Mulej kienet timla dar il-Mulej; u nxhitt għal wiċċi.

5 U qalli l-Mulej: O bin il-bniedem, oqghod hafna attent, u ara b'għajnejk, u isma' b'widnejk dak kollu li sa nġhidlek fuq l-istatuti kollha tat-tempju tal-Mulej, u fuq il-ligijiet tiegħu kollha; u ara sewwa kif wiehed jidhol fit-tempju, u kif wiehed johrog mis-santwarju.

6 U għid lil dawk in-nies xewwiexa, lid-dar ta' Izrael: Hekk ighid Sidi l-Mulej: Biżżejjed għalikom bil-hwejjeġ mistkerrha taghkom kollha, o dar Izrael!

7 Li dahhaltu l-barranin fis-santwarju tiegħi, bla ċirkonċizzjoni fil-qalb, u bla ċirkonċizzjoni fil-gisem, biex ikunu fis-santwarju tiegħi, biex inigġsuh, iva, dari, meta intom kontu toffru ikli, ix-xaham u d-demm; u kisru r-rabta tiegħi, biex iżzidu mal-hwejjeġ mistkerrha kollha taghkom.

8 U ma hadtux hsieb il-hwejjeġ tiegħi mqaddsa: iżda qabbadtu l-barranin biex iservu fis-santwarju tiegħi.

9 Hekk ighid Sidi l-Mulej: L-ebda barrani, bla ċirkonċizzjoni fil-qalb, u bla ċirkonċizzjoni fil-gisem, ma jidhol fis-santwarju tiegħi: l-ebda barrani li hemm fost ulied Izrael.

10 U l-Leviti li tbiegħdu minni, meta Izrael twarrbu minni għal wara l-idoli taghhom, jitgħabbew bil-hażen taghhom.

11 Iżda huma jkunu bhala servi fis-santwarju tiegħi, għassiesa fil-bwieb tas-

santwarju tiegħi, u bhala qaddejja tat-tempju; huma joqtlu l-vittmi tal-hruq u s-sagrafičču għall-poplu, u jieqfu mal-poplu, biex iservuh.

12 Tali serwewhom quddiem l-idoli taghhom, u waqqghu lil dar Izrael fil-hażen, narfa' idi kontra taghhom, ighid Sidi l-Mulej, u jitgħabbew bil-hażen taghhom.

13 U ma jersqu lejja, biex iservuni ta' qassisin, u lanqas jersqu lejn l-ebda wahda mill-hwejjeġ qaddisa tiegħi, fil-Qaddis tal-Qaddisin: imma jitgħabbew b'għajbhom, u bil-hwejjeġ mistkerrha taghhom li għamlu.

14 Iżda naghmilhom għassiesa tat-tempju, għax-xogħol kollu tiegħu, u għal kulma jsir fih.

15 Imma l-qassisin il-Leviti, ulied Sadoq, li hadu hsieb is-santwarju tiegħi, meta wlied Izrael twarrbu minni, jersqu lejja biex iservuni, u joqoghdu quddiem, biex joffruli x-xaham u d-demm, ighid Sidi l-Mulej:

16 Huma jidhlu fis-santwarju tiegħi, u jersqu lejn il-mejda tiegħi, biex iservuni, u jtemmu s-servizz tiegħi kollu.

17 U jigrì, meta jidhlu minn bwieb il-bitha ta' ġewwa, illi huma jkunu lebsin hwejjeġ tal-għażel; u ma jkollhom xejn suf fuqhom, huma u jservu fil-bwieb tal-bitha ta' ġewwa, u fit-tempju.

18 Trabant tal-għażel ikollhom fuq rashom, u srawal tal-għażel ma' ġenbejhom; ma jithazzmuzz bi hwejjeġ li jgħaluhom jeghrqu.

19 U meta johorgu fil-bitha ta' barra, fil-bitha ta' barra lejn il-poplu, jinżghu hwejjiġhom, li jkunu għamlu s-servizz bihom, u jhalluohom fil-kmamar imqaddsa, u jilbsu hwejjeġ oħra; biex ma jqaddsx il-poplu bi hwejjiġhom.

20 Lanqas iqaxxru rashom, u lanqas ihallu xagħarhom jikber: biss iqarwzu xagħar rashom.

21 Lanqas l-ebda qassis ma jixrob inbid, xhin jidhlu fil-bitha ta' ġewwa.

22 Lanqas jieħdu b'marthom mara armla, jew wahda iddivorzjata: iżda jieħdu xebba minn nisel dar Izrael, jew armla li tkun armla minn qassis.

23 U jgħallmu l-poplu tiegħi d-differenza bejn dak li hu mqaddes u dak li hu profan, u jgħallmuh jagħzel bejn dak li hu mniġġes u dak li hu safi.

24 U fit-tilwim jagħmluha ta' mħallfin; u jaqtgħu l-haqq skond il-ligijiet tiegħi: u jharsu l-ligijiet tiegħi, u l-istatuti tiegħi fl-ghidien kollha tiegħi; u jqaddsu s-sibtijiet tiegħi.

25 U ma jmorrux hdejn bniedem mejjet biex jitniġġsu: biss għal missier, jew għal omm, jew għal iben, jew għal bint, għal hu, jew għal oħt li ma tkunx miżżewġa, jistgħu jitniġġsu.

26 U wara li jippurifika ruhu, ighodulu sebat ijiem.

27 U fil-jum li jidhol fis-santwarju, fil-bitha ta' ġewwa, biex jaghmel servizz fis-santwarju, joffri s-sagrificju tieghu ghad-dnub, ighid Sidi l-Mulej.

28 U jkollhom wirta: jien wirthom: u sehem mill-art la taghtuhomx f'İzrael: jiena sehemhom.

29 Jiekl u l-offerta tal-qamh, u s-sagrificju ghad-dnub, u s-sagrificju ghall-ħtija; u kull haga dedikata lil Alla f'İzrael tkun taghhom.

30 U l-frott bikri kollu ta' kull xorta, u kull offerta ta' kull xorta, mill-offerti taghkom kollha, ikunu ghall-qassisin: u l-aħjar tal-ghagin taghkom taghtuh lill-qassis biex iġib il-barka fuq darek.

31 Il-qassisin ma jistghux jiekl u l-ebda haga li tkun mietet wehidha, jew mqattgħa, sew jekk tkun tajra, u sew jekk tkun bhima.

45 Barra minn dan, meta taqsmu bix-xorti l-art biex tirtuha, agħtu sehem lill-Mulej, biċċa qaddisa mill-art: it-tul ikun hamsa u ghoxrin elf qasba, u l-wisa' ghaxart elef. Din tkun qaddisa fil-medda tagħha dawramejt.

2 Minn din ikun hemm għas-santwarju hames mitt diegħ tul, b'hames mitt diegħ wisa', kwadra dawramejt; u hamsin diegħ dawramejt għall-mergħat tagħha.

3 Minn dal-qjies tqis tul ta' hamsa u ghoxrin elf qasba, u wisa' ta' ghaxart elef: u fiha jkun hemm is-santwarju, il-post l-aktar imqaddes.

4 Din tkun il-biċċa qaddisa ta' l-art: tkun għall-qassisin, il-ministri tas-santwarju, li jersqu biex iservu l-Mulej; u tkun għalihom post għad-djar taghhom, u post imqaddes għas-santwarju.

5 U l-hamsa u ghoxrin elf tul, u l-ghaxart elef wisa', ikunu għal-Leviti, li jservu fit-tempju: ikunu taghhom, għal ghoxrin kamra.

6 U taqtgħu bhala sehem għall-belt hamest elef wisa', u hamsa u ghoxrin elf tul, matul is-sehem imqaddes: din tkun għal dar İzrael kollha.

7 U sehem ikun għall-prinċep fuq iż-żewġ nahiet tas-sehem imqaddes, u ta' sehem il-belt, quddiem is-sehem imqaddes, u quddiem sehem il-belt, min-naha tal-punent lejn il-punent, u min-naha tal-lvant lejn il-lvant: u fit-tul ikun daqs wiehed miż-żewġt ishma, minn tarf il-punent sa tarf il-lvant.

8 Dan ikun artu, sehmu f'İzrael: u l-prinċipjet tiegħi ma jahgrux aktar lill-poplu tiegħi; u l-bqija ta' l-art jagħtuha lil dar İzrael skond it-tribujiet taghhom.

9 Hekk ighid Sidi l-Mulej: Biżżejjed għalikom, o prinċipjet ta' İzrael: nehhu

l-vjolenza u l-mohqrija, u aghmlu l-haqq u s-sewwa. Ehilsu l-poplu tiegħi mis-serq taghkom! ighid Sidi l-Mulej.

10 Mżien sewwa, efa sewwa, u bat sewwa jkollkom.

11 L-efa u l-bat ikollhom kejl wiehed: il-bat ikun jasa' l-ghaxra wahda ta' homer, u l-efa tkun tasa' l-ghaxra wahda ta' homer: skond il-homer ikun il-kejl taghhom.

12 U x-xekel ikun ta' ghoxrin gera: ghoxrin xekel, hamsa u ghoxrin xekel, hmistax-il xekel, ikun il-mane taghkom.

13 Din hi l-ghotja li għandkom toffru: minn sitta wahda ta' efa minn homer qamh, u tagħtu minn sitta wahda ta' efa minn homer xgħir:

14 U l-kejl taz-zeit ikun dan: il-ghaxra wahda ta' bat minn kull kor (il-kor, bhall-homer, fih ghaxart ibat);

15 U nagħsa minn kull merhla ta' mitejn, mill-mergħat kollha ta' İzrael; għall-offerta tal-qamh, għall-offerta tal-hruq, u għas-sagrificju tas-sliem, biex taqlagħhom mahfra, ighid Sidi l-Mulej.

16 U l-poplu kollu għandu jagħti din l-offerta għall-prinċep ta' İzrael.

17 U jmiss lill-prinċep li jagħti l-offerti tal-hruq, u l-offerti tal-qamh, u l-offerti tat-tiswib, fil-ghidien, fil-qamar ġdid, fis-sibujiet, u fil-btajjel kollha ta' dar İzrael: hu għandu jahseb għas-sagrificju ghad-dnub, għall-offerta tal-qamh, u l-offerta tal-hruq, u għas-sagrificju tas-sliem, biex jaqla' mahfra għal dar İzrael.

18 Hekk ighid Sidi l-Mulej: Fl-ewwel xahar, fl-ewwel tax-xahar, għandek tiegħu għoġol bla difett, u tippurifika s-santwarju:

19 U l-qassis jiehu f'it mid-demmi tas-sagrificju ghad-dnub, u jqiegħdu fuq ġenbejn il-bieb tat-tempju, u fuq l-erba' xwieki tal-biċċa ta' barra ta' l-artal, u fuq ġenbejn il-bieb tal-bitha ta' ġewwa.

20 U hekk tagħmel fis-seba' tax-xahar għal kull min jidneb b'għelt, u għal min ma jafx: u hekk titlob mahfra għat-tempju.

21 Fl-ewwel xahar, fl-erbatax tax-xahar, ikollkom il-ghid; festa ta' sebat ijiem; jittiekel hobz bla hmira.

22 Dak in-nhar, il-prinċep jipprovdi għalih u għall-poplu kollu tal-pajjiż għoġol bhala sagrificju ghad-dnub.

23 U matul is-sebat ijiem tal-festa, jipprovdi bhala offerta tal-hruq lill-Mulej, seba' għoġiela, u sebat ikbiex bla difett, kuljum, għal sebat ijiem; u bodbod kuljum bhala sagrificju ghad-dnub.

24 U jipprovdi bhala offerta tal-qamh, efa għal kull għoġol, u efa għal kull kibx, u hin zeit għal kull efa.

25 Fis-seba' xahar, fil-hmistax tax-xahar, fil-festa, joffri għal sebat ijiem l-istess sagrificji ghad-dnub, l-istess offerti

tal-hruq, l-istess offerta tal-qamh, u l-istess kwantità ta' żejt.

46 Hekk ighid Sidi l-Mulej: Bieb il-bitha ta' ġewwa, li jhares lejn il-lvant, ikun maghluq is-sitt ijiem tax-xoghol; imma nhar ta' Sibt jinfetah, u f'jum il-qamar ġdid jinfetah ukoll.

2 U l-prinċep jidhol mill-portku tal-bieb, min-naha ta' barra, u jieqaq hdejn ġenb il-bieb, u l-qassisin joffru l-offerta tiegħu tal-hruq, u s-sagrificċju tas-sliem tiegħu, u jagħti qima minn fuq il-ghatba tal-bieb: imbaggħad johroġ; iżda l-bieb ma jinghalaqx sa filghaxija.

3 Il-poplu tal-pajjiż jagħti wkoll qima fid-dahla ta' dal-bieb quddiem il-Mulej fis-sibtijiet u f'kull qamar ġdid.

4 U l-offerta tal-hruq li l-prinċep joffri lill-Mulej nhar ta' Sibt tkun sitt ihrief bla difett, u kibx bla difett.

5 U l-offerta tal-qamh tkun efa għall-kibx, u għall-hrief offerta tal-qamh daqs kemm ikun jista' jagħti, u hin żejt għall-efa.

6 U fil-jum tal-qamar ġdid joffri għoġol bla difett, u sitt ihrief, u kibx: ikunu bla difett.

7 U jagħti bhala offerta tal-qamh, efa għall-ghoġol, u efa għall-kibx, u għall-hrief skond ma tlahhaq idu, u hin żejt għall-efa.

8 U meta jidhol il-prinċep, jidhol mill-portku ta' dak il-bieb, u johroġ minnu.

9 Iżda meta jidhol il-poplu tal-pajjiż quddiem il-Mulej fil-ghidien, min jidhol min-naha tal-bieb tat-tramuntana biex jagħti qima, johroġ mill-bieb tan-nofsinar; u min jidhol mill-bieb tan-nofsinar, johroġ mill-bieb tat-tramuntana: hadd ma jarga' lura mill-bieb li dahal minnu, iżda johroġ minn dak ta' biswitu.

10 U l-prinċep, meta jidhlu, jidhol f'nofshom; meta johorġu, johorġu flimkien.

11 U fil-festi u fil-ghidien, l-offerta tal-qamh tkun efa għall-ghoġol, u efa għall-kibx, u għall-hrief skond ma jista' jagħti, u hin żejt għall-efa.

12 Issa, meta l-prinċep jagħmel offerta minn rajh lill-Mulej, offerta tal-hruq jew sagrificċju tas-sliem bhala offerta minn rajh lill-Mulej, jifthulu l-bieb li jhares lejn il-lvant, u joffri l-offerta tal-hruq tiegħu, u s-sagrificċju tiegħu tas-sliem, bhal ma jagħmel nhar ta' Sibt: imbaggħad johroġ; u wara li jkun hareġ, jagħlqu l-bieb.

13 Kuljum tipprovdi, bhala offerta mahruqa lill-Mulej, haruf ta' sena, bla difett: toffrih kull filghodu.

14 U bhala offerta tal-qamh, tipprovdi miegħu kull filghodu minn sitta wahda ta' efa, u żejt minn tlieta wahda ta' hin, biex

troxx is-smid; offerta tal-qamh lill-Mulej kuljum, b'liġi għal dejjem.

15 U joffru l-haruf, u l-offerta tal-qamh, u ż-żejt, kull filghodu, bhala offerta tal-hruq għal dejjem.

16 Hekk ighid Sidi l-Mulej: Jekk il-prinċep jagħti għotja lil wiehed minn uliedu, il-wirta tagħha tkun ta' wliedu; tkun tagħhom bhala wirt.

17 Iżda jekk jagħti għotja mill-wirt tiegħu lil wiehed mill-qaddejja tiegħu, tkun tiegħu sas-sena tal-helsien; imbaggħad targa' tmur għand il-prinċep. Wirtu jkun biss ta' wliedu; ikun tagħhom.

18 U l-prinċep ma jihux minn wirt il-poplu billi jghakkishom, biex jaqlagħhom barra minn sehemoth; iżda jagħti l-wirt lil uliedu minn sehmu: biex hadd mill-poplu tiegħi ma jixtered bogħod minn sehmu.

19 Imbaggħad dahħalni mid-dahla, li kienet ma' ġenb il-bieb, fil-kmamar imqaddsa tal-qassisin, li jharsu lejn it-tramuntana: u, ara, kien hemm post il-ġewwa nett, lejn il-punent.

20 U qalli: Dan hu l-post fejn il-qassisin isajru l-laham tas-sagrificċju għall-htija, u s-sagrificċju għad-dnub, u fejn jahmu l-offerta tal-qamh; biex ma johorġuhomx fil-bitha ta' barra, u hekk iqaddsu l-poplu.

21 Imbaggħad harigħni fil-bitha ta' barra, u għaddieni mill-erba' rkieni tal-bitha; u, ara, f'kull rokna tal-bitha kien hemm bitha żghira.

22 Fl-erba' rkieni tal-bitha kien hemm btiehi magħluqa', erbghin driegħ tul, u tletin driegħ wisar: dawn l-erbgha fl-irkieni kienu ta' qies wiehed.

23 Fuq ġewwa, madwar kull wahda mill-erba' btiehi kien hemm hajt, u taħt il-hitan kien hemm mahdumin fran mad-dawra biex isajru.

24 Imbaggħad qalli: Dawn huma l-kcejjen fejn dawk li jagħmlu s-servizz tat-tempju jsajru s-sagrificċji tal-poplu.

47 Wara raġa' ġiebni lejn il-bieb tat-tempju; u, ara, ilmijiet kienu herġin minn taħt il-ghatba tat-tempju lejn il-lvant: għax wiċċ it-tempju kien ihares lejn il-lvant, u l-ilmijiet kienu neżlin mill-ġenb tal-lemin tat-tempju, in-naha ta' nofsinar ta' l-artal.

2 Imbaggħad harigħni mit-triq tal-bieb tat-tramuntana, u dawwarni għan-naha ta' barra tal-bieb li jhares lejn il-lvant; u, ara, l-ilmijiet kienu jnixxu min-naha ta' nofsinar.

3 Xhin ir-raġel li kellu l-hajt f'idu hareġ għan-naha tal-lvant, qies elf driegħ, u għaddieni mill-ilmijiet: l-ilmijiet kienu jilhquli sa l-ghakiesi.

4 Raġa' qies elf ohra, u għaddieni mill-

ilmijiet: l-ilmijiet kienu jilhquli sa rkobbt-ejja. Raġa' qies elf oħra, u għaddieni mill-ilmijiet; l-ilmijiet kienu jilhquli sa ġenb-ejja.

5 Wara dan, raġa' qies elf oħra: kienet xmara li ma stajt naqqsamha, għax l-ilmijiet kienu għola; kienu ilmijiet li wiehed kien jista' jgħum fihom: xmara li ma tistax taqqsamha.

6 U qalli: O bin il-bniedem, rajtu dan? Imbagħad giebni lura lejn xatt ix-xmara.

7 Issa meta rġajt lura, ara, f'xatt ix-xmara kien hemm hafna siġar fuq naħa u fuq oħra.

8 Imbagħad qalli: Dawn l-ilmijiet se jrin lejn in-naħa tal-lvant, u jinżlu fil-wita, u jidhlu fil-baħar; u meta jidhlu fil-baħar, l-ilma tal-baħar jitjieb.

9 U jġri, illi kull haġa hajja, li żziġġ, kulfejn jiġu x-xmajjar, tibqa' hajja: u jkun hemm hafna hut, għax dak l-ilma jasal hemm, u l-ilma tal-baħar jitjieb, u kolloxx iġhix kulfejn tasal ix-xmara.

10 U jġri, illi s-sajjeda joqogħdu hdejn il-baħar; minn Ghajn-geddi sa Ghajn-gheġlajm ikun hemm post fejn jinfitrex ix-xbiek. U l-hut tiegħu, fil-ġens tiegħu, ikun kotran hafna, bħall-hut tal-baħar il-kbir.

11 Izda l-postijiet imghaddra tiegħu, u l-agħdajjar tiegħu, ma jitjibux; jibqgħu merħijin lill-melħ.

12 U hdejn ix-xmara fuq ix-xatt tagħha, fuq naħa u fuq oħra, jikbru kull siġar għall-ikel. Il-weraq tagħhom ma jidbielx, u frotthom ma jaqax: kull xaxar jagħmlu frott għdid, għax l-ilma tagħhom hierġ mis-santwarju: u frotthom ikun għall-ikel, u l-weraq għall-medicina.

13 Hekk iġhid Sidi l-Mulej: Dawn huma t-truf ta' l-art, li intom tqassmu bħala wirt lit-tnaħ-il tribù ta' Izrael: Gużep ikollu żewġt ishma.

14 U tqassmuha wiehed daqs l-iehor, għax jien hlif b'idi merfugħa li nagħtiha lil missirijietkom: u din l-art tkun wirtkom.

15 Dawn huma truf l-art in-naħa tat-tramuntana, mill-baħar il-kbir, mat-triq lejn Hetlon, sad-dahla ta' Sedad,

16 Hamat, Berotat, Sibrajm, li hi bejn art Damasku u bejn art Hamat; Hasar-hattikon, li hi fi truf Hawran.

17 U hekk it-truf mill-baħar ikunu Hasar-Ghenan, f'tarf Damasku, u fit-tramuntana lejn it-tramuntana wkoll tkun art Hamat. U din hi n-naħa tat-tramuntana.

18 U l-ġenb tal-lvant: minn bejn Hawran u Damasku u Gilghad, u art Izrael ikun il-Gurdan; mit-tarf ta' fuq sal-baħar tal-lvant intom tqisu. Dan hu l-ġenb tal-lvant.

19 Il-ġenb ta' isfel, lejn nofsinħar, jibda minn Tamar sa l-ilma ta' Meribat-Kades,

sal-wied ta' l-Eġittu, u l-baħar il-kbir. Dan hu l-ġenb ta' isfel, lejn nofsinħar.

20 U l-ġenb tal-punent ikun il-baħar il-kbir, mit-tarf ta' isfel sa biswit id-dahla ta' Hamat. Dan hu l-ġenb tal-punent.

21 Hekk taqsmu din l-art bejniatkom skond it-tribujiet ta' Izrael.

22 U jġri, illi taqsmuha billi titfghu x-xorti għaliha biex teħduha b'wirt għalikom, u għall-ghorba li joqogħdu fostkom, li jildu wlied fostkom; u dawn ikunu għalikom bħan-nies tal-pajjiż fost ulied Izrael; huma jkollhom wirt magħkom fost it-tribujiet ta' Izrael.

23 U jġri, illi fit-tribù li l-gharib joqogħod, tagħtuh wirtu, iġhid Sidi l-Mulej.

48 Dawn huma l-ismijiet tat-tribujiet: Minn tarf it-tramuntana, lejn Hetlon, sad-dahla ta' Hamat, sa Hasar-Ghenan, b'Damasku fuq il-fruntiera tat-tramuntana lejn Hamat, u hekk min-naħa tal-lvant san-naħa tal-punent, ikun Dan: qasma waħda.

2 U jmiss ma' Dan, mill-ġenb tal-lvant sal-ġenb tal-punent ikun Aser: qasma waħda.

3 U jmiss ma' Aser, mill-ġenb tal-lvant sal-ġenb tal-punent ikun Naftali: qasma waħda.

4 U jmiss ma' Naftali, mill-ġenb tal-lvant sal-ġenb tal-punent ikun Manasse: qasma waħda.

5 U jmiss ma' Manasse, mill-ġenb tal-lvant sal-ġenb tal-punent ikun Efrajm: qasma waħda.

6 U jmiss ma' Efrajm, mill-ġenb tal-lvant sal-ġenb tal-punent ikun Ruben: qasma waħda.

7 U jmiss ma' Ruben, mill-ġenb tal-lvant sal-ġenb tal-punent ikun Guda: qasma waħda.

8 U jmiss ma' Guda, mill-ġenb tal-lvant sal-ġenb tal-punent, tkun il-qasma li taqtgħu; hamsa u ghoxrin elf qasba wiesgħa, u fit-tul bħal waħda mill-qasmiel l-oħra, mill-ġenb tal-lvant lejn il-ġenb tal-punent: u s-santwarju ikun f'nofsha.

9 Il-qasma li taqtgħu għall-Mulej tkun twila hamsa u ghoxrin elf, u għaxart elf wiesgħa.

10 U l-qasma qaddisa tkun ta' dawn: tal-qassisin, lejn it-tramuntana, tul ta' hamsa u ghoxrin elf, lejn il-punent għaxart elf wisa', u lejn il-lvant għaxart elf wisa', u lejn nofsinħar tul ta' hamsa u ghoxrin elf: u s-santwarju tal-Mulej ikun f'nofsha.

11 Tkun għall-qassisin ikkonsagrati minn fost ulied Sadoq, li harsu is-servizz tiegħi, li ma twarrbux meta wlied Izrael twarrbu, bħal ma twarrbu l-Leviti.

12 U tkun tagħhom bħala sehem

maqtugh mill-qasma maqtugha mill-art, sehem l-aktar qaddis, matul il-fruntiera tal-Leviti.

13 U matul il-fruntiera tal-qassisin, il-Leviti jkollhom qasma hamsa u ghoxrin elf twila, u wiesgha ghaxart elef: it-tul kollu jkun ta' hamsa u ghoxrin elf, u l-wisa' ta' ghaxart elef.

14 Ma jistghux ibighu minnha, u lanqas jibdlu, u lanqas iwella l-ahjar ta' l-art: ghax hi mqaddsa lill-Mulej.

15 U li jibqa', hamest elef wisa', u hamsa u ghoxrin elf tul, ikun art mhix qaddisa ghall-belt, bhala aghmara u merghat: u l-belt tkun f'nofsha.

16 U dawn ikunu l-qisjien taghha: il-ġenb tat-tramuntana, erbat elef u hames mija, u l-ġenb tan-nofsinar, erbat elef u hames mija; u l-ġenb tal-lvant, erbat elef u hames mija; u l-ġenb tal-punent, erbat elef u hames mija.

17 U l-belt ikollha l-merghat: mitejn u hamsin lejn it-tramuntana, u mitejn u hamsin lejn nofsinar, mitejn u hamsin lejn il-lvant, u mitejn u hamsin lejn il-punent.

18 U dak li jibqa' mit-tul, matul il-qasma mqaddsa, ikun ghaxart elef lejn il-lvant, u ghaxart elef lejn il-punent: ikun matul il-qasma mqaddsa. Il-prodotti tieghu jkunu ikel ghall-haddiema tal-belt.

19 U l-haddiema tal-belt, mit-tribujiet kollha ta' Izrael, jahdmu l-art.

20 Il-qasma kollha li intom taqtghu tkun ta' hamsa u ghoxrin elf kwadra, jigifieri, il-qasma mqaddsa flimkien mal-biċċa tal-belt.

21 U l-bqija jkun ghall-prinċep, fuq naha u fuq oħra tal-qasma mqaddsa, u tal-biċċa tal-belt; biswit il-hamsa u ghoxrin tal-qasma maqtugha, lejn il-fruntiera tal-lvant, u lejn il-punent biswit il-hamsa u ghoxrin elf lejn il-fruntiera tal-punent, matul il-qasmiet l-oħra, ikun ghall-prinċep. U l-qasma mqaddsa u s-santwarju tat-tempju jkunu f'nofsha.

22 U s-sehem tal-Leviti, u s-sehem tal-belt, ikunu f'nofs dak li hu tal-prinċep.

Sehem il-prinċep ikun bejn art Ġuda u art Benjamin.

23 Imbagħad hemm il-bqija tat-tribujiet: mill-ġenb tal-lvant sal-ġenb tal-punent ikun Benjamin: qasma wahda.

24 U jmiss ma' art Benjamin, mill-ġenb tal-lvant lejn il-ġenb tal-punent ikun Simghon: qasma wahda.

25 U jmiss ma' art Simghon, mill-ġenb tal-lvant sal-ġenb tal-punent ikun Issakar: qasma wahda.

26 U jmiss ma' art Issakar, mill-ġenb tal-lvant sal-ġenb tal-punent ikun Zebulun: qasma wahda.

27 U jmiss ma' art Zebulun, mill-ġenb tal-lvant sal-ġenb tal-punent ikun Gad: qasma wahda.

28 U jmiss ma' art Gad, mal-ġenb ta' nofsinar, 'l isfel, tarf l-art ighaddi minn Tamar sa l-ilmijiet ta' Meribat-Kades, sal-wied ta' l-Eġittu, sal-bahar il-kbir.

29 Din hi l-art li għandkom taqsmu bhala wirt bejn it-tribujiet ta' Izrael, u dawn huma l-ishma tagħhom, ighid Sidi l-Mulej.

30 Dawn huma l-postijiet minn fejn wiehed johroġ mill-belt: Fil-ġenb tat-tramuntana, li kellu qjies ta' erbat elef u hames mitt qasba:

31 U l-bwieb tal-belt ikollhom l-ismijiet tat-tribujiet ta' Izrael; tlitt ibwieb lejn it-tramuntana: bieb Ruben, wiehed; bieb Ġuda, wiehed; u bieb Levi, wiehed.

32 U fil-ġenb tal-lvant, erbat elef u hames mitt qasba; u tlitt ibwieb: bieb Guzepp, wiehed; bieb Benjamin, wiehed; bieb Dan, wiehed.

33 U fil-ġenb ta' nofsinar, li kellu qjies ta' erbat elef u hames mija, ikun hemm tlitt ibwieb: bieb Simghon, wiehed; bieb Issakar, wiehed; bieb Zebulun, wiehed.

34 Fil-ġenb tal-punent, li kellu qjies ta' erbat elef u hames mitt qasba, ikun hemm tlitt ibwieb: bieb Gad, wiehed; bieb Aser, wiehed; bieb Naftali, wiehed.

35 Id-dawra tal-belt tkun tmintax-il elf qasba, u isem il-belt ikun, mil-lum 'il quddiem: Il-Mulej hemm.

Ktieb Danjel

1 Fit-tielet sena tas-saltna ta' Ġehojakim sultan ta' Ġuda, Nebukadnessar, sultan ta' Babel, gie Ġerusalem, u assejjaha.

2 U l-Mulej reha lil Ġehojakim, sultan

ta' Ġuda, f'idejh, u xi għodod ta' dar Alla, u Nebukadnessar ġarrhom f'art Sinar f'dar alla tieghu; u qieghdhom fid-dar tat-teżor t'alla tieghu.

3 U s-sultan qal lil Asfenaz, kap ta' l-

ewnuki tieghu, biex iġiblu x'uhud minn fost ulied Izrael, u minn nisel is-sultan, u wlied il-kbarat;

4 Żgħażgħ li ma fihom l-ebda difett, s'bieh fil-ghajn, u mghallmin f'kull gherf, istruwiti, u intelligenti, hekk li jkun jistgħu joqogħdu fil-palazz tas-sultan; u biex iġhallmuhom il-kitba u l-ilsien tal-Kaldin.

5 U s-sultan tahom sehem ta' kuljum mill-ikel tas-sultan, u mill-inbid li kien jixrob hu; u ordna li jitrabbew għal tliet snin, u wara li jghaddu, jidhlu jservu quddiem is-sultan.

6 Issa fost dawn kien hemm minn ulied Ġuda, Danjel, Hananija, Misaël, u Ghazarija:

7 Il-kap tal-qaddejja tahom ismijiet: 'il Danjel, semmich Beltesassar; 'il Hananija, Sidrak; 'il Misaël, Misak; u 'l Ghazarija, Ghabednegu.

8 Iżda Danjel wahhal f'mohhu li ma jitnigġisx bl-ikel tas-sultan, u lanqas bl-inbid li kien jixrob hu: u għalhekk talab lill-kap ta' l-ewnuki biex ma jgegħlux jitnigġes.

9 Issa Alla ta lil Danjel tjeba u hniena mal-kap ta' l-ewnuki.

10 U l-kap ta' l-ewnuki qal lil Danjel: Jien nibza' minn sidi s-sultan, li takom l-ikel tagħkom u l-inbid tagħkom: għax għandu jara wiċċkom magħlub aktar minn wiċċ iż-żgħażgħ ta' l-età tagħkom? Imbagħad tipperikolawli rasi mas-sultan.

11 Imbagħad Danjel qal lil Melzar, li l-kap ta' l-ewnuki kien qiegħdu fuq Danjel, Hananija, Misaël u Ghazarija:

12 Ipprova lill-qaddejja tiegħek, nitlob, għal għaxart ijjeni; ha jagħtuna hxejjex x'nieklu, u ilma x'nixorbu.

13 Imbagħad ha jidher wiċċna quddiemek, u wiċċ iż-żgħażgħ li jieklu minn sehem ikel is-sultan: u skond ma tara, aghmel mal-qaddejja tiegħek.

14 U dak qagħad għal dil-kelma tagħhom, u ippruvahom għal għaxart ijiem.

15 U fi tmien il-għaxart ijiem, wiċċhom kien jidher aktar sabih, u gisimhom aktar qawwi miż-żgħażgħ kollha li kienu jieklu minn sehem ikel is-sultan.

16 U għalhekk Melzar nehhielhom sehem l-ikel tagħhom, u l-inbid li kellhom jixorbu, u baqa' jagħtihom il-hxejjex.

17 Alla ta lil dawn l-erba' żgħażgħ sapjenza u dehen f'kull kitba u gherf: u Danjel kien jifhem f'kull dehra u holm.

18 Issa, fi tmien iż-żmien li kien qal is-sultan biex iġibuhom, giebbhom il-kap ta' l-ewnuki quddiem Nebukadnessar.

19 U s-sultan tkellem magħhom; u fosthom kollha ma nstab hadd bħal Danjel, Hananija, Misaël, u Ghazarija: u bdew iservu quddiem is-sultan.

20 U f'kull haġa ta' gherf u dehen, li

fuqha kien jistaqsihom is-sultan, hu kien isibhom għaxar darbiet aktar mis-sahhara u l-astrologi li kienu fis-saltna kollha tiegħu.

21 U Danjel baqa' sa l-ewwel sena tas-sultan Ċiru.

2 U fit-tieni sena tas-saltna ta' Nebukadnessar, Nebukadnessar holom holma, li biha l-ispiritu tiegħu thawwad, u tarlu nġhasu.

2 Imbagħad is-sultan ordna biex isejju s-sahhara, u l-astrologi, u lil dawkl li jagħmlu l-magħmul, u l-Kaldin, biex iġarrfu lis-sultan il-holma tiegħu. U ġew, u waqfu quddiem is-sultan.

3 Qalilhom is-sultan: **H**lomt holma, u l-ispiritu tiegħi mhawwad, għax irrid naf il-holma.

4 Imbagħad il-Kaldin wieġbu lis-sultan bl-Arami: **O** sultan, ibqa' haj għal dejjem: għid il-holma lill-qaddejja tiegħek, u ahna nffisruha.

5 Wieġeb is-sultan lill-Kaldin u qal: **I**d-deċizjoni tiegħi hadtha: jekk ma tgharrfunix il-holma, bit-tifsira tagħha, intom titqattgħu b'cejjec, u djarkom isiru miżbla.

6 Iżda jekk tghiduli l-holma, u xi tfisser, intom taqilgħu mingħandi għotġiet u rigali, u gieh għoli: għalhekk għarrfuni l-holma, u t-tifsira tagħha.

7 Reġġhu wieġbu, u qalu: **H**a jgħid is-sultan lill-qaddejja tiegħu l-holma, u ahna nagħtu t-tifsira.

8 **I**s-sultan wieġeb, u qal: Jien naf sgur li tridu tirbhu ż-żmien, għax taraw li jien hadt deċizjoni.

9 Iżda jekk ma tgharrfunix il-holma, m'hemm x'hlief sentenza wahda għalikom: għax intom ftehimtu bejniġtkom li tghidu quddiem klijem qarrieq u gidieb, sakemm jitbiddel iż-żmien: għalhekk, għiduli l-holma, u hekk nagħraf li t-tifsira tagħha wkoll tistgħu tagħtuhieli.

10 **I**l-Kaldin wieġbu quddiem is-sultan, u qalu: **M**hemm l-ebda bniedem fuq l-art li jista' jgħarraf dak li jrid is-sultan: għalhekk m'hemm l-ebda sultan, kbir u potenti daqs kemm jista' jkun, li qatt staqsa hwejjegħ bħal dawn lil xi saħhar, jew astrologu, jew Kaldi.

11 **I**l-haġa li jrid is-sultan hi tqila, u mhemm hadd iehor li jista' jgħarrafha quddiem is-sultan, hlief l-allat, li ma jgħammrux mal-bnedmin.

12 **F**uq dan, is-sultan għadab, u tmašan shih, u ordna li jinqerdu l-ghorrief kollha ta' Babel:

13 **U** hareġ id-degriet li l-ghorrief kollha joqtluhom; u fittxu lil Danjel u lil shabu biex joqtluhom.

14 **I**mbagħad Danjel wieġeb bil-ghaqal u bid-dehen lil Arjok, il-kap tal-ghassiesa

tas-sultan, li kien hareġ biex joqtol il-ghorrief ta' Babel:

15 Danjel wieġeb u qal lil Arjok, il-kap tal-ghassiesa: Għaliex hareġ bil-ghagħla d-degriet minghand is-sultan? Imbagħad Arjok għarraf lil Danjel x'kien ġara.

16 Imbagħad Danjel dahal, u talab lis-sultan biex jagħtih iż-żmien, biex juri t-tifsira lis-sultan.

17 Imbagħad Danjel dahal f'daru, u għarraf b'dan lil Hananija, lil Misaël, u lil Għazarija. Shabu:

18 Biex jitolbu hniema minghand Alla tas-sema fuq das-segriet; biex Danjel u shabu ma jintilfux mal-bqija tal-ghorrief ta' Babel.

19 Imbagħad is-segriet kien mikxuf lil Danjel f'dehra tal-lejl. Imbagħad Danjel bierok lil Alla tas-sema.

20 Danjel wieġeb u qal: Ikun imbierek l-isem t'Alla minn dejjem għal dejjem: għax tiegħu huwa l-gherf u l-qawwa:

21 Hu li jbidel iż-żminijiet u l-waqtijiet: inizzel is-slaten, u jqiegħed is-slaten: jagħti l-gherf lill-ghorrief, u is-sapienza lil dawk li għandhom id-dehen:

22 Hu li jikkax dak li hu profond u segriet: hu jaf dak li hu fid-dlam, u d-dawl iġhammar miegħu.

23 Niżżikhajr, u nfahhrek, o Alla ta' missirijiet, li tajtni l-gherf u l-qawwa, u issa għarrafni dak li xtaqna minnek: għax għarrafna l-bieċta tas-sultan.

24 Għalhekk Danjel mar għand Arjok, li s-sultan kien qabbdu biex jeqred lill-ghorrief ta' Babel: mar, u qallu hekk: La teqridx il-ghorrief ta' Babel: dahhalni quddiem is-sultan, u nuri t-tifsira lis-sultan.

25 U Arjok għaġġel idahhal lil Danjel quddiem is-sultan, u qallu hekk: Sibt raġel fost l-eżiljati ta' Guda, li jrid iġharraf lis-sultan it-tifsira.

26 Is-sultan wieġeb u qal lil Danjel, li kien jismu Beltesassar: Għandek int il-hila tgħarrafni l-holma li rajt, u d-tifsira tagħha?

27 Danjel wieġeb quddiem is-sultan, u qal: Is-segriet li s-sultan irid jaf ma jistgħux iġharrafuh lis-sultan u la għorrief, u la astrologi, u la sahhara, u lanqas il-bassara.

28 Izda hemm Alla fis-sema, li jikkax il-hwejjeġ mistura, u jgħarraf lis-sultan Nebukadnessar x'għandu jsir fil-jiem li ġejjin. Il-holma tiegħek, u d-dehriet li ġew f'rasek fuq is-sodda tiegħek, huma dawn:

29 Il-hsibijiet tiegħek, o sultan, xhin kont fis-sodda, kienu x'sa jġri minn issa l-quddiem: u dak li jikkax il-hwejjeġ mistura għarrafek x'sa jġri.

30 Izda lili, das-segriet ma kienx mikxuf bil-gherf li jista' jkolli aktar mill-hajjin kollha: izda biex ngħarraf it-tifsira lis-sultan, u biex int tagħraf il-hsibijiet ta' qalbek.

31 Int, o sultan, kont thares, u rajt statwa kbira. Din l-istatwa kbira, li kienet tidli għall-ahhar, kienet wieqfa quddiemek; u d-dehra tagħha kienet tal-biza'.

32 Ras din l-istatwa kienet tad-deheb mill-ahjar, sidirha u dirghajha tal-fidda, zaqqa u kuxtejha tar-ram.

33 Saqajha tal-hadid, riġlejha biċċa tal-hadid u biċċa tat-tafal.

34 Int kont thares sakemm inqatgħet ġebba, mingħajr il-hedma ta' l-idejn, u laqtet l-istatwa f'riġlejha li kienu tal-hadid u tat-tafal, u għamlithom frak.

35 Imbagħad tkissru f'daqqa wahda l-hadid, it-tafal, il-bronż, il-fidda, u d-deheb, u saru bħal sifja fuq andar fis-sajf; u r-rih tajjarhom, u ma baqa' xejn aktar minnhom: u l-ġebba li farrket l-istatwa saret muntanja kbira, u mliet l-art kollha.

36 Din hi l-holma; u issa ngħidu t-tifsira tagħha quddiem is-sultan.

37 Int, o sultan, sultan tas-slaten: għax Alla tas-sema tak saltna, setgħa, qawwa, u glorja.

38 U kulfejn iġhammru wlied il-bniedem, il-bhejjem tar-raba', u t-tjur tas-sema tahom f'idejk, u tak il-hakma fuqhom kollha. Int hu r-ras tad-deheb.

39 U warajk tqum saltna ohra, inqas minnek, u warajha t-tielet saltna tal-bronż, li tahkem fuq l-art kollha.

40 U r-raba' saltna tkun qawwija bħall-hadid: bħall-hadid li jgħaffeg u jfarrak kollox: bħall-hadid li jfarrak kollox, jišhaqhom u jfarrakhom kollha.

41 U bħalma int rajt ir-riġlejn u s-swaba', biċċa tafal tal-fuhhari, u biċċa tal-hadid, hekk tkun is-saltna maqsuma; izda jkun hemm fiha mill-qawwa tal-hadid, bħal ma rajt int il-hadid imhallat mat-tajn tat-tafal.

42 U bħalma s-swaba' tar-riġlejn kienu biċċa tal-hadid, u biċċa tat-tafal, hekk is-saltna tkun biċċa qawwija, u biċċa minnha tinkiser.

43 Bħal ma rajt il-hadid imhallat mat-tafal tal-fuhhari, hekk dawn jithalltu b'zerġet il-bniedem: izda ma jaqbdux ma' xulxin, bħalma l-hadid ma jistax jithallat mat-tafal.

44 U fi żmien dawk is-slaten, iqajjem Alla tas-sema saltna, li qatt ma titwaqqa'; saltna li ma tithallix għal poplu ieħor; izda hi farrak u teqred dawn is-saltniet kollha, u hi tibqa' għal dejjem.

45 Bħal ma rajt int li nqatgħet ġebba mill-muntanja, mingħajr hedma ta' l-idejn, u farrket il-hadid, il-bronż, it-tafal, il-fidda, u d-deheb; Alla l-kbir għarraf lis-sultan x'sa jġri wara dan: tassew hi l-holma, u t-tifsira tagħha ta' min jemminha.

46 Imbagħad is-sultan Nebukadnessar waqa' għal wiċċu, u ta qima lil Danjel, u ordna li joffru offerti u incens ifuh.

47 Is-sultan wieġeb lil Danjel, u qal:

Tabilhaqq, Alla taghkom hu Alla ta' l-allat, is-Sid tas-slaten, li jikkxef il-hwejjeg mistura, ghax int stajt tikxef dan is-segriet.

48 Imbaghad is-sultan gholla lil Danjel fid-dinjta, u tah hafna ghotjiet kbar, u tah il-kmand tal-provincija kollha ta' Babel, u ghamlu l-oghla wiehed fuq il-ghorrief kollha ta' Babel.

49 Imbaghad Danjel talab lis-sultan, u ta t-tmexxija tal-provincija ta' Babel lil Sidrak, Misak, u Ghabdenago: izda Danjel baqa' fil-palazz tas-sultan.

3 Nebukadnessar, is-sultan, ghamel statwa tad-deheb, li l-gholi taghha kien sittin driegh, u l-wisa' taghha sitt idriegh: hu waqqafha fil-wita' ta' Dura, fil-provincija ta' Babel.

2 Imbaghad Nebukadnessar, is-sultan, baghat jigma' s-satrapa, il-prefetti, u l-gvernaturi, il-kunsilieri, it-tezorieri, l-imhallfin, il-magistrati, u l-kbarat kollha tal-provincija, biex jigu ghaż-zanzin ta' l-istatwa, li kien waqqaf is-sultan Nebukadnessar;

3 Imbaghad ingemghu s-satrapa, il-prefetti u l-gvernaturi, il-kunsilieri, it-tezorieri, l-imhallfin, il-magistrati, u l-kbarat kollha tal-provincija, biex jigu ghaż-zanzin ta' l-istatwa li kien waqqaf is-sultan Nebukadnessar; u qaghd u quddiem l-istatwa li Nebukadnessar kien waqqaf.

4 Imbaghad ix-xandâr nieda bis-sahha: Lilkom moghti l-kmand, o popli, ġnus, u nies ta' kull ilsen,

5 Li hekk kif tisminghu d-daqq tal-qarn, tal-flawt, taċ-ċetra, ta' l-arpa, tas-santir, taż-zaqq, u ta' kull xorta ta' strumenti tad-daqq, ghandkom tinxtehtu u tqimu l-istatwa tad-deheb, li waqqaf is-sultan Nebukadnessar:

6 U min ma jinxtehtu u jqim, dik is-siegha jintefa' ġo forn ta' nar ihegġeg.

7 Ghalhekk malli semghu l-popli kollha d-daqq tal-qarn, tal-flawt, taċ-ċetra, ta' l-arpa, tas-santir, u ta' kull xorta ta' strumenti tad-daqq, il-popli kollha, ġnus u nies ta' kull ilsen, inxtehtu jqimu l-istatwa tad-deheb, li kien waqqaf is-sultan Nebukadnessar.

8 Minhabba f'hekk, f'dak il-hin resqu xi Kaldin, u xlew lil-Lhud.

9 Huma qalu lis-sultan Nebukadnessar: Ha jghix ghal dejjem is-sultan!

10 Int, o sultan, tajt ordni li kull bniedem li jisma' d-daqq tal-qarn, tal-flawt, taċ-ċetra, ta' l-arpa, tas-santir, taż-zaqq, u ta' kull xorta ta' strumenti tad-daqq, ghandu jinxtehet u jqim l-istatwa tad-deheb:

11 U li min ma jinxtehtu u jqim, jintefa' ġo forn ta' nar ihegġeg.

12 Issa hawn xi rġiel Lhud, li int tajt f'idejhom it-tmexxija tal-provincija ta' Babel, Sidrak, Misak, u Ghabdenago; dawn ir-ġiel, o sultan, xejn ma jqisuk: huma ma jaqdux lill-alla tieghek, u l-istatwa tad-deheb li waqqaft ma jqimuhix.

13 Imbaghad Nebukadnessar, fis-sahna u l-qilla tieghu, ordna li jġibu lil Sidrak, lil Misak, u lil Ghabdenago. Dawk l-irġiel kienu migjuben quddiem is-sultan.

14 Nebukadnessar qalilhom: Tassew, o Sidrak, Misak, u Ghabdenago, li ma taqdux lill-allat tieghi, u lanqas tqimu l-istatwa tad-deheb li waqqaft?

15 Issa, jekk intom imhejjijin, li malli tisminghu d-daqq tal-qarn, tal-flawt, taċ-ċetra, ta' l-arpa, tas-santir, taż-zaqq, u ta' kull xorta ta' strumenti tad-daqq, tinxtehtu u tqimu l-istatwa li jien ghamilt, tajjeb: izda jekk ma tqimux, dik is-siegha tkunu mitfughin ġo forn ta' nar ihegġeg; u liema alla jista' jehliskom minn idejja?

16 Sidrak, Misak, u Ghabdenago wieġbu u qalu lis-sultan: O Nebukadnessar, mhemmx ghalfejn inwieġbuk ghal dan.

17 Jekk ikun hekk, Alla taghna, li ahna naqduh, jista' jehlisna mill-forn tan-nar ihegġeg, u jehlisna minn idejk, o sultan.

18 Izda jekk le, kun af, o sultan, li ahna lil allatek ma naqduhomx, u lanqas inqimu l-istatwa tad-deheb li int waqqaft.

19 Imbaghad Nebukadnessar xeghel bil-qilla, u s-sura ta' wiċċu tbiddlet ghal Sidrak, Misak, u Ghabdenago: ghalhekk tkellem, u ordna li jqabbd u l-forn seba' darbiet aktar milli dari jqabbd u.

20 U ikkmanda l-aktar irġiel f'sahhit-hom mill-ezerċtu tieghu biex jorbtu lil Sidrak, lil Misak, u lil Ghabdenago, u jifgħuhom fil-forn tan-nar ihegġeg.

21 Imbaghad dawk l-irġiel kienu marbutin fl-immnar taghhom, bil-ġobob taghhom, bil-kpiepel taghhom, u bil-lbies l-iehor taghhom, u kienu mitfughin ġo-forn tan-nar ihegġeg.

22 U billi l-ordni tas-sultan kienet urgenti, u l-forn kien imqabbd għall-ahhar, il-fjamma tan-nar qatlet lil dawk ir-ġiel li kienu tefgu lil Sidrak, lil Misak, u lil Ghabdenago.

23 U dawk it-tliet irġiel, Sidrak, Misak, u Ghabdenago, waqgu ġo-forn tan-nar ihegġeg marbutin.

24 Imbaghad Nebukadnessar staghġeb, u qam igħaġġel, u tkellem, u qal lill-kunsilieri tieghu: Mhux tliet irġiel tfajna marbutin ġon-nar? Wieġbu u qalu lis-sultan: Hekk hu, o sultan!

25 Hu wieġeb, u qal: Ara, jien qieghed nara erba' rġiel mahulin, jimxu ġon-nar, u ma għandhom l-ebda hsara; u wiċċ ir-raba' wiehed jixbah lil dak ta' Bin Alla.

26 Imbaghad Nebukadnessar resaq lejn il-bieb tal-forn tan-nar iheggeg, u tkellem, u qal: Sidrak, Misak, u Ghabdenago, qaddejja t'Alla, il-Gholi, ohorġu, u ejjew hawn. Imbaghad Sidrak, Misak, u Ghabdenago, harġu minn ġon-nar.

27 U s-satrapji, il-prefetti, il-gvernaturi, u l-kunsilieri tas-sultan, wara li nġemgħu, raw dawn ir-rġiel, li fuq gisimhom in-nar ma kellux setgħa, u lanqas xagħra ta' gisimhom ma kienet imxawta, u l-ġobob tagħhom ma tbiddlax, u r-rieha tan-nar ma kenitx għadjet minn fuqhom.

28 Imbaghad tkellem Nebukadnessar, u qal: Imbierek Alla ta' Sidrak, ta' Misak, u Ghabdenago, li bagħat l-anġlu tiegħu, u heles il-qaddejja tiegħu li fdaw fih, u kisru l-kelma tas-sultan, u taw gisimhom, biex la jaqdu u lanqas iqimu xi alla, għajr Alla tagħhom.

29 Għalhekk nagħti din l-ordni: Li kull poplu, ġens, u lsiem, li jtkellem xi haġa kontra Alla ta' Sidrak, Misak, u Ghabdenago, jitqatta' biċċiet, u d-djar tagħhom isiru miżbla: għax m'hemmux Alla iehor li jista' jehles min-nar b'dan il-mod.

30 Imbaghad is-sultan għamel li Sidrak, Misak u Ghabdenago, ikollhom ir-riżq fil-provincja ta' Babel.

4 Is-sultan Nebukadnessar lill-popli kollha, ġnus, u nies ta' kull ilsiem, li jgħammru fi-art kollha: Ha joktor is-sliem tagħkom!

2 Hsibt li hu sewwa li ngharrafkom l-egħliem u l-egħgubijiet, li għamel miegħi Alla l-Gholi.

3 Kemm huma kbar l-egħliem tiegħu! U kemm huma qawwija l-egħgubijiet tiegħu! Saltnatu saltna ta' dejjem, u l-hakma tiegħu minn nisel għal nisel.

4 Jien, Nebukadnessar, kont kwiet f'dari, u f'sikkiti fil-palazz tiegħi:

5 Rajt holma li werwritni, u l-hsibijiet li ġewni fuq soddti, u d-dehriet li kelli f'rasi, hawduni.

6 Għalhekk hriġt ordni biex inġib quddiem l-ghorrief kollha ta' Babel, biex iġharrfuni t-tifsira tal-holma.

7 Imbagħad ġew is-sahhara, l-astrologi, il-Kaldin, u l-bassara: u għidt il-holma quddiemhom; iżda ma għarrfunix it-tifsira tagħha.

8 Iżda fi-aħhar dahal Danjel quddiem, li jismu Beltesassar, skond l-isem t'alla tiegħi, u li fih l-ispirtu ta' l-allat qaddisa: u quddiemu għidt il-holma:

9 O Beltesassar, l-oghla fost is-sahhara, li naf li għandek fik l-ispirtu ta' l-allat qaddisa, u li l-ebda misterju ma jaqtaghlek qalbek, għidli d-dehriet tal-holma tiegħi li rajt, u t-tifsira tagħhom.

10 Issa, dawn kienu d-dehriet li ġewni f'rasi jiena u qieghed fuq soddti: kont

inhares u, ara, kien hemm sigra f'nofs l-art, u l-gholi tagħha kien kbir hafna.

11 Is-sigra kibret, u tqawwiet, u l-gholi tagħha wasal sas-sema, u kienet tidher minn truf l-art kollha:

12 Il-weraq tagħha kien sabih, u l-frott tagħha kotran, u kien fiha ikel għal kulhadd: il-bhejjem tar-raba' kienu jistkennew taħtha, u l-ghasafar tas-sema kienu jgħammru fil-friegħi tagħha, u minnha kienu jitgħajxu l-hajjin kollha.

13 Fid-dehriet ta' rasi, xhin kont fuq soddti, harist, u, ara, għassies angeliku, wiehed qaddis, nizel mis-sema,

14 U għajjat bis-sahha, u qal hekk: Aqtgħu s-sigra, u qaċċtu l-friegħi tagħha, farfru l-weraq tagħha, u xerrdu l-frott tagħha: ha jaharbu d-dbejeb minn taħtha, u l-ghasafar mill-friegħi tagħha.

15 Imma hallu fi-art iz-zokk ta' eghruqha, go holqa tal-hadid u tal-bronż, qalb il-haxix tari tar-raba'; u ha jixxarrab bin-nida tas-sema, u ha jkollu sehmu mad-dbejeb mill-haxix tar-raba':

16 Ha tinbidel qalbu minn ta' bniedem, u ha tingħatalu qalb ta' bhima; u ha jgħaddu minn fuq sebat iżmna.

17 Din is-sentenza maqtgħa mill-għassies angeliki, u d-deċizjoni hi kmand tal-qaddisin: biex jagħrfu l-hajjin li l-Gholi jahkem fuq is-saltna tal-bnedmin, u jagħtiha lil min irid hu, u l-iżgħar fost il-bnedmin hu jista' jqajjem fuqha.

18 Din hi l-holma li rajt jien, is-sultan Nebukadnessar. U issa int, Beltesassar, għidli t-tifsira tagħha, għax il-ghorrief kollha ta' saltnati ma jistgħux ifissruhili; iżda int tista', għax għandek l-ispirtu ta' l-allat qaddisa fik.

19 Imbagħad Danjel, li jismu Beltesassar, dam ftit mibluġh, u hsibijietu hawduh. Is-sultan tkellem, u qal: Beltesassar, la thallix il-holma, jew it-tifsira tagħha, ihawduk. Beltesassar, wieġeb u qal: Sidi, ha tkun il-holma għal dawk li jobogħduk, u t-tifsira tagħha lill-egħdewwa tiegħek!

20 Is-sigra li rajt, li kibret, u ssahhet, u li l-gholi tagħha wasal sas-sema, u li kienet tidher mill-art kollha;

21 Li l-weraq tagħha kien sabih, u kotran il-frott tagħha, u li fiha kien hemm ikel għal kulhadd, u li taħtha kienu jistkennu l-bhejjem tar-raba', u li fuq il-friegħi tagħha l-ghasafar tas-sema kellhom il-bejta tagħhom:

22 Huwa int, o sultan, li kbirt u tqawwejt: għax il-kobor tiegħek kiber, u lahaq sas-sema, u l-hakma tiegħek sa tarf l-art.

23 Jekk is-sultan ra wiehed mill-għassies angeliki, wiehed qaddis, niezal mis-sema, u jgħid: Aqtgħu s-sigra, u ġarrfuha; iżda hallu z-zokk ta' eghruqha fi-art, marbuta b'holqa tal-hadid u tal-bronż, qalb il-haxix tari tar-raba'; u ha jixxarrab

bin-nida tas-sema, u jiehu sehmu mal-bhejjem tar-raba', sama jghaddu sebat izmna minn fuq;

24 Din hi t-tifsira, o sultan, u din hi s-sentenza tal-Gholi, li tigi fuq sidi s-sultan:

25 Int titkecca minn qalb in-nies, u mal-bhejjem tar-raba' tkun aghmartek, u jitimgħuk il-haxix bhall-gniedes, u jxarrbuk bin-nida tas-sema, u sebat izmna jghaddu minn fuqek, sama tagħraf li l-Gholi jahkem fuq is-saltna tal-bnedmin, u lil min irid hu jagħtiha.

26 U li qalu li għandu jithalla z-zokk ta' l-egħruq tas-sigra; is-saltna tiegħek tibqa' għalik, wara li tkun għaraft li s-sema jahkem.

27 Għalhekk, o sultan, ilqa' l-parir tiegħi! Ifdi issa dnubietek billi tagħmed il-haqq, u l-hażen tiegħek billi turi l-hniena ma' l-imsejknin; u għandu mnejn ir-rizq tiegħek jitwal.

28 Dan kollu gie fuq is-sultan Nebukadnessar.

29 Tnax-il xahar wara, kien jimxi fuq il-bejt tal-palazz reali ta' Babel.

30 Is-sultan qaghad jahseb, u qal: Din mhix Babel il-kbira, li jien bnejt bhala dar tas-slaten, bil-qawwa kbira tiegħi, u għall-gieħ tal-maestà tiegħi?

31 Xhin il-kelma kienet għadha f'fomm is-sultan, gie lehen mis-sema, ighid: O sultan Nebukadnessar, kun af li s-saltna ttiēdēt minn għandek.

32 U sa jkeccuk minn qalb in-nies, u aghmartek tkun mal-bhejjem tar-raba': jitimgħuk il-haxix bhall-gniedes, u jghaddu sebat izmna minn fuqek, sama tagħraf li l-Gholi jahkem fuq is-saltna tal-bnedmin, u jagħtiha lil min irid hu.

33 Dik is-siegha sehhet il-kelma fuq Nebukadnessar: kien imkecc minn qalb in-nies, u kiel il-haxix bhall-gniedes, u għismu xxarrab bin-nida tas-sema, sama xagħru kiber bħar-rix ta' l-ajkli, u difrejħ bħal tat-tjur.

34 Izda fi tmiem dawk il-jiem, jien, Nebukadnessar, irfajt għajnejja lein is-sema, u raga' gie fija deħni, berikt il-Gholi, u fahhart, u igglorifikajt lil Dak li jgħix għal dejjem, li s-setgha tiegħu hi setgha għal dejjem, u s-saltna tiegħu minn nisel għal nisel:

35 U dawk li jghammru l-art qishom xejn: u jagħmel kif joghgbu ma' l-eżerċtu tas-sema, u fost dawk li jghammru fuq l-art: u mhemm hadd li jista' jzommlu idu, jew ighidlu: X'inti tagħmel?

36 F'dak il-hin raga' gie fija d-deħen; il-glorja tas-saltna tiegħi, il-maestà tiegħi, u d-dija tiegħi regghu għewni; u l-kunsilieri u l-kbarat tiegħi fitxewni; u kont imqiegħed fis-saltna tiegħi, u s-setgha tiegħi zdiedet aktar minn qabel.

37 Issa jien, Nebukadnessar, infahhar,

u ngholli, u nagħti gieħ lis-Sultan tas-sema, għax l-egħmejjel tiegħu huma kollha veritā, u triqatu kollha haqq: u dawk li jimxu bil-kburiya jrażzanhom.

5 Is-sultan Belsazzar għamel ikla kbira għal elf mill-kbarat tiegħu, u xorob l-inbid quddiemhom l-elf.

2 Waqt li Belsazzar kien xurban bl-inbid, ordna li jgħibu l-kisien tad-deheb u l-fidda, li Nebukadnessar, missieru, kien garr mit-tempju ta' Gerasalem; biex is-sultan, u l-kbarat tiegħu, in-nisa tiegħu mizzewga, u l-konkubini, jixorbu minnhom.

3 Imbagħad giebu l-kisien tad-deheb li kienu mehudin mit-tempju, mid-dar t'Alla f'Gerasalem; u xorbu minnhom is-sultan, il-kbarat tiegħu, in-nisa tiegħu mizzewga, u l-konkubini.

4 Xorbu l-inbid, u fahħru l-allat tad-deheb, tal-fidda, tal-bronz, tal-hadid, ta' l-injam, u tal-gebel.

5 Dik is-siegha deħru s-swaba' ta' id ta' bniedem, u kitbu quddiem il-gandlier fuq il-gir tal-hajt tal-palazz tas-sultan: u s-sultan ra tarf l-id li kienet tikteb.

6 Imbagħad wiċċ is-sultan tbiddel, u hsibijietu hawduh, hekk li l-gogi ta' ġenbejħ inhallu, u rkobbtejħ bdew iħabbtu wahda ma' l-oħra.

7 Is-sultan għajjat bis-sahħa biex iġibu s-sahħara, il-Kaldin, u l-astrologi. U s-sultan tkellem, u qal lill-ghorrief ta' Babel: Min jaqra din il-kitba, u jagħtini t-tifsira tagħha, jitlibbes il-porpra, u hannieqa tad-deheb ma' għonqu, u jkun it-tietlet fil-hakma tas-saltna.

8 U gew il-ghorrief kollha tas-sultan, imma ma setghux jaqraw il-kitba, u lanqas iġħarrfu t-tifsira tagħha lis-sultan.

9 Imbagħad is-sultan Belsazzar thawwad bis-shih, u wiċċu tbiddel, u l-kbarat tiegħu tbeħħu.

10 Issa s-sultana, għall-kliem is-sultan u l-kbarat tiegħu, dahlet fil-kamra ta' l-ikel: u s-sultana tkellmet, u qalet: Ha jgħix għal dejjem is-sultan! La thallix hsibijietek iħawduk, u lanqas thalli wiċċek jitbidel:

11 Hemm raġel fis-saltna tiegħek, li fih hemm l-ispiritu ta' l-allat qaddisa; u li fi zmien missierek insab fih dawl, deħen u gherf, bhall-gherf ta' l-allat; u li s-sultan Nebukadnessar, missierek, missierek is-sultan, għamlu kap tas-sahħara, ta' l-astrologi, tal-Kaldin, u l-bassara;

12 U dan għaliex spiritu l-aktar qawwi, deħen u għaqal, tifsir ta' holm, u hila biex ifiehem hwejjeġ tqal, u jħoll it-taħbil, insabu fih, f'Danjel, li s-sultan semmieħ Beltesassar: wa ja jsejhu, issa, lil Danjel, u hu jgharraf it-tifsira.

13 Imbagħad Danjel kien imdahhal

quddiem is-sultan. U ktellem is-sultan, u qal lil Danjel: Inti dak Danjel li hu wiehed mill-ulied ta' l-ezljati ta' Guda, li s-sultan, missieri, garr minn Guda?

14 Jien smajt ukoll fuqek, li ghandek fik l-ispiritu ta' l-allat, u li dawl, dehen, u gherf gholi, jinsabu fik.

15 U issa l-ghorrief, l-astrologi, ingiebu quddiem, biex jaqraw dil-kitba, u jgharrfuni t-tifsira taghha: izda huma ma setghux jaghtu t-tifsira ta' dil-haga:

16 U jien smajt fuqek, li int tista' taghti t-tifsira, u tholl it-tahbil: issa jekk tista' taqra l-kitba, u tgharrafni t-tifsira taghha, tkun imlibbes il-porpra, u jkollok hannieqa tad-deheb ma' għonqok, u tkun it-tielet fil-hakma tas-saltna.

17 Imbagħad Danjel wiegħeb u qal quddiem is-sultan: Ha jkunu għalik il-ghotjiet tiegħek, u r-rigali tiegħek agħti-hom lil haddiehor; ingħa l-kitba naqraha lis-sultan, u t-tifsira ngħarrafhielu.

18 Int, o sultan, Alla l-Gholi ta lil Nebukadnessar, missierek, saltna, maestà, u glorja, u gieh:

19 U minhabba l-maestà li tah, il-popli kollha, għnus u nies ta' kull ilsen, kienu jitriegħdu u jitkexxu quddiemu: lil min kien irid, kien joqtlu; u lil min kien irid, kien iħallih haj; u lil min kien irid, kien iħollih; u lil min kien irid, kien ibaxxih.

20 Izda meta qalbu tkabbret, u meta l-ispiritu tiegħu sar hekk kburi li beda jsir arroganti, kien imnizzel mit-tron tas-saltna tiegħu, u neħewlu l-glorja tiegħu.

21 U kien imkeċċi minn qalb ulied il-bnedmin, u qalbu saret bħal tal-bhejjem, u aghmartu kienet mal-hmir salvagġi: kienu jitimghuh il-haxix bħall-gniedes, u għismu kien jixxarrab bin-nida tas-sema; sa ma għaraf li Alla l-Gholi jahkem fuq is-saltna tal-bnedmin, u jagħmel fuqha lil min joghġbu.

22 U int, ibnu, o Belsazzar, ma razżantx lil qalbek, għalkemm kont taf dan kollu;

23 Izda rfajt lilek innifsek kontra s-Sid tas-sema; u għiebu quddiemek il-kisien ta' daru, u xrobot l-inbid minnhom int, il-kbarat tiegħek, in-nisa tiegħek miżżewġa, u l-konkubini tiegħek, u fahhart l-allat tal-fidda, tad-deheb, tal-bronz, tal-hadid, ta' l-injam, u tal-haġar, li u la jaraw, u la jisimghu, u lanqas ma jifhmu: u 'l Alla li f'idejh qiegħed nifsek, u triqatek kollha, ma igglorifikajtux.

24 Għalhekk kien mibgħut minnu dan it-tarf ta' id, u din il-kitba maħżuza.

25 U din hi l-kitba li kienet maħżuza: MENÉ, MENÉ, TEKÉL, UFARSÍN.

26 Din hi t-tifsira ta' dil-haga: MENÉ; Alla għadd is-saltna tiegħek, u temmha.

27 TEKÉL; int intizint fil-miżien, u nsabt hafif.

28 PERES: is-saltna tiegħek maqsuma, u nġhatat lill-Medi u lill-Persjani.

29 Ordna mbagħad Belsazzar, li jlibbšu lil Danjel il-porpra, u qegħdu hannieqa tad-deheb ma' għonqu, u kien ipproklamta li hu jkun it-tielet fil-hakma tas-saltna.

30 Dak il-lejl stess kien maqult Belsazzar, sultan tal-Kaldi.

31 U Darjusz, il-Medi, ha s-saltna, meta kellu tnejn u sittin sena.

6 Għoġob lil Darjusz li jwaqqaf fuq is-saltna mija u għoxrin satrapa, biex ikunu fuq is-saltna kollha;

2 U fuqhom tliet kapijiet, li Danjel kien wiehed minnhom: biex is-satrapa jagħtu-hom kont, u s-sultan ma jkollu l-ebda hsara.

3 Imbagħad dan Danjel beda jiddistingwi ruhu fost il-kapijiet u s-satrapa, għax kellu fih spirtu aktar qawwi; u s-sultan haseb biex jagħtih setgha fuq is-saltna kollha.

4 Imbagħad il-kapijiet u s-satrapa riedu jsibu fuqie x jixlu lil Danjel f'dak li kellu x'jaqsam mas-saltna; izda ma setghu jsibu xejn fuqie x jixluh, u l-ebda htija; għax kien fidil, u ma setghu jsibu fih l-ebda nuqqas u l-ebda htija.

5 Imbagħad qalu dawk ir-rgiel: Ma nsibu xejn biex nixlu lil Danjel, hlief jekk insibu xi haga kontra tiegħu fil-ligi t'Alla tiegħu.

6 Imbagħad dawk il-kapijiet u s-satrapa ġew bi ftehim għand is-sultan, u qalulu hekk: O sultan Darjusz, ha tibqa' haj għal dejjem!

7 Il-kapijiet kollha tas-saltna, il-prefetti, u s-satrapa, il-kunsilieri u l-gvernaturi huma tal-fehma li s-sultan johrog degriet u projbizzjoni, li kull min jitlob lil xi Alla jew bniedem barra minnek, o sultan, fi żmien tletin jum, ikun mitfugh fil-hofra tal-ljuni.

8 Issa, o sultan, ohrog il-projbizzjoni, u iffirma l-att, biex ma jkunx jista' jitbiddel, skond il-ligi tal-Medi u tal-Persjani, li ma tistax titħassar.

9 Fuq dan, is-sultan Darjusz iffirma d-degriet u l-projbizzjoni.

10 Issa, malli Danjel sar jaf li dad-degriet kien iffirmt, dahal f'daru, fejn kellu fil-ghorfa tiegħu twieqi miftuha jħarsu lejn Gerusalem: tliet darbiet kuljum kien jinzel għarkobbtejh, jitlob, u jizzihajr quddiem Alla tiegħu, bħal ma kien jagħmel qabel.

11 Imbagħad dawk ir-rgiel marru bi ftehim, u sabu lil Danjel jitlob u jħannen quddiem Alla tiegħu.

12 Imbagħad resqu quddiem is-sultan u qalulu fuq il-projbizzjoni tas-sultan: Ma għamiltx int projbizzjoni, li kull min jitlob lil Alla jew bniedem, fi żmien tletin jum, barra minnek, o sultan, ikun mitfugh fil-hofra tal-ljuni? Wiegħeb is-sultan, u qal:

Hekk hu, skond il-ligi tal-Medi u l-Persjani, li ma tistax tithassar.

13 Imbaghad wiegħbu, u qalu quddiem is-sultan: Dak Danjel, li hu wiehed mill-eziljati ta' Guda, ma jaghtix każ tiegħek, o sultan, u lanqas tal-projbizzjoni li int iffirrajt, iżda tliet darbiet kuljum jitlob it-talb tiegħu.

14 Imbaghad is-sultan, malli sama' dal-kliem, għamel qalbu sewda wisq, u wahhal f'rasu li jehilsu: u thabat sa nżul ix-xemx biex jehilsu.

15 Imbaghad dawn ir-rgiel ġew bi ftehim għand is-sultan, u qalu lis-sultan: Kun af, o sultan, li l-ligi tal-Medi u l-Persjani hi: Li l-ebda projbizzjoni jew degriet li johroġ is-sultan ma jista' jitbiddel.

16 Imbaghad ordna s-sultan, u giebu lil Danjel, u tefgħuh fil-hofra tal-ljuni. Issa s-sultan tkellem u qal lil Danjel: Alla tiegħek, li int taqdiħ dejjem, jehilsek hu.

17 U giebu ġebba, u qieghduha fid-dahla tal-ghar; u s-sultan issigillaha bis-sigill tiegħu stess, u bis-sigill tal-kbarat tiegħu; biex xejn ma jitbiddel dwar Danjel.

18 Imbaghad is-sultan mar il-palazz tiegħu, u għadda il-lejl sajjem: ma ġibulu l-ebda strument ta' daqq quddiemu: u n-nghas tarlu.

19 Imbaghad is-sultan qam kmieni filgħodu, u mar bil-ghaġla lejn il-hofra ta' l-iljuni.

20 U xhin resaq lejn il-hofra, b'lehen ta' ksir il-qalb sejjah lil Danjel: u s-sultan tkellem u qal lil Danjel: Danjel, qaddej t'Alla haj, sata' Alla, li int taqdiħ dejjem, jehilsek mill-iljuni?

21 Imbaghad Danjel qal lis-sultan: O sultan, ibqa' haj għal dejjem!

22 Alla tiegħi bagħat l-anglu tiegħu, u għalaq haq l-iljuni, u huma ma wegġ-ghunix, billi jien kont misjub quddiemu bla htija; u quddiemek ukoll, o sultan, ma għamilt xejn hażin.

23 Imbaghad is-sultan ferah hafna, u ordna li jtellgħu lil Danjel mill-hofra. U hekk Danjel kien imtalla' mill-hofra, u ma nsabet fih l-ebda hsara, għax emmen f'Alla tiegħu.

24 U s-sultan ordna li jġibu lil dawk ir-rgiel li kienu xlew lil Danjel, u tefgħu-hom fil-hofra ta' l-iljuni, lilhom, lil ujedhom, u lin-nisa tagħhom; u ma kinux laħqu qiegh il-hofra li ma hatfuhomx l-iljuni, u farrkulhom għadamhom.

25 Imbaghad is-sultan Darjus kiteb lill-popli kollha, għnus u nies ta' kull ilsien, li jgħammru fl-art kollha: Ha jkun is-sliem tagħkom kbir!

26 Hriġt degriet li fil-hakma kollha tas-saltna tiegħi jkun hemm roghda u biża' quddiem Alla ta' Danjel: għax hu Alla -haj, u jdum għal dejjem, u s-saltna tiegħu

ma tinqered qatt, u l-hakma tiegħu ma tintemm qatt.

27 Hu jehles u jghin, u jagħmel eghliem u eghġubijiet fis-sema u fl-art, u heles lil Danjel minn idejn l-iljuni.

28 U dan Danjel kellu r-riżq fis-saltna ta' Darjus, u fis-saltna ta' Ciru, il-Persjan.

7 Fl-ewwel sena ta' Belsazzar, sultan ta' Babel, Danjel kellu holma, u dehriet f'rasu, hu u kien fuq is-sodda tiegħu: imbaghad kiteb il-holma, u irrakkonta kif kienet.

2 Danjel tkellem u qal: Jien harist fid-dehra tiegħi ta' bil-lejl, u ara, l-erba' rjieh tas-sema qanqlu l-bahar il-kbir.

3 U erba' bħejjem kbar telgħu mill-bahar, waħda mhix bħall-oħra.

4 L-ewwel kienet bħal ljun, li kellu ġwienah t'ajkla: qgħadt inhares sakemm kienu maqlughin gwinhajha, u ntrfegħet mill-art, u waqfet fuq riegħja bħal bniedem, u kienet mogħtija lilha qalb ta' bniedem.

5 U, ara, bhima oħra, it-tieni, tixbah lill-ors, waqfet fuq ġenb wiehed, u kellha tliet kustilji f'halha bejn snienha: u qalulha hekk: Qum, ibla' hafna laham.

6 Wara dan harist, u, ara waħda oħra, tixbah lil-ljupard, li kellha erba' ġwienah ta' tajra fuq daharha; u l-bhima kellha wkoll erbat irjus; u lilha kienet mogħtija l-hakma.

7 Wara dan harist fid-dehra tal-lejl, u rajt ir-raba' bhima, li tkexkex, u twerwer, u b'saħħita wisq; u kellha snien kbar tal-hadid: kienet tiekol u tfarrak, u tishaq il-bqija b'riegħja: u ma kenitx tixbah lill-bħejjem l-oħra kollha li kienu qabilha; u kellha għaxar qrun.

8 Kont inhares lejn il-qrun, u, ara, qarn iehor zghir tala' bejniethom, u tlieta mill-ewwel qrun kienu maqlughin mill-egħruq quddiemu: u, ara, f'dan il-qarn kien hemm għajnejn bħal għajnejn ta' bniedem, u fomm jitkellem hwejjeġ kbar.

9 Jien bqajt inhares sama tqieghdu it-tronijiet, u wiehed Xih fil-jiem qagħad bil-qieghda: ilbiesu kien abjad bhas-silġ, u xagħar rasu qisu suf nadif: it-tron tiegħu kien bħal fjamma tan-nar, u r-roti tiegħu bħal nar ihegġeġ.

10 Xmara tan-nar kienet toħroġ u tgeġel minn quddiemu: elf eluf kienu jaqduh, u għaxriet ta' għaxriet ta' eluf kienu weqfin quddiemu; il-qorti qagħdet, u l-kotba nfethu.

11 Jien bqajt inhares minhabba l-hoss tal-kliem kburi, li kien iġhid il-qarn, u qgħadt inhares sa ma nqatlet il-bhima, u ġisimha nqered, u ntafa' fin-nar.

12 Dwar il-bħejjem l-oħra, il-hakma tagħhom haduħielhom: u hajjithom kienet imtawla sal-waqt u l-hin.

13 Bqajt inhares fid-dehriet tal-lejl, u, ara, mas-shab tas-sema kien geġ wiehed bhal Bin il-bniedem, u resaq lejn ix-Xih fil-jiem, u ressquh quddiemu.

14 U lilu kienet moghtija hakma, u glorja, u saltna, biex il-popli kollha, għnus, u nies ta' kull ilsen jaqduh: il-hakma tiegħu, hakma ta' dejjem, li ma tghaddix, u s-saltna tiegħu li ma tingeridix.

15 U jien, Danjel, qalbebb l-ispiritu tiegħi ġo gismi, u d-dehriet ta' rasi hawduni.

16 Ersaqt lejn wiehed milli kienu hemm, u staqsejtu x'kien ifisser sewwa dan kollu. Hu qalli, u tani t-tifsir ta' dil-haġa.

17 Dawn il-bhejjem il-kbar, li huma erbgha, huma erba' slaten, li jqumu mill-art.

18 Izda l-qaddisin tal-Gholi jieħdu s-saltna, u jzommu s-saltna għal dejjem, u għal dejjem ta' dejjem.

19 Imbagħad ridt inkun naf is-sewwa fuq ir-raba' bhima, li ma kienet bhall-ebda waħda mill-oħrajn, tkexxex għall-ahħar, bi snienha tal-hadid, u difrejha tal-bronż; li kienet tibra', u tffarrak, u tishaq il-bqija b'riġleha.

20 U fuq il-ghaxar qrun li kellha f'rasha, u l-qarn l-iehor li hareġ, u li minn quddiemu waqghu tlieta; il-qarn li kellu l-ghajnejn, u fomm jitkellem hafna hwejjeġ kbar, u li kien jidher akbar minn shabu.

21 U bqajt inhares, u dak il-qarn kien qieghed jagħmel gwerri lill-qaddisin, u jegħlibhom.

22 Sama ġie x-Xih fil-jiem, u nġhata l-haqq lill-qaddisin ta' l-Gholi; u wasal iż-żmien li l-qaddisin hađu s-saltna.

23 Hekk qal: Ir-raba' bhima tkun ir-raba' saltna fuq l-art, li ma tkun tixbah lill-ebda saltna oħra, u tibra' l-art kollha, u tishaqha, u tffarrakha.

24 U l-ghaxar qrun huma ghaxar slaten li johorġu minn din is-saltna; u warajhom johroġ ieħor; u ma jkunx bhal ta' qabel, u jwaqqa' tliet slaten.

25 Ighid kliem kbir kontra l-Gholi, u jahqar il-qaddisin tal-Gholi, u jahseb biex ibiddel iż-żminijiet u l-liġijiet: u jkunu moghtijin f'idejeh għal żmien, żminijiet, u nofs żmien.

26 Izda l-qorti toqghod, u johdulu s-setgħa, u jjeqirduh, u jxejnuh għal dejjem.

27 U s-saltna u s-setgħa, u l-kobar tas-saltnet taht is-sema kollu, ikunu moghtijin lill-poplu tal-qaddisin tal-Gholi, li s-saltna tiegħu tkun saltna ta' dejjem, u s-setgħat kollha jaqduh u jisimgħu minnu.

28 Sa hawn, tmiem ir-rivelazzjoni. Jien, Danjel, hsibijiet hawduni wisq, u wiċċi biddel lewnu: izda jien zammejt dil-haġa f'qalbi.

8 Fit-tielet sena tas-saltna tas-sultan Belsazzar, jien, Danjel, kellni dehra, wara dik li kont rajt qabel.

2 U harist fid-dehra; u ġara, jiena u nhares, illi jien kont f'Susa, il-fortizza li hi fil-provinċja ta' Għelam; u harist fid-dehra, u jien kont hdejn ix-xmara Ulaj.

3 Imbagħad irfajt għajnejja, u harist, u ara, kien hemm kibx wieqaf quddiem ix-xmara, li kellu żewġt iqrun: u ż-żewġt iqrun kienu għoljin; izda wiehed kien oghla mill-iehor, u l-oghla tala' wara l-iehor.

4 Rajt il-kibx jagħti bil-qrun lejn il-punent, it-tramuntana, u nofsinhar; hekk li l-ebda bhima ma kienet tista' tieqaf quddiemu, u hadd ma kien jista' jehles minn idejeh; izda kien jagħmel li jrid, u tkabbar.

5 Jien u qieghed inhares, ara, nara bodbod geġ mill-punent fuq wiċċ l-art kollha, u ma missx l-art, u l-bodbod kellu qarn jidher hafna bejn għajnejh.

6 U wasal hdejn il-kibx taż-żewġt iqrun, li jien rajt wieqaf quddiem ix-xmara, u ġera lejeh bis-sahna ta' saħtu.

7 U rajtu jersaq lejn il-kibx, u kien imghaddab għalih; u darab il-kibx, u kissirlu ż-żewġt iqrun tiegħu: u ma kienux baqagħlu sahna l-kibx biex jieqaf quddiemu, izda tefgħu ma' l-art, u rifes fuqu: u ma kien hemm hadd li sata' jehles il-kibx minn idu.

8 Għalhekk il-bodbod tkabbar hafna: u meta kien qawwi, il-qarn kbir tiegħu tkisser; u telghu floku erbgha oħra, lejn l-erbat irjeh tas-sema.

9 U minn wiehed minnha hareġ qarn żgħir, li kiber hafna, lejn nofsinhar, lejn il-lvant, u lejn art il-ġmiel.

10 U tkabbar hafna, imqar sa l-eżerċtu tas-sema: u waqqa' ma' l-art biċċa mill-eżerċtu, u mill-kwiekeb, u rifishom.

11 Iva, tkabbar biex ikun daqs il-kap ta' dak l-eżerċtu, u nehhiel s-sagrificċju ta' kuljum, u l-post tas-santwarju tiegħu kien imġarraf.

12 U l-eżerċtu, flimkien mas-sagrificċju ta' kuljum, kien mogħti lill-qarn, min-habba d-dnub; u l-qarn tafa' s-sewwa ma' l-art, għamel ir-rieda tiegħu, u kellu r-riżq.

13 Imbagħad smajt wiehed mill-qaddisin jirkellem, u qaddis ieħor qal lil dak li kien jirkellem: Kemm iddum din id-dehra fuq is-sagrificċju ta' kuljum, u fuq id-dnub li jġib herba fil-waqt li s-santwarju u l-eżerċtu huma mogħtijin biex ikunu mirfusin taht ir-riġlejn?

14 U qalli: Elfejn u tliet mitt għaxija u għodwa; imbagħad is-santwarju jkun ippurifikat.

15 U ġara li, waqt li jien, Danjel, kont qieghed nara d-dehra, u nfittejt li nifhimha,

ara, kien hemm wieqaf quddiemi wiehed donnu raġel.

16 U smajt lehen ta' bniedem minn bejn ix-xtut ta' l-Ulaj, li sejjah, u qal: Gabrijel fiehem lil dan ir-raġel id-dehra.

17 U resaq fejn kont wieqaf: u, kif resaq, bżajt, u n-xhitt għal wieqaf; iżda hu qalli: Ifhem tajjeb, o bin il-bniedem! għax għal żmien it-tmiem din id-dehra.

18 Issa, hu u jkellimni, waqajt f'ngħas kbir, wiċċi ma' l-art: iżda hu messni, u waqqafni fuq saqajja.

19 U qal: Ara, sa ngħarrfek x'sa jiġri fit-tmiem ta' żmien il-għadab: għax id-dehra għandha x'taqsam ma' żmien it-tmiem.

20 Il-kibx ta' żewġt iqrun, li int rajt, huma s-slaten tal-Medja u tal-Persja.

21 U l-bodbod muswaf hu s-sultan tal-Greċja: u l-qarn il-kbir bejn għajnejh hu l-ewwel sultan.

22 U dak li nkiser, u li telghu erbgha floku, huma erba' saltniet li johorġu minn dak il-poplu, iżda mhux bil-qawwa tiegħu.

23 Fl-ahħar żminijiet ta' saltnathom, meta l-midinbin ikunu laħqu l-milja tal-ħażen tagħhom, iqm sultan wiċċu feroċi, u espert fi-intrigi.

24 U l-qawwa tiegħu tkun kbira, iżda mhux bil-qawwa tiegħu: u jagħmel tharbit tal-għaġeb, u jkollu ir-riżq f'dak li jagħmel, u jeqred is-setghana, u l-poplu tal-qaddisin.

25 U bil-ħżunija ta' mohħu, iġib ir-riżq lill-ħażen ta' idejħ: u jtkabbar f'qalbu, u joqtol hafna meta ma jkunux jistennewħ: jintrefa' kontra l-Prinċep tal-prinċipijiet; imma jtkisser mhux b'id ta' bniedem.

26 U d-dehra tal-għaxija u tal-ghodwa, kif qaluħielek, hi minnha: għalhekk aghlaq id-dehra; għax hi tkun għal żmien twil.

27 U jien, Danjel, domt hafna ma niflahx, u marid: iżda wara qomt, u bdejt nagħmel ix-xogħol tas-sultan. Jien kont mibluġ bid-dehra, iżda hadd ma fehema.

9 Fl-ewwel sena ta' Darijus, bin Aħasweru, minn nisel il-Medi, li kien sultan fuq is-saltna tal-Kaldin;

2 Fl-ewwel sena ta' saltnatu, jien, Danjel, ridt nifhem, fil-kotba, fuq għadd is-snin, li fuqhom il-Mulej kien kellem lil Geremija, il-profeta, jiġifieri s-sebghin sena li kellhom iġħaddu fuq il-herba ta' Gerusalem.

3 U dawwart wiċċi lejn Sidi l-Mulej, biex infittex bit-talb' u t-thannin, bis-sawm, bl-ilbies tal-penitenza, u bl-irmied:

4 U tlabt lill-Mulej, Alla tiegħi, u stqarrajt, u għidt: O Sidi, Alla kbir u tal-biza', li thares ir-rabta u t-tjieba lil dawk li jħobbuk, u lil dawk li jħarsu l-kmandamenti tiegħek;

5 Ahna dnbna, u mxejna mgħawwēg, għamilna l-ħazin, u ma ridniex nisimgħu, billi twarrabna mill-preċetti tiegħek, u mill-ordinanzi tiegħek:

6 U lanqas smajna mill-qaddejja tiegħek, il-profeti, li kellmu f'ismek lis-slaten tagħna, lill-kbarat tagħna, lil missirijietna, u lill-poplu kollu tal-pajjiż.

7 O Sidi, lilek il-ħaaq, iżda l-ilna l-misthija tal-wiċċ, bħalma hu llum; għannies ta' Guda, u għal dawk li jgħammru f'Gerusalem, u għal Izrael kollu, li huma fil-qrib, u fil-bghid, fil-pajjiżi kollha fejn waddabthom, minħabba n-nuqqas ta' fedeltà tagħhom li ikkommettew kontra tiegħek.

8 O Sidi, għalina l-misthija tal-wiċċ, għas-slaten tagħna, għal kbarat tagħna, u għal missirijietna, għax dnbna kontra tiegħek.

9 Lil Sidi, Alla tagħna, il-ħniena u l-maħfra, għax ahna ma ridniex nisimgħu minnu.

10 U lanqas smajna minn lehen il-Mulej, Alla tagħna, biex nimxu fil-liġijiet tiegħu, li qieghed quddiemna bil-qaddejja tiegħu, il-profeti.

11 Iva, Izrael kollu kiser il-liġi tiegħek, billi daru biex ma jisimgħux lehnek; għalhekk is-saħta sswabet fuqna, u l-halfa li hi miktuba fil-liġi ta' Moṣé, il-qaddej t'Alla, għax ahna dnbna kontra tiegħu.

12 U zamm kelmtu, li qal kontrina, u kontra l-imħallfin tagħna, li kienu jahkmuna, billi gieb fuqna hsara kbira: għax qatt taħt is-sema kollu ma sar bħal ma sar fuq Gerusalem.

13 Bħalma hu miktub fil-liġi ta' Moṣé, fuqna giet dil-hsara kollha: u, madankollu, ahna ma tlabniex il-grazzija tal-Mulej, Alla tagħna, billi nduru mill-ħażen tagħna, u nifhmu s-sewwa tiegħek.

14 Għalhekk, il-Mulej saħar fuq il-hsara, u giebha fuqna: għax il-Mulej, Alla tagħna, hu ġust f'kulma jagħmel; iżda ahna ma smajniex lehnju.

15 U issa, o Sidi, Alla tagħna, li hrigt il-poplu tiegħek mill-Eġittu b'id qawwi, u għamilt għalik isem, bħalma hu llum; ahna dnbna, konna ħżiena.

16 O Sidi, skond l-egħmejjel tal-ħaaq kollha tiegħek, nitlobok, ha jdur għadbekk u qilltek minn fuq il-belt tiegħek Gerusalem, il-ghoiġa mqaddsa tiegħek: għax htija ta' dnbietna, u htija tal-ħażen ta' missirijietna, Gerusalem u l-poplu tiegħek saru għajb għal dawk kollha ta' madwar-na.

17 Issa, mela, o Alla tagħna, isma' t-talba tal-qaddej tiegħek, u t-thannin tiegħu, u ha jiddi wiċċek fuq is-santwarju tiegħek, li issa herba, minħabba Sidi.

18 O Alla tiegħi, mejjel widintek, u isma'; iftaħ għajnejk, u ara t-tharbit tagħna, u l-belt li jissemma ismek fuqha:

ghax mhux ghall-eghmejjel ġusti taghna li qeghdin inwasslu t-thannin taghna quddiemek, iżda ghall-hniena kbira tieghek.

19 Isma', o Sidi; o Sidi, ahfer; o Sidi, aġhti widen, u aghmel; la titnikkirx minhabba fik, o Alla tieghi; ghax ismek imsemmi fuq il-belt tieghek, u fuq il-poplu tieghek.

20 U jien u nitkellem, u nitlob, u nistqarr d'nubi, u d'nub il-poplu tieghi, Iżrael, u nwassal thannini quddiem il-Mulej, Alla tieghi, ghall-gholja mqaddsa t'Alla tieghi;

21 Iva, jien u nitkellem u nitlob, ir-raġel Gabrijel, li jien kont rajt fid-dehra fil-bidu, tar bil-heffa, u resaq lejja fil-hin ta' l-offerta ta' filghaxija.

22 U ghallimni, u kellimni, u qal: O Danjel, jien issa hriġt biex naghtik gherf u dehen.

23 Fil-bidu tat-thannin tieghek harget kelma, u jien ġejt biex ngħarrafhielek; ghax int mahbub wisq; għalhekk mohhok fil-kelma, u ifhem id-dehra.

24 Sebghin ġimgha huma maqtughin għall-poplu tieghek, u għall-belt imqaddsa tieghek, biex ikun mizmum il-hazen, u biex jintemmu d-dnubiet, biex titħallas il-htija, u biex tiġi s-sewwa ta' dejjem, u tkun issigillata d-dehra u l-profetija, u jindehen il-post l-aktar qaddis.

25 Kun af, mela, u ifhem! Mill-hruġ tal-kelma jkun jagħtu l-hajja u jergghu jibnu lil Gerusalem sal-Messija, il-Princep, ikun hemm seba' ġimghat, u fi tnejn u sittin ġimgha targa' lura u tinbena, pjazez u swar, imqar fi żmien ta' taħbit.

26 Wara t-tnejn u sittin ġimgha, il-Messija jkun meqrud, u ina jkollu l'hadd: u l-poplu tal-princep li għandu jiġi, igarraf il-belt u s-santwarju. U tmiemu jkun b' mewġa li tgħarraq; sa l-ahhar ikun hemm taqbid: taħrib li għandu jsir.

27 Jagħmel rabta qawwija ma' hafna għal ġimgha waħda: iżda f'nofs il-ġimgha jwaqqaf is-sagrificju u l-offerta tal-qamh; u fuq il-ġewnah ta' haga mistkerra jiġi wiehed li jagħmel herba; sama t-tmiem kollu, maqtugh li għandu jsir, jissawwab fuq dak li jagħmel il-herba.

10 Fit-tielet sena ta' Ċiru, sultan tal-Persja, kienet mgħarrfa kelma lil Danjel, li jismu Beltesassar; u l-kelma kienet minnha, u kienet taħbar taqbita kbira: iżda hu fehem il-kelma, u kellu d-dehen tad-dehra.

2 F'dawk il-jiem, jien, Danjel, domt tliet ġimghat shah bil-vistru.

3 Ikel bnin ma kiltx, u laham u nbid ma dahalx f'halqi, u lanqas ma ndlikt sama għaddew tliet ġimghat shah.

4 U fl-erbgha u ghoxrin ta' l-ewwel

xahar kont hdejn ix-xmara l-kbira, li hi Hiddeqel;

5 Imbagħad irfajt għajnejja, u harist, u ara, raġel liebes il-ġhażel, u ġenbejhi kienu mbazzmin bid-deheb fin ta' Ufaż:

6 Gismu kien qisu berill, wiċċu kellu d-dehra tal-berqa, u għajnejh bħal torċi jheggu, u dirghajh u riġlejh jilmaw bħal bronż ileqq, u l-hoss ta' kliemu bħal hoss ta' kotra.

7 U jien, Danjel, waħdi rajt id-dehra: ghax l-irġiel li kienu mbieghi ma rawhiex id-dehra; iżda biza' kbir waqa' fuqhom, u harbu biex jinbhew.

8 Għalhekk jien bqajt waħdi, u rajt did-dehra kbira, u ma kienx baqa' sahha fija: wiċċi biddel il-kulur, u thassar, u ma kienx baqagħhi sahha.

9 Iżda jien smajt il-hoss ta' kliemu: u kif smajt il-hoss ta' kliemu, waqajt għal wiċċi f'raqda kbira, b'wiċċi fl-art.

10 U, ara, id messitni, u qajmitni fuq irkobbtejjja, u fuq wiċċ idejja.

11 U qalli: Danjel, raġel wisq mahbub, ifhem il-kliem li sa ngħidlek, u qum bil-wieqfa: ghax għandek jien kont issa mibghut. U xhin qalli dal-kliem, qomt bil-wieqfa nriġhed.

12 Imbagħad qalli: La tibzax, Danjel, ghax mill-ewwel jum li dahhalt f'qalbek li tifhem, u tumilja ruhek quddiem Alla tieghek, kliemek kien mismugh, u jien ġejt għal kliemek.

13 Iżda l-kap tas-saltna tal-Persja waqqafni għal ghoxrin jum: iżda, ara, Miakael, wiehed mill-kapijiet il-kbar, ġie jghinni; u jien bqajt hemm mas-slaten tal-Persja.

14 Issa ġejt biex infiehlek x'sa jiġri lill-poplu tieghek fl-ahhar kien: ghax id-dehra hi għal żmien twil.

15 Hu u jkellimni dal-kliem, nizzilt wiċċi lejn l-art, u bqajt sieket.

16 U, ara, wiehed li kien jixbah lil bin il-bniedem, messli xofftejjja: imbagħad fraht fommei, u tkellimni, u għidt lil dak li kien wieqaf quddiemni: O sidi, mad-dehra qabadni l-uġiħ, u ma baqagħlix sahha.

17 Kif jista' dan il-qaddej ta' sidi jitkellem ma' dan sidi? Jien, bħalissa, ma baqa' fija l-ebda sahha, u lanqas ma baqa' nifs fija.

18 U raġa' messni dak li kien donnu bin il-bniedem, u tani l-qawwa.

19 U qal: O raġel wisq mahbub, la tibzax: is-sliem għalik, aghmel il-hila, iva, aghmel il-hila. U malli kellimni, hadt saħti, u għidt: Ha jitkellem sidi, ghax int tajtni s-sahha.

20 Imbagħad qalli: Taf il-ghala ġejt għandek? Issa narġa' mmur niġġielek kontra l-kap tal-Persja; u ineta mmur niġġielek, ara, jiġi l-kap tal-Greċja.

21 Iżda jien ngħidlek dak li hu miktub fil-kitba tas-sewwa: mhemm hadd li

jghinni kontra dawn il-forzi hliel Mikaël, il-kap taghkom.

11 U jien, fl-ewwel sena ta' Darijus, il-Medi, qomt bil-wieqfa biex nghanu u naqbez ghalih.

2 U issa ngharrfek is-sewwa. Ara, sa jqumu tiet slaten ohra fil-Persja; u r-raba' wiehed jistaghna b'ghana kbir, aktar mill-ohrajn kollha: u bis-sahha tal-ghana tieghu jqajjem l-imperu kollu kontra s-saltna tal-Greċja.

3 Imbaghad iqum sultan qawwi, li jahkem b'setgha kbira, u jaghmel dak li joghġbu.

4 Izda malli jqum, saltnatu titkisser, u titqassam ma' l-erbat irjeh tas-sema; izda mhux lil nisl, u lanqas skond is-setgha li kellu hu: ghax is-saltna tieghu tkun maqlugha minn eghruqha, u tinghata f'idejn ohrajn, barra minnhom.

5 Imbaghad is-sultan ta' nofsinhar jissahhah; izda wiehed mill-kbarat tieghu jissahhah aktar minnu, u jahkem; u l-hakma tieghu tkun hakma kbira.

6 U wara xi snin, jaghmlu alleanza; u bint is-sultan ta' nofsinhar tiġi ghand is-sultan tat-tramuntana biex taghmel ftehim: izda ma jkollhiex is-sahha ta' driegħha; u la hu u lanqas driegħu ma jzomm shih: izda tkun mogħtija għall-mewt, hi u dawk li jkunu ġibuha, u t-tarbija tagħha, kif ukoll dak li jkun ghenha f'dawk iż-żminijiet.

7 U rimja minn eghruqha tqum u tiehu postu; u jiġi kontra l-eżerċtu tagħhom, u jidhol fil-fortizzi tas-sultan tat-tramuntana, jaghmel għalihom, u johroġ rebbieh.

8 U allathom ukoll, u l-immagħnijiet tagħhom imdewba, u l-hwejjeġ prezzjużi tagħhom tal-fidda u tad-deheb jehodhom fil-jasar fl-Eġittu, u jdum xi snin ma jahbat għas-sultan tat-tramuntana.

9 Imbaghad dan jidhol fis-saltna tas-sultan ta' nofsinhar, imma jkollu jarga' lura lejn artu.

10 Ulied u jaghmlu ġwerra, u jigiġmghu kontra kbira ta' truppi; u wiehed minnhom jibqa' ġej, u jgharraq, u jimxi 'l quddiem: imbaghad jarga' jiġi, u jaghmel ġwerra sal-fortizza tas-sultan tan-nofsinar.

11 U s-sultan tan-nofsinar jimtela bil-qilla, u johroġ, u jahbat għas-sultan tat-tramuntana. Izda dan iwaqqaf kontra kbira, izda din il-kotra tkun mogħtija f'idejn is-sultan tan-nofsinar.

12 U meta jkun nehha l-kotra, qalbu tintrefa', u jmidd eluf: izda ma jegħlibx.

13 Ghax is-sultan tat-tramuntana jarga' lura, u jwaqqaf kontra akbar minn ta' l-ewwel, u wara interval ta' xi snin jiġi b'eżerċtu kbir, u b'hafna tagħmir tal-ġwerra.

14 Issa f'dawk iż-żminijiet hafna jqumu

kontra s-sultan tan-nofsinar; u xi nies horox fost il-poplu tiegħek iqumu biex issehħ id-dehra, izda jaqgħu.

15 Imbaghad jiġi s-sultan tat-tramuntana, u jgholli r-rampi, u jirbah belt bil-fortizzi; u l-forzi tan-nofsinar ma jzommux, u lanqas it-truppi magħżulin tiegħu, ghax ma jkunx hemm sahha biex iżzommu.

16 Izda dak li johroġ għalih jagħmel li joghġbu, u hadd ma jkun jiflah jieqaf quddiemu; hu joqgħod ukoll għal xi żmien f'art il-ġmiel, u kollha kemm hi taqa' taht is-setgha tiegħu.

17 Hu jagħmel f'moħħu li jiġi bis-sahha tas-saltna tiegħu kollha, u jġib miegħu ftehim għall-paċi, u jwettqu; u jagħtih 'il bintu b'martu, bil-hsieb li jearidtu s-saltna. Izda hi ma jzommx miegħu, u ma tibqax tkun tiegħu.

18 Imbaghad idawwar wiċċu lejn il-gzejjer, u jaqbad hafna minnhom. Izda wiehed kmandant irażzanlu ż-żebliħ tiegħu, u barra minn dan, ihallu taż-żebliħ tiegħu.

19 Imbaghad idawwar wiċċu lejn il-fortizzi ta' artu stess, izda jogħtor, u jaqa', u ma jinsabx aktar.

20 Imbaghad floku jqum wiehed li jibgħat ministru tat-taxxi jaqssam il-ġmiel tas-saltna: izda fi ftit jiem jtkisser, mhux fis-sahna, u lanqas fit-taqbid.

21 Floku jqum wiehed bla ġieh, li ma jkunux tawh l-unur tas-saltna: izda jiġi bil-kwiet, u jahta' is-saltna permezz taż-żegħir.

22 Eżerċti jinkinsu għal kollox minn quddiemu, u jtkissru, u l-kap tal-ghaqda wkoll.

23 U wara li ssir alleanza miegħu, jibda jimxi bil-qerq; u jitla', u jirbah is-setgha b'poplu żġhir.

24 Għall-gharrieda, jidhol fl-aktar art għanja tal-provinċja; u jagħmel dak li la missirijietu, u lanqas missirijiet missirijietu, ma għamlu; iqassmilhom priża, hwejjeġ misruqin, u gid. Jagħmel xi hsibijiet għall-fortizzi, imma sa xi żmien.

25 Imbaghad iqajjem il-qawwa tiegħu, u l-hila tiegħu, għas-sultan tan-nofsinar b'eżerċtu kbir; u s-sultan tan-nofsinar jagħmel ġwerra b'eżerċtu kbir u qawwi għall-aħhar; imma ma jzommx: ghax jinhadem tnassis kontrih.

26 Iva, dawk li jieklu minn sehem iklu jkissruh, u l-eżerċtu tiegħu jkun imgharraq; u hafna jaqgħu mejtin.

27 U l-qlub ta' dawn iż-żewġ slaten tkun għall-hsara, u fuq mejda waħda jtkellmu l-gideb; izda dan ma jirnexxix; ghax ikin għadu ma wasalx iż-żmien.

28 U jarga' lejn artu b'gid kbir; u qalbu tkun kontra r-raba mqaddis, u jagħmel ir-rieda tiegħu, u jarga' lejn artu.

29 F'waqtu jarga' jmur lejn nofsinhar;

izda din ta' l-ahhar ma tirnaxxix bhal ta' l-ewwel.

30 Ghax ix-xwieni ta' Kittim jaggu ghalih: ghalhekk jaqta' qalbu, u jarga' lura, u jitmashan kontra r-rabra mqaddsa, u jaghmel li jrid. Jarga' lura, u jiehu hsieb dawk li jkunu telqu r-rabra mqaddsa.

31 Xi truppi min-naha tieghu iqumu, ikasbru s-santwarju, u l-fortizza, u jnehhu s-sagrificju ta' kuljum, u iqieghdu dik il-haga mistkerrha, li ggib il-herba.

32 U bit-tmellis ihassar lil dawk li jimxu hazin mar-rabra; imma l-poplu ta' dawk li jaghrfu lil Alla taghhom izomm shih, u jaghmel.

33 U l-ghorrief fost il-poplu jghallmu lil hafna; izda jaqghu bis-sejf u bin-nar, bil-kattivita' u bis-serq, ghal hafna zmien.

34 U xhin ikunu hekk imwaqqghin, ikollhom ffit tal-ghajnuna; izda hafna jinghaqdu maghhom b'wicé b'iehor.

35 U minn dawk il-ghorrief jaqghu xi ffit, biex ikunu mgarrbin, imnaddfin, u mbajdin, sa zmien it-tmiem; ghax dan ma jigrifx hief fiz-zmien imwaqqat.

36 Imbaghad is-sultan jaghmel li joghbu, jintrefa', u jitkabbar 'il fuq minn kull alla, u jghid hwejjeg tal-ghageb kontra Alla ta' l-ailat; ikollu r-riżq sama tintemm is-sahna, ghax dak li hu maqtugh ghandu jsir.

37 Lanqas f'Alla ta' missirijietu ma jahseb: u lanqas fil-mahbub tan-nisa, u fl-ebda alla iehor ma jahseb. ghax jitkabbar fuqhom kollha.

38 Izda flok dawn iqim lil alla tal-fortizzi, iqim alla li ma kinux jafu bih missirijietu bid-deheb u bil-fidda, bil-hagar prezzjuż, u b'oggetti ta' valor.

39 U jahbat ghall-aktar fortizzi b'sahhithom bil-ghajnuna ta' alla barrani; lil dawk li jaghrfuh jaghtihom gieh kbir, u iqieghdom jahkmu fuq hafna, u jqassmilhom l-art bhala hlas.

40 Fi zmien it-tmiem, is-sultan tan-nofsinar ikollu xi jghid mieghu, izda s-sultan tat-tramuntana jigi ghalih qisu riefnu, bl-imriekeb, u l-ifrsa. u b'hafna gñien; jidhol f'artijiet, igharraqhom kollha, u jghaddi.

41 Jidhol ukoll f'art il-gmiel. u jaqghu hafna artijiet; izda dawn jinhelsu minn idejh: Edom, u Mowab, u l-ewwel fost ulied Ghammon.

42 Imbaghad imidd drieghu kontra artijiet oħra, u l-art ta' l-Egittu ma tehlishiex.

43 Izda hu jkollu s-sergha fuq it-teżori tad-deheb u l-fidda, u fuq il-hwejjeg prezzjuż kollha ta' l-Egittu: u l-Libjin u l-Ejopjin jimxu warajh.

44 Imma ahbarijiet mil-lvant u mit-tramuntana jhawduh, u johrog b'sahna kbira biex jaqred, u jxejjen hafna.

45 U jwaqqaf it-tined tal-palazz tieghu bejn il-bahar u l-gholja sabiha mqaddsa; imbaghad jasal sa tmiemu, u hadd ma jghinu.

12 F'dak iż-żmien iqum Mikaël, il-kap il-kbir, li qieghed fuq ulied il-poplu tieghek: u jkun hemm żmien ta' diqa, li bhalha qatt ma kienet mindu kien hemm ġens sa dak iż-żmien: u f'dak iż-żmien jinhele il-poplu tieghek, kull min jinsab miktub fil-ktieb.

2 U hafna minnhom li huma reqdin fit-trab ta' l-art iqumu, x'uhud għall-hajja ta' dejjem, u oħrajn għall-ghajb u għall-infamja ta' dejjem.

3 U l-ghorrief jiddu bhad-dija tal-firxa tas-sema, u dawk li jkunu mexxew lil hafna fis-sewwa bhall-kwiekeb għal dejjem ta' dejjem.

4 Izda int, o Danjel, agħlaq dan il-kliem, issigilla l-ktieb, imqar sa zmien it-tmiem: hafna jistudjawn bir-reqqa, u l-gherf jizjied.

5 Imbaghad jien, Danjel, harist, u, ara tnejn oħra kienu wegfin, wiehed fuq naha wahda tax-xmara, u l-iehor fuq in-naha l-oħra tax-xmara.

6 U wiehed qal lir-raġel liebes il-ghazel, li kien 'il fuq mill-ilma tax-xmara: Kemm idum biex jasal it-tmiem ta' dawn il-hwejjeg tal-ghageb?

7 U smajt ir-raġel liebes il-ghazel, li kien 'il fuq mill-ilma tax-xmara, xhin rafa' idu l-leminija, u idu x-xellugija lejn is-sema, u halef bil-haj ta' dejjem, li dan ikun għal żmien, żminijiet, u għal nofs żmien; u hekk kif tkun tkissret għalkollox il-qawwa tal-qerried tal-poplu mqaddes, dawn il-hwejjeg kollha jseħhu.

8 Jien smajt, u ma fhimtx; imbaghad għidt: O Sidi, x'ikun it-tmiem ta' dawn il-hwejjeg?

9 U qal: Mur, Danjel: ghax il-kliem magħluqin, issigillati sa zmien it-tmiem.

10 Hafna jitnaddfu, u jitbajdu, u jiggarrbu; izda l-hżiena jagħmlu l-hażen: u l-ebda wiehed mill-hżiena ma jifhem; izda l-ghorrief jifhmu.

11 U mindu jitneħħa s-sagrificju ta' kuljum, u l-ghajb li jgib herba jitwaqqaf, ikun hemm elf u mitejn u disghin jum.

12 Imbierek min jistenna, u jilhaq sa elf u tliet mija u hamsa u tletin.

13 Izda int ibqa' sejjer fit-triq tieghek sat-tmiem: ghax int tistrieħ, imbaghad targa' tqum biex tiehu sehem wirtek fi tmiem il-jiem.

Hosegha

1 Il-kelma tal-Mulej li giet lil Hosegha, bin Beri, f'jum Ghuzzija, Gotam, Ahaż u Hezekija, slaten ta' Guda, u f'jiem Gerobogham, bin Gowas, sultan ta' Izrael.

2 Il-bidu tal-kelma tal-Mulej lil Hosegha. U l-Mulej qal lil Hosegha: Mur, hu ghalik mart iż-żena, u wlied iż-żena; ghax l-art qieghda tizni wisq, billi telqet il-Mulej.

3 U mar u ha 'l Gomer, bint Diblajm: u tqalet, u wilditlu iben.

4 U l-Mulej qallu: Semmih Ġizraghel; ghax wara ftit nithallas minn dar Gehu tal-qtil ta' Ġizraghel, u neqred is-saltna ta' dar Izrael.

5 U jiġri f'dak il-jum, li nkisser qaws Izrael f'wied Ġizraghel.

6 U regghet tqalet, u wildet bint. U qallu: Semmiha Lo-ruhama: ghax ma nżidx iżjed inhenn ghal dar Izrael, li nahfrilhom.

7 Izda nhenn ghal dar Guda; u nsalvahom bil-Mulej, Alla taghhom, u ma nsalvahomx bil-qaws, u bis-sejf, u bil-gwerra, u biż-żwiemel, u bl-ifirsa.

8 Issa meta fatmet lil Lo-ruhama, tqalet, u wildet iben.

9 Imbaghad Alla qal lil Hosegha: Semmih Lo-ammi: ghax intom mintomx il-poplu tiegħi, u jien ma nkunx Alla taghkom.

10 Madankollu, għadd ulied Izrael ikun daqs ir-ramel tal-bahar, li ma jistax jitkejjel u lanqas jingħadd: u jiġri, li flok ma jgħidulhom: Intom mintomx il-poplu tiegħi, iġhidulhom: Intom ulied Alla l-haj.

11 U mbaghad jingemghu wlied Guda, u wlied Izrael flimkien, u jqieghdu ghalihom kap wiehed, u jfuru fil-pajjiż, ghax kbir ikun jum Ġizraghel.

2 Ghid lil hutek is-subjien: Ammi! u lil hutek il-bniet: Ruhama!

2 Tlewmu m'ommkom, tlewmu: ghax hi mhix marti, u jien minieq żewġha: u ha twarrab iż-żena tagħha minn quddiem wiċċha, u l-fahx tagħha minn bejn sidirha;

3 Li ma nnezzagħhiex għarwienna, u nuriha bhal jum twelidha, u naghmilha bhal deżert, u ngħiba bhal art niexfa, u noqtolha bil-għatx.

4 U ma jkollix hnienha għal uliedha, ghax huma wlied iż-żena.

5 Ghax omhom żniet: dik li hablet bihom għamlet għajb, ghax qalet: Ha

mmur wara hbiebi, li jagħtuni l-hobz tiegħi, u s-suf tiegħi, u l-kittien tiegħi, u ż-żajt tiegħi, u x-xorb tiegħi.

6 Għalhekk, ara, jien nagħlaqlek triqtek bix-xewk, u nibni hajt, li ma ssibx mogħdijietha.

7 U tmur wara hbiebha, izda ma tilhaqhomx; u tfitixhom, izda ma ssibhomx. Imbaghad tgħid: Ha nargħa' mmur għand żewġi ta' l-ewwel, ghax kont ahjar dak iż-żmien minn issa!

8 Ghax hi ma tafx li kont jien li tajtha l-qamh, u l-inbid ġdid, u ż-żajt, u kattartilha l-fidda u d-deheb, li bihom għamlu l-Bagħal.

9 Għalhekk nargħa' niġi, u niehu l-qamh tiegħi f'hinu, u l-inbid ġdid tiegħi f'waqtu, u niehu wkoll lura s-suf tiegħi, u l-kittien tiegħi, li kienu jservu biex jiksu l-egħra tagħha.

10 Imbaghad nikxef għajbha quddiem hbiebha, u hadd ma jehlisa minn idi.

11 U l-ferh tagħha kollu wkoll naqta', il-festi tagħha, u l-qmura godda tagħha, is-sibtijiet tagħha, u l-btajjel tagħha kollha.

12 U nharbat id-dwieli tagħha, u t-tin tagħha, li qalet għalihom: Dawn huma hłasi, li tawni hbiebi. U naghmilhom masġar, u d-dbejjeb tar-raba' jibilgħuhom.

13 U nhallasha ta' jiem il-Bagħlim, li fihom kienet taħraqilhom l-inceus, u tizzejjen bl-imsielet u l-hnienaq tagħha, u tmur wara hbiebha, hekk li lili nsietni, iġhid il-Mulej.

14 Għalhekk, ara, jien sa nhajjarha, u ngħiba fid-deżert, u nkellimha bit-tajjeb.

15 U minn hemm nagħtiha l-oqsma tad-dwieli tagħha, u wied Ghakor bħala bieb tat-tama: u minn hemm twiegeb bhal f'jiem żghozitha, bħal meta telgħet minn art l-Eġittu.

16 U jiġri f'dak il-jum, iġhid il-Mulej, li int issejjahli: Isġhi; u ma ssejjahlix aktar: Bagħli.

17 Ghax inneħhi ismijiet il-Bagħlim minn fommha, u ma jissemmewx aktar b'ismihom.

18 U dak in-nhar norbot għalihom rabta mad-dbejjeb tad-deżert, u mat-tjur tas-sema, u mal-hlejjaq li jtkaxkru ta' l-art: u mill-art inkisser u nbieghed il-qaws, is-sejf, u l-gwerra, u nhallihom jistrieħu bla biża'.

19 U ngħarrsek miegħi għal dejjem; iva, ngħarrsek miegħi bil-haqq, u bis-sewwa, bit-tjieba, u l-hniena.

20 Ngħarrsek miegħi wkoll bil-fedeltà: u tagħraf il-Mulej.

21 U jġri f' dak il-jum, iġhid il-Mulej, illi jien inwieġeb; inwieġeb lis-smewwiet, u huma jwieġbu l-art;

22 U l-art twieġeb il-qamh, u l-inbid ġdid, u ż-żejt; u huma jwieġbu lil Ġizraghel.

23 U niżragħha għaliġa fl-art, u nhenn għal Lo-ruhama, u nġhid lil Lo-ammi: Int poplu tiegħi! u hu jwiegħibni: Int Alla tiegħi!

3 Imbagħad qalli l-Mulej: Arġa' mur, u hobb mara mahbuba minn wiehed iehor, iżda adultera, bħal ma jhobb il-Mulej lil ulied Izrael, għalkemm huma jduru lejn allat oħra, u jhobbu l-ftajjar taż-żbib.

2 U jien xtrajtħa lili bi hmistax-il biċċa tal-fidda, u b'homer xgħir, u nofs homer xgħir.

3 U għidtilha: Int toqgħod miegħi għal żmien twil; ma tiżnix, u ma tkunx ta' raġel iehor: hekk jien ukoll inkun għalik.

4 Għax ulied Izrael joqogħdu għal żmien twil bla sultan, u bla kap, u bla saġrificju, u bla statwa, u bla efod, u bla terafim:

5 Imbagħad ulied Izrael jerġġhu jiġu. u jfittxu l-Mulej Alla tagħhom, u lil David is-sultan tagħhom; u jersqu jitriegħdu lejn il-Mulej, u lejn il-bontà tiegħu fl-aħħar tal-jiem.

4 Isimgħu kelmet il-Mulej, ulied Izrael. għax il-Mulej għandu ġlieda man-nies tal-pajjiż, għax mhemmx veritá, mhemmx hniena, mhemmx tagħrif t'Alla fil-pajjiż:

2 Hemm half, gideb, qtil. serq, u adulterju; jaqbzu kull limiti, u dmija tilhaq dmija.

3 Għalhekk l-art titbekka, u kull min iġhammar fiha mikdud, u magħhom id-dbejjeb tar-raba', u t-tjur tas-sema; iwa, il-hut tal-baħar ukoll idubu.

4 Madankollu, halli hadd ma jitlewem, u hadd ma jiġġieled! għax il-poplu tiegħek hu bħal dawġ li jiġġieldu mal-qassis.

5 Għalhekk int toġtor bi nhar, u l-profeta joġtor ukoll miegħek bil-lejli; u jien neqred lil ommok.

6 Il-poplu tiegħi jinqered minhabba nuqqas ta' tagħrif; talli int barrejt il-għerf, jien inbarri wkoll lilek, li ma tkunlix qassis; u talli int insejt il-ligi t'Alla tiegħek, jien ninsa wkoll lil uliedek.

7 Aktar ma kotru, aktar dinbu kontra tiegħi; għalhekk inbidel il-glorja tagħhom f'għajb.

8 Jiekl u minn dnuw il-poplu tiegħi, u huma rabtu qalbhom ma' ħzunithom.

9 U jġri lill-poplu, bħal lill-qassis; u għalhekk nikkastigahom minhabba mġi-

bithom, u nroddilhom ta' l-egħmejjel tagħhom.

10 Għax jiekl u, iżda ma jixbgħux; jiznu, iżda ma joktrux, għax telqu l-Mulej biex iġhożzu ż-żena.

11 Zena, u nbid, u nbid ġdid, itellfu l-għaqal.

12 Il-poplu tiegħi jistaqsi lill-idolu ta' l-injam tiegħu, u l-batar tiegħu jhabbarlu: għax l-ispirtu taż-żena tellif u t-triq, u zena, billi tbiegħed minn Alla tiegħu.

13 Huma jissagrifikaw fuq rjus il-muntanji, u jaharqu l-incens fuq il-għoljiet, taht il-ballut, il-luq, u t-terebint, għax dellhom tajjeb: għalhekk il-bniet tagħkom jiznu, u kennietkom jiksru ż-żwieġ tagħhom.

14 Ma nikkastigax lill-bniet tagħkom meta jiznu, u lanqas lil kennietkom meta jikkommettu l-adulterju: għax l-irġiel imorru maż-żienja, u joffru saġrificji mal-prostituti tat-tempju, u għalhekk poplu bla għaqal jintilef.

15 Għalkemm int tiżni, o Izrael, la thallix lil Guda jkun hati; u la tmorrux Gilgal, u lanqas titligħu Bet-awen, u la tahilfux, billi tghidu: Daqskemm hu haj il-Mulej!

16 Għax bħal baqra rasha iebsa, iwebbes rasu Izrael: jista' issa l-Mulej jirgħahom bħal haruf f'għalqa wiesgħa?

17 Efrajm imsieheb ma' l-allat, erħilu wahdu!

18 Wara li jixbgħu jiskru, jintelqu għaz-żena l-hin kollu: il-kapijiet tagħhom ihobbu l-għajb aktar mill-glorja tagħhom.

19 Ir-riħ ikebbibhom fi ġwinhajh, u huma jisthu minhabba s-saġrificji tagħhom.

5 Isimgħu dan, o qassisin; oqogħdu attent, intom ta' dar Izrael; agħtu widen intom ta' dar is-sultan! Il-haqq kontra tagħkom; għax f' Misfa sirtu nasba, u xibka mifruxa fuq Tabor.

2 U x-xewwiexa nizlu fil-qieġ tal-ħażen, iżda jien nikkastigahom il-koll.

3 Jien nafu lil Efrajm, u Izrael mhux mobbi minni: għax issa, o Efrajm, inti żnejt, u Izrael tniġġes.

4 L-egħmejjel tagħhom ma jhalluhomx jerġġhu lejn Alla tagħhom: għax l-ispirtu taż-żena hu ġo fihom, u huma ma jagħrfux il-Mulej.

5 Iżda l-kburija ta' Izrael tixhed kontra tiegħu: għalhekk Izrael u Efrajm jaqgħu fi ħzunithom; Guda wkoll jaq' magħhom.

6 Bil-ghanem u l-baqar tagħhom imorru jfittxu l-Mulej; iżda ma jsibuhx; hu twarab minnhom.

7 Imxew bil-qerq kontra l-Mulej: għax wildu wlied illegittimi: issa l-qamar ġdid jiblagħhom mar-raba' tagħhom.

8 Doqqu l-kornu f' Gibegħa, u t-tromba

f'Rama: sejhu għall-armi f'Bet-awen!
Warajk, o Benjamin!

9 Herba jsir Efrajm f'jum it-tagħdib:
fost it-tribujiet ta' Izrael ngħarraġ dak li
hu sgur.

10 Il-kapijiet ta' Ġuda saru bħal min
iħarreġ is-slaġġen: għalhekk fuqhom insaw-
wab għadbi bħal ilma.

11 Efrajm mahqur, imkisser fil-haq
tieghu, għax ried jimxi wara l-kmand tal-
bniedem.

12 Għalhekk jien inkun bħal kamla għal
Efrajm, u bħal tahsir għal dar Ġuda.

13 Xhin Efrajm ra l-marda tieghu, u
Ġuda ra l-gerħa tieghu, imbaghad Efrajm
mar lejn l-Assirja, u bagħat għand is-
sultan Gareb: iżda hu ma jistax ifejjaq-
kom, u lanqas inehhi l-gerħa minnkom.

14 Għax jien inkun bħal ljun, għal
Efrajm, u bħal ferħ ta' ljun għal dar Ġuda:
jien, iva jien, naħtaf, u nitlaq; naqbad u
hadd ma jkun hemm min jehles.

15 Immur u narga' lura lejn posti, sa
kemm jagħrfu l-htija tagħhom, u jfittxu
wiċċi: ifittxuni fid-diqa tagħhom.

6 U jghidu: Ejjew ha nerġghu lura lejn
il-Mulej: għax hu qattagħna, iżda jfejj-
aqna; hu darab, u hu jdewwina.

2 Wara jumejn jahjina: fit-tielet jum
iaqjimna, biex ahna ngħixu quddiemu.

3 Għalhekk ha nagħrfu l-Mulej, ha
nitheggu biex nagħrfuh! Hruġu hu sgur
daqs iż-żerniq; u jġina bhax-xita, bhax-
xita tar-rebbiegħa li ssaqqi l-art.

4 O Efrajm, x'nagħmillek? O Ġuda,
x'nagħmillek? Għax it-tjieba tagħkom
bħal shaba tas-sebh, u bħan-nida li
tgħaddi kmieni.

5 Għalhekk jien qattajthom b'ejjeċ
bil-profeti; qiltthom bi kliem fommi: u l-
haqq tiegħek hu bħal dawl li jiddi.

6 Għax jien hniena rrid, u mhux sagri-
fiċċju, u t-tagħrif t'Alla aktar mill-offerti
tal-hruq.

7 Iżda huma, bħal Adam, kisru l-
għaqda: hemm imxew bil-qerq kontra
tieghi.

8 Gilgħad belt ta' nies li jagħmlu l-
hażen, u miksija b'passi tad-demem.

9 U bħalma qatħa briganti jistennew
in-nies, hekk tagħmel il-ġemgħa tal-qassi-
sin: jassasnaw fit-triq lejn Sikem, u
jagħmlu eghmil faħxi.

10 F'dar Izrael rajt hwejjeġ li jkexkxu:
hemm zena Efrajm; hemm tniġġes
Izrael.

11 Għalik ukoll, o Ġuda, hemm hsad
imhejji, meta narga' ngib lura mill-jaşar
il-poplu tieghi.

7 Kull meta ridt infejjaq lil Izrael,
inkixfet il-htija ta' Efrajm, u l-hażen

ta' Samarija: għax jagħmlu l-qerq, jidhol
il-halliel, u l-briganti jisirqu barra.

2 U ma jghidux f'qalbhom li jien
niftakar hżunithom kollha. Issa l-egħmej-
jel tagħhom huma kollha madwarhom;
huma qegħdin quddiem wiċċi.

3 Huma jferru s-sultan bi hżunithom,
u bil-gideb tagħhom il-kapijiet.

4 Kollha adulteri; huma bħal forn
imkebbes mill-furnar, li jehda jżomm
haj in-nar minn xhin jagħġen l-għaġna
sama teħmer.

5 F'jum is-sultan tagħna, il-kapijiet
marduh bis-sahna ta' l-inbid; is-sultan
medd idu ma' nies ta' qattagħni.

6 Fil-ġlied tagħhom, huma jagħmlu
qalbhom bħal forn; il-furnar tagħhom
jorqod il-lejl kollu, u filgħodu l-forn
iħeggeġ bħal nar ielebleb.

7 Kollha jikwu bħal forn, u jbilgħu l-
mexxejja tagħhom; is-slaten tagħhom
kollha jaqgħu, m'hemm x wieħed fosthom
li jsejjaħ lili.

8 Efrajm jindiehes qalb il-popli; Efrajm
sar kaghka mhix imdawra.

9 Barranin jibilgħu saħħtu, u hu ma
jinteħax; iva, xagħar abjad hariġlu 'l
hawn u 'l hemm fuq rasu, iżda hu ma jinte-
ħax.

10 Il-kburija ta' Izrael tixhed kontrih,
iżda huma ma jergħux lejn il-Mulej, Alla
tagħhom, u ma jfittxuh x b'dan kollu.

11 U hekk Efrajm sar bħal hamiema
stupida, bla għaqal; isejhu lill-Egittu, u
jmorru lejn l-Assirja.

12 Meta jmorru, nifrex fuqhom ix-
xibka tieghi; inniżżilhom bħal tjur tas-
sema; nikkastigahom, bħal ma kien
imgharraġ fil-ġemgħa tagħhom.

13 Jahasra għalihom, għax harbu
minni! Qerda lilhom! għax ixxewxu
kontra tieghi! jien nifdihom, iżda huma
jghidu gideb kontra tieghi.

14 U lili ma jgħajtulix minn qalbhom,
meta jwerżqu fuq is-sodod tagħhom: jin-
ġemgħu għall-qamh u l-inbid, u jixxewxu
għaliha.

15 Għalkemm jien harriġt u qawwejt
dirgħajhom, huma jinsgu l-hażen kontra
tieghi.

16 Huma jergħu lura, iżda mhux lejn
l-Għola: huma bħal qaws qarriċ: il-
kapijiet tagħhom jaqgħu bis-sejġ min-
ħabba r-rabja ta' lsienhom; f'art l-Egittu
jidhku bihom.

8 Qiegħed il-kornu ma' xofftejk! Bħal
ajkla, il-għadu jiġi kontra dar il-
Mulej, għax huma kisru l-għaqda tieghi, u
xxewxu kontra l-liġi tieghi.

2 Lejja huma jgħajtu: Alla tieghi, ahna
ta' Izrael nafuk!

3 Izrael rema t-tajjeb: il-għadu jagħmel
għal warajh.

4 Huma ghamlu slaten, izda mhux minni: ghamlu kapijiet, izda jiena ma kontx naf b'dan: bil-fidda tagghom, u deebhom, ghamlu idoli ghalihom, ghat-telfa tagghom stess.

5 Il-ghoġol tieghek, o Samarija, irmiek; ghadbi xeghel ghalihom! Kemm sa jdumu ma jistghux jissaffu?

6 Ghax minn Izrael gie wkoll dan il-ghoġol; haddiem ghamlu, u mhux Alla: izda l-ghoġol ta' Samarija jsir frak.

7 Ghalix huma jizirghu r-rih, u jahdsu r-rwiefen: mhemmx sbul fuq iz-zokk tal-qamh; ma jaghtix dqiq; u jekk jaghti, jibilghuh il-barranin.

8 Izrael inbala': issa huma qalb il-ġnus bhal haġa li biha hadd ma jitghaxxaq.

9 Ghax huma telghu lejn l-Assirja, bhal hmar salvaġġ jimxi ghal rasu: Efrajm xtax l-hbieb.

10 Iva, ghalkemm xtraw il-hbieb fost il-ġnus, issa niġmagghom, u jibdedw jonqsu minhabba l-piż tas-sultan tal-prinċipijiet.

11 Ghax Efrajm ghamel hafna altari biex jidneb; saru altari ghalih biex jidneb.

12 Ghalkemm jien niktiblu ghaxart elef preċett tal-liġi tieghi, huma jkunu ikkunsidrati bhala haġa li hu m'ghandux x'jaqsam maghha.

13 Huma jhobbu s-sagrificċji; huma jissagrifikaw laham u jikluh; izda l-Mulej jiftakar fil-hażen tagghom, u jikkastigahom ghal dnubiethom: huma jerġghu lura lejn l-Eġittu.

14 Ghax Izrael nesa lil min ghamlu, u bena palazzi, u Ġuda kattar il-bliet bis-swar: izda jien nibghat nar fuq blietu, u jahraq il-bini sabih tieghu.

9 La tifrahx, o Izrael, la ttirx bil-ferh bhall-ġnus! Ghax int znejt billi tbeġhid minn Alla tieghek; habbejt il-hlas taż-żena fuq kull andar tal-qamh!

2 L-andar u l-maghsar ma jitmaghomx, u l-inbid ġdid iqarraq bit-tama tagghom.

3 Ma jghammrux f'art il-Mulej; izda Efrajm jarga' lura lejn l-Eġittu, u fi-Assirja jieklu jkel imniġġes.

4 Ma jsawbux aktar inbid lill-Mulej, u ma joghġbuhx bis-sagrificċji tagghom: hobżhom ikunilhom bhal ikel ta' nies fil-vistu: kull min jiekol minnu jitniġġes: ghax hobżhom ikun ghalihom biss, u ma jidholx f'dar il-Mulej.

5 X'taghmlu nhar il-ghid, u nhar ghid il-Mulej?

6 Ghax, ara, telqu minhabba l-herba: l-Eġittu jniġmagghom, Memfi tidfinhom: il-hwejjeġ prezzjużi tagghom tal-fidda jirihom il-horrieq: ix-xewk jikber fit-tined tagghom.

7 Jiġu jiem il-kastig, jiġu jiem il-hlas!

Ha jkun jaf dan Izrael! Iblah il-profeta, miġnu il-bniedem ispirat, minhabba l-kobra ta' hżunitek, u minhabba li l-mibeghda tieghek hi hekk kbira:

8 Ghassies ta' Efrajm, ma' Alla tieghi, hu l-profeta; izda nasba ta' nassab qieghda fi triqatu kollha, u mibeghda f'dar Alla tieghu.

9 Huma hassru lilhom infushom ghal kollox, bhal f'jiem Ġibegha; ghalhekk hu jiftakar fil-hażen tagghom, jikkastiga dnubiethom.

10 Sibt lil Izrael bhal eghneb fid-deżert; rajt lil missirijietkom bhal tina bikrija fuq sigra tat-tin fi-ewwel staġun taghha: izda huma ġew Baghal-Peghor, u tqaddsu lil dak il-ghajb; u saru mistkerrha daqs dak li habbu.

11 Il-ġlorja ta' Efrajm ittir bhal ghasfur; la jkun hemm wild, u la tqala, u la hbiela!

12 Ghalkemm irabbu lil uliedhom, jien naghmilhom bla wlied, sa ma jibqax raġel wiehed. Iva, jahasra ghalihom meta nitbieghed minnhom!

13 Uljed Efrajm, bhal ma rajt jien, huma destinati biex ikunu priża; Efrajm ikollu johroġ lil uliedu ghall-qatla.

14 Aghtihom, o Mulej—x'taghtihom? Aghtihom ġuf bla wlied, u sieder niexef!

15 Hżunithom kollha f'Gilgal, ghax hemm jien bdejti nobghodhom. Minhabba l-eghmejjel hżiena tagghom, inkeċċihom minn dari. Ma nħobhomx iżjed; il-kapijiet tagghom kollha xewwiexa.

16 Midrub Efrajm, gherqhom niexef; frott ma jaghmliux: iva, ghalkemm jildu, jien noqtol il-frott għażiż ta' ġufhom.

17 Alla tieghi jkeċċihom ghax ma semghux minnu: u jkunu jiġġerrew qalb il-ġnus.

10 Izrael kien dielja kollha kolla, li kienet taghti frott bil-kotra; aktar ma kien iżid il-frott tieghu, aktar kien jibni l-altari tieghu; aktar ma staghniethu, aktar sebbah l-istatwi tieghu.

2 Qalbhom qarrieqa; issa jithallsu: il-Mulej ikisser l-altari tagghom, ifarrak l-istatwi tagghom.

3 Ghax issa huma jghidu: M'hemm x sultan ghalina, ghax ma bżajniex mill-Mulej; u x'jista' jaghmliha sultan?

4 Ilabalbu, jahilfu fil-batal meta jaghmli ftehim: hekk jinbet il-haqq bhal tenghuta fir-raddi tar-raba'.

5 In-nies ta' Samarija jitrieghdu minhabba l-ghoġol ta' Bet-awen: iva, jitbekka ghalih il-poplu tieghu, u l-qassisin tieghu jnewhu ghalih, għall-ġlorja tieghu, ghax hi tbiegħdet minnu.

6 L-idolu stess jehduh lejn l-Assirja, bhala ghotja lis-sultan Gareb: Efrajm jiehu l-ghajb, u Izrael jirgħex mill-idolu tieghu.

7 Samarija tinqata' flimkien mas-sultan tagħha, bhal laqxa f'wiċċ l-ilma.

8 L-gholjiet ta' Awen, id-dnub ta' Izrael, jiġġarrfu: ix-xewk u l-ghollicq jikbru fuq l-altari tagħhom; u jgħidu lill-muntanji: Ghattuna! u lill-gholjiet: Ordmana!

9 Minn żmien Gibegħa, int dnibt, o Izrael! Hemm irrezistew, biex il-gwerra, kontra wlied il-ħażen, ma tilhaqhomx f'Gibegħa.

10 Ix-xewqa tiegħi hi li nikkastigahom; u l-gnūs jingemghu għalihom biex jikkastigawhom għaz-żewġ htijiet tagħhom.

11 Efrajm hu għoġla mharrġa tajjeb li thobb id-dries; iżda jien nghanbi madmad fuq għonqha s-sabih: norbot lil Efrajm mal-mirkeb, Izrael jahrat, u Gakobb ixatt-ab.

12 Izirghu għalikom skond il-haqq, aħsdu skond il-hniena; aghżqu r-raba' mhux miżruġ tagħkom: għax wasal iż-żmien li tftitxu l-Mulej, sakemm jiġi u jgħallimkom is-sewwa.

13 Hrattu l-ħażen, hsadtu l-ingustizzja, kiltu frott il-gideb; għax int fdajt fit-triqat tiegħek, fil-kotra tal-gwerrieri tiegħek.

14 Għalhekk għagħa tqum fost il-poplu tiegħek, u l-fortizzi tiegħek kollha jkunu meqrudin, bħalma Salman qered Bet-arbel, f'jum it-taqbida, meta l-ommi-jiet kienu mishuqin ma' wliedhom.

15 Hekk tagħmlilkom Betel minhabba l-ħażen kbir tagħkom: mas-sebħ is-sultan ta' Izrael jintemm għal kollox.

11 Meta Izrael kien tifel, jien habbejtu, u mill-Egittu sejjajt lil ibni.

2 Aktar ma sejhulhom, aktar tbiġhdu minnhom: baqghu jissagrifikaw lill-Baġħlim, u jaharqu incens lill-immagnijiet skolpiti.

3 Kont jien li għallimt lil Efrajm jimxi, billi hadthom f'dirġhajja, iżda huma ma għarfux li jien fittix li nfejjaqhom.

4 Gbidthom bi hbula umani, bi rbit ta' mhabba, u kont għalihom bħal wiehed li jarfa' l-madmad mix-xedaq tagħhom, u milt lejhom u tmajthom.

5 Izrael ma jargax lura lejn l-art ta' l-Egittu, iżda l-Assirjan ikun is-sultan tiegħu, għax ma ridux jerġghu jiġu lura lejja.

6 U s-sejfi jixxejjer għal fuq il-bliet tiegħu, u jkisser l-istaneg tiegħu, u jeqred in-nies tiegħu, minhabba il-fehmiet tagħhom.

7 U l-poplu tiegħi riżolut li jarga' lura minni: għalkemm isejhulhom lejn il-Għola, hadd ma jfahru.

8 Kif nista' nitilqek, o Efrajm? Kif nista' nerhik f'idejn haddiehor, o Izrael? Kif nista' nagħmek jien bħal Adma, kif nista' ngibek bħal Seboghim? Qalbi

daret fija, il-hniena tiegħi tqanqlet f'daqqa.

9 Ma nisfogax is-sahna tal-qilla tiegħi, ma nargax neqred lil Efrajm: għax jien Alla, u mhux bniedem; il-Qaddis f'nofsok, u ma nigix fil-qilla tiegħi.

10 Jimxu wara l-Mulej; u hu jghajjat bħal ljun: tassew hu jghajjat, u wliedu jiġu jitriegħdu mill-punent.

11 Imbagħad jiġu jitriegħdu bħal aghsarf mill-Egittu, u bħal hamiem mill-art ta' l-Assirja; u nagħtihom iġhammru fi djarhom, iġhid il-Mulej.

12 Efrajm idawwarni bil-gideb, u dar Izrael bil-qerq; iżda Guda ma jzommx shih ma' Alla, mal-Qaddis, il-fidil.

12 Efrajm jirġa r-riħ, u jiġri wara x-xlokk: kuljum ikattar il-gideb u l-vjolenza; u jagħmlu għaqda ma' l-Assirjani, u ż-żejt igorru lejn l-Egittu.

2 l-Mulej għandu wkoll ġlieda ma' Guda, u jikkastiga lil Gakobb skond im-ġibtu; skond l-egħmejjel tiegħu jħallsu.

3 Qabad għarqub huh fil-ġuf, u fi r-ġulitu ssara m'Alla.

4 Iva, issara ma' l-anġlu, u għaleb; beka, u talbu hniena: sabu f'Betel, u hemm kellimna;

5 Imqar il-Mulej, Alla ta' l-eżerċti; il-Mulej hu ismu.

6 Għalhekk, arga' lura lejn Alla tiegħek; hares it-tjieba u l-haqq, u ttama f'Alla tiegħek għal dejjem.

7 Efrajm hu Kangħan li jzomm miżien hażin f'idu: ihobb jisraq.

8 U Efrajm qal: Tassew, jien stagħnejt, akkwistajt il-ġid għalija; iżda fil-qliegħ kollu tat-tahbit tiegħi ma jsibu l-ebda hażen fija, li hu dnub.

9 Iżda jien il-Mulej, Alla tiegħek, sa minn art l-Egittu; jien narga' nagħtik tghamar fit-tined bħal fi żmien il-ġidhien.

10 Jien tkellimt ukoll bil-profeti, u kattart id-dehriet, u permezz tal-profeti jien tajt il-parabbli,

11 Jekk hemm hażen f'Gilgħad, huma sgru jiġu fix-xejn. F'Gilgħad jissagrifikaw il-gniedes; iva, l-altari tagħhom isiru bħal gods ġebel hdejn ir-raddi tar-raba'.

12 U Gakobb harab lejn ir-raba' tas-Sirja; hemm Izrael hadem biex ikollu mara, u biex ikollu mara, għasses l-imriehel.

13 U bi profeta l-Mulej hareġ lil Izrael mill-Egittu, u Izrael kien imħares bi profeta.

14 Efrajm saħħan bl-ahrax lil Sidu; għalhekk Sidu jgħabbilu d-demmi li xerred, u jarga' jgib fuq l-ghajb tiegħu.

13 Meta Efrajm kien jitkellem, kien ikun hemm it-treghid. Kien jit-

kabbar f'Israël; iżda meta sar hati billi serva lil Baghal, miet.

2 U issa jidinbu aktar u aktar, u jaghmlu ghalihom xbihat imdewba, idoli skond il-fehma tagghom, li huma kollha xoghol in-nies tas-sengha; u jghidu ghalihom: Issagrifikaw lil dawn! Irgiel busu l-ghogiela!

3 Ghalhekk ikunu bhal shaba tas-sebh, u bhan-nida li tghaddi kmieni, bhal sifa li johrog mtajjar mill-andar, u bhal duhhan mit-tieqa.

4 U jien il-Mulej, Alla tieghek, sa minn art l-Egittu, u int m'ghandikx taghraf l-ebda alla hliefi, ghax mhemm l-ebda salvatur ghajri.

5 Hadt hsiebek fid-dezert, f'art ta' nixfa kbira.

6 Billi kellhom il-mergha tagghom, xebghu; xhin xebghu, qalbhom tkabbret, u ghalhekk insewni.

7 Ghalhekk inkun bhal ljun ghalihom; bhal ljuqard nghasses ghalihom.

8 Bhal orsa li hadulha l-frieħ inhebb ghalihom, u bhal ferħ ta' ljun incartilhom qalbhom, u hemm niבלagħhom bhal ljun, bhal bhima salvagga ntertaqhom.

9 Hi l-qerda tieghek, o Israël, li int kontrija, kontra l-ghajnuna tieghek.

10 Fejn hu issa s-sultan tieghek, biex isalvak fil-bliet tieghek kollha, u l-imħallfin tieghek li ghalihom int ghid: Aghitni sultan u kapijiet?

11 Tajtek sultan f'ghadbi, u f'qillti nehodhulek.

12 Il-ħazen ta' Efrajm misrur; dnuhu m'fugh.

13 Uġiħ ta' mara hi u tiled jiġi fuqu; hu mhux iben bil-ghaqal; ghax f'waqtu ma joqghodx fil-fetha tal-ġuf.

14 Jien nehlishom minn id is-saltna ta' l-imwiet; mill-mewt, nifdihom. O mewt, fejn hu x-xewk tieghek? O saltna ta' l-imwiet, fejn hi in-nigġiezza tieghek? Il-ħniena nwarab minn quddiem ghajnejja.

15 Ghalkemm jistaghna fost hutu, jiġi r-riħ xlokk, riħ il-Mulej li jitla' mid-dezert, u tinxef il-ghajn ta' l-ilma tieghu, u titqax-qax n-nixxiegha tieghu, u l-ghadu jisraq it-teżor tal-hwejjeġ tieghu prezzjużi kollha.

16 Tithallas Samarija talli xxewxet ghal Alla tagħha: jaqghu mejtin bis-sejġ; it-tfal zġhar tagħhom jinsahqu, u n-nisa tqal tagħhom jinxaqu!

14 Arġa' o Israël lejn il-Mulej, Alla tieghek, ghax int tfixkilt minħabba l-ħazen tieghek.

2 Ħudu l-kliem magħkom, u erġghu lejn il-Mulej. Ghidulu: Nehhi kull ħazen, ilqa' dak li hu tajjeb, biex ahna nroddu l-frott ta' xofftejna.

3 L-Assirja ma issalvanieħ; ahna ma nirkbux fuq iż-żwiemel: u ma nġhidux iżjed lil eġħmil idejna: Intom l-allat tagħna: ghax fik isib ħniena l-iltim.

4 Infejjaq l-apostasija tagħhom, in-hobbhom minn rajja: ghax għadbi twarrab minnhom.

5 Għal Israël inkun bhan-nida; u hu jizħar bħas-susan, u jxenxel eġħruqu bħaċ-ċedru tal-Libanu.

6 Jinfirxu l-frieġhi tieghu, u ġmielu jkun bhal siġra taż-żebbuġ, u r-rieħa tieghu bħaċ-ċedru tal-Libanu.

7 Dawk li jġhammru taħt dellu, jerġghu jiġu; u jizirghu il-qamh, u jizħru bħad-dwieli: ikunu famużi bħall-inbid tal-Libanu.

8 Efrajm iġħid: X'ġħandi x'naqsam iżjed ma l-idoli? Jien nisimghu, u jien inharsu. Jien bħal ċipress ħadra; minni jiġi l-frott tieghek.

9 Kull min hu ġħaref, ha jifhem dawn il-hwejjeġ! Min hu intelligenti, ha jagħraf-hom! Ghax dritti huma toroq il-Mulej; u l-ġusti jimxu fiħom, iżda l-ħziena jifixklu fiħom.

Goel

1 Il-kelma tal-Mulej li ġiet lil Goel, bin Petwel.

2 O xjuħ, isimghu dan, u aġtu widen, intom ilkoll li tġhammru l-pajjiż. Gara bħal dan fi żmienkom, jew fi żmien missirijietkom?

3 Irrakkontawh lil uliedkom, u halli wliedkom jirakkontawh lil uliedhom, u wliedhom lil nisel ieħor.

4 Dak li halla l-ġažam, kielu l-arbeh, u

dak li halla l-arbeh, kielu l-jeleq, u dak li halla l-jeleq, kielu l-ħasil.

5 Stenbhu, o skaren, u ibku! Ghajtu intom ilkoll li tixorbu l-inbid, ghax inqata' minn fommkom l-inbid helu!

6 Ghax ġens qawwi u bla ġħadd tala' għal arti: Snienu snien l-iljun, u għandu dras ta' l-juna.

7 Ħarbat id-dielja tieġhi, u ġħamel laqx is-siġar tieġhi tat-tin; qaxxarhom għal

kollox, u telaqhom, u l-frieghi tagghom bjadu.

8 Newwah bhal xebba, imhazzma bi xkora, li tibki ghall-gharus ta' zghuzitha.

9 L-offerta tal-qamh, u t-tiswib, inqatghu minn dar il-Mulej; il-qassisin, il-ministri tal-Mulej, jitbikkew.

10 Ir-raba' mharbat, l-art titbekka; ghax il-qamh irvinat, l-inbid il-gdid nixef, iż-zejt naqas.

11 Isthu, o bdiewa; ghajtu, o ġenniena, ghall-qamh u ghax-xghir, ghax il-hsad tar-raba' ntilef.

12 Nixfet id-dielja, u dbielet it-tina; ir-rummiena, u l-palma, u t-tuffieha, u s-sigar kollha tar-raba' nixfu: ghax il-ferh minn qalb ulied il-bnednin nixef.

13 Thazzmu bix-xkejjer, u newhu, o qassisin! Ibk, ministri ta' l-altar! Ejjew, orqdu l-lejl kollu mhazzmin bix-xkejjer, o ministri t'Alla tieghi! ghax l-offerta tal-qamh u t-tiswib tnehnew minn dar Alla taghkom.

14 Qaddu sawma, u niedu laqgha! Iġimghu x-xjuh, u dawk kollha li jghammru l-pajjiz f'dar il-Mulej, Alla taghkom, u ghajtu lill-Mulej!

15 Jahasra, x'jum! Ghax qrib jum il-Mulej, u bhal qedra minn Min jista' kollox jiġi.

16 Mhux quddiem ghajnejna nqata' l-ikel, iwa, il-ferh u t-tehlil mid-dar t'Alla taghna?

17 Iż-zerriegha tithassar taht ir-raddi tal-mohriet, il-matmuriet tharbtu, l-imhazzen iġġarrfu; ghax il-qamh nixef.

18 Kif jinghu l-bhejjejn! l-imriehel tal-baqar jġġerrew, ghax ma ghandhomx mergha; anki l-imriehel tan-nghaġ inqerdu.

19 O Mulej, lejk nghajjat: ghax in-nar kiel il-merghat tad-deżert, u l-ilsien tan-nar haraq is-sigar kollha tar-raba'.

20 Anki l-bhejjejn tar-raba' jixxenqu ghalik; ghax n-nixxighat ta' l-ilma nixfu, u n-nar kiel il-merghat tad-deżert.

2 Doqqu t-tromba f'Sijon! Aghtu allarm fuq il-muntanja mqaddsa tieghi! Ha jitrijghdu dawk kollha li jghammru fil-pajjiz, ghax jum il-Mulej wasal, ghax qrib hu.

2 Jum ta' dlam, u ta' oskurità kbira, jum ta' shab, ta' ċpar kbir! Bhal ma jinfirex is-sebh fuq il-muntanja, jiġi poplu kbir u qawwi, li bhalu ma kien hemm qatt qabel, u lanqas qatt ma kjun hemm warajh, sas-snin ta' l-ibghad nisel.

3 Nar jiekol quddiemhom; u warajhom jahraq il-sien nar: qabilhom l-art kienet bhal ġnien t'Gheden, u warajhom saret deżert imharbat: xejn ma jehles minnhom.

4 Wiċċhom bhal wiċċ iż-żwiemel, u jġiru bhall-ifirsa.

5 Bhall-hoss ta' mriekeb, jaqbzu fuq rjus il-muntanja, bhat-tfaqqigh ta' l-sien in-nar li jiekol it-tiben, bhal poplu qawwi, imhejji ghat-taqbida.

6 Quddiem wiċċhom il-popli jkun f'diqa kbira: kull wiċċ jisfar.

7 Jġiru bhal irġiel ġellieda; jitilghu s-sur bhal gwerriera; jimxu kulhadd fi triqtu, bla ma jhabblu moghdjiethom:

8 Wiehed ma jrossx lill-iehor, jimxu kulhadd fi triqtu; u meta jintefghu f'nofs il-vleġġ, ma jinqatghux minn xulxin.

9 Jahbtu ghall-belt, jġiru fuq is-swar, jitilghu fid-djar; jidhlu mit-twieqi bhal halliel.

10 L-art titrieghed quddiemhom; jitteż-żhu s-smewwiet, ix-xemx u l-qamar jiddalmu, u l-kwiekeb jitilfu d-dija taghhom.

11 U l-Mulej isamma' lehn quddiem l-eżerċu tieghu: ghax kbir hafna l-kamp tieghu, u qawwi dak li jaghmel kelmtu. Iva, kbir jum il-Mulej u tal-biża' hafna; u min jiffah ghalih?

12 Ghalhekk, issa wkoll, ighid il-Mulej, duru lejja b'qalbkom kollha, u bis-sawm, bil-biki, u bit-tinwih!

13 U ċarrtu qalbkom, u mhux hwejjġkom, u duru lejn il-Mulej, Alla taghkom, ghax twajheb u hanin il-Mulej, idum ma jaghdab, u mimli tjieba, u jisghobbih ghad-deni li jibghat.

14 Min jaf jekk idurx u jindem, u jhalli barka warajh, imqar offerta tal-qamh u tiswib lill-Mulej, Alla taghkom?

15 Doqqu t-tromba f'Sijon, niedu sawma, sejhu laqgha:

16 Iġimghu l-poplu, qaddu l-ġemgha, iġbru x-xjuh, iġimghu t-tfal, u t-trabi li jerdghu mis-sider: ha johroġ il-gharus mill-kamra tieghu, u l-gharusa mill-alkova taghha!

17 Ha jibku l-qassisin, il-ministri tal-Mulej, bejn il-portku u l-altar, u ha jġhidu: Henn ghall-poplu tieghek, o Mulej, u thallix li wirtek isir ghajb, ghad-dahk tal-ġnus. Ghalix ghandhom ighidu fost il-poplu: Fejn hu Alla taghkom?

18 Imbaghad il-Mulej thegġġ ghal artu, u kellu hniena mill-poplu tieghu.

19 Iva, il-Mulej wiegeb, u qal lill-poplu tieghu: Ara, sa nibghatilkom il-qamh, u l-inbid ġdid, u ż-zejt, u intom tixbghu bihom: u jien qatt iżjed ma naghmilkom ghajb qalb il-ġnus:

20 Inbieghed minnkom il-ghadu li jiġi mit-tramuntana, u nitfghu lejn art niexfa u gherija, b'wiċċu lejn il-bahar tal-lvant; u l-warrani tieghu lejn il-bahar tal-punent; u l-intiena tieghu titla', u r-rieha hazina tieghu titla', ghax ghamel bil-kbir.

21 La tibżax, o art; thenna u ifrah; ghax il-Mulej jaghmel hwejjġ kbar!

22 La tibżghux, bhejjejn tar-raba': ghax il-merghat tad-deżert jergghu jhad-

dru, ghax is-siġar jaghtu l-frott taghhom, it-tina u d-dielja jaghtu bil-kotra!

23 U intom, ulied Sijon, ithennew, u ifirhu fil-Mulej, f'Alla taghkom: ghax jaghtikom ix-xita bikrija bil-qjies, u jib-ghatilkom ix-xita, sew bikrija u sew mwahhra, bhal fi żmien l-imghoddi.

24 U l-andriet jimtlew bil-qamh, u l-imghasar ifuru bil-inbid u biż-zejt.

25 U nroddilkom ghas-snin li kielu l-arbeh, il-jeleq, il-hasil u l-gažam, l-eżerċtu kbir tieghi li jien bghatt kontra taghkom.

26 U tieklu hafna, u tixbghu, u tfahhru isem il-Mulej, Alla taghkom, li ghamel maghkom bil-ghageb: u l-poplu tieghi ma jirgħex qatt iżjed.

27 U taghrfu li jien f'nofs Izrael, u li jien il-Mulej, Alla taghkom, u mhemm ghajri, u l-poplu tieghi ma jirgħex qatt iżjed.

28 U jiġri wara dan, li jien insawwab mill-ispirtu tieghi fuq kull bniedem, u jhabbru wliedkom subjien u bniet, u x-xjuh taghkom joholmu holm, u ż-zgha-żagh taghkom jaraw deħriet.

29 U fuq l-ilsiera u fuq il-qaddejja wkoll insawwab f'dawk il-jiem mill-ispirtu tieghi.

30 U nuri eghġubijiet fis-sema u fl-art: demm, u nar, u kolonni tad-duhhan.

31 Ix-xemx tinbidel fi dlam, u l-qamar f'demm, qabel ma jiġi jum il-Mulej, kbir u tal-biza'.

32 U jiġri, li kull min isemmi isem il-Mulej ikun meħlus: ghax fuq il-gholja ta' Sijon, u f'Gerusalem, ikun hemm il-meħlusin, bhal ma qal il-Mulej, u qalb dawk li jibqgħu hajjin ikun hemm dawk li l-Mulej isejjilhom.

3 Ghaliex, ara, f'dawk il-jiem, u f'dak iż-żmien, meta nraġġa' lura mill-ġasar lil Guda u lil Gerusalem,

2 Niġma' wkoll il-ġnus kollha, u nniż-żilhom wied Gosafat, u naghmel haqq minnhom hemm. minhabba l-poplu tieghi, u wirti Izrael, li huma xerrdu qalb il-ġnus, u qasmu arti.

3 U tefgħu x-xorti fuq il-poplu tieghi; u taw tifel għal mara zienja, u bieghu tifla għall-inbid, biex jixorbu.

4 Iva, u intom x'intom għaliġa, o Tir u Sidon, u l-idwar kollha tal-Filistia? Tridu tithallsu minni għal xi haġa? İzda jekk sa tithallsu minni, bil-heffa u bil-ghaġla, inroddilkom eghmilkom fuq raskom;

5 Ghax intom hadtu l-fidda tieghi u dehbi, u garrejt u l-ahjar hwejjeġ prezzjużi tieghi fit-tempji taghkom.

6 Uljed Guda u wlied Gerusalem begħtuhom lill-Griegi, biex tbeghduhom minn truf arthom.

7 Ara, jien inqajjimhom mill-post fejn begħtuhom, u nrodd hlas eghmilkom fuq raskom.

8 U nbigh is-subjien u l-bniet taghkom f'idejn uljed Guda, li jbigħuhom lis-Sabijin, lil gens bghid; ghax il-Mulej tkell-em.

9 Niedu dan qalb il-Ġentili. Hejju l-gwerra! Qajmu l-qalbenin! Ha jersqu r-rgiel kollha tal-gwerra, ha jitilghu!

10 Aħdmu s-sikek taghkom fi sjuf, u l-imnieġel taghkom f'lanez: ha jghid d-dghajjef: Jien qawwi!

11 Ghagġlu, ejjew, intom il-ġnus kollha dawramejt, u nġemghu hemm: nizzel, o Mulej, il-qalbenin tiegħek hemm.

12 Ha jqumu l-ġnus kollha, u jitilghu lejn il-wied ta' Gosafat! Ghax hemm noq-ghod biex naghmel haqq mill-ġnus kollha dawramejt.

13 Middu l-mingell, ghax il-hsad lahaq! Ejjew, irfsu, ghax mimlija l-magħsra, faru l-hwat; ghax kbir il-hazen taghhom.

14 Folol! folol! fil-wied tal-Gudizzju! Ghax qrib jum il-Mulej, fil-wied tal-Gudizzju!

15 Ix-xemx u l-qamar jiddalmu, u l-kwiekeb jitilfu d-dija taghhom.

16 U l-Mulej ighajjat minn Sijon, u minn Gerusalem isamma' lehnu, is-smewwiet u l-art jitriegħdu, iżda l-Mulej ikun kenn għall-poplu tiegħu, u sur għal uljed Izrael.

17 U taghrfu li jien il-Mulej, Alla taghkom, li nġhammar f'Sijon, il-gholja mqaddsa tieghi; u hekk Gerusalem tkun qaddisa, u l-barranin ma jghaddux aktar minnha.

18 U jiġri f'dak il-jum, li l-muntanji jqatru l-inbid għid, u l-gholjiet inixxu l-halib, u l-widien kollha ta' Guda jfuru bil-ilma; u minn dar il-Mulej toħroġ għajn, li ssaqqi wied Sittim.

19 L-Eġittu jsir herba, u Edom isir deżert herba, minhabba l-vjolenza li għamlu lil uljed Guda, li f'arthom xerrdu demm innoċenti.

20 İzda Guda tġhammar għal dejjem, u Gerusalem minn nisel għal nisel.

21 U jien nivvendika demmhom, id-demm li għadni ma ivvendikajtx; u l-Mulej iġhammar f'Sijon.

Ghamos

1 Kliem Ghamos, wiehed mir-raghajja minn Tekuwa, li hu ra ghal Izrael, f'jiem Ghuzzija, sultan ta' Guda, u f'jiem Gerobogham, bin Gowas, sultan ta' Izrael, sentejn qabel it-thezhiża ta' l-art.

2 U qal: Il-Mulej ighajjat minn Sijon, u jsamma' lehn u minn Gerusalem; u jitbik-kew il-merghat tar-raghajja, u ras il-Karmel nixfet.

3 Hekk ighid il-Mulej: Minhabba tliet dnubiet ta' Damasku, anzi minhabba erbgha, ma nraġġax lura l-kastig taghha; ghax huma dirs u l Gilghad bi xtabi tal-hadid.

4 U nibghat nar f'dar Hazajel, li jibla' l-palazzi ta' Ben-hadad.

5 Inkisser ukoll l-istaneg ta' Damasku, u neqred lil kull min ighammar f'wied Awen, u lil dak li jzomni ix-xettru minn Bet-gheden: u l-poplu tas-Sirja jmur fil-jasar lejn Kir, ighid il-Mulej.

6 Hekk ighid il-Mulej: Minhabba tliet dnubiet ta' Gaza, anzi minhabba erbgha, ma nibdillx il-kastig taghha. Tali hadu fil-jasar popolazzjoni shiha biex jerhuha f'idejn Edom:

7 Nibghat nar fuq is-swar ta' Gaza, li jibla' l-palazzi taghha.

8 U neqred lil kull min ighammar f'Asdod, u lil min izomni ix-xettru minn Askalon, u ndawwar idi ghal Ekron: u l-fdal tal-Filistin jintemmu, ighid Sidi, il-Mulej.

9 Hekk ighid il-Mulej: Minhabba tliet dnubiet ta' Tir, anzi minhabba erbgha, ma nraġġax lura l-kastig taghha; ghax huma rhew popolazzjoni shiha f'idejn Edom, u ma ftakrux fil-ghaqda ta' l-ahwa.

10 U nibghat nar fuq is-swar ta' Tir, li jibla' l-palazzi taghha.

11 Hekk ighid il-Mulej: Minhabba tliet dnubiet ta' Edom, anzi minhabba erbgha, ma nraġġax lura l-kastig taghha; ghax hu mar wara huh bis-sejf, u warrab kull hniena, u zamm ghadbu dejjem, u qilltu wettaqha sa l-ahhar.

12 Izda jien nibghat nar fuq Teman, li jibla' l-palazzi ta' Bosra.

13 Hekk ighid il-Mulej: Minhabba tliet dnubiet ta' wlied Ghammon, anzi minhabba erbgha, ma nraġġax lura l-kastig taghha, ghax huma xaquq n-nisa tqal ta' Gilghad, biex iwessghu truff arthom:

14 Izda jien inkebbes nar fis-swar ta' Rabba, li jibla' l-palazzi taghha, fil-ghagha ta' jum it-taqbida, u f'tempesta f'jum ta' riefnu:

15 U s-sultan taghhom imur fil-jasar:

hu, u l-kapijiet tieghu flimkien, ighid il-Mulej.

2 Hekk ighid il-Mulej: Minhabba tliet dnubiet ta' Mowab, anzi minhabba erbgha, ma nraġġax lura l-kastig tieghu, ghax hu haraq l-ghadam tas-sultan ta' Edom irmied.

2 Nibghat nar f'Mowab, li jibla' l-palazzi ta' Kirjot, u Mowab imut qalb l-aghjat, il-ghagha tat-taqbida, u d-daqq tat-tromba.

3 U neqred minn nofsha l-imhallef, u noqtol il-kapijiet taghha kollha mieghu, ighid il-Mulej.

4 Hekk ighid il-Mulej: Minhabba tliet dnubiet ta' Guda, anzi minhabba erbgha, ma nraġġax lura l-kastig tieghu, ghax huma ma laqghux il-ligi tal-Mulej, u ma harsux l-istatuti tieghu, izda l-gideb taghhom harig-hom barra mit-triq, il-gideb li mxew waraj missirijiethom:

5 Jien nibghat nar fuq Guda, li jahraq il-palazzi ta' Gerusalem.

6 Hekk ighid il-Mulej: Minhabba tliet dnubiet ta' Izrael, anzi minhabba erbgha, ma nraġġax lura l-kastig tieghu, ghax huma jbhgu l-gust ghall-flus, u l-fqir ghal par sandli;

7 U jirfsu ras l-imsieken fuq it-trab ta' l-art, u jghawgu triq il-gwejdin: u raġel u missieru jmorru ghand mara wahda, biex ikasbru ismi l-qaddis.

8 U jimteddu fuq hwejjeġ mirhunin hdejn kull altar, u f'dar allat taghhom jixorbu l-inbid ta' dawkl kienu mwahh-lin ihallsu.

9 Izda kont jien li qridt l-Amurrin minn quddiemhom, li l-gholi taghhom kien daqs il-gholi tač-čedru, u li kienu qawwijin daqs il-balluta; u qridt il-frott taghhom minn fuqhom, u gheruqhom minn tahtom.

10 Tellajtkom mill-art ta' l-Egittu, u ghal erbghin sena mexxejtkom fid-dezert, biex tiksbu art l-Amurrin.

11 U minn uliedkom qajjim profeti, u Nazrin miż-żghazagh taghkom. Jaqaw mhux hekk, o wlied Izrael? Ighid il-Mulej.

12 Izda lin-Nazrin intom sqejtuhom l-inbid, u wissejtu lill-profeti, billi ghidtu-hom: La tipprofitzawx!

13 Ara, jien maghfus tahtkom, bhalma karru jinghafas meta jkun imghobbi bil-qatet.

14 Lill-hafif tonqsu s-sahha li jahrab, u

l-qawwi ma jìgborx hiltu, u l-gwerrier ma jsalvax hajtu.

15 Lanqas min jaqbad il-qaws ma jzomm; u ma jehlshieq il-hafif minn riglej; u lanqas min jirkeb iz-ziemel ma jsalva hajtu.

16 U l-aktar qalbieni fost il-gwerriera jahrab gheri dak in-nhar, ighid il-Mulej.

3 Isimghu dil-kelma li l-Mulej tkellem kontra taghkom, o wlied Izrael, kontra l-familja kollha li jien tellajt minn art l-Egittu.

2 Intom biss, fost il-ġnus kollha ta' l-art ghandkom lili; ghalhekk nikkastigakom tal-hazen kollu taghkom.

3 Jistghu tnejn jimbxi flimkien bla ma jkunu ftiehm u jabel?

4 Ighajjat l-iljun fid-dezert, meta m'ghan-dux priza? Ferh ta' ljun isamma' lehn u mill-bejta tieghu, jekk ma jkunx qabad xi haga?

5 Jaqa' ghasfur f'mansab fuq l-art jekk m'hemm x tat-tahrik ghalih? Jitla' l-mansab mill-art bla ma jaqbad xejn?

6 Jew tindaqq it-tromba f'belt u l-poplu ma jibzax? Jew tigri xi hsara f'belt u l-Mulej ma jkunx ghamilha?

7 Ghax xejn ma jaghmel Sidi l-Mulej bla ma jgharraf hsiebu lill-qaddejja tieghu, il-profeti.

8 L-iljun ghajjat! Min ma jibzax? Sidi l-Mulej tkellem, min ma jpprofitizax?

9 Niedu dan fuq il-palazzi t'Asdod, u fuq il-palazzi f'art l-Egittu, u ghidu: Ingemghu fuq il-gholjiet ta' Samarija, u araw it-tahwid kbir li hemm ġo fiha, u l-mohrijiet li hemm ġo nofsa.

10 Ghax huma ma jafux jaghmlu s-sewwa, dawn li jahznu l-frott tal-vjolenza u tas-serq fil-palazzi taghhom, ighid il-Mulej.

11 Ghalhekk, hekk ighid Sidi l-Mulej: Il-ghadu jdawwarlek artek: u l-qawwa tieghek jnehhilek, u jinsterqu l-palazzi tieghek.

12 Hekk ighid il-Mulej: Bhalma r-raghaj jehles minn halq il-ljun zewġ sa-qajn jew biċċa widna; hekk jinhelu wlied Izrael li qeghdin issa Samarija bil-qiegħda fuq xifer divan, jew fuq sodda f'Damasku.

13 Isimghu dan, u ixhdu ghal dar Ġakobb! ighid Sidi l-Mulej, Alla tal-qtajja.

14 Ghax fil-jum li nithallas minn Izrael ta' htijethom, jien nithallas ukoll mill-altari ta' Betel: u qrun l-altar jitqaċċtu, u jaqghu fl-art.

15 U jien ingarraf ukoll dar ix-xitwa flimkien ma' dar is-sajf; u d-djar ta' l-avorju jiggarrfu, u d-djar il-kbar jintemmu, ighid il-Mulej.

4 Isimghu dil-kelma, o baqar ta' Basan, li qeghdin fuq il-gholja ta' Samarija, intom li tghakksu l-imsieken, u tahqu l-foqra, li tghidu lil zwięgkom: Gibu hawn, ha nixorbu.

2 Sidi l-Mulej halef bi qdusitu: Ara, gejjin jiem fuqkom, li jehdukum 'il barra bil-gangijiet, u l-bqija taghkom bil-foxxni.

3 U tohorgu mis-sliehi fis-swar, kull wahda dritt quddiemha, u titwaddbu lejn Hermon, ighid il-Mulej.

4 Idhlu Betel, u idinbu! U f'Gilgal zidu dnubietkom! U kull filghodu gibu s-sagrificċji taghkom, u kull tliet snin l-eghur taghkom!

5 U offru wkoll sagrificċju ta' radd il-hajr bil-hmira, u niedu ghortjiet minn rajkom, xandruhom: ghax hekk jogħgħobkom taghmlu, o wlied Izrael, ighid Sidi l-Mulej.

6 U jien ukoll tajtkom bjuda ta' snien fi blietkom kollha, u nuqqas ta' hobz fil-postijiet taghkom kollha: izda ma rgajtux lejja, ighid il-Mulej.

7 U barra minn dan, jien zammejtikom ix-xita, meta kien baqa' tliet xhur għall-hsad; u bghatt ix-xita għal belt wahda, u ma bghatt xita għal belt ohra; parti wahda tal-għalqa kienet imsoqqija bix-xita, u l-parti l-ohra li ma għamlitx xita fuqha nixfet.

8 U hekk tnejn jew tliet ibliet ohra kienu jmorru jixxenglu lejn belt ohra biex jixorbu l-ilma, u ma kinux jixbgħu, u ma rgajtux lejja, ighid il-Mulej.

9 Drabtkom bl-ehtrieb u bil-mell; il-ġradi belghu l-hafna ġonna taghkom, u l-oqsma tad-dwiefi taghkom, is-sigar tattin taghkom, u s-sigar taz-zebbuġ taghkom; izda intom ma rgajtux lejja, ighid il-Mulej.

10 Bghatt fostkom mard bhal ta' l-Egittu, quilt bis-sejf iz-zghazagh taghkom, u hattikom iz-zwiemel taghkom; u tellajt l-intiena tal-kampijiet taghkom fi mnifsejkom; izda ma rgajtux lejja, ighid il-Mulej.

11 Garrafi lil x'uhud minnkom, bhalma Alla garraf lil Sodoma u lil Gomorra, u sirtu bhal hatba mqabba mehlusa minnar, izda ma rgajtux lejja, ighid il-Mulej.

12 Ghalhekk, naghmillek bhal ma ghidtlek, o Izrael: u talli sa naghmillek dan, tnejja biex tiltaqa' ma' Alla tieghek, o Izrael!

13 Għaliex, ara, hu li jsawwar il-muntanji, u jahlaq ir-rih, u jgharraf lill-bniedem x'ghandu fi hsiebu, hu li jibdel is-sebh fi dlam, u jimxi fuq il-gholjiet ta' l-art; il-Mulej, Alla ta' l-ezerċi, ismu.

5 Isimghu dil-kelma, li sa nsemmaghkom, bhala ghanja ta' biki, o dar Izrael:

2 Waqgħet, ma tqumx iżjed, ix-xebba ta' Iżrael; qieghda mixhuta fuq artha, ma hemm hadd min iqajjimha.

3 Ghax hekk ighid Sidi l-Mulej: Il-belt li kienet tohrog b'elf, ma jibqagħlihiex hlief mija; il-belt li kienet tohrog b'mija, ma jibqagħlihiex hlief ghaxra għal dar Iżrael.

4 Ghax hekk ighid il-Mulej għal dar Iżrael: Fittxuni u tghixu!

5 Izda tfitxux lil Betel, u la tidhlux f'Gilgal, u la tghaddux lejn Bir-Saba': ghax Gilgal sgur tmur fil-jasar, u Betel tiġi fix-xejn.

6 Fittxu l-Mulej u tghixu; li ma jhebbx bħan-nar f'dar Guzepp, u jiblagħha, u ma ikun hemm hadd min jitfiha f'Betel.

7 Intom li tibdlu l-haqq f'absint, u titfghu s-sewwa ma' l-art,

8 Fittxu lil dak li għamel is-seba' kwiekeb u lil Orjon, u jibdel dell il-mewt f'sebħ, u jdallam in-nhar f'lejl: hu jsejjah l-ilmijiet tal-baħar, u jsawwabhom fuq wiċċ l-art: Il-Mulej ismu.

9 Huwa hu li jfaqqa' l-hsara fuq il-qawwi, biex il-hsara tiġi fuq il-fortizzi.

10 Huma jobogħdu lil min iċanfarhom fil-bieb, u jistkerru lil min jitkellm sewwa.

11 Għalhekk, talli intom tghaffġu fuq il-miskin, u tiehdu minn għandu il-haraġ tal-qamh, djar b'gebel mingur tajjeb tibnu, iżda ma tghammrux fihom; thawlu dwieli li jghaxxu, iżda ma tixorbux l-inbid tagħhom.

12 Ghax jien naf li hafna huma l-htijiet tagħkom, u d-dnubiet kbar tagħkom; intom tahqu l-bniedem ġust, u tilqghu l-ghotjiet, u twarrbu l-imsejknin fil-bieb.

13 Għalhekk, fi żminijiet bħal dawn, ir-raġel bil-ghaqal jiskot; ghax iż-żminijiet koroh.

14 Fittxu t-tajjeb, u mhux il-hazin, biex tghixu: u hekk il-Mulej, Alla ta' l-eżerċti, ikun magħkom, bħal ma tghidu.

15 Obogħdu l-hazin, u hobbu t-tajjeb, u wettqu l-haqq fil-bieb: għandu mnejn il-Mulej, Alla ta' l-eżerċti, ihenn għall-fdal ta' Guzepp.

16 Għalhekk il-Mulej, Alla ta' l-eżerċti, is-Sid, hekk ighid: Biki jkun hemm fl-imsierah kollha, u jghidu fit-toroq kollha: Ah! Ah! u jsejju l-haddiem tar-raba' għall-biki, u lin-newwieha għat-tinwih.

17 U fi-oqsma kollha tad-dwieli jkun hemm il-biki; ghax ngħaddi minn nofsok, ighid il-Mulej.

18 Jahasra għalikom li tixxenqu għall-jum il-Mulej! X'tistennew minn jum il-Mulej? Ikun jum ta' dlam, u mhux ta' dawl.

19 Bħal meta raġel jahrab minn quddiem iljun, u ors jiltaqa' miegħu, jew wiehed jidhol id-dar, u qieghed idu mal-hajt, u jigdmu serp!

20 Jaqaw mhux dlam jum il-Mulej, u mhux dawl, dlam ċappa u bla dija?

21 Nobghod, nistmell il-festi tagħkom, ma nihux pjaċir bil-laqgħat tagħkom.

22 Għalkemm toffruli offerti tal-hruq, u offerti tal-qamh, jien ma nilqagħhomx; u lanqas inhares lejn l-offerti tas-sliem tal-bhejjem smien tagħkom.

23 Bieghed minni l-aghjat tal-ghana tiegħek! Lanqas biss ma rrid nisma' id-daqq ta' l-arpi tiegħek.

24 Izda halli l-haqq igelgel bħal ilma, u s-sewwa bħal wied dejjem!

25 Offretjuli sagrifċji u offerti tal-qamh fid-deżert għall-erbghin sena, o dar Iżrael?

26 Izda intom ġarrejtu 'l Molok, u 'l Kewan, ix-xbihat tagħkom, il-kewkba t'alla tagħkom, li għamiltu għalikom.

27 Għalhekk jien nibgħatkom fil-jasar 'il hemm minn Damasku, ighid il-Mulej, li Alla ta' l-eżerċti ismu.

6 Jahasra għal dawk li mohħhom mis-trieħ f'Sijon u għal dawk li jghixu bla hsieb fuq il-muntanja ta' Samarija, l-ewlenin ta' l-ewwel fost il-ġnus, li għandhom tmur dar Iżrael.

2 Għaddu lejn Kalni, u araw; u minn hemm morru Hamat il-kbira: imbagħad inzlu f'Gatt tal-Filistin. Dawk il-bliet huma aħjar minn dawn is-saltniet? Jew usagh arthom minn artkom.

3 O intom li tbiegħdu jum il-hsara, u tqarrbu l-hakma tal-vjolenza?

4 Jahasra għal dawk il jimteddu fuq sodod ta' l-avorju, u jitmattru fuq friexhom, u jieklu hrief mill-merhla, u għoġiela minn ġol-maqjel.

5 Li jghannu mad-daqq ta' l-arpa, u jfasslu bħal David strumenti tad-daqq;

6 Li jixorbu mill-ġarra l-inbid, u jindehnu bl-aħjar żjui, iżda xejn ma jagħlu għall-qerda ta' Guzepp!

7 Issa, mela, ikunu huma l-ewwel fost dawk li jmorru fil-jasar, u jiskot l-aghjat ta' dawk li jitbahardu.

8 Sidi l-Mulej halef bih innifsu, ighid il-Mulej, Alla ta' l-eżerċti: Jien nistmell il-kburija ta' Gakobb, u nobghod il-palazzi tiegħu: għalhekk nerhi f'id il-għadu l-belt b'kulma fiha.

9 U jigri, jekk jibqa' ghaxart irġiel f'dar waħda, illi jmutu.

10 Imbagħad jiġi qaribu, ma' dak li jaharqu, biex jerfġu il-mejjet, u għadmu mid-dar, u jghid lil min ikun ġewwanett tad-dar: Baqa' xi hadd miegħek? u dak iwieġeb: Hadd. U l-ieħor ighid: Iskot! ghax ahna ma nistgħux insemmu isem il-Mulej.

11 Ghax, ara, il-Mulej sa jordna li d-dar il-kbira ssir frak, u d-dar iż-żghira xquq.

12 Jiġru fuq il-blat iż-żwiemel? Jew jahartu hemm bil-baqar? Ghax intom bdiltu f'semm il-haqq, u frott is-sewwa firrar.

13 Intom li tiferfu bix-xejn; intom li tghidu: Jaqaw mhux b'sahhitna hadna ghalina 'l Karnajm?

14 Ghax ara, sa nqajjem ġens ghalikom, o dar Iżrael, iġhid il-Mulej, Alla ta' l-eżerċi; u jahgrukom minn dahlet Hamat sa wied id-deżert.

7 Hekk urienu l-Mulej, u, ara, hu kien isawwar qatgħa gradijiet fil-bidu ta' l-inbiet tal-haxix imwahhar: kien il-haxix imwahhar wara l-hasda tas-sultan.

2 U ġara, wara li temmew jieklu l-haxix ta' l-art, illi jien għidt: Sidi Mulej, nitlobok, ahfer! Kif jista' jzomm Ġakobb, meta hu hekk żghir?

3 U sogħobbih il-Mulej għal dan: Dan ma jkunx, qal il-Mulej.

4 Hekk urienu Sidi l-Mulej: u, ara, Sidi l-Mulej kien isejjah in-nar biex jikkastiga, u n-nar bala' l-għammieq il-kbir, u kien beda jahraq ir-raba'.

5 Imbagħad għidt: o Sidi Mulej, nitlobok, bizżejjed! Kif jista' jzomm Ġakobb, meta hu hekk żghir!

6 Il-Mulej sogħobbih għal dan: Dan ukoll ma jkunx, qal Sidi l-Mulej.

7 Hekk urienu: u, ara, Sidi kien wieqaf hdejn hajt dritt ċomb, u f'idu kellu ċomb.

8 U l-Mulej qalli: Ghamos, x'int tara? għidt: Comb. Imbagħad Sidi qal: Sa nqiegħed iċ-ċomb f'nofs il-poplu tiegħi Iżrael: ma nargax iżjed nahfirhielhom.

9 U l-gholjiet ta' Izakk isiru herba, u s-santwarji ta' Iżrael ikunu mgarrfin; imbagħad jien inqum bis-sejġ għal dar Gerobogħam.

10 Imbagħad Amasja, il-qassis ta' Betel, baġhat iġhid lil Gerobogħam, sultan ta' Iżrael: Ghamos għamel konfoffa kontra tiegħek f'nofs dar Iżrael: il-pajjiż ma jiflahx għal kliemu kollu.

11 Ghax hekk iġhid Ghamos: Gerobogħam imut bis-sejġ, u Iżrael sgrur ikun mehud fil-jasar bġhid minn pajjiżu.

12 U Amasja qal lil Ghamos: O raj, mur, aħrab lejn art Ġuda, u hemm kul hobzok, u hemm habbar:

13 Izda f'Betel thabbarx iżjed: għax hawn is-santwarju tas-sultan, u dar is-saltna.

14 Imbagħad Ghamos wieġeb, u qal lil Amasja: Miniex profeta, u lanqas bin profeta; iżda jien ragħaj, u haddiem fis-ġar tal-ġummaż.

15 U l-Mulej hadni minn wara l-imriehel, u l-Mulej qalli: Mur, habbar lill-poplu tiegħi Iżrael.

16 Għalhekk, issa, isma' l-kelma tal-Mulej; Int qiegħed tghid: La thabbarx

kontra Iżrael, u la titkellimx kontra dar Izakk!

17 Għalhekk, hekk iġhid il-Mulej: Martek issir mara żienja fil-belt, uliedek, subjien u bniet, jaqgħu bis-sejġ, u r-raba' tiegħek jinqasam bil-habel; u int tmut f'art imniġġsa, u Iżrael sgrur imur fil-jasar bġhid minn pajjiżu.

8 Hekk urienu Sidi l-Mulej, u, ara, kien hemm qoffa frott tas-sajf.

2 U qalli: Ghamos, x'int tara? U għidt: Qoffa frott tas-sajf. Imbagħad qalli l-Mulej: Wasal it-tmiem għall-poplu tiegħi Iżrael, ma nargax iżjed nahfirhielhom.

3 U l-ghana tal-palazz jinbidel f'biki dak in-nhar, iġhid Sidi l-Mulej: ikun hemm hafna iġsma mejta kullimkien; jixhtuhom 'il barra bil-kwiet.

4 Isingħu dan, intom li tghaffġu l-fqir, u teqirdu l-maġħkusin tal-pajjiż.

5 Billi tghidu: Meta jgħaddi l-qamar għid, biex inkunu nistgħu nbighu l-qamħ? U s-Sibt, biex nifthu l-hazniet tat-tgħam, innaqsu l-efa, inkabbru x-xekel, u nisirqu b'miżien qarrieq?

6 U nixru bil-flus l-imsejken, u l-fqir għal żewġ iqrieq? Iva, u nbighu wkoll il-karfa tal-qamħ!

7 Il-Mulej halef bil-kburija ta' Ġakobb: Qatt ma ninsa xejn minn eġhmilkom!

8 Jaqaw l-art ma titriġhedx għal dan? u kull min iġhammar fiha ma jnewwahx? U toġħla kollha bħal xmara; u tfur, u tbatti, bhax-xmara ta' l-Eġittu.

9 U jiġri dak in-nhar, iġhid Sidi l-Mulej, li nġieġħed ix-xemx tinzel f'nofs in-nhar, u ndallam l-art f'hin id-dawl.

10 U nbiddel il-festi tagħkom f'biki, u f'tinwih il-ghana kollu tagħkom, u nġib l-ilbies tax-xkejjer fuq kull ġenbejn, u r-rjus kollha b'qarġha, u naghmlu bħal żmien ta' vistu għal iben waħdieni, u l-aħħar tiegħu jkun bħal jum ta' mrar.

11 Ara, jiġu jiem, iġhid Sidi l-Mulej, li nibgħat ġuħ fi-art, mhux ġuħ ta' hobz, u mhux għatx ta' l-ilma, iżda ta' smiġħ il-kelma tal-Mulej.

12 Imbagħad in-nies jiġġerrew minn baħar għal baħar, u mit-tramuntana għal-lvant, jiġru 'l hawn u 'l hemm ifittxu l-kelma tal-Mulej, u ma jsibuhieħ.

13 F'dak il-jum, ix-xebbiet sbieħ u ż-zgħażaġ jogħxew minhabba l-għatx.

14 Dawk li jahilfu bid-dnub ta' Samarija, u jghidu: Daqskemm hu haġ alla tiegħek, o Dan; u: Daqskemm hi haġja triq Bir-Saba', jaqgħu u ma jquxum iżjed.

9 Rajt il-Mulej li kien wieqaf hdejn l-altar, u qal: Idrob il-kapelli sakemm jithezżu l-għatiebi! Kissirhom fuq rashom

ikoll, u jien noqtol bis-sejf lil dawk li jibqa'! Hadd ma jahrab minnhom; hadd ma jehles minnhom!

2 Imqar jekk ihaffru fis-saltna ta' l-imwiet, minn hemm tahtafhom idi; imqar jekk jitiighu fis-smewwiet, minn hemm innizzilhom.

3 Imqar jekk jinbnew f'ras il-Karmel, infittixhom u nehodhom minn hemm; imqar jekk jinbnew minn quddiem ghajnejja f'qiegh il-bahar, minn hemm nikk-manda lis-serp biex jigdimhom.

4 Imqar jekk imorru fil-jasar quddiem l-eghdedwa taghhom, hemm nordna lis-sejf u joqtolhom, u ghajnejja niffissa fuqhom ghall-hsara taghhom, u mhux ghall-gid taghhom.

5 U Sidi, il-Mulej ta' l-ezercti, hu dak li jmiss l-art u ddub, u dawk kollha li jghammru fiha jibku, u toghla kollha kemm hi bhal xmara, u tinzel bhax-xmara ta' l-Egittu.

6 Huwa hu li jibni l-kmamar ta' fuq tieghu fis-smewwiet, u waqqaf fuq l-art il-koppla tieghu, u ssejjah l-ilmijiet tal-bahar, u jsawwabhom fuq wiçç l-art: il-Mulej ismu.

7 Mhux bhal ulied l-Etjopin intom ghalija, o wlied Izrael? ighid il-Mulej. Ma tellajtj jien lil Izrael minn art l-Egittu, u l-Filistin minn Kaftur, u s-Sirjani minn Kir?

8 Ara, ghajnejn Sidi l-Mulej huma fuq is-saltna midinba, u jien neqridha minn fuq wiçç l-art; izda ma neqridx ghalkollox 'il dar Gakobb, ighid il-Mulej.

9 Ghax, ara, jien sa nordna, u nqalleb lil dar Izrael fil-ġnus kollha bhal ma jit-qalleb il-qamh fil-gharbiel, izda lanqas żrara ma taqa' fl-art.

10 Il-midinbin kollha tal-poplu tieghi jmutu bis-sejf; huma, li jghidu: Ma tmiss-niex u ma tilhaqniex il-hsara.

11 F'dak il-jum inqajjem il-gharix imwaqqa' ta' David, u naghlaq is-sliehi tieghu, u ntalla t-tigrif tieghu, u narga' nibnih bhal jiem ta' dari;

12 Biex jiksbu l-bqija ta' Edom, u l-ġnus kollha li jissemma ismi fuqhom, ighid il-Mulej li jaghmel dan.

13 Ara, jigju l-jiem, ighid il-Mulej, meta dak li jahrat jilhaq lil dak li jahsad, u dak li jaghsar il-gheneb lil dak li jiżra' ż-żerriegha; meta l-muntanji jqattru nbid helu, u l-gholjiet kollha jdubu.

14 U nraġġa' lura mill-jasar il-poplu tieghi Izrael, u huma jibnu l-bliet imharbta, u jghammru fihom; u jhawlu dwieli wkoll, u jixorbu l-inbid taghhom; u jrawmu ġonna, u jieklu l-frott taghhom.

15 Inhawwilhom ukoll fuq arthom, u ma jinqalghu qatt minn fuq arthom, li jien tajthom; ighid il-Mulej, Alla tieghek.

Ghabdija

1 Id-dehra ta' Ghabdija. Hekk ighid Sidi l-Mulej ghal Edom: Smajna ahbar minghand il-Mulej, u ambaxatur inbaghat fost il-ġnus, ighid: Qumu! Ha nqumu ghal Edom biex nitqabdu mieghu.

2 Ara, naghmlek zghir fost il-ġnus: int immaqdar hafna.

3 Il-kburija ta' qalbek qarrqet bik, int li tghammar fix-xquq tal-blat, fil-gholi ta' ghamartek, u li tghid f'qalbek: Min inizzilni fl-art?

4 Ghalkemm toghla bhal ajkla, u ghalkemm tqieghed il-bejta tieghek qalb il-kwiekeb, minn hemm innizzlek, ighid il-Mulej.

5 Jekk hallelin jew briganti jigju fuqek bil-lejl, o kif tkun irvinat! Ma jisirqux daqskemm jinhtigilhom? Jekk jigju ghandek dawk li jaqtghu l-gheneb, ma jhallux xi rçippa?

6 Kif inhu misruq Ghesaw! Kif inhuma mfttxin it-teżori mohbijin tieghu!

7 Ir-rġiel kollha msehbin mieghek tefghuk 'il barra lejn truff artek: ir-rġiel li

kienu hbieb tieghek qarrqu bik, u ghelbuk; dawk li jieklu hobzok tieghdu nassa tahtek: int m'ghandikx ghaqal!

8 Jaqaw f'dak il-jum, ighid il-Mulej, ma neqridx minn Edom il-ghorrief, u l-ghaqal mill-muntanja ta' Ghesaw?

9 U l-qawwijin tieghek, o Teman, jitkexxu, ghax kull wiehed mill-muntanja ta' Ghesaw jinqered fil-massagru.

10 Minhabba l-vjolenza tieghek kontra huk Gakobb, int tinkesa bil-ghajb, u tinqered ghal dejjem.

11 Fil-jum meta int qghadt fil-ġenb, fil-jum li l-barranin hadu fil-jasar l-ezerctu tieghu, u l-ghorba dahlu fi bwiebu, u tefghu x-xorti fuq Gerusalem, int kont ukoll bhal wiehed minnhom.

12 La titghaxxaqx b'jum huk, f'jum il-hsara tieghu, u la tifraxh ghal ulied Guda f'jum it-telfien taghhom; iva, la ççarrax halqek f'jum id-diqa taghhom.

13 La tidholx mill-bieb tal-poplu tieghi, f'jum il-hsara tieghu. Iva int, la titghaxxaqx bid-deni tieghu f'jum il-

hsara tieghu. U la tmiddx idek ghal gidu f'jum il-hsara tieghu.

14 La tiqafx f'salib it-toroq, biex teqred il-mahrubin tieghu; u la terhix f'idejn il-ghadu l-mehlusin tieghu, f'jum id-diq!

15 Ghax jum il-Mulej hu qrib għall-ġnus kollha. Kif tagħmel jagħmlulek: hlas eghmlek jaqa' fuq rasek.

16 Ghax bħal ma xrobtu fuq il-gholja qaddisa tieghi, hekk il-ġnus kollha jixorbu dejjem, iva, huma jixorbu, u jibilghu, u ikunu qishom qatt ma kienu.

17 Izda fuq il-gholja ta' Sijon ikun hemm xi mehklusin, u Sijon tkun imqaddsa; u dar Gakobb targa' tiehu wirta.

18 Imbagħad dar Gakobb tkun nar, u

dar Gużep fjamma, izda dar Ghesaw tkun bħal laqx; ikebbsohom u jaharquhom, hekk li hadd ma jibqa' minn dar Ghesaw, għax il-Mulej tkellem.

19 U dawk ta' art nofsinhar jiehdu l-muntanja ta' Ghesaw; u dawk tal-wita jiehdu art il-Filistin; jiehdu wkoll art Efrajm, u art Samarija, u Benjamin jiehu Gilgħad.

20 U l-eżiljati ta' dan l-eżerċtu ta' wlied Izrael, li hemm fost il-Kanġhanin, jiehdu sa Sarefat, u l-eżiljati ta' Gerasalem, li hemm f'Sefarad, jiehdu l-bliet ta' nofsinhar.

21 Il-helliesia jitilghu fuq il-gholja ta' Sijon biex jagħmlu haqq mill-muntanja ta' Ghesaw; u s-saltna tkun tal-Mulej.

Gona

1 Issa l-kelma tal-Mulej giet lil Gona, bin Amittaj, tgħid:

2 Qum, mur Ninwe, il-belt il-kbira, u ippriedka kontra tagħha; għax il-hażen tagħhom tala' sa quddiem.

3 Izda Gona qam biex jahrab lejn Tarsis, bghid minn quddiem il-Mulej. U hekk nizeł Goppa, u sab ġifen li kien sejjer Tarsis, hallas il-passaġġ tieghu, u tala' fuqu biex imur magħhom Tarsis, bghid mill-Mulej.

4 U l-Mulej tafa' rih qawwi fuq il-bahar, u qamet tempesta kbira fuq il-bahar hekk li l-ġifen kien sa jitkisser.

5 Imbagħad il-bahrin beżghu, u kull wiehed beda jghajjat lill-alla tieghu, u tefghu t-tagħbija li kellhom fuq il-ġifen il-bahar, biex ihaffu minn fuqhom; izda Gona nizeł isfel fil-ġifen, imtedd, u raqad fil-fond.

6 U resaq lejh il-kaptan, u qallu: X'int tagħmel hawn rieqed? Qum, ghajjat lil Alla tiegħek! Għandu mnejn Alla tiegħek jahseb fina, u ma nintilfu!

7 Imbagħad qalu wiehed lil iehor: Ejjew nitfghu x-xorti, biex inkunu nafu minhabba min ġratilna din il-hsara! U tefghu x-xorti, u x-xorti waqghet fuq Gona.

8 Imbagħad qalulu: Ghidilna, nitolbuk, htija ta' min ġratilna din il-hsara. X'inhu xoghlok? Mnejn ġej? Liema hu pajjizek, u minn liema poplu int?

9 U qalilhom: Jiena Lhudi; u nibza' mill-Mulej, Alla tas-sema, li għamel il-bahar u l-art.

10 Imbagħad ir-rġiel beżghu wisq, u qalulu: Għaliex għamilt dan? Għax ir-

rġiel kienu jafu li hu kien harab bghid mill-Mulej, għax kien għarrafhomm.

11 Imbagħad qalulu: X'għandna nagħmlulek biex il-bahar jiskot minn fuqna? Għax il-bahar aktar ma jmur, aktar jitqawwa.

12 U qalilhom: Erfghuni, u itfghuni l-bahar; u jiskot il-bahar minn fuqom; għax jien naf li minhabba fija giet din it-tempesta kbira fuqom.

13 Madankollu, ir-rġiel qabdu jaqdfu bis-shih biex jergħu lejn l-art, izda ma setghux: għax il-bahar aktar ma jmur, aktar beda jitqawwa kontra tagħhom.

14 Għalhekk sejhu l-Mulej, u qalu: Nitolbuk, o Mulej, nitolbuk, thalliniex nintilfu minhabba l-hajja ta' dar-raġel, u tghoddu liex dad-dem m bla htija; għax int, o Mulej, għamilt kif għogħob lilek.

15 Imbagħad qabdu l-Gona, u tefghuh il-bahar, u l-bahar waqaf mill-qilla tieghu.

16 Imbagħad ir-rġiel beżghu wisq mill-Mulej, u offrew sagrafiċċju lill-Mulej, u għamlu wegħdiet.

17 Issa l-Mulej kien hejja huta kbira biex tibra' l-Gona. U Gona dam f'zaqq il-huta tlitt ijem u tlitt iljieli.

2 Imbagħad Gona talab lill-Mulej, Alla tieghu, minn zaqq il-huta.

2 U qal: Sejjaht il-Mulej fid-diq tieghi, u semagħni; mill-vixxi ta' saltnet l-imwiet jien ghajjatt; u int smajt lehni.

3 Ghax int tfajtni fil-qiegh, fil-qalba ta' l-ibhra; u gliegħel ta' ilma dawruni: il-halel tiegħek, u l-imwiegħ tiegħek għaddew minn fuqi.

4 Imbaghad jien ghidt: Imkeċċi jien minn quddiem ghajnejk; madankollu jien nargħa' nhares lejn it-tempju mqaddes tieghek.

5 L-ilmijiet dawruni, imqar sa ruhi: l-abbiss kebbibini, il-haxix tal-bahar tkebbeb madwar rasi.

6 Inzilt f'qiegħ il-muntanji; l-art bl-istaneg tagħha għalqitni għal dejjem: iżda int tellaġt lil hajti mill-hofra, o Mulej, Alla tiegħi!

7 Xhin ruhi kienet mifnija fija, ftakart fil-Mulej; u talbi wasal sa għandek, fit-tempju mqaddes tieghek.

8 Dawk li jzommu ma' frugħat qarrieqa, jitilqu l-hniena tagħhom stess.

9 Iżda jien noffrilek sagrifċċji, b'lehen ta' radd il-hajr; jien inrodd dak li wegħidt. Is-salvazzjoni mill-Mulej.

10 U l-Mulej kellem il-huta, u l-huta rmiet lil Gona fuq l-art.

3 U l-kelma tal-Mulej giet it-tieni darba lil Gona, tgħid:

2 Qum, mur Ninwe, dik il-belt il-kbira, u jippridkalha dak li sa nikkmandak.

3 U Gona qam, u mar lejn Ninwe skond kelmet il-Mulej. Issa Ninwe kienet belt kbira hafna quddiem il-Mulej, fiha tlitt ijiem mixi.

4 Imbaghad Gona beda jmur jum mixi fil-belt, u kien jippriedka, u jghid: Erbghin jum oħra, u Ninwe tiġġarraf!

5 U hekk in-nies ta' Ninwe emmnu f'Alla, u nidew sawma, u libsu x-xkejjer, mill-kbar saż-zghar tagħhom.

6 U meta waslet l-aħbar għand is-sultan ta' Ninwe, dan qam mit-tron tiegħu, u nehha l-mantar minn fuqu, u nkesa bi xkora, u qagħad fuq ir-rmied.

7 U b'degriet tas-sultan u tal-kbarat tiegħu, hargu proklama f'Ninwe li kienet tgħid hekk: Thallu l-ebda bniedem, jew bhima, jew baqra, jew naghga, idduq xi haġa; thalluhomx jirghaw, u lanqas jixorbu ilma:

8 Iżda ha jinkesa bi xkora l-bniedem u l-bhima, u jghajtu bil-qawwa lejn Alla; u halli kull wieħed jargħa' lura minn triqtu l-hazina, u mill-vjolenza magħmula minn idejhom.

9 Min jista' jghid jekk Alla jdurx u jisgħobbih, u jargħa' lura mill-qilla ta' għadbu u ma nintilfux?

10 U Alla ra eghmilhom, li reġġu lura minn triqthom il-hazina, u sogħobbih Alla mid-deni li qal li jagħmlihom: u ma għamilhulhomx.

4 Iżda Gona sogħobbih hafna, u għadab wisq.

2 U talab lill-Mulej, u qal: O Mulej, mhux dan kien kliemi meta kont għadni f'arti? Għalhekk l-ewwel darba jien hrabt lejn Tarsis, għax kont naf li int Alla twajjeb u hanin, iddum ma tagħdab, u kbir fit-tjieba, u tindem mill-hsara.

3 Għalhekk issa, o Mulej, nitolbok hudli hajti, għax aħjar għalija mmut milli ngħix.

4 Imbaghad qallu l-Mulej: Sewwa li tagħdab hekk?

5 U Gona hareġ mill-belt, u qagħad bil-qiegħda n-naħa tal-lvant tal-belt, u hemm għamel għalih għarix, u qagħad tahtu fid-dell, sa ma jara x'jiġri fil-belt.

6 U l-Mulej Alla nibbet sigra tar-rignu, u għoliet fuq Gona, biex ikun hemm id-dell fuq rasu, biex teħilsu mid-diqa tiegħu. U Gona ferah ferha kbira bis-sigra tar-rignu.

7 Iżda l-Mulej l-ghada, mas-sebbh, qajjem duda, li għamlet għas-sigra tar-rignu, hekk li nixfet.

8 U ġara ma' tluġ ix-xemx, illi l-Mulej qajjem rjħ xlokk jahraq; u x-xemx daqget fuq ras Gona, u ntelaj, u xtaq fih in-nifsu li jmut, u qal: Aħjar għalija mmut milli ngħix!

9 U Alla qal lil Gona: Sewwa qieghed tagħmel li tagħdab minhabba s-sigra tar-rignu? U wiegħeb: Sewwa li jien għadabt, imqar għall-mewt!

10 Imbaghad il-Mulej qal: Għandek hniena mis-sigra tar-rignu, li ma thabattx għaliha, u ma rabbejthiex; li nibtet f'lejl, u nixfet f'lejl.

11 U jien ma jkollix hniena minn Ninwe, il-belt il-kbira, li fiha aktar minn mija u ghoxrin elf bniedem, li ma jagħrfux id-differenza bejn leminhom u xellughom, u hafna bħejjem?

Mikea

1 Il-kelma tal-Mulej li giet lil Mikea, il-Morasti, fi żmien Gotam, Aħaž u Hezekija, slaten ta' Guda, li hu ra fuq Samarija, u Gerasalem.

2 Isimghu, o popli kollha; aġhti widen o art u kulma fiha, u ha jkun Sidi l-Mulej xieħed kontra tagħkom, is-Sid mit-tempju mqaddes tiegħu!

3 Ghax, ara, il-Mulej hierg minn aghmartu, u jinzel, u jimxi fuq il-gholjiet ta' l-art.

4 U l-muntanji jduba tahtu, u l-widien jinferqu, bhal xemgħa quddiem in-nar, u bhal ilmijiet imsawba għan-niżla.

5 Dan kollu minhabba t-tixwix ta' Ġakobb, u minhabba d-dnubiet ta' dar Izrael. X'inhu t-tixwix ta' Ġakobb? Mhux Samarija? U x'inhuma l-postijiet għoljin ta' l-idolatritija f'Guda? Mhux Gerasalem?

6 Għalhekk nagħmel lil Samarija herba fir-raba', art imhawla dwieli: u ngerbeb fil-wied il-ġebel tagħha, u nikxef is-sisien tagħha.

7 U l-immagnijiet skolpiti tagħha kollha jifarrku, u l-qliegħ tagħha kollu jinħaraq fin-nar, u l-idoli tagħha kollha nagħmilhom herba, għax minn qliegħ iż-żena qałgħethom, u fi qliegħ iż-żena jergħu jmorru.

8 Għalhekk innewwah u nixher, nimxi hafti u għeri; innewwah bhax-xakall, u nibki bħan-nagħma.

9 Għax il-gerħa tagħha bla fejqan; għax waslet sa Guda, laqhet sa bieb il-poplu tiegħi, imqar sa Gerasalem.

10 La thabbruhiex f'Gatt! la tibku xejn: f'dar Afra tmiegħek fit-rab.

11 Għaddu, ibqgħa sejrjn, intom li tghammar f'Safir, fil-għera u fil-ghajb; in-nies ta' Sanan ma johorgħu iżjed; il-biki ta' Bet-Esel jiħdilkom il-kenn tagħha.

12 In-nies ta' Marot stennew fuq ix-xwiek għall-gid, iżda ħsara giet minn għand il-Mulej sa bieb Gerasalem.

13 Int li tghammar f'Lakis, orbot iż-żwiemel mal-mirkeb: għax hi kienet il-bidu tad-dnub għal bint Sijon; għax fik insabu l-ħtijiet ta' Izrael.

14 Għalhekk, int tağti għotjiet ta' qabel it-tluq lil Moreset-Gatt; djar Akzib ikunu gidba għas-slaten ta' Izrael.

15 Izda jien għad ingib fuqek rebbieħ, o int li tghammar f'Maresa; il-glorja ta' Izrael tidhol sa Għadullam.

16 Aqta' xagħrek, qaaxxar rasek, minhabba wlied il-għaxqa tiegħek; wassa' l-qargħa tiegħek bħal ajkla; għax imorru fil-jasar, bgħid minnek!

2 Ĥazin għal dawk li jaħsbu fuq is-sodda tagħhom kif jagħmlu d-deni u l-ħsara, biex meta jisba jagħmluhom għax għandhom is-setgħa f'idejhom!

2 Jixxenqu għar-raba', imbagħad jisriqu; għad-djar, u jedduhom; jaħqrū raġel u l daru, lis-sid u lil gidu.

3 Għalhekk, hekk iġhid il-Mulej: Ara, sa nahseb għal dil-familja ħsara, li minnha ma tistgħux tiġbdu għonqkom; u lanqas timxu mkabbrin, għax ikun żmien Ĥazin.

4 F'dak il-jum iqabblukom taqbila, u

jnewhu tinwiħa ta' mrrar, u jghidu: Irrovinnati ahna għalkollox! Hu jghaddi f'idejn haddieħor sehem il-poplu tiegħi! Araw, kif haduli! Ir-raba' tagħna jitqassam lix-xewwiexa.

5 Għalhekk ma jkollok hadd li jitfa' l-habel tal-qeisien bix-xorti fil-miġemgħa tal-Mulej.

6 La thabbrux, iġhidu huma lil dawk li jħabbru: ma jħabbrulhomx, biex huma ma jaqgħux fil-ghajb.

7 Għandu jingħad dan, o int li ġġib isem dar Ġakobb? Jaqaw naqas is-sabar lill-Ispirtu tal-Mulej? Huma dawn l-egħmejjeļ tiegħu? Jaqaw kliemi ma jagħmilx gid lil min jimxi sewwa?

8 Dan l-aħħar il-poplu tiegħi qam bħal għadu: intom tiehdu l-mantar u l-libsa ta' taħt lil dawk li jgħaddu bla ħsieb, huma u ġejjin lura mill-gwerra.

9 Intom tbiegħdu lin-nisa tal-poplu tiegħi minn dar il-hena tagħhom; minn uliedhom tiehdu għal dejjem il-glorja tiegħi.

10 Qumu, itilqu! għax dan mhux lok il-mistrieħ tagħkom minhabba t-tiņgīs tiegħu, hu jeqrđkom b'qerda kerħa.

11 Jekk wieħed jimxi bi spirtu ta' qerq u gideb, billi jghid: Inħabbarlek fuq l-inbid u x-xorb qawwi! dan ikun il-profeta għal dan il-poplu.

12 Jien sgur niġimgħek, o Ġakobb, niġimgħek kollok kemm int; jien sgur niġbor il-fdal ta' Izrael; inqegħidhom flimkien bħan-nagħa ta' Bosra, bħal merħla f'nofs il-maqjel tagħha; il-post ikun ifullat bl-irġiel.

13 Dak li jiftaħ it-triq jitle' quddiemhom; iġhaddu mill-bieb, u johorgu minnu: hekk is-sultan tagħhom jimxi quddiemhom, u l-Mulej ikun f'rashom.

3 U jien għidt: Isimgħu, nitlobkom, o kapijiet ta' Ġakobb, u intom ħakkiema ta' dar Izrael; ma jmisskomx intom tkunu tafu dak li hu ġust?

2 Izda intom tobogħdu t-tajieb, u thobbu l-ħazin; tqaxxru l-poplu tiegħi, u tnehħlu laħmu minn fuq għadmu;

3 Huma jibbilgħu l-laħam tal-poplu tiegħi, iqaxxru gildu minn fuq: ikissrulu għadmu; iqattgħuhom bħal laħam f'bor-ma, u bħal taqtigħat f'kalđarun.

4 Imbagħad iġħajtu lill-Mulej, iżda ma jwegibhomx; jaħbi wiċċu minnhom f'dak iż-żmien, għax l-egħmejjeļ tagħhom kienu Ĥizna.

5 Hekk iġhid il-Mulej għall-profeti, li jmexxu l-poplu tiegħi mhux fit-triq tas-sewwa, li meta jkollhom x'jigdmu bi snienhom, iġħajtu: Is-sliem; iżda għal min ma jagħtathom xejn f'ħalqom, jagħmlulu gwerra.

6 Għalhekk ikunilkom il-lejl mingħajr

dehriet; u jkun id-dlam ghalikom, biex ma thabbrux; u tghib ix-xemx ghall-profeti, u n-nhar jidlam ghalihom.

7 Imbaghad jisthu r-rajjin, u jireghxu l-habbara; tassew, huma lkoll ighattu fommhom ghax mhemmx twegib minn Alla.

8 Izda jien tassew mimli bil-qawwa bl-ispirtu tal-Mulej, u bil-haqq, u bil-hila, biex inhabbar lil Gakobb il-htija tieghu, u lil Izrael dnuhu,

9 Isimghu dan, nitlobkom, o kapijiet ta' dar Gakobb, u hakkiema ta' dar Izrael, li tismellu l-haqq, u tghawgu kulma hu dritt,

10 U tibnu lil Sijon bid-dmija, u lil Gerusalem bid-dnewwa.

11 Il-kapijiet taghha jaqtghu l-haqq biex jiehdu l-ghojiet, il-qassisin taghha jghallmu ghall-hlas, u l-profeti taghha jhabbru ghall-flus, izda jistrieħu fuq il-Mulej, u jghidu: Jaqaw il-Mulej mhux f'nosfna? L-ebda hsara ma tigrilna.

12 Ghalhekk, minhabba fikom, Sijon tinharat bhal ghalqa, u Gerusalem issir gods herba, u l-gholja tat-tempju ghaqba msaggra.

4 U jigrì, fi-ahhar tal-jiem, illi l-muntanja ta' dar il-Mulej titwaqqaf fuq ras il-muntanji, u toghla fuq il-gholjiet, u l-popli jigru lejha.

2 U hafna ġnus jigu, u jghidu: Ejjew, ha nitilghu fuq il-muntanja tal-Mulej, u f'dar Alla ta' Gakobb, biex ighallimna t-triqat tieghu, u nimxu fil-moghdi jiet tieghu, ghax minn Sijon tohroġ il-ligi, u minn Gerusalem il-kelma tal-Mulej.

3 Hu jkun l-imhallet ta' hafna popli, u jaghmel il-haqq lill-ġnus qawwija, il-boghod; u sjufhom jaghmluhom sikek, u l-lanez taghom imniegel: ġens ma jarfax sejf ghal ġens, u lanqas jitharrgu aktar ghall-gwerra.

4 Joqoghdu kull wiehed taht id-dielja, u taht it-tina tieghu; u hadd ma jbezzagħhom: ghax fomm il-Mulej ta' l-eżerċi tkellem.

5 Ghalkemm il-popli kollha jimxu kull wiehed f'isem alla tieghu, ahna nimxu f'isem il-Mulej, Alla tagħna, ghal dejjem ta' dejjem.

6 F'dak il-jum, ighid il-Mulej, niġma' z-zopop, u niġbor lil dawk li kienu mkeccijin, u 'l dawk li jiena hqart.

7 Liz-zopop naghmlhom fdal, u 'l dawk li kienu mkeccijin il-boghod ġens qawwi; u l-Mulej isaltan fuqhom fil-gholja ta' Sijon, minn issa u ghal dejjem.

8 U int, o torri ta' l-imriehel, fortizza ta' bint Sijon, ghandek tiġi s-segħa ta' qabel; is-saltna tiġi lil bint Gerusalem.

9 U issa għaliex tghajjat qawwi? M'hemmx fik saltan? Jew min jaghtik

parir intemm, biex qabdek l-uġigh bhal mara fil-hlas?

10 Tkagħweg bl-uġigh u nfexx ibki, o bint Sijon, bhal mara fil-hlas! Ghax issa int tohroġ mill-belt, u tghammar fir-raba', u tmur lejn Babel. Hemm tinheles; hemm jidrik il-Mulej minn idejn l-egħdewwa tiegħek.

11 Issa wkoll hafna ġnus ingemghu kontra tiegħek, li jghidu: Ha tkun imkasbra, u ha jitghaxxqu ghajnejna b'Sijon.

12 Izda huma ma jagħrfux hsbijiet il-Mulej, ma jifhmux fehmtu: ghax hu jigmagħhom, bhal qatet fuq l-andar.

13 Qum u idres, o bint Sijon! Ghax jien naghmlu tal-hadid il-qarn tiegħek, u dufrejġ naghmlhom tal-bronz, u int tfarrak hafna popli; u jien inqaddes ġidhom lill-Mulej, u l-ghana tagħhom lil Sid l-art kollha.

5 Ingama' issa fi qtajja, o bint il-qtajja! Issa qieghed jassedjana: huma jidorbu b'virga haddejn l-imhallet ta' Izrael.

2 Izda int, Betlehem ta' Efrata, għalkemm l-izghar fost l-eluf ta' Guda, minnek johroġli wiehed li jkun jahkem fuq Izrael; li nislu jkun mill-qedem, mill-jiem ta' dejjem.

3 Għalhekk hu jitlaqhom, sakemm tkun wildet dik li sa tiled; imbaghad il-bqija ta' hutu jergghu lejn ulied Izrael.

4 Hu jieqaf, u jirgħa l-merħla tieghu, bil-qawwa tal-Mulej, bil-maestà ta' isem il-Mulej, t'Alla tieghu; u huma jghammru bis-sliem, ghax issa hu jkun kbir sa truff l-art.

5 U dan ir-raġel ikun is-sliem tagħna: meta l-Assirjan jiġi f'artna, u meta jirfes fuq il-palazzi tagħna, ahna nqajmu għalih seba' ragħajja, u tmien kbarat minn fost il-poplu.

6 U huma jharbtu l-art ta' l-Assirja bis-sejf, u art Nimrod fid-dahliet tagħha; hekk hu jehlisna mill-Assirjan, meta dan jidhol f'artna, u meta jirfes fi truff pajjizna.

7 Imbaghad il-fdal ta' Gakobb ikun fost hafna popli, bhal nida li tiġi minn għand il-Mulej, bhal irxiexa fuq il-haxix; li ma jistennew l-ebda ordni mill-bniedem, u ma jiddependux minn ulied il-bniedem.

8 U l-fdal ta' Gakobb ikun fost il-Gentili, f'nofs hafna popli, bhal ljun qalb il-bhejjem tal-masgar, bhal ferh ta' ljun fost l-imriehel tan-nghag, li, fejn ighaddi, ighaffeg u jqatta', u ma jkun hemm hadd li jistra' jehles.

9 Ha tirtafa' idek għal dawk li jobogħduk, u ha jinqerdu l-egħdewwa tiegħek kollha.

10 U jigrì f'dak il-jum, ighid il-Mulej, li jien inneħhi z-zwiemel tiegħek minn nofsok, u neqred l-imriekieb tiegħek:

11 U nġarraf il-bliet ta' artek, u nwaqqa' l-fortizzi tieghekk kollha;

12 U n-nehhi s-sharġiet minn idek; u ma jkollokx aktar min jehber;

13 Naqla' minn nofsok l-immagħnijiet skolpiti tieghekk, u l-ħaġar wieqaf tieghekk minn nofsok; u ma tqimx aktar eġhmil idejk.

14 U naqla' l-Axerim tieghekk minn nofsok; u nkisser il-bliet tieghekk;

15 U nithallas fil-ġhadab u fil-qilla tiegħi mill-ġnus li ma semgħux.

6 Isimgħu issa xi jgħid il-Mulej: Qum, tlewwem quddiem il-muntanji, ha jisimgħu lehnek il-ġholġiet!

2 Isimgħu intom, o muntanji, il-kawża tal-Mulej, u intom, sisien qawwiġa ta' l-art! Ġħax il-Mulej għandu tlewwima mal-poplu tiegħu, u sa jiggieled ma' l'Zracl.

3 O poplu tiegħi, x'għamiltiek? U fiex dejjaqtek? Wegibni.

4 Tassew jien tellajtek minn art l-Eġittu, u hlistek minn dar il-ġasar; u bġħatt quddiemek 'il Mosè, 'l Arun, u 'l Mirjam miegħu.

5 O poplu tiegħi, ftakar x'parir ta Balak, sultan ta' Mowab, u x'wieġbu Balgham, bin Beghor, minn Sittim sa Gilgal; biex tagħraf l-egħmejjel ġusti tal-Mulej.

6 Biex nersaq quddiem il-Mulej, u mmil quddiem Alla l-Ġholi? Nersaq lejħ b'offerta mahruqa, bil-ġhoġiela ta' sena?

7 Joghġbuh lill-Mulej l-eluf ta' kbiex, jew il-ġħaxriet ta' eluf ta' ġliegel ta' zeit? Naġħri jien l-ewwel wild tiegħi għall-ħtiġa tiegħi, il-frott ta' ġismi għal dnuħ ruħi?

8 Uriek, o bniedem, x'inhu tajjeb; u x'jitlob minnek il-Mulej ħlief li tagħmel biss is-sewwa, u thobb it-tjieba, u timxi bl-umiltà m'Alla tieghekk?

9 Lehen il-Mulej isejjah il-belt, u r-raġel għaqli jibża' minn ismek: isimgħu l-hatar u 'l min ġiebu!

10 M'għadx hemm teżori maqluġhin bil-ħażen f'dar il-ħażin, u kejl ħażin li hu mishut?

11 Nista' jien inqishom bla ħtiġa l-mizien ħażin, u x-xkora b'uzin qarrieq?

12 Ġħax il-ġhonja tagħha mimliġin vjolenza, u n-nies tagħha jirkellmu bil-ġideb, u lsienheim qarrieq ġo fommhom.

13 Għalhekk ukoll jien nidorbok, u naghmillek ġriehi kbar, naghmlek herba minħabba dnubietek.

14 Int tiekol, iżda ma tixbax; u ħmieġek jibqa' ġo fik; tlahħaq u ma tilidx; u dawkl li tiled nerħihom lis-sejf.

15 Int tizbra', iżda ma tahsadx; int tishaq iż-zebbuq iżda ma tindilix biż-zeit; tishaq il-ġheneb, iżda ma tixrobx inbid.

16 Ġħax l-istatuti ta' Ġhomri, u l-

egħmejjel kollha ta' dar Aħab, huma mħarsin, u intom timxu skond il-pariri tagħhom. Għalhekk naghmlek herba, u niesek dahk; għalhekk terfġu l-ġħajb tal-poplu tiegħi!

7 Jahasra għaliġa! ġħax jien sirt bħal wieħed li jlaqqat wara l-ġbir tal-frott fil-ħarifa, ir-riċpp wara ġbir il-ġheneb; ma baqa' l-ebda għanqud wieħed x'jiekol; ruħi tixxennaq għalxejn għall-bajtra bikriġa misjura,

2 It-tajjeb għab mill-art, u mhemmx raġel sewwa fost in-nies, kollhom jissajjaw għad-dem; wieħed jonsob lil iehor.

3 Idejhom pronti għad-deni, biex jagħmluħ tajjeb. Sew il-prinċep u sew l-imħallef iridu jixxahmu; u l-kbir jitellem skond ix-xewqa ħażina ta' ruħu, u hekk jinsgu d-deni flimkien.

4 L-aħjar fosthom hu bħall-ġħawseg; l-aktar rett hu aġħarr minn ħajt tax-xewk: il-ġum imħabbar mill-ġħassiesa tieghekk, il-ġum tal-kastig tieghekk jaasal: imbagħad ikunu f'kunfuzjoni.

5 Tafdawx fil-ġar, m'għandux ikollkom fiduċja fl-aktar ħabib tal-qalb; ma' dik li toqoġħ f'ħdanek għasses il-bwieb ta' fommok.

6 Ġħax l-iben jagħmel ġħajb lill-missier, il-bint tqum kontra ommha, il-kenna għal ħmietha; u l-egħdewwa ta' bniedem ikunu n-nies ta' daru stess.

7 Għalhekk jien inħares lejn il-Mulej; nispera f'Alla tas-salvazzjoni tiegħi; Alla tiegħi jismagħni.

8 La tifraħ minħabba fiġa, o għadu tiegħi: jekk naqa', nargħa' nqum; jekk jien fid-dlam, il-Mulej hu d-dawl tiegħi.

9 Jien narfa' għadab il-Mulej, ġħax dnuħ kontrih, sakemm jieħu f'idejħ il-kawża tiegħi, u jagħmel il-ħaq miegħi; hu johroġni fid-dawl, u jien nikkuntempla l-ħaq tiegħu.

10 Imbagħad il-ġħadu tiegħi jarah, u tinkesa bil-ġħajb, dik li qaltli: Fejn hu l-Mulej, Alla tieghekk? Ġħajnejja jħarsu lejha: issa tkun mirfusha bħat-tajn tat-toroq.

11 F'dak il-ġum li jinbnew il-hitan tieghekk, f'dak il-ġum jittwessgħu trufek.

12 F'dak il-ġum jġu għandek, mill-Assirja, u mill-bliet ta' l-Eġittu; mill-Eġittu sax-xmara, u minn baħar sa baħar, u minn muntanja sa muntanja.

13 U l-art issir herba kaġun ta' niesha, minħabba frott eġhmilhom.

14 Irġħa l-poplu bil-hatar tieghekk, il-merħla ta' wirtek, li tġħammar weħidha fil-masġar, f'nofs il-Karmel. Ĥa jirġħaw f'Basan u Gilgħad, bħal f'jiem il-qedem.

15 Bħall-jiem tal-ħruġ tieghekk minn art l-Eġittu, jien nurik eġħubijiet.

16 Il-ġnus jaraw u jireġħu b'hilthom

kollha: iqieghdu idhom fuq fommhom, u jittarxu widnejhom.

17 Bhas-serp jilaghqu t-trab ta' l-art, bhall-hniex ta' l-art johorgu mrieghda mill-fortizzi taghhom; jigu ghand il-Mulej Alla taghna mkexkxin, u jibzghu quddiemek.

18 Min hu Alla bhalek, li jnehhi l-hazen u jahfer id-dnub lill-fdal ta' wirtu? Ma

jzommx ghadbu ghal dejjem, ghax hu jitghaxxaq bil-hniena.

19 Hu jarga' jkollu hniena minna, u jghaffeg taht riglej htiijetna. Iva, int twaddab f'qiegh il-bahar dnubiethom kollha.

20 Int turi l-fedelta tieghek lil Gakobb, il-hniena tieghek lil Abraham, bhal ma hlift lil missirijetna, minn jiem il-qedem.

Nahum

1 It-tahbira ghal Ninwe. Ktieb id-dehra ta' Nahum l-Elkoxi.

2 Il-Mulej hu Alla ghajjur u jithallas; il-Mulej jithallas u mimli ghadab; il-Mulej jithallas mill-avversarji tieghu, u l-ghadab jarfa' ghall-eghdewwa tieghu.

3 Il-Mulej idum ma jaghdab, u kbir fil-qawwa, u l-Mulej ma jzommx il-hati b'innocenti: il-Mulej ghandu t-triq tieghu fir-rieffu u t-tempesta, u s-shab hu t-trab ta' riglej.

4 Icanfar il-bahar u jnixxfu, u jqaxqax ix-xmajjar kollha: Basan tidbiel, u l-Karmel ukoll, u jidbiel il-ward tal-Libanu.

5 Il-muntanji jtriieghdu minhabba fih, u l-gholjiet idubu; iva, l-art tintrafa' quddiemu, u d-dinja b'kull min ighammar fih.

6 Min jista' jieqaf quddiem il-qilla tieghu? U min jista' jzomm quddiem is-sahna ta' ghadbu? Ghadbu jinfexx bhan-nar, u l-blat jinqasam quddiemu.

7 Tajeb il-Mulej; hu fortizza f'jum ta' diqa; hu jaf lil dawk li jiehdu kenn fih.

8 Izda b'wied li jgharraq hu jeqred ghal-kollox il-post fejn hi Ninwe, u jigri wara l-eghdewwa tieghu sa god-dlamijiet.

9 X'tahsbu kontra l-Mulej? Hu sa jaghmel qerda shiha; hu ma jithallasx darbtejn mill-eghdewwa.

10 Ghax ghal-kemm imhabblin bhax-xewk, u xurbanin bix-xorb taghhom, jinharqu ghal-kollox bhal tiben niexef.

11 Minnek hareg wiehed, li fassal id-deni kontra l-Mulej, li ta pariri hziena.

12 Hekk ighid il-Mulej: Ghalkemm ikunu qawwija u hafna, huma jkunu meqrudin, meta hu jghaddi. Ghalkemm ghakkistek, jien ma ngħaksikx aktar.

13 Ghax issa nkisser il-madmad tieghu minn fuqek, u nqatta' l-irbit tieghek.

14 Il-Mulej ta din l-ordni ghalik, o sultan ta' Ninwe: Ma jkunx hemm aktar nisel minn ismek: minn dar allatek neqred l-immagnijiet skolpiti; u l-immagnijiet imdewba; inhejjilek qabrek, ghax int sirt ta' min jiddisprezzak.

15 Ara, fuq il-muntanji riglej dak li jigib il-bxara t-tajba, li jhabbar is-sliem! Icccelebra l-ghidien tieghek, o Guda, rodd il-wieghdi tieghek: ghax ix-xellerat qatt izjed ma jghaddi fik; inqered ghal-kollox.

2 Il-qerried tala' ghalik, o Ninwe; hares il-fortizza! ghasses it-triq! hazzem genbejk! qawwi hiltek kemm tiflah.

2 Ghax il-Mulej jarga' jwaqqaf il-glorja ta' Gakobb, u l-glorja ta' Izrael: ghax il-hallelin serquhom, u qerdu l-frieghi tad-dwieli taghhom.

3 It-tarka tal-qalbenin tieghu saret hamra, il-gwerrieri tieghu lebsin il-kremzi: l-imriekeb tieghu jleghu bi-azzar meta jkun lest bix jitaqabad, u jixxejru l-lanez tac-cipres.

4 L-imriekeb ilebbtu fit-triq, jiggerrew 'l hawn u 'l hemm fl-imsierah: jidhru bhal torca, jigru bhal beraq.

5 Is-sultan jiftakar fl-irgiel qalbiena tieghu: jittfixklu huma u sejrjn; ighagglu ghas-swar, u s-saqaf tal-kenn jitwaqqaf.

6 Jinfethu bwieb ix-xmajjar, u l-palazz jiggarrarf.

7 U lil Hussab ikasbruha gherija, jehduha fil-jasar, u l-qaddejja taghha jnewhu, bhal hamiem igorr, u jhabbtu fuq sidirhom.

8 Izda Ninwe kienet sa mill-qedem bhal hazna ta' ilma: izda huma jaharbu: Ieqfu Ieqfu! ighajtu; izda hadd ma jhars lura.

9 Isirqu l-fidda; isirqu d-deheb! ghax mhemmx tarf ghall-ghana, kotra ta' hwejjeg prezzjuzi ta' kull xorta.

10 Vojta, misruqa, imharbta! Il-qlub jinhallu, l-irkobbtejn ihabbtu ma' xulxin, u tkexkix fil-genbejn kollha, u l-ucuh imbegherna kollha!

11 Fejn hu dan il-ghar ta' l-iljuni, u l-post fejn jieklu l-frieh ta' l-iljuni, fejn l-iljun, u l-iljuna, u l-frieh taghha kienu jmorru jimxu, u hadd ma kien igerrixhom?

12 Hawm l-iljun kien iqatta' li jinhtieg ghall-frieh tieghu, u kien jahtaf ghal-ljuna

tieghu, u kien jimla b'li jahtaf il-bejta tieghu, u l-eghrien tieghu bil-priza.

13 Ara, jien kontrik, ighid il-Mulej ta' l-ezerċti; jien nahraq l-imriekeb taghha f'duhhan, u s-sejf jibla' l-iljuni zgħar tieghek: neqred mill-art is-serq tieghek, u ma jinstamax iżjed lehen il-messaġġiera tieghek.

3 Hazin għal belt id-dmija, li mimlija kollha gideb u vjolenza, u li s-serq taghha ma jaqta' qatt!

2 Jinstama' t-tfaqqigh tal-frosta, il-hoss taż-żaqziq tar-roti, u tat-tlebbit taż-żwiemel, u tal-qbż ta' l-imriekeb.

3 Il-fieres jarfa' s-sejf ilehh u l-lanza tidli: ezerċti midrubin, għadd kbir ta' kadavri; mhemmx tarf tal-mejtin, jitfikklu fil-kadavri:

4 U dan minhabba l-kotra taż-żena ta' mara zienja, il-helwa li tinqala' għas-sharijiet, li qarrqet bil-ġnus biz-żena taghha, u bil-popli bis-sharijiet taghha.

5 Ara, jien kontrik! ighid il-Mulej ta' l-ezerċti; fuq wiċċek intella' djulek, u nuri lil-ġnus il-għera tieghek, u lis-saltniet ii-ghajb tieghek;

6 U fuqek inwaddab il-hmieġ, u navvelik, u naghmelk wirja.

7 U jiġri, illi kull min jarak jahrab minnek, u jghid: Ninwe saret herba: min jagħli għaliha? mnejn infittex min irrēgek?

8 Jaqaw int aħjar minn No-Amon, li kienet heġn l-ilmijiet tan-Nil, bi-lilma madwarha, u li kellha l-bahar il-qawwa taghha, u l-ilma s-swar taghha?

9 L-Etjopja u l-Eġittu kienu l-qawwa

taghha, u ma kellhiex limiti; Put u Lubim kienu jghinuk.

10 Madankollu, hi wkoll kienet deportata, mehuda fil-jasar; uliedha wkoll insaħu f'ras it-toroq kollha: fuq il-kbarat taghha tefghu x-xorti, u l-kbar taghha kollha kienu marbutin bil-ktajjen.

11 Int ukoll tisker, tmur tinheba; int ukoll tfittex kenn minn quddiem il-ghadu.

12 Il-fortizzi tieghek kollha jkunu bħal sigar tat-tin bil-frott bikri, li meta jxejruhom jaqghu f'halq min jikollhom.

13 Ara, il-poplu tieghek, ġo fik, qisu nisa! bwieb artek miftuhin berah għall-egħdewwa tieghek: in-nar jahraq l-istaneg tieghek.

14 Imla l-ilma għalik għall-assedju! Sahhah il-fortizzi tieghek! Ghaffeg it-tajn, aghġen it-tafal! Aqbad il-forma taċ-ċlamit!

15 Hemm jibilgħek in-nar; jeqirdek is-sejf, jieklok bħal jeleq; ha toktor int daqs il-jeleq, ha toktor daqs l-arbe.

16 Kattart in-neguzjanti tieghek aktar minn kwiekeb is-sema: il-jeleq iġharraq kollox, u jtir.

17 Il-prinċipijiet tieghek huma bħall-arbe, u l-kittieba tieghek bħall-gradijiet, li jistkennu ġol-hitan f'jum ta' kesha, iżda meta titla' x-xemx jaharbu, u ma jingharafx aktar il-post fejn kienu.

18 O sultan ta' l-Assirja, ir-raghajja tieghek naghstu: il-kbarat tieghek reqdin. Il-poplu tieghek imxerred fuq il-muntanji, u mhemm hadd min jiġimghu.

19 Mhemmx fejqan għall-hsara tieghek; tal-mewt il-ġerha tieghek: kull min jisma' bi hbarek ifaqqa' idejh għalik; għax fuq min ma damitx hżunitek taghfas?

Habaqquq

1 It-tahbira li kellu Habaqquq, il-profeta, f'dehra.

2 Kemm sa ndum, o Mulej, ngħajjat, u ma tismax? Ngħajjat: Vjolenza! u ma tehlis!

3 Għaliex turini l-hażen, u thallini nara d-deni? Għaliex moharrija u vjolenza huma quddiem? Glied hemm u tweġhir jinqala'.

4 Għalhekk, il-liġi saret bla sahha, u l-haqq ma johroġ iżjed: għaliex il-hażin idur mal-bniedem ġust; għalhekk il-haqq johroġ imghawweg.

5 Harsu fost il-ġnus! Harsu! u inxfu bil-ghaġeb! għax sa naghmel eghmil f'jiemkom, li ma temmnuhx, għalkemm iġhiduhulkom.

6 Għax, ara, sa nqajjem il-Kaldin, dak il-ġens ahrax u ġelliedi, li jaqsam il-wisa' ta' l-art, biex jirbah aghmajjar li mhumiex tagħhom.

7 Hu terribli u tal-biża': il-haqq u s-setgha tieghu johorġu minnu stess.

8 Iż-żwiemel tieghu ehfef mil-ljupardi, ehrex mil-lpup ta' filghaxija: l-ifrsa tieghu jiġru 'l quddiem imkabbrin; l-ifrsa tieghu jiġu mill-boghod; itiru bħal ajkla li tinzel fuq il-priza taghha.

9 Kollhom jiġu għall-vjolenza: wiċċ-hom jibla' bħar-rih ilvant, u jiġimghu l-ilsiera bħar-ramel.

10 U jiddieħku bis-slaten, u l-hakkiema għalihom zuġġett; jidhku b'kull fortizza; igeddsu f'tit trab u jehduha.

11 Imbagħad iġhadu bħar-riħ, u jibqgħu sejrjn: nies hatja, li l-qawwa tagħhom alla tagħhom:

12 Mintix int minn dejjem, o Mulej, Alla tiegħi, Qaddis tiegħi? Ahna ma mmutux! O Mulej, għall-haqq int qegħdid dal-poplu; u int, o Blata, qegħidtu biex iwettaq il-kastigi tiegħek.

13 Għajnejk huma wisq saffjn biex thares lejn il-hazen, u ma tiflahx thares lejn id-deni. Għaliex, mela, thares lejn il-midgħija, u tiskot meta l-hażin jibla' r-raġel ġust aktar minnu?

14 U għaliex għamilt il-bnedmin bħal hut tal-baħar, bħall-hlejjaq li jitkaxkru, li m'għandhomx min jahkem fuqhom?

15 Il-Kaldin itelgħu hom ilkoll bis-sunnara, u bix-xibka tagħhom ikaxkruhom, u jigiġingħuom bit-terriha tagħhom: għalhekk huma jifirħu u jithennew.

16 Għalhekk jissagrifikaw lix-xibka tagħhom, u jaharqu l-inċens lit-terriha tagħhom; għax bihom sehemhom jithaxxen, u l-ikel tagħhom isir bnin.

17 Sa jibqgħu għalhekk iferrgħu x-xibka tagħhom, u joqtlu l-ġnus bla hniena għal dejjem?

2 Fuq il-għassa tiegħi rrid noqgħod, fuq it-turretta tiegħi nieqaf, u noqgħod attent għal dak li l-Mulej sa jgħidli, u għal dak li għandi nwieġeb għal tilwimi.

2 U l-Mulej wegħibni u qal: Ikteb id-dehra, u onqoxha fuq it-twavel, biex tinqara bil-ġiri minn min jaqtaha.

3 Għax hi dehra għal żmien diġà ifissat; hi tghaġġel lejn it-tmiem, u ma tqarraqx. Jekk iddum, stennieha; għax sgru tiġi, u ma tittardjax.

4 Ara, ruħu mkabbra, mhix dritta fiħ: iżda l-bniedem ġust iġix bil-fidi tiegħu.

5 Barra minn dan, l-inbid iqarraq bir-raġel imkabbar, u għalhekk ma joqgħodx id-dar. Iżda l-aptit tiegħu bħas-saltna ta' l-imwiet; hu bħall-mewt, ma jixxa' qatt. Jiġma' wkoll lejħ il-ġnus kollha, u jiġbor għandu l-popli kollha.

6 Ma jqabblux dawn kollha għalih taqbila, iwaqqgħuh għaċ-ċajt, u jgħidu kontra tiegħu? Jgħidulu: Hazin għal min ikattar dak li mhux tiegħu! Għax għalkemm? Hazin għal min jiġhabba bit-toqol tad-dejn!

7 Jaqaw ma jqumux f'daqqa dawk li silfuk, u ma jistenbħux dawk li jqanqluk? Tassew, int tkun il-priza tagħhom.

8 Talli int sraqt hafna ġnus, il-bqija kollha tal-popli jisriquk, għad-demm imxerred tan-nies, u għall-vjolenza lill-pajjiż, lill-belt, u lil kull min iġhammar fiha.

9 Hazin għal min jaqla' għal daru qliegh bil-għawġ, biex iqieghed il-bejta tiegħu fil-gholi, biex jehles minn id il-hsara!

10 Fuq darek int ġibt il-għajb bil-fehma

tiegħek, billi qattajt hafna popli; għalhekk int qieghed tidneb kontra tiegħek stess.

11 Għax il-ġebel iġhajjat mill-hajt, u t-travi wiewġbu mis-saqaf.

12 Hazin għal min jibni belt bid-dmija, u jsejjes belt fuq il-hażen!

13 Ara, dan mhux tassew mill-Mulej ta' l-eżerċiti, li l-popli jahdmu għan-nar, u l-ġnus jithabtu għal xejn?

14 Għax l-art tintela bil-għarfa tal-ġlorja tal-Mulej, bħalma l-ilmiġiet jiksu l-baħar.

15 Hazin għal min jisqi lil għajru mill-kies tal-għadab tiegħu, u jsakkru, biex ihares lejn il-għera tiegħu.

16 Inti tixba' bil-għajb flok bil-ġlorja: ixrob int ukoll, u kun bħal wiehed bla ċirkonċjoni! Il-kies ta' id il-leminija tal-Mulej idur lejħ, u l-għajb iġhatti l-ġlorja tiegħek.

17 Għax il-vjolenza kontra l-Libanu tiġi fuqek, u l-qerda tal-bhejtem tbezzgħek, minhabba d-dmija tan-nies u l-vjolenza magħmula lill-pajjiż, lill-belt u lil kull min iġhammar fiha.

18 X'tiswa immagni skolpita meta min għamilha naqaxha? X'tiswa immagni mdewba li tghallem il-gideb? Għax min għamilha jittama fix-xogħol tiegħu meta jagħmel idoli muti.

19 Hazin għal min iġhid lil biċċa għuda: Stenbah! Lil haġra samma: Qum! Tista' din tghallem? Ara, din miksija bid-deheb u l-fidda, iżda l-ebda nifs mhemm fiha!

20 Iżda l-Mulej qieghed fit-tempju mqaddes tiegħu; ha tiskot quddiemu l-art kollha!

3 Talba ta' Habaqquq, il-profeta, fuq Xigjonot.

2 O Mulej, jien smajt bi hbarek, u qabadni l-biża'; o Mulej, agħti l-hajja lix-xogħol tiegħek f'nofs is-snin! F'nofs is-snin għarrfu! Fil-għadab ftakar fil-hniena!

3 Alla ġej minn Teman, u l-Qaddis mill-muntanja ta' Faran. Sela. Il-kobor tiegħu jiksi s-smewwiet, u l-art mimlija bit-tifhir tiegħu.

4 Id-dija tiegħu bħal dawl ix-xemx; raġgi jorogru minn idu; hemm mohbija l-qawwa tiegħu.

5 Quddiemu timxi l-pesta, deni jahraq jimxi warajħ.

6 Jieqaf, u jriegħed l-art: ihares, u jkexxek il-ġnus. Iva, jitqanqlu l-muntanji ta' dejjem, jitbaxxew għoljiet il-qedem: it-triqat tiegħu huma għal dejjem.

7 Rajt it-tined ta' Kusan jibżgħu: u l-purtieri ta' art Midjan jitriegħdu.

8 Jaqaw il-Mulej xegħel għadbu għax-xmajjar, jew qilltek kienet għax-xmajjar, jew għadbe kien għall-baħar, biex int tirkeb iż-żwiemel tiegħek, fuq l-imriekeb tiegħek tal-vittorja?

9 Int hriġt il-qaws tieghek mill-ghant tieghu, skond il-halfa lit-tribujiet, iva, imqar kellmtek. Sela. Int fraqt l-art bix-xmajjar.

10 Jarawk il-muntanji, u jithezżu: jinżlu l-gliegel ta' l-ilma: isamma' lehnu qiegh il-bahar, u jgholli idejh.

11 Ix-xemx u l-qamar waqfu fl-aghmara taghhom: ghebu mad-dawl tal-vleġġ tieghek, u mal-lehh tad-dija tal-lanza tieghek.

12 Fuq l-art timxi bil-ghadab, tishaq il-ġnus fis-sahna tieghek.

13 Inti tohrog biex issalva l-poplu tieghek, imqar biex tehes il-midhunin tieghek; int tfarrak il-quċċata ta' dar il-midghi, u tikxfu minn saqajh sa rasu. Sela.

14 Int tinfed bil-lanez tieghu stess ras il-gwerrieri tieghu, li ġew bhal riefnu biex ixerduni, huma u jghajtu bil-ferh, qishom biex jieklu l-miskin fil-mohba taghhom.

15 Biż-zwiemel tieghek taqsam il-bahar, fuq il-halel ta' hafna ilmijiet.

16 Jien smajt, u tqanqlu l-vixxi tieghi; xoffteja trieghdu ghal dak il-hoss; it-therrija dahlet f'ghadmi, u treghidt fija n-nifsi: niestenna bil-kwiet jum il-ghali, il-jum li fih il-ghadu jitla' ghall-poplu biex jaghmel ghalih bit-truppi tieghu.

17 Ghax ghalkemm it-tina ma tarmix, u ma jkunx hemm frott fid-dwieli; ghal-kemm il-prodott taz-zebbuġ ifalli, u r-raba' ma jaghtix ikel, ghalkemm il-ghanem jonqsu mill-merhla, u ma jkunx hemm baqar fl-imqawel.

18 Jien nifrah bil-Mulej, nithenna b'Alla tas-salvazzjoni tieghi.

19 Il-Mulej, Sidi, hu l-qawwa tieghi; jaghmili rigeleja bhal dawk taċ-ċriev, u jmexxini fuq il-gholjiet tieghi. Ghall-mexxej tal-kor, fuq l-istrumenti tieghi tal-korda.

Sofonija

1 Il-kelma tal-Mulej li giet lil Sofonija, bin Kusi, bin Gedalja, bin Amaria, bin Hezekija, f'jiem Gosija, bin Amon, sultan ta' Ġuda.

2 Iva, niknes kollox minn fuq wiċċ l-art, ighid il-Mulej.

3 Niknes bnedmin u bhejjem; niknes it-tjur tas-sema, u l-hut tal-bahar, u l-hwejjeġ tat-tfikkil flimkien mal-hżiena; u neqred il-bniedem minn fuq wiċċ l-art, ighid il-Mulej.

4 U mmidd idi wkoll fuq Ġuda, u fuq dawk kollha li jghammru f'Ġerusalem; u neqred il-fdal ta' Baghal minn dan il-post, u l-isem tal-qassisin ta' l-allat, flimkien mas-saċerdoti;

5 U dawk li jqimu l-eżerċtu tas-sema fuq il-bjut, u dawk li jqimu u jahilfu bil-Mulej, u jahilfu wkoll b'Malkam;

6 U dawk li warrbu minn wara l-Mulej; u dawk li ma jfittxux il-Mulej, u lanqas jikkunsultawh.

7 Iskot, quddiem Sidi l-Mulej! ghax qrib jum il-Mulej; ghax il-Mulej hejja sagrafiċċju, u qaddes il-mistednin tieghu.

8 U jġiri f'jum is-sagrafiċċju tal-Mulej, illi jien nikkastiga l-prinċipijiet, u wlied is-sultan, u dawk kollha li jilbsu lbies barrani.

9 U nikkastiga f'dak il-jum ukoll dawk kollha li jaqbzu fuq il-ghatba tat-tempju, u jimlew djar sidhom bil-vjolenza u l-qerq.

10 U jġiri dak in-nhar, ighid il-Mulej,

illi jinstama' ghajjat minn bieb il-hut, u tinwih mit-tieni kwartier, u tiġrif kbir mill-gholjiet.

11 Ixhru, intom li tghammru fil-Mehriez! ghax intemmet it-tajfa kollha tan-neguzjanti; inqerdu dawk kollha li jiżnu l-fidda.

12 U jġiri f'dak iż-żmien, illi niffi lil Ġerusalem bl-jmsiebah, u nikkastiga lil dawk li, mixhutin fuq it-tartru taghhom, ighidu f'qalbhom: Il-Mulej la jaghmel ġid u lanqas deni.

13 Ghalhekk il-ghana taghhom imur fis-serq, u djarhom isiru herba; iva, jibnu djar, iżda ma jghammrux fihom; ihawlu dwieli, iżda ma jixorbux l-inbid taghhom.

14 Qrib il-jum kbir tal-Mulej; qrib, u ġej b'heffa kbira; isimghu, jum il-Mulej! Fih il-gwerrieri ighajjat ghajjat mimli niket.

15 Jum ta' ghadab dak il-jum; jum ta' diqa u niket; jum ta' tharib u tharbit; jum ta' dlam u ċpar; jum ta' shab u ta' dlam kbir.

16 Jum ta' daqq ta' tromba, u t'allarm kontra l-bliet bis-swar, u kontra t-torrijiet gholjin.

17 U ngib diqa fuq in-nies, hekk li huma jimxu bhal ghomja, ghax dinbu kontra l-Mulej; u demmhom jixxerred bhat-trab, u lahamhom bħaz-żibel.

18 La l-fidda u lanqas id-deheb taghhom ma jista' jehlishom f'jum il-ghadab

tal-Mulej; u l-art kollha tinbala' fin-nar tal-ghejra tieghu: ghax il-Mulej jaghmel qerda ghalkollox, u ghal gharrieda, minnies kollha ta' l-art.

2 Ingemghu, iva, ingemghu, o gens bla misthija;

2 Qabel ma jitwieled id-degriet, qabel ma l-jum ighaddi bhas-sifa li jtir, qabel is-sahna ta' ghadab il-Mulej ma tigi fuqkom, qabel ma jiġi fuqkom jum ghadab il-Mulej.

3 Fittxu l-Mulej, intom ilkoll umli ta' l-art, li ghamiltu l-ligi tieghu! Fittxu l-haqq, fittxu l-umiltà! Ghandu mnejn tinsatru f'jum il-ghadab tal-Mulej!

4 Ghax Gaza tkun mitluqa, u Askalon isir herba: Asdod ikeccuha f'nofs in-nhar, u Ekron titqaccat.

5 Hazin ghal dawk li jghammru f'xatt il-bahar, gens il-Keretin! Il-kelma tal-Mulej kontrik, o Kanghan, pajjiz il-Filistin! Jien naghmlek herba, hekk li hadd ma jghamar fik.

6 U l-art tax-xtajta issir mergha, b'gherien ghar-raghajja, u mqawel ghall-ghanem.

7 U l-art tax-xtajta tkun tal-bqija ta' dar Guda; huma jirghaw fiha; filghaxija huma jimteddu f'dar Askalon, ghax il-Mulej, Alla taghhom, jiehu hsiebhom, u jreggagghom lura mill-jasar.

8 Jien smajt it-taghjir ta' Mowab, u z-zeblih ta' wlied Ghammon, li bih ghajru l-poplu tieghi, u tkabbru kontra l-art tieghu!

9 Ghalhekk, daqskemm jien haj, ighid il-Mulej ta' l-ezercti, Alla ta' Izrael, Mowab sgur ikun bhal Sodoma, u wlied Ghammon bhal Gomorra, saltna tal-hurrieq, hofra tal-mel, u herba ghal dejjem. Il-bqija tal-poplu tieghi jehodhom priza, u l-fdal ta' gensi jirithom.

10 Dan jigrilhom minhabba kburithom, ghax ghajru u tkabbru kontra l-poplu tal-Mulej ta' l-ezercti.

11 Il-Mulej ikun tal-biza' ghalihom; ghax joqtol bil-ghuq l-allat kollha ta' l-art; u jqimuh il-gzejjer kollha tal-ġnus, kulhadd minn fejn ikun.

12 Intom ukoll, o Etjopin, tkunu maqtulin bis-sejf tieghi.

13 U jmid idu lejn it-tramuntana, u jeqred lill-Assirja, u lil Ninwe jaghmluha herba, niexfa bhad-dezert.

14 U f'nofsha jimteddu mriehel u bhejjem ta' kull xorta; sew il-qwaq u l-qanfud ibejtu fil-kaptelli taghha; jistama' ghana tal-aghsafar mit-twieqi; il-herba tkun fuq il-ghatba, ghax tkun imnezzgha mix-xoghol tač-čedru taghha.

15 Hekk tkun il-belt ferrieha, li tghamar bla biza', u tghid f'qalbha: Jiena, u hadd ghajri! Kif saret herba, post

fejn jorqdu d-dbejjeb! Kull min ighaddi minn hdejha jsaffar, u jxejjer idu b'disprezz.

3 Hazin ghall-belt xewwiexa u mniggsa, ghall-belt tal-mohqrija!

2 Ma tisma' minn hadd, ma tilqax twiddib, ma tafdax fil-Mulej, ma tersaqx lejn Alla taghha.

3 Il-kapijiet taghha, f'nofsha, huma ljuni jghajtu; l-imhallfin taghha huma lpup ta' filghaxija, ma jhallu xejn ghal filghodu.

4 Il-profeti taghha ma jimpurtahom minn xejn, u perfidi; il-qassisin taghha jipprofanaw is-santwarju, ighawgu l-ligi.

5 Il-Mulej ġust f'nofsha; hu ma jaghmel l-ebda ingustizzja; kull filghodu jġib ghad-dawl il-haqq tieghu, bla ma jonqos qatt; izda l-izajn ma jafx b'misthija.

6 Jien qridt il-ġnus; it-torrijiet taghhom imgarfin; harbatt it-toroq taghhom, hekk li hadd ma jghaddi minnhom; bliethom saru herba, hekk li hadd ma jghamar fihom, ma jkun hemm ebda abitant.

7 Jien ghidt: Jekk ghallanqas tibza' minni, ilqa' t-twissija! U hekk l-aghmara taghhom ma tkunx imgarra, ghadilli jien ikkastigajthom: izda huma kienu mgħaġġlin biex ihassru l-eghmejjel taghhom kollha.

8 Ghalhekk, stennewni, ighid il-Mulej, ghall-jum li fih inqum ghall-priza; ghalieq id-degriet tieghi hu li nigma' l-ġnus, li nigma' s-saltniet, biex insawwab fuqhom qillti, is-sahna kollha ta' ghadbi; ghax l-art kollha tinharaq bin-nar tal-hegga tieghi.

9 Ghalhekk, imbaghad, jien inrodd lill-popli xofftejn safja, biex ieseju kollhom isem il-Mulej, biex jaqduh ghalenija.

10 Min-naha tax-xmajjar ta' l-Etjopja dawx li jqimuni, inqar bint l-imxerdin tieghi, igibuli l-ghotjiet taghhom.

11 F'dak il-jum, int ma jkolloxx mniex tisthi mill-eghmejjel tieghek kollha, li bihom dnibt kontra tieghi; ghalhekk, mela, jien inwarrab minn nofsok il-ferrehin kburin tieghek, u int ma titkabbarx aktar fuq il-gholja qaddisa tieghi.

12 U nhalli f'nofsok poplu umli u fqajjar, li jafidma f'isem il-Mulej.

13 Il-bqija ta' Izrael ma jaghmlux hazen, lanqas jittkellmu bil-gideb, u ma jinsabx qo fommhom ilsien qarrieq; ghax huma jirghaw, u jistrieu, u ma jkunx hemm min ibezzagghom.

14 Ghajjat bil-ferh, o bint Sijon! ghajjat, o Izrael; ifrah u thenna b'qalbek kollha, o bint Gerusalem.

15 Il-Mulej warrab is-sentenzi tieghu kontrik, u bieghed il-ghadu tieghek. Is-Sultan ta' Izrael, il-Mulej, qieghed f'nofsok: int ma tibza' minn ebda hsara ohra.

16 F'dak il-jum ighidu lil Ġerusalem: La tibzax: o Sijon; la thallix idejk jintrehow.

17 Il-Mulej, Alla tieghek, qieghed f'nofsok, gwerrier vittorjus. Hu jimtela b'ferh kbir ghalik, u jgeddek f'imhabbtu; hu jifrah bik b'aghjat ta' ferh.

18 Jien nigma' lil dawk li huma mnikktn ghal jum ta' ghid; huma tieghek, o Sijon; il-ghajb ta' l-eziliu hu taghbija fuqhom.

19 Ara, f'dak il-jum inxejjen ghal-kollox

lil dawk kollha li jghakksuk, u ngħin liz-zopop, u nigma' l-imxerrdin, u nbiddel il-ghajb tagħhom f'tifhir, u naghmilhom imfahħrin u msemmijin fil-pajjizi kollha fejn kienu fil-ghajb.

20 F'dak iż-żmien nargħa' ngħibkom; f'dak iż-żmien, nigmagħkom; għax naghmilkom imsemmijin u mfahħrin fost il-popli kollha ta' l-art, meta jien inreggagħkom għal li kontu quddiem għajnejkom, iġhid il-Mulej.

Haggaj

1 Fit-tieni sena ta' Darijus is-sultan, fis-sitt xahar, fl-ewwel tax-xahar, giet il-kelma tal-Mulej, permezz tal-profeta Haggaj, lil Żerubbabel, bin Xaltijel, gvernatur ta' Ġuda, u lil Gozwè, bin Gehosadaq, il-qassis il-kbir, tghid:

2 Hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti: Dal-poplu jghid: Għadu ma wasalx il-waqt, il-waqt li fih dar il-Mulej għandha tkun mibnija.

3 Imbagħad il-kelma tal-Mulej giet permezz tal-profeta Haggaj, tghid hekk:

4 Huwa l-waqt għalikom li tghammru jidjar miksjin bl-injam, u din id-dar herba?

5 U issa hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti: Ahsbu tajjeb x'għadda minn għalikom!

6 Intom żrajtu hafna, u gbartu ftit; intom tieklu, iżda mhemmx biżżejjed biex tixbghu; tixorbu, iżda mhemmx biżżejjed biex taqtgħu l-għatx; tilbsu, iżda ma tishnux biżżejjed; min jaqla' salarju, iquieghed is-salarju tiegħu f'but imtaqqab.

7 Hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti: Ahsbu tajjeb x'għadda minn għalikom!

8 Itilgħu fuq il-muntanja, ġibu l-injam, u ibnu t-tempju; u jien nitghaxxaq bih, u nkun iġġlorifikat, iġhid il-Mulej.

9 Intom stennejtu hafna, iżda sibtu ftit; u meta għibtuh id-dar, jien infahdtu. Għaliex? iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti. Minhabba dari li hi herba, fil-waqt li kull wiehed minnkom jigrj lejn daru.

10 Għalhekk is-sema, fuqom, baqa' magħluq, hekk li ma kienx hemm nida, u l-art ma tatx il-prodotti tagħha.

11 U jien seijaht in-nixfa fuq l-art, u fuq il-muntanji, fuq il-qamh, fuq l-inbid ġdid, fuq iż-zeit, fuq kulma jagħti r-raba', fuq in-nies, fuq il-bhejjem, u fuq ix-xogħol kollu ta' jdejkom.

12 U Żerubbabel, bin Xaltijel, u Gozwè, bin Gehosadaq, il-qassis il-kbir, u

l-bqija kollu tal-poplu, taw widen għal lehen il-Mulej, t'Alla tagħhom, u għal kliem Haggaj il-profeta, skond il-messaġġ li l-Mulej, Alla tagħhom, kien fdalu; u l-poplu baża' mill-Mulej.

13 Imbagħad Haggaj, messagġier tal-Mulej, qal lill-poplu, skond il-messaġġ mogħti lilu mill-Mulej: Jien magħkom, iġhid il-Mulej.

14 U l-Mulej qajjem l-ispirtu ta' Żerubbabel, bin Xaltijel, gvernatur ta' Ġuda, u l-ispirtu ta' Gozwè, bin Gehosadaq, il-qassis il-kbir, u l-ispirtu tal-bqija tal-poplu; u ġew, u bdew jahdmu f'dar il-Mulej ta' l-eżerċti, Alla tagħhom.

15 Fil-jum erbgħa u għoxrin tax-xahar, tas-sitt xahar, fit-tieni sena ta' Darijus is-sultan.

2 Fis-seba' xahar, fil-jum wiehed u għoxrin, giet il-kelma tal-Mulej, permezz tal-profeta Haggaj, tghid:

2 Kellem issa lil Żerubbabel, bin Xaltijel gvernatur ta' Ġuda, u lil Gozwè, bin Gehosadaq, il-qassis il-kbir, u lill-bqija tal-poplu, għidilhom:

3 Min għad baqa' fostkom li ra dan it-tempju fl-ewwel glorja tiegħu? U kif tarawh issa? Kif inhu, ma qisu xejn f'għajnejkom?

4 Iżda issa, aghmel il-hila, Żerubbabel! iġhid il-Mulej; aghmel il-hila, Gozwè, bin Gehosadaq, il-qassis il-kbir! aghmel il-hila, u intom il-poplu kollu tal-pajjiz! iġhid il-Mulej, u xtehtu għax-xogħol! għax jien magħkom, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti,

5 Skond il-ftehim li jien ftehimt magħkom meta hrigtu mill-Eġittu, hekk l-ispirtu tiegħi jgħammur fostkom: la tibzghux!

6 Għax hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti: Għal darba oħra dal-waqt,

inqanqal is-smewwiet, l-art, il-bahar, u l-art niexfa;

7 U nqanqal il-ġnus kollha, u huma jġu bit-teżori tal-ġnus kollha, u nimla did-dar bil-ġlorja, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċi.

8 Tiegħi l-fidda, u tiegħi d-deheb, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċi.

9 Il-ġlorja ta' din l-aħhar dar tkun akbar minn dik ta' l-ewwel waħda, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċi: u f'dan il-post nagħti s-sliem, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċi.

10 Fl-erbgha u ghoxrin tad-disa' xahar, fit-tieni sena ta' Darijus, giet il-kelma tal-Mulej permezz tal-profeta Haggaj, tghid:

11 Hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċi: Staqsi issa l-qassisin fuq il-liġi dwar dan il-punt:

12 Jekk wiehed, f'tarf ilbiesu, jarfa' laham ikkonsagrat, u b'dak tarf ilbiesu jmiss il-hobż, jew it-tisjir, jew l-inbid, jew iż-zejt, jew kull ikel iehor, dawn il-hwejjeg ikunu ikkonsagrat? U l-qassisin wiegħbu, u qalu: Le.

13 U mbagħad qal Haggaj: Jekk wiehed, li tniġġes minhabba mejjet, imiss xi haġa minn dawk il-hwejjeg, din il-haġa titniġġes? U l-qassisin wiegħbu, u qalu: Iva, titniġġes.

14 Imbagħad Haggaj wiegħeb, u qal: Hekk hu dal-poplu, hekk hu dal-ġens quddiem, iġhid il-Mulej; u hekk hu kull xogħol ta' idejhom; u kulma joffru hemm hu mniġġes.

15 U issa, nitlobkom, oqogħdu ahsbu

tajeb x'gara minn dan il-jum u lura, qabel ma bdejtu tqieghdu ġebbla fuq ġebbla fit-tempju tal-Mulej!

16 Meta wiehed kien imur lejn gods qamh ta' ghoxrin kejl, ma kienx ikun hemm hlief ghaxra; u meta wiehed kien imur lejn magħsar, biex jimlew hamsin, ma kienx ikun hemm hlief ghoxrin.

17 Nidrobkom bl-eħtrieq, u bil-mell, u bis-silġ, fix-xogħol kollu ta' idejkom; iżda intom ma rġajtx lejja, iġhid il-Mulej.

18 Oqogħdu ahsbu minn dal-jum u lura, mill-jum erbgha u ghoxrin tad-disa' xahar, mill-jum mindu ssejjes it-tempju tal-Mulej. Ahsbu tajeb!

19 Għad hemm żerriegħa fil-matmura? L-istess dielja, it-tina, ir-rummienna, u ż-żebbuġa, ma jagħmlux aktar! Minn dal-jum, jien inberikkom.

20 U għat-tieni darba reġghet giet il-kelma tal-Mulej lil Haggaj, fl-erbgha u ghoxrin tax-xahar, tghid:

21 Ghid lil Zerubbabel, gvernatur ta' Ġuda, hekk: Jien sa nqanqal is-smewwiet u l-art,

22 U naqleb it-tron tas-saltniet, u neqred il-qawwa tas-saltniet tal-ġnus; naqleb l-imriekeb u dawk li jirkbuhom; u jaqghu ż-żwiemel u r-rikkieba tagħhom, kull wiehed bis-sejf ta' l-iehor.

23 F'dak il-jum, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċi, jien niehdok, o Zerubbabel, bin Xaltijel, qaddej tiegħi, iġhid il-Mulej, u nagħmek bħal siġill, għax lilek htartek, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċi.

Zakkarija

1 Fit-tminn xahar, fit-tieni sena ta' Darijus, il-kelma tal-Mulej giet lil Zakkarija, il-profeta, bin Berekija, bin Ghiddo, tghid hekk:

2 Il-Mulej għadab bis-shih għal missirijietkom.

3 Għalhekk, int għidilhom: Hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċi: Duru lejja, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċi, biex jien indur lejkom; iġhid il-Mulej ta' l-eżerċi.

4 La tkunux bħal missirijietkom, li lilhom nidew il-profeta ta' qabel, billi qalu: Hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċi: Erġghu lura minn triqatkom il-ħżiena, u mill-egħmejjel ħżiena tagħkom! Iżda huma ma semgħux, u ma tawnix widen, iġhid il-Mulej.

5 Missirijietkom, fejn huma? U l-profeta jistgħu jgħixu għal dejjem?

6 Iżda kliemi u l-istatuti tiegħi, li jien

ordnajt lill-qaddejja tiegħi l-profeta, ma laħqux lil missirijietkom? Imbagħad sogħobbihom, u qalu: Il-Mulej ta' l-eżerċi għamlilna skond imġibitna, u skond l-egħmejjel tagħna, bħal ma haseb li jagħmel.

7 Fil-jum erbgha u ghoxrin tax-xahar hdxax, li hu x-xahar Xebat, fit-tieni sena ta' Darijus, il-kelma tal-Mulej giet lil Zakkarija, il-profeta, bin Berekija, bin Ghiddo, tghid hekk:

8 Bil-lejl kelli dehra; u, ara, raġel riekeb fuq ziemel aħmar; hu kien qieghed wieqaf bejn ir-rihan li kienu fil-hondoq; u warajh kien hemm żwiemel homor, xohob u bojod.

9 U għidit: X'inhuma dawn, sidi? U l-aṅġlu, li kien jitkellem miegħi, qalli: Jien nurik x'inhuma dawn.

10 U r-raġel li kien wieqaf bejn ir-rihan

wieġeb u qal: Dawn huma dawk li bagħathom il-Mulej biex iduru l-art.

11 U dawk wieġbu lill-anglu tal-Mulej, li kien wieqaf bejn ir-rihan, u qalu: Ahna dorna l-art, u, ara, l-art kollha mistrieħa u kwieta.

12 Imbagħad l-anglu tal-Mulej wieġeb u qal: O Mulej ta' l-eżerċti, kemm sa ddm ma thenn għal Gerasalem, u għall-bliet ta' Guda, li int ilek sebghin sena imghaddab għalihom?

13 U l-Mulej wieġeb lill-anglu li kien jitkellem mieghi, kliem sabih, kliem ta' farag.

14 U l-anglu li kien jitkellem mieghi qalli: Niedi u għid: Hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti: Jien għajjur wisq għal Gerasalem u Sijon.

15 Izda jien imghaddab wisq għall-ġnus li huma issa bla hsieb, u li, waqt li jien għadabt ftit, huma komplew iżidu l-hsara.

16 Għalhekk hekk iġhid il-Mulej: Indur mill-ġdid lejn Gerasalem bil-hniena; dari targa' tinbena fiha, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti, u l-habel tal-qejsien ikun mimdud fuq Gerasalem.

17 Arġa' niedi, u għid: Hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti: Il-bliet tiegħi għad ifuru bil-gid, u l-Mulej jarga' jhenn għal Sijon, u jarga' jahtar lil Gerasalem.

18 Imbagħad irfajt għajnejja, u, ara, kien hemm erba' grun.

19 U għidt lill-anglu li kien jitkellem mieghi: X'inhuma dawn? U qalli: Dawn huma l-grun li xerrdu lil Guda, lil Izrael u lil Gerasalem.

20 Imbagħad il-Mulej urieni erba' haddiema tas-sengħa.

21 U għidt: Dawn x'ġew jagħmlu? Wegibni, u qalli: Dawn huma l-grun li xerrdu lil Guda hekk li hadd ma kien jista' jarfa' rasu; izda dawn il-haddiema tas-sengħa ġew biex ibezzghuhom, biex jarmu grun il-ġnus li refghu il-qarn tagħhom għal art Guda biex ixerrdu l-abitanti tagħha.

2 U irfajt għajnejja, u rajt, u, ara, kien hemm raġel li kellu f'idu habel tal-qejsien.

2 U jien għidt: Fejn sejjer? Wegibni: Sejjer inqis lil Gerasalem, biex nara kemm hu l-wisa' tagħha, u kemm hu tulha.

3 U, ara, l-anglu li kien jitkellem mieghi kien hiereġ, u anglu iehor kien hiereġ biex jiltaqa' miegħu,

4 U qallu: Iġri, kellem lil dan iż-zagħżuġ, u għidlu: Gerasalem tkun abitata bħala belt bla swar, tant tkun kbira l-kotra ta' nies u bhejjem li jinsabu f'nofsha;

5 U jien, iġhid il-Mulej, inkun għaliha sur tan-nar madwarha, u nkun il-ġlorja tagħha f'nofsha.

6 Isa! Aharbu mill-art tat-tramuntana, iġhid il-Mulej, għax jien xerridtkom ma' l-erbat irjeh tas-sema, iġhid il-Mulej.

7 Isa, Sijon! salva ilek innifsek, int li tghammar ma' bint Babel!

8 Għax hekk qal il-Mulej ta' l-eżerċti: Wara l-ġlorja bagħatni għand il-ġnus li serqukom: għax min imisskom, imiss il-mimmi ta' għajn il-Mulej.

9 Għax, ara, sa nxejjer idu fuqhom, biex isiru priża għall-ilsiera tagħhom. Imbagħad tagħrfu li bagħatni l-Mulej ta' l-eżerċti.

10 Għanni u ifrah, o bint Sijon! għax, ara, jien ġejt biex nghammar fik, iġhid il-Mulej.

11 U f'dak il-jum jingħaqdu hafna ġnus mal-Mulej, u jsiru l-poplu tiegħi. Imbagħad nghammar fostok, u int tagħraf li l-Mulej ta' l-eżerċti bagħatni għandek.

12 U l-Mulej jiret 'il Guda bħala seħmu fl-art imqaddsa, u jarga' jahtar lil Gerasalem.

13 Kull laham jiskot quddiem il-Mulej! għax hu stenbah minn aghmartu mqaddsa.

3 Imbagħad urieni 'l Gozwè, il-qassis il-kbir, wieqaf quddiem l-anglu tal-Mulej, u 'l Satana wieqaf fil-lemin tiegħu biex jixliħ.

2 U l-Mulej qal lil Satana: Icanfrek il-Mulej, o Satana! Tassew, icanfrek il-Mulej li hatar lil Gerasalem! Jaqaw dan mhux gamra misluta min-nar?

3 Issa Gozwè kien liebes ilbies mahmuġ u kien wieqaf quddiem l-anglu.

4 U l-anglu wieġeb u qal lil dawk li kienu weqfin madwaru: Nezzgħulu l-hwejjeġ mahmuġin minn fuqu! Imbagħad qal lil Gozwè: Ara, jien nehhejt minn fuqek il-ħitja tiegħek, u libbistek hwejjeġ ta' zina.

5 U jien għidt: Qegħdulu turbant nadif fuq rasu! U dawk qegħdulu fuq rasu turbant nadif, u libbuh hwejjeġ. U l-anglu tal-Mulej kien hemm preżenti.

6 U l-anglu tal-Mulej wissa lil Gozwè, billi qal:

7 Hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti: Jekk timxi fi triqati, u taqdi s-servizz tiegħi, int ukoll tahkem fuq dari, u thares ukoll il-btieħi tiegħi, u nagħtik li timxi ma' dawn li hawn weqfin hawn.

8 Isma, mela, o Gozwè, qassis il-kbir, int u shabek li qegħdin quddiemek! Għax dawn l-irġiel iservu ta' sinjal li jħabbar: għax, u sa ngib il-qaddej tiegħi, ir-RIMJA.

9 Għax, ara, il-gebla li jien qegħdit quddiem Gozwè; fuq gebla wahda hemm seba' għajnejn: ara, sa nnaqqax tinqix fuqha, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti, u nhassar il-hazen ta' dik l-art f'jum wieħed.

10 F'dak il-jum, iġhid il-Mulej ta' l-

eżerċti, intom tistiednu wiehed lil ieħor biex joqogħdu taħt id-dielja u taħt it-tina.

4 U l-anglu li kien jitkellem miegħi raġa' ġie, u qajjinni, bħal wiehed li jqum minn nġas, u

2 U qalli: X'int tara? U wegħibt: Ara, nara gandilabru kollu tad-deheb, bil-bieqja tiegħu fuq rasu, u s-seba' msiebah tiegħu fuq, u seba' żnienen għas-seba' msiebah, li hemm fuq rasu.

3 U hdejn il-gandilabru hemm żewġ sigriet taż-żebbuġ, waħda n-naha tal-lemin tal-bieqja, u waħda n-naha tax-xellug tagħha.

4 Imbagħad għidt lill-anglu li kien jitkellem miegħi: X'inhuma dawn, sidi?

5 L-anglu li kien jitkellem miegħi wieġeb u qalli: Ma tafx x'inhuma dawn? U għidt: Le, sidi.

6 Imbagħad wieġeb, u qalli: Din hi l-kelma tal-Mulej għal Żerubbabel, li tgħid: Mhux bil-hila, mhux bil-qawwa, iżda bl-Ispiritu tiegħi, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti.

7 Min int, o muntanja kbira? Quddiem Żerubbabel int issir wita! u hu jorog il-ġebba tal-quċċata fost l-agħjat: Xi ġmiel! Xi ġmiel!

8 U l-kelma tal-Mulej giet għandi, tgħid:

9 Idejn Żerubbabel sejsu did-dar, u idejh itemmuha. Imbagħad tagħraf li l-Mulej ta' l-eżerċti baġhatni lilkom.

10 Għax min jista' imaqdar jum il-hwejjeż żġhar, meta dawn is-sebġha, għajnejn il-Mulej, li jiġru fuq l-art kollha, jifirru jaraw iċ-ċomb f'idejn Żerubbabel?

11 Imbagħad wegħibt u għidtu: X'inhuma dawn iż-żewġ sigriet taż-żebbuġ in-naha tal-lemin u tax-xellug tal-gandilabru?

12 U wegħibt għat-tieni darba, u għidtu: X'inhuma dawn iż-żewġ friegħi taż-żebbuġ li huma ma' ġenb iż-żewġ żnienen tad-deheb li jferrgħu ż-żejt tad-deheb?

13 U wegħibni u qal: Ma tafx x'inhuma dawn? U wegħibt: Le, sidi.

14 Imbagħad qal: Dawn huma ż-żewġ ulied taż-żejt li qegħdin quddiem Sid l-art kollha.

5 U rġajt irfajt għajnejja, u rajt, u ara, kien hemm romblu jtir.

2 U qalli: X'int tara? U jien wegħibt: Nara romblu jtir; it-tul tiegħu għoxrin diegħ, u l-wisa' tiegħu għaxart idriegħ.

3 Imbagħad qalli: Din hi s-saħta li sa tinfirex fuq wiċċ l-art kollha; għax, skond ma fiha, kull min jisraq jitwarrab minn hawn, u kull min jahlef falz, skond ma fiha, jitwarrab minn hawn.

4 Jien inhalliha toħroġ, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti, u hi tidhol f'dar il-halliel, u f'dar min jahlef b'ismi bil-gideb; u tibqa' ġo daru; u tahrq lilha, u l-injam, u l-ġebel tagħha.

5 U l-anglu li kien jitkellem miegħi hareġ, u qalli: Arfa' għajnejk, u ara x'inhu dan li hieriegħ.

6 Jien wegħibt: X'inhu? Hu qal: Din efa, li hierġa. U zied iġhid: Dan hu l-hažen tagħhom fil-pajjiż kollu.

7 U, ara, jirtafa' għatu taċ-ċomb, u ġo l-efa kien hemm mara bil-qiegħda!

8 U qalli: Din hi l-hažen; u tefagħha ġo l-efa; imbagħad tafa' l-ghatu tal-bronz fuq fomm l-efa.

9 Imbagħad irfajt għajnejja, u rajt, u ara, żewġ nisa kienu herġin, u r-riħ kien jonfoħ ma' gwinhajhom; u huma kellhom gwenah bħal tal-laqlaq, u refgħu l-efa bejn s-sema u l-art.

10 Imbagħad għidt l-anglu li kien jitkellem miegħi: Fejn sejrini biha l-efa?

11 U qalli: Biex jibnulha dar f'Sinar: u meta tithejja, iqegħduha fuq il-pedestal tagħha.

6 U rġajt irfajt għajnejja, u rajt, u ara, erba' mriekeb kienu herġin minn bejn iż-żewġ muntanji; u l-muntanji kienu muntanji tal-bronz.

2 Fl-ewwel mirkeb kien hemm żwiemel homor; fit-tieni mirkeb, żwiemel suwed;

3 Fit-tielet mirkeb, żwiemel bojod, u fir-raba' karru, żwiemel imtebbgħa, hfiel.

4 U għidt lill-anglu li kien jitkellem miegħi: X'inhuma dawn, sidi?

5 L-anglu wieġeb, u qalli: Dawn huma l-erbat irjieħ tas-sema herġin wara li kienu weqfin quddiem Sid l-art kollha.

6 Il-mirkeb taż-żwiemel suwed hieriegħ lejn l-art tat-tramuntana; iż-żwiemel bojod sejrini warajh; u l-imtebbgħin herġin lejn l-art tan-nofsinar.

7 U l-homor johorġu u jitolbu li jmorru jiggerrew ma' l-art. U l-anglu qalilhom: Morru, iġgerrew ma' l-art! U huma ggerrew ma' l-art.

8 Imbagħad għajjatli, u kellimni hekk: Ara, dawk li huma sejrini lejn l-art tat-tramuntana jtaffu l-għadab tiegħi f'art it-tramuntana.

9 U l-kelma tal-Mulej giet għandi, tgħid:

10 Hu għotja minghand dawk li kienu fil-jasar, minghand Heldaj, minghand Tobija, u minghand Gedajja, u mur f'dan il-jum għand Gosija, bin Sofonija, fejn waslu minn Babel.

11 Hu fidda u deheb, u aghmel kuruni, u qiegħdhom fuq ras Gożwè, bin Gehosad, iġhid il-kbir;

12 Imbagħad kellmu, għidlu: Hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti: Ara, hawn hu

r-raġel li jismu RIMJA, għax minn fejn hu johrog rimja, u jibni t-tempju tal-Mulej.

13 Iva, ikun hu li jibni t-tempju tal-Mulej, u fuqu jkollu l-għieh, u joqghod u jsaltan fuq it-tron tiegħu; u hu jkun qassis fuq it-tron tiegħu, u ftehim ta' sliem ikun hemm bejniethom it-tnejn.

14 U l-kuruni jkun għal Helem, għal Tobija, għal Gedajja, għal Hen, bin Sofonija, b'tifkira fit-tempju tal-Mulej.

15 U dawk li huma 'l bogħod jiġu u jibnu fit-tempju tal-Mulej, u tagħrfu li l-Mulej ta' l-eżerċti bagħatni għandkom. U dan jiġri, jekk tisimghu tajjeb lehen il-Mulej, Alla tagħkom.

7 U ġara, fir-raba' sena ta' Darijus is-sultan, illi l-kelma tal-Mulej giet lil Zakkarija fir-raba' jum tad-disa' xahar, f'Kislew.

2 Issa l-belt ta' Betel kienet bagħatet lil Sarreser u lil Regem-melek u n-nies tagħhom jitolbu l-hniena tal-Mulej.

3 U jghidu lill-qassisin ta' dar il-Mulej ta' l-eżerċti, u lill-profeti, hekk: Għandi jiena nibki fil-hames xahar u niċċahhad, bħal ma għamilt s'sissa kemm-il sena?

4 U l-kelma tal-Mulej ta' l-eżerċti giet għandi tghid:

5 Ghid lill-poplu kollu tal-pajjiż, u lill-qassisin: Meta intom somtu u newwahtu fil-hames u s-seba' xahar, dawn is-sebghin sena, kien għaliya li intom somtu?

6 U meta tieklu, u meta tixorbu, mhux għalikom li tieklu, u għalikom li tixorbu?

7 Mhux dan il-kliem li l-Mulej nieda permezz tal-profeti ta' dari, meta Gerusalem kienet abitata u tghix fil-kwiet bi blietha madwarha, u sew l-art ta' nafsinar u sew il-wita kienu abitati?

8 U l-kelma tal-Mulej giet lil Zakkarija, tghid:

9 Hekk qal il-Mulej ta' l-eżerċti: Aqtgħu l-haqq fis-sewwa; uru tjeba u hniena wiehed ma l-iehor.

10 La taħrux l-armila u l-iltim, il-għarib u l-fqir; u hadd minnkom ma jfassal f'qalbu hsara għal għajru.

11 Izda huma mar ridux jagħtu widen, izda tawni dahar xewwiexi, u saddew widnejhom biex ma jisimghux.

12 Għamlu qalbhom bħaż-żonqor, biex ma jisimghux il-liġi, u l-kliem li l-Mulej ta' l-eżerċti bagħat permezz ta' l-ispirtu tiegħu, permezz tal-profeti ta' qabel. U għalhekk kien hemm għadab kbir mill-Mulej ta' l-eżerċti.

13 U ġara, li bħal ma hu sejjah, u huma ma wiġbu, hekk huma jsejhu, u jien ma nismax, ighid il-Mulej ta' l-eżerċti.

14 U nxerridhom b'riefnu qalb il-ġnus kollha li huma qatt ma kienu jafu hom. U

l-art issir deżolata warajhom, bla ma jkun hemm hadd minn ighaddi u jarga' lura. Minn art li tghaxxaq, għamlu herba.

8 U l-kelma tal-Mulej ta' l-eżerċti reġgħet giet għandi, tghid:

2 Hekk ighid il-Mulej ta' l-eżerċti: Ngħir għal Sijon b'ghira kbira, u ngħir għaliha b'ghadab kbir.

3 Hekk ighid il-Mulej: Jien narga' lejn Sijon, u nghammar f'nofs Gerusalem; u Gerusalem tissejjah il-belt tas-sewwa, u l-gholja tal-Mulej ta' l-eżerċti, il-gholja mqaddsa.

4 Hekk ighid il-Mulej ta' l-eżerċti: Għad ikun hemm ix-xjuh, irġiel u njsa, li joqogħdu bil-qieghda fl-imsierah ta' Gerusalem, kulhadd bil-bastun f'idu, minhabba l-kotra tas-snin.

5 U l-imsierah tal-belt jimtlew subjien u bniet jitliegħbu fl-imsierah tagħha.

6 Hekk ighid il-Mulej ta' l-eżerċti: Jekk dan ikun tal-ghageb f'ghajnejn il-bqija ta' dan il-poplu f'dawk il-jiem, ikun tal-ghageb ukoll f'ghajnejja? ighid il-Mulej ta' l-eżerċti.

7 Hekk ighid il-Mulej ta' l-eżerċti: Ara, jien nehles il-poplu tiegħi minn art tlugh ix-xemx, u minn art inzul ix-xemx.

8 U narga' ngibhom lura, u jghammru f'nofs Gerusalem; u jkun l-poplu tiegħi, u jien inkun Alla tagħhom, fis-sewwa u fil-haqq.

9 Hekk ighid il-Mulej ta' l-eżerċti: Ha jitqawwew idejkom, intom li qegħdin f'dawn il-jiem tisimghu dan il-kliem minn fomm il-profeti, li kienu fil-jum meta ssejset dar il-Mulej ta' l-eżerċti, biex jinbena t-tempju.

10 Għax qabel dawk il-jiem ma kien hemm la hlas għax-xogħol tal-bniedem, u lanqas hlas għax-xogħol tal-bhejjem; u għal min kien johrog u għal min kien jidhol ma kien hemm sliem, minhabba l-ghadu; għax jien gellidt in-nies kollha, wiehed kontra l-iehor.

11 Izda issa jien ma nkunx bħall-jiem ta' qabel għall-bqija ta' dan il-poplu, ighid il-Mulej ta' l-eżerċti.

12 Għax ikun hemm is-sliem għaż-żerriegħa: id-dielja tagħti l-frott tagħha, l-art tagħti l-prodott tagħha, u s-smewwiet jagħtu n-nida tagħhom; u jien nagħti lill-bqija tal-poplu dan kollu.

13 U jiġri, li bħal ma kontu saħta fost il-ġnus, hekk, o dar Guda u dar Izrael, jien nehlskom, u tkunu barka. La tib-zgħux! Idejkom jitqawwew.

14 Għax hekk ighid il-Mulej ta' l-eżerċti: Bħal ma hsibt jien biex naghmlikom il-hsara meta għaddbuni missirijietkom, ighid il-Mulej ta' l-eżerċti, u ma sogħobbixin.

15 Hekk f'dawn il-jiem irgajt hsibt li

nagħmel il-ġid lil Ġerusalem u lil dar Guda. La tibzghux!

16 Dan hu dak li għandkom tagħmlu: Tkellmu s-sewwa, wiehed ma' l-iehor; aghmlu l-haqq, fi bwiebkom, skond is-sewwa, u għas-sliem.

17 Hadd minnkom m'għandu jahseb hsara f'qalbu kontra ghajru, u la thobbox il-ġurament falz; għax dan kollu nistmellu, iġid il-Mulej.

18 U l-kelma tal-Mulej giet għandi tghid:

19 Hekk iġid il-Mulej ta' l-eżerċti: Is-sawma tar-raba', is-sawma tal-hames, is-sawma tas-seba', u s-sawma tal-għaxar xahar, ikunu għal dar Guda hena, u ferh, u festi sbieh; hobbu għalhekk is-sewwa u s-sliem.

20 Hekk iġid il-Mulej ta' l-eżerċti: Jiġri wkoll li jiġu popli, u dawk li jgħammru f'hafna bliet:

21 U n-nies ta' belt imorru lejn oħra, iġidu: Ha mmorru, ha mmorru nitolbu grazzja lill-Mulej, u nfitxu l-Mulej ta' l-eżerċti. Jien ukoll irrid immur!

22 U hekk hafna popli u ġnus qawwija jiġu Ġerusalem ifittxu l-Mulej ta' l-eżerċti, u jitolbu l-grazzja tal-Mulej.

23 Hekk iġid il-Mulej ta' l-eżerċti: F'dawk il-jiem jiġri li għaxart irġiel mill-ġnus ta' kull ilsien jaqdbu tarf il-libsa ta' raġel Lhudi, u jgħidu: Ha niġu magħkom, għax ahna smajna li Alla magħkom.

9 Tahbira: il-kelma tal-Mulej kontra art Hadrak, b'Damasku bhala l-mistrieħ (għax għajnejn il-bnedmin, speċjalment tat-tribujiet kollha ta' Izrael, huma lejn il-Mulej.),

2 U Hamat ukoll, li tmiss ma' Damas-ku; fuq Tir u Sidon, għalkemm huma għorrief hafna.

3 Għax Tir bniet għaliha fortizza, u geddest il-fidda bħat-trab, u d-deheb bħat-tajn tat-toroq.

4 Ara, il-Mulej johdilha li għandha, u jitfa' ġidha fil-bahar, u hi tintemm bin-nar.

5 Askalon tara dan, u tibza'; u Gaza wkoll tara dan, u titkagħweg b'uġiġħ kbir; Ekron ukoll, għax it-tama tagħha tirgħex; u Gaza ma jkollhiex aktar sultan, u Askalon ma titgħammarx aktar.

6 U f'Asdod iġhammar ġens imhallat, u neqred il-kburija tal-Filistin.

7 Izda nneħhi d-demmm minn fomm il-Filistin, u qziezhom minn bejn snienhom, imbagħad ikunu huma wkoll bqija lil Alla tagħna, u jkunu bħal familja f'Guda, u Ekron bħall-Gebusin.

8 U noqgħod fil-kamp madwar dari biex niddefendiha minn kull eżerċtu, biex hadd ma iġhaddi 'l hawn u 'l hemm, u l-ebda wiehed li jiġbor il-haraġ ma jgħaddi aktar fuqhom, għax issa rajt b' għajnejja.

9 Ifrah hafna, o bint Sijon, għajjat bil-ferh, o bint Gerusalem! Ara, is-Sultan tiegħek ġej lej; hu ġust, u vittorjus, umli u riekeb fuq hmar, fuq felu ta' hmara.

10 Jien neqred l-imriekeb minn Efrajm, u z-zwiemel minn Gerusalem, u jitkisser il-qaws tal-gwerra. Hu jxandar is-sliem lill-ġnus; salnatu tkun minn bahar sa bahar, u mix-xmara sa truf l-art.

11 U int ukoll, Izrael, minhabba d-demmm tal-għaqda tiegħi miegħek, nitlaq l-imjassrin tiegħek mill-hofra fejn m'hemmx ilma.

12 Ergħu lejn il-fortizza, intom l-imjassrin tat-tama! Anki llum qiegħed ngħarrafkom li nroddilkom id-doppju tal-ġid li kellkom.

13 Għax jien middejt lil Guda bħal qaws tiegħi, u nimla l-qaws b'Efrajm, u nqajjem lil uliedek, o Sijon, kontra wliedek, o Greċja, u nagħmlek bħal sejf ta' gwerrier.

14 U l-Mulej jidher fuqhom, u bħal berqa toħroġ il-vleġġa tiegħu; u s-Sid, il-Mulej, idoqoq it-tromba, u jimxi fir-rwiefen ta' nofsinhar.

15 Il-Mulej ta' l-eżerċti jharishom; u huma jibilghu, u jirfsu b'riġlehom il-ġebel tal-wadab; u jixorbu, u jgħajtu qishom xorbu l-inbid, u jimtlew bħall-bwieqi tas-sagrifiċċju, u jixxarbu bħax-xwieki ta' l-altar.

16 U l-Mulej, Alla tagħhom, jehlishom f'dak il-jum, bħall-merhla tal-poplu tiegħu: għax huma bħal haġar ta' kuruna, li jiddu fuq artu.

17 Għax kemm hi kbira t-tjieba tiegħu! u kemm hi kbira s-sbuhija tiegħu! Il-qamħ irabbi ż-żgħażaġ, u l-inbid ġdid ix-xebbiet.

10 Itolbu mingħand il-Mulej ix-xita fiż-żmien tax-xita mwahhra! Il-Mulej li jagħmel il-beraq, jagħti n-nies xita bil-qliel, u haxix fir-raba' ta' kulhadd.

2 Għax it-terafim jitkellmu fil-batal, u l-ġharrafa jaraw dehriet giddeba, u holm fieragħ ilabalbu, u jagħtu faraq fil-batal; għalhekk in-nies jixxerdu bħal merhla, umiljati, għax m'hemm x ragħaj.

3 Għadbi xegħel għar-ragħajja, u jien nikkastiga l-bdabad; għax il-Mulej ta' l-eżerċti jżur il-merhla tiegħu, dar Guda, u jagħmilhom bħaż-żiemel tas-sultan fit-taqbida.

4 Minnu toħroġ il-ġebbla tax-xewka; minnu johroġ il-wited; minnu johroġ il-qaws għat-taqbida; minnu johorġu l-kapijiet kollha f'daqqa.

5 U jkunu bħal irġiel ta' hila, li jgħaffġu l-għadu fit-taqbida, fit-tajn tat-toroq; u jitqabdu, għax il-Mulej ikun magħhom; izda dawk li jkunu rekbin iż-zwiemel jinfixlu.

6 U jien inqawwi lil dar Ġuda, u nsalva dar Ġuzepp, u nreġgagħhom lura għax niħassarhom; u jkunu bhalkieku qatt ma qeċċejthom, għax jien il-Mulej, Alla tagħhom, u nismagħhom.

7 U n-nies ta' Efrajm ikunu bħal raġel ta' hila, u qalbhom tifraħ qisha bl-inbid; u wliedhom jaraw dan u jifirhu, u qalbhom tithenna fil-Mulej.

8 Insafrilhom u niġmagħhom, għax jien fdejthom, u joktru daqs kemm kienu qabel.

9 Niżragħhom qalb il-popli, u fil-bogħod jiftakru fija, u jgħixu ma' wliedhom, u jergġhu lura.

10 Inreġgagħhom lura minn art l-Eġittu, u niġmagħhom mill-Assirja; ingibhom f'art Gilghad u fil-Libanu, u ma jkunx hemm wisa' għalihom biżżejjed.

11 U jgħaddi mill-baħar tal-hemm, u jidrob l-imwieġ fil-baħar, u l-egħmieq kollha tan-Nil jinxfu; u l-kburija ta' l-Assirja titbaxxa, u x-xettru ta' l-Eġittu jgħib.

12 Inqawwihom fil-Mulej, u jimxu f'ismu, iġhid il-Mulej.

11 O Libanu, iftaħ bwiebek, ha jibla' n-nar iċ-ċedri tiegħek.

2 Ixher, ċipress, għax iċ-ċedru waqa', u s-setgħana tharbtu; ixhru, o ballut ta' Basan, għax il-masġar iffultjat waqa'.

3 Jinstama' x-xhri tar-ragħajja, għax il-glorja tagħhom imharbta; jinstama' l-aġdant tal-frieh tal-juni, għax kburit il-Gurdan saret herba.

4 Hekk iġhid il-Mulej, Alla tieghi; Irġa l-merħla tieghi destinata għall-qatla,

5 Li dawk li jixtruhom joqtluhom, u ma jkunux ikkastigati; u dawk li jbigħuhom iġhidu: Imbierek il-Mulej! jien stagħnejt; u r-ragħajja tagħhom stess ma jithassruhomm.

6 Għax ma nhenx aktar għal dawk li jgħammru fil-pajjiż iġhid il-Mulej. Ara, jien sa nerhi n-nies, kull wiehed f'idejn għajru, u kull wiehed f'idejn is-sultan tiegħu; u jharbtu l-pajjiż, u ma nehlisomm minn idejhom.

7 U nirġa n-nghaġ destinati għall-qatla; imqar lilkom, o l-aktar imsejknin tal-merħla. U hadt għalija żewġ oħra; wiehed semmejtu Grazzja, u l-iehor semmejtu Rabta; u rġajt il-merħla.

8 Imbagħad qridt ukoll it-tliet ragħajja f'xahar wiehed, għax ruhi tilfet il-paċenzja magħhom, u ruhomm ukoll iddejġet bija.

9 U għidt: Ma nirghakomx iżjed; min sa jmut ha jmut; min sa jintemm, ha jintemm; u dawk li jibqgħu, ha jieklu l-laham ta' wahda l-oħra.

10 U qbadt il-hatar tieghi Grazzja, u qsamtu, biex inhassar il-għaqda tieghi li kont irbatt mal-popli kollha.

11 U l-għaqda thassret dak in-nhar, u n-nghaġ tal-merħla l-aktar imsejknin, li kienu għassa tieghi, għarfu li dik kienet il-kelma tal-Mulej.

12 U għidtilhom: Jekk jidhrilkom li hu tajjeb, aġhtuni l-hlas tieghi; jekk le, erhulu. U wiznoli hlasi: tletin biċċa tal-fidda.

13 U l-Mulej qalli: Ixhtu lill-fuhhari, dal-prezz għoli li jien kont ipprezzat bih minnhom! U hadt it-tletin biċċa tal-fidda, u xhetthom lill-fuhhari f'dar il-Mulej.

14 Imbagħad qsam il-hatar l-iehor, Rabta, biex naqta' r-rabta ta' ahwa bejn Ġuda u l-Iżrael.

15 U l-Mulej qalli: Hu wkoll għalik it-tagħmira ta' ragħaj iblah.

16 Għax, ara, jien sa nqajjem ragħaj fil-pajjiż li ma jehux hsieb in-nghaġ mitlufin, u l-imxerredin ma jfittixhomx, il-midrubin ma jdewwihomx, lil dawk li huma b'saħħithom ma jagħlifhomx, iżda jiekol il-laham tas-smien, u jaqlagħhom imqar difreġhom.

17 Hażin għar-ragħaj li ma jiswa għal xejn, li jitlaq il-merħla! Is-sejf jidrobli driegħu, u għajnu l-leminija! Driegħu jinxifu għalkollox, u għajnu l-leminija tagħma għalkollox.

12 Tahbira: il-kelma tal-Mulej għal l-Iżrael: hekk iġhid il-Mulej li jifrex is-smewwiet, isejjes l-art, u jsawwar l-ispiritu tal-bniedem go fi.

2 Ara, jien sa nagħmel minn Ġerusalem kies ta' sturdament lill-popli kollha ta' l-idwar; u meta l-assedju jkun kontra Ġerusalem, ikun ukoll kontra Ġuda.

3 U f'dak il-jum nagħmel lil Ġerusalem haġra tqila għall-popli kollha; dawk kollha li jergħuha jwegġgħu bl-ikrah lil-hom infusom, u l-ġnus kollha ta' l-art jingemghu, kontra tagħha.

4 F'dak il-jum, iġhid il-Mulej, nidrob bil-biza' ż-żwiemel kollha, u r-rikkieba tagħhom bil-genn. Izda fuq dar Ġuda niftaħ għajnejja, fil-waqt li ż-żwiemel kollha tal-popli nidrobhom bil-għama.

5 U l-kapijiet ta' Ġuda iġhidu f'qalbhom: In-nies ta' Ġerusalem ikunu l-qawwa tieghi fil-Mulej ta' l-ezerċti, Alla tagħhom.

6 F'dak il-jum nagħmel il-kapijiet ta' Ġuda bħal maġmar nar qalb il-hatab, u torċa tixgħel qalb il-qatet, u hekk jaharqu fil-lemin u fix-xellug il-popli kollha ta' l-idwar: u n-nies ta' Ġerusalem jibqgħu jgħammru fejn huma, f'Ġerusalem.

7 Il-Mulej isalva l-ewwel it-tined ta' Ġuda, biex il-glorja ta' dar David, u l-glorja ta' nies Ġerusalem ma titkabbarx fuq Ġuda.

8 F'dak il-jum il-Mulej jaqbeż għal dawk li jgħammru f'Ġerusalem; u dak li fosthom ikun dgħajef dak in-nhar ikun

bhal David, u dar David tkun bhal Alla, bhal anglu tal-Mulej quddiemhom.

9 U f'dak il-jum jigrì li jien infittex neqred il-ġnus kollha li jiġu ghal Gerusalem

10 U nsawwab fuq dar David u fuq in-nies ta' Gerusalem l-ispiritu tal-grazzja u talb; u jharsu lejja, lejn min huma nifdu, u jixhru ghalih, bhalma wiehed jixher ghal ibnu wahdieni, u jibku biki ta' mrar ghalih, bhalma wiehed jibki biki ta' mrar ghall-iben il-kbir.

11 F'dak il-jum ikun hemm tinwih kbir f'Gerusalem, bhat-tinwih ghal Hadad-rimmon fil-wied ta' Megiddon.

12 U l-pajjiż kollu jnewwah, familja familja ghalih; il-familja ta' David ghalih, u n-nisa taghhom ghalihom; il-familja ta' dar Natan ghalih, u n-nisa taghhom ghalihom;

13 Il-familja ta' dar Levi ghalih, u n-nisa taghhom ghalihom; il-familja ta' Simghi ghalih; u n-nisa taghhom ghalihom;

14 Il-familji kollha li baqa', familja familja ghalih, u n-nisa taghhom ghalihom.

13 F'dak il-jum ikun hemm nixxiegha miftuha ghal dar David, u ghal dawk li jghammru f'Gerusalem, biex tnaddafhom mid-dnub u mill-ingiesa.

2 U jigrì f'dak il-jum, ighid il-Mulej ta' l-ezerċti, illi jien naqta' ismijiet l-idoli mill-pajjiż, u ma jissemmewx iżjed, u nwarab ukoll il-profeti hżiena, u l-ispiriti mnieggsa mill-pajjiż.

3 U jigrì, jekk xi hadd jibqa' jittellem bhala profeta, illi missieru u ommu li wilduh ighidulu: Ma tibqax haj, ghax titkellem il-gideb f'isem il-Mulej. U missieru u ommu li wilduh, jinfduh talli jkun tkellem bhala profeta.

4 U jigrì f'dak il-jum li jisthu l-profeti, kull wiehed mid-dehra tiegħu meta jhabbar; u ma jilbsux aktar mantar tax-xaghar biex iqarrqu:

5 U kull wiehed minnhom ighid: Jien minix profeta! Jien haddiem ir-raba', ghax wiehed beghni bhala Isir f'zghoziti.

6 U jghidulu: X'inhuma dawk il-ġrieħi f'idejk? U jwiegeb: Huma l-ġrieħi li bihom darbuni f'dar hbiebi.

7 O sejf, stenbah, ghar-ragħaj tiegħi, u ghar-ragel sieħbi! Ighid il-Mulej ta' l-ezerċti. Idrob ir-ragħaj, biex in-nghaġ tiegħu jixterdu! u jien indawwar idi fuq iż-zghar.

8 U fil-pajjiż kollu jigrì, ighid il-Mulej, illi tnejn minn tlieta fih jinqerdu, u jintemmu, u wiehed minn kull tlieta fih jibqa'.

9 U ndaħhal it-tielet fin-nar, u nirfinieħ bhal ma nirfina l-fidda, u nippruvah bhal

ma nipprova d-deheb; huma jsejhu ismi, u jien inwegibhom, ngħid: Huma l-poplu tiegħi! u huma jghidu: Il-Mulej hu Alla tiegħi!

14 Ara, ġej jum għall-Mulej, li fih il-priza tiegħek tinqasam f'nofsok.

2 Jien nigma' l-ġnus kollha biex jagħmlu gwerra lil Gerusalem; tinqabad il-belt, jinserqu d-djar, u jitkasbru n-nisa; nofs il-belt tmur fil-jasar, imma l-bqija tal-poplu ma jingeridx mill-belt.

3 Imbagħad il-Mulej johroġ jitqabad ma' dawk il-ġnus, bhal ma tqabad, bosta drabi, f'jum it-taqbida.

4 U f'dak il-jum jieqfu rignejħ fuq il-gholja taz-Zebbuġ, li qieghda quddiem Gerusalem, lejn il-lvant; u tinferaq il-gholja taz-Zebbuġ minn nofsħa, mil-lvant u lejn il-punent, hekk li jkun hemm wied kbir; u nofs il-gholja tmur lejn it-tramuntana, u n-nofs l-ieħor lejn nofsinħar.

5 U taharbu minn wied il-gholjiet tiegħi, ghax wied il-gholjiet jilħaq sa Asal: iva, taharbu, bhal ma hrabtu minn quddiem it-thezħiza ta' l-art fi żmien Ghuzżija, sultan ta' Guda: u l-Mulej, Alla tiegħi jigrì, u l-qaddis in kollha miegħek.

6 U jigrì dak in-nhar, illi ma jkunx hemm dawl; id-dawwaliet inaqqsu d-dawl tagħhom.

7 Ghax ikun jum uniku, magħruf mill-Mulej; li ma jkun u la nhar u la lej, iżda filghaxija jkun id-dawl.

8 F'dak il-jum johroġ ilma ġieri minn Gerusalem; nofsu lejn il-baħar tal-lvant, u n-nofs l-ieħor lejn il-baħar tal-punent; jigrì fis-sajf u fix-xitwa.

9 U l-Mulej ikun sultan fuq l-art kollha: f'dak il-jum il-Mulej ikun l-uniku, u uniku jkun ismu.

10 L-art kollha tinbidel f'witja minn Ġeba sa Rimmon lejn nofsinħar; iżda Gerusalem toghla, u tibqa' fejn hi, minn bieħ Benjamin sal-post tal-bieħ ta' qabel, sa bieħ ix-xewka, u mit-torri ta' Hananël sa magħsar ix-sultan.

11 U n-nies ighammru fiħa u ma tkunx aktar saħta, u Gerusalem titghammrar bla biza'.

12 Issa din tkun il-qerda li biħa l-Mulej jidrob il-popli kollha li għamlu gwerra lil Gerusalem: laħamhom idub huma u weqfin fuq rignejħom, u ghajnejħom idubu f'hofrithom, u lsienhom idub f'ħalqhom.

13 U jigrì f'dak il-jum li jkun hemm taħwid kbir fihom mill-Mulej; u wiehed jaqbad f'id l-ieħor, u tirtafa' idu għal id l-ieħor.

14 U Ġuda wkoll jiggieled kontra Gerusalem, u l-ġid tal-ġnus kollha ta' l-idwar jingama', deheb u fidda, u lbiesi b'kotra kbira.

15 Hekk ukoll bhal din il-qerda tkun il-qerda ghaż-żiemel, għall-baġħal, għall-gemel, għall-hmar, u għall-bhejjem kollha li jkunu f'dak il-kamp.

16 Imbagħad jiġri li dawk kollha li jibqgħu mill-ġnus kollha li ġew għal Ġerusalem, jitilghu minn sena għal sena biex iqimu s-Sultan, il-Mulej ta' l-eżerċti, u biex jiċċelebraw il-ġhid ta' l-egħrejx.

17 U min mill-familja ta' l-art ma jitlax Ġerusalem biex iqim is-sultan, il-Mulej ta' l-eżerċti, ma tinzlix xita fuqhom.

18 U jekk il-familja ta' l-Eġittu ma titlax u ma tiġix, fuqhom ma tinzlix xita: tiġi fuqhom ukoll il-qerda li biha l-Mulej

jidrob il-ġnus li ma jitilghux biex jiċċelebraw il-ġhid ta' l-egħrejx.

19 Dan ikun il-kastig ta' l-Eġittu, u l-kastig tal-ġnus kollha li ma jitilghux biex jiċċelebraw il-festa ta' l-egħrejx.

20 F'dak il-jum ikun hemm miktub fuq il-ġliegel taż-żwiemel: QADDIS LILL-MULEJ! U l-borom f'dar il-Mulej ikunu bħall-bwieqi quddiem l-artal.

21 U kull borma f'Ġerusalem u f'Ġuda tkun ikkonsagrata lill-Mulej ta' l-eżerċti, u dawk kollha li joffru s-sagrificċji jiġu biex jiehdu minnhom, u jsajru fihom, u ma jkunx hemm iżjed Kanghanin f'dak il-jum f'dar il-Mulej ta' l-eżerċti.

Malakija

1 Tahbira: il-kelma tal-Mulej lil Izrael b'Malakija.

2 Habbejtkom, iġhid il-Mulej: iżda intom tghidu: Kif habbejtna? Jaqaw Ghesaw mhux hu Ġakobb? iġhid il-Mulej. Madankollu, jien habbejt lil Ġakobb,

3 Iżda jien stmellejt lil Ghesaw, u l-muntanji tiegħu għamilthom herba, u tajt wirtu lix-xakalli tad-deżert.

4 Jekk Edom iġhid: Imfarrkin aħna, iżda nerġġu lura biex nibnu t-tiġrif; hekk iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti: Huma jistgħu jibnu, iżda jiena nhott! U n-nies isemmuhom: Art il-hažen, u, Il-poplu li għalih il-Mulej imghaddab dejjem.

5 U għajnejkom jaraw dan, u tghidu: Kbir il-Mulej aktar minn art Izrael!

6 L-iben iwegġah lil missieru, u l-qaddej lil sidu. Jekk mela jien missier, fejn hu ġiehi? U jekk jien sid, fejn hu r-rispett lejja, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti lilkom, o qassisin, li żżebbilhu ismi. U intom tghidu: Kif żeblahna ismek?

7 Intom toffru fuq l-altar tiegħi hobz imniġġes, u tghidu: Kif niġġisnieh? Billi tghidu: Il-mejda tal-Mulej imzēbilha.

8 Meta toffru bhima għamja, mhu xejn hazin? Meta toffru bhima zoppa jew marida, mhu xejn hazin? Offrihom lill gvernatur tiegħek! Jiehu pjaċir bik, jew jilgħek tajjeb? iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti.

9 U issa, nitlobkom, itolbu grazzja lil Alla biex ihenn għalina! Huma idejkom li għamlu dan; u sa jilqa' lil xi wiehed minnkom? iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti.

10 O li kien hemm xi hadd minnkom li jagħlaq il-bwieb, biex ma tkebbisux nar fuq l-altar tiegħi għal xejn! Ma għandi l-ebda

għaxqa fikom, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti, u ma toġġobni l-ebda offerta mogħtija minn idejkom.

11 Għax minn tluġ ix-xemx sa l-inżul tagħha, kbir ismi qalb il-ġnus, u f'kull post joffru incens lil ismi, u offerta tal-qamh safja: għax ismi kbir fost il-ġnus, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti.

12 Iżda intom qegħdin tkasbruh, billi tghidu: Imniġġsa l-mejda tal-Mulej, u ta' min jistmellu l-ikel tagħha.

13 Intom tghidu wkoll: Ara, xi dwejjaq! U tistkerruh, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti. U ġġibu dak li hu misruq, u dak li hu zopp, jew marid. Dawn huma l-offerti li ġġibu! Sa nilqagħhom jien minn idejkom? iġhid il-Mulej.

14 Mishut il-qarrieq li għandu bhima raġel fil-merhla, u jwegħidha, u joffri bhala sacrificċju lill-Mulej bhima immankata! Għax jien sultan kbir, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti, u ismi hu tal-biza' fost il-ġnus.

2 U issa għalikom din it-twissija, o qassisin:

2 Jekk intom ma tisimghux, u ma ddaħhlux f'moħħkom li tagħtu ġieħ lil ismi, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti, nibgħat fuqkom is-saħta, u nishet il-barka tagħkom; Iva, diġà shettha għax ma tridux iddaħhlu f'moħħkom.

3 Ara, jien sa nčanfar lil nisilkom, u nitfa' l-hmieġ ma' wiċċkom, il-hmieġ tal-festi tagħkom, u jġorrukum miegħu.

4 Imbagħad tagħrfu li jien bghattilkom din it-twissija, biex ir-rabta tiegħi ma' Levi tibqa', iġhid il-Mulej ta' l-eżerċti.

5 Ir-rabta tiegħi miegħu kienet waħda

ta' hajja u ta' sliem, u tajthomlu biex jibza' minni, u hu baža' minni, u tkexkex quddiem ismi.

6 Il-liġi tas-sewwa kienet f'fommu, u hażen ma kienx hemm f'xofftejh; bis-sliem u bid-dritt mexa mieghi, u l-hafna reġġagħhom mill-hażen.

7 Ghax xofftejn il-qassis għandhom iħarsu l-għerf, u l-liġi f'itxu n-nies minn fommju; ghax hu l-messaġġier tal-Mulej ta' l-eżerċi.

8 Izda intom ilwejt mit-triq; u fiżkiltu 'l hafna fil-liġi; hassartu r-rabta ta' Levi, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċi.

9 Għalhekk jien ukoll nagħmilkom bla ġieħ u baxxi quddiem il-poplu kollu, ghax intom ma tharsux it-triqat tiegħi, u tharsu lejn il-wieċ meta twestqu l-liġi.

10 Mhux ilkoll ahna għandna missier wieħed? Mhux Alla wieħed halaqna? Għaliex mela nqarqu wieħed bl-ieħor, billi nikrsu r-rabta ta' missirijietna?

11 Bil-qerq jimxi Guda, u għajb isir f'Iżrael u f'Gerusalem; ghax Guda jkasbar dak li hu qaddis lill-Mulej, dak li hu jħobb, u żżewweġ bint alla barrani.

12 Il-Mulej jifja 'l barra mit-tind ta' Gakobb lil kull min jagħmel dan, sew lis-surmast u sew l-iskular, u lil min joffri offerta tal-qamh lill-Mulej ta' l-eżerċi.

13 U dan ukoll intom tagħmlu: ixxarrbu bid-dmugh, biki u tnehid l-altar tal-Mulej, ghax ma għadux jilqa' iżjed offerti b'ghaxqa minn idejkom.

14 U madankollu tghidu: Għaliex? Ghax il-Mulej hu xieħed bejnek u bejn mart zġhożitek, li magħha ma kontx fidil, għalkemm hi seħbtek, martek bir-rabta tiegħek.

15 Izda, tghidu intom, mhemmx wieħed li għamel hekk, u madankollu l-ispirtu baqa' fiħ? Izda għaliex dak il-wieħed għamel dan? Ghax kien iftix in-nisel imwiegħed lilu minn Alla. Ħudu hsieb l-ispirtu tagħkom, u hali hadd ma jimxi bil-qerq ma' mart zġhożitu.

16 Ghax jien nobgħod id-divorżju, iġhid il-Mulej, Alla ta' Iżrael, u lil min bil-ħażen jiksi lbiesu, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċi. Għalhekk ħudu hsieb l-ispirtu tagħkom, u la timxux bil-qerq.

17 Dejjaqtu l-Mulej bi kliemkom, u madankollu tghidu: Biex dejjaqnieħ? Billi tghidu: Kull min jagħmel il-ħażin, tajjeb f'għajnejn il-Mulej, u jitgħaxxaq bihom, jew: Fejn hu Alla tal-haqq?

3 Ara, jien sa nibgħat il-messaġġier tiegħi, u hu jhejji t-triq quddiem: u minnu fiħ is-Sid, li intom tfittxu, l-aṅġlu tal-għaqda, li intom tixtiequ, jidhol fit-tempju tiegħu. Ara, ġej, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċi.

2 Izda min jiflah għal jum miġjitu, u

min jieqaf għad-dehra tiegħu? Ghax hu bħan-nar ta' min idewweb, u bħas-sapun ta' min jahsel.

3 U joqgħod idewweb u jnaddaf il-fidda; u jnaddaf lil ulied Levi, u jippurifikahom bħal ma jagħmlu lid-deheb u l-fidda, biex huma joffru lil-Mulej offerti bis-sewwa.

4 Imbagħad l-offerta ta' Guda u ta' Ġerusalem toġġob lill-Mulej, bħal fi żmien ta' dari, u bħal fis-snin ta' qabel.

5 Imbagħad nersaq lejkom għall-haqq, u nkun xieħed ħafif kontra s-saħħara u l-adulteri, u kontra dawk li jahilfu bil-gideb, u kontra dawn li jisirqu mill-hlas tiegħu l-haddiem mikri, li jahqru l-armila u l-iltim, u kontra dawk li jkeċċu l-għarib mid-dritt tiegħu, u ma jibzġhux minni, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċi.

6 Ghax jien, il-Mulej, ma nitbiddilx; u għalhekk intom, o wlied Gakobb, ma ntemmejtux.

7 Sa minn jiem missirijietkom tbeġhidu mill-istatuti tiegħi, u ma ħaristuhomx. Erġġhu lejja, u jien nargħa' lejkom, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċi. Izda intom tghidu: Kif nerġġhu lejku?

8 Jaqaw xi bniedem jisraq lil Alla? Madankollu intom sraqtni! U tghidu: Kif sraqniek? Fl-egħxur u fl-ghotjiet.

9 B'saħta intom mishutin, ghax lili qegħdij tisirqu, intom, il-poplu kollu!

10 Gibu l-egħxur kollha fil-kamra tat-teżor, biex ikun hemm l-ikel f'dari, u ġarrbuni issa f'dan, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċi; u taraw jekk jien nifthilkomx it-twieqi tas-sema, u jekk insawwax fuqkom barka li ma jkunx hemm wisa' fejn til-qgħuha.

11 U nrażżan għalikom il-ġrad wikkiel, u ma jħarbtilkomx aktar il-frott tar-raba' tagħkom, u ma tkunilkomx bla frott id-dielja fir-raba', iġhid il-Mulej ta' l-eżerċi.

12 U l-ġnus kollha jgħidulkom imberkin, ghax tkunu art il-ghaxxa, iġhid il-Mulej ta' l-eżerċi.

13 Intom tghidu kliem iebes għalija, iġhid il-Mulej. Madankollu intom tghidu: X'għidna fuqek?

14 Intom tghidu: Għalxejn taqdi 'l Alla; u xi swielna li ħarisna l-liġi tiegħu, u li mxejna lebsin l-iswed quddiem il-Mulej ta' l-eżerċi?

15 Għalhekk, issa ahna ngħidu mberkin il-kburin; iva, dawk li jagħmlu d-deni għandhom ukoll ir-riżq; iva, dawk li jittantaw lil Alla, jehilsuha.

16 Imbagħad dawk li jibzġhu mill-Mulej, kellmu wieħed lil ieħor, u l-Mulej ta' widen u sama', u ktieb it-tifkir inkiteb quddiemu, għal dawk li jibzġhu mill-Mulej, u jgħożžu ismu.

17 U huma jkunuli, fil-jum li jiena nhejji, il-proprietà speċjali tiegħi, iġhid il-

MALAKIJA 4

Mulej ta' l-eżerċti; u nagħdirhom, bhal ma jagħder raġel lil ibnu li jaqdi.

18 Imbagħad tergħu taraw id-differenza bejn il-gust u l-ħażin, bejn min jaqdi lil Alla, u bejn min ma jaqdi.

4 Ghax ara, jiġi l-jum, ihegġeġ bhal forn, u l-kburin kollha u kull min jagħmel id-deni jsiru bhal tiben imfarrak u jahraqhom il-jum li ġej, ighid il-Mulej ta' l-eżerċti, u ma jhallilhom u la gherq u la fergħa.

2 U għalikom li tibzghu minn ismi, titla' xemx il-haqq bil-fejqan fi gwinhajha,

u intom tohorġu u taqbzū bhal għogiela tal-maqjel.

3 Utgħaffġu l-ħżiena, ghax ikunu bħall-irmied taht qiegh riglejkom, fil-jum li jien inhejji, ighid il-Mulej ta' l-eżerċti.

4 Ftakru fil-liġi ta' Mosé, il-qaddej tiegħi, li jien tajtu f'Ħoreb, għal Izrael kollu, statuti u ordinanzi.

5 Ara, jien sa nibgħatilkom lil Elija l-profeta, qabel ma jasal jum il-Mulej, kbir u tal-biża'.

6 U hu jragġa' qalb il-missirijiet għal uliedhom, u qalb l-ulied għal missirijiet-hom, li ma nigix u nidrob l-art kollha b'saħta.

Tmiem Il-Profeti

L-Evangelju Skond San Matthew

1 Il-ktieb tan-nisel ta' Gesù Kristu, bin David, bin Abraham.

2 Abraham nissel lil Izakk; u Izakk nissel lil Gakobb; u Gakobb nissel lil Guda u lil hutu;

3 U Guda nissel lil Fares u lil Zarah minn Tamar; u Fares nissel lil Hesron; u Hesron nissel lil Aram;

4 U Aram nissel lil Ghamminadab; u Ghamminadab nissel lil Nahson; u Nahson nissel lil Salmon.

5 U Salmon nissel lil Boghaż minn Rahab; u Boghaż nissel lil Ghobed minn Rut; u Ghobed nissel lil Gessi;

6 U Gessi nissel lil David is-sultan; u David nissel lil Salamun minn dik li kienet il-mara ta' Urija;

7 U Salamun nissel lil Robogham; u Robogham nissel lil Abija; u Abija nissel lil Asa;

8 U Asa nissel lil Gosafat; u Gosafat nissel lil Goram; u Goram nissel lil Ghuzzija;

9 U Ghuzzija nissel lil Gotam; u Gotam nissel lil Ahaż; u Ahaż nissel lil Hezekija;

10 U Hezekija nissel lil Manasse; u Manasse nissel lil Amon; u Amon nissel lil Gozija;

11 U Gozija nissel lil Gekonija u lil hutu, fiz-żmien li ttiehdu f'Babel;

12 U wara li ttiehdu f'Babel, Gekonija nissel lil Saltijel, u Saltijel nissel lil Zorobabel;

13 U Zorobabel nissel lil Abihud; u Abihud nissel lil Eljakim; u Eljakim nissel lil Ghazor;

14 U Ghazor nissel lil Sadok; u Sadok nissel lil Akim; u Akim nissel lil Eljud;

15 U Eljud nissel lil Elghazar; u Elghazar nissel lil Mattan; u Mattan nissel lil Gakobb;

16 U Gakobb nissel lil Gużep, ir-raġel ta' Marija, li minnha twieled Gesù, li jghidulu Kristu.

17 Mela t-nissiliet kollha minn Abraham sa David huma erbatax-il nisel; u minn David sa meta ttiehdu f'Babel erbatax-il nisel; u minn meta ttiehdu f'Babel sa Kristu erbatax-il nisel.

18 Issa t-twelid ta' Gesù Kristu kien hekk: meta ommu Marija tgharrset lil Gużep, qabel ma marru flimkien instabet tqila mill-Ispirtu s-Santu.

19 Imbaghad Gużep żewġha, billi kien raġel sewwa, u ma riedx ixandarha, kien tal-fehma li jkeċċiha bil-mohbi.

20 Izda hu u jahseb fuq dan, ara,

l-anglu tal-Mulej deherlu f'holma jghid: Gużep, bin David, la tibzax tiehu 'l Marija b'martek; ghax dak li hu mnissel fiha hu mill-Ispirtu s-Santu.

21 U hi tiled iben; u int issemmih GESU; ghax hu jehles il-poplu tieghu minn dnubiethom.

22 Issa dan kollu ġara, biex isehh dak li nghad mill-Mulej bil-profeta, li jghid:

23 Ara, xebba titqal, u tiled iben, u jsemmuh Emmanuwel, li jfisser: Alla maghna.

24 Imbaghad wara li Gużep qam mill-irqad tieghu ghamel bhal ma qallu l-anglu tal-Mulej, u ha mieghu 'l martu:

25 U ma kienx jafha sakemm wildet l-ewwel iben taghha: u semmich GESU.

2 Issa meta Gesù twieled f'Betlehem tal-Lhudija fi żmien is-Sultan Erod, ara, maġi mill-lvant ġew Gerasalem,

2 Ighidu: Fejn hu dak li twieled Sultan tal-Lhud? Ghax aħna rajna l-kewkba tieghu fil-lvant, u ġejna biex nagħtu qima.

3 Malli s-Sultan Erod sama' dan, thawwad; u mieghu Gerasalem kollha.

4 U wara li laqqa' flimkien il-qassin il-kbar kollha u l-iskribi tal-poplu, staqsiehom fejn kellu jitwield Kristu.

5 U huma qalulu: F'Betlehem tal-Lhudija: ghax hekk inkiteb mill-profeta:

6 U int Betlehem, art ta' Guda, mintix l-iżgar fost l-ibliet ewlenin ta' Guda: ghax minnek johroġ Mexxej, li jmexxi l-poplu tiegħi ta' Izrael.

7 Imbaghad Erod, wara li sejjah bil-mohbi lill-maġi, tkixxef bir-reqqa minnhom iż-żmien meta dehret il-kewkba.

8 U bagħathom Betlehem, u qal: Morru fittxu tajjeb it-tarbija; u meta ssibuh, erġghu għiduli, biex niġi u nagħtih qima wkoll.

9 Malli semghu s-sultan, telqu; u, ara, il-kewkba, li raw fil-lvant, marret qabilhom, sakemm giet u qagħdet fuq fejn kien hemm it-tarbija.

10 U ferhu ferh kbir wisq, meta raw il-kewkba.

11 U meta dahu d-dar, raw it-tarbija m'ommu Marija; u xtehtu fl-art, u tawh qima: imbaghad fethu t-teżori tagħhom, u tawh għotjiet; deheb, lubien, u mirra.

12 U billi kienu mwissijin f'holma li m'għandhomx imorru lura għand Erod, telqu lejn arthom minn triq oħra.

13 U meta telqu, ara, l-anglu tal-Mulej

deher 'il Guzepp f'holma, ighid: Qum, u hu t-tarbija u 'l ommu, u ahrab ghall-Egittu, u oqghod hemm sama nqhidlek: ghax Erodi jfittex it-tarbija biex jeqirdu.

14 Xhin qam, ha bil-lejl it-tarbija u lil ommu, u telaq lejn l-Egittu.

15 U baqa' hemm sal-mewt ta' Erodi: biex isehh dak li ntqal mill-Mulej bil-profeta, li jghid: Mill-Egittu sejjajt lil ibni.

16 Imbaghad Erodi, meta ra li l-maġi dahku bih, sahan bis-shih, u baghat joqtol lis-subjien kollha minn sentejn l-isfel, li kienu f'Betlehem, u fl-inhawi taghha kollha, skond iz-żmien li b'ghaqal sar jaf mill-maġi.

17 Imbaghad sehh dak li ntqal minn Ġeremija l-profeta, li jghid:

18 Instama' lehen f'Rama, tinwih, u biki, u xir kbir; Rakel tibki lil uliedha, u tistabar ma tridx, ghax m'ghadhomx iżjed.

19 Iżda meta miet Erodi, ara, angli tal-Mulej deher f'holma 'l Guzepp fl-Egittu,

20 Ighid: Qum, u hu t-tarbija u 'l ommu, u mur fl-art ta' Izrael: ghax dawk li riedu l-hajja tat-tarbija mietu.

21 U qam, u ha t-tifel u lil ommu, u ġie fl-art ta' Izrael.

22 Imma meta sama' li Arkilaws kien isaltan fil-Lhudija, minflok missieru Erodi, baża' jmur hemm; u billi kien imwissi minn Alla f'holma twarrab fl-inhawi tal-Galilija:

23 U ġie u ghammar f'belt jisimha Nazaret: biex isehh dak li ntqal mill-profeta: Jissejjah Nazarenu.

3 F'dawk il-jiem ġie Ġwanni l-Battista, ixandar fid-deżert tal-Lhudija,

2 U jghid: Indmu; ghax qorbot is-saltna tas-smewwiet.

3 Ghax dan hu dak li fuqu tkellem il-profeta Isaija, li jghid: Il-lehen ta' wiehed ighajjat fid-deżert: Hejju t-triq tal-Mulej, wittu l-moghdiġiet tieghu.

4 U dan Ġwanni kellu libstu tax-xaghar tal-ġemel, u hżiem tal-gild madwar ġenbejh; u l-ikel tieghu kien ġradijiet u ghasel salvagg.

5 Imbaghad Ġerusalemu u l-Lhudija kollha, u l-art kollha ta' madwar il-Ġurdan, marru ghandu.

6 U tghamdu minnu fix-xmara Ġurdan, huma u jistqarru dnubiethom.

7 Iżda meta ra hafna mill-Farizej u mis-Sadduqin ġejjin ghall-magħmudija tieghu, qalilhom: Ja nisel il-lifghat, min wissiekom biex taharbu mill-ghadab li ġej?

8 Aghmlu mela frott li jisthoqq lill-indiema:

9 U tahsbux biex tghidu fikom infuskom: Bhala missierna ghandna 'l Abraham: ghax nqhidlek, li Alla jista' minn dal-ġebel iqajjem ulied 'l Abraham.

10 U issa wkoll il-mannara qieghda ma' gherq is-sigar: għalhekk kull sigra li ma tagħmilx frott tajjeb tinqata', u tintafa' fin-nar.

11 Jien tassew nghammidkom bl-ilma għall-indiema: iżda dak li jiġi warajja hu aqua minni, u jien ma jisthoqqlix narfa' l-qorq tieghu: hu jghammidkom bl-Ispirtu s-Santu, u bin-nar:

12 Il-midra tieghu qieghda f'idu, u jnaddaf sewwa l-qiegha tieghu; u jiġbor il-qamh tieghu fil-mahżen; iżda b'nar li ma jintefixx jahraq it-tiben.

13 Imbaghad ġie Ġesù mill-Galilija għall-Ġurdan għand Ġwanni, biex jitghammed minnu.

14 Iżda Ġwanni ma halliehx, billi qal: Immissni nitghammed minnek jien; u tiġi għandi int?

15 U wieġeb Ġesù, qallu: Ha jkun hekk issa: ghax hekk xieraq għalina, biex inwettqu kull haqq. Imbaghad halliehx.

16 U malli tghammed, Ġesù minnufih hareġ mill-ilma: u, ara, is-smewwiet infethulu, u ra l-Ispirtu t'Alla niezel bħal hamiera, u ġej fuqu:

17 U, ara, lehen mis-smewwiet ighid: Dan hu Ibni l-mahbub, li bih nitghaxxaq.

4 Imbaghad Ġesù ttiehed mill-Ispirtu fid-deżert biex jiġġarrab mix-xitan.

2 U wara li sam erbghin jum u erbghin lejl, hadu l-ġuh,

3 U xhin ix-xitan ġie lejha, qal: Jekk int Bin Alla, ordna li dawn il-ġebliet isiru hobż.

4 Iżda hu wieġeb u qal: Hu miktub: Il-bniedema ma jgħix biss bil-hobż, iżda b'kull kelma li tohrog minn fomm Alla.

5 Imbaghad ix-xitan hadu fil-belt im-qaddsa, u qieghdu fuq il-quċċata tat-tempju,

6 U qallu: Jekk int Bin Alla, ixtehet għal isfel; ghax hu miktub: Hu jqabbad l-angli tieghu jieħdu hsiebek: u f'idejhom iżommuk 'il fuq, li ma tahbatx sieqek ma' xi ġebla.

7 Qallu Ġesù: Targa' hu miktub: La ġġarrabx lill-Mulej Alla tiegħek.

8 Raġa' x-xitan hadu fuq muntanja għolja wisq, u wrieh is-saltniet kollha tad-dinja, u l-ġlorja tagħhom;

9 U qallu: Dawn il-hwejjeġ kollha nagħtihomlok, jekk tixtehet fl-art u tagħtini qima.

10 Qallu mbagħad Ġesù: Itlaq 'il hemm, Satana; ghax hu miktub: Aġhti qima lill-Mulej Alla tiegħek, u lilu biss aqdi.

11 Imbagħad ix-xitan halliehx; u, ara, angli ġew u daru bih.

12 Issa meta Ġesù sama' li Ġwanni ntafa' il-habs, telaq lejn il-Galilija;

13 U wara li halla 'l Nazaret, ġie u

ghammar f'Kafarnanum, li qieghed hdejn il-bahar, fit-truf ta' Żabulun u Neftali:

14 Biex isehh dak li ntqal mill-profeta Isaija, li jghid:

15 L-art ta' Żabulun, u l-art ta' Naftali, fit-triq tal-bahar, 'il hemm mill-Gurdan, il-Galilija tal-Gentili;

16 Il-poplu li kien fid-dlamijiet ra dawl kbir; u lil dawk li kienu qeghdin fl-art u d-dell tal-mewt telghalhom id-dawl.

17 Minn dak iż-żmien beda Ġesù jxandar, u jghid: Indmu: ghax is-saltna tas-smewwiet qorbot.

18 U hu u miexi ma' xatt il-bahar tal-Galilija, Ġesù ra żewġ aħwa, Xmun igdidulu Pietru, u Indri huh, iniżżlu xibka fil-bahar: ghax kienu sajjieda.

19 U qalihom: Ejjew warajja, u nagh-milkom sajjieda tal-bnedmin.

20 U huma mill-ewwel hallew ix-xbieki taghhom, u marru warajh.

21 U wara li telaq minn hemm, ra żewġ aħwa oħra, Gakbu bin Żebedew, u huh Gwanni, f'dghajsa ma' Żebedew missierhom, isewwu x-xbieki taghhom; u sejhilhom.

22 U mill-ewwel hallew id-dghajsa u lil missierhom, u marru warajh.

23 Fil-Galilija kollha mar idur Ġesù, iġhallem fis-sinagogi taghhom, u jxandar l-evanġelju tas-saltna, u jfejjaq kull xoita ta' mard, u kull xorta ta' nuqqas ta' sahha fost in-nies.

24 U xterdet hbaru mas-Sirja kollha; u ġibulu lil dawk kollha li kienu morda li kellhom kull xorta ta' mard u ta' uġigh; u dawk li kellhom fihom ix-xjaten, u dawk li jaghtihom tal-qamar, u dawk li kienu paraliċi; u fejjaqhom.

25 U ġmieghi kbar ta' nies marru warajh mill-Galilija, u minn Dekapoli, u minn Ġerusalem, u mil-Lhudija, u min-naħa l-oħra tal-Gurdan.

5 U wara li ra l-ġmieghi tan-nies tala' fuq muntanja; u xhin qaghad bil-qieghda, id-dixxipli tiegħu resqu lejh:

2 U fetah fomm, u għallimhom, u hu jghidilhom:

3 Imberkin il-foqra fl-ispirtu: ghax taghhom hi s-saltna tas-smewwiet.

4 Imberkin l-imnikktin: ghax ghad jif-farrġu.

5 Imberkin il-ġwejdin: ghax ghad jirtu l-art.

6 Imberkin dawk li għandhom il-ġuh u l-għatx tal-haqq: ghax ghad ikunu mxebb-ghin.

7 Imberkin dawk li jhennu: ghax ghad isibu l-hniena.

8 Imberkin dawk ta' qalb safja: ghax ghad jaraw 'l Alla.

9 Imberkin dawk li jġibu l-paċi; ghax ghad jissejhu wlied Alla.

10 Imberkin dawk li huma ipperseġwi-tati minhabba l-haqq: ghax taghhom hija s-saltna tas-smewwiet.

11 Imberkin intom, meta l-bnedmin iġhajruk, u jipperseġwitawkom, u jghidu minn kull deni fuqkom bil-gideb, minhabba fija.

12 Ifirhu, u thennew wisq; ghax kbir hu hlaskom fis-smewwiet: ghax hekk ipperseġwitaw lill-profeti li kienu qabilkom.

13 Intom il-melħ ta' l-art: iżda jekk il-melħ jitlef imluhitu, biex jitmellah? għalxejn iżjed ma jiswa, hlief biex jirtema barra, u jirtifes mill-bnedmin.

14 Intom id-dawl tad-dinja. Belt li qieghda fuq għolja ma tistax tinheba.

15 Lanqas jixegħlu xemgħa l-bnedmin, u jqegħduha taht kejl, imma fuq gandlier, u hi ddawwal lil dawk kollha li huma fid-dar.

16 Ha jiddi hekk dawlkom quddiem il-bnedmin, biex jaraw l-egħmejjel tajba tagħkom, u jġglorifikaw lil Missierkom li qieghed fis-smewwiet.

17 La tahsbux li ġejt biex neqred il-liġi, jew il-profeti: jien ma ġejtx biex neqred, iżda biex inwettaq.

18 Ghax tassew ngħidilkom: Sakemm iġhaddu s-sema u l-art, jota waħda jew nitfa waħda ma titneħhiex mil-liġi, sama kollox isehh.

19 Kull min għalhekk jikser wiehed minn dawn li-icken kmandamenti, u jġhallem lill-bnedmin hekk, jissejjah l-iżgħar fis-saltna tas-smewwiet: iżda kull min iħarishom u jġhallimhom, jissejjah kbir fis-saltna tas-smewwiet.

20 Ghax ngħidilkom: Jekk il-haqq tagħkom ma jkun akbar mill-haqq ta' l-iskribi u tal-Farizej, ma tidhlu b'xejn fis-saltna tas-smewwiet.

21 Smajtu dak li ntqal min-nies ta' dari: La toqtolx; u kull min joqtol ikun haqqu l-kundanna:

22 Iżda jien ngħidilkom: Li kull min jagħdab għal huh mingħajr raġuni jkun haqqu l-kundanna; u kull min iġhid lil huh: Raka, ikun haqqu l-kundanna tal-kunsill: iżda kull min iġhid: Ja iblah, ikun haqqu l-infern tan-nar.

23 Għalhekk jekk iġġib fuq l-altar il-ghotja tiegħek, u hemm tiftakar li huk għandu xi haġa kontra tiegħek;

24 Halli hemm l-ghotja tiegħek quddiem l-artal, u mur l-ewwel issewwa ma' huk, imbagħad ejja, u offri l-ghotja tiegħek.

25 Ftiehem malajr mal-ghadu tiegħek, int u għadek miegħu fit-triq; li ma jmurx il-ghadu jaghtik f'idejn l-imhalled, u l-imhalled jaghtik f'idejn il-ghassies, u tixtehet fil-habs.

26 Tassew ngħidlek: Int b'xejn ma toħroġ minn hemm, sama thallas sa l-aħħar habba.

27 Smajtu li ntqal min-nies ta' dari: La taghmilx adulterju:

28 Imma jien nghidilkom: Li kull min ihares lejn mara biex jiżni maghha, ikun ġa f'qalbu ghamel adulterju maghha.

29 U jekk ghajnek il-leminjia tfixklek, aqlagħha, u armiha bghid minnek: ghax jaqbillek li tispicċa biċċa wahda minnek, u mhux li ġismek kollu jirtema fl-infern.

30 U jekk idek il-leminjia tfixklek, aqtagħha, u ixhetha bghid minnek: ghax jaqbillek li tispicċa biċċa wahda minnek, mhux ġismek kollu jixtehet fl-infern.

31 Intqal: Kull min ikeċċi lil martu, ha jagħtiha l-kitba tad-divorzju.

32 Iżda jien nghidilkom: Li kull min ikeċċi lil martu, hliief minhabba ż-żena, iġagħhalha tagħmel adulterju: u kull min jiżgewweg lil dik li hi iddivorzjata jagħmel adulterju.

33 Tarġa' smajtu dak li ntqal min-nies ta' dari: La tiksirx il-halfa, iżda rodd lill-Mulej il-half tiegħek:

34 Imma jien nghidilkom: Tahilfu xejn; la bis-sema; ghax hu t-tron t'Alla:

35 La bl-art; ghax hi l-mirfes ta' riġlejh; la b'Ġerusalem; ghax hi l-belt tas-Sultan il-kbir.

36 Lanqas tahlef b'rasek, ghax int ma tistax tagħmel xagħra wahda bajda jew sewda.

37 Iżda ha jkun kliemkom: Iva, iva; Le, le: ghax dak kollu li hu iżjed minn dan jiġi mill-ħażen.

38 Smajtu li ntqal: Ghajn b'ghajn, u sinna b'sinna:

39 Imma jien nghidilkom: La tiqfux lill-ħażen: iżda lil kull min jagħtik daqqa ta' harta fuq haddek tal-lemin, dawwarlu l-iehor ukoll.

40 U jekk xi bniedem imur il-qorti miegħek, u jehodlok libstek, hallih jiehu l-mantar tiegħek ukoll.

41 U kull min iġagħlek tmur mil, mur miegħu tnejn.

42 Agħti lil min jitolbok, u min irid jissellef minn għandek la titwarrabx minnu.

43 Smajtu li ntqal: Hobb lil ghajrek, u obghod lill-ghadu tiegħek.

44 Iżda jien nghidilkom: Hobbu lill-egħdewwa tagħkom, bierku lil dawk li jishtukom, għamlu l-ġid lil dawk li jobogħdukom, u itolbu għal dawk li jahqrukom, u jippersegwitawkom;

45 Biex tkunu wlied Missierkom li hu fis-smewwiet: ghax hu jtalla' x-xemx tiegħu fuq il-ħzienu u fuq it-tajbin, u jibgħat ix-xita fuq in-nies sewwa u fuq dawk li mhumiex sewwa.

46 Ghax jekk thobbu lil min ihobbkom, xi hlas għandkom? Ma jagħmlux hekk ukoll il-publikani?

47 U jekk issellmu lil hutkom biss, x'tagħmlu aktar mill-ohrajn? Ma jagħmlux ukoll dan il-publikani?

48 Kunu mela perfetti, bħalma hu perfett Missierkom li hu fis-smewwiet.

6 Araw li ma tagħmlux il-karità tagħkom quddiem il-bnedmin, biex jarawkom: inkella ma jkollkomx hlas minn Missierkom li hu fis-smewwiet.

2 Għalhekk meta tagħmel il-karità tiegħek, iddoqqx it-tromba quddiemek, kif jagħmlu l-ipokriti fis-sinagogi u fit-toroq, biex ikunu mfahhrin mill-bnedmin. Taseww nghidilkom: Għandhom hlahom.

3 Iżda meta tagħmel karità, thallix idek ix-xellugija tkun taf x'għamlet il-leminjia:

4 Biex il-karità tiegħek tkun fil-mohbi: u Missierek li jara fil-mohbi jroddlok fil-berah.

5 U meta titlob, tkunx bħall-ipokriti: ghax huma jhobbu jitolbu weqfin fis-sinagogi u f'irjus it-toroq, biex jarawhom il-bnedmin. Taseww nghidilkom: Għandhom hlahom.

6 Iżda int, meta titlob, idhol fil-kmajra tiegħek, u meta tkun għalaqt biebek, itlob lil Missierek li hu fil-mohbi; u Missierek li jara fil-mohbi jroddlok fil-berah.

7 Iżda meta titlob, tużax kliem żejjed, bħal ma jagħmlu l-pagani: ghax huma jahsbu li jinstemgħu minhabba l-kliem żejjed tagħhom.

8 Tkunux mela bħalhom: ghax Missierkom jaf x'jinhtigilkom, qabel ma titolbuh.

9 Hekk mela itolbu: Missierna li int fis-smewwiet, Jitqaddes ismek.

10 Tigi saltnatek. Ikun li trid int fl-art, kif inhu fis-sema.

11 Hobżna ta' kuljum aġtina llum.

12 U aħfrilna djunna, bħal ma nahfru ahna lill-midjunin tagħna.

13 U la ddahħalniex fit-tigrib, iżda ehlisna mid-deni: Ghax tiegħek is-saltna, u s-setgħa, u l-glorja, għal dejjem. Amen.

14 Ghax jekk tahfru lill-bnedmin htijiethom, jahfrilkom ukoll Missierkom li hu fis-smewwiet.

15 Iżda jekk ma tahfrux lill-bnedmin htijiethom, lanqas Missierkom ma jahfrilkom htijietkom.

16 U meta ssumu, tkunux bħall-ipokriti, b'wiċċ imqarras: ghax huma jqarrsu wiċċhom, biex jidhru lill-bnedmin li huma saċmin. Taseww nghidilkom: Għandhom hlahom.

17 Iżda int, meta ssum, idlek rasek, u ahsel wiċċek;

18 Biex ma tidhirx lill-bnedmin li int saċmin, iżda lil Missierek li hu fil-mohbi: u Missierek, li jara fil-mohbi, ihallsek fil-berah.

19 La tahżnux teżori fl-art għalikom, fejn il-kamla u s-sadid ihassru, u fejn il-hallelin jifthu u jisirqu:

20 Iżda aħżnu għalikom teżori fis-sema,

fejn la l-kamla u la s-sadid ma jhassru, u fejn il-hallelin la jifthu u lanqas jsirqu:

21 Ghax fejn hu t-teżor tieghek, hemm qalbek tkun ukoll.

22 Il-ghajn hi d-dawl tal-ġisem: jekk mela ghajnek tkun safja, ġismek kollu jkun mimli bid-dawl.

23 İzda jekk ghajnek hi hażina, ġismek kollu jkun mimli bid-dlam. Jekk mela d-dawl li hemm fik hu dlam, kemm hu kbir dak d-dlam!

24 Hadd ma jista' jaqdi żewġ sidien: ghax jew jobghod lil wiehed, u jhobb lill-iehor; jew iżomm ma' wiehed, u jzeblah lill-iehor. Ma tistgħux taqdu 'l Alla u lil mammona.

25 Għalhekk ngħidilkom: La toqogħdux tithassbu għal hajjtkom, x'sejrin tieklu, jew x'sejrin tixorbu; lanqas għal ġisimkom, x'sejrin tilbsu. Il-hajja mhix aktar mill-ikel, u l-ġisem aktar mill-ilbies?

26 Harsu lejn it-tjur ta' l-ajru, huma la jizirghu, la jahdsu, u la jahznu fl-imhażen; madankollu Missierkom tas-smewwiet jitmagħhom. Ma tiswewx aktar minnhom?

27 U min minnkom billi jithasseb, jista' jżid ma' tulu kubitu wiehed?

28 U għalfejn tithassbu fuq l-ilbies? Harsu lejn il-ġilji tar-raba', kif jikbru; huma la jahdmu, u la jagħzlu:

29 U jien ngħidilkom: Li lanqas Salamun fil-glorja kollha tiegħu ma kien liebes bħal wiehed minn dawn.

30 İzda jekk Alla hekk ilibbes il-haxix tar-raba', li llum hu, u għada jixtehet fil-form, kemm aktar ilibbes lilkom, ja intom ta' fidi żghira?

31 Għalhekk la toqogħdux tithassbu, billi tghidu: X'sa nieklu? jew, X'sa nixorbu? jew, X'sa nilbsu?

32 (Għax dawn il-hwejjeġ kollha jfittxu l-Gentili:) ghax Missierkom tas-smewwiet jaf li intom għandkom bżonn dawn il-hwejjeġ kollha.

33 İzda fittxu l-ewwel is-saltna t'Alla, u l-haqq tiegħu; u dawn il-hwejjeġ kollha jizdidulkom.

34 La tahsbux mela għal għada; ghax għada jahseb għalih innifsu. Bizżejjed għall-jum hu l-ghali tiegħu.

7 La taghmlux haqq, biex ma jsirx haqq minnkom.

2 Ghax bil-haqq li taghmlu, isir haqq minnkom: u bil-ġies li bih tqisu, jargħa' jkun meqjus lilkom.

3 U ghax tara s-sifja li hemm f'ghajn huk, u ma tarax it-travu li hemm f'ghajnek stess?

4 Jew kif tghid lil huk: Ha nnehhilek s-sifja min ghajnek: u, ara, travu qiegħed f'ghajnek?

5 Int, ipokrita, nehhi l-ewwel it-travu

minn ghajnek; u mbagħad tara ċar biex taqla' s-sifja minn ghajn huk.

6 La taghtux dak li hu qaddis lill-klieb; lanqas titfghu l-ġawhar tagħkom quddiem il-hnieżer, li ma jghaffiġhomx taht saqajhom, u jerġghu jdur u jqaatgħukom.

7 Itolbu, u jingħatakkom; fittxu, u ssibu; habbtu, u jinfethilkom.

8 Ghax kull min jitlob jaqla'; u min ifttx isib; u lil min ihabbat jinfetahlu.

9 Jew min hu minnkom il-bnedem, li jekk ibnu jitolbu hobza, jagħtih ġebła?

10 Jew jekk jitlob huta, jagħtih serp?

11 Jekk intom mela, li intom żhiena, tafu kif tagħtu għotjiet tajba lil uliedkom, kemm iżjed Missierkom li hu fis-smewwiet jagħti hwejjeġ tajba lil dawk li jitlobuh?

12 Kulma tridu mela li l-bnedmin jagħmlulkom, għamlu hekk intom lilhom: ghax din hi l-ligi u l-profeti.

13 Idhlu mill-bieb id-dejjaq; ghax wiesa' hu l-bieb, u miftuha hi t-triq, li jagħtu għat-telfien, u hafna huma li jidhlu fiha:

14 Ghax dejjaq hu l-bieb, u dejqa hi t-triq, li tiehu għall-hajja, u ffit huma li jsibuha.

15 Harsu ruħkom mill-profeti foloz, li jiġu għandkom lebsin ta' ngraġ, imma minn ġewwa huma lpup imġewha.

16 Mill-frott tagħhom tagħrafuhom. Jaqaw il-bnedmin jiġbru l-gheneb mix-xewk, jew it-tin mill-għallis?

17 Hekk ukoll kull sigra tajba tagħmel frott tajeb; iżda sigra mħassra tagħmel frott hazin.

18 Sigra tajba ma tistax tagħmel frott hazin, lanqas sigra mħassra ma tista' tagħmel frott tajeb.

19 Kull sigra li ma tagħmilx frott tajeb tinqata', u tirtema fin-nar.

20 Għalhekk mill-frott tagħhom tagħrafuhom.

21 Mhux kull min iġhidli: Mulej, Mulej, jidhol fis-saltna tas-smewwiet: imma dak li jagħmel ir-rieda ta' Missieri li hu fis-smewwiet.

22 Hafna jghiduli f'dak il-jum: Mulej, Mulej, ma habbarniex f'ismek? u f'ismek keċċejna x-xjaten? u f'ismek għamilna hafna eġġubijiet?

23 U mbagħad nistqarrilhom: Jiena qatt ma kont nafkom; tbiġħdu minni, intom li tagħmlu l-hażen.

24 Għalhekk kull min jisma' dal-kliem tiegħi, u jagħmlu, inxebbhu ma' raġel għaqli, li bena daru fuq blata:

25 U nizlet ix-xita, u ġew il-widien, u nefhu l-irjeh, u habtu fuq dik id-dar; u ma waqgħitx: ghax kienet mibnija fuq blata.

26 U kull min jisma' dal-kliem tiegħi, u ma jagħmlux, jixxebbah ma' raġel iblah, li bena d-dar tiegħu fuq ir-ramel:

27 U nizlet ix-xita, u ġew il-widien, u

nefhu l-irjieh, u habtu fuq dik id-dar; u waqghet: u kbira kienet il-waqgha taghha.

28 U gara, meta Gesù spicča dal-kliem, illi n-nies staghġbu bit-tagħlim tieghu:

29 Ghax hu kien ighallimhom bhal wiehed li għandu s-setgħa, u mhux bħall-iskribi.

8 Malli nżel mill-muntanja, ġmieghi kbar ta' nies marru warajh.

2 U, ara, ġie wiehed imġidd u tah qima, billi qal: Mulej, jekk trid, tista' tnaddafni.

3 U Gesù medd idu, u missu, hu u jghid: Irrid; kun imnaddaf. U f'daqqa wahda l-ġdiem tieghu tnaddaf.

4 U qallu Gesù: Ara li ma tghid lil hadd; iżda mur, uri ruhek lill-qassis, u aġti l-ghotja li Mosé ordna, b'xhieda lilhom.

5 U xhin dahal Gesù f'Kafarnahum, resaq fejnu ċenturjun, jitolbu bil-hniena,

6 U jghid: Mulej, il-qaddej tieghi jinsab mixhut id-dar marid bil-paralsi, u mugħh wisq.

7 U qallu Gesù: Nigi u nfejqu.

8 Wieġeb iċ-ċenturjun u qal: Mulej, ma jisthoqqlix illi tidhol taht is-saqaf tieghi; iżda għid biss il-kelma, u l-qaddej tieghi jfjq.

9 Ghax jien bniedem li qieghed taht setgħa, billi għandi suldati tahti; u lil wiehed ngħidlu: Mur, u jmur; u lil iehor: Ejjja, u jġi; u lill-qaddej tieghi: Aghmel din, u jagħmilha.

10 U meta sama' dan, Gesù staghġeb; u lil dawk li kienu ġejjin wara qalilhom: Tassew ngħidilkom; ma sibtx fidi hekk kbira, le, lanqas f'İzrael.

11 U ngħidilkom, li hafna jiġu mil-lvant u mill-punent, u joqogħdu fuq il-mejda m'Abraham u ma' İzak, u ma' Ġakobb, fis-saltna tas-smewwiet.

12 Imma wlied is-saltna jixtehtu fid-dlamijiet ta' barra; hemm ikun hemm biki u tghazġhiż tas-sniem.

13 U qal Gesù liċ-ċenturjun: Mur; u kif emmint, hekk isirlek. U l-qaddej tieghu fieq dik is-siegħa stess.

14 U meta ġie Gesù fid-dar ta' Pietru, ra lil hmietu mixhuta, u marida bid-deni.

15 U messilha idha, u d-deni telaqha: u qamet, u qdiethom.

16 Malli sar fil-ghaxija, ġibulu hafna li kellhom ix-xjaten: u keċċa b'kelmtu l-ispiriti, u fejjjaq lil dawk kollha li kienu morda:

17 Biex isehh dak li ntqal mill-profeta Isaija, li jghid: Hu stess ha mardijietna, u ġieb fuqu l-egħlejjel tagħna.

18 Issa meta ra Gesù ġmieghi kbar ta' nies madwaru, ordna li jghaddu għannaha l-oħra.

19 U resaq wiehed skrib, u qallu: Mghallem, niġi warajk kull fejn tmur.

20 U qallu Gesù: Il-volpijiet għandhom il-hofor, u t-tjur ta' l-ajru għandhom il-bejtiet; imma Bin il-bniedem m'għandux fejn imidd rasu.

21 Iehor lehor did-dixxipli tieghu qallu: Mulej, hallini l-ewwel immur u nidfen lil missieri.

22 İzda Gesù qallu: Ejjja warajja; u halli l-mejtin jidfnu l-mejtin tagħhom.

23 U kif tala' fuq dghajsa, id-dixxipli tieghu marru warajh.

24 U, ara, qamet tempesta kbira fil-bahar, hekk li d-dghajsa kienet mghottija bil-mewġ; imma hu kien rieqed.

25 U resqu lejhim id-dixxipli, u qajmuh, billi qalu: Mulej, salvana: sa nintilfu.

26 U qalilhom: Għaliex intom beżgħanin ja nies ta' fidi zġhira? Imbagħad qam, u ċanfar l-irjieh u l-bahar; u sar bnazzi kbar.

27 İzda l-irġiel staghġbu, ighidlu: Xi bniedem hu dan, li sa l-irjieh u l-bahar jisimghu minnu!

28 U xhin wasal in-naha l-oħra fl-art tal-Gerasin, hemm iltaqgħu miegħu tnejn li kellhom fihom ix-xjaten, herġin mill-oqbra, horox wisq, hekk li hadd ma kien jista' jgħaddi minn dik it-triq.

29 U, ara, huma għajtu, ighidlu: X'għandna naqsmu miegħek, Gesù, Bin Alla? Gejt hawn biex tahqarna qabel iż-żmien?

30 U kien hemm bghid minnhom merhla ta' hafna hniezer li kienu jirgħaw.

31 Għalhekk ix-xjaten talbuh, billi qalu: Jekk tohroġna, hallina mmorru fil-merhla tal-hniezer.

32 U qalilhom: Morru. U meta hargħu, dahlu fil-merhla tal-hniezer: u, ara, il-merhla kollha tal-hniezer intefgħet bil-herra mill-irdum għall-bahar, u mielu fil-ilma.

33 U dawk li kienu jirgħawhom harbu, u marru l-belt, u qalu kolloxx, u x'kien ġara minn dawk li kellhom ix-xjaten fihom.

34 U, ara, il-belt kollha harget tiltaqqa' ma' Gesù: u malli rawh, talbuh biex iwar-rab mill-inhawi tagħhom.

9 U tala' fuq dghajsa, u għadda għannaha l-oħra, u ġie f'beltu.

2 U, ara, ġibulu raġel paralitiku, mixhut fuq saqqu: u kif ra Gesù l-fidi tagħhom qal lill-paralitiku: İbni, qawwi qalbek; dñubietek jinhafrulek.

3 U, ara, x'uħud mill-iskribi qalu fihom infusom: Dal-bniedem qieghed jidgħi.

4 U Gesù billi kien jaf hsbijiethom qal: Ghax tahsbu hażin f'qalbkom?

5 Ghax liema hu l-ehfef, tghid: Dñubietek jinhafrulek; jew tghid: Qum u imxi?

6 İzda biex tkunu tafu li Bin il-bniedem

ghandu s-setgha fl-art li jahfer id-dnubiet, (imbaghad qal lill-paralitiku:) Qum, arfa' s-saqqu tieghek, u mur f'darek.

7 U qam, u telaq lejn daru.

8 Izda meta l-gemgha tan-nies rat dan, staghgbet, u igglorifikat 'l Alla, li kien ta setgha bhal din lill-bnedmin.

9 U hu u ghaddej minn hemm, Ġesù ra ragel, li kien jismu Mattew, bil-qieghda quddiem il-bank tat-taxxi: u qallu: Ejja warajja: u dak qam, u mar warajh.

10 U gara, xhin Ġesù kien qieghed ghandu fuq il-mejda, illi bosta publikani u midinbin ġew u qaghdu fuq il-mejda mieghu, u mad-dixxipli tieghu.

11 U malli l-Farizej raw dan, qalu lid-dixxipli: Ghaliex l-Imghallem taghkom jiekol mal-publikani u mal-midinbin?

12 Izda xhin Ġesù sama' dan, qalilhom: Dawk li huma f'sahhithom m'ghandhomx b'zonn ta' tabib, izda dawk li huma morda.

13 Izda morru u tghallmu x'jigifieri dan: Hniena rrid, u mhux sagrificcju: ghax ma ġejtx biex innejjah lin-nies sewwa, izda lill-midinbin ghall-iniediema.

14 Imbaghad resqu lejha id-dixxipli ta' Ġwanni, iġhidu: Ghaliex ahna u l-Farizej insumu ta' sikwit, imma d-dixxipli tieghek ma jsumux?

15 U Ġesù qalilhom: Jaqaw il-haddara jibku, sakemm il-gharus hu maghhom? Izda jiġu l-jiem, meta l-gharus jittehdilhom, u mbaghad jsumu.

16 Hadd ma jqieghed roqgha ta' xoqqa ġdida fuq libsa qadima, ghax il-bicċa miżjuda biex timlieha tiġbed mil-libsa, u t-tiċrta ssir agharr.

17 Lanqas iqieghdu l-bnedmin inbid ġdid fi ġlud qodma: ghax il-ġlud jinqasmu, u l-inbid jixxred, u l-ġlud jintilfu; izda jqieghdu nbid ġdid fi ġlud ġodda, u t-tnejn iżommu.

18 Waqt li kien ikellimhom fuq dawn il-hwejjeg, ara, ġie wiehed kap tas-sinagoga, u tah qima, hu u jġhid: Binti ghadha kemm mietet issa: izda ejja, u qieghed idek fuqha, u tghix.

19 U Ġesù qam, u mar warajh, u hekk ghamlu d-dixxipli tieghu.

20 U, ara, mara li kienet ilha tbat i b'telf ta' demm tnax-il sena, resqet warajh, u messet tarf libstu:

21 Ghax qalet fiha nfisha: Jekk biss immis libstu, infiq.

22 Izda dar Ġesù, u meta raha, qal: Binti, qawwi qalbek: il-fidi tieghek fejqitek. U l-mara feqet dik is-siegha.

23 U meta ġie Ġesù fid-dar tal-kap tas-sinagoga, u ra d-daqqaqa tal-flawt, u n-nies tgeġweg,

24 Qalilhom: Aghmlu l-wisa': ghax it-tifla mhix mejta, izda rieqda. U dahku bih.

25 Izda meta n-nies harġet barra, dahal ġewwa, u hadha b'idha, u x-xbejba qamet.

26 U l-ahbar ta' dan xterdet ma' dik l-art kollha.

27 U meta Ġesù telaq minn hemm, żewġt irġiel ghomja marru warajh, iġhajtu, u jġhidu: O Bin David, ikollok hniena minna.

28 U xhin wasal id-dar, l-ghomja resqu lejh: u Ġesù qalilhom: Temmnu li jiena nista' naghmel dan? Iva, Mulej, qalulu.

29 Messilhom imbaghad ghajnejhom, hu u jġhid: Bhalma hi l-fidi taghkom, ikunilkom.

30 U ghajnejhom infethu; u wissiehom Ġesù bis-shih, billi qal: Ara li hadd ma jkun jaf b'dan.

31 Izda huma, meta harġu, xerrdu hbaru f'dik l-art kollha.

32 Huma u herġin, ara, gibulu wiehed imbikkem li kellu xitan fih.

33 U wara li tkeċċa x-xitan, l-imbikkem tkellem: u l-ġmieghi tan-nies staghgbu, billi qalu: Qatt ma deher hekk f'Izrael!

34 Imma l-Farizej qalu: Johroġ ix-xjaten lid-princep tax-xjaten.

35 U Ġesù kien idur l-ibliet u l-irhula kollha, iġhallem fis-sinagogi taghhom, u jxandar l-evangelju tas-saltna, u jfejjaq kull xorta ta' mard, u kull nuqqas ta' sahha fost il-poplu.

36 Imma xhin ra l-ġmieghi tan-nies, imtela bil-hniena ghalihom, ghaliex kienu mdejja, u mferrxa, bhal nġah li m'ghandhomx raghaj.

37 Imbaghad qal lid-dixxipli tieghu: Il-hsad hu tassew kbir, izda ftit huma l-haddiema;

38 Itolbu mela lis-Sid tal-hsad, biex jibghat haddiema fil-hsad tieghu.

10 U meta sejjah hdejh lit-tnax-il dixxipli tieghu, tahom is-setgha kontra l-ispirti mnigġsa, biex ikeċċuhom, u biex ifejuq kull nuqqas ta' sahha, u kull mard.

2 Issa l-ismijiet tat-tnax-il apostlu huma dawn: l-ewwel, Xmun, li jġhidulu Pietru, u huh Indri; Gabku, bin Zebedew, u huh Gwanni.

3 Filippu, u Bartilmew; Tumas, u Mattew il-publikan; Gakbu bin Alfew, u Lebbew, li laqmu kien Taddew;

4 Xmun il-Kanghani, u Guda Iskarjota, li wkoll ittradih.

5 Dawn it-tnax baghat Ġesù, u ordnalhom, billi qal: La tmorrux fost il-Gentili, u tidhlu fl-ebda belt tas-Samaritani:

6 Izda morru aktarx ghan-nġhaġ mit-lufa ta' dar Izrael.

7 Intom u sejrjn, xandru, billi tġhidu: Qorbot is-saltna tas-smewwiet.

8 Fejuq l-morda, naddfu l-imġiddmin, qajmu l-mejtin, keċċu x-xjaten: qlajtu b'xejn, aghtu b'xejn.

9 La tidhux fi żiemkom la deheb, u la fidda, u lanqas flus zġhar.

10 La horga ghall-vjaġġ taghkom, la żewġt ibbiesi, la qorq, u la oħtra: għax il-ħaddiem jisthoqqlu iktu.

11 U f'kull belt jew rahal li tidhlu, fittxu min fiha jixraqlu; u hemm oqogħdu sama toħorgu.

12 U meta tidhlu f'dar, sellmulha.

13 U jekk id-dar jisthoqqlilha, ha jinzel is-sliem taghkom fuqha: iżda jekk ma jisthoqqlilheax ha s-sliem taghkom jarga' jiġi għandkom.

14 U kull min ma jilqagħkomx, u lanqas jisma' kliemkom, meta titilqu minn dik id-dar jew belt, farfru t-trab ta' saqajkom.

15 Tassew nġhidilkom: Ikun ehfef għall-art ta' Sodoma u Gomorra f'jum il-ħaqq, milli għal dik il-belt.

16 Ara, jien qieghed nibgħatkom bħala nġhaġ fost il-lpup; kunu mela għaqlin bħas-srieq, u bla ħjiena bħall-ħamiem.

17 Iżda harsu ruħkom mill-bnedmin: għax jaġhtukom f'idejn il-kunsilli, u fis-sinagogi tagħhom isawtukom;

18 U quddiem gvernaturi u slaten jehdukum minħabba fija, b'xhieda għalihom u l-Gentili.

19 Iżda meta jaġhtukom f'idejhom, tithassbux kif u x'sejrin tgħidu: għax f'dik is-sieġha jingħatalkom x'għandkom tit-kellmu.

20 Għax mhux intom li titkellmu, iżda l-Ispirtu ta' Missierkom li jitkellem fikom.

21 U l-hu jaġhti lil huh għall-mewt, u l-missier lil ibnu: u l-ulied iqumu kontra l-ġenituri tagħhom, u jġibuhom għall-mewt.

22 U tkunu mibgħudin mill-bnedmin kollha minħabba f'ismi; iżda dak li jibqa' sa l-aħħar ikun salvat.

23 Iżda meta jippersegwitawkom f'din il-belt, aħarbu fl-oħra: għax tassew nġhidilkom: Intom ma tkunux ilħaqtu għad-jejtu l-ibliet ta' Izrael, sama jiġi Bin il-bnedmin.

24 Id-dixxiplu mhux fuq l-imghallem tiegħu; lanqas il-qaddej fuq sidu.

25 Hu biżżejjed għad-dixxiplu li jkun bħall-imghallem tiegħu, u l-qaddej bħal sidu. Jekk sejhju lil sid id-dar Bagħalzebub, kemm aktar isejhu lin-nies ta' daru?

26 La tibzghux minnhom mela: għax m'hemm xejn mistur, li ma jinkixifix; u mohbi, li ma jingħarafx.

27 Dak li nġhidilkom fid-dlam, għiduh fid-dawl; u dak li tisimghu fil-widna, xandruh minn fuq il-bjut.

28 U la tibzghux minn dawk li joqtlu l-ġisem, imma ma jistghux joqtlu r-ruh: iżda ibzghu aktarx minn dak li jista' jeqred sew ir-ruh u kemm il-ġisem fl-infern.

29 Jaqaw żewġ aġhsafar tal-bejt ma jinbighux habba? U wiehed minnhom ma jaqax fl-art mingħajr ma jrid Missierkom.

30 Imma l-istess xagħar ta' raskom hu kollu magħdud.

31 La tibzghux mela: intom tiswew aktar minn hafna aġhsafar tal-bejt.

32 Kull min mela jistqarri quddiem il-bnedmin, lilu nistqarw wkoll quddiem Missieri li hu fis-smewwiet.

33 Iżda kull min jiħadni quddiem il-bnedmin, lilu niħad jien ukoll quddiem Missieri li hu fis-smewwiet.

34 La tahsbux li ġejt ingib il-paċi fuq l-art: ma ġejtx biex ingib il-paċi, iżda sejf!

35 Għax ġejt nifred bniedem minn missieru, il-bint minn ommha, u l-kenna minn ħmitha.

36 U l-egħdewwa ta' bniedem ikunu n-nies ta' daru stess.

37 Min iħobb lil missieru jew lil ommu aktar minni ma jisthoqqlux ikun tiegħi; u min iħobb lil ibnu jew lil bintu aktar minni ma jisthoqqlux ikun tiegħi.

38 U min ma jehux salibu, u jiġi warajja, ma jisthoqqlux ikun tiegħi.

39 Min isib ħajtu jitliffha: u min jitlef ħajtu minħabba fija jsibha.

40 Min jilqagħkom jilqa' lili; u min jilqa' lili jilqa' lil min bagħatni.

41 Min jilqa' profeta f'isem ta' profeta jiehu ħlas ta' profeta; u min jilqa' raġel sewwa f'isem ta' raġel sewwa jiehu ħlas ta' raġel sewwa.

42 U kull min jaġhti jixrob lil wiehed minn dawn iż-zgħar imqar tazza ilma frisk, f'isem ta' dixxiplu, tassew nġhidilkom, ma jitlef b'xejn ħlasu.

11 U ġara, wara li Ġesù spicċa jaġhti dawn it-twissijiet lit-tnax-il dixxiplu tiegħu, illi telaq minn hemm biex iġhallem u jxandar fl-ibliet tagħhom.

2 Issa meta Gwanni sama' fil-habs bl-egħmejjel ta' Kristu, bagħat tnejn mid-dixxiplu tiegħu,

3 U qalulu: Inti dak li għandu jiġi, jew nistennew iehor?

4 Wieġeb Ġesù, u qalilhom: Morru għidu l' Gwanni l-hwejjeġ li tisimghu u taraw:

5 Il-ġhomja jaraw, u z-zopop jimxu, l-imġiddmin jindafu, u t-torox jisimghu, il-mejtin iqumu, u l-evanġelju mxandar lill-fotra.

6 U mbierek hu kull min ma jifxkilx minħabba fija.

7 U huma u sejrjn, qabad Ġesù jgħid lill-ġmieghi tan-nies fuq Gwanni: Xi hrigtu taraw fid-deżert? Qasba tixxejjer mar-rih?

8 Imma xi hrigtu taraw? Bniedem liebes hwejjeġ rotob? Ara, dawk li jilbsu hwejjeġ rotob qegħdin f' djar is-slaten.

9 Imma xi hrigtu taraw? Profeta? Iva, nġhidilkom, u iżjed minn profeta.

10 Ghax dan hu dak, li fuqu nkiteb: Ara, jien nibghat il-messaggier tieghi quddiem wiċċek, li jhejjilek triqtek quddiemek.

11 Tassew nghanidilkom: Fost dawk li huma mweldin min-nisa ma deherx wiehed akbar minn Gwanni l-Battista: iżda dak li hu l-iżghar fis-saltna tas-smewwiet hu akbar minnu.

12 U mill-jiem ta' Gwanni l-Battista s'issa, is-saltna tas-smewwiet hi mehuda bil-forza, u rġiel vjolenti jahtfuha.

13 Ghax il-profeti kollha u l-ligi habbru sa' Gwanni.

14 U jekk tridu tilqghuh, dan hu Elija, li ghandu jiġi.

15 Min ghandu widnejn biex jisma', ha jisma'.

16 Imma lil dan in-nisel lil min inxebbu-hu? Jixbah lit-tfal bil-qieghda fis-swieq, u jghajtu lil shabhom,

17 U jghidu: Daqqejnielkom il-flawt u ma żfintux; newwahnielkom, u ma bkejtux.

18 Ghax Gwanni ġie u la jiekol u la jixrob, u jghidu: Ghandu xitan.

19 Bin il-bniedem ġie jiekol u jixrob, u jghidu: Ara bniedem wikkiel, u sakranazz, habib tal-publikani u l-midinbin. Iżda l-gherf hu iġġustifikat minn uliedu.

20 Imbaghad beda jċanfar l-iblet, fejn hafna mill-eghmejjel kbar tieghu kienu saru, ghax ma nidmux;

21 Jahasra ghalik, Korazajn! Jahasra ghalik, Betsajda! Ghax kieku f'Tir u f'Sidon saru l-eghmejjel kbar li saru fikom, żmien twil ilhom li nidmu, lebsin ix-xkora, u mixhutin fuq l-irmied.

22 Iżda jien nghanidilkom: Ikun ehfef ghal Tir u Sidon f'jum il-haqq, milli ghalikom.

23 U int, Kafarnahum, li int imghollija sas-sema, titniżżel fl-infern: ghax kieku l-eghmejjel kbar, li saru fik, saru f'Sodoma, kieku baqgħet sal-lum.

24 Iżda jien nghanidilkom: Ikun ehfef għall-art ta' Sodoma f'jum il-haqq, milli ghalik.

25 F'dak iż-żmien wieġeb Gesù, u qal: Niżżikhajr, o Missier, Sid is-sema u l-art, ghax int hbejt dawn il-hwejjeġ mill-ghorrief u mill-ghaqlin, u kxifthom lit-trabi.

26 Iva, Missier: ghax hekk għoġob lilek.

27 Kollox mogħti lili minn Missieri: u l-ebda bniedem ma jagħraf lill-Iben, hlief il-Missier; lanqas hadd ma jaf lill-Missier, hlief l-Iben, u dak li l-Iben irid iġharrafhulu.

28 Ejew għandi, intom ilkoll li tahdmu, u li intom imghobbijin wisq, u jien inser-rahkom.

29 Hudu l-madmad tieghi fuqkom, u tghallmu minni: ghax jien gwejjed u umli

f'qalbi: u intom issibu l-mistrieħ għal ruhkom.

30 Ghax il-madmad tieghi helu, u t-tagħbija tieghi hafifa.

12 F'dak iż-żmien Gesù għadda nhar ta' Sibt minn qalb l-egħlieqi tal-qamh: u d-dixxipli tieghu hadhom il-ġuh, u bdew jaqtghu s-sbul, u jieklu.

2 Iżda malli l-Fariżej raw dan, qalulu: Ara, id-dixxipli tiegħek qegħdin jagħmlu dak li ma jiswiex nhar ta' Sibt.

3 Iżda hu qalilhom: Ma qrajtux x'ghamel David, meta hadu l-ġuh, hu u dawk li kienu miegħu;

4 Kif dahal f'dar Alla, u kiel il-hobż imqieghed quddiem il-Mulej, li ma kienu jiswa għalih li jiekol, u lanqas għal dawk li kienu miegħu, inna għall-qassisin biss?

5 Jew ma qrajtux fil-ligi, kif nhar ta' Sibt il-qassisin fit-tempju kienu jiksru s-Sibt, u m'ghandhomx htija?

6 Imma jien nghanidilkom: Hawnhekk hawn wiehed akbar mit-tempju.

7 Iżda kieku kontu tafu dan x'fisser: Hniena rrid, u mhux sagriċċju: ma kontux tikkundannaw lil min hu bla htija.

8 Ghax bin il-bniedem hu Sid is-Sibt ukoll.

9 U wara li telaq minn hemm, mar fis-sinagoga tagħhom:

10 U, ara, kien hemm raġel li kellu idu niexfa. U staqsewh, billi qalu. Jiswa min ifejaq nhar ta' Sibt? biex ikunu jistghu jixluh.

11 U qalilhom: Liema raġel ikun hemm fostkom, li jkollu nagħga wahda, u jekk taq' f'hofra nhar ta' Sibt, ma jaqbadhiex, u ma jtallagħhiex?

12 Kemm mela hu ahjar bniedem minn nagħga? Għalhekk jiswa li tagħmel il-ġid nhar ta' Sibt.

13 Imbaghad qal lir-raġel: Midd idek. U dak meddha; u rtaddet, f'sahhitha bhall-ohra.

14 Imbaghad il-Fariżej harġu, u għamlu laqgħa kontra tieghu, kif jistghu jeqirduh.

15 Iżda meta Gesù sar jaf dan, warab minn hemm: u ġmieghi kbar ta' nies marru warajh, u fejjaqhom kollha;

16 U wissehom biex ma jxandruhx:

17 Biex isehh dak li kien qal il-profeta Isaija, li jghid:

18 Ara l-qaddej tieghi, li jienna htart; il-mahbub tieghi, li fih titghaxxaq ruhi; l-ispirtu tieghi nqieghed fuqu, u hu jgharraf il-haqq lill-Gentili.

19 Hu la jiġġieled, u la jghajjat; lanqas hadd ma jisma' lehn fit-toroq.

20 Qasba mġelġla ma jaqsamx, u ftala ddahhan ma jitfix, sama jiġb il-haqq għarrebha.

21 U f'ismu l-Gentili jittamaw.

22 Imbaghad ingieb għandu wiehed li

kellu fih xitan, u li kien ukoll aghma, u mbikkem: u fejq; hekk li l-imbikkem tkellem u ra.

23 U n-nies kollha staghbu, u qalu: Jaqaw dan mhux bin David?

24 Imma malli l-Farizej semghu dan, qalu: Dan ma kjeccix ix-xjaten, hlief bis-sahha ta' Baghalzebub il-prinċep tax-xjaten.

25 U Ġesù gharaf hsbijjethom, u qalilhom: Kull saltna maqsuma kontra taghha nfisha titharbat; u kull belt jew dar maqsuma kontra taghha nfisha, ma żzommx.

26 U jekk Satana kjecc' l-Satana, jinqasam kontra tieghu nnifsu; kif mela żzomm is-saltna tieghu?

27 U jekk jien inkeċċi x-xjaten bis-sahha ta' Baghalzebub, b'min ikeċċuhom uliedkom? Ghalhekk ikunu huma l-imhallfin taghkom.

28 Imma jekk jiena bl-Ispirtu t'Alla nkeċċi x-xjaten, is-saltna t'Alla waslet ghandkom.

29 Jew kif wiehed jista' jidhol fid-dar jekk qabel ma jkun rabat lir-raġel f'sahhtu, u mbaghad ikun jista' jisraqlu daru?

30 Min mhux mieghi hu kontra tieghi; u min ma jiġborx mieghi jxerred.

31 Ghalhekk ngħidilkom: Kull dnuh u daghwa tinhafer lill-bnedmin; iżda d-daghwa kontra l-Ispirtu s-Santu ma tinhafirx lill-bnedmin.

32 U kull min iġhid kelma kontra Bin il-bniedem, tinhafirli: iżda kull min iġhid kontra l-Ispirtu s-Santu, ma tinhafirli, la f'did-dinja, u lanqas fid-dinja li gejja.

33 Jew taghmlu s-siġra tajba, u l-frott taghha tajbe; jew taghmlu s-siġra hażina; u l-frott taghha hażin; ghax is-siġra hi maghrufa mill-frott taghha.

34 Ja nisla ta' lifghat, kif tistghu intom, li intom hżiena, titkellmu hwejjeġ tajba? Ghax mill-milja tal-qalb jtkellem il-fomm.

35 Raġel tajbe mit-teżori tajba tal-qalb johrog hwejjeġ tajba: u raġel hażin mit-teżori hżiena tieghu johrog hwejjeġ hżiena.

36 Iżda jien ngħidilkom: kull kelma fil-batal li l-bnedmin iġhidu, ikollhom jaghtu kont taghha f'jum il-haqq.

37 Ghax bi kliemk tkun iġġustifikat, u bi kliemk tkun ikkundannat.

38 Imbaghad wieġbu whud mill-iskribi u mill-Farizej, billi qalu: Mghallem, irridu naraw xi għelm minnek.

39 Imma hu wieġeb u qalilhom: Nisel hażin u žieni jfittex għelm; u l-ebda għelm ma jinghatalu, hlief il-għelm ta' Ġona l-profeta:

40 Ghax kif Ġona kien għal tlitt ijiem u tlitt iljieli f'zaqq il-baliena; hekk Bin il-bniedem ikun tlitt ijiem u tlitt iljieli f'qalb l-art.

41 L-irġiel ta' Ninwe ghad iqumu f'jum il-haqq ma'dan in-nisel, u jikkundannawh:

ghax nidmu bix-xanċir ta' Ġona; u, ara, wiehed akbar minn Ġona qieghed hawn.

42 Is-sultana tan-nofsinar tqum f'jum il-haqq ma' dan in-nisel, u tik-kundannah: ghax hi giet mill-ahhar tad-dinja biex tisma' gherf Salamun; u, ara, hawn wiehed akbar minn Salamun.

43 Meta l-ispirtu mnigges johrog minn bniedem, jimxi f'nahiet niexfa, ifittex il-mistrieħ, u ma jsib xejn.

44 Imbaghad iġhid: Narga' lejn dari mnejn hrigt; u meta jiġi, isibha battala, miknusa, u mzejna.

45 Imbaghad imur, u jiehu mieghu seba' spirti oħra eħzen minnu nnifsu, u jidhlu u jghammru hemm; u l-ahhar qaghda ta' dak il-bniedem tkun agharr mill-ewwel waħda. Hekk ikun ukoll lil dan in-nisel hażin.

46 Hu u jkellem lin-nies, ara, ommu u hutu kienu barra, iridu jkellmuh.

47 Imbaghad wiehed qallu: Ara, ommok u hutek qeghdin barra, jixtiequ jkellmuk.

48 Iżda hu wieġeb lil dak li qallu dan, u qal: Min hi ommi? u min huma hutu?

49 U medd idu lejn id-dixxipli tieghu, u qal: Ara, ommi u hutu!

50 Ghax kull min jagħmel ir-rieda ta' Missieri li hu fis-smewwiet, dak hija, u ohti, u ommi.

13 Dak in-nhar stess Ġesù hareġ mid-dar, u qaghad bil-qieghda hdejn il-bahar.

2 U ġmieghi kbar ta' nies ingemghu madwaru, hekk li tala' fuq dghajsa, u qaghad bil-qieghda; u l-ġemgha kollha qaghdet fuq ix-xatt.

3 U thaddet magħhom fuq hafna hwejjeġ bil-parabli, billi qal:

Ara, wiehed li jizra', hareġ jizra';

4 U hu u jizra', xi żerghat waqghu mal-ġenb tat-triq, u t-tjur ġew u belghuhom:

5 Oħrajn waqghu fuq art bil-blat, fejn ma kellhomx hafna hamrija; u malajr nibtu, ghax ma kellhomx fond ta' hamrija.

6 U malli telghet ix-xemx, inharqu; u billi ma kellhomx eghruq, nixfu.

7 U oħrajn waqghu fuq ix-xewk; u x-xewk kiber, u honoqhom:

8 Iżda oħrajn waqghu fuq art tajba, u għamlu l-frott; biċċa mitt darba, biċċa sittin darba, biċċa tletin darba.

9 Min għandu widnejn biex jisma', ha jisma'.

10 U resqu d-dixxipli, u qalulu: Ghax tkellimhom bil-parabli?

11 Wegħibhom u qalilhom: Ghax lilkom mogħti li tagħrfu l-misterji tas-saltna tas-smewwiet, iżda lilhom mhux mogħti.

12 Ghax kull min għandu, jinghatalu, u jkollu bir-rfus; iżda kull min m'għandux, jittehidlu wkoll dak li għandu.

13 Ghalhekk inkellimhom bil-parabbi: ghax huma u jaraw, ma jarawx; u huma u jisimghu, ma jisimghux, u lanqas jifhmu.

14 U fihom issehh il-profesija ta' Isaija, li jghid: Bis-smigh tisimghu, u ma tifhmux; u intom u taraw, taraw, u ma tindunawx.

15 Ghax qalb dal-poplu hxienet, u widnejhom tqal biex jisimghu, u ghajnejhom ghalqu; li f'xi zmien ma jarawx b'ghajnejhom, u jisimghu b'widnejhom, u jifhmu b'qalbhom, u jikkonvertu, u jkollu nfejjahom.

16 Imma mberkin ghajnejkom, ghax jaraw; u widnejkom, ghax jisimghu.

17 Ghax tassew ngnidilkom: Hafna profeti u nies sewwa xtaqu jaraw dawn il-hwejjeg li qeghdin taraw intom, u ma rawhomx; u jisimghu dawk il-hwejjeg li qeghdin tisimghu intom, u ma semghuhomx.

18 Isimghu mela l-parabbla ta' dak li jizra'.

19 Meta xi hadd jisma' l-kelma tas-saltna, u ma jifhimhiex, imbaghad jigi l-hazin, u jahtaft dak li nzara' f'qalbu. Dan hu dak li nzara' fil-gejb tat-triq.

20 Izda dak li nzara' f'art bil-blat, hu dak li jisma' l-kelma, u bil-ferha mill-ewwel jilqagha;

21 Imma m'ghandux eghruq fih innifsu, u jzomm ghal ftit; ghax meta jinqala l-ghali jew il-persekuzzjoni minhabba l-kelma, jifxikkel malajr.

22 Dak ukoll li nzara' qalb ix-xewk, hu dak li jisma' l-kelma; u l-hsibijiet ta' did-dinja, u l-qerq tal-ghana, johonqu l-kelma, u jsir bla frott.

23 Izda dak li nzara' f'art tajba, hu dak li jisma' l-kelma, u jifhimha; li jaghmel ukoll il-frott, u jaghti bicca mitt darba, bicca sittin, bicca tletin.

24 Parabbla ohra gibilhom, u qal: Is-saltna tas-smewwiet tixbah bniedem li zara' zerriegha tajba fil-ghalqa tieghu:

25 Izda huma u reqdin in-nies, gie l-ghadu tieghu u zara' s-sikrana qalb il-qamh, u telaq.

26 Izda meta nibet il-haxix, u ghamel il-frott, imbaghad dehret ukoll is-sikrana.

27 Ghalhekk il-qaddejja ta' sid id-dar gew u qalulu: Sinjur, mhux zerriegha tajba zrajt fil-ghalqa tieghek? minn fejn mela ghandha s-sikrana?

28 Qalilhom: Ghadu ghamel dan. Il-qaddejja qalulu: Tridx mela mmorru u nigbruha?

29 Izda hu qalilhom: Le; ghax ghandu mnejn intom u tigbru s-sikrana tigbdu wkoll il-qamh magha.

30 Halluhom it-tnejn flimkien jikbru sal-hsada; u fi zmien il-hsad ngnid lill-hassada: Igburu l-ewwel is-sikrana, u orbtuha f'qatet biex taharquha: izda igburi l-qamh fil-mahzen tieghi.

31 Parabbla ohra gibilhom, billi qal: Is-saltna tas-smewwiet qisha qalba tazzerriegha tas-senapa, li ragel ha, u zara' fil-ghalqa tieghu:

32 Li tassew hi l-izghar fost iz-zrieragh kollha: izda meta tikber, tkun l-akbar fost il-hxejjex, u ssir sigra, hekk li l-aghsafar tas-sema jigu jghammru fil-frieghi taghha.

33 Parabbla ohra qalilhom: Is-saltna tas-smewwiet tixbah lill-hmira, li mara hadet, u bhiet fi iliet seat dqiq, sakemm themmer kollu.

34 Dawn il-hwejjeg kollha f'parabbi tkellem Gesu mal-gmieghi tan-nies; u minghajr parabbla ma tkellimx maghhom:

35 Biex issehh dak li ntqal mill-profeta, li jghid: Bil-parabbi niftah fomme; ingharraf hwejjeg li nzammu mohbija mit-tisjis tad-dinja.

36 Imbaghad Gesu baghat il-gmieghi tan-nies, u dahal id-dar: u d-dixxipli tieghu resqu lejh, u qalu: Fissrilna l-parabbla tas-sikrana tal-ghalqa.

37 Wiegeg u qalilhom: Dak li jizra' z-zerriegha t-tajba hu Bin il-bniedem;

38 Il-ghalqa hija d-dinja; u z-zerriegha t-tajba huma wlied is-saltna; imma s-sikrana huma wlied il-hazin;

39 Il-ghadu li zeragghom hu x-xitan; il-hsad hu l-tmjem tad-dinja; u l-hassada huma l-angli.

40 Mela bhalma s-sikrana tingabar u tinharraq fin-nar; hekk ikun fit-tmjem ta' did-dinja.

41 Bin il-bniedem jibghat l-angli tieghu, u jgbrub mis-saltna tieghu l-hwejjeg kollha li jifxiklu, u dawk li jaghmlu l-hazen;

42 U jiftagghom fil-forn tan-nar: hemm ikun hemm biki u tghazghiz tas-snien.

43 Imbaghad in-nies sewwa jiddu bhax-xemx fis-saltna ta' Missierhom. Min ghandu widnejn biex jisma', ha jisma'.

44 Izjed: is-saltna tas-smewwiet tixbah tezor mohbi f'ghalqa; li meta jsibu ragel, jahbih; u bil-ferh tieghu jmur ibigh kulma ghandu, u jixtri dik il-ghalqa.

45 Izjed: is-saltna tas-smewwiet tixbah lil wiehed merkant, li jfittex gawhar tajjeb:

46 Li, meta sab gawhra wahda li tiswa hafna, mar u biegh kulma kellu, u xtraha.

47 Izjed: is-saltna tas-smewwiet tixbah lil xibka, li tnizziet fil-bahar, u gabret minn kull korta:

48 Li, meta mtliet, gibduha x-xatt; u qaghdu bil-qieghda, u gabru t-tajbin fil-garar, izda l-hziena rmewhom.

49 Hekk jigri fit-tmjem tad-dinja; jorghu l-angli, u jifirdu l-hziena minn fost it-tajbin.

50 U jiftagghom fil-forn tan-nar: hemm ikun hemm biki u tghazghiz tas-snien.

51 U Gesu qalilhom: Fhimtuhom dawn il-hwejjeg kollha? Qalulu: Iva, Mulej.

52 Imbaghad qalilhom: Ghalhekk kull skrib li hu mghallem ghas-saltna tas-

smewwiet jixbah lil wiehed li hu sid dar, li johrog mit-tezor tieghu hwejjeg godda u qodma.

53 U gara, meta Ġesù spiċċa dawn il-parabbli, illi telaq minn hemm.

54 U meta gie f'pajjiżu, għallimhom fis-sinagoga tagħhom, hekk li kienu mistagħġbin, u qalu: Dan mnejn għandu dan il-gherf, u dawn l-egħmejjel kbar?

55 Dan mhux bin il-mastrudaxxa? ommu ma jisimhiex Marija? u hutu, Ġakbu, u Gozè, u Xmun u Guda?

56 U hutu n-nisa, mhumiex kollha magħna? Mnejn mela dal-bniedem għandu dawn il-hwejjeg kollha?

57 U kienu mifxklin bih. Izda Ġesù qalilhom: Profeta mhux bla ġieħ, hliet f'pajjiżu, u f'daru.

58 U hemm m'għamliħ hafna eghmejjel kbar minhabba n-nuqqas tat-twemmin tagħhom.

14 F'dak iż-żmien Erodì t-tetrarka sama' bi hbar Ġesù,

2 U qal lill-qaddejjja tieghu: Dan hu Ġwanni l-Battista; qam mill-imwiet; u għalhekk eghmejjel qawwija jahdmu fih.

3 Ghax Erodì kien qabad 'il Ġwanni, u rabtu, u tefghu l-habs minhabba Erodija, mart huh Filippu.

4 Ghax Ġwanni qallu: M'hux sewwa żżommha.

5 U meta ried joqtlu, baża' mill-ġemgħa tan-nies, ghax kienu jzommuh bhala profeta.

6 Izda meta għalaq sninu Erodì, bint Erodija żifnet quddiemhom, u għoġbot lil Erodì.

7 Għalhekk wieghed b'halfa li jagħtiha kulma titlob.

8 U hi, billi kienet qabel imqabba minn ommha, qalet: Agħtini hawn f'dixx ras Ġwanni l-Battista.

9 U s-sultan sogħobbih; izda minhabba fil-halfa, u dawki li kienu jieklu mieghu, ordna li jagħtuha.

10 U bagħat, u qata' ras Ġwanni fil-habs.

11 U rasu nġiebet f'dixx, u ntgħatat lit-tifa: u hi ġibitha għand ommha.

12 U d-dixxipli tieghu ġew, u ħadu l-ġisem, u difnuh; u marru u qalu 'l Ġesù.

13 Meta Ġesù sama' b'dan, telaq minn hemm fuq dgħajsa f'lok imwarrab, għalih; u meta semghu n-nies b'dan, marru warajh bil-mixi mill-ibliet.

14 U Ġesù hareġ, u ra ġemgħa kbira ta' nies, u ġietu hniena minnhom, u fejjaq il-morda tagħhom.

15 U xhin sar fil-ghaxija, resqu lejħ id-dixxipli tieghu, iġhidu: Dal-lok imwarrab, u l-hin għamel; ibgħat il-ġemgħa tan-nies, biex imorru fil-irhula u jixtru l-ikel għalihom.

16 Izda Ġesù qalilhom: M'għandhomx għalfejn imorru; aġtuhom intom jieklu;

17 U qalulu: M'għandniex hawn hliet hames hobziet, u żewġ hutiet.

18 U qal: Gibuhomli hawn.

19 U ordna lill-ġemgħa tan-nies joqogħdu fuq il-haxix, u ha l-hames hobziet, u ż-żewġ hutiet, u wara li rafa' għajnejħ lejn is-sema, bierek, u qasam, u ta l-hobziet lid-dixxipli tieghu, u d-dixxipli lill-ġemgħa tan-nies.

20 U kielu kollha, u xebghu; u refghu mill-bċejjec li baqa' t'nax-il goffa mimlija.

21 U dawki li kielu kienu madwar hamest elef raġel, barra min-nisa u t-tfal.

22 U dik is-siegha għal Ġesù lid-dixxipli tieghu jittighu fuq id-dgħajsa, u jmorru qablu n-naha l-oħra, waqt li hu bagħat il-ġmieghi tan-nies.

23 U wara li bagħat il-ġmieghi tan-nies, tala' wahdu fuq muntanja jittlob: u meta sar filghaxija, kien hemm wahdu.

24 Izda d-dgħajsa kienet issa f'nofs il-bahar, imhabba mill-mewġ: ghax ir-riħ kien kontra.

25 U fir-raba' sahra tal-lejl Ġesù mar lejhom, jimxi fuq il-bahar.

26 U xhin id-dixxipli rawħ jimxi fuq il-bahar, thawdu, u bdew iġhidu: Dan spirtu: u għajtu bil-biża'.

27 Izda malajr kellimhom Ġesù, billi qal: Qawwu qalbkom; jien hu; la tibż-ghux.

28 U Pietru wiegħbu, u qal: Mulej, jekk hu int, qabbadni niġi għandek fuq l-ilma.

29 U qallu: Ejja. U wara li Pietru niżel mid-dgħajsa, mexa fuq il-bahar, biex imur għand Ġesù.

30 Imma kif ra r-riħ qawwi, baża': u kif beda jegħreq, għajjat, iġhid: Mulej, salvani.

31 U malajr medd idu Ġesù, u qabdu, u qallu: Ja liek ta' twemmin zghir, għaliex thassibt?

32 U xhin telghu fid-dgħajsa, ir-riħ waqaf.

33 Imbagħad dawki li kienu fid-dgħajsa ġew u tawħ qima, billi qalu: Tassew, int l-Iben t'Alla.

34 U wara li qasmu, ġew fl-art ta' Ġen-esaret.

35 U meta l-irġiel ta' dak il-post saru jafu bih, bagħtu jgħidu ma' dik l-art kollha ta' madwar, u gibulu lil dawki kollha li kienu morda;

36 U talbuh bil-hniena biex imissu biss tarf libstu: u dawki kollha li messewħ fiequ għalkollox.

15 Imbagħad resqu lejħ Ġesù skribi u iġhidu:

2 Għaliex id-dixxipli tiegħek jiksru it-

taghlim tax-xjuh? ghax huma ma jahslux idejhom qabel ma jieklu l-hobz.

3 Izda hu wiegeß u qalilhom: Ghaliex intom ukoll tiksrn l-kmandament t'Alla minhabba t-taghlim taghkom?

4 Ghax Alla ordna, u qal: Weggah lil missierek u lil ommok; u, Min jshet lill-missier jew lill-omm, ha jmut bil-mewt.

5 Izda intom tghidu: Kull min ighid lil missieru jew lil ommu: Kulma bih tista' tkun meghju minni, hu moghti lil Alla;

6 U ma jweggahx lil missieru jew lil ommu, ikun hieles. Hekk gibtu fix-xejn il-kmandament t'Alla minhabba t-taghlim taghkom.

7 Ja ipokriti, sewwa habbar fuqkom Isaija, li jghid:

8 Dal-poplu jersaq lejja b'fommu, u b'xofftejh iweggahni; izda qalbu bghida minni.

9 Imma ghalxejn jaghtuni qima, billi jghallmu bhala duttrini l-precetti tal-bndmin.

10 U sejjah il-gemgha tan-nies, u qalilhom: Isinghu, u ifhmu:

11 Mhux dak li jidhol fil-fomm inigges bniedem; izda dak li johrog mill-fomm inigges bniedem.

12 Imbaghad resqu d-dixxipli tieghu, u qalulu: Taf li l-Farizej hadu ghalihom, wara li semghu dal-kliem?

13 Izda hu wiegeß u qal: Kull xitla, li Missieri li hu fis-smewwiet ma hawwilx, tinqala' mill-eghruq.

14 Halluhom; huma mexxejja ghomja tal-ghomja. U jekk aghma jmexxi aghma, it-tnejn jaqghu fil-hofra.

15 Imbaghad wiegeß Pietru, u qallu: Fissirilna dil-parabbla.

16 U qal Gesu: Intom ukoll ghadkom bla dehen?

17 Ma tifhnxu, li kulma jidhol fil-halq imur fiz-zaqq, u jixtehet barra fil-kanal?

18 Izda dawk il-hwejjeß li johorðu mill-fomm jigu mill-qalb: u dawk iniggesu lill-bniedem.

19 Ghax mill-qalb jigu l-hsbijiet zhiena, il-qtill, l-adulterji, iz-zena, is-serq, ix-xhidiet foloz, id-dagha:

20 Dawn huma l-hwejjeß li jniggesu bniedem: izda li tiekol b'idejn mhux mahsulini ma jniggesix bniedem.

21 Imbaghad Gesu telaq minn hemm, u mar fin-nahiet ta' Tir u Sidon.

22 U, ara, mara Kanghaija harget minn dawk l-istess nahiet, u ghajtet, tghid: Ikollok hniena minni, o Mulej, bin David; binti hija mahqura bil-ehrex minn xitan.

23 Izda hu ma wegibhiex kelma. U d-dixxipli resqu, u talbuh, ighidu. Ibgat-ha; ghax qieghda tghajjat warajna.

24 Izda hu wiegeß u qal: Ma kontx mibghut hlief ghan-nghaß mitlufa ta' dar Izrael.

25 Imbaghad dik giet u tatu qima, hi u tghidlu: Mulej, ghinni.

26 Imma hu wiegeß u qal: Mhux xieraq li tiehu l-hobz tat-tfal, u tifghu lill-klieb.

27 U hi qalet: Tassew, Mulej; izda l-klieb ukoll jieklu mill-frac li jaqa' mill-mejda ta' sjiedhom.

28 Wiegeß imbaghad Gesu, u qalilha: Ja mara, kbira hi l-fidi tieghek: ikunlek kif trid int. U minn dik is-siegħa stess bintha fieqet.

29 U telaq Gesu minn hemm, u gie qrib il-bahar tal-Galilija; u tala' fuq muntanja, u qaghad bil-qieghda hemm.

30 U gmieghi kbar ta' nies resqu lej, u kellhom maghthom zopop, ghomja, im-bikkmin, maghtubin, u hafna ohrain, u xehtuhom f'riglejn Gesu; u fejjaqhom:

31 Hekk li l-gmieghi tan-nies staghbu, meta raw l-imbikkmin jitkellmu, il-maghtubin imfejqa, u z-zopop jimxu, u l-ghomja jaraw: u igglorifikaw 'l Alla ta' Izrael.

32 Imbaghad sejjah Gesu lid-dixxipli tieghu hdejh, u qal: Ghandi hniena mill-gemgha tan-nies ghax baqghu tlitt ijiem mieghi, u m'ghandhom xejn x'jyeklu: u ma rridx nibghathom sajmin, li ma joghxewx fit-triq.

33 U d-dixxipli tieghu qalulu: Mnejn ikollna daqshekk hobz fid-dezert, biex inxebbghu gemgha ta' nies bhal din?

34 U qalilhom Gesu: Kemm-il hobza ghandkom? U huma qalu: Sebgha, u fit hut zghir.

35 U qal lill-gemgha tan-nies biex joqogħdu bil-qieghda fl-art.

36 U ha s-seba' hobziet u l-hut, u izza-hajr; u qasamhom, u ta lid-dixxipli tieghu, u d-dixxipli lill-gemgha tan-nies.

37 U kollha kielu, u xebghu; u gabru mill-bcejjeß li fadal sebat iqfief mmliljin.

38 Erbat elef raġel kienu dawk li kielu, barra min-nisa u t-tfal.

39 U baghat il-gemgha tan-nies, u tala' fuq id-dghajsa, u gie fl-inhawi ta' Magadan.

16 Il-Farizej mas-Sadduqin resqu wkoll, u huma u jgarribuh xtaquh jurihom xi ghelm mis-sema.

2 Wiegeß u qalilhom: Meta jsir fil-ghaxija, tghidu: Sa jagħmel bnazzi: ghax is-sema hamrani.

3 U filghodu: Jagħmel il-maltemp il-lum: ghax is-sema ahmar sewdieni. Ja ipokriti, intom tafu tagħrfu wiçç is-sema; izda ma tafux tagħrfu l-egħliem taż-żminijiet.

4 Nisel hażin u żieni irid ghelm; izda lilu ma jingħata l-ebda ghelm, hlief il-ghelm tal-profeta Gona. U halliehom, u telaq.

5 U meta d-dixxipli tieghu gew in-naha l-ohra, insew jiehdu magħhom il-hobz.

6 Imbaghad Ġesù qalilhom: Araw taj-jeb u harsu ruhkom mill-hmira tal-Fariżej u tas-Sadduqin.

7 Iżda huma tkellmu bejniethom, billi qalu: Dan għax ma hadniex hobż.

8 Xhin Ġesù għaraf dan, qalilhom: Ja nies ta' fidi żgħira, x'intom tgħidu bejniethom, għaliex ma ġibtux hobż?

9 Għadkom ma tifhmux, u lanqas tiftakru fil-hames hobżiet għal hamest elef, u kemm-il qoffa rfajtu?

10 Lanqas fis-seba' hobżiet għall-erbat elef, u kemm-il qoffa rfajtu?

11 Kif ma tifhmux li mhux għall-hobż għidtilkom, li għandkom tharsu ruhkom mill-hmira tal-Fariżej u tas-Sadduqin?

12 Fehm u mbaghad li ma kienx qalilhom għall-hmira tal-hobż biex iħarsu ruhhom, imma għat-tagħlim tal-Fariżej u tas-Sadduqin.

13 Meta Ġesù gie fl-inhawi ta' Ċesarija ta' Filippu, staqsa lid-dixxipli tiegħu, billi qalilhom: Min iġhidu n-nies illi jiena, Bin il-bniedem, jien?

14 U qalu: X'uhud iġhidu li int Ġwanni l-Battista; x'uhud, Elija; u oħrajn, Ġeremija, jew wiehed mill-profeti.

15 Qalilhom: Iżda intom min tgħidu li jien?

16 U Xmun Pietru wieġeb u qal: Inti l-Kristu, Bin Alla l-haj.

17 U wieġeb Ġesù, u qallu: Imbierek int, Xmun Bar-Ġona: għax mhux il-laham u d-demm għarrfek dan, iżda Missieri li hu fis-smewwiet.

18 U jien ngħidlek: Li int Pietru, u fuq dil-blata nibni l-kinjsja tiegħi; u l-bwieb ta' l-infern ma jegħlubu xi.

19 U jien lilek nagħtik l-imfietah tas-saltna tas-smewwiet: u dak kollu li torbot fl-art ikun marbut ukoll fis-smewwiet: u dak kollu li tholl fl-art ikun mahlul fis-smewwiet.

20 Wissa mbaghad id-dixxipli tiegħu biex ma jgħidu lil hadd li hu Ġesù l-Kristu.

21 Minn dak iż-żmien beda Ġesù juri lid-dixxipli tiegħu, kif jahtieglu jmur Ġerusalem, u jbati hafna hwejjeġ mix-xjuh u mill-qassisin il-kbar u l-iskribi, u jinqatel, u fit-tieflet jum iqum.

22 Imbaghad Pietru ġibdu lejha, u beda jljumu, hu u jgħid: Barra minnek, Mulej: ma jigrilek qatt dan.

23 Imma hu dar, u qal 'il Pietru: Lura minni, Satana: Int tfixkil għaliġa: għax ma tahsibx il-hwejjeġ t'Alla, iżda l-hwejjeġ tal-bnedmin.

24 Imbaghad Ġesù qal lid-dixxipli tiegħu: Jekk xi hadd irid jiġi warajja, ha jchad lulu nnifsu, u jarfa' salibu, u jiġi warajja.

25 Għax kull min irid isalva hajtu jitt-lifha: u kull min jitlef hajtu minhabba fija jsibha.

26 Għax x'jiswielu bniedem, jekk jirbah

id-dinja kollha, u jitlef ruhu? jew x'jaġhti bniedem f'lok ruhu?

27 Għax Bin il-bniedem jiġi fil-glorja ta' Missieru ma' l-anġli tiegħu; u mbaghad irodd lil kull bniedem skond l-egħmejjel tiegħu.

28 Tasew ngħidilkom: Ikun hemm x'uhud milli qegħdin hawn, li ma jduqux il-mewt, sama jaraw Bin il-bniedem ġej fis-saltna tiegħu.

17 U wara sitt jjiem Ġesù ha miegħu 'l Pietru, u 'l Ġakbu, u 'l huh Ġwanni, u tellagħhom fuq muntanja għolja weħidhom,

2 U tbiddel quddiemhom: u idda wiċċu bħax-xemx: u lbiesu saru bojod bħad-dawl.

3 U, ara, hemm deħrulhom Mosè u Elija jittkellmu miegħu.

4 Imbaghad wieġeb Pietru, u qal 'il Ġesù: Mulej, tajjeb għalina li nkunu hawn: jekk trid, ha nagħmlu hawn tliet egħrejjex; wiehed għalik, wiehed għal Mosè, u wiehed għal Elija.

5 Fil-waqt li kien għadu jittkellem, ara, shaba tidli għattiethom: u, ara, gie lehen mis-shab, li qal: Dan hu Ibnu l-għažiz, li bih nitgħaxxaq; isimghu lilu.

6 U malli semghu dan, id-dixxipli waqghu għal wiċċhom, u beżghu wisq.

7 U Ġesù resaq u messhom, u qal: Qumu, u ta l-tibżgħux.

8 U meta rfeġghu għajnejhom, ma raw lil hadd, hlief 'il Ġesù wahdu.

9 U xhin kienu neżlin mill-muntanja, Ġesù wissiehom, billi qal: Tgħidu lil hadd bid-dehra, sama Bin il-bniedem iqum mill-imwiet.

10 U d-dixxipli tiegħu staqsewh, billi qalu: Għaliex mela jgħidu l-iskribi li qabel għandu jiġi Elija?

11 U wieġeb Ġesù, u qalilhom: Tabilhaqq jiġi Elija qabel, u jgedded kollok.

12 Iżda jien ngħidilkom: Elija ġa gie, u ma għarfux, u għamlulu kulma riedu. Hekk ukoll Bin il-bniedem ibati minnhom.

13 Imbaghad fehm u d-dixxipli li kien kellimhom fuq Ġwanni l-Battista.

14 U meta ġew fejn il-ġemgħa tan-nies, resaq lejha wiehed raġel, u xtehet għarkobbtejh quddiemu jgħidlu:

15 Mulej, ikollok ħnieta minn ibni; għax jaġhtih tal-qamar, u jbati hafna: għax ta' sikwit jaqa' fin-nar, u ta' sikwit jaqa' fl-ilma.

16 U għibtu għand id-dixxipli tiegħek, u ma setghux ifejquh.

17 Wieġeb imbaghad Ġesù, u qal: Ja nisel bla fidi u maqlub, kemm sa ndum magħkom? Kemm sa ndum inbati bikom? Gibuh hawn għandi.

18 U Ġesù ċanfar lix-xitan; u dan hareġ minnu: u t-tifel fieq dik is-siegha.

19 Resqu mbaghad id-dixxipli fejn Gesù wehidhom, u qalu: Ghax ma stajniex inkeccuh?

20 U Gesù qalilhom: Minhabba l-fidi zghira taghkom; ghax tassew nghidilkom: Jekk ikollkom fidi daqs qalba taz-zerriega tas-senapa, u tghidu lil dil-muntanja: Tqanqal minn hawn ghal hemm; hi tit-qanqal; u xejn ma jkun hemm ghalikom li ma jistax ikun.

21 Imma dal-gens ma johroġx hliet bit-talb u s-sawm.

22 U huma u qeghdin fil-Galilija, Gesù qalilhom: Bin il-bniedem jinghata f'idejn il-bniedmin:

23 U joqtluh, u fit-tielet jum iqum. U soghobbihom wisq.

24 U meta ġew Kafarnahum, dawk li kienu jigiġmhu l-flus tal-haraġ resqu lejn Pietru, u qalu: L-Imghallem taghkom ma jhallasx haraġ?

25 Qal: Iva. U meta dahal id-dar, Gesù kellmu l-ewwel, billi qal: X'tahseb int, Xmun? Is-slaten ta' l-art minghand min jehdu t-taxxi jew il-haraġ? Minghand uliedhom stess, jew minghand il-barranin?

26 Pietru qallu: Minghand il-barranin. Gesù qallu: Mela l-ulied helsin.

27 Madankollu, biex ma nfixxluhomx, mur sal-bahar, u ixhet xliet, u l-ewwel huta li titla' hudha; u xhin tifthilha halqha, issib biċċa flus: hudha, u aghthielhom ghalija u ghalik.

18 F'dak il-hin resqu d-dixxipli lejn Gesù jghidu: Min hu l-akbar fis-saltna tas-smewwiet?

2 U sejjah Gesù lejh tfajjel, u qieghdu f'nofshom,

3 U qal: Tassew nghidilkom, jekk ma tikkonvertux, u ssiuru bhal tfal zghar, ma tidhlux fis-saltna tas-smewwiet.

4 Kull min mela jiċċekken bhal dat-tfajjel, dak hu l-akbar fis-saltna tas-smewwiet.

5 U kull min jilqa' tfajjel bhal dan f'ismi jilqa' lili.

6 Izda kull min jiskandalizza wiehed minn dawn iċ-ċekjnin li jemmnu f'ija, ahjar ikun ghalih li tidgendel gebta ta' mithna m'ghonqu, u jeghreq f'qiegh ta' bahar.

7 Jahasra ghad-dinja minhabba l-iskandli! ghax jahtieg li jigru l-iskandli: izda jahasra ghal dak il-bniedem li minnu jiġi l-iskandlu.

8 Ghalhekk jekk idek jew riglek ifix-kluk, aqtagghom, u armihom bghid minnek: ahjar ghalik tidhol zopp jew maghtub fil-hajja milli jkollok zewġ idejn jew zewġ saqajn biex tirtema fin-nar ta' dejjem.

9 U jekk ghajnek tfixklek, aqlagha, u

armiha bghid minnek: ahjar ghalik tidhol fil-hajja b'ghajn wahda, milli jkollok zewġ ghajnejn biex tirtema fin-nar ta' l-infern.

10 Araw li ma tmaqdrux lil xi wiehed minn dawn iċ-ċekjnin; ghax nghidilkom: L-angli taghhom fis-smewwiet dejjem jaraw wiċċ Missieri li hu fis-smewwiet.

11 Ghax Bin il-bniedem gie biex isalva dak li ntilf.

12 X'jidhrilkom? Jekk wiehed ghandu mitt nagha, u tintilef wahda minnhom, ma jhallix id-disgha u disghin, u jmur fuq il-muntanja, u jfittex dik li ntilfet?

13 U jekk jigri li jsibha, tassew nghidilkom, jifrah aktar b'dik in-nagha, minn bid-disgha u disghin li ma ntilfux.

14 Hekk ukoll mhix ir-rieda ta' Missierkom li hu fis-smewwiet, li jintilef wiehed minn dawn iċ-ċekjnin.

15 U jekk huk jonqsok, mur u ghidlu htijetu bejnek u bejnu wehidkom: jekk jisimghek, tkun irbaht lil huk.

16 Izda jekk ma jisimghix, imbaghad hu wiehed jew tnejn ohra mieghek, biex kull kelma tibqa' fil-fomm ta' tnejn jew tliet xhud.

17 U jekk ma jkunx irid jismagghom, ghid lill-knisja: izda jekk ma jridx jisma' mill-knisja, ha jkun ghalik bhala pagan u publikan.

18 Tassew nghidilkom: Kulma torbtu fl-art ikun marbut fis-sema: u kulma thollu fl-art ikun mahluq fis-sema.

19 Narga' nghidilkom: Jekk tnejn minnkom jiftiehmu bejniethom fl-art fuq kull haġa li jitolbu, issirilhom minn Missieri li hu fis-smewwiet.

20 Ghax fejn tnejn jew tlieta huma miġburin flimkien f'ismi, hemm inkun jien f'nofshom.

21 Imbaghad Pietru resaq lejh, u qal: Mulej, ghal sa kemm-il darba hija jidneb kontra tieghi, u nahfirlu? Sa seba' darbiet?

22 Gesù qallu: Jien ma nghidlixx: Sa seba' darbiet: izda, Sa sebgħin darba seba' darbiet.

23 Ghalhekk is-saltna tas-smewwiet tixxebbah lil wiehed sultan, li ried jaghmel il-kontijiet mal-qaddejja tiegħu.

24 U hu u beda' jaghmel il-kontijiet, wiehed li kellu jaghtih ghaxart elef talent ingieb quddiemu.

25 U billi ma kellux minn fejn ihallas, sidu ordna li jimbiegh hu, u martu, u wliedu, u kulma kellu, u jithallas id-dejn.

26 Il-qaddej ghalhekk ixtehet fl-art, u qiemu, hu u jghid: Ja sid, hu paċenzja bija, u jien inhallsek kollox.

27 Imbaghad sid dak il-qaddej gietu hniena, u telqu, u hafirlu d-dejn.

28 Imma dak il-qaddej hareġ, u sab wiehed minn shabu, li kellu jaghtih mitt

dinier: u habat ghalih, u qabdu minn grizmejh, hu u jghidlu: Hallas dak li ghandek taghtini.

29 U siehbu xtehet f'riglej, u talbu, ighidlu: Hu pačenzja bija, u jien inhallek kollox.

30 U dak ma riedx: iżda mar u tefghu l-habs, sama jhallas id-dejn.

31 Meta l-qaddejja shabu raw x'gara, soghobbihom wisq, u marru qalu lil sidhom kulma gara.

32 Imbaghad sidu, wara li sejjahlu, qallu: Ja qaddej hazin, hfirtlek dak id-dejn kollu, ghax tlabtni:

33 Ma kiex imissek thenn ukoll ghall-qaddej siehbeq, bhalma jien kelli hniena minnek?

34 U sidu ghadab, u rhieh f'idejn il-manigoldi, sama jhallas id-dejn tieghu kollu.

35 Hekk ukoll Missieri li hu fis-smewwiet jaghmel ukoll lilkom, jekk kull wiehed minnkom ma jahfirx minn qalbu lil huh htijetu.

19 U gara, wara li Ġesù spičča dawn it-tahditiet, illi telaq mill-Galilija, u ġie fl-inhawwi tal-Lhudija 'l hemm mill-Gurdan;

2 U marru warajh ġmieghi kbar ta' nies; u hemm fejjaqhom.

3 U l-Farizej resqu lej, ukoll, iġarrbuh, u jghidulu: Sewwa li raġel ikečči lil martu ghal kull htija?

4 U wieġeb, u qalilhom: Ma qrajtux, li dak li mill-bidu halaqhom ghamilhom raġel u mara?

5 U qal: Minhabba f'hekk raġel ihalli lil missieru u lil ommu, u jinghaqad ma' martu; u t-tnejn isiru ġisem wiehed.

6 Ghalhekk mhumieq iżjed tnejn, iżda ġisem wiehed. Dak mela li Alla ghaqqad flimkien, ha ma jifridx il-bniedem.

7 Qalulu: Ghalieq mela Mosè ordna li tinghata l-kitba tad-divorzju, u titkečča?

8 Qalilhom: Mosè minhabba l-ebusija ta' qalbkom halliekom tkečču n-nisa taghkom: iżda mill-bidu ma kiex hekk.

9 U jien ngħidilkom: Kull min ikečči lil martu, hlief minhabba ż-żena, u jizzewweg oħra, jaghmel adulterju; u dak li jizzewweg lil dik li tkeččet jaghmel adulterju.

10 Id-dixxipli tieghu qalulu: Jekk inhu dan il-każ tar-raġel ma' martu, ma jaqbix tizzewweg.

11 Iżda hu qalilhom: Mhux kull bniedem jista' jifhem dil-kelma, hlief dawk li jinghatalhom.

12 Ghax hemm xi ewnuki, li twieldu hekk minn ġuf ommhom; u hemm xi ewnuki, ghax ġew magħmulin ewnuki mill-bniedem; u hemm ewnuki, ghax ghamlu lilhom infushom ewnuki min-

habba s-saltna tas-smewwiet. Min jista' jifhem, ha jifhem.

13 Imbaghad ġibulu quddiemu xi tfal čkejknin, biex iqieghed idejh fuqhom, u jitlob: u d-dixxipli canfruhom.

14 Iżda Ġesù qal: Hallu t-tfal čkejknin, u la żżommhomx li jiġu għandi: ghax ta' dawn hija s-saltna tas-smewwiet.

15 U qieghed idejh fuqhom, u telaq minn hemm.

16 U, ara, wiehed resaq lej u qallu: Mghallem tajjeb, x'naghmel tajjeb, biex ikolli l-hajja ta' dejjem?

17 U qallu: Għala ssejjahli tajjeb? M'hemm hadd tajjeb hlief wiehed, li hu Alla; iżda jekk trid tidhol fil-hajja, hares il-kmandamenti.

18 Qallu: Liema? U Ġesù qal: La toqtolx, La tagħmilx adulterju, La tisraqx, La tixhidx haga b'oħra,

19 Weggħal lil missierek u lil ommok; u, Hobb lil ghajrek bhalek innifsek.

20 Iż-żagħżuġ qallu: Dawn il-hwejjeġ kollha haristhom minn żghużiti; x'jon-qosni issa?

21 Qallu Ġesù: Jekk trid tkun perfett, mur biġh li ghandek, agħti lill-foqra, u jkollok teżor fis-sema: u ejja warajja.

22 Iżda meta ż-żagħżuġ sama' dal-kliem, mar qalbu sewda: ghax kellu bosta ġid.

23 Qal Ġesù mbaghad lid-dixxipli tieghu: Tassew ngħidilkom: Bit-tbatija biex għani jidhol fis-saltna tas-smewwiet.

24 U nargħa' ngħidilkom: Hu čhef għal gemel li jgħaddi minn għajnta ta' labra, milli għani jidhol fis-saltna t'Alla.

25 Xhin id-dixxipli semghu dan, stagħġbu wisq, u bdew ighidu: Min mela jista' jsalva?

26 Iżda Ġesù hares lejhom, u qalilhom: Għall-bniedem dan ma jistax ikun; iżda kollox jista' jkun għal Alla.

27 Wieġeb imbaghad Pietru, u qallu: Ara, ahna hallejna kollox, u ġejna warajk: ahna, mela x'ikollna?

28 U qalilhom Ġesù: Tassew ngħidilkom: Intom li ġejtu warajja, fit-tiġdid tad-dinja, meta Bin il-bniedem joqgħod fuq it-tron tal-ġlorja tieghu, intom ukoll toqogħdu fuq tnax-il tron, u tagħmlu haqq mit-tnax-il tribù ta' Izrael.

29 U kull min halla djar, jew ahwa rġiel, jew ahwa nisa, jew missier, jew omm, jew mara, jew ulied, jew raba', minhabba f'ismi, jiehu mitt darba iżjed, u jiret il-hajja ta' dejjem.

30 Iżda haffna li huma l-ewwel ikunu l-ahħar; u l-ahħar ikunu l-ewwel.

20 Ghax is-saltna tas-smewwiet tixbah lill-bniedem li hu sid dar, li hareġ kmieni filgħodu biex jikri haddiema għall-ghalqa tieghu tad-dwieli.

2 U wara li ftiehem mal-haddiema b'dinier kuljum, baghathom fil-ghalqa tieghu tad-dwieli.

3 U hareġ ghal xi t-tielet siegħa, u ra oħrajn qegħdin fis-suq ma jagħmlu xejn.

4 U qalilhom: Morru intom ukoll fil-ghalqa tad-dwieli, u nagħtikom dak kollu li hu xieraq. U dawk marru.

5 U raġa' hareġ għas-sitt siegħa, u għad-disa' siegħa, u għamel l-istess.

6 U għal xi l-hdax-il siegħa hareġ, u sab oħrajn ma jagħmlu xejn, u qalilhom: Għax qegħdin hawn il-jum kollu ma tagħmlu xejn?

7 Qalulu: Għax hadd ma kriena. Qalilhom: morru intom ukoll fil-ghalqa tad-dwieli; u dak kollu li hu xieraq teħduh.

8 U xhin sar filgħaxija, sid il-ghalqa tad-dwieli qal lill-imghallem tiegħu: Sejjah lill-haddiema, u hallashom, u ibda minn ta' l-ahhar sa ta' l-ewwel.

9 U xhin ġew dawk li nkrew għal xi l-hdax-il siegħa, hadu dinier kull wiehed.

10 U xhin ġew ta' l-ewwel, hasbu li sejrjn jiehdu aktar: iżda hadu huma wkoll dinier kull wiehed.

11 U kif haduh, gergru kontra sid id-dar.

12 Billi qalu: Dawn ta' l-ahhar hadmu biss siegħa, u int għamilthom daqsna, ahna li batejna t-toqol u s-shana tal-jum.

13 Iżda hu wieġeb u qal lil wiehed minnhom: Ħabib, jien minix nonqok: mhux b'dinier ftehimt miegħi?

14 Hu dak li hu tiegħek, u mur: Irrid nagħti lil dan ta' l-ahhar daqsek ukoll.

15 Ma nistax nagħmel li rrid bi hwejġi? Jew għajnek ħazina, għax jien tajeb?

16 Hekk ta' l-ahhar ikunu l-ewwel, u ta' l-ewwel l-ahhar: għax hafna jissejhu, iżda ftit jingħazlu.

17 U hu u tiela' Ġerusalem, Ġesù ha t-tnax-il dixxiplu wehidom fit-triq, u qalilhom:

18 Ara, ahna telghin Ġerusalem; u Bin il-bniedem jingħata f'idejn il-qassisin il-kbar u l-iskribi, u jikkundannawh għall-mewt.

19 U jagħtuh lill-Ġentili biex jiddieħku bih, u jsawtuh, u jsallbuh: u fit-tielet jum iqum.

20 Imbagħad resqet lejh omm ulied Żebedew ma' wliedha, tagħtih qima, u tixtieq xi haġa minn għandu.

21 U qalilha: Xi trid? Qaltu: Ghid li dawn iż-żewġ uliedi joqogħdu wiehed filemin tiegħek, u l-iehor fix-xellug tiegħek, fis-saltna tiegħek.

22 Iżda Ġesù wieġeb u qal: Ma tafux x'intom titolbu. Tistghu intom tixorbu mill-kalċi li għandi nixrob, u titghammdu bil-magħmudija li biha jien imghammed? Qalulu: Nistghu.

23 Qalilhom: Tassew tixorbu mill-kalċi tiegħi, u titghamdu bil-magħmudija

li tghammidit jien: iżda li toqogħdu fuq ilemin tiegħi, u fuq ix-xellug, mhux minni li jingħata, iżda jingħata lil dawk li għalihom hu mhejji minn Missieri.

24 U malli l-għaxra semghu dan, tmashnu għaz-żewġ ahwa.

25 Imma Ġesù sejjilhom fejnu, u qal: Intom tafu li l-prinċipijiet tal-Ġentili jahkmu fuqhom, u l-kbarat jużaw setgħa fuqhom.

26 Mhux hekk ikun fostkom: iżda kull min irid isir kbir fostkom, ha jkun il-qaddeġ tagħkom;

27 U kull min irid ikun l-ewwel fostkom, ha jkun il-qaddeġ tagħkom;

28 Bħalma Bin il-bniedem ma ġiex biex ikun moqdi, iżda biex jaqdi, u jagħti haġtu b'fidwa għal hafna.

29 U huma u herġin minn Ġerko, ġemgħa kbira ta' nies marret warajh.

30 U, ara, żewġ irġiel għomja li kienu bil-qiegħda fil-ġenb tat-triq, kif semghu li Ġesù kien għaddeġ, għajtu, billi qalu: O Mulej, bin David, henn għalina.

31 U l-ġemgħa tan-nies ċanfrithom, biex jisktu. Iżda huma bdew ighajtu aktar, billi qalu: Henn għalina O Mulej, Bin David.

32 U waqaf Ġesù, u sejjilhom, u qal: Xi triduni nagħmlilkom?

33 Qalulu: Mulej, biex jinfethu għajnejna.

34 Kellu hniena minnhom Ġesù, u mess għajnejhom: u minnufih għajnejhom hadu d-dawl, u marru warajh.

21 U xhin qorbu lejn Ġerusalem, u ġew Betfaġe, lejn il-gholja taż-Żebbuġ, Ġesù bagħat żewġ dixxipli,

2 Hu u jghidilhom: Morru fir-raħal li qiegħed biswitkom, u minnufih issibu hmara marbuta, u felu magħha: holluhom, u ġibuhomli.

3 U jekk xi hadd ighidilkom xi haġa, ghidu: Il-Mulej għandu bżonnhom; u minnufih jibgħathom.

4 Dan kollu sar, biex isehh dak li ntqal mill-profeta, li jghid:

5 Ghidu lil bint Sijon: Ara, is-Sultan tiegħek jiġi għandek, ġwejjed, u riekeb fuq hmara, u felu bin hmara.

6 U d-dixxipli marru, u għamlu kif ordnalhom Ġesù.

7 U ġiebu l-hmara, u l-felu, u qiegħdu hwejjiġhom fuqhom, u rikkbuh fuqhom.

8 U ġemgħa kbira ta' nies firxu hwejjiġhom fit-triq; oħrajn qatgħu friegħi mis-siġar, u xeħtuhom fit-triq.

9 U l-ġemgħat tan-nies li kienu mexjin quddiem, u dawk li kienu ġejjin wara, għajtu, billi qalu: Osanna lil bin David: Imbierek dak li ġej f'isem il-Mulej: Osanna ft-aktar oghla.

10 U meta dahal Ġerusalem, il-belt

kollha tqanqlet, billi qalet: Min hu dan?

11 U l-gemgha tan-nies qalet: Dan hu Gesù l-profeta minn Nazaret tal-Galilija.

12 U Gesù dahal fit-tempju t'Alla, u keċċa 'l barra lil dawk kollha li kienu jbigħu u jixtru fit-tempju, u qaleb l-imwejjed tas-sarrafa, u l-banketti ta' dawk li kienu jbigħu l-hamiem.

13 U qalilhom: Hu miktub: Dari tissejjah dar it-talb; iżda intom ghamiltuha għar tal-hallelin.

14 U resqu lejħ il-ghomja u z-zopop fit-tempju; u fejjaqhom.

15 U meta l-qassisin il-kbar u l-iskribi raw il-hwejjeg tal-ghageb li għamel, u t-tfal ighajtu fit-tempju, u jghidu: Osanna lil Bin David; għadbu wisq.

16 U qalulu: Tisma' x'qegħdin ighidu dawn? U qalilhom Gesù: Iva: qatt ma qrajtu: Minn fomm it-tfal u t-trabi int saħħaht it-tifhir?

17 U halliehom, u hareg barra mill-belt għal Betanja; u baqa' hemm.

18 Issa filghodu hu u sejjer lura lejħ il-belt, hađu l-ġuh.

19 U xhin ra siġra tat-tin fit-triq, resaq lejha, u ma sab xejn fiha, hliet weraq, u qalilha: Qatt iżjed ma jsir frott minnek għal dejjem. U minn dak il-hin is-siġra tat-tin nixfet.

20 U xhin id-dixxipli raw dan, stagħġbu, huma u jghidu: Kif f'daqqa wahda s-siġra tat-tin nixfet!

21 U wiegħeb Gesù, u qalilhom: Tassew ngħidilkom: Jekk għandkom fidi, u ma tithassbux, mhux biss tagħmlu dan li sar mis-siġra tat-tin, iżda wkoll jekk tghidu lil dil-muntanja: Inqala', u xtehet fil-bahar; dan isir.

22 U kulma titolbu fit-talb, billi temnu-nu, taqilghu.

23 U kif dahal fit-tempju, resqu fejnu l-qassisin il-kbar u x-xjuħ tal-poplu hu u jgħallim, u qalu: Bis-setgħa ta' min tagħmel dawn il-hwejjeg? U min tak dis-setgħa?

24 U wiegħeb Gesù, u qalilhom: Jien ukoll insaqsikom haġa, li jekk tghiduhli, jien ukoll ngħidilkom b'liema setgħa nagħmel dawn il-hwejjeg:

25 Il-maġmudija ta' Gwanni, mnejn kienet? Mis-sema, jew mill-bnedmin? U huma tkellmu bejniethom, u bdew ighidu: Jekk ngħidu: Mis-sema; ighidilna: Għaliex mela ma emmintuhx?

26 Iżda jekk ngħidu: Mill-bnedmin; kienu jibzġhu min-nies; għax kollha jzommu 'l Gwanni bħala profeta.

27 U wiegħbu 'l Gesù, u qalu: Ma nisgħux ngħidu. U qalilhom: Lanqas jien ma ngħidilkom b'liema setgħa nagħmel dawn il-hwejjeg.

28 Iżda x'jidhrilkom? Wieħed raġel kellu żewġ ulied; u resaq fejn l-ewwel

wieħed, u qal: Ibni, mur aħdem illum fil-għalqa tad-dwieli tiegħi.

29 Dak wiegħeb u qal: Ma rridx: iżda wara nidem, u mar.

30 U resaq fejn it-tieni wieħed, u qal l-istess. U wiegħeb u qal: Immur, Sinjur: u ma marx.

31 Liema minnhom it-tnejn għamel irrieda ta' missieru? Qalulu: L-ewwel wieħed. Gesù qalilhom: Tassew ngħidilkom: Il-publikani u n-nisa tad-dinja jmorru qabilkom fis-saltna t'Alla.

32 Għax giekom Gwanni fit-triq tal-haqq, u ma emmintuhx: iżda l-publikani u n-nisa tad-dinja emmnuh: u intom, meta rajtu dan, ma ndimtx wara, biex temmnuh.

33 Isimgħu parabbli oħra: Kien hemm wieħed sid dar, li hawwel għalqa dwieli, u dawwarha b'hajt, u haffer fiha magħsar, u bena torri, u qabilha lill-bdiewa, u mar f'pajjiż fil-bogħod:

34 U meta qorob żmien il-frott, baġhat il-qaddejja tiegħu għand il-bdiewa, biex jiehdu l-frott tagħha.

35 U l-bdiewa qabdu l-qaddejja tiegħu, u lil wieħed sawtuh, u lil iehor qatluh, u lil iehor haġġruh.

36 Raġa' baġhat qaddejja oħra aktar minn ta' l-ewwel: u għamlulhom l-istess.

37 Imma fi-aħħar baġtilhom lil ibnu, billi qal: Lil ibni juruh gieħ.

38 Iżda l-bdiewa kif raw l-iben, qalu bejniethom: Dan hu l-werriet; ejjew, ha noqtluh, u nieħdu wirtu.

39 U qabduh, u xehtu barra mill-għalqa tad-dwieli, u qatluh.

40 Mela meta jiġi sid il-għalqa tad-dwieli, x'jaġmlihom lil dawk il-bdiewa?

41 Qalulu: Jeqed bla ħniema lil dawk l-irġiel ħziena, u jqabbel il-għalqa tad-dwieli tiegħu lill-bdiewa oħra, li jagħtuh il-frott fi żmienu.

42 Gesù qalilhom: Qatt ma qrajtu fl-iskrittura: Il-ġebli li ma ridux il-bennejja, saret ras il-ġhareb: dan eġmil il-Mulej, u hu tal-ghageb f'għajnejna?

43 Għalhekk ngħidilkom: Is-saltna t'Alla ttiħieħ minn għandkom, u tingħata lill-ġens li jagħti l-frott minnha.

44 U kull min jaqa' fuq dil-ġebli jit-kisser: iżda fuq kull min taqa', titħnu trab.

45 U xhin il-qassisin il-kbar u l-Farizej semgħu l-parabbli tiegħu, għarfu li tkellem fuqhom.

46 Iżda meta fittxu biex imiddu idejhom fuqu, beżgħu mill-gemgha tan-nies, għax kienu jzommu bħala profeta.

22 U wiegħeb Gesù, u raġa' kellihom bil-parabbli, u qal:

2 Is-saltna tas-smewwiet tixbah lil wieħed sultan, li għamel tiegħ lil ibnu.

3 U baghat il-qaddejja tieghu jsejhu l-mistednin ghat-tieg: u ma ridux jigu.

4 Raga' baghat qaddejja ohra, billi qal: Ghidu lill-mistednin: Araw, jien hejjejt il-mejda tieghi: il-gniedes u l-maghlufin tieghi nqatlu, u kollox imhejji: ejjew ghat-tieg.

5 Izda dawk ma habblux rashom, u telqu, min fir-razzett tieghu, u min ghan-negozju tieghu:

6 U l-ohrajn zammew il-qaddejja tieghu, u zebiluhom, u qatluhom.

7 Imma xhin is-sultan sama' dan, ghadab; u baghat is-suldati tieghu, u qered lil dawk il-qattiel, u haraq il-belt taghhom.

8 Imbaghad qal lill-qaddejja tieghu: It-tieg lest, izda dawk li kienu mistednin ma kienux jisthoqqilhom.

9 Morru ghalhekk f'solbien it-toroq, u lil kull min issibu, sejhulu ghat-tieg.

10 U dawk il-qaddejja marru f'solbien it-toroq, u gemghu flimkien lil kull min sabu, sew hzienu u kemm tajbin: u t-tieg imtela bil-mistednin.

11 U xhin is-sultan dahal biex jara il-mistednin, ra hemm raġel li ma kellux fuqu libsa tat-tieg:

12 U qallu: Habib, kif ġejt hawn ġew meta ma ghandikx libsa tat-tieg? U dak tbikkem.

13 Imbaghad qal is-sultan lill-qaddejja: Orbtulu idejh u saqajh, u huduh, u ixtuh fid-dlam ta' barra; hemm ikun hemm biki u tghazighiz tas-snienu.

14 Ghax hafna huma msejhin, izda ftit huma maghżulin.

15 Marru mbaghad il-Farizej, u thaddtu bejniethom kif jonsbuh fi kliemu.

16 U baghtulu d-dixxipli taghhom ma' l-Erodjani, ighidu: Mghallem, nafu li int wiehed li thobb is-sewwa, u tghallem it-triq t'Alla fis-sewwa, u lanqas ghandek hsiebek f'hadd: ghax int ma tharixx lejn wiċċ il-bnedmin.

17 Ghidilna mela: X'jidhirlek? Jiswa li taghti haraġ lil Cesri, jew le?

18 Izda Gesù gharaf il-hażen taghhom, u qal: Ghalix qeghdin iggarbuni, ja ipokriti?

19 Uruni l-flus tal-haraġ. U huma gibulu dinier.

20 U qalilhom: Ta' min hi dix-xbieha u l-kitba?

21 Qalulu: Ta' Ċesri. Imbaghad qalilhom: Roddu mela 'l Cesri dak li hu ta' Cesri; u 'l Alla dak li hu t'Alla.

22 Malli semghu dal-kliem, staghgbu, u hallewh, u telqu.

23 Dak in-nhar stess resqu fejn s-Sadduqin, li jghidu li m'hemm qawma mill-imwiet; u staqsewh,

24 Ighidulu: Mghallem, Mosè qal: Jekk wiehed imut bla wlied, huh jizzewweg lil martu, u jwaqqaf nisel lil huh.

25 Issa kien hemm maghna sebat ahwa: u l-ewwel wiehed, meta zżewweg mara, miet; u billi ma kellux nisel, halla 'l martu lil huh:

26 Hekk ukoll it-tieni, u t-tielet, sas-sebgha.

27 U wara kollha mietet ukoll il-mara.

28 Mela fil-qawma mill-imwiet mart min tkun hi mis-sebgha? ghax kollha zżewgħu.

29 Gesù wieġeb u qalilhom: Qeghdin tizbaljaw, ghax ma tafux l-iskrittura, u lanqas il-qawwa t'Alla.

30 Ghax fil-qawma mill-imwiet la jizzewgu, u la jinghataw għaž-zwieġ, izda huma bhall-angli fis-sema.

31 U fuq il-qawma mill-imwiet, ma qrajtux dak li qalilkom Alla, li jghid:

32 Jien hu Alla t'Abraham, u Alla ta' Izakk, u Alla ta' Ġakobb? Alla mhux Alla tal-mejtin, izda tal-hajjin.

33 U meta n-nies semghu dan, staghgbu bit-taghlim tieghu.

34 Imma l-Farizej xhin semghu li kien sikkett lis-Sadduqin, ingemghu flimkien.

35 Imbaghad wiehed minnhom, li kien avukat, ghamillu mistoqsija, u hu u jgarrbu, qallu:

36 Mghallem, liema hu l-akbar kmandament fil-ġi?

37 Qallu Gesù: Hobb il-Mulej Alla tieghek b'qalbek kollha, u b'ruhek kollha, u b'dehnek kollu.

38 Dan hu l-ewwel u l-akbar kmandament.

39 U bhal dan hu t-tieni: Hobb il-proxxmu tieghek bhalek innifsek.

40 F'dawn iż-żewġ kmandamenti qiegħda l-ġi u l-profeti.

41 Malli l-Farizej ngemghu flimkien, Gesù staqsiehom,

42 Ighidilhom: X'tahsbu intom fuq Kristu? Bin min hu? Qalulu: Bin David.

43 Qalilhom: Kif mela David fl-ispiritu jsejjahlu Sidu, billi jghid:

44 U l-Mulej qal lil Sidi: Oqghod fil-lemin tieghi, sa ma nqiegħed l-eghdewa tieghek b'mirfes riġlejk?

45 Jekk mela David isejjahlu Sidu, kif inhu ibnu?

46 U hadd ma sata' jwieġbu kelma, lanqas hadd ma kellu hila minn dak in-nhar 'il quddiem jistaqsih xejn iżjed.

23 Imbaghad Gesù kellem lill-ġemghat tan-nies, u lid-dixxipli tieghu,

2 Billi qal: L-iskribi u l-Farizej joqogħdu fuq is-siġġu ta' Mosè:

3 Harsu u ghamlu mela kulma jghidulkom biex tharsu; izda la taghmlux l-egh-mejjel taghhom: ghax ighidu, u ma jaghmlux.

4 Ghax jorbtu taghbijiet tqal u li ma jistghux jintrefghu, u jghabbuhom fuq

spallejn il-bnedmin; izda huma nfusom ma jridux iqanqluom b'wiehed mis-swaba taghhom.

5 Izda jaghmlu l-eghmejjel kollha taghhom biex jarawhom il-bnedmin: iwessghu l-filatteri taghhom, u jkabbru l-frenez ta' lbišom.

6 U jhobbu l-ewwel postijiet fl-imwejjed, u l-ewwel siggijiet fis-sinagogi,

7 U t-tislim fil-pjazez, u li jissejhu min-nies: Rabbi, Rabbi.

8 Izda intom la tisseejhux Rabbi: għax wiehed hu l-Imghallem taghkom, Kristu; u intom ilkoll aħwa.

9 U ssejhu l-ebda bniedem missierkom fuq l-art: għax wiehed hu Missierkom, li hu fis-smewwiet.

10 Lanqas tisseejhu mghallmin: għaliex wiehed hu l-Imghallem taghkom, Kristu.

11 Izda dak li hu l-akbar fostkom ikun il-qaddej taghkom.

12 U kull min jitgholla jitniżżel: u kull min jitniżżel jitgholla.

13 Izda jahasra għalikom, skribi u Farizej, ipokriti! Għaliex taghlu s-saltna tas-smewwiet quddiem il-bnedmin: għaliex intom stess ma tidhux, u lanqas thallu jidhru lil dawk li jkunu dehlin.

14 Ħażin għalikom. skribi u Farizej, ipokriti! Għaliex tibilghu d-djar tar-romol, u b'turija taghmlu talbiet twal: għalhekk tiehdu l-akbar kundanna.

15 Jahasra għalikom, skribi u Farizej, ipokriti! għaliex idduru baħar u art biex taghmlu prozelita wiehed, u malli jkun sar, taghmluh bin l-infern darbtejn iżjed minnkom.

16 Ħażin għalikom, ja mexxejja għomja, li tghidu: Kull min jahlef bit-tempju, mhu xejn; izda kull min jahlef bid-deheb tat-tempju, jirtabat!

17 Ja boloh u għomja: għaliex liema hu l-akbar, id-deheb, jew it-tempju li jquddes id-deheb?

18 U: Kull min jahlef bl-artal, mhu xejn: izda kull min jahlef bl-offerta li hi fuqu, hu hati.

19 Ja boloh u għomja: għaliex liema hu l-akbar, l-offerta, jew l-artal li jquddes l-offerta?

20 Min mela jahlef bl-artal, jahlef bih, u bil-hwejjeġ kollha li huma fuqu.

21 U kull min jahlef bit-tempju, jahlef bih, u b'dak li jgħammar fih.

22 U min jahlef bis-sema, jahlef bit-tron t'Alla, u b'dak li qieghed fuqu.

23 Jahasra għalikom, skribi u Farizej, ipokriti! għaliex intom thallsu d-dieċmi fuq in-nagħniegh u x-xibt u l-kemmun; u hallejtu l-akbar hwejjeġ tal-liġi: il-haq, il-hniena, u l-fidi: dawn kien imisskom għamiltu, u ma thallux lill-ohrajn mhux magħmulin.

24 Ja mexxejja għomja, li ssaffu nemusa, u tibilghu gemel.

25 Jahasra għalikom, skribi u Farizej, ipokriti! għaliex tnaaddfu n-naha ta' barra tal-kalċi u tad-dixx, izda minn għewwa huma mimlijin bis-serq u nuqqas ta' razna.

26 Ja Farizej aghma, naddaf l-ewwel dak li hu minn għewwa fil-kalċi u fid-dixx, biex barra taghhom ikun nadif ukoll.

27 Jahasra għalikom, skribi u Farizej, ipokriti! għaliex intom tixbhu lill-oqbra mbajda, li tassew minn barra jidhru sbieħ, izda minn għewwa huma mimlija b-għadam ta' rġiel mejta, u b'kull fahx.

28 Hekk ukoll intom minn barra tidhru nies sewwa lill-bnedmin, izda minn għewwa intom mimmlija bl-ipokresija u l-ħażen.

29 Jahasra għalikom, skribi u Farizej, ipokriti! għaliex intom tibnu l-oqbra tal-profeti, u żzejnu l-monumenti tan-nies sewwa,

30 U tghidu: kieku għixna fi żmien missirijietna, ma konniex inkunu shab magħhom fid-demem tal-profeti.

31 Għalhekk intom xhieda għalikom infuskom, li intom ulied dawk li qatlu l-profeti.

32 Imlew mela l-kejl ta' missirijietkom.

33 Ja sriep, ja nisel il-lifgħat, kif tistghu tahaħru mill-haqq ta' l-infern?

34 Għalhekk, ara, jien nibgħatikom profeti, u għorrief, u skribi: u x'uhud minnhom intom toqtlu u ssalbu; u x'uhud minnhom issawtu fis-sinagogi taghkom, u tippersegwitawhom minn belt għal belt:

35 Biex jiġi fuqkom id-demem kollu tan-nies sewwa m'arċar fuq l-art, mid-demem t'Abel raġel sewwa sad-demem ta' Zak-karija, bin Barakija, li qtiltu bejn it-tempju u l-artal.

36 Tassew ngħidilkom: Għad jiġu dawn il-hwejjeġ kollha fuq dan in-nisel.

37 Ja Gherusalem, Gherusalem, int li toqtol il-profeti, u thaġgar lil dawk li jinbaghtulek, kemm-il darba ridt niġma' lil uliedek fiimkien, bħalma tiġieġa tiġbor il-fleies tagħha taht gwinhajja, u inti ma ridtx!

38 Ara, dorkom tibqaghilkom herba.

39 Għax ngħidilkom: Ma tarawnix minn issa 'l quddiem, sama tghidu: Imbierek dak li ġej f'isem il-Mulej.

24 U hareġ Gešù, u telaq mit-tempju: u resqu lejħ id-dixxipli tiegħu biex juruh il-bini tat-tempju.

2 U qalilhom Gešù: Tarawx dawn il-hwejjeġ kollha? Tassew ngħidilkom: Ma tithallix hawn ġebħa fuq ohra, li ma tiġ-garrafx.

3 U hu u qieghed fuq il-gholja taż-Zebbuġ, id-dixxipli resqu fejnu bil-mohbi, iġhidu: Għidilna, meta jiġru dawn il-hwejjeġ? u x'ikun il-ghelm tal-miġja tiegħek, u ta' tmiem id-dinja?

4 U wiegeb Gesù, u qalilhom: Araw li hadd ma jqarraq bikom.

5 Ghax jiġu hafna f'ismi jghidu: Jien hu Kristu; u jqarrqu b'hafna.

6 U tisinghu bi gwerer, u bi xnighat ta' gwerer: araw li ma tithawdux: ghax dan kollu jahtieg jiġri, iżda ghad mhux it-tmiem.

7 Ghax ġens iqum kontra ġens, u saltna kontra saltna: u jkun hemm ġuh, u pesta, u theżiz ta' l-art f'hafna postijiet.

8 Dawn kollha huma l-bidu tal-wegħat.

9 Imbagħad jaghtukom biex tinhaqru, u joqtukom: u tinbagħdu minhabba f'ismi minn kull ġens.

10 U mbagħad hafna jitfixklu, u jitra-dixxu lil xulxin, u joboghdu lil xulxin.

11 U hafna profeti foloz iqumu, u jqarrqu b'hafna.

12 U ghax il-ħazen jizzied, tibred l-imhabba ta' hafna whud.

13 Iżda dak li jdum sa l-aħħar, isalva.

14 U dan l-evanġelju tas-saltna jix-xandar mad-dinja kollha bħala xhieda lill-ġnus kollha; imbagħad jiġi t-tmiem.

15 Għalhekk meta taraw il-ġhajb tal-herba, li fuqha tkellem il-profeta Daniel, qieghda fil-lok imqaddes (ha jifhem min jaqra:)

16 Imbagħd halli jaharbu dawk li jkunu fil-Lhudija għall-muntanji:

17 U dak li jkun fuq il-bejt halli ma jinżilt biex jiehu xi haġa minn daru:

18 U dak li jkun fil-ġhalqa halli ma jargax lura biex jiehu hwejġu.

19 U jahasra għan-nisa tqal, u għal dawk li jreddghu f'dawk il-jiem!

20 Itolbu li l-harba tagħkom ma tkunx fix-xitwa, lanqas nhar ta' Sibit:

21 Ghax imbagħad ikun hemm niket kbir, li bħalu ma kienx mill-bidu tad-dinja s'issa, le, lanqas ikun hemm.

22 U jekk dawk il-jiem ma jkunux qsaru, ebdan bniadem ma jsalva: iżda minhabba l-mahturin dawk il-jiem jiqsaru.

23 Imbagħad jekk xi bniadem ighidilkom: Ara, hawn, jew hemm, hu Kristu, la temmnuhx.

24 Ghax iqumu Kristijiet foloz, u profeti foloz, u juru eghliem kbar u eghgubijiet; biex, jekk jista' jkun, iqarrqu bil-mahturin ukoll.

25 Ara, jien għidtilkom minn qabel.

26 Jekk mela jghidilkom: Ara, qieghed fid-deżert; la toħroġ; ara, qieghed fil-kmarat ta' ġewwa la temmnuhx dan.

27 Ghax bħalma l-berqa tiġi mil-lvant, u tidher ukoll mill-punent; hekk ukoll tkun il-miġja ta' Bin il-bniadem.

28 Ghax kull fejn ikun hemm il-ġisem mejjet, hemm l-ajkli jkunu miġmughin flimkien.

29 Minnuh wara n-niket ta' dawk il-jiem ix-xemx tidallam, u l-qamar ma

jaghtix id-dawl tiegħu, u l-kwiekeb jaqghu mis-sema, u l-qawwiet tas-smewwiet jit-
heżżu:

30 U mbagħad jidher il-ġhelm ta' Bin il-bniadem fis-sema: u mbagħad it-tribujiet kollha ta' l-art jolfqu, u jaraw Bin il-bniadem ġej fis-shab tas-sema b'qawwa u glorja kbira.

31 U jibghat l-anġli tiegħu b'hoss kbir ta' tromba, u jigrbu flimkien il-mahturin tiegħu mill-erbat irjeh, minn tarf sa tarf tas-sema.

32 Issa mis-siġra tat-tin itgħallmu parabbla: Meta l-fergħa tagħha tkun għadha ratba, u toħroġ il-weraq, tafu li s-saff ikun qorob:

33 Hekk ukoll intom, meta taraw dawn il-hwejjeġ kollha, kunu afu li qieghed fil-qrib: fil-biben.

34 Tassew nġhidilkom: Dan in-nisel ma jghaddix, sama jsehhu dawn il-hwejjeġ kollha.

35 Is-sema u l-art ighaddu, iżda kliemi ma jghaddix.

36 Imma dak il-jum u dik is-siegha ma jafhom ebdan bniadem, le, lanqas l-anġli tas-sema, hief Missieri wahdu.

37 Iżda bħal ma kien fi żmien Noè, hekk tkun ukoll il-miġja ta' Bin il-bniadem.

38 Ghax bħalma f'dawk il-jiem ta' qabel id-dilluvju kienu jieklu u jixorbu, jizzewġu u jingħataw għaž-żwieġ, sal-jum li fih Noè dahal fl-arka,

39 U ma kinux jafu sama gie d-dilluvju, u hadhom ilkoll; hekk ukoll tkun il-miġja ta' Bin il-bniadem.

40 Imbagħad tnejn ikunu fil-ġhalqa; il-wiehed jittiehed, u l-iehor jithalla.

41 Żewġ nisa jkunu jithnu fil-mithna; il-wahda tittiehed, u l-ohra tithalla.

42 Ishru mela: ghax ma tafux f'liema siegha għandu jiġi Sidkom.

43 Iżda kunu afu dan: Li kieku sid id-dar kien jaf f'liema sahra kellu jiġi l-halliel, kien jishar, u ma kienx ihalli daru tinfetah.

44 Għalhekk intom ukoll kunu mhejjijin: ghax fis-siegha li ma tahsbux fiha jiġi Bin il-bniadem.

45 Min mela hu qaddej fidil u għaqli, li sidu qieghdu fuq in-nies tad-dar tiegħu, biex jaghtihom l-ikel fil-waqt?

46 Imbieriek dak il-qaddej, li xhin jiġi sidu jsibu jagħmel hekk.

47 Tassew nġhidilkom: Iqieghdu fuq ġid kollu.

48 Iżda u jekk dak il-qaddej hażin ighid f'qalbu: Sidi jiddawwar ma jiġi;

49 U jibda jsawwat lill-qaddejja shabu, u jiekol u jixrob mas-skaren;

50 Jiġi sid dak il-qaddej f'jum li ma jistennieh, u f'siegha li ma jafx,

51 U jqattgħu f'biċċtejn, u jaghtih sehmu ma' l-ipokriti: hemm jkun hemm biki u tghažgħiz tas-sniem.

25 Imbaghad is-saltna tas-smewwiet tkun tixbah lil ghaxar xebbiet, li hadu l-imsiebah tagghom, u hargu biex jiltaqghu mal-gharus.

2 U hamsa minnhom kienu ghaqlin, u hamsa kienu boloh.

3 Dawk li kienu boloh hadu l-imsiebah tagghom, u ma hadux żejt magghom:

4 Izda l-ghaqlin hadu ż-żejt fil-kwies tagghom ma' l-imsiebah tagghom.

5 Waqt li l-gharus iddawwar, kollha tnieghsu u raqdu.

6 U f'nofs il-lejl kien hemm ghajta: Ara, il-gharus gej; ohorgu biex tilqghuh.

7 Imbaghad dawk ix-xebbiet kollha qamu, u hejjew l-imsiebah tagghom.

8 U l-boloh qalu lill-ghaqlin: Aghtuna miż-żejt taghkom, ghax l-imsiebah taghna ntfew.

9 Izda wiegħbu l-ghaqlin, billi qalu: Mhux hekk; li ma jmurx ma jkunx hemm biżżejjed ghalina u ghalikom: izda morru ahjar għand il-bejjiegha, u ixtu għalikom.

10 U fil-waqt li marru jixtru, gie l-gharus; u dawk li kienu lesti dahlu gewwa mieghu għat-tieg: u l-bieb ingħalaq.

11 Wara gew ukoll ix-xebbiet l-ohra jghidu: Ja sid, ja sid, ifthilna.

12 Imma hu wiegħbu u qal: Tassew ngħidilkom: Ma nafkomx.

13 Ishru mela, għaliex ma tafux la l-jum u lanqas s-siegha li fiha jiġi Bin il-bniedem.

14 Ghax is-saltna tas-smewwiet hi bħal meta bniedem li kien sejjer f'pajjiż fil-boghod sejjah lill-qaddejja tieghu, u rħielhom gidu f'idejhom.

15 U lil wiehed tah hames talenti, u lil iehor tnejn, u lil iehor wiehed: lil kull wiehed skond il-hila tieghu; u minnufih baqa' sejjer fil-vjaġġ tieghu.

16 Imbaghad dak li ha l-hames talenti mar u haddimhom, u qala' hames talenti ohra.

17 U l-istess dak li kien ha tnejn, hu wkoll qala' tnejn ohra.

18 Imma dak li kien ha wiehed mar u haffer fi-art, u heba l-flus ta' sidu.

19 Wara hafna żmien sid dawk il-qaddejja gie, u għamel il-kontijiet magħhom.

20 U resaq dak li kien ha l-hames talenti u gieb hames talenti ohra, iġhidu: Ja sid, int tajtni hames talenti: ara, jien qlajt barra minnhom hames talenti ohra.

21 Qallu sidu: Offi għalik, ja qaddej tajeb u fidil: int kont fidil fi ftit hwejjeġ, jien naghmliek sid fuq hafna hwejjeġ: idhol fil-ferh ta' sidek.

22 Resaq ukoll dak li kien ha ż-żewġ talenti, u qal: Ja sid, inti tajtni zewġ talenti: ara, jien qlajt zewġ talenti ohra barra minnhom.

23 Sidu qallu: Offi għalik, qaddej tajeb u fidil; int kont fidil fi ftit hwejjeġ; jien

naghmliek sid fuq hafna hwejjeġ: idhol fil-ferh ta' sidek.

24 Imbaghad resaq ukoll dak li kien ha talent wiehed u qal: Ja sid, jien naf li int raġel imqit, tahsad fejn ma żrajx, u tiġma' fejn ma xerridtx:

25 U jien bżajt, u mort hbejt it-talent tiegħek fl-art: ara, hawn għandek dak li hu tiegħek.

26 Wiegħbu sidu u qallu: Ja qaddej hażin u għażżien, kont taf li jien nahsad fejn ma żrajtx, u niġbor fejn ma xerridtx:

27 Int kellek mela tpoġġi flusi mal-bankiera, u mbaghad mal-miġja tiegħi jien kont niehu bl-imghax dak li hu tiegħi.

28 Hudulu mela t-talent, u aġtuh lil dak li għandu l-ghaxar talenti.

29 Ghax lil kull min għandu jingħatalu, u jkollu b'irfusi: imma mingħand dak li m'għandux jittiehed dak li għandu wkoll.

30 U ixtu l-qaddej li ma jiswiex fid-dlamijiet ta' barra: hemm ikun hemm biki u tgħażżiż tas-snien.

31 Meta Bin il-bniedem jiġi fil-glorja tieghu, u l-anġli mqaddsa kollha mieghu, imbaghad joqgħod fuq it-tron tal-glorja tieghu:

32 U jingabru quddiemu l-ġnus kollha: u jfridhom minn xulxin, bħalma r-ragħaj jifred in-nghaġ mill-ġidjien:

33 U jqieghed in-nghaġ fil-lemin tieghu, u l-gidjien fix-xellug.

34 Imbaghad iġhid is-Sultan lil dawk li jknuu fil-lemin tieghu: Ejjew, ja mberkin ta' Missieri, irtu s-saltna mħejjija għalikom mit-tisjjs tad-dinja:

35 Ghax kelli l-ġuh, u tajtuni niekol: kelli l-ghatx, u tajtuni nixrob: barrani kont, u lqajtuni:

36 Għarwien, u libbistuni: marid kont, u żortuni: fl-habs kont, u ġejtu tarawni.

37 Imbaghad iwiegħbu in-nies sewwa, billi jghidu: Mulej, meta rajniek bil-ġuh, u tmajniek, jew bil-ghatx, u szejniek?

38 Meta rajniek barrani, u lqajniek? jew għarwien, u libbisniek?

39 U meta rajniek marid, jew fil-habs, u ġejna għandek?

40 U s-sultan iwiegħbu u jghidilhom: Tassew ngħidilkom: Kull meta għamiltu dan ma' l-iżgħar wiehed minn dawn huti, intom għamiltuh miegħi.

41 Imbaghad iġhid ukoll lil dawk li jknuu fuq ix-xellug: Morru minn fejni, ja mishutin, fin-nar ta' dejjem, imħejji għax-xitan u l-anġli tieghu:

42 Ghax kelli l-ġuh, u ma tajtunix niekol: kelli l-ghatx, u ma tajtunix nixrob:

43 Barrani kont, u ma lqajtunix: għarwien, u ma libbistunix; marid, u fil-habs, u ma żortunix.

44 Imbaghad iwiegħbu huma wkoll, billi iġhidu: Mulej, meta rajniek bil-ġuh, jew bil-ghatx, jew barrani, jew għarwien, jew

marid, jew fil-habs, u ma waqafniex mieghek?

45 Imbaghad iwiegheb, ighidilhom: Tas-sew nghidilkom: Kull meta ma ghamiltux dan ma l-iżghar minn fost dawn, ma ghamiltuhx mieghi.

46 U dawn imorru fil-kastig ta' dejjem; iżda n-nies sewwa fil-hajja ta' dejjem.

26 U gara, wara li Ġesù spiċċa dawn it-tahditiet kollha, illi qal lid-dixxipli tiegħu:

2 Tafu li wara jumejn hi l-festa ta' l-ghid, u Bin il-bniedem jinghata biex ikun imsallab.

3 Imbaghad ingabru flimkien il-qassisin il-kbar, u l-iskribi, u x-xjuh tal-poplu, fil-palazz tal-qassis il-kbir, li kien jismu Qajfas.

4 U thaddtu kif jistgħu jaqbd u bil-qerq lil Ġesù, u joqtluh.

5 Iżda qalu: Mhux nhar il-festa, li ma ikunx hemm xi rewwixta fost il-poplu.

6 Issa meta Ġesù kien fil-Betanja, fid-dar ta' Xmun l-imġiddem,

7 Resqet fejnu mara li kellha vażett ta' l-alabastru b'żejt tal-fwieha li jiswa wisq, u sawbitu fuq rasu hu u jiekol.

8 Iżda meta d-dixxipli tiegħu raw dan, għadbu, billi qalu: Għaliex dal-hela?

9 Ghax daż-żejt tal-fwieha sata' jinbiegħ wisq għali, u jinghata lill-foqra.

10 Malli Ġesù għaraf dan, qalilhom: Għaliex qeghdin iddejqu lill-mara ladarba eghmlit tajjeb għamlet mieghi?

11 Ghax intom għandkom il-foqra dejjem magħkom; iżda mhux dejjem għandkom lili.

12 Ghax meta sawbet daż-żejt tal-fwieha fuq gismi, għamlitu għad-difna tiegħi.

13 Taseww nghidilkom: Kull fejn jix-xandar dan l-evanġelju fid-dinja kollha, hemm ukoll dak li għamlet dil-mara, jinghad fuqha bhala tifkira tagħha.

14 Imbaghad wiehed mit-tnax, jismu Ġuda Iskarjota, mar għand il-qassisin il-kbar,

15 U qalilhom: Xi tridu tagħtuni, u jien nagħtihulkom f'idejkom? U wiżnulu tletin biċċa tal-fidda.

16 U minn dak il-hin beda jfittex il-waqt kif jitradih.

17 Issa fi-ewwel jum ta' l-ażżmi d-dixxipli ġew għand Ġesù jghidulu: Fejn trid li nhejjulek biex tiekol il-ghid?

18 U qal: Morru l-belt għand wiehed, u għidulu: L-Imghallem ighid: Zmien qorob; għandek nagħmel il-ghid mad-dixxipli tiegħi.

19 U d-dixxipli għamlu bħalma Ġesù ordnalhom; u hejjew il-ghid.

20 Issa meta sar filgħaxija, qagħad fuq il-mejda mat-tnax-il dixxipli tiegħu.

21 U huma u jieklu, qal: Taseww nghidilkom, li wiehed minnkomb għandu jitradini.

22 U soġħobbihom wisq; u kull wiehed beda jghidlu: Jaqaw jien. Mulej?

23 U wiegheb, u qal: Dak li jbill b'idu mieghi fid-dixx jitradini:

24 Bin il-bniedem imur kif inhu miktub fuqu: iżda jahasra għal dak il-bniedem li minnu Bin il-bniedem hu ittradut! Ahjar kien ikun għal dak il-bniedem li kieku ma twelidix.

25 Imbagħad Ġuda, li ittradih, wiegheb u qal: Jaqaw jien, Mghallem? Qallu: Inti ghid.

26 U huma u jieklu, Ġesù ha l-hobż u bierku, u qasmu, u tah lid-dixxipli, u qal: Hudu, kulu; dan hu gismi.

27 U ha l-kalċi, u iżżahajr, u tahulhom, hu u jghid: Ixorbu lkoll minnu;

28 Ghax dan hu demmi tat-testment il-ġdid, li hu m-xerred għal hafna għall-mahfra tad-dnubiet.

29 Iżda jien nghidilkom: Minn issa 'l quddiem ma nixorbu minn dal-frott tad-dielja, sa dak in-nhar meta nixorbu ġdid magħkom fis-saltna ta' Missieri.

30 U wara li għannew innu, harġu għall-gholja taż-Zebbuġ.

31 Imbagħad qalilhom Ġesù: Intom ilkokk titfixxku minhabba fija l-lejla: ghax hu miktub: Insawwat ir-ragħaj, u n-nghaġ tal-merħla jixterdu.

32 Iżda wara li nqum, immur qabilkom fil-Galilija.

33 Iżda Pietru wiegheb, u qallu: Jekk ilkokk titfixxku minhabba fik, jien qatt ma nitfixxkel.

34 Qallu Ġesù: Taseww nghidlek, li dal-lejl, qabel ma jidden s-serduq, tiċadni tliet darbiet.

35 Qallu Pietru: Ukoll kieku kelli mmut mieghek, ma niċhdikx. L-istess ukoll qalu d-dixxipli kollha.

36 Imbagħad Ġesù gie magħhom f'qasam jismu Getsemani, u qal lid-dixxipli: Oqogħdu hawn, sakemm immur hemm u nitlob.

37 U ha miegħu 'l Pietru, u liż-żewġ ulied Żebedew, u beda jitnikket, u jiddejjaq wisq.

38 Qalilhom imbagħad: Imnikkta wisq ruhi; għall-mewt; ibqgħu hawn, u ishru mieghi.

39 U mar 'il quddiem ftit, u waqa' għal wiċċu, u talab, billi qal: O Missieri, jekk jista' jkun, ha jitwarrab minni dal-kalċi: iżda mhux kif irrid jien, imma kif trid int.

40 U gie fejn id-dixxipli, u sabhom reqdin, u qal 'il Pietru: Kif, ma stajtux tishru siegħa mieghi?

41 Ishru, u itolbu, biex ma tidhux fit-tigrib: taseww l-ispirtu mhejji, iżda l-ġisem dghajjef.

42 Raġa' mar it-tieni darba, u talab, billi qal: O Missieri, jekk dal-kalċi ma jistax ighaddi minni, bla ma nixorbu, ha tkun maghmula r-rieda tieghek.

43 U ġie, u raġa' sabhom reqdin: għaliex għajnejhom kienu mtaqqlin.

44 U halliehom, u raġa' mar, u talab it-tielet darba, billi qal l-istess kliem.

45 Imbagħad ġie fejn id-dixxipli tiegħu, u qalilhom: Orqdu issa, u hudu l-mistrieħ tagħkom: ara, qorbot is-sieġha, u Bin il-bniedem jinġhata f'idej il-midinbin.

46 Qumu, ejjew immorru: ara dak li ittradieni wasal.

47 U fil-waqt li kien għadu jtkellem, ara, Ġuda, wiehed mit-tmax, ġie, u miegħu ġemgħa kbira ta' nies bis-sjuf u bl-oħtra, mill-qassisin il-kbar u x-xjuh tal-poplu.

48 Issa dak li ittradih tahom għelm, billi qalilhom: Dak li jien inbus, hu dak stess: zommuh tajjeb.

49 U malajr resaq lejn Ġesù, u qal: Is-sliem għalik, Mġhallem; u biesu.

50 U qallu Ġesù: Habib, għalfejn ġejt? Imbagħad resqu, u meddew idejhom fuq Ġesù, u haduh.

51 U, ara, wiehed minnhom li kienu ma' Ġesù medd idu, u silet sejfu, u ta daqqa lil wiehed mill-qaddejja tal-qassis il-kbir, u qatagħlu widintu.

52 Qallu mbagħad Ġesù: Arġa' qieghed sejfek f'postu; għax dawk kollha li jaqdbu s-sejf jintilfu bis-sejf.

53 Tahseb int li jien ma nistax issa nitlob lil Missieri, u issa stess jibgħatli iżjed minn tmax-il leġjun ta' anġli?

54 Iżda kif mela ssehh l-iskrittura, li hekk jahtieg isir?

55 F'dak il-hin qal Ġesù lill-ġmieghi tan-nies: Hriġtu donnkomm kontra xi halliel bis-sjuf u bl-oħtra biex tehduni? Jien kont noqgħod kuljum fit-tempju nġhallem, u ma hadtunix.

56 Iżda dan kollu ġara, biex issehh l-iskrittura tal-profeti. Imbagħad id-dixxipli kollha hallewh, u harbu.

57 U dawk li kienu qadbu 'l Ġesù haduh għand Qajfas il-qassis il-kbir, fejn l-iskribi u x-xjuh kienu miġmughin.

58 Imma Pietru mar warajh mill-bogħod sal-palazz tal-qassis il-kbir, u dahl ġewwa, u qagħad mal-qaddejja, biex jara t-tmiem.

59 Issa l-qassisin il-kbar, u x-xjuh, u l-kunsill kollu, bdew ifittxu xhieda qarrieqa kontra Ġesù, biex jagħtuh il-mewt;

60 U ma sabu 'l hadd: iva, għalkemm hafna xhud qarrieqa ġew, ma sabu 'l hadd. Fl-aħħar ġew żewġ xhud qarrieqa.

61 U qalu: Dal-bniedem qal: Jien nista' nħott it-tempju t'Alla, u nibnih fi tliet jjiem.

62 U l-qassis il-kbir qam bil-wieqfa, u qallu: Ma twieġeb xejn? X'inhu dan li dawn qegħdin jixhdu kontra tieghek?

63 Iżda Ġesù baqa' sieket. U l-qassis il-kbir wieġeb u qallu: Nitolbok għal Alla l-haj, li tgħidilna jekk intix il-Kristu, l-Iben t'Alla.

64 Qallu Ġesù: Int għidt: madankollu ngħidilkom li mil-lum 'il quddiem taraw Bin il-bniedem qieghed fil-lemin tas-setgħa, u ġej fuq is-shab tas-sema.

65 Imbagħad il-qassis il-kbir ħarrat hwejġu, hu u jgħid: Dagma: x'għandna b'żonn iżjed ta' xhud? Ara, issa intom smajtu d-dagħwa tiegħu.

66 X'jidhrilkom? U dawk wieġbu u qalu: Jisthoqqlu l-mewt.

67 Imbagħad besqu f'wiċċu, u tawh bil-ponn; u oħrajn tawh bil-harta,

68 Huma u jgħidu: Ja Kristu, obsrolna: min hu dak li sawtek?

69 Issa Pietru kien qieghed barra fil-palazz: u resqet fejnu qaddejja, tgħid: Int kont ma' Ġesù l-Galilew.

70 Imma hu ċaħad quddiem kulhadd, billi qal: Ma nafx x'inti tgħid.

71 U malli hareġ fil-logġa, qaddejja oħra ratu, u qalet lil dawk li kienu hemm: Dan ukoll kien ma' Ġesù ta' Nażaret.

72 U raġa' ċaħad b'halfa: Ma nafux lil dal-bniedem.

73 U wara ftit resqu lejħ dawk li kienu qegħdin hemm, u qalu 'l Pietru: Tasew, int ukoll wiehed minnhom; għax kliemk jikxfek.

74 Imbagħad beda jishet u jahlef, billi qal: Ma nafux lil dan il-bniedem! U min-nufiħ idden is-serduq.

75 U Pietru ftakar fil-kelma ta' Ġesù, li kien qallu: Qabel ma jidden is-serduq, tiċadni tliet darbiet. U hareġ barra, u beka biki ta' l-imrar.

27 Meta sebah, il-qassisin il-kbar kollha u x-xjuh tal-poplu, ftiehm bejniethom kontra Ġesù biex joqtluh:

2 U wara li rabtuh, haduh, u tawh f'idejn Ponzju Pilatu l-gvernatur.

3 Imbagħad Ġuda, li ittradih, meta ra li kien ikkundannat, nidem, u raġa' ġieb it-tletin biċċa tal-fidda lill-qassisin il-kbar u lix-xjuh,

4 U qal: Dnibt billi ittradejt demm bla htija. Iżda huma qalu: Ahna x'nindahlu? Dak arah int.

5 U xehet it-tletin biċċa tal-fidda fit-tempju, u telaq, u mar u tghallaq.

6 U l-qassisin il-kbar hadu t-tletin biċċa tal-fidda, u qalu: Ma jiswiex li nqegħduhom fit-teżor, għax huma l-prezz tad-dem.

7 U ftiehm bejniethom, u xtraw bihom il-għalqa ta' wiehed jaħdem il-fuħhar, biex jidfnu l-barranin fih.

8 Għalhekk dik il-għalqa għadha msejja ha sal-lum: Il-għalqa tad-dem.

9 Imbagħad sehh dak li qal il-profeta

Ġeremija, li jghid: U hadu t-tletin biċċa tal-fidda, il-prezz ta' dak li kien ipprezzat, u li wlied Iżrael kienu ipprezzaw;

10 U tawhom għall-ghalqa ta' dak li jahdem il-fuhhar, kif il-Mulej qabbadni.

11 U Gesù qaghad wieqaf quddiem il-gvernatur: u l-gvernatur staqsieh, billi qal: Int is-Sultan tal-Lhud? u qallu Gesù: Int qieghed tghid.

12 U meta xlewh il-qassisin il-kbar u x-xjuh, ma wieġeb xejn.

13 Imbagħad Pilatu qallu: Mintix tisma' kemm hwejjeġ qeghdin jixhdu kontra tiegħek?

14 U ma wieġbu għall-ebda kelma: hekk li l-gvernatur stagħġeb wisq.

15 Issa l-gvernatur f'dik il-festa kien imdorri jitlaq habsi lin-nies, lil dak li kienu jridu huma.

16 U kellhom f'dak iż-żmien habsi magħruf, jismu Barabba.

17 Għalhekk meta ngabru flimkien, Pilatu qalilhom: Lil min tridu li nitilqilkom? Lil Barabba, jew lil Gesù li jghidulu Kristu?

18 Għax kien jaf li kienu tawhulu għall-ghira.

19 Xhin qaghad fuq is-siġġu tal-haqq, martu baġtet tghidlu: M'għandikx ikollok x'taqsam ma' dak ir-raġel ġust: għax jien batejt wisq illum f'holma minhabba fih.

20 Izda l-qassisin il-kbar u x-xjuh dawru l-ġemgħa tan-nies biex jitolbu għal Barabba, u jeqridu 'l Gesù.

21 Il-gvernatur wieġeb u qalilhom: Lil min mit-tnejn tridu li nitilqilkom? Qalu: Barabba.

22 Pilatu qalilhom: X'nagħmel mela b'Gesù li jghidulu Kristu? Qalu ikoll: Ha jkun imsallab.

23 U l-gvernatur qal: Għaliex, x'deni għamel? Imma huma aktar bdew ighajtu, billi jghid: Ha jkun imsallab.

24 Meta Pilatu ra li ma jista' jagħmel xejn, imma aktarx li kienet qieghda tqum għagħa, ha l-ilma, u hasel idejha quddiem il-ġemgħa tan-nies, hu u jghid: Jien m'għandi ebda htija fid-demem ta' dar-raġel ġust; araw intom.

25 Imbagħad in-nies kollha wieġbu, u qalu: Demmu fuqna, u fuq uliedna.

26 Imbagħad telqilhom 'il Barabba: u wara li sawwat 'il Gesù, tah biex ikun imsallab.

27 Imbagħad is-suldati tal-gvernatur hadu 'l Gesù fil-pretorju, u ġemgħu madwaru il-qatgħa kollha tas-suldati.

28 U nezzgħuh, u qieghdu fuqu kappa tal-porpra.

29 U wara li dafru kuruna tax-xewk, qegħduha fuq rasu, u qasba f'idu l-leminja: u niżlu għarkobbtejhom quddiemu, u dahku bih, huma u jghidu: Is-sliem, Sultan tal-Lhud!

30 U besqu fuqu, u hadu l-qasba, u sawtuh fuq rasu.

31 U wara li ddiehku bih nehew minn fuqu l-kappa, u libbsuh hwejġu, u haduh biex isalbuh.

32 U huma u herġin, sabu raġel minn Ċireni, jismu Xmun: lilu gieghlu jarfa' s-salib.

33 U meta waslu f'post ighidulu Golgota, jififeri, post il-qorriegħa,

34 Tawh jixrob inbid imhallat bl-imrara: u meta daqu, ma riedx jixrob.

35 U sallbuh u qasmu hwejġu, billi lagħbuhom bix-xorti: biex isehh dak li ntqal mill-profeta: Qasmu hwejġi bejniethom, u fuq hwejġi tefgħu x-xorti.

36 U qagħdu bil-qieghda hemm ighas-sulu;

37 U qegħdulu miktuba fuq rasu l-htija tiegħu: DAN HU GESÙ SULTAN IL-LHUD.

38 Imbagħad kienu msallbin miegħu żewġ hallelin, wiehed fil-lemin, u wiehed fix-xellug.

39 U dawk li kienu jghaddu kienu jghajruh, huma u jcaqilqu rashom,

40 U jghidu: Int li thott it-tempju, u tibnih fi tliet ijiem, salva lilek innifsek. Jekk int l-Iben t'Alla, inzel mis-salib.

41 Hekk ukoll il-qassisin il-kbar kienu jiddiehku bih, ma' l-iskribi u max-xjuh, u jghidu:

42 Salva oħrajn; lilu nnifsu ma jistax isalva. Jekk hu s-Sultan ta' Iżrael, ha jinzel issa mis-salib, u nemmnuh.

43 Hu fada f'Alla; ha jehilsu issa, jekk iridu: għax hu qal: Jien l-Iben t'Alla.

44 Il-hallelin ukoll, li kienu mislubin miegħu, żebilhuh.

45 Issa mis-sitt siegħa kien hemm dlamijiet fuq l-art kollha sad-disa' siegħa.

46 U madwar id-disa' siegħa Gesù għajjat b'lehen qawwi, billi qal: Eli, Eli, lama sabaqtani? li tfisser: Alla tiegħi, Alla tiegħi, għaliex hallejtني?

47 X'uhud milli kienu qegħdin hemm, meta semgħu dan, qalu: Dal-bniedem qieghed isejjah lil Elija.

48 U minnufih wiehed minnhom ġera, u ha sponża, u mlieħa bil-hall, u qieghdha fuq qasba, u tah jixrob.

49 L-oħrajn qalu: Stenna: ha naraw jekk jiġix Elija jsalvah.

50 Gesù, wara li raġa' għajjat b'lehen qawwi, radd ruhu.

51 U, ara, il-purtiera tat-tempju ċċartet f'biċċtejn minn fuq s'isfel, u l-art theżżet, u l-blat inferaq;

52 U l-oqbra nfethu; u hafna iġsma tal-qaddisin li kienu reqdin qamu.

53 U harġu mill-oqbra wara l-qawmien tiegħu, u dahlu fil-belt imqaddsa, u deħru lil hafna.

54 Issa kif iċ-ċenturjun, u dawk li kienu miegħu jghassu 'l Gesù, raw it-

theżhiz ta' l-art, u l-hwejjeġ li kienu ġraw, beżgħu wisq, u qalu: Tassew dan kien l-Iben t'Alla.

55 U kien hemm hafna nisa fil-boghod jaraw, li kienu ġew wara Gesù mill-Galilija, biex jieqfu miegħu:

56 Fosthom kienet Marija Maddalena, u Marija omm Gakbu u Gozè, u omm ulied Zebedew.

57 Xhin sar filghaxija, ġie raġel ghani minn Arimatija, jismu Guzepp, li kien hu wkoll dixxiplu ta' Gesù:

58 Dan mar ghand Pilatu, u talab il-ġisem ta' Gesù. Imbagħad Pilatu ordna li l-ġisem ta' Gesù jingħata.

59 U meta Guzepp ha l-ġisem, geżwru f'biċċa tal-ghazel nadifa.

60 U qieghdu fil-qabar ġdid tiegħu stess li kien haffer fil-blat: u gerbeb ġebbla kbira quddiem il-bieb tal-qabar, u telaq.

61 U kien hemm Marija Maddalena, u Marija l-ohra, bil-qieghda biswit il-qabar.

62 Issa l-ghada, li kien wara l-jum tat-thejjija, il-qassisin il-kbar u l-Fariżej ġew f'imkien ghand Pilatu,

63 Ighidu: Sinjur, ahna niftakru li dak il-qarrieq qal, meta kien għadu haj: Wara tlitt ijiem inqum.

64 Ordna mela li l-qabar ikun imhares sat-tielet jum; li ma jiġux id-dixxipli tiegħu bil-lejl, u jisirquh, u jghidu lin-nies: Qam mill-imwiet: u l-ahhar qerq ikun agharr minn ta' l-ewwel.

65 Qalilhom Pilatu: Ghandkom il-ghassa; morru, għassuh kif tafu.

66 Marru mela, u għalqu l-qabar tajjeb, billi issiġillaw il-ġebbla, u hallew il-ghassa.

28 Tard fil-jum tas-Sibt, malli kien qieghed jisbah fl-ewwel jum tal-ġimgħa, giet Marija Maddalena u Marija l-ohra, biex jaraw il-qabar.

2 U, ara, kien hemm theżhiza kbira ta' l-art għax anġlu tal-Mulej niżel mis-sema, u ġie u qaleb il-ġebbla mill-bieb, u qagħad bil-qieghda fuqha.

3 Wiċċu kien donnu berqa, u libstu bajda bhas-siġ:

4 U bil-biza' tiegħu l-ghassiesa triegħdu, u saru qishom mejtin.

5 U l-anġlu wieġeb u qal lin-nisa: La tibzghux: għax jien naf li qegħdin ftitxu 'l Gesù, li kien imsallab:

6 Mhux hawn: għaliex qam, bħal ma qal. Ejjew, araw fejn kien qieghed il-Mulej.

7 U morru malajr, u għidu lid-dixxipli tiegħu li qam mill-imwiet; u, ara, hu jmur qabilkom fil-Galilija; hemm tarawh: ara, jien għidtilkom.

8 U telqu malajr mill-qabar b'biża' u b'ferh kbir: u marru jiġru jhabbru lid-dixxipli tiegħu.

9 U huma u sejrjn biex iġhidu lid-dixxipli tiegħu, ara, Gesù ltaqa' magħhom, u qalilhom: Is-sliem għalikom. U resqu, u qabdulu riġlejh, u qimuh.

10 Imbagħad qalilhom Gesù: La tibzghux: morru habbru lil huti biex imorru fil-Galilija, u hemm jarawni.

11 Issa meta kienu sejrjn, ara, x'uhud mill-ghassiesa ġew fil-belt, u habbru lill-qassisin il-kbar il-hwejjeġ kollha li kienu graw.

12 U wara li nġemgħu max-xjuh, u ftiehm, taw bosta flus lis-suldati,

13 Billi qalulhom: Għidu li d-dixxipli tiegħu ġew bil-lejl, u serquh ahna u reqdin.

14 U jekk dan jiġi f'widnejn il-gvernat, ahna ndawruh, u lilkom nehilsukom mill-inkwiet.

15 Għalhekk hadu l-flus, u għamlu kif kienu mghallmin. U dal-kliem għadu mxxerred fost il-Lhud sal-lum.

16 Imbagħad il-hdax-il dixxiplu marru fil-Galilija, fuq muntanja fejn Gesù kien qalilhom.

17 U malli rawh, qimuh: iżda whud thassbu.

18 Resaq Gesù u kellimhom, billi qal: Kull setgħa hi mogħtija lili fis-sema u fl-art.

19 Morru mela, u għallmu l-ġnus kollha, u għammduhom fl-Isem tal-Missier, u ta' l-Iben, u ta' l-Ispirtu s-Santu:

20 U għallmuhom iħarsu kulma ordnajtilkom: u, ara, jien dejjem magħkom, sa tmiem id-dinja. Amen.

L-Evangelju Skond San Mark

1 Il-bidu ta' l-evangelju ta' Gesù Kristu, Bin Alla;

2 Bħalma hu miktub fil-profeti: Ara, jien nibgħat il-messaggier tiegħi quddiem wiċċek, li jhejji triqtek quddiemek.

3 Il-lehen ta' wiehed iġhajjat fid-deżert:

Hejju t-triq tal-Mulej, wittu l-mogħdijiet tiegħu.

4 Gwanni kien iġhammed fid-deżert, u kien ixandar il-magħmudija ta' l-indiema għall-mahfra tad-dnubiet.

5 U kienet tmur għandu l-art kollha

tal-Lhudija, u n-nies ta' Ġerusalem; u kienu kollha mghammdin minnu fix-xmara tal-Gurdan, billi jistqarru dnuviet-hom.

6 U Gwanni kien liebes bix-xaghar tal-gemel, u bi hżiem tal-gild madwar qad-dejh; u kien ixeol il-gradijiet u l-ghasel salvagg;

7 U kien ixandar, billi jghid: Gej warajja wiehed aqwa minni, li ma jisthoq-qlix nitbaxxa nhollu l-qafra tal-qorq tieghu.

8 Jien tassew ghammidtkom bil-ilma; iżda hu jghammidkom bil-Ispirtu s-Santu.

9 U ġara f'dawk il-jiem, illi Gesù gie minn Nazaret tal-Galilija, u tghammed fil-Gurdan minn Gwanni.

10 U hu u hierēg mill-ilma, ra s-smew-wiet jinfethu, u l-Ispirtu bhal hamiema niezleż fuqu:

11 U lehen gie mis-smewwiet ighid: Int Ibni l-mahhub, li bik nitghaxxaq.

12 U minnufih l-ispirtu tefghu fid-deżert.

13 U qaghad fid-deżert erbghin jum, imġarrab minn Satana; u kien mal-bhejjem salvaggi; u l-angli kienu jduru bih.

14 Issa wara li Gwanni ntafa' l-habs, Gesù gie fil-Galilija, ixandar l-evanġelju tas-saltna t'Alla.

15 U jghid: Ghalaq iż-żmien, u s-saltna t'Alla qorbot: indmu, u emmu l-evan-ġelju.

16 Issa hu u ghaddej hada l-bahar tal-Galilija, ra 'l Xmun u 'l Indri huh jifgħu xibka fil-bahar: ghax kienu sajjieda.

17 U qalilhom Gesù: Ejjew warajja, u naghmilkom tkunu sajjieda tal-bnedmin.

18 U minnufih hallew ix-xbieki tagh-hom, u marru warajh.

19 U wara li mexa ftit iżjed 'il quddiem minn hemm, ra 'l Gakbu bin Zebedew, u 'l huh Gwanni, li kienu wkoll fid-dghajsa jsewwu x-xbieki tagh-hom.

20 U minnufih sejhilhom: u hallew lil missierhom Zebedew fid-dghajsa mal-haddiema mikrija, u marru warajh.

21 U dahlu f'Kafarnahum; u minnufih f'jum is-Sibt dahal fis-sinagoga, u qabad ighallem.

22 U kienu mistaghġbin b'tagħlimu: ghax kien ighallimhom bhal wiehed li ghandu s-setgha, u mhux bhall-iskribi.

23 U kien hemm fis-sinagoga tagh-hom bniedem bi spirtu mnigġes; u ghajjat,

24 Ighid: Hallina; x'ghandna naqsmu mieghek, o Gesù ta' Nazaret? Gejt biex teqridna? Jien naf int min int, il-Qaddis t'Alla.

25 U ċanfru Gesù, billi qal: Iskot, u ohroġ minnu.

26 U wara li l-ispirtu mnigġes habbtu ma' l-art, u ghajjat b'lehen gholi, hareġ minnu.

27 U kollha staghġbu, hekk li kienu jistaqsu lil xulxin, billi jghidu bejniethom: X'ikun dan? x'tagħlim gdid hu dan? ghax bis-setgha jordna sahsitra l-ispirti mnigġsa, u huma jisimghu minnu.

28 U xterdet malajr hbaru ma' kullimkien fi-art kollha madwar il-Galilija.

29 U minghajr telf ta' żmien, meta harġu mis-sinagoga, dahlu fid-dar ta' Xmun u Indri, ma' Gakbu u Gwanni.

30 Imma hmiet Xmun kienet mixhuta fis-sodda marida bid-deni, u mill-ewwel qalulu biha.

31 U resaq, u hadha minn idha, u qajjimha: u d-deni telaqha f'daqqa, u daret bihom.

32 U filghaxija, meta x-xemx nżlet, ġibulu dawk kollha li kienu morda, u dawk li kellhom ix-xjaten.

33 U l-belt kollha nġemgħet flimkien quddiem il-bieb.

34 U fejjaq hafna li kienu morda b'hafna mardijiet, u keċċa hafna xjaten; u ma halliex lix-xjaten jitkellmu, ghax kienu jafuh.

35 U filghodu, wara li qam wisq qabel ma sebah, hareġ, u telaq għal post imwar-rab, u hemm qaghad jitlob.

36 U Xmun u dawk li kienu miegħu marru warajh.

37 U malli sabuh, qalulu: Kulhadd qieghed ifittxek.

38 U qalilhom: Ejjew immorru fi-ibliet l-ohra; biex inxandar hemm ukoll: ghax għal dan ġejt.

39 U xandar fis-sinagogi tagh-hom mal-Galilija kollha, u keċċa x-xjaten.

40 U gie għandu wiehed imġid, jitolbu, u joqghodlu gharkobbtejh, u jghidlu: Jeġk trid, tista' tnaddafni.

41 U Gesù, imqanqal mill-hniena, medd idu, u messu, u qallu: Irrid: indaf.

42 U hekk kif tkellem, il-ġdiem telqu minnufih, u ndaf.

43 U wissieh bil-qawwa, u bagħtu bla telf ta' żmien.

44 U qallu: Ara li ma tghid xejn lil hadd; iżda mur uri rühed lill-qassis, u offri għat-tindif tieghek dawk il-hwejjeġ li Mosé ordna, b'xhieda għalihom.

45 Iżda dak hareġ, u beda jxandar hafna, u jxerred il-kelma; hekk li Gesù ma kienx jista' jidhol bid-dieher fil-belt, iżda kien joqghod barra f'postijiet imwarrba: u kienu jġu għandu minn kullimkien.

2 U raġa' dahal f'Kafarnahum wara xi jiem; u nstama' li kien id-dar.

2 U minnufih hafna nġemgħu flimkien, hekk li ma kienx hemm wisa' biex jilqughom; le, lanqas hdejn il-bieb: u xandrilhom il-kelma.

3 U ġew għandu jġibulu raġel paralitiku, li kien merfugh minn erbgha.

4 U meta ma setghux jersqu fejnu minhabba r-rassa, kixfu s-saqaf fejn kien: u wara li fethuh, niżżlu s-saqqu li fuqu kien mixhut il-paralitiku.

5 Meta Gesù ra l-fidi taghhom, qal lill-paralitiku: Ibni, dnubietek ikunu mahfura.

6 Izda kien hemm x'uhud mill-iskribi bil-qieghda hemm, ighidu f'qalbhom:

7 Ghax qieghed jidghi hekk dal-bniedem? Min jista' jahfer id-dnubiet hlief Alla biss?

8 U hekk kif Gesù ra fi-ispirtu tieghu li kienu jghidu hekk fihom infushom, qalilhom: Ghax qeghdin tghidu hekk f'qalbhom?

9 Liema hu l-ehfef tghid lill-paralitiku: Dnubietek ikunu mahfura; jew tghid: Qum, u hu s-saqqu tieghek, u imxi?

10 Izda biex tkunu tafu li Bin il-bniedem ghandu s-setgha fuq l-art biex jahfer id-dnubiet, (qal lill-paralitiku.)

11 Nghidlek: Qum, hu s-saqqu tieghek, u mur f'darek.

12 U dak qam minnufih, u ha s-saqqu, u telaq qabilhom ilkoll; hekk li kollha staghbu, u igglorifikaw 'l Alla, billi qalu: Qatt ma rajna hekk.

13 U raga' hareg lejn il-bahar; u l-gemgha tan-nies kollha giet ghandu, u ghallimhom.

14 U hu u ghaddej, ra 'l Levi bin Alfew bil-qieghda fuq il-bank tat-taxxi, u qalu: Ejjja warajja. U dak qam u mar warajh.

15 U ġara, xhin Gesù kien jiekol fid-dar ta' dan, illi bosta publikani u midinbin kienu flimkien ukoll fuq il-mejda ma' Gesù u mad-dixxipli tieghu: ghaliex kien hemm hafna, u kienu marru warajh.

16 U meta l-iskribi u l-Farizej rawh jiekol mal-publikani u l-midinbin, qalu lid-dixxipli tieghu: Kif jiekol u jixrob mal-publikani u mal-midinbin?

17 Malli sama' dan, Gesù qalilhom: Dawk li huma b'sahhithom m'ghandhomx b'zonn ta' tabib; izda dawk li huma morda: ma gejtx insejjah lin-nies sewwa, izda lill-midinbin ghall-indiemha.

18 U d-dixxipli ta' Gwanni u tal-Farizej kienu jsumu: u gew u qalulu: Ghaliex id-dixxipli ta' Gwanni u d-dixxipli tal-Farizej isumu, izda d-dixxipli tieghek ma jsumux?

19 U qalilhom Gesù: Jistghu l-haddara jsumu, fil-waqt li l-gharus hu maghhom? Sakemm ghandhom il-gharus maghhom, ma jistghux isumu.

20 Izda l-jiem jigu, meta l-gharus jit-tehdilhom, u mbaghad isumu f'dawk il-jiem.

21 Hadd ukoll ma jhit roqgha ta' xoqqa ġdida fuq libsa qadima: inkella r-roqgha l-ġdida li tkun imlietha tġibed mill-qadima, u t-tiċrita ssir agharr.

22 U hadd ma jqieghed inbid ġdid fi

glud godma: inkella l-inbid il-ġdid jaqsam il-glud, u l-inbid jixxerred, u l-glud jintilfu: imma inbid ġdid ghandu jitqieghed fi glud godda.

23 U ġara, illi għadda nhar ta' Sibt minn qalb l-eghlieqi tal-qamh; u d-dixxipli tieghu, huma u ghaddejjin, bdew jaqtghu z-zbul.

24 U l-Farizej qalulu: Ara, ghaliex qeghdin jaghmlu nhar ta' Sibt dak li ma jixraqx?

25 U qalilhom: Qatt ma qrajtu x'ghamel David, meta kellu b'zonn, u hadu l-ġuh, hu, u dawk li kienu mieghu?

26 Kif dahal fid-dar t'Alla fi żmien Abjatar il-qassis il-kbir, u kiel il-hobż imqieghed quddiem il-Mulej, li ma kienx jixraq jieklu barra mill-qassisin, u ta wkoll lil dawk li kienu mieghu?

27 U qalilhom: Is-Sibt kien maghmul għall-bniedem; u mhux il-bniedem għas-Sibt:

28 Għalhekk Bin il-bniedem hu Sid is-Sibt ukoll.

3 U raga' dahal fis-sinagoga; u kien hemm raġel li kellu idu niexfa.

2 U għassewlu, jekk ifejqux nhar ta' Sibt; biex jixlul.

3 U qal lir-raġel li kellu idu niexfa: Qum bil-wieqfa fin-nofs.

4 U qalilhom: Jixraq li nhar ta' Sibt taghmel il-gid, jew li taghmel id-deni? Li issalva hajja, jew li toqtol? Izda huma bagghu sektin.

5 U wara li haress lejhom imghaddab, billi kien imwagga' mill-ebusija ta' qalbhom, qal lir-raġel: Midd idek. U dak meddha: u idu saret b'sahhitha bħall-oħra.

6 U l-Farizej hargu, u minnufih ftiehm u ma' l-Erodjani kontra tieghu, kif jistghu jeqerduh.

7 Imma Gesù twarrab mad-dixxipli tieghu lejn il-bahar: u ġemgha kbira ta' nies mill-Galilija, u mil-Lhudija, marret warajh;

8 U minn Ġerusalem, u mill-Idumija, u 'l hemm mill-Gurdan; u mill-idwar ta' Tir u Sidon, ġemgha kbira ta' nies, malli semghu bil-hwejjeġ kbar li għamel, ġew ghandu.

9 U qal lid-dixxipli tieghu, biex ikun hemm dgħajsa ċkejkna tistennieh minhabba l-ġemgha tan-nies, biex ma iros-suhx.

10 Ghax kien fejjaq hafna; hekk li dawk kollha li kellhom xi flagell kienu jrossu fuqu biex imissuh.

11 U l-ispirti mniġġsa, meta rawh, xtehtu quddiemu, u għajtu, ighidu: Int l-Iben t'Alla.

12 U wissiehom shih biex ma jsem-muhx.

13 U tala' fuq muntanja, u sejjah ghal mieghu dawk li ried: u ġew fejnu.

14 U ghamel tnaħ, biex ikunu mieghu, u biex jibghathom ixandru,

15 U biex ikollhom is-setgħa li jfejqu l-mardijiet, u jkeċċu x-xjaten:

16 U 'l Xmun semmieh Pietru;

17 U 'l Gakbu bin Zebedew, u 'l Ġwanni hu Gakbu; semmiehom Boanerges, jiġifieri, Ulied ir-Ragħad:

18 U Indri, u Filep, u Bartolomew, u Mattew, u Tumas, u Gakbu bin Alfew, u Taddew, u Xmun il-Kanghani,

19 U Guda Iskarjota, li wkoll ittradih: u marru f'dar.

20 U l-ġemgħa tan-nies reġgħet ingemgħet, hekk li ma kinux lanqas jistgħu jieklu l-hobż.

21 U meta hbiebu semgħu dan, harġu biex iżzommh; għax qalu: Hass mohhu.

22 U l-iskribi li niżlu minn Gerusalem qalu: Għandu l-Baġħalzebub, u bil-princep tax-xjaten ikeċċi lix-xjaten.

23 U sejhilhom hdejj, u qalilhom bil-parabbli: Kif jista' Satana jkeċċi 'l Satana?

24 U jekk saltna hija mifruda kontra tagħha stess, dik is-saltna ma tistax iżzomm.

25 U jekk dar hija mifruda kontra tagħha stess, dik id-dar ma tistax iżzomm.

26 U jekk Satana jqm kontra tiegħu stess, u hu mifrud, ma jistax iżzomm, iżda jintemm.

27 Hadd ma jista' jidhol f'dar ta' bniedem b'saħħtu, u jisraq lu hwejġu, jekk qabel ma jorbotx ir-raġel b'saħħtu; imbagħad jisraq lu daru.

28 Tassew nġhidilkom: Lil ulied il-bnedmin jinħafnu d-dnubiet kollha, u d-dagħa kollu li jkunu dgħaw:

29 Iżda dak li jidgħi bl-Ispirtu s-Santu qatt ma jkollu maħfra, imma jkun hati ta' kundanna għal dejjem:

30 Għax kienu jgħidu: Għandu spirtu mnigġes.

31 U ġew imbagħad ommu u hutu; u billi qagħdu barra baġħtu għalih, isejhulu.

32 U l-ġemgħa tan-nies qagħdet bil-qiegħda madwaru, u qalulu: Ara, ommok u hutek barra jifttxuk.

33 U wieġeb, iġhidilhom: Min hi ommi, jew hutu?

34 U hares madwar dawk li kienu bil-qiegħda madwaru, u qal: Araw 'l ommi u 'l hutu!

35 Għaliex kull min jagħmel ir-rieda t'Alla, dak huwa hija, u ohti, u ommi.

4 U raġa' beda jgħallem hdejn il-baħar: u hemm ingemgħu madwaru ġemgħa kbira ta' nies, hekk li tala' f'dgħajsa, u qagħad fuq il-baħar; u n-nies kollha kienet fl-art hdejn il-baħar.

2 U għallimhom hafna hwejjeġ bil-parabbli, u qalilhom fit-tagħlim tiegħu:

3 Isimgħu: Ara, wiehed li jiżra' hareġ biex jiżra':

4 U ġara, hu u jiżra', li xi żerriegħa waqgħet mal-ġenb tat-triq, u t-tjur ta' l-ajru ġew u belgħuha.

5 U biċċa waqgħet fuq art bil-blat, fejn ma kellhiex hafna hamrija; u nibtet f'daqqa, għax ma kellhiex fond ta' hamrija:

6 Iżda meta x-xemx telgħet, inharqet: u billi ma kellhiex għerq, nixfet.

7 U biċċa waqgħet qalb ix-xewk, u x-xewk kiber, u hanaqħa, u ma tatx frott.

8 U biċċa oħra waqgħet fuq art tajba, u għamlet il-frott li kiber u żdieid; biċċa tat tletin, biċċa sittin, u biċċa mija.

9 U qalilhom: Min għandu widnejn biex jisma', ha jisma'.

10 U meta kien waħdu, dawk li kienu madwaru mat-tnax staqsewh il-parabbli.

11 U qalilhom: Lilkom ingħata li tkunu tafu l-misterju tas-saltna t'Alla: iżda lil dawk li huma minn barra, dan kollu jsirilhom bil-parabbli:

12 Biex huma u jaraw, jaraw u ma jarawx; u huma u jisimgħu, jisimgħu u ma jifhmux; li xi darba ma jikkonvertux, u dnubiethom jinħafrihom.

13 U qalilhom: Ma tafux dil-parabbli? u kif mela tkunu tafu l-parabbli kollha?

14 Dak li jiżra', jiżra' l-kelma.

15 U dawn huma dawk ta' mal-ġenb tat-triq, fejn il-kelma hi miżrugħa; iżda meta jkun semgħu, minnufih jiġi Satana, u jieħu l-kelma li nzerġet f'qalbhom.

16 U dawn huma bħal dawk li jinżerġu f'art bil-blat; li, meta jisimgħu l-kelma, jilqgħuha mill-ewwel bil-ferħ;

17 U m'għandhomx għerq fihom infus-hom, u għalhekk idumu xi żmien: wara, meta jinqala l-għali jew it-taħbit min-habba l-kelma, mill-ewwel jiftixklu.

18 U dawn huma dawk li jinżerġu fix-xewk; dawn jisimgħu l-kelma,

19 U l-ġibdiet ta' did-dinja, u l-qerq tal-għana, u x-xewqat hżiena ta' hwejjeġ oħra, meta jidhlu, johonqu l-kelma, u ssir bla fejda.

20 U dawn huma dawk li jinżerġu fuq art tajba; dawk li jisimgħu l-kelma, u jilqgħuha; u jagħtu l-frott, biċċa tletin, biċċa sittin, u biċċa mija.

21 U qalilhom: Jaqaw xemgħa tingieb biex titqiegħed taħt kejl, jew taħt sodda? u mhux biex titqiegħed fuq il-gandlier?

22 Għax xejn m'hemm mohbi, li ma jinkixfux; u lanqas m'hemm xejn miżmum sigriet, li ma jiġix fil-beraħ.

23 Jekk wiehed għandu widnejn biex jisma', ha jisma'.

24 U qalilhom: Araw x'tisimgħu: bil-kejl li tkejlu, ikejlulkom; u iżjed jingħata lilkom li tisimgħu.

25 Ghax lil min ghandu, jinghatalu: u lil dak li m'ghandux, jittehidlu wkoll dak li ghandu.

26 U qal: Hekk hija s-saltna t'Alla bhallikieku bniedem jixhet iż-zerriegha fl-art;

27 U jorqod, u jqum bil-lejl u bi nhar, u z-zerriegha tinbet u tikber, minghajr ma jaf kif.

28 Ghax l-art taghti l-frott minnha nfisha; l-ewwel il-haxix, imbaghad is-sbula, imbaghad il-qamh lest fis-sbula.

29 Izda meta jsir il-frott, malajr johroġ il-mingel, ghax il-hsad ikun wasal.

30 U qal: Kif inxebbhu s-saltna t'Alla? jew b'liema parabbla nuruha?

31 Hi bhall-qalba taz-zerriegha tas-senapa, li, meta tinzara' fl-art, hi l-icken fost iż-zrieragh kollha li hawn fl-art:

32 Izda meta tinzara', tikber, u ssir akbar mill-hxejjex kollha, u taghmel frieghi kbar; hekk li t-tjur ta' l-ajru jistghu jghammru taht id-dell taghha.

33 U b'hafna parabbli bhal dawn kien jittkellem il-kelma magghom, bhal ma kienu jistghu jisimghuha.

34 U minghajr parabbli ma kienu ikellimhom: u meta kienu jkunu wehidhom, kien ifisser kollox lid-dixxipli tieghu.

35 U dak in-nhar stess, meta sar fil-ghaxija, qalilhom: Ejjew immorru n-naha l-ohra.

36 U wara li baghtu l-ġemgħa tan-nies, haduh hekk kif kien għadu fid-dghajsa. U kien hemm ukoll dghajjes ohra zghar mieghu.

37 U qam riefnu kbir ta' rih, u l-mewġ kien diehel fid-dghajsa, hekk li issa mtliet.

38 U hu kien fil-poppa, rieqed fuq imhadda: u huma qajmuh, u qalulu: Mghallem, ma thabbilx rasek li nintilfu?

39 U qam, u canfar lir-rih, u qal lill-bahar: Iskot, ikkwieta. U r-rih waqaf, u ghamlet kalma kbira.

40 Imbagħad qalilhom: Għaliex intom hekk imbezghin? għaliex m'ghandkomx fidi?

41 U bezzghu wisq; u qalu lil xulxin: Xi bniedem hu dan, biex ir-rih u l-bahar stess jobduh?

5 U ġew in-naha l-ohra tal-bahar, fil-pajjiż tal-Geraseni.

2 U kif nizeł mid-dghajsa, f'daqqa wahda ltaqa' mieghu mill-oqbra bniedem bil spirtu mniġġes.

3 Li kellu daru qalb l-oqbra; u ebda bniedem ma kien jista' jorbtu, le, lanqas bil-ktajjen;

4 Ghax kien ta' spiss marbut bil-qjud u l-ktajjen, u l-ktajjen kienu mkissrin minnu, u l-qjud imfarrkin biċċiet: u lanqas hadd ma kien jista' jimmansah.

5 U dejjem, lejl u nhar, kien ikun fil-

muntanji, u fl-oqbra jghajjat, u jqatta' lulu nnifsu bil-ġebel.

6 Izda malli ra 'l Ġesù mill-boghod, ġera, u qiemu.

7 U ghajjat b'lehen gholi, u qal: X'għandi x'naqsam mieghek, Ġesù, Bin Alla l-oġħla? Nitolbok għal Alla, la tahqarnix.

8 Ghax hu qallu: Ohroġ minn dal-bniedem, ja spirtu mniġġes.

9 U staqsieh: X'jismek? U dak wieġeb, billi qal: Jisimni Legjun: ghax ahna hafna.

10 U talbu wisq biex ma jibghathomx barra mill-pajjiż.

11 Issa kien hemm qrib il-muntanja merħla kbira ta' hnieżer jirghaw.

12 U x-xjaten kollha talbuh, billi qalu: Ibghatna fil-hnieżer, biex nidhlu fihom.

13 U minnufih Ġesù rhielhom. U l-ispirti mniġġsa hargu, u dahlu fil-hnieżer; u l-merħla, li kien fiha ma' l-elfejn ras, intefgħet bil-herra mill-irdum għall-bahar, u f'gaw fil-bahar.

14 U dawk li kienu jirghaw il-hnieżer harbu, u taw l-ahbar fil-belt, u fir-raba'. U dawn hargu jaraw x'kien ġara.

15 U ġew għand Ġesù, u raw lil dak li kellu x-xitan u l-legjun, qieghed bil-qieghda, u liebes, u b'moħħu f'loku: u bezzghu.

16 U dawk li raw dan qalulhom x'ġara lil dak li kellu x-xitan; u fuq il-hnieżer ukoll.

17 U bdew jitolbuh biex jitlaq mill-inhawi tagħhom.

18 U meta tala' fid-dghajsa, dak li kellu x-xitan talbu biex ikun mieghu.

19 U Ġesù ma halliehx, iżda qallu: Mur f'darek għand niesek, u għidilhom kemm hwejjeg kbar il-Mulej għamel għalik, u kellu hniena minnek.

20 U telaq, u beda jxandar f'Dekapoli kemm hwejjeg kbar Ġesù għamel għalih: u n-nies kollha staghbu.

21 U meta Ġesù raġa' għadda bid-dghajsa għan-naha l-ohra, hafna nies ingemgħu madwaru: u kien hada l-bahar.

22 U, ara, ġie wiehed mill-kbar tas-sinagoga, jismu Gajru; u xhin rah, xteħet f'riglejh.

23 U talbu wisq, billi qal: Iċ-ċkejnkna binti qieghda f'xifer il-mewt: nitolbok, eija u qieghed idejk fuqha, biex tfiq; u tghix.

24 U mar Ġesù mieghu; u hafna nies marru warajh, u rassewh.

25 U wahda mara, li kellha telf ta' demm għal tnax-il sena,

26 U kienet batiet wisq minn hafna tobba, u nefqet dak kollu li kellha, u ma tjebet xejn, iżda aktar marret għall-agharr,

27 Malli semgħet b'Ġesù, ġiet fir-rassa minn wara, u messet ilbiesu.

28 Ghax qalet: Jekk nista' mmiss biss ilbiesu, inkun imfejqa.

29 U minnufih it-nixxija ta' demmha nixfet; u hasset f'għisimha li kienet imfejqa minn dik il-marda.

30 U hekk kif Gesù gharaf fih innifsu l-qawwa li kienet harġet minnu, dar fuq il-folla, u qal: Min misli lbiesi?

31 U d-dixxipli tiegħu qalulu: Qiegħed tara l-gemgħa tan-nies trossok, u tghid: Min misni?

32 U hares madwaru biex jara lil dik li kienet għamlet dan.

33 Izda l-mara mbezzgħa u mriegħda, billi kienet taf dak li kien sar fisa, giet u xteht quddiemu, u qaltu s-sewwa kollha.

34 U qalilha: Binti, il-fidi tiegħek fejqitek: mur bis-sliema, u kun imfejqa mill-marda tiegħek.

35 Xhin kien għadu qiegħed jtkellem, ġew x'uħud mingħand il-kbir tas-sinagoga jghidulu: Bintek mietet: għalfejn thabtat iżjed lill-Imghallem?

36 Imma hekk kif Gesù sama' l-kelma li kienet ingħadet, qal lill-kbir tas-sinagoga: La tibzax, emmen biss.

37 U ma halla 'l hadd imur warajh, hlief 'il Pietru, u 'l Gakbu, u 'l Gwanni hu Gakbu.

38 U ġie fid-dar tal-kap tas-sinagoga; u ra l-ghagħha, u lil dawk li kienu jibku u jixru wisq.

39 U malli dahal, qalilhom: Għaliġen qegħdin tagħmlu din il-ghagħha, u tibku? it-tifla mhix mejta, izda rieqda.

40 U dawk bih. Imma wara li hariġhom kollha barra, ha lil missier it-tifla u lil ommha, u lil dawk li kienu miegħu, u dahal fejn kienet it-tifla.

41 U ha t-tifla minn idha, u qalilha: Talita qumi; li tfisser: Tifla, ngħidlek: Qum.

42 U minnufih it-tifla qamet, u mxiet; għax kienet ta' tnax-il sena. U staghbu b'għageb kbir wisq.

43 U wissiehom bis-shih li ebda bniedem ma jkun jaf dan; u ordna li jagħtuha xi haġa x'tiekol.

6 U hareġ minn hemm, u ġie f'pajjiżu; u d-dixxipli tiegħu marru warajh.

2 U meta wasal is-Sibt, beda jgħallem fis-sinagoga; u bosta nies li semgħuh staghbu, billi qalu: Mingħand min għandu dawn il-hwejjeġ dal-bniedem? U x'għerf hu dan li ntgħatalu, li eghmejjel hekk kbar jintgħamlu minn idejh?

3 Dan mhux il-mastrudaxxa, bin Marija, hu Gakbu, u Gozè, u Ġuda u Xmun? U hutu n-nisa mhumiex hawn .nagħna? U kienu mfixklin bih.

4 Izda qalilhom Gesù: Profeta mhux bla ġieħ, hlief f'pajjiżu, u fost qrabatu, u f'daru stess.

5 U hemm ma kienx jista' jagħmel ebda

egħmil kbir, għajr dak li qiegħed idejh fuq f'it morda, u fejjaqhom.

6 U staghgeb minhabba n-nuqqas tat-twemmen tagħhom.

U mar madwar l-irhula jgħallem.

7 U sejjaħ lejh it-tnax, u beda jibgħathom tnejn tnejn; u tahom is-setgħa fuq l-ispiriti mniġġsa;

8 U ordnalhom biex ma jiehdu xejn għall-vjaġġ tagħhom, għajr hatar biss; la horga, la hobz, la flus fil-borża tagħhom:

9 Izda lebsin il-qorq; u ma jilbsux żewġ lbiesi.

10 U qalilhom: Kulfejn tidhlu f'dar, hemm oqogħdu sakemm titilqu minn hemm.

11 U kull min ma jilqagħkomx, u lanqas jismagħkom, meta titilqu minn hemm, farfru t-trab ta' taht saqajkom bhala xhieda kontra tagħhom. Tasew ngħidilkom: Ikun ahjar għal Sodoma u Gomorra f'jum il-haqq, milli għal dik il-belt.

12 U harġu, u xandru li l-bnedmin għandhom jindmu.

13 U keċċew hafna xjaten, u dilku biżżejt hafna li kienu morda, u fejquhom.

14 U sama' bih is-sultan Erodi; (għax ismu sar magħruf): u qal: Gwanni l-Battista qam mill-imwiet, u għalhekk eghmejjel kbar qegħdin jidhru fih.

15 Ohrajn qalu: Hu Elija. U ohrajn qalu: Hu profeta, jew bħal wiehed mill-profeti.

16 Imma meta sama' b'dan Erodi, qal: Hu Gwanni, li tqajtlu rasu: qam minn bejn l-imwiet.

17 Għax Erodi stess kien bagħat u qabad 'il Gwanni, u rabtu fil-habs minhabba Erodija, mart huh Filippu: għax kien iżzewwigha;

18 Għax Gwanni kien qal lil Erodi: Mhux sewwa għalik illi jkollok mart huk.

19 Għalhekk Erodija kellha ġlieda kontra tiegħu, u xtaqet toqtlu; izda ma setgħitx:

20 Għax Erodi kien jibza' minn Gwanni, billi kien jaf li kien raġel ġust u qaddis, u kien iharsu; u meta semgħu, għamel hafna hwejjeġ, u semgħu bil-qalb.

21 U meta wasal jum f'waqtu, f'egħluq sninu, Erodi għamel ikla lill-kbarat tiegħu, u lill-kaptani l-kbar, u lill-irġiel ewlenin tal-Galilja;

22 U meta t-tifla ta' l-imsemmija Erodija dahlet, u żifnet, u għoġbot lil Erodi u lil dawk li kienu fuq il-mejda miegħu, is-sultan qal lit-tfajla: Itlobni kulma trid, u nagħtihulek.

23 U halfilha: Kulma titlobni, nagħtihulek, imqar nofs is-saltna tiegħi.

24 U harġet, u qalet lil ommha: X'nitlob? U dik qaltilha: Ras Gwanni l-Battista.

25 U dahlet minnufih bil-ghaġla ghand is-sultan, u talbet, billi qalet: Jien irrid li malajr taghtini f'dixx ras Gwanni l-Battista.

26 U s-sultan soghobbih wisq; iżda minhabba l-halfa tieghu, u minhabba dawk li kienu jieklu mieghu, ma riedx jichadhielha.

27 U malajr is-sultan baghat bojja, u ordna li tingieb ras Gwanni: u dak mar, u qatagħlu rasu fil-habs,

28 U ġieb rasu f'dixx, u taha lit-tifla: u t-tifla tatha lil ommha.

29 U xhin id-dixxipli tieghu semghu b'dan, ġew u hadu gismu, u qegħduh f'qabar.

30 U l-appostli nġemghu ghand Gesù, u qalulu kollox, sew kulma għamlu, u kemm kulma għallmu.

31 U qalilhom: Ejjew intom wehidkom f'lok imwarrab, u striehu f'fit: ghax kien hemm hafna ġejjin u serjin, u ma kellhomx mistrieh lanqas biex jieklu.

32 U telqu wehidhom f'lok imwarrab bid-dghajsa.

33 U n-nies rawhom jitolqu, u hafna kienu jafuh, u ġrew hemm bil-mixi mill-ibliet kollha, u waslu qabilhom, u marru flimkien għandu.

34 U kif Gesù hareġ mid-dghajsa ra hafna nies, u kellu hniena minnhom, ghax kienu qishom nġaġ mingħajr ragħaj: u beda jgħallimhom hafna hwejjeġ.

35 U xhin il-hin kien issa dahal sewwa, id-dixxipli tieghu resqu lej, ighidulu: Dan lok imwarrab, u issa tard wisq:

36 Ibġathom, halli jmorru fir-raba' ta' l-idwar, u fi-irhula, u jixtru għalihom il-hobz: ghax m'għandhom xejn x'jieklu.

37 Wieġeb u qalilhom: Aġtuhom jieklu. U huma qalulu: Immorru nixtru b'mitejn dinier hobz, u nagħtuhom jieklu?
38 U qalilhom: Kemm-il hobza għandkom? morru araw. U meta raw, qalu: Hamsa, u żewġ hutiet.

39 U għaġhalhom joqogħdu lkoll bil-qieghda fi qtajjet fuq il-haxix aħdar.

40 U qagħdu bil-qieghda fi qtajjet ta' mija, u ta' hamsin.

41 U kif ha l-hames hobziet u ż-żewġ hutiet, hares lejn is-sema, u bierек, u qasam il-hobziet, u tahom lid-dixxipli tieghu biex iqieghdu quddiemhom; u ż-żewġ hutiet qasam bejniethom ilkoll.

42 U kielu lkoll, u xebghu.

43 U gabru tnax-il qoffa mimlijin biċċiet, u mill-hut.

44 U dawk li kielu l-hobziet kienu madwar hamest elef raġel.

45 U minnufih għaġal id-dixxipli tieghu jitolqu fid-dghajsa, u jmorru qablu n-naha l-ohra ta' Betsajda, waqt li hu baghat in-nies.

46 U wara li bagħathom, telaq lejn muntanja jitlob.

47 U xhin wasal filghaxija, id-dghajsa kienet f'nofs il-bahar, u hu wahdu l-art.

48 U rahom imħabbtin fil-qdif; ghax ir-rih kien għal wiċċhom: u f'xi r-raba' għassa tal-lejl resaq lejhom, jimxi fuq il-bahar, u kien sa jaqbiżhom;

49 Iżda xhin rawh jimxi fuq il-bahar, haşbu li kien spirtu, u għajtu:

50 Ghax ikoll rawh, u thawdu. U minnufih kellimhom, u qalilhom: Qawwu qalbkom: hu jien; la tibzghux.

51 U tala' fejnhom fuq id-dghajsa; u r-rih waqaf: u kienu miġlughin bla qjies fihom infushom, u stagħgbu.

52 Ghax ma kinux jifhmu l-miraklu tal-hobziet: ghax qalbhom kienet twebb-set.

53 U meta qasmu għan-naha l-ohra, ġew fl-art ta' Gennesaret, u ġibdu lejn ix-xatt.

54 U malli nizlu mid-dghajsa, minnufih għarfuh.

55 U ġrew madwar dik l-art kollha, u bdew iġorru fuq is-saqijiet dawk li kienu morda, fejn semghu li kien.

56 U kulfejn dahal, fi-irhula, jew fi-ibliet, jew fir-raba', kienu jqieghdu l-morda fit-toroq, u talbu bil-hrara li mqar imissu tarf libstu: u kemm nies kienu jmissuh kienu jieħdu saħħithom.

7 Imbagħad ġew għandu flimkien il-Fariżej, u x'uħud mill-iskribi, li ġew minn Gerusalem.

2 U kif raw x'uħud mid-dixxipli tieghu jieklu l-hobz b'idejhom imnigġsin, jiġifieri mhux mahsulini, sabu htija fihom.

3 Ghax il-Fariżej, u l-Lhud kollha, jekk ma jahslux idejhom sewwa, ma jiklunx, billi huma jzommu fit-tagħlim tax-xjuh;

4 U meta jiġu mis-suq, ma jiklunx jekk ma jinħaslux. U hemm hafna hwejjeġ ohra, li huma laqgħu biex iħarsuhom, bħalma hu l-ħasil tat-tazzi, tal-ġarar, ta' l-inħas, u ta' l-imwejjeġ.

5 Imbagħad staqsewh il-Fariżej u l-iskribi: Għaliex id-dixxipli tiegħek ma jimxun fuq it-tagħlim tax-xjuh, iżda jieklu l-hobz b'idejhom mhux mahsulini?

6 Wieġeb u qalilhom: Sewwa iproffetizza Isajja fuqkom, ipokriti, kif inhu miktub: Dawn in-nies b'xofftejhom iwegġhuni iżda qalbhom bġhida minni.

7 U għalxejn iqimuni, billi jgħallmu bħala tagħlim il-preċetti tal-bnedmin.

8 Intom twarrbu l-kmandamenti t'Alla, u żzommu t-tagħlim tal-bnedmin bħalma hu l-ħasil tal-ġarar u tat-tazzi: u tagħmlu hafna hwejjeġ ohra bħal dawn.

9 U qalilhom: Intom twarrbu għal kollox il-kmandamenti t'Alla, biex iżzommu t-tagħlim tagħkom.

10 Ghax Moşè qal: Weggħ lil mis-sierek u lil ommok; u: Min jishet lil

missieru jew lil ommu, ha jmut bil-mewt:

11 Iżda intom tghidu: Jekk wiehed ighid lil missieru jew lil ommu: Dak li bih tista' tkun meghnu minni hu Qorban, jigifieri, Moghti l'Alla, ikun hieles.

12 U ma thallux jaghmel xejn iżjed ghal missieru jew ghal ommu:

13 Billi taghmlu bla siwi l-kelma t'Alla bit-tagħlim tagħkom, li intom għallimtu: u hafna hwejjeg ohra bhal dawn tagħmlu.

14 U xhin sejjah lejh in-nies kollha, qalilhom: Ismighuni ikoll, u ifhmu:

15 M'hemm xejn barra mill-bniedem, li meta jidhol fih jista' jħammgu: iżda l-hwejjeg li johorġu barra minnu, dawk huma li jħammgu l-bniedem.

16 Jekk wiehed għandu widnejn biex jisma', ha jisma'.

17 U meta dahal id-dar minn fejn in-nies, id-dixxipli tieghu staqsewh fuq il-parabla.

18 U qalilhom: Hekk intom ukoll bla dehen? Ma tifhmux, li kull haġa li minn barra tidhol fil-bniedem, ma tistax tniġġsu;

19 Ghax ma tidholx f'qalbu, iżda f'zaqqu, u tmur fil-kanal, li minnu jissaffa kull ikel?

20 U qal: Dak li johroġ mill-bniedem, dak inigges il-bniedem.

21 Ghax minn ġewwa, mill-qalb tal-bniedem, johorġu l-hsibijiet hżiena, l-adulterji, iż-żena,

22 Is-serq, ix-xehha, il-hżunija, il-qerq, il-hajja bla rażan, il-ghajn hażina, id-dagħa, il-kburija, il-bluha.

23 Dawn il-hwejjeg hżiena kollha jiġu minn ġewwa, u jniġġsu l-bniedem.

24 U qam minn hemm, u mar fl-inhawwi ta' Tir u Sidon, u dahal f'dar, u ried li hadd ma jkun jaf b'dan: iżda ma satax jinheba.

25 Ghax wahda mara, li bintha ż-żghira kellha spirtu mniġġes, semgħet bih, u giet u xtehet f'riġlejh:

26 Il-mara kienet Griega, Sirofenissa minn ġenħa; u talbitu biex ikeċċi x-xitan minn bintha.

27 Iżda qalilha Gesù: Ha jixbgħu l-ewwel l-ulied: għax mhux xieraq li tiehu l-hobż ta' l-ulied, u tixtu lill-klieb.

28 U wiegħet, u qaltu: Iva, Mulej: imma l-klieb taht il-mejda jieklu mill-frak ta' l-ulied.

29 U qalilha: Minħabba dal-kliem mur; ix-xitan hareġ minn bintek.

30 U xhin waslet f'darha, sabet li x-xitan kien hareġ, u bintha mixhuta fuq is-sodda.

31 U raġa' hareġ mill-inhawwi ta' Tir u Sidon, u gie hdejn il-bahar tal-Galilija, min-nofs l-inhawwi ta' Dekapoli.

32 U ġibulu wiehed li kien trux, li kien ibati biex jittkellem; u talbuh bil-hrara biex iqiegħed idu fuqu.

33 U hadu fil-ġenb mill-ġemgha tan-

nies, u qiegħed subghajh f'widnejh, u bezaq, u mess ilsienu;

34 U hu u jħares lejn is-sema, tniġġhed, u qallu: Effata, jigifieri: Infetah.

35 U minnufih widnejh infetħu, u r-rabta ta' lsienu nħallet, u tkellem sewwa.

36 U wissiehom biex ma jghidu lil hadd: iżda aktar ma kien iwissiehom, aktar iżjed kienu jxandruh.

37 U kienu mistagħġbin bla qjies, billi kienu jghidu: Kolloxx għamel tajjeb: għamel it-torox jisimghu, u l-imbikkmin jittkellmu.

8 F'dawk il-jiem billi l-ġemgha tan-nies kienet kbira wisq, u billi ma kellhom xejn x'jieklu, Gesù sejjah lid-dixxipli lejh, u qalilhom:

2 Għandi hñiena mill-ġemgha tan-nies, għax issa ilhom miegħti tliet ijiem, u m'għandhom xejn x'jieklu:

3 U jekk nibagħthom sajmin f'darhom, joghxew fit-triq: għax hafna minnhom ġew mill-bogħod.

4 U wigħuh id-dixxipli tieghu: Minn fejn wiehed jista' jxabba' bil-hobż lil dawn il-bnedmin hawn fid-deżert?

5 U staqsiehom: Kemm-il hobża għandkom? U huma qalu: Sebħa.

6 U ordna lin-nies joqogħdu bil-qiegħda fl-art; u ha s-seba' hobżiet, u iżżahajr, u qasam, u ta lid-dixxipli tieghu biex inewluhom; u newlu lin-nies.

7 U kellhom f'it hut żġhir; u berikhom, u ordna li jnewluhom ilhom ukoll.

8 U kielu, u xebghu; u għbru mill-bicċiet li kien fadal sebat iqfief.

9 U dawk li kielu kienu madwar erbat elef; u bagħathom.

10 U minnufih tala' fid-dghajsa mad-dixxipli tieghu, u gie fl-inhawwi ta' Dalmanuta.

11 U l-Fariżej harġu, u bdew jitlewmu mieghu, billi riedu minnu għelm mis-sema, biex iġarrbuh.

12 U tniġġhed qawwi fl-ispiritu tieghu, u qal: Għalfajn dan in-nisel ifittex għelm? Tassew ngħidilkom: Ebda għelm ma jingħata lil dan in-nisel.

13 U halliehom, u wara li raġa' tala' fuq id-dghajsa telaq għan-naha l-ohra.

14 Issa d-dixxipli nsew jiehdu l-hobż, u lanqas kellhom fid-dghajsa magħhom iżjed minn hobża wahda.

15 U wissiehom, billi qal: Araw, harsu ruħkom mill-hmira tal-Fariżej, u mill-hmira ta' Erod.

16 U tkellmu bejniethom, billi qalu: Ghax m'għandniex hobż.

17 U meta Gesù għaraf dan, qalilhom: X'intom tghidu, għax m'għandkomx hobż? Għadkom ma tagħrfux, u lanqas tifhmu? Għad għandkom qalbkom iebsa.

18 Għandkom għajnejn, u ma tarawx?

u ghandkom widnejn, u ma tisimghux? U ma tiftakrux?

19 Meta qsamt il-hames hobziet ghall-hamest elef, kemm-il-qoffa mimlija biččiet ġbartu? Qalulu: Tnax.

20 U meta seba' hobziet bejn erbat elef, kemm-il-qoffa mimlija biččiet ġbartu? U qalulu: Sebgha.

21 U qalilhom: Kif ma tifhmux?

22 U ġie f'Betsajda; u ġibulu raġel aghma, u talbuh bil-ħrara biex imissu.

23 U qabad minn idu r-raġel aghma, u harġu mir-rahaj; u meta bezaq fuq għajnejh, u qieghed idejh fuqu, staqsieh jekk jarax xi haġa.

24 U dak hares 'il fuq, u qal: Nara rġiel qishom sigar jimxu.

25 Wara dan raga' qieghed idejh fuq għajnejh; u la tgħid lil hadd b'dan fil-belt.

26 U bagħatu daru, billi qal: La tidholx fir-rahaj, u la tgħid lil hadd b'dan fil-belt.

27 U Gesù hareġ mad-dixxipli tieghu, għar-rħula ta' Ċesarija Filippi: u fit-triq staqsa lid-dixxipli tieghu, billi qalilhom: Min iġhidu n-nies li jien?

28 U wieġbu: Gwanni l-Battista; iżda x'uhud: Elija; u oħrajn: Wiehed mill-profeti.

29 U qalilhom: Iżda intom min tgħidu li jien? u Pietru wieġbu, u qallu: Inti l-Kristu.

30 U wissiehom biex ma jgħidu 'l hadd fuqu.

31 U beda jgħallimhom, li Bin il-bniedem għandu jbati hafna hwejjeġ, u jinčahad mix-xjuh, u mill-qassisin il-kbar, u l-iskribi, u jinqatel, u wara tliet ijiem iqum mill-ġdid.

32 U tkellem dal-kliem fil-berah. U Pietru hadu fil-ġenb, u beda jčanfru.

33 Iżda wara li dar u hares lejn id-dixxipli tieghu, canfar 'il Pietru, billi qal: Lura minni, Satana: għax int ma thabbilx mohhok bil-hwejjeġ t'Alla, iżda bil-hwejjeġ tal-bnedmin.

34 U meta sejjah in-nies lejh mad-dixxipli tieghu wkoll, qalilhom: Kull min irid jiġi warajja, ha jichad lulu nnifsu, u jarfa' salibu, u jiġi warajja.

35 Għax kull min irid isalva hajtu jitlefha; iżda kull min jitlef hajtu minhabba fja u l-evanġelju, dan isalvaha.

36 Għax x'jiswielu bniedem, jekk jirbah id-dinja kollha, u jitlef ruhu stess?

37 Jew x'jagħti bniedem b'bidla ma' ruhu?

38 Kull min mela jisthi minni u minn kliemi fost dan in-nisel adulteru u midneb; Bin il-bniedem ukoll jisthi minnu, meta jiġi fil-glorja ta' Missieru ma' l-anġli mqaddsa.

9 U qalilhom: Tassew ngħidilkom: Hemm x'uhud milli qegħdin hawn, li ma jduqux il-mewt, qabel ma jaraw is-saltna t'Alla ġeja bil-qawwa.

2 U wara sitt ijiem Gesù ha mieghu 'l Pietru, u 'l Gakbu, u 'l Gwanni, u ġiebbhom fuq muntanja għolja għalilhom wehidhom: u tbidel quddiemhom.

3 U hwejju saru jiddu, bojod wisq daqs is-siġ; illi ebda wiehed li jnaddaf id-drapp ma jista' jġiebbhom bojod daqshekk f'wičč l-art.

4 U hemm deħrilhom Elija ma' Mosè: u kienu jitkellmu ma' Gesù.

5 U wieġeb Pietru u qal 'il Gesù: Mghallem, tajjeb għalina li nkunu hawn: ha naghmlu tliet eghrejje; wiehed għalik, u wiehed għal Mosè, u wiehed għal Elija.

6 Għax ma kienx jaf x'qieghed iġhid; għax kienu beżghanin wisq.

7 U kien hemm shaba li għattiethom: u ġie lehen mis-shaba jġhid: Dan hu Ibnu l-ġhaziz: Isimghuh.

8 U minnufih, xhin harsu madwarhom, ma raw lil hadd iżjed, hliet 'il Gesù biss magħhom.

9 U huma u neżlin mill-muntanja, ordnalhom illi ma jgħidu lil hadd xi hwejjeġ raw, sakemm Bin il-bniedem ikun qam mill-imwiet.

10 U żammew dil-kelma fihom infushom, billi kienu jistaqsu lil xulxin x'jiġifieri l-qawmien mill-imwiet.

11 Ustaqsewh, iġhidu: Għaliex l-iskribi jgħidu li Elija għandu jiġi l-ewwel?

12 U wieġeb u qalilhom: Tassew li Elija jiġi l-ewwel, u jqieghed kollox f'loku; u kif inhu miktub għal Bin il-bniedem, li jahtieġ ibati wisq, u jizzeblah.

13 Iżda ngħidilkom: Elija tassew ġie, u għamlulu kulma xtaqu, kif inhu miktub fuqu.

14 U ma lli ġie fejn id-dixxipli tieghu, ra ġemgha kbira ta' nies madwarhom, u l-iskribi jitlewmu magħhom.

15 U minnufih in-nies kollha, xhin rawh, staghbu wisq, u ġrew lejh u sell-mulu.

16 U staqsa lill-iskribi: X'kontu titlewmu magħhom?

17 U wieġeb wiehed mill-ġemgha tannies u qal: Mghallem, ġibt għandek lil ibni, li għandu spirtu mbikkem;

18 U kulfejn jiehdu, ihabbtu ma' l-art: u hu johroġ ir-raghwa, u jgħazgħaz snienu, u jintilef: u jien tkellimt mad-dixxipli tiegħek biex ikeččuh; u ma setghux.

19 Wieġbu, u qal: Ja nisel bla fidi, kemm sa ndum magħkom? Kemm sa ndum nissaportikom? Gibuhuli.

20 U gibuhulu: u meta rah, minnufih l-ispirtu habbtu; u waqa' fl-art, u hu u jit-miegħek beda johroġ ir-raghwa.

21 U staqsa lil missieru: Minn kemm

ilu li ġralu dan? U dak qal: Mindu kien tarbija.

22 U bosta drabi xehtu fin-nar, u fl- ilma, biex jeqirdu; iżda jekk tista' taghmel xi haġa, ikollok hniena minna, u ghinna.

23 U qallu Gesù: Jekk tista' temmen, kollox jista' jkun għal min jemmen.

24 Minnufih missier it-tifel għajjat, u qal bid-dmugh: Nemmen, Mulejja; għin int in-nuqqas tat-twemmin tiegħi.

25 Xhin Gesù ra li n-nies ġew jiġru flimkien, ċanfar l-ispirtu mnigges, billi qallu: Ja spirtu mbikkem u trux, ngħidlek: Ohroġ minnu, u tidholx iżjed fih.

26 U l-ispirtu għajjat, u habbtu bis-shih, u hareġ minnu: u dak kien qisu mejjet; hekk li hafna qalu: Miet.

27 Iżda Gesù qabdu minn idu, u refgħu; u dak qam.

28 U xhin dahal id-dar, id-dixxipli tiegħu staqsew bejnu u bejnhom: Għaliex ma stajniex nkeċċuh?

29 U qalilhom: Dal-ġens ta' xjaten b'xejn ma jistgħu johorġu, hlief bit-talb u bis-sawm.

30 U telqu minn hemm, u għaddew mill-Galilija; u ried li hadd ma ikun jaf b'dan.

31 Għax hu għallem lid-dixxipli tiegħu, u qalilhom: Bin il-bniedem jingħata f'idejn il-bnedmin, u joqtluh; u wara li jinqatel, iqu mat-tielet jum.

32 Iżda huma ma fehmux dal-kliem, u kienu jibzġhu jistaqsuh.

33 U wasal Kafarnahom; u kif dahal id-dar staqsiehom: Fuqix kontu tlewmu bejniethom fit-triq?

34 Iżda huma baqgħu sekti: għax fit-triq kienu tlewmu bejniethom, fuq min ikun l-akbar.

35 U qagħad jil-qieghda, u sejjah lit-nax, u qalilhom: Jekk wiehed jixtieq ikun l-ewwel, dan ikun l-aħhar fost kulhadd, u qaddej ta' kulhadd.

36 U ha tifel zġhir, u qieghdu f'nofs-hom: u wara li hađu f'dirghajh, qalilhom:

37 Min jilqa' f'ismi wiehed minn dawn it-tfal, jilqa' lili: u kull min jilqa' lili, jilqa' mhux lili, iżda lil dak li bagħatni.

38 U wieġeb Gwanni, billi qal: Mghallem ahna rajna wiehed ikeċċi x-xjaten f'ismek, u ma ġiex warajna; u ahna ma hallejniehx, għax ma ġiex warajna.

39 Imma qal Gesù: La żzommuhx: għax m'hemm ebda bniedem li jagħmel miraklu f'ismi, li jista' malajr wara iġid deni fuqi.

40 Għax min mhux kontra tagħna hu magħna.

41 Għax min jagħtikom tazza ilma biex tixorbu f'ismi, għax intom ta' Kristu, tassew ngħidkom, ma jitlifx il-hlas tiegħu.

42 U min jiskandalizza wiehed minn dawn iż-żgħar li jemmu f'ija, ahjar ikun

għalih li tiddendel ġebła ta' mithna m'għonqu, u jixtehet il-bahar.

43 U jekk idek tfixxlek, aqtagħha: ahjar ikun għalik li tidhol magħtuh fil-hajja, milli jkollok iż-żewġ idejn biex tmur l-infern, fin-nar li ma jintefa qatt:

44 Fejn id-duda tagħhom ma tmux, u n-nar ma jintefex.

45 U jekk sieqek tfixxlek, aqtagħha: ahjar ikun għalik li tidhol zopp fil-hajja, milli jkollok żewġ saqajn biex tintafa' fl-infern, fin-nar li ma jintefa qatt.

46 Fejn id-duda tagħhom ma tmux, u n-nar ma jintefex.

47 U jekk għajnek tfixxlek, aqtagħha: ahjar ikun għalik li tidhol fis-saltna t'Alla b'għajn waħda, milli jkollok żewġ għajnejn biex tintafa' fin-nar ta' l-infern:

48 Fejn id-duda tagħhom ma tmux, u n-nar ma jintefex.

49 Għax kulhadd jitmellah bin-nar, u kull saġrifċju jitmellah bil-melh.

50 Tajjeb il-melh; iżda jekk il-melh jitlef imluhitu, biex issewwuh? Ha jkollkom il-melh fikom infuskom, u ha jkollkom is-sliem bejniethom.

10 U qam minn hemm, u ġie fl-inhawi tal-Lhudija 'l hinn mill-Gurdan; u n-nies reġgħu ġew lejha; u hu, bħal ma kien jagħmel dari, raġa' għallimhom.

2 U ġew għandu l-Fariżej, u staqsew, biex igarrbuh: Jixraq li raġel ikeċċi lil martu?

3 U wieġeb, u qalilhom: X'ordnalkom Mošè?

4 U qalu: Mošè halla li tinkiteb il-kitba tad-divorzju, u titekċa.

5 U wieġeb Gesù, u qalilhom: Minhabba l-ebusija ta' qalbkom kitbilkom dal-preċett.

6 Iżda mill-bidu tal-holqien Alla għamlilhom raġel u mara.

7 Minhabba f'hekk raġel jitlaq lil mis-sieru u lil ommu, u jingħaqad ma' martu;

8 U t-tnejn isiru ġisem wiehed: għalhekk ma jibqgħux iżjed tnejn, iżda ġisem wiehed.

9 Għalhekk dak li Alla għaqad flimkien, ha ma jifirdux il-bniedem.

10 U fid-dar id-dixxipli reġgħu staqsew fuq din l-istess haġa.

11 U qalilhom: Kull min ikeċċi lil martu, u jizzewweġ ohra, jagħmel adulterju kontra tagħha.

12 U jekk mara tkeċċi lil żewġha, u tiżzewweġ iehor, tagħmel adulterju.

13 U ġibulu tfal ċkejknin, biex imiss-hom: iżda d-dixxipli tiegħu ċanfru lil dawk li ġibuhom.

14 Iżda malli Gesù ra dan, għadab wisq, u qalilhom: Hallu t-tfal ċkejknin jiġu għandi; u la żzommuhomx: għax ta' dawn hija s-saltna t'Alla.

15 Tassew nghidilkom: Min ma jilqax is-saltna t'Alla bhal tifel ckejkien, ma jidholx fiha.

16 U ghannaqhom, u qieghed idejx fuqhom, u berikhom.

17 U wara li hareġ fit-triq, gie wiehed jigrì, u qaghad gharkobbtejh quddiemu, u staqsieh: Mghallem tajieb, x'naghmel biex niret il-hajja ta' dejjem?

18 U Gesù qallu: Ghax tghidli tajieb? M'hemm hadd tajieb ghajr wiehed, Alla.

19 Inti taf il-kmandamenti: La tagh-milx adulterju: La toqtolx: La tisraqx: La tixhidx falz: La timbrojjax: Weggah lil missierek u lil ommok.

20 U wiegeġ, u qallu: Mghallem, dawn kollha haristhom minn zghuzi!

21 Imbaghad Gesù hares lejx u habbu, u qallu: Haġa wahda tonqsok: mur, bigh kulma ghandek, u aghtih lill-foqra, u jkollok teżor fis-sema: u ejja, hu s-salib, u imxi warajja.

22 U dak soghobbih ghal dal-kliem, u mar qalbu sewda: ghax kellu hafna ġid.

23 U Gesù hares madwaru, u qal lid-dixxipli tiegħu: Kemm hija haġa tqila li dawk li ghandhom il-ghana jidhlu fis-saltna t'Alla!

24 U d-dixxipli stagħġbu bi kliemu. Imma Gesù raga' wiegeġ, u qalilhom: Uliedi, kemm hija haġa tqila ghal dawk li jittamaw fil-ghana biex jidhlu fis-saltna t'Alla!

25 Ehfef li ġemel jghaddi minn ghajn ta' labra, milli raġel ghani jidhol fis-saltna t'Alla.

26 U kienu jistagħġbu bla qjies, billi jghidu bejniethom: Min mela jista' jkun salvat?

27 U Gesù, hu u jhares lejhom, qal: Ghall-bnedmin dan ma jistax ikun; iżda mhux ghal Alla: ghax kollox jista' jkun ghal Alla.

28 Imbaghad Pietru beda jghidlu: Ara, ahna hallejna kollox, u ġejna warajk.

29 U wiegeġ Gesù, u qal: Tassew nghidilkom: M'hemm ebda bniedem li telaq id-dar, jew lil hutu subjien, jew lil hutu bniet, jew lil missieru, jew lil ommu, jew lil martu, jew lil uliedu, jew artijiet, minhabba fija, u minhabba l-evanġelju,

30 Li ma jehux mitt darba iżjed issa f'dan iż-żmien, djar, u ahwa subjien u bniet, u ommijiet u wlied, u artijiet, bil-persekuzzjonijiet; u fid-dinja l-oħra hajja ta' dejjem.

31 Imma hafna li huma l-ewwel ikunu l-ahhar; u l-ahhar l-ewwel.

32 U kienu fit-triq telghin Ġerusalem; u Gesù kien miexi quddiemhom: u kienu mistagħġbin; u huma u mexjin wara, kienu mbezzġhin. U raga' ha t-tnax, u beda jghidilhom x'kellu jigrilu,

33 Billi qal: Araw, ahna telghin Ġeru-

salem; u Bin il-bniedem jinghata f'idejn il-qassisin il-kbar, u lill-iskribi; u jikkundannawh għall-mewt, u jaghtuh f'idejn il-Gentili:

34 U jiddieħku bih, u jsawtuh, u jobz-qulu, u joqtluh: u fit-tielet jum jarga' jqu.

35 U resqu lejx Gakbu u Ġwanni, ulied Zebedew, iġhidu: Mghallem, irridu li tagħmilna kulma nixtiequ.

36 U qalilhom: Xi tridu li jien naghmel ghalikom?

37 Qalulu: Aghtina li ahna noqogħdu, wiehed fuq il-lemin tiegħek, u l-iehor fuq ix-xellug tiegħek, fil-ġlorja tiegħek.

38 Imma qalilhom Gesù: Ma tafux x'titolbu: tistghu tixorbu mill-kalċi li nixrob minnu jien? u titghammdu bil-magħmudja li biha mghammed jien?

39 U qalulu: Nistghu. U qalilhom Gesù: Intom tixorbu tabilhaqq mill-kalċi li nixrob jien; u titghammdu bil-magħmudja li biha mghammed jien:

40 Iżda biex toqogħdu fuq idi l-leminija u fuq idi x-xellugija mhux għalija li naghti; iżda jinghata lil dawk li għalihom gie mhejji.

41 U meta l-ghaxra semghu dan, qabdu jtgħaddbu wisq ghal Gakbu u ghal Ġwanni.

42 Iżda Gesù sejhilhom lejx, u qalilhom: Intom tafu li dawk, li huma miz-mumin bhala l-hakkiema tal-Gentili, jahkmuhom; u l-kbar tagħhom għandhom jedd fuqhom.

43 Iżda fostkom m'ghandux ikun hekk; imma kull min irid isir kbir fostkom, ikun il-qaddej tagħkom:

44 U kull min ikun fostkom l-ewlieni, ikun il-qaddej ta' lkoll.

45 Għaliex ukoll Bin il-bniedem ma ġie biex ikun moqdi, iżda biex jaqdi, u biex jaghti hajtu b'fidwa ghal hafna.

46 U waslu Gerko: u hu u hierēg minn Gerko mad-dixxipli tiegħu u ma' ġemgha kbira ta' nies, Bartimew l-aghma, bin Timew, kien qieghed bil-qieghda mal-ġenb tat-triq jitolb.

47 U kif sama' li kien Gesù ta' Nazaret, beda jghajjat, u jghid: Gesù, bin David, ikollok hniema minni!

48 U hafna ċanfruh biex joqghod kwiet: iżda beda jghajjat wisq aktar: Int, bin David, ikollok hniema minni.

49 U waqaf Gesù, u ordna li jsejhulu. U sejhu lir-raġel aghma, billi qalulu: Qawwi qalbek, qam; qieghed isejjahlek.

50 U dak, hu u jarmi hwejġu, qam, u resaq lejx Gesù.

51 U Gesù wiegeġ u qallu: Xi trid li jien naghmel għalik? Qallu r-raġel aghma: Mulej, li niehu d-dawl.

52 U qallu Gesù: Mur; il-fidi tighek fejqitek. U minnuh ha d-dawl, u mar wara Gesù fit-triq.

11 U xhin qorbu lejn Ġerusalemm, lejn Betfaġe u Betanja, fejn il-gholja taż-Żebbuġ, baghat tnejn mid-dixxipli tiegħu,

2 U qalilhom: Morru fir-rahal li qiegħed biswitkom: u hekk kif tidhlu fih, issibu felu marbut, li fuqu ebda bñiedem għadu ma qagħad; hollu, u gibuh.

3 U jekk xi hadd ighidilkom: X'intom tagħmlu? għidu li l-Mulej għandu bżonnu; u malajr jibagħtu hawn.

4 U marru, u sabu l-felu marbut hada l-bieb f'ras żewġ toroq; u hallewh.

5 U x'uħud minn dawk li kienu hemm qalulhom: X'intom tagħmlu, thollu l-felu?

6 U qalulhom bhal ma kien ordna Ġesù: u hallewhom imorru.

7 U giebu l-felu għand Ġesù, u tefgħu fuqu hwejjigħom; u rikeb fuqu.

8 U hafna firxu hwejjigħom fit-triq; u oħrajn qatgħu friegħi mis-sigar, u ferrxuhom fl-art.

9 U dawk li marru quddiem, u dawk li ġew wara, għajtu, ighidu: Osanna; Imbieriek dak li ġej f'isem il-Mulej:

10 Imbierka s-saltna ta' missierna David, li ġejja f'isem il-Mulej: Osanna fl-oghla.

11 U Ġesù dahal Ġerusalemm, u fit-tempju; u meta haress lejn kollox, billi issa kien għa tard, hareġ għal Betanja mat-tnax.

12 U l-ghada, meta ġew minn Betanja, hadu l-ġuh.

13 U kif ra fil-bogħod sigra tat-tin li kellha l-weraq, ġie, biex jara jekk isibx xi haga fuqha; u xhin wasal fejnha, ma sab xejn hlief weraq; għax ma kienx għadu żmien it-tin.

14 U wieġeb Ġesù, u qalilha: Qatt hadd iżjed għal dejjem ma jiekol frott minnek. U d-dixxipli tiegħu semghu dan.

15 U ġew Ġerusalemm: u Ġesù dahal fit-tempju, u beda jkeċċi 'l barra lil dawk li kienu jibghu, u lil dawk li kienu jixtru fit-tempju, u qaleb l-imwejjed tas-sarraf, u l-banketti ta' dawk li kienu jibghu l-hamiem;

16 U ma ried ihalli lil hadd iġorr ebda haga fit-tempju.

17 U kien iġhallem, billi jghidilhom: Mhux miktub: Id-dar tiegħi tisseejjah dar tat-talb għall-ġnus kollha? iżda intom għamiltuha għar tal-hallelin.

18 U l-qassisin il-kbar u l-iskribi semghu dan, u bdew ifittxu kif jeqerdu: għax kienu jibzġhu minnu, għax in-nies kollha kienet mgħagġba fuq tagħlimu.

19 U meta kien isir fil-għaxija, kien johroġ mill-belt.

20 U filghodu, huma u għaddejjin, raw is-sigra tat-tin niexfa mill-egħruq.

21 U xhin Pietru ftakar, qallu: Mghallem, ara, is-sigra tat-tin li int shett nixfet.

22 U wieġeb Ġesù, ighidilhom: Ikollkom fidi f'Alla.

23 Għax tassew ngħidilkom: Li kull

min ighid lil dil-muntanja: Inqala', u xtehet il-bahar; u f'qalbu ma jkollux dubju, iżda jemmnen li dawk il-hwejjeġ li qal isiru; ikollu kulma qal.

24 Għalhekk ngħidilkom: Il-hwejjeġ kollha li tixtiequ, intom u titolbu, emmnu li taqalghuhom, u intom teħduhom.

25 U intom u titolbu, ahfru, jekk għandkom xi haga kontra xi hadd; biex Missierkom li jinsab fis-smewwiet jahfrilkom dnubietkom ukoll.

26 Iżda jekk intom ma tahfrux, lanqas Missierkom li jinsab fis-smewwiet ma jahfrilkom dnubietkom.

27 U reġħu ġew Ġerusalemm: u hu u miexi fit-tempju, resqu fejnu l-qassisin il-kbar, u l-iskribi, u x-xjuh;

28 U qalulu: Bis-setgha ta' min tagħmel dawn il-hwejjeġ? u min tak din is-setgha li tagħmel dawn il-hwejjeġ?

29 U wieġeb, u qalilhom Ġesù: Jien ukoll nistaqsikom haga, u wiġbuni, u ngħidilkom b'liema setgha nagħmel dawn il-hwejjeġ.

30 Il-magħmudija ta' Ġwanni, kienet mis-sema, jew mill-bnedmin? Wiġbuni.

31 U huma tkellmu bejniethom, billi qalu: Jekk ngħidu: Mis-sema; ighid: Mela għax ma emmintuħx?

32 Iżda jekk ngħidu: Mill-bnedmin: kienu jibzġhu min-nies: għax il-bnedmin kollha kienu jzommu 'l Ġwanni bhala tabilhaqq profeta.

33 U wieġbu, u qalu 'l Ġesù: Ma nafux. U Ġesù wieġeb, qalilhom: Lanqas ma ngħidilkom jien b'liema setgha nagħmel dawn il-hwejjeġ.

12 U beda jitkellem magħhom bil-parabbli. Wieħed raġel hawwel għalqa dwieli, u dawwar hajt madwarha, u haffer hoħra għall-magħsra, u bona torri, u qabbilha lill-bdiewa, u mar f'pajjiż fil-bogħod.

2 U fl-istaġun ta' l-egħneb bagħat qaddej għand il-bdiewa, biex jiehu minn għand il-bdiewa l-frott tal-għalqa tad-dwieli.

3 U huma qabduh, u sawtuh, u bagħtuh lura b'xejn.

4 U raġa' bagħtilhom qaddej iehor; u lil dan tefgħulu l-ġebel, u ferewh f'rasu, u bagħtuh lura mżebblah.

5 U raġa' bagħat iehor; u lil dan qatluh; u bosta oħrajn; lil x'uħud sawtuhom, u lil x'uħud qatluhom.

6 Wieħed kien baqagħlu, iben għaziż, u baġħathulhom ukoll l-ahħar wieħed, billi qal: Iġibulu rispett lil ibni.

7 Imma dawk il-bdiewa qalu bejniethom: Dan hu l-werriet; ejjew, ha noqtluh, u l-wirt ikun tagħna.

8 U qabduh, u qatluh, u tefgħuh barra mill-għalqa.

9 X'jaghmel mela sid il-ghalqa? Jiġi u jeqred il-bdiewa, u jaghti l-ghalqa tad-dwieli lil nies oħra.

10 U ma qrajtux din l-iskrittura: Il-gebla li l-bennejja ma ridux saret ghareb:

11 Dan kien mill-Mulej, u hu haga tal-ghageb quddiem ghajnejna?

12 U riedu jaqbdueh, iżda beżghu mill-poplu; għaliex għarfū li kien tkellem il-parabbla għalihom: u hallewh, u marru.

13 U baghtulu x'uhud mill-Fariżej u mill-Erodjani, biex jaqbdueh fi kliemu.

14 U malli ġew, qalulu: Mghallem, ahna nafu li int raġel sewwa, u ma żżomm ma' hadd: għax ma tharix lejn wiċċ il-bnedmin, iżda tgħallem it-triq t'Alla fis-sewwa: Xieraq li nagħtu l-haraġ lil Cesri, jew le?

15 Nagħtu, jew ma nagħtux? Iżda hu, billi kien jaf l-ipokresija tagħhom, qalilhom: Għaliex iġġaruni? gibuli dinier, biex narah.

16 U gibuhulu. U qalilhom: Ta' min hi dix-xbieha u l-kitba? Wiġbuh: Ta' Cesri.

17 U Gesù wieġeb, qalilhom: Aghtu 'l Cesri, dak li hu ta' Cesri; u 'l Alla, dak li hu t'Alla. U staghbu bih.

18 Imbagħad ġew fejnu s-Sadduqin, li jghidu li m'hemm x qawmien mill-imwiet; u staqsewh, billi qalu:

19 Mghallem, Mosè kitbilna: Jekk hu xi raġel imut, u jhalli lil martu warajh, u ma jhallix ulied, huh għandu jżżewweg l-armla, biex iqajjem nisel lil huh.

20 Issa kien hemm sebat ahwa: u l-ewwel wiehed iżżewweg mara, u miet mingħajr ma halla nisel.

21 U t-tieni hadha, u miet, u lanqas halla nisel: u l-istess it-tielet:

22 U s-sebgha żżewwiġha, u ma halliex nisel: il-mara mietet ukoll, l-aħhar fost kollha.

23 Mela fil-qawmien, meta jqumu, mart min minnhom tkun? għaliex is-sebgha żżewwiġha.

24 Wieġeb Gesù, qalilhom: Mhux għalhekk tiżbaljaw, għax la tafu l-iskrittura, u lanqas is-setgha t'Alla?

25 Għax meta jqumu mill-imwiet, la jżżewwiġu, u la jingħataw għaž-żwieġ; iżda huma bħall-angli fis-smewwiet.

26 U dwar il-mejtin, li jqumu; ma qrajtux fil-ktieb ta' Mosè, kif Alla tkellem mieghu qalb il-gholliq, billi qal: Jien hu Alla t'Abraham, u Alla ta' Iżakk, u Alla ta' Ġakobb?

27 Hu mhux Alla tal-mejtin, iżda Alla tal-hajjin: Intom mela qegħdin fi sball kbir.

28 U resaq wiehed mill-iskribi, u billi semagħhom jitekllmu flimkien, u kien jaf li wegħbhom tajjeb, staqsieh: Liema hu l-ewwel kmandament fost kollha?

29 U wieġbu Gesù: L-ewwel fost il-

kmandamenti kollha hu: Isma', ja Iżrael; Il-Mulej, Alla tagħna, hu Mulej wiehed:

30 U int thobb il-Mulej, Alla tiegħek, b'qalbek kollha, u b'ruhek kollha, u b'dehnek kollu, u b'saħħtek kollha: dan hu l-ewwel kmandament.

31 It-tieni hu dan: Hobb il-proxxmu tiegħek bħalek innifsek. M'hemm ebda kmandament iehor akbar minn dawn.

32 U l-iskrib qallu: Tajjeb, Mghallem, tkellimt is-sewwa: għax hemm Alla wiehed; u m'hemm x iehor għajru:

33 U li thobbu bil-qalb kollha, u biddehen kollu, u bir-ruh kollha, u bis-saħħa kollha, u li wiehed ihobb il-proxxmu tieghu bħalu nfinfu, hi haga akbar mill-offerti mahruqa u s-sagrificċji kollha.

34 U meta Gesù ra li wieġeb bil-ghaqal qallu: Int m'intix bghid mis-saltna t'Alla. U hadd wara dan ma kellu hila jistaqsih haga oħra.

35 U wieġeb Gesù, u hu u jghallem fit-tempju, qal: Kif iġhidu l-iskribi li Kristu hu bin David?

36 Għax David innifso jghid bi-Ispirtu s-Santu: Il-Mulej qal lil Sidi: Oqghod fuq il-lemin tieghi, sama nqieghed l-egħdewwa tiegħek b'mirfes riġlejk.

37 Mela David innifso sejjaħlu Sidu; u mnejn mela hu ibnu? U l-ġemgha tan-nies hadet pjaċir tisimghu.

38 U kien iġhidilhom f'tagħlimu: Harsu ruħkom mill-iskribi, li jhobbu jimxu lebsin b'ilbiesi twal, u jhobbu t-tislim fil-pjazz.

39 U l-ewwel sigġijiet fis-sinagogi, u l-ewwel postijiet bil-festj:

40 Li jbilghu d-djar tar-romol, u b'turija jagħmlu talb twil: dawn ikollhom kundanna akbar.

41 U Gesù qagħad bil-qieghda biswit it-teżor, u qagħad jara kif in-nies kienu jitfegu l-flus fit-teżor: u bosta li kienu għonja kienu jitfegu hafna.

42 U giet wahda arma fqira, u tefgħet habbtejn, li jagħmlu kwadrant.

43 U sejjaħ lejha id-dixxipli tieghu, u qalilhom: Tassew nġhidilkom: Din l-armla fqira tefgħet iżjed minn dawk kollha li tefegu fit-teżor:

44 Għaliex ilkoll tefegu miż-żejjed tagħhom; iżda hi mill-faqar tagħha tefgħet kulma kellha: l-istess għajxen kollu tagħha.

13 U hu u hiereġ mit-tempju, wiehed mid-dixxipli tieghu qallu: Mghallem, ara x'gebel kbir u x'bini kbir hawn!

2 U Gesù wieġeb, qallu: Tara int dal-bini kbir? Ma tithallix haġra fuq oħra, li ma tinhattx.

3 U hu u qieghed fuq il-gholja taż-Zebbuġ biswit it-tempju, Pietru, u Gakbu,

u Ġwanni, u Indri, staqsewh bejnu u bejnhom:

4 Ghidilna, meta jiġru dawn il-hwejjeg? u x'ikun il-ghelm meta dawn il-hwejjeg kollha jseħhu?

5 Wegibhom Ġesù, u beda jghid: Araw illi hadd ma jqarraq bikom:

6 Ghax hafna jiġu f'ismi jghidu: Jien hu Kristu; u jqarru b'hafna.

7 U meta tisimgħu bi gwerer u għidut ta' gwerer, la tithawdux: għaliex jahtieg li hwejjeg bħal dawn jiġru: iżda t-tmiem ikun għadu ma wasalx.

8 Ghax ġens iqum għal ġens, u saltna għal saltna: u jkun hemm theżżiż ta' l-art f'hafna nħawi, u jkun hemm guħ u tixwix: dawn il-hwejjeg huma l-bidu tal-wegħhat.

9 Imma harsu lilkom infuskom: għax jaghtukom f'idejn il-kunsilli; u tissawtu fis-sinagogi: u tingiebu quddiem hakkiema u slaten minhabba fija, b'xhieda għalihom.

10 U l-evanġelju għandu l-ewwel jixxandar lill-ġnus kollha.

11 Iżda meta jehduk, u jaghtukom f'idejhom, la toqogħdux taħsbu minn qabel x'sejrin tghidu, u lanqas titahsbu minn qabel: iżda tkellmu dak kollu li jingħatakom f'dak il-waqt: għax ma tkunux intom li titkellmu, iżda l-Ispirtu s-Santu.

12 Issa l-hu jaghti lil huh għall-mewt, u l-missier lil ibnu; u l-ulied iqumu għall-ġenituri tagħhom, u jgibuhom li jieħdu l-mewt.

13 U tkunu miġħudin mill-bnedmin kollha minhabba ismi: iżda min iżomm qawwi sa l-aħħar, dan ikun salvat.

14 Iżda meta taraw il-għajb tal-herba, li fuqu tkellem il-profeta Daniel, qieghed fejn m'għandux joqgħod, (ha jifhem min jaqra) imbagħad dawk li jkunu fil-Lhudija ha jaharbu fuq il-muntanji:

15 U min ikun fuq il-bejt halli ma jinżilx, u lanqas jidhol ġewwa, biex jiehu xi haġa mid-dar:

16 U min ikun fil-għalqa halli ma jmurx lura biex jiehu lbiesu.

17 Iżda jaharsa għall-hbiela, u għal dawk li jreddghu f'dawk il-jiem!

18 U itolbu li l-harba tagħkom ma tkunx fix-xitwa.

19 Ghax f'dawk il-jiem ikun hemm għali, li bħalu mill-bidu tal-holqien li holoq Alla s'issa qatt ma kien hemm, u lanqas ikun hemm.

20 U jekk il-Mulej ma ikunx qassar dawk il-jiem, ebda bniedem ma jsalva: iżda minhabba l-mahturin, li hatar, hu qassar il-jiem.

21 Imbagħad jekk xi hadd ighidilkom: Ara, hawn hu Kristu; jew, ara, hemm hu; la temmnuhx:

22 Ghax iqumu Kristijiet foloz, u profeti foloz, u juru eghliem u eghgubijiet,

biex iqarqu, jekk jista' jkun, bil-mahturin ukoll.

23 Iżda harsu sewwa: ara, jien għidtilkom kolloxx minn qabel.

24 Iżda f'dawk il-jiem, wara dak in-niket, ix-xemx tidallam, u l-qamar ma jagħtix id-dawl tiegħu,

25 U l-kwiekeb tas-sema jaqgħu, u l-qawwiet li huma fis-smewwiet jitheżżu.

26 Imbagħad jaraw il-Bin il-bniedem ġej fis-shab b'qawwa kbira u glorja.

27 U mbagħad jibgħat l-anġli tiegħu, u jgħorbi flimkien il-mahturin tiegħu mill-erbat irjeh, minn tarf l-art sa tarf is-sema.

28 Issa mis-sigra tat-tin itgħallmu paraballa: Meta l-fergħa tagħha tkun għadha ratba, u toħroġ il-weraq, intom tafu li s-sajf wasal:

29 Hekk intom ukoll, meta taraw dawn il-hwejjeg jiġru, kunu afu li qorob, fejn il-bibien.

30 Tassew nġhidilkom, li dan in-nisel ma jghaddix, sa ma jiġru dawn il-hwejjeg kollha.

31 Is-sema u l-art ighaddu: iżda kliemi ma jghaddix.

32 Imma b'dak il-jum u b'dik is-siegha hadd ma jaf, le, lanqas l-anġli fis-smewwiet, lanqas l-Iben, iżda l-Missier.

33 Għassu, ishru, u itolbu: għax ma tafux meta jkun iż-żmien.

34 Ghax Bin il-bniedem hu bħal bniedem li sejjer isiefer għal bogħod, u halla 'l daru, u ta s-setgħa lill-qaddejja tiegħu, li kull wieħed xogħlu, u qabbad lill-bewwieb ighasses.

35 Ishru, mela: għax ma tafux meta sid id-dar jiġi; filgħaxija, jew f'nofs il-lejl, jew x'hin jidden is-serduq, jew filgħodu:

36 Li ma jiġix għal għarrieda, u jsibkom reqdin.

37 U dak li qieghed nġhidilkom, nġhidu lil kulhadd: Ishru.

14 Wara jumejn kienet il-festa tal-ghid, u ta' l-ażżmi: u l-qassisin il-kbar u l-iskribi bdew ifittxu kif jaqbduh bil-qerq, u joqtluh.

2 Imma qalu: Mhux nhar ta' festa, li ma jkunx hemm xi rewwixta tal-poplu.

3 U meta kien Betanja fid-dar ta' Xmun l-imġiddem, hu u jiekol, giet mara li kellha vażett ta' l-alabastru biż-żejt tal-fwieħa tan-nard safi li jiswa wisq; u kisseret il-vażett, u sawbitu fuq rasu.

4 U kien hemm x'uhud li għadbu fihom infushom, u qalu: Għalfejn sar dal-hela taż-żejt tal-fwieħa?

5 Ghax dan sata' nbiegh għal aktar minn tliet mitt dinier, u ntghata lill-foqra. U gergru kontra tagħha.

6 U Ġesù qal: Halluha; għalfejn id-dejquha? Eghmil tajjeb għamlet miegħi.

7 Ghax intom għandkom il-foqra dej-

jem maghkom, u kull meta tkunu tridu tistghu taghmilulhom il-gid: iżda intom m'ghandkomx lili dejjem.

8 Hi ghamlet li setghet: dilket lil ġismi minn qabel ghad-difna.

9 Tasew ngħidilkom: Kull fejn jix-xandar dan l-evangelju fid-dinja kollha, dan ukoll li ghamlet jintqal b'tifkira tagħha.

10 U Ġuda Iskarjota, wiehed mit-tnax, mar għand il-qassisin il-kbar, biex jittradih magħhom.

11 U meta semghu dan, ferhu, u wieghdu li jagħtuh il-flus. U hu fittex il-waqt kif jittradih.

12 U fl-ewwel jum ta' l-ażżmi, meta kienu joqtlu l-haruf tal-ghid, id-dixxipli tieghu qalulu: Fejn trid li ahna mmorru u nillestu biex tiekol il-ghid?

13 U baġat tnejn mid-dixxipli tieghu, u qalilhom: Morru l-belt, u hemm jiltaqa' magħkom raġel iġorr ġarra ilma: morru warajh.

14 U fejn jidhol, għidu lil sid id-dar: L-Imghallem qal: Fejn hi l-kamra tal-mistednin. li fiha niekol il-ghid mad-dixxipli tieghi?

15 U hu jurikom kamra kbira fuq, mifruxa u lesta: hemm hejjujna.

16 U d-dixxipli telqu, u waslu l-belt, u sabu kif qalilhom: u lestew il-ghid.

17 U filgħaxija ġie mat-tnax.

18 U huma u qegħdin bil-qieghda jieklu, qal Gesù: Tasew ngħidilkom: Wiehed minnkom li jiekol mieghi jittradini.

19 U bdew isewdu qalbhom, u ighidulu wiehed wiehed: Jaqaw jien? U wiehed iehor qal: Jaqaw jien?

20 U wieġeb u qalilhom: Wiehed mit-tnax; dak li jbill fid-dixx mieghi.

21 Bin il-bniedem tasew imur, bħalma hu miktub fuqu: iżda jahasra għal dak li minnu Bin il-bniedem hu ittradut! Kien ikun ahjar għal dak il-bniedem li kieku qatt ma twieled.

22 U huma u jieklu, Gesù ha l-hobż, u bierku, u qasmu, u tahom, u qal: Hudu, kulu: dan hu ġismi.

23 U ha l-kalċi, u wara li żżahjar, tahlhom: u huma l-koll xorbu minnu.

24 U qalilhom: Dan hu demmi tar-rabta l-ġdida, li hu mxerred għal hafna.

25 Tasew ngħidilkom: Jien ma nix-robx iżjed mill-frott tad-dielja, sa dak in-nhar li nixorbu ġdid fis-saltna t'Alla.

26 U wara li kantaw innu, harġu għall-gholja taz-Zebbuġ.

27 U qalilhom Gesù: Il-lejla l-koll tit-fixklu minhabba fija: għax hu miktub: Jien nolqot ir-ragħaj, u n-nghaġ jixterdu.

28 Iżda wara l-qawmien tieghi, jien immur qabilkom fil-Galilja.

29 Iżda Pietru qallu: Ghalkemm kollha jitfixklu, jien le.

30 U qallu Gesù: Tasew ngħidlek: Illum, dal-lejl stess, qabel ma jidden darbtejn is-serduq, tkun ħadtni tliet darbtejn.

31 Iżda dak tkellem iżjed qawwi: Jekk għandi mmut mieghek, ma niċċhek b'xejn. U hekk ukoll qalu l-koll.

32 U ġew f'post li kien jismu Ġet-semani: u qal lid-dixxipli tieghu: Oqogħdu hawn, waqt li jien nitlob.

33 U ha mieghu 'l Pietru, u 'l Ġakbu, u 'l Gwanni, u beda jitbazzà, u jiddejjaq wisq;

34 U qalilhom: Ruhi hija mdejqa wisq għall-mewt: oqogħdu hawn, u ishru.

35 U mar f'it 'il quddiem; u waqa' fl-art, u talab li, jekk jista' jkun, titbiegħed minnu s-siegha.

36 U qal: Abba, Missier, kollox jista' jkun għalik; warrab minni dal-kalċi: iżda le dak li rrid jien, imma dak li trid int.

37 U ġie, u sabhom reġdin, u qal lil Pietru: Xmun, inti rieqed? ma stajtx tishar għal siegha?

38 Ishru, u itolbu, biex ma tidhlux fit-tigrib: l-ispiritu hu tasew imhejji, iżda l-ġisem hu dgħajef.

39 U raġa' mar, u talab, u qal l-istess kliem.

40 U meta ġie, raġa' sabhom reġdin, (għax għajnejhom kienu mtaqqin,) u lanqas kienu jafu x'iwigbu.

41 U ġie t-tielet darba, u qalilhom: Orqu issa, hudu l-mistrieħ tagħkom: huwa biżżejjed, waslet is-siegha; ara, Bin il-bniedem sa jingħata f'idejn il-midinbin.

42 Qumu, immorru; ara, dak li jittradini wasal.

43 U minnufih, hu u jitkellem, ġie Ġuda, wiehed mit-tnax, u mieghu ġemgħa kbira ta' nies bis-sjuġ u l-oħtra, mill-qassisin il-kbar, u l-iskribi, u x-xjuħ.

44 U dak li ittradih kien tahom għelm, billi qal: Dak li jien inbus, dak stess hu; aqbduh, u huduh imħares sewwa.

45 U hekk kif wasal, mill-ewwel resaq fuqu, u qal: Mghallem, Mghallem; u biesu.

46 U xehtu idejhom fuqu, u haduh.

47 U wiehed minnhom li kien hemm hareġ sejf, u ta daqqa lill-qaddej tal-qassis il-kbir, u qatagħlu widintu.

48 U wieġeb Gesù, u qalilhom: Hriġtu donnkom għal xi halliel, bis-sjuġ u bl-oħtra, biex tehduni?

49 Jien kont kuljum magħkom fit-tempju ngħallem, u ma hadtunix: iżda l-iskrittura jahtieg issehħ.

50 U lkoll hallewh, u harbu.

51 U sejjar warajh kien hemm wiehed żaġħżuħ, imgeżwer f'biċċa tal-ghażel fuq il-laham; u ż-żgħażaġ aqbduh.

52 Iżda hu reħa l-biċċa tal-ghażel, u harab minnhom għarwien.

53 U hadu 'l Gesù għand il-qassis il-

kbir: u nġemghu l-qassisin il-kbar kollha u x-xjuh u l-iskribi.

54 U Pietru baqa' sejjer warajh mill-bogħod, sa ġewwa l-bitha tal-qassis il-kbir: u qagħad mal-qaddejja jishon quddiem in-nar.

55 U l-qassisin il-kbar u l-kunsill kollu bdew ifittxu xhieda kontra Ġesù biex jagħtuh il-mewt; u ma sabu xejn.

56 Ghax bosta xehdu falz kontra tiegħu, iżda x-xhieda tagħhom ma kenitx taqbel.

57 U qamu x'uhud, u xehdu falz kontra tiegħu, billi qalu:

58 Ahna smajnieh iġhid: Jien inġarraf dat-tempju magħmul bil-idejn, u fi tliet ijiem nibni iehor magħmul mhux bil-idejn.

59 Iżda lanqas hekk ix-xhieda tagħhom ma qablet.

60 U l-qassis il-kbir qam fin-nofs, u taqsa 'l Ġesù, billi qal: Int xejn ma twieġeb? X'inhu li dawn in-nies qegħdin jixhdu kontra tiegħek?

61 Imma hu ma tkellem xejn, u ma wieġeb xejn. Raġa' staqsieh il-qassis il-kbir, u qallu: Inti l-Kristu, Bin l-Imbierek?

62 U Ġesù qal: Jien hu; u għad taraw Bin il-bniedem qiegħed fil-lemin tal-qawwa, u ġej fis-shab tas-sema.

63 Imbagħad il-qassis il-kbir qatta' hwejġu, u qal: X'għandna bżonn iżjed ta' xhieda?

64 Smajtu d-dagħwa: X'jidhrilkom? U kollha ikkundannawh li hu hati tal-mewt.

65 U whud bdew jobzqu, u jghamm-dulu wiċċu, u jagħtuh bil-ponn, u jghidulu: Obsor min: u l-qaddejja tawh daqqiet ta' harta.

66 U xhin Pietru kien isfel fil-bitha, ġiet wahda mill-qaddejja nisa tal-qassis il-kbir:

67 U meta rat 'il Pietru jissahhan, ħarset lejha, u qalet: U int ukoll kont ma' Ġesù ta' Nazaret.

68 Iżda hu ħadad, billi qal: Ma nafx, u lanqas nifhem x'inti qiegħda tghid. U hareġ barra fil-logġa; u s-serduq idden.

69 U l-qaddejja reġġet ratu, u bdiet tghid lil dawk li kienu qegħdin hemm: Dan wiehed minnhom.

70 Iżda hu raġa' ħadad. U wara ftit, dawk li kienu hemm reġġu qalu 'l Pietru: Tabilhaqq int wiehed minnhom; għax int Galilew, u kliemkel jikxfek.

71 Imma hu beda jahlef u jidgħi, billi qal: Jien ma nafx lil dal-bniedem li fuqu qegħdin titkellmu.

72 U s-serduq raġa' idden għat-tieni darba. U ftakar Pietru fil-kelma li kien qallu Ġesù: Qabel ma s-serduq jidden darbtejn, tichadni tliet darbiet. U meta haseb fuq hekk, beka.

l-iskribi u mal-kunsill kollu, u rabtu 'l Ġesù, u ħaduh, u tawh f'idejn Pilatu.

2 U staqsieh Pilatu: Int is-Sultan tal-Lhud? U hu wieġeb, qallu: Int qiegħed tghid dan.

3 U l-qassisin il-kbar xlewh f'ħafna hwejġ: iżda hu ma wieġeb xejn.

4 U Pilatu raġa' staqsieh, billi qal: Ma twieġeb xejn? Ara f'kemm hwejġ qegħdin jixluk.

5 Iżda Ġesù raġa' ma wieġeb xejn; hekk li Pilatu stagħġeb.

6 Issa f'dik il-festa kien jitolqilhom ħabsi, min kienu jixtiequ.

7 U kien hemm wiehed Barabba, li kien marbut ma' dawk li kienu għamlu rvell miegħu, u li kienu qatlu fl-irvell.

8 U l-ġemgha tan-nies hi u tghajjat tal-bitu jagħmel kif dejjem għamlilhom.

9 Iżda Pilatu wieġeb, qalilhom: Tridu nitilqikom is-Sultan tal-Lhud?

10 Ghax hu għaraf li minħabba l-ghira l-qassisin il-kbar kienu ġibuhulu.

11 Iżda l-qassisin il-kbar xewxu n-nies, biex jitolqilhom aktarx lil Barabba.

12 U Pilatu raġa' wieġeb, u qalilhom: Xi tridu mela li jien nagħmel lil dak li tghidulu s-Sultan tal-Lhud?

13 U reġġu għajtu: Sallbu.

14 Imbagħad qalilhom Pilatu: Għaliex, xi ħsara għamel? U huma aktar għajtu: Sallbu.

15 U hekk Pilatu, billi ried joghġob lin-nies, telqilhom lil Barabba, u ta 'l Ġesù, wara li sawtu, biex ikun imsallab.

16 U s-suldati ħaduh fil-bitha, imsejja l-Pretorju; u sejhu flimkien il-qatgħa kollha.

17 U libbsuh porpra, u nisġu kuruna tax-xewk, u qegħduha madwar rasu.

18 U bdew isellmulu: Is-sliem, Sultan tal-Lhud!

19 U tawh fuq rasu b'qasba, u besqulu, u huma u jinżlu għarkobbtejhom, qimuh.

20 U wara li ddieħku bih, neżżgħuh il-porpra, u libbsuh hwejġu, u ħarġuh biex isallbuh.

21 U ġieghlu lil wiehed Xmun minn Ċirene, li kien għaddej, ġej mir-raba', missier Xandru u Rufu, jferjagħlu salibu.

22 U wassluh f'lok jismu Golgota, li jfisser: Lok il-qorriegħa.

23 U tawh jixrob inbid imħallat bil-mirra: iżda ma ħadux.

24 Imbagħad sallbu, u qassmu lbiesu, billi tefgħu x-xorti fuqhom, b'kemm kull wiehed jiehu.

25 U kienet it-tielet siegħa, u sallbu.

26 U l-kitba tal-htija tiegħu miktuba fuq kienet: IS-SULTAN TAL-LHUD.

27 U miegħu sallbu żewġ hallelin; wiehed fuq il-lemin tiegħu, u l-iehor fuq ix-xellug tiegħu.

28 U sehhet l-iskrittura, li tghid: U kien magħdud mal-ħziena.

15 U malajr filgħodu il-qassisin il-kbar għamlu laqgħa max-xjuh u ma'

29 U dawk li kienu jghaddu kienu jghajruh, u jharrku rashom, u jghidu: Ah, int li thott it-tempju, u tibnih fi tlitt ijiem,

30 Salva lilek innifsek, u inzel mis-salib!

31 Hekk ukoll il-qassisin il-kbar huma u jiddiehku qalu bejniethom ma' l-iskribi: Salva ohrain; u ma jstax isalva lilu nnifsu.

32 Ha jinzel issa mis-salib Kristu s-Sultan ta' Izrael, biex naraw u nemmu. U dawk li kienu msallbin mieghu kienu jghajruh.

33 U meta kienet is-sitt siegha, kien hemm dalma fuq l-art kollha sad-disa' siegha.

34 U fid-disa' siegha Gesù ghajjat b'lehen qawwi, billi qal: Eloi, Eloi, lama sabaqtani? li jfisser: Alla tieghi, Alla tieghi, ghaliex hallejtni?

35 U x'uhud minnhom li kienu hemm, xhin semghu dan, qalu: Ara, qieghed isejjah lil Elija.

36 U wiehed mar jigri u mela sponza bil-hall, u qieghdha fuq qasba, u tah jixrob, fil-waqt li qal: Ha naraw jigix Elija jnizzlu.

37 U Gesù ghajjat b'lehen qawwi, u radd ruhu.

38 U l-purtiera tat-tempju ċcartet f'biċċtejn minn fuq s'isfel.

39 U kif iċ-ċenturjun, li kien qieghed quddiemu, ra li kien ghajjat hekk, u radd ruhu, qal: Tassew dar-raġel kien Bin Alla.

40 U kien hemm ukoll nisa jharsu mill-bogħod: fosthom kien hemm Marija Maddalena, u Marija omn Gakbu ż-żgħir, u Gożè, u Salome;

41 (Li wkoll kienu jmorru warajh, meta kien fil-Galilija, u kienu jdurru bih;) u hafna nisa ohrain li ġew mieghu Gerasalem.

42 U issa, meta wasal filghaxija, billi kienet it-thejjija, jigifieri, lejlet is-Sibt,

43 Gie Guzepp minn Arimatea, kunsilier nobbli, li hu wkoll kien jistenna s-Saltna t'Alla; u daħal bla biża' għand Pilatu, u talab gisem Gesù.

44 U staghgeb Pilatu jekk kienx ġa miet: u sejjah liċ-ċenturjun, u staqsieh jekk kienx ilu li miet.

45 U meta sar jaf miċ-ċenturjun, ta l-gisem lil Guzepp.

46 U dan xtara biċċa għażel fina, u nizzlu, u kebbu fil-għażel, u qieghdu f'qabar li kien imħaffer fil-blat, u gerbeb ġebbla fil-bieb tal-qabar.

47 U Marija Maddalena, u Marija omm Gożè raw fejn tqieghed.

u Salome, xtraw il-fwejjah, biex jigru u jidilkuh.

2 U kmieni hafna filghodu fl-ewwel jum tal-ġimgħa, ġew hdejn il-qabar ma' tluh ix-xemx.

3 U qalu lil xulxin: Min igeberlha l-ġebbla mill-bieb tal-qabar?

4 U meta harsu, raw li l-ġebbla kienet imgerba: għax kienet kbira wisq.

5 U huma u dehlin fil-qabar, raw żagħżuġ bil-qieghda fin-naha tal-lemin, liebes libsa twila bajda; u ndexxu.

6 U qalilhom: La tindehxux: Intom qegħdin tfttxu 'l Gesù ta' Nazaret, li kien imsallab: hu qam; mhux hawn; araw il-lok fejn qegħduh.

7 Izda morru għidu lid-dixxipli tieghu u 'l Pietru li hu jmur qabilkom fil-Galilija: hemm tarawh, kif qalilkom.

8 U harġu malajr, u harbu mill-qabar; għax kienu jitriegħdu u mistagħġbin; u lanqas ma qalu xejn lil hadd, għax kienu mbeżżgħin.

9 Issa meta Gesù qam kmieni fl-ewwel jum tal-ġimgħa, deher l-ewwel lil Marija Maddalena, li minnha kien hareġ seba' xjaten.

10 U marret u qaltilhom li kienet mieghu, fil-waqt li kienu jitnikktu u jibku.

11 U huma, xhin semghu li kien haj, u li kienet ratu, ma emmnux.

12 Wara dan deher b'sura oħra lil tnejn minnhom, huma u mexjin, sejrjn lejn ir-raba'.

13 U marru, u qalu b'dan lill-oħrajn: u lanqas dawn ma emmnuhom.

14 Wara deher lill-hdax, huma u qegħdin fuq il-mejda, u ċanfarhom għannuqqas ta' twemmin, u għall-ebusija ta' qalbhom: għax ma emmnux lil dawk li kienu rawh wara li kien qam.

15 U qalilhom: Morru fid-dinja kollha, u xandru l-evanġelju lil kull mahluq.

16 Min jemma u jitghammed, isalva; izda min ma jemminx ikun ikkundannat.

17 U dawn l-egħliem imorru wara dawk li jemmu: F'ismi jkeċċu x-xjaten; u jitkellmu b'islna ġodda;

18 Jaqbd u s-sriep; u jekk jixorbu xi haġa li taghti l-mewt, ma tagħmlilhomx deni: imiddu idejhom fuq il-morda, u jfejquhom.

19 Imbagħad wara li kellimhom, il-Mulej irtafa' fis-sema, u qagħad fil-lemin-ija t'Alla.

20 U huma telqu, u xandru ma' kullimkien, waqt li l-Mulej baqa' jahdem magħhom, billi wettaq il-kelma, bl-egħliem li saru wara. Amen.

16 U wara li għadda s-Sibt, Marija Maddalena, u Marija omm Gakbu,

L-Evangelju Skond San Luqa

1 Billi hafna hadu f'idhom biex jiktbu rakkont dwar il-hwejjeg li kienu mwettqin fostna.

2 Bhal ma raddewhomlna dawk li mill-bidu raw b'ghajnejhom, u saru ministri tal-kelma;

3 Deherli li hu sewwa ghalija wkoll, billi gharbilt kollox bir-reqqa minn ras il-ghajn, illi niktiblek haga wara l-ohra, o wisq eċċellenti Teofilu,

4 Biex taghraf is-sewwa ta' dawk il-hwejjeg, li fihom int kont imghallem.

5 Kien hemm fi żmien Erodi, is-sultan tal-Lhudija, wiehed qassis jismu Zak-karija, mit-taqsimat t'Abija: u martu kienet mill-bniet t'Aron, u Elizabet kien isimha.

6 U t-tnejn kienu nies sewwa quddiem Alla, billi jharsu l-kmandamenti kollha u l-preċetti tal-Mulej bl-ebda nuqqas.

7 U ma kellhomx tfaġġ, għax Elizabet kienet hawlija, u t-tnejn issa kienu mdahhlin fiż-żmien.

8 U ġara, hu u jservi ta' qassis quddiem Alla fl-ordni tat-taqsimat tiegħu,

9 Skond id-drawwa tas-sacerdożju, illi messu jahraq l-inċens meta jidhol fit-tempju tal-Mulej.

10 U l-gemgħa kollha tal-poplu kienet barra titlob waqt il-hruq ta' l-inċens.

11 U hemm deherlu anġlu tal-Mulej wieqaf fin-naha tal-lemin ta' l-altar ta' l-inċens.

12 U xhin Żakkarija rah, thawwad, u biza' waqa' fuqu.

13 Imma l-anġlu qallu: La tibzax, Żakkarija: għax talbek instama'; u martek Elizabet tilidlek iben, u int issemmih Ġwanni.

14 U jkollok ferh u hena; u hafna jifirhu bi twelidu.

15 Għax hu jkun kbir quddiem il-Mulej, u la jixrob inbid u lanqas xorb qawwi; u jimtela' bl-Ispirtu s-Santu, sa minn għuf ommu.

16 U hafna minn ulied Izrael iragġa' lejn il-Mulej Alla tagħhom.

17 U hu jimxi quddiemu fi-ispirtu u l-qawwa ta' Elija, biex iragġa' l-qlub tal-missirijiet lejn l-ulied, li lan dawk li ma joqogħdux għall-gherf tan-nies gusti; biex ihejji poplu lest għall-Mulej.

18 U Żakkarija qal lill-anġlu: Biex naghraf dan? għax jien raġel xih, u marti mdahhla sewwa fiż-żmien.

19 U l-anġlu wieġeb, billi qal: Jien Gabrijel, li noqghod quddiem Alla; u

kont mibgħut biex inkellmek, u nhabbarlek dawn l-ahbarijiet tajba.

20 U, ara, int titbikkem, u ma tkunx tista' titkellem, sal-jum li fih dawn il-hwejjeg jġiru, għax int ma emmintx kliemi, li jsehh fi żmien.

21 U n-nies stennew lil Żakkarija, u staghbu għax iddawwar daqshekk fit-tempju.

22 U meta hareġ, ma satax ikellimhom: u fehmli li kien ra xi dehra fit-tempju: għax għamlilhom is-sinjali, u baqa' mbikkem.

23 U ġara, hekk kif il-jiem tas-servizz tiegħu għaddew, illi telaq lejn daru.

24 U wara dawk il-jiem martu Elizabet tqalet; u stabbiet għal hames xhur, tghid:

25 Hekk għamilli l-Mulej fil-jiem li fihom tafa' għajnejh fuqi, biex inehhi l-ghajb tiegħi minn fost in-nies.

26 U fis-sitt xahar l-anġlu Gabrijel intbagħat minghand Alla f'belt tal-Galilija, jisimha Nazaret,

27 Għand xebba mgħarrsa ma' raġel li kien jismu Guzepp, mid-dar ta' David; u l-isem tax-xebba kien Marija.

28 U l-anġlu dahal għandha, u qal: Isliem għalik, int li lilek mogħtija grazzja, il-Mulej miegħek: imbiarka inti fost in-nisa.

29 U meta ratu, thawdet bi kliemu, u hasbet fihha nfisha x'tista' tkun din it-tislma.

30 U qalilha l-anġlu: La tibzax, Marija: għax int sibt grazzja quddiem Alla.

31 U, ara, int tnissel f'gufek, u tiled iben, u ssemmih GESÙ.

32 Hu jkun kbir, u jissemma Bin il-Għoli: u l-Mulej Alla jagħtih it-tron ta' missieru David:

33 U jsaltan għal dejjem fuq id-dar ta' Ġakobb; u għal saltnatu ma jkunx hemm tmiem.

34 U mbagħad Marija qalet lill-anġlu: Kif ikun dan: la jien ma naghraf raġel?

35 U wieġeb l-anġlu, u qalilha: L-Ispirtu s-Santu jiġi fuqek, u l-qawwa tal-Għoli tghattik: għalhekk ukoll dik il-haga qaddisa li titwieled minnek tissejjah Bin Alla.

36 U, ara, Elizabet qaribtek, hi wkoll tqila b'iben fi xjuhitha: u dan hu s-sitt xahar lil dik, li kienu jgħidulha hawlija.

37 Għax m'hemm xejn li ma jistax ikun għal Alla.

38 U qalet Marija: Hawn hi l-qaddejja

tal-Mulej; ikunli skond kelmtek. U l-anglu telaq minn hdejha.

39 U qamet Marija f'dawk il-jiem, u telqet bil-ghagla lejn il-gholjiet, f'belt ta' Guda;

40 U dahlet fid-dar ta' Żakkarija, u sellmet lil Elizabet.

41 U gara, meta Elizabet semgħet it-tislma ta' Marija, illi t-tarbija f'ġufha qabzet; u Elizabet imtliet bl-Ispirtu s-Santu:

42 U għajtet b'lehen gholi, u qalet: Imbierka int fost in-nisa, u mbierек il-frott ta' ġufek.

43 U mnejn hu dan lili, li tiġi omm Mulejja għandi?

44 Ghax, ara, hekk kif il-lehen tattislma tiegħek ġie f'widnejja, it-tarbija qabzet f'ġufi bil-ferh.

45 U mbierka dik li emmnet: ghax isehhu dawk il-hwejjeg li ntqalulha mill-Mulej.

46 U Marija qalet: Ruhi tkabbar il-Mulej,

47 U l-ispirtu tiegħi jithenna f'Alla s-Salvatur tiegħi.

48 Ghax hares lejn l-istat umli tal-qaddejja tiegħu: ghax, ara, minn issa 'l quddiem, imbierka jghidli kull nisel.

49 Ghax is-Setghani għamel miegħi hwejjeg kbar; u qaddis hu ismu.

50 U minn nisel għal nisel hi l-hniena tiegħu ma' dawk li jibzġhu minnu.

51 Wera l-qawwa bi driegħu; xerred l-imkabbirin fil-hsibijiet ta' qalbhom.

52 Niżzel is-setghanim mit-tron tagħhom, u għolla lil dawk li huma umli.

53 Lill-imgewhin xabba' bi hwejjeg tajba; u lill-ghonja bagħathom b'xejn.

54 Għen lill-qaddej tiegħu Iżrael, biex jiftakar fil-hniena tiegħu;

55 Bhal ma tkellem ma' missirijietna, m'Abraham, u ma' nisl għal dejjem.

56 U Marija baqgħet magħha madwar tliet xhur; u reggħet lejn darha.

57 Issa ż-żmien ta' Elizabet li kellha tehles għalqilha, u wildet iben.

58 U l-ġirien u l-qraba tagħha semgħu kif il-Mulej wera hniena kbira magħha; u ferhu magħha.

59 U gara, fit-tmien jum, illi ġew biex jagħmlu ċ-ċirkonċizzjoni lit-tifel, u semmewh Żakkarija, bhal isem missieru.

60 U ommu wiegħbet, u qalet: Mhux hekk; iżda jissemma Gwanni.

61 U qalulha: M'hemm hadd minn niesek li għandu dan l-isem.

62 U għamlu s-sinjali lil missieru, x'irid isemmih.

63 U talab tavlja żghira, u kiteb hekk: Gwanni ismu. U kulhadd stagħgeb.

64 U fomm u nfetħ dak il-hin stess, u nħall ilsien, u tkellem, u bierек 'l Alla.

65 U waqa' biża' fuq dawk kollha li kienu jgħammru madwarhom: u fil-

gholjiet kollha tal-Lhudija kienu jithaddtu fuq dawn il-hwejjeg.

66 U dawk kollha li semgħuhom zam-mewhom f'qalbhom, billi qalu: X'għad ikun dat-tifel? U id il-Mulej kienet miegħu.

67 U missieru Żakkarija mtela bl-Ispirtu s-Santu, u habbar, billi qal:

68 Imbierек il-Mulej Alla ta' Iżrael; ghax żar u feda l-poplu tiegħu.

69 U qajjem għalina qarn ta' salvazzjoni fid-dar tal-qaddej tiegħu David;

70 Bhal ma tkellem b'fomm il-profeti mqaddsa tiegħu, li ilhom minn meta nbdiēt id-dinja;

71 Li nkunu salvati mill-egħdewwa tagħna, u minn id dawk kollha li jobogħ-duna;

72 Biex jagħmel il-hniena mwiegħda lil missirijietna, u jiftakar fir-rabta qaddisa tiegħu;

73 Il-halfa li halef lil Abraham mis-sierna,

74 Li jagħtina, li meħlusin minn idejn l-egħdewwa tagħna, naqduh bla biża',

75 Fil-qdusija u l-haq quddiemu, il-jiem kollha ta' hajjitna.

76 U int, tfajjel, tissejjah profeta tal-Għoli; ghax tmur quddiem wiċċ il-Mulej biex thejjilu t-torq tiegħu.

77 Biex tagħti tagħrif fuq is-salvazzjoni lill-poplu tiegħu bil-mahfra ta' dnubiet-hom,

78 Bil-hniena helwa t'Alla tagħna; li biha jżurna ż-żerniq mill-gholi.

79 Biex idawwal lil dawk li qegħdin fid-dlam u fid-dell tal-mewt, biex imexxi lil riġlejna fi triq is-sliem.

80 U t-tfajjel kiber, u tqawwa fl-ispirtu, u kien fid-deżert sal-jum li fih wera lill-nnifsu lil Iżrael.

2 U gara f'dawk il-jiem, illi hareġ degriet mingħand Cesri Awgustu, li d-dinja kollha għandha tinkiteb.

2 (U dil-kitba saret l-ewwel darba meta kien Kirinu gvernatur tas-Sirja.)

3 U kollha marru jinkitbu, kull wieħed f'beltu.

4 U tala' Ġuzepp ukoll mill-Galilija, mill-belt ta' Nazaret, fil-Lhudija, fil-belt ta' David, li jisimha Betlehem; (billi hu kien mid-dar u mill-familja ta' David.)

5 Biex jinkiteb ma' Marija l-gharusa tiegħu, li kienet tqila.

6 U gara, meta kienu hemm, li għalqilha ż-żmien biex tehles.

7 U wildet l-ewwel tifel tagħha, u fisqietu, u medditu f'maxtura; ghax ma kienx hemm wisa' għalihom fil-lukanda.

8 U kien hemm fl-istess naha xi ragħajja qegħdin fl-egħlieqi, iġhassu bil-lejl l-imriehel tagħhom.

9 U, ara, l-anglu tal-Mulej ġie fuqhom,

u l-glorja tal-Mulej iddjet madwarhom: u qabadhom biża' kbir.

10 U qalilhom l-anglu: La tibżghux: ghax, ara, ingbilkom ahbarijiet tajba ta' ferh kbir, li jkunu għall-poplu kollu.

11 Ghax tweldilkom il-lum fil-belt ta' David, Salvatur, li hu Kristu l-Mulej.

12 U dan ikun għelm għalikom; intom issibu t-tarbija mfsiqija, mimduda f'maxtura.

13 U minnufih kien hemm ma' l-anglu kotra ta' qtajja tas-sema jfahhru 'l Alla, u jghidu:

14 Glorja 'l Alla fil-aktar għoli, u fuq l-art sliem, rieda tajba lejn il-bnedmin.

15 U gara, meta l-angli telqu minn hdejhom għal gos-sema, illi r-raghajja bdew ighidu lil xulxin: Ha mmorru issa sa Betlehem, u naraw dil-haġa li ġrat, u li l-Mulej għarrafna.

16 U ġew bil-ghaġla, u sabu 'l Marija, u 'l Guzepp, u t-tarbija mimduda fil-maxtura.

17 U malli rawha, habbru l-kliem li ntqalilhom fuq dik it-tarbija.

18 U dawk kollha li semgħuh staghbu b'dawk il-hwejjeġ li qalulhom ir-raghajja.

19 Imma Marija kienet iżzomm dan kollu, u tahseb fuqu f'qalbha.

20 U r-raghajja reġġu lura, jigglorifikaw u jfahhru 'l Alla għall-hwejjeġ kollha li semgħu u raw, bħal ma ntqalilhom.

21 U meta għaddew tmint ijiem biex jagħmlu ċ-ċirkonċizzjoni lit-tifel, semmewh GESÙ, kif kien imsemmi mill-anglu qabel ma tnissel fil-guf.

22 U meta l-jiem tal-purifikazzjoni tagħha skond il-liġi ta' Mosè għaddew, ġibuh Gerasalem, biex jipprezentawh lill-Mulej;

23 (Kif inhu miktub fil-liġi tal-Mulej: Kull tifel li jiftah il-guf jissejjah imqaddes lill-Mulej.)

24 U biex joffru saġrificju kif jingħad fil-liġi tal-Mulej: Żewġ gamimiet, jew żewġ frieh tal-hamiem.

25 U, ara, kien hemm raġel f'Gerasalem, jismu Simghon, u dar-raġel kien gust u tajjeb, jistenna l-faraġ ta' Izrael: u l-Ispirtu s-Santu kien fuqu.

26 U kien imgharraf mill-Ispirtu s-Santu, li ma jarax il-mewt, qabel ma jara il-Kristu tal-Mulej.

27 U mnebbah mill-Ispirtu ġie fit-tempju: u meta l-ġenituri ġiebu t-tarbija Gesù, biex jagħmlulu kif kienet id-drawwa tal-liġi,

28 Hadu f'dirghajh, u bierek 'l Alla, u qal:

29 Mulej, issa halli l-qaddej tiegħek imur fis-sliem, skond il-kelma tiegħek.

30 Ghax ghajnejja raw is-salvazzjoni tiegħek,

31 Li int hejjejt quddiem wiċċ il-popli kollha;

32 Dawl biex idawwal lill-Gentili, u l-glorja ta' Izrael il-poplu tiegħek.

33 U Guzepp u ommu staghbu b'dak li ntqal għalih.

34 U berikhom Simghon, u qal lil Marija ommu: Ara, dat-tfajjel imqieghed għat-tiġrif u l-qawmien ta' hafna f'Izrael; u għal għelm li jmiruh.

35 (Iva, sejf ukoll jinfidlek ruhek) biex jinkixfu l-hsibijiet ta' hafna qlub.

36 U kien hemm wahda Anna, profeta mara, bint Fanwel, tat-tribù t'Aser: din kienet imdahhla fiż-żmien wisq, u kienet għexet seba' snin ma' żewġha minn xbubitha;

37 U kienet armla ta' erbgha u tmenin sena, u ma kenitx titlaq mit-tempju, iżda taqdi 'l Alla lejl u nhar bis-sawm u t-talb.

38 U waslet dak il-hin u bdiet tfahhar kollha 'l Alla, u tkellmet fuqu ma' dawk kollha li kienu jstennew il-fidwa ta' Gerasalem.

39 U meta għamlu l-hwejjeġ kollha skond il-liġi tal-Mulej, reġġu lura lejn il-Galilija, għall-belt tagħhom ta' Nazaret.

40 U t-tfajjel kiber, u tqawwa fl-ispirtu, mimli bil-gherf: u l-grazzja t'Alla kienet fuqu.

41 Issa l-ġenituri tiegħu kienu jmorru kull sena Gerasalem għall-festa tal-ghid.

42 U meta kellu tnax-il sena, marru Gerasalem bħal ma kienet id-drawwa tal-festa.

43 U meta għaddew dawk il-jiem, huma u ġejjin lura, it-tifel Gesù baqa' wara Gerasalem; u Guzepp u ommu ma kinux jafu b'dan.

44 Iżda huma, billi minn għalihom kien ma' dawk li kienu magħhom, għamlu jum mixi; u fittxuh qalb qrabathom u dawk li kienu jafuhom.

45 U meta ma sabuhx, reġġu lura lejn Gerasalem, ifittxuh.

46 U gara, illi wara tliet ijiem sabuh fit-tempju, bil-qieghda f'nofs il-ghorrief, jis-magħhom, u jistaqsihom.

47 U dawk kollha li semgħuh staghbu bid-dehen u bit-twiġibiet tiegħu.

48 U kif rawh, staghbu: u qaltu ommu: Ibni, ghax imxejt hekk magħna? ara, missierek u jien imgholljin konna fittxuk.

49 U qalilhom: Għaliex fitixtuni? ma tafux li jien għandi nkun fix-xogħol ta' Missieri?

50 U huma ma fehmux il-kelma li qalilhom.

51 U niżel magħhom, u ġie f'Nazaret, u kien jisma' minnhom: iżda ommu kienet iżzomm dal-kliem kollu f'qalbha.

52 U Gesù kiber fil-gherf u fit-tul, u fil-grazzja m'Alla u mal-bnedmin.

3 Issa fis-sena hmistax tas-saltna ta' Tiberju Ċesri, meta Ponzju Pilatu kien gvernatur tal-Lhudija, u Erodj trerarka tal-Galilija, u Filippu, huh, trerarka ta' l-Iturija u ta' l-inhawi ta' Trakonis, u Lisanja t-tetrarka ta' l-Abileni:

2 Fiz-żmien li Anna u Qajfa kienu l-qassisjn il-kbar, kelmet il-Mulej giet ghand Gwanni bin Zakkarija fid-dezert.

3 U gie fi-inhawi kollha tal-Gurdan, ixandar il-maghmodija ta' l-indiema ghall-mahfra tad-dnubiet;

4 Kif inhu miktub fi ktieb il-kliem ta' Isaija l-profeta, li jghid: Lehen ta' wiehed ighajjat fid-dezert: Hejju triq il-Mulej, wittu l-moghdijiet tieghu.

5 Kull wied jimtela, u kull muntanja u gholja jitniżżlu; u l-moghdijiet imghawga jsiru dritti, u t-toroq weghrija jitwittew;

6 U l-bnedmin kollha jaraw is-salvazzjoni t'Alla.

7 Imbaghad qal lill-ġemgħa tan-nies li kienu jiġu biex jittghamdu minnu: Ja nisel il-lifgħat, minn wissekomm biex tarharbu mill-ghadab li ġej?

8 Aghmlu mela frott li jixraq lill-indiema, u tibdewx tghidu fikom infuskom: Għandna 'l Abraham b'missierna: għax nghidilkom, li jista' Alla minn dal-ġebel iqajjem ulied 'l Abraham.

9 U issa wkoll il-mannara qiegħda ma' gherqu is-sigar: għalhekk kull sigra li ma tagħmlu frott tajjeb tinqata', u tintafa' fin-nar.

10 U n-nies staqsewh, ighidu: Mela x'għandna naghmlu?

11 Wieġe u qalilhom: Dak li għandu żewġ ilbiesi, ha jagħti lil min m'għandux; u min għandu l-ikel, ha jagħmel hekk ukoll.

12 Imbagħad ġew ukoll xi publikani biex jittghamdu, u qalulu: Mghallem, x'għandna naghmlu?

13 U qalilhom: La tiħdux hlas aktar minn dak li għandkom tieħdu.

14 U staqsewh ukoll is-suldati, billi qalu: U x'naghmlu ahna? U qalilhom: La tagħmlu vjolenza fuq hadd, u lanqas tixlu falz lil hadd; u kunu kuntenti bil-hlas tagħkom.

15 U waqt li n-nies kienu jistennew, u kulhadd kien jahseb f'qalbu fuq Gwanni, jekk kienx il-Kristu, jew le;

16 Wieġe Gwanni, ighid lil kulhadd: Tassew jien nghammidkom bl-ilma; iżda jiġi wiehed aqua minni, li ma jisthoqqlix inħollu l-qafra tal-qorq tiegħu: hu jghammidkom bl-Ispirtu s-Santu u bin-nar:

17 Għandu l-midra tiegħu f'idu, u jnaddaf tajjeb l-andar tiegħu, u jiġma' l-qamħ fil-maħzen tiegħu; imma t-tiben jaharqu f'nar li ma jintefiex.

18 U b'hafna hwejjeġ oħra fit-twiddib tiegħu kien ixandar l-evanġelju lill-poplu.

19 Imma Erodj t-tetrarka, billi kien

imċanfar minnu minhabba Erodija mart huh Filippu, u minhabba l-hwejjeġ ħziema kollha li Erodj kien għamel,

20 Zied dan ukoll fuq kollox, li għalaq 'il Gwanni fil-habs.

21 Issa meta l-poplu kollu tghammed, ġara illi Gesù tghammed ukoll, u hu u jitlob, infetah is-sema,

22 U niżel fuqu l-Ispirtu s-Santu għamla ta' ġisem bħal hamiema, u lehen gie mis-sema, li qal: Int Ibni l-mahbub; bik nitgħaxxaq.

23 U Gesù nnihsu, meta beda, kellu madwar tletin sena, u (kif kienu jahsbu) li kien bin Guzepp, li kien bin Gheli,

24 Li kien bin Mattat, li kien bin Levi, li kien bin Melki, li kien bin Ganna, li kien bin Guzepp,

25 Li kien bin Mattatija, li kien bin Għamos, li kien bin Nahum, li kien bin Għesli, li kien bin Naggaj,

26 Li kien bin Mahat, li kien bin Mattatija, li kien bin Simghi, li kien bin Guzepp, li kien bin Guda,

27 Li kien bin Gohanna, li kien bin Resa, li kien bin Żorobabel, li kien bin Saltiel, li kien bin Neri,

28 Li kien bin Melki, li kien bin Addi, li kien bin Kosam, li kien bin Elmodam, li kien bin Gher,

29 Li kien bin Gosè, li kien bin Eli-ġhezer, li kien bin Gorim, li kien bin Mattat, li kien bin Levi,

30 Li kien bin Simghon, li kien bin Guda, li kien bin Guzepp, li kien bin Gonan, li kien bin Eljakim,

31 Li kien bin Melja, li kien bin Menan, li kien bin Mattata, li kien bin Natan, li kien bin David,

32 Li kien bin Ġessi, li kien bin Ghobed, li kien bin Bogħaž, li kien bin Salmon, li kien bin Nahson,

33 Li kien bin Għammnadab, li kien bin Aram, li kien bin Hesrom, li kien bin Fares, li kien bin Guda,

34 Li kien bin Ġakobb, li kien bin Izakk, li kien bin Abraham, li kien bin Terah, li kien bin Nahor,

35 Li kien bin Sarug, li kien bin Ragħu, li kien bin Faleg, li kien bin Gheber, li kien bin Sala,

36 Li kien bin Qajnan, li kien bin Arfaksad, li kien bin Sem, li kien bin Noè, li kien bin Lamek,

37 Li kien bin Metuselah, li kien bin Henok, li kien bin Jared, li kien bin Mahlalel, li kien bin Qajnan,

38 Li kien bin Enos, li kien bin Set, li kien bin Adam, li kien bin Alla.

4 U Gesù billi kien mijli bl-Ispirtu s-Santu raġa' lura mill-Gurdan, u kien meħud mill-Ispirtu fid-dezert,

2 U kien ghal erbghin jum imġarrab mix-xitan. U ma kiel xejn f'dawk il-jiem: u meta għadew, wara hadu l-ġuh.

3 U x-xitan qallu: Jekk int l-Iben t'Alla, ordna lil dil-ġebba ssir hobż.

4 U Ġesù wieġbu, billi qal: Hu miktub, li mhux bil-hobż biss iġhal il-bniedem, iżda b'kull kelma t'Alla.

5 U x-xitan hadu fuq muntanja għolja, u wrieh is-saltnet kollha tad-dinja f'lehma ta' berqa.

6 U x-xitan qallu: Lilek naghti dis-setgħa kollha, u l-glorja tagħha: għax lilhi kienet mogħtija; u lil min irrid nagħtiha.

7 Jekk int mela tagħtini qima, tkun tiegħek kollha.

8 U wieġeb Ġesù, u qallu: Lura minni, Satana: għax hu miktub: Il-Mulej Alla tiegħek għandek tqim, u lilu wahdu taqdi.

9 U hadu Ġerusalem, u qiegħdu fuq il-quċċata tat-tempju, u qallu: Jekk int l-Iben t'Alla, ixtehet minn hawn għall-isfel:

10 Għax hu miktub: Jordna l-anġli tiegħu għalik, biex iħarsuk:

11 U fuq idejhom jerfġuh, li ma tahbatx riglek ma' xi ġebba.

12 U Ġesù wieġeb, billi qallu: Intqal: Iġġarrabx il-Mulej Alla tiegħek.

13 U wara li x-xitan temm it-tigrib kullu, warrab minnu għal xi żmien.

14 U Ġesù fis-setgħa ta' l-Ispirtu raġa' ġie l-Galilija: u hemm harġet hbaru ma' dik in-naha kollha.

15 U hu kien iġħalliem fis-sinagogi tagħhom, imfahhar minn kulhadd.

16 U kien iġie Nazaret, fejn kien imrobbi: u, kif għad id-drawwa tiegħu, dahal fis-sinagoga nhar ta' Sibt, u qam biex jaqra.

17 U newlulu l-kteib ta' Isaija l-profeta. U xhin fetah il-kteib, sab hemm fejn hu miktub:

18 L-Ispirtu tal-Mulej fuqi, għaliex hu dilikni biex inxandar l-evangelju lill-foqra; bagħatni biex infexxaq lil dawk ta' qalbhom maqsuma, biex inħabbar il-helsien lill-imjassrin, u nagħti d-dawl lil-l-ghomi; biex nehles lill-imghakkisn,

19 Biex inxandar is-sena milqugħa mill-Mulej.

20 U għalaq il-kteib, u tah lura lill-qaddej, u qaġhad bil-qiegħda. U għajnejn dawk kollha li kienu fis-sinagoga kienu mwahħlin fi.

21 U beda jgħidilhom: Il-tum sehhet din l-iskrittura f'widnejkom.

22 U lkoll tawh xhieda, u staghbu bil-kliem ta' hlewwa li hareġ minn fommju. U qalu: Dan mhux bin Gużep?

23 U qalilhom: Tassew intom tgħiduli dal-qawl: Tabib, fejjaq lilek innifsek: kulma smajna li għamilt f'Kafarnahum, aghmlu hawn ukoll f'pajjiżek.

24 U qal: Nġhidilkom is-sewwa: Ebda profeta mhu milqugħ f'pajjiżu.

25 Iżda nġhidilkom is-sewwa, hafna romol kienu f'İzrael fi żmien Elija, meta s-sema kien magħluq għal tliet snin u sitt xhur, u meta waqa' għaks fuq il-pajjiż kollu;

26 Imma għand ebda waħda minnhom ma kien mibgħut Elija, hliief f'Sarepta, belt ta' Sidon, għand waħda mara li kienet armla.

27 U hafna mġiddma kienu f'İzrael fi żmien Eliżew il-profeta; u hadd minnhom ma ndaf, hliief Nagħman is-Sirjan.

28 U dawk kollha li kienu fis-sinagoga, malli semghu dawn il-hwejjeġ, imtlew bil-ghadab,

29 U qamu, u keċċewh barra mill-belt, u haduh sa xifer il-gholja li fuqha belthom kienet mibnija, biex jittfghuh għal rasu l'isfel.

30 Iżda hu għadda minn nofshom, u baqa' sejjer,

31 U niżel f'Kafarnahum, belt tal-Galilija, u kien iġħallimhom nhar ta' Sibt.

32 U staghbu bit-tagħlim tiegħu: għax kelmtu kienet bis-setgħa.

33 U fis-sinagoga kien hemm raġel, li kellu spirtu ta' xitan immiġġes, li għajjat b'lehen qawwi,

34 Billi qal: Hallina; x'għandna naqsmu miegħek, o Ġesù ta' Nazaret? ġejt teqridna? Naf min int; il-Qaddis t'Alla.

35 U Ġesù ċanfru, billi qal: Iskot, u ohroġ minnu. U wara li x-xitan tefgħu fin-nofs, hareġ minnu, u ma wegġghux.

36 U kollha staghbu, u tkellmu bejniethom, iġhidu: X'kelma hi din! għax bis-setgħa u l-qawwa jordna l-ispirti mniġġsa, u johorgu.

37 U xterdet hbaru f'kull naha ta' dawk l-inhawi.

38 U qam, u hareġ mis-sinagoga, u dahal f'dar Xmun. U hmiet Xmun kienet miżmuma b'deni kbir; u talbuh għaliha.

39 U resaq fuqha, u ċanfar id-deni; u d-deni telaqha: u minnufih qamet u daret bihom.

40 Issa xhin ix-xemx kienet nieżla, dawk kollha li kellhom kull xorta ta' mard ġibuhomlu; u qaġhed idej fuq kull wieħed minnhom, u fejjaqhom.

41 U hargu wkoll xjaten minn hafna, iġhajt, u jġhidu: Int Kristu l-Iben t'Alla! U hu u jċanfarhom, ma halliehomx jitt-kellmu: għax huma kienu jafu li hu Kristu.

42 U malli sebah, telaq u mar f'pošt deżert; u n-nies kienu jittxuh, u ġew għandu, u żammewh, biex ma jittlaqx minnhom.

43 U qalilhom: Jahtieġli nxandar is-saltna t'Alla lil bliet oħra wkoll: għax għal dan jien mibgħut.

44 U xandar fis-sinagogi tal-Galilija.

5 U gara, waqt li n-nies kienet tross mieghu biex tisma' l-kelma t'Alla, illi kien wieqaf hdejn il-bhajra ta' Gennesaret, u 2 U ra zewg dgħajjes weqfin hdejn il-bhajra: imma s-sajjeda kienu telqu minnhom, u kienu jahsu l-x-xbieki tagħhom.

3 U tala' f'wahda mid-dgħajjes, li kienet ta' Xmun, u talbu biex jaqla' ftit 'il barra mill-art. U qaghad bil-qieghda, u għallem lin-nies mid-dgħajsa.

4 Issa meta waqaf jitkellem, qal lil Xmun: Itfa' 'l barra, u itfghu x-xbieki tagħkom għas-sajd.

5 U Xmun wiegħeb, billi qallu: Mghallem, hdimna l-lejl kollu, u ma qbadna xejn: iżda fuq il-kelma tiegħek innizzelex-xbiek.

6 U wara li għamlu hekk, qabdu kotra kbira ta' hut: u x-xbiek tagħhom inqasam.

7 U għamlu sinjal lill-ixirka tagħhom, li kienu fid-dgħajsa l-ohra, biex jiġu jghinuhom. U gew, u mlew iż-zewg dgħajjes, hekk li kienu sa jegħruq.

8 Malli ra dan, Xmun Pietru xtehet f'riġlejn Gesù jghid: Tbiegħed minni; għax jien raġel midneb, o Mulej.

9 Għax kien imgħagħeb, hu u dawk kollha li kienu mieghu, bil-qabda hut li kienu qabdu:

10 U hekk ukoll kien Ġakbu, u Ġwanni, ulied Żebedew li kienu jxirka ta' Xmun. U Gesù qal 'il Xmun: La tibzax; minn issa 'l quddiem taqbad il-bnedmin.

11 U wara li giġbu d-dgħajjes tagħhom l-art, telqu kolloxx, u marru warajh.

12 U gara, meta kien f'wahda mill-ibliet, illi kien hemm raġel mimli kollu ġdiem: li hekk kif ra 'l Gesù xtehet wiċċu ft-art, u talbu, billi qal: Mulej, jekk trid, tista' tnadafni.

13 U medd idu, u messu, hu u jghid: Irrid: kun innadaf. U minnufih il-ġdiem għab minnu.

14 U wissieh li ma jghid lil hadd: iżda mur, uri ruhek lill-qassis, u offri għat-tindif tiegħek, bħal ma ordna Mosè, b'xhieda għalihom.

15 Iżda ġera aktar il-kliem fuqu: u qatja kbar ta' nies kienu jiġu biex jisimghu, u jitfejuq mill-mardijiet tagħhom.

16 U mar fid-deżert, u qaghad jitlob.

17 U gara darba wahda, hu u jghallem, illi kien hemm bil-qieghda xi Farizej u mghallmin tal-ligi, li kienu gew minn kull belt tal-Galilija, u l-Lhudija, u Gerasalem: u l-qawwa tal-Mulej kienet hemm biex tfejqaqhom.

18 U, ara, xi riġel giebu fuq saqqu raġel paralitiku: bdew ifittxu mezz kif idahhluh għewwa, u jqegħduh quddiemu.

19 U billi ma setgħux isibu minn fejn idahhlu minhabba l-ġemgħa tan-nies, telghu fuq il-bejt, u nizzluh minn bejn ix-xorok bis-saqqu tiegħu fin-nofs quddiem Gesù.

20 U kif ra l-fidi tagħhom, qallu: Raġel, dñubietek mahfura.

21 U l-iskribi u l-Farizej bdew jahsbu, u jghidu: Min hu dan li qieghed jitkellem id-dagħa? min jista' jahfer id-dñubiet, hlief Alla wahdu?

22 Iżda xhin Gesù għaraf hsbijiethom, wiegħeb, billi qalilhom: X'intom tghidu f'qalbkom?

23 X'inhu l-ehfef, tghid: Dñubietek jinħafrulek; jew tghid: Qum u imxi?

24 Iżda biex tkunu tafu li Bin il-bniedem għandu s-setgħa fuq l-art biex jahfer id-dñubiet (qal lill-paralitiku): Qieghed ngħidiek: Qum, u arfa' s-saqqu tiegħek, u mur f'darek.

25 U minnufih qam quddiemhom, u rafa' dak li fuqu kien mixhut, u telaq lejn daru, ifahhar 'l Alla.

26 U kollha staghħbu, u fahħru 'l Alla, u mimlijin bil-biza', kienu jghidu: Rajna hwejjeġ tal-għagħeb illum.

27 U wara dawn il-hwejjeġ hareġ, u ra publikan, jismu Levi, bil-qieghda quddiem il-bank tat-taxxi, u qallu: Ejja warajja.

28 U dak telaq kolloxx, qam, u mar warajh.

29 U Levi għamillu festa kbira f'daru: u kien hemm ġemgħa kbira ta' publikani, u ta' oħrajn li kienu fuq il-mejda magħhom.

30 Imma l-iskribi tagħhom u l-Farizej bdew igergru kontra d-dixxipli tiegħu, billi jghidu: Għaliex tieklu u tixorbu mal-publikani u l-midinbin?

31 U Gesù wiegħeb, qalilhom: Dawk li huma b'sahħithom m'għandhom bzonn ta' tabib; iżda dawk li huma morda.

32 Ma ġejtx insejjaħ in-nies sewwa, iżda l-midinbin għall-indiema.

33 U qalulu: Għaliex id-dixxipli ta' Ġwanni jsumu ta' sikwit, u jagħmlu t-talb, u l-istess ukoll id-dixxipli tal-Farizej; iżda tiegħek jieklu u jixorbu?

34 U qalilhom: Tistghu intom iggiegħlu lill-haddara jsumu, meta l-għarus qieghed magħhom?

35 Iżda jiġu l-jiem, meta jittehdilhom il-għarus, imbagħad isumu f'dawk il-jiem.

36 U qalilhom ukoll parabbla: Hadd ma jagħmel roqgħa minn libsa ġdida fuq libsa qadima; għax inkella l-ġdida tagħmel tċrċita, u r-roqgħa li ttiehdet mill-ġdida ma taqbilx mal-qadima.

37 U hadd ma jqieghed inbid ġdid fi fliekken tal-ġid qodma, inkella l-inbid il-ġdid jifqa' l-fliekken, u jixxerred, u l-fliekken jintilfu;

38 Iżda nbid ġdid għandu jitqieghed fi ġlud ġodda; u t-tnejn ma jintilfux.

39 Hadd ukoll wara li jkun xorob inbid qadim, minnufih jixtieq il-ġdid; għax iġhid: Il-qadim aħjar.

6 U gara fit-tieni Sibt wara l-ewwel, illi kien ghadde minn qalb l-eghlieqi tal-qamh, u d-dixxipli tieghu qatghu z-zbul, u kielu, wara li farrkuhom b'idejhom.

2 U x'uhud mill-Farizej qalulhom: Ghalix qeghdin taghmlu dak li ma jiswiex taghmlu nhar ta' Sibt?

3 U wiegheb Gesu, billi qal: Ma qrajtux ghalanqas x'ghamel David, meta hadu l-guh, hu u dawk li kienu mieghu;

4 Kif dahal fid-dar t'Alla, u ha u kiel il-hobz imqieghed quddiem il-Mulej, li ma kienx jiswa min jieklu hlief il-qassisin biss, u ta wkoll lil dawk li kienu mieghu?

5 U qalilhom: Li Bin il-bniedem hu sid is-Sibt ukoll.

6 U gara wkoll f'Sibt iehor, illi dahal fis-sinagoga u ghallem: u kien hemm ragel b'igu l-leminija niexfa.

7 U l-iskribi u l-Farizej kienu ghasa tieghu, jekk ifejaqax nhar ta' Sibt; biex isibu fuqieq jixluh.

8 Izda hu kien jaf hsbijiethom, u qal lir-ragel li kellu idu niexfa: Qum, u ghoqod fin-nofs. U dak qam u qaghad bil-wieqfa.

9 Imbaghad Gesu qalilhom: Nistaqsikom haga: Jiswa taghmel gid nhar ta' Sibt, jew taghmel id-deni? issalva hajja, jew teqridha?

10 U tafa' harsa madwarhom ilkoll, u qal lir-ragel: Midd idek. U dak ghamel hekk: u regghet idu ssahet b'hall-ohra.

11 U huma mtlew bil-qilla; u bdew jithaddtu bejniethom x'jaghmlu 'l Gesu.

12 U gara f'dawk il-jiem, illi hareg lejn muntanja biex jitlob, u ghadda l-lejl kollu jitlob 'l Alla.

13 U malli sebah, sejjah id-dixxipli tieghu lejh: u ghazel tnaux minnhom, li wkoll semmiehom appostli;

14 Xmun (li semmieh ukoll Pietru) u Indri huh, u Gakbu u Gwanni, Filippu u Bartilmew,

15 Mattew u Tumas, Gakbu bin Alfew, u Xmun li jghidulu Zelote,

16 U Guda hu Gakbu, u Guda Iskarjota, li kien ukoll traditur.

17 U nizek maghhom, u waqaf fil-witja, hu u l-gemgha tad-dixxipli tieghu, u kotra kbira ta' nies mil-Lhudija kollha u Gerasalem, u mix-xtajta ta' Tir u Sidon, li gew jisimguh, u biex ifiequ mill-mardijiet taghhom;

18 U dawk li kienu mhabbtin bl-ispirti mniggsa: u kienu mfejqin.

19 U l-gemgha kollha tan-nies kienet tftttx illi tmisju: ghax qawwa kienet tohrog minnu, u tfejaqhom ilkoll.

20 U rafa' ghajnejh lejn id-dixxipli tieghu, u qal: Imberkin intom il-foqra: ghax taghkom hi s-saltna t'Alla.

21 Imberkin intom li issa bil-guh: ghax tkunu mxebbghin. Imberkin intom li issa tibku: ghax ghad tidhku.

22 Imberkin intom, meta joboghdukom il-bnedmin, u meta jifrudukom minn maghhom, u jcanfrukom, u jarmu isimkom bhala hazin, minhabba Bin il-bniedem.

23 Ifirhu f'dak il-jum, u aqbzu bil-ferh: ghax, ara, hlaskom kbir fis-sema: ghax l-istess ghamlu missirijiethom lill-profeti.

24 Izda jahasra ghalikom, ja ghonja! ghax hadtu l-farag taghkom.

25 Jahasra ghalikom intom li issa mxebbghin! ghax tkunu bil-guh. Hazin ghalikom intom li issa tidhku! Ghax ghad tolfqu u tibku.

26 Jahasra ghalikom, meta l-bnedmin kollha jitkellmu tajeb fuqkom! ghax hekk ukoll ghamlu missirijiethom lill-profeti foloz.

27 Izda jien nghid lilkom li qeghdin tisinghu: Hobbu l-eghdewwa taghkom, ghamlu l-gid lil dawk li joboghdukom,

28 Bierku lil dawk li jishtukom, u itolbu ghal dawk li jzebilhukom.

29 U lil min jaghtik daqqa ta' harta fuq haddek, dawwarlu l-iehor ukoll; u min jehodlok il-mantar, la tichadlux jehodlok il-liba wkoll.

30 Lil kull min jitlobok, aghtih; u min jehodlok hwejgek targax titlobhomlu.

31 Kif tridu li l-bnedmin jaghmlukom, hekk aghmlu lilhom.

32 Ghax jekk thobbu lil min ihobbkom, xi hlas ghandkom? ghax il-midinbin ukoll ihobbu lil dawk li jhobbuhom.

33 U jekk taghmlu l-gid lil dawk li jaghmlukom il-gid, xi hlas haqqkom? ghax il-midinbin ukoll hekk jaghmlu.

34 U jekk tisilfu lil dawk li minnhom tittamaw li tiehdu, xi hlas haqqkom? ghax il-midinbin ukoll jisilfu lill-midinbin, biex jergghu jiehdu daqshekk iehor.

35 Imma hobbu lill-eghdewwa taghkom, u aghmlu l-gid, u isilfu, bla tittamaw ghal xejn izjed; u l-hlas taghkom ikun kbir, u tkunu wlied Alla l-Gholi: ghax hu twajeb ma' dawk ta' qalbhom iebsa, u mal-hziena.

36 Kunu mela hanina, bhalma Missierkom hu wkoll hanin.

37 La taghmlux haqq, u ma jsirx haqq minnkom; la tikkundannawx, u ma tkunux ikkundannati: ahfru, u tinhaf-fu:

38 Aghtu, u jinghataalkom; kejl tajeb, marsus, u mhezhez, u mfawwar, jaghtukom il-bnedmin fi hdankom. Ghax bl-istess kejl li tkejlu, jarga' jkun imkejjel lilkom.

39 U qalilhom parabbla: Jista' aghma imexxi aghma? ma jaqghux it-tnejn fil-hofra?

40 Id-dixxiplu mhux fuq l-imghallem tieghu: izda kull min ikun perfett ikun bhall-imghallem tieghu.

41 U ghax tara s-sifja li hemm f'ghajn

huk, u ma tarax it-travu li hemm f'ghajnek stess?

42 *Jew kif tista' tghid lil huk:* Hi, ha naqlaghlek is-sifja li hemm f'ghajnek, meta int ma tarax it-travu li hemm f'ghajnek stess? Ja ipokrita, aqla' l-ewwel it-travu minn ghajnek, imbaghad tara tajjeb biex taqla' s-sifja minn ghajn huk.

43 Ghax sigra tajba ma taghmilx frott hazin; lanqas taghmel frott tajjeb sigra hazina.

44 Ghax kull sigra tingharaf minn frottha. Ghax mix-xewk il-bnedmin ma jigbrux tin, lanqas mill-gholliq ma jigbru gheneb.

45 Bniedem tajjeb mill-hazna tajba ta' qalbu johroġ dak li hu tajjeb; u bniedem hazin mill-hazna hazina ta' qalbu johroġ dak li hu hazin; ghax mill-milja tal-qalb jitkellem fomm.

46 U ghalix issejhuli: Mulej, Mulej, u ma taghmilx dak li ngħid?

47 Kull min jiġi lejja, u jisma' kliemi, u jaghmilhom, nurikom lil min jixbah:

48 Jixbah lil raġel li bona dar, u haffer 'l isfel, u qiegħed is-sisien fuq il-blat: u meta tala' l-ilma, il-wied habat bil-qawwa ma' dik id-dar, u ma satax iqanqalha: ghax kienet mibnija fuq blata.

49 Izda min jisma', u ma jaghmilx, hu bħal raġel li bona dar fuq l-art bla sisien; li l-wied habat fuqha bil-qawwa, u malajr waqgħet; u kbira kienet it-tigrifa ta' dik id-dar.

7 Issa kif temm kliemu kollu fejn jisimghuh in-nies, dahal Kafarnahum.

2 U wieħed qaddej ta' ċenturjun, li kien għaziż għalih, kien marid, u sa jmut.

3 U malli sama' b'Ġesù, bagħatlu x-xjuh tal-Lhud, jitlobuh biex jiġi jfejjaqlu l-qaddej.

4 U xhin ġew għand Ġesù, talbuh bil-herqa, iġhidu: Jisthoqqulu li tagħmillu dan: 5 Ghax iħobb il-ġensna, u bnielna sinagoga.

6 Imbagħad Ġesù mar magħhom. U meta ma kienx bghid mid-dar, iċ-ċenturjun bagħatlu xi hbieb iġhidulu: Mulej, toqgħodx titħabat: ghax ma jisthoqqlix illi tidhol taħt is-saqaf tiegħi:

7 Għalhekk deherli li lanqas ma kien jixraqli niġi għandek: izda għid kelma waħda, u l-qaddej tiegħi jfiq.

8 Ghax jien ukoll bniedem li ninsab taħt is-setgħa, u għandi taħt idejja suldati, u ngħid lil wieħed: Mur, u hu jmur: u lil iehor: Ejja, u hu jiġi; u lill-qaddej tiegħi: Aghmel dan, u hu jagħmlu.

9 U malli sama' dan, Ġesù stagħġeb bih, u dar, u qal lin-nies li kienet miexja warajh: Ngħidilkom li ma sibtx fidi hekk kbira, le, lanqas f'Israël.

10 Xhin reġġhu lura d-dar, dawk li

kienu mibgħutin sabu l-qaddej li kien marid imfejjaq.

11 U ġara l-ghada, illi mar f'belt jisimha Najin; u marru miegħu hafna mid-dixxipli tiegħu, u bosta nies.

12 Issa kif qorob lejn bieb il-belt, ara, kien qiegħed jingarr wieħed mejjet, iben waħdieni t'ommu, u hi kienet armila: u kien hemm hafna nies tal-belt magħha.

13 U malli l-Mulej raha, kellu hniena minnha, u qalilha: La tibkix.

14 U resaq u mess it-tebut: u dawk li kienu jerfġuh waqfu. U qal: Zaghzugh, jien ngħidlek: Qum.

15 U l-mejjet qam, u beda jitkellem. U tah lil ommu.

16 U qabadhom il-biza' lkoll: u bdew jigglorifikaw 'l Alla, billi jgħidu: Deher fostna profeta kbir; u: Alla żar lill-poplu tiegħu.

17 U din l-aħbar fuq xterdet mal-Lhudija kollha, u fi-art kollha ta' l-inħawi.

18 U d-dixxipli ta' Ġwanni qalulu b'dawn il-hwejjeġ.

19 U Ġwanni sejjah lejħ tnejn mid-dixxipli tiegħu, u bagħathom għand Ġesù jgħidu: Inti dak li għandu jiġi, jew nistennew iehor?

20 Xhin l-irġiel waslu għandu, qalu: Ġwanni l-Battista bagħatna nistaqsuk: Inti dak li għandu jiġi? Jew nistennew iehor?

21 U dak il-hin stess fejjaq hafna mill-mardijiet tagħhom u flagelli, u spirti ħziena; u hafna li kienu għomja tahom id-dawl.

22 Imbagħad Ġesù wieġeb, qalilhom: Morru, u għidu 'l Ġwanni dak li rajtu u smajtu; kif il-ghomja jaraw, iz-zopop jimxu, l-imġiddmin jtnaddfu, it-torox jisimghu, il-mejtin iqumu, u l-evangelju mxandar lill-foqra.

23 U mbierek kull min ma jitfixkilx minħabba jfa.

24 U wara li telqu l-messaggiera ta' Ġwanni, beda jgħid lill-poplu fuq Ġwanni: Xi hrigtu taraw fid-deżert? Qasba mxejra mar-riħ?

25 Imma xi hrigtu taraw? Raġel liebes ilbies artab? Ara, dawk li huma mlibbsin sabih, u jgħixu mfissdin, qegħdin fil-palazzi tas-slaten.

26 Imma xi hrigtu taraw? Profeta? Iva, ngħidilkom, u wisq iżjed minn profeta.

27 Dan hu dak, li fuqu nkiteb: Ara, jien nibgħat il-messaggier tiegħi quddiem wiċċek, li jhejji triqtek quddiemek.

28 Ghax jien ngħidilkom: Fost dawk li huma mwelldin min-nisa m'hemm ebda profeta akbar minn Ġwanni l-Battista: izda dak li hu l-iżgħar fis-saltna t'Alla hu akbar minnu.

29 U l-poplu kollu li semghu, u l-publi-

kani, iġġustifikaw 'l Alla, billi tghamdu bil-magħmudija ta' Gwanni.

30 Imma l-Fariżej u l-ghorrief tal-ligi, li ma tghamdux minnu, ma laqghux bi hsara tagħhom infushom ir-rieda t'Alla.

31 U l-Mulej qal: Ma' min mela nxebbah lin-nies ta' dan in-nisel? u lil min jixbhu?

32 Huma bħat-tfal li joqogħdu bil-qieghda fil-misrah, u jghajtu lil xulxin, u jghidu: Daqqejnielkom il-flawt, u ma żfintux: newwahnielkom, u ma bkejtux.

33 Ghax ġie Gwanni l-Battista, la jiekol ħobż u la jixrob inbid; u tghidu: Għandu xitan.

34 Bin il-bniedem ġie jiekol u jixrob; u tghidu: Ara, bniedem wikkiel u xarrab l-inbid, ħabib tal-publikani u tal-midinbin!

35 Imma l-gherf hu iġġustifikat minn uliedu kollha.

36 U wiehed mill-Fariżej xtaqu jiekol mieghu. U dahal fid-dar tal-Fariżew, u qaġhad fuq il-mejda.

37 U, ara, mara li kienet fil-belt, u li kienet midinba, malli għarfet li Gesù kien qieghed fuq il-mejda f'dar il-Fariżew, giebet vażett ta' l-alabastru biż-żejt tal-fwieha,

38 U qaġhdet f'riġlejh warajh tibki, u bdiet ixxarrablu riġlejh bid-dmugh, u meshithomlu b'xagħar rasha, u bisitlu riġlejh, u dilkithomlu biż-żejt tal-fwieha.

39 Issa meta ra dan il-Fariżew li stiednu, qal fih innifsu: Dan il-bniedem, kieku kien profeta, kien ikun jaf min hi u x'inhi l-mara li qieghda tmissu: għax hi midinba.

40 U Gesù wiegħeb, billi qallu: Xmun, għandi xi ngħidlek. U hu qal: Mghallem, ghid.

41 Kien hemm wiehed li jislef il-flus li kellu żewġ midjunin: wiehed kellu jagħtih hames mitt dinier, u l-iehor hamsin.

42 U meta ma kellhom xejn biex ihallsu, hafrilhom bil-qalb it-tnejn. Ghidli mela, min iħobbu l-aktar?

43 Wiegħeb Xmun, u qal: Nahseb li dak, li hafirlu l-iżjed. U qallu: Hsibt sewwa.

44 U dar lejn il-mara, u qal 'il Xmun: Tara dil-mara? Dħalt f'darek, u ilma għal riġleja ma tajtnix: imma din haslitli riġleja bid-dmugh, u meshithom b'xagħar rasha.

45 Bewsa ma tajtnix: iżda dil-mara minn xhin dħalt ma waqñtx tbusli riġleja.

46 Biż-żejt ma dliktlix rasi; imma dil-mara dilkitli riġleja biż-żejt tal-fwieha.

47 Għalhekk ngħidlek: Dnubietha, li huma hafna, huma mahfura; għax habbet hafna: iżda lil min jinhafirlu ftit, dan ftit iħobb.

48 U qalilha: Dnubietek mahfura.

49 U dawk li kienu fuq il-mejda mieghu

bdew iġhidu fihom infushom: Min hu dan li jahfer id-dnubiet ukoll?

50 U qal lill-mara: Il-fidi tiegħek salva-tek; mur bis-sliem.

8 U ġara wara, illi mar f'kull belt u rahal, ixandar u jniedi l-bxara sabiha tas-saltna t'Alla; u mieghu kienu t-tnaq,

2 U xi nisa, li kienu mfejqqa minn spirti ħżiena u mardijiet, Marija jġhidulha Maddalena, li minnha kienu harġu seba' xjaten,

3 U Gwanna mart Huza li kien jiehu hsieb dar Erod, u Susanna, u hafna oħra, li kienu jahsbu għalih minn ġidhom.

4 U xhin nġemgħet hafna nies, u giet għandu mill-ibliet kollha, hu tkellem b'parabbla:

5 Wiehed li jizra' hareġ jizra' ż-żerriegħa tiegħu: u hu u jizra', xi żerġhat waqghu mal-ġenb tat-triq; u rtifsu, u belghuhom it-tjur ta' l-ajru.

6 U oħrajn waqghu fuq blata; u malli nibtu, nixfu, għax ma kellhomx tira.

7 U oħrajn waqghu qalb ix-xewk; u x-xewk kiber magħhom, u hanaqhom.

8 U oħrajn waqghu fuq art tajba, u kibru, u għamlu frott għal mitt darba. U kif qal dan, għajjat: Min għandu widnejn biex jisma', ha jisma'.

9 U d-dixxipli tiegħu staqsewh, billi qalu: Xi tkun dil-parabbla?

10 U qal: Lilkom mogħti li tagħrfu l-misterji tas-saltna t'Alla: iżda lill-oħrajn bil-parabbli; biex huma u jaraw, ma jarawx; u huma u jisimghu, ma jifhmux.

11 Issa l-parabbla hija din: iż-żerriegħa hi l-kelma t'Alla.

12 Dawk ta' mal-ġenb tat-triq huma dawk li jisimghu; imbagħad jiġi x-xitan, u jiehu l-kelma minn qalbhom, li ma jmor-rux jemmnu u jsalvaw.

13 Dawk ta' fuq il-blat huma dawk li meta jisimghu, jilqghu l-kelma bil-ferħ; u dawn m'għandhomx eġhruq; li jemmnu għal xi żmien, u f'waqt it-tigrib jaqghu.

14 U dawk li waqghu qalb ix-xewk huma dawk, li meta semghu, telqu, u nħanqu mill-hsibijiet u mill-ghana u mill-pjaçiri ta' dil-hajja, u ma jwasslux frott sas-sajran.

15 Imma dawk ta' fuq art tajba huma dawk, li b'qalb onesta u tajba, jisimghu l-kelma, u jzommuha, u jagħmlu l-frott bis-sabar.

16 Edda bniedem, meta jixgħel xemgħa, ma jgħattiha b'xi haġa, jew iqieghdha taht sodda; iżda jqieghdha fuq il-gandlier, biex dawk li jidhlu jaraw id-dawl.

17 Ghax xejn mhu mohbi, li ma jinkixifx; lanqas xejn mohbi, li ma jingħarafx u jiġi fil-berah.

18 Araw mela kif tisimghu: għax min għandu, jingħatalu; u min m'għandux,

jittehidlu mqar dak li minn ghalih ghandu.

19 Imbaghad ġew fejnu ommu u hutu, u ma setghux jaslu sa hdejh minhabba l-ġemgħa tan-nies.

20 U x'uhud qalulu: Ommok u hutek qeghdin barra, u jixtiequ jarawk.

21 U wieġeb, u qalilhom: Ommi u hutu huma dawk li jisimghu l-kelma t'Alla, u jagħmluha.

22 Issa ġara f'wiehed minn dawk il-jiem, li tala' fuq dghajsa mad-dixxipli tiegħu, u qalilhom: Ejjew ingħaddu għanna l-oħra tal-bhajra. U qalghu 'l barra.

23 Imma huma u sejrjn raqad: u waqa' fuq il-bhajra riefnu rih; u mtlew bl-ilma, u kienu sejrjn jintilfu.

24 U resqu lejħ, u qajmuh, billi qalu: Mghallem, mghallem, miġlufin aħna. Imbagħad qam, u ċanfar ir-riħ, u t-tahbit ta' l-ilma: u huma waqfu, u sar bnazzi.

25 U qalilhom: Fejn hi l-fidi tagħkom? U billi beżgħu, staghġbu u qalu wiehed lil iehor: Xi bniedem hu dan! għax hu jordna wkoll l-irrijeh u l-ilma, u jisimghu minnu.

26 U waslu fl-art tal-Ġerasin, li hi biswit il-Ġalilija.

27 U xhin nizeł l-art, iltaqa' miegħu barra mill-belt wiehed raġel, li kellu x-xjaten minn żmien twil, u la kien jilbes hwejjeġ, u lanqas kien joqghod f'ebda dar, imma fl-oqbra.

28 Malli ra 'l Ġesù. għajjat, u xtehet quddiemu, u qal b'lehen qawwi: X'hemm bejni u bejnek, Ġesù, Bin Alla l-Għoli? Nitolbok, illi ma tahqarnix.

29 (Għax hu ikkmanda l-ispirtu mnig-ġes biex johroġ mir-raġel. Għax bosta drabi kien qabdu: u kien miżmum marbut bil-ktajjen u bil-qjud; u kien iqatta' l-irbit, u kien misjuq mix-xitan fid-deżert.)

30 U Ġesù staqsieh. billi qallu: X'jismek? U dak wieġeb: Leġjun: għax hafna xjaten kienu dahlu fiħ.

31 U talbuh biex ma jġegħilhomx imorru fl-abbissi.

32 Issa kien hemm merħla ta' hafna hnieżer jirghaw fuq il-muntanja: u talbuh biex iħallihom jidhlu fiħom. U halliehom.

33 U x-xjaten harġu mbagħad mir-raġel, u dahlu fil-hnieżer: u l-merħla ntefġet bil-herra 'l isfel mill-irdum għall-bhajra, u f'għaw.

34 Xhin dawk li kienu jirghawhom raw x'gara, harbu, u marru u qalu dan fil-belt, u fl-irhula.

35 Imbagħad harġu jaraw x'gara; u ġew fejn Ġesù, u sabu r-raġel, li minnu x-xjaten kienu harġu, bil-qieghda f'riġlejn Ġesù, liebes, u mohhu f'loku: u beżgħu.

36 Dawk ukoll li raw dan qalulhom kif dak li kellu x-xjaten kien fieq.

37 Imbagħad in-nies kollha ta' l-idwar tal-Ġerasin talbuh biex jitbieghed minn-

hom; għax kien qabdom biża' kbir: u hu tala' fuq id-dghajsa, u raġa' lura.

38 Issa r-raġel li minnu kienu harġu x-xjaten talbu bil-hniena biex jibqa' miegħu: iżda Ġesù bagħtu, billi qallu:

39 Arġa' mur darek, u xandar kemm hwejjeġ kbar għamillek Alla. U dak telaġ, u xandar mal-belt kollha kemm hwejjeġ kbar għamilu Ġesù.

40 U ġara, x'hin Ġesù raġa' lura, illi l-poplu laqghu bil-qalb: għax kulhadd kien jistennieh.

41 U, ara, ġie raġel jismu Ġajru, li kien kap tas-sinagoga: u xtehet f'riġlejn Ġesù, u talbu biex jidhol f'daru:

42 Għax kellu tifla waħda biss, ta' xi tnax-il sena, u kienet qieghda tmūt. Izda hu u sejjer in-nies rarisitu.

43 U waħda mara li kienet ilha tbatit tnax-il sena minn telf ta' demm, u li kienet nefqet fit-tobba gidha kollu, u ma setgħet tiftejjag minn hadd,

44 Giet warajħ, u messet tarf libstu; u minnufih waqfet it-tnixxija ta' demmha.

45 U Ġesù qal: Min messni? Meta kulhadd ċahad, qal Pietru u dawk li kienu miegħu: Mghallem, il-ġemgħa tan-nies tiffolla madwarek u trossok, u int tgħid: Min messni?

46 U Ġesù qal: Xi hadd messni: għax naf li qawwa harġet minni.

47 U xhin rat il-mara li nkixfet, resqet imriegħda, u xtehet quddiemu, u għarrfitu quddiem il-poplu kollu l-għala messitu, u kif fieqet f'daqqa.

48 U qalilha: Binti, ifrah: il-fidi tiegħek fejqitek: mur bis-sliem.

49 Kif kien għadu jiteklemm, ġie wiehed mingħand il-kap tas-sinagoga jghidlu: Binteġ mietet: thabbatx lill-Imghallem.

50 Izda xhin Ġesù sama' dan, wieġbu, qallu: La tibżax: biss emmen, u hi tfiq.

51 U xhin wasal id-dar, ma halla lil hadd min jidhol miegħu, hliet 'il Pietru, u 'l Gakbu, u 'l Gwanni, u 'l missier it-tifla u 'l ommha.

52 U kollha bkew, u thassruha: iżda hu qal: La tibkux; mhix mejta, iżda rieqda.

53 U bdew jidhku biħ, billi kienu jafu li mietet.

54 U għaħhom johorġu lkoll barra, u qabadha minn idha, u għajjat: Tifla, qum.

55 U l-ispirtu tagħha raġa' ġie, u hi qamet minnufih: u ordna li jtuha tiekol.

56 U l-ġenituri tagħha staghġbu: iżda hu wissiehom biex ma jghidul hadd dak li kien ġara.

9 Imbagħad sejjah lit-tnax-il dixxiplu tiegħu flimkien, u tahom il-qawwa u s-setgħa fuq ix-xjaten kollha, u biex ifejqu l-mardijiet.

2 U bagħathom ixandru s-saltna t'Alla, u jfejqu l-morda.

3 U qalilhom: Tiehdu xejn għall-vjaġġ tagħkom, la hatar, la horga, la hobż, u la fuq; u lanqas ikollkom żewġ ilbiesi.

4 U f'kull dar li tidhlu, hemm oqogħdu, sakemm titilqu minn hemm.

5 U kull min ma jilqagħkomx, meta tohorġu minn dik il-belt, farfru sat-trab minn riġlejkombhala xhieda kontra tagħhom.

6 U harġu, u għaddew mill-ibliet, ixandru l-evanġelju, u f'fejq kullimkien.

7 Issa Erod t-tetrarka sama' dak kollu li kien għamel Gesù: u thawwad, għax x'uħud kienu jghidu, li Ġwanni qam mill-imwiet;

8 U minn oħrajn, li Elija deher; u minn oħrajn, li wiehed mill-profeti mill-qodma qam.

9 U Erod qal: Ġwanni qtajtlu rasu: mela min hu dan, li fuqu qieghed nisma' hwejjeg bħal dawn? U xtaq jarah.

10 U l-appostli, meta regghu lura, qalulu kulma kienu għamlu. U hadhom, u telaq wahdu f'post imwarrab tal-belt jisimha Betsajda.

11 Izda n-nies, malli ntebhu b'dan, marru warajh: u hu laqagħhom, u tkellem magħhom fuq is-saltna t'Alla, u fejaq lil dawk li kellhom b'zonn il-fejqan.

12 U meta l-jum beda għaddej, ġew it-tax, u qalulu: Ibgħat il-ġmieghi tan-nies, biex imorru fl-irhula u r-raba' ta' l-idwar, biex isibu fejn joqogħdu, u x'jieklu; għax hawn qegħdin f'post deżert.

13 Imma hu qalilhom: Aġtuhom intom jieklu. U qalu: M'għandniex aktar minn hames hobżiet, u żewġ hutiet; jekk ma mmorrux ahna nixtru l-ikel għal dappolu kollu.

14 Għax kienu madwar hamest elef bniedem. U qal lid-dixxipli tiegħu: Gegħluhom joqogħdu bil-qieghda fi qtajjata' xi hamsin-il wahda.

15 U hekk għamlu, u gegħluhom ilkoll joqogħdu bil-qieghda.

16 Imbagħhad ha l-hames hobżiet u ż-żewġ hutiet, u wara li rafa' għajnejh lejn is-sema, berikhom, u kisirhom, u tahom lid-dixxipli tiegħu, biex iqegħduhom quddiem il-ġemgħa.

17 U kielu, u xebghu kollha: u refghu mill-fdal t-nax-il qoffa b'cejjeċ.

18 U ġara, waqt li kien jitlob wahdu, illi d-dixxipli kienu miegħu: u hu staqsiehom, billi qal: Min ighidu n-nies li jiena jien?

19 Wiegħbu, ighidu: Ġwanni l-Battista; izda x'uħud ighidu: Elija; u oħrajn, li raga' qam wiehed mill-profeti l-qodma.

20 U qalilhom: Izda intom min tghidu li jiena jien? U Pietru wiegħeb, qal: Il-Kristu t'Alla.

21 Izda hu wissiehom, u ordnalhom biex dan ma jghiduh lil hadd;

22 Billi qal: Bin il-bniedem għandu

jbat wisq, u jincahad mix-xjuħ u mill-qassisin il-kbar u mill-iskribi, u jinqatel, u fit-tielet jum iqum.

23 U qalilhom ukoll: Jekk xi hadd irid jiġi warajja, ha jichad lilu nnifsu, u jarfa' salibu kuljum, u jiġi warajja.

24 Għax kull min irid isalva hajtu, jitlifha: izda kull min jitlef hajtu minhabba fija, dan isalvaha.

25 Għax x'jiswielu bniedem, jekk jirbah id-dinja kollha, u jitlef lilu nnifsu, jew jirtema?

26 Għax kull min jisthi minni u minn kliemi, Bin il-bniedem jisthi minnu, meta jiġi fil-glorja tiegħu, u f'ta' Missieru, u ta' l-anġli qaddisa.

27 Izda nghidilkom is-sewwa: Hawn x'uħud minn dawk li qegħdin hawn, li ma jduqux il-mewt, sama jaraw is-saltna t'Alla.

28 U ġara, xi tmint ijiem wara dawn it-tahditiet, illi ha miegħu 'l Pietru, u 'l Gwanni, u 'l Gakbu, u tala' fuq muntanja biex jitlob.

29 Hu u jitlob, id-dehra ta' wiċċu t'bidlet, u l-biesu sar abjad u jiddi.

30 U, ara, kien hemm jitkellmu miegħu żewġ irġiel, li kienu Mosè u Elija:

31 Li dehru fil-glorja, u kienu jithaddu fuq it-tmiem tiegħu li hu kellu jwettaq Gerusalem.

32 Izda Pietru u dawk li kienu miegħu kienu magħfusin bin-nghas: u xhin stenbhu, raw il-glorja tiegħu, u ż-żewġ irġiel li kienu weqfin hdejh.

33 U ġara, huma u jitilqu minn hdejh, illi Pietru qal 'il Gesù: Mghallem, tajjeb li ahna noqogħdu hawn: hallina nagħmlu tliet eghrejje; wiehed għalik, wiehed għal Mosè, u wiehed għal Elija: billi ma kiens jaf x'qieghed ighid.

34 Hu u jghid hekk, ġiet shaba, u għattiethom: u beżgħu xhin dahlu fis-shaba.

35 U ġie lehen mis-shaba jghid: Dan hu Ibni l-ghaziz: lilu isimghu.

36 U wara li għadda l-lehen, Gesù nstab wahdu. Huma baqghu siekta, u f'dawk il-jiem lil hadd ma qalu xejn milli raw.

37 U ġara l-għada, meta niżlu mill-gholja, illi hafna nies iltaqghu miegħu.

38 U, ara, raġel mill-ġemgħa għajjat, ighid: Mghallem, nitlobok bil-hniena, thares lejn ibni: għax hu l-iben wahdieni tiegħi.

39 U, ara, meta jahtfu spirtu, minnufih jibda' jghajjat; u jhabbtu ma' l-art, hekk li jarga' johroġ ir-ragħwa, u qajla jitilqu wara li jkun benglu.

40 U jien tlabt bil-hniena lid-dixxipli tiegħek biex johorguh; u ma setgħux.

41 U Gesù wiegħeb, billi qal: Ja nisel bla twemmin u maqlub, kemm sa ndum magħkom, u nahmilkom? Gib hawn lil ibnek.

42 U hu u riasaq, ix-xitan tefghu ma' l-art, u qallbu. U Gesù ċanfar lill-ispirtu mnigges, u fejjaq it-tifel, u raddu lil missieru.

43 U kienu lkoll mistaghġbin bil-qawwa kbira t'Alla. Izda huma u jis-tagħġbu b'kulma ghamel, Gesù qal lid-dixxipli tiegħu:

44 Hallu dawn il-kelmiet jidhlu f'wid-nejkom: Bin il-bniedem sa jinghata f'idejn il-bnedmin.

45 Imma huma ma fehmux dil-kelma, u kienet mohbija minnhom, biex ma jifhmux-hiex: u beżgħu jsaqsuh fuqha.

46 U qamet tilwima bejniethom, min minnhom kien l-akbar.

47 U Gesù, billi għaraf il-hsieb ta' qalbhom, ha tifel żgħir, u qieghdu hdejh,

48 U qalilhom: Min jilqa' lil dat-tifel f'ismi jilqa' lili: u min jilqa' lili jilqa' lil min bagħatni: għax min hu l-iżgħar fostkom ilkoll, dan ikun kbir.

49 U Ġwanni wieġeb, u qal: Mghallem, rajna wiehed johrog ix-xjaten f'ismek, u ma hallejniahx, għax ma jimxix magħna.

50 Qallu Gesù: La żzommux, għax min mhux kontra tagħna hu magħna.

51 U ġara, meta ż-żmien li jkun mil-ugh fis-sema wasal, illi dawwar wiċċu biex imur Ġerusalem,

52 U bagħat xi messaggjiera quddiemu: u marru, u dahlu f'rahal tas-Samaritani, biex ihejjulu.

53 U ma laqghux, għax wiċċu kien bhalkieku kien sejjer Ġerusalem.

54 U malli d-dixxipli tiegħu Ġakbu u Ġwanni raw dan, qalu: Mulej, tridn ngħidu biex jinzel nar mis-sema, u jntemmhom, bħal ma għamel ukoll Elija?

55 Izda hu dar, u ċanfarhom, u qal: Intom ma tafux minn liema ġens ta' spirtu intom.

56 Għax Bin il-bniedem ma ġiex biex jeqred il-hajja tal-bnedmin, izda biex isalvahom. U marru f'rahal iehor.

57 U ġara, huma u mexjin fit-triq, illi wiehed raġel qallu: Mulej, nimxi warajk kull fejn tmur.

58 U Gesù qallu: Il-volpijiġ għandhom il-hofor, u t-tjur ta' l-ajru għandhom il-bejtiet; izda Bin il-bniedem m'għandux fejn imadd rasu.

59 Qal lil wiehed iehor: Imxi warajja. Izda dak qal: Mulej; hallini l-ewwel immur nidfen lil missieru.

60 Imma Gesù qallu: Halli l-mejtin jidfnu lill-mejtin tagħhom; izda int mur xandar is-saltna t'Alla.

61 Iehor ukoll qal: Mulej, jien niġi warajk; izda l-ewwel hallini nsellem lin-nies ta' darsi.

62 U Gesù qallu: Ebda bniedem, wara li jagħmel idu fuq il-mohriet, u jħares lura, ma hu tajjeb għas-saltna t'Alla.

10 Wara dan għażel il-Mulej sebghin ohra wkoll, u bagħathom tnejn tnejn quddiemu f'kull belt u post, fejn kellu jiġi hu stess.

2 Għalhekk qalilhom: Il-hsad tassew kbir, izda l-haddiema huma ftit: itolbu għalhekk lil Sid il-hsad, biex jibgħat haddiema għall-hsad tiegħu.

3 Morru: Ara, qieghed nibgħatkom bħal hrief qalb l-ilpup.

4 La ġgorrux u la borża, u la horga, u lanqas qorq; u la sselmu lil hadd fit-triq.

5 U f'kull dar li tidhlu, l-ewwel għidu: Is-sliem lil did-dar.

6 U jekk ikun hemm bin is-sliem, is-sliem tagħkom jinzel fuqha: jekk le, targa' lura għandkom.

7 U f'dik l-istess dar ibqgħu, tieklu u tixorbu milli jagħtukom; għax il-haddiem jisthoqqlu hlasu. La tmorru minn dar għal dar.

8 U f'kull belt li tidhlu, u jilqgħukom, kulu minn dak li jaqgħdulkom quddiemkom:

9 U fejq l-morda li jkun hemm, u għidulhom: Is-saltna t'Alla qorbot lejkom.

10 Izda f'kull belt li tidhlu, u ma jilqgħukomx, ohorġu fit-toroq tagħha, u għidu:

11 Sa l-istess trab ta' beltikom, li wehel magħna, ahna nfarfru għalikom: madankollu kunu sguri minn dan, li qorbot is-saltna t'Alla lejkom.

12 Izda ngħidilkom: Ikun ehfef f'dak il-jum għal Sodoma, milli għal dik il-belt.

13 Jahasra għalik, Korazajn! Jahasra għalik, Betsajda! Għax kieku saru f'Tir u f'Sidon l-egħmejjel kbar li saru fikom, ilhom żmien li nidmu, mixutin lebsin ix-xkora, u fl-irmied.

14 Imma jkun ehfef għal Tir u Sidon f'jum il-haq, milli għalikom.

15 U int, Kafarnahum, li int imghollija sas-sema, titnizzel sa l-infern.

16 Min jisma' lilkom jisma' lili; u min iżeblahkom iżeblah lili; u min iżeblah lili, iżeblah lil dak li bagħatni.

17 U s-sebghin reġġu lura ferhanin, u qalu: Mulej, sax-xjaten ukoll joqogħdu għalina f'ismek.

18 U qalilhom: Jien rajt ix-xitan jaqa' bħal berqa mis-sema.

19 Ara, jien nagħtikom is-setgħa timxu fuq is-sriep u l-egħkierb, u fuq kull qawwa tal-ghadu: u xejn ma jista' jagħmlilkom hsara.

20 Madankollu b'dan la tiferhux, li l-ispirti joqogħdu għalikom; izda ifirhu li ismijietkom inkitbu fis-sema.

21 F'dak il-hin ferah Gesù fl-ispirtu u qal: Nizzikhajr, o Missier, Sid is-sema u l-art, li hbejt dawn il-hwejjeġ mill-ghorrief u min-nies tad-dehen, u għarrafthom liċ-ċekjknin. Iva, Missier; għaliex hekk għoġbok.

22 Kollox inghatali minn Missieri; u hadd ma jaf min hu l-Iben, hlief il-Missier; u min hu l-Missier, hlief l-Iben, u lil min l-Iben ikun irid igharrafhulu.

23 U dar lejn id-dixxipli tieghu, u qalilhom wehidhom: Imberkin l-ghajnejn li jaraw dak li taraw intom:

24 Ghax nghidilkom, li hafna profeti u slaten xtaqu li jaraw dak li taraw intom, u ma rawhx; u jisimghu dak li tisimghu intom, u ma semghuhx.

25 U, ara, wiehed imghallem tal-ligi qam bil-wieqfa, u hu u jgarrbu, qal: Mghallem, x'ghandi naghmel biex niret il-hajja ta' dejjem?

26 U qallu: X'hemm miktub fil-ligi? x'taqra?

27 U dak wiegeb, qal: Hobb il-Mulej Alla tieghek b'qalbek kollha, u b'ruhek kollha, u b'sahhitek kollha, u b'mohhok kollu; u lil ghajrek bhalek innifsek.

28 U qallu: Tajjeb wegibt: ghamel dan, u tghix.

29 Imma dak, billi ried jiggustifika lilu nnifsu, qal lil Gesu: U min hu ghajri?

30 Wiegeb Gesu, u qal: Wiehed ragel kien niezle minn Gerusalem lejn Gerko, u waqa' f'idejn il-hallelin, li nezzghuh minn hwejgu, u ferewh, u telqu, u hallewh bejn haj u mejjet.

31 U nzerta kien ghaddej minn dik it-triq wiehed qassis: u meta rah, ghadda minn fuq in-naha l-ohra.

32 U hekk ukoll Levita, meta wasal hemm, gie u hares lejh, u ghadda fuq in-naha l-ohra.

33 Imma wiehed Samaritan, li kien ghaddej, gie hdejh: u meta rah, kellu hniena minnu.

34 U resaq fejnu, u rabatlu griehu, wara li sawwablu zejt u nbid; u qiegħdu fuq il-bhima tieghu stess, u hadu f'lukanda, u ha hsiebu.

35 U l-ghada xhin kien sejjer, hareg zewg dinieri, u tahom lir-ragel tal-lukanda, u qallu: Hu hsiebu; u kulma tonfoq izjed, naghtihulek meta narga' nghaddi.

36 Min minn dawn it-tlieta, jidhirlek int, kien il-ghajr ta' dak li waqa' f'idejn il-hallelin?

37 U dak qal: Dak li wera hniena mieghu. Imbagħad Gesu qallu: Mur, u aghmel hekk int ukoll.

38 Issa gara, huma u sejrjn, illi dahal f'rahal: u wahda mara jisimha Marta laqghetu f'darha.

39 U kellha ohtha jisimha Marija, li qagħdet ukoll bil-qiegħda f'ringlejn Gesu, u semghet il-kelma tieghu.

40 Imma Marta kienet imhabbta b'hafna xogħol, u resqet lejh, u qalet: Mulej, mhu xejn dan għalik li ohti hallietni naqdi wahdi? Ghidilha mela biex tghinni.

41 U Gesu wiegeb u qalilha: Marta, Marta, int imkidda u mhabbta għal hafna hwejjeġ;

42 Imma haga wahda hi mehtieġa: u Marija għazlet dak l-ahjar sehem, li ma jittehdilhiex.

11 U gara, fil-waqt li kien jitlob f'certu lok, xhin waqaf, illi wiehed mid-dixxipli tieghu qallu: Mulej, għallimna nitolbu, bħal ma għallem ukoll Gwanni lid-dixxipli tieghu.

2 U qalilhom: Meta titolbu, ghidu: Missierna li int fis-smewwiet, jitqaddes ismek. Tigi saltntek. Ikun li trid int, kif fis-sema, hekk fi-art.

3 Hobzna ta' kuljum aghtihulna minn jum għal jum.

4 U ahfrilna dnubietna; ghax ahna wkoll nahfru lil kull min għandu jaghtina. U la ddahhalmiex fit-tigrib; izda ehlisna mid-deni.

5 U qalilhom: Min minnkom ikollu habib, u jmur għandu f'nofs il-lejl, u jghidlu: Habib, islifni tliet hobziet;

6 Ghax habib tieghi gie għandi minn vjagg, u m'ghandix xi nqegħidlu quddiemu?

7 U dak minn ġewwa jwieġbu u jghidlu: Thabbatni: il-bieb issa magħluq, u wliedi qegħdin fis-sodda mieghi; ma nistax inqum u naghtik.

8 Nghidilkom: Ghalkemm ma jqumx u jaghtih, ghax ikun habibu, izda minhabba l-lehha tieghu jqum u jaghtih kemm jinhtieġu.

9 U nghidilkom: Itolbu, u jinghatal-kom; fittxu, u ssibu; habbtu, u jinfethil-kom.

10 Ghax kull min jitlob jaqla'; u min ifttx isib; u min ihabbat, jifthulu.

11 Jekk iben jitlob il-hobz lil wiehed minnkom, li hu missier, jaghtih ġebba? Jew jekk jitlob huta, minflok huta jaghtih serp?

12 Jew jekk jitlob bajda, jaghtih ghakreb?

13 Jekk intom mela, li intom hżiena, tafu kif tagħtu lil uliedkom għotjiet tajba: kemm aktar Missierkom tas-sema jagħti l-Ispirtu s-Santu lil dawk li jitolbuh?

14 U kien qiegħed johrog xitan, li kien imbikkem. U gara, meta x-xitan hareg, illi l-imbikkem tkellem; u n-nies staghbu.

15 Imma x'uhud minnhom qalu: Bis-sahha ta' Bagħalzebub, il-prinċep tax-xjaten, johrog ix-xjaten.

16 U oħrajn, huma u jgarrbuh, talbu minnu xi għelm mis-sema.

17 Imma hu, billi kien jaf hsibijiethom, qalilhom: Kull saltna mifruda kontra tagħha nnifisha titharbat, u dar mifruda kontra dar taqa'.

18 Jekk Satana wkoll hu mifrud kontra

tiegħu nnifsu, kif iżzomm is-saltna tiegħu? Ghax intom tghidu li bis-sahha ta' Bagħal-żebub jiena nohrög ix-xjaten.

19 U jekk jien bis-sahha ta' Bagħal-żebub nohrög ix-xjaten, bis-sahha ta' min johorguhom uliedkom? Għalhekk huma jkunu l-imħallfin tagħkom.

20 Imma jekk jien bis-sahha tas-saba' t'Alla nohrög ix-xjaten, mela s-saltna t'Alla waslet fuqkom.

21 Meta raġel qawwi armat jindokra lil daru, hwejġu huma fis-sliem:

22 Imma jekk wiehed b'sahħtu aktar minnu jiġi fuqu, u jegħlbu, jehodlu l-armi kollha li kien jafda fihom, u jqassam dak li hataflu.

23 Min mhux miegħi hu kontra tiegħi: u min ma jiġborx miegħi, ixxerred.

24 Meta l-ispirtu mniġġes johroġ minn bniedem, jimxi f'postijiet nexfin, ifittex il-mistrieħ; u meta ma jsibx, iġhid: Nargħa' mmur dari mnejn hriġt.

25 U meta jiġi, isibha miknusa u mżejna.

26 Imbagħad imur, u jieħu miegħu seba' spirti oħra agharr minnu nnifsu; u jidhlu, u jghammru hemm: u l-ahħar qagħda ta' dak il-bniedem tkun agharr minn ta' l-ewwel.

27 U ġara, hu u jitkellem hekk, illi waħda mara mill-ġemgħa tan-nies għolliet lehinha, u qaltli: Imbierek il-guflie giebek, u s-sider li rdajt.

28 Imma hu qal: Iva, imma aktar imberkin dawk li jisimghu l-kelma t'Alla, u jħarsuha.

29 U kif in-nies bdew jirtassu flimkien, qabad iġhid: Dan hu nisel ħazin: ifittxu għelm; u l-ebda għelm ma jingħatalu, hliief il-għelm ta' Gona l-profeta.

30 Ghax bħalma Gona kien għelm għan-nies ta' Ninwe, hekk ukoll Bin il-bniedem ikun għal dan in-nisel.

31 Is-sultana ta' nofsinħar tqum f'jum il-haqq mar-rgiel ta' dan in-nisel, u tik-kundannahom: ghax hi ġiet minn truf l-art biex tisma' l-għerf ta' Salamun; u, ara, wiehed aqwa minn Salamun hu hawn.

32 L-irġiel ta' Ninwe jqumu f'jum il-haqq ma' dan in-nisel, u jikkundannahom: ghax huma nidmu meta Gona xandar; u, ara, wiehed aqwa minn Gona hu hawn.

33 Hadd, meta jixgħel xemgħa, ma jqiegħdha f'post mohbi, lanqas taħt kejl, imma fuq gandler, biex dawk li jidhlu jaraw id-dawl.

34 Id-dawl tal-ġisem hi l-ghajn: għalhekk meta ghajnek hi safja, ġismek kollu hu mimli dawl; iżda meta ghajnek tkun ħazina, ġismek ukoll ikun mimli dlam.

35 Qis mela li d-dawl li hu fik ma jkun dlam.

36 Jekk mela ġismek ikun mimli kollu dawl, bla ma jkollu ebda naha mudlama,

ikun kollu mdawwal, bħal meta d-dija ta xemgħa tagħtik id-dawl.

37 U hu u jitkellem, talbu wiehed Farizew biex jiekol miegħu: u daħal, u qagħad fuq il-mejda.

38 U xhin il-Farizew ra dan, stagħġeb li ma kienu inħasel qabel l-ikel.

39 U l-Mulej qallu: Issa intom il-Farizej tnaddfu t-tazza u d-dixx minn barra; iżda gewwa tagħkom mimli bis-serq u bil-hazen.

40 Ja boloh, min għamel barra ma għamilx ukoll ġewwa?

41 Imma agħtu karita' minn dak li għandkom; u, ara, kollox hu nadif għalikom.

42 Iżda jahasra għalikom, Farizej! ghax intom tghaxxru n-nagħniegħ u l-fejġel u kull xorta ta' hxejxex, u thallu l-haqq u l-imħabba t'Alla: dawn kien imisskom għamiltu, u ma thallux lill-oħrajn mhux magħmulin.

43 Jahasra għalikom, Farizej! ghax intom thobbu l-ewwel sigġijiet fis-sinagogi, u t-tislim fil-pjazez.

44 Jahasra għalikom skribi u Farizej, ipokriti! Ghax intom bħal oqbra li ma jidhru, u n-nies li jimxu fuqhom ma jafux bihom.

45 Imbagħad wieġeb wiehed mill-imghallmin tal-liġi, u qallu: Mghallem, b'dal-kliem int qiegħed tghajjar lilna wkoll.

46 U qal: Jahasra għalikom ukoll, ja mghallmin tal-liġi! ghax tghabbu l-bnedmin tagħbijiet tqal biex jirtefġu, u intom infuskom ma tmisxux it-tagħbijiet b'wiehed mis-swaba tagħkom.

47 Jahasra għalikom! ghax tibnu l-oqbra tal-profeti, li missirijietkom qatluhom.

48 Tassew intom xhieda li taqblu ma' l-egħmejjel ta' missirijietkom: ghax huma tassew qatluhom, u intom tibnu l-oqbra tagħhom.

49 Għalhekk ukoll qal il-għerf t'Alla: Nibgħatilhom profeti u appostli, u x'uhud minnhom joqtluhom u jippersegwitawhom.

50 Biex id-demem tal-profeti kollha, li xxerred mill-holqien tad-dinja, jintalab minn dan in-nisel;

51 Minn demm Abel sa demm Żak-karija, li kien meqrud bejn l-altar u s-santwarju: tassew ngħidilkom: Ghad jintalab minn fuq dan in-nisel.

52 Jahasra għalikom, ja mghallmin tal-liġi! Ghax hadtu l-muftieħ tal-għerf: intom infuskom ma dhaltux, u dawk li kienu deħlin intom fixkiltu.

53 U hekk kif qalilhom dan, l-iskribi u l-Farizej bdew iżzommulu bis-shiħ, u jgħagħluh jitkellem fuq hafna hwejġeġ:

54 Lesti għalih, u jfittxu li jaqbdu xi haġa minn fomm, biex jixluh.

12 Waqt li eluf ta' nies kienu miġ-mughin, hekk li kienu jirfsu lil xulxin, hu beda jgħid l-ewwel lid-dixxipli tiegħu: **Harsu ruħkom mill-hmira tal-Fariżej, li hi l-ipokresija.**

2 Ghax m'hemm xejn imghotti, li ma jinkixifx; u lanqas mohbi, li ma jingharafx.

3 Għalhekk kulma tkunu għidtu fid-dlam jinstama' fil-dawl; u dak li tkunu għidtu fil-widna fid-kmamar ta' ġewwa jixxandar fuq il-bjut.

4 U lilkom hbieb tiegħi nġhidilkom: La tibzghux minn dawk li joqtlu l-ġisem, u wara dan m'għandhom xejn iżjed x'jistgħu jagħmlu.

5 Izda jien nurikom minn qabel minn min għandkom tibzghu: Ibzghu minn dak, li wara li jkun qatel għandu s-setgħa li jitfa' fi-infern; iva, nġhidilkom: Ibzghu minnu.

6 Jaqaw hames aghsatar tal-bejt ma jinbighux fil-sejn, u lanqas wiehed minn-hom mhu minsi quddiem Alla?

7 Izda sax-xagħar ta' raskom hu kollu magħdud; la tibzghux mela: intom tiswew aktar minn hafna aghsatar tal-bejt.

8 Nġhidilkom ukoll: Kull min jistqarrni quddiem il-bnedmin, jistqarru wkoll Bin il-bniedem quddiem l-angli t'Alla:

9 Izda dak li jichadni quddiem il-bnedmin, jincahad quddiem l-angli t'Alla.

10 U kull min iġhid kelma kontra Bin il-bniedem, jinhafirlu: izda min jidghi bl-Ispirtu s-Santu ma jinhafirlux.

11 U meta jġibukom quddiem is-sinagogi, u l-maġistrati, u l-hakkiema, la thabblux raskom kif u x'sejrn twieġbu, jew x'sa tghidu:

12 Ghax l-Ispirtu s-Santu jgħallimkom dak il-hin stess x'għandkom tghidu.

13 U qallu wiehed mill-ġemgħa tannies: Mġhallem, għid lil hija, biex jaqsam il-wirt miegħi.

14 U hu qallu: Raġel, min għamilni mhallef jew qassam fuqkom?

15 U qalilhom: Araw tajjeb, u harsu ruħkom mir-rebgha: ghax il-hajja tal-bniedem mhix qieghda fil-kotra tal-gid li għandu.

16 U qalilhom parabbla, billi qal: Ir-raba' ta' wiehed għani raddlu hafna:

17 U haseb fih innifsu, billi qal: X'nagħmel, ghax m'għandix fejn nażen il-għalejjeġ tiegħi?

18 U qal: Hekk nagħmel: Inhott l-imhażen tiegħi, u nibni oħrajn akbar; u niġma' hemm il-qamh kollu tiegħi u ġidi.

19 U nġhid lil ruhi: Ruh, għandek hafna ġid merfugħ għal hafna snin; strieh, kul, ixrob u thenna.

20 Imma Alla qallu: Ja iblah, dal-lejl ruhek tinalab minn għandek, imbghad dak li hejjejt ta' min ikun?

21 Hekk hu dak li jażen teżori għalih innifsu, u mhux għani m'Alla.

22 U qal lid-dixxipli tiegħu: Għalhekk nġhidilkom: La thabblux raskom għal hajjitkom, x'sa tieklu; lanqas għall-ġisem, x'sa tilbsu.

23 Il-hajja hi aqwa mill-ikel, u l-ġisem hu aqwa mill-ibbies.

24 Harsu lejn iċ-ċawl: ghax huma la jizirgħu u la jaħsdu; la għandhom mah-żen u la matmura; u Alla jitmagħhom: Kemm wisq iżjed tiswew intom mit-tjur?

25 U min minnkom billi jħabbel rasu jista' iżjed ma' tulu kubit u wiehed?

26 Jekk mela ma tisgħux tagħmlu l-iżġar haġa, ghax thabblu raskom għall-hwejjeġ oħra?

27 Harsu lejn il-ġilji kif jikbru: la jahdmu, la jinsġu; u jien nġhidilkom li lanqas Salamun fil-ġlorja kollha tiegħu ma kien imlibbes bħal wiehed minnhom.

28 Jekk mela Alla jlibbes hekk lill-haxix, li llum jinsab fil-ġhalqa, u għada jixtehet fil-forn; kemm aktar iibbes lil-kom, ja intom ta' fidi zġhira?

29 U la tiftxux x'sa tieklu, jew x'sa tixorbu, u la tithassbux.

30 Ghax dawn il-hwejjeġ kollha jfttxu-hom il-ġnus tad-dinja: u Missierkom jaf li tahtiguhom.

31 Izda fittxu s-saltna t'Alla; u dawn il-hwejjeġ kollha jziddulkom.

32 La tibzax, merhla zġhira; ghax Missierkom għogbu jaghtikom is-saltna.

33 Bighu dak li għandkom, u għamlu karità; għamlu għalikom boroż li ma jiqdimux, teżor fis-sema li ma jonqos qatt, fejn ebda halliel ma jersaq, u lanqas ma teqred il-kamla.

34 Ghax fejn hu t-teżor tiegħek, hemm qieghda wkoll qalbek.

35 Halli ġenbejkom ikunu mhażżmin, u l-imsiebah tagħkom mixgħulin;

36 U intom kunu bħal irġiel jistennew lil sidhom, meta jiġi lura mit-tieġ; biex meta jiġi u jħabbat, jifthulu malajr.

37 Imberkin dawk il-qaddejja, li xhin jiġi sidhom isibhom jishru: nġhidilkom is-sewva, li hu jithażżem, u jqeghidhom fuq il-mejda, u jgħaddi iservihom.

38 U jekk jiġi fit-tieni sahra, jew jiġi fit-tielet sahra, u isibhom hekk, imberkin dawk il-qaddejja.

39 Kunu afu dan, li kieku sid id-dar kien jaf xhin ġej il-halliel, kien jishar, u ma jhallix daru tintetah.

40 Kunu mela wkoll imhejjiin: ghax f'siegha li ma tahsbux fiha jiġi Bin il-bniedem.

41 Imbagħad qallu Pietru: Mulej, għalina qieghed tghid dil-parabbla, jew għal kulhadd ukoll?

42 U qal il-Mulej: Min mela hu dak il-prokuratur fidal u għaqli, li sidu jqieghdu fuq in-nies tad-dar, biex jaghtihom f'waqtu sehemhom ta' l-ikel?

43 Imbierek dak il-qaddej, li x'hin jiġi sidu jsibu jaghmel hekk.

44 Tasew nghanilkom, li qnieghdu fuq kulma ghandu.

45 Izda u jekk dak il-qaddej ighid f'qalbu: Jiddawwar sidi ma jiġi; u jibda jsawwat lill-qaddejja rgjel u nisa, u jiekol u jixrob, u jisker;

46 Sid dak il-qaddej jiġi f'jum li ma kienx jistennieh, u f'siegha li ma jobsorx, jaqsmu tnejn, u jaghtih sehmu ma' dawk li ma jemmnux.

47 U dak il-qaddej, li gharaf il-fehma ta' sidu, u ma hejjiex lilu nnifsu, u lanqas ghamel skond ir-rieda tieghu, jissawwat b'hafna daqqiet.

48 Imma dak li ma gharafx, u ghamel hwejje li jisthoqqilhom id-daqqiet, jissawwat bi f'it daqqiet. Ghax lil min tawh hafna, hafna jitolbu minn ghandu: u lil min il-bnedmin irhewlu hafna f'idejh, iżjed jitolbu minnu.

49 Nar ġejt nitfa' fl-art; u x'irrid iżjed jekk diġa qabad?

50 Izda jien ghandi maghmudija biex nitghammed biha; u kif jien imdejjaq sa ma ssehh!

51 Tahsbu intom li ġejt biex ingib isliem fl-art? Le: nghanilkom; imma aktarx il-firda:

52 Ghax minn issa 'l quddiem ikunu hamsa f'dar wahda mifrudin, tlieta kontra tnejn, u tnejn kontra tlieta.

53 Il-missier ikun mifrud kontra l-iben, u l-iben kontra l-missier; l-omm kontra l-bint, u l-bint kontra l-omm; u l-hmiet kontra kennietha, u l-kenna kontra hmietha.

54 U qal ukoll lin-nies: Meta taraw shaba tiela' mill-punent, malajr tghidu: Gejja x-xita; u hekk jiġri.

55 U meta taraw jonfoħ ir-riħ isfel, tghidu: Gejja s-shana; u hekk jiġri.

56 Ja ipokriti, tafu taghrfu wiċċ is-sema u l-art; kif ma tafux taghrfu dan iż-żmien?

57 Iva, u ghalix minnkom infuskom stess ma taghżlux is-sewwa?

58 Int u sejjer ma l-avversarju tieghek ghal ghand il-magistrat, kif tkun ghadek fit-triq, qis li tehles minnu; li ma jehdokx quddiem l-imhalled, u l-imhalled jerhik f'idejn il-ghassies, u l-ghassies jixhtek il-habs.

59 Nghanidke: Minn hemm ma tohroġx, sama trodd sa l-aħhar habba.

13 F'dak il-hin kien hemm prezenti x'uħud li qalulu fuq il-Galilin, li Pilatu hallat demmhom mas-sagrificji taghhom.

2 U Gesù wieġeb, qalilhom: Tahsbu intom li dawn il-Galilin kienu midinbin aktar mill-Galilin kollha, ghax baww dan kollu?

3 Le: nghanilkom; izda jekk ma tindmux, tintilfu hekk il-koll.

4 Jew dawk it-tmintax, li waqa' fuqhom it-torri ta' Silwam, u qatilhom, tahsbu intom li kienu midinbin aktar min-nies kollha li jghammru Gerasalem?

5 Le: nghanilkom; imma jekk ma tindmux, tintilfu l-koll b'halhom.

6 Imbaghad qal ukoll dil-parabla: Wiehed ragel kellu sigra tat-tin imhawla fil-ghalqa tad-dwieli tieghu; u gie u fittef il-frott fuqha, u ma sab xejn.

7 Imbaghad qal lill-haddiem tal-ghalqa tad-dwieli tieghu; Ara, dawn it-tliet snin ilni niġi nfittef il-frott fuq din is-sigra tat-tin, u ma sibtx: aqtaghha; ghalfejn qieghda thassar l-art?

8 Wieġeb u qallu: Mghallem, halliha dis-sena wkoll, sakemm naghzaq mardwarha, u naghtiha d-demel.

9 U jekk taghmel il-frott, tajjeb: u jekk le, imbaghad wara aqtaghha.

10 U kien qieghed ighallem f'wahda mis-sinagoga nhar ta' Sibt.

11 U, ara, kien hemm mara li kellha spirtu ta' marda minn tmintax-il sena; u kienet milwija għalkollox, u ma kenitx tista' tarfa' liha nfisha b'xejn.

12 U xhin raha Gesù, sejhilha hdejh, u qalilha: Mara, int meħlusa mill-marda tieghek.

13 U medd idejh fuqha: u hi minnufih iddrittat, u igglorifikat 'l Alla.

14 U l-kap tas-sinagoga wieġeb imghaddab, ghax Gesù fejjaq nhar ta' Sibt, u qal lin-nies: Hemm sitt ijiem li fihom wiehed ghandu jahdem; f'dawn mela ejjew u tfejqu, u mhux nhar ta' Sibt.

15 Wieġbu imbaghad il-Mulej, u qal: Ja ipokriti, mhux koll wiehed minnkom nhar ta' Sibt iħoll il-gendus tieghu, jew il-hmar tieghu mill-maxtura, u jiehdu jsiqih?

16 U dil-mara, li hi bint Abraham, u li Satana rabatha, ara, għal tmintax-il sena, ma kellhiex tinħall minn dan l-irbit nhar ta' Sibt?

17 U meta qal dal-kliem sthaw dawk kollha li kienu kontra tieghu: u l-poplu kollu ferah bil-hwejjeġ tal-ghageb kollha li ntghamlu minnu.

18 Imbaghad qal: Lil xiex tixbah is-saltna t'Alla, u ma' xiex inxebbaha?

19 Tixbah lill-habba tas-senapa, li ragel ha, u tafa' fil-ġnien tieghu; u kibret, u saret sigra kbira, u t-tjur tas-sema ġew jistrieħu fuq il-friegħi tagħha.

20 U raġa' qal: Ma' xiex inxebbaha is-saltna t'Alla?

21 Hi bħal hmira, li mara hadet u hbiet ġo tliet sēt dqi, sakemm hemer kollu.

22 U mar fl-ibliet u fl-irhula, ighallem, u jimxi lejn Gerasalem.

23 Imbaghad qallu wiehed: Mulej, huma f'it dawk li jsalvaw? U qalilhom:

24 Thabtu biex tidħu mill-bieb id-

dejjaq: għax hafna, nghidilkom, ifittxu jidhlu, u ma jkunux jistgħu.

25 Meta darba sid id-dar ikun qam, u għalaq il-bieb, u intom tkunu qegħdin minn barra, tibdew thabbtu l-bieb, tghidu: Ja Sid, ja Sid, ifthilna: iżda hu jwieġeb u jgħidilkom: Ma nafx mnejn intom.

26 Imbagħad tibdew tghidu: Kilna u xrobna quddiemek, u għallimt fil-pjazez tagħna.

27 Iżda hu jgħid: Nghidilkom: Ma nafx mnejn intom; warbu minni, intom ilkoll li tagħmlu l-ħażen.

28 Hemm ikun hemm biki u tghazgħiż ta' snien, meta taraw 'l Abraham, u 'l Iżakk, u 'l Gakobb, u l-profeti kollha fis-saltna t'Alla, u intom infuskom mit-fughin barra.

29 U jiġu mill-ivant, u mill-punent, u mit-tramuntana, u min-nofsinar, u joqogħdu fuq il-mejda fis-saltna t'Alla.

30 U, ara, dawk li huma l-aħhar ikunu l-ewwel, u hemm min hu l-ewwel u jkun l-aħhar.

31 Dak in-nhar stess ġew x'uhud mill-Fariżej iġhidulu: Itlaq, u mur minn hawn: għax Erodj jrid joqtlok.

32 U qalilhom: Morru, u għidu lil dak il-volpi: Ara, jien noħroġ ix-xjaten, u nagħti l-fejqan illum u għada, u fit-tielet jum nintemm.

33 Madankollu jahtiegħ li nimxi llum u għada, u l-jum ta' wara; għax ma jistax ikun li profeta jinqered barra minn Ġerusalem.

34 Ja Ġerusalem, Ġerusalem, li toqtol il-profeti, u thaggar lil dawk li jinbagħtulek; kemm-il darba ridt niġma' lil uliedek flimkien, bħalma tiġieġa tiġma' l-flieles tagħha taħt ġwinhaġġa, u int ma ridtx!

35 Ara, darkom tibqagħlkom herba: u tassew nghidilkom: Ma tarawnix, sama jasal il-waqt li tghidu: Imbierek min ġej f'isem il-Mulej.

14 U ġara, meta mar fid-dar ta' wieħed mill-kbarat tal-Fariżej biex jiekol il-hobż nhar ta' Sibt, illi huma kienu għassa tiegħu.

2 U, ara, kien hemm quddiemu raġel marid bl-ilma.

3 U wieġeb Ġesù, qal lill-imghallmin tal-ligi u lill-Fariżej: Jiswa li wieħed ifejjaq nhar ta' Sibt?

4 U huma ma tkellmex. U qabdu, u fejqu, u bagħtu;

5 U wegħibhom, qal: Min minnkum jaqagħlu hmar jew ġendus f'bir, u ma jtellgħux malajr nhar ta' Sibt?

6 U ma setgħux jerġghu jwighub għal dan.

7 U qal parabbli lil dawk li kienu mistednin, meta ra kif kienu jagħzlu l-ewwel postijiet, billi qalilhom:

8 Meta tkun mistieden minn xi hadd għat-tiegħ, la toqgħodx bil-qiegħda fl-ewwel post; li ma jkunx hemm xi wieħed oġġla minnek mistieden minnu;

9 U dak li stieden lilek u lilu jiġi u jgħidlek: Aġti l-post lil dan; u int tibda tisthi toqgħod fl-aħhar post.

10 Iżda meta tkun mistieden, mur oqgħod bil-qiegħda fl-aħhar post; biex meta jiġi dak li stiednek, iġidlek: Ħabib, itla' aktar 'il fuq: imbagħad ikollok ġieħ quddiem dawk li jkunu fuq il-mejda miegħek.

11 Għax kull min iġholli lilu nnifso jitmizzel; u kull min inizzel lilu nnifso jitgħolla.

12 Imbagħad qal ukoll lil dak li stiednu: Meta tagħti xi pranzu jew ikla, la ssejjaxh lil hbiebek, u lanqas lil hutek, u lanqas lil qrabatek, u lanqas lill-ġirien għonja tiegħek, li ma jistidnux huma wkoll, u jptattulek.

13 Imma meta tagħmel stedina, sejjah lill-foqra, lill-magħtubin, liz-zopop, lill-ghomja:

14 U tkun imbierek; għax ma jistgħux ipattulek: imma jirtaddek fil-qawmien tan-nies ġusti.

15 U meta wieħed minn dawk li kienu fuq il-mejda miegħu sama' dan, qallu: Imbierek min jiekol il-hobż fis-saltna t'Alla.

16 Imbagħad qallu: Wieħed raġel għamel ikla kbira, u stieden hafna:

17 U baġħat il-qaddej waqt l-ikla jgħid lil dawk li kienu mistednin: Ejjew; għax kollox issa lest.

18 U kollha bi hsieb wieħed bdew jaqilgħu l-iskużi. L-ewwel wieħed qallu: Xtrajt bičča art, u għandi bżonn immur naraha: nitolbok tagħdirni.

19 U iehor qal: Xtrajt hamest iżwieġ ġniedes, u sa mmur nippruvahom: nitolbok tagħdirni.

20 U iehor qal: Iżżewwiġt mara, u għalhekk ma nistax niġi.

21 Għalhekk dak il-qaddej ġie lura, u wera b'dan kollu lil sidu. Imbagħad sid id-dar saħan, u qal lill-qaddej tiegħu: Oħroġ malajr fit-toroq u fis-sqaqijiet tal-belt, u dahhal hawn il-foqra, u l-magħtubin, u z-zopop, u l-ghomja.

22 U qal il-qaddej: Ja Sidi, sar kif ordnajt int, u għad hawn il-wisa'.

23 U s-sid qal lill-qaddej: Oħroġ fit-toroq, u fil-mogħdijiet; u ġegħilhom jidhlu, biex dari timtela.

24 Għax nghidilkom: Li hadd minn dawk ir-rgiel li kienu mistednin ma jduq mill-ikla tiegħi.

25 U marru hafna ġmieghi tan-nies miegħu: u dar, u qalilhom:

26 Jekk wieħed jiġi għandi, u ma jobgħodx lil missieru, u lil ommu, u lil martu, u lil uliedu, u lil hutu, rgiel u nisa,

iva, u hajtu wkoll, ma jistax ikun dixxipli tiegħi.

27 U kull min ma jarfax salibu, u jiġi warajja, ma jistax ikun dixxipli tiegħi.

28 Ghax min minnkom, li jrid jibni torri, ma joqghodx l-ewwel bil-qieghda, u jghodd in-nefqa, jekk ghandux biżżejjed biex jispiċċah?

29 Li ma jmurx wara li jkun qieghed is-sisien, ma jkunx jista' jispiċċah, u daww kollha li jarawh, jibdw jiddieħku bih,

30 Billi jghidu: Dal-bniedem beda jibni, u ma kellux hila jispiċċa.

31 Jew liema sultan, li jkun sejjer jagħmel gwerrija ma' sultan ieħor, ma joqghodx l-ewwel bil-qieghda, u jahseb jekk jistax b'għaxart elef imur jiltaqa' ma' dak li ġej għalih b'ghoxrin elf?

32 Jew inkella, meta l-ieħor ikun għadu fil-bogħod hafna, jibgħat delegazzjoni titolbu għal ftehim ta' paċi.

33 Hekk mela, kull wieħed minnkom li ma jiltaqax kulma għandu, ma jistax ikun dixxipli tiegħi.

34 Il-melħ tajjeb: imma jekk il-melħ jitlef imluħitu, biex jargħa' jissewwa?

35 La hu tajjeb għall-art, lanqas għall-mizbla, iżda n-nies jarmuh barra. Min għandu widnejn biex jisma', ha jisma'.

15 Imbagħad resqu lejħ il-publikani kollha u l-midinbin biex jisimghuh.
2 U l-Fariżej u l-iskribi gergru, billi qalu: Dal-bniedem jilqa' l-midinbin, u jiekol magħhom.

3 U qalilhom dil-parabbla, billi qal:

4 Liema bniedem minnkom, li għandu mitt nagħa, jekk jitlef waħda minnhom, ma jhallix id-disgħa u disgħin fid-deżert, u jmur wara dik li ntifet, sa ma jisibha?

5 U meta jisibha, jerfagħha fuq spallejħ, ferħan.

6 U meta jmur id-dar, isejjah flimkien lill-hbieb u lill-girien tiegħu, u jghidilhom: Ifirhu miegħi; għax sibt in-nagħa tiegħi li kienet intifet.

7 Ngħidilkom, li hekk ikun hemm ferħ fis-sema għal midneb wieħed li jindem, aktar milli għal disgħa u disgħin bniedem ġust, li m'għandhomx bżonn ta' ndiema.

8 Jew liema mara li jkollha għaxar driebem, u titlef dirhem wieħed, u ma tixgħelx xemgħa, u tiknes id-dar, u tifttex sewwa sa ma ssibu?

9 U meta ssibu, isejjah lil hbiebha u lill-girien flimkien, u tgħid: Ifirhu miegħi; għax sibt id-dirhem li kont tliet.

10 Hekk, ngħidilkom, ikun hemm ferħ quddiem l-angli t'Alia għal midneb wieħed li jindem.

11 U qal: Wieħed raġel kellu żewġ itfal:

12 U ż-żgħir fosthom qal lil missieru:

Missier, aghatini s-sehem tal-gid li jmissni mill-wirt. U qassmilhom gidu.

13 U xi ftit jiem wara, iż-żgħir gabar kollox, u siefer f'art bghida, u hemm berbaq gidu f'hajja ta' hala.

14 U meta nefaq kollox, ġie guħ kbir f'dik l-art; u ġie fil-bżonn.

15 U mar, u dahal ma' wieħed min-nies ta' dak il-pajjiż; u baġtu fir-raba' tiegħu jirgħa l-hnieżer.

16 U kien jixtieq jimla żaqqu bil-harrub li kienu jieklu l-hnieżer: u hadd ma kien jagħtih.

17 U meta dahal fih innifsu, qal: Kemm haddiema mikrija ta' missieri għandhom hobż biżżejjed u x'jagħtu, u jien qieghed immut bil-guħ!

18 Inqam u mmur għand missieri, u ngħidlu: Missier, dnibt kontra s-sema, u quddiemek,

19 U ma jisthoqqlix aktar li niszejjah ibnek; aghmilni bħal wieħed mill-haddiema mikrija tiegħek.

20 U qam, u ġie għand missieru. Imma meta kien għadu fil-bogħod hafna, rah missieru, u ġietu hniema, u ġera, u ntafa' fuq għonqu, u biesu.

21 U l-iben qallu: Missier, dnibt kontra s-sema, u quddiemek, u ma jisthoqqlix aktar li niszejjah ibnek.

22 Imma l-missier qal lill-qaddejja tiegħu: Gibu l-aħjar libsa, u libsbuħielu; u qegħdulu ċurkett f'idu, u qorq f'riġlejħ.

23 U gibu l-ghogol imsemmen, u oqtluħ; u ha nieklu u nifirħu:

24 Ghax dan ibni kien mejjet, u raġa' ha l-hajja; kien mitluf, u nsab. U bdew jifirħu.

25 Issa ibnu l-kbir kien fil-għalqa: u x'hin kien ġej u qorob lejn id-dar, sama' d-daqq u ż-żfin.

26 U sejjah wieħed mill-qaddejja, u staqsa x'kien ifisser dan.

27 U qallu: Huk ġie: u missierek qatel il-ghogol imsemmen, għax laqgħu qawwi u shih.

28 U għadab, u ma riedx jidhol: għalhekk hareġ missieru, u beda jitolbu bil-hniema.

29 U dak wieġeb, u qal lil missieru: Ara, ilni dawn is-snin kollha naħdimlek, u qatt ma ksirt l-ordni tiegħek; u lili qatt ma tajnti gidi, biex nifrah ma' hbiebi:

30 Iżda hekk kif ġie dan ibnek, li tajjar gidek man-nisa hżiema, qtiltlu l-ghogol imsemmen.

31 U qallu: Ibni, int dejjem miegħi, u kulma għandi hu tiegħek.

32 Kien xieraq li nifirħu, u nithennew; għax dan huk kien mejjet, u raġa' ha l-hajja; kien mitluf, u nsab.

16 U qal ukoll lid-dixxipli tiegħu: Kien hemm wieħed raġel għani, li kellu

prokuratur; u dan xlewh lilu li kien hlielu ġidu.

2 U sejjahlu, u qallu: X'inhu dan li smajt fuqek? Aġti l-kont tal-prokura tieghek; għax ma tistax tibqa' iżjed prokuratur.

3 Imbagħad il-prokuratur qal fih in-nifsu: X'nagħmel? għax sidi sa jnehhili l-prokura: nagħzaq m'għandix hila; nitlob nisthi.

4 Naf x'għandi nagħmel, biex meta nitneħha minn prokuratur, jilqgħuni fi djarhom.

5 Għalhekk sejjah għandu lill-midjunin kollha ta' sidu, u qal lill-ewwel wiehed: Kemm għandek taghti lil sidi?

6 U qal: Mitt barmil żejt. Qallu: Aqbad il-kont tieghek, oqgħod bil-qieghda malajr, u ikteb: hamsin.

7 Imbagħad qal lill-iehor: U int kemm għandek taghti? U qal: Mitt xkora qamh. Qallu: Aqbad il-kont tieghek, u ikteb: tmenin.

8 U s-sid fahhar il-prokuratur qarrieq, għax kien hadem bil-għaqal: għax ulied did-dinja huma għan-nies ta' żmienhom eġref minn ulied id-dawl.

9 U jien ngħidilkom: Aġmlu għalikom hbieb mill-ghana tal-hażen: biex, meta ma jkollkomx iżjed, jilqgħukom fi-aghmajjar ta' dejjem.

10 Min hu fidil fil-ftit hu fidil fil-hafna: u min hu hażin fil-ftit hu hażin ukoll fil-hafna.

11 Jekk mela fil-ghana tal-hażen ma kontux fidili, min jerhi f'idejkom il-ghana veru?

12 U jekk ma kontux fidili f'dak li hu ta' wiehed iehor, min jaghtikom dak li hu tagħkom stess?

13 Ebda qaddej ma jista' jaqdi żewġ sidien: għax jew jobgħod 'il wiehed, u jhobb lill-iehor; jew iżomm ma' wiehed, u jzeblah lill-iehor. Ma tistgħux taqdu 'l Alla u lil mammona.

14 U l-Fariżej ukoll, li kienu jhobbu l-flus, semgħu dan kollu: u ddieħku bih.

15 U qalilhom: Intom dawk li tiġġustifikaw ruħkom quddiem il-bnedmin; iżda Alla jaf qalbkom; għax dak li hu għoli hafna fost il-bnedmin, hu mistkerrah quddiem Alla.

16 Il-liġi u l-profeti kienu sa Gwanni; minn dak iż-żmien 'il hawn is-saltna t'Alla qieghda tixxandar, u kulhadd jithabat biex jidhol fiha.

17 U hu eħfef li jgħaddu s-sema u l-art, milli taqa' nikta waħda mill-liġi.

18 Kull min ikeċċi lil martu, u jizzewweg oħra. jagħmel adulterju; u min jizzewweg l-imkeċċija minn żewġha jagħmel adulterju.

19 Kien hemm wiehed għani, li kien jilbes il-porpra u għażel fin. u kien jixxala kuljum bil-hala:

20 U kien hemm wiehed tallab jismu Lażzru, li kien mixhut hdejn il-bieb tiegħu, mimli ġriehi,

21 U kien jixtieq jixba' bil-frac li jaqa' minn fuq il-mejda tal-ghani: iżda sal-klieb kienu jiġu jilagħqulu l-ġriehi tiegħu.

22 U gara, illi t-tallab miet, u nġieb mill-angli fi hdan Abraham: il-ghani wkoll miet, u ndifen;

23 U fl-infern, waqt li kien fit-tbatija, rafa' għajnejh, u ra 'l Abraham mill-bogħod, u 'l Lażzru fi hdanu.

24 U għajjat, u qal: Missieri Abraham, ikollok hniena minni, ibgħat 'il Lażzru biex ibill tarf sebgħu fil-ilma, u jberridli lsieni; għax qieghed muġuġh f'din il-fjamma tan-nar.

25 Iżda qal Abraham: Ibni. ftakar li int hadt il-ġid f'hajtek, u Lażzru wkoll ha d-deni; iżda issa hu jitfarrag, u inti tbat.

26 U barra dan kollu. bejna u bejnkem hemm dagħbien kbir; biex min ikun irid iġhaddi minn hawn għal għandkom ma jkunx jista'; lanqas iġhaddu għal għandna dawk li jixtiequ jiġu minn hemm.

27 Imbagħad qal: Nitolbok mela, missier. li tibagħtu f'dar missieri;

28 Għax għandi hamest ahwa; biex jixhdilhom. halli ma jiġux huma wkoll f'dan il-post tat-tbatija.

29 Abraham qallu: Għandhom 'il Mosé u l-profeti: ha jisimgħuhom.

30 U dak qallu: Le. missieri Abraham: iżda jekk xi hadd mill-imwiet imur għandhom, jindmu.

31 U qallu: Jekk ma jisimgħux minn Mosé u mill-profeti, lanqas jemmnu, għalkemm wiehed iqum mill-imwiet.

17 Imbagħad qal lid-dixxipli: Ma jis-tax ikun li ma jsirux skandli: iżda jahasra għal min isiru minhabba fih!

2 Ikun ahjar għalih jekk tiddendel m'għonqu ġebła ta' mithna. u jintafa' l-bahar milli jaghti skandlu lil wiehed minn dawn iċ-ċekjnin.

3 Harsu ruħkom: Jekk huq jidneb kontra tieghek, widdbu; u jekk jindem. ahfiru.

4 U jekk jidneb kontra tieghek seba' darbiet f'jum, u seba' darbiet idur lejki iġid: Jisgħobbja; ahfiru.

5 U l-appostli qalu lill-Mulej: Żidilna l-fidi tagħna.

6 U l-Mulej qal: Kieku kellkom fidi daqs qalba taż-żerriegħa tas-senapa. kontu tgħidu lil dis-siġra tat-tut: Inqala' mill-egħruq, u thawwel fil-bahar; hi kienet tisma' minnkom.

7 Iżda min minnkom, ikollu qaddej jahrat jew jirgħa l-bhejjem. u jgħidlu xhin jiġi mill-għalqa: Isa, oqgħod malajr fuq il-mejda?

8 U ma jgħidlux: Hejjili x'niekol; u

thazzem, u dur bija, sakemm niekol u nixrob; imbaghad tiekol u tixrob int?

9 Jaqaw jizzihajr lil dak il-qaddej talli ghamel dak li kien ordnal u? Nahseb li le.

10 Hekk intom, meta taghmlu dak kollu li jordnawlkom, ghidu: Qaddejja bla fejda ahna; dak li kellna naghmlu ghamlinieh.

11 U ġara, hu u sejjer lejn Ġerusalem, illi għadda minn bejn is-Samarija u l-Galilija.

12 U kif dahal f'rahal, iltaqghu mieghu ghaxart irġiel li kienu mgiddmin, li qagħdu fil-bogħod:

13 U għollew lehinhom, u qalu: Ġesù, Mghallem, ikollok nhiena minna.

14 U malli rahom, qalilhom: Morru, uru ruhkom lill-qassisin. U ġara, huma u sejrjn, illi ndafu.

15 U wiehed minnhom, kif ra li fieq, raġa' lura, u b'lehen għoli fahhar 'l Alla.

16 U xtehet wiċċu fl-art f'riġlejh, jizzihajr: u dan kien Samaritan.

17 U wieġeb Ġesù, u qal: Mhux ghaxra ndafu? imma fejn huma d-disgħa l-oħra?

18 Ma nsab hadd min jarġa' lura biex ifahhar 'l Alla, hlief dan il-barrani?

19 U qallu: Qum, ibqa' sejjer: il-fidi tiegħek fejqitek.

20 U meta kien mistoqsi mill-Farizej, meta tiġi s-saltna t'Alla, wegħibhom, u qal: Is-saltna t'Alla ma tiġix bid-dieher:

21 Lanqas ma jghidu: Ara hawn! jew, ara hemm! Ghax, ara, is-saltna t'Alla hi ġo fikom.

22 U qal lid-dixxipli: Jiġi z-żmien, meta tixtiequ taraw wiehed mill-jiem ta' Bin il-bniedem, u ma tarawhx.

23 U jghidulkom: Ara hawn; jew, ara hemm: la titilqux u lanqas tmorru warajhom.

24 Ghax bhalma l-berqa, li tlehh minn taht tarf tas-sema, u tidli sa taht tarf iehor tas-sema; hekk ikun Bin il-bniedem f'jum.

25 Imma qabel jahtieg li jbati hafna, u jincahad minn dan-nisel.

26 U bhal ma ġara fi żmien Noè, hekk ikun ukoll fi żmien Bin il-bniedem.

27 Kienu jieklu, jixorbu, jizzewġu, u jinghataw għaž-żwieġ, sa dak in-nhar li dahal Noè fl-arka, u ġie d-dilluvju, u qered lil kulhadd.

28 Hekk ukoll ġara fi żmien Lot; kienu jieklu', jixorbu, jixtru, ibighu, ihawlu u jibnu;

29 Imma dak in-nhar stess li hareġ Lot minn Sodoma ghamlet xita tan-nar u kubrit mis-sema, u qerdithom kollha.

30 Hekk ikun fil-jum li fi juri ruhu Bin il-bniedem.

31 F'dak il-jum, min ikun fuq il-bejt, u hwejġu fid-dar, ha ma jinzilx jeħodhom: u min ikun fil-għalqa, ha ma jarġax lura.

32 Ftakru f'mart Lot.

33 Kull min ifittex isalva hajtu, jitlifha; u kull min jitlef hajtu, iharisha.

34 Nghidilkom: F'dak il-lejl zewġt irġiel ikunu f'sodda wahda: wiehed jittiehed, u l-iehor jithalla.

35 Zewġ nisa jkunu jithnu flimkien; wahda minnhom tittiehed, u l-oħra tit-halla:

36 Zewġt irġiel ikunu fil-għalqa: wiehed jittiehed, u l-iehor jithalla.

37 U wieġbu, u qalulu: Fejn, Mulej? U qalilhom: Kulfejn ikun hemm il-ġisem, hemm jingemghu flimkien l-ajkli.

18 U qalilhom parabbla biex juri li l-bnedmin għandhom jitlobu dejjem, u ma jaqtgħux qalbhom;

2 Billi qal: Kien hemm imhalled f'belt, li ma kiensex jibza' minn Alla, u lanqas iqis il-bniedem:

3 U f'dik il-belt kien hemm armla; u ġiet għandu tghid: Aghmilli haqq kontra l-għadu tiegħi.

4 U għal xi żmien ma kiensex irid; iżda wara qal fiħ innifsu: Ghalkemm ma nibzax minn Alla, u ma nqisx il-bniedem;

5 Iżda billi din l-armla thabbatni, naghmlilha haqq, biex ma tibqax tiġi iżjed iddejjajni.

6 U qal il-Mulej: Isimghu x'qal l-imhalled hażin.

7 U Alla ma jagħmilx haqq mill-istess magħżulin tiegħu, li jgħajtu lejl u nhar, għalkemm idum hafna jgerragħhom?

8 Nghidilkom li jagħmlilhom haqq malajr. Madankollu meta jiġi Bin il-bniedem, isib fidi fuq l-art?

9 U qal dil-parabbla lil x'uħud li kienu jafdaw fihom infushom li huma nies sewwa, u kienu jżebilhu l-oħrajn:

10 Zewġt irġiel telghu fit-tempju jitolbu; wiehed Farizew, u l-iehor publikan.

11 Il-Farizew kien bil-wieqfa jitlob hekk ġo fiħ: O Alla, nizzikkhajr, li minix bħan-nies l-oħra, hatafin, bla haqq, adulteri, jew ukoll bħal dan il-publikan.

12 Insum darbtejn fil-ġimgha, u nagħti l-egħxur ta' kulma għandi.

13 U l-publikan, wieqaf il-bogħod, ma riedx biss jarfa' għajnejh lejn is-sema, imma kien iħabbat fuq sidru, iħid: O Alla, kun hanin miegħi midneb.

14 Nghidilkom: Dar-raġel niżel daru iġġustifikat aktarx milli l-iehor; għax kull min jitgħolla jitmizzel; u kull min ičekken lili nnifsu jitgħolla.

15 U ġibulu t-trabi wkoll, biex imiss-hom: iżda malli d-dixxipli raw dan, ċanfruhom.

16 Iżda Ġesù sejhilhom lejħ, u qal: Hallu t-tfal ċkejkni jġu għandi, u la żzommuhomx: għax ta' dawn hi s-saltna t'Alla.

17 Tassew nghidilkom: Kull min ma

jilqax is-saltna t'Alla b'hal tifel ckejken b'xejn ma jidhol fiha.

18 U wiehed kap staqsieh, qallu: Mghallem tajjeb, x'ghandi naghmel biex niret il-hajja ta' dejjem?

19 U Gesù qallu: Ghax issejjahli tajjeb? Hadd mhu tajjeb, hlief wiehed, Alla.

20 Inti taf il-kmandamenti: La taghmilx adulterju, La toqtoq, La tisaq, La tixhidx haġa b'ohra, Weggħal lil missierek u lil ommok.

21 U qal: Dawn kollha haristhom sa minn zghoziti.

22 Issa meta Gesù sama' dan, qallu: Izda haġa wahda tonqsok: bigh kulma ghandek, u qassmu lill-foqra; u jkollok teżor fis-sema: u eija, imxi warajja.

23 U malli sama' dan, sewwed qalbu wisq: ghax kien ghani hafna.

24 U xhin Gesù ra li kien qalbu sewda wisq, qal: Kemm hu tqil li dawk li ghandhom il-gid jidhlu fis-saltna t'Alla!

25 Ghax ehfef li gemel ighaddi minn ghajn ta' labra, milli jidhol ghani fis-saltna t'Alla.

26 U dawk li semghu dan qalu: Mela min jista' jsalva?

27 U qal: Dak li ma jistax ikun għall-bnedmin jista' jkun għal Alla.

28 Imbagħad Pietru qal: Ara, ahna hallejna kolloxx, u ġejna warajk.

29 U qalilhom: Tassew nghidilkom: Mhemm hadd li halla d-dar, jew lill-ġenituri, jew lill-ahwa, jew lill-mara, jew lill-ulied, minhabba s-saltna t'Alla,

30 Li ma jehux wisq iżjed f'dan iż-żmien, u fiż-żmien li ġej il-hajja ta' dejjem.

31 Imbagħad ha mieġhu t-tnax, u qalilhom: Ara, ahna telghin Gerusalem, u jsehhu l-hwejġ kollha li nkitbu mill-profeti dwar Bin il-bniedem;

32 Ghax jaghtuh f'idejn il-Ġentili, u jiddiehku bih, u jghajruh, u jobzqulu:

33 U jsawtuh, u joqtluh: u mat-tielet jum jargħa' jqu.

34 U huma ma fehmu xejn minn dan: u dal-kliem kien moħbi minnhom, u lanqas ma kienu jafu x'intqal.

35 U gara, kif wasal qrib Gerko, illi wiehed aghma kien bil-qieghda fit-triq jitlob:

36 U malli sama' l-ġemgħa tan-nies għaddejjja, staqsa x'kien dan.

37 U qalulu, li kien għaddej Gesù ta' Nazaret.

38 U ghajjat, qal: Gesù, bin David, ikollok hniena minni.

39 U dawk li kienu mexjin quddiem canfruh, biex jiskot: iżda hu ghajjat wisq aktar qawwi: O Bin David, ikollok hniena minni.

40 U Gesù waqaf, u ordna li jġibuhulu: u xhin resaq, staqsieh,

41 Billi qal: Xi tridni naghmillek? U dak qal: Mulej, li nargħa' nara.

42 U Gesù qallu: Argħa' ara: il-fidi tiegħek salvatek.

43 U minnufih raġa' beda jara, u mar warajh, ifahhar 'l Alla. U l-poplu kollu, meta ra dan, radd tifhir 'l Alla.

19 U Gesù dahal u għadda minn Gerko.

2 U, ara, kien hemm raġel jismu Żakkew, li kien il-kbir fost il-publikani, u kien ghani.

3 U kien ifttex li jara min kien Gesù; imma ma satax minhabba l-ġemgħa tan-nies, ghax kien qasir fid-daqs.

4 U ġera 'l quddiem, u tala' fuq sigra tal-gummaż biex jarah: ghax kien sejjer ighaddi minn hemm.

5 U meta wasal f'dak il-post, Gesù hares 'il fuq, u qallu: Żakkew, isa, inzel; ghax illum jahtieg li noqghod f'darek.

6 U għaġġel, u nizel, u laqghu bil-ferha.

7 U xhin raw dan, kollha gergru, u bdew ighidu: Għadda joqghod għand wiehed midneb.

8 Izda Żakkew waqaf, u qal lill-Mulej: Ara, Mulej, sa naghti nofs gidi lill-foqra; u jekk hadt xi haġa minghand xi hadd bil-qerq, inroddlu daqshekk erba' darbiet.

9 Qallu Gesù: Illum giet is-salvazzjoni lil did-dar, ghax hu wkoll bin Abraham.

10 Ghax bin il-bniedem gie jfttex u isalva dak li kien mitfuf.

11 U huma u jisimghu dawn il-hwejġ, żied ighidilhom parabbla, ghax kien joqrob lejn Gerusalem, u ghax kienu jahsbu li s-saltna t'Alla kienet sa tidher dal-waqt.

12 Mela qal: Wiehed raġel nobbli mar f'art bghida biex jiehu għalih saltna, u jargħa' lura.

13 U sejjah il-ghaxar qaddejjja tieghu, u tahom ghaxar miniet, u qalilhom: Haddmuhom sakemm nigli.

14 Izda n-nies ta' pajjiżu kienu joboghduh, u baġhtulu warajh delegazzjoni tghidlu: Ma rridux li dar-raġel isaltan fuqna.

15 U gara, meta raġa' lura, wara li kien ha s-saltna, illi ordna li jsehju lil dawk il-qaddejjja għandu. li kien tahom il-flus, biex ikun jaf kemm kull wiehed qala' billi haddimhom.

16 Imbagħad gie l-ewwel wiehed, u qal: Ja sidi, il-mina tiegħek għamlet ghaxar miniet.

17 U qallu: Offi għalik, ja qaddej tajjeb: ghax kont fidil fi ftit wisq, hu hakma fuq ghaxart ibliet.

18 U gie t-tieni wiehed ighid: Il-mina tiegħek, ja sidi, għamlet hames miniet.

19 U lil dan qallu l-istess: U int ukoll ahkem fuq hamest ibliet.

20 Gie iehor, u qal: Ja sidi, ara, hawn

hi l-mina tieghek, li zammejt merfugha f'maktur:

21 Ghax bzajt minnek, ghax int bniedem imqit: tiehu dak li ma qeghidtx, u tahsad dak li ma zrajtx:

22 U qallu: Minn kliem fommok stess naghmel haqq minnek, ja qaddej hazin. Kont taf li jien bniedem imqit, niehu dak li ma qeghidtx, u nahsad dak li ma zrajtx;

23 Ghalix ma qeghidtx flusi l-bank, biex meta niġi kont niġbidhom bl-imghax?

24 U qal lil dawk li kienu madwaru: Hudulu l-mina u aghtuha lil dak li ghandu ghaxra.

25 (U qalulu: Ja Sid, dan ghandu ghaxar miniet.)

26 Ghax nghidilkom: Li lil kull min ghandu jinghatalu; u minghand min m'ghandux, jehdulu dak ukoll li ghandu.

27 Izda dawk l-eghdewwa tieghi, li ma ridux li isaltan fuqhom, ġibuhom hawn, u oqtluhom quddiem.

28 U wara li qal dan, baqa' sejjer 'il quddiem, tiela' lejn Gerusalem.

29 U ġara, meta qorob lejn Betfaġe u Betanja, hdejn il-gholja li jghidulha taż-Zebbuġ, illi baghat żewġ dixxipli tieghu,

30 Qalilhom: Morru r-rahal ta' biswitkom, u intom u dehlin fih, issibu felu marbut, li fuqu ghadu ma qaghad ebda bniedem: holluh, u ġibuh hawn.

31 U jekk xi hadd jistaqsikom: Ghalix qeghdin tholluh? ghidulu hekk: Ghax il-Mulej ghandu bżonnu.

32 U telqu dawk li kienu mibghutin, u sabu hekk kif qalilhom.

33 U huma u jhollu l-felu, is-sidien tieghu qalulhom: Ghalix qeghdin thollu l-felu?

34 U qalulhom: Il-Mulej ghandu bżonnu.

35 U ġibuh 'il Ġesù; u tefghu lbieshom fuq il-felu, u qieghdu 'l Ġesù fuqu.

36 U hu u ghaddej, firxu hwejjighom fit-riq.

37 U meta issa kien qrib in-nizla tal-gholja taż-Zebbuġ, il-ġemgħa kollha tad-dixxipli bdew jifirhu u jfahru 'l Alla b'lehen gholi għall-egħmejjel kbar kollha li kienu raw:

38 Billi jghidu: Imbierek is-Sultan li ġej f'isem il-Mulej: sliem fis-sema, u glorja fl-aktar gholi.

39 U x'uhud mill-Fariżej minn qalb il-ġemgħa tan-nies qalulu: Mghallem, ċanfar id-dixxipli tieghek.

40 Wieġeb u qalilhom: Nghidilkom li, jekk jisktu dawn, malajr iġhajjat il-ġebel.

41 U meta qorob, lemah il-belt, u beka għaliha,

42 Billi qal: Kieku għaraft, int ukoll, għalanqas f'dan il-ġum tieghek, il-hwejjeġ li jinhtieġu għall-ġid tieghek! Izda issa nbhew minn għajnejk.

43 Ghax għad jiġu l-jiem fuqek, li

l-eghdewwa tieghek itellghu rampa madwarok, u jdawruk, u irossuk minn kull naha.

44 U jġarrfuk ma' l-art, int u wliedek fik; u ma jhallux fik ġebła fuq oħra; għaliex int ma għaraftx iż-żmien taż-żjara li saritlek.

45 U dahal fit-tempju, u qabad ikeċċi lil dawk li kienu jbighu hemm ġew, u lil dawk li kienu jixtru;

46 U qalilhom: Hu miktub: Dari dar it-talb; izda intom għamiltuha għar tal-hallelin.

47 U kien iġhallem kuljum fit-tempju. Imma l-qassisin il-kbar u l-kittieba u l-ewlenin tal-poplu kienu jfittxu li jeqir-duh.

48 U ma setghux isibu x'jistghu jagħmlu: ghax il-poplu kollu kien imqab-bad miegħu biex jisimghu.

20 U ġara, f'wiehed minn dawk il-jiem, hu u jghallem lill-poplu fit-tempju, u jxandar l-evangelju, illi l-qassisin il-kbar u l-kittieba, flimkien max-xjuh, resqu fuqu.

2 U kellmuh, qalulu: Ghidilna, b'liema setgħa tagħmel dawn il-hwejjeġ? Jew min hu dak li tak din is-setgħa?

3 U wieġeb, u qalilhom: Nistaqsikom jien ukoll haġa; u wiġbunji:

4 Il-magħmudija ta' Gwanni, kienet mis-sema, jew mill-bnedmin?

5 U huma qagħdu jabsbu fihom infus-hom, u qalu: Jekk ngħidu mis-sema, iġhid: Mela ghax ma emmintuhx?

6 Izda jekk ngħidu: Mill-bnedmin; il-poplu kollu jhaġġarna ghax jemmen li Gwanni kien profeta.

7 U huma wiġbuh, li ma jafux iġhidu mnejn kienet.

8 U Ġesù qalilhom: Lanqas jien ma nghidilkom b'liema setgħa naghmel dawn il-hwejjeġ.

9 Imbagħad qabad iġhid lill-poplu dil-parabbla: Raġel hawwel għalqa dwieli, u qabbilha lill-bdiewa, u mar f'pajjiż il-bogħod għal żmien twil.

10 U fl-istaġun baghat qaddej għand il-bdiewa, biex jagħtuh mill-frott tal-għalqa tad-dwieli: imma l-bdiewa sawtuh, u baġtuh idu f'idu.

11 U raġa' baghat qaddej iehor: u lil dan ukoll sawtuh, u żebilhuh, u baġtuh idu f'idu.

12 Raġa' baghat it-tielet wiehed, u lil dan ferewh ukoll, u xehtuh 'il barra.

13 Imbagħad qal sid il-għalqa tad-dwieli: X'naghmel? Niġbhat lil ibni l-mahbub; għandu mnejn meta jarawh juruh stima.

14 Izda meta l-bdiewa rawh, hasbu fihom infus-hom, u qalu: Dan hu l-werriet: ejja, ha noqtluh, biex il-wirt ikun tagħna.

15 **G**halhekk waddbuh barra mill-ghalqa tad-dwieli, u qatluh. X'jaghmlilhom mela sid il-ghalqa tad-dwieli?

16 Jiġi u jeqred dawn il-bdiewa, u jaghti l-ghalqa tad-dwieli lill-ohrajn.

U malli semghu dan, qalu: Allaha-res!

17 **H**ares lejhom, u qal: X'inhu mela dak li nkiteb: Il-hagra li warrbu l-bennejja, din saret ras il-ghareb?

18 Kull min jaqa' fuq dik il-gebla jitfarrak; iżda fuq min taqa' tithnu trab.

19 U l-qassisin il-kbar u l-kittieba fittxu jmiddu idejhom fuqu dak il-hin; u beżghu mill-poplu: għax għarfu li għalihom kien qal dil-parabla.

20 U qagħdu jghassulu, u baġtu spjuni, biex jagħmluha ta' nies sewwa, biex jaqbduh f'kelma, sabiex jagħtuh f'idejn is-setgha u l-hakma tal-gvernatur.

21 U staqsewh, u qalu: Mghallem, nafu li int titkellem u tghallem fis-sewwa, u lanqas thares lejn wiċċ hadd, iżda tghallem it-triq t'Alla fis-sewwa:

22 Hu skond il-liġi li nħallu l-haraġ lil Ċesri jew le?

23 Imma hu għaraf hżunithom, u qalilhom: Għaliex iġġarbuni?

24 Uruni dinier. Ta' min hi din ix-xbieħa u l-kitba li fih? Wieġbu u qalulu: Ta' Ċesri.

25 U qalilhom: Roddu mela lil Ċesri dak li hu ta' Ċesri, u dak li hu t'Alla 'l Alla.

26 U ma setghux jaqbduh f'kelma quddiem il-poplu: u staghbu bit-twegiba tiegħu, u siktu.

27 Imbagħad resqu lejħ x'uhud mis-Sadduqin, li jiehdu li hemm xi qawmien mill-mewt: u staqsewh,

28 Billi qalu: Mghallem, Mosè kitbilna: Jekk xi hu wiehed imut, u jkollu mara, u jmut mingħajr tfal, huh għandu jieħu l-mara tiegħu, biex iqajjem nisel lil huh.

29 Kien hemm mela sebat ahwa: u l-ewwel wiehed iżzewweġ, u miet bla tfal.

30 U żzewwiġha t-tieni, u miet bla wlied.

31 U hadha t-tielet; u hekk ukoll is-sebgha kollha: u ma hallewx ulied, u mietu.

32 Fl-ahħar mietet ukoll il-mara.

33 Mela fil-qawmien mart min minn-hom tkun din? għax sebgha haduha b'marthom?

34 U Gesù wieġeb, qalilhom: Ulied did-dinja jiżzewġu, u jingħataw għaž-żwieġ:

35 Iżda dawk li jkunu meqjusin li jsthoqqilhom dik id-dinja l-ohra, u l-qawmien mill-mewt, la jiżzewġu, u lanqas jingħataw għaž-żwieġ:

36 Lanqas jistghu jmutu iżjed: għax huma bħall-anġli, u huma wlied Alla, billi huma wlied il-qawmien mill-imwiet.

37 Issa li l-mejtn iqumu, urieħ ukoll

Mosè hdejn il-gholliq, meta lill-Mulej sejjahlu Alla t'Abraham, u Alla ta' Izakk, u Alla ta' Gakobb.

38 Għax hu mhux Alla tal-mejtn, iżda tal-hajjin: għax kulhadd iġix għalih.

39 Imbagħad x'uhud mill-kittieba wieġbu, billi qalu: Mghallem, sewwa għidit.

40 U wara dan ma kellhomx il-hila jistaqsuh xejn aktar.

41 Imbagħad qalilhom: Kif iġhidu li Kristu hu bin David?

42 U David innifsu jgħid fil-ktieb tas-salmi: Qal il-Mulej lil Sidi: Oqghod f'lemini,

43 Sa ma nqieghed l-eghdewwa tiegħek b'mirfes rieġlek.

44 David mela jsejjahlu Sidu, ki' inhunbu?

45 Imbagħad quddiem il-poplu kollu, qal lid-dixxipli tiegħu:

46 Harsu ruħkom mill-iskribi, li jhobbu jimxu bi lbiesi twal, u jhobbu t-tislim fil-pjazez u l-oghla sigġijiet fis-sinagogi, u l-ewwel postijiet fil-imwejjed;

47 Li jibjilghu djar ir-romol, u għall-għajnejn jagħmlu talb twil: dawn jieħdu kundanna akbar.

21 U hares 'il fuq, u ra l-ghonja jitfgħu l-ghotjiet tagħhom fit-teżor.

2 U ra wkoll wahda armla fqira titfa' hemm haħtejn.

3 U qal: Tassew ngħidilkom, li din l-armla fqira tefgħet aktar minn kulhadd:

4 Għax dawn kollha tefgħu miż-żejjed tagħhom fl-offerti lil Alla: imma hi fil-bżonn tagħha tefgħet il-għajxien kollu li kellha.

5 U waqt li x'uhud kienu jtkellmu fuq it-tempju, kemm kien imzejjen b'haġar sabiħ u ghotjiet, qal:

6 Dawn il-hwejjeg li qegħdin taraw, jiġi ż-żmien, li fih ma tithalliex ġebła fuq ohra, li ma tiggarrafx.

7 U huma staqsewh, qalulu: Mghallem, imma meta jiġri dan? U x'għelm ikun hemm meta dan ikun sa jiġri?

8 U qal: Araw li ma titqarqux: għax hafna jiġu f'ismi jgħidu: Jiena Kristu; u wasal iż-żmien: la tmorrux mela warajhom.

9 Iżda meta tisimghu bi gwerer u tixwix, la titwerwux: għax dawn il-hwejjeg għandhom l-ewwel jiġru; imma ma jiġix it-tmiem malajr.

10 Imbagħad qalilhom: Iqum ġens kontra ġens, u saltna kontra saltna:

11 U jkun hemm theżiż ta' l-art kbir f'hafna postijiet, u għaks, u pesti; u dehriet tal-biża', u eġgliem kbar ikun hemm mis-sema.

12 Iżda qabel dan kollu, imiddu idejhom fuqkom, u jippersegwitawkom, u jagħtukom f'idejn is-sinagogi, u fil-

habsijiet, u jgibukom quddiem slaten u gvernaturi minhabba ismi.

13 U dan jigrilkom b'xhieda.

14 Zommu niela dan f'qalbkom, li ma toqoghdu tahsbu minn qabel kif sa twiegbu:

15 Ghax jien naghtikom kliem u gherf, li l-eghdewwa kollha taghkom ma jkunux jistghu jmeruhom u lanqas jieqfu ghalihom.

16 U intom tkunu ittraduti sew minn missierkom u kemm minn ommkom, u l-ahwa, u l-qraba, u l-hbieb; u lil x'uhud minnkom jaghtuhom il-mewt.

17 U tkunu mibghudin minn kulhadd minhabba ismi.

18 Imma xaghra minn raskom ma tintilifx.

19 Bis-sabar taghkom tirbhu ruhkum.

20 U meta taraw 'il Gerusalem imdawra bl-armati. imbaghad kunu afu li qorbot il-herba taghha.

21 Imbaghad dawk li jkun fil-Lhudija ha jaharbu lejn il-muntanji; u ha jitolqu 'l barra dawk li jkunu fiha; u ha ma jidhlux fiha dawk li jkunu fir-raba'.

22 Ghax dawn huma jiem ta' taghdib, biex isehh kulma nkiteb.

23 Izda jahasra ghan-nisa tqal, u ghal dawk li jreddghu, f'dawk il-jiem! Ghax ikun hemm diqa kbira fuq l-art, u ghadab fuq dan il-poplu;

24 U jaqghu b'xifer is-sejf, u jittiehdu bi lsiera qalb il-gnus kollha: u tkun Gerusalem mirfusa mill-Gentili, sa ma jintemm zmien il-Gentili.

25 U jkun hemm eghliem fix-xemx, u fil-qamar, u fil-kwiekeb; u fuq l-art diqa tal-gnus, ma jafux x'sa jaghmlu; il-bahar u l-imwieg ighajtu;

26 In-nies ihosshom hazin bil-biza', u bl-istennija ta' dak li gej fuq l-art: ghax il-qawwiet tas-sema jithezhu.

27 Imbaghad jaraw lil Bin il-bniedem gej fi shaba b'setgha u glorja kbira.

28 U meta jibdew jigru dawn il-hwejjeġ, harsu 'l fuq, ghax tkun qieghda toqrob il-fidwa taghkom.

29 U qalilhom parabbla: Araw is-sigra tat-tin, u s-sigar kollha.

30 Meta issa jarmu, intom stess taraw, u tafu li s-sajf qrib.

31 Hekk intom, meta taraw jigru dawn il-hwejjeġ kunu afu li s-saltna t'Alla hija qrib.

32 Nghidilkom is-sewwa: Dan in-nisel ma jghaddix, sakemm isir dan kollu.

33 Is-sema u l-art ighaddu: imma kliemi ma jghaddix.

34 U harsu ruhkum. li ma jmorrux qlubkom jitqalu bl-ikel zejjed, u s-sokor, u l-hsibijiet ta' din il-hajja, u hekk jigi fuqkom dak il-jum ghal gharrieda;

35 Ghax bhal nassa jigi fuq dawk kollha li jghixu fuq wiċċ l-art kollha.

36 Ishru mela, itolbu dejjem, biex ikun jisthoqqikom taharbu minn dawn il-hwejjeġ kollha li ghandhom jigru, u toqoghdu quddiem Bin il-bniedem.

37 U bi nhar kien ighallem fit-tempju; u bil-lejl kien johrog barra, u jghammar fil-gholja li jghidulha l-gholja taz-Zebbug.

38 U l-poplu kollu kien jigi kmieni ghandu filghodu fit-tempju biex jisimghu.

22 Issa l-festa ta' l-ażżmi, li jghidulha l-Ghid, kienet toqrob.

2 U l-qassisin il-kbar u l-iskribi kienu jfittxu kif joqtluh; ghax kienu jibzghu mill-poplu.

3 Imbaghad dahal Satana f'Guda, li kienu jghidulu Iskarjota, u li kien wiehed mit-tmax.

4 U mar, u tkellem mal-qassisin il-kbar u l-kaptani, kif jaghtihulhom f'idejhom.

5 U ferhu, u ftiehmu li jaghtuh il-flus.

6 U ta l-kelma, u beda jfittex il-waqt biex jaghtih f'idejhom xhin il-gemgha tan-nies ma tkunx hemm.

7 Imbaghad wasal jum l-ażżmi, meta l-haruf tal-ghid kellu jinqatel.

8 U baghat 'il Pietru, u 'l Gwanni. billi qal: Morru hejjulna l-ghid, biex nieklu.

9 U qalulu: Fejn tridna nhejju?

10 U qalilhom: Ara, meta tkunu dhaltu l-belt, hemm jiltaqa' ragel maghkom jarfa' garra ilma; morru warajh sad-dar fejn jidhol,

11 U ghidu lil sid id-dar: Qallek l-Imghallem: Fejn hi l-kamra tal-mistednin, fejn niekol il-ghid mad-dixxipli tieghi?

12 U jurikom kamra kbira fuq mifruxa: hemm hejju.

13 U marru, u sabu kif qalilhom: u hejwe il-ghid.

14 U xhin sar il-hin, qaghad fuq il-mejda, hu u t-tmax l-appostlu mieghu.

15 U qalilhom: Txaqt bi hrara niekol dan il-ghid maghkom qabel ma nbati:

16 Ghax nghidilkom: Ma niklux izjed, sa ma jsehħ fis-saltna t'Alla.

17 U qabad il-kalċi, u radd il-hajr, u qal: Huduh, u aqsmuh bejnietakom:

18 Ghax nghidilkom, li ma nixrob aktar mill-frott tad-dielja, sama tiġi s-saltna t'Alla.

19 U qabad il-hobz, u żżahajr, u qatta', u tahom, hu u jghid: Dan hu gismi moghti ghalikom: aghmlu dan b'tifkira tieghi.

20 Hekk ukoll il-kalċi wara l-ikla, hu u jghid: Dan il-kalċi hu r-rabta l-gdida f'demmi, li hu mxerred ghalikom.

21 Izda, ara, l-id ta' min jittradini qieghda fuq il-mejda mieghi.

22 U tassew li Bin il-bniedem imur, kif kellu jkun; izda jahasra ghal dak il-bniedem li minnu ittradut!

23 U huma bdew jistaqsu lil xulxin, min fosthom kien sa jaghmel dil-haga.

24 U kien hemm glieda wkoll bejniethom, min fosthom kellu jkun miżmum bl-akbar.

25 U qalilhom: Is-slaten tal-Ġentili jahkmu fuqhom; u dawk li ghandhom is-setgha fuqhom jissejhu benefatturi.

26 Imma intom ma tkunux hekk: iżda dak li hu l-akbar fostkom, ha jkun bhall-iżghar; u dak li hu l-kbir, bhal dak li jaqdi.

27 Ghax min hu l-akbar, dak li qieghed fuq il-mejda, jew dak li jaqdi? Mhux dak li qieghed fuq il-mejda? Iżda jien qieghed fostkom bhal dak li jaqdi.

28 Intom dawk li bqajtu mieghi fit-tigrib tieghi.

29 U jien naghtikom saltna, bhal ma tahlili Missieri;

30 Biex tieklu u tixorbu fuq il-mejda tieghi fis-saltna tieghi, u toqogħdu fuq it-tronijiet tagħmlu haqq mit-tnax-il tribù ta' Izrael.

31 U l-Mulej qal: Xmun, Xmun, ara, Satana xtaq jehodkom, biex igħarbilkom bhal qamh;

32 Imma jien tlabt ghalik, biex il-fidi tiegħek ma tonqosx: u int meta tikkonverti saħħah lil hutek.

33 U qallu: Mulej, miegħek jien imhejji biex immur, sew il-habs, u sew għall-mewt.

34 U qal: Pietru, ngħidlek li ma jiddinx illum is-serduq, qabel ma inti għal tliet darbiet tichad li tafni.

35 U qalilhom: Meta bghattkom bla borża, u horga, u qorq, naqaskom xi haga? Qalulu: Xejn.

36 Imbagħad qalilhom: Imma issa, dak li għandu borża, ha jehodha, u l-horga tiegħu wkoll: u dak li m'għandux sejf, ha jbigħ il-mantar tiegħu, u jixtri wiehed.

37 Ghax ngħidilkom, għandu jsehh fija dan il-miktub: U kien magħdud mal-ħżiena: għax dawk il-hwejjeġ li nkitbu fuq għandhom it-tmiem.

38 U huma qalu: Mulej, ara, hawn żewġ isjuf. U qalilhom: Biżżejjeđ.

39 U hareġ, u mar, kif kienet id-drawwa tiegħu, lejn il-gholja taz-Zebbuġ; u marru miegħu wkoll id-dixxipli tiegħu.

40 U xhin wasal hemm, qalilhom: Itolbu biex ma tidhlux fit-tigrib.

41 U tbiġhed minnhom daqs xehta ta' ġebħa, u qagħad għarkobbtejħ, u talab,

42 Billi qal: Missier, jekk trid, warrab dan il-kalċi minni: iżda mhux issir ir-rieda tieghi, imma tiegħek.

43 U deherlu angļu mis-sema, iqawwilu qalbu.

44 U hu u qieghed f'agunija talab aktar bil-heġġa: u sar l-gharaq tiegħu qisu bhal qatriet kbar tad-demmm neżlin fl-art.

45 U meta qam mit-talba, u ġie hdejn id-dixxipli tiegħu, sabhom reqdin bis-swied il-qalb.

46 U qalilhom: Għaliex intom reqdin? Qumu, itolbu, biex ma tidhlux fit-tigrib.

47 U hu u jitkellem, ara, giet ġemgha nies; u dak li kien jismu Ġuda, wiehed mit-tnax, kien miexi quddiemhom, u resaq lejn Ġesù biex ibusu.

48 Imma Ġesù qallu: Ġuda, tittradixxi lil Bin il-bniadem b'bewsaw?

49 Meta dawk ta' madwaru raw x'kien sa jigrì, qalulu: Mulej, nagħtu bis-sejf?

50 U wiehed minnhom darab lill-qaddej tal-qassis il-kbir, u qatagħlu widintu l-leminija.

51 U Ġesù wieġeb, u qal: Erhulhom, biżżejjeđ! U messlu widintu, u fejqu.

52 Imbagħad Ġesù qal lill-qassisin il-kbar, u lill-kaptani tat-tempju, u lix-xjuh; li kienu ġew għalih: Hriġtu bis-sjuf u l-ohtra, donnkom għal xi hallieł?

53 Meta kont inkun kuljum magħkom fit-tempju, ma meddejtux idejkom għalija: imma din hi s-siegha tagħkom, u s-setgha tad-dlam.

54 Imbagħad qabduh, u haduh, u ġibuh fid-dar tal-qassis il-kbir. U Pietru mexa wara mill-bogħod.

55 U meta qabdu nar f'nofs il-bitha, u qagħdu fliemkien bil-qieghda, Pietru qagħad f'nofshom.

56 Iżda lemhitu wahda qaddejja bil-qieghda fil-waqt li kien hdejn in-nar, u harset sewwa lejħ, u qalet: Dar-raġel ukoll kien miegħu.

57 Iżda hu caħdu, billi qal: Ma nafux, mara.

58 U wara ftit rah iehor, u qal: Int ukoll wiehed minnhom. U qal Pietru: Ja raġel, minieħ.

59 U wara xi siegha, wiehed iehor haqqaq b'saħħa, u qal: Tassew, dan ukoll kien miegħu: għax hu mill-Galilija.

60 U qal Pietru: Ja raġel, ma nafx x'inti tghid. U minnufih, kif kien għadu jitkellem, is-serduq idden.

61 U dar il-Mulej, u hares lejn Pietru. U ftakar Pietru fil-kelma tal-Mulej, kif kien qallu: Qabel ma jidden is-serduq, tichadni tliet darbiet.

62 U hareġ barra Pietru, u beka biki ta' mrar.

63 U l-irġiel li kienu jzommu 'l Ġesù iddieħku biħ, u sawtuh.

64 U wara li għammduh, tawh fuq wiċċu, u staqsewh, billi qalu: Obsor, min hu li sawtek?

65 U hafna hwejjeġ oħra kienu jghidu fuqu, billi jidghu.

66 U hekk kif sebah, ingemghu fliemkien ix-xjuh tal-poplu u l-qassisin il-kbar, u l-iskribi, u haduh fil-kunsill tagħhom, u qalulu:

67 Int il-Kristu? għidilna. U qalilhom: Jekk ngħidilkom, ma temmnux:

68 U jekk jien ukoll nistaqsikom, ma twiegbux, u lanqas titilquni.

69 Minn issa Bin il-bniedem joqghod fil-lemin tas-setgħa t'Alla.

70 Imbagħad qalu koll: Mela int l-Iben t'Alla? U qalilhom: Intom qegħdin tghidu, li jien.

71 U qalu: Xi hteġa għandna aktar ta' xhieda? għax ahna nfusna smajna minn fommju stess.

23 U qamet il-ġemgħa kollha tagħhom, u haduh għand Pilatu.

2 U bdew jixluh, billi tghidu: Lil dar-raġel sibnieh jaqleb lil cesna, u ma jhallix li jittallas il-haraġ lil Cesri, u jghid li huwa Kristu, Sultan.

3 U staqsieh Pilatu, qallu: Int is-Sultan tal-Lhud? Wiegħbu u qal: Int għidt.

4 Imbagħad Pilatu qal lill-qassisin il-kbar u lill-poplu: Ma nsib ebda htija f'dar-raġel.

5 U dawk aktar saħnu, u bdew ighidu: Qieghed ixewwex il-poplu, u jghallem fil-Lhudija kollha, ibda mill-Galilija sa hawn.

6 Xhin sama' Pilatu fuq il-Galilija, staqsa jekk dar-raġel kienux mill-Galilija.

7 U hekk kif sar jaf li kien taht il-hakma ta' Erod, baġhtu għand Erod, li kien ukoll Ġerusalem f'dawk il-jiem.

8 U meta Erod ra 'l Ġesù, ferah hafna: għax kien ilu żmien twil jixtieq jarah, billi kien sama' hafna hvejjeġ fuqu; u kien jittama li jara xi mirakol magħmul minnu.

9 Imbagħad għamilu mistoqsijiet b'hafna kliem; imma xejn ma wiegħbu.

10 U l-qassisin il-kbar u l-iskribi kienu qegħdin hemm jixluh bil-herra.

11 U żebilhu Erod flimkien mas-suldati tiegħu, u ddiehak bih, u libbsu libsa ta' lewn ighajjat, u raġa' baġhtu għand Pilatu.

12 U dak in-nhar Pilatu u Erod saru hbieb: għax qabel kienu miġġeldin bejniethom.

13 U Pilatu, meta laqqa' flimkien il-qassisin il-kbar, u l-kbarat, u l-poplu,

14 Qalilhom: Ġibtuli dar-raġel, bħal wiehed li qieghed jaqleb il-poplu: u, ara, stħarriġtu quddiemkom, u ma sibt f'dar-raġel ebda htija fuq dawk il-hvejjeġ li qegħdin tixluh:

15 Le, lanqas Erod: għax jien bghatt-kom għandu; u, araw, m'għamel xejn li haqqu l-mewt.

16 Għalhekk inwiddbu, u nitilqu.

17 (Għax kien jachtieglu jtitilqilhom wiehed dak in-nhar tal-festa.)

18 U għajtu l-koll f'daqqa: Nehhi lil dar-raġel, u jtitilqinna 'l Barabba:

19 (Li minhabba xi tixwixa li kienet saret fil-belt, u qtil, kien mitfugh il-habs.)

20 Għalhekk Pilatu, li xtaq jehles lil Ġesù, raġa' kellimhom.

21 Imma huma għajtu, ighidu: Sallbu! Sallbu!

22 Qalilhom għat-tielet darba: Għaliex, x'deni għamel? Ma sibtlux htija tal-mewt. Għalhekk inwiddbu, u nitilqu.

23 U huma aktar żammew iebes b'ilhna għolja, jitolbuh li jkun imsallab. U l-agh-jat tagħhom u tal-qassisin il-kbar rebah.

24 U Pilatu ta sentenza li jsir kif talbu.

25 U telqilhom lil dak li minhabba t-tixwix u l-qtil kien nbaġhat il-habs, u li huma xtaq; iżda 'l Ġesù tah għar-rieda tagħhom.

26 U huma u sejrni bih, qabdu lil wiehed Xmun, minn Ċireni, li kien ġej mir-raba', u għabbewlu s-salib, biex iġorru wara Ġesù.

27 U kienet miexja warajh qatgħa kbira ta' nies, u ta' nisa, li kienu wkoll jibku u jolfqu għalih.

28 Imma Ġesù dar lejhom u qal: Ja bniet ta' Ġerusalem, la tibxuk lili, iżda ibku lilkom infuskom, u lil uliedkom.

29 Għax, ara, iż-żmien ġej, li fih ighidu: Imberkin il-hawlin, u l-ġwief li qatt ma wildu, u l-isdra li qatt ma reddghu.

30 Imbagħad jibdeu ighidu lill-muntanji: Aqgħu fuqna; u lill-gholjiet: Ord-muna;

31 Għax jekk jagħmlu dan f'siġra hadra, x'isir fin-niefxa?

32 U kienu meħudin ukoll miegħu żewġ hatjin, biex joqtluhom.

33 U meta waslu fil-post, li jghidulu il-Kalvarju, hemm sallbu lili, u lill-hatjin, wiehed fil-lemin, u l-iehor fix-xellug.

34 Imbagħad qal Ġesù: Missier, ahfril-hom; għax ma jafux x'inhuma jagħmlu. U qasmu hwejġu, u tefgħu x-xorti.

35 U l-poplu kien wieqaf iħares. U l-kbarat kienu magħhom ukoll jiddieħku bih, ighidu: Salva oħrajn; ha isalva lili nnifsu, jekk hu l-Kristu. il-mahtur t'Alla.

36 U kienu jiddieħku bih is-suldati wkoll, billi kienu jersqu lej, u joffrulu l-hall,

37 U jghidu: Jekk int is-sultan tal-Lhud, salva lilek innifsek.

38 U nkirbet ukoll kitba fuqu b'ittri bil-Grieg, bil-Latin u bil-Lhudi: DAN HU S-SULTAN TAL-LHUD.

39 U wiehed minn dawk il-hatjin li kienu mndendlin beda jgħajru, billi qal: Jekk int il-Kristu, salva lilek innifsek u l-ilna.

40 Imma l-iehor hu u jwieġeb ċanfru, billi qal: Ma tibzax minn Alla, tara li qieghed taht kundanna?

41 U tassew li ahna hawn bil-haqq; għax ahna qegħdin nieħdu dak li jisthoqq eghmilna; iżda dan m'għamel xejn hażin.

42 U qal lil Ġesù: Mulej, ftakar fija, meta tiġi fis-saltna tiegħek.

43 U Gesù qallu: Nghidlek is-sewwa li llum tkun fil-ġenna miegħi.

44 U kien issa madwar is-sitt siegħa, u waqgħet dalma fuq l-art kollha sad-disa' siegħa.

45 U x-xemx iddalmet, u l-velu tat-tempju ċċarrat min-nofs.

46 U meta Gesù għajjat b'lehen qawwi, qal: Missier, f'idejk nerhi l-ispirtu tiegħi: u malli qal hekk, radd ruhu.

47 Issa malli ċ-ċenturjun ra dak li ġara, igglorifika 'l Alla, billi qal: Tassew dan kien raġel ġust.

48 U n-nies kollha li ngabru flimkien għal dik id-dehra, malli raw il-hwejjeġ li kienu ġraw, habbtu fuq sidirhom, u reġġu lura.

49 U dawk kollha li kienu jafuh, u n-nisa li kienu ġew warajh mill-Galilija, kienu weqfin fil-boghod, jaraw dawn il-hwejjeġ.

50 U, ara, kien hemm raġel jismu Guzepp, li kien kunsilier; u kien raġel tajjeb, u ġust:

51 (Dan ma kienx qabel mal-fehma u l-egħmil tagħhom;) kien minn Arimateja, belt tal-Lhud: u kien hu wkoll jistenna s-saltna t'Alla.

52 Dar-raġel mar għand Pilatu, u talab il-ġisem ta' Gesù.

53 U niżżlu, u geżwru fil-ghażel, u qiegħdu f'qabar imħaffer fil-blat, li fi hadd ma kien għadu tqiegħed.

54 U dak in-nhar kien jum it-thejjija, u s-Sibt kien qiegħed jibda.

55 U n-nisa wkoll, li ġew miegħu mill-Galilija, imxew wara, u raw il-qabar, u kif kien imqiegħed ġismu.

56 U reġġu lura, u hejjew hwawar u żjut tal-fwieha: u s-Sibt striehu skond il-kmandament.

24 Issa fl-ewwel jum tal-ġimgħa, kmieni hafna filghodu, ġew hdejn il-qabar, u ġiebu l-hwawar li kienu hejjew, u x'uhud ohra magħhom.

2 U sabu l-ġebbla, mgerba 'l hemm mill-qabar.

3 U daħlu ġewwa, u ma sabux il-ġisem tal-Mulej Gesù.

4 U, ara, kif kienu mhawdin hafna fuq dan, ġara li żewġt irġiel waqfu hdejhomm f'ilbies jiddi.

5 U billi kienu mbezzgħin, u niżżlu wiċċhom lejn l-art, dawk qalulhom: X'intom tfittxu l-haj qalb il-mejtin?

6 Mhux hawn, imma qam: ftakru kif kellimkom meta kien għadu fil-Galilija,

7 Meta kien iġhid: Jahtieg li Bin il-bniedeni jingħata f'idejn nies midinbin, u jkun imsaltab, u fit-tielet jum iqum.

8 U ftakru fi kliemu,

9 U reġġu lura mill-qabar, u qalu b'dan kollu liil-hdax, u liil-ohrajn kollha.

10 U kienet Marija Maddalena, u G'wanna, u Marija omm Gakbu, u nisa ohrajn li kienu magħhom, li qalu dawn il-hwejjeġ lill-apostli.

11 U kliemhom deherilhom bhala hrejjeġ fiergħa, u ma emmnuhomx.

12 Qam imbaggħad Pietru, u ġera lejn il-qabar; u wara li ttawwal, lemah il-b'ejjeċ tal-ghazel mixhutin għalihom, u telaq, imghagħeb fih innifsu b'dak li kien ġara.

13 U, ara, tnejn minnhom dak in-nhar stess marru f'rahal jismu Għemmaws, li kien bghid minn Gerusalem madwar sittin stadju,

14 U thaddtu bejniethom fuq kulma ġara.

15 U ġara, huma u jithaddtu flimkien u jirraġunaw, illi resaq Gesù nnifsu, u mexa magħhom.

16 Imma għajnejhom kienu mizmumin biex ma jagħrfuhx.

17 U qalilhom: X'inhu dal-kliem li qegħdin tgħidu wiehed lil iehor, intom u mexjin, u qalbkom sewda?

18 U wiehed minnhom, li kien jismu Klejofa, wiegeb, u qallu: Int wahdek barrani f'Gerusalem u ma tafx x'ġara fiha f'dawn il-jiem?

19 U qalilhom: X'inhu? U wigħub: Fuq Gesù ta' Nazaret, li kien profeta, setgħan fl-egħmil u fil-kelma quddiem Alla u l-poplu kollu:

20 U kif il-qassisin il-kbar u l-kbarat tagħna tawh biex ikun ikkundannat għall-mewt, u sallbuh.

21 Imma ahna konna nittamaw li kellu jkun hu li jehles 'l Izrael: u wara dan kollu, illum it-tielet jum minn meta saru dawn il-hwejjeġ.

22 Iva, u xi nisa wkoll mill-ghaqda tagħna li marru kmieni sal-qabar għag-buna;

23 U meta ma sabux il-ġisem tiegħu, ġew iġhidu li kienu raw ukoll dehra ta' l-angli, li qalu li hu haj.

24 U x'uhud minn dawk li kienu magħna marru sal-qabar, u sabux l-istess kif kienu qalu n-nisa: iżda lilu ma rawhx.

25 Imbaggħad qalilhom: Ja boloh, u tqal fil-qalb biex temmnu dak kollu li qalu l-profeti:

26 Ma kellux Kristu jbati dawn il-hwejjeġ, u jidhol fil-ġlorja tiegħu?

27 U beda minn Mosè u l-profeti kollha, u fisserilhom dawk il-hwejjeġ li fl-iskrittura kollha hemm fuqu.

28 U qorbu lejn ir-rahall, fejn kienu sejrjn: u hu għamel ta' bir-ruhu li sejjer aktar il-boghod.

29 Iżda huma żammewh, billi qalu: Ibqa' magħna: għax dal-waqt isir fil-ghaxija, u l-jum għoddu spicċa. U dahal biex jibqa' magħhom.

30 U ġara, xhin kien fuq il-mejda magħhom, illi qabad il-hobż, u bierku, u qasmu, u taħom.

31 U nfethu għajnejhom, u għarfuh; u hu għab minn quddiem għajnejhom.

32 U qalu wiehed lil iehor: Ma kenitx qalbna tixghel fina, fil-waqt li kien ikel-limna fit-triq, u jifihilna l-iskrittura?

33 U qamu f'dik is-siegha, u reġġhu lura lejn Gerusalem, u sabu miġmughin f'imkien il-hdax, u lil dawk li kienu magħhom,

34 U qalulhom: Tassew qam il-Mulej, u deher lil Xmun.

35 U qalu x'ġara fit-triq, u kif kien magħruf minnhom fi qsim il-hobż.

36 U huma u jittellmu hekk, Ġesù nnifsu waqaf f'nofshom, u qalilhom: Is-sliem magħkom.

37 Imma huma kienu mwerwrin u mbeżżġhin, u hasbu li kienu raw spirtu.

38 U qalilhom: Għaliex intom im-hawdin? u għaliex iqumu hsibijiet f'qalbkom?

39 Araw idejja u rignejja, kif jiena jien innifsi: missuni, u araw; għax spirtu m'għandux la laham u lanqas għadam, bħal ma taraw li għandi jien.

40 U meta tkellem hekk, uriehom idejeh u rignejeh.

41 U billi kienu għadhom ma jemmnux

bil-ferh, u jistagħġbu, qalilhom: Għandkom hawn xi haġa ta' l-ikel?

42 U tawh biċċa huta mixwija, u xehda għasel.

43 Hadhom, u kiel quddiemhom.

44 U qalilhom: Dawn huma l-kelmiet li għidtilkom, meta kont għadni magħkom, li jahtieg li jsehhu l-hwejjeġ kollha, li nkitbu fil-liġi ta' Mosè, u fil-profeti, u fis-salmi, fuqi.

45 Imbagħad fethilhom mohħhom, biex jifhmu l-iskrittura,

46 U qalilhom: Hekk hu miktub, u hekk kien jinhtieg illi Kristu jbati, u li jqum mill-imwiet fit-tielet jum.

47 U li l-idiema u l-mahfra tad-dnubiet tixxandar f'ismu fost il-ġnus kollha, ibda minn Gerusalem.

48 U intom xhud ta' dawn il-hwejjeġ.

49 U, ara, jien nibghat il-wegħda ta' Missieri fuqkom: iżda intom ibqghu fil-belt ta' Gerusalem, sakemm titlibbsu bil-qawwa mill-gholi.

50 U hadhom barra sa hdejn Betanja, u rafa' idejeh, u berikhom.

51 U ġara, hu u jberikhom, illi nfired minnhom, u rtafa' fis-sema.

52 U huma qimuh, u reġġhu lejn Gerusalem b'ferh kbir:

53 U kienu dejjem fit-tempju, ifaħhru u jberku 'l Alla. Amen.

L-Evangelju Skond San Ġwann

1 Fil-bidu kienet il-Kelma, u l-Kelma kienet ma' Alla, u l-Kelma kienet Alla.

2 Din kienet fil-bidu ma' Alla.

3 Kolloxx sar biha; u xejn ma sar mingħajrha milli sar.

4 Fiha kienet il-hajja; u l-hajja kienet id-dawl tal-bnedmin.

5 U d-dawl jiddi fid-dlamijiet; u d-dlamijiet ma fehmux.

6 Kien hemm bniedem mibghut minn Alla, li kien jismu Ġwanni.

7 Dan ġie bhala xlieda, biex jixhed għad-Dawl, biex il-bnedmin kollha jemmnu bih.

8 Hu ma kienx dak id-Dawl, iżda nbaghat biex jixhed għal dak id-Dawl.

9 Dak kien id-Dawl tassew, li jdawwal lil kull bniedem li jiġi fid-dinja.

10 Kien fid-dinja, u d-dinja saret bih; u d-dinja ma għarfitux.

11 Ġie fi hwejġu, u niesu ma laqgħuhx.

12 Iżda lil dawk kollha li laqgħuh, taħom is-segħa li jsiru wlied Alla; lil dawk li jemmnu f'ismu:

13 Li twieldu, mhux mid-dem, u lanqas mir-rieda tal-ġisem, u lanqas mir-rieda tal-bniedem, iżda minn Alla.

14 U l-Kelma saret ġisem, u għammret fostna, (u ahna rajna l-glorja tagħha, gloriya bħal ta' l-Iben waħdieni mill-Missier,) mimlija grazzja u verità.

15 Gwanni xehedlu, u għajjat, billi qal: Kien dan li għidt għalih: Dak li ġej warajja sar qabli: għax kien qabli.

16 U mill-milja tiegħu lkoll hadna, u grazzja fuq grazzja.

17 Għax il-liġi kienet mogħtija b'Mosè: iżda l-grazzja u l-verità ġew b'Ġesù Kristu.

18 Hadd qatt ma ra 'l Alla f'xi żmien; l-Iben waħdieni, li hu fi hdan il-Missier, hu għarrfu.

19 U din hi x-xhieda ta' Ġwanni, meta l-Lhud bagħtu minn Gerusalem xi qassisin u xi Leviti biex jistaqsuh: Int min int?

20 U hu stqarr, u ma caħadx; iżda stqarr: Jien minniex il-Kristu.

21 U staqsew: X'int mela? Int Elija?

U qal: Miniex. Int dak il-profeta? U wiegeb: Le.

22 Imbaghad qalulu: Min int? biex nistghu naghtu twegiba lil dawk li baghtuna: Xi tghid ghalik innifsek?

23 Qal: Jiena l-lehen ta' wiehed ighajjat fid-deżer: Aghmlu dritta t-triq tal-Mulej, bhal ma qal Isajja l-profeta.

24 U l-mibghutin kienu mill-Fariżej.

25 U staqsewh, u qalulu: Ghalix mela tghammed, jekk mintix la l-Kristu, u la Elija, u lanqas dak il-profeta?

26 Gwanni wegibhom, billi qal: Jiena nghammed bl-ilma: iżda fostkom hemm wiehed, li intom ma tafuhx;

27 Dan hu dak, li jiġi warajja, li sar qabli, u li jien ma jixraqlix inhollu l-qafra tal-qorq tiegħu.

28 Dawn il-hwejjeġ ġraw f'Betghabara n-naha l-oħra tal-Gurdan, fejn kien ighammed Gwanni.

29 L-ghada Gwanni ra 'l Ġesù ġej lej, u qal: Ara l-Haruf t'Alla, li jneħhi d-dnub tad-dinja.

30 Dan hu dak li fuqu għidt: Warajja ġej raġel, li sar qabli: għax kien qabli.

31 U jien ma kontx nafu: iżda biex ikun imgharraf 'l Iżrael, jien mela ġejt nghammed bl-ilma.

32 U Gwanni xehed, billi qal: Jien rajt l-Ispirtu nieżel mis-sema bhal hamiema, u qaghad fuqu.

33 U jien ma kontx nafu: iżda dak li baghatni nghammed bl-ilma, qalli: Fuq min tara nieżel l-Ispirtu, u jibqa' fuqu, dak hu li jghammed bl-Ispirtu s-Santu.

34 U rajt, u xhidt li dan hu l-Iben t'Alla.

35 U l-ghada raġa' kien hemm wieqaf Ġwanni, u tnejn mid-dixxipli tiegħu;

36 U kif hares lejn Ġesù hu u miexi, qal: Ara l-Haruf t'Alla!

37 U ż-żewġ dixxipli semgħuh jitkellem, u marru wara Ġesù.

38 Imbaghad dar Ġesù, u rahom ġejjin warajh, u qalilhom: X'qeghdin tftitxu? Qalulu: Rabbi (li tisser, Mghallem) fejn toqghod?

39 Qalilhom: Ejjew u araw. Ġew u raw fejn kien joqghod, u dak in-nhar qagħdu miegħu: għax kienet madwar l-għaxar siegħa.

40 Wiehed mit-tnejn li semgħu 'l Ġwanni jitkellem, u mar warajh, kien Indri, hu Xmun Pietru.

41 Sab dan l-ewwel lil huh Xmun, u qallu: Sibna l-Messija, li jfisser il-Kristu.

42 U hadu għand Ġesù. U xhin Ġesù hares lej, qal: Int Xmun bin Gwanni: int tissejjah Kefa, li jfisser Pietru.

43 L-ghada ried jitlaq għall-Galilija, u sab 'il Filippu, u qallu: Ejja warajja.

44 Issa Filippu kien minn Betsajda, il-belt ta' Indri u ta' Pietru.

45 Filippu sab 'il Natanael, u qallu:

Sibna lil dak, li minnu Mošè fil-liġi, u l-profeti, kitbu: Ġesù minn Nazaret, bin Gużep.

46 U Natanael qallu: Tista' tohroġ xi haġa tajba minn Nazaret? Qallu Filippu: Ejja u ara.

47 Ra Ġesù 'l Natanael ġej lej, u qal ghalih: Ara wiehed tabilhaqq Iżraeli, li ma fihx qorq!

48 Natanael qallu: Mniex gharafni? Ġesù wiegeb u qallu: Qabel ma sejjahlek Filippu, meta int kont taht it-tina, rajtek.

49 Wiegħu Natanael, u qallu: Rabbi, int l-Iben t'Alla: int is-Sultan ta' Iżrael.

50 Wiegeb Ġesù, u qallu: Għax għidtek, rajtek taht it-tina, int temmen? Int għad tara hwejjeġ akbar minn dawn.

51 U qallu: Tassew, tassew, nġhidilkom: Intom għad taraw is-sema miftuh, u l-anġli t'Alla telghin u nżlin fuq Bin il-bniedem.

2 U fit-tielet jum kien hemm tieg f'Kana tal-Galilija; u omm Ġesù kienet hemm:

2 U sew Ġesù, u kemm id-dixxipli tiegħu, kienu mistednin għat-tieg.

3 U meta naqashom l-inbid, omm Ġesù qalltu: M'għandhomx inbid.

4 Ġesù qalilha: Mara, x'għandi x'naqsam miegħek? Siegħti għadha ma waslitx.

5 Omm qalet lill-qaddejja: Aghmlu kulma jgħidilkom.

6 U kien hemm sitt ġarar tal-ġebel, bhal ma jkun hemm għall-purifikazzjoni tal-Lhud, li kienu jesgħu żewġ metreti jew thietta kull waħda.

7 Ġesù qalilhom: Imlew il-ġarar bl-ilma. U mlewom sax-xifer.

8 U qalilhom: Hudu issa, u newlu lill-kap tal-festa. U newlulu.

9 Xhin il-kap tal-mejda daq l-ilma magħmul inbid, u ma kienx jaf minn fejn ġie; (iżda l-qaddejja li kienu refgħu l-ilma kienu jafu;) il-kap tal-mejda sejjah lill-gharus,

10 U qallu: Kulhadd iġib l-ewwel l-inbid tajjeb; u wara li jkunu xorbu hafna, dak li hu anqas tajjeb: iżda int żammajt l-inbid tajjeb s'issa.

11 Dal-bidu tal-mirakl Ġesù għamel f'Kana tal-Galilija, u wera l-glorja tiegħu; u d-dixxipli tiegħu emmnu fi.

12 Wara dan niżel Kafarnahum, hu, u ommu, u hutu, u d-dixxipli tiegħu; u ma damux hemm hafna jiem.

13 U l-ghid tal-Lhud kien qrib, u Ġesù tala' Ġerusalem,

14 U fit-tempju sab bejjiegħa tal-ġniedes, tan-nhaġ u tal-hamiem, u s-sarrafa tal-flus bil-qieghda:

15 U wara li għamel sawt bil-hbula, keċċiehom ilkoll 'il barra mit-tempju, u

n-nghaġ, u l-gniedes ukoll; u xerred il-flus tas-sarrāfa, u qaleb l-imwejjed;

16 U lil dawk li kienu jbigħu l-hamiem qalilhom: Nehhu dawn il-hwejjed minn hawn; u tagħmlux dar Missieri dar tan-geozju.

17 U d-dixxipli tiegħu ftakru li nkiteb: Il-hegga ta' darek kelitni.

18 Imbagħad wiegħu l-Lhud u qalulu: X'għelm turina, li tista' tagħmel dawn il-hwejjed?

19 Gesù wiegħeb, u qalilhom: Hottu dat-tempju, u fi tlitt ijiem inwaqqfu.

20 Qalu mbagħad il-Lhud: Dat-tempju dam sitta u erbghin sena jinbena, u int twaqqfu fi tlitt ijiem?

21 Imma hu kien iġhid għat-tempju ta' ġismu.

22 Meta mela qam mill-imwiet, id-dixxipli tiegħu ftakru li kien qalilhom dan; u emmnu l-iskrittura, u l-kliem li kien qal Gesù.

23 Issa meta kien Ġerusalem fil-ġhid, nhar il-festa, hafna emmnu f'ismu, meta raw il-mirakli li għamel.

24 Izda Gesù ma kienu jafda ruħu fihom, għax kien jaf lil kulhadd,

25 U ma kienu jahtieġu li xi hadd jixhidlu fuq il-bniedem: għax kien jaf x'hemm fil-bniedem.

3 Kien hemm wiehed mill-Fariżej, jismu Nikodemu, wiehed mill-kbarat tal-Lhud:

2 Dan ġie għand Gesù bil-lejl, u qallu: Rabbi, ahna nafu li inti mghallem ġej mingħand Alla: għaliex hadd ma jista' jagħmel dawn il-mirakli li tagħmel int, jekk Alla ma jkun miegħu.

3 Wiegħeb Gesù, u qallu: Tassew, tassew, ngħidlek: Jekk wiehed ma jitwelidx mill-ġdid, ma jistax jara s-saltna t'Alla.

4 Nikodemu qallu: Kif jista' bniedem jitwieled meta hu xih? Jista' jidhol għat-tieni darba f'ġuf ommu, u jitwieled?

5 Wiegħeb Gesù: Tassew, tassew, ngħidlek: Jekk wiehed ma jitwelidx mill-ilma u mill-Ispirtu, ma jistax jidhol fis-saltna t'Alla.

6 Dak li jitwieled mill-ġisem hu ġisem; u dak li jitwieled mill-Ispirtu hu spirtu.

7 Tistagħgibx għax għidtlek: Jahtieġ titwieldu mill-ġdid.

8 Ir-riħ jonfoħ fejn irid, u int tisma' l-hoss tiegħu, izda ma taf minn fejn hu ġej, u fejn hu sejjer: hekk hu kull wiehed li jitwieled mill-Ispirtu.

9 Wiegħeb Nikodemu, u qallu: Kif jistgħu jkunu dawn il-hwejjed?

10 Wiegħeb Gesù, u qallu: Inti mghallem ta' Izrael, u ma taf dawn il-hwejjed?

11 Tassew, tassew, ngħidlek: Ahna nitkellmu dak li nafu, u niħdu dak li rajna; u x-xhieda tagħna ma tilqgħuhiex.

12 Jekk għidtilkom hwejjed ta' l-art, u ma temmnux, kif temmnu, jekk ngħidilkom hwejjed tas-sema?

13 U l-ebda bniedem ma tala' fis-sema, hlief dak li niżel mis-sema, Bin il-bniedem li hu fis-sema.

14 U kif Mosè għolla s-serp fid-deżert, hekk jahtieġ jitgħolla Bin il-bniedem:

15 Biex kull min jemmen bih ma jintilifx, izda jkollu l-hajja ta' dejjem.

16 Għax Alla hekk habb id-dinja, li ta l-Iben wahdieni tiegħu, biex kull min jemmen bih ma jintilifx, izda jkollu l-hajja ta' dejjem.

17 Għax Alla ma bagħatx 'l Ibnu fid-dinja biex jikkundanna d-dinja; izda biex id-dinja tkun salvata bih.

18 Dak li jemmen bih mhux ikkundannat: izda min ma jemminx hu għa ikkundannat, għax ma emminx bl-isem ta' l-Iben wahdieni t'Alla.

19 U dan hu l-haqq, li ġie d-dawl fid-dinja, u l-bniedmin habbew id-dlam aktarx mid-dawl, għax l-egħmejjel tagħhom kienu hżiena.

20 Għax kull min jagħmel il-hażen jobghod id-dawl, u lanqas jiġi lejn id-dawl, biex l-egħmejjel tiegħu ma jkunux ikkundannati.

21 Izda min jagħmel is-sewwa jiġi lejn id-dawl, biex l-egħmejjel tiegħu jidhru li huma magħmulin f'Alla.

22 Wara dawn il-hwejjed ġie Gesù u d-dixxipli tiegħu fl-art tal-Lhudija; u hemm qagħad magħhom, u kien iġhammed.

23 U Gwanni wkoll kien iġhammed f'Għajnun qrib Salim, għax kien hemm hafna ilma hemm: u kienu jiġu, u jitgħammedu.

24 Għax Gwanni kien għadu mhux mitfugh il-habs.

25 Imbagħad qamet ġlieda bejn xi dixxipli ta' Gwanni u l-Lhud fuq il-purifikazzjoni.

26 U gew għand Gwanni, u qalulu: Rabbi, dak li kien miegħek 'il hinn mill-Gurdan, li inti xhidtu, ara, qiegħed iġhammed, u kulhadd sejjer għandu.

27 Wiegħeb Gwanni, u qal: Wiehed ma jista' jieħu xejn, jekk ma jkunx mogħti lillu mis-sema.

28 Intom infusokom tixhduli, li jien għidt: Miniex il-Kristu, izda li jien mibgħut qablu.

29 Min għandu l-għarusa hu l-għarus: izda l-habib tal-għarus, li qiegħed fejnu u jisimghu, jifrah hafna minhabba lehen il-għarus: dan il-ferh tiegħi mela sehħ.

30 Hu jahtieġ jikber, imma jien nahtieġ nonqos.

31 Dak li ġej mill-gholi, hu fuq kulhadd: min hu mill-art hu ta' l-art, u fuq l-art jittkellem: dak li ġej mis-sema hu fuq kulhadd.

32 U x'ra u x'sama', dak jixhed; u hadd ma jilqa' x-xhieda tieghu.

33 Dak li laqa' x-xhieda tieghu wettaq illi Alla hu tassew.

34 Ghax dak li Alla baghtu, jitkellem il-kliem t'Alla: ghax Alla ma jaghtihx l-Ispirtu bil-kejl.

35 Il-Missier ihobb l-Iben, u tah kollox f'idejh.

36 Dak li jemmen bl-Iben ghandu l-hajja ta' dejjem; u dak li ma jemminx bl-Iben ma jarax il-hajja; izda ghadab Alla jghammar fuqu.

4 Mela meta kien jaf il-Mulej kif il-Fariżej kienu semghu li Gesù kien qieghed jaghmel u jghammed iżjed dixxipli minn Gwanni,

2 (Ghalkemm Gesù nnifsu ma kienx ighammed, imma d-dixxipli tieghu,)

3 Halla l-Lhudija, u raga' mar fil-Galilija.

4 U kien jahtieglu jghaddi mis-Samarija.

5 Imbaghad wasal f'belt tas-Samarija, li jisimha Sikar, qrib il-qasam li Gakobb ta lil ibnu Guzepp.

6 Issa l-bir ta' Gakobb kien hemm. Mela Gesù, billi kien ghajjen bil-vjaġġ tieghu, qaghad hekk bil-qieghda fuq il-bir: u kienet madwar is-sitt siegha.

7 Giet hemm mara mis-Samarija timla l-ilma, u qalilha Gesù: Aghtini nixrob.

8 (Ghax id-dixxipli tieghu kienu marru l-belt jixtru l-ikel.)

9 Qaltu mbaghad il-mara Samaritana: Kif int, li int Lhudi, titlob tixrob lili, mara Samaritana? Ghax il-Lhud ma jaghmlu-hiex ma-Samaritani.

10 Gesù wieġeb, u qalilha: Kieku kont taf il-ghotja t'Alla, u min hu dak li qallek: Aghtini nixrob; kont titolbu int, u kien jaghtik ilma haj.

11 Qaltu l-mara: Sinjur, int m'ghandikx biex timla, u l-bir hu fond: mnejn mela ghandek dan l-ilma haj?

12 Jaqaw int akbar minn Gakobb mis-siema, li tana l-bir, u xorob minnu hu stess, uliedu, u l-bhejjem tieghu?

13 Wieġeb Gesù, u qalilha: Kull min jixrob minn dal-bir jarga' jiehdu l-ghatx:

14 Izda kull min jixrob mill-ilma li naghtih jien ma jiehdu ghatx qatt; imma l-ilma li naghtih jien ikun fih ghajn ta' ilma ġieri sal-hajja ta' dejjem.

15 Qaltu l-mara: Sinjur, aghtini dan l-ilma, biex ma jehodnix ghatx, u lanqas niġi hawn nimla.

16 Gesù qalilha: Mur, sejjah lil zewġek, u eja hawn.

17 Wieġeb il-mara, u qalet: M'ghandix raġel. Qalilha Gesù: Sewwa ghidt, m'ghandix raġel:

18 Ghax hamest irġiel kellek; u dak li

ghandek issa mhux zewġek: dan sewwa ghidt.

19 Qaltu l-mara: Sinjur, nara li inti profeta.

20 Missirijietna qiemu fuq dil-muntanja; u intom tghidu, li f'Gerusalem hu l-lok fejn wiehed ghandu jaghti qima.

21 Qalilha Gesù: Emminni, mara, is-siegha tasal, meta u la fuq dil-muntanja, u lanqas f'Gerusalem, ma taghtu qima lill-Missier.

22 Intom tqimu dak li ma tafux: ahna nafu dak li nqimu: ghax is-salvazzjoni tiġi mil-Lhud.

23 Imma tiġi s-siegha, u issa hi, meta dawk li jqimu fis-sewwa jqimu l-Missier fl-ispirtu u fis-sewwa: ghax bhal dawn ifittex il-Missier biex iqimuh.

24 Alla Spirtu: u dawk li jqimuh jahtieġ li jqimuh fl-ispirtu u fis-sewwa.

25 Qaltu l-mara: Naf li ghandu jiġi l-Messija, li jissejjah Kristu: meta jiġi, igharrafnha kollox.

26 Qalilha Gesù: Hu jien li qieghed nitkellem mieghek.

27 U f'dak il-waqt ġew id-dixxipli tieghu, u'stagħġbu ghax kien jitkellem mal-mara: izda hadd ma qal: Xi trid? Jew: Ghaliex qieghed titkellem magħha?

28 Il-mara mbaghad halliet il-ġarra tagħha, u marret il-belt, u qalet lin-nies:

29 Ejjew, araw raġel li qalli kulma ghamlit: dan mhux il-Kristu?

30 Imbaghad harġu mill-belt, u ġew hdejjh.

31 F'dak il-waqt id-dixxipli kienu jitolbuh, billi jghidu: Mghallem, kul.

32 Izda hu qalilhom: Jien ghandi x'niekol ikel li intom ma tafux.

33 Id-dixxipli ghalhekk qalu lil xulxin: Jaqaw gieblu xi hadd x'jiekol?

34 Qalilhom Gesù: L-ikel tiegħi hu li naghmel ir-rieda ta' dak li baghatni, u ntemm xoghlu.

35 Ma tghidux intom: Għad baqa' erba' xhur, u mbaghad jiġi l-hsad? Ara, jien ngħidilkom: Erfghu ghajnejkom, u harsu lejn l-eghlieqi; ghax diġà huma bojod għall-hasda.

36 U dak li jahsad jiehu l-hlas, u jiġbor il-frott għall-hajja ta' dejjem: biex sew dak li jizra', u kemm dak li jahsad, jifirhu flimkien.

37 Ghax f'dan hu minnu dak il-qawl: Wiehed jizra', u iehor jahsad.

38 Jien bghattkom taħsdu dak li intom ma hdimtux għalih: irżiel oħrajn hadmu, u intom dhaltu f'xogħolhom.

39 U hafna Samaritani minn dik il-belt emmnu bħi minhabba kliem il-mara, li xehdet: Qalli kulma ghamlit.

40 Għalhekk meta s-Samaritani ġew għandu, talbuh biex jibqa' magħhom: u baqa' magħhom jumejn.

41 U wisq aktar emmnu minhabba kliemu;

42 U qalu lill-mara: Issa nemmnu, mhux minhabba kliemek: ghax ahna nfusna smajnieh, u nafu li dan hu tassew il-Kristu, is-Salvatur tad-dinja.

43 Issa wara jumejn telaq minn hemm, u mar il-Galilija.

44 Ghax Gesù nnifsu xehed, li profeta m'ghandux gieh f'pajjizu stess.

45 Imbaghad meta gie l-Galilija, laq-ghuh il-Galilin, billi kienu raw kulma kien ghamel Gerasalem fil-festa: ghax huma wkoll marru ghall-festa.

46 Gesù mela raġa' gie f'Kana tal-Galilija, fejn kien ghamel l-ilma nbid. U kien hemm wiehed ufficjal tas-sultan, li ibnu kien marid f'Kafarnahum.

47 Malli dan sama' li Gesù gie mil-Lhudija ghall-Galilija, mar ghandu, u talbu biex jinzel, u jfejjaqlu lil ibnu: ghax kien wasal biex imut.

48 Qallu mbaghad Gesù: Jekk ma tarawx eghliem u eghgubijiet, ma temm-nux.

49 Qallu l-ufficjal tas-sultan: Sinjur, inzel qabel ma jmut it-tifel tieghi.

50 Qallu Gesù: Mur; ibnek haj. U r-raġel emmen il-kelma li qallu Gesù, u telaq.

51 U hu u sejjer 'l isfel, il-qaddejjia tieghu ltaqghu mieghu, u qalulu: Ibnek haj.

52 Staqsiehom imbaghad is-siegha meta beda ghaddej ghall-ahjar. U qalulu: Il-bierah fis-seba' siegha hallieh id-deni.

53 Hekk il-missier gharaf li kien fl-istess hin, li fih qallu Gesù: Ibnek haj: u emmen hu, u daru kollha.

54 Dan hu t-tieni miraklu li ghamel Gesù, meta mil-Lhudija gie fil-Galilija.

5 Wara dan kien hemm festa tal-Lhud; u Gesù tala' Gerasalem.

2 Issa f'Gerasalem hdejn suq in-nghag hemm menqgħa, li jghidulha fil-lsien Lhudi Betzata, u li għandha hames loġoġ.

3 F'dawn kien ikun hemm mixhuta kotra kbira ta' nies morda, għomja, zopop, u mifluġin, jistennew it-tahrik ta' l-ilma.

4 Ghax anġlu kien jinzel f'xi żmien fil-menqgħa, u jharrek l-ilma: u min imbaghad kien jinzel l-ewwel wara t-tahrik ta' l-ilma kien ifiq minn kull mard li kien ikollu.

5 U kien hemm wiehed raġel, li kellu marda għal tmienja u tletin sena.

6 Xhin rah Gesù mixhut, u sar jaf li kien ilu żmien twil marid, qallu: Trid tfiq?

7 Wiegħu l-marid: Sinjur, m'ghandi ebdha bniedem, meta jitharrek l-ilma, biex iqieghdni fil-menqgħa: iżda waqt li nkun ġej jien, jinzel iehor qabli.

8 Qallu Gesù: Qum, hu l-mitrah tieghek, u imxi.

9 U minnufih ir-raġel fieq, u ha l-mitrah tieghu, u mexa: u dak in-nhar kien is-Sibt.

10 Il-Lhud imbaghad qalu lil dak li kien imfejjaq: Illum is-Sibt; ma jiswiex li ggorr il-mitrah tieghek.

11 Wegħibhom: Dak li fejjaqni qalli hu stess: Hu l-mitrah tieghek, u imxi.

12 Imbaghad staqsewh: Min hu dak il-bniedem li qallek: Hu l-mitrah tieghek, u imxi?

13 U dak li kien imfejjaq ma kienx jaf min kien: ghax Gesù kien warrab, billi ġemgħa ta' nies kienet f'dak il-post.

14 Wara Gesù sabu fit-tempju, u qallu: Ara, int fiqt: ta tidnibx iżjed, li ma jiġrilikx xi haġa agharr.

15 Telaq ir-raġel u qal lil-Lhud li kien Gesù li fejqu.

16 U għalhekk il-Lhud ipperseġwitaw 'il Gesù, u fittxu li joqtluh, ghax ghamel dawn il-hwejjeġ nhar ta' Sibt.

17 Izda Gesù wegħibhom: Missieri għadu jahdem s'sissa, u jien qieghed nahdem.

18 Għalhekk il-Lhud fittxu iżjed li joqtluh, ghax mhux biss kiser is-Sibt, imma wkoll ghax qal li Alla hu Missieru, u b'hekk ghamel lilu nnifsu daqs Alla.

19 Imbaghad wieġeb Gesù, u qalilhom: Tassew, tassew, ngħidilkom: L-Iben ma jista' jagħmel xejn minnu nnifsu, għajr dak li jara l-Missier jagħmel: ghax dawk il-hwejjeġ kollha li jagħmel, dawn l-Iben jagħmel ukoll.

20 Ghax il-Missier iħobb l-Iben, u jurih il-hwejjeġ kollha li hu nnifsu jagħmel: u għad jurih eghmejjel akbar minn dawn, biex tistagħbux.

21 Ghax bħalma l-Missier iqajjem il-mejtin, u jagħtihom il-hajja; hekk ukoll l-Iben jagħti l-hajja lil min irid.

22 Ghax il-Missier ma jagħmel haqq minn hadd, iżda ta kull haqq lil Ibnu:

23 Biex il-bniedmin kollha jwegħghu l-Iben, bħal ma jwegħghu l-Missier. Min ma jwegħgħax l-Iben, ma jwegħgħax il-Missier li baġtu.

24 Tassew, tassew, ngħidilkom: Min jisma' kelmti, u jemmen f'dak li baġhatni, ikollu l-hajja ta' dejjem, u ma jiġix għall-kundanna; iżda jgħaddi mill-mewt għall-hajja.

25 Tassew, tassew, ngħidilkom: Tasal is-siegha, u issa hi, meta l-mejtin jisimghu lehen l-Iben t'Alla: u dawk li jisimghu jgħixu.

26 Ghax bħal ma għandu l-Missier il-hajja fih nnifsu; hekk ukoll ta lill-Iben biex ikollu l-hajja fih innifsu;

27 U tah is-setgħa li jagħmel il-haqq ukoll, ghax hu Bin il-bniedem.

28 La tistagħgħbux b'dan: ghax tasal is-siegha, li dawk kollha li qegħdin fl-oqbra jisimghu lehn, u

29 U johorġu; dawk li ghamlu t-tajjeb, għall-qawmien tal-hajja; u dawk li ghamlu l-hazen, għall-qawmien tal-kundanna.

30 Xejn ma nista' naghmel minni nnifsi: kif nisma', naghmel haqq: u l-haqq tiegħi hu ġust; għax ma nftitxx ir-rieda tiegħi, iżda r-rieda tal-Missier li baghatni.

31 Jekk jien nixhed għalija nnifsi, ix-xhieda tiegħi ma tisiwix.

32 Hemm haddiehor li jixhidli; u naf li x-xhieda li jagħti fuqi tiswa.

33 Intom bghattu għand Ġwanni, u hu ta' xhieda lis-sewwa.

34 Iżda jien ma nilqax xhieda minn għand il-bniedem: iżda ngħid dawn il-hwejjeg, biex issalvaw.

35 Hu kien dawl li jixgħel u jiddi: u intom ridtu tifrhu għal siegħa bid-dawl tiegħu.

36 Iżda jien għandi xhieda aqwa minn dik ta' Ġwanni: għax l-eghmejjel li l-Missier tagħni biex nagħmilhom, dawn l-eghmejjel stess li jien naghmel, jixhduli li l-Missier baghatni.

37 U l-Missier innifso, li baghatni, xehedli. Intom la qatt smaġtu lehn u xi darba, u lanqas rajtu s-sura tiegħu.

38 U l-kelma tiegħu m'għandkomx tghammar fikom: għax dak li baghat hu, intom ma temmnux.

39 Fittxu fl-iskrittura; għax fiha taħsbu li għandkom il-hajja ta' dejjem: hija hi li tagħti xhieda tiegħi.

40 U intom ma tridux tiġu għandi, biex ikollkom il-hajja.

41 Fohrija ma nihux minn għand il-bnedmin.

42 Iżda għaraftkom, illi m'għandkomx l-imhabba t'Alla fikom.

43 Jien ġejt f'isem Missieri, u ma tilqgħunix: jekk haddiehor jiġi f'ismu, lil dan tilqgħuh.

44 Kif tistgħu temmnu, intom li tilqgħu ġieħ minn għand xulxin, u ma tftitxux il-ġieħ li jiġi minn Alla biss?

45 La taħsbux li jien sejjer nixlikom lill-Missier: hemm wiehed jixlikom, Mosé, li tittamaw fih.

46 Għax kieku emmintu 'l Mosé, kontu temmnu lili; għax hu kiteb fuqi.

47 Iżda jekk ma temmnux il-kitba tiegħu, kif temmnu kliemi?

6 Wara dan Ġesù mar in-naħa l-oħra tal-baħar tal-Gallilja, li hu l-baħar tat-Tiberija.

2 U ġemgħa kbira ta' nies marret warajh, għax kienu raw il-mirakli li għamel ma' dawk li kienu morda.

3 U Ġesù tala' fuq muntanja, u hemm qagħad bil-qiegħda mad-dixxipli tiegħu.

4 U l-ghid, festa tal-Lhud, kien qrib.

5 Xhin Ġesù rafa' għajnejh, u ra li kienet ġejja lejh ġemgħa kbira ta' nies, qal lil Filippu: Mnejn nixtru l-hobż, biex jieklu dawn?

6 U dan qalu biex iġarrbu; għax hu kien jaf x'sa jagħmel.

7 Wiegħu Filippu: Mitejn dinier hobż m'humieħ bizzejjed għalihom, biex kull wiehed minnhom jieħu ftit.

8 Wiehed mid-dixxipli tiegħu, Indri, hu Xmun Pietru, qallu:

9 Hawn tfajjel, li għandu hames hobziet tax-xgħir, u żewġ hutiet żgħar: imma dawn x'inhuma għal dawn kollha?

10 U Ġesù qal: Gaghlu n-nies joqogħdu bil-qiegħda. Issa kien hemm haħax haxix hemmhekk. U l-irġiel, li kienu jghoddu madwar haħeset elef, qagħdu bil-qiegħda.

11 U Ġesù ha l-hobziet; u wara li radd il-hajr, qassam lid-dixxipli, u d-dixxipli lil dawk li kienu bil-qiegħda; u hekk ukoll mill-hut kemm riedu.

12 Meta xebgħu, qal lid-dixxipli tiegħu: Iġimghu l-bcejjeċ li fadal, biex ma jinħela xejn.

13 Ġemgħuhom mela, u mlew tnaħ-il qoffa bil-bcejjeċ tal-hames hobziet tax-xgħir, li kienu baqgħu żejda lil dawk li kienu.

14 Imbagħad dawk in-nies, xhin raw il-miraklu li kien għamel Ġesù, qalu: Dan hu tassew il-profeta li għandu jiġi fiddinjha.

15 Mela malli għaraf Ġesù li kienu ġejjin jaqbduh, biex jagħmluh sultan, telaq mill-ġdid lejn muntanja waħdu.

16 U mbagħad xhin sar filgħaxija, niżlu d-dixxipli tiegħu lejn il-baħar;

17 U rikbu dgħajsa, u għaddew il-baħar għal Kafarnahum. U issa kien dalma, u Ġesù kien għadu ma ġieħ fejnhom.

18 U l-baħar qam minħabba rih qawwi li kien jonfoħ.

19 Għalhekk meta kienu qadfu hamsa u għoxrin jew tletin stadju, jaraw 'il Ġesù miexi fuq il-baħar, u riesaq lejn id-dgħajsa: u beżgħu.

20 Iżda hu qalilhom: Jien hu; la tibzghux.

21 Imbagħad xtaqu jehduh fid-dgħajsa: u minnufih waslet id-dgħajsa fl-art fejn kienu sejrin.

22 L-ghada, meta n-nies li kienu n-naha l-oħra tal-baħar raw li ma kienux hemm dgħajsa oħra hemm, hliet dik li fiha kienu daħlu d-dixxipli, u li Ġesù ma kienux daħal fid-dgħajsa mad-dixxipli tiegħu, imma d-dixxipli kienu marru weħidhom;

23 (Għalhekk kienu ġew dgħajjes oħra minn Tiberija hdejn il-post fejn kienu kienu l-hobż, wara li l-Mulej kien radd il-hajr.)

24 Meta mela n-nies raw li Ġesù ma kienux hemm, u lanqas id-dixxipli tiegħu,

huma wkoll rikbu d-dghajjes, u ġew Kafarnahum, iftixxu 'l Gesù.

25 U xhin sabuh in-naħa l-oħra tal-baħar, qalulu: Rabbi, meta ġejt hawn?

26 Wieġibhom Gesù, u qal: Tasew, tasew, ngħidilkom: Intom tftitxuni, mhux għax rajtu l-mirakli, imma għax kiltu mill-hobżiet, u xbajtu.

27 La taħdmux għall-ikel li jintemm, imma għal dak l-ikel li jdum għall-hajja ta' dejjem, li jagħtikom Bin il-bniedem: għax fuqu Alla l-Missier qieghed is-siġill tiegħu.

28 Imbagħad qalulu: X'għandna naghmlu, biex naħdmu l-egħmejjel t'Alla?

29 Wieġeb Gesù, u qalilhom: Dan hu l-egħmil t'Alla, illi temmnu f'min bagħat.

30 Huma mela qalulu: X'għelm turi mela, biex naraw, u nemmnuk? X'inhu li tagħmlu?

31 Missirijietna kielu l-manna fid-deżert; kif inhu miktub: Tahom jieklu hobż mis-sema.

32 Imbagħad qalilhom Gesù: Tasew, tasew, ngħidilkom: Ma takomx Mosè dak il-hobż mis-sema; iżda Missieri jagħtikom il-hobż tas-sewwa mis-sema.

33 Għax il-hobż t'Alla hu dak li jinzel mis-sema, u jagħti l-hajja lid-dinja.

34 Imbagħad qalulu: Mulej, aġtina dejjem dal-hobż.

35 U Gesù qalilhom: Jien hu l-hobż tal-hajja; min jiġi għandi ma jiehdu ġuh qatt; u min jemmjen fija ma jiehdu għax qatt.

36 Iżda jien għidtilkom: Li intom ukoll rajtuni, u ma emmintux.

37 Dak kollu li jagħtini l-Missier, jiġi għandi; u min jiġi għandi sgrur li ma nitf'għux 'il barra.

38 Għax jien inżilt mis-sema, mhux biex naghmel ir-rieda tiegħi, imma r-rieda ta' min bagħatni.

39 U din hi r-rieda tal-Missier li bagħatni, li ma nitlef xejn minn dak kollu li tani, imma li nqajmu f'-aħħar jum.

40 U din hi r-rieda ta' dak li bagħatni, li kull min jara l-Iben, u jemmjen fih, ikollu l-hajja ta' dejjem; u jien inqajmu f'-aħħar jum.

41 Imbagħad il-Lhud gergru għalih, għax qal: Jien hu l-hobż li nżilt mis-sema.

42 U qalu: Dan mhux Gesù, bin Gużep, li tiegħu aħna nafu l-missieru u l-ommu? Kif mela qal: Jien inżilt mis-sema?

43 Wieġeb mela Gesù, u qalilhom: La tgergrux bejnietkom.

44 Hadd ma jista' jiġi għandi, jekk Missieri li bagħatni ma jiġbdux: u jien inqajmu f'-aħħar jum.

45 Hu miktub fil-profeti: U jkunu kollha mġallmin minn Alla. Kull min mela sama', u tghallem mill-Missier, jiġi għandi.

46 Mhux għax xi hadd ra l-Missier,

ħlief dak li hu minn Alla: dan ra l-Missier.

47 Tasew, tasew, ngħidilkom: Min jemmjen fija għandu l-hajja ta' dejjem.

48 Jien hu dak il-hobż tal-hajja.

49 Missirijietkom kielu l-manna fid-deżert, u mietu.

50 Dan hu l-hobż li nieżel mis-sema, biex wiehed jiekol minnu, u ma jmutx.

51 Jien hu l-hobż ħaj li nżilt mis-sema: jekk xi hadd jiekol minn dal-hobż, iġix għal dejjem: u l-hobż li nagħti jien hu ġismi, li nagħti għall-hajja tad-dinja.

52 Il-Lhud mela ġġieldu bejniethom, billi qalu: Kif jista' dan jagħtina nieklu ġismi?

53 Qalilhom imbagħad Gesù: Tasew, tasew, ngħidilkom: Jekk ma tiklux il-ġisem ta' Bin il-bniedem, u tixorbu demmu, ma jkollkomx hajja fikom.

54 Min jiekol ġismi, u jixrob demmi, għandu l-hajja ta' dejjem; u jien inqajmu f'-aħħar jum.

55 Għax ġismi hu ikel tasew; u demmi hu xorb tasew.

56 Min jiekol ġismi, u jixrob demmi, iġhammar fija, u jiena fih.

57 Bħal ma bagħatni l-Missier il-ħaj, u jien ħaj bil-Missier: hekk min jiekol lili, hu wkoll ikollu l-hajja bija.

58 Dan hu dak il-hobż li nīzel mis-sema: mhux bħal manna li kielu missirijietkom, u mietu: min jiekol minn dal-hobż jibqa' ħaj għal dejjem.

59 Dawn il-hwejjeġ qalhom fis-sinagoga, hu u jghallem f'Kafarnahum.

60 Hafna mela mid-dixxipli tiegħu, kif semgħu dan, qalu: Dan hu kliem iebes; min jista' jisimghu?

61 Xhin Gesù għaraf fih innifsu li d-dixxipli tiegħu kienu jgergru fuq dan, qalilhom: Dan qieghed ifixkilkom?

62 Jekk mela taraw Bin il-bniedem tiela' fejn kien qabel?

63 Hu l-ispirtu li jagħti l-hajja; il-ġisem ma jiswa xejn: il-kliem li ngħidilkom huma spirtu, u hajja.

64 Iżda hawn x'uhud minnkom li ma jemmnux. Għax kien jaf Gesù mill-bidu min kienu dawk li ma jemmnux, u min kien li kellu jitradih.

65 U qal: Għalhekk għidtilkom, li hadd ma jista' jiġi għandi, jekk ma jingħatalux mill-Missier.

66 Minn dak il-waqt hafna mid-dixxipli tiegħu telqu lura, u ma mxewx iżjed miegħu.

67 Imbagħad qal Gesù lit-tnaħ: Tridux tmorru intom ukoll?

68 Imbagħad Xmun Pietru wieġbu: Mulej, għand min immorru? Int għandek il-kliem tal-hajja ta' dejjem.

69 U aħna nemmnu u sgruri li int dak il-Kristu, Bin Alla l-ħaj.

70 Wieġibhom Gesù: Mhux jien għażiltkom it-tnaħ, u wiehed minnkom hu xitan?

71 Kien qieghed ighid ghal Ġuda Iskarjota, bin Xmun: għax hu kien li sa jitraddih, billi kien wiehed mit-tnax.

7 Wara dawn il-hwejjeġ Ġesù kien idur fil-Galilija: għax ma kienx irid idur fil-Lhudija, għaliex il-Lhud kienu jfittxu biex joqtluh.

2 Issa l-festa tal-Lhud, il-ghid ta' l-eghrejjeġ, kienet qrib.

3 Għalhekk hutu qalulu: Itlaq minn hawn, u mur fil-Lhudija, biex id-dixxipli tiegħek ukoll jaraw l-eghmejjeġ li tagħmel.

4 Għax m'hemm hadd li jagħmel haġa bil-mohbi, u hu stess ifittex li jkun magħruf fid-dieher. Jekk tagħmel dawn il-hwejjeġ, uri ruhek lid-dinja.

5 Għax lanqas hutu ma kienu jemmnu fih.

6 Imbagħad qalilhom Ġesù: Waqti għadu ma wasalx: imma waqtkom imhejji.

7 Id-dinja ma tistax tobghodkom; iżda lili tobghodni, għax jien nixhed għaliha, illi l-eghmejjeġ tagħha huma hżiena.

8 Itilghu intom għall-festa: jien ma nitlax għalissa għal din il-festa; għax waqti għadu ma wasalx.

9 Wara li qalilhom dawn il-kelmiet, baqa' fil-Galilija.

10 Imma meta hutu telghu, imbagħad tala' hu wkoll għall-festa, mhux bid-dieher, imma qisu bil-mohbi.

11 Imbagħad il-Lhud fittxuh fil-festa, u qalu: Fejn hu?

12 U kien hemm hafna tgergir fuqu fost in-nies: għax x'uhud kienu jghidu: Hu raġel tajjeb: oħrajn kienu jghidu: Le; iżda jqarraq bin-nies.

13 Madankollu hadd ma tkellem fil-berah fuqu minhabba l-biża' tal-Lhud.

14 Issa għall-habta ta' nofs il-festa, Ġesù tala' fit-tempju, u għallem.

15 U l-Lhud staghbu, billi qalu: Dar-raġel kif jaf it-tagħlim, bla qatt ma tgħallem?

16 Ġesù wegibhom, u qal: It-tagħlim tiegħi mhux tiegħi, imma ta' min baġhatni.

17 Jekk xi hadd jagħmel ir-rieda tiegħu, jagħraf jekk dan it-tagħlim hux minn Alla, jew jekk jien nitkellimx minni nnifsi.

18 Min jitkellem minnu nnifsu jfittex il-glorja tiegħu stess: iżda min ifittex il-glorja ta' min baġhatu, dan ta' minn jemmu, u l-ebda għilt ma jinsab fih.

19 Ma takomx Mosè l-ligi, u madankollu hadd minnkom ma jhars il-ligi? Għaliex tfittxu li toqtluni?

20 In-nies wieġbu, u qalu: Int għandek xitan: min qieghed ifittex li joqtluk?

21 Wieġeb Ġesù, u qalilhom: Eghmil wiehed għamilt, u lkoll tistaghbu.

22 Għalhekk Mosè takom iċ-ċirkon-ċizjoni; (mhux għax ġej minn Mosè, iżda

mill-missirijiet;) u intom tagħmlu ċirkon-ċizjoni lill-bniedem nhar ta' Sibt.

23 Jekk wiehed jagħmlulu iċ-ċirkon-ċizjoni nhar ta' Sibt, biex il-ligi ta' Mosè ma tinkisirx; teħduha kontra tiegħi, għax fejjaq bniedem kollu nhar ta' Sibt?

24 Tagħmlux haqq fuq li jidher, iżda għamlu haqq fis-sewwa.

25 Qalu mbagħad x'uhud minn Ġerusalem: Dan mhux dak, li qeghdin ifittxu biex joqtluh?

26 Iżda arawh jitellem fid-dieher, u ma jghidulu xejn. Jaqaw jafu tassew il-kbarat li dan hu l-Kristu stess?

27 Iżda ahna nafu dar-raġel mnejn hu: iżda meta jiġi Kristu, hadd ma jkun jaf mnejn hu.

28 Imbagħad għajjat Ġesù fit-tempju hu u jgħallem, billi qal: Lili tafuni, u tafu mnejn jien: u jien ma ġejtx minni nnifsi, iżda dak li baġhatni hu tassew, u intom ma tafuhx.

29 Iżda jiena nafu: għax ġej minn għandu, u hu baġhatni.

30 Imbagħad fittxu li jaqbduh: imma hadd ma medd idej fuqu, għax siegħtu kienet għadha ma waslitx.

31 U hafna min-nies emmnu fih, u qalu: Meta jiġi l-Kristu, jagħmel mirakli aktar minn dawk li dar-raġel għamel?

32 Il-Fariżej semgħu li n-nies kienet tgedwed dawn il-hwejjeġ fuqu; u l-qassin il-kbar u l-Fariżej baġhtu xi għases biex jaqbduh.

33 Imbagħad qalilhom Ġesù: Għadni magħkom għal ftit żmien, u mbagħad immur għand min baġhatni.

34 Tfittxuni, u ma ssibunix: u fejn inkun jien, hemm intom ma tistgħux tiġu.

35 Imbagħad qalu l-Lhud bejniethom: Fejn sejjer, biex ma nsibuhx? Sejjer għand dawk li huma mxerrdin qalb il-Gentili, u jgħallem il-Gentili?

36 Xi kliem hu dan li qal: Tfittxuni, u ma ssibunix; u fejn inkun jien, hemm intom ma tistgħux tiġu?

37 Fl-ahhar jum, l-aqwa jum tal-festa, qam Ġesù bil-wieqfa u għajjat, billi qal: Jekk xi hadd għandu l-għatx, ha jiġi għandi, u jixrob.

38 Min jemmen fija, kif qalet l-iskrittura, johroġ minn ġewwa fih xmajjar ta' ilma haj.

39 (Imma dan qalu għall-Ispirtu, li kellhom jieħdu dawk li jemmu fih: għax kien għadu ma nġatax l-Ispirtu s-Santu, billi Ġesù kien għadu mhux igglorifikat.)

40 Għalhekk hafna min-nies, meta semgħu dal-kliem, qalu: Tassew dan hu l-Profeta.

41 Oħrajn qalu: Dan hu l-Kristu. Imma x'uhud qalu: Huwa Kristu sa jiġi mill-Galilija?

42 Ma qalix l-iskrittura: Illi Kristu

jigi min-nisel ta' David, u mir-rahal ta' Betlehem, fejn kien David?

43 U hekk kien hemm firda fil-poplu minhabba fih.

44 U x'uhud minnhom riedu jaqbdueh; izda hadd ma medd idejh fuqu.

45 Imbaghad gew il-ghases ghand il-qassissin il-kbar u l-Farizej; u qalulhom: Ghax ma ghibtuhx?

46 Wiegbu l-ghases: Qatt ebda bniedem ma tkellem bhal dal-bniedem.

47 Wigbuhom imbaghad il-Farizej: Intom ukoll imqarrqin?

48 Hemm xi hadd mill-kbarat jew mill-Farizej li emmen fih?

49 Imma dawn in-nies li ma jafux il-ligi huma mishutin.

50 Nikodemu (wiehed minnhom, li kien gie ghand Gesu bil-lejl) qalilhom:

51 Jaqaw il-ligi taghna taghmel haqq minn xi bniedem, qabel ma tisimghu, u tkun taf x'ghamel?

52 Wiegbu, u qalulu: Int ukoll mill-Galilija? Fittex u ara: ghax mill-Galilija ma jaqm ebda profeta.

53 U telaq kulhadd lejn daru.

8 Mar Gesu lejn il-gholja taz-Zebbu.

2 U filghodu kmieni raga' gie fit-tempju, u l-poplu kollu gie ghandu; u qaghad bil-qieghda, u ghallimhom.

3 U l-iskribi u l-Farizej giebu mara maqbuda fl-adulterju; u meta qeghduha fin-nofs,

4 Qalulu: Mghallem, dil-mara nqabdet fl-adulterju, fl-eghmil stess.

5 Issa Mosé fil-ligi ordnalna, li bhal dawn nhaqgruhom: Izda int xi tghid?

6 Dan qaluh, huma u jgarrbuh, biex ikollhom fuqiegh jixluch. Imma Gesu tmejjel 'l isfel, u kites b'sebghu fl-art, qisu ma semaghomx.

7 Izda meta baqghu jistaqsuh, twaqqaf, u qalilhom: Min fostkom hu bla dnuh, jixtilha gebla l-ewwel wiehed.

8 U raga' tmejjel, u kites fl-art.

9 U huma li semghu dan, billi kienu ikkundannati mill-kuxjenza taghhom stess, hargu wiehed wiehed, ibda mix-xjuh, sa l-ahhar wiehed: u Gesu baqa' wahdu, u l-mara wieqfa fin-nofs.

10 Xhin Gesu twaqqaf, u ma ra lil hadd hliet il-mara, qalilha: Mara, fejn huma dawki li kienu jixluk? Hadd ma ikkundannak?

11 Hija qalet: Hadd, Sinjur. U qalilha Gesu: Lanqas jien ma nikkundannak: mur, u tidnibx izjed.

12 Imbaghad Gesu raga' kellimhom, billi qal: Jiena hu d-dawl tad-dinja: min jimxi warajja ma jimxia fid-dlam, imma jkollu d-dawl tal-hajja.

13 Il-Farizej ghalhekk qalulu: Int

tixhed lilek innifsek; ix-xhieda tieghek ma tiswiex.

14 Wiegeb Gesu, u qalilhom: Ghal-kemm jiena nixhed lili nnifsi, ix-xhieda tieghi tiswa: ghax naf mnejn gej, u fejn sejjer; izda intom ma tistghux tghidu mnejn gej, u fejn sejjer.

15 Intom taghmlu haqq skond il-gisem; jien ma naghmel haqq minn hadd.

16 U madankollu jekk jien naghmel haqq, il-haqq tieghi hu minnu: ghax minieq wahdi, imma jien u l-Missier li baghatni.

17 Hu miktub ukoll fil-ligi taghkom, li x-xhieda ta' tnejn min-nies tiswa.

18 Jiena wiehed li nixhed lili nnifsi, u l-Missier li baghatni jixhidli.

19 Imbaghad qalulu: Fejn hu Missierek? Wiegeb Gesu: Intom la tafu lili, u lanqas lil Missieri: kieku kontu tafu lili, tafu wkoll lil Missieri.

20 Dal-kliem qal Gesu fit-tezoreriya, hu u jghallem fit-tempju: u hadd ma qabdu; ghax kienet ghadha ma waslitx sieghu.

21 Imbaghad raga' Gesu qalilhom: Jiena mmur, u intom tfitxuni, u fi dnubietkom tmutu: fejn sejjer, intom ma tistghux tigu.

22 Qalu mbaghad il-Lhud: Jaqaw sa joqtol lili nnifsu? ghax qal: Fejn sejjer jien, intom ma tistghux tigu?

23 U qalilhom: Intom minn hawn isfel; jien minn fuq: intom minn did-dinja; jien minieq minn did-dinja.

24 Ghalhekk ghidtilkom, li tmutu fi dnubietkom: ghax jekk ma temmnux li jiena hu, tmutu fi dnubietkom.

25 Imbaghad qalulu: Int min int? U Gesu qalilhom: Sewwasew dak li ghidtilkom mill-bidu.

26 Ghandi hafna hwejjeġ xi nghid, u naghmel haqq minnkom: izda min baghatni hu veru; u dak li smaajt minn ghandu ngħidu lid-dinja.

27 Ma fehmu x li kien ikellimhom fuq il-Missier.

28 Imbaghad qalilhom Gesu: Meta tghollu lil Bin il-bniedem, imbaghad taghrfu li jiena hu, u li minni nnifsi ma naghmel xejn; izda kif għallimni Missieri, jien nitkellem dawn il-hwejjeġ.

29 U dak li baghatni hu mieghi: il-Missier ma hallinix wahdi; ghax jien naghmel dejjem dawki li hwejjeġ li joghghu lili.

30 Hu u jghid dal-kliem, hafna emmnu fih.

31 Gesu mbaghad qal lil dawki il-Lhud li emmnu fih: Jekk izzommu fil-kelma tieghi, imbaghad tkunu tassew dixxipli tieghi;

32 U taghrfu s-sewwa, u s-sewwa jagh-milkom helsin.

33 Wigbuh: Nisel Abraham ahna, u

qatt ma konna Isiera ta' hadd: kif tghidilna: Tkunu helsin?

34 Wiegibhom Gesù: Tassew, tassew, nghidilkom: Kull min jaghmel id-dnub hu l-ilsir tad-dnub.

35 U l-ilsir ma jibqax id-dar ghal dejjem; iżda l-Iben jibqa' ghal dejjem.

36 Mela jekk l-Iben jaghmilkom helsin, tkunu helsin tassew.

37 Jien naf li intom nisel Abraham; imma intom tfitxu li toqtluni, ghax il-kelma tieghi ma sabitx wisa' fikom.

38 Jien nitkellem fuq dak li rajt ghand Missieri: u intom taghmlu dak li rajtu ghand missierkom.

39 Wigibuh u qalulu: Missierna hu Abraham. Gesù qalilhom: Kieku intom ulied Abraham, taghmlu l-eghmejjel t'Abraham.

40 İzda issa tfittxu li toqtluni, bniedem li qalilkom is-sewwa, li smajt minn Alla: dan ma ghamlux Abraham.

41 Intom taghmlu l-eghmejjel ta' missierkom. Imbaghad qalulu: Ahna ma twelidniex miż-żena; ahna Missier wiehed ghandna, Alla.

42 Qalilhom Gesù: Kieku Alla kien Missierkom, kieku thobbuni: ghax jien minghand Alla hriġt u ġejt; lanqas ma ġejt minn rajja, imma hu baghatni.

43 Ghalieħ ma tifhmux tahditi? Ghax ma tistghux tisimghu kelmti.

44 Intom ulied missierkom ix-xitan, u x-xewqat ta' missierkom tridu taghmlu. Dak kien qattiel mill-bidu, u ma qaghadx fis-sewwa, ghax m'hemm x sewwa fih. Meta jghid gibda, jitellem minnu nnifsu: ghax hu giddieb, u missier il-gideb.

45 U ghax jien nghidilkom is-sewwa, ma temmnunix.

46 Min minnkom isibni hati ta' xi dnub? U jekk nghid is-sewwa, ghalieħ ma temmnunix?

47 Min hu minn Alla jisma' kliem Alla: ghalhekk intom ma tisimghuhomx, ghax mintomx minn Alla.

48 Wieġbu mbaghad il-Lhud, u qalulu: Ma ngħidux ahna sewwa li int Samaritan, u li ghandek xitan?

49 Wieġeb Gesù: Jien m'għandix xitan: iżda nweggħah lil Missieri, u intom iżzebilhuni.

50 U jien ma nfittx il-glorja tieghi: hemm wiehed li jffitx u jaghmel haqq.

51 Tassew, tassew, nghidilkom: Jekk bniedem iħares kelmti, qatt ma jara l-mewt.

52 Qalulu mbaghad il-Lhud: Issa nafu li ghandek xitan. Abraham miet, u l-profeti; u int tghid: Jekk wiehed iħares kelmti, ma jduq qatt il-mewt.

53 Jaqaw int akbar minn missierna Abraham, li miet? U l-profeti mietu; min tifhem illi int?

54 Wieġeb Gesù: Jekk jien infahhar lili

nnifsi, il-fohrija tieghi ma hi xejn: hu Missieri li jfahharni; li intom tghidu, li hu Alla taghkom:

55 Imma intom ma għaraftuhx; iżda jien nafu: u kieku nghid, li ma nafux, inkun bhalkom giddieb: iżda jien nafu, u nħares kelmtu.

56 Missierkom Abraham ferah li jara jumi: u rah, u ferah.

57 Qalulu mbaghad il-Lhud: Għad m'għandikx hamsin sena, u rajt 'l Abraham?

58 Qalilhom Gesù: Tassew, tassew, nghidilkom: Qabel ma kien Abraham, jien hu.

59 Imbaghad qabdu l-ġebel biex jifgħuh għalih: imma Gesù stahba, u hareġ mit-tempju, billi għadda minn nofshom, u hekk baqa' sejjer.

9 Hu u għaddej, Gesù ra raġel aghma minn twelidu.

2 U d-dixxipli tieghu staqsewh, billi qalu: Mghallem, min dineb, dar-raġel, jew il-ġenituri tieghu, biex twieled aghma?

3 Wieġeb Gesù: La dar-raġel ma dineb, u lanqas il-ġenituri tieghu: imma biex l-eghmejjel t'Alla jidhru fih.

4 Jahtieġli naghmel l-eghmejjel ta' dak li baghatni, sakemm idum in-nhar: jiġi l-lejl, meta hadd ma jista' jahdem.

5 Sama nibqa' fid-dinja, jiena d-dawl tad-dinja.

6 Wara li tkellem hekk, bezaq fl-art, u għamel it-tajn bil-bżieq, u dilek għajnejn ir-raġel aghma bit-tajn,

7 U qallu: Mur inħasel fil-menqgħa ta' Silwah (li tisser, Mibghut). Mar, mela, u nħasel, u ġie jara.

8 Mela l-ġirien, u dawk li qabel kienu jarawh aghma, qalu: Dan mhux dak li kien ikun bil-qieghda jittlob?

9 X'uhud qalu: Dan hu. Ohrajn qalu: Jixbu. İzda hu qal: Jiena hu.

10 Għalhekk qalulu: Kif kienu miftuhin għajnejk?

11 Wieġeb u qal: Raġel li jghidulu Gesù għamel it-tajn, u dilek għajnejja, u qalli: Mur fil-menqgħa ta' Silwah, u nħasel: mort u nħsilt, u hadt id-dawl.

12 Imbaghad qalulu: Fejn hu dan? Qal: Ma nafx.

13 U huma hadu għand il-Fariżej lil dak li qabel kien aghma.

14 U kien is-Sibt meta Gesù għamel it-tajn, u fetahlu għajnejh.

15 Imbaghad regghu l-Fariżej staqsewh ukoll kif ha d-dawl. Qalilhom: Qegħidli t-tajn fuq għajnejja, u nħsilt, u issa nara.

16 Qalu mela x'uhud mill-Fariżej: Dal-bniedem mhux minn Alla, ghax ma jħarix is-Sibt. Ohrajn qalu: Kif jista' jkun li bniedem midneb jaghmel mirakli bħal dawn? U kien hemm firda bejniethom.

17 Reġghu qalu lill-aghma: Int xi tgħid għal dak li fetahlek għajnejk? Qal: Hu profeta.

18 Izda l-Lhud ma emmnu dak li qal fuqu, li kien aghma, u ha d-dawl, sakemm sejhu l-ġenituri ta' dak li kien ha d-dawl.

19 U staqsewhom, billi qalu: Hu dan binkom, li intom tgħidu li twieled aghma? Kif issa jara?

20 Wiġbuhom il-ġenituri tiegħu, u qalu: Nafu li dan hu t-tifel tagħna, u li twieled aghma:

21 Imma issa biex ġie jara, ma nafux; jew min fetahlu għajnejh, ma nafux: għandu żmien; staqsu lilu: jitkellem hu fuqu nnifsu.

22 Qalu dal-kliem il-ġenituri tiegħu, għax kienu jibzghu mil-Lhud: għax dawn kienu diġà f'tieghu, li jekk xi hadd jagħrfu li kien il-Kristu, jitkeċċa mis-sinagoga.

23 Għalhekk qalu l-ġenituri tiegħu: Għandu żmien; staqsu lilu.

24 Imbagħad reġghu sejhu r-raġel li qabel kien aghma, u qalulu: Fahhar 'l Alla: ahna nafu li dal-bniedem hu midneb.

25 Wieġeb u qal: Jekk hux midneb jew le, ma nafx: haġa wahda naf, illi qabel kont aghma, u issa nara.

26 Imbagħad reġghu qalulu: X'għamilek? Kif fetahlek għajnejk?

27 Wegibhom: Għidtkom diġà, u ma smajtux: għaliex tridu terġghu tisimghu? Tridu intom ukoll issiru dixxipli tiegħu?

28 Imbagħad għajruh, u qalu: Int dixxipli tiegħu; izda ahna dixxipli ta' Mosè.

29 Ahna nafu li Alla kellem 'il Mosè: izda dar-raġel, ma nafux minn fejn hu.

30 Wieġeb ir-raġel u qalilhom: F'dan qieghed il-għageb, li intom ma tafux minn fejn hu, u madankollu fetahli għajnejja.

31 Issa nafu li Alla ma jismax il-midinbin: izda jekk bniedem iqim 'l Alla, u jagħmel ir-rieda tiegħu, lil dan jisimghu.

32 Minn mindu b'diet id-dinja qatt ma nstama' li xi hadd fetah għajnejh wiehed imwieled aghma.

33 Kieku dar-raġel ma kienu minn Alla, ma kien jista' jagħmel xejn.

34 Wieġbu u qalu: Int imwieled kollok dnbiet, u trid tgħallimna? U bagħtuh 'il barra.

35 Sama' Gesù li bagħtuh 'il barra; u xhin sabu, qallu: Temmen int f'Bin Alla?

36 Wieġeb u qal: Min hu, Mulej, biex nemmen fi?

37 U qallu Gesù: Inti rajtu; hu dak li qieghed jitkellem mieghek.

38 U qal: Mulej, nemmen. U tah qima.

39 U qal Gesù: Għall-haqq ġejt f'din id-dinja, biex dawkl li ma jarawx, jaraw; u dawkl li jaraw, isiru għomja.

40 U x'uhud mill-Fariżej li kienu miegħu semgħu dal-kliem, u qalulu: Ahna wkoll għomja?

41 Qalilhom Gesù: Kieku kontu għomja, ma kienu ikollkom ebda dnb: imma issa qegħdin tgħidu: Ahna naraw: għalhekk dnbkom jibqa'.

10 Tassew, tassew, ngħidilkom: Min ma jidhol mill-bieb fil-maqjel tan-għaġ, imma jilta' min-naha oħra, dan hu hallie u serriq.

2 Izda min jidhol mill-bieb hu r-ragħaj tan-għaġ.

3 Lil dan il-bewwieb jiftahlu; u n-nghaġ jisimghu lehn: u jsejjah in-nghaġ tiegħu b'isimhom, u jmxexihom barra.

4 U meta johroġ in-nghaġ tiegħu, imur quddiemhom, u n-nghaġ timxi warajh: għax jafu lehn.

5 U barrani ma jmorru warajh, izda jaharbu minnu: għax ma jagħrfux lehn il-barranin.

6 Din il-parabbla qalilhom Gesù: izda huma ma fehmux x'kien qieghed igħidilhom.

7 Imbagħad raġa' qalilhom Gesù: Tassew, tassew, ngħidilkom; Jien hu l-bieb tan-għaġ.

8 Dawk kollha li ġew qabli huma hallelin u serriqin: izda n-nghaġ ma semghu-homx.

9 Jiena hu l-bieb: Jekk wiehed jidhol minni, isalva, u jidhol u johroġ, u jsib il-mergħa.

10 Il-hallie min jgħix, hlief biex jisraq, u joqtol, u jeqred: jien ġejt biex ikollhom il-hajja, u jkollhom iżjed bil-kotra.

11 Jiena hu r-ragħaj it-tajjeb: ir-ragħaj it-tajjeb jagħti hajtu għan-nghaġ tiegħu.

12 Imma dak li hu mikri, u mhux ir-ragħaj, li n-nghaġ m'humiex tiegħu, jara l-lupu ġej, u jhalli n-nghaġ u jahrab: u l-lupu jaqbadhom, u jxerred in-nghaġ.

13 Il-mikri jahrab, għax hu mikri, u ma jehux hsieb in-nghaġ.

14 Jien hu ir-ragħaj it-tajjeb, u nagħraf in-nghaġ tiegħi, u ningħaraf minn dawkl li huma tiegħi.

15 Bħalma l-Missier jagħraf lili, hekk ukoll jien nagħraf il-Missier: u jien nagħti hajti għan-nghaġ.

16 U għandi nghaġ oħra, li m'humiex minn dil-merħla: dawn ukoll jahtieġli niġborhom, u jisimghu lehn: u jkun hemm merħla wahda, u ragħaj wiehed.

17 Għalhekk iħobbni Missieri, għax nagħti hajti, biex nargħa' nehodha.

18 Hadd ma jehodheli, izda jien nagħtiha minni nnifsi. Għandi s-setgħa nagħtiha, u għandi s-setgħa nargħa' nehodha. Dan il-kmandament hadt minn għand Missieri.

19 Reġgħet mela qamet firda fost il-Lhud minhabba dal-kliem.

20 U hafna minnhom qalu: Għandu

xitan fih, u hu miġnun; x'intom qeghdin tisinghuh?

21 Ohrajn qalu: Dan mhux kliem ta' min ghandu xitan. Jista' xitan jiftah għajnejn il-ghomja?

22 Kienet il-festa tad-dedikazzjoni f'Ġerusalem, u kienet ix-xitwa.

23 U Ġesù kien jimxi fit-tempju, fil-portku ta' Salamun.

24 Imbagħad il-Lhud daru miegħu, u qalulu: Kemm sa ddum thallina bejn haltejn? Jekk int il-Kristu, għidilna ċar.

25 Wegibhom Ġesù: Għidtilkom u ma temmnux: l-egħmejjel li nagħmel f'isem Missieri, huma xheda tiegħi.

26 Izda intom ma temmnux, għax mintomx min-nghaġ tiegħi, bħal ma għidtilkom.

27 In-nghaġ tiegħi jisimghu lehni, u jien nagħrafhom, u jiġu warajja:

28 U jien nagħtihom il-hajja ta' dejjem; u ma jintilfu qatt, u lanqas ebda bniedem ma jahtafohmli minn idi.

29 Missieri, li tahomli, hu aqwa minn kulhadd; u ebda bniedem ma jista' jahtafohm minn id Missieri.

30 Jiena u Missieri haġa wahda ahna.

31 Imbagħad il-Lhud reġghu qabdu l-ġebel biex ihaġġruh.

32 Wegibhom Ġesù: Urejtkom hafna egħmejjel tajba minn Missieri; għal liema egħmil minnhom thaġġruni?

33 Il-Lhud wiġbuh, billi qalu: Għal xi egħmil tajjeb ma nhaġġruk: izda għad-dagħwa; u għax int, bniedem, tagħmel lilek innifsek Alla.

34 Wegibhom Ġesù: Mhux miktub fil-igi tagħkom: Jiena għidt: allat intom?

35 Jekk sejhilhom allat, lil dawk li lilhom ġiet il-kelma t'Alla, u l-iskrittura ma tistax tkun nieqsa;

36 Tgħidu lil min il-Missier qaddes, u bagħat fid-dinja: Qieghed tidgħi; għax għidt: Jien Bin Alla?

37 Jekk ma nagħmilx l-egħmejjel ta' Missieri, temmnunx.

38 Izda jekk nagħmel, għalkemm ma temmnunx, emmnu l-egħmejjel: biex tkunu tafu, u temmnu, li l-Missier fija, u jien fih.

39 Għalhekk reġghu riedu jaqbduh: izda harġilhom minn idhom,

40 U raġa' mar in-naha l-ohra tal-Ġurdan fil-post fejn Gwanni qabel kien iġhammed; u baqa' hemm.

41 U hafna ġew għandu, u qalu: Gwanni m'għamel ebda miraklu: izda dak kollu li Gwanni qal fuq dal-bniedem kien kollu minnu.

42 U hafna hemm emmnu fih.

11 Issa kien hemm wiehed marid, jismu Lażżru, minn Betanja, mir-rahal ta' Marija, u ta' Marta oħtha.

2 (Kienet dik Marija li dilket il-Mulej biż-żejt ifuh, u meshitlu riglejh b'xagħarha, li huha Lażżru kien marid.)

3 Mela ż-żewġt ahwa bagħtu jghidulu: Mulej, ara, min thobb int marid.

4 Malli Ġesù sama' dan, qal: Dil-marda mhix għall-mewt, izda għall-ġlorja t'Alla, biex l-Iben t'Alla jkun iġġlorifikat biha.

5 Issa Ġesù kien iħobb 'il Marta, u 'l oħtha, u 'l Lażżru.

6 Għalhekk kif sama' li kien marid, baqa' jumejn fl-istess lok fejn kien.

7 Imbagħad wara dan qal lid-dixxipli tiegħu: Ha nerġghu mmorru l-Lhudija.

8 Id-dixxipli tiegħu qalulu: Mghallem, il-Lhud m'lihomx riedu jhaġġruk; u trid tarġa' tmur hemm?

9 Wieġeb Ġesù: Mhux tnax-il siegħa fih in-nhar? Jekk wiehed jimxi bi nhar, ma jiftixkilx, għax jara d-dwal ta' did-dinja.

10 Imma jekk wiehed jimxi bil-lejl, jiftixkel, għax m'hemmx dawl fih.

11 Dawn il-hwejjeġ qal hu: u wara dan qalihom: Habibna Lażżru rieqed; imma mmur, biex inqajmu mill-irqad.

12 Qalulu mbagħad id-dixxipli: Mulej, jekk hu rieqed, ifiq.

13 Izda Ġesù kien qal għall-mewt tiegħu: izda huma hasbu li kien jitkellem fuq l-irqad tan-nghas.

14 Imbagħad qalihom Ġesù bla habi: Lażżru miet.

15 U nifrah minhabba fikom li ma kontx hemm, biex temmnu; imma ha mmorru hdejh.

16 Imbagħad qal Tumas, li jghidulu Didimu, lil shabu d-dixxipli: Ha mmorru ahna wkoll, biex immutu miegħu.

17 Imbagħad meta ġie Ġesù, sab li kien diġà ilu erbat ijiem fil-qabar.

18 Issa Betanja kienet qrib Ġerusalem, madwar hmistax-il stadju:

19 U bosta mil-Lhud ġew għand Marta u Marija, biex ifarrġuhom fuq hohom.

20 Imbagħad Marta, hekk kif semgħet li Ġesù kien ġej, marret u ltaqgħet miegħu: izda Marija qağhdet id-dar.

21 Imbagħad Marta qalet 'il Ġesù: Mulej, li kont hawn, ma mietx hija.

22 Imma naf, inqar issa, li kulma titlob 'l Alla, Alla jagħtihulek.

23 Qalilha Ġesù: Fuk jarġa' jqum.

24 Qaltu Marta: Naf li jqum fil-qawmien fl-aħħar jum.

25 Qalilha Ġesù: Jiena hu l-qawmien, u l-hajja: min jemmen fija, għadilli ikun mejjet, iġhix:

26 U kull min iġhix u jemmen fija ma jmut qatt. Temmen dan?

27 Qaltu: Iva, Mulej: jien nemmen li int il-Kristu, Bin Alla, li għandu jiġi fid-dinja.

28 U wara li qalet dan, marret, u sejhet bil-mohbi lil oħtha Marija, u qaltilha: L-Imghallem hawn, u qieghed isejjahlek.

29 U malli semghet dan, qamet malajr, u giet għandu.

30 Issa Gesù kien għadu ma dahalx ir-rahah, imma kien għadu fejn iltaqghet mieghu Marta.

31 Imbagħad xhin il-Lhud li kienu magħha d-dar, u jfarrguha, malli raw li Marija qamet malajr u harġet, marru warajha, u bdew iġhidu: Sejra hdejn il-qabar biex tibki hemm.

32 Imbagħad xhin giet Marija fejn kien Gesù, u ratu, ixtehtet f'riġejh, u qaltlu: Mulej, kieku kont hawn, hija ma mietx.

33 Mela meta Gesù raha tibki, u l-Lhud li ġew magħha jibku wkoll, tnieghed fl-ispiritu, u kien imqanqal,

34 U qal: Fejn qegħidtu? Qalulu: Mulej, eġja ara.

35 U Gesù beka.

36 Imbagħad qalu l-I-hud: Ara, kemm kien iħobbu!

37 U x'uhud minnhom qalu: Ma satax dal-bniedem, li fetah għajnejn l-aġhma, jagħmel li wkoll dar-raġel ma jmutx?

38 Mela Gesù, hu u jitnieghed fih innifsu, ġie hdejn il-qabar. Dan kien għar, u ġebła mqieghda fuq.

39 Qal Gesù: Nehhu l-ġebła. Qaltlu Marta oħt il-mejjet: Mulej, diġà jinten: għax ilu erbat ijiem mejjet.

40 Qalilha Gesù: Ma għidtlkx, li, jekk temmen, tara l-glorja ta' Alla?

41 Imbagħad nehew il-ġebła mill-post fejn il-mejjet kien qieghed. U Gesù rafa' għajnejh 'il fuq, u qal: Missier, nizzikkhajr talli smajtni.

42 U jin naf li int dejjem tismagħni: imma minhabba n-nies li hawn madwarli għidit dan, biex jemmnu li inti bghattni.

43 U meta tkellem hekk, għajjat b'lehen qawwi: Lażżru, ohroġ.

44 U hareġ il-mejjet, b'idejh u riġlejh marbuta bil-fsieqi: u wiċċu marbut b'maktur. Qalilhom Gesù: Holluh, u halluh imur.

45 Imbagħad hafna mil-Lhud li ġew għand Marija, u raw x'kien għamel Gesù, emmnu fih.

46 Izda x'uhud minnhom marru għand il-Fariżej, u qalulhom x'kien għamel Gesù.

47 Imbagħad il-qassisin il-kbar u l-Fariżej sejh u l-kunsill, u qalu: X'nagħmlu? għax dal-bniedem qieghed jagħmel hafna mirakli?

48 Jekk inhalluh hekk, kulhadd jemen fih: u jiġu r-Rumani u jehduhna sew it-tempju tagħna u kemm 'il ġensna.

49 U wiehed minnhom, jismu Qajfas, li dik is-sena kien il-qassis il-kbir, qalilhom: Intom ma tafu xejn,

50 Lanqas tahsbu li jaqblilna, illi jmut

bniedem wiehed għall-poplu, u ma jinqed-ridx il-ġens kollu.

51 Dan ma qalux minnu nnifsu; imma billi kien il-qassis il-kbir f'dik is-sena, habbar li Gesù kellu jmut għal dak il-ġens;

52 U mhux għal dak il-ġens biss, iżda wkoll biex jiġbor flimkien l-ulied ta' Alla li kienu mxerrdin.

53 Imbagħad minn dak in-nhar ftiehm u flimkien li joqtluh.

54 Għalhekk Gesù ma baqax jimxi iżjed fid-dieher qalb il-Lhud; iżda mar minn hemm f'art qrib id-deżert, f'belt jisimha Efrajm, u baqa' hemm mad-dixxipli tiegħu.

55 U l-ghid tal-Lhud kien qorob: u hafna telghu Gerusalem minn dik l-art qabel il-ghid, biex jippurifikaw ruhhom.

56 Imbagħad fitxu 'l Gesù, u qalu lil xulxin, huma u qegħdin fit-tempju: X'jidhrilkom, li ma jiġix għall-festa?

57 Issa sew il-qassisin il-kbar u kemm il-Fariżej taw ordni, illi jekk xi hadd ikun jaf fejn hu, iġhid, biex jaqbduh.

12 Imbagħad sitt ijiem qabel il-ghid Gesù ġie Betanja, fejn kien Lażżru li kien miet, u li hu qajjem mill-mewt.

2 Hejjewlu ikla hemm; u Marta kienet taqdi: iżda Lażżru kien wiehed milli kienu fuq il-mejda mieghu.

3 Imbagħad hadet Marija libbra żejt ta' nard safi, li jiswa wisq, u dilket riġlejn Gesù, u meshitlu riġlejh b'xagħarha: u d-dar imtliet bir-riha taż-żejt.

4 Imbagħad qal wiehed mid-dixxipli tiegħu, Guda Iskarjota, bin Xmun, li kellu jitradih:

5 Għaliex daż-żejt ma nbieghx tliet mitt dinier, u ntghata lill-foqra?

6 Dan qalu, mhux għax kien jahseb għall-foqra; iżda għax kien halliel, u kellu l-borża, u kien iġorr dak li kienu jiftgħu fha.

7 Imbagħad qal Gesù: Halliha: hija kienet refgħetu għal jum id-difna tiegħi.

8 Għax il-foqra għandkom dejjem magħkom; iżda mhux dejjem għandkom lili.

9 Mela kotra kbira ta' Lhud għarfu li kien hemm: u ġew mhux minhabba Gesù biss, iżda wkoll biex jaraw 'il Lażżru, li kien qajmu mill-imwiet.

10 Izda l-qassisin il-kbar ftiehm u li joqtlu wkoll 'il Lażżru;

11 Għax minhabba fih hafna mil-Lhud kienu jitilqu, u jemmnu f'Gesù.

12 Il-ghada hafna nies li kienu ġew għall-festa, meta semghu li Gesù kien ġej Gerusalem,

13 Hadu friegħi tas-siġar tal-palm, u hargu jilqgħuh, u għajtu: Osanna: Imbie- rek is-Sultan ta' Izrael li ġej f'isem il-Mulej.

14 U Gesù, meta sab felu, rikeb fuqu; kif inhu miktub:

15 La tibzax, bint Sijon: ara, is-Sultan tieghek ġej, riekeb fuq felu ta' hmara.

16 Dawn il-hwejjeġ ma fehmuhomx għall-ewwel id-dixxipli tiegħu: iżda meta Gesù kien igglorifikat, ftakru mbagħad li dawn il-hwejjeġ kienu miktubin għalih, u li dawn il-hwejjeġ kienu għamlulu.

17 In-nies mela li kienet miegħu xhin sejjah 'il Lażżru mill-qabar, u qajmu mill-imwiet, kienet tagħti xhieda.

18 Minhabba f'hekk in-nies ukoll laqgħuh, għax kienu semgħu li kien għamel dal-miraklu.

19 Għalhekk qalu l-Farizej bejniethom: Taraw kif ma tagħmlu xejn? Ara, id-dinja marret warajh.

20 U kien hemm xi Griegi fost dawk li kienu telgħu biex jagħtu qima fil-festa:

21 Dawn mela resqu lejn Filippu, li kien minn Betsajda tal-Galilija, u talbuh, billi qalu: Sinjur, nixtiequ naraw 'il Gesù.

22 Ġie Filippu u qal 'il Indri: u mbağħad Indri u Filippu qalu 'il Gesù.

23 U Gesù wieġeb, billi qal: Waslet is-siegha, li Bin il-bniedem ikun igglorifikat.

24 Tassew, tassew, ngħidilkom: Jekk qamha ma taqax fl-art u tmut, tibqa' wehida: iżda jekk tmut, tagħmel hafna frott.

25 Min ihobb 'il haġtu jitlifha; u min jobgħod 'il haġtu f'did-dinja jzommha għall-hajja ta' dejjem.

26 Jekk wiehed jaqdini, ha jimxi warajja; u fejn inkun jien, hemm ukoll ikun il-qaddej tiegħi: jekk wiehed jaqdini, lilu jwiegħah Missieri.

27 Issa ruhi mqallba; u x'naqbad ngħid? Missier, ehlisni minn dis-siegha: iżda għalhekk jien ġejt għal dis-siegha.

28 Missier, igglorifika lil ismek. Imbağħad ġie lehen mis-sema jghid: U igglorifikajtu, u nargħa' nigglorifikah.

29 Għalhekk in-nies li kienet hemm, u semgħet dan, qalet li kienet ragħda: oħrajn qalu: Kellmu anġlu.

30 Wieġeb Gesù, u qal: Mhux minhabba fija ġie dal-lehen, imma minhabba fikom.

31 Issa hu l-haqq ta' did-dinja: issa l-prinċep ta' did-dinja jinxeħet barra.

32 U jien, jekk nirtafa' mill-art, niġbed lil kulhadd lejja.

33 Qalu dan, biex ifisser b'liema mewt kellu jmut.

34 Wigħuh in-nies: Ahna smajna mil-liġi li l-Kristu jibqa' għal dejjem: u int kif tgħid: Bin il-bniedem għandu jirtafa'? Min hu dan Bin il-bniedem?

35 Imbağħad qalilhom Gesù: Ftit zmien iehor id-dawl hu magħkom. Imxu waqt li għandkom id-dawl, biex ma jiġix fuqkom id-dlam: għax min jimxi fid-dlam ma jafx fejn hu sejjer.

36 Waqt li għandkom id-dawl, emmnu fid-dawl, biex tkunu wlied id-dawl. Gesù tkellem dawn il-hwejjeġ, u telaq, u nheba minnhom.

37 Iżda għalkemm għamel hafna mirakli quddiemhom, ma emmnu fih:

38 Biex isseħħ il-kelma tal-profeta Isaija, li qal: Mulej, min emmen dak li xandarna, u lil min driegħ il-Mulej kien imgharraf?

39 Għalhekk ma setgħux jemmmu, għaliex Isaija qal ukoll:

40 Għamielhom għajnejhom, u webbes qalbbhom; biex ma jarawx b'għajnejhom, u lanqas jifhmu b'qalbbhom, u jikkonvertu, u jkollu nfejjaqhom.

41 Dawn il-hwejjeġ qal Isaija, meta ra l-glorja tiegħu, u tkellem fuqu.

42 Madankollu hafna mill-kbarat emmnu fih; iżda minhabba l-Farizej ma kinux jistqarruh, biex ma jitkeċċewx mis-sinagoga:

43 Għax habbew il-glorja tal-bniedem aktar mill-glorja t'Alla.

44 Għajjat Gesù, u qal: Min jemmen fija, mhux fija jemmen, iżda f'min bağħatni.

45 U min jara lili jara lil min bağħatni. 46 Jien ġejt dawl fid-dinja, biex kull min jemmen fija ma jibqax fid-dlam.

47 U jekk xi hadd jisma' kliemi, u ma jemminx, ma naghmlux haqq minnu: għax ma ġejtx biex naghmel haqq mid-dinja, imma biex insalva d-dinja.

48 Min iwarrabni, u ma jilqax kliemi, għandu wiehed li jagħmel haqq minnu: il-kliem li jiena ghidt, dan jagħmel haqq minnu fl-aħħar jum.

49 Għax jien ma tkellimtx minni nnifsi: iżda l-Missier li bağħatni, hu ordnali x'għandi ngħid, u x'għandi nitkellem.

50 U naf li l-ordni tiegħu hi l-hajja ta' dejjem: għalhekk kulma nitkellem, kif qalli l-Missier, hekk nitkellem jien.

13 Issa qabel il-festa ta' l-ghid, meta Gesù kien jaf li waslet is-siegha tiegħu li għandu jgħaddi minn did-dinja għal għand il-Missier, billi kien habb lil tiegħu, li kienu fid-dinja, baqa' jhobbhom sa l-aħħar.

2 U wara li spiċċat l-ikla, billi x-xitan kien diġà dahhal f'qalb Guda Iskarjota, bin Xmun, biex jitradih;

3 Gesù kif kien jaf li kollox kien tah il-Missier f'idej, u li mingħand Alla kien hareġ, u għand Alla kien sejjer;

4 Qam mill-ikla, qieghed fil-ġenb hwejġu; u ha xugaman, u thażżem.

5 Wara dan tafa' l-ilma f'zingla, u beda jahsel riġlejn id-dixxipli, u jimsahomlhom bix-xugaman li bih kien imhażżem.

6 Imbağħad wasal għal Xmun Pietru: u

qallu Xmun Pietru: Mulej, int tahsilli rigejja?

7 Wieġeb Ġesù, u qallu: Dak li nagħmel jien int issa ma tafux; iżda tkun tafu wara.

8 Qallu Pietru: Ma tahsilli rigejja qatt. Wieġbu Ġesù: Jekk ma nahslixx, ma jkollkox sehem miegħi.

9 Xmun Pietru qallu: Mulej, mhux rigejja biss, iżda idejja wkoll u rasi.

10 Qallu Ġesù: Min hu mahsul ma jahtieġx hliet li jahsel rigejja, iżda hu nadif kollu kemm hu: intom indaf, iżda mhux ilkoll.

11 Ghax kien jaf min kellu jittradih; għalhekk qal: Mintomx indaf ilkoll.

12 Għalhekk wara li hasilhom rigej-hom, u ha hweġu, u raġa' qaġhad bil-qieghda, qalilhom: Tafu x'għamiltikom?

13 Intom issejhuli Mghallem u Mulej; u sewwa tghidu; għax hekk jien.

14 Jekk jien mela, il-Mulej u l-Imghallem tagħkom, u hsiltikom rigejkom; intom ukoll għandkom tahslu rigejtn xulxin.

15 Ghax jien tajtkom eżempju, biex bhal ma għamiltikom jien, hekk tagħmlu intom.

16 Tassew, tassew, ngħidilkom: Il-qaddeġ mhux akbar minn sidu; lanqas min hu mibgħut akbar minn min bagħtu.

17 Jekk tafu dawn il-hwejjeġ, henjin intom jekk tagħmluhom.

18 Mhux għalikom ilkoll qieġhed ngħid: jiena naf lil min għażilt: iżda biex issehh l-iskrittura: Min jiekol il-hobż miegħi, rafa' għalija għarqubu.

19 Issa ngħidilkom qabel ma jiġri, biex, meta jiġri, temmnu li jiena hu.

20 Tassew, tassew, ngħidilkom: Min jilqa' lil min nibgħat jien, jilqa' lili; u min jilqa' lili jaqqa' lil min bagħatni.

21 Wara li Ġesù qal hekk, thawwad fl-ispirtu, u xehed, u qal: Tassew, tassew, ngħidilkom, li wiehed minnkom jittradini.

22 Imbagħad id-dixxipli harsu lejn xulxin, billi kienu fid-dubju għal min kien qieġhed iġhid.

23 Issa kien hemm mixhut fuq hdan Ġesù wiehed mid-dixxipli tiegħu, li Ġesù kien iħobb.

24 Għemżu mela Xmun Pietru, biex jistaqsih fuq min kien qieġhed iġhid.

25 Hu u jitmejjel fuq sider Ġesù, dak qallu: Mulej, min hu?

26 Wieġeb Ġesù: Hu dak, li nagħtih ftieta, wara li nbilha. U wara li bill il-ftieta, taha 'l Ġuda Iskarjota, bin Xmun.

27 U wara l-ftieta, dahal fih Satana. Imbagħad Ġesù qallu: Dak li għandek tagħmel, aghmlu mill-aktar fis.

28 Hadd minn dawk li kienu fuq il-mejda ma kien jaf il-għala qallu dan.

29 Ghax x'uhud minnhom hasbu, li billi Ġuda kellu l-borża, Ġesù qallu: Ixtri

dak li nahtieġu għall-festa; jew, biex jagħti xi haġa lill-foqra.

30 Xhin ha l-ftieta hareġ mill-ewwel: u kien il-lejl.

31 Għalhekk, meta hareġ, qal Ġesù: Issa hu igglorifikat Bin il-bniedem, u Alla hu igglorifikat fih.

32 Jekk Alla hu igglorifikat fih, Alla wkoll jigglorifikah fih innifsu, u dalwakt jigglorifikah.

33 Uliedi ċ-ċekjknin, f'tit iehor indum magħkom. Ghad f'titxuni: u bhal ma għidt lil-Lhud: Fejn sejjir jien, intom ma tistgħux tiġi; hekk ngħid lilkom issa.

34 Kmandament għdid nagħtikom: Li thobbu lil xulxin; bhal ma habbejtkom jien, hobbu intom ukoll lil xulxin.

35 B'dan jagħraf kulhadd li intom dixxipli tiegħi, jekk għandkom l-imhabba lejn xulxin.

36 Qallu Xmun Pietru: Mulej, fejn sejjir? Wieġbu Ġesù: Fejn sejjir jien, ma tistax tiġi warajja għalissa; iżda tiġi warajja mbagħad.

37 Qallu Pietru: Mulej, għala ma nistax niġi warajk issa? Nagħti haġti għalik.

38 Wieġbu Ġesù: Tagħti haġtek għalija? Tassew, tassew, ngħidlek: Ma jiddinx is-serduq, sama tiċhadni tliet darbiet.

14 La thallux qalbkom tithawwad: temmnu f'Alla, temmnu wkoll f'ija.

2 F'dar Missieri hemm hafna aghmajjar: kieku ma kienu hekk, kont ngħidilkom. Jien sejjir inhejji post għalikom.

3 U jekk immur u nhejji post għalikom, narġa' niġi, u nilqagħkom għandi; biex fejn inkun jien, tkunu intom ukoll.

4 U fejn sejjir jien tafu, u tafu t-triq.

5 Qallu Tumas: Mulej, ma nafux fejn sejjir; u kif nistgħu nafu t-triq?

6 Qallu Ġesù: Jiena t-triq, u s-sewwa, u l-hajja: hadd ma jiġi għand il-Missier, hliet b'ija.

7 Kieku għaraftuni, kontu tagħrfu 'l Missieri wkoll; minn issa tagħrfuh, u rajtuh.

8 Qallu Filippu: Mulej, urina 'l Missier, u bizzejjed għalina.

9 Qallu Ġesù: Ilni daż-żmien kollu magħkom, u għadek ma tafnix, Filippu? Min ra lili ra 'l Missier; u kif tghid int mela: Urina 'l Missier?

10 Ma temminx li jien fil-Missier, u l-Missier f'ija? Il-kliem li ngħidilkom ma ngħidux minni nnifsi: iżda l-Missier li jgħammar f'ija, hu jagħmel l-egħmejjel.

11 Emmnuni li jien fil-Missier, u l-Missier f'ija: jew għalanqas emmnuni minhabba l-egħmejjel infushom.

12 Tassew, tassew, ngħidilkom: Min jemmen f'ija, l-egħmejjel li nagħmel jien jagħmel hu wkoll; u egħmejjel akbar minn

dawn jaghmel; għax jien sejjer ghand Missieri.

13 U kulma titolbu f'ismi, dak naghmel, biex il-Missier ikun igglorifikat fl-Iben.

14 Jekk titolbuni xi haġa f'ismi, nagħmilha.

15 Jekk thobbuni, harsu l-kmandament tiegħi.

16 U jien nitlob 'il Missier, u hu jagħtikom Avukat iehor, biex jibqa' magħkom għal dejjem;

17 Li hu l-Ispirtu tas-sewwa, li d-dinja ma tistax tilqgħu, għax la tarah, u lanqas tafu; iżda intom tafuh; għax igħammarr magħkom, u jkun fikom.

18 Ma nhallikomx iltiema: niġi għandkom.

19 Ftit iehor, u d-dinja ma taranix aktar; iżda intom tarawni: billi jiena ngħix, intom tgħixu wkoll.

20 Dak in-nhar intom tagħrfu li jiena f'Missieri, u intom f-ja, u jiena fikom.

21 Min għandu l-kmandamenti tiegħi, u jharishom, dak hu li jhobbni: u min ihobbni jinhabb minn Missieri, u jiena nhobbu, u nuri lili nnifsi lilu.

22 Qallu Guda, mhux l-Iskarjota: Mulej, kif kien li sejjer turi ruhek lilna, u mhux lid-dinja?

23 Wieġeb Gesù u qallu: Jekk wiehed ihobbni, ihars kliemi: u Missieri jhobbu, u ahna niġu għandu, u nghammru miegħu.

24 Min ma jhobbnix ma jharisx kliemi; u l-kelma li tisimghu, mhix tiegħi, iżda tal-Missier li baġhatni.

25 Dawn il-hwejjeġ għidtilkom, billi għadni magħkom.

26 Imma l-Avukat, li hu l-Ispirtu s-Santu, li l-Missier jibgħat f'ismi, hu jgħallimkom kollox, u jfakkarkom kulma għidtilkom.

27 Inhallikom is-sliem, nagħtikom is-sliem tiegħi: mhux bhal ma tagħti d-dinja, nagħtikom jien: la thallux qalbkom titħawwad, lanqas thalluha titbazza'.

28 Smajtu x'għidtilkom: Sejjer, u narga' niġi għandkom. Kieku habbejtuni, kontu tafirhu, għax għidt: Sejjer għand Missieri: għax Missieri akbar minni.

29 U għidtilkom issa qabel ma jiġri; biex, meta jiġri, temmnu.

30 Mn'issa ma nitkellimx aktar magħkom, għax ġej il-prinċep ta' did-dinja, u fija m'għandu xejn.

31 Iżda biex id-dinja tagħraf li jiena nħobb il-Missier; u bhal ma ordnali l-Missier, hekk naghmel. Qumu, nitilqu minn hawn.

15 Jiena d-dielja tas-sewwa, u Missieri l-bidwi.

2 Kull ferġa fija li ma tagħmilx frott inehhiha; u kull ferġa li tagħmel il-frott, isaffiha, biex tagħmel frott aktar.

3 Intom issa ndaf minhabba l-kelma li kellimtkom.

4 Ibbqghu fija, u jiena fikom. Bhalma l-ferġa ma tistax tagħmel frott minnha nfisha, għajr jekk tibqa' fid-dielja; hekk intom lanqas tistgħu, għajr jekk tibqgħu fija.

5 Jiena d-dielja, intom iż-zraġen: Min jibqa' fija, u jiena fih, dan jagħmel hafna frott: għax mingħajri ma tistgħu tagħmlu xejn.

6 Jekk wiehed ma jibqax fija, jirtema barra bhal żarġuna, u jinxef; u jiġimghu-hom in-nies, u jitfghuhom fin-nar, u jinharqu.

7 Jekk tibqgħu fija, u jibqa' kliemi fikom, titolbu kulma tridu, u jsirilkom.

8 F'dan igglorifikat Missieri, li tagħmlu hafna frott; hekk issiru dixxipli tiegħi.

9 Bhal ma habbni l-Missier, hekk habbejtkom jiena: ibqgħu fl-imhabba tiegħi.

10 Jekk tharsu l-kmandamenti tiegħi, tibqgħu fl-imhabba tiegħi; bhal ma harist jien il-kmandamenti ta' Missieri, u nibqa' fl-imhabba tiegħu.

11 Għidtilkom dawn il-hwejjeġ, biex il-ferh tiegħi jibqa' fikom, u biex il-ferh tagħkom ikun shih.

12 Dan hu l-kmandament tiegħi: Li thobbu lil xulxin, bhal ma habbejtkom jiena.

13 Imhabba akbar min din hadd ma għandu, li wiehed jagħti hajtu għal hbiebu.

14 Intom hbiebi, jekk tagħmlu kulma nordnalkom.

15 Ma ngħidilkomx aktar qaddejja; għax il-qaddej ma jafx x'jagħmel sidu: iżda sejahtilkom hbieb; għax kulma smajt mingħand Missieri għarraftulkom.

16 Mhux intom htartuni, iżda jien htartkom, u jien għamiltkom, biex tmorru u tagħmlu l-frott, u li l-frott tagħkom jibqa': biex kulma titolbu 'l Missieri f'ismi, jagħtihulkom.

17 Dan li nikkmandakom: li thobbu lil xulxin.

18 Jekk id-dinja tobghodkom, tafu li lili baġditni qabel baġditkom.

19 Li kontu tad-dinja, id-dinja kienet thobb lil tagħha: iżda billi mintomx tad-dinja, iżda għaziltkom mid-dinja, għalhekk tobghodkom id-dinja.

20 Ftakru fil-kelma li għidtilkom: Il-qaddej mhux akbar minn sidu. Jekk ippersegwitawni, jippersegwitaw lilkom ukoll; jekk harsu kelmti, iharsu tagħkom ukoll.

21 Iżda dan kollu għad jagħmlulkom minhabba ismi, għax ma jafux lil min baġhatni.

22 Kieku ma ġejtx u kelimthom, ma kienx ikollhom dnub; iżda issa m'għandhom ebda skuża għad-dnub tagħhom.

23 Min jobghod lili jobghod 'il Missieri wkoll.

24 Kieku ma ghamiltx fosthom l-eghmejjel li ebda bniedem iehor ma ghamel, ma kienx ikollhom dnuh: iżda issa rawhom, u baghdu sew lili u kemm 'il Missieri.

25 Iżda dan ġara, biex isehh il-kliem miktub fil-ġig tagħhom: Baghduni għal xejn.

26 Imma meta jiġi l-Avukat, li jiena nibghatilkom minn għand il-Missier, l-Ispirtu tas-sewwa, li ġej mill-Missier, hu jixhed għalija:

27 U intom ukoll tixhdu, għax intom kontu mieghi mill-bidu.

16 Ghidtilkom dawn il-hwejjeġ, biex ma titfixklux.

2 Ikeċċukom mis-sinagogi: iva, jasal il-waqt, li kull min joqtolkom jahseb li qieghed jaqdi 'l Alla.

3 U dawn il-hwejjeġ jagħmlukom, għax ma jafux u la 'l Missier, u lanqas lili.

4 Iżda dawn il-hwejjeġ għidtilkom, biex meta jasal il-waqt, tiftakru li jiena għidthomkom. U dawn il-hwejjeġ ma għidthomkomx mill-ewwel, għax kont magħkom.

5 Iżda issa sejjer għand min baghatni, u hadd minkom ma jistaqsini: Fejn sejjer?

6 Iżda għax għidtilkom dawn il-hwejjeġ, is-swied il-qalb imlielkom qalbkom.

7 Madankollu jien ngħidilkom is-sewwa: Jaqblilkom li jien immur: għax jekk ma mmurx, l-Avukat ma jiġix għandkom; iżda jekk immur, nibghatulkom.

8 U meta jiġi hu, juri li d-dinja għandha htija għad-dnuh, għall-haqq, u għall-kundanna:

9 Għad-dnuh, għax ma emmnux f'ija;

10 Għall-haqq, għax sejjer għand Missieri, u ma tarawnix iżjed;

11 Għall-kundanna, għax il-prinċep ta' did-dinja hu ikkundannat.

12 Għad għandi bosta hwejjeġ x'ingħidilkom, iżda issa ma tistgħux tifhmuhom.

13 Imma meta jiġi hu, l-Ispirtu tas-sewwa, imexxikom fis-sewwa kollha: għax hu ma jikkellimx minnu nnifsu; iżda dak kollu li jisma', dak iġid hu: u jgharrfilkom x'għandu jiġi.

14 Hu jigglorifikani: għax jiehu minn tieghi, u jgharrafhulkom.

15 Kulma għandu l-Missier hu tieghi. Għalhekk għidt: Jiehu minn tieghi, u jgharrafhulkom.

16 Ftit iehor, u ma tarawnix iżjed: u targa' f'it iehor, u tarawni, għax sejjer għand il-Missier.

17 Imbagħad qalu x'uhud mid-dixxipli tieghu bejniethom: X'inhu dan li qieghed

igħidilna: Ftit iehor, u ma tarawnix iżjed: u targa' f'it iehor, u tarawni: u, Għaliex jien sejjer għand il-Missier?

18 Għalhekk mela qalu: X'inhu dan li qieghed iġid: Ftit iehor? Ma nistgħux ngħidu x'inhu jġid.

19 Issa Ġesù għaraf li xtaqu jistaqsuh, u qalilhom: Qeghdin tistaqsu bejniethom fuq dak li għidt: Ftit iehor, u ma tarawnix: u targa' f'it iehor, u tarawni?

20 Tassew, tassew, ngħidilkom: Intom għad tibku u tolfqu; iżda d-dinja tifrah: u intom titnikktu, iżda n-niket tagħkom jindbel f'ferh.

21 Mara hi u tiled tkun imnikkta, għax tkun waslet sığhetha; imma hekk kif tiled it-tarbija, ma tiftakarx iżjed fl-uġigh, bil-ferh li twieled bniedem fid-dinja.

22 U għalhekk intom issa mnikktnin: iżda għad narga' narakom, u qalbkom tifrah, u l-ferh tagħkom hadd ma jehodhulkom.

23 U dak in-nhar xejn ma tistaqsuni. Tassew, tassew, ngħidilkom: Kulma titolbu 'l Missier f'ismi, jagħtihulkom.

24 S'issa għadkom ma tlabtu xejn f'ismi: itolbu, u taqilghu, biex il-ferh tagħkom ikun shih.

25 Dawn il-hwejjeġ għidtilkom bil-qwiel: jiġi ż-żmien meta ma nkellimkomx iżjed bil-qwiel, iżda ngharrafkom fuq il-Missier bid-dieher.

26 U dak inhar titolbu f'ismi: u ma ngħidilkomx, li nitlob lill-Missier għalikom:

27 Għaliex il-Missier innifsu jhobbkom, għax intom habbejtuni, u emmintu li jien hrigt minghand Alla.

28 Hrigt minghand il-Missier, u ġejt fid-dinja; narga' nhalli d-dinja, u mmur għand il-Missier.

29 Id-dixxipli tieghu qalulu: Ara, issa qieghed titkellm car, u ma tghid ebda qawl.

30 Issa nafu li taf kollox, u ma tahtieġx li wiehed jistaqsik: għalhekk nemmnu li hrigt minghand Alla.

31 Wegħibhom Ġesù: Temmnu issa?

32 Ara, is-siegha waslet: iva, issa ġiet, li tixterdu, kull wiehed għal rasu, u lili thalluni wahdi; imma minieħ wahdi, għax il-Missier hu mieghi.

33 Dawn il-hwejjeġ għidtilkom, biex ikollkom is-sliem b'ija. Fid-dinja jkollkom in-niket: iżda qawwu qalbkom; jien irbaht id-dinja.

17 Dal-kliem tkellem Ġesù, u rafa' għajnejh lejn is-sema, u qal: Missier, waslet is-siegha; igglorifika 'l Ibnek, biex Ibnek jigglorifikak ukoll:

2 Bhal ma tajtu s-setgha fuq kull bniedem, biex jagħti l-hajja ta' dejjem lil dawk kollha li tajtu.

3 U din hi l-hajja ta' dejjem, li jaghrfu lilek wahdek veru Alla, u 'l Gesù Kristu, li inti bghatt.

4 Jien igglorifikajtek fuq l-art: temmejt ix-xoghol li tajtni biex naghmel.

5 U issa, o Missier, igglorifikani int bik innifsek stess, bil-glorja li kelli mieghek qabel ma kienet id-dinja.

6 Urejts ismek lill-bnedmin li tajtni mid-dinja: tieghek kienu, u inti tajthomli, u huma harsu l-kelma tieghek.

7 Issa gharfu li kulma tajtni hu minn ghandek.

8 Ghalieq il-kelmiet li tajtni tajthomlihom; u huma laqghuom, u gharfu tassew illi jiena hrigt minnek, u emmnu li inti bghattni.

9 Jien ghalihom nitlob: ma nitlobx ghad-dinja; izda ghal dawk li tajtni; ghax huma tieghek.

10 U kulma hu tieghi, tieghek; u tieghek, tieghi; u jien igglorifikat fihom.

11 U issa m'ghadnix aktar fid-dinja, izda dawn huma fid-dinja, u jien gejt ghandek. Missier Qaddis, hares f'ismek stess lil dawk li tajtni, biex ikunu haġa wahda, bhalna.

12 Meta kont maghhom fid-dinja haristhom f'ismek: dawk li tajtni haristhom, u hadd minnhom ma ntilef, hlief bin it-telfien; biex issehh l-iskrittura.

13 U issa gejt ghandek; u dawn il-hwejjeg nghid fid-dinja, biex ikollhom fihom infushom mitmum il-ferh tieghi.

14 Jien tajthom il-kelma tieghek; u d-dinja baghdithom, ghax mhumieq tad-dinja, bhalma jien ukoll minieq tad-dinja.

15 Ma nitlobx li tnehhihom mid-dinja, izda biex tharishom mill-hažen.

16 Mhumieq tad-dinja, kif jien ukoll minieq tad-dinja.

17 Qaddishom fis-sewwa tieghek: kelmtek hi s-sewwa.

18 Kif int bghattni fid-dinja, hekk jien bghatthom fid-dinja.

19 U ghalihom jien inqaddes lili nnifsi, biex huma wkoll jitqaddsu fis-sewwa.

20 Izda mhux biss ghalihom nitlob, izda wkoll ghal dawk li jemmnu fija min-habba kelmithom;

21 Biex ikunu lkoll haġa wahda; bhalma int, Missier, fija, u jiena fik, biex huma wkoll ikunu fina haġa wahda: biex id-dinja temmen illi int bghattni.

22 U l-glorja li tajtni tajthielhom; biex ikunu haġa wahda, bhalma ahna wkoll haġa wahda:

23 Jiena fihom, u inti fija; biex ikunu mitmumin f'haġa wahda; u biex taghrif id-dinja li inti bghattni, u habbejthom, bhal ma habbejt lili.

24 Missier, irrid illi dawk ukoll, li inti tajtni, ikunu mieghi fejn inkun jien; biex jaraw il-glorja tieghi, li inti tajtni: ghax habbejtni qabel tisjisi id-dinja.

25 O Missier ġust, id-dinja ma gharf-tikx; izda jien gharaftek, u dawn gharfu li inti bghattni.

26 U gharrafhom ismek, u nibqa' ngharrfu: biex l-imhabba li biha habbejtni tkun fihom, u jiena fihom.

18 Wara li qal dal-kliem, Gesù hareġ mad-dixxipli tieghu ghan-naha l-ohra ta' wied Kedron, fejn kien hemm ġnien, li fih dahal hu, u d-dixxipli tieghu.

2 Guda wkoll, li ittradih, kien jaf il-post: ghax Gesù kien imur ta' spiss hemm mad-dixxipli tieghu.

3 Ghalhekk Guda, wara li ha qatgħa suldati u għases mingħand il-qassisin il-kbar u l-Fariġe, ġie hemm bil-fanali, u t-torċi, u l-armi.

4 Mela Gesù, billi kien jaf dak kollu li kellu jiġi fuqu, hareġ, u qalilhom: Lil min qegħdin tftixx?

5 Wiġbuh: Lil Gesù ta' Nazaret. Qalilhom Gesù: Jiena hu. U Guda wkoll, li ittradih, kien magħhom.

6 Mela malli qalilhom: Jiena hu; marru lura, u waqgħu ma' l-art.

7 Imbagħad raġa' qasiehom: Lil min qegħdin tftixx? U huma qalu: Lil Gesù ta' Nazaret.

8 Wieġeb Gesù: Għidtilkom li jiena hu: jekk mela qegħdin tftixx lili, hallu lil dawn imorru:

9 Biex isehh il-kliem, li qal: Minn dawk li tajtni, ma tlift lil hadd.

10 Imbagħad Xmun Pietru li kellu sejf siltu, u darab il-qaddej tal-qassis il-kbir, u qatagħlu widintu l-leminija. L-isem tal-qaddej kien Malku.

11 Imbagħad qal Gesù lil Pietru: Dahhal sejfek fil-ġant: il-kalċi li tani Missieri ma nixorbux?

12 Imbagħad il-qatgħa tas-suldati, u l-kaptan u l-għases tal-Lhud hadu 'l Gesù, u rabtuh,

13 U haduh għand Anna l-ewwel; ghax kien haten Qajfas, li kien il-qassis il-kbir ta' dik is-sena.

14 Issa Qajfas kien dak li ta parir lil-Lhud, li kien jaqbel li bniedem wiehed imut għall-poplu.

15 U Xmun Pietru mar wara Gesù; u hekk għamel dixxipli iehor: dan id-dixxipli kien magħruf mill-qassis il-kbir, u dahal ma' Gesù fil-palazz tal-qassis il-kbir.

16 Izda Pietru baqa' barra fil-bieb. Imbagħad hareġ dak id-dixxipli l-iehor, li kien magħruf mill-qassis il-kbir, u kellem lill-qaddeja tal-bieb, u dahal 'il Pietru.

17 Imbagħad qalet il-qaddeja tal-bieb 'il Pietru: Jaqaw inti wkoll wiehed mid-dixxipli ta' dal-bniedem? Qal: Minieq.

18 U l-qaddeja u l-għases kienu hemm bil-wieqfa, billi kienu qabbdu nar; ghax

kien il-ksieh; u kienu jissahhnu: u Pietru kien bil-wieqfa magghom, u jissahhan.

19 Imbaghad il-qassis il-kbir staqsa 'l Ġesù fuq id-dixxipli tiegħu, u fuq it-tagħlim tiegħu.

20 Wiegħbu Ġesù: Jien kellimt lid-dinja bid-dieher; jien dejjem għallimt fis-sinagogoga, u fit-tempju, fejn jingabru dejjem il-Lhud; u xejn ma tkellimt bil-mohbi.

21 Għaliex tistaqsin? Staqsi lil dawk li semghuni, fuqiejk kellimthom: ara, huma jafu x'għid jien.

22 U malli qal hekk, wiehed mill-għases li kien hemm ta daqqa ta' harta 'l Ġesù, u qal: Hekk twiegeb lill-qassis il-kbir?

23 Wiegħbu Ġesù: Jekk hazin tkellimt, agħti xhieda tal-hażen: iżda jekk tajjeb, għaliex issawwatni?

24 Issa Anna kien bagħtu marbut għand Qajfas il-qassis il-kbir.

25 U Xmun Pietru kien bil-wieqfa jissahhan. Mela qalulu: Int mintix ukoll wiehed mid-dixxipli tiegħu? Cahad, u qal: Miniex.

26 Qal wiehed mill-qaddejja tal-qassis il-kbir, li kien qarib ta' dak li Pietru qatagħlu widintu: Ma rajtix jien fil-ġnien miegħu?

27 Imbaghad raġa' ċahad Pietru; u minnufih is-serduq idden.

28 Imbaghad hadu 'l Ġesù mingħand Qajfas għall-pretorju: u kien filgħodu: u huma ma dahlux fil-pretorju, biex ma jitnigġsux; iżda biex ikunu jistgħu jieklu l-ghid.

29 Pilatu mbagħad hareġ barra fejn-hom, u qal: Liema akkuża gġibu kontra dal-bniedem?

30 Wiegħbu, u qalulu: Kieku ma kienx raġel ta' hsara, ma konniex nagħtuh f'idejk.

31 Qalilhom imbagħad Pilatu: Huduh intom, u għamlu haqq minnu skond il-liġi tagħkom. Il-Lhud mela qalulu: Ahna ma nistgħux skond il-liġi noqtlu 'l hadd:

32 Biex isehh il-kliem ta' Ġesù, li qal, biex juri b'liema mewta kellu jmut.

33 Imbagħad Pilatu raġa' dahal fil-pretorju, u sejjah 'il Ġesù, u qallu: Int is-Sultan tal-Lhud?

34 Wiegħbu Ġesù: Qieghed tghid dan minnek innifsek, jew oħrajn qaluhulek fuqi?

35 Wiegebb Pilatu: Mela jiena Lhudi? Ġensek stess u l-qassisin il-kbar tawk f'idejja: x'għamilt?

36 Wiegebb Ġesù: Is-saltna tiegħi mhix ta' did-dinja: kieku ta' did-dinja kienet is-saltna tiegħi, il-qaddejja tiegħi kienu jissieltu, biex ma ningħatax f'idejn il-Lhud: imma issa s-saltna tiegħi mhix ta' hawn.

37 Għalhekk qallu Pilatu: Mela int sultan? Ġesù wiegebb: Int tghid li jien

sultan. Jien twelidt għalhekk, u għalhekk ġejt fid-dinja, biex nixhed lis-sewwa. Kull min hu mis-sewwa jisma' lehni.

38 Qallu Pilatu: X'inhi s-sewwa? U wara li qal dan, raġa' hareġ fejn il-Lhud, u qalilhom: Jien ma nsib ebda htija fih.

39 Imma intom għandkom drawwa, li nehilsilkom wiehed fil-ghid: tridu mela li nehilsilkom is-Sultan tal-Lhud?

40 Imbagħad ilkoll reġgħu għajtu, billi qalu: Mhux lil dar-raġel, imma 'l Barabba. Issa Barabba kien halliel.

19 Imbagħad mela Pilatu ha 'l Ġesù, u sawtu.

2 U s-suldati dafru kuruna tax-xewk, u qegħduha fuq rasu, u libbsuh libsa tal-porpra.

3 U qalu: Is-sliem, Sultan tal-Lhud! U tawh bil-harta.

4 U Pilatu raġa' hareġ barra, u qalilhom: Ara, sa nġibulkom barra, biex tkunu tafu li ma nsib ebda htija fih.

5 Hareġ imbagħad Ġesù, liebes il-kuruna tax-xewk, u l-libsa tal-porpra. U Pilatu qalilhom: Araw il-bniedem!

6 Xhin mela l-qassisin il-kbar u l-għases rawh, għajtu, billi qalu: Sallbu, sallbu. Pilatu qalilhom: Huduh, u sallbuh: għax jien fih ma nsib ebda htija.

7 Wigħbu il-Lhud: Ahna għandna liġi, u skond il-liġi għandu jmut, għax għamel lilu nnifsu Bin Alla.

8 Meta mela Pilatu sama' dal-kliem, aktar baża';

9 U raġa' dahal fil-pretorju, u qal 'il Ġesù: Min fejn int? Imma Ġesù ma taħx tweġiba.

10 Qallu mbagħad Pilatu: Ma tkellimnix? Ma tafx li jien għandi s-setgħa li nsallbek, u s-setgħa li nitilqek?

11 Wiegebb Ġesù: Ma kien ikollok ebda setgħa fuqi, li ma kienx mogħti lilek min fuq: għalhekk min tani f'idejk għandu dnuh akbar.

12 U minn dak il-hin Pilatu fittex biex jehilsu: imma l-Lhud għajtu, billi qalu: Jekk tħeles lil dar-raġel, mintix habib ta' Ċesri: kull min jagħmel lilu nnifsu sultan jitkellem kontra Ċesri.

13 Mela meta Pilatu sama' dal-kliem, gieb barra 'l Ġesù, u qagħad fuq it-tribunal f'lok li jghidulu ċ-Ċangar, imma bil-Lhudi, Gabbatha.

14 U kien nhar it-thejjija tal-ghid, u madwar is-sitt siegħa: u qal lil-Lhud: Araw is-Sultan tagħkom!

15 Imma huma għajtu: Nehhih, nehhih, sallbu. Qalilhom Pilatu: Insallab is-sultan tagħkom? Wigħbu il-qassisin il-kbar: M'għandniex sultan hliet 'il Ċesri.

16 Imbagħad mela taħulhom f'idejhom biex ikun insallab. U hadu 'l Ġesù, u marru bih.

17 U hu, imghobbi bis-salib tieghu, hareġ lejn post ighidulu l-Qorriegħa, bil-Lhudi Golgota,

18 Fejn sallbuħ, u mieghu tnejn oħra, wiehed kull naha, u Ġesù fin-ufos.

19 U kiteb Pilatu titlu, u qieghdu fuq is-salib. U t-titlu kien: ĠESÙ TA' NAZ-ARET, SULTAN IL-LHUD.

20 Mela hafna mil-Lhud imbagħad qraw dat-titlu: għax il-post fejn kien imsallab Ġesù kien qrib il-belt, u kien miktub bil-Lhudi, u bil-Grieg, u bil-Latin.

21 Imbagħad il-qassisin il-kbar tal-Lhud qalu 'l Pilatu: La tiktibx: Sultan il-Lhud; imma li hu qal: Jiena Sultan tal-Lhud.

22 Wieġeb Pilatu: Li ktibt, ktibt.

23 Imbagħad is-suldati, wara li sallbu 'l Ġesù, ħadu lbiesu, u għamlu erba' ishma, sehem għal kull suldat; u t-tunika tieghu wkoll: issa t-tunika kienet bla ħjata, minsuġa minn fuq s'isfel.

24 Għalhekk qalu bejniethom: Ma ncartuħiex, iżda nitgħu x-xorti fuqha, lil min tmis: biex isseħħ l-iskrittura, li tgħid: Qasru hwejġi bejniethom, u fuq libsti tefgħu x-xorti. Dan mela għamlu s-suldati.

25 Issa hdejn is-salib ta' Ġesù kien hemm ommu, u oħt ommu, Marija mart Kleopa, u Marija Maddalena.

26 Mela xhin Ġesù ra lil ommu, u d-dixxiplu li kien iħobb wieqaf hemm, qal lil ommu: Mara, ara ibnek!

27 Imbagħad qal lid-dixxiplu: Ara ommok! U minn dik is-sieġha d-dixxiplu ħadha għandu.

28 Wara dan, billi kien jaf Ġesù li kollox issa kien mitmum, biex isseħħ l-iskrittura, qal: Għandi l-għatx.

29 Issa kien hemm bieġja minlija bil-hall: u mlew sponża bil-hall, u qegħduha fuq qasba taż-żuf, u ressqūhielu lejn fomm.

30 Mela meta ha l-hall, Ġesù qal: Kollox mitmum; u mejjel rasu, u radd ruħu.

31 Għalhekk il-Lhud, billi kienet it-ħejjija, biex l-iġsma ma jibqgħux fuq is-salib nħar ta' Sibt (għax dak s-Sibt kien jum kbir,) talbu 'l Pilatu biex jtkissru saqajhom, u biex jitneħħew.

32 Imbagħad ġew is-suldati, u kissru saqajn l-ewwel wiehed, u ta' l-ieħor li kien imsallab mieghu.

33 Iżda meta ġew għal Ġesù, u raw li kien diġà miet, ma kissrux saqajh:

34 Iżda wiehed mis-suldati nifidlu ġenbu bil-lanza, u minnufih hareġ demm u ilma.

35 U dak li ra dan xehed, u x-xħieda tieghu hija minnha: u hu jaf li qieghed ighid is-sewwa, biex intom temmnu.

36 Għax dawn il-hwejġeg ġraw, biex isseħħ l-iskrittura: Għadma minnu ma tinkisrux.

37 U skrittura oħra tgħid ukoll: Iħarsu lejn dak li nifdu.

38 U wara dan Ġużepp minn Arimateja, billi kien dixxiplu ta' Ġesù, iżda bil-moħbi minħabba fil-biża' tal-Lhud, talab 'il Pilatu biex inehħi il-ġisem ta' Ġesù: u Pilatu ħallieħ. Għalhekk ġie, u ha l-ġisem ta' Ġesù.

39 U ġie wkoll Nikodemu, li kien mar bil-lejl l-ewwel darba għand Ġesù, u ġieb taħlita ta' morr u sabbara, madwar mitt libbra.

40 Ħadu mbagħad il-ġisem ta' Ġesù, u kebbuħ f' bćejjeċ tal-għazel bil-hwawar, kif inħi d-drawwa tal-Lhud biex jidfnu.

41 Issa fil-post fejn kien imsallab kien hemm ġnien; u fil-ġnien qabar ġdid, li ħadd qatt ma kien għadu tqieghed fih.

42 Hemm mela qieghdu 'l Ġesù minħabba l-jum tat-ħejjija tal-Lhud; għax il-qabar kien fil-qrib.

20 L-ewwel jum tal-ġimgha Marija Maddalena ġiet kmieni, meta kien għadu d-dlam, fejn il-qabar, u rat il-ġebba mneħħija mill-qabar.

2 Imbagħad marret tigri, u ġiet għand Xmuñ Pietru, u għand id-dixxiplu l-ieħor, li Ġesù kien iħobb, u qaltilhom: Ħadu l-Mulej mill-qabar, u ma nafux fejn qegħduħ.

3 Mela hareġ Pietru, u dak id-dixxiplu l-ieħor, u ġew fejn il-qabar.

4 U bdew jġru t-tnejn fimmkien: u d-dixxiplu l-ieħor għaddieħ 'il Pietru, u wasal l-ewwel hdejn il-qabar.

5 U hu u jitmejjeħ, u jħares ġewwa, ra l-bćejjeċ tal-għazel miħħutin; imma ma daħalx.

6 Imbagħad wasal Xmuñ Pietru li kien warajh, u daħal fil-qabar, u ra l-bćejjeċ tal-għazel miħħutin,

7 U l-maktur, li kien fuq rasu, mħux qieghed mal-bćejjeċ tal-għazel, iżda mkebbeb f'ġenb għalih.

8 Imbagħad daħal id-dixxiplu l-ieħor ukoll, li laħaq l-ewwel hdejn il-qabar, u ra, u emmen.

9 Għax kienu għadhom ma jafux l-iskrittura, li kellu jrum mill-imwiet.

10 Imbagħad id-dixxiplu reġġu marru lejn darhom.

11 Iżda Marija qagħdet barra mill-qabar tibki: u ħija u tibki, tmejjet, u ħarset fil-qabar;

12 U rat żewġ anġli lebsin abjad bil-qieghda, il-wiehed fir-ras, u l-ieħor fir-riġlejn, fejn kien qieghed il-ġisem ta' Ġesù.

13 U qalulha: Mara, għax qieghda tibki? Qaltilhom: Għax ħadu 'l Sidi, u ma nafx fejn qegħduħ.

14 U meta qalet hekk, daret lura, u rat 'il Ġesù wieqaf, u ma kenitx taf li Ġesù.

15 Qalilha Ġesù; Mara, ghax qieghda tibki? Lil min qieghda tfttex? Billi hasbet li kien il-gardinar, qaltu: Sinjur, qekk int garreju minn hawn, għidli fejn qieghdit, u jiena niehdu.

16 Qalilha Ġesù: Marija. Daret, u qaltu: Rabboni; jigifieri, Mghallem.

17 Ġesù qalilha: La tmissnix; ghax għadni ma tlaġx għand Missieri: iżda mur għand hut, u għidilhom: Jien tiela' għand Missieri, u Missierkom; Alla tieghi, u Alla tagħkom.

18 Marija Maddalena giet u qalet lid-dixxipli li kienet rat il-Mulej, u li qalilha dawn il-hwejjeġ.

19 Imbagħad dak in-nhar stess fil-ghaxija, li kien l-ewwel jum tal-gimgha, meta l-bibien ta' fejn kienu miġmughin id-dixxipli kienu magħluqin minhabba l-biza' tal-Lhud, gie Ġesù u qagħad fin-nofs, u qalilhom: Is-sliem għalikom.

20 U meta qal hekk, uriehom idejh u ġenbu. Ferhu mbagħad id-dixxipli, meta raw il-Mulej.

21 Raġa' qalilhom Ġesù: Is-sliem għalikom: bħal ma baġhatni Missieri, hekk nibgħat lilkom.

22 U meta qal dan, nefah fuqhom, u qalilhom: Hudu l-Ispirtu s-Santu:

23 Lil min taħru d-dnubiet, jinhafrulhom: u lil min izzommuhom, jinżammu.

24 Imma Tumas, wiehed mit-tnaħ, li jgħidulu Didimu, ma kienx magħhom meta gie Ġesù.

25 Għalhekk qalulu d-dixxipli l-oħra: Rajna l-Mulej. Iżda dak qalilhom: Jekk ma narax f'idejh il-marka ta' l-imsiemer, u nqieghed sebghi fejn kienu l-imsiemer, u ndaħħal idi f'ġenbu, ma nemminx.

26 U wara tmint ijiem id-dixxipli tieghu reġġu kienu qegħdin ġewwa, u Tumas magħhom: imbagħad gie Ġesù, waqt li l-bibien kienu magħluqin, u qagħad fin-nofs, u qal: Is-sliem għalikom.

27 Imbagħad qal 'il Tumas: Gib sebgek hawn, u ara idejja; u gib idek, u daħħalha f'ġenbi; u la tkunx bla fidi, iżda emmen.

28 U Tumas wiegeb u qallu: Mulejja, u Alla tieghi.

29 Qallu Ġesù: Tumas, ghax rajtni, emmint: imberkin dawk li ma rawx, u madankollu emmnu.

30 U tassew hafna mirakli oħra għamel Ġesù quddiem id-dixxipli tieghu, li ma nkitbux f'dan il-ktieb:

31 Imma dawn inkitbu, biex temmnu li Ġesù hu l-Kristu, Bin Alla; u biex billi temmnu, ikollkom il-hajja f'ismu.

21 Wara dawn il-hwejjeġ raġa' Ġesù weru ruhu lid-dixxipli hdejn il-bahar tat-Tiberija; u weru ruhu hekk.

2 Kienu fimmkien Xmun Pietru, u Tumas, li jgħidulu Didimu, u Natanael minn Kana tal-Galilja, u wlied Żebedew, u tnejn oħra mid-dixxipli tieghu.

3 Qalilhom Xmun Pietru: Sejjer nistad. Qalulu: Niġu ahna wkoll mieghek. Hargu, u telghu fuq dghajsa minnuh; u dak il-lejl ma qabdu xejn.

4 Imma malli kien sebah, Ġesù kien wieqaf ix-xatt: iżda d-dixxipli ma kinux jafu li kien Ġesù.

5 Imbagħad qalilhom Ġesù: Uliedi, għandkom x'tieklu? Wigbuh: Le.

6 U qalilhom: Itfghu x-xibka n-naħa tal-lemin tad-dghajsa, u ssibu. Tefghu mela, u ma setghux issa jigbduha minhabba fil-kotra tal-hut.

7 Għalhekk dak id-dixxipli li Ġesù kien ihobb, qal 'il Pietru: Hu l-Mulej. Issa meta Xmun Pietru sama' li kien il-Mulej, libes il-libsa, (ghax kien għarwien,) u ntafa' l-bahar.

8 U d-dixxipli l-oħra ġew f'dghajsa zghira; (ghax ma kinux bogħod mill-art, iżda qisu xi mitejn driegħ) jigbdu x-xibka bil-hut.

9 Kif niżlu l-art, raw hemm nar tal-ġamar, u huta mqieghda fuqu, u hobz.

10 Qalilhom Ġesù: Gibu mill-hut li qbadtu issa.

11 Tala' Xmun Pietru, u gibed ix-xibka l-art mimlija b'mija u tieta u hamsin huta kbira: u għalkemm kien hemm hafna, ix-xibka ma nqasmitx.

12 Qalilhom Ġesù: Ejjew u kulu. U hadd mid-dixxipli ma kellu hila jistaqsih: Min int? billi kienu jafu li kien il-Mulej.

13 Gie mbagħad Ġesù, u ha l-hobz, u tahom, u hekk ukoll il-hut.

14 Din kienet issa t-tielet darba li Ġesù weru lilu nnifsu lid-dixxipli tieghu, wara li qam mill-imwiet.

15 Mela wara li kielu, Ġesù qal 'il Xmun Pietru: Xmun, bin Gwann, thobtni aktar minn dawn? Qallu: Iva, Mulej; int taf li nhobbok. Qallu: Irgha l-hrief tieghi.

16 Raġa' qallu t-tieni darba: Xmun, bin Gwann, thobtni? Qallu: Iva, Mulej; int taf li nhobbok. Qallu: Irgha n-nghaġ tieghi.

17 Raġa' qallu għat-tielet darba: Xmun, bin Gwann, thobtni? Għela Pietru għax għat-tielet darba qallu: Thobtni? U qallu: Mulej, int taf kolloxx; int taf li jien inhobbok. Qallu Ġesù: Irgha in-nagħaġ tieghi.

18 Tassew, tassew ngħidlek: Meta kont zagħżuġ, kont tithazżem, u kont tmur fejn trid: imma meta tixxieh, tiftah idejk, u haddiehor ihazżmek, u jiehdok fejn ma tridx.

19 U dan qalu, biex ifisser b'liema mewt kellu jigglorifika 'l Alla. U meta qal dan, qallu: Ejja warajja.

20 Imbagħad Pietru, meta dar, ra d-

26 U tefghu x-xorti ghalihom; u x-xorti waqgħet fuq Mattija, u kien miżjud mal-hdax-il appostlu.

2 U meta wasal jum il-Hamsin, kienu kollha b'fehma waħda, f'post wiehed.

2 U f'daqqa waħda gie mis-sema hoss bħal ta' rih qawwi, u mela d-dar kollha ta' fejn kienu qegħdin.

3 U hemm dehrulhom ilsna mifruqin qishom tan-nar, li qagħdu fuq kull wiehed minnhom.

4 U mtlew ilkoll bl-Ispirtu s-Santu, u b'dew jitekllmu b'lsna oħra, kif l-Ispirtu kien jagħtihom li jitekllmu.

5 U kien hemm iġhammru f'Ġerusalem xi Lhud, nies tajba, minn kull ġens taħt is-sema.

6 Issa meta dan instama' barra, ingemgħet il-kotra tan-nies, u thawdet, għax kull wiehed kien jismagħhom jitekllmu bi lsien stess.

7 U kienu lkoll mibluġhin u mistagħgħin, iġhidu wiehed lil ieħor: Ara, mhumiex kollha Galilin dawn li qegħdin jitekllmu?

8 Mela kif qegħdin nisimghu, kull wiehed f'lsien stess, li fih twelidna?

9 Parti, u Medi, u Elamiti, u dawk li iġhammru fil-Mesopotamja, fil-Lhudija, u l-Kappadoċja, fil-Pontus u fl-Asja,

10 Fil-Friġja, u l-Pamfilja, fl-Eġittu, u fl-inhawwi tal-Libja madwar Cirene, u stranjieri minn Ruma, Lhud u prożeliti,

11 Kretin u Għarab, nisimghuhom jitekllmu bl-ilsna tagħna l-egħmejjeġ tal-għaġeb t'Alla.

12 U kienu kollha mibluġhin, u mħawdin, iġhidu wiehed lil ieħor: X'ifisser dan?

13 Oħrajn huma u jiddieħku qalu: Dawn l-irġiel imtlew bl-inbid helu.

14 Imma Pietru, fil-waqt li qam bil-wieqfa mal-hdax, għolla leħnu, u qalilhom: Ja rġiel tal-Lhudija, u intom ilkoll li tġhammru f'Ġerusalem, kunu afu dan, u aġtu widen għal kliem:

15 Għax dawn mhumiex fis-sakra, bħal ma taħsbu intom, billi għada t-tielet siegħa tal-jum.

16 Izda dan hu dak li nġhad mill-profeta Goel:

17 U iġri fl-aħħar jiem, qal Alla, li nsawwab mill-Ispirtu tiegħi fuq kull bniedem: u jħabbri s-subjien u l-bniet tagħkom, u jaraw iż-zgħazagħ tagħkom deħriet, u l-irġiel xjuh tagħkom johlmu holmriet:

18 U fuq il-qaddejja rġiel, u l-qaddejja nisa tiegħi, insawwab mill-Ispirtu tiegħi f'dawk il-jiem; u huma jħabbri:

19 U nuri eġġubijiet fis-sema minn fuq, u eġġliem fuq l-art minn taħt; demm, u nar, u ċpar ta' duħħan:

20 Ix-xemx tinbidel fi dlam, u l-qamar

f'demm, qabel ma jasal dak il-jum kbir u magħruf tal-Mulej:

21 U iġri, li kull min isejjah isem il-Mulej isalva.

22 Ja rġiel ta' Izrael, isimghu dal-kliem: Gesù ta' Nazaret, raġel muri minn Alla fostkom b'mirakli, u eġġubijiet, u eġġliem, li Alla għamel bih fostkom, bħal ma tafu wkoll intom infuskom:

23 Dan, mogħti fl-idejn skond il-fehma li ma titbiddilx u l-għerf minn qabel t'Alla, intom qbadtu, u b'idejn ħzienu sallabtu u qtiltu:

24 Li Alla qajmu, billi hall il-wegħħat tal-mewt: għax ma kiex jista' jkun li jinżamm minnha.

25 Għax David iġid fuqu: Jien rajt dejjem minn qabel quddiem wiċċi l-Mulej, għax hu fuq lemini, biex ma nitqanqalx:

26 Għalhekk ferħet qalbi, u thenna lsieni; u issa wkoll jistrieħ ġismi fit-tama:

27 Għax int ma thallix ruhi fl-imwiet, u lanqas thalli l-Qaddis tiegħek jara t-tahsir.

28 Int għarraftni t-toroq tal-hajja; int tagħmilni mimli bil-ferħ bid-dehra tiegħek.

29 Irġiel u ahwa, halli nkeġlimkom bla tlaqliq fuq il-patrijarka David, li hu mejjet u midfun, u l-qabar tiegħu għadu fostna sal-lum.

30 Mela billi kien profeta, u billi kien jaf li Alla kien wiegħdu b'ħalfa, li mill-frott ta' ġenbejħ, skond il-ġisem, iqajjem 'il Kristu biex joqgħod fuq it-tron tiegħu;

31 Hu, billi ra minn qabel dan, tkellem fuq il-qawmien ta' Kristu, li ruhu ma thallietx fl-imwiet, u lanqas ġismu ma ra t-tahsir.

32 Dan Gesù qajmu Alla, li tiegħu aħna lkoll xhud.

33 Għalhekk billi kien imgħolli bil-leminija t'Alla, u billi ha mingħand il-Missier il-wegħħa ta' l-Ispirtu s-Santu, hu xerred dan, li intom qegħdin taraw u tisimghu issa.

34 Għax David ma talax fis-smewwiet: iżda hu stess iġid: Il-Mulej qal lil Sidi: Qoqħod fil-lemin tiegħi,

35 Sa ma naghmel l-egħdewwa tiegħek b'mirfes riġlejk.

36 Mela ha tkun taf fi sgrur id-dar kollha ta' Izrael, li Alla għamel lil dan stess Gesù, li intom sallabtu, sew Mulej u kemm Kristu.

37 Issa meta semghu dan, tnigġzu f'qalbhom, u qalu 'l Pietru, u lil-bqija ta' l-appostli: Irġiel u ahwa, x'għandna naghmlu?

38 Imbagħad Pietru qalilhom: Indmu, u kull wiehed minnkum jitgħammed f'isem Gesù Kristu għall-maħfra tad-dnubiet, u taqilghu d-don ta' l-Ispirtu s-Santu.

39 Għax għalikom hi l-wegħħa, u għal uliedkom, u għal dawk kollha li

dixxiplu li kien iħobb Ġesù ġej wara; dak li waqt l-ikla tmejjel fuq sidru, u qal: Mulej min hu li sa jitttradik?

21 Malli Pietru rah qal 'il Ġesù: Mulej, u dal-bniedem x'jaghmel?

22 Qallu Ġesù: Jekk irridu jibqa' sama niġi, x'inhu dan għalik? int imxi warajja.

23 Imbagħad harġet fost l-ahwa x-xniġha, li dak id-dixxiplu ma jmutx; Imma Ġesù ma qallux: Ma jmutx; iżda:

Jekk irridu jibqa' sama nargħa' niġi, x'inhu dan għalik?

24 Dan hu d-dixxiplu li jixhed fuq dawn il-hwejjeġ, u kitibhom: u nafu li x-xhieda tieghu hi minnha.

25 U hemm ukoll hafna hwejjeġ oħra li għamel Ġesù, li, kieku kellhom jinkitbu wahda wahda, nahseb li lanqas id-dinja nfisha ma tista' tasa' l-kotba li jinkitbu. Amen.

L-Atti Ta' L-Appostli

1 Jien għamilt l-ewwel kitba, o Teofilu, fuq kulma beda sew jagħmel, u kemm iġghalliem Ġesù.

2 San-nhar li fiħ irtafa', wara li kien ta ordnijiet bl-Ispirtu s-Santu lill-appostli li kien hatar:

3 U li kien ukoll uriehom lilu nnifsu haj wara l-passjoni tieghu b'hafna provi infallibbli, billi dehrilhom għal erbghin jum, u tkellem fuq dak li għandu x'jaqsam mas-saltna t'Alla:

4 U hu u qieghed flimkien magħhom, ordnalhom biex ma jitilqux minn Gerusalem, iżda jistennew il-wegħda tal-Missier, li, qal hu, smajtu minn għandi.

5 Ghax tassew li Gwanni għammed bl-ilma; imma intom titghammdu bl-Ispirtu s-Santu minn hawn u f'tit jiem oħra.

6 Mela meta ltaqqu flimkien, staq-sewh, billi qalulu: Mulej, jaqaw f'dan iż-żmien sa targa' twaqqaf is-saltna ta' Izrael?

7 U qalilhom: Mhux għalikom li tkunu tafu ż-żminijiet jew il-waqtijiet, li l-Missier qieghed taht is-setgħa tieghu stess.

8 Imma intom tiehdu qawwa, wara li jiġi l-Ispirtu s-Santu fuqkom: u tkunu xhud tiegħi sew f'Gerusalem, u kemm fil-Lhudija kollha, u fis-Samarija, u sa truf l-art.

9 Wara li qal dawn il-hwejjeġ, huma u jħarsu, irtafa'; u shaba haditu minn quddiem għajnejhom.

10 U huma u jħarsu f'iss lejn is-sema waqt li kien tiela', ara, waqfu hdejjhom żewġt irġiel lebsin l-abjad;

11 Li wkoll qalu: Ja rġiel mill-Galilija, għax qeġħdin tharsu f'iss lejn is-sema? Dan l-istess Ġesù, li rtafa' fis-sema minn magħkom, hekk għad jargħa' jiġi bħal ma rajtuh sejjer fis-sema.

12 Imbagħad reġghu lura lejn Gerusalem mill-gholja li jgħidulha taz-Zebbuġ, li hi mixja ta' Sibb minn Gerusalem.

13 U wara li dahlu, telghu f'għorfa,

fejn kienu joqogħdu Pietru, u Gakbu, u Gwanni, u Indri, Filippu, u Tumas, Bartilmew, u Mattew, Gakbu bin Alfew, u Xmun Zelote, u Guda hu Gakbu.

14 Dawn kollha komplew b'fehma wahda jagħmlu l-orazzjoni u jitolbu, man-nisa, u Marija omm Ġesù, u ma' hutu.

15 U f'dawk il-jiem qam Pietru f'nofs id-dixxipli (in-numru ta' l-ismijiet kollha flimkien kien madwar mija u ghoxrin,) u qal:

16 Rġiel u ahwa, jahtieġ li din l-iskrittura ssehh, li l-Ispirtu s-Santu qal minn qabel b'fomm David fuq Guda, li kien il-gwida ta' dawk li hadu 'l Ġesù.

17 Ghax hu kien magħdud fostna, u kellu sehem minn dal-ministeru.

18 Issa dal-bniedem xtara għalqa bi hlas il-hażen; u waqa' għal rasu, u nqasam min-nofs, u hargu msarnu kollha.

19 U dan sar magħruf min-nies kollha li joqogħdu Gerusalem; hekk li dik il-għalqa jisimha bi Isienhom Aċeldama, jiġifieri: Il-għalqa tad-demem.

20 Ghax hu miktub fi ktieb is-Salmi: Ha ssir għamartu herba, u ma jkunx hemm bniedem li jgħammar fiha: u xogħlu ha jiehdu haddiehor.

21 Għalhekk minn dawn l-irġiel li ssieħbu magħna ż-żmien kollu li fiħ il-Mulej Ġesù dahal u hareġ fostna.

22 Ibda mill-magħmudija ta' Gwanni, sa dak in-nhar stess li kien meħud 'il fuq minn magħna, jahtieġ li wiehed isir xiehed magħna tal-qawmien tieghu.

23 U għażlu tnejn, Gużep u Mattija.

24 U talbu, u qalu: Int, Mulej, li tagħraf il-qlub tal-bnedmin kollha, uri lil min għażilt minn dawn it-tnejn,

25 Biex jista' jiehu sehem minn dal-ministeru u appostat, li minnhom Guda minhabba d-dnub waqa', biex imur għal postu.

huma fil-boghod, u lil kemm isejjah il-Mulej Alla taghna.

40 U b'hafna kliem iehor kien jixhed u jheggeg, billi jghid: Salvaw lilkom infuskom minn dan in-nisel maqlub.

41 Imbaghad dawk li laqghu l-kelma tieghu bil-ferha kienu mgħammdin: u żdiedu magħhom dak in-nhar madwar tlitt elef ruh.

42 U komplew iżommu shih fit-tagħlim u fix-xirka ta' l-apostli, u fil-ksir tal-hobż, u fit-talb.

43 U biża' ġie fuq kull ruh: u hafna eghgubijiet u eghliem kienu jsiru mill-apostli.

44 U dawk kollha li emmnu kienu jkunu flimkien, u kellhom ko'lox bejniethom;

45 U kienu jbigħu ġidhom u hwejjigħom, u jqaassmuhom bejn kulhadd, skond ma wiehed kien jahtieg.

46 U baqghu kuljum jiltaqghu b'fehma wahda fit-tempju, jiksru l-hobż minn dar għal dar, u jieklu l-ikel tagħhom bil-ferħ u s-safa tal-qalb,

47 Ifahhru 'l Alla, u magħgubin mill-poplu kollu. U l-Mulej kien kuljum iżid lill-knisja dawk li jkunu salvati.

3 Issa Pietru u Ġwanni telghu flimkien fit-tempju waqt is-siegha tat-talb, billi kien d-disgha.

2 U kienu qeghdin iġorru wiehed raġel zopp minn guf ommu, li kienu jqiegħdu kuljum hdejn il-bieb tat-tempju, li jghidulu s-Sabih, biex jitlob il-karità lil dawk li kienu jidhlu fit-tempju;

3 Dan, malli ra 'l Pietru u 'l Ġwanni sa jidhlu fit-tempju, talabhom il-karità.

4 U Pietru, ma' Ġwanni, iffissa għajnejh fuqu, u qal: Hares lejna.

5 U dak qağhad ihares lejhom, jistenna li jaqla' xi haġa minn għandhom.

6 Imbagħad Pietru qal: Fidna u deheb m'għandix; iżda dak li għandi nagħti-hulek: F'isem Ġesù Kristu ta' Nazaret qum u imxi.

7 U qabdu minn idu l-leminija, u qajmu: u minnufih riglejħ u l-għadam ta' l-egħkiesi ssahħu.

8 U dak filli qabeż u waqaf, u mexa, u dahal magħhom fit-tempju, jimxi, u jaq-beż, u jfahhar 'l Alla;

9 U l-poplu kollu rah jimxi, u jfahhar 'l Alla:

10 U għarfu li kien dak li kien joqğhod bil-qiegħda hdejn il-bieb is-Sabih tat-tempju jitlob il-karità: u mtlew bil-għağeb, u nbelghu b'dak li kien grafu.

11 U kif ir-raġel zopp li kien imfejjaq kien imqabbad ma' Pietru u Ġwanni, il-poplu kollu ġera lejhom fil-portku, li jghidulu ta' Salamun, mistağħeb wisq.

12 U meta Pietru ra dan, wieġeb lill-

poplu: Ja rġiel ta' Izrael, għaliex tistağħ-gbu b'dan? Jew għaliex għajnejkom fuqna, bhalkieku bil-qawwa u l-qdusija tagħna għamilna lil dar-raġel jimxi?

13 Alla t'Abraham, u ta' Izakk, u ta' Ġakobb, Alla ta' missirijietna, iğğlorifika lil Ibnu Ġesù; dak li intom ittraderjtu, u ħadtu quddiem Pilatu, meta dan kien qatagħha li jehilsu.

14 Izda intom ħadtu 'l Qaddis u l-Gust, u tlabtu li jingħatałkom qattiel;

15 U qiltu l-Princep tal-hajja, li Alla rxoxta mill-imwiet; u ta' dan ahna xhud.

16 U bil-fidi fi-isem tieghu, dar-raġel, li intom tarawħ u tafuħ, kien imsaħħah bl-isem tieghu: iva, il-fidi li għandna biħ, tat lil dar-raġel din is-saħħa kollha, quddiemkom ikoll.

17 U issa, l-ahwa, jiena naf li għamiltu dan mill-injoranza, kif għamtu wkoll il-kbarat tagħkom.

18 Imma dawk il-hwejjeġ, li Alla minn qabel wera b'fomm il-profeti kollha tieghu, illi Kristu kellu jbati, hu hekk għaħal li jsehħu.

19 Indmu mela, u ikkonvertu, biex dnubietkom jithassru, meta jaasal żmien il-mistrieħ minn quddiem il-Mulej;

20 U jibgħat 'il Ġesù Kristu, li kien imxandar lilkom minn qabel:

21 Li s-sema għandu jilqghu sa żmien it-tiğdid ta' kollox, li qal Alla b'fomm il-profeti qaddisa kollha tieghu minn mindu bdiet id-dinja.

22 Ghax Mosè tassew qal lill-missirijiet: Il-Mulej Alla tagħkom iqajmilkom profeta minn hutkom, bhali; isimghuħ f'kulma jghidilkom.

23 U għad jigrı, li kull ruh, li ma tismax lil dak il-profeta, tinqered minn fost il-poplu.

24 Iva, u l-profeti kollha minn Samwel u dawk li ġew wara, dawk kollha li tkellmu, habbru wkoll dawn il-jiem.

25 Intom ulied il-profeti, u wlied il-għaqda li għamel Alla ma' missirijetkom, meta qal 'l Abraham: U jitbierku f'ismek it-tribujiet kollha ta' l-art.

26 Għalikom l-ewwel Alla qajjem 'l Ibnu Ġesù, u bağhtu biex iberikkom, u jdawwar lil kull wiehed minnkom mill-hažen tieghu.

4 U huma u jkellmu lill-poplu, il-qassisin, u l-kaptan tat-tempju, u s-Sadduqin, ġew fuqhom,

2 Imdejcin għax kienu jgħallmu lill-poplu, u jxandru f'Ġesù l-qawmien mill-imwiet.

3 U middew idejhom fuqhom, u zam-mewhom il-habs sal-ğhada: għax issa kien filgħaxija.

4 Madankollu hafna minnhom li sem-

ghu l-kelma emmnu; u l-ghadd tar-rgiel kien madwar hamest elef.

5 U gara l-ghada, illi l-kbarat, u x-xjuh, u l-iskribi taghhom,

6 U Anna l-qassis il-kbir, u Qajfas, u Gwanni, u Alessandru, u dawk kollha li kienu jigu mill-qassis il-kbir, ingemghu flimkien f'Gerusalem.

7 U meta qeghdhom fin-nofs, staq-sewhom: B'liema setgha, jew f'liema isem, ghamiltu dan intom?

8 Imbaghad Pietru, mimli bl-Ispirtu s-Santu, qalilhom: Ja kbarat tal-poplu, u xjuh ta' Izrael.

9 Jekk ahna llum mistharrgin fuq il-gid maghmul lir-raġel bla saħha, li bih kien imfejjaq;

10 Ha jkun maghruf liikom ilkoll, u lill-poplu kollu ta' Izrael, li bl-isem ta' Gesù Kristu ta' Nazaret, li intom sallabtu, u li Alla qajmu mill-imwiet, bih dar-raġel qieghed hawn quddiemkom qawwi u shih.

11 Dan hu l-gebla li intom il-bennejja warrabtu, u li saret ras il-ghareb.

12 U lanqas f'hadd iehor mhemm salvazzjoni: ghax mhemm ebda isem iehor taht is-sema moghti fost il-bnedmin, li bih nistghu nkunu salvati.

13 Issa meta raw il-qlubija ta' Pietru u ta' Gwanni, u ndunaw li kienu nies bla gherf u bla taghlim, stagħbu; u gharfuhom li kienu ma' Gesù.

14 U billi raw ir-raġel imfejjaq qieghed maghhom, ma setghu jghidu xejn kontra.

15 Izda wara li gaghluhom johorġu mill-kunsill, tkellmu bejniethom,

16 Billi qalu: X'naghmlu b'dawn ir-rgiel? Ghax li tassew miraklu maghruf sar bihom jidher lil dawk kollha li jghammru f'Gerusalem; u ma nistghux nichduh.

17 Imma biex dan ma jixeridx aktar qalb il-poplu, ha nhedduhom bis-shih, biex ma jkellmu ebda bniedem f'dan l-isem.

18 U ghajtulhom, u ordnawhom biex ma jittellmu xejn, u lanqas ighallmu f'isem Gesù.

19 Izda Pietru u Gwanni wiegħbu, u qalulhom: Jekk hux sewwa quddiem Alla li nisimghu minnkomp aktar milli minn Alla, aqtghu intom.

20 Ghax ahna ma nistghux ma nitkellmex fuq dak li rajna u smajna.

21 Għalhekk wara li reġghu hedduhom, hallewhom imorru, ghax ma sabu xejn fiex jikkastigawhom, minhabba l-poplu: ghax kulhadd igglorifika 'l Alla għal li gara.

22 Ghax ir-raġel li fuqu sar il-miraklu tal-fejjan kellu aktar minn erbghin sena.

23 U wara li ntelqu, marru għand shabhom, u għarrfuhom b'kulma qalulhom il-qassisin il-kbar u x-xjuh.

24 U meta semghu dan, għollew lehinhom għalenija lejn Alla, u qalu:

Mulej, int Alla, li ghamilt is-sema, u l-art, u l-bahar, u kulma fihom:

25 Int li b'fomm David qaddej tiegħek ghidt: Il-ghala għadbu l-pagani, u l-popli hasbu hsibijiet fiergha?

26 U qamu s-slaten ta' l-art, u l-kbarat ingemghu flimkien kontra l-Mulej, u kontra l-Kristu tieghu.

27 Għaliex tabilhaqq ingemghu flimkien kontra t-tifel qaddis tiegħek Gesù, li int diakt, sew Erod u kemm Pilatu, mal-Gentili u l-poplu ta' Izrael.

28 Biex jagħmlu kulma idej u l-fehma tiegħek qatghu minn qabel li għandu jsir.

29 U issa, Mulej, hares lejn it-tehdid taghhom: u aghti lill-qaddejja tiegħek, li jittellmu kelmtex bil-qlubija kollha,

30 Billi tmidd idek biex tfejjaq; u jsiru eghliem, u eghgubijiet, f'isem it-tifel qaddis tiegħek Gesù.

31 U wara li talbu, thezhez il-post fejn kienu migmughin flimkien; u kollha mtlew bl-Ispirtu s-Santu, u tkellmu l-kelma t'Alla bil-qlubija.

32 U l-kotra ta' dawk li emmnu kienu qalb waħda u ruh waħda: u lanqas hadd minnhom ma qal li haġa milli għandu hi tieghu; izda kellhom kollox ta' kulhadd.

33 U b'qawwa kbira l-apostli taw ix-xhieda taghhom fuq il-qawmien tal-Mulej Gesù: u grazzja kienet fuqhom ilkoll.

34 Lanqas hadd ma kien hemm fosthom li kien fil-bżonn: ghax dawk kollha li kellhom art jew djar kienu jbigħuhom, u jgibu l-prezzijiet tal-hwejjeġ li nbieghu,

35 U jqegħduhom f'riġlejn l-apostli: u kien isir tqassim lil kull wiehed skond ma kien jinhtieġu.

36 U Gozè, imlaqqam Barnaba mill-apostli (li jfisser, Bin il-Faraġ) Levita, minn Ċipru,

37 Billi kellu għalqa, bieghha, u gieb il-flus, u qegħidhom f'riġlejn l-apostli.

5 Izda wiehed raġel jismu Hananija, ma' martu Saffira, biegh qasam,

2 U zamm biċċa mill-prezz, u martu qabtet ukoll ma' dan, u gieb biċċa waħda, u qegħidha f'riġlejn l-apostli.

3 Izda Pietru qal: Hananija, għaliex imlielek qalbek ix-xitan biex tiġdeb lill-Ispirtu s-Santu, u twarrab biċċa mill-prezz tal-qasam?

4 Kieku baqa' għandek, mhux tiegħek kien jibqa'? U wara li nbiegh, ma kiens taht jeddek? Ghax dahhalt dil-haġa f'qalbek? Mhux lill-bnedmin gdibt, imma 'l Alla.

5 U malli Hananija sama' dal-kliem waqa', u harġet ruhu: u waqa' biza' kbir fuq dawk kollha li semghu dawn il-hwejjeġ.

6 U ż-żghażagh qamu, u keffnuh, u garrewh 'il barra, u difnuh.

7 U kien xi tliet sighat wara, meta martu, li ma kenix taf x'gara, dahlet.

8 U Pietru wegibha: Ghidli jekk beghthu daqshekk il-qasam? U qalet: Iva, daqshekk.

9 Imbaghad Pietru qalilha: Il-ghala ftehimtu bejniemkom biex iġġarrbu l-Ispirtu tal-Mulej? Ara, riġlejn dawk li difnu 'l żewġek qeghdin fil-bieb, u sa jġorruk 'il barra.

10 U minnufih waqghet f'riġlejh, u ruhha harġet: u waż-żghażagh dahlu, u sabuha mejta, u wara garrewha 'l barra, u difnuha hdejn żewġha.

11 U waqa' biża' kbir fuq il-knisja kollha, u fuq dawk kollha li semghu b'dawn il-hwejjeġ.

12 U b'idejn l-apostli saru hafna eghliem u eghġubijiet fost il-poplu; (u kienu jkunu lkoll ghalenija taht il-portku ta' Salamun.

13 Izda mill-ohrajn hadd ma kellu l-hila jinghaqad magħhom: imma l-poplu kien ifafharhom.

14 U dawk li jemmnu kienu dejjem jizdienu lill-Melej, ġemghat sew ta' riġel u kemm ta' nisa.)

15 Hekk li kienu jġibu l-morda fit-toroq, u jqeghduhom fuq il-firxa u l-imtierah, biex għallinqas id-dell ta' Pietru, hu u għaddej, idellej 'il xi hadd minnhom.

16 U hemm ġew ukoll ġemghat ta' nies mill-iblet ta' madwar Gerusalem, igibu nies morda, u lil dawk li kienu mahkumin mill-ispirti mnigġsa: u kienu jfieuq kollha.

17 Imbaghad il-qassis il-kbir qam, u dawk kollha li kienu mieghu, (jigifieri s-setta tas-Sadduqin,) u mtlew bil-ghira.

18 U meddew idejhom fuq l-apostli, u tefghuhom fil-habs tal-poplu.

19 Imma l-anġlu tal-Mulej bil-lejl fetah il-bwieb tal-habs, u hariġhom barra, u qal:

20 Morru, qumu u għidu fit-tempju lill-poplu l-kliem kollu ta' dil-hajja.

21 U malli semghu dan, dahlu fit-tempju kmieni filghodu, u għallmu. Izda ġie l-qassis il-kbir, u dawk li kienu mieghu, u laqqghu l-kunsill, u s-senat kollu ta' wlied Izrael, u baghtu jġibuhom mill-habs.

22 Izda meta l-ghases ġew, u ma sabu-homx il-habs, marru lura, u taw l-aħbar,

23 Billi qalu: Tassew li sibna l-habs magħluq tajjeb, u l-ghases qeghdin quddiem il-bwieb: izda meta ftahna, ma sibna l-hadd ġewwa.

24 Issa meta l-qassis il-kbir u l-kaptan tat-tempju, u l-kbarat tal-qassisin semghu dawn il-hwejjeġ, bdew jithassbu fuqhom, x'sata' kien dan.

25 Imbaghad ġie wiehed iġhid: Ara, ir-riġel li tfajtu l-habs qeghdin fit-tempju, u jgħallmu lill-poplu.

26 Imbaghad mar il-kaptan mal-ghases, u ġiebbhom mhux bis-saħha: għax kienu jibżghu li jithaġġru mill-poplu.

27 U meta ġibuhom, qeghduhom quddiem il-kunsill: u l-qassis il-kbir staqsi-hom:

28 Billi qal: Ahna ma wissejniekomx bis-shih biex ma tghallmox f'dan l-isem? u, ara, intom imlejt 'l Gerusalem bit-tagħlim tagħkom, u tridu gġibu fuqna d-demm ta' dal-bniedem.

29 Wieġbu Pietru u l-apostli l-ohra, u qalu: Ahna għandna nisimghu minn Alla aktar milli mill-bnedmin.

30 Alla ta' missirijietna qajjem 'il Ġesù, li intom qtiltuh u dendlituh ma' għuda.

31 Lil dan Alla għolliet bil-leminija tieghu, biex ikun Prinċep u Salvatur, biex jagħti 'l Izrael l-independenza, u l-mahfra tad-dnubiet.

32 U ahna xhud tieghu ta' dawn il-hwejjeġ; u hekk hu wkoll l-Ispirtu s-Santu, li Alla ta lil dawk li jisimghu minnu.

33 Meta semghu dan, intlaqtu fil-laham il-haj, u ftiehm li joqtluhom.

34 Imbaghad qam fil-kunsill wiehed Fariżew, jismu Gamaljel, duttur tal-liġi, u mwegġah mill-poplu kollu, u ordna li johorġu għal fut l-apostli;

35 U qalilhom: Ja riġel ta' Izrael, ifthu għajnejkom x'sa tagħmlu lil dawn ir-riġel.

36 Għax qabel dawn il-jiem qam Tewdas, jiftahar li hu xi hadd; u ssiebh mieghu xi erba' mitt ruh, u nqatel; u dawk kollha li kienu jisimghu minnu xterdu, u nġiebu fix-xejn.

37 Wara dar-raġel deher Ġuda mill-Galilija, fi żmien il-ghadd tan-nies, u ġiebd hafna nies għal warajh: dan ukoll inqered; u dawk kollha li kienu jisimghu minnu, xterdu.

38 U issa ngħidilkom: Warrbu minn dawn ir-riġel, erhulhom: għax jekk dal-hsieb jew dax-xogħol ġejjin mill-bnedmin, jisfghu fix-xejn:

39 Izda jekk ġejjin minn Alla, intom ma tistgħux teqerduhom; li ma tidhrux li qeghdin teħduha m'Alla.

40 U qablu mieghu: u meta sejh lill-apostli, u sawtuhom, ordnawhom biex ma jitekllmox f'isem Ġesù, u rhewlhom imorru.

41 U huma telqu minn quddiem il-kunsill, ferhanin għax kienu miżmumin li kien jisthoqqilhom illi jbatu l-ghajb għal ismu.

42 U kuljum fit-tempju, u f'kull dar, ma kinux jehdew iġhallmu, u jxandru 'l Ġesù Kristu.

6 U f'dawk il-jiem, meta l-ghadd tad-dixxipli kotor, qam xi tgergir mill-

Griegi kontra l-Lhud, ghax in-nisa romol taghhom ma kinux imfittxin fil-hedma ta' kuljum.

2 Imbaghad it-tnax sejhu l-gemgħa tad-dixxipli lejhom, u qalulhom: Mhux sewwa li ahna nħallu l-kelma t'Alla, u naqdu fl-imwejjed.

3 Għalhekk, l-ahwa, aghzlu fostkom sebat irġiel li għandhom isem tajjeb, mimlijin bl-Ispirtu s-Santu u bil-għerf, li ahna nistgħu nqabbduhom b'dax-xogħol.

4 Izda ahna nagħtu ruhna kuljum għat-talb, u għall-ministeru tal-kelma.

5 U dal-kliem għogħob lill-gemgħa kollha: u għazlu 'l Stiefnu, raġel mimli bil-fidi u bl-Ispirtu s-Santu, u 'l Filippu, u 'l Prokoru, u 'l Nikanor, u 'l Timon, u 'l Parmenas, u 'l Nikolas prozelitu minn Antioġkija:

6 U qegħduhom quddiem l-apostli: u wara li talbu, qiegħdu djejhom fuqhom,

7 U l-kelma t'Alla zdiedet, u l-għadd tad-dixxipli kotoq f'Ġerusalem; u kotra kbira ta' qassisin qağħdet għall-fidi.

8 U Stiefnu, mimli fidi u qawwa, għamel eghğubijiet kbar u mirakli qalb il-poplu.

9 Imbaghad nqalghu x'uhud minn tas-sinagoga, li jgħidulha s-sinagoga tal-Libertini, u tal-Qirenin, u ta' l-Alessandrini, u ta' dawk li kienu miċ-Ċiliċja u mill-Asja, jehduha ma' Stiefnu.

10 U ma kinux jistgħu jiegħfu lill-għerf u l-ispirtu li bihom kien jitkellem.

11 Imbagħad gieghlu xi rġiel jixhdu falz, billi qalu: Smajnieh iġhid kliem ta' dagħa kontra Mošè, u kontra Alla.

12 U qajmu l-poplu, u x-xjuħ, u l-iskribi, u gew fuqu, u qabduh, u ġibuh fil-kunsill,

13 U ġiebu xhud foloz, li qalu: Dar-raġel ma jehdiex jitkellem kliem ta' dagħa kontra dal-post imqaddes, u l-liġi:

14 Ghax smajnieh iġhid, li dan Ġesù ta' Nazaret iġarrarf dal-post, u jbidde l-id-drawwiet li tana Mošè.

15 U dawk kollha li kienu bil-qieghda fil-kunsill, huma u jħarsu lejħ, raw wiċċu donnu t'anglu.

7 Imbagħad qal il-qassis il-kbir: Huma hekk dawn il-hwejjegħ?

2 U wieġbe: Rġiel, ahwa, u missirijiet, isingħu: Alla tal-ġlorja deher lil missierna Abraham, meta kien fil-Mesopotamja, qabel ma għammar f'Harar,

3 U qallu: Ohroġ minn artek, u minn qrabatek, u eja f'art li sa nurik.

4 Imbagħad hareġ minn art il-Kaldin, u għammar f'Harar: u minn hemm, meta missieru miet, ġiebu f'din l-art, li fiha intom issa tghamrru.

5 U ma tah ebda wirt fiħa; le, lanqas daqs kemm imidd siequ fuħa: izda

wieghed li jagħtuħielu bħala tiegħu, u lil nislul warajħ, għalkemm kien għad ma kellu ebda iben.

6 U hekk kellmu Alla: Li nislul jghammar f'art barranija; u jehduhom fil-jasar, u jahruhom għal erba' mitt sena.

7 U nagħmel haqq mill-ġens li jkunu mġassrin minnu, qal Alla: u wara dan johorġu, u jagħtuni qima f'dan il-post.

8 U tah ir-rabta taċ-ċirkonċizzjoni: u hekk Abraham nissel 'l Izakk, u għamillu ċ-ċirkonċizzjoni fit-tmien jum; u Izakk nissel 'l Ġakobb; u Ġakobb nissel lit-tnax-il patrijarka.

9 U l-patrijarki, imqanqlin mill-ġhira, bieghu 'l Ġuzepp fl-Eġittu: izda Alla kien miegħu,

10 U helu mill-ġhali kollu tiegħu, u tah grazzja u għerf quddiem Fargħun sultan ta' l-Eġittu; u dan għamlu gvernatur ta' l-Eġittu u ta' daru kollha.

11 Issa ġie l-ghaks fuq l-art kollha ta' l-Eġittu u ta' Kanganħ, u għali kbir: u ma sabux ikel missirijetna.

12 Imma meta Ġakobb sama' li kien hemm il-qamħ fl-Eġittu, baġħat l-ewwel lil missirijetna.

13 U t-tieni darba Ġuzepp intgħaraf minn hutu; u qrabat Ġuzepp intgħarfu minn Fargħun.

14 Imbagħad baġħat Ġuzepp isejjah għandu 'l Ġakobb missieru, u l-qrabatu kollha, hamsa u sebgħin ruh.

15 U nizeł Ġakobb l-Eġittu, u miet, hu, u missirijetna,

16 U kienu mehudin Sikem, u tqieghdu fil-qabar li kien xtara Abraham b'somma flus minn għand ulied Hemor, missier Sikem.

17 Izda meta qorob iż-zmien tal-wegħda, li Alla kien halef 'l Abraham, il-poplu kiber u kotoq fl-Eġittu,

18 Sama tala' sultan iehor, li ma kiensex jaf 'il Ġuzepp.

19 Dan hadem bil-hzunija ma' niesna, u mexa ħazin ma' missirijetna, biex iġegħilhom jarmu t-trabi tagħhom, halli ma jibqgħux ħajjin.

20 F'dak iż-zmien tweled Mošè, u kien sabih wisq, u trabba f'dar missieru għal tliet xhur:

21 U meta kien mitfugh barra, bint Fargħun refgħetu, u rabbietu bħal binħa stess.

22 U Mošè kien imghallem f'kull għerf ta' l-Eġizzjani, u kien qawwi fil-kliem u fl-egħmil.

23 U meta għalaq erbgħin sena, tatu qalbu li jżur lil hutu wlied Izrael.

24 U meta ra wieħed minnhom jinħaqar, qabeż għalih, u thallas mill-Eġizzjan li kien jahqru, u qatlu.

25 Ghax hu haseb li hutu kienu fehmu kif Alla kien sa jagħtihom il-helsien b'idejħ: imma ma fehmu.

26 U l-ghada deher fuqhom waqt li kienu jiggieldu, u ried isewwihom, billi qal: Rgiel, intom ahwa; ghax taghmlu d-deni lil xulxin?

27 Izda dak li kien jaghmel id-deni lil garu tefghu 'l hemm, billi qallu: Min ghamlek hakem u mhallef fuqna?

28 Jaqaw trid toqtolni, bhal ma ghamilt ilbierah lill-Egizzjan?

29 Imbaghad harab Mosè ghal dalkliem, u kien barrani f'art Madjan, fejn kellu żewġ itfal.

30 U meta ghaddew erbgħin sena, deherlu anglu fid-deżert tal-muntanja Sinaj, fin-nar ta' hogġieġa tal-gholliq.

31 Xhin Mosè raha, stagħbe biddehra: u hu u riesaq biex ihares lejha, gie lehen il-Mulej,

32 Ighid: Jien Alla ta' missirijietek, Alla t'Abraham, u Alla ta' Izakk, u Alla ta' Gakobb. Imbaghad trieghed Mosè, u ma kellux hila jhases.

33 Imbaghad qallu l-Mulej: Nehhi l-qorq minn riglejk: ghax il-post fejn qieghed hu art imqaddsa.

34 Jien rajt, jien rajt it-tbatija tal-poplu tiegħi li hu fl-Egittu, u smajt il-krib tiegħu, u nżilt biex nehlishom. U issa ejja, biex nibghatek l-Egittu.

35 Dan Mosè, li ċahduh, billi qalulu: Minn ghamlek hakem u mhallef? hu dak stess li Alla baghat biex ikun hakem u hellies b'id l-anglu li deherlu fil-gholliq.

36 Hu li harighom, wara li kien ghamel eghġubijiet u eghliem fl-art ta' l-Egittu, u fil-bahar l-Ahmar, u fid-deżert għal erbgħin sena.

37 Dan hu dak Mosè, li qal lil ulied Izrael: Profeta jqajmilkom il-Mulej Alla tagħkom minn fost hutkom, bhali; lili jsimghu.

38 Dan hu dak, li kien fil-gemgħa fid-deżert ma' l-anglu li kellmu fuq il-muntanja Sinaj, u ma' missirijietna: li laqa' l-orakli tal-hajja biex jagħtihomlna:

39 U li minnu missirijietna ma ridux jisimghu, izda warrbuh minnhom, u b'qalbhom regghu lejn l-Egittu,

40 Billi qalu 'l Arun: Aghmlilna allat biex jimxu quddiemna: ghax dan Mosè, li hariġna mill-art ta' l-Egittu, ma nafux x'sar minnu.

41 U għamlu ghogol f'dawn il-jiem, u offrew saġrificċju lill-idolu, u ferhu b'egħmil idejhom.

42 Imbaghad Alla dar minnhom u telaqhom għall-qima tal-qajja tas-sema; kif inhu miktub fil-ktieb tal-profeti: Ja dar Izrael, jaqaw offretjuli intom bħejjem maqtula u saġrificċji tul erbgħin sena fid-deżert?

43 Iva, intom erfajtu l-gharix ta' Molok, u l-kewkba t'alla tagħkom Refan, xbiat li għamlitu biex tqimuhom, u jien inġorrkom 'il hemm minn Babel.

44 Missirijietna kellhom il-gharix taxxhieda fid-deżert, bhal ma kien ordna, hu u jkelleh 'il Mosè, biex jagħmlu skond ix-xbieha li kien ra.

45 Li wkoll missirijietna li ġew wara dahlhu ma' Gożwe fl-art tal-Gentili, li Alla keċċa minn quddiem wiċċ missirijietna, sa żmien David;

46 Li sab grazzja quddiem Alla, u xtaq li jsib aghmara għal Alla ta' Gakobb.

47 Izda Salamun bnielu dar.

48 Izda Alla l-Gholi ma jghammarx f'tempji magħmulin bl-idejn; bhal ma jghid il-profeta:

49 Is-sema hu t-tron tiegħi, u l-art mirfes riglejja: liema dar tibnuli? igħid il-Mulej: Jew liema hu l-lok tal-mistrieħ tiegħi?

50 Mhux idi li għamlet dawn il-hwejjeġ kollha?

51 Ja qlub iebes, u qlub u widnejn bla ċirkonċizzjoni, intom dejjem iżzommu iebes lill-Ispirtu s-Santu: kif għamlu missirijietkom, hekk tagħmlu intom.

52 Liema hu mill-profeti li ma ippersegwitawhx missirijietkom? U huma qatlu lil dawk li habbru il-miġja tal-Gust; li tiegħu intom issa sirtu tradituri u qattela:

53 Intom li hadtu l-igi li kif intgħatat mill-angli, u ma haristuhex.

54 Malli semghu dawn il-hwejjeġ, hassew qalbhom minfuda, u bdew igħażġħu snienhom għalih.

55 Imma hu, billi kien mimli bl-Ispirtu s-Santu, sammarr għajnejh fis-sema, u ra l-ġlorja t'Alla, u 'l Gesù wieqaf fil-leminija t'Alla,

56 U qal: Ara, qieghed nara s-smewwiet miftuha, u 'l Bin il-bniedem wieqaf fil-leminija t'Alla.

57 Imbaghad għajtu b'lehen gholi, u saddew widnejhom, u ġrew fuqu b'fehma wahda,

58 U tefghuh barra mill-belt, u haġ-ġruh: u x-xhud qieghdu lbieshom f'riglejn zagħżuġh, li kien jismu Sawl.

59 U huma haġgru 'l Stiefnu, li kien isejjah 'l Alla, u jghid: Mulej Gesù, ilqa' l-ispirtu tiegħi.

60 U qagħad għarkobbtejh, u għajjat b'lehen gholi: Mulej, ja tghoddulhomx dan id-dnub. U malli qal dan, raqad.

8 U Sawl kien jaqbel mal-qtil tiegħu. U kien hemm f'dak iż-żmien persekuzzjoni kbira kontra l-knisja li kienet f'Gerusalem; u kienu kollha mxerrdin fl-artijiet tal-Lhudija u s-Samarija, barra mill-apostli.

2 U rġiel twajba hadu 'l Stiefnu biex jidfnuh, u għamlu biki kbir fuqu.

3 Imma Sawl kien iharbat il-knisja, billi kien jidhol f'kull dar, u jkarkar rġiel u nisa, u jifgħhom fil-habs.

4 Dawk mela li kienu xterdu kienu jmorru kullimkien ixandru l-kelma.

5 Imbaghad Filippu nizeł fil-belt tas-Samarija, u xandrilhom 'il Kristu.

6 U l-poplu b'fehna wahda ta widen ghal dak li Filippu kien ighid, billi kien jisma' u jara l-mirakli li kien jaghmel.

7 Ghax spirti mniġġsa, ighajtu b'lehen qawwi, kienu johorġu minn hafna li kienu fihom: u hafna mifluġin, u zopop, kienu mfejqa.

8 U kien hemm ferh kbir f'dik il-belt.

9 Imma kien hemm raġel, jismu Xmun, li żmien qabel fl-istess belt kien jaghmel is-sharijet, u jsahhar in-nies tas-Samarija, billi kien ighid li kien xi haġa kbira:

10 Lil dan, mill-iżghar sa l-akbar, kollha kienu jaghtuh widen, billi jghidu: Dan ir-raġel hu l-qawwa l-kbira t'Alla.

11 U kienu jisimghu minnu, ghax ghal żmien twil kien għaġġibhom bis-sharijet.

12 Iżda meta emmnu f'Filippu, li kien ixandrilhom hwejjeġ li għandhom x'jaqsmu mas-saltna t'Alla, u l-isem ta' Gesù Kristu, tghammedu, sew ir-rgiel u kemm in-nisa.

13 Imbaghad Xmun stess emmen ukoll: u wara li tghammed, baqa' ma' Filippu, u staghgeb, billi ra l-mirakli u l-egħliem li kienu jisuru.

14 Issa meta l-apostli li kienu Ġerusalem semghu li Samarija laqghet il-kelma t'Alla, baġhtulhom 'il Pietru u 'l Gwanni:

15 Li, meta niżlu, talbu għalihom, biex jiehdu l-Ispirtu s-Santu:

16 (Għax kien għadu ma nizeł fuq ebda wiehed minnhom: imma biss kienu mghammdin fl-isem tal-Mulej Gesù.)

17 Imbaghad qieghdu idejhom fuqhom, u hadu l-Ispirtu s-Santu.

18 U meta Xmun ra li l-Ispirtu s-Santu kien jintgħata bit-tqegħid ta' idejn l-apostli, offriehom il-flus,

19 Billi qal: Aġtuni wkoll din is-setgħa, li fuq kull min inqieghdlu idejja, jiehu l-Ispirtu s-Santu.

20 Iżda Pietru qallu: Ha jintilfu flusek miegħek, ghax hsibt li l-ghotja t'Alla tista' tintxtara bil-flus.

21 Int la għandek sehem u lanqas qsim f'dil-haġa: ghax qalbek mhix sewwa quddiem Alla.

22 Indem mela minn dal-hażen tiegħek, u itlob 'l Alla, biex forsi l-hsieb ta' qalbek jinħaflek.

23 Ghax jien nara li int qieghed fl-imrar tal-morr, u fir-rbat tal-hażen.

24 Imbaghad wieġeb Xmun, u qal: Itolbu intom għalija lill-Mulej, biex ma jigrili xejn milli għidtu.

25 U huma, wara li xehdu u xandru l-kelma tal-Mulej, reġghu lura lejn Ġerusalem, u xandru l-evanġelju f'hafna rhula tas-Samaritani.

26 U l-anġlu tal-Mulej kellem 'il

Filippu, billi qal: Qum, u mur lejn in-nofs-inhar fit-triq li tinzel minn Ġerusalem għal Gaża, li hi mwarrba.

27 U qam u telaq: u, ara, wiehed mill-Etjopja, ewnuku ta' setgħa kbira taht Kandaka sultana ta' l-Etjopin, li kien fuq it-teżor kollu tagħha, u kien ġie Ġerusalem biex jaghti qima,

28 Kien sejjer lura, bil-qieghda fuq il-karru tiegħu, jaqra l-profeta Isaija.

29 Imbaghad qal l-Ispirtu 'l Filippu: Ersaq, u aqbad ma' dal-karru.

30 U Filippu ġera lejha, u semghu jaqra l-profeta Isaija, u qallu: Tifhem dak li qieghed taqra?

31 U qal: Kif nista', jekk xi hadd ma jmxexxix? U talab 'il Filippu biex jirkeb u joqghod hdejh.

32 Il-biċċa ta' l-iskrittura li kien jaqra kienet din: Bhal nagħa ttehed għall-qatta; u bhal haruf bla lehen quddiem minn iġiżzu, hekk hu ma fetahx fomm:

33 Fl-umiljazzjoni tiegħu l-haqq tiegħu ncahad: min qatt jista' jfisser nisl? ghax hajtu nehheflu mill-art.

34 U l-ewnuku wieġeb 'il Filippu, u qal: Insaqsik: Fuq min qieghed ighid dan il-profeta? fuqu nifsu jew fuq hadd-iehor?

35 Imbaghad Filippu fetah fomm, u beda minn dik l-iskrittura, u xandarlu 'l Gesù.

36 U huma u sejrjn fit-triq, ġew fejn kien hemm l-ilma: u qal l-ewnuku: Ara, hawn l-ilma; x'inhu li jżommi li ma nitghammidx?

37 U Filippu qal: Jekk temmen b'qalbek kollha, tista'. U wieġeb, u qal: Nemmen li Gesù Kristu hu Bin Alla.

38 U waqqaf il-karru: u niżlu t-tnejn fl-ilma, sew Filippu u kemm l-ewnuku; u għammdu.

39 U meta telghu mill-ilma, l-Ispirtu tal-Mulej hataf 'il Filippu, hekk li l-ewnuku ma rahx aktar: u baqa' sejjer ferhan għal triqta.

40 Iżda Filippu nstab f'Azot: u hu u għaddej, xandar f'kull belt, sa ma wasal f'Cesarja.

9 U Sawl, nifsu kollu theddid u qtil kontra d-dixxipli tal-Mulej, mar għand il-qassis il-kbir,

2 U talab minn għandu ittri għas-sinagoga ta' Damasku, biex jekk isib lil x'uħud ta' dat-tagħlim, sew irġiel u kemm nisa, iġibhom marbutin f'Ġerusalem.

3 U kif kien sejjer, qorob lejn Damasku: u f'daqqa wahda idda madwaru dawl mis-sema:

4 U waqa' fl-art, u sama' lehen ighidlu: Sawl, Sawl, għaliex qieghed tippersegwitani?

5 U qal: Min int, Mulej? U l-Mulej qal:

Jien Ġesù li qieghed tippersegwita: iebes ghalik li toqmos kontra n-niggieža.

6 U jirtghod, u miblugh qal: Mulej xi tridni nagħmel? U l-Mulej qallu: Qum, u idhol il-belt, u jghidulek x'għandek tagħmel.

7 U l-irġiel li kienu sejrin miegħu waqfu mbikkmin, filli semghu lehen, bla ma raw lil hadd.

8 U Sawl qam mill-art; u meta għajnejh infethu, ma ra 'l hadd: iżda mexxewh minn idu, u dahhluh f'Damasku.

9 U baqa' tlitt ijiem bla ma jara, u la kiel, u lanqas xorob.

10 U kien hemm Damasku wiehed dixxiplu, jismu Hananija; u l-Mulej qallu f'dehra: Hananija. U dak qal: Ara, hawn jien, Mulej.

11 U l-Mulej qallu: Qum, u mur fit-triq li jghidulha d-Dritta, u staqsi fid-dar ta' Guda għal wiehed jismu Sawl, ta' Tarsu: għax, ara, qieghed jitlob,

12 U ra raġel f'dehra jismu Hananija diehel, u jqieghed idu fuqu, biex jiehu d-dawl.

13 Imbagħad Hananija wieġeb: Mulej, jien smajt mingħand hafna fuq dar-raġel, kemm għamel hsara lill-qaddisin tiegħek f'Ġerusalem:

14 U hawn għandu s-setgħa minn għand il-qassisin il-kbar li jorbot lil dawk kollha li jsejhu l-isem tiegħek.

15 Iżda l-Mulej qallu: Mur: għax għodda mahtura hu dan għalija, biex iġib ismi quddiem il-Gentili, u s-slaten, u whied Izrael:

16 Għax jien nurih kemm hwejjeġ kbar jahtieglu jbati għal ismi.

17 U mar Hananija, u dahal id-dar; u hu u jqieghed idejha fuqu qal: Hija Sawl, il-Mulej Ġesù, li deherlek fit-triq li kont ġej minnha, bagħatni, biex tiehu d-dawl, u timtela bl-Ispirtu s-Santu.

18 U minnufih minn għajnejh waqghu bħal qxur: u f'daqqa waħda ha d-dawl, u qam, u tghammed.

19 U wara li kiel, ha saħhtu. Imbagħad Sawl dam xi jiem mad-dixxipli li kienu Damasku.

20 U minnufih beda jxandar 'il Kristu fis-sinagogi, li hu l-Iben t'Alla.

21 Imma dawk kollha li semghuh staghbu, u qalu: Dan mhux dak li Ġerusalem kien jeqred lil dawk li kienu jsejhu dan l-isem, u ġie hawn għalhekk, biex jehodhom marbutin għand il-qassisin il-kbar?

22 Iżda Sawl żdied iżjed fil-qawwa, u hawwad il-Lhud li kienu jghammru Damasku, billi kien jurihom li dan hu tassew Kristu.

23 U wara li għaddew hafna jiem, il-Lhud ftiehm bejniethom biex joqtluh:

24 Iżda l-ftehim tagħhom kien magħruf

minn Sawl. U kienu jgħassu fil-bwieb lejli u nhar biex joqtluh.

25 Imbagħad id-dixxipli haduh bil-lejl, u nizzluh go qoffa mas-sur.

26 U meta Sawl ġie Ġerusalem, fittex li jingħaqad mad-dixxipli: imma kollha kienu jibzghu minnu, u ma kinux jemmu li kien dixxiplu.

27 Imma Barnaba hadu, u ġiebu għand l-apostli, u qalilhom kif fit-triq kien ra l-Mulej, u li kien kellmu, u kif xandar bla biza' f'isem il-Mulej Ġesù.

28 U kien magħhom diehel u hiereġ Ġerusalem.

29 U kien jitkellem bla biza' f'isem il-Mulej Ġesù, u jithaddet kontra 'l Griegi: iżda huma riedu joqtluh.

30 U meta l-ahwa kienu jafu, nizzluh Ċesarija, u baġtuh Tarsu.

31 Imbagħad il-knejjes kellhom is-sliem fil-Lhudija kollha, u fil-Galilija, u fis-Samarija, u għaddew 'il quddiem; u mmexxija fil-biza' tal-Mulej, u bil-hena ta' l-Ispirtu s-Santu, tkattru.

32 U ġara, illi hu u għaddej mill-inhawi kollha, Pietru nizel ukoll għand il-qaddisin li kienu joqogħdu Lidda.

33 U hemm sab raġel jismu Enea, li kien ilu tmien snin mixhut fuq sodda, u kien paralitiku.

34 U qallu Pietru: Enea, Ġesù Kristu fejqek; qum, u aghmel il-friex. U dak qam minnufih.

35 U rawh dawk kollha li kienu jghammru Lidda u Saron, u daru lejli il-Mulej.

36 Issa f'Ġaffa kien hemm dixxipla jisimha Tabita, li mfissra tingħad Għażziela: din il-mara kienet mimlija b'egħmejjel tajba u b'karità li kienet tagħmel.

37 U ġara f'dawk il-jiem, illi mardet, u mietet: u wara li hasluha, qegħduha f'għorfa.

38 U billi Lidda kienet qrib Ġaffa, u d-dixxipli semghu li Pietru kien hemm, baġtulu żewġ irġiel, jitolbuh li ma jdumx ma jiġi għandhom.

39 Imbagħad Pietru qam u mar magħhom. Meta wasal, tellgħu fil-għorfa: u daru miegħu n-nisa romol kollha jibku, u juruh l-ilbiesi u l-immnatar li l-Għażziela kienet tagħmel, meta kienet magħhom.

40 Iżda Pietru harighom ilkoll barra, u qaġhad għarkobbtejh, u talab: u hu u jdur lejli il-gisem, qal: Tabita, qum. U hija fethet għajnejha: u xhin rat 'il Pietru, qamet bil-wieqfa.

41 U taha idu, u qajjimha, u xhin sejjaħ il-qaddisin u r-romol, ġiebha quddiemhom hajja.

42 U dan sar magħruf f'Ġaffa kollha; u hafna emmu fil-Mulej.

43 U ġara, illi dam hafna jiem f'Ġaffa ma' wiehed Xmun konzatur.

10 Kien hemm Ċesarija wiehed raġel jismu Korneljus, ċenturjun tal-kompanija li jgħidulha l-Italika.

2 Raġel tajjeb, u wiehed li kien jibza' minn Alla, hu u daru kollha, li kien jagħmel hafna karità mal-poplu, u jitlob 'l Alla dejjem.

3 Hu ra f'dehra qrib id-disa' siegħa tal-jum anglu t'Alla diehel għandu, u jgħidlu: Korneljus.

4 U malli haress lejha, baza', u qal: X'inhu, Mulej? U qallu: It-talb tiegħek u l-karità tiegħek telghu b'tifkira quddiem Alla.

5 U issa ibgħat xi rġiel Gaffa, u ġib 'il wiehed Xmun, imlaqqam Pietru:

6 Dan qiegħed għand wiehed Xmun konzatur, li daru qiegħda hdejn il-baħar: hu jgħidlek x'għandek tagħmel.

7 U meta l-anglu li kellem 'il Korneljus telaq, sejjah tnejn mill-qaddejjja tad-dar tiegħu, u sultad raġel tajjeb, wiehed minn dawk li kienu dejjem madwaru;

8 U meta qalilhom dawn il-hwejjeg kollha, bagħathom Gaffa.

9 Il-ghada, huma u sejrjn, u resqjn lejn il-belt, Pietru tala' fuq il-bejt biex jitlob qrib is-sitt siegħa:

10 U hadu hafna ġuh, u ried jiekol: imma fil-waqt li kienu jhejju, waqa' f'estasi.

11 U ra s-sema miftuh, u xi haġa niezla lejha, qisha liżar kbir marbut mill-erbat itruf, u niezel lejn l-art:

12 Fih kien hemm minn kull xorta ta' bhejjem ta' l-art b'erba' saqajn, u dbejjeb, u bhejjem li jitkaxkru, u tjur ta' l-ajru.

13 U ġie lehen lejha, iġhid: Qum, Pietru; oqtol, u kul.

14 Imma Pietru qal: Mhux hekk, Mulej; għax jien qatt ma kilt haġa moqzieza jew imniġġsa.

15 U l-lehen raġa' kellmu t-tieni darba: Dak li naddaf Alla, la tghidlux moqziez.

16 Dan sar tliet darbiet: u dik il-haġa reggħet ittieħdet 'il fuq fis-sema.

17 Issa kif Pietru kien jithasseb fih innifsu x'kienet t'fisser id-dehra li kien ra, ara, l-irġiel li ntbagħtu minn Korneljus staqsew għad-dar ta' Xmun, u waqfu quddiem il-bieb,

18 U sejhu, u staqsew jekk Xmun, imlaqqam Pietru, kienx joqgħod hemm.

19 Waqt li Pietru kien jaħseb fuq id-dehra, qallu l-Ispirtu: Ara, tliet irġiel qegħdin ifittxuk.

20 Qum, mela, u inzel, u mur magħhom, u tithasseb xejn: għax jien bghatt-hom.

21 Imbagħad Pietru nizele fejn ir-rġiel li kien bagħatlu Korneljus; u qal: Ara, jien hu dak li qegħdin t'fittxu: għalfejn ġejtu?

22 U huma qalu: Korneljus iċ-ċenturjun, raġel ġust, u wiehed li jibza' minn Alla,

u ta' isem tajjeb fost il-ġens kollu tal-Lhud, kien imwissi minn Alla b'anglu qaddis biex jibgħat għalik id-dar tiegħu, u jisma' kliemk.

23 Imbagħad dahhalhom ġewwa, u laqagħhom għandu. U l-ghada Pietru telaq magħhom, u marru miegħu xi ahwa minn Gaffa.

24 U l-ghada dahlu Ċesarija. U Korneljus kien jistenniehom, u sejjah flimkien il-qraba u l-hbieb tiegħu ta' ġewwa.

25 U xhin Pietru kien diehel, Korneljus iltaqa' miegħu, u waqa' f'rīgħejh, u qiemu.

26 Imma Pietru qajmu, u qallu: Qum, jien bniedem ukoll.

27 U hu u jithaddet miegħu, dahal, u sab hafna miġmughin flimkien.

28 U qalilhom: Tafu intom li ma jiswiex għal wiehed li hu Lhudi li jissieheb, jew jiġi għand wiehed ta' ġens iehor; imma Alla wrieni, illi m'għandix insejjah moqziez jew imniġġes lil hadd.

29 Għalhekk jien ġejt għandkom, bla ma qgħadt nithasseb, hekk kif kont mitlub niġi: Nistaqsi, mela, għalfejn bghattu għaliġa?

30 U Korneljus qal: Erbat ijiem ilu kont sajjem sa dal-hin; u fid-disa' siegħa kont qiegħed nitlob f'dari, u ara, raġel waqaf quddiemni b'ilbies jiddi.

31 U qal: Korneljus, talbek mismugh, u l-karità tiegħek hija mfakkra quddiem Alla.

32 Għalhekk ibgħat Gaffa, u sejjah hawn 'il Xmun, li jgħidulu Pietru; dan joqgħod fid-dar ta' wiehed Xmun konzatur hdejn il-baħar: meta jiġi, ikellmek.

33 Minnufih mela bghatt għalik; u int għamilt sewwa li ġejt. Issa, mela, ahna lkoll qegħdin quddiem Alla, biex nisimghu kulma hu ordnat lilek minn Alla.

34 Imbagħad Pietru fetah fommhu, u qal: Tassew qiegħed nara li Alla ma jħares lejn wiċċ hadd:

35 Imma f'kull ġens, dak li għandu l-biza' tiegħu, u jagħmel is-sewwa, hu milqugh minnu.

36 Il-kelma li Alla bagħat lil ulied Iżrael, li x-xandar is-sliem b'Ġesù Kristu: (hu s-Sid ta' kulhadd:)

37 Dik il-kelma, tafu intom, imxiet fil-Lhudija kollha, u bdiet mill-Galilija, wara l-magħmudija li xandar Ġwanni;

38 Kif dilek Alla bl-Ispirtu s-Santu u bil-qawwa 'l Ġesù ta' Nazaret: li għadda jagħmel il-ġid, u jfejjaq lil dawk kollha li kienu maħqurin mix-xitan; għax Alla kien miegħu.

39 U ahna xhud ta' kulma għamel sew f'art il-Lhud u kemm f'Ġerusalem; u li huma qatlu u dendlu ma' għuda:

40 Litu Alla qajjem fit-tielet jum, u wrieh fil-beraħ;

41 Mhux lill-poplu kollu, imma lil

xhieda magħżulin minn qabel minn Alla: lilna wkoll, li kilna u xrobna miegħu wara li qam mill-imwiet.

42 U ordnalna nxandru lill-poplu, u nixhdu li hu kien imqabbad minn Alla biex ikun Imhallef tal-hajjin u tal-mejtin.

43 Lilu l-profeti kollha jixhdu, li dawk kollha li jemmnu fih jaqilghu l-mahfra ta' dnu biethom b'ismu.

44 Kif Pietru kien għadu jtkellem dal-kliem, waqa' l-Ispirtu s-Santu fuq dawk kollha li kienu jisimghu l-kelma.

45 U dawk tač-čirkončizjoni li kienu jemmnu, u dawk kollha li ġew ma' Pietru, stagħbu li fuq il-Gentili wkoll xterdet il-ghotja ta' l-Ispirtu s-Santu.

46 Ghax semgħuhom jtkellmu b'islna, u jfahħru 'l Alla. Imbagħad wieġeb Pietru: 47 Jista' wiehed jichad l-ilma, biex ma jitghammdux dawn, li qalghu l-Ispirtu s-Santu bħalna wkoll?

48 U ordnalhom li jitghammdu f'isem il-Mulej. Imbagħad talbuh jibqa' xi ftit jiem.

11 U l-apostli u l-ahwa li kienu fil-Lhudija semgħu li l-Gentili wkoll kienu laqgħu l-kelma t'Alla.

2 U meta tala' Pietru Gerasalem, dawk tač-čirkončizjoni tlewmu miegħu,

3 Ighidulu: Int dhalt għand nies mhumiex čirkončizi, u kilt magħhom.

4 Izda Pietru fissrilhom x'gara mill-bidu, haġa b'haġa, billi qal:

5 Jiena kont fil-belt ta' Gaffa qiegħed nitlob: u rajt dehra f'estasi; bħal haġa niezla, qisha lizar kbir, imdendel minn erbat itruf mis-sema; u waslet sa hdejjja:

6 Meta harist b'ghajnejja mwahħlin fih, jien fhimt x'inhi, u rajt bhejjem ta' l-art b'erba' saqajn, u dbejjeb, u bhejjem li jitkaxkru, u tjur ta' l-ajru.

7 U smajt lehen ighidli: Qum, Pietru; oqtol u kul.

8 Imma jien ghidt: Mhux hekk, Mulej: ghax qatt ma dahal xejn f'fommi moqziez jew inniġġes.

9 U l-lehen raġa' weġibni mis-sema: Dak li naddaf Alla, la tghidlux int moqziez.

10 U dan sar tliet darbiet: u kollox raġa' rtafa' fis-sema.

11 U, ara, f'dak il-waqt tliet irġiel ġew id-dar fejn kont jien, mibgħutin għandi minn Cesarija.

12 U l-Ispirtu qalli biex immur magħhom u xejn ma niħasseb. Ġew miegħi wkoll dawn is-sitt ahwa, u dhalna fid-dar ta' dak ir-raġel:

13 U għarrafna kif kien ra f'daru anġlu li kien wieqaf ighidli: Ibghat irġiel Gaffa, u sejjah 'il Xmun, li jghidulu Pietru;

14 Li jghidlek kliem, li bih int u darek kollha tkunu salvati.

15 U kif bdejt nitkellem, l-Ispirtu s-Santu waqa' fuqhom, bħal ma waqa' fuqna fil-bidu.

16 Imbagħad ftakart f'kelmet il-Mulej, kif qal: Ġwanni tassew għammed bl-ilma; imma intom titghammdu bl-Ispirtu s-Santu.

17 Jekk mela Alla tahom l-istess għotja, bħal ma ta lilna, li emminna fil-Mulej Ġesù Kristu: minn kont jien biex nieqaf 'l Alla?

18 Xhin semgħu dan, sikt, u taw glorja 'l Alla, billi qalu: Alla mela ta wkoll lill-pagani l-indiema għall-hajja.

19 Issa dawk li kienu xterdu minhabba l-persekuzzjoni li kienet qamet fuq Stiefnu baqgħu sejrin sal-Feničja, u Cipru, u Antijokija, bla ma jhabbru l-kelma lil hadd hlief lil-Lhud biss.

20 U, x'uhud minnhom kienu rġiel minn Cipru u Cirene, li, meta ġew Antijokija, kellmu lill-Griegi, billi xandru l-Mulej Ġesù.

21 U id il-Mulej kienet magħhom: u numru kbir emmnu, u daru lejn il-Mulej.

22 Imbagħad l-ahbar ta' dawn il-hwejjeg waslet f'widnejn il-knisja li kienet Gerasalem: u baġtu 'l Barnaba, biex imur sa Antijokija.

23 Li, meta wasal, u ra 'l grazzja t'Alla, ferah, u hegħiġhom ilkoll, biex jibqgħu bil-fehma ta' qalbhom mal-Mulej.

24 Ghax kien raġel tajeb, u mimli bl-Ispirtu s-Santu, u bil-fidi: u bosta nies ždiedet mal-Mulej.

25 Imbagħad tleaq Barnaba għal Tarsu, biex ifttx 'il Sawl:

26 U meta sabu, ġiebu Antijokija, U ġara, illi damu sena shiha jingemgħu flimkien mal-knisja, u għallmu hafna nies. U f'Antijokija d-dixxipli kienu msejħin l-ewwel darba Nsara.

27 U f'dawk il-jiem ġew profeti minn Ġerasalem għal Antijokija.

28 U qam wiehed minnhom jismu Agabus, u habbar bl-ispirtu li kellu jkun hemm għaks kbir fid-dinja kollha: li ġara fi żmien Klawdjuj Cesri.

29 Imbagħad id-dixxipli, kull wiehed skond ma jista', qatgħu li jibgħatu għaj-nuna lill-ahwa li kienu jghammru fil-Lhudija:

30 U tassew hekk għamlu; u baġtuha lix-xjuh b'idejn Barnaba u Sawl.

12 Issa għal dik il-habta s-Sultan Erod i tafa' idejh fuq x'uhud tal-knisja biex jahqarhom.

2 U qatel 'il Ġakbu hu Ġwanni bis-sejf.

3 U għax ra li dan għogħobhom lil-Lhud, žied biex qabad ukoll 'il Pietru. (Kienu jiem l-ażżmi.)

4 U meta qabdu, tefghu l-habs, u tah f'idejn erba' erbghat suldati biex jaghmlulu ghassa; ghax ried igibu quddiem il-poplu wara l-ghid.

5 Pietru mela nzamm il-habs: izda mill-knisja kien isir it-talb 'l Alla bla hedu ghalih.

6 U meta Erodi kien sa johorġu, dak il-lejl stess Pietru kien rieqed bejn żewġ suldati, marbut b'żewġ ktajjen: u l-ghases quddiem il-bieb kienu jghassu l-habs.

7 U, ara, l-anġlu tal-Mulej ġie fuqu, u dawl idda fil-habs: u ta daqqa 'l Pietru fuq ġenbu, u qajmu, billi qal: Qum malajr. U waqqu l-ktajjen minn idejh.

8 U l-anġlu qallu: Thazzem, u xidd is-sandli tieghek. U hekk ghamel. U qallu: Itfa' l-mantar madwarek, u imxi warajja.

9 U hareġ, u mar warajj; u ma kien jaf li dak li sar mill-anġlu kien tassew; izda haseb li kien ra dehra.

10 Meta ghaddew l-ewwel u t-tieni ghassa, waslu hdejn il-bieb tal-hadid li jaghti ghall-belt; li nfethilhom wahdu stess: u huma harġu, u ghaddew minn triq; u f'daqqa wahda l-anġlu telqu.

11 U meta Pietru ġie fih innifsu, qal: Issa tassew naf, li l-Mulej baghat l-anġlu tiegħu, u helisni minn id Erodi, u minn kulma kien jistenna l-poplu tal-Lhud.

12 U meta ntebah b'dan, ġie fid-dar ta' Marija omm Gwanni, li jghidulu Marku; fejn kien hemm hafna miġmughin flimkien jitolbu.

13 U kif Pietru habbat il-bieb ta' barra, resqet wahda żaghżugħa, jisimha Roda, biex tissamma'.

14 U meta gharfet lehen Pietru, bil-ferh ma fethitx il-bieb, izda dahlet tigri ġewwa, u qalet li Pietru kien quddiem il-bieb.

15 U qalulha: Int miġnuna. Izda hi baqgħet tgħid li hekk hu. Imbagħad qalu: Hu l-anġlu tiegħu.

16 Izda Pietru baqa' jhabbat: u meta fetħu l-bieb, u rawh, stagħġbu.

17 Imma hu, fil-waqt li ghamlilhom sinjal b'idu biex jisktu, qalilhom kif il-Mulej harġu mill-habs. U qal: Morru gharrfu dawn il-hwejjeg 'il Gakbu, u lill-ahwa. U hareġ u mar f'post iehor.

18 Issa hekk kif seabah, saret taqliba mhix żghira qalb is-suldati, fuq x'sata' gara minn Pietru.

19 U meta fittxu Erodi, u ma sabux, s'tharreg il-ghases, u ordna li joqtluhom. U nizeł mil-Lhudija għal Ċesarija, u baqa' hemm.

20 U Erodi kien imghaddab wisq għal dawk ta' Tir u ta' Sidon: izda b'fehma wahda ġew għandu, u, wara li ghamlu hbieb ma' Blastus il-kamrier tas-sultan, talbu l-paċi; ghax pajjizhom kien mit-mugh mill-pajjiż tas-sultan.

21 U f'jum imhejji Erodi, liebes libsa

ta' sultan, qagħad fuq it-tron tiegħu, u ghamlilhom tahdita.

22 U l-poplu ghajjat, billi qal: Hu lehen t'alla, u mhux ta' bniedem.

23 U f'daqqa wahda l-anġlu tal-Mulej darbu, talli ma tax glorja 'l Alla: u kien mikul mid-dud, u harġet ruhu.

24 Imma l-kelma tal-Mulej kibret, u kotrot.

25 U Barnaba u Sawl reġġhu lura minn Ġerusalem, wara li temmew il-ministeru tagħhom, u hadu magħhom 'il Gwanni, li jghidulu Marku.

13 Issa kien hemm fil-knisja li kienet f'Antjokija xi profeti u għalliema; bħal Barnaba, u Simhon li kienu jghidulu Niger, u Lukjus minn Ċirene, u Manahen, li trabba ma' Erodi t-tetrarka, u Sawl.

2 Huma u jagħtu qima lill-Mulej, u jsumu. qal l-Ispirtu s-Santu: Ifirduli 'l Barnaba u 'l Sawl ghax-xoghhol li għalih sejjaitilhom.

3 U wara li samu u talbu, u qieghdu idejhom fuqhom, bagħtuhom.

4 Għalhekk huma, billi kienu mibghutin mill-Ispirtu s-Santu, telqu għal Selewkija, u minn hemm siefru għal Ċipru.

5 U meta kienu Salamina, xandru l-kelma t'Alla fis-sinagogi tal-Lhud: u kellhom ukoll 'il Gwanni biex ighinhom.

6 U meta qasmu l-gzira kollha sa Pafos, sabu wiehed saħhar, profeta falz, Lhudi, li kien jismu Barjesus:

7 Li kien mal-prokonslu tal-pajjiż, Serġjus Pawlus, bniedem ta' dehen; li sejjah 'il Barnaba u 'l Sawl, u xtaq jisma' l-kelma t'Alla.

8 Imma Elimas is-saħhar, (ghax hekk ifisser ismu) kien iżommilhom, billi kien ifttx idawwar il-prokonslu mill-fidi.

9 Imbagħad Sawl, (li jismu wkoll Pawlu,) mimli bl-Ispirtu s-Santu, tafa' ghajnejh fuqu,

10 U qal: Ja mimli b'kull qerq u b'kull hsara, ja bin ix-xitan, ja għadu ta' kull haqq, ma tridx tiskot tghawweg it-triqat sewwa tal-Mulej?

11 U issa, ara, id il-Mulej qieghda fuqek, u int tkun aghma, u ma tarax ix-xemx għal xi żmien. U minnufih waqa' fuqu ċpar u dlam; u beda jfttx min imexxi minn idu.

12 Imbagħad il-prokonslu, xhin ra dak li kien gara, emmen, mistagħġeb bit-tagħlim tal-Mulej.

13 Issa meta Pawlu u shabu telqu minn Pafos, ġew Perge f'Pamfilja: u Gwanni wara li telaq minn magħhom, raġa' lura lejn Ġerusalem.

14 Imma meta telqu minn Perge, ġew Antjokija f'Pisidja, u dahlu fis-sinagoga nhar ta' Sibit, u qagħdu bil-qieghda.

15 U wara l-qari tal-liġi u l-profeti,

il-kbarat tas-sinagoga baghtu jghidulhom: Ja rġiel u ahwa, jekk ghandkom xi kliem ta' thegħig għall-poplu, tkellmu.

16 Imbaghad Pawlu qam, u hu u jagħmel sinjal b'idu, qal: Rġiel ta' Izrael, u intom li tibzghu minn Alla, isimghu: 17 Alla ta' dal-poplu ta' Izrael għazel lil missirijietna, u kabbar il-poplu meta kien iġhammar bhala barrani fl-art ta' l-Eġittu, u harighom minn hemm bi driegħ merfugh.

18 U għal madwar iż-żmien ta' erbghin sena, hamel drawwiethom fid-deżert.

19 U wara li qered seba' ġnus f'art Kanġan, qaqqmilhom arthom bix-xorti.

20 U wara dan, tahom imħallfin għal madwar erba' mija u hamsin sena, sal-profeta Samwel.

21 U wara dan xtaqu sultan: u Alla tahom 'il Sawl bin Kis, raġel mit-tribù ta' Benjamin, għal erbghin sena.

22 U meta nehħieh, qajmilhom 'il David biex ikun is-sultan tagħhom, li għalih xehed ukoll, u qal: Sib t' il David bin Gessi, raġel għal qalbi, li jwettaq ir-rieda kollha tiegħi.

23 Min-nisel ta' dal-bniedem, Alla skond il-weghda tiegħu, hareġ għal Izrael Salvatur, Gesù:

24 Li qabel il-miġja tiegħu, Ġwanni kien ixandar il-maġmudija ta' l-indiema lill-poplu kollu ta' Izrael.

25 U kif Ġwanni temm il-mixja tiegħu, qal: Min tahsbu li jiena jien? Jien minix hu. Izda, ara, ġej wiehed warajja, li ma jixraqlix inħollu s-sandli ta' riġlejh.

26 Rġiel u ahwa, ulied in-nisel t' Abraham, u kull min fostna jibza' minn Alla, lilkom inbagħtet il-kelma ta' din is-salvazzjoni.

27 Għax dawk li jghammru Gerusalem, u l-kbarat tagħhom, billi ma għarfux, u lanqas kliem il-profeti li jinqraw kull nhar ta' Sib t, huma wettquhom billi ikkundannawh.

28 U għadilli ma sabu ebda htija tal-mewt fih, talbu 'l Pilatu biex joqtlu.

29 U meta wettqu kulma nkiteb fuqu, nizzlhu mill-ghuda, u qegħduh f'qabar.

30 Imma Alla qajmu mill-imwiet:

31 U deher għal hafna jiem lil dawk li telghu miegħu mill-Galilija għal Gerusalem, li huma xhieda tiegħu quddiem il-poplu.

32 U ahna nħabbruikom ahbar tal-ferh, kif il-weghda magħmula lil missirijietna,

33 Alla wettaqha magħna wliedhom, billi raġa' qajjem 'il Gesù; bħalma hu miktub fit-tieni salm: Inti ibni, illum nissilek.

34 U għalli qajmu mill-imwiet, biex issa qatt ma jarga' għat-tahsir, qal hekk: Naġhtikom il-hwejjeġ qaddisa ta' David, li huma skuri.

35 Għalhekk ukoll iġhid f'salm iehor: La thallix il-Qaddis tiegħek jara t-tahsir.

36 Għax David, wara li qeda n-nisel tiegħu kif ried Alla, raqad, u tqieghed ma' missirijietu, u ra t-tahsir:

37 Imma dak li Alla raġa' qajmu, ma rax it-tahsir.

38 Kunu afu mela, rġiel u ahwa, li permezz ta' dal-bniedem, il-mahfra tad-dnubiet hi mxandar lilkom:

39 U bih dawk kollha li jemmu huma iġġustifikati mill-hwejjeġ kollha, li minn-hom ma stajtux tkunu iġġustifikati bil-liġi ta' Moṣè.

40 Araw, mela, li ma jiġix fuqkom dak li qalu l-profeti;

41 Araw, intom li tmaqdr, u staghgħbu, u nitflu: għax jien naġmel eġħmil fi żmienkom, eġħmil li ma temnuhx qatt, għadilli xi hadd iġhidulkom.

42 U meta l-Lhud harġu barra mis-sinagoga, il-Gentili talbu biex dak il-kliem ikunilhom imxandar is-Sibt ta' wara.

43 Issa wara li xterdet il-laqgħa, hafna mil-Lhud, nies tajba prozeliiti, marru wara Pawlu u Barnaba: u dawn, huma u jithaddtu magħhom, gēghluhom jibqgħu fil-grazzja t'Alla.

44 U s-Sibt ta' wara, tista' tghid, il-belt kollha nēmgħet biex tisma' l-kelma t'Alla.

45 Izda meta l-Lhud raw il-gmiegħi tan-nies, imtlew bil-ghira, u tkellmu kontra dawk il-hwejjeġ li qal Pawlu, billi kienu jmieru, u jidghu.

46 Imbaghad Pawlu u Barnaba tkellmu bla biza' ta' xejn, u qalu: Kien hemm bżonn li l-kelma t'Alla tintqal l-ewwel lilkom: izda billi intom twarrbuha minnkom, u tqisu lilkom infuskom li ma tisthoqqikomx il-hajja ta' dejjem, ara, ahna nduru għall-Gentili.

47 Għax hekk ordnalna l-Mulej, billi qal: Jien qegħidtek biex tkun dawl tal-Gentili, halli tkun int is-salvazzjoni tagħhom sa truf l-art.

48 U meta l-Gentili semgħu dan, ferhu, u iġġlorifikaw il-kelma tal-Mulej: u emmu dawk kollha li kienu magħżulin għall-hajja ta' dejjem.

49 U l-kelma tal-Mulej xterdet ma' l-art kollha.

50 Imma l-Lhud xewxu n-nisa devoti u magħrufa, u l-kbarat tal-belt, u qajmu persekuzzjoni kontra Pawlu u Barnaba, u keccewhom barra min-naħiet tagħhom.

51 Izda huma farfru għalihom it-trab ta' saqajhom, u ġew Ikonjum.

52 U d-dixxipli kienu mimlijin bil-ferh, u bl-Ispirtu s-Santu.

14 U ġara f'Ikonjum, illi dahlu t-tnejn flimkien fis-sinagoga tal-Lhud, u thaddtu b'mod, illi emmu kotra kbira sew ta' Lhud, u kemm ukoll ta' Griegi.

2 Izda l-Lhud li ma kinux jemmnu xewxu l-Gentili, u ghawewhom kontra l-ahwa.

3 Zmien twil mela damu jtkellmu bla biza' fuq il-Mulej, li kien jaghti xhieda lill-kelma tal-grazzja tieghu, u halla jsiru minn idejhom eghliem u eghubijiet.

4 Imma l-kotra tal-belt kienet maqsuma: u x'uhud kienu jzommu mal-Lhud, u ohrain ma' l-apostli.

5 U meta kien hemm tqanqila sew mill-Gentili, u kemm ukoll mil-Lhud mal-kapijiet taghhom, biex ighajruhom u jhaggruhom,

6 Huma saru jafu b'dan, u harbu ghal>Listre u Derbe, bliet tal-Likaonija, u fi-inhawi ta' l-idwar:

7 U hemm xandru l-evangelju.

8 U l>Listre kien hemm wiehed raġel, bla sahha f'riġlejh, billi kien ilu zopp minn ġuf ommu, u qatt ma mexa:

9 Dan sama' 'l Pawlu jtkellem: u Pawlu wara li waqqaf harstu fuqu, u ntebah li kellu l-fidi biex ifiq,

10 Qal b'lehen gholi: Qum fuq saqajk. U dak qabeż, u mexa.

11 U malli n-nies raw x'ghamel Pawlu, refghu lehenhom, u bdew ighidu bil-lsien Likaoni: L-allat niżlu ghandna taht xbieha ta' bnedmin.

12 U sejhu 'l Barnaba, Żews; u 'l Pawlu, Merkurju, ghax hu kien il-kelliemi ewlieni.

13 Imbagħad il-qassis ta' Żews, li kien quddiem il-belt taghhom, ġieb fil-bieb ġniedes u girlandi, u ried jagħmel sagriċċju flimkien man-nies.

14 Meta l-apostli, Barnaba u Pawlu, semghu dan, carrtu lbieshom, u ġrew qalb in-nies, ighajtu,

15 U jghidu: Ja rġiel, ghax qeghdin tagħmlu dan? Ahna wkoll bnedmin li nhossu bhalkom, u qeghdin inxandrukom biex idduru minn dawn il-frughat lejn Alla l-haj, li għamel is-sema, u l-art, u l-bahar, u kulma fihom:

16 Li fiz-zminijiet l-imghoddija halla l-ġnus kollha jimxu fi triqathom.

17 Madankollu ma halliex lilu n-nifsu minghajr xhieda, billi għamel il-ġid, u tana mis-sema xita, u staguni tal-frott, u mela qlubna bl-ikel u l-ferh.

18 U b'dal-kliem bil-kemm zammew in-nies, li ma jagħmlulhomx sagriċċju.

19 U hemm ġew minn Antioċkija u minn Ikonjum xi Lhud, li dawru l-poplu, u wara li haġġru 'l Pawlu, karkruh barra mill-belt, billi hasub mejjet.

20 Izda, billi d-dixxipli daru mieghu, qam, u dahal il-belt: u l-ghada telaq ma' Barnaba lejn Derbe.

21 U wara li xandru l-evangelju lil dik il-belt, u għallmu bosta whud, reġġu lura lejn>Listre, u Ikonjum, u Antioċkija,

22 Iwettqu l-erwieh tad-dixxipli, u

jhegguhom biex jibqghu fil-fidi, u li b'hafna taħbit jahtigilna nidhlu fis-saltna t'Alla.

23 U wara li għamlulhom xjuh f'kull knisja, u talbu bis-sawm, erhewlhom f'idejn il-Mulej, li fih kienu jemmnu.

24 U wara li għaddew mill-Pisidja, ġew Pamfilja.

25 U wara li xandru l-kelma f'Perge, niżlu Attalija:

26 U minn hemm siefru għal Antioċkija, mnejn kienu merħijin għall-grazzja t'Alla ghax-xogħol li kienu temmu.

27 U meta waslu, u ġemghu l-knisja flimkien, għarrfuhom b'kulma Alla għamel magħhom, u kif fetah il-bieb tal-fidi lill-Gentili.

28 U baqghu hemm għal żmien twil mad-dixxipli.

15 U x'uhud li niżlu mil-Lhudija għallmu lill-ahwa, u qalu: Jekk ma tkunux ċirkonċiżi skond id-drawwa ta' Mosè, ma tistgħux issalvaw.

2 Meta mela Pawlu u Barnaba kellhom għieda u disputa mhux żghira magħhom, qatghuha li Pawlu u Barnaba, u xi ohrain minnhom, jitilghu Gerasalem għand l-apostli u x-xjuh fuq dil-bieċa.

3 U wara li kienu mwasslin sa triqthom mill-knisja, għaddew mill-Feniċja u s-Samarija jtkellmu fuq il-konverżjoni tal-Gentili: u nisssu ferh kbir fost l-ahwa kollha.

4 U meta waslu Gerasalem, kienu mil-qughin mill-knisja, u mill-apostli u x-xjuh, u għarrfuhom kulma għamel Alla magħhom.

5 Imma qamu x'uhud tas-setta tal-Fariżej li kienu emmnu, ighidu: Jahtieg li dawk ikunu ċirkonċiżi, u mġegħlin iħarsu l-liġi ta' Mosè.

6 U l-apostli u x-xjuh inġemghu biex jaraw fuq dil-ħaġa.

7 U wara li kien hemm disputa twila, Pietru qam, u qalilhom: Rġiel u ahwa, intom tafu kif minn żmien ilu Alla għażel fostna, li l-Gentili jisimghu minn fomme l-kelma ta' l-evangelju, u jemmnu.

8 U Alla, li jagħraf il-qlub, tahom xhieda, billi tahom l-Ispirtu s-Santu, bħal ma ta ilna;

9 U ma għażel xejn bejna u bejnhom, billi naddaf qalbhom bil-fidi.

10 Issa mela għaliex iġġarrbu 'l Alla, billi tqiegħdu fuq għonq id-dixxipli madmad, li u l-missirijietna u lanqas ahna ma flahna nerfghu?

11 Izda ahna nemmnu li bil-grazzja tal-Mulej Gesù Kristu nsalvaw, bħalhom ukoll.

12 Imbagħad il-ġemgħa tan-nies kollha baqgħet siekta, u qagħdet tisma' 'l Barnaba u 'l Pawlu, ighidu ħaġa b'ħaġa

kemm ghamel Alla mirakli u eghgubijiet bihom fost il-Gentili.

13 U wara li sikt, Ġakbu wiegeb, billi qal: Rġiel u ahwa, isimghuni:

14 Simghon qal kif Alla l-ewwel żar il-Gentili, biex jiehu minnhom poplu għal ismu.

15 U ma' dan jaqbel kliem il-profeti; kif inhu miktub:

16 Wara dan narga' niġi, u nibni mill-gdid it-tinda ta' David li ġgarrfet; u narga' nibni l-herba tagħha, u nwaqqafha:

17 Biex ifittxu l-Mulej il-bqija tal-bnedmin, u l-Gentili kollha, li fuqhom jissejjah ismi, iġid il-Mulej, li qiegħed jagħmel dawn il-hwiġej kollha.

18 Magħrufin 'l Alla huma l-egħmejjel kollha tiegħu mill-bidu tad-dinja.

19 Għalhekk il-kefha tiegħi hi, li ma nhabbtux lil dawk, li min fost il-Gentili jduru lejn Alla:

20 Izda niktbulhom, biex jitbiegħdu mit-tiġis ta' l-idoli, u miż-żena, u minn hwejjeġ maħnuqa, u mid-demmm.

21 Għax Moṡe sa minn żminijiet qodma għandu f'kull belt min ixandru, billi jinqara fis-sinagoga kull nhar ta' Sibb.

22 Imbagħad għoġob lill-apostli u li-xjuħ, mal-knisja kollha, li jibagħtu f'Antijokija xi rġiel magħżula min-nies tagħhom, ma' Pawlu u Barnaba: dawn kienu Guda jġhidulu Barsabbas, u Silas, l-ewwel irġiel fost l-ahwa:

23 U magħhom kitbulhom ittri hekk: L-apostli u x-xjuħ, u l-ahwa, jibagħtu jsellu għall-ahwa li huma mill-Gentili f'Antijokija, u fis-Sirja, u ċ-Ciliċja:

24 Billi smajna, li x'uhud li hargu minn fostna habbtukom bil-kliem, u qalbulkom ruħkom, u qeġħdin iġhidu: Jahtieg li tkunu ċirkonċiżi, u tharsu l-ligi: lil dawn ahna ma qabbadniehomx jagħmlu hekk:

25 Deħrilna sewwa, miġmughin b' fehma waħda, li nibagħtulkom rġiel magħżulin mal-mahbubin tagħna Barnaba u Pawlu,

26 Rġiel li taw hajjithom għall-isem tal-Mulej tagħna Geṡu Kristu.

27 Għalhekk bġhatna 'l Guda u 'l Silas, li jġhidulkom ukoll l-istess kliem bil-fomm.

28 Għax lill-Ispirtu s-Santu, u lilna, deħrilna sewwa, li m'għandniex nġhabbukom b'taġhbija akbar minn dawn il-hwejjeġ li jinhtieġu;

29 Li titbiegħdu mill-ikel issagrifikat lill-idoli, u mid-demmm, u minn hwejjeġ maħnuqa, u miż-żena: taġhmlu tajjeb tharsu ruħkom minn dawn. Sahħa.

30 Għalhekk meta nbagħtu, ġew Antijokija: u wara li laqqgħu l-ġemgħa flimkien, taw l-ittra:

31 Li meta crawha, ferhu minhabba l-faraġ tagħha:

32 U Guda u Silas, billi kienu profeti

huma wkoll, heġġu lill-ahwa b'hafna kliem, u wettquhom.

33 U wara li qaġħdu xi żmien hemm, inbagħtu bis-sliem mill-ahwa għand l-apostli.

34 Izda għoġob 'il Silas li joqġhod hemm.

35 Pawlu wkoll u Barnaba baqgħu Antijokija, iġhallmu u jxandru flimkien ma' hafna oħra wkoll il-kelma tal-Mulej.

36 U xi jiem wara, Pawlu qal 'il Barnaba: Ha nerggħu mmorru nżuru lil hutna f'kull belt fejn xandarna l-kelma tal-Mulej, u naraw kif inhuma.

37 U Barnaba ried jiehu magħhom 'il Ġwanni, li kienu jġhidulu Marku.

38 Izda Pawlu deherlu li mhux sewwa li jehdu magħhom, billi nfired minnhom f'Pamfilja, u ma marx magħhom għax-xoġol.

39 U t-tilwima bejniethom kienet hekk shuna, li nfired minn xulxin: u hekk Barnaba ha 'l Marku, u siefer għal Ċipru:

40 U Pawlu għażel 'il Silas, u telaq, merħi mill-ahwa lill-grazzja tal-Mulej.

41 U qasam is-Sirja u ċ-Ciliċja, iwettaq l-knejjes.

16 Imbagħad ġie Derbe u Listre: u, ara, kien hemm wieħed dixxiplu, jismu Timotju, bin waħda mara, li kienet Lhudija, u temmen; izda missieru kien Grieg:

2 Li mill-ahwa li kienu Listre u Ikonjum kellu xhieda tajba.

3 Pawlu riedu jmur miegħu; u hadu u għamilu ċ-ċirkonċiżjoni minhabba l-Lhud li kienu f'dawk l-inhawi: għax kollha kienu jafu li missieru kien Grieg.

4 U kif kienu għaddejjin mill-ibliet, tawhom id-degrieti, mahruġin mill-apostli u mix-xjuħ li kienu Ġerusalem, biex iħarsuhom.

5 U hekk il-knejjes kienu msahhin fil-fidi, u żdieud fin-numru kuljum.

6 Issa meta qasmu l-Friġja u l-art ta' Galazja, u nżamma mill-Ispirtu s-Santu li jxandru l-kelma fl-Asja,

7 Wara li waslu l-Misja, habtu jidhlu Bitinja: imma l-Ispirtu ma halliehomx.

8 U wara li għaddew il-Misja, niżlu Troas.

9 U Pawlu kellu dehra bil-lejl; kien hemm raġel mill-Macedonja wieqaf, u talbu, billi qallu: Għaddi l-Macedonja, ġhinna.

10 U wara li ra d-dehra, malajr fittixna mmorru l-Macedonja, għax konna sguri li l-Mulej se jheilna biex inxandruhom l-evanġelju.

11 Għalhekk, wara li għamilna l-qala' minn Troas, zammejna dritt għal Samotraki, u l-għada għal Neapolis;

12 U minn hemm ghal Filippi, li hi l-belt ewlenija ta' dik in-naha tal-Macedonja, u kolonja: u ahna bqajna xi jiem f'dil-belt.

13 U nhar ta' Sibt hrigna barra mill-belt hdejn xatt ta' xmara, fejn kienet id-drawwa li jsir it-talb: u qghadna bil-qieghda, u kellimna lin-nisa li kienu migburin hemm.

14 U wahda mara jisimha Lidja, li kienet tbigh il-porpra, mill-belt ta' Tijatira, u li kienet tqim 'l Alla, semgħetna: il-qalb ta' din il-Mulej fetah, biex tisma' l-hwejjeg li kien ighid Pawlu.

15 U meta tghammedet, hi u darha, tal-bitna, billi qalet: Jekk fhimtu li jien nemmen fil-Mulej, idhlu f'dari, u oqogħdu hawn. U gēghlitna.

16 U gara, ahna u sejrjn nitolbu, illi ltaqgħet magħna wahda xbejba li kellha spirtu li jehber, u li kienet iġġib qliegh kbir lil sjietha bit-tehbir:

17 Din giet wara Pawlu, u warajna, u ghajtet, billi qalet: Dawn l-irġiel huma l-qaddejja t'Alla l-Għoli: huma jgharrfuna triq is-salvazzjoni.

18 U dan għamlitu għal hafna jiem. Imma Pawlu, billi ddejjjaq, dar u qal lill-ispirtu: Nordnalek f'isem Gesù Kristu biex toħroġ minnha. U hareġ dik is-siegha.

19 U meta sjietha raw li t-tama tal-qiegh tagħhom kienet marret, qabdu 'l Pawlu u 'l Silas, u karkruhom fil-misrah quddiem il-kbarat,

20 U gibuhom għand il-maġistrati, u qalu: Dawn l-irġiel, li huma Lhud, qegħdin iħawdu wisq il-belt tagħna,

21 U jgħallmu drawwiet, li mhux sewwa għalina li nilqgħu, u lanqas inharsu, billi ahna Rumani.

22 U l-ġemgha tan-nies qamet f'imkien għalihom: u l-maġistrati ċarrtulhom ilbieshom, u ordnaw li jsawtuhom.

23 U wara li tawhom hafna daqqiet, tefgħuhom il-habs, u qabbd u l-kalzrier biex ighassilhom tajjeb.

24 Dak, wara li qabbd u jagħmel dan, tefgħuhom fil-habs ta' ġewwa, u rabtilhom saqajhom il-qjud.

25 U f'nofs il-lejl Pawlu u Silas talbu, u kantaw tifhir 'l Alla: u l-habsin semgħuhom.

26 U f'daqqa wahda saret thezhiza kbira ta' l-art, li saħansitra tqanqlu s-sisien tal-habs: u malajr il-bwieb kollha nfethu, u l-qjud ta' kulhadd inhallu.

27 U malli stenbah il-ghassies, u ra l-bwieb tal-habs miftuhin, silet sejfu, u ried joqtol lilu nnifsu, għax haseb li l-habsin harbu.

28 Imma Pawlu ghajjat b'lehen qawwi, qallu: La tagħmilx hsara lilek innifsek, għaliex ahna ikoll hawn.

29 Imbagħad talab id-dawl, u dahal

ijġri ġewwa; u mriegħed xtehet f'riġlejn Pawlu u Silas,

30 U harighom barra, u qal: Sinjuri, x'għandi nagħmel biex insalva?

31 U huma qalu: Emmen fil-Mulej Gesù Kristu, u tkun salvat, int u darek.

32 U qalulu l-kelma tal-Mulej, lilu u lil dawk kollha li kienu f'daru.

33 U hadhom f'dik is-siegha tal-lejl, u hasilhom id-daqqiet; u tghammed min-nufih, hu u niesu kollha.

34 U meta hadhom daru, qieghed l-ikel quddiemhom, u ferah, billi emmen f'Alla hu u n-nies ta' daru kollha.

35 U meta sebah, il-maġistrati bagħtu lis-surgenti, ighidu: Ilaq lil dawk ir-ġiel.

36 U l-ghassies tal-habs qal dawn il-kelmiet lil Pawlu: Il-maġistrati bagħtu jitolqukom: għalhekk issa oħroġu, u morru bis-sliem.

37 Izda Pawlu qalilhom: Sawtuna quddiem kulhadd bla ma sar haqq minna; ahna li ahna Rumani, u tefgħuna l-habs; u issa jifgħuna 'l barra bil-mohbi? Le, sgur; ha jiġu johorġuna huma stess.

38 U s-surgenti qalu dal-kliem lill-maġistrati: u dawn beżgħu, meta semgħu li kienu Rumani.

39 U ġew u talbuhom bil-hrara, u harġuhom, u talbuhom biex johorġu barra mill-belt.

40 U harġu mill-habs, u dahlu għand Lidja: u meta raw l-ahwa, farrġuhom, u telqu.

17 Issa wara li qasmu Ampifolis u Appolonja, waslu Tessalonika, fejn kien hemm sinagoga tal-Lhud:

2 U Pawlu, kif kienet id-drawwa tiegħu, dahal għandhom, u għal tliet sibtijiet thaddet magħhom fuq l-iskrittura,

3 Ifisser u juri, li Kristu kellu jbati, u jarga' jqud mill-imwiet; u li dan Gesù, li kien ixandrilhom, hu Kristu.

4 U x'uhud minnhom emmnu, u ssieħbu ma' Pawlu u ma' Silas; kif ukoll ġemgha kbira ta' Griegi devoti, u hafna nisa mill-ewlenin.

5 Izda l-Lhud li ma emmnux, imqanqlin mill-ghira, hadu magħhom xi rġiel hżiena, mill-agħarr nies, u għallmu ġemgha, u qajmu l-belt kollha f'tixwixa, u habtu għad-dar ta' Gason, u fittxu li johorġuhom barra għand il-poplu.

6 U meta ma sabuhomx, karkru 'l Gason u lil x'uhud mill-ahwa għand il-kbarat tal-belt, ighajtu: Dawn in-nies li qalbu d-dinja ta' taħt fuq, issa ġew hawn ukoll;

7 U Gason laqagħhom: u dawn kollha jahdmu kontra d-degrieti ta' Cesri, billi jgħidu li hemm sultan iehor, wiehed Gesù.

8 U wahdu l-poplu u l-kbarat tal-belt, meta semgħu dawn il-hwejjeg.

9 U wara li hadu kapparra minghand Gason, u minghand l-ohrajn, telquhom.

10 U l-ahwa baghtu minnufih bil-lejl 'il Pawlu u 'l Silas ghal Berea: dawn malli waslu hemm, marru s-sinagoga tal-Lhud.

11 Dawn kienu aktar generużi minn dawk ta' Tessalonika, billi laqghu l-kelma bil-hegga kollha, u fittxu kuljum fl-iskrittura, jekk dawk il-hwejjeġ kinux hekk.

12 Ghalhekk hafna minnhom emmnu; ukoll nisa maghrufa li kienu Griegi, u rġiel, mhux ftit.

13 Izda meta l-Lhud ta' Tessalonika kienu jafu li l-kelma t'Alla kienet im-xandra minn Pawlu f'Berea, ġew hemm ukoll, u qajmu l-poplu.

14 U mbaghad l-ahwa malajr telqu 'l Pawlu biex bhalkieku jmur sa fejn il-bahar: izda Silas u Timotju baqghu hemm.

15 U dawk li marru ma' Pawlu wassluh s'Ateni: u wara li hadu ordni ghal Silas u Timotju biex jiġu ghandu mill-aktar fis, telqu.

16 Issa waqt li Pawlu kien jistenniehom Ateni, l-ispiritu tiegħu kien jitbaqbaq fih, meta ra l-belt kollha moghtija għall-qima ta' l-idoli.

17 Ghalhekk kien jiddisputi fis-sinagogi mal-Lhud, u man-nies devoti, u fis-suq kuljum ma' dawk li kienu jiltaqghu miegħu.

18 Imbaghad xi filosofi Epikurin, u Stojkin, iltaqghu miegħu. U x'uhud kienu jgħidu: X'irid iġhid dal-lablabi? Ohrajn: Donnu habbar t'allat barranin; għax kien ixandrihomm 'il Gesù, u l-qawmien mill-imwiet.

19 U qabduh, u haduh fl-Arejopagos, huma u jgħidulu: Nistgħu nkunu nafu x'inhu dat-taġlim ġdid, li fuqu qieghed titkellem?

20 Għax qieghed issemmagħna hwejjeġ strambi għal widnejna: irridu mela nafu dan x'ifisser.

21 (Għax in-nies kollha t'Ateni u l-barranin li kienu hemm, ma kinux iġhaddu ż-żmien f'hag'ohra, hliief jew biex iġhidu, jew biex jisimgħu, xi haġa ġdida.)

22 Imbaghad Pawlu waqaf f'nofs l-Arejopagos, u qal: Ja rġiel t'Ateni, nara li f'kull haġa intom wisq superstizzjużi.

23 Għax jien u għaddej, rajt id-devożjonijiet tagħkom, u sibt altar b'din il-kitba: Lil Alla mhux maghruf. Dak mela li intom tqimu bla ma tafuh, jien inhab-barulkom.

24 Alla li għamel id-dinja u l-hwejjeġ kollha li fiha, billi ra li hu Sid is-sema u l-art, ma jgħammarx f'tempji magħmulin bil-idejn;

25 Lanqas hu moqdi minn idejn il-bnedmin, bhalkieku jahtieġ xi haġa,

ladarba hu jaghti lil kulhadd il-hajja, u n-nifs, u kolloxx;

26 U għamel minn demm wiehed il-ġnus kollha tal-bnedmin biex iġhammru fuq il-wieċ kollu ta' l-art, billi qassam iż-żminijiet tagħhom imwaqqtin minn qabel, u t-truf ta' l-art fejn iġhammru:

27 Biex ifittxu l-Mulej, jekk qatt jistgħu jhossuh, u jsibuh, għalkemm mhux bgħid minn kull wiehed minna:

28 Għax ahna fih ingħixu, u nitharrku, u għandna l-eżiżtenza tagħna; bħal ma qalu wkoll x'uhud mill-poeti tagħkom: Għax ahna wkoll nislu.

29 Ladarba mela ahna nisel Alla, m'għandniex naħsbu li d-divinità tixbah lid-deheb, jew lill-fidda, jew lill-haġar, imnaqqxa bis-sengħa u bil-hsieb tal-bnedmin.

30 U ż-żminijiet ta' din l-injoranza Alla għalaq għajnejh għalihom; izda issa jordna lill-bnedmin kollha kullimkien biex jindmu:

31 Għaliex waqqat jum, li fih għandu jagħmel haqq mid-dinja fis-sewwa b'dak il-bniedem li hu għażel; u li bih ta l-fidi lill-bnedmin kollha, billi qajmu mill-imwiet.

32 U meta semgħu fuq il-qawmien mill-imwiet, x'uhud bdew jiddieħku; ohrajn qalu: Nisimgħuk fuq dan darb'ohra.

33 Hekk Pawlu hareġ minn nofshom.

34 Izda xi rġiel zammew miegħu, u emmnu: fosthom Dijonisju l-Arejopagi, u mara jisimha Damaris, u ohrajn magħhom.

18 Wara dawn il-hwejjeġ Pawlu telaq minn Ateni, u ġie Korintus;

2 U sab wiehed Lhudi jismu Akwila, imwieled f'Pontus, li kien ġie ftit qabel mill-Italja, ma' martu Priskilla; (għax Klawdjuż kien ordna li l-Lhud kollha jtitqu minn Ruma:;) u ġie għandhom.

3 U billi kien ta' l-istess sengħa, qaghad magħhom, u kien jahdem: għaliex is-sengħa tagħhom kienet li jagħmlu t-tined.

4 U kien jagħmel taħdita kull nhar ta' Sibt fis-sinagoga, u jfiehem lil-Lhud u lill-Griegi.

5 U meta waslu Silas u Timotju mill-Macedonja, Pawlu kien magħfuf fl-ispiritu, u xehed lil-Lhud li Gesù kien Kristu.

6 U meta dawn zammew iebes, u bdew jidgħu, farfar hwejġu, u qalilhom: Demmkom fuq raskom; jien nadif: minn issa l-quddiem immur għand il-Gentili.

7 U telaq minn hemm, u dahal fid-dar ta' wiehed jismu Ġustus, li kien iqim 'l Alla, u li d-dar tiegħu kienet tmiss mas-sinagoga.

8 U Krispus, il-kbir tas-sinagoga, emmen fil-Mulej ma' daru kollha; u hafna mill-Korintin, billi kienu jisimgħu l-kelma, emmnu, u tghamdu.

9 Imbaghad il-Mulej kellem 'il Pawlu bil-lejl f'dehra, qallu: La tibxaz imma tkellem, u la tiskotx:

10 Ghax jien mieghek, u hadd ma jahbat ghalik biex jaghmillek id-deni: ghax ghandi hafna nies f'dil-belt.

11 U baqa' hemm sena u sitt xhur, ighallem fosthom il-kelma t'Alla.

12 U meta Galljon kien prokonslu ta' l-Akaja, qamu l-Lhud b'fehna wahda ghal Pawlu, u haduh quddiem il-qorti,

13 Ighidu: Dan qieghed igieghel in-nies iqimu 'l Alla kontra l-ligi.

14 U meta Pawlu kien issa sa jiftah fomm, Galljon qal lil-Lhud: Kieku kienet xi haga hazina jew xi eghmil fahki, ja Lhud, bir-raġun kont inzomm maghkom:

15 Imma jekk hi xi haga ta' kliem u ismijiet, u ligijiet taghkom, arawha intom; ghax ma rridx inkun imhallee ta' hwejjeg bhal dawn.

16 U baghathom 'il barra mill-qorti.

17 Imbaghad il-Griegi kollha qabdu 'l Sostenes, il-kbir tas-sinagoga, u tawh xebgha quddiem il-qorti. U Galljon ma habbilx rasu ghal dawn il-hwejjeg.

18 U Pawlu wara dan baqa' hemm hafna zmien, u mbaghad seltem lill-ahwa, u siefer ghas-Sirja, u ha mieghu 'l Priskilla u 'l Akwila; wara li qarwez rasu f'Kenkre: ghax kellu wegħda.

19 U wasal f'Efesus, u hemm halliehom: izda hu dahal fis-sinagoga, u thaddet mal-Lhud.

20 Meta talbuh biex jibqa' izjed maghhom, ma riedx;

21 Izda sellmilhom, u qalilhom: Jah-tiegli b'kull mod ngħaddi dil-festa li gejja Ġerusalem: izda narga' niggi għandkom, jekk Alla jrid. U siefer minn Efesus.

22 U meta nizej l-art Cesarija, u tala', u sellem lill-knisja, nizej Antioġkija,

23 U wara li għadda ffit taz-zmien hemm, telaq, u qasam wara xulxin il-pajjiz kollu ta' Galata u 'l Frigja, iwettaq id-dixxipli kollha.

24 U wieħed Lhudi jismu Apollos, imwieled Lixandra, raġel hafif għall-kliem, u qawwi fl-iskrittura, gie Efesus.

25 Dar-raġel kien imghallem fit-triq tal-Mulej; u billi kien imhegġeg fl-ispirtu, kien jitkellem u jghallem bir-reqqa l-hwejjeg tal-Mulej, billi kien jaf biss il-magħmudija ta' Gwanni.

26 U qabad jitkellem bla biza' fis-sinagoga: u meta Priskilla u Akwila semghuh, haduh għandhom, u fisseru aktar bir-reqqa t-triq t'Alla.

27 U meta thajjar ighaddi l-Akaja, l-ahwa kitbu, billi heggu lid-dixxipli biex jilqgħuh: meta wasal, ghen hafna lil dawki li kienu emmnu permezz tal-grazza:

28 Ghax hu kien jikkonfuta b'qawwa kbira lil-Lhud, u dan quddiem kulhadd,

u jurihom mill-iskrittura li Ġesù hu l-Kristu.

19 U gara, waqt li Apollos kien Korintus, illi Pawlu wara li għadda mill-inhawi ta' fuq, gie Efesus: u billi sab xi dixxipli,

2 Qalilhom: Hadtu intom l-ispirtu s-Santu mindu emmintu? U qalulu: Ahna lanqas biss smajna jekk hemmx xi Spirtu s-Santu.

3 U qalilhom: Mela biex intom imghammind? U qalu: Bil-magħmudija ta' Gwanni.

4 Imbaghad qal Pawlu: Gwanni tassew għammed bil-magħmudija ta' l-indiema, billi qal lill-poplu, li għandu jemmen f'dak li kellu jigi warajh, jigifieri fi Kristu Ġesù.

5 U meta semghu dan, tghammdu f'isem il-Mulej Ġesù.

6 U meta Pawlu qieghed idejh fuqhom, nizej l-ispirtu s-Santu fuqhom; u tkellmu b'isna, u habbru.

7 U l-irġiel kollha kienu madwar tnax.

8 U dahal fis-sinagoga, u għal tliet xhur thaddet bla biza', jithaddet u jfiehem fuq il-hwejjeg tas-saltna t'Alla.

9 Izda meta x'uhud żammew iebes, u ma emmnu, billi qalu kontra triq il-Mulej quddiem il-ġemgha tan-nies, twar-rab minnhom, u ha d-dixxipli għalihom, u kuljum kien jithaddet fl-iskola ta' wieħed Tirannos.

10 U dan gara għal sentejn; hekk li dawki kollha li kienu jghammru fl-Asja, sew Lhud u kemm ukoll Griegi, semghu l-kelma tal-Mulej Ġesù.

11 U Alla għamel mirakli qawwija b'idejn Pawlu:

12 Hekk li minn gismu kienu jingiebu għand il-morda imkatar jew fradal, u l-mardijiet kienu jhalluohom, u l-ispirti ħziena kienu johorgu minnhom.

13 Imbaghad x'uhud mill-eżorcisti Lhud, li kienu jiggerrew 'il hawn u 'l hinn, indahlu biex isejhu l-isem tal-Mulej Ġesù fuq dawki li kellhom l-ispirti ħziena, billi qalu: Ingeghlukom f'isem Ġesù mxandar minn Pawlu.

14 U kien hemm sebat itfal ta' wieħed Skewas, Lhudi, il-kbir tal-qassisin, li għamlu dan.

15 U l-ispirtu hazin wieġeb u qal: 'Il Ġesù nafu, u 'l Pawlu nafu; izda intom min intom?

16 U r-raġel li fih kien hemm l-ispirtu hazin qabez fuqhom, u hakimhom, u għelbihom, hekk li harbu minn dik id-dar għarwenin u migruhin.

17 U dan sar magħruf mil-Lhud kollha, u mill-Griegi wkoll li kienu jghammru Efesus; u waqa' biza' fuqhom ilkoll, u isem il-Mulej kien jitfahhar.

18 U hafna li emmnu ġew, u sstarrew, u qalu eghmilhom.

19 Hafna wkoll minn dawk li kienu jaghmlu s-sharrijiet ġiebu l-kotba taghhom, u harquhom quddiem kulhadd: u ghad-dew il-prezz taghhom, u sabu li kien hamsin elf biċċa tal-fidda.

20 Hekk il-kelma tal-Mulej kibret bis-shih u ssahhet.

21 Wara li ntemmew dawn il-hwejjeg, Pawlu haseb fl-ispirtu, meta ghad-da mill-Macedonja u mill-Akaja, li jmur sa Gerusalem, billi qal: Wara li nkun hemm, jahtieg ukoll nara Ruma.

22 Ghalhekk baghat fil-Macedonja tnejn minn dawk li kienu jghinuh, Timotju u Erastus; izda hu baqa' ghal xi zmien fl-Asja.

23 U dik il-habta qamet tahwida mhix zghira fuq triq il-Mulej.

24 Ghalieq wiehed jismu Demetrius, argentier, li kien jaghmel nicec tal-fidda 'l Djana, kien igib qliegh mhux zghir lin-nies tas-sengha:

25 Lil dawn gemagghom flimkien ma' haddiema ohra tas-sengha bhalhom, u qal: Irġiel, intom tafu li b'din is-sengha ghandna l-ġid taghna.

26 Issa qeghdin taraw u tisimghu, li mhux biss f'Efesus, imma tista' tghid fl-Asja kollha, dan Pawlu fiehem u dawwar hafna nies, billi jghid li mhumiex allat dawk li huma maghmulin bil-idejn:

27 Ghalhekk mhux biss li hemm il-periklu li s-sengha taghna taqa' fil-ghajb, izda wkoll illi t-tempju tal-kbira alla Djana jiġi fix-xejn, u l-kobor taghha jinqered, dik li l-Asja kollha u d-dinja tqim.

28 U meta semghu dal-kliem, imtlew bil-qilla, u ghajtu, iġhidu: Kbira Djana ta' l-Efesin!

29 U l-belt kollha mtliet bit-tahwid: u wara li qabdu 'l Gajus u 'l Aristarkus, irġiel mill-Macedonja, shab Pawlu fil-vjagg. dahlu jigr f'daqqa fit-teatru.

30 U meta Pawlu ried jidhol qalb in-nies. id-dixxipli ma hallewhx.

31 U x'uhud mill-kbarat ta' l-Asja, li kienu hbieb tieghu, baghtu ghalih, jitolbuh biex ma jurix ruhu fit-teatru.

32 Uhud mela ghajtu haga, u whud ohra: ghax il-migemgha kienet imhawda; u l-biċċa l-kbira ma kinux jafu ghalfejn ingemghu flimkien.

33 U ġibdu 'l Alessandru minn qalb in-nies. billi l-Lhud tefghuh 'il quddiem. U Alessandru ghamel sinjal b'idu, u ried jiddefendi ruhu mal-poplu.

34 Izda meta gharfu li kien Lhudi, kulhadd b'lehen wiehed ghal madwar saghtejn ghajjat: Kbira Djana ta' l-Efesin!

35 U meta l-iskrivan tal-belt sikket lin-nies, qal: Ja rġiel ta' Efesus, min hu dak il-

briedem li ma jafx li l-belt ta' l-Efesin taghti qima lill-kbira alla Djana, u x-xbieha taghha li waqghet minn Gove?

36 Ladarba mela dawn il-hwejjeg ma jista' jmerihom hadd, ghandkom toqoghd-
du kwieti, u ma taghmlu xejn bil-ghaġla.

37 Ghax intom ġibtu hawn dawn l-irġiel, li la huma hallelin tal-knejjes, u lanqas jidghu b'din alla taghkom.

38 Ghalhekk jekk Demetrius, u n-nies tas-sengha li huma mieghu, ghandhom xi jghidu kontra xi hadd, il-qrati huma miftuhin, u hemm il-prokonsli: Ha jharrku 'l xulxin.

39 Imma jekk tfittxu xi haga dwar hwejjeg ohra, din tinqata' f'laqgha tal-qorti.

40 Ghax ahna fil-periklu li nkunu mixlijin bit-tixwixa ta' llum, billi ma hemm ebda raġun li minhabba fih irridu natu kont ta' din il-laqgha.

41 U meta qal dan, baghat il-migemgha.

20 U wara li l-ghagha hdiet, Pawlu sejjah id-dixxipli lejha, u ghandnaqhom, u telaq biex imur il-Macedonja.

2 U meta ghad-da minn dawk l-inhawwi, u heggighom b'hafna kliem, wasal il-Greċja.

3 U hemm qaghad tliet xhur. U meta kien hemm konfossa kontra tieghu mill-Lhud, kif kien sa jsiefer ghas-Sirja, ghamel il-hsieb li jarga' lura mill-Macedonja.

4 U wassluh fl-Asja Sopater minn Berea; u mit-Tessalonkin, Aristarkus u Sekundus; u Gajus ta' Derbe, u Timotju; u mill-Asja, Tikikus u Trofimus.

5 Dawn billi marru qabel, stennewna Troas.

6 U ahna sifirna minn Filippi wara jiem l-ażżmi, u wasalna ghandhom f'hamest ijiem; u qghadna hemm sebat ijiem.

7 U fl-ewwel jum tal-ġimgha, xhin id-dixxipli tieghu ltaqghu flimkien biex jaqsom l-hobz, Pawlu thaddet maghhom, billi kien sa jitlaq il-ghada; u kompla d-diskors tieghu sa nofs il-lejl.

8 U kien hemm hafna msiebah fil-kamra ta' fuq, fejn kienu miġmughin flimkien.

9 U kien hemm bil-qieghda fuq tieqa wiehed zaghzugh jismu Ewtikos, li hadu nghas tqil: u billi Pawlu kien ilu jithaddet, ghelbu n-nghas, u waqa' isfel mit-tielet pjan, u refghuh mejjet:

10 U Pawlu nizel, u xtehet fuqu, u hu u jhaddnu, qal: La thabblux raskom, ghax hajtu ghadha fih.

11 Mela meta raga' tala', u qasam il-hobz, u kiel, u thaddet maghhom ghal zmien twil, sas-sebh, telaq.

12 U ġiebu ż-żagħżuġ ħaj, u tfarrġu mhux ftiit.

13 Ahna morna minn qabel fuq il-ġifen, u sifirna għal Assos, fejn kellna niehdu 'l Pawlu; għax hekk kien ried, billi kellu l-hsieb imur bil-miṭa.

14 U meta ltaqa' magħna f'Assos, tellajnieh, u wasalna Mitilene.

15 U sifirna minn hemm, u ġejna l-ghada biswit Kijos; u l-jum ta' wara wasalna Samos, u qghadna Trogillum; u l-ghada wasalna Miletus.

16 Għax Pawlu kien qatagħha li jghaddi barra minn Efesus, għax ma riedx jahli żmien fl-Asja: għax kien imghaġġel, biex jekk jista' jkun għalih, ikun Gerusalem għal Ghid il-Hamsin.

17 U minn Miletus bagħat Efesus isejjah ix-xjuh tal-Knisja.

18 U meta ġew għandu, qalilhom: Intom tafu, li sa mill-ewwel jum li ġejt fl-Asja, kif kont magħkom f'kull żmien.

19 Naqdi l-Mulej bl-umiltà kollha, u b'hafna dmugh, u tiġribi, li sibt ruhi fih minhabba n-nases tal-Lhud:

20 U kif ma zammejt xejn lura minn dak li sata' jkun ta' fejda għalikom, iżda wrejtkom, u għallimtkom fil-berah, u minn dar għal dar,

21 Inxandar sew lil-Lhud, u kemm lill-Griegi, l-indiema lejn Alla, u fidi f'Sidna Gesù Kristu.

22 U issa, ara, jien sejjer marbut fl-ispirtu għal Gerusalem, bla ma naf x'sa jiġrili hemm:

23 Hlief li l-Ispirtu s-Santu jixhidli f'kull belt, billi jghid illi ktajjen u għali jistennewni.

24 Iżda xejn minn dan ma jdejjaqni lanqas ngħodd haġti għaziya għaliya, biex intemm mixjiti bil-ferh, u l-ministeru, li hadt minghand Sidna Gesù, biex nagħti xhieda lill-evanġelju tal-grazzja t'Alla.

25 U issa, ara, jien naf li intom ilkoll, li fostkom jien għaddejt inxandar is-saltna t'Alla, ma tarawx wiċċi iżjed.

26 Għaliex nixhdilkom illum, li jien safi mid-demmi tal-bnedmin kollha.

27 Għax jien ma bqajtx lura li nxandrilkom il-fehma kollha t'Alla.

28 Harsu lilkom infuskom mela, u l-merhla kollha, li fuqha l-Ispirtu s-Santu għamilkom għassiesa, biex tirgħaw il-knisja t'Alla, li xtara b'demmu stess.

29 Għax jien naf dan, li wara t-tluq tiegħi lpup horox jidhlu fostkom, u ma jahfruhiex lill-merhla.

30 Ukoll minn fostkom stess iqumu xi rġiel, jitekllmu hwejjeġ imghawġa, biex jiġbu d dixxipli warajhom.

31 Għalhekk għassu, u ftakru, li għal tliet snin lejl u nhar qatt ma hdejt inwissi bid-dmugh f'għajnejja lil kulhadd.

32 U issa, huti, nerhikom f'idejn Alla, u fil-kelma tal-grazzja tiegħu, li tista'

tibnikom, u tagħtikom wirt mal-qaddisin kollha.

33 Fidda, jew deheb, jew ilbiesi ta' hadd ma xtaqt.

34 Iva, intom stess tafu, li dawn l-idejn hadmu għall-htigijiet tiegħi, u għal dawk li kienu mteghi.

35 Urejtkom kollox, kif waqt li tithabtu għandkom tghinu d-dghajfin, u tiftakru fi kliem il-Mulej Gesù, kif qal: Ahjar tagħti milli tiehu.

36 U meta qal dan, qagħad għarkobbtejh, u talab magħhom ilkoll.

37 U biki kbir bkew ilkoll, u xtehtu fuq għonq Pawlu, ibusuh:

38 Qalbhom sewda l-aktar għall-kliem li qal, li ma kinux sa jaraw aktar wiċċu. U wassluh sal-ġifen.

21 U ġara, wara li nfridna minnhom, u qlajna 'l barra, illi ġejna b'ġibda wahda għal Kos; u l-ghada għal Rodi, u minn hemm għal Patara:

2 U billi sibna ġifen sejjer lejn il-Feniċja, tlajna fuqu, u sifirna.

3 Issa meta lmaħna 'l Cipru, hallejniet fuq ix-xellug, u bahharna għas-Sirja, u nżilna Tir: għax il-ġifen kellu jhott hemm it-tagħbija tiegħu.

4 U billi sibna d-dixxipli, bqajna hemm sebat ijiem: dawn qalu 'l Pawlu permezz ta' l-Ispirtu, li m'għandux jitla' Gerusalem.

5 U meta għaddejna dawk il-jiem, tlaqna u bqajna sejr in għal triqtna; u huma lkoll, bin-nisa u t-tfal, ġew iwass-luna, sa ma hrigna barra l-belt: u qghadna għarkobbtejna x-xatt, u tlabna.

6 U meta sellimna 'l xulxin, tlajna fuq il-ġifen; u dawk reġġu lura lejn darhom.

7 U wara li spiccajna l-vjaġġ tagħna minn Tir, wasalna Ptolemajs; u sellimna lill-ahwa, u bqajna jum wiehed għandhom.

8 U l-ghada ahna li konna ma' Pawlu tlaqna, u ġejna Cesarija: u dhalna fid-dar ta' Filippu l-evanġelista, li kien wiehed mis-sebġa; u qghadna għandu.

9 Dar-raġel kellu erba' bniet, xebbiet, li kienu jipprofetizzaw.

10 U billi donna hemm hafna jiem, niżel mil-Lhudija wiehed profeta, jismu Agabus.

11 U meta ġie għandna, ha l-hżiem ta' Pawlu, u rabat idejh u saqajh, u qal: Dan igħid l-Ispirtu s-Santu: Ir-raġel li tiegħu hu dhal-hżiem, hekk jorbthuh il-Lhud Gerusalem, u jagħtuh f'idejn il-Gentili.

12 U meta smajna dawn il-hwejjeġ, sew ahna, u kemm dawk ta' hemm, tlabnieh biex ma jitlax Gerusalem.

13 Imma Pawlu wieġeb: X'intom tagħmlu, tibku u taqsmuli qalbi? għax jien imhejji mhux biss li nkun marbut,

imma wkoll li mmut Gerasalem ghal isem il-Mulej Gesù.

14 U meta ma riedx jifhem, ahna skitna, u għidna: Tkun maghmula r-rieda tal-Mulej.

15 U wara dawn il-jiem hejjejna hwejj-igña, u tlajna Gerasalem.

16 Gew magħna wkoll xi dixxipli minn Ċesarja, u giebhu magħhom wiehed Mnason minn Ċipru, dixxipli minn ta' l-ewwel, li kellna noqogħdu għandu.

17 U meta wasalna Gerasalem, l-ahwa laqghuna bil-qalb.

18 U l-ghada Pawlu gie magħna għand Ġakbu; u x-xjuh kollha kienu hemm.

19 U wara li sellmilhom, qal haġa haġa kulma kien għamel Alla fost il-Gentili bil-ministeru tiegħu.

20 U xhin semghu dan, fahhru l-Mulej, u qalulu: Tara, hi, kemm eluf hemm fost il-Lhud li jemmnu; u huma mheggin ilkoll għal-liġi:

21 U huma semghu fuqek, li int qiegħed tgħallim lil-Lhud kollha, li huma fost il-Gentili, biex jitolqu 'l Mosè, billi tghid li m'għandhomx jagħmlu ċirkon-ċizzjoni lil uliedhom, u lanqas jimxu fuq id-drawwiet.

22 X'sa jgri issa? Il-ġemgħa tan-nies, hekk jew hekk, tiltaqa': għax huma jisimghu li ġejt.

23 Għalhekk għamel dak li ngħidulek: Ahna għandna erbat irġiel li għandhom fuqhom wegħda:

24 Hudhom, u tnaddaf magħhom, u hallsilhom, biex iqaxxru rashom: u kollha jkunu jafu li dawk il-hwejjeġ, li semghu fuqek, m'huma xejn; iżda li int stess ukoll timxi sewwa, u thares il-liġi.

25 Għal dawk il-Gentili li jemmnu, ktibna u qtajna li huma ma jharsux haġa bħal din, hlief biss li jzommu ruhhom lura mill-hwejjeġ issagrifikati lill-idoli; u mid-demm, u mil-laham mahnuq, u miz-żena.

26 Imbagħad Pawlu ha miegħu dawn ir-rgiel u, wara li l-ghada tnaddaf magħhom, dahal fit-tempju, biex iġharraf li għalaq iż-żmien tat-tindif, sama titressaq għotja għal kull wiehed minnhom.

27 U meta s-sebat ijiem qorbu biex iġghaddu, il-Lhud ta' l-Asja, meta rawh fit-tempju, xewxu l-poplu kollu, u meddew idejhom fuqu,

28 U bdew iġhajtju: Irġiel ta' Izrael, għajnuna: Dan hu r-raġel, li qiegħed iġhallem lil kullhadd, u kullimkien, kontra l-poplu, u l-liġi, u dal-lok: u dahal il-Griegi wkoll fit-tempju, u kasbar dal-lok imqaddes.

29 (Għax kienu raw qabel 'il Trofimus ta' Efesus miegħu fil-belt, u hasbu li Pawlu dahhlu fit-tempju.)

30 U tqanqlet il-belt kollha, u bdew jgri n-nies flimkien: u qabdu 'l Pawlu, u

kaxkruh barra mit-tempju: u nġhalqu malajr il-bwieb.

31 U huma u jfittxu biex joqtluh, waslet l-ahbar lill-kaptan il-kbir tal-kumpanija, li Gerasalem kollha kienet mqallba.

32 Dan minnufih ha miegħu suldati u ċenturjoni, u niżel jgri lejhom: u meta raw il-kaptan il-kbir u s-suldati, ma baqgħux isawtu 'l Pawlu.

33 Imbagħad resaq il-kaptan il-kbir, u qabdu, u ordna li jirtabat b'żewġ ktajjen; u staqsa min hu, u x'għamel.

34 U x'uhud għajtu haġa, u x'uhud għajtu ohra, fost il-ġemgħa tan-nies; u meta ma satax ikun jaf x'gara minhabba l-ghaġha, ordna li jedhuh fil-kastel.

35 U meta wasal fuq it-taraġ, gara li kellu jkun merfugh mis-suldati minhabba l-qilla tal-poplu.

36 Għax il-ġemgħa tan-nies kienet sejra warajh, hi u tgħajjat: Oqtluh.

37 U huma u jdahhlu 'l Pawlu fil-kastell, qal lill-kaptan il-kbir: Nista' nkellmek? U dak qal: Taf bil-Grieg?

38 Jaqaw mintix dak l-Eġizzjan, li qabel dawn il-jiem qajjimt tixwixa, u hriġt barra fid-deżert erbat elef raġel, li kienu qattiela?

39 Iżda Pawlu qal: Jiena raġel Lhudi minn Tarsus, belt taċ-Ċiliċja, ċittadin ta' belt magħrufa: u nitolbok thallini nkellem lill-poplu.

40 U meta hallieħ, Pawlu waqaf fuq it-taraġ, u għamel sinjal b'idu lill-poplu. U meta waqgħet sikta kbira, kellimhom bil-lsien Lhudi, billi qal:

22 Irġiel, ahwa, u missirijiet, isimghu d-difiża tiegħi li issa sa nagħmlil-kom.

2 (U meta semghuh ikellimhom bil-lsien Lhudi, aktar qagħdu sekin: u qal:)

3 Jien tassew raġel Lhudi, imwieled Tarsus, belt taċ-Ċiliċja imma mrobbi f'din il-belt f'riġlejn Gamaliel, u mġhallem skond it-tharis bir-reqqa tal-liġi ta' misirijietna, u mhegġeġ għal Alla, bħalma intom ilkoll illum.

4 U jien ippersegwitajt għal mewt din it-triq, norbot u nitfa' fil-habsijiet sew irġiel u kemm nisa,

5 Bħal ma jista' jixhidli wkoll il-qassis il-kbir, u l-ghaqda kollha tax-xjuh: li min għandhom ukoll hadt ittri għall-ahwa, u mort Damasku, biex iṅġib lil dawk li kienu marbutin hemm Gerasalem, biex ikunu ikkastigati.

6 U ġara, jiena u nivvjaġġa, u noqrob lejn Damasku għall-habta ta' nofs-in-nhar, illi f'daqqa waħda idda dawl kbir mis-sema madwari.

7 U waqajt fl-art, u smajt lehen iġhidli: Sawl, Sawl, għaliex tippersegwitani?

8 U jien wegibt: Min int Mulej? U

qalli: Jien Ġesù ta' Nazaret, li int qieghed tippersegwitah.

9 U dawk li kienu mieghi tassew raw id-dawl, u beżghu; iżda ma semghux il-lehen ta' min kien ikellimni.

10 U għidt: X'għandi nagħmel, Mulej? U l-Mulej qalli: Qum, u mur Damasku; u hemm ighidulek kulma għandek tagħmel.

11 U meta ma stajt nara minhabba d-dija ta' dak id-dawl, mexxewni minn idi dawk li kienu mieghi, u wasalt Damasku.

12 U wiehed Hananija, raġel devot skond il-ligi, li kellu isem tajjeb mal-Lhud kollha li kienu jgħammru hemm,

13 Ġie għandi, qaghad hdejja, u qalli: Hija Sawl, hu d-dawl. U f'dik is-siegha stess harist lejha.

14 U qal: Alla ta' missirijietna għażel lilek, biex tkun taf ir-rieda tiegħu, u tara l-Gust, u tisma' l-lehen ta' fommju.

15 Għax int tkun xiehed tiegħu għall-bnedmin kollha ta' dak li rajt u smajt.

16 U issa x'inti qieghed tistenna? Qum, u tghammed, u anhel dnubietek, billi ssejjah isem il-Mulej.

17 U ġara, meta rġajt ġejt Ġerusalem, illi jien u nitlob fit-tempju, kelli estasi;

18 U rajtu jghidli: Għaġġel, u ohroġ malajr minn Ġerusalem: għax ma jilqgħux ix-xhieda tiegħek fuqi.

19 U jien għidt: Mulej, huma jafu li jien tfajt il-habs u sawwatt f'kull sinagoga lil dawk li jemmuu fik:

20 U meta d-demem tal-martri tiegħek Stiefnu ċċarċar, jien ukoll kont hemm, u ridt il-mewt tiegħu, u zammejt il-hwejjeġ ta' dawk li qatluh.

21 U qalli: Mur, għax jien nibagħtek fil-bogħod fost il-Ġentili.

22 U qagħdu jisimghuh sa dik il-kelma, u mbagħad refghu lehinhom, u qalu: Eqirduh mill-art bniedem bħal dan: għax ma jixraqx li jgħix.

23 U kif kienu jwerżqu, u jarmu hwejjgħom, u jitfgħu t-trab fl-ajru,

24 Il-kaptan il-kbir ordna li jdahhluh fil-kastell, u qal li għandu jkun mistharreg bis-swat: biex ikun jaf sewwa l-għala kienu jgħajtu hekk kontra tiegħu.

25 U xhin kienu jorbtuh bil-ġlud, Pawlu qal liċ-ċenturjun li kien hdejh: Hu skond il-ligi għalikom li ssawtu raġel Ruman, u li mhux ikkundannat?

26 Meta ċ-centurjun sama' dan, mar għarraf lill-kaptan il-kbir, billi qallu: Ara x'sa tagħmel; għax dar-raġel Ruman.

27 Imbagħad ġie l-kaptan il-kbir, u qallu: Għidli, int Ruman? Wieġeb: Iva.

28 U l-kaptan il-kbir wieġeb: B'somma kbira hadt din iċ-ċittadinanza. U Pawlu qal: Imma jien imwieled hieles.

29 Imbagħad minnufih dawk li kienu sa jistharrgħu warrbu minn hdejh: u l-kaptan il-kbir ukoll baża', wara li sar jaf li kien Ruman, u talli kien rabtu.

30 Il-ghada, billi ried ikun jaf sewwa fuqieq kien mixli mil-Lhud, hallu mill-ġlud, u ordna il-qassisin il-kbar u l-kunsill tagħhom kollu biex jiltaqgħu, u nizzel 'il Pawlu, u giebu quddiemhom.

23 U Pawlu, fil-waqt li tafa' għajnejh fuq il-kunsill, qal: Rġiel u ahwa, jien għix b'kuxjenza kollha nadifa quddiem Alla sa llum.

2 U l-qassis Hananija ordna lil dawk li kienu hdejh jagħtu daqqa fuq halqu.

3 Imbagħad qallu Pawlu: Alla għad jilhqek, ja hajt imbajjad: għax int qieghed tagħmel haqq minni skond il-ligi, u tordna li nissawwat kuntrarju għal-ligi?

4 U dawk li kienu hemm qalu: Int tghajjar il-qassis il-kbir t'Alla?

5 Imbagħad Pawlu qal: Ma kontx naf, huti, li hu l-qassis il-kbir: għax hu miktub: La titkellimx hażin fuq il-kap tal-poplu tiegħek.

6 Iżda meta Pawlu nduna li x'uhud minnhom kienu Sadduqin, u ohrajn Farizej, għajjat fil-kunsill: Rġiel u ahwa, jien Farizew, bin Farizew: minhabba t-tama fil-qawmien mill-imwiet jien miġjub hawn għall-haqq.

7 U kif qal hekk, qamet firda bejn il-Farizej u s-Sadduqin: u l-ġemgħa tan-nies inqasmet.

8 Għax is-Sadduqin ighidu li m'hemm qawmien minn bejn l-imwiet, u la angli, u lanqas spirtu: imma l-Farizej jistqarru l-wiehed u l-iehor.

9 U qamet għaġha kbira: u l-iskribi li kienu jzommu mal-Farizej qamu, u saħnu, ighidu: Ma nsibu xejn hażin f'dar-raġel: iżda jekk kellmu spirtu jew angli, ha ma nehduxiex kontra Alla.

10 U meta qamet firda kbira, il-kaptan il-kbir, imbazza' li Pawlu jkun imqatta' b'cejfec minnhom, ordna lis-suldati jinżlu, u jehduh b'forza minn fosthom, u jġiebu fil-kastell.

11 U l-lejl ta' wara, il-Mulej qagħad hdejh, u qallu: Qawwi qalbek, Pawlu: għax bħal ma tajtni xhieda Ġerusalem, hekk għandek tixhed Ruma.

12 U meta sebah, x'uhud mil-Lhud inġemgħu flimkien, u ntrabtu b'halfa, billi qalu li la jieklu, u la jixorbu sama joqtlu 'l Pawlu.

13 U kienu aktar minn erbgħin dawk li għamlu l-kongura.

14 U dawk ġew għand il-qassisin il-kbar u x-xjuħ, u qalu: Ahna ntrabatna taht halfa kbira, li ma nieklu xejn sama noqtlu 'l Pawlu.

15 Issa mela intom flimkien mal-kunsill għarrfu l-kaptan biex inizzlu għandkom għada, bhalkieku tridu tgharblu xi haġa aktar bir-reqqa fuqu: u ahna, qabel ma jersaq, inkunu mhejjjin biex noqtluh.

16 U meta t-tifel ta' oht Pawlu sama' b'din in-nassa taghhom, dahal fil-kastell, u qal 'il Pawlu.

17 Imbaghad Pawlu sejjah wiehed miċ-ċenturjuni, u qallu: Hu lil daz-zaghżugh ghand il-kaptan il-kbir, ghax ghandu xi haga xi jghidlu.

18 Ghalhekk dan hadu, u giebu ghand il-kaptan il-kbir, u qal: Pawlu l-prigunier sejjahli, u talabni ngiblek lil daz-zaghżugh, li ghandu xi haga xi jghidlek.

19 Imbaghad il-kaptan il-kbir qabdu minn idu, u mar mieghu fil-ġenb wahdu, u staqsieh: X'ghandek tghidli?

20 U qal: Il-Lhud ftiehm biex jitlobuk biex ghada tnizzel 'il Pawlu quddiem il-kunsill, bhalkieku jridu jistharrġu iżjed bir-reqqa.

21 Iżda int la temminhomx: ghax hemm aktar minn erbghin minnhom ghassa ghalih, li ntrabtu b'halfa, li la jieklu, u la jixorbu sama joqtluh: u issa huma mhejjijin, jistennew weghda minn ghandek.

22 Imbaghad il-kaptan il-kbir halla z-zaghżugh jitlaq, u wissieh: Ara li ma tghid lil hadd li int urejtni b'dawn il-hwejjeġ.

23 U sejjah zewġ ċenturjuni, u qalilhom: Hejju mitejn suldat biex imorru Ċesarija, u sebghin fieres, u mitejn lanzier, ghat-tielet siegħa tal-lejl.

24 U hejjuhom il-bhejjem, biex irikkbu 'il Pawlu, u jwassluh qawwi u shih ghand Felċ il-gvernatur.

25 U kiteb ittra hekk:

26 Klawdju Lisjas lil wisq eċċellenti gvernatur Felċ: is-sliem.

27 Dar-raġel kien maqbud mil-Lhud, u kienu ghodhom qatluh: imbaghad ilhaqt jien bis-suldati, u hlistu, billi sirt naf li hu Ruman.

28 U meta ridt inkun naf fuqie xlewh, ġibtu quddiem il-kunsill taghhom:

29 Sibtu li kien mixli fuq xi kwistjonijiet taghhom, imma li ma kien hemm xejn kontra tieghu li haqqu l-mewt jew il-ktajjen.

30 U meta qaluli kif il-Lhud lestew nassa għal dar-raġel, bghattu minnufih ghandek, u ordnajt ukoll lil dawkl xlewh biex jittkellmu x'ghandhom kontra tieghu quddiemek: Sahha.

31 Imbaghad is-suldati, bhal ma kienu mqabbdin, hadu 'il Pawlu, u gibuh bil-lejl Antipatris.

32 Il-ghada hallow l-ifirsa jmorru mieghu, u reġġha lura lejn il-kastell:

33 Dawn, meta waslu Ċesarija, u taw l-ittra lill-gvernatur, ġibulu wkoll 'il Pawlu quddiemu.

34 U meta l-gvernatur qara l-ittra, staqsa minn liema provinċja kien. U meta sar jaf li kien minn Ċiliċja;

35 Qallu: Nisimghekk, meta jiġu wkoll

dawkl xlewh. U ordna li jinzamm fil-pretorju ta' Erodi.

24 U hamest ijiem wara niżel Hananija l-qassis il-kbir ma' x'uhud mix-xjuh, u ma' wiehed oratur jismu Tertullus, li kelleml lill-gvernatur kontra Pawlu.

2 U xhin kien imsejjah, Tertullus beda jixlih, billi qal: Ladarba bis-sahha tiegħek ahna qeghdin ingawdu paċi kbira, u titjib kbir qiegħed isir għal dal-ġens b'għaqlek,

3 F'kollox u kullimkien ahna dan nilqugh, wisq eċċellenti Felċ, b'kull radd il-hajr.

4 Madankollu, biex ma ndejqix iżjed, nitlobok tismaghna bit-tjieba tiegħek, fi ftit kien.

5 Ghax ahna sibna li dar-raġel hu pesta, u li qajjem it-tixwix qalb il-Lhud kollha tad-dinja, u mexxej tas-setta tan-Nazarin:

6 Li fittex ukoll ikasbar it-tempju: u ahna qbadnieh, u ridna naghmlu haqq minnu skond il-liġi tagħna.

7 Imma l-kaptan il-kbir Lisjas ġie fuqna, u b'herra kbira hadulna minn idejna,

8 U ordna li dawkl xlewh jiġu ghandek: jekk tistharrġu int stess tista' tkun taf dawn il-hwejjeġ kollha, li bihom qeghdin nilxuh.

9 U l-Lhud qablu wkoll, billi qalu li dawn il-hwejjeġ hekk huma.

10 Wara li l-gvernatur ghamillu sinjal biex jittkellem, Pawlu wieġeb: Billi naf li minn bosta snin ilek tagħmilha ta' mħallef lil dal-ġens, jien aktar bil-ferh inwieġeb għalija nnifsi:

11 Ghax inti tista' tkun taf, li m'linix aktar minn tnaix il jum li tlajt Ġerusalem biex nagħti qima.

12 U la sabuni fit-tempju niddiskuti ma xi hadd, u la nxewwex il-poplu, lanqas fis-sinagoga, jew fil-belt:

13 Lanqas jistgħu jippruvaw il-hwejjeġ li fuqhom issa qeghdin jixluni.

14 Iżda dan nistqarrlek: li skond it-triq li huma jghidulha erezija, hekk jien naqdi 'l Alla ta' missirijietni, billi nemmen fil-hwejjeġ kollha li huma miktubin fil-liġi u fil-profeti:

15 U għandi tama f'Alla, li huma wkoll għandhom, li għad ikun hemm qawma mill-imwiet, sew għat-tajbin, u kemm għall-hżiena.

16 U f'dan jien inharreg lili nnifsi, biex ikollli dejjem kuxjenza bla htija quddiem Alla, u quddiem il-bnedmin.

17 Issa wara hafna snin ġejt ingib il-karità lil ġensi, u għotjiet.

18 Għalhekk xi Lhud mill-Asja sabuni mnaddaf fit-tempju, bla ġemgħa ta' nies, u bla għagħa.

19 Dawn kien imisshom kienu jkunu

hawn quddiemek, u jixluni, jekk ghandhom xi haga kontra tieghi.

20 Jew ha jghidu dawn stess, jekk sabux xi haga hazina fija, meta jien kont quddiem il-kunsill,

21 Hlief ghal din il-kelma wahda, li jien ghajjatt wieqaf f'nofshom: Minhabbat l-qawma mill-imwiet intom illum qeghdin taghmlu haqq minni.

22 U meta Felic sama' dawn il-hwejjeg, billi kien jaf aktar bir-reqa fuq it-Triq, halliehom ghal darba ohra, u qal: Meta jinzel Lisjas il-kaptan il-kbir, inkun naf kollox fuq dil-bicca taghkom.

23 U qabbad lic-centurjun izomm 'il Pawlu, u jhallih jistrieħ, u li ma jichad lil hadd minn tieghu li jaqduh jew jigū ghandu.

24 U wara xi jiem, meta Felic gie ma' martu Drusilla, li kienet Lhudija, baghat ghal Pawlu, u qaghad jisimghu fuq il-fidi fi Kristu.

25 U hu u qiegħed jithaddet fuq issewwa, ir-rażna, u fuq il-haqq li ġej, Felic triegħed, u qallu: Għalissa mur; meta jkoll i-żmien, nibghat insejjaħlek.

26 Kien jittama wkoll li Pawlu jagħtih il-flus halli jitlqu: għalhekk sikwit kien jibghat għalih, u jithaddet mieghu.

27 Izda wara sentejn laħaq Porkjus Festus flok Felic: u Felic, biex jinħabb mal-Lhud, halla 'l Pawlu marbut.

25 Issa meta Festus wasal fil-provinċja, wara tliet ijiem, tala' Ġerusalem minn Cesarija.

2 Imbagħad il-qassisin il-kbar u l-kapijiet tal-Lhud qalulu kontra Pawlu, u talbuħ,

3 U xtaqu favur kontra tieghu, li jibghat għalih Ġerusalem; u huma jonsbulu nassa biex joqtluħ.

4 Imma Festus wieġeb, li Pawlu kellu jinżamm Cesarija, u li hu stess kellu jitlaq għal hemm ma jdumx.

5 Halli mela daww fostkom, qal hu, li għandhom setgha, jinzlu mieghi, u jixlu lil dar-raġel, jekk hemm xi haga hazina fih.

6 U wara li dam fosthom aktar minn għaxart ijiem, nizel Cesarija; u l-ghada qagħad fuq it-tribunal, u ordna li jinġieb Pawlu.

7 U meta gie, il-Lhud li kienu ġew minn Ġerusalem qagħdu madwaru, u ġiebu kontra Pawlu hafna htijiet koroh, li ma setghux jippruvaw;

8 Izda hu wieġeb għalih innifsu: U la kontra l-liġi tal-Lhud, u la kontra t-tempju, u lanqas kontra Cesri, jien ma għamilt ebda htija.

9 Imma Festus, billi xtaq joghġob lil-Lhud, wieġeb 'il Pawlu, u qal: Tridx titla' Ġerusalem, u hemm isir haqq minnek quddiem fuq dawn il-hwejjeg?

10 Imbagħad Pawlu qallu: Jiena qiegħed quddiem it-tribunal ta' Cesri, fejn għandu jsir haqq minni: lil-Lhud ma għamiltihom ebda deni, bħal ma taf tajjeb int.

11 Ghax jekk jien hati, jew għamilt xi haga li haqqa l-mewt, ma nfitix nahrab il-mewt: izda jekk m'hemm xejn minn dawn il-hwejjeg li huma qegħdin jixluni, hadd ma jista' jerhini f'idejhom. Napella lil Cesri.

12 Imbagħad Festus, wara li thaddet mal-kunsill, wieġeb: Appellajt lil Cesri? Għand Cesri tmur.

13 U wara xi jiem, Agrippa s-sultan u Berniki ġew Cesarija, biex isellmu 'l Festus.

14 U wara li damu hemm bosta jiem, Festus wera lis-sultan il-bicca ta' Pawlu, billi qal: Hawn raġel imħolli l-habs minn Felic:

15 Li fuqu, meta kont Ġerusalem, il-qassisin il-kbar u x-xjuħ tal-Lhud kellmuni, billi xtaqu jkollhom sentenza kontra tieghu.

16 Lilhom jien wegħbt: Mħix id-drawwa tar-Rumani li jagħtu bniedem għall-mewt, qabel ma l-mixli jkollu wiċċ imb'wiċċ 'il daww li xlewh, u jkun jista' jiddefendi ruħu mill-htija miġjuba kontra tieghu.

17 Għalhekk, meta ġew hawn, bla dewmien ta' xejn il-ghada qgħadt fuq it-tribunal, u ordnajt li jġibu r-raġel.

18 Meta qamu kontra tieghu daww li xlewh, ma ġiebu ebda htija minn daww il-hwejjeg kif ħsibt jien:

19 Izda kellhom xi kwistjonijiet kontra tieghu fuq is-superstizzjoni tagħhom, u fuq wieħed Ġesù, li hu mejjet, u li Pawlu jghid bil-qawwa li hu ħaj.

20 U billi ġieni dubju fuq kwistjonijiet bħal dawn, staqsejtu jekk kienx irid imur Ġerusalem, u hemm isir haqq minnu fuq dawn il-hwejjeg.

21 Izda meta Pawlu appella biex jinżamm halli jinstama' minn Awgustu, ordnajt li jinżamm sama nibghatu għand Cesri.

22 Imbagħad Agrippa qal 'il Festus: Jien ukoll nixtieq nisimghu lil dar-raġel. Għada, qallu, tisimghu.

23 U l-ghada, meta Agrippa gie ma' Berniki, b'pompa kbira, u daħlu fis-sala ta' l-udjenza, mal-kaptani l-kbar, u n-nies ewlamin tal-belt, Pawlu nġieb quddiemhom, kif ordna Festus.

24 U Festus qal: Sultan Agrippa, u intom ilkoll li qegħdin magħna, taraw dar-raġel, li fuqu l-ġemgha kollha tal-Lhud talbitni, sew Ġerusalem, u kemm hawn ukoll, billi ghajtet li m'għandux iġħix aktar.

25 Izda meta sibt li m'għamel xejn li jisthoqqlu l-mewt, u li hu stess appella għal għand Awgustu, jien qtajt li nibagħtu.

26 Fuqu m'ghandi xejn sgur x'nikteb lil Sidi. Ghalhekk gıbtu quddiemkom, u l-aktar quddiemek, ja sultan Agrippa, biex, wara li ssir stahriga, ikolli fuqieq nıkteb.

27 Ghax jidhirli li huwa bla rağuni tibghat wiehed prıgıunier, bla ma turi l-hıjiet li hemm kontra tieghu.

26 Imbaghad Agrippa qal 'il Pawlu: Tista' titkellem ghalik innifsek. Imbaghad Pawlu medd idu, u wiegebb ghalih innifsu:

2 Jien inhossni hieni, sultan Agrippa, li sa nitkellem ghalija nnifsi quddiemek illum dwar il-hwejjeg kollha li bihom jien mixli mil-Lhud:

3 L-aktar ghax naf li int taf tajjeb id-drawwiet u l-kwistjonijiet kollha li hawn fost il-Lhud: ghalhekk nitlobok bil-hrara biex tismaghni bis-sabar.

4 Hajti sa minn zghoziti, kif kienet sa mill-bidu fost gensi f'Gerusalem, jafuha l-Lhud kollha;

5 Li jafumi sa mill-bidu, jekk iridu jixhdu, li jien ghixt Farizew, skond is-setta l-aktar stretta tar-religjon taghna.

6 U issa qieghed biex isir haqq minni minhabba t-tama tal-weghda maghmula minn Alla lil missirijietna:

7 Tama li t-tmax-il tribu taghna, li qeghdin bla hedu lej l nhar jaqdu 'l Alla, jittamaw li jilhq. Minhabba din it-tama, ja sultan Agrippa, jien mixli mil-Lhud.

8 Ghalieq tahsbu intom li hi hağa li ma tistax titwemmen, li Alla jqajjem il-mejtin?

9 Jien tassew hsibt fija nnifsi, li ghandi naghmel hafna hwejjeg kuntrarji ghall-isem ta' Gesu ta' Nazaret.

10 Hağa li ghamiltha wkoll Gerusalem: u hafna qaddisin ghalaqt il-habs, billi kont moghti s-setgha mill-qassisin il-kbar; u meta kienu jinqatlu, jien tajt il-vot tieghi kontra taghhom.

11 U bosta drabi fis-sinagogi kollha kont nghakkishom, u ngegħilhom jidghu; u billi kont mitluf ghalkollox kontra taghhom, ippersegwitajthom sa fi bliet barranin.

12 Hekk kif kont sejjer Damasku bis-setgha u l-ordni tal-qassisin il-kbar,

13 F'nofs-in-nhar, ja sultan, rajt dawł mis-sema, fuq id-dija tax-xemx, jiddi madwari, u madwar dawł li kienu jivvjağ-gaw mieghi.

14 U meta lkoll waqajna fl-art, smajt lehen ikellimni, u jghidli bil-lsien Lhudi: Sawl, Sawl, ghax qieghed tippersegwitani? Iebes ghalik li toqmos kontra n-niggieza.

15 U jien ghidit: Min inti, Mulej? U hu qal: Jien Gesu dak li inti qieghed tippersegwitani.

16 Izda qum, ieqaf fuq riglejk: ghax ghalhekk jien dhertlek, biex naghmlek

qaddej u xiehed sew tal-hwejjeg li rajt, u kemm ta' dawł li fihom ghad nidhirlek;

17 Billi nehilek mill-poplu, u mill-Gentili, li ghandhom issa nibaghtek,

18 Biex tiftah ghajnejhom, u ddawarhom mid-dlam ghad-dawł, u mill-hakma ta' Satana ghal Alla, biex ikollhom il-mahfra tad-dnubiet, u wirt fost dawł li huma mqaddsin bil-fidi fija.

19 Ghalhekk, ja sultan Agrippa, ma bqajtx ma smajtx mid-dehra tas-sema:

20 Izda bdejt inxandar l-ewwel lil dawł ta' Damasku, u f'Gerusalem, u fl-artijiet kollha tal-Lhudija, u mbaghad lill-Gentili, li jahtiej jindmu, u jergghu lejn Alla, u jagħmlu eghmejjel li jixirqu lill-indiema.

21 Minhabba f'dawn il-hwejjeg il-Lhud qabduni fit-tempju, u habtu sa joq-tluni.

22 U billi mela qlajt il-ghajjnuna t'Alla, jien bqajtx sa llum nagħti xhieda sew liż-zghar, u kemm lill-kbar, bla ma ngħid hağ'ohra hlief dawł il-hwejjeg li l-profeti u Mosė kienu qalu li kellhom jıgru:

23 Li Kristu kellu jbatı, u kellu jkun l-ewwel li jqum mill-imwiet, u jħabbar id-dawł lill-poplu u l-Gentili.

24 Hu u jitkellem hekk ghalih innifsu, Festus qal b'lehen għoli: Pawlu, int mıgnun; hafna għerf għamlek mıgnun.

25 Izda hu qal: Miniex mıgnun, wisq nobbli Festus; imma qieghed ngħid kliem tas-sewwa u tal-ghaqal.

26 Ghax is-sultan, li quddiemu nitkellem ukoll bla biza', jaf f'dawn il-hwejjeg; ghax jien nemmen li xejn minnhom mhu mohbi ghalih; ghax dan ma garax f'rokna.

27 Ja sultan Agrippa, temmen fil-profeti? Jien naf li temmen.

28 Imbaghad Agrippa qal 'il Pawlu: Ghoddok gegħiltıni nsir nisrani.

29 U qal Pawlu: Nitlob 'l Alla, li mhux int biss, izda dawł kollha li jisimghuni llum, isiru bħal ma ninsab ukoll jien, barra minn dawn il-ktajjen.

30 U meta tkellem hekk, qam is-sultan, u l-gvernatur, u Berniki, u dawł kollha li kienu bil-qieghda magħhom;

31 U meta warribu, qalu bejniethom: M'ghamel xejn dar-rağel li haqqu l-mewt jew il-ktajjen.

32 Imbaghad qal Agrippa 'l Festus: Dar-rağel sata' jkun mitluq, kieku m'appellax għal għand Cesri.

27 U meta nqatghet li kellna nsiefru għall-Italja, taw 'il Pawlu u xi prıgıunieri ohra f'idejn wiehed jismu Guljus, ċenturjun tal-kumpanija t'Aw-gustu.

2 U wara li tlajna fuq gifen ta' Adramitti, tlaqna, bil-hsieb li nżommu man-nahat ta' l-Asja; u wiehed Aristarkus,

mill-Maċedonja ta' Tessalonika, kien maghna.

3 U l-ghada wasalna Sidon. U Ġuljus mexa tajjeb ma' Pawlu, u hallieh imur ghand hbiebu biex jistrieħ.

4 U meta tlaqna minn hemm, ghaddejna taht ir-riħ ta' Ċipru, għax ir-rjeh kienu kontra taghna.

5 U meta qsamna l-baħar taċ-Ċiliċja u ta' Pamfilja, wasalna Mira, belt ta' Likja.

6 U hemm iċ-ċenturjun sab ġifen minn Lixandra sejjer l-Italja; u għabbiena fuqu.

7 U meta mxejna bil-qajla għal hafna ġiem, u bit-tbatija wasalna biswit Knidos, billi r-riħ ma halliniex, għaddejna taht ir-riħ ta' Kreta, biswit Salmone;

8 U, wara li għaddejna bit-tbatija, wasalna f'post igħidulu l-Imraši s-Sbieħ; li qrib tiegħu kienet il-belt ta' Lasaja.

9 Issa meta nheila hafna żmien, u meta s-safar kien sar perikoluż, għax is-sawma kienet issa għaddiet, Pawlu wissiehom,

10 U qalilhom: Ja rġiel, qieghed nara li dis-safra sa tkun ta' deni u ta' hsara kbira, mhux biss għat-tagħbija u għall-ġifen, iżda wkoll għal hajjitna.

11 Madankollu iċ-ċenturjun aktar emmen il-kaptan u sid il-ġifen, milli l-kliem li kien igħid Pawlu.

12 U billi l-marsa ma kenitx kennija għax-xitwa, il-biċċa l-kbira kienu tal-fehma li jitolqu minn hemm ukoll, biex jekk jista' jkun jaslu u jghaddu x-xitwa Feniċi, li hi l-marsa ta' Kreta, u li thares ġol-lbiċ u ġol-majjistral.

13 U meta fewweġ min-nofsinar, hasbu li hsiebhom kien seħħ, u refghu l-ankra, u żammew aktar 'il ġewwa ma' Kreta.

14 Iżda mhux wisq wara, qam minnaha tagħha rih tar-rwiefen, li jghidulu Grigal.

15 U meta l-ġifen inqabad, u ma satax iżomm għal għajn ir-riħ, hallejnieħ iġorru r-riħ.

16 U meta għaddejna taht ir-riħ ta' ġzira jisimha Klawda, thabatna wisq biex nersqu lejn id-dghajsa.

17 Wara li tellghuha, użaw il-hbula, billi hażżmu l-ġifen; u, billi beżgħu li jintefgħu fuq is-Sirti, niżżlu l-qala', u hekk baqgħu sejrjn mar-riħ.

18 U billi tkabarna wisq bit-tempesta, il-ghada haffew il-ġifen.

19 U fit-tielet jum b'idejna stess irmejna it-tagħmir tal-ġifen.

20 U meta la x-xemx u lanqas il-kwiekeb ma deħru għal hafna ġiem, u kellna fuqna tempesta mhux żgħira, kull tama li nsalvaw għebet.

21 Iżda wara li kienu ilhom hafna bla ikel, Pawlu waqaf f'nofshom, u qal: Irgiel, kien imisskom smajtu minni, u ma tlaqtux minn Kreta, u ġibtu dil-hsara u telfa.

22 U issa nheġġgkom biex tqawwu qalbkom: għax ma jkun hemm ebda telfa ta' xi bniedem fostkom, iżda tal-ġifen biss.

23 Għax dal-lejl waqaf hdejja l-anġlu t'Alla, li jien tiegħu, u li lilu naqdi,

24 Billi qal: La tibżax, Pawlu; jahtieg li inti tidher quddiem Ċesri: u, ara, Alla tak lil dawk kollha li qegħdin isiefu miegħek.

25 Għalhekk, irġiel, qawwu qalbkom: għax jien nemmen f'Alla, li hekk ikun kif qalli.

26 Iżda jahtigilna naqgħu fuq ċerta ġzira.

27 Iżda meta wasal l-erbatax-il-lejl, kif konna mitfughin 'il hawn u 'l hemm fil-baħar Adrija, għal xi nofs il-lejl il-bahrin deħrilhom li kienu joqorbu lejn xi art;

28 U skandaljaw, u sabu għoxrin qama: u meta għadew f'it 'il quddiem, reġgħu skandaljaw, u sabu hmistax-il qama.

29 Imbagħad billi bzajna li nistgħu naqgħu fuq il-blat, tefgħu erba' ankri mill-poppa, u xtaqu li jisbah.

30 U hekk kif il-bahrin kienu sejrjn jaharbu mill-ġifen, meta niżżlu d-dghajsa fil-baħar, bhalkieku biex jitfegħu l-ankri mill-pruwa,

31 Pawlu qal li iċ-ċenturjun u lis-suldati: Jekk dawn ma jibqgħux fuq il-ġifen, intom ma tistgħux issalvaw.

32 Imbagħad is-suldati qatgħu l-hbula tad-dghajsa, u hallewha taqa'.

33 U meta kien qieghed jisbah, Pawlu talabhom ilkoll biex jieklu, billi qal: Illum hu l-erbatax-il jum li ilkom tistennew u ssumu, bla ma hadtu xejn:

34 Għalhekk nitlobkom tiegħu xi haġa ta' l-ikel: għax dan għal saħħitkom; għax lanqas xagħra wahda biss ma taqa' minn ras wieħed minnkem.

35 U meta tkellem hekk, ha l-hobż, u radd il-hajr 'l Alla quddiemhom kollha: u meta qasmu, beda jiekol.

36 Imbagħad ilkoll qawwew qalbhom, u hadu wkoll xi haġa ta' l-ikel.

37 Konna b'kollox mitejn u sitta u sebgħin ruh fuq il-ġifen.

38 U meta kielu bizzejjed, haffew il-ġifen, u tefgħu l-qamh il-baħar.

39 U meta sebah, l-art ma għarfuhiex: iżda lemhu dahla li kellha xatt, li fiħ riedu, jekk jista' ikun, idahhlu l-ġifen.

40 U meta refghu l-ankri, intelqu mal-baħar, u hallew l-irbit tat-tmun, u tellgħu l-qala' tal-majjistra għar-riħ, u ġibdu lejn ix-xatt.

41 U billi waqgħu f'dahla fejn żewġ ibhra kienu jiltaqgħu, hemm wahhlu l-ġifen; u l-pruwa wehlet għal kollox, u baqgħet ma tharrket xejn, iżda l-poppa tkissret bil-qawwa tal-halel.

42 U l-fehma tas-suldati kienet li joqtlu l-prigunieri, li ma jmorrux x'uhud minn-hom iġumu, u jaharbu.

43 Imma ċ-ċenturjun, billi ried isalva 'l Pawlu, dawrilhom fehmithom, u ordna li dawk li kienu jafu jghumu jaqbuż l-baħar l-ewwel, u jilhq u l-art:

44 U l-bqija, min fuq twavel, u min fuq biċċiet imkissrin tal-ġifen. U hekk ġara, illi waslu kollha qawwijn u shaħ l-art.

28 U wara li salvaw, għarfu li l-ġzira kien jisimha Malta.

2 U l-barbari wrewna ħniena li ma bħalha: għax kebbu n-nar, u laqghuna lkoll, minħabba x-xita li kienet nieżla, u minħabba l-bard.

3 U xħin Pawlu ġama' qabda hatab, u ġie biex iqieghdu fuq in-nar, harget lifgħa mis-shana, u qabdet ma' idu.

4 U meta l-barbari raw il-bħima velenuża mdenda ma' idu, bdew ighidu wiehed lil ieħor: Tassew li dar-raġel qattiel, li għalkemm heles mill-baħar, il-ħaqg ma jħallix ighix.

5 U hu farfar il-bħima fin-nar, u ma hassx uġieħ.

6 Iżda huma kienu jistennew jarawħ jintefah, jew jaqa' mejjet f'daġqa: iżda wara li damu jistennew hafna, u raw li ma ġralu xejn, biddlu fehmithom, u qalu li kien alla.

7 F'dawk l-inħawi kien hemm l-artijiet tal-ħakem tal-ġzira, li kien jismu Publiju; li laqgħna, u żammna għandu tlitt ijiem bil-qalb.

8 U ġara, illi missier Publiju kien miħut bid-deni u sabb id-demm. Pawlu daħal hdejh, u talab, u qieghed idejh fuqu, u feju.

9 U wara li sar dan, oħrajn ukoll, li fil-ġzira kellhom il-mard, ġew, u kienu mfejġin:

10 U tawna ġieħ ukoll b'ħafna unuri; u meta tlaqna, għabbewna b'dawk il-hwejjeġ li kienu jinħtieġu.

11 U wara tliet xhur tlaqna fuq ġifen ta' Lixandra, li kien għadda x-xitwa fil-ġzira, u li l-egħlim tiegħu kien Kastor u Polluċi.

12 U meta nżilna l-art Sirakuża, bqajna hemm tlitt ijiem.

13 U minn hemm dorna, u ġejna Regġju: u l-ghada qam rih nofsinħar, u l-jum ta' wara wasalna Putġoli.

14 Fejn sibna l-aħwa, u konna mitlubin nibqgħu sebat ijiem għandhom: u hekk tlaqna lejn Ruma.

15 U minn hemm, meta l-aħwa semgħu bina, ġew jilqgħuna sal-Forum t'Appju, u t-Tliet Ħwienet: li malli raħom Pawlu, radd il-ħajr 'l Alla, u għamel il-qalb.

16 U meta wasalna Ruma, iċ-ċenturjun

ta' l-prigunieri lill-kaptan tal-ghassa: iżda Pawlu kien imħolli jgħix waħdu ma' suldat għassa tiegħu.

17 U ġara, wara tlitt ijiem, illi Pawlu sejjaħ flimkien l-ewlenin fost il-Lhud: u kif kienu migmughin, qalilhom: Ja rġiel u aħwa, għalkemm jien ma għamilt xejn kontra l-poplu, jew drawwiet missirijetna, kont mogħti prigunier minn Ġerusalem f'idejn ir-Rumani.

18 Li, wara li stħarrġuni, riedu jitolquni, għax ma kelli xejn li kien haqqu l-mewt.

19 Imma meta l-Lhud tkellmu kontra tiegħi, kelli nappella għal Ċesri; mhux għax kelli xi nġhid kontra ġensi.

20 Għalhekk jien sejjatilkom, biex narakom, u nkellimkom; għax minħabba t-tama ta' Izrael jien marbut b'dil-katina.

21 U huma qalulu: Aħna la hadna ebda kitba fuqek mil-Lhudija, u lanqas hadd mill-aħwa li wasal ma għarraf jew qal xi haġa ħażina fuqek.

22 Imma aħna nixtiequ nisimgħu minn għandek x'tahseb: għax fuq din is-setta, aħna nafu li kullimkien ighidu kontra tagħha.

23 U meta waqqtulu jum, ġew għandu hafna fejn kien joqgħod; u fissrilhom u xehed is-saltna t'Alla, billi kien iġegħilhom jifhmu fuq Ġesù, sew mil-liġi ta' Mosè, u kemm mill-profeti, minn fil-ġħod sa filħaxija.

24 U x'uħud emmnu l-hwejjeġ li qal; oħrajn ma emmnu.

25 U billi ma qablux bejniethom, telqu, wara li Pawlu qal kelma waħda: Tajjeb tkellem l-Ispirtu s-Santu b'Isajja l-profeta lil missirijetna:

26 Li jġhid: Mur għand dal-poplu, u għid: Billi tisimgħu, tisimgħu, u ma tifhmux; u billi taraw, taraw, u ma tindunawx:

27 Għax il-qalb ta' dal-poplu ħxienet, u widnejhom tqalu biex jisimgħu, u għajnejhom għalqu; biex ewwilla ma jarawx b'għajnejhom, u jisimgħu b'widnejhom, u jifhmu b'qalbhom, u jikkonvertu, u jien infejjaqhom.

28 Kunu afu mela, li s-salvazzjoni hi miġhuta lill-Ġentili, u huma jisimgħuha.

29 U wara li qalilhom dawn il-kelmiet, il-Lhud telqu, u kien hemm thaqqiqa kbira bejniethom.

30 U Pawlu baqa' sentejn fid-dar li kien kera, u kien jilqa' lil dawk kollha li kienu jmorru għandu,

31 Billi kien ixandar is-saltna t'Alla, u jgħallem il-hwejjeġ tal-Mulej Ġesù Kristu, bla biża', u bla ma hadd iżommu.

L-Epistola Ta' L-Appostlu Pawlu Lir-Rumani

1 Pawlu, qaddej ta' Gesù Kristu, imsej-
jah biex ikun appostlu, maghżul għall-
evangelju t'Alla;

2 (Li hu kien wiegħed minn qabel bil-
profeti tiegħu fl-iskrittura mqaddsa,)

3 Fuq Ibnu Gesù Kristu Sidna, li ġej
min-nisel ta' David skond il-ġisem;

4 U li skond l-ispirtu tal-qdusija, kien
iddikjarat Bin Alla bis-setgħa, bil-
qawmien mill-imwiet;

5 Li bih ahna hadna l-grazzja u l-ap-
postolat, għall-ubbidjenza tal-fidi fost il-
ġnus kollha, għal ismu:

6 Li fosthom hemm intom ukoll
l-imsejhin ta' Gesù Kristu:

7 Lil dawk kollha li huma Ruma, il-
maħbubin t'Alla, imsejhin biex ikunu
qaddisin: grazzja lilkom u sliem minn
għand Alla Missierna, u Sidna Gesù
Kristu.

8 L-ewwelnett, niżżihajr 'l Alla tiegħi
permezz ta' Gesù Kristu għalikom ilkoll,
għax il-fidi tagħkom hi maghrufa mad-
dinja kollha.

9 Għax Alla, li jien naqđih bl-ispirtu
tiegħi fl-evangelju ta' Ibnu, hu xhud tiegħi,
li bla hedu nsemmikom dejjem fit-talb
tiegħi;

10 Billi nitlob, li b'xi mod jew b'iehor,
xi darba issa jkoll, jekk Alla jrid, vjaġġ
tajjeb biex nasal sa għandkom.

11 Għax nixtieq hafna li narakom, biex
nagħtikom xi don spiritwali, biex tkunu
mwettqin;

12 Jew ahjar, biex nitfarrag flimkien
magħkom fil-fidi li għandna, intom u jien.

13 Issa jien ma rridx li ma tkunux tafu,
huti, li bosta drabi għamilt il-hsieb li nasal
sa għandkom, (imma s'issa kont imfixxel,) biex
ikolli xi frott fostkom ukoll, bħalma
fost il-Gentili l-oħra.

14 Jien obligat sew lejn il-Griegi, u
kemm lejn il-Barbari; sew lejn il-ghorrief,
u kemm lejn dawk li mhumiex ghorrief.

15 Għalhekk, daqs kemm jiġi minni,
jien lest li nxandar l-evangelju lilkom li
qegħdin Ruma wkoll.

16 Għax jien ma nisthix mill-evangelju
ta' Kristu: għax hu l-qawwa t'Alla għas-
salvazzjoni ta' kull min jemmen; l-ewwel
tal-Lhudi, u tal-Grieg ukoll.

17 Għax fih jidher il-haqq t'Alla minn
fidi għal fidi: bħalma hu miktub: Il-ġust
igħix bil-fidi.

18 Għax il-ghadab t'Alla jidher mis-
sema kontra kull hażen u deni tal-
bnedmin, li jżommu s-sewwa fid-deni;

19 Għax dak li jista' jkun maghruf
f'Alla jidher fihom; għax Alla wriehul-
hom.

20 Għax il-hwejjeġ li ma jidhrux tiegħu,
is-setgħa eterna tiegħu, u d-divinità, billi
kienu sa mill-bidu tal-holqien tad-dinja
maghrufin mill-hwejjeġ li saru, jidhru
ċari; għalhekk m'għandhomx skuża:

21 Għaliex meta għarf u 'l Alla, ma
igglorifikawhx bħal Alla, u lanqas ma
raddew hajr; iżda saru fiergħa fi hsbijiet-
hom, u qalbhom bla dehen iddalmet.

22 Fil-waqt li riduha ta' ghorrief, saru
boloh,

23 U bidlu l-glorja t'Alla li ma jithas-
sarx fi xbieha magħmula bħal bniedem li
jithassar, u ta' tjur, u ta' bhejjem b'erba'
saqajn, u ta' bhejjem li jitkaxkru.

24 Għalhekk Alla wkoll telaqhom
għall-fahx fix-xewqat hżiena ta' l-istess
qalbhom, biex jagħmlu għajb lil ġisimhom
bejniethom:

25 Huma li bidlu s-sewwa t'Alla
f'għidba, u qiemu u qdew il-hlieqa iżjed
mill-Hallieq, li hu mbierek għal dejjem.
Amen.

26 Għalhekk Alla telaqhom għal
passjonijiet ta' għajb: għax saħansitra
n-nisa tagħhom bidlu l-użu naturali f'dak
li hu kontra n-natura:

27 Hekk ukoll l-irġiel, billi hallew l-użu
naturali tal-mara, xegħlu fiż-żena tagħhom
għal xulxin; irġiel ma' rġiel jagħmlu dak li
mhux xieraq, u jieħdu fihom infushom dak
il-hlas ta' l-iżball tagħhom li kien haqq-
hom.

28 U bħalma wkoll ma għogobhomx li
jżommu 'l Alla fil-gherf tagħhom, hekk
telaqhom Alla għall-fehmiet imghawġa,
biex jagħmlu dawk il-hwejjeġ li ma
jixirqux;

29 Mimlijin b'kull deni, žena, dnewwa,
regħba, malizzja; mimlijin għira, qtil,
għied, qerq, hżunija; iqassu,

30 Jagħtu l-malafami, jobogħdu 'l Alla,
iġhajru, kburin, fahharin, jivvintaw il-
hsara, ma jbudux il-ġenituri tagħhom,

31 Bla mohħ, ma jżommux kelmithom,
bla għidba naturali, ma jahfru qatt, bla
hniena:

32 Li għalkemm jafu l-haqq t'Alla, li

dawk li jaghmlu dawn il-hwejjeg haqq-hom il-mewt, mhux biss jaghmluhom, izda jiehd u pjačir b'dawk li jaghmluhom.

2 Ghalhekk, ja bniedem, int min int, m'ghandikx skuza li taghmel haqq: ghax int u taghmel haqq minn haddiehor, tikkundanna lilek innifsek; ghax int li taghmel il-haqq taghmel l-istess hwejjeg.

2 Imma ahna sguri li l-haqq t'Alla hu skond is-sewwa kontra dawk li jaghmlu hwejjeg bhal dawn.

3 U tahseb dan, ja bniedem, li taghmel haqq minn dawk li jaghmlu hwejjeg bhal dawn, u taghmel l-istess, li tahrab mill-haqq t'Alla?

4 Jew tmaqdar il-ghana tat-tjieba tieghu, u tas-sabar tieghu, u tad-dewmin ghall-ghadab; u ma tafx li t-tjieba t'Alla tmexxik ghall-indiema?

5 Imma bl-ebusija ta' rasek u qalb bla ndiema int tahzen fik innifsek il-ghadab ghal jum il-ghadab, meta jidher il-haqq gust t'Alla;

6 Li jrodd lil kull bniedem skond eghmilu:

7 Lil dawk li bis-sabar ikomplu fl-eghmil it-tajjeb ifittxu glorja, u gieh, u immortalità, il-hajja ta' dejjem:

8 Izda lil dawk li jmieru, u ma jobdux is-sewwa, izda jobdu l-hazen, qilla, u ghadab,

9 Niket u dwejjajq, fuq kull ruh ta' bniedem li jaghmel il-hazen, tal-Lhudi l-ewwel, u mbaghad ukoll tal-Grieg:

10 Izda glorja, unur, u sliem, lil kull bniedem li jahdem it-tajjeb, lil-Lhudi l-ewwel, imbaghad ukoll lill-Grieg.

11 Ghax Alla ma jhares lejn wičč hadd.

12 Ghax dawk kollha li dinbu minghajr il-liġi jintilfu wkoll minghajr il-liġi: u dawk kollha li dinbu fil-liġi isir haqq minnhom bil-liġi;

13 (Ghax mhux dawk li jisimghu l-liġi huma ġusti quddiem Alla, izda dawk li jharsu l-liġi jkun iġġustifikati.

14 Ghax meta l-Gentili, li m'ghandhomx il-liġi, jaghmlu min-natura l-hwejjeg li huma fil-liġi, dawn, li m'ghandhomx il-liġi, huma liġi ghalihom infushom:

15 Huma juru x-xoghol tal-liġi miktub f'qalbhom, billi tixdu wkoll il-kuxjenza taghhom, u l-hsibijiet taghhom li issa jakkuzaw u issa jiskuzaw wiehed lil iehor.)

16 Fil-jum meta Alla jaghmel haqq mill-eghmil mohbi tal-bnedmin skond l-evanġelju tiegħi permezz ta' Gesù Kristu.

17 Ara, int tissejjah Lhudi, u tistrieħ fuq il-liġi, u tiftahar b'Alla,

18 U taghraf ir-rieda tieghu, u billi imghallem mil-liġi, taghzel il-hwejjeg li huma aktar ahjar;

19 U temmen li int innifsek int mexxej

tal-ghomja, dawl ta' dawk li huma fid-dlam,

20 Imghallem ta' min hu bla ghaqal, ghallem tat-tfal, u li ghandek il-forma tal-gherf u tas-sewwa fil-liġi.

21 Int mela li tghallem lil haddiehor, ma tghallimx lilek innifsek? Int li tipriedka li bniedem m'ghandux jisraq, tisraq int?

22 Int li tghid li bniedem m'ghandux jaghmel adulterju, taghmel adulterju int? Int li tistkerrah l-idoli, taghmel sakrileġġ?

23 Int li tiftahar bil-liġi, tiddizunura 'l Alla billi tikser il-liġi?

24 Ghax l-isem t'Alla hu mzeblah fost il-Gentili minhabba fikom, kif inhu miktub.

25 Ghax ič-čirkončizjoni tassew tiswa, jekk int thares il-liġi; izda jekk int tikser il-liġi, ič-čirkončizjoni tiegħek issir bla čirkončizjoni.

26 Jekk mela wiehed li m'ghandux ič-čirkončizjoni jhares il-prečetti tal-liġi, innuqqas tač-čirkončizjoni tieghu ma jin-ghadlux bhala čirkončizjoni?

27 U jekk dak li hu bla čirkončizjoni min-natura, ihares il-liġi, ma jaghmilx haqq minnek, int, li bl-ittra u č-čirkončizjoni, tikser il-liġi?

28 Ghax mhux min jidher minn barra, hu Lhudi; lanqas m'hi čirkončizjoni, dik li tidher minn barra fil-ġisem:

29 Izda hu Lhudi, dak li hu wiehed minn ġewwa; u č-čirkončizjoni hi dik tal-qalb, fl-ispirtu, u mhux fl-ittra; u t-tifhir tieghu mhux tal-bnedmin, imma t'Alla.

3 X'vantaġġ mela ghandu l-Lhudi? Jew x'fejda hemm fič-čirkončizjoni?

2 Hafna b'kull mod: l-ewwelnett, ghax lilhom kienu f'dati l-orakli t'Alla.

3 X'inhu mela jekk x'uhud ma emm-nux? In-nuqqas tal-fidi taghhom jaghmel bla effett il-fedeltà t'Alla?

4 Allahares! iva, ha jkun Alla, Alla tas-sewwa, izda kull bniedem giddieb; kif inhu miktub: Biex tkun iġġustifikat fi kliem-ek, u tirbah meta jsir haqq minnek.

5 Imma jekk il-hazen taghna jirrik-manda l-haqq t'Alla, xi nġhidu? Hu bla haqq Alla li jithallas? (Nitkellem bhala bniedem).

6 Allahares! Ghax inkella kif jista' Alla jaghmel haqq mid-dinja?

7 Ghax jekk is-sewwa t'Alla permezz tal-gidba tiegħi aktar kotor għall-glorja tiegħu; għaliex għandu jsir haqq minni wkoll bhala midneb?

8 U mhux kif x'uhud ighajruna, u x'uhud ighidu li ahna nġhidu: Ha naghmlu d-deni, biex jiġi t-tajjeb? Il-kundanna ta' dawn hi ġusta.

9 X'inhu mela? Ahna ahjar minnhom? Le: bl-ebda mod: ghax qabel urejna li sew

il-Lhud u kemm il-Gentili, huma kollha taht id-dnub;

10 Kif inhu miktub: M'hemm hadd tajjeb, le, lanqas wiehed:

11 Mhemm hadd li jifhem; mhemm hadd li jfittex 'l Alla.

12 Ilkoll harġu mit-triq, kollha kemm huma ma jiswewx; hadd m'hemm li jagħmel is-sewwa, le, lanqas wiehed.

13 Gerżumithom qabar miftuh; bi lsenhom hadmu l-qerq; semm is-sriep taht xoffejhom:

14 Shit u mrar fommhom mimli:

15 Hfief ringlejhom biex ixerdu d-demm:

16 Herba u mizerja hemm fi triqathom:

17 U t-triq tas-sliem ma għarfux:

18 Mhemmx biza' t'Alla quddiem għajnejhom.

19 Issa ahna nafu li kull haġa li tgħid il-liġi, tgħidha lil dawk li huma taht il-liġi: biex jingħalaq kull fomm, u d-dinja kollha ssir haġa quddiem Alla.

20 Għalhekk hadd ma jkun iġġustifikat quddiemu bl-egħmil tal-liġi: għax bil-liġi jintgħaraf id-dnub.

21 Izda issa, minghajr il-liġi, il-haqq t'Alla deher, billi jixdu għalih il-liġi u l-profeti;

22 Il-haqq t'Alla li hu bil-fidi f'Ġesù Kristu għal dawk kollha u fuq dawk kollha li jemmnu: għax m'hemmx għażla:

23 Għax kollha dinbu, u neqsin mill-glorja t'Alla;

24 Li iġġustifikahom b'xejn bil-grazzja tiegħu pernezz tal-fidwa li hi fi Kristu Ġesù:

25 Li Alla qiegħdu biex ikun bhala mezz tal-mahfra ta' dnuvietna permezz tal-fidi f'demmu, biex juri l-haqq tiegħu għall-mahfra tad-dnubiet ta' qabel, fi żmien is-sabar t'Alla;

26 Biex juri, ngħid jien, il-haqq tiegħu: fiż-żmien t'issa: biex ikun ġust, u jagħmel ġust lil min jemmen f'Ġesù.

27 Fejn hu mela l-fahir? Ma jidholx. B'liema liġi? Ta' l-opri? Le: imma bil-liġi tal-fidi.

28 Għalhekk ahna nżommu li bniedem hu iġġustifikat bil-fidi minghajr l-egħmil tal-liġi.

29 Jaqaw Alla, Alla tal-Lhud biss? mhux tal-Gentili wkoll? Iva, tal-Gentili wkoll:

30 Għax hemm Alla wiehed, li jġġustifika lil min hu ċirkonċiż permezz tal-fidi, u lil min mhux ċirkonċiż permezz tal-fidi.

31 Qegħdin ahna mela nxejnu l-liġi permezz tal-fidi? Allahares! Iva, qegħdin inwettqu l-liġi.

4 Xi ngħidu mela li sab Abraham mis-sierna skond il-ġisem?

2 Għax jekk Abraham kien iġġustifikat bl-opri, għandu biex jiftaħar; izda mhux quddiem Alla.

3 Għax xi tgħid l-iskrittura? Abraham emmen f'Alla, u dan ingħaddu bhala haqq.

4 Issa, lil dak li jahdem, il-hlas ma jingħaddlux bhala grazzja, imma bhala dejn.

5 Imma għal dak li ma jahdimx, izda jemmen f'dak li jġġustifika l-hazin, il-fidi tiegħu tingħadd bhala haqq.

6 Bhalma wkoll iġhid David li mbierek hu l-bniedem, li Alla jghoddu l-haqq minghajr opri.

7 Billi jghid: Imberkin dawk li hti-jiethom mahfura, u li dnubiethom mgħot-tija.

8 Imbierek ir-raġel li l-Mulej ma jghod-dlux dnub.

9 Dil-barka tiġi mela biss fuq dawk li huma ċirkonċiżi, jew fuq dawk ukoll li mhumiex ċirkonċiżi? għax ahna ngħidu li 'l Abraham il-fidi kienet maghduda bhala haqq.

10 Kif kienet mela maghduda? Meta kien ċirkonċiż, jew meta ma kienx ċirkon-ċiż? Mhux meta kien ċirkonċiż, izda qabel ma kien ċirkonċiż.

11 U ha l-ghelm tač-čirkončizjoni, sigill tal-haqq tal-fidi li kellu qabel ma kien ċirkonċiż: biex isir il-missier ta' dawk kollha li jemmu, għalkemm ma jkunux ċirkonċiżi; biex il-haqq jingħaddilhom ukoll:

12 U l-missier tač-čirkončizjoni għal dawk li mhux biss huma tač-čirkončizjoni, izda wkoll li jimxu fil-passi ta' dik il-fidi t'Abraham mis-sierna, li kellu qabel ma kien ċirkonċiż.

13 Għax il-wegħda, li hu jkun il-werriet tad-dinja, ma kenitx lil Abraham, jew linnisel tiegħu, permezz tal-liġi, izda permezz tal-haqq tal-fidi.

14 Għax jekk dawk li huma tal-liġi huma werrieta, il-fidi titbattal, u l-wegħda ma tiswiex:

15 Għax il-liġi tnissel il-ghadab: u fejn m'hemmx liġi, m'hemmx ksur ta' liġi.

16 Għalhekk hu bil-fidi, biex ikun bi grazzja; biex il-wegħda tkun sgura għannisel kollu; mhux għal dak biss li hu tal-liġi, izda għal dak ukoll li hu tal-fidi t'Abraham; li hu mis-sierna lkoll,

17 (Kif inhu miktub: Missier ta' hafna ġnus għamiltek jien,) quddiem dak li emmen fih, Alla li jagħti l-hajja lill-mejtin, u jsejjah lil dawk il-hwejjeġ li mhumiex bhalkieku huma.

18 Li meta ma kienx hemm tama, emmen fit-tama, biex isir il-missier ta' hafna ġnus, skond ma ntqal: Hekk ikun nislek.

19 U billi ma kienx dgħajfef fil-fidi, ma hasibx li ġismu kien diġa' mejjet, meta kellu mitt sena, u lanqas li mejjet kien il-ġuf ta' Sara:

20 Ma qatx qalbu quddiem il-wegħda

t'Alla minhabba n-nuqqas ta' fidi; izda kien qawwi fil-fidi, billi ta glorja 'l Alla;

21 Qalbu qawwija li dak li wieghed kien jista' wkoll jaghmlu.

22 U ghalhekk dan kien lilu maghdud b'haqq.

23 Issa mhux ghalih wahdu nkiteb, li kien maghdud lilu;

24 Izda ghalina wkoll, li jkun maghdud lilna, jekk nemmnu f'dak li qajjem 'il Gesù Mulej taghna mill-mewt;

25 Li ntghata ghal dnuvietna, u mqajjem ghall-gustifikazzjoni taghna.

5 Ghalhekk, billi konna iġġustifikati bil-fidi, ghandna s-sliem ma' Alla permezz ta' Sidna Gesù Kristu;

2 Li bih ukoll ghandna dhul bil-fidi f'din il-grazzja li fiha qeghdin, u nifirhu fit-tama tal-glorja t'Alla.

3 U mhux hekk biss, imma niftaħru wkoll bin-niket: billi nafu li n-niket inissel is-sabar;

4 U s-sabar, il-prova; u l-prova, it-tama:

5 U t-tama ma gġeghliniex nisthu; għax l-imhabba t'Alla hi msawba fi qlubna bl-Ispirtu s-Santu li hu moghti lilna.

6 Għax meta konna ghadna bla sahha, Kristu fi żmien imwaqqat miet għall-ħżina.

7 Għax bilkemmm għal raġel sewwa wiehed ikun irid imut: izda għal raġel tajjeb jista' jkun li wiehed ukoll ikollu l-hila jmut.

8 Izda Alla jirrikmanda l-imhabba tiegħu lilna, billi meta konna ghadna midinbin, Kristu miet għalina.

9 Aktar u aktar mela, billi ahna iġġustifikati b'demmu, inkunu salvati mill-għadab permezz tiegħu.

10 Għax jekk, meta konna għedewwa, konna msewwijin ma' Alla bil-mewt ta' Ibnu, aktar u aktar, billi ahna msewwijin, inkunu salvati bil-hajja tiegħu;

11 U mhux hekk biss, imma nifirhu wkoll f'Alla permezz ta' Gesù Kristu Sidna, li bih ahna issa rġajna thabbibna miegħu.

12 Għalhekk, bħalma bi bniedem wiehed id-dnub dahal fid-dinja, u l-mewt bid-dnub; u hekk il-mewt għaddiet għal fuq kull bniedem, għax kollha dinbu:

13 (Għax sal-liġi kien id-dnub fid-dinja: izda d-dnub mhux maghdud meta m'hemmx liġi.

14 Madankollu l-mewt hakmet minn Adam sa Mose, ukoll fuq dawk li ma dinbux bi dnub bħad-dnub ta' Adam, li hu x-xbieha ta' dak li kellu jiġi.

15 Izda mhux bħall-ħtija, hi hekk ukoll il-ghotja. Għax jekk permezz tal-ħtija ta' wiehed hafna mietu, aktar u aktar il-grazzja t'Alla, u l-ghotja bil-grazzja,

mogħtija permezz ta' bniedem wiehed, Gesù Kristu, xterdu fuq il-hafna.

16 U mhux bħal ma kien mill-wiehed li dineb, kien hekk mill-ghotja: għax il-haqq ta' wiehed ġieb il-kundanna, izda l-ghotja li ġiet minn hafna ħtjiet ġiebet il-gustifikazzjoni.

17 Għax jekk għall-ħtija ta' wiehed il-mewt hakmet permezz ta' wiehed: aktar u aktar dawk li jiehd u l-kotra tal-grazzja u tal-ghotja tal-haqq isaltnu fil-hajja b'wiehed, Gesù Kristu.)

18 Għalhekk b'ħalma bil-ħtija ta' wiehed waqgħet il-kundanna fuq il-bnedmin kollha, hekk ukoll bil-haqq ta' wiehed wahdu l-ghotja ġiet fuq il-bnedmin kollha għall-gustifikazzjoni tal-hajja.

19 Għax bħalma bin-nuqqas ta' l-ubbidjenza ta' bniedem wiehed hafna saru midinbin, hekk bl-ubbidjenza ta' wiehed il-hafna jsiru ġusti.

20 Izda l-liġi ndaħlet biex toktor il-ħtija. Imma fejn id-dnub kotor, il-grazzja kotrot wisq aktar:

21 Biex bħalma d-dnub saltan fil-mewt, hekk ukoll il-grazzja ssaltan permezz tal-haqq, għall-hajja ta' dejjem b'Gesù Kristu Sidna.

6 Xi ngħidu, mela? Nibqgħu fid-dnub, biex toktor il-grazzja?

2 Allahares! kif nistghu ahna, li mitna ghad-dnub, nibqgħu ngħixu fih iżjed?

3 Ma tafux, li hafna minna li konna mghammdin f'Gesù Kristu, konna mghammdin fil-mewt tiegħu?

4 Għalhekk ahna midfunin miegħu bil-magħmudija fil-mewt; biex bħalma Kristu qam mill-imwiet bil-glorja tal-Missier, hekk ukoll ahna nimxu fit-tiġdid tal-hajja.

5 Għax jekk sirna haġa waħda miegħu fix-xebħ tal-mewt tiegħu, hekk ukoll inkunu fix-xebħ tal-qawmien tiegħu:

6 Billi tafu dan: Li l-bniedem qadim taghna kien mislub miegħu, biex il-ġisem tad-dnub jinqered, biex ma naqdux aktar lid-dnub;

7 Għax min miet hu meħlus mid-dnub.

8 Issa jekk ahna mejtin ma' Kristu, nemmnu li għad ngħixu wkoll miegħu:

9 Billi nafu li Kristu wara li qam mill-imwiet ma jmut qatt iżjed; il-mewt ma ssaltanx iżjed fuq.

10 Għax li miet, miet darba ghad-dnub: imma li haj, haj għal Alla.

11 Hekk ukoll intom qisu wkoll ruħkom mejtin tassew ghad-dnub, imma hajjin għal Alla f'Gesù Kristu Sidna.

12 Thallux mela d-dnub isaltan f'ġisimkom li jmut, biex tobduh fix-xewqat ħżina tiegħu.

13 Lanqas tagħtu l-membri ta' ġisimkom biex ikunu għodda tal-ħażen

ghad-dnub; iżda aghtu lilkom infuskom 'l Alla, bhala hajjin mill-imwiet, u l-membri ta' gisimkom bhala ghodda ta' haqq ghal Alla.

14 Ghax id-dnub ma jsaltanx iżjed fuqkom: ghax mintomx taht il-liġi, iżda taht il-grazzja.

15 X'inhu mela? Nidinbu, ghax m'ghadniex taht il-liġi, imma taht il-grazzja? Allahares!

16 Ma tafux intom, li lil min taghtu ruhkom bhala qaddejja biex tobduh, issiru qaddejja ta' dak li tobdu; sewwa tad-dnub ghall-mewt, u sewwa ta' l-ubbijenza ghall-haqq?

17 Iżda nizzuhajr 'l Alla, ghax kontu l-qaddejja tad-dnub, imma min qalbkom obdejt lil dik il-gharna ta' taghlim li ghalha intom kontu moghtijin.

18 Billi hlistu mid-dnub, sirtu l-qaddejja tal-haqq.

19 Nitkellem ta' bniedem minhabba d-dghufija ta' gisimkom: ghax bhal ma tajtu l-membri ta' gisimkom biex ikunu l-qaddejja tal-fahx u tal-hażen ghall-hażen; hekk issa aghtu l-membri ta' gisimkom biex ikunu qaddejja tal-haqq ghall-qdusija taghkom.

20 Ghax meta kontu qaddejja tad-dnub, kontu helsin mill-haqq.

21 Xi frott kellkom f'dak iż-żmien mill-hwejjeġ li minnhom issa tisthu? Ghax itmiem ta' dawk l-hwejjeġ hi l-mewt.

22 Iżda issa billi intom mehlusin mid-dnub, u sirtu qaddejja t'Alla, ghandkom il-frott taghkom ghall-qdusija, u bhala tmiem il-hajja ta' dejjem.

23 Ghax hla id-dnub hi l-mewt; iżda l-ghotja t'Alla hi l-hajja ta' dejjem f'Ġesú Kristu Sidna.

7 Ma tafux, huti, (ghax lil dawk li jafu l-liġi qieghed inkellem,) li l-liġi ghandha hakma fuq bniedem kemm idum haj?

2 Ghax il-mara li ghandha żewġha hi marbuta bil-liġi ma' żewġha kemm idum haj; iżda jekk imut ir-raġel, hi mahlula mil-liġi ta' żewġha.

3 Ghalhekk mela, jekk waqt li ghadu haj żewġha, tiżzewweġ raġel iehor, tisseyjah adultera: iżda jekk imut żewġha, hi mehlusa minn dik il-liġi; u ma tkunx adultera, jekk tiżzewweġ raġel iehor.

4 Ghalhekk, huti, intom ukoll mittu ghal-liġi bil-gisem ta' Kristu; biex tkunu ta' wiehed iehor, ta' dak li qam mill-imwiet, biex naghtu frott 'l Alla.

5 Ghax meta konna fil-gisem, il-ġibdiet ghad-dnub, li kienu mil-liġi, kienu jahdmu fil-membri ta' gisimna biex jaghtu frott lill-mewt.

6 Iżda issa ahna mahlulin mil-liġi, mejtin ghal dak li fi konna mizmumin;

biex naqdu fit-tigdid ta' l-ispirtu, u mhux fil-qedem tal-kitba.

7 Xi ngħidu mela? Il-liġi dnub? Allahares! Le, jien m'gharaftx id-dnub, hliief biss mil-liġi: ghax ma kontx inkun naf x'inhi ż-żena, kieku l-liġi ma qalitx: La tiżnix.

8 Iżda d-dnub, billi sab il-waqt bil-kmandament, nissel fija kull xehwa. Ghax minghajr il-liġi d-dnub hu mejjet.

9 U jien kont haj darba bla liġi: iżda meta gie l-kmandament, id-dnub raga' ha l-hajja, u jien mitt.

10 U l-kmandament, li ntghata lili biex ikolli l-hajja, tani l-mewt.

11 Ghax id-dnub, billi sab il-waqt bil-kmandament, qarraq bija, u bih qatilni.

12 Ghalhekk il-liġi hi qaddisa, u l-kmandament qaddis, u gust, u tajjeb.

13 Mela dak li hu tajjeb sar mewt ghalija? Allahares! Imma d-dnub, biex jidher dnub, nissel il-mewt fija b'dak li hu tajjeb; biex id-dnub bil-kmandament isir iżjed dnub.

14 Ghax ahna nafu li l-liġi hi spiritwali: iżda jien tal-laham, mibjugh ilsir taht id-dnub.

15 Ghax dak li nagħmel ma nifhmux: ghax dak li rrid, ma nagħmlux; iżda dak li nobgħod, nagħmel.

16 Jekk mela nagħmel dak li ma rridx, naqbel mal-liġi li hi tajba.

17 Issa mela mhux aktar jien li nagħmel dan, imma d-dnub li jghammar fija.

18 Ghax jien naf li fija, (jiġifieri, f'gismi,) ma tghammar ebda haga tajba: ghax ir-rieda qieghda fija; iżda kif nagħmel dak li hu tajjeb ma nafx.

19 Ghax it-tajjeb li rrid jien ma nagħmilx: imma l-hażin li ma rridx, dak nagħmel.

20 Issa jekk nagħmel dak li ma rridx, mhux iżjed jien li nagħmlu, imma d-dnub li jghammar fija.

21 Insib mela liġi, li, meta rrid nagħmel it-tajjeb, il-hażin jiġi quddiem.

22 Ghax nithejna fil-liġi t'Alla skond il-bniedem ġewwieni:

23 Imma jien nara liġi oħra fil-membri ta' gismi, li tiġgieled kontra l-liġi ta' mohhi, u tjassarni ghal-liġi tad-dnub li hi fil-membri ta' gismi.

24 Ja miskin li jien! Min jehlisni mill-gisem ta' dil-mewt?

25 Nizzihajr 'l Alla permezz ta' Ġesú Kristu Sidna. Hekk mela bil-mohh jien naqdi l-liġi t'Alla; iżda bil-gisem il-liġi tad-dnub.

8 Issa mela mhemm ebda kundanna ghal dawk li huma fi Kristu Ġesú, li ma jimxux skond il-gisem, imma skond l-ispirtu.

2 Ghax il-liġi ta' l-ispirtu tal-hajja fi

Kristu Ġesù helsitni mil-liġi tad-dnub u l-mewt.

3 Ghax dak li ma setghitx taghmel il-liġi, ghax kienet dgħajfa minhabba l-ġisem, Alla billi baġhat l-Iben tiegħu nnifsu f'xeħb ta' ġisem tad-dnub, u għad-dnub, ikkundanna d-dnub fil-ġisem:

4 Biex il-haqq tal-liġi jseħh fina, li ma nimxux skond il-ġisem, imma skond l-Ispirtu.

5 Ghax dawk li jimxu wara l-ġisem jaħsbu fil-hwejjeġ tal-ġisem; iżda dawk li jgħixu skond l-Ispirtu fil-hwejjeġ ta' l-Ispirtu.

6 Ghax il-mohħ tal-ġisem hi l-mewt; iżda l-mohħ ta' l-Ispirtu huma l-hajja u s-sliem.

7 Għaliex il-mohħ tal-ġisem hu għadu t'Alla; ghax mhux sugġett għal-liġi t'Alla, u lanqas tassew ma jista' jkun.

8 Għalhekk mela dawk li jgħixu fil-ġisem ma jistgħux joghġbu l'Alla.

9 Imma intom ma tgħixux fil-ġisem, iżda fl-Ispirtu, jekk l-Ispirtu t'Alla jgħix fikom. Issa jekk wiehed m'għandux l-Ispirtu ta' Kristu, dan mhux wiehed minn tiegħu.

10 U jekk Kristu hu fikom, il-ġisem hu mejjet minhabba d-dnub; iżda l-Ispirtu hu haj minhabba l-haqq.

11 Imma jekk l-Ispirtu ta' dak li qajjem 'il Ġesù mill-imwiet iġhammar fikom, dak li qajjem 'il Kristu mill-imwiet jagħti wkoll il-hajja lil ġisimkom li jmut bl-Ispirtu tiegħu li jġhammar fikom.

12 Għalhekk, huti, m'ahnix marbutin lejn il-ġisem, biex ngħixu skond il-ġisem.

13 Ghax jekk tgħixu skond il-ġisem, tmutu: imma jekk bl-Ispirtu tmewtu eghmil il-ġisem, tgħixu.

14 Ghax dawk kollha li huma mmex-xijin bl-Ispirtu ta' Alla, huma wlied Alla.

15 Ghax intom ma hadtux spirtu ta' jasar biex terġghu tibzghu; imma hadtu Spirtu t'adozzjoni, li bih ngħajtu: Abba! Missier!

16 L-Ispirtu nnifsu jixhed ma' l-ispirtu tagħna, li ahna wlied Alla:

17 U jekk ulied, ahna werrieta; werrieta t'Alla, u werrieta ma' Kristu; ghax miegħu nbatu, biex inkunu wkoll iġġlorifikati flimkien.

18 Ghax jien inqis li t-tbatijiet taż-zmien t'issa ma jixriqilhomx ikunu mxeħbbin mal-ġlorja li għad tidher fina.

19 Ghax il-hlejjaq jistennew bil-hrara l-manifestazzjoni ta' wlied Alla.

20 Ghax il-hlejjaq kienu magħmulin sugġetti għall-frugħa, mhux ghax iridu, iżda minhabba dak li issugġettahom fitama;

21 Għaliex il-hlejjaq ukoll jinħelsu mill-ġasar tat-taħsir, u jaslu fil-helsien ġlorjuż ta' wlied Alla.

22 Ghax ahna nafu li l-holqien kollu

jokrob u jhoss l-uġiegh tal-hlas sa dan il-waqt.

23 U mhux hu biss, imma ahna wkoll, li għandna l-ewwel frott ta' l-Ispirtu; ahna stess ukoll nokorbu ġewwa fina nfusna, waqt li nistennew l-adozzjoni, li hi l-fidwa ta' ġisimna.

24 Ghax bit-tama ahna salvati; iżda tama li tidher mhix tama; ghax dak li wiehed jarah, għalfejn jittama fih?

25 Iżda jekk ahna nittamaw għal dak li ma narawx, nistennew bis-sabar għalih.

26 Hekk ukoll l-Ispirtu jgħin id-dgħufijiet tagħna: ghax ahna ma nafux x'nitolbu kif jinħtieġ; iżda l-Ispirtu stess jitlob għalina bi tneħid li ma jstax jingħad.

27 U dak li jgħarbel il-qlob jaf x'inhil-fehma ta' l-Ispirtu, ghax jitlob għall-qaddisin skond ir-rieda t'Alla.

28 U ahna nafu li l-hwejjeġ kollha jaħdmu flimkien għall-ġid ta' dawk li jhobbu l'Alla; għal dawk li huma msejhin skond il-pjan tiegħu.

29 Ghax dawk li kien jaf minn qabel, ukoll iddestinathom minn qabel biex ikunu jaqblu fost-xbieħa ta' Ibnu, biex ikun hu l-kbir fast hafna ahwa.

30 Barra minn hekk, lil dawk li iddestinathom minn qabel, lil dawn hu wkoll sejhilhom: u lil dawk li sejhilhom, lil dawn ukoll iġġustifikahom; u dawk li iġġustifikahom, lil dawn ukoll iġġlorifikahom.

31 Xi ngħidu għal dawn il-hwejjeġ? Jekk Alla magħna min jista' jkun kontra tagħna?

32 Hu li ma hafirhiex lanqas lill-istess Ibnu, imma tah għalina lkoll, kif ma jagħtinix ukoll miegħu b'xejn il-hwejjeġ kollha?

33 Min jista' jgħid xi haġa kontra l-maħturin t'Alla? Hu Alla li jiggustifika.

34 Min hu li jikkundanna? Hu Kristu li miet, jew aħjar, li raġa' qam, u li qieghed fil-lemin t'Alla, u li jidhol ukoll għalina.

35 Min jifridna mill-imhabba ta' Kristu? Niket, jew dwejjaj, jew persekuzzjoni, jew ġuh, jew għera, jew periklu, jew sejf?

36 Bħalma hu miktub: Minhabba fik ahna l-jum kollu maqtulin; ahna miżmumin bħala nġaħ għall-qatla.

37 Iżda f'dawn il-hwejjeġ kollha, ahna aktar minn rebbieħa permezz ta' dak li habbna.

38 Ghax jien sġur, li la l-mewt, u lanqas il-hajja; la l-anġli u lanqas il-prinċipati, la s-setgħat u lanqas il-hwejjeġ t'issa, la l-hwejjeġ li ġejjin,

39 U lanqas il-gholi, la l-ghammieq, u lanqas l-ebda kreatura oħra, ma tkun tista' tifridna mill-imhabba t'Alla, li hi fi Kristu Ġesù Sidna.

9 Nghid is-sewwa fi Kristu, minix nigdeb, il-kuxjenza tiegħi wkoll tixhiduli fi-Ispirtu s-Santu;

2 Li għandi swied il-qalb kbir u niket bla heđu f'qalbi.

3 Għax nixtieq li nkun jien innifsi mishut minn Kristu għal hutı, qraha tiegħi skond il-gisem:

4 Li huma Izraelin; u li tagħhom hi l-adozzjoni, u l-glorja, u r-rabtiet, u l-ghoti tal-ligi, u s-servizz t'Alla, u l-wegħdi;

5 Li tagħhom huma l-patrijarki, li minnhom skond il-gisem, ġie Kristu, li hu fuq kollox, Alla mbieriek għal dejjem. Amen.

6 Mhux bhalkieku l-kelma t'Alla sfat fix-xejn. Għax mhumiex kollha Izraelin, dawk li huma Izraelin:

7 Lanqas, għax huma nisel Abraham, huma kollha wlied Abraham; iżda: Minn Izakk jissemma nislek.

8 Jiġifieri: Dawk li huma wlied il-gisem, dawn mhumiex ulied Alla: imma wlied il-wegħda huma magħduđin bhala nisel.

9 Għax din hi l-kelma tal-wegħda: Bhal daż-żmien niġi, u Sara jkollha tifel.

10 U mhux dan biss: imma wkoll meta Rebekka kienet saret omm minn wiehed, Izakk missierna:

11 (Għax billi t-tfal kienu għadhom ma twiđdux, la kienu għamlu tajjeb u lanqas hazin, biex il-pjan t'Alla skond il-ghażla jzomm shih, mhux mill-opri, iżda minn dak li jsejjah;)

12 Intqalilha: Il-kbir jaqdi liż-żgħir,

13 Kif inhu miktub: Habbejt 'il Gakobb, iżda bghadt 'il Ghesaw.

14 Xi ngħidu mela? Hemm l-ingustizzja f'Alla? Allahares!

15 Għax hu qal 'il Mosè: Inhenn għal min inhenn, u nithassar lil min nithassar.

16 Għalhekk mela mhux billi wiehed irid, jew billi wiehed jiġri, iżda billi Alla juri hniena.

17 Għax l-iskrittura tgħid 'il Fargħun: Għal dan stess jien qajjimtek, biex nuri fik il-qawwa tiegħi, u biex jixxandar ismi ma' l-art kollha.

18 Għalhekk ikollu hniena minn min irid ikollu hniena, u jwebbes 'il min irid.

19 Int mela tgħidli: Għaliex għandu mela jćanf? Għax min waqaf lir-rieda tiegħu?

20 Iżda int min int, ja bniedem, biex tehdha kontra Alla? Il-ħaġa magħmula tista' jaqaw tgħid lil min għamilha: Għaliex għamilni hekk?

21 Jaqaw il-fuhhari m'għandux is-setgħa fuq it-tafal, biex jagħmel ħaġa ta' ġieh, u ħaġa ta' għajb, mill-istess għaġna?

22 X'inhu jekk Alla, biex juri l-għadab tiegħu, u jgħarraf il-qawwa tiegħu, hamel għal żmien twil il-hwejjeġ ta' għadab imhejjin għall-qedra:

23 U biex ikun jista' jgħarraf il-ghana

tal-glorja tiegħu ma' hwejjeġ tal-hniena, li hu hejja minn qabel għall-glorja,

24 U magħna wkoll, li hu sejhilna, mhux biss mill-Lhud, imma wkoll mill-Gentili?

25 Bhal ma jghid ukoll f'Hosegħa: Insejilhom poplu tiegħi, lil dawk li ma kinux poplu tiegħi; u mahbuba, lil dik li ma kenitx mahbuba.

26 U jiġri, li fejn kienu jghidulhom: Mintomx poplu tiegħi; hemm jissejju wlied Alla l-haj.

27 Isaija jghajjat ukoll għal Izrael: Għalkemm għadd ulied Izrael ikun daqs ir-ramel tal-baħar, fdal ikun salvat:

28 Għax il-Mulej iżomm kelmtu fuq l-art, iżommha u jaqtgħha fil-qasir bil-haqq.

29 U bhal ma qal Isaija minn qabel: Kieku l-Mulej ta' Sabaoth, ma halliniex nisel, bhal Sodoma konna nsiru, u 'l Gomorra konna nixbhu.

30 Xi ngħidu mela? Li l-Gentili, li ma kinux ifittxu l-haqq, sabu l-haqq; anzi l-haqq li jiġi mill-fidi:

31 Iżda Izrael, li kien jimxi mal-ligi tal-haqq, ma wasalx sal-ligi tal-haqq.

32 Għaliex? Għax ma kinux ifittxuha bil-fidi, imma bl-opri tal-ligi. Għax tfixxlu f'dik il-gebla tat-tfixxkil;

33 Kif inhu miktub: Ara, inqiegħed f'Sijon gebla ta' tfixxil u blata ta' tigrif: u kull min jemmen fih m'għandux mniex jisti.

10 Hutı, ix-xewqa ta' qalbi u t-talba tiegħi 'l Alla għal Izrael huma li jkunu salvati.

2 Għax jien nixhidilhom li huma għandhom heġġa għal Alla, iżda mhux skond it-tagħlim.

3 Għax waqt li ma jagħrfux il-haqq t'Alla, u jfittxu li jwettqu l-haqq tagħhom stess, ma joqogħdux għall-haqq t'Alla.

4 Għax Kristu hu tmien il-ligi għall-haqq ta' kull min jemmen.

5 Għax Mosè kiteb fuq il-haqq li ġej mill-ligi: Li l-bniedem li jħares dan il-haqq ikollu l-hajja bih.

6 Imma l-haqq li jiġi mill-fidi jghid hekk: La tgħidx f'qalbek; Min jitla' fis-sema? (jiġifieri, biex inizzel 'il Kristu minn fuq:)

7 Jew: Min jinzel fil-qieġ? (jiġifieri, italla' 'l Kristu mill-imwiet.)

8 Imma xi tgħid? Il-kelma qieġħda hdejek, f'fommok stess, u f'qalbek: jiġifieri l-kelma tal-fidi, li ahna nxandru;

9 Għax jekk int tistqarr b'fommok 'il Sidna Gesù, u temmen f'qalbek li Alla qajmu mill-imwiet, int issalva.

10 Għax bil-qalb il-bniedem jemmen fil-haqq; u bil-fomm wiehed jistqarr għas-salvazzjoni.

11 Ghax l-iskrittura tghid: Kull min jemmen fih ma jirghox bil-misthija.

12 Ghax mhemmx għażla bejn Lhudi u Grieg: ghax l-istess Mulej fuq kulhadd hu għani ma' dawk kollha li jsejnhulu.

13 Ghax kull min isejjah isem il-Mulej ikun salvat.

14 Kif mela jsejhu 'l min għadhom ma emmnu fih? U kif jemmnu f'min ma semghux bih? U kif jisimghu jekk hadd ma jxandrilhom?

15 U kif ixandru, jekk ma jkunux mibghutin? Kif inhu miktub: Kemm huma sbieh ir-riglejn ta' dawk li jxandru l-evangelju tas-sliem, u jgibu l-bxara t-tajba fuq hejweġ tajba!

16 Izda huma mhux kollha laqghu l-evangelju. Ghax Isaija jghid: Mulej, min emmen dak li sama' minn għandna?

17 Il-fidi mela tiġi bis-smigh; u s-smigh bil-kelma t'Alla.

18 Izda ngħid jien: Jaqaw ma semghux? Iva, tabilhaqq, lehinhom instama' ma' l-art kollha, u kliemhom sa truf id-dinja.

19 Izda ngħid jien: Jaqaw Izrael ma fehemx? L-ewwel Mosè qal: Inqanqal il-ghira tagħkom b'dawk li mhumiex ġens, u b'gens bla mohh ngħaddabkom.

20 Izda Isaija għandu l-hila jghid: Kont misjub minn dawk li ma kinux ifittxuni: dhirt lil dawk li ma kinux jistaqsu għal-ija.

21 Izda għal Izrael iġhid: Il-jum kollu ftaht idejja għall-poplu li ma jobdix u rasu iebes.

11 Ngħid mela: Jaqaw rema Alla l-poplu tiegħu? Allahares! Ghax jien ukoll Izraeli, minn nisel Abraham, minn tribù Benjamin.

2 Alla ma remiex il-poplu tiegħu li kien jaf minn qabel. Jew ma tafux xi tghid l-iskrittura fuq Elija? kif talab 'l Alla kontra Izrael, billi qal:

3 Mulej, qatlu l-profeti tiegħek, u garrfu l-artali tiegħek: u jien bqajt wahdi, u qegħdin ifittxu hajti.

4 Imma x'qaltu t-twegiba t'Alla? Hallett għalija nnfisi sebat elef raġel, li ma lwewx irkobbtejhomm lejn ix-xbieha ta' Bagħal.

5 Hekk mela daż-żmien ukoll hemm fdal magħżul bi grazzja.

6 U jekk bi grazzja, mhux iżjed bl-opri; inkella l-grazzja mhix aktar grazzja. Izda jekk bl-opri, mhux iżjed bi grazzja; inkella l-opri mhumiex aktar opri.

7 Xi ngħidu, mela? Dak li kien ifittex Izrael ma kisbux; izda l-magħżulin kisbuh, u l-ohrajin webbsu qalbhomm.

8 (Kif inhu miktub: Alla tahom spirtu ta' nġhas qawwi, għajnejn biex ma jarawx, u widgejn biex ma jisimghux;) sa llum.

9 U David iġhid: Ha tkun il-mejda

tagħhom nassa, u nasba, u ġebła tat-tfixkil, u l-hlas li haqqhom.

10 Ha jiddallimu għajnejhom, biex ma jarawx, u jilwu daharhom għal dejjem.

11 Ngħid mela: Tfixklu biex jaqghu? Allahares! Imma permezz tal-waqa' tagħhom ġiet is-salvazzjoni għall-Gentili, biex tqum il-ghira tagħhom.

12 Issa jekk il-waqa' tagħhom kienet ta' ġid għad-dinja, u t-telfa tagħhom kienet ta' ġid għall-Gentili, kemm aktar tkun il-milja tagħhom?

13 Ghax ngħid lilkom Gentili: Bħala appostulu tal-Gentili, jien nagħmel ġieħ lill-ministeru tiegħi:

14 Jekk b'xi mezz nista' nqajjem il-ghira ta' dawk li huma demmi, u nsalva x'uhud minnhom.

15 Ghax jekk ir-rimi tagħhom sar ir-rikonciljazzjoni tad-dinja, x'ikun id-dhul tagħhom, hlief hajja mill-mewt?

16 Ghax jekk l-ewwel frott imqaddes, imqaddsa wkoll il-għaġna, u jekk il-għerq imqaddes, hekk ukoll il-friegħi.

17 U jekk xi friegħi nqatghu, u int, li int zebbuġa salvaġġa, kont imlaqqam magħhom, biex terda l-għerq u t-tira taz-zebbuġa;

18 La tiftaharx minn fuq il-friegħi. Imma jekk tiftahar, kun af mhux int li tarfa' l-għerq, imma l-għerq lilek.

19 Għid mela: Inqatghu l-friegħi, biex nitlaqqam jien.

20 Tajjeb; minhabba n-nuqqas tat-twemmin tagħhom inqatghu, u int bqajt iżżomm bil-fidi. La titkabbarx, imma ibza'!

21 Ghax jekk Alla ma helishiex lill-friegħi naturali, lanqas jehlisha lilek.

22 Ara, mela, it-tjieba u l-qilla t'Alla: il-qilla fuq dawk li waqghu; izda t-tjieba fuqek, jekk int tibqa' fit-tjieba tiegħu: inkella tkun maqtuġh int ukoll.

23 U dawk ukoll, jekk ma jibqghux ma jemmnux, ikunu mlaqqmin: ghax Alla jista' jlaqqamhom mill-ġdid.

24 Ghax jekk int kont maqtuġh miż-zebbuġa li min-natura hi salvaġġa, u kont imlaqqam kontra n-natura f'zebbuġa tajba: kemm aktar u aktar dawn, li huma l-friegħi naturali, ikunu mlaqqmin fiż-zebbuġa tagħhom stess?

25 Ghax ma rridx, huti, li ma tkunux tafu b'dan il-misterju, li ma taħsbux li intom għorrief fi hsibijietkom; bičča minn Izrael webbsu qalbhomm, sama l-milja tal-Gentili tidhol;

26 U hekk Izrael kollu jkun salvat: bħalma hu miktub: Minn Sijon johrog il-Feddej, u jwarrab il-hażen minn Gakobb;

27 Ghax din hi r-rabta tiegħi magħhom, meta nneħdi dnubiethom.

28 Skond l-evangelju, huma għedewwa, għall-ġid tagħkom: izda skond il-għażla,

huma mahbubin minhabba missirijiet-hom.

29 Ghax id-doni u s-sejha t'Alla ma jittidhux lura.

30 Ghax bhalma fl-imghoddi ma kontux tisimghu minn Alla, izda issa ksibtu l-hniena permezz tan-nuqqas tat-twemmin taghhom:

31 Hekk ukoll dawn issa ma jisimghux, biex permezz tal-hniena taghkom huma wkoll jiksibu l-hniena.

32 Ghax Alla ghalqhom il-koll fin-nuqqas tat-twemmin, biex ihenn ghal kulhadd.

33 O kobor bla tarf tal-ghana sew tal-gherf u kemm tal-gharfa t'Alla! Kemm ma jistghux jinkixfu l-gudizzji tieghu, u t-triqat tieghu ma jistghux jinstabu!

34 Ghax min gharaf il-hsieb tal-Mulej? Jew minn qatt tah parir?

35 Min qatt ta l-ewwel lilu, biex lilu jirtadd?

36 Ghax minnu, u bih, u ghalih, huma l-hwejjeg kollha: lilu l-glorja ghal dejjem. Amen.

12 Nitlobkom mela, huti, ghall-hniena t'Alla, biex taghtu lil gisimkom bhala sagrificcju haj, imqaddes, u li joghgob 'l Alla: dan hu s-servizz xieraq taghkom.

2 U la taqblux ma' did-dinja: imma tbiddu bit-tigidid ta' mohhkom, biex taghrfu liema hi dik ir-rieda tajba, u li toghgob, u perfetta t'Alla.

3 Ghax ngnid, permezz tal-grazzja moghtija lilu, lil kull wiehed fostkom, biex ma jqisx ruhu aktar milli hu xieraq li jqis; izda jqis kif jixraq, skond il-qjies tal-fidi li Alla ta lil kull bnieden.

4 Ghax bhaf ma ghandna hafna membri f'gisem wiehed, u l-membri kollha m'ghandhomx l-istess xoghol:

5 Hekk ahna, billi ahna hafna, gisem wiehed fi Kristu, u kull wiehed membri ta' xulxin.

6 Billi ghandna mela doni differenti skond il-grazzja moghtija lilna, jekk inhi profezija, ha nipprofetizzaw skond il-qjies tal-fidi;

7 Jekk ministeru, ha niehdu hsieb il-ministeru taghna: jew min ighallem, ha jiehu hsieb it-taghlim.

8 Jew min iwissi, ha jiehu hsieb it-twissija: min jaghti, ha jaghti b'idejh miftuha, min ghandu s-setgha, bil-herqa; min jaghmel eghmil ta' hniena, bil-ferha.

9 Ha tkun l-imhabba bla wcuh. Oboghdu dak li hu hazin; zommu shih mat-tajjeb;

10 Ghozzu 'l xulxin b'imhabba ta' ahwa; fil-gieh qisu 'l xulxin oghla.

11 Imheggin bla ma tintelqu; mixghulin fl-ispirtu; taqdu l-Mulej;

12 Ferhanin bit-tama; bis-sabar fin-niket; titolbu bla ma taqtghu;

13 Aghtu ghall-htigijiet tal-qaddisin; ilqghu l-ghorba.

14 Bierku lil dawk li jippersegwitaw-kom: bierku, u la tisthux.

15 Ifirhu ma' min jifrah; u ibku ma' min jibki.

16 Aqblu ma' xulxin. Tixtix hwejjeg gholja, aghmluha ma' nies baxxi. Tghoddux ruhkom b'ghorrief fil-hsibijiet taghkom.

17 La troddu lil hadd deni ghal deni. Aghmlu hwejjeg onesti quddiem il-bnedmin kollha.

18 Jekk jista' jkun, daqs kemm jigi minnkom, ghixu fil-paci ma' kulhadd.

19 Mahbubin tieghi, taghmilx vendetta b'idejkom, imma aghmlu l-wisa' ghall-ghadab t'Alla, ghax hu miktub: Ghalija l-vendetta, jien inhallas, ighid l-Mulej.

20 Ghalhekk jekk il-ghadu tieghek bil-ghu, itimghu; jekk inhu bil-ghatx, isqih; ghax billi taghmel dan, tkun qieghed tigbor gamar jahraq fuq rasu.

21 Tintrebax mill-hazen, imma irbah il-hazen bit-tajjeb.

13 Ha jkun kull wiehed suggett ghal setgha aktar gholja. Ghax mhemm ebda setgha hlief dik t'Alla: is-setghat li hawn huma mwaqqfin minn Alla.

2 Ghalhekk kull min jieqaf lis-setgha, ikun qieghed jieqaf lill-ordni t'Alla: u dawk li jeduha kontra l-ordni jigbdu fuqhom il-kundanna.

3 Ghax il-hakkiema mhumieix ta' biza' ghall-opri t-tajba, izda ghall-hziena. Trid mela ma tibzax minn min hu fis-setgha? Aghmel dak li hu tajjeb, u jkollok tifhir minnu.

4 Ghax hu l-ministru t'Alla ghalik ghall-gid. Izda jekk taghmel il-hazin, ibza'; ghax mhux ghalxejn ghandu s-sejf: hu l-ministru t'Alla, biex jaghmel haqq u jikkastiga lil min jaghmel il-hazin.

5 Ghalhekk jahtieg li tkunu suggetti, mhux biss minhabba l-ghadab t'Alla, imma minhabba l-kuxjenza wkoll.

6 Ghax ghalhekk ghandkom thallsu l-harag ukoll: ghax huma l-ministri t'Alla, li jaghmlu dil-haga kuljum.

7 Roddu mela lil kulhadd dak li jmissu: il-harag lil min imissu l-harag; it-taxxi lil min imissu t-taxxi; rispettt lil min imissu rispettt, il-gieh lil min imissu l-gieh.

8 M'ghandu jkollkom taghtu xejn lil hadd; hlief li thobbu lil xulxin: ghax min ihoob lil haddiehor iwettaq il-ligi.

9 Ghalhekk: La taghmilx adulterju: La toqtolx, La tisraqx, La tixhidx haga b'ohra, La tixtixq hwejjeg ta' l-ohrajn, u jekk hemm kmandament iehor, jingabar

fil-qosor f'dawn il-kelmiet: Hobb lil ghajrek bhalek innifsek.

10 L-imhabba ma taghmilx deni lil ghajrek. Ghalhekk l-imhabba hi t-twettiq tal-ligi.

11 U dan, ghax tafu xi zmien hu; li qorob il-hin li tqamu min-nghas: ghax issa s-salvazzjoni taghna hi eqreb minn meta sirna nemmu.

12 Il-lejl dahal sewwa; in-nhar qorob: Ha nnehhu mela l-opri tad-dlam, u ha nilbsu l-armi tad-dawl.

13 Ha nimxu onestament, qisu bi nhar; mhux fix-xalar u s-sokor, mhux fiz-zena u t-tbahrid, mhux fil-glied u l-ghira.

14 Imma ilbsu l-Mulej Gesu Kristu, u taghtux hsieb tal-gisem, biex taqtghu x-xewqat hziena tieghu.

14 Ilqugh lil min hu dgħajfef fil-fidi, izda mhux għal disputi dubbjużi.

2 Ghax wiehed jemmen li jista' jiekol kolloxx; iehor, li hu dgħajfef, jiekol il-haxix.

3 Halli min jiekol ma jmaqdarx lil dak li ma jkolx; u min ma jkolx ma jaghmilx haqq minn dak li jiekol: ghax Alla laqghu.

4 Int min int biex taghmel haqq mill-qaddej ta' haddiehor? Għal sidu jzomm wieqaf jew jaqa'. Iva, izomm wieqaf: ghax il-Mulej jiflah izommu wieqaf.

5 Wiehed iqis jum oghla minn iehor: iehor kollha l-istess: ha jkun sgur kull wiehed fil-fehma tieghu.

6 Min iqis il-jum, iqisu għall-Mulej: u min ma jqisx il-jum, ma iqisux għall-Mulej. Min jiekol, jiekol għall-Mulej, ghax jizzihajr 'l Alla; u min ma jkolx, ma jkolx għall-Mulej, u jizzihajr 'l Alla.

7 Ghax hadd minna ma jghix għalih innifsu, u hadd ma jmut għalih innifsu.

8 Ghax jekk ngħixu, ngħixu għall-Mulej; u jekk immutu, immutu għall-Mulej: mela sew jekk ngħixu, u kemm jekk immutu, ahna tal-Mulej.

9 Ghax għalhekk Kristu miet, u qam, u raga' ha l-hajja, biex ikun il-Mulej sew tal-mejtn u kemm tal-hajjin.

10 Imma int ghax taghmel haqq min huk? Jew int ghax tmaqdar lil huk? Ghax ahna koll għad irridu nidhru quddiem it-tribunal ta' Kristu.

11 Ghax hu miktub: Daqskemm jien haj, igħid il-Mulej, kull irkobba tiltewa quddiemu, u kull ilsien jistqarr 'l Alla.

12 Għalhekk mela kull wiehed minna jagħti kont 'l Alla tieghu nnifsu.

13 Ha ma nagħmlux mela aktar haqq minn xulxin: izda aktarx dan għandu jkun il-haqq tagħkom, li hadd ma jagħmel ebda tfixkil jew tiġrif fi triq huh.

14 Jien naf, u nhossni sgur bil-Mulej Gesu, li m'hemm xejn inniġġes fih innifsu: izda għal min jahseb li xi haġa hi mniġġsa, dik inniġġsa għalih.

15 Imma jekk huk jitnikket minhabba l-ikel tiegħek, int issa ma timxix bl-imhabba. La titlifix bl-ikel tiegħek lil dak li Kristu miet għalih.

16 Thallux mela t-tajjeb tagħkom ikun imghajjar.

17 Ghax is-saltna t'Alla mhix ikel u xorb; imma haqq, u sliem, u ferh fl-Ispirtu s-Santu.

18 Ghax min f'dawn il-hwejjeg jaqdi 'l Kristu jkun jogħġob 'l Alla, u n-nies ma tghid xejn fih.

19 Ha nimxu mela wara dawk il-hwejjeg li jgħibu s-sliem, u l-hwejjeg li bihom intejbu wiehed lil iehor.

20 Thassarx mela x-xogħol t'Alla minhabba l-ikel. Tasew kolloxx safi: izda hu hazin għal min jiekol bit-tfixkil.

21 Tajjeb li la tiekol laham, u la tixrob inbid, u lanqas haġ'ohra li biha huk jista' jifixkil, jew joffendi ruhu, jew jiddgħajfef.

22 Għandek fidi? Zommha għalik quddiem Alla. Hieni min ma jikkundannax lilu nnifsu b'dak li jagħzel biex jagħmel.

23 Imma min hu fid-dubju, jikkundanna lilu nnifsu jekk jiekol, ghax ma jkolx bil-fidi: ghax dak kollu li mhux mill-fidi hu dnuh.

15 Ahna mela l-qawwijin għandna nerfghu d-dgħufija ta' dawk li huma dgħajfa, u mhux nogħbu liina nfusna.

2 Halli kull wiehed minna jogħġob lil ghajru għall-gid tieghu biex itejbu.

3 Ghax Kristu stess ma għogħobx lilu nnifsu; izda, bħalma hu miktub: It-tagħjir ta' dawk li ghajruk waqa' fuqi.

4 Ghax kull haġa li nkitbet minn qabel, inkitbet għat-tagħlim tagħna, biex bis-sabar u l-faraġ ta' l-iskrittura jkollna t-tama.

5 Issa Alla tas-sabar u tal-faraġ jagħtikom li taqblu fil-fehma bejnietkom skond Kristu Gesu.

6 Biex b'fehma wahda u b'fomm wiehed tiġġlorifikaw 'l Alla, Missier Sidna Gesu Kristu.

7 Għalhekk ilqghu lil xulxin, bħalma Kristu wkoll laqagħna għall-glorja t'Alla.

8 Issa jien ngħid li Kristu sar ministru tač-circoncizzjoni għas-sewwa t'Alla, biex iwettaq il-wegħdi li saru lill-patrijarki.

9 U biex il-Gentili jigglorifikaw 'l Alla għall-hniena tieghu: kif inhu miktub: Għalhekk infahhrek qalb il-Gentili, u ngħanni lil ismek.

10 U jghid ukoll: Ifirhu, ja Gentili, mal-poplu tieghu.

11 Ukoll: Fahru l-Mulej, intom il-Gentili kollha; u fahruh, intom il-popli kollha.

12 Ighid ukoll Isajja: Ikun hemm il-gherq ta' Gessi, u dak li jqum biex isaltan fuq il-Gentili; fih il-Gentili jittamaw.

13 Issa Alla tat-tama jimliekom b'kull ferh u sliem fil-fidi, biex toktru fit-tama, permezz tal-qawwa ta' l-Ispirtu s-Santu.

14 U jiena stess ukoll sgur minnkom, hutu, li intom ukoll mimlijin tjebla, mfawrin b'kull gherf, u li tistghu twissu wiehed lil iehor.

15 Madankollu, hutu, ktibtilkom iżjed kif inhossha, xi drabi, bhal biex infakkarkom, minhabba l-grazzija moghtija lili minn Alla.

16 Biex inkun il-ministru ta' Kristu Ġesù għall-Gentili; billi nahdem bhala ministru ta' l-evangelju ta' Alla, biex il-Gentili jkunu sagrifċju li joghġob, im-qaddsin bil-Ispirtu s-Santu.

17 Għalhekk jien għandi għalfejn nista' niftakar fi Kristu Ġesù, f'dawk il-hwejjeġ li huma ta' Alla.

18 Għax m'għandix hila nitkellem fuq haġa li Kristu ma għamilx bija, biex ingib il-Gentili għall-ubbidjenza, bil-kelma u l-egħmil.

19 Permezz ta' eġhliem kbar u eġġu-bijiet, bis-setgħa ta' l-Ispirtu ta' Alla: hekk li minn Ġerusalem, dawramejt sa l-Ilirja, sehħ bija x-xandir ta' l-evangelju ta' Ġesù.

20 Iva, thabatt bil-hegga biex inxandar l-evangelju, mhux fejn isem Kristu kien magħruf, biex ma nibnix fuq il-pedamenti ta' bniedem iehor:

21 Izda bħalma hu miktub: Dawk li lilhom ma kiex imħabbar, jaraw: u dawk li qatt ma semghu, jifhmu.

22 Għalhekk ukoll jien kont imfikkell wisq li niġi għandkom.

23 Imma issa, billi m'għandix aktar x'naġhmel f'dawn l-inhawu, u billi ilni hafna snin bix-xewqa li niġi għandkom;

24 Meta mmur Spanja, niġi għandkom: għax nittama li fil-vjaġġ tiegħi narakom, u li nkun imqabbad it-triq 'il hemm minnkom, wara li l-ewwel inkun imtlejt xi ftit bil-ferh li nkun magħkom.

25 Imma issa sejjer Ġerusalem biex naqdi l-qaddisin.

26 Għax għoġob lil dawk tal-Maċedonja u ta' l-Akaja li jagħmlu xi kontribuzzjoni għall-qaddisin foqra li huma Ġerusalem.

27 Għoġobhom tassew; u huma obbligati lejhom. Għax jekk il-Gentili hadu sehem mill-hwejjeġ spiritwali tagħhom, iddmir tagħhom hu wkoll li jgħinuhom fi hwejjeġ tal-ġisem.

28 Meta mela jien inkun temmejt dan, u nkun tajthom f'idejhom il-frott ta' dil-gabra, nġhaddi minn għandkom għal Spanja.

29 U jien sgur li, meta niġi għandkom, niġi fil-milja tal-barka ta' l-evangelju ta' Kristu.

30 Issa nitlobkom, hutu, f'ġieħ Sidna

Ġesù Kristu, f'ġieħ l-imħabba ta' l-Ispirtu, li tithabtu flimkien miegħi fit-talb tagħkom 'l Alla għalija;

31 Issa nehles minn dawk li ma jemmnux fil-Lhudija, u biex il-qadja li għandi Ġerusalem tkun milqugħa tajjeb mill-qaddisin;

32 Biex niġi ferhan għandkom, jekk Alla jrid, u nsib il-mistrieħ magħkom.

33 Issa Alla tas-sliem ikun magħkom il-koll. Amen.

16 Nirrikmandalkom 'l ohtna Febe, qaddeġja tal-Knisja ta' Kenkre:

2 Biex tilqgħuha fil-Mulej, kif jixraq lill-qaddisin, u tghinuha f'kulma għandha bżonn minn għandkom, għax hi kienet ta' għajjuna lil hafna, u għalija nnifsi wkoll.

3 Sellu għal Priska u għal Akwila, had-diema shabi fi Kristu Ġesù;

4 Li għal haġta issugraw għonqhom: u niżżihom hajr mhux jien wahdi, imma wkoll il-knejjes kollha tal-Gentili.

5 U sellu wkoll għall-knisja li hemm f'darhom. Sellu għal Epenetus il-mahhub tiegħi, l-ewwel frott għal Kristu fl-Akaja.

6 Sellu għal Marija, li thabtet hafna għalina.

7 Sellu għal Andronikus u għal Ġunja, qraha tiegħi, u shabi fil-habs, magħrufin fost l-apostli, li kienu wkoll qabli fi Kristu.

8 Sellu għal Amplijatus il-mahhub tiegħi fil-Mulej.

9 Sellu għal Urbanus, seħibna fi Kristu, u Stakis il-mahhub tiegħi.

10 Sellu għal Apelle, ippruvat fi Kristu. Sellu għan-nies tad-dar ta' Aristobolus.

11 Sellu għal Herodjon qaribi. Sellu għal tad-dar ta' Narkissus, li huma fil-Mulej.

12 Sellu għal Trifena, u għal Trifosa, li jithabtu fil-Mulej. Sellu għal Persis il-mahbuba tiegħi li thabtet hafna fil-Mulej.

13 Sellu għal Rufus, il-mahtur fil-Mulej u l-omm tiegħu u tiegħi.

14 Sellu għal Asinkritus, għal Flegon, għal Herma, għal Patroba, għal Herme, u l-ahwa li huma magħhom.

15 Sellu għal Filologus, u għal Gulja, u Nereus, u għal ohtu; għal Olimpa, u għall-qaddisin kollha li hemm magħhom.

16 Sellu għal xulxin b'bewsa qaddisa. Isellu għalikom il-knejjes ta' Kristu.

17 Issa nitlobkom, hutu, għassulhom lil dawk li qegħdin jikkagunaw firda u tfikkil, kuntrarju għat-tagħlim li tghallimtu; u warru minnhom.

18 Għax nies bhal dawn ma jaqdux 'il Sidna Ġesù Kristu, imma lil zaqqhom, u bi kliem helu u diskors melliesi jqarrqu bil-qlub tan-nies bla hażen.

19 Għax l-ubbidjenza tagħkom magħrufa ma' kulhadd. Jien nifrah mela bikom:

imma rridkom tkunu ghaqlin f'dak kollu li hu tajieb, u bla qerq f'dak li hu hazin.

20 U Alla tas-sliem ma jdumx ma jishaq lil Satana taht riglejkom. Il-grazzja ta' Sidna Gesù Kristu tkun maghkom. Amen.

21 Timotju haddiem siehbi, u Lukjus, u Gason, u Sosipatros, qraha tieghi, isellu ghalikom.

22 Jien Tertjus, li ktibt din l-epistola, inselli ghalikom fil-Mulej.

23 Iselli ghalikom Gajus li laqa' lili ghandu, u l-knisja kollha. Iselli ghalikom Erastus it-teżorier tal-belt, u Kwartus huna.

24 Il-grazzja ta' Sidna Gesù Kristu maghkom ilkoll. Amen.

25 Issa lil dak li ghandu s-setgħa jwet-taqkom skond l-evangelju tieghi, u x-xandir ta' Gesù Kristu, skond ir-rivelazzjoni tal-misterju, li nzamm mohbi sa mill-bidu tad-dinja.

26 Imma issa mikxuf, u bil-kitba tal-profeti, skond l-ordni t'Alla ta' dejjem, imgharraf lill-għnus kollha, għall-ubbidjenza tal-fidi;

27 Lil Alla li hu wahdu gharef, tkun il-glorja għal dejjem ta' dejjem, b'Gesù Kristu. Amen.

L-Ewwel Epistola Ta' Pawlu Appostlu Lill-Korintin

1 Pawlu, imsejjah biex ikun appostlu ta' Gesù Kristu permezz tar-rieda t'Alla, u Sostenes huna;

2 Lill-knisja t'Alla li hemm f'Korintus, lil dawk li huma mqaddsin fi Kristu Gesù, imsejhin biex ikunu qaddisin, flimkien ma' dawk kollha li kullimkien isejhu l-isem ta' Gesù Kristu Sidna, sew tagħhom u kemm tagħna;

3 Grazzja lilkom, u sliem, mingħand Alla Missierna, u mingħand Sidna Gesù Kristu.

4 Nizzijhajr 'l Alla tieghi dejjem ghalikom, għall-grazzja t'Alla mogħtija lilkom b'Gesù Kristu;

5 Li fih staghnejt u f'kollox, f'kull kliem, u f'kull gherf;

6 Daqskemm ix-xhieda ta' Kristu kienet imwettqa fikom:

7 Biex ma jkun jonqoskom ebda don; intom u tistennew il-miġja ta' Sidna Gesù Kristu:

8 Li jwettaqkom ukoll sa l-ahhar, biex tkunu bla htija fil-jum ta' Sidna Gesù Kristu.

9 Fidil hu Alla, li minnu kontu msejhin fix-xirka t'Ibnu Gesù Kristu Sidna.

10 Issa nitlobkom, huti, f'isem Sidna Gesù Kristu, li ikoll titkellmu l-istess haġa, u li ma jkun hemm ebda firda bejnietkom; iżda li tkunu magħqudin għalenija, fehma wahda, u hsieb wiehed.

11 Għax għarrfuni fuqkom, huti, dawk tad-dar ta' Kloë, li hemm il-għied bejnietkom.

12 Issa dan ngħid, li kull wiehed minnkom iġħid: Jien ta' Pawlu; u jien t'Apollos; u jien ta' Kefa; u jien ta' Kristu.

13 Jaqaw Kristu tqassam? Jaqaw Pawlu kien imsallab ghalikom? Jew f'isem Pawlu kontu mghammdin?

14 Nizzijhajr 'l Alla li m'ghammdit lil hadd minnkom, hlief 'il Krispus u 'l Kajus;

15 Biex hadd ma jgħid li jien ghammidit f'ismi.

16 U ghammidit ukoll lil dawk tad-dar ta' Stefanus: barra minn dawn, ma nafx ghammiditx lil xi haddiehor.

17 Għax ma bagħatnix Kristu biex ingħammed, iżda biex inxandar l-evangelju: mhux b'għerf ta' kliem, biex is-salib ta' Kristu ma jisfex fix-xejn.

18 Għax il-kelma tas-salib hi bluha għal dawk li jintilfu; iżda għalina, li ahna salvati, hi l-qawwa t'Alla.

19 Għax hu miktub: Neqred il-għerf tal-għorrief, u nxejjen id-dehen tal-prudenti.

20 Fejn hu l-għaref? Fejn hu l-kittieb? Fejn hu dak li jiddisputi fuq din id-dinja? Jaqaw Alla m'ghamiltx iblah il-għerf tad-dinja?

21 Għax billi fil-għerf t'Alla d-dinja b'għerfha ma għarntx 'l Alla, għogħbu Alla jsalva lil dawk li jemmnu bil-bluha tax-xandir.

22 Għax il-Lhud iridu għelm, u l-Griegi jfittxu l-għerf:

23 Imma ahna nxandru 'l Kristu msallab, li hu tfixkil għal-Lhud, u bluha għall-Griegi;

24 Imma għal dawk li huma msejhin, sew Lhud u kemm Griegi, Kristu l-qawwa t'Alla, u l-għerf t'Alla.

25 Għax il-bluha t'Alla hi eghref mill-

bnedmin; u d-dghufija t'Alla hi iżjed b'sahhitha mill-bnedmin.

26 Ghax intom taraw, huti, is-sejha taghkom; kif mhumiex hafna l-ghorrief skond il-gisem, mhumiex hafna s-setghanin, mhumiex hafna n-nobbli, li huma msejhin.

27 İzda Alla ghażel il-hwejjeġ boloh tad-dinja biex ihawwad il-ghorrief; u Alla ghażel il-hwejjeġ dghajfa biex ihawwad il-hwejjeġ qawwija;

28 U hwejjeġ baxxi tad-dinja, u hwejjeġ imzebelhin, Alla ghażel, iva, u hwejjeġ li mhumiex, biex ixejjen dawk li huma:

29 Biex ebda bnedem ma jiftahar quddiemu.

30 Imma bih, li intom fi Kristu Ġesù, li minghand Alla sar ghalina gherf, u haqq, u taqdis, u fidwa:

31 Biex, kif inhu miktub: Min jiftahar, ha jiftahar fil-Mulej.

2 U jien, huti, meta ġejt ghandkom, ma ġejtx bi kliem gholi jew ta' gherf, biex inhabbrilkom ix-xhieda t'Alla.

2 Ghax jien kont ghamilt il-hsieb li ma nkunx naf fostkom hlief 'il Ġesù Kristu, u hu msallab.

3 U jien kont maghkom b'dghufija, u b'biza', u bi treghid kbir.

4 U kliemi u xandiri ma kienux bil-kliem li jġibed ta' gherf il-bnedem, imma f'wiri ta' l-Ispirtu u tal-qawwa:

5 Biex il-fidi taghkom ma tkunx fil-gherf tal-bnedmin, iżda fil-qawwa t'Alla.

6 İzda nitkellmu l-gherf fost dawk li huma perfetti: imma mhux il-gherf ta' did-dinja, lanqas tal-prinċipijiet ta' did-dinja, li jiġu fix-xejn:

7 Imma ahna nitkellmu l-gherf t'Alla f'misterju; iva, il-gherf mohbi, li Alla waqqat qabel iż-żminijiet ghall-glorja taghna:

8 Li hadd mill-prinċipijiet ta' did-dinja ma kien jaf: ghax kieku kienu jafuh, ma kinux isallbu l-Mulej tal-glorja.

9 Imma bhalma hu miktub: Hwejjeġ li l-ghajn ma ratx, u l-widna ma semghitx, u li ma dahlux f'qalb il-bnedem, Alla hejja ghal dawk li jhobbuh.

10 Imma Alla gharrafhomlna bl-Ispirtu tiegħu: ghax l-Ispirtu jfittex kolloxx, iva, sa l-għammieq t'Alla.

11 Ghax liema bnedem jaf x'hemm fi bnedem, hlief l-ispirtu tal-bnedem li hemm fi? Hekk dak li hemm f'Alla ma jafu hadd, hlief l-Ispirtu t'Alla.

12 Issa ahna ma hadniex l-ispirtu tad-dinja; iżda hadna l-ispirtu li hu t'Alla; biex nagħrfu l-hwejjeġ moghtijin lilna b'xejn minn Alla.

13 Li ahna wkoll nitkellmuhom, mhux bi kliem li jgħallem gherf il-bnedem, iżda li jgħallem l-Ispirtu s-Santu; inqabbu

hwejjeġ spiritwali ma' dak li hu spiritwali.

14 İzda l-bnedem naturali ma jilqax il-hwejjeġ li huma ta' l-Ispirtu t'Alla: ghax huma bluha ghalih: u lanqas jista' jafhom, ghax huma spiritwalment magħrufin.

15 İzda min hu spiritwali jiżen kolloxx, u hu nnifsu ma jintiżen minn hadd.

16 Ghax min gharaf hsieb il-Mulej, biex iġghallem lilu? Imma ahna għandna l-hsieb ta' Kristu.

3 U jien, huti, ma stajtx inkellimkom b'bhala bnedmin spiritwali, imma bhala tal-laham, bhala trabi fi Kristu.

2 Sqejtkom il-halib, u mhux ikel; ghax kontu għadkom ma tifilx ghalih; u lanqas issa għadkom ma tifilxu.

3 Ghax għadkom tal-laham: ghax jekk fostkom hemm il-ghira, u l-ġlied, u l-firda, mintomx intom tal-laham, u timxu ta' bnedmin?

4 Ghax meta wiehed iġhid: Jien ta' Pawlu; u iehor: Jien t'Apollon, mintomx tal-laham?

5 Min hu mela Pawlu, u min hu Apollon, hlief ministri li bihom emmintu; bhalma wkoll il-Mulej ta' lil kull bnedem?

6 Jiena hawwit, Apollon saqqa; iżda Alla hu li kabbar.

7 Għalhekk mela la min ihawwel, u la min isaqqi, mhu xejn; iżda Alla hu li jkabbar.

8 Issa min ihawwel u min isaqqi huma wiehed: u kull bnedem jiehu l-hlas tiegħu skond ix-xogħol tiegħu.

9 Ghax ahna haddiema flimkien m'Alla: intom il-għalqa t'Alla, intom il-bini t'Alla.

10 Skond il-grazzja t'Alla moghtija lili, bhala mgħallem tal-bennejja gharef, jien qegħit is-sisien, u haddiehor bona fuqu. Imma ha jara kull bnedem kif jibni fuqu.

11 Ghax hadd ma jista' jqiegħed sisien oħra, barra minn dawk li huma mqiegħda, li huma Ġesù Kristu.

12 Issa jekk xi hadd jibni fuq dawn is-sisien deheb, fidda, haġar prezzjuż, ghawied, huxlief, tiben;

13 Ix-xogħol ta' kull bnedem jidher: ghax il-jum iġharrafu, ghax jinkixef bin-nar; u n-nar iġarrab x'jiswa x-xogħol ta' kull bnedem.

14 Jekk ix-xogħol ta' kull bnedem iżomm fuq dak li jkun bona, jiehu l-hlas.

15 Jekk ix-xogħol ta' bnedem jinharraq, ibati l-hsara: iżda hu nnifsu jkun salvat; imma qisu bin-nar.

16 Ma tafux li intom it-tempju t'Alla, u li l-Ispirtu t'Alla jgħammar fikom?

17 Jekk bnedem iħassar it-tempju t'Alla, Alla jeqridu; ghax it-tempju t'Alla, li huwa intom, hu mqaddes.

18 Hali l-ebda bnedem ma jqarraq bih

innifsu. Jekk xi wiehed fostkom jidhirlu li hu gharef f'did-dinja, ha jsir iblah, biex isir gharef.

19 Ghax il-gherf ta' did-dinja hu bluha m'Alla. Ghax hu miktub: Hu jaqbad il-ghorrief fil-hżunija taghhom stess.

20 U wkoll: Il-Mulej jaghraf il-hsibijiet tal-ghorrief, li huma fiergha.

21 Ghalhekk ha ma jiftahar hadd fil-bnedmin. Ghax kollox taghkom;

22 Kemm jekk Pawlu, jew Apollos, jew Kefa, jew id-dinja, jew il-hajja, jew il-mewt, jew il-hwejjeġ t'issa, jew il-hwejjeġ li ġejjin; kollox taghkom;

23 U intom ta' Kristu; u Kristu t'Alla.

4 Ha nkunu miżmumim hekk, bhala ministri ta' Kristu, u amministraturi tal-misterji t'Alla.

2 Barra minn dan wiehed jitlob minn ghand l-amministraturi, li bniedom jinstab fidil.

3 Izda ghalija hi haġa żghira wisq li jsir haqq minni minnkom, jew mill-haqq tal-bniedom: iva, jien ma naghmilx haqq minni nnifsi.

4 Ghax xejn ma naf kontra tieghi nnifsi; izda b'daqshekk jien minieħ iġġustifikat: izda dak li jaghmel haqq minni hu l-Mulej.

5 Ghalhekk la taghmlu haqq minn xejn qabel il-waqt, sa ma jiġi l-Mulej, li jdawal il-hwejjeġ mohbija tad-dlam, u jikxef il-fehmiet tal-qlub: u mbaghad kulhadd jiehu t-tifhir minghand Alla.

6 U dawn il-hwejjeġ, huti, jien qieghed ngħidhom f'tixbiha ghalija u għal Apollos minhabba fikom; biex titghallmu fina li ma tahsbux fil-bnedmin aktar milli hu miktub, biex hadd minnkom ma jitkabbar għal wiehed kontra l-iehor.

7 Ghax min jagħżlek minn iehor? U x'ghandek li ma hadtux? Issa jekk hadtu, għalfejn tiftahar, bhalkieku ma hadtux?

8 Issa intom imxebbghin, issa staghnejtu, saltnajtu bhala slaten minghajrna: u jalla saltnu, biex ahna wkoll insaltnu maghkom.

9 Ghax nahseb jien li lilna l-appostli Alla qeghidna fl-ahħar, bhala ikkundannati għall-mewt: ghax sirna wirja għad-dinja, u għall-angli, u għall-bnedmin.

10 Ahna boloh minhabba Kristu, izda intom ghorrief fi Kristu; ahna dgħajfin, izda intom b'saħħitkom; intom imwegħhin, izda ahna mzebelhin.

11 Sa dis-sieġha stess ahna bil-ġuħ, u bil-ghatx, u gherija, u msawtin, u m'ghandniex dar fejn noqogħdu;

12 U nithabtu, nahdmu b'idejna stess; igħajruna, u nbierku; ippersegwitati, u nissaportu;

13 Iqassu fuqna, nitolbu bil-hmiena:

sirna qisna l-knis tad-dinja, u l-iskart ta' kollox s'issa.

14 Minieħ niktbilkom dawn il-hwejjeġ biex ingħilkom tisthu, izda biex inwissikom bhala wlied maħbubin.

15 Ghax imqar ikollkom għaxart elef imghallem fi Kristu, b'daqshekk ma jkollkomx hafna missirijiet: ghax jien nissiltkom fi Kristu Ġesù permezz ta' l-evangelju.

16 Ghalhekk nitlobkom li tkunu tix-bhuni.

17 Ghalhekk bghattilkom 'il Timotju, li hu ibni maħbub, u fidil fil-Mulej, li jfakkarkom triqati li huma fi Kristu, bħal ma ngħallem kullimkien f'kull knisja.

18 Issa x'uhud intefhu, bhalkieku jien ma niġix għandkom.

19 Izda jien ma ndumx ma niġi għandkom, jekk il-Mulej irid, u nkun naf, mhux il-kliem ta' dawk li huma minfuhin, imma x'setgha għandhom.

20 Ghax is-saltna t'Alla mhix fil-kelma, izda fis-setgha.

21 Xi tridu? Niġi għandkom bil-hatar, jew bil-imħabba, u spirtu ta' hlewwa?

5 Jinghad minn kulhadd li hemm iż-żena fostkom, u żena li bħalha lanqas tinstama' fost il-Gentili, li wiehed jiehu l-mara ta' missieru.

2 U intom intfahtu, u ma ghalejtux, biex dak li għamel dan l-egħmil jitnehha minn fostkom.

3 Ghax għalkemm tassew minieħ hemm bil-ġisem, izda qieghed hemm bl-ispirtu, diġa' għamilt haqq minn min għamel dan l-egħmil, daqs kieku kont hemm,

4 F'isem Sidna Ġesù Kristu, meta intom u l-ispirtu tieghi tkunu miġmughin flimkien, bis-setgha ta' Sidna Ġesù Kristu,

5 Biex nerhi bniedom bħal dan f'idejn Satana għat-telfa tal-ġisem, biex l-ispirtu jkun salvat fil-ġum ta' Sidna Ġesù.

6 Il-ftahir taghkom ma jiswiex. Ma tafux li ftit hmira themmer il-ghaġna kollha?

7 Naddfu mela l-hmira qadima, biex tkunu għaġna ġdida, ghax intom bla hmira. Ghax ukoll Kristu, li hu l-ghid tagħna, hu issagrifikat għalina:

8 Ghalhekk ha naghmlu l-festa, mhux bi hmira qadima, lanqas bil-hmira tal-hażen u d-deni; izda bil-hobz bla hmira tas-safa u s-sewwa.

9 Ktibilkom f'epistola biex ma taghmluħiex maż-żienja:

10 Izda mhux għal kollox maż-żienja ta' did-dinja, jew mar-rgħiba, jew mal-hallelin, jew ma' l-idolatri; ghax imbaghad ikollkom toħorġu mid-dinja.

11 Izda jien issa ktibilkom biex ma taghmluħiex ma' bniedom, li għalkemm għandu l-isem ta' hu, hu żieni, jew rgħib,

jew idolatra, jew ihoob ighajjar jew sikran, jew halliel; ma' wiehed bhal dan m'ghandkom lanqas biss tieklu.

12 Ghax x'ghandi x'naqam jien biex naghmel haqq ukoll minn dawk li huma barra? Mhux minn dawk li huma ġewwa taghmlu haqq intom?

13 Imma dawk li huma barra jaghmel haqq Alla minnhom. Ghalhekk nehhu dak il-bniedem hazin minn fostkom.

6 Ghandu hila xi hadd fostkom, meta jkollu xi jghid ma' wiehed iehor, imur ghall-haqq quddiem il-hżiena, u mhux quddiem il-qaddisin?

2 Ma tafux li l-qaddisin jaghmlu l-haqq mid-dinja? U jekk isir haqq mid-dinja minnkom, ma jisthoqqikomx taghmlu haqq mill-iżghar hwejjeg?

3 Ma tafux li naghmlu haqq mill-angli? Kemm aktar minn hwejjeg ta' dil-hajja?

4 Jekk mela jkollkom taghmlu haqq minn hwejjeg ta' dil-hajja, taghmlu bhala mhallfin dawk li fil-knisja huma lanqas smati?

5 Nghidu b'ghajb ghalikom. Mela mhemmox fostkom wiehed gharef? Le, lanqas wiehed li ghandu hila jaghmel haqq bejn hutu?

6 Imma hu jharrek lil huh, u dan quddiem nies bla fidi.

7 Issa, mela, tassew hemm difett fostkom, li tharrku lil xulxin. Ghalieq aktarx ma issufrux id-dnewwa? Ghalieq aktarx ma thallux lil min jisraqkom?

8 Mhux hekk biss, izda intom taghmlu d-dnewwa, u tisirqu, u dan ma' hutkom.

9 Ma tafux li l-hżiena ma jirtux is-saltna t'Alla? La titqarrix: la z-żienja, la l-idolatri, la l-adulteri, la dawk li ghandhom min-nisa, la dawk li jhobbu s-subjien u l-irġiel,

10 La l-hallelin, la r-rghiba, la s-skaren, la l-ghajjarin, lanqas il-hattafa ma jirtu s-saltna t'Alla.

11 U hekk kienu x'uhud minnkom: imma intom mahsuln, imma intom im-qaddsin, imma intom iġġustifikati f'isem Sidna Ġesù, u bl-Ispirtu t'Alla taghna.

12 Kollox jiswa ghalija; izda mhux kollox jaqbel: kollox jiswa ghalija, izda jien ma naqa' taht is-setgha ta' hadd.

13 L-ikel ghaż-zaqq, u z-zaqq ghall-ikel: izda Alla jeqred sew 'il dan, u kemm 'il din. Issa l-gisem mhux ghaż-żena, izda ghall-Mulej; u l-Mulej ghall-gisem.

14 U Alla qajjem il-Mulej, u jqajjem lilna wkoll bis-setgha tieghu stess.

15 Ma tafux li l-iġsma taghkom huma l-membri ta' Kristu? Innehhi mela l-membri ta' Kristu, u naghmilhom membri ta' mara żienja? Allahares!

16 X'inhu? Ma tafux li min jinghaqad

ma' mara żienja jsir ġisem wiehed maghha? Ghax tnejn, qal fuq, isiru ġisem wiehed.

17 Izda minn jinghaqad mal-Mulej isir spirtu wiehed.

18 Aharbu z-żena. Kull dnuh li jaghmel il-bniedem hu barra mill-gisem; imma min jizni jidneb kontra ġismu stess.

19 X'inhu? Ma tafux li ġisimkom hu tempju ta' l-Ispirtu s-Santu li qiegħed fikom, li ghandkom minghand Alla, u li intom mintomx taghkom infuskom?

20 Ghax intom mixtrijin bi prezz: ghalhekk igglorifikaw 'l Alla f'ġisimkom, u fl-ispirtu taghkom, li huma t'Alla.

7 Issa fuq il-hwejjeg li ktibtuli: Tajjeb ghal raġel li ma jmissx mara.

2 Madankollu, biex naharbu z-żena, halli kull raġel ikollu 'l martu, u kull mara jkollha 'l żewġha.

3 Ha jaghti r-raġel lil martu dak li jisthoqqilha: u l-istess ukoll il-mara lil żewġha.

4 Il-mara m'ghandhiex setgha fuq ġisimha, izda r-raġel: u l-istess ukoll ir-raġel m'ghandux setgha fuq ġismu, izda l-mara.

5 La tičcaħdux minn xulxin, hlief biss bi stehim ghal xi żmien, biex taghtu ruħkom għas-sawm u t-talb; imbaghad terġghu ghal flimkien, biex Satana ma jittantakomx minhabba li ma tkunux tifluż żommu.

6 Izda dan qiegħed nghidu bhala kon-ċessjoni, u mhux bhala kmand.

7 Ghax nixtieq li r-rġiel kollha kienu wkoll bhali nnfsi. Imma kull wiehed ghandu d-don proprju tieghu minn Alla, wiehed mod, u l-iehor iehor.

8 Ghalhekk jien nġhid lil dawk li mhumiex miżżewġin u lir-romol: Li ahjar ghalihom li jibqgu bhali wkoll.

9 Imma jekk ma jifilhux iżommu, ha jizzewġu: ghax ahjar tiżzewweġ milli tin-haragu.

10 U lill-miżżewġin nordna, mhux jien, imma l-Mulej: Ha ma titlaqx il-mara minn żewġha:

11 Izda u jekk titlaq, ha tibqa' ma tiż-zewwiġx, jew targa' taghmel paċi ma' żewġha: u r-raġel ha ma jkeċċix lil martu.

12 Imma lill-ohrajn nghidilhom jien, mhux il-Mulej: Jekk wiehed mill-ahwa ghandu mara li ma temminx, u joghġobha tghammar mieghu, ha ma jkeċċihxi.

13 U l-mara li ghandha raġel li ma jemminx, u joghġbu għammar maghha, ha ma titlilux.

14 Ghax ir-raġel li ma jemminx jitqad-des b'martu, u l-mara li ma temminx titqad-des b'zewġha: kieku ma kienux hekk, uliedkom kienu jkunu mniġġsin; izda issa huma mqaddsin.

15 Izda jekk dak li ma jemminx jinfired, ha jinfired: F'kasijiet bhal dawn, il-hu jew l-oht mhumiex marbutin: izda Alla sejhilna ghas-sliem.

16 Ghax x'taf int, ja mara mizzewga, jekk issalvax 'il zewgек? Jew x'taf int, ja raġel, jekk issalvax lil martek?

17 Imma bhal ma qassam Alla lil kull bniedem; bhal ma sejjah il-Mulej lil kulhadd, ha jimxi hekk kulhadd. U hekk nordna fil-knejjes kollha.

18 Kien xi hadd digà ċirkonċiż, meta kien imsejjah? Ha ma jkunx bla ċirkonċiżjoni. Kien xi hadd bla ċirkonċiżjoni meta kien imsejjah? Ha ma jkunx ċirkonċiż.

19 Iċ-ċirkonċiżjoni mhi xejn, u n-nuq-qas taċ-ċirkonċiżjoni mhu xejn; izda l-harsien tal-kmandamenti hu kollox.

20 Ha jibqa' kulhadd kif kien, meta kien imsejjah.

21 Kont ilsir meta kont imsejjah? Thabbatx rasek minhabba f'hekk: izda jekk tista' ssir hieles, inqeda bil-jasar.

22 Ghax dak li hu msejjah fil-Mulej, billi lsir, hu l-mehlus tal-Mulej: hekk ukoll dak li hu msejjah, billi mehlu, hu l-ilsir ta' Kristu.

23 Kontu mixtrijin bi prezz: la ssurux il-siera tal-bnedmin.

24 Huti, ha jibqa' kull bniedem quddiem Alla, fejn kien meta ssejjah.

25 Issa dwar ix-xebbiet m'għandi l-ebda kmandament tal-Mulej: izda jien nagħti il-fehma tiegħi, bhala wiehed li qala' l-hniena tal-Mulej biex jitwemmen.

26 Jien jidhirli mela li dan tajjeb għat-tahbit ta' daż-żmien: ngħid jien, tajjeb li bniedem ikun hekk.

27 Marbut ma' mara? La tftittix li tinhall. Mahlul minn mara? La tftittix mara.

28 Imma u jekk tizzewweg, ma tidnibx; u jekk xebba tizzewweg, ma tidnibx. Madankollu dawn ikollhom il-ghali tal-gisem: minn dan nixtieq nehlistkom.

29 Imma dan ngħid jien, huti: Iz-żmien qsar: issa jibqa' li dawki li għandhom mara jgħixu qishom m'għandhomx;

30 U dawki li jibku, qishom ma bkewx; u dawki li jifirhu, qishom ma ferhux; u dawki li jixru, qishom m'għandhomx;

31 U dawki li jinqeww b'din id-dinja, qishom ma jinqeww hazin biha: ghax il-ghada ta' did-dinja tgħaddi.

32 Imma jien irridkom tkunu bla hsibijiet. Min mhux mizzewweg jahseb fil-hwejjeg li huma tal-Mulej, kif jogħgob lill-Mulej.

33 Izda min hu mizzewweg jiehu hsieb il-hwejjeg li huma tad-dinja, kif jogħgob lil martu.

34 Hemm differenza wkoll bejn mara mizzewga u xebba. Il-mara li mhix mizzewga tahseb fil-hwejjeg tal-Mulej, biex

tkun qaddisa sew fil-gisem u kemm fl-ispirtu: izda l-mizzewga tahseb fil-hwejjeg tad-dinja, kif togħgob lil zewgħa.

35 U dan ngħid għall-gid tagħkom stess; mhux biex nonsbilkom xibka, izda għal dak li hu xieraq, u biex tintrabtu mal-Mulej mingħajr tixrid ta' moħ.

36 Imma jekk wiehed jahseb li mhux jimxi kif jinxraq ma' bintu xebba, jekk tkun lahqet għaž-żwieg, u jkun hemm bżonn tizzewweg, ha jagħmel li jidhirli; ma jidnibx: ha tizzewweg.

37 Madankollu, jekk wiehed għandu fehma shiha f'qalbu, bla ma għandu bżonn, imma għandu s-setgħa fuq ir-rieda tiegħu stess, u qatagħha f'qalbu li jżomm lil bintu xebba, jagħmel tajjeb.

38 Hekk mela min iżewwigha jagħmel tajjeb; izda min ma jzewwighiex jagħmel aħjar.

39 Il-mara hi marbuta bil-liġi kemm idum haj zewgħa: imma jekk zewgħa jmut, hi mahlula, u tista' tizzewweg lil min trid hi; biss fil-Mulej.

40 Imma, kif nifhem jien, tkun aktar hienja jekk tibqa' kif inhi. U jien nahseb ukoll li għandi l-Ispirtu t'Alla.

8 Issa fuq il-hwejjeg issagrifikati lill-idoli, nafu li ahna lkoll għandna l-għerf. Il-għerf jonfoħ, izda l-imhabba tibni.

2 U jekk wiehed jidhirli li jaf xi haġa, għadu ma jaf xejn daqs kemm għandu jkun jaf.

3 Imma jekk wiehed ihobb 'l Alla, dan magħruf minnu.

4 Mela fuq l-ikel tal-hwejjeg issagrifikati lill-idoli, nafu li l-idolu mhu xejn fid-dinja, u li m'hemm x hliet Alla wiehed.

5 Ghax għalkemm hemm sew fis-sema u kemm fl-art dawki li jgħidulhom allat; (u hemm hafna allat, u hafna sidien,)

6 Imma għalina hemm Alla wiehed, il-Missier, li minnu huma l-hwejjeg kollha, u ahna fih: u Sid wiehed Gesù Kristu, li bih huma l-hwejjeg kollha, u ahna bih.

7 Madankollu mhux fil-bnedmin kollha hemm dak il-għerf: ghax x'uhud, bid-drawwa ta' l-idolu s'issa, jieklu haġa bhala issagrifikata lill-idolu; u billi l-kuxjenza tagħhom dgħajfa, tittabba'.

8 Imma l-ikel ma jressaqniex lejn Alla: ghax lanqas, jekk nieklu, ma nkunu aħjar; lanqas, jekk ma niklux, ma nkunu agharr.

9 Imma qisu li b'xi mod dan il-privileġġ tagħkom ma jkunx ta' tfixkil għad-dgħajfin.

10 Ghax jekk xi hadd jara lilek li għandek il-għerf bil-qieghda fuq il-mejda fit-tempju ta' l-idolu, il-kuxjenza ta' dak li hu dgħajf ma tagħmilx il-qalb biex hu jiekol mill-hwejjeg issagrifikati lill-idoli?

11 U minhabba gherfek, huk li hu dghajef, u li ghalih miet Kristu, jintilef.

12 Imma meta tidinbu hekk kontra l-ahwa, u tferu l-kuxjenza dghajfa taghom, intom tidinbu kontra Kristu.

13 Ghalhekk, jekk l-ikel ifixkil lil hija, ma nikolx laham sakemm iddum wieqfa d-dinja, biex ma nfixkilx lil hija.

9 Miniex appostlu? miniex hieles? ma rajtx 'il Gesù Kristu Sidna? mintomx intom xoghli fil-Mulej?

2 Jekk ghal ohrain miniex appostlu, minghajr dubju jien ghalikom: ghaliex intom is-sigill ta' l-appostolat tiegħi fil-Mulej.

3 It-twegiba tiegħi lil dawk li jgħarbluni hi din:

4 M'ghandniex il-jedd nieklu u ni-xorbu?

5 M'ghandniex il-jedd niehdu magħna oht, mara, bhall-apostli l-oħra, u bhal hut il-Mulej, u Kefa?

6 Jew jien biss u Barnaba, li m'ghandniex il-jedd li ma nahdmux?

7 Min f'xi żmien serva ta' suldat spejjes tiegħu? Min ihawwel għalqa dwieli, u ma jikolx mill-frott tagħha? Jew min jirgħa merħla, u ma jixrobx minn halib il-merħla?

8 Qieghed nitkellem ta' bniedem? Jew ma tgħidx l-istess il-liġi wkoll?

9 Ghax hu miksub fil-liġi ta' Mosè: La ssarramx halq il-gendus li jidres il-qamh. Jaqaw Alla jahseb għall-gniedes?

10 Jew jiteklem dan kollu minhabba fina? Bla dubju, minhabba fina dan miksub: Li min jahrat, għandu jahrat bit-tama; u min jidres bit-tama għandu jkollu sehem mit-tama tiegħu.

11 Jekk ahna żrajnielkom hwejjeġ spiritwali, hi haġa kbira jekk ahna nahdsu l-hwejjeġ temporali tagħkom?

12 Jekk oħrajn għandhom sehem ta' dal-jedd fuqkom, m'ghandniex ahna iżjed? Madankollu ahna ma wżajniex dal-jedd; imma nsufu kollox, biex ma nfixklux l-evangelju ta' Kristu.

13 Ma tafux li dawk li jamministraw hwejjeġ imqaddsa jgħixu mill-hwejjeġ tat-tempju? U dawk li jservu l-artal għandhom sehem ma' l-artal?

14 Hekk ukoll il-Mulej ordna li dawk li jxandru l-evangelju jgħixu mill-evangelju.

15 Izda jien ma nqdejt b'xejn minn dan: lanqas ma ktibt dan, biex isir hekk lili: ghax ahjar għalija mmut, milli xi hadd iġib il-ftaħir tiegħi fix-xejn.

16 Ghax għalkemm inxandar l-evangelju, m'ghandix biex niftaħar: ghax il-bżonn iġegħilni; iva, jahasra għalija, jekk ma nxdarx l-evangelju!

17 Ghax jekk nagħmel dan minn jeddi, haqqni hlas: izda jekk nagħmlu bla ma

ridtu, inkun qieghed nagħmel xogħol fdat lili.

18 X'inhu mela l-hlas tiegħi? Li, meta nxdar l-evangelju, inqis li l-evangelju jkun bla hlas, biex ma ninqedix hazen bil-jedd li jagħtini l-evangelju.

19 Ghax għalkemm jien hieles minn kulhadd, jien għamilt lili nnifsi lsir ta' kulhadd, biex nirbah aktar.

20 U għal-Lhud sirt qisni Lhudi, biex nirbah il-Lhud; għal dawk li huma taht il-liġi, bhal wiehed taht il-liġi, biex nirbah lil dawk li huma taht il-liġi;

21 Għal dawk li huma bla liġi, qisni bla liġi, (għalkemm ma kontx bla liġi t'Alla, imma taht il-liġi ta' Kristu,) biex nirbah lil dawk li huma bla liġi.

22 Għad-dghajfin sirt bhal dghajef, biex nirbah lid-dghajfin: sirt kollox għal kulhadd, biex b'xi mezz insalva lil x'uhud.

23 U nagħmel dan minhabba l-evangelju, biex ikolli sehem minnu magħkom.

24 Ma tafux intom li dawk li jigru f'tigrija kollha jigru, imma wiehed jiehdu premju? Igru mela, biex tiehdu kuruna.

25 Kull min jissara jiċċahhad minn kollox. Issa dawn jagħmluh biex jiehdu kuruna li tispicċa; izda ahna wahda li ma tispicċax.

26 Hekk mela niġri jien, mhux bla hsieb; hekk niġgieled, mhux qisni bhal wiehed jagħti fi-ajru:

27 Imma ngħakkes lil ġismi, u njassru: biex ma jigrix li, wara li nkun xandart lill-oħrajn, jien stess inkun imwarrab.

10 Barra minn dan, huti, ma rridkomx li ma tkunux tafu, kif missirijietna kollha kienu taht is-shaba, u kollha qasmu l-baħar;

2 U kollha tghammdu fis-shaba u l-baħar biex ikunu ma' Mosè.

3 U kielu kollha l-istess ikel spiritwali;

4 U xorbu kollha l-istess xorb spiritwali: ghax kienu jixorbu minn dik il-Blata spiritwali li kienet timxi warajhom: u dik il-Blata kienet Kristu.

5 Imma hafna minnhom ma għoġbux 'l Alla, ghax waqghu mejtin fid-deżert.

6 Issa dawn il-hwejjeġ kienu xbihat għalina, biex ma nixxenqux għall-hwejjeġ ħżiena, bhal ma xxenqu huma wkoll.

7 Lanqas tkunu idolatri, bhal ma kienu x'uhud minnhom; kif inhu miksub: Il-popolu qaghad bil-qieghda biex jiekol u jixrob, u qam biex jilgħab.

8 Lanqas għandna nagħtuha għaž-żena, bhal ma għamlu x'uhud minnhom, u waqghu mejtin f'jum wiehed tieta u għoxrin elf.

9 Lanqas għandna ngarrbu 'l Kristu, bhalma x'uhud minnhom ukoll garrbuh, u kienu meqrudin mis-sriep.

10 Lanqas tgergru, bhal ma gergu wkoll x'uhud minnhom, u kienu meqrudin mill-qerried.

11 Issa dawn il-hwejjeġ kollha grawlhom b'eżempju: u huma miktubin bhala twiddiba ghalina, ahna li fuqna wasal itmiem taż-zminijiet.

12 Ghalhekk, min jahseb li hu wieqaf fis-shih ha jara li ma jaqax.

13 Edda tiġrib ma ġie fuqkom hliet dak li jiġi fuq kull bniedem: iżda Alla fidil, u ma jhallix li intom tiġgarbu aktar milli tifilhu; u mat-tiġrib jifthilkom ukoll triq biex teħilsu, biex tkunu tifilhu ghalih.

14 Ghalhekk, mahubbin tiegħi, aharbu mill-idolatrija.

15 Nikkellem magħkom bhala nies ta' l-għaqal; aghmlu haqq intom minn dak li ngħid.

16 Il-kies tal-barka li ahna nbierku, mhux il-għaqda fid-demm ta' Kristu? U l-hobż li niksru, mhux il-għaqda fil-ġisem ta' Kristu?

17 Għax għalkemm ahna hafna, ahna hobż wiehed, u ġisem wiehed: għax ahna lkoll għandna sehem minn dak il-hobż wiehed.

18 Harsu lejn Izrael skond il-ġisem: dawk li jieklu mis-sagrifiċċji m'għandhomx sehem mill-artal?

19 X'jien ngħid mela? Li l-idolu hu xi haġa, jew dak li hu mogħti b'sagrifiċċju lill-idoli hu xi haġa?

20 Imma ngħid jien, il-hwejjeġ li jissagrifikaw il-Gentili, jissagrifikawhom lix-xjaten, u mhux 'l Alla: u jien ma rridx li tissiehu max-xjaten.

21 Ma tistgħux tixorbu l-kies tal-Mulej, u l-kies tax-xjaten: ma jstax ikollkom sehem mill-mejda t'Alla, u mill-mejda tax-xjaten.

22 Irridu nqanqlu l-Mulej għall-ghira? Nifilhu aktar minnu?

23 Kollox jiswa ghalija, iżda mhux kollox jaqbel: kollox jiswa ghalija, iżda mhux kollox jibni.

24 Halli hadd ma jfittex dak li jaqbel lili, iżda l-ġid ta' kulhadd.

25 Kulu minn kulma jinbiegħ fis-suq tal-laham, bla ma tfittxu xejn minhabba l-kuxjenza:

26 Għax tal-Mulej hi l-art, u kulma fha.

27 Jekk xi wiehed minn dawk li ma jemminx jistidinkom għall-ikla, u tkunu tridu tmorru; kulu kulma jqegħdulkom quddiemkom, bla ma tfittxu xejn minhabba l-kuxjenza.

28 Iżda jekk xi hadd iġhidilkom: Dan kien offrut bhala sacrifiċċju lill-idoli, la tiklux minhabba dak li qalilkom, u minhabba l-kuxjenza: għax l-art tal-Mulej, u kulma fha.

29 Irrid ngħid, mhux il-kuxjenza tiegħek, imma ta' l-iehor: għaliex għandu

jsir haqq mil-libertà tiegħi mill-kuxjenza ta' haddiehor?

30 Għax jekk jien niekol b'radd il-hajr, għaliex għandi nkun imčanfar għal dak li għalih inrodd il-hajr?

31 Kemm mela jekk tieklu, jew tixorbu, jew tagħmlu xi haġa ohra, aghmlu kollox għall-glorja t'Alla.

32 La toholqux tfixkil, la għal-Lhud, la għall-Gentili, u lanqas għall-knisja t'Alla:

33 Bhalma jien ukoll nogħgob lil kulhadd f'kollox, mhux infittex dak li jaqbel lili, imma dak li jaqbel lil hafna, biex ikunu salvati.

11 Ixbhu lili, bhalma jien ukoll nixbah lil Kristu.

2 Issa nfahharkom, huti, għax f'kollox tiftakru fija, u žżommu l-preċetti tiegħi, bhal ma tajthomlikom.

3 Iżda jien irridkom tkunu tafu, illi r-ras ta' kull raġel hu Kristu; u r-ras tal-mara hu r-raġel; u ras Kristu hu Alla.

4 Kull raġel li jitlob jew jipprofetizza, b'rasu mġoħottija, jagħmel għajb lil rasu.

5 Imma kull mara li titlob jew tipprofetizza, b'rasha mikxufa, tagħmel għajb lil rasha: għax hu l-istess haġa qisu kienet imqarwża.

6 Għax jekk il-mara ma tġhattix rasha, ha taqta' xagħarha: imma jekk hu għajb għall-mara li taqta' jew tqarweż xagħarha, ha tġhatti rasha.

7 Għax raġel tassew m'għandux iġhatti rasu, billi hu x-xbieha u l-glorja t'Alla: iżda l-mara l-glorja tar-raġel.

8 Għax ir-raġel mhux mill-mara; iżda l-mara mir-raġel.

9 U l-anqas ir-raġel ma kien mahluq għall-mara; iżda l-mara għar-raġel.

10 Minhabba f'hekk, il-mara għandu jkollha fuq rasha sinjal tal-jedd minhabba l-anġli.

11 Madankollu, fil-Mulej, la r-raġel ma hu mingħajr il-mara, lanqas il-mara mingħajr ir-raġel.

12 Għax bhalma l-mara hi mir-raġel, hekk ukoll hu r-raġel mill-mara; iżda kollox minn Alla.

13 Aqtgħuha intom fikom infuskom: Jixraq li mara titlob 'l Alla mikxufa?

14 In-natura stess ma tġhallimkomx, li, jekk raġel ikollu xagħru twil, hu għajb għalih?

15 Imma jekk mara jkollha xagħarha twil, dan hu gloriya għaliha: għax xagħarha mogħti lilha bhala velu.

16 U jekk xi wiehed jidher li jrid jaqla' l-ġlied, ahna m'għandniex din id-drawwa, lanqas il-knejjes t'Alla.

17 Issa f'dan li qieghed ngħidilkom minieq infahharkom, għax qegħdin tiltaqgħu f'fihkien mhux għall-ahjar, iżda għall-agħarr.

18 Ghax l-ewwelnett, meta tiltaqghu flimkien fil-knisja, smajt li hemm firdiet bejniетkom; u xi haga nemmen.

19 Ghax jahtieg ikun hemm ukoll firdiet fostkom, biex dawк li huma tajbin tassew jidhru fostkom.

20 Meta mela tiltaqghu flimkien f'post wiehed, dan mhux biex tieklu l-ikla tal-Mulej.

21 Ghax waqt l-ikel kull wiehed jiehu l-ikla tieghu qabel l-iehor: u wiehed bil-guh, u iehor fis-sakra.

22 X'inhu? M'ghandkomx djar fejn tieklu u tixorbu? jew izzebilhu l-knisja t'Alla, u trieghxi lil dawк li huma f'qar? X'naqbad nghidilkom? infahharkom f'dan? ma nfahharkomx.

23 Ghax jien hadt minghand il-Mulej dak li jien ukoll tajtkom: Li l-Mulej Gesu f'dak l-istess lejl li kien ittradut ha l-hobz:

24 U wara li radd il-hajr, qasmu, u qal: Hudu, kulu: dan hu gismi, li hu maqsum ghalikom: aghmlu dan b'tifkira tieghi.

25 Hekk ukoll qabad il-kalci, wara li kiel, u qal: Dal-kalci hu r-rabta l-gdida f'demmi: aghmlu dan, kull darba li tixorbuh, b'tifkira tieghi.

26 Ghax kull darba li tieklu dal-hobz, u tixorbu dal-kalci, thabbru mewt il-Mulej sakemm jigi.

27 Ghalhekk kull min jiekol minn dal-hobz, u jixrob dal-kalci tal-Mulej, mhux kif jixraq, ikun hati tal-gisem u d-demm tal-Mulej.

28 Izda ha jgharbel il-bniedem lilu nifsu, u mbaghad ha jiekol minn dak il-hobz, u jixrob minn dak il-kalci.

29 Ghax min jiekol u jixrob mhux kif jixraq, jiekol u jixrob il-kundanna ghalih innifsu, billi ma jaghrafx gisem il-Mulej.

30 Minhabba f'hekk, hafna huma dghajfin u morda fostkom, u hafna reqdin.

31 Ghax jekk naghmlu haqq minna nfnusna, ma jsirx haqq minna.

32 Imma meta jsir haqq minna, ahna nitwiddu mill-Mulej, biex ma nkunux ikkundannati mad-dinja.

33 Ghalhekk, huti, meta tiltaqghu flimkien biex tieklu, stennew lil xulxin.

34 U jekk xi hadd ghandu l-guh, ha jiekol id-dar; biex ma tiltaqghux flimkien ghall-kundanna.

U l-bqija nqeghidhom f'posthom meta nigli.

12 Issa fuq id-doni spiritwali, ma rridkomx ma tkunux tafu, huti.

2 Intom tafu li meta kontu Gentili, kontu tkunu mehudin quddiem dawn l-idoli bla kliem, bhal ma kienu jridukom.

3 Ghalhekk irridkom tifhmu, li hadd hu u jitellem bl-Ispirtu t'Alla ma jsejjah 'il Gesu mishut: u hadd ma jista' jghid li Gesu hu l-Mulej, hlief bl-Ispirtu s-Santu.

4 Issa hemm taqsim ta' doni, izda l-istess Spirtu.

5 U hemm taqsim ta' ministeri, izda l-istess Mulej.

6 U hemm taqsim ta' hidmiet, izda hu l-istess Alla li jahdem kollox f'kulhadd.

7 Imma l-manifestazzjoni ta' l-Ispirtu hi moghtija lil kull wiehed ghall-gid.

8 Ghax lil wiehed tinghata mill-Ispirtu kelma ta' gherf; u lil iehor kelma ta' sapjenza mill-istess Spirtu;

9 Lil iehor il-fidi mill-istess Spirtu; lil iehor id-don li jfejjaq mill-istess Spirtu;

10 Lil iehor li jaghmel il-mirakli; lil iehor il-profesjija; lil iehor biex jaghraf l-ispirti; lil iehor hafna xorti ta' ilsna; lil iehor tifsir ta' ilsna:

11 Imma dawn kollha jahdimhom l-istess Spirtu wahdieni, billi jgassam lil kull wiehed kif irid.

12 Ghax bhalma l-gisem hu wiehed, u ghandu hafna membri, u l-membri kollha ta' dak il-gisem, ghalkekk huma hafna, huma gisem wiehed: hekk ukoll hu Kristu.

13 Ghax bi Spirtu wiehed ahna lkoll, sew Lhud u kemm Gentili, sew lsiera u kemm helsin, konna mghammdin f'gisem wiehed; u ahna lkoll xrobna minn Spirtu wiehed.

14 Ghax il-gisem mhux membru wiehed, izda hafna.

15 Jekk ighid ir-rigel: Ghax minix l-id, minix mill-gisem; mhux mela mill-gisem?

16 U jekk tghid il-widna: Ghax minix il-ghajn, minix mill-gisem; mhix mela mill-gisem?

17 Kieku l-gisem kollu kien ghajn, fejn hu s-smigh? Kieku kollu kien smigh, fejn hu x-xamm?

18 Izda issa Alla qieghead il-membri, u kull wiehed minnhom, fil-gisem, kif ghogbu.

19 U kieku kollha kienu membru wiehed, fejn hu l-gisem?

20 Izda issa huma hafna membri, izda gisem wiehed.

21 U l-ghajn ma tistax tghid lill-id: Ma nehtigix. U lanqas ukoll ir-ras lir-riglejn: Ma nehtigkomx.

22 Barra minn dan, wisq izjed dawк il-membri tal-gisem, li jidhru aktar dghajfin, huma mehtiega.

23 U li dawк il-membri tal-gisem, li ahna nahsbu li huma anqas ta' gieh, naghtuhom l-akbar gieh; u l-partijiet taghna li huma anqas xierqa naghtuhom l-akbar xerqa.

24 Ghax il-partijiet taghna li huma xierqa m'ghandhomx bzonn: imma Alla qassam il-gisem, billi ta hafna gieh lil dik il-parti li ma kellhiex:

25 Biex ma jkunx hemm firda fil-gisem; imma biex il-membri jiehdu l-istess hsieb ta' xulxin.

26 U jekk isofri membru wiehed, isofru

miegħu l-membri kollha; jew jekk membru wiehed ikun mogħti għieh, il-membri kollha jifrihu miegħu.

27 Issa intom il-gisem ta' Kristu, u kull wiehed minnkom hu membru tiegħu.

28 U Alla qiegħed lil x'uhud fil-knisja, l-ewwel apostli, it-tieni profeti, it-tielet għalliema, wara dan il-mirakli, imbagħad id-don tal-fejqan, il-għajjuna, il-hakma, u d-don ta' ilsna diversi.

29 Kollha apostli? Kollha profeti? Kollha għalliema? Kollha jagħmlu l-mirakli?

30 Kollha għandhom id-don li jfejqu? Kollha jitkellmu bl-ilsna? Kollha jafu jissru?

31 Imma xxenqu għal doni aħjar: jien għad nurikom triq wisq iżjed aħjar.

13 Kieku kont nitkellem bl-ilsna tal-bnedmin u ta' l-angli, u m'għandix imhabba, kont inkun qisni bronż idoqq, jew ċimblu jżarżar.

2 U kieku għandi d-don tal-profesjija, u niġhem il-misterji kollha, u l-għerf kollu; u kieku għandi l-fidi kollha, li nista' nqanqal il-muntanji, u m'għandix imhabba, ma jiena xejn.

3 U kieku nqassam ġidi kollu biex nitma l-fqar, u nagħti ġismi biex jinħaraq, u m'għandix imhabba, ma jiswieli xejn.

4 L-imhabba ssofri fit-tul, u hi twajba; l-imhabba ma tgħirx; l-imhabba ma tiftaħarx, ma titkabbarx;

5 Ma tagħmilx dak li ma jixraqx, ma tftittix dak li jaqblilha, ma tihux malajr għaliha, ma taħsibx fid-deni;

6 Ma tifrax bid-dnewwa, iżda tifrax bis-sewwa;

7 Kollox tagħder, kollox temmen, kollox tittama, kollox issofri.

8 L-imhabba qatt ma tintemm: iżda l-profesjiji jgħibu; u jisktu l-ilsna, u jgħib il-għerf.

9 Għax aħna ma nafux kollox: ma nipprofittizzawx kollox.

10 Iżda meta jiġi dak li hu sħiħ, imbagħad dak li hu nieqes iġib.

11 Meta kont tarbija, kont nitkellem bħal tarbija, niġhem bħal tarbija, naħseb bħal tarbija: iżda meta sirt raġel, nehhejt dak li kien ta' tarbija.

12 Għax issa naraw f'mera, mhux ċar; iżda mbagħad wiċċ imb'wiċċ: issa nagħraf biċċa; iżda mbagħad nagħraf sewwa bħalma jien ukoll magħruf.

13 Imma issa baqa' dawn it-tlieta: il-fidi, it-tama u l-imhabba; iżda l-akbar fosthom hi l-imhabba.

14 Fittxu l-imhabba, u thegħu għal doni spiritwali, iżda l-aktar li tipprofittizzaw.

2 Għax min jitkellem b'islen mhux magħruf ma jitkellimx mal-bnedmin, imma ma' Alla: għax hadd ma jifhemu; iżda jitkellem fi-ispirtu misterji.

3 Imma min jipprofettizza jkellem lil-bnedmin biex itejjibhom, ihegħighom, u jfarragħom.

4 Min jitkellem b'islen mhux magħruf itejjeb lilu nnifsu; iżda min jipprofettizza, itejjeb il-knisja.

5 Nixtieqkom li lkoll titkellmu bl-ilsna, imma l-aktar li tipprofettizzaw: għax akbar hu dak li jipprofettizza minn dak li jitkellem bl-ilsna, barra milli jekk dan ifisser, biex il-knisja jkollha l-ġid.

6 Issa jekk jien, huti, niġi għandkom nitkellem bl-ilsna, x'niswielmok jekk jien ma nkellimkomx jew bir-rivelazzjoni, jew bil-għerf, jew bil-profesjija, jew bit-taġlim?

7 U wkoll hwejjeġ bla hajja li jagħtu l-hoss, sew jekk il-flawt, u kemm jekk iċ-ċetra, jekk ma jagħmlux differenza fil-hoss, kif jingħaraf id-daqq tal-flawt mid-daqq taċ-ċetra?

8 Għax jekk it-trumbetta tagħti hoss imħawwad, min jitthejja għall-battalja?

9 Hekk ukoll intom, jekk b'islenkom ma tgħidux kliem ċar biex jiftiehem, kif jingħaraf dak li jingħad? għax tkunu titkellmu fl-arja.

10 Jista' jkun li hawn hafna kwalitajiet ta' ilna fid-dinja, u hadd minnhom ma hu mingħajr tifsir.

11 Għalhekk jekk jien ma nafx it-tifsir tal-hoss, inkun qisni barbaru għal min jitkellem, u min jitkellem ikun barbaru għaliġa.

12 Hekk ukoll intom, ladarba mhegħgin għal doni spiritwali, fittxu li jkollkom hafna għall-ġid tal-knisja.

13 Għalhekk min jitkellem f'islen mhux magħruf ha jitlob biex ifisser.

14 Għax jekk jien nitlob b'islen mhux magħruf, l-ispirtu tiegħi jitlob, imma mohħi ma jiehu l-ebda frott.

15 X'inhu mela? Nitlob bl-ispirtu, u nitlob bil-mohħ ukoll; ngħanni bl-ispirtu, u ngħanni bil-mohħ ukoll.

16 Għax meta tiberek bl-ispirtu, kif jista' dak li m'għandux dawn id-doni spiritwali jgħid Amen għal radd il-hajr tiegħek, la ma jafx x'inti tgħid?

17 Għax tassew li int trodd radd il-hajr tajjeb, iżda l-iehlor ma jiehu l-ebda ġid.

18 Nizzijhajr 'l Alla tiegħi, li nitkellem b'isla aktar minnkom ilkoll:

19 Madankollu fil-knisja aktar irrid ngħid hames kelmiet b'mohħi, biex ngħallem l-oħrajn ukoll, milli għaxart elef b'isla mhux magħrufa.

20 Huti, tkunux t'fal f'mohħkom: għalkemm fil-ħażen kunu trabi, iżda f'mohħkom kunu rġiel.

21 Fil-ligi hu miktub: Nitkellem ma' dal-poplu b'nies ta' ilsna oħra, u b'xofftejn

ohra; u madankollu ma jisimghunx, ighid il-Mulej.

22 Ghalhekk l-ilsna huma sinjal, mhux ghal dawk li jemmnu, imma ghal dawk li ma jemmnu; iżda l-profezija mhix ghal dawk li ma jemmnu, imma ghal dawk li jemmnu.

23 Jekk mela l-knisja kollha tingema' flimkien f'post wiehed, u kollha jitkellmu bl-ilsna, u jidhlu dawk li m'gandhomx doni spiritwali, jew li ma jemmnu, ma jghidux li intom imgienen?

24 Imma jekk kollha jipprofetizzaw, u jidhol wiehed li ma jemmnu, jew wiehed li m'gandux doni spiritwali, dan ihoss ruhu mčanfar minn kulhadd, u ikun iġġudikat minn kulhadd:

25 U hekk is-sigrieti ta' qalbu jinkixfu: u fil-waqt li jixtehet ghal wiċċu jaghti qima 'l Alla, jistqarr li Alla fikom tassew.

26 X'inhu mela, hutu? Meta tiltaqghu flimkien, kull wiehed ghandu xi salm, xi taghlim, xi lsien, xi rivelazzjoni, xi tifsir. Ha jsir kollox ghall-ġid.

27 Jekk wiehed jitkellm b'lsien mhux maghruf, ha jkun tnejn, jew l-aktar tlieta, wiehed wara l-iehor; u ha jfisser wiehed.

28 Imma jekk ma jkun hemm min ifisser, ha jzomm is-skiet fil-knisja; u ha jkellm lilu nnifsu, u 'l Alla.

29 Ha jitkellmu l-profeti, tnejn jew tlieta, u ha jaghmlu haqq l-oħrajn.

30 Jekk xi haġa tkun irrivolata lill-iehor li jkun bil-qieghda hemm, ha jskot l-ewwel wiehed.

31 Ghax ilkoll tistghu tipprofetizzaw wiehed wara l-iehor, biex kulhadd jitghallem, u kulhadd jithegġeg.

32 U l-ispiriti tal-profeti huma suġġetti ghall-profeti.

33 Ghax Alla mhux l-awtur tat-tahwid, iżda tas-sliem, bhalma fil-knejjes kollha tal-qaddisin.

34 Ha jzommu s-skiet in-nisa taghkom fil-knejjes; ghax m'gandhomx jitkellmu; iżda ghandhom jobdu, kif tghid il-liġi.

35 U jekk iridu jitghallmu xi haġa, ha jistaqsu lil żwieghom id-dar: ghax hu għajb ghan-nisa li jitkellmu fil-knisja.

36 X'inhu? Il-kelma t'Alla harġet minn ghandkom? jew waslet ghandkom biss?

37 Jekk xi hadd jahseb li hu profeta, jew bniedem spiritwali, ha jagħraf sewwa li dawk il-hwejjeġ li niktbilkom huma kmandamenti tal-Mulej.

38 Imma jekk wiehed ma jridx jaf, erhulu ma jaf.

39 Ghalhekk, hutu, ixxenqu biex tipprofetizzaw, u żzommu lil min jitkellem bl-ilsna.

40 Ha jsir kollox kif jixraq u kif imiss.

kom, u li intom ukoll ilqajtu, u li żzommu shih mieghu.

2 U li bih intom salvati, jekk iżzommu f'mohhkom dak li xandartilkom, ghax inkella tkunu emmintu għal xejn.

3 Ghax l-ewwelnett tajtkom dak li jien ukoll qlajt, kif Kristu miet għal dnuvietna skond l-iskrittura;

4 U li kien midfun, u raġa' qam it-tielet jum skond l-iskrittura:

5 U li deher lil Kefa, imbagħad lit-tnax.

6 Wara dan, deher lil aktar minn hames mija, ahwa, f'daqqa; li hafna minnhom għadhom hajjin sa llum, iżda x'uhud mietu.

7 Wara dan, rah Ġakbu; imbagħad l-apostli kollha:

8 Fl-ahharnett rajtu jien ukoll, bhalwa wiehed li twieled barra minn żmien.

9 Ghax jien l-iżgħar fost l-apostli, li ma jisthoqqlix nissejġah apostlu, ghax ippersegwitajt il-knisja t'Alla.

10 Imma bil-grazzja t'Alla jien li jien: u l-grazzja tieghu li ntgħatlatli ma kenitx għal xejn; iżda thabatt hafna aktar minnhom kollha: mhux jien, imma l-grazzja t'Alla li kienet mieghi.

11 Ghalhekk sewwa jekk kont jien, sewwa jekk kienu huma, hekk inxandru ahna; u hekk intom emmintu.

12 Issa jekk Kristu hu mxandar li qam minn bejn l-imwiet, kif x'uhud fostkom ighidu li m'hemm x qawmien ta' l-imwiet?

13 Imma jekk m'hemm x qawmien ta' l-imwiet, lanqas Kristu ma qam:

14 U jekk Kristu ma qamx, fiergħa hi l-predikazzjoni tagħna, u fiergħa wkoll hi l-fidi tagħkom.

15 Iva: ahna nkonu misjubin xhieda foloz t'Alla; ghax xhedna b'Alla li qajjem 'il Kristu, li hu ma qajmux, jekk inhu tassew li l-mejtin ma jqumux.

16 Ghax jekk il-mejtin ma jqumux, lanqas Kristu ma qam:

17 U jekk Kristu ma qamx, fiergħa hi l-fidi tagħkom; intom għadkom fi dnu-bietkom.

18 Ghalhekk ukoll dawk li mietu fi Kristu ntilfu.

19 Jekk f'din il-hajja ahna biss għandna tama fi Kristu, ahna l-aktar imsejknin fost il-bnedmin kollha.

20 Imma issa Kristu qam minn bejn l-imwiet, u sar l-ewwel frott fost dawk li mietu.

21 Għax bhalma bil-bniedem giet il-mewt, bil-bniedem ukoll gie l-qawmien mill-imwiet.

22 Ghax bhalma f'Adam kulhadd imut, hekk ukoll kulhadd jargħa' jiehu l-hajja fi Kristu.

23 Imma kull wiehed fejn imissu: Kristu l-ewwel frott; imbagħad dawk li huma ta' Kristu fil-miġja tieghu.

24 Imbagħad jiġi t-tmiem, meta hu

15 Barra minn dan, hutu, irrid infakkarkom fl-evanġelju li xandartil-

jağhti s-saltna 'l Alla l-Missier, wara li jkun qered kull hakma u kull setgha u qawwa.

25 Ghax jahtieg isaltan, sa ma jqiegħed l-egħdewwa kollha taħt riġlejh.

26 L-ahħar għadu li jinqered hi l-mewt.

27 Ghax Alla qiegħed kolloħ taħt riġlejh. Izda meta jgħid li kolloħ kien imtaħħat, jidher ċar li barra dak li taħħatlu kolloħ.

28 U meta kolloħ ikun imtaħħat lejħ, imbagħad l-Iben innifsu wkoll ikun imtaħħat lil Dak li taħħatlu kolloħ, biex Alla jkun kolloħ f'kulħadd.

29 Kieku ma kienn hekk, x'jağħmlu dawk li huma mğħammġin għall-mejtin, jekk tassew il-mejtin ma jqumux? Għalfejn mela huma mğħammġin għall-mejtin?

30 Għalfejn aħna qegħdin fil-periklu kull siegħa?

31 Jien kuljum espot għall-mewt. Dan naħilfu bil-ftaħir li għandi fikom fi Kristu Gešù Sidna.

32 Jekk skond id-drawwa tal-bnedmin jien tqabadt f'Efesus mal-bhejtem, xi swieli, jekk il-mejtin ma jqumux? Ha nieklu u nixorbu; għax għada mmutu.

33 La titqarqux: kumpanija ħazina tħassar id-drawwiet tajba.

34 Stenbħu biex tgħixu sewwa, u la tidinbux; għax x'uħud ma jafux x'inħu Alla: ngħid dan b'għajb għalikom.

35 Imma jgħid xi ħadd: Kif iqumu l-mejtin? u b'liema ġisem jiġu?

36 Ja iblah, dak li tiżra' int ma jihux ħajja, jekk ma jmutux:

37 U dak li tiżra', mhux il-ġisem li għad ikun tiżra', imma daqsxejn ta' żerġha, jista' jkun tal-qamħ, jew ta' xi żerriegħa oħra.

38 Imma Alla jağħtiha ġisem kif jogħbu, u lil kull żerriegħa l-ġisem taġħha.

39 Mhux kull laħam ħu l-istess laħam: imma ħemm il-laħam tal-bnedmin, iħor tal-bhejtem, iħor tal-ħut, u iħor tat-tjur.

40 Ħemm ukoll l-iġsma tas-sema, u l-iġsma ta' l-art: izda l-ġlorja ta' l-iġsma tas-sema hi ħaġa; u l-ġlorja ta' l-iġsma ta' l-art hi oħra.

41 Ħemm ġlorja tax-xemx, u ġlorja oħra tal-qamar, u ġlorja oħra tal-kwiekeb: għax kiewkba ma taqbilx ma' kiewkba oħra fil-ġlorja.

42 Hekk ukoll il-qawma ta' l-imwiet. Il-ġisem jinżara' fit-taħsir, iqum bla taħsir:

43 Jinżara' fil-għajb; iqum fil-ġlorja; jinżara' fin-nuqqas ta' saħħa, iqum fil-qawwa:

44 Jinżara' ġisem naturali; iqum ġisem spiritwali. Ħemm ġisem naturali, u ħemm ġisem spiritwali.

45 U hekk ħu miktub: L-ewwel bniedem Adam sar ruh ħajja; l-ahħar Adam sar spirtu li jağhti l-ħajja.

46 Imma l-ispiritwali ma kienn l-ewwel, izda n-naturali; imbagħad l-ispiritwali.

47 L-ewwel bniedem kien mill-art, ta' l-art: it-tieni bniedem ħu l-Mulej mis-sema.

48 Bħalma ħu l-bniedem ta' l-art, hekk ħuma l-bnedmin ta' l-art: u bħalma ħu l-bniedem tas-sema, hekk ħuma l-bnedmin tas-sema.

49 U bħalma aħna għandna x-xbieħa tal-bniedem ta' l-art, hekk ukoll il-kollna x-xbieħa tal-bniedem tas-sema.

50 Dan ngħidilkom issa, ħuti: Il-laħam u d-demm ma jistgħux jirtu s-saltna t'Alla; lanqas it-taħsir ma jirt n-nuqqas ta' taħsir.

51 Ara, sa ngħidilkom misterju: Aħna mhux il-koll immutu, imma l-koll nit-biddu.

52 F'waqt wieħed, f'ħakka ta' għajn, mad-daqq ta' l-ahħar tromba: għax iddoqq it-tromba, u l-mejtin iqumu bla taħsir, u aħna nitbiddu.

53 Ghax jahtieg li dan il-ġisem li jitħassar jilbes in-nuqqas ta' taħsir, u dan il-ġisem li jmut jahtieg jilbes in-nuqqas tal-mewt.

54 Għalhekk, meta dan il-ġisem li jitħassar jilbes in-nuqqas ta' taħsir, u dan il-ġisem li jmut jilbes in-nuqqas ta' mewt, imbagħad isseħħ il-kelma li nkitbet: Il-mewt inbelgħet fir-rebħa.

55 Ja qabar, fejn hi n-niggieža tiegħek? Ja qabar, fejn hi r-rebħa tiegħek?

56 In-niggieža tal-mewt ħu d-dnub; u l-qawwa tad-dnub hi l-liġi.

57 Imma niżżuħajr 'l Alla, li tana r-rebħa permezz ta' Sidna Gešù Kristu.

58 Għalhekk, ħuti maħbubin, żommu shiħ, li titħarkux, għaddu dejjem 'il quddiem fix-xogħol tal-Mulej, billi tafu li t-taħbit taġħkom ma jkunx ta' xejn fil-Mulej.

16 Issa fuq il-ġbir għall-qaddisin, aġħmlu intom ukoll kif ordnajt jien lil-knejjes ta' Galatja.

2 Kull l-ewwel jum tal-ġimgha, kull wieħed minnkom ħa jfaddal xi ħaġa skond kif Alla taħ, biex mhux meta niġi jsir l-ġbir.

3 U meta niġi, lil dawk li intom taġħžu bl-ittri taġħkom, niġbħathom biex iġibu l-ġhotja taġħkom Gerusalem.

4 U jekk ikun ħemm bżonn li mmur jien ukoll, imorru miegħi.

5 Issa jien niġi għandkom meta nkun għaddej mill-Maċedonja: għax jien biħsiebni ngħaddi mill-Maċedonja.

6 U jista' jkun li noqğod ħemm, iwa, u ngħaddi x-xitwa magħkom, biex twassluni fil-vjaġġ tiegħi kull fejn inkun sejjer.

7 Għax ma rridx narakom issa jien u għaddej; izda nittama li nibqa' xi żmien magħkom, jekk il-Mulej irid.

8 Imma nibqa' E'esus sa Ghid il-Hamsin.

9 Ghax bieb kbir u qawwi nfetah ghalija, u hemm hafna ghedewwa.

10 Issa jekk jiġi Timotju, qisu li jkun magħkom bla biża': ghax hu jahdem xoghol il-Mulej, bhal ma naghmel jien ukoll.

11 Ara li ma jonqsu hadd: izda wassluh bis-sliem, biex jiġi għandi: ghax nistennieh ma' l-ahwa.

12 Dwar Appollos huna, heġġigtu hafna biex jiġi għandkom ma' l-ahwa: izda ma kenitx għalkollox ir-rieda tieghu li jiġi issa; izda jiġi meta jkun jista'.

13 Ishru, zommu shih fil-fidi, kunu rġiel, kunu qawwijin.

14 Dak kollu li tagħmlu ha jkun magħmul fl-imhabba.

15 Nitlobkom bil-hniena, huti, (intom tafu l-familja ta' Stefana, li hi l-ewwel frott fl-Akaja, u li taw ruhhom għall-ministeru tal-qaddisin),

16 Li tissottomettu ruhkom għal nies bhal dawn, u għal kull min ighin u jahdem magħna.

17 U jien nifrah biż-zjara ta' Stefana, ta' Fortunatus, u ta' Akajkus; ghax dak li kien nieqes fikom għamluh huma.

18 Ghax serrhuli l-ispirtu tieghi u tagħkom: għalhekk għozzuhom sewwa nies bhal dawn.

19 Isellu għalikom il-knejjes ta' l-Asja. Isellu għalikom hafna fil-Mulej, Akwila u Priska, mal-knisja li tiltaqa' f'darhom.

20 L-ahwa kollha jsemmu Sellu għal xulxin b'bewsqa mqaddsa.

21 It-tislija b'idi stess, Pawlu.

22 Jekk xi hadd ma jhobbx il-Mulej Gesù Kristu, ha ikun mishut. Maranatha.

23 Il-grazzja ta' Sidna Gesù Kristu magħkom.

24 L-imhabba tieghi tkun magħkom il-koll fi Kristu Gesù. Amen.

It-Tieni Epistola Ta' Pawlu Appostlu Lill-Korintin

1 Pawlu, appostlu ta' Gesù Kristu bir-rieda t'Alla, u Timotju huna, lill-knisja t'Alla li hi f'Korintus, mal-qaddisin kollha li hemm fl-Akaja kollha:

2 Grazzja lilkom u sliem minghand Alla Missierna, u minghand Sidna Gesù Kristu.

3 Imbierek Alla, Missier Sidna Gesù Kristu, Missier il-hninet, u Alla ta' kull farag;

4 Li jfarragna fin-niket kollu tagħna, biex inkunu nistghu nfarrġu lil dawk li huma fil-ghali, bil-farag li bih ahna nfusna mfarrġin minn Alla.

5 Ghax bhalma t-tbatijiet ta' Kristu joktru fina, hekk joktor bi Kristu l-farag tagħna wkoll.

6 Issa, sew jekk ahna mnikktn, dan hu għall-farag u s-salvazzioni tagħkom; u kemm jekk ahna mfarrġin, dan hu għall-farag tagħkom, li jahdem fikom biex tifilhu għall-istess tbatijiet, li ahna wkoll inbatu.

7 U t-tama tagħna għalikom hi qawwija, billi nafu li bhalma intom għandkom sehem mit-tbatijiet, hekk ukoll ikollkom mill-farag.

8 Ghax ma rridukomx ma tkunux tafu, huti, it-tabbit tagħna li ġie fuqna fl-Asja:

kif konna magħfusin bla qjies aktar milli nifilhu, hekk li qtajna jiesna li nibqghu hajjin:

9 Sahansitra kellna fina nfusna s-sentenza tal-mewt, biex ma jkollniex tama fina nfusna, imma f'Alla li jqajjem il-mejtin:

10 Hu li helisna minn mewt hekk kbira, u jehlisna: fih nittamaw li jarga' jehlisna;

11 Intom ukoll qeghdin tghinuna bit-talb tagħkom għalina, biex għall-ghotja mogħtija lilna permezz tat-talb ta' hafna jinghata radd il-hajr minn hafna għalina.

12 Ghax il-ftahir tagħna hu dan: ix-xhieda tal-kuxjenza tagħna, li bil-qdusija u s-safa ta' qalb li jigu minghand Alla, u mhux bil-gherf tal-bnedmin, izda bil-grazzja t'Alla, ahna ġibna ruhna fid-dinja, u l-aktar magħkom.

13 Ghax ahna ma niktbulkomx hwejjeg oħra, blief dak li tistghu taqraw jew tifhmu; u nittama li tifhmu għall-ahhar.

14 Bhalma wkoll intom fhimtuna f'xi haġa, li ahna l-ftahir tagħkom, bhalma intom ukoll tagħna f'jum Sidna Gesù.

15 U b'din it-tama qawwija kont tal-fehma li l-ewwel niġi għandkom, biex ikollkom grazzja oħra;

16 U nghaddi minn għandkom għall-

Maċedonja, imbagħad mill-Maċedonja narga' niġi għandkom, u minnkom inkun imqabbad triqati lejn il-Lhudija.

17 Mela meta kont ta' dil-fehma, għamiltu b'nuqqas ta' għaqal? Jew il-hwejjeġ li rrid, irridhom skond il-gisem, biex fija jkun hemm l-iva, iva, u l-le, le?

18 Izda bħalma Alla hu fidil, il-kelma tagħna magħkom ma kenitx iva u le.

19 Għax l-Iben t'Alla, Gesù Kristu, li kien imxandar fostkom minna: minni, minn Silvanus, u minn Timotju, ma kienx iva u le, izda fih kien hemm biss l-iva.

20 Għax huma kemm huma l-wegħdjet t'Alla, fih hemm l-iva tagħhom: għalhekk bih ukoll hu l-Amen, biex ahna nagħtu glorja 'l Alla.

21 Issa dak li wettaqna magħkom fi Kristu, u ikkonsagrana, hu Alla.

22 Li qieghed ukoll is-sigill tiegħu fuqna, u tana r-rahanta' l-Ispirtu f'qalbna.

23 Issa nsejjah 'l Alla bħala xieħ ta' ruhi, li biex nahfirhiekom għadni ma ġejtx Korintus.

24 Mhux għax għandna xi setgha fuq il-fidi tagħkom, imma nġinukom fil-ferh tagħkom: għax bil-fidi intom iżzommu.

2 Izda jien qtajt fija nnifsi dan, li ma nargħax niġi għandkom innikket.

2 Għax jekk innikkitkom, min hu dak mela li jferrahni, hliet min jtnikket minni?

3 U ktibtilkom dan, biex, meta niġi, ma nitnikkix minn dawk li jmisshom iferr-huni; billi għandi tama qawwija fikom ilkoll, li l-ferh tiegħi hu l-ferh tagħkom ilkoll.

4 Għax b'għali kbir u b'għafsa ta' qalb ktibtilkom b'ħafna dmugh; mhux biex titnikkktu, izda biex tkunu tafu l-imħabba bla qjies li għandi għalikom.

5 Imma jekk xi hadd gieb il-għali, mhux lili għalla, imma b'xi mod, biex ma ngib-hiex bi kbira, lilkom ilkoll.

6 Għal bniedem bħal dan biżżejjed dalkastig, mogħti minn ħafna.

7 Għalhekk, għall-kuntrarju, għandkom aktarx taħfrulu u tfarrġuh, biex dalbniedem ma jinbalex bil-kobor żejjed tan-niket tiegħu.

8 Għalhekk nitlobkom bil-ħniena biex turuh l-imħabba tagħkom.

9 Għax għall dan il-ghan ukoll ktibt jien, biex inġarrabkom, u nkun naf jekk intomx ubbidjenti f'kollox.

10 Lil min taħfru xi haġa, jien nahfirlu wkoll: għax jekk jien ħfirt xi haġa, lil min ħfirtha, ħfirtha għalikom quddiem Kristu,

11 Għax għandu mnejn Satana jinqeda bina: ahna nafu l-ħsbijiet tiegħu.

12 Meta wasalt Troas biex inxandar

l-evanġelju ta' Kristu, u bieb infetħ għalija mill-Mulej,

13 Ma kellix mistrieħ fl-ispirtu tiegħi, għax ma sibtx 'il Titus hija: għalhekk, wara li sellimtilhom, tlaqt minn hemm għall-Maċedonja.

14 Nizzihajr issa 'l Alla, li dejjem ireb-bahna fi Kristu, u juri bina l-fwieħa tat-tagħrif tiegħu f'kullimkien.

15 Għax ahna għal Alla fwieħa helwa ta' Kristu, fost dawk li jsalvaw, u fost dawk li jintilfu:

16 Għal dawn ahna l-fwieħa tal-mewt għall-mewt; u għal dawk il-fwieħa tal-ħajja għall-ħajja. U min ighodd għal dawn il-hwejjeġ?

17 Għax ahna m'ahniex bħal ħafna, li jħassru l-kelma t'Alla: imma bis-sincerità, imma bħala minn Alla, nitkellmu ahna fi Kristu quddiem Alla.

3 Se nerggħu nibdew nirrikmandaw lilna nfusna? Jew nahtieġi, bħal x'uhud, ittri ta' rakkomandazzjoni għalikom, jew ittri ta' rakkomandazzjoni minn għandkom?

2 Intom l-ittra tagħna miktuba f'qalbna, magħrufa u moqrija mill-bnedmin kollha:

3 Għax intom bid-dieher ittra ta' Kristu mogħtija f'idejna, miktuba mhux bil-linka, imma bl-Ispirtu t'Alla ħaj; mhux fuq twavel tal-ġebel, imma fuq twavel tal-laħam, li huma qlubkom.

4 Hu bi Kristu li ahna għandna tama bħal din quddiem Alla.

5 Mhux għax ahna għandna hila minna nfusna li nqis xi haġa bħala ġejja minna nfusna; imma l-hila tagħna ġejja minn Alla;

6 Li għamilna wkoll ministri tajbin tar-rabta l-ġdida, mhux ta' l-ittra, imma ta' l-ispirtu: għax l-ittra toqtol, imma l-ispirtu jagħti l-ħajja.

7 Issa jekk il-ministeru tal-mewt, miktub u minqux fil-ġebel, sar hekk glorjuż, li wlied Izrael ma kinux jistgħu jħarsu lejn wiċċ Mosè minħabba l-glorja ta' wiċċu: glorja li kellha tghaddi:

8 Kif ma jkunx aktar glorjuż il-ministeru ta' l-ispirtu?

9 Għax jekk il-ministeru tal-kundanna kien ta' glorja, wisq aktar jisboq fil-glorja l-ministeru tal-ħaq.

10 Għax ukoll dak li kien igglorifikat ma kellux glorja f'din il-ħaġa, minħabba l-glorja li tisboq.

11 Għax jekk dak li jghaddi kien glorjuż, kemm aktar dak li jibqa' hu glorjuż?

12 Billi għandna tama bħal din, ahna nitkellmu bla biża':

13 U mhux bħal Mosè, li kien iqieghed velu fuq wiċċu, biex ulied Izrael ma

jharsux lejn it-tmiem ta' dak li kellu jghaddi.

14 Izda mohhhom kien imdallam: ghax sa llum, waqt il-qari tal-testment il-qadim, l-istess velu jibqa' ma jitnehhix: velu li jitnehma fi Kristu.

15 Imma wkoll sa llum, meta jinqara Mosé, hemm velu fuq qalbhom.

16 Madankollu, meta qalbhom iddur lejn il-Mulej, il-velu jitnehma.

17 Issa l-Mulej hu dak l-Ispirtu: u fejn hemm l-Ispirtu tal-Mulej, hemm il-libertà:

18 Izda ahna lkoll, b'wiċċna mikxuf, ahna u nharsu qisu f'mera lejn il-glorja tal-Mulej, nitbiddlu f'din l-istess xbieha, minn glorja ghal glorja, qisu bl-Ispirtu tal-Mulej.

4 Ghalhekk billi ghandna dal-ministeru, skond il-hniena li qlajna, ma naqtghux qalbna;

2 Imma nwarbu l-eghmejjel mohbija tal-ghajb, billi ma nimxux bil-hżunija, lanqas nużaw il-kelma t'Alla bil-qerq; izda bil-manifestazzjoni tas-sewva ahna nirrikmandaw lilna nfusna lill-kuxjenza ta' kull bniedem quddiem Alla.

3 Imma jekk l-evangelju taghna hu mistur, hu mistur ghal dawk li huma mitlufin:

4 Li fosthom alla ta' did-dinja ghema mohh dawk li ma jemmnux, biex id-dawl ta' l-evangelju glorjuż ta' Kristu, li hu x-xbieha t'Alla, ma jiddix fuqhom.

5 Ghax ahna ma nxandrux lilna nfusna, imma 'l Kristu Gesù Mulej; u ahna nfusna m'ahniex hlief il-qaddejja taghkom ghal Gesù.

6 Ghax Alla, li ordna lid-dawl jiddi mid-dlam, idda fi qlubna, biex idawwalna bit-taghrif tal-glorja t'Alla f'wiċċ Kristu.

7 Imma ahna ghandna dat-teżor fi hwejjeg tal-fuhhar, biex il-kobor ta' din is-setgħa tkun t'Alla, u mhux taghna.

8 Marsusin minn kull naha, izda m'ahniex imghaffġin; imhawdin, izda m'ahniex iddisprati:

9 Ippersegwitati, izda m'ahniex minsijin; imghakksin, izda m'ahniex meqrudin;

10 Ingibu dejjem f'ġisimna l-mewt ta' Sidna Gesù, biex il-hajja wkoll ta' Gesù tidher f'ġisimna.

11 Ghax ahna l-hajjin il-hin kollu moghtijin għall-mewt minhabba Gesù, biex il-hajja wkoll ta' Gesù tidher f'ġisimna li jmut.

12 Hekk mela l-mewt tahdem fina, izda fikom il-hajja.

13 Ahna ghandna l-istess spirtu ta' fidi, skond ma hu miktub: Emmint, u ghalhekk tkellim; ahna wkoll nemmnu, u ghalhekk nitkellmu;

14 Billi nafu li dak li qajjem il-Mulej

Ġesù jqajjem lilna wkoll ma' Ġesù, u jip-prezentana maghkom.

15 Ghax dan kollu minhabba fikom, biex il-grazzja, li hi moghtija bil-kotra, tkompli titkattar permezz ta' radd il-hajr ta' hafna għall-glorja t'Alla.

16 Minhabba f'hekk ma naqtghux qalbna; ghax għalkemm il-bniedem taghna ta' barra jintemm, il-bniedem ta' gewwa fina jiggedded minn jum ghal jum.

17 Ghax it-tahbit żgħir taghna, li hu għal hin wiehed, ihejjilna b'kobor bla qjies taghbija ta' glorja eterna;

18 Waqt li ahna ma nharsux lejn il-hwejjeg li jidhru, imma lejn il-hwejjeg li ma jidhrux: ghax dawk li jidhru huma ta' żmien qasir; izda l-hwejjeg li ma jidhrux huma eterni.

5 Ghax ahna nafu li, jekk l-aghmara taghna ta' l-art ta' din it-tinda tiggarraf, ghandna dar mibnija minn Alla, aghmara mhix maħduma bl-idejn, eterna fis-sema.

2 Ghax ahna hawn nitniehdu; mixteqin li nkunu mlibbsin fuq din l-aghmara, bl-aghmara l-ohra taghna tas-sema:

3 Ghax jekk inkunu mlibbsin, ma ninstabux gharwenin.

4 Ghax ahna li ahna f'din it-tinda nitniehdu, billi ahna mgħobbjin: mhux ghax irridu ninzghu, izda biex nilbsu minn fuq, biex dak li jmut jinbala' mill-hajja.

5 Issa, min għamilna għal dan, hu Alla, li tana r-rahant ta' l-Ispirtu.

6 Ghalhekk ahna dejjem qalbna qawwija, billi nafu li, sakemm ahna fil-ġisem, ahna nkunu mbeghdin mill-Mulej:

7 (Għax ahna nimxu bil-fidi, mhux bil-vizjoni:)

8 Ahna ghandna qalbna qawwija, ngħid jien, u rridu aktarx li nohorgu mill-ġisem, u nghammru mal-Mulej.

9 Ghalhekk naħdmu biex sew jekk nibqghu, u kemm jekk ma nibqghux, ahna nogħbuh.

10 Ghax ahna lkoll jahtieg nidhru quddiem it-tribunal ta' Kristu; biex kull wiehed jieh u l-hlas tal-hwejjeg li kien għamel meta kien għadu fil-ġisem, sew tajjeb, kemm hazin.

11 Mela billi nafu x'ifisser il-biza' tal-Mulej, infittxu li nfiehm u n-nies; izda ahna magħrufin minn Alla; u nittama li ahna magħrufin ukoll fil-kuxjenza taghkom.

12 Ghax ahna ma nergghux nirrikmandaw lilna nfusna maghkom, imma naghtukom raġun biex tiftahru bina, biex ikollkom xi twieġbu lil dawk li jiftahru b'dak li jidher, u mhux b'dak li hemm fil-qalb.

13 Ghax jekk ahna barra minn sensina, għal Alla: u jekk ahna f'sensina, għalikom.

14 Ghax l-imhabba ta' Kristu trossna biex nemmnu dan: li jekk wiehed miet ghal kulhadd, kulhadd mela miet:

15 U li miet ghal kulhadd, biex dawh li jghixu ma jghixux aktar ghalihom infushom, imma ghal dak li miet ghalihom, u raga' qam.

16 Minhabba f'hekk ahna minn issa 'l quddiem ma naghrfu lil hadd skond il-gisem: iva, ghalkemm gharafna l-Kristu skond il-gisem, minn issa 'l quddiem ma naghrfuhx izjed hekk.

17 Ghalhekk jekk xi hadd hu fi Kristu, hu hlieqa g'dida: il-qadim mar; ara, issa kollox sar g'did.

18 U kollox hu minn Alla, li habbibna mieghu nnifsu b'Gesù Kristu, u tana l-ministeru tat-tahbib;

19 Jigifieri, Alla kien fi Kristu, u habbej id-dinja mieghu nnifsu, bla ma ghaddilhom htijiethom; u qieghed fina l-kelma tat-tahbib.

20 Issa mela ahna ambaxxaturi ta' Kristu; qisu Alla qieghed jitlobkom bil-hniena permezz taghna: nitolbukom f'g'ieh Kristu, thabbu ma' Alla.

21 Ghax lil dak li ma gharaf ebda dnuh, Alla ghamlu biex ikun dnuh ghalina; biex ahna nsiru l-haqq t'Alla fih.

6 Ahna mela, bhala haddiema flimkien mieghu, nitolbukom bil-hniena wkoll biex ma tihdux il-grazzja t'Alla ghalxejn.

2 (Ghax hu jghid: smajtek fi żmien li ghogobni, u f'jum il-helsien ghintek: ara, issa hu ż-żmien tajjeb; ara, issa hu jum il-helsien.)

3 Ma nfixxlu 'l hadd f'xejn, biex ma jkun immaqdar il-ministeru taghna:

4 Imma f'kull haga nuru liina nfusna bhala ministri t'Alla b'sabar kbir, fil-ghali, fit-tbatijiet, fin-niket.

5 Taht id-daqqiet, fil-habsijiet, fit-tixwix, fit-tahbit, fis-sahriet, fis-sawm;

6 Bis-safa, bil-gherf, b'sabar twil, bil-hlewwa, bl-Ispiritu s-Santu, b'imhabba bla qerq.

7 Bil-kelma tas-sewwa, bis-setgha t'Alla, bil-armi tal-haqq fuq il-lemin u fuq ix-xellug.

8 U fil-g'ieh, u fil-ghajb, fix-xniegha hazina u x-xniegha tajba: bhala qarrieqa, imma nies sewwa.

9 Bhala mhux maghrufin, u madankollu maghrufin tajjeb; bhala qeghdin immutu, u, ara, ahna hajjin; bhala mghaddbin, u mhux maqtulin;

10 Bhala mnikkatin, izda dejjem ferhanin; bhala foqra, izda naghnu lil hafna; bhala li m'ghandna xejn, izda ghandna kollox.

11 Ja Korintin, fommna miftuh ghalikom, qalbuha miftuha berah.

12 M'hemmux nuqqas ta' wisa' ghalikom

fina, izda hemm nuqqas ta' wisa' f'imhabbitkom.

13 Issa roddulna l-istess, (inkellimkom bhala wliedi,) ifthu qalbkom berah intom ukoll.

14 La tintrabtux taht madmad li mhux indaqs ma' dawh li ma jemmnux: ghax x'tishib jista' jkun hemm bejn il-haqq u l-hazen? U liema ghaqda hemm bejn id-dawl u d-dlam?

15 Liema ftehim hemm bejn Kristu u Beljal? Jew x'ghandu x'jaqsam min jemen ma' min ma jemminx?

16 U xi ftehim hemm bejn it-tempju t'Alla u l-idoli? Ghax intom it-tempju t'Alla haj; bhal ma qal Alla: Nghammar fosthom, u nimxi fosthom, u nkun Alla taghhom, u huma jkunu l-poplu tieghi.

17 Ghalhekk ohorgu minn go nofshom, u nfridu minnhom, ighid il-Mulej; u tmisxu xejn immigges; u jien nilqaghkom.

18 U nkun ghalikom Missier, u intom tkunu ghalija wlied, subjien u bniet, ighid il-Mulej li jista' kollox.

7 Mela billi ghandna dawn il-weghdiet, mahbubin, ha nitnaddfu minn kull fahx tal-gisem u ta' l-ispirtu, billi nipperfezzjonaw it-taqdis taghna fil-biza' t'Alla.

2 Ilqughna; lil hadd m'ghamilna hsara, lil hadd ma hassarna, lil hadd ma stghallejna.

3 Ma qieghed nggid dan biex nikkundannakom: ghax digà ghidtilkom, li intom qeghdin f'qalbna biex immutu u ngixu flimkien.

4 Inkellimkom b'qalbi wisq qawwija; kbir hu l-ftahir tieghi bikom: mimli kolni farag, imfawwar bil-ferh fin-niket kollu taghna.

5 Ghax meta gejna l-Macedonja, gisimna ma kellu l-ebda mistrieh, izda konna mhabbtin minn kull naha; taqbid minn barra, minn gewwa biza'.

6 Madankollu Alla, li jfarrag lill-imghakksin, farragna bil-migja ta' Titus;

7 U mhux bil-migja tieghu biss, imma wkoll bil-farag li bih kien imfarrag fikom, meta gharrafna bix-xewqa kbira taghkom, bil-biki taghkom, bil-hegga taghkom ghalija; hekk li jien fraht aktar.

8 Ghax ghalkemm sewwidtilkom qalbkom bl-ittra, ma jisghobbinih issa, ghalkemm soghobbini: ghax nara li l-ittra sewditilkom qalbkom, ghalkemm ghal ftit.

9 Issa nifrah, mhux ghax sewwidtu qalbkom, imma ghax sewwidtu qalbkom biex indimtu: ghax intom sewwidtu qalbkom kif irid Alla, biex ma jkollkom l-ebda hsara minna f'xejn.

10 Ghaliex is-swied il-qalb kif irid Alla jgib indiemha ghas-salvazzoni, li wiehed ma jibdilux minnha: izda s-swied il-qalb tad-dinja jgib il-mewt.

11 Ghax araw kif dan l-istess swied il-qalb kif irid Alla, liema herqa gieb fikom, iva, liema gustifikazzjoni, iva, liema ghadab, iva, liema biza', iva, liema xewqa kbira, iva, liema hegga, iva, liema taghdib! F'kollox urejtu lilkom infuskom li kontu bla htija f'dil-haga.

12 Mela, ghalkekk ktibtikom, ghamiltu mhux minhabba min ghamel il-hsara, lanqas minhabba min sofrta l-hsara, imma biex il-herqa taghna ghalikom quddiem Alla tidher fostkom.

13 Ghalhekk ahna konna mfarrgin fil-faraġ taghkom: iva, ahna frahna wisq aktar bil-ferh ta' Titus, ghax l-ispirtu tieghu kien imserrah minnkoll.

14 Ghax jekk ftahart f'xi haga fuqkom mieghu, ma nisthix; ghax bhalma f'kull haga ghidnielkom is-sewwa, hekk ukoll il-ftahir taghna, li jien ghamilt quddiem Titus, instab sewwa.

15 U l-imhabba tieghu lejkom tizdied, meta jiftakar fl-ubbidjenza taghkom il-koll, kif bil-biza' u t-treghid il-qajtu.

16 Nifrah mela li f'kollox ghandi qalbi qawwija fikom.

8 Barra minn dan, huti, ngharrfukom bil-grazzja t'Alla, li ntghatat lill-knejjes tal-Macedonja;

2 Kif waqt tigrub kbir ta' ghali, il-ferh u l-faqar bla qjies taghhom kotru fil-ghana tal-ghoti mill-qalb taghhom.

3 Ghax skond ma jistghu, u dan nixhdu, iva, u aktar milli jistghu, taw minn rajhom.

4 Talbuna b'leha kbira biex nilqghu l-ghotja taghhom, u li jixxierku f'din il-hedma ghall-ghajnuna tal-qaddisin.

5 U dan ghamlu huma, mhux kif itta-majna, izda l-ewwel taw ruhhom lill-Mulej, imbaghad liena bir-rieda t'Alla.

6 U hekk tlabna 'l Titus biex, bhal ma beda, hekk ukoll itemm dan ix-xoghol ta' hniena maghkom.

7 Ghalhekk, bhalma intom ghonja f'kollox, fil-fidi, fit-tahdit, fil-gherf, fil-herqa bla tariff, u fl-imhabba taghkom ghalina, araw li tkunu ghonja wkoll f'dax-xoghol ta' hniena.

8 Miniex nitkellem bi kmand, izda biex permezz tal-herqa ta' ohrain nipprova s-sincerita' ta' l-imhabba taghkom.

9 Ghax intom tafu l-grazzja ta' Sidna Gesu' Kristu, li, ghalkekk kien ghani, sar f'qir ghalikom, biex permezz tal-faqar tieghu intom tistaghnu.

10 U f'dan naghtikom il-parir tieghi: ghax jiswielkom, intom li sena ilu mhux biss li kontu bdejtu, imma kontu l-ewwel li ridtu taghmlu dax-xoghol.

11 Izda issa temmu dak li bdejtu taghmlu; biex bhal ma kien hemm hegga li triduh, hekk ukoll itemmuh skond ma tistghu.

12 Ghax jekk ikun hemm l-ewwel rieda qawwija, din tkun milqogha skond ma wiehed ghandu, u mhux skond dak li m'ghandux.

13 Ghax ma rridx nghid li l-ohrajn ghandhom ikunu meghjunin, u intom imghobbjin:

14 Izda ndaqs; biex bhalissa z-zejjed taghkom ikun ta' ghajnuna ghan-nieqes taghhom; biex iz-zejjed taghkom ikun ukoll ta' ghajnuna ghan-nieqes taghkom: biex tkunu indaqs:

15 Bhalma hu miktub: Min gabar hafna ma kellux zejjed: u min gabar f'it ma kellux nieqes.

16 Izda hajr 'l Alla, li ta f'qalb Titus l-istess hegga ghalikom.

17 Ghax tassew hu laqa' t-talba taghna; u billi hu mheggeg hafna gie ghandkom minn rajh.

18 U ahna bghatna mieghu 'l huna, li hu mfahar mill-knejjes kollha ghall-hedma tieghu fl-evangelju;

19 U mhux dan biss, izda kien ukoll maghzul mill-knejjes biex jivvagga maghna f'dax-xoghol ta' hniena, li ahna qeghdin naghmlu ghall-glorja tal-Mulej, u biex nuru r-rieda tajba taghna.

20 U nftixxu li hadd ma jaghtina htija minhabba dil-gabra kbira merhija f'idejna:

21 Billi rridu dak li hu tajeb, mhux biss quddiem il-Mulej, izda quddiem il-bnedmin ukoll.

22 U bghatna maghhom 'il huna, li bosta drabi sibnieh imheggeg f'hafna hwejjeġ, imma issa wisq aktar imheggeg, minhabba l-fiducja kbira li ghandi fikom.

23 Jekk xi hadd jistaqs fuq Titus, dan hu siebhi u haddiem mieghi ghalikom: jew jekk jistaqs fuq l-ahwa taghna, dawn huma mibghutin mill-knejjes, gloriya ta' Kristu.

24 Uruhom mela, quddiem il-knejjes, il-prova ta' l-imhabba taghkom, u tal-ftahir taghna bikom.

9 Fuq il-hedma ghall-ghajnuna tal-qaddisin, kollu zejjed ghalija li niktibilkom:

2 Ghax jien naf li intom kontu lesti, u ghalhekk niftahar bikom ma' dawk tal-Macedonja, li Akaja kienet imhejjija sena ilu; u l-hegga taghkom qanqlet lil hafna.

3 Madankollu jien bghatt l-ahwa, biex it-tifhir taghna ghalikom ma jkun fieragh f'dil-haga; biex, bhal ma ghidt, intom tkunu mhejjijin:

4 Li ma jigux dawk tal-Macedonja mieghi, u ma jsibukomx imhejjijin: u ahna (biex ma ngnidux, intom) nisthu minn dil-fiducja shiha tal-ftahir taghna.

5 Ghalhekk hsibt li hu mehtieg li nitlob lill-ahwa, biex l-ewwel jigu ghandkom, u

jhejju minn qabel il-ghotja taghkom, li biha kontu mgharrfin minn qabel, biex din tkun imhejjija, bhala ghotja, u mhux bhala xehha.

6 Izda dan nghid jien: Min jizra' bil-ghaks, bil-ghaks ukoll jahsad; u min jizra' bil-kotra, bil-kotra wkoll jahsad.

7 Ha jaghti kull wiehed skond ma jidhirlu f'qalbu; mhux fuq qalbu, jew ta' bil-fors: ghax Alla jhobb lil min jaghti bil-ferha.

8 U Alla jista' jkattar fikom kull grazzja; biex intom, billi dejjem u f'kollox ikollkom kulma tahtiegu, ikollkom iż-zejjed f'kull eghmil tajjeb:

9 (Bhalma hu miktub: Qassam; ta lill-foqra: il-haqq tieghu jibqa' ghal dejjem.

10 Issa min jaghti z-zerriega lil dak li jizra' jaghti wkoll il-hobz ghall-ikel taghkom, u jkattar iż-zerriega mizrugha taghkom, u jzid il-frott tal-haqq taghkom;)

11 Biex moghnijin b'kull ġid, tkunu tistghu taghtu karità, li permezz taghna taghti radd il-hajr 'l Alla.

12 Ghax il-ministeru ta' das-servizz mhux biss jaqdi l-htigijiet tal-qaddisin, imma ghandu wkoll kotra ta' radd il-hajr 'l Alla;

13 Waqt li bil-prova ta' dan il-ministeru, huma jigglorifikaw 'l Alla talli qghadtu ghall-evangelju ta' Kristu, li intom tistqarru, u ghall-ghotjiet mill-qalb taghkom ghalihom, u ghal kulhadd;

14 U jitolbu ghalikom bil-imhabba kbira li ghandhom lejkom, ghal dil-grazzja kbira t'Alla fikom.

15 Hajr 'l Alla ghad-don tieghu li ma jifissirx bil-kliem.

10 Issa jien Pawlu nnifsi nitlobkom bil-hniena f'ġieh il-hlewwa u t-tjieba ta' Kristu, jien li fil-wieċ nidher emli fostkom, iżda meta minieħ hemm kolni arja maghkom:

2 Iva, nitlobkom bil-hniena, li meta nkun fostkom, ma jkollix ghalfejn naghmel din l-arja, bil-qawwa li biha bihsiebni nkun sod ma' x'uhud, li jahsbu li ahna nimxu skond il-ġisem:

3 Ghax ghalikemm nimxu skond il-ġisem, ahna ma nitqabdus skond il-ġisem:

4 (Ghax l-armi tat-taqbid taghna mhu-miex tal-ġisem, iżda qawwijn permezz t'Alla biex igarrfu l-fortizzi.)

5 Billi nwaqqghu l-argumenti, u kull kburiya li tgholli lilha nfisha kontra t-taghrif t'Alla, u njassru kull hsieb ghall-ubbidjenza ta' Kristu;

6 U mhejjijn biex inrazznu kull diżub-bidjenza, meta l-ubbidjenza taghkom tkun shiha.

7 Tharsu lejn il-hwejjeġ kif jidhru minn

barra? Jekk wiehed jemmen fih innifsu li hu ta' Kristu, ha jarga' jahseb fih innifsu, li, bhalma hu ta' Kristu, hekk ahna wkoll ta' Kristu.

8 Ghax ghalikemm jien niftahar xi ftit iżzejjed bis-setgha taghna, li tana l-Mulej ghall-bini, u mhux ghat-tiġrif taghkom, ma nisthix:

9 Biex ma nidhirx qisni qieghed in-werwirikom bl-ittri.

10 Ghax l-ittri tieghu, hemm min ighid, huma tqal u qawwijn; iżda d-dehra tal-persuna tieghu hi dgħajfa, u kliemu ta' min imaqdru.

11 Ha jifhem min jahseb dan, li, bhalma ahna fil-kliem bl-ittri meta ma nkunux hemm, hekk inkunu wkoll bl-eghmil meta nkunu hemm.

12 Ghax ahna m'ghandniex il-hila nqisu jew inqabblu lilna nfusna ma' x'uhud li jirrikmandaw lilhom infushom: iżda billi huma jkejlu lilhom infushom bihom infushom, u jqabblu lilhom infushom magh-hom infushom, mhumiex ghorrief.

13 Imma ahna ma niftaharx bi hwejjeġ li huma akbar mill-qjies taghna; imma skond il-qjies tar-regola li Alla tana, qjies li naslu wkoll sa ghandkom.

14 Ghax ahna ma nohorgux lilna nfusna barra mill-qjies taghna, qisu qatt ma wasalna sa ghandkom: ghax ahna wasalna sa ghandkom ukoll billi xandarna l-evangelju ta' Kristu:

15 U ma niftaharx b'dak li hu barra mill-qjies taghna, jigiferi, min fuq ix-xoghol ta' haddiehor; imma għandna t-tama, meta tizdied il-fidi taghkom, li nikbru wisq bikom skond ir-regola taghna,

16 Billi nxandru l-evangelju 'l hemm minnkom, u mhux niftahru bix-xoghol ta' haddiehor lest ghal idejna.

17 Izda jekk xi hadd jiftahar, ha jiftahar fil-Mulej.

18 Ghax mhux min jirrikmanda lilu nnifsu jkun jisthoqqlu, imma min jirrik-manda l-Mulej.

11 Mhux li kontu taħmlu ftit il-bluha tieghi: iva, tassew, ahmluni.

2 Ghax jien ngħir għalikom b'ghira t'Alla: ghax għarrastkom m'gharus wiehed, biex nipprezentakom bhala xebba safja 'l Kristu.

3 Imma nibza', li b'xi mezz, bhalma s-serp qarraq b'Eva permezz tal-qerq tieghu, hekk hsibijietkom jithassru, u titilfu l-imhabba safja taghkom lejn Kristu.

4 Ghax jekk jiġi wiehed ixandrikom Gesù iehor, li ahna ma xandarniex; jew jekk tiehdu spirtu iehor, li intom ma hadtux, jew evangelju iehor, li ma lqajtux, intom taħmluh.

5 Ghax jien jidhirli li ma jien xejn anqas mill-akbar appostli.

6 Imma għalkemm jien goff fi kliemi, uniejx hekk fil-gherf; imma b'kull mod urejniekom x'ahna f'kollox.

7 Għandi htija mela li cekkint lili nnifsi biex toghlew intom, billi xandartilkom l-evanġelju t'Alla b'xejn?

8 Sraqt knejjes ohra, billi hadt minn għandhom hlas, biex inkun nista' naqdi-kom.

9 U meta kont fostkom, u kont fil-bżonn, hadd ma hallas għalija: għax għal dak li kien jinhtiegħi hasbuli l-ahwa li gew mill-Macedonja: u f'kollox zammejt ruhi lura li ma nkunx ta' tagħbija għalikom, u hekk nibqa' nżomm ruhi.

10 Billi s-sewwa ta' Kristu hu fija, hadd ma jwaqqafni minn dal-ftahir fl-inhawi ta' l-Akaja.

11 Għaliex? Ghax ma nħobbkomx? Alla jaf.

12 Imma dak li nagħmel, nibqa' nagħmlu, biex naqta' l-okkazzjoni lil dawk li jiftxu l-okkazzjoni; biex f'dak li jiftahru bih, jinstabu wkoll bħalna.

13 Ghax nies bħal dawn huma appostli foloz, haddiema qarrieqa, billi jbiddu lilhom infushom f'appostli ta' Kristu.

14 U mhux għageb; għax Satana nnifsu jitbiddel f'anglu tad-dawl.

15 Għalhekk mhix haġa kbira jekk il-ministri tiegħu wkoll jitbiddlu f'ministri tal-haqq; u li tmiemhom ikun bħal eġhmil-hom.

16 Nargħa' ngħid: Halli hadd ma jahsbni iblah; iżda jekk tqisuni iblah, ilqghuni bħala iblah, biex niftahar ftit bija nnifsi.

17 Dak li ngħid, ma ngħidux skond il-Mulej, imma bħal iblah, b'rasi mimlija li niftahar.

18 Billi hafna jiftahru skond il-gisem, irrid niftahar jien ukoll.

19 Ghax intom tissaportu bil-qalb it-tajba lill-boloh, billi intom għorrief.

20 Ghax intom tissaportu, jekk xi hadd ijassarkom, jekk xi hadd jiblagħkom, jekk xi hadd jehdikom, jekk xi hadd jitkabbar bih innifsu, jekk xi hadd jagħtikom bil-harta.

21 Ngħidu b'għajb tagħna, qisu konna bla hila. Madankollu, f'dak kollu li wiehed jidhirli li hu qawwi, (nitkellem ta' iblah), jien qawwi wkoll.

22 Huma Lhud? Jien wkoll. Huma Izraelin? Jien ukoll. Huma nisel Abraham? Jien ukoll.

23 Ministri ta' Kristu? (nitkellem ta' iblah) Jien aktar: fit-tahbit aktar minn-hom, fis-swat wisq aktar, fil-habs aktar ta' spiss, fil-mewt bosta drabi.

24 Mil-Lhud hames darbiet hadt l-erb-ghin daqqa tas-sawt neqsin wahda.

25 Tliet darbiet kont imsawwat bil-

virgi; darba mhagħar; tliet darbiet rajt il-gharqa; lejli u nhar kont fil-għammieq;

26 Sikwit f'safar bil-mixi, f'perikli tax-xmajjar, f'perikli tal-hallelin, f'perikli mill-poplu tiegħi, f'perikli mill-pagani, f'perikli fil-belt, f'perikli fid-deżert, f'perikli fil-bahar, f'perikli fost l-ahwa qarrieqa;

27 F'xogħol u tbatija, f'sahriet ta' sikwit, f'għu u għatx, f'sawm ta' spiss, f'bard u ghara.

28 Barra minn hwejjeġ ohra, hemm dak li jgħaddi minni kuljum, il-hsieb tal-knejjes kollha.

29 Min hu dgħajef, u jien minieq dgħajef? Min jaqa', u ma nħossx nar jahraqni?

30 Jekk għandi niftahar, niftahar b'dak li għandu x'jaqsam man-nuqqas tas-sahha tiegħi.

31 Alla u Missier Sidna Ġesù Kristu, hu li hu mbierək għall-dejjem, jaf li minieq ngdebe.

32 F'Damasku l-gvernatur taht is-sultan Areta għasses il-belt tad-Damaxeni billi ried jaqbadni:

33 U kont imnizżel minn tieqa mas-sur ġo ġewlaq, u hrabt minn idejħ.

12 Tassew, ma jixraqx li niftahar. Niġi għall-vizjonijiet, u rivelazzjonijiet tal-Mulej.

2 Naf wiehed fi Kristu li, erbatax-il sena ilu, (jekk fil-gisem, ma nistax ngħid; jew barra mill-gisem, ma nistax ngħid: Alla jaf;) li kien mahtuf sat-tielet sema.

3 U naf li dal-bniedem (jekk fil-gisem, jew barra l-gisem, ma nistax ngħid: Alla jaf:)

4 Kien mahtuf sal-ġenna, u sama' kliem li ma jistax jingħad, u li ma jiswiex li wiehed itenni.

5 Bi bniedem bħal dan niftahar: imma bija nnifsi ma niftaharx, hliet bid-dghufijiet tiegħi.

6 Ghax għalkemm nixtieq niftahar, ma nkunx iblah; għax inkun ngħid is-sewwa: imma issa nżomm ruhi lura, biex hadd ma jżommni b'akbar milli jara li jien, jew li jisma' minni.

7 U biex ma nitkabbarx iżzejjed permezz tal-kobor tar-rivelazzjonijiet, twaħhlitli xewka f'għismi, il-messagġier ta' Satana biex itini bil-harta, biex ma nitkabbarx iżzejjed.

8 Minhabba f'hekk tliet darbiet tlabt il-Mulej, biex titbiegħed minni.

9 U qalli: Il-grazzja tiegħi biżzejjed għalik: għax is-setgħa tiegħi tidher kollha fin-nuqqas ta' saħħtek. Għalhekk bil-qalb kollha niftahar bid-dghufijiet tiegħi, biex is-setgħa ta' Kristu tistrieħ fuqi.

10 Għalhekk niehu pjaċir bid-dghufijiet tiegħi, bit-tagħjir, bil-ghaks, bil-persekuzzjonijiet, bid-dwejjaq għal Kristu:

ghax meta jien dghajfej, imbaghad inkun qawwi.

11 Sirt iblah bil-ftahir; intom geghiltuni: ghax kien imissni nkun irrikmandat minnkom: ghax f'xejn ma jien inqas mill-appostli l-kbar, ghalkemm jien ma jien xejn.

12 Tasew, is-sinjali t'appostlu saru fostkom bis-sabar kollu, f'eghliem, u eghgubijiet, u eghmil ta' setgha.

13 Ghax fiex intom inqas mill-knejjes l-ohra, hlief li jien ma kontx pis ghalikom? Ahfruli dad-deni.

14 Araw, ghat-tielet darba jien lest biex niġi ghandkom; u ma nkunx pis ghalikom: ghax jien ma nfitixx dak li hu taghkom, imma lilkom: ghax l-ulied m'ghandhomx ifaddlu ghall-genituri, irma l-genituri ghall-ulied.

15 U jien bil-qalb kollha nonfcq u nintefaq ghalikom; ghalkemm aktar ma nhobbkom, anqas inkun mahbub.

16 Tajjeb; jien ma ghabbejtkomx: madankollu, ta' hazin li jien, lghabt-kom.

17 Jaqaw qlajt minn fuqkom b'xi wiehed minn dawk li bghatt ghandkom?

18 Tlabt 'il Titus, u bghatt mieghu wiehed mill-ahwa. Jaqaw Titus qala' minn fuqkom? Ma mxejniex ahna bi spiritu wiehed? Ma mxejniex ahna fl-istess passi?

19 Intom hsihtu daż-żmien kollu li ahna rridu niddefendu ruhna maghkom. Qud-diem Alla, fi Kristu, nitkellmu ahna; kollox naghmlu mahbubin tieghi ghall-ġid taghkom.

20 Ghax nibza', li meta niġi, ma nsibkomx kif irrid; u intom issibuni kif ma tridux; u li jkun hemm tilwim, ghira, ghadab, glied, taqsis, qlajja, tkabbir, tahwid:

21 U nibza' wkoll li, meta nargħa' niġi, Alla tieghi jumiljani fostkom, u jkolli nibki ghal hafna minn dawk li dinbu qabel, u li ma nidmwx mill-fahx u ż-żena u t-tbahrid li ghamlu.

13 Din hi t-tielet darba li ġej ghandkom. Bil-fomm ta' żewġ xhieda jew tlieta titwettaq kull kelma.

2 Għidtilkom minn qabel, u nghidulkom minn qabel, bhal meta kont maghkom it-tieni darba; u billi minixx hemm issa qieghed nikteb lill-midinbin ta' dari, u lill-ohrajn kollha, li, jekk nargħa' niġi, ma nahfirhiex:

3 La darba ftitxu prova li Kristu jitkellew fija, hu li mhux dghajfej ghalikom, imma qawwi fikom.

4 Ghax ghalkemm kien mislub minhabba d-dghufja, hu jghix bis-setgha t'Alla. Ghax ahna wkoll dghajfin fih, imma għad inghixu mieghu bis-setgha t'Alla ghalikom.

5 Għarblu lilkom infuskom, araw intomx fil-fidi; ippruvaw lilkom infuskom. Ma taghrufux intom stess, li Gesù Kristu hu fikom, jekk mintomx diġà hżiena għall-ahħar?

6 Nittama li għad tkunu tafu li m'ahniex hżiena għall-ahħar.

7 Issa nitlob 'l Alla li ma taghmlu ebda deni; mhux biex naghtu prova tas-setgha taghna, imma biex intom taghmlu dak li hu tajjeb, ghalkemm ahna nkunu qisna hżiena għall-ahħar.

8 Ghax ma nistghu naghmlu xejn kontra s-sewwa, imma ghas-sewwa.

9 Ghax ahna nifirhu, meta ahna bla sahha, u intom f'sahhitkom: dan ukoll nixtiequ, li tkunu perfetti.

10 Għalhekk qieghed niktibilkom dawn il-hwejġej meta minixx hemm, biex meta nkun fostkom ma ninqediex bl-ahrax, skond is-setgha li tani l-Mulej għall-ġid, u mhux għall-hsara.

11 Mill-bqija, huti, ifirhu. Kunu perfetti, qawwu qalbkom, kunu fehma wahda, ghixu fis-sliem; u Alla ta' l-imhabba u tas-sliem ikun maghkom.

12 Sellmu 'l xulxin b'bewsqa qaddisa.

13 Il-qaddisin kollha jsejmlulkom.

14 Il-grazzja ta' Sidna Gesù Kristu, u l-imhabba t'Alla, u x-xirka ta' l-Ispirtu s-Santu, ikunu maghkom ilkoll. Amen.

L-Epistola Ta' Pawlu Appostlu Lill-Galatin

1 Pawlu, appostlu, (mhux mill-bnedmin, lanqas permezz tal-bniedem, imma permezz ta' Gesù Kristu, u t'Alla l-Missier, li qajmu minn bejn l-imwiet);

2 U l-ahwa kollha li huma mieghi, lill-knejjes ta' Galatja:

3 Grazzja lilkom, u sliem minghand Alla l-Missier, u minghand Sidna Gesù Kristu,

4 Li ta lilu nnifsu ghal dñubietna, biex jehlisna minn did-dinja hazina ta' llum, skond ir-rieda t'Alla u Missierna:

5 Li lilu tinghata l-glorja ghal dejjem ta' dejjem. Amen.

6 Nistaghgeb kif hekk malajr tbeghidtu minn dak li sejhilkom fil-grazzja ta' Kristu ghall-evangelju iehor:

7 Mhux ghax hemni iehor; imma hemm x'uhud li qeghdin ihabbtukom, u jridu jaqilbu l-evangelju ta' Kristu.

8 Izda kemm jekk ahna, jew anglu misema, ixandrilkom evangelju iehor barra minn dak li xandarnielkom ahna, ha jkun mishut.

9 Bhal ma ghidna qabel, hekk narga' ntenni issa: Jekk xi bniedem ixandrilkom evangelju iehor barra minn dak li hadtu, ha jkun mishut.

10 Qieghed ingieghel issa lill-bnedmin jemmnu, jew lil Alla? jew infitex li noghgob lill-bnedmin? ghax jekk ghadni rrid noghgob lill-bnedmin, minieq qaddej ta' Kristu.

11 Izda ngharrafkom, huti, li l-evangelju li kien imxandar minni mhux skond il-bniedem.

12 Ghax jien la hadtu minghand bniedem, u lanqas tghallimtu, imma birivelazzjoni ta' Gesu Kristu.

13 Ghax intom smajtu x'kienet fl-imghoddi l-imgiba tieghi fir-religjon tal-Lhud, kif kont nippersegwita bla qjies il-knisja t'Alla, u nharbatha:

14 U kont imxejt 'il quddiem fir-religjon tal-Lhud aktar minn hafna ta' mpari fost gensi, billi kont imheggeg ghall-ahhar ghat-tagħlim ta' missirijieti.

15 Izda meta ghogob 'l Alla, li ghazilni minn guf ommi, u sejjahl bil-grazzja tieghu.

16 Biex igharraf fija 'l Ibnu, biex inxandru fost il-pagani; minnufih la staqsejt lill-gisem u lid-demem;

17 U lanqas tlajt Gerasalem ghand dawk li kienu appostli qabli; izda mort l-Gharabja, u ergajt lura Damaskus.

18 Imbaghad wara tliet snin tlajt Gerasalem biex nara 'l Pietru, u qghadt mieghu gimagħtejn.

19 Izda ma rajt 'il hadd aktar mill-appostli, barra minn Gakbu hu 'l Mulej.

20 Issa l-hwejjeg li qieghed niktbilkom, ara, quddiem Alla, minieq nigdeb.

21 Wara gejt fl-inhawi tas-Sirja, u tač-Cilicja;

22 U hadd ma kien jafni mill-wieč fil-knejjes tal-Lhudija li huma fi Kristu:

23 Izda kienu semghu biss: Li dak li darba fl-imghoddi kien jippersegwitana issa qieghed ixandar il-fidi li darba kien iharbat.

24 U kienu jigglorifikaw 'l Alla fija.

2 Imbaghad erbatax-il sena wara rġajt tlajt Gerasalem ma' Barnaba, u hadt ukoll mieghi 'l Titus.

2 U tlajt b'rivelazzjoni, u fssirtilhom l-evangelju li nxandar fost il-Gentili, imma bejnieta lil dawk li kienu l-aktar maghrufa, biex b'xi mod ina nigrix, jew inkun grejt, ghal xejn.

3 Imma lanqas Titus, li kien mieghi, għalkemm Grieg, ma kien imgieghel ikun čirkončizi:

4 U dan minhabba ahwa qarrieqa mdahħlin minn taht, li ndiehsu biex jik-kixxfu l-libertà tagħna li għandna fi Kristu Gesu, biex jitgħhuna fil-ġasar:

5 Li lilhom ina čedejnix li noqogħdu għalihom, le, lanqas għal hin wiehed; biex is-sewwa ta' l-evangelju jibqa' magħkom.

6 Izda dawk li kienu jidhru li huma xi haġa, (kienu x'kienu, ma jimpurtanix: Alla ma jħares lejn wieč hadd:) dawn, ngħid jien, li kienu jidhru li huma xi haġa, ma žiedu xejn għalja.

7 Izda għall-kuntrarju, meta raw li lili ngħata l-evangelju ta' dawk li ma kinux čirkončizi, bhal ma ngħata lil Pietru l-evangelju ta' dawk li kienu čirkončizi:

8 (Għax dak li hadem bis-shih f'Pietru għall-appostolat tač-čirkončizjoni, hadem qawwi fija għall-Gentili:)

9 U meta Gakbu, Kefa, u Gwanni, li kienu miżmumin bhala kolonni, għarfu l-grazzja li ntgħatatli, tawni idhom il-leminja, lili u 'l Barnaba, biex nixxierku flimkien, halli mmorru għand il-pagani, u huma għand ič-čirkončizi.

10 Biss huma riedu li ahna niftakru fil-foqra; haġa li wkoll kont nixtieq nagħmilha.

11 Imma meta Pietru gie Antijokija, zammejtlu f'wiečcu, ghax kellu htija.

12 Ghax qabel ma ġew x'uhud minn għand Gakbu, kiel mal-Gentili: imma meta ġew, twarrab u nfired, ghax baža' minn dawk tač-čirkončizjoni.

13 U l-Lhud l-ohra kienu juru haġa b'ohra bħalu, li saħansitra wkoll Barnaba ngħibed mill-wiri ta' haġa b'ohra tagħhom.

14 Izda meta rajt li ma kinux jimxu dritt skond is-sewwa ta' l-evangelju, għidt 'il Pietru quddiemhom ilkoll: Jekk int, li int Lhudi, tghix bhal ma jghixu l-Gentili, u mhux kif jagħmlu l-Lhud, għaliex iġġieghel il-Gentili jghixu bhal ma jagħmlu l-Lhud?

15 Ahna, li ahna Lhud mit-twelid, u mhux midinbin mill-Gentili,

16 Billi nafu li l-bniedem mhux iġġustifikat bl-opri tal-liġi, imma bil-fidi ta' Gesu Kristu, ahna wkoll emminna f'Gesu Kristu, biex inkunu iġġustifikati bil-fidi ta' Kristu, u mhux bl-opri tal-liġi: ghax bl-opri tal-liġi hadd ma jkun iġġustifikat.

17 Izda jekk, fil-waqt li nftitxu li nkunu iġġustifikati bi Kristu, ahna nfusna ninsabu wkoll midinbin, mela Kristu hu ministru tad-dnub? Allahares!

18 Ghax jekk jien narga' nibni dawk il-
hwejjeg li garraft, insir jien stess wiehed li
jikser il-ligi.

19 Ghax jien permezz tal-ligi mitt ghal-
ligi, biex nghix ghal Alla.

20 Jien imsallab ma' Kristu: madan-
kollu jien nghix; imma mhux jien, imma
Kristu jghix fija: u l-hajja li issa nghix fil-
gisem nghixha bil-fidi ta' l-Iben t'Alla, li
habbni, u ta lilu nnifsu ghalija.

21 Ma nwarra b' il-grazzja t'Alla: ghax
jekk il-haqq jigi mil-ligi, mela Kristu miet
ghal xejn.

3 Ja Galatin boloh, min sahharkom,
biex ma tobdux is-sewwa, intom li
quddiem ghajjekom Gesu Kristu kien
impingi msallab?

2 Dan biss irrid naf minn ghandkom:
Hadu l-Ispirtu bl-opri tal-ligi, jew ghax
smajtu l-fidi?

3 Daqshekk intom boloh? Wara li
bdejt bl-Ispirtu, sirtu issa perfetti bil-
gisem?

4 Batejtu dak kollu ghal xejn? jekk
tassew ghadu ghal xejn.

5 Mela dak li jaghtikom l-Ispirtu, u
jaghamel il-mirakli fostkom, jaghamel dan
bl-opri tal-ligi, jew b'dak li smajtu fuq il-
fidi?

6 Bhalma Abraham emmen f'Alla, u
dan kien maghdud lilu bhala haqq.

7 Kunu afu mela li dawk li huma tal-
fidi, dawn huma wlied Abraham.

8 U l-iskrittura, billi gharfet min qabel
li Alla jiggustifika l-pagani bil-fidi, xandret
minn qabel l-evangelju 'l Abraham: Fik
jitbierku l-gnus kollha.

9 Hekk mela dawk li huma tal-fidi
huma mberkin ma' Abraham li emmen.

10 Ghax dawk kollha li huma ta' l-opri
tal-ligi huma taht is-sahta: ghax hu miktub:
Mishut kull min ma jibqax izomm
shih ma' kull haga miktuba fil-ktieb tal-
ligi biex iharisha.

11 Imma li l-ebda bniedem ma hu
iggustifikat bil-ligi quddiem Alla, hu car;
ghax, il-gust ighix bil-fidi.

12 U l-ligi mhix tal-fidi: izda, il-
bniedem li jharisha, ikollu l-hajja biha.

13 Kristu fdiena mis-sahta tal-ligi, billi
sar sahta ghalina: ghax hu miktub:
Mishut kull min ikun imdendel ma' ghuda:

14 Biex il-barka t'Abraham tinzel fuq
il-Gentili f'Gesu Kristu; biex ahna niehdu
permezz tal-fidi l-weghda ta' l-Ispirtu.

15 Huti, nitkellem bhala bniedem:
Ghalkemm testament ikun ta' bniedem,
hadd ma jista jhassru, jew izid mieghu,
jekk ikun ikkonfermat.

16 Issa 'l Abraham u lil nisl saru
l-weghdi. Ma jghidx: U lill-insiel, bhalli-
kieku kienu hafna; imma ghal wiehed: U
lil nislek, li hu Kristu.

17 U jien nghid dan: Li t-testment, li
kien ikkonfermat minn qabel minn Alla fi
Kristu, ma tistax thassru l-ligi, li giet erba'
mija u tletin sena wara, biex iggib fix-xejn
il-weghda,

18 Ghax jekk il-wirt hu mil-ligi, mhux
izjed mill-weghda; imma bil-weghda tah
Alla 'l Abraham.

19 Ghalfejn mela tiswa l-ligi? Min-
habba l-ksur kienet mizjuda, sakemm jigi
n-nisel li lilu kienet saret il-weghda; u
ntghatat mill-angli permezz ta' id ta'
medjatur.

20 Issa medjatur mhux medjatur ta'
wiehed, izda Alla hu wiehed.

21 Il-ligi mela hi kontra l-weghdi
t'Alla? Allahares! ghax kieku ntghatat
ligi li tista' taghti l-hajja, tassew li l-haqq
kien ikun mil-ligi.

22 Imma l-iskrittura ghalqet kollox
taht id-dnub, biex il-weghda, bil-fidi
f'Gesu Kristu, tkun tista' tinghata lil dawk
li jemmu.

23 Imma qabel ma giet il-fidi, konna
mizmumin taht il-ligi, maghluqin ghall-
fidi li kellha tkun wara irrevelata.

24 Hekk il-ligi kienet il-mexxejja taghna
biex tehodna ghand Kristu, biex inkunu
iggustifikati bil-fidi.

25 Imma wara li giet il-fidi, m'ghadniex
aktar taht mexxej.

26 Ghax intom ilkoll ulied Alla bil-fidi
fi Kristu Gesu.

27 Ghax intom ilkoll li tghammadu fi
Kristu l-bistu 'l Kristu.

28 Mhemmx la Lhudi u lanqas Grieg;
mhemmx la Isir u lanqas hieles; mhemmx
la ragel u lanqas mara: ghax intom ilkoll
wiehed fi Kristu Gesu.

29 U jekk intom ta' Kristu, intom mela
nisek Abraham, u werrieta skond il-weghda.

4 Issa jien nghid: Li l-werriet, kemm
idum tifel, ma jkun differenti xejn mill-
qaddej, ghalkemm hu sid ta' kollox;

2 Imma hu taht it-tuturi u l-prokuraturi
saz-zmien imwaqqat mill-missier.

3 Hekk ahna wkoll, meta konna ghadna
tfal, konna mjassrin taht l-elementi tad-
dinjia:

4 Izda meta waslet il-milja taz-zmien,
Alla baghat 'l Ibnu, li sar minn mara,
imwielet taht il-ligi,

5 Biex jifdi lil dawk li kienu taht il-ligi,
u biex insiru wlied adottivi.

6 U billi intom ulied, Alla baghat
l-Ispirtu t'Ibnu f'qalbkom, ighajjat: Abba,
Missier.

7 Ghalhekk m'ghadix aktar qaddej,
imma iben: u jekk iben, werriet ukoll
t'Alla permezz ta' Kristu.

8 Imma dak iz-zmien, meta ma kontux
tafu 'l Alla, kontu taqdu lil dawk li min-
natura m'humieq allat.

9 Imma issa, wara li gharaftu 'l Alla, jew aktarx maghrufin minn Alla, kif tergghu dduru lejn dawk l-elementi bla sahha u bla siwi, li tahtom tixtiequ tergghu tkunu fil-jasar?

10 Intom tharsu l-jiem, ix-xhur, l-is-taguni, u s-snin.

11 Nibza' minhabba fikom, li thabatt fostkom ghal xejn.

12 Huti, nitlobkom bil-hniena, kunu bhali, ghax jien bhalkom; intom ma ghamiltuli l-ebda deni.

13 Tafu li minhabba marda tal-gisem xandartilkom l-ewwel darba l-evangelju.

14 U intom ma maqdartux, u lanqas stmerrejt u t-igrib tiegħi li kien f'għisim; imma l-qajtuni bhala anglu t'Alla, bhala Kristu Gesù stess.

15 Fejn hu mela l-ferh li kontu ssemmu? Ghax jien nixhdilkom, li, kieku kien jista' jkun, kontu taqilghu ghajnejkom stess, u taghtuhomli.

16 Mela sirt għadu tagħkom, ghax qiegħed ngħidilkom is-sewwa?

17 Dawn huma mbeġġin għalikom, iżda mhux onestament; iva, iridu jifridu-kom minna, biex titheggu għalihom.

18 Iżda tajjeb li titheggu dejjem għall-gid, u mhux biss meta nkun magħkom.

19 Uliedi ċ-ċekjknin, li għalikom inhoss mill-gdid l-uġigh tal-hlas sakemm Kristu jissawwar fikom.

20 Nixtieq inkun magħkom bħalissa, u nbiddel lehni; ghax jien inhossni mhawwad bikom.

21 Ghiduli, intom li tixtiequ toqogħdu taht il-liġi, ma tisimghux mil-liġi?

22 Ghax hu miktub, li Abraham kellu żewġ ulied, wieħed mill-qaddejja, u l-iehor mill-hielsa.

23 Imma dak li kien bin il-qaddejja twieled skond il-gisem; u bin il-hielsa skond il-wegħda.

24 U dawn il-hwejjeġ huma tixbiha: ghax dawn huma żewġ rabtiet; wahda mill-mutanja Sinaj, li tiled għall-jasar, u din hi Hagar.

25 Ghax din Hagar hi l-muntanja Sinaj fi-Gharabja, u taqbel ma' Gerusalem ta' llum, u hi mjasra ma' wliedha.

26 Imma Gerusalem ta' fuq hi hielsa, u hi ommna lkoll.

27 Ghax hu miktub: Ifrah, ja hawlija li ma tilidx; infexx għajjat, int li ma thossx l-uġigh tal-hlas: ghax il-mara mitluqa, kellha wisq aktar ulied minn dik li għandha żewġha.

28 Issa huti, ahna wlied il-wegħda, bħal ma kien Izakk.

29 Imma bħalma f'dak iż-żmien dak li kien imwieled skond il-gisem ippersegwita 'l dak li kien imwieled skond l-Ispirtu, hekk hu issa wkoll.

30 Madankollu xi tghid l-iskrittura?

Keċċi 'l barra l-qaddejja u 'l binha: ghax bin il-qaddejja ma jirixx ma' bin il-hielsa.

31 Għalhekk, huti, mahniex ulied il-qaddejja, iżda wlied il-hielsa.

5 Żommu shih mela fil-libertà li biha Kristu helisna, u tergghux tinqabdu fil-madmad tal-jasar.

2 Ara, jien Pawlu ngħidilkom, li jekk tkunu ċirkonċiżi, Kristu ma jiswiellkom xejn.

3 Ghax nixhed mill-gdid lil kull raġel li jagħmel iċ-ċirkonċiżjoni, li hu marbut biex ihares il-liġi kollha.

4 Lilkom, li intom iġġustifikati bil-liġi, Kristu sar ma jiswiellkom xejn; intom waqajtu mill-grazzja.

5 Ghax ahna fi-Ispirtu, bil-fidi, nistennew it-tama tal-haqq.

6 Ghax fi Kristu Gesù u la ċ-ċirkonċiżjoni ma tghodd xejn, u lanqas in-nuqqas ta' ċirkonċiżjoni; imma l-fidi li taħdem bl-imhabba.

7 Grejtu tajjeb: min fixkilkom biex ma tobdux is-sewwa?

8 Din il-fehma mhix ġejja minn dak li jsejhlkom.

9 Ftit hmira themmer il-għaġna kollha.

10 Għandi tama qawwija fikom fil-Mulej, li ma tahsbuhiex xort'ohra; imma min qiegħed ihawwadkom, hu min hu, jarfa' l-kundanna tiegħu.

11 U jien, huti, jekk għadni nxandar iċ-ċirkonċiżjoni, għaliex għadni ippersegwitat? Mela nia għadux jiswa l-iskandlu tas-salib.

12 Li kienu jqattgħu gisimhom dawk li jhawdukom!

13 Ghax intom, huti, kontu msejhin għall-libertà; biss tinqdewx bil-libertà bhala okkazzjoni għall-gisem, iżda bl-imhabba aqdu 'l xulxin.

14 Ghax il-liġi kollha hi miġbura f'kelma wahda, li hi din: Hobb 'il għajrek bhalek innifsek.

15 Imma jekk tigdmu u tibilgħu 'l xulxin, araw li ma tintemmux minn xulxin.

16 Dan mela ngħid jien: Imxu fi-Ispirtu, u intom ma twettqux ix-xewqat hżiena tal-gisem.

17 Ghax il-gisem għandu xewqat kontra l-Ispirtu, u l-Ispirtu kontra l-gisem; u dawn huma kontra xulxin: biex hekk ma tkunux tistgħu tagħmlu li tridu.

18 Imma jekk tkunu mmexxijin mill-Ispirtu, mintomx taht il-liġi.

19 Issa l-egħmejjel tal-gisem, li huma maghrufin, huma dawn: l-adulterju, iż-żena, il-fahx, it-tbahrud,

20 L-idolatrija, is-seher, il-mibegħda, il-ġlied, il-ġelosija, il-għadab, it-tbixkil, il-firda, l-eżerzija,

21 Il-ghira, il-qtil, is-sokor, ix-xalar, u

hwejjeġ bhal dawn: u nghidilkom minn qabel, bhal ma għidilkom ukoll fl-imghoddi, li dawk li jagħmlu hwejjeġ bhal dawn ma jirtux is-saltna t'Alla:

22 Izda l-frott ta' l-Ispirtu hi l-imhabba, il-ferh, is-sliem, is-sabar fit-tul, il-hniena, it-tjieba, il-fidi,

23 Il-hlewwa, ir-rażna: kontra dawn m'hemmxi liġi.

24 U dawk li huma ta' Kristu sallbu 'l ġisem bil-ġibdiet u x-xewqat hżiena tiegħu.

25 Jekk nghixu fl-Ispirtu, ha nimxu wkoll fl-Ispirtu.

26 Ha ma nixtix f'tahir fieragh, billi ninbxu lil xulxin, u nghiru għal xulxin.

6 Hutu, jekk xi hadd jinqabad f'xi htija, intom l-ispiritwali erġghu saħħuh b'ispiritu ta' hlewwa; u hares lilek innifsek, li ma tkunx imġarrab int ukoll.

2 Erfghu t-tagħbijiet ta' xulxin, u hekk twettqu l-liġi ta' Kristu.

3 Ghax jekk wiehed jahseb li hu nnifsu xi haġa, meta mhu xejn, iqarraq bih innifsu.

4 Imma ha jgharbel kull wiehed eghmilu stess, imbagħad ikollu biex jiftahar bih innifsu biss, u mhux b'hadd iehor.

5 Ghax kull wiehed għandu jarfa' tagħbitu.

6 Min hu mghallem fil-kelma ha jaq-sam kull ġid ma' min ighallem.

7 La titqarqux; Alla ma jidhukx bih: ghax kulma wiehed jiżra', dak jahsad.

8 Ghax min jiżra' għal ġismu minn ġismu jahsad it-tahsir; izda min jiżra' għall-Ispirtu, mill-ispirtu jahsad il-hajja ta' dejjem.

9 U ha ma nghajjewx naghmlu t-tajjeb: jekk ma nintelqux, nahsdu meta l-hsad jasal f'waqtu.

10 Billi issa għandna ż-żmien, halli naghmlu l-ġid lill-bnedmin kollha, u l-aktar lil dawk ta' dar il-fidi.

11 Taraw b'liema ittri kbar qieghed niktibilkom b'idi.

12 Dawk kollha li jixtiequ jingħogbu fil-ġisem, iġegħlukom tkunu ċirkonċiżi; biss biex ma jkunux ippersegwitati għas-salib ta' Kristu.

13 Ghax lanqas dawk stess li huma ċirkonċiżi ma jharsu l-liġi; izda jixtiequ li tkunu ċirkonċiżi, biex jiftahru b'ġisimkom.

14 Imma Alla ma jridx li jien niftahar, hlief bis-salib ta' Sidna Ġesù Kristu, li bih id-dinja hi msallba għalija, u jien għad-dinja.

15 Ghax fi Kristu Ġesù la ċ-ċirkonċiżjoni, u lanqas in-nuqqas ta' ċirkonċiżjoni, ma jiswa xejn, izda kreatura ġdida.

16 U dawk kollha li jimxu skond dir-regola, sliem u hniena fuqhom, u fuq Izrael t'Alla.

17 Għal li ġej ha ma jdejjaqni hadd: ghax jien għandi f'ġismi l-marki ta' Sidna Ġesù.

18 Hutu, il-grazzja ta' Sidna Ġesù Kristu tkun ma' l-ispirtu tagħkom. Amen.

L-Epistola Ta' Pawlu Appostlu Lill-Efesin

1 Pawlu, appostlu ta' Ġesù Kristu bir-rieda t'Alla, lill-qaddisin li huma f'Efesus, u lill-fidili fi Kristu Ġesù:

2 Grazzja lilkom, u sliem, minghand Alla Missierna, u minghand il-Mulej Ġesù Kristu.

3 Imbierek ikun Alla u Missier Sidna Ġesù Kristu, li berikna fi Kristu b'kull barka spiritwali fis-smewwiet.

4 Bhal ma għazilna fih qabel il-holqien tad-dinja, biex inkunu qaddisin u bla tebgħa quddiemu fl-imhabba:

5 Billi ippredestinana biex inkunu wliedu adottivi għalih innifsu b'Ġesù Kristu, skond l-intenzjoni tajba tar-rieda tiegħu,

6 Għat-tifhir tal-glorja tal-grazzja tiegħu, li biha għamilna milqughin fil-Mahbub.

7 Li fih għandna l-fidwa permezz ta' demmu, il-mahfra tad-dnubiet, skond il-ghana tal-grazzja tiegħu;

8 Li minnha fawwar fuqna b'kull gherf u prudenza;

9 Billi għarrafna l-misterju tar-rieda tiegħu, skond l-intenzjoni tajba tiegħu li għogbu jagħmel minn qabel fih stess:

10 Biex fil-pjan tal-milja taż-żminijiet, jiġbor kollox flimkien fi Kristu, sew dak li hemm fis-sema, u kemm dak li hemm fl-art; iwa, fih:

11 Fih ukoll ahna konna magħmulin

eredi, billi konna ippredestinati skond il-ghan ta' dak li jaghmel il-hwejjeġ kollha skond il-fehma tar-rieda tieghu stess:

12 Biex inkunu ghat-tiffhir tal-glorja tieghu, ahna li minn qabel ittamajna fi Kristu.

13 Li fih intom ukoll fdajtu, wara li smajtu l-kelma tas-sewwa, l-evangelju tas-salvazzjoni taghkom: li fih ukoll wara li intom emmintu, kontu issigillati b'dak l-Ispirtu mqaddes tal-weghda,

14 Li hu r-raham tal-wirt taghna sal-fidwa shiha ta' dawk li Alla kiseb, ghat-tiffhir tal-glorja tieghu.

15 Ghalhekk jien ukoll, wara li smajt fuq il-fidi taghkom f'Sidna Gesù, u l-imhabba lejn il-qaddisin kollha,

16 Ma nehdiex niżżihajr ghalikom, billi nsemmikom fit-talb tieghi;

17 Biex Alla ta' Sidna Gesù Kristu, Missier il-glorja, jaghtikom spirtu ta' gherf u rivelazzjoni halli jkollkom gharfa shiha tieghu:

18 Billi jdawlikom il-ghajnejn ta' mohh-kom; biex tkunu tafu x'inhi t-tama tas-sejha tieghu, u liema ghana ta' glorja fih il-wirt tieghu qalb il-qaddisin.

19 U kemm hu tal-ghageb il-kobor tas-setgha tieghu ghalina li nemmnu, skond il-hedma tas-setgha qawwija tieghu.

20 Li ghamel fi Kristu, meta qajmu mill-imwiet, u qiegħdu n-naha tal-lemin tieghu stess fis-smewwiet.

21 Wisq 'l fuq minn kull prinċipat, u setgha, u qawwa, u hakma, u kull isem li jissemma, mhux biss f'did-dinja, imma f'dik ukoll li ġejja:

22 U qiegħed kollox taht riglejħ, u lilu ghamlu fuq kollox, biex ikun ir-ras tal-knisja,

23 Li hi gismu, il-milja ta' dak li jimla kollox f'kollox.

2 U lilkom ta l-hajja, intom li kontu mejtin bil-htijiet u d-dnubiet;

2 Li fihom intom imxejtu fi-imghoddi skond il-mixja tad-dinja, skond il-prinċep tal-hakma ta' l-ajru, l-ispirtu li issa jahdem f'ulied id-dizubbidjenza:

3 Li fosthom ukoll ghixna ahna l-koll fiz-zminijiet imghoddija fix-xewqat ħziena ta' ġisimna, inwettqu x-xewqat tal-ġisem u tal-mohħ; u konna min-natura wlied il-ghadab, l-istess bħall-ohrajn.

4 Imma Alla, li hu ghani fil-ħniena, għall-imhabba kbira tieghu li biha habbna,

5 Ukoll meta konna mejtin fid-dnubiet, tana l-hajja fihom ma' Kristu, (bil-grazzja intom salvati);

6 U qajjimna fihom, u qegħidna fihom fis-smewwiet fi Kristu Gesù.

7 Biex fiz-zminijiet li ġejjin juri l-ghana tal-ghageb tal-grazzja tieghu, fit-tjieba tieghu permezz ta' Kristu Gesù.

8 Ghax bil-grazzja intom salvati, permezz tal-fidi: u dan mhux minkom infus-kom: dan hu don t'Alla:

9 Mhux mill-opri, biex hadd ma jiftahar.

10 Ghax ahna xogħol tieghu, mahluqin fi Kristu Gesù għall-opri tajba, li Alla hejja minn qabel biex nimxu fihom.

11 Ghalhekk ftakru, li fi-imghoddi kontu Gentili fil-ġisem, u kontu msejħin Mhux Cirkonċizi minn dawk li huma msejħin Cirkonċizi fil-ġisem b'id il-bniedem;

12 Li f'dak iż-żmien kontu minghajr Kristu, billi kontu barra mill-poplu ta' Izrael, u barranin għar-rabtiet tal-weghda, minghajr tama, u minghajr Alla fid-dinja:

13 Imma issa fi Kristu Gesù, intom li darba kontu bghid hafna, sirtu qrib bid-dem ta' Kristu.

14 Ghax u s-sliem taghna, u t-tnejn għamilna wiehed, u waqqa' l-hajt tan-nofs li kien jifridna;

15 Billi hassar b'ġismu l-mibegħda, il-ligi tal-kmandamenti, li tikkonsisti fi preċetti; biex mit-tnejn jaghmel fih innifsu bniedem wiehed ġdid, u hekk iġib is-sliem;

16 U biex iħabbibkom it-tnejn f'ġisem wiehed ma' Alla bis-salib, wara li jkun qered bih il-mibegħda:

17 U ġie u xandar is-sliem lilkom li kontu bghid hafna, u lil dawk li kienu qrib.

18 Ghax permezz tieghu ahna t-tnejn għandna dħul bi Spirtu wiehed għand il-Missier.

19 Issa mela m'ghadkomx aktar barranin u għorba, imma nies ta' l-istess belt mal-qaddisin, u tad-dar t'Alla;

20 Mibnijin fuq il-pedamenti ta' l-apostli u tal-profeti, b'Gesù Kristu nnifsu bħala l-ħagra tal-ghareb;

21 Li fih il-bini kollu mghaqqad tajjeb fihom jikber f'tempju mqaddes fil-Mulej;

22 Li fih intom ukoll mibnijin fihom biex tkunu l-aghmara t'Alla permezz ta' l-Ispirtu.

3 Għal dir-raġuni jien Pawlu, il-prigunier ta' Gesù Kristu għalikom il-Gentili,

2 Jekk intom smajtu bix-xogħol mogħti lil mill-grazzja t'Alla għalikom:

3 Kif b'rivelazzjoni għarrafni l-misterju; (bħal ma ktibt qabel fi ftit kliem,

4 Li bihom, meta taqraw, tistgħu tifhmu x'naf jien mill-misterju ta' Kristu,)

5 Li fi zminijiet imghoddija ma kienx imgharraf lil ulied il-bniedem, bħalma hu irrivelat issa bl-Ispirtu lill-apostli qaddisa tieghu u lill-profeti;

6 Biex il-Gentili jkunu shab fil-wirt, u mill-istess ġisem, u jaqsmu fil-weghda tieghu fi Kristu permezz ta' l-evangelju:

7 Li tieghu jien sirt ministru, skond id-don tal-grazzja t'Alla moghti lil bil-hedma tas-setgha tieghu.

8 Lili, li jien l-izghar fost il-qaddisin kollha, hi moghtija dil-grazzja, li nxandar fost il-Genlili l-ghana bla tarf ta' Kristu;

9 U biex nuri lil kullhadd x'inhi x-xirka tal-misterju, li sa mill-bidu tad-dinja kien mohbi f'Alla, li halaq kollox b'Gesù Kristu:

10 Biex ikun imgharraf issa lill-principati u lis-setghat fis-smewwiet, permezz tal-knisja, il-gherf ta' mezz bla tarf t'Alla,

11 Skond il-pjan etern li hu ghamel fi Kristu Gesù Sidna:

12 Li fihghandna l-hila nersqu b'qalbna qawwija bil-fidi li ghandna fih.

13 Ghalhekk nixtieq li ma taqtgħux qalbkom minhabba n-niket tieghi għalikom; li hu l-ġlorja tagħkom.

14 Minhabba f'hekk nilwi rkobbtejjja quddiem Missier Sidna Gesù Kristu,

15 Li minnu tissemma kull familja, fis-sema u fl-art,

16 Biex jagħtikom, skond il-ghana tal-ġlorja tieghu, li tassahhu bil-qawwa bl-Ispirtu tieghu fil-bniedem ta' ġewwa;

17 Biex iġhammar Kristu f'qalbkom bil-fidi; biex intom, billi għandkom l-egħruq u l-pedamenti fl-imhabba,

18 Tkunu tistghu tifhmu mal-qaddisin kollha l-wisa', u t-tul, u l-fond, u l-gholi;

19 U tagħrfu l-imhabba ta' Kristu, li tgħaddi kull għerf, biex timtlew bil-milja kollha t'Alla.

20 Issa lil dak li jista' jagħmel wisq aktar minn dak kollu li nitolbu jew milli nahsbu, skond is-setgha li taħdem fina,

21 Lilu tingħata l-ġlorja fil-knisja, bi Kristu Gesù, fiz-zminijiet kollha, għal dejjem ta' dejjem. Amen.

4 Jien mela, il-prigunier tal-Mulej, nitlobkom bil-hniena li timxu kif jixraq lis-sejha li biha kontu msejhin,

2 Bil-umiltà kollha u bil-hlewwa, bis-sabar, taħmlu 'l xulxin bl-imhabba;

3 Tithabtu biex iżzommu l-ghaqda ta' l-Ispirtu bir-rabta tas-sliem.

4 Hemm ġisem wiehed, u Spirtu wiehed, bħal ma kontu msejhin f'tama waħda tas-sejha tagħkom;

5 Mulej wiehed, fidi waħda, magħmu-dija waħda,

6 Alla wiehed u Missier kulhadd, li hu fuq kulhadd, u f'kulhadd, u ġo fikom ilkoll.

7 Imma lil kull wiehed minna hi moghtija l-grazzja skond il-qjies tad-don ta' Kristu.

8 Għalhekk iġhid: Meta tala' fil-gholi, ha fil-jasar il-jasar, u ta doni lill-bnedmin.

9 (Issa li tala' x'inhu hliet li wkoll nižel qabel fl-inhawi l-aktar saffenija ta' l-art?)

10 Dak li nižel hu dak stess ukoll li tala' wisq 'il fuq mis-smewwiet kollha, biex jimla kollox.)

11 U lil x'uhud, tahom li jkunu apostli; u lil x'uhud, profeti; u lil x'uhud, evangelisti; u lil x'uhud, ragħajja u għallie-ma;

12 Għat-trawwim tal-qaddisin, għax-xogħol tal-ministeru, għall-bini tal-ġisem ta' Kristu:

13 Sakemm naslu lkoll fil-ghaqda tal-fidi, u fil-gharfa ta' l-Iben t'Alla, bħal raġel fl-aħjar ta' żmienu, fil-qjies tal-kobor tal-milja ta' Kristu:

14 Biex ma nkunux aktar tful, imtajrin 'il hawn u 'l hemm, u meħudin minn kull rih ta' tagħlim, bil-hjiena tal-bnedmin, u bil-hżunija, biex jinsgu l-qerq, li bih lesti biex iqarrqu;

15 Imma billi nitkellmu s-sewwa fl-imhabba, nikbru f'kollox fih, dak li hu r-ras, Kristu:

16 Li minnu l-ġisem kollu magħqud fimkien, u msahħah bl-irbit kollu li jagħti l-ghajnuna, skond il-hedma li hemm fiddaqs ta' kull biċċa, jaħdem il-kobor tieghu għall-bini tieghu nnifsu fl-imhabba.

17 Dan jien ngħid mela, u nixhed fil-Mulej, li mn'issa 'l quddiem ma timxux iżjed bħal ma jimxu Gentili oħra, wara l-frugħa ta' mohħhom,

18 Li għandhom mohħhom imdallam, u mbegħdin mill-hajja t'Alla, minhabba l-injuranza li qiegħda fihom, u l-ebusija ta' qalbhom:

19 U billi ma jhossux, taw lilhom infus-hom għat-tbahr, biex jagħmlu b'kilba kull faħx.

20 Imma intom mhux hekk tghallimtu 'l Kristu;

21 Jekk intom tassew smajtuh, u kontu mghallmin minnu, billi s-sewwa hu f'Gesù:

22 Biex tinzghu għal dik li hija hajja mghoddija l-bniedem il-qadim, li hu mħassar skond ix-xewqat qarrieqa;

23 U tiggeddu fl-ispirtu ta' mohħkom;

24 U tilbsu l-bniedem ġdid, li skond Alla hu maħluq fil-haqq u l-qdusija tas-sewwa.

25 Għalhekk warrbu l-gideb, u kull wiehed jitkellem is-sewwa mal-ġar tieghu: għax aħna membri ta' xulxin.

26 Aghdbu, imma la tidinbux: thallux ix-xemx tgħib fuq għadabkom:

27 Lanqas tagħtu wisa' lix-xitan.

28 Min seraq ha ma jisraqx aktar: imma ha jaħdem, billi jagħmel b'idejh stess il-haġa tajba, biex ikollu x'jagħti lil min hu fil-bżonn.

29 Ha ma toħrog ebda kelma hażina minn fommkom; imma dik li hi tajba, u li tiswa għall-ġid, biex tagħti grazzja lil dawk li jisimghuha.

30 U la tnikktx lill-Ispirtu mqaddes

t'Alla, li bih intom issigillati ghal jum il-fidwa.

31 Ha jitwarrab minnkom kull imrar, u sahna, u ghadab, u aghjat, u kliem hazin, ma' kull hazen.

32 U kunu qalbkom tajba ma' xulxin, hennu ghal xulxin, u ahfru 'l xulxin, bhal ma hafrikom Alla ghal Kristu.

5 Ixbhu mela 'l Alla, bhal ulied mah-buba;

2 U imxu fl-imhabba, bhalma Kristu wkoll habbna, u ta lilu nnifsu ghalina bhala offertu u saġrificċju 'l Alla b'rieha helwa.

3 La ż-żena, u lanqas ebda fahx, jew ir-reghba, ma ghandhom jissemmew darba wahda biss fostkom, kif jixraq lill-qaddisin;

4 Lanqas kliem moqziez, u kliem iblah, u ċajt, li ma jixirqux: imma aktarx radd il-hajr.

5 Ghax dan intom tafu: li l-ebda zieni, jew fahxi, jew rghib, li hu idolatra, m'ghandu wirt fis-saltna ta' Kristu u t'Alla.

6 Thallu 'l hadd min iqarraġ bikom bi kliem fieragh: ghax minhabba dawn il-hwejjeg jiġi l-ghadab t'Alla fuq ulied id-dizubbidjenza.

7 La tiddux mela sehem magghom.

8 Ghax intom kontu darba dlam, imma issa intom dawl fil-Mulej: imxu bhala wlid id-dawl:

9 (Ghax il-frott ta' l-Ispirtu jinsab f'kull tjeba u haqq u sewwa;)

10 Billi tftitxu li taghrfu dak li jogħgob lill-Mulej.

11 U la tissihbux fi-opri bla frott tad-dlam, iżda aktarx ikkundannawhom.

12 Ghax hu għajb ukoll li wiehed jit-kellem fuq dawk il-hwejjeg li huma jagħmlu fil-mohbi.

13 Imma l-hwejjeg kollha li huma ikkundannati jinkixfu mid-dawl: ghax kulma jidher hu dawl.

14 Għalhekk iġhid: Stenbah int li rieqed, u qum minn bejn l-imwiet, u jdawlek Kristu.

15 Araw mela li timxu bil-ghaqal, mhux bhal boloh, imma bhal għorrief.

16 Billi tirbhu ż-żmien, ghax il-jiem huma hżiena.

17 Għalhekk tkunux bla għaqal, imma ifhmux x'inhi r-rieda tal-Mulej.

18 U la tiskrux bl-inbid, li fiħ hemm il-hajja bla rażan; imma mtlew bl-Ispirtu;

19 Billi tghidu wiehed lil iehor salmi, innijiet u għanijiet spiritwali, tghannu u tghidu s-salmi lill-Mulej f'qalbkom;

20 Troddu l-hajr dejjem u ta' kollox 'l Alla l-Missier f'isem Sidna Gesù Kristu;

21 Billi tissottomettu ruħkom għal xulxin fil-biza' ta' Kristu.

22 Nisa, issottomettu ruħkom għal żwieġkom, qiskom għall-Mulej.

23 Ghax ir-raġel hu ras martu, bhalma Kristu hu ras il-knisja: u hu s-salvatur tal-ġisem.

24 Mela bhalma l-knisja hi suġġetta għal Kristu, ha jkunu hekk in-nisa għal żwieġhom f'kollox.

25 Rġiel, hobbu n-nisa tagħkom, bhalma Kristu habb ukoll lill-knisja, u ta lilu nnifsu għaliha;

26 Biex iqaddisa u jnaddafha bil-ħasil ta' l-ilma bil-kelma,

27 Biex jagħmilha tidher quddiemu knisja gloriuża, bla tebgħa, bla tikmiza, u bla xejn minn dan; iżda biex tkun qaddisa, u bla tebgħa.

28 Hekk għandhom ir-rġiel iħobbu n-nisa tagħhom bhalkieku ġisimhom infusom. Min iħobb lil martu, iħobb lilu nnifsu.

29 Ghax ebda raġel għadu qatt ma bagħad 'il ġismu; imma jmantnii u jiehu hsiebu; hekk ukoll il-Mulej il-knisja:

30 Ghax ahna membri ta' ġismu, ta' laħmu, u ta' għadmu.

31 Minhabba f'hekk, raġel iħalli lil missieru u lil ommu, u jingħaqad ma' martu, u jkunu t-tnejn ġisem wiehed.

32 Dan hu misterju kbir: iżda jien irrid ngħid għal Kristu u l-knisja.

33 Għalhekk kull wiehed minnkom, hu min hu, ha jħobb lil martu bħalu nnifsu; u l-mara tqis li tweggħah 'il żewġha.

6 Tfal, isimghu mill-ġenituri tagħkom fil-Mulej: ghax dan sewwa.

2 Weggħah lil missierek u lil ommok; dan hu l-ewwel kmandament b'wegħda;

3 Biex jwabtlek tajjeb, u tgħix hajja twila fuq l-art.

4 U intom, missirijiet, la tqanqlux lil uliedkom għall-ghadab: imma rabbuhom fit-tagħlim u t-twidid tal-Mulej.

5 Qaddejja, isimghu minn dawk li huma sjiedkom skond il-ġisem, bil-biza' u t-treghid, bis-safa ta' qalbkom, qiskom minn Kristu;

6 Mhux għall-ghajn, biex toghgħbu lill-bnedmin; imma bhala l-qaddejja ta' Kristu, billi tagħmlu r-rieda t'Alla mill-qalb;

7 Aqduhom bil-qalb, qiskom lill-Mulej, u mhux lill-bnedmin;

8 Billi tafu li għal kull haġa tajba li wiehed jagħmel, dan jiehu l-ħlas minn għand Alla, sew jekk ikun ilsir, kemm jekk ikun hieles.

9 U intom, sjied, aghmlu l-istess magħhom, hallikom mit-tehdid: kunu afu li Sidkom ukoll hu fis-sema: u ma jħares lejn wiċċ hadd.

10 Mill-bajja, hutu, issahhu fil-Mulej, u fil-qawwa tas-setgħa tiegħu.

11 Ilbsu l-armatura kollha t'Alla, biex tkunu tifilhu żżommu kontra t-tnassis tax-xitan.

12 Ghax ahna ma niġġildux kontra l-laħam u d-demmu, imma kontra l-prinċipati, kontra is-setgħat, kontra l-ħakkiema tad-dlam ta' did-dinja, kontra l-ispirti ħżiena, li huma f'imkejjen fil-gholi.

13 Għalhekk aqdbu l-armatura kollha t'Alla, biex tkunu tifilhu żżommu fil-jum ħażin, u wara li tkunu għamiltu kollox, tibagħhu weqfin.

14 Kunu mela weqfin, ġenbejkom im-ħażżmin bis-sewwa, u lebsin il-kurazza tal-ħaqq;

15 U riġlejkom mixdudin bit-thejjija ta' l-evangelju tas-sliem;

16 Fuq kollox, ħudu f'idejkom it-tarka tal-fidi, li biha tkunu tistgħu tifu l-vleġeġ tan-nar tal-ħażin,

17 U aqdbu l-elm u tas-salvazzjoni, u s-sejġ ta' l-ispirtu, li hu l-kelma t'Alla:

18 Billi titolbu dejjem fl-ispirtu b'kull xorta ta' talb u thannin, u ishru bil-perseveranza kollha, u itolbu bil-qalb għall-qaddisin kollha;

19 U għalija, biex tingħatali l-kelma, halli nkun nista' nitkellem bla biża', biex ngħarraf il-misterju ta' l-evangelju,

20 Li tiegħu jien ambaxxatur marbut bil-ktajjen: biex nitkellem bla biża', kif jahtiegli nitkellem.

21 Iżda biex tkunu tafu wkoll fiex ninsab, u kif jien, Tikikus, ħuna l-maħbub qaddej fidil fil-Mulej, iġħarrafkom kollox:

22 Bgħattu għandkom għalhekk, biex tkunu tafu fiex ninsabu, u biex ifarrġilkom qalbkom.

23 Sliem lill-aħwa, u mħabba flimkien mal-fidi, mingħand Alla l-Missier u Sidna Ġesù Kristu.

24 Il-grazzja ma' dawk kollha li jħobbu 'l Sidna Ġesù Kristu fis-sinċerità. Amen.

L-Epistola Ta' Pawlu Appostlu Lill-Filippin

1 Pawlu u Timotju, il-qaddejja ta' Ġesù Kristu, lill-qaddisin kollha fi Kristu Ġesù li hemm Filippi, ma' l-isqfijiet u d-djakni:

2 Grazzja lilkom, u sliem, mingħand Alla Missierna, u mingħand Sidna Ġesù Kristu.

3 Nizzihajr 'l Alla tiegħi kull meta niftakar fikom,

4 Dejjem f'kull talba tiegħi għalikom ilkoll nitlob bil-ferħ,

5 Għas-shubija tagħkom fl-evangelju mill-ewwel jum s'issa;

6 Billi għandi qalbi qawwija f'din l-istess haġa, li dak li beda fikom xogħol tajjeb itemmu sal-jum ta' Ġesù Kristu:

7 Kif jixraq ukoll li jien naħseb dan fikom ilkoll, għax jien inżommkom f'qalbi; intom ilkoll li kontu mseħbin miegħi fil-grazzja tiegħi, sew fil-ktajjen tiegħi, u kemm fid-difiża u t-twettieq ta' l-evangelju.

8 Għax Alla hu x-xieħed tiegħi, kemm nixtieqkom ilkoll fil-ħniena helwa ta' Ġesù Kristu.

9 U dan nitlob, li l-imħabba tagħkom toktor iżjed u iżjed fil-għerf u fid-dehen kollu;

10 Biex tagħzlu dak li hu l-aħjar; biex tkunu sinċieri u bla ħtija sal-jum ta' Kristu;

11 Mimlijin bil-frott tal-ħaqq, li jiġi permezz ta' Ġesù Kristu, għall-glorja u l-fohrija t'Alla.

12 Imma rridkom tifħmu, ħuti, li dawk il-ħwejjeġ li grawli swew aktarx għax-xandir ta' l-evangelju;

13 Ghax il-ktajjen tiegħi fi Kristu huma magħruġin fil-pretorju kollu, u fi-imkejjen l-oħra kollha.

14 U ħafna mill-aħwa fil-Mulej, li qawwew qalbhom bil-ktajjen tiegħi, għandhom hila aktar biex ixandru l-kelma bla biża'.

15 X'uhud tassew ixandru wkoll 'il Kristu b'għira u bi ġlied; u oħrajn ukoll b'rieda tajba:

16 Ta' l-ewwel ixandru 'l Kristu min-ħabba l-partit, mhux sinċerament, billi jaħsbu li sa jżidu diqa mal-ktajjen tiegħi: 17 Iżda l-oħrajn bl-imħabba, billi jafu li jien qiegħed biex niddefendi l-evangelju.

18 B'daqshekk x'għara? B'kull mod, sew bi skuża, u kemm bis-sewwa, Kristu jixxandar; u b'dan jien nifrah, iva, u nibqa nifrah.

19 Ghax naf li dan jiswieli għas-salvazzjoni tiegħi permezz tat-talb tagħkom, u tal-għajnuna ta' l-ispirtu ta' Ġesù Kristu,

20 Skond il-mistennija mħegġa u t-tama

tieghi, li ma jkollu xejn mniex nisthi, imma li bil-qlubija kollha, bhal dejjem, hekk ukoll issa Kristu jifjahhar f'gismi, sew fil-hajja, u kemm fil-mewt.

21 Ghax ghalija l-hajja hi Kristu, u li mmut qliegh.

22 Imma jekk nghix fil-gisem, dan hu l-frott tal-hedma tieghi: imma x'naqbad nagħzel ma nafx.

23 Ghax jien marsus bejn żewġ nahat: għandi xewqa li nitlaq, u li nkun ma' Kristu; li hu wisq ahjar:

24 Madankollu li nibqa' fil-gisem hu aktar mehtieg ghalikom.

25 U billi għandi din il-fidi qawwija, naf li nibqa' u ndum magħkom ilkoll għall-ahjar tagħkom, u għall-ferh tal-fidi tagħkom.

26 Biex il-ferh tagħkom joktor iżjed f'Gesù Kristu għalija billi narġa' niġi għandkom.

27 Biss gibu ruhkom kif jixraq lill-evanġelju ta' Kristu: biex sew jekk niġi u narakom, u kemm jekk ma niġix, nisma' fuq dak li għandu x'jaqsam magħkom, li intom iżzommu shih f'ispirtu wiehed, u b'qalb wahda titqabdu flimkien għall-fidi ta' l-evanġelju;

28 U la tibzghu f'xejn mill-avversarji tagħkom: dan ikun għalihom turija bid-dieher ta' telfien, iżda għalikom ta' salvazzjoni, u dan minghand Alla.

29 Ghax lilkom kien moghti għal Kristu, mhux biss li temmnu fih, imma wkoll li tbatu għalih;

30 Billi jkollkom l-istess taqbida li rajtu fija, u li issa tisinghu li qieghda fija.

2 Jekk mela hemm xi farag fi Kristu, xi farag ta' mhabba, xi xirka ta' l-Ispritu, xi hasra u hniena,

2 Temmu l-ferh tieghi, billi tibqghu taqblu ma' xulxin, b'imhabba wahda, fehma wahda, hsieb wiehed.

3 Ha ma jsir xejn bi ġlied u ftahir fieragh; iżda bl-umiltà halli kull wiehed iżom lill-ohrajn ahjar minnu.

4 La tifttxuk kull wiehed dak li jaqblilkom, imma kull wiehed dak li jaqbel lill-ohrajn ukoll.

5 Ha jkollkom fikom dan il-hsieb, li kien fi Kristu Gesù:

6 Li, għalkemm kien f'sura t'Alla, ma qishieq bhala haġa misruqa li jkun daqs Alla:

7 Iżda xejjen lilu n-nifsu, u ha fuqu s-sura ta' qaddej, u kien magħmul fix-xbieha tal-bnedmin:

8 U wara li minn barra nstab bhala bniedem, umilja lilu nnifsu, u sar ubbidjenti sal-mewt, u sal-mewt tas-salib.

9 Għalhekk Alla għolliex wisq, u tah isem li hu fuq kull isem:

10 Biex għall-isem ta' Gesù tiltewa kull

irkobba, ta' hlejjaq fis-sema, u ta' hlejjaq fuq l-art, u ta' hlejjaq taht l-art;

11 U li kull ilsien jistqarr li Gesù Kristu hu Mulej, għall-glorja t'Alla l-Missier.

12 Għalhekk, mahbubin tieghi, bhal ma obdejtu dejjem, mhux biss quddiem, iżda wisq aktar issa li minix hemm, ahdmu s-salvazzjoni tagħkom stess bil-biza' u t-treghid.

13 Ghax hu Alla li jahdem fikom sew ir-rieda u kemm l-eghmil skond kif jogħġob lilu.

14 Aghmlu kollox minghajr dgergir u tlaqliq:

15 Biex tkunu bla htija u bla hjiena, ulied Alla, bla tebhga, f'nofs ġens im-ghawweġ u maqlub, li fih intom tiddu bhal kwiekeb fid-dinja;

16 Billi żzommu l-kelma tal-hajja; biex nifrah fil-jum ta' Kristu, li jien ma grejtx għal xejn, u lanqas thabatt għal xejn.

17 Iva, imqar kieku jien kelli nxerred demmi fuq il-vittmi u s-sagrificċju tal-fidi tagħkom, nifrah, u nifrah magħkom ilkoll.

18 Għall-istess haġa kunu wkoll intom ferhanin, u jfirhu mieghi.

19 Imma jien nafda f'Sidna Gesù li nibagħtilkom ma ndumx 'il Timotju, biex jien ukoll inkun imfarrag sewwa, meta nisma' b'dak li tinsabu fih.

20 Ghax m'għandi 'l hadd li jahsibha bhala, li sinċerament jiehu hsieb ta' dak li tinsabu fih.

21 Ghax kollha jfttxu dak li jaqblilhom, u mhux dawk il-hwejjeġ li huma ta' Gesù Kristu.

22 Imma intom tafu l-prova tieghu, li, bhala iben ma' missieru, hadem mieghi fl-evanġelju.

23 Lilu mela nittama li nibghat issa, malli nara x'sa jsir minni.

24 Imma jien nittama fil-Mulej li niġi malajr ukoll jien stess.

25 Madankollu jien hsibt li hu mehtieg li nibagħtilkom 'l Epafroditus, hija, u siehbi fix-xogħol, u siehbi fit-taqbid, iżda l-apostlu tagħkom, u li ghini fil-htigijiet tieghi.

26 Ghax hu mxennaq għalikom ilkoll, u kien wisq qalbu sewda, għaliex smajtu li kien marid.

27 Ghax hu tassew kien marid u kien wasal biex imut: imma Alla henn għalih; u mhux għalih biss, imma għalija wkoll, biex ma jkollix għali fuq għali.

28 Għalhekk bghatthulkom iżjed bil-hegga, biex, meta tergghu tarawh, tiferhu, u jien inkun anqas qalbi sewda.

29 Ilqgħuh mela fil-Mulej bil-ferh kollu; u nies bhala wruhom rispett.

30 Ghax minhabba x-xogħol ta' Kristu kien wasal biex imut, billi ma hasibx f'haġtu, biex jagħmel tajjeb għan-nuqqas ta' qadi tagħkom għalija.

3 Mill-bqija, huti, ifirhu fil-Mulej. Li niktbilkom l-istess hwejjeg, lili tassew ma jdejjagnix, imma lilkom jswielkom.

2 Harsu ruhkom mill-klieb, harsu ruhkom mill-haddiema hżiena, harsu ruhkom mit-taqtiġh.

3 Ghax iċ-ċirkonċizzjoni hi ahna, li nqimu 'l Alla fl-ispirtu, u nifirhu fi Kristu Gesù, u li m'ghandniex fidi qawwija fil-gisem.

4 Ghalkemm jien nista' wkoll ikolli fidi qawwija fil-gisem. Jekk xi hadd iehor jidhirlu li ghandu ghalfejn jafda fil-gisem, jien aktar:

5 Ċirkonċiż wara tmint ijiem, minn ġens Iżrael, mit-tribù ta' Benjamin, Lhudi bin il-Lhud; Farizew, ghal dik li hi liġi;

6 Fil-hegga, ippersegwitajt lill-knisja; ghal dak li hu haqq fil-liġi, jien bla htija.

7 Imma dawk il-hwejjeg li kienu ta' qlieġ ghalija, ghaddejthom bhala telf minhabba Kristu.

8 Iva, bla dubju, jien inżomm kollox bhala telf hdejn il-privileġ kbir li naghras 'il Kristu Gesù Sidi: li ghalih sofret it-telfa ta' kull haġa, li jien inqis bhala skart biex nirbah 'il Kristu,

9 U biex ninsab fih, mhux bil-haqq tiegħi, li jiġi mill-liġi, iżda bil-haqq li jiġi permezz tal-fidi fi Kristu: il-haqq li jiġi minn Alla bil-fidi:

10 Biex naghras lilu, u s-setgħa tal-qawmien tiegħu, u x-xirka fit-tbatijiet tiegħu, billi nkun nixbhu fil-mewta tiegħu;

11 Jekk b'xi mod naqla' l-qawma minn bejn l-imwiet.

12 Mhux ghax jien diġà lhaqt it-tmiem, jew diġà sirt perfett: imma nibqa' miexi biex infittex li naqdbu, bhalma jien ukoll maqbud minn Kristu Gesù.

13 Huti, jien ma nqis lili nnifsi li diġà lhaqt it-tmiem; iżda dil-haġa biss naghmel: ninsa l-hwejjeg ta' wara, u nimxi 'l quddiem biex nilhaq dawk il-hwejjeg li huma quddiem.

14 Nimxi lejn it-tmiem għall-hlas li ghalih qed isejhilna hemm fuq Alla fi Kristu Gesù.

15 Halli mela ahna, li ahna perfetti, ikollna dal-hsieb: u jekk tahsbu xort'ohra f'xi haġa, Alla jgharras din ukoll lilkom.

16 Madankollu, ha nimxu bl-istess qjies u nhossu l-istess haġa, f'dak li diġà wasalna.

17 Huti, ixbhu lili lkoll flimkien, u harsu lejn dawk li jġibu ruhhom bhallezempju li intom għandkom fina.

18 (Għax hawn hafna jġibu ruhhom, bhal ma għidtilkom fuqhom bosta drabi, u issa mbikki ngħidilkom ukoll, bhala għedewwa tas-salib ta' Kristu:)

19 Li tmiemhom hu t-telfien, li zaqqhom hi Alla tagħhom, u li l-glorja tagħhom hi fil-ġhajb tagħhom, u li mohħhom fil-hwejjeg ta' l-art.)

20 Ghax iċ-ċittadinanza tagħna hi fis-sema; minn hemm ukoll ahna nistennew is-Salvatur, lil Sidna Gesù Kristu:

21 Li jbidel il-gisem ta' l-umiljazzjoni tagħna, biex ikun jixbah il-gisem tal-glorja tiegħu, skond il-qawwa li biha jista' wkoll jissuggetta kollox għalih innifsu.

4 Għalhekk, huti, mahbubin u li tant nixtieq nara, hena u kuruna tiegħi, zommu shih fil-Mulej, mahbubin tiegħi.

2 Nitlob 'l Evodja, u nitlob 'il Sintike, li jkunu ta' l-istess fehma fil-Mulej.

3 U lilek ukoll, sieheb fidel, nitlobok tghin lil dawk in-nisa li thabtu miegħi fix-xandir ta' l-evangelju, u ma' Klement ukoll, u ma' shabi l-ohrajn li hadmu miegħi, li isimhom hu fi ktieb il-hajja.

4 Ifirhu dejjem fil-Mulej: u narga' ngħid: Ifirhu.

5 Ha tkun maghrufa l-hlewwa tagħkom mal-bnedmin kollha. Il-Mulej qrib.

6 Thabbtu raskom b'xejn: iżda f'kull haġa, halli dak li jkun jahtigilkom, ikun imgharras 'l Alla bit-talb, u bit-talb, u b'radd il-hajr.

7 U s-sliem t'Alla, li jisboq kull dehen, iħarsilkom qalbkom u mohħkom fi Kristu Gesù.

8 Mill-bqija, huti, il-hwejjeg kollha li huma veri; il-hwejjeg kollha li huma xierqa; il-hwejjeg kollha li huma ġusti; il-hwejjeg kollha li huma safjin; il-hwejjeg kollha li jisthoqqilhom imhabba; il-hwejjeg kollha li huma ta' fama tajba; jekk hemm xi virtù, u jekk hemm xi tifhir, fuq dawn il-hwejjeg għandkom tahsbu.

9 Dawk il-hwejjeg, li sew tghallimtu u kemm hadtu, u smajtu, u rajtu f'ija, aghmlu: u Alla tas-sliem ikun magħkom.

10 Iżda jien fraht hafna fil-Mulej, li issa fl-ahħar il-hsieb tagħkom ghalija raġa' kiber; intom dejjem kellek intom il-hsieb, imma ma kellekx l-okkażżjoni.

11 Miniex nitkellem hekk minhabba l-htieġ: ghax jien tghallimt inkun kuntent b'dak kollu li nkun fih.

12 Naf ngħix fil-ġhaks, u naf ngħix ukoll fil-ġid; kullimkien u f'kollox jien imghallem biex inkun sew fix-xaba' u kemm fil-ġuh, sew fil-ġid u kemm fil-ġhaks.

13 Kollox nista' naghmel permezz ta' Kristu li jqawwini.

14 Madankollu għamiltu sewwa, li tixxierku fin-niket tiegħi.

15 Issa intom tafu wkoll, Filippini, li fil-bidu ta' l-evangelju, meta tlaqt mill-Macedonja, ma kien hemm ebda knisja li tatni, jew li minn għandha hadt xi haġa, hliefkom biss.

16 Ghax ukoll fit-Tessalonika bghattuli, għal darba tnejn, għal dak li kont nahtieġ.

17 Mhux ghax nixtieq ghotja: iżda nixtieq frott li joktor ghalikom.

18 Imma jien ghandi kollox, u ż-żejjed; inhossni mimli, billi hadt minn Epafroditus dak li bghattu intom, rieha ta' fwieha helwa, sagrifċċju milqugh, li jogħġob 'l Alla.

19 Imma Alla tieghi jaghtikom kulma tachtieġu, skond il-ghana tal-glorja tieghu fi Kristu Gesù.

20 Issa lil Alla u missier taghna glorja ghal dejjem u dejjem. Amen.

21 Sellu ghal kull qaddis fi Kristu Gesù. Isellu ghalikom l-ahwa li huma mieghi.

22 Isellu ghalikom il-qaddisin kollha, l-aktar dawk tad-dar ta' Cesri.

23 Il-grazzja ta' Sidna Gesù Kristu tkun magħkom ilkoll. Amen.

L-Epistola Ta' Pawlu Appostlu Lill-Kolossin

1 Pawlu, Appostlu ta' Gesù Kristu birrieda t'Alla, u Timotju huna,

2 Lill-qaddisin u ahwa fidili fi Kristu li huma f'Kolossi: grazzja lilkom, u sljem, minghand Alla Missierna u Sidna Gesù Kristu.

3 Niżżuhajr 'l Alla u Missier Sidna Gesù Kristu, billi nitolbu dejjem ghalikom,

4 Ghax smajna bil-fidi tagħkom fi Kristu Gesù, u bl-imhabba li għandkom għall-qaddisin kollha,

5 Ghax it-tama li hi merfugħa ghalikom fis-smewwiet, li biha intom smajtu qabel fil-kelma tas-sewwa ta' l-evanġelju;

6 Li wasal għandkom, bħalma hu fid-dinja kollha; u jagħmel il-frott, bħal ma jagħmel fikom ukoll, minn dak in-nhar li smajtu bih, u għaraftu l-grazzja t'Alla fis-sewwa:

7 Bħal ma tghallimtu wkoll minn għand Epafaras sehbiha mahbub fix-xogħol, u li hu ghalikom ministru fidil ta' Kristu;

8 U li għarrafna wkoll l-imhabba tagħkom fi-Ispirtu.

9 Għalhekk ahna wkoll, minn dak in-nhar li smajna dan, ma nehdewx nitolbu ghalikom, u nixtiequ li timtlew bil-għarfa tar-rieda tieghu fil-għerf kollu u dehen spiritwali;

10 Biex timxu kif jixraq lill-Mulej u li toghġbuh f'kollox, billi tagħmlu l-frott f'kull eghmil tajjeb, u tikbru fil-għarfa t'Alla;

11 Imsahhin b'kull qawwa, skond is-setgħa gloriuża tieghu, għal kull sabar u tbatija bil-ferh;

12 Waqt li troddu hajr lill-Missier, li għamilna denji li jkollna sehem tal-wirt tal-qaddisin fid-dawl:

13 Li helisna mill-hakma tad-dlam, u dahhalna fis-saltna ta' Ibnu l-mahbub:

14 Li fih għandna l-fidwa b'demmu, u l-mahfra wkoll tad-dnubiet:

15 Li hu x-xbieha t'Alla li ma jidhri, l-ewwel fost il-hlejjaq kollha:

16 Ghax bih kienu mahluqin il-hwejjeġ kollha, li huma fis-sema, u li huma fuq l-art, li jidhru u li ma jidhru, sew jekk huma tronijiet, kemm jekk huma dominji jew principati, jew setgħat: kull haġa mahluqa bih, u għalih.

17 U hu qabel il-hwejjeġ kollha, u bih il-hwejjeġ kollha huma miżmumin flimkien.

18 U hu r-ras tal-gisem, il-knisja: hu l-bidu, l-ewwel mill-imwiet; biex f'kollox ikun l-ewwel.

19 Ghax għoġob lill-Missier li tghamar fih il-milja kollha;

20 U, wara li ġieħ is-sliem permezz tad-demem tas-salib tieghu, habbeħ il-hwejjeġ kollha miegħu nniġsu bih; sew dawk li huma fi-art, kemm dawk li huma fis-sema.

21 U intom, li darba kontu mbegħdin u għedewwa fi hsiebkom bl-opri hżiena, issa habbikkom;

22 Fil-gisem ta' laħmu permezz tal-mewt, biex jipprezentakom qaddisin u bla tebġha u bla għajb quddiemu;

23 Jekk tkomplu fil-fidi, imsejsin u fis-sod; u ma titharrkux mit-tama ta' l-evanġelju li smajtu, u li kien imxandar lil kull hlieqa li hi taħt is-sema; u li tieghu jien Pawlu sirt ministru;

24 U li issa nifrah fit-tbatijiet tieghi għalikom, u nimla f'ġismi dak li jonqos lit-tbatijiet ta' Kristu għal ġismu, li hu l-knisja;

25 Li jien sirt ministru tagħha, skond il-

hedma li tani Alla ghalikom, biex insehħ il-kelma t'Alla;

26 Il-misterju li kien mohbi miz-zminijiet u l-generazzjonijiet, iżda li issa kien imgharraf lill-qaddisin tieghu:

27 Li lilhom Alla ried igħarraf x'inhu l-ghana tal-ġlorja ta' dal-misterju fost il-Gentili; li hu Kristu fikom, it-tama tal-ġlorja:

28 Li ahna nxandru, billi nwissu lil kull bniedem, u nġhallmu lil kull bniedem bil-ġherf kollu; biex nagħmlu lil kull bniedem perfett fi Kristu Ġesù:

29 Għal dan jien ukoll nithabat, u nit-qabad skond is-saħħa tieghu, li taħdem f'ija bil-qawwa.

2 Ghax nixtieq li tkunu tafu liema taq-bida kbira għandi għalikom, u għal dawk ta' Laodikija, u għal dawk kollha li qatt ma raw wiċċi fil-ġisem;

2 Biex qalbhom titfarrag, u magħqudin flimkien bl-imħabba, u fil-ghana kollu tal-konvinzjoni shiha tad-dehen, jagħrfu l-misterju t'Alla, u tal-Missier, u ta' Kristu;

3 Li fih jinsabu mohbija t-teżori kollha tal-ġherf u tat-tagħlim.

4 U nġhid dan, biex hadd ma jqarraq bikom bi kliem li jiġbidkom għal miegħu.

5 Ghax għalkemm minix hemm bil-ġisem, jien qieghed magħkom bl-ispirtu, ferħan għax nara l-ordni tagħkom, u kemm hu shiħ it-twemmin tagħkom fi Kristu.

6 Mela bħal ma hadtu 'l Kristu Ġesù Sidna, hekk għixu fih:

7 B'egħruqkom fih, u mibnijin fuqu, u mwettqin fil-fidi, bħal ma kontu mġhall-min, u mimlijin b'radd il-hajr.

8 Araw li hadd ma jħassarkom b'filosofija u qerq fieragh, skond it-tagħlim tal-bnedmin, u skond l-elementi tad-dinja, u mhux skond Kristu.

9 Ghax fih tġhammar il-milja kollha tad-divinità fil-ġisem.

10 U intom mimlijin fih, hu li hu r-ras ta' kull prinċipat u setgħa:

11 Li fih ukoll intom ċirkonċiżi b'ċirkonċiżjoni mhix magħmula bl-id, bit-tneħħija minn ġisimkom tad-dnubiet tal-ġisem, biċ-ċirkonċiżjoni ta' Kristu:

12 Midfunin miegħu fil-magħmudija, li fih intom ukoll qomtu miegħu permezz tal-fidi fil-qawwa t'Alla, li qajmu minn bejn l-imwiet:

13 U lilkom, billi kontu mejtin fi dnubietkom u n-nuqqas taċ-ċirkonċiżjoni ta' ġisimkom, takom il-hajja flimkien miegħu, u hafrilkom id-dnubiet kollha;

14 Billi hassar il-kitba tal-preċetti li kienet kontra tagħna, u kuntrarja għalina: nehħiha min-nofs, u sammarha mas-salib.

15 U wara li nażza' l-prinċipati u s-setgħat, waqqagħhom għad-dahk quddiem id-dinja, billi hareġ rebbieħ fuqhom fuq is-salib.

16 Thallu 'l hadd min jagħmel haqq minnkom fuq l-ikel, jew ix-xorb, jew fuq jum ta' festa, jew il-qamar ġdid, jew il-jiem tas-sibt:

17 Li huma d-dell ta' dak li għandu jiġi; imma l-ġisem hu ta' Kristu.

18 Thallu 'l hadd min jisriqilkom hlas-kom b'umiltà volontarja u qima lejn l-anġli; billi jindahal f'dawk il-hwejjeġ li ma rax, minfuh mill-frugħa ta' mohħ tal-ġisem.

19 U ma jzommx mar-Ras, li minnha l-ġisem kollu, imghajjex u mġhaqqad flimkien bl-irbit, u bl-egħruq, jikber bil-kobor t'Alla.

20 Għalhekk jekk mittu ma' Kristu għall-elementi tad-dinja, għaliex, qiskom għadkom tgħixu fid-dinja, intom sugġetti għall-preċetti,

21 (La tmisx; la dduqx; la taqbadx;

22 Li kollha jintemmu bl-użu tagħhom); skond il-kmandamenti u d-duttrini tal-bnedmin?

23 Hwejjeġ li tassew għandhom wiri ta' ġherf f'qima volontarja, u f'umiltà, u f'mohqrija tal-ġisem; iżda li ma jiswew xejn hlief biex jissodisfaw lill-ġisem.

3 Jekk mela qomtu ma' Kristu, fittxu dawk il-hwejjeġ ta' fuq, fejn Kristu qieghed fuq il-lemin t'Alla.

2 Aħsbu fil-hwejjeġ ta' fuq, mhux fil-hwejjeġ ta' l-art.

3 Ghax intom mittu, u hajjitkom mohbija ma' Kristu f'Alla.

4 Meta Kristu, li hu hajjitna, jidher, imbagħad intom ukoll tidhru miegħu fil-ġlorja.

5 Mewtu mela l-membri tagħkom li huma fuq l-art: iż-żena, il-fahx, il-ġibdiet tal-ġisem, ix-xehwa, u r-regħba, li hi idolatrija:

6 Li minħabba fihom jiġi l-ghadab t'Alla fuq ulied id-diżubbidjenza:

7 Li fihom intom ukoll imxejtu darba, meta kontu tgħixu fihom.

8 Imma issa wkoll nehhejtu dawn kollha: it-tmašin, il-ghadab, il-ħażen, il-half, u kliem mhux xieraq minn fommkom.

9 La tigdbux lil xulxin, wara li intom inżajtu l-bniedem il-qadim bl-egħmejjel tiegħu;

10 U lbistu l-bniedem il-ġdid, li hu mġedded fil-ġherf skond ix-xbieħa ta' min halqu:

11 Fejn la hemm Grieg, la Lhudi, la ċirkonċiżjoni, la bla ċirkonċiżjoni, la Barbaru, la Skita, la Isir, u la hieles: iżda Kristu hu kollox, u f'kollox.

12 Ibsu mela, bħala l-magħżulin t'Alla,

qaddisin u mabbubin, qalb ta' hniena, it-tjebja, l-umiltà tal-mohh, il-hlewwa, is-sabar;

13 Issaportu 'l xulxin, u ahfru 'l xulxin, jekk wiehed ghandu xi jghid ma' l-iehor: bhal ma hafrikom ukoll il-Mulej, hekk ukoll ghamlu intom.

14 U fuq dawn il-hwejjeġ kollha ilbsu l-imhabba, li hi r-rabta tal-perfezzjoni.

15 U ha jsaltan is-sliem t'Alla f'qalbkom; li ghalih ukoll intom imsejhin f'gìsem wiehed: u roddu hajr.

16 Ha tghammar fikom bil-kotra l-kelma ta' Kristu f'kull gherf; billi tghallmu u twissu lil xulxin b'salmi, u innijiet, u ghanjiet spiritwali, u tghannu bil-grazzja f'qalbkom lill-Mulej.

17 U kulma taghmlu bil-kliem jew bl-eghmil, ghamlu kollox f'isem Sidna Gesù, u roddu hajr lil Alla u lill-Missier permezz tieghu.

18 Nisa, issottomettu ruhkom ghal żwieġkom, kif jixraq fil-Mulej.

19 Irġiel, hobbu n-nisa taghkom, u tkunux horox maghhom.

20 Tfal, isimghu mill-ġenituri taghkom f'kollox: ghax dan joghġob hafna lill-Mulej.

21 Missirijiet, iddejqux lil uliedkom, biex ma jaqtghux qalbhom.

22 Qaddejja, obdu f'kollox lil sjiedkom skond il-ġisem; mhux ghall-ghajn, biex toghġbu lill-bnedmin; iżda bis-safa tal-qalb, u l-biza' t'Alla;

23 U kulma taghmlu, ghamluh bil-qalb, qisu lill-Mulej, u mhux lill-bnedmin;

24 Billi tafu li minghand il-Mulej tiehdu l-hlas tal-wirt: ghax intom taqdu 'l Sidna Kristu.

25 Imma min jaghmel il-hażin jithallas ghall-hażin li ghamel: u Alla ma jhares lejn wiċċ hadd.

4 Sjieda, aghtu lill-qaddejja taghkom dak li hu ġust u sewwa; billi tafu li intom ukoll ghandkom Sid fis-sema.

2 Komplu fit-talb, u ishru fih b'radd il-hajr;

3 Itolbu fimmkien ukoll ghalina, biex Alla jifihlna bieb ghall-kelma, halli nxandru l-misterju ta' Kristu, li minhabba fih jien ukoll marbut:

4 Biex ngharrfu, u nitkellem kif imiss.

5 Imxu bil-ghaqal ma' dawk li huma barra, billi tirbhu ż-żmien.

6 Ha jkun kliemkom dejjem bil-grazzja, imhawwar bil-melh, biex tkunu tafu kif ghandkom twieġbu lil kullhadd.

7 F'kulma ninsab jien igharrafkom kollox Tikikus, li hu huna l-mabbub, u ministru fidil u qaddej siehbi fil-Mulej:

8 Li bghattu ghandkom ghall-istess ghan, biex ikun jaf kif tinsabu, u jfarrġilkom qalbkom;

9 Ma' Onesimus, huna fidil u mabbub, li hu wiehed minnkom. Igharrfukom bil-hwejjeġ kollha li qeghdin isiru hawn.

10 Isellu ghalikom Aristarkus siehbi fil-habs, u Marku, ulied l-ahwa ma' Barnaba, (li fuqu ghandkom xi ordnijiet: jekk dan jiġi ghandkom, ilqghuh;)

11 U Gesù, li jghidulu Ġustus; dawn huma taċ-ċirkonċiżjoni. Dawn biss huma shabi haddiema ghas-saltna t'Alla, u kienu faraġ ghalija.

12 Iselli ghalikom Epafaras, li hu wiehed minnkom, qaddej ta' Kristu, u li jithabat bil-qalb ghalikom fit-talb, biex iżzommu ruhkom perfetti, u mwettqin fir-rieda kollha t'Alla.

13 Ghax jien nixhed ghalih, li hu mbeġġeġ hafna ghalikom, u ghal dawk li huma Laodikija u Hjerapolis.

14 Isellu ghalikom Luqa, it-tabib il-mabbub, u Demas.

15 Sellu ghall-ahwa li huma Laodikija, u ghal Nimfas, u ghall-knisja li hemm f'daru.

16 U meta tinqara minnkom din l-epistola, qisu li tinqara fil-knisja tal-Laodikin ukoll; u li intom ukoll taqraw l-epistola ta' Laodikija.

17 Ghidu lil Arkippus: Hu hsieb il-ministeru li hadt fil-Mulej, u qis li taghmlu sewwa.

18 It-tislija minn idi, Pawlu. Ftakru fir-rbit tieghi. Il-grazzja maghkom. Amen.

L-Ewwel Epistola Ta' Pawlu Appostlu Lit-Tessalonkin

1 Pawlu, u Silvanus, u Timotju, lill-knisja tat-Tessalonkin li hi f'Alla l-Missier u f'Sidna Gesù Kristu: Grazzja lilkom, u sliem, minghand Alla Missierna, u Sidna Gesù Kristu.

2 Nizzuhajr 'l Alla kull hin ghalikom ilkoll, billi nsemmukom fit-talb taghna;

3 U niftakru bla hedu fil-hedma taghkom tal-fidi, u fit-tahbit ta' l-imhabba, u s-sabar tat-tama f'Sidna Gesù Kristu, quddiem Alla u Missierna;

4 Billi nafu, l-ahwa mahbubin minn Alla, li intom mahturin.

5 Ghax l-evangelju taghna ma giekomx bil-kelma biss, imma bis-setgha wkoll, u bl-Ispirtu s-Santu, u b'konvinzjoni shiha; bhal ma tafu intom x'irgjel konna ahna fostkom ghall-gid taghkom.

6 U intom sirtu tixbhu lilna, u l-Mulej, billi lqajtu l-kelma f'hafna niket, bil-ferh ta' l-Ispirtu s-Santu.

7 U hekk sirtu eżempju ghal dawk kollha fil-Macedonja u fl-Akaja li jemmu.

8 Ghax minghandkom dwiet il-kelma tal-Mulej mhux biss fil-Macedonja u fl-Akaja, imma l-fidi taghkom f'Alla xterdet ukoll kullimkien; ghalhekk m'ghandna ghal fejn nitkellmu xejn.

9 Ghax huma stess ighidu fuqna x'dahla kellna fostkom, u kif dortu lejn Alla mill-idoli biex taqdu 'l Alla haj u veru;

10 U biex tistennew mis-sema 'l Ibnu, li hu qajmu minn bejn l-imwiet, Gesù, li jehlisna mill-ghadab li gej.

2 Ghax intom stess, huti, tafu li d-dahla taghna fostkom ma kenitx ghal xejn:

2 Izda wkoll wara dik li batejna qabel, u konna mghajrin f'Filippi, bhal ma tafu, kellna l-hila f'Alla taghna nxandrukkom l-evangelju t'Alla b'hafna tahbit.

3 Ghax it-twidid taghna mhux gej la mill-qerq, la mill-fahx, u lanqas mill-qerq:

4 Imma bhal ma konna mhollijin minn Alla biex inkunu fdati bl-evangelju, hekk nitkellmu; mhux qisu biex noghbu lill-bnedmin, izda 'l Alla, li jgarrab qlubna.

5 Ghax, bhal ma tafu, qatt ma wzajna la kliem ta' tmellis, u lanqas ebda skuza ghar-reghba; Alla jixhdu:

6 Ma fittixniex glorja la mill-bnedmin, u lanqas minnkom, jew minghand ohrajn, ghalkekk stajna nqdejna bis-setgha taghna, bhala l-appostli ta' Kristu.

7 Imma konna helwin fostkom, bhalm mredgha tghozz lil uliedha:

8 Konna hekk migbudin lejkom li, ridna naghtukom, mhux biss l-evangelju t'Alla, izda wkoll l-istess ruhna, ghax kontu gheziez ghalina.

9 Ghax intom tiftakru, huti, fit-tahbit taghna u fit-tbatija: hdimna lejl u nhar, ghaliex ma ridniex inkunu ta' taghbija ghal xi hadd minnkom, waqt li xandarnielkom l-evangelju t'Alla.

10 Intom xhud, u Alla wkoll, kemm bi qdusija, u bil-haqq, u bla htija gibna ruhna fostkom intom li temmu.

11 Bhal ma tafu kif heggigna u farragna u xhedna lil kull wiehed minnkom, bhal ma jaghmel missier ma' wliedu,

12 Biex timxu kif jixraq 'l Alla, li sejhilkom ghas-saltna u l-glorja tieghu.

13 Ghalhekk ahna wkoll nizzuhajr 'l Alla bla hedu, ghaliex, meta hadtu l-kelma t'Alla li smajtaha minghandna, ma lqajtuhiex bhala kelma tal-bnedmin, izda bhalm hi tassew, bhala l-kelma t'Alla, li tahdem bis-shih ukoll fikom, intom li temmu.

14 Ghax intom, huti, sirtu tixbhu lill-knejjes t'Alla, li fil-Lhudija huma fi Kristu Gesù: ghax intom ukoll sofretu l-istess hwejjeg minghand in-nies ta' pajjizkom, bhal ma sofrew huma wkoll minghand il-Lhud:

15 Li qatlu sew il-Mulej Gesù, u kemm il-profeti taghkom, u ippersewitawna; u ma joghg'box 'l Alla, u ma jaqblux mal-bnedmin kollha:

16 U ma jhalluniex inkellmu lill-Gentili biex isalvaw, biex jimlew dejjem il-kejl ta' dnubietthom: ghax il-ghadab waqa' fuqhom ghall-ahhar.

17 Imma ahna, huti, billi mifrudin minnkom ghal hin wiehed, mill-wic'c, mhux mill-qalb, thabatna aktar biex naraw wi'c'kom, b'xewaqa kbira.

18 Ghalhekk ridna nigu ghandkom, ghalanqas jien Pawlu, aktar minn darba; imma Satana fixkilna.

19 Ghax x'inh t-tama taghna, jew il-ferh taghna, jew il-kuruna tal-ftahir taghna? Mhux intom quddiem Sidna Gesù Kristu fil-migja tieghu?

20 Ghax intom il-glorja u l-ferh taghna.

3 Ghalhekk meta ma flahniex aktar, hsibna li ahjar nibqghu Ateni wehidna;

2 U bghatna 'l Timotju, huna, u ministru t'Alla, u sehbna fl-evangelju ta' Kristu, biex iwettaqkom, u jfarragkom fil-fidi taghkom:

3 Biex hadd ma jitqanqal fost dawn it-tbatijiet: ghax intom stess tafu li ghal dan ahna qeghdin.

4 Ghax tassew, meta konna maghkom, ghidnielkom minn qabel li sa nitnikktu; bhal ma gara tassew, u dan intom tafuh.

5 Ghalhekk, meta ma flahtx aktar, bghatt inkun naf il-fidi taghkom, li b'xi mod ma garrabkomx it-tentatur, u x-xoghol taghna jisfa fix-xejn.

6 Imma issa li Timotju gie ghandna minghandkom, u gibilna ahbarijiet tajba tal-fidi u ta' l-imhabba taghkom, u li tiftakru tajjeb dejjem fina, u li tixtiequ wisq tarawna, bhal ma nixtiequ narawkom:

7 Ghalhekk, huti, konna mfarrgin bikom, fin-niket u d-dwejjajq kollha taghna, bil-fidi taghkom:

8 Ahna issa ngnixu, jekk intom izzommu shih fil-Mulej.

9 Ghax liema hajr nistghu nergghu nroddu 'l Alla ghalikom, ghall-ferh kollu li bih nifirhu minhabba fikom quddiem Alla taghna?

10 Lejl u nhar nitolbu aktar milli nifilhu biex naraw wiçckom, u ntemmu dak li jonqos fil-fidi taghkom.

11 Issa Alla nfnisu, Missierna, u Sidna Gesù Kristu, iwittu triqtna lejkom.

12 U l-Mulej ighinkom biex izzidu u tkattru l-imhabba lejn xulxin, u lejn il-bnedmin kollha, bhal ma ghandna ahna wkoll lejkom:

13 Biex iwettqilkom qalbkom bla htija fil-qdusija quddiem Alla Missierna, fil-miġja ta' Sidna Gesù Kristu mal-qaddisin kollha tieghu.

4 Barra minn dan imbaghad nitolbukom, huti, u nheggukom f'Sidna Gesù, li bhal ma hadtu minghandna kif ghandkom timxu u toghbu 'l Alla, hekk tkomplu toktru izjed u izjed.

2 Ghax intom tafu xi kmandamenti tajniekom permezz ta' Sidna Gesù.

3 Ghax din hi r-rieda t'Alla: it-taqdis taghkom; li tahirbu minn-żena:

4 Li kull wiehed minnkom ikun jaf kif jikkontrolla 'l ġismu bil-qdusija u l-gieħ,

5 U ma jhallix il-passjoni teghbu, bhall-Gentili li ma jghrfux 'l Alla:

6 Li hadd ma jahqar u jghallat lil huh f'dil-haga: ghax il-Mulej jithallas ta' dan kollu, bhal ma ghidnielkom minn qabel u xhednielkom.

7 Ghax Alla ma sejhilniex ghall-fahx, imma ghall-qdusija.

8 Ghalhekk min ma jilqax dan, ikun ma jilqax mhux bniedem, izda 'l Alla, li tana wkoll l-Ispirtu mqaddes tieghu.

9 Imma dwar l-imhabba ta' l-ahwa m'ghandkomx ghalfejn niktbilkom: ghax intom infuskom imghallmin minn Alla biex thobbu lil xulxin;

10 U tassew dan intom taghmluh ma' l-ahwa kollha li huma fil-Macedonja kollha: izda ahna nitolbukom, huti, li toktru izjed u izjed;

11 U tqisuh gieħ li tghixu fil-kwiet, u li tilquh xogholkom, u li tahdmu b'idejkom stess, bhal ma ordnajnielkom taghmlu;

12 Billi ġgibu ruhkom kif jixraq quddiem dawk li huma barra, u li ma jkollkom bżonn ta' xejn.

13 Izda ma rridkomx ma tkunux tafu, huti, fuq dawk li huma reqdin fil-mewt, biex ma ssewdux qalbkom, bhal ohrajn li m'ghandhomx tama.

14 Ghax jekk ahna nemmnu li Gesù miet u raga' qam, hekk ukoll dawk li huma reqdin f'Gesù, Alla jgib mieghu.

15 Ghax dan nggidulkom ahna bilkelma tal-Mulej, li ahna l-hajjin, u li nibqghu sal-miġja tal-Mulej, ma naqbzux lil dawk li jkunu raqdu.

16 Ghax il-Mulej innfisu jinzel b'ghajta mis-sema, mal-lehen ta' l-arkanglu, u mat-tromba t'Alla: u l-mejtin fi Kristu jqumu l-ewwel:

17 Imbaghad ahna l-hajjin, u li nkunu bqajna, ninhatfu flimkien maghhom fis-shab, biex niltaqghu mal-Mulej fl-ajru: u hekk inkunu dejjem mal-Mulej.

18 Ghalhekk farrġu lil xulxin b'dalkliem.

5 Imma fuq iz-żmien u l-hin, huti, m'ghandkomx bżonn niktbilkom.

2 Ghax intom stess tafu sewwa li jum il-Mulej jasal bhal halliel bil-lejl.

3 Ghax meta jghidu: Sliem u sigurtà; imbaghad f'daqqa wahda jiġi fuqhom it-telfen, bhall-uġiħ ta' mara fil-hlas; u ma jehilsux.

4 Izda intom, huti, mintomx fid-dlam, biex dak il-jum jaqbadkom bhal halliel.

5 Intom ilkoll ulied id-dawl, u wlied il-jum: ahna m'ahniex tal-lejl, lanqas tad-dlam.

6 Ghalhekk ma norqdux, bhal ma jaghmlu ohrajn; imma ha nishru u nkunu b'ghajnejna miftuha.

7 Ghax dawk li jorqdu, jorqdu bil-lejl; u dawk li jiskru, jiskru bil-lejl.

8 Imma ahna, li ahna tal-jum, ha nkunu ghajnejna miftuha, lebsin il-kurazza tal-fidi u ta' l-imhabba; u bhala elmu, it-tama tas-salvazzjoni.

9 Ghax Alla m'ghazilniex ghall-ghadab, imma biex niksbu s-salvazzjoni permezz ta' Sidna Gesù Kristu,

10 Li miet ghalina, biex, imqajmin jew reqdin, ngnixu flimkien mieghu.

11 Ghalhekk farrġu lil xulxin flimkien,

u ibnu wiehed lil iehor, bhalma wkoll qeghdin taghmlu.

12 U nitolbukom, hutu, li tkunu tafu-hom lil dawk li jahdmu fostkom, u li huma fuqkom fil-Mulej, u li jwissukom;

13 U ghożżuhom kemm tifilhu bl-imhabba minhabba x-xoghoġ taghhom. U zommu s-sliem bejnielkom.

14 Issa nheggukom, hutu, biex twissu lill-ghazzenin, biex taghmlu l-hila lill-bezziegha, biex twieżnu lid-dghajfin, biex iżzommu s-sabar ma' kulhadd.

15 Qisu li hadd ma jrodd deni ghal deni lil hadd; imma dejjem fitxu dak li hu taj-jeb, sew bejnielkom, u kemm ma' kulhadd.

16 Kunu dejjem ferhanin.

17 Itolbu bla ma tieqfu.

18 Roddu l-hajr f'kollox: ghax din hi r-rieda t'Alla fi Kristu Gesù ghalikom.

19 La tberrdux l-Ispirtu.

20 La żżebilhux il-profeszi.

21 Garrbu kollox: zommu shih dak li hu tajjeb.

22 Aharbu minn kull ghamla ta' deni.

23 U l-istess Alla tas-sliem iqaddiskom ghalkollox; u jien nitlob 'l Alla li l-ispirtu kollu taghkom, u r-ruh, u l-gisem, ikunu mharsin bla htija sal-miġja ta' Sidna Gesù Kristu.

24 Fidil hu dak li jsejhilkom, u li wkoll jaghmel dan.

25 Hutu, itolbu ghalina.

26 Sellu ghall-ahwa kollha b'bewsqa qaddisa.

27 Nitlobkom bil-Mulej li din l-epistola tinqara lill-ahwa qaddisin kollha.

28 Il-grazzja ta' Sidna Gesù Kristu maghkom. Amen.

It-Tieni Epistola Ta' Pawlu Appostlu Lit-Tessalonkin

1 Pawlu, u Silvanus, u Timotju, lill-knisja tat-Tessalonkin f'Alla Mis-sierna u fil-Mulej Gesù Kristu:

2 Grazzja lilkom, u sliem, minghand Alla Missierna u Sidna Gesù Kristu.

3 Ghandna dejjem niżżuhajr 'l Alla ghalikom, hutu, kif inhu xieraq, biex il-fidi taghkom tikber bis-shih, u l-imhabba ta' kull wiehed minnkom toktor lejn xulxin;

4 Biex ahna nfusna niftahru bikom fil-knejjes t'Alla ghas-sabar u l-fidi taghkom qalb il-persekuzzjonijiet kollha taghkom u n-niket li intom issufu:

5 Li hu prova cara tal-haqq gust t'Alla, biex tkunu miżmumin bhala li jisthoqqilkom is-saltna t'Alla, li ghalha intom ukoll qeghdin issufu:

6 Billi hi haġa ta' haqq quddiem Alla li jrodd it-tabbit lil dawk li jhabbtukom;

7 U lilkom li intom imhabbtin striehu maghna, meta jidher Sidna Gesù mis-sema ma' l-angli setghana tieghu,

8 F'nar iheggēg, u jithallas minn dawk li ma jaghrfux 'l Alla, u li ma jisimgħux mill-evangelju ta' Sidna Gesù Kristu:

9 Li jithallsu bit-telfien ta' dejjem minn quddiem wiċċ il-Mulej, u mill-glorja tas-setgha tieghu;

10 Meta jigi biex ikun igglorifikat fil-qaddisin tieghu, u biex jistaghbu bih dawk kollha li jemmu (ghax ix-xhieda taghna fostkom kienet emmnuta) f'dak il-jum.

11 Ghalhekk ahna wkoll dejjem nitolbu ghalikom, biex Alla taghna jzommkom bhala li jisthoqqilkom is-sejha taghkom, u biex iwettaq fikom bis-setgha kull hsieb tajjeb tat-tjieba tieghu, u l-hedma tal-fidi taghkom.

12 Biex isem Sidna Gesù Kristu jkun igglorifikat fikom, u intom fih, skond il-grazzja t'Alla taghna u Sidna Gesù Kristu.

2 Issa nitolbukom, l-ahwa, fuq il-miġja ta' Sidna Gesù Kristu, u l-gmigh taghna flimkien mieghu,

2 Li ma titqanqlux malajr f'mohhkum, jew tithawdu, la bl-ispirtu, la bil-kelma, u lanqas b'xi ittra, qishom gejjin minghandna, bhallkieku jum Kristu wasal.

3 Thallu 'l hadd min iqarraq bikom lebda mod: ghax dak il-jum ma jigix, jekk l-ewwel ma tigix il-firda, u jinkixef il-bniedem tad-dnub, bin it-telfien;

4 Li jmur kontra Alla, u jirtafa' fuq kulma ghandu l-isem t'Alla, jew li hu miqjum; biex bhal Alla joqghod fit-tempju t'Alla, billi juri lilu nnifsu li hu Alla.

5 Ma tiftakrux, li, meta kont ghadni maghkom, jien ghidtilkom dawn il-hwejje?

6 U issa intom tafu x'izommu li ma jidhirx f'waqtu.

7 Ghax il-misterju tal-ħażen diġa qieghed jahdem: biss dak li qieghed iżommu issa, hemm bzonn jitwarrab minnofs.

8 U mbagħad jinkixef dak il-ħażin. li l-Mulej jeqirdu bl-ispiritu ta' fomm, u xjejni bid-dija tal-miġja tiegħu:

9 Il-miġja ta' dal-ħażin tkun, skond il-hedma ta' Satana, bis-setgħa kollha, u eghliem, u eghgubijiet giddeba,

10 U bil-qerq kollu tal-ħażen f'dawk li jintilfu; għax ma laqgħux l-imħabba tas-sewwa, biex isalvaw.

11 U għalhekk Alla jibgħatilhaom tama kbira li tqarraq, biex jemmnu gidba:

12 Biex isir haqq minn dawk kollha li ma emmnux is-sewwa, imma hađu pjaċir fil-ħażen.

13 Izda ahna għandna dejjem niżżuhajr 'l Alla għalikom, hutu mahbubin mill-Mulej, għax Alla mill-bidu għażilkom għas-salvazzjoni permezz tat-taqdis ta' l-Ispirtu u bil-fidi tas-sewwa:

14 Għal dan sejhilkom bl-evanġelju tagħna, biex tiksbu l-glorja ta' Sidna Gesù Kristu.

15 Għalhekk, hutu, żommu shih, u żommu t-tagħlim li tghallimtu, sew bil-kliem, u kemm bl-ittri tagħna.

16 Issa Sidna Gesù Kristu nnifsu, u Alla, Missierna, li habbna, u tana farag ta' dejjem, u tama tajba permezz tal-grazzja,

17 Ifarrġulkom qalbkom, u jwettqukom f'kull kelma tajba u eghmil.

3 Mill-bqija, hutu, itolbu għalina, biex il-kelma tal-Mulej tiġri l-ġirja tagħha, u tkun iġġlorifikata, kif inhi magħkom:

2 U biex inkunu meħlusin minn bnedmin bla raġuni u ħżiena: għax mhux il-bnedmin kollha għandhom il-fidi.

3 Imma l-Mulej, li hu fidil, iwettaqkom, u jhariskom mill-ħażen.

4 U ahna għandna qalbna qawwija fil-

Mulej għalikom, li intom tagħmlu u tibqgħu tagħmlu dawk il-hwejjeġ li nordnawlkom.

5 U l-Mulej imexxi 'l qalbkom lejn l-imħabba t'Alla, u lejn is-sabar ta' Kristu.

6 Issa nordnawlkom, hutu, f'isem Sidna Gesù Kristu, li twarrbu lilkom infuskom minn kull wiehed fostkom li jimxi fil-ghażż, u mhux skond it-tagħlim li ha minn għandna.

7 Ghax intom stess tafu kif għandkom timxu bħalna: għax ahna qatt ma tghażż-inna fostkom:

8 Lanqas qatt ma kilna l-hobż ta' hadd b'xejn: imma bix-xogħol u t-tahbit naħdmu lejl u nhar, biex ma nkunux ta' tagħbija għal hadd minnkom:

9 Mhux għax m'għandniex setgħa, imma biex nagħmlu li ma nfasna eżempju għalikom biex tkunu bħalna.

10 Għax ukoll meta konna magħkom, ordnajnielkom dan: li jekk xi hadd ma jridx jahdem, lanqas m'għandu jiekol.

11 Ghax smajna li hemm x'uhud fostkom li jgħixu fil-ghażż, li ma jridux jahdmu, imma li mohħhom fin-nies.

12 Issa dawk li huma bħal dawn ahna nordnawlkom u nwissuhom f'Sidna Gesù Kristu, biex jahdmu bil-kwiet, u jieklu hobżhom.

13 Izda intom, hutu, tghajjewx tagħmlu l-ġid.

14 U jekk xi bniedem ma jismax minn kliemna b'din l-epistola, araw min hu dan il-bniedem, u la tagħmluhix miegħu, biex jisthi.

15 Biss la tqisuhx bħala għadu, izda wissuh bħala wiehed mill-ahwa.

16 Issa l-Mulej tas-sliem jagħtikom hu nnifsu s-sliem dejjem u f'kollox. Ikun il-Mulej magħkom il-koll.

17 It-tislija b'idi stess; Pawlu: dan hu l-ghelm f'kull epistola: hekk nikteb.

18 Il-grazzja ta' Sidna Gesù Kristu tkun magħkom il-koll. Amen.

L-Ewwel Epistola Ta' Pawlu Appostlu Lil Timotju

1 Pawlu, appostlu ta' Gesù Kristu, bl-ordni t'Alla Salvatur tagħna, u ta' Sidna Gesù Kristu, li hu t-tama tagħna:

2 Lil Timotju, ibni tassew fil-fidi: Grazzja, ħniena, u sliem, mingħand Alla Missierna u mingħand Gesù Kristu Sidna.

3 Bħal ma tlabtek biex tibqa' iżjed

Efesus, meta jien mort il-Maċedonja, biex tordna lil x'uhud biex ma jgħallmox tagħlim iehor,

4 Lanqas iħabblu rashom bi hrejef u sensil bla tarf tan-nisel, li jqanqlu l-ġlied, aktar milli jibnu l-qdusija li tiġi mingħand Alla; u dan bil-fidi: hekk aghmel.

5 Issa l-ghan ta' dit-twissija hi l-imhabba geġja minn qalb safja, u minn kuxjenza tajba, u minn fidi sinciera:

6 Li x'uhud billi twarrbu minnhom intilfu fi tlabli fieragh;

7 Billi jixtiequ jkunu ghorrieff tal-ligi; bla ma jifhmu la x'inhuma jghidu, u lanqas fuqieq qeghdin ihaqqu.

8 Imma ahna nafu li l-ligi hi tajba, jekk wiehed jinqeda biha legittiment:

9 Billi nafu dan: li l-ligi mhix maghmula ghan-nies sewwa, iżda ghan-nies bla ligi u diżobbidjenti, ghan-nies bla tjeba u għall-midinbin, ghan-nies bla qima u għal dawk li jkasbru hwejjeġ qaddisa, għal dawk li joqtlu lil missierhom u għal dawk li joqtlu lil ommhom, u għall-qattela,

10 Għaž-żienja, għal dawk li jiznu ma' l-irġiel u mas-subjien, għal dawk li jaqdbu l-ilsiera, għall-giddibin, għal dawk li jahilfu bil-gideb, u jekk hemm xi haġa oħra li hi kontra t-tagħlim shih;

11 Skond l-evanġelju gloriuż t'Alla l-imbierke, li kien fdat lili.

12 U niżiżhajt 'il Kristu Ġesù Sidna, li tani l-ghajnunha, għax sabni fidil, u qeghdni fil-ministeru;

13 Jien li qabel kont dagħaj, u persekuttur, u inġurjuż: imma qlajt hniena, għax dan għamiltu fl-injoranza b'nuqqas ta' fidi.

14 U l-grazzja ta' Sidna kotrot bla qjies, bil-fidi u l-imhabba, li hi fi Kristu Ġesù.

15 Din kelma vera, u ta' min jilqagħha għalkollox: Kristu Ġesù ġie fid-dinja biex isalva l-midinbin; li fosthom jien l-ewwel wiehed.

16 Imma minhabba dan qlajt hniena, biex fija l-ewwel wiehed Ġesù Kristu juri sabar kbir, bhala eżempju għal dawk li għal li ġej jemmnu fih għall-hajja ta' dejjem.

17 Issa lis-Sultan ta' dejjem, li ma jmut qatt, li ma jidhirx, lil Alla wahdu għaref, ġieh u gloriġa għal dejjem ta' dejjem. Amen.

18 Din l-ordni nagħti lilek, ibni Timotju, skond il-profeziji li qabel saru fuqek, biex bihom inti tkun tista' titqabad it-taqbida t-tajba;

19 Billi żżomm il-fidi, u kuxjenza tajba; li x'uhud billi telquha, għamlu nawfragju mill-fidi tagħhom:

20 Fosthom hemm Himenes u Alesandru, li jien irhejthom f'idejn Satana, biex jitgħallmu ma jidgħux.

2 Inhegġigkom mela, qabel xejn, li jsiru orazzjonijiet, talb, interċessjonijiet, u radd il-hajr għall-bnedmin kollha;

2 Għas-slaten, u għal dawk kollha li huma fis-setgħa; biex ngħaddu hajja kwieta u tas-sliem bit-tjeba kollha u onestà.

3 Għax dan tajjeb u jingħoġob quddiem Alla s-Salvatur tagħna;

4 Li jrid il-bnedmin kollha jsalvaw, u jaslu għall-għarfa tas-sewwa.

5 Għax hemm Alla wiehed, u medjatur wiehed bejn Alla u l-bnedmin: il-bnednem Kristu Ġesù;

6 Li ta lilu nnifsu bhala fidwa għal kulhadd, biex tinghata b'xhieda fiż-żmien imwaaqt.

7 Li tagħha jiena kont magħmul predikatur, u apostoll (nitkellem is-sewwa fi Kristu, u ma nigdibx;) mgħallem tal-Ġentili fil-fidi u l-sewwa.

8 Irrid mela li l-irġiel jitolbu kullimkien, billi jgħollu idejn qaddisa, bla għadab u dubju.

9 Hekk ukoll, in-nisa jilbsu hwejjeġ xierqa, bil-misthija u bil-qjies; mhux b'xagħar midfur, jew deheb, jew ġawħar, jew b'ilbies jiswa l-few;

10 Imma (kif jixraq lin-nisa li juru tjeba) b'opri tajba.

11 Ha tngħallem il-mara fis-skiet u bis-sottomissjoni kollha.

12 Jien ma nħallix mara tgħallem, lanqas ikollha setgħa fuq ir-ragel, imma toqghod siekta.

13 Għax Adam kien imsawwar l-ewwel, imbagħad Eva.

14 U ma kienet imqarraq Adam; iżda billi l-mara kienet imqarrqa saret hatja.

15 Madankollu hi tkun salvata billi ssir omm, jekk in-nisa jżommu fil-fidi, u fi-imhabba, u fil-qdusija bil-għaqal.

3 Din kelma vera: Jekk wiehed jixtieq isir isqof, jixtieq xogħol tajjeb.

2 Għalhekk isqof għandu jkun bla htija, ir-ragel ta' mara wahda, b'għajnejh miftuha, meqjus, ta' mgiba tajba, jilqa' l-barranin, jaf iġhallem;

3 Mhux mogħti għall-inbid, ma jarfax idejh, mhux rghib għall-qliegħ bil-ghawġ; imma gwejjed, mhux ġelliedi, mhux imlebleb għall-flus;

4 Wiehed li jmexxi tajjeb lil daru, li jżomm lil uliedu tahtu kif jixraq;

5 (Għax jekk wiehed ma jafx kif imexxi lil daru, kif jista' jiehu hsieb il-knisja t'Alla?);

6 M'għandux ikun imghammed ġdid, li ma jintefax bil-kburija, u jaqa' fil-kundanna tax-xitan.

7 Barra minn hekk jahtieġ ukoll li jkollu xhieda tajba mingħand dawk ta' barra; li ma jaqax fil-ġhajb u fix-xibka tax-xitan.

8 Hekk ukoll id-djaksi għandhom ikunu nies serji, mhux nies li jghawġu l-kliem, mhux mogħtijin għal hafna nbid, mhux rghab għall-qliegħ bil-ghawġ;

9 Li jharsu l-misterju tal-fidi f'kuxjenza safja.

10 U ha jkunu dawn ukoll l-ewwel ipruvati; imbaghad ha jservu ta' djakni, wara li jinstabu bla htija.

11 Hekk ukoll in-nisa taghhom ghandhom ikunu serji, mhux iqasqsu, meqjusa, fidili f'kollox.

12 Ha jkunu d-djakni lir-rġiel ta' mara wahda, u imexxu tajeb lil uliedhom u lil darhom.

13 Ghax dawk li jkunu qdew tajeb l-uffiċċju taghhom ta' djakni jiksbu ghalihom grad gholi, u hila kbira fil-fidi li hi f'Gesù Kristu.

14 Qieghed niktiblek dawn il-hwejjeg, billi nittama li niġi ghandek ma ndumx:

15 Imma jekk niddawwar hafna, ghandek tkun taf kif ghandek iġġib ruhek fid-dar t'Alla, li hi l-knisja t'Alla haj, il-kolonna u r-rifda tas-sewwa:

16 U bla tmerija, kbir hu l-misterju tat-tjieba: Alla deher fil-ġisem, iġġustifikat fl-Ispirtu, rawh l-angli, imxandar lill-Gentili, emmnut fid-dinja, mgholli fil-glorja.

4 Issa l-Ispirtu jghid fi kliem ċar, li fl-aħħar żminijiet x'uħud jitilqu mill-fidi, billi jaghtu widen ghal spirti qarrieqa, u taghlim tax-xjaten;

2 Li jghidu haġa b'oħra bl-ipokresija; u li ghandhom l-kuxjenza taghhom immarkata b'hadida mikwija;

3 Li ma jridux li jsir żwieġ, u jordnaw li ma jittikilx ikel, li Alla halqu biex ikun mehud b'radd il-hajr minn dawk li jemmnu u jaghrfu s-sewwa.

4 Ghax kull haġa maħluqa minn Alla hi tajba, u xejn m'għandu jirtema, jekk ikun milqugh b'radd il-hajr:

5 Ghax hu mqaddes bil-kelma t'Alla u t-talb.

6 Jekk int tfakkar dawn il-hwejjeg lill-aħwa, tkun minlstru tajeb ta' Gesù Kristu, imrobbl fil-kliem tal-fidi u fit-taghlim tajeb, li miegħu int żammejt.

7 Izda hrejef li jkasbru hwejjeg qad-disa, u hrejef tan-nisa xjuħ, m'ghandikx xi tridhom; tharreg aktarx fit-tjieba.

8 Ghax tharriġ tal-ġisem fit-tjieba: izda t-tjieba tiswa ghal kollox, billi ghandha l-weghda tal-hajja t'issa, u ta' dik li ġejja.

9 Din hi kelma vera u ta' min jilqaghha ghalkollox.

10 Ghax ghal dan aħna nithabtu u nsufru t-tagħjir, għaliex aħna nafdaw f'Alla haj, li hu s-Salvatur tal-bnedmin kollha, u speċjalment ta' dawk li jemmnu.

11 Dawn il-hwejjeg għid u għallem,

12 Halli hadd ma jmaqdar lill-żghozitek; izda kun int eżempju ghal dawk li jemmnu, fil-kliem, fil-imġiba, fil-imħabba, fl-ispirtu, fil-fidi, u fis-safa.

13 Sama niġi, agħti ruhek għall-qari, għat-twissija, għat-taghlim.

14 La titlaqx id-don li hemm fik, li kien mogħti lilek bi profezija, mat-tqegħid ta' l-idejn tal-presbiteri.

15 Itfa' hsiebek fuq dawn il-hwejjeg: agħti lilek innisek ghalkollox għalihom; biex il-mixi tiegħek 'il quddiem jidher lil kulhadd.

16 Hares lilek in-nifsek, u t-tagħlim; kompli fihom: ghax meta tagħmel dan issalva sew lilek in-nifsek, u kemm lil dawk li jisimghuk.

5 La ċċanfarx bil-herra wiehed xih, imma wissih bhala missier; u ż-żgħażaġ bhala aħwa;

2 In-nisa xjuħ bhala ommijiet; ix-xebbiet bhala aħwa bniet, bis-safa kollu.

3 Wegħah lir-romol, li huma romol tassew.

4 Imma jekk armla ghandha l-ulied jew ulied l-ulied, ha jitgħallmu l-ewwel juru tjieba f'darhom, u jroddu li haqqhom lill-ġenituri taghhom: ghax dan tajeb u jingħogħ quddiem Alla.

5 Issa dik li hi tassew armla, u wehidha, tafda f'Alla, u tgħaddi l-lejl u n-nhar fl-orazzjoni u fit-talb.

6 Izda dik li tghix fix-xalar hi mejta waqt li hi hajja.

7 U dawn il-hwejjeg ordna, biex ikunu bla htija.

8 Jekk xi hadd ma jahsibx ghal niesu, u l-aktar għan-nies ta' daru, ikun ċahad il-fidi, u hu agharr minn wiehed li ma jemminx.

9 Ha ma tingħaddx mar-romol armla jekk tkun għadha taht is-sittin sena, u mizzewġa aktar minn raġel wiehed.

10 Ghandha tkun magħrufa għall-opri tajba; jekk rabbietx l-ulied; jekk laqgħitx il-frustieri; jekk haslitx saqajn il-qaddisin; jekk ghenitx l-imsejkinin; jekk għamlitx bil-għaqal minn kull opra ta' gid.

11 Izda tilqax ir-romol żgħażaġh: ghax meta x-xewqat taghhom jibdedw jegħibuhom kontra Kristu, jizzewġu;

12 Billi haqqhom il-kundanna, ghax ma żar:mewx l-ewwel rabta.

13 Barra minn hekk jitgħallmu jitgħaż-żnu; jiġġerrew minn dar għal dar; u mhux biss jitgħaż-żnu, izda paċpaċ u seksieka, u jghidu hwejjeg li m'ghandhomx jghiduhom.

14 Għalhekk mela rrid li n-nisa żgħażaġh jizzewġu, ikollhom it-tfal, imexxu d-dar, u ma jaghtux lill-għadu l-ebda okkazjoni ta' tagħjir.

15 Ghax x'uħud diġà daru ma' Satana.

16 Jekk xi raġel jew mara li jemmnu ghandhom ir-romol, ha jghinuhom, u ha ma titgħabbiex il-knisja; biex din tghin lil dawk li huma tassew romol.

17 Ha jkun jisthoqqlhom għieħ doppju

x-xjuh li jmexxu tajieb, l-aktar dawk li jahdmu fil-kelma u fit-tagħlim.

18 Ghax l-iskrittura tgħid: Int m'ghan-dixk issarram il-gendus li jidres il-qamh. U, Haqqu hlasu l-haddiem.

19 Kontra xih tilqa' l-ebda akkuza, jekk mhux quddiem tnejn jew tliet xhieda.

20 Widdeb quddiem kulhadd lil dawk li jidinbu, biex l-ohrajn jibzghu wkoll.

21 Nitolbok quddiem Alla, u Sidna Gesù Kristu, u l-anġli mahtura, biex thares dawn il-hwejjeg bla ma thares lejn wiċċ hadd, u ma zzomm ma' hadd.

22 La tghaġġilx tqieghed idejk fuk hadd, lanqas tissieheb fid-dnubiet ta' haddiehor: zomm ruhek safi.

23 La tixrobx dejjem ilma, imma hu fit inbid għall-istonku u l-mard tieghek ta' sikwit.

24 Id-dnubiet ta' xi rġiel jidhru minn qabel, u jmorru qabel għall-haqq; iżda d-dnubiet ta' ohrajn jimxu warajhom.

25 Hekk ukoll l-opri tajba ta' x'uħud jidhru minn qabel; u dawk li ma jidhrux ma jistghux jibqghu mohbija.

6 Dawk il-qaddejja li huma taħt il-madmad ha jghoddu lil sjiċhom bhala nies li jisthoqqilhom kull ġieħ, biex ma jsirx half b'isem Alla u t-tagħlim tiegħu.

2 U dawk li għandhom sjiċhom jemnu, halli ma jonqsuhomx mill-ġieħ, għax huma ahwa; iżda aktar għandhom jaqduhom, għax huma fidili u mahbubin, u għandhom sehem mill-hedma tajba tagħhom. Dawn il-hwejjeg għallew u wissu.

3 Jekk xi hadd iġghalem xort'ohra, u ma jaqbilx mal-kliem ta' sahha, il-kliem ta' Sidna Gesù Kristu, u mat-tagħlim li hu skond it-tjieba;

4 Hu mimli bih innifsu, ma jaf xejn, iżda mitluf wara kwisjonijiet u ġlied fuq kliem, li minnhom tiġi l-ghira, il-ġlied, it-tagħjir, is-suspetti hżiena,

5 Disputi bla tarf ta' nies mohħhom imħassar, u neqsn mis-sewwa, u li jahsbu li l-qliegħ hu tjieba: aħrab min-nies bħal dawn.

6 Imma tassew li t-tjieba, meta wiehed

hu kuntent b'dak li għandu, hi qliegħ kbir.

7 Ghax xejn ma ġibna f'din id-dinja, u sgrur xejn ma nistghu niehdu minnha.

8 U meta għandna l-ikel u l-ilbies ha nkunu kuntenti bihom.

9 Imma dawk li jistagħnew jaqaw fit-tigrib u f'nassa, u f'hafna xewqat boloh u ta' deni, li jgharrqu l-bnedmin fil-qerda u t-telfien.

10 Ghax l-imhabba tal-flus hi l-gherq tad-deni kollu: x'uħud li taw ruħhom għaliha, tbiegħdu mill-fidi, u nifdu lilhom infushom b'hafna għali.

11 Imma int, ja raġel t'Alla, dan aħarbu; u imxi wara l-haqq, it-tjieba, il-fidi, l-imhabba, is-sabar, il-hlewwa.

12 Tqabad it-taqbida t-tajba tal-fidi, aqbad il-hajja ta' dejjem, li għaliha int ukoll imsejjaħ, u sstarrejt l-istqarrija sabiha quddiem hafna xhud.

13 Nitolbok quddiem Alla, li jagħti l-hajja lill-hlejjaq kollha, u quddiem Kristu Gesù, li quddiem Ponzju Pilatu ta xhieda tajba;

14 Li thares dal-kmandament bla tebgħa, u bla htija, sad-dehra ta' Sidna Gesù Kristu:

15 Li juriha f'waqta, is-Suvran im-bierek u wahdieni, is-Sultan tas-slaten, u s-Sid tas-sjeda;

16 Hu li biss ma jmut qatt, li jghammar fid-dawl li hadd ma jista' jersaq lejħ; li l-ebda bniedom ma rah, u lanqas ma jista' jara: lilu ġieħ u setgħa għal dejjem. Amen.

17 Wissi lil dawk li huma għonja f'din id-dinja, biex ma jimlewx rashom, lanqas jafdaw f'ghana li mhux sgrur, iżda f'Alla l-haj, li jagħtina kollox bil-kotra biex ingawduħ;

18 Biex jagħmlu t-tajieb, biex ikunu għonja b'opri tajba, lesti biex ikunu idejhom miftuħa, u jaqsma ma' l-ohrajn:

19 U jahznu għalihom tezor mibni fuq sisien tajba għaz-zmien li ġej, biex jiksbu l-hajja ta' dejjem.

20 O Timotju, hares dak li hu mogħti f'idejk, billi tahrab it-tlablib hażin u fieragħ, u t-tmerijiet ta' xjenza falza:

21 Li x'uħud li jipprofessawha tbiegħdu mill-fidi. Il-grazzja magħkom. Amen.

It-Tieni Epistola Ta' Pawlu Appostlu Lil Timotju

1 Pawlu, appostlu ta' Gesù Kristu birrieda t'Alla, skond il-wegħda tal-hajja li hi fi Kristu Gesù,

2 Lil Timotju, ibni l-mahbub għaziż: Grazzja, hniena, u sliem, mingħand Alla l-Missier u Kristu Gesù Sidna.

3 Nizzihajr 'l Alla, li jien naqdih b'kuxjenza safja sa minn missirijiet, li bla hedu niftakar fik fit-talb tieghi, lejl u nhar;

4 Billi nixtieq wisq narak, meta niftakar fid-dmugh tieghek, biex nimtela bil-ferh;

5 Meta niftakar fil-fidi sinciera li qiegħda fik, li għammret l-ewwel f'nantek Lojs, u ommok Ewnike; u jien sgur fik ukoll.

6 Għalhekk infakkrek biex iżzomm hajja l-grazzja t'Alla, li qiegħda fik bit-tqegħid ta' idejja.

7 Ghax Alla ma tanix l-ispirtu tal-biza', imma tal-qawwa, u ta' l-imhabba, u ta' razna fuqna nufsa.

8 La tisthix mela taghti xhieda lil Sidna, lanqas minni prunier tieghu: imma hu sehem min-niket ta' l-evangelju skond il-qawwa t'Alla;

9 Li salvana, u sejhilna b'sejha qaddisa, mhux skond l-opri tagħna, iżda skond il-ghan tieghu, u l-grazzja tieghu, li kienet mogħtija lilna fi Kristu Gesù qabel ma nholqot id-dinja,

10 Imma li depret issa bid-dehra tas-Salvatur tagħna Gesù Kristu, li qered il-mewt, u dawwal il-hajja u l-immortalità permezz ta' l-evangelju:

11 Li tieghu jien kont magħmul predikatur, u appostlu, u mghallem tal-Ġentili.

12 Li minhabba f'hekk jien ukoll qiegħed inbati dawn il-hwejjeġ: madankollu jien ma nisthix: għax naf f'min emmint, u nemmen li hu għandu s-setgħa li jħares dak li jien hallejt f'idejħ sa dak il-jum.

13 Żomm tajjeb il-għamla tal-kliem shih, li smajt minghandi, fil-fidi, u fl-imhabba, li hi fi Kristu Gesù.

14 Hares dak id-depożitu sabih tal-verità mogħti lilek permezz ta' l-Ispirtu s-Santu li jgħammar fina.

15 Dan tafu, li dawk kollha li huma fi-Asja telquni; fosthom Figelos u Hermogenes.

16 Ha jagħmel hniena l-Mulej mad-dar ta' Onesiforus; għax ta' spiss ħjieni, u ma stahax mill-katina tieghi:

17 Imma, meta kien Ruma, fittixni bil-hegga kollha, u sabni.

18 Jagħtih il-Mulej li jsib hniena mill-Mulej f'dak il-jum: u f'kemmi hwejjeġ qdieni f'Efesús, inti tafu tajjeb hafna.

2 Int mela, ibni. tqawwa fil-grazzja li hi fi Kristu Gesù.

2 U l-hwejjeġ li smajt minghandi fost hafna xhud, għaddihom lil nies fidili, li għandhom hila jgħallmu oħrajn ukoll.

3 Issaporti mela t-rbatijiet, bħala suldat tajjeb ta' Gesù Kristu.

4 Ebda wiehed minn dawk li jmorru

għall-gwerra ma jindahal fil-hwejjeġ ta' dil-hajja; biex jogħgob lil min għazlu biex ikun suldat.

5 U wkoll, jekk wiehed jissara, ma jehux il-kuruna, jekk ma jissarax skond il-ligi.

6 Il-bidwi li jahdem għandu jkun l-ewwel wiehed li jiehu mill-frott.

7 Ifhem x'qiegħed ngħid; u l-Mulej jagħtik id-dehen f'kollox.

8 Ftakar li Gesù Kristu minn nisel David kien imqajjem minn bejn l-imwiet skond l-evangelju tieghi:

9 Għalih jien inbati, bħal wiehed li għamel id-deni, saħansitra l-ktajjen; imma l-kelma t'Alla mhix marbuta.

10 Għalhekk insofri kollox minhabba l-mahturin, biex huma wkoll jiksbu s-salvazzjoni li hi fi Kristu Gesù mal-glorja ta' dejjem.

11 Din hi kelma vera: Ghax jekk mitna mieghu, ħixxu wkoll mieghu.

12 Jekk inbatu, insaltnu wkoll mieghu: jekk niċduh, jiċhadna hu wkoll:

13 Jekk ma nemmnux, hu jibqa fidil: ma jistax jiċhad lilu nnifsu.

14 Fakkarhom f'dawn il-hwejjeġ, u itlobhom quddiem il-Mulej biex ma joqogħdux jiġġieldu fuq kliem li ma fiħ ebda fejda, iżda li jaqleb lil min jisimgħu.

15 Għaġġel biex tidher quddiem Alla bħala wiehed ippruvat, haddiem li m'għandux mnix jistħi, li jqassam bir-reqqa l-kelma t'Alla.

16 Imma aħrab it-tlabib ħazin u fieragħ: għax dan iżid aktar il-ħażen.

17 U kliemhom jiekol bħal ma tagħmel il-kankrena: fosthom hemm Himenes u Filetus;

18 Li tbiegħdu mis-sewwa, billi jgħidu li l-qawmien mill-imwiet diġà għadda; u qabu l-fidi ta' x'uħud.

19 Madankollu s-sisien t'Alla jżommu shih, billi għandhom dal-kliem maħzuz: Jagħraf il-Mulej dawk li huma tieghu. U: Ha jitbiegħed mill-ħażen kull min isemmi l-isem ta' Kristu.

20 Imma f'dar kbira m'hemmx biss hwejjeġ tad-deheb u tal-fidda, imma wkoll hwejjeġ ta' l-injam u tal-fuħħar: u x'uħud huma ta' ġieħ, u oħrajn bla ġieħ.

21 Mela jekk bniedem jissaffa minn dawn, isir haġa ta' ġieħ, imqaddes. Jiswa għall-bżonn ta' sidu, u mhejji għal kull xogħol tajjeb.

22 Aħrab ukoll ix-xewqat ħziena taz-żgħożija: imma fittex il-haqq, il-fidi, l-imhabba, u s-sliem, ma' dawk li jsejġu l-Mulej b'qalb safja.

23 Imma kwistjonijiet boloh u bla sens aħrabhom, billi taf li dawn iqaqlu l-ġlied.

24 U l-qaddej tal-Mulej m'għandux jiġġieldu; imma għandu jkun helu ma' kulhadd. Jaf iġhallem, sieber,

25 Iwiddeb bil-hlewwa lil dawk li ma

jridux jisimghu; ghandu mnejn Alla jaghtihom l-indiema biex jaghrfu s-sewwa;

26 U jergghu jigu f'sensihom barra mix-xibka tax-xitan, wara li qabadhom taht ir-rieda tieghu.

3 Kun af dan ukoll, illi fl-ahhar jiem jkun zminijiet imwieghra.

2 Ghax in-nies ikunu jhobbu lilhom infushom, ihobbu l-flux, fahharin, kburin, daghajja, ma jisimghu mill-ġenituri, ma jroddux hajr, bla tjeba,

3 Bla qalb, bla hniena, kalunjaturi, bla razan, kefrin, joboghdu lit-tajeb,

4 Tradituri, bla hsieb, rashom mimlija, ihobbu l-pjaċiri aktar milli jhobbu 'l Alla;

5 Ghandhom wiri ta' tjeba, imma jichdu l-qawwa taghha: nies bhal dawn ahrabhom.

6 Ghax bhal dawn huma dawk li jin-diehsu fid-djar, u jiehdu fil-jasar nisa bla ghaqal imghobbija bid-dnubiet, mitlufa wara hafna xewqat hziena,

7 Jitghallmu dejjem, u qatt ma jistghu jaslu biex jaghrfu s-sewwa.

8 Issa bhalma Gannes u Gambres waqfu 'l Mosè, hekk ukoll dawn jieqfu kontra s-sewwa: nies b'mohhhom imhassar ghal kollox, u hziena ghall-ahhar fil-fidi.

9 Izda ma jimxux aktar 'il quddiem: ghax il-bluha taghom tidher lill-bnedmin kollha, bhal ma ġara wkoll lill-bluha ta' dawk it-tnejn.

10 Imma inti taf tajeb it-tagħlim tiegħi: l-imġiba, il-ghan, il-fidi, is-sabar, l-imhabba, il-qawwa tar-ruh,

11 Il-persekuzzjonijiet, il-ghali, li gew fuqi f'Antjokija, f'Ikonjum, f'Listre: x'persekuzzjonijiet sofret: imma minn-hom kollha helisni l-Mulej.

12 Iva, u dawk kollha li jridu jghixu tajeb fi Kristu Gesù jbiatu l-persekuzzjoni.

13 Imma n-nies hziena u qarrieqa jimxu dejjem għall-agharr, iqarrqu, u jitqarrqu.

14 Imma int ibqa' zomm dak li tghal-limt, u li minnu inti sgr, billi taf minghand min tghallimtu.

15 Ghax sa minn tfulitek ilek taf l-iskrittura mqaddsa, li tista' tagħmlek għaref għas-salvazzjoni permezz tal-fidi, li hi fi Kristu Gesù.

16 L-iskrittura kollha hi mogħtija b'ispirazzjoni minn Alla, u tiswa għat-tagħlim, għaċ-ċanfir, għat-twiddib, għat-taħriġ fil-haqq:

17 Biex il-bniedem t'Alla jkun perfett, imrawwam għal kull eghmil tajeb.

4 Nitolbok mela quddiem Alla, u Sidna Gesù Kristu, li jagħmel haqq mill-

hajjin u mill-mejtin fid-dehra tiegħu, u fis-saltna tiegħu;

2 Xandar il-kelma; ishaq f'waqtu, u barra minn waqtu; widdeb, ċanfar, wissi bis-sabar kollu u t-tagħlim.

3 Ghax għad jiġi ż-zmien meta ma jahmlux it-tagħlim it-tajeb; imma skond ix-xewqat hziena tagħhom, u b'widnejhom jikluhom, jigmghu għalihom dutturi;

4 U jdawru widnejhom mis-sewwa, u jduru għall-hrejef.

5 Izda int iftaħ għajnejk f'kollox, sofri t-tbatijiet, għamel ix-xogħol ta' ewanġelista, aqdi sewwa l-ministeru tiegħek.

6 Ghax jien issa wasalt biex demmi jkun offrut b'sagrifiċċju, u ż-zmien tat-tluq tiegħi wasal.

7 Tqabadt it-taqbida t-tajba, temmejt il-ġirja tiegħi, zammejt il-fidi:

8 Mn'issa 'l quddiem hemm merfugħa għaliya l-kuruna tal-haqq, li l-Mulej, l-imhallel ġust, jagħtini f'dak il-jum: u mhux biss lili, izda wkoll lili dawk kollha li jhobbu d-dehra tiegħu.

9 Aghmel mill-ahjar biex tiġi għandi malajr:

10 Ghax Demas telaqni, billi habb did-dinja, u mar Tessalonika; Kreskens mar Galata, Titus Dalmatja.

11 Luqa wahdu qieghed miegħi. Hu 'l Marku, u ġibu miegħek: ghax jiswieli għall-ministeru.

12 U 'l Tikikus bghattu Efesus.

13 Meta tiġi, ġib miegħek il-mantar li hallejt jien Troas ma' Karpus; u l-kotba, imma l-aktar il-parċmini.

14 Alessandru l-brunzar għamilli hafna hsara: il-Mulej ihallu skond eghmilu.

15 Int ukoll oqghod għassa tiegħu; ghax hu żamm hafna kontra kliemna.

16 Fl-ewwel difiża tiegħi hadd ma waqaf miegħi, imma kulhadd telaqni: nitlob 'l Alla li dan ma jkunx magħdud għalihom.

17 Madankollu l-Mulej waqaf miegħi, u tani l-qawwa; biex ix-xandir ikun magħruf bija kollu kemm hu, u jisimghu l-Ġentili kollha: u kont meħlus minn halq l-iljun.

18 U l-Mulej jehlisni minn kull eghmil hazin, u jsalvami għas-saltna tiegħu tas-sema: lili l-glorja għal dejjem ta' dejjem. Amen.

19 Selli għal Priska u għal Akwila, u għad-dar ta' Onesiforus.

20 Erastus baqa' Korintus, imma 'l Trofimus hallejtu Milete marid.

21 Habrek biex tiġi qabel ix-xitwa. Ewbulus, u Pudens, u Linus, u Klawdja, u l-ahwa kollha, isellu għalik.

22 Sidna Gesù Kristu jkun ma' l-ispirtu tiegħek. Il-grazzja magħkom. Amen.

L-Epistola Ta' Pawlu Appostlu Lil Titus

1 Pawlu, qaddej t'Alla, u appostlu ta' Gesù Kristu, skond il-fidi tal-mahturin t'Alla, u t-taghrif tas-sewwa li hi skond it-tjieba;

2 Fit-tama tal-hajja ta' dejjem, li Alla, li ma jistax jigdeb, wiegħed qabel ma bdiet id-dinja;

3 Imma li wera f'waqtu l-kelma tieghu permezz tax-xandir, mogħti f'idejja skond il-kmandament t'Alla s-Salvatur tagħna;

4 Lil Titus, ibni tassew skond il-fidi li għandna t-tnejn: Grazzja, hniena, u sliem, mingħand Alla l-Missier u Sidna Gesù Kristu s-Salvatur tagħna.

5 Minhabba f'dan hallejtek Kreta, biex tqiegħed f'lokkhom il-hwejjeġ li jonqsu, u tagħmel xjuħ f'kull belt, bħal ma ordnajt-lek;

6 Jekk wieħed ikun bla htija, raġel ta' mara waħda, ikollu wlied li jemmnu, li mhumieħ mixlijin b'imġiba hazina, jew li ma jobdux.

7 Għax isqof għandu jkun bla htija, bħala l-amministratur t'Alla; mhux joghġob lilu nnifsu, mhux li jitlagħlu malajr, mhux mogħti għall-inbid, mhux ġellied, mhux mogħti għall-qliegħ bil-għawġ;

8 Imma niedem li jhobb jilq' l-barranin, li jhobb it-tajbin, meqjus, ġust, qaddis, irżin;

9 Li jżomm shiħ mal-kelma ta' min jemminha bħal ma kien imġallem; biex ikun jista' b'taġħlim shiħ sew iwissi u kemm jikkonvinċi lil dawk li jmieru.

10 Għax hawn hafna li ma jobdux, li jithaddtu fieragħ, u qarrieqa, l-aktar dawk tač-čirkončizjoni;

11 Li halqhom għandu jingħalaq, li jaqilbu familji shah, billi jgħallmu hwejjeġ li m'għandhomx iġħallmu, għall-qliegħ bil-għawġ.

12 Wieħed minnhom stess, profeta minn tagħhom, qal: Il-Kretin huma dejjem giddieba, bhejjem li jagħmlu l-hsara, zaqqeqin u għażzenin.

13 Dix-xhieda hi minnha. Għalhekk čanfruhom bil-ahrax, biex ikunu shah fil-fidi;

14 Biex ma jagħtux widen għall-hrejfej tal-Lhud, u għall-kmandamenti tal-bnedmin, li jagħtu daharhom lis-sewwa.

15 Għal min hu safi kollox hu safi: iżda għal dawk li huma mniġġsin u ma jemmnu, xejn mhu safi: iżda mohħhom u l-kuxjenza tagħhom ukoll huma mniġġsin.

16 Jistqarru li jagħrfu 'l Alla; imma l-opri tagħhom jichduh, billi huma nies ta' min jobghodhom, u ma jobdux, u ma jiswew għall-ebda eġħmil tajjeb.

2 Imma int tkellem il-hwejjeġ li jixirqu lit-taġħlim shiħ:

2 Biex l-irġiel xjuħ ikunu meqjusin, għaqdin, irzan, shah fil-fidi, fl-imhabba, u fis-sabar.

3 In-nisa xjuħ l-istess: iġibu ruhhom kif jixraq lill-qdusija, mhux kalunjaturi, mhux mogħtijin għal hafna nbid, imma għalliema ta' hwejjeġ tajba;

4 Biex iġħallmu n-nisa zġħazagħ ikunu meqjusin, iħobbu lil zwieġhom, u lil uliedhom.

5 Li jkunu bil-għaqal, safja, jiehdu hsieb id-dar, tajbin, jisimghu minn zwieġhom, biex ma jsirx half bil-kelma t'Alla.

6 Hekk ukoll iż-zġħazagħ wissihom biex ikunu meqjusin.

7 Uri lilek innifsek f'kollox xempju ta' opri tajba: fit-taġħlim, nuqqas ta' tahsir, għaqal, sinčeritā,

8 Kliem shiħ, li ma jistax ikun ikkundannat: biex min hu kontra jistiħi, billi ma jisb xi jġhid l-ebda deni fuqek.

9 Widdeb lill-qaddejja biex jisimghu minn sjiedhom, u biex joghġbuhom sewwa f'kollox; u ma jmerux;

10 Ma jisirqux, imma juru li huma fidili għalkollox; biex isebbu t-taġħlim t'Alla s-Salvatur tagħna f'kollox.

11 Għax il-grazzja t'Alla li ġġib is-salvazzjoni dehret lill-bnedmin kollha,

12 U għallmitna ničdu l-hażen u x-xewqat tad-dinja, biex ingħixu bil-qjies, bil-haq, u bit-tjieba, f'din id-dinja:

13 Nistennew dik it-tama mbierka, u d-dehra gloriuza t'Alla l-kbir, u s-Salvatur tagħna Gesù Kristu;

14 Li ta lilu n-nifsu għalina, biex jifdina minn kull hažen, u jnaddaf għalih innifsu poplu, li hu tieghu, imheġġeġ għall-opri tajba.

15 Dawn il-hwejjeġ tkellem, u widdeb, u čanfar bis-setgħa kollha. Thalli 'l hadd min imaqdrek.

3 Fakkarhom li għandhom ikunu suġġetti għall-prinčipati u s-setgħat, jobdu lil min hu fuqhom, ikunu mhejjiin għal kull eġħmil tajjeb,

2 Ma jghajru lil hadd, ma jkunux għelieda, imma gwejdin, billi jkunu kollhom hlewwa ma' kullhadd.

3 Ghax ahna stess konna wkoll darba boloh, ma nobdux, imqarraqin, naqdu kull xorta ta' xewqat u pjaçiri, nghixu fil-hażen u l-ghira, mibghudin, u noboghdu lil xulxin.

4 Imma wara dan dehret it-tjieba u l-imhabba t'Alla s-Salvatur taghna lejn il-bniedem,

5 Mhux bl-opri tajba li konna ghamilna, iżda skond il-hniena tiegħu salvana, bil-ħasil tat-twelid mill-ġdid, u t-tiġdid ta' l-Ispirtu s-Santu;

6 Li sawwab fuqna bil-kotra b'Ġesù Kristu s-Salvatur taghna;

7 Biex wara li nkunu iġġustifikati bil-grazzja tiegħu, insiru werrieta skond it-tama tal-hajja ta' dejjem.

8 Din kelma vera: u fuq dawn il-hwejjeġ irridek thaqqaq ta' spiss, biex dawk li jemmnu f'Alla jieħdu hsieb li jagħtu ruhhom għall-opri ġusti. Dawn il-

hwejjeġ huma tajbin u ta' fejda għall-bniedmin.

9 Imma aħrab kwisjonijiet boloh, u sensil tan-nisel, u ġlied, u tilwim fuq il-liġi; għax huma bla fejda u fiergħa.

10 Bniedem eretku, wara l-ewwel u t-tieni twissija, warbu;

11 Billi taf li bniedem bħal dan hu maqlub, u jidneb, u ikkundannat minnu nnifis.

12 Meta nibgħat 'l Artemas għandek, jew 'l Tikikus, haffef biex tiġi għandi Nikopolis: għax hemm wahhalt f'rasi li nġhaddi x-xitwa.

13 Għamel mill-aħjar biex iġġib 'il Żenas l-avukat u 'l Apollo fil-vjaġġ tagħhom, biex ma jonqoshom xejn.

14 Ha jitgħallmu taghna wkoll jagħtu ruhhom għall-opri tajba għall-htigijiet li jistgħu jinqalghu, biex ma jkunux bla frott.

15 Isellu għalik dawk kollha li huma miegħi. Selli għal dawk li jhobbuna fil-fidi. Il-grazzja magħkom il-koll. Amen.

L-Epistola Ta' Pawlu Appostlu Lil Filemon

1 Pawlu, priġunier ta' Ġesù Kristu, u Timotju huna, lil Filemon mahhub taghna, u haddiem sehibna,

2 U lil Appja mahbuba taghna, u lil Arkippus sehibna fl-armi, u lill-knisja f'darek:

3 Grazzja lilkom, u sliem minghand Alla Missierna u Sidna Ġesù Kristu.

4 Nizzihajr 'l Alla tiegħi, insemmik dejjem fit-talb tiegħi,

5 Billi nisma' fuq l-imhabba u l-fidi tiegħek, li għandek għal Sidna Ġesù, u għall-qaddisin kollha;

6 Biex is-shubija tal-fidi tiegħek turi l-qawwa tagħha bil-gharfa ta' kull haġa tajba li hemm fik fi Kristu Ġesù.

7 Ghax ahna għandna ferh kbir u farag fl-imhabba tiegħek, għax il-qalb tal-qaddisin hi mohjija minnek, hija.

8 Għalhekk, għalkemm għandi s-setgħa kollha fi Kristu li nqabbdek tagħmel dak li hu xieraq,

9 Aktar irrid, f'għieħ l-imhabba, nitlobok bil-hrara, jien, Pawlu x-xih, u issa wkoll priġunier ta' Ġesù Kristu.

10 Nitlobok għal ibni Onesimus, li jien ulid fil-ktajjen tiegħi:

11 Li fl-imghoddi ma kienx jiswielek, imma issa jiswa lilek u lili:

12 Li jien arġajt bghattulek: għalhekk ilqgħuh, qisu qalbi stess:

13 Li txaqt inzommu miegħi, biex jaq-dini f'lokok fil-ktajjen fejn jien minhabba l-evangelju.

14 Imma bla ma tkun taf int, ma ridt nagħmel xejn; biex dal-ġid tiegħek ma jkun qisu ta' bil-fors, imma minn rajk.

15 Ghax jista' jkun li għalhekk hu telaq għal xi żmien, biex int tilqgħu għal dejjem;

16 Mhux issa bhala qaddej, imma aktar minn qaddej, bhala huk il-ghaziż, l-aktar għalija; imma kemm aktar għalik, sew fil-ġisem, u kemm fil-Mulej?

17 Jekk mela tghoddi b'sieħbek, il-qgħuh qisu jien stess.

18 Jekk għamillek xi hsara, jew għandu jagħtik xi haġa, qieghdha fuq ismi:

19 Jien Pawlu ktibt dan b'idejja stess: jien inhallas; ma ngħidliex kif barra minn dan int għandek dejn miegħi lilek innifsek stess.

20 Iva, hija, ha tkun ta' xi fejda għalija fil-Mulej; ferrahli qalbi fil-Mulej.

21 Billi għandi qalbi qawwija fl-ubbidjenza tiegħek ktiblek, għax naf li int tagħmel ukoll aktar milli ngħid jien.

22 Imma int fl-istess hin hejjili wkoll

fejn noqghod: ghax nittama li permezz tat-talb taghkom nirtaddilkom.

23 Epafras, siehbi fil-habs fi Kristu Gesù, iselli ghalik;

24 U Marku, Aristarkus, Demas u Luqa, haddiema shabi.

25 Il-grazzja ta' Sidna Gesù Kristu tkun ma' l-ispiritu taghkom. Amen.

L-Epistola Ta' Pawlu Appostlu Lil-Lhud

1 Alla, li bosta drabi u b'hafna manjieri kellem fi-imghoddi lil missirijietna bil-profeti,

2 F'dawn l-ahhar jiem kellimna b'Ibnu, li ghamlu werriet tal-hwejjeg kollha, u li bih ukoll ghamel id-dinjiet;

3 Hu, li hu d-dija tal-glorja tieghu, u x-xbieha perfetta tal-persuna tieghu, u li jzomm il-hwejjeg kollha bil-kelma tas-setgha tieghu, wara li bih innifsu naddaf dnubietna, qaghad bil-qiegħda fuq il-lemin tal-Maestà fi-oghla tas-smewwiet;

4 U sar hafna ahjar mill-angli, billi b'wirt kiseb isem bil-wisq iżjed oghla minnhom.

5 Ghax lil min mill-angli xi darba qal: Int Ibni, illum jien nissiltek? U jarga': Inkunlu Missier, u hu jkunli Iben?

6 U raga', meta gieb l-iben il-kbir fid-dinja, qal: Ha jqimuh l-angli kollha t'Alla.

7 U għall-angli qal: Jagħmel l-irjiegħ l-angli tieghu, u ilsna tan-nar il-ministri tieghu.

8 Imma għall-Iben qal: It-tron tiegħek, o Alla, hu għal dejjem ta' dejjem: xettru ta' haqq hu x-xettru ta' saltnatek.

9 Int habbejt il-haqq, u bghadt il-hażen; għalhekk Alla, Alla tiegħek, dehnek biż-zejt tal-ferħ aktar minn shabek.

10 U, Int, Mulej, fil-bidu qegħdit is-sisien ta' l-art; u xogħol idejk huma s-smewwiet:

11 Huma jintemmu; imma inti tibqa'; kollhom jiqdiemu bħal ma tagħmel libsa.

12 U tkebbibhom bħal mantar, u jitbid-ldu: iżda inti tibqa' l-istess, u sninek ma jintemmu.

13 Imma lil min mill-angli qatt qal: Oqghod fuq lemini, sama nqiegħed l-egħdewwa tiegħek b'mirfes riglejk?

14 Mhumieħ kollha spirti qaddejja, mibgħutin biex jaqdu għall-ġid ta' dawk li sa jirtu s-salvazzjoni?

2 Għalhekk għandna aktar u aktar nagħtu widen għall-hwejjeg li smajna, biex ma nħalluhomx f'xi żmien jaharbu.

2 Ghax jekk il-kelma mxandra mill-

angli kienet b'sahhitha, u kull ksur u disubbidjenza hadu hlas ġust;

3 Kif nehilsu, jekk nittraskuraw salvazzjoni kbira bħal din; li kienet l-ewwel imxandra mill-Mulej, u mwettqa għalina minn dawk li semgħuh?

4 Alla wkoll jixhdihom, sew b'egħliem u kemm b'egħgubijiet, u mirakli ta' kull xorta, u doni ta' l-Ispiritu s-Santu, skond ir-rieda tieghu stess.

5 Ghax hu ma qegħidx taht l-angli d-dinja li ġeija, li fuqha qegħdin nit-kellmu.

6 Imma wiehed x'imkien xehed, billi qal: X'inhu l-bniedem, biex tiftakar fih? jew bin il-bniedem, biex tiehu hsiebu?

7 Inti għamiltu f'it anqas mill-angli; int inkurunajt bil-glorja u l-ġieħ, u qegħditu fuq l-opri ta' idejk:

8 Kollox qegħdit inti taht riglejk. Ghax ladarba taħtat kollox lilu, hu xejn ma halla li mhux imtaħhat lilu. Imma issa għadna ma narawx kollox imtaħhat lilu.

9 Imma ahna naraw 'il Gesù, li ntgħamel f'it anqas mill-angli talli bata l-mewt, inkurunat bil-glorja u l-ġieħ; biex bil-grazzja t'Alla jduq il-mewt għal kul-hadd.

10 Ghax kien jixraq lil dak li kollox hu għalih, u li bih hu kollox, li jwassal hafna wlied fil-glorja, biex jagħmel perfett permezz tat-tbatijiet lil mexxej il-kbir tas-salvazzjoni tagħhom.

11 Ghax sew dak li jqaddes u kemm dawk li huma mqaddsin huma kollha minn wiehed; għalhekk ma jisthix isejbilhom ahwa,

12 Billi jgħid: Inxandar ismek lil huti, f'nofs il-miġemgħa nghannelek tifhir.

13 U jarga': Nafda fih. U iżjed: Ara, jien u l-ulied li tani Alla.

14 Mela billi l-ulied għandhom l-istess laham u demm, hu wkoll ha schem minn dan l-istess demm u laham, biex permezz tal-mewt jeqred lil dak li kellu l-hakma tal-mewt, jiġifieri, ix-xitan;

15 U jehles lil dawk li minhabba l-biza' tal-mewt kienu sugġetti għall-jasar hajjit-hom kollha.

16 Ghax sgrur ma hax fuqu n-natura ta' l-angli; izda ha fuqu n-nisel t'Abraham.

17 Ghalhekk kien jahtieglu li f'kollox ikun maghmul bhall-ahwa, biex isir qassis il-kbir u hanin u fidil fil-hwejjeg li ghandhom x'jaqsmu m'Alla, biex ihallas ghadnubiet tal-poplu.

18 Ghax billi hu nnifsu bata billi kien imgarrab, jista' jghin lil dawk li huma mgarrbin.

3 Ghalhekk, huti qaddisa, intom li ghandkom sehem fis-sejha tas-sema, ahsbu fuq l-Appostlu u l-Qassis il-Kbir ta' l-istqarrija tal-fidi taghna, Kristu Gesu';

2 Li kien fidil ma' dak li ghamlu, bhal ma kien ukoll Mosè fidil f'daru kollha.

3 Ghax dal-bniedem kien maghdud li jisthoqqulu aktar glorja minn Mosè, daqs-kemm dak li bena d-dar ghandu iżjed gieh mid-dar.

4 Ghax kull dar hi mibnija minn xi bniedem; imma dak li jibni kollox hu Alla.

5 U Mosè tassew kien fidil f'daru kollha, bhala qaddej, bhala xhieda ta' dawk il-hwejjeg li kellhom jinghadu wara;

6 Imma Kristu hu bhala iben fuq daru stess; u daru hi ahna, jekk inzommu shih il-fiduċja u l-ferh tat-tama qawwija sa l-ahhar.

7 Ghalhekk (bhal ma jghid l-Ispirtu s-Santu: Jekk illum tisimghu lehn, u

8 La twebbxus qalbkom, bhal ma gara fir-ivell, f'jum it-tigrib fid-deżert:

9 Meta missirijietkom garrbuni, u ipruvawni, u raw l-eghmejjel tiegħi tul erbghin sena.

10 Ghalhekk kont imghaddab ghal dak in-nisel, u ghidit: Dejjem jizbaljaw f'qalbhom; u ma gharfux triqati.

11 Ghalhekk hlifit f'ghadbi: Ma jidhlux fil-mistrieħ tiegħi.)

12 Araw, huti, li ma jkunx hemm f'xi hadd minnkom qalb hażina li ma temminx, billi titbieghed minn Alla l-haj.

13 Izda heġġu lil xulxin kuljum, sakemm ghadkom tghidu "Illum," biex hadd minnkom ma jitwebbes permezz tal-qerq tad-dnub.

14 Ghax ahna sirna shab Kristu, jekk nzommu shiha sa l-ahhar il-fiduċja li kellna fil-bidu.

15 Meta qal: Jekk tisimghu lehn illum, la twebbxus qalbkom, bhal f'jum l-irvell.

16 Ghax min huma dawk, li wara li semghu, irvellaw? Mhux dawk kollha li hargu mill-Egittu mmexxija minn Mosè?

17 U ghal min ghadab tul erbghin sena? Mhux ghal dawk li dinbu, li l-igsma mejta taghghom waqghu fid-deżert?

18 U lil min halef li ma jidhlux fil-mistrieħ tiegħu, hlief lil dawk li ma ridux jemmnu?

19 Hekk naraw li ma setghux jidhlu ghax ma emmnux.

4 Ha nibzghu mela, li, waqt li baqagħlna l-wegħda li nidhlu fil-mistrieħ tiegħu, ma jkunx hemm xi hadd minnkom li jidhiru li baqa' lura minnha.

2 Ghax sew lilna kien imxandar l-evangelju, kemm ukoll lilhom; imma l-kelma mxandra ma switilhomx, billi ma kenitx mhallta mal-fidi f'dawk li ser-ghuha.

3 Ghax ahna li emminna nidhlu fil-mistrieħ, bhal ma qal: Hekk hlifit f'ghadbi: Ma jidhlux fil-mistrieħ tiegħi: ghalkemm l-eghmejjel tiegħu kienu mitmuma sa mit-tisjjs tad-dinja.

4 Ghax hu qal x'imkien hekk ghas-seba' jum: U strieħ Alla fis-seba' jum mill-eghmejjel kollha tiegħu.

5 U hawn ukoll mill-ġdid: Ma jidhlux fil-mistrieħ tiegħi.

6 Billi ra mela li kien baqa' li x'uhud jidhlu fih, u dawk li lilhom kien imxandar l-ewwel ma dahlux minhabba d-disubbidjenza taghghom:

7 Mill-ġdid waqqat jum, billi qal b'David, wara żmien twil: Illum, bhal ma ntqal qabel, illum jekk tisimghu lehn, la twebbxus qalbkom.

8 Ghax kieku Gozwe' tahom il-mistrieħ, ma kienux jitkellem wara fuq jum iehor.

9 Ghalhekk baqa' l-mistrieħ tas-Sibt għall-poplu t'Alla.

10 Ghax min dahal fil-mistrieħ t'Alla strieħ hu wkoll mix-xogħol tiegħu, bhal ma strieħ Alla minn tiegħu.

11 Ha nahdumu mela biex nidhlu f'dak il-mistrieħ, biex hadd ma jaqa' fuq l-istess eżempju ta' disubbidjenza.

12 Ghax hajja hi l-kelma t'Alla, u qawwija, u taqta' aktar minn sejf b'zewġt ixfar, u tinfed ukoll sa fejn tinfired ir-ruh mill-ispirtu, u l-ġogi mill-mudullun, u tgharbel il-hsibijiet u l-fehmiet tal-qalb.

13 U m'hemm l-ebda kreatura li ma tidhirx quddiemu: imma kollox hu gheri u mikxuf quddiem ghajnejn dak li mieghu ghandna x'naqsmu.

14 Mela meta naraw li ghandna qassis il-kbir hekk gholi, li dahal fis-smewwiet, Gesu' Bin Alla, ha nzommu shih l-istqarrija tal-fidi taghna.

15 Ghax ahna m'ghandniex qassis il-kbir li ma jhossx ghad-dghufijiet taghna; imma li kien imgarrab f'kollox bhalna, izda bla dnub.

16 Ha nersqu mela bla biza' lejn it-tron tal-grazza, biex naqilghu hniuna, u nsibu grazza ta' ghajnuna fil-bżonnijiet taghna.

5 Ghax kull qassis il-kbir mehud minn fost il-bniedmin hu mqieghed għall-bniedmin f'dawk il-hwejjeg li ghandhom

x'jaqsmu m'Alla, biex joffri sew ghotjiet u kemm sacrificċji ghad-dnubiet:

2 Li jkun jaf jaghder lil dawk li ma jafux, u lil dawk li harġu barra mit-triq; ghax hu nnifsu wkoll imdawwar bid-ghufja.

3 U minhabba f'hekk ghandu joffri sacrificċji ghad-dnubiet, sew ghall-poplu, u kemm ghalih innifsu.

4 U l-ebda bniadem ma jiehu dal-gieħ ghalih innifsu, iżda min hu msejjah minn Alla, bhal ma kien Arun.

5 Hekk ukoll Kristu ma igglorifikax lilu nnifsu biex isir qassis il-kbir; imma dak li qallu: Int Iboni, illum nissiltek.

6 Bhal ma qal f'imkien ieħor: Inti qassis ghal dejjem skond l-ordni ta' Melkiseidek.

7 Hu, li fil-jiem tal-ġisem tiegħu, meta offra talb u thannin b'aghjat qawwi u dmugh lil dak li sata' jsalvah mill-mewt, kien mismugh minhabba t-tjieba tiegħu;

8 Ghalkemm kien Iben, tghallem l-ubbidjenza minn dawk il-hwejjeġ li bata;

9 U billi kien magħmul perfett, sar il-kawża tas-salvazzjoni ta' dejjem ghal dawk kollha li jobduh;

10 Imsejjah minn Alla bhala qassis il-kbir skond l-ordni ta' Melkiseidek.

11 Li fuqu ghandna hafna hwejjeġ xi nġhidu, u tqal biex jitfissru, billi sirtu tqal biex tisimgħu.

12 Ghax ghalkemm imisskom sa daż-żmien sirtu għalliema, tahtieġu li xi hadd jarga' jghallimkom mill-ġdid x'inhuma l-ewwel principji ta' l-orakli t'Alla; u sirtu hekk li tahtieġu l-halib, u mhux ikel qawwi.

13 Ghax kull min għadu tal-halib għad m'għandux esperjenza tal-kelma tal-haqq: ghax għadu tarbija.

14 Imma l-ikel qawwi hu għal dawk li għandhom iż-żmien: għal dawk li bid-drawwa għandhom is-sensi tagħhom imħarġin biex jagħrfu sew it-tajjeb u kemm il-hazin.

6 Għalhekk inhallu l-ewwel tagħlim fuq Kristu, u nġhaddu għall-perfezzjoni; bla ma nerrġhu nqiegħdu l-pedament ta' l-indiema mill-egħmejjel mejta, u tal-fidi f'Alla,

2 U tat-tagħlim fuq il-magħmudijiet, u tat-tqegħid ta' l-idejn, u tal-qawma ta' l-imwiet, u tal-haqq ta' dejjem.

3 U dan ahna naghmluh, jekk Alla jrid.

4 Ghax ma jstax ikun li dawk li kienu darba mdawlin, u daqu d-don tas-sema, u għandhom sehem mill-Ispirtu s-Santu,

5 U tiegħmu l-kelma tajba t'Alla, u s-setgħat tad-dinja li ġeja,

6 Jekk jaqqu, jerrġghu jġedduhom bl-indiema; ghax ikunu jsalbu għalihom lil

Bi Alla mill-ġdid, u jwaqqghuh għall-ghajb quddiem id-dinja.

7 Ghax l-art li tixrob ix-xita li ta' spiss taqa' fuqha, u trodd hxejjex tajba għal dawk li minnhom tinhadem, ikollha l-barka minn Alla:

8 Iżda dik li tagħmel mewt u għolliq hi mwarrba, u qrib li tkun miħuta; it-tmiem tagħha hu li tinharraq.

9 Imma, maħbubin, ahna sguri minnkomm minn hwejjeġ aħjar, u li għandhom x'jaqsmu mas-salvazzjoni, ghalkemm qegħdin nitkellmu hekk.

10 Ghax Alla mhux bla haqq biex jinsa x-xogħol tagħkom u l-hedma ta' l-im-habba, li wrejtu għal ismu, bil-qadi li qdejt, u li għadkom taqdu, lill-qaddisin.

11 U ahna nixtiequ li kull wieħed minnkomm juri sa l-aħħar l-istess heġġa għat-twettiq shih tat-tama:

12 Biex ma titgħazznux, imma tixbhu lil dawk li permezz tal-fidi u s-sabar jirtu l-wegħdi.

13 Ghax meta Alla għamel wegħda lil Abraham, billi ma satax jahlef b'wieħed akbar, halef bil innifsu,

14 Billi qal: Tasew tberik jien inbierkek, u nkattrek u narga' nkattrek.

15 U hekk, wara li bis-sabar qağhad jistenna, qala' l-wegħda.

16 Ghax il-bnedmin tasew jahilfu bl-akbar: u għalihom il-halfa bhala rabta hi t-tmien ta' kull glieda.

17 Għalhekk Alla, billi ried juri aktar bil-qawwa lill-werrieta tal-wegħda li l-fehma tiegħu ma titbiddilx, wettaqha b'halfa:

18 Biex b'żewġ hwejjeġ li ma jitbiddlux, li fihom ma jstax ikun li Alla jgħdeb, ahna jkolna farag kbir, ahna li hrabna għall-kenn biex naqbd u mat-tama mqieghda quddiemna;

19 Tama li għandna bhala ankra tar-ruh, sew sgura u kemm qawwiya, u li tidhol 'il ġewwa mill-velu;

20 Fejn dahal għalina bhala prekursor, Ġesu, li sar qassis il-kbir għal dejjem, skond l-ordni ta' Melkiseidek.

7 Ghax dan Melkiseidek, sultan ta' Salem, qassis t'Alla l-Għoli, iltaqa' m'Abrahain hu u rieġa' lura wara li qered lis-slaten, u bierku;

2 U li lilu wkoll Abraham ta l-egħxur minn kollox; u li ismu jfisser l-ewwel Sultan tal-haqq, imbagħad ukoll Sultan ta' Salem, jigifieri, Sultan tas-sliem;

3 Bla missier, bla omm, bla nisel, li la għandu bidu ta' jiem, u lanqas tmiem ta' hajja; imma magħmul jixbah lil Bin Alla; jibqa' qassis għal dejjem.

4 Araw issa kemni kien kbir dal-bniadem, li lilu Abraham il-patrijarka ta' l-egħxur tal-priza.

5 U tassew dawk li huma wlied Levi, li jiehdu s-saċerdozju, ghandhom il-jedd jiehdu l-eghxur minghand il-poplu skond il-ligi, jigifieri, minghand huthom, ghalkemm hargu minn genbejn Abraham: 6 Imma dak li n-nisel tiegħu mhux maghdud minnhom ha l-eghxur minghand Abraham, u bierek lil dak li kellu l-weghdiet.

7 Minghajr ebda kontradizzjoni, l-iżghar jitbierek mill-akbar.

8 Barra minn dan, hawn huma bnedmin li jmutu li jiehdu l-eghxur; iżda hemm jehodhom wiehed, li fuqu hemm xhieda li għadu haj.

9 U biex ngħid hekk, Levi wkoll, li ha l-eghxur, hallas l-eghxur f'Abraham.

10 Ghax kien għadu f'genbejn mis-sieru, meta Melkasidek iltaqa' miegħu.

11 Jekk mela l-perfezzjoni sehhet bis-saċerdozju ta' Levi (ghax tahtu l-poplu ha l-ligi,) xi htiega aktar kien hemm li jquq qassis iehor skond l-ordni ta' Melkasidek, u li ma kienx imsejjah skond l-ordni t'Arun?

12 Ghax billi tbidel is-saċerdozju, hemm il-bżonn ta' tiddil ukoll fil-ligi.

13 Ghax dak li fuqu jingħadu dawn il-hwejjeg kien minn ta' tribu oħra, li hadd minnu ma kien jersaq lejn l-altar.

14 Jidher ċar li Sidna hareġ minn Guda; u fuq dan it-tribu Mosè ma qal xejn dwar is-saċerdozju.

15 U dan hu wisq aktar ċar: ghax lahaq qassis iehor li jixbah lil Melkasidek.

16 Li sar, mhux skond il-ligi ta' kmmandamenti tal-ġisem, imma skond is-setgħa ta' hajja bla tmiem.

17 Ghax hu jixhed: Int qassis għal dejjem skond l-ordni ta' Melkasidek.

18 Ghax tassew il-kmandament ta' qabel jithassar, minhabba n-nuqqas ta' sahħa u ta' htiega tiegħu.

19 Ghax il-ligi m'għamlet xejn perfett, iżda d-dhul ta' tama ahjar għamel: b'din it-tama nersqu lejn Alla.

20 Billi ma kienx minghajr halfa li sar qassis:

21 (Għax dawk il-qassisin saru minghajr halfa; imma dan b'halfa ta' dak li qallu: Halef il-Mulej, u ma jisghobbihx: Int qassis għal dejjem skond l-ordni ta' Melkasidek.)

22 B'dan Ġesù sar rahan ta' rabta' ahjar.

23 U dawk tassew saru qassisin b'għadd kbir, ghax ma setghux jibqgħu minhabba l-mewt:

24 Imma dal-bniedem, ghax jibqa' għal dejjem, għandu saċerdozju li ma jista' jgħaddi għand hadd.

25 Għalhekk jista' wkoll isalva għal kolloxx lil dawk li bih jiġu għand Alla, billi hu dejjem haj biex jidhol għalihom.

26 Ghax kien jaqbilna jkolna qassis

kbir bħal dan, li hu qaddis, bla htija, bla għajb, mifrud mill-midinbin. u mgholli aktar 'il fuq mis-smewwiet.

27 Li m'għandux bżonn ta' kuljum, bħal dawk il-qassisin il-kbar, joffri sagraficcju, l-ewwel għal dnubietu, u mbagħad għal dawk tal-poplu; ghax dan għamlu darba, meta offra lilu nniġsu.

28 Ghax il-ligi tagħmel qassisin il-kbar, bnedmin li huma dgħajfa; imma l-kelma tal-halfa, li ġiet wara l-ligi, tagħmel l-lben, li hu ikkonsagrat għal dejjem.

8 Issa l-qofol ta' dak li għidna hu dan: Għandna bħala qassis il-kbir, wiehed li qiegħed in-naha tal-lemin tat-tron tal-Maestà fis-smewwiet;

2 Ministru tas-santwarju, u tat-tabernaklu veru, li waqqfu l-Mulej, u mhux il-bniedem.

3 Ghax kull qassis il-kbir hu magħmul biex joffri għotjiet u sagraficcji: għalhekk jahtieg li dal-bniedem ikollu wkoll xi haġa x'joffri.

4 Ghax kieku kien fuq l-art, ma kienx ikun qassis, billi hemm qassisin li joffru għotjiet skond il-ligi:

5 Li jservu bħala eżempju u dell ta' hwejjeg (tas-sema, bħal) ma kien imwissi Mosè minn Alla meta kien sa jibda jagħmel it-tabernaklu: ghax, Ara, hu qal, li tagħmel kolloxx skond ix-xbieha li kienet murija lilek fuq il-muntanja.

6 Imma issa qala' ministeru tant oghla, daqskemm ukoll hu l-medjatur ta' rabta ahjar, li kienet mibnija fuq wegħdjet ahjar.

7 Ghax jekk dik l-ewwel rabta kienet bla għajb, ma kienx jitfittex imkien għat-tieni.

8 Ghax billi sab xi jghid fuqhom, qal: Ara, il-jiem jiġu, qal il-Mulej, meta nagħmel rabta għida mad-dar ta' Izrael u mad-dar ta' Guda:

9 Mhux skond ir-rabta li għamilt ma' missirijethom fil-jum meta qbadthom minn idhom biex nohroġhom minn art l-Egittu; ghax ma baqgħux iżommu mar-rabta tiegħi, u jien tlaqthom, iġhid il-Mulej.

10 Ghax din hi r-rabta li nagħmel mad-dar ta' Izrael wara dawk il-jiem, iġhid il-Mulej: Inqiegħed il-ligijiet tiegħi f'mohħhom, u niktibhomlhom f'qalbhom: u nkun għalihom Alla, u għalija jkunu poplu:

11 U ma jgħallmux aktar wiehed lil ghajru, u kull bniedem lil huh, billi jghidu: Aghraf il-Mulej: ghax kollha jagħrfuni, miż-zgħir sal-kbir.

12 Ghax inkun hanin mal-hażen tagħhom, u dnubiethom u htijiethom ma niftakarx iżjed.

13 Meta qal: Rabta għida, qaddem

l-ewwel wahda. Issa dak li jithassar u jixjeh wasal biex ighib.

9 Tasew mela l-ewwel rabta kellha wkoll ir-regulamenti tas-servizz divin, u santwarju ta' did-dinja.

2 Ghax tinda kienet imwaqqfa: ta' quddiem, li fiha kien hemm il-gandler, u l-mejda, u l-hobz tal-prezenza: din kien jisimha l-Qaddis.

3 U wara t-tieni velu, it-tinda li jisimha l-Qaddis tal-Qaddisin;

4 Li kellha ċ-ċensier tad-deheb, u l-arka tar-rabta miksija fuq koll naha bid-deheb, li fiha kien hemm il-beiqja tad-deheb li kellha l-manna, u l-virga t'Arjun li rahhset, u t-twavel tar-rabta;

5 U fuqha l-kerubin tal-ġlorja li kienu jdelu l-ghatu tagħha; u li fuqhom issa ma nistghux nitkellmu haġa haġa.

6 Issa wara li kollox kien jitqassam hekk, il-qassisin kienu jidhlu dejjem fl-ewwel tinda, biex jagħmlu s-servizz t'Alla.

7 Izda fit-tieni wahda kien jidhol il-qassis il-kbir wahdu darba fis-sena, mhux minghajr demm, li kien joffri għalih in-nifsu, u għad-dnubiet ta' l-injoranza tal-poplu;

8 B'dan l-Ispirtu s-Santu kien juri, li t-triq tas-santwarju kienet għadha mhix miftuha, waqt li l-ewwel tinda kienet għadha wieqfa:

9 Din kienet tixbiha għaz-żmien t'issa; u li fiha kienu jkunu offruti sew għotjiet u kemm sagrafiċċji, li ma kinux jistgħu jagħmlu perfett lil dak li kien jagħti qima, għal dik li hi kuxjenza;

10 Billi dawn kellhom x'jaqsmu biss ma' ikel u xorb, u hafna hasil, u regulamenti tal-ġisem, imposti fuqhom sama jasal żmien it-tibdil.

11 Imma Kristu billi gie qassis il-kbir tal-hwejjeg tajba li għandhom jiġu, għadda minn tinda akbar u aktar perfetta, li mhix mahduma bl-idejn, jiġifieri, mhix ta' dal-holqien.

12 Lanqas bid-demmm tal-bdabad u tal-ghogiela, imma b'demmm stess dahal darba għal dejjem fis-santwarju, billi kiseb fidwa għal dejjem għalina.

13 Ghax jekk id-demmm tal-gniedes u tal-bdabad, u l-irmied tal-ghoġla m'raxx fuq l-immiġġsin, iqaddes għall-indafa tal-ġisem:

14 Kemm aktar id-demmm ta' Kristu, li permezz ta' l-Ispirtu etern offra lilu nnifsu bla għajb 'l Alla, inaddaf il-kuxjenza tagħkom minn eghmejjejl mejta, biex taqdu 'l Alla l-haj?

15 U għalhekk hu l-medjatur tar-rabta l-ġdida, biex permezz tal-mewt, li ndahlet għall-fidwa tal-htijiet li saru taht l-ewwel rabta, dawk li huma msejhin jiehdu l-wegħda tal-wirt ta' dejjem,

16 Ghax fejn hemm testment, jahtieg ukoll tidhol il-mewt ta' min għamel it-testment.

17 Ghax testment ighodd wara li l-bnedmin imutu: inkella m'għandux saħha kemm idum haj min għamel it-testment.

18 Għalhekk lanqas l-ewwel rabta ma kienet imġedda minghajr demm.

19 Ghax wara li Mosè nieda koll kmandament lill-poplu skond il-liġi, ha d-demmm tal-ghogiela u tal-bdabad, ma' l-ilma, u suf ahmar skarlat, u żuf, u raxx sew il-ktieb, u kemm il-poplu kollu,

20 U qal: Dan hu d-demmm tar-rabta li ordna Alla għalikom.

21 Barra minn dan raxxax bid-demmm sew it-tinda, u kemm il-ghodod kollha tal-ministeru.

22 U kważi kollox jissaffa bid-demmm skond il-liġi; u bla tixrid ta' demm m'hemmx mahfra.

23 Għalhekk mela kien mehtieg li x-xbihat tal-hwejjeg tas-sema jissaffew b'dawn; iżda l-hwejjeg tas-sema n-fushom b'sagrafiċċji ahjar minn dawn.

24 Ghax Kristu ma dahalx f'santwarji mahdumin bl-idejn, li huma xbihat tal-veru; iżda fis-sema stess, biex jidher issa għalina quddiem Alla:

25 Mhux biex joffri lilu nnifsu bosta drabi, bħal ma jidhol il-qassis il-kbir darba fis-sena fis-santwarju bid-demmm ta' oħrajn;

26 Ghax kieku kien ikollu jbati ta' spiss mit-tisjins tad-dinja; iżda issa deher darba fl-ahhar taż-żminijiet biex ihassar id-dnub bis-sagrafiċċju tiegħu nnifsu.

27 U bħalma hu maqtugh għall-bnedmin li imutu darba biss, iżda wara dan isir il-haqq;

28 Hekk Kristu kien offrut darba biex jarfa' d-dnubiet ta' hafna; u jidher għat-tieni darba, mhux biex inehhi d-dnub, imma għas-salvazzjoni ta' dawk li jisten-newh.

10 Ghax billi l-liġi għandha d-dell tal-hwejjeg tajba li għandhom jiġu, u mhux ix-xbieha tal-hwejjeg infushom, ma tista' qatt bl-istess sagrafiċċji, li joffru minn sena għal sena, bla ma jaqtgħu xejn, tagħmel perfetti 'l dawk li jersqu lejn l-altar.

2 Ghax kieku ma kinux jieqfu li jkunu offruti, ladarba dawk li jagħmlu das-servizz, wara li darba tnaddfu, m'għandhomx aktar kuxjenza tad-dnubiet?

3 Izda f'dawk is-sagrafiċċji hemm koll sena tifkira mill-ġdid tad-dnubiet.

4 Ghax ma jistax ikun li d-demmm tal-gniedes u tal-bdabad inehhi d-dnubiet.

5 Għalhekk meta dahal fid-dinja, qal: Int ma ridtx sagrafiċċji u offerti, iżda ġisem hejjejtli,

6 Int ma ghoġbukx offerti mahruqin u sagrafiċċji ghad-dnub.

7 Imbaghad għidt jien: Hawn jien; ġej, o Alla! biex nagħmel ir-rieda tiegħek, kif inhu miktub fuq fit-tikkiba tal-ktieb.

8 L-ewwel qal: Int ma ridtx u lanqas ghoġbuk sagrafiċċji u offerti, u offerti mahruqin, u sagrafiċċji ghad-dnub, li huma offruti skond il-liġi:

9 Imbaghad qal: Hawn jien; ġej, o Alla! biex nagħmel ir-rieda tiegħek. Hu nehha ta' l-ewwel, biex iwettaq it-tiend.

10 Bis-saħha ta' dir-rieda ahna tqaddisna bl-offerta tal-ġisem ta' Ġesù Kristu darba għal dejjem.

11 U kull qassis wieqaf kuljum iservi u joffri bosta drabi l-istess sagrafiċċji, li ma jistgħu qatt inehhu d-dnubiet:

12 Iżda dal-bniedem, wara li offra sagrafiċċju wiehed ghad-dnubiet għal dejjem, qagħad bil-qiegħda fuq il-lemin t'Alla;

13 Minn fejn qiegħed jistenna sama l-eghdewwa tiegħu jitqiegħdu b'mirfes taht riġlejh.

14 Ghax b'offerta wahda għamel perfetti għal dejjem lil dawk li huma mqaddsa.

15 U ta' dan hemm xhieda wkoll l-Ispirtu s-Santu: għax wara dan kien qal qabel:

16 Din hi r-rabta li nagħmel magħhom wara dawk il-jiem, iġhid il-Mulej: In-qiegħed il-liġijiet tiegħi f'qalbhom, u f'moħħhom niktibhomlhom;

17 U fi dnubietom u htijietom ma niftakarx aktar.

18 Issa fejn hemm il-maħfra ta' dawn, mhemm x iżjed offerti ghad-dnub.

19 Mela, huti, billi għandna l-fiduċja li nidhlu fis-santwarju bid-demm ta' Ġesù,

20 Bi triq ġdida u hajja, li hu fetah għallu, minn ġol-velu, jiġifieri ġismu;

21 U billi għandna qassis il-kbir fuq id-dar t'Alla;

22 Ha nersqu b'qal sinċiera bil-milja kollha tal-fidi, bi qlubna mnaddfin minn kuxjenza hażina, u ġisimna mahsul b'ilma nadif.

23 Ha nżommu shih l-istqarrija tat-tama tagħna mingħajr ma nbiddlu fehmitna; (għax fidil hu dak li wiegħed;)

24 U ha niehdu hsieb xulxin biex nitheggu fi-imhabba u fi-egħmil it-tajjeb;

25 Bla ma nonqsu li niltaqgħu fimkien, bħalma hi d-drawwa ta' x'uħud; iżda għamlu l-qalb lil xulxin: u l-aktar meta taraw riesaq il-jum.

26 Ghax jekk ahna nidinbu għax irridu, wara li nkunu hadna t-tagħrif tas-sewwa, ma jibqat l-ebda sagrafiċċju ghad-dnubiet,

27 Imma l-istennija tal-biża' tal-haq u l-hegga tan-nar li jbilgħu lill-avversarij.

28 Dak li zebelah il-liġi ta' Mosè miet bla hniena fuq ix-xhieda ta' tnejn jew tlieta:

29 Kemm kastig aktar aħrax, jidhril-kom intom, ikun haqqu min jitfa' taht saqajh l-Iben t'Alla, u jqis id-demm tar-rabta, li bih tqaddes, bħala haga mhix qaddisa, u jagħmel għajb lill-Ispirtu tal-grazzja?

30 Ghax ahna nafu 'l dak li qal: Għalija l-vendetta; jien inhallas, qal il-Mulej. U raġa': Il-Mulej jagħmel haq mill-poplu tiegħu.

31 Hi haga tal-biża' li wiehed jaqa' f'idejn Alla l-haj.

32 Imma ftakru fil-jiem ta' dari, li fihom, wara li kontu mdawlin, sofrejtu taqbdida kbira ta' tbatijiet;

33 Xi drabi, kontu magħmul' n bħal wirja sewwa bit-tagħjir u kemm bin-niket; u xi drabi, imxirkin ma' dawk li kienu fl-istess qagħda tagħkom.

34 Ghax intom kellkom hniena minni meta kont marbut bil-ktajjen, u laqjtu bil-ferha s-serq ta' gidkom, billi tafu fikom infuskom li għandkom fis-sema ġid aħjar u li jibqat'.

35 La tarमुख mela l-fiduċja tagħkom, li għandha hlas kbir.

36 Ghax intom tahtieġu s-sabar, biex wara li tkunu għamiltu r-rieda t'Alla, taqilgħu l-wegħda.

37 Ghax ftit iehor, u dak li għandu jiġi jasal, u ma jiddawwarx.

38 Issa l-gust iġix bil-fidi: imma jekk wiehed jarga' lura, ruhi ma titgħaxxaqx bih.

39 Imma ahna m'ahnix minn dawk li jerggħu lura għat-telfien; imma min dawk li jemmu fis-salvazjoni tar-ruh.

11 Issa l-fidi hi l-pedament tal-hwejjeġ li nittamaw fihom, il-prova tal-hwejjeġ li ma jidhrux.

2 Ghax biha kellhom xhieda tajba n-nies ta' dari.

3 Bil-fidi ahna nifhmu li d-dinjiet saru bil-kelma t'Alla; għalhekk il-hwejjeġ li jidhru ma sarux minn hwejjeġ li jidhru.

4 Bil-fidi Abel offra 'l Alla sagrafiċċju aħjar minn ta' Kajjin; biha kiseb xhieda li kien raġel sewwa, billi xehidlu Alla għall-ghotjiet tiegħu: u biha għalkemm mejjet għadu jitkellem.

5 Bil-fidi Henok kien mehud biex ma jarax il-mewt; u ma nstabx, għax Alla hadu: għax qabel ma kien mehud kellu din ix-xhieda, li ghoġob 'l Alla.

6 Imma mingħajr fidi ma jistax ikun li wiehed joghġob lilu; għax min jiġi għand Alla jahtieġ li jemmen li Alla hu, u li jhallas lil dawk li jiftixx sewwa.

7 Bil-fidi Noè, mgħarraf minn Alla fuq hwejjeġ li kienu għadhom ma dehru, mqanqal bil-biża', lesta arka biex isalva 'l daru, u li biha ikkundanna d-dinja, u sar werriet tal-haq li jiġi bil-fidi.

8 Bil-fidi Abraham, meta kien imsejjah biex imur f'art li kien sa jiehu wara b'wirt, obda; u telaq, bla ma kien jaf fejn kien sejjer.

9 Bil-fidi hu ghammar fl-art tal-weghda, bhala f'art barranija, ighix fitteded ma' Izakk u ma' Gakobb, werrieta mieghu ta' l-istess wegħda:

10 Ghax kien jistenna belt li għandha s-sisien, li l-bennej u l-imghallem tagħha hu Alla.

11 Bil-fidi wkoll Sara kellha l-qawwa li toħroġ tqila, u wildet tarbija meta kienet imdahħla fiż-żmien, għax emmnet li min wiegħed iżomm kelmtu.

12 Għalhekk minn wieħed waħdu, li kien diġà qisu mejjet, twieldu wlied daqs il-kwiekeb tas-sema fil-kotra, u bla għadd bħar-ramel li hemm ma' xatt il-baħar.

13 Dawn kollha mietu fil-fidi, bla ma qalghu l-wegħdiet, iżda rawhom mill-boghod, u emmnuhom, u sellmulhom, u stqarru li kienu barranin u għorba fuq l-art.

14 Ghax dawk li jgħidu hwejjeġ bħal dawn juru bid-dieher li qegħdin ifittxu pajjiż.

15 U tassew, kieku baqgħu jiftakru f'dak il-pajjiż li ħarġu minnu, kien ikollhom żmien biżżejjed li jerrġu lura.

16 Imma issa jixtiequ pajjiż aħjar, jiġifieri wieħed tas-sema; għalhekk Alla ma jisthix jissejjah Alla tagħhom: għax hej-jielhom belt.

17 Bil-fidi Abraham, meta kien imġarrab, offra 'l-Izakk: u dak li kellu l-wegħdiet offra lil ibnu waħdieni.

18 Li fuqu ntqal: Minn Izakk ikollok nisel b'ismek.

19 Billi kien jahseb li Alla kien jista' jaqjmu, imqar minn bejn l-imwiet; minn fejn ukoll raġa' hadu, u dan kien bhala tixbiha.

20 Bil-fidi bierek Izakk 'il Gakobb u 'l Ghesaw għal dak li ġej.

21 Bil-fidi Gakobb, hu u qieghed imut, bierek ukoll lil kull wieħed minn ulied Ġuzepp; u ta qima, milwi fuq ras il-hatar tiegħu.

22 Bil-fidi Ġuzepp, hu u qieghed imut, tkellem fuq it-tluq ta' wlied Izrael; u ta ordni fuq il-ghadam tiegħu.

23 Bil-fidi Mosè, meta twieled, kien mohbi għal tliet xhur mill-ġenituri tiegħu, għax raw li kien tarbija sabiha; u ma beżgħux mill-ordni tas-sultan.

24 Bil-fidi Mosè, meta kiber, ma riedx jissejjah bin bint Fargħun;

25 U hatar aktar li jġarrab in-niket mal-poplu t'Alla, milli jgawdi għal ftit żmien il-pjaċiri tad-dnub;

26 U qies il-ġhajb ta' Kristu bhala għana aqwa mit-teżori ta' l-Egittu; għax hu kien iħares lejn il-hlas.

27 Bil-fidi halla l-Egittu, bla ma baza'

mill-ghadab tas-sultan: għax hu żamm shih, daqs kieku qieghed jarah dak li ma jidhirx.

28 Bil-fidi għamel il-ġhid, u t-traxxix tad-dem, biex il-qerried ta' l-ulied il-kbar ma jmissx lil dawk ta' wlied Izrael.

29 Bil-fidi qasmu l-baħar l-Aħmar qisu art niexfa: iżda meta l-Egizzjani qabdu jagħmlu l-istess gherqu.

30 Bil-fidi waqgħu s-swar ta' Ġerko, wara li kienu mdawrin għal sebat ijiem.

31 Bil-fidi Rahab il-mara tad-dnub ma ntilfithx ma' dawk li ma emmnu, meta laqgħet l-ispjuni bis-sliem.

32 U xi nġhid iżjed? Għax żmien m'għandix biex insemmi fuq Gedgħon, u fuq Barak, u fuq Sansun, u fuq Ġefte, u fuq David ukoll, u Samwel, u l-profeti:

33 Li bis-saħħa tal-fidi hakmu saltnijiet, għamlu l-ħaqq, qalghu wegħdiet, saddew hluq il-ijuni,

34 Tfew il-qawwa tan-nar, helsu minn xiifer is-sejfi, minn dgħajfin saru b'saħħithom, saru qalbenin fil-gwerra, u ħarbtu l-armati tal-barranin.

35 Xi nisa hadu l-mejtin tagħhom im-qajmin mill-ġdid għall-ħajja: oħrajn qatluhom bid-daqqiet, u ma ridux il-helsien; biex jaqilghu qawmien aħjar:

36 U oħrajn kellhom it-tiġrib ta' żebliħ kiefer u ta' swat, iva, u tal-ktajjen ukoll, u tal-habs:

37 Kienu mħaġġrin, imħanxrin min-nofs, imġarrbin, maqtulin bis-sejfi: iġġerrew lebsin ġud tan-nġaħ u tal-mogħoż; fil-bżonn, imnikktnin, mahqurin;

38 (Huma, li ma kinux jixirqu lid-dinja): iġġerrew fid-deżerti, u fuq il-muntanji, u fil-għerien, u fil-grotti ta' l-art,

39 U dawn kollha, għalkemm kisbu xhieda tajba bil-fidi, ma qalghux il-wegħda:

40 Ghax Alla, li ipprova xi haġa aħjar għalina, ma riedx li huma jaslu għall-perfezzjoni mingħajrna.

12 Għalhekk mela aħna, billi qegħdin naraw ukoll kif aħna mdawrin bi shaba hekk kbira ta' xhud, ha nwarribu kull tagħbiya, u d-dnub li tant malajr ifixkilna, u ha niġru bis-sabar il-ġirja li għandna quddiemna,

2 Billi nharsu lejn Ġesù, li hu l-bidu u t-tmiem tal-fidi tagħna, u li għall-ferh imqieghed quddiemu sofra s-salib, bla ma qies xejn il-ġhajb, u qagħad fil-lemin tat-tron t'Alla.

3 Aħsbu fuq dak li sofra ostilità bħal din mill-midinbin kontra tiegħu nniwsu, biex ma taqtgħux qalbkom u tidgħajfu f'moħħkom.

4 S'issa għadkom ma żammettux sad-dem, tiġġieldu kontra d-dnub.

5 U nsejtu intom it-tehġig li jkellimkom qisu ma' wlied: Ibni, la żzeblax it-twiddib tal-Mulej, u lanqas taqta' qalbek meta tkun imċantaf minnu.

6 Ghax min il-Mulej ihobb, iwiddbu; u jswawwat lil kull iben li jilqa'.

7 Jekk intom issofru t-twiddib, Alla jimxi maghkom bhala wliedu; ghax liema hu l-iben li missieru ma jwiddbux?

8 Imma jekk tkunu bla twiddib, li kulhadd ghandu minnu, intom mela bghula, u mhux ulied.

9 Barra minn dan ahna kellna missirijiet ta' ġisimna li widdbuna, u konna nwegġhuhom; kemm aktar ghandna nkunu suġġetti ghal Missier l-ispirti, biex ikollna l-hajja?

10 Ghax dawn tassew kienu jwiddbuna ghal ftit jiem skond kif kien jogħgobhom; imma hu għall-gid taghna, biex nixxierku fil-qdusija tiegħu.

11 Issa l-ebda twiddib ma jidher dak il-hin haġa ta' ferh, imma ta' niket: madankollu wara jrodd frott ta' sliem u ta' haqq lil dawk li jkunu tharrġu bih.

12 Għalhekk erfghu 'l fuq l-idejn merhija, u l-irkobbtejn mriegħda;

13 U aghmlu mogħdijiet dritti għal riġlejkom, biex iz-zopp ma jitwarrabx mit-triq; imma halluh aktarx ifiq.

14 Fittxu s-sliem ma' kulhadd, u l-qdusija, li mingħajrha l-ebda bniedem ma jara l-Mulej:

15 U ifthu sewwa għajnejkom li hadd ma jibqa' lura mill-grazzja t'Alla; u li l-ebda gherq ta' mrar ma jarmi u jhabbatkom, u b'hekk jitniġġsu hafna;

16 Li ma jkun hemm ebda wiehed zieni, jew li jkasbar hwejġ qaddisa, bħal Ghesaw, li għal ikla wahda, biegh id-dritt tiegħu bhala t-tifel il-kbir.

17 Ghax intom tafu kif wara, meta ried jiret il-barka, kien imwarrab; ghax ma sabx lok għall-ieniema, għalkemm fittixha tajjeb bid-dmugh.

18 Ghax intom ma rsaqtux lejn muntanja li tista' tmissha, u li thegġeg bin-nar, lanqas lejn swied, u dlam, u rwiefen,

19 U lejn daqq ta' tromba, u lehen ta' kliem; lehen li dawk li semghuh talbu li ma jkellimhomx aktar:

20 (Għax ma felhux għal dak li kien ordnat: U mqar jekk bhima tmiss il-muntanja, tkun imħaġġra, jew minfuda bi vleggja;

21 U hekk tal-biza' kienet id-dehra, li Mosè qal: Jien imbazza' wisq u mriegħed.)

22 Imma intom ersaqtu lejn il-muntanja ta' Sijon, u lejn il-belt t'Alla l-haj, Ġerusalem tas-sema, u lejn numru bla għadd t'anġli,

23 Lejn il-ġemgħa l-kbira, u l-knisja ta' l-ulied il-kbar, li huma miktubin fis-smewwiet, u lejn Alla l-Imħallef ta' kul-

hadd, u lejn l-ispirti tal-ġusti li saru perfetti,

24 U lejn Ġesù l-medjatur ta' rabta għda, u lejn id-demem tat-traxxix, li jġhid hwejġeg aħjar mid-demem t'Abel.

25 Qisu li tisimghu minn dak li jkellimkom. Ghax jekk dawk li ma semghux minn dak li kellimhom fuq l-art ma helsuhieq, aktar u aktar ma nehilsuhieq ahna, jekk indawru daharna lejn dak li jitkellem mis-sema:

26 U li lehnu darba heżheż l-art: imma issa wiegħed, billi qal: Darb'ohra nheżheż mhux biss l-art, imma s-sema wkoll.

27 U dil-kelma, Darb'ohra, tfisser it-tnehhija ta' dawk il-hwejġeg li jitheżhzu, jiġifieri ta' dawk li kienu mahuqa, biex jibqgħu dawk li ma jistgħux jitheżhzu.

28 Għalhekk la darba ahna nkisbu saltna li ma tistax tkun imheżhza, ha nżommu l-grazzja, li biha nistgħu naqdu 'l Alla kif jixraq, bil-ġieħ u l-biza'.

29 Ghax Alla taghna hu nar li jeqred.

13 Ha tibqa' l-imhabba ta' l-ahwa. 2 La tinsewx tilqgħu l-barranin: ghax bla ma kienu jafu x'uhud minnkom laqgħu anġli.

3 Ftakru f'dawk li huma l-habs, qiskom marbutin magħhom; u f'dawk li huma maharun, qiskom intom stess magħhom fil-ġisem.

4 Ha jkun imwegġaħ iz-zwieġ f'kollox, u s-sodda taż-zwieġ ha tkun bla tebgħa: iżda Alla jagħmel haqq miż-zienja u mill-adulteri.

5 Qisu li hajjitkom tkun bla reghba; u kunu kuntenti b'dak li għandkom: ghax hu qal: Ma nħallik qatt, u lanqas nitilqek.

6 Biex hekk ikollna l-hila ngħidu: Il-Mulej l-għajnuna tiegħi, u ma nibzax x'jistja' jagħmilli bniedem.

7 Ftakru f'dawk li għandhom is-setgħa fuqkom, li xandrukomm il-kelma t'Alla: ixbhuhom fil-fidi tagħhom, billi tharsu lejn it-tmiem tal-hajja tagħhom.

8 Ġesù Kristu l-bierah, u llum, hu l-istess, u jibqa' għala dejjem.

9 La tintilfux wara tagħlim iehor u barrani. Ghax hi haġa sewwa li l-qalb titwettag bil-grazzja; u mhux bl-ikel, li ma swielhomx lil dawk li nqədew bih.

10 Ahna għandna altar, li minnu ma għandhomx dritt jieklu dawk li jservu fit-tinda.

11 Ghax il-ġisem ta' dawk il-bhejjem, li demmhom jingieb fis-santwarju mill-qassis il-kbir bhala saġrificju għad-dnub, jinħarag barra mill-kamp.

12 Għalhekk Ġesù wkoll, biex iqaddes lill-poplu b'demmu stess, bata barra mill-bieb.

13 Għalhekk ha noħorġu lejha barra mill-kamp, u nerfghu l-għajb tiegħu fuqna.

14 Ghax hawn ma ghandniex belt li tibqa', imma nfittxu l-ohra li ghad trid tigi.

15 Ha noffru mela bih sagrificcju ta' tifhir 'l Alla kull hin, jigififeri, il-frott ta' xofftejna li jizzuhajr lil ismu.

16 Iżda tinsewx taghmlu l-ġid u tghinu 'l xulxin: ghax b'sagrificċji bhal dawn jitghaxxaq Alla.

17 Isimgħu minn dawk li ghandhom is-setgħa fuqkom, u oqogħdu tahtom: ghax huma jghassu għal ruħkom, billi jridu jagħtu kont tagħhom; biex jagħmlu dan bil-ferh, u mhux bit-tnehid: ghax dan ma jiswielkomx.

18 Itolbu għalina: ghax ahna nemmnu li għandna kuxjenza tajba, billi rridu ngħixu onestament f'kollox.

19 Imma jien aktar u aktar nitlobkom biex tagħmlu dan, biex nirtaddilkom mill-aktar fis.

20 Issa Alla tas-sliem, li raġġa' minn bejn l-imwiet 'il Sidna Ġesù, dak ir-raġġaj il-kbir tan-nghaġ, bid-demmm tar-rabta ta' dejjem,

21 Iwettaqkom f'kull eghmil tajjeb biex tagħmlu r-rieda tiegħu, u jagħmel fikom dak li jogħġob lilu, b'Ġesù Kristu; li lilu tingħata l-glorja għal dejjem ta' dejjem. Amen.

22 U nitlobkom, huti, ilqgħu tajjeb il-kelma ta' teħġiġ: kitbitkom ittra fi ftit kliem.

23 Kunu afu li huma Timotju kien meħlus: jekk jiġi ma jdumx, niġi narakom miegħu.

24 Sellu għal dawk li ghandhom is-setgħa fuqkom, u l-qaddisin kollha. Dawk li huma mill-Italja jsellu għalikom.

25 Il-grazzja magħkom ilkoll. Amen.

L-Epistola Ġenerali Ta' Ġakbu

1 Ġakbu, qaddej t'Alla u ta' Sidna Ġesù Kristu, lit-tnax-il tribù li huma mxerrdin f'artijiet oħra, is-sliem.

2 Huti, qisuh bhala ferh mill-akbar meta taqgħu f'tigrib ta' kull xorta;

3 Billi tafu dan, li l-prova tal-fidi tagħkom iġġib is-sabar.

4 Imma hallu s-sabar ikollu l-egħmil perfett tiegħu, biex tkunu perfetti u mit-mumin, ma jonqoskom xejn.

5 Jekk xi hadd minnkom jonqsu l-għerf, ha jitlobu 'l Alla, li jagħti lil-bnedmin kollha bla tgemgim, u ma jcanfarx; u jkun mogħti lilu.

6 Imma ha jitlob bil-fidi, bla ma jkollu ebda dubju. Ghax min ikun fid-dubju, jixbah mewġa tal-bahar immexxija mir-rih u mqallba.

7 Ha ma jabsibx dal-bniedem li sa jaqla' xi haġa mingħand il-Mulej.

8 Bniedem ta' żewġ imhuh mhux sod f'kulma jagħmel.

9 Ha jiftahar il-hu ta' kundizzjoni baxxa fil-gholi tiegħu:

10 Iżda l-ghani, fl-umiljazzjoni tiegħu: ghax hu jghaddi bħan-nwar tal-haxix.

11 Ghax hekk kif titla' x-xemx bi shana li tahraq, tnixxef il-haxix, u jaqa' n-nwar tiegħu, u tispiċċa s-sbuhija tad-dehra tiegħu: hekk ukoll jidbiel il-ghani f'dak li jagħmel.

12 Hieni l-bniedem li jsufri t-tigrib: ghax wara li jghaddi mit-tigrib, jiehu l-kuruna tal-hajja, li wiegħed il-Mulej lil dawk li jhobbuh.

13 Hadd ma għandu jghid meta jkun

imġarrab: Jien imġarrab minn Alla: ghax Alla ma jistax ikun imġarrab mill-hażen, u lanqas lil hadd ma jġarrab:

14 Imma kull bniedem hu mġarrab, meta jkun miġbud u mhajjar mill-passjoni tiegħu nnifsu.

15 Imbagħad meta tahbel il-passjoni, tiled id-dnub; u d-dnub, meta jikber sewwa, iġib il-mewt.

16 La titqarqux, huti mahbubin.

17 Kull għotja tajba, u kull għotja perfetta ġejja mill-gholi, niezla mingħand il-Missier tad-dwal, li fih mhemm ebda tibdil, u lanqas dell tad-dawran.

18 Bir-rieda tiegħu wilidna bil-kelma tas-sewwa, biex inkunu qisna l-ewwel frott tal-hlejjaq tiegħu.

19 Għalhekk, huti mahbubin, ha jkun kull bniedem haġf biex jisma', tqil biex jitellem, u tqil biex jagħdab:

20 Ghax il-għadab tal-bniedem ma jahdimx il-haqq t'Alla.

21 Għalhekk warrbu kull tniġġis, u l-kobor żejjed tal-hażen, u ilqgħu bil-hlewwa l-kelma imlaqqma fikom, u li tista' issalvalkom ruħkom.

22 Imma intom għamlu l-kelma, u mhux tisimgħuha biss, billi tqarrqu bikom infuskom.

23 Ghax jekk wiehed jisma' l-kelma, u ma jagħmilhiex, dan jixbah lil raġel li jħares go mera lejn wiċċu li twieled bih:

24 Hares lej innifsu, u telaq, u min-nufih nesa xi bniedem kien.

25 Imma min iħares bir-reqqa ġol-liġi perfetta, li hi l-liġi tal-libertà, u jkompli

jhares ġo fiha, u mhux bħal wiehed li jisma' u jinsa, imma li jagħmel l-egħmil, dan il-bniedem ikun imbierek fl-egħmil tiegħu.

26 Jekk xi wiehed fostkom jidhirlu li hu reliġjuż, u ma jligġimx il-sien, imma jqarraq b'qalbu stess, ir-reliġjon ta' dal-bniedem hi fiergħa.

27 Reliġjon safja u bla tebgħa quddiem Alla 'l Missier hi din: Iżżur l-iltiema u r-romol fil-hemm tagħhom, u li żżomm ilek innifsek bla tebgħa mid-dinja.

2 Huti, tharsu lejn wiċċ hadd fil-fidi f'Sidna Gesù Kristu, il-Mulej tal-ġorja.

2 Ghax jekk jiġi għal-laqgħa tagħkom raġel b'ċurkett tad-deheb f'sebgħu, u liebes ilbies illellex, u jidhol ukoll fqir liebes imċerċer;

3 U intom turu rispettt lejn dak li liebes illellex, u tghidulu: Int oqgħod bil-qiegħda hawn f'post tajjeb; u lill-fqir tghidulu: Int ibqa' wieqaf hemm; jew oqgħod bil-qiegħda hawn taht mirfes riġlejja;

4 Ma tkunux mela tagħmlu għażla bejnietakom stess, u tagħmluha ta' mħallfin bi hsibijiet hżiena?

5 Isingħu, huti mahbubin: Ma għażilx Alla l-foqra ta' din id-dinja biex ikunu għonja fil-fidi, u werrieta tas-saltna li wiegħed lil dawk li jhobbu?

6 Imma intom stmerrejt l-fqir. Mhux il-għonja li jahrukum, u jkarkrukum quddiem it-tribunali?

7 Mhux huma li jidgħu bl-isem sabih li bih intom imsejtni?

8 Jekk tassew tharsu l-ligi sultana skond l-iskrittura: Thobb 'il għajrek bhalek innifsek, tagħmlu sewwa;

9 Imma jekk tharsu lejn l-uċuħ, tagħmlu dnub, u tkunu ikkundannati mill-ligi bhala hatjin.

10 Ghaliex min ihares il-ligi kollha, u jonqsu f'haġa waħda, ikun hati ta' kollox.

11 Ghax min qal: La tagħmilx adulterju, qal ukoll: La toqtolx. Issa jekk int ma tagħmilx adulterju, imma toqtol, inti ksirt il-ligi.

12 Hekk tkellmu, u hekk aghmlu, bħal dawk li sa jsir haqq minnhom bil-ligi tal-libertà.

13 Ghax haqq bla hniena, ikollu ma' min ma wera ebda hniena; u l-hniena tirbah fuq il-haqq.

14 X'jiswa, huti, jekk wiehed iġhid li għandu l-fidi, u m'għandux opri? Tista' l-fidi issalvah?

15 Jekk hu jew oħt huma gharwenin, u neqsin mill-ikel ta' kuljum,

16 U jghidilhom wiehed minnkum: Morru bis-sliem, ishnu u ixgħu; mingħajr ma tagħtuhom dawk il-hwejjeġ li jinhtieġu għall-ġisem, x'jiswa?

17 Hekk ukoll il-fidi, jekk m'għandhiex opri, hi mejta, billi hi wehida.

18 Iva, wiehed jista' jghid: Int għandek il-fidi, u jien għandi l-opri: urini l-fidi tiegħek mingħajr opri, u jien nurik il-fidi tiegħi mill-opri tiegħi.

19 Inti temmen li hemm Alla wiehed; sewwa tagħmel: ix-xjaten ukoll jemmu, u jitriegħdu.

20 Imma trid tkun taf, ja bniedem fieragħ, li l-fidi bla opri hi mejta?

21 Abraham, missierna, mhux bl-opri kien iġġustifikat, meta offra 'l ibnu Izakk fuq l-altar?

22 Tara kif il-fidi kienet taħdem ma' l-opri tiegħu, u kif bl-opri l-fidi saret per-fetta?

23 U sehhet l-Iskrittura li tghid: Emmen Abraham lil Alla, u kien magħdud lilu b'haqq: u kien imsejjah Habib Alla.

24 Taraw mela kif bl-opri isir ġust il-bniedem, u mhux bil-fidi wehida.

25 Hekk ukoll Rahab, il-mara tad-dnub, mhux bl-opri kienet iġġustifikata, meta laqgħet il-messagġiera, u tellqithom minn triq oħra?

26 Ghax bħalma ġisem bla spirtu hu mejjet, hekk il-fidi bla opri hi mejta.

3 Huti, la tkunux hafna għalliehma, meta tafu li ahna jkollna kundanna akbar.

2 Ghax f'hafna hwejjeġ nonqsu ikoll. Jekk bniedem ma jonqsux bil-kliem, dan hu bniedem perfett, u għandu hila jrażżan il-ġisem kollu.

3 Ara, ahna nqiegħdu l-ilġiem f'halq iż-żwiemel, biex jobduna; u ahna ndawru ġisimhom kollu.

4 Araw ukoll l-iġfen, li għalkemm huma hekk kbar, u mħabbtin minn irjieħ qawwija, huma mdawrin minn daqsxejn ta' tmun, lejn kulfejn joghġob lill-kaptan.

5 Hekk ukoll l-ilsien hu daqsxejn ta' membru, u jiftahar bi hwejjeġ kbar. Araw, kif daqsxejn ta' xrara kemm injam tqabbad!

6 U l-ilsien hu nar; dinja ta' hażen: hekk hu l-ilsien fost il-membri l-oħra tagħna; inigges il-ġisem kollu, u jahraq ir-rotta tal-hajja; u mqabbad min-nar ta' l-infern.

7 Ghax kull ġens ta' dbejjeb, u ta' tjur; u ta' bhejjem li jitkaxkru, u ta' bhejjem tal-bahar, jitrażżan, u kien imrażżan mill-bniedem:

8 Imma l-ilsien ebda bniedem ma jista' jrażżnu; hu deni bla rażan, mimli velenu li jagħti l-mewt.

9 Bih inwierku 'l Alla Missierna, u bih nishtu l-bnedmin, magħmulin xbieha t'Alla.

10 Mill-istess fomm johorgu l-barka u

s-sahta. Dawn il-hwejjeġ m'għandhomx ikunu hekk, hutu.

11 Tista' għajn ta' l-ilma taghti minn toqba waħda ilma helu u ilma morr?

12 Tista', hutu, is-sigra tat-tin tagħmel iż-żebbuġ, jew dielja, it-tin? Hekk l-ebda għajn ma tista' taghti ilma mielah u ilma helu.

13 Min hu għaref u intelligenti fostkom? Ha juri b'imgiba tajba l-egħmejjel tiegħu bil-hlewwa tal-għerf.

14 Imma jekk intom għandkom għira kollha mrar u għied f'qalbkom, la tiftaħ-rux, u la tigdbux kontra s-sewwa.

15 Dan il-għerf mhux ġej mill-gholi, imma hu ta' l-art, tal-ġisem, tax-xjaten.

16 Għax fejn hemm il-ghira u l-ġlied, hemm it-taħwid u kull eghmil hażin.

17 Imma l-għerf li ġej mill-gholi hu l-ewwelnett safi, imbaggħad iħobb is-sliem, it-tjieba, il-hlewwa, mimli hniena u frott tajjeb, ma jżomm ma' hadd, u ma jurix haġa b'ohra.

18 U l-frott tal-haqq jinżara' fis-sliem minn dawk li jagħmlu s-sliem.

4 Mnejn jiġu l-gwerer u l-ġlied fostkom? Ma jiġux dawn mill-ġibdiet hżiena tagħkom li jitqabdu fil-membri tagħkom?

2 Tixtiequ, u m'għandkomx: toqtlu, u tghiru, u ma tistgħux taqilgħu: tiġġieldu u tissieltu, izda m'għandkomx, għax ma titolbux.

3 Titolbu, u ma taqilgħux, għax titolbu hażin, biex tonfqu għall-pjaciiri tagħkom.

4 Ja nies adulteri, ma tafux li l-hbiberija tad-dinja hi l-għadu t'Alla? Għalhekk min irid ikun haħib tad-dinja, isir għadu t'Alla.

5 Taħsbu li għal xejn tghid l-iskrittura? Jixtieq bil-ghira l-ispirtu li jgħammar fina?

6 Imma hu jaghti grazzja akbar. Għalhekk hu jghid: Alla jeqfilhom lis-suppervi, imma jaghti grazzja lill-umli.

7 Issottomettu ruħkom għal Alla. Iq-fulu lix-xitan, u jahrab minnkom.

8 Ersqu lejn Alla, u hu jersaq lejkom. Naddfu idejkom, ja midinbin, u saffu qalbkom, ja intom ta' żewġt imhuh.

9 Araw kemm intom fil-hemm, tnikkto u olfqu: ha jinbidel id-dahk tagħkom f'biki, u l-ferh tagħkom f'niket.

10 Umiljaw ruħkom quddiem il-Mulej, u hu jgħollikom.

11 La tghidux kontra xulxin, hutu. Min iġhid kontra huh, u jagħmel haqq minn huh, ikun iġhid kontra l-liġi, u jagħmel haqq mil-liġi. Imma jekk int tagħmel haqq mil-liġi, ma tharisx il-liġi, imma tagħmilha ta' mħallef.

12 Wiehed hemm li jagħmel il-liġi, li jista' jsalva u jeqred: Int min int biex tagħmel haqq minn iehor?

13 Tajjeb, issa intom tghidu: Illum jew għada mmorru f'dik il-belt, u nibagħhu sena hemm, u nixtru u nbighu, u naqilgħu:

14 Fil-waqt illi ma tafux x'sa jiġri għada. Għax x'inhi haġittkom? Hi duħhan, li jidher ftit, imbaggħad iġhib.

15 Għax dak għandkom tghidu: Jekk il-Mulej irid, nibagħhu haġjin, u nagħmlu dan, jew dak.

16 Imma issa tiftaħru biż-żarġin tagħkom: kull ftahir bħal dan hu hażin.

17 Għalhekk min jaf jagħmel it-tajjeb, u ma jagħmlux, jagħmel dnuħ.

5 Lilkom issa, ja għonja: ibku u ixhru għat-tbatijiet li ġejjin fuqkom.

2 Gidkom thassar, u lbieskom mikul mill-kamla.

3 Id-deheb u l-fidda tagħkom imsaddin; u s-sadid tagħhom jixhed kontra tagħkom, u jiklilkom ġisimkom, qisu kien nar. Hżintu teżor fi-aħhar jiem.

4 Ara, il-hlas li intom ma tajtux b'qerq lill-haddiema, li hasdulkom ir-raba' tagħkom, iġhajjat: u l-ġhajjat ta' dawk li hasdulkom jasal f'widnejn il-Mulej ta' l-eżerċiti.

5 Għixtu fuq l-art fil-fsied, u nlaqtu għat-tgawdija, u semmintu lilkom infuskom, bħal f'jum il-qatla.

6 Ikkundannajtu, u qiltu l-ġust; u ma waqilkomx.

7 Stabru mela, hutu, sal-miġja tal-Mulej. Ara, il-bidwi jstenna l-frott prezzjuż ta' l-art, u jstennieh għal żmien twil bis-sabar, sa ma jkollu x-xita bikrija u x-xita mwahħra.

8 Stabru intom ukoll; wettqu qlubkom: għax il-miġja tal-Mulej qorbot.

9 Tgergrux, hutu, wiehed għall-iehor, biex ma jsrux haqq minnkom: ara, l-imħallef wieqaf fil-bieb.

10 Hudu, hutu, bħala eżempju ta' qawwa fit-tbatija u fis-sabar il-profeti, li tkellmu f'isem il-Mulej.

11 Ara, aħna ngħidulhom imberkin 'il dawk li jstabru. Smajtu bis-sabar ta' Gob, u rajtu t-tmiem li l-Mulej tah; għax il-Mulej kollu hasra, u hniena.

12 Imma fuq kollox, hutu, la taħilfux, la bis-sema, u lanqas bl-art, u bl-ebda haħfa ohra: imma hallu l-iva tagħkom ikun iva; u l-le tagħkom, le; biex ma taqgħux taħt il-kundanna.

13 Hemm xi hadd minkom li jsofri? Ha jitlob. Hemm xi hadd ferhan? Ha jgħanni s-salmi.

14 Hemm xi hadd fostkom marid? Ha jsejjah lix-xjuħ tal-knisja: u ha jitolbu għalih, wara li jkunu diikuh biż-żejt f'isem il-Mulej:

15 U t-talb tal-fidi jsalva l-marid, u l-Mulej iqajmu, u jekk ikun għamel xi dnuħiet, jinħafulu.

16 Stqarru mela lil xulxin dnubietkom, u itolbu ghal xulxin, biex tfiqu. It-talb imhegġeg tal-bniedem gust jijswa hafna.

17 Elija kien bniedem sugġett għall-passjonijiet bhalna, u talab bil-hegġa biex ma tkunx xita: u ma kenitx xita fuq l-art għal tliet snin u sitt xhur.

18 U raġa' talab, u s-sema ta x-xita, u l-art tat il-frott tagħha.

19 Huti, jekk xi hadd minnkom johroġ barra mis-sewva, u haddiehor iregġġu,

20 Ha jkun jaf, li dak li raġġa' midneb mill-ghilt ta' triqtu jkun salva ruh mill-mewt, u jgħatti kotra ta' dnubiet.

L-Ewwel Epistola Generali Ta' Pietru

1 Pietru, apostlu ta' Gesù Kristu, lill-ghorba mxerrda fil-Pontus, fil-Galazja, fil-Kappadoċja, fi-Asja u fil-Bitiña,

2 Mahturin skond il-gharfa minn qabel t'Alla l-Missier, bit-taqdis ta' l-Ispirtu, biex jisimgħu minn Gesù Kristu, u jitraxxu b'demmu: Grazzja lilkom, u sliem bil-kotra.

3 Imbierək ikun Alla u Missier Sidna Gesù Kristu, li bil-hniena kbira tiegħu raġa' wilidna għal tama hajja bil-qawma ta' Gesù Kristu minn bejn l-imwiet,

4 Għal wirt li ma jithassarx, ma jittebbax, u ma jgħibx, merfugh fis-sema għalikom,

5 Li intom imharsin mis-setgħa t'Alla bil-fidi, għas-salvazzjoni li sa tidher fl-aħhar waqt.

6 B'dan intom tiferħu hafna, għalkemm issa għal ftit żmien, jekk jahtieg, tiddeju b'hafna tiġrib:

7 Biex il-prova tal-fidi tagħkom, billi hija aktar prezzjuza mid-deheb li jintemm, għalkemm hu ippruvat bin-nar, tinstab li haqqha tifhir, u ġieħ, u glorja, fid-dehra ta' Gesù Kristu:

8 Li thobbuh, għalkemm ma rajtuhx; li temnu fih, bla ma tarawh issa, u tiferħu b'ferħ li ma jifissirx u mimli glorja:

9 Billi taqilghu l-ghan tal-fidi tagħkom, is-salvazzjoni ta' ruhkom.

10 Fuq din is-salvazzjoni stharrġu u fitxu sewwa l-profeti, li habbru l-grazzja li għandha tkun mogħtija lilkom:

11 Huma fitxu li jkun jafu għal min, jew għal liema żmien, l-Ispirtu ta' Kristu, li kien fihom, ried iġhid, meta kien jixhdilhom minn qabel it-tbatijiet ta' Kristu, u l-glorji li kellhom jiġu wara.

12 Lilhom kien imgharraf, li mhux għalihom, iżda għalina, kienu jfittxu dawn il-hwejjeġ, li issa huma mhabbrin lilkom minn dawk li xandrulkom l-evanġelju bl-Ispirtu s-Santu mibgħut mis-sema: hwejjeġ li l-anġli jixtiequ ferm jaraw.

13 Għalhekk hażżmu ġenbejn ruhkom, għixu hajja meqjusa, u ttamaw sa l-aħhar fil-grazzja li tingħatakom fid-dehra ta' Kristu;

14 Bħala wlied ubbidjenti, la taqblux max-xewqat hżiena ta' dari, fi żmien l-injuranza tagħkom.

15 Iżda bħalma hu qaddis dak li sejhilkom, hekk kunu intom ukoll qaddisin fl-imġiba tagħkom kollha;

16 Għax hu miktub: Kunu qaddisin, għax qaddis jien.

17 U jekk intom issejju l-Missier, li bla ma jhares lejn wiċċ hadd, jagħmel haqq minn kulhadd skond eghmilu, għaddu ż-żmien tal-qagħda qasira tagħkom fuq l-art fil-biza'.

18 Billi tafu li kontu mifdijin mill-hajja fiergħa tagħkom, li hadtu bit-tradizzjoni minghand missirijietkom, mhux bi hwejjeġ li jithassru, bħalma huma fidda u deheb;

19 Imma bid-demmu prezzjuż ta' Kristu, bħala haruf bla għajb u bla tebgħa:

20 Li tassew kien ippredestinat qabel it-tisjijis tad-dinja, iżda kien imgharraf f'dawn l-aħhar żminijiet għalikom,

21 Li bih intom temnu f'Alla, li qajmu minn bejn l-imwiet, u tah il-glorja; biex il-fidi u t-tama tagħkom ikunu f'Alla.

22 Wara li naddaftu ruhkom, billi smajtu mis-sewva, permezz ta' l-Ispirtu, biex thobbu 'l xulxin bħal awa bla qerq, qisu li thobbu 'l xulxin b'qalb safja bil-hegġa kollha:

23 Billi twelidtu mill-ġdid, minn nisel mhux li jithassarx, imma li ma jithassarx, permezz tal-kelma t'Alla hajja, u li tibqa' għal dejjem.

24 Għax il-bnedmin kollha huma bħal haxix, u l-glorja kollha tal-bniedem bħanwar tal-haxix. Nixef il-haxix, u waqa' n-nwar tiegħu:

25 Imma kelmet il-Mulej iddum għal dejjem. U din hi l-kelma li bh-evanġelju hi mxandra lilkom.

2 Għalhekk warrbu kull malizzja, u kull qerq, u wiri ta' haġa b'ohra, u għejriet, u kull taqsis,

2 Bħal trabi li għadhom kemm twieldu,

ixxenqu għall-halib safi tal-kelma, biex tikbru bih:

3 Jekk intom doqtu kemm hu helu l-Mulej.

4 Ersqu lej, qisu lejn ġebli hajja, mormija tassew mill-bnedmin, imma magħżula minn Alla u prezzjuża,

5 U intom ukoll, bħala ġebel haj, intom mibnijin bini spiritwali, bħala saċerdozju qaddis, biex toffru saġrifċji spiritwali, li joghġbu 'l Alla b'Ġesù Kristu.

6 Għaliex hemm ukoll fl-iskrittura: Ara, sa nqiegħed f'Sijon ġebli tax-xewka, magħżula, prezzjuża: u min jemmen fiha ma jaqax fil-ġhajb.

7 Għalikom mela li temmnu hu prezzjuż; imma għal dawk li ma jemmnux, il-ġebli li rmew il-bennejja, din saret ras ix-xewka,

8 U ġebli ta' tiġrif, u blata ta' tfixkil, għal dawk li jġġgarfu fil-kelma, billi ma jemmnux: għal dan ukoll huma kienu iddestinati.

9 Imma intom ġens mahtur, saċerdozju rjali, nazzjon qaddis, poplu miksub; biex ixxandru t-tifhir ta' dak li sejhlikom mid-dlam għad-dawl tiegħu tal-ghageb:

10 Intom li fl-imghoddi ma kontux poplu, imma issa l-poplu t'Alla: li ma kontux qlajtu hniena, imma issa qlajtu hniena.

11 Maħbubin, nitlobkom bħala barranin u bħala ghorba, li żzommu ruħkom lura mix-xewqat tal-ġisem, li huma fi ġlieda kontra r-ruħ;

12 Ha jkollkom imġiba onesta qalb il-Gentili: biex, f'dak li jghidu kontra tagħkom, bħala nies li tagħmlu d-deni, jistgħu bl-opri tajba tagħkom, li huma jaraw, ifaħħru 'l Alla f'jum iż-żjara tiegħu.

13 Issottomettu ruħkom għal kull ligi tal-bniedem minhabba l-Mulej: kemm lis-sultan, bħala fuq kulhadd,

14 Kemm lill-gvernaturi, bħala mib-ghutin minnu għall-kastig ta' dawk li jagħmlu d-deni, u biex ifaħħru 'l dawl li jagħmlu t-tajjeb.

15 Għax hekk hi r-rieda t'Alla li, billi tagħmlu t-tajjeb, intom tkunu tistgħu ssiktu l-injuranza tan-nies bla ghaqal:

16 Bħala helsin, u mhux tinqdew bil-helsien tagħkom, bħala għata għall-hazen, imma bħala l-qaddejja t'Alla.

17 Wegħhu 'l kulhadd. Hobbu l-ahwa kollha. Iżgħu minn Alla. Wegħhu s-sultan.

18 Qaddejja, issottomettu ruħkom għas-sjeda tagħkom bil-biza' kollu; mhux biss lit-tajbin u lill-gwejdin, imma lill-horox ukoll.

19 Għax dan huwa grazzja, jekk wiehed isofri għal Alla xi għali u jbatu bla ma haqu.

20 Għax xi glorja hemm, jekk, meta

tissawtu għall-ħijiet tagħkom, tissaportu bis-sabar? Imma jekk, meta tagħmlu s-sewwa, issofru bis-sabar, dan ikun joghġob 'l Alla.

21 Għax għal dan kontu msejhin: għax Kristu wkoll bata għalina, u hallielna turija, biex timxu wara l-passi tiegħu;

22 Hu, li ma għamel l-ebda dnu, u li ma nsab ebda qerq f'fommu:

23 Hu, li meta kien imghajjar, ma raġax għajjar; li bata' u ma heddidx; imma reha ruħu f'idejn dak li jagħmel haqq bis-sewwa:

24 Hu stess rafa' dnu b'ietna f'gismu fuq il-ghuda, biex ahna, mejtin għal dnu b'ietna, nġixxu għall-haqq: bil-ġriehi tiegħu intom kontu mfejja.

25 Għax kontu bħal nġaġ mitlufa; imma issa rġajtu lejn ir-Raġhaj u l-Għas-sies ta' ruħkom.

3 Hekk ukoll, intom in-nisa, għandkom tissottomettu ruħkom għal żwieġkom; biex, jekk x'uhud ma jemmnux il-kelma, huma wkoll jistgħu bla l-kelma jintrebhu bl-imġiba tajba tan-nisa;

2 Meta jaraw l-imġiba qaddisa u l-biza' tagħkom.

3 It-tizjin tagħkom m'għandux ikun tizjin minn barra, bħalma hi l-maxta tax-xaġhar, id-dandin tad-deheb, jew it-tlellix ta' lbies,

4 Imma ha jkun tizjin minn ġewwa, il-bniedem mohbi fil-qalb, dak li ma jithas-sarx, imzejjen bi spirtu ġwejjed ta' sliem, u li hu prezzjuż hafna quddiem Alla.

5 Hekk ukoll fl-imghoddi n-nisa qaddisa, li kienu jittamaw f'Alla, kienu jizzejni, billi kienu jissottomettu ruħhom għal żwieġhom.

6 Hekk Sara kienet tisma' minn Abraham, billi kienet issejjahlu: Sidi; u intom uliedha, sakemm tagħmlu s-sewwa, u ma tibzghu minn ebda twerwir.

7 Intom ukoll, irġiel, għammru bil-ghaqal magħhom, billi tagħtuhom ġieħ, bħala li huma l-aktar dgħajfa, u bħala werrieta magħkom tal-grazzja tal-hajja; biex it-talb tagħkom ma jintilifx.

8 Fl-ahħar, kunu ikoll fehma waħda, billi tagħdru 'l xulxin, tobbu 'l xulxin bħal ahwa, qalbkom hanina, u umli:

9 La troddux deni għal deni, jew tagħjir għal tagħjir: imma, għall-kuntrarju, bierku; billi tafu li għalhekk intom kontu msejhin, biex tirtu l-barka.

10 Għax min iħobb il-hajja, u jara jiem hienja, ha jħares islienu mill-hazen, u xofftej minn kliem qarrieq:

11 Ha jwarrab mid-den, u jagħmel it-tajjeb; ha jfittex is-sliem, u jmur warajh.

12 Għax għajnejn il-Mulej huma fuq dawk li jagħmlu s-sewwa, u widnejn mif-

tuha ghat-talb tagghom; imma harset il-Mulej hi fuq dawk li jaghmlu d-deni.

13 U min jista' jaghmlikom id-deni, jekk timxu wara dak li hu tajjeb?

14 Imma u jekk tbatu minhabba s-sewwa, imberkin intom: la tibzghux mit-twerwir tagghom, u la tithawdux;

15 Imma qaddsu lill-Mulej Alla f'qalbkom: u kunu dejjem imhejjin biex twiegbu lil kull min jistaqsihom il-ghala tat-tama li ghandkom fikom, bil-hlewwa u bil-biza'.

16 U qisu li jkollkom kuxjenza tajba; biex, meta jghajrukom bhala nies li taghmlu d-deni, jisthu dawk li jqassu fuq l-imgiba tajba taghkom fi Kristu.

17 Ghax ahjar, jekk din hi r-rieda t'Alla, li tbatu ghax taghmlu t-tajjeb, milli ghax taghmlu l-hazin.

18 Ghax Kristu wkoll darba bata ghad-dnubiet, hu l-gust ghal dawk li mhumix gusti, biex iressaqna lejn Alla, maqtl fil-gisem, imma mqajjem ghall-hajja fl-ispirtu:

19 Li bih hu wkoll mar ixandar lill-ispirti fil-habs;

20 Lil dawk li darba ma obdewx, meta s-sabar t'Alla kien jistenna fi zmien Noè, waqt li l-arka kienet qieghda tinbena, li fha ftit, jigiferi tminja min-nies, salvaw bil-ilma.

21 U l-magħmudija, li hi xbieha ta' dan, issalvana issa wkoll (mhux bit-nehhija tal-hmieg tal-gisem, imma bi twegiba ta' kuxjenza tajba 'l Alla,) bil-qawma ta' Gesù Kristu minn bejn l-imwiet:

22 Li mar fis-sema, u qieghed fil-lemin t'Alla; u li għalihi huma sugġetti l-anġli, is-setgħat u l-qawwiet.

4 Mela la Kristu bata ghalina fil-gisem, intom ukoll armaw lilkom infuskom bl-istess hsieb: ghax dak li bata fil-gisem kisirha mad-dnub;

2 Biex ma jghix iż-zmien li baqagħlu fil-gisem skond ix-xewqat hżiena tal-bnedmin, imma skond ir-rieda t'Alla.

3 Ghax ghalina hu biżżejjed li fiz-zmien imghoddi ta' hajjitna tajnieha għar-rieda tal-Ġentili, meta konna nghixu fil-fahx, fix-xewqat hżiena, fis-sokor, fit-tahrid, fl-ikel, u fil-qima mistkerrha ta' l-allat hżiena:

4 Fuq dan huma jistagħbu li m'ghadkomx tigrū magħhom lejn dawn l-eċċessi ta' telfien, u jghajrukom;

5 Imma jkollhom jagħtu kont lil dak li hu mhejji biex jagħmel haqq mill-hajjin u l-mejtin.

6 Ghax għalhekk kien imxandar l-evanġelju, ukoll lill-mejtin, biex ikunu iġġudikati skond il-bnedmin fil-gisem, imma jghixu skond Alla fl-ispirtu.

7 Imma wasal it-tmiem ta' kollox: għalhekk kunu meqjusin, u aġtu ruħkom għat-talb.

8 U fuq kollox ha jkollkom imhabba shiha bejnietkom: għax l-imhabba tghatti l-kotra tad-dnubiet.

9 Ilqgħu wiehed lil iehor bla tgerġir.

10 Skond id-don li kull wiehed ha, għinu lil xulxin, bhala amministraturi tajba tal-grazzja t'Alla, li hi ta' hafna uorta.

11 Jekk xi hadd jitkellem, ha jitkellem qisu bi kliem Alla; jekk xi hadd jaqdi, ha jagħmlu bis-setgħa li tah Alla; biex f'kollox ikun iġġlorifikat Alla b'Gesù Kristu, li tiegħu huma l-glorja, u l-qawwa, għal dejjem ta' dejjem. Amen.

12 Mahbubin, la tistagħbux bil-huġġieġa li qieghda thegġeġ iġġar-rabkom, bhalkieku ġralkom xi haġa ġdida:

13 Imma ifirhu, skond ma tixxierku fit-tbatijiet ta' Kristu, biex meta tidher il-glorja tiegħu, tiferhu u tithennew.

14 Jekk intom tkunu mġhajrin f'isem Kristu, imberkin intom, għax l-ispirtu tal-glorja u t'Alla qieghed fuqkom: huma jghajruh, imma intom tiġġlorifikawh.

15 Imma ha ma jkun hemm hadd fostkom li jkollu jbati bhala qattiel, jew bhala halliel, jew bhala wiehed li jagħmel id-deni, jew jindahal fejn ma jesghux.

16 Imma jekk xi hadd ibati bhala Nisrani, m'ghandux mniex jisthi; ha jġġlorifika 'l Alla għal dan l-isem.

17 Ghax wasal iż-zmien li jibda jsir il-haqq minn dar Alla: u jekk jibda minna, x'ikun it-tmiem ta' dawk li ma jisimghux mill-evanġelju t'Alla?

18 U jekk il-gust bil-kemm isalva, il-hazin u l-midneb x'isir minnu?

19 Hekk mela dawk li jsufro skond ir-rieda t'Alla, ha jerhu ruħhom f'idejn il-Hallieq fidil, billi jagħmlu t-tajjeb.

5 Lix-xjuħ li hemm fostkom, nitlobhom jien, xih bħalhom, xiehed tal-tbatijiet ta' Kristu, u li għandi sehem fil-glorja li dal-waqt tidher:

2 Irghaw il-merħla t'Alla li hemm fostkom, u hudu hsiebha, mhux imgeġġlin, imma minn rajkom; mhux għall-qliegħ moqziez, imma b'qalb imhegġa;

3 Mhux qiskom is-sidien tal-wirt t'Alla, imma billi ssiru zempju tal-merħla.

4 U meta jidher ir-Raġħaj il-kbir, tiegħu l-kuruna tal-glorja li ma tidbielx.

5 Hekk ukoll intom, iż-zgħazagh, issottomettu ruħkom għax-xjuħ. Iva, intom ilkoll issottomettu ruħkom għal xulxin, u kunu mżejnin bil-umiltà: għax Alla jzom-milhom il-kburin, u jagħti grazzja lill-umli.

6 Umiljaw ruħkom mela taħt l-id setgħana t'Alla, biex iġġollikom f'waqtu:

7 Itfghu fuqu l-hemm taghkom kollu; ghax hu jiehu hsiebkom.

8 Kunu meqjusin; ishru; ghax il-ghadu taghkom, ix-xitan, bhal-ljun ighajjat, idur, ifitex lil min jibla'.

9 Iqfulu, qawwijn fil-fidi, billi tafu li tbatijiet bhal dawn huma moghtija lil hutkum li huma fid-dinja.

10 Imma Alla ta' kull grazzja, li sejhilkom ghall-glorja tieghu ta' dejjem bi Kristu Gesù, wara li tkunu bateju f'it, iwettaqkom, iqawwikom, isahhahkom, u jqeghidkom fuq sisien shah.

11 Tieghu hi l-glorja, u l-qawwa, ghal dejjem ta' dejjem. Amen.

12 Ktibtikkom fil-qosor b'Silvanus, li jien inzommu b'hukom fidil, biex inheg-gigkom u nixhdilkom li din hi l-grazzja vera t'Alla. Ibqghu fiha.

13 Il-knisja li hemm f'Babel, mahtura fimkien maghkom, isselli ghalikom: hekk jaghmel ukoll Marku, ibni.

14 Sellu ghal xulxin bil-bewsa ta' l-imhabba. Is-sliem ghalikom ilkoll li intom fi Kristu Gesù. Amen.

It-Tieni Epistola Generali Ta' Pietru

1 Simghon Pietru, qaddej u appostlu ta' Gesù Kristu, lil dawk li qalghu fidi prezzjuza daqs taghna, permezz tal-haqq t'Alla u ta' Gesù Kristu Salvatur taghna:

2 Likom grazzja u sliem bil-kotra, bil-gharfa t'Alla, u ta' Gesù Sidna,

3 Ghalix is-setgha divina tieghu tatna kulma jinhtieg ghall-hajja u ghat-tjieba, permezz tal-gharfa ta' dak li sejhilna ghall-glorja u l-virtù:

4 Li bihom huma moghtijin lilna wegħdi l-aktar kbar u prezzjuzi: biex bihom intom issiru mxerkin fin-natura divina, billi tkunu hlistu mit-tahsir li hemm fid-dinja minhabba z-zena.

5 U barra minn dan, ghamlu l-hegga kollha, u židu mal-fidi taghkom il-virtù; u mal-virtù l-gharfa;

6 U mal-gharfa, ir-rażna; u mar-rażna, is-sabar; u mas-sabar it-tjieba.

7 U mat-tjieba, il-hbubija ta' l-ahwa; u mal-hbubija ta' l-ahwa, l-imhabba.

8 Ghax jekk ikollkom fikom dawn il-hwejjeg, u bil-kotra, ma jhallukomx fiergha jew bla frott ghall-gharfa ta' Sidna Gesù Kristu.

9 Min m'ghandux dawn il-hwejjeg hu aghma, u ma jarax il-boghod, u nesa li kien innaddaf minn dnuvietu ta' darba.

10 Ghalhekk, huti, aktar ghandu jkollkom herqa biex issahhu l-ghazla u s-sejha taghkom: jekk taghmlu dan, ma taqghu qatt.

11 Hekk tinghatakom fil-wisa' dahla fis-saltna ta' dejjem ta' Sidna u Salvatur taghna Gesù Kristu.

12 Ghalhekk jien ma nibqax lura li ma nfakkarkomx dejjem f'dawn il-hwejjeg, ghalkemm intom tafuhom, u intom imwettqin f'din il-verità ta' issa.

13 Iva, jien jidhirli li huwa xieraq li,

kemm indum f'din it-tinda, ghandi nzommkom imqajmin billi nfakkarkom;

14 Ghax naf li dalwaqt ikolli nitlaq it-tinda tieghi, bhal ma gharrafni Sidna Gesù Kristu.

15 Barra minn dan, jien inhabrek biex, wara t-tluq tieghi, tkunu tistghu dejjem tiftakru f'dawn il-hwejjeg.

16 Ghax ahna ma mxejnix wara hrejef minsuġin bil-hažen, meta gharrafnielkom is-setgha u l-miġja ta' Sidna Gesù Kristu; imma rajna b'ghajnejna l-maestà tieghu.

17 Ghax hu ha minghand Alla l-Missier gieħ u glorja, meta wasallu lehen bhal dan mill-glorja kollha kobor: Dan hu ibni l-mahħub, li biħ nitghaxxaq.

18 U dan il-lehen, li gie mis-sema, smajnieħ meta konna mieghu fuq il-gholja mqaddsa.

19 Ghandna wkoll imwettqa ahjar il-kelma tal-profeti, li taghmlu sewwa taghmlu attenzjoni għaliha, bhal dawl jiddi f'imkien imdallam, sakemm il-jum jibda jżernaq, u l-kewkba ta' filghodu titla' f'qalbkom.

20 Qabel xejn, kunu afu li l-ebda profezija tal-kitba ma tista' titfisser skond kif jabsibha dak li jkun.

21 Ghax il-profezija ma giet qatt fl-imghoddi bir-rieda tal-bniedem; imma nies qaddisa, mqanqlin mill-Ispirtu s-Santu, tkellmu.

2 Imma kien hemm ukoll profeti qar-rieqa fost il-poplu, bhal ma jkun hemm ukoll fostkom għaliema qarrieqa, li jdahllu minn taħt ereziji mishutin, billi jidhdu wkoll is-Sid li xtrahom, u jġibu minnufih fuqhom it-telfien.

2 U hafna jnorrù wara l-egħmil fahxi

taghhom, u minhabba fihom it-triq tas-sewwa tkun imzebilha.

3 U ghar-reghba jinnegozjawkom bi kliem qarriq: imma l-haqq taghhom issa ilu jahdem, u t-telfa taghhom mhix riegda.

4 Ghax jekk Alla ma hafirhiex lill-angli li dinbu, imma tefagghom fl-infern, u ghaldaqhom f'hofer mudlama, merfughin ghal-haqq;

5 U ma hafirhiex lid-dinja qadima, imma salva tmienja min-nies, fosthom Noè, li kien ixandar il-haqq; u gieb id-dilluvju fuq dinja ta' hżiena;

6 U ghamel irmied il-belt ta' Sodoma u Gomorra, billi ikkundannahom ghall-gerda, biex iservu ta' eżempju lil dawk li jghixu fil-hażen;

7 U heles 'il Lot ġust, imnikket mill-imġiba fahxija ta' nies hżiena;

8 (Ghax dak il-bniedem ġust, li kien iġhammar fosthom, ghal dak li kien jara u jisma', kien ikkidd kuljum ruhu l-ġusta, minhabba l-eghmejjeġ hżiena taghhom:)

9 Il-Mulej jaf kif jehles it-tajbin mit-tigrib, u jżomm il-hżiena biex ikunu ikkastigati f'jum il-haqq;

10 Imma l-aktar 'il dawk li jimxu mal-ġisem, fil-ġibda ta' passjonijiet hżiena, u jmaqdru l-hakma. Pruzuntuzi, kburin, u ma jibzghux iġhajru lid-dinjajtiet.

11 Waqt li l-angli, li huma akbar minnhom fil-qawwa u fis-setgha, ma jġibu l-ebda akkuża kontra taghhom bit-tagħjir quddiem il-Mulej.

12 Imma dawn, bħal bhejjem li jimxu wara n-natura, maħluqa biex ikunu maqbuda u meqruda, iġhajru dak li ma jafux; u jinqerdu ghal kollox fil-hażen taghhom;

13 U jieħdu l-hlas tal-hażen, bhala nies li jieħdu pjaċir jixxalaw il-ġurnata kollha. Tebghat ta' hmiegħ huma dawn, u jieħdu pjaċir bl-inganni taghhom, waqt li jixxalaw magħkom;

14 Ghajnejhom mimlijin kollha adulterju, ma jiequ qatt mid-dnub; iqarrru b'ewwieh li mhumiex sodi: qalbhom imharrġa fi hwejjeġ tar-reghba; ulied is-saħta:

15 Li hallew it-triq it-tajba, u ntilfu, billi qabdu t-triq ta' Balgham, bin Bosor, li habb il-hlas tal-hażen;

16 Imma kien imčanfar ghad-deni tiegħu: hmara muta, b'lehen ta' bniedem, waqqfet il-ġenn tal-profeta.

17 Dawn huma eġhjun bla ilma, shab imġerri minn tempesta; li għalihom hu merfugh is-swied tad-dlam ghal dejjem.

18 Ghax meta dawn jtkellmu kliem kbir minfuh bil-frugħa, huma jhajru b'xewqat tal-ġisem, b'hafna tbaħrid, lil dawk li għadhom kemm helsu minn qalb dawk li jghixu fil-ġhejt.

19 Waqt li jwedgehdom il-helsien, huma nfushom huma l-qaddejja tat-

tahsir: ghax wiehed isir ilsir ta' dak li jirbhu.

20 Ghax jekk wara li jkunu helsu mill-hmieġ tad-dinja, bil-gharfa ta' Sidna u Salvatur Gesù Kristu, jerġghu jinqabdu mill-ġdid, u jintrebhu, l-aħħar taghhom ikun agharr mill-ewwel.

21 Kien ikun aħjar għalihom li ma għarfux it-triq tal-haqq, milli wara li jkunu għarfuha, iwarbu mill-kmandament qaddis mogħti lilhom.

22 Imma għalhom bħal ma jġhid sewwa l-qawl: Raga! l-kelb għall-vomtu tiegħu; u l-hanzira maħsula għat-tmegħik tagħha fit-tajn.

3 Maħbubin, din hi t-tieni ittra li qieghed niktbilkom, u fit-tnejn qieghed inqajjem id-dehen sinċier tagħkom b'tifkura.

2 Biex tiftakru fil-kliem imħabbar minn qabel mill-profeti qaddisa, u fil-kmandament tagħna l-apostli, li hu dak tal-Mulej u Salvatur:

3 L-ewwelnett, għandkom tkunu tafu, li fi-aħħar jiem jiġu nies kollhom tmaqdr, iġhixu skond ix-xewqat hżiena taghhom,

4 U jġhidu: Fejn hi l-wegħda tal-miġja tiegħu? Ghax mindu mietu missirijietna, kollox għadu kif kien fil-bidu tal-holqien.

5 Dan huma ma jafux, ghax hekk iridu, li bil-kelma t'Alla ilhom hemm is-smewwiet, u li l-art qamet minn go l-ilma, u fil-ilma:

6 Li bihom id-dinja ta' dak iż-żmien, imgharrqa bl-ilma, inqerdet:

7 Imma s-smewwiet u l-art ta' issa huma merfughin bl-istess kelma, u miz-mumin għan-nar għal jum il-haqq u t-telfien tan-nies hżiena.

8 Imma haġa waħda, maħbubin, għandkom iżżommu f'moħħkom, li jum wiehed quddiem il-Mulej hu daqs elf sena, u elf sena daqs jum wiehed.

9 Ma jdmux il-Mulej ma jagħmel li sseħħ il-wegħda tiegħu, bħal ma jahsbu x'uħud li għad iddum; imma hu jistabar għal żmien twil magħna, ghax ma jridx li x'uħud jintilfu, imma li lkoll jaslu għall-indiema.

10 Imma bħal halliel bil-lejl jasal jum il-Mulej; meta s-smewwiet iġhibu b'hoss kbir, u l-elementi maħruqin jinhallu bi shana kbira, u l-art u l-eghmejjeġ ukoll li fiha jinharqu.

11 Mela la dawn il-hwejjeġ kollha għandhom idubu, jahtieg tghaddu haġja ta' qdusija u ta' tjeba,

12 Waqt li tistennew u thabirku għall-miġja ta' jum Alla, li bih is-smewwiet jinharqu u jdubu, u l-elementi jinhallu bi shana kbira.

13 Madankollu aħna, skond il-wegħda

tieghu, nistennew smewwiet godda, u art għida, li fihom iġhammar il-haqq.

14 Għalhekk, maħbubin, billi intom qeghdin tistennew hwejjeg bħal dawn, ħabirku biex tkunu misjubin minnu fis-sliem, bla tebġha u bla ħtija.

15 U emmnu li s-sabar twil ta' Sidna hu għas-salvazzjoni tagħkom; bħalma wkoll kuna l-għaziż Pawlu, hil-għerf mogħti lilu, kitbilkom;

16 Bħal ma għamel fl-epistola kollha tieghu, fejn jitkellem fuq dawn il-hwejjeg;

li fihom hemm xi hwejjeg tqal biex tifhem, u li dawk li huma neqsin mit-tagħlim u mill-qawwa jgħawġu, bħal ma jagħmlu lill-iskrittura l-oħra, għat-telfien tagħhom.

17 Intom, mela, maħbubin, billi tafu minn issa b'dawn il-hwejjeg, ħarsu ruħkom biex ma tinqabdux intom ukoll mill-għelt ta' nies bla liġi, u taqġu mill-qagħda qawwija tagħkom.

18 Imma ikbru fil-grazzja, u fil-għarfa ta' Sidna u Salvatur Geżu Kristu. Lilu l-glorja, issa u għal dejjem. Amen.

L- Ewwel Epistola Ġenerali Ta' Gwann

1 Dak li kien mill-bidu, dak li smajna, dak li rajna b'għajnejna, dak li ħarisna lejha, u messew idejna, mill-Kelma tal-ħajja;

2 (Għax il-ħajja deħret, u aħna rajnieha, u nagħtu xhieda, u nħabbrulkom il-ħajja ta' dejjem, li kienet mal-Missier, u deħret lilna);

3 Dak li rajna u smajna aħna nħabbrulkom, biex intom ukoll tixxierku magħna: u tassew aħna mxeṛkin mal-Missier, u ma' Ibnu Geżu Kristu.

4 U dawn il-hwejjeg qeghdin niktbulkom, biex il-ferħ tagħkom ikun shiħ.

5 Din mela hi l-bxara li aħna smajna mingħandu, u ngħarrfuhelkom, li Alla hu dawl, u fih m'hemmx dlam.

6 Jekk ngħidu li aħna mxeṛkin miegħu, u nimxu fid-dlam, aħna nigdbu, u ma nagħmlux is-sewwa:

7 Imma jekk nimxu fid-dawl, bħalma hu fid-dawl, aħna mxeṛkin bejnietna, u d-demm ta' Geżu Kristu Ibnu jnaddafna minn kull dñub.

8 Jekk ngħidu li m'għandna l-ebda dñub, aħna nqarrqu bina nfusna, u s-sewwa mhux fira.

9 Jekk nistqarru dñubietna, hu fidil u gust biex jaħfrilna dñubietna, u jnaddafna minn kull ħażen.

10 Jekk ngħidu li ma dñibniex, noħroġuh ta' giddieb, u l-kelma tiegħu mhix fina.

2 Uliedi ż-żgħar, qiegħed niktbilkom dawn il-hwejjeg, biex ma tidinbux. U jekk xi hadd jidneb, għandna bħala avukat quddiem il-Missier, lil Geżu Kristu l-gust:

2 Hu l-mezz tal-maħfra ta' dñubietna:

u mhux ta' dñubietna biss, imma għad-dñubiet tad-dinja kollha.

3 U minn dan nafu li aħna nagħrfuh, jekk inħarsu l-kmandamenti tiegħu.

4 Min iġhid: Jien nagħrfu, u ma jħarix il-kmandamenti tiegħu, hu giddieb, u ma hemmx sewwa fih.

5 Imma min iħares il-kelma tiegħu, f'dan tassew l-imħabba t'Alla hi perfetta: b'dan aħna nagħrfu li aħna fih.

6 Min iġhid li qiegħed fih, jaħtieġ li jimxi hu wkoll bħal ma mexa hu.

7 Ħuti, dan mhux kmandament ġdid li qiegħed niktbilkom, imma kmandament qadim, li intom kellkom mill-bidu. Il-kmandament il-qadim hu l-kelma li smajtu mill-bidu.

8 Madankollu, hu kmandament ġdid li qiegħed nargħa' niktbilkom, li hu veru fih u fikom: għax id-dlam għadda, u d-dawl veru issa jiddi.

9 Min iġhid li hu fid-dawl, u jobgħod 'il huh, għadu wkoll sa issa fid-dlam.

10 Min iħobb 'il huh, qiegħed fid-dawl, u m'hemm ebda tfixkil fih.

11 Imma min jobgħod 'il huh hu fid-dlam, u jimxi fid-dlam, u ma jafx fejn hu sejjer, għax dak id-dlam għemielu għajnejh.

12 Qiegħed niktbilkom, uliedi ż-żgħar, għax dñubietkom huma maħfurin min-ħabba ismu.

13 Qiegħed niktbilkom, missirijiet, għax għaraftu 'l dak li hu mill-bidu. Qiegħed niktbilkom, żgħazagh, għax irbahtu l-ħazin. Qiegħed niktbilkom uliedi ż-żgħar, għax għaraftu 'l Missier.

14 Ktibtilkom, missirijiet, għax għaraftu 'l dak li hu mill-bidu. Ktibtilkom, żgħazagh, għax intom qawwijin, u l-kelma t'Alla tghammar fihom, u rbahtu l-ħazin.

15 La thobbox id-dinja, lanqas il-hwejjeġ li huma fid-dinja. Jekk xi hadd ihobb id-dinja, l-imhabba tal-Missier mhix fih.

16 Ghax kull ma hemm fid-dinja, xewqat hżiena tal-gisem, xewqat hżiena tal-ghajnejn, u l-kburija tal-hajja, mhux ġej mill-Missier, imma mid-dinja.

17 U d-dinja tghaddi, u x-xewqat taghha wkoll: imma min jaghmel ir-rieda t'Alla jibqa' ghal dejjem.

18 Uliedi ż-żghar, din hi l-ahhar siegħa: intom smajtu li ghandu jiġi l-antikrist, u issa hawn hafna antikristijiet; minn dan naghrfu li waslet l-ahhar siegħa.

19 Dawn harġu minn fostna, imma ma kinux minn tagħna; ghax kieku kienu minn tagħna, bla dubju kienu jibqgħu magħna: imma dawn harġu, biex jidhru li mhux kollha huma tagħna.

20 Imma intom għandkom id-dlik mill-Qaddis, u tafu kollox.

21 Ma ktibtilkomx ghax ma tafux is-sewwa, imma ghax tafuh, u l-ebda gidba mhi ġejja mis-sewwa.

22 Min hu giddieb, hliet dak li jiċhad li Gesù hu l-Kristu? Dan hu l-antikrist, li jiċhad il-Missier u l-Iben.

23 Kull min jiċhad l-Iben, ma ghandu lanqas il-Missier, imma min jistqarr l-Iben ghandu l-Missier ukoll.

24 Ha jibqa' fikom mela dak li smajtu mill-bidu. Jekk jibqa' fikom dak li smajtu mill-bidu, tibqgħu intom ukoll fil-Iben, u fil-Missier.

25 U din hi l-wegħda li hu wegħidna: il-hajja ta' dejjem.

26 Ktibtilkom dawn l-hwejjeġ fuq dawkl jiqarrqu bikom.

27 Imma d-dlik li hadtu minn għandu jibqa' fikom, u ma tahtigux li haddiehor ighallimkom. Imma billi d-dlik tiegħu jghallimkom fuq kollox, ghax hu veru, u mhux gidba, u billi hu għallimkom, ibqgħu fih.

28 U issa, uliedi ż-żghar, ibqgħu fih; biex, meta jidher, ikollna fiduċja, u ma nisthux quddiemu fil-miġja tiegħu.

29 Jekk intom tafu li hu ġust, tafu li kull min jaghmel is-sewwa hu mwieled minnu.

3 Ara, liema mhabba xerred fuqna l-Missier, biex nissejhu wlied Alla: għalhekk id-dinja ma tagħrafniex, ghax ma tagħrafx lilu.

2 Mahbubin, issa ahna wlied Alla, u għadu ma deherx x'sa nkunu: imma nafu li, meta jidher, ahna nkunu bħalu; ghax narawh kif inhu.

3 U kull bniedem li għandu dit-tama fih għandu jissaffa, bħalma hu safi Kristu.

4 Kull min jaghmel dnuh jikser ukoll il-liġi, ghax id-dnuh hu l-ksur tal-liġi.

5 Intom tafu li hu deher biex inehhu dnuvietna; u li m'hemm ebda dnuh fih.

6 Kull min ighammar fih ma jidnibx: kull min jidneb ma rahx, u lanqas għarfu.

7 Uliedi ż-żghar, thallu ebda bniedem iqarraq bikom: min jaghmel il-haqq hu ġust, bħalma Kristu hu ġust.

8 Min jaghmel id-dnuh ġej mix-xitan; ghax ix-xitan dineb sa mill-bidu. Għal din ir-raguni deher Bin Alla, biex jeqred l-opri tax-xitan.

9 Kull min hu mwieled minn Alla ma jaghmilx dnuh; ghax iż-żerriegħa tiegħu tibqa' fih: u ma jistax jidneb, ghax imwielel minn Alla.

10 F'dan jidhru wlied Alla, u wlied ix-xitan: kull min ma jaghmilx il-haqq mhux minn Alla, lanqas min ma jhobbx 'il huh.

11 Ghax din hi l-bxara li smajtu mill-bidu, li għandna nħobbu 'l xulxin.

12 Mhux bħal Kajjin, li kien minn dak il-hazin, u qatel 'il huh. U għaliex qatlu? Ghax l-opri tiegħu kienu hżiena, u ta' huh tajbin.

13 Tistagħgħub, huti, jekk tobghodkom id-dinja.

14 Ahna nafu li għaddejna mill-mewt għall-hajja, ghax inħobbu l-ahwa. Min ma jhobbx 'il huh ighix fil-mewt.

15 Kull min jobghod 'il huh hu qattiel: u intom tafu li ebda qattiel ma għandu l-hajja ta' dejjem tghammar fih.

16 Minn dan għarafna l-imhabba t'Alla, ghax hu ta hajtu għalina: u ahna għandna nagħtu hajjitna għall-ahwa.

17 Imma kull min ikollu l-ġid ta' din id-dinja, u jara 'l huh fil-bżonn, u jwarrab il-hniena ta' qalbu għalih, kif tista' l-imhabba t'Alla tghammar fih?

18 Uliedi ż-żghar, ha ma nħobbox bil-kliem, lanqas bil-lsien, imma bl-egħmil u tassew.

19 Minn dan naghrfu li ahna tas-sewwa, u nassiguraw qlubna quddiemu.

20 Ghax jekk qalbna ċčanfarna, Alla hu akbar minn qalbna, u jaf kollox.

21 Mahbubin, jekk qalbna ma ċčanfarniex, ahna għandna fiduċja f'Alla.

22 U kulma nitolbu, naqigħuh minn għandu, ghax inharsu l-kmandamenti tiegħu, u nagħmlu dawkl il-hwejjeġ li joghġbu lilu.

23 U dan hu l-kmandament tiegħu: Li nemmnu f'isem Ibnu Gesù Kristu, u nħobbu 'l xulxin, bħal ma tana l-kmandament.

24 U min ihares il-kmandamenti tiegħu jghammar fih, u hu fih. U minn dan naghrfu li hu jghammar fina, mill-Ispirtu li tana.

4 Mahbubin, la temmnu f'kull spirtu, imma araw jekk l-ispirtu humiex ġejjin

minn Alla: għax haġġ barra fid-dinja haġġ profeti qarrieqa.

2 Minn dan taġġru l-Ispirtu t'Alla: Kull spirtu li jistqarr li Ġesù Kristu ġie bil-ġisem hu minn Alla;

3 U kull spirtu li ma jistqarrx li Ġesù Kristu ġie bil-ġisem mhux minn Alla: dan hu l-ispirtu ta' l-antikrist, li fuqu smaġtu li għandu ġiġi; u li diġà qieġhed fid-dinja.

4 Intom minn Alla, uliedi z-zġhar, u rbahtuhom: għax akbar hu dak li hemm fikom, minn dak li hemm fid-dinja.

5 Huma tad-dinja: għalhekk jtkellmu skond id-dinja, u d-dinja tismagħhom.

6 Ahna t'Alla: minn jaġġraf 'l Alla jismagħna; min mhux t'Alla ma jismagħniex. Minn dan nagħru l-ispirtu tas-sewwa, u l-ispirtu tal-ġhelt.

7 Maħbubin, ha nħobbu 'l xulxin; għax l-imħabba ġejja minn Alla; u kull min iħobb hu mwieled minn Alla, u jaġġraf 'l Alla.

8 Min ma jħobbx ma jaġġraf 'l Alla; għax Alla hu mħabba.

9 B'dan deħret l-imħabba t'Alla għalina, għax Alla baġat 'l Ibnu l-waħdienu fid-dinja, biex ikollna l-hajja biħ.

10 F'dan qieġħda l-imħabba: mhux għax ahna haħbejna 'l Alla, imma għax hu haħbna, u baġat 'l Ibnu biex ikun il-mezz tal-maħfra għal dnubietna.

11 Maħbubin, jekk Alla haħbna daqs-hekk, ahna wkoll għandna nħobbu 'l xulxin.

12 Qatt haħd ma ra 'l Alla. Jekk inħobbu 'l xulxin, Alla jgħammar fina, u l-imħabba tieġhu fina tkun perfetta.

13 Minn dan nagħru li ahna nġhammr fih, u hu fina, għaliex hu tana mill-Ispirtu tieġhu.

14 U ahna rajna u nixħdu li l-Missier baġat 'l Ibnu biex ikun Salvatur tad-dinja.

15 Kull min jistqarr li Ġesù hu l-Iben t'Alla, Alla jgħammar fih, u hu f'Alla.

16 U ahna għarafna u emminna fl-imħabba li għandu Alla għalina. Alla hu mħabba; u min iġhammar fl-imħabba jgħammar f'Alla, u Alla jgħammar fih.

17 F'dan issir perfetta l-imħabba taġġna, biex ikollna qalbna qawwija f'jum il-haqq: għax bħalma Kristu hu, hekk ahna wkoll ahna f'din id-dinja.

18 Fl-imħabba m'hemmx biża'; imma l-imħabba perfetta tkieċi 'l barra l-biża'; għax il-biża' ġġib mieġhu l-kastig. Min jibza' mhux perfett fl-imħabba.

19 Ahna nħobbu, għax hu haħbna l-ewwel.

20 Jekk wieħed iġħid: Inħobb 'l Alla, u jobġħod 'il huh, hu giddieb: għax jekk wieħed ma jħobbx 'il huh li jarah, kif jista' jħobb 'l Alla li ma jarahx?

21 U dan hu l-kmandament li għandna minnu: Min iħobb 'l Alla, iħobb 'il huh ukoll.

5 Kull min jemmen li Ġesù hu l-Kristu hu mwieled minn Alla: u kull min iħobb lil dak li wildu jħobb 'il dak li twieled minnu.

2 B'dan nagħru li ahna nħobbu lil ulied Alla, meta ahna nħobbu 'l Alla, u nħarsu l-kmandamenti tieġhu.

3 Għax din hi l-imħabba t'Alla, li nħarsu l-kmandamenti tieġhu: u l-kmandamenti tieġhu mħumiex tqal.

4 Għax kull min twieled minn Alla rebah id-dinja: u din hi r-rebħa li rebħet id-dinja, il-fidi taġġna.

5 Min hu li jirbah id-dinja ġħief min jemmen li Ġesù hu Bin Alla?

6 Dan hu dak li ġie bl-ilma u d-demm: Ġesù Kristu; mhux bl-ilma waħdu, imma bl-ilma u d-demm. U hu l-Ispirtu li jixħed, għax l-Ispirtu hu s-sewwa.

7 Għax tlieta huma dawħ li jixħdu fis-smewwiet: il-Missier, il-Kelma u l-Ispirtu s-Santu: u dawn it-tlieta huma wieħed.

8 U tlieta huma dawħ li jixħdu fl-art: l-ispirtu, u l-ilma, u d-demm: u dawn it-tlieta huma haġa waħda.

9 Jekk ix-xħieda tal-bnedmin nilqgħuha, ix-xħieda t'Alla hi aqwa; għax din hi ix-xħieda t'Alla li hu ta għal Ibnu.

10 Min jemmen fl-Iben t'Alla għandu fih ix-xħieda: min ma jemminx f'Alla jaġġmel lilu giddieb, għax ma jemminx ix-xħieda li ta Alla għal Ibnu.

11 U din hi ix-xħieda: Alla tana l-hajja ta' deġem, u din il-hajja hi f'Ibnu.

12 Min għandu l-Iben għandu l-hajja; u min m'għandux l-Iben t'Alla m'għandux il-hajja.

13 Ktib tal-likom li temmnu fl-isem ta' l-Iben t'Alla; biex tkunu tafu li għandkom il-hajja ta' deġem, u biex temmnu fl-isem ta' l-Iben t'Alla.

14 B'dan għandna qalbna qawwija fih, li, jekk nitolbuħ xi haġa skond ir-rieda tieġhu, jismagħna:

15 U jekk nafu li jismagħna f'kulma nitolbuħ, nafu li ahna għandna l-hwejġ li tlabniex.

16 Jekk wieħed jara lil huh jaġġmel dnub, imma mhux dnub tal-mewt, jitolb, u jaġġtħ il-hajja għal dawħ li jidinbu mhux bi dnub tal-mewt. Hemm dnub tal-mewt: ma nġħidx li għal dan għandu jitolb.

17 Kull hażen hu dnub; imma hemm dnub li mhux tal-mewt.

18 Nafu li kull min hu mwieled minn Alla ma jidinbx; imma hu li hu mnissel minn Alla jħares lilu nnifsu, u l-hażin ma jmissux.

19 Nafu li ahna t'Alla, u d-dinja kollha qieghda fil-hazen.

20 U nafu li l-Iben t'Alla ġie, u tana d-dehen, biex naghrfu lil dak li hu veru, u

ahna f'dak li hu veru, f'Ibnu Ġesù Kristu. Dan hu Alla veru, u l-hajja ta' dejjem.

21 Uliedi ż-żghar, harsu ruħkom mill-idoli. Amen.

It-Tieni Epistola Ta' Ġwann

1 Ix-xih lis-sinjura mahtura u lil uliedha, li jien inobb fis-sewwa; u mhux jien wahdi, imma dawk kollha li gharfu s-sewwa;

2 Minhabba s-sewwa, li jghammar fina, u jibqa' maghna ghal dejjem.

3 Maghkom tkun il-grazzja, il-hniena, u s-sliem, minghand Alla l-Missier, u minghand Sidna Ġesù Kristu, Bin il-Missier, fis-sewwa u l-imhabba.

4 Fraht hafna meta sibt x'uhud minn uliedek jimxu fis-sewwa, skond il-kmandament li hadna minghand il-Missier.

5 U issa nitlobok sinjura, mhux qisni ktibtlek kmandament ġdid, imma dak li kellna mill-bidu, li ahna nhabbu lil xulxin.

6 Din hi l-imhabba, li nimxu skond il-kmandamenti tieghu. Dan hu l-kmandament: Li bhalma smajtu mill-bidu, imxu fl-imhabba.

7 Ghax dehru fid-dinja hafna nies qar-

rieqa, li ma jistqarrux li Ġesù Kristu ġie fil-ġisem: Dan hu qarrieg u antikrist.

8 Harsu ruħkom, li ma nitilfux dak li ahna hdimna, imma li niehdu hlas shih.

9 Min imur aktar 'il quddiem, u ma jibqax fit-tagħlim ta' Kristu, m'ghandux 'l Alla. Min jibqa' fit-tagħlim ta' Kristu, dan ghandu 'l Missier u l-Iben.

10 Jekk xi hadd jiġi għandkom, u ma jgħibx dat-tagħlim, la tilqgħuhx id-dar, u la sselmulux.

11 Ghax min isellimlu jixxierek fl-opri hżiena tieghu.

12 Billi għandi hafna x'niktbilkom, ma ridtx nagħmlu bil-karta u l-linka; imma nittama li niġi għandkom u nkellimkom wiċċ imb'wiċċ, biex il-ferh tagħna jkun shih.

13 Uljed ohtok, il-mahtura, isellu għalik. Amen.

It-Tielet Epistola Ta' Ġwann

1 Ix-xih lil Gajus il-mahbub, li jien in-hobb fis-sewwa.

2 Mahbub, jien nixtieq li f'kollox int timxi tajjeb, u li tkun f'sahhtek bhalma ruhek hi f'sahhitha.

3 Ghax fraht hafna meta l-ahwa ġew u taw xhieda tas-sewwa li hi fik, kif int timxi fis-sewwa.

4 M'ghandix ferh akbar milli nisma' li wliedi mexjin fis-sewwa.

5 Mahbub, int tagħmel bil-fidi kulma tagħmel għall-ahwa u għall-ghorba;

6 Li taw xhieda ta' l-imhabba tiegħek quddiem il-knisja: u li tagħmel tajjeb jekk tghinhom fil-vjaġġ tagħhom, kif jixraq lil Alla.

7 Ghax minhabba ismu huma telqu bla ma hadu xejn mill-Gentili.

8 Ahna mela għandna nilqgħuhom nies bhal dawn, biex nahdmu magħhom għas-sewwa.

9 Ktibt lill-knisja: imma Dijotrefes, li

jrid jidher li hu l-kbir fosthom, ma jilqagħ-niex.

10 Għalhekk jekk niġi, niftakar x'qiegħed jagħmel, ipaċpaċ kontra tagħna bi kliem hażin: u mhux kuntent b'dan, lanqas ma jilqa' l-ahwa, u lil dawk li jridu ma jhallihomx, u jkeċċihom mill-knisja.

11 Mahbub, timxix fuq il-hażin, imma fuq it-tajjeb. Min jagħmel it-tajjeb hu t'Alla; imma min jagħmel il-hażin ma jarax 'l Alla.

12 Demetrius għandu xhieda tajba minn kulhadd, u mis-sewwa nnifsu: iva, nagħtuh ahna wkoll xhieda; u inti taf li x-xhieda tagħna hi minnha.

13 Kelli hafna x'nikteb, imma ma rridx niktiblek bil-linka u l-pinna:

14 Imma nittama li narak ma ndumx, u nitkellmu wiċċ imb'wiċċ. Is-sliem għalik. Hbiebna jsellu għalik. Selli għall-hbieb tagħna, kull wiehed b'ismu.

L-Epistola Generali Ta' Ġuda

1 Ġuda, il-qaddej ta' Gesù Kristu, hu Ġakbu, lill-imsejhin, li huma mahbubin f'Alla l-Missier, u mharsin ghal Gesù Kristu;

2 Hniena, u sliem, u mhabba lilkom bil-kotra.

3 Mahbubin, meta kelli herqa kbira li niktbilkom fuq is-salvazzjoni taghna lkoll, kien mehtieg ghalija li niktbilkom, u nitlobkom li tissieltu bil-hegga ghall-fidi moghtija lill-qaddisin darba.

4 Ghax indiehsu xi rgjel li minn żmien qabel kienu miktubin ghal dil-kundanna, nies bla fidi, li jbiddu l-grazzja t'Alla taghna f'fahx, u jichdu 'l Alla, is-Sid wahdieni, u 'l Mulej taghna Gesù Kristu.

5 Irrid mela nfakkarkom, ghalkemm kontu tafu dan darba, kif il-Mulej, wara li salva l-poplu mill-art ta' l-Eġittu, qered wara lil dawk li ma emmnu.

6 U l-angli li ma zammewx l-ewwel post tas-setgħa taghhom, imma telqu ghamart-hom, zammhom marbutin fil-ktajjen ta' dejjem fid-dlamijiet, għall-haqq tal-jum il-kbir.

7 Hekk ukoll Sodoma u Gomorra, u l-bliet ta' madwarhom, li tawha għaz-zena, u ntelqu għal dnubiet kontra n-natura, qeghdin bhala eżempju, waqt li jiehd u l-kastig ta' nar ta' dejjem.

8 Hekk ukoll dawn l-imherwlin moqzieża jhammgu l-gisem, imaqdru l-hakma, u jghajru d-dinjajiet.

9 Imma Mikiel l-arkanglu, meta kien jiggieded max-xitan, iddiskuta fuq il-gisem ta' Mosè, u ma kellux hila jaghtih sentenza bit-tagħjir, imma qal: Ha jrażnek il-Mulej.

10 Imma dawn ighajru dak li ma jafux: imma f'dak kollu li jafu min-natura, jithassru fih, bhala bhejjem bla dehen.

11 Hazin għalihom! Ghax dahlu fit-triq ta' Kajjin, u grew bir-regħba wara l-ghelt ta' Balgham għall-hlas, u ntilfu fit-tixwix ta' Kore.

12 Dawn huma nies li jhammgu l-mikliet ta' l-imhabba tagħkom, waqt li

jkunu fil-mejda magħkom, u jbilghu bla biża'; shab bla ilma huma dawn, imgerri mir-riħ; sigar li l-frott tagħhom jithassar, bla frott, darbtejn mejta, maqlugħin mill-egħruq;

13 Mwiegħ horox tal-baħar, kollhom ragħwa tal-ghajb tagħhom; kwiekeb gerrejja, li għalihom hu merfugħ is-swid tad-dlamijiet għal dejjem.

14 Habbar għalihom ukoll Henok, is-seba' wiehed minn Adam, billi qal: Ara, gie l-Mulej b'numru bla għadd ta' qaddisin tiegħu.

15 Biex jagħmel haqq kontra kulhadd, u jikkundanna l-hżiena kollha li hemm fostkom ta' l-opri hżiena kollha tagħhom li għamlu, u tal-kliem kollu mhux xieraq li qalu kontra tiegħu l-midinbin hżiena.

16 Dawn huma nies li jgergru, jishtu, jimxu max-xewqat hżiena tagħhom; fommhom iġhid kliem kbir ta' ftahir, iżieghlu f'wieċ in-nies għax jaqblilhom.

17 Imma intom, mahbubin, ftakru fil-kliem li kien imħabbar mill-appostli ta' Sidna Gesù Kristu;

18 Li kienu jgħidulkom li fl-aħħar żminijiet ikun hemm nies li jmaqdr, li jimxu max-xewqat hżiena tagħhom.

19 Dawn huma dawk li jgibu l-firda, nies li jpaxxu s-sensi, bla Spirtu.

20 Imma intom, mahbubin, mibnijin fuq il-fidi l-aktar qaddisa tagħkom, billi titolbu fl-Ispirtu s-Santu,

21 Żommu ruħkom fl-imhabba t'Alla, waqt li tistennew il-hniena ta' Sidna Gesù Kristu, għall-hajja ta' dejjem.

22 Henu bil-ghaqal għal x'uħud:
23 U bil-biża' salvaw l-ohrajn, billi tahtfuhom min-nar; u stkerrhu saħansitra l-libsa mċappsa b'gisimhom.

24 Issa lih dak li jista' jħariskom mit-tiġrif, u jqegħidkom bla tebgha quddiem il-preżenza tal-glorja tiegħu b'ferħ kbir,

25 Lil Alla wahdu għaref Salvatur tagħna, tkun glorja, maestà, qawwa u setgħa, sew issa u kemm għal dejjem. Amen.

Ir-Rivelazzjoni Ta' San Gwann Appostlu

1 Ir-Rivelazzjoni ta' Gesù Kristu, li taħ Alla, biex juri lill-qaddejja tiegħu l-hwejjeġ li għandhom jgħru dalwaqt; u li hu baġhat u għarrafha bl-anglu tiegħu lill-qaddej tiegħu Gwanni:

2 Li ta xhieda tal-kelma t'Alla, u ta-xhieda ta' Gesù Kristu, u ta' kulma ra.

3 Imbierek min jaqra, u dawk li jismgħu l-kliem ta' dil-profetija, u jħarsu dawk il-hwejjeġ li huma miktubin fiha: għax iż-żmien hu qrib.

4 Gwanni lis-seba' knejjes li hemm fl-Asja: Grazzja lilkom, u sliem mingħand dak li hu, u li kien, u li ġej; u mis-seba' Spirti li huma quddiem it-tron tiegħu;

5 U mingħand Gesù Kristu, li hu x-xhud fidil, u l-imwiedel l-ewwel fost il-mejtin, u l-prinċep tas-slaten ta' l-art. Lilu li ħabbna, u li ħasilna minn dñubietna f'demmu stess,

6 U għamilna slaten u qassisin għal Alla u Missieru; lilu gloriya u qawwa għal dejjem ta' dejjem. Amen.

7 Ara, ġej mas-shab; u tarah kull għajn, u dawk ukoll li nifduh: u jixħru minħabba fih it-tribujiet kollha ta' l-art. Iva, Amen.

8 Jien hu l-Alfa u l-Omega, il-bidu u t-tmiem, iġhid il-Mulej, li hu, u li kien, u li ġej, Dak li jista' kollox.

9 Jien Gwanni, li jien ukoll hukom, u seħbikom fit-tigrib, u fis-saltna u fis-sabar ta' Gesù Kristu, kont fil-gżira li jisimha Patmos, minħabba l-kelma t'Alla, u x-xhieda ta' Gesù Kristu.

10 Kont fi-Spirtu f'jum il-Mulej, u smajt warajja lehen qawwi, bħal ta' tromba,

11 Iġhid: Jiena hu l-Alfa u l-Omega, l-ewwel u l-aħħar: u, Dak li tara, iktbu fi ktieb, u ibgħatu lis-seba' knejjes li hemm fl-Asja; f'Efesus, u fi Smirni, u f'Pergamos, u f'Tjatira, u f'Sardis, u f'Filadelfja, u f'Loadikija.

12 U dort biex nara l-lehen li kien ikellimni. U kif dort, rajt seba' gandlieri tad-deheb;

13 U f'nofs is-seba' gandlieri wiehed bħal Bin il-bniedem, liebes libsa twila sa saqajh, u mħażem madwar sidru bi ħziem tad-deheb.

14 Rasu u xagħru kienu bojod bħas-suf, bojod daqs il-borra; u għajnejh kienu bħal fjamma nar;

15 U rignejha bħal bronż ileqq, qishom imnaddfin fil-forġ; u leħnu bħal hoss ta' ħafna ilmijiet.

16 U kellu f'idu l-lemnija seba' kwiekeb: u minn fommhu kien ħiereġ sejf jaqta' misnun f'zewġt ixfar: u wiċċu kien jiddi bħax-xemx fil-qawwa tagħha.

17 U meta rajtu, waqajt f'rignejha bħal mejjet. U qiegħed idu l-lemnija fuqi, hu u jgħidli: La tibżax; jiena l-ewwel u l-aħħar:

18 Jiena hu l-ħaj, u kont mejjet; u, ara, jien ħaj għal dejjem ta' dejjem. Amen; u għandi l-imfietaħ ta' mkien il-mejtin u tal-mewt.

19 Ikteb dak li rajt, u l-hwejjeġ li huma, u l-hwejjeġ li għandhom jgħru wara dan;

20 Il-misterju tas-seba' kwiekeb li int rajt f'idi l-lemnija, u tas-seba' gandlieri tad-deheb. Is-seba' kwiekeb huma l-angli tas-seba' knejjes: u s-seba' gandlieri li rajt huma s-seba' knejjes.

2 Lill-anglu tal-knisja ta' Efesus ikteb: Dawn il-hwejjeġ iġhid dak li jżomm is-seba' kwiekeb f'idu l-lemnija, li jimxi f'nofs is-seba' gandlieri tad-deheb;

2 Naf l-egħmejjel tiegħek, u t-taħbit tiegħek, u s-sabar tiegħek, u kif ma tiflaħx għall-ħziena: u int garrabt lil dawk li jgħidu li huma appostli, u mħumiex, u sibthom giddieba:

3 U batejt, u kellek is-sabar, u tħabatt minħabba ismi, u ma għajjejt.

4 Imma għandi dan kontra tiegħek: li int ħallejt l-ewwel imħabba tiegħek.

5 Ftakar mela minn fejn int imwaqqa', u indem, u għamel l-egħmejjel ta' qabel; inkella niġi malajr għalik, u nneħhi l-gandlier tiegħek minn postu, jekk ma tindimx.

6 Imma għandek dan: li int tobghod l-egħmil tan-Nikolajin, li nobogħdu jien ukoll.

7 Min għandu widnejn, ha jisma' dak li jgħid l-Ispirtu lill-knejjes: Lil min jirbah nagħtih jiekol mis-sigra tal-ħajja, li hi f'nofs il-ġenna t'Alla.

8 U lill-anglu tal-knisja ta' Smirni

ikteb: Dawn il-hwejjeg ighid l-ewwel u l-ahhar, dak li kien mejjet, u raġa' ha l-hajja;

9 Naf l-eghmil tieghek, u t-tahbit, u l-faqar, (madankollu inti għani) u naf il-halfa ta' dawk li jghidu li huma Lhud, u mhumiex, imma huma s-sinagoga ta' Satana.

10 La tibza' xejn minn dawk il-hwejjeg li għandek tbat: ara, ix-xitan sa jitfa' lil x'uhud minnkom il-habs, biex tkunu mgarrbin; u tkunu mhabbtin għal għaxart ijiem: kun fidil sal-mewt, u naghtik l-kuruna tal-hajja.

11 Min għandu widnejn, ha jisma' dak li jghid l-Ispirtu lill-knejjes: Min jirbah ma jkollux hsara mit-tieni mewt.

12 U lill-anġlu tal-knisja ta' Pergamos ikteb: Dawn il-hwejjeg ighid dak li għandu s-sejf misnun b'zewġt ixfar;

13 Jien naf l-eghmil tieghek, u fejn tghammar int hemm it-tron ta' Satana: u int iżzomm shih ma' ismi, u ma ħadtx il-fidi tiegħi, lanqas f'dawk il-jiem li fihom Antipas kien il-martri fidil tiegħi, li kien maqtul fostkom, fejn iġhammar Satana.

14 Imma jien għandi xi haġa żghira kontra tieghek, għax għandek hemm dawk li jzommu mat-tagħlim ta' Balgham, li għallem lil Balaq jitfa' ġebbla tat-fixkil quddiem ulied Izrael, biex jieklu hwejjeg issagrifikati lill-idoli, u jiznu.

15 Hekk għandek int ukoll lil dawk li jzommu t-tagħlim tan-Nikolajin, haġa li jien nobhod.

16 Indem; jew inkella niġi għalik malajr, u nitqabad kontra tagħhom bis-sejf ta' fommei.

17 Min għandu widnejn, ha jisma' dak li jghid l-Ispirtu lill-knejjes: Lil min jirbah naghtih jiekol mill-manna mobħija, u naghtih ġebbla bajda, u fuq il-ġebbla isem ġdid miktub, li hadd ma jafu hlief min jiehdu.

18 U lill-anġlu tal-knisja ta' Tjatira ikteb: Dawn il-hwejjeg ighid Bin Alla, li għandu għajnejh bħal fjamma tan-nar, u riġlejh huma bħal bronż ileqq;

19 Naf l-eghmil tieghek, u l-imħabba, u s-servizz, u l-fidi, u s-sabar tieghek, u l-eghmejjel tieghek; u ta' l-ahhar huma aktar minn ta' l-ewwel.

20 Madankollu għandi haġa żghira kontra tieghek, għax inti thalli lil dik il-mara Gezabel, li ssejjah lilha nfisha profeta, tghallem u tħassar l-qaddeja tiegħi biex jiznu, u jieklu hwejjeg issagrifikati lill-idoli.

21 U jien tajtha ż-zmien biex tindem miż-żena tagħha; u hija ma nidmitx.

22 Ara, jien nixhetha f'sodda, u lil dawk li jiznu magħha f'tahbit kbir, jekk ma jindmux mill-eghmil tagħhom.

23 U noqtol bil-mewt lil uliedha; u jagħrfu l-knejjes kollha li jien hu dak li

jfitteb fil-ġewwieni u l-qlub: u li naghti lil kull wiehed minnkom skond eghmilkom.

24 Imma lilkom, u lill-ohrajn li hemm Tjatira, lil dawk li m'għandhomx dat-tagħlim, u li, kif ighidu, ma għarafxu il-kobor bla tarf ta' Satana, ngħid: Ma nġhabbikom b'tagħbija oħra.

25 Imma dak li diġà għandkom zommuh tajjeb sakemm niġi.

26 U dak li jirbah, u jħares l-eghmil tiegħi sa l-ahhar, naghtih seġha fuq il-ġnus:

27 U jahkimhom b'xettru tal-hadid; bħal hwejjeg ta' fuħhari, fraġ jtkissru: bħalma jien ukoll hadt minghand Missieri.

28 U naghtih il-kewkba tas-sebh.

29 Min għandu widnejn, ha jisma' dak li jghid l-Ispirtu lill-knejjes.

3 U lill-anġlu tal-knisja ta' Sardis ikteb: Dawn il-hwejjeg ighid dak li għandu s-seba' Spirti t'Alla, u s-seba' kwiecke; naf l-eghmil tieghek, li għandek isem li int haj, u int mejjet.

2 Ishar, u saħħah il-hwejjeg li baqa', u li sa jmutu: għax ma sibtx l-eghmejjel tieghek mitmumin quddiem Alla.

3 Ftakar mela f'dak li lqajt, u f'dak li smajt: harsu, u indem. Jekk mela ma tis-harx, niġi fuqek bħal halliel, u ma tkunx taf f'liema siegħa niġi fuqek.

4 Int għandek xi ftit nies ukoll f'Sardis li ma hammgux hwejjigħom; u dawn jimxu miegħi bi lbies abjad: għax jixirqil-hom.

5 Dak li jirbah, jitlibbes hwejjeg bojod, u ma nħassar ismu mill-ktieb tal-hajja, imma nistqarr ismu quddiem Missieri, u quddiem l-anġli tiegħu.

6 Min għandu widnejn, ha jisma' dak li jghid l-Ispirtu lill-knejjes.

7 U lill-anġlu tal-knisja ta' Filadelfja ikteb: Dawn il-hwejjeg ighid il-qaddis, il-veru, hu li għandu l-muftieħ ta' David, hu li jiftah, u hadd ma jagħlaq; u jagħlaq, u hadd ma jiftah;

8 Naf l-eghmil tieghek: ara, qegħidt quddiemek bieħ miftuh, u hadd ma jista' jagħlqu: għax int għandek saħħa żghira; u harist kelmti, u ma ħadtx ismi.

9 Ara, sa nġieghel lil dawk tas-sinagoga ta' Satana, li jghidu li huma Lhud, u mhumiex, imma jigdbu; ara, nġegħilhom jiġu u jimxu quddiem riġlejh, u jagħrfu li jien habbejtek.

10 Billi int harist il-kelma tas-sabar tiegħi, jien ukoll inharsek mis-siegħa tat-tiġri, li sa tiġi fuq id-dinja kollha, biex iġarrab lil dawk li jġhammru fl-art.

11 Ara, niġi malajr: zomm shih dak li għandek, biex hadd ma jiehu l-kuruna tieghek.

12 Min jirbah nagħmlu kolonna fit-

tempju t'Alla tiegħi, u ma johroġx aktar barra; u nikteb fuqu isem Alla tiegħi, u isem il-belt t'Alla tiegħi, li hi Gerasalem il-ġdida, li tinzel mis-sema minghand Alla tiegħi: u nikteb fuqu l-isem il-ġdid tiegħi.

13 Min ghandu widnejn, ha jisma' dak li jghid l-Ispirtu lill-knejjes.

14 U lill-anglu tal-knisja ta' Loadikija iktbe: Dawn il-hwejjeġ ighid l-Amen, ix-xiehed fidil u veru, il-bidu tal-holqien t'Alla:

15 Naf l-eghmil tiegħek, li la int kiesah u lanqas shun: xtaqtek kiesah jew shun.

16 Hekk mela billi int fietel, u la kiesah u lanqas shun, jien naqilgħek minn fommii.

17 Ghax int tghid: Jien ghani, u stagħnejt, u ma nahtieg xejn; u ma tafx li int imsejken, u magħkus, u fqir, u aghma, u gheri:

18 Naghtik parir li tixtri minghandi deheb imsoffi bin-nar, biex tistaghna; u lbiesi bojod biex tilbes, u biex ma jidhrix il-ghajb tal-ghera tiegħek; u tidlek ghajnejk bil-kohl, biex tista' tara.

19 Lil dawk kollha li nhobhom, in-ċanfarhom, u nwiddibhom: thegġeg mela, u indem.

20 Ara, jien qiegħed fil-bieb, u nhabbat: jekk xi hadd jisma' lehni, u jiftah il-bieb, nidhol ghandu, u noftor miegħu, u hu miegħi.

21 Lil dak li jirbah nagħtih joqghod miegħi fuq it-tron tiegħi, bħal ma rbaht jien ukoll, u qgħadt bil-qiegħda ma' Misieri fuq it-tron tiegħu.

22 Min ghandu widnejn, ha jisma' dak li jghid l-Ispirtu lill-knejjes.

4 Wara dan harist u, ara, bieb infetah fis-sema: u l-ewwel lehen li smajt kien qisu bħal tromba jkellimni, li qal: Itta' hawn, u nurik i'ghandu jigrri wara dan.

2 U minnufih dhalt fi-ispirtu: u, ara, tron waqqaf fis-sema, u wiehed qagħad fuq it-tron.

3 U dak li kien bil-qiegħda kien donnu haġar tad-djaspru u tas-sardju: u kien hemm qawsalla madwar it-tron, fid-dehra donnha smerald.

4 U madwar it-tron kien hemm erbgha u ghoxrin tron ohra: u fuq l-erbgha u ghoxrin tron rajt erbgha u ghoxrin xih bil-qiegħda, lebsin ilbiesi bojod; u kellhom fuq rashom kuruni tad-deheb.

5 U mit-tron kienu herġin beraq u ragħad u ilhna: u kien hemm seba' lampi tan-nar ihegġu quddiem it-tron, li huma s-seba' Spirti t'Alla.

6 U quddiem it-tron kien hemm bahar taż-żgieġ qisu kristall: u f'nofs it-tron, u madwar it-tron, kien hemm erba' kreaturi hajjin mimlijin ghajnejn quddiem u wara.

7 U l-ewwel kreatura hajja kienet qisha

ljun, u t-tieni kienet qisha għoġol, u t-tielet kellha wiċċha bħal ta' bniedem; u r-raba' kienet qisha ajkla ttir.

8 U l-erba' kreaturi hajjin kellhom kull wiehed minnhom sitt ġwienah madwaru; u kienu mimlijin ghajnejn minn ġewwa: u ma kinux jistrieħu nhar u lejl, iġhidu: Qaddis, Qaddis, Qaddis, il-Mulej Alla li jista' kollox, li kien, li hu, u li jiġi.

9 U meta dawk il-kreaturi hajjin kienu jagħtu gloria u ġieh u radd il-hajr lil dak li kien fuq it-tron, li hu haj għal dejjem ta' dejjem,

10 L-erbgha u ghoxrin xih kienu jin-xtehtu quddiem dak li kien fuq it-tron, u jagħtu qima lil dak li hu haj għal dejjem ta' dejjem, u jiftgħu l-kuruni tagħhom quddiem it-tron, huma u jghidu:

11 Int jisthoqqlok, o Mulej, li tilqa' gloria u ġieh u setgħa: ghax int hlaqt kollox, u bir-rieda tiegħek saru u nholqu.

5 U rajt f'id il-leminija ta' dak li kien qiegħed fuq it-tron ktieb miktub minn ġewwa u minn wara, issiġillat b'seba' sigillii.

2 U rajt anglu qawwi li kien ighajjat b'lehen gholi: Min jisthoqqlu jiftah il-ktieb, u jikser is-sigillii tiegħu?

3 U la hadd fis-sema, u la fi-art, u lanqas ihares lejha.

4 U bkejt hafna, ghax ma nstab hadd li jisthoqqlu jiftah u jaqra l-ktieb, u lanqas ihares lejha.

5 U wiehed mix-xjuh qalli: La tibkix: ara, l-Iljun tat-tribù ta' Guda, ir-Rimja ta' David, rebah biex jiftah il-ktieb, u jikser is-seba' sigillii tiegħu.

6 U harist, u, ara, bejn it-tron u l-erba' kreaturi hajjin, u fost ix-xjuh, kien hemm wieqaf Haruf qisu maqul, li kellu seba' grun u seba' ghajnejn, li huma s-seba' Spirti t'Alla mibgħutin fi-art kollha.

7 U ġie u ha l-ktieb mill-id il-leminija ta' dak li kien qiegħed fuq it-tron.

8 U meta ha l-ktieb, l-erba' kreaturi hajjin u l-erbgha u ghoxrin xih inxtehtu quddiem il-Haruf, kull wiehed minnhom kellu ċetri, u bwieqej tad-deheb mimlijin bil-fwejjah, li huma t-talb tal-quddisin.

9 U għannew għanja ġdida, billi qalu: Int jisthoqqlok tieħu l-ktieb, u tiftah is-sigillii tiegħu: ghax int kont maqul, u fdejtna għal Alla b'demmek minn kull tribù, u lsienu, u poplu, u ġens;

10 U għamiltna għal Alla tagħna slaten u qassisin: u ahna nsaltnu fuq l-art.

11 U rajt, u smajt lehen ta' hafna angli madwar it-tron u l-bhejjem u x-xjuh: u l-ghadd tagħhom kien ghaxart elef għal ghaxart elef darba, u eluf ta' eluf;

12 U kienu jghidu b'lehen qawwi: Jisthoqqlu l-Haruf li nqatel biex jieħu

s-setgħa, u l-ghana, u l-għerf, u l-qawwa, u l-għieh, u l-glorja, u l-barka.

13 U kull kreatura li hemm fis-sema, u fuq l-art, u taht l-art, u li hemm fil-baħar, u kull ma hemm fihom, smajthom iġhidu: Barka, u għieh, u glorja, u setgħa lil dak li qiegħed fuq it-tron, u lill-Haruf għal dejjem ta' dejjem!

14 U l-erba' kreaturi hajjin wiegħbu: Amen. U l-erbgha u għoxrin xih inxtehtu u qiemu lil dak li hu haj għal dejjem ta' dejjem.

6 Imbagħad rajt meta l-Haruf fetah wieħed mis-sigilli, u smajt, qisu bħal hoss ta' ragħad, wieħed mill-erba' kreaturi hajjin iġhid: Ejja, u ara.

2 U harist, u rajt żiemel abjad; u dak li kien riekeb fuqu kellu qaws; u kienet mogħtija lil kuruna: u hareġ rebbieh, biex jirbah.

3 U meta fetah it-tieni sigill, smajt it-tieni kreatura hajja tgħid: Ejja, u ara.

4 U hareġ żiemel iehor li kien ahmar: u lil dak li kien riekeb fuqu kienet mogħtija s-setgħa li jneħhi s-sliem mill-art, u biex joqtlu lil xulxin: u lilu ntgħata sejf kbir.

5 U meta fetah it-tielet sigill, smajt it-tielet kreatura hajja tgħid: Ejja, u ara. U harist, u ara, żiemel iswed; u dak li kien riekeb fuqu kellu mizien f'idu.

6 U smajt lehen f'nofs l-erba' kreaturi hajjin iġhid: Kejla qamh dinier; u tliet kejliet xgħir dinier; u ara li liz-zejt u lill-inbid ma tagħmlilhom hsara.

7 U meta fetah ir-raba' sigill, smajt il-lehen tar-raba' kreatura hajja jgħid: Ejja, u ara.

8 U harist, u rajt żiemel aħdar safrani: u l-isem ta' dak li kien riekeb fuqu kien Mewt, u l-Infern kien jimxi warajh. U kienet mogħtija lilhom is-setgħa fuq ir-raba' wahda ta' l-art, biex joqtlu bis-sejf, u bil-għuh, u bil-mewt, u bid-dbejjeb ta' l-art.

9 U meta fetah il-hames sigill, jien rajt taht l-altar l-erwieh ta' dawk li kienu maqtlim minhabba l-kelma t'Alla, u minhabba x-xhieda li taw:

10 U kienu jgħajtu b'lehen qawwi, u jgħidu: O Mulej, qaddis u veru, ma tagħmilx haqq u tithallas ta' demmna minn dawk li jgħammru fuq l-art?

11 U lil kull wieħed minnhom intgħataw ilbiesi bojod; u qalulhom, biex jistrieħu f'it taz-żmien iehor, sakemm il-għadd tagħhom ikun shih ma' shabhom qaddejjja u ma' huthom, li sa jinqatlu bħalhom.

12 U meta fetah is-sitt sigill, harist; u, ara, saret theżhiza ta' l-art kbira; u swiedet ix-xemx bħal xoqqa tax-xagħar, u l-qamar sar qisu demm;

13 U l-kwiekeb tas-sema waqgħu fuq

l-art, bħalma siġra tat-tin tobżoq il-qarmus, meta tixxejjer minn rih qawwi.

14 U s-sema għab bħal ktieb li jitkebbeb; u l-muntanji u l-gzejjer kollha tharrku minn imkienhom.

15 U s-slaten ta' l-art, u l-kbarat, u l-ghonja, u l-kaptani l-kbar, u s-setghanin, u l-ilsiera kollha, u l-helsin kollha, inhbew fl-egħrien u fil-blat tal-muntanji;

16 U qalu lill-muntanji u lill-blat: Aqgħu fuqna; u aħbuna minn quddiem wiċċ dak li qiegħed fuq it-tron, u mill-għadab tal-Haruf:

17 Ghax wasal il-jum kbir tal-għadab tiegħu; u min jiflah iżomm?

7 U wara dawn il-hwejjeġ rajt erba' angli weqfin fuq l-erba' rkieni ta' l-art, iżommu l-erbat irjieh ta' l-art, biex ma jonfohx ir-rih la fuq l-art, la fuq il-baħar, lanqas fuq l-ebda siġra.

2 U rajt angli iehor tiela' mil-lvant, li kellu s-sigill t'Alla l-haj; u għajjat b'lehen qawwi lill-erba' angli, li lilhom kien mogħti li jagħmlu hsara lill-art u lill-baħar,

3 Billi qal: La tagħmlux hsara lill-art, u la lill-baħar, u lanqas lis-siġar, sakemm nimmarkaw il-qaddejjja t'Alla tagħna fuq gbinhom.

4 U smajt il-għadd ta' dawk li kienu immarkati: u kien hemm immarkati mija erbgha u erbghin elf mit-tribujiet kollha ta' wlied Izrael.

5 Minn tribù Ġuda tnax-il elf kienu immarkati; minn tribù Ruben tnax-il elf; minn tribù Gad tnax-il elf;

6 Minn tribù Aser tnax-il elf; minn tribù Neftali tnax-il elf; minn tribù Manasse tnax-il elf;

7 Minn tribù Simghon tnax-il elf; minn tribù Levi tnax-il elf; minn tribù Isakkar tnax-il elf;

8 Minn tribù Żabulun tnax-il elf; minn tribù Ġuzepp tnax-il elf; minn tribù Benjamin tnax-il elf.

9 Wara dan harist, u, ara, kotra kbira, li ebda bniedem ma kien jista' jgħoddha, minn kull ġens, u tribù, u poplu, u lsen, kienet wieqfa quddiem it-tron, u quddiem il-Haruf, lebsin ilbies abjad, u bil-palm f'idijhom;

10 U kienu jgħajtu b'lehen qawwi, iġhidu: Is-salvazzjoni ġejja minn Alla tagħna, li qiegħed fuq it-tron, u mill-Haruf.

11 U l-angli kollha kienu madwar it-tron, u madwar ix-xjuh u l-erba' kreaturi hajjin, u nxehtu wiċċhom fi-art quddiem it-tron, u qiemu 'l Alla,

12 Billi qalu: Amen. Barka, u glorja, u għerf, u radd il-hajr, u għieh, u setgħa, u qawwa 'l Alla tagħna għal dejjem ta' dejjem. Amen.

13 U wiehed mix-xjuh wieġeb, billi qalli: Dawn li lebsin l-abjad minn huma? u mnejn ġew?

14 U għidtlu: Sinjur, inti taf. U qalli: Dawn huma dawki li ġew minn tiġriba kbira, u haslu lbieshom, u għamluhom bojod fid-demm tal-Ħaruf.

15 Għalhekk huma quddiem it-tron t'Alla, u jaqduh nhar u lejl fit-tempju tiegħu: u dak li qiegħed fuq it-tron iġhammar fosthom.

16 Ma jkollhom qatt aktar ġuh, u lanqas għatx; u la tiddi fuqhom ix-xemx, u lanqas ebda shana tikwi.

17 Għax il-Ħaruf li hu f'nofs it-tron jirgħahom, u jmexxihom lejn eġġun hajjin ta' il-mijiet: u Alla jimsah id-dmugħ kollu minn għajnejhom.

8 U meta fetah is-seba' sigill, kien hemm sikta fis-sema madwar nofs siegħa.

2 U rajt is-seba' angli li kienu quddiem Alla; u lilhom kienu mogħtijin seba' trombi.

3 U ġie angli iehor u qagħad hdejn l-altar, u kellu ċensier tad-deheb; u kien mogħti lilu hafna incens, biex joffrih mat-talb tal-qaddisin kollha fuq l-altar tad-deheb li kien quddiem it-tron.

4 U d-duhhan ta' l-incens, li ġie mat-talb tal-qaddisin, tala' quddiem Alla minn id l-anglu.

5 U ha l-anglu e-ċensier, u mlieh bin-nar ta' l-artal, u tefgħu fl-art; u kien hemm hsejjes, u ragħad, u beraq, u theżħiz ta' l-art.

6 U s-seba' angli li kellhom is-seba' trombi thejiew biex idoqqu.

7 Daqq l-ewwel anglu, imbagħad kien hemm silġ u nar imħalltin mad-dem, u ntefġu fuq l-art: u t-tielet wahda mis-siġar nharqu, u l-haxix aħdar kollu nħaraq.

8 U daqq it-tieni anglu, u bħal muntanja kbira ta' nar ntefġet fil-bahar: u t-tielet wahda mill-bahar saret demm;

9 U t-tielet wahda mill-hlejjaq li kienu fil-bahar, u kellhom il-hajja, mietu; u t-tielet wahda ta' l-iġfen inqerdu.

10 U daqq it-tielet anglu, u waqgħet mis-sema kawkba kbira, taqbad qisha torċa, u waqgħet fuq it-tielet wahda tax-xmajjar, u fuq l-eġġun ta' l-il-mijiet;

11 U isem il-kawkba kien Absint; u t-tielet wahda ta' l-il-mijiet saret absint, u mietu hafna nies minħabba l-il-mijiet, għax saru mrar.

12 U daqq ir-raba' anglu, u ntlaqtet it-tielet wahda tax-xemx, u t-tielet wahda tal-qamar, u t-tielet wahda tal-kwiekeb, hekk li ddalmet it-tielet wahda tagħhom, u n-nhar tilef it-tielet wahda tad-dija tiegħu, u l-lejl ukoll.

13 U harist, u smajt anglu jtir f'nofs is-

sema, iġhid b'lehen għoli: Jahasra, jahasra, jahasra, għal dawki li jgħammru fuq l-art minħabba l-ilhna l-oħra tat-tromba tat-tiet angli, li sa jdoqqu!

9 U daqq il-hames anglu, u rajt kawkba taqa' mis-sema fl-art: u lilu ntgħata l-muftieħ tal-bir ta' l-abbissi.

2 U fetah il-bir ta' l-abbissi: u tala' mill-bir duhhan, bħal duhhan ta' forn kbir; u ddalmet ix-xemx u l-arja minħabba d-duhhan tal-bir.

3 U harġu mid-duhhan ġradijiet fuq l-art: u kienet mogħtija lilhom setgħa, bħalma għandhom setgħa l-għeqiereb ta' l-art.

4 U lilhom intqal biex ma jagħmlux hsara u la lill-haxix ta' l-art, u la lill-hdura, u lanqas lill-ebda siġra; imma lin-nies biss li m'għandhomx il-marka t'Alla fuq għbinhom.

5 U lilhom intgħatat l-ordni biex ma joqtluhomx, imma li jaqruhom għal hames xhur: u l-moħqrija tagħhom kienet bħal moħqrija ta' għaqreb, meta joqros bniedem.

6 U f'dawki il-jiem il-bnedmin ifittxu l-mewt, u ma jsibuhom: u jixtiequ jmutu, u l-mewt tħrab minnhom.

7 U l-għamla tal-ġradijiet kienet tixbah lil żwiemel imhejġin għall-battalja; u fuq rashom kien hemm bħal kuruni tad-deheb, u wiċċhom kien bħal wiċċ tal-bnedmin.

8 U kellhom xagħar bħax-xagħar tan-nisa, u snienhom kienu bħas-snien ta' l-iljuni.

9 U kellhom kurazzi, bħal kurazzi tal-hadid; u l-hoss ta' għwinhajhom kien bħal hoss ta' mriekeb ta' hafna żwiemel jiġru għall-battalja.

10 U kellhom dnuh bħal għeqiereb, u kien hemm nigġieža f'denbhom: u s-setgħa tagħhom kienet li jagħmlu l-hsara lill-bnedmin għal hames xhur.

11 U fuqhom kellhom sultan, li hu l-anglu tal-bir ta' l-abbissi, li ismu fil-lsien Lħudi hu Abaddon, u fil-lsien Grieg Apolljon.

12 Jahasra wiehed għadda; u, ara, ġejjin żewġ jahasriet oħra.

13 Daqq is-sitt anglu, u smajt lehen mill-erba' qrun ta' l-artal tad-deheb li kien quddiem Alla,

14 Iġhid lis-sitt anglu li kellu t-tromba: Holl l-erba' angli li huma marbutin fuq ix-xmara l-kbira Ewfrat.

15 U kienu mahlulin l-erba' angli, li kienu mhejġijin għal dik is-siegħa, u l-jum, u x-xahar, u s-sena, biex joqtlu t-tielet wahda tal-bnedmin.

16 U l-għadd ta' l-eżerċtu ta' l-ifirsa kien mitejn miljun: u jien smajt il-għadd tagħhom.

17 U hekk rajthom fid-dehra ż-żwiemel,

u lil dawk li kienu rekbin fuqhom: kellhom kurazzi lewn in-nar, u l-ġjaċint, u l-kubrit: u rjus iż-żwiemel kienu bhal irjus l-iljuni; u minn fommhom kien hierēg nar u duhhan u kubrit.

18 B'dawn it-tlieta, nar, duhhan u kubrit, li kienu herġin minn fommhom, kienu maqtulin mit-tlieta wahda tal-bnedmin.

19 Ghax il-qawwa taghhom qiegħda f'fommhom, u f'denbhom: ghax dnuhhom kienu bhal sriep, u kellhom irjus, u bihom kienu jagħmlu l-hsara.

20 U l-bqija tal-bnedmin li ma kinux maqtulin minn dawn il-kastigi, lanqas ma nidmu mill-egħmil hażin ta' idejghom, biex ma jaqimux ix-xjaten, u l-idoli tad-deheb, u tal-fidda, u tal-bronż, u tal-ġebel, u tal-ghawied: li la jaraw, u la jisimghu, u lanqas jimxu:

21 Ma nidmux la mill-qtil taghhom, u la mis-sharijiet taghhom, u la miż-żena taghhom, u lanqas mis-serq taghhom.

10 U rajt angļu iehor qawwi niezēl mis-sema, imlibbes bi shaba: u qawsalla kienet fuq rasu, u wiċċu kien qisu x-xemx, u riġlejh bhal kolonni tan-nar:

2 U f'idu kellu ktejeb miftuh: u qiegħed riġlu l-lemini fuq il-baħar, u riġlu x-xellugi fuq l-art,

3 U ghajjat b'lehen qawwi, bhal meta jghajjat iljun: u wara li ghajjat, seba' ragħdiet semmghu lehinhom.

4 U meta s-seba' ragħdiet semmghu lehinhom, kont sa nikteb: u smajt lehen mis-sema għidli: Issiġilla dak li qalu s-seba' ragħdiet, u la tiktbux.

5 U l-angļu li rajt wieqaf fuq il-baħar u l-art rafa' idu l-leminija lejn is-sema,

6 U halef b'dak li jghix għal dejjem ta' dejjem, li halaq is-sema, u l-hwejjeġ li hemm fih, u l-art, u l-hwejjeġ li fih, u l-baħar, u l-hwejjeġ li fih, biex ma jkunx hemm aktar dewmien:

7 Imma fil-jiem tal-lehen tas-seba' angļu, meta jibda jdoqq, isehh il-misterju t'Alla, kif xandar lill-qaddejja tieghu l-profeti.

8 U l-lehen li smajt mis-sema raġa' kellimni, u qal: Mur u hu l-ktejeb li hu miftuh f'id l-angļu li qiegħed wieqaf fuq il-baħar u l-art.

9 U mort għand l-angļu, u għidtu: Tini l-ktejeb. U qalli: Hudu, u ibilghu; hu jagħmillek l-istonku tiegħek imrar, imma f'halqek ikun helu bhal għasel.

10 U hadt il-ktejeb minn id l-angļu, u blaġtu; u f'halqi kien helu bhal għasel: imma hekk kif kiltu, l-istonku tiegħi sar imrar.

11 U qalli: Int għandek targa' thabbar quddiem hafna popli, u ġnus, u ilsna, u slaten.

11 U kienet mogħtija lili qasba bhal hatar: u l-angļu qagħad bil-wieqfa, iġhid: Qum, u qis it-tempju t'Alla, u l-altar, u lil dawk li hemm fih iqimu.

2 Imma l-bitha ta' barra t-tempju hal-lja, u tqishiex: ghax hi mogħtija lill-Gentili; u jghaffgu taht saqajhom il-belt imqaddsa għal trejn u erbghin xahar.

3 U nagħti s-setgha liż-żewġ xhieda tieghi, u huma jhabbru għal elf, mitejn u sittin jum, lebsin ix-xkora.

4 Dawn huma ż-żewġ zebbuġiet, u ż-żewġ gandlieri li hemm weqfin quddiem Sid l-art.

5 U jekk xi hadd jagħmlilhom xi hsara, nar johroġ minn fommhom, u jibla' l-egħdewwa taghhom: u jekk xi hadd jagħmlilhom xi hsara, hekk ikollu jmut.

6 Dawn għandhom is-setgha jagħlqu s-sema, biex ma tagħmilx xita fil-jiem tal-profeti tagħhom: u għandhom is-setgha fuq l-ilmijiet biex ibiddluhom f'demm, u jilhq d-dinja b'kull kastig, kull meta jridu.

7 U meta jagħtu x-xhieda taghhom, il-bhima li titla' mill-bir ta' l-abbissi tagħmlilhom għerra, u tirbahhom, u toqtolhom.

8 U l-iġsma mejtin tagħhom jibqghu fil-misrah tal-belt il-kbira, li spiritwalment tissemma Sodoma u Eġittu, fejn ukoll kien mislub Mulejna.

9 Għal tlitt ijiem u nofs l-iġsma mejtin tagħhom jarawhom x'uhud minn fost il-popli, it-tribujiet, u l-ilsna u l-ġnus; u l-iġsma mejtin tagħhom ma jithallewx jitqiegħdu f'oqbra.

10 U dawk li jgħammru fuq l-art jifirru minhabba fihom, u jithennew, u jibagħtu għotjet lil xulxin; għaliex dawn iż-żewġ profeti kienu jahqru lil dawk li jgħammru fuq l-art.

11 U wara tlitt ijiem u nofs dahal fihom l-Ispirtu tal-hajja minn Alla, u waqfu fuq riġlejh; u waqa' biża' kbir fuq dawk li rawhom.

12 U semghu lehen qawwi mis-sema jghidilhom: Itilghu hawn. U telghu s-sema fi shaba; u rawhom l-egħdewwa tagħhom.

13 U dik is-siegha stess saret theżhiza kbira ta' l-art, u l-ghaxra wahda tal-belt waqgħet, u nqatlu f'dik it-theżhiza ta' l-art sebat elef bniedem; u l-bqija beżghu, u taw glorja lil Alla tas-sema.

14 It-tieni jahasra għadda; u, ara, ġej it-tielet malajr.

15 U daqq is-seba' angļu; u kien hemm ilhna qawwija fis-sema, iġhidu: Is-salt niet ta' din id-dinja saru s-salt niet ta' Sidna, u ta' Kristu tieghu; u hu jalsant għal dejjem ta' dejjem.

16 U l-erbgha u ghoxrin xih, li kienu bil-qiegħda quddiem Alla fuq it-tronijiet tagħhom, inxtehtu wiċċhom fl-art, u qiemu 'l Alla,

17 Huma u jghidu: Nizzukħajr, o

Mulej Alla li tista' kollox, li int, u kont, u tkun; ghax hadt f'idejk is-setgha kbira tieghek, u saltnajt.

18 U ghadbu l-ġnus, u ġie ghadbek, u l-waqt tal-mejtn, biex isir haqq minnhom, u biex taghti hlas lill-qaddejja tieghek il-profeti, u lill-qaddisin, u lil dawk li ghandhom il-biża' ta' ismek, zġhar u kbar; u teqred lil dawk li jeqirdu l-art.

19 U nfetah il-tempju t'Alla fis-sema, u deheret fit-tempju tiegħu l-arka tar-rabta tiegħu: u kien hemm beraq, u ilhna, u ragħad, u thežhiż ta' l-art, u silġ ohxon.

12 U sinjal kbir deher fis-sema, mara mlibbsa bix-xemx, u l-qamar taht riġlejha, u fuq rasha kuruna ta' t'nax-il kawkba:

2 U billi kienet tqila, kienet tghajjat bl-uġiġ, u bit-tbatija biex teħles.

3 U deher sinjal ieħor fis-sema; u, ara, dragun kbir ahmar, li kellu sebat irjus u ghaxar grun, u seba' kuruni fuq irjus.

4 U denbu kien jiġbed miegħu t-tlieta wahda tal-kwiekeb tas-sema, u jiftagħhom fuq l-art: u d-dragun kien wieqaf quddiem il-mara li kienet waslet biex teħles, biex jibla' t-tarbija tagħha malli titwieleđ.

5 U wildet iben tifel, li għandu jakhem il-ġnus kollha b'xettru tal-hadiđ: u binha kien maħtuf 'il fuq għand Alla, u lejn it-tron tiegħu.

6 U l-mara harbet fid-deżert, fejn kellha post imhejji minn Alla, biex jitimghuha hemm għal elf u mitejn u sittin jum.

7 U kien hemm gwerra fis-sema: Mikiel u l-anġli tiegħu tqabdu kontra d-dragun; u d-dragun tqabad u l-anġli tiegħu,

8 U ma għelbux; u lanqas ma nstab aktar post għalihom fis-sema.

9 U ntafa' barra d-dragun il-kbir, dak is-serp il-qadim, li jismu Xitan, u Satana, li jqarraq bid-dinja kollha: ntafa' barra fuq l-art, u l-anġli tiegħu ntefġu barra miegħu.

10 U smajt lehen qawwi jġhid fis-sema: Issa ġiet is-salvazzjoni, u s-saħħa, u s-saltna t'Alla tagħna, u l-hakma tal-Kristu tiegħu: għaliex intafa' barra ix-xellej ta' hutna, dak li kien jixlihom lejl u nhar quddiem Alla tagħna.

11 U huma rebħu bid-demem tal-Haruf, u bil-kelma tax-xhieda tagħhom; u ma habbewx hajjithom sama hadu l-mewt.

12 Għalihekk ifirhu, ja smewwiet, u intom li tghammru fihom. Jahasra għal dawk li jghammru fl-art u fil-baħar! Ghax nizeł ix-xitan għandkom, billi għandu għadab kbir, ghax jaf li ftit žmien ba-qagħlu.

13 U meta d-dragun ra li ntafa' barra fuq l-art, ippersegwita l-mara li wildet it-tifel.

14 U lill-mara ntgħataw zewġ ġwienax

ta' ajkla kbira, biex ittir lejn id-deżert f'pošta, fejn tkun mitmugħa għal žmien, u žminijiet, u nofs žmien, 'il bogħod minn wiċċ is-serp.

15 U s-serp tafa' barra minn halqu bħal xmara ilma wara l-mara, biex iġorrha l-ilma.

16 U l-art ghenet lill-mara, u fetħet l-art fommha, u belġet ix-xmara li tafa' barra d-dragun minn halqu.

17 U tghaddab id-dragun għall-mara, u telaq biex jagħmel gwerra mal-bqija ta' nisilha, dawk li jħarsu l-kmandamenti t'Alla, u għandhom ix-xhieda ta' Ġesù Kristu.

13 U waqaft fuq ir-ramel tal-baħar, u rajt tiela' bhima mill-baħar, li kellha sebat irjus u ghaxar grun, u ghaxar kuruni fuq qrunha, u fuq irjusha ismijiet ta' dagħa.

2 U l-bhima li rajt kienet tixbah lileopard, saqajha kienu bħal saqajn t'ors, u halqha bħal halq ta' ljun: u d-dragun taha l-qawwa tiegħu, u t-tron tiegħu, u setgha kbira.

3 U rajt wahda minn irjusha qisha midruba għall-mewt; u l-ġerħa tagħha tal-mewt kienet imdewwija: u staghġbet id-dinja kollha bil-bhima.

4 U taw qima lid-dragun li ta setgha lill-bhima: u taw qima lill-bhima, billi qalu: Min hu bħal bhima? Min għandu hila jagħmilha gwerra?

5 U kien mogħti lilha fomm li jitkellem hwejjeġ kbar u dagħa; u kienet mogħtija lilha s-setgha li ddum tnejn u erbġhin xahar.

6 U fetħet fommha tidġi kontra Alla, tidġi kontra l-isem tiegħu, u t-tabernaklu tiegħu, u dawk li jghammru fis-sema.

7 U kienet mogħtija lilha s-setgha li tagħmel gwerra lill-qaddisin, u tirbahhom: u kienet mogħtija lilha s-setgha fuq it-tribujiet kollha, u iħna, u ġnus.

8 U jqimuha dawk kollha li jghammru fuq l-art, li isimhom mhux miktub fil-kteb tal-hajja tal-Haruf maqtul sa mit-tisjns tad-dinja.

9 Min għandu widnejn, ha jisma'.

10 Min hu għall-ġasar imur fil-ġasar: min joqtol bis-sejġ jinqatel bis-sejġ. Hawn hu s-sabar u l-fidi tal-qaddisin.

11 U rajt bhima oħra tiela' mill-art; u kellha zewġ iqrun bħal haruf, u kienet titkellem bħal dragun.

12 U kienet thaddem is-setgha kollha ta' l-ewwel bhima, quddiem il-preżenza tagħha; u ġġieghel l-art u lil dawk li jghammru fha biex iquimu l-ewwel bhima, li l-ġerħa tagħha tal-mewt kienet imfejqa.

13 U kienet tagħmel eġġubijiet kbar, saħansitra ġġieghel in-nar jnizeł mis-sema fuq l-art quddiem il-bnedmin,

14 U kienet tqarraq b'dawk li jghammru fuq l-art bil-mirakli li kellha s-setgħa tagħmel quddiem il-bhima; billi tgħid lil dawk li jghammru fuq l-art, li għandhom jagħmlu xbieha lill-bhima, li kellha għerha bis-sejf, u għexet.

15 U kellha s-setgħa li tagħti l-hajja lix-xbieha tal-bhima, biex titkellem ukoll ix-xbieha tal-bhima, u ggiegħel li jinqatlu dawk kollha li ma jqimux ix-xbieha tal-bhima.

16 U ggiegħlet li kulhadd, sew zghar u kemm kbar, sew għonja u kemm foqra, helsen u lsiera, ikollhom marka f'idhom il-leminija, fuq għbinhom:

17 U li hadd ma jista' jixtri jew ibigh, hliet dak li kellu l-marka, jew l-isem tal-bhima, jew il-għadd ta' isimha.

18 Hawn hu l-għerf. Min għandu d-dehen ha jghodd il-għadd tal-bhima; għax hu l-għadd ta' bniedem, u l-għadd tiegħu hu Sitt mija sitta u sittin.

14 U harist; u, ara, kien hemm wieqaf fuq il-muntanja ta' Sijon Haruf, u miegħu kien hemm mija u erbgha u erbghin elf ruh, li kellhom isem Missieru miktub fuq għbinhom.

2 U smajt lehen mis-sema, bħal hoss ta' hafna ilmijiet, u bħal hoss ta' ragħda qawwiya: u smajt il-hoss tad-daqqaqa ta' l-arpa huma u jdoqqu l-arpri tagħhom;

3 U għanneb bħal għanja ġdida quddiem it-tron, u quddiem l-erba' kreaturi hajjin, u x-xjuh; u l-ebda bniedem ma sata' jitgħallem dik il-għanja hliet il-mija u erbgha u erbghin elf, li kienu mixtrijin mill-art.

4 Dawn huma dawk li ma tniġgħux man-nisa; għax huma virġni. Dawn huma dawk li jimxu wara l-Haruf kull fejn imur. Dawn kienu mixtrijin minn fost il-bnedmin, billi kienu l-ewwel frott għal Alla u l-Haruf.

5 U f'fommhom qatt ma nstab qerq; għax huma bla tebgħa quddiem it-tron t'Alla.

6 U rajt angļu iehor itir f'nofs is-sema, li kellu l-bxara ta' dejjem biex ixandarha lil dawk li jghammru fuq l-art, u lil kull ġens, u tribù, u lsien, u poplu;

7 Hu u jghid b'lehen qawwi: Ibzghu minn Alla, u agħtuh gloriya; għax waslet is-siegħa tal-haqq tiegħu: u agħtuh qima lil dak li għamel is-sema, u l-art, u l-bahar, u l-egħjun ta' l-ilmijiet.

8 U gie angļu iehor, iġhid: Waqgħet, waqgħet Babel, dik il-belt il-kbira, għax giegħlet jixorbu l-ġnus kollha l-inbid tal-għadab taz-żena tagħha.

9 U gie warajhom it-tielet angļu, iġhid b'lehen qawwi: Jekk xi bniedem iqim il-bhima u x-xbieha tagħha, u jieh u l-marka tagħha fuq għbinu, jew fuq idu,

10 Jixrob hu wkoll l-inbid tal-għadab t'Alla, li hu msawwab mingħajr tahlit fit-tazza tal-qilla tiegħu; u jinħaqar bin-nar u l-kubrit quddiem l-angļu qaddisa, u quddiem il-Haruf:

11 U d-duhhan tat-turment tagħhom jittla' għal dejjem ta' dejjem: u ma jkollhomx mistrieħ ta' bi nhar u lanqas bil-lejl, dawk li jqimu l-bhima u x-xbieha tagħha, u kull min jiehu l-marka ta' isimha.

12 Hawn hu s-sabar tal-qaddisin: hawn huma dawk li jharsu l-kmandamenti t'Alla, u l-fidi ta' Gesù.

13 U smajt lehen mis-sema jghidli: Ikteb: Imberkin il-mejtin li jmutu fil-Mulej minn issa 'l quddiem: Iva, iġhid l-Ispirtu, biex jistrieħu mit-tahbit tagħhom; u l-egħmejjel tagħhom imorru warajhom.

14 U harist, u rajt shaba bajda, u fuq is-shaba kien hemm wiehed bil-qiegħda bħal Bin il-bniedem, li kellu fuq rasu kuruna tad-deheb, u f'idu mingel misnun.

15 U hareġ angļu iehor mit-tempju, iġhajjat b'lehen qawwi lil dak li kien bil-qiegħda fuq is-shaba: Midd il-mingel tiegħek, u ahsad: għax waslet is-siegħa għalik biex tahsad; għax il-hsad ta' l-art sar.

16 U dak li kien bil-qiegħda fuq is-shaba medd il-mingel tiegħu; u l-art kienet mahsuda.

17 U hareġ angļu iehor mit-tempju li hu fis-sema; hu wkoll kellu mingel misnun.

18 U hareġ angļu iehor mill-altar, li kellu s-setgħa fuq in-nar: u għajjat b'lehen qawwi lil dak li kellu l-mingel misnun, billi qal: Midd il-mingel misnun tiegħek, u iġbor l-egħnieqed tad-dilja ta' l-art: għax il-għeneb tagħha misjur sewwa.

19 U medd l-angļu l-mingel tiegħu fuq l-art, u għabar id-dilja ta' l-art, u tefagħha fil-magħsar kbir tal-għadab t'Alla.

20 U l-magħsar kien imghaffegħ barra mill-belt; u demm hareġ mill-magħsar, li lahaq sal-lġiem taz-żwiemel, fuq medda ta' elf u sitt mitt stadju.

15 U rajt sinjal iehor fis-sema, kbir u tal-għaġeb: seba' angļu li kellhom l-aħhar seba' kastigi; għax bihom kellu jintemm il-għadab t'Alla.

2 U rajt bħal bahar taz-żgiegħ imhallat bin-nar: u dawk li għamlu rebħa fuq il-bhima, u fuq ix-xbieha tagħha, u fuq il-marka tagħha, u fuq il-għadd ta' isimha, weqfin fuq il-bahar taz-żgiegħ, u kellhom l-arpri t'Alla.

3 U kienu jghannu l-għanja ta' Mosè l-qaddej t'Alla, u l-għanja tal-Haruf, billi jghid: Kbar u tal-għaġeb huma l-egħmejjel tiegħek, Mulej Alla li tista' kolloxx;

tal-haqq u tas-sewwa huma triqatek, o Sultan tal-qaddisin.

4 Min ma jweggaxh lilek, o Mulej, u min ma jigglorifikax ismek? ghax int wahdek qaddis: ghax il-gnus kollha jigu u jaimu quddiemek; ghax il-gudizzji tieghek huma maghrufa.

5 U wara dan harist, u, ara, it-tempju tat-tinda tax-xhieda fis-sema nfeħat:

6 U hargu s-seba' angli mit-tempju, li kellhom is-seba' kastigi, lebsin il-ghazel safi u abjad, u sidirhom imhazzem bi hzimijiet tad-deheb.

7 U wahda mill-erba' kreaturi hajjin tat lis-seba' angli seba' bwieqi tad-deheb mimlijin bil-ghadab t'Alla, li jghix ghal dejjem ta' dejjem.

8 U mtela t-tempju bid-duhhan mill-glorja t'Alla, u mis-setgha tieghu; u hadd ma sata' jidhol fit-tempju, sama ntemmu s-seba' kastigi tas-seba' angli.

16 U smajt lehen qawwi gej mit-tempju jghid lis-seba' angli: Morru triqatkom, u sawbu l-bwieqi tal-ghadab t'Alla fuq l-art.

2 U mar l-ewwel wiehed, u sawwab il-bieqja tieghu fuq l-art; u griehi jintnu u ta' wigh gaw fuq il-bnedmin li kellhom il-ghelm tal-bhima, u fuq dawk li kienu jimu x-xbieha taghha.

3 U sawwab it-tieni angli l-bieqja tieghu fuq il-bahar; u sar demm qisu ta' bniadem mejjet: u kull haġa hajja mietet fil-bahar.

4 U sawwab it-tielet angli l-bieqja tieghu fuq ix-xmajjar u l-eghjun ta' l-ilmijiet; u saru demm.

5 U smajt l-anglu ta' l-ilmijiet ighid: Int tal-haqq, o Mulej: int li hu, u li kien, u li jkun, għaliex għamilt dal-haqq.

6 Ghax huma xerrdu d-demm tal-qaddisin u tal-profeti, u int tajthom jixorbu demm; ghax jisthoqqilhom.

7 U smajt iehor mill-altar ighid: Iva, Mulej Alla li tista' kollox, tassew u tal-haqq huma l-gudizzji tieghek.

8 U sawwab ir-raba' angli l-bieqja tieghu fuq ix-xemx; u setgha kienet mogħtija lilha li tahraq il-bnedmin bin-nar.

9 U nharqu l-bnedmin bi hruq kbir, u baqghu jidghu bl-isem t'Alla, li kellu s-setgha fuq dawn tal-bhima; u s-saltna tieghu ddalmet; u gidmu lsienhom bl-ugħ.

10 U sawwab il-hames angli l-bieqja tieghu fuq it-tron tal-bhima; u s-saltna tieghu ddalmet; u gidmu lsienhom bl-ugħ.

11 U baqghu jidghu b'Alla tas-sema minhabba l-ugħigh tagħhom u l-griehi tagħhom, u ma nidmox mill-egħmejjel tagħhom.

12 U sawwab is-sitt angli l-bieqja

tieghu fuq ix-xmara l-kbira l-Ewfrat, u nixef l-ilma tagħha, biex titlesta t-triq għas-slaten tal-lvant.

13 U rajt herġin tliet spirti mniggsa, qishom zringijiet, minn halq id-dragun, u minn halq il-bhima, u minn halq il-profeta falz.

14 Ghax huma l-ispirti tax-xjaten, li jagħmlu l-mirakli. U jmorru għand is-slaten ta' l-art u tad-dinja kollha, biex jigimghuhom għat-taqbida tal-jum il-kbir t'Alla li jista' kollox.

15 Ara, jien gej bħal halliel. Imbierek hu min jishar, u jzomm ilbiesu, biex ma jimxix għarwien, u jaraw il-ghajb tieghu.

16 U gemagħhom flimkien f'post li jghidulu bl-isien Lhudi Armagedon.

17 U sawwab is-seba' angli l-bieqja tieghu fl-ajru; u hareġ lehen qawwi mit-tempju tas-sema, mit-tron, ighid: Sar!

18 U kien hemm lehnijiet, u ragħad, u beraq; u kien hemm thezhiz kbir ta' l-art, li bħalu qatt ma sar mindu l-bnedmin kienu fuq l-art, thezhiza hekk qawwija, u hekk kbira.

19 U nqasmet il-belt il-kbira fi tliet taqsimiet, u waqghu l-bliet tal-gnus: u ftakar Alla f'Babel il-kbira, biex jagħtiha l-kies ta' l-inbid tal-hruxija tal-qilla tieghu.

20 U harbet kull ġzira, u l-muntanji ma nstabux.

21 U mbagħad waqa' mis-sema fuq il-bnedmin silġ kbir, kull silġa tizen nofs qantar: u l-bnedmin baqghu jidghu b'Alla minhabba l-hsara tas-silġ; ghax kbira hafna kienet il-hsara tieghu.

17 U ġie wiehed mis-seba' angli li kellhom is-seba' bwieqi, u tkellem mieghi, billi qalli: Eja l-hawn; jien nurik il-haqq tal-mara tad-dnub imsen:mija li qieghda fuq hafna ilmijiet:

2 U l-żew magħha s-slaten ta' l-art, u n-nies ta' l-art sikru bl-inbid taż-żena tagħha.

3 U hadni bl-ispirtu fid-deżert: u rajt mara bil-qieghda fuq bhima ta' lewn skarlat, mimlija ismijiet ta' dagħa, u li kella sebat irjus u għaxar grun.

4 U l-mara kienet liebsa l-porpra u l-iskarlat, imzejna bid-deheb u haġar prezzjuż, u gawhar, u kella f'idha kies mimli qziez u hmieg taż-żena tagħha:

5 U fuq gbinha kien hemm miktub isem: MISTERJU, BABEL IL-KBIRA, OMM IN-NISA TAD-DNUB U L-QZI ZIJET TA' L-ART.

6 U rajt il-mara fis-sakra bid-demm tal-qaddisin, u bid-demm tal-martri ta' Ġesù: u meta rajtha, staghgibt b'għageb kbir.

7 U qalli l-anglu: għalfejn tistaghgej? Ngħidlek il-misterju tal-mara, u tal-

bhima li terfaghha, li ghandha sebat irjus u ghaxar grun.

8 Il-bhima li rajt kienet, u m'ghadhiex; u sa titla' mill-bir ta' l-abbissi, u tmur ghat-telfien: u dawk li jghammru fuq l-art jistagħġbu: dawk li isimhom ma kienx miktub fi ktieb il-hajja mit-tisjjs tad-dinja, meta jaraw il-bhima li kienet, u m'ghadhiex, u madankollu hi.

9 Hawn trid il-gherf. Is-sebat irjus huma seba' muntanji, li fuqhom qieghda l-mara.

10 U hemm seba' slaten: hamsa waqġu, wiehed għadu, u l-iehor għadu ma giex; u meta jiġi, idum ftit.

11 U l-bhima li kienet, u ma ghadhiex, hi t-tmien wahda, u wahda mis-sebgha, u sejra fit-telfien.

12 U l-ghaxar grun li inti rajt huma ghaxar slaten, li għadhom ma hadux is-saltna; iżda jieħdu s-setgha bħal slaten għal siegħa wahda flimkien mal-bhima.

13 Dawn għandhom fehma wahda, li jagħtu l-qawwa u s-setgha tagħhom lill-bhima.

14 Dawn jagħmlu gwerra lill-Haruf, u l-Haruf jirbahom: ghax hu Sid tas-sidien, u Sultan tas-slaten: u dawk li huma miegħu huma msejhin, u mahturin, u fidili.

15 U qalli: L-ilmijiet li tara, fejn hi qieghda l-mara tad-dnub, huma popli, u gemgħat ta' nies, u ġnus u ilsna.

16 U l-ghaxar grun li rajt fuq il-bhima, dawn jobogħdu l-mara tad-dnub, u jagħmluha mnikkta u għarwiena, u jieklu lahamha, u jaharquha bin-nar.

17 Ghax Alla qanqlilhom qalbhom biex iwettqu r-rieda tiegħu, u biex jiftiehm, u jagħtu s-saltna tagħhom lill-bhima, sama jsehh il-kliem t'Alla.

18 U l-mara li int rajt hi dik il-belt il-kbira, li ssaltan fuq is-slaten ta' l-art.

18 Wara dawn il-hwejjeġ rajt anġlu iehor niezel mis-sema, li kellu setgha kbira, u l-art iddawlet bil-ġlorja tiegħu.

2 U ghajjat b'lehen qawwi, u qal: Waqġet, waqġet Babel il-kbira, u saret l-aghmara tax-xjaten, u l-habs għal kull spirtu mnigges, u gagga għal kull tajra mniggsa u mistkerrha.

3 Ghax xorbu l-ġnus kollha mill-għadab ta' l-inbid taz-żena tagħha, u s-slaten ta' l-art znew magħha, u n-neguzjanti ta' l-art staghnew bil-lussu bla rażan tagħha.

4 U smajt lehen iehor mis-sema jghid: Ohroġ minnha, ja poplu tiegħi, biex ma tixxirkux fi dnubietha, u ma tiħdux mill-kastigi tagħha.

5 Ghax dnubietha waslu sas-sema, u Alla ftakar fil-ħażen tagħha.

6 Roddulha daqskemm ukoll radditil-

kom; u daqshekk darba u darba ohra għall-eghmejjel tagħha: fil-kies li fih ferrgħet, ferrgħulha daqshekk darba ohra.

7 Daqskemm igglorifikat lilha nfisha, u ghexet fil-lussu, daqshekk iehor aġtuha tbatija u għali: Ghax qalet f'qalbh: Jien qieghda sultana, u minieħ armla, u ma narax għali.

8 Għalhekk f'jum wiehed jiġu l-kastigi tagħha: mewt, għali, u għaks; u tinħaraq għalkollox bin-nar: ghax qawwi hu l-Mulej Alla li jagħmel haqq minnha.

9 U s-slaten ta' l-art, li żnew magħha, u għexu fil-lussu magħha, jibku u jnewhu għaliha, meta jaraw id-duħħan tal-hruq tagħha.

10 U jieqfu fil-bogħod minhabba l-biza' tat-tbatija tagħha, u jghidu: Jahasra, jahasra, dik il-belt il-kbira Babel, dik il-belt qawwiya! ghax f'siegħa wahda sar il-haqq tiegħek.

11 U n-neguzjanti ta' l-art jibku u jnewhu għaliha; għax hadd ma jixtri aktar it-tagħbijiet tagħhom:

12 Tagħbijiet ta' deheb, u fidda, u haġar prezzjuż, u ta' gawhar, u għażel fin, u porpra, u harir, u skarlat, u kull injam tattuja, u kull xorta ta' hwejjeġ ta' l-avorju, u kull xorta ta' njam l-aktar prezzjuż, u tal-bronz, u hadid, u rham.

13 U kannella, u fwejjah, u żjut ifuhu, u lubien, u nbid, u żejt, u dqiġ fin, u qamh, u bhejem, u nħaġ, u żniemel, u mriekeb, u lsiera, u erwieħ ta' zwiemin.

14 U l-frottijiet li ruhek kienet tixxenna għalihom tbiġghu minnek; u l-hwejjeġ ta' ġmiel u ta' tlellix diebu għalik, u ma ssibhomx aktar.

15 In-neguzjanti ta' dawn il-hwejjeġ, li staghnew minn fuqha, jieqfu fil-bogħod minhabba l-biza' tat-tbatija tagħha, jibku u jnewhu,

16 U jghidu: Jahasra, jahasra dik il-belt il-kbira, li kienet imlibbsa l-għażel fin, u l-porpra, u l-iskarlat, u mzejna bid-deheb, u bil-haġar prezzjuż, u l-gawhar!

17 Ghax f'siegħa wahda gie fix-xejn għana kbir bħal dan! U kull kaptan tal-bahar, u n-nies tas-safar kollha, u l-bahrin, u dawk li jgħixu minn fuq il-bahar, waqfu l-bogħod.

18 U ghajtu meta raw id-duħħan tal-hruq tagħha, billi qalu: Liema belt hi bħal dil-belt kbira!

19 U tefgħu t-trab fuq rashom, u ghajtu, jibku u jnewhu, u jghidu: Jahasra, jahasra dik il-belt il-kbira, li faha staghnew bil-għana kbir tagħha dawk kollha li kellhom l-iġfna fil-bahar! F'siegħa wahda saret herba!

20 Ifrah minhabba faha, int ja sema, u intom appostli qaddisin, u profeti: ghax Alla għamel haqq minnha għalikom.

21 U anġlu qawwi qabad ġebba bħal

ġebbla kbira ta' mithna, u tefaghha fil-bahar, u qal: Hekk, bil-vjolenza, tkun mitfugha Babel dik il-belt il-kbira, u ma tinstabx aktar.

22 U l-lehen tad-daqqaqa ta' l-arpi, u tal-ghannejja, u tad-daqqaqa tal-flawt, u tat-tromba, ma jinstamax aktar fik; u l-ebda haddiem tas-sengha, hu ta' liema sengha hu, ma jinstab aktar fik; u l-hoss tal-ġebbla tal-mithna ma jinstamax aktar fik;

23 U d-dawl tax-xemgħa ma jiddix aktar fik; u lehen il-gharus u l-gharusma ma jinstamax aktar fik: ghax in-neguzjanti tiegħek kienu l-kbarat ta' l-art; ghax bis-sharrijiet tiegħek tqarrqu l-ġnus kollha.

24 U nstab fiha d-demmm tal-profeti, u tal-qaddisin, u ta' dawk kollha li kienu maqtulin fuq l-art.

19 U wara dawn il-hwejjeġ smajt lehen qawwi ta' hafna nies fis-sema jghidu: Halleluja; is-Salvazzjoni, u l-glorja, u l-ġieħ, u s-setgħa, lill-Mulej Alla tagħna:

2 Ghax veri u tal-haqq huma l-ġudizzji tiegħu: ghax għamel haqq mill-mara tad-dnub il-kbira, li kienet thassar l-art biż-żena tagħha, u thallas tad-demmm tal-qaddejjja tiegħu mxxerred b'idha.

3 U mill-ġdid qalu: Hallelujah! U d-duhhan tagħha tala' għal dejjem ta' dejjem.

4 U l-erbgha u ghoxrin xih u l-erba' bhejjem inxtehtu jagħtu qima 'l Alla li qieghed fuq it-tron, ighidu: Amen; Hallelujah!

5 U ġie lehen mit-tron ighid: Fahħru 'l Alla tagħna, intom ilkoll il-qaddejjja tiegħu, u intom li tibzghu minnu, sew zghar u kemm kbar.

6 U smajt bħal lehen ta' ġemgħa kbira ta' nies, u bħal hoss ta' hafna ilmijiet, u bħal hoss ta' ragħad qawwi, ighid: Hallelujah: Ghax isaltan il-Mulej Alla li jista' kollox.

7 Ha nifirhu u nithennew, u nagħtuh glorja: ghax wasal it-tieg tal-Haruf, u martu hejjiet ruhha.

8 U lilha kien mogħti li tiżzejjjen b'għażel fin, nadif u abjad: ghax il-għażel fin hu l-egħmil tal-haqq tal-qaddisin.

9 U qalli: Ikteb: Imberkin huma dawk li huma mistednin għall-ikla tat-tieg tal-Haruf. U qalli: Dal-kliem t'Alla hu minnu.

10 U nxhett f'riġlejh biex nagħtih qima. U qalli: Ara li ma tagħmilx dan: jien il-qaddejj tiegħek, u ta' butek li għandhom ix-xhieda ta' Gesù: aġhti qima 'l Alla: ghax ix-xhieda ta' Gesù hi l-ispirtu tal-profetzija.

11 U rajt is-sema jinfetħ, u, ara, żiemel abjad; u dak li kien qieghed fuqu kien

jismu Fidil u Veru, u bil-haqq jagħmel haqq u jitqabad.

12 Ghajnejh kienu qishom fjamma tan-nar, u fuq rasu kienu hafna kuruni, u kellu isem miktub, li hadd ma kien jaf, blieflu.

13 U kien liebes mantar imghaddas fid-demmm: u ismu kien Il-Kelma t'Alla.

14 U l-eżerċiti li kienu fis-sema marru warajh fuq żwiemel bojod, lebsin għażel fin, abjad u nadif.

15 U minn fommju kien hierēġ sejf misnun, biex jidrob bih il-ġnus: u hu jirgħahom b'xettru tal-hadid: u jghaffēġ fil-magħsar ta' l-inbid tal-qilla u l-ghadab t'Alla li jista' kollox.

16 U kellu fuq il-mantar tiegħu u fuq wirku isem miktub: SULTAN TAS-SLATEN, U SID TAS-SIDIEN.

17 U rajt anġlu wieqaf fix-xemx; u ghajjat b'lehen qawwi, u qal lit-tjur kollha li jtiru f'nofs is-sema: Ejjew u nġabru flimkien għall-ikla kbira t'Alla;

18 Biex tieklu laham ta' slaten, laham ta' kaptani, u laham ta' nies qalbiena, u l-laħam taż-żwiemel, u ta' dawk li jirkbuhom, u l-laħam tal-bnedmin kollha, sew helsin u kemm ilsiera, sew zghar u kemm kbar.

19 U rajt il-bhima, u s-slaten ta' l-art, u l-eżerċiti tagħhom, miġburin flimkien biex jagħmlu gwerra kontra dak li kien riekeb fuq iż-żiemel, u kontra l-eżerċitu tiegħu.

20 U l-bhima kienet maqbuda, u magħha l-profeta qarrieq li kien iġhamel il-mirakli quddiemha, li bihom qarraq lil dawk li kellhom il-marka tal-bhima, u lil dawk li kienu jqimu x-xbieha tagħha: Dawn it-tnejn kienu mitfughin hajjin fil-ghadira tan-nar jabraq bil-kubrit.

21 U l-bqija kienu maqtulin bis-sejf ta' dak li kien riekeb fuq iż-żiemel, sejf li kien hierēġ minn fommju, u t-tjur kollha xebghu b'lahamhom.

20 U rajt anġlu niezel mis-sema, li kellu l-muftieħ tal-bir ta' l-abbissi u katina kbira f'idu.

2 U qabad id-dragon, dak is-serp il-qadim, li hu x-Xitan, u Satana, u rabtu għal elf sena.

3 U tefgħu fil-bir ta' l-abbissi, li qafel u issiġilla, biex ma jqarraqx aktar bil-ġnus, sama jintemmu l-elf sena: wara dan ikollu jinħall għal ftit żmien.

4 U rajt tronijiet, u dawk li qagħdu fuqhom, u lilhom intgħata l-haqq: u rajt l-erwieħ ta' dawk li kellhom rashom maqtugħa minhabba x-xhieda ta' Gesù, u minhabba l-kelma t'Alla, u li ma qimux lill-bhima, u lanqas lix-xbieha tagħha, u lanqas hadu l-marka tagħha fuq ġbinhom jew fuq idhom; u għexu, u saltnu ma' Kristu elf sena.

5 Il-bqija tal-mejtin ma hadux il-hajja sama kienu ghaddew l-elf sena. Din hi l-ewwel qawma.

6 Imbierek u qaddis hu min ghandu sehem fl-ewwel qawma: fuq dawn it-tieni mewt ma ghandhiex setgha, imma jkun qawssin t'Alla u ta' Kristu, u jsaltnu mieghu elf sena.

7 U meta jghaddu l-elf sena, jinhall Satana mill-habs tieghu.

8 U jmur iqarraq bil-ġnus li huma fl-erba' rkejjen ta' l-art, Gog u Magog, biex jiġmaghom ghat-taqbida: l-ghadd taghom hu daqs ir-ramel tal-bahar.

9 U telghu fuq il-medda ta' l-art, u dawru l-kamp tal-qaddisin, u l-belt il-mahbuba: u nizel nar minn Alla mis-sema, u belaghom.

10 U x-xitan li qarraq bihom kien mitfugh fil-ghadira tan-nar u kubrit, fejn hemm il-bhima u l-profeta qarrieq, u jbatu lejl u nhar ghal dejjem ta' dejjem.

11 U rajt tron kbir abjad, u lil dak li kien qiegħed fuqu, li minn quddiem wiċċu harbu l-art u s-sema; u ma nstab ebda post ghalihom.

12 U rajt il-mejtin, kbar u żgħar, weqfin quddiem Alla; u nfethu l-kotba: u nfetah ktieb iehor, li hu l-ktieb tal-hajja: u sar haqq mill-mejtin fuq dawk il-hwejjeġ li kienu miktubin fil-kotba, skond l-egħmejjel taghom.

13 U l-bahar radd il-mejtin li kienu fih; u l-mewt u mkien l-imwiet raddew il-mejtin li kienu fihom: u sar haqq minn-hom kull wiehed skond l-egħmejjel tieghu.

14 U l-mewt u mkien l-imwiet kienu mitfughin fil-ghadira tan-nar. Din hi t-tieni mewt.

15 U kull min ma nstabx miktub fil-ktieb tal-hajja, kien mitfugh fil-ghadira tan-nar.

21 U rajt sema ġdid u art ġdida: għax l-ewwel sema u l-ewwel art għabu; u ma baqax bahar iżjed.

2 U jien Gwanni rajt il-belt qaddisa, Ġerusalem ġdida, niezla minghand Alla mis-sema, imhejjija qisha għarusu mzejna għal żewġha.

3 U smajt lehen qawwi mis-sema jghid: Ara, l-aghmara t'Alla hi mal-bnedmin, u hu jghammar maghom, u huma jkunu l-poplu tieghu, u Alla stess ikun maghom, u jkun Alla taghom.

4 U jimsah Alla kull demgha minn għajnejhom; u ma jkunx hemm iżjed mewt, u la għali, u la biki, u lanqas uġiġħ iżjed: għax id-dinja ta' qabel tkun għad-diet.

5 U qal dak li kien qiegħed fuq it-tron: Ara, sa ngedded kollox. U qalli: Ikteb: għax dal-kliem hu sgru u veru,

6 U qalli: Sehhu. Jien l-Alfa u l-Omega, il-bidu u t-trmjem. Lil min hu bil-ghatx nagħtih jixrob b'xejn mill-ghajn ta' l-ilma tal-hajja.

7 Min jirbah jiret kollox; u jien inkun Alla tieghu, u hu jkun ibni.

8 Izda l-bezziegha, u dawk li ma jem-mnux, u l-moqzieża, u l-qattela, u z-żienja, u s-sahhara, u l-idolatru, u l-igdidieba kollha, ikollhom sehemhom fil-ghadira li thegġeg bin-nar u l-kubrit: din hi t-tieni mewt.

9 U ġie għandi wiehed mis-seba' aŋġli li kellhom is-seba' bwieqi mimlija bl-aħħar seba' kastigi, u kellimni, u qal: Ejja 'l hawn, nurik il-għarusu, il-mara tal-Ħaruf.

10 U hadni bl-ispirtu fuq muntanja kbira għolja u wrieni dik il-belt il-kbira, Ġerusalem il-qaddisa, niezla mis-sema minghand Alla.

11 U kellha l-glorja t'Alla: u d-dija tagħha kienet bħal dik ta' haġra l-aktar prezzjuża, qisha ġaspru, ċara daqs il-kristall.

12 U kellha sur kbir u gholi, u kellha tnax-il bieb, u fil-bwieb kien hemm tnax-il aŋġlu, u ismijiet miktubin fuqhom, li huma l-ismijiet tat-tnax-il tribù ta' wlied Izrael:

13 Lejn il-lvant tliet ibwieb; lejn it-tramuntana tliet ibwieb; lejn nofsinhar tliet ibwieb; u lejn il-punent tliet ibwieb.

14 U s-sur tal-belt kellu tnax-il pedament, u fihom l-isem tat-tnax-il apostlu tal-Ħaruf.

15 U dak li kien ikellimni kellu qasba tad-deheb biex iqis il-belt, u l-bwieb tagħha, u s-sur tagħha.

16 U l-belt kienet kwadra; u t-tul tagħha kien daqs il-wisa' tagħha; u hu qies il-belt bil-qasba, tnax-il elf stadju. It-tul u l-wisa' u it-gholi tagħha kienu ndaqs.

17 U qies is-sur tagħha, mija u erbgha u erbghin driegħ, skond il-qjies ta' bniedem, jiġifieri ta' l-aŋġlu.

18 U l-bini tas-sur tagħha kien tal-ġaspru: u l-belt kienet deheb safi, bħal żgieġ ċar.

19 Il-pedamenti tas-sur kienu mżejnin b'kull xorta ta' haġar prezzjuż. L-ewwel pedament kien ġaspru: it-tieni, saffir; it-tielet, kalċedonju; ir-raba', smerald;

20 Il-hames, sardonju; is-sitta sardju; is-seba' krisolitu; it-tmin, berill; id-disa' topaz; il-ghaxar, krisoprasu; il-hdax, ġjaċint; it-tnax ametist.

21 U t-tnax-il bieb kienu tnax-il gawhra; kull bieb kien magħmul minn gawhra wahda: u t-triq tal-belt kienet deheb safi, qisu ġieġ trasparenti.

22 U fiha ma rajt l-ebda tempju: għax il-Mulej Alla li jista' kollox u l-Ħaruf huma t-tempju tagħha.

23 U l-belt ma kellhiex bżonn la ta' xemx, u la ta' qamar, biex jiddu fiha: għax

il-glorja t'Alla kienet iddawwalha, u l-Haruf hu d-dawl taghha.

24 U jimxu fid-dawl taghha l-ġnus ta' dawk li huma salvati: u s-slaten ta' l-art iġibu fiha l-glorja u l-unur taghhom.

25 U bwiebha ma jinghalqu qatt bi nhar; ghax ma jkunx hemm lejl.

26 U fiha iġibu l-glorja u l-unur tal-ġnus.

27 U fiha ma jidhol xejn li jhammeġ, lanqas min jaghmel hwejjeġ moqzieza, jew jgdebb: imma dawk li huma miktubin fi ktieb il-hajja tal-Haruf.

22 U wrieni xmara safja ta' ilma tal-hajja, ċar daqs il-kristall, hierġa mit-tron t'Alla u tal-Haruf.

2 F'nofs il-misrah tal-belt, u fuq kull naha tax-xmara, kien hemm is-siġra tal-hajja, li kienet taghmel tnax-il xorta ta' frott, u taghti l-frott taghha kull xahar: u l-weraq tas-siġra kienu għall-fejqaq tal-ġnus.

3 U ma jkunx hemm aktar sahta: iżda t-tron t'Alla u tal-Haruf ikun fiha; u l-qaddejja tiegħu jagħtuh qima.

4 U jaraw wiċċu; u ismu jkun fuq gbinhom.

5 U ma jkunx hemm aktar lejl hemm; u ma jkollhomx bżonn dawl tax-xemgħa, lanqas dawl tax-xemx; ghax il-Mulej Alla jagħtihom id-dawl: u huma jsaltnu għal dejjem ta' dejjem.

6 U qalli: Dal-kliem hu sġur u minnu: u l-Mulej Alla tal-profeti qaddisa bagħat l-aṅġlu tiegħu biex iġharraf lill-qaddejja tiegħu l-hwejjeġ li għandhom jiġru malajr.

7 Ara, dalwaqt niġi: imbierek hu min iħares il-kliem tal-profesija ta' dal-ktieb.

8 U jien Gwanni rajt dawn il-hwejjeġ, u smajthom. U meta rajt u smajt, inxhett biex inqim f'riġlejn l-aṅġlu, li wrieni dawn il-hwejjeġ.

9 Imbagħad qalli: Ara li ma tagħmilx

dan: ghax jien il-qaddej tiegħek, u ta' hutek il-profeti, u ta' dawk li jħarsu l-kliem ta' dal-ktieb: aġhti qima 'l Alla.

10 U qalli: La tissiġillax kliem il-profesija ta' dal-ktieb: ghax iż-żmien qorob.

11 Min hu hażin, ha jibqa' hażin: u min hu maħmuġ, ha jibqa' maħmuġ; u min hu tajjeb, ha jibqa' tajjeb: u min hu qaddis, ha jibqa' qaddis.

12 U, ara, sa niġi dalwaqt; u hlasi hu miegħi, biex inhallas lil kull bniedem skond eghmilu.

13 Jien l-Alfa u l-Omega, il-bidu u t-tmiem, l-ewwel u l-aħħar.

14 Imberkin dawk li jagħmlu l-kmandamenti tiegħu, biex ikollhom id-dritt għas-siġra tal-hajja, u jistgħu jidhlu fil-belt mill-bwieb.

15 Ghax barra huma l-klieb, u s-saħhara, u ż-żienja, u l-qattielja, u l-idolatru, u dawk kollha li jhobbu u jagħmlu l-qerq.

16 Jien Gesù bġhatt l-aṅġlu tiegħi biex jixhdilkom dawn il-hwejjeġ fil-knejjes. Jien ir-rimja u n-nisel ta' David, u l-kewkba tididi tas-sebb.

17 U l-Ispirtu u l-gharusa jghidu: Ejja. U min jisma' ha jghid: Ejja. U ha jiġi min hu bil-ghatx. U kull min irid, ha jiehu l-ilma tal-hajja b'xejn.

18 Ghax jien nixhed lil kull bniedem li jisma' l-kliem tal-profesija ta' dal-ktieb: Jekk xi hadd iżid ma' dawn il-hwejjeġ, iżidlu Alla l-kastigi li huma miktubin f'dal-ktieb:

19 U jekk xi hadd inehhi mill-kliem tal-ktieb ta' din il-profesija, Alla jnehhilu seħmu mill-ktieb tal-hajja, u mill-belt il-qaddisa, u mill-hwejjeġ li huma miktubin f'dal-ktieb.

20 Min jixhed dawn il-hwejjeġ iġhid: Tassew, niġi dalwaqt. Amen. Iva, ejja, Mulej Gesù.

21 Il-grazzja ta' Sidna Gesù Kristu tkun magħkom il-koll. Amen.